

TORAH, NEVIIM, U-KHETUVIM

*Permanent preservation of this book was made possible
by Professors Irene Merker Rosenberg & Yale L. Rosenberg
in memory of their parents,
Sam & Sylvia Merker and Morris I. & Rosa P. Rosenberg*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-00109-0

C:\YIDDISH\TITLES\9780657001094T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

שנת תש"א
לפסח
עם
תרגום
שנה

שנת תש"א לפסח
ני-יזרכה

הוצאת
יהואש פארלאג געזעלשאפט

מארגען זשורנאל לארשאפט

Copyright, 1941 by
Yehoash Farlag Gezelshaft
in the United States

Copyright in Great Britain, Canada and in all countries which are members of the International Copyright Union and which are signatory to the Copyright Conventions of Montevideo, Mexico, Rio de Janeiro, Buenos Aires and Habana.

All rights to the Yiddish and Hebrew Texts, individually and jointly, reserved, including the rights to the introductions, the unique arrangement of the accent- and vowel-points in the Hebrew text, the footnotes and supplementary notes thereto appertaining. No part of this book may be reprinted or reproduced in any form without permission in writing from the publisher, except by reviewers, who may quote brief passages in reviews to be printed in magazines and newspapers.

Printed in U.S.A.

JEWISH JOURNAL EDITION

העברע אישער מעקסט
איבערגעקוקט
אין די הערות
צוגעגעבן פון

מרויך היטב
על פי המסורה
ועל פי רפוסים ראשונים
עם הערות
על ידי

הרב רח"ס מרדכי הנהן ברנר

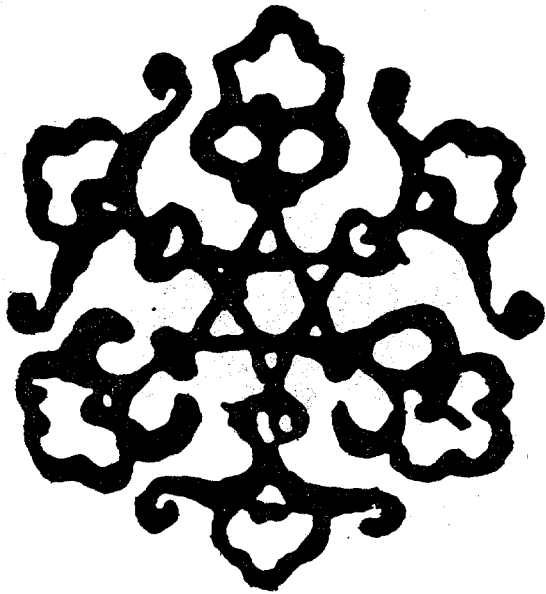

יידישער מעקסט
איבערגעקוקט
אז קאדענצור געלייענט
פון

התרגום הוגר
על ידי
חתן המתרגם
ואשתו בת המתרגם

אנדרהם דוב בער דווארקין
חנה יהואש דווארקין

ועצריי: דזשואיש פאָבליקעישאָן סאַסאַיעטי אָז אַמעריקע, פּילאַדעלפּיע. הויפט ועצער: דוד סקאַראַטאַן
פּלאַטן-וועסטקאַט-טאַמסאָן, פּילאַדעלפּיע. דרוקעריי: א. כהן, קליוולאַנד
שער-בלאַט געצייכנט פון פּרץ קאַמינסקי
טאַחל געצייכנט פון שלמה וויטקעוויטץ

יהואש'ס הקדמה*

דער לייענער האָט אַ רעכט צו דערוואַרטן, און מיר וואָלט זיך אַוודאי אים געוואָלט געבן, אַ באַריכותדיקן, אויס־פירלעכן אַרײַנפיר צו מיין איבערזעצונג. אָבער „די צײַט איז קורץ און די אַרבעט איז גרויס“, און די נײַטיקע לענגערע הקדמה וועט מוזן וואַרטן בײַ אַ פּרײַערער צײַט. איך וועל בלױז אין קורצע, אַלגעמײַנע שטריכן אַנטייטן די מאַטײַון, וואָס האָבן מיך געטריבן צו מיין אַרבעט; דעם פּלאַן וואָס איך האָב געהאַט פאַר די אויגן, און דעם צוועק וואָס איך האָב זיך געשטעלט, ווי אויך דעם מעטאָד וואָס איך האָב געברױכט.

די שאַפונג פון אַ ײִדישן תנ"ך איז בײַ מיר געווען דער חלום פון אַ לעבן. דאָס איז געווען אַ טאָפּעלע ליבשאַפט. פון אײן זײַט, צו דעם שענסטן מענטשלעכסטן בוך פון ײִדישן פּאָלק און פון אַלע פעלקער, און פון דער אַנדער זײַט, צו אונדזער ײִדישן לשון. וואָרום יעטוועדער לשון בײַ אַלע זײַנע ענדערונגען און נײַגעשטאַלטונגען וואָס גײַען נאָכאַנאַנד אָן אין אים, מוז האָבן אַ חוּט־השדרה וואָס ריגלט־דורך און האַלט־אויף דעם גאַנצן אַרגאַניזם, וואָס איז פעסטקײַט און דויערהאַפטיקײַט אין מיטן פון באַוועגלעכקײַט און פּליסיקײַט און אַנטוויקלדיקײַט. אײַביקײַט אין מיטן פון צײַטלעכ־קײַט. אַזאַ חוּט־השדרה קען בלױז געבן אַ תנ"ך־סטיל. בלעטער פּאַלן און בלעטער קומען, און דער שטאַם בלײַבט און האַלט־אויף די אײַניקײַט פון דעם בוים. די שפּראַך קריגט צו נאָכאַנאַנד נײַע אוצרות, און וואַרפט נאָכאַנאַנד אַראָפּ פון זיך פאַרוועלקטע פאַרמען; אָבער איר רוקנבײַן בלײַבט דער אײַגענער, מוז בלײַבן דער אײַגענער, אויב וי וויל אָנ־האַלטן איר יחוס, און וויל נײַט אָנהײַבן איר געשיכטע אַלע פּרימאַרגן.

איך האָב צו זיך געזאָגט: אַ תנ"ך אין ײִדיש, אַ תנ"ך וואָס זאָל אָנגענומען ווערן ווי אַ קלאַסישער, אויטאָריטערער טעקסט פון אַלע קלאַסן, אַלע געזינגענע און אַנשוואַונגען, מוז ראַשית־כל זײַן געטריי צו דעם אַרײַנאַל. נײַט פעלשן, נײַט מאַדפּיצירן, נײַט פאַראַפּראַזירן, נײַט אויסטײַטשן מיט כּוונות, וואָס די כּוונות זאָלן נײַט זײַן, נאָר איבערגעבן דעם העברעאישן טעקסט געטריי און גענוי, לױט די בעסטע אויסטײַטשונגען פון די אַלטע און די נײַע. דער ײִדישער תנ"ך זאָל נײַט צולײַגן אַדער מינערן דאָס מינדסטע, אויף ווי ווײַט אַזאַ זאַך איז מעגלעך ווען מען גיסט איבער פון אײַן שפּראַך־כלי אין אַ צווייטער.

אַ תנ"ך אין ײִדיש, האָב איך געזאָגט, דאַרף נײַט אָנהײַבן פון הײַנט אַדער נעכטן. ער דאַרף אַרײַנעמען אַלע אַלט־פּרענקישע זאַפטן פון די אַלטע ספרים. די גאַנצע אידיאָמאַטישע עשירות פון די אַלטע איבערזעצונגען, מוסר־ספרים, מעשה־ביכער, שפּריכווערטער, ווערטלעך, פּאַלקוויצן, א.א.וו. מוז עקספּלאַטירט ווערן פאַר דערדאָזיקער אַרבעט. אַזוי, אַז אין אײַנעם מיט מאַדערנער גענויקײַט און וואַרטקאַרגשאַפט, זאָל דער טעקסט אויך האָבן די גאַנצע קערנדיקײַט און הײַמישקײַט און טראַדיציאָנעלע קײַט פון דער צאִינהוראִינע שפּראַך. אַ תנ"ך אין ײִדיש דאַרף פּיקסירן ווי ווײַט מעגלעך געוויסע ווערטער און אויסדרוקן, וואָס וועלן אָן אים אונטערגײַן. שײַנע, זאַפטיקע ווערטער, וואָס דער רבי האָט גע־ברויכט אין חדר, און וואָס פאַרשווינדן אין אײַנעם מיטן חדר. דער ײִדישער תנ"ך־לשון דאַרף אויך זײַן דער שענסטער סינטעז פון אַלע דיאַלעקטן פון אונדזער מאַמע־לשון. איטלעכער דיאַלעקט דאַרף בײַטראַגן פון זײַן אײַגנטימלעכן ווער־טערשאַץ צו דעם בוי פון אַ ײִדישער ביבלי.

דער תנ"ך, אַחוץ זײַן ווונדערלעכן אינהאַלט, איז ריטם און מוזיק. אַט דערדאָזיקער ריטם מוז אַרויסגעבראַכט ווערן אין דער פאַרײַדישונג, סײַ דאָס איז דער טעמפּ פון פּאַטריאַרכאַלישער פּשטות און ליכטיקײַט, סײַ דאָס איז דער ראַפ־סאָדישער שוונג פון זינגענאַנגען, סײַ דאָס איז דער אימפעטיקער ריטם פון די נביאים, סײַ דער רואיקער חכמה־טאָן פון קהלת, אַדער די לירישע זעל־פאַרגײַעניש פון תהלים.

דאָס איז געווען, בקיצור, דער פּראָגראַם וואָס איך האָב זיך אָנגעצײַכנט. אויב איך האָב בלױז אַ טײַל פון מיין באַ־זעך דערפּילט, וואָלט איך זיך געהאַלטן פאַר רײַך באַלױנט. נאָך אַזױפּיל יאָר פון נאָכאַנאַנדיקער אַרבעט איבער דער איבערזעצונג, שפיר איך, אַז ווען איך וואָלט געהאַט מערערע לעבנס, און וואָלט זײַ אַלע אָפּגעגעבן בלױז אויף דער־דאָזיקער אַרבעט, וואָלט עס נײַט געווען צו פּיל, ווײַט נײַט צו פּיל.

די איבערזעצונג איז געמאַכט אין שטרענגער געטריישאַפט צו דער מסורה. אין אַ באַזונדער בוך אַדער אין בײַלאַגן צו די ספרים וועלן געגעבן ווערן די שנוי־נוסחאות פון די אַלטע ווערסיעס, ווי אויך די פאַרגעשלאַגענע עמענדאַציעס פון די פאַרשער, דאָרט וווּ דער טעקסט פון דער מסורה איז נײַט קלאַר. עס וועלן אויך געגעבן ווערן דערקלערונגען און באַ־לײַכטונגען צו יענע שטעלן, וואָס פּאָדערן אַ פירוש. דערצו וועלן אין פּיל פּסוקים געבראַכט ווערן אויך אַנדערע אויס־טײַטשונגען ווי די וואָס זײַנען געברויכט געוואָרן אין דער איבערזעצונג גופּא. עס וועלן אויך זײַן פּיל אַנדערע אַנמערקונגען צו דעם טעקסט בכלל**.

* די הקדמה האָט יהואש ז"ל געהאַט בדעה צוצוגעבן צו זײַן תנ"ך־איבערזעצונג. - (די אַרויסגעבער)
 ** עס זײַנען פאַרבליבן פיר בענד אַנמערקונגען צום תנ"ך, וועלכע יהואש האָט געמאַכט גלײַכצײַטיק מיט זײַן איבערזעצונג. מיר וועלן זיך באַמײַען די אַנמערקונגען אַרויסצוגעבן. - (די אַרויסגעבער)

א וואָרט פון די אַרױסגעבער

מיטן אַרױסגעבן פון דער ייִדישער תנ"ך־אױבערזעצונג פון יהואש ז"ל, צוזאַמען מיטן פנים, ווערט אױנגעלעך פאַר ענדיקט אַ ציקל פון אױבער פופציק יאָר אַרבעט אַרום תנ"ך – פון יהואש אַליין און פון די, וואָס האָבן זיך פאַרנומען מיטן אַרױסגעבן סײַ די שוין דערשינענע ייִדישע אױסגאַבעס און סײַ די איצטיקע אױסגאַבע.

שוין אין די ערשטע לידער, וואָס דער גרויסער דיכטער יהואש ע"ה האָט אָנגעהויבן שרייבן מיט אױבער פופציק יאָר צוריק אין זײַן שטעטל ווערזשבעלאָוו, פאַרנעמען דעם חשובסטן פּלאַץ לידער אױבער תנ"ך מאַטיוון. ווי עס ווײַזט אױס, זײַנען שוין דעמאָלט די זאַמען פון דער גרויסער אַרבעט פון דעם שפּעטערדיקן אױבערזעצער געווען פאַרווייט אין דער נשמה פון דעם יונגן דיכטער. אזוי אַז פון זײַנע ערשטע לידער אױבער תנ"ך מאַטיוון צײַט זיך אַ קײַט ניט קײַן אױבערגע־רײַסענע פון אַרבעט אױבער און אַרום תנ"ך, ביז דער לעצטער מינוט פון יהואש'ס לעבן.

צענדליקער יאָרן פון זײַן לעבן האָט יהואש ז"ל אָפּגעגעבן אויף תנ"ך־פאַרשונג. אַחוץ זײַן גרויסער בקיאות אין תנ"ך, וועלכע ער האָט געקראָגן פון זײַן פּאָטער ר' כלב, וועלכער האָט מיט אים אַליין געלערנט, און זײַן גרויסער לומדות, וואָס ער האָט מיטגעבראַכט פון וואָלאָזשינער ישיבה, האָט יהואש ע"ה אויך געקענט אַלע אײראָפּעאישע הויפט שפּראַכן, ווי אויך אַלע וויכטיקסטע קלאַסישע לשונות. און אײדער ער האָט זיך גענומען צו זײַן תנ"ך־אױבערזעצונג איז ער שוין גע־ווען גוט באַקאַנט מיט אַלע אױבערזעצונגען פון תנ"ך אין אָט די לשונות. און נאָכדעם ווי אים האָט זיך שוין אױסגעדוכט, אַז ער איז ראָוי זיך צו פאַרנעמען מיט דער מלאכת־הקדש, האָט ער באַשלאָסן אַוועקצופאַרן קײַן ארץ ישראל בכדי דאַרטן זיך אײַנצולעבן אין דער גאַנצער תנ"ך סביבה.

עס איז געווען דער גרויסער חלום פון יהואש, אַז זײַן תנ"ך־אױבערזעצונג זאָל ווען עס איז אַרויס צוזאַמען מיטן פנים. און מיר, די יורשים, זײַנען גליקלעך, וואָס עס איז אונדז באַשערט געוואָרן די זכיה דורכצופירן דעם ווונט פון יהואש ז"ל. עס איז אוממעגלעך אין אַ קורצער הקדמה אױבערזעצונגען אַלע שוועריקייטן, וואָס עס זײַנען געווען פאַרבונדן מיטן אַרױסגעבן פון די פאַרשיידענע אױסגאַבעס פון יהואש'ס תנ"ך־אױבערזעצונג, און דערהויפּט מיט אָט דער אױסגאַבע. מיר האָבן זיך באַמײַט אין דער אױסגאַבע, און מיר האָפּן, אַז עס איז אונדז געראָטן, צו קאַרעגירן אַלע דרוק־פעלערן, וועלכע זײַנען אַרײַנגעפאַלן אין די ערשטע צוויי אױסגאַבעס (די ערשטע, די אַכט־בענדיקע און די צווייטע, די פּאָלקס־אױסגאַבע אין צוויי בענד); די אַרטאָגראַפֿיע האָבן מיר אַ ביסל געענדערט, לויט די לעצטע תקנות פון דעם ייִדישן וויסנ־שאַפטלעכן אינסטיטוט – אַחוץ אין עטלעכע פּאַלן ווי יהואש ז"ל אַליין האָט געהאַט באַשטימטע געזעצן, ווי אַ שטייגער: „עלסטטע“ – נַקנים, שְׁרִים, און „עלצטע“ – שְׁלִשִׁים, רב, און עטלעכע אַנדערע פּאַלן. מיר האָבן אויך אין דער אױסגאַבע אַרײַנגעגעבן די שנויים אין דער אױבערזעצונג פון חומש, וועלכע יהואש ע"ה האָט אַליין געמאַכט עטלעכע וואָכן פאַר זײַן פּטירה (יהואש האָט בלויז דערלעבט צו זען חומש אין דרוק). מיר האָבן זיך אויך באַמײַט, אַז אין דער אױסגאַבע זאָלן די נקודות אין די העברעאישע ווערטער און געמען אין דעם ייִדישן טעקסט זײַן אױסגעהאַלטן דורכן גאַנצן ספר.

במשך פון דער לעצטער צײַט איז ניט געשען, אַז גאַנץ תנ"ך אין אַריגינאַל, אָן מפרשים, זאָל צוגעגרייט ווערן פון אַ ייִדישער געזעלשאַפט, דורך ייִדן און פאַר ייִדן. געוויינטלעך זײַנען כמעט אַלע תנ"ך־אױסגאַבעס אָן מפרשים, וואָס ווערן פון אונדז ייִדן איצט באַנוצט, אַרױסגעגעבן אַדער פריער צוגעגרייט געוואָרן פון גווישע ביבל געזעלשאַפטן. אונדז דוכט זיך, אַז עס איז געלונגען, אַז דער פנים אין אָט דער אױסגאַבע זאָל זײַן אָן גרייזן. פאַר דער הגהה ווילן מיר אױסדריקן אונדזער טיפּסטע אַנערקענונג און דאַנק צו הרב ר' חיים מרדכי הפּהן ברעכער, וועלכער האָט אַוועקגעגעבן דריי יאָר כסדרדיקע אַרבעט צו מגיה זײַן דעם פנים. מיר האָבן ניט גענוג שבחים פאַר זײַן אָפּגעהיטקײַט און ערלעכקײַט אין דער אַרבעט.

מיר אַליין וואָלטן די שווערע אַרבעט פון אַרױסגעבן עטלעכע תנ"ך־אױסגאַבעס ניט געקענט דורכפירן אָן דער הילף פון אַ צאָל פריינט, וועלכע האָבן יעדער אויף זײַן שטייגער עפּעס צוגעטראָגן, און געמאַכט מעגלעך אַז די אַלע תנ"ך־אױסגאַבעס, וועלכע מיר האָבן ביז איצט אַרױסגעגעבן, זאָלן קענען אַרױסגיין. ווילן מיר זיך באַנוצן מיט דער געלעגנהייט און פאַרצײכענען די נעמען פון די, וועלכע האָבן מיט זײַער הילף פיל בייגעטראָגן, אַז די אַרבעט זאָל צו שטאַנד קומען.

דעם בכבודיקסטן פּלאַץ אין דער רײ דאַרף, אָן קײַן שום צווייפל, פאַרנעמען דער נאָמען פון פּלאַר אַ יהואש ע"ה, די ווונדערלעכע, הייליקע נשמה, די אױבערזעצער פרוי פון דעם אױבערזעצער. איר געטריישאַפט און ערנסט, איר אומערמידלעכע אױבערזעצונגקײַט אַרום אַלץ, וואָס איז געווען פאַרבונדן מיט יהואש'ס פען וועט אויף אױבן בלייבן ווי אַ סימבאָל פון מסירת־נפשדיקער אַרבעט.

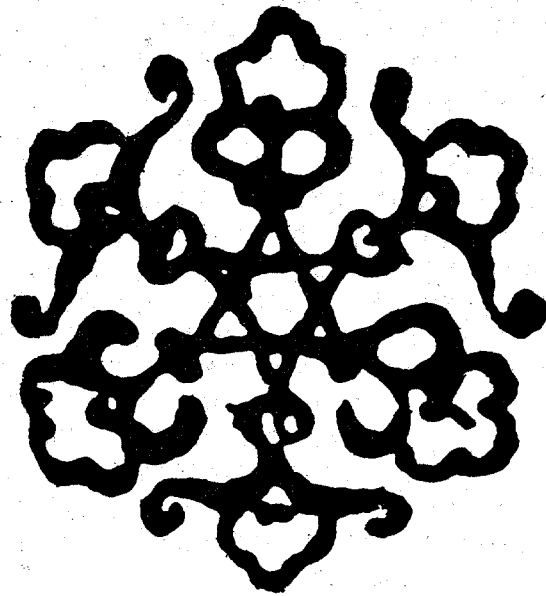
אונדזער אױביקער דאַנק צו דעם וועמען יהואש ז"ל אַליין האָט אָנגערופן „דער ווונדער־מענטש“, אַל פּרע ד פּהן אָן וועמעס שטיצע און דערמוטיקונג וואָלט אָט די אַרבעט געווען אַ סך, אַ סך שווערער – און אפשר גאָר אוממעגלעך. מיר קענען ניט גענוג אָפּשאַצן די געטריישאַפט און אױבערזעצונגקײַט צו יהואש פון זײַן גרעסטן חסיד און פריינט, ב. וויט,

וועלכער האָט זיין גאַנצן לעבן אַוועקגעגעבן אויף צו שטודירן און זאַמלען אַלץ וואָס האָט צו טאָן מיטן נאָמען
 יהואש. מיטן גרעסטן יראת הכבוד ווילן מיר פאַרצייכענען די נעמען פון דר. חיים ספיוואַק ז"ל און
 פראָפּעסאָר ישראל דאָוידסאָן ע"ה, וועלכע זיינען געווען צווישן די געטרייסטע יונגפריינט פון יהואש
 און וועלכע האָבן בייגעטראָגן זייער טייל צו דער אַרבעט מיט דעם, וואָס זיי האָבן געלייענט און פאַרגליכן דעם
 העברעאישן טעקסט מיט יהואש'ס איבערוועצונג. די זעלבע אַרבעט האָט אויך געטאָן אונדזער פריינט דר.
 יצחק נחמני, פאַר וועלכער מיר דריקן אים אויס אונדזער טיפסטן און האַרציקסטן דאַנק. אַ טייל קאַרעקטור
 אין דער ערשטער אויסגאַבע האָט געלייענט אונדזער נאָנטער פריינט י. ד. בערקאָוויטש, פאַר וואָס
 מיר ברענגען אים אונדזער דאַנק. מיט אַ באַזונדערער וואַרעמקייט ווילן מיר דערמאָנען דעם נאָמען פון יצחק
 ריבקינד, דעם געטרייען פריינט, וועלכער האָט אַוועקגעגעבן טעג און וואָכן און חדשים אויף צו העלפן
 אין דער אַרבעט. ניט נאָר האָט ער זיך פאַרנומען מיט דער אַרבעט ביי יהואש'ס לעבן, נאָר אפילו נאָך יהואש'ס פטירה.
 ער האָט אַוועקגעגעבן פיל צייט אויף צו פאַרגלייכן דעם יידישן טעקסט מיטן העברעאישן און האָט אונדז אַ סך אַרויסגע-
 האַלפן מיט זיינע טיף-לומדישע אָנווייזונגען. מיט ספּעציעלער דאַנקבאַרקייט ווילן מיר דערמאָנען אונדזער פריינט
 נ. כאַנין, אַט דעם וואַרעמען מענטשן, וועלכער האָט ביים שווערסטן מאָמענט, צום סוף פון דער אַרבעט, אונדז אויס-
 געשטרעקט אַ ברידערלעכע האַנט און אונדז געהאַלפן אויף פאַרשיידענע אופנים. דורך זיין הילף איז אונדז פּמעט
 געגעבן געוואָרן די מעגלעכקייט צו פאַרענדיקן די אַרבעט. מיר ווילן אויך באַדאַנקען די צוויי נידראַרקער יידישע
 צייטונגען „דער טאַג“ און „פאַרווערטס“, וואָס דורך זייער פאַרשפּרייטן די פּאַלקס-אויסגאַבע פון יהואש'ס תנ"ך-
 איבערוועצונג האָבן זיי אַ סך מיטגעהאַלפן צו דעם דערפאַלג פון דער אונטערנעמונג. די ראָם וואָלט ניט געווען
 פאַרפּולט, ווען מיר דערמאָנען ניט מיט דאַנקבאַרקייט די פריינט מ. שעלובסקי פון „טאַג“ און אַלעקס קאַהן
 און סאָול ריפקין פון „פאַרווערטס“, וועלכע האָבן אַוועקגעגעבן אַ סך צייט און אַרבעט פּדי דאָס פאַר-
 שפּרייטן פון יהואש'ס תנ"ך-איבערוועצונג דורך זייערע צייטונגען זאָל זיין אַ דערפאַלג. אַ דאַנק קומט פראָפּעסאָר
 אַלכסנדר מאַרקס, ביבליאָטעקער פון יידישן טעאַלאָגישן סעמינאַר, און דער אַדמיניסטראַציע פון דער ביבליאָ-
 טעק; דר. שאַפּיראַ, ביבליאָטעקער פון דער סעמיטישער אַפּטיילונג פון דער „קאָנגרעגענאַל ליברערי“ אין
 וואַשינגטאָן, און דער ביבליאָטעק אַדמיניסטראַציע; און יודאָ יאַפּע-פאַר זייער הילף דורך אויסלייען פאַר-
 שידענע זעלטענע ספרים וועלכע, סיי יהואש ע"ה און סיי מיר, די אַרויסגעבער, האָבן ניטיק באַדאַרפט פאַר דער
 אַרבעט. מיר ווילן אויך אויסדריקן אונדזער אַנערקענונג צו דער „דזשוואיש פּאַבליקעישאַן סאָסאַיעטי“ פון פּילאָ-
 דעלפּיע און איר סעקרעטאַר מ. דזשיקאָבס פאַר זייער האַרציקער און פריינטלעכער באַצאָנונג צו אונדז.
 מיט אַכטונג פאַרצייכענען מיר די נעמען פון די צוויי הויפט זעצער פון דער „דזשוואיש פּאַבליקעישאַן סאָסאַיעטי“ -
 דוד סקאַראַטאָן און פ. הערשטיין - אויף וועמען עס איז געפאַלן די שווערע און זייער פאַראַנטוואָרטלעכע
 אַרבעט פון זעצן דעם תנ"ך. מיר באַדאַנקען זיי האַרציק פאַר די צוויי יאָר געדולדיקע און פאַרוזיכטיקע אַרבעט
 און פאַר זייער אויפּמערקזאַמקייט און אַפּגעהיטקייט ביים זעצן דעם תנ"ך, ווי אויך פאַר זייערע ווערטפּולע טעכ-
 נישע אָנווייזונגען. צום סוף, ווילן מיר באַדאַנקען אַלע מיטגלידער פון דעם „יהואש תנ"ך פּאַלקס-אויסגאַבע קאָמיטעט“
 וועמעס אַנטײל האָט אַזוי פיל פאַרלייכטערט אונדזער אַרבעט.

עס איז אוממעגלעך אין די ראָמען פון אַ קורצער הקדמה צו דערמאָנען אַלע נעמען פון יחידים און יידישע אַרגאַני-
 זאַציעס וועלכע האָבן מער אָדער ווייניקער מיטגעהאַלפן די אַלע יאָרן אין דער אַרבעט אַרום דעם תנ"ך. איז אויב
 מיר האָבן עמיצן פאַרגעסן צו דערמאָנען, בעטן מיר ביי זיי מחילה און מיר גיבן זיי אונדזער דאַנק און אונדזער ברכה.
 מיר אַליין - די יורשים און אַרויסגעבער פון יהואש'ס ליטעראַרישער ירושה - ווילן פאַרענדיקן אונדזער וואָרט,
 באַזונדער זיך מיט עטלעכע ווערטער פון יהואש'ס אייגענער הקדמה.

נאָך אַזוי פיל יאָרן פון אַנגעשטרענגטער אַרבעט אַרום יהואש'ס ליטעראַרישער ירושה, שפירן מיר, אַז ווען מיר
 וואָלטן „געהאַט מערערע לעבנס און“ וואָלטן „זיי אַלע אַוועקגעגעבן בלויז אויף דערדאָזיקער אַרבעט, וואָלט עס ניט
 געווען צו פיל, ווייט ניט צו פיל.“

אַברהם דוביבער דוואַרקין
 חוה יהואש דוואַרקין

וְהָיוּ לְמֵאוֹת בְּרִקְיעַ שְׁמַיִם לְהָאֵר עַל־הָאָרֶץ וְהָיָה
כֵּן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹר
הַגָּדֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת
הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקְיעַ
שְׁמַיִם לְהָאֵר עַל־הָאָרֶץ: וְלַמְּשָׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה
וְלַהֲבַדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רִבְעִי: פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעֵל הַיּוֹם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף
עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רִקְיעַ שְׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־
הַחַיִּימָה הַגְּדֹלָה וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה וְהַרְמֵשֶׁת אֲשֶׁר
שָׂרָץ הַיּוֹם לְמִינָהּם וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא
אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
וּמְלֵאוּ אֶת־הַיָּם בַּיּוֹם וְהָעוֹף יִרְבַּ בְּאֶרֶץ: וַיְהִי־עֶרֶב
וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי: פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בַּהֵמָּה
וְרֶמֶשׂ וְחַיִּי־אָרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־
חַיֵּי הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ
הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְנִרְדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַרְמֵשׂ עַל־
הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
כִּי בְרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בְרָא אֹתָם: וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבִשְׁתֶּהּ
וּרְדוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיֵּי הָרְמֵשֶׁת עַל־
הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב ו
זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר
בָּהּ פֵרִי־עֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם הִנֵּה לָאֶכְלָהּ: וְלִכְלִי־חַיֵּי

ליכטער אין דעם אויסשפרייט פון הימל, צו ליכטן אויף דער ערד. און עס איז אזוי געשען. ¹⁶ און גאט האט געמאכט די צוויי גרויסע ליכטער: דאס גרעסערע ליכט פאר דער געוועלטיקונג פון טאג, און דאס קלענערע ליכט פאר דער געוועלטיקונג פון דער נאכט; און די שטערן. ¹⁷ און גאט האט זיי אריינגעזעצט אין דעם אויסשפרייט פון הימל, צו ליכטן אויף דער ערד, ¹⁸ און צו געוועלטיקן איבער דעם טאג און איבער דער נאכט, און פאנאנדערצושיידן צווישן דעם ליכט און צווישן דער פינצטערניש. און גאט האט געזען אז דאס איז גוט. ¹⁹ און עס איז געווען אונט, און עס איז געווען פרימארגן, א פירטן טאג.

²⁰ האט גאט געזאגט: זאל דאס וואסער ווידמענען א ווידמענונג פון לעבעדיקע באשעפענישן, און פויגלען זאלן פליען אויף דער ערד, איבערן פרייען אויסשפרייט פון הימל. ²¹ און גאט האט באשאפן די גרויסע ים־חיות, און אלע לעבעדיקע באשעפענישן וואס קריכן, וואס דאס וואסער האט געווידמענט לויט זייערע מינים, און אלע געפליגלטע פויגלען לויט זייערע מינים. און גאט האט געזען אז דאס איז גוט.

²² און גאט האט זיי געבענטשט, אזוי צו זאגן: פרוכפערט אייך און מערט אייך, און פילט אן די וואסערן אין די ימען, און די פויגלען זאלן זיך מערן אויף דער ערד. ²³ און עס איז געווען אונט, און עס איז געווען פרימארגן, א פינפטן טאג.

י, טא וּלְהַבְדִּיל כח, וְחַיִּי־אָרֶץ

²⁴ האט גאט געזאגט: זאל די ערד ארויסברענגען לעבעדיקע באשעפענישן לויט זייערע מינים, בהמות און שרצים און חיות פון דער ערד לויט זייערע מינים. און עס איז אזוי געשען. ²⁵ און גאט האט געמאכט די חיות פון דער ערד לויט זייערע מינים, און די בהמות לויט זייערע מינים, און אלע שרצים פון דער ערד לויט זייערע מינים. און גאט האט געזען אז דאס איז גוט.

²⁶ האט גאט געזאגט: לאמיר מאכן מענטשן אין אונדזער געשטאלט, לויט אונדזער גלייכעניש, און זיי זאלן געוועלטיקן איבער די פיש פון ים, און איבער די פויגלען פון הימל, און איבער די בהמות, און איבער דער גאנצער ערד, און איבער אלע שרצים וואס קריכן אויף דער ערד. ²⁷ און גאט האט באשאפן דעם מענטשן אין זיין געשטאלט; אין דער געשטאלט פון גאט האט ער אים באשאפן; א זכר און א נקבה האט ער זיי באשאפן.

²⁸ און גאט האט זיי געבענטשט, און גאט האט צו זיי געזאגט: פרוכפערט אייך און מערט אייך, און פילט אן די ערד, און באצוהינגט זי, און געוועלטיקט איבער די פיש פון ים, און איבער די פויגלען פון הימל, און איבער אלעם לעבעדיקן וואס קריכט אויף דער ערד.

²⁹ און גאט האט געזאגט: זעט, איך האב אייך געגעבן יעטוועדער קרייטעכץ וואס גיט ארויס זאמען, וואס אויפן געזיכט פון דער גאנצער ערד, און יעטוועדער בויים וואס אויף אים איז דא ביימערפרוכט וואס גיט ארויס זאמען; פאר אייך זאל דאס זיין צום עסן. ³⁰ און פאר אלע חיות פון דער ערד, און פאר אלע פויגלען פון הימל, און פאר

אלץ וואָס קריכט אויף דער ערד, וואָס אין אים איז דאָ אַ לעבעדיקער אָטעם, איז יעטועדער גרין קרייטעכץ צום עסן. און עס איז אזוי געווען.

¹⁰ און גאָט האָט געווען אלץ וואָס ער האָט געמאַכט, ערשט עס איז זייער גוט. און עס איז געווען אַזונט, און עס איז געווען פרימאָרגן, דעם זעקסטן טאָג.

ב ¹ אזוי זיינען פאַרענדיקט געוואָרן דער הימל און די ערד און זייער גאַנצער חיל. ² און גאָט האָט גע-ענדיקט צום זיבעטן טאָג זיין אַרבעט וואָס ער האָט געמאַכט, און ער האָט גערוט אויפן זיבעטן טאָג פון זיין גאַנצער אַרבעט וואָס ער האָט געמאַכט. ³ און גאָט האָט געבענטשט דעם זיבעטן טאָג, און האָט אים געהייליקט, וואָרום אין אים האָט ער גערוט פון זיין גאַנצער אַרבעט וואָס גאָט האָט באַשאַפנדיק געמאַכט.

⁴ דאָס איז די געשיכטע פון דעם הימל און דער ערד ווען זיי זיינען באַשאַפן געוואָרן, אין דעם טאָג וואָס גאָט דער האָר האָט געמאַכט ערד און הימל.

⁵ און קיין ביימל פון פעלד איז נאָך ניט געווען אויף דער ערד, און קיין קרייטעכץ פון פעלד האָט נאָך ניט געשפראַצט, וואָרום גאָט דער האָר האָט ניט געמאַכט רעגענען אויף דער ערד, און אַ מענטש איז ניט געווען צו באַאַרבעטן די ערד; ⁶ נאָר אַ נעבל פלעגט אויפגיין פון דער ערד, און פלעגט אָנטרינקען דאָס גאַנצע געזיכט פון דער ערד. ⁷ האָט גאָט דער האָר געפורעמט דעם מענטשן פון שטויב פון דער ערד, און האָט אַריינגע-בלאָזן אין זיינע נאָזלעכער אַן אָטעם פון לעבן, און דער מענטש איז געוואָרן אַ לעבעדיקער נפש. ⁸ און גאָט דער האָר האָט געפלאַנצט אַ גאַרטן אין עֵדן, אין מזרח, און האָט דאַרטן אַריינגעזעצט דעם מענטשן וואָס ער האָט גע-פורעמט. ⁹ און גאָט דער האָר האָט געמאַכט שפראַצן פון דער ערד אַלערליי ביימער גלוסטיק אָנצוקוקן און גוט צום עסן; אויך דעם בויים פון לעבן, אין מיטן גאַרטן, און דעם בויים פון וויסן גוטס און שלעכטס.

¹⁰ און אַ טייך איז אַרויסגעגאַנגען פון עֵדן אָנצוטרינקען דעם גאַרטן, און פון דאַרטן האָט ער זיך צעשיידט, און איז געוואָרן פיר טייכן. ¹¹ דער נאָמען פון איינעם איז פישון; דאָס איז דער וואָס רינגלט אַרום דאָס גאַנצע לאַנד חוּלָה, וואָס דאַרטן איז דאָ גאַלד; ¹² און דאָס גאַלד פון יענעם לאַנד איז גוט. דאַרטן איז דער בדולחָה און דער אַניקלשטיין. ¹³ און דער נאָמען פון צווייטן טייך איז גיחון; דאָס איז דער וואָס רינגלט אַרום דאָס גאַנצע לאַנד כוש. ¹⁴ און דער נאָמען פון דריטן טייך איז תִּקְלָה; דאָס איז דער וואָס גייט צו מזרח פון אשור. און דער פירטער טייך, דאָס איז פֶּרַת. ¹⁵ און גאָט דער האָר האָט גענומען דעם מענטשן, און האָט אים אַריינגעזעצט אין גאַרטן פון עֵדן, אים צו אַ מיין שמעקעדיקע בוימפעך. לויט אנדערע: אַ מיין טייער שטיין, אָדער פערל.

וְהָאָרֶץ וּלְכָל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל אֲשֶׁר בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת-כָּל-יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי-כֵן: 1 וַיֵּרָא לֵאלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲוֵה-טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: 2

ב
וַיְכַל הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וּכְלֵ-צְבָאָם: 3 וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: 4 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: 5

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה שְׁנֵי אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם: 6 וְכָל יְשִׁית הַשָּׂדֶה מִרֵם יְהוָה הַבָּאָרֶץ וּכְלֵ-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה מִרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל-הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה: 7 וְאָדָם יַעֲלֶה מִדְּהָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת-כָּל-פְּנֵי הָאֲדָמָה: 8 וַיִּצְרֵף יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֹפָר מִדְּהָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: 9 וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֵּן עֵדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר: 10 וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִדְּהָאֲדָמָה כָּל-עֵץ נְהוּמָה לְמִרְאֵה וְטוֹב לְמֵאֵל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֵן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע: 11 וְהָדָר יָצָא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת-הַגֵּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָדָר לְאַרְבְּעָה רְאשִׁים: 12 שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֶת כָּל-אָרֶץ חֲחִיָּלָה אֲשֶׁר-שָׁם הַחֵב: 13 וְהַשֵּׁנִי הוּא יַיִטוֹב שֵׁם הַשְּׁלִישִׁי גִיחֹן הוּא הַסֹּבֵב אֶת כָּל-אָרֶץ כּוּשׁ: 14 וְשֵׁם הַדָּר הַשְּׁלִישִׁי תִּקְלָה הוּא הַהֹלֵךְ קְדָמַת אֲשׁוּר וְהַדָּר הַרְבִּיעִי הוּא פֶּרַת: 15 וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיִּתְּהוֹ בְּגֵן-עֵדֶן: 16

ב, ד' ה טי"א

באָרבעטן אין אים צו היטן. ¹⁶ און גאָט דער האַר האָט אָנגעזאָגט דעם מענטשן, אַזוי צו זאָגן: פֿון אַלע בייַמער פֿון גאַרטן מעגסטו עסן; ¹⁷ אָבער פֿון דעם בוים פֿון וויסן גוטס און שלעכטס, פֿון אים זאָלסטו ניט עסן, וואָרום אין דעם טאָג וואָס דו עסט פֿון אים, וועסטו זיכער שטאַרבן.

¹⁸ און גאָט דער האַר האָט געזאָגט: עס איז ניט גוט דער מענטש זאָל זיין אַליין; איך וועל אים מאַכן אַ געהילף וועדליק פֿאַר אים. ¹⁹ און גאָט דער האַר האָט געפורעמט פֿון דער ערד אַלערליי חיות פֿון פעלד און אַלערליי פֿויגלען פֿון הימל, און געבראַכט צו דעם מענטשן, צו זען וואָס ער וועט זיי רופן, און וואָס נאָר דער מענטש וועט רופן איטלעך לעבעדיקע באַשעפעניש, דאָס זאָל זיין איר נאָמען. ²⁰ האָט דער מענטש אָנגערופן נעמען פֿאַר אַלע בהמות, און פֿאַר די פֿויגלען פֿון הימל, און פֿאַר אַלע חיות פֿון פעלד; אָבער פֿאַר אַדמען האָט ער ניט געפֿונען אַ געהילף וועדליק פֿאַר אים. ²¹ האָט גאָט דער האַר געלאָזט פֿאַלן אַ טיפֿן שלאָף אויף דעם מענטשן, און ער איז אַינגעשלאָפֿן; און ער האָט אַרויסגענומען אַיינע פֿון זיינע ריפֿן, און האָט פֿאַרשטאַפט איר אָרט מיט פֿלייש. ²² און גאָט דער האַר האָט געבויט פֿון דער ריפֿ, וואָס ער האָט אַרויסגענומען פֿון דעם מענטשן, אַ פֿרוי, און האָט זי געבראַכט צו דעם מענטשן. ²³ האָט דער מענטש געזאָגט: דאָס מאָל איז דאָס אַ בייַן פֿון מיינע בייַנער, און פֿלייש

לְעֲבֹדָה וּלְשִׁמְרָה: וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים עֲלֵהָאָדָם לְאָמֵר מִכָּל עֵץ הָגֵן אֲכַל תֹּאכַל: וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכַלְתָּן מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אַעֲשֶׂה־לּוֹ עוֹד כְּנֹגְדוֹ: וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים מִדָּאָדָמָה כְּלִיחִית הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עֹרֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לְרֹאשׁוֹ מִהַיְקְרָא לֹא וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא־לּוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעֹרֹף הַשָּׁמַיִם וְלִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאֲדָמָה עוֹד כְּנֹגְדוֹ: וַיִּפֹּל יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הַמָּרְדָּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּשָּׂן וַיִּפֹּחַ אֶחָת מִצַּלְעָתָיו וַיִּסְגֵר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים וְאֶת־הַצֶּלֶע אֲשֶׁר לִקְחָה מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְרָא אֶל־הָאָדָם: וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עִצָּם מִעֲצָמֵי וּבָשָׂר מִבָּשָׂר לִזְאֵת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת: עַל־כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: וַהֲיוּ שְׁנֵיהֶם עַרְוָה הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ:

וַהֲנַחֵשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הָגֵן: וְתֹאמַר הָאִשָּׁה אֶל־יְהוָה מִפְּרִי עֵץ־הָגֵן נֹאכַל: וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הָגֵן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעֹו בּוֹ פֶן תָּמוּתוּ: וַיֹּאמֶר הַנָּחֹשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תָּמוּתוּ: כִּי יָדַע אֱלֹהִים כִּי בַיּוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְתֶּי עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כַּאֱלֹהִים יָדְעֵי טוֹב וָרָע: וְתִרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי תֹאחֲזֶהוּא לְעֵינֵיהֶם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל וְתִתֵּן גַּם־לְאִשְׁתָּה עִמָּה וַיֹּאכְלוּ: וְתַפְלְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי

כַּכֵּב' סָמַץ וּמְלִיץ כַּה' הַנֵּשׁ אֲחֵי שִׁירָה ג, ר' סַחַח כַּסָּד

פֿון מייַן פֿלייש; דידאָויקע זאָל גערופן ווערן פֿרוי, ווייל פֿון אַ מאַן איז גענומען געוואָרן דידאָויקע. ²⁴ דרום פֿאַרלאָזט אַ מאַן זיין פֿאַטער און זיין מוטער, און באַהעפט זיך אָן זיין ווייב, און זיי ווערן איין לייב.

²⁵ און זיי זיינען ביידע געווען נאָקעט, דער מענטש און זיין ווייב, און זיי פֿלעגן זיך ניט שעמען.

ג ¹ און די שלאַנג איז געווען ליסטיקער פֿון אַלע חיות פֿון פעלד וואָס גאָט דער האַר האָט געמאַכט, און זי האָט געזאָגט צו דער פֿרוי: ניט־שוין האָט גאָט געזאָגט, איר זאָלט ניט עסן פֿון קיין בוים פֿון גאַרטן? ² האָט די פֿרוי געזאָגט צו דער שלאַנג: פֿון דער פֿרוכט פֿון די בייַמער פֿון גאַרטן מעגן מיר עסן, ³ נאָר פֿון דער פֿרוכט פֿון דעם בוים וואָס אין מיטן גאַרטן האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט דערפֿון ניט עסן, און איר זאָלט זיך דעראַן ניט אַנרירן, אַזויסט וועט איר שטאַרבן. ⁴ האָט די שלאַנג געזאָגט צו דער פֿרוי: שטאַרבן וועט איר ניט שטאַרבן, ⁵ נאָר גאָט ווייס אַז אין דעם טאָג וואָס איר עסט דערפֿון, וועלן זיך עפענען אַייערע אויגן, און איר וועט זיין אַזוי ווי גאָט צו וויסן גוטס און שלעכטס. ⁶ האָט די פֿרוי געזען אַז דער בוים איז גוט צום עסן, און אַז ער איז אַ גאַרונג פֿאַר די אויגן, און דער בוים איז גלוסטיק אָנצוקוקן, און זי האָט גענומען פֿון זיין פֿרוכט, און האָט געגעסן; און זי האָט אויך געגעבן איר מאַן מיט איר, און ער האָט געגעסן. ⁷ און זייערע בייַדנס אויגן האָבן זיך געעפֿנט, און זיי האָבן געוויסט אַז

א אָשֶׁ-אִישׁ

זיי זיינען נאקעט; האָבן זיי צונויפגעניט פייגנבלעטער, און זיך געמאַכט גארטלען.

° און זיי האָבן געהערט דעם קול פון גאָט דעם האַר, ווי ער גייט אַרום אין גאַרטן אין דער קילקייט פון טאָג; און דער מענטש און זיין ווייב האָבן זיך באַהאַלטן פאַר גאָט דעם האַר צווישן די ביימער פון גאַרטן. ° האָט גאָט דער האַר גערופן צו דעם מענטשן, און האָט צו אים געזאָגט: וווּ ביסטו? ° האָט ער געענטפערט: איך האָב געהערט דיין קול אין גאַרטן, און איך האָב מורא געהאַט, ווייל איך בין נאקעט, האָב איך מיך באַהאַלטן. ° האָט ער געזאָגט: ווער האָט דיר געזאָגט אָ דו ביסט נאקעט? האָסטו געגעסן פון דעם בוים וואָס איך האָב דיר אָנגע- זאָגט ניט צו עסן פון אים? ° האָט דער מענטש געזאָגט: די ווייב וואָס דו האָסט מיר געגעבן, זי האָט מיר געגעבן פון דעם בוים, און איך האָב געגעסן.

° האָט גאָט דער האַר געזאָגט צו דער פרוי: וואָס האָסטו דאָ געטאָן? האָט די פרוי געזאָגט: די שלאַנג האָט מיך אָנגערעדט, און איך האָב געגעסן.

° האָט גאָט דער האַר געזאָגט צו דער שלאַנג: ווייל דו האָסט דאָס געטאָן, זאָלסטו זיין פאַרשאַלטן פון צווישן אַלע בהמות, און פון צווישן אַלע חיות פון פעלד; אויף דיין בויד זאָלסטו גיין, און שטויב זאָלסטו עסן אַלע טעג פון דיין לעבן. ° און אַ פיינטשאפט וועל איך מאַכן צווישן דיר און צווישן דער פרוי, און צווישן דיין זאַמען און צווישן איר זאַמען; ער וועט דיך טרעפן אין קאָפּ, און דו וועסט אים טרעפן אין טריט.

° צו דער פרוי האָט ער געזאָגט: מערן וועל איך מערן דיין מאַטערניש און דיין טראָגווייניש; מיט יסורים וועסטו געבערן קינדער, און צו דיין מאַן וועט זיין דיין גלוסטונג, און ער וועט געוועלטיקן איבער דיר.

° און צו אַדמען האָט ער געזאָגט: ווייל דו האָסט צוגעהערט צו דעם קול פון זיין ווייב, און געגעסן פון דעם בוים וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט, אזוי צו זאָגן: זאָלסטו פון אים ניט עסן; זאָל די ערד זיין פאַרשאַלטן פון דייעטוועקן; מיט מאַטערניש זאָלסטו זיך נערן פון איר אַלע טעג פון דיין לעבן. ° און דערנער און שטעכיק געוועקס זאָל זי דיר מאַכן שפּראַצן, און זאָלסטו עסן קרייטעכץ פון פעלד. ° מיט דעם שווייס פון דיין פנים זאָלסטו עסן ברויט, ביז דו קערסט זיך אום צו דער ערד; ווייל פון איר ביסטו גענומען געוואָרן; וואָרום שטויב ביסטו, און צו שטויב זאָלסטו זיך אומקערן.

° און דער מענטש האָט גערופן דעם נאָמען פון זיין ווייב חַוָּה, ווייל זי איז געווען די מוטער פון אַלעם לעבעדיקן.

° און גאָט דער האַר האָט געמאַכט פאַר אַדמען און פאַר זיין ווייב העמדלעך פון פעל, און האָט זיי באַקליידט.

° און גאָט דער האַר האָט געזאָגט: זע, דער מענטש איז געוואָרן ווי איינער פון אונדז צו וויסן גוטס און שלעכטס.

און אַצונד קען ער נאָך אויסטרעקן זיין האַנט, און נעמען אויך פון דעם בוים פון לעבן, און ער וועט עסן, און וועט לעבן אייביק. ° האָט גאָט דער האַר אים אַרויסגעשיקט פון דעם גאַרטן פון עֵדֶן, צו באַארבעטן די ערד, וואָס ער איז פון דאָרטן גענומען געוואָרן. ° און ער האָט אַרויסגעטריבן דעם מענטשן; און ער האָט אַריינגעזעצט אין מורת

עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות: וישמעו את־קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרחם היום ה ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הנו: ויקרא יהוה אלהים אל־האדם ויאמר לו איכה: ויאמר א את־קלך שמעתי בגן וארא כירעים אני ואיכה: ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המדהעץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת: ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי הוא נתנהלי מדהעץ ואכל: ויאמר יהוה אלהים לאשה מהזאת עשית והאמר האשה הנהש השאיני ואכל: ויאמר יהוה אלהים ואל־הנחש כי עשית זאת ארוך אתה מפל־הבהמה ומכל חית השדה עלי נהנת תלך ועפר האכל בל־מי חיה: ואיכה ו אשית ביה ובין האשה ובין ורעה ובין ורעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ם אלה־אשה אמר הרבה ארבה עשבונו ותרנך בעצב תלדי בנים ואל־אישך תשוקתך והוא ישל־בך: ם ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מדהעץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו ארוכה האדמה בעבורך בעשבון תאכלנה כל ימי חייך: וקוץ וחרדר תצמיח לך ואכלת את־עשב השדה: ה בועת אפך תאכל לחם עד שובך אל־האדמה ו כי מכונה לקחת כרעפר אתה ואל־עפר תשוב: ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל־ חיי: ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור כ וילבשם: פ

וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶתֶר מִמֶּנּוּ לְדַעַת רֵב טוֹב וְרַע וְעַתָּה ׀ פְּרִישְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם: וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִן־עֵדֶן לְעֹבֵד כֹּב אֶת־הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם: וַיִּגְרַשׁ אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכַּח כֹּב

* לעבן.

פון דעם גארטן פון עֵדֶן די פרוּבִים, און די פלאַמיקע שווערד וואָס דרייט זיך, צו היטן דעם וועג צום בוים פון לעבן.

מִקְדָּם לְגַדְעֵן אֶת־הַכַּרְבִּים וְאֵת לֶחֶט הַחֵרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת־הַדָּרֶךְ עַן הַחַיִּים:

א וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת־לֶחֶן וַתֹּאמֶר
 ב קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה: וַתִּסַּף לְלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל
 ג וַתְּהוֹרֶבֶל רֵשָׁה צָאן וְלֶחֶן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִפְּנֵי
 ד יָמִים וַיֵּבֵא לָהּ מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: וְהָבֶל הָבִיא
 ה גִּבְיוֹת מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֲלִבְבָן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הָבֶל
 וְאֶל־מִנְחָתוֹ: וְאֶל־לָחֶן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיְחַר לָחֶן
 וּמְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לָחֶן לָמָּה חָרָה לָךְ
 ז וְלָמָּה נִפְּלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אִסְדִּיתִיב־שָׂאת וְאִם לֹא
 ח חִטִּיב לַפֶּתַח הַטָּאת רִבְּצָן וְאֶל־יָדְךָ תִּשְׁקָטוּ וְאֵתָה תִּמְשָׁל
 ט בּוֹ: וַיֹּאמֶר לָחֶן אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בְהוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם
 י לָחֶן אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיַּרְבְּדוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לָחֶן אֵי
 יא הֵבֵל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשָׁמַר אָחִי אֹנִי: וַיֹּאמֶר
 יב מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִדְּהָאֲדָמָה: וַעֲתָה
 יג אַרְוֵה אֶתָּה מִדְּהָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לְקַחֵת אֶת־
 יד דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדְךָ: כִּי תַעֲבֹר אֶת־הָאֲדָמָה לֹא תִסַּף־תִּתְּנָהּ
 טו לָךְ נַע וְגַד תִּדְוֶה בְּאָרְצְךָ: וַיֹּאמֶר לָחֶן אֶל־יְהוָה נָדוּל עֵינַי
 טז מִנְשׂוּאָה: הֲוֹגֵרֶשֶׁת אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר
 יז תְּהִי־תִי נַע וְגַד בְּאָרְצְךָ וְהָיָה כֹּל־מִצְאָי יִרְבְּעֵנִי: וַיֹּאמֶר לּוֹ יְהוָה
 יח לָכֵן כִּלְדִּתְּךָ לָחֶן שִׁבְעַת־יָמִים יָקָם וַיִּשָּׂם יְהוָה לָחֶן אוֹת לְבִלְתִּי
 יט הַכּוֹת־אֹתוֹ כֹּל־מִצְאוֹ: וַיָּצֵא לָחֶן מִלְּפָנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאָרְצְךָ
 כ גֹּדֵד־מִתְעַדָּן: וַיַּדַּע לָחֶן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת־
 כא חַוָּה וַיְהִי בְנָה עֵר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעֵר כְּשֵׁם בְּנֵי חַוָּה:
 כב וַיִּוָּלַד לְחַוָּה אֶת־עֵרֶד וְעֵרֶד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחוּיָאֵל
 כג יָלַד אֶת־מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ: וַיִּקְדְּלוּ לָמֶךְ

ד, א' מלח ד' ב' וס' ה' מל' ססא

ד און דער מענטש האָט דערקענט זיין חייב טנהן, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן קינען, און זי האָט געזאָגט: איך האָב געקריגן אַ מאַן דורך גאָט. און זי האָט ווידער געבאָרן זיין ברודער הבלען. און הבל איז געווען אַ פּאַסטוך פון שאָף, און קיין איז געווען אַן ערדאַרבעטער. און עס איז געווען נאָך אַ פּאַרלויף פון טעג, האָט קין געבראַכט פון דער פּרוכט פון דער ערד אַ קרבן צו גאָט. און הבל, ער אויך האָט געבראַכט פון די ערשטלינגען פון זיינע שאָף און פון זייערע פעסטטע. און גאָט האָט זיך געקערט צו הבלען און צו זיין קרבן, און צו קינען און צו זיין קרבן האָט ער זיך ניט געקערט. האָט קינען זייער געערגערט, און זיין פנים איז אַראָפּגעפּאַלן. און האָט גאָט געזאָגט צו קינען: פּאַרוואָס פּאַרדריסט דיר, און פּאַרוואָס איז אַראָפּגעפּאַלן דיין פנים? פּאַרוואָס, אויב דו וועסט גוטס טאָן וועסטו אויפֿ גענומען ווערן, און אויב דו וועסט ניט גוטס טאָן, ווערט די זינד ביי דער טיר; און צו דיר איז איר גלוסטונג, אָבער דו קענסט געוועלטיקן איבער איר.

ה האָט קין גערעדט צו זיין ברודער הבלען. און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געווען אין פעלד, אזוי איז קין אויפגעשטאַנען קעגן זיין ברודער הבלען, און האָט אים געהרגעט.

ה האָט גאָט געזאָגט צו קינען: וווּ איז דיין ברודער הבל? האָט ער געזאָגט: איך ווייס ניט; בין איך דען דער שומר פון מיין ברודער? און האָט ער געזאָגט: וואָס האָסטו געטאָן? דער קול פון דיין ברודערס בלוט שרייט צו מיר פון דער ערד. און אַצונד, פּאַרשאַלטן זאָלסטו זיין פון דער ערד וואָס האָט אויפגעמאַכט איר מויל צוצונועמען דיין ברודערס בלוט פון דיין האַנט. און דו וועסט באַאַרבעטן די ערד, זאָל זי דיר מער ניט געבן איר קראַפט; געזונד זאָלסטו זיין אויף דער ערד. און האָט קין געזאָגט צו גאָט: מיין שטראָף איז צו גרויס אַריבערצוטראָגן. און האָט געזאָגט זיין אויף דער ערד, און פון דיין פנים וועל איך זיין פּאַרבאָרגן, און איך וועל זיין געזונד אויף דער ערד; וועט זיין, ווערנאָר עס טרעפט מיך וועט מיך דערהרגען. און האָט גאָט צו אים געזאָגט: דרום ווערנאָר עס הרגעט קינען זאָל זיבנפּאַך גענומען ווערן נקמה פון אים. און גאָט האָט געמאַכט קינען אַ צייכן, אז קיינער וואָס טרעפט אים, זאָל אים ניט דערשלאָגן.

ה און קין איז אַוועקגעגאַנגען פון פּאַר גאָט, און האָט זיך באַזעצט אין לאַנד נוד־ב, אין מורח פון עֵדֶן. און קין האָט דערקענט זיין חייב, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן טוכן. און ער האָט געבוירט אַ שטאָט, און האָט גערופן דעם נאָמען פון דער שטאָט אזוי ווי דער נאָמען פון זיין ווין, חנוך. און ביי טוכן איז געבאָרן געוואָרן עֵרֶד, און עֵרֶד האָט געבאָרן מחיָאֵל, און מחיָאֵל האָט געבאָרן לָמֶךְ. און לָמֶךְ האָט

א קניתי. ב וואָגלעניש. ג אין טעקסט: מחיָאֵל.

זיך גענומען צוויי ווייבער; דער נאָמען פון איינער איז געווען עֶדָה, און דער נאָמען פון דער צווייטער צֶלָה.²⁰ און עֶדָה האָט געבאָרן בָּלֵן; ער איז געווען דער פּאָטער פון די וואָס זיצן אין געצעלטן און האָבן פֿי. ²¹ און דער נאָמען פון זיין ברודער איז געווען יוֹבֵל; ער איז געווען דער פּאָטער פון אַלע וואָס האַלטן אַ האַרף און אַ פּלייט. ²² און צֶלָה, זי אויך האָט געבאָרן תּוֹבֵל-קַיִנֶען, דעם אויס-שלייפער פון אַלערליי קופּער-און אייזגעצייג; און די שוועסטער פון תּוֹבֵל-קַיִנֶען איז געווען נַעֲמָה.

²³ און לֶמֶךְ האָט געוואָגט צו זיינע ווייבער:

עֶדָה און צֶלָה, הערט מיין קול,

ווייבער פון לֶמֶךְ, פאַרנעמט מיין וואָרט;

וואָרום איך הרגע אַ מאַן פאַר מיין ווונד,

און אַ יינגל פאַר מיין בייַל;

²⁴ ווייל זיבנפאַך ווערט גענומען פאַר קיינען נקמה,

פאַר לֶמֶךְ אָבער זיבן און זיבעציק.

²⁵ און אָדָם האָט ווידער דערקענט זיין ווייב, און זי האָט געבאָרן אַ זון, און האָט גערופן זיין נאָמען שֵׁת, ווייל: „גאָט האָט מיר באַשערט“ אַן אנדער זאָמען אָנשטאָט הַבֵּלֶען, אַז קיין האָט אים געהרגעט.“ ²⁶ און ביי שֵׁת, ביי אים אויך איז געבאָרן געוואָרן אַ זון, און ער האָט גערופן זיין נאָמען אָנוֹשׁ. דענסמאָל האָט מען אָנגעהויבן רופן צו דעם נאָמען יהוה.

שְׁתֵי נָשִׁים שֵׁם הָאֵחָת עֵדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צֶלָה; וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת-יִבְלָל הוּא אֲבִי יִשְׁבָּאֵל וּמִקְנָה; וְשֵׁם אַחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אֲבִי בְלֵעֵשׁ כְּנֹז וְעֹנֹב; וַצֶּלָה גַם-הָיָה יֵלֶדָה אֶת-כַּב וְתוֹבֵל בֶּן-לֵלֶשׁ כְּלִדְרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרוּל וְאַחֵת תּוֹבֵל-קַיִן נַעֲמָה; וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עֵדָה וְצֶלָה שְׁמַעְן קוֹלִי נָשִׁי לֶמֶךְ הַאֲנֹחָה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הֲרַגְתִּי לַפְעֵי יוֹלֵד לְחַבְרָתִי; כִּי שִׁבְעִים יִקְסְדֶקֶן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעֵהוּ; כִּד וַיַּדַע אָדָם עוֹד אֶת-אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שֵׁת-לִי אֱלֹהִים וַרַע אַחֵר פָּתַח הַבַּיִת כִּי הָרַגוּ קַיִן; וְלֵשֶׁת גַּם-הָיָה יֵלֶדָה בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אָנוֹשׁ אֲזַי כִּי הוֹחֵל לִקְרָא בְשֵׁם יְהוָה; ׀

ה

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ; זָכָר וּנְקֵבָה בְרָאם וַיְבָרֶךְ אֹתָם בְּיִקְרָא אֶת-שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאָם; וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה וַיִּזְלַד בְּדְמוּתוֹ כַּצֵּלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שֵׁת; וַיְהִי וַיִּמָּוֶה אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-לִשְׁתֵּי שְׁמֵנָה מֵאֵת שָׁנָה יוֹלֵד בָּנִים וּבָנוֹת; וַיְהִי כְלִימָוֶה אָדָם אֶת-רֵשֵׁת הַיָּשָׁע הַמֵּאֵת שָׁנָה וְשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת; ׀ וַיְחַדְּשֵׁת הַמָּשׁוּׁ שָׁנִים וּמֵאֵת שָׁנָה וַיִּזְלַד אֶת-אָנוֹשׁ; וַיְחַדְּשֵׁת אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת-אָנוֹשׁ שִׁבְעֵי שָׁנִים וְשְׁמֵנָה מֵאֵת שָׁנָה וַיִּזְלַד בָּנִים וּבָנוֹת; וַיְהִי כְלִימְרֵשֶׁת שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה וַתַּשַּׁע מֵאֵת שָׁנָה וַיָּמָת; ׀ וַיְחִי אָנוֹשׁ תְּשַׁעִים שָׁנָה וַיִּזְלַד אֶת-קַיִן; ׀ וַיְחִי אָנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-קַיִן חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה וְשְׁמֵנָה מֵאֵת שָׁנָה וַיִּזְלַד בָּנִים וּבָנוֹת; וַיְהִי כְלִימָוֶה אָנוֹשׁ חֲמֵשׁ שָׁנִים וַתַּשַּׁע מֵאֵת שָׁנָה וַיָּמָת; ׀ וַיְחִי קַיִן יְבִי שִׁבְעִים שָׁנָה וַיִּזְלַד אֶת-מֶהֱלָאֵל; וַיְחִי קַיִן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ י

ד, כ"א א סח

ה

¹ דאָס איז דאָס בוך פון די געבורטן פון אָדָם; ווען גאָט האָט באַשאַפן דעם מענטשן, האָט ער אים אין דער גלײַכעניש פון גאָט געמאַכט; ² אַ זָכָר און אַ נְקֵבָה האָט ער זיי באַשאַפן, און ער האָט זיי געבענטשט, און האָט גערופן זייער נאָמען מענטש, אין דעם טאָג וואָס זיי זיינען באַשאַפן געוואָרן. ³ און אָדָם האָט געלעבט הונדערט און דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן אַ זון אין זיין גלײַכעניש, אַזוי ווי זיין געשטאַלט, און האָט גערופן זיין נאָמען שֵׁת. ⁴ און די טעג פון אָדָם נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן שֵׁת, זיינען געווען אַכט הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. ⁵ און אַלע טעג וואָס אָדָם האָט געלעבט, זיינען געווען גיין הונדערט יאָר און דרייסיק יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

⁶ און שֵׁת האָט געלעבט הונדערט יאָר און פינף יאָר, און האָט געבאָרן אָנוֹשׁ. ⁷ און שֵׁת האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן אָנוֹשׁ, אַכט הונדערט יאָר און זיבן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. ⁸ און אַלע טעג פון שֵׁת זיינען געווען גיין הונדערט יאָר און צוועלף יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

⁹ און אָנוֹשׁ האָט געלעבט ניינציק יאָר, און האָט געבאָרן קַיִנֶען. ¹⁰ און אָנוֹשׁ האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן קַיִנֶען, אַכט הונדערט יאָר און פופצן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. ¹¹ און אַלע טעג פון אָנוֹשׁ זיינען געווען גיין הונדערט יאָר און פינף יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

¹² און קַיִן האָט געלעבט זיבעציק יאָר, און האָט געבאָרן מֶהֱלָאֵל. ¹³ און קַיִן האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן מֶהֱלָאֵל. ׀

אַתְּמַהֲלֵלָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד
 יד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כְּלִיְמֵי קַיִן עֶשֶׂר שָׁנִים וְתֵשַׁע מֵאוֹת
 טו שָׁנָה וַיָּמָת: ם וַיְהִי מִהֲלֵלָאֵל חֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
 טז וַיֹּולֵד אֶת־יֶרֶד: וַיְהִי מִהֲלֵלָאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יֶרֶד
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת:
 יז וַיְהִי כְּלִיְמֵי מִהֲלֵלָאֵל חֲמֵשׁ וְתֵשַׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת
 יח שָׁנָה וַיָּמָת: ם וַיְחַי־יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמֵאֶת
 יט שָׁנָה וַיֹּולֵד אֶת־חֲנוּךְ: וַיְחַי־יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוּךְ
 כ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כְּלִיְמֵי־יֶרֶד
 כא שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ם וַיְהִי
 כב חֲנוּךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיֹּולֵד אֶת־מְתוּשֶׁלַח: וַיְחַי־חֲנוּךְ
 חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ
 כג מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כְּלִיְמֵי חֲנוּךְ חֲמֵשׁ
 כד וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְשִׁלֹּשׁ מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְחַי־חֲנוּךְ אֶת־
 טו הָאֱלֹהִים וְאֵינֹו כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים: ם וַיְהִי מְתוּשֶׁלַח
 כו שְׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֶת שָׁנָה וַיֹּולֵד אֶת־לָמֶךְ: וַיְהִי
 מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לָמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה
 כז וְשִׁבְעַת מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כְּלִיְמֵי
 כח מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ם
 כט וַיְחַי־לָמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וּמֵאֶת שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים:
 ל וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לְאִמֹוֹ וְהָיָה יְחֻמֵּנוּ מִמֶּעֶשְׁנוֹ וּמִעֲצָבוֹן
 לא וַיִּינוּ מִן־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יְהוָה: וַיְחַי־לָמֶךְ אַחֲרֵי
 הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ וְתֵשַׁעִים שָׁנָה וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת
 לב שָׁנָה וַיֹּולֵד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כְּלִיְמֵי־לָמֶךְ שְׁבַע
 וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת: ם וַיְהִי־
 נֹחַ כִּדְרַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּולֵד נֹחַ אֶת־יֶשָׁבְדִן אֶת־חָם
 וְאֶת־יֶפֶת:

כט, הווא יטעם הרש קודם דהלשא

געבאָרן מהללאַלן, אַכט הונדערט יאָר און פּערציק יאָר;
 און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. ¹⁴ און אַלע טעג
 פון קיינען זיינען געווען ניין הונדערט יאָר און צען יאָר;
 און ער איז געשטאַרבן.

¹⁵ און מהללאַל האָט געלעבט פינף און זעכציק
 יאָר, און האָט געבאָרן ירדן. ¹⁶ און מהללאַל האָט
 געלעבט נאַכדעם ווי ער האָט געבאָרן ירדן, אַכט
 הונדערט יאָר און דרייסיק יאָר; און ער האָט געבאָרן
 זין און טעכטער. ¹⁷ און אַלע טעג פון מהללאַלן זיינען
 געווען אַכט הונדערט יאָר און פינף און ניינציק יאָר; און
 ער איז געשטאַרבן.

¹⁸ און ירד האָט געלעבט הונדערט יאָר און צוויי
 און זעכציק יאָר, און האָט געבאָרן חנוכן. ¹⁹ און ירד
 האָט געלעבט נאַכדעם ווי ער האָט געבאָרן חנוכן, אַכט
 הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.
²⁰ און אַלע טעג פון ירדן זיינען געווען ניין הונדערט יאָר
 און צוויי און זעכציק יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

²¹ און חנוך האָט געלעבט פינף און זעכציק יאָר,
 און האָט געבאָרן מתושלחן. ²² און חנוך איז געגאַנגען מיט
 גאַט נאַכדעם ווי ער האָט געבאָרן מתושלחן, דריי
 הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

²³ און אַלע טעג פון חנוכן זיינען געווען דריי הונדערט יאָר און פינף און זעכציק יאָר. ²⁴ און חנוך איז געגאַנגען מיט
 גאַט; און ער איז נישט געוואָרן, וואָרום גאַט האָט אים צוגענומען.

²⁵ און מתושלח האָט געלעבט הונדערט יאָר און זיבן און אַכציק יאָר, און האָט געבאָרן לָמֶכְן. ²⁶ און מתושלח
 האָט געלעבט נאַכדעם ווי ער האָט געבאָרן לָמֶכְן, זיבן הונדערט יאָר און צוויי און אַכציק יאָר; און ער האָט געבאָרן
 זין און טעכטער. ²⁷ און אַלע טעג פון מתושלחן זיינען געווען ניין הונדערט יאָר און ניינ און זעכציק יאָר; און ער איז
 געשטאַרבן.

²⁸ און לָמֶךְ האָט געלעבט הונדערט יאָר און צוויי און אַכציק יאָר, און האָט געבאָרן אַ זון. ²⁹ און ער האָט גערופֿן
 זיין נאָמען נֹחַ, אַזוי צו וואָגן: דערדאָזיקער וועט אונדו זיין אַ נחמה פאַר אונדזער אַרבעט, און פאַר דער מאַטערניש
 פון אונדזערע הענט, פון וועגן דער ערד וואָס גאַט האָט זי פאַרשאַלטן. ³⁰ און לָמֶךְ האָט געלעבט נאַכדעם ווי ער
 האָט געבאָרן נֹחַן, פינף הונדערט יאָר און פינף און ניינציק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. ³¹ און אַלע
 טעג פון לָמֶכְן זיינען געווען זיבן הונדערט יאָר און זיבן און זיבעציג יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

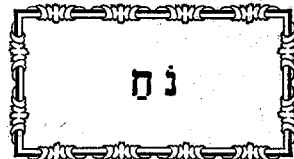
³² און אַז נח איז געוואָרן פינף הונדערט יאָר אַלט, האָט נח געבאָרן שֵׁמֶען, חָמֶען, און יֶפֶתן.

1

און עס איז געווען, אז די מענטשן האָבן זיך אָנגע-
 הויבן מערן אויפן געזיכט פון דער ערד, און ביי
 זיי זיינען געבאָרן געוואָרן טעכטער, ² האָבן די זין פון
 גאַט געזען די טעכטער פון מענטשן אז זיי זיינען שיין,
 און זיי האָבן זיך גענומען זייבער וועמען נאָר זיי האָבן
 אויסדערוויילט. ³ האָט גאַט געזאָגט: מײן גייסט זאָל ניט
 בלייבן אין דעם מענטשן אויף אייביק, וואָרום ער איז
 פאַרט פלייש; נאָר זיינע טעג זאָלן זיין הונדערט און
 צוואַנציג יאָר.

די נפילים זיינען געווען אויף דער ערד אין יענע
 טעג-און אויך דערנאָך-ווען די זין פון גאַט פלעגן קומען
 צו די טעכטער פון מענטשן, און זיי פלעגן געבערן פון
 זיי; דאָס זיינען די גיבורים וואָס פון פאַרצייטן, מענער
 מיט אַ נאָמען.

⁴ און גאַט האָט געזען אז דאָס בייז פון דעם מענטשן איז גרויס אויף דער ערד, און די גאַנצע טראַכטונג פון די
 מחשבות פון זיין האַרצן איז רק צום בייזן אַ גאַנצן טאָג. ⁵ און גאַט האָט חרטה געהאַט וואָס ער האָט געמאַכט דעם
 מענטשן אויף דער ערד, און ער איז געווען באַקומערט אין זיין האַרצן. ⁶ און גאַט האָט געזאָגט: איך וועל אָפּמעקן
 דעם מענטשן וואָס איך האָב באַשאַפן, פון דעם געזיכט פון דער ערד; פון אַ מענטשן ביי אַ בהמה, ביי אַ שרץ, און
 ביי אַ פּוּגל פון הימל; וואָרום איך האָב חרטה וואָס איך האָב זיי געמאַכט. ⁷ אָבער נח האָט געפונען לייטוועליקייט
 אין די אויגן פון גאַט.

⁸ דאָס איז די געשיכטע פון נחן. נח איז געווען אַ
 גערעכטער, ערלעכער מאַן אין זיין דור; מיט גאַט איז
 געגאַנגען נח. ⁹ און נח האָט געבאָרן דריי זין: שם, חם,
 און יפת. ¹⁰ און די ערד איז פאַרדאַרבען געוואָרן פאַר
 גאַט, און די ערד איז פול געוואָרן מיט אומרעכט. ¹¹ און
 גאַט האָט געזען די ערד, ערשט זי איז פאַרדאַרבען, ווייל
 יעטועדער לייב האָט פאַרדאַרבען זיין וועג אויף דער
 ערד. ¹² און גאַט האָט געזאָגט צו נחן: דער סוף פון אַלע
 לייבער איז געקומען פאַר מיר, וואָרום די ערד איז פול
 מיט אומרעכט דורך זיי; און זע, איך ברענג זיי אום מיט
 דער ערד. ¹³ מאַך דיר אַ תבה פון פיימסנהאַלץ; אין
 קאַמערן זאָלסטו מאַכן די תבה, און זאָלסטו זי אויספעקן
 פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק מיט פעך. ¹⁴ און אַט
 ווי דו זאָלסטו זי מאַכן: דריי הונדערט אײלן די לענג פון
 דער תבה, פופציג אײלן איר ברייט, און דרייסיק אײלן איר הײך. ¹⁵ אַ גיבלדאַך זאָלסטו מאַכן צו דער תבה,
 און אויף אַן אײל ודי ברייט זאָלסטו זי פאַרענדיקן פון אויבן; און דעם אײנגאַנג פון דער תבה זאָלסטו מאַכן אין איר זײט;
 מיט אַן אויטערשטן, צווייטן, און דריטן שטאַק זאָלסטו זי מאַכן. ¹⁶ און איך, זע, איך ברענג אַ מבול וואָסער אויף דער

וְהוּא בְיַחְתֵּל הָאָדָם לְרֹב עֲלֵפְנֵי הָאָדָמָה וּבְנֹת יְלָדוֹ
 לָהֶם: וַיֵּרָא בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הָיָה
 וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־
 יִדּוּן רִחַי בָּאָדָם לְעַלְמִים בְּשָׂגֵם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמֵי מַאֲה
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה: הַנּוֹפְלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרָיִךְ
 כִּן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם
 הַגִּימָה הַגְּבֵרִים אֲשֶׁר מְעֹלָם אִנְשֵׁי הַשָּׁמַיִם: פ
 וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וּכְלִי־יֵצֵל מִפֶּ-
 מִחֻשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רָע כָּל־הַיּוֹם: וַיִּנְחָם יְהוָה כִּי־עָשָׂה י
 אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵלָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲמַחֶה י
 אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרַאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה מֵאָדָם עַד־
 בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִם:
 וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה: פ

אֱלֹהֵי הַתְּלֻמָּת נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו
 אֶת־הָאֱלֹהִים הַתְּלֻמָּתִי־נֹחַ: וַיִּלְדֵנוּ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֵת־
 שָׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: וַתִּשְׁתַּח הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים
 וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה י
 נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחָתוּ כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכָּו עַל־הָאָרֶץ: ס
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַן כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מִלְאָה י
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשַׁחֲתָם אֶת־הָאָרֶץ: עֲשֵׂה י
 לְךָ תֵבָה עֲצֵי־גִפְרִית קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וּכְפַרְתָּ אֹתָהּ
 מִבַּיִת וּמִחוּץ כִּכְפֹר: וְהָיָה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת ט
 אַמָּה אַרְבֵּי הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רֹחְבָהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה
 קוֹמָתָה: צַדְרוֹ תַעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תִּכְלְמֶנָה מִלְּמַעְלָה ט
 וּפְתַח הַתֵּבָה בְּצִדָהּ תִּשִׂים תַּחְתִּים שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
 תַּעֲשֶׂה: וְאֵנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מִיָּם עַל־הָאָרֶץ י

די מלאכים

לשחת כל־בשר אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל
 אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ וְגַם: וְהַקַּמְתִּי אֶת־דִּבְרֵי אֶתֶךָ וּבָאתְךָ אֶל־
 חַמְבָּה אֶתָּה וּבְנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וְנִשְׂרֵי־בְנֶיךָ אִתְּךָ: וּמְכַלְהֵמֵי
 מִכָּל־בֶּשֶׂר שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיא אֱלֹהֵי־הַתְּהֵבָה לְהַחִית אֶתְךָ
 וְכָר וּנְקָבָה יְהוָה: מִהַעֲוָף לַמִּינֵהוּ וּמִדְּהַבְהֵמָה לַמִּינֵהּ
 מִכָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לַמִּינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל יִבְאוּ אֵלֶיךָ
 לְהַחִיוֹת: וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מֵאֲבָל אֲשֶׁר יֵאָבֵל וְאִסְפַּת
 אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וּלְהֵם לְאֻכְלָהּ: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
 אֹתוֹ אֱלֹהִים כִּן עָשָׂה:

1

וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בְּאֵזְבֵּי־הַתְּהֵבָה אֱלֹהֵי־הַתְּהֵבָה פִּיר
 אֶתְךָ רֵאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה: מִכָּל הַבְּהֵמָה
 הַטְּהוֹרָה תִּקְחֶנָּה לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן
 הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִיא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: גַּם־
 מִעֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה וְכָר וּנְקָבָה לַחַיּוֹת וְרַע עֲלֵי־
 פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: כִּי לְיָמַי עוֹד שְׁבַעָה אֲנֹכִי מִמַּטֵּר עַל־
 הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וּמַחִיתִי אֶת־כָּל־
 הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל
 אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה: וְנֹחַ בָּרַשׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמְּבּוּל הָיָה
 מֵיָם עַל־הָאָרֶץ: וַיְבֹא נֹחַ וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׂרֵי־בְנָיו אִתּוֹ אֶל־
 הַתְּהֵבָה מִפְּנֵי מִי הַמְּבּוּל: מִדְּהַבְהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן
 הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה וּמִן־הַעֲוָף וְכָל אֲשֶׁר־רֶמֶשׂ
 עַל־הָאֲדָמָה: שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֵלֶינָה אֱלֹהֵי־הַתְּהֵבָה וְכָר
 וּנְקָבָה כְּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ: וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים
 וּכְמִי הַמְּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ: בַּשָּׁנָה שְׁש־מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיּוֹת
 נֹחַ בְּחַדְשׁ הַשְּׁנִי בִשְׁבַע־הָעָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה
 נִבְקְעוּ כָל־מַעֲיָנוֹת הַתְּהוֹם רַבָּה וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ:

1, 18, 1-11, 1

ערד, אומצוברענגען יעטועדער לייב וואָס אין אים איז
 דאָ אַן אָטעם פון לעבן, פון אונטערן הימל; אַלץ וואָס
 אויף דער ערד וועט אומקומען. ¹⁸ אָבער איך וועל אויפ־
 שטעלן מיין בונד מיט דיר, און וועסט אַריינגיין אין דער
 תּבֵּה, דו און דייןע זין, און דיין ווייב, און דייןע זינס
 ווייבער, מיט דיר. ¹⁹ און פון אַלץ וואָס לעבט, פון אַלע
 לייבער, זאָלסטו אַריינברענגען צו צוויי פון איטלעכן
 אין דער תּבֵּה, אויף צו דערהאַלטן ביים לעבן מיט דיר;
 אַ זכָּר און אַ נקבה זאָלן זיי זיין. ²⁰ פון די פּוּיגלען לויט
 זייערע מינים, און פון די בהמות לויט זייערע מינים, פון
 אַלע שרצים פון דער ערד לויט זייערע מינים, צו צוויי
 פון איטלעכן זאָלן אַריינגיין צו דיר, אויף צו דערהאַלטן
 ביים לעבן. ²¹ און דו נעם דיר פון יעטועדער עסנוואַרג
 וואָס ווערט געגעסן, און זאַמל אַיין צו דיר, כּדי עס זאָל
 זיין פאַר דיר און פאַר זיי צום עסן.

²² און נח האָט אַזוי געטאַן; אַזוי ווי אַלץ וואָס גאַט
 האָט אים באַפוילן, אַזוי האָט ער געטאַן.

1 און גאַט האָט געזאָגט צו נחן: גיי אַריין דו און דיין
 גאַנץ הויזגעזינט אין דער תּבֵּה, וואָרום דיך האָב
 איך געזען גערעכט פאַר מיר אין דעמדאָויקן דור. ² פון
 אַלע ריינע בהמות זאָלסטו דיר נעמען צו זיבן און זיבן,

איטלעכס מיט זיין פאַר; און פון די בהמות וואָס זיי זיינען גיט ריין, צו צוויי, איטלעכס מיט זיין פאַר. ³ אויך פון די
 פּוּיגלען פון הימל צו זיבן און זיבן, אַן ער און אַ זי, כּדי צו דערהאַלטן זאַמען אויפן געזיכט פון דער גאַנצער ערד.
⁴ וואָרום אין זיבן טעג אַרום, מאַך איך רעגענען אויף דער ערד פּערציק טעג און פּערציק נעכט, און איך וועל אַפּמעקן
 דעם גאַנצן באַשטאַנד וואָס איך האָב געמאַכט, פון דעם געזיכט פון דער ערד.

⁵ און נח האָט געטאַן אַזוי ווי אַלץ וואָס גאַט האָט אים באַפוילן.

⁶ און נח איז געווען זעקס הונדערט יאָר אַלט, ווען דער מבול איז געווען אויף דער ערד. ⁷ און נח, און זיינע זין, און
 זיין ווייב, און זיינע זינס ווייבער, מיט אים, זיינען אַריינגעגאַנגען אין דער תּבֵּה, פון וועגן דעם וואָסער פון מבול. ⁸ פון
 די ריינע בהמות, און פון די בהמות וואָס זיינען גיט ריין, און פון די פּוּיגלען און אַלץ וואָס קריכט אויף דער ערד, ⁹ זיינען
 צו צוויי צו צוויי אַריינגעגאַנגען צו נחן אין דער תּבֵּה, אַ זכָּר און אַ נקבה, אַזוי ווי גאַט האָט באַפוילן נחן.

¹⁰ און עס איז געווען צו זיבן טעג, אַזוי איז דאָס וואָסער פון מבול געווען אויף דער ערד. ¹¹ אין דעם
 זעקס הונדערטסטן יאָר פון נחס לעבן, אין צווייטן חודש, אין זיבעצנטן טאָג פון חודש, אין דעמדאָויקן
 טאָג האָבן אויסגעבראַכן אַלע קוואַלן פון גרויסן תְּהוֹם, און די פענצטער פון הימל האָבן זיך געעפּנט.

12 און דער רעגן איז געווען אויף דער ערד פערציק טעג און פערציק נעכט.

13 אין דעמדאויקן אייגענעם טאג זיינען אריינגע- גאנגען נח, און שם, און חם, און יפת, נחם זין, און נחם ווייב, און די דריי ווייבער פון זיינע זין מיט זיי, אין דער תבה; 14 זיי, און אלע חיות לויט זייערע מינים, און אלע בהמות לויט לויט זייערע מינים, און אלע שרצים וואס קריכן אויף דער ערד לויט זייערע מינים, און אלע עופות לויט זייערע מינים, איטלעך פויגל, איטלעך געפליגל. 15 און זיי זיינען אריינגעגאנגען צו נחן אין דער תבה, צו צוויי, צו צוויי פון אלע לייבער וואס אין זיי איז דא אן אטעם פון לעבן. 16 און די וואס זיינען אריינגעגאנגען, זיינען אריינגעגאנגען א זכר און א נקבה פון אלע לייבער, אוי ווי גאט האט אים באפוילן; און גאט האט פארשלאסן הינטער אים.

17 און דער מבול איז געווען פערציק טעג אויף דער ערד, און די וואסערן האבן זיך געמערט, און זיי האבן געטראגן די תבה, און זי האט זיך אויפגעהויבן איבער דער ערד. 18 און די וואסערן האבן זיך געשטארקט, און האבן זיך זייער געמערט אויף דער ערד, און די תבה איז געגאנגען אויף דער אויבערפלעך פון די וואסערן. 19 און די וואסערן האבן זיך זייער געשטארקט אויף דער ערד; און עס זיינען פארדעקט געווארן אלע הויכע בערג וואס אינגערן האבן זיך די וואסערן געשטארקט, און די בערג זיינען פארדעקט געווארן. 20 פופצן איילן אריבער האבן זיך די וואסערן געשטארקט, און די בערג זיינען פארדעקט געווארן. 21 און עס איז אומגעקומען יעטועדער לייב וואס באזעצט זיך אויף דער ערד, סיי א פויגל, סיי א בהמה, סיי א חיה, סיי יעטועדער שרץ וואס קריכט אויף דער ערד, און יעטועדער מענטש; 22 אלץ וואס אין זיינע נאזלעכער איז געווען א הויך פון א לעבעדיקן אטעם, אלץ וואס אויף דער יבשה, איז געשטארבן. 23 און ער האט אפגעמעקט דעם גאנצן באשטאנד וואס אויפן געזיכט פון דער ערד, פון א מענטשן ביז א בהמה, ביז א שרץ, און ביז א פויגל פון הימל; און זיי זיינען אפגעמעקט געווארן פון דער ערד, און נאר נח איז געבליבן, און די וואס מיט אים אין דער תבה. 24 און די וואסערן האבן זיך געשטארקט אויף דער ערד הונדערט און פופציק טעג.

בערג וואס אינגערן גאנצן הימל. 20 פופצן איילן אריבער האבן זיך די וואסערן געשטארקט, און די בערג זיינען פארדעקט געווארן. 21 און עס איז אומגעקומען יעטועדער לייב וואס באזעצט זיך אויף דער ערד, סיי א פויגל, סיי א בהמה, סיי א חיה, סיי יעטועדער שרץ וואס קריכט אויף דער ערד, און יעטועדער מענטש; 22 אלץ וואס אין זיינע נאזלעכער איז געווען א הויך פון א לעבעדיקן אטעם, אלץ וואס אויף דער יבשה, איז געשטארבן. 23 און ער האט אפגעמעקט דעם גאנצן באשטאנד וואס אויפן געזיכט פון דער ערד, פון א מענטשן ביז א בהמה, ביז א שרץ, און ביז א פויגל פון הימל; און זיי זיינען אפגעמעקט געווארן פון דער ערד, און נאר נח איז געבליבן, און די וואס מיט אים אין דער תבה. 24 און די וואסערן האבן זיך געשטארקט אויף דער ערד הונדערט און פופציק טעג.

און גאט האט געדאכט אן נחן, און אן אלע חיות, און אן אלע בהמות, וואס מיט אים אין דער תבה, און גאט האט געמאכט אריבערגיין א ווינט אויף דער ערד, און די וואסערן האבן זיך איינגעשטילט. 2 און עס זיינען פארשטאפט געווארן די קוואלן פון תהום, און די פענצטער פון הימל; און דער רעגן פון הימל איז פארהאלטן געווארן. 3 און די וואסערן האבן געהאלטן אין איין אפטרעטן פון דער ערד; און די וואסערן זיינען געמינערט געווארן צום סוף פון הונדערט און פופציק טעג. 4 און די תבה האט גערוט אין ויבעטן חודש, אין ויבעצנטן טאג פון חודש, אויף די בערג פון אררט.

ויהי הנשם על־הארץ ארבעים יום וארבעים לילה: יב בעצם היום הזה בא נח ושמיתם ויפת בני־נח ואשת נח ושלושת נשי־בניו אתם אל־התבה: יג המה וכל־חיה למינה וכל־הבהמה למינה וכל־הרמש הרמש על־הארץ למינה וכל־העוף למינה כל צפור כל־כנף: יד ויבאו אליהם אל־התבה שנים שנים מכל־בשר אשר בו רוח חיים: והבאים זכר ונקבה מכל־בשר באו באשר ציה אתו אלהים ויסגר דוה בערו: והי המבול של ארבעים יום על־הארץ וירפו המים וישאו אל־התבה ותרם מעל הארץ: והגברו המים וירפו מאד על־הארץ יח ותלך התבה על־פני המים: והמים נגברו מאד מאד על־הארץ ויכפו כל־ההרים הגבוהים אשר־תחת כל־השמים: המש עשרה אמה מלמעלה נגברו המים ויכפו ההרים: ויגע כל־בשר ורמש על־הארץ בעוף ובבהמה ובהמה וכל־השרץ השרץ על־הארץ וכל האדם: כל אשר נשמת־רוח חיים באפיו מכל אשר בהרבה מתו: ומח את־כל־החיים אשר על־פני האדמה מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים ומהו מן־הארץ וישאר אדני־נח ואשר אתו בתבה: והגברו המים על־הארץ המשים ומאת יום:

ויוזר אלהים את־נח ואת כל־חיה ואת־כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על־הארץ וישבו המים: ויסכרו מעינת תהום וארבת השמים ויכלא הנשם מן־השמים: וישבו המים מעל הארץ הלך ושוב והחסרו המים מקצה המשים ומאת יום: ותנח התבה ד בתרש השביעי בשבעה־עשר יום לחודש על הרי אררט:

2, כג' ד' ו' ו' ו'

און גאט האט געדאכט אן נחן, און אן אלע חיות, און אן אלע בהמות, וואס מיט אים אין דער תבה, און גאט האט געמאכט אריבערגיין א ווינט אויף דער ערד, און די וואסערן האבן זיך איינגעשטילט. 2 און עס זיינען פארשטאפט געווארן די קוואלן פון תהום, און די פענצטער פון הימל; און דער רעגן פון הימל איז פארהאלטן געווארן. 3 און די וואסערן האבן געהאלטן אין איין אפטרעטן פון דער ערד; און די וואסערן זיינען געמינערט געווארן צום סוף פון הונדערט און פופציק טעג. 4 און די תבה האט גערוט אין ויבעטן חודש, אין ויבעצנטן טאג פון חודש, אויף די בערג פון אררט.

און די וואסערן האָבן געהאַלטן אין איין געמינערט ווערן
ביון צענטן חודש; אין צענטן חודש, אין ערשטן טאָג פון
חודש, האָבן זיך באַוווּזן די שפיצן פון די בערג.

און עס איז געווען צום סוף פון פּערציק טעג, האָט
נח געעפנט דעם פּענצטער פון דער תּבה וואָס ער האָט
געמאַכט. און ער האָט אַרויסגעשיקט דעם ראַב, און
ער איז אַרויס גיין און צוריק, ביז דאָס וואָסער איז אָפּגע-
טריקנט געוואָרן פון דעם געזיכט פון דער ערד. האָט
ער אַרויסגעשיקט פון זיך די טויב, צו זען אויב דאָס
וואָסער איז אָפּגעפאַלן פון דעם געזיכט פון דער ערד.
אָבער די טויב האָט ניט געפונען קיין אָפּרו פאַר איר
פּוסטריט, און זי האָט זיך אומגעקערט צו אים אין דער
תּבה, ווייל וואָסער איז געווען אויפן געזיכט פון דער
גאַנצער ערד. האָט ער אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און
האָט זי גענומען און זי אַריינגעבראַכט צו זיך אין דער
תּבה. און ער האָט אָפּגעוואַרט נאָך אַנדערע זיבן טעג.
און האָט ווידער אַרויסגעשיקט די טויב פון דער תּבה.
און די טויב איז געקומען אין אַוונטצייט, ערשט אַן אָפּ-
געריסן איילבערטבלאַט איז אין איר מויל, און נח האָט
געוויסט אַז דאָס וואָסער איז אָפּגעפאַלן פון דער ערד.
האָט ער אָפּגעוואַרט נאָך אַנדערע זיבן טעג, און האָט
אַרויסגעשיקט די טויב, און זי האָט זיך מער ניט אומגע-
קערט צו אים ווידער.

און עס איז געווען אין דעם זעקס הונדערט אין
ערשטן יאָר, אין ערשטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש,
איז אָפּגעטריקנט געוואָרן דאָס וואָסער פון דער ערד,

און נח האָט אַראָפּגענומען דעם דעק פון דער תּבה, און האָט אַ
קוק געטאָן, ערשט דאָס געזיכט פון דער ערד איז טרוקן.
און אין צווייטן חודש, אין זיבן און צוואַנציקסטן טאָג פון חודש, איז אויסגעטריקנט געוואָרן די ערד.

און גאָט האָט גערעדט צו נח, אַזוי צו זאָגן: ¹⁶ גיי אַרויס פון דער תּבה, דו, און דיין ווייב, און דייןע זין, און
די ווייבער פון דייןע זין, מיט דיר. ¹⁷ יעטוועדער לעבעדיקע זאָך וואָס מיט דיר, פון אַלע לייבער, סײַ אַ פּויגל,
סײַ אַ בהמה, סײַ יעטוועדער שרץ וואָס קריכט אויף דער ערד, ברענג אַרויס מיט זיך, און זיי זאָלן זיך ווידמענען אויף
דער ערד, און זיך פּרוכפערן און מערן אויף דער ערד.

איז אַרויסגעגאַנגען נח, און זייןע זין, און זיין ווייב, און זייןע זינס ווייבער, מיט אים. ¹⁸ יעטוועדער חיה, יעט-
וועדער שרץ, און יעטוועדער פּויגל, אַלץ וואָס באַוועגט זיך אויף דער ערד, לויט זייערע משפּחות, זינען אַרויסגעגאַנגען
פון דער תּבה. ¹⁹ און נח האָט געבויט אַ מזבּח צו גאָט, און ער האָט גענומען פון אַלע ריינע בהמות, און פון
אַלע ריינע פּויגלען, און האָט אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער אויפן מזבּח. ²¹ און גאָט האָט געשמעקט דעם גע-
שמאַקן ריח, און גאָט האָט געזאָגט אין זיין האַרצן: איך וועל מער ווידער ניט פאַרשילטן די ערד פון וועגן דעם
מענטשן; וואָרום די טראַכטונג פון דעם מענטשנס האַרצן איז שלעכט פון זיין יוגנט אָן; און איך וועל מער ווידער
ניט דערשלאָגן אַלץ וואָס לעבט, אַזוי ווי איך האָב געטאָן. ²² אַזוי לאַנג ווי די טעג פון דער ערד, זאָל זיין אונג

והמים היו הלך וחסור עד החדש השני בששיר
באחד לחדש נראו ראשי הרים: ויהי מקץ ארבעים
יום ויפתח נח את־הלון התבה אשר עשה: וישלח את־
הערב ויצא ושוב עד־רבשת המים מעל הארץ:
וישלח את־היונה מאתו לראות תקלו המים מעל פני
הארמה: ולא־מצאה היונה מנוח לכף־רגלה ותשב
אליו אליה־תבה כי מים על־פני כל־הארץ וישלח ידו
ויקחה ויבא אתה אליו אליה־תבה: ויחל עוד שבעת
ימים אחרים ויסף שלח את־היונה מן־התבה: ותבא
אליו היונה לעת ערב והנה עלה־זית טרף בפייה וידע
נח בירקלו המים מעל הארץ: ויחל עוד שבעת ימים
אחרים וישלח את־היונה ולא־יסקפה שוב־אליו עוד: ויהי
באחת ושש־מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו
המים מעל הארץ ויסר נח את־מקסה התבה לרא והנה
חרבו פני האדמה: ובחדש השני בשבעה ועשרים יום
לחדש יבשה הארץ: ס וידבר אלהים אל־נח לאמר:
צא מן־התבה אתה ואשתך ובערך ונשי־בערך אתך:
כל־הבהמה אשר־אתך מכל־בשר בעוף ובבהמה ובכל־
הרמש הרמש על־הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו
ורבו על־הארץ: ויצא־נח ובעניו ואשתו ונשי־בעניו אתו:
כל־הבהמה כל־הרמש וכל־העוף כל רמש על־הארץ
למשפחתיהם יצאו מן־התבה: ויבן נח מזבּח ליהוה
ויקח מכל א־הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהור ויעל
עלת במזבּח: וירח יהוה את־ריח הניחח ויאמר יהוה
אל־לבו לא אסף לקלל עוד את־האדמה בעבור
האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא־אסף עוד
להכות את־כל־יהוה כאשר עשיתי: עד פליטי הארץ

י' ויצא נח ית' במקף ונניסה

וְרַע וְקָצֵר וְקָר וְחָם וְקָרָן וְתַרְרָא וְיוֹם וְלִלְיָה לֵאמֹר
יִשְׁבְּתוּ:

ט

וַיְבַרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָכֵם פְּרוּ וּרְבוּ א
וּמלאו את־הָאָרֶץ: וּמִרְאֵיכֶם וְהַחֲכֵם יְהוָה עַל כָּל־חַיֹּת ב
הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם כְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאֲדָמָה
וּבְכָל־דְּבַר הַיָּם כִּי־תִרְמַשׁ: כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוֹאֵדוּ לָכֶם ג
יְהוָה לֵאמֹר בְּרַח עִשְׂבֵי נֶחֱמִי לָכֶם אֶת־כָּל־: אֲדִבְשֶׁךָ ד
בְּנַפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ: וְאֵךְ אֶת־דַּמְכֶם לִנְפְשֵׁיכֶם ה
אֲדַרְשׁ מִיָּד כָּל־חַיָּה אֲדַרְשֶׁנּוּ וּמִיָּד הָאָדָם מִיָּד אִישׁ אֲחֵיו
אֲדַרְשׁ אֶת־נַפְשׁ הָאָדָם: שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם כַּאֲדָם דָּמוֹ ו
יִשְׁפֹךְ כִּי בַעַל הַחַיִּים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם: וְאַתֶּם פְּרוּ ו
וּרְבוּ שִׂרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבִיבֶהָ: ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־חַמ
נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר: וְאֵלֵי הֲנִי מֵקִוִּים אֶת־דְּבַרְתִּי ט
אֲתֶכֶם וְאַתִּי וְרַעְיֵכֶם אֲחַרְיֵכֶם: וְאַתִּי כָל־נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר י
אֲתֶכֶם בְּעוֹף בְּהֵמָה וּבְכָל־חַיֹּת הָאָרֶץ אֲתֶכֶם מִכָּל יִצְאֵן
הַתֵּבָה לְכֹל חַיֹּת הָאָרֶץ: וְהִקַּמְתִּי אֶת־דְּבַרְתִּי אֲתֶכֶם י
וְלֹא־יִבְרַח כָּל־בָּשָׂר עוֹד מִפְּנֵי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִדְוָה עוֹד
מִבּוּל לִשְׁחַת הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאַתִּי אֶת־הַבְּרִית יב
אֲשֶׁר־אֲנִי נֹחַ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אֲתֶכֶם
לְדֹרֹת עוֹלָם: אֶת־קִשְׁתִּי נֶחֱמִי בַעֲנֵן וְהַחַיָּה לֹאֹת בְּרִית י
בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: וְהָיָה בַעֲנַן עָנָן עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְאֶתָה יד
הַקִּשְׁתׁ בַעֲנַן: וְחִכְתִּי אֶת־דְּבַרְתִּי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין טו
כָּל־נַפְשׁ חַיָּה כְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִדְוָה עוֹד הַמַּיִם לַמַּבּוּל
לִשְׁחַת כָּל־בָּשָׂר: וְהָיְתָה הַקִּשְׁתׁ בַעֲנַן וְרָאִיתָה לִנְכַל טז
בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה כְּכָל־בָּשָׂר
אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאַתִּי אֶת־הַבְּרִית י
אֲשֶׁר הִקַּמְתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: פ

און שניט, און קעלט און היץ, און זומער און ווינטער, און
טאָג און נאַכט, ניט אויפהערן.

ב ¹ און גאָט האָט געבענטשט נחון און זיינע זין, און האָט
צו זיי געזאָגט: פֿרוכפערט אײך און מערט אײך,
און פֿילט אָן די ערד. ² און אײער מורא און אײער שרעק
זאל זיין אויף יעטועדער חיה פון דער ערד, און אויף
יעטועדער פֿויגל פון הימל, אויף אַלץ וואָס די ערד
ווידמענט, און אויף אַלע פֿישן פון ים; אין אײער האַנט
זיינען זיי איבערגעגעבן. ³ אַלץ וואָס באַוועגט זיך, וואָס
לעבט, זאל זיין פֿאַר אײך צום עסן; אַזוי ווי גרינע קריי-
טעכץ האָב איך אײך דאָס אַלץ געגעבן. ⁴ נאָר פֿלייש
מיט זיין לעבן, זיין בלוט, זאלט איר ניט עסן. ⁵ און
פֿאַרוואָר, אײער בלוט, פון אײערע נפשות, וועל איך
אויפמאַנען; פון דער האַנט פון איטלעכער חיה וועל איך
עס אויפמאַנען, און פון דער האַנט פון דעם מענטשן, פון
דער האַנט פון דעם מענטשן זיין ברודער, וועל איך אויפ-
מאַנען דאָס לעבן פון אַ מענטשן. ⁶ דער וואָס פֿאַרגיסט
דאָס בלוט פון אַ מענטשן, זאל דורך אַ מענטשן זיין בלוט
פֿאַרגאַסן ווערן; וואָרום אין דער געשטאַלט פון גאָט האָט
ער געמאַכט דעם מענטשן. ⁷ און איר, פֿרוכפערט אײך
און מערט אײך; ווידמענט אײך אויף דער ערד, און מערט
אײך אויף איר.

⁸ און גאָט האָט געזאָגט צו נחון און צו זיינע זין מיט
אים, אַזוי צו זאָגן: ⁹ און איך, וע, איך שטעל אויף מיין
בונד מיט אײך, און מיט אײער זאַמען נאָך אײך, ¹⁰ און מיט יעטועדער לעבעדיקער באַשעפעניש וואָס מיט אײך, סײ
אַ פֿויגל, סײ אַ בהמה, סײ יעטועדער חיה פון דער ערד מיט אײך, פון די אַלע וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען
פון דער תּבֿה, אַלע לעבעדיקע זאַכן פון דער ערד. ¹¹ און איך וועל אויפשטעלן מיין בונד מיט אײך, און עס וועלן
מער ניט פֿאַרשניטן ווערן אַלע לײבער פון אַ מבול־געוויסער, און עס וועט מער ניט זיין קיין מבול אומצו-
ברענגען די ערד. ¹² און גאָט האָט געזאָגט: דאָס איז דער צײכן פון דעם בונד וואָס איך גיב צווישן מיר און צווישן
אײך, און צווישן יעטועדער לעבעדיקער באַשעפעניש וואָס מיט אײך, אויף אײביקע דורות: ¹³ מיין בויגן האָב איך
אַרײנגעטאַן אין וואַלקן, און ער וועט זיין פֿאַר אַ צײכן פון בונד צווישן מיר און צווישן דער ערד. ¹⁴ און עס וועט זיין,
ווען איך טו וואַלקענען אַ וואַלקן אויף דער ערד, אַזוי וועט זיך באַווייזן דער בויגן אין דעם וואַלקן, ¹⁵ און איך וועל זיך
דערמאַנען אָן מיין בונד וואָס צווישן מיר און צווישן אײך, און צווישן יעטועדער לעבעדיקער באַשעפעניש פון אַלע
לײבער, און דאָס וואָסער וועט מער ניט ווערן אַ מבול אומצוברענגען אַלע לײבער. ¹⁶ און דער בויגן וועט זיין אין דעם
וואַלקן, און איך וועל קוקן אויף אים, כּדִּי זיך צו דערמאַנען אָן דעם אײביקן בונד צווישן גאָט און צווישן יעטועדער
לעבעדיקער באַשעפעניש פון אַלע לײבער וואָס אויף דער ערד. ¹⁷ און גאָט האָט געזאָגט צו נחון: דאָס איז דער צײכן
פון דעם בונד וואָס איך האָב אויפגעשטעלט צווישן מיר און צווישן אַלע לײבער וואָס אויף דער ערד.

18 און די זין פון נחן וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען פון דער תּבֿה, זיינען געווען שם, חם, און יִפֿת; און חם, דאָס איז דער פּאָטער פון כּנען. 19 דידאָזיקע דריי זיינען געווען די זין פון נחן, און פון זיי האָט זיך צעשפּרייט די גאַנצע ערד.

20 און נח דער אַקערמאַן האָט גענומען און האָט געפּלאַנצט אַ ווינגאַרטן. 21 און ער האָט געטרונקען פון דעם וויין, און איז געוואָרן שיכּור און האָט זיך אָפּגעדעקט אין זיין געצעלט. 22 האָט חם דער פּאָטער פון כּנען געזען די נאַקעטקייט פון זיין פּאָטער, און האָט דערציילט זיינע צוויי ברידער דרויסן. 23 האָבן שם און יִפֿת גענומען אַ מאַנטל, און אַרויפּגעטאַן אויף זייערע ביידנס אַקסלען, און זיי זיינען געגאַנגען הינטערוויילעכס, און האָבן צוגע- דעקט די נאַקעטקייט פון זייער פּאָטער, מיט זייערע פּנימער אַהינטער, און זיי האָבן ניט געזען די נאַקעטקייט פון זייער פּאָטער. 24 און נח האָט זיך אויסגעניכטערט פון זיין וויין, און האָט געמערקט וואָס זיין ינגערער זון האָט אים געטאַן. 25 און ער האָט געזאָגט:

פאַרשאַלטן זאָל זיין כּנען, אַ קנעכט פון קנעכט זאָל ער זיין ביי זיינע ברידער. 26 און ער האָט געזאָגט:

געלויבט איז יהוה דער גאָט פון שם; און כּנען זאָל זיין אַ קנעכט ביי זיי. 27 דערברייטערן זאָל גאָט יִפֿתאי, און ער זאָל רוען אין די געצעלטן פון שם; און כּנען זאָל זיין אַ קנעכט ביי זיי.

13 וַיִּדְּוּ כְּנִינֵי הַיָּצִיאִים מִדְּהַתְּכָה שֵׁם וְחָם וְיִפֶּת הֵם הָיוּ אֲבֵי כְנָעַן: שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי כְנִינֵי וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כְּלִדְאַרְצָא: וַיְחַל נֹחַ אִישׁ הָאָדָמָה וַיֵּטֶע כַּרְם: וַיִּשֶׁת מִדְּוֵינֵי וַיִּשְׁכַּר וַיִּחַל בְּתוֹךְ אֶהְלָה: וַיֵּרָא חָם אֲבִי כְנָעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו וַיִּגֵּד לְשְׁנֵי-אָחָיו בְּחוּץ: וַיִּקַּח שֵׁם וְיִפֶּת אֶת-הַשְּׂמֵלָה וַיִּשְׂמוּ עַל-שִׁכְמֹם שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵינִי וַיַּכְסּוּ אֶת עֶרְוַת אָבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרֵינִי וְעֶרְוַת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ: וַיִּקַּח נֹחַ מַיִינִי וַיִּדַע אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לוֹ בְּנֵי הַקָּמָן: וַיֹּאמֶר אַחֲרָי כְנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יְהוָה לֵאחֲוִי: וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנָעַן עֶבֶד לָמוֹ: יִפֶּת אֱלֹהִים לִיפֶת וַיִּשְׁכֵן בְּאֶהְלֵי-שֵׁם וַיְהִי כְנָעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַיִּחַי-נֹחַ אַחֵר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְחַמְשִׁים שָׁנָה: וַיְהִי כְלִי-מִרְמָחַ תְּשׁוּעַ מֵאוֹת שָׁנָה וְחַמְשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת: פ

א וַאֲלֹהֵי תוֹלְדֹת כְּנִינֵי שֵׁם חָם וְיִפֶּת וַיִּגְדְּרוּ לָהֶם בְּנִים אַחֵר הַמַּבּוּל: בְּנֵי יִפֶּת גִּמְרִי וּמִנֹּגִי וּמְדִי וַיִּנּוּ וְתַבְלִי וּמִשְׁכֵּךְ וְחִירָם: וּבְנֵי גִמְרִי אֲשֶׁכְנִי וְרִיפֶת וְתוֹנִרְמָה: וּבְנֵי יַנּוּ אֵלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כְּתִים וְדֹדָנִים: מֵאֵלֶּה נִפְדְּרוּ אֵין הַגּוֹיִם בְּאַרְצֵתָם אִישׁ לְלִשְׁתֵּי לְמִשְׁפַּחָתָם בְּנוֹיהֶם: וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי כּוּשׁ סִבָּא וְחוּיִלָּה וְסִבְתָּה וְרַעְמָה וְסִבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שִׁבָּא וְדִדָּן: וְכוּשׁ יָלַד אֶת-נִמְרֹד הוּא הָיָה הַגְּבַר-צָדִיק לִפְנֵי יְהוָה עַל-כֵּן יֹאמֶר כְּנַמְרֹד גְּבוּר צִדִּי לִפְנֵי יְהוָה: וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאַכַּד וְכַלְנֵי בְּאַרְץ-שִׁנְעָר: מִדְּדַאָרְץ הָיָה יָצָא אֲשׁוּר וּבֵן אֲתִינֵנוּהָ וְאֶת-רַחֲבֵת צִיר וְאֶת-כְּלָח: וְאֶת-רָסָן בֵּין נִינוּהָ וּבֵין כְּלָח הוּא הָעִיר הַגְּדֹלָה: וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת-לֹדְוִיִּם וְאֶת-עַמְמִים

ט, כט' טל

28 און נח האָט געלעבט נאָכן מַבּוּל דריי הונדערט יאָר און פּופציק יאָר. 29 און אלע טעג פון נחן זיינען געווען גיין הונדערט יאָר און פּופציק יאָר; און ער איז געשטאַרבן.

א און דאָס זיינען די געבורטן פון נחם קינדער: שם, חם, און יִפֿת; און ביי זיי זיינען געבאָרן געוואָרן זין נאָכן מַבּוּל. די זין פון יִפֿתן זיינען געווען: גִּמְרִי, און מִנֹּגִי, און מְדִי, און יַנּוּ, און תּוֹבֵל, און מִשְׁכֵּךְ, און תִּירָם. 6 און די זין פון גִּמְרִי: אֲשֶׁכְנִי, און רִיפֶת, און תּוֹנִרְמָה. 7 און די זין פון יַנּוּ: אֵלִישָׁה, און תַּרְשִׁישׁ, כְּתִים, און דֹדָנִים. 8 פון דידאָזיקע האָבן זיך פּאַנאַנדערגעשײַדט די אינדולען פון די פעלקער אין זייערע לענדער, איטלעכער לויט זיין לשון, לויט זייערע משפחות, אין זייערע פעלקער.

9 און די זין פון חמען זיינען געווען: כּוּשׁ, און מִצְרַיִם, און פּוּט, און כְּנָעַן. 7 און די זין פון כּוּשׁ: סִבָּא, און חוּיִלָּה, און סִבְתָּה, און רַעְמָה, און סִבְתְּכָא. און די זין פון רַעְמָה: שִׁבָּא און דִּדָּן. 8 און כּוּשׁ האָט געבאָרן נַמְרוֹד. ער איז געווען דער ערשטער מאַכטיקער אויף דער ערד. 9 ער איז געווען אַ מאַכטיקער יעגער פאַר גאָט; דרום ווערט געזאָגט: אַזוי ווי נַמְרוֹד, אַ מאַכטיקער יעגער פאַר גאָט. 10 און דער אָנהייב פון זיין קיניגרייך איז געווען בָּבֶל, און אַרְךָ, און אַכַּד, און כְּלָנֵי, אין לאַנד שְׁנַעֲרָ. 11 פון יענעם לאַנד איז ער אַרויסגעגאַנגען קיין אַשׁוּר, און האָט געבויט גיננה, און רחובות-עיר, און כְּלָח. 12 און רָסָן, צווישן גיננה און צווישן כְּלָח, דאָס איז די גרויסע שטאָט. 13 און מִצְרַיִם האָט געבאָרן לֹדְוִים, און

א וואָרטשפּיל: יִפֿת-יִפֿת.

עַנְמִים, און להבים, און נפתוחים, ¹⁴ און פתרוסים, און כסלוחים—פון וואָנען די פלשתים זיינען אַרויסגעקומען— און כפתורים.

¹⁵ און כנען האָט געבאַרן צידון זיין בכור, און חתן, ¹⁶ און דעם יבוסים, און דעם אַמורי, און דעם גרנשי, ¹⁷ און דעם חוי, און דעם עַרְקִי, און דעם סיני, ¹⁸ און דעם אַרְנָדִי, און דעם צַמְרִי, און דעם חַמְתִּי; און דערנאָך האָבן זיך צעשפּרײט די משפחות פון דעם כנעני. ¹⁹ און דער געמאַרק פון דעם כנעני איז געווען פון צידון, ווי דו גייסט קיין גַרְר, ביז עָנָה; ווי דו גייסט קיין סדום, און עמורה, און אַדְמָה, און צבֹוֹים, ביז לָשֶׁע. ²⁰ דאָס זיינען די קינדער פון חם לויט זייערע משפחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע לענדער, אין זייערע פעלקער.

²¹ און ביי שם, דעם פאָטער פון אַלע קינדער פון עֶבֶר, דעם עלטערן ברודער פון יַפֶּת, אויך ביי אים זיינען געבאַרן געוואָרן קינדער. ²² די זין פון שמעון זיינען געווען: עֵילָם, און אַשׁוּר, און אַרְפַּכְשֵׁד, און לוד, און אַרְם. ²³ און די זין פון אַרְמֵעֵן: עוֹז, און חוּל, און גַתֵר, און מֵשׁ. ²⁴ און אַרְפַּכְשֵׁד האָט געבאַרן שְׁלֹחַן, און שְׁלֹחַן האָט געבאַרן עֶבְרֹן. ²⁵ און ביי עֶבְרֹן זיינען געבאַרן געוואָרן צוויי זין: דער גאַמען פון איינעם איז געווען פֶּלְגַשׁ, ווייל אין זיינע טעג איז צעטיילט געוואָרן די ערד; און דער גאַמען פון זיין ברודער איז געווען יַקְטָן. ²⁶ און יַקְטָן האָט געבאַרן אַלְמוּדָד, און שְׁלֹפֶן, און חֲצַרְמֹנֶת, און יֶרְחֹן. ²⁷ און הַדּוּרְמֵעַן, און אוּלֵן, און דַקְלָהֶן, ²⁸ און עוֹבָלָן, און אַבִּימָאֵל, און שַׁבָּן, ²⁹ און אוֹפִירָן, און חוּילָהֶן, און יוֹבָבֶן. די אַלע זיינען געווען יַקְטָנ'ס זין. ³⁰ און זייער וויינאַרט איז געווען פון מֵשָׁךְ, ווי דו קומסט קיין סֶפֶר, ביזן באַרג פון מוֹרָת. ³¹ דאָס זיינען די זין פון שמעון לויט זייערע משפחות, לויט זייערע לשונות, אין זייערע פעלקער, לויט זייערע פעלקער.

³² דאָס זיינען די משפחות פון נח'ס זין לויט זייערע געבורטן, אין זייערע פעלקער; און פון די דאָזיקע האָבן זיך פאַנאַנדערנעשײדט די פעלקער אויף דער ערד גאַנץ מבול.

יא און די גאַנצע ערד איז געווען איין שפּראַך און איינע ווערטער. ² און עס איז געווען, אז זיי האָבן געצויגן אין מוֹרָת, האָבן זיי געפונען אַ פּלוּין אין לאַנד שְׁנֵעַר, און האָבן זיך דאַרטן באַזעצט. ³ און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: קומט לאַמיר מאַכן ציגל און אויסברענען אין אַ ברענערײ. און די ציגל איז זיי געווען פאַר שטיין, און ליים איז זיי געווען פאַר וואַפּנע. ⁴ און זיי האָבן געזאָגט: קומט לאַמיר אונדז בויען אַ שטאָט, און אַ טורעם מיט זיין שפיץ אין הימל, און לאַמיר אונדז מאַכן אַ גאַנצען, כדי מיר זאָלן נישט צעשפּרײט ווערן אויפן געזיכט פון דער גאַנצער ערד. ⁵ האָט

וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נִפְתּוּחִים: וְאֶת־פְּתוּרִים וְאֶת־כְּסָלִוּוִים יִד אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כְּפַתְרִים: ס וּכְנַעַן יֶלֶד אֶת־צִירֵן בְּכֹרֹו וְאֶת־חַתָּה: וְאֶת־דּוּבֹסִי וְאֶת־הָאֲמֹרִי וְאֶת־הַגְּרַנְשִׁי: וְאֶת־חַתּוּן וְאֶת־הָעֶרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי: וְאֶת־הָאֲרֹנְדִי וְאֶת־הַצְּמֵרִי וְאֶת־הַחַמְתִּי וְאֶת־הַנְּפֹצֵי מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: וַיְהִי נְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֵן בְּאֶבְרָה גַרְרָה עַד־עֵנָה יֵט בְּאֶבְרָה סְדֹמָה וְעַמְרָה וְאֲדָמָה וְצִבּוֹיִם עַד־לָשֶׁע: כ אֱלֹהֵי בְנֵי־חָם לַמִּשְׁפָּחוֹתָם לְלִשְׁוֹנָתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵיהֶם: ס וְלָשָׁם יֶלֶד נֹסְדֵהוּ אָבִי כְּלִבְנֵי־עֶבֶר אַחִי יַפֶּת הַגְּדוֹל: כא בְנֵי שָׁם עֵילָם וְאַשׁוּר וְאַרְפַּכְשֵׁד וְלוד וְאַרְם: וּבְנֵי אַרְם כב עוֹז וְחוּל וְגַתֵר וְמֵשׁ: וְאַרְפַּכְשֵׁד יֶלֶד אֶת־שְׁלֹחַ וְשְׁלֹחַ יֶלֶד אֶת־עֶבְרֹן: וְעֶבְרֹן יֶלֶד שְׁנֵי בְנָיִם שָׁם הָאֶחָד פֶּלֶג וְכִי בְנִיּוֹ נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשָׁם אֶחָד יַקְטָן: וַיִּקְטָן יֶלֶד אֶת־אֶלְמוּדָד וְאֶת־שְׁלֹחַ וְאֶת־חֲצַרְמֹנֶת וְאֶת־יֶרְחֹן: וְאֶת־הַדּוּרְמֵס וְאֶת־אוּל וְאֶת־דַקְלָה: וְאֶת־עוֹבָל וְאֶת־אַבִּימָאֵל וְאֶת־שַׁבָּן: וְאֶת־דְּאוּפֵר וְאֶת־חוּילָה וְאֶת־יוֹבָב כג כָּל־אֱלֹהֵי בְנֵי־שָׁם לַמִּשְׁפָּחוֹתָם לְלִשְׁוֹנָתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵיהֶם: לא אֱלֹהֵי מִשְׁפָּחֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדוֹתָם בְּגוֹיֵיהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ לב הַגּוֹיִם בְּאָרֶץ אַחַד הַמִּבּוּל: פ

וַיְהִי כִלְדֵהָאָרֶץ שְׁפָה אֶחָד וּדְבָרִים אֶחָדִים: וַיְהִי בְנִסְעָם אֶת־מִקְדָם וַיִּמְצְאוּ בְקִעָה בְּאָרֶץ שְׁנֵעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־עֵדֵדוֹ הֲבֵה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשֹׂרָפָה וְתָהִי לָהֶם הַלְבְנָה לְאֶבֶן וְתַחֲמֹר הָיָה לָהֶם לְחָמֶר: וַיֹּאמְרוּ הֲבֵה נִבְנֶה־לָנוּ עִיר וּמִגְדָל וְרֵאשׁוּ בְשָׂמַיִם ד וְנַעֲשֶׂה־לָנוּ שֵׁם כְּדֹנְפוֹן עַל־פְּנֵי כִלְדֵהָאָרֶץ: וַיְרֵד יְהוָה ה

י, יז' והוא נקרא יט' וצפון קרי כפ' סחח נוסח יא, ג' קמץ בוק

* צעטיילונג.

לראת את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם; ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם ונה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות: הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו: ויפץ יהוה אתם משם על־פני כל־הארץ ויחדלו לבנת העיר: על־כן קרא שמה בכל כִּי־שם כלל יהוה שפת כל־הארץ ומשם הפיצם יהוה על־פני כל־הארץ:

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שָׁם שֵׁם בְּדִמְיֹת שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־אַרְפַּכְשָׁד שְׁנַתִּים אַחֲרֵי הַמְּבֹל: וַיְחִי־שָׁם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד חֲמִשָּׁה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַאֲרַפְכְּשָׁד הָיָה הַמֵּשׁ וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־שֵׁלַח: וַיְחִי אַרְפַּכְשָׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁלַח שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַאֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וּשֵׁלַח הָיָה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־עֵבֶר: וַיְחִי־שֵׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַאֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַיְחִי עֵבֶר אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־פֶּלֶג: וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַאֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַיְחִי־פֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־רֵעוּ וַיְחִי־רֵעוּ שְׁנַיִם וּמֵאֵתִים שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַיְחִי רֵעוּ שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־שֵׁרוּג: וַיְחִי רֵעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמֵאֵתִים שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַיְחִי שֵׁרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־נְחוֹר: וַיְחִי שֵׁרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נְחוֹר מֵאֵתִים שָׁנָה וַיֻּלְד בָּנִים וּבָנוֹת: ׀ וַיְחִי נְחוֹר תְּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיֻּלְד אֶת־תְּרַח: וַיְחִי נְחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תְּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמֵאֵת

יא' 25 סק

גאט אראפגענידערט צו זען די שטאָט און דעם טורעם, וואָס די מענטשן קינדער האָבן געבויט. ׀ און גאָט האָט געוואָגט: זע, זיי זיינען איין פּאָלק, און איין שפּראַך איז ביי זיי אַלעמען, און דאָס איז ערשט אַן אָנהייב פון זייער טאָן, און אַצונד וועט פון זיי ניט פאַרמיטן ווערן אַלץ וואָס זיי טראַכטן צו טאָן. ׀ קומט לאַמיר אַראָפּנידערן, און צע־מישן דאָרטן זייער שפּראַך, אז זיי זאָלן ניט פאַרשטיין איינער דעם אַנדערנס שפּראַך. ׀ און גאָט האָט זיי צע־שפּרייט פון דאָרטן אויפן געזיכט פון דער גאַנצער ערד, און זיי האָבן אויפגעהערט בויען די שטאָט. ׀ דרום האָט מען גערופן איר גאַמען בבל, ווייל דאָרטן האָט גאָט צע־מישט די שפּראַך פון דער גאַנצער ערד, און פון דאָרטן האָט זיי גאָט צעשפּרייט אויפן געזיכט פון דער גאַנצער ערד.

10 דאָס זיינען די געבורטן פון שמעון: צו הונדערט יאָר האָט שָׁם געבאָרן אַרפּכשדן, צוויי יאָר נאָכן מבול. 11 און שָׁם האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן אַרפּכשדן, פינף הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

12 און אַרפּכשד האָט געלעבט פינף און דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן שלחן. 13 און אַרפּכשד האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן שלחן, פיר הונדערט יאָר און דריי יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער. 14 און שלח האָט געלעבט דרייסיק יאָר, און האָט

געבאָרן עברן. 15 און שלח האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן עברן, פיר הונדערט יאָר און דריי יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

16 און עבר האָט געלעבט פיר און דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן פֿלגן. 17 און עבר האָט געלעבט נאָכ־דעם ווי ער האָט געבאָרן פֿלגן, פיר הונדערט יאָר און דרייסיק יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

18 און פֿלג האָט געלעבט דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן רעון. 19 און פֿלג האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן רעון, צוויי הונדערט יאָר און ניין יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

20 און רעו האָט געלעבט צוויי און דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן שרוגן. 21 און רעו האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן שרוגן, צוויי הונדערט יאָר און זיבן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

22 און שרוג האָט געלעבט דרייסיק יאָר, און האָט געבאָרן נחורן. 23 און שרוג האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן נחורן, צוויי הונדערט יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

24 און נחור האָט געלעבט ניין און צוואַנציק יאָר, און האָט געבאָרן תְּרַחן. 25 און נחור האָט געלעבט נאָכדעם ווי ער האָט געבאָרן תְּרַחן, הונדערט יאָר און ניינצן יאָר; און ער האָט געבאָרן זין און טעכטער.

׀ בבל.

26 און תרח האָט געלעבט זיבעציק יאָר, און האָט געבאָרן אַברמען, נחורן, און הרנען.

27 און דאָס זיינען די געבורטן פון תרחן: תרח האָט געבאָרן אַברמען, נחורן, און הרנען; און הרן האָט געבאָרן לוטן.

28 און הרן איז געשטאַרבן ביים לעבן פון זיין פאָטער תרחן, אין לאַנד פון זיין געבורט, אין אור־כּשדים.

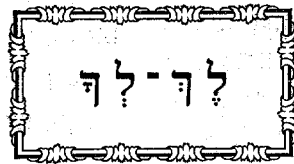
29 און אַברם און נחור האָבן זיך גענומען ווייבער; דער נאָמען פון אַברם ווייב איז געווען שרי, און דער נאָמען פון נחורס ווייב איז געווען מלכה, די טאָכטער פון הרן, דעם פאָטער פון מלכה און דעם פאָטער פון יסכהן.

30 און שרי איז געווען אַן עקרה, זי האָט ניט געהאַט קיין קינדער.

31 און תרח האָט גענומען זיין זון אַברמען, און זיין

אייניקל לוט, דער זון פון הרנען, און זיין שנור שרי, די ווייב פון זיין זון אַברמען, און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען מיט זיי פון אור־כּשדים, צו גיין קיין לאַנד כּנען. און זיי זיינען געקומען ביז חרן, און האָבן זיך דאַרטן באַזעצט.

32 און די טעג פון תרחן זיינען געווען צוויי הונדערט יאָר און פינף יאָר. און תרח איז געשטאַרבן אין חרן.

יב

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמִּלְחָמְךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ; וְאָנֹכִי לְנֹדֶד וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָהּ שְׂמֶךְ וְהָיָה בְרַכְּהָ: וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְּךָ וּמִמִּלְחָתְךָ אֲרָא וְנִכְרַכְּךָ בְּכָל־מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה: וְלֵךְ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֶשׁ שָׁנָיִם וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שְׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָהוּי וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עִשׂוּ בְּחָרָן וַיָּצֵאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנַעַן: וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלֶּן מוֹרָה וְהַכְּנַעֲנִי אִם בְּאָרֶץ: וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לוֹרְעָה אִתָּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיְבִן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנְּרָאָה אֵלָיו: וַיִּשְׁתַּחֲוֶה מִשָּׁם הַהִרָה מִקְדָּם לְבֵית־אֵל וַיִּשַׁח אֶת־הָאֵל בֵּית־אֵל מִיָּמֵי וְהָיָה מִקְדָּם וַיְכַדְּשֵׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם הַלָּךְ וַיָּסוּעַ הַנְּגַבָּה: פ

א,כט' עמ' סק' כב' טו' טו' יב,ה' עמ' סק'

יב און גאָט האָט געזאָגט צו אַברמען: גיי דיר אַוועק פון דיין לאַנד, און פון דיין אָפּשטאַם, און פון דיין פאָטערס הויז, צו דעם לאַנד וואָס איך וועל דיר ווייזן. און איך וועל דיך מאַכן פאַר אַ גרויס פּאָלק, און איך וועל דיך בענטשן, און גרייסן דיין נאָמען, און וועסט זיין אַ בענטשונג. און איך וועל בענטשן די וואָס בענטשן דיך, און דעם וואָס פּלוצט דיך וועל איך פאַרשילטן: און מיט דיר וועלן זיך בענטשן אַלע משפּחות פון דער ערד.

4 און אַברם איז געגאַנגען אַזוי ווי גאָט האָט צו אים גערעדט; און לוט איז מיטגעגאַנגען מיט אים. און אַברם איז געווען אַ מאַן פון פינף און זיבעציק יאָר ביי זיין אַרויס־גיין פון חרן. 5 און אַברם האָט גענומען זיין ווייב שריין, און זיין ברודערס זון לוטן, און זייער גאַנצן פאַרמעג וואָס זיי האָבן אָנגעקליבן, און די נפשות וואָס זיי האָבן זיך אָנגע־שאַפט אין חרן, און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען צו גיין קיין לאַנד כְּנַעַן. 6 און אַברם איז דורכגעגאַנגען דורכן לאַנד ביז דעם אָרט פון שְׁכֵם, ביז דעם אײַכנבוים מוֹרָה. און דער כְּנַעֲנִי איז דענסמאַל געווען אין לאַנד.

7 און יהוה האָט זיך באַוויזן צו אַברמען, און האָט געזאָגט: צו דיין זאַמען וועל איך געבן דאָסדאָזיקע לאַנד. און ער האָט דאַרטן געבויט אַ מזבּח צו יהוה וואָס האָט זיך באַוויזן צו אים.

8 און ער האָט זיך איבערגעטראָגן פון דאַרטן צום באַרג, אין מוֹרָה פון בֵּית־אֵל; און ער האָט אויפגעשטעלט זיין געזעלט מיט בֵּית־אֵל פון מערב, און עי פון מוֹרָה; און ער האָט דאַרטן געבויט אַ מזבּח צו יהוה, און האָט גערופּן צו דעם נאָמען יהוה.

9 און אַברם האָט געזויגן, ציענדיק אַלץ חײטער צו דרום.

י ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כִּי-יָבֹד
 יא הרעב בארץ: ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר
 יב אל־שרי אשתו הגדהנא רעיתי כי אשה יפת־מראה את:
 יג ויהי כִּי־ראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרנו
 יד אתי ואתך יחיו: אמרינא אתה את למען ייטב־לי
 טו בעבודך וחותה נפשי בגלגלך: ויהי כבוא אברהם מצרימה
 טז וראו המצרים את־האשה כִּי־יפה היא מאד: וראו
 טז אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל־פרעה ותקח האשה
 יז בית פרעה: ולאברהם היטיב בעבורה ויהללו צאן־ובקר
 יח המרים ועבדים ושפחות ואתנת ונמלים: ויננע יהוה
 יט את־פרעה וינעים גדלים ואת־ביתו על־דבר שרי אשת
 כ אברהם: ויקרא פרעה לאברהם ויאמר מהזאת עשית לי
 כא למה לאדגרת לי כי אשתך הוא: למה אמרת אתה
 כב הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח וקח:
 כג ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת־אשתו ואת
 כד כל־אשר־לו:

א ויעל אברהם מצרים והוא ואשתו וכל־אשר־לו ולוט עמו
 ב הגובה: ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב: וילך
 ג למסעיו מנגב ועד־בית־אל עד־המקום אשר־היה שם
 ד אהלה בתחלה בין בית־אל ובין העי: אל־מקום המזבח
 ה אשר־עשה שם בראשנה ויקרא שם אברהם בשם יהוה:
 ו ויגם ללוט הרגל את־אברהם היה צאן־ובקר ואהלים:
 ז ולא־נשא אתם הארץ לשבת והיו כִּי־היה רבישם רב
 ח ולא יכלו לשבת יהוה: ויהי רע מקנה־אברהם
 ט ובין רעי מקנה־לוט והבנעני והפרזי או ישב בארץ:
 י ויאמר אברהם אל־לוט אל־נא תרו מריבה ביני וביניך ובין
 יא רעי ובין רעיך כִּי־אנשים אחים אנחנו: הלא כל־הארץ

10 איז געוואָרן אַ הונגער אין לאַנד, און אַברם האָט
 גענידערט קיין מצרים, זיך דאָרטן אויפצוהאַלטן, וואָרום
 דער הונגער איז געווען שווער אין לאַנד. 11 און עס איז
 געווען, ווי ער איז געקומען נאָנט צו מצרים, אזוי האָט ער
 געזאָגט צו זיין ווייב שָׂרַי: זע, איך בעט דיך, איך ווייס
 אַז דו ביסט אַ פרוי פון אַ שיינעם אויסזען. 12 איז, ווי די
 מצרים וועלן דיך זען, אזוי וועלן זיי זאָגן: דאָס איז זיין
 ווייב; און זיי וועלן מיך הרגען, און דיך וועלן זיי לאָזן
 לעבן. 13 זאָג, איך בעט דיך, דו ביסט מיינע אַ שוועסטער,
 כדי מיר זאָל גוט זיין פון דיינעטוועגן, און מיין נפש זאָל
 בלייבן לעבן צוליב דיר.

14 און עס איז געווען, ווי אַברם איז געקומען קיין
 מצרים, אזוי האָבן די מצרים געזען די פרוי, אַז זי איז
 זייער שיין. 15 און די האָרן פון פֿרעהן האָבן זי געזען,
 און האָבן זי פֿאַרלויבט פֿאַר פֿרעהן, און די פרוי איז צו־
 גענומען געוואָרן אין פֿרעהס הויז. 16 און אַברמען האָט
 ער באַגייטיקט פון אירעטוועגן; און ער האָט געקריגן שאָף,
 און רינדער, און אייזלען, און קנעכט, און דינסטן, און
 אייזעלינס, און קעמלען.
 17 האָט גאָט געפֿלאָגט פֿרעהן און זיין הויזגעזינט
 מיט גרויסע פֿלאָגן פון ווען שָׂרַי, אַברמס ווייב. 18 און
 פֿרעה האָט גערופן אַברמען, און האָט צו־ אים געזאָגט:
 וואָס האָסטו דאָ געטאָן צו מיר? פֿאַרוואָס האָסטו מיר ניט
 געזאָגט אַז זי איז דיין ווייב? 19 אַלמאי האָסטו געזאָגט:
 „זי איז מיינע אַ שוועסטער“, און איך האָב זי גענומען פֿאַר
 אַ ווייב? און אַצונד, אַט איז דיין ווייב, נעם און גיי.

20 און פֿרעה האָט באַפוילן וועגן אים מענטשן, און זיי האָבן אַרויסבאַלייט אים, און זיין ווייב, און אַלץ
 וואָס ער האָט געהאַט.

ל 1 און אַברם איז אַרויפגעגאַנגען פון מצרים, ער און זיין ווייב, און אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און לוט מיט אים,
 קיין דרום. 2 און אַברם איז געווען זייער רייך אין פי, אין זילבער, און אין גאָלד. 3 און ער איז געגאַנגען
 אויף זיינע ציאוונגען, פון דרום און ביז בית־אל, ביז דעם אָרט וואָס זיין געזעלט איז דאָרטן געווען אין אָנהייב, צווישן
 בית־אל און צווישן עי, 4 צו דעם אָרט פון דעם מובח וואָס ער האָט דאָרטן געמאַכט צוערשט; און וואָס אַברם האָט
 דאָרטן גערופן צו דעם נאָמען יהוה.

5 און אויך ביי לוטן, וואָס איז געגאַנגען מיט אַברמען, זיינען געווען שאָף און רינדער און געזעלטן. 6 און
 דאָס לאַנד האָט זיי ניט געקענט טראָגן, צו וווינען באַנאָד; ווייל זייער פֿאַרמעג איז געווען גרויס, און זיי האָבן
 ניט געקענט וווינען באַנאָד. 7 און עס איז געווען אַ קריגעריי צווישן די פֿאַסטוכער פון אַברמס פי און צווישן
 די פֿאַסטוכער פון לוטס פי. און דער פֿנעני און דער פֿרוז זיינען דענסמאַל געווען אין לאַנד. 8 האָט אַברם
 געזאָגט צו לוטן: זאָל, איך בעט דיך, ניט זיין קיין קריג צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן מיינע פֿאַסטוכער
 און צווישן דייע פֿאַסטוכער; וואָרום מיר זיינען אייגענע מענטשן. 9 דאָס גאַנצע לאַנד ליגט דאָך פֿאַר דיר;

שייד זיך אָפּ פּון מיר, איך בעט דיך, ענטוועדער אויף לינקס, און איך וועל זיך נעמען רעכטס, אָדער אויף רעכטס, און איך וועל זיך נעמען לינקס.

¹⁰ האָט לוט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט געווען די גאַנצע געגנט פון ירדן, אַז זי איז אין גאַנצן באַוועסערט- דאָס איז געווען איידער גאָט האָט צעשטערט סדום און עמֹרָה-אָזוי ווי דער גאַרטן פון גאָט, אָזוי ווי דאָס לאַנד מצרים, ביז דו קומסט קיין צוער. ¹¹ און לוט האָט אויס- געקליבן פאַר זיך די גאַנצע געגנט פון ירדן; און לוט האָט אַוועקגעצויגן קיין מורח, און זיי האָבן זיך אָפּגעשיידט איינער פון אַנדערן. ¹² אַברם האָט זיך באַזעצט אין לאַנד כְּנָען, און לוט האָט זיך באַזעצט אין די שטעט פון דער ירדן געגנט; און ער האָט געהאַט געצעלטן ביז סדום.

¹³ און די מענטשן פון סדום זיינען געווען זייער שלעכט און זינדיק צו גאָט.

¹⁴ און גאָט האָט געזאָגט צו אַברמען, גאַכדעם ווי לוט האָט זיך אָפּגעשיידט פון אים: הייב אַקאַרשט אויף דייןע אויגן, און קוק פון דעם אָרט וווּ דו ביסט, קיין צפון און קיין דרום און קיין מורח און קיין מערב; ¹⁵ וואָרום דאָס גאַנצע לאַנד וואָס דו זעסט, וועל איך געבן צו דיר און צו דיין זאַמען אויף אייביק. ¹⁶ און איך וועל מאַכן דיין זאַמען אָזוי ווי שטויב פון דער ערד, אַז אויב עמיצער וועט קענען ציילן דעם שטויב פון דער ערד, וועט אויך דיין זאַמען געציילט ווערן. ¹⁷ שטיי אויף, גיי דורכן לאַנד פאַר לענג און פאַר ברייט, וואָרום צו דיר וועל איך עס געבן.

¹⁸ און אַברם האָט איבערגעטראָגן זיין געצעלט, און ער איז געקומען און האָט זיך באַזעצט ביי די אייכנפיימער פון ממרא, וואָס אין חברון; און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח צו יהוה.

ד און עס איז געווען אין די טעג פון אַמרפּל דעם מלך פון שְׁנַעַר, אַריוֹך דעם מלך פון אֶלְסַר, כְּדָרְלֵעוֹמֵר דעם מלך פון עֵילָם, און תְּדֵעַל דעם מלך פון גוֹיִם, ² האָבן זיי געמאַכט אַ מלחמה מיט בָּרַע דעם מלך פון סדום, און מיט בָּרַשַׁע דעם מלך פון עמֹרָה, שְׁנָאָב דעם מלך פון אַדְמָה, און שְׁמַאֲכָר דעם מלך פון צבֹיִם, און דעם מלך פון בָּלַע, דאָס איז צוער. ³ די אַלע האָבן זיך צונויפגעחברט אין טאַל שְׁדִים, דאָס איז דער יַם־הַמֶּלַח. ⁴ צוועלף יאָר האָבן זיי געדינט כְּדָרְלֵעוֹמֵר, און אויפן דרייצנטן יאָר האָבן זיי ווידערשפּעניקט. ⁵ און אויפן פּערצנטן יאָר איז גע- קומען כְּדָרְלֵעוֹמֵר און די מלכים וואָס מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן די רפּאים אין עשתרות־קרנִים, און די וויים אין הָם, און די אימים אין שְׁנֵה־קִרְיָתִים. ⁶ און די חורים אויף זייער באַרג שְׁעִיר, ביז אֵיל־פּאַרְן וואָס ביים מדבר. ⁷ און זיי האָבן זיך אומגעקערט, און זיינען געקומען קיין עֵיד־מִשְׁפֵּט, דאָס איז קְדֵשׁ, און האָבן געשלאָגן דאָס גאַנצע פעלד פון עַמְלֵק, און אויך

לְפָנָיִךְ הַפָּרָד נָא מֵעַל אֲסִיחַשְׁמַאֵל וְאִימֵנָה וְאִסְדֵּימִין וְאִשְׁמַאֵלָה: וַיִּשְׂאֵלֹוט אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־כְּלִכְכַּר הַיְרֵדָן • כִּי בָלַע מִשְׁקָה לִפְנֵי שַׁחַת יְהוָה אֶת־סֹדֹם וְאֶת־עַמֹּרָה כְּנֻדֵיהוּהָ כְּאָרְץ מִצְרַיִם כְּאַכָה צֹעַר: וַיִּבְחַרְלוּ לֹוט אֶת כְּלִכְכַּר הַיְרֵדָן וַיִּסַּע לֹוט מִקְדָּם וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אֶחָיו: אַבְרָם יָשָׁב כְּאֶרְץ־כְּנָעַן וְלֹוט יָשָׁב כְּעָרֵי הַכְּפֹר וַיֵּאחֲזֵל עַד־סֹדֹם: וְאִנְשֵׁי סֹדֹם רָעִים וְחַמְסָאִים לַיהוָה מְאֹד: וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרָד־לֹוט מֵעַמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִקְדָּמוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׂם צַפְנָה וְנִגְבָה וְקִדְמָה וְנֹמֶה: כִּי אֶת־כְּלִי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֵה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְלִירְעָה עַד־עוֹלָם: וְשָׁמְתִי אֶת־זִרְעֶךָ כְּעַפְרַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר וְאִסְיֹכַל אִישׁ לַמְנוּת אֶת־עַפְרַת הָאָרֶץ גַּם וְרֵעָה יִמְנָה: קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאַרְבֶּה וּלְרַבֶּה כִּי לְךָ אֶתְנַנֶּה: וַיֵּאחֲזֵל אַבְרָם וַיָּבֵא וַיִּשָׁב בְּאֵלֵי מִמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיִּבְדְּשָׁם מִזְבַּח לַיהוָה: פ

וְהָיוּ בִימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שְׁנַעַר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֶלְסַר כְּדָרְלֵעוֹמֵר מֶלֶךְ עֵילָם וְתְדֵעַל מֶלֶךְ גוֹיִם: עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בָּרַע מֶלֶךְ סֹדֹם וְאֶת־בָּרַשַׁע מֶלֶךְ עַמֹּרָה שְׁנָאָב מֶלֶךְ אַדְמָה וְשְׁמַאֲכָר מֶלֶךְ צבֹיִים וּמֶלֶךְ בָּלַע הוֹאֲצֵעַר: כָּל־ אֵלֶּה חִבְרוּ אֶל־עַמְקַת הַשְּׂדִים הוּא יַם הַמֶּלַח: שְׁתֵּים עָשָׂר שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרְלֵעוֹמֵר וְשִׁלְשֵׁי־עָשָׂר שָׁנָה כְּדָדוּ: וּבְאַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה בָּא כְּדָרְלֵעוֹמֵר וְתַמְלִכִים אֲשֶׁר אֵתוּ וַיִּכּוּ אֶת־רַפָּאִים בְּעַשְׁתְּרֵת קִרְנִים וְאֶת־הוֹוִיִם בְּדָם וְאֵת הָאִימִים בְּשִׁנֵּי קִרְיָתִים: וְאֶת־הַחֹרִי בְּהַרְרָם שְׁעִיר עַד אֵיל פְּאָרְן אֲשֶׁר עַל־הַמְדְּבָר: וַיִּשְׁבוּ וַיָּבֵאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפֵּט הוּא קְדֵשׁ וַיִּכּוּ אֶת־כָּל־שָׂדֵה הָעַמְלֵקִי וְגַם

י, יח' גמרא יד, ב' צמטס

דיין זאַמען געציילט ווערן. ¹⁷ שטיי אויף, גיי דורכן לאַנד פאַר לענג און פאַר ברייט, וואָרום צו דיר וועל איך עס געבן.

¹⁸ און אַברם האָט איבערגעטראָגן זיין געצעלט, און ער איז געקומען און האָט זיך באַזעצט ביי די אייכנפיימער פון ממרא, וואָס אין חברון; און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבח צו יהוה.

ד און עס איז געווען אין די טעג פון אַמרפּל דעם מלך פון שְׁנַעַר, אַריוֹך דעם מלך פון אֶלְסַר, כְּדָרְלֵעוֹמֵר דעם מלך פון עֵילָם, און תְּדֵעַל דעם מלך פון גוֹיִם, ² האָבן זיי געמאַכט אַ מלחמה מיט בָּרַע דעם מלך פון סדום, און מיט בָּרַשַׁע דעם מלך פון עמֹרָה, שְׁנָאָב דעם מלך פון אַדְמָה, און שְׁמַאֲכָר דעם מלך פון צבֹיִם, און דעם מלך פון בָּלַע, דאָס איז צוער. ³ די אַלע האָבן זיך צונויפגעחברט אין טאַל שְׁדִים, דאָס איז דער יַם־הַמֶּלַח. ⁴ צוועלף יאָר האָבן זיי געדינט כְּדָרְלֵעוֹמֵר, און אויפן דרייצנטן יאָר האָבן זיי ווידערשפּעניקט. ⁵ און אויפן פּערצנטן יאָר איז גע- קומען כְּדָרְלֵעוֹמֵר און די מלכים וואָס מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן די רפּאים אין עשתרות־קרנִים, און די וויים אין הָם, און די אימים אין שְׁנֵה־קִרְיָתִים. ⁶ און די חורים אויף זייער באַרג שְׁעִיר, ביז אֵיל־פּאַרְן וואָס ביים מדבר. ⁷ און זיי האָבן זיך אומגעקערט, און זיינען געקומען קיין עֵיד־מִשְׁפֵּט, דאָס איז קְדֵשׁ, און האָבן געשלאָגן דאָס גאַנצע פעלד פון עַמְלֵק, און אויך

אתה אמר הישב בדעון תמר: ויצא מלך-סדם ומלך
 עמרה ומלך אדמה ומלך צבים ומלך בלע הוא צער
 ויצרכו אתם מלחמה בעמק השדים: את כדרלעמר
 מלך עילם ותדעל מלך גוים ואמרפל מלך שנער ואריוך
 מלך אלסר ארבעה מלכים אתהחמשה: ועמק השדים
 בארת בארת תמר וינסו מלך-סדם ועמרה ופולישמה
 ותנשארים הרה וסו: ויקחו אתכל דרכש סדם ועמרה
 ואתפל-אכלם וילכו: ויקחו אתילוט ואתרששו בידאחי
 אברם וילכו והוא ישב בסדם: ויבא הפליט ויגד
 לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי
 אשכל ואחי ענר והם בעלי בריתאברם: וישמע אברם
 כי נשבה אחיו וירק אתחניכיו ויליך ביתו שמנה עשר
 ושלוש מאות ויחדף ערדן: ויחלק עליהם ויליה הוא
 ועבריו ויבם ויחדפם עדחובה אשר משמאל לדמשק:
 וישב את פלדרכש וגם אתילוט אחיו ורכשו השיב
 וגם אתהנשים ואתהעם: ויצא מלך-סדם לקראתו
 אחרי שובו מהכות אתיכדרלעמר ואתהמלכים אשר
 אתו אלעמק שזה הוא עמק המלך: ומלפריצדק מלך
 שלם הוציא להם נגין והוא כהן לאל עליון: ויברכוהו
 ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ: וברוך
 אל עליון אשר-מן צדק בידו ויתמלו מעשר מבל:
 ויאמר מלך-סדם אל-אברם תלך הנפש והרכש כדלך:
 ויאמר אברם אל-מלך סדם הרמתי ידי אליהוה אל
 עליון קנה שמים וארץ: אם-חויט ועד שרודנעל ואם
 אקח מבלאשר-לך ולא תאמר אני העשרתי אתהאברם:
 כד בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו
 אחי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם: ס

ח' צמס ק

דעם אמורי וואס איז געזעסן אין חצצוקתמר. * איז
 ארויסגעגאנגען דער מלך פון סדום, און דער מלך פון
 עמורה, און דער מלך פון אדמה, און דער מלך פון
 צבים, און דער מלך פון בלע, דאס איז צוער, און זיי
 האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה מיט זיי אין טאָל שְׁדִים—מיט
 כְּדָרְלֵעוּמָר דעם מלך פון עילם, און תְּדַעַל דעם מלך
 פון גוים, און אַמְרָפֶל דעם מלך פון שנער, און אַרְיוּך דעם
 מלך פון אַלְסָר; די פיר מלכים אַקעגן די פינף. ¹⁰ און
 דער טאָל שְׁדִים איז געווען גריבער אויף גריבער מיט
 ליים, און ווי די מלכים פון סדום און עמורה זיינען אנט-
 לאָפן, אזוי זיינען זיי אהין אַרײַנגעפאלן; און די איבער-
 נעבליבענע זיינען אנטלאָפן צום באַרג. ¹¹ און יענע האָבן
 צוגענומען דעם גאַנצן פאַרמעג פון סדום און עמורה, און
 דאָס גאַנצע עסנוואַרג זייערס, און זיינען אוועקגעגאנגען.
¹² און זיי האָבן צוגענומען לוט, דעם זון פון אַברם
 ברודער, וואָס איז געזעסן אין סדום, און זיין פאַרמעג,
 און זיינען אוועקגעגאנגען. ¹³ איז געקומען אַן אַנטרונענער,
 און האָט אָנגעזאָגט אַברם דעם עברי; און ער האָט גע-
 ווינט ביי די אייכנביימער פון ממרא דעם אמורי, דעם
 ברודער פון אַשכולן, און דעם ברודער פון ענרן; און זיי
 זיינען געווען בונדסלייט פון אַברמען. ¹⁴ און ווי אַברם
 האָט געהערט אז זיין אייגענער איז געפאָנגען געוואָרן,
 אזוי האָט ער אַרויסגעפירט זיינע אייגעלערנטע, גע-
 באַרענע אין זיין הויז, דריי הונדערט און אַכצן, און ער
 האָט נאָכגעיאָגט ביי דן. ¹⁵ און ער האָט זיך צעטיילט

אַקעגן זיי ביי נאַכט, ער און זיינע קנעכט, און ער האָט זיי געשלאָגן און זיי נאָכגעיאָגט ביי חוֹבָה וואָס לינקס פון דמשק.
¹⁶ און ער האָט צוריקגעבראַכט דעם גאַנצן פאַרמעג, און אויך לוט זיין אייגענעם און זיין פאַרמעג האָט ער צוריקגע-
 בראַכט, און אויך די וויבער, און דאָס פאָלק.

¹⁷ איז דער מלך פון סדום אים אַרויסגעגאנגען אַנטקעגן, נאָכדעם ווי ער האָט זיך אוימגעקערט פון שלאָגן
 כְּדָרְלֵעוּמָרן, און די מלכים וואָס מיט אים, אין טאָל שְׁנָה, דאָס איז דעם מלכס טאָל. ¹⁸ און מלפריצדק דער מלך פון
 שְׁלָם האָט אַרויסגעטראָגן ברויט און וויין; און ער איז געווען אַ פהן צו דעם העכסטן גאָט. ¹⁹ און ער האָט אים גע-
 בענטשט, און האָט געזאָגט: געבענטשט זאָל זיין אַברם פון דעם העכסטן גאָט, דעם באַשעפער פון הימל און ערד.
²⁰ און געבענטשט זאָל זיין דער העכסטער גאָט וואָס האָט איבערגעענטפערט דייע פיינט אין דיין האַנט—און ער האָט
 אים געגעבן מעשר פון אַלצדינג.

²¹ און דער מלך פון סדום האָט געזאָגט צו אַברמען: גיב מיר די נפשות, און דעם פאַרמעג נעם דיר. ²² האָט אַברם
 געזאָגט צו דעם מלך פון סדום: איך הייב אויף מײַן האַנט צו יהוה דעם העכסטן גאָט, דעם באַשעפער פון הימל און
 ערד, ²³ אויב אַ פאָדים אָדער אַ שוכבענדל! אָדער אויב איך וועל נעמען פון עפעס וואָס איז דײַנס! כדי זאָלסט גיט
 זאָגן: איך האָב רײך געמאַכט אַברמען. ²⁴ גיט מיר! נאָר וואָס די זיוגען האָבן געזעסן, און דעם חלק פון די מענטשן
 וואָס זיינען געגאנגען מיט מיר, ענר, אַשכול, און ממרא; זיי מעגן נעמען זייער חלק.

טו

אתר | הדברים האלה הנה דבריהם אל-אברהם במחנה א
לאמר אל-תרא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה
מאד: ויאמר אברהם אדני יהוה מהדתתך-לי ואנכי ב
הולך עירי ובקמטק ביתי הוא דמשק אליעזר: ויאמר ג
אברהם הן לי לא נתתה ורע והנה בדבית יורש אתי:
והנה דבר-יהוה אליו לאמר לא ירשך זה כדאם אשר ד
יצא ממעיך הוא ירשך: ויצא אתו החיצה ויאמר ה
הכטנא השמימה וספר הכוכבים אסתובל לספר
אתם ויאמר לו כה יהיה ורעד: והאמן ביהוה והשבעה ו
לו צדקה: ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתך מאר
כשדים לתת לך את-הארץ הזאת לרשתה: ויאמר ח
אדני יהוה במה ארע כי ארשנה: ויאמר אליו קחה ט
לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר ונוול:
ויקחלו את-כל-אלה ויבחר אתם בתוך ויתן איש-בתו .
לקראת רעהו ואת-הצפר לא בחר: ויבד העיש על-י
הפגרים וישב אתם אברהם: ויהי השמש לבוא ותרדמה יב
נפלה על-אברהם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו:
ויאמר לאברהם דע תדע כי-גד יהיה ורעה בארץ לא י
לחם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: וגם את יד
הנו אשר יעבדו הן אנכי ואחר-יכן יצאו ברכש גדול:
ואתה תבוא אל-אבתך בשלום תקבר בשיבה טובה: ט
והר רביעי ישבו הנה כי לא שלם עון האמרי עד-ט
הנה: ויהי השמש באה וצלמה הנה והנה תנור עשן י
ולפיד אש אשר עבר בין הנגרים האלה: כיום הוא י
ברת יהוה את-אברהם ברית לאמר לורעה נתתי את
הארץ הזאת מנתר מצרים עד-הנהר הגדל נהר-פרת:
את-הקיני ואת-הקניזי ואת-הקנזי: ואת-החתי ואת-ט

טו נאך דידאזיקע געשעענישן איז דאס ווארט פון גאט
געווען צו אברמען אין א זעאונג, אזוי צו זאגן:
זאלסט ניט מורא האָבן, אברהם, איך בין דיר א שילד, דיין
שכר איז זייער גרויס. * האָט אברהם געזאָגט: גאָט דו
האַר, וואָס קענסטו מיר געבן, אז איך גיי אַוועק אָן א
קינד, און דער ווירטשאַפּטער פון מיין הויז איז דער
דמשקער אליעזר? * און אברהם האָט געזאָגט: זע, האָסט
מיר קיין זאַמען ניט געגעבן, און אַט וועט א זון פון מיין
הויזגעזינט מיך ירשען. * ערשט דאָס וואָרט פון גאָט איז
געווען צו אים, אזוי צו זאָגן: ניט דערדאָזיקער וועט דיך
ירשען, נאָר דער וואָס וועט אַרויסגיין פון דינע אינגע-
ווייד, ער וועט דיך ירשען. * און ער האָט אים אַרויס-
געפירט דרויסן, און האָט געזאָגט: טו אַקאַרשט א קוק
אויפן הימל, און צייל די שטערן, אויב דו קענסט זיי
איבערציילן. און ער האָט צו אים געזאָגט: אזוי וועט
זיין דיין זאַמען. * און ער האָט געגלויבט אין גאָט, און ער
האָט עס אים גערעכנט פאַר אַ גערעכטיקייט.

* און ער האָט צו אים געזאָגט: איך בין יהוה וואָס
האָט דיך אַרויסגעצויגן פון איר-פּשדים, דיר צו געבן דאָס
דאָזיקע לאַנד, עס צו אַרבן. * האָט ער געזאָגט: גאָט
דו האַר, מיט וואָס וועל איך וויסן אז איך וועל עס אַרבן?
* האָט ער צו אים געזאָגט: נעם מיר אַ דרייַאַריקע קו,
און אַ דרייַאַריקע ציג, און אַ דרייַאַריקן ווידער, און אַ
טורטלטיוב, און אַ יונגע טויב. * האָט ער אים גענומען די אַלע, און האָט זיי איבערגעשניטן אין מיטן, און
אָוועקגעלייגט אײן העלפט קעגן דער אנדערער; נאָר די פּויגלען האָט ער ניט איבערגעשניטן. * האָבן די רויבפּויגלען
אַראָפּגענידערט אויף די פּגרים, אָבער אברהם האָט זיי אָפּגעטריבן.

* און ווי די זון איז געווען ביים אונטערגיין, אזוי איז אַ טיפּער שלאָף געפאַלן אויף אברמען: ערשט אָן
אימה, אַ גרויס פּינצטערניש, פאַלט אָן אויף אים. * און ער האָט געזאָגט צו אברמען: וויסן זאלסטו וויסן זיין אז דינע
קינדער וועלן זיין פרעמדע אין אַ לאַנד וואָס ניט זייערס, און מע וועט זיי פאַרקנעכטן, און מע וועט זיי פּייניקן פּיר
הונדערט יאָר. * און אויך דאָס פאַלק וועמען זיי וועלן דינען, וועל איך משפטן; און דערנאָך וועלן זיי אַרויסגיין מיט
גרויס פאַרמען. * דו אָבער וועסט קומען צו דינע עלטערן בשלום; אין אַ גוטער עלטער וועסטו באַגראָבן ווערן.
* און ערשט אין פּירטן דורך וועלן זיי זיך אומקערן אַהער, וואָרום די זינד פון דעם אַמורי וועט ניט זיין פאַרפּול ביז
דענסמאַל.

* און עס איז געווען, ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען, און עס איז געוואָרן שטאַקפּינצטער, ערשט אָן
אויזון מיט רויך, און אַ פּלאַמפּייער וואָס איז דורכגעגאַנגען צווישן דידאָזיקע שטיקער. * אין יענעם טאָג האָט
גאָט געשלאָסן אַ בונד מיט אברמען, אזוי צו זאָגן: צו דיין זאַמען האָב איך געגעבן דאָסדאָזיקע לאַנד, פון דעם
טייך פון מצרים ביז דעם גרויסן טייך, דעם טייך פּרת; * דעם קיני, און דעם קנזי, און דעם קדמוני, * און דעם חתי, און

טורטלטיוב, און אַ יונגע טויב. * האָט ער אים גענומען די אַלע, און האָט זיי איבערגעשניטן אין מיטן, און
אָוועקגעלייגט אײן העלפט קעגן דער אנדערער; נאָר די פּויגלען האָט ער ניט איבערגעשניטן. * האָבן די רויבפּויגלען
אַראָפּגענידערט אויף די פּגרים, אָבער אברהם האָט זיי אָפּגעטריבן.
* און ווי די זון איז געווען ביים אונטערגיין, אזוי איז אַ טיפּער שלאָף געפאַלן אויף אברמען: ערשט אָן
אימה, אַ גרויס פּינצטערניש, פאַלט אָן אויף אים. * און ער האָט געזאָגט צו אברמען: וויסן זאלסטו וויסן זיין אז דינע
קינדער וועלן זיין פרעמדע אין אַ לאַנד וואָס ניט זייערס, און מע וועט זיי פאַרקנעכטן, און מע וועט זיי פּייניקן פּיר
הונדערט יאָר. * און אויך דאָס פאַלק וועמען זיי וועלן דינען, וועל איך משפטן; און דערנאָך וועלן זיי אַרויסגיין מיט
גרויס פאַרמען. * דו אָבער וועסט קומען צו דינע עלטערן בשלום; אין אַ גוטער עלטער וועסטו באַגראָבן ווערן.
* און ערשט אין פּירטן דורך וועלן זיי זיך אומקערן אַהער, וואָרום די זינד פון דעם אַמורי וועט ניט זיין פאַרפּול ביז
דענסמאַל.
* און עס איז געווען, ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען, און עס איז געוואָרן שטאַקפּינצטער, ערשט אָן
אויזון מיט רויך, און אַ פּלאַמפּייער וואָס איז דורכגעגאַנגען צווישן דידאָזיקע שטיקער. * אין יענעם טאָג האָט
גאָט געשלאָסן אַ בונד מיט אברמען, אזוי צו זאָגן: צו דיין זאַמען האָב איך געגעבן דאָסדאָזיקע לאַנד, פון דעם
טייך פון מצרים ביז דעם גרויסן טייך, דעם טייך פּרת; * דעם קיני, און דעם קנזי, און דעם קדמוני, * און דעם חתי, און

דעם פרוזי, און די רפאים, ²¹ און דעם אמורי, און דעם פונעני, און דעם גרושי, און דעם יבוסים.

כא הפרו ואת הרפאים: ואת האמרי ואת הפנעני ואת הגרושי ואת היבוסים: ם

טז

א ושרי אשת אברם לא ילדה לו וְלֹא שָׁפְחָה מִצְרַיִם
 ב וְשָׂמָה הָגֵר: וְהֵאמֵר שָׂרִי אֵל־אֲבִרָם הַחַדְלָא עֲצָנִי
 ג יְהוּה מַלְדָּת בִּאֲנָא אֶל־שִׁפְחָתִי אִלּוּ אִפְנֵה מִפְּנֵה
 ד וְיִשְׁמַע אֲבִרָם לְקוֹל שָׂרִי: וְהִקָּח שָׂרִי אֵשֶׁת־אֲבִרָם
 ה אֶת־הַגֵּר הַמִּצְרַיִת שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לְשִׁבְתָּ
 ו אֲבִרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתֵּלֶךְ אִתּוֹ לְאֲבִרָם אִשָּׁה לֹא־שָׂמָה:
 ז וַיָּבֵא אֶל־הַגֵּר וְהָרָר וְהֵרָא כִּי הָרְתָהּ וַתִּקַּח גְּבוּרָתָהּ
 ח בְּעֵינֶיהָ: וְהֵאמֵר שָׂרִי אֶל־אֲבִרָם חֲמִסִּי עֲלֶיךָ אֲנֹכִי נָתַתִּי
 ט שִׁפְחָתִי בְּחִיקְךָ וְהֵרָא כִּי הָרְתָהּ וַאֲמַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט
 י יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֲבִרָם אֶל־שָׂרִי הֲנֵה שִׁפְחָתְךָ
 יא בְיָדְךָ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְהִצַּנְתָּ שָׂרִי וְהִכְרַח מִפְּנֵיהָ:
 יב וַיִּמְצְאָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בְּמִדְבַר עַל־הָעֵין
 יג בְּרָדְךָ שׂוּר: וַיֹּאמֶר הָגֵר שִׁפְחָת שָׂרִי אִי־מִנָּה בָּאת וְאָנֹכִי
 יד חֲלָבִי וְהֵאמֵר מִפְּנֵי שָׂרִי וְגִבְרָתִי אֲנֹכִי בְרַחֲתִי: וַיֹּאמֶר
 טו לָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה שׂוֹבִי אֶל־גְּבוּרָתְךָ וְהִתְעַנִּי פַתַּח יְרֵיךָ:
 טז וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה הֲרַבָּה אֲרַבָּה אֶת־יְרֵעֶךָ וְלֹא
 יז יִסְפָּר מִרְבֵּךָ: וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאךָ יְהוָה הֲגָד הָרָה וְיִלְדָּתְךָ
 יח בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־עֲנִיָּךָ:
 יט וְהוּא יְהוָה פָּרָא אֲדָם יְדוּ כִּלְכָל יָד כָּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־
 כ אֲחָיו יִשְׁכֵּן: וַתִּקְרָא שְׁמִי־יְהוָה הַדְּבָר אֲלֵיהָ אֲתָה אֵל
 כא רָאִי כִּי אֲמַרְהָ הַגֵּם הַלֵּם רָאִיתִי אַחֲרַי רָאִי: עַל־כֵּן קָרָא
 כב לְבָאָר בְּאֵר לְחַי רָאִי הֲנֵה בְּיֹדְךָ וּבֵין כְּרָד: וַתִּלְדֵּ
 כג הָגֵר לְאֲבִרָם בֵּן וַיִּקְרָא אֲבִרָם שְׁמֵ־בְנֵו אֶשְׁרֵי־יִלְדָהּ הָגֵר

טו, ד' פתח באתנת. ה' נקד על י' טזא ח' פתח בסס

טז און שרי, אברמס ווייב, האָט אים ניט געבאָרן קיין קינדער; און זי האָט געהאַט אַ מצרישע דינסט וואָס איר נאָמען איז געווען הָגֵר. ² האָט שרי געזאָגט צו אברמען: זע נאָר, גאָט האָט מיך פאַרמיטן פון געבערן; קום, איך בעט דיר, צו מיין דינסט, אפשר וועל איך אויפ־געריכט ווערן דורך איר. האָט אברם צוגעהערט צו דעם קול פון שריין. ³ און שרי, אברמס ווייב, האָט גענומען הָגֵר די מצרית, איר דינסט, נאָכדעם ווי אברם איז געזעסן אין לאַנד פֿונען צען יאָר, און זי האָט זי געגעבן איר מאַן אברמען פֿאַר אַ ווייב צו אים. ⁴ און ער איז געקומען צו הָגֵר, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן; און ווי זי האָט געזען אַז זי איז טראָגעדיק, אזוי איז איר האַרניטע גרינגעשאַצט געוואָרן אין אירע אויגן. ⁵ האָט שרי געזאָגט צו אברמען: מיין עוולה אויף דיר! איך האָב געגעבן מיין דינסט אין דיין בוועם, און ווי זי האָט געזען אַז זי איז טראָגעדיק, אזוי בין איך גרינגעשאַצט געוואָרן אין אירע אויגן; זאָל גאָט משפטן צווישן מיר און צווישן דיר. ⁶ האָט אברם געזאָגט צו שריין: אָט איז דיין דינסט אין דיין האַנט, טו מיט איר וואָס איז גוט אין דינע אויגן. און שרי האָט זי געפֿייניקט, און זי איז אַנטלאָפֿן פון איר.

ה' האָט אַ מלאַך פון גאָט זי געפונען ביי אַ קוואַל

וואָסער אין דער מדבר, ביי דעם קוואַל אויפן וועג קיין שור. ⁷ און ער האָט געזאָגט: הָגֵר, שריס דינסט, פון וואָנען קומסטו, און ווהיין גייסטו? האָט זי געזאָגט: פון מיין האַרניטע שריין אַנטלויף איך. ⁸ האָט דער מלאַך פון גאָט צו איר געזאָגט: קער זיך אום צו דיין האַרניטע, און בייג זיך אונטער אירע הענט. ⁹ און דער מלאַך פון גאָט האָט צו איר געזאָגט: מערן וועל איך מערן דיין זאָמען, און ער וועט ניט קענען געציילט ווערן פון פילקייט. ¹⁰ און דער מלאַך פון גאָט האָט צו איר געזאָגט: זע, דו ביסט טראָגעדיק, און געבערסט אַ זון, זאָלסטו רופן זיין נאָמען יִשְׁמַעְאֵל, ווייל גאָט האָט צוגעהערט דיין פֿיין. ¹¹ און ער וועט זיין אַ מענטש אַ וואַלדאייזל: זיין האַנט וועט זיין אַקעגן אַלעמען, און אַלעמענס האַנט וועט זיין אַקעגן אים; און אין געזיכט פון אַלע זיינע ברידער וועט ער וווינען. ¹² האָט זי גערופן דעם נאָמען פון יהוה וואָס האָט צו איר גערעדט, דו ביסט דער גאָט פון זעאוונג; וואָרום זי האָט געזאָגט: ניט־שוין האָב איך דאָ געזען דעם וואָס זעט מיך? ¹³ דרום האָט מען גערופן דעם ברונעם באַר־לחירואיב; ער איז צווישן קרש און צווישן כָּרָד.

¹⁴ און הָגֵר האָט געבאָרן אברמען אַ זון, און אברם האָט גערופן דעם נאָמען פון זיין זון וואָס הָגֵר האָט געבאָרן.

א' שפע והנה. ב' דער ברונעם פון דעם לעבעדיקן וואָס זעט מיך.

ישמעאל: וְאֶבְרָם בְּדִשְׁמֵינִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלָדְתָּ 10
הָגָר אֶת־יִשְׁמְעָאל לְאֶבְרָם: 11

ישמעאל. 10 און אברם איז געווען זעקס און אכציק יאָר
אלט, ווען הָגָר האָט געבאָרן ישמעאלן צו אברמען.

וְהָיָה אֶבְרָם בְּדִשְׁשָׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵי שָׁנִים וַיְרֵא יְהוָה אֶל־אֶבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלְלָה לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד: וְאַתָּה בְרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאד בְּמֵאד: וַיִּפֹּל אֶבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֵלֵי הֵנָּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אֶבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אֶבְרָהָם כִּי אֶבְרָהָם הָיָה גוֹיִם נִתְחַדָּד: וְהוֹפְרֵתִי אִתְּךָ בְּמֵאד בְּמֵאד וְנִתְחַדָּד לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ וַיֹּאמֶר: וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ שִׁבְעַת יָבִין וְרָעָה אַחֲרָיְךָ לְדֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהָיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלֹרְעָה אַחֲרָיְךָ: וְנִתְחַדָּד לְךָ וְלֹרְעָה אַחֲרָיְךָ ח אֵת אֶרֶץ מִזְרַח אֵת כְּלֵי־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזֹת עוֹלָם וְהָיִיתִי לְךָם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֶבְרָהָם וְאַתָּה אֲתִּי בְרִיתִי תִשְׁמֹר אֵתָּה וְרָעָה אַחֲרָיְךָ לְדֹרְתָם: נָאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵינִי וּבֵינְכֶם וּבִין וְרָעָה אַחֲרָיְךָ הַמּוֹל לְכֶם כְּלֵי־זָכָר: וְנִמְלַחֵם אֵת בִּשְׂרַע עֲרֻלְתְּכֶם וְהָיָה לְאוֹת יְיָ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינְכֶם: וּבְדִשְׁמֵנֵת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כְּלֵי־זָכָר יב לְדֹרְתֵיכֶם לְיָד בֵּית וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מִכָּל כְּלֵי־זָכָר אֲשֶׁר לֹא מוֹרְעָה הוּא: הַמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף יג וְהוֹתָה בְרִיתִי בְּכִשְׂרֻכֶם לְבְרִית עוֹלָם: וְעָרַל וְזָכָר אֲשֶׁר יד לֹא־יִמּוֹל אֶת־בִּשְׂרַע עֲרֻלְתּוֹ וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמּוּת אֶת־בְּרִיתִי הַזֶּה: 15 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֶבְרָהָם שְׁרֵי 16 אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמִי שְׁרֵי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: וּבְרַכְתִּי 17 אֵתָּה וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלָכֵי עַמּוּת מִמֶּנָּה הָיָה: וַיִּפֹּל אֶבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחַק 18

וְהָיָה אֶבְרָם בְּדִשְׁשָׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵי שָׁנִים וַיְרֵא יְהוָה אֶל־אֶבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלְלָה לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד: וְאַתָּה בְרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאד בְּמֵאד: וַיִּפֹּל אֶבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֵלֵי הֵנָּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אֶבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אֶבְרָהָם כִּי אֶבְרָהָם הָיָה גוֹיִם נִתְחַדָּד: וְהוֹפְרֵתִי אִתְּךָ בְּמֵאד בְּמֵאד וְנִתְחַדָּד לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ וַיֹּאמֶר: וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ שִׁבְעַת יָבִין וְרָעָה אַחֲרָיְךָ לְדֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהָיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלֹרְעָה אַחֲרָיְךָ: וְנִתְחַדָּד לְךָ וְלֹרְעָה אַחֲרָיְךָ ח אֵת אֶרֶץ מִזְרַח אֵת כְּלֵי־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזֹת עוֹלָם וְהָיִיתִי לְךָם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֶבְרָהָם וְאַתָּה אֲתִּי בְרִיתִי תִשְׁמֹר אֵתָּה וְרָעָה אַחֲרָיְךָ לְדֹרְתָם: נָאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵינִי וּבֵינְכֶם וּבִין וְרָעָה אַחֲרָיְךָ הַמּוֹל לְכֶם כְּלֵי־זָכָר: וְנִמְלַחֵם אֵת בִּשְׂרַע עֲרֻלְתְּכֶם וְהָיָה לְאוֹת יְיָ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינְכֶם: וּבְדִשְׁמֵנֵת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כְּלֵי־זָכָר יב לְדֹרְתֵיכֶם לְיָד בֵּית וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מִכָּל כְּלֵי־זָכָר אֲשֶׁר לֹא מוֹרְעָה הוּא: הַמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף יג וְהוֹתָה בְרִיתִי בְּכִשְׂרֻכֶם לְבְרִית עוֹלָם: וְעָרַל וְזָכָר אֲשֶׁר יד לֹא־יִמּוֹל אֶת־בִּשְׂרַע עֲרֻלְתּוֹ וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמּוּת אֶת־בְּרִיתִי הַזֶּה: 15 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֶבְרָהָם שְׁרֵי 16 אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמִי שְׁרֵי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: וּבְרַכְתִּי 17 אֵתָּה וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלָכֵי עַמּוּת מִמֶּנָּה הָיָה: וַיִּפֹּל אֶבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחַק 18

אָבֵעַר זְאָלֶסֶט הִיטן מִיין בּוֹנֵד, דו און דײַן זאַמען נאָך דיר, אויף זײַערע דוֹר־דוֹרוֹת. 10 דאָס איז מײַן בּוֹנֵד וואָס איר זאָלט הִיטן צווישן מיר און צווישן אײַך, און צווישן דײַן זאַמען נאָך דיר: בײַ אײַך זאָל געמלֶט ווערן אײַטלעכער מאַנספאַרשוין. 11 און איר זאָלט געמלֶט ווערן אין דעם פֿלייש פון אײַער פאַרהויט, און עס וועט זײַן פאַר אַ צײַכן פון בּוֹנֵד צווישן מיר און צווישן אײַך. 12 און צו אַכט טעג זאָל געמלֶט ווערן בײַ אײַך אײַטלעכער מאַנספאַרשוין אויף אײַערע דוֹר־דוֹרוֹת, געבאַרן אין הויז, אָדער געקויפט פאַר געלט פון עמיץ אַ פרעמדן וואָס איז נײַט פון דײַן זאַמען. 13 געמלֶט מוז געמלֶט ווערן דער וואָס איז געבאַרן אין דײַן הויז, און דער וואָס איז געקויפט פאַר דײַן געלט; און מײַן בּוֹנֵד זאָל זײַן אין אײַער פֿלייש פאַר אַן אײַביקן בּוֹנֵד. 14 און אַן אומבאַשניטענער מאַנספאַרשוין וואָס וועט זיך נײַט מלֶן אין דעם פֿלייש פון זײַן פאַרהויט, יענע זעל זאָל פאַרשניטן ווערן פון איר פּאַלק; מײַן בּוֹנֵד האָט ער פאַרשטערט.

15 און גאָט האָט געזאָגט צו אברהמען: דײַן ווייב שָׂרָיִן זאָלסטו נײַט רופן מיט איר נאָמען שָׂרֵי, נײַערט שָׂרָה־ב זאָל זײַן איר נאָמען. 16 און אײַך וועל זײַ בענטשן, און וועל דיר אויך געבן פון איר אַ זון; יאָ, אײַך וועל זײַ בענטשן, און פעלקער וועלן ווערן פון איר; מלכים פון אומות וועלן זײַן פון איר. 17 איז אברהם געפאַלן אויף זײַן פנים, און ער האָט געלאַכט,

י. יד' פסח כסס

א אב המון. ב הארינטע. ג ניצחק.

וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הִלְבֵּן מֵאֲדָשְׁנָה וַיֵּלֶד וְאִם־שָׂדֶה הִבְתִּי
 יח תְּשָׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים לּוֹ
 יט וַיִּשְׁמָעֵאל יְהוָה לְפָנָיו: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבֹל שָׂדֶה אֲשֶׁתְּךָ
 יֵלֶדְתְּ לָךְ בֶּן וְקִרְאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמֵתִי אֶת־בְּרִיתִי
 כ אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְוָרְעוֹ אַחֲרָיו: וְלִישְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ
 כא הִנֵּה בְרַכְתִּי אֹתוֹ וְהַבְרִיתִי אִתּוֹ וְהַבְרִיתִי אִתּוֹ בְּמֵאֵד
 כב מֵאֵד שְׁנַיִם־עָשָׂר נְשִׂאִים וַיֵּלֶד וַנְתַתִּיו לְנָוִי גְדוֹל: וְאֶת־
 כג בְּרִיתִי אָקִים אִתְּךָ יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לָךְ שָׂדֶה לְמוֹעֵד הַזֶּה
 כד בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת: וַיְכַל לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל
 כה אַבְרָהָם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־ישְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֶת כָּל־יְלִידֵי
 כו בֵּיתוֹ וְאֶת כָּל־מִקְנֵת כֶּסֶפוֹ כָּל־זָכָר בְּאִנְשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם
 כז וַיִּמָּל אֶת־בְּשָׂר עַרְלָתָם בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 כח אֱתוֹ אֱלֹהִים: וְאַבְרָהָם בְּחֶתְשֵׁעִים וַתִּשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלֹ
 כט בְּשָׂר עַרְלָתוֹ: וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בְּן־שָׁלֹש עָשָׂר שָׁנָה בְּהַמְלֹ
 לו אֶת בְּשָׂר עַרְלָתוֹ: בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם
 כו וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנוֹ: וְכָל־אִנְשֵׁי בֵּיתוֹ יָלִיד כָּוִית וּמִקְנֵת־כֶּסֶף
 פ מֵאֵת בְּרִיכְתּוֹ נִמְלֹו אִתּוֹ: פ

און געזאגט ביי זיך אין הארצן: קען ביי א מאן פון הונד דערט יאָר געבאָרן ווערן? און קען שרה צו ניינציק יאָר געבערן? ¹⁸ און אברהם האָט געזאָגט צו גאָט: הלואי זאל ישמעאל לעבן פאַר דיר! ¹⁹ האָט גאָט געזאָגט: פאַר־וואָר, דיין ווייב שרה וועט דיר געבערן א זון, און זאלסט רופן זיין נאָמען יצחק; און איך וועל אויפשטעלן מיין בונד מיט אים פאַר אַן אייביקן בונד צו זיין זאָמען נאָך אים. ²⁰ און וועגן ישמעאלן האָב איך דיך צוגעהערט; זע, איך האָב אים געבענטשט, און איך וועל אים פרוכ־פערן, און וועל אים מערן זייער און זייער; צוועלף פירשטן וועט ער געבערן, און איך וועל אים מאַכן פאַר א גרויס פאָלק. ²¹ מיין בונד אָבער וועל איך אויפשטעלן מיט יצחק, וואָס שרה וועט דיר געבערן צו דער צייט אויפן אנדער יאָר.

²² און ווי ער האָט געענדיקט רעדן מיט אים, אזוי האָט גאָט זיך אויפגעהויבן פון איבער אברהמען.
²³ און אברהם האָט גענומען זיין זון ישמעאלן, און

אַלע זיינע הויזגעבאָרענע, און אַלע זיינע געקויפטע פאַר געלט, יעטוועדער מאַנספאַרשוין צווישן די הויזלייט פון אברהמען, און ער האָט געמלט דאָס פלייש פון זייער פאָרהויט אין דעמדאָויקן אייגענעם טאָג, אזוי ווי גאָט האָט צו אים גערעדט. ²⁴ און אברהם איז געווען גיין און ניינציק יאָר אַלט, ווען ער איז געמלט געוואָרן אין דעם פלייש פון זיין פאַר־הויט. ²⁵ און זיין זון ישמעאל איז געווען דרייצן יאָר אַלט, ווען ער איז געמלט געוואָרן אין דעם פלייש פון זיין פאַר־הויט. ²⁶ אין דעמדאָויקן אייגענעם טאָג איז געמלט געוואָרן אברהם און זיין זון ישמעאל. ²⁷ און אַלע מאַנסלייט פון זיין הויז, געבאָרן אין הויז, אָדער געקויפט פאַר געלט פון אַ פרעמדן, זיינען געמלט געוואָרן מיט אים.

ו י ר א

ו י ר א א ל ו י י ה ו ה ב א ל נ י מ מ ר א ו ה ו א י ש ב פ ת ח ד ה א ה ל
 ב כ ה מ ה י ו מ: ו י ש א ע י נ י ו ו י ר א ו ה נ ה ש ל ש ה א נ ש י מ נ צ כ י מ
 ג ג ל ו י ו י ר א נ ר י צ ל ק ר א ת מ מ פ ת ח ד ה א ה ל ו י ש ת ח ו א ר צ ה:
 ד ד ו י א מ ר א ד נ י א ס נ א מ צ א ת י ח נ ב ע י י נ ד א ל י נ א ת ע ב ר מ ע ל
 ה ה ע ב ד ד: י ק ח נ א מ ע ט מ י מ ו ר ח צ ו ר נ ג ל י כ מ ו ה ש ע נ ו ת ח ת
 ו ו ה ע י צ: ו א ק ח ה פ ת י ל ח מ ו ס ע ד ו ל כ כ מ א ח ר ת ע ב ר ו ב י
 ז ז ל כ נ ע ב ר ת מ ע ל ע ב ד כ מ ו י א מ ר ו ב נ ת ע ש ה כ א ש ר
 ח ח ד ב ר ת: ו י מ ר ר א ב ר ה מ ה א ה ל ה א ל ש ר ה ו י א מ ר מ ר ר

ו י א ו נ ג אָט הָאָט זיך באַזויגן צו אים, ביי די אייכנ־ביימער פון ממרא, ווען ער איז געוועסן אין איינגאנג פון זיין געצעלט, אין דער היץ פון טאָג. ² און ער האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן און האָט דערווען, ערשט דריי מענער שטייען פאַר אים; און ווי ער האָט זיי דערווען, אזוי איז ער זיי געלאָפן אנטקעגן פון דעם איינגאנג פון געצעלט, און האָט זיך געבוקט צו דער ערד. ³ און ער האָט געזאָגט: מיין האַר, אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפונען לייטזעליקייט אין דייןע אויגן, זאלסטו, איך בעט דיך, ניט אוועקגיין פון דיין קנעכט. ⁴ לאָז געבראַכט ווערן א ביסל

ו י ר א א ל ו י י ה ו ה ב א ל נ י מ מ ר א ו ה ו א י ש ב פ ת ח ד ה א ה ל

וואַסער, און וואַשט אייערע פיס, און לענט אייך אָן אונטערן בוים. ⁵ און איך וועל ברענגען אַ שטיקל ברויט, און איר וועט אונטערלענען אייער האַרץ, דערנאָך וועט איר גיין ווייטער; אזוי ווי איר זייט שוין אריבערגעקומען צו אייער קנעכט. האָבן זיי געזאָגט: טו אזוי ווי די האַסט גערעדט. ⁶ האָט אברהם געאַיילט אין געצעלט צו שרה, און האָט געזאָגט: אייל זיך!

דר"י סָאָה זעמלמעל, פֿאַרקנעט און מאַך קוכנס. ^ז און צו די רינדער איז אַברהם געלאָפֿן, און האָט גענומען אַ יונג רינד, ווייך און פעט, און געגעבן צום יונג; און ער האָט עס צוגעריכט אויף גיך. ^ט און ער האָט גענומען שמאַנט און מילך, און דאָס יונגע רינד וואָס ער האָט צוגעריכט, און האָט אַוועקגעשטעלט פֿאַר זיי; און ער איז געשטאַנען פֿאַר זיי אונטערן בוים, און זיי האָבן געגעסן. ^י האָבן זיי צו אים געזאָגט: וווּ איז שרָה דיין ווייב? האָט ער געזאָגט: אָן אין געצעלט. ^{יא} האָט ער געזאָגט: אומקערן וועל איך זיך אומקערן אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, און זע, שרָה דיין ווייב וועט האָבן אַ זון. און שרָה האָט זיך אַיינגעהערט אין אַיינגאַנג פֿון געצעלט וואָס הינטער אים. ^{יב} און אַברהם און שרָה זיינען געווען באַטאַנטע וקנים; ביי שרָה האָט אויפֿגעהערט צו זיין דער שטייגער ווי ביי ווייבער. ^{יג} און שרָה האָט געלאַכט אין זיך אַזוי צו זאָגן: נאָכדעם ווי איך בין אַלט געוואָרן, זאָל איך נאָך האָבן תּענוג? דערצו איז מיין האַר אַלט. ^{יד} האָט גאָט געזאָגט צו אַברהמען: פֿאַרוואָס האָט שרָה געלאַכט, אַזוי צו זאָגן: צי קען איך אין דער אמתן געבערן, אָו איך בין אַלט? ^{טו} איז דען אַ זאָך פֿאַרמיטן פֿון גאָט? צו דער באַשטימטער צייט וועל איך ווידערקערן צו דיר, אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, און שרָה וועט האָבן אַ זון. ^{טז} האָט שרָה געלייַקנט,

שֵׁלֶש סָאִים קִמַּח סֹלֶת לִישֵׁי וַעֲשֵׂי עֲנֹת: וְאֶל־הַבָּקָר ז' כִּז אַבְרָהָם וַיִּקַּח בְּדִבְקָר בֶּדֶן וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנֶּעֶר וַיִּמְחַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: וַיִּקַּח הַמָּאָה וְהָלַב וּבְדִבְקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהּ וְהוּא־עַמֵּד עֲלֵיהֶם תַּחַת הַעֵץ וַיֹּאבְלוּ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: וַיֹּאמֶר שׁוּב שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כִּעֵת הַזֶּה וְהַנְּהַבְנִן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שִׂמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אֲתֵרֵיו: וַאֲבָרְתֶּם וְשָׂרָה וְקִנְיִים בָּאִים בַּיָּמִים הַהֵלֶּךְ לַחַיִּים לְשָׂרָה אַרְבַּּ כּוֹנִשִׁים: וְהִצַּתְּךָ שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתי הַיְהוּדָלִי עֲדָנָה וְאֵדִנִי וְקוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לֵמַד זֶה צִחְקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנִּם אֵלַי וְאֵנִי וְקִנְיִתי: הַיִּפְלֵא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כִּעֵת הַזֶּה וְלְשָׂרָה בֵּן: וְהִכְהִישׁ שָׂרָה וְלֵאמֹר לֹא צִחְקִיתִי כִּי שְׁנֵי יָרֵאָה וַיֹּאמֶר וְלֹא כִּי צִחְקִיתִי: וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל־פְּנֵי סָדָם וַאֲבָרְתֶּם הַלָּךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם: וַיְהִי אִמֶּר הַמִּכְסָּה אֵלֵי מֵאֲבָרְתֶּם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה: וַאֲבָרְתֶּם הִיוּ יְהוָה לְנוֹי גְּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרָכוּ־בּוֹ כָּל נְוִי יַחֲדָרִי: כִּי יִרְעִיזוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת־בְּנֵיו וְאֶת־בְּתוּלֹת אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ בְּרֵךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עֲלָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה וְעֵקֶת סָדָם וְעַמְרָה בִּירְבָּה וְהִטְאַתֶּם כִּי נִבְרָה מֵאֵד: אֲרֻדְהֵנָּה וְאַרְאֶה הַבְּצִעְקוֹתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ וְכָלָה וְאִסְלָא אֲדַעְהָ: וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיָּלְכוּ סָדָמָה וַאֲבָרְתֶּם עִוְתֵי עַמֵּד לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם־רָשָׁע: אֵלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הַזֶּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמַקּוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים הַצְדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ: חֲלִלָה לְךָ מִעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר

ז' דני יוסף ט' נקוד על אזי יג' פתח בסס כמ' מלשיל

אַזוי צו זאָגן: איך האָב ניט געלאַכט; וואָרום זי האָט מורא געהאַט; און ער האָט געזאָגט: ניין, האָסט יאָ געלאַכט. ^{טז} און די מענער זיינען אויפֿגעשטאַנען פֿון דאָרטן, און האָבן אַראָפֿגעקוקט אויף סָדָם. און אַברהם איז געגאַנגען מיט זיי, צו באַלייטן. ^{טז} און גאָט האָט געזאָגט: זאָל איך פֿאַרדעקן פֿון אַברהמען וואָס איך וויל טאָן? ^{טז} און אַברהם וועט דאָך ווערן אַ גרויס און מאַכטיק פֿאַלק, און אַלע פעלקער פֿון דער ערד וועלן זיך בענטשן מיט אים; ^{טז} וואָרום איך האָב אים דערקענט, כּדי ער זאָל באַפעלן זיינע קינדער, און זיין הויז נאָך אים, אָו זיי זאָלן היטן דעם וועג פֿון גאָט, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט, כּדי גאָט זאָל ברענגען אויף אַברהמען וואָס ער האָט גערעדט וועגן אים. ^{טז} און גאָט האָט געזאָגט: דאָס געשריי וועגן סָדָם און עמֹרָה איז פֿאַרוואָר גרויס, און זייער זינד איז פֿאַרוואָר זייער שווער. ^{טז} לאַמִּיך אַקאַרשט אַראָפֿנידערן און זען, אויב זיי האָבן אין גאַנצן געטאָן אַזוי ווי געשריי וואָס איז געקומען צו מיר; און אויב ניט, לאַמִּיך וויסן. ^{טז} און די מענער האָבן זיך פֿאַרקערט פֿון דאָרטן, און זיינען געגאַנגען קיין סָדָם; און אַברהם איז נאָך אַלץ געשטאַנען פֿאַר גאָט. ^{טז} און אַברהם האָט געזענט און האָט געזאָגט: ניט־שוין וועסטו אומברענגען דעם אומ־שולדיקן מיט דעם שולדיקן? ^{טז} טאַמער זיינען דאָ פּופּציק אומשולדיקע אין דער שטאָט, ניט־שוין וועסטו זיי אומברענגען, און וועסט ניט פֿאַרנעבן דעם אָרט פֿון וועגן די פּופּציק אומשולדיקע וואָס אין איר? ^{טז} חלילה ליר צו טאָן אַזאָ זאָך,

הָיָה לְהַמִּית צְדִיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַּצְדִּיק כְּרָשָׁע חֲלָלָה
 כו לְךָ הַשֹּׁפֵט כִּלְיָהָרִץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אִם־אֲמַצָּא בְּסָדָם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי
 כז לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעִבְרָתָם: וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַגִּידָנָא
 כח הַיְאֵלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאֵיכִי עָפָר וְאָפָר: אֵלָּהי חֲסִדוֹן
 חֲמִשִּׁים הַצְדִּיקִים חֲמִשָּׁה הַתְּשׁוּחִת בְּחַמְשָׁה אֲתִדְבֹּל
 הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית אִם־אֲמַצָּא שָׁם אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה:
 כט וַיִּסָּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָּהי וַיֹּאמֶר אֵלָּהי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים
 ל וַיֹּאמֶר לֹא אֲעִשֶׂה בְּעָבֹר הָאַרְבָּעִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵינָא יְהוָה
 לא לְאֲדֹנָי וְאֲדַבְּרָה אֵלָּהי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא
 לא אֲעִשֶׂה אִם־אֲמַצָּא שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַיֹּאמֶר הַגִּידָנָא הַיְאֵלְתִּי
 לב לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אֵלָּהי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא
 לב אֲשַׁחִית בְּעָבֹר הָעֶשְׂרִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵינָא יְהוָה לְאֲדֹנָי
 וְאֲדַבְּרָה אֲדִי־הַפֶּעַם אֵלָּהי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרֵה וַיֹּאמֶר לֹא
 לד אֲשַׁחִית בְּעָבֹר הָעֶשְׂרֵה: וַיִּלֶּךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר בִּלְה לְדַבֵּר
 אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמַקְוֵהוּ:
 יט

של וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשָׁב בְּשַׁעַר
 סְדֹם וַיִּרְאֵהוּם וַיִּקָּם לְקִרְאָתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אֲפָיִם אַרְצָה:
 ב וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא־אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינֹו
 ג וַחֲבֹצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַּכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ
 ג לֹא כִי בְּרוּחַ בָּלִין: וַיַּפְצֵר־בָּם מֵאֵד וַיִּסְרוּ אֵלָּהי וַיָּבֹאוּ
 ד אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אָפָה וַיֹּאכְלוּ: מֵרֶם
 ה יִשְׁכְּבוּ וְאִנְשֵׁי הָעִיר אֲנָשֵׁי סְדֹם נָסְבוּ עַל־דַּבְּתֵי מַעַר
 ה וַעֲדִינָן כִּלְיָהָם מִקְצֵה: וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ
 ו וְהָיָה אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלָּיךְ חֲלָלָה הַצִּיּוֹאִם אֵלֵינוּ
 ו וַנַּעַדָה אֹתָם: וַיֵּצֵא אֹלְהֶם לוֹט הַתְּתַחָה וְהַתְּלַת סָנַר

יט ב' בסגל נ' דגושה חל ל' דגושה ד' קפוז כסלוח

צו טיטן דעם אומשולדיקן מיט דעם שולדיקן, או דער
 אומשולדיקער זאל זיין אזוי ווי דער שולדיקער; חלילה
 דיר! זאל דער ריכטער פון דער גאנצער ערד ניט טאָן
 גערעכטיקייט? ²⁶ האָט גאָט געזאָגט: אויב איך וועל גע-
 פינען אין סדום פופציק אומשולדיקע אין דער שטאָט,
 וועל איך פאָרגעבן דעם גאנצן אָרט פון זייערטוועגן.
²⁷ האָט זיך אָפגערופן אַברהם און האָט געזאָגט: זע, איך
 בעט דיך, איך אונטערשטיי מיך צו רעדן צו מיין האַר,
 הגם איך בין שטויב און אַש. ²⁸ טאָמער וועלן פעלן פון
 די פופציק אומשולדיקע פינף, וועסטו פון וועגן די פינף
 צעשטערן די גאנצע שטאָט? האָט ער געזאָגט: איך וועל
 ניט צעשטערן, אויב איך וועל דאָרטן געפינען פינף און
 פערציק. ²⁹ און ער האָט ווידער אַ מאָל צו אים גערעדט,
 און האָט געזאָגט: טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפינען
 פערציק? האָט ער געזאָגט: איך וועל עס ניט טאָן פון
 וועגן די פערציק. ³⁰ האָט ער געזאָגט: זאל, איך בעט
 דיך, מיין האַר ניט פאָרדריסן, און איך וועל רעדן:
 טאָמער וועלן זיך דאָרטן געפינען דרייסיק? האָט ער
 געזאָגט: איך וועל עס ניט טאָן, אויב איך וועל דאָרטן
 געפינען דרייסיק. ³¹ האָט ער געזאָגט: זע, איך בעט
 דיך, איך אונטערשטיי מיך צו רעדן צו מיין האַר: טאָמער
 וועלן זיך דאָרטן געפינען צוואַנציק? האָט ער געזאָגט:
 איך וועל ניט צעשטערן פון וועגן די צוואַנציק. ³² האָט
 ער געזאָגט: זאל, איך בעט דיך, מיין האַר ניט פאָרדריסן,
 און איך וועל רעדן נאָר דאָס מאָל: טאָמער וועלן זיך
 דאָרטן געפינען צען? האָט ער געזאָגט: איך וועל ניט
 צעשטערן פון וועגן די צען.

³³ און גאָט איז אָועקגעגאָנגען, ווען ער האָט געענדיקט רעדן צו אַברהמען; און אַברהם האָט זיך אומגעקערט
 צו זיין אָרט.

יט

1 און די צוויי מלאכים זיינען געקומען קיין סדום אין אָונט; און לוט איז געוועסן אין טויער פון סדום. און לוט
 האָט זיי דערזען, און ער האָט זיך אויפגעשטעלט זיי אַנטקעגן, און האָט זיך געבוקט מיטן פנים צו דער ערד.
 2 און ער האָט צו זיי געזאָגט: זעט, איך בעט אַיך, מיינע האַרן, קערט אַיין אין אַיין פון אַייער קנעכט אויף איבער
 נאַכט, און וואָשט אַייערע פיס; און איר וועט זיך פּעדערן, און וועט גיין אויף אַייער וועג. האָבן זיי געזאָגט: ניין, נייערט
 אויף דער גאַס וועלן מיר נעכטיקן. 3 איז ער זייער צוגעשטאַנען צו זיי, און זיי האָבן אַינגעקערט צו אים, און זיינען
 אַריינגעגאַנגען אין זיין הויז, און ער האָט פאַר זיי געמאַכט אַ מאָלצייט, און געבאַקן אומגעזייערטע קוכנס, און זיי האָבן
 געגעסן.

4 אַיידער נאָך זיי האָבן זיך געלייגט, האָבן די מענטשן פון שטאָט, די מענטשן פון סדום, אַרומגערינגלט
 דאָס הויז, פון יונג ביז אַלט, דאָס גאַנצע פּאָלק פון עק צו עק. 5 און זיי האָבן גערופן צו לוטן, און האָבן צו
 אים געזאָגט: וווּ זיינען די מענער וואָס זיינען צו דיר געקומען די נאַכט? ברענג זיי אַרויס צו אונדז, מיר זאָלן
 זיי דערקענען. 6 איז לוט אַרויסגעגאַנגען צו זיי אין אַיינגאַנג, און די טיר האָט ער פאַרשלאָסן הינטער זיך.

1 און ער האָט געזאָגט: איך בעט אײך, מײנע ברידער, טוט ניט קײן שלעכטס. 2 אָט, איך בעט אײך, זײנען בײַ מיר צוויי טעכטער וואָס ווײסן ניט פון קײן מאַן, לאַמײך זײ אַרויסברענגען צו אײך, און טוט מיט זײ ווי עס איז גוט אין אײערע אויגן, נאָר דידאָזיקע מענער זאָלט איר קײן זאך ניט טאָן, אַזוי ווי זײ זײנען געקומען אין דעם שאַטן פון מײן דאָר. 3 האָבן זײ געזאָגט: גײ אַוועק! און זײ האָבן געזאָגט: געקומען אײנער ווײנען, און משפטן ווײל ער משפטן! אַצונד וועלן מיר זיך מיט דיר נאָך ערגער באַגײן ווי מיט זײ. און זײ זײנען זײער צוגעשטאַנען צו דעם מאַן, צו לוטן, און האָבן גענענט אײנצוברעכן די טיר. 10 האָבן די מענער אויסגעשטרעקט זײער האַנט, און אַרײב געבראַכט לוטן צו זיך אין הויז, און די טיר האָבן זײ פאַר-שלאָסן. 11 און די לײט וואָס בײם אײנגאַנג פון הויז האָבן זײ געשלאָגן מיט בלינדקײט פון קלײן ביז גרויס, און זײ האָבן ניט געקענט געפײנען דעם אײנגאַנג. 12 און די מענער האָבן געזאָגט צו לוטן: וועמען נאָך האָסטו דאָ? אַן אײדים אָדער דײנע זין און דײנע טעכטער, אָדער וועמען נאָר דו האָסט אין דער שטאָט, פיר אַרויס פון דעם אָרט; 13 וואָרום מיר צעשטערן דעמדאָזיקן אָרט, ווײל דאָס געשרײ וועגן זײ איז גרויס פאַר גאָט, און גאָט האָט אונדז געשיקט זי צו צעשטערן.

14 איז לוט אַרויסגעגאַנגען, און האָט גערעדט צו זײנע אײדימס, די וואָס האָבן גענומען זײנע טעכטער, און ער איז געווען ווי אײנער וואָס מאַכט שפּאַס אין די אויגן פון זײנע אײדימס. 15 און ווי דער פרימאַרגן איז אויפגעגאַנגען, אַזוי האָבן די מלאַכים געאַײלט לוטן, אַזוי צו זאָגן: שטײ אויף, נעם דײן וײב, און דײנע צוויי טעכטער וואָס געפײנען זיך דאָ, פּדי זאָלסט ניט אומגעבראַכט ווערן דורך דער זינד פון דער שטאָט. 16 און אַז ער האָט געזאַמלט, האָבן די מענער אָנגענומען זײן האַנט, און די האַנט פון זײן ווײב, און די האַנט פון זײנע צוויי טעכטער; פון וועגן גאָטס דערבאַרימונג אויף אים. און זײ האָבן אים אַרויס געפירט, און האָבן אים געלאָזט אויסן שטאָט. 17 און עס איז געווען, ווי זײ האָבן אים אַרויסגעפירט דרויסן, אַזוי האָט ער געזאָגט: אַנטרײן מיט דײן לעבן; זאָלסט זיך ניט אומקוקן הינטער דיר, און זיך ניט אָפּשטעלן אין דער גאַנצער געגנט; אַנטרײן צום באַרג, פּדי זאָלסט ניט אומגעבראַכט ווערן. 18 האָט לוט צו זײ געזאָגט: ניט אַזוי, איך בעט אײך, מײנע האַרן. 19 זע, איך בעט דײך, דײן קנעכט האָט געפונען לײטזעליקײט אין דײנע אויגן, און האָסט געגרייסט דײן חסד וואָס דו האָסט געטאָן מיט מיר, צו לאָזן לעבן מײן נפש; אָבער איך קען ניט אַנט-רינען צום באַרג, וואָרום דאָס בײז וועט מיך נאָך אַנאַגן, און איך וועל שטאַרבן. 20 אַן, איך בעט דײך, איז יענע שטאָט, נאָנט אַהין צו אַנטלויפן, און זי איז אַ קלײנס; לאַמײך, איך בעט דײך, אַהין אַנטרײנען-זי איז דאָך אַ קלײנס-און מײן נפש וועט בלייבן לעבן. 21 האָט ער צו אים געזאָגט: זע, איך שוין דײן פנים אויך אין דערדאָזיקער זאך, איך זאָל ניט איבערקערן

אחריו: ויאמר אלינא אחי תרעו: הנהנא לי שתי בנות אשר לא ידענו איש אוצאהנא אתהן אליכם ועשו להן כמזב בעיניכם רק לאנשים האל אל תפגעו דבר ברעל-כן באו בצל קרתי: ויאמרו ונשילאח ויאמרו האחד באילנור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט מאד וישו לשבר הדלת: וישלחו האנשים אתי ידם ויביאו אתילוט אליהם הביתה ואתהדלת סגרו: ואתהאנשים אשרפתח הבית הבו בסגורים מקמן ועד יתול וילאו למצא הפתח: ויאמרו האנשים אל לוט עד מילך פה התן וכנה וכנחך וכל אשר לך בעיר הוצא מהמקום: כימשחתים אנהנו אתהמקום הזה כיגדלה צעקתם אתפני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה: ויצא לוט וידבר אל החתניו ולקחתי בנותי ויאמר קומי יצאו מהמקום הזה כימשחת יהוה אתהעיר ויהי כמצחק בעיני החתניו וכמו השחר עלה ויאצו המלאכים בלוט לאמר קום לך אתאשתך ואתשתי בנותי הנמצאת פדתפסה בענן העיר: ותמהמהו ויחזיקו האנשים בידו ובדיאשתו ובד שתי בנותי בחמלת יהוה עליו ויצאחו וינחחו מהוזן לעיר: ויהי כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט עלנפשך אל תביט אחרך ואל תפגמד בכלהכפר החרדה המלט פדתספה: ויאמר לוט אלהם אלינא אדני: הנהנא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות אתנפשי ואנכי לא אוכל להמלט החרדה פדתפקני הרעה ומתי: הנהנא העיר הזאת קרבה לנום שמה והוא מצער כ אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי: ויאמר ריב אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי רפכי אתי

ה' ספרין האלה יד' צי נוספה ית' קדש יע' פתח בסים כ' ג' דגושה

כב הַעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: מִהֵרָה הַמְלִט שְׁמָהּ כִּי לֹא אוֹכֵל
 לַעֲשֹׂת דָּבָר עַד־בֹּאֵךְ שְׁמָהּ עַל־כֵּן קָרָא שְׁם־הָעִיר
 כג צוּעַר: הַשֵּׁשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא אֶצֶרְהָ: וַיְהִי
 כד הַמִּטָּר עַל־סָדָם וְעַל־עַמְרָה וְנַפְרִית וְאִשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־
 כה הַשָּׁמַיִם: וַיִּהְיֶה אֲתִידְעָרִים הָאֵל וְאֵת פְּלִלְהַכְּפָר וְאֵת
 כו פְּלִי־שִׁבִי הָעָרִים וְצִמַח הָאֲדָמָה: וַתִּבַּט אִשְׁתּוֹ מֵאֲחֵרָיו
 כז וַתְּהִי נָצִיב מְלַח: וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר אֶל־הַמְּקוֹם
 כח אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֲתִיפְנֵי יְהוָה: וַיִּשְׁקֶף עַל־פְּנֵי סָדָם
 כט וְעַמְרָה וְעַל כָּל־פְּנֵי אֶרֶץ הַכְּפָר וַיֵּרָא וַהֲנִה עָלָה קִיטָר
 ל אֶרֶץ כְּנִיֶזֶר הַכְּבִישָׁן: וַיְהִי בַשָּׂחַת אֱלֹהִים אֲתִידְעָרֵי
 הַכְּפָר וַיּוֹכֵר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ
 ל וְהַפְּכָה בְּהַפֵּךְ אֲתִידְעָרִים אֲשֶׁר־יָשֵׁב בְּהֵן לוֹט: וַיַּעַל
 לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּדָר וַשְׁתֵּי בָנָיו עִמּוֹ כִּי יָרָא לַשִּׁבְתָּ
 לא בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּמַעֲרָה הוּא וַשְׁתֵּי בָנָיו: וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה
 לב אֶל־הַצְּעִירָה אֲבִינִי וְגַן וְאִישׁ אֵין פְּאָרֶץ לְבֹא עֲלֵינוּ
 לג עִמּוֹ וַנַּחֲנָה מֵאֲבִינוּ וְרַע: וַתִּשְׁקֶן אֶת־אֲבִיהָן יוֹן בְּלִילָה
 לד הוּא וַתִּבֹּא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אֲבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ
 לה וּבְקוֹמָהּ: וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה
 לו הַדִּשְׁכַּבְתִּי אִמֶּשׁ אֶת־אָבִי נִשְׁקֵנוּ יוֹן נְסִיחַלִּילָה וְכֹאֵי
 לז שְׂכָבִי עִמּוֹ וַנַּחֲנָה מֵאֲבִינוּ וְרַע: וַתִּשְׁקֶן גַּם בְּלִילָה הַהוּא
 לא אֶת־אֲבִיהָן יוֹן וַתִּקַּם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע
 לב בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ: וַתִּדְרֹךְ שְׁתֵּי בָנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהָן: וַתִּלְדַּ
 לח הַבְּכִירָה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־
 הַיּוֹם: וַתִּצְעִירָה גַם־הוּא יְלִדָה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בְּנֵי־עַמִּי
 הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמִּי עַד־הַיּוֹם: ט

כא' פתח בסס כה' ספרון ואלה לג' ספרון וזוא נקד על ר

די שטאַט וואָס דו האָסט געוואָגט. ²² אײל זיך, אַנטרײן אַהײן, וואָרום אײך קען נײט טאַן קײן זאַך, בײז דו קומסט אַהײן. דרום האָט מען גערופֿן דעם נאַמען פֿון דער שטאַט צווערײ.

²³ די זון איז געווען אויפגעוואָנגען אויף דער ערד, ווען לוט איז אָנגעקומען קײן צווער. ²⁴ און גאַט האָט גע־מאַכט רעגענען אויף סדום און אויף עמֶרָה שוועבל און פֿײער, פֿון גאַט, פֿון הימל. ²⁵ און ער האָט איבערגעקערט די דאָזיקע שטעט, און די גאַנצע געגנט, און אַלע באַווײנער פֿון די שטעט, און די שפּראַצונג פֿון דער ערד. ²⁶ און זײן ווייב האָט זיך אומגעקוקט פֿון הינטער אים, און איז געוואָרן אַ זײל זאַלץ.

²⁷ און אַברהם האָט זיך געפֿעדערט אין דער פֿרי צו דעם אָרט וואָס ער איז דאָרטן געשטאַנען פֿאַר גאַט. ²⁸ און ער האָט אַראָפּגעקוקט אויף סדום און עמֶרָה, און אויף דעם גאַנצן לאַנד פֿון דער געגנט, און ער האָט געזען, ערשט דער רױך פֿון לאַנד גײט אויף אַזױ ווי דער רױך פֿון אַ קאַלכאָוון.

²⁹ אַזױ איז געשען, ווען גאַט האָט צעשטערט די שטעט פֿון דער געגנט, אַז גאַט האָט געדאַכט אָן אַברהמען, און האָט אַרויסגעשיקט לוטן פֿון מיטן פֿון דער איבער־קערעניש, בײם איבערקערן די שטעט וואָס לוט איז אין זײ געזעסן.

³⁰ און לוט איז אַרױפגעוואָנגען פֿון צווער, און האָט

זיך באַזעצט אויפֿן באַרג, און זײנע צוויי טעכטער מיט אים; וואָרום ער האָט מורא געהאַט צו זײַצן אין צווער; און ער איז געזעסן אין אַ הײל, ער און זײנע צוויי טעכטער. ³¹ האָט די עלטערע געוואָגט צו דער ײַנגערער: אונדזער פֿאַטער איז אַלט, און קײן מאַן איז נײטאָ אויף דער ערד צו קומען צו אונדז, אַזױ ווי דער שטײגער פֿון דער גאַנצער ערד. ³² קום, לאַמיר אַנטרײנקען אונדזער פֿאַטער מיט וויין, און מיר וועלן ליגן מיט אים, און מיר וועלן אויפֿ־האַלטן פֿון אונדזער פֿאַטער אַ זאַמען. ³³ האָבן זײ אָנגעטרונקען זײער פֿאַטער מיט וויין אין יענער נאַכט, און די עלטערע איז געקומען און איז געלעגן מיט איר פֿאַטער; און ער האָט נײט געוויסט פֿון איר לײגן זיך אָדער פֿון איר אויפֿ־שטיין. ³⁴ און עס איז געווען אויף מאַרגן, האָט די עלטערע געוואָגט צו דער ײַנגערער: זע, נעכטן בײן אײך געלעגן מיט מײן פֿאַטער; לאַמיר אים אַנטרײנקען מיט וויין אויך די נאַכט, און קום דו ליג מיט אים, און מיר וועלן אויפֿהאַלטן פֿון אונדזער פֿאַטער אַ זאַמען. ³⁵ האָבן זײ אויך אין יענער נאַכט אָנגעטרונקען זײער פֿאַטער מיט וויין, און די ײַנגערע איז אויפגעשטאַנען און איז געלעגן מיט אים; און ער האָט נײט געוויסט פֿון איר לײגן זיך אָדער פֿון איר אויפֿשטיין.

³⁶ און בײַדע טעכטער פֿון לוטן זײנען טראַגעדיק געוואָרן פֿון זײער פֿאַטער. ³⁷ און די עלטערע האָט געבאַרן אַ זון, און זי האָט גערופֿן זײן נאַמען מֹאָב; דאָס איז דער פֿאַטער פֿון דעם הײנטיקן מֹאָב. ³⁸ און די ײַנגערע, זי אויך האָט געבאַרן אַ זון, און זי האָט גערופֿן זײן נאַמען בְּנֵי־עַמִּי; דאָס איז דער פֿאַטער פֿון די הײנטיקע קײנזער פֿון עמֶן.

קליין.

כ

וַיֹּסֶעַ מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרֶץ הַנָּגִב וַיֵּשֶׁב בְּיַד־קְדֵשׁ וּבֵין א
 שׁוּר וְגַר בְּנֶרֶךְ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי ב
 הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ נֶרֶךְ וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה: וַיָּבֹא ג
 אֱלֹהִים אֶל־אַבְיִמֶלֶךְ בַּחלֹם וַיִּלְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הֲיָנֹכַח מֵת
 עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהוּא בַעֲלַת בְּעָלִי: וַאֲבִימֶלֶךְ ד
 לֹא יָדָע אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הַנְּוִי נִסְצִדִּיק תִּתְּנֵנִי: הֲלֹא ה
 הוּא אֲמַרְלִי אַחֲתִי הוּא וְהוּא־נִסְדָּהוּא אִמְרָה אֲדֹנָי הוּא
 בְּתַסְלִיבְכִי וּבִגְנֻזְכֶּן כִּפִּי עָשִׂיתִי וְאֵת: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים ו
 בַּחלֹם נִסְ אֲנִי וְדַעְתִּי כִּי בְתַסְלִיבְכֶם עָשִׂיתִי וְאֵת וְאֶחְשֶׁךְ
 נִסְאֲנִי אֲתָךְ מִחֲטוּלִי עַל־כֵּן לֹא־תַחַד לְנַעַם אֱלֹהִי:
 וְעַתָּה הֲשִׁב אֶשְׁתִּי־הָאִשׁ כִּי־נָבִיא הוּא וְתַפְלֵל בַּעֲדָךְ ו
 תְּדַבֵּר וְאִסְדָּאִיךָ מִשִּׁיב דַּע כִּי־מֹת תִּמּוֹת אֲתָךְ וְכֹל־אֲשֶׁר־
 לָךְ: וַיִּשָּׁב אַבְיִמֶלֶךְ בַּפֶּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עַבְדָּיו וַיְדַבֵּר ח
 אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים מֵאֵד:
 וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־עָשִׂיתָ לָּנוּ וְמַה־ט
 חָטַאתִי לָךְ כִּי־הִבַּאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי חֲטָאָה גְדוֹלָה
 מְעֻשִׂים אֲשֶׁר לֹא־עָשִׂיתָ עִשִׂיתָ עִמָּדִי: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ י
 אֶל־אַבְרָהָם מַה רְאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר י
 אַבְרָהָם כִּי אִמְרַתִּי בַּק אֶת־יְרֵאתָ אֱלֹהִים בְּמִקּוֹם הַנֶּהָר
 וַחֲרָגְנִי עַל־דְּבַר אִשְׁתִּי: וְנִסְאֲמְנָה אַחֲתִי בְתִי־אֲבִי הוּא י
 אֵד לֹא בְתִי־אֲמִן וְתַחֲדִלִי לֹא־שָׂאָה: וְהוּוּ כַּאֲשֶׁר הִתְעַו י
 אֲתִי אֱלֹהִים מִבֵּית אֲבִי וַאֲמַר לֵה זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי
 עִמָּדִי אֵל כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָבֹא שָׁמָּה אֲמַרְדִּלִי אֲדֹנָי
 הוּא: וַיִּקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֶאֱן וּבָקָר וְעַבְדִּים וּשְׂפָחוֹת וַתֵּתֵן י
 לְאַבְרָהָם וַיֵּשֶׁב לוֹ אֵת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ ט
 הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב כִּי־עִנִּיתָ שָׁב: וְלִשְׂרָה אָמַר ט

ו' וסא יג קט

כ ¹ און אברהם האָט אַוועקגעצויגן פון דאָרטן צום
 לאַנד פון נָרום, און ער האָט זיך באַזעצט צווישן
 קדש און צווישן שור, און האָט געווינט אין גר.
² און אברהם האָט געזאָגט אויף זיין ווייב שרה:
 זי איז מיינע אַ שוועסטער. האָט געשיקט אַבימֶלֶךְ דער
 מלך פון גר, און האָט צוגענומען שרה. ³ איז גאָט
 געקומען צו אַבימֶלֶךְ אין אַ חלום פון דער נאַכט, און האָט
 צו אים געזאָגט: זע, וועסט שטאַרבן פון וועגן דער פרוי
 וואָס דו האָסט גענומען, וואָרום זי איז די ווייב פון אַ מאַן.
⁴ און אַבימֶלֶךְ האָט צו איר ניט גענענט און ער האָט גע־
 זאָגט: גאָט, ווילסטו אויך אומשולדיק פאַלק הרגען?
⁵ האָט ער מיר ניט אַליין געזאָגט: זי איז מיינע אַ
 שוועסטער? און זי, אויך זי האָט געזאָגט: ער איז מיינער
 אַ ברודער. אין דער ערלעכקייט פון מיין האַרצן און
 אין דער ריינקייט פון מיינע הענט האָב איך דאָס געטאָן.
⁶ האָט גאָט צו אים געזאָגט אין חלום: יא, איך ווייס אַז
 אין דער ערלעכקייט פון דיין האַרצן האָסטו דאָס געטאָן,
 און איך האָב דיך אויך געוואַלט פאַרמיידן פון זינדיקן
 צו מיר, דרום האָב איך דיך ניט געלאָזט זיך צורירן צו
 איר. ⁷ און אַצונד, קער אום די ווייב פון דעם מאַן, וואָרום
 ער איז אַ נביא, און ער וועט מתפלל זיין פאַר דיר, און
 וועסט בלייבן לעבן; אויב אָבער דו קערסט זי ניט אום,
 זי וויסן אַז שטאַרבן וועסטו שטאַרבן, דו און אַלע וואָס
 געהערן צו דיר.

⁸ האָט אַבימֶלֶךְ זיך געפעדערט אין דער פרי, און האָט צונויפגערופן אַלע זיינע קנעכט, און האָט גע־
 רעדט אַלע די דאָזיקע ווערטער אין זייערע אויערן, און די מענטשן האָבן זייער מורא געהאַט. ⁹ און אַבימֶלֶךְ
 האָט גערופן אַברהמען, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָסטו אונדז געטאָן? און וואָס האָב איך געזינדיקט אַקעגן
 דיר, וואָס דו האָסט געבראַכט אויף מיר און אויף מיין קיניגרייך אַזאַ גרויסע זינד? מעשים וואָס ווערן ניט געטאָן, האָסטו
 געטאָן צו מיר. ¹⁰ און אַבימֶלֶךְ האָט געזאָגט צו אַברהמען: וואָס האָסטו אַיינגעזען, אַז דו האָסט געטאָן די דאָזיקע זאַך?
¹¹ האָט אַברהם געזאָגט: ווייל איך האָב געקלערט: פאַרוואָר, קיין מורא פאַר גאָט איז ניטאָ אין דעמדאָזיקן אַרט,
 און זיי וועלן מיך הרגען פון וועגן מיין ווייב. ¹² און זי איז אויך אין דער אמתן מיינע אַ שוועסטער, די טאַכטער פון מיין
 פאָטער, נאָר ניט די טאַכטער פון מיין מוטער; דרום איז זי מיר געוואָרן פאַר אַ ווייב. ¹³ און עס איז געווען, אַז גאָט האָט
 מיך פאַרוואַגלט פון מיין פאָטערס הויז, האָב איך צו איר געזאָגט: דאָס זאָל זיין דיין חסד וואָס דו זאָלסט טאָן מיט מיר:
 אין איטלעכן אַרט, וואָס מיר וועלן אַהין קומען, זאָג אויף מיר: ער איז מיינער אַ ברודער.
¹⁴ האָט אַבימֶלֶךְ גענומען שאָף און רינדער, און קנעכט און דינסטן, און האָט געגעבן אַברהמען, און ער
 האָט אים אומגעקערט זיין ווייב שרה. ¹⁵ און אַבימֶלֶךְ האָט געזאָגט: אָט איז מיין לאַנד פאַר דיר; ווו עס
 איז גוט אין דייןע אויגן, באַזעץ זיך. ¹⁶ און צו שרה האָט ער געזאָגט: אָט האָב איך געגעבן דיין ברודער

ה' הנה נתתי אלה פסח לארץ הנה הוא יקח פסח עינים
 ל' לכל אשר אתה ואת כל ונכחת: ויתפלל אברהם אל
 ה' אלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ומהתו
 י"ח וילדו: כרעצר עצר הנה בעד כל רחם לבית אבימלך
 על דבר שרה אשת אברהם: ם

כא

א ויראה פקד את שרה כאשר אמר הנה לשרה
 ב כאשר דבר: ותהר ותלד שרה לאברהם בן לוקנו
 ג למעד אשר דבר אתו אלהים: ויקרא אברהם את
 ד שם בן הנולד לו אשר ילדהו שרה יצחק: ומל
 אברהם את יצחק בנו בן שבעת ימים כאשר צוה אתו
 חמ אלהים: ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק
 ו' בנו: ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע
 ז יצחק לי: ותאמר מי מלל לאברהם היעקה בנים שרה
 ח כרילדתי בן לוקנו: ויגדל הילד ומל ויש אברהם
 ט משתה גדול ביום הנמל את יצחק: ותרא שרה את
 י' בן דעה המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק: ותאמר
 לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא ירש בך
 י"א האמה הזאת עסיבני עסיצחק: וירע הדבר מאד בעיני
 י"ב אברהם על אודת בנו: ויאמר אלהים אל אברהם אל
 י"ג ירע בעיניך על הנהער ועל אמתך כל אשר תאמר אלה
 י"ד שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך ורע: וגם את
 י"ה בן דעה לניו אשימנו כי ורעה הוא: וישכם אברהם
 בפקד ויקח לרחם ותמת מים ותמן אל הנהר שם על
 שבעה ואת הילד וישלחה ותלך ותמע במדבר באר
 ט"ו שבע: ויבלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת
 ט"ז אחד השיתם: ותלך ותשב לה מגד נרחק בממחוני

ה' ספוח באמת

טוונט זילבערשטיק; זע, דאס איז דיר א צודעק פאר די
 אויגן אקעגן אלע וואס מיט דיר; און פאר אלעמען ביסטו
 גערעכטפארטיקט.

17 און אברהם האט מתפלל געווען צו גאט, און גאט
 האט געהיילט אבימלך, און זיין ווייב, און זיינע דינסטן,
 און זיי האבן געבארן. 18 ווארום פארשלאסן האט גאט
 געהאט פארשלאסן יעטוועדער טראכט פון אבימלכס
 הויז פון וועגן שרה, אברהמס ווייב.

כא

1 און גאט האט געדאכט אן שרה, אזוי ווי ער האט
 געזאגט, און גאט האט געטאן צו שרה אזוי ווי ער
 האט גערעדט. 2 און שרה איז טראגעדיק געווארן, און
 האט געבארן אברהמען א זון אויף זיין עלטער, צו
 דער צייט וואס גאט האט אים אָנגעזאָגט. 3 און אברהם
 האט גערופן דעם נאמען פון זיין זון וואס איז אים געבארן
 געווארן, וואס שרה האט אים געבארן, יצחק. 4 און
 אברהם האט געמלט זיין זון יצחקן צו אכט טעג, אזוי ווי
 גאט האט אים באפוילן. 5 און אברהם איז געווען
 הונדערט יאר אלט, ווען זיין זון יצחק איז אים געבארן
 געווארן.

6 און שרה האט געזאגט: א געלעכטער האט מיר
 גאט געמאכט; איטלעכער וואס הערט עס, וועט לאכני
 וועגן מיר. 7 און זי האט געזאגט: ווער וואלט געזאגט
 אברהמען: שרה וועט קינדער זייגן? און איך וועל געבערן
 א זון אויף זיין עלטער?

8 און דאס קינד איז געוואקסן, און איז אנטווינט געווארן, און אברהם האט געמאכט א גרויסן מאלצייט אין דעם
 טאָג וואָס יצחק איז אַנטווינט געוואָרן.

9 און שרה האט געווען דעם זון פון הנהר דער מצרית, וואס זי האט געבארן אברהמען, ווי ער שפילט זיך. 10 און
 זי האט געזאגט צו אברהמען: טרייב ארויס דידאזיקע דינסט און איר זון, ווארום דער זון פון דערדאזיקער דינסט וועט
 ניט ירשען מיט מיין זון, מיט יצחקן.

11 און די זאך איז געווען זייער שלעכט אין די אויגן פון אברהמען פון וועגן זיין זון. 12 האט גאט געזאגט צו
 אברהמען: זאל ניט שלעכט זיין אין דייע אויגן איבער דעם ינגל, און איבער דער דינסט; אלץ וואס שרה זאגט דיר,
 הער זיך אײן צו איר קול, ווארום אויף יצחקן וועט גערופן ווערן דיין זאמען. 13 אבער אויך דעם זון פון דער דינסט
 וועל איך מאכן פאר א פאלק, ווייל ער איז דיין זאמען.

14 האט אברהם זיך געפעדערט אין דער פרי, און ער האט גענומען ברויט און א לאגל וואסער, און געגעבן צו הנהר—
 ארויפגעטאן אויף איר אקסל—און אויך דאס קינד, און האט זי אוועקגעשיקט; און זי איז אוועקגעגאנגען, און האט אומגע-
 בלאַנדזשעט אין דעם מדבר פון באַר־שָׁבַע. 15 איז דאס וואסער אויסגעגאנגען פון לאַגל, און זי האט אוועקגעווארפן
 דאס קינד אונטער איינעם פון די ביימלעך, 16 און זי איז אוועק און האט זיך געזעצט אקעגנאויבער פאר א בויגנשאַס ווייט,

א יצחק.

וואַרום זי האָט געזאָגט: לאַמיר ניט זען ווי דאָס קינד שטאַרבט. און זי איז געזעסן אַקעגנאיבער, און האָט אויפֿ- געהויבן איר קול און האָט געזויגט. ¹⁷ האָט גאָט געהערט דעם קול פון דעם יינגל, און אַ מלאַך פון גאָט האָט גערופן צו הָרן פון הימל, און האָט צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר, הָר? זאָלסט ניט מורא האָבן, וואַרום גאָט האָט צוגע- הערט צו דעם קול פון דעם יינגל אַזוי ער איז דאָרט. ¹⁸ שטיי אויף, הייב אויף דעם יינגל, און האַלט אים צו מיט דיין האַנט; וואַרום פאַר אַ גרויס פּאָלק וועל איך אים מאַכן.

¹⁹ און גאָט האָט אויפגעעפנט אירע אויגן, און זי האָט דערזען אַ ברונעם וואַסער, און זי איז געגאַנגען און האָט אַנגעפילט דעם לאַגל מיט וואַסער, און געגעבן טרינקען דעם יינגל.

²⁰ און גאָט איז געווען מיטן יינגל, און ער איז אויפֿ- געוואַקסן, און איז געזעסן אין מדבר, און איז געווען אַ בויגנשיסער. ²¹ און ער איז געזעסן אין מדבר פאַרן: און זיין מוטער האָט אים גענומען אַ ווייב פון לאַנד מצרים.

²² און עס איז געווען אין יענער צייט, האָט אַבימלך און פּיכול דער האַר פון זיין חיל געזאָגט צו אַברהמען, אַזוי צו זאָגן: גאָט איז מיט דיר אין אַלץ וואָס דו טוסט; ²³ דרום שווער מיר דאָ אַצונד ביי גאָט, אויב דו וועסט פעלשן אָן מיר, אַדער אָן מיין זון, אַדער אָן מיין אייניקל; אַזוי ווי דער חסד וואָס איך האָב געטאָן מיט דיר, זאָלסטו

טאָן מיט מיר, און מיט דעם לאַנד וואָס דו האָסט זיך אויפגעהאַלטן דרינען.

²⁴ האָט אַברהם געזאָגט: איך וועל שווערן. ²⁵ אָבער אַברהם האָט פאַרגעהאַלטן אַבימלךן וועגן דעם ברונעם וואַסער, וואָס די קנעכט פון אַבימלךן האָבן געזעלט. ²⁶ האָט אַבימלך געזאָגט: איך ווייס ניט ווער עס האָט געטאָן דידאָזיקע זאַך; וואַרום ניט דו האָסט מיר צומאָל דערציילט, און ניט איך האָב עס צומאָל גע- הערט אַחוץ היינט.

²⁷ האָט אַברהם גענומען שאָף און רינדער, און געגעבן אַבימלךן, און זיי האָבן ביי דע געשלאָסן אַ בונד. ²⁸ און אַברהם האָט אַוועקגעשטעלט זיבן לעמער פון די שאָף באַזונדער. ²⁹ האָט אַבימלך געזאָגט צו אַברהמען: וואָס זיינען דידאָזיקע לעמער, וואָס דו האָסט אַוועקגעשטעלט באַזונדער? ³⁰ האָט ער געזאָגט: פאַרוואָר, די זיבן לעמער מוסטו נעמען פון מיין האַנט, כדי דאָס זאָל מיר זיין צום עדות, אַז איך האָב געגראָבן דעמדאָזיקן ברונעם. ³¹ דרום האָט מען גערופן יענעם אָרט באַר־שבע, ווייל דאָרטן האָבן זיי ביי דע זיך געגעבן אַ שבועה.

³² אַזוי האָבן זיי געשלאָסן אַ בונד אין באַר־שבע; און אַבימלך און פּיכול דער האַר פון זיין חיל זיינען אויפגע- שטאַנען, און האָבן זיך אומגעקערט אין לאַנד פון די פּלשתיים. ³³ און ער האָט געפּלאַנצט אַ טאַמאַריסקנבוים אין באַר- שבע, און האָט דאָרטן גערופן צו דעם נאָמען פון יהוה, דעם אייביקן גאָט.

³⁴ און אַברהם האָט זיך אויפגעהאַלטן אין לאַנד פון די פּלשתיים פיל טעג.

קִשְׁתָּ כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְבֶּה בְּמִוֶּת הַגִּלְד וְהִשָּׁב מִנֶּגֶד וְהִשָּׂא אֶת־קִלְחָה וְהִבְדֵּךְ: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעֹר וַיִּקְרָא מִלֶּאךָ אֱלֹהִים: אֶל־הַנְּעֹר מִדְּהַשְּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מִדִּלְךָ הִנֵּה אֶל־תִּירָא כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעֹר כַּאֲשֶׁר הוֹאִישׁ: קוֹמוּ שָׂאִי אֶת־הַנְּעֹר וְהַחֲנוּקִי אֶת־יְיָ: הֲדָךְ בּוֹ כִּי־לָנֹי נִדְוֹל אֲשִׁימֵנו: וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ: וַתֵּרָא פֶּאֶר מִים וְהִלְךְ וְהִמְלִיא אֶת־הַחֲמַת מִיָּם וְהִשָּׁק אֶת־הַנְּעֹר: וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנְּעֹר וַיִּגְדֵּל וַיִּשָּׁב בְּמִדְבַּר כַּ וַיְהִי רֵבֵה קִשְׁתָּ: וַיִּשָּׁב בְּמִדְבַּר פֶּאֶרְן וְהִתְקַדְּלוּ אִמּוֹ אִשָּׁה כַּ מֵאַרְץ מִצְרַיִם:

וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכֹל שְׂרָ־צְבָאוֹ אֶל־שְׂרָ אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה: וְעַתָּה הִשְׁבַּעְהָ לִי בְּאֱלֹהִים הַנְּהָ אֲסִיתְּשָׁקְךָ לִי וּלְנִינִי כִּי וּלְנִכְבְּדִי כַּחֲסֹד אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־ הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִרְתָּה בָּהּ: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנֹכִי אֲשַׁבֵּעַ: כִּד וְהִוָּכַח אַבְרָהָם אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ עַל־אֲדֹתָ בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר כִּה גִזְלוּ עִבְדֵי אַבְיִמֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לֹא דַעַתִּי מִי כִּי עֲשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְנִסְ־אַתָּה לֹא־הִנֵּדְתָּ לִי וְגַם אֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בְּלִפְתֵי הַיּוֹם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן כִּי לַאֲבִימֶלֶךְ וַיְכַרְתּוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית: וַיָּצַב אַבְרָהָם אֶת־ שְׁבַע כְּבָשֹׁת הַצֹּאן לְבִדְהָן: וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם כִּי מַה הִנֵּה שְׁבַע כְּבָשֹׁת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הַצַּבְתָּ לְבִדְהָן: וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שְׁבַע כְּבָשֹׁת תִּקַּח מִיָּדִי כַּעֲבוּר הַתְּהַדְּדִלִי לַעֲדָה כִּי הִפְרַתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת: עַל־זֶבֶן קָרָא לְמָקוֹם לֹא הָיָה בְּאֵר שְׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבַּעוּ שְׁנֵיהֶם: וַיְכַרְתּוּ בְרִית לִבִּי בְּבִאֵר שְׁבַע וַיִּקָּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכֹל שְׂרָ־צְבָאוֹ וַיִּשְׁבוּ אֶל־ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים: וַיִּמַּע אֶשֶׁל בְּבִאֵר שְׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עֵוֶלָם: וַיְהִי אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים: פ־ל

כב

ש' וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אֲבֹרָהָם
 ב' וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־
 בְּנֵךְ אֶת־יְהוֹדָן אֲשֶׁר־אֵהְיֶה אֹתוֹ יֶזְעָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ
 ג' הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עַל אֶתֶר הַחַרְדִּים אֲשֶׁר אָמַר
 ד' אֵלֶיךָ: וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיַּחֲבֹשׂ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח
 ה' אֶת־שְׁנֵי נַעֲרָיו אֵתוֹ וְאֵת יֶזְעָק בְּנֵי וַיִּבְקַע עֲצֵי עֵלֶה וַיִּקַּם
 ו' וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַרְלוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 ז' וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרְחֹק: וַיֹּאמֶר
 ח' אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׂבָרְלָכֶם פֹּה עִמִּי־חֲמֹר וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר
 ט' גִּלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹבָה אֵלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם
 י' אֶת־עֲצֵי הָעֵלֶה וַיִּשֶׂם עַל־יֶזְעָק בְּנֵי וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ
 י"א וְאֶת־הַמֶּאֱכָלֶת וַיִּלְכֹּט שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יֶזְעָק אֶל־
 י"ב אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְנֵי וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 י"ג הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאִיךָ הִשָּׂה לַעֲלֹה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲלֵהִים
 י"ד וַיִּרְאֶה־לוֹ הִשָּׂה לַעֲלֹה בְנֵי וַיִּלְכֹּט שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ
 י"ה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְלוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבְנֶן שָׁם אַבְרָהָם
 י"ו אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הַנֶּעֱצִים וַיִּשְׂקַד אֶת־יֶזְעָק בְּנֵי וַיִּשֶׂם
 י"ז אֵתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לַעֲצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־
 י"ח יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמֶּאֱכָלֶת לִשְׂהוֹת אֶת־בְּנָיו: וַיִּקְרָא אֵלָיו
 י"ט מִלֶּאךָ יְהוָה מִדְּשָׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 כ' הֲנִנִּי: וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר וְאֶל־תִּפְעַשׂ לוֹ
 כ"א מֵאֹמֶת כִּי עֲתָה יִדְעִתִּי כִּי־רָא אֱלֹהִים אִתָּה וְלֹא חִשַּׁבְתָּ
 כ"ב אֶת־בְּנֵךְ אֶת־יְהוֹדָן מִמֶּנִּי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא
 כ"ג וְהַמַּדְבָּאֵל אַחֲרָיו נֹאחֹו בַּסֶּבֶף בְּקִרְוָנוֹ וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח
 כ"ד אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לַעֲלֹה תַחַת בְּנָיו: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם
 כ"ה הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה וַיִּרְאֶה אֲשֶׁר וַיֹּאמֶר הַיּוֹם בְּהָר יְהוָה

י"ד סגול בארז

כב

און עס איז געווען נאך די דאזיקע געשעענישן.
 האָט גאָט געפרוּווט אַברהמען, און האָט צו אים
 געזאָגט: אַברהם! האָט ער געענטפערט: דאָ בין איך.
 2 האָט ער געזאָגט: נעם דיין זון, דיין איינאיינציקן, וואָס דו
 האָסט ליב, יצחקן, און גיי דיר קיין לאַנד מורִיָה, און
 ברענג אים אויף דאָרטן פֿאַר אַ בראַנדאָפּפער אויף
 איינעם פון די בערג וואָס איך וועל דיר זאָגן.
 3 האָט אַברהם זיך געפּעדערט אין דער פרי, און
 ער האָט אָנגעזאָלט זיין אייזל, און גענומען מיט זיך זיינע
 צוויי יונגען, און זיין זון יצחקן; און ער האָט צעהאַקט דאָס
 האַלץ פֿאַרן בראַנדאָפּפער, און ער איז אויפגעשטאַנען,
 און איז געגאַנגען צו דעם אָרט וואָס גאָט האָט אים געזאָגט.
 4 אויפן דריטן טאָג האָט אַברהם אויפגעהויבן זיינע
 אויגן, און האָט דערזען דעם אָרט פון ווייטן. 5 און אַברהם
 האָט געזאָגט צו זיינע יונגען: בלייבט אַיך דאָ מיטן אייזל,
 און איך און דער ינגל וועלן גיין ביז אַהין, און מיר וועלן
 זיך בוקן, און זיך אומקערן צו אַיך.
 6 און אַברהם האָט גענומען דאָס האַלץ פֿאַרן
 בראַנדאָפּפער, און אַרויפגעטאַן אויף זיין זון יצחקן, און
 ער האָט גענומען אין זיין האַנט דאָס פּייער און דעם
 שלאַכטמעסער, און זיי זיינען ביידע געגאַנגען באַגאַנד.
 7 האָט יצחק זיך אָפּגערופן צו זיין פֿאַטער אַברהמען,
 און האָט געזאָגט: מיין פֿאַטער! האָט ער געענטפערט:
 דאָ בין איך, מיין זון. האָט ער געזאָגט: אָט איז דאָס
 פּייער און דאָס האַלץ, און וווּ איז דאָס לאַם פֿאַר אַ בראַנדאָפּפער? 8 האָט אַברהם געזאָגט: גאָט וועט זיך שוין זען
 אַ לאַם פֿאַר אַ בראַנדאָפּפער, מיין זון. און זיי זיינען ביידע געגאַנגען באַגאַנד.
 9 און זיי זיינען געקומען צו דעם אָרט וואָס גאָט האָט אים געזאָגט; און אַברהם האָט דאָרטן געבויט אַ מזבֿח,
 און האָט אויסגעלייגט דאָס האַלץ, און ער האָט געבונדן זיין זון יצחקן, און אים אַרויפגעטאַן אויפן מזבֿח, איבערן האַלץ.
 10 און אַברהם האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט גענומען דעם שלאַכטמעסער צו שעכטן זיין זון.
 11 האָט אַ מלאַך פון גאָט גערופן צו אים פון הימל, און האָט געזאָגט: אַברהם! אַברהם! האָט ער געענטפערט:
 דאָ בין איך. 12 האָט ער געזאָגט: זאָלסט ניט אויסשטרעקן דיין האַנט אויפן ינגל, און זאָלסט אים גאָרנישט טאָן; וואָרום
 אַצונד ווייס איך אַז דו ביסט גאָטספֿאַרכטיק, אַז דו האָסט ניט פֿאַרמיטן דיין זון, דיין איינאיינציקן, פון מיר.
 13 האָט אַברהם אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט דערזען ערשט הינטן האָט אַ ווידער זיך אַיינגעדרייט אין אַ גע־
 צווייג מיט זיינע הערנער. איז אַברהם געגאַנגען, און האָט גענומען דעם ווידער, און האָט אים אויפגעבראַכט פֿאַר אַ
 בראַנדאָפּפער אָנשטאַט זיין זון. 14 און אַברהם האָט גערופן דעם נאָמען פון יענעם אָרט יהוה־יראַה; אַזוי ווי עס ווערט
 נאָך היינט געזאָגט: אויף דעם באַרג פון יהוה ווערט געזען.

14 יהוה זעט, זע פסוק 8.

15 און דער מלאך פון גאט האָט גערופן צו אַברהמען אַ צווייט מאָל פון הימל, 16 און האָט געוואָנט: איך שווער ביי זיך, זאָגט גאָט, אַז ווילל דו האָסט געטאָן דיִדאָזיקע זאַך, און האָסט ניט פאַרמיטן דיין זון, דיין איינאַיינציקן, 17 אינ, בענטשן וועל איך דיך בענטשן, און מערן וועל איך מערן דיין זאַמען אזוי ווי די שטערן פון הימל, און אזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפן ברעג פון ים; און דיין זאַמען וועט אַרבן דעם טויער פון זיינע פיינט. 18 און בענטשן וועלן זיך מיט דיין זאַמען אלע פעלקער פון דער ערד, דערפאַר וואָס דו האָסט צוגעהערט צו מיין קול.

19 און אַברהם האָט זיך אומגעקערט צו זיינע יונגען, און זיי זיינען אויפגעשטאַנען, און זיינען געגאַנגען באַגאַנד קיין באַר־שבע. און אַברהם איז געבליבן אין באַר־שבע. 20 און עס איז געווען נאָך דיִדאָזיקע געשעענישן, איז זיין בוך, און בוז זיין ברודער, און קמואל דעם פאָטער פון אַרם, 22 און פֿשֶׁדן, און חוּזן, און פֿלֶדְשֶׁן, און דֶלְפָן, און בתואל. 23 און בתואל האָט געבאַרן רבקה. דיִדאָזיקע אַכט האָט מלכה געבאַרן צו נְחֹר, אַברהםס ברודער. 24 און זיין קעפּטווייב וואָס איר נאָמען איז געווען ראַוּמָה, זי אויך האָט געבאַרן טִבְחֹן, און נַמְעֵן, און פַּחְשֵׁן, און מַעֲכָהן.

וַיֹּאמֶר: וַיִּקְרָא מַלְאָךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם: 15
וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻמְיְהוָה כִּי יֵעָן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת־ 16
הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנֶךְךָ אֶת־יְחִידְךָ: כִּרְבֶּכֶךָ יִ
אַבְרָהָם וְרַבְּרָה אַרְבָּה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִהְיֶה 17
אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם וְיִרְשׁ וְרָעָה אֶת־שַׁעַר אֲבִיבֹ: וְהִתְבָּרְכוּ יח
בְּזֶרְעֶךָ כָּל־גִּיבֵי הָאָרֶץ עֲקֵב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוּלִי: וַיֵּשֶׁב יט
אַבְרָהָם אֶל־זַעֲרָו וְיִקְמֵו וְיָלְדוּ יְהוּ אֶל־בָּאָר שֶׁבַע 20
וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבָאָר שֶׁבַע: פ
וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּגֵד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה 21
יָלְדָה מִלְכָּה נְסִיחָוּא בְּנִים לְנְחֹר אֶחָד: אֶת־עֵיזָן בְּכֹרִי 22
וְאֶת־פִּזּוֹ אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אָבִי אַרְם: וְאֶת־פֶּשֶׁד וְאֶת־חֻזּוֹ 23
וְאֶת־פֶּלְדֶשׁ וְאֶת־דֶּלְפָן וְאֶת־בְּתוּאֵל: וּבְתוּאֵל יָלְדָה אֶת־ 24
רַבְּקָה שְׁמֵנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנְחֹר אֶת־אַבְרָהָם: 25
וּפְיִלְגִישׁוֹ וְשִׁמְהָ רְאוּמָה וְתֵלֵד נְסִיחָוּא אֶת־טִבְחָן וְאֶת־ 26
נָחֻם וְאֶת־פַּחְשֵׁן וְאֶת־מַעֲכָה: פ

חיי שרה

כג 1 און דאָס לעבן פון שרהן איז געווען הונדערט און זיבן יאָר און צוואַנציק יאָר; דאָס זיינען געווען די יאָרן פון שרהס לעבן. 2 און שרה איז געשטאַרבן אין קַרְיַת־אַרְבֶּע, דאָס איז חִבְרוֹן, אין לאַנד כְּנָעַן. און אַברהם איז געקומען צו קלאָגן אויף שרהן און זי צו באַוויינען. 3 און אַברהם איז אויפגעשטאַנען פון פאַר זיין טויטן, און ער האָט גערעדט צו די קינדער פון חַת, אזוי צו זאָגן: 4 אַ פּרעמדער אָבער אַ תּוֹשֵׁב בֵּין אִיךְ בִּי אִיךְ, גיט מיר אַ קבר־אייגנטום ביי אַיך, און איך וועל באַגראָבן מיין טויטן פון פאַר מיר.

5 האָבן די קינדער פון חַת געענטפערט אַברהמען, אים אזוי צו זאָגן: 6 הער אונדו צו, מיין האַר, אַ געטלעכער פירשט ביסטו צווישן אונדו; אין דעם געקליבנסטן פון אונדזערע קברים באַגראָב דיין טויטן; קיינער פון אונדו וועט ניט פאַרמיידן זיין קבר פון דיר, אויף צו באַגראָבן דיין טויטן. 7 איז אַברהם אויפגעשטאַנען, און האָט זיך געבוקט צו דעם פּאַלק פון לאַנד, צו די קינדער פון חַת. 8 און ער האָט צו זיי גערעדט, אזוי צו זאָגן: אויב עס איז אַייער ווילן צו באַגראָבן מיין טויטן פון פאַר מיר,

כג
וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים «
שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה: וַתָּמֹת שָׂרָה בְּקָרְיַת אַרְבֶּע הוּא חִבְרוֹן ב־
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ: 1
וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חַת לֵאמֹר: 2
גִּידוּתוֹשֵׁב אֲנִי עִמְכֶם הֲנִי לִי אַחֲוֵת־קָבֵר עִמְכֶם וְאַקְבְּרָהּ ד
מִתִּי מִלִּפְנֵי: וַיַּעֲזֹב בְּנֵי־חַת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: שְׁמַעְנוּ ה
אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים | אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ כְּמִבְתֵּר קִבְרֵינוּ קָבֵר
אֶת־מֵתְךָ אִישׁ מִמֵּנו אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִבְלָה מִמֶּךָ מִקְבֵּר
מֵתְךָ: וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חַת: 4
וַיְדַבֵּר אַתָּם לֵאמֹר אֲסִיֵּשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לְקָבֵר אֶת־מֵתֵינוּ 5

כג, ב' כ"ף שריה

הערט מיך צו, און בעט פאר מיר ביי עפרון דעם זון פון צומרן, * ער זאל מיר געבן די הייל פון מכפלה וואס געהערט צו אים, וואס אין עק פון זיין פעלד; אין פולן געלט זאל ער עס מיר געבן צווישן אייך פאר א קבר-אייגנטום.

¹⁰ און עפרון איז געזעסן צווישן די קינדער פון חת; האט עפרון דער חתי געענטפערט אברהמען אין די אויערן פון די קינדער פון חת, פאר אלע אייגנייער אין דעם טויער פון זיין שטאט, אזוי צו זאגן: ¹¹ ניין, מיין האר, הער מיך צו: דאס פעלד שענק איך דיר, אויך די הייל וואס דרינען שענק איך דיר; פאר די אויגן פון די קינדער פון מיין פאלק שענק איך עס דיר; באגראב דיין טויטן.

¹² האט אברהם זיך געבוקט פאר דעם פאלק פון לאנד, ¹³ און ער האט גערעדט צו עפרונען אין די אויערן פון דעם פאלק פון לאנד, אזוי צו זאגן: ווען דו וואלסט מיך נאך צוהערן! איך גיב דאס געלט פארן פעלד, נעם עס פון מיר, און איך וועל דארטן באגראבן מיין טויטן.

¹⁴ האט עפרון געענטפערט אברהמען, אים אזוי צו זאגן: ¹⁵ הער מיך צו, מיין האר, לאנד אין פיר הונדערט שקל זילבער, וואס איז דאס צווישן מיר און צווישן דיר? און דיין טויטן באגראב.

¹⁶ האט אברהם צוגעהערט צו עפרונען, און אברהם האט אפגעוויגן עפרונען דאס זילבער, וואס ער האט געזאגט אין די אויערן פון די קינדער פון חת, פיר הונדערט שקל זילבער, גאנגבאר ביים סוחר. ¹⁷ אזוי איז געבליבן דאס פעלד פון עפרונען, וואס אין מכפלה, וואס פאר ממרא, דאס פעלד מיט דער הייל וואס דרינען, און אלע בימער וואס אויפן פעלד, וואס אין זיין גאנצן גע-מארק רונד ארום, ¹⁸ דער איינקויף פון אברהמען, פאר די אויגן פון די קינדער פון חת, פאר אלע אייגנייער אין דעם טויער פון זיין שטאט. ¹⁹ און דערנאך האט אברהם באגראבן זיין ווייב שרה אין דער הייל פון דעם פעלד פון מכפלה פאר ממרא, דאס איז חברון, אין לאנד פונען. ²⁰ אזוי איז געבליבן דאס פעלד, און די הייל וואס דרינען, ביי אברהמען פאר א קבר-אייגנטום, פון די קינדער פון חת.

כד

¹ און אברהם איז געווארן אלט און באטאגט; און גאט האט געבענטשט אברהמען מיט אלצדינג. * האט אברהם געזאגט צו זיין קנעכט, דעם עלטסטן פון זיין הויז, וואס האט געוועלטיקט איבער אלץ וואס ער האט געהאט: ² טו, איך בעט דיך, דיין האנט אונטער מיין דיך, * און איך וועל דיך באשווערן ביי יהוה דעם גאט פון הימל און דעם גאט פון דער ערד, אז דו זאלסט ניט נעמען א ווייב פאר מיין זון פון די טעכטער פון דעם פונען וואס איך זיך צווישן אים. * נייערט צו מיין לאנד און צו מיין אפשטאם זאלסטו גיין, און נעמען א ווייב פאר מיין זון, פאר יצחקן. * האט דער קנעכט צו אים געזאגט: טאמער וועט די פרוי ניט וועלן גיין נאך מיר אין דעם היגן לאנד:

¹ מלפני שמעוני ופנעטלי בעפרון בן-צחר: ויתדלי אתי מערת המכפלה אשר-לו אשר בקנה שדהו בקסף מלא ותננה לי בתוככם לאחותי-קבר: ויפרון ישב בתוך בנידת ויצן עפרון חתני את-אברהם באוני בנידת לכל באי שערי-ציון לאמר: לא-אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר-בו לך נתתה לעיני בני-עמי נתתה לך קבר מתד: וישמחו אברהם לפני עסד-ארץ: ² וידבר אל-עפרון באוני עסד-ארץ לאמר אך אם-אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את-מתי שמה: ויצן עפרון את-אברהם לאמר לו: אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל-כסף ביני וביןך מה-הוא ואת-מתד קבר: וישמע אברהם אל-עפרון וישקל אברהם לעפרון את-דכסף אשר דבר באוני בנידת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר: ויקם | שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל-העץ אשר בשדה אשר בכל-גבולו סביב: לאברהם למקנה לעיני בנידת בכל באי שערי-ציון: ואחר-כך קבר אברהם את-שרה אשתו אל-מערת שדה המכפלה על-פני ממרא הוא חברון בארץ פונען: ויקם השדה והמערה אשר-בו לאברהם לאחות-קבר מאת בנידת: **כד**

¹ ואברהם וקח פא בימים ודעה כדך את-אברהם בקל: ² ויאמר אברהם אל-עבדו וקח ביתו המשל בכל-אשר-לו שיש-נא דדך תחת ירכי: ואשביעך ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לאיתקח אשה לבני מקנות הפונעני אשר אנכי יושב בקרבן: כי אל-ארצי ואל-מולדתי תלך ולקחת אשה לבני יצחק: ויאמר אליו העבד אולי לאיתאבה האשה ללכת אחרי אלה-ארץ

פיר פון די קינדער פון חת, פיר פון די קינדער פון חת, פון עפרונען, וואס אין מכפלה, וואס פאר ממרא, דאס פעלד מיט דער הייל וואס דרינען, און אלע בימער וואס אויפן פעלד, וואס אין זיין גאנצן גע-מארק רונד ארום, ¹⁸ דער איינקויף פון אברהמען, פאר די אויגן פון די קינדער פון חת, פאר אלע אייגנייער אין דעם טויער פון זיין שטאט. ¹⁹ און דערנאך האט אברהם באגראבן זיין ווייב שרה אין דער הייל פון דעם פעלד פון מכפלה פאר ממרא, דאס איז חברון, אין לאנד פונען. ²⁰ אזוי איז געבליבן דאס פעלד, און די הייל וואס דרינען, ביי אברהמען פאר א קבר-אייגנטום, פון די קינדער פון חת.

וזאל איך ניט אנדערש אומקערן דיין זון צו דעם לאַנד
 וואָס דו ביסט פון דאָרטן אַרויסגעגאַנגען?
 °האַט אַברהם צו אים געזאָגט: היט דײַך, זאַלסט
 ניט אומקערן מיין זון אַהין. יהוה דער גאָט פון הימל,
 וואָס האָט מיך אַרויסגענומען פון דעם הויז פון מיין
 פאָטער, און פון דעם לאַנד פון מיין געבורט, און וואָס
 האָט צו מיר גערעדט, און וואָס האָט מיר געשוואָרן, אויב
 צו זאָגן: צו דיין זאַמען וועל איך געבן דאָסדאָזיקע לאַנד—
 ער וועט שיקן זיין מלאַך דיר פאַרויס, און וועסט קריגן
 אַ ווייב פאַר מיין זון פון דאָרטן. °און אויב די פרוי וועט
 ניט וועלן גיין נאָך דיר, וועסטו זיין פריי פון דערדאָזיקער
 שבועה מינער; אָבער זאַלסט ניט אומקערן מיין זון אַהין.
 °האַט דער קנעכט געטאָן זיין האַנט אונטער דעם
 דײַך פון זיין האַר אַברהמען, און ער האָט אים געשוואָרן
 אויף דערדאָזיקער זאַך.

10 און דער קנעכט האָט גענומען צען קעמלען פון
 די קעמלען פון זיין האַר, און איז אַוועקגעגאַנגען מיט
 אלעם בעסטן פון זיין האַר אין זיין האַנט; און ער איז אויפֿ-
 געשטאַנען, און איז געגאַנגען קיין אַרם־נַהְרַיִם, צו דער
 שטאָט פון נַחֻרָן. 11 און ער האָט געמאַכט קניען די
 קעמלען אויסן שטאָט ביים ברונעם וואַסער, אין אָונט-
 צײַט, אין דער צײַט וואָס די שעפּערינס גייען אַרויס.
 12 און ער האָט געזאָגט: יהוה, גאָט פון מיין האַר אַברהמען,
 שיק מיר צו היינט, איך בעט דײַך, אַ טראַף, און טו חסד
 מיט מיין האַר אַברהמען. 13 אַט שטײַ איך ביים קוואַל וואַסער, און די טעכטער פון די שטאָטלייט קומען אַרויס שעפּן
 וואַסער; 14 זאָל זײַן, אַז די מיידל וואָס איך וועל צו איר זאָגן: „בייג אַײַן, איך בעט דײַך, דיין קרוג, און לאַמײַך
 טרינקען“, און זי וועט זאָגן: „טרינק, און אויך דייןע קעמלען וועל איך אָנטרינקען“, האָסטו זי באַשערט פאַר דיין
 קנעכט יצחק, און דערמיט וועל איך וויסן אַז דו האָסט געטאָן חסד מיט מיין האַר.

15 און עס איז געווען, אײַדער נאָך ער האָט געענדיקט רעדן, ערשט רבקה קומט אַרויס — די וואָס איז געבאָרן
 געוואָרן בײַ בתּוֹאֵל דעם זון פון מלָכָה, דער ווייב פון נַחֻרָן, אַברהמס ברודער—מיט איר קרוג אויף איר אַקסל.
 16 און די מיידל איז געווען זײַער שיין פון אויסזען, אַ יונגפֿרוי וואָס קיין מאַן האָט נאָך זי ניט געקענט; און זי האָט אַראָפֿ-
 גענידערט צום קוואַל, און האָט אָנגעפילט איר קרוג, און איז אַרויפגעקומען. 17 איז דער קנעכט איר געלאָפֿן אַנטקעגן,
 און האָט געזאָגט: לאָן מיך אַ זופּ טאַן, איך בעט דײַך, אַ ביסל וואַסער פון דיין קרוג. 18 האָט זי געזאָגט: טרינק מיין
 האַר; און זי האָט אויף גיך אַראָפּגעלאָזט איר קרוג אויף איר האַנט, און האָט אים געגעבן טרינקען. 19 און אַז זי האָט
 געענדיקט אים געבן טרינקען, האָט זי געזאָגט: אויך פאַר דייןע קעמלען וועל איך אָנשעפּן, ביז זיי האָבן געענדיקט
 טרינקען.

20 און זי האָט אויף גיך אויסגעליידיקט איר קרוג אין דער קאַריטע, און איז ווידער געלאָפֿן צום ברונעם אָנשעפּן, ביז
 זי האָט אָנגעשעפּט פאַר אַלע זײַנע קעמלען. 21 און דער מאַן קוקט זי אָן שוויגעדיק, צו וויסן אויב גאָט האָט באַגליקט זיין

הואת ההשב השוב אשוב את־בְּנֵי אֶל־הָאָרֶץ אֶשְׂר־יָצָאתָ
 מִשָּׁם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הַשְּׂמִיר לְךָ פֶּדֶת־שׂוֹב אֶת־י
 בְּנֵי שָׁמָּה: יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַחְנִי מִבֵּית י
 אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דִּבַּרְלִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי
 לֵאמֹר לִרְעֹךָ אֶתֶן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכָו
 לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לְבְנֵי מִשָּׁם: וְאִם־לֹא תֵאמָר הָאִשָּׁה ה
 לְלִבְתִּי אַחֲרַיִךָ וְנִקַּחְתָּ מִשְׁבַּעְתִּי וְאֵת רַב אֶת־בְּנֵי לֹא תִשָּׁב
 שָׁמָּה: וַיִּשֶׁם הָעֶבֶד אֶת־דָּוָו תַּחַת יָרֵךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו ט
 וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל־הַדְּבָר הַהוּא: וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה נַמְלִיִם ט
 מִנְּמֵלֵי אֲדֹנָיו וְלָךְ וְכָל־טוֹב אֲדֹנָיו כִּדְרוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־
 אַרְם נַחְרָיִם אֶל־עִיר נַחֻר: וַיִּבְרַךְ הַנְּמִלִּים מַחֻץ לְעִיר י
 אֶל־בְּאֵר הַמַּיִם לְעַת עָרֹב לְעַת צָאת הַשָּׂאֵבֶת: וַיֹּאמֶר י
 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אַבְרָהָם הַקְּדוֹהֵנָא לְפָנַי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה־
 חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אַבְרָהָם: הַנְּה אֲנֹכִי נֹשֵׁב עַל־עֵינַי הַמַּיִם י
 וּבִטּוֹת אֲנִישֵׁי הָעִיר יָצָאת לִשְׂאֵב מַיִם: וְהַנְּה הַנְּעַל אֲשֶׁר י
 אָמַר אֵלַיָּה הַטְּרֵנָא כַּדָּךְ וְאֲשַׁתָּה וְאָמְרָה שְׂתָה וְנִסֵּי
 נִמְלִיךְ אֲשַׁקָּה אֶתָּה הַכֹּהֵן לְעֶבְדֶּךָ לְיִצְחָק וְבָה אֲדַע
 כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנָי: וַיְהִי־הוּא טָרָם בְּלַח לְדַבַּר ט
 וְהָנָה רַבְּקָה יָצָאת אֲשֶׁר יִלְדָה לְבַתּוֹאֵל בְּרַמְלָכָה אִשְׁת
 נַחֻר אֲדֹנֵי אַבְרָהָם וְכַדָּה עַל־שִׁכְמָהּ: וְהַנְּעַל טַבַּת מְרָאָה ט
 מֵאֵד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וְתַרְדּוּ הַעֵינָה וְתַמְלָא כַּדָּה
 וְתַעַל: וַיִּרֶץ הָעֶבֶד לְקֶרְאָתָהּ וַיֹּאמֶר הַנְּמִיאֵינִי נָא מְעַט י
 מַיִם מִכַּדָּךְ: וְתֹאמַר שְׂתָה אֲדֹנָי וְתַמְהַר וְתַרְדּוּ כַּדָּה עַל־
 יָדָה וְתַשְׁקֶדְנָה: וְתַכַּל לְהַשְׁקֶתָהּ וְתֹאמַר נָם לְנִמְלִיךְ אֲשָׁאֵב ט
 עַד אִם־יִלְלוּ לְשׂוֹתָהּ: וְתַמְהַר וְתַעַר כַּדָּה אֶל־הַשְׁקֶת וְתַרֶץ כ
 עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לְשָׂאֵב וְתַשָּׂאֵב לְכָל־נַמְלָיו: וְהָאִישׁ כ
 מִשְׁתָּאָה לָּהּ מַחְרִישׁ לְדַעַת הַהַעֲלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־

ד' הַשְּׂמִיר ק"י טו' הַשְּׂמִיר ק"י י"ב קס"ז ט"ק

כב לא: ויהי כאשר כלו הנמלים לשחות ויקח האיש נום
 זקב בקע משקלו ושני צמידים על ידיו עשרה זקב
 כג משקלם: ויאמר בתוכו את הנדי נא לי הוש ביתי
 כד אביך מקום לט ללון: ותאמר אליו בתבתואל אנכי בן
 כה מלכה אשר ילדה לנהור: ותאמר אליו נסיתכן נס
 כו מספוא רב עמנו נסמקום ללון: ויקד האיש וישתחו
 רב ליהוה: ויאמר ברוך יהוה אלהי אברהם אשר
 לא יעזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני יהוה
 כח בית אהי אדני: ותרוץ הנער ותגד לבית אמה בדיברים
 כט האלה: ולרבקה אח ושמו לבן ורוץ לבן אל האיש
 ל הוועה אלהיו: ויהי בראת אתהנום ואתהצמידים
 על ידיו אחרת וכשמעו את דברי רבקה אחרת לאמר
 פתדבר אלי האיש ויבא אל האיש והנה עמד על
 לא הנמלים על היעין: ויאמר בוא ברוך יהוה למה תעמד
 לב בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לנמלים: ויבא האיש
 לג הביתה ופתחה הנמלים ויחזן חבן ומספוא לנמלים
 לג ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו: וישם
 לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אסדברתי דברי ויאמר
 לד דברי: ויאמר עבד אברהם אנכי: ויהוה ברוך אתי אדני
 מאד ויגדל ויחזקו צאן ופקד וכסף וזהב ועבדים ושפחות
 לו ונמלים וחמרים: ותלה שרה אשת אדני בן לאדני
 לו אחרי וקנתה ויחזקו אתי כל אשר לו: וישבעני אדני
 לאמר לא תפקח אשה לבני מפנות הנעני אשר אנכי
 לח ישב בארצי: אסל לא אל בית אבי תלך ואל ממשפחתי
 לו ולקחת אשה לבני: ואמר אל אדני אלי לא תלך האשה
 מ אחרי: ויאמר אלי יהוה אשר התיחלתי לפניו ישלח
 מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי

כח השה קי מל' וחש קי

וועג אָדער ניט. ²² און עס איז געווען, ווי די קעמלען
 האָבן געענדיקט טרינקען, אזוי האָט דער מאַן גענומען אַ
 גילדערנעם נאַזרינג וואָס זיין וואָג איז געווען אַ בקע, און
 צוויי אַרעמבענדער פאַר אירע הענט, וואָס זייער וואָג
 איז געווען צען גאַלדשטיק. ²³ און ער האָט געזאָגט:
 וועמעס טאָכטער ביסטו? זאָג מיר, איך בעט דיך, איז דאָ
 אין דיין פּאָטערס הויז אַן אַרט פאַר אונדו צום נעכטיקן?
²⁴ האָט זי צו אים געזאָגט: איך בין די טאָכטער פון
 בתואל דעם זון פון מלכהן, וואָס זי האָט געבאַרן נחורן.
²⁵ און זי האָט צו אים געזאָגט: אי שטרוי אי פוטער אַ סך
 איז דאָ ביי אונדו, אי אַן אַרט צום נעכטיקן.

²⁶ האָט דער מאַן זיך גענייגט און זיך געבוקט צו
 גאָט. ²⁷ און ער האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער
 גאָט פון מיין האַר אברהמען, וואָס האָט גיט פאַרלאָזן
 זיין חסד און זיין טריישאַפט צו מיין האַר; מיך האָט גאָט
 געפירט אויף דעם וועג צו דעם הויז פון מיין האַרס
 ברידער.

²⁸ און די מיידל איז געלאָפן, און האָט דערציילט
 אין איר מוטערס הויז די דאָזיקע זאַכן. ²⁹ און רבקה האָט
 געהאַט אַ ברודער וואָס זיין נאָמען איז געווען לבן; איז
 לבן אַרויסגעלאָפן צו דעם מאַן דרויסן צום קוואַל. ³⁰ און
 עס איז געווען, ווי ער האָט דערוען דעם נאַזרינג, און די
 אַרעמבענדער אויף די הענט פון זיין שוועסטער, און ווי
 ער האָט געהערט די ווערטער פון זיין שוועסטער רבקהן,
 אזוי צו זאָגן: אזוי און אזוי האָט דער מאַן צו מיר גערעדט—
 איז ער געקומען צו דעם מאַן ווי ער שטייט ביי די קעמלען

לעבן קוואַל, ³¹ און ער האָט געזאָגט: קום, געבענטשטער פון גאָט, פאַרוואָס שטייטו דרויסן? איך האָב דאָך אויפֿ־
 געראַמט דאָס הויז, און אַן אַרט פאַר די קעמלען.

³² איז דער מאַן אַריינגעגאַנגען אין הויז; און ער האָט אָפּגעבונדן די קעמלען, און האָט דערלאָנגט שטרוי און
 פוטער פאַר די קעמלען, און וואָסער צו וואָשן זיינע פיס, און די פיס פון די מענטשן וואָס מיט אים. ³³ און עס איז
 געשטעלט געוואָרן פאַר אים צום עסן, אָבער ער האָט געזאָגט: איך וועל גיט עסן, ביז איך האָב גערעדט מינע רייד.
 האָט ער געזאָגט: רעד.

³⁴ האָט ער געזאָגט: דער קנעכט פון אברהמען בין איך. ³⁵ און גאָט האָט זייער געבענטשט מיין האַר, און ער
 איז געוואָרן רייך; און ער האָט אים געגעבן שאָף און רינדער, און זילבער און גאָלד, און קנעכט און דינסטן, און קעמלען
 און אייזלען. ³⁶ און שרה, מיין האַרס ווייב, האָט געבאַרן אַ זון צו מיין האַר אויף איר עלטער; און ער האָט
 אים אוועקגעגעבן אַלץ וואָס ער האָט געהאַט. ³⁷ און מיין האַר האָט מיך באַשוואַרן, אזוי צו זאָגן: זאָלסט גיט
 נעמען אַ ווייב פאַר מיין זון פון די טעכטער פון דעם פּנעני וואָס איך זיץ אין זיין לאַנד. ³⁸ גיט אַנדערש נאָר
 צו מיין פּאָטערס הויז זאָלסטו גיין, און צו מיין משפּחה, און נעמען אַ ווייב פאַר מיין זון. ³⁹ האָב איך געזאָגט
 צו מיין האַר: טאָמער וועט די פרוי גיט וועלן גיין מיט מיר? ⁴⁰ האָט ער צו מיר געזאָגט: יהוה וואָס איך בין געגאַנגען
 פאַר אים, וועט שיקן זיין מלאך מיט דיר, און וועט באַגליקן דיין וועג, און וועסט קריגן אַ ווייב פאַר מיין זון, פון מיין משפּחה

ומפית אבי: או הנקה מאלתי כי תבוא אל-משפחתי
ואסלא ותנו לך והיית נקי מאלתי: ואבא היום אל-
העין ואמר יהוה אלוהי אדני אברהם אבי-ישך-נא
מצליח דרכי אשר אנכי הולך עליה: הנה אנכי נאב
על-עין המים והנה העלמה היצאת לשאב ואמרתי
אליה השקיני-נא מעט-מים מברך: ואמרה אלי גם-
אתה שתה וגם לגמלך אשאב הוא האשה אשר-הכית
יהוה לבראיתי: אני מרים אכלה לדבר אל-לבי והנה
רבקה יצאת וברכה על-שכמה נתת העינה ותשאב
ואמר אליה השקיני נא: ותמחר ותורד פדה מעליה
ותאמר שתה וגם-גמלך אשקה ואשת וגם הגמלים
השקתה: ואשאב אתה ואמר בת-מי את ותאמר בת-
בתואל בן-נחור אשר ילדה-לו מלכה ואשם הנזם על-
אפיה והצמידים על-ידיה: ואנך ואשמתה ליהוה
ואברך את-יהוה אלוהי אדני אברהם אשר הגחיל בברך
אמת לקחת את-בת-אחי אדני לבני: ועתה אבי-שכם
עשים חסד ואמת את-אדני הנדוד לי ואסלא הנדוד
לי ואפנה על-ימין או על-שמאל: ויצן לבן ובתואל
ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אלה רע או
טוב: הנה-רבקה לפניך קח ואלך ותתי אשה לברך-אלך
כאשר דבר יהוה: והיו כאשר שמע עבד אברהם את-
דבריהם וישתחו ארצה ליהוה: ויוצא העבד כל-כסף
וכלי זהב וקנדים נתן לרבקה ומגדנת נתן לאחיה
ולאמה: ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר-עמו וילינו
ויקומו בבקר ויאמר שלחני לארצי: ויאמר אחיה ואמה
תשב הנער אתנו ימים או עשור אחר תלך: ויאמר
אלהם אל-תאחרו אתי יהוה הצליח דרכי שלחוני

ח' ופסוק קי

און פון מיין פאָטערס הויז. ⁴¹ דענסמאַל וועסטו פריי
זיין פון מיין שבועה, או דו וועסט קומען צו מיין משפחה;
און אויב זיי וועלן דיר ניט געבן, וועסטו אויך פריי זיין
פון מיין שבועה. ⁴² בין איך געקומען היינט צום קוואַל,
און האָב געזאָגט: יהוה, גאָט פון מיין האָר אַברהמען,
אויב דו ווילסט, איך בעט דיר, באַגליקן מיין וועג וואָס
איך גיי אויף אים: ⁴³ אָט שטיי איך ביים קוואַל וואָסער;
און עס זאָל זיין, אָ די מייַדל וואָס קומט אַרויס שעפן,
און איך וועל זאָגן צו איר: „גיב מיר טרינקען, איך בעט
דיר, אַ ביסל וואָסער פון דיין קרוג“, ⁴⁴ און זי וועט זאָגן
צו מיר: „אי דו טרינק, אי פאַר דינע קעמלען וועל איך
אַנשעפן“, זאָל זי זיין די ווייב, וואָס גאָט האָט באַשערט
פאַר מיין האַרס זון. ⁴⁵ נאָך אײדער איך ענדיק רעדן צו
מיין האַרצן, ערשט רבקה קומט אַרויס מיט איר קרוג
אויף איר אַקסל; און זי האָט אַראָפּגענידערט צום קוואַל
און האָט אָנגעשעפט. האָב איך צו איר געזאָגט: גיב מיר
טרינקען, איך בעט דיר. ⁴⁶ האָט זי אויף גיך אַראָפּגע-
לאָזט איר קרוג פון זיך, און האָט געזאָגט: טרינק, און
אויך דינע קעמלען וועל איך אָנטרינקען. האָב איך
געטרונקען, און אויך די קעמלען האָט זי אָנגעטרונקען.
⁴⁷ האָב איך זי געפרעגט און האָב געזאָגט: וועמעס
טאַכטער ביסטו? האָט זי געזאָגט: די טאַכטער פון בתואַל
דעם זון פון נחורן, וואָס מלכה האָט געבאַרן צו אים. און
איך האָב אָנגעטאַן דעם נאָרינג אויף איר נאָו, און די

אַרעמבענדער אויף אירע הענט. ⁴⁸ און איך האָב מיך גענייגט און מיך געבוקט צו יהוה, און איך האָב געלויבט יהוה
דעם גאָט פון מיין האָר אַברהמען, וואָס האָט מיך געפירט אויפן ריכטיקן וועג צו קריגן די טאַכטער פון מיין האַרס
אַן אייגענעם פאַר זיין זון. ⁴⁹ און אַצונד, אויב איר ווילט טאַן אַ חסד און אַ טריישאַפט מיט מיין האַר, זאָגט מיר; און
אויב ניט, זאָגט מיר; און איך וועל מיך קערן אויף רעכטס אָדער אויף לינקס.

⁵⁰ האָט געענטפערט לָבָן און בתואַל, און זיי האָבן געזאָגט: די זאך איז אַרויס פון גאָט; מיר קענען ניט רעדן צו
דיר שלעכטס אָדער גוטס. ⁵¹ אָט איז רבקה פאַר דיר, נעם און גיי, און זאָל זי זיין אַ ווייב צו דעם זון פון דיין האַר, אַזוי
ווי גאָט האָט גערעדט.

⁵² און עס איז געווען, ווי דער קנעכט פון אַברהמען האָט געהערט זייערע ווערטער, אַזוי האָט ער זיך געבוקט
צו דער ערד פאַר גאָט. ⁵³ און דער קנעכט האָט אַרויסגענומען וילבערנע זאַכן, און גילדערנע זאַכן, און קליידער,
און געגעבן רבקהן; אויך איר ברודער און איר מוטער האָט ער געגעבן טייערע מתנות. ⁵⁴ און זיי האָבן געגעסן און
געטרונקען, ער און די מענטשן וואָס מיט אים; און זיי האָבן איבערגעגעבן טייערע מתנות; און זיי זיינען אויפגעשטאַנען אין דער
פרי, און ער האָט געזאָגט: שיקט מיך אַוועק צו מיין האַר.

⁵⁵ האָט געזאָגט איר ברודער און איר מוטער: זאָל די מייַדל בלייבן ביי אונדז אַ יאָר אָדער צען וחדשים, דער-
נאָך וועט זי גיין. ⁵⁶ האָט ער צו זיי געזאָגט: האַלט מיך ניט אויף, אָ גאָט האָט באַגליקט מיין וועג. שיקט מיך אַוועק,

און לאַמִּיך גיין צו מיין האַר. ⁵⁷ האָבן זיי געזאָגט: מיר וועלן רופן די מיידל, און מיר וועלן פּרעגן איר מויל. ⁵⁸ האָבן זיי גערופן רבקה, און האָבן צו איר געזאָגט: ווילסטו גיין מיט דעמדאָויקן מאַן? האָט זי געזאָגט: איך וויל גיין.

⁵⁹ האָבן זיי אַרויסבאַלייט זייער שוועסטער רבקה, און איר אַם, און אַברהם קנעכט, און זיינע מענטשן. ⁶⁰ און זיי האָבן געבענטשט רבקה, און האָבן צו איר געזאָגט: אונדזער שוועסטער, דו ווער טויונטער מאָל צען טויונט, און דיין זאָמען זאָל אַרבעטן דעם טויער פון זיינע פיינט. ⁶¹ און רבקה איז אויפגעשטאַנען מיט אירע מיידלעך, און זיי האָבן זיך אַרויפגעזעצט אויף די קעמלען, און זיינען געגאַנגען נאָך דעם מאַן. און דער קנעכט האָט גענומען רבקה, און איז אַוועקגעגאַנגען.

⁶² און יצחק איז אָנגעקומען פון וווּ מע גייט קיין באַר־לחירואי, וואַרום ער איז געזעסן אין לאַנד פון דרום-⁶³ און יצחק איז אַרויסגעגאַנגען זיך דורכצוגיין אין פעלד אַקעגן אָונט-האַט ער אויפגעהויבן זיינע אויגן און האָט אַ קוק געטאָן, ערשט קעמלען קומען אָן. ⁶⁴ און רבקה האָט אויפגעהויבן אירע אויגן, און האָט דערוען יצחק, און זי האָט זיך אַראָפגעלאָזט פון קעמל. ⁶⁵ און זי האָט געזאָגט צו דעם קנעכט: ווער איז יענער מאַן וואָס גייט אין פעלד אונדז אַנטקעגן? האָט דער קנעכט געזאָגט:

דאָס איז מיין האַר. האָט זי גענומען דעם שליער, און האָט זיך פאַרדעקט.

⁵⁷ וְאֵלֶּכָּה לְאֹדְנִי: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנֹעֵר וְנִשְׁאַלָהּ אֶת־פִּיהָ: ⁵⁸ וַיִּקְרָאוּ לְרַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַתְּלָכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלָיִךְ: וְיִשְׁלַחַנִי אֶת־רַבְּקָה אַחֲתָם וְאֶת־מִנְקֻתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיִּבְרְכוּ אֶת־רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתֵנוּ אֵת־בְּנֵי לְאֵלֶיךָ רַבְּקָה וַיִּיבֶשׂ וַרְעִיךָ אֶת־שֵׁעַר סוֹא שְׂנְאָיו: וְתִקֶּם רַבְּקָה וְנִעְרָתֶיהָ וְתִרְפַּכְנֶה עַל־הַגְּמִלִים וְתִתְלַכְנָה אַחֲרַי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רַבְּקָה וַיִּלְךְ: ⁵⁹ וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֵרֵן הַנָּגֶב: ⁶⁰ וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּמ בְּשׂוּדָה לַפְּנוֹת עֵרֶב וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא ⁶¹ וְהִנֵּה גְמִלִים בָּאִים: וַתֵּשֶׂא רַבְּקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־ ⁶² יִצְחָק וְהִפֵּל מֵעַל הַגְּמִל: וַתֹּאמֶר אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַזֶּה וְהִלְךְ בְּשׂוּדָה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֹדְנִי ⁶³ וְתִקַּח הַצִּיִּיף וְתִתְקַם: וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת־כָּל־ ⁶⁴ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּבְאֶה יִצְחָק דְּאֵהֲלָהּ שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רַבְּקָה וְתַחֲוִילָהּ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּתֶּם יִצְחָק אַחֲרַי אִמּוֹ: פ

כה

⁵⁷ וַיִּקַּח אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשִׁמְהָ קַטּוּרָה: וְתִלְד לוֹ אֶת־ ⁵⁸ זַמְרָן וְאֶת־יִקְשָׁן וְאֶת־מִדְּוָן וְאֶת־מִדְּוָן וְאֶת־יִשְׂבָּק וְאֶת־ ⁵⁹ שׁוּחַ: וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שִׁבָּא וְאֶת־דָּוָן וַיִּבְנֶה דָּוָן הָיוּ ⁶⁰ אֲשׁוּרִים וְלְטוֹשִׁים וְלְאֲמִיִּם: וַיִּבְנֶה מִדְּוָן עֵיפָה וְעִפָּר וְחִנְדִּי וְאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קַטּוּרָה: וַיִּתֵּן אַבְרָהָם ⁶¹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לּוֹ לְיִצְחָק: וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר ⁶² לְאַבְרָהָם יָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנֵי ⁶³ בְּעוֹדָנוּ חַי קַדְמָה אֶל־אֵרֶץ קְדָם: וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֵת שְׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים: ⁶⁴ וַיָּנֹס וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה וְקָן וְשָׁכַע וַיֵּאָסֵף אֶל־

מ, נג, לטוה קי

כה

¹ און אַברהם האָט ווידער גענומען אַ ווייב, און איר נאָמען איז געווען קטורה. ² און זי האָט אים געבאָרן זמֶרָנען, און יִקְשָׁנען, און מִדְּוָנען, און מִדְּוָנען, און יִשְׂבָּק, און שׁוּחַן. ³ און יִקְשָׁן האָט געבאָרן שִׁבָּא, און דָּוָנען. און די קינדער פון דָּוָנען זיינען געווען אֲשׁוּרִים, און לְטוֹשִׁים, און לְאֲמִיִּם. ⁴ און די זין פון מִדְּוָנען זיינען געווען: עֵיפָה, און עִפָּר, און חִנְדִּי, און אֲבִידָע, און אֶלְדָּעָה, די אַלע זיינען געווען די קינדער פון קטורה. ⁵ און אַברהם האָט אַוועקגעגעבן אַלץ וואָס ער האָט געהאַט צו יצחק. ⁶ און צו די זין פון די קעפסווייבער וואָס אַברהם האָט געהאַט, האָט אַברהם געגעבן מתנות, און האָט זיי אַוועקגעשיקט פון זיין זון יצחק, ווען ער האָט נאָך גע־לעבט, קיין מורח, אין מורח־לאַנד.

⁷ און דאָס זיינען די טעג פון די יאָרן פון אַברהם לעבן וואָס ער האָט געלעבט: הונדערט יאָר און פינף יאָר און זיבעציק יאָר. ⁸ און אַברהם איז פאַרגאַנגען און איז געשטאַרבן אין אַ נוטער עלטער, אַלט און זאַט נמיט יאָרן; און ער איז

איינגעזאמלט געוואָרן צו זיין פּאָלק. * און יצחק און ישמעאל, זיינע זין, האָבן אים באַגראָבן אין דער הייל פון מכפלה, אין דעם פעלד פון עפרון דעם זון פון צוחר דעם חמי, וואָס פאַר ממרא; ¹⁰ דאָס פעלד וואָס אַברהם האָט אָפּגעקויפט פון די קינדער פון חת, דאָרטן איז באַ גראָבן געוואָרן אַברהם, און זיין ווייב שרה.

¹¹ און עס איז געווען נאָך דעם טויט פון אַברהמען, האָט גאָט געבענטשט זיין זון יצחקן. און יצחק איז געוועסן ביי באַר-לחירואי.

¹² און דאָס זיינען די געבורטן פון ישמעאל, אַברהמס זון, וואָס הָנֹר די מצרית, די דינסט פון שרהן, האָט געבאָרן אַברהמען. ¹³ און דאָס זיינען די נעמען פון ישמעאלס זין, נאָך זייערע נעמען, לויט זייערע געבורטן: דער בכור פון ישמעאלן, נביות, און קדר, און אַדבָּאָל, און מבשם; ¹⁴ און משמע, און דומה, און משא; ¹⁵ חדר, און תימא, יטור, נפיש, און קדמה. ¹⁶ דאָס זיינען די זין פון ישמעאלן.

און דאָס זיינען זייערע נעמען אין זייערע דערפער, און אין זייערע לאַגען; צוועלף פירשטן לויט זייערע פעלקער. ¹⁷ און דאָס זיינען די יאָרן פון ישמעאלס לעבן: הונדערט יאָר און זיבן יאָר און דרייסיק יאָר. און ער איז פאַרגאַנגען און איז געשטאַרבן; און ער איז איינגעזאמלט געוואָרן צו זיין פּאָלק. ¹⁸ און זיי האָבן געווינט פון חוילה ביז שור וואָס פאַר מצרים, ווי דו גייסט קיין אשור; אין געזיכט פון אַלע זיינע ברידער האָט ער זיך באַזעצט.

עמיו וינקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת המכפלה * אל שרה עפרן בן צוחר החמי אשר על פני ממרא: השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה קבר אברהם ושרה אשתו: ויהי אחרי מות אברהם ויבך יי אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם-באר לחי ראי: פ ואלה תולדת ישמעאל בן-אברהם אשר ילדה הנר שב המצרית שפחת שרה לאברהם: ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם: ומשמע ודומה ומשא: חדר ותימא יי יטור נפיש וקדמה: אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם בבחצרותם ובטירתם שנים-עשר נשיאם לאמהם: ואלה יי שני בני ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים וינגע וימת ויאסף אל-עמיו: וישבנו מהוילה עד-שור יי אשר על פני מצרים באכה אשורה על-פני כל אחיו נפל: פ

תולדת

¹⁹ און דאָס איז די געשיכטע פון יצחק, אַברהמס זון: אַברהם האָט געבאָרן יצחקן. ²⁰ און יצחק איז געווען פערציק יאָר אַלט, ווען ער האָט זיך גענומען רבקה, די טאָכטער פון בתואל דעם אַרמי פון פּדך-אַרם, די שוועסטער פון לבן דעם אַרמי, פאַר אַ ווייב. ²¹ און יצחק האָט געבעטן צו גאָט פון וועגן זיין ווייב, וואָרום זי איז געווען אַן עקרה; און גאָט האָט זיך געלאָזט דערבעטן פון אים, און רבקה זיין ווייב איז טראַגעדיק געוואָרן.

²² און די קינדער האָבן זיך געשטויסן אין איר, און זי האָט געזאָגט: אויב אזוי, נאָך וואָס דען לעב איך? און זי איז געגאַנגען פּרעגן ביי גאָט. ²³ און גאָט האָט צו איר געזאָגט:

צוויי אומות זיינען אין דיין לייב, און צוויי פעלקער וועלן זיך פון דינע אינגעווייד צעשיידן.

און אַ פּאָלק פון אַ פּאָלק וועט זיין שטאַרקער, און דער עלטערער וועט דינען דעם יינגערן.

²⁴ און אַו אירע טעג זיינען פול געוואָרן צום געווינען, ערשט אַ צווילינג איז אין איר לייב. ²⁵ און דער ערשטער איז אַרויסגעקומען אַ רויטער, אין גאַנצן אַזוי ווי אַ האַריקער מאַנטל; און מע האָט גערופן זיין נאָמען עשו. ²⁶ און דער נאָך איז אַרויסגעקומען זיין ברודער, און זיין האַנט האָט צוגעהאַלטן דעם טריט פון עשו; און מע האָט גערופן זיין נאָמען יעקב. און יצחק איז געווען זעכציק יאָר אַלט ביי זייער געבאָרן ווערן.

ואלה תולדת יצחק בן-אברהם אברהם הוליד את יי יצחק: ויהי יצחק בן-ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת-בתואל הארמי מפתח ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: ויעתר יצחק ליהוה לנבט אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו: ויתרצו בבנים בקרבה ותאמר אספן למה זה אנכי ותלד לך רש את-יהוה: ויאמר יהוה לה שני גימם בבטןך ושני לאמים ממעך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר: וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה: ויצא כה הראשון ארמוני פלו כאתרת שער ויקראו שמו עשו: ואתרי-בן יצא אזוי ויהו אחות בעקב עשו ויקרא כו שמו יעקב ויצחק בן-ששים שנה בלדת אחם: וינקלו כו

כג טסק קצ חק כד חס

* דער וואָס האַלט ביים טריט אָדער פאַרכאַפט און נארט אויס.

הַנְּעָרִים וְהָיוּ עִשָׂו אִישׁ יָדַע צִדָּה אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ
כח כָּס יֹשֵׁב אֱהָלִים: וַיֵּאָדָב יִצְחָק אֶת־עִשָׂו כִּי־צִדָּה כָּפוּ
כט וְרִבְקָה אֶהְבֶּת אֶת־יַעֲקֹב: וַיִּגְדַּל יַעֲקֹב נֹגֵד וַיִּכָּא עִשָׂו
ל מִן־הַשָּׂדֶה וְהָיָה עֹרֵף: וַיֹּאמֶר עִשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הֲלֹעִימֵנִי
גא מִן־הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֹרֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא
לא שְׁמוֹ אָדָם: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכֶּרֶה כֵּינֹם אֶת־בְּכֹרְתְךָ לִי:
לב וַיֹּאמֶר עִשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלִמְהֵרָה לִי בְּכֹרְהָ:
גב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְּׂבֻעָה לִי כִּיֹּם וַיִּשְׁבַּע לִי וַיִּמְכַר אֶת־
גד בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: וַיַּעֲלֵב נֶתַן לַעֲשָׂו לֶחֶם וַיִּגְדַּל עַד־שָׁמַיִם
וַיֵּאבֵל וַיִּשָׂא וַיִּקָּם וַיִּלְכַּד וַיִּבֹשׁ עִשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה: פ

טו

א וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָד הַרְעֵב הַרְאִשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בְּיַמֵּי
אֲבֹרָהָם וַיִּלְכַּד יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים וַיְרַחֵם:
ב וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּהְיֶה וַיֹּאמֶר אֶל־הַרְדָּה מִצְרַיִם שָׂכֵן בְּאֶרֶץ
ג אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיךְ: וַיִּגַּד בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֵתֵּה עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ
ד כִּי־לֶךְ וְלֹרְעֶךָ אֵתָּן אֶת־כָּל־הָאָרֶץ צֹמֶת הָאֵל וְהַקְּמֹתִי אֶת־
ה הַשְּׂבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹרָהָם אֲבֹרְךָ: וְהִרְבִּיתִי אֶת־
ו רְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לֹרְעֶךָ אֶת כָּל־הָאָרֶץ צֹמֶת
ז הָאֵל וְהַתְּפַרְכֵּנוּ בְּרֹעֶךָ כָּל גֹּיֵי הָאָרֶץ: יַעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׁמַע
ח אֲבֹרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרָתִי מִצִּוְתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרָתִי:
ט וַיִּשָׁב יִצְחָק בְּנֵי־רָר: וַיִּשְׁאַלֻּהוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר
טו אֲחֹתִי הִיא כִּי יָרָא לֵאמֹר אִשְׁתִּי כִּי־הִרְרֵנִי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם
כ עַל־דְּבַקָה כִּי־טוֹבַת מְרָאָה הִיא: וַיְהִי כִּי אָרְכִרְלוּ שֵׁם
כא הַיָּמִים וַיִּשְׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא
כב וְהָיָה יִצְחָק מִצְחָק אֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ
כג לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִיא וְאֵךְ אִמְרַתִּי אֲחֹתִי
כד הִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אִמְרַתִּי פְּרָאֵמֹת עָלֶיךָ:

ט, א' ד' ספרות האלה

דעם מלך פון די פלשתיים, קיין גרר. ² און גאט האָט זיך באַוווּן צו אים, און האָט געזאָגט: זאָלסט ניט נידערן קיין מצרים, ווּוּן אין דעם לאַנד וואָס איך וועל דער זאָגן. ³ האָלט זיך אויף אין דעמדאָיקן לאַנד, און איך וועל זיין מיט דיר, און וועל דיך בענטשן; וואָרום צו דיר און צו דיין זאָמען וועל איך געבן אַלע דיִדאָיקע לענדער, און איך וועל מקיים זיין די שבועה וואָס איך האָב געשוואָרן צו דיין פאָטער אַברהמען. ⁴ און איך וועל מערן דיין זאָמען אזוי ווי די שטערן פון הימל, און וועל געבן צו דיין זאָמען אַלע דיִדאָיקע לענדער; און בענטשן וועלן זיך מיט דיין זאָמען אַלע פעלקער פון דער ערד; ⁵ דערפאַר וואָס אַברהם האָט צוגעהערט צו מיין קול, און האָט געהיט מיין היטונג, מיינע געבאָט, מיינע געזעצן, און מיינע לערנונגען.

⁶ און יצחק האָט זיך באַזעצט אין גרר. ⁷ האָבן די מענטשן פון דעם אָרט געפרעגט וועגן זיין ווייב, און ער האָט געזאָגט: זי איז מיינע אַ שוועסטער; וואָרום ער האָט מורא געהאַט צו זאָגן „מיין ווייב“; „טאָמער וועלן די מענטשן פון דעם אָרט מיך הרגען איבער רבקה, ווייל זי איז שיין פון אויסזען“.

⁸ און עס איז געווען, אז ער איז דאַרטן אָפּגעווען אַ לאַנגע צייט, האָט אַבִּימֶלֶךְ דער מלך פון די פלשתיים אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער, און געזען, ערשט יצחק שטיפט מיט זיין ווייב רבקה. ⁹ האָט אַבִּימֶלֶךְ גע-רופֿן יצחק, און האָט געזאָגט: זי איז דאָך גאַר דיין ווייב, און ווי אזוי האָסטו געזאָגט: זי איז מיינע אַ שוועסטער? האָט יצחק צו אים געזאָגט: ווייל איך האָב געקלערט: איך וועל נאָך אומקומען איבער איר.

ה האָט האָט

²⁷ און די יינגלעך זיינען אויפגעוואַקסן; און עשו איז געווען אַ מענטש געניט אין געיעג, אַ פעלדמענטש, און יעקב איז געווען אַ שטילער מענטש, וואָס זיצט אין געזעלטן. ²⁸ און יצחק האָט ליב געהאַט עשו, ווייל דאָס געפאַנג איז אים געווען צום מויל; און רבקה האָט ליב געהאַט יעקבן.

²⁹ האָט יעקב איינגמאַל געקאַכט אַ געקעכטס, און עשו איז אָנגעקומען פון פעלד, און ער איז געווען פאַר-שמאַכט. ³⁰ האָט עשו געזאָגט צו יעקבן: לאַז מיך אַ שלונג טאָן, איך בעט דיך, פון דעמדאָיקן רויט־רויטן, וואָוים איך בין פאַרשמאַכט; דרום האָט מען גערופֿן זיין נאָמען אָדום. ³¹ האָט יעקב געזאָגט: פאַרקויף מיר אַקאַרשט דיין בכורה. ³² האָט עשו געזאָגט: זע, איך גיי צום שטאַרבן, און צו וואָס מיר דען בכורה? ³³ האָט יעקב געזאָגט: שווער מיר אַקאַרשט. האָט ער אים געשוואָרן, און ער האָט פאַרקויפט זיין בכורה צו יעקבן. ³⁴ און יעקב האָט געגעבן עשו ברויט און געקעכטס פון לינדון; און ער האָט געגעסן און געטרונקען, און איז אויפגע-שטאַנען און אַוועקגעגאַנגען. אזוי האָט עשו פאַראַכט די בכורה.

כו

¹ און עס איז געוואָרן אַ הונגער אין לאַנד, אַחוץ דעם פריערדיקן הונגער, וואָס איז געווען אין די טעג פון אַברהמען; און יצחק איז געגאַנגען צו אַבִּימֶלֶךְ

דעם מלך פון די פלשתיים, קיין גרר. ² און גאט האָט זיך באַוווּן צו אים, און האָט געזאָגט: זאָלסט ניט נידערן קיין מצרים, ווּוּן אין דעם לאַנד וואָס איך וועל דער זאָגן. ³ האָלט זיך אויף אין דעמדאָיקן לאַנד, און איך וועל זיין מיט דיר, און וועל דיך בענטשן; וואָרום צו דיר און צו דיין זאָמען וועל איך געבן אַלע דיִדאָיקע לענדער, און איך וועל מקיים זיין די שבועה וואָס איך האָב געשוואָרן צו דיין פאָטער אַברהמען. ⁴ און איך וועל מערן דיין זאָמען אזוי ווי די שטערן פון הימל, און וועל געבן צו דיין זאָמען אַלע דיִדאָיקע לענדער; און בענטשן וועלן זיך מיט דיין זאָמען אַלע פעלקער פון דער ערד; ⁵ דערפאַר וואָס אַברהם האָט צוגעהערט צו מיין קול, און האָט געהיט מיין היטונג, מיינע געבאָט, מיינע געזעצן, און מיינע לערנונגען.

⁶ און יצחק האָט זיך באַזעצט אין גרר. ⁷ האָבן די מענטשן פון דעם אָרט געפרעגט וועגן זיין ווייב, און ער האָט געזאָגט: זי איז מיינע אַ שוועסטער; וואָרום ער האָט מורא געהאַט צו זאָגן „מיין ווייב“; „טאָמער וועלן די מענטשן פון דעם אָרט מיך הרגען איבער רבקה, ווייל זי איז שיין פון אויסזען“.

⁸ און עס איז געווען, אז ער איז דאַרטן אָפּגעווען אַ לאַנגע צייט, האָט אַבִּימֶלֶךְ דער מלך פון די פלשתיים אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער, און געזען, ערשט יצחק שטיפט מיט זיין ווייב רבקה. ⁹ האָט אַבִּימֶלֶךְ גע-רופֿן יצחק, און האָט געזאָגט: זי איז דאָך גאַר דיין ווייב, און ווי אזוי האָסטו געזאָגט: זי איז מיינע אַ שוועסטער? האָט יצחק צו אים געזאָגט: ווייל איך האָב געקלערט: איך וועל נאָך אומקומען איבער איר.

10 האט אבימלך געזאגט: וואס האסטו דא געטאן צו אונדז? שיר-שיר וואלט איינער פון פאלק געלעגן מיט דיין ווייב, און וואלסט געבראכט אויף אונדז א שולד.

11 און אבימלך האט באפוילן דעם גאנצן פאלק, אזוי צו זאגן: דער וואס רירט אן דעמדאויקן מאן אדער זיין ווייב, וועט טייטן געטייט ווערן.

12 און יצחק האט געזייט אין יענעם לאנד, און האט געקריגן אין יענעם יאר הונדערט מאל אזוי פיל; און גאט האט אים געבענטשט. 13 און דער מאן איז געווארן רייך, און איז גאכאנאנד רייכער געווארן, ביז ער איז געווארן זייער רייך. 14 און ער האט געהאט סטאדעס שאף, און סטאדעס רינדער, און פיל קנעכט; און די פלשתים האבן אים מקנא געווען. 15 און אלע ברונעמער וואס די קנעכט פון זיין פאטער האבן געגראבן אין די טעג פון זיין פאטער אברהמען, האבן די פלשתים זיי פארשטאפט, און זיי אנוגע-פילט מיט ערד. 16 און אבימלך האט געזאגט צו יצחקן: גיי אוועק פון אונדז, ווארום ביסט פיל מאכטיקער פון אונדז.

17 איז יצחק אוועקגעגאנגען פון דארטן, און האט געלאזערט אין טאל פון גרר, און האט זיך דארטן באוועזט. 18 און יצחק האט ווידער אויפגעגראבן די וואסערברונעמער וואס מע האט געגראבן אין די טעג פון זיין פאטער אברהמען, און די פלשתים האבן זיי פאר-שטאפט נאך דעם טויט פון אברהמען; און ער האט זיי גערופן מיט נעמען אזוי ווי די נעמען וואס זיין פאטער האט זיי גערופן. 19 און די קנעכט פון יצחקן האבן גע-

ראבן אין טאל, און האבן דארטן געפונען א ברונעם לעבעדיקע וואסער. 20 האבן זיך געקריגט די פאסטוכער פון גר מיט די פאסטוכער פון יצחקן, אזוי צו זאגן: אונדז געהערט דאס וואסער. און ער האט גערופן דעם נאמען פון דעם ברונעם עשק, ווייל זיי האבן זיך געעסקט מיט אים. 21 און זיי האבן געגראבן אן אנדער ברונעם, און האבן זיך איבער אים אויך געקריגט. און ער האט גערופן זיין נאמען דארטן, און האט געגראבן אן אנדער ברונעם; און זיי האבן זיך איבער אים ניט געקריגט. האט ער גערופן זיין נאמען רחובות, ווייל ער האט געזאגט: אצונד האט אונדז גאט געגעבן רחבות, אין מיר וועלן וואקסן אין לאנד.

22 און ער איז ארויפגעגאנגען פון דארטן קיין באר-שבע. 23 און גאט האט זיך באוויזן צו אים אין יענער נאכט, און האט געזאגט: איך בין דער גאט פון זיין פאטער אברהמען; וואלסט ניט מורא האבן, ווארום איך בין מיט דיר, און איך וועל דיר בענטשן, און וועל מערן דיין זאמען, פון מיין קנעכט אברהמס וועגן.

24 האט ער דארטן געבויט א מזבח, און ער האט גערופן צו דעם נאמען יהוה; און ער האט דארטן אויפגעשטעלט זיין געצעלט. און די קנעכט פון יצחקן האבן דארטן געגראבן א ברונעם.

25 און אבימלך איז געגאנגען צו אים פון גרר, מיט אהנות זיין גוטן פריינט, און פייכל דעם האר פון זיין חיל. 26 האט יצחק צו זיי געזאגט: נאך וואס זייט איר געקומען צו מיר, אז איר זייט מיר שונאים, און האט מיך ארויסגעשיקט פון אייך? 27 האבן זיי געזאגט: זען האבן מיר געווען אז גאט איז מיט דיר, און מיר האבן געזאגט: וואל-זשע זיין

וואס אבימלך מדרואת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את-אשתך והבאת עלינו אשם: ויצו אבימלך את כל-העם לאמר הנוע כאיש הנה ובאשתו מות יומת: ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכתו יהוה: ויגדל האיש וגדף הלוח וגדל של עד כהנגל מאד: ויהיו לו מקנה-צאן ומקנה בקר ועבדה רבה וקנאו אתו פלשתים: וכלהבארת אשר הפרו עבדו אביו בימי אברהם אביו סתמים פלשתים ומלואים עפר: ויאמר אבימלך אלי-יצחק לך מעמנו כרענמת ממנו מאד: וגדף משם יצחק ויחן בנגל-גרר וישב שם: וישב יצחק ויחפר | את-בארת המים אשר הפרו בימי אברהם אביו וסתמים פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות בשמות אשר-קרא להן אביו: ויחפרו עבדי-יצחק בנגל וימצאו-שם באר מים חיים: ויריבו רעי גרר עסרועי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם-הבאר עשק כי התעשקו עמו: ויחפרו באר אחרת ויריבו גם-עליה ויקרא שמה שטנה: ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כרענמת הרחוב יהוה לנו ופרינו בארץ: ויעל משם באר שבע: וירא אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלוך אברהם אביך אל-חיהא כר-אתה אנכי וברכתך ותרבותי את-דורעך בעבור אברהם עבדי: ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויסרשם אהלו ויבדר שם עבדי-יצחק באר: ואבימלך הלך אליו מנגרר ואחותו מרעהו ופיכל שר-צבאו: ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שונאתם אתי ותשלחוני מאהכם: ויאמרו ראו ראינו כרענמת יהוה | עמך ונאמר תהי נא

טו' ל' רפה כ' מלח

שטער עניש

ווי אן אפגארער, און איך וועל ברענגען אויף מיר א קללה, און ניט א ברכה.

¹³ האָט זיין מוטער צו אים געזאָגט: אויף מיר דיין קללה, מיין זון! נאָר הער צו מיין קול, און גיי ברענג מיר.

¹⁴ איז ער געגאנגען, און האָט גענומען און געבראַכט צו זיין מוטער, און זיין מוטער האָט געמאַכט אַ מאַכל

אַזוי ווי זיין פאָטער האָט ליב געהאַט. ¹⁵ און רבקה האָט גענומען די שענסטע בגדים פון איר עלטערן זון עשׂו, וואָס זיינען געווען ביי איר אין הויז, און זי האָט אָנגעטאַן איר יינגערן זון יעקבן.

¹⁶ און די פעלכלעך פון די צינגר בעקלעך האָט זי אָנגעטאַן אויף זיינע הענט און אויף זיין גלאַטן האַלדז. ¹⁷ און זי האָט געגעבן דעם מאַכל און דאָס ברויט וואָס זי האָט געמאַכט, אין דער האַנט פון איר זון יעקבן.

¹⁸ און ער איז געקומען צו זיין פאָטער, און האָט געזאָגט: פאָטער מייער! האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך; ווער ביסטו מיין זון? ¹⁹ האָט יעקב געזאָגט צו זיין פאָטער: איך בין עשׂו דיין בכור; איך האָב געטאַן אַזוי ווי דו האָסט מיר געהייסן. הייב דײַך אויף, איך בעט דײַך, זעך דײַך, און עס פון מיין געפאַנג, פדי דיין זעל זאל מיך בענטשן.

²⁰ האָט יצחק געזאָגט צו זיין זון: ווי האָסטו עפעס אַזוי גיך געפונען, מיין זון? האָט ער געזאָגט: ווייל יהוה דיין גאָט מיר צוגעשיקט אַ טראָף. ²¹ האָט יצחק געזאָגט צו יעקבן: גענען, איך בעט דײַך, און לאָמײַך דײַך אַנטאַפן, מיין זון, אויב דו ביסט דאָס מיין זון עשׂו, אָדער ניט.

²² האָט יעקב געענט צו זיין פאָטער יצחקן, און ער האָט אים אָנגעטאַפט, און האָט געזאָגט: דער קול איז דער קול פון יעקבן, אָבער די הענט זיינען די הענט פון עשׂו.

²³ און ער האָט אים ניט דערקענט, ווייל זיינע הענט זיינען געווען האַרטיק, אַזוי ווי די הענט פון זיין ברודער עשׂו; און ער האָט אים געבענטשט. ²⁴ און ער האָט געזאָגט: דו ביסט דאָס מיין זון עשׂו? האָט ער געזאָגט: איך בין עס. זונס געפאַנג, פדי מיין זעל זאל דײַך בענטשן. האָט ער אים דערלאָנגט, און ער האָט געגעסן; און ער האָט אים געבראַכט וויין, און ער האָט געטרונקען. ²⁵ און זיין פאָטער יצחק האָט געזאָגט צו אים: גענען, איך בעט דײַך, און טו מיך אַ קוש, מיין זון. ²⁶ האָט ער געענט, און האָט אים אַ קוש געטאַן. און ער האָט געשמעקט דעם ריח פון זיינע בגדים, און האָט אים געבענטשט, און געזאָגט:

²⁸ פעלקער זאָלן דיר דינען, און אומות זאָלן זײַך בוקן צו דיר. זיי אַ האַר איבער דינע ברידער, און די זין פון דיין מוטער זאָלן זײַך בוקן צו דיר. פאַרשאַלטן די וואָס שילטן דײַך, און געבענטשט די וואָס בענטשן דײַך!

²⁹ און עס איז געווען, אַז יצחק האָט געענדיקט בענטשן יעקבן, איז ווי נאָר יעקב איז אַרויסגעגאנגען פון פאַר זיין פאָטער יצחקן, אַזוי איז זיין ברודער עשׂו אָנגעקומען פון זיין געיעג. ³⁰ און ער אויך האָט געמאַכט אַ מאַכל און געבראַכט צו זיין פאָטער; און ער האָט געזאָגט צו זיין פאָטער: זאָל מיין פאָטער אויפשטיין, און ער האָט אים געבענטשט, און געזאָגט:

וְהָיִיתִי כַּעֲשָׂו כִּי אָמַרְתָּ בְּנִי אֶל קַלְלָתְךָ בְּנִי אֶל שְׁמֵי בְּקָלִי וְלֹא יִרְדֶּה יְדִי וְלֹא יִנְקַח יְבָא לְאִמִּי וְתַעַשׂ אִמִּי מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אָהַב אָבִיו: וְתַקַּח רַבְּקָה אֶת־בְּנֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגִּדְל הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר אָתָּה בְּבִית וְתַלְבֵּשׂ אֶת־עַקֵּב בְּנֵה הַקָּמָן: וְאֵת עֵרַת גְּדֵי הָעֵזִים הַלְבִּיֶשָׁה עַל־יָדָיו וְעַל הַלְקֵת צִוְּאָרָיו: וְתָתֵן אֶת־הַמַּטְעָמִים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יִשְׁתָּה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: וְיָבֵא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִי מִי אָתָּה בְּנִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אֲנִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קִוּ־נָא שְׂבָה וְאֶכְלֶה מִצִּידִי כַּעֲבֹד תְּבָרְכֵנִי נַפְשִׁי: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בְּנֵה מַה־זֶּה מִדְּבַרְתָּ לְמַעַן בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרַת יְהוָה אֲלֵיךָ לְפָנַי: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב בְּשֵׁה־נָא וְאִמְשֶׁה בְּנִי הֲאֵתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו אִמְרָא: וַיָּגַשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהָיִיתִי יְדִי עֵשָׂו: וְלֹא הִכִּירוּ כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּי־יָדֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׁעֵרַת וַיְבָרְכֵהוּ: וַיֹּאמֶר אָתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר הַנְּשֵׂה לִי וְאֶכְלֶה מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרְכֶנּוּ נַפְשִׁי וַיִּגַּשׁ־לוֹ וַיֹּאכֵל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתֵּה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו וְשֵׁה־נָא וְשַׁקְהֵלִי בְּנִי: וַיָּגַשׁ וַיִּשְׁקֵל־וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּנֵהוּ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רֵאח־רִיחַ בְּנִי כִּי־רִיחַ שְׂבָה אֲשֶׁר בָּרַכְו יְהוָה: וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגַן וְתִירֵשׁ: יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֲמִים הַזֶּה גְבוּר לְאֹחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנִי אַמְדָּה אֲרִיזָה אִזְרוּר וּמִבְּרַכְיָה בְּרוּךְ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבָרֶךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצָא יִצְחָק יַעֲקֹב מֵאֵת פָּנָי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂו אָחִיו כַּאֲמֹר מִצִּידוֹ: וַיַּעַשׂ נְסִיחוֹת מִטַּעֲמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם לֹא

כט' ושתחו לך

געווען האַרטיק, אַזוי ווי די הענט פון זיין ברודער עשׂו; און ער האָט אים געבענטשט. ²⁴ און ער האָט געזאָגט: דו ביסט דאָס מיין זון עשׂו? האָט ער געזאָגט: איך בין עס. זונס געפאַנג, פדי מיין זעל זאל דײַך בענטשן. האָט ער אים דערלאָנגט, און ער האָט געגעסן; און ער האָט אים געבראַכט וויין, און ער האָט געטרונקען. ²⁵ און זיין פאָטער יצחק האָט געזאָגט צו אים: גענען, איך בעט דײַך, און טו מיך אַ קוש, מיין זון. ²⁶ האָט ער געענט, און האָט אים אַ קוש געטאַן. און ער האָט געשמעקט דעם ריח פון זיינע בגדים, און האָט אים געבענטשט, און געזאָגט:

זע, דער ריח פון מיין זון איז ווי דער ריח פון אַ פעלד וואָס גאָט האָט עס געבענטשט. ²⁸ און גאָט זאָל דיר געבן פון דעם טוי פון הימל, און פון די פעטקייטן פון דער ערד, און פיל תבואה און וויין.

²⁹ און עס איז געווען, אַז יצחק האָט געענדיקט בענטשן יעקבן, איז ווי נאָר יעקב איז אַרויסגעגאנגען פון פאַר זיין פאָטער יצחקן, אַזוי איז זיין ברודער עשׂו אָנגעקומען פון זיין געיעג. ³⁰ און ער אויך האָט געמאַכט אַ מאַכל און געבראַכט צו זיין פאָטער; און ער האָט געזאָגט צו זיין פאָטער: זאָל מיין פאָטער אויפשטיין, און ער האָט אים געבענטשט, און געזאָגט:

לב אָבִי וְיֹאכֵל מִצֵּיד בְּנוֹ בְּעֵבֶר תִּבְרַכְנִי נִפְשָׁךְ: וַיֹּאמֶר לֹא
 לו יִצְחָק אָבִיו מִיָּדָתָהּ וַיֹּאמֶר אָנִי בְנֶךָ בְּכֹרֶךָ עֲשֹׂה: וַיְחַדֵּד
 יִצְחָק הַרְדָּה גְדֻלָּה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֲבִיָּא הוּא הַעֲדֵי
 צִיד וַיָּבֵא לִי וְיֹאכֵל מִכָּל בְּטָרִם הַבּוּיָא וַאֲבִרְכֶנּוּ נְסִיבְרֹךְ
 לד יְהוָה: כִּשְׁמֹעַ עֲשֹׂה אֶת־דְּבָרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צִעְקָה גְדֻלָּה
 לה וַמְרָה עַד־מָאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי נְסִיבֵי אָבִי: וַיֹּאמֶר
 לו בֵּא אֶתְּךָ בְּמִדְבָּרָה וַיִּקַּח בְּרַכְתָּךְ: וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ
 יִעֲקֹב וַיִּעְקְבֵנִי זֶה פְּעָמִים אֶת־בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עָתָה
 לו לָקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אֵצְלֶתָ לִי בְרַכָּה: וַיֵּצֵן יִצְחָק
 וַיֹּאמֶר לְעֵשָׂו הֵן גִּבֹּר שְׁמֹתֶיךָ לְךָ וְאֶת־כָּל־אֱחָיו נָתַתִּי
 לו לְעִבְרִים וְהֵן וְתִירַשׁ סִמְכֹתֶיךָ וְלָבָה אֲפֹא מִה אֲעִשֶׂה
 לח בְּנִי: וַיֹּאמֶר עֲשֹׂה אֵל־אָבִיו הַבְּרַכָּה אַחַת הוּא־לְךָ אָבִי
 לט בְּרַכְנִי נְסִיבֵי אָבִי וַיִּשָּׂא עֲשֹׂו קֶלֶוּ וַיִּבְדֵּךְ: וַיֵּצֵן יִצְחָק אָבִיו
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַעֲנִי הָאָרֶץ וְהִנֵּה מִיִּשְׁבְּדֶךָ וּמִמְטַל
 מ הַשָּׁמַיִם מֵעַל: וְעַל־חֲרֻבְךָ תִּהְיֶה וְאֶת־אֶתְּךָ תַעֲבֹד וְהִנֵּה
 מא כְּאִשֶׁר תִּירַד וּפְרַקְתָּ עָלָי מֵעַל צְוֹאֲרֶךָ: וַיִּשְׁמַע עֲשֹׂו אֶת־
 יִעֲקֹב עַל־הַבְּרַכָּה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשֹׂו בְּלִפְנֵי
 מב יִקְרָבוּ יָמֵי אָבִי וְאֶהְרַגְתִּי אֶת־יִעֲקֹב אָחִי: וַיִּגַּד
 לְרַבְּקָה אֶת־דְּבָרֵי עֲשֹׂו בְּנֵה הַגִּל וְתִשְׁלַח נְתִיבָא
 לְיִעֲקֹב בְּנֵה הַקָּמָן וְתֹאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֲשֹׂו אֶתְּךָ מִתְּנַחַם
 מ לְךָ לְחַרְבָּךְ: וְעָתָה בְנֵי שְׁמַעֲ בְּקָלִי וְקוּם בְּרַחֲלֶךָ אֶל־
 מד לְבֵן אָחִי חֲרָנָה: וַיִּשְׁכַּת עִמּוֹ יָמִים אַחְרָיִם עַד אֲשֶׁר־
 מה תִּשׁוּב הַמֶּת אֶתְּךָ: עַד־שׁוּב אֶת־אֶתְּךָ מִמֶּךָ וְשָׁכַח אֶת־
 אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וְלִקְחָתִיךָ מִשָּׁם לָמָּה אֲשַׁבֵּל נְסִיב
 מו שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד: וְהֹאמֶר רַבְּקָה אֶל־יִצְחָק לְמַתִּי בְרַחֲנֵי
 מִפְּנֵי בְּנוֹת חַת אִם־לָקַח יִעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חַת כְּאֵלֶּה
 מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִי חַיִּים:

לו' קס"ז ב"ק מ' חצי הספר בספרים מ' ק ועוד

און עסן פון זיין זונס געפאנג, כדי דיין זעל זאל מיך בענטשן. ⁸² האָט זיין פאָטער יצחק צו אים געזאָגט: ווער ביסטו? האָט ער געזאָגט: איך בין דיין זון, דיין בכור עָשׂו. ⁸³ האָט יצחק געציטערט זייער אַ גרויס ציטערניש, און ער האָט געזאָגט: היינט ווער איז דער וואָס האָט גע־פאָנגען אַ געפאָנג און מיר געבראַכט, און איך האָב געזעסן פון אַלץ איידער דו ביסט געקומען, און איך האָב אים געבענטשט? ער וועט אויך זיין געבענטשט.

⁸⁴ ווי עָשׂו האָט געהערט די ווערטער פון זיין פאָטער, אזוי האָט ער אויסגעשריען אַ זייער גרויס און ביטער געשרי, און ער האָט געזאָגט צו זיין פאָטער: בענטש מיך אויך, מיין פאָטער. ⁸⁵ האָט ער געזאָגט: דיין ברודער איז געקומען מיט באַטרוג, און האָט צוגע־נומען דיין ברכה. ⁸⁶ האָט ער געזאָגט: צי דען רופט מען זיין נאָמען יעקב, ווייל ער האָט מיר שוין צוויי מאל אויס־גענאַרט? מיין בכורה האָט ער צוגענומען, און אַט האָט ער אַצונד צוגענומען מיין ברכה. און ער האָט געזאָגט: האָסטו נישט באַהאַלטן פאַר מיר אַ ברכה? ⁸⁷ האָט יצחק געענטפערט און האָט געזאָגט צו עָשׂו: זע, איך האָב אים געמאַכט פאַר אַ האַר איבער דיר, און אַלע זיינע ברידער האָב איך אים געגעבן פאַר קנעכט, און מיט תבואה און וויין האָב איך אים פאַרוואָרגט, און פאַר דיר, וואָס קען איך דען טאָן, מיין זון? ⁸⁸ האָט עָשׂו געזאָגט צו זיין פאָטער: איז דאָס די איינציקע ברכה ביי דיר, מיין פאָטער? בענטש מיך אויך, מיין פאָטער. און עָשׂו האָט אויפגע־הויבן זיין קול און האָט געוויינט. ⁸⁹ האָט זיין פאָטער יצחק זיך אָפגערופן און האָט צו אים געזאָגט:

זע, ווייט פון די פעטקייטן פון דער ערד וועט זיין דיין ווינונג, און אַן דעם הימלס טוי פון אויבן; און אויף דיין שווערד וועסטו לעבן,

און דיין ברודער וועסטו דינען; ⁴⁰ און עס וועט זיין, אַז דו וועסט זיך אָפרייסן, וועסטו אַראָפּוואַרפן זיין יאָך פון דיין האַלדו.

⁴¹ און עָשׂו האָט פיינט געקריגן יעקבן איבער דער ברכה וואָס זיין פאָטער האָט אים געבענטשט, און עָשׂו האָט געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: זאָלן אַנקומען די טרויערעג נאָך מיין פאָטער, און איך וועל הרגען מיין ברודער יעקבן. ⁴² זיינען דערציילט געוואָרן רבקהן די ווערטער פון איר עלטערן זון עָשׂו, און זי האָט געשיקט און האָט גערופן איר יינגערן זון יעקבן, און האָט צו אים געזאָגט: זע, דיין ברודער עָשׂו טרייסט זיך וועגן דיר, אַז ער וועט דיר הרגען. ⁴³ און אַצונד, מיין זון, הער צו מיין קול, און שטיי אויף, אַנטלויף דיר צו מיין ברודער לָבָנען קיין חָרָן. ⁴⁴ און וועסט זיצן ביי אים עטלעכע יאָר, ביז וואָנען דער גרימצאָרן פון דיין ברודער וועט אָפגיין; ⁴⁵ ביז דער כּעס פון דיין ברודער וועט זיך אָפקערן פון דיר, און ער וועט פאַרגעסן וואָס דו האָסט אים געטאָן; און איך וועל שיקן, און וועל דיר אָפ־נעמען פון דאָרטן. נאָך וואָס זאָל איך אָנווערן אַיך בייִדן אין איין טאָג? ⁴⁶ און רבקה האָט געזאָגט צו יצחקן: מיין לעבן איז מיר נמאס פון וועגן די טעכטער פון חת; אויב יעקב נעמט אַ ווייב פון די טעכטער פון חת, אזוי ווי דידאָזיקע, פון די טעכטער פון לאַנד, וואָס טויג מיר דאָס לעבן?

כח

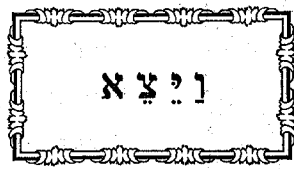
וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיִּצְוֵהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא אֶתְּקַח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן: קוּם לֶךְ פְּדִינָה אֶרֶם בֵּיתָהּ בְּתוֹאֵל אָבִי אַמְּךָ וְקַח-לָךְ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לְבֶן אָחִי אַמְּךָ: וְאֵל שְׂדֵי יַבְקָךְ אֶתְּךָ וַיִּפְרֹךְ וַיִּרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לְקַהֲלֵי עַמִּים: וַיִּתֵּן-לָךְ אֶת-בְּרִכְתּוֹ אֲבֹרְתָם לָךְ וְלִוְרֻעָה אֶתְּךָ לְדִשְׁתָּךְ אֶת-אֶרֶץ מִגְרִיךְ אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וַיִּלְךְ פְּדִינָה אֶרֶם אֶל-לְבֶן בֶּן בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי אֶתִּי רַבְקָה אִם יַעֲקֹב וַעֲשׂוּ: וַיֵּרָא עֲשׂוֹ כִּי-בִרְךָ יִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וְשִׁלַּח אֹתוֹ פְּדִינָה אֶרֶם לְקַחְתִּי לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה בְּבָרְכּוֹ אֹתוֹ וַיֵּצֵא עָלָיו לֵאמֹר לֹא-תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן: וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל-אָבִיו וְאֶל-אִמּוֹ וַיִּלְךְ פְּדִינָה אֶרֶם: וַיֵּרָא עֲשׂוֹ כִּי רָעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו: וַיִּלְךְ עֲשׂוֹ אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת-מַחְלַת וּבֶת-יִשְׁמָעֵאל בְּדֹאבְרָהֶם אֲחֹת נְבִיֹת עַל-נִשְׁוֵי לוֹ לְאִשָּׁה:

כח

האָט יצחק גערופן יעקב, און האָט אים גע- בענטשט, און האָט אים באַפוילן, און האָט צו אים געוואָנט: זאָלסט נישט נעמען אַ ווייב פון די טעכטער פון כְּנָעַן. ² שט"י אויף, גיי קיין פּדן-אַרם, צו דעם הויז פון בתואל, דיין מוטערס פאָטער, און נעם דיר פון דאָרטן אַ ווייב פון די טעכטער פון לְבֶן, דיין מוטערס ברודער. ³ און גאָט שְׂדֵי וועט דיר בענטשן, און וועט דיר פרוכפערן און דיר מערן, און וועסט ווערן אַ געזעמל פעלקער. ⁴ און ער וועט דיר געבן די ברכה פון אַברהמען, דיר און דיין זאָמען מיט דיר, כּדי זאָלסט אַרפּן דאָס לאַנד פון דיין ווינשאַפט, וואָס גאָט האָט געגעבן צו אַברהמען. ⁵ און יצחק האָט אַוועקגעשיקט יעקב, און ער איז געגאַנגען קיין פּדן-אַרם, צו לְבֶן דעם זון פון בתואל דעם אַרמי, דעם ברודער פון רבקה, דער מוטער פון יעקב און עֲשׂוֹ.

ם

⁶ און עֲשׂוֹ האָט געזען אַז יצחק האָט געבענטשט יעקב, און האָט אים אַוועקגעשיקט קיין פּדן-אַרם, זיך צו נעמען אַ ווייב פון די טעכטער פון כְּנָעַן; אַז ווען ער האָט אים געבענטשט, האָט ער אים באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט נישט נעמען פּדן-אַרם. ⁷ און עֲשׂוֹ האָט געזען אַז די טעכטער פון כְּנָעַן זיינען שלעכט אין די אויגן פון זיין פאָטער יצחק. ⁸ און עֲשׂוֹ איז געגאַנגען צו יִשְׁמָעֵאל, און האָט, צו זיינע אַנדערע ווייבער, זיך גענומען פאַר אַ ווייב מַחְלַת די טאכטער פון יִשְׁמָעֵאל, אַברהמס זון, די שוועסטער פון נְבִיֹתן.

ו י צ א

¹⁰ און יעקב איז אַרויסגעגאַנגען פון באַר-שֶׁבַע, און איז געגאַנגען קיין חָרָן. ¹¹ און ער האָט געטראָפּן אַן אַרַט, און איז דאָרטן געבליבן נעכטיקן, וואָרום די זון איז אונטערגעגאַנגען; און ער האָט גענומען פון די שטיינער פון דעם אַרַט, און געמאַכט פאַר זיין צוקאַפּוס, און האָט זיך געלייגט אין יענעם אַרַט. ¹² האָט זיך אים געחלומט, ערשט אַ לייטער שטייט אויף דער ערד, און זיין שפיץ גרייכט ביזן הימל, און זע, מלאכים פון גאָט גייען אַרויף און גידערן אַראָפּ אויף אים. ¹³ און אַט שטייט גאָט איבער אים, און ער זאָגט: איך בין יהוה דער גאָט פון דיין פאָטער אַברהמען, און דער גאָט פון יצחק. דאָס לאַנד וואָס דו ליגסט דערויף, צו דיר וועל איך עס געבן, און צו דיין זאָמען. ¹⁴ און דיין זאָמען וועט זיין אַזוי ווי שטויב

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּעַר שֶׁבַע וַיִּלְךְ חָרָן: וַיִּבְנֶע בְּמָקוֹם וַיִּלֵּן שָׁם בֵּרֶכְיָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא: וַיְחַלֵּם וַיַּהֲוֶה סֹלֶם מֵצַב אֲרָצָה וַיֵּרְאֵהוּ מַיִנֵּע הַשָּׁמַיְמָה וַיַּהֲוֶה מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עָלָיו וַיִּרְדּוּ בּוֹ: וַיַּהֲוֶה יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאַלְהֵי יִצְחָק הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לָךְ אֲתַנְנָה וְלִוְרֻעָה: וַיְהִי וְרֻעָה כַּעֲפַר הָאֶרֶץ וַפְּרָצְתָ יָמָה וַיִּקְרָמָה וַצִּפְנָה וַגִּנְבָּה וַנְּבָרְכּוּ בְךָ כָּל-מִשְׁפַּחַת הָאֲדָמָה וַיְבַרְכְּךָ: וַיַּהֲוֶה אֹנְכֵי עַמְּךָ וְשִׁמְרֹתֶיךָ כָּל-אֲשֶׁר-תִּלְכֶּךָ וְהִשְׁבַּתְּךָ אֶל-הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶנְכֹּךְ עַד אֲשֶׁר-אִם עֲשִׂיתִי אֶת-אֲשֶׁר-דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּיקֶן יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ וַיֹּאמֶר

ב ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י

פון דער ערד, און וועסט זיך אויסשפרייטן קיין מערב און קיין מזרח און קיין צפון און קיין דרום, און בענטשן וועלן זיך מיט דיר און מיט דיין זאָמען אַלע משפחות פון דער ערד. ¹⁵ און זע, איך וועל זיין מיט דיר, און איך וועל דיר היטן אומעטום וווּ דו וועסט גיין, און איך וועל דיר אומקערן צו דערדאָזיקער ערד, וואָרום איך וועל דיר נישט פאַר- לאָזן, ביז וואָנען איך האָב געטאַן וואָס איך האָב דיר צוגעוואָנט. ¹⁶ האָט יעקב זיך אויפגעכאַפט פון זיין שלאָף, און ער האָט געוואָנט: פאַרוואָר, גאָט איז פאַראַן אין

י אכן יש יהיה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: וירא ואמר
 מה-נרא במקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה
 יח שער השמים: ושכם יעקב בבקר ויבא את-האבן אשר-
 יט שם מראשיתו וישם אתה מצבה ויצק שמן על-ראשה:
 כ ויקרא את-שם-המקום הוה בית-אל ואולם לוי שם
 כג העיר לראשנה: וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה
 כד אלהים עמדי ושמרני בדרך הוה אשר אנכי הולך ונמך
 כה לי לחם לאכל ובנדר ללבוש: ושכתי בשלום אל-בית אבי
 כז ויהי יהיה לי לאלהים: והאבן הזאת אשר-שמתי מצבה
 ויהי בית אלהים וכל אשר תמך לי עשר אעשרנו לך:

כט

יט וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני-קדם: וירא והנה
 ב אבן בשדה והנה-שם שלשה עדרים-צאן רבצים עליה
 ג כי מן-הבאר הוה ישקו העדרים והאבן גדלה על-
 ד פי הבאר: ונאספר-שמה כל-העדרים ונגללו את-האבן
 ה מעל פי הבאר והשקו את-הצאן והשיבו את-האבן על-
 ו פי הבאר למקמה: ויאמר להם יעקב אתי מאן אתם
 ז ויאמרו מחרן אנחנו: ויאמר להם הודעתם את-לבן
 ח בן-נחור ויאמרו ידענו: ויאמר להם השלום לו ויאמרו
 ט שלום והנה רחל בתו באה עס-הצאן: ויאמר הן עוד
 י היום גדול לא-עת האספה המקנה השקו הצאן ולכו
 יא רעו: ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל-העדרים
 יב ונגללו את-האבן מעל פי הבאר והשקו הצאן: עתה
 יג מדבר עמם ורחל באה עס-הצאן אשר לאביה כי רעה
 יד הוא: ויהי כאשר ראה יעקב את-רחל בת-לבן אתי
 טו אמו ואת-צאן לבן אתי אמו ויש יעקב ונגל את-האבן
 טז מעל פי הבאר וישק את-הצאן לבן אתי אמו: וישק יעקב

כח, י"ח ז ע"ה

דעמדאויקן אָרט, און איך האָב ניט געוואָסט. ¹⁷ און ער
 האָט מורא געהאַט, און האָט געזאָגט: ווי מוראדיק איז
 דערדאָזיקער אָרט! דאָס איז ניט אנדערש ווי דאָס הויז
 פון גאָט, און דאָס איז דער טויער פון הימל.

¹⁸ און יעקב האָט זיך געפּעדערט אין דער פּרי, און
 ער האָט גענומען דעם שטיין וואָס ער האָט געמאַכט פאַר
 זיין צוקאַפּנס, און האָט אים געמאַכט פאַר אַ זיילשטיין,
 און ער האָט אַרױפּגעגאַסן אײל אויף זיין שפיץ. ¹⁹ און
 ער האָט גערופּן דעם נאָמען פון יענעם אָרט בית-אל,
 אָבער לויז איז געווען דער נאָמען פון דער שטאָט צוערשט.
²⁰ און יעקב האָט אַ נדר געטאָן, אַזוי צו זאָגן: אויב גאָט
 וועט זיין מיט מיר, און וועט מיך היטן אויף דעמדאָיקן
 וועג וואָס איך גיי, און ער וועט מיר געבן ברויט צום עסן,
 און אַ בגד אַנצוטאָן, ²¹ און איך וועל מיך אומקערן בשלום
 צו מיין פּאָטערס הויז, וועט יהוה מיר זיין צום גאָט. ²² און
 דערדאָזיקער שטיין וואָס איך האָב געמאַכט פאַר אַ זייל-
 שטיין, וועט זיין אַ הויז פון גאָט; און פון אַלץ וואָס דו
 וועסט מיר געבן, וועל איך מעשרן מעשר צו דיר.

כט

און יעקב האָט אויפּגעהויבן זיינע פיס, און איז גע-
 גאַנגען צו דעם לאַנד פון די קינדער פון מורח. ² און
 ער האָט אַ קוק געטאָן, ערשט אַ ברונעם איז אין פעלד,
 און זע, דריי סטאַדעס שאָף הויערן דאָרטן ביי אים;
 וואָרום פון יענעם ברונעם פּלעגט מען אָנטרינקען די

סטאַדעס, און דער שטיין אויפן מויל פון ברונעם איז געווען גרויס. ³ און אז דאָרטן האָבן זיך צונויפּגעזאַמלט
 אַלע סטאַדעס, האָט מען אַראָפּגעקייקלט דעם שטיין פון דעם מויל פון ברונעם, און מע האָט אָנגעטרונקען די שאָף,
 און אומגעקערט דעם שטיין אויפן מויל פון דעם ברונעם אויף זיין אָרט.

⁴ האָט יעקב צו זיי געזאָגט: פון וואָגען זייט איר, מיינע ברידער? האָבן זיי געזאָגט: פון חרן זיינען מיר.
⁵ האָט ער צו זיי געזאָגט: קענט איר לָבן דעם זון פון נחורן? האָבן זיי געזאָגט: מיר קענען. ⁶ האָט ער צו זיי געזאָגט:
 איז פריד צו אים? האָבן זיי געזאָגט: פריד; און אָן קומט זיין טאָכטער רחל מיט די שאָף. ⁷ האָט ער צו זיי געזאָגט:
 זעט, דער טאָג איז נאָך גרויס, נאָך ניט צייט דאָס פי זאָל אַיינגעזאַמלט ווערן; טרינקט אָן די שאָף, און גייט פּיטערט.
⁸ האָבן זיי געזאָגט: מיר קענען ניט, ביז וואָגען אַלע סטאַדעס וועלן זיך צונויפּזאַמלען, און מע וועט אַראָפּקייקלען
 דעם שטיין פון דעם מויל פון ברונעם; און מיר וועלן אָנטרינקען די שאָף.

⁹ ווי ער רעדט נאָך מיט זיי, אַזוי איז רחל אונטערגעקומען מיט איר פּאָטערס שאָף; וואָרום זי איז געווען
 אַ פּאַסטוכערין. ¹⁰ און עס איז געווען, ווי יעקב האָט דערוען רחלען, די טאָכטער פון לָבן, זיין מוטערס
 ברודער, און די שאָף פון לָבן, זיין מוטערס ברודער, אַזוי האָט יעקב געענעט, און האָט אַראָפּגעקייקלט דעם שטיין
 פון דעם מויל פון ברונעם, און האָט אָנגעטרונקען די שאָף פון לָבן, זיין מוטערס ברודער. ¹¹ און יעקב האָט געקושט

* דאָס הויז פון גאָט.

רחלען, און האָט אויפגעהויבן זיין קול און האָט געוויינט.
12 און יעקב האָט דערציילט רחלען אָו ער איז איר
פאָטערס אָן אייגענער, און אָו ער איז רבקהס אַ ווין, און
זי איז געלאָפן, און האָט אָנגעזאָגט איר פאָטער.

13 און עס איז געווען, ווי לָבן האָט געהערט די
הערונג וועגן יעקב, זיין שוועסטערס ווין, אָווי איז ער אים
געלאָפן אַנטקעגן, און ער האָט אים געהאַלדוט און אים
געקושט, און האָט אים אַריינגעבראַכט אין זיין הויז. און
ער האָט דערציילט לָבנען אַלע יענע געשעענישן. 14 און
לָבן האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָר, מיין ביין און מיין
פלייש ביסטו.

און ער איז געזעסן ביי אים אַ חודש צייט.

15 האָט לָבן געזאָגט צו יעקב: צי וויל דו ביסט
מינער אָן אייגענער, זאַלסטו מיר דינען אומזיסט? זאָג
מיר וואָס איז דיין לויין. 16 און לָבן האָט געהאַט צוויי
טעכטער; דער נאָמען פון דער עלטערער איז געווען
לאה, און דער נאָמען פון דער יינגערער רחל. 17 און
לאהס אויגן זיינען געווען שלאַפע, און רחל איז געווען
שיין אויפן געשטאַלט, און שייך אויפן פנים. 18 און יעקב
האָט ליב געקריגן רחלען; און ער האָט געזאָגט: איך
וועל דיר דינען זיבן יאָר פאַר דיין יינגערער טאָכטער
רחלען. 19 האָט לָבן געזאָגט: בעסער איך זאָל זי דיר
געבן, איידער איך זאָל זי געבן צו אַן אַנדער מאַן; בלייב
ביי מיר.

20 און יעקב האָט געדינט פאַר רחלען זיבן יאָר, און

זיי זיינען געווען אין זיינע אויגן אָווי ווי עטלעכע טעג, פון

זיין ליבשאַפט צו איר. 21 און יעקב האָט געזאָגט צו

פילט געוואָרן; און איך וועל קומען צו איר.
22 האָט לָבן אַיינגעזאַמלט אַלע מענטשן פון דעם אָרט, און ער
האָט געמאַכט אַ מאַלצייט. 23 און עס איז געווען
אין אָונט, האָט ער גענומען זיין טאָכטער לאה, און האָט זי
געבראַכט צו אים, און ער איז געקומען צו איר. 24 און
לָבן האָט איר געגעבן זיין דינסט זלפהן—פאַר אַ דינסט צו זיין
טאָכטער לאה.

25 און עס איז געווען אין דער פרי, ערשט דאָס איז לאה.
האָט ער געזאָגט צו לָבנען: וואָס האָסטו מיר דאָ גע-
טאָן? האָב איך ניט געדינט ביי דיר פאַר רחלען, און פאַרוואָס
האָסטו מיך גענאַרט? 26 האָט לָבן געזאָגט: עס ווערט
ניט געטאָן אָווי אין אונדזער מקום, אויסצוגעבן די יינגערע
פאַר דער עלטערער. 27 דערפיל די וואָך פון דער, און
מיר וועלן דיר אויך יענע געבן, פאַר דעם דינסט וואָס דו
וועסט דינען ביי מיר נאָך זיבן אַנדערע יאָר.

28 האָט יעקב אָווי געטאָן, און ער האָט דערפילט די וואָך
פון דער; און ער האָט אים געגעבן זיין טאָכטער
רחלען, אים פאַר אַ ווייב. 29 און לָבן האָט געגעבן צו זיין
טאָכטער רחלען זיין דינסט בלהען פאַר אַ דינסט צו איר.

30 און ער איז געקומען אויך צו רחלען. און ער האָט רחלען
אויך מער ליב געהאַט פון לאה; און ער האָט גע-
דינט ביי אים נאָך זיבן אַנדערע יאָר.

31 און גאָט האָט געווען אַו לאה איז אומבאָליבט, און ער
האָט געעפנט איר טראַכט; און רחל איז גע-
ווען אַן עקרה. 32 און לאה איז טראָגעדיק געוואָרן, און
האָט געבאָרן אַ ווין, און זי האָט גערופן זיין

לְרַחֵל וַיֵּשֶׁב אֶת־דִּיקְלוּ וַיִּבְרַךְ: וַיִּגְדַּל יַעֲקֹב לְרַחֵל כִּי אָחִיו יֵב
אָהֳבָהּ הָיָה וְכִי כִדְרַבְקָהּ הָיָה וַתִּרְצַן וַתִּגְדַּר לְאָהֳבָהּ: וַיְהִי י
כַשְׁמֵעַ לָבָן אֶת־שִׁמְעַ וַיַּעֲקֹב בֶּן־אָחִיתוֹ וַיִּרְצַן לְקַרְאָתוֹ
וַיַּחֲבְקֵלּוּ וַיִּשְׁקָלּוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּסְפֵּר לְלָבָן אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבִשְׂרֵי י
אָתָּה וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים: וַיֹּאמֶר לָבָן לַיַּעֲקֹב הֲבֵר י
אֶת־י אָתָּה וַעֲבַדְתָּנִי הַגֵּם הַיְגִידָה לִּי מִה־מִּשְׁפַּרְתְּךָ:
וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לָאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רַחֵל: ו
וַיֵּצֵי לָאָה רַבּוֹת וְרַחֵל הַיְתֵמָה יַפְתִּיהָאָר וַיִּפֹּת מְרָאָה: ו
וַיֵּאָהֱב יַעֲקֹב אֶת־רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבְדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים כִּי־רַחֵל
כִּי־תֵת הַקְּטָנָה: וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תַּתִּי אֶתָּה לְךָ מִתַּתִּי י
אָתָּה לְאִישׁ אַחֵר שִׁבְעַ עֲמֹדִי: וַיַּעֲבֵד יַעֲקֹב כִּי־רַחֵל שִׁבְעַ כ
שָׁנִים וַיְהִי כַעֲשֵׂי כּוֹמִים אַחֲרָיִם בְּאֶהֱבָתוֹ אֶתָּה: וַיֹּאמֶר כ
יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הֲבֵה אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאָו יָמִי וְאָבֹאָה
אֵלַיָּה: וַיֹּאסֵף לָבָן אֶת־כָּל־אִנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּהּ: כ
וַיְהִי כְעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לָאָה בָתּוֹ וַיָּבֵא אֶתָּה אֵלָיו וַיָּבֵא כ
אֵלַיָּה: וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זוּלָפָה שִׁפְחָתוֹ לְלָאָה בָתּוֹ שִׁפְחָה: כ
וַיְהִי כַּכֵּךְ וַהֲנֵה־הָיָה לָאָה וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מִה־זֹּאת כ
עֲשִׂיתָ לִּי הֲלֹא כִּי־רַחֵל עֲבַדְתִּי עֲמֹד וְלָמָּה רַמִּיתָנִי: וַיֹּאמֶר כ
לָבָן לֹא־יַעֲשֶׂה בֶן בְּמִקְוָמוֹ לְתַת הַצִּעִירָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה:
מָלְאָ שִׁבְעַ זֹאת וַתִּתֵּן לְךָ גַם־אֶת־זֹאת כְּעֶבְדָּה אֲשֶׁר כ
תַּעֲבֹד עֲמֹדִי עוֹד שִׁבְעַ־שָׁנִים אַחֲרָיוֹת: וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֶּן כ
וַיִּמְלֵא שִׁבְעַ זֹאת וַיִּתְּנֵהּ לָהּ וַיִּתְּנֵהּ לָהּ לְאִשְׁתּוֹ: וַיִּתֵּן כ
לָבָן לְרַחֵל בָתּוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָה: וַיָּבֵא ל
גַּם אֶל־רַחֵל וַיֵּאָהֱב גַּם־אֶת־רַחֵל מְלֵאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד
שִׁבְעַ־שָׁנִים אַחֲרָיוֹת: וַיֵּרָא יְהוָה כִּי־שָׁנְאוֹה לָאָה וַיִּפְתַּח ל
אֶת־רַחֲמָהּ וַיְהִי עֲקָרָה: וַתֵּהָרֵר לָאָה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא לֵב

שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה בְּיַדְדָּאָה יְהוָה בְּעֵינַי כִּי עָתִיד
 לִי יִהְיֶה אִישׁ: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר כִּי-שָׁמַע
 יְהוָה כִּי-שָׁנְאָה אֹנְכִי וַתִּתְּלֵי נִסְיָאֲתָהּ וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
 שְׁמֵעוֹן: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר עָתָה הַפֶּעַם יִלְנֶה
 אִישׁ אֵלַי כִּי-יִלְדֵתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עֲלֵיָן קָרָא שְׁמוֹ
 לֵוִי: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר הַפֶּעַם אוֹדָה אֶת-
 יְהוָה עֲלֵיָן קָרָאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתִּעַמֵּד מְלָדָת:

וַתֵּרָא רְחֵל כִּי לֹא יִלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּמְנָא רְחֵל בְּאֶחָתָהּ
 וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבְהִילֵי בָנִים וְאִם-אֵין מִתָּה אֹנְכִי:
 וַתַּהַר אֶת-יַעֲקֹב בְּרְחֵל וַיֹּאמֶר הַתַּחַת אֱלֹהִים אֹנְכִי אֲשֶׁר-
 מָנַע מִמֶּנּוּ פְרִי-בֶטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בִלְהָה כֹּא אֵלֶיהָ
 וַתֵּלֶד עֲלֵי-בְרַכְיָ וַאֲבָנָה נִסְיָאֲנִי מִמֶּנָּה: וַתִּתְּלֵי אֶת-
 בִּלְהָה שְׁפָחָתָה לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב: וַתַּהַר בִּלְהָה
 וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֶּן: וַתֹּאמֶר רְחֵל דִּנְנִי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע
 בְּקִלְיָ וַתִּתְּלֵי בֶן עֲלֵיָן קָרָאָה שְׁמוֹ דָּן: וַתַּהַר עוֹד
 וַתֵּלֶד בִּלְהָה שְׁפָחַת רְחֵל בֶּן שְׁנֵי לְיַעֲקֹב: וַתֹּאמֶר רְחֵל
 נִפְתַּלְתִּי אֱלֹהִים | נִפְתַּלְתִּי עִסְאֲחֹתִי נִסְיָאֲלִתִּי וַתִּקְרָא
 שְׁמוֹ נִפְתָּלִי: וַתֵּרָא לָאָה כִּי עָמְדָה מְלָדָת וַתִּקַּח אֶת-
 זֶלְפָּה שְׁפָחָתָה וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה: וַתֵּלֶד זֶלְפָּה
 שְׁפָחַת לָאָה לְיַעֲקֹב בֶּן: וַתֹּאמֶר לָאָה בְּנֵד וַתִּקְרָא אֶת-
 שְׁמוֹ גָד: וַתֵּלֶד זֶלְפָּה שְׁפָחַת לָאָה בֶּן שְׁנֵי לְיַעֲקֹב:
 וַתֹּאמֶר לָאָה בְּאֲשֶׁרִי כִּי אֲשֶׁרֹנִי בְּנֹת וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ
 אָשֶׁר: וַיֵּלֶד רְאוּבֵן בְּיַמֵּי קַצִּיר-הַחֹשֶׁם וַיִּמְצָא דוֹדָאִם
 בְּשִׂדָּה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל-לָאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רְחֵל אֶל-לָאָה
 תִּהְיֶינָא לִי מְהוּדָא בְּנֵד: וַתֹּאמֶר לָהּ הַמַּעַט קָחְתְּ אֶת-
 אִשִּׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת-דוֹדָאִי בְּנֵי וַתֹּאמֶר רְחֵל לָבֵן יִשְׁכַּב

ל, א' בא טו קי

נֶאֱמַעַן רְאוּבֵן, וַיִּלֵּל זִי הָאֵט גְּעוֹאָגַט: יא, גָּאָט הָאֵט גְּעוֹזַעַן
 מִיַּן פִּינָא, וַוְאָרוֹם אָצוֹנַד וועט מיך מִיַּן מֶאָן לִיב הָאָבֵן.
 10 און זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און הָאֵט געבאָרן
 א זון, און זי הָאֵט געוואָגט: וַיִּלֵּל גָּאָט הָאֵט גְּעוֹהֶרֶטֶב או
 איך בין אומבאָליבט, דרום הָאֵט ער מיר געגעבן אויך
 דעמדאָזיקן: און זי הָאֵט גערופן זיין נאָמען שְׁמֵעוֹן. 14 און
 זי איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און הָאֵט געבאָרן א זון,
 און זי הָאֵט געוואָגט: אָצוֹנַד דָּאָס מָאָל וועט מִיַּן מֶאָן ווערן
 צוגעטאָן צו מיר, וַיִּלֵּל איך הָאָב אים געבאָרן דריי זין;
 דרום הָאֵט מען גערופן זיין נאָמען לֵוִי. 16 און זי איז
 ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און הָאֵט געבאָרן א זון, און
 זי הָאֵט געוואָגט: דָּאָס מָאָל טו איך לויבן גָּאָט; דרום
 הָאֵט זי גערופן זיין נאָמען יְהוּדָה. און זי הָאֵט אויפגע-
 הערט געבערן.

1 און אז רחל האָט געזען אז זי געבערט נישט פון
 יעקב, האָט רחל מקנא געזען איר שוועסטער,
 און זי האָט געוואָגט צו יעקב: גיב מיר קינדער, אַניט
 שטאַרב איך. 2 האָט דער צאָרן פון יעקבן געגרימט אויף
 רחלען, און ער האָט געוואָגט: בין איך דען אויף דעם
 אָרט פון גָאָט, וואָס האָט פאַרמיטן פון דיר פּרוכט פון
 לייב? 3 האָט זי געוואָגט: אָט איז מִיַּן דִינַסט בִּלְהָה, קום
 צו איר, און זי וועט געבערן אויף מייע קני, און אויך איך
 וועל אויפגעריכט ווערן פון איר.

1 און זי האָט אים געגעבן איר דינסט בִּלְהָה פֶּאָר אַ ווייב, און יעקב איז צו איר געקומען. 5 און בִּלְהָה איז
 טראָגעדיק געוואָרן, און הָאֵט יעקבן געבאָרן א זון. 6 און רחל האָט געוואָגט: גָאָט האָט זיך פֶּאָר מיר אָנגענומען,
 און הָאֵט אויך מִיַּן קוֹל צוגעהערט, און מיר געגעבן א זון; דרום הָאֵט זי גערופן זיין נאָמען דָּן. 7 און בִּלְהָה, רחלס
 דינסט, איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און הָאֵט יעקבן געבאָרן א צווייטן זון. 8 און רחל האָט געוואָגט: שטאַרקע
 ראַנגלענישן האָב איך זיך געראַנגלט מיט מִיַּן שוועסטער, און איך בין בייגעקומען; דרום הָאֵט זי גערופן זיין נאָמען
 נִפְתָּלִי.

9 און לאה האָט געזען אז זי האָט אויפגעהערט געבערן, האָט זי גענומען איר דינסט זֶלְפָּה, און זי געגעבן יעקבן
 פֶּאָר אַ ווייב. 10 און זֶלְפָּה, לאהס דינסט, האָט יעקבן געבאָרן א זון. 11 האָט לאה געוואָגט: מזל איז געקומען; און זי
 האָט גערופן זיין נאָמען גָד. 12 און זֶלְפָּה, לאהס דינסט, האָט יעקבן געבאָרן א צווייטן זון. 13 האָט לאה געוואָגט: אויף
 מִיַּן גליק! וואָרום די טעכטער וועלן מיך שאַצן גליקלעך; און זי האָט גערופן זיין נאָמען אָשֶׁר.
 14 און ראוּבֵן איז געגאַנגען אין די טעג פון ווייַצשניט, און האָט געפונען ליבעפעלעך אין פעלד, און האָט זיי גע-
 בראַכט צו זיין מוטער לאה. האָט רחל געוואָגט צו לאה: גיב מיר, איך בעט דיך, פון דיין זונס ליבעפעלעך. 15 האָט
 זי געוואָגט צו איר: ווינציק וואָס דו האָסט צוגענומען מִיַּן מֶאָן, ווילסטו נאָך צוגעמען מִיַּן זונס ליבעפעלעך? האָט רחל

א' ראָה בעניי. - שמע. - ילנה. - ראַוּבֵן. - דניי. - נפּפּלתי. - גָד. - באַשרי.

געזאגט: דערפאר זאל ער ליגן מיט דיר היינטיקע נאכט, פאר די ליבעפעלעך פון דיין זון.

16 און ווי יעקב איז געקומען פון פעלד אין אונט, אזוי איז לאה אים ארויסגעגאנגען אנטקעגן, און האט געזאגט: צו מיר מוזטו קומען, וואָרום אָפּדינגען האָב איך דיך אָפּגעדינגען פאַר די ליבעפעלעך פון מיין זון. און ער איז מיט איר געלעגן אין יענער נאכט. 17 און גאט האט צוגעהערט צו לאה, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ פינפטן זון. 18 און לאה האָט געזאָגט: גאָט האָט געגעבן מיין שכר פאַר וואָס איך האָב געגעבן מיין דינסט צו מיין מאַן; און זי האָט גערופּן זיין נאָמען יששכר. 19 און לאה איז ווידער טראָגעדיק געוואָרן, און האָט יעקבן געבאָרן אַ זעקסטן זון. 20 און לאה האָט געזאָגט: גאָט האָט מיך באַשאַנקען מיט אַ גוטן געשאַנק; דאָס מאָל וועט מיין מאַן וווינען מיט מיר, ווייל איך האָב אים געבאָרן זעקס זין; און זי האָט גערופּן זיין נאָמען זבולון. 21 און דערנאָך האָט זי געבאָרן אַ טאָכטער, און זי האָט גערופּן איר נאָמען דינה.

22 און גאט האט געדאכט אן רחלען, און גאט האט צוגעהערט צו איר, און האט געעפנט איר טראכט. 23 און זי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון; און זי האָט געזאָגט: גאָט האָט אָפּגעטאָן מיין חרפה. 24 און זי האָט גערופּן זיין נאָמען יוסף, אזוי צו זאָגן: גאָט זאל מיר צוגעבן נאָך אַן אַנדער זון.

25 און עס איז געווען, אז רחל האט געבאָרן יוספן, האט יעקב געזאָגט צו לָבָנען: לָאז מיר אַוועק, און איך וועל גיין צו מיין אָרט און צו מיין לאַנד. 26 גיב מיר מיינע

ווייבער און מיינע קינדער, וואָס איך האָב דיר פאַר זיי געדינט, און איך וועל גיין; וואָרום דו ווייסט מיין דינסט וואָס איך האָב דיר געדינט.

27 האָט לָבָן צו אים געזאָגט: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפונען לייטזעליקייט אין דייןע אויגן; איך האָב געמערקט אז גאָט האָט מיך געבענטשט פון דייןעטוועגן. 28 און ער האָט געזאָגט: זאָג מיר דיין לויין, און איך וועל געבן.

29 האָט ער צו אים געזאָגט: דו ווייסט ווי איך האָב דיר געדינט, און וואָס דיין פילאיז געוואָרן אונטער מיר; 30 וואָרום ווינציקוואָס האָסטו געהאַט פאַר מיר, און עס האָט זיך פאַרמערט לָרוב, און גאָט האָט דיך געבענטשט אין מיינע טריט. און אַצונד, ווען וועל איך אויך טאָן פאַר מיין וויזגעזינט?

31 האָט ער געזאָגט: וואָס זאל איך דיר געבן? האָט יעקב געזאָגט: זאָלסט מיר גאַרנישט געבן; אויב דו וועסט מיר טאָן דידאָזיקע זאַך, וועל איך ווידער פיטערן דייןע שאַף, און היטן; 32 איך וועל דורכגיין היינט דורך אַלע דייןע שאַף, אָפּצוטאָן פון דאָרטן איטלעך געשפרענקלט און געפלעקט לאַם, און איטלעך טונקל לאַם צווישן די שעפּסן, און געפלעקט און געשפרענקלט צווישן די ציגן; און אזוינס זאל זיין מיין לויין. 33 און עדות זאָגן וועט אויף מיר מיין ערלעכ־קייט פאַר דיר, אין אַ שפּעטערדיקן טאָג, אז דו וועסט קומען איבערקוקן מיין לויין: איטלעכס וואָס איז גיט געשפּרענקלט און געפלעקט צווישן די ציגן און טונקל צווישן די שעפּסן, איז דאָס אַ געגנבעטס ביי מיר.

עמך הלילה תחת הדאי כנף; ויבא יעקב מן השדה כערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אל תבוא בי שכר שכרתך בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא; וישמע אלהים אל־לאה ותהר ותלד ליעקב בן־מישי; ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר־נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר; ותהר עוד לאה ותלד בן־ששי ליעקב; ותאמר לאה וזבדני אלהים אתי וזבד טוב הפעם וזבדני אישי בילדתי לו ששה בנים ותקרא את־שמו וזבדני; ואחר ילדה בת ותקרא את־שמה דינה; ויזכר אלהים את־רחמה; ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את־חרפתי; ותקרא את־שמו יוסף לאמר יסף דינה לי בן אחר; ויהי כאשר ילדה רחל את־יוסף ויאמר יעקב אל־לבן שלחני ואלכה אל־מקומי ולארצי; הנה את־נשתי ואת־ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה בי אתה דעת את־עבדתי אשר עבדתיך; ויאמר אליו לבן אסנא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני יהוה בנולדך; ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה; ויאמר אליו אתה דעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה מקנה אתי; כי מעט אשר־היה לך לפני ופרחן לרב ויברך דינה אתך לרגלי ועתה מתני אעשה נס־אנכי לביתי; ויאמר מה אתך לך ויאמר יעקב לא־תתן לי מאומה אסיתעשה־לילי הדבר הזה אשיבה ארעה צאנה אשמר; אעבר בכל־צאנה היום הסר משם כל־שה ונקד וטלוא וכל־שההיום בפששים וטלוא ונקד בעזים והנה שכרי; וענתה־כי צדקתי ביום מחר כי תבוא עלי־שכרי לפניך כל אשר־אינני נקד וטלוא בעזים והיום בפששים נתיב הוא אתי; ויאמר לבן הן לו יהי לי

טו' סבדון הווא יט' צווי בסמך ונסקף

א שכר שכרתך. ב זבד. ג זבדני. ד אסף. ה יוסף.

³⁴ האָט לָבָן געוואָגט: יא, וואָל זיין אַזוי ווי דיין וואָרט.
³⁵ און ער האָט אָפּגעטאָן אין יענעם טאָג די געשטרייפטע
און געפלעקטע בעק, און אַלע געשפרענקלטע און גע-
פלעקטע ציגן, איטלעכס וואָס האָט אויף זיך ווייס, און
איטלעך טונקלס צווישן די שעפּסן, און ער האָט זיי
איבערגעגעבן אין דער האַנט פון זיינע זין. ³⁶ און ער האָט
געמאַכט דריי טעג וועגס צווישן זיך און צווישן יעקבן.
און יעקב האָט געפּיטערט לָבָןס איבעריקע שאַף.

³⁷ האָט יעקב זיך גענומען פּייכטע שטעקלעך פון
טאָפּאַל, און מאַנדלבוים, און פּלאַטאַנעבוים, און ער
האָט אויסגעשיילט אויף זיי ווייסע אויסשיילונגען, אַפּ-
דעקנדיק דאָס ווייסע וואָס אויף די שטעקלעך. ³⁸ און
ער האָט אַריינגעשטעלט די שטעקלעך וואָס ער האָט
אַרוםגעשיילט, אין די קאָריטעס, אין די וואַסעררינעס ווי
די שאַף קומען טרינקען, אַקעגן די שאַף; און זיי האָבן זיך
געפּאַרט אַז זיי זיינען געקומען טרינקען. ³⁹ און די שאַף
האָבן זיך געפּאַרט פאַר די שטעקלעך, און די שאַף האָבן
געבאַרן געשטרייפטע, געשפרענקלטע, און געפלעקטע.
⁴⁰ און די לעמער האָט יעקב אָפּגעשיידט—און ער האָט
צוגעקערט די פּנימער פון די שאַף אין לָבָןס שאַף צו די
געשטרייפטע און אַלע טונקלע—און האָט זיך געמאַכט
סטאַדעס באַזונדער, און האָט זיי ניט געשטעלט מיט לָבָןס
שאַף. ⁴¹ און עס איז געווען, ווען נאָר די שטאַרקע שאַף
האָבן זיך געפּאַרט, אַזוי פּלעגט יעקב אַריינטאָן די שטעק-

לה כַּדְבָרֶיךָ: וַיִּסַּר בַּיּוֹם הַהוּאֵ אֶת־הַתְּיָשִׁים הַעֲקָרִים וְהַמְּלָאִים
וְאֵת כָּל־הַעֲזִים הַנֹּקְרוֹת וְהַמְּלָאִת כָּל אֲשֶׁר־לָבָן בּוֹ וְכָל־
לו חוּם בְּכִשְׁבִּים וַיְהִי בִּיר־בְּנֵי: וַיִּשֶׂם דָּרָד שְׁלֹשֶׁת יָמִים
לו בֵּינוּ וּבֵין יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב רָעָה אֶת־צֹאן לָבָן הַנוֹתְרָת: וַיִּקְרָד
לו יַעֲקֹב מִקָּל לִבְנָהּ לֹחַ וְלוֹו וַיִּצְרִימוּ וַיַּפְצֵל בֵּהֶן פַּעֲלֹת
לח לִבְנוֹת מִחֹשֶׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמְּקָלוֹת: וַיִּצַּג אֶת־
הַמְּקָלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרֹחִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר
תָּבֹאן הַצֹּאן לְשִׁתוֹת לִנְכַח הַצֹּאן וַיַּחֲמֶנָה בְּבֹאֵן לְשִׁתוֹת:
לט וַיַּחֲמֶנָה הַצֹּאן אֶל־הַמְּקָלוֹת וַתִּלְחַן הַצֹּאן עֲקָרִים וְנָקִיִּים
מ וְשִׁלָּאִים: וַתִּבְשָׁבִים הַפְּרִידִי יַעֲקֹב וַיְהִי פְלֵי הַצֹּאן אֶל־עֶקֶד
מא וְכָל־הוֹם בְּצֹאן לָבָן נִשְׁתָּ לֹו עֲדָרִים לְבִדּוֹ וְלֹא שָׁתָם
מב עַל־צֹאן לָבָן: וְהָיָה בְּכִלְיָתָם הַצֹּאן הַמְּקֻשָּׁרוֹת וְשֵׁם
יעֲקֹב אֶת־הַמְּקָלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בְּרֹחִים לְחֲמֶנָה
מג בַּמְּקָלוֹת: וּבַהַעֲשִׂיָה הַצֹּאן לֹא יִשִּׂים וְהָיָה הַעֲטָפִים
מד לְלָבָן וְהַקְּשָׁרִים לְיעֲקֹב: וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מֵאֵד מֵאֵד וַיְהִי
לו צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וְעֲבָדִים וְגַמְלִים וְחֲמִירִים:
לא

א וַיִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל־
אֲשֶׁר לְאִבְנֵי וּמֵאֲשֶׁר לְאִבְנֵי עָשָׂה אֶת כָּל־הַכְּבֹד הַזֶּה:
ב וַיִּרְא יַעֲקֹב אֶת־פְּלֵי לָבָן וְהָיָה אִינּוֹ עִמּוֹ כַּתְּמוּל שְׁלֹשׁוֹם:
ג וַיֹּאמֶר הַזֶּה אֶל־יעֲקֹב שׁוֹב אֶל־אַרְצְךָ אֲבוֹתֶיךָ וּלְמִלְדָּתְךָ
ד וְאֶהְיֶה עִמָּךְ: וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְׂדָּה
ה אֶל־צִיָּאוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶן רָאָה אֲנִי אֶת־פְּלֵי אִבְיָיִךְ כִּי
ו אִינּוֹ אֵלַי כַּתְּמוּל שְׁלֹשׁוֹם וְאַלְתֵּי אֲבֵי הָיָה עִמָּדִי: וְאַתְּנָה
ז יַדְעָתָן כִּי בְּכִלְיָתִי עֲבַדְתִּי אֶת־אֲבִיבֵיךְ: וְאַבְיָיִךְ הִתַּל כִּי
ח וְהַחֲלָף אֶת־מִשְׁכַּבְתִּי עִשְׂרַת מַנִּים וְלֹא־נָתַנּוּ אֱלֹהִים לְהַרְעֵ
עִמָּדִי: אִם־כִּיָּה יֹאמֶר נְקֻדִים וְהָיָה שְׂכָרְךָ וְיִגְדְּלוּ כָל־הַצֹּאן

למב' ה' רכזי כסא דק' לא רכז

לעך פאַר די אויגן פון די שאַף אין די קאָריטעס, פּדי זיי וואָלן זיך פאַרן ביי די שטעקלעך; ⁴² אָבער אַז די שאַף זיינען
געווען שוואַכע, פּלעגט ער ניט אַריינטאָן; אַזוי פּלעגן די שוואַכע אַנקומען לָבָנען, און די שטאַרקע יעקבן.
⁴³ און דער מאַן איז געוואָרן זייער רייך, און ער האָט געהאַט פּיל שאַף, און דינסטן און קנעכט, און
קעמלען און אייזלען.

לא

¹ און ער האָט געהערט די ווערטער פון לָבָןס זין, אַזוי צו זאָגן: יעקב האָט צוגענומען אַלץ וואָס אונדזער פּאָטער
האָט געהאַט, און פון אונדזער פּאָטערס האָב־האָט ער געמאַכט די־אָויקע גאַנצע רייכקייט. ² און יעקב האָט
געווען אַן לָבָןס פּנים, ערשט ער איז ניט צו אים ווי נעכט־איי־ערנעכטן. ³ און גאָט האָט געוואָגט צו יעקבן: קער זיך
אום צו דעם לאַנד פון דינע עלטערן, און צו דיין אָפּשטאַם, און איך וועל זיין מיט דיר.
⁴ האָט יעקב געשיקט און האָט גערופן רחלען און לאהן אין פעלד, צו זיינע שאַף. ⁵ און ער האָט צו זיי
געוואָגט: איך זע אַן אייער פּאָטערס פּנים, אַז ער איז ניט צו מיר ווי נעכט־איי־ערנעכטן; אָבער דער גאָט פון
מיין פּאָטער איז געווען מיט מיר. ⁶ און איר ווייסט אַז מיט מיין גאַנצן כּוֹח האָב איך געדינט אייער פּאָטער.
⁷ און אייער פּאָטער האָט געמאַכט געשפּעט פון מיר, און האָט געביטן מיין לוינ צען מאָל, נאָר גאָט האָט אים ניט געלאָזן
שלעכטס טאָן מיט מיר. ⁸ אַז ער האָט אַזוי געוואָגט: געשפרענקלטע וואָלן זיין דיין לוינ, האָבן אַלע שאַף געבאַרן

געשפרענקלטע; און אז ער האָט אַזוי געזאָגט: גע-
 שטרײַפטע זאָלן זיין דיין לוי, האָבן אַלע שאָף געבאַרן
 געשטרײַפטע. ⁹ און גאָט האָט אַזעקגענומען פון אײער
 פּאָטערס פי, און געגעבן מיר. ¹⁰ און עס איז געווען אין
 דער צײַט ווען די שאָף האָבן זיך געפּאַרט, האָב איך אויפֿ-
 געהויבן מײנע אויגן, און האָב געזען אין חלום, ערשט די
 בעק וואָס שפּרינגען אויף די שאָף זײנען געשטרײַפטע,
 געשפרענקלטע, און געפלעקטע. ¹¹ און אַ מלאַך פון גאָט
 האָט געזאָגט צו מיר אין חלום: יעקב! און איך האָב גע-
 זאָגט: דאָ בין איך. ¹² האָט ער צו מיר געזאָגט: הייב
 אַקאַרשט אויף דינע אויגן און זע, אַלע בעק וואָס
 שפּרינגען אויף די שאָף זײנען געשטרײַפטע, געשפרענקל-
 טע, און געפלעקטע; וואָרום איך האָב געזען אַלץ וואָס
 לָבָן טוט צו דיר. ¹³ איך בין דער גאָט פון בית־אֵל וואָס
 דו האָסט דאַרטן געזאַלבת אַ זײלשטיין, וואָס דו האָסט
 דאַרטן געטאַן אַ נדר צו מיר. און אַצונד שטײ אויף, גײ
 אַרויס פון דעם היגן לאַנד, און קער זיך אום צו דעם לאַנד
 פון דײַן געבורט.

¹⁴ האָבן רחל און לאה געענטפערט און געזאָגט צו
 אים: האָבן מיר דען נאָך אַ חלק אָדער אַ ירושה אין
 אונדזער פּאָטערס הויז? ¹⁵ זײנען מיר ניט אַזוי ווי פּרעמדע
 פּאַררעכנט בײַ אים? וואָרום ער האָט אונדז פּאַרקויפט,
 און אויפּעסן אויך אויפּגעגעסן דאָס געלט פאַר אונדז.
¹⁶ וואָרום די גאַנצע עשירות וואָס גאָט האָט אַזעקגענומען
 פון אונדזער פּאָטער, דאָס איז אונדזערס און אונדזערע
 קינדערס. און אַצונד, אַלץ וואָס גאָט האָט דיר געהײסן,
 טו.

¹⁷ איז יעקב אויפגעשטאַנען, און האָט אַרױפּגעזעצט
 זײנע קינדער און זײנע ווייבער אויף קעמלען; ¹⁸ און ער האָט אַזעקגעפירט דאָס גאַנצע פי זײנס, און זײן גאַנצן
 פּאַרמעג וואָס ער האָט אָנגעקליבן, דאָס פי פון זײן אײגנס וואָס ער האָט אָנגעקליבן אין פּדך־אַרם—כדי צו גיין צו זײן
 פּאָטער יצחק, קיין כּנען. ¹⁹ און לָבָן איז געווען אַזעקגעגאַנגען שערן זײנע שאָף. האָט רחל אַרױסגעגעבעט דעם תּרפּים
 פון איר פּאָטער. ²⁰ און יעקב האָט געגעבעט דאָס האַרץ פון לָבָן דעם אַרמי מיט וואָס ער האָט אים ניט געלאָזט מערקן
 אז ער אַנטלויפט. ²¹ און ער איז אַנטלאָפּן מיט אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און ער איז אויפּגעשטאַנען און אַריבערגע-
 גאַנגען דעם טײך, און האָט געקערט זײן פנים צום באַרג גלעָד.

²² איז אָנגעזאָגט געוואָרן לָבָנען אויפן דריטן טאָג אז יעקב איז אַנטלאָפּן. ²³ האָט ער גענומען זײנע ברידער מיט
 זיך, און האָט אים נאַכגעיאָגט זיבן טעג וועגס, און ער האָט אים אָנגעיאָגט אויפן באַרג גלעָד.

²⁴ איז גאָט געקומען צו לָבָן דעם אַרמי אין אַ חלום פון דער נאַכט, און האָט צו אים געזאָגט: היט דיר, זאָלסט
 ניט רעדן מיט יעקבן פון גוטס ביז שלעכטס.

²⁵ און לָבָן האָט אָנגעיאָגט יעקבן. און יעקב האָט אויפּגעשטעלט זײן געצעלט אויפן באַרג; אויך לָבָן און זײנע
 ברידער האָבן אויפּגעשטעלט אויפן באַרג גלעָד. ²⁶ האָט לָבָן געזאָגט צו יעקבן: וואָס האָסטו געטאַן וואָס דו האָסט
 געגעבעט מײן האַרץ, און האָסט אַזעקגעפירט מײנע טעכטער אַזוי ווי געפּאַנגענע פון שווערד? ²⁷ פאַרוואָס ביסטו אַנטלאָפּן

נְקָדִים וְאִם־כִּהָ יֹאמֶר עֲקָדִים יְהִי שְׂכָרְךָ וְיִלְדוּ כָל־
 הַצֹּאן עֲקָדִים: וַיַּעַל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אַבְיִכָם וַיִּתְחַלְלֵ: ^ט
 וַיְהִי בַעַת יַחַם הַצֹּאן וַאֲשָׁא עֵינָי וַאֲרָא בַחֲלוֹם וַהֲוִהּ,
 הַעֲתָדִים הָעֵלִים עַל־הַצֹּאן עֲקָדִים וְנְקָדִים וּבְרָדִים:
 וַיֹּאמֶר אֵלַי מַלְאָךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וַאֲמַר הַנְּנִי: ^י
 וַיֹּאמֶר שְׂאֵינָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָל־הַעֲתָדִים הָעֵלִים עַל־
 הַצֹּאן עֲקָדִים וְנְקָדִים וּבְרָדִים כִּי רִאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן
 עָשָׂה לָךְ: אֲנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מְשַׁחֵת שֵׁם מִצְבֵּה־
 אֲשֶׁר נִדְרַתָּ לִי שֵׁם נָדָר עָמָה קוֹם צֵא מִדְּהָרְצִן הַזֶּה
 וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מִלְדָּתְךָ: וּפָעַן רַחֵל וְלֵאָה וְהִתְאַמְדָּה לֹא־
 הָעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אַבְיָנוּ: הֲלוֹא נִכְרִיתוּ ^{טו}
 נִחְשַׁבְנוּ לֹא כִּי מִכְרָנוּ וַיֹּאכַל גַּם־אֲבֹל אֶת־כַּסְפֵּנוּ: כִּי ^{טז}
 כָּל־הַעֲשׂוֹר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לָנוּ הוּא וְלָבָנִינוּ
 וְעַתָּה כָּל־אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עָשָׂה: וַיָּקָם יַעֲקֹב ^{שש}
 וַיֵּשֶׂא אֶת־בְּגָדָיו וַאֲתַדְנִשׁוּ עַל־הַגְּמָלִים: וַיַּנְהֵג אֶת־כָּל־
 מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רִכְשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׂ מִקְנֵה קַיְנָנוּ אֲשֶׁר
 רָכַשׂ בְּפָרָן אֲרָם לָבֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אֶרְצָה כְּנָעַן:
 וְלָבָן הִלְךְ לָנוּז אֶת־צִיָּאָנוּ וַחֲנֹנֵב רַחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר ^י
 לָאָבִיָּה: וַיִּנְגַב יַעֲקֹב אֶת־לֶבֶן הָאֶרֶץ עַל־בְּלִי הַיָּד ^כ
 לֹא כִּי בָרַח הוּא: וַיְבָרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר ^{כא}
 אֶת־הַנָּהָר וַיֵּשֶׂם אֶת־פָּעִו הַר הַגִּלְעָד: וַיַּגֵּד לָלָבָן בַּיּוֹם ^{כב}
 הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב: וַיִּקַּח אֶת־אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדְּף ^{כג}
 אַחֲרָיו הַרְדָּ שְׁבַע־יָמִים וַיִּדְבֹק אַתּוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד: וַיָּבֵא ^{כד}
 אֱלֹהִים אֶל־לָבָן הָאֶרֶץ בַּחֲלֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמַר
 לָךְ פְּדִיתְדָבָר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עֲדִירְעֵ: וַיִּשָּׁן לָבָן אֶת־
 יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תִּקַּע אֶת־אֶהָלוֹ בְּהַר וְלָבָן תִּקַּע אֶת־אֶחָיו
 בְּהַר הַגִּלְעָד: וַיֹּאמֶר לָבָן לַיַּעֲקֹב מַה עָשִׂיתָ וַחֲנֹנֵב אֶת־ ^{כו}
 לָבָבִי וַחֲנֹנֵג אֶת־בְּנֹתַי כַּשְּׁבוֹת חֲרָב: לָמָּה נִחַבְתָּ ^{כז}

י"ט, נ"ט י"ח קמ"ח

לברית ותגוב אתי ולא תהנה לי ואשלחך בשמחה
כח ובשרים בתוך ובכבוד: ולא נשתינו לנשק לבני ולבנותי
כט עתה הסבלת עשוי: ישראל לא ידע לעשות עמכם רע ואלהי
אביכם אמש | אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם
ל יעקב משוב עדרני: ועתה הלך הלכת בריבך נכספתה
לא לבית אביך למה נגבת את-אלהי: ויען יעקב ויאמר
ללבן כי יראתי כי אמרת פדהגל את-בנותיך מעמי:
לב עם אשר תמצא את-אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר
לד לך מה עמדי וקח-לך ולא ידע יעקב כי רחל ונגבתם:
לז ויבא לבן באהל-יעקב | ובאהל לאה ובאהל שתי
האמהות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל:
לח ורחל לקחה את-התרפים ותשמש בכר הנמל ותשב
לה עליהם ומשש לבן את-פלדהאהל ולא מצא: ותאמר
אל-אביה אלי-יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך
לו בידרך נשים לי ויחפש ולא מצא את-התרפים: ויחר
ליעקב וירב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה-דפשעי
לז מה המאתי כי דלקת אחרי: כרמששת את-פל-כלי
מה-דמצאת מכל פלדי-בתך שים פה נגד אחי ואחוד
לח ויוכיחו בין שנינו: זה עשירים שנה אנכי עמך רחלך
לט ועוד לא שבלו ואלי צאנה לא אכלתי: טרפה לא-
הבאתי אליך אנכי אהשנה מידי תבכשנה ונגבת יום
ט ונגבת לילה: הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה
ס ותגד שתי מעיני: והלוי עשרים שנה בביתך עבדתיך
סא ארבע-עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנה
סב ותחלת את-משכרתי עשרת מנים: לולי אלתו אבי
שב אלתעני ואת-יגיע כפי ראה אלהים ויזבח אמש: ויען

בה סטוואי

באהאלטענערהייט, און האָסט זיך אַוועקגעגעבעט פון
מיר, און האָסט מיר ניט אויסגעזאָגט, אָו איך זאָל דיך
באַלייטן מיט שמחה און מיט געזאָנגען, מיט פויק און מיט
האַרץ? ²⁸ און האָסט מיך ניט געלאָזן קושן מיינע זין און
מיינע טעכטער. נאַריש האָסטו אַצונד געטאַן. ²⁹ מײן
האַנט האָט בכוח צו טאַן מיט אײך שלעכטס, נאָר דער
גאָט פון אײער פּאָטער האָט געכטן בײַ נאַכט געזאָגט צו
מיר, אױו צו זאָגן: היט דיך פון צו רעדן מיט יעקבן פון
גוטס ביז שלעכטס. ³⁰ און אַצונד, אױעקגיין ביסטו אױעק-
געגאַנגען, װײל בענקען האָסטו זיך פאַרבענקט נאָך דײן
פּאָטערס הױז, אַלמאַי אָבער האָסטו געגעבעט מײן גאָט?
³¹ האָט יעקב געענטפערט און האָט געזאָגט צו
לָבֶנֶען: װײל איך האָב מורא געהאַט, װאַרונ אײך האָב
געקלערט: טאַמער װעסטו אױעקרויבן דײנע טעכטער
פון מיר. ³² בײַ װעמען אָבער דו װעסט געפּינען דײן גאָט,
דער זאָל ניט לעבן. פאַר אונדזערע ברידער דערקען
װאָס איז דײנס בײַ מיר, און נעם דיר צו. און יעקב האָט
ניט געװוסט אָ רחל האָט עס געגעבעט.

³³ איז לָבֶנֶען אַרײַנגעגאַנגען אין דעם געצעלט פון
יעקבן, און אין דעם געצעלט פון לאהן, און אין דעם גע-
צעלט פון די צװײ דינסטן, און ער האָט ניט געפונען; און
ער איז אַרױסגעגאַנגען פון לאהס געצעלט, און איז אַרײַב
געגאַנגען אין דעם געצעלט פון רחלען. ³⁴ און רחל האָט
גענומען דעם תּרפּים, און האָט אים אַרײַנגעטאַן אין זאָטל-
קישן פון דעם קעמל, און האָט זיך געזעצט דערויף; און
לָבֶנֶען האָט אַרומגעטאַפט דאָס גאַנצע געצעלט, און האָט

ניט געפונען. ³⁵ האָט זי געזאָגט צו איר פּאָטער: זאָל ניט פאַרדריסן אין די אױגן פון מײן האָר, װאָס איך קען ניט אױפֿ-
שטיין פאַר דיר, װײל דער שטייגער פון װײבער איז בײַ מיר. און ער האָט געזוכט, און האָט ניט געפונען דעם תּרפּים.
³⁶ האָט יעקבן פאַרדראָסן, און ער האָט זיך געקריגט מיט לָבֶנֶען. און יעקב האָט זיך אָפּגערופּן און האָט געזאָגט
צו לָבֶנֶען: װאָס איז מײן פאַרברעך, װאָס איז מײן חטא, װאָס דו האָסט מיך נאַכגעיאָגט? ³⁷ אָו דו האָסט דורכגעטאַפט
אַלע מײנע זאַכן, װאָס האָסטו געפונען פון אַלע דײנע פּלײ-בית? לײג עס דאָ פאַר מײנע ברידער און דײנע ברידער,
און זאָלן זײ אַנטשײדן צװישן אונדו בײדן. ³⁸ פאַר די צװאַנציק יאָר װאָס איך בין געװען מיט דיר, האָבן דײנע שעפּסן
און דײנע ציגן ניט פאַרוואָרפּן, און די װידערס פון דײנע שאָף האָב איך ניט גענעסן. ³⁹ אַ פאַרצױקטע האָב איך ניט
געבראַכט צו דיר; איך פלעג לײדן איר שאָדן; פון מײן האַנט פלענסטו עס אױפּמאַגען, געגעבעט בײַ טאַג, צי געגעבעט
בײַ נאַכט. ⁴⁰ בײַ טאַג פלעגט מיך אױפּעסן די הײז, און דער פּראָסט בײַ נאַכט; און מײן שלאָף האָט געװײכט פון מײנע
אױגן. ⁴¹ פאַר צװאַנציק יאָר בין איך געװען אין דײן הױז: פּערצן יאָר האָב איך דיר געדינט פאַר דײנע צװײ טעכטער,
און זעקס יאָר פאַר דײנע שאָף; און דו האָסט געביטן מײן לױן צען מאָל. ⁴² װען ניט דער גאָט פון מײן פּאָטער, דער
גאָט פון אַברהעמען און די פאַרכט פון יצחקאַ, װאָלט געװען מיט מיר, װאָלטו מיך אַצונד אױעקגעשיקט מיט לײדיקן.
גאָט האָט געזען מײן פּײן און די מאַטערניש פון מײנע הענט, און ער האָט אַנטשײדט געכטן בײַ נאַכט.

דער וועמען יצחק פאַרכט.

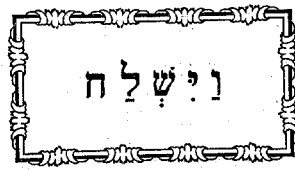
43 האט לָבָן געענטפערט און האָט געזאָגט צו יעקבן: די טעכטער זיינען מיינע טעכטער, און די קינדער מיינע קינדער, און די שאַף מיינע שאַף, און אלץ וואָס דו זעסט איז מיינס; און וואָס קען איך היינט טאָן צו די דאָזיקע טעכטער מיינע, אָדער צו זייערע קינדער וואָס זיי האָבן געבאַרן? 44 און אַצונד, קום לאַמיר שליסן אַ בונד, איך און דו, און זאָל עס זיין צום עדות צווישן מיר און צווישן דיר.

45 האָט יעקב גענומען אַ שטיין, און האָט אים אויפגע- שטעלט פאַר אַ זיילשטיין. 46 און יעקב האָט געזאָגט צו זיינע ברידער: קלייבט אַן שטיינער. האָבן זיי גענומען שטיינער, און געמאַכט אַ הויפּן, און זיי האָבן געגעסן דאָרטן אויפן הויפּן. 47 און לָבָן האָט אים גערופן יָרֵר שְׁהֵדוּתָאָ, און יעקב האָט אים גערופן גלעד. 48 און לָבָן האָט געזאָגט: דערדאָזיקער הויפּן איז אַן עדות צווישן מיר און צווישן דיר היינט. דרום האָט מען גערופן זיין נאָמען גלעד; 49 און אויך מצפה, ווייל ער האָט געזאָגט: גאָט זאָל אַראָפקוקן צווישן מיר און צווישן דיר, ווען מיר וועלן זיין פאַרהוילן איינער פּון אַנדערן. 50 אויב דו וועסט פּייניקן מיינע טעכטער, און אויב דו וועסט צונעמען אַנדערע זויבער צו מיינע טעכטער, בעת קיין מענטש איז ניטאָ לעבן אונדז; זע, גאָט איז אַן עדות צווישן מיר און צווישן דיר.

51 און לָבָן האָט געזאָגט צו יעקבן: אָט איז דער דאָזיקער הויפּן, און אָט איז דער זיילשטיין, וואָס איך האָב אויפגעשטעלט צווישן מיר און צווישן דיר. 52 און עדות איז דערדאָזיקער הויפּן, און אַן ערעל ניט אַריבערגיין דעמדאָזיקן הויפּן צו דיר, און אַז דו וועסט ניט אַריבערגיין דעמדאָזיקן הויפּן און דעמדאָזיקן זיילשטיין צו מיר, צום בייזן. 53 זאָל דער גאָט פּון אַברהמען, און דער גאָט פּון נחורן, דער גאָט פּון זייער פאָטער, משפטן צווישן אונדז. און יעקב האָט געשוואָרן ביי דער פאַרכט פּון זיין פאָטער יצחקן.

54 און יעקב האָט געשלאַכט שלאַכטאָפּפער אויפן באָרג, און ער האָט גערופן זיינע ברידער צו עסן ברויט; און זיי האָבן געגעסן ברויט, און האָבן גענעכטיקט אויפן באָרג.

לב 1 און לָבָן האָט זיך געפּעדערט אין דער פּרי, און ער האָט געקושט זיינע זין און זיינע טעכטער, און האָט זיי גע- בענטשט; און לָבָן איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך אומגעקערט צו זיין אָרט. 2 און יעקב איז געגאַנגען אויף זיין וועג, און מלאַכים פּון גאָט האָבן אים באַגעגנט. 3 און יעקב האָט געזאָגט, און ער האָט זיי דערזען: גאָטס מחנה איז דאָס; און ער האָט גערופן דעם נאָמען פּון יענעם אָרט מחנים.

4 און יעקב האָט געשיקט שלוחים פאַרויס פאַר זיך צו זיין ברודער עֶשָׂו קיין לאַנד שְׁעִיר, אין פעלד פּון אָדום. 5 און ער האָט זיי באַפוילן, אזוי צו זאָגן: אזוי זאָלט איר זאָגן צו מיינן האַר, צו עֶשָׂו: אזוי האָט געזאָגט דיין קנעכט יעקב: ביי לָבָנען האָב איך געווינט, און איך האָב זיך אויפגע-

לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הַבְּנוֹת הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בְּנֵי וְהַצֹּאֵן צֹאֵן וְכָל אֲשֶׁר-אַתָּה רָאָה לִיהוּא וּלְבִנְתָי מִהֲרַעְשֵׂה לְאַלְהֵי הַיּוֹם אִי לְבָנֶיךָ אֲשֶׁר יָלְדוּ: וְעַתָּה לֵבָה נְכַרְתָּה מִדְּבַר יְהוָה וְהָיָה לְעַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבְנֵי וַיְרִמֵם מִצִּבְּרָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאַחֵיו לְקַטְו אֲבָנִים וַיִּקְחוּ מִן אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ-גִל וַיֹּאבְלוּ שָׁם עַל-הַגִּל: וַיִּקְרָא-לוֹ לָבָן יָרֵר שְׁהֵדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד: וַיֹּאמֶר לָבָן הַגִּל הַזֶּה עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ הַיּוֹם עַל-כֵּן קָרָא-שְׁמוֹ גִלְעָד: וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר יֵצֵא הַיּוֹם בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסְתַּר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ: אִם-הִתְעַנָּה אֶת-בְּנֹתַי וְאִם-הִתְקַח נָשִׁים עַל-בְּנֹתַי: אִן אִישׁ עִמָּנוּ רָאָה אֱלֹהִים עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגִּל הַזֶּה וְהִנֵּה הַמִּצְפָּה אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ: עַד הַגִּל הַזֶּה וְעַד הַמִּצְפָּה אִם-אֵנִי לֹא-אֶעֱבֹר 2 וְאִלֶּךְ אֶת-הַגִּל הַזֶּה וְאִם-אַתָּה לֹא-תֵעָבֵר אֵלַי אֶת-הַגִּל הַזֶּה וְאֶת-הַמִּצְפָּה הַזֹּאת לְרַעְיָה: אֲלֵהִי אֲבָרְדָם וְאֲלֵהִי 3 נְחֹר וְשָׁפְטוּ בֵּינֵינוּ אֲלֵהִי אֲבִיהֶם וְיִשְׁבַע יַעֲקֹב בַּפִּיחַ אֲבִיו יִצְחָק: וַיּוֹפֵחַ יַעֲקֹב וְכֹה פָּדַר וַיִּקְרָא לְאַחֵיו לְאַבְלֵי-יְהוָה וַיֹּאבְלוּ לַחֵם וְגִלְעָד בְּהָר: 4

וַיִּשְׁפֹּם לָבָן בַּפִּיחַ וַיִּנְשָׁק לְבָנָיו וּלְבְנֹתָיו וַיְבָרַךְ אֶתְהֶם 5 וַיֵּלֶךְ וַיִּשָּׁב לָבָן לְמִקְמֹו: וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ-בּוֹ בַּמִּלֶּאכִי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב פֶּאֶשֶׁר רָאִם מַחְנֵה אֱלֹהִים: 6 וְהַיִּקְרָא שְׁמֵיהֶמְקֹום הַהוּא מַחְנֵים: 7

עדות איז דערדאָזיקער הויפּן, און אַן עדות דער זיילשטיין, און אַן ערעל ניט אַריבערגיין דעמדאָזיקן הויפּן צו דיר, און אַז דו וועסט ניט אַריבערגיין דעמדאָזיקן הויפּן און דעמדאָזיקן זיילשטיין צו מיר, צום בייזן. 53 זאָל דער גאָט פּון אַברהמען, און דער גאָט פּון נחורן, דער גאָט פּון זייער פאָטער, משפטן צווישן אונדז. און יעקב האָט געשוואָרן ביי דער פאַרכט פּון זיין פאָטער יצחקן.

54 און יעקב האָט געשלאַכט שלאַכטאָפּפער אויפן באָרג, און ער האָט גערופן זיינע ברידער צו עסן ברויט; און זיי האָבן געגעסן ברויט, און האָבן גענעכטיקט אויפן באָרג.

לב 1 און לָבָן האָט זיך געפּעדערט אין דער פּרי, און ער האָט געקושט זיינע זין און זיינע טעכטער, און האָט זיי גע- בענטשט; און לָבָן איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט זיך אומגעקערט צו זיין אָרט. 2 און יעקב איז געגאַנגען אויף זיין וועג, און מלאַכים פּון גאָט האָבן אים באַגעגנט. 3 און יעקב האָט געזאָגט, און ער האָט זיי דערזען: גאָטס מחנה איז דאָס; און ער האָט גערופן דעם נאָמען פּון יענעם אָרט מחנים.

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים לְפָנָיו אֶל-עֶשָׂו אַחֵיו אַרְצֵה שְׁעִיר דְּשֵׁה אָדום: וַיֵּצֵא אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנָי לְעֶשָׂו: כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עַם-לָבָן גִּרְתִּי וְאֲחֵר עַד-רַעְיָה:

8, 9, 10

הויפּן פּון עדות, אין אַראַמיש. הויפּן פּון עדות, אין העברעאיש. אויסקוק, וואַכטורעם.

ויהי לי שור וקמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה לנהיג
 לאדני למצאתיך בעיניך: וישבו המלאכים אליהם
 לאמר באנו אל-אחידך אל-עשיו וננסה לך אתך וארבע
 מאות איש עמו: ויבא יעקב מאד ויצר לו ויחז את-
 דעם אשר-אתו ואת-הצאן ואת-הפקד ובהמלים לשני
 מחנות: ויאמר אם-יבוא עשיו אליהמחנה האחת והברו
 והנה המחנה הנשאר לפליטה: ויאמר יעקב אליו
 אבי אברם ואלהי אבי יצחק יהיה האמר אלי שוב
 לארצך ולמולדתך ואטיבה עמך: קטנתי מפל חסדים
 ומכל-האמת אשר עשית את-עבדך כי במקלי עברתי
 את-הנרצן הזה ועתה הייתי לשני מחנות: הצילני נא
 מיד אחי מעד עשיו כירא אנכי אתו פדיובא והפני אם
 על-בנים: ואתה אמת היטב איטיב עמך ושמתי את-
 ורעך בחול הים אשר לא-יפטר מרב: ויגן שם פלילה
 והוא יפח מדהבא בידו מנחה לעשו אחיו: ענים
 מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים:
 גמלים מניקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופקרים
 עשרה אתנת עשרים ועזים עשרה: וישן ביד-עבדיו
 עדר עדר לבדו ויאמר אל-עבדיו עברו לפני ונתח
 תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את-הראשון לאמר כי
 יפגשך עשיו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך
 ולמי אלה לפגך: ואמרת לעבדך לעקב מנחה היא
 שלוחה לאדני לעשו והנה נסחיה אחרינו: ויצו גם
 את-השני גם את-השלישי גם את-כל-הרחלים אחרי
 העדרים לאמר בדבר הנה תדברון אל-עשו במצאכם
 אתו: ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כייאמר
 אכפרה פניו במנחה קהלכת לפני ואחרייבן ארצה

נא' קצ"ב

האלטן ביו אצונד. ⁹ און איך האָב אַקסן און אייזלען, שאָף, און קנעכט און דינסטן: האָב איך געשיקט אַנזאָגן מיין האַר, כדי צו געפינען ליטועליקייט אין דינע אויגן.

⁷ האָבן די שלוחים זיך אומגעקערט צו יעקבן, אזוי צו זאָגן: מיר זיינען געקומען צו דיין ברודער, צו עשׂון, און ער גייט דיר אויך אַנטקעגן, און פיר הונדערט מאַן מיט אים. ⁸ האָט יעקב זייער מורא געקריגן, און ער איז געווען באַקלעמט. און ער האָט צעטיילט דאָס פּאָלק וואָס מיט אים, און די שאָף און די רינדער און די קעמלען, אין צוויי מחנות. ⁹ און ער האָט געזאָגט: אויב עשׂו וועט קומען אויף איין מחנה, און וועט זי שלאָגן, וועט די איבעריקע מחנה אַנטרווען ווערן.

¹⁰ און יעקב האָט געזאָגט: גאָט פון מיין פּאָטער אַברהמען, און גאָט פון מיין פּאָטער יצחקן, יהוה, וואָס האָט געזאָגט צו מיר: קער זיך אום צו דיין לאַנד און צו דיין אָפּשטאַם, און איך וועל גוטס טאָן מיט דיר: ¹¹ איך בין צו קליין פאַר אַלע חסדים און פאַר אַלדער טריי-שאַפט וואָס דו האָסט געטאָן מיט דיין קנעכט; וואָרום מיט מיין שטעקן בין איך אַריבערגעגאַנגען דעמדאָויקן ירדן, און אַצונד בין איך געוואָרן צוויי מחנות. ¹² זיי מיך מציל, איך בעט דיך, פון דער האַנט פון מיין ברודער, פון דער האַנט פון עשׂון, וואָרום איך האָב מורא פאַר אים, ער זאָל גיט קומען און מיך שלאָגן מוטער מיט קינדער. ¹³ דו האָסט דאָך געזאָגט: גוטס טאָן וועל איך גוטס טאָן

מיט דיר, און איך וועל מאַכן דיין זאַמען אזוי ווי דער זאַמד פון ים, וואָס קען גיט געצײלט ווערן פון פילקײט.

¹⁴ און ער האָט דאָרטן גענעכטיקט יענע נאַכט; און ער האָט גענומען פון וואָס אים איז געקומען צו דער האַנט, אַ מתנה פאַר זיין ברודער עשׂון: ¹⁵ צוויי הונדערט ציגן, און צוואַנציק בעק, צוויי הונדערט שעפּסן, און צוואַנציק חידערס, ¹⁶ דרייסיק קעמלען זייעדיקע מיט זייערע יונגע, פערציק קי, און צען אַקסן, צוואַנציק אייזעלינס, און צען יונגע אייזלען. ¹⁷ און ער האָט איבערגעגעבן אין דער האַנט פון זיינע קנעכט, צו סטאַדע, צו סטאַדע באַזונדער; און ער האָט אַנגעזאָגט זיינע קנעכט: גייט מיר פאַרויס, און וואַרע זאָלט איר מאַכן צווישן סטאַדע און סטאַדע. ¹⁸ און ער האָט באַפוילן דעם ערשטן, אזוי צו זאָגן: אַן דיך וועט באַגעגענען עשׂו מיין ברודער, און וועט דיך פּרעגן, אזוי צו זאָגן: וועמעס ביסטו? און ווהיין גייסטו? און וועמעס זיינען דידאָזיקע פאַר דיר? ¹⁹ זאָלסטו זאָגן: דיין קנעכט יעקבס; אַ מתנה איז דאָס גע-שיקט צו מיין האַר, צו עשׂון; און אַן איז ער אויך הינטער אונדו. ²⁰ און ער האָט באַפוילן אויך דעם צווייטן און דעם דריטן, און אַלע וואָס זיינען געגאַנגען הינטער די סטאַדעס, אזוי צו זאָגן: אזוי ווי די דאָזיקע רייד זאָלט איר רעדן צו עשׂון, אַן איר טרעפט אים; ²¹ און איר זאָלט זאָגן: אַן איז אויך דיין קנעכט יעקב הינטער אונדו. וואָרום ער האָט געזאָגט: לאַמיר אים איבערבעטן מיט דער מתנה וואָס גייט מיר פאַרויס, און

דערנאך וועל איך זען זיין פנים, אפשר וועט ער מיך אויפנעמען.

²² איז די מתנה אוועק אים פארויס, און ער האט גענעכטיקט יענע נאכט אין לאגער. ²³ און ער איז אויפגעשטאנען אין יענער נאכט, און האט גענומען זיינע צוויי ווייבער, און זיינע צוויי דינסטן, און זיינע עלף קינדער, און ער איז אריבערגעפארן דעם איבערפאר פון יבוק. ²⁴ ער האט זיי גענומען, און האט זיי אריבערגעפירט איבערן טייך, און האט אריבערגעפירט וואס ער האט געהאט.

²⁵ און אז יעקב איז געבליבן אליין, האט א מאן זיך געראנגלט מיט אים ביז דער פרימארגן איז אויפגעגאנגען. ²⁶ און אז ער האט געזען אז ער קען אים ניט בייקומען, האט ער אָנגערירט דאָס לעפל פון זיין דיך; און דאָס לעפל פון יעקבס דיך איז אויסגעלונקען געוואָרן אין זיין ראַנגלען זיך מיט אים. ²⁷ האָט ער געזאָגט: לאַז מיך אוועק, וואָרום דער פרימאָרגן איז אויפגעגאנגען. האָט ער געזאָגט: איך וועל דיך ניט אוועקלאָזן, סײַדן וועסט מיך בענטשן. ²⁸ האָט ער צו אים געזאָגט: וואָס איז דיין נאָמען? האָט ער געזאָגט: יעקב. ²⁹ האָט ער געזאָגט: ניט מער זאָל יעקב גערופן ווערן דיין נאָמען, גײַערט ישׂראֵל, וואָרום האָסט געשטריטן מיט גאָט און מיט מענטשן, און ביסט בײַגעקומען. ³⁰ האָט יעקב געפרעגט און האָט געזאָגט: זאָג מיר, איך בעט דיך, דיין נאָמען. האָט ער געזאָגט: נאָך וואָס דען פרעגסטו אויף מײַן נאָמען? און ער האָט אים דאָרטן געבענטשט.

³¹ און יעקב האט גערופן דעם נאמען פון דעם ארט פניאלב, ווייל: איך האב געזען גאט פנים אל פנים, און מײן זעל איז ניצול געוואָרן. ³² און די וון איז אים אויפגעגאנגען ווי ער איז אריבערגעגאנגען פניאלב. און ער האט געהויר קען אויף זיין דיך.

³³ דרום עסן ניט די קינדער פון ישראל דעם שפרינגאדער וואס אויפן לעפל פון דיך, ביז אויף היינטיקן טאָג: ווייל ער האט אָנגערירט דאָס לעפל פון יעקבס דיך, דעם שפרינגאדער.

לג

¹ און יעקב האט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האט א קוק געטאן, ערשט עשו קומט אָן, און פיר הונדערט מאן מיט אים; האט ער אַיינגעטיילט די קינדער צו לאהן, און צו רחלען, און צו די צוויי דינסטן. ² און ער האט געשטעלט די דינסטן און זייערע קינדער צוערשט, און לאהן און אירע קינדער הינטער זיי, און רחלען און יוספן די לעצטע. ³ און ער איז אוועק זיי פארויס, און ער האט זיך געבוקט צו דער ערד זיבן מאָל ביז ער האט געענט צו זיין ברודער.

⁴ איז עשו אים געלאָפן אנטקעגן, און ער האט אים אַרומגענומען, און איז אים געפאלן אויפן האַלדז, און האט אים געקושט, און זיי האָבן געווינט. ⁵ און ער האט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האט געזען די ווייבער און די קינדער, און ער האט געזאָגט: ווער זיינען די דאָזיקע ביי דיר? האט ער געזאָגט: די קינדער מיט וואָס גאָט געלייטזעליקט דיין קנעכט.

פִּנּוּ אִילֵי יִשָּׂא פִּנּוּ: וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עֲלֵיפִנּוּ וְהָיָה לָן כַּב
בְּלִילֵהֶּהוּא בַּמִּנְחָה: וַיִּקָּם | בְּלִילָהּ הָיָה וַיִּקָּח אֶת
שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְהֹתָיו וְאֶת־אֶחָד עֶשְׂרֵי יְלָדָיו
וַיַּעֲבֹר אֶת מַעְבַּר יַבֹּק: וַיִּקָּחם וַיַּעֲבֹרם אֶת־הַנְּחַל וַיַּעֲבֹר
אֶת־אֲשֵׁרֵלוֹ: וַיּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוּ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד
עֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף־יָרְכּוֹ וַתִּקַּל
כַּף־יָרְכּוֹ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹק עִמּוֹ: וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה
הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ כִּי אִם־פִּרְכָּתִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
מִה־שָּׂמֶךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד
שָׂמֶךְ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִית עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים
וַתּוֹכַל: וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַיְיָהוָה שָׂמֶךְ וַיֹּאמֶר
לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבַרֵךְ אֹתוֹ שֵׁם: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב
שֵׁם הַמָּקוֹם פִּנְיָאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים
וַתִּנְגַּל נַפְשִׁי: וַיִּזְרַחֲלוּ הַשָּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פִּנְיָאֵל
וְהָיָה צֹלַע עֲלֵי־יָרְכּוֹ: עֲלֵי־כֶף לֹא־יֵאבְלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
יְדֵי הַנְּשָׂא אֲשֶׁר עֲלֵיכֶם הַיּוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־
יָרְכּוֹ יַעֲקֹב בְּיַד הַנְּשָׂא:

לג

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיֵּרָא וְהָיָה עִשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת א
אִישׁ נַחֲשׁ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֶאָה וְעַל־רַחֵל וְעַל שְׁתֵּי
הַשִּׁפְחוֹת: וַיִּשֶׂם אֶת־הַשִּׁפְחוֹת וְאֶת־יְלָדֵיהֶן רֵאשִׁינָה וְאֶת־
לֶאָה וְיְלָדֶיהָ אַחֲרָיִם וְאֶת־רַחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרָיִם:
וְהָיָה עָבָר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁפְּחוּ אֶרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד־:
גִּשְׁתּוֹ עַד־אֲחִיו: וַיִּרְץ עִשָׂו לִקְרֹאתוֹ וַיִּתְּבַלְּהוּ וַיִּפֹּל עַל־
צוּרָתוֹ וַיִּשְׁקְחוּ וַיִּבְכּוּ: וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַנְּשָׂאִים
וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־
הֵנּוּ אֱלֹהִים אֶת־עַבְדְּךָ: וַתִּנְשֵׁן הַשִּׁפְחוֹת הָגָה וַיְלַדֶּיהֶן יב

לב, 22 כסדר הדיבור, ל, ד' צוארון ק נכוד על וישלח

א דער וואס שטרייט מיט גאט. ב דער פנים פון גאט. ג אין טעקסט: פניאל.

ו וַתִּשְׁתַּחֲוּי: וַתִּגַּשׁ וַסִּלְאָה וַיִּלְדֶּיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּי וְאַחַר נָגַשׁ
 ח יוֹסֵף וַיִּחַל וַיִּשְׁתַּחֲוּי: וַיֹּאמֶר מִי לָךְ בְּלִיַּחְמִינָה הַזֶּה
 ט אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לְמַצְאֵתִי בְּעֵינַי אֲדֹנָי: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ
 י יִשְׁלֵי רֵב אֲחֵי יְהוֹ לָךְ אֲשֶׁר-לָךְ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-נָא
 יא אִם-נָא מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלִקְחָתָּ מִנְּחִי מִיָּדִי כִּי עַל-
 יב כֹּחַ רַאֲתִי פָּנֶיךָ בְּרִאֵת פָּנַי אֶלְהִים וְתִרְצָנִי: קַח-נָא אֶת-
 יג בְּרִכְתֵּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ כִּי-נָחֵנִי אֱלֹהִים וְכִי יִשְׁלַח-כָּל
 יד וַיִּפְצְרוּבוּ וַיִּקְחוּ: וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנִלְכְּהָ וְאִלְכְּהָ לְנַגְדֶּךָ:
 טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיו אֲדֹנָי יְדַע כִּי-יִחַלְדִים רַבִּים וְהַצָּאן וְהַבְּקָר
 טז עֲלֹת עָלַי וְדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וְמָתוּ כָּל-הַצָּאן: יַעֲבֲרֶנָּה
 יז אֲדֹנָי לִפְנֵי עַבְדֶּךָ וְאֲנִי אֶתְחַלְּלָה לְאַפִּי לְרַגְלֵי הַמִּלְאָכָה
 יח אֲשֶׁר-לִפְנֵי וְלְרַגְלֵי הַיִּלְדִים עַד אֲשֶׁר-אָבָא אֶל-אֲדֹנָי
 יט שְׂעִירָה: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֲצִנְדֶּנָּה עִמָּךְ מִן-הַזֶּעַם אֲשֶׁר אֲתִי
 כ וַיֹּאמֶר לְמִדָּה זֶה אֲמַצְאֵתִי בְּעֵינַי אֲדֹנָי: וַיֵּשֶׁב כַּיּוֹם הַהוּא
 כא עֲשׂוּ לְדַרְכֵי שְׂעִירָה: וַיַּעֲקֹב נִסַּע סַפְתָּה וַיִּבֶן לָוּ בֵּית
 כב וְלִמְקֹנָהוּ עָשָׂה סֶכֶת עַל-בֶּן קָרָא שְׁמֵי-הַמְּקוֹם סֶכֶת: ס
 כג וַיִּבֶן יַעֲקֹב שְׁלֹם עֵיד שְׁכֵם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן כְּבָאוּ
 כד מִפְּהֵן אֲרָם וַיְחַן אֶת-פְּנֵי הָעִיר: וַיִּקַּח אֶת-הַחֲלֶקֶת הַשְּׂדֵה
 כה אֲשֶׁר נִטְוֶה-שָׁם אֶחָלוּ מִיַּד בְּנֵי-חַמּוֹר אֲבִי שְׁכֵם בְּמַעֲרָה
 כו קְשִׁיטָה: וַיַּצַּב-שָׁם מַזְבֵּחַ וַיִּקְרָא-לּוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ס

לד

כז וַתֵּצֵא דִינָה בַת-לֵאָה אֲשֶׁר יִלְדָה לַיַּעֲקֹב לְרֵאִית בְּכַנּוֹת
 כח הָאָרֶץ: וַיֵּרָא אֹתָהּ שְׁכֵם בֶּן-חַמּוֹר הַחִתִּי נָשִׂיא הָאָרֶץ
 כט וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲוֶה: וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה
 ד בת-יעקב וַיֹּאכֵל אֶת-הַנֶּעֱר וַיִּדְבַּר עַל-לֵב הַנֶּעֱר: וַיֹּאמֶר
 ה שְׁכֵם אֶל-חַמּוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח-לִי אֶת-הַנְּעִלָה הַזֹּאת
 ה לאִשָּׁה: וַיַּעֲקֹב שָׁמַע כִּי טָמֵא אֶת-דִּינָה בְּתוֹ וּבָנָו הָיוּ

לג, וישלח וישלח

ה האָבן גענענט די דינסטן, זיי און זייערע קינדער, און האָבן זיך געבוקט. זי און אויך לאה און אירע קינדער האָבן גענענט, און האָבן זיך געבוקט: און דערנאָך האָבן גענענט יוסף און רחל, און האָבן זיך געבוקט. האָט ער געוואָגט: וואָס איז ביי דיר די דאָזיקע גאַנצע מחנה וואָס איך האָב באַגענעט? האָט ער געוואָגט: צו געפינען לייטזעליקייט אין די אויגן פון מיין האַר. האָט ער געוואָגט: איך האָב גענוג, מיין ברודער, זאל בלייבן ביי דיר וואָס ביי דיר. ¹⁰ האָט יעקב געוואָגט: ניין, איך בעט דיר; אויב, איך בעט דיר, איך האָב געפונען לייטזעליקייט אין דייןע אויגן, זאלסטו אָננעמען מיין מתנה פון מיין האַנט, וואָרום איך האָב געזען דיין פנים, אזוי ווי מע זעט דעם פנים פון גאָט, און דו האַסט מיך באַוויליקט. ¹¹ נעם אָן, איך בעט דיר, מיין געשאַנק וואָס איז דיר געבראַכט געוואָרן, ווייל גאָט האָט מיך געלייטזעליקט, און ווייל ביי מיר איז דאָ פון אַלעם. און ער איז צוגעשטאַנען צו אים, ביז ער האָט אָנגענומען. ¹² האָט ער געוואָגט: לאַמיר ציען און גיין, און איך וועל גיין לעבן דיר. ¹³ האָט ער צו אים געוואָגט: מיין האַר מערקט אָ די קינדער זיינען יונג, און די שאַף און די רינדער זיינען ביי מיר זייעדיקע, און אַז מע וועט זיי צו טרייבן איין טאַג, וועלן אויסשטאַרבן אַלע שאַף. ¹⁴ זאל, איך בעט דיר, מיין האַר אַזעקייט פאַרויס פאַר זיין קנעכט, און איך וועל מיר ציען פאַמעלעך נאָך די טריט פון דעם פי וואָס פאַר מיר, און נאָך די טריט פון די קינדער, ביז וואָנען איך וועל קומען צו מיין האַר קיין שְׂעִיר. ¹⁵ האָט ער געוואָגט: לאַמיר אַפּשטעלן ביי דיר פון דעם פאַלק וואָס מיט מיר. האָט ער געוואָגט: נאָך וואָס גאָר זאל איך געפינען לייטזעליקייט אין די אויגן פון מיין האַר?

¹⁶ און ער האָט זיך אומגעקערט אין יענעם טאַג אויף זיין וועג קיין שְׂעִיר. ¹⁷ און יעקב האָט אַזעקגעצויגן קיין סוכות, און ער האָט געבויט פאַר זיך אַ הויז, און פאַר זיינע פי האָט ער געמאַכט ביי־דלעך; דרום האָט מען גערופן דעם נאַמען פון דעם אַרט סוכות.

¹⁸ און יעקב איז געקומען בשלום אין דער שטאָט שְׁכֵם וואָס אין לאַנד כְּנָעַן, ווען ער איז געקומען פון פּוֹדֵד-אַרְם: און ער האָט געלאָנערט פאַר דער שטאָט. ¹⁹ און ער האָט אַפּגעקויפט דאָס שטיק פּעלד וואָס ער האָט דאַרטן אויפֿגעשטעלט זיין געצעלט, פון דער האַנט פון די קינדער פון חַמּוֹר דעם פּאַטער פון שְׁכֵם, פאַר הונדערט קשִׁיטָה. ²⁰ און ער האָט דאַרטן אויפּגעשטעלט אַ מזבֿח, און האָט אים גערופן אַל-אַל-הַיִּשְׂרָאֵלִים.

לד

¹ און דינה די טאָכטער פון לאה, וואָס זי האָט געבאַרן יעקב, איז אַרויסגעגאַנגען זען די טעכטער פון לאַנד. ² האָט שְׁכֵם דער זון פון חַמּוֹר דעם חוי, דעם פירשט פון לאַנד, זי דערזען, און ער האָט זי גענומען, און איז געלעגן מיט איר, און האָט זי געפייניקט. ³ און זיין זעל האָט זיך באַהעפּט אָן יעקבס טאָכטער דינה, און ער האָט ליב געקריגן די מיידל, און ער האָט גערעדט צום האַרצן פון דער מיידל. ⁴ און שְׁכֵם האָט געוואָגט צו זיין פּאַטער חַמּוֹר, אזוי צו זאָגן: נעם מיר די דאָזיקע מיידל פאַר אַ ווייב.

⁵ און יעקב האָט געהערט אַז ער האָט פאַראומרייניקט זיין טאָכטער דינה, ווען זיינע זין זיינען געווען אַל (גאָט) דער גאָט פון יִשְׂרָאֵל.

מיט זיין פי אין פעלד; האָט יעקב געשוויגן ביז זיי זיינען געקומען.

און חמור דער פאָטער פון שקמען איז אַרויסגע- קומען צו יעקב, צו רעדן מיט אים. ⁷ און די זין פון יעקב זיינען געקומען פון פעלד, ווי זיי האָבן עס געהערט; און די מענער האָבן זיך געקלעמט, און זיי האָט שטאַרק גע- ברענט וואָס ער האָט באַגאַנגען אַ נבֿלה אַקעגן ישראל, צו ליגן מיט דער טאָכטער פון יעקב, וואָס אַווי-וואָס טאָר ניט געטאָן ווערן.

און חמור האָט גערעדט מיט זיי, אַווי צו זאָגן: די זעל פון מײן זון שקמען גלוסט נאָך אײער טאָכטער. גיט זי אים, איך בעט אײך, פאַר אַ ווייב. ⁸ און זייט זיך מתחתן מיט אונדז; אײערע טעכטער וועט איר אונדז געבן, און אונדזערע טעכטער וועט איר אײך נעמען. ⁹ און איר וועט זיך באַזעצן בײ אונדז, און דאָס לאַנד וועט ליגן פאַר אײך; זיצט און פאַרקערט דרינען און באַ- פעסטיקט אײך אין איר. ¹⁰ און שכם האָט געזאָגט צו איר פאָטער און צו אירע ברידער: לאַמײך געפינען לײט זעליקייט אין אײערע אויגן, און וואָס איר וועט מיר זאָגן, וועל איך געבן. ¹¹ מערט אויף מיר נדן און מתנות ביז גאָר, און איך וועל געבן אַווי ווי איר וועט מיר זאָגן, נאָר גיט מיר די מײדל פאַר אַ ווייב.

האָבן די זין פון יעקב געענטפערט שקמען און זײן פאָטער חמורן מיט ליסטיקייט, און זיי האָבן גע- רעדט-ווייל ער האָט פאַראומרייניקט זײער שוועסטער דינהן-¹² און זיי האָבן צו זיי געזאָגט: מיר קענען ניט טאָן דידאָזיקע זאַך, צו געבן אונדזער שוועסטער צו אַ מאַן וואָס איז אומבאַשניטן, וואָרום דאָס איז אַ חרפה פאַר אונדז. ¹³ נאָר מיט דעם באַדינג וועלן מיר אײנוויליקן צו אײך: אויב איר וועט ווערן אַווי ווי מיר, אַז בײ אײך זאָל געמלט ווערן אײטלעכער מאַנספאַרשוי. ¹⁴ דענס-מאָל וועלן מיר אײך געבן אונדזערע טעכטער, און אײערע טעכטער וועלן מיר אונדז נעמען, און מיר וועלן זיך באַ- זעצן בײ אײך, און ווערן אײן פאַלק. ¹⁵ אָבער אַז איר וועט ניט צוהערן צו אונדז, זיך צו מלן, וועלן מיר נעמען אונדזער טאָכטער, און מיר וועלן אַוועקגיין.

און זײערע ווערטער זיינען ווילגעפעלן אין די אויגן פון חמורן, און אין די אויגן פון שכם דעם זון פון חמורן. ¹⁶ און דער יונג האָט ניט געזאָמט צו טאָן די זאַך, וואָרום ער האָט געגאַרט נאָך דער טאָכטער פון יעקב; און ער איז געווען דער אָנגעזעענסטער פון דעם גאַנצן הויז פון זײן פאָטער. ¹⁷ און חמור און זײן זון שכם זיינען געקומען צום טויער פון זײער שטאָט, און האָבן גערעדט צו די מענטשן פון זײער שטאָט, אַווי צו זאָגן: ¹⁸ דידאָזיקע מענטשן זיינען אין שלום מיט אונדז; זאָלן זיי זיך באַזעצן אין לאַנד, און פאַרקערן דרינען; וואָרום זעט, דאָס לאַנד ליגט געראָם אין אָרט פאַר זיי. זײערע טעכטער וועלן מיר אונדז נעמען פאַר ווייבער, און אונדזערע טעכטער וועלן מיר זיי געבן. ¹⁹ אָבער נאָר מיט דעם באַדינג וועלן די מענטשן אײנוויליקן צו אונדז זיך צו באַזעצן בײ אונדז, צו ווערן אײן פאַלק, אַז בײ אונדז זאָל געמלט ווערן אײטלעכער מאַנספאַרשוי, אַווי ווי זיי זיינען געמלט. ²⁰ זײער פי, און זײער אייגנס, און אַלע זײערע בהמות, וועלן דאָך זײן אונדזערע; זאָלן מיר נאָר אײנוויליקן צו זיי, און זיי זאָלן זיך באַזעצן בײ אונדז.

אָת־מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה וְהַחֲרֵשׁ יַעֲקֹב עַד-בָּאָם: וַיֵּצֵא חֲמוֹר וְאֶבְרָם אֶל-יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ: וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן הַשָּׂדֶה בְּשִׁמְעָם וַיִּתְעַצְבוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּחֲרֵ לָהֶם מְאֹד כִּי נִבְלָה עֲשֵׂה בְיִשְׂרָאֵל לְשֹׂכְבֵי אֶת-בְּתוּלָתוֹ וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה: וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר שְׁכֵם בְּנֵי הַשָּׂדֶה נִפְשׁוּ בְכַתְּלֵם חֲתָנֵנו נָא אֲתָה לֹא לְאִשָּׁה: וְהַחֲתָנֵנו אֲתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם הַחֲתָנֵנו לָנו וְאֶת-בְּנֹתֵינוּ תִקְחוּ לָכֶם: וְאֲתָנוּ תִשְׁבוּ וְהָאָרֶץ תְּהִיָּה לְפָנֵיכֶם שְׂבוּ וסְחָרוּהָ וְהֶאֱחָזוּ בָּהּ: וַיֹּאמֶר שְׁכֵם אֶל-אָבִיהָ וְאֶל-אֶחָיו אֲמַצְאִיחֵן בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֲתָן: הֲרִבּוּ עָלַי מְאֹד מְהֵרָה וּמָחָר וְאֲתָנָה כְּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וְחַתְּנֵלִי אֶת-דִּינָה בְּרַעַתְּהָ: וַיַּעַן בְּנֵי-יַעֲקֹב אֶת-שְׁכֵם וְאֶת-חֲמוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת דִּינָה אֲחֵתָם: וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם לֹא נִכְלָל לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר הַזֶּה יְדִיתָ לְתַת אֶת-אֲחֵתְנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר-לֹו עָרְלָה כִּי-חֲרַפָּה הִיא לָנוּ: אֲדִי-בָזֹאת נָאוֹת לָכֶם אִם תְּהִיוּ כְּמֵנוּ לְהַמְלִל לָכֶם כְּלִזְכֹּר: וְנָתַנוּ אֶת-בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת-בְּנֹתֵיכֶם נִקְחִילָנוּ וְיִשְׁבּוּ אִתְּכֶם וְהָיוּ לְעַם אֶחָד: וְאִם-לֹא תִשְׁמַעוּ אֵלֵינוּ לְהַמְלִל וְלִקְחֵנוּ אֶת-בְּתוּלָתְנוּ וְהָלַכְנוּ: וַיִּשְׁכְּבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֵם בֶּן-חֲמוֹר: וְלֹא-אַחַר הַנֶּעַר לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר כִּי-חָפֵץ בְּבִתּוֹ-יַעֲקֹב הוּא נִכְבָּד מִכָּל בֵּית אָבִיו: וַיָּבֵא חֲמוֹר וּשְׁכֵם בְּנוֹ אֶל-שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל-אֲנָשֵׁי עִירָם לֵאמֹר: הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲתָנוּ וַיִּשְׁבּוּ בְּאָרֶץ וַיִּסְחָרוּ אִתָּהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת-יָדַיִם לְפָנֵיכֶם אֶת-בְּנֹתֶיכֶם נִקְחִילָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת-בְּנֹתֵינוּ נָתַן לָהֶם: אֲדִי-בָזֹאת יֵאָדוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לְשֹׂכְבֵי אֲתָנוּ לְהוֹיֹת לְעַם אֶחָד כְּדִמּוּל לָנוּ כְּלִזְכֹּר כְּאֲשֶׁר הֵם נִמְלִיִם: מִקְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם וְכָל-בְּהֵמָתָם הֵלֵא לָנוּ הֵם אֲדִי נְאוּתָה לָהֶם וַיִּשְׁבּוּ

יב' תשעה ק

כד אָתָּנּוּ; וַיִּשְׁמְעוּ אֶל-חֲמוּד וְאֶל-שָׂכֶם בְּנוֹ כְּלִי-צִיָּא שְׁעַר
 כה עִירוֹ וַיִּמְלֹו כְּלִי-זָכָר כְּלִי-צִיָּא שְׁעַר עִירוֹ: וַיְהִי בַיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי בְּהוֹתֶם לְאָבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי-בְנֵי-יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן
 וְלֵוִי אֹתוֹ דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֹאוּ עַל-הָעִיר בַּטַּח וַיַּהֲרֹגוּ
 לו כְּלִי-זָכָר; וְאֶת-חֲמוּד וְאֶת-שָׂכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי-חֲרָב וַיִּקְחוּ
 לו אֶת-דִּינָה מִבֵּית שָׂכֶם וַיֵּצְאוּ: בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל-הַחֲלָלִים
 כח וַיָּבֹאוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחֲתָם: אֶת-צִיָּאָם וְאֶת-בְּקָרָם
 וְאֶת-הַמְּרִידִים וְאֵת אֲשֶׁר-בָּעִיר וְאֶת-אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ:
 כט וְאֶת-כָּל-חֲלָלִים וְאֶת-כָּל-טָמֵאם וְאֶת-נִשְׂוֵיהֶם שָׂבוּ וַיָּבֹאוּ וְאֵת
 ל כְּלִי-אֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-שִׁמְעוֹן וְאֶל-לֵוִי עֲבַרְתֶּם
 לא מִסֵּפֶר וְנֹאסְפוּ עָלַי וְהַכּוֹנֵי נִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי: וַיֹּאמְרוּ
 הַבְּזוּיָה יַעֲשֶׂה אֶת-אֲחֻזְתָּנוּ: פ

לה

א וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב קוּם עֲלֶה בֵּית-אֵל וְשִׁבְשִׁים
 ב וְעֲשֵׂה-דָשִׁים מִזֶּבֶח לְאֵל הַנְּרָאָה אֵלֶיךָ בְּבִרְחֹךָ מִפְּנֵי עֲשׂוֹ
 ב אַחֲוֶה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ
 ג אֶת-אֵלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּתַכְכֶּם וְהַסְדִּירוּ וְהַחֲלִיפוּ
 ג שִׁמְלֹתֵכֶם: וְנִקְוָה וְנַעֲלָה בֵּית-אֵל וְאֶעֱשֶׂה-דָשִׁים מִזֶּבֶח
 ד לְאֵל הָעֵנָה אֹתִי בַיּוֹם אֲזַרְתִּי וַיְהִי עֲמִדִי בְּרֹדֶף אֲשֶׁר
 ד הִלַּכְתִּי: וַיָּתֵנוּ אֶל-יַעֲקֹב אֵת כָּל-אֵלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּיָדָם
 ה וְאֶת-הַנְּנוּמִים אֲשֶׁר בְּאֹזְנֵיהֶם וַיִּטְמֵן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת
 ה הָאֲלֶהָ אֲשֶׁר עִם-שָׂכֶם: וַיִּפְּעוּ וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים עַל-
 ו הָעֵרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרָי בְּנֵי יַעֲקֹב:
 ו וַיָּבֹא יַעֲקֹב לְיוֹהָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן הוּא בֵּית-אֵל הוּא
 ז וְכַלְדָּיִים אֲשֶׁר-עִמּוֹ: וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם
 ז אֵל בֵּית-אֵל כִּי שָׁם נִגְלָו אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי

לה, כה' טול מחסות לא' זון וכו' לה, טו'

24 הָאָבֶן אֶלֶע אַרוֹיסגִייער פון דעם טויער פון זיין
 שטאַט צוגעהערט צו חמורן און צו זיין זון שקמען, און אלע
 מאַנספאַרשוינען זיינען געמלט געוואָרן, אלע אַרוֹיסגִייער
 פון דעם טויער פון זיין שטאַט.
 25 און עס איז געווען אויפן דריטן טאָג, ווען זיי זיינען
 געווען אין ווייטאַק, הָאָבֶן יַעֲקֹבס צוויי זין, שמעון און לוי,
 די ברידער פון דינָה, גענומען איטלעכער זיין שווערד,
 און זיי זיינען געקומען זיכערערהייט אויף דער שטאַט,
 און הָאָבֶן אויסגעהרגעט אלע מאַנספאַרשוינען. 26 אויך
 חמורן און זיין זון שקמען הָאָבֶן זיי געהרגעט מיטן שאַרף
 פון שווערד; און זיי הָאָבֶן צוגענומען דינָה פון שקמס
 הויז, און זיינען אַרוֹיסגעגאַנגען. 27 זיינען די זין פון יַעֲקֹב
 געקומען אויף די דערשלאָגענע, און הָאָבֶן אויסגערויבט
 די שטאַט, ווייל זיי הָאָבֶן פאַראומרייניקט זייער
 שוועסטער; 28 זייערע שאַף און זייערע רינדער און זייערע
 אייזלען, סיי וואָס אין שטאַט, סיי וואָס אין פעלד, הָאָבֶן
 זיי צוגענומען; 29 און זייער גאַנצן פאַרמעג, און אלע
 זייערע קליינע קינדער און זייערע ווייבער, הָאָבֶן זיי
 געפאַנגען און אוועקגערויבט—אַלץ וואָס אין הויז.
 30 האָט יַעֲקֹב געזאָגט צו שמעוןען און צו לוי: איר
 האָט מיך פאַראומגליקט, מיך צו פאַרמיאוסן ביי דעם
 באַזוֹניער פון לאַנד, ביי דעם כְּנַעֲנִי און ביי דעם פְּרוֹזִי;
 וואָרום איך בין אַ הייפל מענטשן, און זיי וועלן זיך אויפ־
 קלייבן אַקעגן מיר, און וועלן מיך שלאָגן, און איך און מיין
 הויז וועלן פאַרטליקט ווערן. 31 הָאָבֶן זיי געזאָגט: זאַל מען
 אזוי ווי מיט אַ זונה זיך באַגיין מיט אונדזער שוועסטער?

לה

1 און גאַט האָט געזאָגט צו יַעֲקֹב: שטיי אויף, גיי אַרויף קיין בֵּית-אֵל און זיך דאַרטן, און מאַך דאַרטן אַ מִזְבֵּחַ צו
 דעם גאַט וואָס האָט זיך באַזוֹנין צו דיר ביי דיין אַנטלויפן פון דיין ברודער עֲשׂוֹן.
 2 האָט יַעֲקֹב געזאָגט צו זיין הויזגעזינט, און צו אלע וואָס מיט אים: טויט אָפּ די פּרעמדע געטער וואָס צווישן אייך,
 און רייניקט אייך, און בייט איבער אייערע קליידער. 3 און לאַמיר אויפשטיין און אַרויפגיין קיין בֵּית-אֵל, און איך וועל
 דאַרטן מאַכן אַ מִזְבֵּחַ צו דעם גאַט וואָס האָט מיר געענטפּערט אין טאָג פון מייַן גויט, און איז געווען מיט מיר אויף דעם
 וועג וואָס איך בין געגאַנגען.
 4 הָאָבֶן זיי אָפּגעוועבן יַעֲקֹבן אַלע פּרעמדע געטער וואָס אין זייער האַנט, און די אוירינגען וואָס אין זייערע אויערן;
 און יַעֲקֹב האָט זיי באַהאַלטן אונטער דעם אייכנבוים וואָס ביי שָׂכֶם. 5 און זיי הָאָבֶן אוועקגעצויגן; און אַ שרעק פון
 גאַט איז געווען אויף די שטעט וואָס אַרום זיי, און זיי הָאָבֶן גיט נאַכגעיאָגט די זין פון יַעֲקֹבן.
 6 און יַעֲקֹב איז געקומען קיין לוו וואָס אין לאַנד כְּנַעַן—דאָס איז בֵּית-אֵל—ער און דאָס גאַנצע פּאַלק וואָס מיט אים.
 7 און ער האָט דאַרטן געבויט אַ מִזְבֵּחַ, און האָט גערופן דעם אָרט אֵל-בֵּית-אֵלָא, וואָרום דאַרטן האָט זיך גאַט אַנט-
 פּלעקט צו אים ביי זיין אַנטלויפן פון זיין ברודער.

8 דער גאַט פון בֵּית-אֵל.

און דבורה, רבקהס אַם, איז געשטאַרבן, און זי איז באַגראָבן געוואָרן אונטער בית־אל, אונטער דעם אייכנבוים; און ער האָט גערופן זיין נאָמען אַל־יֶעֱקֹב. און גאָט האָט זיך ווידער באַוויזן צו יעקבן ביי זיין קומען פון פּד־אַרְם, און ער האָט אים געבענטשט. ¹⁰ און גאָט האָט צו אים געזאָגט: דיין נאָמען איז יעקב; זאָל מער ניט גערופן ווערן דיין נאָמען יעקב, נייַערט ישראל זאָל זיין דיין נאָמען; און ער האָט גערופן זיין נאָמען ישראל. ¹¹ און גאָט האָט צו אים געזאָגט: איך בין גאָט שְׂדֵי פּרוּכפּער דרך און מער דרך; אַ פּאַלק און אַ געזעמל פּעלקער זאָל ווערן פון דיר, און מלכים זאָלן אַרויסגיין פון דיין לענדן. ¹² און דאָס לאַנד וואָס איך האָב געגעבן אַברהמען און יצחקן, דיר וועל איך עס געבן, און דיין זאָמען נאָך דיר וועל איך געבן דאָס לאַנד. ¹³ און גאָט האָט זיך אויפּגעהויבן פון איבער אים אין דעם אָרט וווּ ער האָט מיט אים גערעדט. ¹⁴ און יעקב האָט אויפּגעשטעלט אַ זייל אויף דעם אָרט וווּ ער האָט מיט אים גערעדט, אַ זייל פון שטיין, און ער האָט אַרויפ־געגאַסן אויף אים אַ גיסאַפּפּער, און געגאַסן אויף אים אייל. ¹⁵ און יעקב האָט גערופן דעם נאָמען פון דעם אָרט וואָס גאָט האָט גערעדט מיט אים דאָרטן, בית־אל. ¹⁶ און זיי האָבן אוועקגעצויגן פון בית־אל, און ווען עס איז נאָך געווען אַ שטרעק לאַנד צו קומען קיין אַפּרַת, איז רחל געגאַנגען צו קינד, און זי האָט געהאַט אַ שווערע געבורט. ¹⁷ און עס איז געווען, אין איר שווערער געבורט, האָט די הייבן צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן, וואָרום אויך דאָס איז דיר אַ זון. ¹⁸ און עס איז געווען, ווען איר נשמה איז אויסגעגאַנגען, בעת זי איז געשטאַרבן, האָט זי גערופן זיין נאָמען בְּדֹאוּגִי; אָבער זיין פּאַטער האָט אים גערופן בנימין.

¹⁹ און רחל איז געשטאַרבן, און זי איז באַגראָבן געוואָרן אויפן וועג קיין אַפּרַת, דאָס איז בית־לְחֶם. ²⁰ און יעקב האָט געשטעלט אַ מצבה אויף איר קבר; דאָס איז די מצבה פון רחלס קבר ביי אויף היינט. ²¹ און ישראל האָט אוועקגעצויגן, און ער האָט אויפּגעשטעלט זיין געצעלט פון יענער זייט מגדל־עֶדֶר. ²² און עס איז געווען ווען ישראל האָט געווינט אין יענעם לאַנד, איז געגאַנגען ראובן און איז געלעגן מיט בלָהָה, זיין פּאַטערס קעפּטווייב; און ישראל האָט עס געהערט. און די זין פון יעקבן זיינען געווען צוועלף: ²³ די זין פון לאהן: יעקבס בכור ראובן, און שמעון, און לוי, און יהודה, און יששכר, און ובולון; ²⁴ די זין פון רחלען: יוסף און בנימין; ²⁵ און די זין פון בלָהָה, רחלס דינסט: דן און נפתלי; ²⁶ און די זין פון ולפָה, לאהס דינסט: גָד און אשר. דאָס זיינען די זין פון יעקבן, וואָס זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין פּד־אַרְם.

²⁷ און יעקב איז געקומען צו זיין פּאַטער יצחקן קיין מִמְרָא, קיין קרַת־אַרְבֶּע—דאָס איז חֶבְרוֹן—וואָס דאָרטן האָט געווינט אברהם און יצחק.
 * זון פון מייך טרויער. * זון פון דער רעכטער האַנט.

אָחוּי: וּתְמַת דְּבִרָה מִיְנַקְתּוֹ רַבְקָה וּתְקַבֵּר מִתַּחַת לְבֵית־חַ אַל תַּחַת הָאֵלֶּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֶלֶן בְּכֹת: פ
וַיָּרָא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאֵי מִפְּנֵי אָרָם וַיִּכְרַךְ ט
אֹתוֹ: וַיֹּאמְרוּלוֹ אֱלֹהִים שְׁמֹךְ יַעֲקֹב לֹא־יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד י
יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֹךְ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל: י
וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אַל שְׂדֵי פְרָה וְרִבְהָ נָיו וְקַחֵל גֹּיִם י
יְהִי מִמֶּךָ וּמִלְכִים מִחֲלָצֶיךָ יֵצְאוּ: וְאַתִּי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ש
נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וְלְיִצְחָק לְךָ אֲתַנְנֶה וְלוֹרְצֶךָ אֲחַרְךָ אֶתֶן ז
אֶת־הָאָרֶץ: וַיַּעַל מֵעֵלְיוֹ אֱלֹהִים בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ: י
וַיָּצַב יַעֲקֹב מַצֵּבָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ מַצֵּבַת אֶבֶן י
וַיִּסֵּךְ עָלֶיהָ נֹסֶךְ וַיִּצַּק עָלֶיהָ שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם ה
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ שֵׁם אֱלֹהִים בֵּית־אֵל: וַיִּסְעוּ ט
מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כְּבָרַת־הָאָרֶץ לְבֹאֵי אַפְרַתָּה וּתְלֹד ר
רַחֵל וּתְמַת רַחֵל בְּלִדְתָּהּ: וַיְהִי כַּהֲקִשְׁתָּהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר ז
לָמָּה הִמְלִידַת אֶל־תִּירָאִי כִּי־נִסְזַח לִךְ בִּנִי: וַיְהִי בְצֵאתָ י
נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וּתְקַרָא שְׁמוֹ בְּדֹאוּגִי וְאָבִיו קְרָא־לוֹ ט
בְּנִימִין: וּתְמַת רַחֵל וּתְקַבֵּר בְּדֶרֶךְ אַפְרַתָּה הוּא בֵּית י
לְחֶם: וַיָּצַב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל־קְבֻרָתָהּ הוּא מַצֵּבַת קְבֻרַת־כ
רַחֵל עַד־הַיּוֹם: וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וַיִּט אֶהְלֶה מִחֵלְאָה לְמַגְדֵּל־כ
עֶדֶר: וַיְהִי בְשִׁפְן יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ הַלֵּוַי וַיִּלְדָּה רְאוּבֵן וַיִּשְׁלַב כ
אֶת־בְּלָתָהּ פִּילְגֶשׁ אִבִּיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל * פ
וַיְהִי בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר: בְּנֵי לָאָה בְּכוֹר יַעֲקֹב כ
רְאוּבֵן וַשְׁמֹעוֹן וְלֵוִי וַיְהוּדָה וַיִּשְׁשֹׁכֵר וְחִבְלוֹן: בְּנֵי רַחֵל כ
יוֹסֵף וּבְנִימִין: וּבְנֵי בְלָתָה שְׁפַתַת רַחֵל הֵן נִפְתָּלִי: וּבְנֵי כ
וְלִפְתָּה שְׁפַתַת לָאָה גָד וְאֲשֶׁר אֵלֶּה בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יִלְדוּ ל
לוֹ בְּפָנֵי אָרָם: וַיּוֹבֵא יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אִבִּיו מִמְרָא כ
קְרַת־אַרְבֶּע הוּא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר־נָרַשְׁם אַבְרָהָם וַיִּצְחָק:

כ"ב ב' טעמים ו ססקא באמצע ססק

ווען איר נשמה איז אויסגעגאַנגען, בעת זי איז געשטאַרבן, האָט זי גערופן זיין נאָמען בְּדֹאוּגִי; אָבער זיין פּאַטער האָט אים גערופן בנימין.
 ¹⁹ און רחל איז געשטאַרבן, און זי איז באַגראָבן געוואָרן אויפן וועג קיין אַפּרַת, דאָס איז בית־לְחֶם. ²⁰ און יעקב האָט געשטעלט אַ מצבה אויף איר קבר; דאָס איז די מצבה פון רחלס קבר ביי אויף היינט. ²¹ און ישראל האָט אוועקגעצויגן, און ער האָט אויפּגעשטעלט זיין געצעלט פון יענער זייט מגדל־עֶדֶר. ²² און עס איז געווען ווען ישראל האָט געווינט אין יענעם לאַנד, איז געגאַנגען ראובן און איז געלעגן מיט בלָהָה, זיין פּאַטערס קעפּטווייב; און ישראל האָט עס געהערט. און די זין פון יעקבן זיינען געווען צוועלף: ²³ די זין פון לאהן: יעקבס בכור ראובן, און שמעון, און לוי, און יהודה, און יששכר, און ובולון; ²⁴ די זין פון רחלען: יוסף און בנימין; ²⁵ און די זין פון בלָהָה, רחלס דינסט: דן און נפתלי; ²⁶ און די זין פון ולפָה, לאהס דינסט: גָד און אשר. דאָס זיינען די זין פון יעקבן, וואָס זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין פּד־אַרְם.
 ²⁷ און יעקב איז געקומען צו זיין פּאַטער יצחקן קיין מִמְרָא, קיין קרַת־אַרְבֶּע—דאָס איז חֶבְרוֹן—וואָס דאָרטן האָט געווינט אברהם און יצחק.
 * זון פון מייך טרויער. * זון פון דער רעכטער האַנט.

כח ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושנים שנה: ויגוע יצחק
 וימת ויאסף אל-עמיו וקץ ושבוע ימים ויקברו אתו עשו
 ויעקב בנו: פ

לו

א ואלה תלדות עשו הוא אדום: עשו לקח את-נשיו מבנות
 ב כנען את-עדה בת-אילון חתני ואת-אהליבמה בת-ענה
 ג בת-צבצון חתני: ואת-בשמת בת-ישמעאל אחות נכוות:
 ד ותלד עדה לעשו את-אליפן ובשמת ילדה את-ירעואל:
 ה ואת-אליבמה ילדה את-יעיש ואת-יעלם ואת-קרח אלה
 ו בני עשו אשר ילדו-לו בארץ כנען: ויקח עשו את-נשיו
 ואת-בניו ואת-בנותיו ואת-קל-נפשות ביתו ואת-מקנהו
 ואת-כל-בהמתו ואת כל-קנינו אשר רכש בארץ כנען
 ז וילך אל-ארץ מפני יעקב אחיו: כידעה רכושם רב
 ח משבת ירחו ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת אתם
 ט מפני מקניהם: וישב עשו בחר שעיר עשו הוא אדום:
 י ואלה תלדות עשו אבני אדום בדר שעיר: אלה שמות
 יא בני-עשו אליפו בן-עדה אשת עשו רעואל בן-בשמת
 יב אשת עשו: ויהיו בני אליפו תימן אומר צפו ונעתם
 יג וקנו: ותמנע היתה פילגש לאליפו בן-עשו ותלד
 יד לאליפו את-עמלק אלה בני עדה אשת עשו: ואלה בני
 טו רעואל נחת ונרח שמה ומוזה אלה היו בני בשמת אשת
 טז עשו: ואלה היו בני אהליבמה בת-ענה בת-צבצון אשת
 יז עשו ותלד לעשו את-יעיש ואת-יעלם ואת-קרח: אלה
 יח אלופי בני-עשו בני אליפו בכור עשו אלוף תימן אלוף
 יט אומר אלוף צפו אלוף קנו: אלוף קרח אלוף נעתם
 כ אלוף עמלק אלה אלופי אליפו בארץ אדום אלה בני
 כא עדה: ואלה בני רעואל בן-עשו אלוף נחת אלוף נרח

ל, ה' י' יט ק

28 און די טעג פון יצחקן זיינען געווען הונדערט יאר
 און אכצייק יאר. 29 און יצחק איז פארגאנגען און איז
 געשטארבן, און ער איז איינגעזאמלט געווארן צו זיין
 פאלק, אלט און זאט מיט טעג. און עשו און יעקב זיינע
 זיין האבן אים באגראבן.

לו

1 און דאס זיינען די געבורטן פון עשון, דאס איז
 אדום. 2 עשו האט גענומען זיינע ווייבער פון די
 טעכטער פון כנען: עדה די טאכטער פון אילון דעם
 חתני, און אהליבמה די טאכטער פון ענה, די טאכטער
 פון צבצון דעם חתני: 3 און בשמת די טאכטער פון
 ישמעאל, די שוועסטער פון נכיתן. 4 און עדה האט
 עשון געבארן אליפון: און בשמת האט געבארן רעואל;
 5 און אהליבמה האט געבארן יעישן, און יעלמען, און
 קרחן. דאס זיינען די זיין פון עשון, וואס זיינען אים געבארן
 געווארן אין לאנד כנען.

6 און עשו האט גענומען זיינע ווייבער, און זיינע זיין
 און זיינע טעכטער, און אלע נפשות פון זיין הויזגעזינט,
 און זיין פי, און אלע זיינע בהמות, און זיין גאנץ אייגנס וואס
 ער האט אנגעקליבן אין לאנד כנען, און ער איז אוועק
 געגאנגען אין א לאנד, אוועק פון זיין ברודער יעקבן.
 7 ווארום זייער פארמעג איז געווען צו גרויס אויף צו זיצן

באגאנד, און דאס לאנד פון זייער ווינישאפט האט זיי נישט געקענט טראגן פון וועגן זייער פי. 8 האט עשו זיך באזעצט
 אויפן בארג שעיר; עשו דאס איז אדום.

9 און דאס זיינען די געבורטן פון עשו דעם פאטער פון אדום אויפן בארג שעיר. 10 דאס זיינען די נעמען פון
 עשוס זין: אליפו דער זון פון עשוס ווייב עדה, רעואל דער זון פון עשוס ווייב בשמתן. 11 און די זיין פון אליפון
 זיינען געווען: תימן, אומר, צפו, און נעתם, און קנו. 12 און תמנע איז געווען א קעפסווייב פון עשוס זון אליפון, און
 זי האט אליפון געבארן עמלקן. דאס זיינען די זיין פון עשוס ווייב עדה. 13 און דאס זיינען די זיין פון רעואלן: נחת,
 און נרח, שמה, און מוזה. דאס זיינען געווען די זיין פון עשוס ווייב בשמתן. 14 און דאס זיינען געווען די זיין פון עשוס
 ווייב אהליבמה דער טאכטער פון ענה, זי האט עשון געבארן יעישן, און יעלמען, און קרחן.
 15 דאס זיינען די פירשטן פון די קינדער פון עשו: די קינדער פון עשוס בכור אליפון: דער פירשט פון
 תימן, דער פירשט פון אומר, דער פירשט פון צפו, דער פירשט פון קנו, 16 דער פירשט פון קרח, דער פירשט
 פון נעתם, דער פירשט פון עמלק. דאס זיינען די פירשטן פון אליפו אין לאנד אדום. דאס זיינען די קינדער
 פון עדה. 17 און דאס זיינען די קינדער פון עשוס זון רעואלן: דער פירשט פון נחת, דער פירשט פון נרח,

דער פירשט פון שמה, דער פירשט פון מזה. דאָס זיינען די פירשטן פון רעואל אין לאַנד אָדום. דאָס זיינען די קינדער פון עָשׂוּס ווייב בְּשֵׁמֶתָן.¹⁸ און דאָס זיינען די קינדער פון עָשׂוּס ווייב אֶהֱלִיבָמָה: דער פירשט פון יְעוֹשׁ, דער פירשט פון יַעֲלָם, דער פירשט פון קָרַח; דאָס זיינען די פירשטן פון עָשׂוּס ווייב אֶהֱלִיבָמָה דער טאָכטער פון עֵנָה.¹⁹ דאָס זיינען די קינדער פון עָשׂוּ, און דאָס זיינען זייערע פירשטן; דאָס איז אָדום.

²⁰ דאָס זיינען די זין פון שְׁעִיר דַעַם חוֹרִי, די באַ-
 חוינער פון לאַנד: לוֹטָן, און שׁוֹבָל, און צְבֻעוֹן, און עֵנָה.
²¹ און דָשׁוֹן, און אַצָר, און דִישׁוֹן, דאָס זיינען די פירשטן
 פון די חוֹרִים, די קינדער פון שְׁעִיר דַעַם חוֹרִי אין לאַנד אָדום.
²² און די זין פון לוֹטָנֶען זיינען געווען חוֹרִי און הִימָם. און
 לוֹטָנֶס שוועסטער איז געווען תַּמְנֵעַ.²³ און דאָס זיינען די
 זין פון שׁוֹבָל: עֲלֹנָן, און מְנַחֵם, און יַעֲבֹל, שׁוֹפָן, און אוֹנָם.
²⁴ און דאָס זיינען די זין פון צְבֻעוֹנֶען: אֵיָה און עֵנָה. דאָס
 איז דער עֵנָה וואָס האָט געפונען די הייַסע קוואַלן אין דער
 מדבר, ווען ער האָט געפֿיטערט די אייזלען פון זיין
 פאָטער צְבֻעוֹנֶען.²⁵ און דאָס זיינען די קינדער פון עֵנָה:
 דָשׁוֹן, און אֶהֱלִיבָמָה די טאָכטער פון עֵנָה.²⁶ און דאָס
 זיינען די זין פון דָשׁוֹנֶען: חַמְדָּן, און אֲשֶׁבֶן, און יִתְרָן, און
 כָּרָן.²⁷ דאָס זיינען די זין פון אַצָר: בִּלְהָן, און זַעֲנָן, און
 עֲקָן.²⁸ דאָס זיינען די זין פון דִישׁוֹנֶען: עוֹז און אָרָן.

²⁹ דאָס זיינען די פירשטן פון דַעַם חוֹרִי: דער
 פירשט פון לוֹטָן, דער פירשט פון שׁוֹבָל, דער פירשט פון
 צְבֻעוֹן, דער פירשט פון עֵנָה.³⁰ דער פירשט פון דָשׁוֹן, דער פירשט פון אַצָר, דַעַם פירשט פון דִישׁוֹן. דאָס זיינען די פירשטן פון די חוֹרִים, לויט זייערע פירשטן אין לאַנד שְׁעִיר.

³¹ און דאָס זיינען די מלכים וואָס האָבן געקניגט אין לאַנד אָדום, איידער עס האָט געקניגט אַ קיניג ביי די קינדער פון ישראל.³² עס האָט געקניגט אין אָדום בַּלַע דער זון פון בְּעוֹרָן; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען דַגְבָּהּ.³³ איז בַּלַע געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט יוֹבָב דער זון פון וַרְחָן, פון בְּצָרָה.³⁴ איז יוֹבָב גע- שטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט חוּשֵׁם פון לאַנד פון דַעַם חִימָנִי.³⁵ איז חוּשֵׁם געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הַדָד דער זון פון בַדְדָן, וואָס האָט געשלאָגן מְדָן אין פֶּעֶלד פון מוֹאָב; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען עֵינֹת.³⁶ איז הַדָד געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׁמֵלָה פון מִשְׁרָקָה.³⁷ איז שְׁמֵלָה געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׂאוּל פון רְחוֹבוֹת בֵּימֵי טִיך.³⁸ איז שְׂאוּל געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט גע- קניגט בַּעַל-חֲנָן דער זון פון עֲכָבוֹר.³⁹ איז בַּעַל-חֲנָן דער זון פון עֲכָבוֹרן געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הַדָד; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען פְּעוֹ; און דער נאָמען פון זיין ווייב איז געווען מֵהִיטבָּאֵל די טאָכטער פון מֵטְרַד דער טאָכטער פון מִיזְבֵּן.

⁴⁰ און דאָס זיינען די נעמען פון די פירשטן פון עָשׂוּ, לויט זייערע משפחות, לויט זייערע ערטער, מיט זייערע נעמען: דער פירשט פון תַּמְנֵעַ, דער פירשט פון עֲלֹנָה, דער פירשט פון יִתְתָּ, דער פירשט

אֶלּוֹף שְׁמָה אֶלּוֹף מִזָּה אֶלּוֹף רְעוּאֵל בְּאַרְץ אֲדוּם
 אֶלּוֹהֵי בְנֵי בְשֵׁמֶת אֵשֶׁת עֵשָׂו: וְאֶלּוֹהֵי בְנֵי אֶהֱלִיבָמָה אֵשֶׁת
 עֵשָׂו אֶלּוֹף יְעוֹשׁ אֶלּוֹף יַעֲלָם אֶלּוֹף קָרַח אֶלּוֹף אֶהֱלִיבָמָה
 אֶלּוֹהֵי בְנֵי עֵנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו: אֶלּוֹהֵי בְנֵי יְעוֹשׁ וְאֶלּוֹהֵי
 אֶלּוֹהֵיהֶם הוּא אֲדוּם: ׀ אֶלּוֹהֵי בְנֵי-שְׁעִיר הַחֹרִי
 יִשְׁבִּי הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצְבֻעוֹן וְעֵנָה: וְדָשׁוֹן וְאַצָּר
 וְדִישׁוֹן אֶלּוֹהֵי הַחֹרִי בְנֵי שְׁעִיר בְּאַרְץ אֲדוּם: וְהָיוּ
 בְנֵי-לוֹטָן הַחֹרִי וְהִימָם וְנַחֲתָה לֹטָן תַּמְנֵעַ: וְאֶלּוֹהֵי בְנֵי
 שׁוֹבָל עֲלֹנָן וְמְנַחֵם וְיַעֲבֹל שְׁפָן וְאוֹנָם: וְאֶלּוֹהֵי בְנֵי-צְבֻעוֹן
 וְאֵיָה וְעֵנָה הוּא עֵנָה אֲשֶׁר מָצְא אֶת-הַיַּיִסִּים בַּמִּדְבָּר בְּרֹעֵתוֹ
 אֶת-הַחֲמֹרִים לְצְבֻעוֹן אֲבִיו: וְאֶלּוֹהֵי בְנֵי-עֵנָה דָשׁוֹן וְאֶהֱלִיבָמָה
 בְּתִיעֵנָה: וְאֶלּוֹהֵי בְנֵי דִישׁוֹן חַמְדָּן וְאֲשֶׁבֶן וְיִתְרָן וְכָרָן:
 אֶלּוֹהֵי בְנֵי-אַצָּר בִּלְהָן וְעֲוֹז וְעֵנָה: אֶלּוֹהֵי בְנֵי-דִישׁוֹן עוֹז וְאָרָן:
 אֶלּוֹהֵי אֶלּוֹפֵי הַחֹרִי אֶלּוֹף לוֹטָן אֶלּוֹף שׁוֹבָל אֶלּוֹף צְבֻעוֹן
 אֶלּוֹף עֵנָה: אֶלּוֹף דָשׁוֹן אֶלּוֹף אַצָּר אֶלּוֹף דִישׁוֹן אֶלּוֹהֵי
 אֶלּוֹפֵי הַחֹרִי לְאֶלְפֵיהֶם בְּאַרְץ שְׁעִיר: ׀

וְאֶלּוֹהֵי הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם לִפְנֵי מֶלֶךְ-מֶלֶךְ
 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּמְלֹךְ בְּאֲדוּם בַּלַע בְּרֹבְעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ
 דַגְבָּהּ: וַיָּמָת בַּלַע וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בְּרֹבְרָח מִבְּצָרָה:
 וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חוּשֵׁם מֵאַרְץ חִימָנִי: וַיָּמָת
 חוּשֵׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הַדָד בְּרֹבְרָח הַמִּשְׁכָּה אֶת-מִדְבַּר
 בְּשׂוּרָה מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֵינֹת: וַיָּמָת הַדָד וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו לוֹ
 שְׁמֵלָה מִמִּשְׁרָקָה: וַיָּמָת שְׁמֵלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שְׂאוּל
 מִרְחוֹבוֹת הַנֶּדֶר: וַיָּמָת שְׂאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חֲנָן
 בְּעֲכָבוֹר: וַיָּמָת בַּעַל חֲנָן בְּרֹבְכָבוֹר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
 הַדָד וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוֹ וְשֵׁם אֵשֶׁתוֹ מֵהִיטבָּאֵל בְּתִי-מֵטְרַד
 בֵּת מִן וְהָב: וְאֶלּוֹהֵי שְׁמוֹת אֶלּוֹפֵי עֵשָׂו לְמִשְׁפְּחוֹתָם
 לְמַקְמָתָם בְּשֵׁמֹתָם אֶלּוֹף תַּמְנֵעַ אֶלּוֹף עֲלֹנָה אֶלּוֹף יִתְתָּ:

צְבֻעוֹן, דער פירשט פון עֵנָה.³⁰ דער פירשט פון דָשׁוֹן, דער פירשט פון אַצָּר, דַעַם פירשט פון דִישׁוֹן. דאָס זיינען די פירשטן פון די חוֹרִים, לויט זייערע פירשטן אין לאַנד שְׁעִיר.

³¹ און דאָס זיינען די מלכים וואָס האָבן געקניגט אין לאַנד אָדום, איידער עס האָט געקניגט אַ קיניג ביי די קינדער פון ישראל.³² עס האָט געקניגט אין אָדום בַּלַע דער זון פון בְּעוֹרָן; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען דַגְבָּהּ.³³ איז בַּלַע געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט יוֹבָב דער זון פון וַרְחָן, פון בְּצָרָה.³⁴ איז יוֹבָב גע- שטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט חוּשֵׁם פון לאַנד פון דַעַם חִימָנִי.³⁵ איז חוּשֵׁם געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הַדָד דער זון פון בַדְדָן, וואָס האָט געשלאָגן מְדָן אין פֶּעֶלד פון מוֹאָב; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען עֵינֹת.³⁶ איז הַדָד געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׁמֵלָה פון מִשְׁרָקָה.³⁷ איז שְׁמֵלָה געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט שְׂאוּל פון רְחוֹבוֹת בֵּימֵי טִיך.³⁸ איז שְׂאוּל געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט גע- קניגט בַּעַל-חֲנָן דער זון פון עֲכָבוֹר.³⁹ איז בַּעַל-חֲנָן דער זון פון עֲכָבוֹרן געשטאַרבן, און אויף זיין אָרט האָט געקניגט הַדָד; און דער נאָמען פון זיין שטאָט איז געווען פְּעוֹ; און דער נאָמען פון זיין ווייב איז געווען מֵהִיטבָּאֵל די טאָכטער פון מֵטְרַד דער טאָכטער פון מִיזְבֵּן.

⁴⁰ און דאָס זיינען די נעמען פון די פירשטן פון עָשׂוּ, לויט זייערע משפחות, לויט זייערע ערטער, מיט זייערע נעמען: דער פירשט פון תַּמְנֵעַ, דער פירשט פון עֲלֹנָה, דער פירשט פון יִתְתָּ, דער פירשט

צו אים געוואָנט: גיי אַקאַרשט זע אויב פריד איז צו דינע
 ברידער, און פריד צו די שאָף, און ברענג מיר אַן
 ענטפער. און ער האָט אים אַוועקגעשיקט פון דעם טאָל
 פון חברון, און ער איז געקומען קיין שכם. ¹⁵ האָט אים
 געפונען אַ מאַן, ערשט ער בלאַנדזשעט אום אין פעלד;
 און דער מאַן האָט אים געפרעגט, אַווי צו זאָגן: וואָס
 וווכסטו? ¹⁶ האָט ער געוואָנט: מיינע ברידער זיך איך;
 זאָג מיר, איך בעט דיך, וווּ פּיטערן זיי? ¹⁷ האָט דער מאַן
 געוואָנט: זיי האָבן אַוועקגעצויגן פון דאַנען, וואָרום איך
 האָב געהערט ווי זיי זאָגן: לאַמיר גיין קיין דוֹתן. איז יוסף
 געגאַנגען נאָך זיינע ברידער, און ער האָט זיי געפונען אין
 דוֹתן.

¹⁸ און ווי זיי האָבן אים דערזען פון ווייטן, און
 אײדער נאָך ער האָט געזענט צו זיי, האָבן זיי זיך געקליגט
 קעגן אים, אים צו טײטן. ¹⁹ און זיי האָבן געוואָנט אײנער
 צום אַנדערן: אַן קומט דערדאָזיקער בעל-חלומות.
²⁰ און אַצונד, קומט, און לאַמיר אים הרגען, און אים אַרײַנד
 וואַרפן אין אײנער פון די גריבער, און מיר וועלן זאָגן:
 אַ בײזע חיה האָט אים אויפגעגעסן; און מיר וועלן זען
 וואָס וועט ווערן פון זיינע חלומות.

²¹ האָט ראובן דערהערט, און ער האָט אים געזוכט
 מציל צו זיין פון זייער האַנט, און האָט געוואָנט: לאַמיר
 אים ניט נעמען דאָס לעבן. ²² און ראובן האָט צו זיי גע-
 זאָגט: איר זאָלט ניט פאַרגיסן קיין בלוט; וואַרפט אים
 אַרײַן אין יענער גרוב וואָס אין מדבר, אָבער אַ האַנט
 זאָלט איר ניט אויסשטרעקן אויף אים—כדי אים מציל צו
 זיין פון זייער האַנט, אים אומצוקערן צו זיין פּאַטער.

²³ און עס איז געווען, ווי יוסף איז צוגעקומען צו זיינע
 ברידער, אַווי האָבן זיי אויסגעטאָן יוספן זיין העמדל, דאָס

געשטרײפּטע העמדל וואָס אויף אים. ²⁴ און זיי האָבן אים גענומען, און האָבן אים אַרײַנגעוואַרפן אין דער גרוב. און
 די גרוב איז געווען לײדיק, קיין וואַסער איז אין איר ניט געווען.

²⁵ און זיי האָבן זיך געוועזט עסן ברויט. און זיי האָבן אויפגעהויבן זייערע אויגן, און האָבן אַ קוק געטאָן, ערשט
 אַ קאַראַוואַן ישמעאליים קומט אַן פון גלעד, און זייערע קעמלען טראָגן געווייזן און באלזאָם און לאַדאַן וואָס זיי גייען
 אַראָפּנידערן קיין מצרים. ²⁶ האָט יהודה געוואָנט צו זיינע ברידער: וואָס וועט אַרויסקומען, אַז מיר וועלן הרגען
 אונדזער ברודער, און מיר וועלן פאַרדעקן זיין בלוט? ²⁷ קומט, און לאַמיר אים פאַרקויפן צו די ישמעאליים, און
 אונדזער האַנט זאָל ניט זיין אויף אים; וואָרום אונדזער ברודער, אונדזער פלייש איז ער. און זיינע ברידער האָבן צו-
 געהערט. ²⁸ און ווי די מדינישע לייט, די סוחרים, זיינען פאַרבײגעגאַנגען, אַווי האָבן זיי אַרויסגעצויגן און אַרויפגע-
 בראַכט יוספן פון דער גרוב, און זיי האָבן פאַרקויפט יוספן צו די ישמעאליים פאַר צוואַנציק זילבערשטיק; און די האָבן
 אַוועקגעפירט יוספן קיין מצרים.

²⁹ און ראובן האָט זיך אומגעקערט צו דער גרוב, ערשט יוסף איז ניטאָ אין דער גרוב; האָט ער צעריסן זיינע
 קלײדער. ³⁰ און ער האָט זיך אומגעקערט צו זיינע ברידער, און האָט געוואָנט: דער יינגל איז ניטאָ, און איך, וווּ טו
 איך מיך אַהין?

³¹ און זיי האָבן גענומען יוספס העמדל, און האָבן געשאַכטן אַ ציגנבאַק, און האָבן אײנגעטונקט דאָס העמדל אין דעם
 בלוט. ³² און זיי האָבן אַוועקגעשיקט דאָס געשטרײפּטע העמדל, און געלאָזט ברענגען צו זייער פּאַטער, און געלאָזט

אַת־שְׁלוֹם אַחֲדָך וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֵּאֵן תִּשְׁבְּנִי דָבָר וַיִּשְׁלַחְהוּ
 מִמֶּמֶךְ חִבְרוֹן וַיָּבֵא שְׂכָמָה: וַיִּמְצְאוּ אִישׁ וְהָיָה תַעֲרָה
 בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תִּבְקֹשׁ: וַיֹּאמֶר אֹתִי
 אַחֲוִי אֲנִי מִבְּקֹשׁ הִגִּידְהֵנָּה לִי אִיפֹה הֵם רֹעִים: וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ נִסְעוּ מִנֶּה בִּי שְׂמַעְתִּי אֲמַרִים גִּלְכָּה דִתִּינָה וַיִּלְךְ
 יוֹסֵף אַחֲרָי אַחֲוִי וַיִּמְצְאֵם בְּדוֹתָן: וַיֵּרְא אֹתוֹ מִרְחֹק
 וַבִּטְרֵם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַבְּלוּ אֹתוֹ לְחִמּוֹתָיו: וַיֹּאמְרוּ
 אִישׁ אֶל־אֲחֵיו הֵנָּה בָעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזָה בָּא: וַעֲתִדָּה
 לָנוּ וְנִהְרָגוּ וְנִשְׁלַכְדוּ בְּאֶתֶד הַבְּרוֹת וְאִמְרֵנוּ הִיָּה רָעָה
 אֲכַלְתֵּנוּ וְנִרְאָה מִהֲיָהוּ חֲלֹמֵינוּ: וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלְהוּ
 מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נָפְנוּ נַפְשׁ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן אֶל־
 תִּשְׁפֹּכְדֵם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבַּר
 וְךָ אֶל־הַשְּׁלַחֲרֵיבֵי לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשְׁבִּיב
 אֶל־אָבִיו: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֹתֵי
 יוֹסֵף אֶת־כְּתָנָתוֹ אֶת־כַּתְּנֹת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו: וַיִּקְחֵהוּ
 וַיִּשְׁלַכוּ אֹתוֹ הַבְּרָדָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם: וַיִּשְׁבּוּ
 לְאֶבְלֵלָחֶם וַיִּשְׁאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהָיָה אֶרֶת יִשְׁמַעְאֵלִים
 כַּאֲה מוֹלַעַד וְהַמְלֵיכִים וְשָׂאִים נִכְאֹת וְצָרִי וְלֵט הַחֲלָכִים
 לְחֹרֵד מִצְרַיִמָּה: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֲחָיו מַה־בָּצַע בִּי
 נַהְרָג אֶת־אֲחֵינוּ וְכִסְנוּ אֶת־דַּמּוֹ: לָכוּ וְנִמְכְּרוּ לְיִשְׁמַעְאֵלִים
 וְיִדְלוּ אֶל־חֵרֶב־בּוֹ כִּי־אֲחֵינוּ בְּשָׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֲחָיו:
 וַיַּעֲבְרוּ אֲנָשִׁים מִדִּינִים סוֹחְרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף
 מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לְיִשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף
 וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה: וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהָיָה
 אֶת־יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: וַיִּשָּׁב אֶל־אֲחָיו וַיֹּאמֶר
 הִנֵּלד אֵינִי וְאֵנִי אֵנָּה אֲנִי־בָּא: וַיִּקְרוּ אֶת־כְּתָנֹת יוֹסֵף
 וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־כְּתָנֹת בְּדָם: וַיִּשְׁלְחוּ
 אֶת־כְּתָנֹת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאֵנוּ

לג הכר-נא הכתנת בנדך הוא אמילא: ויכרה ויאמר
 לה כתנת בני הנה רעה אכלתו טרף טרף יוסף: ויקרע
 יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על-בני ימים
 לה רבים: ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו וימאן להתנחם
 ויאמר כרארד אל-בני אבל שאלה ננדך אתו אביו:
 לו והמדנים מקרו אתו אל-מצרים לפושפול סרים פרעה
 שר המצרים:
 פ

לח

רב ויהי בעת ההוא ויכר יהודה מאת אחיו ונט ער-איש
 ב ערלמי ושמו חירה: וירא-שם יהודה בת-איש כנעני
 ג ושמו שוע ויקחה נכא אליה: ופתר ותלד בן ויקרא
 ד את-שמו ער: ופתר עוד ותלד בן ויקרא את-שמו אונן:
 ה וחסף עוד ותלד בן ויקרא את-שמו שלה והנה בכניב
 ו בלדתה אתו: ויקח יהודה אשה לער בכורו ושמה
 ז תמר: ויהי ער בכור יהודה רע פועי יהודה וימתו
 ח יהוה: ויאמר יהודה לאונן בא אל-אשת אחיך נכבם
 ט אתה והבם ורע לאחייך: ונרע אונן כי לא לו יהיה
 י הנרע והנה אמילא אל-אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי
 יא נתוררע לאחיו: ונרע פועי יהודה אשר עשה נמת נסר
 אתו: ויאמר יהודה לתמר בלתי שבי אלמנה ביתי
 יב אביך ער-יהודל שלה בני כי אמר פרימות נסדווא
 יג כאחיו ותלד תמר ותשב בית אביה: ורבו הימים ותמת
 יד בת-שוע אשת-יהודה וינחם יהודה ועל על-יוני צאנו
 יו הוא וחירה רעהו העדלמי תמנתה: ויגד לתמר לאמר
 יז הנה תמניך עלה תמנתה לנו צאנו: ותסר בגדי אלמנתה
 מז מעליה ותבסם בצעיף ותתעלף ותשב בפתח עינים אשר
 על-הדרך תמנתה כי ראתה כיר-יהודל שלה והוא לאנתנה
 נז לו לאשה: ויראה יהודה ויחשבה לוונה כי כסתרה

זאגן: דאס האבן מיר געפונען; דערקען אקארשט אויב
 דאס איז דיין זונס העמדל אדער ניט. ³³ האט ער עס
 דערקענט, און ער האט געזאגט: מיין זונס העמדל; א
 ביזע חיה האט אים אויפגעגעסן, פארצוקן פארצוקט
 געווארן איז יוסף. ³⁴ און יעקב האט צעריסן זיינע קלוי-
 דער, און אָנגעטאָן זאק אויף זיינע לענדן, און ער האט
 געטרויערט אויף זיין זון פיל טעג. ³⁵ און אלע זיינע זין
 און אלע זיינע טעכטער זיינען אויפגעשטאנען אים צו
 טרייסטן, אָבער ער האט זיך ניט געוואלט טרייסטן; און
 ער האט געזאגט: פארוואָר, אָן אָבל וועל איך נידערן
 צו מיין זון אין קבר. און זיין פאָטער האט אים באַוויינט.
³⁶ און די מדִינִים האָבן אים פאָרקויפט אין מצרים
 צו פוטיפֿרן, אַ הויפּדינער פון פרעהן, דעם אויבער-
 ליבֿוועכטער.

לח

און עס איז געווען אין יענער צייט, האט יהודה
 אראפגענידערט פון זיינע ברידער, און ער האט
 איינגעקערט צו א מאן פון עדולם, וואס זיין נאמען איז
 געווען חירה. ² און יהודה האט דארטן געזען די טאכטער
 פון א מאן א כנעני, וואס זיין נאמען איז געווען שוע, און
 ער האט זי גענומען, און איז געקומען צו איר. ³ און זי
 איז טראַגעדיק געוואָרן, און האט געבאָרן אַ זון; און ער
 האט גערופן זיין נאָמען ער. ⁴ און זי איז ווידער טראַגע-
 דיק געוואָרן, און האט געבאָרן אַ זון; און זי האט גערופן
 זיין נאָמען אונן. ⁵ און זי האט ווידער געבאָרן אַ זון; און
 זי האט גערופן זיין נאָמען שלה. און ער איז געווען אין
 כניב, אַו זי האט אים געבאָרן.

⁶ און יהודה האט גענומען אַ ווייב פאַר ער זיין בכור,
 וואָס איר נאָמען איז געווען תמר. ⁷ און ער, יהודהס בכור,
 האט אים געטייט. ⁸ האט יהודה געזאָגט צו אונגען: קום צו
 דיין ברודערס ווייב, און באַשווענער זי, און שטעל
 אויף אַ זאָמען נאָך דיין ברודער. ⁹ און אזוי ווי אונן האט
 געוויסט אַז דער זאָמען וועט ניט געהערן צו אים, איז ער
 איז געקומען צו זיין ברודערס ווייב, האט ער אויסגעבראַכט
 צו דער ערד, פּדי ניט צו געבן אַ זאָמען צו זיין ברודער.
¹⁰ איז געווען שלעכט אין די אויגן פון גאָט וואָס ער האט
 געטאָן, און ער האט אים אויך געטייט.
¹¹ האט יהודה געזאָגט צו זיין שנוּר תמרן: זיך אָן
 אלמנה אין דיין פאָטערס הויז, ביז מיין זון שלה וועט
 אויפּוואַקסן; וואָרום ער האט געקלערט: טאָמער וועט ער אויך
 שטאַרבן אזוי ווי זיינע ברידער. איז תמר אַוועקגעגאַנגען,
 און איז געווען אין איר פאָטערס הויז.
¹² האָבן זיך געמערט די טעג, און שוועס טאָכטער, די
 ווייב פון יהודה, איז געשטאַרבן. און אַז יהודה האט זיך
 געהאַט געטרייסט, איז ער אַרויפגעגאַנגען צו די שערער
 פון זיינע שאָף קיין תמנה, ער און זיין גוטער פריינט
 חירה פון עדולם.
¹³ איז אָנגעזאָגט געוואָרן תמרן, אזוי צו זאָגן: זע, דיין
 שווער גייט אַרויף קיין תמנה, צו שערן זיינע שאָף. ¹⁴ האט
 זי אויסגעטאָן אירע אלמנה-קליידער פון זיך, און האט זיך
 פאַרדעקט מיט אַ שלייער, און זיך איינגעוויקלט, און זי
 האט זיך געזעצט ביים איינגאַנג פון עינים, וואָס אויפן
 וועג קיין תמנה; וואָרום זי האט געזען אַז שלה איז
 אויפגעוואַקסן, און זי איז ניט געגעבן געוואָרן צו אים
 פאַר אַ ווייב.
¹⁵ און יהודה האט זי געזען, און ער האט זי גערעכנט
 פאַר אַ זונה, ווייל זי האט פאַרדעקט איר

און ער האט געזען זיין זון פיל טעג. ³⁵ און אלע זיינע זין
 און אלע זיינע טעכטער זיינען אויפגעשטאנען אים צו
 טרייסטן, אָבער ער האט זיך ניט געוואלט טרייסטן; און
 ער האט געזאגט: פארוואָר, אָן אָבל וועל איך נידערן
 צו מיין זון אין קבר. און זיין פאָטער האט אים באַוויינט.
³⁶ און די מדִינִים האָבן אים פאָרקויפט אין מצרים
 צו פוטיפֿרן, אַ הויפּדינער פון פרעהן, דעם אויבער-
 ליבֿוועכטער.

פנים. ¹⁶ האָט ער פאַרקערט צו איר ביים וועג, און האָט געזאָגט: קום, איך בעט דיר, לאַמיר קומען צו דיר; וואָרום ער האָט ניט געווסט אָז זי איז זיין שוור. האָט זי געזאָגט: וואָס וועסטו מיר געבן, אָז דו וועסט קומען צו מיר? ¹⁷ האָט ער געזאָגט: איך וועל שיקן אַ צייגבעקל פון די שאַף. האָט זי געזאָגט: סײַדן וועסט מיר געבן אַ משכון בײַן דו שיקסט. ¹⁸ האָט ער געזאָגט: וואָס פאַר אַ משכון זאָל איך דיר געבן? האָט זי געזאָגט: דיין זיגלרינג, און דיין שוור, און דיין שטעקן וואָס אין דיין האַנט. האָט ער עס איר געגעבן, און ער איז צו איר געקומען, און זי איז טראָגעדיק געוואָרן פון אים. ¹⁹ און זי איז אויפגע־שטאַנען און איז אַוועקגעגאַנגען, און זי האָט אויסגעטאַן פון זיך איר שלײַער, און האָט אָנגעטאַן אירע אַלמנה קליידער.

²⁰ און יהודה האָט געשיקט דאָס צייגבעקל דורך דער האַנט פון זיין גוטן פרינט פון צדולם, כדי אָפצו־נעמען דעם משכון פון דער פרויס האַנט; אָבער ער האָט זי ניט געפונען. ²¹ האָט ער געפרעגט די מענטשן פון איר אָרט, אזוי צו זאָגן: וווּ איז די זונה וואָס איז געווען אין צײַנים ביים וועג? האָבן זיי געזאָגט: דאָ איז ניט געווען קיין זונה. ²² האָט ער זיך אומגעקערט צו יהודה, און האָט געזאָגט: איך האָב זי ניט געפונען. און אויך די מענטשן פון דעם אָרט האָבן געזאָגט: דאָ איז ניט געווען קיין זונה. ²³ האָט יהודה געזאָגט: זאָל זי עס האַלטן פאַר זיך, כדי מיר זאָלן ניט ווערן צו שפּאַט; איך האָב דאָך געשיקט דאָס דאָזיקע ציקעלע, און דו האָסט זי ניט געפונען.

²⁴ און עס איז געווען אין אַרום דרייַ חדשים, איז אָנגעזאָגט געוואָרן יהודה, אזוי צו זאָגן: דיין שוור פֿאַר־האָט יהודה געזאָגט: פירט זי אַרויס, און זאָל זי פאַר־

פניה: ויט אליה אליהררד ויאמר הבה נא אבוא אליך ¹⁶
 כי לא ידע כי כלתו היא ותאמר מדהתהללי כי תבוא
 אלי: ויאמר אנכי אשלח נדריענים מדהצאן ותאמר ¹⁷
 אסתתן ערבון עד שלחך: ויאמר מה הערבון אשר ¹⁸
 אהרלך ותאמר התמד ופתילך ומטף אשר בידך ויתד
 לך ויבא אליה ותהר לו: ותקם ותלך ותסר צעיפה ¹⁹
 מעליה ותלבש בגדי אלמנותיה: וישלח יהודה את נדרי ²⁰
 הענים ביד רעהו הערלמי לקחת הערבון מיד האשה
 ולא מצאה: וישאל את אנשי מקמה לאמר איה הקדשה ²¹
 הוא בעינים עליהררד ויאמרו לא יהיתה בנה קדשה:
 וישב אל יהודה ויאמר לא מצאתיה וגם אנשי המקום ²²
 אמרו לא יהיתה בנה קדשה: ויאמר יהודה תקחילך ²³
 פן נהנה לבו הנה שלחתי הנדי הזה ואתה לא מצאתיה:
 והיו במשלוש חדשים ויגר ליהודה לאמר ונתה תמר ²⁴
 פלתי וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאה
 ותשרף: הוא מצאת והיא שלחה אלחמיה לאמר ²⁵
 לאיש אשר־אלה לו אנכי הרה ותאמר הכרנא למי
 הרחמת והפתילים והמטה האלה: ויכר יהודה ויאמר ²⁶
 צדקה ממני כיעלמן לא ינתתה לשלה בני ולא יספ
 עוד לדעתה: והיו בעת לדתה והנה תאמין בכמתה: ²⁷
 והיו בלדתה וימךד ותקח המולדת ותקשר על־ידו ²⁸
 שני לאמר זה יצא ראשנה: והיו במשיב ידו והנה יצא ²⁹
 אחיו ותאמר מה־פראצת עלך פרוץ ויקרא שמו פרוץ:
 ואחר יצא אחיו אשר על־ידו השני ויקרא שמו זרח: ³⁰ ל

ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סלים פרעה שר ³¹
 הטבחים איש מצרי מיד השמעאלים אשר הורדהו
 שמה: ויהי יהודה אתיוסף והיו איש מצליח ויהי בבית ³²
 האָט מנה געווען, און אָט איז זי אויך טראָגעדיק פון זנות.
 ברענט ווערן.

²⁵ ווי זי איז אַרויסגעפירט געוואָרן, אזוי האָט זי געשיקט זאָגן צו איר שווער: פון דעם מאַן וואָס די־דאָזיקע גע־
 הערן צו אים, בין איך טראָגעדיק. און זי האָט געזאָגט: דערקען אַקאַרשט וועמעס איז דערדאָזיקער זיגלרינג, און די
 שוורן, און דער שטעקן? ²⁶ האָט יהודה דערקענט, און ער האָט געזאָגט: זי איז גערעכטער פון מיר, דערפאַר וויל
 איך האָב זי ניט געגעבן צו מיין זון שלהן. אָבער ער האָט מער ווידער ניט פאַרקערט מיט איר.
²⁷ און עס איז געווען אין דער צייט פון איר געבערן, ערשט אַ צווילינג איז אין איר ליב. ²⁸ און עס איז געווען,
 אָז זי האָט געבאַרן, האָט אײנער אַרויסגעשטעקט זיין האַנט, און די הייבן האָט גענומען און האָט אָנגעבונדן אָן זיין האַנט
 אַ רויטן פּאַדים, אזוי צו זאָגן: דערדאָזיקער איז אַרויסגעקומען צוערשט. ²⁹ און עס איז געווען, ווי ער ציט צוריק זיין
 האַנט, ערשט זיין ברודער איז אַרויסגעקומען; האָט זי געזאָגט: וואָס האָסטו זיך געריסן מיט אַזאַ רײסענישאַ? און מע
 האָט גערופן זיין נאָמען פּרוץ. ³⁰ און דערנאָך איז אַרויסגעקומען זיין ברודער, וואָס אויף זיין האַנט איז געווען דער
 רויטער פּאַדים; און מע האָט גערופן זיין נאָמען זרח.

לט

¹ און יוסף איז אַראָפּגענידערט געוואָרן קיין מצרים, און פוטיפר, אַ הויפּדינער פון פּרעהן, דער אויבערלעבבוועכ־
 טער, אַ מצרישער מאַן, האָט אים אָפּגעקויפט פון דער האַנט פון די ישמעאליים וואָס האָבן אים אַהין אַראָפּ־
 גענידערט. ² און גאָט איז געווען מיט יוספן, און ער איז געווען אַ באַגליקטער מענטש; און ער איז געווען אין הויז פון
 פּרוץ. ³ וונאוויפּאָנג, רויטקייט.

א אֲדַנְיָ הַמְצַרִּי: וַיֵּרָא אֲדַנְיָ כִּי יְהוָה אֱתוֹ וְכָל אֲשֶׁר-
ד הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַעֲלִים בְּיָדוֹ: וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו
ה וַיִּשְׂרַת אֵתוֹ וַיַּפְקְדֵהוּ עַל-בֵּיתוֹ וְכָל-יִשְׂרָאֵל נָתַן בְּיָדוֹ:
ו וְהָיָה מֵאֵל הַפְּקִיד אֱתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל-אֲשֶׁר יִשְׁלַח וַיִּבְרַךְ
ז יְהוָה אֶת-בֵּית הַמְצַרִּי בְּגַלְל יוֹסֵף וְהָיָה בְּרַבַּת הַיְהוּדָה
ח בְּכָל-אֲשֶׁר יִשְׁלַח בְּבֵית וּבְשָׂדֵה: וַיַּעֲזֹב כָּל-אֲשֶׁר-לָדוּ בְּיַד
ט יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אֵתוֹ מֵאִמְרָה כִּי אִם-הִלָּחֵם אֲשֶׁר-הוּא
י אֵיכָל וְהָיָה יוֹסֵף יִפְהֶה-הָאָרֶץ וַיִּפֶּה מְרָאָה: וַיְהִי אִתֵּר
יא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אִשְׁת-אֲדַנְיָ אֶת-עֵינֶיהָ אֶל-יוֹסֵף
יב וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אֶל-אִשְׁת אֲדַנְיָ הֵן
יג אֲדַנְיָ לֹא-יָדַע אֵתִי מִהַדְּבָרִית וְכָל אֲשֶׁר-יִשְׁלַח נָתַן בְּיָדִי:
יד אֵינְנִי גֹדֵל בְּבֵית הַיְהוּדָה מִמֶּנִּי וְלֹא-חָשַׁךְ מִמֶּנִּי מֵאִמְרָה
טו כִּי אִם-אֹתוֹךְ בְּאֲשֶׁר אֶתְדַאֲשֶׁתוּ וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדוֹלָה
טז הַזֹּאת וְחָטָאתִי לְאֱלֹהִים: וְהָיָה כְּדַבְּרָה אֶל-יוֹסֵף יוֹסֵף
יז וְלֹא-שָׁמַע אֵלֶיהָ לְשִׁכְבַּת אֵלֶיהָ לְדָרוֹת עִמָּה: וְהָיָה בַּחֲנוּם
יח הַיְהוּדָה וַיִּבֶא הַבְּיֹתָה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי
יט הַבְּיֹתָה שָׁם בְּבֵיתוֹ: וַתַּחַפְּשֵׁהוּ בְּבִגְדוֹ לְאֹמֶר שִׁכְבָה עִמִּי
כ וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּגַּם וַיֵּצֵא הַחֻצָּה: וְהָיָה כִּרְאוּתָהּ
כא כִּי-יַעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּגַּם הַחֻצָּה: וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵיתָהּ
כב וַתֹּאמֶר לָהֶם לְאֹמֶר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לַחֲזֹק
כג בָּנוּ בָּא אֵלַי לְשִׁכְבַּת עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל: וְהָיָה כַּשְּׁמַעוּ
כד כִּי-הִרְמִיתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיִּגַּם
כה הַחֻצָּה: וַתִּנְחַן בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ עַד-בּוֹא אֲדַנְיָ אֶל-בֵּיתוֹ:
כו וַתִּדְבַּר אֵלָיו בְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה לְאֹמֶר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד
כז הָעִבְרִי אֲשֶׁר-הִבְאֵת לָנוּ לַחֲזֹק כִּי: וְהָיָה כַּהֲרִמִּי קוֹלִי
כח וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיִּגַּם הַחֻצָּה: וְהָיָה כַּשְּׁמַעַ
כט אֲדַנְיָ אֶת-דְּבָרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְרָה אֵלָיו לְאֹמֶר בְּדַבְּרִים
ל הָאֵלֶּה עֲשֶׂה לִּי עֲבָדָךְ וַיַּחֲר אָפִי: וַיִּקַּח אֲדַנְיָ יוֹסֵף אֱתוֹ

זיין האָר דעם מצרי. ³ און זיין האָר האָט געווען, און גאָט
אזי מיט אים, און אַלץ וואָס ער טוט, באַגליקט גאָט אין
זיין האַנט; ⁴ האָט יוסף געפונען חן אין זיינע אויגן, און
ער האָט אים באַדינט. און ער האָט אים אויפגעזעצט
איבער זיין הויז, און אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, האָט ער
איבערגעגעבן אין זיין האַנט. ⁵ און עס איז געווען, פון
זינט ער האָט אים אויפגעזעצט איבער זיין הויז, און איבער
אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, האָט גאָט געבענטשט דעם
מצרים הויז פון יוספס וועגן, און אַ ברכה פון גאָט איז
געווען אויף אַלץ וואָס ער האָט געהאַט אין הויז און אין
פעלד. ⁶ האָט ער איבערגעלאָזן אַלץ וואָס ער האָט
געהאַט אין יוספס האַנט, און ער האָט לעבן אים ניט גע-
וויסט פון קיין זאַך, אַחוץ דעם ברויט וואָס ער האָט
געגעסן. און יוסף איז געווען שיין אויפן געשטאַלט, און
שיין אויפן פנים.

⁷ און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט
זיין האָרס ווייב אויפגעהויבן אירע אויגן אויף יוספס, און
זי האָט געזאָגט: ליג מיט מיר. ⁸ האָט ער ניט געוואָלט,
און ער האָט געזאָגט צו זיין האָרס ווייב: זע, מיין האָר
ווייס ניט לעבן מיר וואָס אין הויז טוט זיך, און אַלץ וואָס
ער האָט, האָט ער איבערגעגעבן אין מיין האַנט. ⁹ ער
איז אין דעמדאָזיקן הויז ניט גרעסער פון מיר, און ער
האָט ניט פאַרמיטן פון מיר קיין זאַך, נאָר בלויז דיך, ווייל
דו ביסט זיין ווייב. היינט ווי קען איך טאָן דאָסדאָזיקע
גרויסע ביזו, און זינדיקן צו גאָט?

¹⁰ און עס איז געווען, און זי האָט גערעדט צו יוספסן
טאָג פאַר טאָג, און ער האָט ניט צוגעהערט צו איר, צו
ליגן מיט איר, צו זיין מיט איר, ¹¹ איז, איין טאָג ווען ער
מענטש פון די הויזלייט איז דאָרטן גיט געווען אין הויז. ¹² האָט זי אים אָנגעכאַפט פאַר זיין קלייד, אַזוי צו זאָגן: ליג
מיט מיר. האָט ער איבערגעלאָזן זיין קלייד אין איר האַנט, און איז אַנטלאָפן און אַרויס דרויסן. ¹³ און עס איז געווען,
ווי זי האָט געווען, און ער האָט איבערגעלאָזן זיין קלייד אין איר האַנט, און איז אַנטלאָפן דרויסן. ¹⁴ אַזוי האָט זי גערופֿן
צו אירע הויזלייט, און האָט צו זיי געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: זעט, מע האָט אונדז געבראַכט אַ מאָן אַ עבֿרי, צו מאַכן גע-
שפּעט פון אונדז; ער איז געקומען צו מיר צו ליגן מיט מיר, און איך האָב גערופֿן אויף אַ הויכן קול. ¹⁵ איז, ווי ער האָט
געהערט, און איך האָב אויפגעהויבן מיין קול און האָב גערופֿן, אַזוי האָט ער איבערגעלאָזן זיין קלייד ביי מיר, און איז
אַנטלאָפן און אַרויס דרויסן.

¹⁶ און זי האָט אַוועקגעלייגט זיין קלייד ביי זיך, ביז זיין האָר איז געקומען אַהיים. ¹⁷ און זי האָט גערעדט צו אים
אַזוי ווי די דאָזיקע ווערטער, אַזוי צו זאָגן: דער קנעכט דער עבֿרי וואָס דו האָסט אונדז געבראַכט, איז געקומען צו מיר
צו לימאָכן געשפּעט פון מיר. ¹⁸ און עס איז געווען, ווי איך האָב אויפגעהויבן מיין קול און האָב גערופֿן, אַזוי האָט ער
איבערגעלאָזן זיין קלייד ביי מיר, און איז אַנטלאָפן דרויסן.

¹⁹ און עס איז געווען, ווי זיין האָר האָט געהערט די ווערטער פון זיין ווייב, וואָס זי האָט צו אים גערעדט, אַזוי צו
זאָגן: אַוועלכע זאָכן האָט געטאָן צו מיר דיין קנעכט, האָט זיין צאָרן געגרימט. ²⁰ און יוספס האָר האָט אים גענומען,

¹⁶ און זי האָט אַוועקגעלייגט זיין קלייד ביי זיך, ביז זיין האָר איז געקומען אַהיים. ¹⁷ און זי האָט גערעדט צו אים
אַזוי ווי די דאָזיקע ווערטער, אַזוי צו זאָגן: דער קנעכט דער עבֿרי וואָס דו האָסט אונדז געבראַכט, איז געקומען צו מיר
צו לימאָכן געשפּעט פון מיר. ¹⁸ און עס איז געווען, ווי איך האָב אויפגעהויבן מיין קול און האָב גערופֿן, אַזוי האָט ער
איבערגעלאָזן זיין קלייד ביי מיר, און איז אַנטלאָפן דרויסן.

¹⁹ און עס איז געווען, ווי זיין האָר האָט געהערט די ווערטער פון זיין ווייב, וואָס זי האָט צו אים גערעדט, אַזוי צו
זאָגן: אַוועלכע זאָכן האָט געטאָן צו מיר דיין קנעכט, האָט זיין צאָרן געגרימט. ²⁰ און יוספס האָר האָט אים גענומען,

און האָט אים אַרײַנגעזעצט אין געפענקעניש, אין דעם אָרט וווּ דעם מלכס געפאַנגענע זײַנען אײַנגעשפּאַרט; און ער איז דאָרטן געווען אין געפענקעניש.

²¹ און גאָט איז געווען מיט יוספּן, און ער האָט געזײַגט צו אים גענאָד, און אים געגעבן חן אין די אויגן פון דעם האָר פון געפענקעניש. ²² אין דער האָר פון געפענקעניש האָט איבערגעגעבן אויף דער האַנט פון יוספּן אַלע געפאַנגענע וואָס אין געפענקעניש; און אַלץ וואָס מע האָט דאָרטן געטאָן, האָט ער אויפגעטאָן. ²³ דער האָר פון געפענקעניש האָט ניט נאָכגעקוקט קײן שום זאך אונטער זײַן האַנט, ווייל גאָט איז געווען מיט אים, און וואָס ער האָט געטאָן, האָט גאָט באַגליקט.

מ ¹ און עס איז געווען נאָך דידאָויקע געשעענישן, האָט דער טראַנקמײסטער פון דעם מלך פון מצרים, און דער בעקער, זיך פאַרוינדיקט אַקעגן זײַער האָר, דעם מלך פון מצרים. ² און פּרעה האָט געצערנט אויף זײַנע צוויי הויפּדינער, אויף דעם אויבערטראַנקמײסטער און אויף דעם אויבערבעקער. ³ און ער האָט זי אַרײַנגעזעצט אין דער וואַך פון דעם אויבערלייבנעכטערס הויז, אין געפענקעניש, אין דעם אָרט וואָס יוסף איז דאָרטן געווען אײַנגעשפּאַרט. ⁴ און דער אויבערלייבנעכטער האָט געשטעלט יוספּן לעבן זײ, און ער האָט זי באַדינט; און זײ זײַנען געווען אַ צײט אין וואַך.

⁵ האָט זיך בײַדן געחלומט אַ חלום אין אײַן נאַכט, איטלעכן זײַן חלום, איטלעכן לויט דעם פּיתרון פון זײַן חלום— דעם טראַנקמײסטער און דעם בעקער פון דעם מלך פון מצרים, וואָס זײַנען געווען אײַנגעשפּאַרט אין געפענקעניש. ⁶ און יוסף איז געקומען צו זײ אין דער פּרי, און האָט זי אָנגעקוקט, ערשט זײ זײַנען צעטראַגן. ⁷ האָט ער געפרעגט די הויפּדינער פון פּרעה וואָס מיט אים אין דער וואַך פון זײַן האָרס הויז, אַווי צו זאָגן: פאַרוואָס זײַנען אײַערע פּנימער היינט פאַרערנערט? ⁸ האָבן זײ צו אים געזאָגט: אונדז האָט זיך געחלומט אַ חלום, און ניטאָ ווער זאָל אים פּותר זײַן. האָט יוסף צו זײ געזאָגט: פּיתרונים זײַנען דאָך פון גאָט; דערצײלט מיר, איך בעט אײך. ⁹ האָט דער אויבערטראַנקמײסטער דערצײלט זײַן חלום צו יוספּן, און ער האָט צו אים געזאָגט: מיר חלומט זיך, ערשט פאַר מיר איז אַ וויינשטאָק, ¹⁰ און אויפן וויינשטאָק דריי צווייגן; און ווי ער בליט, איז אויפגעגאַנגען זײַן בליעכץ, האָבן זײַנע הענגלעך געצײטיקט וויינטרויבן. ¹¹ און פּרעהס בעכער איז געווען אין מײן האַנט; האָבן איך גענומען די וויינטרויבן, און האָבן זײ אויסגעקוועטשט אין פּרעהס בעכער, און דערלאַנגט דעם בעכער אין פּרעהס האַנט. ¹² האָט יוסף צו אים געזאָגט: דאָס איז דער פּיתרון דערפּון: די דריי צווייגן דאָס זײַנען דריי טעג. ¹³ אין דריי טעג אַרום וועט פּרעה אויפנעמען דײַן קאַפּ, און וועט דיך אומקערן אויף דײַן שטאַנד, און

וּתְהִי־בֵית־אֱלֹהִים הַסֵּהר מְקוֹם אֲשֶׁר־אֶסְרֶיךָ הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וְהִישִׁים בְּבֵית הַסֵּהר: וַיְהִי יְדוּה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו כַּאֲסוּרִים וַיִּתֵּן הֵנוּ בְּעֵיני שַׂר־בֵּית־הַסֵּהר: וַיִּתֵּן שַׂר־בֵּית־הַסֵּהר בְּיַד־יוֹסֵף אֶת כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֵּהר וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר עֲשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: אֵין שַׂר־בֵּית־הַסֵּהר רָאָה אֶת־כָּל־מַאֲמָה בְּיַדוֹ כֹּאֲשֶׁר יְהוָה אֱתוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מִצְלִיחַ: פ

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲטָא מֶשְׁקָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם כַּאֲסוּרִים לְאֲדֹנָיָם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם: וַיִּקְצַף פּרעה עַל שַׂר־בֵּית־הַסֵּהר עַל שֶׁר־הַמִּשְׁקִים וְעַל שַׂר־הָאֹפִים: וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית־שַׂר־הַמִּשְׁקִים אֶל־בֵּית־הַסֵּהר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֲסוּר־שָׁם: וַיִּפְקֹד שַׂר־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁרַת אֹתָם וַיְהִי יָמִים בְּמִשְׁמַר: וַיַּחֲלֹמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אַחַד אִישׁ בְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹ הַמִּשְׁקָה וְהָאֹפִי אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית־הַסֵּהר: וַיָּבֵא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בְּבִקְרָה וַיִּרְא אֹתָם וְהִנֵּם זָעִפִּים: וַיִּשְׂאֵל אֶת־סְרִיסֵי פּרעה אֲשֶׁר אֱתוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית־אֲדֹנָיו: לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חֲלַמְנוּ וּפְתָר אֵין אֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף הֲלוֹא לְאֲלֹהִים פְּתַרְנִים סִפְרָנָא לִי: וַיִּסְפֹּר שְׂרֵי־הַמִּשְׁקִים אֶת־חֲלוֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֲלוֹמֵי וְהִנְדַּגְנָן לְפָנֵי: וּבְגִפְן שְׁלֹשָׁה שָׁרְיָנִים וְהוּא כְּפַרְחַת עֲלֵתָה נִצָּה הַבְּשִׁילוֹ אֲשֶׁכְּלַתְּהָ עֲנָבִים: וְכֹס פּרעה בְּיַדוֹ וַאֲקַח אֶת־הָעֲנָבִים וְאֲשַׁחֲטֵם אֹתָם אֶל־כּוֹס פּרעה וְאֶתֵּן אֶת־הַכּוֹס עַל־רֵגְלֵךְ פּרעה: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פְּתַרְנֵי שְׁלֹשַׁת הַשָּׁרְיָנִים שְׁלֹשַׁת יָמִים יִבְרַחֶם: בְּעוֹד וְשְׁלֹשַׁת יָמִים יִשָּׂא פּרעה אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִשְׁכַּבֶּה י

ט, כ' אסיר ק

על־בנגד ונתת כֹּס־פְּרֵעָה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הַרְאִשׁוֹן אֲשֶׁר
 יד הָיִית מִשְׁקֵהוּ: כִּי אִסְרוּבְרַתְנִי אֶחָד בְּאִשְׁר יִטֵּב לְךָ
 וְעִשִׂיתָ־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהוֹבְרַתְנִי אֶל־פְּרֵעָה וְהוֹצֵאתְנִי
 טו מִן־הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי־נֹגֵב נֹגְבֹתִי מֵאֶרֶץ הַעֲבָרִים וְנִסְפַּח
 טז לֹא־עִשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בְּבוֹר: וַיֵּרָא שְׂרֵי־הָאֲפִים
 ז' כִּי טוֹב פְּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אֶת־אֵלֵי בְּחֻלּוֹמוֹ וְהִנֵּה
 י"י שְׁלֹשָׁה סֵלִי חֲרִי עַל־רֵאשִׁי: וּבִסֵּל הַעֲלִיֹן מִכָּל מֵאֵל
 פְּרֵעָה מַעֲשֵׂה אִפְהָ וְהַעֲוֶף אֶכֶל אֲתֶם מִן־הַסֵּל מֵעַל
 י"ח רֵאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פְּתָרֵנִי שְׁלֹשַׁת הַסֵּלִים
 י"ט שְׁלֹשַׁת יָמִים הֵם: בְּעִזֹר וְשְׁלֹשַׁת יָמִים יִשָּׂא פְרֵעָה אֶת־
 רֵאשֶׁךְ מֵעֲלֶיךָ וְתִלָּה אֹתְךָ עַל־עֵץ וְאֶכֶל הָעֵוֶף אֶת־
 כ"פ בְּשָׂרְךָ מֵעֲלֶיךָ: וַיְהִי וַיְהִי־וּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְחַת אֶת־
 פְּרֵעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל־עַבְדָּיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֵאשׁוֹ שֶׁר
 כ"א הַמִּשְׁקִים וְאֶת־רֵאשׁוֹ שֶׁר הָאֲפִים בְּתוֹךְ עַבְדָּיו: וַיִּשָּׂב
 אֶת־שֶׁר הַמִּשְׁקִים עַל־מִשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פְּרֵעָה:
 כ"ב וְאֵת שֶׁר הָאֲפִים תִּלָּה בְּאִשְׁר פְּתָר לָהֶם יוֹסֵף: וְלֹא־זָכַר
 שְׂרֵי־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ: פ

וועסט דערלאנגען פֿרעהס בעכער אין זיין האַנט, לויטן פֿריערדיקן שטייגער, ווען דו ביסט געווען זיין טראַנק מייסטער. ¹⁴ אָבער זאָלסט מיך געדענקען ביי זיך, און דיר וועט גוט זיין, און זאָלסט טאָן, איך בעט דיך, אַ חסד מיט מיר, און מיך דערמאָנען פֿאַר פֿרעהן, און מיך אַרויס־ציען פֿון דעמדאָזיקן הויז. ¹⁶ וואָרום גענבעט בין איך גענבעט געוואָרן פֿון לאַנד פֿון די עברים; און דאָ אויך האָב איך קיין זאך נישט געטאָן, וואָס מע האָט מיך אַרײַב געזעצט אין תּפֿיסה.

¹⁶ האָט דער אויבערבעקער געזען און ער האָט צום גוטן פֿותר געווען, און ער האָט געזאָגט צו יוספֿן: מיר אויך האָט זיך געחלומט, ערשט דרײַ געפֿלאַכטענע קערב זיינען אויף מײַן קאָפּ; ¹⁷ און אין דעם אויבערשטן קאַרב איז פֿון אַלערלײַ עסנוואַרג פֿאַר פֿרעהן, געבעקזאכן, און די פּוילען עסן זיי פֿון דעם קאַרב איבער מײַן קאָפּ. ¹⁸ האָט יוסף געענטפֿערט און האָט געזאָגט: דאָס איז

דער פֿיתרון דערפֿון: די דרײַ קערב דאָס זיינען דרײַ טעג. ¹⁸ אין דרײַ טעג אַרום וועט פֿרעה אַראָפֿנעמען דײַן קאָפּ פֿון דיר, און וועט דיך אויפהענגען אויף אַ בויִם, און די פּוילען וועלן עסן דײַן פֿלייש פֿון דיר. ²⁰ און עס איז געווען אויפֿן דריטן טאָג, אין פֿרעהס געבורטסטאָג, האָט ער געמאַכט אַ מאָלצײט פֿאַר אַלע זיינע קנעכט, און האָט אויפֿגענומען דעם קאָפּ פֿון דעם אויבערטראַנקמייסטער, און דעם קאָפּ פֿון דעם אויבערבעקער, צווישן זיינע קנעכט. ²¹ און ער האָט אומגעקערט דעם אויבערטראַנקמייסטער צו זיין טראַנקמייסטערשאַפֿט; און ער האָט דערלאַנגט דעם בעכער אין פֿרעהס האַנט. ²² און דעם אויבערבעקער האָט ער אויפֿגעהאַנגען, אזוי ווי יוסף האָט זיי פֿותר געווען. ²³ אָבער דער אויבערטראַנקמייסטער האָט נישט געדאַכט אָן יוספֿן, און האָט אים פֿאַרגעסן.

מ ק ז

א וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַת־יָמִים וּפְרֵעָה חָלַם וְהִנֵּה עִמָּד־עַל־
 ב הַיָּאֵר: וְהִנֵּה מִן־הַיָּאֵר עֹלֹת שֶׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מֵרֵאֶה
 ג וּבְרִיאַת בָּשָׂר וְתַרְעִינָה בָּאָחוּ: וְהִנֵּה שֶׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת
 ד עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיָּאֵר רַעוֹת מֵרֵאֶה וְדָקוֹת בָּשָׂר
 וְתַעֲמֻדָּנָה אֲצֵל הַפְּרוֹת עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר: וְהַאֲבִלָּה הַפְּרוֹת
 ה רַעוֹת הַמֵּרֵאֶה וְדָקוֹת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפְּרוֹת יְפוֹת
 וְהַמֵּרֵאֶה וְהַבְּרִיאַת וַיִּקַּח פְּרֵעָה: וַיִּשָּׂן וַיְחַלֵּם שְׁנַת
 וְהִנֵּה וְשֶׁבַע שִׁבְלִים עֹלֹת פִּקְנָה אֶחָד בְּרִיאַת וְטוֹבוֹת:

מ, טו' סלע סא, ה' קמז סד

מא ¹ און עס איז געווען צום סוף פֿון צוויי יאָר צײַט, האָט זיך פֿרעהן געחלומט, ערשט ער שטייט ביים טײַך. ² און אָט גײַען אַרויף פֿון טײַך זיבן קי, שײַן אויפֿן אויסזען און פעט אויפֿן לײב; און זיי האָבן זיך געפֿיטערט אין דעם טײַכגראָוו. ³ און אָט גײַען אַרויף נאָך זיי פֿון טײַך זיבן אַנדערע קי, מיאוס אויפֿן אויסזען, און מאָגער אויפֿן לײב; און זיי האָבן זיך געשטעלט לעבן יענע קי ביים ברעג טײַך. ⁴ און די מיאוסע אויפֿן אויסזען און מאָגער לײַביקע קי האָבן אויפֿגעגעסן די זיבן שײַנע אויפֿן אויסזען און פֿעטע קי. און פֿרעה האָט זיך אויפֿגעכאַפֿט. ⁵ און ער איז אַיינגעשלאָפֿן, און אים האָט זיך געחלומט אַ צווייט מאָל, ערשט זיבן זאַנגען גײַען־אויף אויף אײַן שטענגל

געזונטע און גוטע. ⁹ און אָט שפּראַצן אַרויס נאָך זיי זיבן זאָגען דינע און פאַרברענטע פון מזרח־זייט. ¹⁰ און די דינע זאָגען האָבן אַיינגעשלונגען די זיבן געזונטע און פולע זאָגען. און פּרעה האָט זיך אויפגעכאַפּט, ערשט עס איז אַ חלום.

¹¹ און עס איז געווען אין דער פרי, איז זיין געמיט געווען צערודערט, און ער האָט געשיקט און גערופן אַלע חרטומים פון מצרים, און אַלע אירע חכמים; און פּרעה האָט זיי דערציילט זיינע חלומות, אָבער קיינער האָט זיי ניט געקענט פּוֹתֵר זיין פאַר פּרעהן.

¹² האָט דער אויבערטראַנקמייסטער גערעדט צו פּרעהן, אזוי צו זאָגן: מיינע זינד מוז איך היינט דערמאַנען. ¹³ פּרעה האָט געצערנט אויף זיינע קנעכט, און האָט מיך אַרײַנגעזעצט אין דער וואַך פון דעם אויבערלעבבוועכ־טערס הויז, מיך און דעם אויבערבעקער. ¹⁴ האָט זיך אונדו געחלומט אַ חלום אין איין נאַכט, מיר און אים; איטלעכן לויט דעם פּיתרון פון זיין חלום האָט זיך אונדו געחלומט. ¹⁵ און דאָרטן איז מיט אונדו געווען אַ עבריי־שער יונג, אַ קנעכט פון דעם אויבערלעבבוועכטער, האָבן מיר אים דערציילט, און ער האָט אונדו פּוֹתֵר געווען אונדווערע חלומות; איטלעכן לויט זיין חלום האָט ער פּוֹתֵר געווען. ¹⁶ און עס איז געווען, אזוי ווי ער האָט אונדו פּוֹתֵר געווען, אזוי איז געשען: מיך האָט מען אומגעקערט אויף מיין שטאַנד, און אים האָט מען אויפגעזאָגען.

¹⁷ האָט פּרעה געשיקט און גערופן יוספּן, און מע האָט אים אויף גיך אַרויסגענומען פון תּפּיסה. און ער האָט זיך אָפּגעזאַלט, און האָט איבערגעביטן זיינע קליידער, און איז געקומען צו פּרעהן.

¹⁸ האָט פּרעה געזאָגט צו יוספּן: מיר האָט זיך געחלומט אַ חלום, און ניטאָ ווער זאָל אים פּוֹתֵר זיין; און איך האָב געהערט זאָגן אויף דיר, אַז דו פאַרשטייסט אַ חלום, אים פּוֹתֵר צו זיין.

¹⁹ האָט יוסף געענטפּערט פּרעהן, אזוי צו זאָגן: ניט איך, גאָט וועט באַשיידן דעם פּריד פון פּרעהן.

²⁰ האָט פּרעה געזאָגט צו יוספּן: מיר חלומט זיך, ערשט איך שטיי ביים ברעג טייך. ²¹ און אָט גייען אַרויף פון טייך זיבן קי, פעט אויפן לייב און שיין אויפן געשטאַלט; און זיי האָבן זיך געפּיטערט אין גראָו. ²² און אָט גייען אַרויף נאָך זיי זיבן אנדערע קי, אַרים און זייער מיאוס אויפן געשטאַלט און דאָר אויפן לייב, וואָס אין גאַנצן לאַנד מצרים האָב איך ניט געזען זייער גלייכן אין מיאוסקייט. ²³ און די דאָרע און מיאוסע קי האָבן אויפגעזעסן די ערשטע זיבן פעטע קי. ²⁴ און זיי זיינען אַריין אין זיי, און עס איז ניט געווען קענטיק אַז זיי זיינען אין זיי אַריין, און זייער אויסזען איז געווען אזוי מיאוס ווי אין אָנהייב. און איך האָב זיך אויפגעכאַפּט. ²⁵ און איך האָב געזען אין מיין חלום, ערשט זיבן זאָגען גייען אויף אַיין שטענגל, פולע און גוטע. ²⁶ און אָט שפּראַצן אַרויס נאָך זיי זיבן זאָגען אַיינגעטריקנטע, דינע, פאַרברענטע פון מזרח־זייט. ²⁷ און די דינע זאָגען האָבן אַיינגעשלונגען די זיבן גוטע זאָגען. האָב איך

והנה שבע שבטים יקרות ושדופות קדים צמחות אחריהן: ותבלענה השבטים הדקות את שבע השבטים הבריות: והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום: והיו כבקר ותפעם והיו וישלח ויקרא את־כל־חרטמי מצרים ואת־כל־חכמיה ויספר פרעה להם את־חלמו ואין־פותר איתם לפרעה: וידבר שר המשקים את־פרעה לאמר את־יְהוָה חטאי אני מזכיר היום: פרעה קצף עלי־עבדיו והתן אתי במשמר בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים: ונתלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון יא חלמו חלמני: ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים יב ונספרלו ויפתרלנו את־חלמתינו איש בחלמו פתר: ויהי כאשר פתרלנו כן הנה אתי השיב עלי־בני ואתו י תלה: וישלח פרעה ויקרא את־יוסף וירצהו מן־הבור יד וישלח ויחלף שמלתיו ויבא אל־פרעה: ויאמר פרעה שני אל־יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו: ויען יוסף את־י פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את־שלום פרעה: וידבר פרעה אל־יוסף בחלמי הנני עמד על־שפת הניאר: י והנה מן־הניאר עלת שבע פרות בריאות בשך ויפת יח תאר ותרענה באדו: והנה שבע־פרות אחרות עלות יט אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשך לא־ראיתי כהנה בכל־ארץ מצרים לרע: ותאכלנה הפרות הרקות כ והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריות: ותבאנה כז אל־קרבנה ולא נודע כרבאו אל־קרבנה ומראיתו רע כאשר בתחלה ויאקץ: וארא בחלמי והנה שבע שבטים כב עלת בקנה אחד מלאת וטבות: והנה שבע שבטים כג צנמות דקות שדפות קדים צמחות אחריהם: ותבלען כד השבטים הדקות את שבע השבטים הטבות ואמר אל־

דערציילט די חרטומים, אבער קיינער קען מיר ניט זאגן.

25 האָט יוסף געזאָגט צו פֿרעהן: דער חלום פון פֿרעהן איז איינער; וואָס גאָט וויל טאָן האָט ער אָנגע- זאָגט פֿרעהן. 26 די זיבן גוטע קי דאָס זיינען זיבן יאָר, און די זיבן גוטע זאָנגען דאָס זיינען זיבן יאָר; איין חלום איז דאָס. 27 און די זיבן דאַרע און מיאוסע קי, וואָס זיינען אַרױפֿגעקומען נאָך זי, דאָס זיינען זיבן יאָר; און די זיבן ליידיקע זאָנגען פֿאַרברענט פון מורחחינט, דאָס וועלן זיין זיבן הונגעריאָרן. 28 דאָס איז די זאך וואָס איך האָב געזאָגט פֿרעהן; וואָס גאָט וויל טאָן האָט ער באַוווּן פֿרעהן. 29 זע, עס קומען זיבן יאָר פון גרויס זעט אין גאַנצן לאַנד מצרים. 30 און נאָך זיי וועלן אויפשטיין זיבן הונגעריאָרן, און די גאַנצע זעט וועט זיין פֿאַרגעסן אין לאַנד מצרים; און דער הונגער וועט פֿאַרלענדן דאָס לאַנד. 31 און פון דער זעט וועט ניט זיין צו מערקן אין לאַנד, פון וועגן יענעם הונגער וואָס נאַכדעם; וואָרום ער וועט זיין זייער שווער. 32 און וואָס דער חלום האָט זיך איבערגעזחורט אַ צווייט מאַל: ווייל די זאך איז פעסט פון גאָט, און גאָט אַיילט דאָס צו טאָן. 33 און אַצונד, זאָל פֿרעה זען אַ פֿאַרשטאַנדיקן און אַ קלוגן מאַן, און אים שטעלן איבערן לאַנד מצרים. 34 זאָל פֿרעה דאָס טאָן, און זאָל ער אויפֿזעצן אויפֿזעצן איבערן לאַנד, און באַ- וואָרענען דאָס לאַנד מצרים אין די זיבן זאַטע יאָרן.

כה הַחֲרָטוּמִים וְאֵין מֵינֵד לִי: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-פֶּרְעֹה חֲלוֹם פֶּרְעֹה אֶחָד הוּא אֲשֶׁר הֵאלֵהוּם עֲשֵׂה הַיָּגֵד לְפֶרְעֹה: כו שֶׁבַע פָּרֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשָּׁפָלִים כז הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא: וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הַרְקוֹת וְהַרְעֵלֹת הַעֲלֵת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשָּׁפָלִים הַרְקוֹת שְׂדֵפוֹת תִּקְדִּים יְהוּי שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-פֶּרְעֹה אֲשֶׁר הֵאלֵהוּם עֲשֵׂה כח הַרְאָה אֶת-פֶּרְעֹה: הֵנָּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שֶׁבַע נְדוּל ל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם: וְקָמוּ שֶׁבַע שָׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁבַּד לא כָּל-הַשֶּׁבַע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלְהָה הָרָעָב אֶת-הָאֶרֶץ: וְלֹא יִדְרַע הַשֶּׁבַע בְּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא אַחֲרֵיהֶן כִּי-יִבָּדַד לב הוּא מֵאָד: וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל-פֶּרְעֹה פִּעְמִים כִּי נִכּוֹן הַדְּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהָר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ: לג וְעַתָּה יֵרָא פֶּרְעֹה אִישׁ נָכוֹן וְהִכֵּם וְיִשְׁתַּחוּ עַל-אֶרֶץ לד מִצְרַיִם: יַעֲשֵׂה פֶּרְעֹה וַיִּקְבַּד פְּקָדִים עַל-הָאֶרֶץ וְהַמִּשׁ לה אֶת-אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שָׁנֵי הַשֶּׁבַע: וַיִּקְבְּצוּ אֶת-כָּל-אֶכָל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיַּצְבְּרוּבָר תַּחַת-יַד- לו פֶּרְעֹה אֶכָל פְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: וְהָיָה הָאֶכָל לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשֶׁבַע שָׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּדְרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא-תִחַרְתִּי לו הָאֶרֶץ בְּרָעָב: וַיִּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי פֶּרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל- לח עַבְדָּיו: וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-עַבְדָּיו הִנְמַצֵּא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר של רֹחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף אַחֲרֵי הַדְּבָר אֱלֹהִים אִתְּךָ אֶת-כָּל-זֹאת אֵיךְ-נִכּוֹן וְהִכֵּם כְּמוֹד: אַתָּה תִּהְיֶה עַל-בֵּיתִי וְעַל-פֶּתַח יֶשֶׁק בְּלִיעָמִי כִּי-תִּבְּשֵׂא אֲנִי מִלְּמֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֶתְךָ עַל כָּל- מב אֶרֶץ מִצְרַיִם: וְיֹסֵף פֶּרְעֹה אֶת-טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֶתָּה עַל-יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי-שֵׁשׁ וַיַּשֵּׂם רֶבֶד מב הַתָּבַע עַל-צַוְאָרוֹ: וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמֶרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר-

35 און זאָל מען אויפֿזאַמלען די גאַנצע שפּייז פון דיִדאָזיקע גוטע יאָרן וואָס קומען, און זאָל מען אַנקלייבן תבואה אונטער דער האַנט פון פֿרעהן, פֿאַר שפּייז אין די שטעט, און היטן. 36 און די שפּייז וועט זיין אַוועקגעלייגט פֿאַרן לאַנד, אויף די זיבן הונגעריאָרן וואָס וועלן זיין אין לאַנד מצרים, און דאָס לאַנד וועט ניט פֿאַרשניטן ווערן פון הונגער.

37 און די זאך איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון פֿרעהן, און אין די אויגן פון אַלע זיינע קנעכט. 38 און פֿרעה האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: קענען מיר דען געפינען אַזאָ ווי דערִדאָזיקער, אַ מאַן וואָס דער גייסט פון גאָט איז אין אים? 39 און פֿרעה האָט געזאָגט צו יוספּן: נאַכדעם ווי גאָט האָט דיך געלאָזט וויסן דאָס אַלץ, איז ניטאָ אַ פֿאַר- שטאַנדיקער און אַ קלוגער אַזוי ווי דו. 40 דו וועסט זיין איבער מיין הויז, און לויט דיין מויל זאָל געווירטשאַפט ווערן מיין גאַנץ פֿאַלק; נאָר מיטן טראָן וועל איך זיין גרעסער פון דיר. 41 און פֿרעה האָט געזאָגט צו יוספּן: זע, איך האָב דיך אויפֿגעזעצט איבערן גאַנצן לאַנד מצרים. 42 און פֿרעה האָט אַראָפֿגענומען זיין זיגלרינג פון זיין האַנט, און האָט אים אָנגעטאָן אויף דער האַנט פון יוספּן, און ער האָט אים אָנגעקליידט אין ליינענע בנדִים, און אים אָנגעטאָן אַ גילדערנע קייט אויפֿן האַלדו. 43 און ער האָט אים געמאַכט פֿאַרן אין זיין צווייטן רייטוואָגן:

און מע האָט אויסגערוּפֿן פֿאַר אים: אַבְרָהָם! און ער האָט אים אויפגעזעצט איבערן גאַנצן לאַנד מִצְרַיִם.

44 און פֿרעה האָט געזאָגט צו יוספֿן: איך בין פֿרעה, אָבער אַן דיר זאָל קיינער נישט אויפהייבן אַ האַנט אָדער אַ פּוּס אין גאַנצן לאַנד מִצְרַיִם. 45 און פֿרעה האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון יוספֿן, צִפּוֹת־פִּעֲנֹחַי; און ער האָט אים געגעבן אַסנת די טאָכטער פֿון פּוֹטִיפֶרֶע, דעם פּרִיסטער פֿון און, פֿאַר אַ ווייב.

און יוסף איז אַרויסגעגאַנגען איבערן לאַנד מִצְרַיִם. 46 און יוסף איז געווען דרייסיק יאָר אַלט, ווען ער האָט זיך געשטעלט פֿאַר פֿרעה דעם מלך פֿון מִצְרַיִם. און יוסף איז אַרויסגעגאַנגען פֿון פֿאַר פֿרעהן, און איז דורכגעגאַנגען דורכן גאַנצן לאַנד מִצְרַיִם.

47 און דאָס לאַנד האָט געבראַכט אין די זיבן זאַטע יאָרן הויפּנסוויוו. 48 און ער האָט אויפגעזאַמלט די גאַנצע שפּייז פֿון די זיבן יאָר וואָס זיינען געווען אין לאַנד מִצְרַיִם, און האָט אַריינגעטאָן די שפּייז אין די שטעט; די שפּייז פֿון די פעלדער פֿון אַ שטאָט וואָס אַרום איר, האָט ער אַריינגעטאָן אין איר. 49 און יוסף האָט אָנגעקליבן תּבּוּאה אַזוי ווי זאָמד פֿון ים, זייער פּיל, ביז מע האָט אויפגע־ הערט צו ציילן, ווייל עס איז געווען אַן אַ צאָל.

50 און ביי יוספֿן זיינען געבאָרן געוואָרן, איינער דאָס הונגעריאַר איז געקומען, צוויי זין, וואָס אַסנת די טאָכטער פֿון פּוֹטִיפֶרֶע דעם פּרִיסטער פֿון און האָט אים געבאָרן. 51 און יוסף האָט גערופֿן דעם נאָמען פֿון דעם בכּוֹר מִנְשֵׁה, ווייל: „גאָט האָט מיך געמאַכט פֿאַרגעסן־ מיין גאַנצע מאַטערניש, און דאָס גאַנצע הויז פֿון מיין פֿאָטער.“ 52 און דעם נאָמען פֿון דעם צווייטן האָט ער גערופֿן אָפּרַיִם, ווייל: „גאָט האָט מיך געפרוכפּערט; אין דעם לאַנד פֿון מיין פּיין.“

53 און עס האָבן זיך געענדיקט די זיבן יאָר פֿון דער זעט וואָס איז געווען אין לאַנד מִצְרַיִם. 54 און עס האָבן אָנגעהויבן קומען די זיבן הונגעריאַרן, אַזוי ווי יוסף האָט פֿאַרויסגעזאָגט. און עס איז געווען אַ הונגער אין אַלע לענדער, נאָר אין גאַנצן לאַנד מִצְרַיִם איז געווען ברויט.

55 און אַז דאָס גאַנצע לאַנד מִצְרַיִם האָט אָנגעהויבן הונגערן, און דאָס פֿאַלק האָט געשריען צו פֿרעהן אום ברויט, האָט פֿרעה געזאָגט צו גאַנץ מִצְרַיִם: גייט צו יוספֿן; וואָס ער וועט אײך זאָגן, זאָלט איר טאָן. 56 און דער הונגער איז געווען איבערן גאַנצן לאַנד; און יוסף האָט געעפנט אַלע שפּייכלערס, און האָט פֿאַרקויפט צו מִצְרַיִם; און דער הונגער האָט זיך געשטאַרקט אין לאַנד מִצְרַיִם. 57 און פֿון דער גאַנצער ערד איז מען געקומען קיין מִצְרַיִם צו יוספֿן קויפֿן תּבּוּאה, וואָרום דער הונגער איז געווען שטאַרק אויף דער גאַנצער ערד.

לו ויקראו לפניו אברהם ונתן אתו על כל־ארץ מצרים: ויאמר פרעה אל־יוסף אני פרעה ובלעדיך לא־יראים 10 איש את־ידו ואת־ידו בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: ויקרא פרעה 11 שם־יוסף צִפּוֹת פִּעֲנֹחַ ויחַדְלוּ אֶת־אֲסֹנֹת בִּתְּפוּסֵי פֶרַע כִּהָן אֵן לֵאשֶׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: ויוסף בך 12 שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך־מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: ותעש 13 הארץ בשבע שני השבע לקמצים: ויקבץ את־פל־אֶבְלָו שבע שנים אשר הוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם ויחַדְלֵב בְּעָרִים אֶכֶל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בַּתּוֹכָהּ: ויעבר 14 יוסף בר כהול היום הרבה מאד עד כִּי־יִחַדְלֵב לִסְפֹר כִּי אֵין מִסְפָּר: וליוסף ילד שני בנים בטרם תבוא שנת 15 הרעב אשר ילדה־לו אֲסֹנֹת בִּתְּפוּסֵי פֶרַע כִּהָן אֵין: ויקרא יוסף את־שם הבכּוֹר מִנְשֵׁה כִּי־נִשְׂנֵי אֱלֹהִים אֵת־ כִּלְעָמְלִי וְאֵת בְּלִבִּית אָבִי: וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אָפּרַיִם 16 כִּי־הִפְרֵנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהַחֲלִינָה שְׁבַע שָׁנֵי הַשְּׁבַע 17 אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהַחֲלִינָה שְׁבַע שָׁנֵי הָרָעָב לְבּוֹא כִּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־ אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לֶחֶם: ותרעב כל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק 18 הָעָם אֶל־פֶּרַע לֵאמֹר לֶחֶם ויאמר פרעה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־אָמַר לָכֵן תַּעֲשׂוּ: ותרעב הוּהָ עַל כָּל־ 19 פְּנֵי־הָאֲרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־בְּלִיַּת אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לַמִּצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְכָל־הָאֲרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִמָה 20 לְשִׁבֹר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאֲרֶץ: מֵב

וירא יעקב כי ישישבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו: ויאמר הנה שמעתי כי ישישבר במצרים

10, 11 למיד קטענה

מב 1 און יעקב האָט געווען אַז עס איז דאָ תּבּוּאה אין מִצְרַיִם, און יעקב האָט געזאָגט צו זיינע זין: וואָס קויקט איר אײך אָן? 2 און ער האָט געזאָגט: אָט האָב איך געהערט, אַז עס איז דאָ תּבּוּאה אין מִצְרַיִם. 3 זע אָנמערקונגען. 4 נשני. 5 הפרוי.

ג רְדוּ-שָׁמַיָּה וּשְׁבַר-רֵגְלֵי מִשָּׁם וְנַחֲתָה וְלֹא נָמוּת: וַיִּרְדּוּ
 ד אֲחֵי-יֹסֵף עִשְׂרֵה לְשֹׁכֵר בַּר מִצְרַיִם: וְאֶת-בְּנֵימִן אָחִי
 ה יֹסֵף לֹא-שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת-אָחִיו כִּי אָמַר פְּדִיקְרָאֵנוּ אִסּוּן:
 ו נִכְאָו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשֹׁכֵר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי-הָיָה הָרָעַב
 ז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיֹּסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל-הָאָרֶץ הוּא הַמְשַׁבֵּר
 ח לְכָל-עַם הָאָרֶץ וְנִכְאָו אָחִי יֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוֶי-לּוֹ אַפְּיִם
 ט אֶרְצָה: וַיֵּרָא יֹסֵף אֶת-אָחִיו וַיִּכְרַם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם
 י וַיְדַבֵּר אֲתָם קִשּׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֵאֵן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ
 יא מֵאֶרֶץ כְּנָעַן לְשֹׁכֵר-אֶבֶל: וַיִּכַּר יֹסֵף אֶת-אָחִיו וְהֵם
 יב לֹא הִפְרִדּוּ: וַיִּזְכֹּר יֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם
 יג וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם לָרְאוֹת אֶת-עֲרֵצַת הָאָרֶץ
 יד בְּאֶתְּם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדָנִי וְעַבְדְּךָ כִּי לְשֹׁכֵר-אֶבֶל:
 טו כָּלְנוּ בְנֵי אִשׁ-אֶחָד נָחֵנוּ בְּנִים אֲנַחְנוּ לְאִדְנָה עַבְדֶּיךָ
 טז מְרַגְלִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֹא כִּי-עֲרֵצַת הָאָרֶץ בָּאתֶם
 טז לָרְאוֹת: וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר עַבְדֶּיךָ אִתָּם | אֲנַחְנוּ בְנֵי
 יז אִשׁ-אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הִקְמַן אֶת-אֲבִינֵינוּ הַיּוֹם
 יח וְהָאֶחָד אֵינֵנוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
 יט אֲלֵיכֶם לֵאמֹר מְרַגְלִים אַתֶּם: כֹּזֵאת הִבְחַנְתִּי חִי פְרַעְה אִם-
 כ הַצָּא מִזֶּה כִּי אִם-בָּבוֹא אֲחֵיכֶם הִקְמַן הַנְּהָ: שְׁלַחוּ
 כא מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח אֶת-אֲחֵיכֶם וְאֶתְּם הֵאָסְרוּ וַיִּבְחַלּוּ דְבַר-כֶּסֶם
 כב הַדָּמָת אֲחֵיכֶם וְאִם-לֹא חִי פְרַעְה חִי מְרַגְלִים אַתֶּם:
 כג וַיֹּאכֵף אֲתָם אֶל-מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 כד יֹסֵף בְּיָוִם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וְחַיּוּ אֶת-הָאֱלֹהִים אֲנִי
 כה יֵרָא: אִם-יִבְנִים אֲתָם אֲחֵיכֶם אֶחָד וַאֲסַר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם
 כו וְאֲתָם לָכוּ הִבִּיאוּ שֹׁכֵר רַעֲבֹן בְּתֵיכֶם: וְאֶת-אֲחֵיכֶם
 כז הִקְמַן תִּבְיֹאוּ אֵלָי וַיֹּאמְרוּ דְבַר-כֶּסֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ-כֵן:
 כח וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו אֶבֶל אֲשַׁמְּיָם | אֲנַחְנוּ עַל-אָחִינוּ
 כט אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהַתְּחַנְּנוּ אֵלָינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ עַל-

נידערט אַראָפּ אַהין, און קויפט אונדז אײן פון דאָרטן.
 כדי מיר זאָלן לעבן און ניט שטאַרבן.
 3 האָבן יוספס צען ברידער אַראָפּגענידערט קויפן
 תבואה פון מצרים. 4 אָבער בנימין, יוספס ברודער,
 האָט יעקב ניט מיטגעשיקט מיט זיינע ברידער, ווייל ער
 האָט געוואָנט: טאַמער וועט אים טרעפן אָן אומגליק.
 5 זיינען געקומען די זין פון ישראל אײנקויפן, צווישן
 די וואָס זיינען געקומען, וואָרום דער הונגער איז געווען
 אין לאַנד כְּנָעַן. 6 און יוסף איז געווען דער געוועלטיקער
 איבערן לאַנד; ער איז געווען דער וואָס האָט פאַרקויפט
 צום גאַנצן פּאָלק פון לאַנד. זיינען געקומען יוספס ברי-
 דער, און האָבן זיך צו אים געבוקט מיטן פנים צו דער
 ערד. 7 און יוסף האָט געווען זיינע ברידער, און האָט זיי
 דערקענט, אָבער ער האָט זיך געמאַכט פרעמד צו זיי,
 און האָט גערעדט מיט זיי האַרט, און האָט צו זיי געוואָנט:
 פון וואָנען קומט איר? האָבן זיי געוואָנט: פון לאַנד כְּנָעַן,
 אײנצוקויפן שפייז.

8 און יוסף האָט דערקענט זיינע ברידער, אָבער זיי
 האָבן אים ניט דערקענט. 9 און יוסף האָט זיך דערמאַנט
 אָן די חלומות, וואָס האָבן זיך אים געחלומט וועגן זיי, און
 ער האָט צו זיי געוואָנט: אויסקוקערס זייט איר; צו זען
 די נאַקעטקייט פון לאַנד זייט איר געקומען.

10 האָבן זיי צו אים געוואָנט: ניין, מיין האַר, נייערט
 צו קויפן שפייז זיינען געקומען דינע קנעכט. 11 מיר אַלע
 זיינען זין פון אײן מאָן; ערלעכע מענטשן זיינען מיר;
 דינע קנעכט זיינען קיינמאַל ניט געווען קיין אויסקוקערס.

12 האָט ער צו זיי געוואָנט: ניין, נייערט די נאַקעטקייט פון לאַנד זייט איר געקומען זען.

13 האָבן זיי געוואָנט: צוועלף ברידער זיינען מיר, דינע קנעכט, זין פון אײן מאָן אין לאַנד כְּנָעַן, און אַט איז
 דער יינגסטער היינט מיט אונדזער פאַטער, און אײנער איז ניט געוואָרן.

14 האָט יוסף צו זיי געוואָנט: דאָס איז דאָך וואָס איך האָב צו אײך גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אויסקוקערס זייט איר.
 15 דערמיט וועט איר געפרוּווט ווערן: אַזוי ווי פֿרעה לעבט, אויב איר וועט פון דאָנען אַרויסגיין, סיידן אײער יינגסטער
 ברודער וועט קומען אַהער! 16 שיקט פון אײך אײנעם, ער זאָל ברענגען אײער ברודער, און איר בלייבט אײנע-
 שפאַרט, כדי אײערע ווערטער זאָלן אויסגעפרוּווט ווערן, אויב דער אמת איז מיט אײך; און אויב ניט, אַזוי ווי פֿרעה
 לעבט, אַז איר זייט אויסקוקערס!

17 און ער האָט זיי אַרײנגענומען אין וואַך אויף דריי טעג.

18 און יוסף האָט צו זיי געוואָנט אויפן דריטן טאַג: דאָס טוט, און איר וועט בלייבן לעבן-איך האָב מורא פאַר גאָט:
 19 אויב איר זייט ערלעכע מענטשן, זאָל אײן ברודער אײערער בלייבן אײנגעשפאַרט אין אײער וואַכהויז, און איר גייט,
 און ברענגט תבואה פאַר דעם הונגער פון אײערע הויזגעזינטן. 20 און אײער יינגסטן ברודער זאָלט איר ברענגען צו
 מיר; און אײערע ווערטער וועלן באַווערט ווערן, און איר וועט ניט שטאַרבן.
 האָבן זיי אַזוי געטאַן.

21 און זיי האָבן געוואָנט אײנער צום אַנדערן: פאַרוואָר, מיר זיינען שולדיק וועגן אונדזער ברודער
 וואָס מיר האָבן צוגעזען דעם צער פון זיין זעל, ווען ער האָט זיך געבעטן בײ אונדז, און מיר האָבן ניט צוגעהערט.

דרום איז אויף אונדז געקומען די דאָזיקע צרה. ²² און ראוּבֵן האָט זיך אָפּגערוּפֿן צו זיי, אַזוי צו זאָגן: האָב איך אײך נישט געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: פאַרזינדיקט אײך נישט אָן דעם ייִנגל? אָבער איר האָט נישט צוגעהערט; און אַט אויך ווערט זיין בלוט אויפגעמאַנט.

²³ און זיי האָבן נישט געוויסט אָ יוסף פאַרשטייט וואָרום אַ טאַלמעטש איז געווען צווישן זיי. ²⁴ האָט ער זיך אָפּגעדרײט פֿון זיי, און האָט געוויינט. און ער האָט זיך אומגעקערט צו זיי, און האָט צו זיי גערעדט; און ער האָט גענומען פֿון זיי שמעווען, און האָט אים אַיינגעשפּאַרט פֿאַר זייערע אויגן.

²⁵ און יוסף האָט באַפוילן, מע זאָל אָנפֿילן זייערע פֿלים מיט תבואה, און אומקערן זייער געלט איטלעכן אין זיין זאַק, און זיי געבן שפּיז אויפן וועג. און מע האָט צו זיי אַזוי געטאַן. ²⁶ און זיי האָבן אויפגעלאָדן זייער תבואה אויף זייערע אייולען, און זיינען אַוועקגעגאַנגען פֿון דאָרטן.

²⁷ האָט אַיינער געעפנט זיין זאַק צו געבן זיין אייזל פּוּטער אין האַרבעריק, און האָט דערווען זיין געלט, ערשט עס איז אין מויל פֿון זיין זאַק. ²⁸ האָט ער געזאָגט צו זיינע ברידער: מײן געלט איז אומגעקערט געוואָרן, און אַט איז עס אויך אין מײן זאַק. איז זיי אַרויסגעפּאַלן דאָס האַרץ, און זיי האָבן ציטערנדיק געזאָגט אַיינער צום אנדערן: וואָס האָט אונדז דאָ גאַט געטאַן?

²⁹ און זיי זיינען געקומען צו זייער פּאָטער יעקבן קיין לאַנד פֿונעם, און האָבן אים דערציילט אַלץ וואָס זיי האָט געטראָפֿן, אַזוי צו זאָגן: ³⁰ דער מאַן, דער האַר פֿון לאַנד, האָט מיט אונדז גערעדט האַרט, און ער האָט אונדז געמאַכט פֿאַר אויסקוקערס פֿון דעם לאַנד. ³¹ האָבן מיר צו אים געזאָגט: ערלעכע מענטשן זיינען מיר, מיר זיינען קיינמאַל נישט געווען קיין אויסקוקערס. ³² צוועלף ברידער זיינען מיר, זין פֿון אונדזער פּאָטער; אַיינער איז נישט געוואָרן, און דער ייִנגסטער איז היינט מיט אונדזער פּאָטער אין לאַנד פֿונעם. ³³ האָט דער מאַן, דער האַר פֿון לאַנד, צו אונדז געזאָגט: דערמיט וועל איך וויסן אָ איר זייט ערלעכע מענטשן; אײן ברודער אַײערן לאָזט איבער בײַ מיר, און נעמט גענוג פֿאַר דעם הונגער פֿון אַײערע הויגע־זינטן, און גײט. ³⁴ און ברענגט אַײער ייִנגסטן ברודער צו מיר, און איך וועל וויסן אָ איר זייט נישט קיין אויסקוקערס, נאָר איר זייט ערלעכע מענטשן; וועל איך אַײך אָפּגעבן אַײער ברודער, און איר וועט מעגן פאַרקערן אין לאַנד. ³⁵ און עס איז געווען, ווי זיי לידיקן אויס זייערע זעק, ערשט איטלעכנס בינטל געלט איז אין זיין זאַק; און ווי זיי און זייער פּאָטער האָבן דערווען זייערע בינטלעך געלט, אַזוי האָבן זיי מורא געקראָגן. ³⁶ און זייער פּאָטער יעקב האָט צו זיי געזאָגט: איר האָט מיך באַרױבט פֿון מײנע קינדער; יוסף איז מער נישטאָ, און שמעון איז נישטאָ, און בנימינען ווילט איר אַוועקנעמען; דאָס אַלץ איז אויף מיר אויסגעגאַנגען.

³⁷ האָט ראוּבֵן געזאָגט צו זיין פּאָטער, אַזוי צו זאָגן: מײנע בײדע זין זאָלסטו טײטן, אויב איך וועל דיר אים נישט צוריקברענגען. גיב אים אויף מײן האַנט, און איך וועל אים אומקערן צו דיר.

כִּן כָּאֵה אֵלָיו הַצָּרָה הַזֹּאת; וַיַּעַן רְאוּבֵן אֶתֶם לֵאמֹר כִּי הֲלֹא אִמְרַתִּי אֵלֵיכֶם, לֵאמֹר אֶל־תְּהַטְּאוּ בִּילֵד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְנִסְדַּמְו הִנֵּה גִדְרָשׁ: וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַע כִּי יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בֵּינְתֶּם: וַיִּסָּב מִצִּלָּתָם וַיִּבְכּוּ וַיֵּשֶׁב בִּד אֱלֹהִם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּקַּח מֵאֵתָם אֶת־שִׁמְעוֹן וַיֹּאמֶר אֲתוּ לְעֵינֵיהֶם: וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיִּמְלֵא אֶת־כִּלְיָהֶם כֶּרֶךְ וּלְהוֹשִׁיב כֶּסֶפֶיהֶם אִישׁ אֶל־שִׁכְוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֶדֶה לְדַרְךָ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: וַיֵּשְׂאוּ אֶת־שִׁבְרָם עַל־הַמִּדְּיָהֶם וַיִּלְכוּ מִשָּׁם: כִּי וַיִּפְתַּח הָאָחִיד אֶת־שִׁכְוֹ לָתֵת מִסָּפֵיֹא לְהַמְרוֹ בַּמְּלִיץ וַיִּרְאֵ כִי אֶת־כֶּסֶפוֹ וְהִנֵּה־הוּא בַּפִּי אִמְתָּתוֹ: וַיֹּאמֶר אֶל־אָחָיו כִּי הוֹשִׁיב כֶּסֶפִּי וְגַם הִנֵּה בְאִמְתָּתוֹ וַיֵּצֵא לָבָם וַיַּחֲדְדוּ אִישׁ אֶל־אָחָיו לֵאמֹר מִהֲנָאת עֵשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ: וַיִּכְאוּ אֶל־ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲרֻצָּה כִּנְעַן וַיִּגְדּוּ לוֹ אֵת בְּלִדְהַכְּרֵת אֶתֶם לֵאמֹר: וְדָבַר הָאִישׁ אֲדַנִּי הָאָרֶץ אֲתֵנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן אֲתֵנוּ לְכַרְוָלִים: שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵן אֲנָחְנוּ אֲחִים בְּנֵי אֲבִינוּ הָאֶחָד אֵינְנוּ וְהַקָּטָן הַזֶּה אֶת־אֲבִינוּ בָּאָרֶץ כִּנְעַן: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ אֲדַנִּי הָאָרֶץ בְּנֹאת אֲנִי כִּי כְנִים אַתֶּם אֲחֵיכֶם הָאֶחָד הִנְיָח אֲתִי וְאֶת־דַּעֲבוֹן בְּתוֹכָם קָתוּ וְלָכוּ: וְהִבִּיאוּ אֶת־ אֲחֵיכֶם הַקָּטָן אֵלַי וְאֲרֻצָּה כִּי לֹא מְדַבְּלִים אֶתֶם כִּי כְנִים אַתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם אַתֶּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְתַּרְרוּ: וַיְהִי לָהֶם מְדִיקִים שִׁפְיָהֶם וְהִנֵּה־אִישׁ צָרוּר־כֶּסֶפוֹ בְּשִׁכְוֹ וַיִּרְאֵ אֶת־צָרוּרוֹת כֶּסֶפֵיהֶם הִמָּה וַאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֲתִי שְׁכַלְתֶּם יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ וְאֶת־בְּנֵימֵן תִּקְחוּ עָלֵי הֵן כְּלָמָה: וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אֲבִיו לֵאמֹר אֶת־שִׁנֵּי בְנֵי תָמִית אִסְדֵּלֹא אֲבִיָּאנוּ אֵלַיךְ תִּנְחֵן אֲתוּ עַל־יָדֵי וְאֲנִי אֲשִׁיבְנוּ אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר לֹא

ל' כספ' מדיק

יָרַד בְּנֵי עַמְכֶם כִּי־אָחֳזוּ מֵת וְהוּא לְבָדוּ נִשְׂאָר וְקִרְאֵהוּ
אִסּוֹן כְּדָרְדָר אֲשֶׁר תִּלְכּוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־יְשִׁיבֹתַי בְּגִזּוֹן
שְׂאֻלָּה:

מג

א וְהָרַעַב כִּבְדָּר בְּאֶרֶץ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלַח לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר
ב אֲשֶׁר הִבְיִאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבִיהֶם שְׂבוּ שְׂבָרִי
ג לְנוּ מִעַט־אֲכֹל: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוּדָה לֵאמֹר הֵנָּה הָעֵד
ד כְּנֹה הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי בְּלִמְתֵי אַחֲיֶיכֶם אַתְּכֶם:
ה אִם־יִשְׁתָּה מִשְׁלַח אֶת־אֲחֵינוּ אִתְּנוּ נִדְרָה וְנִשְׁפְּרָה לָךְ
ו אֲכֹל: וְאִם־אֵינְךָ מִשְׁלַח לֹא נִרְדּוּ כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֱלֹהֵינוּ
ז לֹא־תִרְאוּ פָנַי בְּלִמְתֵי אַחֲיֶיכֶם אַתְּכֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לְמָה
ח הִרְעִיתֶם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ הָעוֹד לְכֶם אָח: וַיֹּאמְרוּ שְׂאֻל
ט שְׂאֻל־הָאִישׁ לְנוּ וְלִמְוֹלְדֵינוּ לֵאמֹר הָעוֹד אֲבִיכֶם הִי הַיֵּשׁ
י לְכֶם אָח וְנִגְדַלְנוּ עִלְפֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיְדוּעַ נִלְעַ כִּי
יא יֹאמֶר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחֵיכֶם: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל
יב אָבִיו שְׁלַחָה הַנֶּעַר אִתִּי וְנִקְוִימָה וְנִלְכְּהָ וְנִתְּנָה וְלֹא נָמוּת
יג נְסִי־אֲנַחְנוּ נְסִי־אֲתָהּ נְסִי־פָנָנוּ: אִנְכִי אֶעְרָכְנוּ מִיָּד הַתְּבַקְשָׁנוּ
יד אִם־לֹא הִבִּיאֲתוּ אֵלַיךְ וְהִצַּגְתוּ לְפָנֶיךָ וְהִטָּאתִי לָךְ
טו כָּל־הַיְדוּמִים: כִּי לֹלֵא הִתְמַחֲמַחְנוּ כִּי־עָתָה שְׂבָנוּ זָה
טז פְּעֻמִּים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם־כִּן אֶפְוֵא
יז וְאֵת עֲשׂוֹ קָחוּ מִמֶּרֶת הָאֶרֶץ בְּכָל־כֶּסֶף וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ
יח מִנְחָה מִעַט צֶרֶר וּמְעַט דְּבַשׁ נִבְאֵת וְלֵט בְּמִנִּים וּשְׂקָדִים:
יט וְכֶסֶף מִשְׁנֵה קָחוּ בְיַדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמוֹשֵׁב בְּפִי
כ אִתְּחַתִּיכֶם תִּשְׂבוּ בְיַדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁנֵה הוּא: וְאֵת־
כא אַחֲיֶיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לְכֶם
כב רְחֻמִּים לְפָנַי הָאִישׁ וְשַׁלַּח לְכֶם אֶת־אֲחֵיכֶם אַחֵר וְאֵת־
כג בְּנִימִן וְאֵלֵי כַּאֲשֶׁר שָׁכַלְתִּי שָׁכַלְתִּי: וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־

יב' ויש בפרח

80 הָאֵט עַר גְּעוֹזָגוּט: מִיִּין זֶהן וועט נִיט אַרְאָפֿנידערן
מיט אַיִךְ, וואָרום זײַן ברודער איז טויט, און ער אליין
איז געבליבן, און אז אים וועט טרעפן אַן אומגליק אויף
דעם וועג וואָס איר וועט גײַן דערויף, וועט איר מאַכן
נידערן מײַנע גראַע האָר מיט טרויער אין קבר.

מג

1 און דער הונגער איז געווען שווער אין לאַנד. 2 און
עס איז געווען, אז זיי האָבן אויפגעגעסן די תבואה,
וואָס זיי האָבן געבראַכט פון מצרים, האָט זייער פּאָטער
צו זיי געוואָגט: גײט ווידער, קויפט אונדז אַ ביסל שפּײַז.
3 האָט יהודה געוואָגט צו אים, אזוי צו זאָגן: וואָרענען
האָט אונדז געוואָרנט דער מאַן, אזוי צו זאָגן: איר זאָלט
מײַן פנים נִיט זען, אויב אַייער ברודער איז נִיט מיט אַיִךְ.
4 אויב דו שיקסט אונדזער ברודער מיט אונדז, וועלן מיר
אַרְאָפֿנידערן, און וועלן דיר אַיִנקויפן שפּײַז. 5 אויב
אַבער דו שיקסט נִיט, וועלן מיר נִיט אַרְאָפֿנידערן, וואָרום
דער מאַן האָט אונדז אַנגעוואָגט: איר זאָלט מײַן פנים נִיט
זען, אויב אַייער ברודער איז נִיט מיט אַיִךְ.
6 האָט ישראל געוואָגט: נאָך וואָס האָט איר מיר
געטאָן די רעה, צו זאָגן דעם מאַן, אז איר האָט נאָך אַ
ברודער?

7 האָבן זיי געוואָגט: דער מאַן האָט זיך פּאַנאַדער־
געפרעגט וועגן אונדז, און וועגן אונדזער משפּחה, אזוי צו
זאָגן: לעבט נאָך אַייער פּאָטער? האָט איר נאָך אַ ברר
דער? און מיר האָבן אים דערציילט לויט דיִדאָזיקע ווערטער. זאָלן מיר גאָר וויסן, אז ער וועט זאָגן: ברענגט
אַרְאָפֿ אַייער ברודער? 8 און יהודה האָט געוואָגט צו זײַן פּאָטער ישראל: שיק דעם יינגל מיט מיר, און מיר וועלן
אויפשטיין און וועלן גײַן, כדי מיר זאָלן לעבן און נִיט שטאַרבן, אי מיר, אי דו, אי אונדזערע קליינע קינדער.
9 איך בין עָרב פאַר אים, פון מײַן האַנט זאָלסטו אים מאַגען: אויב איך וועל דיר אים נִיט ברענגען און אים
אָוועקשטעלן פאַר דיר, זאָל איך זײַן אַ פאַרווינדיקטער צו דיר אַלע טעג. 10 וואָרום אז מיר וואָלטן זיך נִיט אויפגעוואָלטן,
וואָלטן מיר שױן אַצונד זיך געהאַט אומגעקערט צום צווייטן מאָל.

11 האָט זייער פּאָטער ישראל צו זיי געוואָגט: אויב שױן יאָ אזוי, טוט אַט־וואָס: נעמט פון די בעסטע פרוכטן פון
לאַנד אין אַייערע כּלים, און ברענגט אַרְאָפֿ צו דעם מאַן אַ מתנה, אַ ביסל באַלזאַם, און אַ ביסל האָניק, געווירץ, און
לאַדאַן, ניס, און מאַנדלען. 12 און טאַפּל געלט נעמט מיט אין אַייער האַנט: און דאָס געלט וואָס איז אומגעקערט גע־
וואָרן אין מויל פון אַייערע זעק, זאָלט איר אומקערן מיט אַייער האַנט: אפשר איז דאָס געווען אַ פאַרזע. 13 און נעמט
אַייער ברודער, און שטייט אויף, גײט ווידער צו דעם מאַן. 14 און גאָט שְׂדֵי וועט אַיִךְ געבן דערבאַרימונג בײַ דעם מאַן,
און ער וועט אַיִךְ אָוועקלאָזן אַייער אַנדער ברודער און בנימינען: און איך, אויב איך מוז אָנווערן מײַנע קינדער,
וועל איך אָנווערן.

המנוחה הזאת ומשנה-כסף לקחו בידם ואת-בנימין וילכו ויבדו מצרים ויעמדו לפני יוסף: וירא יוסף שש אתם את-בנימין ואמר לאשר-על-ביתו הבא את-האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בעהרים: ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש ואת-האנשים ביתה יוסף: וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על-דבר הַכֶּסֶף השָׁב באמת-חתינו בתחלה אנהו מובאים להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת-חמורנו: וישו אל-האיש אשר על-בית יוסף וידברו אליו פתח הבית: ויאמרו כי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר-אבל: והוה פיר-באנו אל-המלון ונפתחה את-אמת-חתינו והנה כסף-איש בפי אמת-חתי כספנו במשקלו ונשב אתו בידנו: וכסף אחד הורדנו בידנו לשבר-אכל לא ידענו מרשם כספנו באמת-חתינו: ויאמר שלום לכם אל-תייראו אלהיכם ואלו אביכם נתן לכם ממנון באמת-חתיכם כספכם פא אלי ויבא אלהם את-שמעון: ויבא האיש אתי האנשים ביתה יוסף ויתקלמו וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמדיהם: ויכינו את-המנוחה עדי-בוא יוסף בעהרים כי שמעו מרשם יאכלו לחם: ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את-המנוחה אשר-בידם הביתה וישתחו-וילו ארצה: וישאל לחם לשלום ויאמר השלום אביכם נתן אשר אמרתם העודנו חי: ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי ויקדו וישתחו: וישא עינו וירא אתי בנימין אחיו בן-אמו ויאמר הנה אחיכם הקמן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים חנה בני: ומהר יוסף ביר שב ונקברו רחמיו אל-אבותיו ובקש לכבדות ויבא החדררה

כ' א' ודשה כח' ושחחו קי

15 האבן די מענער גענומען די דאזיקע מתנה, און טאָפּל געלט האָבן זיי מיטגענומען אין זייער האַנט, און בנימין, און זיי זינען אויפגעשטאנען און האָבן גענידערט קיין מצרים, און האָבן זיך געשטעלט פאַר יוספּן.
 16 און ווי יוסף האָט דערזען בנימין מיט זיי, אַזוי האָט ער געזאָגט צו דעם וואָס איבער זיין הויז: ברענג אריין די מענטשן אין הויז, און שעכט אַ שעכטונג, און גרייט צו, וואָרום די מענטשן וועלן עסן מיט מיר צו מיטאַג.
 17 האָט דער מאַן געטאַן אַזוי ווי יוסף האָט געהייסן, און דער מאַן האָט אַריינגעבראַכט די מענער אין יוספּס הויז.
 18 און די מענער האָבן מורא געהאַט, ווייל זיי זינען אַריינגעבראַכט געוואָרן אין יוספּס הויז, און זיי האָבן געזאָגט: פון וועגן דעם געלט וואָס איז אומגעקערט געוואָרן אין אונדזערע זעק דאָס ערשטע מאַל, ווערן מיר אַריינגעבראַכט, כדי זיך אַרויפצוואַרפן אויף אונדז, און אָנפאַלן אויף אונדז, און אונדז נעמען פאַר קנעכט מיט אונדזערע אייזלען.
 19 האָבן זיי געזענט צו דעם מאַן וואָס איבער יוספּס הויז, און האָבן גערעדט צו אים אין איינגאַנג פון הויז.
 20 און זיי האָבן געזאָגט: איך בעט דיך, מיין האַר, מיר האָבן אַראָפּגענידערט דאָס ערשטע מאַל צו קויפן שפּיו.
 21 און עס איז געווען, אַז מיר זינען געקומען צום האַר-בעריק, און האָבן געעפנט אונדזערע זעק, ערשט איטלעכנס געלט איז אין מויל פון זיין זאַק, אונדזער געלט אין זיין פּוילער וואָג; האָבן מיר עס אָפּגעבראַכט אין אונדזער האַנט. 22 און נאָך אַנדער געלט האָבן מיר אַראָפּגעבראַכט אין אונדזער האַנט, צו קויפן שפּיו. מיר

וויסן ניט ווער עס האָט אַריינגעטאַן אונדזער געלט אין אונדזערע זעק.

23 האָט ער געזאָגט: פריד צו אייך! איר זאָלט ניט מורא האָבן; אייער גאָט, און דער גאָט פון אייער פאָטער, האָט אייך געשאַנקען אַן אוצר אין אייערע זעק; אייער געלט איז מיר אַריינגעקומען. און ער האָט אַרויסגעבראַכט צו זיי שמעונען.

24 און דער מאַן האָט אַריינגעבראַכט די מענער אין יוספּס הויז, און ער האָט געגעבן וואַסער, און זיי האָבן גע-וואָשן זייערע פיס; און ער האָט געגעבן פוטער פאַר זייערע אייזלען. 25 און זיי האָבן צוגעגרייט די מתנה איידער יוסף וועט קומען אום מיטאַג, וואָרום זיי האָבן געהערט אַז דאָרטן וועלן זיי עסן ברויט.

26 און ווי יוסף איז געקומען אין הויז, אַזוי האָבן זיי אַריינגעבראַכט צו אים אין הויז די מתנה וואָס אין זייער האַנט, און זיי האָבן זיך געבוקט פאַר אים צו דער ערד. 27 און ער האָט זיי געפרעגט אויף פריד, און ער האָט צו זיי געזאָגט: איז פריד צו אייער אַלטן פאָטער, וואָס איר האָט פון אים דערציילט? לעבט ער נאָך? 28 האָבן זיי געזאָגט: פריד איז צו דיין קנעכט אונדזער פאָטער, ער לעבט נאָך. און זיי האָבן זיך גענייגט און זיך געבוקט.

29 האָט ער אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט דערזען זיין ברודער בנימין, זיין מוטערס זון, און ער האָט געזאָגט: איז דאָס אייער יינגסטער ברודער, וואָס איר האָט מיר פון אים דערציילט? און ער האָט געזאָגט: זאָל דיך גאָט לייט וועליקן, מיין זון.

30 און יוסף האָט זיך געאיילט, וואָרום זיין האַרץ האָט אים פאַרקלעמט אויף זיין ברודער, און ער האָט זיך געוואָלט

לא ויבך שמה: וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לב להם: וישומו לו לבדו ולתם לבדם ולמצרים האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל אתהעבדים לך ללחם כיתועבה הוא למצרים: וישבו לפניו הבכר מבכרתו והצעיר כצערתו ויתמרו האנשים איש אל-לד רעהו: וישא משאת מאת פניו אללחם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו: מד

א ויצו את אשר על-ביתו לאמר מלא את-אמתחת האנשים אכל באשר ויכלון שאת ושום כסף איש בפי אמתחתו: ב ואת-יבילי נביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר: הכפר אור ד והאנשים שלחו המה וחמריהם: הם יצאו את-העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על-ביתו קום רדף אחרי האנשים והשונתם ואמרת אליהם למה שלמתם רעה ה תחת מוכת: הלוא זה אשר ישפה אדניו כו והוא נחש ו ינחש כו הרעתם אשר עשיתם: וישגם וידבר אליהם ז את-הדברים האלה: ויאמרו אליו למה ידבר אדני ח כדברים האלה הלילה לעבדך מעשות כדבר הזה: הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתנו השיבנו אליך מארץ ט כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב: אשר ימצא אתו מעבדך ומת ונסדאנתנו נדוה לאדני לעבדים: י ויאמר נסיעתה כדבריהם כדורא אשר ימצא אתו יהודה יא לי עבד ואתם תדוני נקום: וימהרו ויורדו איש אתי יב אמתחתו ארצה ויפתחו איש אמתחתו: ויחפש בנקול החל ובקטן כלה וימצא הנביע באמתחת בנימן: יג ויקרעו שמלתם ויצעמו איש על-חמרו וישבו העיררה:

פאנאנדערוויינען; איז ער אריין אין קאמער, און האָט דאָרטן געוויינט. ³¹ און ער האָט אָפּגעוואָשן זיין פנים, און איז אַרויסגעגאַנגען; און ער האָט זיך אַינגעהאַלטן און האָט געזאָגט: לייגט ברויט.

³² האָט מען געלייגט פאַר אים באַזונדער, און פאַר זיי באַזונדער, און פאַר די מצרים וואָס האָבן געזעסן ביי אים, באַזונדער, וואָרום די מצרים קענען נישט עסן ברויט מיט די עברים, ווייל דאָס איז אַן אומווערדיקייט ביי די מצרים.

³³ און זיי זיינען אויסגעזעצט געוואָרן פאַר אים, דער בכור לויט זיין בכורהשאַפט, און דער יינגערער לויט זיין יונגקייט; און די מענטשן האָבן זיך געוונדערט צווישן איינאַנדער. ³⁴ און ער האָט זיי געלאָזט צוטראַגן חלקים פון פאַר אים, און בנימינס חלק איז געווען פינף מאָל אזוי פיל ווי זייער איטלעכנס חלק. און זיי האָבן געטרונקען און זיך אָנגעטרונקען מיט אים.

מד

¹ און ער האָט באַפוילן דעם וואָס איבער זיין הויז, אזוי צו זאָגן: פיל אָן די זעק פון די מענטשן מיט שפייז וויפיל זיי קענען טראַגן, און טו אַריין איטלעכנס געלט אין מויל פון זיין זאַק. ² און מיין בעכער, דעם זילבערנעם בעכער, זאָלסטו אַריינטאָן אין מויל פון דעם זאַק פון דעם יינגסטן, מיט דעם געלט פאַר זיין תבואה. און ער האָט געטאָן אזוי ווי דאָס וואָרט וואָס יוסף האָט גערעדט.

³ ווי דער מאָרגן האָט אויפגעלויכטן, אזוי זיינען די מענער אַזעקגעשיקט געוואָרן, זיי און זייערע אייזלען. ⁴ זיי זיינען נאָרוואָס אַרויסגעגאַנגען פון שטאָט, נאָך נישט געווען ווייט אַזעק, אזוי האָט יוסף געזאָגט צו דעם וואָס איבער זיין הויז: שטיי אויף, יאָג נאָך די מענטשן, און אז דו וועסט זיי אָניאָגן, זאָלסטו זאָגן צו זיי: פאַרוואָס האָט איר אָפּגעזאַלט אַ רעה פאַר אַ טובה? ⁵ דאָס איז דאָך דער וואָס מיין האַר טרינקט פון אים, און צויבערן טוט ער צויבערן מיט אים. איר האָט זיך שלעכט באַגאַנגען מיט וואָס איר האָט געטאָן.

מד, קצ"ח ט"ק

⁶ און ער האָט זיי אָנגעיאָגט, און האָט צו זיי גערעדט די דאָזיקע ווערטער. ⁷ האָבן זיי צו אים געזאָגט: פאַרוואָס רעדט מיין האַר אַזעלכע ווערטער? באַהיט זאָלן ווערן דייע קנעכט פון טאָן אַזאַ זאַך! ⁸ וע, דאָס געלט וואָס מיר האָבן געפונען אין מויל פון אונדזערע זעק, האָבן מיר דיר אומגעקערט פון לאַנד פּונען, היינט ווי וועלן מיר גנבען פון דיין האַרס הויז זילבער אָדער גאָלד? ⁹ דער יעניקער פון דייע קנעכט וואָס ער וועט ביי אים געפונען ווערן, זאָל שטאַרבן, און אויך מיר וועלן זיין קנעכט צו מיין האַר.

¹⁰ האָט ער געזאָגט: הגם געזאָלט האָט אַצונד זיין אזוי ווי אייערע ווערטער, זאָל נאָר דער וואָס ער וועט ביי אים געפונען ווערן, זיין אַ קנעכט צו מיר, און איר וועט זיין ריין.

¹¹ האָבן זיי אויף גיך אַראָפּגעלאָזט איטלעכער זיין זאַק אויף דער ערד, און זיי האָבן געעפנט איטלעכער זיין זאַק. ¹² און ער האָט געזוכט; מיטן עלטסטן האָט ער אָנגעהויבן, און מיטן יינגסטן האָט ער געענדיקט. און דער בעכער איז געפונען געוואָרן אין בנימינס זאַק.

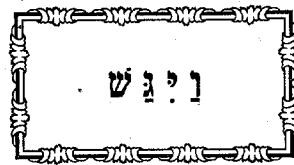
¹³ האָבן זיי צעריסן זייערע קליידער, און איטלעכער האָט אויפגעלאָדן זיין אייזל, און זיי האָבן זיך אומגעקערט אין

שטאַט. ¹⁴ און יהודה איז געקומען מיט זיינע ברידער אין יוספס הויז; און ער איז נאך דארטן געווען. און זיי זיינען געפאלן פאר אים צו דער ערד.

¹⁵ האָט יוסף צו זיי געזאָגט: וואָס איז דאָס פאַר אַ טואונג וואָס איר האָט געטאָן? האָט איר ניט געוואוסט אַז צויבערן טוט צויבערן אַזאַ מאַן ווי איך?

¹⁶ האָט יהודה געזאָגט: וואָס זאָלן מיר זאָגן צו מיין האַר, וואָס זאָלן מיר רעדן, און וואָס זאָלן מיר ויך פאַרענטפערן? גאָט האָט געפונען די זינד פון דייןע קנעכט. אָט זיינען מיר קנעכט צו מיין האַר, אי מיר, אי דער וואָס דער בעכער איז געפונען געוואָרן אין זיין האַנט.

¹⁷ האָט ער געזאָגט: חלילה מיר דאָס צו טאָן! דער מאַן וואָס דער בעכער איז געפונען געוואָרן אין זיין האַנט, ער זאָל זיין אַ קנעכט צו מיר, און איר גייט אַרויף בשלום צו אַייער פּאָטער.

¹⁸ האָט יהודה געזענט צו אים, און האָט געזאָגט: איך בעט דיך, מיין האַר, זאָל אַקאַרשט דיין קנעכט רעדן אַ וואָרט אין די אויערן פון מיין האַר, און זאָל דיין צאָרן ניט גרימען אויף דיין קנעכט; וואָרום דו ביסט אַזוי ווי פּרעה. ¹⁹ מיין האַר האָט געפרעגט זיינע קנעכט, אַזוי צו זאָגן: האָט איר אַ פּאָטער אָדער אַ ברודער? ²⁰ און מיר האָבן געזאָגט צו מיין האַר: מיר האָבן אַן אַלטן פּאָטער, און אַ קליינעם ברוקוניס, וואָס זיין ברודער איז טויט, און ער אַליין איז געבליבן פון זיין מוטער, און זיין פּאָטער האָט אים ליב. ²¹ האָסטו געזאָגט צו דייןע קנעכט: ברענגט אים אַראָפּ צו מיר, איך זאָל טאָן מיין אויג אויף אים. ²² האָבן מיר געזאָגט צו מיין האַר: דער יינגל קען ניט פאַרלאָזן זיין פּאָטער, וואָרום אַז ער וועט פאַרלאָזן זיין פּאָטער, וועט דער שטאַרבן. ²³ האָסטו געזאָגט צו דייןע קנעכט: אויב אַייער ייגסטער ברודער וועט ניט אַראָפּנידערן מיט אַיך, זאָלט איר מער מיין פנים ניט זען. ²⁴ און עס איז געווען, אַז מיר זיינען אַרויפ־געקומען צו דיין קנעכט, אונדזער פּאָטער, האָבן מיר אים דערציילט די ווערטער פון אונדזער האַר. ²⁵ און אַז אונדזער פּאָטער האָט געזאָגט: גייט ווידער, קויפט אונדז אַ ביסל שפייז, ²⁶ האָבן מיר געזאָגט: מיר קענען ניט אַראָפּנידערן; נאָר אויב אונדזער ייגסטער ברודער וועט זיין מיט אונדז, וועלן מיר אַראָפּנידערן, וואָרום מיר קענען ניט זען דעם מאַנט פנים, אַזוי אונדזער ייגסטער ברודער איז ניט מיט אונדז. ²⁷ האָט דיין קנעכט, אונדזער פּאָטער, צו אונדז געזאָגט: איר ווייסט אַז צוויי האָט מיר מיין ווייב געבאַרן. ²⁸ און איינער איז אַוועקגעגאַנגען פון מיר, און איך האָב געזאָגט: פאַרוואָר, פאַרצוקן איז ער פאַרצוקט געוואָרן; און איך האָב אים ניט געזען ביו אַצונד. ²⁹ און איר וועט אַוועקגעמען אויך דעמדאָיקן פון מיין פנים, און אים וועט טרעפן אַן אומגליק, וועט איר מאַכן נידערן מייע גראַע האַר מיט קומער אין קבר. ³⁰ און אַצונד אַז איך וועל קומען צו דיין קנעכט, מיין פּאָטער, און דער יינגל איז מיט אונדז ניטא, אַזוי ווי זיין זעל איז צוגעבונדן צו זיין זעל, ³¹ איז, ווי ער וועט זען אַז דער יינגל איז ניטא, אַזוי וועט ער שטאַרבן,

וְכֹא יְהוּדָה וְאָחִיו בִּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עֹרְכֵנו שָׁם וַיִּפְּלוּ יָד לִפְנֵי אָרְצָה: וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה־הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר מַעַשִׂיתֶם הַלֹּא יָדַעְתֶּם כִּי־נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה־נֹּאמַר לְאֹדְנִי מַה־נִּדְבַר וּמַה־נִּצְטַדֵּק הָאֱלֹהִים מִצֵּא אֶת־עֵינַי עַבְדְּךָ הַיְנוּ עַבְדִּים לְאֹדְנִי נִסֵּי אֲנַחְנוּ נִם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַנְּבִיעַ בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשֵׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַנְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהוָה־לִּי עֲבַד וְאַתֶּם עִלּוּ לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם: ׀

וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֹדְנִי וְדַבְרָנָא עַבְדְּךָ דְּכָל יָד בְּאֹזְנֵי אֹדְנִי וְאֶל־יַחַד אִפְּךָ בְּעַבְדְּךָ בִּי כְּמוֹךְ כְּפַרְעֹה: אֹדְנִי שְׂאֵל אֶת־עַבְדְּךָ לֵאמֹר הַשִּׁילְכֶם אֵב אֶרְצָה: יִט וַיֹּאמֶר אֶל־אֹדְנִי יִשְׁלַטְנִי אֵב וְכֵן וְכֵן וְקִנִּים כְּפֵן וְאֶתִּיו כַּ מֵת וְיִחַד הוּא לְבָדוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אָהָבוֹ: וְהֹאמַר אֶל־ עַבְדְּךָ הַיְרַדְדוּ אֵלַי וְאִשְׁמָה עֵינֵי עָלָיו: וַיֹּאמֶר אֶל־ אֹדְנִי לֹא־יִזְכַּל הַנְּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעֹזֵב אֶת־אָבִיו וְכַתּ: וְהֹאמַר אֶל־עַבְדְּךָ אִם־לֹא יִרַד אֲחֵיכֶם תְּקַטֵּן אֲחֵיכֶם לֹא תִסְמוֹן לְרֵאוֹת פָּנָי: וְהוּוֹ בִּי עָלִינוּ אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְנִגַּד לֹו אֶת דְּבָרֵי אֹדְנִי: וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שָׁבוּ שְׁבוּ־רִלְנוּ מֵעַתָּה אָכֵל: וַיֹּאמֶר לֹא נוֹכַח לְדַדַּת אִם־יִשׁ אֲחֵינוּ תְּקַטֵּן אֲחֵנּוּ כִּי־נִרְדְּנוּ בִּי־לֹא נוֹכַח לְרֵאוֹת פָּנֵי הָאִישׁ וְאֲחֵינוּ תְּקַטֵּן אִינְנוּ אֲחֵנוּ: וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ אָבִי אֲלִינוּ אֲתֶם יָדַעְתֶּם בִּי כִּי שָׁנִים יִלְדִּהֲלִי אֲשֶׁתִּי: וַיֵּצֵא הָאֲחֵר מֵאִתִּי וַיֹּאמֶר אֶךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רֵאוֹתֵי עַד־הַנֶּה: וְלִקְחֶתֶם נְסִי־אֶת־הַנֶּה כִּי מַעַם פָּנָי וְקָרְדוּ אִסּוֹן הַיְרַדְדֶתֶם אֶת־שִׁיבֹתֵי בְרַעְיָה שְׂאֵלָה: וְעַתָּה כִּבְאִי אֶל־עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנְּעַר אִינְנוּ אֲחֵנוּ ל וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: וְהָיָה בְּרֵאוֹתֵי בִּי־אֵין הַנְּעַר וְכַתּ

י' קצ"ח

געקומען צו דיין קנעכט, אונדזער פּאָטער, האָבן מיר אים דערציילט די ווערטער פון אונדזער האַר. ²⁵ און אַז אונדזער פּאָטער האָט געזאָגט: גייט ווידער, קויפט אונדז אַ ביסל שפייז, ²⁶ האָבן מיר געזאָגט: מיר קענען ניט אַראָפּנידערן; נאָר אויב אונדזער ייגסטער ברודער וועט זיין מיט אונדז, וועלן מיר אַראָפּנידערן, וואָרום מיר קענען ניט זען דעם מאַנט פנים, אַזוי אונדזער ייגסטער ברודער איז ניט מיט אונדז. ²⁷ האָט דיין קנעכט, אונדזער פּאָטער, צו אונדז געזאָגט: איר ווייסט אַז צוויי האָט מיר מיין ווייב געבאַרן. ²⁸ און איינער איז אַוועקגעגאַנגען פון מיר, און איך האָב געזאָגט: פאַרוואָר, פאַרצוקן איז ער פאַרצוקט געוואָרן; און איך האָב אים ניט געזען ביו אַצונד. ²⁹ און איר וועט אַוועקגעמען אויך דעמדאָיקן פון מיין פנים, און אים וועט טרעפן אַן אומגליק, וועט איר מאַכן נידערן מייע גראַע האַר מיט קומער אין קבר. ³⁰ און אַצונד אַז איך וועל קומען צו דיין קנעכט, מיין פּאָטער, און דער יינגל איז מיט אונדז ניטא, אַזוי ווי זיין זעל איז צוגעבונדן צו זיין זעל, ³¹ איז, ווי ער וועט זען אַז דער יינגל איז ניטא, אַזוי וועט ער שטאַרבן,

והורידו עבדך את-שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה:
 ל^ב כי עבדך ערב את-הנער מעם אבי לאמר אמלא אביאנו
 ל^ג אליך ותטאתי לאבי כל-הנמים: ועתה ישבנא עבדך
 ל^ד תחת הנער עבד לאדני והנער יעל עם-אחיו: כִּי-אֵיךְ
 אַעֲלֶה אֶל-אָבִי וְהַנֶּעֱר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶן אֲרֹאֵה כְרֵעַ אֶשֶׁר
 יִמָּצֵא אֶת-אָבִי:

מה

א וְלֹא-יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּעִיבִים עָלָיו וַיִּקְרָא
 הוֹצִיאוּ בְלִיָּאִשׁ מִעָלָי וְלֹא-עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּנֵק יוֹסֵף
 ב אֶל-אָחָיו: וַיִּתֵּן אֶת-כִּלְוֹ בְּבָנָי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע
 ג בֵּית פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הַעֹד אֹבֵי
 ד חַי וְלֹא-יָכֹל אָחָיו לַעֲנֹת אִתּוֹ כִּי נִבְהַלּוּ מִפְּנָיו: וַיֹּאמֶר
 ה יוֹסֵף אֶל-אָחָיו וְשׂוּנָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר אֵלַי יוֹסֵף אֶחְיֶיכֶם
 וְאֶשְׂרֵי-מִכְרַתְּם אִתִּי מִצְרַיִמָּה: וְעַתָּה אֲלִי-תַעֲצְבוּ וְאֶל-
 ו יְהוָה בְּעֵינֵיכֶם כִּי-מִכְרַתְּם אִתִּי הַיְהִה כִּי לְמַדּוּחַ שְׁלַחְנִי
 ז אֶלְהִיִּם לְפָנֵיכֶם: כִּי-זֶה שְׁנַתְּם הַרְעִב הָרַעֲב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ
 ח וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵיךְ-חֲרִישׁ וְקָצִיר: וַיִּשְׁלַחְנִי
 ט אֶלְהִיִּם לְפָנֵיכֶם לְשׁוּם לְכֶם שְׂאֵרִית בְּאָרֶץ וְלִהְיוֹת לְכֶם
 י לְבַלְיָטָה גְדֹלָה: וְעַתָּה לֹא-אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אִתִּי הַיְהִה כִּי
 יא הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁמְעֵנִי לְאָב לְפָרְעֹה וְלֹא-דוֹן לְכָל-בֵּיתוֹ וּמִשָּׁל
 יב בְּכָל-אָרֶץ מִצְרַיִם: מָהְרוּ וְעָלוּ אֶל-אָבִי וְאִמְרַתֶּם אֵלָיו
 יג כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֶלְהִיִּם לְאָדוֹן לְכָל-מִצְרַיִם
 יד רָדָה אֵלַי אֲלִי-תַעֲמַד: וַיִּשְׁבַּת בְּאָרֶץ-גִּשְׁן וְהָיָה קְרוֹב
 טו אֵלַי אַתָּה וּבְנֵךְ וּבְנֵי בְנֵךְ וְאִנְיָה וּבְמִכְרָה וְכָל-אֲשֶׁר-לָךְ:
 טז וְכָל-בְּלַתֵּי אֶתְךָ שֹׁם בִּירְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רַעֲב פְּרִיהַרְרֵשׁ
 יז אַתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל-אֲשֶׁר-לָךְ: וְהָיָה עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינֵי
 יח אֶתִּי בְּנִמְזֹן כִּי-פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם: וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי
 יט אֶת-כָּל-כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר רְאוִיתֶם וּמִהַרְתֶּם

און דיינע קנעכט וועלן מאכן נידערן די גראַע האָר פון
 דיין קנעכט, אונדזער פּאַטער, מיט טרויער אין קבר.
 ״ וואָרום דיין קנעכט איז ערב געווען פאַר דעם יינגל צו
 זיין פּאַטער, אַווי צו זאָגן: אויב איך וועל דיר אים ניט
 ברענגען, זאָל איך זיין אַ פאַרוינדיקטער צו מיין פּאַטער
 אַלע טעג. ״ און אַצונד, איך בעט דײַך, זאָל דיין קנעכט
 בלייבן אָנשטאַט דעם יינגל, אַ קנעכט צו מיין האָר, און
 דער יינגל זאָל אַרויפגיין מיט זיינע ברידער. ״ וואָרום
 ווי קען איך אַרויפגיין צו מיין פּאַטער, אָ דער יינגל איז
 ניט מיט מיר? איך וועל חלילה צווען דאָס בייז וואָס וועט
 טרעפן מיין פּאַטער.

מה

און יוסף האָט זיך ניט געקענט אַינהאַלטן פאַר
 אַלע וואָס זיינען געשטאַנען לעבן אים, און ער
 האָט אויסגערופן: פֿירט אַרויס אַלע מענטשן פון מיר.
 און קיין מענטש איז ניט געשטאַנען לעבן אים, ווען יוסף
 האָט זיך דערקענט צו זיינע ברידער. ״ און ער האָט
 אַרויסגעלאָזט זיין קול אין געוויין, און די מצרים האָבן
 געהערט; און דאָס הויז פון פֿרעהן האָט געהערט דערפון.
 ״ און יוסף האָט געזאָגט צו זיינע ברידער: איך בין
 יוסף; לעבט נאָך מיין פּאַטער? און זיינע ברידער האָבן
 אים ניט געקענט ענטפערן, וואָרום זיי האָבן זיך דער-
 שראַקן פאַר אים.
 ״ האָט יוסף געזאָגט צו זיינע ברידער: גענעט צו

מיר, איך בעט אײַך. האָבן זיי גענענט. און ער האָט געזאָגט: איך בין אײער ברודער יוסף, וואָס איר האָט מיך פאַר-
 קויפט קיין מצרים. ״ און אַצונד זאָלט איר אײַך ניט קלעמען, און זאָל ניט פאַרדריסן אין אײערע אויגן, וואָס
 איר האָט מיך פאַרקויפט אַהער, וואָרום צו דערהאַלטן לעבנס האָט מיך גאָט געשיקט אײַך פאַרויס. ״ וואָרום
 שוין צוויי יאָר אָ דער הונגער איז אין לאַנד, און נאָך פינף יאָר וועלן זיין, וואָס עס וועט ניט זיין קיין אַקער
 און קיין שניט. ״ און גאָט האָט מיך געשיקט אײַך פאַרויס, כּדי אײַך צו לאָזן אָן איבערבלייב אויף דער ערד, און אײַך
 צו דערהאַלטן ביים לעבן דורך אַ גרויסער ישועה. ״ און אַצונד, ניט איר האָט מיך אַהער געשיקט, נײערט גאָט; און
 ער האָט מיך געמאַכט פאַר אַ פּאַטער צו פֿרעהן, און פאַר אַ האָר אויף זיין גאַנצן הויז, און פאַר אַ געוועלטיקער איבערן
 גאַנצן לאַנד מצרים. ״ אײלט און גייט אַרויף צו מיין פּאַטער, און איר זאָלט זאָגן צו אים: אַווי האָט געזאָגט דיין זון
 יוסף: גאָט האָט מיך געמאַכט פאַר אַ האָר איבער גאַנץ מצרים; נידער אַראָפּ צו מיר, זאָלט זיך ניט אויפהאַלטן.
 ״ און וועסט זיצן אין לאַנד גושן, און וועסט זיין נאָנט צו מיר, דו און דייןע קינדער און דייןע קינדערס קינדער,
 און דייןע שאָף, און דייןע רינדער, און אַלץ וואָס דו האָסט. ״ און איך וועל דײַך דאַרטן אויסהאַלטן; וואָרום
 נאָך פינף יאָר וועט זיין דער הונגער; כּדי זאָלט ניט אומקומען, דו און דיין הויזגעזינט און אַלץ וואָס דו האָסט.
 ״ און אַט זעען אײערע אויגן, און די אויגן פון מיין ברודער בנימינען, אָ מויל רעדט דאָס צו אײַך. ״ און
 איר זאָלט דערציילן מיין פּאַטער מיין גאַנצן כּבוד אין מצרים, און אַלץ וואָס איר האָט געזען, און

והירדתם את אבי הנח: ויפל על צווארי בנימך אחיו ויבך יד
 ויבנימן בכה על צוואריו: וינשק לכל אחיו ויבך עליהם יד
 ואחרי כן דברו אחיו אתו: והקל נשמע בית פרעה יד
 לאמר באו אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו: יד
 ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו מעני יד
 אתי בעירכם ולכו באו ארצה כנען: וקחו אתי אביכם יד
 ואת בניכם וכאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים יד
 ואכלו אתי חלב הארץ: ואתה צייתך זאת עשו קח יד
 לכם מארץ מצרים עגלות למטכם ולנשיכם ונשאתם יד
 את אביכם ובאתם: ועיניכם אל תהם על כליכם כי כ
 טוב כל ארץ מצרים לכם הוא: ויעשו כן בני ישראל כ
 ויהן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויהן להם צדה כ
 לדרך: לכלם נתן לאיש חלפות שמלת ולבנימן נתן כ
 שלש מאות כסף והמט חלפת שמלת: ולאביו שלח כ
 כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אחנת כ
 נשאת בר וגחם ומזון לאביו לדרך: וישלח את אחיו כד
 וילכו ויאמר אלהם אל תרגזו בדרך: ויעלו ממצרים כה
 ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם: ויגרו לו לאמר עוד כו
 יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא כ
 האמין להם: וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר כו
 אלהם וירא אתיהם עגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו כ
 ותחי רוח יעקב אביהם: ויאמר ישראל רב עוד יוסף כב
 בני חי אלקה ואראנו בטרם אמות: כו

איר זאלט אײלן און אראפברענגען מיין פאָטער אהער.

14 און ער איז געפאלן אויפן האַלדו פון זײן ברודער בנימינען, און האָט געוײנט, און בנימין האָט געוײנט אויף זײן האַלדו. 15 און ער האָט געקושט אַלע זײנע ברידער, און האָט געוײנט אויף זײ, און דערנאָך האָבן זײנע ברידער גערעדט מיט אים.

16 און דער קלאַנג איז געהערט געוואָרן אין פרעהס הויז, אזוי צו זאָגן: יוספס ברידער זײנען געקומען; און עס איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון פרעהן, און אין די אויגן פון זײנע קנעכט.

17 און פרעה האָט געזאָגט צו יוספן: זאָ צו דינע ברידער: טוט אָט-וואָס: לאַדט אָן אײערע בהמות, און גײט, קומט קײן לאַנד כנען, 18 און נעמט אײער פאָטער, און אײערע הויגעזינטן, און קומט צו מיר, און איך וועל אײך געבן דאָס בעסטע פון לאַנד מצרים, און עסט דאָס פעטס פון לאַנד. 19 און דו ווערסט באַפוילן, טוט אָט-וואָס: נעמט אײך פון לאַנד מצרים וועגן פאַר אײערע קליינע קינדער, און פאַר אײערע ווייבער, און איר זאָלט אַרויפנעמען אײער פאָטער און קומען. 20 און אײער אויג זאָל זיך ניט קימערן אום אײערע זאָכן, וואָרום דאָס בעסטע פון גאַנצן לאַנד מצרים איז אײערס.

21 האָבן די זין פון ישראלן אזוי געטאָן, און יוסף האָט זײ געגעבן וועגן, לויט דעם מויל פון פרעהן, און ער האָט זײ געגעבן שפײז אויפן וועג. 22 זײ אַלעמען האָט ער געגעבן גאַנצען קליידער פאַר אײלעכן, און בנימינען האָט ער געגעבן דריי הונדערט זילבערשטיק, און פינף גאַנג קליידער. 23 און צו זײן פאָטער האָט ער דעסגלייכן געשיקט צען אײזלען באַלאַדן מיטן בעסטן פון מצרים, און צען אײזעלינס באַלאַדן מיט תבואה און ברויט, און שפײז פאַר זײן פאָטער אויפן וועג. 24 און ער האָט אַוועקגעשיקט זײנע ברידער, און זײ זײנען אַוועקגעגאַנגען; און ער האָט זײ אַנגעזאָגט: איר זאָלט אײך ניט קריגן אויפן וועג.

25 און זײ זײנען אַרויפגעגאַנגען פון מצרים, און זײנען געקומען קײן לאַנד כנען צו זײער פאָטער יעקבן. 26 און זײ האָבן אים דערציילט, אזוי צו זאָגן: יוסף לעבט נאָך; און אַז ער געוועלטיקט גאַנצן לאַנד מצרים. איז זײן האַרץ פאַרקילט געוואָרן, וואָרום ער האָט זײ ניט געגלויבט. 27 האָבן זײ אים דערציילט אַלע ווערטער פון יוספן, וואָס ער האָט צו זײ גערעדט, און ער האָט געזען די וועגן וואָס יוסף האָט געשיקט אים צו פירן, און דער גײסט פון זײער פאָטער יעקבן האָט אָפגעלעבט. 28 און ישראל האָט געזאָגט: גענוג! מיין זון יוסף לעבט נאָך; איך וועל גײן און וועל אים זען אײדער איך שטאַרב.

מו און ישראל האָט אַוועקגעזיגן מיט אַלץ וואָס ער האָט געהאַט, און איז געקומען קײן באַר-שבע, און ער האָט געשלאַכט שלאַכטאָפפער צו דעם גאָט פון זײן פאָטער יצחקן. 2 און גאָט האָט גערעדט צו ישראלן אין זעאונגען פון דער נאַכט, און האָט געזאָגט: יעקב, יעקב! האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך. 3 האָט ער געזאָגט: איך בין

ויוסף ישראל וכל אשר-לו ויבא בארה שבע ויובח ויבחים א
 לאלהי אביו יעקב: ויאמר אלהים | לישראל במראת ב
 הלילה ויאמר יעקב | יעקב ויאמר הנני: ויאמר אנכי ג

מה, כח ספרו אצה

גאט, דער גאט פון דיין פאטער, זאלסט נישט מורא האבן אראפצונידערן קיין מצרים, ווארום פאר א גרויס פאלק וועל איך דורך דאָרטן מאַכן. איך וועל אראפנידערן מיט דיר קיין מצרים, און אויך ארויפברענגען וועל איך דורך ארויפברענגען. און יוסף וועט ארויפשאַן זיין האַנט אויף דייןע אויגן.

⁵ און יעקב איז אויפגעשטאנען פון באַר־שבע, און די קינדער פון ישראל האָבן געפירט זייער פאטער יעקב, און זייערע קליינע קינדער, און זייערע ווייבער, אויף די וועגן וואָס פֿרעה האָט געשיקט אים צו פירן. ⁶ און זיי האָבן גענומען זייערע פי, און זייער פארמעגן וואָס זיי האָבן אָנגעקליבן אין לאַנד כּנען, און זיי זיינען געקומען קיין מצרים, יעקב און אַלע זיינע קינדער מיט אים; ⁷ זיינע זין און זיינע זינס זין מיט אים, זיינע טעכטער, און זיינע זינס טעכטער, און אַלע זיינע קינדער, האָט ער געבראַכט מיט זיך קיין מצרים.

⁸ און דאָס זיינען די נעמען פון די קינדער פון ישראל וואָס זיינען געקומען קיין מצרים, יעקב און זיינע קינדער: יעקבס בכור ראובן. ⁹ און די זין פון ראובנען: סנח, און פלוא, און חצרון, און פרמי. ¹⁰ און די זין פון שמעווען: ימואל, און זמין, און אוהד, און זכין, און צוחר, און שאול דער זון פון אַ כּנענית. ¹¹ און די זין פון לוי: גרשון, קהת, און מררי. ¹² און די זין פון יהודה: ער, און און,

ד האל אלהי אביך אל-תירא מרדה מצרימה פירלני וְזוֹל אֲשִׁימָךְ שֵׁם: אַנְכִי אֶרְדּוּ עִמָּךְ מִצְרָיִם וְאֲנִי אֶעֱלֶךְ הַמִּצְרָיִם וְיוֹסֵף יֵשִׁית יְדוֹ עַל־שֵׁינֶיךָ: וְיָקִים יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׂיהֶם בְּעֵגְלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פֶּרְעֹה לְשֵׂאת אֹתוֹ: וַיִּקְחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־כּוֹשֶׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כּנען וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם וַיַּעֲקֹב וְכָל־זָרְעוֹ אִתּוֹ: כְּנִי וּבְנֵי כְנִי אִתּוֹ בְּנִתָּיו וּבְנוֹת כְּנִי וְכָל־זָרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרָיִם: ס

^{חמ} וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם יַעֲקֹב וּבְנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן: וּבְנֵי רְאוּבֵן סַנּוּחַ וּפְלוּא וְחֲצֹרֵן וְכֶרְמִי: וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל וְזַמִּין וְצוּחַר וְצֹחֵר וְשָׂאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית: וּבְנֵי לֵוִי גֵרְשׁוֹן קַהַת וּמֵרָרִי: וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשִׁלָּה וּפְרִזְיָה וְחֵדָה וְזֵלָמָה וְאֹנָן בְּנֵי פְרִזְיָה וְחֵדָה וְזֵלָמָה: וּבְנֵי זְבֻלֹן זְבֻלָּן וְחֵלְבָּל: אֵלֶּה וּבְנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדָן אֲרָם וְאֵת דִּינָה בְתוּלָה בְּנִי וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ: וּבְנֵי גֵד צַפּוֹן וְחָגִי שׁוּנִי וְאַצְבּוֹן עָרִי וְאַרְוֵדִי וְאַרְאֵלִי: וּבְנֵי אֲשֶׁר יָמְנָה וַיִּשְׁוּהוּ וַיִּשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֵׁרָה אֲחֵתָם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמְלִכִיאֵל: אֵלֶּה בְנֵי וּלְפָה אֲשֶׁר־יָתֵן לָבֵן לְלֵאָה בְתוּלָה אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ: בְּנֵי רְחֵל אֵשֶׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבְנִימֵן: וַיֹּלֶד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָה־לוֹ אֵסְנַת בַּת־פּוֹטִי פְרַע כָּחָן אֵן אֶת־מְנַשֶׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם: וּבְנֵי בְנִימֵן בְּלַע וּבְכֹר וְאַשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אֲחִי וְרָאשׁ מִפִּים וְחַפִּים וְאַרְדֵּי: אֵלֶּה בְנֵי רְחֵל אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב כְּלִינֶשֶׁת אַרְבַּעַה עָשָׂר: וּבְנֵי־דָן חִשִּׁים: וּבְנֵי נַפְתָּלִי יִצְחָאֵל וְגִינִי וְיָצָר וְשִׁלֹּם: כה אֵלֶּה בְנֵי בְלָהָה אֲשֶׁר־יָתֵן לָבֵן לְרְחֵל בְתוּ וּפְתֹלֵד אֶרֶץ כּנען אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כְּלִינֶשֶׁת שֶׁבַעַה: כְּלִינֶשֶׁת הַבָּאָה לְיַעֲקֹב

און שלה, און פֿרִזְיָה, און זָרְחָה; און עֵר און אָנָן זיינען געשטאַרבן אין לאַנד כּנען. און די זין פון פֿרַע צו זיינען געווען חצרון און חֵמּוּל. ¹³ און די זין פון יִשְׁשַׁכָּר: תּוֹלַע, און פּוּנָה, און יוֹב, און שְׁמֵרוֹן. ¹⁴ און די זין פון זבולונען: סַרְדֵּי, און אֵלּוֹן, און חֵלְבָּל. ¹⁵ דאָס זיינען די זין פון לאה, וואָס זי האָט געבאַרן יעקב אין פֿדִן־אַרָם; דערצו זיין טאַכטער דינָה; אַלע נפשות פון זיינע זין און זיינע טעכטער, דריי און דרייסיק. ¹⁶ און די זין פון גֵדן זיינען געווען צַפּוֹן, און חָגִי, און שׁוּנִי, און אַצְבּוֹן, עָרִי, און אַרְוֵדִי, און אַרְאֵלִי. ¹⁷ און די קינדער פון אָשֶׁר: יִמְנָה, און יִשְׁוֵהוּ, און יִשְׁוִי, און בְרִיעָה, און זייער שוועסטער שֵׁרָה; און די זין פון בְרִיעָה: חֶבֶר און מְלִכִיאֵל. ¹⁸ דאָס זיינען די זין פון וּלְפָה, וואָס לָבֵן האָט געגעבן זיין טאַכטער לאה, און דידאָזיקע האָט זי געבאַרן יעקב—זעכצן נפשות. ¹⁹ די זין פון יעקבס ווייב רחלען זיינען געווען יוסף און בנימין. ²⁰ און ביי יוספן זיינען געבאַרן געוואָרן אין לאַנד מצרים מנשה און אפרים, וואָס אָסְנַת די טאַכטער פון פּוֹטִי־פְרַע דעם פּריסטער פון און האָט אים געבאַרן. ²¹ און די זין פון בנימיען זיינען געווען בְּלַע, און בְּכֹר, און אֲשֵׁבֵל, גֵּרָא, און נַעֲמָן, אַחִי, און רָאשׁ, מוּפִים, און חוּפִים, און אַרְדֵּי. ²² דאָס זיינען די זין פון רחלען, וואָס זיינען געבאַרן געוואָרן ביי יעקב: אַלע נפשות, פּערֶצֶן. ²³ און די זין פון דָנען: חִוּשִׁים. ²⁴ און די זין פון נפתלין: יִצְחָאֵל, און גִינִי, און יָצָר, און שִׁלֹּם. ²⁵ דאָס זיינען די זין פון בְלָהָה, וואָס לָבֵן האָט געגעבן זיין טאַכטער רחלען, און דידאָזיקע האָט זי געבאַרן יעקב; אַלע נפשות, זיבן.

²⁶ אַלע נפשות פון יעקב וואָס זיינען געקומען קיין מצרים, די וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען פון זיין דורך.

יֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמְדוּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְבַרֵךְ יַעֲקֹב
 אֶת־פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יַעֲקֹב בְּמַה יִּמֵּי שְׁנֵי חַדָּשׁ:
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־פַּרְעֹה יָמֵי שְׁנֵי מַגֹּדֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת
 שָׁנָה מֵעַתָּה וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַדָּשׁ וְלֹא הִשְׁגִּיעוּ אֶת־יָמֵי שְׁנֵי
 חַדָּשׁ אֲבֹתִי בְיַמֵּי מַגֹּדֵיהֶם: וַיְבַרֵךְ יַעֲקֹב אֶת־פַּרְעֹה וַיֵּצֵא
 מִלִּפְנֵי פַרְעֹה: וַיּוֹשֶׁב יֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם
 אֶרֶץ מִצְרָיִם מִמִּזְרַח הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה פַּרְעֹה: וַיְבַלְבַּל יֹסֵף אֶת־אָבִיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־
 בֵּית אָבִיו לֶחֶם לֶפֶי הַמָּוֶה: וְלָחֶם אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־
 כָּבֵד הָרָעִב מְאֹד וַתִּלְחַה אֶרֶץ מִצְרָיִם וְאֶרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי
 הָרָעִב: וַיִּלְכֹּט יֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנּוֹמָצָא בְּאֶרֶץ־מִצְרָיִם
 וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר־הֵם שֹׁבְרִים וַיָּבֹא יֹסֵף אֶת־
 הַכֶּסֶף בֵּיתֵהּ פַּרְעֹה: וַיְהִי הֵכֶסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּמֵאֶרֶץ
 כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ כָּל־מִצְרָיִם אֶל־יֹסֵף לֵאמֹר הִבְהִדְלֵנוּ לֶחֶם
 וְלָמָּה נָמוֹת נִנְהָד כִּי אָפֶס כֶּסֶף: וַיֹּאמֶר יֹסֵף הֲבֵי מִקְנֵיכֶם
 וְאֶתְנֶה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֶס כֶּסֶף: וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם
 אֶל־יֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבַמִּקְנָה הַעֲלֹאִן
 וּבַמִּקְנָה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיִּנְחֵלֶם בְּלֶחֶם בְּכָל־מִקְנֵיהֶם
 בַּשָּׁנָה הַהִוא: וַתְּהִי הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה
 הַשְּׁנִיָּת וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נִכְחַד מֵאֲדָנֶי כִּי אִם־תָּתֵם הַכֶּסֶף
 וּמִקְנָה הִבְהִמָּה אֶל־אֲדָנֶי לֹא נִשְׂאָר לִפְנֵי אֲדָנֶי בְּלִיתֵי אִם־
 נִיתְּנוּ וְאֲדָמְתֵנוּ: לָמָּה נָמוֹת לַעֲלִינָה נִסְ־אֲנָהּנוּ נִסְ־אֲדָמְתֵנוּ
 קִנְיָה־אֲתֵנוּ וְאֶת־אֲדָמְתֵנוּ בְּלֶחֶם וְנִחְיֶה אֲנַחְנוּ וְאֲדָמְתֵנוּ
 עִבְדִּים לַפַּרְעֹה וְתִזְדַּרְעֵנוּ וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוֹת וְהִאֲדָמָה לֹא
 תִּשָּׂם: וַיִּקַּח יֹסֵף אֶת־כָּל־אֲדָמְתֵי מִצְרָיִם לַפַּרְעֹה כִּי־מָכְרוּ
 מִצְרָיִם אִישׁ שְׂדֵדוֹ כִּי־יִדְוַק עֲלֵהֶם הָרָעִב וַתְּהִי הָאָרֶץ
 לַפַּרְעֹה: וְאֶת־הָעָם הַעִבְדִּיר אֹתוֹ לַעֲרִים מִקְצֵה נְכוּלָה־
 מִצְרָיִם וְעַד־קָצָה: רַק אֲדָמַת הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי חֵק

י און יוסף האָט געבראַכט זיין פּאָטער יעקבן, און
 ער האָט אים געשטעלט פאַר פּרעהן; און יעקב האָט
 געבענטשט פּרעהן. 8 און פּרעה האָט געזאָגט צו יעקבן:
 וויפיל זיינען די טעג פון די יאָרן פון דיין לעבן? 9 האָט
 יעקב געזאָגט צו פּרעהן: די טעג פון די יאָרן פון מײן
 וואַנדערשאַפט זיינען הונדערט און דרייסיק יאָר. ווינציק
 און שלעכט זיינען די טעג פון די יאָרן פון מײן לעבן, און
 זיי קומען ניט צו די טעג פון די יאָרן פון מײנע עלטערנס
 לעבן אין די טעג פון זייער וואַנדערשאַפט. 10 און יעקב
 האָט געבענטשט פּרעהן, און איז אַרויסגעגאַנגען פון פאַר
 פּרעהן.
 11 און יוסף האָט באַזעצט זיין פּאָטער און זיינע
 ברידער, און ער האָט זיי געגעבן אײַגנטום אין לאַנד
 מצרים, אין בעסטן טײל פון לאַנד, אין לאַנד רַעַמְסֵס,
 אזוי ווי פּרעה האָט באַפוילן. 12 און יוסף האָט אויסגע־
 האַלטן זיין פּאָטער און זיינע ברידער, און דאָס גאַנצע
 הויז פון זיין פּאָטער, מיט ברויט, ווי גאַכן געזינט.
 13 און קיין ברויט איז ניט געווען אין גאַנצן לאַנד,
 וואָרום דער הונגער איז געווען זייער שווער, און דאָס
 לאַנד מצרים און דאָס לאַנד כְּנָעַן זיינען אויסגעמאַטערט
 געוואָרן פון דעם הונגער. 14 און יוסף האָט אויפגעקליבן
 דאָס גאַנצע געלט וואָס האָט זיך געפונען אין לאַנד מצרים?
 און אין לאַנד כְּנָעַן, פאַר דער תבואה וואָס זיי האָבן גע־
 קויפט. און יוסף האָט געבראַכט דאָס געלט אין פּרעהס הויז. 15 און אַז דאָס געלט איז אויסגעגאַנגען פון לאַנד
 מצרים און פון לאַנד כְּנָעַן, זיינען אַלע מצרים געקומען צו יוספן, אזוי צו זאָגן: גיב אונדז ברויט; וואָרום נאָך וואָס
 זאָלן מיר שטאַרבן פאַר דיר? אַז דאָס געלט האָט זיך אויסגעלאָזט. 16 האָט יוסף געזאָגט: גיט אײַערע פי, און
 איך וועל אײך געבן פאַר אײַערע פי, אויב דאָס געלט האָט זיך אויסגעלאָזט. 17 האָבן זיי געבראַכט זייערע פי
 צו יוספן, און יוסף האָט זיי געגעבן ברויט פאַר פּערד, און פאַר סטאַדעס שאַף, און פאַר סטאַדעס רינדער, און פאַר
 אײַזלען; און ער האָט זיי פאַרזאָרט מיט ברויט אין יענעם יאָר, פאַר אַלע זייערע פי.
 18 האָט זיך דאָס יאָר געענדיקט; און אויפן צווייטן יאָר זיינען זיי געקומען צו אים, און האָבן צו אים געזאָגט: מיר
 וועלן ניט פאַרהוילן פון מײן האַר, אַז אזוי ווי דאָס געלט איז אויסגעגאַנגען, און די סטאַדעס פי זיינען בײַ מײן האַר, איז
 ניט געבליבן פאַר מײן האַר אַחוץ נאָר אונדזער לײב און אונדזער ערד. 19 נאָך וואָס זאָלן מיר אומקומען פאַר דיין
 אויגן, אי מיר אי אונדזער ערד? קויף אָפּ אונדז און אונדזער ערד פאַר ברויט, און מיר מיט אונדזער ערד וועלן זיין
 קנעכט צו פּרעהן; און גיב אונדז זריעה, כדי מיר זאָלן לעבן און ניט שטאַרבן, און די ערד זאָל ניט פאַרוויסט ווערן.
 20 האָט יוסף אָפּגעקויפט די גאַנצע ערד פון מצרים פאַר פּרעהן, וואָרום די מצרים האָבן פאַרקויפט
 איטלעכער זיין פעלד, ווייל דער הונגער האָט זיך געשטאַרקט איבער זיי; און דאָס לאַנד איז געוואָרן
 פּרעהס. 21 און דאָס פּאָלק, זיי האָט ער שטעטווייז איבערגעפירט פון איין עק געמאַרק פון מצרים צום
 אַנדער עק. 22 נאָר די ערד פון די פּריסטער האָט ער ניט אָפּגעקויפט, ווייל די פּריסטער האָבן געקריגן

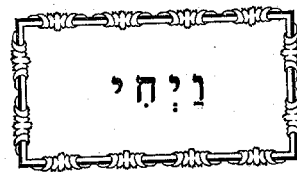
א קצבה פון פרעה, און זיי האָבן געגעסן זייער קצבה וואָס פרעה האָט זיי געגעבן; דרום האָבן זיי נישט פאַר-קויפט זייער ערד.

²³ און יוסף האָט געזאָגט צום פּאָלק: אָט האָב איך היינט אָפגעקויפט אייך און אייער לאַנד פאַר פרעה; נאָט אייך וריעה, און פאַרווייט די ערד. ²⁴ און עס וועט זיין ביי די תבואות, וועט איר געבן אַ פינפטל צו פרעה, און פיר חלקים וועלן אייך זיין פאַר זריעה פון פעלד, און פאַר אייער עסן, און פאַר די וואָס אין אייערע הייזער, און צום עסן פאַר אייערע קליינע קינדער.

²⁵ האָבן זיי געזאָגט: האָסט אונדו דאָס לעבן דער-

האַלטן; לאָמיר געפינען ליטועליקייט אין די אויגן פון מיין האַר, און מיר וועלן זיין קנעכט צו פרעה. ²⁶ און יוסף האָט עס געמאַכט פאַר אַ געזעץ ביז אויף היינטיקן טאָג אויף דער ערד פון מצרים, אַז צו פרעה זאל געהערן אַ פינפטל. נאָר די ערד פון די פריסטער אַליין איז נישט געוואָרן פרעהס.

²⁷ און ישראל איז געזעסן אין לאַנד מצרים, אין לאַנד גושן; און זיי האָבן זיך דאָרטן איינגעפעסטיקט, און האָבן זיך געפרוכפערט און געמערט זייער.

²⁸ און יעקב האָט געלעבט אין לאַנד מצרים זיבעצן יאָר; און די טעג פון יעקב, די יאָרן פון זיין לעבן, זיינען געווען הונדערט יאָר און זיבן און פערציק יאָר. ²⁹ און די טעג פון ישראלן האָבן גענענט צום שטאַרבן, און ער האָט גערופן זיין זון יוסף, און האָט צו אים געזאָגט: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפונען ליטועליקייט אין דייער אויגן, טו, איך בעט דיך, דיין האַנט אונטער מיין דיך, און זאָלסט טאָן מיט מיר אַ חסד און אַ טריישאַפט: זאָלסט מיך נישט באַגראָבן, איך בעט דיך, אין מצרים. ³⁰ און אַז איך וועל זיך לייגן צו מייער עלטערן, זאָלסטו מיך אַוועק טראָגן פון מצרים, און מיך באַגראָבן אין זייער קבר. האָט ער געזאָגט: איך וועל טאָן אַזוי ווי דיין וואָרט. ³¹ האָט ער געזאָגט: שווער מיר. און ער האָט אים געשוואָרן; און ישראל האָט זיך געבוקט צוקאַפנס פון בעט.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שֶׁבַע עָשָׂר שָׁנָה וַיְהִי יָמָיו כַּחַ
יַעֲקֹב שָׁנָיִם חֲמִישֵׁי שָׁבָע שָׁנִים וָאַרְבָּעִים וּמֵאָת שָׁנָה: וַיִּקְרָבוּ כַּח
יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת וַיִּקְרָא לְבָנָיו לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אֲסִינָא
מִצְאֵתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ שֵׁי־נָא יָדֶךָ תַּחַת יָרְכֵי וְעִשִׂית עִמָּדִי
חֶסֶד וְאַמֶּת אֲלֵינָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם: וְשִׁכְבְּתִי עִם־אֲבֹתַי ל
וּנְשָׂאֲתֵנִי מִמִּצְרַיִם וְקִבְרַתִּי בְּקִבְרֹתָם וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אַעֲשֶׂה
כְּדַבְּרֶךָ: וַיֹּאמֶר הַשְׁבְּעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשְׂרָאֵל לֹא
עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה: פ

מח

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ א
חָלָה וַיִּלָּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם:
וַיָּבֵד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלַיך וַיַּחֲזֹק בְּ
יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל־הַמִּטָּה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־יוֹסֵף אֵל שְׁדֵי
נְרָאֵה־אֵלֵי פָלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי: וַיֹּאמֶר אֵלֵי ד
הֲנִי מִסְּרָף וְהִרְבִּיתִּיךָ וַיַּחֲזִיק לְקַחֵל עַמִּים וַיַּחֲזִיק אֶת־
הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְדוֹרֶיךָ אַחֲרֶיךָ אַחֲזֵת עוֹלָם: וְעַתָּה שְׁנֵי ה

מז, כח' און טאָ סטאָ מלל ט אס ויחי את אחת

מח ¹ און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, האָט מען אָנגעזאָגט יוסף: זע, דיין פּאָטער איז קראַנק. האָט ער גענומען מיט זיך זיינע צוויי זין, מנשהן

און אפרימען. ² און מע האָט געלאָזט וויסן יעקבן און געזאָגט: זע, דיין זון יוסף קומט צו דיר; און ישראל האָט זיך גע־שטאַרקט, און האָט זיך געזעצט אויפן בעט.

³ און יעקב האָט געזאָגט צו יוסף: גאָט שְׁדֵי האָט זיך באַחזיון צו מיר אין לוז, אין לאַנד כְּנָעַן, און ער האָט מיך גע־בענטשט. ⁴ און ער האָט צו מיר געזאָגט: זע, איך וועל דיך פּרוכפערן און וועל דיך מערן, און איך וועל דיך מאַכן פאַר אַ געזעמל פעלקער; און איך וועל געבן דאָסדאָזיקע לאַנד צו דיין זאָמען נאָך דיר פאַר אַן אייביקן אייגנטום. ⁵ און אַזנוד,

בְּיַד הַנְּזִלִּים לֶךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד-בְּאֵי אֶלֶף מִצְרֵימָה
 לִיהֵם אֲפָרִים וּמְנַשֶׁה בְּרֹאבֵן וּשְׁמֵעוֹן וְיְהוּדִי: וּמְלֹחֶתֶךָ
 אֲשֶׁר-הוֹלֵדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לֶךְ יְהוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקְרְאוּ
 בְּתַחֲלָתָם: וְאֵנִי וּבְכֹאֵי מִפְּדֹן מִתֶּךָ עַל־יְרֵכְךָ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
 בְּדֶרֶךְ כְּנָעַן כְּבַרְתָּ-אֶרֶץ לְבָא אֶפְרַתָּה וְאֶקְבְּרָהָ שָׁם
 בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לְחָם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-בְּנֵי
 יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִרְאֵלָה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֲבֹתָיו בְּנֵי הָם
 אֲשֶׁר-נִתְּדַלְּוּ אֵלָיִם בְּנֵה וַיֹּאמֶר קַחְסִינָא אֵלַי וְאֶבְרַכְכֶם:
 וַיֵּשְׁבֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֶדֶן מִקֹּץ לֹא יוֹכֵל לְרֹאשׁוֹ וַיָּגֶשׁ אֹתָם
 אֵלָיו וַיִּשָּׁק לָהֶם וַיִּחַבֵּק לָהֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף
 רְאֵה פָנֶיךָ לֹא פָלַלְתִּי וְהִנֵּה הִרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים נֹס
 אֶת-זְרַעְךָ: וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעֵם בְּרָכְיוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְאִפְנֵי
 אֲרָצָה: וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת-שְׁנֵיהֶם אֶת-אֲפָרַיִם בְּיָמֵינוֹ מִשְׁמָאל
 יִשְׂרָאֵל וְאֶת-מְנַשֶׁה בְּשִׁמְאֵלוֹ מִיְמֵינֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּגֶשׁ אֵלָיו:
 וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת-יָמֵינוֹ וַיִּשֶׁת עַל-רֹאשׁ אֲפָרַיִם וְהוּא
 הַצֵּעִיר וְאֶת-שִׁמְאֵלוֹ עַל-רֹאשׁ מְנַשֶׁה שְׂבַל אֶת-יָדָיו כִּי
 מְנַשֶׁה הַבְּכוֹר: וַיִּבְרַךְ אֶת-יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 הִתְחַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק הָאֱלֹהִים הַרְעֵה
 אֹתִי מֵעוֹדֵי עַד-חַיִּים הַיּוֹם: הַמֶּלֶךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־
 יָדָי וַיִּבְרַךְ אֶת-יְהוֹנָדָּאִים וַיִּקְרָא בְּהֵם שְׁמוֹ וְשֵׁם אֲבֹתַי
 אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק וַיִּדְבְּרוּ לְרֵב בְּקִרְבֵי הָאָרֶץ: וַיֵּרָא יוֹסֵף כִּי
 יֵשִׁית אֲבֹתָיו וַיִּדְבְּרוּ עַל-רֹאשׁ אֲפָרַיִם וַיִּבַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמַךְ
 יָדָיו אֶל-רֹאשׁוֹ אֶתְהָ מֵעַל רֹאשׁ-אֲפָרַיִם עַל-רֹאשׁ מְנַשֶׁה:
 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֲבֹתָיו לֹא-יִכְנֹן אֲבִי מִיְיָה הַבְּכוֹר שִׁים יָמֵינוֹ
 עַל-רֹאשׁוֹ: וַיִּמָּאֵן אֲבֹתָיו וַיֹּאמֶר יְדַעְתִּי כֵּן יִדְעֵתִי נֹס-יְהוָה
 יְהוֹדִיעֵלֵם וְנִסְדָּוָה יִגְדֵל וְאֵלִים אֲחֵיו הַקָּטָן יִגְדֵל מִמֶּנּוּ
 וְהָרְעָה יְהוָה מִלֹּא-דַחְוִים: וַיִּבְרַכְסָם בְּיָם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ

די צוויי זין וואָס זיינען דיר געבאָרן געוואָרן אין לאַנד
 מצרים פאַר מיין קומען צו דיר קיין מצרים, זיי זיינען
 מיינע: אפרים און מנשה וואָלן זיין מיינע אזוי ווי ראובן
 און שמעון. * אָבער דייע געבאָרענע וואָס דו האָסט
 געבאָרן נאָך זיי, וואָלן זיין דייע: אויף דעם נאָמען פון
 זייערע ברידער וואָלן זיי גערופן ווערן אין זייער נחלה.
 און איך, אז איך בין געקומען פון פֿדן, איז מיר גע-
 שטאַרבן רחל אין לאַנד כּנען אויפן וועג, ווען עס איז נאָך
 געווען אַ שטרעק לאַנד צו קומען קיין אַפְרַת; און איך
 האָב זי דאַרטן באַגראָבן אויפן וועג קיין אַפְרַת, דאָס איז
 בית־לחם.

* און ישראל האָט געווען יוספס זין, און ער האָט
 געוואָגט: ווער זיינען די דאָזיקע? * האָט יוסף געוואָגט צו
 זיין פּאָטער: דאָס זיינען מיינע זין וואָס גאָט האָט מיר
 געשאַנקען דאָ הי. האָט ער געוואָגט: נעם זיי, איך בעט
 דיר, צו מיר, און איך וועל זיי בענטשן. ¹⁰ און די אויגן
 פון ישראלן זיינען געווען טונקל פון זקנה, ער האָט ניט
 געקענט זען. האָט ער זיי געמאַכט גענענען צו אים, און
 ער האָט זיי געקושט און זיי געהאַלדוט. ¹¹ און ישראל
 האָט געוואָגט צו יוספן: איך האָב ניט געדאַכט דיין פנים
 צו זען, און אַט האָט מיך גאָט געלאָזט זען אויך דייע
 קינדער.

¹² און יוסף האָט זיי אַרויסגעצויגן פון צווישן זיינע
 קני, און האָט זיך געבוקט אויף זיין פנים צו דער ערד. ¹³ און יוסף האָט זיי בייִדן גענומען, אפרימען אין זיין רעכטער
 האַנט, צו דער לינקער האַנט פון ישראלן, און מנשהן אין זיין לינקער האַנט, צו דער רעכטער האַנט פון
 ישראלן, און האָט זיי געמאַכט גענענען צו אים. ¹⁴ האָט ישראל אויסגעשטרעקט זיין רעכטע האַנט, און אַרויפ־
 געטאַן אויפן קאָפּ פון אפרימען, וואָס איז געווען דער יינגערער, און זיין לינקע האַנט אויפן קאָפּ פון מנשהן;
 ער האָט בכיוון איבערגעדרייט זיינע הענט, וואָרום מנשה איז געווען דער בכור. ¹⁵ און ער האָט געבענטשט יוספן, און
 האָט געוואָגט: דער גאָט וואָס מיינע עלטערן אַברהם און יצחק זיינען געגאָנגען פאַר אים, דער גאָט וואָס איז געווען מיין
 פּאָטטוך פון זינט איך לעב ביו אויף היינטיקן טאָג, ¹⁶ דער מלאך וואָס האָט מיך אויסגעלייזט פון אַלעם בייזן, ער וואָל
 בענטשן די יינגלעך; און עס וואָל גערופן ווערן אויף זיי מיין נאָמען, און דער נאָמען פון מיינע עלטערן אַברהם און
 יצחק; און זיי וואָלן זיך מערן לרוב אויף דער ערד.

¹⁷ און יוסף האָט געווען, אז זיין פּאָטער טוט אַרויף זיין רעכטע האַנט אויפן קאָפּ פון אפרימען, און עס איז אויס־
 געקומען שלעכט אין זיינע אויגן; האָט ער אונטערגעלענט זיין פּאָטערס האַנט, כדי זי אַוועקצוגעמען פון אפרימס קאָפּ.
 אויף מנשהס קאָפּ. ¹⁸ און יוסף האָט געוואָגט צו זיין פּאָטער: ניט אזוי, מיין פּאָטער, וואָרום דער איז דער בכור; טו אַרויף
 דיין רעכטע האַנט אויף זיין קאָפּ. ¹⁹ אָבער זיין פּאָטער האָט ניט געוואָלט, און האָט געוואָגט: איך ווײס, מיין זון, איך
 ווײס; ער אויך וועט ווערן אַ פּאָלק, און ער אויך וועט זיין גרויס, אָבער זיין יינגערער ברודער וועט זיין גרעסער פון אים,
 און זיין זאָמען וועט ווערן אַ פּולע פעלקער. ²⁰ און ער האָט זיי געבענטשט אין יענעם טאָג, אזוי צו זאָגן: מיט דיר וואָל

5 ספרי

19 גד-אים וועט א מחנה באפאלן,
 אָבער ער וועט אַנפאלן אויף זייער טריט.
 20 ביי אַשרן וועט פעט זיין זיין ברויט,
 און ער וועט אַרויסגעבן מלכות געריכטן.

21 נפתלי איז אַ הינדין אַ פלינקע;
 ער גיט אַרויס שיינע רייד.
 22 אַ פרוכטיק ביימל איז יוסף,
 אַ פרוכטיק ביימל ביי אַ קוואל;
 די צווייגן שפרייזן איבער דער מויער.

23 און אים געביטערט, און געשאַסן,
 און אים געפיינט האָבן די פיימענער;
 24 אָבער פעסט איז זיין בויגן געבליבן,
 און פלינק געווען זיינען די אַרעמס פון זיינע הענט,
 דורך די הענט פון דעם מאַכטיקן פון יעקב,
 פון דאָרט-פון דעם פאַסטוך, דעם פעלו פון ישראל;
 25 פון דעם גאַט פון דיין פאַטער וואָס העלפט דיר,
 און פון שדי וואָס בענטשט דיר,
 מיט ברכות פון הימל פון אויבן,
 ברכות פון תקום וואָס הויערט אונטן,
 ברכות פון ברוסטן און טראַכט.
 26 די ברכות פון דיין פאַטער שטייגן אַריבער
 די ברכות פון מיינע עלטערן-

ביז דעם שפיץ פון די אייביקע בערג.
 זיי זאלן זיין אויף דעם קאַפּ פון יוספן,
 און אויפן שידל דעם פירשט פון זיינע ברידער.

27 בנימין איז אַ וואָלף וואָס פאַרצוקט;
 אין דער פרי עסט ער פאַנג,
 און אין אַונט טיילט ער רויב.

כ ינדטו יהוה יגד עקבו: ם מאַשר שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ וְהוּא
 כא וְהָן מֵעֲדֵי-מֶלֶךְ: ם נפתלי אֵילָה שְׁלֹחַהּ הִנְחֵן אֲמֹרֵי
 כב שְׁפָר: ם בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עֲלֵי-עֵינַי בְּנֹת צַעֲדָה
 כג עַל-שׁוֹר: וַיִּמְרָדוּ וְרֵבּוּ וַיִּשְׁמָדוּ בְּעַלֵי הַצִּיָּים: וַתֵּשֶׁב
 כד בְּאֵתֵן קִשְׁתוֹ וַיִּפּוּ זָרָעוֹ יְדֵיו מִיַּד אֲבִיר וַעֲקֵב מִשֵּׁם
 כה רַעָה אֲבִן יִשְׂרָאֵל: מֵאֵל אֲבִיר וַיִּשְׁוֹרָה וְאֵת שְׂדֵי וַיִּבְרַכְהָ
 כו בְּרַכַּת שָׁמַיִם מֵעַל בְּרַכַּת הַהָדָם רַבְּצַת תַּחַת בְּרַכַּת
 כז שָׁדַיִם וְרַחֵם: בְּרַכַּת אֲבִיר וְגִבּוֹר עַל-בְּרַכַּת הַזֵּה עַד
 כח הַתּוֹת וְנִבְעַת עוֹלָם תְּהִיִן לְרֵאשִׁי וְיִסְתַּוּ לְקִדְקֵד בְּנֵי אֲחָיו: פ
 כט בְּנֵימִן וְאֵב יִשְׂרָף בְּבִקְרָה יֹאכַל עַד וְלַעֲרֵב תַּחֲלַק שְׁלָל:
 ל בְּלֵאָלָה שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר-דִּבֶּר
 לךָם אֲבִירָם וַיִּבְרַךְ אֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר בְּבִרְכָתוֹ בְּרַךְ
 לךָם: וַיַּעַן אֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי וְאַסְף אֶל-עַמִּי קִבְּרוּ
 אתי אֶל-אֲבֹתַי אֶל-הַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה עֶפְרוֹן חַתְּמִי:
 ל בַּמַּעֲרָה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר-עַל-פְּנֵי מִמְרָא
 ל בְּאַרְצָן בְּנֵעַן אֲשֶׁר קָנָה אֲבֹתָהֶם אֶת-הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרוֹן
 לא חַתְּמִי לְאַחֲוֵי-קִבְּרוֹ: שְׁמָה קִבְּרוּ אֶת-אֲבֹתָהֶם וְאֵת שָׂדֶה
 אֲשֶׁתוֹ שְׁמָה קִבְּרוּ אֶת-יִצְחָק וְאֵת רַבֵּקָה אֲשֶׁתוֹ וְשְׁמָה
 לב קִבְּרֹתַי אֶת-לֵאָה: מִקְּנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר-בּוֹ מֵאֵת
 לד בְּנֵי-חַתְּמִי: וַיְכַל יַעֲקֹב לְצַנֹּת אֶת-דִּבְּרָיו וַיֹּאסֶף רַגְלָיו אֶל-
 הַמַּטָּה וַיִּגַּע וַיֹּאסֶף אֶל-עַמּוּי:
 2

א וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל-פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְכֶּה עָלָיו וַיִּשְׁקְלוּ: וַיַּעַן יוֹסֵף
 ב אֶת-עֵבְרָיו אֶת-הַרְפָּאִים לְחַנֹּט אֶת-אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הַרְפָּאִים
 ג אֶת-יִשְׂרָאֵל: וַיִּמְלֵאוּ-לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלֵאוּ יְמֵי
 ד הַחַנְטִים וַיִּכְבּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שְׁבַע-יָמִים: וַיַּעֲבְדוּ יְמֵי
 כְּבִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל-בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אֲסִנָּא מִצְאָתִי

ט, כה' קמ"ח ב"ק כ"ג קמ"ח ב"ק

28 די אַלע זיינען די צוועלף שבטים פון ישראל, און דאָס איז וואָס זייער פאַטער האָט צו זיי גערעדט און זיי גע-
 בענטשט; איטלעכען ווי לויט זיין ברכה האָט ער זיי געבענטשט. 29 און ער האָט זיי באַפוילן, און זיי אַנגעזאָגט: איך ווער
 אַיינגעזאַמלט צו מיין פּאָלק; באַגראַבט מיך לעבן מיינע עלטערן, אין דער הייל וואָס אין דעם פעלד פון עֶפְרוֹן דעם
 חתי. 30 אין דער הייל וואָס אין דעם פעלד פון מכפלה, וואָס פאַר ממרא אין לאַנד בְּנֵעַן, וואָס אַברהם האָט אָפּגע-
 קויפט מיטן פעלד פון עֶפְרוֹן דעם חתי פאַר אַ קבר-אַייגנטום-31 דאָרטן האָט מען באַגראָבן אַברהמען און זיין ווייב
 שרה, דאָרטן האָט מען באַגראָבן יצחק און זיין ווייב רבקה, און דאָרטן האָב איך באַגראָבן לאהן-32 דער אַיינקויף
 פון דעם פעלד מיט דער הייל וואָס דרינען, פון די קינדער פון חת.
 33 און ווי יעקב האָט געענדיקט זיין צוּנאָה צו זיינע זין, אזוי האָט ער אַריינגענומען זיינע פיס אין בעט, און איז פאַר-
 גאַנגען, און איז אַיינגעזאַמלט געוואָרן צו זיין פּאָלק.

1 און יוסף איז געפאלן אויף זיין פאַטערס פנים, און ער האָט געוויינט איבער אים, און האָט אים געקושט.
 2 און יוסף האָט באַפוילן זיינע קנעכט די רופאים אַיינצובאַלזאַמירן זיין פאַטער; און די רופאים האָבן אַיינגע-
 באַלזאַמירט ישראל. 3 און עס זיינען דערפילט געוואָרן איבער אים פערציק טעג, וואָרום אזוי פיל טעג מוזן דערפילט
 ווערן ביים אַיינבאַלזאַמירן, און די מצרים האָבן אים באַוויינט זיבעציק טעג.
 4 און אַז די טעג פון זיין באַוויינג זיינען אַריבער, האָט יוסף גערעדט צו פֶּרעהס הויז, אזוי צו זאָגן: אויב, איך בעט
 אַ וואָטשפיל: גַד גִּדּוֹד יִגְדֵנִי.

דיך, איך האָב געפונען ליטועליקייט אין אייערע אומן.
 רעדט, איך בעט אייך, אין די אויערן פון פֿרעהן, אזוי
 צו זאָגן: ״מיין פֿאָטער האָט מיך באַשוואַרן, אזוי צו זאָגן:
 זע, איך שטאַרב; אין מיין קבר וואָס איך האָב מיר גע-
 גראָבן אין לאַנד כּנען, דאַרטן זאָלסטו מיך באַגראָבן.
 און אַצונד, לאָמיך אַרויפֿוויין, איך בעט דיך, און באַגראָבן
 מיין פֿאָטער, און זיך אומקערן.

״האָט פֿרעה געזאָגט: גיי אַרויף, און באַגראָב דיין
 פֿאָטער, אזוי ווי ער האָט דיך באַשוואַרן. ״איז יוסף
 אַרויפֿגעגאַנגען צו באַגראָבן זיין פֿאָטער, און מיט אים
 זיינען אַרויפֿגעגאַנגען אלע קנעכט פון פֿרעהן, די
 עלטסטע פון זיין הויז, און אלע עלטסטע פון לאַנד
 מצרים. ״ און דאָס גאַנצע הויזגעזינט פון יוספֿן, און זיינע
 ברידער, און זיין פֿאָטערס הויזגעזינט; בלויז זייערע
 קליינע קינדער, און זייערע שאָף און זייערע רינדער,
 האָבן זיי איבערגעלאָזן אין לאַנד גושן. ״ אויך רייטער
 און רייטוועגן זיינען אַרויפֿגעגאַנגען מיט אים, און די מחנה
 איז געווען זייער גרויס.

״ און זיי זיינען געקומען ביז דעם שיער פון אָטד
 וואָס אויף יענער זייט ירדן, און האָבן דאַרטן געקלאָגט
 זייער אַ גרויסע און שווערע קלאָג; און ער האָט געמאַכט
 אַ טרויער אויף זיין פֿאָטער זיבן טעג. ״ און דער באַ-
 חווינער פון לאַנד, דער כּנעני, האָט געזען דעם טרויער
 ביי דעם שיער פון אָטד, און זיי האָבן געזאָגט: אַ שווע-
 רער טרויער איז דאָס ביי מצרים. דרום האָט מען גערופן
 דעם גאַמען דערפון אַבלימצרים, וואָס אויף יענער זייט
 ירדן.

12 און זיינע זין האָבן געטאָן צו אים אזוי ווי ער האָט זיי באַפוילן. 13 און זיינע זין האָבן אים אַזעקגעטראָגן קיין
 לאַנד כּנען, און האָבן אים באַגראָבן אין דער הייל פון דעם פעלד פון מכפֿלה, וואָס אַברהם האָט אָפּגעקויפט מיטן
 פעלד, פֿאַר אַ קבר־איינגוטום, פון עפרון דעם חתי, פֿאַר ממראַ.

14 און יוסף האָט זיך אומגעקערט קיין מצרים, נאָכדעם ווי ער האָט באַגראָבן זיין פֿאָטער, ער און זיינע ברידער,
 און אלע וואָס זיינען אַרויפֿגעגאַנגען מיט אים צו באַגראָבן זיין פֿאָטער.

15 און ווי יוספֿס ברידער האָבן געזען אז זייער פֿאָטער איז טויט, אזוי האָבן זיי געזאָגט: אפשר וועט אונדו יוסף
 טראָגן אַ שנאה, און אומקערן וועט ער אונדו אומקערן אַלדאָס שלעכטס וואָס מיר האָבן אים געטאָן. 16 און זיי האָבן
 געהייסן זאָגן יוספֿן: דיין פֿאָטער האָט באַפוילן פֿאַר זיין טויט, אזוי צו זאָגן: ״אזוי זאָגן צו יוספֿן: פֿאַרגיב,
 איך בעט דיך, דעם פֿאַרברעך פון דיין ברידער און זייער חטא, וואָס זיי האָבן דיר שלעכטס געטאָן.״ און אַצונד,
 פֿאַרגיב, איך בעט דיך, דעם פֿאַרברעך פון די קנעכט פון דיין פֿאָטערס גאָט. און יוסף האָט געוויינט אַז מע האָט צו
 אים גערעדט.

18 און זיינע ברידער זיינען אויך געגאַנגען און זיינען אַנידערגעפאלן פֿאַר אים, און האָבן געזאָגט: זע, מיר זיינען
 דייןע קנעכט. 19 האָט יוסף צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן; בין איך דען אויף דעם אָרט פון גאָט? 20 וואָרום
 איר האָט געמיינט אַ רעה פֿאַר מיר, אָבער גאָט האָט עס געמיינט פֿאַר אַ טובה, פֿדי צו מאַכן אזוי ווי היינטיקן טאָג,
 צו דערהאַלטן ביים לעבן אַ סך פֿאָלק. 21 און אַצונד, זאָלט איר ניט מורא האָבן; איך וועל אויסהאַלטן אייך און

חן בעניניכם ויבריתא באוני פרעה לאמר: אבי השביעיני ה
 לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר פירתי לי בארץ כנען
 שמה תקברני ועתה אעלה ויאקברה אתאבי ואשובה:
 ויאמר פרעה עלה וקבר אתאביך באשר השביעיני:
 ויעל יוסף לקבר אתאביו ויעלו אתו כלעבדי פרעה ו
 וקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים: וכל בית יוסף ואחיו ה
 ובית אביו רק טפס וגאנים ובקרים עזבו בארץ גושן:
 ויעל עמו וסירכב וספרשים ויהי המחנה כבוד מאד: ה
 ויבאו עד גרן האמר אשר בעבר הירדן ויסדרו שם י
 מספר גדול וכבוד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים:
 ורא וישב הארץ כנעני אתהאבל בגרן האמר ויאמרו י
 אבל־כבוד זה למצרים עליכן קרא שמה אבל מצרים
 אשר בעבר הירדן: ויעשו בניו לו כן כאשר צום: יב
 וישאו אתו בניו ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה י
 המכפלה אשר קנה אברהם אתהשדה לאחות־קבר
 מאת עפרן החתי עליפני ממרא: וישב יוסף מצרימה יד
 הוא ואחיו וכלהעלים אתו לקבר אתאביו אחרי קברו
 אתאביו: וראו אחיו־יוסף כרמת אביהם ויאמרו לו יט
 וישמטנו יוסף והשב ישב לנו את כל־הרעה אשר נמלנו
 אתו: ויצאו אל־יוסף לאמר אבך ציה לפני מותו לאמר: י
 כדהאמרו ליוסף אנא שא נא פשע אחיך והטאתם י
 כידעה נמלוד ועתה שא נא לפשע עבדי אלתו אבך
 ויבך יוסף בדברים אליו: וילכו נס־אתו ויפלו לפניו י
 ויאמרו הגו לה לעבדים: ויאמר אלהם יוסף אל־י
 תיראו כי התחת אלהים אני: ואתם השבתם עלי רעה כ
 אלהים חשבה לטובה למען עשה ביום הזה לחיות
 עסרוב: ועתה אל־תיראו אנכי אכלכל אתכם וארת־יב

י' ב טעמים

כב טַפְּכֶם וַיִּנְחַם אֹתָם וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּם: וַיֹּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם
 כג ס' הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים: וַיֵּרָא
 יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שְׁלֹשִׁים וְשֵׁם בְּנֵי מְכִיר בְּדִמְנָשָׁה יְלָדָיו
 כד על־כִּרְכֵי יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו אֲנִי מֵת וְאַל־הוּם
 כה הָאָרֶץ יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֵעֵלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־
 כו הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב: וַיִּשְׁבַּע
 יוֹסֵף אֶת־בְּנָיו יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
 טו וְהֵעֵלְתֶם אֶת־עַצְמוֹתַי מִצְרָיִם: וַיָּמָת יוֹסֵף בְּדִמְנָה וְעֶשְׂרֵי
 שָׁנִים וַהֲגִמּוּ אֹתוֹ וַיִּשֶׂם בְּאֵרֶן בְּמִצְרַיִם:

כג ס' רמז

אייערע געווינטן. און ער האָט זיי געטרייסט, און זיי גע' רעדט צום האַרצן.

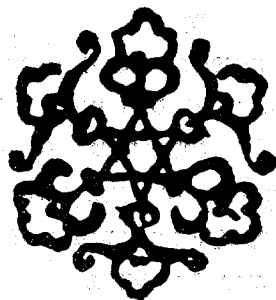
22 און יוסף איז געבליבן אין מצרים, ער און זיין פאָטערס הויגעווינט; און יוסף האָט געלעבט הונדערט און צען יאָר. 23 און יוסף האָט געזען פון אפרימען אור־אייניקלעך; אויך די קינדער פון מכיר, מנשהס זון, זיינען געבאָרן געוואָרן אויף יוספס קני.

24 און יוסף האָט געזאָגט צו זיינע ברידער: איך שטאַרב; אָבער דערמאָנען וועט זיך גאָט דערמאָנען אָן אַיך, און ער וועט אַיך אויפברענגען פון דעם היגן לאַנד צו דעם לאַנד וואָס ער האָט צוגעשוואָרן אַברהמען, יצחקן, און יעקבן. 25 און יוסף האָט באַשוואָרן די זין פון ישראלן, אזוי צו זאָגן: דערמאָנען וועט זיך גאָט דער־מאָנען אָן אַיך; זאָלט איר אויפברענגען מיינע ביינער פון דאַנען.

26 און יוסף איז געשטאַרבן צו הונדערט און צען יאָר. און מע האָט אים איינגעבאלואמירט, און ער איז אריינגע־טאָן געוואָרן אין אַן אַרון אין מצרים.

חוק

סכום פסקי דספר בראשית אלף וחמש מאות ושלשים וארבעה.
 איך ליד סימן: וחציו ועל חרבך תחיה: ופרשיותיו י"ב. זה
 שמי לעלם סימן: וסדריו מ"ג. גם ברוך יהיה סימן: ופרקיו
 נ'. יי' הננו לך קיינו סימן: מניין הפתחות שלשה וארבעים
 הסתומות שמנה וארבעים. הכל תשעים ואחת פרשיות.
 צא אתה וכל הנם אשר כרנליך סימן:

שְׁמוֹת

א און דאָס זיינען די נעמען פון די קינדער פון ישראל וואָס זיינען געקומען קיין מצרים מיט יעקבן; איט לעכער מיט זיין הוינגעזינט זיינען זיי געקומען: ^א ראובן, שמעון, לוי, און יהודה; ^ב יששכר, זבולון, און בנימין; ^ג און נפתלי, גד און אשר. ^ד און אלע נפשות וואָס זיינען ארויסגעגאנגען פון יעקבס דיך, זיינען געווען זיבעציק נפשות; און יוסף איז שוין געווען אין מצרים.

^ה איז געשטארבן יוסף, און אלע זיינע ברידער, און יענער גאנצער דור. ^ו און די קינדער פון ישראל האָבן זיך געפרוכפערט, און זיך געווידמענט און געמערט, און זיי זיינען געוואָרן זייער שטאַרק, און דאָס גאנצע לאַנד איז פול געוואָרן מיט זיי.

^ז איז אויפגעשטאַנען אַ נייער מלך איבער מצרים, וואָס האָט ניט געקענט יוספן. ^ח און ער האָט געוואַנט צו זיין פּאָלק: זעט, דאָס פּאָלק פון די קינדער פון ישראל איז מערער און שטאַרקער פון אונדז. ^ט קומט לאַמיר זיך קליין קעגן אים; אַגוט וועט ער זיך מערן, און עס וועט זיין, אַז עס וועט זיך טרעפן אַ מלחמה, וועט ער

וּאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ אֶ וּבִיתוֹ בָּאוּ: רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵוִי וַיְהוּדָה: יִשְׁשַׁכָּר וְזָבֻלֹן וּבְנִימִן: דָּן וְנַפְתָּלִי גָד וְאָשֶׁר: וַיְהִי כָל־נֶפֶשׁ יִצְחָק יַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ יוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם: וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אָחָיו וְכָל־הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצִמוּ בְּמֵאד בְּמֵאד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: פ וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדָע אֶת־יוֹסֵף: ח וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעַצִּים מִמֶּנּוּ: ט הֲבֵיאָה נְתַחְמָה לָּו פְּדִירָכָה וְהָיָה בִּרְתֻקְרָאָה מִלְחָמָה י וְנוֹסַף נִסְחָוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: יא וַיִּשְׁמָע עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לָמַעַן עֲנֹתוּ בַסִּבְלָתָם וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לַפְרֵעָה אֶת־פַּתָּחַם וְאֶת־רַעְמֵסֶס: וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֵי יב אֹתוֹ כֵּן יִדְבַּח וְכֵן יִפְרֹץ וְיִקְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יג וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּפֶּרֶד: וַיִּמְרֹדוּ אֶת־הַיְהוּדִים יד בַּעֲבָדָה קָשָׁה בַחֲמֵר וּבְכֹל־בָּנִים וּבְכָל־עֲבָדָה בַשָּׂדֶה אֶת פְּלִי־עֲבָדָתָם אֲשֶׁר־עֲבָדוּ כֹהֵם בַּפֶּרֶד: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ טו מִצְרַיִם לְמַלְאָכָה הָעֲבָדִית אֲשֶׁר שָׂם הָאֱלֹהִים שָׂפָרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוֹעָה: וַיֹּאמֶר בְּיָלְדָכֶן אֶת־הַעֲבָדִית וְרֵאתֶן עַל־ טז הָאֲבָנִים אִם־כֵּן הוּא וְהַמָּתָן אֹתוֹ וְאִם־בֵּית הוּא וַיְהִי: יז וַתִּרְאֶן הַמַּלְאָכָה אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא־עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן י

^א י"ט ו' ש"טן ט"יח ו' יחזקאל מ'חזקאל ש"טן ו'

אויך צושטיין צו אונדזערע פיינט, און ער וועט מלחמה האַלטן אויף אונדז, און וועט אַרויסגיין פון לאַנד. ^י האָבן זיי געמאַכט איבער אים צינוואָרן, כדי אים צו פייניקן מיט זייערע לאַסטאַרבעט, און ער האָט געבויט שפייכלערשטעט פאַר פּרעהן, פתום און רַעמסס. ^{יא} אָבער ווי זיי האָבן אים געפייניקט, אַזוי האָט ער זיך געמערט, און אַזוי האָט ער זיך צעשפרייט; און זיי זיינען געווען אין שרעק פאַר די קינדער פון ישראל. ^{יב} און די מצרים האָבן געמאַכט אַרבעטן די קינדער פון ישראל מיט האַרטיקייט. ^{יג} און זיי האָבן פאַרביטערט זייער לעבן מיט שווערער אַרבעט, ביי ליים און ביי ציגל, און ביי אַלערליי אַרבעט אין פעלד; אַלדי אַרבעט זייערע וואָס זיי האָבן מיט זיי גע־אַרבעט, איז געווען מיט האַרטיקייט.

^{יד} און דער מלך פון מצרים האָט גערעדט צו די ייִדישע הייבינס, וואָס דער גאַמען פון איינער איז געווען שפּרָה, און דער גאַמען פון דער צווייטער פּוּעָה, ^{טו} און ער האָט געוואַנט: אַז איר העלפט די ייִדישע ווייבער געבערן, זאָלט איר זען אויפן בראַכשטול, אויב דאָס איז אַ זון, זאָלט איר אים טייטן, און אויב דאָס איז אַ טאָכטער, זאָל זי בלייבן לעבן. ^{טז} אָבער די הייבינס האָבן מורא געהאַט פאַר גאָט, און זיי האָבן ניט געטאַן אַזוי ווי דער מלך פון מצרים האָט זיי

אָנגעזאָגט, און זיי האָבן געלאָזט לעבן די יינגלעך. ¹⁶ האָט דער מלך פון מצרים גערופן די הייבינס, און האָט צו זיי געזאָגט: פארוואָס האָט איר געטאָן דיזאָזיקע זאך, און געלאָזט לעבן די יינגלעך? ¹⁷ האָבן די הייבינס געזאָגט צו פֿרעהן: ווייל ניט אַזוי ווי די מצרישע ווייבער זיינען די יידישע; וואָרום זיי זיינען לעבאָפטיק; איידער די הייבן קומט צו זיי, האָבן זיי שוין געבאָרן.

¹⁸ און גאָט האָט באַגטיקט די הייבינס; און דאָס פֿאַלק האָט זיך געמערט, און זיי זיינען געוואָרן זייער שטאַרק. ¹⁹ און עס איז געווען, ווייל די הייבינס האָבן מורא געהאַט פֿאַר גאָט, האָט ער זיי געמאַכט הייזער. ²⁰ און פֿרעה האָט באַפוילן זיין גאַנצן פֿאַלק, אַזוי צו זאָגן: יעטוועדער וון וואָס ווערט געבאָרן, זאָלט איר אים אין טייך אַרײַנוואַרפֿן, און יעטוועדער טאָכטער זאָלט איר לאָזן לעבן.

ב ¹ און אַ מאַן פֿון דעם הויז פֿון לוי איז געגאַנגען און האָט גענומען אַ טאָכטער פֿון לוי. ² און די פֿרוי איז טראָגעדיק געוואָרן, און האָט געבאָרן אַ זון; און זי האָט אים געזען אַז ער איז שוין, און האָט אים באַהאַלטן דריי חדשים. ³ און אַז זי האָט אים מער ניט געקענט באַהאַלטן, האָט זי גענומען פֿאַר אים אַ קעסטל פֿון יאַמש, און האָט עס אויסגעקלעפט מיט ליים און מיט פעך; און זי האָט אַרײַנגעטאָן דערין דאָס קינד, און האָט עס אַהינגעטאָן אין די ריטלעך ביים ברעג טייך. ⁴ און זיין שוועסטער האָט זיך געשטעלט פֿון דער ווייטן, צו וויסן וואָס מיט אים וועט געשען.

⁵ און די טאָכטער פֿון פֿרעהן האָט אַראָפּגענידערט

¹⁶ מלך מצרים ותחנן את־הילדים; ויקרא מלך־מצרים למילדת ויאמר לָהּ מַדּוּעַ עֲשִׂיתָן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲנִן אֶת־הַיְלָדִים; וְהֵאמְרָן הַמִּילֵדָת אֶל־פֿרֵעָה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעֵבְרִית כִּי־תוֹת הִנֵּה בְּטָרִם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמִּילֵדָת וְיָלְדוּ; וַיִּטֵּב אֱלֹהִים לַמִּילֵדָת וַיִּרְכַּב הָעַם וַיַּעֲמֵמוּ מֵאֵד; וַיְהִי כִּי־רָאוּ הַמִּילֵדָת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֵּשֶׁשׂ לָהֶם בָּתִּים; וַיֵּצֵא פֿרֵעָה לְכַל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־בְּכוֹרֵי־הַיְלָדוֹת הַזֹּאתָה תִּשְׁלַחְהוּ וְכָל־הַבָּתִּים תַּחֲנוּן; פ

ב

¹ וילך איש מבית לוי ויקח את־בת־לוי; ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כִּי־טוֹב הוּא וַתַּצְפֵּנּוּהוּ שְׁלֵשָׁה יָרְחִים; וְלֹא־יָבֵלָה עוֹד הַצֵּפִינוּ וַתִּקְחֵלּוּ תַּבַּת גָּמָא וַתַּחֲמֵרָהּ בַּחֲמֹר וּבְזָפֶת וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת־הַיְלֵד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עֵלֶי שֵׁפֶת הַיָּאֵר; וַתַּחֲצֹב אַחֲתָהּ מִרְחֹק לְדַעַה מִהֵי־עֲשִׂיהָ לָּהּ; וַתִּרְדַּבּ בַּת־פֿרֵעָה לְרַחֵץ עַל־הַיָּאֵר וַנִּעְרַתְיָהּ הַלֵּלֶת עַל־יַד הַיָּאֵר וַתִּרְא אֶת־הַתַּבָּה בַּתּוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת־אִמָּתָהּ וַתִּקְחָהּ; וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת־הַיְלֵד וַתִּהַרְגֵנּוּ בַּכָּה וַתַּחֲמֵל עָלָיו וַתֵּאמֶר מִי־לִדֵי הָעֵבְרִים הֵם; וַתֵּאמֶר אַחֲתָהּ אֶל־בַּת־פֿרֵעָה הַאֵלֶךְ וַקְּרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מִנִּקְתָּ מִן הָעֵבְרִית וַתִּינֵק לָךְ אֶת־הַיְלֵד; וַתֵּאמֶר־לָהּ בַּת־פֿרֵעָה לָכִי וַתִּלְדִּי הַעֲלָמָה וַתִּקְרָא אֶת־דָּם הַיְלֵד; וַתֵּאמֶר לָהּ בַּת־פֿרֵעָה הַיְלִיכִי אֶת־הַיְלֵד הַזֶּה וַתִּינֵקְהוּ לִי וְאֵין אֲתָן אֶת־שִׂכְרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיְלֵד וַתִּינֵקְהוּ; וַיִּגְדַּל הַיְלֵד וַתִּבְאֲהוּ לְבַת־פֿרֵעָה וַתִּהְיֶלָה לָבֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֵּאמֶר כִּי מִן־דַּמִּים מִשִּׁיתָהוּ; וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֲחָיו וַיֵּרָא בְּכַסְלֵתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרַיִם מִפְּנֵי אִישׁ־עֵבֶרִי מֵאֲחָיו; וַיִּבֶן כַּהֵן וְכֹהֵן וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ

ב, ג, ה, ז, ט, י, יב

זיך צו באָדן אין טייך; און אירע מיידלעך זיינען אומגעגאַנגען ביין זייט טייך. האָט זי דערזען דאָס קעסטל צווישן די ריטלעך, און זי האָט געשיקט איר דינסט, און האָט עס געלאָזט נעמען. ⁶ און זי האָט עס געעפנט, און האָט עס דערזען—דאָס קינד—ערשט אַ יינגל וואָס וויינט. האָט זי זיך דערבאַרימט אויף אים, און האָט געזאָגט: פֿון די קינדער פֿון די עברים איז דערדאָזיקער. ⁷ האָט זיין שוועסטער געזאָגט צו פֿרעהס טאָכטער: זאָל איך גיין און דיר רופן אַ זיג פֿרוי פֿון די יידישע ווייבער, אַז זי זאָל זייגן פֿאַר דיר דאָס קינד? ⁸ האָט פֿרעהס טאָכטער צו איר געזאָגט: גי. איז די מיידל געגאַנגען און האָט גערופן די מוטער פֿון דעם קינד. ⁹ און פֿרעהס טאָכטער האָט צו איר געזאָגט: נעם אוועק דאָסדאָזיקע קינד, און זייג עס פֿאַר מיר, און איך וועל דיר געבן דײַן לויין. האָט די פֿרוי גענומען דאָס קינד, און האָט עס געזייגט.

¹⁰ און אַז דאָס קינד איז גרעסער געוואָרן, האָט זי אים געבראַכט צו פֿרעהס טאָכטער, און ער איז איר געוואָרן פֿאַר אַ זון. און זי האָט גערופן זיין נאָמען מֹשֶׁה, און האָט געזאָגט: ווייל פֿון וואָסער האָב איך אים אַרויסגעצויגן.

¹¹ און עס איז געווען אין יענע טעג, אַז משה איז אויפגעוואַקסן, איז ער אַרויסגעגאַנגען צו זיינע ברידער, און האָט זיך צוגעקוקט צו זייערע לאַסטאַרבעט; און ער האָט געזען אַ מאַן אַ מצרי שלאָגן אַ מאַן אַ ייִדן, פֿון זיינע ברידער. ¹² האָט ער זיך אומגעקוקט אַהער און אַהין, און אַז ער האָט געזען אַז קיין מענטש איז ניטאָ,

* משתיה.

הָאֵט ער דערשלאָגן דעם מצרי, און האָט אים באַהאַלטן אין זאַמד. ¹³ און ער איז אַרויסגעגאַנגען אויפן צווייטן טאָג, ערשט צוויי מענער יידן ראַנגלען זיך; האָט ער געזאָגט צו דעם אומגערעכטן: פאַרוואָס שלאָנסטו דיין חבר? ¹⁴ האָט יענער געזאָגט: ווער האָט דיך געמאַכט פאַר אַ מאַן אַ האַר און אַ ריכטער איבער אונדז? צי מיינסטו מיך צו הרגען, אזוי ווי דו האָסט געהרגעט דעם מצרי? האָט משה מורא געקראָגן, און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָר, די זאַך איז דערווייט געוואָרן.

¹⁵ און פֿרעה האָט געהערט פון דערדאָזיקער זאַך, און ער האָט געוואָלט הרגען משה. איז משה אַנטלאָפן פון פאַר פֿרעהן, און ער האָט זיך באַזעצט אין לאַנד מדֿיָן; און ער איז געוועסן ביי אַ ברונעם. ¹⁶ און דער פריסטער פון מדֿיָן האָט געהאַט זיבן טעכטער; זיינען זיי געקומען, און האָבן אָנגעשעפט און אָנגעפילט די קאַרי טעם, כדי אָנצוטרינקען די שאַף פון זייער פּאָטער. ¹⁷ אָבער די פּאָסטוכער זיינען געקומען, און האָבן זיי אַוועקגעטריבן. איז משה אויפגעשטאַנען און האָט זיי געהאַלפן, און האָט אָנגעטרונקען זייערע שאַף. ¹⁸ און אַז זיי זיינען געקומען צו זייער פּאָטער רעוואַלן, האָט ער געזאָגט: פאַרוואָס זייט איר היינט געקומען אזוי גיך? ¹⁹ האָבן זיי געזאָגט: אַ מאַן אַ מצרי האָט אונדז געהאַלפן פון דער האַנט פון די פּאָסטוכער, און אויך אָנשעפן האָט ער אָנגעשעפט פאַר אונדז, און האָט אָנגעטרונקען די שאַף. ²⁰ האָט ער געזאָגט צו זיינע טעכטער: און אזוי

וַיֵּךְ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בְּחֹל: וַיֵּצֵא בַיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיְהִי י שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עִבְרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לְרֵשֶׁע לָמָּה תִּכְהֶה רָעָד: וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֶךְ לְאִישׁ שׂוֹר וְשֹׁפֵט עָלַי הַלְהַרְגֵנִי אַתָּה י אָמַר כְּאִשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָבְן טוֹרֵעַ הַדָּבָר: וַיִּשְׁמַע פֿרֵעָה אֶת־דְּבַר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגֵּנּוּ אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פֿרֵעָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּעָרָה: וַלְכֹתָן מִדְיָן שָׁבַע בָּנוֹת וַתִּבְאֲנֶנּוּ וַתְּהַלְלֵנּוּ וַתְּמַלְאֲנָה אֶת־הַרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן: וַיָּבֹאוּ הָרְעִים וַיְנַרְשׂוּם בְּרָגֶם מֹשֶׁה וַיִּוֹשְׁעֵן וַיִּשְׁק אֶת־י צֹאנָם: וַתִּבְאֲנֶה אֶל־דֹּעַל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהִרְתָּן יֵה כֹּה הָיוּ: וַתֹּאמְרָן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרְעִים וְגַם יֵה הִלָּה דָלָה לָנוּ וַיִּשְׁק אֶת־הַצֹּאן: וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאִי כ לָמָּה זֶה עֹבְדֶתֶן אֶת־הָאִישׁ קְרָאָן לוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם: וַיֹּאמֶר כֹּה מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת־דֹּעַל וַיִּתֵּן אֶת־צִפּוֹרָה בְּתוּ לְמִשְׁהָ: וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גִּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי כֹּה בְּאֶרֶץ נְכַרְדִּי: פ

וַהֲיוּ בַיּוֹמִים הַרְבִּיּוֹם הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֹּאנְהוּ כְּנִי כֵּן יִשְׂרָאֵל מִן־הַעֲבָדָה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הַעֲבָדָה: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־כֹּחַ בְּרִיתוֹ אֶת־אֲבֹתָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב: וַיֵּרָא אֱלֹהִים כֹּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים: ס

וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ הַתֵּנוּ כֹּתָן מִדְיָן וַיִּבְהַרְבֵּי אֶת־הַצֹּאן אַתֵּר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־יְהוָה הָאֱלֹהִים הַרְבֵּה: וַיֵּרָא מֶלֶךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא בֵּי הַסֵּנֶה בַּעַר כְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אֲכָל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה י אֶסְרְהִינָא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַזֶּה לְהוֹדוֹת לַאֲדֹנָי: ג

ג, א' רבי

איז ער? פאַרוואָס דען האָט איר דעם מאַן איבערגעלאָזט? רופט אים, און זאַל ער עסן ברויט.

²¹ און משה האָט אַיינגעווייליקט צו בלייבן ביי דעם מאַן; און ער האָט געגעבן משהן זיין טאַכטער צפּוֹרָה. ²² און זי האָט געבאַרן אַ זון, און ער האָט גערופן זיין נאָמען גִּרְשֹׁם, ווייל ער האָט געזאָגט: איך בין אַ פֿרעמדער; אין אַ פֿרעמדן לאַנד.

²³ און עס איז געווען אין יענער לאַנגער צייט, איז געשטאַרבן דער מלך פון מצרים, און די קינדער פון ישראל האָבן געוויפצט פון דער קנעכטשאַפט, און זיי האָבן געשריען, און זייער געשריי איז אויפגעגאַנגען צו גאָט פון דער קנעכטשאַפט. ²⁴ און גאָט האָט געהערט זייער קרעכצן, און גאָט האָט געדאַכט אָן זיין בונד מיט אַברהמען, מיט יצחק, און מיט יעקבן. ²⁵ און גאָט האָט געזען די קינדער פון ישראל, און גאָט האָט געמערקט.

¹ און משה האָט געפיטערט די שאַף פון זיין שווער יתרון, דעם פריסטער פון מדֿיָן, און ער האָט געפירט די שאַף צום מדבר צו, און ער איז געקומען צום באַרג פון גאָט, צו חורב. ² האָט זיך באַזווייגן צו אים אַ מלאך פון גאָט אין אַ פלאַמפֿייער פון מיטן פון אַ דאַרן, און ער האָט געזען, ערשט דער דאַרן ברענט אין פייער, און דער דאַרן ווערט ניט פאַרצערט. ³ האָט משה געזאָגט: לאָמִיד אַקאַרשט אָפקערן און זען די־דאָזיקע גרויסע זעאונג, פאַרוואָס

ד יבער הסנה: וירא יהוה כי סר לראות ויקרא אליו
 אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:
 ה ויאמר אלי תקרב הלם שלי ועלך מעל רגליך כי המקום
 י אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא: ויאמר אנכי
 י אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
 י ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל-האלהים: ויאמר
 י יהוה ראה ראתי את-עני עמי אשר במצרים ואת-
 י צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את-מכאביו:
 ח וארד להצילו מיד מצרים ולהצלתו מיד-הארץ ההוא
 ח אל-ארץ טובה ורחבה אל-ארץ נבת חלב ודבש אל-
 ט מקום הננעני ותחתי והאמרי ותפרו ותחני ותבוסו:
 ט ועתה הנה צעקת בני-ישראל באה אלי ונסדראית את-
 י הלחץ אשר מצרים לחצים אתם: ועתה לכה ואשלחך
 יא אל-פרעה והוצא את-עמי בני-ישראל ממצרים: ויאמר
 יב משה אל-האלהים מי אנכי כי אלך אל-פרעה וכי
 יב אוציא את-בני ישראל ממצרים: ויאמר כי-אתה
 י עמך ויהלך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את-
 י העם ממצרים תעבדון את-האלהים על החר הנה:
 י ויאמר משה אל-האלהים הנה אנכי בא אל-בני ישראל
 י ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרתי
 י מהשמו מה אמר אלהם: ויאמר אלהים אל-משה אתה
 י אשר אתה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אתה שלחני
 ט אליכם: ויאמר עוד אלהים אל-משה כה תאמר אל-
 ח בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי
 ח יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם והישמי לעלם ונה
 חמ וכרי לדר דר: לך ואספת את-זקני ישראל ואמרת
 ח אלהם יהוה אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם

ד משה משה בלא ססיק בליח

דער דארן ווערט ניט פארברענט. ' און ווי גאט האט
 געזען, אז ער האט אפגעקערט צו זען, אזוי האט גאט גע-
 רופן צו אים פון מיטן דארן, און האט געזאגט: משה! משה!
 האט ער געענטפערט: דאָ בין איך. ' האט ער געזאגט:
 זאלסט ניט גענענען אהער; טו אויס דינע שיך פון דינע
 פיס, וואָרום דער אָרט וואָס דו שטייסט אויף אים, דאָס
 איז הייליקע ערד. ' און ער האט געזאגט: איך בין דער
 גאט פון דיין פאָטער, דער גאט פון אברהמען, דער גאט
 פון יצחקן, און דער גאט פון יעקבן. און משה האט פאר-
 באַרגן זיין פנים, ווייל ער האט מורא געהאט צו קוקן אויף
 גאט. ' און גאט האט געזאגט: זען געזען האָב איך די פּיין
 פון מיין פאָלק וואָס אין מצרים, און איך האָב צוגעהערט
 זיין געשריי פון וועגן זיינע דריקער, וואָרום איך ווייס זיינע
 ווייטאָקן. ' און איך האָב אַראָפּגענידערט אים מציל צו
 זיין פון דער האַנט פון מצרים, און אים אויפצוברענגען
 פון יענעם לאַנד אין אַ גוטן און אַ ברייטן לאַנד, אין אַ
 לאַנד וואָס פליסט מיט מילך און האַניק, אין דעם אָרט
 פון דעם כנעני, און דעם חתי, און דעם אַמורי, און דעם
 פּרוזי, און דעם חוי, און דעם יבּוסי. ' און אַצונד, זע,
 דאָס געשריי פון די קינדער פון ישראל איז געקומען צו
 מיר, און איך האָב אויך געזען די דריקונג וואָס די מצרים

דריקן זיי. ¹⁰ דרום קום אַצונד, און איך וועל דיך שיקן צו פּרעהן, און צי אַרויס מיין פאָלק, די קינדער פון ישראל, פון
 מצרים. ¹¹ האָט משה געזאָגט צו גאָט: ווער בין איך, אָז איך זאָל גיין צו פּרעהן, און אָז איך זאָל אַרויסציען
 די קינדער פון ישראל פון מצרים? ¹² האָט ער געזאָגט: אָבער איך וועל זיין מיט דיר; און דאָס וועט דיר
 זיין דער צייכן, אָז איך האָב דיך געשיקט. ווען דו ציסט אַרויס דאָס פאָלק פון מצרים, וועט איר דינען גאָט
 אויף דעמדאָזיקן באַרג. ¹³ האָט משה געזאָגט צו גאָט: אָט קום איך צו די קינדער פון ישראל, און איך וועל זאָגן
 צו זיי: דער גאָט פון אַייערע עלטערן האָט מיך געשיקט צו אַיך, און זיי וועלן זאָגן צו מיר: וואָס איז זיין נאָמען? וואָס
 זאָל איך זאָגן צו זיי? ¹⁴ האָט גאָט געזאָגט צו משה: איך בין ווער איך בין. און ער האָט געזאָגט: אזוי זאָלסטו זאָגן צו
 די קינדער פון ישראל: „איך בין“ האָט מיך געשיקט צו אַיך. ¹⁵ און גאָט האָט ווייטער געזאָגט צו משה: אזוי זאָלסטו
 זאָגן צו די קינדער פון ישראל: יהוה, דער גאָט פון אַייערע עלטערן, דער גאָט פון אברהמען, דער גאָט פון יצחקן, און
 דער גאָט פון יעקבן, האָט מיך געשיקט צו אַיך. דאָס איז מיין נאָמען אויף אַיביק, און דאָס איז מיין געדעכעניש אויף
 דור-דורות. ¹⁶ גיי, און זאָלסט אַינזאַמלען די עלטסטע פון ישראל, און זאָגן צו זיי: יהוה, דער גאָט פון אַייערע עלטערן,

דער גאט פון אברהם, יצחק, און יעקב, האָט זיך באַוווּן צו מיר, אזוי צו זאָגן: דאַכטן האָב איך געדאַכט אָן אײך, און אָן וואָס אײך ווערט געטאָן אין מצרים. ¹⁷ און איך האָב געזאָגט: איך וועל אײך אויפברענגען פון דער פּוּל פון מצרים, אין לאַנד פון דעם פּוּנע, און דעם חתני, און דעם אַמורי, און דעם פּרוי, און דעם חוי, און דעם יבּוסי, אין אַ לאַנד וואָס פּליסט מיט מילך און האַניק. ¹⁸ און זיי וועלן צוהערן צו דיין קול, און וועסט קומען. דו און די עלטסטע פון ישראל, צו דעם מלך פון מצרים, און איר וועט זאָגן צו אים: יהוה, דער גאָט פון די עברים, האָט זיך געטראָפּן פאַר אונדז. און אַצונד, לאַמיר גיין, איך בעט דיך, דריי טעג וועגס אין דער מדבר, פּדי מיר זאָלן שלאַכטן צו יהוה אונדזער גאָט. ¹⁹ און איך ווייס אז דער מלך פון מצרים וועט אײך ניט לאָזן גיין סײַדן דורך אַ שטאַרקער האַנט. ²⁰ וועל איך אויסשטרעקן מיין האַנט, און איך וועל שלאָגן מצרים מיט אַלע מינע וונדער, וואָס איך וועל טאָן דערין, און דערנאָך וועט ער אײך אַוועק לאָזן. ²¹ און איך וועל געבן דעמדאָויקן פאַלק חן אין די אויגן פון מצרים, און עס וועט זיין, אז איר וועט אַרויסגיין, וועט איר ניט אַרויסגיין מיט ליידיקן; ²² נאָר יעטוועדער פּרוי וועט אַנטלייען פון איר שכנטע, און פון דער וואָס ווינט מיט איר אין הויז, זילבערנע זאַכן, און גילדערנע זאַכן, און קליידער; און איר וועט זיי אַנטאָן אויף אײערע זין און אויף אײערע טעכטער, און איר וועט אויסליידיקן מצרים.

יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת העשו לכם במצרים: ואמר אלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הפנימי והחתי והאמרי והפרזי והרזי והיבסי אל ארץ זבת חלב ודבש: ושמעו לקולך ובאת אתה וכלי ישראל אל-מלך מצרים ואמרתם אליו יהוה אלהי העבריים נכרה עלינו ועתה גלבה-נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו: ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה: ושלחתי את-ידו והפיתו את-מצרים בכל נפלאותי אשר אעשה בקרבו ואחרי-כן ישלח אתכם: ונתתי את-ידו העם הזה בעיני מצרים והוה כי תלבן לא תלבו ריכם: ושאלה אשה משכנתה ומנחת ביתה פליכסך וכלי זהב ושמלת ושמלים על-בגדיכם ועל-בנותיכם ונצלתם את-מצרים:

ויען משה ויאמר והן לא-יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא-ינראה אלהיך יהוה: ויאמר אלהיך יהוה משה בידך ויאמר משה: ויאמר השליכוני ארצה וישלכוני ארצה והי לנחש וינם משה מפניו: ויאמר יהוה אל-י משה שלח ידך ואחו בונטו וישלח ידו ויחוק בו והי למטה בכפו: למען יאמינו כי-נראה אלהיך יהוה אלהי אבתם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב: ויאמר יהוה לו עוד הבאתי ידך בחוקך ויבא ידו בחוקך ויצאה והנה ידו מצרעת פסלגו: ויאמר השב ידך אל-י חוקך וישב ידו אלהיך ויצאה מחוקך והנה רשעה כבשרו: והנה אסילא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האת הראשון והאמינו לקול האחרון: והנה אסילא

ג, כ' קמ"ב זק, דב' טוה

ד האָט געענטפּערט משה און האָט געזאָגט: אָבער זיי וועלן דאָך מיר ניט גלויבן, און וועלן ניט צוהערן צו מיין קול, וואָרום זיי וועלן זאָגן: גאָט האָט זיך ניט באַוווּן צו דיר. ² האָט גאָט צו אים געזאָגט: וואָס איז דאָס אין דיין האַנט? האָט ער געזאָגט: אַ שטעקן. ³ האָט ער געזאָגט: טו אים אַ וואַרף צו דער ערד. האָט ער אים אַ וואַרף געטאָן צו דער ערד, און ער איז געוואָרן אַ שלאַנג; און משה איז אַנטלאָפּן פאַר איר. ⁴ האָט גאָט געזאָגט צו משה: שטרעק אויס דיין האַנט, און נעם זי אָן פאַרן עק—האָט ער אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט זי אַנגענומען, און זי איז געוואָרן אַ שטעקן אין זיין האַנט—פּדי זיי זאָלן גלויבן, אז יהוה, דער גאָט פון זייערע עלטערן, דער גאָט פון אברהמען, דער גאָט פון יצחק, און דער גאָט פון יעקב, האָט זיך באַוווּן צו דיר. ⁵ און גאָט האָט ווידער צו אים געזאָגט: שטעק אַקאַרשט אריין דיין האַנט אין דיין בוועם. האָט ער אַריינגעשטעקט זיין האַנט אין זיין בוועם, און ווי ער האָט זי אַרויסגעצויגן, ערשט זיין האַנט איז מצורע ווייסן חיי שניי. ⁶ האָט ער געזאָגט: קער אום דיין האַנט אין דיין בוועם. האָט ער אומגעקערט זיין האַנט אין זיין בוועם; און ווי ער האָט זי אַרויסגעצויגן פון זיין בוועם, ערשט זי איז ווידער געוואָרן אזוי ווי זיין לייב.

⁶ און עס וועט זיין, אז זיי וועלן דיר ניט גלויבן, און וועלן ניט צוהערן צו דעם קול פון דעם ערשטן צייכן, וועלן זיי גלויבן דעם קול פון דעם לעצטן צייכן. ⁷ און עס וועט זיין, אז זיי וועלן

יֹאמְרוּ נָם לְשֵׁנֵי הָאֲתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלְךָ
 וְלִקְוֹתָ מִמִּימֵי הַיָּר וְשִׁפְכֵת הַנֶּבֶשֶׁה וְהָיוּ נִמְלִים אֲשֶׁר
 תִּקַּח מִדְּהַיָּר וְהָיוּ לָדָם בְּנִבְשָׁתָ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
 יְהוָה בֵּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי נָם מִתְּמוֹל נָם
 מִשְׁלֶשֶׁם נָם מֵאָז דִּבַּרְךָ אֶל־עַבְדְּךָ כִּי כִבְדִּיפָה וְכִבַּד
 לְשׁוֹן אֲנִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ
 מִי־שׁוֹם אֵלִים אוֹ חֵרֶשׁ אוֹ פֶקֶח אוֹ עוֹר הֲלֹא אֲנִי יְהוָה:
 וְעַתָּה לָךְ וְאֲנִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבַר:
 וַיֹּאמֶר בֵּי אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא בְּיַד־מֹשֶׁה וְיִתְּנֶנּוּ לְיְהוָה
 בְּמִשְׁחָה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶחָד אֶחָד הָלָיו יִתְּנֵנִי כִּי־דָבַר
 יִדְבַר הוּא וְגַם הַמַּדְבִּיר יֵצֵא לְקִרְבָּתְךָ וְרָאָה וְשָׁמַח
 בְּלִבּוֹ: וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשָׁמַח אֶת־דַּבְּרֶיךָ בְּפִי וְאֲנִי
 אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּדּוֹ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר תִּצְוֶה:
 וְדִבַּרְתָּהוּא לָךְ אֶל־הָעָם וְתֵבָה הוּא וְהִדְדִּלְךָ לְפָה וְאֵתָה
 תִּתְּנֶהוּ לְאֵלֹהִים: וְאֵת־הַמִּשְׁחָה הַזֹּאת תִּקַּח בְּיַדְךָ אֲשֶׁר
 תַּעֲשֶׂהוּ בְּיַדְּךָ אֶת־הָאֵתָה: פ

שִׁי וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל־יִתְרֵהוּ חֹתֵנו וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶיךָ נָא
 וְאֵשׁוּבָה אֶל־אֲתִי אֲשֶׁר־בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הַעוֹדִים הַיּוֹם
 וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לָךְ לְשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 בְּמִדְבַּר לָךְ שָׁב מִצְרַיִם כִּי־מָתוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַמִּבְּקָשִׁים
 אֶת־נַפְשֶׁךָ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְכַּבֻם
 עַל־הַחֲמֹר וַיֵּשֶׁב אֶרֶצָה מִצְרַיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מִטְּהָרָה
 כֹּהֵן אֱלֹהִים בְּיָדוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּלִבְתֶּךָ לְשׁוֹב
 מִצְרַיִמָה רֵאֵה כָּל־הַמִּפְתִּים אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּיָדְךָ וְעִשִׂיתָם
 לִפְנֵי פְרֹעֶה וְאֲנִי אֶחַוֶּךָ אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת־הָעָם:
 כִּי וְאִמְרַתְּ אֶל־פְּרֹעֶה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי בְּכֹרֶי יִשְׂרָאֵל:
 כִּי וַיֹּאמֶר אֶלְדֶּיךָ שְׁלַח אֶת־בְּנֵי וְעַבְדֵי וְהִמָּאֵן לְשַׁלְּחֵהוּ הִנֵּה אֲנִי
 כִּי הִרְגִּי אֶת־בְּנֶיךָ בְּכֹרֶךָ: וְהָיוּ בְּהַרְדָּה בְּמִלְחָמָה וַיִּפְגְּשׁוּהוּ יְהוָה

דידאויקע ביידע צייכנס אויך ניט גלויבן, און וועלן ניט
 צוהערן צו דיין קול, זאלסטו נעמען פון די וואסערן פון
 טייך, און אויסניסן אויף דער יבשה, און דאָס וואָסער
 וואָס דו וועסט נעמען פון טייך, וועט ווערן בלוט אויף
 דער יבשה".

10 האָט משה געוואָגט צו גאָט: איך בעט דיר, גאָט,
 איך בין ניט קיין מענטש פון ווערטער, סיי פון נעכטן, סיי
 פון אייערנעכטן, סיי פון זינט דו רעדסט צו דיין קנעכט;
 וואָרום איך בין שווער אויפן מויל, און שווער אויף דער
 צונג. 11 האָט גאָט געוואָגט צו אים: ווער האָט געמאַכט
 דעם מענטשן אַ מויל? אָדער ווער מאַכט שטום, אָדער
 טויב, אָדער וועדיק, אָדער בלינד, אויב ניט איך, גאָט?
 12 דרום גיי אַצונד, און איך וועל זיין מיט דיין מויל, און
 וועל דיר לערנען וואָס דו זאלסט רעדן. 13 האָט ער
 געוואָגט: איך בעט דיר, גאָט, שיק דורך וועמען דו
 וועסט שיקן.

14 האָט דער צאָרן פון גאָט געגרימט אויף משהן,
 און ער האָט געוואָגט: איז ניט פאַראַן אַהרן דיין ברודער,
 דער לוי? איך ווייס אַז ער קען יאָ רעדן. און זע, ער גייט
 דיר גאָך אַרויס אַנטקעגן, און ווי ער וועט דיר דערזען,
 אַזוי וועט ער זיך האַרציק דערפּרײַען. 15 און וועסט
 רעדן צו אים, און וועסט אַרײַנטאָן די ווערטער אין זיין
 מויל, און איך וועל זיין מיט דיין מויל, און מיט זיין מויל,
 און וועל אײך לערנען וואָס איר זאלט טאָן. 16 און ער

וועט רעדן פאַר דיר צום פּאָלק; און עס וועט זיין, ער וועט פאַר אַ מויל, און דו וועסט אים זיין ווי אַ גאָט.

17 און זאַלסט נעמען אין דיין האַנט דעמדאָיקן שטעקן, וואָס מיט אים וועסטו טאָן די צײַכנס.
 18 איז משה געגאַנגען און האָט זיך אומגעקערט צו זיין שווער יתרון, און האָט צו אים געוואָגט: לאָמיר גיין, איך
 בעט דיר, און זיך אומקערן צו מיינע ברידער וואָס אין מצרים, און לאָמיר זען אויב זיי לעבן גאָך. האָט יתרו גע-
 זאָגט צו משהן: גיי בשלום.

19 און גאָט האָט געוואָגט צו משהן אין מדִיָן: גיי קער זיך אום קיין מצרים, וואָרום געשטאַרבן זיינען די אַלע
 מענטשן וואָס האָבן געזוכט דיין לעבן.

20 האָט משה גענומען זיין ווייב און זיינע זין, און האָט זיי אַרויפגעזעצט אויף אַן אַיזל, און ער האָט זיך אומגע-
 קערט קיין לאַנד מצרים. און משה האָט מיטגענומען דעם שטעקן פון גאָט אין זיין האַנט.

21 און גאָט האָט געוואָגט צו משהן: ווען דו גייסט זיך אומקערן קיין מצרים, מערק אַלע וואָס ווונדער וואָס איך האָב
 אַרײַנגעטאָן אין דיין האַנט, אַז דו זאלסט זיי טאָן פאַר פּרעהן; אָבער איך וועל פעסט מאַכן זיין האַרץ, און ער וועט ניט

אָוועקלאָזן דאָס פּאָלק. 22 און זאַלסט זאָגן צו פּרעהן: אַזוי האָט גאָט געוואָגט: מײן ערשטגעבאַרענער זון איז יִשְׂרָאֵל;
 23 און איך האָב צו דיר געוואָגט: לאָז אָוועק מײן זון, ער זאל מיר דינען, און דו ווילסט אים ניט אָוועקלאָזן; זע, איך

הרגע דיין ערשטגעבאַרענעם זון.

24 און עס איז געווען אונטערזעגט אין אַ האַרבּערִיק, האָט אים באַגעגנט גאָט, און האָט אים געוואָלט

ט"טן. ²⁵ האָט צפּוֹרָה גענומען אַ שאַרפּן שטיין, און האָט אָפּגעשניטן די פּאַרהויט פּוֹן איר זון, און האָט צוגערירט צו זיינע פּיס; און זי האָט געזאָגט: פּאַרוואָר, אַ בלוט־חתן ביסטו מיר. ²⁶ און ער האָט אים אָפּגעלאָזט. דענס־מאַל האָט זי דאָס געזאָגט „אַ בלוט־חתן“, פּוֹן וועגן דער באַשניידונג.

²⁷ און גאָט האָט געזאָגט צו אַהרֹנען: גיי אנטקעגן משהן צום מדבר. איז ער געוואַנגען, און האָט אים באַגעגנט אויפן באַרג פּוֹן גאָט, און ער האָט אים געקושט; ²⁸ און משה האָט דערציילט אַהרֹנען אַלע ווערטער פּוֹן גאָט, מיט וואָס ער האָט אים געשיקט, און אַלע צייכנס וואָס ער האָט אים באַפוילן.

²⁹ און משה און אַהרן זיינען געוואַנגען און האָבן אייַר געוואַלט אַלע עלטסטע פּוֹן די קינדער פּוֹן ישראל. ³⁰ און אַהרן האָט גערעדט אַלע ווערטער, וואָס גאָט האָט גערעדט צו משהן, און ער האָט געטאָן די צייכנס פאַר די אויגן פּוֹן פּאָלק. ³¹ און דאָס פּאָלק האָט גענלויבט; און זיי האָבן געהערט אַז גאָט האָט געדאַכט אָן די קינדער פּוֹן ישראל, און אַז ער האָט געזען זייער פּיין, אזוי האָבן זיי זיך גענייגט און זיך געבוקט.

וּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ: וַתִּקַּח צִפּוֹרָה צֵר וַתִּכְרַת אֶת־עֶרְלַת בְּנֵהּ כַּח וַתִּנְע לְדַגְלֵיו וַתֹּאמֶר כִּי הַתְּדַדְּמִים אַתָּה לִי: וַיִּרַף מִמֶּנּוּ כִּי אִז אָמְרָה חַתָּן הָמִים לַמּוֹלַת: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן לֵךְ לִקְרֹאת מֹשֶׁה הַמַּדְבָּרָה וּלְךָ כַּח וַיִּפְגְּשׁוּהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁקְלוּ: וַיַּגֵּד מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן כַּח אֵת כְּלֵי־דִבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר שְׁלָחוּ וְאֵת כְּלֵי־דֹאֲתַת אֲשֶׁר צִוְּהוּ: וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל־זִקְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כֵּט וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶת כְּלֵי־דִבְרֵים אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־ ל מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ הַאֲתַת לְעֵינֵי הָעָם: וַיֹּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי לֹא כָלָךְ יְהוָה אֲתִיבֵנּוּ יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־עֵלְיָם וַיִּקְרָו וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: ^ה

וְאַחֵר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־פְּרַעֲהַ כַּח־אָמַר שֶׁב יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת־עַמִּי וְיָהֲנוּ לִי בַמַּדְבָּר: וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהַ מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לִשְׁלַח אֶת־י יִשְׂרָאֵל לֹא יִדְעֵתִי אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ נִלְכָה נָא דְרָדְךָ: שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמַּדְבָּר וְנִזְבַּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פְּרִיפְנֵינוּ בַדְּבַר אִז בְּחֶרֶב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמֹשֶׁה ד וְאַהֲרֹן תַּפְרִיעוּ אֶת־הָעָם מִמִּעֲשֵׂיו לְכוּ לִסְבַּלְתִּיכֶם: וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהַ הַדְּרָבִים עִתָּה עִם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶם אִתְּם ה וּמִסְבַּלְתֶּם: וַיַּעַן פְּרַעֲהַ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנְּגִישִׁים בְּעָם ו וְאֶת־שִׁמְרֵיו לֵאמֹר: לֹא תֹאסְפוּן לַחַת תִּבְּן לְעָם לְלַבֵּן הַלְּבָנִים בַּתְּמוּל שְׁלֹשָׁם הֵם יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תִּבְּן: וְאֶת־מִתְּכַנֵּת הַלְּבָנִים אֲשֶׁר הֵם עֲשִׂים תְּמוּל שְׁלֹשָׁם ח תְּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרַעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־נִרְפִים הֵם עַל־כֵּן הֵם צְעֻקִים לֵאמֹר נִלְכָה נִזְבַּחָה לַאֱלֹהֵינוּ: תִּכְבַּד הַעֲבָדָה ט עַל־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ־בָהּ וְאֶל־יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי־שִׁקְרָה: וַיִּצְאוּ

ה

¹ און דערנאָך זיינען משה און אַהרן געקומען, און האָבן געזאָגט צו פּרַעֲהַ: אזוי האָט געזאָגט יהוה:

דער גאָט פּוֹן ישראל: לאַז אַוועק מיין פּאָלק, זיי זאָלן האַלטן אַ יום־טוב צו מיר אין דער מדבר. ² האָט פּרַעֲהַ געזאָגט: ווער איז יהוה, אַז איך זאָל צוהערן צו זיין קול, אַוועקצולאָזן ישראל? ניט איך קען יהוה, און ניט איך וועל אויך אַוועקלאָזן ישראל. ³ האָבן זיי געזאָגט: דער גאָט פּוֹן די עברים האָט זיך געטראָפּן פאַר אונדז. לאַמיר, איך בעט דיר, גיין דריי טעג ווענס אין דער מדבר, און מיר וועלן שלאַכטן צו יהוה אונדזער גאָט, כדי ער זאָל אונדז ניט פּלאַגן מיט אַ מגפה אָדער מיט שווערד. ⁴ האָט דער מלך פּוֹן מצרים צו זיי געזאָגט: נאָך וואָס, משה און אַהרן, רייסט איר אָפּ דאָס פּאָלק פּוֹן זיין אַרבעט? גייט צו אייערע לאַסטאַרבעט. ⁵ און פּרַעֲהַ האָט געזאָגט: דאָס פּאָלק פּוֹן לאַנד איז שוין אַצונד אויך צו פּיל, און איר ווילט זיי נאָך שטערן פּוֹן זייערע לאַסטאַרבעט.

⁶ און פּרַעֲהַ האָט באַפוילן אין יענעם טאָג די צווייגערס אין דעם פּאָלק, און זיינע אויפזעערס, אזוי צו זאָגן: איר זאָלט מער ניט געבן דעם פּאָלק שטרוי אויף צו מאַכן די ציגל, אזוי ווי נעכט־אייערנעכטן. זיי אליין זאָלן גיין, און זיך אַנקלייבן שטרוי. ⁷ און די צאָל ציגל, וואָס זיי האָבן געמאַכט נעכט־אייערנעכטן, זאָלט איר אַרויפלייגן אויף זיי; איר זאָלט דערפּוֹן ניט מינערן; וואָרום פּויל זיינען זיי, דרום שרייען זיי, אזוי צו זאָגן: מיר ווילן גיין שלאַכטן צו אונדזער גאָט. ⁸ זאָל די אַרבעט שווערער זיין אויף די לייט, אַז זיי זאָלן זיין פאַרטאָגן מיט איר, און זיך ניט פאַרנעמען מיט פּאַלשע גערײַדן.

10 זיינען ארויסגעגאנגען די צווייגערס פון דעם פאלק, און זיינע אויפגעערס, און האָבן געזאָגט צום פּאָלק, אזוי צו זאָגן: אזוי האָט געזאָגט פרעה: איך גיב אייך גיט קיין שטרוי. 11 גייט איר, קריגט אייך שטרוי פון וווּ איר קענט געפינען; וואָרום פון אייער אַרבעט ווערט גאַרנישט געמינערט.

12 האָט זיך דאָס פּאָלק צעשפּרייט איבערן גאַנצן לאַנד מצרים, צו קלייבן זאַנגוואַרצל פאַר שטרוי. 13 און די צווייגערס האָבן געטריבן, אזוי צו זאָגן: ענדיקט אייערע טאַנטענלעכע אַרבעט, אזוי ווי בעת עס איז געווען שטרוי. 14 און די אויפגעערס פון די קינדער פון ישראל, וואָס די צווייגערס פון פרעהן האָבן אויפגעזעצט איבער זיי, האָבן געקריגן געשלאָגן, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָס האָט איר ניט געענדיקט אייער סכּוּם ציגל אזוי ווי פריער, אי נעכטן אי היינט?

15 זיינען געקומען די אויפגעערס פון די קינדער פון ישראל, און האָבן געשריען צו פרעהן, אזוי צו זאָגן: פאַר-וואָס טוּסטוּ אזוי צו דייע קנעכט? 16 קיין שטרוי ווערט ניט געגעבן דייע קנעכט, און מע הייסט אונדז: מאַכט ציגל; און זע, דייע קנעכט קריגן געשלאָגן, און די שולד איז אין דיין פּאָלק. 17 האָט ער געזאָגט: פּויל זייט איר, פּויל; דרום זאָגט איר: מיר ווילן גיין שלאַכטן צו יהוה.

11 וְנָשִׂי הָעָם וְשִׁטְרוֹי וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר אֱלֹהִים אֲנִי נָתַן לָכֶם חֶבְדָּי: אַתֶּם לָבוּ קָחוּ לָכֶם חֶבְדָּי מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי אֵין נִגְרַע מֵעֲבַדְתְּכֶם דְּבַר: וַיִּפֶץ הָעָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְקַשֵּׁשׁ קֶשׁ לְחֶבְדָּי: וַהֲנִישִׁים אֲצִים לֵאמֹר כֹּלֹּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבָרִים בְּיוֹמוֹ כֹּאֲשֶׁר בְּדִוְתֵי הַחֶבְדָּי: וַיָּבֹו שִׁטְרוֹי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נְשֵׂי פְרֻעָה לֵאמֹר מָדוּעַ לֹא כָלִיתֶם חֶבְדָּי לָבוּ כְּחִמּוֹל שְׁלֹשׁ נְסִיחִמּוֹל נְסִיחִים: וַיָּבֹאוּ שִׁטְרוֹי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּצְעֲקוּ אֶל־פְּרֻעָה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לְעַבְדֶּיךָ: חֶבְדָּי אֵין נָתַן לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עָשׂוּ וְהִנֵּה עַבְדֶּיךָ מְכִים וְחִטָּאת עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר נְרָפִים אַתֶּם נְרָפִים עַל־פִּי אַתֶּם אֲמָרִים גִּלְגָּה נִזְכַּחַת לַיהוָה: וְעַתָּה לָבוּ עֲבָדוּ וְחֶבְדָּי לֹא־יִתֵּן לָכֶם וְחֶבְדָּי לְבָנִים תַּחֲנוּ: וַיֹּרְאוּ שִׁטְרוֹי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם בְּרַע לֵאמֹר לֹא־תִגְרַעוּ מִלְּבַנֵיכֶם דְּבָרִים בְּיוֹמוֹ: וַיִּפְגְּעוּ אֶת־מִשָּׁה וְאֶת־אֶרְוֶן נָצִבִים לְקִרְאתָם בְּצִאתָם מֵאֶת פְּרֻעָה: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים יֵרָא יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת־רִיחֵנוּ בְּעֵיני פְּרֻעָה וּבְעֵיני עַבְדֵיךָ לְתַת־חֶרֶב בְּיָדָם לְהַרְגֵנוּ: וַיִּשָּׁב מִשָּׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לָמָּה הִרְעִיתָ לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶה שְׁלַחְתָּנִי: וּמֵאֵן בָּאתִי אֶל־פְּרֻעָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הַרְעָ לָעָם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמְּךָ:

12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲתָה תִרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפְרֻעָה כִּי בִּיד חֹזֶק וּשְׁלֵחַם וּבִיד חֹזֶק יִגְרַשֶׁם מֵאֶרְצוֹ: 13

14 און אַצוּנד, גייט אַרבעט, וואָרום קיין שטרוי וועט אייך ניט געגעבן ווערן, און די צאָל ציגל מוזט איר צושטעלן. 15 האָבן די אויפגעערס פון די קינדער פון ישראל זיך געווען אין אַן אומגליק, צו מוזן זאָגן: איר טאַרט ניט מינערן פון אייערע טאַנטענלעכע ציגל. 16 און זיי האָבן געטראָפן משהן און אהרֶנען, שטייענדיק אַקעגן זיי, ביי זייער אַרויס־גיין פון פרעהן; 17 און זיי האָבן צו זיי געזאָגט: זאָל גאַט אַראָפּקוקן אויף אייך, און משפטן, וואָס איר האָט פאַרמאוסט אונדזער ריח אין די אויגן פון פרעהן, און אין די אויגן פון זיינע קנעכט, צו געבן אַ שווערד אין זייער האַנט אונדז צו הרגען. 18 האָט משה זיך צוריקגעקערט צו גאַט, און האָט געזאָגט: גאַט, פאַרוואָס טוּסטוּ שלעכטס דעמדאָיקן פּאָלק? צוואָס גאַר האָסטוּ מיך געשיקט? 19 אָ זינט איך בין געקומען צו פרעהן, צו רעדן אין דיין נאָמען, באַגייט ער זיך נאָך ערגער מיט דעמדאָיקן פּאָלק, און מציל זיין האָסטוּ ניט מציל געווען דיין פּאָלק.

19 האָט גאַט געזאָגט צו משהן: אַצוּנד וועסטוּ זען וואָס איך וועל טאָן צו פרעהן; וואָרום דורך אַ שטאַרקער האַנט וועט ער זיי אַוועקלאָזן, און דורך אַ שטאַרקער האַנט וועט ער זיי אַרויסטרייבן פון זיין לאַנד.

ו א ר א

1 וְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה: נֹאדָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְשְׁמֵי יְהוָה לֹא נִדְעָתִי לָהֶם: וְגַם הִקְמַתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לְתַת מִיַּתְּן נֹאמְעֵן יְהוָה אֵיךְ זיך ניט געלאָזט דערקענען צו זיי. 2 און איך האָב אויך אויפגעשטעלט מיין בונד מיט זיי,

זי צו געבן דאָס לאַנד פֿונען, דאָס לאַנד פֿון זייער חוּמֵי
 שאַפט, וואָס זיי האָבן דערין געווינט. ⁹ און איך האָב
 אויך געהערט דאָס קרעכצן פֿון די קינדער פֿון ישראל,
 וואָס די מצרים פֿאַרקנעכטן זיי, און איך האָב געדאַכט
 אָן מײַן בונד. ¹⁰ דרום זאָג צו די קינדער פֿון ישראל: איך
 בין יהוה, און איך וועל אײַך אַרויסציען פֿון אונטער די
 לאַסטן פֿון מצרים, און וועל אײַך מציל זײַן פֿון זייער
 קנעכטשאַפט, און איך וועל אײַך אויסלייזן מיט אַן אויס־
 געשטרעקטן אַרעם, און מיט גרויסע משפּטים. ¹¹ און איך
 וועל אײַך נעמען צו מיר פֿאַר אַ פֿאַלק, און איך וועל
 אײַך זײַן צום גאָט; און איר וועט וויסן, אַז איך בין יהוה
 אײַער גאָט, וואָס האָט אײַך אַרויסגעצויגן פֿון אונטער די
 לאַסטן פֿון מצרים. ¹² און איך וועל אײַך ברענגען אין
 דעם לאַנד, וואָס איך האָב אויפֿגעהויבן מײַן האַנט, עס
 צו געבן צו אַברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, און איך
 וועל עס געבן צו אײַך פֿאַר אַן אַרב; איך בין יהוה.
¹³ האָט משה אַזוי גערעדט צו די קינדער פֿון ישראל,
 אָבער זיי האָבן ניט צוגעהערט צו משהן פֿון קורץ געמיט
 און פֿון שווערער אַרבעט.
¹⁴ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן:
¹⁵ זיי רעד צו פֿרעה דעם מלך פֿון מצרים, ער זאָל אַוועק
 לאָזן די קינדער פֿון ישראל פֿון זײַן לאַנד. ¹⁶ האָט משה
 גערעדט פֿאַר גאָט, אַזוי צו זאָגן: זע, די קינדער פֿון

לָהֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר־נָתַתְּ לָהֶם:
 וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם הֵם
 מִעֲבָדִים אֲתָם וְאָזְכָּר אֶת־בְּרִיתִי: לָכֵן אָמַר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל ו
 אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֲתָכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי
 אֲתָכֶם מִעֲבָדֵיהֶם וְנִאֲלַתִּי אֲתָכֶם בְּזֶרַע נְמוּיָה וּבְשִׁפְטִים
 גְּדֹלִים: וְלָקַחְתִּי אֲתָכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים ו
 וְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֲתָכֶם מִתַּחַת
 סִבְלַת מִצְרַיִם: וְהִבֵּאתִי אֲתָכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׂאתִי
 אֶת־יְדֵי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב וְנִתְּתִי אֹתָהּ
 לָכֶם מִוְדָּעָה אֲנִי יְהוָה: וְדַבֵּר מִשָּׁה בֶן אֶלְבִּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מִשָּׁה מִקְּצֵר רוּחַ וּמִעֲבֹדָה קָשָׁה: פ
 וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר: בֹּא דַבֵּר אֶל־פֿרֹעֶה מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם וְיִשְׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְדַבֵּר מִשָּׁה
 לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִךְ
 וּשְׁמַעְנִי פֿרֹעֶה וְאֲנִי עָרַל שִׁפְתַּיִם: פ
 וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְיָצִיֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאֶל־פֿרֹעֶה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם: ס אֱלֹהֵי רָאִשֵׁי בֵּית־אֲבֹתֶם בְּנֵי רְאוּבֵן
 בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּאֵה חֲצֹרֶן וְכַרְמֵי אֱלֹהֵי מִשְׁפַּחַת
 רְאוּבֵן: וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיִמִּין וְאַהֲרָ וְיִכָּן וְצַחֲרִי
 וְשָׂאוּל בְּדִתְפַנְעִיט אֱלֹהֵי מִשְׁפַּחַת שִׁמְעוֹן: וְאֱלֹהֵי שִׁמּוֹן
 בְּנֵי־לוֹי לְתַלְדֵיהֶם גִּרְשׁוֹן וְקַהַת וּמְרָרִי וּשְׁנִי חַיִּי לֹוי שִׁבְעֵי
 וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֵת שֹׁנֵה: בְּנֵי גִרְשׁוֹן לִבְנֵי וּשְׁמַעִי לְמִשְׁפַּחְתָּם: ז
 וּבְנֵי קַהַת עֲמֶרֶם וְיַצְהָר וְחִבְרוֹן וְעוּזֵאֵל וּשְׁנִי חַיִּי קַהַת
 שְׁלֹשׁ וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֵת שֹׁנֵה: וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשֵׁי אֱלֹהֵי
 מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי לְתַלְדֵיהֶם: וְיִקַּח עֲמֶרֶם אֶת־זִכְבָּד בְּרֵיתוֹ
 לֹוי לְאִשָּׁה וְתִלְדֵ לוֹ אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־מִשָּׁה וּשְׁנֵי חַיִּי עֲמֶרֶם
 שִׁבְעֵי וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֵת שֹׁנֵה: וּבְנֵי יַצְהָר קָרַח וְנַפְגִּי וְזַכְרִי: כ

ישראל האָבן ניט צוגעהערט צו מיר, היינט ווי וועט פֿרעה מיך צוהערן, אַז איך האָב פֿאַרשטאַפֿטע ליפֿן?
¹⁸ און גאָט האָט גערעדט צו משהן און צו אַהרֶנען, און זיי באַפוֿילן צו די קינדער פֿון ישראל, און צו פֿרעה דעם
 מלך פֿון מצרים, כדי אַרויסצוציען די קינדער פֿון ישראל, פֿון לאַנד מצרים.

¹⁴ דאָס זײַנען די הויפטן פֿון זייערע פֿאַטערהײַזער: די זין פֿון ראובן, ישראלס בכֹּר; חנוך, און פֿלוא,
 חצרון, און פֿרמי. דאָס זײַנען די משפּחות פֿון ראובן. ¹⁵ און די זין פֿון שמעוןען: ימואל, און ימין, און אוהד, און יכין, און
 צוחר, און שאול דער זון פֿון אַ כְּנַעֲנִית. דאָס זײַנען די משפּחות פֿון שמעון. ¹⁶ און דאָס זײַנען די נעמען פֿון לויס זין, לויט
 זייערע געבורטן: גרשון, און קהת, און מֶרָרִי. און די יאָרן פֿון לויס לעבן זײַנען געווען הונדערט און זיפֿן און דרייסיק
 יאָר. ¹⁷ די זין פֿון גרשוןען: לבני, און שמעי, לויט זייערע משפּחות. ¹⁸ און די זין פֿון קהתן: עמרם, און יצהר, און
 חִבְרוֹן, און עוּזֵאֵל. און די יאָרן פֿון קהתעס לעבן זײַנען געווען הונדערט און דריי און דרייסיק יאָר. ¹⁹ און די זין פֿון
 מֶרָרִי: מחלי, און מושי. דאָס זײַנען די משפּחות פֿון לוי לויט זייערע געבורטן. ²⁰ און עמרם האָט זיך
 גענומען זײַן מומע יוכבֿדן פֿאַר אַ ווייב, און זי האָט אים געבאָרן אַהרֶנען און משהן. און די יאָרן פֿון
 עמרםס לעבן זײַנען געווען הונדערט און זיפֿן און דרייסיק יאָר. ²¹ און די זין פֿון יצהרן: קרח, און נַפְגִּי, און זַכְרִי.

א. ד. ה. געשוואָרן.

22 און די זין פון עוזיאלן: מישאל, און אלצפן, און סתרי.
 23 און אהרן האָט זיך גענומען אלישבע די טאכטער פון
 עמנדבן, די שוועסטער פון נחשונען, פאַר אַ ווייב, און זי
 האָט אים געבאָרן גִדְבֹן, און אביהואן, אַלְעָזָר, און
 איתמרן. 24 און די זין פון קרחן: אַסיר, און אַלְקָנָה, און
 אביאסף. דאָס זיינען די משפחות פון די קרחים. 25 און
 אַלְעָזָר דער זון פון אהרנען האָט זיך גענומען איינע פון
 די טעכטער פון פּוּטִיאֵלֶן זיך פאַר אַ ווייב; און זי האָט
 אים געבאָרן פינחסן. דאָס זיינען די הויפטן פון די
 פּאַטֶרֶה־זייער פון די לויים לויט זייערע משפחות. 26 דאָס
 זיינען אהרן און משה, וואָס גאָט האָט צו זיי געזאָגט: ציט
 אַרויס די קינדער פון ישראל פון לאַנד מצרים לויט
 זייערע מחנות. 27 זיי זיינען דאָס די וואָס האָבן גערעדט
 צו פּרעה דעם מלך פון מצרים, כדי אַרויסצוציען די
 קינדער פון ישראל פון מצרים. דאָס זיינען משה און אהרן.
 28 און עס איז געווען אין דעם טאָג וואָס גאָט האָט
 גערעדט צו משהן אין לאַנד מצרים. 29 האָט גאָט געזאָגט
 צו משהן, אַזוי צו זאָגן: איך בין יהוה; רעד צו פּרעה
 דעם מלך פון מצרים אַלץ וואָס איך רעד צו דיר. 30 האָט
 משה געזאָגט פאַר גאָט: איך האָב דאָך פאַרשטאַפּטע
 ליפּן, און זיי וועט פּרעה צוהערן צו מיר?

כב וּבְנֵי עֹזִיאֵל מִיִּשָׁאֵל וְאַלְצָפָן וְסֹתְרִי: וַיִּקַּח אֹהֶרֶן אֶת־
 אֵלִישֶׁבֶע בַּת־עַמִּינָדָב אַחֹת נַחֲשׁוֹן לִוִּי לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לּוֹ
 כד אֶת־גִּדְבֹן וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אַלְעָזָר וְאֶת־אִיתְמָר: וּבְנֵי קֵרַח
 כה אֲסִיר וְאַלְקָנָה וְאַבִּיהוּא אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַקֵּרָחִי: וְאַלְעָזָר
 לו בְּדֹאֲהָרֹן לְקַחְלוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לִוִּי לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לּוֹ
 מו אֶת־פִּינְחָס אֵלֶּה רֹאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפַּחָתָם: הוּא
 מז אֹהֶרֶן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְּנֵי
 מו יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־עֲבֹאתָם: הֵם הַמְדַבְּרִים אֶל־
 כז פְּרֹעֶה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 כח הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וְזֵה בְּיוֹם דִּבְרַי יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ
 של מִצְרַיִם: ׀ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
 ל דַּבֵּר אֶל־פְּרֹעֶה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ:
 ל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפָנָי יְהוָה הֵן אֲנִי עֶבֶל שְׂפָתַימִים וְאֵיךְ יִשְׁמַע
 אֵלַי פְּרֹעֶה:
 פ

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רֵא אֶת־נִתְתִּיךְ אֱלֹהִים לְפְרֹעֶה וְאַהֲרֹן
 ב אֶתְּךָ יְהוָה נִבְיָאֵךְ: אַתָּה תְּדַבֵּר אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוְךָ
 ג וְאַהֲרֹן אֶתְּךָ יְדַבֵּר אֶל־פְּרֹעֶה וְשַׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 ד מֵאֶרֶצוֹ: וְאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת־לֵב פְּרֹעֶה וְהִרְבִּיתִי אֶת־אֲתֹנִי
 ד וְאֶת־מִיִּפְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְלֹא־יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פְּרֹעֶה
 ה וְנִתְתִּי אֶת־יָדַי בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־עַמִּי
 ה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשַׁפְטִים גְּדֹלִים: וְרָדוּ מִצְרַיִם
 ו כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּנִטְתִּי אֶת־יָדַי עַל־מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־
 ו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 ז אֲתָם בְּן־עֲשׂוֹי: וּמֹשֶׁה בְּרַשְׁמֵיִם שָׁנָה וְאַהֲרֹן בְּרַשְׁלָשׁ
 ז וּשְׂמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל־פְּרֹעֶה: פ
 ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַל־אֶהְרֹן לֵאמֹר: כֹּל יְדַבֵּר
 ח אֲלֵכֶם פְּרֹעֶה לֵאמֹר תֵּנוּ לָכֶם מוֹפֶת וְאִמְרַת אֶל־אֹהֲרֹן

ה האָט גאָט געזאָגט צו משהן: זע, איך האָב דײַך געמאַכט ווי אַ גאָט צו פּרעהן, און אהרן דײַן ברודער וועט זײַן
 דײַן נביא. 2 דו וועסט רעדן אַלץ וואָס איך וועל דיר באַפעלן, און אהרן דײַן ברודער וועט רעדן צו
 פּרעהן, ער זאָל אַוועקלאָזן די קינדער פון ישראל פון זײַן לאַנד. 3 און איך וועל האַרט מאַכן פּרעהס האַרץ,
 און וועל מערן מײנע צײכנס און מײנע ווונדער אין לאַנד מצרים. 4 אָבער פּרעה וועט ניט צוהערן צו אײך, און
 איך וועל אַרויפּטאַן מײן האַנט אויף מצרים, און וועל אַרויסציען מײנע מחנות, מײן פּאַלק, די קינדער פון
 ישראל, פון לאַנד מצרים, מיט גרויסע משפּטים. 5 און די מצרים וועלן וויסן, אז איך בין יהוה, ווען איך וועל אויס־
 שטרעקן מײן האַנט אויף מצרים, און וועל אַרויסציען די קינדער פון ישראל פון צווישן זיי.
 6 האָבן משה און אהרן אַזוי געטאַן: אַזוי ווי גאָט האָט זיי באַפוילן, אַזוי האָבן זיי געטאַן. 7 און משה איז געווען אַ
 מאַן פון אַכציק יאָר, און אהרן אַ מאַן פון דריי און אַכציק יאָר, ווען זיי האָבן גערעדט צו פּרעהן.
 8 און גאָט האָט געזאָגט צו משהן און צו אהרנען, אַזוי צו זאָגן: 9 אַז פּרעה וועט רעדן צו אײך, אַזוי צו זאָגן: גיט פון

אייך א ווונדער; זאלסטו זאגן צו אהרנען: נעם דיין שטעקן, און טו א וואַרף פאַר פּרעהן, וועט ער ווערן אַ שלאַנג.

¹⁰ ויניען משה און אהרן געקומען צו פּרעהן, און זיי האָבן אזוי געטאַן, ווי גאָט האָט באַפוילן; און אהרן האָט אַ וואַרף געטאַן זיין שטעקן פאַר פּרעהן, און פאַר זיינע קנעכט, און ער איז געוואָרן אַ שלאַנג.

¹¹ האָט אייך פּרעה גערופן די חכמים און די מכשפים, און אויך זיי, די חרטומים פון מצרים, האָבן געטאַן דעסגלייכן מיט זייערע פאַרבאָרגענע קונצן. ¹² און זיי האָבן אַ וואַרף געטאַן איטלעכער זיין שטעקן, און זיי זיינען געוואָרן שלאַנגען; אָבער אהרנס שטעקן האָט אַייב געשלאָנגען זייערע שטעקנס.

¹³ און פּרעהס האַרץ איז געבליבן פעסט, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט.

¹⁴ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: פּרעהס האַרץ איז האַרט, ער וויל ניט אַוועקלאָזן דאָס פּאַלק. ¹⁵ גיי צו פּרעהן אין דער פּרי; זע, ער גייט אַרויס צום וואַסער, וועסטו זיך שטעלן אים אַנטקעגן, ביים ברעג טייך, און דעם שטעקן וואָס איז פאַרקערט געוואָרן אין אַ שלאַנג, זאלסטו נעמען אין דיין האַנט. ¹⁶ און זאלסט זאָגן צו אים: יהוה, דער גאָט פון די עברים, האָט מיך געשיקט צו דיר, אזוי צו זאָגן: לאַז אַוועק מיין פּאַלק, זיי זאלן מיר דינען אין דער מדבר; און זע, האָסט ניט צוגעהערט ביז אהער.

¹⁷ האָט גאָט אזוי געזאָגט: דערמיט וועסטו וויסן, אז איך בין יהוה: זע, איך שלאַג מיט דעם שטעקן וואָס אין מיין האַנט, אויפן וואַסער וואָס אין טייך, און עס וועט פאַרקערט ווערן אין בלוט. ¹⁸ און די פּיש וואָס אין טייך וועלן אויס-שטאַרבן, און דער טייך וועט פאַרשטונקען ווערן, און די מצרים וועלן זיך עקלען צו טרינקען וואַסער אויסן טייך.

¹⁹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זאָג צו אהרנען: נעם דיין שטעקן, און שטרעק אויס דיין האַנט אויף די וואַסערן פון מצרים, אויף זייערע שטראָמען, אויף זייערע געמויזעכצן, און אויף אַלע זייערע אַנזאַמלונגען פון וואַסער, און זיי זאלן ווערן בלוט; און עס זאל זיין בלוט אין גאַנצן לאַנד מצרים, סיי אין הילצערנע כלים, סיי אין שטיינערנע.

²⁰ האָבן משה און אהרן אזוי געטאַן, ווי גאָט האָט באַפוילן. און ער האָט אויפגעוויבן דעם שטעקן, און האָט גע-שלאָגן דאָס וואַסער וואָס אין טייך, פאַר די אויגן פון פּרעהן, און פאַר די אויגן פון זיינע קנעכט; און דאָס גאַנצע וואַסער וואָס אין טייך איז פאַרקערט געוואָרן אין בלוט. ²¹ און די פּיש וואָס אין טייך זיינען אויסגעשטאַרבן, און דער טייך איז פאַרשטונקען געוואָרן, און די מצרים האָבן ניט געקענט טרינקען וואַסער אויסן טייך; און דאָס בלוט איז געווען אין גאַנצן לאַנד מצרים.

²² האָבן די חרטומים פון מצרים געטאַן דעסגלייכן מיט זייערע פאַרבאָרגענע קונצן; און פּרעהס האַרץ איז געבליבן פעסט, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי; אזוי ווי גאָט האָט גערעדט. ²³ און פּרעה האָט זיך אומגעקערט און איז אַריינגעגאַנגען אין זיין הויז, און האָט אויך דאָס ניט גענומען צום האַרצן. ²⁴ און אַלע מצרים האָבן געגראָבן אַרום טייך גאַך

קח את־מטהך והשלך לפני־פרעה וְהוּ יִשְׁלַח יָדוֹ וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ וַיַּעֲשֶׂה בֶן כְּאִשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ וַיַּעֲמִדְהוּ לִפְנֵי פְרֹעֹה וּלְפָנֵי עַבְדָּיו וַיִּתֵּן לְתַנְיָו; וַיִּקְרָא נֹס־פְרֹעֹה לְחַכְמָיִם וּלְמַכְשָׁפִים וַיַּעֲשׂוּ נֹס־הֵמָּה; וַיִּרְמְזוּ מִצְרַיִם בְּלִהְיוֹתָם בֶּן; וַיִּשְׁלִיכוּ אִישׁ מִטְּהוֹ; וַיִּתְּנוּ לְתַנְיָם וַיַּבְלַע מִטְּהוֹ אֶת־מִטְּחָם: וַיִּחַק לֵב פְּרֹעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כְּאִשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קְבֹד לֵב פְּרֹעֹה מֵאֵן לִשְׁלַח הַיָּם: לָךְ אֶל־פְּרֹעֹה בְּכַף הַיָּד יֵצֵא הַמִּימָה וְנִצְבַת לְקִרְאָתוֹ עַל־שֵׁפֶת הַיָּאֵר וְהַמַּטֵּה אֲשֶׁר־בְּיָדְךָ לִנְחֹשׁ תִּקַּח בְּיָדְךָ; וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הַעֲבָרִים שְׁלַחֵנִי אֶל־יָדְךָ לְאֹמֶר שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי בְּמִדְבַר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עֲרִיבָה: כֹּה אָמַר יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הֵנָּה אֲנֹכִי מִפְּנֵי כֹּה בְּמַטֵּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַיָּם אֲשֶׁר בְּיָאֵר וְהִפְכּוּ לְדָם; וְהִדְגָּה אֲשֶׁר־בְּיָאֵר תָּמוּת וּבְאֵשׁ הַיָּאֵר וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לַשְּׁתוּת מִיַּם מִדְּהוּאָר: ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־אֶהְרֹן קַח מִטְּהוֹ וְנִטְהוֹ־יָדְךָ עַל־מִימֵי מִצְרַיִם עַל־נְהַרְתָּם וְעַל־אֲרֵיהֶם וְעַל־אֲנָמִיהֶם וְעַל כָּל־מַקְוֵי מִימֵיהֶם וְהִיָּדְדָם וְהָיָה דָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעַבְדֵי וּבְעַבְדֵי מִטְּהוֹ; וַיַּעֲשׂוּ כִּן כְּאִשֶׁר צִוָּה יְהוָה; וַיִּרְם בְּמַטֵּה יָדְךָ אֶת־הַיָּם אֲשֶׁר בְּיָאֵר לַעֲיֵי פְרֹעֹה וְלַעֲיֵי עַבְדָּיו וַיִּהְפְּכוּ כָּל־הַיָּם אֲשֶׁר־בְּיָאֵר לְדָם; וְהִדְגָּה אֲשֶׁר בְּיָאֵר מָתָה וַיַּבְאֵשׁ הַיָּאֵר וְלֹא־יָכְלוּ מִצְרַיִם לַשְּׁתוּת מִיַּם מִדְּהוּאָר וַיִּתֵּן הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם; וַיַּעֲשׂוּ כִּן כְּאִשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּבְלַע מִטְּהוֹ לְבִי־פְרֹעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כְּאִשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וַיִּפֶן פְּרֹעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת לִבּוֹ נֹס־לְזָאת: וַיִּחַפְּרוּ כָּל־מִצְרַיִם סְבִיבַת הַיָּאֵר מִיַּם לַשְּׁתוּת

¹⁷ האָט גאָט אזוי געזאָגט: דערמיט וועסטו וויסן, אז איך בין יהוה: זע, איך שלאַג מיט דעם שטעקן וואָס אין מיין האַנט, אויפן וואַסער וואָס אין טייך, און עס וועט פאַרקערט ווערן אין בלוט. ¹⁸ און די פּיש וואָס אין טייך וועלן אויס-שטאַרבן, און דער טייך וועט פאַרשטונקען ווערן, און די מצרים וועלן זיך עקלען צו טרינקען וואַסער אויסן טייך.

¹⁹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זאָג צו אהרנען: נעם דיין שטעקן, און שטרעק אויס דיין האַנט אויף די וואַסערן פון מצרים, אויף זייערע שטראָמען, אויף זייערע געמויזעכצן, און אויף אַלע זייערע אַנזאַמלונגען פון וואַסער, און זיי זאלן ווערן בלוט; און עס זאל זיין בלוט אין גאַנצן לאַנד מצרים, סיי אין הילצערנע כלים, סיי אין שטיינערנע.

²⁰ האָבן משה און אהרן אזוי געטאַן, ווי גאָט האָט באַפוילן. און ער האָט אויפגעוויבן דעם שטעקן, און האָט גע-שלאָגן דאָס וואַסער וואָס אין טייך, פאַר די אויגן פון פּרעהן, און פאַר די אויגן פון זיינע קנעכט; און דאָס גאַנצע וואַסער וואָס אין טייך איז פאַרקערט געוואָרן אין בלוט. ²¹ און די פּיש וואָס אין טייך זיינען אויסגעשטאַרבן, און דער טייך איז פאַרשטונקען געוואָרן, און די מצרים האָבן ניט געקענט טרינקען וואַסער אויסן טייך; און דאָס בלוט איז געווען אין גאַנצן לאַנד מצרים.

²² האָבן די חרטומים פון מצרים געטאַן דעסגלייכן מיט זייערע פאַרבאָרגענע קונצן; און פּרעהס האַרץ איז געבליבן פעסט, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי; אזוי ווי גאָט האָט גערעדט. ²³ און פּרעה האָט זיך אומגעקערט און איז אַריינגעגאַנגען אין זיין הויז, און האָט אויך דאָס ניט גענומען צום האַרצן. ²⁴ און אַלע מצרים האָבן געגראָבן אַרום טייך גאַך

כה כי לא יכלו לשתת ממימי הַיָּאָר: וַיִּמְלֵא שְׂבַעַת יָמִים
אָחֵרֵי הַכּוֹת־יְהוָה אֶת־הַיָּאָר: פ
טו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרַעֲזָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה
כו אָמַר יְהוָה שְׁלַח אֶת־עַמִּי וְעַבְדֵי: וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח
כח הַגֹּהֵן אֲנֹכִי נִגְף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְּפַרְדְּעִים: וְשִׂרְץ הַיָּאָר
צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּבְחִרְרֵךָ מִשְׁכַּבְךָ וְעַל־מִטְתְּךָ
כט וּבְבֵית עַבְדְּךָ וּבְעַמְּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ: וּבִבְרֵה
ובְעַמְּךָ וּבְכָל־עַבְדֶּיךָ יַעֲלוּ הַצְּפַרְדְּעִים: ח

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־אַהֲרֹן נִשֵּׂה אֶת־יָרְדֵךָ
בְּמִקְדָּשׁ עַל־יְהִנְדָּהִית עַל־יִשְׂרָאֵלִים וְעַל־הָאֲנָשִׁים וְהַעֲלֵ אֶת־
ב הַצְּפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ עַל
ג מִיַּמי מִצְרָיִם וְהַעֲלֵ הַצְּפַרְדְּעִים וְחַכְסֵם אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
ד וַיַּעֲשׂוּבֵן הַחֲרַטְמִים בְּלִשְׁתֵּם וַיַּעֲלוּ אֶת־הַצְּפַרְדְּעִים
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּקְרָא פְּרַעֲזָה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר
ה הַעֲתִירוּ אֶל־יְהוָה וְיִסַּר הַצְּפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמִעַמִּי וְאֶשְׁלַחְתִּיהָ
ו עָלַי לְמִתִּי וְאֶעֱתִיר לָךְ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלַעֲמָךְ לְחַכְרֵית
ז הַצְּפַרְדְּעִים מִמֶּךָ וּמִבְּתוּךָ רַק בַּיָּאָר תִּשְׁאָרְנָה: וַיֹּאמֶר
ח לְמַחֵר וַיֹּאמֶר בְּדַבְּרֶךָ לְמַעַן תִּדַּע בְּיַדְּךָ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
ט וַיִּסְרוּ הַצְּפַרְדְּעִים מִמֶּךָ וּמִבְּתוּךָ וּמִעַבְדֶּיךָ וּמִעַמְּךָ רַק
י בַּיָּאָר תִּשְׁאָרְנָה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִעַם פְּרַעֲזָה וַיַּצַּעַק
יא מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה עַל־דַּבְּרֵי הַצְּפַרְדְּעִים אֲשֶׁר־שָׁם לְפָרַעֲזָה:
יב וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּמְתּוּ הַצְּפַרְדְּעִים מִיַּד־בְּתֵימִים
יג מִיַּד־חֲצֵרֹת וּמִיַּד־שְׂדֵת: וַיַּצְבְּרוּ אֹתָם הַמְּרֹסִים הַמְּרֹסִים
יד וַתִּבְאֵשׁ הָאֶרֶץ: וַיִּרְא פְּרַעֲזָה כִּי הִיתָה הַרְחֹקָה וַתִּקְבֹּל
טו אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֶל־הֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: ס וַיֹּאמֶר

י. כט' יתרה ח, ט' טלע

וואסער צום טרינקען, וואָרום זיי האָבן ניט געקענט
טרינקען פון די וואַסערן פון טייך. 25 און עס זיינען דער-
פילט געוואָרן זיבן טעג, נאָכדעם ווי גאָט האָט געשלאָגן
דעם טייך.

26 און גאָט האָט געזאָגט צו משה: קום צו פרעהן,
און זאָג צו אים: אזוי האָט גאָט געזאָגט: לאָז אוועק מיין
פאָלק, זיי זאָלן מיר דינען. 27 און אויב דו ווילסט זיי ניט
אוועקלאָזן, אָט פּלאָג איך דיין גאַנצן גבול מיט פרעש.
28 און דער טייך וועט ווידמענען פרעש, און זיי וועלן
אַרויפגיין, און וועלן קומען אין דיין הויז, און אין דיין
שלאַפּקאַמער, און אויף דיין בעט, און אין הויז פון דינע
קנעכט, און אויף דיין פּאָלק, און אין דינע אויחנס, און
אין דינע טייגמולטערס. 29 אי אויף דיר, אי אויף דיין
פּאָלק, אי אויף אַלע דינע קנעכט, וועלן אַרויפגיין די
פרעש.

ח און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זאָג צו אַהרנען:
שטרעק אויס דיין האַנט מיט דיין שטעקן אויף די
שטראָמען, אויף די טייכן, און אויף די געמויזעכצן, און
ברענג אַרויף פרעש אויפן לאַנד מִצְרַיִם. 2 און אַהרן
האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף די וואַסערן פון
מִצְרַיִם, און די פרעש זיינען אַרויפגעאַנגען, און האָבן
באַדעקט דאָס לאַנד מִצְרַיִם. 3 האָבן די חֲרַטְמוֹת געטאַן
דעסגלייכן מיט זייערע פאַרבאַרגענע קונצן, און זיי האָבן
אַרויפגעבראַכט פרעש אויפן לאַנד מִצְרַיִם.

און פרעה האָט גערופן משה און אַהרנען, און האָט געזאָגט: בעט צו יְהוָה, ער זאָל אָפּטאַן די פרעש פון מיר
און פון מיין פּאָלק, און איך וועל אוועקלאָזן דאָס פּאָלק, זיי זאָלן שלאַכטן צו יְהוָה. 6 האָט משה געזאָגט צו
פרעה: האָב דעם כבוד איבער מיר; אויף ווען זאָל איך בעטן פאַר דיר, און פאַר דינע קנעכט, און פאַר דיין
פּאָלק, צו פאַרשניידן די פרעש פון דיר, און פון דינע הייזער, און נאָר אין טייך זאָלן זיי בלייבן? 7 האָט ער געענטפּערט:
אויף מאַרגן. האָט ער געזאָגט: אזוי ווי דיין וואָרט! פּדי זאָלסט וויסן, און ניטאָ אַזאָ ווי יְהוָה אונדזער גאָט. 8 און די
פרעש וועלן זיך אָפּטאַן פון דיר, און פון דינע הייזער, און פון דינע קנעכט, און פון דיין פּאָלק; נאָר אין טייך וועלן
זיי בלייבן.

9 זיינען משה און אַהרן אַרויסגעאַנגען פון פרעהן, און משה האָט געשריען צו גאָט פון וועגן די פרעש וואָס ער האָט
אַרויפגעטאַן אויף פרעהן. 10 און גאָט האָט געטאַן אזוי ווי דאָס וואָרט פון משה, און די פרעש זיינען אויסגעשטאַרבן
פון די הייזער, פון די הויפן, און פון די פעלדער. 11 און מע האָט זיי צונויפגעשאַרט הויפנס אויף הויפנס, און דאָס
לאַנד איז פאַרשטונקען געוואָרן.

12 און ווי פרעה האָט געזען, אָז עס איז געוואָרן אַ דערלייכטערונג, אזוי האָט ער האָרט געמאַכט זיין האַרץ, און
האָט ניט צוגעהערט צו זיי; אזוי ווי גאָט האָט גערעדט.

יהוה אל־משה אמר אל־אהרן נטה את־מטהך והך
את־עפר הארץ והיה לכם בכל־ארץ מצרים: ויעשו
כן ויט אהרן את־ידו במטהו ויך את־עפר הארץ ותהי
הכנס באדם ובבהמה כל־עפר הארץ היה כנים בכל־
ארץ מצרים: ויעשו־כן החרטמים בלטיהם להוציא את־
הכנים ולא יכלו ותהי הכנס באדם ובבהמה: ויאמרו
החרטמים אל־פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק לב־פרעה
ולא־שמע אלהים כאשר דבר יהוה: ^ט ויאמר יהוה
אל־משה השכם בכרך והתניב לפני פרעה הנה יוצא
המזמה ואמרת אליו בה אמר יהוה שלח עמי ויעבדני:
כי אם־איך משלח את־עמי הנינו משליח בך ובעבדך
ובעמך ובביתך את־הערב ומלאו בתי מצרים את־
הערב וגם האדמה אשר־הם עליה: והפלתו ביום
ההוא את־ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי הוחר
שם ערב למצן תדע כי אני יהוה בקרב הארץ: ושמותי
פדת בין עמי ובין עמך למחר יהיה האת הוה: ויעש
יהוה כן ויבא ערב כבד ביתה פרעה ובית עבדיו ובכל־
ארץ מצרים השחת הארץ מפני הערב: ויקרא פרעה
אל־משה ולא־הרן ויאמר לכו ובתו לאלהיכם בארץ:
ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים
נובחת ליהוה אלהינו הן נובח את־תועבת מצרים לעיניהם
ולא יסקלנו: דרך שלשת ימים נלך במדבר ונבחנו
ליהוה אלהינו כאשר יאמר אלינו: ויאמר פרעה אנכי
אשלח אתכם ונבחתם ליהוה אלהיכם במדבר רק
הרתק לא־תרחיקו ללכת העתירו בעדי: ויאמר משה
הנה אנכי יוצא מעמד והעמתי אל־יהוה וקר הערב
מפרעת מעבדיו ומעמי מחר רק אליסף פרעה התל

כ' סמיון ונכח

¹² און גאט האָט געזאָגט צו משהן: זאָג צו אהרנען:
שטרעק אויס דיין שטעקן, און שלאָג דעם שטויב פון דער
ערד, און ער זאל ווערן אומגעציפער אין גאנצן לאַנד
מצרים. ¹³ האָבן זיי אַזוי געטאַן, און אהרן האָט אויסגעזע
שטרעקט זיין האַנט מיט זיין שטעקן, און ער האָט געשלאַגן
דעם שטויב פון דער ערד, און עס איז געוואָרן אומגע
ציפער אויף מענטשן און אויף בהמות; דער גאנצער
שטויב פון דער ערד איז געוואָרן אומגעציפער אין גאנצן
לאַנד מצרים. ¹⁴ און די חרטומים האָבן דעסלליכן גע
אַרבעט מיט זייערע פאַרבאָרגענע קונצן אַרויסצוברענגען
אומגעציפער, אָבער זיי האָבן ניט געקענט. און דאָס
אומגעציפער איז געווען אויף מענטשן און אויף בהמות.
¹⁵ און די חרטומים האָבן געזאָגט צו פֿרעהן: אַ פֿינגער
פון גאָט איז דאָס. אָבער פֿרעהס האַרץ איז געבליבן
פּעסט, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי; אַזוי ווי גאָט
האָט גערעדט.

¹⁶ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: פֿעדער זיך אין
דער פֿרי, און שטעל זיך פֿאַר פֿרעהן; זע, ער גייט אַרויס
צום וואַסער, וואַלסטו זאָגן צו אים: אַזוי האָט גאָט געזאָגט:
לאַז אַזעק מיין פֿאַלק, זיי זאָלן מיר דינען. ¹⁷ וואָרום
אויב דו לאַזט ניט אַזעק מיין פֿאַלק, אָט שיק איך אַן אויף
דיר, און אויף דייע קנעכט, און אויף דיין פֿאַלק, און אין
דייע הייזער, אַ געמיש פֿליגן, און די הייזער פון מצרים
וועלן אָגעפֿילט ווערן מיט דעם געמיש פֿליגן, און אויך די ערד וואָס זיי זיינען אויף איר. ¹⁸ און איך וועל אָפּוונדערן
אין יענעם טאָג דאָס לאַנד גושן, וואָס מיין פֿאַלק האַלט זיך אויף דערין, אַז דאָס געמיש פֿליגן זאָל דאַרטן ניט זיין, כּדי
זאָלסט חיסן, אַז איך, יהוה, בין אין לאַנד. ¹⁹ און איך וועל מאַכן אַן אָפּשיידונג צווישן מיין פֿאַלק און צווישן דיין
פֿאַלק, אויף מאַרן וועט געשען דערדאָזיקער צייכן.

²⁰ און גאָט האָט אַזוי געטאַן: און עס איז געקומען אַ געדיכט געמיש פֿליגן אין הויז פון פֿרעהן, און אין הויז
פון זיינע קנעכט, און אין גאנצן לאַנד מצרים. דאָס לאַנד איז פֿאַרוויסט געוואָרן פון וועגן דעם געמיש פֿליגן.
²¹ האָט פֿרעה גערופן משהן און אהרנען, און האָט געזאָגט: גייט שלאַכט צו אייער גאָט אין לאַנד. ²² האָט משה גע
זאָגט: עס איז ניט רעכט אַזוי צו טאָן, וואָרום די אומווערדיקייט פון די מצרים וועלן מיר שלאַכטן צו יהוה אונדזער גאָט;
זע, אַז מיר וועלן שלאַכטן די אומווערדיקייט פון די מצרים פֿאַר זייערע אויגן, צי וועלן זיי אונדזן ניט פֿאַרשטיינען? ²³ דריי
טעג וועגן מיר גיין אין דער מדבר, און מיר וועלן שלאַכטן צו יהוה אונדזער גאָט, אַזוי ווי ער וועט אונדז הייסן.
²⁴ האָט פֿרעה געזאָגט: איך וועל אַיך אַזעקלאָזן, איר זאָלט שלאַכטן צו יהוה אייער גאָט אין דער מדבר, גאָר זייער ווייט
זאָלט איר ניט גיין. בעט פֿאַר מיר. ²⁵ האָט משה געזאָגט: זע, איך גי אַרויס פון דיר, און וועל בעטן צו יהוה, אַז דאָס גע
מיש פֿליגן זאָל זיך מאַרן אָפּטאַן פון פֿרעהן, פון זיינע קנעכט, און פון זיין פֿאַלק; זאָל אָבער פֿרעה ניט ווידער מאַכן

געשפעט, ניט אַוועקצולאָזן דאָס פּאָלק צו שלאַכטן צו יְהוָה.

²⁶ און משה איז אַרויסגעגאַנגען פון פּרעהן, און האָט געבעטן צו גאָט. ²⁷ און גאָט האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון משהן, און האָט אָפּגעטאָן דאָס געמיש פליגן, פון פּרעהן, פון זיינע קנעכט, און פון זיין פּאָלק; ניט אַן איינציקע איז געבליבן.

²⁸ אָבער פּרעה האָט אויך דאָס מאָל האָרט גע- מאַכט זיין האַרץ, און האָט ניט אַוועקגעלאָזן דאָס פּאָלק.

ט ¹ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: קום צו פּרעהן, און רעד צו אים: אַזוי האָט געזאָגט יְהוָה, דער גאָט פון די עברים: לאַז אַוועק מיין פּאָלק, זיי זאָלן מיר דינען. ² וואָרום אויב דו ווילסט ניט אַוועקלאָזן, און האַלטסט זיי נאָך ווייטער, ³ וע, וועט די האַנט פון גאָט זיין אויף דיין פי וואָס אין פעלד, אויף די פּערד, אויף די אייזלען, אויף די קעמלען, אויף די רינדער, און אויף די שאַף; אַ זייער שווערע מנפּה. ⁴ און גאָט וועט אָפּוונדערן צווישן דעם פי פון ישראל און צווישן דעם פי פון מצרים, און פון אַלץ וואָס געהערט צו די קינדער פון ישראל וועט גאַרנישט שטאַרבן. ⁵ און גאָט האָט געמאַכט אַ צייט, אַזוי צו זאָגן: מאַרגן וועט גאָט טאָן די דאָזיקע זאַך אין לאַנד.

⁶ און גאָט האָט געטאָן די דאָזיקע זאַך אויף מאַרגן, און דאָס גאַנצע פי פון מצרים איז אויסגעשטאַרבן, אָבער פון דעם פי פון די קינדער פון ישראל איז אַן איינציקס

ט לְבַלְתִּי שַׁלַּח אֶת־הָעָם לִזְבַּח לַיהוָה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם כּו פְּרַעֲה וַיִּעַמֵּר אֶל־יְהוָה: וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּסַּר כח הָעָרֹב מִפְּרַעֲה מִצִּבְרֵיו וּמִצִּמּוֹ לֹא נִשְׁאַר אֶחָד: וַיִּכְבַּד פְּרַעֲה אֶת־לִבּוֹ וְגַם בַּפֶּעַם הַזֹּאת וְלֹא שַׁלַּח אֶת־הָעָם: פ ט

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרַעֲה וּדְבַרְתָּ אֵלָיו כֹּה ב אָמַר יְהוָה אֲלֵיךְ הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי: כִּי ג אֲסַמְּאֵן אֹתָהּ לְשִׁלַּח וְיִוְדָה מִחֲנִיךְ בָּם: הִנֵּה יְדִידְהָה זוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בְּגַמְלִים ד כְּבָקָר וּבִצְאָן דָּבָר כְּבֹד מֵאֵד: וְהַפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרַיִם וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל ה דָּבָר: וַיִּשֶׂם יְהוָה מוֹעֵד לֵאמֹר מִחֹר יַעֲשֶׂה יְהוָה כְּדָבָר ו יְהוָה בְּאַרְצָן: וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה מִמְּחֹרָת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מָת אֶחָד: ו יִשְׁלַח פְּרַעֲה וְהִגִּיד לֹא־מָת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד־אֶחָד ו וַיִּכְבַּד לֵב פְּרַעֲה וְלֹא שַׁלַּח אֶת־הָעָם: פ ט

ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן קְהוּ לָכֶם מֵלֵא חַפְזֵיכֶם ט פִּיחַ כִּבְשָׁן וְיִרְקוּ מִשֶׁה הַשְּׂמֹמָה לַעֲיִן פְּרַעֲה: וְהִנֵּה לֹא־בָק עַל כָּל־אַרְצֵי מִצְרַיִם וְהִנֵּה עַל־הַבְּהֵמָה י' לַשְּׂחִין פָּרַח אֲבַעֲבַעַת כָּל־אַרְצֵי מִצְרַיִם: וַיִּקְהוּ אֶת־ פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי פְרַעֲה וַיִּירָק אֹתוֹ מִשֶׁה י"א הַשְּׂמֹמָה וְהִי שְׂחִין אֲבַעֲבַעַת פָּרַח בְּאֲדָם וּבַבְּהֵמָה: וְלֹא־יִבְלֶוּ הַחֲרָטְמִים לַעֲמֹד לִפְנֵי מִשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׂחִין כִּי י"ב הִנֵּה הַשְּׂחִין בַּחֲרָטְמִים וּבְכָל־מִצְרַיִם: וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־ לֵב פְּרַעֲה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים בְּאֲשֶׁר דָּבָר יְהוָה אֶל־ י"ג מֹשֶׁה: ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְּׂכֵם בְּכָר וְהִתְצַב לִפְנֵי פְרַעֲה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֲלֵיךְ י"ד הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי: כִּי בַּפֶּעַם הַזֹּאת אֲנִי

ניט געשטאַרבן. ⁷ און פּרעה האָט געשיקט, ערשט פון דעם פי פון ישראל איז צומאָל אַן איינציקס ניט געשטאַרבן. אָבער פּרעהס האַרץ איז געבליבן האָרט, און ער האָט ניט אַוועקגעלאָזן דאָס פּאָלק.

⁸ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן און צו אַהרֹנען: נעמט אַיך אַייערע פּולע הויפּנס אַש פון אַ קאַלכאויִוון, און משה זאָל עס אַ וואָרף טאָן אַקעגן הימל, פאַר די אויגן פון פּרעהן. ⁹ און עס וועט ווערן צו שטויב איבערן גאַנצן לאַנד מצרים, און ווערן אַ גרינד וואָס שלאָגט אויס אין בלאַטערן, אויף מענטשן און אויף בהמות, אין גאַנצן לאַנד מצרים. ¹⁰ האָבן זיי גענומען אַש פון אַ קאַלכאויִוון, און זיי האָבן זיך געשטעלט פאַר פּרעהן, און משה האָט עס אַ וואָרף גע- טאָן אַקעגן הימל, און עס איז געוואָרן אַ גרינד וואָס שלאָגט אויס אין בלאַטערן, אויף מענטשן און אויף בהמות. ¹¹ און די חרטומים האָבן ניט געקענט שטיין פאַר משהן פון וועגן דעם גרינד, וואָרום דער גרינד איז געווען אויף די חרטומים אַזוי ווי אויף גאַנץ מצרים.

¹² אָבער גאָט האָט פעסט געמאַכט פּרעהס האַרץ, און ער האָט ניט צוגעהערט צו זיי; אַזוי ווי גאָט האָט גערעדט צו משהן.

¹³ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: פעדער זיך אין דער פרי, און שטעל זיך פאַר פּרעהן, און זאָג צו אים: אַזוי האָט געזאָגט יְהוָה דער גאָט פון די עברים: לאַז אַוועק מיין פּאָלק, זיי זאָלן מיר דינען. ¹⁴ ווייל דאָס מאָל

שיק איך אן אלע מיינע פלאגן אויף דיר גופא, אויף דינע קנעכט, און אויף דיין פאלק, כדי זאלסט וויסן, און ניטאָ אַזאָ ווי איך אויף דער גאַנצער ערד. ¹⁵ וואָרום איך וואָלט אַצונד אויסגעשטרעקט מיין האַנט, און וואָלט גע- שלאָגן דיר און דיין פאלק מיט אַ מגפה, און דו וואָלסט פארטיליקט געוואָרן פון דער ערד. ¹⁶ און נאָר דרום האָב איך דיר געלאָזט באַשטיין, כדי דיר צו ווייזן מיין כוח, און כדי מע זאָל דערציילן מיין נאָמען איבער דער גאַנצער ערד. ¹⁷ נאָך אלץ דערהייבסטו זיך אַקעגן מיין פאלק, זיי ניט אַוועקצולאָזן. ¹⁸ זע, איך מאַך רעגענען מאָרגן אין דער צייט זייער אַ שווערן האַגל, וואָס אַזאָ ווי ער איז ניט געווען אין מצרים פון דעם טאָג וואָס זי איז געגרינטפּעסט געוואָרן און ביז אַצונד. ¹⁹ און אַצונד שיק אַרײַנטרײַבן דיין פי, און אלץ וואָס דו האָסט אין פעלד; יעטוועדער מענטש און בהמה וואָס וועט זיך געפינען אין פעלד, און וועט ניט אַרײַנגענומען ווערן אין הויז, וועט אויף זיי נידערן דער האַגל, און זיי וועלן שטאַרבן.

²⁰ דער פון פּרעהס דינער וואָס האָט מורא געהאַט פאַר גאָטס וואָרט, האָט געמאַכט אַנטרינען זיינע קנעכט און זיין פּי אין די הייזער. ²¹ און ווער עס האָט ניט געטאָן זיין האַרץ אויף גאָטס וואָרט, האָט איבערגעלאָזן זיינע קנעכט און זיין פּי אין פעלד.

²² און גאָט האָט געזאָגט צו משה: שטרעק אויס דיין האַנט אַקעגן הימל, און זאָל ווערן אַ האַגל אין גאַנצן לאַנד מצרים, אויף מענטשן, און אויף בהמות, און אויף אלע קרייטעכער פון פעלד, אין לאַנד מצרים.

²³ האָט משה אויסגעשטרעקט זיין שטעקן אַקעגן הימל, און גאָט האָט געגעבן דונערן און האַגל, און אַ פּייער איז אַראָפּגעפאלן אויף דער ערד; און גאָט האָט געמאַכט רעגענען אַ האַגל אויפן לאַנד מצרים. ²⁴ און עס איז געווען אַ האַגל, מיט אַ פּלאַקעריקן פּייער אין מיטן האַגל, זייער אַ שווערער, וואָס אַזאָ ווי ער איז ניט געווען אין גאַנצן לאַנד מצרים, פון זינט עס איז געוואָרן צום פאלק. ²⁵ און דער האַגל האָט אַיינגעשלאָגן אין גאַנצן לאַנד מצרים אַלץ וואָס אויפן פעלד, פון אַ מענטשן ביז אַ בהמה; אויך יעטוועדער קרייטעכץ פון פעלד האָט דער האַגל אויסגעשלאָגן, און יעטוועדער בוים פון פעלד האָט ער צעבראַכן. ²⁶ נאָר אין לאַנד גושן, וואָס דאַרטן זיינען געווען די קינדער פון ישראל, איז קיין האַגל ניט געווען.

²⁷ האָט פּרעה געשיקט און גערופן משה און אַהרנען, און ער האָט צו זיי געזאָגט: איך האָב געזינדיקט דאָס מאָל; יהוה איז גערעכט, און איך און מיין פאלק זיינען אומגערעכט. ²⁸ בעט צו יהוה, און זאָל זיין גענוג די דונערן פון גאָט און דער האַגל, און איך וועל אײך אַוועקלאָזן, און איר וועט מער ניט בלייבן. ²⁹ האָט משה צו אים געזאָגט: ווי איך גיי אַרויס פון שטאָט, וועל איך אויסשפּרייטן מינע הענט צו יהוה; וועלן די דונערן אויפהערן, און דער האַגל וועט מער ניט זיין; כדי זאלסט וויסן און צו יהוה געהערט

שליח אתיכל-מנפתי אלי לכוך ובעבדך ובעמך בעבור תדע כי אין פּיני בכל-הארץ: כי עתה שלחתי אתי די ואך אותך ואת-עמך בדבר ותבחר מן-הארץ: ואלם בעבור זאת העמדתך בעבור הראתך את-יבתי ולמען ספר שמי בכל-הארץ: עורך מסתולל בעמי לבלתי שלחם: הנינו ממטיר פּעת מחר כּרד כּבד מאד אשר לא-יהיה כּמזהו במצרים למן-היום הוּסדה ועד עתה: ועתה שלח העו את-מקנה ואת כל-אשר לך בשדה כל-האדם והבהמה אשר-ימצא בשדה ולא יאסף הביתה ויבד עלהם הבקר ומתו: הריא את-דבר יהוה מעבדך פרעה הניס את-עבדיו ואת-מקנהו אל-הבתיים: ואשר לא-ישם לבו אל-דבר יהוה ויעזב את-עבדיו ואת-מקנהו בשדה:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה נִשֵּׂה אֶת-יַדְךָ עַל-הַשָּׁמַיִם וְיְהִי כַבֶּד בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל-הָאָדָם וְעַל-הַבְּהֵמָה וְעַל-כָּל-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה יָתוּם וְיָהוּה נָתַן קֶלֶת וְהָיָה וְהִלַּךְ-אֵשׁ אֶרֶצָה וַיִּמָּטֵר יְהוָה עַל-אֶרֶץ מִצְרַיִם: וְיְהִי כְבֹד וְאֵשׁ מִתְלַקְחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כְּבֹד מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא-יִהְיֶה כְּמֹהוּ בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֹז הָיְתָה לְגוֹי: וַיֵּךְ הַבָּרָד בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל-אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד-בְּהֵמָה וְאֶת כָּל-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת-כָּל-עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבַר: רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר-יִשָּׂא בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה כְבֹד: וַיִּשְׁלַח פְּרֹעֹה וַיִּקְרָא לַמֹּשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲטֹאתִי הַפְּעַם יְהוָה הַצִּדִּיק וְאַנִּי וְעַמִּי הַרְשָׁעִים: הַעֲמִירוּ אֶל-יְהוָה וְרַב מִהַיֵּת קֶלֶת אֲלֵהֶם וּבְרָד וְאִשְׁלַחָה אֶתְכֶם וְלֹא תִסְפּוּן לַעֲמֹד: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כִּצְאֹתִי אֶת-הָעִיר אֶפְרַיִם אֶת-בְּנֵי אֶל-יְהוָה הַקְּלֹת וְהַחֲלוֹן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה-עוֹד לְמַעַן תִּדַּע

מִצְרַיִם, אויף מענטשן, און אויף בהמות, און אויף אלע קרייטעכער פון פעלד, אין לאַנד מצרים. ²³ האָט משה אויסגעשטרעקט זיין שטעקן אַקעגן הימל, און גאָט האָט געגעבן דונערן און האַגל, און אַ פּייער איז אַראָפּגעפאלן אויף דער ערד; און גאָט האָט געמאַכט רעגענען אַ האַגל אויפן לאַנד מצרים. ²⁴ און עס איז געווען אַ האַגל, מיט אַ פּלאַקעריקן פּייער אין מיטן האַגל, זייער אַ שווערער, וואָס אַזאָ ווי ער איז ניט געווען אין גאַנצן לאַנד מצרים, פון זינט עס איז געוואָרן צום פאלק. ²⁵ און דער האַגל האָט אַיינגעשלאָגן אין גאַנצן לאַנד מצרים אַלץ וואָס אויפן פעלד, פון אַ מענטשן ביז אַ בהמה; אויך יעטוועדער קרייטעכץ פון פעלד האָט דער האַגל אויסגעשלאָגן, און יעטוועדער בוים פון פעלד האָט ער צעבראַכן. ²⁶ נאָר אין לאַנד גושן, וואָס דאַרטן זיינען געווען די קינדער פון ישראל, איז קיין האַגל ניט געווען. ²⁷ האָט פּרעה געשיקט און גערופן משה און אַהרנען, און ער האָט צו זיי געזאָגט: איך האָב געזינדיקט דאָס מאָל; יהוה איז גערעכט, און איך און מיין פאלק זיינען אומגערעכט. ²⁸ בעט צו יהוה, און זאָל זיין גענוג די דונערן פון גאָט און דער האַגל, און איך וועל אײך אַוועקלאָזן, און איר וועט מער ניט בלייבן. ²⁹ האָט משה צו אים געזאָגט: ווי איך גיי אַרויס פון שטאָט, וועל איך אויסשפּרייטן מינע הענט צו יהוה; וועלן די דונערן אויפהערן, און דער האַגל וועט מער ניט זיין; כדי זאלסט וויסן און צו יהוה געהערט

ל פי ליהוה הארץ: ואתה ועבדך ידעתי כי טרם תיראון
 לא מפני יהוה אלהים: והפשתה והשערה נבחה פי השערה
 לב אביב והפשתה גבעל: והחטה והכפמת לא נבו פי
 מט אפילת הנה: ויצא משה מעם פרעה את-העור ויפרש
 כפיו אל-יהוה ויחדלו חקלות תהבד ומטר לא יתקף
 לד ארצה: וירא פרעה פי-חדל המטר והבדד והקלת
 לה ויטף לחמא ויבבד לבו הוא ועבדיו: ויחנק לב פרעה
 ולא שלח את-בני ישראל כאשר דבר יהוה ביד-משה:
 פ

די ערד. ⁸⁰ און דו און דינע קנעכט-איך ווייס, או איר
 האט נאך אלץ ניט מורא פאר גאט יהוה.
⁸¹ און דער פלאקס און דער גערשט זיינען אויסגע-
 שלאגן געווארן, ווארום דער גערשט איז געווען אין זאגן,
 און דער פלאקס אין בליאונג. ⁸² אבער דער ווייץ און
 דער טונקלווייץ זיינען ניט אויסגעשלאגן געווארן, ווייל זיי
 ווערן שפעט צייטיק.
⁸³ און משה איז ארויסגעגאנגען פון פרעהן אויסן
 שטאט, און האט אויסגעשפרייט זיינע הענט צו גאט, און
 די דונערן און דער האגל האבן אויפגעהערט, און דער
 רעגן האט מער ניט געגאסן אויף דער ערד.

⁸⁴ און זיי פרעה האט געזען, אז דער רעגן און דער האגל אין די דונערן האבן אויפגעהערט, אזוי האט ער
 ווייטער געזינדיקט, און האט הארט געמאכט זיין הארץ, ער און זיינע קנעכט. ⁸⁵ און פרעהס הארץ איז געבליבן פעסט,
 און ער האט ניט אוועקגעלאזן די קינדער פון ישראל; אזוי זיי גאט האט גערעדט דורך משהן.

א ויאמר יהוה אל-משה בא אל-פרעה כי-אני הכבדתי
 את-לבו ואת-לב עבדיו למען שתי אתני אלה בקרבו:
 ב ולמען תספר באוני בנה ויבדבדך את אשר התעללתי
 במצרים ואת-אתני אשר-שמתי בם וידעתם כי-אני
 ג יהוה: ויבא משה ואהרן אל-פרעה ויאמרו אליו כה
 ד אמר יהוה אלהי העברים עד-מתי מאנת לענת מפני
 ה שלח עמי ועבדני: כי אם-מאן אתה לשלח את-עמי
 וקא מביא מחר ארבה בנבבדך: וכסה את-עין הארץ
 וקא ויכל לראת את-הארץ ואכל | את-יתר הפלטה
 ו הנשארת לכם מן-הבבד ואכל את-כל-העץ הצמח לכם
 ו מן-השדה: ומלאו בתוך ובתי כל-עבדך ובתי כל-
 ז מצרים אשר לא-ראו אבתך ואבות אבתך מיום
 ח היותם על-הארמה עד היום הנה ויפן ויצא מעם פרעה:
 י ויאמר עבדי פרעה אליו עד-מתי יהוה נה לנו למקש
 יא שלח את-האנשים ועבדו את-יהוה אלהיהם הטרם תדע
 יב כי אבקה מצרים: וישב את-משה ואת-אהרן אל-
 יג פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את-יהוה אלהיכם מי נמי
 יד התקלים: ויאמר משה בפנינו ובקנינו נלך בבנינו

א און גאט האט געזאגט צו משהן: קום צו פרעהן,
 ווארום איך האב הארט געמאכט זיין הארץ, און
 דאס הארץ פון זיינע קנעכט, פדי איך זאל טאן מיינע
 דאזיקע צייכנס צווישן אים; ² און פדי זאלסט דער ציילן
 אין די אויערן פון דיין זון, און פון דיין זונס זון, וואס איך
 האב אָנגעטאָן מצרים, און מיינע צייכנס וואס איך האב
 געמאכט צווישן זיי; און איר זאלט וויסן, אז איך בין יהוה.
³ זיינען משה און אהרן געקומען צו פרעהן, און זיי
 האבן צו אים געזאגט: אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט
 פון די עברים: ביז וואנען וועסטו זיך ניט וועלן בייגן פאר
 מיר? לאז אוועק מיין פאלק, זיי זאלן מיר דינען. ⁴ ווארום
 אויב דו ווילסט ניט אוועקלאזן מיין פאלק, אט ברענג
 איך מארגן א היישעריק אין דיין גבול. ⁵ און ער וועט
 פארדעקן דעם אנבליק פון דער ערד, אז מע וועט ניט
 קענען ארויסזען די ערד; און ער וועט אויפעסן דעם
 רעשט פון דער אנטרינונג, וואס אייך איז געבליבן פון
 דעם האגל, און וועט אויפעסן יעטועדער בוים וואס
 וואקסט ביי אייך אויפן פעלד. ⁶ און אָנגעפילט וועלן
 ווערן דינע הייזער, און די הייזער פון אלע דינע קנעכט,

און די הייזער פון גאנץ מצרים; וואס דינע עלטערן און דינע עלטערנס עלטערן האבן ניט געזען פון דעם טאג, וואס
 זיי זיינען געווען אויף דער ערד, און ביז היינטיקן טאג. - און ער האט זיך אויפגעקערט, און איז ארויסגעגאנגען פון פרעהן.
 האבן פרעהס קנעכט צו אים געזאגט: ביז וואנען וועט דער דאזיקער אונדז זיין פאר א שטרויכלונג? לאז אוועק
 די לייט, און זאלן זיי דינען יהוה זייער גאט. צי נאך ווייסטו ניט אז מצרים גייט אונטער?
 האט מען אויפגעקערט משהן און אהרנען צו פרעהן, און ער האט צו זיי געזאגט: גייט דינט יהוה זייער גאט; אבער
 ווער און ווער זיינען די זייער? האט משה געזאגט: מיט אונדזערע זיינע און מיט אונדזערע אלטע וועלן מיר גיין; מיט

אונדזערע זין און מיט אונדזערע טעכטער, מיט אונדזערע שאף און מיט אונדזערע רינדער וועלן מיר גיין. וואָרום אַ יום־טוב צו יהוה איז ביי אונדו. ¹⁰ האָט ער צו זיי געזאָגט: זאָל יהוה אזוי זיין מיט אײך, ווי איך וועל אײך אוועקלאָזן מיט אײערע געזינטן! זעט, אָו איר האָט עפעס שלעכטס אין אויסקוק. ¹¹ ניט אזוי! גייט אַקאַרשט איר מענער און דינט יהוה, וואָרום דאָס איז דאָך וואָס איר פאַרלאַנגט. און מע האָט זיי אַרויסגעטריבן פון פאַר פּרעהן.

¹² האָט גאָט געזאָגט צו משהן: שטרעק אויס דיין האַנט אויפן לאַנד מצרים וועגן דעם היישריק, און ער וועט אַרויפגיין אויפן לאַנד מצרים, און וועט אויפּעסן יעטוועדער קרייטעכץ פון דער ערד, אַלץ וואָס דער האַגל האָט איבערגעלאָזן.

¹³ און משה האָט אויסגעשטרעקט זיין שטעקן אויפן לאַנד מצרים, און גאָט האָט געטריבן אַ מורח־ווינט אויפן לאַנד יענעם גאַנצן טאָג און די גאַנצע נאַכט; ווי עס איז געוואָרן פרימאַרגן, אזוי האָט דער מורח־ווינט אָנגעטראָגן דעם היישריק. ¹⁴ און דער היישריק איז אַרויפגעגאַנגען אויפן גאַנצן לאַנד מצרים, און האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אין דעם גאַנצן גבול פון מצרים זייער שווער; ניט פאַר אים איז געווען אַזאַ היישריק ווי ער, און ניט נאָך אים וועט זיין אַזאַ. ¹⁵ און ער האָט פאַרדעקט דעם אַנבליק פון דער גאַנצער ערד, און די ערד איז פינצטער געוואָרן; און ער האָט אויפגעעסן יעטוועדער קרייטעכץ פון דער ערד, און יעטוועדער פּרוכט פון בוים, וואָס דער האַגל האָט איבערגעלאָזן; און עס איז ניט געבליבן קיין גרינס פון אַ בוים אָדער פון אַ קרייטעכץ פון פעלד אין גאַנצן לאַנד מצרים.

¹⁶ האָט פּרעה גערופן אויף גיך משהן און אהרען, און האָט געזאָגט: איך האָב געווינדיקט צו יהוה אײער גאָט, און צו אײך. ¹⁷ און אַצונד פאַרגיב, איך בעט דיך, מײן חטא בלויז דאָס מאָל, און בעט צו יהוה אײער גאָט, ער זאָל אָפּטאָן פון מיר נאָר די דאָזיקע פעסט.

¹⁸ איז ער אַרויסגעגאַנגען פון פּרעהן, און האָט געבעטן צו גאָט. ¹⁹ און גאָט האָט פאַרקערט זייער אַ שטאַרקן מערבֿווינט, וואָס האָט אוועקגעטראָגן דעם היישריק, און האָט אים אַריינגעשטופּט אין ים־סוף; ניט אַן איינציקער היישריק איז געבליבן אין גאַנצן גבול פון מצרים.

²⁰ אָבער גאָט האָט פעסט געמאַכט פּרעהס האַרץ, און ער האָט ניט אַוועקגעלאָזן די קינדער פון ישראל. ²¹ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: שטרעק אויס דיין האַנט אַקעגן הימל, און זאָל ווערן אַ פינצטערניש איבערן לאַנד מצרים, אָו מע זאָל קענען אַנטאָפן די פינצטערניש.

²² האָט משה אויסגעשטרעקט זיין האַנט אַקעגן הימל, און עס איז געווען אַ שטאַקפינצטערניש אין גאַנצן לאַנד מצרים דריי טעג. ²³ זיי האָבן אײנער דעם אַנדערן ניט געזען, און זיי האָבן זיך קיינער ניט אויפגעהויבן פון זיין אָרט דריי טעג. אָבער ביי אַלע קינדער פון ישראל איז געווען ליכטיק אין זייערע ווינערטער.

²⁴ האָט פּרעה גערופן משהן, און האָט געזאָגט: גייט דינט יהוה; נאָר אײערע שאָף און אײערע רינדער זאָלן זיך אָפּשטעלן; אײערע געזינטן זאָלן אויך גיין מיט אײך. ²⁵ האָט משה געזאָגט: אי דו מוזט אונדו מיטגעבן שלאַכטאָפּפער

ובבנותי בניאנו ובבקרנו גלך כי חנייהו לנו; ויאמר אלהם יהו כן יהיה עמכם כאשר אשלח אתכם ואתי ספכם ראי כי רעה נגר פניכם: לא כן לכו נא הבקרים ועבדו את־יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: ויאמר יהוה אל־משה נטה ידך על־ארץ מצרים בארפה ועל על־ארץ מצרים ויאכל את־כל־עשב הארץ את כל־אשר השאר הבדר: ויט משה את־י משהו על־ארץ מצרים ויהוה נהג רוח־קדים בארץ כל־היום והוא וכל־הלילה הבקר היה ורוח הקדים נשא את־הארפה: ועל הארפה על כל־ארץ מצרים וינה בכל־יד גבול מצרים כבד מאד לפניו לא־יהוה בן ארפה כמורו ואתרו לא יהיה: ויכס את־עין כל־הארץ והחשך הארץ ויאכל את־כל־עשב הארץ ואת כל־פרי־העץ אשר הותר הבדר ולא־ותר כל־ירק בעץ ובעשב השדה בכל־ארץ מצרים: וימחר פרעה לקרא למשה ול־אהרן ויאמר הטאתי ליהוה אלהיכם ולכם: ועתה שא נא הטאתי אף הפעם והעותרו ליהוה אלהיכם ויסר מעלי רק את־המות הזה: ויצא מעם פרעה ויעמד אל־יהוה: ויהפך יהוה רוחים חזק מאד וישא את־הארפה ותקעוהו ימה סוף לא נשאר ארפה אחר בכל־גבול מצרים: ויחזק יהוה את־לב פרעה ולא שפח את־בני ישראל: פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְהוּ יְדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְהִיוּ הַחֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְיָמַשׁ הַחֹשֶׁךְ: וַיִּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשַׁת יָמִים: לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָהוּיוֹ וְלֹא־רָכְמוּ אִישׁ מִתְּחִיתוֹ שְׁלֹשַׁת יָמִים וְלִכְלֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹדֶר בְּמוֹשְׁבֹתָם: וַיִּקְרָא פֶרֶעַה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקָרְכֶם וְגַם־סִפְסָפְכֶם לִדְךָ עִמָּכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדְךָ וּבְחַיִּים

פון אַ בוים אָדער פון אַ קרייטעכץ פון פעלד אין גאַנצן לאַנד מצרים. ¹⁶ האָט פּרעה גערופן אויף גיך משהן און אהרען, און האָט געזאָגט: איך האָב געווינדיקט צו יהוה אײער גאָט, און צו אײך. ¹⁷ און אַצונד פאַרגיב, איך בעט דיך, מײן חטא בלויז דאָס מאָל, און בעט צו יהוה אײער גאָט, ער זאָל אָפּטאָן פון מיר נאָר די דאָזיקע פעסט. ¹⁸ איז ער אַרויסגעגאַנגען פון פּרעהן, און האָט געבעטן צו גאָט. ¹⁹ און גאָט האָט פאַרקערט זייער אַ שטאַרקן מערבֿווינט, וואָס האָט אוועקגעטראָגן דעם היישריק, און האָט אים אַריינגעשטופּט אין ים־סוף; ניט אַן איינציקער היישריק איז געבליבן אין גאַנצן גבול פון מצרים. ²⁰ אָבער גאָט האָט פעסט געמאַכט פּרעהס האַרץ, און ער האָט ניט אַוועקגעלאָזן די קינדער פון ישראל. ²¹ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: שטרעק אויס דיין האַנט אַקעגן הימל, און זאָל ווערן אַ פינצטערניש איבערן לאַנד מצרים, אָו מע זאָל קענען אַנטאָפן די פינצטערניש. ²² האָט משה אויסגעשטרעקט זיין האַנט אַקעגן הימל, און עס איז געווען אַ שטאַקפינצטערניש אין גאַנצן לאַנד מצרים דריי טעג. ²³ זיי האָבן אײנער דעם אַנדערן ניט געזען, און זיי האָבן זיך קיינער ניט אויפגעהויבן פון זיין אָרט דריי טעג. אָבער ביי אַלע קינדער פון ישראל איז געווען ליכטיק אין זייערע ווינערטער. ²⁴ האָט פּרעה גערופן משהן, און האָט געזאָגט: גייט דינט יהוה; נאָר אײערע שאָף און אײערע רינדער זאָלן זיך אָפּשטעלן; אײערע געזינטן זאָלן אויך גיין מיט אײך. ²⁵ האָט משה געזאָגט: אי דו מוזט אונדו מיטגעבן שלאַכטאָפּפער

ו ועלת ועשינו ליהוה אלהינו: ונסמקנו יחד עמנו לא
 תשאור פרסה כי ממנו נסח לעבד אתיהוה אלהינו
 כו ונאנחנו לא נדע מהנעבד אתיהוה עד-באנו שמה: ויחוק
 כח יהוה אתלב פרעה ולא אבה לשלחם: ויאמר לו פרעה
 לך מעלי השמר לך אלהיך ראות פני כי בנים
 כט ראתך פני תמות: ויאמר משה בן דברת לא אסף עוד
 ראות פניך:

יא

א ויאמר יהוה אלמשה עוד נניע אחד אביא על-פרעה
 ועל-מצרים אחר-כן ישלח אתכם מזה בשלחו בלה
 ב גרש יגרש אתכם מזה: דבר-נא באני העם וישאלו
 איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כל-בסוף וכל
 ג וקב: ויפן יהוה אתתן העם פניו מצרים גם האיש
 משה גדול מאד בארץ מצרים פניו עבד-פרעה ובעני
 ד העם: ה ויאמר משה לה אמר יהוה כחצת הלילה אני
 ה ויצא בתוך מצרים: ומת כל-בכור בארץ מצרים
 מ-בכור פרעה הישב על-כסאו עד בכור השפחה אשר
 ו אחר הרחיים וכל בכור בהמה: והיתה צעקה גדלה
 בכל-ארץ מצרים אשר כמרו לא נהיתה וקמרו לא
 ז חסף: ולכל בני ישראל לא חרץ-ללב לשנו למאיש
 ח ועד-בהמה למען תדעין אשר יפלה יהוה בין מצרים
 ו בין ישראל: וירדו כל-עבדיך אלה אלי והשתחווי-לי
 ט לאמר צא אתה וכל-העם אשר-בגדליך ואחר-כן אצא
 י ויצא מעם-פרעה בהרי-אף: ה ויאמר יהוה אל-משה
 לא-ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ
 מצרים: ומשה ואהרן עשו את-כל-המפתים האלה
 לפני פרעה ויחוק יהוה אתלב פרעה ולא-שלח את
 בני-ישראל מארצו:

ס

י, כט' פתח בתיבת יא, ב ספרין כמה בענין

און בראנדאפפער, כדי מיר זאלן מקריב זיין צו יהוה;
 אונדזער גאט, ²⁶ אי אונדזער פי מוז מיטגיין מיט אונדז;
 ניט א קלוי זאל איבערבלייבן; וואָרום דערפון וועלן
 מיר נעמען אויף צו דינען יהוה אונדזער גאט; און מיר
 ווייסן ניט מיט וואָס מיר וועלן דארפן דינען יהוה, ביז מיר
 קומען אהין.

²⁷ אָבער גאָט האָט פעסט געמאכט פּרעהס האַרץ.
 און ער האָט זיי ניט געוואָלט אוועקלאָזן. ²⁸ און פּרעה
 האָט צו אים געזאָגט: גיי אוועק פון מיר; היט זיך, זאָלסט
 מער מיין פנים ניט זען, וואָרום אין דעם טאָג וואָס דו
 זעסט מיין פנים, וועסטו שטאַרבן. ²⁹ האָט משה געזאָגט:
 האָסט ריכטיק גערעדט; איך וועל מער ווידער דיין פנים
 ניט זען.

יא און גאָט האָט געזאָגט צו משה: נאָך איין פּלאַן
 וועל איך ברענגען אויף פּרעהן און אויף מצרים,
 דערנאָך וועט ער אייך אוועקלאָזן פון דאַנען; אָו ער
 לאָזט אייך אוועק, וועט ער אייך טרײַבנדיק אין גאַנצן
 אַרויסטרייבן פון דאַנען. ² רעד אַקאַרשט אין די אויערן
 פון פּאַלק, זיי זאָלן אַנטלייען איטלעכער פון זיין חבר,
 און איטלעכע פון איר חברטע, זילבערנע זאַכן און
 גילדערנע זאַכן.

³ און גאָט האָט געזעבן דעם פּאַלק חן אין די אויגן
 פון מצרים. אויך איז דער מאַן משה געווען זייער גרויס
 אין לאַנד מצרים, אין די אויגן פון פּרעהס קנעכט, און אין די אויגן פון פּאַלק.

⁴ און משה האָט געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: אַרום האַלבע נאַכט וועל איך אַרויסגיין צווישן מצרים; ⁵ און עס
 וועט שטאַרבן יעטוועדער בכּוֹר אין לאַנד מצרים, פון דעם בכּוֹר פון פּרעהן וואָס דאַרף זיצן אויף זיין טראָן, ביז דעם
 בכּוֹר פון דער דינסט וואָס הינטער די מילשטיינער; אויך יעטוועדער בכּוֹר פון אַ בהמה. ⁶ און עס וועט ווערן אַ גרויס
 געשרײַ אין גאַנצן לאַנד מצרים, וואָס אַזאַ איז ניט געווען, און אַזאַ וועט מער ניט זיין. ⁷ אָבער קעגן אלע קינדער פון ישראל
 וועט אַ הונט ניט שאַרפן זיין צונג, סײַ קעגן אַ מענטשן, סײַ קעגן אַ בהמה; כדי איר זאָלט וויסן, אָו יהוה שײַדט אָפּ צווישן
 מצרים און צווישן ישראל. ⁸ און אלע די דאָזיקע קנעכט דייע וועלן אַראָפּנידערן צו מיר, און וועלן זיך בוקן צו מיר, אזוי
 צו זאָגן: גיי אַרויס, דו מיט דיין גאַנצן פּאַלק וואָס הינטער דיר; און נאַכדעם וועל איך אַרויסגיין.—און ער איז אַרויסגע-
 גאַנגען פון פּרעהן אין גרימצאַרן.

⁹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: פּרעה וועט ניט צוהערן צו אייך; כדי צו מערן מיינע ווונדער אין לאַנד מצרים.
¹⁰ און משה און אהרן האָבן געטאַן אלע די דאָזיקע ווונדער פאַר פּרעהן; אָבער גאָט האָט פעסט געמאַכט פּרעהס
 האַרץ, און ער האָט ניט אוועקגעלאָזן די קינדער פון ישראל פון זיין לאַנד.

יב

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: ^א
הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשׁ ^ב
הַשָּׁנָה: דִּבְרוּ אֶל־כָּל־עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֵשֶׂר לְחֲדָשׁ ^ג
הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁה לִבְיַת־אִבְתּוֹ שֶׁה לִבְיַת: וְאָסְפוּ ^ד
יָמֵצֵט הַבֵּיט מִהַזֹּת מִשֶּׁה וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנוּ הַקְרֹב אֶל־
בֵּיתוֹ בַּמִּכְסֵּת נִפְשֵׁת אִישׁ לְפִי אִכְלוּ תִּכְסּוּ עַל־הַשָּׁה: ^ה
שֶׁה תָּמִים וְכָר בְּרִשְׁנָה יְהִי לָכֶם מִן־הַכֹּבְשִׁים וּמִן־ ^ו
הַעֲוִים תִּקְחוּ: וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר ^ז
יוֹם לְחֲדָשׁ הַזֶּה וְשִׁחֲטוּ אֹתוֹ כָּל־קָהַל עַדְת־יִשְׂרָאֵל בֵּין ^ח
הָעֲרָבִים: וְלָקַחוּ מִדְּהָרִים וּנְתַנוּ עַל־שֵׁתֵי הַמַּוּזוֹת וְעַל־ ^ט
הַמִּשְׁקָף עַל הַכֹּתִים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם: וְאִכְלוּ ^י
אֶת־הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צִלִּי־אֵשׁ וּמִצּוֹת עַל־מִזְבְּחֵי ^{יא}
יֹאכְלוּהוּ: אֶל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ יָא וּבָשָׂל מִבָּשָׂל בַּמַּיִם כִּי ^{יב}
אִסַּר־עַל־אֵשׁ רֵאשׁוֹן עַל־בְּרִעְיוֹ וְעַל־קִרְבּוֹ: וְלֹא־תוֹתִירוּ ^{יג}
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהִנְתַּר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: וְכִכָּהֵן ^{יד}
תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מִתְנַיִכֶם חֲגֻרִים נְעֻלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם ^{טו}
בְּיָדְכֶם וְאִכְלַתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפוּזֹן פֶּסַח הוּא לַיהוָה: וְעִבְרַתִּי ^{טז}
בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהַבֵּיטִי כָל־בְּכוֹר ^{טז}
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה ^{טז}
שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה: וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַכֹּתִים ^{טז}
אֲשֶׁר אַתֶּם שֹׁם וְרֵאשׁוֹתֵי אֶת־הַדָּם וּפְסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא־ ^{טז}
יְהִי בָכֶם נֹגֵף לְמִשְׁחֹת בְּהַבְּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהָיָה ^{טז}
הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְכַפֹּרֶן וְהִנַּחְתֶּם אֹתוֹ חֵן לַיהוָה לְדַרְחֵיכֶם ^{טז}
חַקֵּת עוֹלָם תִּחַנְהוּ: שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֹתוֹ בַּיּוֹם ^{טז}
הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבְּתוּ שָׂאֵר מִפִּתֵיכֶם כִּי ^{טז}
וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרֵאשׁוֹן עַד־יוֹם

ז' ב' סטסס יא' משל

יב י און גאָט האָט געזאָגט צו משה'ן און צו אהר'נען אין ^א
לאַנד מצרים, אזוי צו זאָגן: דערדאָזיקער חודש ^ב
זאָל אײך זײן דער אָנהייב פון חדשים; דער ערשטער ^ג
פון די חדשים פון יאָר זאָל ער אײך זײן. רעד צו דער ^ד
גאנצער עדה פון ישראל, אזוי צו זאָגן: אין צענטן טאָג ^ה
פון דעמדאָזיקן חודש, זאָלן זיי איטלעכער זיך נעמען צו ^ו
לאַם פאַר אַ פאַטערהויז, צו לאַם פאַר אַ הויזגעזינט. ^ז
און אויב דאָס הויזגעזינט איז צו ווינציק פאַר אַ לאַם, ^ח
זאָל ער נעמען מיט זײן שכן וואָס איז גאָט צו זײן הויז, ^ט
לויט דער צאָל נפשות; איטלעכן וועדליק זײן עסן זאָלט ^י
איר צײלן אויפן לאַם. אַ לאַם אָן אַ פעלער, אַ נֹכַר אַ ^{יא}
יאָר אַלט, זאָל עס אײך זײן. פון שעפסן אָדער פון ציגן ^{יב}
זאָלט איר נעמען. און ער זאָל בײ אײך זײן אין אָפֿ- ^{יג}
היטונג ביזן פערצנטן טאָג פון דעמדאָזיקן חודש, און די ^{יד}
גאנצע אײגזאַמלונג פון דער עדה פון ישראל זאָל אים ^{טו}
שעכטן קעגן אָונט. און זיי זאָלן נעמען פון דעם בלוט ^{טז}
און אַרויפטאָן אויף ביידע בײשטידלעך, און אויף דעם ^{טז}
אויבערשטידל, אויף די היזער וואָס זיי וועלן אים עסן ^{טז}
אין זײ. און זיי זאָלן עסן דאָס פלייש אין דערדאָזיקער ^{טז}
נאַכט, געבראַטן אויפן פײער; מיט מצות און מיט ביטערע ^{טז}
קרייטעכער זאָלן זיי עס עסן. איר זאָלט ניט עסן פון ^{טז}
אים האַלב געבראַטן, אָדער געקאַכט, אָפגעקאַכט אין

וואַסער, נײערט געבראַטן אויפן פײער; זײן קאַפּ מיט זײנע קני און מיט זײנע אינגעווייד. ^{טז} און איר זאָלט ניט איבער-
לאָזן פון אים ביז אין דער פרי, און וואָס וועט איבערבלייבן פון אים ביז אין דער פרי, זאָלט איר אין פײער
פאַרברענען. ^{טז} און אזוי זאָלט איר אים עסן; אײערע לענדן אָנגעגורט, אײערע שיך אויף אײערע פיס, און
אײער שטעקן אין אײער האַנט; און איר זאָלט אים עסן אין געאָיל. אַ קרבן־פֶּסַח איז דאָס צו גאָט. ^{טז} און
איך וועל דורכגיין דורכן לאַנד מצרים אין דערדאָזיקער נאַכט, און וועל שלאָגן יעטועדער בכור אין לאַנד מצרים,
פון אַ מענטשן ביז אַ בהמה; און אויף אַלע געטער פון מצרים וועל איך טאָן אַ משפט; איך בין יהוה. ^{טז} און דאָס
בלוט וועט אײך זײן פאַר אַ צײכן אויף די היזער וואָס איר זײט דאַרטן, און איך וועל זען דאָס בלוט, און
וועל איבערהיפן איבער אײך, און עס וועט ניט זײן צווישן אײך קיין פלאַג אומצוברענגען, ווען איך שלאָגן אין
לאַנד מצרים. ^{טז} און דערדאָזיקער טאָג זאָל אײך זײן פאַר אַ געדעכעניש, און איר זאָלט אים פײערן אַ פײערטאָג צו
גאָט; אויף אײערע דור־דורות, ווי אַן אײביק געזעץ, זאָלט איר אים פײערן. ^{טז} זיבן טעג זאָלט איר עסן מצות; באַלד
ביים ערשטן טאָג זאָלט איר אָפּטאָן וויערטייג פון אײערע היזער, וואָרום איטלעכער וואָס עסט חמץ פון ערשטן טאָג ביזן

והשבעי: וביום הראשון מקרא-קדש וביום השביעי
מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכה לא-יעשה בהם
אך אשר יאכל לבל-יפסח הוא לבדו יעשה לכם:
ושמרתם את-המצות כי בלעם היום הזה הוצאתי את-
צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את-היום הזה
לדורותיכם תקת עולם: בראשון באר-בעה עשר יום להודיש
בערב האכלו מצות עד יום האחד ועשרים להודיש
בערב: שבעת ימים שאר לא ימצא בבתים כי כל-
אכל מחמצת ונקרתה הנפש החיה מצדת ישראל בגר
ובאורח הארץ: כל-מחמצת לא תאכלו בכל מושבותיכם
תאכלו מצות:

ויקרא משה לבל-זכני ישראל ויאמר אליהם משפתי וקחו
לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח: ולקחתם אנית
אזוב ומבלתם בדם אשר-בסוף והנעתם אל-המשקוף
ואל-שתי המזוזות מן-הדם אשר בסוף ואתם לא תצאו
איש מפתח-ביתו עד-בקר: ועבר יהוה לנגף את-מצרים
וראה את-הדם על-המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח
יהוה על-הפתח ולא יתן המשחית לבא אל-בתים לנגף:
ושמרתם את-הדבר הזה לחק-לך ולבגדך עד-עולם:
וזהו כיתבאו אל-הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר
דבר ושמרתם את-העברה הזאת: והיה כיהאמרו
אליכם בניכם מה העברה הזאת לכם: ואמרתם זכור
פסח הוא ליהוה אשר פסח על-בתי בני-ישראל במצרים
בנגפו את-מצרים ואת-בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:
וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את-משה
ואהרן בן עשו: ס ויהי ובחצי הלילה ויהוה הכה כל-בכור
בארץ מצרים מבקר פרעה הישב על-כסאו עד בכור

כז' דס' דגשה

זיבעטן טאג, יענע זעל זאל פארשניטן ווערן פון ישראל.
16 און אין ערשטן טאג זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג,
און אין זיבעטן טאג זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג ביי
אייך; קיין ארבעט זאל אין זיי ניט געטאן ווערן, נאר וואס
דארף גענעסן ווערן פון איטלעכן מענטשן, דאס אלליין
מעג צוגעגרייט ווערן ביי אייך. 17 און איר זאלט אפהיטן
די מצות: ווארום אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג האב איך
ארויסגעצויגן אייערע מחנות פון לאנד מצרים. און איר
זאלט היטן דעמדאזיקן טאג אויף אייערע דור-דורות ווי
אן אייביק געזעץ. 18 אין ערשטן חודש, פון פערצנטן
טאג אין חודש אין אונט, זאלט איר עסן מצות, ביזן איין
און צוואנציקסטן טאג אין חודש אין אונט. 19 זיבן טעג
זאל זיך ניט געפינען וויערטייג אין אייערע הייזער, ווארום
איטלעכער וואס עסט חמץ, יענע זעל זאל פארשניטן
ווערן פון דער עדה פון ישראל, סיי א פרעמדער, און סיי
אן אייגענער פון לאנד. 20 קיין חמץ זאלט איר ניט
עסן: אין אלע אייערע ווינערטער זאלט איר עסן מצות.
21 און משה האט גערופן אלע עלטסטע פון ישראל,
און האט צו זיי געזאגט: ציט ארויס און נעמט אייך שאף
לויט אייערע משפחות, און שעכט דעם קרבן-פסח. 22 און
איר זאלט נעמען א בינטל אויב-גראז און איינטוינקען אין
דעם בלוט וואס אין בעקן, און איר זאלט צורירן צו דעם

אויבערשטידל און צו די ביידע ביישטידלעך פון דעם בלוט וואס אין בעקן, און איר זאלט קיינער ניט ארויסגיין
פון דעם איינגאנג פון זיין הויז ביז אין דער פרי. 23 און אז גאט וועט דורכגיין צו שלאגן מצרים, וועט ער זען
דאס בלוט אויפן אויבערשטידל און אויף די ביידע ביישטידלעך, און גאט וועט איבערהיפן איבערן איינגאנג,
און ער וועט ניט לאזן דעם אמברענגער אריינקומען אין אייער הויז צו שלאגן. 24 און איר זאלט אפהיטן די דאזיקע
זאך ווי א געזעץ פאר דיר און פאר דייע קינדער אויף אייביק. 25 און עס וועט זיין, אז איר וועט קומען אין דעם לאנד
וואס גאט וועט אייך געבן, אזוי ווי ער האט צוגעזאגט, זאלט איר אפהיטן דעמדאזיקן דינסט. 26 און עס וועט זיין, אז
אייערע קינדער וועלן אייך פרעגן: וואס איז ביי אייך דער דאזיקער דינסט? 27 זאלט איר זאגן: א קרבן-פסח איז דאס
צו גאט, ווייל ער האט איבערגעהיפט איבער די הייזער פון די קינדער פון ישראל אין מצרים, ווען ער האט געשלאגן
מצרים, און אונדזערע הייזער האט ער מציל געווען. האט דאס פאלק זיך גענייגט און זיך געבוקט. 28 און די קינדער
פון ישראל זיינען געגאנגען און האבן געטאן: אזוי ווי גאט האט באפוילן משהן און אהרנען, אזוי האבן זיי געטאן.
29 און עס איז געווען אין האלבע נאכט, אזוי האט גאט געשלאגן יעטוועדער בכור אין לאנד מצרים, פון דעם בכור

א פסח.

פון פרעהן וואָס האָט געוואָלט זיצן אויף זיין טראָן, בין דעם בכור פון געפאָנגענעם וואָס אין תפיסה; אין יעט וועדער בכור פון א בהמה.

³⁰ איז פרעה אויפגעשטאָנען ביי דער נאַכט, ער און אַלע זיינע קנעכט, און גאַנץ מצרים, און עס איז געוואָרן אַ גרויס געשריי אין מצרים, וואָרום עס איז ניט געווען אַ הויז וואָס דאַרטן זאל ניט זיין אַ טויטער. ³¹ און ער האָט גערופֿן משהן און אהרֿנען ביי דער נאַכט, און האָט געזאָגט: שטייט אויף, גייט אַרויס פון צווישן מיין פֿאַלק, אי איר, אי די קינדער פון ישראל, און גייט דינט יהוה, אזוי ווי איר האָט געזאָגט. ³² נעמט אי אַיִערע שאַף, אי אַיִערע ריניִ דער, אזוי ווי איר האָט געזאָגט, און גייט; און בענטשט מיך אויך.

³³ און די מצרים זיינען צוגעשטאָנען צו דעם פֿאַלק, זיי אַרויסצושיקן וואָס גיכער פון לאַנד, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: מיר וועלן אַלע אויסשטאַרבן. ³⁴ און דאָס פֿאַלק האָט גענומען זייער טייג אַידער ער איז געזייערט געוואָרן; זייערע טייגמולטערס זיינען געווען אַינגעבונדן אין זייערע טיכער אויף זייערע אַקסלען.

³⁵ און די קינדער פון ישראל האָבן געטאַן אזוי ווי דאָס וואָרט פון משהן, און זיי האָבן אַנטליען פון די מצרים וילבערנע זאַכן און גילדערנע זאַכן, און קליידער. ³⁶ וואָרום גאָט האָט געגעבן דעם פֿאַלק חן אין די אויגן פון די מצרים, און זיי האָבן זיי געליען; און זיי האָבן אויס געליידיקט מצרים.

³⁷ און די קינדער פון ישראל האָבן אַרויסגעצויגן פון רַעמסס קיין סוכות, אַרום זעקס הונדערט טויזנט פּוּסגייער, מענער, אחוץ קינדער. ³⁸ און אויך אַ סך געמישט פֿאַלק איז אַרויסגעגאַנגען מיט זיי; און שאַף און רינדער זייער אַ גרויסע סטאַדע. ³⁹ און זיי האָבן געבאַקן פון דעם טייג וואָס זיי האָבן אַרויסגעטראָגן פון מצרים, קיכנס מצה, וואָרום ער איז ניט געזייערט געוואָרן, ווייל זיי זיינען אַרויסגעטריבן געוואָרן פון מצרים, און האָבן זיך ניט געקענט אויפהאַלטן, און אפילו צערונג האָבן זיי זיך ניט צוגעגרייט. ⁴⁰ און דאָס זיצן פון די קינדער פון ישראל, וואָס זיי זיינען געזעסן אין מצרים, איז געווען פיר הונדערט יאָר און דרייסיק יאָר. ⁴¹ און עס איז געווען צום סוף פון פיר הונדערט יאָר און דרייסיק יאָר, איז, גענוי אין דעמדאָויקן טאַג, זיינען אַלע מחנות פון גאָט אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים. ⁴² אַ וואַכנאַכט איז דאָס געווען ביי גאָט זיי אַרויסצוציען פון לאַנד מצרים; איז די דאָזיקע אַייגענע נאַכט אַ וואַכנאַכט צו גאָט ביי אַלע קינדער פון ישראל אויף זייערע דורדורות.

⁴³ און גאָט האָט געזאָגט צו משהן און אהרֿנען: דאָס איז דער דין פון דעם קרבֿן־פֿסח: קיין פרעמד געבאַרענער טאָר פון אים ניט עסן. ⁴⁴ און וווּ נאָר עמיצנס אַ קנעכט געקויפט פֿאַר געלט, אַז דו האָסט אים געמלט, דענסמאַל מעג ער פון אים עסן. ⁴⁵ אַן אַייגעוואַנדערטער און אַ געדונגענער טאָר פון אים ניט עסן. ⁴⁶ אין אײן הויז זאל ער געגעסן ווערן; זאַלסט ניט אַרויסטראָגן פון דעם פלייש אויסן הויז; און אַ בײן זאַלט איר ניט צעברעכן אין אים. ⁴⁷ די גאַנצע עדה פון ישראל זאל אים מאַכן. ⁴⁸ און אַז ביי דיר וועט זיך אויפהאַלטן

השכי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה: וְלִקְחֵם פֶּרֶעַה לְלִלָהּ הוּא וְכָל־עֶבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וְחָתָן אֲצִקְחָהּ גְדֻלָּהּ בְּמִצְרַיִם כִּדְרֹאֵן בֵּית אֲשֶׁר אֲדָשֶׁם מִתּ: וְיִקְרָא לְמֹשֶׁה וְלֵאמֹר לְלִלָהּ וְיֵאמֹר קִימוּ אֲנִי מִתּוֹךְ עַמִּי נְסִיאתֶם נְסִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָמָּה עֲבַדוּ אֲתִיזְחָהּ כְּדַבְּרֶכֶם: וְנִסְבַּנְתֶּם לִבְּכֹרֶכֶם קָרוּ פֶּאֶשֶׁר דִּבְרַתֶּם וְלָכוּ וּבְרַבְתֶּם נְסִי־אֲחִי: וְתַחֲנוּן מִצְרַיִם עַל־הֵנָּה לְמַהֵר לְשַׁלְּחֶם מִדְּבַרְיָךְ כִּי לֹא אָמְרוּ כִּלְנֵי מִתִּים: וְיֵשֶׁא הָעַם אֶת־בְּצִקוֹ מִדָּם הַחַיִּץ לֹד מִשְׁאֲרֵתָם צָרִיחַ מִשְׁמֵלֶתָם עַל־שִׁבְתָּם: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדַבַּר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאַלּוּ מִמִּצְרַיִם כְּלִי־כֶסֶף וְכָל־זָהָב וְשֵׁמֶלֶת: וַיהוָה נָתַן אֶת־חֵן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאַלּוּם לְיִנְצֵלוּ אֶת־מִצְרַיִם: פ

וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס סִכְתָּה כִּשְׁש־מֵאוֹת אֶלֶף לֹד הַיָּלִי הַבְּכָרִים לְבֹד מִמֹּת: וְנִסְעִרְב רַב עִלָּה אֲתָם וְעָאן לֹח וְבָקָר מִקְנֵה כְּבֹד מֵאֹד: וַיֵּאֱפוּ אֶת־הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ לֹט מִמִּצְרַיִם עֵלֶת מֵצוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־יִהְיֶה מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְדַחֵמְהֶם וְנִסְצִיחָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: וּמוֹשֶׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלִשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלִשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעַמֵּם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצֵאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: לִיל שְׁמֵרִים הוּא לִידֹה לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא־הַיְלִלָה הַזֶּה לִידֹה שְׁמֵרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם: פ וַיֵּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כְּלִי־כֶסֶף וְכָר לֹא־יֵאכַל בּוֹ: וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵי־דָבָר וּמִלְחָה מֵד אֲתוּ אֲז יֵאכַל בּוֹ: תוֹשֵׁב וְשִׂכְרִי לֹא־יֵאכַל בּוֹ: בְּבֵית אֲחִי מֵי אֵכַל לֹא־תוֹצִיא מִדְּבַרְיָךְ מִן־הַבֵּשֶׂר הוֹצֵא וְעַמֵּם לֹא תִשְׁבְּדוּם בּוֹ: כָּל־עַדַּת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֲתוּ: וְכִי־יִגֹּד אֲתָךְ מֵ

טז צי דעסעה לט' דני רפה

וְרָא וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לֹא קִלְקֹר וְאֵן יִקְרַב
 לְעִשְׂתּוֹ יְהוָה בְּאֹרַח הָאָרֶץ וְכָל־עֶרְל לֹא־יֵאָכֵל בּוֹ: תוֹרַה
 אַחַת יְהוָה לְאֹרַח וְלִגְר הֵנָּה בְּתוֹכְכֶם: וַעֲשׂוּ כְלַפְנֵי
 יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן בֶּן־עֲשׂוֹ:
 וַיְהִי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאת יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צְבָאתָם: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קִדְשִׁלִּי כְלַבְבוֹר פֶּטֶר
 כְּלִדְרָחִם בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲדָם וּבְכַהֲנָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־ה' וְכֹדֶר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם
 מִבְּיַת עֲבָדִים כִּי כְתוּבָה יְד הוֹצֵאת יְהוָה אֶתְכֶם מִנָּה וְלֹא
 יֵאָכֵל חֶמֶץ: הַיּוֹם אִתֶּם יֵצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: וְהָיָה
 כִּי־יִבְרָאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִי
 וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁפַע לְאַבְתָּיִךְ לַתַּת לְךָ אֶרֶץ וְבַת חֶלֶב
 וְדָבָשׁ וַעֲבַדְתָּ אֶת־הָעֲבָדִים הַזֵּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שְׁבַעַת
 יָמִים תֹּאכַל מִצֶּה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חָג לַיהוָה: מִצוֹת
 יֵאָכֵל אֶת שְׁבַעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה
 לְךָ שָׂר בְּכָל־גִּבְעֹתֶיךָ: וְהַגְדַּת לְבָנֶיךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
 בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה לְךָ
 לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְלִזְכוּרֹן בֶּן־עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּדְבַּר תּוֹבַת יְהוָה
 בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאתִי יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְשִׁמַּרְתָּ
 אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדֵה מִיָּמִים יָמִידָה: פ

וְהָיָה כִּי־יִבְרָאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַע לְךָ
 וְלְאַבְתָּיִךְ וְנִתְּנָה לְךָ: וְהַעֲבַרְתָּ כְּלַפְטֵר־רַחֲמֵם לַיהוָה
 וְכָל־פֶּטֶר וְשֹׁנֵר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יְהוָה לְךָ הוֹכְרִים לַיהוָה:
 וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֵׁה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפְתּוֹ וְכָל
 בְּכוֹר אֲדָם בְּכִנְיָה תִפְדֶּה: וְהָיָה כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְּנֶיךָ מָחָר
 לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיךְ בְּתוֹק יְד הוֹצֵאתִי יְהוָה

א פרעמדער, און ער וועט וועלן מאכן א קרבן פסח צו
 גאט, זאל ביי אים געמלט ווערן יעטועדער מאנספאר-
 שוין, און דענסמאל קען ער גענענען אים צו מאכן; און
 ער זאל זיין אזוי ווי אן אייגענענער פון לאנד; אבער
 קיין אומבאשניטענער טאר פון אים ניט עסן. 40 איין
 געזעץ זאל זיין פאר דעם אייגענענערעם, און פאר דעם
 פרעמדן וואס האלט זיך אויף צווישן אייך.

40 און אלע קינדער פון ישראל האבן דאס געטאן;
 אזוי ווי גאט האט באפוילן משהן און אהרנען, אזוי האבן
 זיי געטאן.
 41 און עס איז געווען אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג,
 האט גאט ארויסגעצויגן די קינדער פון ישראל, פון לאנד
 מצרים, לויט זייערע מתנות.

י און גאט האט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאגן:
 2 הייליק צו מיר יעטועדער בכור; איטלעכס וואס
 עפנט דעם טראכט צווישן די קינדער פון ישראל, פון א
 מענטשן אדער פון א בהמה, זאל געהערן צו מיר.

3 און משה האט געזאגט צו דעם פאלק: געדענקט
 דעמדאזיקן טאג וואס איר זייט ארויסגעגאנגען פון מצרים,
 פון דעם הויז פון קנעכטשאפט; ווארום מיט א שטארקער
 האנט האט אייך גאט ארויסגעצויגן פון דאנען; דרום זאל
 ניט גענעסן ווערן חמץ. 4 היינט גייט איר ארויס, אין חודש
 אביב, 5 איז, אז גאט וועט דיך ברענגען אין לאנד פון
 דעם כנעני, און דעם חתי, און דעם אמורי, און דעם חוי,

און דעם יבויסי, וואס ער האט געשווארן דינע עלטערן, דיר צו געבן, א לאנד וואס פליסט מיט מילך און האניק,
 זאלסטו טאן דעמדאזיקן דינסט אין דעמדאזיקן חודש. 6 זיבן טעג זאלסטו עסן מצות און אויפן זיבעטן טאג זאל
 זיין א יום־טוב צו גאט. 7 מצות זאל געגעסן ווערן אין די זיבן טעג, און עס זאל ניט געזען ווערן ביי דיר חמץ, און
 עס זאל ניט געזען ווערן ביי דיר ווערטטיג, אין דיין גאנצן גבול. 8 און זאלסט דערציילן דיין זון אין יענעם טאג, אזוי
 צו זאגן: דאס איז פון וועגן דעם וואס גאט האט מיר געטאן ביי מיין ארויסגיין פון מצרים. 9 און עס זאל דיר זיין פאר
 א צייכן אויף דיין האנט, און פאר א דערמאנונג צווישן דינע אויגן, כדי די תורה פון גאט זאל זיין אין דיין מויל; ווארום
 מיט א שטארקער האנט האט דיך גאט ארויסגעצויגן פון מצרים. 10 און זאלסט אפהיטן דאסדאזיקע געזעץ אין זיין
 געשטעלטער צייט, פון יאר צו יאר.

און עס וועט זיין, אז גאט וועט דיך ברענגען אין לאנד פון דעם כנעני, אזוי ווי ער האט געשווארן דיר אין דינע
 עלטערן, און ער וועט עס דיר געבן, 12 זאלסטו אפשיידן איטלעכס וואס עפנט דעם טראכט, צו גאט; און איטלעך
 ערשטגעבארנס פון א בהמה וואס דו וועסט האבן, אויב וקרים, זאל געהערן צו גאט. 13 און יעטועדער ערשטלינג פון
 אן אייזל זאלסטו אויסלייזן מיט א לאם, און אויב דו וועסט ניט אויסלייזן, זאלסטו אים אפהאקן דאס געניק. און יעט-
 וועדער בכור פון מענטשן צווישן דינע זין זאלסטו אויסלייזן.

14 און עס וועט זיין, אז דיין זון וועט דיך פרעגן שפעטער אהין, אזוי צו זאגן: וואס איז דאס? זאלסטו זאגן צו אים:

11 און עס וועט זיין, אז גאט וועט דיך ברענגען אין לאנד פון דעם כנעני, אזוי ווי ער האט געשווארן דיר אין דינע
 עלטערן, און ער וועט עס דיר געבן, 12 זאלסטו אפשיידן איטלעכס וואס עפנט דעם טראכט, צו גאט; און איטלעך
 ערשטגעבארנס פון א בהמה וואס דו וועסט האבן, אויב וקרים, זאל געהערן צו גאט. 13 און יעטועדער ערשטלינג פון
 אן אייזל זאלסטו אויסלייזן מיט א לאם, און אויב דו וועסט ניט אויסלייזן, זאלסטו אים אפהאקן דאס געניק. און יעט-
 וועדער בכור פון מענטשן צווישן דינע זין זאלסטו אויסלייזן.

מיט א שטארקער האנט האָט אונדז גאָט אַרױסגעצויגן פֿון מצרים, פֿון דעם הױז פֿון קנעכטשאַפֿט. ¹⁶ און עס איז געווען, אַז פֿרעה האָט זיך אַײַנגעשפּאַרט קעגן אונדז אַוועקלאָזן, האָט גאָט געהרגעט יעטוועדער בָּכּוֹר אין לאַנד מצרים, פֿון אַ בָּכּוֹר פֿון אַ מענטשן בײַ אַ בָּכּוֹר פֿון אַ בהמה; דרום שלאַכט איך צו גאָט אײַטלעכס וואָס עפנט דעם טראַכט, אויב זכרים; און יעטוועדער בָּכּוֹר פֿון אויגן; וואָרום מיט אַ שטאַרקער האַנט האָט אונדז גאָט אַרױסגעצויגן פֿון מצרים.

ממצרים מבית עבדים: ויהי ביהקשה פרעה לשלחנו ויחרג יהוה כל־בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד בכור בהמה עליבן אני זבח ליהוה כל־פטר רחם הוֹכְרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אֶפְרַיִם: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יַדְכֶם וְלִטְמוֹטָפֶת בֵּין עַיְנֵיךָ בַּיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיאֲנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: ם

בְּשַׁלַּח

¹⁷ און עס איז געווען, אַז פֿרעה האָט אַוועקגעלאָזן דאָס פּאָלק, האָט זײַ גאָט נײַט געפֿירט אויף דעם וועג פֿון דעם לאַנד פֿון די פֿלשתיים, הגם ער איז געווען גאַנט; וואָרום גאָט האָט געזאָגט: דאָס פּאָלק וועט נאָך חרטה האָבן, אַז זײַ וועלן דערזען מלחמה, און זײַ וועלן זיך אומ־קערן קײַן מצרים. ¹⁸ און גאָט האָט געפֿירט דאָס פּאָלק אַרום, אויפֿן וועג פֿון מדבר ביים ים־סוף. און די קינדער פֿון ישראל זײַנען באַוואָפֿנטע אַרױפֿגעזאַנגען פֿון לאַנד מצרים.

ויהי בשלח פרעה את־דעתם ולא־נתם אלהים דרך ארץ י פלשתים כי קרוב הוא בן י אמר אלהים פֿרִי־נַחֲמָם הַעֵם בְּרַאתֶם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִם: וַיִּסַּב אֱלֹהִים וְאֶת־דַּעַם יי הַדָּרַךְ הַמְדַבֵּר יִסְרוֹף חֲמִשִּׁים עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מצרים: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הִשְׁבַּע יי השביע את־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־עַצְמוֹתַי מִזֶּה אֲתֶכֶם: וַיִּסְעוּ מִסִּפְּתַי וַיִּחַנו כ כ באתם בקצה הַמְדַבֵּר: וַיְהִי הַלֵּךְ לַפְּנִימָה יוֹמָם בַּעֲמוּד יי עֵנַן לְנַחֲתָם הַדָּרַךְ וְלַיְלָה בַּעֲמוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לַלַּיְלָה יוֹמָם וְלַיְלָה: לַאֲרִי־מִישׁ עָמוּד הָעֵנַן יוֹמָם וְעָמוּד יי האש לַיְלָה לַפְּנֵי הַעֵם: ם

¹⁹ און משה האָט מיטגענומען מיט זיך די בײַנער פֿון יוספֿן; וואָרום באַשווערן האָט ער באַשוואַרן די קינדער פֿון ישראל, אַזױ צו זאָגן: דערמאַנען וועט זיך גאָט דער־מאַנען אָן אײַך; זאָלט איר אויפֿברענגען מײַנע בײַנער פֿון דאַנען מיט אײַך.

וַדַּבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבוּ יי וַתְּנוּ לַפְּנֵי פִי הַחִירֹת בֵּין מִדְבַּר וּבֵין הַיָּם לַפְּנֵי כַּעַל אֶפֶן נִכְחוּ תַחְנוּ עַל־נַחֲמָם: וְאָמַר פֿרעה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל י נִבְכִים הֵם בְּאֶרֶץ סַגְר עֲלֵיהֶם הַמְדַבֵּר: וְחִזַּקְתִּי אֶת־לִבִּי ד פֿרעה וַרְחַף אַחֲרֵיהֶם וְאִבְכֶּה בַּפֿרֶעַה וּבְכָל־חַיְלוֹ וַיִּדְעוּ מצרים כִּי־אֵנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּכוּ: וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי ה בָּרַח הָעָם וַיְחַפֵּד לִבֵּם פֿרעה וַעֲבָדוּ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ מִהֲנָאת עֲשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וַיֹּאמֶר י אֶת־דַּבְּרֶכֶּךָ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁש־מֵאוֹת רֶכֶב י

²⁰ און זײַ האָבן געצויגן פֿון סוכות, און האָבן גערױט אין אַתֶּם ביים עק מדבר. ²¹ און גאָט איז געזאַנגען זײַ פֿאַרויס, בײַ טאַג אין אַ זײַל פֿון וואַלקן, זײַ צו פֿירן אויפֿן וועג, און בײַ נאַכט אין אַ זײַל פֿון פֿײַער, זײַ צו לײַכטן; כּדִי צו קענען גײַן בײַ טאַג און בײַ נאַכט. ²² דער זײַל פֿון וואַלקן פֿלעגט זיך נײַט אָפּטאַן בײַ טאַג, און דער זײַל פֿון פֿײַער בײַ נאַכט, פֿון פֿאַרן פּאָלק.

יד ¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזױ צו זאָגן: ² רעד צו די קינדער פֿון ישראל, זײַ זאָלן זיך אומ־קערן, און רוען פֿאַר פֿרִי־חִירֹת, צווישן מגדול און צווישן ³ און פֿרעה וועט זאָגן אויף די קינדער פֿון ישראל: זײַ זײַנען צעטומלט אין לאַנד, דער מדבר האָט זײַ אײַנגעשלאָסן. ⁴ און איך וועל פֿעסט מאַכן פֿרעהס האַרץ, און ער וועט זײַ גאַכיאַגן; און איך וועל געערלעכט ווערן דורך פֿרעהן, און דורך זײַן גאַנצן חיל, און די מצרים וועלן חײַסן, אַז איך בײַן יְהוָה. און זײַ האָבן אַזױ געטאַן.

י, פֿאַר כַּעַל־צִפּוֹן; אַקעגן אים זאָלט איר רוען ביים ים. זײַנען צעטומלט אין לאַנד, דער מדבר האָט זײַ אײַנגעשלאָסן. ⁴ און איך וועל פֿעסט מאַכן פֿרעהס האַרץ, און ער וועט זײַ גאַכיאַגן; און איך וועל געערלעכט ווערן דורך פֿרעהן, און דורך זײַן גאַנצן חיל, און די מצרים וועלן חײַסן, אַז איך בײַן יְהוָה. און זײַ האָבן אַזױ געטאַן.

⁵ איז אַנגעזאָגט געוואָרן דעם מלך פֿון מצרים, אַז דאָס פּאָלק איז אַנטלאָפֿן, און דאָס האַרץ פֿון פֿרעהן און פֿון זײַנע קנעכט איז פֿאַרקערט געוואָרן אַקעגן דעם פּאָלק, און זײַ האָבן געזאָגט: וואָס האָבן מיר דאָ געטאַן, וואָס מיר האָבן אַוועקגעלאָזן ישראל פֿון אונדז צו דינען? ⁶ האָט ער אײַנגעשפּאַנט זײַן רײַטוואָגן, און האָט גענומען מיט זיך זײַן פּאָלק. ⁷ און ער האָט מיטגענומען זעקס

י, יח' חס וחס

ח בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁם עַל־כֶּלֶי: וַיְהִינָן יְהוָה
 אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיְרַדְּהוּ אַחֲרָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי
 שׁי יִשְׂרָאֵל יָצְאִים בְּיַד רָמְהָ: וַיְרַדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִנוּ
 אֹתָם הַיָּמִים עַל־הַיָּם בְּלִיסוֹם רֶכֶב פְּרַעֲהַ וּפְרָשָׁיו וַיְחַלְּוּ
 עַל־פִּי יְהוָה לִפְנֵי כַּעַל צַפֵּן: וּפְרַעֲהַ הִקְרִיב וַיִּשְׂאֹ
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וַהֲגָה מִצְרַיִם | נִסְעוּ אַחֲרֵיהֶם
 י" וַיִּרְאוּ מֵאֵד וַיַּעֲקֹוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ אֶל־
 מֹשֶׁה הַמַּבְּלִי אֵיךְ־קִבְרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר
 יב מִהַזֹּאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם: הֲלֹא־נָהּ הַדְּבָר
 אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר תֵּחַל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה
 אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמָּתְנוּ בַּמִּדְבָּר:
 י" וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאוּ הַתַּיְצִבּוּ וּרְאוּ אֶת־
 י"ד יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת־
 מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: יְהוָה
 יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן: פ

של וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תַּצַּעֲקַ אֵלַי דְּבַר אֶל־בְּנֵי־
 טו יִשְׂרָאֵל וְיֹסֵעוּ: וְאַתָּה הָרַם אֶת־מִסְפָּד וַיִּטָּה אֶת־יְרֵךְ עַל־
 הַיָּם וּבִקְעָדוֹ וַיָּבֵאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּתָּדָה הַיָּם בַּיַּבְשָׁה:
 ח וְאַנִּי הִנְנִי מַחֲזִיק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֵאוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲבַקְבֹּה
 י" בַּפְּרַעֲהַ וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרַכְבּוֹ וּבַפְּרָשָׁיו: וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם
 י"ט כִּי־אֵנִי יְהוָה בְּהַקְבִּדִי בַּפְּרַעֲהַ בְּרַכְבּוֹ וּבַפְּרָשָׁיו: וַיִּסַּע
 מִלֶּאֱדָה הָאֱלֹהִים הַחֲלֹד לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדוּ מֵאֲחֵרֵיהֶם
 כ וַיִּסַּע עַמּוּד הָעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאֲחֵרֵיהֶם: וַיָּבֵא בֶן־ן |
 מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֶן־ן מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעָנָן וַהֲחֹשֶׁךְ וַיֹּאמֶר
 כ"א אֶת־הַלְלִילָה וְלֹא־קָרַב יְהוָה אֶל־יְהוָה כְּלִי־הַלְלִילָה: וַיִּטַּח מֹשֶׁה
 אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיִּוּלְדוּ יְהוָה | אֶת־תַּיִם בְּרוּחַ קָדִים עוֹלָה
 כ"ב כְּלִי־הַלְלִילָה וַיִּשָּׂם אֶת־יָדוֹ לְחַרְבָּהּ וַיִּבְקַעַ הַיָּם: וַיָּבֵאוּ

יג' ספרות כחמד

הונדערט געקליבענע רייטוועגן, און אלע רייטוועגן פון
 מצרים, און עלצטע איבער זיי אלע. * און גאט האט
 פעסט געמאכט דאס הארץ פון פרעה דעם מלך פון
 מצרים, און ער האט גאכגעיאגט די קינדער פון ישראל;
 און די קינדער פון ישראל זיינען ארויסגעגאנגען מיט א
 הויכער האנט. * און די מצרים האבן זיי גאכגעיאגט,
 אלע פערד, די רייטוועגן פון פרעה, און זיינע רייטער,
 און זיין חיל, און זיי האבן זיי אנגעיאגט ווי זיי האבן גערוט
 ביים ים, ביי פיהחירות, פאר בעל-צפון. * און ווי פרעה
 האט זיך דערנענטערט, אזוי האבן די קינדער פון ישראל
 אויפגעהויבן זייערע אויגן, ערשט די מצרים ציען הינטער
 זיי, און זיי האבן זייער מורא געהאט; און די קינדער פון
 ישראל האבן געשריען צו גאט. * און זיי האבן געזאגט
 צו משה: צי וויל קיין קברים זיינען ניטא אין מצרים,
 האסטו אונדו ארויסגענומען צו שטארבן אין דער מדבר?
 וואס האסטו דא געטאן צו אונדו, אונדו ארויסצוציען פון
 מצרים? * איז דאס ניט דאס ווארט וואס מיר האבן גע-
 רעדט צו דיר אין מצרים, אזוי צו זאגן: * טו זיך אפ פון
 אונדו, און לאמיר דינען מצרים? * ווארום בעסער פאר
 אונדו צו דינען מצרים, איידער מיר זאלן שטארבן אין
 דער מדבר. * האט משה געזאגט צום פאלק: איר זאלט
 ניט מורא האבן; שטייט און זעט די ישועה פון גאט וואס
 ער וועט אייך היינט טאן; ווארום ווי איר זעט היינט די
 מצרים, וועט איר זיי אויף אייביק מער ווידער ניט אנווען.

14 גאט וועט מלחמה האלטן פאר אייך, און איר וועט שטיין שטיל.

15 און גאט האט געזאגט צו משה: וואס שרייטו צו מיר? רעד צו די קינדער פון ישראל, זיי זאלן ציען. * און
 דו הייב אויף דיין שטעקן, און שטרעק אויס דיין האנט אויפן ים, און שפאלט אים, און די קינדער פון ישראל וועלן
 אריין אין מיטן ים אויף טריקעניש. * און איך, זע, איך מאך פעסט דאס הארץ פון די מצרים, און זיי וועלן אריין
 נאך זיי; און איך וועל געערלעכט ווערן דורך פרעה, און דורך זיין גאנצן חיל, דורך זיינע רייטוועגן, און דורך זיינע
 רייטער. * און די מצרים וועלן וויסן אז איך בין יהוה, ווען איך ווער געערלעכט דורך פרעה, דורך זיינע רייט-
 וועגן, און דורך זיינע רייטער.

16 און דער מלאך פון גאט וואס איז געגאנגען פאר דער מחנה פון ישראל, האט אזעקגעצויגן און איז געגאנגען פון
 הינטער זיי; און דער וואלקנוייל האט אזעקגעצויגן פון פאר זיי, און האט זיך געשטעלט הינטער זיי; * און ער איז גע-
 קומען צווישן דער מחנה פון מצרים, און צווישן דער מחנה פון ישראל; און דארטן איז געווען דער וואלקן און די
 פינצטערניש, און דא האט ער באלוכטן די נאכט; און איינע האט ניט געזענט צו דער אנדערער די גאנצע נאכט. * און
 משה האט אויסגעשטרעקט זיין האנט אויפן ים, און גאט האט געטריבן דעם ים מיט א שטארקן מורחזוינט א גאנצע נאכט,
 און געמאכט דעם ים פאר א טריקעניש, און די וואסערן האבן זיך צעשפאלטן. * און די קינדער פון ישראל זיינען

אַר־ינגעגאנגען אין מיטן ים אויף טריקעניש; און די וואסערן זיינען זיי געווען אַ מויער פון זייער רעכטער זייט און פון זייער לינקער. ²³ און די מצרים האָבן גאַכעניגאַנט, און אלע פערד פון פֿרעהן, זיינע רייטוועגן, און זיינע רייטער, זיינען אַרײַן נאָך זיי אין מיטן ים. ²⁴ און עס איז געווען אין דער פרימאַרגנואַך, האָט גאָט אַראָפּגעקוקט אויף דער מחנה פון מצרים מיט אַ זײַל פון פּײַער און וואַלקן, און ער האָט פאַרטומלט די מחנה פון מצרים. ²⁵ און ער האָט אָפּגעטאַן די רעדער פון זייערע רייטוועגן, און זיי געמאַכט פאַרן מיט שוועריקייט, און די מצרים האָבן געזאָגט: לאַמיר אַנטלויפן פון ישראל, וואַרום יהוה האַלט מלחמה פאַר זיי מיט מצרים.

²⁶ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: שטרעק אויס דיין האַנט אויפן ים, און זאָלן די וואַסערן זיך אומקערן אויף די מצרים, אויף זייערע רייטוועגן, און אויף זייערע רייטער. ²⁷ האָט משה אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויפן ים, און דער ים האָט זיך אומגעקערט אַקעגן פרימאַרן צו זיין שטאַרקייט, און די מצרים זיינען אים אָנגעלאָפּן אַנטקעגן; און גאָט האָט אַרײַנגעטריסלט די מצרים אין מיטן ים. ²⁸ און די וואַסערן האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן צוגעדעקט די רייטוועגן, און די רייטער—דעם גאַנצן חיל פון פֿרעהן, וואָס איז אַרײַן נאָך זיי אין ים; ניט גער בליבן פון זיי צומאַל אַן אײַנציקער. ²⁹ און די קינדער פון ישראל זיינען געגאַנגען אין מיטן ים אויף טריקעניש, און די וואַסערן זיינען זיי געווען אַ מויער פון זייער רעכטער זייט און פון זייער לינקער. ³⁰ און גאָט האָט אין יענעם טאָג געהאַלפּן ישראל פון דער האַנט פון מצרים, און ישראל האָט געזען די מצרים טויט אויפן ברעג פון ים. און ישראל האָט געטאַן אַקעגן מצרים, און דאָס פּאַלק האָט מורא געהאַט פאַר גאָט, און זיי האָבן געגלויבט אין גאָט, און אין זיין קנעכט משה.

בְּיִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּבְשֹׁרֵהוּם וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּסֵי פִרְעֹה רֹכְבֵי וּפְרָשָׁיו אַל־תוֹךְ הַיָּם: וַיְהִי בַאֲשֶׁר־נָתַתְּ הַבְּקָר וַיִּשְׁכַּף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וַעֲנַן וַיִּהְיֶה אֵת מַחֲנֵה מִצְרַיִם: וַיִּסַּר אֶת אַפְּן מִרְכַבְתָּיו וַיִּנְהָגוּ בַּבְּבֻדָּתָם וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחַם לָהֶם בַּמִּצְרַיִם: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמָּה אֶת־יַרְדֵּךְ עַל־הַיָּם וַיִּשְׁבוּ הַיָּמִים עַל־מִצְרַיִם עַל־רֹכְבֵי וְעַל־פְּרָשָׁיו: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיִּשָׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקָרְלָאִיתָנוּ וּמִצְרַיִם נָסוּ לַקְּרָאתוֹ וַיִּנְעַר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיִּשְׁבוּ הַיָּם וַיִּכְסּוּ אֶת־הַרְכָּב וְאֶת־הַפְּרָשִׁים לְכָל חֵיל פִּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיּוֹם לֹא־יִשְׂאָר בָּהֶם עַד־אָחָד: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּבְשֹׁרֵהוּם בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם לָהֶם חֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיִּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־יַד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בַּמִּצְרַיִם וַיִּרְאֵם הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה וּבַמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ: פ

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ואמרו:
לאמר: אשירה ליהוה כי נאנח נאח סוס
ורכבו רמה בים: עני וחמרת יה ויהוילי ב
לישועה: זה אלי ואנוהו אלי
אבי וארמנודו: יהוה איש מלחמה יהוה ג
שמו: מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומכתו ד
שלשיו טבעו בים־סוף: תהמת וכסמו ירדו במצולת במוֹ ה
אבן: ימינה יהוה נאדרי בפת ימינה ו

י, כח' טאש ימנד סמן ביה שמוז ט, א' ג' ונשה

מ ¹ דענסמאָל טוט זינגען משה און די קינדער פון ישראל דאָסדאָזיקע געזאַנג צו גאָט, און זיי האָבן געזאָגט, אַווי צו זאָגן:

- ² יהוה איז אַ קריגסמאַן.
- יהוה איז זיין גאַמען.
- ⁴ פֿרעהס רייטוועגן און זיין חיל האָט ער געוואָרפן אין ים, און זיינע געקליבענע עלצטע זיינען אין ים־סוף דערטרונקען.
- ⁵ די תְּהוֹמֵצִים טוען זיי צודעקן, זיי האָבן ווי אַ שטיין אין די טיפענישן גענידערט.
- ⁶ דיין רעכטע האַנט, גאָט, דו פּראַכטיקער אין שטאַרקייט.

- איך וועל זינגען צו יהוה, וואַרום ער איז הויך דערהייכט; דעם פערד מיט זיין רייטער האָט ער געשליידערט אין ים.
- ² מיין שטאַרקייט און געזאַנג איז יְהוָה, און ער איז מיר געווען אַ ישועה. דאָס איז מיין גאָט, און איך וועל אים באַשיינען; דער גאָט פון מיין פאָטער, און איך וועל אים דערהייבן.

ו יהוה תרעץ אויב: ויברב נאוקה תתרגם
 ח קמץ תשלח חרקה יאכלמו פקש: וברוח
 ט אפד נערמו מים קפאו תהמת בלבבים: אמר
 י אויב ארנה אשיג אחלק שלל תמלאמו
 יא נפשי אריק חרפי תורישמו ידי: נשפת
 יב ברחוק כפמו ים צללו בעופרת במים
 יג אדירים: מרבמכה באלם יהוה מי
 יד כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה
 טו פלא: נשית ימינה תבלעמו ארץ: נחית
 טז בחסדך עסנו נאלת נחלת בעזה אלונה
 טז קדשך: שמעו עמים רגזון חיל
 טז אחו ישבי פלשת: או נבדלו אלופי
 טז אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמו
 טז כל ישרי כנען: תפל עליהם אמתה
 טז נפחד בנדל ורועה ידמי באבן עד
 טז יעבר עמך יהוה עדיעבר עסנו
 יז קנית: תבאמו ותשלמו בחר נחלתך מקון
 יז לשבתך פעלת יהוה מקדש ארני כוננו
 יח יהוה: יהוה ימלך לעלם ועד: כי
 יט בא סוס פרעה ברכבו ובפרשו בים וישב יהוה עליהם
 כ אתמי דים ובני ישראל הלכו בניקשה בתוך הים: פ
 כ ותקח מרים הנביאה אחות אהרן אתהתף בידה ותצאן
 כא כלהנשים אחריה בתים ובמחלת: ותען להם מרים
 כב שירו ליהוה כינאה נאה סוס ורכבו רמה בים: ס
 כב ויפס משה את ישראל מים סוף ויצאו אלמדברשור
 כג וילכו שלשת ימים במדבר ולאמצאו מים: וכאו

דיין רעכטע האנט, גאט,
 טוט צעברעכן דעם פינט.
 י און מיט דיין גרויס מאכטיקייט
 צעשטערסטו דינע קעגנשטייער;
 שיקסט ארויס דיין גרימציארן,
 פארצערט ער זיי ווי שטרוי.
 י און פון דעם הויך פון דינע נאָזלעכער
 האָבן זיך די וואַסערן געהויפנט;
 אזוי ווי אַ סטויג
 וינען די שטראַמען געשטאנען;
 די תקומען האָבן גענליווערט
 אין האַרצן פון ים.
 י און דער פינט האָט געזאָגט:
 איך וועל יאָגן, איך וועל כאַפֿן,
 איך וועל אויסטיילן רויב,
 מיין זעל וועט זיך אָנפילן מיט זיי;
 איך וועל ציען מיין שווערד,
 אויסראַטן וועט זיי מיין האַנט.
 י און האַסטו מיט דיין אַטעם אַ בלאַז געטאָן,
 האָט דער ים זיי צוגעדעקט;
 זיי זיינען אַיינגעזונקען ווי בליי
 אין די מאַכטיקע וואַסערן.

11 ווער איז ווי דו, יהוה,
 צווישן די מאכטיקע?
 ווער איז ווי דו,
 פראכטיק אין הייליקייט,
 פאראכטיק אין לויבונגען,
 טוער פון ווונדער?

12 האַסט אויסגעשטרעקט דיין רעכטע האַנט,
 האָט די ערד זיי אַיינגעשלונגען.
 13 האַסט געפירט מיט דיין חסד
 דאָס פּאָלק וואָס דו האַסט אויסגעלייזט;
 באַלייט מיט דיין שטאַרקייט
 צו דיין הייליקער ווינונג.

14 פעלקער האָבן געהערט, האָבן זיי געציטערט,
 אַן אָנגסט האָט באַנומען די ווינער פון פּלשֶׁת.
 15 דערשראָקן האָבן זיך דענסמאָל די פירשטן פון אַדום,
 די פירער פון מואָב, זיי האָט אַ שוידער באַנומען,
 צעגאַנגען געוואָרן זיינען אַלע ווינער פון כּנען;
 16 אַן אימה און אַ פחד איז געפאַלן אויף זיי.
 דורך דער גרויסקייט פון דיין אַרעם
 זיינען זיי שטיל ווי אַ שטיין געוואָרן,
 בעת דיין פּאָלק איז אַריבער, גאָט,

יא' כ' ג' ט' יג' ג' ט' ט' כ' ט' ט' יג' ק' ט' ט' ט' כ' ג' ט' ט' ט'

בעת אריבער איז דאָס פּאָלק וואָס דו האַסט אויס-
 געקויפט.
 17 וועסט זיי ברענגען און זיי פלאַנצן
 אויף דעם באַרג פון דיין אַרב,
 דעם אַרט וואָס דו האַסט געמאַכט
 פאַר דיר, גאָט, צו ווינען,
 דעם הייליקטום, גאָט,
 וואָס דינע הענט האָבן אויפגעשטעלט.

18 גאָט וועט קיניגן
 אויף אייביק און שטענדיק.

19 וואָרום פּרעהס פערד מיט זיינע רייטוועגן און זיינע רייטער זיינען אַריין אין ים, און גאָט האָט אומגעקערט אויף
 זיי די וואַסערן פון ים, און די קינדער פון ישראל זיינען געגאַנגען אין מיטן ים אויף טריקעניש.
 20 און מרים די נביאה, אַהרנס שוועסטער, האָט גענומען די פּוּק אין איר האַנט, און אַלע וויבער זיינען אַרויס-
 געגאַנגען נאָך איר מיט פּוּק און מיט טענץ. 21 און מרים האָט געזונגען פאַר זיי:

דינע פערד מיט זיין רייטער
 האָט ער געשליידערט אין ים.
 זינגט צו גאָט,
 וואָרום ער איז הויך דערהייכט;

22 און משה האָט געמאַכט ציען די ישראל פון ים־סוף, און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען צום מדבר שור;
 און זיי זיינען געגאַנגען דריי טעג אין דער מדבר, און האָבן גיט געפונען קיין וואַסער. 23 און זיי זיינען געקומען

קיינ מרה; אבער זיי האָבן ניט געקענט טרינקען דאָס וואַסער פון מרה, ווייל עס איז געווען ביטער. דרום האָט מען גערופן איר נאָמען מרה.²⁴ און דאָס פּאַלק האָט געמורמלט אַקעגן משה, אזוי צו זאָגן: וואָס זאָלן מיר טרינקען? ²⁵ האָט ער געשריען צו גאָט, און גאָט האָט אים אָנגעוויזן אַ בוים, און ער האָט אים אַרײַנגעוואָרפֿן אין וואַסער, און דאָס וואַסער איז געוואָרן זיס. דאָרטן האָט ער זיי געמאַכט חוקים און געזעצן, און דאָרטן האָט ער זיי געפרוּווט. ²⁶ און ער האָט געזאָגט: אויב צוהערן וועסטו צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, און וועסט טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין זיינע אויגן, און וועסט האָרכן צו זיינע געבאָט, און היטן אַלע זיינע חוקים, וועל איך אלדי קראַנקשאַפט וואָס איך האָב אַרױפגעטאָן אויף מצרים, ניט אַרױפֿטאָן אויף דיר; וואָרום איך יהוה בין דיין פאַרהיטער.

²⁷ און זיי זיינען געקומען קיין אילם; און דאָרטן זיינען געווען צוועלף קוואַלן וואַסער, און זיבעציק טײַל-ביימער; און זיי האָבן דאָרטן גערוט ביים וואַסער.

טז און זיי האָבן אוועקגעצויגן פון אילם, און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל איז אָנגעקומען אין מדבר סיני וואָס צווישן אילם און צווישן סיני, אין פּופֿצנטן טאָג פון צווייטן חודש נאָך זייער אַרױסגיין פון לאַנד מצרים.

² און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט געמורמלט אַקעגן משה און אַקעגן אַהרֹנען אין מדבר; ³ און די קינדער פון ישראל האָבן צו זיי געזאָגט: הלואַי וואָלטן מיר געשטאַרבן דורך דער האַנט פון גאָט אין לאַנד מצרים ווען מיר זיינען געזעסן איבערן פלייש, ווען מיר האָבן געזעסן ברויט צו זאָט; וואָרום איר האָט אונדו אַרױסגעבראַכט אין דעמדאָזיקן מדבר, צו טײַטן דיִדאָזיקע גאַנצע אַיינזאַמלונג דורך הונגער.

⁴ האָט גאָט געזאָגט צו משה: זע, איך מאַך אײַך רעגענען ברויט פון הימל, און דאָס פּאַלק וועט אַרױסגיין און קלײַבן אײַטלעכן טאָג די באַדערפעניש פון טאָג, כדי איך זאָל אים פרוּוון אויב ער וועט גיין אין מיין תורה אָדער ניט. ⁵ און עס וועט זיין, אויפן זעקסטן טאָג, אַז זיי וועלן אָפּמעסטן וואָס זיי וועלן אַהײַמברענגען, וועט עס זיין צוויי מאָל אזוי פיל ווי זיי קלײַבן אויף טאָגטעגלעך.

⁶ און משה און אַהרֹן האָבן געזאָגט צו אַלע קינדער פון ישראל: אין אַוונט וועט איר וויסן, אַז גאָט האָט אײַך אַרױס־געצויגן פון לאַנד מצרים; ⁷ און אין דער פרי וועט איר זען די פּראַכט פון גאָט; וואָרום ער האָט צוגעהערט אײַערע מורמלערײַען אַקעגן גאָט. און וואָס זיינען מיר, וואָס איר מורמלט אַקעגן אונדז? ⁸ און משה האָט געזאָגט: ודאָס וועט גע־שען ווען גאָט וועט אײַך געבן אין אַוונט פלייש צום עסן, און אין דער פרי ברויט צו זאָט; וואָרום גאָט האָט געהערט אײַערע מורמלערײַען וואָס איר מורמלט אַקעגן אים; און וואָס זיינען מיר? ניט אַקעגן אונדו זיינען אײַערע מורמלערײַען.

מְרֵהָ וְלֹא יָכֹלוּ לִשְׁתֹּת מִמֶּנָּה כִּי מָרִים הֵם עַל־
כד פֶּן קִרְא־שָׁמָּה מְרֵה: וְיִלְנוּ הָעַם עַל־מִשְׁחָה לְאָמַר מִדֶּ־
כה נִשְׁתָּה: וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיִּזְכְּרוּ יְהוָה עִץ בִּישְׁלָף אֶל־
הַמַּיִם וַיִּמְחֲקוּ הַמַּיִם שֵׁם שֵׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְרוּ:
כו וַיֹּאמֶר אֱמִשְׁמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיִּשָּׁר בְּעֵינֶיךָ
תַּעֲשֶׂה וְהָאֹנֶת לַמְצוֹתָיו וְשִׁמְרַת פְּלִחְתָּיו כְּלִדְמֻחְתָּה
אֲשֶׁר־שָׁמְתִי כַמְצֻרִים לֹא־אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה
חט רַפְּאֵךְ: ס וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינַת מַיִם
וּשְׁבַע־יָמִים הִמְרִים וַחֲנֻשִׁים עַל־הַמַּיִם:

טז

וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ כְּלַעֲדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַר־סִינַי
א אֲשֶׁר בְּיַד־אֵילָם וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
ב הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּלְוֶנוּ כְּלַעֲדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
ג עַל־מִשְׁחָה וְעַל־אֶהֱרֹן בְּמִדְבָּר: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ד מִדִּיתָן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּשְׁבַתָּנוּ עַל־סִיד
ה הַבְּשָׁר בְּאֵכְלֵנוּ לֶחֶם לְשַׁבַּע כִּדְהוּצֵאתָם אֶתָּנוּ אֶל־
ו הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהַמִּית אֶת־כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בְּרַעֲב: ס
ז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשְׁחָה הֲנִי מִמְסִיר לָכֶם לֶחֶם מִדְּשָׁמַיִם
ח וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקֹטוּ דְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לִמְעַן אֲנִסְנוּ הַיָּד
ט בְּתוֹרַתִי אִם־לֹא: וְהָיָה בְּיָוֵם הַשְּׁשִׁי וְהָכִינוּ אֶת־אֲשֶׁר־
י יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁחָה עַל אֲשֶׁר־לְקֹטוּ יוֹם יוֹם: וַיֹּאמֶר
יא מִשְׁחָה וְאֶהֱרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרֹב וַיִּדְעֻתָם כִּי יְהוָה
יב הוּצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וּבִקֶּר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד
יג יְהוָה כִּשְׁמַעוּ אֶת־הַלְלוֹתֵיכֶם עַל־יְהוָה וַנְּחַנוּ מָה כִּי תִלְוֶנוּ
יד עֲלֵינוּ: וַיֹּאמֶר מִשְׁחָה בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֲרֹב בְּשָׂר לְאֵכֹל
טו וּלְחֶם בְּבִקֶּר לְשַׁבַּע כִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־הַלְלוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר־
טז אַתֶּם מוֹלִיגִם עָלַי וַנְּחַנוּ מָה לֹא־עָלִינוּ תְּלֹנְתֵיכֶם כִּי עַל־

טו, ב' וילט ק ז' חלט ק

יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֱהֲרֹן אָמַר אֶל־כָּל־עַדְתְּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל קְרִבּוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת הַלְלֹתֶיכֶם: וַיְהִי
 כַּדְבַר אֱהֲרֹן אֶל־כָּל־עַדְתְּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר
 וַהֲיָה כְּכּוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּעֵינָיו: פ
 וַדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שָׁמַעְתִּי אֶת־הַלְלוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבִים תֹּאכְלוּ בִשָׂר
 וּבִבְרֶקֶת תִּשְׁבְּעוּ־לָחֶם וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 וַיְהִי בְעַרְבֵי וַתַּעַל הַשָּׁלֹחַ וַתִּכַּס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבִבְרֶקֶת הִתְהַלְּכָה
 שְׂכַבְתָּ הַמַּלְאָכִים סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַתַּעַל שְׂכַבְתָּ הַמַּלְאָכִים וַהֲיָה
 עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר בְּקֶמֶת מַחֲסֶפֶס דָּק כַּפָּפֶר עַל־הָאָרֶץ:
 וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו מִן הוּא כִּי לֹא
 יָדְעוּ מִהֲהוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם הוּא הַלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן
 יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָהּ: זָה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ
 מִמֶּנּוּ אִישׁ לִפְּנֵי אֱכָלוֹ עֹמֵר לְלִלְנֹלֶת מִסֶּפֶר נַפְשֹׁתֵיכֶם
 אִישׁ לְאִשֶׁר בְּאֶהְלֹ תִקְחוּ: וַיַּעֲשׂוּ־בֶן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ
 הַמִּדְבָּרָה וַהֲמַמְעִיט: וַיִּמְדוּ בַעֲמֹר וְלֹא הָעִדְיָה הַמִּדְבָּרָה
 וַהֲמַמְעִיט לֹא הִחֲסִיר אִישׁ לִפְּנֵי־אֱכָלוֹ לִקְטוּ: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶל־יָחִידוֹ מִמֶּנּוּ עַד־בְּרֶקֶת: וְלֹא־שָׁמְעוּ
 אֶל־מֹשֶׁה וַיִּוְתְּרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בְּרֶקֶת וַיִּרְם הַזֹּלְעִים
 וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה: וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בִּבְרֶקֶת בִּבְרֶקֶת אִישׁ
 כִּפְּיֹ אֱכָלוּ וְתָם הַשֶּׁמֶשׁ וַנִּמָּס: וַיְהִי בַיּוֹם הַשֵּׁשִׁי לִקְטוּ
 לָחֶם מִשְׁנֵה שְׁנֵי הַעֹמֵר לְאַחַד וַיִּבְאוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל הָעֵדָה
 וַיִּגְדּוּ לַמֹּשֶׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
 שְׂבִיתוּן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לַיהוָה מִחַר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּוּ אִפּוֹ
 וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בְשָׁלוֹ וְאֶת כָּל־הָעֵדָה הִנְיָחוּ לָכֶם
 לְמַשְׁמַרְת עַד־בְּרֶקֶת: וַיִּגְדּוּ אֹתוֹ עַד־בְּרֶקֶת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא־הִתְהַלְּכָה בּוֹ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

וַיֵּעָרֵט אֶקְעֵנָה גָּאָט. * און משה האָט געזאָגט צו אַהרֵנען:
 זאָג צו דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל:
 גענענט פאַר גאָט, וואָרום ער האָט צוגעהערט אַייערע
 מורמלער־עין.

10 און עס איז געווען, ווי אַהרן האָט גערעדט צו דער
 גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, האָבן זיי זיך
 אויגעקוקט צום מדבר, ערשט די פראַכט פון גאָט האָט
 זיך באַוווּן אין וואַלקן. 11 און גאָט האָט גערעדט צו
 משה, אַזוי צו זאָגן: 12 איך האָב געהערט די מורמלע-
 ר־עין פון די קינדער פון ישראל. רעד צו זיי אַזוי צו זאָגן:
 קעגן אַוונט וועט איר עסן פלייש, און אין דער פרי וועט
 איר זיך זעטן מיט ברויט, און איר וועט וויסן, אָ איך בין
 יהוה אַייער גאָט.

13 און עס איז געווען אין אַוונט, זיינען אַרויפגעקומען
 וואַכטלפויגעלען און האָבן באַדעקט דעם לאַנער; און אין
 דער פרי איז געווען אַ שיכט טוי רונד אַרום לאַנער.
 14 און אָ די שיכט טוי האָט זיך אויפגעהויבן, ערשט אויפן
 געזיכט פון מדבר איז דינס, שופיקס, דין אַזוי ווי פראַסט
 אויף דער ערד. 15 און ווי די קינדער פון ישראל האָבן
 דאָס געזען, אַזוי האָבן זיי געזאָגט אַייער צום אַנדערן:
 מן הוואָי? ווייל זיי האָבן ניט געוואוסט וואָס דאָס איז. האָט
 משה צו זיי געזאָגט: דאָס איז דאָס ברויט, וואָס גאָט האָט
 אַיך געגעבן צום עסן.

16 דאָס איז די זאך, וואָס גאָט האָט באַפוילן: קלייבט
 דערפון איטלעכער לויט זיין עסן; אָן עומר אויף אַ קאָפּ,

יב' וְהָיָה אִתְּךָ יוֹגֵד הַשָּׁלוֹחַ קִמְצוֹ מִיֶּזֶק כ' פָּתַח מִתְחַל

לויט דער צאָל פון אַייערע נפשות, איטלעכער פאַר די וואָס אין זיין געצעלט זאָלט איר נעמען.

17 און די קינדער פון ישראל האָבן אַזוי געטאָן, און זיי האָבן געקליבן ווער פיל און ווער וויניציק. 18 און אָ זיי
 האָבן געמאַסטן מיט אָן עומר, האָט דער וואָס האָט געקליבן פיל ניט געהאַט איבעריק, און דעם וואָס האָט געקליבן
 וויניציק האָט ניט געפעלט; איטלעכער וועדליק זיין עסן האָבן זיי אויפגעקליבן.

19 און משה האָט צו זיי געזאָגט: קיינער זאָל דערפון ניט איבערלאָזן ביז אין דער פרי. 20 אָבער זיי האָבן ניט
 צוגעהערט צו משה, און לייט האָבן איבערגעלאָזט דערפון ביז אין דער פרי, און עס איז געוואָרן ווערימדיק, און האָט
 געשטונקען; און משה האָט געזעענט אויף זיי. 21 און זיי האָבן עס געקליבן פרימאַרגן אין פרימאַרגן, איטלעכער וועד-
 ליק זיין עסן; און ווי די וון איז הייס געוואָרן, אַזוי איז עס צעגאַנגען. 22 און עס איז געווען אויפן זעקסטן טאָג, האָבן זיי
 געקליבן צוויי מאָל אַזוי פיל ברויט, צוויי עומרס פאַר איטלעכע; און אַלע פירשטן פון דער עדה זיינען געקומען, און
 האָבן דערציילט משה.

23 האָט ער צו זיי געזאָגט: דאָס איז וואָס גאָט האָט גערעדט: אַ רואונג, אַ הייליקער שבת איז מאָרגן
 צו גאָט; וואָס איר ווילט באַקן באַקט, און וואָס איר ווילט קאַכן קאַכט, און אַלץ וואָס בלייבט איבער,
 לייגט אַיך אַוועק צו האַלטן ביז אין דער פרי. 24 האָבן זיי עס אַוועקגעלייגט ביז אין דער פרי, אַזוי ווי
 משה האָט באַפוילן, און עס האָט ניט געשטונקען, און קיין ווערים זיינען דערין ניט געווען. 25 און משה האָט געזאָגט:

* וואָס איז דאָס

עסט עס היינט, וואָרום היינט איז שבת צו גאָט, היינט וועט איר עס ניט געפינען אויפן פעלד. ²⁶ זעקס טעג זאלט איר עס קלייבן, אָבער אויפן זיבעטן טאָג איז שבת, דענסט מאָל וועט עס ניט זיין.

²⁷ און עס איז געווען אויפן זיבעטן טאָג, זיינען פון פאָלק אַרויסגעגאנגען קלייבן, אָבער זיי האָבן ניט גע- פונען. ²⁸ האָט גאָט געזאָגט צו משה: ביז וואָגען וועט איר ניט וועלן היטן מיינע געבאָט און מיינע לערנונגען? ²⁹ זעט, אַז גאָט האָט אײך געזעבן דעם שבת, גיט ער אײך דערפאַר אין זעקסטן טאָג ברויט אויף צוויי טעג. זיצט איטלעכער ביי זיך; קיינער זאָל ניט אַרויסגיין פון זיין אָרט אין זיבעטן טאָג.

³⁰ און דאָס פאָלק האָט גערויט אין זיבעטן טאָג. ³¹ און דאָס הויז פון ישראל האָט גערופן דעם גאַמען דערפון מן; און עס איז געווען אזוי ווי קאַריאַנדערוואַמען, ווייס; און דער טעם דערפון איז געווען אזוי ווי אַ פלעצל אויף האַניק.

³² און משה האָט געזאָגט: דאָס איז די זאך וואָס גאָט האָט באַפוילן: אַן עומרי־פּוּל דערפון זאָל זיין פאַר אַ היטונג אויף אײַערע דור־דורות, כדי זיי זאָלן זען דאָס ברויט וואָס איך האָב אײך געזעבן עסן אין דער מדבר, ווען איך האָב אײך אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים.

³³ און משה האָט געזאָגט צו אַהרֹנען: נעם אַ קרוג, און טו אַהין אַרײַן אַן עומרי־פּוּל מן, און שטעל עס אַוועק פאַר גאָט, פאַר אַ היטונג אויף אײַערע דור־דורות. ³⁴ אזוי ווי גאָט באַפוילן משה, אזוי האָט עס אַהרן אַוועקגעשטעלט פאַרן געזעץ, פאַר אַ היטונג.

³⁵ און די קינדער פון ישראל האָבן געגעסן. דעם מן פערציק יאָר, ביז זיי זיינען געקומען צו באַווינגן לאַנד; זיי האָבן געגעסן דעם מן ביז זיי זיינען געקומען צום ברעג פון לאַנד כנען. ³⁶ און אַן עומֶר דאָס איז אַ צענטל אײַפה.

יך ¹ און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט געצויגן פון מדבר סין אויף זײַערע ציאוונגען, לויט דעם מויל פון גאָט, און זיי האָבן גערויט אין רפידים; און עס איז ניט געווען קיין וואַסער פאַרן פאָלק צום טרינקען. ² און דאָס פאָלק האָט זיך געקריגט מיט משה, און זיי האָבן געזאָגט: גיט אונדז וואַסער, מיר זאָלן טרינקען. האָט משה צו זיי געזאָגט: וואָס קריגט איר זיך מיט מיר? וואָס פרווהט איר גאָט? ³ און דאָס פאָלק האָט דאָרטן געדאַרשט נאָך וואַסער, און דאָס פאָלק האָט געמורמלט אַקעגן משה, און האָט גע- זאָגט: נאָך וואָס גאָר האָסטו אונדז אויפגעבראַכט פון מצרים, צו טײַטן מיך און מיינע קינדער און מיינע פי דורך דאָרשט? ⁴ האָט משה געשריען צו גאָט, אזוי צו זאָגן: וואָס זאָל איך טאָן צו דעמדאָויקן פאָלק? נאָך אַ ביסל און זיי וועלן מיך פאַרשטייען. ⁵ האָט גאָט געזאָגט צו משה: גיי פאַרויס פאַרן פאָלק, און געם מיט דיר פון די עלטסטע פון ישראל; און דיין

אָבלו הַיּוֹם כִּי־שֵׁבֶת הַיּוֹם לַדְּוִיָּה הַזֶּה לֹא תִמְצְאוּ אוֹתוֹ בַּשָּׂדֶה: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְמוּהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבֶת לֹא תִדְהַבּוּ: וְהָיוּ בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִדְּהָעָם לִלְקֹחַ וְלֹא תִמְצְאוּ: ^ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אֵינָהּ מֵאֲנִתֶם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחֻדְוֹתַי: רְאוּ כִּי־הָיָה נָתַן לָכֶם הַשֶּׁבֶת עַל־כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם וַיָּמִים שָׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ אֶל־יָצֵא אִישׁ מִמִּקְוָמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: וַיִּקְרָאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן הַיּוֹם כְּזֶרַע נֹד לָבוֹן וַעֲמָזוֹ כַּצַּפְחֹת בְּדַבְּשׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְהַ דְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מֵלֵא הַעֲמֹל מִמֶּנּוּ לַמִּשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לִמְעַן וְרָאוּ אֶת־הַלָּחֶם אֲשֶׁר הֵאֲבִילְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ אֶהֱרֹן קַח צִנְעִנָה אַחַת וְתַחֲשֶׁמֶה מֵלֵא־הַעֲמֹל מִן הַיַּחַ אֶתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּיְחִי־הוּא וְאֶהֱרֹן לִפְנֵי הַעֲדַת לַמִּשְׁמֶרֶת: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אָבְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת אֶת־הַמָּן אָבְלוּ עַד־בָּאָם אֶל־כְּנָעַן אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהַעֲמֹל לֹ עֲשֵׂרִית הָאִיִּפָּה הוּא: **פ**

וַיִּסְעוּ כָּל־צִלְתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִינַי לַמִּסְעִיהֶם עַל־ ^ב פִּי יְהוָה וַיִּחַנּוּ בְּרִפְדִּים וְאֵין מַיִם לְשֵׁתֵת הָעָם: וַיִּרְבַּב הָעָם עַם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תַגְדֵּלְנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה־תִּרְבִּיבוּ עִמָּדִי מַה־תִּגְּשׁוּן אֶת־יְהוָה: וַיִּצְמַח שֵׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלֶן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְמַה זֶה הַעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַמִּית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְוֵי בְּצִמָּה: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מַה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מֵעַתָּה וְסַקְלֵנִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתֶּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִסֹּף אֲשֶׁר הִפִּיתָ בְּאֶת־הַיָּאֵר קַח

און טו אהין אַרײַן אַן עומרי־פּוּל מן, און שטעל עס אַוועק פאַר גאָט, פאַר אַ היטונג אויף אײַערע דור־דורות. ³⁴ אזוי ווי גאָט באַפוילן משה, אזוי האָט עס אַהרן אַוועקגעשטעלט פאַרן געזעץ, פאַר אַ היטונג. ³⁵ און די קינדער פון ישראל האָבן געגעסן. דעם מן פערציק יאָר, ביז זיי זיינען געקומען צו באַווינגן לאַנד; זיי האָבן געגעסן דעם מן ביז זיי זיינען געקומען צום ברעג פון לאַנד כנען. ³⁶ און אַן עומֶר דאָס איז אַ צענטל אײַפה.

יך ¹ און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט געצויגן פון מדבר סין אויף זײַערע ציאוונגען, לויט דעם מויל פון גאָט, און זיי האָבן גערויט אין רפידים; און עס איז ניט געווען קיין וואַסער פאַרן פאָלק צום טרינקען. ² און דאָס פאָלק האָט זיך געקריגט מיט משה, און זיי האָבן געזאָגט: גיט אונדז וואַסער, מיר זאָלן טרינקען. האָט משה צו זיי געזאָגט: וואָס קריגט איר זיך מיט מיר? וואָס פרווהט איר גאָט? ³ און דאָס פאָלק האָט דאָרטן געדאַרשט נאָך וואַסער, און דאָס פאָלק האָט געמורמלט אַקעגן משה, און האָט גע- זאָגט: נאָך וואָס גאָר האָסטו אונדז אויפגעבראַכט פון מצרים, צו טײַטן מיך און מיינע קינדער און מיינע פי דורך דאָרשט? ⁴ האָט משה געשריען צו גאָט, אזוי צו זאָגן: וואָס זאָל איך טאָן צו דעמדאָויקן פאָלק? נאָך אַ ביסל און זיי וועלן מיך פאַרשטייען. ⁵ האָט גאָט געזאָגט צו משה: גיי פאַרויס פאַרן פאָלק, און געם מיט דיר פון די עלטסטע פון ישראל; און דיין

בַּיּוֹם וְהִלַּכְתָּ: הֲנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם | עַל-הַצּוּר בְּחַרְבֵּי
 הַרְבִּית בְּצִוֵּר וַיֵּצֵאוּ מִמֶּנּוּ מֵיִם וְשָׁתָה הָעַם וַיַּעַשׂ בֶּן מֹשֶׁה
 לְעֵינֵי זִמְרֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא שָׁם בְּמִקְוֵם מַסָּה וּמְרִיבָה
 עַל-רִיב | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַפְתָּם אֶת-יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ
 יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם-אֵין: פ
 וַיָּבֹא עִמָּלֶק וַיִּלְחֶם עִם-יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל-יְהוָה שְׁעַר-בְּחַרְלֵנוּ אֲנָשִׁים וַיָּבֹא הַלָּחֶם בְּעִמָּלֶק מִדֶּרֶךְ
 אֲנָכִי נָצַב עַל-רִאשׁ הַנֹּבְעָה וּמִמָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ
 יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר-לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בְּעִמָּלֶק וּמֹשֶׁה
 אָהָרֹן וְחֹזֵר עָלָיו רֹאשׁ הַנֹּבְעָה: וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה
 יָדָו וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל וּכְאֲשֶׁר יָעִים יָדָו וְגִבֹר עִמָּלֶק: וַיְבִי
 מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְדוּ-אֲבָן וַיִּשְׁיִמוּ תַחְתּוֹ וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהָרֹן
 וְחֹזֵר הַמִּכּוֹ בְּיָדָיו מִזֶּה אֶהָר וּמִזֶּה אֶהָר וַתְּהִי יָדָיו אֲמוּנָה
 עַד-בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּחַלֵּשׁ יְהוָה אֶת-עִמָּלֶק וְאֶת-עַמּוֹ
 לְפִי-חַרְבֵּי: פ
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנִי
 יְהוָה כִּי-מָחָה אֶמְחֶה אֶת-זִכְרֵךְ עִמָּלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:
 וַיְבִן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נֹסִי: וַיֹּאמֶר כִּי-יָד עַל-
 כָּס יְהִי מִלְחָמָה לַיהוָה בְּעִמָּלֶק מִדֶּרֶךְ דֶּר: פ

שטעקן, וואָס דו האָסט מיט אים געשלאָגן דעם טײך, נעם
 אין דײַן האַנט, און זאָלסט גײן. 7 זע, איך וועל דאַרטן
 שטיין פאַר דיר אויפן פעלו אין חורב; און זאָלסט שלאָגן
 דעם פעלו, און עס וועט אַרויסגיין פון אים וואַסער, און
 דאָס פאַלק וועט טרינקען. און משה האָט אַזוי געטאָן
 פאַר די אויגן פון די עלטסטע פון ישׂראל.
 8 און ער האָט גערופן דעם נאָמען פון דעם אָרט
 מַסָּה און מְרִיבָה, פון וועגן דעם קריגן זיך פון די קינדער
 פון ישׂראל, און פון וועגן זײער פרוּוון גאָט, אַזוי צו זאָגן:
 איז גאָט פאַראַן צווישן אונדז אָדער ניט?
 9 און עמָלק איז געקומען, און האָט מלחמה געהאַלטן
 מיט ישׂראל אין רפידים. 10 האָט משה געזאָגט צו יהושוען:
 קלייב אונדז אויס מענער, און גי אַרויס, האַלט מלחמה
 מיט עמָלק. מאַרגן וועל איך זיך שטעלן אויפן שפיץ
 באַרג, מיט דעם שטעקן פון גאָט אין מײַן האַנט.
 11 האָט יהושוע געטאָן אַזוי ווי משה האָט אים אָנגע-
 זאָגט—מלחמה צו האַלטן מיט עמָלק. און משה, אַהרן, און
 חוּר זײנען אַרויפגעגאַנגען אויפן שפיץ באַרג. 12 און עס
 איז געווען, ווי משה האָט אויפגעהויבן זײַן האַנט, אַזוי האָט
 גובר געווען ישׂראל, און ווי ער האָט אַראָפּגעלאָזט זײַן
 האַנט, אַזוי האָט גובר געווען עמָלק. 13 און משהס הענט זײנען געוואָרן שווער; האָבן זײ גענומען אַ שטיין און אַוועק
 געלייגט אונטער אים, און ער האָט זיך דערויף געזעצט. און אַהרן און חוּר האָבן אונטערגעלענט זײנע הענט, אײנער
 פון דער זײט, און אײנער פון דער אַנדער זײט; און זײנע הענט זײנען געבליבן פעסט ביז זונאונטערגאַנג. 14 און
 יהושוע האָט פאַרשלאָפט עמָלק און זײַן פאַלק מיטן שאַרף פון שווערד.
 15 און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: שרײב דאָס אויף פאַר אַ געדעכעניש אין אַ בוך, און טו עס אין די אויערן פון
 יהושוען, אַז אויסמעקן וועל איך אויסמעקן דעם זכר פון עמָלק, פון אונטערן הימל.
 16 און משה האָט געבויט אַ מזבֿח, און האָט גערופן זײַן נאָמען יהוה־נֹסִי. 17 און ער האָט געזאָגט:
 מלחמה איז בײַ יהוה מיט עמָלק פון דור צו דור.
 פאַרוואָר, די האַנט אויפן טראָגן פון יְהִ!

יְתָרוֹ

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מִדֵּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי-הוֹצִיא יְהוָה אֶת-יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם: 2 וַיִּפְחַח יְתָרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה אֶת-צִפְרָה אִשְׁתּוֹ מֹשֶׁה
 אַחַר שְׁלוּחֶיהָ: 3 וְאֵת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שָׂם הָאֱלֹהִים גִּרְשָׁם
 בְּיַמֵּי אֲמֹר נָר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: 4 וְשֵׁם הָאֱלֹהִים אֲלֵינוּ
 כִּי-יֵאלֵתִי אֲבִי בְּעוֹרִי וַיִּצְלַנִי מִחַרְבֵּי פָרְעֹה: 5 וַיָּבֹא יְתָרוֹ
 חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְנָשָׁתוֹ אֶל-מֹשֶׁה אֶל-הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר-הָיוּ

יְתָרוֹ דער פריסטער פון מדִיָן, משהס שווער,
 האָט געהערט אַלץ וואָס גאָט האָט געטאָן צו משהן,
 און צו זײַן פאַלק ישׂראל, ווי גאָט האָט אַרויסגעצויגן
 ישׂראל פון מצְרַיִם. 2 האָט יְתָרוֹ, משהס שווער, גענומען
 צִפְרָה, משהס ווייב, נאָכדעם ווי ער האָט זי געהאַט
 אַוועקגעשיקט. 3 און אירע צוויי זין, וואָס דער נאָמען פון
 אײנעם איז געווען גִרְשָׁם, ווייל ער האָט געזאָגט: איך
 בין אַ פּרעמדער אין אַ פּרעמדן לאַנד, 4 און דער נאָמען
 פון אַנדערן איז געווען אֲלֵינוּ, ווייל: „דער גאָט פון
 מציל געווען פון פּרעהס שווערד.“ 5 און יְתָרוֹ, משהס שווער,
 איז געקומען מיט זײנע זין און זײַן ווייב צו משהן אין דעם

הי
 17 און ער האָט געזאָגט:
 מלחמה איז בײַ יהוה מיט עמָלק פון דור צו דור.
 פאַרוואָר, די האַנט אויפן טראָגן פון יְהִ!
 18 און משה האָט געבויט אַ מזבֿח, און האָט גערופן זײַן נאָמען יהוה־נֹסִי.
 19 און ער האָט געזאָגט:
 מלחמה איז בײַ יהוה מיט עמָלק פון דור צו דור.
 פאַרוואָר, די האַנט אויפן טראָגן פון יְהִ!

1 פּרוּוון. 2 בקרי. 3 יהוה איז מײַן פּאָן. 4 זכר. 5 אַל, גאָט; ענר, הילף.

מדבר וואָס ער האָט דאָרטן גערוט, ביים באַרג פון גאָט.
 "און ער האָט געלאָזט זאָגן משה: איך דיין שווער יתרו
 קום צו דיר, און דיין ווייב, און אירע צוויי זין מיט איר.
 'איז משה אַרױסגעגאַנגען אַנטקעגן זײן שווער, און
 ער האָט זיך געבױקט, און האָט אים געקױשט, און זײ האָבן
 אײנער דעם אַנדערן געפּרעגט אויף פּריד, און זײ זײנען
 אַרײנגעגאַנגען אין געצעלט. ° און משה האָט דערצײלט
 זײן שווער אַלץ װאָס האָט געטאָן צו פּרעהן און צו
 מצרים פון װעגן ישראל, אַלדײ מאַטערניש װאָס זײ האָט
 געטראָפּן אויפן װעג, און זײ גאָט האָט זײ מצײל געװען.
 ° האָט זיך יתרו געפּרײט איבער אַלעם גוטן װאָס
 גאָט האָט געטאָן צו ישראל, װאָס ער האָט זײ מצײל געװען
 פון דער האַנט פון מצרים. ° און יתרו האָט געזאָגט:
 געלױבט איז יװה װאָס האָט אײך מצײל געװען פון דער
 האַנט פון מצרים, און פון דער האַנט פון פּרעהן; װאָס
 ער האָט מצײל געװען דאָס פּאָלק פון אונטער דער האַנט
 פון מצרים. ° אַצונד װײס איך, אָן יװה איז גרעסער
 פון אַלע געטער, װאָרום דערפּאַר װאָס זײ האָבן געמוט
 װײליקט איז דאָס געקומען אויף זײ.
 ° און יתרו, משה'ס שווער, האָט געבראַכט אַ בראַנד
 אָפּפער און שלאַכטאָפּפער צו גאָט; און אַהרן און אַלע
 עלטסטע פון ישראל זײנען געקומען עסן ברויט מיט משה
 שווער פאַר גאָט.

הנה שם נר האלהים: ויאמר אל משה אני התנדב ו
 יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמך: ויצא משה ו
 לקראת חתנו וישתחו וישקלו וישאלו איש לרעהו
 לשלום ויבאו האלה: ויספר משה לחתנו את כל ה
 אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים על אודת ישראל
 את פלדהתלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם יהוה: ויחד
 יתרו על פלדהתובה אשר עשה יהוה לישראל אשר
 הצילו מיד מצרים: ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל
 אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל אתהעם
 מתחת ידמצרים: עתה ידעתי כירגול יהוה מפל
 האלהים כי בדבר אשר נדו עליהם: ויפקח יתרו חתן
 משה עלה ויבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל
 לאכל לחם עסדתן משה לפני האלהים: ויהי ממחרת
 וישב משה לשפט אתהעם ויעמד העם על משה מן
 הבקר עד הערב: וירא חתן משה את כל אשר הוא
 עשה לעם ויאמר מה ידבר יהוה אשר אתה עשה לעם
 מדוע אתה יושב לבדך וכלהעם נצב עלך מן הבקר
 עד ערב: ויאמר משה לחתנו כיריבא אלי העם לדבר
 אלהים: כיריהוה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש
 ובין רעהו והודעת אתהקני האלהים ואתיהודתיו:
 ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה:
 נבל תבל נסאתה נסיהעם יהוה אשר עמך כיריב
 ממך הדבר לא תוכל עשדו לבדך: עתה שמע בקולי
 איעצך ויהי אלהים עמך יהוה אתה לעם מיל האלהים
 והבאת אתה אתיהודתים ואתיהודת יהוה אתהתיר
 ילכו בה ואתהמעשה אשר יעשון: ואתה תהיה מפל
 העם אנשיחיל יראי אלהים אנשי אמת שואי בצע

° און עס איז געווען אויף מאַרגן, האָט זיך משה געזעצט משפטן דאָס פּאָלק, און דאָס פּאָלק איז געשטאַנען
 פאַר משה'ן פּונעם פּרימאַרגן ביזן אָונט. ° האָט משה'ס שווער צוגעזען אַלץ װאָס ער טוט מיט דעם פּאָלק, און ער
 האָט געזאָגט: װאָס איז די דאָזיקע זאַך װאָס דו טוּסט מיט דעם פּאָלק? פאַרוואָס זיצסט דו אַלײן, און דאָס גאַנצע
 פּאָלק שטייט פאַר דיר פון פּרימאַרגן ביז אָונט?
 ° האָט משה געזאָגט צו זײן שווער: װײל דאָס פּאָלק קומט צו מיר פּרעגן בײַ גאָט; ° אז זײ האָבן אַ זאַך, קומט
 זי פאַר מיר, און איך משפט צווישן אַ מאַן און צווישן זײן חבר, און מאַך װײסן די געזעצן פון גאָט און זײנע
 לערנונגען.
 ° האָט משה'ס שווער צו אים געזאָגט: ניט גוט איז די זאַך װאָס דו טוּסט. ° מײד העסטו מײד העערן,
 אי דו, אי דאָסדאָזיקע פּאָלק װאָס מיט דיר, װײל די זאַך איז צו שווער פאַר דיר; קענסט עס ניט טאָן
 אַלײן. ° אַצונד הער צו מײן קול; איך װעל דיר אַן עצה געבן, און גאָט װעט זײן מיט דיר: זײ דו דעם
 פּאָלק פאַר גאָט, און דו זאָלסט ברענגען די זאַכן צו גאָט. ° און זאָלסט זײ קלאָר מאַכן די געזעצן און די
 לערנונגען, און זײ מאַכן װײסן דעם װעג װאָס זײ זאָלן אין אים גיין, און די טוואונג װאָס זײ זאָלן טאָן. ° און
 דו זאָלסט זען פון גאַנצן פּאָלק טױגלעכע מענטשן, גאָטספּאַרכטיקע, אמתע מענטשן, װאָס האָבן פּײנט גײציקײט,

וּשְׁמַת עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלֹפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וּשְׂרֵי
 כב עֶשְׂרֹת: וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכֹל־עֵת וְהָיָה כֹּל־דְּבַר הַנִּדְּוָל
 יבִּיאֻ אֵלֶיךָ וְכֹל־דְּבַר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטֶנְהֶם תִּקְרָא מִצִּדֶּיךָ
 טו וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ: אִם אֶת־דְּבַר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוְּתָ אֱלֹהִים
 וַיִּבְרָא עִמָּךְ וְגַם כֹּל־הָעָם הַזֶּה עֲלִמְקֹמוֹ יִבְאֵ בְשָׁלוֹם:
 ש' וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנוּ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר אָמַר: וַיִּבְחַר
 כה מֹשֶׁה אֲנִשֵּׁי־חֵיל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיָּתֵן אֹתָם רָאשִׁים עַל־
 הָעָם שְׂרֵי אֲלֹפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וּשְׂרֵי עֶשְׂרֹת:
 כו וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכֹל־עֵת אֶת־דְּבַר הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל יִבִּיאֻן אֵלֶי־
 כז מֹשֶׁה וְכֹל־דְּבַר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטֶהֶם: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת־
 חֲתָנוּ וַיִּלְךְ לֹא־אֶרְצוֹ: פ

יט

ר' בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיוֹם
 ב הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינִי: וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר
 ג סִינִי וַיָּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחְדְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר: וּמֹשֶׁה
 ד עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו וַיְהִי מִן־הַיָּהֳרָא לֵאמֹר כֹּה
 ה תֹּאמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אַתֶּם רְאוּתֶם
 ו' אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל־פְּנֵי נְשָׂרִים
 ח וַיָּבֹאוּ אֶתְכֶם אֵלָי: וְעַתָּה אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַעוּן כֹּל־יְשׁוּמְרֹתֶם
 ט אֶת־דְּבַר־יְהוָה וְהוֹיֹתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל־הַעַמִּים כִּי־לִי
 יו הָאָרֶץ: וְאַתֶּם תְּהוֹדוּלִי מִמִּלְכַת כְּתָנִים וְנָוִי קָדוֹשׁ אֱלֹהֵי
 יא הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֵלַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹאוּ מֹשֶׁה וַיִּקְרָא
 יב לְזִקְנֵי הָעָם וַיִּשֶׁם לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
 יג צִוְּהוּ יְהוָה: וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיִּחָדּוּ וַיֹּאמְרוּ כֹל אֲשֶׁר־דִּבֶּר
 יד יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁבַּח מֹשֶׁה אֶת־דְּבַר־יְהוָה וַיֹּאמֶר
 טו יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִכִּי בָּא אֵלֶיךָ בְּעֵבֶר הָעֵינַי בְּעִבּוֹר
 יז וַיִּשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרֵי עִמָּךְ וְגַם־כִּיךָ יִאֲמִינוּ לְעוֹלָם וַיִּגְדַּ

יח, כו' מלע יט, ה' מלעל

און זאלסט זיי מאַכן איבער זיי פאַר עלטסטע פון טויזנט,
 עלטסטע פון הונדערט, עלטסטע פון פופציק, און
 עלטסטע פון צען. ²² און זיי זאלן משפטן דאָס פּאָלק צו
 יעטוועדער צייט; און עס וועט זיין, יעטוועדער גרויסע
 זאך וועלן זיי ברענגען צו דיר, און יעטוועדער קליינע
 זאך וועלן זיי אליין משפטן, און זיי וועלן דיר פאַר־
 גרינגערן, און מיטטראַגן מיט דיר. ²³ אויב דו וועסט טאָן
 דידאָזיקע זאך, און גאָט וועט דיר אַזוי הייסן, וועסטו
 קענען באַשטיין, און אויך דאָסדאָזיקע גאַנצע פּאָלק וועט
 ניין אַהיים אין שלום.

²⁴ האָט משה צוגעהערט צו דעם קול פון זיין שווער,
 און ער האָט געטאָן אלץ וואָס ער האָט געזאָגט. ²⁵ און
 משה האָט אויסגעקליבן טויגלעכע מענטשן פון גאַנץ
 ישראל, און האָט זיי געמאַכט פאַר הויפטלייט איבערן
 פּאָלק, פאַר עלטסטע פון טויזנט, עלטסטע פון הונדערט,
 עלטסטע פון פופציק, און עלטסטע פון צען. ²⁶ און זיי
 האָבן געמשפט דאָס פּאָלק צו יעטוועדער צייט; א
 שווערע זאך האָבן זיי געבראַכט צו משהן, און יעטוועדער
 קליינע זאך האָבן זיי אליין געמשפט.
²⁷ און משה האָט אַרויסבאָלייט זיין שווער, און ער
 איז זיך אוועקגעגאַנגען אין זיין לאַנד.

יט

י אין דריטן חודש נאָכן אַרויסגיין פון די קינדער
 פון ישראל פון לאַנד מצרים, אין דעמדאָזיקן טאָג,

זיינען זיי אָנגעקומען אין מדבר סיני. ² און אַז זיי האָבן געצויגן פון רפידים, און זיינען געקומען אין מדבר סיני, האָבן
 זיי גערוט אין מדבר; און ישראל האָט דאַרטן גערוט אַקעגן באַרג.

³ און משה איז אַרויפגעגאַנגען צו גאָט, און גאָט האָט גערופֿן צו אים פון באַרג, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאלסטו זאָגן
 צום הויז פון יעקב, און דערציילן די קינדער פון ישראל: ⁴ איר האָט געזען וואָס איך האָב געטאָן צו מצרים, און ווי
 איך האָב אַיך געטראָגן אויף אַדלערפליגלען, און האָב אַיך געבראַכט צו מיר. ⁵ און אַצונד, אויב צוהערן וועט איר
 צוהערן צו מיין קול, און איר וועט היטן מיין בונד, וועט איר זיין מיין באַזונדער אַייגנס פון צווישן אַלע אומות; וואָרום
 צו מיר געהערט די גאַנצע ערד. ⁶ און איר וועט מיר זיין אַ קיניגרייך פון כּהנים, און אַ הייליק פּאָלק. דאָס זיינען
 די ווערטער וואָס דו זאלסט רעדן צו די קינדער פון ישראל.

און משה איז געקומען און האָט צונויפגערופֿן די עלטסטע פון פּאָלק, און ער האָט פאַר זיי געלייגט אַלע די־דאָ
 זיקע ווערטער וואָס גאָט האָט אים באַפוילן. ⁸ האָט געענטפערט דאָס גאַנצע פּאָלק אין אַיינעם און געזאָגט: אלץ וואָס
 גאָט האָט גערעדט, וועלן מיר טאָן. און משה האָט צוריקגעבראַכט די ווערטער פון פּאָלק צו גאָט.

⁹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זע, איך קום צו דיר אין אַ געדיכטן וואָלקן, כדי דאָס פּאָלק זאל הערן ווי איך
 רעד מיט דיר, און אויך אין דיר זאלן זיי גלויבן אויף אַייביק. און משה האָט דערציילט די ווערטער פון פּאָלק צו גאָט.

10. און גאָט האָט געוואָגט צו משה: גיי צום פּאָלק, און זאָלסט זיי הייליקן היינט און מאָרגן, און זיי זאָלן וואַשן זייערע קליידער; 11 און זיי זאָלן זיין אָנגעברייט אויפן דריטן טאָג, וואָרום אויפן דריטן טאָג וועט גאָט אַראָפֿ-נידערן פאַר די אויגן פון גאַנצן פּאָלק אויפן באַרג סיני. 12 און זאָלסט אָפּגרענעצן דאָס פּאָלק רונד אַרום, אזוי צו זאָגן: היט אַיך אַרויפצוגיין אויפן באַרג, אָדער זיך אַגריין אָן זיין ברעג. איטלעכער וואָס רירט זיך אָן אָן דעם באַרג זאָל טייטן געטייט ווערן; 13 אַ האַנט זאָל זיך ניט אַגריין אָן אים, נייערט פאַרשטייען זאָל ער פאַר-שטיינט ווערן, אָדער שיסן זאָל ער געשאַסן ווערן; סײַ אַ בהמה, סײַ אַ מענטש, זאָל ער ניט בלייבן לעבן. ערשט אַז דער האָרן גיט אָן אויסגעצויגענעם בלאַז, מעגן זיי אַרויפגיין אויפן באַרג.

14 האָט משה אַראָפּגענידערט פון באַרג צום פּאָלק, און האָט געהייליקט דאָס פּאָלק, און זיי האָבן געוואַשן זייערע קליידער. 15 און ער האָט געוואָגט צום פּאָלק: זייט אָנגעברייט אויפן דריטן טאָג; איר זאָלסט ניט גענענען צו אַ פּרוי.

16 און עס איז געווען אויפן דריטן טאָג, ווי עס איז געוואָרן פרימאָרגן, אזוי זייען געוואָרן דונערן און בליצן, און אַ שווערער וואָלקן אויפן באַרג, און דער קול פון שופר איז געווען זייער שטאַרק, און דאָס גאַנצע פּאָלק

וואָס אין לאַגער האָט געציטערט. 17 און משה האָט אַרויסגעפירט דאָס פּאָלק פון לאַגער גאָט אַנטקעגן, און זיי האָבן זיך געשטעלט אונטערן באַרג. 18 און דער באַרג סיני איז געווען אין גאַנצן אין רויך, פון וועגן וואָס גאָט האָט אַראָפּגענידערט אויף אים מיט פֿייער; און זיין רויך איז אויפגעגאַנגען אזוי ווי דער רויך פון אַ קאַלכאוויזן, און דער גאַנצער באַרג האָט זייער געציטערט. 19 און דער קול פון שופר איז געוואָרן אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער; משה האָט גערעדט, און גאָט האָט אים געענטפערט אויפן קול. 20 און גאָט האָט אַראָפּגענידערט אויפן באַרג סיני, אויפן שפיץ באַרג, און משה איז אַרויפגעגאַנגען. 21 און גאָט האָט געוואָגט צו משה: נידער אַראָפּ, וואָרן דאָס פּאָלק; זיי וועלן זיך חלילה דורכרייסן צו גאָט צו קוקן, און עס וועלן פּאַלן פון זיי אַ סך. 22 און אויך די כּהנים וואָס גענענען צו גאָט, זאָלן זיך הייליקן, כּדי גאָט זאָל ניט מאַכן אַ בראַך צווישן זיי. 23 האָט משה געוואָגט צו גאָט: דאָס פּאָלק קען ניט אַרויפגיין אויפן באַרג סיני, וואָרום דו האַסט דאָך אונדז אָנגעוואָגט, אזוי צו זאָגן: גרענעץ אָפּ דעם באַרג, און זאָלסט אים הייליקן. 24 האָט גאָט צו אים געוואָגט: גיי נידער אַראָפּ, און זאָלסט אַרויפקומען, דו, און אהרן מיט דיר; אָבער די כּהנים און דאָס פּאָלק זאָלן זיך ניט דורכרייסן אַרויפצוגיין צו גאָט, כּדי ער זאָל ניט מאַכן אַ בראַך צווישן זיי. 25 האָט משה אַראָפּגענידערט צום פּאָלק, און זיי געוואָגט.

משה אַתְּדַבְּרִי הָעָם אֶל־יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם וּקְדַשְׁתֶּם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבֹּסוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: וְהָיוּ נֹכְחִים לְפָנַי הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד יְהוָה לַעֲנֹךְ כָּל־הָעָם עֲלֵיתָר סִינַי: וְהִגַּבְתָּ אֶת־הָעָם סָבִיב לֵאמֹר הִשְׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְנוּע בְּקַדְוֵי כָּל־הַנְּנוּע בְּהָר מוֹת יוֹמָת: לֹא־תִנְנֶע בּוֹ יָד כִּי־סִקּוּל יִסְקַל אוֹיְרָה יוֹרָה אִם־בְּהִמָּה אִם־אִישׁ לֹא יְהִי בְּמִשְׁחֵי הַיָּבֵל הַמָּה יַעֲלוּ בְּהָר: וַיֵּרֵד מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וּכְבֹּסוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם הֵן נֹכְחִים לַשְּׁלִשֶׁת יָמִים אֶל־הַנְּשׂוֹ אֶל־אַשָׁה: וְהָיוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהָרִית הַבְּקָר וְהָיוּ קָלֵת וּבְרָקִים וְעָנָן כְּבֵד עַל־הָהָר וְקַל שֶׁפֶר חוֹק מְאֹד וַיַּחֲרֵד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחֲנֵה: וַיֹּצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לְקִרְיַת הָאֱלֹהִים מִן־הַמַּחֲנֵה וַיִּתְּצוּ בַתְּחִלָּתָהּ הָהָר: וְהָר סִינַי עָשָׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה כָּאֵשׁ וַעֲלַ עֲשָׂנוּ בְּעֵשֶׂן הַבְּבֹשֶׁן וַיַּחֲרֵד כָּל־הָהָר מְאֹד: וְהָיוּ קוֹל הַשֶּׁפֶר הוֹלֵךְ וְחוֹק מְאֹד מֹשֶׁה יָדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל: וַיֵּרֵד יְהוָה עֲלֵיתָר סִינַי אֶל־רֹאשׁ הָהָר שִׁשׁ וַיְקַרָּא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רַד הַעֵד בְּעַם פְּנִי־הָרָסוּ אֶל־יְהוָה לְרֹאוֹת וּנְפֹל מִמֶּנּוּ רַב: וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנֹּשִׂים אֶל־יְהוָה וַיִּתְקַדְּשׁוּ כָּכֹּהֲנֵיךָ בְּהֵם יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֹא־יִוָּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל־הָהָר סִינַי כִּי־אַתָּה הַעֲדַתָּה בְּנֹו לֵאמֹר הִגַּבְל אֶת־הָהָר וּקְדַשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹו יְהוָה לְדָוִד וְעָלִית אִתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל־הָרָסוּ לַעֲלֹת אֶל־יְהוָה פְּנִי־פָרְצֶיכֶם: וַיֵּרֵד מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם: ׀

וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר: ׀ אֲנִכֶּן בַּ

וואָס אין לאַגער האָט געציטערט. 17 און משה האָט אַרויסגעפירט דאָס פּאָלק פון לאַגער גאָט אַנטקעגן, און זיי האָבן זיך געשטעלט אונטערן באַרג. 18 און דער באַרג סיני איז געווען אין גאַנצן אין רויך, פון וועגן וואָס גאָט האָט אַראָפּגענידערט אויף אים מיט פֿייער; און זיין רויך איז אויפגעגאַנגען אזוי ווי דער רויך פון אַ קאַלכאוויזן, און דער גאַנצער באַרג האָט זייער געציטערט. 19 און דער קול פון שופר איז געוואָרן אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער; משה האָט גערעדט, און גאָט האָט אים געענטפערט אויפן קול. 20 און גאָט האָט אַראָפּגענידערט אויפן באַרג סיני, אויפן שפיץ באַרג, און משה איז אַרויפגעגאַנגען. 21 און גאָט האָט געוואָגט צו משה: נידער אַראָפּ, וואָרן דאָס פּאָלק; זיי וועלן זיך חלילה דורכרייסן צו גאָט צו קוקן, און עס וועלן פּאַלן פון זיי אַ סך. 22 און אויך די כּהנים וואָס גענענען צו גאָט, זאָלן זיך הייליקן, כּדי גאָט זאָל ניט מאַכן אַ בראַך צווישן זיי. 23 האָט משה געוואָגט צו גאָט: דאָס פּאָלק קען ניט אַרויפגיין אויפן באַרג סיני, וואָרום דו האַסט דאָך אונדז אָנגעוואָגט, אזוי צו זאָגן: גרענעץ אָפּ דעם באַרג, און זאָלסט אים הייליקן. 24 האָט גאָט צו אים געוואָגט: גיי נידער אַראָפּ, און זאָלסט אַרויפקומען, דו, און אהרן מיט דיר; אָבער די כּהנים און דאָס פּאָלק זאָלן זיך ניט דורכרייסן אַרויפצוגיין צו גאָט, כּדי ער זאָל ניט מאַכן אַ בראַך צווישן זיי. 25 האָט משה אַראָפּגענידערט צום פּאָלק, און זיי געוואָגט.

1 און גאָט האָט גערעדט אַלע דידאָויקע ווערטער, אזוי צו זאָגן:

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:
 לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל-פְּנֵי: לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ
 פֶּסֶל | וְכָל-תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם | מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ
 מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם | מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם
 וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַדֵּשׁ עֹשֶׂה
 אֲבֹת עַל-בָּנִים עַל-שְׁלֵשִׁים וְעַל-רַבְעִים לְשָׂאִי: וְעָשִׂה
 חֶסֶד לְאֵלִפִּים לְאֹהְבֵי וְלִשְׂמֵרֵי מִצְוֹתַי: ׀ לֹא תִשָּׂא
 אֶת-שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא כִּי לֹא יִנְקָה יְהוָה אֶת-אִשְׁרֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲתִשְׂמוּ לְשׂוֹא: פ

וְכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ
 כָּל-מְלֶאכֶתְךָ: יוֹם הַשְּׂבִיעִי שַׁבָּת | לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-
 תַעֲשֶׂה כָל-מְלֶאכֶת אַתָּה | וּבְכֹנֶן וּבְכֹנֶת עֲבָדְךָ וְאִמְתְּךָ
 וּבְהִמְיֹךָ וּבְרֵחַ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה
 יְהוָה אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם
 בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי עָלָיו כָּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת
 וַיְקַדְּשֵׁהוּ: ׀ כַּכֵּן אֲתִאֲכִיד וְאֲתִאֲמֵד לְמַעַן יֵאָדְרוּ
 יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: ׀ לֹא
 תִרְצָח: ׀ לֹא תִנְאַף: ׀ לֹא תִגְנוֹב: ׀ לֹא-
 תַעֲנֶה בְרֵעֶךָ עַד שֹׁקֶר: ׀ לֹא תַחַמֵּד בֵּית רֵעֶךָ
 ׀ לֹא תַחַמֵּד אִשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדוֹ וְאִמְתּוֹ וְשׂוֹרְוֹ וְחִמְרוֹ
 וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ: פ

וְכָל-הָעַם רֹאִים אֶת-הַקּוֹלֹת וְאֶת-הַלֵּפִידִים וְאֵת קוֹל
 הַשֹּׁפָר וְאֶת-הַתָּר וְעָשָׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֵק:
 וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה דַּבֵּר-אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל-יְדַבֵּר
 עִמָּנוּ אֱלֹהִים פְּדֹנֵמוֹת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֲלֵי-תִירְאוּ
 כִּי לִבְעֹבֹר נִסּוֹת אֲתֹכֶם בְּאֵי הָאֱלֹהִים וּבְעֹבֹר תִּתְּוֶה
 יְדֹאֲתוּ עַל-פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲמָאוּ: וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֵק
 וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל-הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר-שָׂם הָאֱלֹהִים: ׀

איך בין יהוה דיין גאט, וואס האט דיך ארויסגע-
 צויגן פון לאנד מצרים, פון דעם הויז פון קנעכטשאפט.

וואלסט ניט האבן אנדערע געטער פאר מיין פנים.
 וואלסט דיר ניט מאכן א געשניץ, אדער א שום געשטאלט

פון וואס אין הימל אויבן, אדער וואס אויף דער ערד
 אונטן, אדער וואס אין וואסער אונטער דער ערד.

וואלסט זיך ניט בוקן צו זיי, און וואלסט זיי ניט דינען:
 ווארום איך יהוה דיין גאט בין א צערנדיקער גאט, וואס

רעכנ זיך פאר די זינד פון די פאטערס מיט די קינדער,
 מיטן דריטן און מיטן פירטן דור פון די וואס האבן מיך

פיינט, און טו חסד מיטן טויונטסטן גליד פון די וואס
 האבן מיך ליב, און פון די וואס היטן מיינע געבאט.

וואלסט ניט ארויפברענגען דעם נאמען פון יהוה
 דיין גאט צום פאלשן, ווארום יהוה שענקט ניט דעם וואס
 ברענגט ארויף זיין נאמען צום פאלשן.

געדענק דעם טאג פון שבת, אים צו האלטן הייליק.
 זעקס טעג וואלסטו ארבעטן, און טאג אלע דינע מלאכות:

אבער דער זיבעטער טאג איז שבת צו יהוה דיין גאט,
 וואלסטו ניט טאג קיין מלאכה, דו, און דיין זון, און

דיין טאכטער, דיין קנעכט, און דיין דינסט, און דיין
 בהמה, און דיין פרעמדער וואס אין דינע טויערן.

ווארום זעקס טעג האט גאט געמאכט דעם הימל און די
 ערד, דעם ים, און אלץ וואס אין זיי, און אויפן זיבעטן

טאג האט ער גערוט; דרום האט גאט געבענטשט דעם טאג פון שבת, און האט אים געהייליקט.

האלט אין כבוד דיין פאטער און דיין מוטער, כדי דינע טעג וואלן זיך לענגערן אויף דער ערד וואס יהוה דיין

גאט גיט דיר.

וואלסט ניט גנבען.

וואלסט ניט הרגען.

וואלסט ניט זאגן אויף דיין חבר פאלשע עדות.

וואלסט ניט מונה זיין.

וואלסט ניט גלוסטן דיין חברס הויז; וואלסט ניט גלוסטן דיין חברים ווייב, אדער זיין קנעכט, אדער זיין דינסט,

אדער זיין אקס, אדער זיין אייול, אדער וואס נאר עס איז דיין חברים.

און ווי דאס גאנצע פאלק האט בייגעוויינט די דונערן, און די פלאמען, און דעם קול פון שופר, און דעם רויכיקן
 בארג; און ווי דאס פאלק האט עס געווען, אזוי האבן זיי געציטערט, און זיינען געשטאנען פון דער ווייטן. ¹⁶ און זיי

האבן געזאגט צו משה: רעד דו צו אונדו, און מיר וועלן הערן, און וואל ניט רעדן צו אונדו גאט; מיר וועלן חלילה שטארבן.

¹⁷ האט משה געזאגט צום פאלק: איר וואלט ניט מורא האבן, ווארום כדי אייך צו פרווון איז גאט געקומען, און

כדי זיין מורא וואל זיין פאר אייער פנים, אז איר וואלט ניט וינדיקן. ¹⁸ איז דאס פאלק געשטאנען פון דער ווייטן, און

משה האט געענט צו דעם נעבל וואס דארטן איז געווען גאט.

¹⁰ און גאָט האָט געוואָנט צו משהן: אַזוי זאָלסטו זאָגן צו די קינדער פון ישראל: איר האָט געזען אַז פון הימל האָב איך גערעדט צו אַיך. ²⁰ איר זאָלט ניט מאַכן לעבן מיר געטער פון זילבער, און געטער פון גאָלד זאָלט איר אַיך ניט מאַכן. ²¹ אַ מזבח פון ערד זאָלסטו מיר מאַכן, און שלאַכטן אויף אים דיינע בראַנדאָפּפער און דיינע פרידאָפּפער, דיינע שאַף און דיינע רינדער; אין יעט וועדער אָרט וווּ איך וועל מאַכן דערמאָנען מיין נאָמען, וועל איך קומען צו דיר, און וועל דיך בענטשן. ²² און אויב אַ מזבח פון שטיינער וועסטו מיר מאַכן, זאָלסטו זיי ניט געהויבן דערויף, און האָסט עס פאַרשוועכט. ²³ און זאָלסט ניט אַרויפגיין מיט טרעפּ אויף מיין מזבח, כדי דין נאָקעט קייט זאָל ניט אַנטפלעקט ווערן אויף אים.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם כִּי רֵאִיתֶם כִּי מִדְּבַר יְהוָה עָמַדְתֶּם לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי כֹּה אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֵן: מִזְבֵּחַ אֲדָמָה תַעֲשׂוּהֶלֶּךְ וְזָבַחְתֶּם עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלֵמֶיךָ אֶת־זֶמֶן אֲנִי וְאֶת־בְּקָרְךָ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר אֶפְרַיִם אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתִּיךָ: וְאִם־מִזְבֵּחַ אֲבָנִים תַעֲשׂוּהֶלֶּךְ לֹא־תִבְנֶנּוּ אֹתָן וְגִית כִּי תִרְבֶּן הַנֶּפֶס עֲלֶיהָ וְתִחַלְלָהּ: וְלֹא־תַעֲלֶה בְּמַעֲלֹת עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה עֲרוֹתָךְ עָלָיו: פ

מִשְׁפָּטִים

כא ¹ און דאָס זיינען די געזעצן וואָס דו זאָלסט לייגן פאַר זיי: ² אַז דו וועסט קויפן אַ ייִדישן קנעכט, זאָל ער זעקס יאָר דינען, און אויפן זיבעטן זאָל ער אַרויסגיין פריי אומזיסט. ³ אויב ער איז אַליין געקומען, זאָל ער אַליין אַרויסגיין; אויב ער איז אַ באַזוייבטער, זאָל זיין ווייב אַרויסגיין מיט אים. ⁴ אויב זיין האָר וועט אים געבן אַ ווייב, און זי וועט אים געבערן זין אָדער טעכטער, זאָל די ווייב מיט אירע קינדער געהערן צו איר האָר, און ער זאָל אַרויסגיין אַליין. ⁵ און אויב זאָגן וועט זאָגן דער קנעכט: איך האָב ליב מיין האָר, מיין ווייב, און מיינע קינדער, איך וויל ניט אַרויסגיין פריי; ⁶ זאָל זיין האָר אים מאַכן געזענען צו גאָט, און אים מאַכן געזענען צום טיר, אָדער צום ביישטידל, און זיין האָר זאָל דורכאַלן זיין אויער מיט אַן אָל; און ער זאָל אים דינען אויף שטענדיק.

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לִפְנֵיהֶם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד כֹּה עֲבָדִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַע־תָּא לְחַפְּשֵׁי הָנֶפֶס: אִם־נִבְנֶה יָבֵא בְנָפוֹ יָבֵא אִם־יַעֲבֹל אִשָּׁה הוּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: אִם־אֲדָנָיו יִפְתְּלוּ אִשָּׁה וַיִּלְדֶּהֶלֶךְ בָּנִים אִו בָּנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֹנָיהָ וְהוּא יָבֵא בְנָפוֹ: וְאִם־אָמַר יֹאמֶר הָעֶבֶד אֶהְיֶה אֶת־אֲדֹנָי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בְּנֵי לֹא אֲצַא חֲפְשִׁי: וְהִנִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִישִׁוּ אֵלַי הַדָּלָת אוֹ אֶל־הַמַּוִּזְזֵה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם: ם וְכִי־יִמְכַר אִישׁ אֶת־פִּתּוֹ לְאִמְוָה לֹא תֵצֵא כְּצִאת הָעֶבְדִּים: אִם־רָצָה כְּשֵׁנִי אֲדֹנָיהָ אֲשֶׁר־לֹא יַעֲבֹד וְהַפְדָּה לָעַם נִכְרִי לֹא־יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ בְּבִגְדֵי־בָהּ: וְאִם־לִבְנֵי יַעֲדָנָה כְּמִשְׁפַּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂהֶלֶּךְ: אִם־יִשְׁתַּחֲוֶה וַיִּקְדְּלוּ שְׂאֵרֶיהָ כְּסִתְוָה וְעִנְתָּהּ לֹא יִרְעַע: וְאִם־יִשְׁלַח אֱלֹהֵי לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וַיִּצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף: ם מִכָּה אִישׁ וּמֵת מֵת וּמֵת: וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לְהַדּוֹ וְשִׁמְתִי לָךְ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּם שְׁמֹה: ם וְכִי־יִ

ט, ח' ב' ק

⁷ און אַז אַ מאַן וועט פאַרקויפן זיין טאָכטער פאַר אַ דינסט, זאָל זי ניט אַרויסגיין אַזוי ווי עס גייען אַרויס די קנעכט. ⁸ אויב זי געפעלט ניט אין די אויגן פון איר האָר, וואָס האָט זי געהאַט באַשטימט פאַר זיך, זאָל ער זי לאָזן אויסלייזן: ער זאָל ניט געזעלטיקן זי צו פאַרקויפן צו פּרעמדע מענטשן, ווען ער פעלשט אָן איר. ⁹ און אויב ער וועט זי באַשטימען פאַר זיין זון, זאָל ער טאָן צו איר אַזוי ווי דער שטייגער מיט טעכטער. ¹⁰ אויב ער וועט זיך נעמען אָן אַנדערע, זאָל ער איר שפייזן, איר קליידונג, און איר ווייברעכט, ניט מינערן. ¹¹ און אויב ער וועט איר ניט טאָן דידיאָ זיקע דריי זאַכן, זאָל זי אַרויסגיין אומזיסט, אָן געלט. ¹² דער וואָס שלאָגט אַ מענטשן און ער שטאַרבט, זאָל טייטן געטייט ווערן. ¹³ אָבער דער וואָס האָט ניט געמיינט, נאָר גאָט האָט עס אונטערגעשיקט אונטער זיין האַנט, וועל איך דיר מאַכן אַן אָרט וואָס ער זאָל אַהיין אַנטרינען.

יך איש על רעהו לחרנו בערמה מעם מובחי תקחנו
 למות: ם ומכה אביו ואמו מות יומת: ם ונגב
 איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: ם ומקלל אביו
 ואמו מות יומת: ם וכיריבו אנשים והכה איש
 את רעהו באבן או באגרה ולא ימות ונפל למשכבו:
 אבד ליום והתהלך ברוח על משענתו ונקח המכה רק
 שבתו יתן ורפא ורפא: ם וכיריבה איש את עבדו
 או את אמתו בשבת ומת תחת ידו נקם ונקם: אך אם
 יום או ימים יעמד לא יקם כי כספו הוא: ם וכר
 ינצו אנשים וננפו אשה הרה ונצאו ילדיה ולא ידה אסון
 ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים:
 ואם אסון ידה ונתתה נפש תחת נפש: צין תחת צין שן
 תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל: כויה תחת כויה
 פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה: ם וכיריבה איש
 את צין עבדו או את צין אמתו ושחתה לחפשי ישלח
 תחת עינו: ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלח
 תחת שנו: פ

וכיריבה שור את איש או את אשה ומת סקול וסקל
 השור ולא יאכל את דבשו ובעל השור נקי: ואם שור
 נגח הוא מתמל שלשם והועד בבגליו ולא ישמרו
 והמת איש או אשה השור יסקל ונסבגליו יומת:
 אם סכפר ישת עליו ונתן פדן נפשו ככל אשר ישת
 עליו: ארבן יתן ארבת יתן כמשפט הנה יעשה לו:
 אם עבד יתן השור או אמה כסף | שלשים שקלים ונתן
 לאדניו והשור יסקל: ם וכיריפתה איש בור או כיר
 יכרה איש בור ולא יכפו ונפל שמה שור או חמור:
 בעל החור ישלם כסף ישיב לבגליו ותמת יהיה לו:
 ם וכיריבה שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את

א' סקז במדא

14 און אז א מאן וועט מוטוויליק קומען אויף זיין חבר,
 אים צו הרגען מיט ליסטיקייט, זאלסטו פון מײן מובח
 אים אראפנעמען צו שטארבן.

15 און דער וואָס שלאַגט זיין פאַטער, אָדער זיין
 מוטער, זאָל טײַטן געטײט ווערן.

16 און דער וואָס גנבעט אַ מענטשן און פאַרקויפט
 אים, אָדער ער ווערט געפונען אין זיין האַנט, זאָל טײַטן
 געטײט ווערן.

17 און דער וואָס שילט זיין פאַטער, אָדער זיין
 מוטער, זאָל טײַטן געטײט ווערן.

18 און אז מענטשן וועלן זיך קריגן, און איינער וועט
 שלאַגן דעם אנדערן מיט אַ שטיין, אָדער מיטן פויסט,
 און ער וועט ניט שטארבן, נאָר ער וועט זיך אַוועקלייגן
 אין בעט, 19 איז, אויב ער וועט אויפשטיין און אַרומגיין
 דרויסן אויף זיין שטעקן, זאָל דער שלעגער זיין פריי;
 נאָר פאַר זיין ויצן לײַדיק מוז ער באַצאלן, און אויסהיילן
 מוז ער אים לאָזן אויסהיילן.

20 און אז אַ מאַן וועט שלאַגן זיין קנעכט, אָדער זיין
 דינסט, מיט אַ שטעקן, און ער וועט שטארבן אונטער זיין
 האַנט, זאָל ער שטראַפן באַשטראַפט ווערן.

21 אויב אָבער ער וועט זיך האַלטן אַ טאָג אָדער
 צוויי טעג, זאָל ער ניט באַשטראַפט ווערן; וואָרום דאָס
 איז זיין געלט.

22 און אז מענער וועלן זיך ראַנגלען, און וועלן אָנ-
 שטויסן אַ טראַגעדיקע פרוי, און אירע קינדער וועלן
 אַרויסגיין, אָבער קיין אומגליק וועט ניט געשען, זאָל
 קנסען געקנסעט ווערן ודער שולדיקער, לויט ווי דער
 פרויס מאַן וועט אויף אים אַרויפלייגן, און ער זאָל עס
 געבן פאַר די דײַנים. 23 אויב אָבער אַן אומגליק וועט
 געשען, זאָלסטו געבן אַ נפש פאַר אַ נפש. 24 אַן אויג פאַר
 אַן אויג, אַ צאָן פאַר אַ צאָן, אַ האַנט פאַר אַ האַנט, אַ פוס
 פאַר אַ פוס. 25 אַ ברען פאַר אַ ברען, אַ ווונד פאַר אַ ווונד, אַ בײל פאַר אַ בײל.

26 און אז אַ מאַן וועט שלאַגן דאָס אויג פון זיין קנעכט, אָדער דאָס אויג פון זיין דינסט, און וועט עס איבערפירן,
 זאָל ער אים אַרויסלאָזן פריי פאַר זיין אויג. 27 און אז ער וועט אויסהאַקן אַ צאָן פון זיין קנעכט, אָדער אַ צאָן פון זיין
 דינסט, זאָל ער אים אַרויסלאָזן פריי פאַר זיין צאָן.

28 און אז אַן אַקס וועט שטויסן אַ מאַן אָדער אַ פרוי, און זיי וועלן שטארבן, זאָל פאַרשטיינען פאַרשטיינט ווערן
 דער אַקס, און זיין פלייש זאָל ניט געגעסן ווערן; און דער באַלעבאַס פון אַקס איז פריי. 29 אויב אָבער ער איז אַ
 שטויסיקער אַקס פון געכטן אײערנעכטן, און זיין באַלעבאַס איז געוואָרנט געוואָרן, און האָט אים ניט געהיט, און ער
 וועט טײַטן אַ מאַן אָדער אַ פרוי, זאָל פאַרשטיינט ווערן דער אַקס, און אויך זיין באַלעבאַס זאָל געטײט ווערן. 30 אויב
 אַן אויסלייז וועט אַרויפגעלייגט ווערן אויף אים, זאָל ער געבן פאַרן אויסקויף פון זיין נפש וויפיל עס וועט אַרויפגע-
 לייגט ווערן אויף אים. 31 סײַ ער וועט שטויסן אַ ינגל, סײַ ער וועט שטויסן אַ מײדל, זאָל אזוי ווי דערדאָויקער משפט
 געטאַן ווערן צו אים. 32 אויב דער אַקס וועט שטויסן אַ קנעכט אָדער אַ דינסט, זאָל ער געבן זיין האַר דרייסיק שקל
 זילבער, און דער אַקס זאָל פאַרשטיינט ווערן.

33 און אז אַ מאַן וועט עפענען אַ גרוב, אָדער אז אַ מאַן וועט גראַבן אַ גרוב, און וועט זי ניט צודעקן, און אַהין וועט
 אַריינפאַלן אַן אַקס אָדער אַן אייזל, 34 זאָל דער באַלעבאַס פון דער גרוב באַצאלן; געלט זאָל ער אומקערן צו זײער
 באַלעבאַס, און די טויטע בהמה זאָל געהערן צו אים.
 35 און אז אַ מאַנס אַקס וועט שעדיקן דעם אַקס פון זיין חבר, און ער וועט אַוועקפאַלן, זאָלן זיי פאַרקויפן

26 און אז אַ מאַן וועט שלאַגן דאָס אויג פון זיין קנעכט, אָדער דאָס אויג פון זיין דינסט, און וועט עס איבערפירן,
 זאָל ער אים אַרויסלאָזן פריי פאַר זיין אויג. 27 און אז ער וועט אויסהאַקן אַ צאָן פון זיין קנעכט, אָדער אַ צאָן פון זיין
 דינסט, זאָל ער אים אַרויסלאָזן פריי פאַר זיין צאָן.

28 און אז אַן אַקס וועט שטויסן אַ מאַן אָדער אַ פרוי, און זיי וועלן שטארבן, זאָל פאַרשטיינען פאַרשטיינט ווערן
 דער אַקס, און זיין פלייש זאָל ניט געגעסן ווערן; און דער באַלעבאַס פון אַקס איז פריי. 29 אויב אָבער ער איז אַ
 שטויסיקער אַקס פון געכטן אײערנעכטן, און זיין באַלעבאַס איז געוואָרנט געוואָרן, און האָט אים ניט געהיט, און ער
 וועט טײַטן אַ מאַן אָדער אַ פרוי, זאָל פאַרשטיינט ווערן דער אַקס, און אויך זיין באַלעבאַס זאָל געטײט ווערן. 30 אויב
 אַן אויסלייז וועט אַרויפגעלייגט ווערן אויף אים, זאָל ער געבן פאַרן אויסקויף פון זיין נפש וויפיל עס וועט אַרויפגע-
 לייגט ווערן אויף אים. 31 סײַ ער וועט שטויסן אַ ינגל, סײַ ער וועט שטויסן אַ מײדל, זאָל אזוי ווי דערדאָויקער משפט
 געטאַן ווערן צו אים. 32 אויב דער אַקס וועט שטויסן אַ קנעכט אָדער אַ דינסט, זאָל ער געבן זיין האַר דרייסיק שקל
 זילבער, און דער אַקס זאָל פאַרשטיינט ווערן.

33 און אז אַ מאַן וועט עפענען אַ גרוב, אָדער אז אַ מאַן וועט גראַבן אַ גרוב, און וועט זי ניט צודעקן, און אַהין וועט
 אַריינפאַלן אַן אַקס אָדער אַן אייזל, 34 זאָל דער באַלעבאַס פון דער גרוב באַצאלן; געלט זאָל ער אומקערן צו זײער
 באַלעבאַס, און די טויטע בהמה זאָל געהערן צו אים.
 35 און אז אַ מאַנס אַקס וועט שעדיקן דעם אַקס פון זיין חבר, און ער וועט אַוועקפאַלן, זאָלן זיי פאַרקויפן

דעם לעבעדיקן אָקס, אין זיך צעטיילן מיטן געלט; און אויך מיטן טויטן זאָלן זיי זיך צעטיילן. ⁶⁰ אויב עס איז באַזווסט, אָדער איז אַ שטויסיקער אָקס פון לאַנג אָן, און זיין באַלעבאָס האָט אים ניט געהיט, זאָל ער צאָלן באַ צאָלן אָן אָקס פאַרן אָקס, און דער טויטער זאָל געהערן צו אים.

⁶¹ אָדער אַ מאַן וועט גיבען אָן אָקס אָדער אַ שעפס, און וועט אים שעכטן, אָדער ער וועט אים פאַרקויפן, זאָל ער באַצאָלן פינף רינדער פאַרן אָקס, און פיר שאַף פאַרן שעפס.

כב ¹ אָדער אַ גיב וועט געכאַפט ווערן ביי אַן אַינברעכונג, און וועט קריגן געשלאַגן און וועט שטאַרבן, איז ניטאָ פאַר אים קיין בלוטשולד. ² אויב אָבער די זון איז אויפֿגעגאַנגען איבער אים, איז דאָ פאַר אים בלוטשולד. ³ באַצאָלן מוז ער באַצאָלן; אויב ער האָט ניט, זאָל ער פאַרקויפט ווערן פאַר זיין גיב. ⁴ אויב געפונען וועט געפונען ווערן די גיב אין זיין האַנט אַ לעבעדיקע, סײַ אָן אָקס, סײַ אָן אַיזל, סײַ אַ שעפס, זאָל ער באַצאָלן טאַפּל.

⁵ אָדער אַ מאַן וועט לאָזן אָפּעסן אַ פעלד אָדער אַ ווינגאַרטן, און וועט אַרויסלאָזן זיין בהמה, און זי וועט אָפּעסן אין אַן אַנדערנס פעלד, זאָל ער מיט דעם בעסטן פון זיין פעלד, און מיט דעם בעסטן פון זיין ווינגאַרטן באַצאָלן.

⁶ אָדער אַ פֿייער וועט אַרויסגיין, און וועט אַנטרעפן דערנער, און עס וועט פאַרצערט ווערן אַ סטויג, אָדער שטייענדיקע תבואה, אָדער אַ פעלד, זאָל צאָלן באַצאָלן דער וואָס האָט אָנגעצונדן די שרפה.

⁷ אָדער אַ מאַן וועט געבן זיין חבר געלט אָדער זאָכן צום היטן, און עס וועט געגנבעט ווערן פון דעם מאַנס הויז, אויב דער גיב וועט געפונען ווערן, זאָל ער באַצאָלן טאַפּל; ⁸ אויב דער גיב וועט ניט געפונען ווערן, זאָל דער באַלעבאָס פון הויז גענענען צו גאָט; צי ער האָט ניט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף זיין חברס האָב. ⁹ ביי אַיטלעכן חשד פון אומערלעכקייט, וועגן אָן אָקס, וועגן אַן אַיזל, וועגן אַ שעפס, וועגן אַ קלייד, וועגן וואָסער עס איז פאַרלאָרענער זאָך, וואָס אַינער זאָגט, אָדער דאָס איז עס, זאָל די זאָך פון ביידן קומען פאַר גאָט; דער וועמען גאָט וועט מאַכן שולדיק, זאָל באַצאָלן זיין חבר טאַפּל.

¹⁰ אָדער אַ מאַן וועט געבן זיין חבר אַן אַיזל, אָדער אַן אָקס, אָדער אַ שעפס, אָדער וואָסער עס איז בהמה צום היטן, און זי וועט אַוועקפאַלן, אָדער געשעדיקט ווערן, אָדער געפאַנגען ווערן, ווען קיינער זעט ניט, ¹¹ זאָל אַ שבועה פון גאָט זיין צווישן זיי ביידן, אויב ער האָט ניט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף זיין חברס האָב; און איר באַלעבאָס זאָל עס אָננעמען, און ער דאַרף ניט באַצאָלן. ¹² אויב אָבער גיבען איז זי געגנבעט געוואָרן פון אים, מוז ער באַצאָלן איר באַלעבאָס. ¹³ אויב פאַרצוקן איז זי פאַרצוקט געוואָרן, זאָל ער ברענגען פון איר צום עדות; פאַר אַ פאַרצוקטער דאַרף ער ניט באַצאָלן.

¹⁴ און אָדער אַ מאַן וועט באַרגן נאָך בהמה פון זיין חבר, און זי וועט געשעדיקט ווערן, אָדער אַוועקפאַלן—איז איר

השור החי ותצו אתיבספו וגם אתהמת יחצון: או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור תמת ידוהלו: ס פי יגנב איש שור אושה ומכרו או מכרו המשה בקר ישלם תחת השור וארבעאן תחת השנה: כב

אם במחירת ימצא הנגב והכה ומת אין לו דמים: א אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונקבר בנגבו: א אם מצא תמצא בידו הנגבה: ב משור עד המור עדשה חיים שנים ישלם: ס פי גבער איש שדה או כרם ושלה את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו ישלם: ס פי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער אתהבערה: ס פי יחצון איש אלדערו כסף ארבלים לשמר ונגב מבית האיש אם ימצא הנגב ישלם שנים: א אם לא ימצא הנגב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו: על בלדבר פשע על שור על חמור על שנה על שלמה על בל אבנה אשר יאמר בידו זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיען אלהים ישלם שנים לרעהו: ס פי יחצון איש אלדערו חמור או שור או שנה ובל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשכה אין ראיה: שבעת יתה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: ואם יגנב יגנב מעמו ישלם לבעליו: אם טרף יטרף יבאנו עד הפרצה לא ישלם: פ

וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו איד

כ, ד' כח פ

א פארבינדט זיך מיט פסוק 37 פון פריערדיקן קאפיטל. ב צו בית דין.

יד עמו שלם ישלם: אם־בעלו עמו לא ישלם אם־שכיר
 טו דוא פא בשכרו: ם וכר־פתח איש בתולה אשר
 טז לא־ארשה ושכב עמה מדר ימדרנה לו לאשה: אם
 מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישלל כמחר הבתולת:
 יז ם מבשפה לא תחיה: כל־שכב עם־בהמה מות
 יח יומת: ם זבח לא־היום יחרם בלתי ליהנה לבדו:
 יט ונר לא־תונה ולא תלהצנו כייגרים היתם פארץ מצרים:
 כ כל־אלמנה ויתום לא תענון: אם־ענה תענה אתו פי
 כא אם־צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו: ותרד אפי
 כב ותרנתי אתכם בתרב ויהיו נשיכם אלמנות וכניכס יתמים: פ
 כג אם־כסף ו תלוה את־עמי את־העני עמך לא־תהנה לו
 כד כנשה לא־תשימון עליו נשך: אם־הכל תחבל שלמת
 כה רעך עד־כא השמש תשיכנו לו: פי הוא כסותה לבדיה
 כו הוא שמלתו לערו במה ישכב ויהו כייצעק אלי ושמיטי
 כז כייחנן אני: * ם אלהים לא תבגל ונשיא בעמך לא
 כח תאר: מלאכה ודמעה לא תאחר בכור בעד התדל:
 כט כד תעשה לשרך לצאנך שבעת ימים יהנה עם־אמו ביום
 ל השמיני תתנול: ואנש־קרש תחנן לי ובלשר בשנה
 מ טרפה לא תאכלו לבלב תשלקו אתו: ם

כג

א לא תשא שמע שוא אלתשת ירך עמדרשע להיות עד
 ב חמס: לא־תהנה את־ידידים לרעת ולא־תענה על־רב
 ג לנזת אחרי רבים להטות: ודל לא תהדר כריבו: ם
 ד פי תפגע שור איבה או חמרו תענה השב תשיכנו לו:
 ה ם כדתראה חמור שנאך רבץ תחת משאו ותדלת
 חמ מענב לו ענב תענב עמו: ם לא תמה משפט אבינה
 ז כריבו: מדבר־שקר תרחק וגרן וצדיק אל־תמהנ

כד' סגול בסס כו' כסחו ק קמץ בוק כו' וחי חסר בסמקס

באלעבאס ניש מיט איר, מוז ער צאלן באצאלן. 14 אויב
 איר באלעבאס איז מיט איר, דארף ער ניש באצאלן.
 אויב זי איז א געדונגענע, גייט דאס אריין אין איר לויין.
 15 און אז א מאן וועט פארפירן א יונגפרוי וואס איז
 ניש פארקנסט, און וועט ליגן מיט איר, זאל ער מיט נדן
 זי מאכן פאר זיין ווייב. 16 אויב איר פאטער וועט זי אים
 ניש וועלן געבן, זאל ער באצאלן געלט לויט דעם נדן פון
 יונגפרויען.

17 א מכשפה זאלסטו ניש לאָזן לעבן.
 18 איטלעכער וואָס ליגט מיט אַ בהמה זאל טייטן
 געטייט ווערן.

19 דער וואָס שלאַכט צו געטער, אחוץ צו יהוה
 אליין, זאל ווערן חרם.

20 און אַ פרעמדן זאַלסטו ניש קריוודען, און זאַלסט
 אים ניש דריקן, וואָרום פרעמדע זייט איר געווען אין
 לאַנד מצרים.

21 אַן אַלמנה און אַ יתום זאַלט איר ניש פייניקן.
 22 אויב פייניקן וועסטו אים פייניקן, איז, ווי נאָר ער וועט
 שרייען צו מיר, וועל איך זיכער צוהערן זיין געשריי.
 23 און מיין צאָרן וועט גרימען, און איך וועל איך הרגען
 מיטן שווערד, און אייערע זייבער וועלן זיין אַלמנות, און
 אייערע קינדער יתומים.

24 אַז דו וועסט געלט לייען מיין פאַלק, דעם אַרימאָן
 ביי דיר, זאַלסטו ניש זיין צו אים ווי אַ בעל־חוב; איר
 זאַלט ניש אַרויפלייגן אויף אים צינזן.

25 אַז דו וועסט נעמען אין משכון דיין חברים קלייד,
 זאַלסטו עס אים אומקערן איידער די זון גייט אונטער;
 26 וואָרום דאָס איז זיין אינציקער צודעק, דאָס איז זיין
 קלייד פאַר זיין לייב; אין וואָס וועט ער שלאָפן, איז,
 אַז ער וועט שרייען צו מיר, וועל איך צוהערן, וואָרום איך בין לייטזעליק.

27 נאָט זאַלסטו ניש שילטן, און אַ פירשט אין דיין פאַלק זאַלסטו ניש פלוכן.
 28 נדי גאָב פון דיין פולקייט און דיין שפּעא זאַלסטו ניש שפּעטיקן.

דעם בכור פון דייע זין זאלסטו אָפּגעבן צו מיר. 29 דעסגלייכן זאלסטו טאָן מיט דיין אָקס, מיט דייע שאָף;
 זיבן טעג זאל עס זיין ביי זיין מוטער, אויפן אַכטן טאָג זאלט איר עס אָפּגעבן צו מיר.
 30 און הייליקע מענטשן זאלט איר מיר זיין, און פלייש פון אַ פאַרצוקטער אויפן פעלד זאלט איר ניש עסן; פאַרן
 הונט זאלט איר עס אַוועקוואַרפן.

כג

1 זאַלסט ניש אַרויסלאָזן אַ פאַלשן קלאָנג; זאַלסט ניש מאַכן איין האַנט מיט דעם רשע צו זיין אַן עדות אויף אוימ
 רעכט. 2 זאַלסט ניש נאָכגיין נאָך אַ רבים צום בייזן; און אין אַ קריג זאַלסטו ניש עדות זאָגן כּדי זיך צו נייגן נאָך
 אַ רבים צו פאַרדרייען. 3 און אַן אַרימאָן זאַלסטו ניש שאַגעווען אין זיין קריג.

4 אַז דו וועסט טרעפן דיין שונאס אָקס, אַדער זיין אייזל, בלאַנדזשענדיק, זאַלסטו אומקערן אים אומקערן צו אים.
 5 אַז דו וועסט זען דיין שונאס אייזל ליגן אונטער זיין משא, זאַלסטו זיך אָפהאַלטן פון איבערלאָזן צו אים; אָפּ־
 בינדן זאַלסטו אָפּבינדן אין איינעם מיט אים.

6 זאַלסט ניש פאַרדרייען דאָס רעכט פון דיין אביון אין זיין קריג. 7 פון אַ פאַלשן פסק זאַלסטו זיך
 דערווייטערן, און אַן אומשולדיקן און גערעכטן זאַלסטו ניש הרגען; וואָרום איך וועל ניש לאָזן בלייבן

* פולערע איבערזעצונג: די גאָב פון דער פולקייט פון דיין שניט, און פון דעם אייסזוס פון דיין קעלטער.

גערעכט דעם שולדיקן. ⁹ און שוחד זאלסטו ניט נעמען, וואָרום שוחד מאַכט בלינד זעעדיקע, און פאַרדרייט די ווערטער פון גערעכטע.

¹⁰ און אַ פּרעמדן זאלסטו ניט דריקן, וואָרום איר ווייסט דאָס געמיט פון דעם פּרעמדן, ווייל פּרעמדע זייט איר געווען אין לאַנד מצרים.

¹¹ און זעקס יאָר זאלסטו זייען דיין לאַנד, און איינ-זאַמלען איר תבואה; ¹² אָבער דאָס זיבעטע יאָר זאלסטו עס פאַרלאָזן און עס איבערלאָזן פריי, כדי די אביונים פון דיין פּאָלק זאלן עסן; און וואָס בלייבט פון זיי, זאָל עסן די חיה פון פּעלד. דעסגלייכן זאלסטו טאָן מיט דיין וויינגאַרטן, מיט דיין איילבערגטאָרטן.

¹³ זעקס טעג זאלסטו טאָן דינע אַרבעט, און אויפן זיבעטן טאָג זאלסטו רוען, כדי עס זאָל רוען דיין אָקס און דיין אייזל, און עס זאָל אָפּעטעמען דער ווין פון דיין דיין דינסט, און דער פּרעמדער.

¹⁴ און אין אלץ, וואָס איך האָב אייך אָנגעזאָגט, זאָלט איר זיין אָפּגעהיט; און דעם נאָמען פון פּרעמדע געטער זאָלט איר ניט דערמאָנען; עס זאָל פון דיין מויל ניט גער הערט ווערן.

¹⁵ דריי מאָל אין יאָר זאלסטו האַלטן אַ יום־טוב צו מיר. ¹⁶ דעם יום־טוב פון מצות זאלסטו היטן; זיבן טעג זאלסטו עסן מצות, אַזוי ווי איך האָב דיר באַפוילן, צו דער געשטעלטער צייט אין חודש אָביב, וואָרום אין אים ביסטו אַרויסגעגאַנגען פון מצרים; און מע זאָל זיך ניט ווייזן פאַר מיר מיט לידיקן; ¹⁷ און דעם יום־טוב פון שניט, פון די ערשטפּרוכט פון דינע אַרבעט, פון וואָס דו וועסט פאַרווייזן אין פּעלד; און דעם יום־טוב פון איינזאַמלונג ביים אויסלאָז פון יאָר, ווען דו זאַמלסט איין דינע אַרבעט פון פּעלד. ¹⁸ דריי מאָל אין יאָר זאלן אלע דינע מאַנספאַרשוניגען זיך ווייזן פאַר דעם האַר, גאָט.

¹⁹ זאלסטו ניט מקריב זיין מיט געווייערטן ברויט דאָס בלוט פון מיין שלאַכטאָפּפער; און דאָס אָפּפערפּעטס פון מיין יום־טוב זאָל ניט איבערנעכטיקן ביז אין דער פרי.

²⁰ די ערשט פריצייטיקע פון דיין ערד זאלסטו ברענגען אין הויז פון יהוה דיין גאָט.

זאלסטו ניט קאַכן אַ ציקעלע אין זיין מוטערס מילך.

²¹ זע, איך שיק דיר פאַרויס אַ מלאך, דורך צו היטן אויפן וועג, און דורך צו ברענגען צו דעם אָרט וואָס איך האָב אָנגעברייט. ²² היט דורך פאַר אים, און הער צו זיין קול; זאלסטו ניט ווידערשפּעניקן אָן אים, וואָרום ער וועט ניט פאַרגעבן אייער פאַרברעך, ווייל מיין נאָמען איז אין אים. ²³ אָבער אויב צו הערן וועסטו צוהערן צו זיין קול, און וועסטו טאָן אלץ וואָס איך רעד, וועל איך פּיינטן דינע פּיינט, און דריקן דינע דריקער. ²⁴ וואָרום מיין מלאך וועט גיין דיר פאַרויס, און ער וועט דורך ברענגען צו דעם אָמורי, און דעם חתי, און דעם פּרוזי, און דעם כּנעני, דעם חוי, און דעם יבּוסי; און איך וועל זיי פאַרטיליקן. ²⁵ זאלסטו זיך ניט בוקן צו זייערע געטער, און זאלסטו זיי ניט דינען, און זאלסטו ניט טאָן אַזוי ווי זייערע מעשים; ניערט צעשטערן זאלסטו זיי צעשטערן, און צעברעכן זאלסטו צעברעכן זייערע זיילשטיינער. ²⁶ און איר זאָלט דינען יהוה אייער גאָט, און ער וועט בענטשן דיין ברויט און דיין וואַסער; און איך וועל אָפּטאָן קראַנקשאַפט פון צווישן דיר. ²⁷ עס וועט ניט

פּי לאַאֲצִיָּהֶיךָ רָשָׁע; וְשָׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הַשְּׁחָד יַעֲרֹךְ פְּקוּדִים וְיִסְקֶף דְבָרֵי צְדִיקִים: וְגַר לֹא תִלְחָץ וְאַתָּם יִדְעוּתֶם אֲתֵינְפֶשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת־אֲרָצְךָ וְאַסַּפְתָּ אֹתָהּ־תְּבוּאָתָהּ: וְהַשְּׁבִיעִית תִּשְׁמְטֶנָּה וְנִמְשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֲבוּנֵי עַמֶּךָ וְיִתְּרֶם יֵאָבֵל תֵּינת הַשְּׂדֵה כִּתְּמַעֲשֶׂה לְכַרְמֶךָ לְיוֹתֶךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת לַמַּעַן יָנוּחַ שׂוֹרְךָ וְחֲמֹרְךָ וְנִפְשׁ בְּדַאֲמָתְךָ וְהָגֵר: וּבְכָל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עֲלֵיכֶם: שְׁלֹשׁ רִגְלִים תִּתֵּן לִי בַשָּׁנָה: אֵת חֲגֵי הַמִּצְוֹת הַשְּׁמֹרֹת שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצְוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בֹ יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יֵרָאֵוּ כִּנֵּי רִגְלֶיךָ: וְחֲגֵי הַקִּצִּיר כִּכְּוִרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחֲגֵי הָאָסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֶת־מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כִּלְזִכְרוֹךָ אֶל־פְּנֵי הָאָרֶץ וְיִהְיֶה: לֹא־תִזְבַּח עֲלֵי־חֶמֶץ דָּם־זִבְחִי וְלֹא־יִלָּחַץ חֲלֶב־חַיִּי עֲדֵי־בִקְרֶךָ: רֵאשִׁית בְּכּוֹרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֲלֵיךָ לֹא־תִבְשֹׁל גֵּרִי בְּחֶלֶב אִמּוֹ: פ
הָיָה אֲנֹכִי שְׂלַח מַלְאָךְ לִפְנֵיךָ לְשַׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ וְלִזְכְּרֶיךָ שֹׁשׁ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכַּנְתִּי: הַשְּׁמֹר מִפְּנֵי וְשִׁמַּע בְּקוֹלִי כֹא אֶל־תִּמְדַּבֵּר בִּי כִּי לֹא יִשָּׂא לַפְּשַׁעְכֶם כִּי שָׁמִי בְּקִרְבִּי: כִּי אִם־שִׁמַּע תִּשְׁמַע תִּשְׁמַע בְּכָל־וְעֲשִׂיתָ כָּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאִיבֹתִי אֶת־דַּאֲבָרְךָ וְצִוִּיתִי אֶת־צִוִּירְךָ: כִּי־יִגְדֹךָ מַלְאָכִי לִפְנֵיךָ וְהִבִּיאֲךָ אֶל־הָאֲמֹרִי וְחַתִּי וְהַפְּרִי וְהַכְּנִיעֵנִי הַחַי וְהַיּוֹבֹסִי וְהַכְּתֻמִּי: לֹא־תִשְׁמַתְּהוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם וְלֹא תַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיֹת כִּי הָרַם תִּהְרַסֶם וְשִׁבְרֵי הַשְּׁבַר מִצְבֹּתֵיהֶם: וְעַבְדְּתֶם אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּבְרַךְ אֶת־לְחֶמֶךָ וְאֶת־מִימֶיךָ וְהִסְרִיתִי מִחֶלְה מִקְרַבְךָ: ס לֹא שִׁב

פאַרווייזן אין פּעלד; און דעם יום־טוב פון איינזאַמלונג ביים אויסלאָז פון יאָר, ווען דו זאַמלסט איין דינע אַרבעט פון פּעלד. ¹⁷ דריי מאָל אין יאָר זאלן אלע דינע מאַנספאַרשוניגען זיך ווייזן פאַר דעם האַר, גאָט. ¹⁸ זאלסטו ניט מקריב זיין מיט געווייערטן ברויט דאָס בלוט פון מיין שלאַכטאָפּפער; און דאָס אָפּפערפּעטס פון מיין יום־טוב זאָל ניט איבערנעכטיקן ביז אין דער פרי. ¹⁹ די ערשט פריצייטיקע פון דיין ערד זאלסטו ברענגען אין הויז פון יהוה דיין גאָט. זאלסטו ניט קאַכן אַ ציקעלע אין זיין מוטערס מילך. ²⁰ זע, איך שיק דיר פאַרויס אַ מלאך, דורך צו היטן אויפן וועג, און דורך צו ברענגען צו דעם אָרט וואָס איך האָב אָנגעברייט. ²¹ היט דורך פאַר אים, און הער צו זיין קול; זאלסטו ניט ווידערשפּעניקן אָן אים, וואָרום ער וועט ניט פאַרגעבן אייער פאַרברעך, ווייל מיין נאָמען איז אין אים. ²² אָבער אויב צו הערן וועסטו צוהערן צו זיין קול, און וועסטו טאָן אלץ וואָס איך רעד, וועל איך פּיינטן דינע פּיינט, און דריקן דינע דריקער. ²³ וואָרום מיין מלאך וועט גיין דיר פאַרויס, און ער וועט דורך ברענגען צו דעם אָמורי, און דעם חתי, און דעם פּרוזי, און דעם כּנעני, דעם חוי, און דעם יבּוסי; און איך וועל זיי פאַרטיליקן. ²⁴ זאלסטו זיך ניט בוקן צו זייערע געטער, און זאלסטו זיי ניט דינען, און זאלסטו ניט טאָן אַזוי ווי זייערע מעשים; ניערט צעשטערן זאלסטו זיי צעשטערן, און צעברעכן זאלסטו צעברעכן זייערע זיילשטיינער. ²⁵ און איר זאָלט דינען יהוה אייער גאָט, און ער וועט בענטשן דיין ברויט און דיין וואַסער; און איך וועל אָפּטאָן קראַנקשאַפט פון צווישן דיר. ²⁶ עס וועט ניט

תהיה משפלה ועקרה בארצה אתמספר ימיה אמלא:
 כו אתדיאמתי אשליח לפניך ודמותי אתפללהם אשר
 כח תבא בהם ונתתי אתכל איבך אליך ערף: ושלחתי
 אתהצרעה לפניך וגרשה אתחנותי אתהפנעני ואת
 כט חתתי מלפניך: לא אנרשנו מפניך בשנה אחת פך
 ל תהיה הארץ שממה ורבה עליך חנת השדה: מעט
 מעט אנרשנו מפניך עד אשר תפדה ונתלת אתהארץ:
 לא ושתי אתנבלך מיססוה ועדגים פלשתים וממדבר
 עדינהר כי ואתן בידכם את ישבי הארץ ונרשתמו
 לב מפניך: לאתתרת להם ולאלהיהם ברית: לא ישבו
 כג בארצה פדיתאיו אתה לי כי תעבל אתאלהיהם כי
 יהיה לה למוקש:
 פ

כד

א ואלמשה אמר עלה אליהנה אתה ואהרן נדב ואביהוא
 ב ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרהק: וננש משה
 ג לבדו אליהנה והם לא נישו והעם לא יעלו עמו: ויבא
 ד משה ויספר לעם את כלדבריו יהוה ואת כלהמשפטים
 ויצו כלהעם קול אחד ויאמרו כלהדברים אשרדבר
 ה יהוה נעשה: ויכתב משה את כלדבריו יהוה וישכם
 ויבקר ויבן מזבח תחת ההר ושמים עשרה מצבה
 וישינו עשר שבטי ישראל: וישלח אתנערי בני ישראל
 ויגלו עלת ויבדלו ובהים שלמים ליהוה פרים: ויקח
 ז משה חצי הים וישם פאנת וחצי הים זרק על
 ח המזבח: ויקח ספר תפריית ויקרא באוני העם ויאמרו
 ט כל אשרדבר יהוה נעשה ונשמע: ויקח משה אתהיהם
 ויזרק עליהעם ויאמר הנה דםתפריית אשר פרת יהוה
 י עמכם על כלהדברים האלה: ועל משה ואהרן נדב
 ואביהוא ושבעים מזקני ישראל: ויראו את אלהי ישראל

זיין א פארווארפערין אדער אן עקרה אין דיין לאנד;
 די צאל פון דייע טעג וועל איך אויספילן. ²⁷ מיין אימה
 וועל איך שיקן דיר פארויס, און וועל פארטומלען אלדאס
 פאלק וואס דו וועסט קומען צווישן זיי, און איך וועל קערן
 אלע דייע פיינט מיטן נאקן צו דיר. ²⁸ און איך וועל
 שיקן דיר פארויס די הארנבין, און זי וועט פארטרייבן
 דעם חוי, דעם פנעגי, און דעם חתי, פון פאר דיר. ²⁹ איך
 וועל זיי ניט פארטרייבן פון פאר דיר אין איין יאר,
 טאמער וועט דאס לאנד ווערן א וויסטעניש, און עס וועט
 זיך מערן אויף דיר די חיה פון פעלד. ³⁰ ביסלעכ-
 ביסלעכווייז וועל איך זיי פארטרייבן פון פאר דיר, ביז
 וואגען דו וועסט זיך פרוכפערן, און וועסט ארבען דאס
 לאנד. ³¹ און איך וועל מאכן דיין געמארק פון יסוסוף
 און ביז דעם ים פון די פלשתים, און פון מדבר ביזן טייך;
 ווארום איך וועל געבן אין אייער האנט די באווינער פון
 לאנד, און וועסט זיי פארטרייבן פון פאר דיר. ³² זאלסט
 ניט שליסן א בונד זיי און זייערע געטער. ³³ זיי זאלן ניט
 זיצן אין דיין לאנד, כדי זיי זאלן דיך ניט מאכן זינדיקן
 צו מיר, אז דו וועסט דינען זייערע געטער; ווארום דאס
 וועט דיר זיין פאר א שטרויכלונג.

כד

א און צו משהן האט ער געזאגט: גיי ארויף צו גאט,
 דו, און אהרן, נדב, און אביהוא, און זיבעציק פון

די עלטסטע פון ישראל, און איר זאלט זיך בוקן פון דער ווייטן. ² און משה אליין זאל גענענען צו גאט; אבער זיי זאלן
 ניט גענענען. און דאס פאלק זאל ניט ארויפגיין מיט אים.

³ איז משה געקומען, און האט דערציילט דעם פאלק אלע ווערטער פון גאט, און אלע געזעצן; און דאס גאנצע
 פאלק האט געענטפערט מיט איין קול, און געזאגט: און ווערטער וואס גאט האט גערעדט וועלן מיר טאן.

⁴ און משה האט פארשריבן אלע ווערטער פון גאט, און ער האט זיך געפעדערט אין דער פרי, און האט געבויט
 א מזבח אונטערן בארג, און צוועלף זיילשטיינער אקעגן די צוועלף שבטים פון ישראל. ⁵ און ער האט געשיקט די יונגע

לייט פון די קינדער פון ישראל, און זיי האבן אויפגעבראכט בראנדאפפער און געשלאכט אקסן פרידאפפער צו גאט.
⁶ און משה האט גענומען העלפט פון דעם בלוט, און אריינגעטאן אין בעקנס, און העלפט פון דעם בלוט האט ער גע-
 שפרענגט אויפן מזבח. ⁷ און ער האט גענומען דאס בוך פון בונד, און געלייענט אין די אויערן פון פאלק; און זיי האבן

געזאגט: אלץ וואס גאט האט גערעדט וועלן מיר טאן און געהארכן. ⁸ און משה האט גענומען דאס בלוט, און האט
 געשפרענגט אויפן פאלק, און האט געזאגט: אט איז דאס בלוט פון דעם בונד וואס גאט האט געשלאסן מיט אייך אויף
 אלע דידיאזיקע ווערטער.

⁹ און משה, און אהרן, נדב, און אביהוא, און זיבעציק פון די עלטסטע פון ישראל, זיינען ארויפגעגאנגען; ¹⁰ און זיי

¹ טייך פרת.

האָבן געווען דעם גאָט פון ישראל; און אונטער זיינע פיס איז געווען אזוי ווי אַ פלאַסטער־ווערק פון סאַפיר־שטיין, און אזוי ווי דער הימל אַליין אין לויט־ערקייט. ¹¹ און אויף די אַדל־לייט פון די קינדער פון ישראל האָט ער ניט אויס־געשטרעקט זיין האַנט; און זיי האָבן געווען גאָט, און האָבן געגעסן און געטרונקען.

¹² און גאָט האָט געזאָגט צו משה: קום אַרויף צו מיר אויפן באַרג, און זיי דאַרטן, און איך וועל דיר געבן די שטיינערנע לוחות מיט דער תּוֹרָה און דעם געבאָט וואָס איך האָב אויפגעשריבן זיי צו לערנען.

¹³ איז אויפגעשטאַנען משה, און זיין באַדינער יהושוע, און משה איז אַרויפגעגאַנגען אויפן באַרג פון גאָט. ¹⁴ און צו די עלטסטע האָט ער געזאָגט: האַרט דאָ אויף אונדז, ביז וואָנען מיר וועלן זיך אומקערן צו אײך. און אָט זיינען אַהרן און חור מיט אײך; ווער עס האָט אַ משפּט זאָל גענענען צו זיי.

¹⁵ און משה איז אַרויפגעגאַנגען אויפן באַרג, און דער וואַלקן האָט צוגעדעקט דעם באַרג. ¹⁶ און די פּראַכט פון גאָט האָט גערוט אויפן באַרג סיני, און דער וואַלקן האָט אים אײנגעדעקט ועקס טעג; און אויפן זיבעטן טאָג האָט ער גערופּן צו משה פון וואַלקן.

¹⁷ און דאָס אויסזען פון גאָטס פּראַכט איז געווען אזוי ווי אַ פאַרצערעדיק פּײַער אויפן שפיץ באַרג, פאַר די אויגן פון די קינדער פון ישראל. ¹⁸ און משה איז אַרײַנגעגאַנגען אין מיטן וואַלקן, און איז אַרויף אויפן באַרג; און משה איז געווען אויפן באַרג פּערציק טעג און פּערציק נעכט.

תּוֹמָה

כה

כה און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ¹ רעד צו די קינדער פון ישראל, זיי זאָלן נעמען פאַר מיר אַן אָפּשײַדונג; פון יעטוועדער מאָן וואָס זיין האַרץ וועט אים באַוויליקן, זאָלט איר נעמען מיין אָפּ־שײַדונג. ² און דאָס איז די אָפּשײַדונג וואָס איר זאָלט נעמען פון זיי: גאַלד, און זילבער, און קופּער; ³ און בלאַע וואָל, און פּורפּל, און ווערמילרויט, און לײַנען, און ציגנעהאַר; ⁴ און רויטגעפאַרבטע ווידערפעלן, און תּחשׁ פעלן, און שטייט־האַלץ; ⁵ אײל פאַר דער לײַכטונג, בשמים פאַר דעם אײל פון זאָלבונג, און פאַר דעם וײַ־רויך פון שמעקעדיקע געווירצן; ⁶ אַגניקלשטיינער, און שטיינער צום אײנפאַסן, פאַר דעם אָפּוד, און פאַר דעם חושן. ⁷ און זיי זאָלן מיר מאַכן אַ הייליקטום, אַז איך זאָל רוען צווישן זיי. ⁸ אזוי ווי אַלץ וואָס איך ווייז דיר, די

וּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ¹ וְיִקְחֻרְלֵי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לִבּוֹ תְּקִחוּ אֶת־תְּרוּמַתִּי: וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תְּקִחוּ מֵאֵתם וְהָבִי וְכֶסֶף וְזָהָב: וְתַבְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: ד וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעִצֵּי שִׁטִּים: ש שֶׁמֶן לְמִאֵר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: א אֲבִנֵי־שֹׁהַם וְאֲבִנֵי מִקְלָאִים לְאַפֵּר וְלַחֹשֶׁן: ו עֵשׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכָם: כ כָּל־אִשֶׁר אֲנִי מֵרְאֶה אוֹתָךְ אֶת־תְּבִנֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־תְּבִנֹת אֹרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמַתִּים וְחִצֵּי אֲרָכּוֹ וְאֶמֶה וְחִצֵּי רַחְבּוֹ וְאֶמֶה וְחִצֵּי קִמְתּוֹ: ו צִפִּית אֹתוֹ וְהָב סָהוּר מִבֵּית וּמְחוּץ ¹¹ וְחִצֵּי וְעִשִׂית עָלָיו וְרַ וְהָב סָבִיב: וְצִקַּת לוֹ אַרְבַּע ¹²

געשטאַלט פון דעם משכן, און די געשטאַלט פון אַלע זיינע פּליים, אָט אזוי זאָלט איר מאַכן. ¹⁰ און זיי זאָלן מאַכן אַן אַרון פון שטייט־האַלץ; צוויי אײלן און אַ האַלב זיין לענג, און אַן אײל און אַ האַלב זיין ברייט, און אַן אײל און אַ האַלב זיין הייך. ¹¹ און זאָלסט אים איבערציען מיט רײַנעם גאַלד—פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק זאָלסטו אים איבערציען; און זאָלסט מאַכן אויף אים אַ גילדערנעם קראַנץ רונד אַרום. ¹² און זאָלסט אויסגיטן פאַר אים

פיר גילדערנע רינגען, און ארויפטאָן אויף זיינע פיר פיס;
און צוויי רינגען זאָלן זיין אויף זיין איין זייט, און צוויי
רינגען אויף זיין צווייטער זייט. ¹³ און זאָלסט מאַכן
שטאַנגען פון שטיס-האַלץ, און זיי איבערציען מיט גאָלד.
¹⁴ און זאָלסט אַרײַנציען די שטאַנגען אין די רינגען בײַ די
זייטן פון אַרון, צו טראָגן אויף זיי דעם אַרון. ¹⁵ אין די
רינגען פון אַרון זאָלן די שטאַנגען זיין, זיי זאָלן גיט אָפּגע-
טאָן ווערן פון אים. ¹⁶ און זאָלסט אַרײַנטאָן אין דעם
אַרון דאָס געזעץ וואָס איך וועל דיר געבן.
¹⁷ און זאָלסט מאַכן אַ דעק פון רײַנעם גאָלד; צוויי
אײלן און אַ האַלב זיין לענג, און אַן אײל און אַ האַלב זיין
ברײַט. ¹⁸ און זאָלסט מאַכן צוויי גילדערנע פּרוּבִים;
געהאַמערט זאָלסטו זיי מאַכן, בײַ בײַדע עקן פון דעק.
¹⁹ און מאַך אײן פּרוּב בײַם עק פון דער זייט, און אײן
פּרוּב בײַם עק פון דער אַנדער זייט; פון דעם דעק גיפּא
זאָלט איר מאַכן די פּרוּבִים בײַ זיינע בײַדע עקן. ²⁰ און
די פּרוּבִים זאָלן אויסשפּרײַטן די פּליגלען צו דער הײך,
שירעמענדיק מיט זייערע פּליגלען איבער דעם דעק,
מיט זייערע פּנימער אײנער אַקעגן אַנדערן; צום דעק
צו זאָלן זיין די פּנימער פון די פּרוּבִים. ²¹ און זאָלסט
אַרויפטאָן דעם דעק אויבן אויפן אַרון; און אין דעם אַרון
זאָלסטו אַרײַנטאָן דאָס געזעץ וואָס איך וועל דיר געבן.

טבעת זהב ונתתה על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על-
צילו האחת ושתי טבעת על-צילו השנית: ועשית כדי
עצי שמים וצפית אתם זהב: והבאת אתיהבדים בטבעת
על צלעת הארן לשאת אתהארן בהם: בטבעת הארן
יהיו הבדים לא יסרו ממני: ונתת אלהארן את העדת
אשר אתן אליך: ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי
ארפה ואמה וחצי רחבה: ועשית שנים פרקים זהב
מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת: ועשה פרוב
אחד מקצה מזה ופרוב-אחד מקצה מזה מןהכפרת
תעשו אתיהבדים על-שני קצותיו: יהיו הבדים
פרשי כנפים למעלה סבכים כנפיהם עלהכפרת
ופניהם איש אל-אחיו אלהכפרת יהיו פני הבדים:
ונתת אתהכפרת עלהארן מלמעלה ואלהארן תמו
אתהעדות אשר אתן אליך: ויעדתי לך שם ודברתי
אתך מעל הכפרת מבין שני הבדים אשר על-ארן
העדת את כל-אשר אצוה אותך אל-בני ישראל: פ
ועשית שלחן עצי שמים אמתים ארבו ואמה רחבו ואמה
וחצי קמתו: וצפית אתו זהב טהור ועשית לו יר זהב
סביב: ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית ור-זהב
למסגרתו סביב: ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת
אתהטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: לעמת
המסגרת תהיין הטבעת לבתים לבדים לשאת ארז
השלחן: ועשית אתיהבדים עצי שמים וצפית אתם
זהב ונשאיבם אתהשלחן: ועשית קצרתיו וכפתיו
וקשותיו ומנקותיו אשר יסך בהן זהב טהור תעשה אתם:
ונתת עלהשלחן לחם פנים לפני תמיד: פ
ועשית מגרת זהב טהור מקשה תעשה המגרת ורבה

כפ קדשה לא מלא יד

²² און איך וועל זיך דאָרטן אַנטפלעקן צו דיר, און וועל רעדן מיט דיר פון איבערן דעק, פון צווישן די צוויי פּרוּבִים
וואָס איבער דעם אַרון פון געזעץ, אַלץ וואָס איך וועל דיר באַפעלן פאַר די קינדער פון ישראל.
²³ און זאָלסט מאַכן אַ טיש פון שטיס-האַלץ; צוויי אײלן זיין לענג, און אַן אײל זיין ברײַט, און אַן אײל און אַ
האַלב זיין הײך. ²⁴ און זאָלסט אים איבערציען מיט רײַנעם גאָלד, און מאַכן צו אים אַ גילדערנעם קראַנץ
רונד אַרום. ²⁵ און זאָלסט מאַכן צו אים אַ לײסט פון אַ האַנטברײַט רוּנד אַרום, און מאַכן אַ גילדערנעם קראַנץ צו
זיין לײסט רוּנד אַרום. ²⁶ און זאָלסט מאַכן פאַר אים פיר גילדערנע רינגען, און אַרויפטאָן די רינגען אויף די פיר
ווינקלען וואָס אויף זיינע פיר פיס. ²⁷ לעבן דעם לײסט זאָלן זיין די רינגען, פאַר אויערן פאַר די שטאַנגען צו טראָגן
דעם טיש. ²⁸ און זאָלסט מאַכן די שטאַנגען פון שטיס-האַלץ, און זיי איבערציען מיט גאָלד; און דער טיש זאָל גע-
טראָגן ווערן אויף זיי. ²⁹ און זאָלסט מאַכן זיינע שיסלען, און זיינע שאַלן, און זיינע קאַנען, און זיינע בעכערס, וואָס
מיט זיי ווערט געגאַסן; פון רײַנעם גאָלד זאָלסטו זיי מאַכן. ³⁰ און זאָלסט אַרויפטאָן אויפן טיש דאָס ברויט פון אָנגע-
זיכט פאַר מיר תמיד.

³¹ און זאָלסט מאַכן אַ מנורה פון רײַנעם גאָלד; געהאַמערט זאָל די מנורה געמאַכט ווערן, איר פּוסגעשטעל,

און איר שטאם; אירע בעכערלעך-אירע קנעפ און אירע בלומען-זאלן זיין פון איר גופא. ²² און זעקס רערן זאלן ארויסגיין פון אירע זייטן, דריי רערן פון דער מנורה פון איר איין זייט, און דריי רערן פון דער מנורה פון איר צווייטער זייט. ²³ דריי מאנדלקווטיקע בעכערלעך פון א קנאפ און א בלום אויף איין רער, און דריי מאנדל-קוויטיקע בעכערלעך פון א קנאפ און א בלום אויפן אנדער רער; אזוי פאר די זעקס רערן, וואס גייען ארויס פון דער מנורה. ²⁴ און אויף דער מנורה פיר מאנדל-קוויטיקע בעכערלעך-אירע קנעפ און אירע בלומען. ²⁵ און א קנאפ אונטער צוויי רערן פון איר, און א קנאפ אונטער צוויי רערן פון איר, און א קנאפ אונטער צוויי רערן פון איר, פאר די זעקס רערן וואס גייען ארויס פון דער מנורה. ²⁶ זייערע קנעפ און זייערע רערן זאלן זיין פון איר גופא, אין גאנצן איין אויסהאמערונג פון ריינעם גאלד. ²⁷ און זאלסט מאכן צו איר זיבן רערלעך, און מע זאל אנצינדן אירע רערלעך, און מאכן לייכטן צו איר פאדערויט צו. ²⁸ און אירע צווענגלעך און אירע אש פענדלעך זאלן זיין פון ריינעם גאלד. ²⁹ פון א צענטנער ריינעם גאלד זאל מען זי מאכן מיט אלע דידאוויקע פלים.

וְקָנָה וְבִיעָרָה בַּפְתָּרִיהָ וּפְתָרֶיהָ מִמֶּנָּה יָהוּ: וְשֵׁשֶׁת לֶבַד קָנִים יִצְאִים מִצִּדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה א קָנֵי מִנְרָה מִצִּדֵּיהָ הָאֶחָד וְשֹׁלֶשֶׁת קָנֵי מִנְרָה מִצִּדֵּיהָ הַשֵּׁנִי: שְׁלֹשָׁה נֹבְעִים מִשְׁקָדִים לֵבַד בַּקָּנֶה הָאֶחָד בַּפְתָּר וּפְתָרָה וְשֹׁלֶשֶׁת נֹבְעִים מִשְׁקָדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד בַּפְתָּר וּפְתָרָה בֵּן לְשֵׁשֶׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִן־הַמִּנְרָה: וּבַמִּנְרָה אַרְבַּעַה נֹבְעִים מִשְׁקָדִים בַּפְתָּרִיהָ לֵבַד וּפְתָרֶיהָ: וּבַפְתָּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וּבַפְתָּר תַּחַת לֵבַד שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וּבַפְתָּר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשֵׁשֶׁת הַקָּנִים הַיִּצְאִים מִן־הַמִּנְרָה: בַּפְתָּרֵיהֶם וּקְנֹתָם מִמֶּנָּה לֵבַד יָהוּ כֹלֵה מִקְשָׁה אַחַת וְהֵב טְהוֹר: וְעֲשִׂיתְ אֶת־נִרְתִּיהָ לֵבַד שִׁבְעָה וְהַעֲלֶה אֶת־נִרְתִּיהָ וְהֵאִיר עַל־עַבְרַת פְּנִיהָ: וּמִלְקַחְתֶּיהָ לֵבַד וּמִחֲתִיתֶיהָ וְהֵב טְהוֹר: כֹּכַר וְהֵב טְהוֹר יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֵת לֵבַד כְּלֵה־כֹּלֵים הָאֵלֶּה: וְרָאָה וַעֲשֶׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר־אָתָּה מְרָאָה בְּרֹר: ס

כו

וְאֶת־הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֵשֶׂר יָרִיעַת שֵׁשׁ מִשְׁוֹר וְתַכְלֵת א וְאַרְבָּעַת וְתַלְעַת שְׁנֵי כְּרָבִים מַעֲשֶׂה חֹשֶׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם: אַרְבָּע י הַיָּרִיעָה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאֵמָה וְרַחֲב אַרְבַּע בָּאֵמָה הַיָּרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכֹל־הַיָּרִיעֹת: חֲמֵשׁ הַיָּרִיעֹת תְּהִינן חִבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אַחֲתָהּ וְחֲמֵשׁ יָרִיעֹת הַחִבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אַחֲתָהּ: וְעֲשִׂיתְ לָלֵאֶת תַּכְלֵת עַל שַׁפְּת הַיָּרִיעָה הָאֶחָת מִקְצֵת בַּחֲבֵרַת וּבֵן תַּעֲשֶׂה בְּשַׁפְּת הַיָּרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֵּרַת הַשֵּׁנִית: חֲמֵשִׁים לָלֵאֶת תַּעֲשֶׂה הַיָּרִיעָה הָאֶחָת וְחֲמֵשִׁים לָלֵאֶת תַּעֲשֶׂה בַקְצֵה הַיָּרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֵּרַת הַשֵּׁנִית מִקְבִּילַת הַלָּלֵאֶת אִשָּׁה אֶל־אַחֲתָהּ: וְעֲשִׂיתְ חֲמֵשִׁים קָרְסִי וְהֵב וְחִבְרַת אֶת־הַיָּרִיעֹת אִשָּׁה אֶל־אַחֲתָהּ בַּקָּרְסִים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד: וְעֲשִׂיתְ

כה, לט' ספרות תעשה

³⁰ און זע זאלסט מאכן לויט זייער געשטאלט, וואס דיר ווערט געוויזן אויפן בארג.

כו

און דעם משכן זאלסטו מאכן פון צען פארהאנגען, פון געדרייטן ליינען, און בלאער וואל, און פורפל, און ווערמילרויט, מיט פרובים קונציק אויסגעארבעט זאלסטו זיי מאכן. ² די לענג פון איתלעכן פארהאנג אכט און צוואנציק איילן, און די ברייט פון איתלעכן פארהאנג פיר איילן; איין מאס פאר אלע פארהאנגען. ³ פינף פאר האנגען זאלן זיין באהעפט איינער אן אנדערן, און ווידער פינף פארהאנגען באהעפט איינער אן אנדערן. ⁴ און זאלסט מאכן שלייפן פון בלאער וואל אויף דעם זיים פון איין פארהאנג ביים עק פון איין באהעפטונג, און אזוי זאלסטו מאכן אויף דעם זיים פון דעם עקסטן פארהאנג אין דער צווייטער באהעפטונג. ⁵ פופציק שלייפן זאלסטו מאכן אויף דעם איין פארהאנג, און פופציק שלייפן זאלסטו מאכן אויף דעם ברעג פון דעם פארהאנג וואס אין דער צווייטער באהעפטונג; איינער קעגן אנדערן זאלן די שלייפן זיין. ⁶ און זאלסט מאכן פופציק גילדערנע האקן, און באהעפטן די פארהאנגען איינעם צום אנדערן מיט די האקן, אז דער משכן זאל זיין איינס.

יִרְעֵת עֹיִם לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עֲשֵׂת־עֲשָׂרָה יָרִיעֹת
 הַעֲשֵׂה אֹתָם: אַרְבֵּי הַיָּרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בָּאָמָה
 וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאָמָה הַיָּרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לַעֲשֵׂתִי
 עֲשֹׂה יָרִיעֹת: וְהַבְרֵת אֶת־חֲמֵשׁ הַיָּרִיעֹת לְבָד וְאֶת־
 שֵׁשׁ הַיָּרִיעֹת לְבָד וּכְפָלֵת אֶת־הַיָּרִיעָה הַשְּׁשִׁית אֶל־מִוֶּל
 פְּנֵי הָאֹהֶל: וְעֲשִׂית הַמְּשִׁים לְלֹאֵת עַל שַׁפְּת הַיָּרִיעָה
 הָאֶחָת הַקִּיצָנָה בַּחֲבֵרֹת וְחַמְּשִׁים לְלֹאֵת עַל שַׁפְּת
 הַיָּרִיעָה הַחֲבֵרֹת הַשְּׁנִיָּת: וְעֲשִׂית קְרָסִי נְהֻשֵׁת חַמְּשִׁים
 וְהִבַּאת אֶת־הַקְּרָסִים כְּלָלֵת וְחַבְרַת אֶת־הָאֹהֶל וְהָיָה
 אֶחָד: וְסִרְחָ הַעֲדָף בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצֵי הַיָּרִיעָה הַעֲדָפֹת
 תִּסְרַח עַל אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן: וְהָאָמָה מִדָּה וְהָאָמָה מִדָּה
 בַּעֲדָף בְּאַרְבֵּי יָרִיעֹת הָאֹהֶל יְהִי סִרְחָ עַל־צִדֵי הַמִּשְׁכָּן
 מִדָּה וּמִדָּה לְכַסְתּוֹ: וְעֲשִׂית מִכְסֵה לְאֹהֶל עֲרֹת אֵילָם
 מְאֻדָּמִים וּמִכְסֵה עֲרֹת תְּחָשִׁים מִלְּמַעְלָה: פ
 וְעֲשִׂית אֶת־הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֲמֻדִים: עֶשֶׂר
 אֲמֹת אַרְבֵּי הַקְּרָשׁ וְאָמָה וְחֲצֵי הָאָמָה רֹחַב הַקְּרָשׁ
 הָאֶחָד: שְׁתֵּי יָדוֹת לְקְרָשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלְּבֹת אִשָּׁה אֶל־
 אֶחָתָה בְּתַעֲשֵׂה לְכָל קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן: וְעֲשִׂית אֶת־הַקְּרָשִׁים
 לְמִשְׁכָּן עֲשָׂרִים קְרָשׁ לַפָּאֵת נִגְבָּה תִּמְנָה: וְאַרְבָּעִים
 אֲדָנִי־כֶסֶף תַּעֲשֵׂה תַּחַת עֲשָׂרִים הַקְּרָשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת
 הַקְּרָשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקְּרָשׁ
 הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יָדָיו: וְלְצִלַּע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיָּת לַפָּאֵת צִפּוֹן
 עֲשָׂרִים קְרָשׁ: וְאַרְבָּעִים אֲדָנִים תַּחַת הַקְּרָשׁ הָאֶחָד: וְלִרְבֵּיתִי
 הַקְּרָשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקְּרָשׁ הָאֶחָד: וְלִרְבֵּיתִי
 הַמִּשְׁכָּן יָמָה תַּעֲשֵׂה שֵׁשָׁה קְרָשִׁים: וּשְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעֲשֵׂה
 לְמִקְצֵעַת הַמִּשְׁכָּן בִּירְבֵּיתִים: וְהָיוּ תָאֵמָם מִלְּמַטָּה וְהָיוּ
 יָדָיו תָּמִים עַל־רֵאשׁוֹ אֶל־הַטְּבִיעַת הָאֶחָת בֵּן יְהוֹנָדָה

י און זאלסט מאַכן פאַרהאַנגען פון ציגנאַר פאַר א
 געצעלט איבערן משכן; עלף פאַרהאַנגען זאַלסטו זיי
 מאַכן. 6 די לענג פון איטלעכן פאַרהאַנג דרייסיק איילן,
 און די ברייט פון איטלעכן פאַרהאַנג פיר איילן; איין
 מאָס פאַר די עלף פאַרהאַנגען. 7 און זאַלסט באַהעפטן
 פינף פאַרהאַנגען באַוונדער, און זעקס פאַרהאַנגען באַ־
 וונדער; און דעם זעקסטן פאַרהאַנג זאַלסטו צונויפֿ־
 טאַפלען אויף דער פאַדערויט פון געצעלט. 10 און
 זאַלסט מאַכן פופציק שלייפן אויף דעם זויים פון איין
 פאַרהאַנג, דעם עקסטן אין דער באַהעפטונג, און פופציק
 שלייפן אויף דעם זויים פון דעם פאַרהאַנג אין דער
 צווייטער באַהעפטונג. 11 און זאַלסט מאַכן פופציק
 קופערנע האַקן, און אַרייַנטאַן די האַקן אין די שלייפן,
 און באַהעפטן דאָס געצעלט, אָז עס זאַל זיין איינס. 12 און
 דער אַריבערהאַנג וואָס בלייבט פון די פאַרהאַנגען פון
 געצעלט, דער איבעריקער האַלבער פאַרהאַנג, זאַל
 אַראָפהענגען אויף דער הינטערשטער זייט פון משכן.
 13 און די אייל פון דער זייט, און די אייל פון דער אַנדער
 זייט, וואָס בלייבט איבער פון דער לענג פון די פאַרהאַנג
 גען פון געצעלט, זאַל אַראָפהענגען אויף די זייטן פון
 משכן, פון דער זייט און פון דער אַנדער זייט, אים צו
 פאַרדעקן.

14 און זאַלסט מאַכן אַ צודעק פאַר דעם געצעלט פון רויט־געפאַרבעט ווידערפעלן, און אַ צודעק פון חֲשֵׁי־פֶּעלן
 פון אויבן.

15 און זאַלסט מאַכן די ברעטער צום משכן פון שטיי־האַלץ, שטיי־ענדיק. 16 צען איילן די לענג פון אַ ברעט,
 און אַן אייל און אַ האַלבע אייל די ברייט פון איטלעכן ברעט. 17 צוויי צאַפּנס צו איטלעכן ברעט, איינער
 קעגן אַנדערן אַזוי ווי שטאַפלען; אַזוי זאַלסטו מאַכן צו אַלע ברעטער פון משכן. 18 און זאַלסט מאַכן די
 ברעטער צום משכן, צוואַנציק ברעטער פאַר דער דרום־זייט צו דרום. 19 און פערציק זילבערנע שוועלן
 זאַלסטו מאַכן אונטער די צוואַנציק ברעטער; צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט פאַר זיינע צוויי צאַפּנס, צו
 צוויי שוועלן אונטער איין ברעט פאַר זיינע צוויי צאַפּנס. 20 און פאַר דער צווייטער זייט פון משכן, פאַר דער
 צפון־זייט, צוואַנציק ברעטער, 21 מיט פערציק זילבערנע שוועלן צו זיי: צוויי שוועלן אונטער איין ברעט, צוויי
 שוועלן אונטער איין ברעט. 22 און פאַר דער הינטערשטער זייט פון משכן צו מערב, זאַלסטו מאַכן זעקס ברעטער.
 23 און צוויי ברעטער זאַלסטו מאַכן פאַר די ווינקלען פון משכן, אויף דער הינטערשטער זייט. 24 און זיי זאַלן זיין
 אַרייַנגעפאַסט אונטן, און דעסגלייכן זאַלן זיי זיין אַרייַנגעפאַסט אויבן ביז צום ערשטן רינג; אַזוי זאַל זיין ביי

טו קפ קמ

וּמִקְלָתָיו וּמִחֲתָתָיו לְכַל־כְּלָיו תַעֲשֶׂה נְחֹשֶׁת: וְעָשִׂיתָ
 לוֹ מִכְבָּר מַעֲשֶׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת עַל־הַרְשֵׁת אַרְבַּע
 מִבְּעַת נְחֹשֶׁת עַל אַרְבַּע קַצְוֹתָיו: וְנִתְּתָה אֹתָהּ תְּחִילַת
 בְּרַכְּבָה הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַטָּה וְהִיְתָה הַרְשֵׁת עַד הַצִּי הַמִּזְבֵּחַ:
 וְעָשִׂיתָ בָדִים לַמִּזְבֵּחַ בְּדֵי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת:
 וְהִבָּא אֶת־בְּדָיו בְּמִבְעַת וְהָיוּ הַבָּדִים עַל־שְׁתֵּי צַלְעֹת
 הַמִּזְבֵּחַ בְּשָׂאת אֹתָיו: נָכוֹב לַחַת תַעֲשֶׂה אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר
 הִרְאָה אֲתָךְ בְּהָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְעָשִׂיתָ אֵת הַחֹזֶר
 הַמִּשְׁכָּן לַפֶּאֱתָה נֹגְבֵי־תִימְנָה קַלְעִים לַחֹזֶר שֵׁשׁ מִשֹּׁרֶת
 מֵאָה בְּאֹמֶה אַרְבֵּי לַפֶּאֱהָ הָאֶחָת: וְעַמֻּדָיו עֲשִׂיתָ וְאֲדָנִיתָם
 עֲשִׂיתָ נְחֹשֶׁת וְהָיָה הָעַמֻּדִים וְהַשְׁקִיתָם כֶּסֶף: וְכֵן לַפֶּאֱתָה
 צִפּוֹן בְּאֹרֶךְ קַלְעִים מֵאָה אַרְבֵּי וְעַמֻּדָיו עֲשִׂיתָ וְאֲדָנִיתָם
 עֲשִׂיתָ נְחֹשֶׁת וְהָיָה הָעַמֻּדִים וְהַשְׁקִיתָם כֶּסֶף: וְרַחֲב הַחֹזֶר
 לַפֶּאֱתָה־ים קַלְעִים חֲמִשִּׁים אֹמֶה עַמֻּדֵיהֶם עֲשִׂיהָ וְאֲדָנִיתָם
 עֲשִׂיהָ: וְרַחֲב הַחֹזֶר לַפֶּאֱתָה קָדְמָה מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים
 אֹמֶה: וְהָיָה עֲשִׂיהָ אֹמֶה קַלְעִים לַבְּתָרָה עַמֻּדֵיהֶם
 שְׁלֹשָׁה וְאֲדָנִיתָם שְׁלֹשָׁה: וְלַבְּתָרָה הַשְּׁנִיָּה הָיָה עֲשִׂיהָ
 קַלְעִים עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאֲדָנִיתָם שְׁלֹשָׁה: וְלִשְׁעַר הַחֹזֶר
 מִסָּדָה עֲשִׂיתָ אֹמֶה חֲבֵלֶת וְאֶרְנָמָן וְתִלְעֶת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
 מִשֹּׁרֶת מַעֲשֶׂה רֶקֶם עַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאֲדָנִיתָם אַרְבָּעָה:
 כָּל־עַמֻּדֵי הַחֹזֶר סָבִיב מְחֻשְׁקִים כֶּסֶף וְהָיָה כֶּסֶף
 וְאֲדָנִיתָם נְחֹשֶׁת: אַרְבֵּי הַחֹזֶר מֵאָה בְּאֹמֶה וְרַחֲב הַחֲמִשִּׁים
 כְּחֲמִשִּׁים וְלִמָּה הָיָה אֲמוֹת שֵׁשׁ מִשֹּׁרֶת וְאֲדָנִיתָם נְחֹשֶׁת:
 לְכָל כָּלִי הַמִּשְׁכָּן כִּבְלָה עֲבָדְתוֹ וְכָל־יְמֹדָתוֹ וְכָל־יְחִתְּלָתוֹ
 הַחֹזֶר נְחֹשֶׁת:
 ם

גאפלען און זיינע פייערפאנגען; אלע זיינע פלים זאלסטו
 מאכן פון קופער. 4 און זאלסט מאכן צו אים א קופערנע
 זיפ פון נעצארבעט, און זאלסט מאכן אויף דער נעץ פיר
 קופערנע רינגען אויף זיינע פיר עקן. 5 און זאלסט זי
 ארויפטאן אונטער דעם געזימס פון מוזה, פון אונטן, און
 די נעץ זאל זיין ביז דער העלפט פון מוזה. 6 און זאלסט
 מאכן שטאנגען צום מוזה, שטאנגען פון שטייטהאלץ, און
 זיי איבערציען מיט קופער. 7 און זיינע שטאנגען זאלן
 אריינגעצויגן ווערן אין די רינגען, און די שטאנגען זאלן
 זיין אויף ביידע זייטן פון מוזה, ווען מע טראגט אים.
 8 הויל אינעווייניק, פון ברעטער, זאלסטו אים מאכן; אזוי
 ווי מע האָט דיר געוויזן אויפן באַרג, אזוי זאל מען מאַכן.
 9 און זאלסט מאַכן דעם הויף פון משכן: פאַר דער
 דרוםזייט צו דרום, אַרומהאַנגען פאַרן הויף פון געדרייטן
 ליינען, הונדערט איילן די לענג פאַר דער איין זייט.
 10 און די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן
 צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און
 זייערע רייפבענדער, פון זילבער. 11 און דעסגלייכן פאַר
 דער צפוןזייט, פאַר לענג: אַרומהאַנגען הונדערט איילן
 די לענג, און די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן
 צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און
 זייערע רייפבענדער, פון זילבער. 12 און פאַר ברייט פון
 הויף אין מערבזייט, אַרומהאַנגען פון פופציק איילן: די
 זיילן דערצו צען, און זייערע שוועלן צען. 13 און די ברייט
 פון הויף אין מזרחזייט צו זונאוויפגאַנג פופציק איילן.
 דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. 14 און פאַר דער
 דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. 15 און פאַר דער
 דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. 16 און פאַר דער
 דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. 17 אלע זיילן פון הויף רונד אַרום, אַרומגערייפט מיט זילבער; זייערע העקלעך פון זילבער, און זייערע שוועלן
 פון קופער. 18 די לענג פון הויף הונדערט איילן, און די ברייט פופציק אקען פופציק, און די הייך פינף איילן, פון
 געדרייטן ליינען; און די שוועלן דערצו פון קופער. 19 אלע געצייג פון משכן פאַר זיין גאַנצער אַרבעט, און אלע זיינע
 פלעקלעך, און אלע פלעקלעך פון הויף, פון קופער.

תצוה

כ וְאֹתָהּ תַצְוֶה | אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָקִימוּ אֵלָיךְ שְׁמֹן נֵת נָךְ
 כא כִּתוּב לַמִּשְׁכָּן לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: בְּאֶהַל מוֹעֵד מִחֹץ
 יא' וַתִּצְוֶה

20 און דו זאלסט באפעלן די קינדער פון ישראל,
 זיי זאלן דיר ברענגען ריינע געשלאָגענע בוימל פאַר
 דער לייכטונג, אויף אַנציינדן אַ לייכט תמיד. 21 אין
 אוהל־מועד, דרויסן פון פֿרוֹכֶת וואָס פאַרן געזעץ,

זאל עס אהרן און זיינע קינדער צורייכטן אויף פון אונט
ביז אין דער פרי, פאר גאָט; אן אייביק געזעץ אויף
זייערע דורדורות פאר די קינדער פון ישראל.

כח און דו מאַך געזענען צו דיר דיין ברודער
אהרנען, און זיינע זין מיט אים, פון צווישן די
קינדער פון ישראל, כדי זיי זאלן זיין פֿהנים צו מיר;
אהרן, נָדב, און אביהוא, אַלעָזר, און איתמר, אהרנס זין.
און זאַלסט מאַכן דיין ברודער אהרנען הייליקע
קליידער פאר אַ כבוד און פאר אַ שיינקייט. און דו
זאַלסט רעדן צו אלע קלוגהארציקע, וואָס איך האָב זיי
אַנגעפילט מיט אַ גייסט פון חכמה, זיי זאלן מאַכן די
קליידער פאר אהרנען, כדי אים צו הייליקן או ער זאל
זיין אַ פֿהן צו מיר.

און דאָס זיינען די קליידער, וואָס זיי זאלן מאַכן:
אַ חושן, און אַן אָפוד, און אַ מאַנטל, און אַ געקעסטלט
העמדל, אַ הויב, און אַ גאַרטל; און זיי זאלן מאַכן
הייליקע קליידער פאר דיין ברודער אהרנען און פאר
זיינע זין, כדי זיי זאלן זיין פֿהנים צו מיר. און זיי זאלן
נעמען דאָס גאַלד, און די בלאַע וואַל, און דעם פּורפּל,
און דאָס ווערמילרויט, און דעם ליינען.

און זיי זאלן מאַכן דעם אָפוד פון גאַלד, בלאַער
וואַל, און פּורפּל, ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען,

קונציק אויסגעארבעט. ⁷ צוויי אַקסלבענדער זאל ער האָבן, באַהעפט צו זיינע צוויי עקן, כדי ער זאל זיין באַהעפט.
⁸ און דער גאַרטל באַנד וואָס אויף אים, זאל זיין אזוי ווי זיין אַרבעט, פון אים גופא; פון גאַלד, בלאַער וואַל,
און פּורפּל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען. ⁹ און זאַלסט נעמען צוויי אַניקלשטיינער, און אויסקריצן
אויף זיי די נעמען פון די קינדער פון ישראל; ¹⁰ זעקס פון זייערע נעמען אויף איין שטיין, און די איבעריקע זעקס
נעמען אויפן צווייטן שטיין, לויט זייערע געבורטן. ¹¹ ווי אַרבעט פון אַ שטיינשניידער, ווי אויסקריצונגען פון אַ זיגל,
זאַלסטו אויסקריצן די צוויי שטיינער לויט די נעמען פון די קינדער פון ישראל; איינגעראַמט אין איינפאַסונגען פון
גאַלד זאַלסטו זיי מאַכן. ¹² און זאַלסט אַרויפטאָן די צוויי שטיינער אויף די אַקסלבענדער פון אָפוד-שטיינער פון
דערמאָנג פאר די קינדער פון ישראל; און אהרן זאל טראָגן זייערע נעמען פאר גאָט אויף זיינע צוויי אַקסלען פאר
אַ דערמאָנונג.

¹³ און זאַלסט מאַכן איינפאַסונגען פון גאַלד; ¹⁴ און צוויי קייטן פון ריינעם גאַלד; געדרייט זאַלסטו זיי מאַכן,
פלעכטאַרבעט; און זאַלסט אַרויפטאָן די געפלאַכטע קייטן אויף די איינפאַסונגען.
¹⁵ און זאַלסט מאַכן אַ חושן פון באַשייד, קונציק אויסגעארבעט; אזוי ווי די אַרבעט פון אָפוד זאַלסטו
אים מאַכן: פון גאַלד, בלאַער וואַל, און פּורפּל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען, זאַלסטו אים מאַכן.

לְפָרֶכֶת אֲשֶׁר עַל-הַדֹּדוֹת יַעֲרֹךְ אֶת-אֶהֱרֹן וּבְנָיו מֵעֶרֶב עַד-
קֶדֶר לִפְנֵי יְהוָה הַקֵּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ם
כח

וְאֵתָהּ תִּקְרַב אֵלָיךְ אֶת-אֶהֱרֹן אֹחֶיךָ וְאֶת-בְּנָיו אִתּוֹ מִתּוֹךְ ׀
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנֵל אֶהֱרֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא אֲלֵעָזֵר וְאִיתֶמָר
בְּנֵי אֶהֱרֹן: וְעִשִׂיתָ בְּנִדְרֶיךָ לְאֶהֱרֹן אֹחֶיךָ לְכַבֹּד ׀
וּלְחַפְּצֹתָ: וְאֵתָהּ תִּדְבַּר אֵל-כָּל-חַכְמֵי-לֵב אֲשֶׁר מִלְּאֲתָיו ׀
דָּחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת-בְּגָדֵי אֶהֱרֹן לְכַהֲנֵלִי: ׀
וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאָפֹד וּמְעִיל וּכְתֹנֶת ׀
ד תִּשְׁבֹּץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׂוּ בְּנִדְרֶיךָ לְאֶהֱרֹן אֹחֶיךָ
וּלְבָנָיו לְכַהֲנֵלִי: וְהֵם יִקְדְּוּ אֶת-הַזָּהָב וְאֶת-הַתְּכֵלֶת ׀
ה וְאֶת-הָאַרְגָּמָן וְאֶת-תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת-הַשֵּׁשׁ: ׀
וְעָשׂוּ אֶת-הָאָפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ ׀
ו מְשֹׁר מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב: שְׁתֵּי כַתְּפֵת חֹבֶרֶת יְהוּדֵה-לָוִי אֶל- ׀
ז שְׁנֵי קְצוֹתָיו חֹבֶר: וְחֹשֶׁב אֲפֹדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כַּמַּעֲשֵׂה ׀
ח מִמֶּנּוּ יְדֹה זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
ט מְשֹׁר: וְלִקְחָתָּ אֶת-שְׁתֵּי אַבְנֵי-שֹׁהַם וּפְתַחְתָּ עֲלֵיהֶם ׀
י שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שֵׁשֶׁה מִשְׁמֹתָם עַל הָאָבֶן הָאַחַת
יא וְאֶת-שְׁמוֹת הַשֵּׁשֶׁה הַנּוֹתָרִים עַל-הָאָבֶן הַשְּׁנִיַת כְּתוּלְדָתָם:
יב מַעֲשֵׂה דָרָשׁ אָבֶן פְּתוּחֵי חֹהַם תְּפַחְתָּ אֶת-שְׁתֵּי הָאָבֶנִים
יג עַל-שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסַּבַּת מִשְׁבָּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה
יד אֹתָם: וְשְׁמֹת אֶת-שְׁתֵּי הָאָבֶנִים עַל כַּתְּפֵת הָאָפֹד אָבֶן
טו וּכְרָן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִשָּׂא אֶהֱרֹן אֶת-שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה
טז עַל-שְׁתֵּי כַתְּפָיו לְזָכָר: ם וְעִשִׂיתָ מִשְׁבָּצַת זָהָב: ׀
ז וְשְׁתֵּי שְׂרָשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר מִנְּבֵלֶת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה
ח עֶבֶת וְנִתְּחָה אֶת-שְׂרָשְׁרֹת הָעֶבֶת עַל-הַמִּשְׁבָּצַת: ם
ט וְעִשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כַּמַּעֲשֵׂה אָפֹד תַּעֲשֶׂה ׀
י זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֹׁר תַּעֲשֶׂה

10 אָתוּ: רְבוּעַ יְהוָה כְּפֹל וְרַת אֲרָבוּ וְרַת רְחֵבוּ: וּמִלֵּאת
 בּוֹ מִלֵּאת אֲבָן אֲרֵבָעָה טוּרִים אֲבָן טוּר אֶדָם פְּטִידָה
 יח וּבְרִקַת הַטּוּר הָאֶחָד: וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֶפֶד סָפִיר וְיָהֳלָם:
 יט וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לְשֵׁם שָׁבוּ וְאַחֲלָמָה: וְהַטּוּר הָרְבִיעִי
 כ אֶרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם וְיִשְׁפָּה מִשְׁבָּצִים וְהָב יְהוּ בְּמִלֹּואֲתָם:
 כב וְהָאֲבָנִים תְּהִינּוּ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל־
 כג שְׁמֹתָם כַּתְּוֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ תְּהִינּוּ לְשֵׁנֵי עֶשֶׂר
 כד שְׁבָט: וְעִשִׂיתְּ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁרֵשֶׁת נִבְלַת מַעֲשֵׂה עֶבֶת וְהָב
 כה טָהוֹר: וְעִשִׂיתְּ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי טַבְעוֹת וְהָב וְנָתַתְּ אֹתֵי
 כו שְׁתֵּי הַטַּבְעוֹת עַל־שְׁנֵי קַצוֹת הַחֹשֶׁן: וְנָתַתְּ אֶת־שְׁתֵּי
 כז עֲבֹתָת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי הַטַּבְעוֹת אֶל־קַצוֹת הַחֹשֶׁן: וְאֵת
 כח שְׁתֵּי קַצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבָּצוֹת וְנָתַתְּ
 כט עַל־בִּתְּפוֹת הָאֶפֶד אֶל־מִוֶּל פָּנָיו: וְעִשִׂיתְּ שְׁתֵּי טַבְעוֹת זָהָב
 ל אֶתְּמֵת אֲתָם עַל־שְׁנֵי קַצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־שְׁפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־
 לו עֶבֶר הָאֶפֶד בְּיָתֶהּ: וְעִשִׂיתְּ שְׁתֵּי טַבְעוֹת זָהָב וְנָתַתְּ
 לז אֲתָם עַל־שְׁתֵּי כַתְּפוֹת הָאֶפֶד מִלְּמַפָּה מִמִּוֶּל פָּנָיו לְעֹמֵת
 מִחִבְּרָתוֹ מִמַּעַל לְחֹשֶׁב הָאֶפֶד: וְיָרַכְסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן
 מִטַּבְעוֹתָיו אֶל־טַבְעוֹת הָאֶפֶד כַּפְּתִיל תְּכֵלֶת לְהָיוֹת עַל־
 טו חֹשֶׁב הָאֶפֶד וְלֹא־יִהְיֶה הַחֹשֶׁן מִעַל הָאֶפֶד: וְיִשָּׂא אֶהָרֶן
 אֶת־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל־לִבּוֹ כִּבְאוֹ אֶל־
 טז הַקֹּדֶשׁ לִזְכָּרֶן לִפְנֵי־יְהוָה תְּמִיד: וְנָתַתְּ אֶל־הַחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט
 טז אֶת־הָאֹרִים וְאֶת־הַתְּמִים וְהָיוּ עַל־לִבּוֹ אֶהָרֶן כִּבְאוֹ לִפְנֵי
 טז יְהוָה וְיִשָּׂא אֶהָרֶן אֶת־הַמִּשְׁפָּט בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־לִבּוֹ לִפְנֵי
 טז יְהוָה תְּמִיד: ׀ וְעִשִׂיתְּ אֶת־מַעֲלֵי הָאֶפֶד כְּלִיל תְּכֵלֶת:
 טז וְהָיָה כִּי־רִאשׁוֹ בְּתוֹכָהּ שָׁפָה יְהוָה לִפְנֵי סָבִיב מַעֲשֵׂה
 טז אֹרֶן כִּפִּי תִחְרָא וְהִחֲדִילוּ לֹא יִקְרָע: וְעִשִׂיתְּ עַל־שׁוּלְיוֹ
 טז רַמְלֵי תְּכֵלֶת וְאֶרְנָמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל־שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפְעָמָנִי

כח' טטטטו ק

16 פִּירֶקֶעֶכְדִּיק זָאָל עַר זַיִן, גַּעֲטָאֶפֶלט, אַ שְׁפָאָן זַיִן
 לענג, און אַ שְׁפָאָן זַיִן בֵּרִיט. 17 און זָאָלסט אַרִינִוּעֶצן
 אין אים אָן אַיִנוּעֶצונג פֿון שְׁטִינֶער, פִּיר צִיילן שְׁטִינֶער.
 אַ צִייל פֿון רֹבִינ, טאַפּאַז, און שְׁמאַרַאק, אַיִן צִייל: 18 און
 די צווייטע צִייל: גאַרפֿונקל, סאַפֿירשטיין, און דימענט;
 19 און די דריטע צִייל: יאַכצום, אַגאַט, און אַמעטיסט;
 20 און די פֿירטע צִייל: גאַלדשטיין, און אַניקל, און יאַשפֿינ;
 אַיִנוּעֶצט אין גאַלד זָאָלן זיי זַיִן אין זַיערע אַיִנפֿאַסונג
 גען. 21 און די שְׁטִינֶער זָאָלן זַיִן לויט די נעמען פֿון די
 קינדער פֿון יִשראַל, צוועלף, לויט זַיערע נעמען; ווי
 אויסקריצונגען פֿון אַ זיגל, איטלעכער לויט זַיִן נאַמען
 זָאָלן זיי זַיִן, אַקעגן די צוועלף שבֿטים. 22 און זָאָלסט
 מאַכן אויפֿן חוֹשֶׁן געדרייטע קייטן, פֿלעכטאַרבעט, פֿון
 ריינעם גאַלד. 23 און זָאָלסט מאַכן צום חוֹשֶׁן צוויי
 גילדערנע רינגען, און אַרויפֿטאַן די צוויי רינגען אויף די
 צוויי עקן פֿון חוֹשֶׁן. 24 און זָאָלסט אַרִינִוּטאַן די צוויי
 גילדערנע פֿלעכטן אין די צוויי רינגען ביי די עקן פֿון
 חוֹשֶׁן. 25 און די צוויי עקן פֿון די צוויי פֿלעכטן זָאָלסטו
 אַרויפֿטאַן אויף די צוויי אַיִנפֿאַסונגען, און אַרויפֿטאַן אויף
 די אַקסלבענדער פֿון אַפֿוד, אויף זַיִן פֿאַדערזייט. 26 און
 זָאָלסט מאַכן צוויי גילדערנע רינגען, און זיי אַרויפֿוּעֶצן

אויף די צוויי עקן פֿון חוֹשֶׁן ביי זַיִן זַיִן וויס וואָס צו דער זַיִט פֿון אַפֿוד, אינעווייניק צו. 27 און זָאָלסט מאַכן צוויי
 גילדערנע רינגען, און זיי אַרויפֿטאַן אויף די צוויי אַקסלבענדער פֿון אַפֿוד, פֿון אונטן, אויף זַיִן פֿאַדערזייט,
 לעבן זַיִן באַהעפֿטונג, איבער דעם אַרומבאַנד פֿון אַפֿוד. 28 און מע זָאָל צושנירן דעם חוֹשֶׁן דורך זַיִנע רינגען צו די
 רינגען פֿון אַפֿוד מיט אַ שֹׁנר פֿון בלאַער וואָל, כּדי ער זָאָל זַיִן אויף דעם אַרומבאַנד פֿון אַפֿוד, און דער חוֹשֶׁן זָאָל
 זיך ניט אַראַפֿרוקן פֿון אַפֿוד. 29 און אַהרן זָאָל טראָגן די נעמען פֿון די קינדער פֿון יִשראַל אין דעם חוֹשֶׁן פֿון באַשײד
 אויף זַיִן האַרצן, ווען ער קומט אין הייליקטום, פֿאַר אַ דערמאַנונג פֿאַר גאַט תְּמִיד. 30 און זָאָלסט אַרִינִוּטאַן
 אין דעם חוֹשֶׁן פֿון באַשײד די אַורִיס־תּוֹמִים, און זיי זָאָלן זַיִן ביי אַהרִנֶען אויפֿן האַרצן, ווען ער קומט פֿאַר גאַט; און
 אַהרן זָאָל טראָגן דעם באַשײד פֿון די קינדער פֿון יִשראַל אויף זַיִן האַרצן פֿאַר גאַט תְּמִיד.

31 און זָאָלסט מאַכן דעם מאַנטל פֿון אַפֿוד פֿון לויטער בלאַער וואָל. 32 און זַיִן עפֿענונג פֿאַרן קאַפּ
 זָאָל זַיִן אין זַיִן מיטן; אַ זַיִן זָאָל זַיִן ביי זַיִן עפֿענונג רונד אַרום, וועבאַרבעט; אזוי ווי די עפֿענונג פֿון אַ
 פֿאַנצערעמד זָאָל זַיִן ביי אים, ער זָאָל זיך ניט צערייסן. 33 און זָאָלסט מאַכן אויף זַיִנע ברעגן מילגרוימען
 פֿון בלאַער וואָל, און פֿורפל, און ווערמילרויט, אויף זַיִנע ברעגן רונד אַרום, און גילדערנע גלעקלעך

אֶת־נֹר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וְלָקַחְתָּ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וַיִּצַקְתָּ עַל־רֵאשׁוֹ וּמִשְׁחַתָּ אֹתוֹ: וְאֶת־בְּנֵי הַקֹּדֶשׁ
וְהַלְבַּשְׁתָּם כְּתֹנֹת: וְחִגְרַתָּ אֹתָם אֲבָנֹת אֶהָרָן וּבְנָיו
חֻבְשֵׁת לְהֵם מִנְבֻּעַת וְהָיְתָה לָהֶם פְּדֻיָה לְחַקְתָּ עֹלָם
וּמִלַּת יַד־אֶהָרָן וַיִּדְבַּרְנִי: וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַכֹּהֵן לִפְנֵי אֱהִל
מוֹעֵד וְסָמַךְ אֶהָרָן וּבְנָיו אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֵאשׁ הַכֹּהֵן:
וְשִׁחַטְתָּ אֶת־הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֱהִל מוֹעֵד: וְלָקַחְתָּ
מִדָּם הַכֹּהֵן וְנִתְחַה עַל־קַרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעְךָ וְאֶת־כֶּלֶבֶת
הַדָּם תִּשְׁפֹךְ אֶל־סוּד הַמִּזְבֵּחַ: וְלָקַחְתָּ אֶת־כֶּלֶבֶת־הַחֹלֶב
הַמִּכְסָּה אֶת־הַקֹּרֶב וְאֶת הַיִּהְרֵת עַל־הַכֹּהֵן וְאֶת שְׁתֵּי
הַכֶּלֶת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־
בֶּשֶׂר הַכֹּהֵן וְאֶת־עֲרֹו וְאֶת־פְּרָשׁוֹ תִשְׂרַף בְּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ
הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה: וְאֶת־הָאֵיל הַאֶחָד תִּקַּח וְסָמַכְו אֶהָרָן וּבְנָיו
אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֵאשׁ הָאֵיל: וְשִׁחַטְתָּ אֶת־הָאֵיל וְלָקַחְתָּ
אֶת־דָּמֹו וְנִרְקַת עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הָאֵיל תִּנְתַּח
לְנִתְחֹו וְרִחַצְתָּ קַרְבֹו וּכְרַעְיוֹ וְנִתַּח עַל־נִתְחֹו וְעַל־
רֵאשׁוֹ: וְהִקְטַרְתָּ אֶת־כֶּלֶבֶת־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶיהָ הִיא לַיהוָה
רִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לַיהוָה הוּא: וְלָקַחְתָּ אֶת הָאֵיל הַשֵּׁנִי
וְסָמַךְ אֶהָרָן וּבְנָיו אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֵאשׁ הָאֵיל: וְשִׁחַטְתָּ
אֶת־הָאֵיל וְלָקַחְתָּ מִדָּמֹו וְנִתְחַה עַל־תְּנֹף אֹן אֶהָרָן וְעַל־
תְּנֹף אֹן בְּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן דָּם הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן
דָּם הַיְמָנִית וְנִרְקַת אֶת־הֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְלָקַחְתָּ
מִדָּהֶם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וּמִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְהוּיָת עַל־
אֶהָרָן וְעַל־בְּנָדָיו וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּנָדָיו בְּנֵיו אֹתוֹ וְקִדַּשׁ
כֹּהֵן הוּא וּבְנָדָיו וּבְנָיו וּבְנָדָיו בְּנֵיו אֹתוֹ: וְלָקַחְתָּ מִדָּהֶם אֵיל
הַחֹלֶב וְהָאֵלֶּה וְאֶת־הַחֹלֶב וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְאֶת
יִהְרֵת הַכֹּהֵן וְאֶת שְׁתֵּי הַכֶּלֶת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן
וְאֶת שֹׁק הַיְמָיִן כִּי אֵיל מִלְּאִים הוּא: וּכְבֹר לָחֵם אֶחָת

די הייליקע קרוין אויף דער הויב. י און זאלסט נעמען
דאָס אייל פון זאלבונג, און ארויפגיין אויף זיין קאָפּ, און
אים זאלבן. 9 און זיינע זין זאלסטו מאַכן געזענען, און
זיי אַנקליידן העמדלעך. 10 און זאלסט זיי אַנגורטן א
גאַרטל, אַהרנען און זיינע זין, און זיי אַנבינדן היטלען,
און די פהונה זאל זיי געהערן פאַר אַן אייביקן רעכט; און
זאלסט דערפילן די האַנט פון אַהרנען, און די האַנט פון
זיינע זין.

10 און זאלסט מאַכן געזענען דעם אַקס פאַרן אוהל-
מועד, און אַהרן און זיינע זין זאלן אַנלענען זייערע הענט
אויפן קאָפּ פון אַקס. 11 און זאלסט שעכטן דעם אַקס
פאַר גאָט, ביים איינגאַנג פון אוהל-מועד. 12 און זאלסט
נעמען פון דעם בלוט פון אַקס, און אַרויפטאָן אויף די
הערנער פון מובח מיט דיין פינגער, און דאָס גאַנצע בלוט
זאלסטו אויסגיין ביים גרויט פון מובח. 13 און זאלסט
נעמען דאָס גאַנצע פעטס וואָס באַדעקט די אינגעווייד,
און דאָס רויטפלייש איבער דעם לעבער, און ביידע גירן,
און דאָס פעטס וואָס אויף זיי, און דעמפן אויפן מובח.
14 און דאָס פלייש פון אַקס, און זיין פעל, און זיין מיסט,
זאלסטו פאַרברענען אין פייער אויסן לאַגער; א זינד-
אַפּפער איז דאָס.

15 און איין ווידער זאלסטו נעמען, און אַהרן און זיינע
זין זאלן אַנלענען זייערע הענט אויפן קאָפּ פון ווידער.
שפרענגען אויפן מובח רונד אַרום. 17 און דעם ווידער זאלסטו צעשניידן אויף זיינע שטיקער, און זאלסט וואַשן זיינע
אינגעווייד, און זיינע קני, און זיי אַוועקלייגן צו זיינע שטיקער, און צו זיין קאָפּ. 18 און זאלסט דעמפן דעם גאַנצן
ווידער אויפן מובח; אַ בראַנדאָפּפער איז דאָס צו גאָט; אַ געשמאַקער ריח, אַ פייעראָפּפער איז דאָס צו גאָט.

16 און זאלסט שעכטן דעם ווידער, און נעמען זיין בלוט, און
שפרענגען אויפן מובח רונד אַרום. 17 און דעם ווידער זאלסטו צעשניידן אויף זיינע שטיקער, און זאלסט וואַשן זיינע
אינגעווייד, און זיינע קני, און זיי אַוועקלייגן צו זיינע שטיקער, און צו זיין קאָפּ. 18 און זאלסט דעמפן דעם גאַנצן
ווידער אויפן מובח; אַ בראַנדאָפּפער איז דאָס צו גאָט; אַ געשמאַקער ריח, אַ פייעראָפּפער איז דאָס צו גאָט.
19 און זאלסט נעמען דעם צווייטן ווידער, און אַהרן און זיינע זין זאלן אַנלענען זייערע הענט אויפן קאָפּ
פון ווידער. 20 און זאלסט שעכטן דעם ווידער, און נעמען פון זיין בלוט, און אַרויפטאָן אויפן רעכטן אויער-
לעפל פון אַהרנען, און אויפן רעכטן אויערלעפל פון זיינע זין, און אויפן דוימען פון זייער רעכטער האַנט,
און אויפן דוימען פון זייער רעכטן פוס; און זאלסט שפרענגען דאָס בלוט אויפן מובח רונד אַרום. 21 און
זאלסט נעמען פון דעם בלוט וואָס אויפן מובח, און פון דעם אייל פון זאלבונג, און שפּריצן אויף אַהרנען, און אויף
זיינע קליידער, און אויף זיינע זין, און אויף די קליידער פון זיינע זין מיט אים; און ער און זיינע קליידער וועלן ווערן
הייליק, און זיינע זין און די קליידער פון זיינע זין מיט אים. 22 און זאלסט נעמען פון דעם ווידער דאָס פעטס, און דעם
וויידל, און דאָס פעטס וואָס באַדעקט די אינגעווייד, און דאָס רויטפלייש פון לעבער, און ביידע גירן, און דאָס פעטס
וואָס אויף זיי, און דעם רעכטן שענקל-וואַרום אַ ווידער פון דערפילונג איז דאָס-23 און איין לאַבן ברויט,

א. ד. ה. איינווייאונג, הייליקונג.

וְחִלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אֶחָד וְרִקִּיק אֶחָד מִסֵּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר
 לִפְנֵי יְהוָה: וְשִׁמְתָה הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֹהֶרֶן וְעַל כַּפֵּי בְנָיו כִּי
 תִּהְיֶינָה אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וְלִקְחָתָה אֹתָם מִדָּם כִּי
 תִּקְשַׁרְתָּ הַמִּזְבֵּחַ עַל־הַעֲלֹה לְרִיחַ נִחֻחַ לִפְנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר הוּא לַיהוָה: וְלִקְחָתָה אֶת־הַחֹהַה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים כִּי
 אֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן וְתִנְפַת אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ
 לְמִנְחָה: וְקִדְשָׁתָה אֵת הַחֹהַה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה כִּי
 אֲשֶׁר הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן
 וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו: וְהָיָה לְאֹהֶרֶן וּלְבָנָיו לְחֻק־עוֹלָם מֵאֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הוּא וְתְרוּמָה יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלֵמִימָם תְּרוּמָתָם לַיהוָה: וּבְגָדֵי הַקֹּדֶשׁ כִּי
 אֲשֶׁר לְאֹהֶרֶן יְהוּ לְבָנָיו אֲחֵרָיו לְמִשְׁחָה כֶּהֱם וּלְמִלֻּאֵי
 כֶּם אֶת־יָדָם: שִׁבְעַת יָמִים יִלְבָּשׂוּ הַכֹּהֵן תַּחְתּוֹ מִבְּגָדָיו
 אֲשֶׁר יִבְאֵל אֶל־אֱהֹל מוֹעֵד לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ: וְאֵת אֵיל־הַמִּלֻּאִים לֹא
 תִּקַּח וּבִשְׁלֵת אֶת־בִּשְׁרׁוֹ בְּמַקְדָּשׁ: וְאָכַל אֹהֶרֶן וּבָנָיו לֶב
 אֶת־בִּשְׁרׁוֹ הָאֵיל וְאֶת־חֲלָתָם אֲשֶׁר בְּסֵל פֶּתַח אֱהֹל מוֹעֵד:
 וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר כִּפֹּר כֶּהֱם לְמִלֻּאֵי אֶת־יָדָם לְקֹדֶשׁ אֹתָם
 וְךָ לֹא־יֹאכַל בִּירְקֹדֶשׁ הֵם: וְאִסְרוּ־לָד מִבִּשְׁרׁוֹ הַמִּלֻּאִים לֹד
 וּמִחֲלָתָם עַד־הַבֶּקֶר וְשִׁרְפַת אֶת־הַנֹּחַח בְּאֵשׁ לֹא יֹאכַל
 בִּירְקֹדֶשׁ הוּא: וְעִשִׂיתָ לְאֹהֶרֶן וּלְבָנָיו כִּכְהֵן כָּכָל אֲשֶׁר־לֹה
 צִוִּיתִי אֹתְךָ שִׁבְעַת יָמִים תִּמְלֹא יָדָם: וּפֶר הַמִּצֵּאת הַתְּעִשָּׂה לֹ
 לַיּוֹם עַל־הַכֹּפְרִים וְהַטֹּאת עַל־הַמִּזְבֵּחַ כַּכֹּהֵן עָלָיו
 וּמִשְׁחָתָה אֹתוֹ לְקֹדֶשׁוֹ: שִׁבְעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹ
 וְקִדְשָׁתָה אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים כְּלִי־זָהָב בְּמִזְבֵּחַ
 יִקְדָּשׁ: ם וְהָיָה אֲשֶׁר תְּעִשָּׂה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כַּכֹּשִׁים בְּנֵי־שֵׁ
 שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תְּמִיד: אֶת־הַכֹּבֶשׂ הָאֶחָד תְּעִשָּׂה לֹ
 כַּכֹּהֵן וְאֵת הַכֹּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תְעִשָּׂה בֵּין הָעֶרְבִים: וְעִשְׂבָן ם
 סֹלֶת בְּלוּל בְּשֶׁמֶן כֹּתִיתָ רִבְעֵי הַחֵן וְנִסַּף רִבִּיעֵת הַחֵן

און איין חלה ברויט אויף אייל, און איין קוכן פון דעם
 קארב אומגעוויי ערטן ברויט וואָס פאַר גאַט. ²⁴ און זאָלסט
 אַלצדינג אַרויפֿטאַן אויף די הענט פון אַהרנען, און אויף
 די הענט פון זיינע זין; און זאָלסט זיי אויפהייבן אָן אויפֿ־
 הייבונג פאַר גאַט. ²⁵ און זאָלסט עס נעמען פון זייער
 האַנט, און דעמפּן אויפּן מזבח, איבער דעם בראַנד־
 אַפּפּער, פאַר אַ געשמאַקן ריח פאַר גאַט; אַ פּייעראַפּפּער
 איז דאָס צו גאַט. ²⁶ און זאָלסט נעמען די ברויט פון דעם
 ווידער פון דערפילונג וואָס פאַר אַהרנען, און זיי אויפֿ־
 הייבן אָן אויפהייבונג פאַר גאַט; און עס זאָל זיין דיר צום
 חלק. ²⁷ און זאָלסט הייליקן די ברויט פון אויפהייבונג,
 און דעם שענקל פון אַפּשיידונג, וואָס איז אויפּגעהויבן
 געוואָרן, און וואָס איז אַפּגעשיידט געוואָרן פון דעם
 ווידער פון דערפילונג, פון דעם וואָס פאַר אַהרנען און
 פאַר זיינע זין. ²⁸ און עס זאָל געהערן צו אַהרנען און צו
 זיינע קינדער, פאַר אָן אייביקן רעכט, פון די קינדער
 פון ישראל; וואָרום אָן אַפּשיידונג איז דאָס, און אָן אַפֿ־
 שיידונג זאָל עס זיין, פון די קינדער פון ישראל פון זייערע
 פרידאַפּפּער, זייער אַפּשיידונג צו גאַט.

²⁹ און די הייליקע קליידער פון אַהרנען זאָלן זיין
 פאַר זיינע זין נאָך אים, אויף צו זאלבן אין זיי, און צו דער־
 פילן זייער האַנט אין זיי. ³⁰ זיבן טעג זאָל זיי אָנטאַן דער
 פון זיינע זין, וואָס ווערט דער פּהן אויף זיין אָרט, דער
 וואָס קומט אין אוהל־מועד צו דינען אין הייליקטום.

³¹ און דעם ווידער פון דערפילונג זאָלסטו נעמען,
 און קאַכן זיין פלייש אין אַ הייליקן אָרט. ³² און אַהרן און זיינע זין זאָלן עסן דאָס פלייש פון דעם ווידער, און דאָס
 ברויט וואָס אין קארב, ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מועד. ³³ און דאָס זאָלן עסן די אויף וועמען עס איז פאַר
 געבן געוואָרן דערמיט, כדי צו דערפילן זייער האַנט, זיי צו הייליקן; אָבער אַ פּרעמדער זאָל דערפון ניט עסן,
 ווייל דאָס איז הייליק. ³⁴ און אז עס וועט איבערפיליבן פון דעם פלייש פון דערפילונג, אָדער פון דעם ברויט, ביי
 אין דער פרי, זאָלסטו פאַרברענען דאָס געבליבענע אין פייער; עס זאָל ניט געגעסן ווערן, וואָרום עס איז הייליק.
³⁵ און זאָלסט טאַן צו אַהרנען און צו זיינע זין אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפוילן; זיבן טעג זאָלסטו דער־
 פילן זייער האַנט. ³⁶ און אָן אַקס אַ זינדאַפּפּער זאָלסטו מאַכן איטלעכן טאַג פאַר אַ פאַרגעבונג, און רייניקן דעם מזבח
 מיט דיין מכפר זיין אויף אים; און זאָלסט אים זאָלבן, אים צו הייליקן. ³⁷ זיבן טעג זאָלסטו מכפר זיין אויפּן מזבח,
 און אים הייליקן; און דער מזבח זאָל זיין אַ הייליקסטע הייליקייט; אַלץ וואָס רירט זיך אָן אָן מזבח זאָל ווערן
 הייליק.

³⁸ און דאָס איז וואָס די זאָלסט מאַכן אויפּן מזבח: יאַריקע שעפּסן צוויי אַ טאַג, תמיד. ³⁹ איין
 שעפּס זאָלסטו מאַכן אין דער פרי, און דעם צווייטן שעפּס זאָלסטו מאַכן קעגן אָוונט. ⁴⁰ און אַ צענטל
 זעמלמעל פאַרמישט מיט געשלאָגענע אייל אַ פּערטל היין, און אַ גיסאַפּפּער פון אַ פּערטל היין זיין צו

טא זין לכבש האחד: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
 במנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה
 מב ליהוה: עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל-מועד לפני
 מג יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם: ונעדת
 מד שמה לפני ישראל ונקדש בכבדך: וקדשתי את-אהל
 מועד ואת-המזבח ואת-ארתן ואת-בנין אקדש לבקן
 מה לי: ושכנתי בתוך בני ישראל והנתי להם לאלהים:
 מו וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ
 מצרים לשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם: פ

ל

סב ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו:
 ב אמה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתיים קמתי
 ג ממנו קרנתיו: וצפית אתו והב טהור אתגנו ואת
 ד קורתיו סביב ואת-קרנתיו ועשית לו זר והב סביב:
 ושתו טבעת זהב תעשה להו מתחת לזרו על שתי
 ה צלעותיו תעשה על-שני צדיו והיה לבתים לבדים לשאת
 ו אתו בהמה: ועשית את-הבדים עצי שטים וצפית אתם
 ז והב: ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על-ארץ העדת לפני
 ח הפרכת אשר על-העדת אשר אועד לך שמה: והקטיר
 ט עליו ארתן קטרת סמים בבקר בבקר בהוטיבו את-הנחת
 ספ יקטירנה: ובהעלת ארתן את-הנחת בין הערבים יקטירנה
 ט קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם: לא-תעלו עליו קטרת
 זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו: וכפר ארתן על-
 קרנתיו אחת בשנה מדם הטאת הכפרים אחת בשנה
 י וכפר עליו לדרתיכם קדש-קדשים הוא ליהוה: פ

דעם איין שעפס. 41 און דעם צווייטן שעפס זאלסטו מאכן
 קעגן אונט: אזוי ווי דאס שפייזאפפער פון אין דער פרי,
 און אזוי ווי זיין גיסאפפער, זאלסטו מאכן צו אים, פאר
 א געשמאקן ריח, א פייער אפפער צו גאט. 42 א שטענדיק
 בראנדאפפער אויף אייערע דור-דורות, ביים איינגאנג
 פון אוהל-מועד, פאר גאט, וואס דארטן וועל איך זיך
 אנטפלעקן צו אייך, דארטן צו רעדן צו דיר. 43 און איך
 וועל זיך דארטן אנטפלעקן צו די קינדער פון ישראל,
 און עס וועט געהייליקט ווערן מיט מיין פראכט. 44 און
 איך וועל הייליקן דעם אוהל-מועד, און דעם מזבח; און
 אהרנען און זיינע זין וועל איך הייליקן צו זיין פהנים צו
 מיר. 45 און איך וועל רוען צווישן די קינדער פון ישראל,
 און וועל זיי זיין צום גאט. 46 און זיי וועלן וויסן, אז איך
 בין יהוה זייער גאט, וואס האב זיי ארויסגעצויגן פון לאנד
 מצרים, כדי איך זאל רוען צווישן זיי. איך בין יהוה זייער
 גאט.

47 און זאלסט מאכן א מזבח פאר רייכערונג פון וויי-
 רויך; פון שטים-האלץ זאלסטו אים מאכן. 48 אן
 אייל זיין לענג, און אן אייל זיין ברייט; פירעקעדיק
 זאל ער זיין, און צוויי איילן זיין הייך; פון אים גופא זאלן
 זיין זיינע הערנער. 49 און זאלסט אים איבערציען מיט
 ריינעם גאלד, זיין אויבערדעק, און זיינע ווענט רינד ארום,
 און זיינע הערנער; און זאלסט מאכן צו אים א גילדערנעם קראנץ רינד ארום. 50 און צוויי גילדערנע רינגען זאלסטו
 מאכן צו אים אונטער זיין קראנץ; אויף זיינע צוויי פלאנקען זאלסטו זיי מאכן-אויף זיינע צוויי זייטן, און זיי
 זאלן זיין פאר אויערן פאר די שטאנגען, אים צו טראגן אויף זיי. 51 און זאלסט מאכן די שטאנגען פון שטים
 האלץ, און זיי איבערציען מיט גאלד. 52 און זאלסט אים אוועקשטעלן פאר דעם פרוכת וואס פאר דעם ארון פון גע-
 זעץ, פאר דעם דעק וואס איבער דעם געזעץ, וואס דארטן וועל איך זיך אנטפלעקן צו דיר. 53 און אהרן זאל רייכערן
 אויף אים וויירויך פון שמעקעדיקע געווייצן; פרימארגן אין פרימארגן, ווען ער מאכט צורעכט די רערלעך, זאל ער
 עס רייכערן. 54 און ווען אהרן צינדט אן די רערלעך קעגן אונט, זאל ער עס רייכערן; א שטענדיקן וויירויך פאר
 גאט אויף אייערע דור-דורות. 55 איר זאלט ניט אויפברענגען אויף אים פרעמדן וויירויך, אדער א בראנדאפפער און
 א שפייזאפפער; און א גיסאפפער זאלט איר ניט גיסן אויף אים. 56 און אהרן זאל מכפר זיין אויף זיינע הערנער איין
 מאל אין יאר; מיט דעם בלוט פון דעם זינדאפפער פון פארגעבונג זאל ער איין מאל אין יאר מכפר זיין אויף אים,
 אויף אייערע דור-דורות; א הייליקסטע הייליקייט איז ער צו גאט.

41 און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן:
 42 אז דו וועסט אויפנעמען דעם מספר פון די קינדער

פון ישראל לויט זייער ציילונג, זאלן זיי געבן איטלעכער אן אויסלייז פאר זיין נפש צו גאט, ווען מע ציילט זיי, כדי עס זאל ניט זיין צווישן זיי א מגפה, ווען מע ציילט זיי.
 18 דאס זאלן זיי געבן, איטלעכער וואס גייט אריין אין דער ציילונג: א האלבן שקל, אויפן הייליקן שקל-צוואנציק גרה א שקל-א האלבן שקל אן אפשיידונג צו גאט. 14 איטלעכער וואס גייט אריין אין דער ציילונג, פון צוואנציק יאר אלט און העכער, זאל געבן די אפשיידונג פון גאט.
 16 דער רייכער זאל ניט מערן, און דער ארימער זאל ניט מינערן פון א האלבן שקל, ביים געבן די אפשיידונג פון גאט, כדי מכפר צו זיין אויף אייערע נפשות. 16 און זאלסט נעמען דאס געלט פון פארגעבונג, פון די קינדער פון ישראל, און זאלסט עס געבן פאר דער ארבעט פון אוהל-מועד, און עס זאל זיין די קינדער פון ישראל פאר א דערמאנונג פאר גאט, מכפר צו זיין אויף אייערע נפשות.
 17 און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן:
 18 זאלסט אויך מאכן א האנטפאס פון קופער, מיט זיין געשטעל פון קופער, זיך צו וואשן; און זאלסט אים אוועק שטעלן צווישן אוהל-מועד און צווישן מזבח, און אריינ טאן אהין וואסער. 19 און אהרן און זיינע זין זאלן וואשן פון אים זייערע הענט און זייערע פיס. 20 ווען זיי קומען

ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה כפקוד אתם ולא יהיה בהם גנף כפקוד אתם: וזה ונתנו כל העבר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים נדה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: כל העבר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה ימן תרומת יהוה: העשיר לא ירבה ותכל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם: ולקחתם את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתתם אותו על עבדת אהל מועד יהוה לבני ישראל לזכרון לבני יהוה לכפר על נפשתיכם:
 פ
 וידבר יהוה אל משה לאמר: ועשית פיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו ביד אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם: כבאם אל אהל מועד ורחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשורת להקטיר אשה ליהוה: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חקיעולם לו ולזרעו לדורותם:
 פ
 וידבר יהוה אל משה לאמר: ואתה קח לך בשמים ראש מרדוך חמש מאות וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנדה בשם חמשים ומאתים: וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית הזן: ועשית אתו שמן משחת-קדש רכה מרקות מעשה רכה שמן משחת-קדש יהוה: ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדות: ואת השולחן ואת-כלכליו ואת המנורה ואת כליה ואת מזבח הקטרת: ואת-מזבח העלה ואת-כלכליו ואת הכיור ואת-כבוי: וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנגע בהם יקדש: ואת-אהרן ואת-בניו המשוח וקדשתם אתם לכתן לי: ואל-בני ישראל תדבר לאמר שמן לא

אין אוהל-מועד, זאלן זיי זיך וואשן מיט וואסער, כדי זיי זאלן ניט שטארבן; אדער ווען זיי גענענען צום מזבח צו דינען, צו דעמפן א פייעראפפער צו גאט. 21 און זיי זאלן וואשן זייערע הענט און זייערע פיס, כדי זיי זאלן ניט שטארבן; און עס זאל זיי זיין אן אייביק געזעץ, אים און זיין זאמען אויף דור-דורות.

22 און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: 23 דו נעם דיר אויך הויפטגעווייצן, פליסיקע מירע פינף הונדערט ושקל, און געווייציקן צימערניג א העלפט דערפון, צוויי הונדערט און פופציק, און געווייצראר צוויי הונדערט און פופציק, 24 און קאנייל פינף הונדערט, אויפן הייליקן שקל, און בוימל א הין. 25 און זאלסט מאכן דערפון אן אייל פון הייליקער זאלבונג, א בשמים צובארייט אזוי ווי דער בשמים-מישער מאכט; אן אייל פון הייליקער זאלבונג זאל עס זיין. 26 און זאלסט זאלבן דערמיט דעם אוהל-מועד, און דעם ארון פון געזעץ, 27 און דעם טיש און אלע זיינע פלים, און די מגורה און אירע פלים, און דעם מזבח פאר ווירויך, 28 און דעם מזבח פאר בראנד-אפפער און אלע זיינע פלים, און דעם האנטפאס און זיין געשטעל. 29 און זאלסט זיי הייליקן, זיי זאלן זיין א הייליקסטע הייליקייט; אלץ וואס רירט זיך אן זיי אן זאל ווערן הייליק. 30 און אהרנען און זיינע זין זאלסטו זאלבן און זיי הייליקן צו זיין פהנים צו מיר. 31 און צו די קינדער פון ישראל זאלסטו רעדן, אזוי צו זאגן: אן אייל

לב משחת יקדש יהוה נה לי לדרתיכם: על־בשר אדם
לא ייסק ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש
לג יהוה לכם: איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על־
לד נר ונכרת מעמיו: ם ויאמר יהוה אל־משה קח־לך
סמים נטף וישחלת חלבנה סמים ולבנה ובה בדבד
לה יהוה: ועשית אתה קטרת ריח מצשה וריח ממקח
לו סהוד קדש: ושחקת ממנה דרך ונתתה ממנה לפני
העדת באהל מועד אשר אנעד לך שמה קדש קדשים
לו יהוה לכם: והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא
לח תעשו לכם קדש יהוה לך ליהוה: איש אשר־יעשה
כמהו לדרתי ביה ונכרת מעמיו: ם
לא

א וידבר יהוה אל־משה לאמר: ראה קראתי בשם בצלאל
ב בראוני ברהור למשה יהודה: ואמלא אתו רוח אלהים
ג בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל־מלאכה: לחשב מחשבת
ה לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: ובחרשת אבן למלאות
ו ובחרשת עץ לעשות בכל־מלאכה: ואני הנה נתתי אתו
ז את אהליאב בן־אחיסמך למטה־דן ובלב כל־חכם לב
ח נתתי חכמה ועשו את כל־אשר צויתך: את אהל מועד
ט ואת־הארן לעדת ואת־הכפרת אשר עליו ואת כל־כלי
י האהל: ואת־השלחן ואת־כליו ואת־המנורה הפדורה
יא ואת־כל־כלייה ואת מזבח הקטרת: ואת־מזבח העלה
יב ואת־כל־כליו ואת־הבזר ואת־כנו: ואת בגדי השרד ואת
יג בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו לכהן: ואת
יד שמן המשחה ואת־קטרת הסמים לקדש בכל אשר
טו צויתך יעשו: ם

יז ויאמר יהוה אל־משה לאמר: ואתה דבר אל־בני ישראל
יח לאמר כך את־שבתתי תשמרו כי אות בניו ובעיניכם

פון הייליקער זאלבונג זאל דאס זיין צו מיר אויף אייערע
דור־דורות. ³² אויף א מענטשנס לייב זאל עס נישט געגאסן
ווערן, און איר זאלט נישט מאכן אזוינס, לויט דער צונויפ־
מישונג דערפון; הייליק איז דאס, הייליק זאל עס אייך
זיין. ³³ איטלעכער וואָס וועט צוברייטן אזוינס, אָדער
וואָס וועט אַרויפֿטאָן דערפון אויף אַ פּרעמדן, וועט פּאַר־
שניטן ווערן פון זיין פּאַלק.

³⁴ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: נעם דיר שמע־
קעדיקע געווירצן, טריפּנעווירץ, און רייכערנעגול, און
גאלאַבאַן; שמעקעדיקע געווירצן, און לויטערן וויררויך;
גלייך אויף גלייך זאלן זיי זיין. ³⁵ און זאַלסט מאַכן דער־
פון אַ רייכערוואַרג, אַ בשמים אזוי ווי דער בשמים־מישער
מאַכט, צוגעריכט מיט זאַלץ, ריין, הייליק. ³⁶ און זאַלסט
דערפון דין צערייבן, און אַרויפֿטאָן דערפון פאַר דעם
געזעץ אין אוה־למועד, וואָס דאָרטן וועל איך זיך אַנט־
פלעקן צו דיר; אַ הייליקסטע הייליקייט זאל עס אייך
זיין. ³⁷ און דאָס רייכערוואַרג וואָס דו וועסט מאַכן־לויט
זיין צונויפֿמישונג זאלט איר פאַר זיך נישט מאַכן; הייליק
צו גאָט זאל עס דיר זיין. ³⁸ איטלעכער וואָס וועט מאַכן
אזוינס, צו שמעקן דערפון, וועט פאַרשניטן ווערן פון זיין
פּאַלק.

לא

¹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה אזוי צו זאָגן:

² זע, איך האָב גערופן מיטן נאָמען בצלאל דעם זון פון אורי דעם זון פון חורן, פון שבט יהודה, ³ און איך
האָב אים אָנגעפילט מיטן גייסט פון גאָט, אין חכמה, און אין פאַרשטאַנדיקייט און אין קענשאַפֿט, און אין יעטוועדער
מלאָכה, ⁴ אויסצוקינצלען קונציקע זאַכן, צו אַרבעטן אין גאלד, און אין זילבער, און אין קופּער; ⁵ און אין
שניידונג פון שטיינער צום אַיינפאַסן, און אין שנייצונג פון האַלץ, צו אַרבעטן אין יעטוועדער מלאָכה. ⁶ און
איך, זע, האָב צוגעגעבן צו אים אַהליאַב דעם זון פון אחיסמך, פון שבט דן; און אין האַרצן פון אַלע קלוגהאַרציקע
האָב איך אַריינגעגעבן חכמה, אַז זיי זאלן מאַכן אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפוילן; ⁷ דעם אוה־למועד, און דעם אָרון
פאַרן געזעץ, און דעם דעק וואָס איבער אים, און אַלע כלים פון געצעלט; ⁸ און דעם טיש און זיינע כלים, און די ריינע
מנורה און אַלע אירע כלים, און דעם מזבח פאַר וויררויך; ⁹ און דעם מזבח פאַר בראַנדאָפּפער און אַלע זיינע כלים,
און דעם האַנטפאַס און זיין געשטעל; ¹⁰ און די געשטריקטע קליידער, און די הייליקע קליידער פאַר אהרן דעם פּהן,
און די קליידער פון זיינע זין, אויף צו טאָן די פּהונה; ¹¹ און דאָס אַייל פון זאַלבונג, און דעם וויררויך פון שמעקעדיקע
געווירצן פאַרן הייליקטום; אזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפוילן, זאלן זיי טאָן.

¹² און גאָט האָט געזאָגט צו משה, אזוי צו זאָגן: ¹³ דו רעד אויך צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו
זאָגן: איר זאלט נאָר אָפּהיטן מיינע שבתים, וואָרום אַ צייכן איז דאָס צווישן מיר און צווישן אייך אויף

* ד. ה. אויסגעצייכנט, אויסדערוויילט.

לְדַרְתִּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת יַד הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מִתְּחִלָּה מוֹת יוֹמָת כִּי קָל הַעֲשֶׂה בָהּ מְלֹאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרַב עִמָּה: שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתָּן כֹּדֶשׁ לַיהוָה כֹּל הַעֲשֶׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוֹמָת: וּשְׁמַרְוּ כִּנְי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדַרְתֶּם בְּרִית עִוְלָם: בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעַלְמֵי כִּרְשֹׁשֶׁת יָמִים עֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ: ׀ וַיִּתֵּן אֱלֹהִים כְּבֹלָתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּתַרְסֵי שֵׁנִי שֶׁנִּי לַחַת הַעֲרַת לַחַת אֲבָן כַּתְּבִים כְּאֲצַבְעֵי אֱלֹהִים:

לב

וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בִשְׁשׁ מִשֶׁה לָּרַדַּת מִדֶּהֱרַר וַיִּקְוֵל הָעָם ׀ עַל־אֲהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם ׀ עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ בַּיַּהֳדוּ ׀ מִשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מִדֶּהֱיָה לֹ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲהֲרֹן ׀ פִּרְקוּ נֹזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי גְשִׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבְיֵאוּ אֵלַי: וַיִּחַפְּרוּ כָל־הָעָם אֶת־נֹזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּבְיֵאוּ אֶל־אֲהֲרֹן: וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט ׀ וַיַּעֲשֶׂהוּ עִגֹל מִסִּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִיף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּרָא אֲהֲרֹן וּבֵן מוֹזַבֵּחַ לִפְנֵי וַיִּקְרָא אֲהֲרֹן וַיֹּאמֶר תֵּן לַיהוָה מִחֶרֶת: וַיִּשְׁכִּימוּ מִמְּחֹרֶת וַיַּעֲלֶה עֹלֹת ׀ וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים וַיִּשָּׁב הָעָם לֵאמֹל וְשָׁתוּ וַיִּקְמוּ לַעֲתָק: ׀ וַיִּדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּדַבֵּר בִּי שְׁחַת עַמֶּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ ׀ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סָרוּ מִחֶרֶת מִדֶּהֱרַר אֲשֶׁר צִוִּיתִם עֲשׂוּ לָהֶם עִגֹל מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּדֻלוּ וַיִּנְחַדְדֻלוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִיף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה ׀ אֶל־מֹשֶׁה רֵאֵתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם־קִשְׁוֹה־לִּרְגָה הוּא:

לא, יד' קמ"ח ס"ח

אִיעֲרַע דוֹר־דוֹרוֹת, כַּדִּי אִיר זָאָלֵט וַיִּסַּן. אִו אִיר יְהוָה הִיִּלִּיק אִיר. ׀ אִו אִיר זָאָלֵט הִיטֵן שַׁבַּת, וַיִּאָרוּם עַר אִו הִיִּלִּיק פֶּאָר אִיר; דַּעַר וַיִּאָס פֶּאָרשׁוּעַכַּט אִים, זָאָל טִיטֵן גַּעטִיט ווערן; וַיִּאָרוּם אִיטלעכַּעַר וַיִּאָס טוֹט אִין אִים אָן אַרבעט, יַענע זַעל זָאָל פֶּאָרשׁניטֵן ווערן פֿון צווישן אִיר פֶּאָלֵק. ׀ זַעקס טַעג זָאָל גַּעטאַן ווערן אַרבעט, אָבער אויפֿן זַיבעטֵן טַאָג זָאָל זַיין אַ שַׁבַּת פֿון רוֹאנוּג, הִיִּלִּיק צו גַאָט; אִיטלעכַּעַר וַיִּאָס טוֹט אָן אַרבעט אִין טַאָג פֿון שַׁבַּת, זָאָל טִיטֵן גַּעטִיט ווערן. ׀ אִו די קִינדַעַר פֿון יִשְׂרָאֵל זָאָלֵן הִיטֵן שַׁבַּת, צו הַאָלֵטֵן שַׁבַּת אויף זַיעַרַע דוֹר־דוֹרוֹת; אָן אִיבִיקַעַר בּוֹנַד. ׀ צווישן מִיר אִו צווישן די קִינדַעַר פֿון יִשְׂרָאֵל אִו דָּאָס אַ צִיכֵן אויף אִיבִיק, אִו זַעקס טַעג הַאָט גַאָט גַעמאַכַּט דַּעַם הִימֵל אִו די עַרד, אִו אויפֿן זַיבעטֵן טַאָג הַאָט עַר אויפֿגַע־הַעֲרַט אִו גַּערוֹט. ׀ אִו עַר הַאָט גַעוַעבֵן מִשֶׁה, ווי עַר הַאָט גַעעַנְדִיקַט רַעַדֵן מִיט אִים אויפֿן בַּאָרַג סִינִי, די צוויי לוֹחֹת פֿון גַּעזַעַץ, שְׁטַיַעַרנַע לוֹחֹת גַּעשְׁרִיבֵן מִיט דַּעַם פֿינַגַּעַר פֿון גַאָט.

לב

אִו ווי דָאָס פֶּאָלֵק הַאָט גַּעזַעַן, אִו מִשֶׁה זַאָמַט זַיך אַרַאָפֿצוֹנִידַעַרן פֿון בַּאָרַג, אִווי הַאָט דָאָס פֶּאָלֵק זַיך אִינגַעזַאָמֵלט אַרוֹם אַהֲרֹנַעַן, אִו זַי הַאָבֵן צו אִים גַּעזַאָגַט: שְׁטִי אויף, מַאָך אִונְדוּ אַ גַאָט וַיִּאָס זָאָל גַיִן פֶּאָר אִונְדוּ; וַיִּאָרוּם דַּעַרדַאָוִיקַעַר מַאָן מִשֶׁה, וַיִּאָס הַאָט אִונְדוּ אויפֿגַעבֶרַאכַט פֿון לַאָנַד מִצְרַיִם, וַיִּסַּן מִיר גִיט וַיִּאָס מִיט אִים אִו גַּעזַוַאָרֵן.

הַאָט אַהֲרֹן צו זַי גַּעזַאָגַט: נַעמַט אַרַאָפֿ די גִילדַעַרנַע אוִירִינגַעַן וַיִּאָס אִין די אוִיעַרן פֿון אִיעַרַע וַיִּיבַעַר, אִיעַרַע זַיך, אִו אִיעַרַע טַעכַטַעַר, אִו ברַענגַט צו מִיר.

הַאָט דָאָס גַאָנַע פֶּאָלֵק אַרַאָפֿגַענוֹמַעַן פֿון זַיך די גִילדַעַרנַע אוִירִינגַעַן וַיִּאָס אִין זַיעַרַע אוִיעַרן, אִו גַעבֶהַאכַט צו אַהֲרֹנַעַן. ׀ אִו עַר הַאָט צוִגענוֹמַעַן פֿון זַיעַרַע הַאָנַט, אִו הַאָט עַס אוִיסגַעפֿורַעמַט אִין אַ פֿורַעם, אִו הַאָט דַּעַרפֿון גַּעמאַכַט אַ גַּעגַאָסֵן קַאָלֵב; אִו זַי הַאָבֵן גַּעזַאָגַט: דָאָס אִו דִיין גַאָט, יִשְׂרָאֵל, וַיִּאָס הַאָט דִיך אויפֿגַעבֶרַאכַט פֿון לַאָנַד מִצְרַיִם. ׀ אִו ווי אַהֲרֹן הַאָט דָאָס גַּעזַעַן, אִווי הַאָט עַר גַּעבּוִיט פֶּאָר אִים אַ מוֹזַבַּח, אִו אַהֲרֹן הַאָט אוִיסגַערוֹפֵן אִו גַּעזַאָגַט: אַ יוֹם־טוֹב צו יְהוָה אִו מַאָרְגֵן. ׀ אִו זַי הַאָבֵן זַיך גַּעפֿעַדַּעַרַט אויף מַאָרְגֵן, אִו הַאָבֵן אויפֿגַעבֶרַאכַט בַּרַאָנְדַאָפֿפַּעַר, אִו גַּענוֹגַט פֿרִידַאָפֿפַּעַר; אִו דָאָס פֶּאָלֵק הַאָט זַיך גַּעזַעַצַט עַסֵן אִו טֵרִינַקַעַן, אִו זַי זַינַעַן אויפֿגַעשְׁטַאָנַעַן זַיך לוֹסִטיק צו מַאָכֵן.

הַאָט גַאָט גַּערַעַדַט צו מִשֶׁה: גַיִ נִידַעַר אַרַאָפֿ, וַיִּאָרוּם פֶּאָרדַאָרְבֵן גַּעזַוַאָרֵן אִו דִיין פֶּאָלֵק, וַיִּאָס דו הַאָסט אויפֿגַעבֶרַאכַט פֿון לַאָנַד מִצְרַיִם; ׀ זַי הַאָבֵן זַיך גִיך אָפֿגַעקַעַרַט פֿון דַּעַם וועג וַיִּאָס אִיך הַאָב זַי בַּאָפּוִילֵן; זַי הַאָבֵן זַיך גַּעמאַכַט אַ גַּעגַאָסֵן קַאָלֵב, אִו הַאָבֵן זַיך גַּעבּוֹקַט צו אִים, אִו גַּעשְׁלַאכַט צו אִים, אִו גַּעזַאָגַט: דָאָס אִו דִיין גַאָט, יִשְׂרָאֵל, וַיִּאָס הַאָט דִיך אויפֿגַעבֶרַאכַט פֿון לַאָנַד מִצְרַיִם. ׀ אִו גַאָט הַאָט גַּעזַאָגַט צו מִשֶׁה: אִיך הַאָב גַּעזַעַן דָאָסדַאָוִיקַעַ פֶּאָלֵק, עַרשַׁט עַס אִו אַ הַאָרַטנַעקִיק פֶּאָלֵק;

ועתה הניחה לי ויחר אפי כדם ואכלם ואעשה אותך
 לנני גדול: ויחל משה אתפני יהוה אלהיו ויאמר למה
 יהוה יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בלח
 גדול ובכד חזקה: למה ואמרו מצרים לאמר פרעה
 הוציאם לחרג אתם בחרים ולכללתם מעל פני הארמה
 שוב מחרון אפך והתם עלהרעה לעמך: וכר לאכרתם
 לצחוק ולישראל עבדיך אשר נשפעת להם בך ותדבר
 אלהם ארבה אתרועכם בכוכי השמים וכלהארץ
 יהואת אשר אמרתי אתן לרועכם ויחלו לעלם: ונתם
 יהוה עלהרעה אשר דבר לעשות לעמו: פ
 ויפן נירד משה מרהר ושגי לחת העדת בידו לחת
 כתבים משגי עבריהם מזה ומזה הם כתבים: והלוחת
 מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות
 עלהלוחת: וישמע יהושע אתקול העם ברעה ויאמר
 אלמשה קול מלחמה במחנה: ויאמר אין קול ענות
 גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע: והיו
 כאשר קרב אלמחנה נרא אתהעגל ומחלת ויחר
 אף משה וישלך מידו אתהלוחת וישבר אתם תחת
 החר: ויפח אתהעגל אשרעשו וישרף באש ויטמן עד
 אשרדק ויזר עלפני המים וישק אתיפני ישראל:
 ויאמר משה אלחרון מהעשה לך העם הזה כיהבאת
 עליו הטאה גדלה: ויאמר חרון אלחר אף אדני אתה
 דעת אתהעם כי ברע הוא: ויאמרו לי עשה לנו אלהים
 אשר ילכו לפנינו ביהוה משה האיש אשר העלנו מארץ
 מצרים לא ידענו מהיהוה לו: ואמר להם למי זהב
 התפרקו ויתנדלו ואשליכוו באש ויצא העגל הזה:
 ונרא משה אתהעם כי פרע הוא כיהרעה חרון

י' בש' י' מדין ק

10 און אצונד לאו מיד, און מיין צאָרן וועט גרימען אויף זיי, און איך וועל זיי פאַרלענדן, און וועל דיך מאַכן פאַר אַ גרויס פּאָלק.

11 האָט משה געבעטן פאַר יהוה זיין גאָט, און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָס, גאָט, וואָל גרימען דיין צאָרן אויף דיין פּאָלק, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים מיט גרויס כּוח און מיט אַ שטאַרקער האַנט? 12 פאַרוואָס וואָלן וואָגן די מצרים, אזוי צו וואָגן: צום בייזן האָט ער זיי אַרויסגעצויגן, כּדי זיי צו הרגען אין די בערג, און זיי צו פאַרלענדן פון דעם געזיכט פון דער ערד? קער זיך אָפּ פון דיין גרימצאָרן, און האָב חרטה אויף דעם בייז צו אָן ישראל, דייןע קנעכט, וואָס דו האָסט זיי געשוואָרן ביי זיך, און האָסט צו זיי גערעדט: איך וועל מערן אַייער זאַמען אזוי ווי די שטערן פון הימל, און דאָסדאָזיקע גאַנצע לאַנד וואָס איך האָב געזאָגט, וועל איך געבן צו אַייער זאַמען, און זיי וועלן עס אַרבעטן אויף אַיביק.

14 האָט גאָט חרטה געהאַט אויף דעם בייז וואָס ער האָט געזאָגט צו טאָן צו זיין פּאָלק.

15 און משה האָט זיך אומגעקערט, און האָט אַראָפּ גענידערט פון באָרג, מיט די צוויי לוחות פון געזעץ אין זיין האַנט, לוחות באַשריבן פון זייערע בייזע זייטן; פון דער זייט און פון יענער זייט זיינען זיי געווען באַשריבן. 16 און די לוחות זיינען געווען די אַרבעט פון גאָט, און דער כּתב איז געווען דער כּתב פון גאָט, אויסגעקריצט אויף די לוחות.

17 און יהושע האָט געהערט דעם קול פון דעם פּאָלק אין זיין שאלן, און ער האָט געזאָגט צו משה: אַ קול פון מלחמה איז אין לאַגער. 18 האָט ער געזאָגט: עס איז ניט אַ קול פון געשריי פון גבורה, און ניט אַ קול פון געשריי פון שוואַכקייט; אַ קול פון זינגען הער איך.

19 און עס איז געווען, ווי ער האָט געזענט צום לאַגער, און האָט געזען דאָס קאַלב און די טענץ, אזוי האָט געגרימט דער צאָרן פון משה, און ער האָט אַ וואָרף געטאָן פון זיינע הענט די לוחות, און האָט זיי צעבראַכן אונטערן באָרג. 20 און ער האָט גענומען דאָס קאַלב, וואָס זיי האָבן געמאַכט, און האָט פאַרברענט אין פייער, און צעמאָלן בייז וואָנען עס איז געוואָרן דין, און האָט צעשאַטן אויפן וואַסער, און געגעבן טרינקען די קינדער פון ישראל.

21 און משה האָט געזאָגט צו אַהרןען: וואָס האָט דיר דאָסדאָזיקע פּאָלק געטאָן, וואָס דו האָסט געבראַכט אויף אים אַ גרויסע זינד?

22 האָט אַהרן געזאָגט: וואָל ניט גרימען דער צאָרן פון מיין האָר; דו קענסט דאָס פּאָלק, אָו ער איז שלעכט. 23 האָבן זיי צו מיר געזאָגט: מאַך אונדז אַ גאָט וואָס וואָל גיין פאַר אונדז, וואָרום דערדאָזיקער מאַן משה, וואָס האָט אונדז אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים, ווייסן מיר ניט וואָס מיט אים איז געוואָרן. 24 האָב איך צו זיי געזאָגט: ווער עס האָט גאַלד, נעמט אַראָפּ פון זיך; און זיי האָבן מיר געגעבן, און איך האָב עס אַריינגעוואָרפן אין פייער, און עס איז אַרויסגעקומען דאָסדאָזיקע קאַלב.

25 און משה האָט געזען דאָס פּאָלק, אָו עס איז צעווילדערט, ווייל אַהרן האָט עס צעווילדערט, צו

10 און אצונד לאו מיד, און מיין צאָרן וועט גרימען אויף זיי, און איך וועל זיי פאַרלענדן, און וועל דיך מאַכן פאַר אַ גרויס פּאָלק.

11 האָט משה געבעטן פאַר יהוה זיין גאָט, און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָס, גאָט, וואָל גרימען דיין צאָרן אויף דיין פּאָלק, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים מיט גרויס כּוח און מיט אַ שטאַרקער האַנט? 12 פאַרוואָס וואָלן וואָגן די מצרים, אזוי צו וואָגן: צום בייזן האָט ער זיי אַרויסגעצויגן, כּדי זיי צו הרגען אין די בערג, און זיי צו פאַרלענדן פון דעם געזיכט פון דער ערד? קער זיך אָפּ פון דיין גרימצאָרן, און האָב חרטה אויף דעם בייז צו אָן ישראל, דייןע קנעכט, וואָס דו האָסט זיי געשוואָרן ביי זיך, און האָסט צו זיי גערעדט: איך וועל מערן אַייער זאַמען אזוי ווי די שטערן פון הימל, און דאָסדאָזיקע גאַנצע לאַנד וואָס איך האָב געזאָגט, וועל איך געבן צו אַייער זאַמען, און זיי וועלן עס אַרבעטן אויף אַיביק.

14 האָט גאָט חרטה געהאַט אויף דעם בייז וואָס ער האָט געזאָגט צו טאָן צו זיין פּאָלק.

15 און משה האָט זיך אומגעקערט, און האָט אַראָפּ גענידערט פון באָרג, מיט די צוויי לוחות פון געזעץ אין זיין האַנט, לוחות באַשריבן פון זייערע בייזע זייטן; פון דער זייט און פון יענער זייט זיינען זיי געווען באַשריבן. 16 און די לוחות זיינען געווען די אַרבעט פון גאָט, און דער כּתב איז געווען דער כּתב פון גאָט, אויסגעקריצט אויף די לוחות.

17 און יהושע האָט געהערט דעם קול פון דעם פּאָלק אין זיין שאלן, און ער האָט געזאָגט צו משה: אַ קול פון מלחמה איז אין לאַגער. 18 האָט ער געזאָגט: עס איז ניט אַ קול פון געשריי פון גבורה, און ניט אַ קול פון געשריי פון שוואַכקייט; אַ קול פון זינגען הער איך.

19 און עס איז געווען, ווי ער האָט געזענט צום לאַגער, און האָט געזען דאָס קאַלב און די טענץ, אזוי האָט געגרימט דער צאָרן פון משה, און ער האָט אַ וואָרף געטאָן פון זיינע הענט די לוחות, און האָט זיי צעבראַכן אונטערן באָרג. 20 און ער האָט גענומען דאָס קאַלב, וואָס זיי האָבן געמאַכט, און האָט פאַרברענט אין פייער, און צעמאָלן בייז וואָנען עס איז געוואָרן דין, און האָט צעשאַטן אויפן וואַסער, און געגעבן טרינקען די קינדער פון ישראל.

21 און משה האָט געזאָגט צו אַהרןען: וואָס האָט דיר דאָסדאָזיקע פּאָלק געטאָן, וואָס דו האָסט געבראַכט אויף אים אַ גרויסע זינד?

22 האָט אַהרן געזאָגט: וואָל ניט גרימען דער צאָרן פון מיין האָר; דו קענסט דאָס פּאָלק, אָו ער איז שלעכט. 23 האָבן זיי צו מיר געזאָגט: מאַך אונדז אַ גאָט וואָס וואָל גיין פאַר אונדז, וואָרום דערדאָזיקער מאַן משה, וואָס האָט אונדז אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים, ווייסן מיר ניט וואָס מיט אים איז געוואָרן. 24 האָב איך צו זיי געזאָגט: ווער עס האָט גאַלד, נעמט אַראָפּ פון זיך; און זיי האָבן מיר געגעבן, און איך האָב עס אַריינגעוואָרפן אין פייער, און עס איז אַרויסגעקומען דאָסדאָזיקע קאַלב.

25 און משה האָט געזען דאָס פּאָלק, אָו עס איז צעווילדערט, ווייל אַהרן האָט עס צעווילדערט, צו

שאנד ביי זייערע פיינט. ²⁶ האָט משה זיך געשטעלט אין טויער פון לאַגער, און האָט געזאָגט: ווער פאַר יהוה, צו מיר! האָבן זיך אַיינגעזאַמלט צו אים אַלע קינדער פון לוי. ²⁷ און ער האָט צו זיי געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: טוט אָן איטלעכער זיין שווערד אויף זיין דיך, גייט דורך היץ און צוריק פון טויער צו טויער אין לאַגער, און הרגעט איטלעכער זיין ברודער, און איטלעכער זיין חבר, און איטלעכער זיין קרוב.

²⁸ האָבן די קינדער פון לוי געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון משה, און עס זיינען געפאַלן פון פּאָלק אין יענעם טאָג אַרום דריי טויזנט מאָן. ²⁹ און משה האָט געזאָגט: דערפילט אַייער האַנטאָ היינט צו גאָט, ווייל איטלעכער איז געווען אַקעגן זיין ווין, און אַקעגן זיין ברודער, און פּדי אַיך היינט צו געבן אַ ברכה.

³⁰ און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט משה געזאָגט צום פּאָלק: איר האָט געזינדיקט אַ גרויסע זינד; און אַצונד וועל איך אַרויפגיין צו גאָט, אפשר וועל איך מכּפּר זיין אויף אַייער זינד.

³¹ האָט משה זיך אומגעקערט צו גאָט, און האָט געזאָגט: איך בעט דיך, דאָסדאָזיקע פּאָלק האָט געזינדיקט אַ גרויסע זינד, און זיי האָבן זיך געמאַכט אַ גאָט פון גאָלד. ³² איז, אַצונד, אויב דו וועסט פאַרגעבן זייער זינד, און אויב ניט, מעק מיך אויס, איך בעט דיך, פון דיין בוך וואָס דו האָסט געשריבן.

³³ האָט גאָט געזאָגט צו משה: ווער עס האָט געזינדיקט צו מיר, אים וועל איך אויסמעקן פון מיין בוך. ³⁴ און אַצונד גיי פיר דאָסדאָזיקע פּאָלק אהין וווּ איך האָב דיר געזאָגט; זע, מיין מלאַך וועט גיין דיר פאַרויס; אָבער אין דעם טאָג, וואָס איך רעכנן זיך, וועל איך זיך רעכענען מיט זיי פאַר זייער זינד.

³⁵ און גאָט האָט געפלאָגט דאָס פּאָלק פאַרוואָס זיי האָבן געמאַכט דאָס קאַלב, וואָס אהרן האָט געמאַכט.

לג ¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה: קום, גיי אַרויף פון דאַנען, דו און דאָס פּאָלק וואָס דו האָסט אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים, צו דעם לאַנד וואָס איך האָב געשוואָרן צו אַברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, אַזוי צו זאָגן: צו דיין זאָמען וועל איך עס געבן—און איך וועל שיקן דיר פאַרויס אַ מלאַך, און וועל פאַרטרייבן דעם פּוֹצְנִי, דעם אַמורי, און דעם חתי, און דעם פּרוי, דעם חוי, און דעם יבּוּסִי—צו אַ לאַנד וואָס פּליסט מיט מילך און אַהניק—וואָרום איך וועל ניט אַרויפגיין צווישן דיר, ווייל אַ האַרטנעקיק פּאָלק ביסטו; איך קען דיך נאָך פאַרלענדן אויפן וועג. ² האָט דאָס פּאָלק געהערט דעמדאָזיקן שלעכטן אָנזאָג, און זיי האָבן געטרויערט, און האָבן קיינער ניט אָנגעטאָן זיין צירונג אויף זיך.

³ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זאָג צו די קינדער פון ישראל: איר זייט אַ האַרטנעקיק פּאָלק; איין רגע ווען איך זאָל אַרויפגיין צווישן דיר, וועל איך דיך פאַרלענדן. און אַצונד געם אַראָפּ דיין צירונג פון

¹ ד. ה. ווייט אַיך אַיין און הייליקט אַיך.

לשמעה בקמיהם: ויעמד משה בשער המחנה ויאמר כו
מי ליהוה אלי ויאספו אליו כלבני לוי: ויאמר להם כו
בהאמר יהוה אליו ישראל שימו אשר חרבו על ירכו
עברו ושבו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו
ואיש את רעהו ואיש את קרבו: ויעשו בני לוי כדבר כח
משה ויפל מן העם ביום ההוא בשלשת אלפי איש:
ויעמד משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו כט
ובאחיו ולחת עליכם היום ברכה: והי ממחרת ויאמר ל
משה אלהים אתם הטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה
אל יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם: וישב משה אל לא
יהוה ויאמר אָנָּה הֲטָא הַעַם הַזֶּה חַטָּאָה גְדוֹלָה וַיַּעֲשׂוּ
לָהֶם אֱלֹהֵי זָרִים: ועתה אסיהשא חטאתם ואסיהא מתני לב
נא מספרה אשר כתבת: ויאמר יהוה אל משה מי אשר ג
הטאלי אמתו מספרי: ועתה לך ונתה את העם אל ד
אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי
ופקדתי עליהם חטאתם: וינה יהוה את העם על אשר לה
עשו את העל אשר עשה אהרן: ם

לד
נדבר יהוה אל משה לך עלה מזה אתה והעם אשר א
העלית מארץ מצרים אל הארץ אשר ושבעתי לאברהם
ליצחק וליעקב לאמר לורעה אתננה: ושלחתי לפניך ב
מלאך וגרשתי את הבנני האמרי ותחתי ותפרזי החי
והיבּוּסִי: אל ארץ ובת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך ג
כי עסיקשה ערף אתה פן אכלך בקרבך: וישמע העם ד
את הדבר הרע הזה ותאבלו ולא שתו איש ערוו עליו:
ויעמד יהוה אל משה אמר אל בני ישראל אתם עם ה
קשה ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתך ועתה הורד

לב, כה' ק' וספק לא' ב טעם

ו עֲדִיף מֵעֲדִיף וְאֵדְעָה מָה אֲנִשְׂהֶלֶף: וַתִּנְעֲלוּ בְנֵי
 ו יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵדִים מִתַּר חֹרֵב: וּמֹשֶׁה יָקָח אֶת־הָאֹהֶל
 וַיִּטְהַרְלֵהוּ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַחֹק מִדְּמִמְחֶה וַיִּקְרָא לוֹ
 ח הָאֹהֶל מוֹעֵד וַיְהִי כִלְמִבְקֵשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
 ח אֲשֶׁר מִחוּץ לַמִּחֲנֶה: וַיְהִי כַצֵּאת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל
 ט יְקוּמוּ כָל־הָעָם וַיִּצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי
 ט מֹשֶׁה עַד־בָּא הָאֹהֶל: וַיְהִי כִבָּא מֹשֶׁה הָאֹהֶל וַיֵּרָא
 י עַמּוּד הָעָנָן וְעַמּוּד פֶּתַח הָאֹהֶל וַדַּבֵּר עִם־מֹשֶׁה: וַרְאֵה
 י כָל־הָעָם אֶת־עַמּוּד הָעָנָן עַמּוּד פֶּתַח הָאֹהֶל וְכִם כָל־הָעָם
 י הִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ: וַדַּבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּנִים
 י אֶל־פְּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־הַמִּחֲנֶה
 י וּמִשְׁרָתוֹ יְדוּשָׁע בְּדַתָּן נָעַר לֹא יִמַּשׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: פ
 י וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רְאֵה אֶתְּהָ אִמָּר אֵלַי הַעֵל אֶת־
 י הָעָם הַזֶּה וְאֶתְּהָ לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי וְאֶתְּהָ
 י אִמָּרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְּשֵׁם וְנִס־מִצְוֹתָן כִּן בְּעֵינַי: וְעֵתָה אִם־
 י נָא מִצְוֹתַי כִּן בְּעֵינֶיךָ הוֹדַעְתָּנִי נָא אֶת־דַּרְכְּךָ וְאֶדְעָה לְמַעַן
 י אִמָּצְאֶיךָ בְּעֵינֶיךָ וַרְאֵה כִּי עִמָּךָ הֵנָּה הַזֶּה: וַיֹּאמֶר פְּנֵי
 י יִלְכוּ הַתְּנַחְתִּי לְךָ: וַיֹּאמֶר אֵלַי אִם־אֵין פְּנֵיךָ הַלְכִים אֶל־
 י תִּשְׁלַח מֹזֶה: וּבְמָה וַיִּדַּע אֲפֹא כִּי־מִצְוֹתַי כִּן בְּעֵינֶיךָ אֵין
 י וְעַמּוּד הַלְוֹא בְּלִבְחַתָּךְ עִמָּנִי וּנְפִלְיִנִי אֵין וְעַמּוּד מִכָּל־הָעָם
 י אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:
 י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
 י אֲנִשְׂהָ כִּי־מִצְוֹתַי כִּן בְּעֵינִי וְאֶדְעָה בְּשֵׁם: וַיֹּאמֶר הֲרָאִנִי
 י נָא אֶת־כַּבְדְּךָ: וַיֹּאמֶר אֵנִי אֶעֱבִיר כָּל־טוֹבִי עַל־פְּנֶיךָ
 י וַיִּקְרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ וְחַנּוּתִי אֶת־אֲשֶׁר אֲחִין וְחַמִּמְתִּי
 י אֶת־אֲשֶׁר אֲחִי: וַיֹּאמֶר לֹא תוֹכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנַי כִּי
 י לֹא־יִרְאֵנִי הָאָדָם חַי: וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מְקוֹם אֶתִי וְנִצְבַתְּ
 י עַל־הַצּוּר: וַיְהִי כַעֲבַר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְבַת הַצּוּר

זיך, און איך וועל באַטראַכטן, וואָס איך זאָל טאָן צו דיר.
 ם האָבן די קינדער פון ישראל זיך אויסגעטאָן ווי ער צירונג
 פון באַרג חֹרֵב אָן.
 ך און משה פלעגט נעמען דאָס געצעלט, און פלעגט
 עס זיך אויפשטעלן אויסן לאַגער, ווייט פון לאַגער, און
 פלעגט עס רופן אוהל־מועד. און עס איז געווען, איט
 לעכער וואָס האָט געזוכט גאָט, פלעגט אַרויסגיין צום
 אוהל־מועד וואָס אויסן לאַגער. ם און עס איז געווען, ווי
 משה איז אַרויסגעגאַנגען צום געצעלט, אזוי פלעגט דאָס
 גאַנצע פאָלק זיך אויפשטעלן, און שטיין איטלעכער אין
 אַייגנאַנג פון זיין געצעלט, און נאַכקוקן משהן, ביז ער גייט
 אַרײַן אין געצעלט. ם און עס איז געווען, ווי משה איז
 אַרײַנגעגאַנגען אין געצעלט, פלעגט אַראָפּנידערן דער
 וואַלקנוייל, און שטיין ביים אַייגנאַנג פון געצעלט, און נאָטן
 פלעגט רעדן מיט משהן. ם און דאָס גאַנצע פאָלק פלעגט
 זען דעם וואַלקנוייל שטיין ביים אַייגנאַנג פון געצעלט,
 און דאָס גאַנצע פאָלק פלעגט אויפשטיין, און זיך בוקן
 איטלעכער ביים אַייגנאַנג פון זיין געצעלט.
 ם און גאָט פלעגט רעדן צו משהן פנים אַל פנים,
 אזוי ווי אַ מענטש רעדט צו זיין חבר. און ער פלעגט זיך
 אומקערן אין לאַגער, אָבער זיין באַדינער יהושוע דער זון
 פון נון, אַ יונגער מאַן, פלעגט ניט אָפּטרעטן פון געצעלט.
 ם און משה האָט געזאָגט צו גאָט: זע, דו זאָסט צו
 מיר: ברענג אויף דאָסדאָזיקע פאָלק, אָבער דו האָסט
 מיך ניט געלאָזט וויסן, וועמען דו וועסט שיקן מיט מיר.
 דו האָסט דאָך געזאָגט: איך האָב דיר דערקענט מיטן
 נאָמען, און האָסט אויך געפונען לייטזעליקייט אין מיינע
 אויגן. ם און אַצונד, אויב, איך בעט דיר, איך האָב גע־
 פונען לייטזעליקייט אין דיינע אויגן, לאַז מיר וויסן, איך בעט דיר,
 געפינען לייטזעליקייט אין דיינע אויגן: און זע אַז דאָסדאָזיקע פאָלק איז דאָך דײַן פאָלק.

ם האָט ער געזאָגט: מיין פנים וועט מיטגיין, און איך וועל דיר באַרוען.
 ם האָט ער צו אים געזאָגט: אויב דײַן פנים גייט ניט מיט אונדו, זאָלסטו אונדו ניט אויפברענגען פון דאַנען.
 ם וואָרום מיט וואָס דען זאָל דערקענט ווערן, אַז איך האָב געפונען לייטזעליקייט אין דיינע אויגן, איך און דײַן פאָלק,
 אויב ניט דורך דײַן גיין מיט אונדו, אַז מיר זאָלן זיין אויסגעצײכנט, איך און דײַן פאָלק, פון אַלעם פאָלק וואָס אויפן
 געזיכט פון דער ערד?
 ם האָט גאָט געזאָגט צו משהן: אויך דידאָזיקע זאָך וואָס דו האָסט געזאָגט, וועל איך טאָן, ווייל דו האָסט געפונען
 לייטזעליקייט אין מיינע אויגן, און איך האָב דיר דערקענט מיטן נאָמען.
 ם האָט ער געזאָגט: לאַז מיר זען דײַן פראַכט, איך בעט דיר.
 ם האָט ער געזאָגט: איך וועל פאַרבייגיין אַל מיין גוטסקייט פאַר דײַן פנים, און איך וועל אויס־
 רופן פאַר דיר דעם נאָמען יהוה: און איך וועל לייטזעליקן וועמען איך וועל לייטזעליקן, און וועל דער־
 באַרימען וועמען איך וועל דערבאַרימען. ם און ער האָט געזאָגט: קענסט ניט זען מיין פנים, וואָרום אַ מענטש
 קען מיר ניט זען און בלייבן לעבן. ם און גאָט האָט געזאָגט: אַן איז אַן אַרט בײַ מיר; זאָלסטו זיך שטעלן
 אויפן פעלו. ם און עס וועט זיין, ווען מײַן פראַכט גייט פאַרבײַ, וועל איך דיר אַרײַנטאָן אין אַ שפּאַלט פון דעם פעלו.

ם געצעלט פון צווייפּקום אָדער אַנטפלעקינג. זע כה, 22. ד. ה. אויסגעצײכנט, אויסדערוויילט.

און איך וועל ארויפדעקן מיין האנט אויף דיר, ביז איך וועל פארבייגיין. ¹⁰ און אז איך וועל אפמאן מיין האנט, וועסטו זען מיין רוקן; אבער מיין פנים קען נישט געזען ווערן.

לד און גאט האט געזאגט צו משה: האק דיר אויס צוויי שטיינערנע לוחות אזוי ווי די ערשטע, און איך וועל אויפשרייבן אויף די לוחות די ווערטער וואס זיינען געווען אויף די ערשטע לוחות, וואס דו האסט צעבראכן. ² און זיי אגעבערייט אין דער פרי, און גיי ארויף אין דער פרי אויפן בארג סיני, און שטעל זיך פאר מיר דארטן אויפן שפיץ בארג. ³ און קיין מענטש זאל נישט ארויפגיין מיט דיר, און קיין מענטש זאל נישט געזען ווערן אויפן גאנצן בארג; אפילו די שאף און די רינדער זאלן זיך נישט פיטערן אקעגן יענעם בארג.

⁴ האט ער אויסגעהאקט צוויי שטיינערנע לוחות אזוי ווי די ערשטע; און משה האט זיך געפעדערט אין דער פרי, און איז ארויפגעגאנגען אויפן בארג סיני, אזוי ווי גאט האט אים באפוילן, און ער האט גענומען אין זיין האנט די צוויי שטיינערנע לוחות. ⁵ און יהוה האט אראפגענידערט אין דעם וואלקן; און ער האט זיך געשטעלט מיט אים דארטן; און ער האט גערופן דעם נאמען יהוה. ⁶ און יהוה איז פארכייטגעגאנגען פאר זיין פנים, און האט אויסגערופן: יהוה, יהוה, יהוה איז א דערבארימדיקער און

ושפתי כפי עלך עד עברתי: וחסרתי את כפי וראית כ
את אחרי ופני לא ראו: פ
ל

ואמר יהוה אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי עליהם את הדברים אשר היו עליהם ואת הראשונים אשר שברתי: והנה נכון לבקר ועלית בבקר אל ה' סיני ונצבת לי שם על ראש ההר: ואיש לא יעלה עמך וגם איש אליה בקל ה' וגם ה' יתן ויברך את ישראל ואלוהי אלמול ה' יהוה: ופסל שני לוחות אבנים כראשונים וישפם משה בבקר ויעל אל ה' סיני כאשר צוה יהוה אתו ויבא ב'ו' שני לוחות אבנים: ויהי ה' בעיניו ויהי צב עמו שם ויקרא בשם יהוה: ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה אל רחום ותען ארץ אפים ורכיח ואת: נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחסאנה ונקמה לא ינקמה פקדו עון אבות על בני ועל בני בנים על שלשים ועל רביעיים: וימחר משה ויקד ארצה וישתחו: ויאמר אסניא מצאתי חן בעיניך אדני יקדנא אדני בקרבני כי עסקשה ערתי הוא וסלחת לעונתי ולחטאתי ונחלתנו: ויאמר ה' אנה אנכי ברת ברית נוד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא יבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראו כל העם אשר אתה בקרבך את מעשה יהוה ברעורא הוא אשר אני עשה עמך: שמר לך את אשר אנכי מצוה היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוס: השמר לך פתחברת ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה פדוניה למקש בקרבך: כי את מובחתי תתצון ואת מצבתם תשברון ואת אשריו תכרתון: כי לא י

י סו רמב

לייטזעליקער גאט, איינגעהאלטן אין צארן, און רייך אין גענאד און טריישאפט; ער האלט גענאד ביזן טויזנטסטן גליד, ער פארטראגט זינד און פארברעכן און חטאים, נאר שענקען שענקט ער נישט; ער רעכנט זיך פאר די זינד פון די פאטערס, מיט די קינדער, און מיט די קינדסקינדער, מיטן דריטן און מיטן פירטן דור.

⁸ האט משה זיך געניגט אויף גיך צו דער ערד, און זיך געבוקט. ⁹ און ער האט געזאגט: אויב, איך בעט דיך, איך האב געפונען לייטזעליקייט אין דייע אויגן, גאט, זאל איך בעט דיך, גאט גיין צווישן אונדז, ווארום א הארטנעקיק פאלק איז דאס; און זאלסט פארגעבן אונדזער זינד און אונדזער חטא, און אונדז מאכן פאר דיין ארב.

¹⁰ האט ער געזאגט: זע, איך שלים א בונד; אנטקעגן פאר דיין גאנצן פאלק וועל איך טאן ווונדער וואס זיינען נישט באשאפן געווארן אויף דער גאנצער ערד, און צווישן אלע אנמות; און דאס גאנצע פאלק, וואס דו ביסט צווישן אים, וועט זען די טאוונג פון גאט וואס איך טו מיט דיר, אז זי איז פארכטיק. ¹¹ היט דיר וואס איך באפעל דיר היינט; זע, איך פארטרייב פון פאר דיר דעם אמורי, און דעם כנעני, און דעם חתי, און דעם פרוי, און דעם חוי, און דעם יבוס. ¹² היט זיך, זאלסט נישט שליסן א בונד דעם באווינער פון דעם לאנד וואס דו קומסט דערויף, פדי ער זאל נישט זיין פאר א שטרויכלונג צווישן דיר. ¹³ נייערט זייערע מזבחות זאלט איר צעשטויסן, און זייערע זיילשטיינער זאלט איר צעברעכן, און זייערע געצוויימער זאלט איר אפהאקן. ¹⁴ ווארום

תשתתחה לאל אחרי כי יהיה קנא שמו אל קנא הוא:
 10 פדהמרת ברית ליושב הארץ ונוי אחרי אלהיהם
 11 וקבחו לאלהיהם וקרא לה ואכלת מזבחיו ולקחת
 12 מבנותיו לבנות ונוי בנותיו אחרי אלהיהן והונו את
 13 בנות אחרי אלהיהן: אלתו מסכה לא תעשה לה: את
 14 חג המצות תשמר שבועת ימים תאכל מצות אשר צויתך
 15 למועד חדש האביב כי בחדש האביב תצאת מצרים:
 16 כל פטר רחם לי וכל מקנה תזכר פטר שור ושה:
 17 ופטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל
 18 בכור בנות תפדה ולא יראו פני ריכם: ששת ימים
 19 תעבד וביום השביעי תשבת בתריש ובקציר תשבת:
 20 ותג שבעת תעשה לה בכורי קציר חטים ותג האסיף
 21 תקופת השנה: שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך
 22 את פני האדון ו יהיה אלתו ישראל: כראויש נזים
 23 מפנה ורחבתו את זבלך ולא יחמד איש את ארצה
 24 בעלתה לראות את פני יהוה אלהיך שלש פעמים בשנה:
 25 לא תשתחט עליהמן דמונתו ולא יליון לפקר ובה תג
 26 הפסח: ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך
 27 לא הבשל גדי בחלב אמו:
 28 ויאמר יהוה אל משה כתב לך את הדברים האלה כי
 29 עלי פי הדברים האלה ברתי אתך ברית ואת ישראל:
 30 וחרשם עמידה ארבעים יום וארבעים לילה לחם
 31 לא אכל ומים לא שתה וכתב על הלוח את דברי
 32 הברית עשרת הדברים: והיו בנדת משה מדר סיני
 33 ושני לוחות העדת ביד משה בדתו מן הנה ומשה לא
 34 ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו: ורא אהרן וכל בני
 35 ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשרת

יד ריבוי יט קמז ביה

טארסט זיך ניט בוקן צו אן אנדער גאט, ווייל יהוה-זיין
 נאמען איז צערענער, א צערנדיקער גאט איז ער.
 16 טאמער וועסטו שליסן א בונד די באווינער פון לאנד,
 און זיי וועלן זיין פארפירט נאך זייערע געטער, און
 שלאכטן צו זייערע געטער, וועלן זיי דיר רופן, און וועסט
 עסן פון זייער שלאכטאפפער; 18 און וועסט נעמען פון
 זייערע טעכטער פאר דינע זין, און זייערע טעכטער
 וועלן זיין פארפירט נאך זייערע געטער, און וועלן פאר-
 פירן דינע זין נאך זייערע געטער. 17 קיין געגאסענע
 געטער זאלסטו דיר ניט מאכן.

18 דעם יום-טוב פון מצות זאלסטו היטן: זיבן טעג
 זאלסטו עסן מצות, אזוי ווי איך האב דיר באפוילן, אין
 דער געשטעלטער צייט אין חודש אביב, ווארום אין חודש
 אביב ביסטו ארויסגעגאנגען פון מצרים.

19 איטלעכס וואס עפנט דעם טראכט געהערט צו
 מיר; און פון אל דיין פי זאלסטו הייליקן דעם זכר, דעם
 ערשטלינג פון אקס און שעפס. 20 און דעם ערשטלינג
 פון אן אייזל זאלסטו אויסלייזן מיט א שעפס; און אויב
 דו וועסט ניט אויסלייזן, זאלסטו אים אפהאקן דאס געניק.
 יעטועדער בכור פון דינע זין זאלסטו אויסלייזן.

און מע זאל זיך ניט ווייזן פאר מיר מיט לידיקן.
 21 ועקס טעג זאלסטו ארבעטן, און אויפן זיבעטן
 טאג זאלסטו רוען; ואפילו אין אקערצייט און אין שניט-
 צייט זאלסטו רוען.

22 און דעם יום-טוב פון שבועות זאלסטו דיר מאכן,
 ביי די ערשטצייטיקע פון ווייצשניט; און דעם יום-טוב
 פון איינוואלונג ביים אומדריי פון יאר.

23 דריי מאל אין יאר זאלן אלע דינע מאנספארשוניגען זיך ווייזן פאר דעם האר יהוה, דעם גאט פון ישראל.
 24 ווארום איך וועל פארייאגן די פעלקער פון פאר דיר, און וועל דערברייטערן דיין געמארק; און קיינער וועט ניט
 גלוסטן דיין לאנד, ווען דו גייסט ארויף זיך ווייזן פאר יהוה דיין גאט דריי מאל אין יאר.

25 זאלסט ניט מקריב זיין מיט געווייערטן ברויט דאס בלוט פון מין שלאכטאפפער, און דאס שלאכטאפפער פון
 דעם יום-טוב פון פסח זאל ניט איבערנעכטיקן ביו אין דער פרי.
 26 די ערשטע פריצייטיקע פון דיין ערד זאלסטו ברענגען אין הויז פון יהוה דיין גאט.

זאלסט ניט קאכן א ציקעלע אין זיין מוטערס מילך.
 27 און גאט האט געזאגט צו משה: שרייב דיר אויף די דאזיקע ווערטער, ווארום לויט די דאזיקע ווערטער האב
 איך געשלאסן א בונד מיט דיר און מיט ישראל. 28 און ער איז דארטן געווען מיט גאט פערציק טעג און פערציק נעכט;
 קיין ברויט האט ער ניט געגעסן, און קיין וואסער האט ער ניט געטרונקען. און ער האט אויפגעשריבן אויף די לוחות
 די ווערטער פון דעם בונד, די צען געבאט.

29 און עס איז געווען, אז משה האט אראפגענידערט פון בארג סיני-און די צוויי לוחות פון געזעץ
 זיינען געווען אין משהס האנט, ווען ער האט אראפגענידערט פון בארג-האט משה ניט געוויסט, אז די
 הויט פון זיין פנים האט געשטראלט פון זיין רעדן מיט אים. 30 און אהרן און אלע קינדער פון ישראל
 האבן געזען משה, ערשט די הויט פון זיין פנים שטראלט, און זיי האבן מורא געהאט צו גענענען צו

אים. ¹¹ האָט זיי משה צוגערופן, און אהרן, און אַלע פירשטן פון דער עדה האָבן זיך אומגעקערט צו אים, און משה האָט צו זיי גערעדט. ¹² און דערנאָך האָבן גערענט אַלע קינדער פון ישראל, און ער האָט זיי באַפוילן אַלץ וואָס גאָט האָט מיט אים גערעדט אויפן באַרג סיני. ¹³ און ווי משה האָט געענדיקט רעדן מיט זיי, האָט ער אָנגעטאָן אויף זיין פנים אַ צודעק. ¹⁴ און אַז משה איז געקומען פאַר גאָט צו רעדן מיט אים, פלעגט ער אָפּטאָן דעם צודעק בײַ זיין אַרויסגיין; און ער פלעגט אַרויסגיין און רעדן צו די קינדער פון ישראל דאָס וואָס ער איז באַפוילן געוואָרן. ¹⁵ און די קינדער פון ישראל פלעגן זען דעם פנים פון משה, אַז די הויט פון משה פנים שטראַלט; און משה פלעגט ווידער אָנטאָן דעם צודעק אויף זיין פנים, בײַז ער איז אַריינגעגאַנגען צו רעדן מיט אים.

אליו: ויקרא אלהם משה וישבו אליו אהרן וכל בני ישראל בעדה וידבר משה אלהם: ואחריו בן נשוי כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר יהוה אתו בחר סיני: ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסכה: וכבא משה לפני יהוה לדבר אתו יסר את המסכה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה: וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסכה על פניו עד בא לדבר אתו: ס

ויקהל

לה

לה און משה האָט אַיינגעזאַמלט די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל, און האָט צו זיי געזאָגט: דאָס זיינען די ווערטער וואָס גאָט האָט באַפוילן זיי צו טאָן: ² זעקס טעג זאָל געטאָן ווערן אַרבעט, אָבער אויפן זיבעטן טאָג זאָל אייך זיין הייליק, אַ שבת פון רואונג צו גאָט; איטלעכער וואָס טוט אין אים אַן אַרבעט, זאָל גערטייט ווערן. ³ איר זאָלט ניט אָנצינדן קיין פֿייער אין אַלע אַייערע ווינערטער אין טאָג פון שבת.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה יהוה לעשות אתם: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליהוה כל העשה בו מלאכה יומת: לא תבצעו אש בכל משבתכם ביום השבת: פ ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: קחו מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהוה זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארנמן ותולעת שני ושש ועוים: וערת אילם מאדמים וערת תחשים וצצי שמים: ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: ואבני שיהם ואבני מלאים לאפוד ולחשן: וכל תכסף לב כנס וכו' ויצו את כל אשר צוה יהוה: את המושב את אהלו ואת מכסו את קרסו ואת קרשיו ואת בריחו ואת עמדיו ואת אדניו: את הארון ואת כבדיו ואת הכפרת ואת פרכת הכסף: את השלחן ואת כבדיו ואת כלכליו ואת לחם הפנים: ואת מנרת המאור ואת כליה ואת נרותיה ואת

לה, יא' ברחוק

⁴ און משה האָט געזאָגט צו דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז די זאך וואָס גאָט האָט באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: ⁵ נעמט אייך אַן אָפּשיידונג צו גאָט, איטלעכער וואָס זיין האַרץ איז וויליק זאָל זי ברענגען, די אָפּשיידונג פון גאָט, גאָלד, און זילבער, און קופער; ⁶ און בלאַע וואָל, און פורפל, און ווערמיל-רויט, און ליינען און צינגהאַר; ⁷ און רויטגעפאַרבעט ווידערפעלן, און פּנשפּעלן, און שטייטהאַלץ; ⁸ און אייל פאַר דער לייכטונג, און בשמים פאַר דעם אייל פון זאַלבונג, און פאַר דעם ווירויך פון שמעקעדיקע געווירצן; ⁹ און אַניקלשטיינער, און שטיינער צום אַיינפאַסן, פאַרן אָפּוד און פאַרן חושן. ¹⁰ און אַלע קלוגהאַרציקע צווישן אייך זאָלן קומען און מאַכן אַלץ וואָס גאָט האָט באַפוילן: ¹¹ דעם משכן, זיין געצעלט, און זיין צודעק, זיינע האַקן, און זיינע ברעטער, זיינע ריגלען, זיינע זיילן, און זיינע שוועלן; ¹² דעם אָרון און זיינע שטאַנגען, דעם דעק און דעם פּרוּכּת פון צווישנשייד; ¹³ דעם טיש און זיינע שטאַנגען, און אַלע זיינע כליים, און דאָס ברויט פון אָנגעזיכט; ¹⁴ און די מנורה פאַר לייכטונג, און אירע כליים, און אירע רערלעך, און דאָס

וידעם פלעגט ווידער אָנטאָן דעם צודעק אויף זיין פנים, בײַז ער איז אַריינגעגאַנגען צו רעדן מיט אים.

10 שֵׁמֶן הַמֵּאֹדֶר: וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־כִּדְוֵי וְאֵת שֵׁמֶן
 הַמִּשְׁחָה וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מִסְךְ הַפֶּתַח לַפֶּתַח
 11 הַמִּשְׁכָּן: אֵת מִזְבַּח הַעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַחֹשֶׁת אֲשֶׁר
 12 לוֹ אֶת־כִּדְוֵי וְאֶת־כִּלְכִּלֵי וְאֶת־כִּבְיֹד וְאֶת־כַּפֹּי: אֵת קַלְעֵי
 הַחֹצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֵת מִסְךְ שַׁעַר הַחֹצֵר:
 13 אֶת־יִתְדֵת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֵת הַחֹצֵר וְאֶת־מִתְרֵיהֶם:
 14 אֶת־כִּבְיֹד הַשְּׂדֵךְ לְשַׁרְת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־כִּבְיֹד הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן
 15 הַכֹּהֵן וְאֶת־כִּבְיֹד בְּנֵי לֵוִי: וַיֵּצֵא כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 16 מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה: וַיָּבֵאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִשְׂאוֹ לְבוֹ וְכָל אִשׁ
 17 נָדְבָה רֵדוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְמִלְאכַת אֹהֶל
 18 מוֹעֵד וְלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וְלְכִבְיֹד הַקֹּדֶשׁ: וַיָּבֵאוּ הָאָנָשִׁים
 19 עֲלֵה־נָשִׁים כָּל וְנָדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָו וְגֹזֶם וּטְבַעַת וְכוּמָז
 20 כָּל־כֶּלֶי זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַיהוָה:
 21 וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִמְצָא אֹתוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
 22 וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילָם מְאֹדָמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ:
 23 כָּל־מֵרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וְנֹחֶשֶׁת הֵבִיאוּ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה
 24 וְכָל אִשׁ נִמְצָא אֹתוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל־מִלְאכַת הָעֲבֹדָה
 25 הֵבִיאוּ: וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֵה
 26 אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן אֶת־תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ:
 27 וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֲתָנָה בְּחֻמְכָּה טָווּ אֶת־
 28 הָעִזִּים: וְהַנְּשָׂאִם הֵבִיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֵת אַבְנֵי
 29 הַמַּלְאִים לְאֹפֹד וְלַחֹשֶׁן: וְאֶת־הַבָּשָׂם וְאֶת־הַשֵּׁמֶן לְמֵאֹדֶר
 30 וְלַשֵּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלַקְּטֹרֶת הַסַּמִּים: כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר
 31 נָדְבָה לְבָם אֹתָם לְהֵבִיא לְכָל־הַמִּלְאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה: פ
 32 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם
 33 בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה: וַיִּמְלֵא אֹתוֹ
 34 רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמְכָּה בַתְּבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מִלְאכָה:

אייל פאר לייכטונג; 15 אין דעם מזבח פאר וויירויך און
 זיינע שטאנגען, און דאס אייל פון זאלבונג, און דעם וויי-
 רויך פון שמעקעדיקע געווייצן; און דעם טירפאר האנג
 צום איינגאנג פון משכן; 16 דעם מזבח פאר בראנדאפפער
 און די קופערנע זיפ וואס צו אים, זיינע שטאנגען, און אלע
 זיינע כלים; דעם האנטפאס און זיין געשטעל; 17 די ארומ-
 האנגען פון הויף, זיינע זיילן, און זיינע שוועלן, און דעם
 טויערפאר האנג פון הויף; 18 די פלעקלעך פון משכן,
 און די פלעקלעך פון הויף, און זייערע שטריק; 19 די
 געשטריקטע קליידער אויף צו דינען אין הייליקטום, די
 הייליקע קליידער פאר אהרן דעם פהן, און די קליידער
 פון זיינע זין, אויף צו טאן די כהונה.

20 און די גאנצע עדה פון די קינדער פון ישראל איז
 ארויסגעגאנגען פון פאר משהן. 21 און זיי זיינען געקומען,
 איטלעכער איינער וואס זיין הארץ האט אים געטריבן,
 און איטלעכער וואס זיין גייסט האט אים באווייליקט; זיי
 האבן געבראכט די אפשיידונג פון גאט, פאר דער ארבעט
 פון אוהלמועד, און פאר זיין גאנצן דינסט, און פאר די
 הייליקע קליידער. 22 און עס זיינען געקומען מענער
 מיט ווייבער, איטלעכער וואס זיין הארץ איז געווען
 וויליק; זיי האבן געבראכט נאָרניגען, און אוירניגען, און
 פינגערלעך, און האלדזבענדער-אלערליי גילדערנע
 זאכן; איטלעכער איינער וואס האט אויפגעהויבן אן

אויפהייבונג פון גאלד צו גאט. 23 און איטלעכער איינער וואס ביי אים האט זיך געפונען בלאַע וואַל, און פורפל,
 און ווערמילרויט, און ליינען, און צינגהאר, און רויטגעפארבטע ווידערפעלן, און מחשפעלן, האט געבראכט.
 24 איטלעכער וואס האט אפגעשיידט אן אפשיידונג פון זילבער און קופער, האט געבראכט די אפשיידונג פון
 גאט; און איטלעכער וואס ביי אים האט זיך געפונען שטייטהאלץ פאר אלערליי מלאכות פון דער ארבעט,
 האט געבראכט. 25 און אלע קלוגהארציקע ווייבער האבן מיט זייערע הענט געשפונען, און האבן געבראכט דאס גע-
 שפינס, די בלאַע וואַל, און דעם פורפל, דאס ווערמילרויט, און דעם ליינען. 26 און אלע ווייבער וואס זייער הארץ האט
 זיי געטריבן מיט חכמה, האבן געשפונען די צינגהאר. 27 און די פירשטן האבן געבראכט די אַניקלשטיינער, און די
 שטיינער צום איינפאסן, פארן אפוד און פארן חושן; 28 און די בשמים, און דאס אייל, פאר לייכטונג, און פאר דעם
 אייל פון זאלבונג, און פאר דעם וויירויך פון שמעקעדיקע געווייצן. 29 די קינדער פון ישראל האבן געבראכט נדבות
 צו גאט-איטלעכער מאן און פרוי וואס זייער הארץ האט זיי באווייליקט צו ברענגען פאר דער גאנצער ארבעט, וואס
 גאט האט באפוילן דורך משהן צו מאכן.

30 און משה האט געזאגט צו די קינדער פון ישראל: זעט, גאט האט גערופן מיטן נאמען בצלאל דעם זון פון אורי דעם
 זון פון חורן, פון שבט יהודה. 31 און ער האט אים אָנגעפילט מיטן גייסט פון גאט, אין חכמה, אין פארשטאנדיקייט, און אין

וְלִחְשֹׁב מִחֲשֻׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת: וּבַחֲרֻשֵׁת לְבָּ
 אֶבֶן לְמִלְאֵת וּבַחֲרֻשֵׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מִלְאֵת מִחֲשֻׁבֹת:
 וְלִדְוֹרֵת נִתֵּן בְּלִבּוֹ הוּא וְאֶהְיֶינָהּ בְּרֹאֵי־מֶמְדָּן לְמִשְׁדָּדָן: לֹד
 מִלֵּא אַתֶּם חֲכָמֵי־לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל־מִלְאֵת חֲרָשׁ וְחֹשֶׁב לֹה
 וְרָקִים בַּחֲבֻלָּת וּבְאֶרְנָמָן בַּתְּלֻעַת הַשֶּׁנִּי וּבִשֵּׁשׁ וְאֶרְג
 עֲשֵׂי כָל־מִלְאָהּ וְחֹשֶׁבִי מִחֲשֻׁבֹת:
 לו

וְעִשֶׂה בְּצִלְאֵל וְאֶהְיֶינָהּ וְכָל־אִישׁ חֲכָמֵי־לֵב אֲשֶׁר־נָתַן
 יְהוָה חֲכָמָה וְתוּבִינָה בְּהִמָּה לְתַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
 מִלְאֵת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה ב־
 אֶל־בְּצִלְאֵל וְאֶל־אֶהְלִיאֵב וְאֶל־כָּל־אִישׁ חֲכָמֵי־לֵב אֲשֶׁר
 נָתַן יְהוָה חֲכָמָה בְּלִבּוֹ כָּל־אִישׁ נִשְׂאֹו לִבּוֹ לְקַרְבָּה אֶל־
 הַמִּלְאָכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: וַיִּקְרְאוּ מִלְּפָנֵי מֹשֶׁה אֶת־כָּל־
 הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הִבִּיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִלְאֵת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ
 לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם הִבִּיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בְּבִקְרָ בְּבִקְרָ:
 וַיָּבֵאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֶת־כָּל־מִלְאֵת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־
 אִישׁ מִמִּלְאֵכָתוֹ אֲשֶׁר־הִמָּה עֹשִׂים: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה ה־
 לֵאמֹר מִרְבִּים הָעָם לְהִבְיֹא מִדֵּי הַעֲבֹדָה לְמִלְאָכָה אֲשֶׁר־
 צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ: וַיַּצֵּו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמִחְנֵה־
 לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אֲלֵי־עֲשֵׂר־עוֹד מִלְאָכָה לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ
 וַיִּבְלֹא הָעָם מִהִבִּיאוּ: וְהַמִּלְאָכָה הַיְתֵה דִים לְכָל־הַמִּלְאָכָה
 לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהִתְרָ: ס וַיַּעֲשׂוּ כָּל־חֲכָמֵי־לֵב בְּעִשְׂי־
 הַמִּלְאָכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֲשֶׂר וַיַּעֲשׂוּ שֵׁשׁ מִשְׁוֹר וְחֲבֻלָּת
 וְאֶרְנָמָן וְתוּלַעַת שְׁנֵי כְּרָבִים מִעֲשֵׂה הַשֵּׁב עִשֶׂה אֹתָם:
 אַרְךְ הַדְּרִיעָה הָאֹחֶת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאֹמָה וְרֹחַב אַרְבַּע
 בְּאֹמָה הַדְּרִיעָה הָאֹחֶת מִדָּה אֹחֶת לְכָל־הַדְּרִיעָת: וַיַּחֲפֹר
 אֶת־הַמֶּשֶׁ הַדְּרִיעָת אֹחֶת אֶל־אֹחֶת וְהַמֶּשֶׁ יַיַּעֲשׂוּ חֲפֹר אֹחֶת

קענשאפט, און אין יעטוועדער מלאכה; ³² און אויסצור
 קינצלען קונציקע זאכן, צו ארבעטן אין גאלד, און אין
 וילבער, און אין קופער; ³³ און אין שניידונג פון שטיינער
 צום איינפאסן, און אין שניידונג פון האלץ, צו ארבעטן
 אין יעטוועדער קונציקער מלאכה. ³⁴ אויך צו לערנען
 אנדערע האט ער אריינגעגעבן אין זיין הארצן, אים,
 און אהליאב דעם זון פון אחיסמכן, פון שבט דן. ³⁵ ער
 האט זיי אנגעפילט מיט קלוגהארציקייט צו מאכן יעדן
 וועדער מלאכה פונעם מיינסטער, און פונעם קינצלער,
 און פונעם שטיקער אין בלאַער וואָל און אין פורפל,
 אין ווערמילרויט און אין לייען, און פונעם וועבער-פון
 די וואָס מאַכן אַלערליי מלאכות, און קינצלען אויס
 קונציקע זאכן.

ל און בצלאל און אהליאב, און אלע קלוגהארציקע
 לייט, וואָס גאָט האָט אַריינגעגעבן חכמה און פאַר-
 שטאַנדיקייט אין זיי, צו חיסן ווי צו טאָן יעטוועדער
 מלאכה פון דער אַרבעט פון הייליקטום, זאָלן מאַכן אזוי
 ווי אַלץ וואָס גאָט האָט באַפוילן.

³² און משה האָט גערופן בצלאל, און אהליאב, און
 איטלעכן קלוגהארציקן מאַן, וואָס גאָט האָט אַריינגעגעבן
 חכמה אין זיין האַרצן, איטלעכן וואָס זיין האַרץ האָט
 אים געטריבן צו גענענען צו דער אַרבעט, זי צו טאָן.

³³ און זיי האָבן גענומען פון משהן די גאַנצע אָפּשײַדונג וואָס די קינדער פון ישראל האָבן געבראַכט פאַר דער מלאַכה
 פון דער אַרבעט פון הייליקטום, פּדי זי צו מאַכן. און די האָבן נאָך אַלץ געהאַלטן אין ברענגען צו אים נדבות, פרי-
 מאָרגן אין פרימאָרגן.

³⁴ זיינען געקומען אלע קלוגע לייט וואָס האָבן געמאַכט די גאַנצע אַרבעט פון הייליקטום, איטלעכער מאַן פון
 זיין אַרבעט וואָס ער האָט געטאָן. ³⁵ און זיי האָבן געזאָגט צו משהן, אזוי צו זאָגן: דאָס פּאַלק ברענגט מער ווי עס איז
 גייטיק צו דער אַרבעט, פאַר דער מלאַכה וואָס גאָט האָט באַפוילן זי צו מאַכן.

³⁶ האָט משה באַפוילן, און מע האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויסרוף אין לאַגער, אזוי צו זאָגן: קיין מאַן און קיין פרוי
 זאָל מער ניט מאַכן אַרבעט פאַר דער הייליקער אָפּשײַדונג. און דאָס פּאַלק איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן פון ברענגען.
 און דאָס אויסגעאַרבעטע איז זיי געווען גענוג פאַר דער גאַנצער אַרבעט, זי צו מאַכן, און נאָך איבערצולאָזן.

³⁷ און אלע קלוגהארציקע צווישן די וואָס האָבן געטאָן די אַרבעט, האָבן געמאַכט דעם משכן אין צען
 פאַרהאַנגען; פון געדרייטן לייען, און בלאַער וואָל, און ווערמילרויט; מיט כּרובים, קונציק
 אויסגעאַרבעט האָט מען זיי געמאַכט. ³⁸ די לענג פון איטלעכן פאַרהאַנג אַכט און צוואַנציק אײלן, און די
 ברייט פון איטלעכן פאַרהאַנג פיר אײלן; איין מאָס פאַר אַלע פאַרהאַנגען. ³⁹ און מע האָט באַהעפּט
 פינף פאַרהאַנגען איינעם צום אנדערן, אויך די אנדערע פינף פאַרהאַנגען האָט מען באַהעפּט איינעם צום

א אל-אחת: ויעש ללאת תכלת על שפת הוריעה האחת
 ב מקצה במחברת בן עשה בשפת הוריעה הקיצונה
 ג במחברת השנית: המשים ללאת עשה הוריעה האחת
 ד ומשים ללאת עשה בקצה הוריעה אשר במחברת
 ה השנית מקבילת הללאת אחת אל-אחת: ויעש המשים
 ו קרסי וקב ויחבר את-הוריעת אחת אל-אחת בקרסים
 ז יהי המשכן אחד: פ
 ח ויעש יריעת עזים לאהל על-המשכן עשתר-עשרה יריעת
 ט עשה אתם: ארף הוריעה האחת שלשים באמה וארבע
 י אמות רחב הוריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה
 יא יריעת: ויחבר את-המשך הוריעת לבד ואת-שש הוריעת
 יב לבד: ויעש ללאת המשים על שפת הוריעה הקיצונה
 יג במחברת ומשים ללאת עשה על-שפת הוריעה החברת
 יד השנית: ויעש קרסי וחשת המשים לחבר את-האהל
 טו לרות אחד: ויעש מכסה לאהל ערת אילם מאדמים
 טז ומכסה ערת תחשים מלמעה: ס ויעש את-הקורשים
 טז למשכן עצי שטים למדים: עשר אמת ארף הקרש
 כב ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד: שתי ירת לקרש
 האחד משלבת אחת אל-אחת בן עשה לכל קרשי
 כג המשכן: ויעש את-הקורשים למשכן עשרים קרשים
 כד לפאת נגב תימנה: וארבעים אדני-כסף עשה תחת
 עשרים הקרשים שני אדנים תחת-הקרש האחד לשתי
 דתיו ושני אדנים תחת-הקרש האחד לשתי דתיו:
 כה ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשה עשרים קרשים:
 כו וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת הקרש האחד
 כז ושני אדנים תחת הקרש האחד: ולירכתי המשכן גמה
 כח עשה ששה קרשים: ושני קרשים עשה למקצעת המשכן
 כט בירכתים: והיו תואמם מלמטה ויהיו יהיו תמים אל-

אנדערן. 11 און מע האָט געמאַכט שלײפן פון בלאַער
 וואָל אויף דעם ווים פון איין פאַרהאַנג אין עק פון איין
 באַהעפּטונג; אזוי האָט מען געמאַכט אויף דעם ווים פון
 דעם עקסטן פאַרהאַנג אין דער צווייטער באַהעפּטונג.
 12 פּופּציק שלײפן האָט מען געמאַכט אויף דעם איין פאַר-
 האַנג, און פּופּציק שלײפן האָט מען געמאַכט אויף דעם
 ברעג פון דעם פאַרהאַנג וואָס אין דער צווייטער באַ-
 העפּטונג; די שלײפן זײנען געווען איינער קעגן אנדערן.
 13 און מע האָט געמאַכט פּופּציק גילדערנע האַקן, און מע
 האָט באַהעפּט די פאַרהאַנגען איינעם צום אנדערן מיט
 די האַקן, און דער משכן איז געווען איינס.
 14 און מע האָט געמאַכט פאַרהאַנגען פון ציגנע האַר
 פאַר אַ געצעלט איבערן משכן; עלף פאַרהאַנגען האָט
 מען זיי געמאַכט. 15 די לענג פון איטלעכן פאַרהאַנג
 דרייסיק אײלן, און די ברייט פון איטלעכן פאַרהאַנג פיר
 אײלן; איין מאָס פאַר די עלף פאַרהאַנגען. 16 און מע
 האָט באַהעפּט פינף פאַרהאַנגען באַוונדער, און זעקס
 פאַרהאַנגען באַוונדער. 17 און מע האָט געמאַכט פּופּציק
 שלײפן אויף דעם ווים פון דעם עקסטן פאַרהאַנג אין איין
 באַהעפּטונג, און פּופּציק שלײפן האָט מען געמאַכט אויף
 דעם ווים פון דעם פאַרהאַנג אין דער צווייטער באַ-

העפּטונג. 18 און מע האָט געמאַכט פּופּציק קופּערנע האַקן צו באַהעפּטן דאָס געצעלט, או עס זאל זײן איינס. 19 און
 מע האָט געמאַכט אַ צודעק פאַר דעם געצעלט, פון רויטגעפאַרבעט ווידערפעלן, און אַ צודעק פון תּחש-פעלן פון
 אויבן. 20 און מע האָט געמאַכט די ברעטער צום משכן, פון שטיימ-האַלץ, שטייעדיק. 21 צען אײלן די לענג
 פון אַ ברעט, און אַן אײל און אַ האַלב די ברייט פון איטלעכן ברעט. 22 צוויי צאַפּנס צו איטלעכן ברעט,
 איינער קעגן אנדערן אזוי ווי שטאַפלען. אזוי האָט מען געמאַכט צו אַלע ברעטער פון משכן. 23 און מע האָט
 געמאַכט די ברעטער פאַרן משכן: צוואַנציק ברעטער פאַר דער דרום-זײט צו דרום. 24 און פּערציק זילבערנע
 שוועלן האָט מען געמאַכט אונטער די צוואַנציק ברעטער: צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט פאַר זײנע צוויי צאַפּנס,
 צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט פאַר זײנע צוויי צאַפּנס. 25 און פאַר דער צווייטער זײט פון משכן, צו צוויי זײט,
 האָט מען געמאַכט צוואַנציק ברעטער, 26 און זײערע פּערציק זילבערנע שוועלן: צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט,
 צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט. 27 און פאַר דער הינטערשטער זײט פון משכן, צו מערב, האָט מען גע-
 מאַכט זעקס ברעטער. 28 און צוויי ברעטער האָט מען געמאַכט פאַר די ווינקלען פון דעם משכן, אויף דער הינטער-
 שטער זײט. 29 און זײ זײנען געווען אַרײנגעפאַסט אונטן, און דעסגלײכן זײנען זיי געווען אַרײנגעפאַסט אויבן ביז

צוים ערשטן רינג: אזוי האָט מען געמאַכט ביי זיי ביידין, פאַר די צוויי ווינקלען. ³⁰ און עס זיינען געווען אַכט ברעטער מיט זייערע זילבערנע שוועלן-זעכצן שוועלן; צו צוויי שוועלן, צו צוויי שוועלן אונטער איין ברעט. ³¹ און מע האָט געמאַכט ריגלען פון שטיימ-האַלץ: פינף פאַר די ברעטער פון איין זייט משכן, ³² און פינף ריגלען פאַר די ברעטער פון דער צווייטער זייט משכן, און פינף ריגלען פאַר די ברעטער פון משכן אויף דער הינטער-שטער זייט, צו מערב. ³³ און מע האָט געמאַכט דעם מיטלסטן ריגל דורכצורייגלען אין מיטן פון די ברעטער פון עק צו עק. ³⁴ און די ברעטער האָט מען איבערגע-צויגן מיט גאַלד, און מע האָט געמאַכט צו זיי רינגען פון גאַלד, אויערן פאַר די ריגלען; און מע האָט איבערגע-צויגן די ריגלען מיט גאַלד.

³⁵ און מע האָט געמאַכט דעם פּרוּכּת פון בלאַעך וואָל, און פּורפּל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען; קונציק אויסגעאַרבעט האָט מען אים געמאַכט, מיט כּרוּבּים. ³⁶ און מע האָט געמאַכט צו אים פיר זיילן פון שטיימ-האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט גאַלד, מיט זייערע העקלעך פון גאַלד; און מע האָט אויסגעוואָסן צו זיי פיר זילבערנע שוועלן.

³⁷ און מע האָט געמאַכט אַ פאַרהאַנג פאַר דעם אַיינר גאַנג פון געצעלט, פון בלאַעך וואָל, און פּורפּל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען, געשטיקטע אַרבעט; ³⁸ און פינף זיילן צו אים, מיט זייערע העקלעך; און מע האָט איבערגעצויגן זייערע קעפּ און זייערע רייפּענדער מיט גאַלד. און זייערע פינף שוועלן זיינען געווען קופּער.

לז און בצלאל האָט געמאַכט דעם אָרון פון שטיימ-האַלץ, צוויי איילן און אַ האַלב זיין לענג, און אַן אייל און אַ האַלב זיין ברייט, און אַן אייל און אַ האַלב זיין הייך. ² און ער האָט אים איבערגעצויגן מיט ריינעם גאַלד פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק, און געמאַכט צו אים אַ גילדערנעם קראַנץ רונד אַרום. ³ און ער האָט אויס-געוואָסן צו אים פיר גילדערנע רינגען פאַר זיינע פיר פּיס; צוויי רינגען אויף זיין איין זייט, און צוויי רינגען אויף זיין צווייטער זייט. ⁴ און ער האָט געמאַכט שטאַנגען פון שטיימ-האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט גאַלד. ⁵ און ער האָט אַרײַנגעצויגן די שטאַנגען אין די רינגען אויף די זייטן פון אָרון, צו טראַגן דעם אָרון. ⁶ און ער האָט געמאַכט אַ דעק פון ריינעם גאַלד, צוויי איילן און אַ האַלב זיין לענג, און אַן אייל און אַ האַלב זיין ברייט. ⁷ און ער האָט געמאַכט צוויי כּרוּבּים פון געוואָסענעם האָט ער זיי געמאַכט, אויף בייַדע עקן פון דער זייט זייט; פון דעק גופּא האָט ער געמאַכט די כּרוּבּים אויף זיינע בייַדע עקן. ⁸ און די כּרוּבּים האָבן אויסגעשפּרייט זייערע פליגלען

ראשו אלהיטבעת האחת בן עשה לשניהם לשני המקצעת: והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד: ויעש בריחו עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחת: וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי המשכן לירכתים ומה: ויעש את הבריח התיבן לברח בתוך הקרשים מן הקצה אלה הקצה: ואת הקרשים צפה וזהב ואת טבעתם עשה זהב פתים לבריחם וצף את הבריחם זהב: ויעש את הפרכת תבלת וארומן ותולעת שני ושש משורר מעשה השב עשה אתה כרבים: ויעש לה ארבעה עמודי שטים ויצפם זהב ויהם זהב ויצק להם ארבעה ארני כסף: ויעש מסך לפתח האהל ותבלת וארומן ותולעת שני ושש משורר מעשה רבם: ואת עמודיו חמשה ואת גוויהם וצפה ראשיהם ותשקיתם זהב ואדניהם חמשה נחשת: פ

ויעש בצלאל את-הארן עצי שטים אמתים וחצי ארפו א ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: ויצפירו זהב טהור ב מבית ומחוץ ויעש לו זר זהב סביב: ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמיתו ושתי טבעת על-צלעו האחת ושתי טבעת על-צלעו השנית: ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב: ויבא את-הברדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את-הארן: ויעש כפורת זהב טהור ו אמתים וחצי ארפה ואמה וחצי רחבה: ויעש שני כרבים ו זהב מקשה עשה אתם משני קצות הכפורת: כרוב אחד מ קצה מזה וכרוב-אחד מקצה מזה מן הכפורת עשה את-הכרבים משני קצותיו: והיו הכרבים פרשי כנפים ט

פ ח ק

ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען, געשטיקטע אַרבעט; ³⁸ און פינף זיילן צו אים, מיט זייערע העקלעך; און מע האָט איבערגעצויגן זייערע קעפּ און זייערע רייפּענדער מיט גאַלד. און זייערע פינף שוועלן זיינען געווען קופּער.

למעלה סבכים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת היו פני הכרובים: פ
 ויעש את השלחן עצי שמים אמתים ארפו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו: ויצא אתו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב: ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש ורז זהב למסגרתו סביב: ויצק לו ארבע טבעות זהב ויתן אתי הטיבעות על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: לעמת המסגרת היו הטיבעות בתים לפדים לשאת את השלחן: ויעש את הכפדים עצי שמים ויצא אתם זהב לשאת את השלחן: ויעש את הכבלים אשר על השלחן את קצותיו ואת כפתו ואת מנקותיו ואת הקשות אשר יסד בהן זהב טהור: פ

ויעש את המנורה זהב מקשה עשה את המנורה ורכיה וקנה וביציה כפתריה ופרחיה ממנה היו: וששה קנים ויצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלושה קני מנרה מצדה השני: שלשה נבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח בן לששת הקנים הוצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה נבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים הוצאים ממנה: כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור: ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: כפר זהב טהור עשה אתה ואת כל כליה: פ

ויעש את המזבח הקטרת עצי שמים אמה ארפו ואמה רחבו ורבע אמתים קמתו: ויצא אתו זהב טהור אתיניו ואת קורתיו סביב ואת קורתיו ויעש

צו דער הייך, שירעמענדיק מיט זייערע פליגלען איבער דעם דעק, מיט זייערע פנימער איינער קעגן אנדערן; צום דעק צו זיינען געווען די פנימער פון די כרובים.
 10 און ער האָט געמאַכט דעם טיש פון שטימ־האַלץ, צוויי איילן זיין לענג, און אַן אייל זיין ברייט, און אַן אייל און אַ האַלב זיין הייך. 11 און ער האָט אים איבערגע־צויגן מיט ריינעם גאָלד, און געמאַכט צו אים אַ גילדערנעם קראַנץ רונד אַרום. 12 און ער האָט געמאַכט צו אים אַ לייסט פון אַ האַנטברייט רונד אַרום, און געמאַכט אַ גילדערנעם קראַנץ צו זיין לייסט רונד אַרום. 13 און ער האָט אויסגעגאַסן פאַר אים פיר גילדערנע רינגען, און אַרױפגעטאַן די רינגען אויף די פיר ווינקלען וואָס אויף זיינע פיר פיס. 14 לעבן דעם לייסט זיינען געווען די רינגען, אויערן פאַר די שטאַנגען, צו טראָגן דעם טיש. 15 און ער האָט געמאַכט די שטאַנגען פון שטימ־האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט גאָלד, צו טראָגן דעם טיש. 16 און ער האָט געמאַכט די כלים וואָס אויפן טיש, זיינע שיסלען, און זיינע שאַלן, און זיינע בעכערס, און די קאַנען וואָס מיט זיי ווערט געגאַסן, פון ריינעם גאָלד.

17 און ער האָט געמאַכט די מנורה פון ריינעם גאָלד: געהאַמערט האָט ער געמאַכט די מנורה, איר פוסגעשטעל,

און איר שטאַם; אירע בעכערלעך—אירע קנעפ און אירע בלומען—זיינען געווען פון איר גופא. 18 און זעקס רערן זיינען אַרױסגעגאַנגען פון אירע זייטן, דריי רערן פון דער מנורה פון איר איין זייט, און דריי רערן פון דער מנורה פון איר צווייטער זייט; 19 דריי מאַנדלקווייטיקע בעכערלעך פון אַ קנאַפּ מיט אַ בלום אויף איין רער, און דריי מאַנדלקווייטיקע בעכערלעך פון אַ קנאַפּ מיט אַ בלום אויפן אנדער רער; אַזוי פאַר די זעקס רערן וואָס זיינען אַרױס־געגאַנגען פון דער מנורה. 20 און אויף דער מנורה אַליין פיר מאַנדלקווייטיקע בעכערלעך—אירע קנעפ און אירע בלומען; 21 און אַ קנאַפּ אונטער צוויי רערן פון איר, און אַ קנאַפּ אונטער צוויי רערן פון איר, פאַר די זעקס רערן וואָס זיינען אַרױסגעגאַנגען פון איר. 22 אירע קנעפ און אירע רערן זיינען געווען פון איר גופא, אין גאַנצן איין אויסהאַמערונג פון ריינעם גאָלד. 23 און ער האָט געמאַכט אירע זיבן רערלעך, און אירע צווענגלעך, און אירע אַשפּענדלעך, פון ריינעם גאָלד. 24 פון אַ צענטנער ריינעם גאָלד האָט ער זי געמאַכט מיט אַלע אירע כלים.

25 און ער האָט געמאַכט דעם מזבח פאַר ווירויך, פון שטימ־האַלץ, אַן אייל זיין לענג, און אַן אייל זיין ברייט, פירעקעדיק, און צוויי איילן זיין הייך; פון אים גופא זיינען געווען זיינע הערנער. 26 און ער האָט אים איבערגעצויגן מיט ריינעם גאָלד, זיין אויבערדעק, און זיינע ווענט רונד אַרום, און זיינע הערנער; און ער האָט געמאַכט

צו אים א גילדערנעם קראנץ רונד ארום. ²⁷ און צוויי גילדערנע רינגען האָט ער געמאַכט צו אים אונטער זיין קראנץ אויף זיינע צוויי פלאַנקען-אויף זיינע צוויי זייטן, פאַר אויערן פאַר די שטאַנגען, אים צו טראָגן אויף זיי. ²⁸ און ער האָט געמאַכט די שטאַנגען פון שטיימ-האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט גאָלד.

²⁹ און ער האָט געמאַכט דאָס הייליקע אייל פון זאַלבונג, און דעם ריינעם ווירויך פון שמעקעדיקע גע-ווירצן, אזוי ווי דער בשמים-מישער מאַכט.

לח

¹ און ער האָט געמאַכט דעם מוּבַח פאַר בראַנד אָפּפער, פון שטיימ-האַלץ, פינף איילן זיין לענג, און פינף איילן זיין ברייט, פירעקעכדיק, און דריי איילן זיין הייך. ² און ער האָט געמאַכט זיינע הערנער אויף זיינע פיר ווינקלען; פון אים גופא זיינען געווען זיינע הער-נער; און ער האָט אים איבערגעצויגן מיט קופער. ³ און ער האָט געמאַכט אַלע פלים פון מוּבַח, די טעפ, און די שופלען, און די שפרענגבעקנס, די גאַפּלען, און די פייער-פאָנען; אַלע זיינע פלים האָט ער געמאַכט פון קופער. ⁴ און ער האָט געמאַכט צום מוּבַח אַ קופערנע זיפ פון נעצאַרבעט אונטער זיין געזימס, פון אונטן ביז זיין העלפט. ⁵ און ער האָט אויסגעגאַסן פיר רינגען פאַר די פיר עקן

פון דער קופערנער זיפ, אויערן פאַר די שטאַנגען. ⁶ און ער האָט געמאַכט די שטאַנגען פון שטיימ-האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט קופער. ⁷ און ער האָט אריינגעצויגן די שטאַנגען אין די רינגען אויף די זייטן פון מוּבַח, אים צו טראָגן אויף זיי; הויל אינעווייניק, פון ברעטער, האָט ער אים געמאַכט.

⁸ און ער האָט געמאַכט דעם האַנטפאַס פון קופער, און זיין געשטעל פון קופער, פון די שפיגלען פון די ווייבער וואָס פלעגן זיך אַיינזאַמלען ביים אַיינגאַנג פון אוהל-מוּעד.

⁹ און ער האָט געמאַכט דעם הויף: פאַר דער דרוםזייט צו דרום, אַרומהאַנגען פון הויף פון געדרייטן ליינגען, הונדערט איילן; ¹⁰ די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹¹ און פאַר דער צפוןזייט, הונדערט איילן; די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹² און פאַר דער מערבזייט, אַרומהאַנגען פון פופציק איילן; די זיילן דערצו צען, און זייערע שוועלן צען; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹³ און פאַר דער מזרחזייט צו זונאוּפגאַנג, פופציק איילן. ¹⁴ אַרומהאַנגען פאַר איין זייט [פון טויערן], פופצן איילן; די זיילן דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. ¹⁵ און אזוי אויף דער צווייטער זייט; אי אויף דער זייט אי אויף דער אַנדער זייט פון טויער פון הויף אַרומהאַנגען פופצן איילן; די זיילן דערצו דריי,

לו וְרָב סָבִיב: וְשָׂמִי טַבַּעַת וְרָב עֲשֹׂהֶלּוּ | מִתַּחַת כֹּ
לוֹרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעָתָיו עַל שְׁנֵי צַדָּיו לְכַתִּים לְכַתִּים לְשֹׂאת
אֹתוֹ בָּדָם: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם כַּח
וְרָב: וַיַּעַשׂ אֶת־שֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה לְדָשׁ וְאֶת־קַמְחַת הַסִּמִּים כַּח
טְהוֹר מִצֵּשֶׁה רִקְחָם: ׀

לח

וַיַּעַשׂ אֶת־מוּבַח הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים הַמֵּלֵךְ אֲמוֹת אֲרָבוֹ שִׁב
וְהַמִּשְׁחָה אֲמוֹת רַחְבּוֹ רְבֹעַ וְשָׁלֹשׁ אֲמוֹת לְמֹתוֹ: וַיַּעַשׂ ב
קִרְנָתָיו עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו מִמֶּנּוּ הָיוּ קִרְנָתָיו וַיְצַף אֹתוֹ
נְחֹשֶׁת: וַיַּעַשׂ אֶת־כְּלִי הַמּוּבַח אֶת־הַסִּירָת וְאֶת־הַיָּעִים י
וְאֶת־הַמְּוֹרָקֹת אֶת־הַמּוֹלָגֹת וְאֶת־הַמַּחְתָּת כְּלִי עֹשֶׂה
נְחֹשֶׁת: וַיַּעַשׂ לְמוּבַח מִכְּבֹד מִצֵּשֶׁה רִשֶׁת נְחֹשֶׁת פַּחַת ד
כַּרְבָּבוֹ מִלְמַשָּׁה עַד־הַצִּוּ: וַיְצַק אַרְבַּע טַבַּעַת בְּאַרְבַּע ה
הַקְּצוֹת לְמִכְבֹּד הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים לְבָדִים: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבָּדִים י
עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם נְחֹשֶׁת: וַיָּבֵא אֶת־הַבָּדִים בְּטַבַּעַת י
עַל צַלְעַת הַמּוּבַח לְשֹׂאת אֹתוֹ בָּדָם נָכוֹב לְחַת עֹשֶׂה
אֹתוֹ: ׀ וַיַּעַשׂ אֶת הַבִּיזוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת ח
בְּמִרְאֵה הַצִּבְאוֹת אֲשֶׁר צִבְאוֹ פָּתַח אֶהֱל מוּעֵד: ׀ ס
וַיַּעַשׂ אֶת־הַחֶצֶר לְפָאֵת | נָגַב תִּימְנָה קִלְעֵי הַחֶצֶר שֵׁשׁ ט
מִשׁוֹר מֵאָה בְּאֵמָה: עַמּוּדֵיהֶם עֲשָׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרִים י
נְחֹשֶׁת וְיָי הָעַמּוּדִים וְהַשְּׂקִינִים כֶּסֶף: וְלְפָאֵת צִפּוֹן מֵאָה יא
בְּאֵמָה עַמּוּדֵיהֶם עֲשָׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרִים נְחֹשֶׁת וְיָי
הָעַמּוּדִים וְהַשְּׂקִינִים כֶּסֶף: וְלְפָאֵתֵים קִלְעִים חֲמִשִּׁים יב
בְּאֵמָה עַמּוּדֵיהֶם עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרָה וְיָי הָעַמּוּדִים
וְהַשְּׂקִינִים כֶּסֶף: וְלְפָאֵת קִדְמָה מוֹרְחָה חֲמִשִּׁים אֵמָה: יג
קִלְעִים חֲמִשִּׁים עֲשָׂרָה אֵמָה אֶל־הַפֶּתַח עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה יד
וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה: וְלְפֶתַח הַשְּׂנִית מִזֶּה וּמִזֶּה לְשַׁעַר טו
הַחֶצֶר קִלְעִים חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אֵמָה עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה

פון דער קופערנער זיפ, אויערן פאַר די שטאַנגען. ⁶ און ער האָט געמאַכט די שטאַנגען פון שטיימ-האַלץ, און זיי איבערגעצויגן מיט קופער. ⁷ און ער האָט אריינגעצויגן די שטאַנגען אין די רינגען אויף די זייטן פון מוּבַח, אים צו טראָגן אויף זיי; הויל אינעווייניק, פון ברעטער, האָט ער אים געמאַכט. ⁸ און ער האָט געמאַכט דעם האַנטפאַס פון קופער, און זיין געשטעל פון קופער, פון די שפיגלען פון די ווייבער וואָס פלעגן זיך אַיינזאַמלען ביים אַיינגאַנג פון אוהל-מוּעד. ⁹ און ער האָט געמאַכט דעם הויף: פאַר דער דרוםזייט צו דרום, אַרומהאַנגען פון הויף פון געדרייטן ליינגען, הונדערט איילן; ¹⁰ די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹¹ און פאַר דער צפוןזייט, הונדערט איילן; די זיילן דערצו צוואַנציק, און זייערע שוועלן צוואַנציק, פון קופער; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹² און פאַר דער מערבזייט, אַרומהאַנגען פון פופציק איילן; די זיילן דערצו צען, און זייערע שוועלן צען; די העקלעך פון די זיילן, און זייערע רייפבענדער, פון זילבער. ¹³ און פאַר דער מזרחזייט צו זונאוּפגאַנג, פופציק איילן. ¹⁴ אַרומהאַנגען פאַר איין זייט [פון טויערן], פופצן איילן; די זיילן דערצו דריי, און זייערע שוועלן דריי. ¹⁵ און אזוי אויף דער צווייטער זייט; אי אויף דער זייט אי אויף דער אַנדער זייט פון טויער פון הויף אַרומהאַנגען פופצן איילן; די זיילן דערצו דריי,

טו ואדניהם שלשה: כל־קלעי־החצר סביב שש משור:
 י והאדנים לעמדים נחשת ווי העמודים והשוקיהם כסף
 וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל עמדי
 טז החצר: ומסד שער החצר מעשה רלם תכלת וארגמן
 ותולעת שני ושש משור ועשרים אמה ארך וקומה כרחב
 יז חמש אמות לעמתי קלעי־החצר: ועמדיהם ארבעה
 ואדניהם ארבעה נחשת ויהם כסף וצפוי ראשיהם
 כ והשוקיהם כסף: וכל־ניתחת למשפן ולחצר סביב־נחשת:
 ס ס ס

פאר ברייט-פינף איילן, גלייך מיט די אַרומהאַנגען פון הויף. ¹⁶ און די זיילן דערצו פיר, און זייערע שוועלן פיר, פון קופער; זייערע העקלעך, פון זילבער, דער איבערצוג פון זייערע קעפ, און זייערע רײפבענדער, פון זילבער; ¹⁷ און די זיילן, און די זייערע רײפבענדער, פון זילבער; ¹⁸ און די זייערע רײפבענדער, און די זייערע רײפבענדער, פון זילבער; ¹⁹ און די זייערע רײפבענדער, און די זייערע רײפבענדער, פון זילבער; ²⁰ און די זייערע רײפבענדער, און די זייערע רײפבענדער, פון זילבער.

פ ק ו ד י

כא אלה פקודי המשפן משפן העדת אשר פקד עלי
 כב משה עבדת הלויים ביד איתמר בן־אהרן הכהן: ובצלאל
 כג בן־אורי בן־חור למטה יהודה עשה את כל־אשר־צוה
 כד יהוה את־משה: ואתו אהליאב בן־אחיסמך למטה־הן
 כה חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן ובתולעת השני
 כז ובשש: ס כל־הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת
 כח הקדש יהי וזהב התנופה תשע ועשרים כפר ושבע
 כט מאות ושלשים שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי העדה
 ל מאת כפר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל
 לו בשקל הקדש: בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל
 לז הקדש לכל העבר על־הפקדים מן עשרים שנה ומעלה
 לח לשש־מאות אלה ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים:
 לט יהי מאת כפר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני
 מ הפרכת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן: ואת־
 מא האלה ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים
 מב וצפה ראשיהם חזק אחס: ונחשת התנופה שבעים
 מג כפר ואלפים וארבע־מאות שקל: ויעש בה את־אדני
 מד פתח אהל מועד ואת מנבח הנחשת ואת־מנבח הנחשת
 מה אשר־לו ואת כל־כלי המנבח: ואת־אדני החצר סביב

²¹ דאָס זיינען די איבערציילונגען פון משכן, דעם משפן פון געזעץ, וואָס זיינען איבערגעציילט געוואָרן לויט דעם מויל פון משהן דורך דער אַרבעט פון די לויים אונטער דער האַנט פון איתמר דעם זון פון אהרן דעם כהן. ²² און בצלאל דער זון פון אורי דעם זון פון חורן, פון שבט יהודה, האָט געמאַכט אַלץ וואָס גאָט האָט באַ פוילן משהן. ²³ און מיט אים איז געווען אַהליאב דער זון פון אחיסמך, פון שבט דן, אַ מיינסטער, און אַ קינצי לער, און אַ שטיקער אין בלאַער וואָל, און אין פורפל, און אין ווערמילרויט, און אין לייענען. ²⁴ דאָס גאַנצע גאַלד וואָס איז פאַרטאָן געוואָרן אויף דער אַרבעט ביי דער גאַנצער אַרבעט פון הייליקטום, דאָס גאַלד פון דער אויפהייבונג, איז געווען ניין און צוואַנציק צענטנער, און זיבן הונדערט און דרייסיק שקל, אויפן הייליקן שקל. ²⁵ און דאָס זילבער פון דער ציילונג פון דער עדה איז געווען הונדערט צענטנער, און טויזנט און זיבן הונדערט און פינף און זיבעציק שקל, אויפן הייליקן שקל. ²⁶ אַ בקע אויף אַ קאַפ, אַ האַלבער שקל, אויפן הייליקן שקל, פאַר איטלעכן וואָס איז אַריינגעגאַנגען אין דער ציילונג,

פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער, פאַר זעקס הונדערט טויזנט און דריי טויזנט און פינף הונדערט און פופציק. ²⁷ און די הונדערט צענטנער זילבער זיינען געווען אויף אויסצויסן די שוועלן פון הייליקטום, און די שוועלן פון פרוכת: הונדערט שוועלן פון הונדערט צענטנער, אַ צענטנער אויף אַ שוועל. ²⁸ און פון די טויזנט און זיבן הונדערט און פינף און זיבעציק האָט מען געמאַכט העקלעך צו די זיילן, און איבערגעצויגן זייערע קעפ, און זיי אַרומגערייפט. ²⁹ און דאָס קופער פון דער אויפהייבונג איז געווען זיבעציק צענטנער, און צוויי טויזנט און פיר הונדערט שקל. ³⁰ און מע האָט דערפון געמאַכט די שוועלן פון דעם איינגאַנג פון אוהל־מועד, און דעם קופערנעם מנבח, און די קופערנע זיפ וואָס צו אים, און אַלע כלים פון מנבח. ³¹ און די שוועלן פון הויף רונד אַרום,

און די שוועלן פון דעם טויער פון הויף, און אלע פלעקלעך פון משכן, און אלע פלעקלעך פון הויף רונד ארום.

לט און פון דער בלאַער וואָל, און דעם פורפל, און דעם ווערמילרויט, האָט מען געמאַכט די גע- שטריקטע קליידער אויף צו דינען אין הייליקטום, און געמאַכט די הייליקע קליידער וואָס פאַר אַהרֹנען, אַזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

און מע האָט געמאַכט דעם אָפּוד פון גאָלד, בלאַער וואָל, און פורפל, און ווערמילרויט, און גע- דרייטן ליינען. און מע האָט אויסגעשלאָגן בלעכן פון גאָלד, און צעהאַקט אויף פעדים, אויף אַרייַנצואַרבעטן אין דער בלאַער וואָל, און אין דעם פורפל, און אין דעם ווערמילרויט, און אין דעם ליינען, מיט קונציקער אַרבעט. אַקסלבענדער האָט מען צו אים געמאַכט, באַהעפטע: ביי זיינע בייַדע עקן איז ער געווען באַהעפט. און זיין גארטל באַנד וואָס אויף אים, איז געווען פון אים גופא, אַזוי ווי זיין אַרבעט, פון גאָלד, בלאַער וואָל, און פורפל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען, אַזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן. און מע האָט געמאַכט די אַניקל- שטיינער אַיינגעראַמט אין אַיינפאַסונגען פון גאָלד, אויס-

ואת־אֲרָנֵי עֵשֶׂר הַחָצֵר וְאֵת כְּלֵי־תְּהֵלַת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת־כְּלֵי־תְּהֵלַת הַחָצֵר כְּכִיבִי:

לט

וּמִן־הַתְּכֵלֶת וְהָאֲרָנִים וְתוֹלְעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בְגָדֵי־שָׂרָד לְשָׂרֵת בְּקָדָשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

פ

וַיַּעַשׂ אֶת־הָאֵפֹד וְהָב תְּכֵלֶת וְאֲרָנִים וְתוֹלְעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר: וַיִּרְקְעוּ אֶת־פָּתֵי הַזָּהָב וְקִצְצוּ פְתִילִם לְעִשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ הָאֲרָנִים וּבְתוֹךְ תוֹלְעַת הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב: כְּתַפַּת עֲשׂוֹלֵי הַחֶבְרֹת עַל־שָׁנֵי קַצְוֹתָיו הַכֹּהֵן: וְחֹשֶׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוֹ וְהָב תְּכֵלֶת וְאֲרָנִים וְתוֹלְעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס וַיַּעֲשׂוּ אֶת־אֲבָנֵי הַשֹּׁהַם מִסִּבָּת מִשְׁבַּצַּת וְהָב מִפְּתוּחַת פְּתוּחֵי חוּתָם עַל־שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֵּשֶׁם אֹתָם עַל כְּתַפַּת הָאֵפֹד אֲבָנֵי זָכָרָן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ

וַיַּעַשׂ אֶת־הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד וְהָב תְּכֵלֶת וְאֲרָנִים וְתוֹלְעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר: רַבְּעֵה הָיָה כְּפֹל עֲשׂוֹ אֶת־הַחֹשֶׁן וְרֵת אֲרָפֹ וְרֵת רַחְבּוֹ כְּפֹל: וַיְמַלְאֲבֻהוּ אַרְבַּעַת טוּרֵי אֲבָן טוּר אֲרָם פְּטֹדָה וּבִרְקַת הַטּוּר הָאֶחָד: וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֶפֶךְ סַפִּיר וְהַלֵּם: וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לָשֵׁם שָׁבִי וְאַחַלְמָה: וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תַרְשִׁישׁ שָׁהֵם וַיִּשְׁפֹּה מִיֹּסֶבֶת מִשְׁבַּצַּת וְהָב בְּמַלְאָתָם: וְהָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָיָה שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל־שְׁמֹתָם פְּתוּחֵי חוּתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ לְשֵׁנִים עֶשֶׂר שְׁבַטִם: וַיַּעֲשׂוּ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁרָשְׁרֵת גְּבֵלָת מַעֲשֵׂה עֶבֶת וְהָב מְהוּר: וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי מִשְׁבַּצַּת וְהָב וְשְׁתֵּי טַבַּעַת וְהָב וַיְהִינּוּ אֶת־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבַּעַת

ד' קצוות ק

געקריצט ווי אויסקריצונגען פון א זיגל, לויט די נעמען פון די קינדער פון ישראל. און מע האָט זיי אַרויפגעטאָן אויף די אַקסלבענדער פון אָפּוד-שטיינער פון דערמאָנונג פאַר די קינדער פון ישראל, אַזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

און מע האָט געמאַכט דעם חוֹשֶׁן קונציק אויסגעאַרבעט, אַזוי ווי די אַרבעט פון אָפּוד, פון גאָלד, בלאַער וואָל, און פורפל, און ווערמילרויט, און געדרייטן ליינען. פירעקעכדיק איז ער געווען; געטאַפלט האָט מען געמאַכט דעם חוֹשֶׁן, אַ שפּאַן זיין לענג, און אַ שפּאַן זיין ברייט, געטאַפלט. און מע האָט אַרייַנגעוועצט אין אים פיר ציילן שטיינער: אַ צייל פון רובין, טאַפּאַז, און שמאַראַק, איין צייל; און די צווייטע צייל: גאַרפּונקל, סאַפּירשטיין, און דימענט; און די דריטע צייל: יאַכצום, אַגאַט, און אַמעטיסט; און די פּירטע צייל: גאָלדשטיין, אַניקל, און יאַשפּוּז; אַיינגעראַמט אין אַייב פאַסונגען פון גאָלד אין זייערע אַיינועצונגען. און די שטיינער זיינען געווען לויט די נעמען פון די קינדער פון ישראל, צוועלף, לויט זייערע נעמען, ווי אויסקריצונגען פון אַ זיגל, איטלעכער לויט זיין נאָמען, אַקעגן די צוועלף שבטים. און מע האָט געמאַכט צום חוֹשֶׁן געדרייטע קייטן, פלעכטאַרבעט, פון ריינעם גאָלד. און מע האָט געמאַכט צוויי אַיינפאַסונגען פון גאָלד, און צוויי גילדערנע ריינגען, און מע האָט אַרויפגעטאָן די צוויי ריינגען

אויף די צוויי עקן פון חושן. ¹⁷ און מע האָט אַרײַנגעטאַן די צוויי גילדערנע פלעכטן אין די צוויי רינגען אויף די עקן פון חושן. ¹⁸ און די צוויי עקן פון די צוויי פלעכטן האָט מען אַרױפגעטאַן אויף די צוויי אײנפאַסונגען, און זײ אַרױפגעטאַן אויף די אַקסלבענדער פון אַפּוד, אויף זײן פּאַדערזײט. ¹⁹ און מע האָט געמאַכט צוויי גילדערנע רינגען, און אַרױפגעזעצט אויף די צוויי עקן פון חושן, בײ זײן זײט וואָס צו דער זײט פון אַפּוד, אײנעווייניק צו. ²⁰ און מע האָט געמאַכט צוויי גילדערנע רינגען, און זײ אַרױפגעטאַן אויף די צוויי אַקסלבענדער פון אַפּוד, פון אונטן, אויף זײן פּאַדערזײט, בײ זײן באַהעפטונג, אײבער דעם אַרױמבאַנד פון אַפּוד. ²¹ און מע האָט צוגעשנירט דעם חושן דורך זײנע רינגען צו די רינגען פון אַפּוד, מיט אַ שנור פון בלאַעֶר וואָל, כּדי ער זאָל זײן אויף דעם אַרױמבאַנד פון אַפּוד, און דער חושן זאָל זײך נײט אַראָפּ רוקן פון אַפּוד; אַזױ ווײ גאַט האָט באַפוילן משהן.

^א על־שני קצות החשן: ויתנו שתי העכתות הזהב על־שתי הטבעות על־קצות החשן: ואת שתי קצות שתי העכתות נתנו על־שתי המשבצות ויהנם על־כתפת האפוד אל־מול פניו: ויעשו שתי טבעות זהב וישמו על־שני קצות החשן על־שפתו אשר אל־עבר האפוד ביתה: ויעשו שתי טבעות זהב ויהנם על־שתי כתפת האפוד מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו ממעל לחשב האפוד: וירכסו את־החשן מטבעתו אל־טבעת האפוד כפתיל תכלת להיות על־חשב האפוד ולא־ינתח החשן מעל האפוד כאשר צוה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה: פ

^ב ויעשו את־מעיל האפוד מעשה ארנן כליל תכלת: ופרי המעיל בתוכו כפי תהרא שפה לפיו סביב לא יקרע: ויעשו על־שולי המעיל רמזי תכלת וארנמן ותולעת שני משור: ויעשו פעמני זהב טהור ויתנו את־הפעמנים בתוך הרמזים על־שולי המעיל סביב בתוך הרמזים: פעמן ורמן פעמן ורמן על־שולי המעיל סביב לשורת כאשר צוה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה: ס ויעשו את־הכתנת שש מעשה ארנן לאהרן ולבניו: ואת המצנפת שש ואת־פארי המצנפת שש ואת־מכנסי הכד שש משור: ואת־האבנט שש משור ותכלת וארנמן ותולעת שני מעשה רקם כאשר צוה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה: ס ויעשו את־ציץ נור־הקדש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש ליהוה: ויתנו עליו פתיל תכלת לתת על־המצנפת מלמעלה כאשר צוה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה: ס ותכלת כל־עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה כן עשו: פ

^ג ויבאו את־המשכן אל־משה את־האהל ואת־כל־כליו לִדְרָסוּ קִרְשׁוֹ בְרִיחָו וְעַמֻּדָיו וְאֲדָנָיו: ואת־מכסה עורת

לג' סחיו סק

²² און מע האָט געמאַכט גלעקלעך פון רײנעם גאַלד, און אַרױפגעטאַן די גלעקלעך צווישן די מילגרוימען אויף די ברעגן פון דעם מאַנטל רונד אַרום, צווישן די מילגרוימען: ²³ אַ גלעקל און אַ מילגרוים, אַ גלעקל און אַ מילגרוים, אויף די ברעגן פון דעם מאַנטל רונד אַרום, אויף צו דינען; אַזױ ווײ גאַט האָט באַפוילן משהן.

²⁴ און מע האָט געמאַכט לײנענע העמדלעך, וועבאַרבעט, פאַר אַהרנען און פאַר זײנע זײן: ²⁵ און די לײנענע הויב, און די שײנע היטלען פון לײנען, און די לײנענע הויזן פון געדרייטן לײנען; ²⁶ און דעם גאַרטל פון געדרייטן לײנען, און בלאַעֶר וואָל, און פּורפּל, און ווערמילרויט, געשטיקטע אַרבעט, אַזױ ווײ גאַט האָט באַפוילן משהן.

²⁷ און מע האָט געמאַכט דאָס שטערנבלעך, די הײליקע קרוין, פון רײנעם גאַלד, און אויפגעשריבן אויף אים אַ געשריפטס, ווי אויסקריצונגען פון אַ זיגל, ״הײליק צו גאַט״. ²⁸ און מע האָט אַרױפגעטאַן אויף אים אַ שנור פון בלאַעֶר וואָל, כּדי אים אַנצוטאַן אויף דער הויב פון אויבן, אַזױ ווײ גאַט האָט באַפוילן משהן.

²⁹ אַזױ איז פאַרענדיקט געוואָרן די גאַנצע אַרבעט פון דעם משכן פון אוה־ל־מועד; און די קינדער פון ישראל האָבן געטאַן אַזױ ווי אַלץ וואָס גאַט האָט באַפוילן משהן; גענוי אַזױ האָבן זײ געטאַן.

³⁰ און זײ האָבן געבראַכט דעם משכן צו משהן: דאָס געצעלט און אלע זײנע זאַכן, זײנע האַקן, זײנע ברעטער, זײנע ריגלען, און זײנע זײלן, און זײנע שוועלן; ³¹ און דעם צודעק פון רױטגעפאַרבעטע ווידערפעלן,

און דעם צודעק פון תשפיעלן, און דעם פרוכת פון צווישנשיד; ³⁵ דעם ארון פון געזעץ, און זיינע שטאנגען, און דעם דעק; ³⁶ דעם טיש, אלע זיינע פלים, און דאס ברויט פון אַגעזיכט; ³⁷ די ריינע מנורה, אירע רערלעך— די רערלעך אויף אַנצורייכטן— און אלע אירע פלים, און דאָס אייל פאַר לייכטונג; ³⁸ און דעם גילדערנעם מוצב, און דאָס אייל פון זאלבונג, און דעם ווירויך פון שמעקע-דיקע געווירצן, און דעם טירפאַרהאַנג פון געצעלט; ³⁹ דעם קופערנעם מוצב, און די קופערנע זיפ וואָס צו אים, זיינע שטאנגען, און אלע זיינע פלים; דעם האַנט-פאַס און זיין געשטעל; ⁴⁰ די אַרומהאַנגען פון הויף, זיינע זיילן, און זיינע שוועלן, און דעם פאַרהאַנג צום טויער פון הויף, זיינע שטריק, און זיינע פלעקלעך, און אלע אַרבעטגעצייג פון דעם משכן פון אוהל-מועד; ⁴¹ די גע-שטריקטע קליידער אויף צו דינען אין הייליקטום, די הייליקע קליידער פאַר אַהרן דעם פּהן, און די קליידער פון זיינע זין, אויף צו טאַן די כּהונה.

⁴² אַזוי ווי אַלץ וואָס גאַט האָט באַפוילן משהן, אַזוי האָבן די קינדער פון ישראל געמאַכט די גאַנצע אַרבעט.

⁴³ און משה האָט געזען די גאַנצע אַרבעט, אַז זיי האָבן זי געמאַכט; אַזוי ווי גאַט האָט באַפוילן, אַזוי האָבן זיי געמאַכט; און משה האָט זיי געבענטשט.

הַאֵילִם הַמֵּאֲדָמִים וְאֶת־מִכְסֵּה עֲרֹת הַתְּחָשִׁים וְאֶת פְּרֹכֶת הַמִּסְכָּה: אֶת־אֲרוֹן הַעֲדוּת וְאֶת־בְּדוּיו וְאֶת הַכַּפֹּרֶת: אֶת־הַשְּׁלָחַן וְאֶת־כְּלֵבָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: אֶת־הַמְנִלָּה וְאֶת הַמְּהַרְהֵה אֶת־עֲרֹתֶיהָ נֶחֱת הַמְּעֻרָה וְאֶת־כְּלֵבָיהָ וְאֶת שֵׁמֶן הַמֵּאֹר: וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת שֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת לַח קְטֹרֶת הַפְּנִים וְאֶת מִסְךְ פֶּתַח הָאֹהֶל: אֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בְּדוּיו וְאֶת־כְּלֵבָיו אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כִּנּוֹ: אֶת קַלְעֵי הַחֹצֵר אֶת־עַמֻּדֶיהָ וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֶת־הַמִּסְכָּה לְשַׁעַר הַחֹצֵר אֶת־מִתְרָיו וְיִתְרֹתֶיהָ וְאֶת כְּלֵבָיו עֲבֹת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל מוֹעֵד: אֶת־בְּדוּיֵי מֵא הַשְּׂרָד לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ אֶת־בְּדוּיֵי הַקֹּדֶשׁ לְאֹהֶלן הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּדוּיֵי כִנּוֹ לַכֹּהֵן: כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה מִן עֵשׂוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הַעֲבֹדָה: וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוֹ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּן עֵשׂוֹ וַיְבָרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה:

מ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: בְּיוֹם־הַתְּחִלָּה הָרִאשׁוֹן חָמֵס בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקְוִים אֶת־מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד: וְשִׁמַּתְּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הַעֲדוּת וְסִפֵּת עַל־הָאָרֶץ אֶת־הַפְּרֹכֶת: וְהִבֵּאתְ אֶת־הַשְּׁלָחַן וְעִרְכָתָהּ אֶת־עַרְכּוֹ וְהִבֵּאתְ אֶת־הַמְנִלָּה וְהַעֲלֵתָ אֶת־עֲרֹתֶיהָ: וְנִתְּתָה אֶת־מִזְבַּח הַזָּהָב לְקִמְצַת לִפְנֵי אֲרוֹן הַעֲדוּת וְשִׁמַּתְּ אֶת־מִסְךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן: וְנִתְּתָה אֶת־וּ מִזְבַּח הָעֹלָה לִפְנֵי פֶתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד: וְנִתְּתָה אֶת־וּ הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שָׁם מִים: וְשִׁמַּתְּ אֶת־הַחֹצֵר סָבִיב וְנִתְּתָה אֶת־מִסְךְ שַׁעַר הַחֹצֵר: וְלִקְחֹתְ אֶת־שֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִשְׁחֹתָ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כְּלֵבָיו וְקִדְשֹׁתָ אֹתָם: וְקִדְשֹׁתָ אֹתָם וְהִנֵּה מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כְּלֵבָיו וְקִדְשֹׁתָ אֶת־מִזְבְּחֵי הַזָּהָב גַּם־הֵם:

מ

און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן: ¹ אין ערשטן טאָג פון ערשטן חודש זאָלסטו אויפשטעלן דעם משכן פון אוהל-מועד. ² און זאָלסט אַרײַנטאַן אַהין דעם אָרון פון געזעץ, און פאַרהענגען דעם אָרון מיטן פְּרוֹכֶת. ³ און זאָלסט אַרײַנברענגען דעם טיש, און אויסלייגן זיין אויסלייגונג; און זאָלסט אַרײַנברענגען די מנורה, און אַנצײַנדן אירע רערלעך. ⁴ און זאָלסט אַוועקשטעלן דעם גילדערנעם מוצב פאַר ווירויך, פאַר דעם אָרון פון געזעץ, און אַרויפֿטאַן דעם טירפאַרהאַנג צום משכן. ⁵ און זאָלסט אַוועקשטעלן דעם מוצב פאַר בראַנדאַפּפער, פאַר דעם אייב-גאַנג פון דעם משכן פון אוהל-מועד. ⁶ און זאָלסט אַוועקשטעלן דעם האַנטפאַס צווישן אוהל-מועד און צווישן מוצב, און אַרײַנטאַן אַהין וואַסער. ⁷ און זאָלסט אויפשטעלן דעם הויף רונד אַרום, און אַרויפֿטאַן דעם טויערפאַרהאַנג פון הויף.

⁸ און זאָלסט נעמען דאָס אייל פון זאלבונג, און זאָלסט דעם משכן, און אַלץ וואָס אין אים, און הייליקן אים און אַלע זיינע זאַכן, און ער זאָל זיין הייליק. ¹⁰ און זאָלסט זאָלפן דעם מוצב פאַר בראַנדאַפּפער, און אַלע זיינע פלים, און הייליקן

יא המזבח קדש קדשים: ומשחת את הכיור ואת בנין וקדשת
 יב אתו: והקדשת את אהרן ואת בניו אל פתח אהל מועד
 יג ורחצת אתם במים: והלבשת את אהרן את בגדי הקדש
 יד ומשחת אתו וקדשת אתו וכהן לי: ואת בניו תקריב
 טו והלבשת אתם בתנת: ומשחת אתם כאשר משחת את
 טז אביהם וכהן לי והיתה להיות להם משחתם לכהנת
 טז עולם לדורתם: ועש משה ככל אשר צוה יהוה אתו
 שז פן עשה: ם והיו בחדש הראשון בשנה השנית
 יח באחד לחדש חוקם המשכן: וקם משה את המשכן
 יט ויתן את אדניו ישם את יקרשיו ויתן את בריהיו וקם
 יט את צמדי: ופרש את האהל על המשכן וישם את
 כ מכסה האהל עליו מלמעלה כאשר צוה יהוה את משה:
 כ ם ויקח ויתן את הערת אל הארץ וישם את הפדים על
 כה הארץ ויתן את הכפרת על הארץ מלמעלה: וקבא את
 הכפרת על המשכן וישם את פרכת המסך וקבא על ארון
 כב העדות כאשר צוה יהוה את משה: ם ויתן את
 השלחן באהל מועד על יד המשכן צפנה מחוץ לפרכת:
 כג ויערף עליו ערף לחם לפני יהוה כאשר צוה יהוה את
 כד משה: ם וישם את המנורה באהל מועד נכח השלחן
 כה על יד המשכן נגבה: ויעל הנרת לפני יהוה כאשר
 כו צוה יהוה את משה: ם וישם את המזבח הזהב באהל
 לו מועד לפני הפרכת: ויקמר עליו קמרת סמים כאשר
 שב צוה יהוה את משה: ם וישם את מסך הפתח
 כט למשכן: ואת מזבח העלה שם פתח משכן אהל מועד
 ל ועל עליו את העלה ואת המנחה כאשר צוה יהוה
 ל את משה: ם וישם את הכיור בין אהל מועד ובין
 לא המזבח ויתן שמה מים לרחצה: ורחצו ממנו משה
 לב ואהרן ובניו את ידיהם ואת רגליהם: ככלם אל אהל

דעם מובח; און דער מובח זאל זיין א הייליקסטע
 הייליקייט. ¹¹ און זאלסט זאלבן דעם האנטפאס און זיין
 געשטעל, און אים הייליקן.

¹² און זאלסט מאכן גענענען אהרנען און זיינע זין
 צום איינגאנג פון אוהל-מועד, און זיי וואשן מיט וואסער.
¹³ און זאלסט אנטאן אהרנען די הייליקע קליידער, און
 זאלסט אים זאלבן, און אים הייליקן, אז ער זאל זיין א
 פהן צו מיר. ¹⁴ און זאלסט מאכן גענענען זיינע זין, און
 זיי אנטאן העמדלעך. ¹⁵ און זאלסט זיי זאלבן, אזוי ווי
 דו האסט געזאלבט זייער פאטער, אז זיי זאלן זיין פהנים
 צו מיר; און זייער זאלבונג זאל זיי זיין פאר אן אייביקער
 פהונה אויף זייערע דור-דורות.

¹⁶ און משה האט דאס געטאן; אזוי ווי אלץ וואס
 גאט האט אים באפוילן, אזוי האט ער געטאן.

¹⁷ און עס איז געווען אין ערשטן חודש אין צווייטן
 יאר, אין ערשטן טאג פון חודש, איז אויפגעשטעלט גע-
 ווארן דער משכן. ¹⁸ און משה האט אויפגעשטעלט דעם
 משכן: ער האט אוועקגעלייגט זיינע שוועלן, און אריינ-
 געטאן זיינע ברעטער, און אריינגעצויגן זיינע ריגלען, און
 אויפגעשטעלט זיינע זיילן. ¹⁹ און ער האט פארשפרייט
 דאס געצעלט איבערן משכן, און ארויפגעטאן דעם צו-
 דעק פון געצעלט אויבן איבער אים, אזוי ווי גאט האט
 משה באפוילן.

²⁰ און ער האט גענומען און אריינגעלייגט דאס געזעץ אין דעם ארון, און ארויפגעטאן די שטאנגען אויפן ארון,
 און ארויפגעלייגט דעם דעק אויבן איבערן ארון. ²¹ און ער האט אריינגעבראכט דעם ארון אין משכן, און ארויפגע-
 טאן דעם פרוכת פון צווישנשייד, און פארהאנגען דעם ארון פון געזעץ, אזוי ווי גאט האט משה באפוילן.

²² און ער האט אריינגעשטעלט דעם טיש אין אוהל-מועד, אין צפוןזייט משכן, דרויסן פון פרוכת. ²³ און ער
 האט אויסגעלייגט אויף אים אן אויסלייגונג פון ברויט, פאר גאט, אזוי ווי גאט האט משה באפוילן.

²⁴ און ער האט אוועקגעשטעלט די מנורה אין אוהל-מועד אקעגן דעם טיש אין דרוםזייט משכן. ²⁵ און ער האט
 אנגעצונדן די רערלעך פאר גאט, אזוי ווי גאט האט משה באפוילן.

²⁶ און ער האט אוועקגעשטעלט דעם גילדערנעם מובח אין אוהל-מועד פארן פרוכת. ²⁷ און ער האט גערייכערט
 אויף אים ווירויך פון שמעקעדיקע געווירצן, אזוי ווי גאט האט משה באפוילן.

²⁸ און ער האט ארויפגעטאן דעם טירפארהאנג צום משכן. ²⁹ און דעם מובח פאר בראנדאפפער האט ער אוועק-
 געשטעלט ביים איינגאנג פון דעם משכן פון אוהל-מועד, און אויפגעבראכט אויף אים דאס בראנדאפפער און דאס
 שפייזאפפער, אזוי ווי גאט האט משה באפוילן.

³⁰ און ער האט אוועקגעשטעלט דעם האנטפאס צווישן אוהל-מועד און צווישן מובח, און אריינגעטאן אהין וואסער,
 זיך צו וואשן—³¹ כדי משה און אהרן און זיינע זין זאלן דערפון וואשן זייערע הענט און זייערע פיס; ³² ווען זיי קומען אין

אוהל-מועד, און ווען זיי גענענען צום מזבח, זאלן זיי זיך וואשן-אזוי ווי גאט האט משהן באפוילן.

³³ און ער האט אויפגעשטעלט דעם הויף רונד ארום דעם משכן און דעם מזבח, און ארויפגעטאן דעם טויער-פארהאנג פון הויף.

און משה האט געענדיקט די ארבעט.

³⁴ און דער וואלקן האט איינגעדעקט דעם אוהל-מועד, און די פראכט פון גאט האט אָנגעפילט דעם משכן.

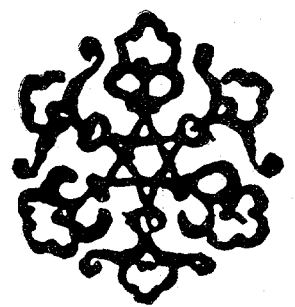
³⁵ און משה האט ניט געקענט אריינגיין אין אוהל-מועד, ווייל דער וואלקן האט אויף אים גערוט, און די פראכט פון גאט האט אָנגעפילט דעם משכן.

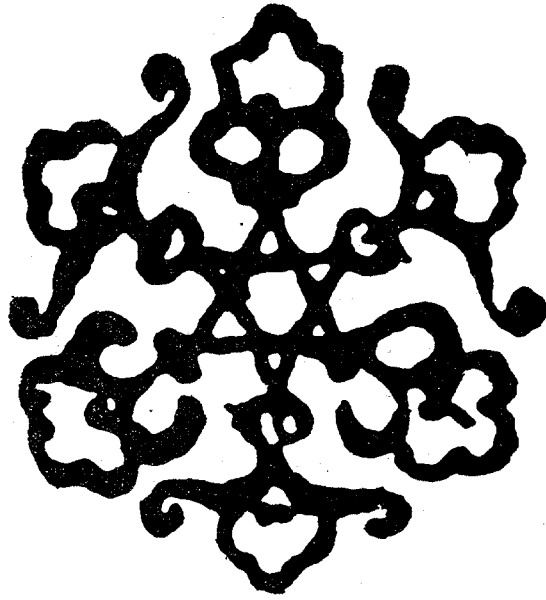
³⁶ און ווען דער וואלקן האט זיך אויפגעהויבן פון משכן, פלעגן די קינדער פון ישראל ציען אויף אלע זייערע ציאונגען. ³⁷ און אז דער וואלקן פלעגט זיך ניט אויפהייבן, פלעגן זיי ניט ציען, ביז דעם טאג וואס ער האט זיך אויפגעהויבן. ³⁸ ווארום דער וואלקן פון גאט איז געווען אויפן משכן ביי טאג, און א פייער פלעגט זיין דרינען ביי נאכט, פאר די אויגן פון דעם גאנצן הויז פון ישראל, אין אלע זייערע ציאונגען.

מועד ובקרבנתם אל-המזבח ורחצו כאשר צוה יהוה את-משה: ס ונקם את-החצר סביב למשכן ולמזבח ויהיו את-מסד שער החצר ויכל משה את-המלאכה: פ ויקם העגן את-אהל מועד וכבוד יהוה מלא את המשכן: ו לא יכל משה לבוא אל-אהל מועד כר שבן עליו העגן וכבוד יהוה מלא את-המשכן: ובהעלות העגן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם: ואם-לא יעלה העגן ולא יסעו עד-יום העלתו: כי ענן יהוה על-המשכן ויום ואש תהיה לילה בו לעיני כל-בית-ישראל בכל-מסעיהם:

חוק

סכום פסוקי דספר ואלה שמות אלף ומאתים ותשעה. אר"ט סימן: וחציו אלהים לא תקלל: ופרשיותיו אחד עשר. אי זה בית אשר תבנו לי סימן: וסדריו עשרים ותשעה. ולילה ללילה יחודה דעת סימן: ופרקיו ארבעים, תורת אלהיו בלבו סימן: מנין הפתוחות תשע וששים. והסתומות חמש ותשעים. הכל מאה וששים וארבע פרשיות: ישלח עורך מקדש ומציון יסעך סימן:

ויקרא

א 1 און גאָט האָט גערופן צו משה, און האָט צו אים גערעדט פון אוהל-מועד, אזוי צו זאָגן: 2 רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי: אָו עמיצער פון אייך וועט ברענגען אַ קרבן צו גאָט, זאָלט איר פון פי, פון רינדער אָדער פון שאַף, ברענגען אייער קרבן. 3 אייב אַ בראַנדאָפּפער איז זיין קרבן, פון רינדער, זאָל ער אים ברענגען אַ זכר אָן אַ פעלער; צום אַיינגאַנג פון אוהל-מועד זאָל ער אים ברענגען, פּדי ער זאָל באַ וויליקט ווערן פאַר גאָט. 4 און ער זאָל אַנלענען זיין האַנט אויפן קאָפּ פון בראַנדאָפּפער, און עס וועט באַוויליקט ווערן פון אים, מכּפּר צו זיין אויף אים. 5 און ער זאָל שעכטן דאָס יונגע רינד פאַר גאָט, און די קינדער פון אַהרן, די פּהנים, זאָלן גענענען דאָס בלוט, און שפּרענגען דאָס בלוט רונד אַרום אויף דעם מזבח וואָס ביים אַיינ-

ויקרא אלמשה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: א דבר אל בני ישראל ואמרת אלם אדם פריקריב מבם ב קרבן ליהוה מנדבהמה מנדבקר ומדבאן מקריבו אתקרבונם: אסעלה קרבנו מנדבקר זכר תמים ג יקריבנו אלפתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני יהוה: וסמך יז על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו: ד ושחט אתרבן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן ה הפהנים אתיהם וורקו אתיהם עלהמזבח סביב אשרפתח אהל מועד: והפשיט אתהעלה ונתח אתה לנתחיה: ונתנו בני אהרן הפהן אש עלהמזבח וערכו עאים עלהאש: וערכו בני אהרן הפהנים את הנתחים ח אתהראש ואתהפדר עלהעצים אשר עלהאש אשר עלהמזבח: וקרבו וקרעו יתמן במים והקמיר הפהן ט אתהפל המזבחה עלה אשה ריהניחה ליהוה: ס ואם מדבאן קרבנו מן הכשבים או מדבאן לעלה זכר תמים יקריבנו: ושחט אתו על יד המזבח צפנה י לפני יהוה וורקו בני אהרן הפהנים אתדמו עלהמזבח סביב: ונתח אתו לנתחיו ואתהראשו ואתהפדרו וערך יב הפהן אתם עלהעצים אשר עלהאש אשר עלהמזבח:

* פון די שטיקן פסוקים ויחזיקו מוחלם שטיקן ח א' א ויעזא

גאַנג פון אוהל-מועד. 6 און ער זאָל אָפּשינדן דאָס בראַנדאָפּפער, און עס צעשניידן אויף זיינע שטיקער. 7 און די קינדער פון אַהרן דעם פּהן זאָלן אַרויפּטאָן פייער אויפן מזבח, און אַנגלייגן האַלץ אויפן פייער. 8 און די קינדער פון אַהרן, די פּהנים, זאָלן אויסלייגן די שטיקער, דעם קאָפּ, און דאָס פעטס, אויף דעם האַלץ וואָס איבער דעם פייער וואָס אויפן מזבח. 9 און זיינע אינגעוועייד און זיינע קני זאָל ער אָפּשווענקען אין וואַסער, און דער פּהן זאָל אַלצדינג דעמפן אויפן מזבח פאַר אַ בראַנדאָפּפער, אַ פייעראָפּפער פאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט.

10 און אייב זיין קרבן איז פון קליינפי, פון שעפּסן אָדער פון ציגן, פאַר אַ בראַנדאָפּפער, זאָל ער אים ברענגען אַ זכר אָן אַ פעלער. 11 און ער זאָל אים שעכטן ביי דער צפּונזייט פון מזבח פאַר גאָט, און די קינדער פון אַהרן, די פּהנים, זאָלן שפּרענגען זיין בלוט אויפן מזבח רונד אַרום. 12 און ער זאָל אים צעשניידן אויף זיינע שטיקער; און דער פּהן זאָל זיי אויסלייגן מיטן קאָפּ און מיטן פעטס אויף דעם האַלץ וואָס איבער דעם פייער וואָס אויפן מזבח.

י ותקרב והפרצים ירחץ במים והקריב הכהן אתהכל
 והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניהח ליהוה: פ
 שני ואם מדהעוף עלה קרבנו ליהוה והקריב מדהתרים
 טו או מרבינו הוינה אתקרבנו: והקריבו הכהן אל המזבח
 ומלך אתראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קור
 טז המזבח: והסיר אתמראתו בלגתה והשליך אתה אצל
 י המזבח קדמה אל מקום הקשן: ושפע אתו בכנפו לא
 יבדיל והקטיר אתו הכהן המזבחה עלהעצים אשר
 עלהאש עלה הוא אשה ריח ניהח ליהוה: ס

ב

א ונפש כיתקריב קרבן מנחה ליהוה סלת יהיה קרבנו
 ב וצק עליה שמן ונתן עליה לבנה: והביאה אלבני
 אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמחו מסלתה ומשמנה
 על פללבנתה והקטיר הכהן אתאופרתה המזבחה
 ג אשה ריח ניהח ליהוה: והגותרת מדהמנחה לאהרן
 ד ולבנו קדש קדשים מאשי יהוה: ס וכי תקרב
 קרבן מנחה מאפה תגור סלת חלות מצת בלולת בשמן
 ה ורקיקן מצות משחים בשמן: ס ואם מנחה על
 ו המנחת קרבנו סלת בלולה בשמן מצה תהיה: פחות
 של אתה פתים וצקת עליה שמן מנחה הוא: ס ואם
 ח מנחת מרחשת קרבנו סלת בשמן תעשה: ותבאת
 אתהמנחה אשר יעשה מאלה ליהוה והקריבה אל
 ט הכהן והגושה אל המזבח: ותרים הכהן מדהמנחה
 אתאופרתה והקטיר המזבחה אשה ריח ניהח ליהוה:
 י ותגותרת מדהמנחה לאהרן ולבנו קדש קדשים מאשי
 יא יהוה: פל המנחה אשר תקריבו ליהוה לא תעשה
 קמץ כי כלשאר וכלדבש לאתקטירו ממנו אשה
 יב ליהוה: קרבן ראשית תקריבו אתם ליהוה ואל המזבח

13 און די אינגעווייד און די קני זאל ער אפשווענקען אין
 וואסער; און דער פהן זאל אלצדינג גענענען, און דעמפן
 אויפן מזבח. א בראנדאפפער איז דאס, א פייעראפפער
 פאר א געשמאקן ריח צו גאט.
 14 און אויב א בראנדאפפער פון עופות איז זיין קרבן
 צו גאט, זאל ער ברענגען זיין קרבן פון טורטלטיובן אדער
 פון יונגע טויבן. 15 און דער פהן זאל אים גענענען צום
 מזבח, און אפקנייפן זיין קאפ, און דעמפן אויפן מזבח;
 און זיין בלוט זאל אויסגעקוועטשט ווערן אויף דער וואנט
 פון מזבח. 16 און ער זאל אראפנעמען זיין וואליע מיט
 אירע פעדערן, און זי אוועקגעווארפן לעבן מזבח אין
 מזרחזייט, אין ארט פון דער אש. 17 און ער זאל אים
 אויפרייסן פאר זיינע פליגלען, אבער ניט פאנאנדער-
 שיידן; און דער פהן זאל אים דעמפן אויפן מזבח, אויף
 דעם האלץ וואס איבערן פייער. א בראנדאפפער איז
 דאס, א פייעראפפער פאר א געשמאקן ריח צו גאט.

ב

1 און אז עמיצער וועט ברענגען א שפייוואפפער צו
 גאט, זאל זיין קרבן זיין פון זעמלמעל, און ער זאל
 ארויפגיטן אויף אים אייל, און ארויפטאן אויף אים וויי-
 רויך. 2 און ער זאל עס ברענגען צו די קינדער פון אהרן,
 די כהנים; און ער זאל אנהויפן דערפון זיין פולן הויפן-
 פון זיין זעמלמעל, און פון זיין אייל, מיט זיין גאנצן וויי-
 רויך, און דער פהן זאל דעמפן זיין דערמאנונג אויפן

מזבח, א פייעראפפער פאר א געשמאקן ריח צו גאט. 3 און דאס איבעריקע פון דעם שפייוואפפער איז פאר אהרנען
 און פאר זיינע קינדער; א הייליקסטע הייליקייט פון די פייעראפפער פון גאט.

4 און אז דו וועסט ברענגען א שפייוואפפער געבאקן אין אן אויוון, זאל עס זיין פון זעמלמעל, אומגעווייערטע חלות
 פארמישט מיט אייל, אדער אומגעווייערטע קוכנס באשמירט מיט אייל.

5 און אויב א שפייוואפפער אויף א באקפאן איז דיין קרבן, זאל עס זיין פון זעמלמעל פארמישט מיט אייל, אומ-
 געויערט. 6 זאלסט עס צעבראקן אין בראקן, און ארויפגיטן דערויף אייל; א שפייוואפפער איז דאס.

7 און אויב א שפייוואפפער אין א בראטפאן איז דיין קרבן, זאל עס געמאכט ווערן פון זעמלמעל מיט אייל.

8 און זאלסט ברענגען דאס שפייוואפפער וואס ווערט געמאכט פון דיאזיקע, צו גאט; און מע זאל עס דערלאנגען
 צום פהן, און ער זאל עס גענענען צום מזבח. 9 און דער פהן זאל אראפהייבן פון דעם שפייוואפפער זיין דערמאנונג,
 און דעמפן אויפן מזבח—א פייעראפפער פאר א געשמאקן ריח צו גאט. 10 און דאס איבעריקע פון דעם שפייוואפפער
 איז פאר אהרנען און פאר זיינע קינדער; א הייליקסטע הייליקייט פון די פייעראפפער פון גאט. 11 קיין שפייוואפפער
 וואס איר וועט ברענגען צו גאט, זאל ניט געמאכט ווערן פון חמץ, ווארום פון קיין ווערטטיג און קיין האגיק טארט איר
 ניט דעמפן א פייעראפפער צו גאט. 12 פאר א גאב פון ערשטפרוכט מענט איר זי ברענגען צו גאט, אבער אויפן מזבח

11 פון דעם טייל וואס איז פאר א דערמאנונג צו גאט, אדער, פון דעם שמעקעדיקן טייל.

וַאֲמַעֲזוּ קַרְבָּנֵי וְהַקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְסַמְדֵי אֶת־יָדוֹ עַל־
 רֵאשׁוֹ וְשִׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְנֵי אֹהֶרֶן אֶת־
 יָדָיו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשָּׁה לַיהוָה
 אֶת־הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־
 הַקֶּרֶב: וְאֶת שְׂמֵי הַכִּלְיֹת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר
 עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכִּלְיֹת יִסְרְוּהָ:
 וְהַקְטִירֶם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחַח־הַחֶלֶב
 לַיהוָה: חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כְּכֹל מוֹשְׁבֵי־תַבְּשָׁרְיִם כָּל־חֶלֶב
 וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ:
 פ

ד

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר נֶפֶשׁ בֵּית־חַטָּא בְּשִׁנְגָה מְכַל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
 לֹא תַעֲשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאֲחַת מֵהֵנּוּ: אִם הִכְהֵן הַמִּשְׁיָח
 חַטָּא לְאִשְׁמַת הַעַם וְהַקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חַטָּא
 דַּבַּר בְּדִבְקַר הַמַּיִם לַיהוָה לַחַטָּאת: וְהֵבִיא אֶת־הַכֶּבֶד
 אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסַמְדֵי אֶת־יָדוֹ עַל־רֵאשׁוֹ
 הַכֶּבֶד וְשִׁחַט אֶת־זֶבֶד לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמִּשְׁיָח
 מִדָּם הַכֶּבֶד וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד: וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־
 אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהָזָה מִן־הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה
 אֶת־זֶבֶד פְּרֻכַת הַקֶּדֶשׁ: וְנָחַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם עַל־קַרְנוֹת
 מִזְבֵּחַ קַמְרֹת הַסָּמִים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת
 כָּל־דָּם הַכֶּבֶד יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח
 אֹהֶל מוֹעֵד: וְאֶת־כָּל־חֶלֶב פֶּר חַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־
 הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה עַל־הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־
 הַקֶּרֶב: וְאֶת שְׂמֵי הַכִּלְיֹת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר
 עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכִּלְיֹת יִסְרְוּהָ:
 כָּאֲשֶׁר יוֹדֵם מִשׁוֹר נֹבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִירֶם הַכֹּהֵן עַל־

ד' קצ"ב

12 און אויב א ציג איז זיין קרבן, זאל ער אים גע-
 נענען פאר גאט. 13 און ער זאל אנלענען זיין האנט אויף
 זיין קאפ, און אים שעכטן פארן אוהל-מועד; און די
 קינדער פון אהרן זאלן שפרענגען זיין בלוט אויפן מזבח
 רונד ארום. 14 און ער זאל גענענען דערפון זיין קרבן,
 א פייער-אפפער צו גאט: דאס פעטס וואס דעקט צו די
 אינגעווייד, און דאס גאנצע פעטס וואס אויף די אינגע-
 ווייד, 15 און ביידע נירן, און דאס פעטס וואס אויף זיי,
 וואס ביי די פלאנקען, און דאס רויטפלייש איבערן
 לעבער-ביי די נירן זאל ער עס אראפנעמען. 16 און
 דער פהן זאל עס דעמפן אויפן מזבח-א שפייז פון פייער-
 אפפער פאר א געשמאקן ריח; דאס גאנצע פעטס צו
 גאט. 17 אן אייביק געזעץ אויף אייערע דור-דורות אין
 אלע אייערע ווינערטער: קיין חלב און קיין בלוט זאלט
 איר ניט עסן.

ד

1 און גאט האט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאגן:
 2 רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאגן:
 אז עמיצער וועט זינדיקן דורך א פארזע אין
 וואסער עס איז פארבאטאכן פון גאט וואס טארן ניט

געטאן ווערן, און ער וועט טאן איינע פון זיי, 3 איז, אויב דאס וועט זינדיקן דער געזאלבטער פהן, צו דער פאר-
 שולדיקונג פון פאלק, זאל ער מקריב זיין פאר זיין וינד וואס ער האט געזינדיקט, א יונגן אקס אן א פעלער צו גאט
 פאר א זינדאפפער. 4 און ער זאל ברענגען דעם אקס צום איינגאנג פון אוהל-מועד פאר גאט, און זאל אנלענען
 זיין האנט אויפן קאפ פון דעם אקס, און שעכטן דעם אקס פאר גאט. 5 און דער געזאלבטער פהן זאל
 נעמען פון דעם בלוט פון אקס, און זאל עס ברענגען צום אוהל-מועד. 6 און דער פהן זאל איינטונקען זיין
 פינגער אין דעם בלוט, און שפריצן פון דעם בלוט זיבן מאל פאר גאט, פאר דעם פרוכת פון הייליקטום. 7 און דער פהן
 זאל ארויפטאן פון דעם בלוט אויף די הערנער פון דעם מזבח פאר ווירויך פון שמעקעדיקע געוויירצן וואס פאר גאט
 אין אוהל-מועד, און דאס גאנצע בלוט פון אקס זאל ער אויסגיטן אן גרונט פון דעם מזבח פאר בראנדאפפער
 וואס ביים איינגאנג פון אוהל-מועד. 8 און דאס גאנצע פעטס פון דעם אקס פון זינדאפפער זאל ער פון אים
 אראפנעמען: דאס פעטס וואס דעקט צו די אינגעווייד, און דאס גאנצע פעטס וואס אויף די אינגעווייד, 9 און ביידע
 נירן, און דאס פעטס וואס אויף זיי, וואס ביי די פלאנקען, און דאס רויטפלייש איבערן לעבער-ביי די נירן זאל ער
 עס אראפנעמען, 10 אזוי ווי עס ווערט אראפגענומען פון דעם אקס פון פרידאפפער; און דער פהן זאל עס דעמפן אויפן

מזבח העלה: ואת-עור הכר ואת-כל-בשרו על-ראשו יא
 ועל-כרעיו וקרבו ופרשו: והוציא את-כל-הכר אל-יב
 מזוץ למחנה אל-מקום טהור אל-ישפך הדשן ושרף
 אתו על-עצים באש על-ישפך הדשן ושרף: פ
 ואם פל-ערת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל י
 ועשו אהת מפל-מצות יהוה אשר לא-תעשינה ואשמו:
 ונדודה החפאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר י
 בדבקר לחפאת והביאו אתו לפני אהל מועד: וסמכו ט
 וקני העדה את-ידיהם על-ראש הכר לפני יהוה ושחט
 את-הכר לפני יהוה: והביא הכהן המשיח מדם הכר ט
 אל-אהל מועד: וטבל הכהן אצבעו מדתהם והזה י
 שבע פעמים לפני יהוה את-פני הפרכת: ומדהרים י
 יתן על-קרנת המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל
 מועד ואת כל-הדם ישפך אל-יסוד מזבח העלה אשר- י
 פתח אהל מועד: ואת כל-חלבו רימ ממנו והקטיר י
 המזבחה: ועשה לפר כאשר עשה לפר החפאת בן כ
 יעשהו-לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם: והוציא את- כ
 הכר אל-מזוץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הכר
 הראשון חפאת הקהל הוא: פ

אשר נשיא יחטא ועשה אהת מפל-מצות יהוה אלהיו כב
 אשר לא-תעשינה בשגגה ואשם: אדהודע אליו חמאתו כ
 אשר חטא בה והביא את-דבוקו שיעיר עינים וזכר תמים:
 וסמך ידו על-ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר כ
 ישחט את-העלה לפני יהוה חפאת הוא: וקלח הכהן כ
 מדם החפאת באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה ואת-
 דמו ישפך אל-יסוד מזבח העלה: ואת-כל-חלבו וקטיר כ
 המזבחה כחלב גבח השלמים וכפר עליו הכהן מחמאתו
 ונסלח לו: פ

13 און אויב די גאנצע עדה פון ישראל וועט פארזען,
 ווייל א זאך וועט זיין פארהוילן פון די אויגן פון קהל, און
 זיי וועלן טאן איינע פון אלע פארבאטזאכן פון גאט וואס
 טארן ניט געטאן ווערן, און וועלן זיך פארשולדיקן, 14 און
 זיי וועט באוויסט ווערן די זינד וואס זיי האבן זיך דער-
 מיט פארזינדיקט, זאל קהל ברענגען א יונגן אַקס פאר
 א זינדאָפּפּער, און זיי זאלן אים צוברענגען פארן אוהל-
 מועד. 15 און די עלטסטע פון דער עדה זאלן אָנלענען
 זייערע הענט אויפן קאָפּ פון אַקס פאר גאָט, און מע זאל
 שעכטן דעם אַקס פאר גאָט. 16 און דער געזאלבטער
 פּהן זאל ברענגען פון דעם בלוט פון אַקס צום אוהל-
 מועד. 17 און דער פּהן זאל אַינטונקען זיין פינגער אין
 דעם בלוט, און שפּריצן זיבן מאל פאר גאָט, פאָרנט פון
 פּרוּכּת. 18 און ער זאל אַרויפּטאָן פון דעם בלוט אויף
 די הערנער פון דעם מזבח וואָס פאר גאָט, וואָס אין אוהל-
 מועד, און דאָס גאנצע בלוט זאל ער אויסגיסן אָן גרונט פון דעם מזבח פאר בראַנדאָפּפּער וואָס ביים אַינגאַנג פון
 אוהל-מועד. 19 און דאָס גאנצע פעטס זיינס זאל ער אַראָפּנעמען פון אים, און דעמפּן אויפן מזבח. 20 און ער זאל
 טאָן מיט דעם אַקס, אזוי ווי ער האָט געטאָן מיט דעם אַקס פון זינדאָפּפּער; גענוי אזוי זאל ער טאָן מיט אים; און דער
 פּהן זאל מכּפּר זיין אויף זיי, און זיי וועט פאַרגעבן ווערן. 21 און ער זאל אַרויסטראָגן דעם אַקס אויסן לאַגער, און
 אים פאַרברענען, אזוי ווי ער האָט פאַרברענט דעם פּריערדיקן אַקס; א זינדאָפּפּער פאר קהל איז דאָס.

22 אז א פירשט וועט זינדיקן, און וועט טאָן דורך א פארזע איינע פון אלע פארבאטזאכן פון יהוה זיין גאָט וואָס
 טארן ניט געטאָן ווערן, און וועט זיך פארשולדיקן; 23 אויב אים ווערט באַוויסט זיין זינד וואָס ער האָט זיך דערין פאַר-
 זינדיקט, זאל ער ברענגען פאר זיין קרבן א ציגנבאָק, א זכר אָן א פעלער. 24 און ער זאל אָנלענען זיין האַנט אויפן
 קאָפּ פון באָק, און אים שעכטן אין דעם אָרט ווו מע שעכט דאָס בראַנדאָפּפּער פאר גאָט; א זינדאָפּפּער איז דאָס.
 25 און דער פּהן זאל נעמען פון דעם בלוט פון זינדאָפּפּער מיט זיין פינגער, און אַרויפּטאָן אויף די הערנער פון דעם
 מזבח פאר בראַנדאָפּפּער; און דאָס נאָיבעריקע בלוט זאל ער אויסגיסן אָן גרונט פון דעם מזבח פאר בראַנד-
 אָפּפּער. 26 און דאָס גאנצע פעטס זיינס זאל ער דעמפּן אויפן מזבח, אזוי ווי דאָס פעטס פון דעם פּרידאָפּפּער; און
 דער פּהן זאל מכּפּר זיין אויף אים פון וועגן זיין זינד, און אים וועט פאַרגעבן ווערן.

וּבְנֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח וְאֵת בְּנֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח וְאֵת בְּנֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח
 כח אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְאֵשׁ: אֹרֶךְ
 כט אֲלֵיו הַמָּאֵתוֹ אֲשֶׁר הָמָא וְהִבִּיא קָרְבָנוּ שְׁעֵרֶת עֹיִם
 לט תְּמִימָה נִקְבָה עַל-הַמָּאֵתוֹ אֲשֶׁר הָמָא: וְסִמְךָ אֶת-יָדוֹ
 על ראש החמאת ושחט את-החמאת במקום העלה:
 מ ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה
 לא ואת-כל-דמה ישפך אל-יסוד המזבח: ואת-כל-הלבה
 יסר באשר הוסר הלב מעל זבח השלמים והקטיר
 הכהן המזבחה לריח ניחח ליהוה וכפר עליו הכהן
 ונסלח לו: פ

לכ וּבְנֵי אִשְׁתּוֹ יִבִּיא קָרְבָנוּ לַחֲמָא נִקְבָה תְּמִימָה יִבִּיאָהּ:
 לב וְסִמְךָ אֶת-יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲמָא וְשַׁחַט אֹתָהּ לַחֲמָא
 לד בְּמִקְוֵם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת-הָעֶלֶה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם
 לה הַחֲמָא בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל-קֶרֶת מִזְבֵּחַ הָעֶלֶה וְאֶת-כָּל-הַלֶּבֶה
 יסר בְּאֲשֶׁר יוֹסֵר הַלֵּב-הַשָּׂשֶׁבֶט מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר
 אֹתָם הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה וְכָפַר עָלָיו הַכֹּהֵן
 וְנִסְלַח לוֹ: פ

א וּבֶנֶשׁ כִּי-תַחֲמָא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֵד אִם רָאָה
 ב אֵי דָע אִם-לֹא יֵיגֵד וְנִשָּׂא עֵוִי: אִם נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגְוַע בְּכָל-
 דְבַר טְמֵאָה אִם בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אִם בְּנִבְלַת בְּהֵמָה
 טמאה אִם בְּנִבְלַת שְׂרָץ טְמֵאָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טְמֵאָה
 ג וְאֵשׁ: אִם כִּי יִגַּע בְּטְמֵאֹת אֲדָמָה לְכָל טְמֵאֹתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא
 ד בָּהּ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יִדְעֵ וְאֵשׁ: אִם נֶפֶשׁ כִּי תִשְׁבַּע
 לְבָטָא בְּשִׁפְתָיִם לְהַרְעֵ אִם לְהוֹטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא
 ה הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יִדְעֵ וְאֵשׁ לְאֹת
 מֵאֲלֹהִים: וְהָיָה כִּי-יֵאָשֵׁם לְאֹתָהּ מֵאֲלֹהִים וְהִתְחַיָּה אֲשֶׁר

27 און אויב אן איינצלנער מענטש פון דעם פאלק
 פון לאנד וועט זינדיקן דורך א פארזע, מיט וואס ער וועט
 טאן איינע פון די פארבאטזאכן פון גאט וואס טארן ניט
 געטאן ווערן, און וועט זיך פארשולדיקן: 28 אויב מע
 מאכט אים וויסן זיין זינד וואס ער האט געזינדיקט, זאל
 ער ברענגען פאר זיין קרבן א ציג אן א פעלער, א זי, פאר
 דער זינד וואס ער האט געזינדיקט. 29 און ער זאל אן
 לעגען זיין האנט אויפן קאפ פון דעם זינדאפפער, און
 שעכטן דאס זינדאפפער אין דעם ארט פון דעם בראנד-
 אפפער. 30 און דער פהן זאל נעמען פון זיין בלוט מיט
 זיין פינגער, און ארויפטאן אויף די הערנער פון דעם
 מזבח פאר בראנדאפפער, און דאס גאנצע בלוט זיינס
 זאל ער אויסגיין אן גרויט פון מזבח. 31 און דאס גאנצע
 פעטס זיינס זאל ער אראפנעמען, אזוי ווי דאס פעטס
 ווערט אראפגענומען פון דעם פרידאפפער; און דער
 פהן זאל עס דעמפן אויפן מזבח פאר א געשמאקן ריח
 צו גאט; און דער פהן זאל מכפר זיין אויף אים, און אים
 וועט פארגעבן ווערן.

32 און אויב א שעפס וועט ער ברענגען זיין קרבן פאר
 א זינדאפפער, זאל ער ברענגען א זי אן א פעלער. 33 און
 ער זאל אָנלעגען זיין האנט אויפן קאפ פון זינדאפפער,
 און זאל עס שעכטן פאר א זינדאפפער, אין דעם ארט
 ווו מע שעכט דאס בראנדאפפער. 34 און דער פהן זאל
 נעמען פון דעם בלוט פון זינדאפפער מיט זיין פינגער,

און ארויפטאן אויף די הערנער פון דעם מזבח פאר בראנדאפפער, און דאס גאנצע בלוט זיינס זאל ער אויסגיין אן
 גרויט פון מזבח. 35 און דאס גאנצע פעטס זיינס זאל ער אראפנעמען, אזוי ווי דאס פעטס פון שעפס ווערט אראפגע-
 נומען פון דעם פרידאפפער; און דער פהן זאל עס דעמפן אויפן מזבח, אויף די פרידאפפער פון גאט; און דער פהן
 זאל מכפר זיין אויף אים פון וועגן זיין זינד וואס ער האט געזינדיקט, און אים וועט פארגעבן ווערן.

ה און אז עמיצער וועט זינדיקן מיט וואס ער וועט הערן דעם קול פון באשווערונג, ווען ער איז אן עדות, סי ער
 האט געזען, סי ער ווייס עפעס-אויב ער וועט ניט אויסזאגן, און טראגן אויף זיך א זינד; 2 אדער אז עמיצער
 וועט זיך אָנרירן אן עפעס אן אומריינער זאך, סי אן דער נבלה פון אן אומריינער חיה, סי אן דער נבלה פון אן אומ-
 ריינער בהמה, סי אן דער נבלה פון אן אומריינעם שרץ, און עס וועט זיין פארהוילן פון אים אז ער איז אומריין, און ער
 וועט זיך פארשולדיקן; 3 אדער אז ער וועט זיך אָנרירן אן דער אומרייניקייט פון א מענטשן, וואס נאר זיין אומרייניקייט איז
 וואס ער איז אומריין דערמיט, און עס וועט זיין פארהוילן פון אים; און ער וועט זיך דערוויסן אז ער האט זיך פארשול-
 דיקט; 4 אדער אז עמיצער וועט שווערן דורך ארויסרעדן מיט די ליפן צום גוטן אדער צום שלעכטן, וואס נאר א מענטש
 וועט ארויסרעדן מיט א שבועה, און עס וועט זיין פארהוילן פון אים; און ער וועט זיך דערוויסן אז ער איז שולדיק אין
 איינער פון די דאזיקע זאכן; 5 איז, אז ער פארשולדיקט זיך אין איינער פון די דאזיקע זאכן, זאל ער זיך מתודה זיין אויף

וואָס ער האָט געזינדיקט. ° און ער זאָל ברענגען זיין שולדאָפּפּער צו גאָט פאַר זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט, אָ זי פון קליינפֿי, אַ שעפּס אָדער אַ ציג, פאַר אַ זינדאָפּפּער; און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים פון וועגן זיין זינד.

° און אויב זיין האַנט פאַרמאָגט ניט גענוג אויף אַ לאַם, זאָל ער ברענגען פאַר זיין שולדאָפּפּער פאַר וואָס ער האָט געזינדיקט, צוויי טורטלטיובן, אָדער צוויי יונגע טויבן, צו גאָט: איינע פאַר אַ זינדאָפּפּער און איינע פאַר אַ בראַנדאָפּפּער. ° און ער זאָל זיי ברענגען צום פּהן; און ער זאָל מקריב זיין די וואָס פאַר אַ זינדאָפּפּער צו ערשט, און אָפּקנייפּן איר קאָפּ ביי איר געניק, אָבער ניט פאַנאָדערשיידן. ° און ער זאָל שפּריצן פון דעם בלוט פון זינדאָפּפּער אויף דער וואַנט פון מזבח, און דער רעשט פון דעם בלוט זאָל אויסגעקוועטשט ווערן אָן גרוגט פון מזבח; אַ זינדאָפּפּער איז דאָס. ° און די צווייטע זאָל ער מאַכן פאַר אַ בראַנדאָפּפּער אַזוי ווי דער דין; און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים פון וועגן זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט, און אים וועט פאַרגעבן ווערן.

° און אויב זיין האַנט פאַרמאָגט ניט אויף צוויי טורטלטיובן, אָדער אויף צוויי יונגע טויבן, זאָל ער ברענגען פאַר זיין קרבן פאַר וואָס ער האָט געזינדיקט, אַ צענטל אַיפּה זעמלמעל פאַר אַ זינדאָפּפּער; ער זאָל ניט אַרויפּטאָן אויף אים אײל. און ניט אַרויפּלייגן אויף אים

זיין פּוילן הויפּן-זיין דערמאָנונג-און דעמפּן אויפּן מזבח, אויף די פּײַער־אָפּפּער פון גאָט; אַ זינדאָפּפּער איז דאָס. ° און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים פאַר זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט אין איינער פון די־אויקע זאַכן, און אים וועט פאַרגעבן ווערן. און עס זאָל געהערן צום פּהן אַזוי ווי אַ שפּײַזאָפּפּער.

° און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן: ° אַז עמיצער וועט פעלשן אַ פעלשונג, און וועט זינדיקן דורך אַ פאַרזע אַקעגן די הייליקייטן פון גאָט, זאָל ער ברענגען זיין שולדאָפּפּער צו גאָט: אַ ווידער פון די שאַף, אָן אַ פעלער, לויט דיין אָפּשאַצונג אין זילבער־שקלים, אויפּן הייליקן שְׁקל, פאַר אַ שולדאָפּפּער. ° און וואָס ער האָט פאַרשולדיקט קעגן דער הייליקייט זאָל ער אָפּצאָלן, און צוליבן דערצו אַ פינפטל דערפון, און דאָס געבן צום פּהן; און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים מיט דעם ווידער פון שולדאָפּפּער, און אים וועט פאַרגעבן ווערן.

° און אויב עמיצער וועט זינדיקן, און וועט טאָן איינע פון אַלע פאַרבאָטזאַכן פון גאָט וואָס טאָרן ניט געטאָן ווערן, ווייל ער האָט ניט געוואוסט, און ער וועט זיך פאַרשולדיקן און טראָגן אויף זיך אַ זינד, ° זאָל ער ברענגען אַ ווידער פון די שאַף, אָן אַ פעלער, לויט דיין אָפּשאַצונג, פאַר אַ שולדאָפּפּער, צום פּהן; און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים, פאַר דעם פאַרזע וואָס ער האָט פאַרזען, ווייל ער האָט ניט געוואוסט, און אים וועט פאַרגעבן ווערן. ° אַ שולד־אָפּפּער איז דאָס; פאַרשולדיקן האָט ער זיך פאַרשולדיקט קעגן גאָט.

קָטָא עֲלֵיהֶּ: וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל הַטְּהֻמֹּת אֲשֶׁר וּ
 קָטָא נִקְבָּה מִדְּהֶצֵּאן כְּשֶׁבָה אוֹ־שְׁעִירַת עֹזִים לַחַטָּאת
 וּכְפָר עָלָיו הִכְהֵן מִחַטָּאתָּ: וְאִם־לֹא תִנְעֵ דָדָּ דִּי שֶׁה
 וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר קָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ־שְׁנֵי כֹנִי
 יִזְנֶה לַיהוָה אֶחָד לַחַטָּאת וְאֶחָד לַעֲלָה: וְהִבִּיא אֹתָם
 אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמִלֵּק אֶת־
 רִאשׁוֹ מִמּוֹל עֲרֹפֹו וְלֹא יִבְדִּיל: וְהָיָה מִדָּם הַחַטָּאת עַל־
 קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהִנְשָׂאָר בְּדָם יִמְצָה אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת
 הוּא: וְאֶת־הַשְּׁנֵי יַעֲשֶׂה עֲלָה כַּמִּשְׁפָּט וּכְפָר עָלָיו הִכְהֵן
 מִחַטָּאתָּ אֲשֶׁר־קָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ׀ וְאִם־לֹא תִשְׁנֵי
 דָדָּ לְשְׁתֵּי תָרִים אִזְ לְשְׁנֵי כֹנִי־יִזְנֶה וְהִבִּיא אֶת־דְּקָרְבָנוֹ
 אֲשֶׁר קָטָא עֲשִׂירַת הָאֵפָה סֹלֶת לַחַטָּאת לֹא־יִשִּׁים עָלֶיהָ
 שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לִבְנֶה כִּי חַטָּאת הוּא: וְהִבִּיאָהּ אֶל־
 הַכֹּהֵן וְקִמַּץ הִכְהֵן וּ מִמֶּנָּה מְלֹא קִמְצוֹ אֶת־אֹזְנוֹתֶיהָ
 וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה עַל אֲשֵׁי יְהוָה חַטָּאת הוּא: וּכְפָר
 עָלָיו הִכְהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־קָטָא מֵאֶחָת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח
 לוֹ וְהִיתָה לִפְהֵן כַּמִּנְחָה: ׀ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: נִפְשׁ כִּי־חָמַעַל מֵעַל חַטָּאתָּ בְּשִׁנְיָה מִקְדָּשִׁי
 יְהוָה וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיל תָּמִים מִדְּהֶצֵּאן בְּעֶרְפֶּךָ
 כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאֲשֵׁם: וְאֵת אֲשֶׁר קָטָא
 מִדְּהֶצֵּאן יִשְׁלַם וְאֶת־חַמִּישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לִפְהֵן
 וְהִכְהֵן וּכְפָר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשֵׁם וְנִסְלַח לוֹ: פ
 וְאִם־נִפְשׁ כִּי חַטָּאת וְנִשְׁתָּה אֶחָת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
 לֹא הִעֲשִׂינָה וְלֹא־יָדַע וְאֲשֵׁם וְנִשָּׂא עֵינוֹ: וְהִבִּיא אֵיל
 תָּמִים מִדְּהֶצֵּאן בְּעֶרְפֶּךָ לְאֲשֵׁם אֶל־הַכֹּהֵן וּכְפָר עָלָיו הִכְהֵן
 עַל שְׁנֵיתָּו אֲשֶׁר־שָׁנָּ וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: אֲשֵׁם הוּא
 אֲשֵׁם אֲשֵׁם לַיהוָה: פ

ס' וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

כ וידבר יהוה אל־משה לאמר: גֹּפֶשׁ כִּי תִחַמָּא וּמַעֲלֵה
 כב מַעַל בַּיהוָה וּכְחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ בַּפִּקְדוֹן אֲרִבְתִּישׁוּמֵת יָד אִו
 כג בְּגוֹל אִו עֵשֶׂק אֲת־עֵמִיתוֹ: אֲרִמְצָא אֲבָרָה וּכְחַשׁ בָּהּ
 כד וְנִשְׁבַּע עַל־שִׁקְרָךְ עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לְחַמָּא
 כה בַּחֲנֹה: וְהָיָה כִּי־יִחַמָּא וְאָשֶׁם וְחָשִׁיב אֶת־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר
 כו גּוֹל אִו אֲת־הַעֲשֶׂק אֲשֶׁר עֵשֶׂק אִו אֶת־הַפִּקְדוֹן אֲשֶׁר הִפְקֵד
 כז אִתּוֹ אִו אֶת־הָאֲבָרָה אֲשֶׁר מְצָא: אִו מִכָּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע
 כח עָלָיו לְשִׁקְרָךְ וְשָׁלַם אִתּוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְחִמְשָׁתָיו יִסַּף עָלָיו לְאֲשֶׁר
 כט הָיָה לוֹ וְהָיָה בְּיוֹם אֲשֻׁמְתוֹ: וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אֵיל
 ל וְהָיָה מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְבָה לְאֲשָׁם אֶל־הַבְּהֵן: וְכִפֹּר עָלָיו
 מִכָּל לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
 פ לְאֲשָׁמָה בָּהּ:

20 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 21 אז עמיצער וועט זינדיקן, און וועט פעלשן א פעלשוּנג
 אָן גאָט, און וועט פאַרלייקענען זיין חבר אָן אַינלאָג, אָדער אַ משפּון, אָדער אַ גולה, אָדער ער וועט קריוודען
 זיין חבר; 22 אָדער ער האָט געפּונען פאַרלאָרנס און
 פאַרלייקנט עס, און שווערט פאַלש-אין אַינער פּון די
 אַלע זאַכן וואָס אַ מענטש באַגייט דערמיט אַ זינד; 23 אַי, אָו
 אָו ער האָט אזוי געווינדיקט און זיך פאַרשולדיקט, זאָל
 ער אומקערן די גולה וואָס ער האָט געזולט, אָדער די
 קריוודע וואָס ער האָט געקריוודעט, אָדער דעם אַינלאָג
 וואָס איז אַיינעלייגט געוואָרן ביי אים, אָדער דאָס פאַר-

לאָרענע וואָס ער האָט געפּונען, 24 אָדער וואָס נאָר ער האָט געשוואָרן דערויף פאַלש; און ער זאָל באַצאָלן דעם
 קרן דערפּון, און אַ פינפטל דערפּון צולייגן דערצו; צו דעם וועמען עס געהערט זאָל ער עס אָפּגעבן אין דעם טאָג
 וואָס ער שפּירט זיך שולדיק. 25 און ער זאָל ברענגען זיין שולדאָפּפער צו גאָט; אַ ווידער פּון די שאָף, אָן אַ
 פעלער, לויט דיין אָפּשאַצונג, פאַר אַ שולדאָפּפער צום פּהן. 26 און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף אים פאַר גאָט, און
 אים וועט פאַרגעבן ווערן וואָס נאָר פּון אַלעם דעם ער האָט געטאָן זיך צו פאַרשולדיקן דערמיט.

א וידבר יהוה אל־משה לאמר: צו את־אֲהֲרֹן וְאֶת־בְּנָיו
 ב לאמר וְאֵת תּוֹרַת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מִקְדָּה עַל־
 ג הַמּוֹזֵבֶת כָּל־הַלֵּילָה עַד־הַבֶּקֶר וְאֵשׁ הַמּוֹזֵבֶת תִּקְרָה בּוֹ:
 ד וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ כֹּד וּמִכְנֵס־כֹּד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשׂוֹרֹ
 ה וְהָרִים אֶת־הַדִּשָּׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־
 ו הַמּוֹזֵבֶת וְשָׂמוּ אֵצֶל הַמּוֹזֵבֶת: וּפִשֵׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלִבְשׁ
 ז בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדִּשָּׁן אֶל־מִתּוֹךְ לַמִּזְבֵּחַ אֶל־
 ח מְקוֹם טְהוֹר: וְהָאֵשׁ עַל־הַמּוֹזֵבֶת תִּקְרָה בּוֹ לֹא תִכָּבֵה
 ט וּבִעַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֲצִים בְּבֶקֶר בְּבֶקֶר וְעֵרֶךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה
 י וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים: אֵשׁ תִּמְדֵּי תִקְרָה עַל־
 יא הַמּוֹזֵבֶת לֹא תִכָּבֵה: ׀ וְאֵת תּוֹרַת הַמִּנְחָה תִּקְרָב
 כ אֶתֶּה בְּנֵי־אֲהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמּוֹזֵבֶת: וְהָרִים
 כב מִמֶּנּוּ בְּקִמְצוֹ מִסֵּלַת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמֵנָה וְאֵת כָּל־הַלֶּבֶתָה

א און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 ב באַפעל אַהֲנֹנען און זיינע זין, אזוי צו זאָגן:
 ג דאָס איז דער דין פּון דעם בראַנדאָפּפער: דאָס
 איז דאָס וואָס גייט אַרויף אַויפן בראַנד אַויפן מוזבח אויף אַ
 גאַנצע נאַכט ביז אין דער פּרי; און דאָס פּייער פּון מוזבח
 זאָל געהאַלטן ווערן אין ברענען דערויף. 3 און דער
 פּהן זאָל אַנטאָן זיין ליינען קלייד, און ליינענע הויזן זאָל
 ער אַנטאָן אויף זיין לייב; און ער זאָל אַראָפּנעמען די
 אַש אויף וואָס דאָס פּייער האָט פאַרצערט דאָס בראַנד־
 אָפּפער אַויפן מוזבח, און ער זאָל עס אַהינטאָן לעבן מוזבח.
 4 און ער זאָל אויסטאָן זיינע קליידער, און אַנטאָן אַנדערע
 קליידער, און אַרויסטראָגן די אַש אויסן לאַגער אין אַ
 ריינעם אָרט. 5 און דאָס פּייער אַויפן מוזבח זאָל געהאַלטן
 ווערן אין ברענען דערויף, עס זאָל ניט פאַרלאָשן ווערן.

ה, כג' קמץ סביב קמץ מיט ג, ב' מ' ועוד ׀ ס' סביון מסכה

און דער פּהן זאָל אַנציינדן דערויף האַלץ פרימאָרגן אין פרימאָרגן; און ער זאָל אויסלייגן דערויף דאָס בראַנדאָפּפער,
 און דעמפּן דערויף דאָס פעטס פּון די פרידאָפּפער. 6 אַ פּייער זאָל תמיד געהאַלטן ווערן אין ברענען אַויפן מוזבח;
 עס זאָל ניט פאַרלאָשן ווערן.

7 און דאָס איז דער דין פּון דעם שפּייזאָפּפער: די קינדער פּון אַהֲרֹן זאָלן עס גענענען פאַר גאָט פאַרנט פּון מוזבח.
 8 און ער זאָל אַראָפּנעמען דערפּון מיט זיין הויפּן: פּון דעם ועמלמעל פּון דעם שפּייזאָפּפער, און פּון זיין אַייל, און דעם

ה העולה

גאנצן וויירויך וואָס אויפן שפייזאָפּפּער; און ער זאָל דעמפן זיין דערמאָנונג אויפן מזבח פאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט. ⁹ און דאָס איבעריקע פון אים זאָלן עסן אהרן און זיינע זין; אומגעזייערט זאָל עס געגעסן ווערן, אין אַ הייליקן אָרט; אין הויף פון אוהל־מועד זאָלן זיי עסן. ¹⁰ עס זאָל ניט געבאַקט ווערן געזייערט. פאַר זייער חלק האָב איך דאָס זיי געגעבן פון מיינע פיי־עראָפּפּער; אַ הייליקסטע הייליקייט איז דאָס, אַזוי ווי דאָס זינדאָפּפּער, און אַזוי ווי דאָס שולדאָפּפּער. ¹¹ יעטוועדער מאַנס־פאַרשוין צווישן די קינדער פון אהרן מעג עס עסן; אַן אייביק רעכט אויף אַייערע דור־דורות פון די פיי־ער־אָפּפּער פון גאָט; אַלץ וואָס וועט זיך אַגרירן אָן דעם זאָל ווערן הייליק.

¹² און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ¹³ דאָס איז דער קרבן פון אהרנען און זיינע זין, וואָס זיי זאָלן מקריב זיין צו גאָט אין דעם טאָג וואָס ער ווערט געזאָללט; אַ צענטל אַיפה זעמלמעל פאַר אַ שפייזאָפּפּער תמיד, אַ העלפט דערפון אין דער פרי, און אַ העלפט דערפון אין אַוונט. ¹⁴ אויף אַ באַקפאַן, מיט אייל, זאָל עס געמאַכט ווערן; גוט דורכגעשלאָגן זאָלסטו עס ברענן גען; אַ געבאַקט שפייזאָפּפּער אין בראָקן זאָלסטו עס מקריב זיין פאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט. ¹⁵ און דער פּהן וואָס איז דער געזאָללטער אויף זיין אָרט פון צווישן זיינע זין, זאָל עס מאַכן; אַן אייביק געזעץ; אין גאנצן צו גאָט זאָל עס געדעמפט ווערן. ¹⁶ און יעטוועדער שפּייד־

אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְהַקֹּדֶשׁ הַמִּזְבֵּחַ הַיָּחִיד נִתְּחַ אֶת־הַתְּחֵלָּה לַיהוָה: וְהִנְתַּרְתָּ מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִצֹּת תֹּאכְלוּ בַּמָּקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצֵר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: לֹא תֹאכְלוּהָ מִזֶּמֶן חֲלָקֶם נִתְּחִי אֹתָהּ מֵאִשֵּׁי קָדֹשׁ קְדָשִׁים הִוא בְּחַטָּאת וּבְאִשָּׁם: כָּל־זֶכֶר בְּבִנְי אַהֲרֹן יֹאכְלוּהָ חֲקֵעוּלָם לְדַרְתֵּיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר־יִגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ עֲשִׂיתָ הַאֲפֶה כֶּלֶת מִנְחָה תִמְדַּ מִחֲצִיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בַּעֲרֵב: עַל־מִחְבַּת בִּשְׂמֵן תַּעֲשֶׂה מִרְבַּבַת תְּבִיאָהּ תְּפִיגִי מִנְחַת פְּתִים תִּקְרִיב רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: וְהִכְהֵן הַמִּשִּׁים תַּחֲתָיו מִבְּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֲקֵעוּלָם לַיהוָה כָּל־לִיל תִּקְמָר: וְכָל־מִנְחַת כֶּהֵן כָּל־לִיל תִּדְּוָה לֹא תֹאכְלוּ: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר נֹאת תֹורַת הַחַטָּאת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הַעֹלָה תִשְׁחַט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קָדֹשׁ קְדָשִׁים הִוא: הַכֹּהֵן הַמְחַטָּא אֹתָהּ יֹאכְלוּהָ בַּמָּקוֹם קָדֹשׁ תֹּאכְלוּ בַּחֲצֵר אֹהֶל מוֹעֵד: כֹּל אֲשֶׁר־יִגַע בְּבִשְׂרָה יִקְדָּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מִדְּמָה עַל־הַבֶּנֶד אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלֶיהָ חֲכָבֶם בַּמָּקוֹם קָדֹשׁ: וְכָל־יְהֹרֵשׁ אֲשֶׁר תְּבַשְׁלוּ בוֹ יִשְׁכַּר וְאִם־בְּכָל־נַחֲשֵׁת בִּשְׁלוּהָ וּמִרְק וּשְׂמֵן בְּמִים: כָּל־זֶכֶר בְּכַהֲנִים יֹאכְלוּ אֹתָהּ קָדֹשׁ קְדָשִׁים הִוא: וְכָל־חַטָּאת אֲשֶׁר יִזְבַּח מִדְּמָה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקָּדֹשׁ לֹא תֹאכְלוּ בְּאִשׁ תִּשְׂרָף: פ

וְנֹאת תֹורַת הָאִשָּׁם קָדֹשׁ קְדָשִׁים הִוא: בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַטוּ אֶת־הַעֹלָה יִשְׁחַטוּ אֶת־הָאִשָּׁם וְאֶת־דָּמָו יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנֹאת כָּל־חֲלָבוֹ יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֹת־

אָפּפּער פון אַ פּהן זאָל אין גאנצן פאַרברענט ווערן; עס זאָל ניט געגעסן ווערן.

¹⁷ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ¹⁸ רעד צו אהרנען און צו זיינע זין, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז דער דין פון דעם זינדאָפּפּער: אין דעם אָרט וווּ דאָס בראַנדאָפּפּער ווערט געשאַכטן, זאָל גע־שאַכטן ווערן דאָס זינדאָפּפּער פאַר גאָט; אַ הייליקסטע הייליקייט איז דאָס. ¹⁹ דער פּהן וואָס ברענגט עס אויף פאַר אַ זינדאָפּפּער זאָל עס עסן; אין אַ הייליקן אָרט זאָל עס געגעסן ווערן, אין הויף פון אוהל־מועד. ²⁰ אַלץ וואָס וועט זיך אַגרירן אָן זיין פלייש, זאָל ווערן הייליק; און אויב עס וועט אַרויפּשפּריצן פון זיין בלוט אויף אַ בנד, זאָלסטו דאָס אויף וואָס עס וועט אַרויפּשפּריצן, וואָשן אין אַ הייליקן אָרט. ²¹ און די ליימענע כלי וואָס עס ווערט געקאַכט ווערן דערין, זאָל צעבראַכן ווערן; און אויב עס ווערט געקאַכט אין אַ קופּערנע כלי, זאָל זי אויסגעשייערט ווערן, און אויסגעשווענקט ווערן מיט וואַסער. ²² יעטוועדער מאַנספאַרשוין צווישן די כַּהֲנִים מעג דאָס עסן; אַ הייליקסטע הייליקייט איז דאָס. ²³ אָבער קיין זינדאָפּפּער, וואָס פון זיין בלוט ווערט געבראַכט אין אוהל־מועד כדי מכפר צו זיין אין הייליקטום, זאָל ניט געגעסן ווערן; אין פיי־ער זאָל עס פאַר־ברענט ווערן.

י' און דאָס איז דער דין פון דעם שולדאָפּפּער: אַ הייליקסטע הייליקייט איז דאָס. ² אין דעם אָרט וווּ מע שעכט דאָס בראַנדאָפּפּער, זאָל מען שעכטן דאָס שולדאָפּפּער; און זיין בלוט זאָל מען שפּרענגען אויפן מזבח רונד אַרום. ³ און דאָס גאַנצע פעטס זיינס זאָל מען מקריב זיין פון אים, דעם

האלה ואת החלב המכסה את הקרב: ואת שתי
הבליט ואת החלב אשר עליו אשר על הכסלים ואת
היתרת על הכבד על הבליט יסירה: והקמיר אתם
הכהן המנחה אשה ליהוה אשם הוא: כל זכר
בבהנים יאכלו במקום קדוש יאכל קדש קדשים הוא:
כחטאת כאשר הורה אחת להם הכהן אשר יכפרו
לו יהוה: והכהן המקריב את העלה אשר
הקריב לכהן לו יהוה: וכל מנחה אשר תאפה בתנור
וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אתה
לו יהוה: וכל מנחה בלילה בשמן והרבה לכל בני
אתרן תהיה איש באהו: פ

והוא תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: אם על
תודה יקריבו והקריב על זבח התודה חלות מצות
בלולת בשמן ודקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרפכת
חלת בלולת בשמן: על חלת לחם המין יקריב קרבנו
על זבח תורת שלמיו: והקריב ממנו אחד מכל קרבן
תרומה ליהוה לכהן חוק אתים השלמים לו יהוה:
ובשר זבח תורת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא ינת
ממנו עד בקר: ואסירר או נדבה זבח קרבנו ביום
הקריבו את זבחיו יאכל וממחרת והותר ממנו יאכל:
והותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף: ואם
האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא
ינפה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהוה הנפש
האכלת ממנו עונה תשא: והבשר אשר ינע בכל שמה
לא יאכל באש ישרף והבשר בל תחור יאכל בשר:
והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה
וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: ונפש כר
תנע בכל שמה בטמאת אדם או בבהמה טמאה או

והידל, און דאס פעטס וואס דעקט צו די אינגעווייד,
' און בידע נירן, און דאס פעטס וואס אויף זיי, וואס ביי
די פלאנקען, און דאס רויטפלייש איבערן לעבער-ביי
די נירן זאל מען עס אראפנעמען. * און דער פהן זאל
עס דעמפן אויפן מזבח, א פיעראפפער צו גאט; א
שולדאפפער איז דאס. * יעטועדער מאנספארשין
צווישן די פהנים מעג עס עסן; אין א הייליקן ארט זאל
עס געגעסן ווערן; א הייליקסטע הייליקייט איז דאס.
זוי דאס זינדאפפער אזוי דאס שולדאפפער, איין דין
פאר זיי; דער פהן וואס איז דערמיט מכפר, צו אים זאל
עס געהערן. * און דער פהן וואס איז מקריב עמיצנס
א בראנדאפפער, זאל דאס פעל פון דעם בראנדאפפער
וואס ער האט מקריב געווען, געהערן צו אים, צום פהן.
* און איטלעך שפייזאפפער וואס ווערט געבאקן אין אויוון,
און איטלעכס וואס ווערט געמאכט אין א בראטפאן,
אדער אויף א באקפאן, זאל געהערן צו אים, צו דעם
פהן וואס איז דאס מקריב. * און איטלעך שפייזאפפער
פארמישט מיט אייל, אדער טרוקן, זאל געהערן צו אלע
קינדער פון אהרן, צו איינעם אזוי ווי צום אנדערן.

און דאס איז דער דין פון דעם פרידאפפער וואס
עמיצער ברענגט צו גאט: * אויב ער ברענגט עס פאר
א דאנקגעבונג, זאל ער ברענגען מיט דעם דאנקאפפער
אומגעווענערטע חלות פארמישט מיט אייל, און אומגע-
זייערטע קוכנס באשמירט מיט אייל, און זעמלמעל גוט דורכגעשלאגן, חלות פארמישט מיט אייל. * אין איינעם מיט
חלות פון געווערענע ברויט זאל ער ברענגען זיין אפפערגאב ביי זיין פרידאפפער פון דאנק. * און ער זאל
דערפון ברענגען איינס פון איטלעכער אפפערגאב אן אפשיידונג צו גאט; צו דעם פהן וואס שפרענגט דאס
בלוט פון דעם פרידאפפער, צו אים זאל עס געהערן. * און דאס פלייש פון זיין פרידאפפער פון דאנק מוז געגעסן
ווערן אין דעם טאג פון זיין קרבן; ער זאל ניט איבערלאזן דערפון ביז אין דער פרי. * אויב אבער דאס
שלאכטאפפער פון זיין קרבן איז א נדר, אדער א פרייוויליקע גאב, זאל עס געגעסן ווערן אין דעם טאג וואס ער איז
מקריב זיין שלאכטאפפער; און אויך אויף מארגן מעג וואס בלייבט דערפון געגעסן ווערן. * אבער וואס בלייבט פון
דעם פלייש פון דעם שלאכטאפפער אויפן דריטן טאג זאל אין פיער פארברענט ווערן. * און אויב געגעסן וועט גע-
געסן ווערן פון דעם פלייש פון זיין פרידאפפער אויפן דריטן טאג, וועט עס ניט באווייליקט ווערן; עס וועט ניט גערעכנט
ווערן דעם וואס איז דאס מקריב; אן אומווערדיקייט וועט עס זיין, און דער מענטש וואס עסט דערפון וועט טראגן זיין
זינד. * און דאס פלייש וואס וועט זיך אגרירן אן עפעס אומריינס, זאל ניט געגעסן ווערן; אין פיער זאל עס פארברענט
ווערן. אבער אזוי דאס פלייש-מעג איטלעכער וואס איז ריין, עסן דאס פלייש. * און דער מענטש וואס וועט עסן פלייש
פון א פרידאפפער וואס צו גאט, מיט זיין אומריינקייט אויף אים, יענע זעל זאל פארשניטן ווערן פון איר פאלק. * און
אן עמיצער וועט זיך אגרירן אן עפעס אומריינס, אן דער אומריינקייט פון א מענטשן, אדער אן אן אומריינער בהמה,

ש' יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא

אָדער אַן וואָסער עס איז אומריינעם שרץ, און ער וועט
עסן פון דעם פלייש פון אַ פרידאָפּפער וואָס צו גאָט, זאָל
יענע זעל פאַרשניטן ווערן פון איר פּאָלק.

²² און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן:

²³ רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן:

קיין חלב פון אַן אַקס, אָדער אַ שעפּס, אָדער אַ

ציג, זאָלט איר ניט עסן. ²⁴ און חלב פון אַ געפּאָלענער,

און חלב פון אַ פאַרצוקטער, מעג פאַרטאָן ווערן אויף

אַלערליי אַרבעט; אָבער עסן זאָלט איר עס ניט עסן.

²⁵ וואָרום איטלעכער וואָס עסט חלב פון אַ בהמה וואָס

מע איז מקריב פון איר אַ פּיִעראָפּפער צו גאָט, זאָל דער

מענטש וואָס עסט עס, פאַרשניטן ווערן פון זיין פּאָלק.

²⁶ און קיין בלוט זאָלט איר ניט עסן אין אַלע אַייערע ווײַז

ערטער, סײַ פון אַן עוף, סײַ פון אַ בהמה. ²⁷ איטלעכער

מענטש וואָס וועט עסן וואָסער עס איז בלוט, יענע זעל

זאָל פאַרשניטן ווערן פון איר פּאָלק.

²⁸ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן:

²⁹ רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן:

דער וואָס איז מקריב זיין פרידאָפּפער צו גאָט,

ער זאָל ברענגען זיין קרבן צו גאָט פון זיין פרידאָפּפער.

³⁰ זיינע הענט זאָלן ברענגען די פּיִעראָפּפער פון גאָט;

דאָס פעטט מיט דער ברוסט זאָל ער ברענגען; די ברוסט,

פּדי זי אויפצוהייבן אַן אויפהייבונג צו גאָט. ³¹ און דער

פּהן זאָל דעמפּן דאָס פעטט אויפן מוּבּח, און די ברוסט זאָל געהערן צו אַהרן און צו זיינע קינדער. ³² און דעם

רעכטן שענקל זאָלט איר געבן אַן אָפּשיידונג צום פּהן פון אַייערע פרידאָפּפער. ³³ דער פון די קינדער פון אַהרן

וואָס איז מקריב דאָס בלוט פון דעם פרידאָפּפער און דאָס פעטט, צו אים זאָל געהערן דער רעכטער שענקל פאַר

אַ חלק. ³⁴ וואָרום די ברוסט פון אויפהייבונג און דעם שענקל פון אָפּשיידונג האָבן איך גענומען פון די קינדער פון

ישראל, פון זייערע פרידאָפּפער, און האָבן זיי געגעבן צו אַהרן דעם פּהן און צו זיינע קינדער, פאַר אַן אייביקן רעכט,

פון די קינדער פון ישראל.

³⁵ דאָס איז דער טייל פון אַהרן, און דער טייל פון זיינע קינדער, פון די פּיִעראָפּפער פון גאָט, אין דעם טאָג

וואָס מע האָט זיי געמאַכט גענענען צו זיין פּהנים צו גאָט; ³⁶ וואָס גאָט האָט באַפוילן זיי צו געבן פון די קינדער פון

ישראל, אין דעם טאָג וואָס מע האָט זיי געזאַלבט; אַן אייביק רעכט אויף זייערע דור־דורות.

³⁷ דאָס איז דער דין פאַרן בראַנדאָפּפער, פאַרן שפּייִאָפּפער, און פאַרן זינדאָפּפער, און פאַרן שולדאָפּפער, און

פאַרן קרבן פון דערפילונג, און פאַרן פרידאָפּפער; ³⁸ וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן אויפן באַרג סיני, אין דעם טאָג

וואָס ער האָט באַפוילן די קינדער פון ישראל מקריב צו זיין זייערע קרבנות צו גאָט, אין מדבר סיני.

בְּכֹל־שֶׁקֶן טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר־נֶבֶחַ הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמִּיהָ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כֹּל־חֵלֶב שׂוֹר וְכֶשֶׂב
וְעֹז לֹא תֹאכְלוּ: וְחֵלֶב נִבְלָה וְחֵלֶב מִרְפָּה יַעֲשֶׂה לְכֹל־
מִלֶּאכֶה וְאָכַל לֹא תֹאכְלוּ: כִּי כֹל־אָכַל חֵלֶב מִן־
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הָאֹכֶלֶת מֵעַמִּיהָ: וְכֹל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ כֹּל־מוֹשְׁבֵיכֶם
לְעוֹף וּלְבְּהֵמָה: כֹּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל בְּלֶדְהֶם וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמִּיהָ: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הַמִּקְרִיב אֶת־זִבְחֵי שְׁלָמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קִרְבָּנוֹ
לַיהוָה מִזִּבְחֵי שְׁלָמָיו: יָדָיו תְּבִיאֶנּוּ אֶת אֲשֵׁי יְהוָה אֶת־
הַחֵלֶב עַל־הַחֹהַל וְיָבִאוּ אֶת הַחֹהַל לְהִקְיָף אֹתוֹ הַתְּנוּפָה
לִפְנֵי יְהוָה: וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הַמְּזֻבָּחַ וְהָיָה לֹא
הַחֹהַל לְאֹהֲרָן וּלְבָנָיו: וְאֵת שׂוֹק הַיָּמִין תִּהְיֶה תְרוּמָה לִבְ
לִפְתָּן מִזִּבְחֵי שְׁלָמִים: הַמִּקְרִיב אֶת־דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־
הַחֵלֶב מִבְּנֵי אֹהֲרָן לֹא תִהְיֶה שׂוֹק הַיָּמִין לְמִנְחָה: כִּי לֹא־
אֶת־הַחֹהַל הַתְּנוּפָה וְאֵת שׂוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמִים וְאֵתֵן אֹתָם לְאֹהֲרָן הַכֹּהֵן
וּלְבָנָיו לְחֻק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֵת מִשְׁחַת אֹהֲרָן
וּמִשְׁחַת בְּנָיו מֵאֲשֵׁי יְהוָה בַּיּוֹם הַקְּרִיב אֹתָם לִבְהֶן
לַיהוָה: אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַתֵּת לָהֶם בַּיּוֹם מִשְׁחַת אֹתָם
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתָם: וְאֵת הַתְּנוּפָה
לְעֹלָה לְמִנְחָה וּלְחֻטָּאת וּלְאֲשָׁם וּלְמִלּוּאִים וּלְזִבְחֵי
הַשְּׁלָמִים: אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בַּיּוֹם
צִוְתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶת־קִרְבָּנֵיהֶם לַיהוָה
בְּמִדְבַר סִינַי: פ

א. ד. ה. אייטווייאונג, זע שמות כט.

ח

ח

און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 געם אַהרנען און זיינע זין מיט אים, און די
 קליידער, און דאָס אייל פון זאַלבונג, און דעם אָקס פון
 זינדאָפּפער, און די צוויי ווידערס, און דעם קאַרב אומד
 געזייערטן ברויט; און די גאַנצע עדה זאַמל איין צום
 איינגאַנג פון אוהל-מועד.

הָאֵט מֹשֶׁה גַעטאַן אַזױ ווי גאָט האָט אים באַפוילן;
 און די עדה האָט זיך איינגעזאַמלט צום איינגאַנג פון אוהל-
 מועד. און משה האָט געזאָגט צו דער עדה: דאָס איז
 די זאַך וואָס גאָט האָט באַפוילן צו טאָן. און משה האָט
 געמאַכט גענענען אַהרנען און זיינע זין, און ער האָט זיי
 געוואָשן מיט וואַסער. און ער האָט אַרויפגעטאַן אויף
 אים דאָס העמדל, און אים אַרומגעגורט מיטן גאַרטל, און
 אים אָנגעקליידט דעם מאַנטל, און אַרויפגעטאַן אויף אים
 דעם אָפּוד, און אים אַרומגעגורט מיט דעם אַרומבאַנד
 פון אָפּוד, און אים אָנגעבונדן דעם אָפּוד דערמיט. און
 ער האָט אָנגעטאַן אויף אים דעם חוּשן, און אַרויפגעטאַן
 אויפן חוּשן די אור־זוּתומים. און ער האָט אים אָנגע-
 טאַן די הויב אויפן קאַפּ, און אַרויפגעטאַן אויף דער הויב,

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־אֹהֶרֶן וְאֶת־בְּנָי
 אָתוֹ וְאֶת הַבְּנָדִים וְאֶת שֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת פֶּר הַחֲטָאֹת
 ג וְאֶת שֵׁנֵי הָאֵילִים וְאֶת סָל הַמִּצֹּת: וְאֶת כָּל־הַעֲדָה
 ד הַקְהֵל אֲלִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 ה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֲלִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה וְהַדְבַּר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת:
 ו וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־אֹהֶרֶן וְאֶת־בְּנָי וַיִּרְמֵץ אֹתָם בְּמִים:
 ז וַיִּתֵּן עֲלֵיָם אֶת־הַכֹּהֲנֹת וַיַּחַר אֹתוֹ כַּאֲבֹנֹת וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ
 ח אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאָפֹד וַיַּחַר אֹתוֹ כַּחֲשֹׁב
 ט הָאָפֹד וַיֹּאפֵד לוֹ בַּיּוֹם: וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־
 י הַחֹשֶׁן אֶת־הָאֹרִיִּים וְאֶת־הַתְּמִים: וַיִּשֶׂם אֶת־הַמַּצְנֶפֶת עַל־
 יא רֹאשׁוֹ וַיִּשֶׂם עַל־הַמַּצְנֶפֶת אֶל־מִיל פָּנָיו אֶת צִיץ הַזָּהָב
 יב גִּזְרֵי הַמִּקְדָּשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה
 יג אֶת־שֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ
 יד וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם: וַיִּזְמַן עַל־הַמִּזְבֵּחַ שְׁבַע פַּעֲמִים וַיִּמְשַׁח
 יו אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּנָי לְקִדְשָׁם:
 יז וַיִּצַק מִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אֹהֶרֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ
 יח לְקִדְשׁוֹ: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי אֹהֶרֶן וַיִּלְבַּשֶׂם כֹּהֲנֹת
 יט וַיַּחַר אֹתָם אֲבֹנֹת וַיַּחֲבֹשׂ לָהֶם מַגְבָּצוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 כ חֲמ' יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּלָּשׂ אֶת פֶּר הַחֲטָאֹת וַיִּסְמַךְ אֹהֶרֶן
 כא וּבָנָיו אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ פֶּר הַחֲטָאֹת: וַיִּשָּׁחַט וַיִּקַּח
 כב מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב כַּאֲצִבְעוֹ
 כג וַיִּחַטֵּא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ
 כד וַיִּקְדָּשׁוּ לְכַפֵּר עָלָיו: וַיִּקַּח אֶת־כָּל־הַחֲלֵב אֲשֶׁר עַל־
 כה הַקָּרֵב וְאֶת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת־שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־חֲלֵבֵן
 כו וַיִּקְמַר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת־הַפֶּר וְאֶת־עֵרוֹ וְאֶת־בִּשְׂרוֹ

ח' תע' וזוהו' בססוקס טו' קפז טכז

אויף דער פּאָדערזייט, דאָס גילדערנע שטערנבלעך, די הייליקע קרוין, אזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן. און
 משה האָט גענומען דאָס אייל פון זאַלבונג, און האָט געזאַלבת דעם משכן און אַלץ וואָס אין אים, און האָט זיי
 געהייליקט. און ער האָט געשפּריצט דערפון אויפן מזבח זיבן מאָל; און ער האָט געזאַלבת דעם מזבח, און
 אַלע זיינע פּלים, און דעם האַנטפּאַס און זיין געשטעל, זיי צו הייליקן. און ער האָט אַרויפגעגאַסן פון דעם
 אייל פון זאַלבונג אויף אַהרנס קאַפּ, און האָט אים געזאַלבת, אים צו הייליקן. און משה האָט געמאַכט גע-
 נענען אַהרנס זין, און האָט זיי אָנגעטאַן העמדלעך, און זיי אָנגעגורט גאַרטלען, און זיי אָנגעבונדן היטלען, אזוי ווי
 גאָט האָט משהן באַפוילן. און ער האָט געמאַכט גענענען דעם אָקס פון זינדאָפּפער, און אַהרן און זיינע זין
 האָבן אָנגעלענט זייערע הענט אויפן קאַפּ פון דעם אָקס פון זינדאָפּפער. און מע האָט אים געשאַכטן; און
 משה האָט גענומען דאָס בלוט, און האָט אַרויפגעטאַן מיט זיין פינגער אויף די הערנער פון מזבח רונד אַרום,
 און גערייניקט דעם מזבח, און דאָס נאיבעריקע בלוט האָט ער אויסגעגאַסן אָן גרונט פון מזבח, און אים געהייליקט, כדי
 מכפר צו זיין אויף אים. און ער האָט גענומען דאָס גאַנצע פעטס וואָס אויף די איינגעווייד, און דאָס רויטפלייש פון לע-
 בער, און ביידע נירן און זייער פעטס, און משה האָט עס געדעמפט אויפן מזבח. און דעם אָקס מיט זיין פעל, און זיין

פלייש, און זיין מיסט, האָט מען פאַרברענט אין פֿיער
 אויסן לאַגער, אַזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן. ¹⁸ און
 ער האָט געמאַכט גענענען דעם ווידער פון בראַנדאָפּפער,
 און אַהרן און זיינע זין האָבן אָנגעלענט זייערע הענט אויפן
 קאַפּ פון דעם ווידער. ¹⁹ און מע האָט אים געשאַכטן,
 און משה האָט געשפרענגט דאָס בלוט אויפן מזבח רונד
 אַרום. ²⁰ און דעם ווידער האָט מען צעשניטן אויף זיינע
 שטיקער, און משה האָט געדעמפט דעם קאַפּ און די
 שטיקער און דאָס פעטס. ²¹ און די אינגעווייד און די קני
 האָט מען אָפּגעשווענקט מיט וואַסער, און משה האָט גע-
 דעמפט דעם גאַנצן ווידער אויפן מזבח; אַ בראַנדאָפּפער
 איז דאָס געווען, פאַר אַ געשמאַקן ריח, אַ פֿיעראַפּפער
 איז דאָס געווען צו גאָט, אַזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן.
²² און ער האָט געמאַכט גענענען דעם צווייטן ווידער, דעם
 ווידער פון דערפילונג, און אַהרן און זיינע זין האָבן אָנגע-
 לענט זייערע הענט אויפן קאַפּ פון דעם ווידער. ²³ און
 מע האָט אים געשאַכטן, און משה האָט גענומען פון זיין
 בלוט, און אַרויפגעטאַן אויף אַהרנס רעכטן אויערלעפל,
 און אויפן דוימען פון זיין רעכטער האַנט, און אויפן
 דוימען פון זיין רעכטן פוס. ²⁴ און מע האָט געמאַכט
 גענענען אַהרנס זין, און משה האָט אַרויפגעטאַן פון דעם

בלוט אויף זייער רעכטן אויערלעפל, און אויפן דוימען פון זייער רעכטן
 פוס; און משה האָט געשפרענגט דאָס בלוט אויפן מזבח רונד אַרום. ²⁵ און ער האָט גענומען דאָס פעטס, און
 דעם ווידל, און דאָס גאַנצע פעטס וואָס אויף די אינגעווייד, און דאָס רויטפלייש פון לעבער, און ביידע נירן
 און זייער פעטס, און דעם רעכטן שענקל. ²⁶ און פון דעם קאַרב אומגעזייערטן ברויט וואָס פאַר גאָט, האָט ער גע-
 נומען איין אומגעזייערטע חלה, און איין חלה ברויט אויף אייל, און איין קוכן, און האָט אַרויפגעטאַן אויפן פעטס,
 און אויפן רעכטן שענקל. ²⁷ און ער האָט אַרויפגעלייגט אַלצדינג אויף די הענט פון אַהרנען, און אויף די הענט פון זיינע
 זין, און האָט זיי אויפגעהויבן אָן אויפהייבונג פאַר גאָט. ²⁸ און משה האָט עס צוגענומען פון זייערע הענט, און געדעמפט
 אויפן מזבח אַיבערן בראַנדאָפּפער; אַ דערפילונג זיינען זיי געווען, פאַר אַ געשמאַקן ריח; אַ פֿיעראַפּפער איז דאָס גע-
 ווען צו גאָט. ²⁹ און משה האָט גענומען די ברוסט, און האָט זי אויפגעהויבן אָן אויפהייבונג פאַר גאָט; דאָס איז געווען משהן
 צום חלק פון דעם ווידער פון דערפילונג, אַזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן. ³⁰ און משה האָט גענומען פון דעם אייל פון
 זאַלבונוג, און פון דעם בלוט וואָס אויפן מזבח, און האָט געשפריצט אויף אַהרנען, אויף זיינע קליידער, און אויף זיינע זין
 און אויף זיינע זינס קליידער מיט אים, און געהייליקט אַהרנען, זיינע קליידער, און זיינע זין און זיינע זינס קליידער מיט אים.

וְאֶת־פְּרִשׁוֹ שֶׁנָּתַתְּ בְּאֵשׁ מִזֶּזֶן לְמִזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקְרַב אֶת אֵיל הַעֲלֵה וַיִּסְמְכוּ אֹהֶרֶן וּבְנָיו יח
 אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל: וַיִּשְׁחַט וַיִּזְרֹק מִשָּׂה אֶת־י
 הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הָאֵיל נָתַח לְנִתְחֵיו וַיִּקְמַר כ
 מֹשֶׁה אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַנְּחִיּוֹת וְאֶת־הַפָּדֵר: וְאֶת־הַקְּרֹב כ
 וְאֶת־הַכְּרָעִים רָתַן בְּמִים וַיִּקְמַר מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הָאֵיל
 הַמִּזְבֵּחַ עָלָה הוּא לְרִיחַ־נִיחֹחַ אֲשֶׁה הוּא לַיהוָה
 כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקְרַב אֶת־הָאֵיל הַשְּׁנִי ש
 אֵיל הַמְּלָאִים וַיִּסְמְכוּ אֹהֶרֶן וּבְנָיו אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ
 הָאֵיל: וַיִּשְׁחַט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה מִדָּמֹו וַיִּתֵּן עַל־הַנְּחִיּוֹת אָוֶן כ
 אֹהֶרֶן הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן יָד הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן רִגְלוֹ
 הַיְמָנִית: וַיִּקְרַב אֶת־בְּנָיו אֹהֶרֶן וַיִּתֵּן מֹשֶׁה מִדָּמָם עַל־ כ
 הַנְּחִיּוֹת אֹנֶם הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן יָד הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן רִגְלֵם
 הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּזְרֹק כ
 אֶת־הַחֶלֶב וְאֶת־הָאֵלֶּיָהּ וְאֶת־כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקְּרֹב
 וְאֵת יִתְרַת הַכֹּהֵן וְאֶת־שְׁתֵּי הַבָּלִיּוֹת וְאֶת־חֶלְבֵהֶן וְאֵת
 שׁוֹק הַיְמִינִי: וּמִסַּל הַמִּצֹּת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה לְקַח חֶלֶת כ
 מִצֵּה אַחַת וְחֶלֶת לְחֶם שֶׁמֶן אַחַת וַיִּרְקֹק אֶחָד וַיִּשֶׂם
 עַל־הַחֶלְבִּים וְעַל שׁוֹק הַיְמִינִי: וַיִּתֵּן אֶת־הַכֶּלֶל עַל כַּפֵּי כ
 אֹהֶרֶן וְעַל כַּפֵּי בְנָיו וַיִּנָּח אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּזְרֹק כ
 מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם וַיִּקְמַר הַמִּזְבֵּחַ עַל־הַעֲלֵה
 מְלָאִים הֵם לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה הוּא לַיהוָה: וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה כ
 אֶת־הַחֹהֵה וַיִּנְיִפְהוּ תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמְּלָאִים
 לְמֹשֶׁה הָיָה לְמִנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּזְרֹק ש
 מֹשֶׁה מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִדָּמָם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ יָדָּן עַל־
 אֹהֶרֶן עַל־בְּנָיו וְעַל־בְּנָיו וְעַל־בְּנָיו בְּנֵי אֹתֹו וַיִּקְדַּשׁ
 אֶת־אֹהֶרֶן אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בְּנָיו וְאֶת־בְּנָיו בְּנֵי אֹתֹו:

כג ח קמעה

לא ויאמר משה אל־אהרן ואל־בניו בשלו את־הבשר פתח
 אהל מועד ושם תאכלו אתו ואת־הלחם אשר בסל
 לב המלאים כבשר צייתי לאמר אהרן ובניו יאכלו: והנותר
 מפֿ בֿבשר ובלחם באש תשרפו: ומפתח אהל מועד לא
 תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת
 לד ימים ימלא את־ידיכם: כאשר עשה ביום הוה צוה יהוה
 לה לעשת לכפר עליכם: ופתח אהל מועד תשבו ימים
 ולילה שבעת ימים ושמרתם את־משמרת יהוה ולא
 לו תמותו פֿיכן צייתי: ועש אהרן ובניו את כל־הדברים
 אשר־צוה יהוה ביד־משה: ט

11 און משה האָט געזאָגט צו אַהרען און צו זיינע זין: קאַכט
 דאָס פלייש ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מועד, און דאָרטן
 זאָלט איר עס עסן, מיט דעם ברויט וואָס אין דעם קאַרב
 פון דערפילונג, לויט ווי איך האָב באַפוילן, אזוי צו זאָגן:
 אַהרן און זיינע זין זאָלן עס עסן. 12 און וואָס בלייבט פון
 דעם פלייש און פון דעם ברויט, זאָלט איר אין פייער
 פאַרברענען. 13 און פון דעם אַיינגאַנג פון אוהל־מועד
 זאָלט איר ניט אַרויסגיין זיבן טעג, ביז דעם טאַג וואָס די
 טעג פון אַייער דערפילונג ווערן פול: וואָרום זיבן טעג
 וועט מען דערפילן אַייער האַנט. 14 אזוי ווי מע האָט

געטאָן היינטיקן טאַג, האָט גאָט באַפוילן צו טאָן, כדי מכפר צו זיין אויף אַיך. 15 און אין דעם אַיינגאַנג פון
 אוהל־מועד זאָלט איר בלייבן טאַג און נאַכט זיבן טעג, און היטן די היטונג פון גאָט, כדי איר זאָלט ניט שטאַרבן; וואָרום
 אזוי בין איך באַפוילן געוואָרן.

16 און אַהרן און זיינע זין האָבן געטאָן אלע זאַכן וואָס גאָט האָט באַפוילן דורך משהן.

ט

א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקני
 ב ישראל: ויאמר אל־אהרן קח־לך עגל בן־בקר לחטאת
 ג ואיל לעלה תמימם ויקרב לפני יהוה: ואל־בני ישראל
 ד תדבר לאמר קחו שעיר־עזים לחטאת ועגל וכבש בני־
 ה שנה תמימם לעלה: ושור ואיל לשלמים לזבח לפני
 ו יהוה ומנחה בלילה בשמן כי היום יהוה נראה
 ז אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל־בני אהל מועד
 ח ויקרבו בל־העדה ויעמדו לפני יהוה: ויאמר משה
 ט זה תדבר אשר־צוה יהוה תעשו וירא אליכם כבוד
 י יהוה: ויאמר משה אל־אהרן קרב אל־המזבח ועשה
 י את־חטאתך ואת־עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה
 ח את־קרבת העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב
 ט אהרן אל־המזבח וישחט את־עגל החטאת אשר־לו:
 ט ויקרבו בני אהרן את־ידיהם אליו ויטבל אצבעו בדם
 י וימן על־קרנות המזבח ואת־ידיהם יצק אל־יסוד המזבח:
 י ואת־החלב ואת־הקִלִיִת ואת־היתרת מן־הקִבֹב מן־

ט ו און עס איז געווען אויפן אַכטן טאַג, האָט משה
 גערופן אַהרען, און זיינע זין, און די עלטסטע פון
 ישראל. 2 און ער האָט געזאָגט צו אַהרען: נעם דיר אַ
 קאַלב, אַ יונג רינד, פאַר אַ זינדאָפּפער, און אַ ווידער
 פאַר אַ בראַנדאָפּפער, אַן אַ פעלער, און זיי מקריב פאַר
 גאָט. 3 און צו די קינדער פון ישראל זאָלטו רעדן, אזוי
 צו זאָגן: נעמט אַ צינגבאַק פאַר אַ זינדאָפּפער; און אַ
 קאַלב און אַ שעפּס, יאַריקע אַן אַ פעלער, פאַר בראַנד־
 אָפּפער; 4 און אַן אַקס און אַ ווידער פאַר פרידאָפּפער,
 צו שלאַכטן פאַר גאָט; און אַ שפּיזאָפּפער פאַרמישט
 מיט אַייל; וואָרום היינט טוט זיך גאָט באַווייזן צו אַיך.

ה האָבן זיי געבראַכט וואָס משה האָט באַפוילן פאַרן
 אוהל־מועד, און די גאַנצע עדה האָט גענענט, און זיך גע־
 שטעלט פאַר גאָט. 6 און משה האָט געזאָגט: דאָס איז
 די זאַך וואָס גאָט האָט באַפוילן איר זאָלט טאָן, כדי די
 פראַכט פון גאָט זאָל זיך באַווייזן צו אַיך. 7 און משה

ה האָט געזאָגט צו אַהרען: גענען צום מזבח, און מאַך דייַן זינדאָפּפער און דייַן בראַנדאָפּפער, און זיי מכפר אויף זיך
 און אויפן פּאַלק; און מאַך דעם קרבן פון פּאַלק, און זיי מכפר אויף זיי, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן.
 8 האָט אַהרן גענענט צום מזבח, און האָט געשאַכטן דאָס קאַלב פון זינדאָפּפער וואָס פאַר אים.
 9 און די זין פון אַהרען האָבן גענענט צו אים דאָס בלוט, און ער האָט אַיינגעטונקט זיין פינגער אין דעם
 בלוט, און אַרויפגעטאָן אויף די הערנער פון מזבח, און דאָס [איבעריקע] בלוט האָט ער אויסגעגאַסן אַן
 גרונט פון מזבח. 10 און דאָס פעטס, און די נירן, און דאָס רויטפלייש פון לעבער, פון דעם זינדאָפּפער,

הַחֲטָאת הַקָּטֹר הַמִּזְבֵּחַהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
 מֹשֶׁה: וְאֶת־הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הַעֹד שֶׁרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ: ^א
 וַיִּשְׁחַט אֶת־הַעֲלֵה וַיִּמְצֵאוּ בְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד אֶת־הַדָּם ^ב
 וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הַעֲלֵה הִמְצִיאוּ אֵלָיו ^ג
 לַנְּתִיחָהּ וְאֶת־הָרֹאשׁ וַיִּקְטֹר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּרְחַץ אֶת־ ^ד
 הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעִים וַיִּקְטֹר עַל־הַעֲלֵה הַמִּזְבֵּחַהּ: וַיִּקְרַב ^ה
 אֶת קֶרְבֵּן הַיָּעַם וַיִּקַּח אֶת־יְשִׁיעֵי הַחֲטָאת אֲשֶׁר לַעַם ^ו
 וַיִּשְׁחָטוּהוּ וַיִּתְּמָאוּ פְּרֹאשׁוֹן: וַיִּקְרַב אֶת־הַעֲלֵה וַיַּעֲשֶׂה ^ז
 כַּמִּשְׁפָּט: וַיִּקְרַב אֶת־הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא כַּפוֹ מִמֶּנָּה וַיִּקְטֹר ^ח
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִלִּבְדָּה עֶלֶת הַבֶּקֶר: וַיִּשְׁחַט אֶת־הַשּׁוֹר וְאֶת־ ^ט
 הָאֵיל וְכַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַעַם וַיִּמְצֵאוּ בְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד ^י
 הַדָּם אֵלָיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת־הַחֲלָלִים ^{יא}
 מִדַּהֲשׁוֹר וּמִדַּהֲאֵיל הָאֵלֶּיּוֹהִי וְהַמִּכְסָּה וְהַבְּלִית וַיִּתְּרַת ^{יב}
 הַבֶּבֶד: וַיִּשְׂמֹו אֶת־הַחֲלָלִים עַל־הַחוּצוֹת וַיִּקְטֹר הַחֲלָלִים ^{יג}
 הַמִּזְבֵּחַהּ: וְאֵת הַחֲזוֹת וְאֵת שׂוֹק הַיָּמִין הַיְּמִינָה וְאֶת־ ^{יד}
 הַתּוֹפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה: וַיִּשָּׂא אֹהֶל מוֹעֵד ^{טו}
 יְהוָה אֶל־הָעָם וַיִּבְרַכֵּם וַיִּרְדּוּ מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאת וְהַעֲלֵה ^{טז}
 וְהַשְּׁלָמִים: וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאֶהֱרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ ^{יז}
 אֶת־הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־בְּלִיַּדְהֶם: וַתֵּצֵא אִשׁ ^{יח}
 מִלִּפְנֵי יְהוָה וַהֲאֵבַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הַעֲלֵה וְאֶת־הַחֲלָלִים ^{יט}
 וַיֵּרָא כְּלִי־הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם:

וַיִּקְחוּ בְנֵי־אֹהֶל מוֹעֵד נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ כֶּהֱן ^א
 אֵשׁ וַיִּשְׂמֹו עֲלֶיהָ קִטְוֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ יְרֵה ^ב
 אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם: וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל ^ג
 אוֹתֶם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד ^ד
 אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר בְּקִרְבִי אֶקְדֹּשׁ וְעַל־פְּנֵי כָּל־הָעָם

ס' כ"ב י"ז

הָאֵשׁ עַר גַּעֲדַעֲמַפֵּט אוֹיפֶן מוֹבַח, אוֹוִי ווִי גָאָט הָאָט בָּאֵר
 פּוֹיִלֵן מִשְׁהֵן. ¹¹ און דאָס פּלִישׁ און דאָס פּעֵל הָאָט מֵעַן
 פֶּאַרברענט אין פֿייער אויסן לאַגער. ¹² און ער הָאָט
 געשאַכטן דאָס בראַנדאַפּפער, און די זין פון אַהרֶנען
 הָאָבן אים דערלאַנגט דאָס בלוט, און ער הָאָט עס גע־
 שפּרענגט אויפֶן מוֹבַח רוֹנֵד אַרום. ¹³ און זיי הָאָבן אים
 דערלאַנגט דאָס בראַנדאַפּפער אין זיינע שטיקער, און
 דעם קאַפּ, און ער הָאָט עס געדעמפּט אויפֶן מוֹבַח. ¹⁴ און
 ער הָאָט אָפּגעשווענקט די אינגעווייִד און די קני, און
 געדעמפּט איבער דעם בראַנדאַפּפער אויפֶן מוֹבַח. ¹⁵ און
 ער הָאָט געמאַכט גענענען דעם קרבֿן פון פּאַלֵק; און
 ער הָאָט גענומען דעם בָּאָק פון וינדאַפּפער וואָס פּאַרן
 פּאַלֵק, און הָאָט אים געשאַכטן, און אים אויפּגעבראַכט
 פּאַר אַ וינדאַפּפער אוֹוִי ווִי דאָס ערשטע. ¹⁶ און ער הָאָט
 געמאַכט גענענען דאָס בראַנדאַפּפער, און הָאָט עס גע־
 מאַכט אוֹוִי ווִי דער דין. ¹⁷ און ער הָאָט געמאַכט גענענען
 דאָס שפּייזאַפּפער, און הָאָט אָנגעפּילט זיין האַנט דערפּון,
 און געדעמפּט אויפֶן מוֹבַח, אַחוּץ דעם בראַנדאַפּפער
 פון אין דער פּרי. ¹⁸ און ער הָאָט געשאַכטן דעם אָקס
 און דעם ווידער, דאָס פּרידאַפּפער וואָס פּאַרן פּאַלֵק;
 און די זין פון אַהרֶנען הָאָבן אים דערלאַנגט דאָס בלוט,
 און ער הָאָט עס געשפּרענגט אויפֶן מוֹבַח רוֹנֵד אַרום.
¹⁹ און דאָס פּעטס פון דעם אָקס און פון דעם ווידער, דעם
 ווידל, און דאָס וואָס דעקט צו נדי אינגעווייִדן, און די
 נירן, און דאָס רויטפּליש פון לעבער—²⁰ דאָס פּעטס הָאָבן
 זיי אַרויפּגעטאַן אויף די ברוסטן, און ער הָאָט געדעמפּט דאָס פּעטס אויפֶן מוֹבַח. ²¹ און די ברוסטן און דעם רעכטן
 שענקל הָאָט אַהרֶן אויפּגעוויבן אַן אויפּהייבונג פּאַר גאָט, אוֹוִי ווִי מִשֶׁה הָאָט באַפוֹילן. ²² און אַהרֶן הָאָט אויפּגעוויבן
 זיינע הענט צום פּאַלֵק, און הָאָט זיי געבענטשט; און ער הָאָט אַראַפּגענידערט פון מאַכן דאָס וינדאַפּפער און
 דאָס בראַנדאַפּפער און דאָס פּרידאַפּפער. ²³ און מִשֶׁה און אַהרֶן זיינען אַרײַנגעגאַנגען אין אוהל־מוֹעֵד, און זיינען
 אַרויסגעגאַנגען און הָאָבן געבענטשט דאָס פּאַלֵק; און די פּראַכט פון גאָט הָאָט זיך באַווּיזן צום גאַנצן פּאַלֵק.
²⁴ און אַ פֿייער איז אַרויסגעגאַנגען פון פּאַר גאָט, און הָאָט פּאַרצערט אויפֶן מוֹבַח דאָס בראַנדאַפּפער און דאָס פּעטס.
 און דאָס גאַנצע פּאַלֵק הָאָט געווען, און זיי הָאָבן אויסגעשריען, און זיינען געפּאַלן אויף זייער פּנים.

און די זין פון אַהרֶנען, נָדָב און אַבִיהוּא, הָאָבן גענומען אַיטלעכער זיין פֿייערפּאַן, און הָאָבן אַרײַנגעלייגט דערין
 פֿייער, און אַרויפּגעטאַן דערויף ווירויך, און געבראַכט פּאַר גאָט פּרעמד פֿייער, וואָס ער הָאָט זיי גיט באַפוֹילן.
 איז אַרויס אַ פֿייער פון פּאַר גאָט, און הָאָט זיי פּאַרצערט, און זיי זיינען געשטאַרבן פּאַר גאָט. ³ און מִשֶׁה הָאָט געוואָנט
 צו אַהרֶנען: דאָס איז וואָס גאָט הָאָט גערעדט, אוֹוִי צו זאָגן:

דורך מיינע גאַנטע וועל איך געהייליקט ווערן,
 און פּאַרן גאַנצן פּאַלֵק וועל איך געערלעכט ווערן.

ד אֶכְבֵּד וְיָדָם אֶהְרֹן: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־מִישָׁאֵל וְאֵל אֶלְעָזָר
 בְּנֵי עִזָּאֵל בֶּן אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם קְרִבּוּ שָׂאוּ אֶת־אֹהֳלֵיכֶם
 ה מֵאֵת פְּנֵי־הַקֹּדֶשׁ אֶל־מַחֲוֵץ לַמִּזְבֵּחַ: וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁאֲלוּ
 בְּכַתְּנֹתָם אֶל־מַחֲוֵץ לַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וְאֶלְעָזָר וְלֹא־תָמְרוּ אֶל־
 הַפָּרֶעַז וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־תִפְרְמוּ וְלֹא תָמְנוּ וְעַל כָּל־הַעֲדָה
 יִקְרָאוּ וְאֹהֳלֵיכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבוּ אֶת־הַשֹּׁרֶפֶת אֲשֶׁר
 ז שָׂרְף יְהוָה: וּמִפְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצֵאוּ פִתְחֹתָיו כִּי־
 שָׂמַן מִשְׁחַת יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כַּדְבַר מֹשֶׁה: פ
 וַדַּבֵּר יְהוָה אֶל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר: יֵן וְשָׂכַר אֶל־תִּשְׁתָּהּ וּ
 אֶתָּה וּבְנֵיךָ אִתְּךָ בְּבָאֲכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמְנוּ
 י חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: וְלֹא־תִבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל
 יא וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וּבֵין הַמִּשְׁחָה: וְלִהְיוֹת אֶת־כִּנְיֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
 כָּל־תְּחִינּוֹתֵי אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה: פ
 רב וַדַּבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וְאֵל אֶלְעָזָר וְאֶל־אִיתְמָר בְּנֵי
 הַנְּזֻתִים קָחוּ אֶת־הַמִּנְחָה הַנְּזֻתִים מֵאִשֵּׁי יְהוָה וְאֶכְלֹתֶהּ
 י גִּזְיוֹת אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קָדֵשׁ קִדְשִׁים הוּא: וְאֶכְלֹתֶם
 יג אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי חֲקֹךְ וְחֻק־בְּנֵיךָ הוּא מֵאִשֵּׁי יְהוָה
 יד כִּי־בֵן צִוִּיתִי: וְאֵת חֹהַת הַתְּנֻפָה וְאֵת שׂוֹק הַתְּרוּמָה
 הַתְּאֵכְלוּ בְּמָקוֹם מְהוֹר אֹתָהּ וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ כִּי־חֲקֹךְ
 טו וְחֻק־בְּנֵיךָ נָתַנוּ מִזְבַּח־שְׁלָמִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שׂוֹק הַתְּרוּמָה
 וְחֹהַת הַתְּנֻפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהִנְיָף הַתְּנֻפָה
 לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לָךְ וּלְבְנֵיךָ אִתְּךָ לְחֻק־עוֹלָם כַּאֲשֶׁר
 חמ צִוָּה יְהוָה: וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֵשׁ דָּרֵשׁ מִשֶּׁה וְהָיָה
 שָׂרְף וַיִּקְרָע עַל־אֶלְעָזָר וְעַל־אִיתְמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנְּזֻתִים
 יז לֵאמֹר: מִדּוּעַ לֹא־אֶכְלֹתֶם אֶת־הַחַטָּאת בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ
 כִּי קָדֵשׁ קִדְשִׁים הוּא וְאֹתָהּ וְנָתַן לָכֶם לְשֹׂאת אֶת־עֲוֹן

און אהרן האט געשוויגן. און משה האט גערופן
 מישאל און אלעפן, די זין פון עזיאל, אהרנס פעטער,
 און האט צו זיי געזאגט: גענענט, טראגט ארויס אייערע
 ברידער פון פאר דעם הייליקטום אויסן לאגער. האבן
 זיי גענענט, און האבן זיי ארויסגעטראגן אין זייערע העמד-
 לעך אויסן לאגער, אזוי ווי משה האט גערעדט.

און משה האט געזאגט צו אהרנען, און צו אלעזרן
 און צו איתמרן, זיינע זין: אייערע קעפ זאלט איר ניט
 לאזן פארוואקסן, און אייערע קליידער זאלט איר ניט
 איינרייסן, כדי איר זאלט ניט שטארבן, און אויף דער
 גאנצער עדה וועט ער צערענען; נאר אייערע ברידער,
 דאס גאנצע הויז פון ישראל, זאלן באזיינען די פאר-
 ברענונג וואס גאט האט פארברענט. און פון איינגאנג
 פון אוהל-מועד זאלט איר ניט ארויסגיין, כדי איר זאלט
 ניט שטארבן; ווארום דאס אייל פון גאטס זאלבונג איז
 אויף אייך.

און זיי האבן געטאן אזוי ווי דאס ווארט פון משהן.
 און גאט האט גערעדט צו אהרנען, אזוי צו זאגן:
 זיין און שטארק געטראנק זאלסטו ניט טרינקען, דו און
 דייע זין מיט דיר, ווען איר גייט אריין אין אוהל-מועד,
 כדי איר זאלט ניט שטארבן; אן אייביק געזעץ אויף
 אייערע דור-דורות; כדי איר זאלט אפשיידן צווישן
 הייליקן און אומהייליקן, און צווישן אומריינעם און

ד' וקרא ישים וגרש קדם הוציא טו' דוש בראש ששה ודא וצי הוציא מיסח

ריינעם; און לערנען די קינדער פון ישראל אלע געזעצן וואס גאט האט זיי געהייסן דורך משהן.
 און משה האט גערעדט צו אהרנען, און צו אלעזרן און צו איתמרן, זיינע געבליבענע זין; געמט דאס שפייד
 אפפער וואס בלייבט פון די פייער אפפער פון גאט, און עסט עס אומגעזייערט לעבן מזבח; ווארום א הייליקסטע
 הייליקייט איז דאס. און איר זאלט עס עסן אין א הייליקן ארט, ווייל דיין רעכט און דייע קינדערס רעכט
 איז דאס פון די פייער אפפער פון גאט; ווארום אזוי בין איך באפוילן געווארן. און די ברוסט פון אויפהייבונג און
 דעם שענקל פון אפשיידונג זאלט איר עסן אין א ריינעם ארט, דו, און דייע זין און דייע טעכטער מיט דיר; ווארום
 ווי דיין רעכט און דייע קינדערס רעכט זיינען זיי געגעבן געווארן פון די פרידאפפער פון די קינדער פון ישראל.
 דעם שענקל פון אפשיידונג און די ברוסט פון אויפהייבונג זאלן זיי ברענגען מיט די פייער אפפער פון פעסט, כדי זיי
 אויפצוהייבן אן אויפהייבונג פאר גאט; און עס זאל געהערן צו דיר, און צו דייע קינדער מיט דיר, פאר אן אייביקן
 רעכט, אזוי ווי גאט האט באפוילן.

און משה האט גאכפרעגן זיך נאכגעפרעגט וועגן דעם באק פון זינדאפפער, ערשט ער איז פאר-
 ברענט געווארן. האט ער געזעענט אויף אלעזרן און אויף איתמרן, אהרנס געבליבענע זין, אזוי צו זאגן:
 פארוואס האט איר ניט געגעסן דאס זינדאפפער אין הייליקן ארט? ווארום א הייליקסטע הייליקייט איז
 דאס, און ער האט דאס אייך געגעבן, כדי צו נעמען אויף זיך די זינד פון דער עדה, מכפר צו זיין

אויף זיי פאר גאט. ¹⁸ ויין בלוט איז דאך ניט געבראכט געווארן אינעווייניק אין הייליקטום; עסן האָט איר עס געוואָלט עסן אין הייליקטום, אזוי ווי איך האָב באַפּוילן. ¹⁹ האָט אַהרן גערעדט צו משה: אָט האָבן זיי היינט געבראַכט זייער זינדאָפּפּער און זייער בראַנדאָפּפּער פאַר גאָט, און מיר האָט אזוי וואָס געטראָפּן, און אַז איך וואָלט געגעסן דאָס זינדאָפּפּער היינט, וואָלט עס דען ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאָט? ²⁰ און משה האָט צוגע- הערט, און עס איז ווילגעפעלן אין זיינע אויגן.

יז און גאָט האָט גערעדט צו משה און צו אַהרן, זיי אזוי צו זאָגן: ¹ רעדט צו די קינדער פון ישׂראל, אזוי צו זאָגן: דאָס זיינען די לעבעדיקע זאָכן וואָס איר מענט עסן פון אַלע בהמות וואָס אויף דער ערד. ² איט- לעכע וואָס איז באַקלויט מיט קלויען, און די קלויען זיינען ביי איר צעשפּאַלטן, וואָס איז מעִלה־גֵּרָה צווישן בהמות, זי מעגט איר עסן. ³ אָבער דיִדאָזיקע טאָרט איר ניט עסן פון די וואָס זיינען מעִלה־גֵּרָה, און פון די וואָס זיינען באַקלויט מיט קלויען: דעם קעמל, ווייל מעִלה־גֵּרָה איז ער, אָבער מיט קלויען איז ער ניט באַקלויט; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁴ און דעם קניגל, ווייל מעִלה־גֵּרָה איז ער, אָבער מיט קלויען איז ער ניט באַקלויט; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁵ און דעם האָז, ווייל מעִלה־גֵּרָה איז מיט קלויען איז ער, און די קלויען זיינען ביי אים צעשפּאַלטן, אָבער ער איז ניט מעִלה־גֵּרָה; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁶ פון זייער פלייש טאָרט איר ניט עסן, און אַז זייער גבלה טאָרט איר זיך ניט אָנרירן; אומריין זיינען זיי פאַר אײַך. ⁷ דיִדאָזיקע מענט איר עסן פון אַלץ וואָס אין וואַסער: אַלץ וואָס האָט פלוספּעדערן און שופּן אין וואַסער, אין די ימען און אין די טייכן, זיי מעגט איר עסן. ⁸ און אַלץ וואָס האָט ניט פלוספּעדערן און שופּן, אין די ימען און אין די טייכן, פון אַלע ווידמענוגען פון וואַסער, און פון אַלע לעבעדיקע באַשעפענישן וואָס אין וואַסער, זיי זיינען אַן אומווערדיקייט פאַר אײַך. ⁹ און אַן אומווערדיקייט זאָלן זיי אײַך זיין; פון זייער פלייש זאָלט איר ניט עסן, און זייער גבלה זאָלט איר פאַראומווערדיקן. ¹⁰ אַלץ וואָס האָט ניט קיין פלוספּעדערן און שופּן אין וואַסער, דאָס איז אַן אומווערדיקייט פאַר אײַך.

הַעֲדָה לַכֹּפֶר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְהוָה: הֵן לֹא־דוּבָא אֶת־יְהוָה אֶל־בְּקֹדֶשׁ פְּנִימָה אֲכֹל אֶתְּהוּ בְּקֹדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: וַיְדַבֵּר אֶהְרֹן אֶל־מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת־יְהוָה וְאֶת־עֲלֹתָם לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרַנְתָּ אֹתִי כַּאֲלֵה וְאֶכְלָתִי תִפְאֵת הַיּוֹם הַזֶּה וְיִשְׁמַע מֹשֶׁה כִּי יִשְׁמַע בְּעֵינָיו: פ

יא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם: וַיִּבְרֹוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְאֵת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: כָּל אִם מִפְּרִסַת פְּרִסָּה וְשִׁמְעַת שִׁמְעַת פְּרִסַת מַעֲלַת גֵּרָה בְּבִהְמָה אֶתְהוּ תֹאכְלוּ: אֲךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמְּפָרְסֵי הַפְּרִסָּה אֶת־הַגִּמְלָה כִּי־מַעֲלָה גֵּרָה הִיא וּפְרִסָּה אֵינָנוּ מִפְּרִיסִים מֵמָּא הִיא לָכֵם: וְאֶת־הַשֶּׁפֶן כִּי־מַעֲלָה גֵּרָה הִיא וּפְרִסָּה לֹא יִפְרִיס מֵמָּא הִיא לָכֵם: וְאֶת־הָאֲרֻנְבָּת כִּי־מַעֲלַת גֵּרָה הִיא וּפְרִסָּה לֹא הַפְּרִסָּה לֹא הַפְּרִסָּה מֵמָּא הִיא לָכֵם: וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מִפְּרִיסִים פְּרִסָּה הִיא וְשִׁמְעַת שִׁמְעַת פְּרִסָּה וְהִיא גֵּרָה לֹא יִגְדַּר מֵמָּא הִיא לָכֵם: מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ מֵמָּאִים הֵם לָכֵם: אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּמַּיִם וּבְנִבְלָיִם אֲתֶם תֹּאכְלוּ: וְכָל אֲשֶׁר אֵינְלוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּמַּיִם וּבְנִבְלָיִם מִכָּל שְׂרָץ הַמַּיִם וּמִכָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמַּיִם שְׂקִז הֵם לָכֵם: וְשִׂקִּז יְהִי לָכֵם מִבְּשָׂרֵם לֹא תֹאכְלוּ וְאֶת־נִבְלָתָם תִּשְׂקֹצוּ: כָּל אֲשֶׁר אֵינְלוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּמַּיִם שְׂקִז הִיא לָכֵם: וְאֶת־אֵלֶּה תִּשְׂקֹצוּ מִדְּהֵרוֹף לֹא תֹאכְלוּ שְׂקִז הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁף וְאֶת־הַפֶּרֶס וְאֵת הַזְּנוּיָה: וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־הָאֵהָ לַמִּינֵה: אֵת כָּל־עֹרֵב לַמִּינֵה: וְאֵת כֶּתֶב הַנֶּעֱנֶה וְאֶת־הַמְּהַמָּס וְאֶת־הַשֶּׁחַף וְאֶת־הַגֵּץ

אז ער, אָבער מיט קלויען איז ער ניט באַקלויט; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁶ און דעם האָז, ווייל מעִלה־גֵּרָה איז ער, אָבער מיט קלויען איז ער ניט באַקלויט; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁷ און דעם קניגל, ווייל מעִלה־גֵּרָה איז מיט קלויען איז ער, און די קלויען זיינען ביי אים צעשפּאַלטן, אָבער ער איז ניט מעִלה־גֵּרָה; ער איז אומריין פאַר אײַך. ⁸ פון זייער פלייש טאָרט איר ניט עסן, און אַז זייער גבלה טאָרט איר זיך ניט אָנרירן; אומריין זיינען זיי פאַר אײַך. ⁹ דיִדאָזיקע מענט איר עסן פון אַלץ וואָס אין וואַסער: אַלץ וואָס האָט פלוספּעדערן און שופּן אין וואַסער, אין די ימען און אין די טייכן, זיי מעגט איר עסן. ¹⁰ און אַלץ וואָס האָט ניט פלוספּעדערן און שופּן, אין די ימען און אין די טייכן, פון אַלע ווידמענוגען פון וואַסער, און פון אַלע לעבעדיקע באַשעפענישן וואָס אין וואַסער, זיי זיינען אַן אומווערדיקייט פאַר אײַך. ¹¹ און אַן אומווערדיקייט זאָלן זיי אײַך זיין; פון זייער פלייש זאָלט איר ניט עסן, און זייער גבלה זאָלט איר פאַראומווערדיקן. ¹² אַלץ וואָס האָט ניט קיין פלוספּעדערן און שופּן אין וואַסער, דאָס איז אַן אומווערדיקייט פאַר אײַך.

¹⁸ און דיִדאָזיקע זאָלט איר פאַראומווערדיקן פון פּוּגֵלֶען; זיי טאָרן ניט געגעסן ווערן; אַן אומווערדיקייט זיינען זיי: דעם אָדלער, און דעם ביינברעכער, און דעם שוואַרצאָדלער; ¹⁴ און די וויי, און דעם פּאַלקפּוּגל לויט זיינע מינים; ¹⁶ זעטוועדער ראָב לויט זיינע מינים; ¹⁰ און דעם שטרויספּוּגל, און דעם נאַכטשפּאַרבער, און דעם יס־פּוּגל, און דעם

י"ח למינתי: ואת־הכֹּסִם ואת־השֶׁלֶד ואת־הנִשְׁוֹף: ואת־
 י"ט התְּנִשְׁמֵת ואת־הקָאֵת ואת־הדְּרָחִים: ואת־הַכֹּסֶדֶה הַאֲנָפָה
 כ למינה ואת־הַדְּוִיבִיפֵת ואת־הַעֲטֹלָה: כָּל שְׂרָץ הָעוֹף
 כא הַדֹּלֵךְ עַל־אֲרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: אֵךְ אֲתוֹהָ תֹאכְלוּ
 מִכָּל שְׂרָץ הָעוֹף הַדֹּלֵךְ עַל־אֲרְבַּע אֲשֶׁר־לֹא בָרַעַם
 כב מִמֶּעַל לְרַגְלָיו לְנֹתֵר בָּהֶן עַל־הָאָרֶץ: אֵת־אֵלֶּה מֵהֶם
 תֹאכְלוּ אֵת־הָאֲרֵבָה לְמִינוֹ ואת־הַסֹּלֶעַם לְמִינֵהוּ ואת־
 כג הַחֲרִיגֵל לְמִינֵהוּ ואת־הַחֲנֹב לְמִינֵהוּ: וְכָל שְׂרָץ הָעוֹף
 כד אֲשֶׁר־לוֹ אֲרְבַּע רַגְלִים שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: וְלֹאֵלֶּה תִשְׁמָאוּ
 כה כָּל־הַנִּנְעֵ בְנִבְלָתָם וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב: וְכָל־הַנִּשְׂא מִנְּבִלָתָם
 כו יִכְבֹּס בְּנִדְוֹ וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב: לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא
 מִפְּרִסֵת פְּרִסָּה וְשִׁסַּע אִינְנָה שִׁסְעַת וְגֵרָה אִינְנָה מִצֵּלָה
 כז טִמָּאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנִּנְעֵ בָהֶם וְטִמָּא: וְכָל וְדוֹלֵךְ עַל־
 כח כָּפְיוֹ בְּכָל־הַחַיָּה הַחֹלֶכֶת עַל־אֲרְבַּע טִמָּאִים הֵם לָכֶם
 כח כָּל־הַנִּנְעֵ בְנִבְלָתָם וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב: וְהַנִּשְׂא אֶת־נִבְלָתָם
 יִכְבֹּס בְּנִדְוֹ וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב טִמָּאִים הֵמָּה לָכֶם: ס
 כט וְהָ לָכֶם הַטִּמָּא בַשֶּׁרֶץ הַשֶּׁרֶץ עַל־הָאָרֶץ הַחַדָּל וְהַעֲכָבֵר
 ל וְהַצֵּב לְמִינֵהוּ: וְהַאֲנָקָה וְהַכֹּסֶם וְהַלְטָאָה וְהַחֲמִט וְהַתְּנִשְׁמֵת:
 לא אֵלֶּה הַטִּמָּאִים לָכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ כָּל־הַנִּנְעֵ בָהֶם בְּמַתָּם
 לב וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב: וְכָל אֲשֶׁר־יִפֹּל עָלָיו מִדָּם בְּמַתָּם
 יִטִּמָּא מִכָּל־כֹּלֵצֵן אִי בְגַד אִדְעוֹר אִי שֶׁקֶץ כָּל־כֵּלִי
 אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה מִלֶּאבָּה בָהֶם בְּמִים יִבֹּא וְטִמָּא עַד־הָעֶרֶב
 שב וְטָהֵר: וְכָל־כֵּל־הַרֶשֶׁת אֲשֶׁר־יִפֹּל מֵהֶם אֶל־תּוֹכוֹ כָּל־
 לד אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ וְטִמָּא וְאֵתוֹ תִשְׁבְּרוּ: מִכָּל־הַאֲכָל אֲשֶׁר
 יֹאכַל אֲשֶׁר יִבֹּא עָלָיו מִים וְטִמָּא וְכָל־מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתָּה
 לה כָּל־כֵּלִי וְטִמָּא: וְכָל אֲשֶׁר־יִפֹּל מִנְּבִלָתָם עָלָיו וְטִמָּא
 לו תְּנֹדֵר וְכִיָּרִים יִתֵּן טִמָּאִים הֵם וְטִמָּאִים יִהְיוּ לָכֶם: אֵךְ

כא ט קי לג קקז חק לה קמז טחחא

שפארבער לויט זיינע מינים; ¹⁷ און די אייל, און דעם
 פישפעסער, און די שטאקאיל; ¹⁸ און דעם אוהו, און
 דעם פעליקאן, און דעם גייער; ¹⁹ און דעם שטארך,
 דעם בושל לויט זיינע מינים, און דעם אויערהאן, און די
 פלעדערמוז.

²⁰ און יעטוועדער געפליגלטע ווידעמונג וואָס גייט
 אויף פיר, זי איז אַן אומווערדיקייט פאַר אַיך. ²¹ אָבער
 דאָס מענט איר עסן פון אַלע געפליגלטע ווידעמונגען
 וואָס גייען אויף פיר: דאָס וואָס האָט געלענקען איבער
 זיינע פיס, צו שפרינגען מיט זיי אויף דער ערד. ²² די
 דאָזיקע פון זיי מענט איר עסן: דעם היישריק לויט זיינע
 מינים, און דעם גראָופרעסער לויט זיינע מינים, און דעם
 שפרינגהיישריק לויט זיינע מינים, און דעם גריל לויט
 זיינע מינים. ²³ אָבער יעטוועדער וואָנדרערען געפליגלטע
 ווידעמונג וואָס האָט פיר פיס, זי איז אַן אומווערדיקייט
 פאַר אַיך.

²⁴ און פון דיִדאָזיקע וועט איר ווערן אומריין;
 איטלעכער וואָס רירט זיך אַן אַן זייער נבלה, זאָל זיין
 אומריין ביזן אָונט. ²⁵ און איטלעכער וואָס טראַגט עפעס
 פון זייער נבלה, זאָל וואַשן זיינע קליידער, און זיין אויב
 ריין ביזן אָונט. ²⁶ איטלעכע בהמה וואָס איז באַקלויט
 מיט קלויען, אָבער דורכגעשפּאַלטן זיינען זיי ניט דורכ־
 געשפּאַלטן ביי איר, אָדער זי איז ניט מַעֲלֵה־גֵרָה, זיי זיינען
 אומריין פאַר אַיך; איטלעכער וואָס רירט זיך אַן זיי אַן,

זאָל ווערן אומריין. ²⁷ און אַלע וואָס גייען אויף זייערע לאַפעס, צווישן אַלע חיות וואָס גייען אויף פיר, זיי זיינען אומריין
 פאַר אַיך; איטלעכער וואָס רירט זיך אַן אַן זייער נבלה, זאָל זיין אומריין ביזן אָונט. ²⁸ און דער וואָס טראַגט זייער
 נבלה, זאָל וואַשן זיינע קליידער, און זיין אומריין ביזן אָונט; אומריין זיינען זיי פאַר אַיך.
²⁹ און דאָס איז וואָס איז אומריין פאַר אַיך צווישן די שרצים וואָס קריכן אויף דער ערד: דאָס וויעלע, און די
 מויו, און די שילדקרעט לויט אירע מינים; ³⁰ און די גראַבמוז, און דער לאַנדקראַקאָדיל, און דער עקדעש, און דער
 זאַמדעקדעש, און דער כאַמעלעאַן. ³¹ דאָס זיינען די וואָס זיינען אומריין פאַר אַיך צווישן אַלע שרצים; איטלעכער
 וואָס רירט זיך אַן זיי אַן ווען זיי זיינען טויט, זאָל זיין אומריין ביזן אָונט. ³² און אַלץ וואָס עפעס פון זיי וועט פאַלן
 דערויף ווען זיי זיינען טויט, זאָל ווערן אומריין, סיי וואָסער עס איז הילצערנע כלי, אָדער אַ בוגד, אָדער אַ פעל,
 אָדער אַ זאַק, איטלעכע כלי וואָס דערמיט ווערט געטאַן אַרבעט, זאָל אַריינגעטאַן ווערן אין וואָסער, און זיין אומריין
 ביזן אָונט, און ווערן ריין. ³³ און איטלעכע ליימענע כלי וואָס אין איר וועט אַריינפאַלן עפעס פון זיי, זאָל אַלץ וואָס
 אין איר ווערן אומריין, און זי זאָלט איר צעברעכן. ³⁴ איטלעך עסנוואַרג נדעריקן וואָס ווערט געגעסן, וואָס דערויף
 איז געקומען וואָסער, זאָל ווערן אומריין; און יעטוועדער געטראַנק וואָס ווערט געטרונקען אין אַלע אַוועלכע כליס,
 זאָל ווערן אומריין. ³⁵ און אַלץ וואָס עפעס פון זייער נבלה וועט פאַלן דערויף, זאָל ווערן אומריין; אויב אַ
 באַקאוויזן אָדער אַ קאַכאוויזן, זאָל עס צעבראַכן ווערן; אומריין זיינען זיי, און אומריין זאָלן זיי אַיך זיין. ³⁶ אָבער

א קוחל אדער א גרוב ווו וואסער איז אייגעזאמלט, זאל בלייבן ריין; נאר דער וואס רירט זיך אן און זייער נבלה, זאל ווערן אומריין. ³⁷ און אויב פון זייער נבלה וועט פאלן אויף וואסער עס איז זאמען פון זריעה וואס ווערט געווייט, איז ער ריין. ³⁸ אויב אבער אויפן זאמען איז ארויפגעטאן געווארן וואסער, און עפעס פון זייער נבלה וועט פאלן דערויף, איז ער אומריין פאר איד.

³⁹ און אז איינע פון די בהמות וואס זיינען פאר איד צום עסן וועט אנוועקפאלן, זאל דער וואס רירט זיך אן און איר נבלה, זיין אומריין ביזן אונט. ⁴⁰ און דער וואס עסט פון איר נבלה, זאל וואשן זיינע קליידער, און זיין אומריין ביזן אונט; און דער וואס טראגט איר נבלה, זאל וואשן זיינע קליידער, און זיין אומריין ביזן אונט. ⁴¹ און יעטוועדער שרץ וואס קריכט אויף דער ערד, איז אן אומווערדיקייט; ער זאל ניט געגעסן ווערן. ⁴² אלץ וואס גייט אויפן בויד, און אלץ וואס גייט אויף פיר, און אלץ וואס איז פילפסיק, אלע שרצים וואס קריכן אויף דער ערד, זיי זאלט איר ניט עסן, ווארום אן אומ-

ווערדיקייט זיינען זיי. ⁴³ איר זאלט ניט פאראומווערדיקן ניט פאראומרייניקן מיט זיי, און ווערן אומריין דורך זיי. ⁴⁴ ווארום איך בין יהוה אייער גאט, און איר זאלט זיך הייליקן און זיין הייליק, ווארום איך בין הייליק; און איר זאלט ניט פאראומרייניקן אייער זעל מיט קיין שרץ וואס ווידמענט זיך אויף דער ערד. ⁴⁵ ווארום איך בין יהוה וואס האט אייך אויפגעבראכט פון לאנד מצרים, אייך צו זיין צום גאט; דרום זאלט איר זיין הייליק, ווייל איך בין הייליק.

⁴⁶ דאס איז דער דין פון בהמות, און פויגלען, און יעטוועדער לעבעדיקער באשעפעניש וואס ווידמענט זיך אין וואסער, און וועגן יעטוועדער באשעפעניש וואס קריכט אויף דער ערד, ⁴⁷ כדי אפצושיידן צווישן אומריינעם און ריינעם, און צווישן דער לעבעדיקער זאך וואס מען געגעסן ווערן, און דער לעבעדיקער זאך וואס טאר ניט געגעסן ווערן.

מעיני כבוד מקודשים יהיה טהור ונגע בנבלתם וממא; וכי יפל מנבלתם על-פלוצו ורוע אשר ורוע טהור לו הוא; וכי ימדמים על-זרע ונפל מנבלתם עליו וממא הוא לכם; ו כי ימות מן הבמה אשר הוא לכם לאכלה ונגע בנבלתה וממא עדהערב; והאכל מנבלתה יכבם בנדיו וממא עדהערב; וכלהשרץ השרץ על-הארץ שקץ הוא לא יאכל; כל הולך על-גזיון וכל הולך על-ארבע עד פלמרבה רגלים לכלהשרץ השרץ על-הארץ לא תאכלום בשר-שקץ הם; אלה השקצו אתי נפשתיכם בכלהשרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם; כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו אתי נפשתיכם בכלהשרץ הרמש על-הארץ; כי אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני; זאת תורת הבמה והעוף וכל נפש חיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על-הארץ; להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין הטהור הנאכלת ובין הטהור אשר לא תאכל;

ווערדיקייט זיינען זיי. ⁴³ איר זאלט ניט פאראומווערדיקן ניט פאראומרייניקן מיט זיי, און ווערן אומריין דורך זיי. ⁴⁴ ווארום איך בין יהוה אייער גאט, און איר זאלט זיך הייליקן און זיין הייליק, ווארום איך בין הייליק; און איר זאלט ניט פאראומרייניקן אייער זעל מיט קיין שרץ וואס ווידמענט זיך אויף דער ערד. ⁴⁵ ווארום איך בין יהוה וואס האט אייך אויפגעבראכט פון לאנד מצרים, אייך צו זיין צום גאט; דרום זאלט איר זיין הייליק, ווייל איך בין הייליק.

⁴⁶ דאס איז דער דין פון בהמות, און פויגלען, און יעטוועדער לעבעדיקער באשעפעניש וואס ווידמענט זיך אין וואסער, און וועגן יעטוועדער באשעפעניש וואס קריכט אויף דער ערד, ⁴⁷ כדי אפצושיידן צווישן אומריינעם און ריינעם, און צווישן דער לעבעדיקער זאך וואס מען געגעסן ווערן, און דער לעבעדיקער זאך וואס טאר ניט געגעסן ווערן.

תּוֹרִיע

יב

יב ¹ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ² רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאגן: א פרוי אז זי וועט געלעגן ווערן, און געבערן א יינגל, זאל זי זיין אומריין זיבן טעג; אזוי ווי די טעג פון דער אפונדערונג אין איר קראנקשאפט זאל זי זיין אומריין. ³ און אויפן אכטן טאג זאל געמלט ווערן דאס פלייש פון זיין פארהויט. ⁴ און דרייסיק טעג מיט דריי טעג זאל זי בלייבן אין דעם בלוט פון רייניקונג; אן קיין ווערן פול. ⁵ אויב אבער זי וועט געבערן א מיידל, זאל זי זיין אומריין צוויי וואכן, אזוי ווי אין איר אפונדערונג.

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ב לאמר אשרה כי תוריע וילדה זכר וממאה שבעת ימים כימי נדת דותהה תטמא; וביום השמיני ימול בשר ג ערלתו; ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה ר בכל-קדש לא יתגע ואלהמקדש לא תבא עד-מלאת ימי טהרה; ואם-ינקבה תלד וממאה שבעימים בנדיתה ה

יא, מב' ורביז ויהי ושי דתורה באחיות מה' חס א י, ד' קפז סנע

הייליקער זאך זאל זי זיך ניט אנרירן, און אין הייליקטום זאל זי ניט קומען, ביו די טעג פון איר רייניקונג ווערן פול. ⁵ אויב אבער זי וועט געבערן א מיידל, זאל זי זיין אומריין צוויי וואכן, אזוי ווי אין איר אפונדערונג.

ו וְשֵׁשׁ יוֹם וְשֵׁשׁ יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דַּמֵי טְהוֹרָה: וּבְמִלְאֵת ו
 ז יְמֵי טְהוֹרָה לְבֶן אִוָּן לְבַת תֵּבִיא כִּבֵּשׂ בְּדִשְׁנָתוֹ לַעֲלֹה וּבְכֹר
 ח יוֹנָה אֵי־תֵר לַחֲמָאֵת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַבְּהֵקָה:
 ט וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה וּכְפַר עֲלֶיהָ וּמִטְהַר מִמֶּנּוּ דָּמָה
 י זֹאת תִּזְרֹת הַיִּלְדוֹת לְכֹר אִוָּן לְנִקְבָּהּ: וְאִסְרָא תִּמְצָא
 יא יְהוָה דִּי שָׂה וְלִקְחָה שְׁתֵּי־תָרִים אִוָּן שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֶחָד
 יב לַעֲלֹה וְאֶחָד לַחֲמָאֵת וּכְפַר עֲלֶיהָ הַבְּהֵקָה וּמִטְהַרָה: פ

יג וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאָל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: אֲדָם כִּי־יִהְיֶה
 יד בְּעוֹר־בְּשָׂרוֹ שָׂאת אֶרְסַפְחֹת אִוָּן בְּהִרְתּוֹ וְהָיָה בְּעוֹר־בְּשָׂרוֹ
 טו לְנִנְע צִרְעַת וְהוּבֵא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אִוָּן אֶל־אֶחָד מִבְּנֵי
 טז הַכֹּהֲנִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנִּנְע בְּעוֹר־הַבְּשָׂר וְשִׁעַר
 יז בְּנִנְע הַפֶּה לְבֶן וּמִרְאָה הַנִּנְע עִמָּן מְעוֹר בְּשָׂרוֹ נִנְע צִרְעַת
 יח הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וּטְמֵא אֹתוֹ: וְאִסְרִי־הִרְתּוֹ לְכֹנָה הוּא
 יט בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעִמָּן אֶי־מִרְאָה מִדְּהַעוֹר וְשִׁעַרָה לֵאחֶיפֶּה
 כ לְבֶן וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן אֶת־הַנִּנְע שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן
 כא בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְהָיָה הַנִּנְע עִמָּד בְּעֵינָיו לֹא־פִשָׁה הַנִּנְע
 כב בְּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שְׁנִית: וְרָאָה הַכֹּהֵן
 כג אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שְׁנִית וְהָיָה כִּהְיָה הַנִּנְע וְלֹא־פִשָׁה
 כד הַנִּנְע בְּעוֹר וּמִטְהַר הַכֹּהֵן מִסַּפְחֹת הוּא וּכְבֶס בְּגָדָיו וּמִטְהַר:
 כה וְאִסְרִי־הִרְתּוֹ תַּפְשָׁה הַמִּסַּפְחֹת בְּעוֹר אַחֲרֵי הִרְאָתוֹ אֶל־
 כו הַכֹּהֵן לְמִטְהַרְתּוֹ וְנִרְאָה שְׁנִית אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן
 כז וְהָיָה פִשְׁתָּה הַמִּסַּפְחֹת בְּעוֹר וּטְמֵא הַכֹּהֵן צִרְעַת הוּא: פ
 כח נִנְע צִרְעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבֵא אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן
 כט וְהָיָה שֹׂאת־לְכֹנָה בְּעוֹר וְהוּא הַכֹּפֶה שִׁעַר לְבֶן וּמִחֲנֹת
 ל"א בְּשָׂר דִּי בְשָׂאת: צִרְעַת נוֹשֶׁת הוּא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וּטְמֵא
 ל"ב הַכֹּהֵן לֹא יִסְגְּרוֹ כִּי טְמֵא הוּא: וְאִסְרִי־הִרְתּוֹ תַּפְרָח הַצִּרְעַת

יג, 6-ג, 12

און זעכציק טעג מיט זעקס טעג זאל זי בלייבן אין דעם בלוט פון רייניקונג. ⁶ און אז די טעג פון איר רייניקונג ווערן פול, ביי א יינגל אדער ביי א מיידל, זאל זי ברענגען א יארקן שעפס פאר א בראנדאפפער, און א יונגע טויב, אדער א טורטלטיוב, פאר א זינדאפפער, צום איינגאנג פון אוהל־מועד, צום פהן. ⁷ און ער זאל עס מקריב זיין פאר גאט, און מכפר זיין אויף איר, און זי וועט ווערן ריין פון איר בלוטקוואל.

דאס איז דער דין פון א קינפעטארין, ביי א יינגל אדער ביי א מיידל. ⁸ און אויב איר האנט פארמאגט ניט גענוג אויף א לאם, זאל זי נעמען צוויי טורטלטיובן, אדער צוויי יונגע טויבן, איינע פאר א בראנדאפפער, און איינע פאר א זינדאפפער; און דער פהן זאל מכפר זיין אויף איר, און זי וועט ווערן ריין.

יג און גאט האט גערעדט צו משהן און צו אהרונען, אזוי צו זאגן:

⁹ א מענטש, אז אויף דער הויט פון זיין לייב וועט זיין א געשווילעכץ, אדער א גרינד, אדער א פלעק, און וועט ווערן אויף דער הויט פון זיין לייב ווי אן אויסשלאג פון צרעת, זאל ער געבראכט ווערן צו אהרן דעם פהן, אדער צו איינעם פון זיינע קינדער די פהנים. ¹⁰ און דער פהן זאל באקוקן דעם אויסשלאג אויף דער הויט פון לייב, און אויב די האר אויפן אויסשלאג איז געווארן ווייס, און דאס אויסזען פון דעם אויסשלאג איז טיפער פון דער

הויט, איז דאס די פלאג פון צרעת; און אז דער פהן וועט אים זען, זאל ער אים מאכן פאר אומריין. ¹¹ אויב אבער דאס איז א וויסער פלעק אויף דער הויט פון זיין לייב, און זיין אויסזען איז ניט טיפער פון דער הויט, און די האר אויף אים איז ניט געווארן ווייס, זאל דער פהן איינשליסן דעם וואס האט דעם אויסשלאג אויף זיבן טעג. ¹² און אז דער פהן וועט אים באקוקן אויפן זיבעטן טאג, ערשט דער אויסשלאג איז געבליבן ביי זיין אויסזען, דער אויסשלאג האט זיך ניט פארשפרייט אויף דער הויט, זאל אים דער פהן איינשליסן א צווייט מאל אויף זיבן טעג. ¹³ און אז דער פהן וועט אים באקוקן אויפן זיבעטן טאג א צווייט מאל, ערשט דער אויסשלאג איז מאט, און דער אויסשלאג האט זיך ניט פארשפרייט אויף דער הויט, זאל אים דער פהן מאכן פאר ריין; א גרינד איז דאס; און ער זאל וואשן זיינע קליידער, און זיין ריין. ¹⁴ אויב אבער שפרייטן וועט זיך פארשפרייטן דער גרינד אויף דער הויט נאכדעם ווי ער האט זיך געוויזן צום פהן פאר זיין רייניקונג, זאל ער זיך ווייזן צום פהן א צווייט מאל. ¹⁵ און אז דער פהן וועט זען, ערשט דער גרינד האט זיך פארשפרייט אויף דער הויט, זאל דער פהן אים מאכן פאר אומריין; צרעת איז דאס.

¹⁶ אז די פלאג פון צרעת וועט זיין אויף א מענטשן, זאל ער געבראכט ווערן צום פהן. ¹⁷ און אז דער פהן וועט זען, ערשט א וויסע געשווילעכץ איז אויף דער הויט, און זי האט פארקערט די האר אין ווייס, און אן אנוואקס פון ווילד־פלייש איז אויף דער געשווילעכץ, ¹⁸ איז דאס אן אלטע צרעת אויף דער הויט פון זיין לייב, און דער פהן זאל אים מאכן פאר אומריין; ער דארף אים ניט איינשליסן, ווארום ער איז אומריין. ¹⁹ און אויב אויסברעכן וועט אויסברעכן די צרעת

בְּעוֹר וּכְסֻתָּהּ הַצְּרִיעַת אֶת כָּל־עוֹר הַנֶּנֶע מִרֹאשׁוֹ וְעַד
 רַגְלָיו לְכָל־מִדְּרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כְּסֻתָּהּ
 הַצְּרִיעַת אֶת־קַלְבִּישׁוֹ וְסִדָּר אֶת־הַנֶּנֶע כָּל־ו הַפֶּד לְבָן
 מְהוֹר הוּא: וּבָיִם הַרְאֹת כִּי בֶּשֶׂר חֵי וְטָמֵא: וְרָאָה
 הַכֹּהֵן אֶת־הַבֶּשֶׂר הַחַי וְטָמֵא הַבֶּשֶׂר חֵי טָמֵא הוּא
 צְרִיעַת הוּא: אִם כִּי יָשׁוּב הַבֶּשֶׂר הַחַי וְנִדְפַד לְלִבָּן וְכֹא
 אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִדְפַד הַנֶּנֶע לְלִבָּן וְסִדָּר
 הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּנֶע מְהוֹר הוּא: פ
 וּבֶשֶׂר כִּי־הִיָּה כִּי־בָעֵר שְׁחִין וְנִרְפָּא: וְהָיָה בַּמְקוֹם
 הַשְּׁחִין שְׂאֵת לִבְנָה אִם בַּחֲרֵת לִבְנָה אֶרְמֻדִּמַת וְנִרְאָה
 אֶל־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מִדְּרָאָה שְׁפַל מִדְּהַעוֹר
 וְשִׁעֲרָה הַפֶּד לְבָן וְטָמֵא הַכֹּהֵן נֶנֶע צְרִיעַת הוּא בִּשְׁחִין
 פְּרָחָה: וְאִם וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵי־דָבָה שְׁעַר לְבָן וְשִׁפְלָה
 אֵינָנָה מִדְּהַעוֹר וְהִיא כְּהָה וְהַסְגִּירוּ הַכֹּהֵן שְׁבַעֵת יָמִים:
 וְאִם־תִּפְשָׁה תִּפְשָׁה בְּעוֹר וְטָמֵא הַכֹּהֵן אֶתֹו נֶנֶע הוּא: וְאִם
 תִּהְיֶה־תַּעֲמֵד תַּעֲמֵד הַבְּחֵרֶת לֹא פִּשְׁתָּהּ צְרִכַת הַשְּׁחִין הוּא
 וְסִדָּרוּ הַכֹּהֵן: ס אִם בֶּשֶׂר כִּי־הִיָּה בְּעוֹר מְכֻת־אֵשׁ
 וְהִיָּה מִחַיִת הַמְּכֻה בַּחֲרֵת לִבְנָה אֶרְמֻדִּמַת אִם לִבְנָה:
 וְרָאָה אֶתֹה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִדְפַד שְׁעַר לְבָן בַּבְּחֵרֶת וּמִדְּרָאָה
 עֵמֶק מִדְּהַעוֹר צְרִיעַת הוּא בַּמְּכֻה פְּרָחָה וְטָמֵא אֶתֹו הַכֹּהֵן
 נֶנֶע צְרִיעַת הוּא: וְאִם וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵי־בַבְּחֵרֶת
 שְׁעַר לְבָן וְשִׁפְלָה אֵינָנָה מִדְּהַעוֹר וְהוּא כְּהָה וְהַסְגִּירוּ
 הַכֹּהֵן שְׁבַעֵת יָמִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־
 פִּשָׁה תִּפְשָׁה בְּעוֹר וְטָמֵא הַכֹּהֵן אֶתֹו נֶנֶע צְרִיעַת הוּא:
 וְאִם־תַּחֲתִיָּה תַּעֲמֵד הַבְּחֵרֶת לֹא־תִפְשָׁתָה בְּעוֹר וְהוּא כְּהָה
 שְׂאֵת הַמְּכֻה הוּא וְסִדָּרוּ הַכֹּהֵן כִּי־צְרִכַת הַמְּכֻה הוּא: פ
 וְאִשׁ אִם אִשָּׁה כִּי־הִיָּה בִּי נֶנֶע בְּרֹאשׁ אִם בְּקֶן: וְרָאָה

כ"ד קצ"ח

אויף דער הויט, און די צרעת וועט באדעקן די גאנצע
 הויט פון דעם וואס האט דעם אויסשלאג פון קאפ ביז די
 פיס, ווו נאר די אויגן פון פהן גיבן א קוק, ¹⁸ איז, און דער
 פהן וועט זען, ערשט די צרעת האט באדעקט זיין גאנצן
 לייב, זאל ער מאכן דעם וואס האט דעם אויסשלאג פאר
 ריין: ער איז אין גאנצן געווארן ווייס, איז ער ריין.
¹⁴ אבער דעם טאג וואס עס באווייזט זיך אויף אים ווילד
 פלייש, זאל ער ווערן אומריין. ¹⁶ און אז דער פהן וועט
 זען דאס ווילדפלייש, זאל ער אים מאכן פאר אומריין;
 ווילדפלייש דאס איז אומריין; צרעת איז דאס. ¹⁶ אויב
 אבער דאס ווילדפלייש וועט ווידער ווערן ווייס, זאל ער
 קומען צום פהן. ¹⁷ און אז דער פהן וועט אים באקוקן,
 ערשט דער אויסשלאג איז געווארן ווייס, זאל דער פהן
 מאכן דעם וואס האט דעם אויסשלאג, פאר ריין; ער
 איז ריין.

¹⁸ און א לייב, און ביי אים אויף זיין הויט וועט זיין
 אן אויסשיט, און ער וועט פארהיילט ווערן, ¹⁹ און אויף
 דעם ארט פון דעם אויסשיט וועט ווערן א ווייסע געשווי-
 לעכץ, אדער א רויטלעך ווייסער פלעק, זאל ער באווייזן
 ווערן צום פהן. ²⁰ און אז דער פהן וועט זען, ערשט דאס
 אויסזען דערפון איז נידעריקער פון דער הויט, און די
 האר דערויף איז געווארן ווייס, זאל דער פהן אים מאכן
 פאר אומריין; די פלאג פון צרעת איז דאס, וואס האט
 אויסגעבראכן אויף דעם אויסשיט. ²¹ און אז דער פהן

וועט עס באקוקן, ערשט ווייסע האר איז דערויף ניטא, און עס איז
 זאל אים דער פהן איינשליסן אויף זיבן טעג. ²² אויב אבער שפרייטן וועט עס זיך פארשפרייטן אויף דער הויט, זאל
 דער פהן אים מאכן פאר אומריין; די פלאג איז דאס. ²³ און אויב דער פלעק שטייט אויף זיין ארט, ער האט זיך ניט
 פארשפרייט, איז דאס דער צייכן פון דעם אויסשיט, און דער פהן זאל אים מאכן פאר ריין.

²⁴ אדער א לייב, און אויף זיין הויט וועט זיין א ברען פון פייער, און דער אנוויקס פון דעם ברען וועט ווערן א
 רויטלעך ווייסער אדער א ווייסער פלעק, ²⁵ און דער פהן וועט עס באקוקן, ערשט די האר אויף דעם פלעק איז גע-
 ווארן ווייס, און דאס אויסזען דערפון איז טיפער פון דער הויט, איז דאס א צרעת וואס האט אויסגעבראכן אויפן
 ברען, און דער פהן זאל אים מאכן פאר אומריין; די פלאג פון צרעת איז דאס. ²⁶ אויב אבער דער פהן וועט עס
 באקוקן, ערשט ווייסע האר איז אויפן פלעק ניטא, און עס איז ניט נידעריקער פון דער הויט, און עס איז מאט, זאל
 אים דער פהן איינשליסן אויף זיבן טעג. ²⁷ און דער פהן זאל אים באקוקן אויפן זיבעטן טאג; אויב שפרייטן האט
 עס זיך פארשפרייט אויף דער הויט, זאל אים דער פהן מאכן פאר אומריין; די פלאג פון צרעת איז דאס. ²⁸ אויב
 אבער דער פלעק שטייט אויף זיין ארט, עס האט זיך ניט פארשפרייט אויף דער הויט, און עס איז מאט, איז דאס א
 געשווילעכץ פון דעם ברען, און דער פהן זאל אים מאכן פאר ריין; ווארום דער צייכן פון דעם ברען איז דאס. ²⁹
³⁰ און א מאן אדער א פרוי, און ביי זי וועט זיין אן אויסשלאג אויפן קאפ אדער אין בארד, ³⁰ און דער פהן וועט

הכֹּהֵן אֶת־הַנֶּזֶעַ וְהֵנָּה מִרְאֵהוּ עֲמֹק מִדְּהִלּוֹד וְכוּ שֶׁעַר
 צָהָב דָּק וְטָמֵא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נִתְּקָה הוּא צָרַעַת הָרִאשׁ אֲו
 ל^א הַכֹּהֵן הוּא: וְכִי־רָאָה הַכֹּהֵן אֶת־נֶזֶעַ הַנֶּזֶעַ וְהֵנָּה אֵין
 מִרְאֵהוּ עֲמֹק מִדְּהִלּוֹד וְשֶׁעַר שְׁחֹר אֵין בּוֹ וְהַסְגִּיר הַכֹּהֵן
 ל^ב אֶת־נֶזֶעַ הַנֶּזֶעַ שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּזֶעַ בַּיּוֹם
 הַשְּׂבִיעִי וְהֵנָּה לֹא־פָשָׁה הַנֶּזֶעַ וְלֹא־הָיָה בּוֹ שֶׁעַר צָהָב
 ל^ג וְכִי־רָאָה הַנֶּזֶעַ אֵין עֲמֹק מִדְּהִלּוֹד: וְהַתְנַלְּחָה וְאֶת־הַנֶּזֶעַ
 לֹא יִגְלַח וְהַסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּזֶעַ שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:
 ל^ד וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּזֶעַ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְהֵנָּה לֹא־פָשָׁה
 הַנֶּזֶעַ בְּעוֹר וְכִי־רָאָה אֵינוֹ עֲמֹק מִדְּהִלּוֹד וְטָהַר אֹתוֹ
 ל^ה הַכֹּהֵן וְכִבֵּם בַּנִּזְיוֹן וְטָהַר: וְאִם־פָּשָׁה יִפְשָׁה הַנֶּזֶעַ בְּעוֹר
 ל^ו אַחֲרֵי מְהֻרָתוֹ: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה פָּשָׁה הַנֶּזֶעַ בְּעוֹר
 ל^ז לֹא־יִבְקַר הַכֹּהֵן לְשַׁעַר הַצָּהָב טָמֵא הוּא: וְאִם־פָּשָׁה
 עֲמֹד הַנֶּזֶעַ וְשֶׁעַר שְׁחֹר צָמַח־בּוֹ נִרְפָּא הַנֶּזֶעַ מִתּוֹר הוּא
 ל^ח וְטָהַר הַכֹּהֵן: ׀ וְאִישׁ אִדְּאִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְּעוֹר־בְּשָׂרָם
 ל^ט בְּהֵרֶת בְּהֵרֶת לְבִנְתּוֹ: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהֵנָּה בְּעוֹר־בְּשָׂרָם
 בְּהֵרֶת בְּהֵרֶת לְבִנְתּוֹ כִּתְּקָה הוּא פָּרַח בְּעוֹר מִתּוֹר הוּא: ׀
 וְאִישׁ כִּי יִמְרַט רֹאשׁוֹ קָרַח הוּא מִתּוֹר הוּא: וְאִם מִפְּאֵת
 מ^א מִבְּנֵי יִמְרַט רֹאשׁוֹ גִבַּח הוּא מִתּוֹר הוּא: וְכִי־יִהְיֶה בְּקַרְחָתוֹ
 אֲו בְּנִפְתַּח נֶגַע לְבָן אֲדַמָּה צָרַעַת פְּרַחַת הוּא בְּקַרְחָתוֹ
 מ^ב אֲו בְּנִפְתַּח: וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהֵנָּה שִׂאת־הַנֶּזֶעַ לְבִנְתּוֹ
 אֲדַמָּה־מִתּוֹ בְּקַרְחָתוֹ אֲו בְּנִפְתַּח: וְרָאָה צָרַעַת עוֹר בְּשָׂרָה:
 מ^ג אִישׁ־צָרַעַת הוּא טָמֵא הוּא טָמֵא וְטָמֵא אֹתוֹ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ
 מ^ד נֶזֶעַ: וְהַצָּרַעַת אֲשֶׁר־בּוֹ הֵנֶזֶעַ בַּנִּזְיוֹן יִהְיֶה פְּרָמִים וְרֹאשׁוֹ
 מ^ה יִדְּהָה פְּרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעֲטֶה וְטָמֵא וְטָמֵא יִקְרָא: כִּלְיָמוֹ
 אֲשֶׁר הֵנֶזֶעַ בּוֹ וְטָמֵא טָמֵא הוּא כִּדְּדַ יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
 מ^ו מִוְשְׁבוֹ: ׀ וְהַכֹּהֵן כִּי־יִהְיֶה בּוֹ נֶזֶעַ צָרַעַת כְּבֹהַד צָמַר

בִּאֲקוּקָן דַּעַם אויסשלאַג, ערשט דאָס אויסזען דערפון איז
 טיפער פון דער הויט, און דערויף איז געלע דינע האַר,
 זאָל דער פֿהן אים מאַכן פֿאַר אומריין; שלעכטע קרעץ
 איז דאָס, צרעת פון קאָפּ אָדער פון באַרד איז דאָס.
 און אַז דער פֿהן וועט באַקוקן דעם אויסשלאַג פון די
 שלעכטע קרעץ, ערשט זיין אויסזען איז ניט טיפער פון
 דער הויט, און שוואַרצע האַר איז דערויף ניטאָ, זאָל דער
 פֿהן אַיינשליסן דעם וואָס האָט דעם אויסשלאַג פון די
 שלעכטע קרעץ, אויף זיבן טעג. און אַז דער פֿהן וועט
 באַקוקן דעם אויסשלאַג אויפן זיבעטן טאָג, ערשט די
 שלעכטע קרעץ האָבן זיך ניט פֿאַרשפּרייט, און געלע
 האַר איז דערויף ניטאָ, און דאָס אויסזען פון די שלעכטע
 קרעץ איז ניט טיפער פון דער הויט, זאָל ער זיך אָפּ־
 גאַלן, און די שלעכטע קרעץ זאָל ער ניט אָפּגאַלן; און
 דער פֿהן זאָל אַיינשליסן דעם וואָס האָט די שלעכטע
 קרעץ אַ צווייט מאַל אויף זיבן טעג. און אַז דער פֿהן
 וועט באַקוקן די שלעכטע קרעץ אויפן זיבעטן טאָג,
 ערשט די שלעכטע קרעץ האָבן זיך ניט פֿאַרשפּרייט אויף
 דער הויט, און זייער אויסזען איז ניט טיפער פון דער
 הויט, זאָל אים דער פֿהן מאַכן פֿאַר ריין; און ער זאָל
 וואַשן זיינע קליידער, און זיין ריין. אַז אויב אָבער
 שפּרייטן וועלן זיך פֿאַרשפּרייטן די שלעכטע קרעץ אויף
 דער הויט נאָך זיין רייניקונג, און דער פֿהן וועט אים
 באַקוקן, ערשט די שלעכטע קרעץ האָבן זיך פֿאַרשפּרייט
 אויף דער הויט, דאַרף דער פֿהן ניט זוכן קיין געלע האַר:
 ער איז אומריין. אַז אויב אָבער די שלעכטע קרעץ זיינען
 געבליבן ביי זייער אויסזען, און שוואַרצע האַר איז אויס־

ל' ב' ו' ט' י'

געוואַקסן דערויף, זיינען די שלעכטע קרעץ פֿאַרהיילט; ער איז ריין, און דער פֿהן זאָל אים מאַכן פֿאַר ריין.
 און אַ מאַן אָדער אַ פּרוי, אַז אויף דער הויט פון זייער לייב וועלן זיין פֿלעקן, ווייסע פֿלעקן, און דער
 פֿהן וועט אַ קוק טאָן, ערשט די פֿלעקן אויף דער הויט פון זייער לייב זיינען מאַט ווייס, איז דאָס אַ לישאַי וואָס האָט
 אויסגעבראַכן אויף דער הויט; ער איז ריין.

און אַ מאַן, אַז זיין קאָפּ וועט אויסקריכן, האָט ער אַ פֿליך; ער איז ריין. און אויב זיין קאָפּ וועט אויסקריכן
 צו דער זייט פון זיין פנים, האָט ער אַ פֿאַדערפֿליך; ער איז ריין. אַז אויב אָבער אויף דעם הינטערפֿליך אָדער אויף
 דעם פֿאַדערפֿליך וועט זיין אַ רויטלעך ווייסער אויסשלאַג, איז דאָס אַ צרעת וואָס ברעכט אויס אויף זיין פֿאַדערפֿליך
 אָדער אויף זיין הינטערפֿליך. און אַז דער פֿהן וועט אים באַקוקן, ערשט די געשווילעכץ פון דעם אויסשלאַג איז
 רויטלעך ווייס אויף זיין הינטערפֿליך אָדער אויף זיין פֿאַדערפֿליך, אזוי ווי דאָס אויסזען פון צרעת אויף דער הויט
 פון לייב, אַז איז ער אַ מאַן אַ מצורע; אומריין איז ער; פֿאַר אומריין זאָל אים מאַכן דער פֿהן; ער האָט די פֿלאַג
 אויף זיין קאָפּ.

און דער מצורע וואָס די פֿלאַג איז אויף אים, זיינע קליידער זאָלן זיין צעריסן, און זיין קאָפּ זאָל זיין פֿאַר־
 וואַקסן, און זיין אויבערשטע ליפּ זאָל ער פֿאַרדעקן, און „טמא! טמא!“ זאָל ער אויסרופן. אַלע טעג וואָס די פֿלאַג
 איז אויף אים, זאָל ער זיין אומריין; אומריין איז ער; אַלמין זאָל ער זיצן, אויסן לאַגער זאָל זיין זיין ווייניג.
 און אַז די פֿלאַג פון צרעת וועט זיין אין אַ בוגד, אין אַ וואַלענעם בוגד, אָדער אין אַ פֿלאַקסענעם

בגד, ⁴⁸ אָדער אין גרונטוועב, אָדער אין דורכוואַרף, פון פלאַקס, צי פון וואָל, אָדער אין אַ פעל, אָדער אין וואַסער עס איז אַרבעט פון פעל; ⁴⁹ און דער אויסשלאַג וועט זיין גרינלעך אָדער רויטלעך אין דעם בגד, אָדער אין דעם פעל, אָדער אין דעם גרונטוועב, אָדער אין דעם דורכוואַרף, אָדער אין וואַסער עס איז זאך פון פעל, איז דאָס די פּלאַג פון צרעת, און עס זאָל באַווייזן ווערן צום פּהן. ⁵⁰ און אַז דער פּהן וועט באַקוקן דעם אויסשלאַג, זאָל ער אַיינשליסן דאָס וואָס האָט דעם אויסשלאַג, אויף זיבן טעג. ⁵¹ און אַז ער וועט זען דעם אויסשלאַג אויפן זיבעטן טאָג, אַז דער אויסשלאַג האָט זיך פאַרשפּרייט אין דעם בגד, אָדער אין דעם גרונטוועב, אָדער אין דעם דורכוואַרף, אָדער אין דעם פעל—וואָס נאָר פאַר אַן אַרבעט עס איז געמאַכט פון פעל—איז דער אויסשלאַג אַן עסיקע צרעת; אומריין איז ער. ⁵² און מע זאָל פאַרברענען דעם בגד, אָדער דעם גרונטוועב, אָדער דעם דורכוואַרף, פון וואָל צי פון פלאַקס, אָדער וואָס נאָר פאַר אַ זאך פון פעל וואָס דער אויסשלאַג וועט זיין דערין; וואָרום אַן עסיקע צרעת איז דאָס; אין פּייער מוז עס פאַרברענט ווערן. ⁵³ אויב אָבער דער פּהן וועט זען, ערשט דער אויסשלאַג האָט זיך ניט פאַרשפּרייט אין דעם בגד, אָדער אין דעם גרונטוועב, אָדער אין דעם דורכוואַרף, אָדער אין וואַסער עס איז זאך פון פעל, זאָל דער פּהן הייסן מע זאָל וואַשן דאָס וואָס דער אויסשלאַג איז דערין, און ער זאָל עס אַיינשליסן אַ צווייט מאַל אויף זיבן טעג. ⁵⁴ און אַז דער פּהן וועט זען, נאָכדעם

אוּ בְּכַד פְּשָׁתִים: אוּ בְּשֵׁתִי אוּ בְּעֵרֵב לְפִשְׁתִּים וְלַצֹּמֵר ^{טח}
אוּ בְּעוֹר אוּ בְּכַל־מְלֹאכֶת עוֹר: וְהָיָה הַנֶּגַע יִדְקַקְךָ וְאוּ ^{טט}
אֲדָמָה בְּכַד אוּ בְּעוֹר אוּ בְּשֵׁתִי אוּ בְּעֵרֵב אוּ בְּכַל־כְּלִי
עוֹר נִגַע צִרְעַת הוּא וְהָרָאָה אֶת־הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־ ^י
הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע ^{יא}
בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי כִּי־פָשָׁה הַנֶּגַע בְּכַד אוּ בְּשֵׁתִי אוּ בְּעֵרֵב
אוּ בְּעוֹר לְכָל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָעוֹר לְמְלֹאכֶת צִרְעַת מִמֶּאֱרַת ^{יב}
הַנֶּגַע טָמֵא הוּא: וְשָׂרַף אֶת־הַכַּד אוּ אֶת־הַשֵּׁתִי וְאוּ אֶת־ ^{יג}
הָעֵרֵב בַּצֹּמֵר אוּ בַּפְּשָׁתִים אוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי הָעוֹר אֲשֶׁר־ ^{יד}
יְהִי בּוֹ הַנֶּגַע כִּי־צִרְעַת מִמֶּאֱרַת הוּא כֹּאֵשׁ תִּשְׂרַף: וְאִם ^{טו}
יִרְאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה לֹא־פָשָׁה הַנֶּגַע בְּכַד אוּ בְּשֵׁתִי אוּ ^{טז}
בְּעֵרֵב אוּ בְּכַל־כְּלֵי־עוֹר: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֶת־אֲשֶׁר־ ^{טז}
בּוֹ הַנֶּגַע וְהִסְגִּירוּ שִׁבְעַת־יָמִים שְׁנִית: וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרָיו ^{טז}
הַכֶּבֶס אֶת־הַנֶּגַע וְהָיָה לֹא־הַפֶּךָ הַנֶּגַע אֶת־עֵינוֹ וְהַנֶּגַע לֹא־ ^{טז}
פָּשָׁה טָמֵא הוּא כֹּאֵשׁ תִּשְׂרַפְנוּ פְּחָתָהּ הוּא כִּי־רָחַתוּ אוּ ^{טז}
כִּנְפֹתָהּ: וְאִם רָאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה פָּתָה הַנֶּגַע אַחֲרָי הַכֶּבֶס ^{טז}
אֹתוֹ וְקָרַע אֹתוֹ מִן־הַכַּד אוּ מִן־הָעוֹר אוּ מִן־הַשֵּׁתִי אוּ ^{טז}
מִן־הָעֵרֵב: וְאִם־תִּרְאָה עוֹד בְּכַד אוּ בְּשֵׁתִי אוּ בְּעֵרֵב ^{טז}
אוּ בְּכַל־כְּלֵי־עוֹר פְּחָתָהּ הוּא כֹּאֵשׁ תִּשְׂרַפְנוּ אֶת־אֲשֶׁר־ ^{טז}
בּוֹ הַנֶּגַע: וְהַכַּד אוּ הַשֵּׁתִי אוּ הָעֵרֵב אוּ כָּל־כְּלֵי הָעוֹר ^{טז}
אֲשֶׁר תִּכְבֹּס וְסָר מִכֶּם הַנֶּגַע וְכִבְּסוּ שְׁנִית וְסָהַר: זֹאת ^{טז}
הַתּוֹרָה נִגְע־צִרְעַת כַּד הַצֹּמֵר וְאוּ הַפְּשָׁתִים אוּ הַשֵּׁתִי אוּ ^{טז}
הָעֵרֵב אוּ כָּל־כְּלֵי־עוֹר לְטַהָרוֹ אוּ לְטַמְּאוֹ: פ

ווי מע האָט געוואָשן דעם אויסשלאַג, ערשט דער אויסשלאַג האָט ניט געביטן זיין אָנבליק, הגם דער אויסשלאַג האָט זיך ניט פאַרשפּרייט, איז דאָס אומריין; אין פּייער זאָלסטו עס פאַרברענען. אַן אויסעסונג איז דאָס, סײַ דאָס איז אויף דער לינקער זייט, סײַ אויף דער רעכטער. ⁵⁰ און אויב דער פּהן וועט זען, ערשט דער אויסשלאַג איז געוואָרן מאַט נאָכדעם ווי מע האָט אים געוואָשן, זאָל ער אים אַראָפּרייסן פון דעם בגד, אָדער פון דעם פעל, אָדער פון דעם גרונטוועב, אָדער פון דעם דורכוואַרף. ⁵¹ און אויב ער וועט זיך ווידער באַווייזן אין דעם בגד, אָדער אין דעם גרונטוועב, אָדער אין דעם דורכוואַרף, אָדער אין וואַסער עס איז זאך פון פעל—ברעכט דאָס אויס; זאָלסטו אין פּייער פאַרברענען דאָס וואָס דער אויסשלאַג איז דערין. ⁵² און דער בגד, אָדער דער גרונטוועב, אָדער דער דורכוואַרף, אָדער וואַסער עס איז זאך פון פעל, וואָס דו וועסט וואַשן און דער אויסשלאַג וועט זיך אָפּטאָן דערפון, זאָל געוואָשן ווערן אַ צווייט מאַל, און זיין ריין.

⁵³ דאָס איז דער דין פון דער פּלאַג פון צרעת אין אַ בגד פון וואָל אָדער פלאַקס, אָדער אין גרונטוועב, אָדער אין דורכוואַרף, אָדער אין וואַסער עס איז זאך פון פעל, דאָס צו מאַכן פאַר ריין, אָדער דאָס צו מאַכן פאַר אומריין.

מְצוֹרַע

י

י און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ¹
דאָס זאָל זיין דער דין פון מצורע אין טאָג פון זיין ²
רייניקונג: ער זאָל געבראַכט ווערן צום פּהן. ³ און דער ⁴
פּהן זאָל אַרויסגיין אויסן לאַגער, און אַז דער פּהן וועט זען, ⁵
ערשט די פּלאַג פון צרעת איז פאַרהיילט אויפן מצורע.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְזֹאת תְּהִי־הַתּוֹרָה הַמְצִרֵעַ ¹
בַּיּוֹם שִׁחָרְתּוּ וְהוּבֵא אֶל־הַכֹּהֵן: וְצִוָּה הַכֹּהֵן אֶל־מַחוּזֵי ²
לְמַחְנֵה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהָיָה נִרְפָּא נִגְע־הַצִּרְעַת מִן־הַצּוֹרֵעַ: ³

¹ א. משה קצף טרביע

ד וצוה הכהן ולקח למטהר שמיצפרים חיות מחרות
ה וצין ארו ושני תולעת ואוב: וצוה הכהן ושחט ארתי
ו הצפור האחת אלכלי-חרש עלמים חיים: את-הצפר
החיה יקח אתה ואת-עין הארו ואת-שני התולעת ואת-
האוב וטבל אותם ואת-הצפר החיה בדם הצפר השחמה
ז על המים החיים: והזה על המטהר מן-הצפרעת שבע
פעמים וטהרו ושלח את-הצפר החיה על-פני השדה:
ח וכבס המטהר את-בגדיו ונגלח את-כל-שעריו ורחץ במים
ט וטהר ואחר יבוא אל-המקנה וישב מחוץ לאהל שבעת
ימים: והזה ביום השביעי יגלח את-כל-שעריו את-ראשו
י ואת-זקנו ואת נבת עיניו ואת-כל-שעריו ויגלח וכבס את-
י בגדיו ורחץ את-בגדיו במים וטהר: וביום השמיני יקח
יא שני קבשים תמימים וכבשה אחת פתישנה תמימה
יב ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד
יג שמן: והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואתם
יד לפני יהוה פתח אהל מועד: ולקח הכהן את-הכבש
יז האחד והקריב אתו לאשם ואת-לג השמן והניף אתם
יח שני הנופה לפני יהוה: ושחט את-הכבש במקום אשר
יט ישחט את-החטאת ואת-העלה במקום הקדש כי כחטאת
יד האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא: ולקח הכהן מדם
יא האשם ונתן הכהן על-תנוף און המטהר תמימת ועל-
יב כהן ידו תמימת ועל-כהן רגלו תמימת: ולקח הכהן
יג מלג השמן ויצק על-כהן הכהן השמאלית: וטבל הכהן
יד את-אצבעו תמימת מן-השמן אשר על-כפו השמאלית
יז והזה מן-השמן באצבעו שבע פעמים לפני יהוה: ומתהר
יח השמן אשר על-כפו יתן הכהן על-תנוף און המטהר
יט תמימת ועל-כהן ידו תמימת ועל-כהן רגלו תמימת על
יח גם האשם: והנותר בשמן אשר על-כהן הכהן יתן על-

ז וצוה הכהן ולקח למטהר שמיצפרים חיות מחרות
ח וצין ארו ושני תולעת ואוב: וצוה הכהן ושחט ארתי
ט הצפור האחת אלכלי-חרש עלמים חיים: את-הצפר
י החיה יקח אתה ואת-עין הארו ואת-שני התולעת ואת-
יא האוב וטבל אותם ואת-הצפר החיה בדם הצפר השחמה
יב ז על המים החיים: והזה על המטהר מן-הצפרעת שבע
יג פעמים וטהרו ושלח את-הצפר החיה על-פני השדה:
יד ח וכבס המטהר את-בגדיו ונגלח את-כל-שעריו ורחץ במים
יט ט וטהר ואחר יבוא אל-המקנה וישב מחוץ לאהל שבעת
כ ימים: והזה ביום השביעי יגלח את-כל-שעריו את-ראשו
כא י ואת-זקנו ואת נבת עיניו ואת-כל-שעריו ויגלח וכבס את-
כב י בגדיו ורחץ את-בגדיו במים וטהר: וביום השמיני יקח
כג יא שני קבשים תמימים וכבשה אחת פתישנה תמימה
כד יב ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד
כה יג שמן: והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואתם
כו יד לפני יהוה פתח אהל מועד: ולקח הכהן את-הכבש
כז יז האחד והקריב אתו לאשם ואת-לג השמן והניף אתם
כח יח שני הנופה לפני יהוה: ושחט את-הכבש במקום אשר
כט יט ישחט את-החטאת ואת-העלה במקום הקדש כי כחטאת
ל יד האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא: ולקח הכהן מדם
לא יא האשם ונתן הכהן על-תנוף און המטהר תמימת ועל-
לב יב כהן ידו תמימת ועל-כהן רגלו תמימת: ולקח הכהן
לג יג מלג השמן ויצק על-כהן הכהן השמאלית: וטבל הכהן
לד יד את-אצבעו תמימת מן-השמן אשר על-כפו השמאלית
לה יז והזה מן-השמן באצבעו שבע פעמים לפני יהוה: ומתהר
לו יח השמן אשר על-כפו יתן הכהן על-תנוף און המטהר
לז יט תמימת ועל-כהן ידו תמימת ועל-כהן רגלו תמימת על
לח יח גם האשם: והנותר בשמן אשר על-כהן הכהן יתן על-

שעפסן אן א פעלער, און איין שאף א יאריקע אן א פעלער, און דריי צענטל ועמלמעל פאר א שפייזאפפער,
פארמישט מיט אייל, און איין לוג אייל. ¹¹ און דער פהן וואס רייניקט, זאל אוועקשטעלן דעם מאן וואס רייניקט
זיך, און זיי, פאר גאט, ביים איינגאנג פון אוהל-מועד. ¹² און דער פהן זאל נעמען איין שעפס און אים ברענגען
פאר א שולדאפפער מיט דעם לוג אייל, און ער זאל זיי אויפהייבן אן אויפהייבונג פאר גאט. ¹³ און ער זאל
שעכטן דעם שעפס אין דעם ארט ווו מע שעכט דאס זינדאפפער און דאס בראנדאפפער, אין א הייליקן ארט; ווארום
אזוי ווי דאס זינדאפפער איז דאס שולדאפפער פארן פהן; א הייליקסטע הייליקייט איז דאס. ¹⁴ און דער פהן
זאל נעמען פון דעם בלוט פון שולדאפפער, און דער פהן זאל ארויפטאן אויפן רעכטן אויערלעפל פון דעם
וואס רייניקט זיך, און אויפן דוימען פון זיין רעכטער האנט, און אויפן דוימען פון זיין רעכטן פוס. ¹⁵ און דער פהן
זאל נעמען פון דעם לוג אייל, און ארויפניסן אויף דער לינקער האנטפלעך פון פהן. ¹⁶ און דער פהן זאל איינטונקען
זיין רעכטן פינגער אין דעם אייל וואס אויף זיין לינקער האנטפלעך, און שפריצן פון דעם אייל מיט זיין פינגער זיבן
מאל פאר גאט. ¹⁷ און פון דעם רעשט אייל וואס אויף זיין האנטפלעך זאל דער פהן ארויפטאן אויפן רעכטן אויער-
לעפל פון דעם וואס רייניקט זיך, און אויפן דוימען פון זיין רעכטער האנט, און אויפן דוימען פון זיין רעכטן פוס, איבערן
בלוט פון שולדאפפער. ¹⁸ און וואס בלייבט איבער פון דעם אייל וואס אויף דעם פהנס האנטפלעך, זאל ער ארויפטאן

אויפן קאפ פון דעם וואָס רייניקט זיך; און דער פּהן זאָל
מכּפר זיין אויף אים פּאַר גאַט. ¹⁹ און דער פּהן זאָל מאַכן
דאָס זינדאָפּפּער, און מכּפר זיין אויף דעם וואָס רייניקט
זיך פּון זיין אומרייניקייט; און דערנאָך זאָל ער שעכטן
דאָס בראַנדאָפּפּער. ²⁰ און דער פּהן זאָל אויפּברענגען
דאָס בראַנדאָפּפּער און דאָס שפּייזאָפּפּער אויפּן מזבח;
און דער פּהן זאָל מכּפר זיין אויף אים, און ער וועט זיין
ריין.

²¹ און אויב ער איז אַרים, און זיין האַנט פּאַרמאַנט
ניט, זאָל ער נעמען איין שעפּס, אַ שוּלדאָפּפּער, פּאַר אַן
אויפּהייבונג, מכּפר צו זיין אויף אים, און איין צענטל
זעמלמעל פּאַרמישט מיט אייל, פּאַר אַ שפּייזאָפּפּער, און
אַ לוג אייל; ²² און צוויי טורטלטיובן, אַדער צוויי יונגע
טויבן, לויט ווי זיין האַנט פּאַרמאַנט; און איינע זאָל זיין
אַ זינדאָפּפּער, און איינע אַ בראַנדאָפּפּער. ²³ און ער
זאָל זיי ברענגען אויפּן אַכטן טאַג פּון זיין רייניקונג צום
פּהן, צום אַיינגאַנג פּון אוהל־מועד, פּאַר גאַט. ²⁴ און דער
פּהן זאָל נעמען דעם שעפּס פּון שוּלדאָפּפּער, און דעם
לוג אייל, און דער פּהן זאָל זיי אויפּהייבן אַן אויפּהייבונג
פּאַר גאַט. ²⁵ און ער זאָל שעכטן דעם שעפּס פּון שוּלד־
אָפּפּער; און דער פּהן זאָל נעמען פּון דעם בלוט פּון
שוּלדאָפּפּער, און אַרויפּטאַן אויפּן רעכטן אויערלעפּל
פּון דעם וואָס רייניקט זיך, און אויפּן דוימען פּון זיין
רעכטער האַנט, און אויפּן דוימען פּון זיין רעכטן פּוס.
²⁶ און פּון דעם אייל זאָל דער פּהן אַרויפּגיטן אויף דער

ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני יהוה: ועשה הכהן יט
את־החטאת וכפר עליהמטהר מטמאתו ואחר ישחט
את־העולה: והעלה הכהן את־העולה ואת־המנחה המזבחה כ
וכפר עליו הכהן ומקד: ם ואסדל הוא ואן ידו של
משנת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון
טלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן: ושתי תרים כב
או שני בני יונה אשר תשיג ידו ויהיה אחד הפאת האחד
עלה: ותביא אתם ביום השמיני לטהרתו אל־הכהן כ
אלפתח אוהל־מועד לפני יהוה: ולקח הכהן את־כבש כד
האשם ואת־לוג השמן והניף אתם הכהן תנופה לפני
יהוה: ושחט את־כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם כה
ונמן על־תנוד און־המטהר הומנית ועל־בנה ידו הומנית
ועל־בנה רגלו הומנית: ומד־השמן יצק הכהן על־בנה כ
הכהן השמאלית: והיה הכהן באזכרו הומנית מד־השמן כ
אשר על־כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה: ונתן כח
הכהן מד־השמן אשר על־כפו על־תנוד און המטהר
הומנית ועל־בנה ידו הומנית ועל־בנה רגלו הומנית על־
מקום דם האשם: והנותר מד־השמן אשר על־בנה הכהן כ
ותן על־ראש המטהר לכפר עליו לפני יהוה: ועשה ל
את־האחד מד־התרים או מד־בני היונה מאשר תשיג ידו:
את אשר־תשיג ידו את־האחד הפאת ואת־האחד עלה לא
על־המנחה וכפר הכהן על המטהר לפני יהוה: זאת תורת לב
אשר־בו נגע צרעת אשר לא־תשיג ידו בטהרתו: פ
נדבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: כי תבוא אל־
ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחיה ונתתי נגע צרעת
בבית ארץ אחותכם: ובא אשר־לו הבית והגיד לבנה לה
לאמר כנגע נראה לי בבית: וצוה הכהן ופני את־הבית לו
במרים ובא הכהן לראות את־הנגע ולא יטמא כל־אשר

לינקער האַנטפלעך פּון פּהן. ²⁷ און דער פּהן זאָל שפּריצן מיט זיין רעכטן פינגער פּון דעם אייל וואָס אויף
זיין לינקער האַנטפלעך, זיבן מאָל פּאַר גאַט. ²⁸ און דער פּהן זאָל אַרויפּטאַן פּון דעם אייל וואָס אויף זיין
האַנטפלעך אויפּן רעכטן אויערלעפּל פּון דעם וואָס רייניקט זיך, און אויפּן דוימען פּון זיין רעכטער האַנט, און אויפּן
דוימען פּון זיין רעכטן פּוס, אין דעם אַרט פּון דעם בלוט פּון שוּלדאָפּפּער. ²⁹ און וואָס בלייבט איבער פּון דעם אייל
וואָס אויף דעם פּהנס האַנטפלעך, זאָל ער אַרויפּטאַן אויפּן קאָפּ פּון דעם וואָס רייניקט זיך, מכּפר צו זיין אויף אים
פּאַר גאַט. ³⁰ און ער זאָל מאַכן איינע פּון די טורטלטיובן, אַדער פּון די יונגע טויבן—פּון וואָס זיין האַנט פּאַרמאַנט;
³¹ אַזוי ווי זיין האַנט פּאַרמאַנט—איינע פּאַר אַ זינדאָפּפּער, און איינע פּאַר אַ בראַנדאָפּפּער, מיט דעם שפּייזאָפּפּער;
און דער פּהן זאָל מכּפר זיין אויף דעם וואָס רייניקט זיך פּאַר גאַט.

³² דאָס איז דער דין פּון דעם וואָס אויף אים איז די פּלאַג פּון צרעת, וואָס זיין האַנט פּאַרמאַנט ניט ביי זיין רייניקונג.
³³ און גאַט האַט גערעדט צו משהן און צו אהרנען, אַזוי צו זאָגן:
³⁴ אַז איר וועט קומען אין לאַנד כּנען וואָס איך גיב אייך צום אייגנטום, און איך וועל ברענגען אַ פּלאַג פּון צרעת
אין אַ הויז פּון דעם לאַנד פּון אייער אייגנטום, ³⁵ זאָל קומען דער וואָס דאָס הויז געהערט צו אים, און ער זאָל דער־
ציילן דעם פּהן, אַזוי צו זאָגן: אַזוי ווי אַן אויסשלאַג ווייזט מיר אויס אין הויז. ³⁶ און דער פּהן זאָל הייסן מע זאָל אויס־
ראַמען דאָס הויז איידער דער פּהן וועט קומען באַקוקן דעם אויסשלאַג, כּדי אַלץ וואָס אין הויז זאָל ניט ווערן אומריין;

אין דערנאך זאל דער פהן קומען באקוקן דאָס הויז.
 37 און אז ער וועט באַקוקן דעם אויסשלאַג, ערשט דער
 אויסשלאַג אויף די ווענט פון הויז איז גרינלעכע און רויט
 לעכע גריבלעך, און זייער אויסזען איז נידעריקער פון
 דער וואַנט, 38 זאל דער פהן אַרויסגיין פון הויז אין איינ-
 גאַנג פון הויז, און פאַרשליסן דאָס הויז אויף זיבן טעג.
 39 און דער פהן זאל צוריקקומען אויפן זיבעטן טאָג, און
 אז ער וועט זען, ערשט דער אויסשלאַג האָט זיך פאַר-
 שפּרייט אויף די ווענט פון הויז, 40 זאל דער פהן הייסן
 מע זאל אַרויסנעמען די שטיינער וואָס אויף זיי איז דער
 אויסשלאַג, און מע זאל זיי אַוועקוואַרפן אויסן שטאָט אין
 אַן אומריינעם אָרט. 41 און דאָס הויז זאל ער לאָזן אַרומ-
 האַקן פון אינעווייניק רונד אַרום, און די ליים וואָס מע
 האַקט אויס, זאל מען אויסשיטן אויסן שטאָט אין אַן אומ-
 ריינעם אָרט. 42 און מע זאל נעמען אַנדערע שטיינער,
 און אַריינשטעלן אויף דעם אָרט פון יענע שטיינער, און
 מע זאל נעמען אַנדערע ליים, און פאַרקלעפן דאָס הויז.
 43 און אויב דער אויסשלאַג וועט ווידער אויסברעכן אין
 הויז נאָכדעם ווי מע האָט אַרויסגענומען די שטיינער, און
 נאָכן אַרומהאַקן דאָס הויז, און נאָכן פאַרקלעפן, 44 און
 דער פהן וועט קומען און זען, ערשט דער אויסשלאַג האָט
 זיך פאַרשפּרייט אין הויז, איז דאָס אַן עסיקע צרעת אין
 הויז; אומריין איז דאָס. 45 און מע זאל צעברעכן דאָס

לז בבית ואחר כן יבא הכהן לראות אתהבית: וראה את-
 לה הנגע והנה הנגע בקורת הבית שקצרותו ירקרקת או
 לח אדמדמת ומראיתו שפל מדהקור: ויצא הכהן מדהבית
 לט אלפתח הבית והסגיר אתהבית שבעת ימים: ושם
 הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקורת הבית:
 מ וצוה הכהן וחקצו אתהאבנים אשר בהן הנגע והשליכו
 מא אתהן אלמחוץ לעיר אלמקום טמא: ואתהבית יקצצ
 מב מבית סביב ושפכו אתהצפור אשר הקצו אלמחוץ
 מב לעיר אלמקום טמא: ולקחו אבנים אחרות והביאו
 מב אלפתח האבנים ועפר אחר יקח וטח וטח אתהבית: ואם
 מד ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ אתהאבנים ואתרי
 מד הקצות אתהבית ואתרי הטוח: וביא הכהן וראה והנה
 מה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא:
 מה ונתן אתהבית אתאבניו ואתעצו ואת כלעפר הבית
 מז והוציא אלמחוץ לעיר אלמקום טמא: והביא אללהבית
 מז כלמי הסגיר אתו וטמא עדהערב: והשכב בבית
 מח יבס אתבגדיו והאכל בבית יבס אתבגדיו: ואםבא
 מח יבא הכהן וראה והנה לאפשה הנגע בבית אחר הטח
 מט אתהבית וטחר הכהן אתהבית כי נרפא הנגע: ולקח
 מט לחמא אתהבית שתי צפרים ועץ ארו ושני תולעת ואב:
 נ ושחט אתהצפור האחת אלכליתרש עלמים חיים:
 נא ולקח אתעץהארו ואתהאוב ואת שני התולעת ואת
 נב הצפור החיה ומכל אתם בדם הצפור השחומה ובמים
 נב בדם הצפור ובמים החיים ובצפור החיה ובשני הארו
 נ ובאוב ובשני התולעת: ושלח אתהצפור החיה אל-
 חמ' מחוץ לעיר אלפני השדה וכפר עלהבית וטחר: ואת
 נה התורה לכלנגע הצרעת ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית:

הויז, זיינע שטיינער, און זיין האַלץ, און די גאַנצע ליים פון הויז, און אַרויסטראַגן אויסן שטאָט אין אַן אומ-
 ריינעם אָרט. 46 און דער וואָס קומט אַריין אין הויז אַלע טעג וואָס מע האַלט עס אָפגעשלאָסן, זאל זיין אומריין ביזן
 אַוונט. 47 און דער וואָס ליגט אין דעם הויז, זאל וואַשן זיינע קליידער; און דער וואָס עסט אין דעם הויז, זאל
 וואַשן זיינע קליידער. 48 און אויב קומען וועט קומען דער פהן און וועט זען, ערשט דער אויסשלאַג האָט זיך ניט
 פאַרשפּרייט אין הויז נאָכן פאַרקלעפן דאָס הויז, זאל דער פהן מאַכן דאָס הויז פאַר ריין, וואָרום דער אויסשלאַג האָט
 זיך פאַרהיילט. 49 און ער זאל נעמען אויף צו רייניקן דאָס הויז, צוויי פויגלען, און צעדערהאַלץ, און ווערמילרויט, און
 אַזובגראָז. 50 און ער זאל שעכטן איין פויגל אין אַ ליימענער כלי איבער לעבעדיקע וואַסער. 51 און ער זאל נעמען
 דאָס צעדערהאַלץ, און דאָס אַזובגראָז, און דאָס ווערמילרויט, און דעם לעבעדיקן פויגל, און ער זאל זיי אַיינטונקען
 אינעם בלוט פון דעם געשאַכטענעם פויגל, און אינעם לעבעדיקן וואַסער, און שפּריצן אויפן הויז זיבן מאַל. 52 און ער
 זאל רייניקן דאָס הויז מיטן בלוט פון דעם פויגל, און מיטן לעבעדיקן וואַסער, און מיטן לעבעדיקן פויגל, און מיטן
 צעדערהאַלץ, און מיטן אַזובגראָז, און מיטן ווערמילרויט. 53 און ער זאל אַוועקלאָזן דעם לעבעדיקן פויגל אויסן
 שטאָט אויפן פרייען פעלד; און ער זאל מכפר זיין אויפן הויז, און עס וועט זיין ריין.
 54 דאָס איז דער דין פאַר יעטוועדער פלאַג פון צרעת, און פאַר שלעכטע קרעץ, 55 און פאַר צרעת פון אַ בגד, און

יח הערב: ואשה אשר ישכב איש אתה שכבת זרע ורחצו
כמים וממאו ערד הערב: פ
יט ואשה ברת הרה ובה דם יהיה ובה בבשרה שבעת ימים
כ תהיה בנדתה וכל הונגע בה וממא ערד הערב: וכל אשר
תשכב עליו בנדתה וממא וכל אשר תשכב עליו וממא:
כא וכל הונגע במשכבה יכבס בגדיו ורחץ במים וממא ער
כב הערב: וכל הונגע בכלי בלי אשר תשכב עליו יכבס בגדיו
כג ורחץ במים וממא ערד הערב: ואם עלה משכב הוא או
על הכלי אשר הוא ישבת עליו בנגעו וממא ער
כד הערב: ואם שכב ישכב איש אתה ורחו נדתה עליו
כה וממא שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו וממא:
כו ואשה ברחוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה
כז או כרתוב על נדתה בל ימי זוב ממאתה בימי נדתה
כח תהיה ממאה הוא: כל המשכב אשר תשכב עליו כל
ימי זובה במשכב נדתה יהיה ליה וכל המשכב אשר תשכב
כט עליו ממא יהיה בממאת נדתה: וכל הונגע בם וממא
ל יכבס בגדיו ורחץ במים וממא ערד הערב: ואם טהרה
לב מוזהב וספרה ליה שבעת ימים ואחר הטהרה: וביום
לג השמיני תקח ליה שתי תרים או שני בני יונה והביאה
ל אותם אל הבהן אל פתח אהל מועד: ועשה הבהן
לפני יהוה מוזהב ממאתה: והורתם את בני ישראל
לד משמאתם ולא ימותו בממאתם בממאם את משכני אשר
לז בתוכם: זאת תורת הוב ואשר תצא ממנו שכבת זרע
לממאה דבה: והיה בנדתה וזוב את זובו לזכר ולנקבה
ולאיש אשר ישכב עם ממאה: פ

כט' טע

אין וואסער, און זיין אומריין ביון אונט. ¹⁸ און א פרוי,
אז א מאן וועט ליגן מיט איר א ביישלאף פון זאמען, זאלן
זיי זיך באדן אין וואסער, און זיין אומריין ביון אונט.
¹⁹ און א פרוי, אז זי וועט זיין פלוסיק-בלוט וועט
זיין איר פליסונג פון איר לייב-זאל זי זיבן טעג זיין אין
איר אפונדערונג, און איטלעכער וואס רירט זיך אן איר
אן, זאל זיין אומריין ביון אונט. ²⁰ און אלץ וואס זי וועט
ליגן דערויף אין איר אפונדערונג, זאל זיין אומריין; און
אלץ וואס זי וועט זיצן דערויף, זאל זיין אומריין. ²¹ און
איטלעכער וואס רירט זיך אן אן איר געלעגער, זאל וואשן
זיינע קליידער, און זיך באדן אין וואסער, און זיין אומריין
ביון אונט. ²² און איטלעכער וואס רירט זיך אן אן עפעס
א זאך וואס זי זיצט דערויף, זאל וואשן זיינע קליידער,
און זיך באדן אין וואסער, און זיין אומריין ביון אונט.
²³ אפילו אויב ער איז אויף דעם געלעגער אדער אויף
דער זאך וואס זי זיצט דערויף, ווען ער רירט זיך אן דעם
אן, זאל ער נאָר זיין אומריין ביון אונט. ²⁴ און אויב
ליגן וועט ליגן מיט איר א מאן, און איר אומרייניקייט וועט
זיין אויף אים, זאל ער זיין אומריין זיבן טעג, און איטלעך
געלעגער וואס ער וועט ליגן דערויף, זאל זיין אומריין.

²⁵ און א פרוי, אז איר בלוטפליסונג וועט פליסן פיל

טעג, ניט אין דער צייט פון איר אפונדערונג, אדער זי וועט זיין פלוסיק איבער דער צייט פון איר אפונדערונג, זאל
זי אלע טעג פון איר אומריינער פליסונג זיין אזוי ווי אין די טעג פון איר אפונדערונג; זי איז אומריין. ²⁶ איטלעך גע-
לעגער וואס זי וועט ליגן דערויף אלע טעג פון איר פליסונג, זאל איר זיין אזוי ווי דאס געלעגער פון איר
אפונדערונג; און איטלעכע זאך וואס זי וועט זיצן דערויף, זאל זיין אומריין אזוי ווי די אומרייניקייט פון איר
אפונדערונג. ²⁷ און איטלעכער וואס רירט זיך אן זיי אן, זאל ווערן אומריין; און ער זאל וואשן זיינע קליידער,
און זיך באדן אין וואסער, און זיין אומריין ביון אונט. ²⁸ און אז זי ווערט ריין פון איר פליסונג, זאל זי זיך ציילן זיבן טעג,
און דערנאך זאל זי זיין ריין. ²⁹ און אויפן אכטן טאג זאל זי זיך נעמען צוויי טורטלטיובן, אדער צוויי יונגע טויבן, און
זיי ברענגען צום כהן, צום איינגאנג פון אוהל-מועד. ³⁰ און דער כהן זאל מאכן איינע א זינדאפּפּער, און איינע א בראַנד-
אַפּפּער, און דער כהן זאל מכפר זיין אויף איר פאַר גאַט פון וועגן איר אומריינער פליסונג.
³¹ און איר זאלט אפשיידן די קינדער פון ישראל פון זייער אומרייניקייט, כדי זיי זאלן ניט שטארבן דורך זייער
אומרייניקייט, אז זיי וועלן פאַראומרייניקן מיין משכן וואס צווישן זיי.

³² דאָס איז דער דין פון דעם פלוסיקן, און פון דעם וואס פון אים גייט ארויס א פלוס פון זאמען, צו ווערן אומ-
ריין דורך דעם; ³³ און פון דער קראַנקער אין איר אפונדערונג, און פון דעם וואס איז פלוסיק מיט א פליסונג, סיי א
מאַנספאַרשוי, און סיי א פרוי; און פון א מאן וואס וועט ליגן מיט אן אומריינער.

אחרי מות

טז

וידבר יהוה אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבם
 לפניהם וימתו: ויאמר יהוה אל משה דבר אל אהרן
 אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל
 פני הכפרת אשר על הארן ולא ימות כי בענין אראה
 על הכפרת: בנאת יבא אהרן אל הקדש כפר כך
 בקר החטאת ואיל לעלה: בתנת כד קדש ילכש ומכנס
 כד יהיו על פשוו ובאבנט כד יחזר ובמצנפת כד יצנף
 בגדי קדש הם ורתץ במים את פשוו ולבשם: ומאת
 ערת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל
 אחד לעלה: והקריב אהרן את פה החטאת אשר לו
 וכפר בעדו ובעד ביתו: ולקח את שני השעירים והעמיד
 אתם לפני יהוה פתח אהל מועד: ונתן אהרן על שני
 השעירים גרלות גורל אחד ליהוה וגורל אחד לעזאזל:
 והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהוה
 ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל
 יעמידו לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל
 המדברה: והקריב אהרן את פה החטאת אשר לו
 וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פה החטאת אשר לו:
 ולקח מלאי החממה גחלי אש מעל המזבח מלפני יהוה
 ומלא הפניו קמרת סמים וקח והביא מבית לפרכת:
 ונתן את החממה על האש לפני יהוה וכפה וצנן הקמרת
 את הכפרת אשר על העדות ולא ימות: ולקח מדם
 הפר יהוה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת
 תה שבע פעמים מדהרם באצבעו: ושחט את השעיר
 החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת

ד' קמץ כסע / ח' כחש נמד סמן כ"ה שט

טז ¹ און גאָט האָט גערעדט צו משהן נאָך דעם טויט
 פון אהרנס צוויי זין, ווען זיי האָבן געזענט פאַר גאָט,
 און זיינען געשטאַרבן: ² און גאָט האָט געזאָגט צו משהן:
 רעד צו דיין ברודער אהרנען, אָו ער זאָל ניט אַרײַנגיין
 צו יעטוועדער צײַט אין הייליקטום אינעווייניק פון
 פֿרוֹכַת, פֿאַרן דעק וואָס איבערן אַרון, פֿדי ער זאָל ניט
 שטאַרבן; וואָרום איך באַווייז זיך אין וואָלקן איבערן
 דעק. ³ דערמיט זאָל אַהרן קומען אין הייליקטום: מיט
 אַ יונגן אָקס פֿאַר אַ זינדאָפּפער, און אַ ווידער פֿאַר אַ
 בראַנדאָפּפער. ⁴ אַ הייליק לייענען העמדל זאָל ער אָנ־
 טאָן, און לייענען הויזן זאָלן זיין אויף זיין לייב, און מיט
 אַ לייענעם גארטל זאָל ער זיך אַרומגורטן, און מיט אַ
 לייענער הויב זאָל ער זיך באַהויבן; הייליקע קליידער
 זיינען דאָס, און ער זאָל באַדן זיין לייב אין וואַסער, און
 זײ אַנטאָן. ⁵ און פון דער עדה פון די קינדער פון ישראל
 זאָל ער נעמען צוויי צייגנבעק פֿאַר אַ זינדאָפּפער, און
 איין ווידער פֿאַר אַ בראַנדאָפּפער. ⁶ און אַהרן זאָל מאַכן
 געזענען דעם אָקס פון זינדאָפּפער וואָס פֿאַר אים, און
 ער זאָל מכפר זיין אויף זיך און אויף זיין הויזגעזינט. ⁷ און
 ער זאָל נעמען די צוויי בעק, און זיי אַוועקשטעלן פֿאַר
 גאָט ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מועד. ⁸ און אַהרן זאָל
 אַרויפטאָן אויף ביידע בעק גורלות, איין גורל פֿאַר יהוה,
 און איין גורל פֿאַר עזאָזל. ⁹ און אַהרן זאָל מאַכן געזענען
 דעם באַק וואָס אויף אים איז אַרויף דער גורל פֿאַר יהוה, און אים מאַכן פֿאַר אַ זינדאָפּפער. ¹⁰ און דער
 באַק וואָס אויף אים איז אַרויף דער גורל פֿאַר עזאָזל, זאָל אַוועקגעשטעלט ווערן אַ לעבעדיקער פֿאַר גאָט, מכפר
 צו זיין איבער אים, אים אַוועקצושיקן צו עזאָזל אין מדבר. ¹¹ און אַהרן זאָל מאַכן געזענען דעם אָקס פון זינדאָפּפער
 וואָס פֿאַר אים, און מכפר זיין אויף זיך און אויף זיין הויזגעזינט; און ער זאָל שעכטן דעם אָקס פון זינדאָפּפער
 וואָס פֿאַר אים. ¹² און ער זאָל נעמען אַ פולע פֿייערפּאַן פֿייערקוילן פון דעם מזבח, פון פֿאַר גאָט, און זיינע
 פולע הויפּנס דינעם ווײַרויך פון שמעקעדיקע געווירצן, און ברענגען אינעווייניק פון פֿרוֹכַת. ¹³ און ער זאָל
 אַרויפטאָן דעם ווײַרויך אויפן פֿייער פֿאַר גאָט, און דער וואָלקן פון דעם ווײַרויך זאָל פֿאַרדעקן דעם דעק
 וואָס איבערן געזען, כּדי ער זאָל ניט שטאַרבן. ¹⁴ און ער זאָל נעמען פון דעם בלוט פון אָקס, און שפּריצן
 מיט זיין פינגער אויפן דעק צו מזרח; און פֿאַרן דעק זאָל ער שפּריצן פון דעם בלוט זיבן מאַל מיט זיין פינגער. ¹⁵ און
 ער זאָל שעכטן דעם באַק פון זינדאָפּפער וואָס פֿאַרן פֿאַלק, און ברענגען זיין בלוט אינעווייניק פון פֿרוֹכַת.

ועשה אתדמו כאשר עשה לדם הפר והנה אתו על-
 10 הכפרת ולפני הכפרת: וכפר עלהקדש משמאת בני
 ישראל ומפשעיהם לכלחטאתם וכן יעשה לאהל מועד
 11 השכן אתם בתוך טמאתם: וכל אדם לאידיהו באהל
 מועד בבאו לכפר בקדש עדצאתו וכפר בעדו וכפר
 12 ביתו וכפר עליו וכל אדם אשר יצא אלחמנוב אש
 13 לפגריהו וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר
 14 ונתן עלקרנות המזבח סביב: והנה עליו מדהים
 באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו משמאת בני ישראל:
 15 וכלה מכפר אתהקדש ואתיהואל מועד ואתהמזבח
 16 והקרוב אתהשעיר החי: וכמו אהרן אתשתי ידו על-
 ראש השעיר החי והתודה עליו אתכל עונות בני ישראל
 17 ואתכל פשעיהם לכלחטאתם ונתן אתם עליראש
 18 השעיר ושלה בידאיש עתי המזבחה: ונשא השעיר
 עליו אתכל עונותם אל ארץ נורה ושלה אתהשעיר
 19 במזבחי: ובא אהרן אל אהל מועד ופשט אתבגדיו
 20 הכפר אשר לבש בבאו אלהקדש והניחם שם: ורחץ
 אתבשרו במים במקום קדוש ולבש אתבגדיו ויצא
 21 ועשה אתעלתו ואתעלת העם וכפר בעדו וכפר העם:
 22 ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה: והמשלה את
 23 השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ אתבשרו במים
 24 ואתריבו יבוא אלחמנוב: ואת פר החטאת ואת
 25 שעיר החטאת אשר הובא אתדמם לכפר בקדש ויצא
 אלמחוז למחנה ושרפו באש אתדעתם ואתבשרם
 26 ואתפרשם: והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ אתבשרו
 27 במים ואתריבו יבוא אלחמנוב: והיתה לכם לחקת
 28 עולם בתדוש השביעי בעשור לחדש העשירי אתינפשותיכם

כ"ו י"ט

און טאָן מיט זיין בלוט אזוי ווי ער האָט געטאָן מיט דעם
 בלוט פון אַקס, און עס שפּריצן אויפן דעק און פאַרן דעק.
 16 און ער זאָל מכפר זיין אויף דעם הייליקטום פון וועגן
 די אומריינקייטן פון די קינדער פון ישראל, און פון וועגן
 זייערע פאַרברעכן אין אַלע זייערע חטאים; און אזוי
 זאָל ער טאָן צום אוהל־מועד וואָס רוט ביי זיי אין מיטן
 פון זייערע אומריינקייטן. 17 און קיין מענטש זאָל נישט
 זיין אין אוהל־מועד, ווען ער קומט מכפר צו זיין אין
 הייליקטום, ביז ער גייט אַרויס. און ער זאָל מכפר זיין
 אויף זיך, און אויף זיין הויזגעזינט, און אויף דער גאַנצער
 אַיינזאַמלונג פון ישראל. 18 און ער זאָל אַרויסגיין צום
 מזבח וואָס פאַר גאַט, און מכפר זיין אויף אים; און ער
 זאָל נעמען פון דעם בלוט פון אַקס, און פון דעם בלוט
 פון באַק, און אַרויפטאָן אויף די הערנער פון מזבח רוני
 אַרום. 19 און ער זאָל שפּריצן אויף אים פון דעם בלוט
 מיט זיין פינגער זיבן מאַל, און אים רייניקן, און אים
 הייליקן פון די אומריינקייטן פון די קינדער פון ישראל.
 20 און אז ער וועט ענדיקן מכפר זיין אויפן הייליקטום,
 און אויפן אוהל־מועד, און אויפן מזבח, זאָל ער מאַכן
 גענענען דעם לעבעדיקן באַק. 21 און אהרן זאָל אַנלענען
 זיינע ביידע הענט אויפן קאַפּ פון דעם לעבעדיקן באַק,
 און זיך מתודה זיין איבער אים אויף אַלע זינד פון די
 קינדער פון ישראל, און אויף אַלע זייערע פאַרברעכן

אין אַלע זייערע חטאים; און ער זאָל זיי אַרויפטאָן אויפן קאַפּ פון דעם באַק, און אים אַוועקשיקן דורך דער האַנט
 פון אַן אומיסטנעם מענטשן אין מדבר. 22 און דער באַק זאָל אַוועקטראַגן אויף זיך אַלע זייערע זינד אין אַן
 אָפּגעשניטענעם לאַנד; און ער זאָל אַוועקלאָזן דעם באַק אין דער מדבר. 23 און אהרן זאָל אַריינגיין אין אוהל־מועד,
 און אויסטאָן די ליינענע קליידער וואָס ער האָט אָנגעטאָן ביי זיין אַריינגיין אין הייליקטום, און ער זאָל זיי דאַרטן
 לאָזן. 24 און ער זאָל באַדן זיין לייב אין וואַסער אין אַ הייליקן אָרט, און אַנטאָן זיינע קליידער, און אַרויסגיין, און
 מאַכן זיין בראַנדאָפּפער און דאָס בראַנדאָפּפער פון פּאַלק, און מכפר זיין אויף זיך און אויפן פּאַלק. 25 און דאָס פעטס
 פון דעם זינדאָפּפער זאָל ער דעמפּן אויפן מזבח. 26 און דער וואָס באַלייט דעם באַק צו עזאָול, זאָל וואַשן זיינע
 קליידער, און באַדן זיין לייב אין וואַסער, און דערנאָך מעג ער אַריינקומען אין לאַגער. 27 און דעם אַקס פון זינד־
 אָפּפער, און דעם באַק פון זינדאָפּפער, וואָס זייער בלוט איז געבראַכט געוואָרן, מכפר צו זיין אין הייליקטום, זאָל
 מען אַרויסטראַגן אויסן לאַגער, און פאַרברענען אין פייער זייערע פעלן, און זייער פלייש, און זייער מיסט. 28 און
 דער וואָס פאַרברענט זיי, זאָל וואַשן זיינע קליידער, און באַדן זיין לייב אין וואַסער, און דערנאָך מעג ער אַרייני
 קומען אין לאַגער.

29 און דאָס זאָל אַיך זיין צום אַיביקן געזעץ: אין זיבעטן חודש, אין צענטן טאָג פון חודש, זאָלט איר פּייניקן אַייער

זעל, און קיין ארבעט זאלט איר ניט טאן, סיי דער אייגע-
 באַרענער, און סיי דער פרעמדער וואָס האַלט זיך אויף
 צווישן אייך. ³⁰ וואָרום אין דעמדאָויקן טאָג וועט מען
 מכפר זיין אויף אייך, אייך צו רייניקן; פון אַלע אייערע
 זינד וועט איר ריין ווערן פאַר גאָט. ³¹ אַ שבת פון רואונג
 איז דאָס פאַר אייך, און איר זאלט פייניקן אייער זעל;
 אַן אייביק געזעץ. ³² און דער פּהן וואָס מע וועט אים
 זאלבן, און וואָס מע וועט דערפילן זיין האַנט צו זיין אַ
 פּהן אויף זיין פאַטערס אָרט, זאָל מכפר זיין; און ער זאָל
 אַנטאָן די ליינענע קליידער, די הייליקע קליידער. ³³ און
 ער זאָל מכפר זיין אויפן קדשיקדשים, און אויפן אוהל-
 מועד; אויך אויפן מזבח זאָל ער מכפר זיין, און אויף די
 פּהנים, און אויף דעם גאַנצן פּאָלק פון דער איינזאַמלונג
 זאָל ער מכפר זיין. ³⁴ און דאָס זאָל אייך זיין צום אייביקן
 געזעץ, מכפר צו זיין אויף די קינדער פון ישראל פון וועגן
 אַלע זייערע זינד, איין מאָל אין יאָר.

און ער האָט געטאָן אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

יז און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 רעד צו אַהרנען, און צו זיינע זין, און צו אַלע

קינדער פון ישראל, און זאָלט זאָגן צו זיי: דאָס איז די זאך וואָס גאָט האָט באַפוילן, אזוי צו זאָגן:

³⁵ יעטוועדער מאַן פון דעם הויז פון ישראל וואָס וועט שעכטן אַן אַקס, אָדער אַ שעפּס, אָדער אַ ציג, אין לאַגער,
 אָדער וואָס וועט שעכטן אויסן לאַגער, ³⁶ און צום איינגאַנג פון אוהל-מועד האָט ער עס ניט געבראַכט, מקריב
 צו זיין פאַר אַ קרבן צו גאָט, פאַרן משכן פון גאָט, זאָל עס ווי בלוט גערעכנט ווערן יענעם מאַן; בלוט האָט
 ער פאַרגאַסן; און יענער מענטש זאָל פאַרשניטן ווערן פון צווישן זיין פּאָלק. ³⁷ כּדי די קינדער פון ישראל זאָלן
 ברענגען זייערע שלאַכטאָפּפער, וואָס זיי שלאַכטן אויפן פּרייען פעלד-זיי זאָלן זיי ברענגען צו גאָט, צום איינגאַנג פון
 אוהל-מועד, צום פּהן, און זיי שלאַכטן פּרידאָפּפער צו גאָט. ³⁸ און דער פּהן זאָל שפּרענגען דאָס בלוט אויפן מזבח
 פון גאָט, ביים איינגאַנג פון אוהל-מועד, און דעמפן דאָס פעטס פאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט. ³⁹ און זיי זאָלן מער ניט
 שלאַכטן זייערע שלאַכטאָפּפער צו די שדים, וואָס זיי זיינען פאַרפירט נאָך זיי. אַן אייביק געזעץ זאָל דאָס זיין זיין
 אויף זייערע דור-דורות.

⁴⁰ און זאָלט זאָגן צו זיי: יעטוועדער מאַן פון דעם הויז פון ישראל, אָדער פון דעם פרעמדן וואָס וועט זיך אויפ-
 האַלטן צווישן זיי, וואָס וועט אויפברענגען אַ בראַנדאָפּפער אָדער אַ שלאַכטאָפּפער, ⁴¹ און צום אוהל-מועד וועט ער עס

וּכְלִמְלֵאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הַאֲוִירָה וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם:
 כִּי־בְיָוִם הַהוּא יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְמַדְרֵי אֲתֹנֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם
 לִפְנֵי יְהוָה תִּשְׁהוּ: שַׁבַּת שַׁבְתָּן הִיא לָכֶם וְעֵינֹתֶם
 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֲקַת עוֹלָם: וְכִפֹּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח
 אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֹתוֹ לִכְהֵן לִכְהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבְשׂ אֶת־
 בְּגָדֵי הַבֵּד בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֹּר אֶת־מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־
 אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכְפֹּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם
 הַקֹּהֵל יִכְפֹּר: וְהִוָּה־זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֹּר עַל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חַטֹּאתֵיכֶם אֶת־בִּשְׁנֵי יָמֵי כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
 פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו
 וְאֵל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־
 צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט
 שׂוֹר אֲרֻכְשָׁב אֲרֻעַ בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִזֶּזֶן
 לַמַּחֲנֶה: וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הִבִּיאוּ לְהַקְרִיב
 קָרְבָן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה כִּם יֵחָשֵׁב לְאִישׁ הַזֶּה
 כִּם שִׁפְדָּ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַזֶּה הוּא מִקְרֵב עִמּוֹ: לִמְעַן אֲשֶׁר
 יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר תֵּם וְבָחִים עַל־
 פְּנֵי הַשָּׁדָה וְהִבִּיאִם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־
 הַכֹּהֵן וְבָחִו וְבָחִו שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: וְזָרַק הַכֹּהֵן
 אֶת־הַדָּם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַקְמִיר הַחֲלָב
 לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה: וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת־זִבְחֵיהֶם לְשִׁעִרִים
 אֲשֶׁר תֵּם זָנִים אֲחֵרֵיהֶם חֲקַת עוֹלָם תְּהִי־זֹאת לָכֶם
 לְדֹרֹתֶם: וְאֵלֵיהֶם תֹּאמְרוּ אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־
 הַגֵּר אֲשֶׁר־יִגְוֹר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עֲלֶיהָ אוֹזֵבָח: וְאֶל־
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיאוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת

י, ה' קצ"ב ד' קצ"ב

ה' **הָאִישׁ הַזֶּה הוּא מַעֲמִיזוּ: וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן**
הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכֵל בְּלֶחֶם וְנִחְתִּי פָנָי בְּנֶפֶשׁ
י"א הַאֲכָלָת אֶת־לֶחֶם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עִמָּה: כִּי־
נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי נִחְתִּיו לָכֵם עַל־הַמּוֹנֵפֵחַ
יב לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יִכְפֹּר: עַל־כֵּן
יג אָמַרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּלִינֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכְלוּ דָם וְהַגֵּר
י"ד הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכֵל דָּם: וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִדֹּגֵר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֵצֵד צִיד הַיָּה אֶרְצוֹף אֲשֶׁר
י"ה יֹאכֵל וְשִׁפָּךְ אֶת־דָּמֹו וְכִסְהוּ בַעֲפָר: כִּי־נֶפֶשׁ כְּלִי־בָשָׂר
דָּמֹו בְּנֶפֶשׁוֹ הוּא וְאָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כְּלִי־בָשָׂר לֹא
תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ כְּלִי־בָשָׂר דָּמֹו הוּא כְּלִי־אֲכָלִיו יִכְרַת:
טו וְכִלְיֵי־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר הֵאֱכַל נִבְלָה וְטִרְפָּה פְּאוּרָח וּבְגֵר וְכִבֵּם
טז בְּגִדָיו וְרִחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהַר: וְאִם לֹא יִכְבֶּם
וּבָשָׂרוּ לֹא יִרְחַץ וְנִשְׂא עִוְנוֹ: פ
יז

ניט ברענגען, דאָס צו מאַכן צו גאַט, יענער מענטש זאָל פאַרשניטן ווערן פון זיין פאָלק.

10 און יעטועדער מאַן פון דעם הויז פון ישראל, אָדער פון דעם פרעמדן וואָס האַלט זיך אויף צווישן זיי, וואָס וועט עסן וואָסער עס איז בלוט, וועל איך קערן מיין פנים קעגן דעם מענטשן וואָס עסט דאָס בלוט, און איך וועל אים פאַרשניידן פון צווישן זיין פאָלק. 11 וואָרום דאָס לעבן פון דעם פלייש איז אין דעם בלוט, און איך האָב עס אייך געגעבן אויפן מובח מכפר צו זיין אויף אייערע נפשות; וואָרום דאָס איז דאָס בלוט וואָס איז מכפר, מיט דעם לעבן וואָס אין אים. 12 דרום זאָג איך צו די קינדער פון ישראל: קיין נפש פון אייך זאָל ניט עסן בלוט; אויך דער פרעמדער וואָס האַלט זיך אויף צווישן אייך, זאָל ניט עסן בלוט.

13 און יעטועדער מאַן פון די קינדער פון ישראל, אָדער פון דעם פרעמדן וואָס האַלט זיך אויף צווישן זיי, וואָס וועט פאַנגען אַ געפאַנג פון אַ חיה אָדער אַ פּוּגֵל וואָס מעג גענעסן ווערן, זאָל אויסגיטן זיין בלוט, און עס צודעקן מיט ערד. 14 וואָרום דאָס לעבן פון יעטועדער פלייש—זיין בלוט דאָס איז זיין לעבן; דרום זאָג איך צו די קינדער פון ישראל: דאָס בלוט פון קיין פלייש זאָלט איר ניט עסן, וואָרום דאָס לעבן פון יעטועדער פלייש דאָס איז זיין בלוט; איטלעכער וואָס עסט עס, זאָל פאַרשניטן ווערן. 15 און יעטועדער מענטש וואָס וועט עסן געפאַלנס אָדער פאַרצוקסט, סײַ דער אייגענע אָדער אַנדער, און סײַ דער פרעמדער, זאָל וואַשן זייע קליידער, און באַדן זיין לייב אין וואַסער, און זיין אומריין ביזן אָונט, און ווערן ריין. 16 און אויב ער וועט זיי ניט וואַשן, און זיין לייב ניט באַדן, וועט ער טראָגן זיין זינד.

י"ז **וְדַבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**
י"ח וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כַּמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁכַּחְתֶּם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ־כְּנָעַן אֲשֶׁר
אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֵּיהֶם לֹא תִלְכוּ:
י"ט אֶת־מִשְׁפַּטֵּי הַעֲשׂוֹ וְאֶת־חֻקֵּי הַשְּׁמֵרוֹ לִלְבַת בְּהֶם אֲנִי
כ"ו יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִשְׁפַּטֵּי אֲשֶׁר
כ"ז יַעֲשֶׂה אֲתֶם הָאָדָם וְתִי בְהֶם אֲנִי יְהוָה: ס אִישׁ אִישׁ
כ"ח אֶל־כְּלִי־שָׂרָר כֶּשֶׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְנִלְוֹת עֲרֹה אֲנִי יְהוָה:
כ"ט עֲרֹת אֲבִיךָ וְעֲרֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה אִמָּךְ הוּא לֹא
ל"א תִגְלֶה עֲרֹתָהּ: ס עֲרֹת אִשְׁת־אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה
ל"ב עֲרֹת אֲבִיךָ הוּא: ס עֲרֹת אֲחֹתֶךָ בֵּת־אֲבִיךָ אִו
ל"ג בֵּת־אִמֶּךָ מוֹלַדֶּת בֵּית אִו מוֹלַדֶּת הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרֹתָהּ:
ל"ד עֲרֹת בֵּת־בְּנֶיךָ אִו בֵּת־בָּתְּרֶיךָ לֹא תִגְלֶה עֲרֹתָהּ כִּי

יח 1 און גאַט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: 2 רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלט זאָגן צו זיי: איך בין יהוה אייער גאָט. 3 אזוי ווי די מעשים פון לאַנד מצרים וואָס איר זייט דערין געזעסן, זאָלט איר ניט טאָן; און אזוי ווי די מעשים פון לאַנד כְּנָעַן, וואָס איך ברענג אײך אהין, זאָלט איר ניט טאָן; און אין זייערע חוקים זאָלט איר ניט גיין. 4 מײנע געזעצן זאָלט איר טאָן, און מײנע חוקים זאָלט איר היטן צו גיין אין זיי; איך בין יהוה אייער גאָט. 5 און איר זאָלט היטן מײנע חוקים און מײנע געזעצן, וואָס אַ מענטש טוט זיי, לעבט ער דורך זיי; איך בין יהוה. 6 איר זאָלט ניט גענענען קיין איינער צו אַ שום לײבגאָטער זינער, צו אַנטפלעקן די שאַנד: איך בין יהוה. 7 די שאַנד פון דיין פאָטער, און די שאַנד פון דיין מוטער, זאָלטו ניט אַנטפלעקן: זי איז דיין מוטער, טאָרסטו ניט אַנטפלעקן איר שאַנד. 8 די שאַנד פון דיין פאָטערס ווייב זאָלטו ניט אַנטפלעקן; די שאַנד פון דיין פאָטער איז דאָס. 9 די שאַנד פון דיין שוועסטער, דיין פאָטערס טאָכטער, אָדער דיין מוטערס טאָכטער, געבאַרן אין הויז, אָדער געבאַרן פון אויסן—זייער שאַנד זאָלטו ניט אַנטפלעקן. 10 די שאַנד פון דיין זונס טאָכטער, אָדער פון דיין טאָכטערס טאָכטער—זייער שאַנד זאָלטו ניט אַנטפלעקן, וואָרום דיין שאַנד זינען זיי.

עֲרוֹתָהּ הָיָה: ׀ עֲרוֹת בַּת-אִשָּׁת אֲבִיךָ מוֹלֶדֶת יא
אֲבִיךָ אֲחֻזְתְּךָ הָיָה לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: ׀ עֲרוֹת יב
אֲחֻזְתְּ אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה שְׂאֵר אֲבִיךָ הוּא: ׀ עֲרוֹת יג
אֲחֻזְתְּ אִמְךָ לֹא תִגְלֶה כִּי-שְׂאֵר אִמְךָ הוּא: ׀ עֲרוֹת יד
אֲחֻזְתְּ אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה אֶל-אִשְׁתּוֹ לֹא תִכְרַב דַּחֲקָה הוּא:
׀ עֲרוֹת כִּלְתָּךְ לֹא תִגְלֶה אִשָּׁת בְּנֶךְ הוּא לֹא תִגְלֶה טו
עֲרוֹתָהּ: ׀ עֲרוֹת אִשְׁתְּ-אֲחִיךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת טז
אֲחִיךָ הוּא: ׀ עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה אֶת-יז
בַּת-בְּנִי וְאֶת-בַּת-בִּתּוּלָה לֹא תִקַּח לְנָלוֹת עֲרוֹתָהּ שְׂאֵרָה
הָיָה זִמָּה הוּא: וְאִשָּׁה אֶל-אֲחֻזְתָּהּ לֹא תִקַּח לְצַדֵּר לְנָלוֹת יח
עֲרוֹתָהּ עֲלֶיהָ בַּחַיָּה: וְאֶל-אִשָּׁה בְּנֹת מִמָּאֲתָהּ לֹא תִקְרַב יט
לְנָלוֹת עֲרוֹתָהּ: וְאֶל-אִשָּׁת עַמִּיתְךָ לֹא-תִתֵּן שְׂכָבְתָךְ כ
לְזָרֵעַ לְמִמָּאֲהָ-בָהּ: וּמוֹדֵעַךָ לֹא-תִתֵּן לְהַעֲבִיד לְמִלְךָ וְלֹא כא
תִחַלֵּל אֶת-שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: וְאֶת-זִכְרִי לֹא תִשְׁכַּח שב
מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הוּא: וּבְכָל-בְּהֵמָה לֹא-תִתֵּן שְׂכָבְתָךְ בג
לְמִמָּאֲהָ-בָהּ וְאִשָּׁה לֹא-תַעֲמֹד לִפְנֵי בְדֹמָה לְרַבְעָה תִּכְבַּל
הוּא: אֶל-תִּטְמָאוּ בְּכָל-אֵלֶּה כִּי בְּכָל-אֵלֶּה נִטְמָאוּ הַגּוֹיִם כד
אֲשֶׁר-אֲנִי מִשְׁלַח מִפְּנִיכֶם: וְתִטְמָא הָאָרֶץ וְאִפְסַךְ עֵינֶיהָ כה
עֲלֶיהָ וְתִקָּא הָאָרֶץ אֶת־יִשְׁבֵּיהָ: וְשִׁמְרַתֶּם אֹתָם אֶת־חֻקֹּתַי כו
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הַאֲוִרָה
וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי אֶת־כָּל-הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵל עֲשׂוּ אִנְשֵׁי-כו
הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וְתִטְמָא הָאָרֶץ: וְלֹא-תִקִּיא הָאָרֶץ ספ
אֶתְכֶם בְּטִמְאֹתֶיךָ אֲתֶה כְּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר
לִפְנֵיכֶם: כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל-הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ כט
הַנַּפְשׁוֹת הַעֲשׂוֹת מִקְרַב עַמָּם: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־מִשְׁפָּרְתִי ל
לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מִחֻקֹּת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא
תִטְמָאוּ בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

יד' קצח חק כז' פסוקי הלאה

11 די שאַנד פון דער טאָכטער פון דיין פאָטערס
ווייב, געבאָרן פון דיין פאָטער-זי איז דיין שוועסטער,
זאָלסטו גיט אַנטפלעקן איר שאַנד.
12 די שאַנד פון דיין פאָטערס שוועסטער זאָלסטו
גיט אַנטפלעקן; דיין פאָטערס לייבנאָנטע איז זי.
13 די שאַנד פון דיין מוטערס שוועסטער זאָלסטו גיט
אַנטפלעקן, וואָרום דיין מוטערס לייבנאָנטע איז זי.
14 די שאַנד פון דיין פאָטערס ברודער זאָלסטו גיט
אַנטפלעקן; צו זיין ווייב זאָלסטו גיט גענענען; דיין מומע
איז זי.
15 די שאַנד פון דיין שוור זאָלסטו גיט אַנטפלעקן;
דיין זונס ווייב איז זי, טאָרסטו גיט אַנטפלעקן איר שאַנד.
16 די שאַנד פון דיין ברודערס ווייב זאָלסטו גיט
אַנטפלעקן; די שאַנד פון דיין ברודער איז דאָס.
17 די שאַנד פון אַ פרוי מיט איר טאָכטער זאָלסטו
גיט אַנטפלעקן. איר זונס טאָכטער, אָדער איר טאָכטערס
טאָכטער, זאָלסטו גיט געמען, צו אַנטפלעקן איר שאַנד;
אירע לייבנאָנטע זיינען זיי, איז דאָס אַ שענדלעכקייט.
18 און אַ פרוי צו איר שוועסטער זאָלסטו גיט געמען
צו זיין אַ מיטווייב, צו אַנטפלעקן איר שאַנד לעבן יענער
ביי איר לעבן.
19 און צו אַ פרוי אין דער אָפּוונדערונג פון איר אומ-
רייניקייט זאָלסטו גיט גענענען צו אַנטפלעקן איר שאַנד.
20 און מיט דער ווייב פון דיין חבר זאָלסטו גיט האָבן
אַ ביישלאָף פון זאַמען, זיך צו פאַראומרייניקן מיט איר.
21 און פון דינע קינדער זאָלסטו גיט געבן אויף

מקריב זיין צו מולך, און זאָלסט גיט פאַרשוועכן דעם נאָמען פון דיין גאָט: איך בין יהוה.
22 און מיט אַ מאַנספאַרשוין זאָלסטו גיט ליגן אַזוי ווי מע ליגט מיט אַ פרוי: אַן אומווערדיקייט איז דאָס.
23 און מיט קיין בהמה זאָלסטו גיט ליגן, זיך צו פאַראומרייניקן מיט איר; און אַ פרוי זאָל גיט שטיין פאַר אַ
בהמה צו ליגן מיט איר; אַ פאַרמישונג איז דאָס.
24 איר זאָלט אײך גיט פאַראומרייניקן מיט אַלע די דאָזיקע, וואָרום מיט אַלע די דאָזיקע האָבן זיך פאַראומרייניקט
די פעלקער וואָס איך טרייב אַרויס פון פאַר אײך. 25 און דאָס לאַנד איז געוואָרן אומריין, און איך האָב זיך אָפּגע-
רעכנט מיט איר פאַר אירע זינד, און דאָס לאַנד האָט אַרויסגעשפיגן אירע באַזויגער. 26 דרום זאָלט איר היטן מיינע
חוקים און מיינע געזעצן, און איר זאָלט גיט טאָן פון אַלע די דאָזיקע אומווערדיקייטן. סײ דער אײגענע פאַרענער, און
סײ דער פּרעמדער וואָס האַלט זיך אויף צווישן אײך—27 וואָרום אַלע די דאָזיקע אומווערדיקייטן האָבן געטאָן די
מענטשן פון לאַנד וואָס פאַר אײך, און דאָס לאַנד איז געוואָרן אומריין—28 כדי דאָס לאַנד זאָל אײך גיט אויסשפּייען,
אַז איר וועט עס פאַראומרייניקן, אַזוי ווי עס האָט אויסגעשפיגן דאָס פּאַלק וואָס פאַר אײך. 29 וואָרום איטלעכער
וואָס וועט טאָן פון אַלע די דאָזיקע אומווערדיקייטן—די נפשות וואָס טוען עס, זאָלן פאַרשניטן ווערן פון צווישן זייער
פּאַלק. 30 און איר זאָלט היטן מיין היטונג, גיט צו טאָן פון די אומווערדיקע אײנפירן וואָס זיינען געטאָן געוואָרן פאַר
אײך, און איר זאָלט אײך גיט פאַראומרייניקן מיט זיי: איך בין יהוה אײער גאָט.

קדושים

ט

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּלִעְזַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת־שִׁבְתֹּתַי תִּשְׁמְרוּ: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֶל־תִּפְנוּ אֶל־הַתְּאֵלִים וְאֵלֵהֶם מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָבֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחֶהוּ: בְּיוֹם וּבְחֶמְסֶם יֹאכְלוּ וּמִמְחֶרֶת וְהַמֹּתֵר עֲדָתִים הַשְּׁלִישִׁי בָאִשׁ יִשְׂרָף: וְאִם הֹאכְלוּ יֹאכְלוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּנוּל הוּא לֹא יִרְצֶה: וְאִכְלוּ עִוֵּי יִשָּׂא כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חָלַל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מֵעַמְמִיהָ: וּבִקְצֹרְכֶם אֶת־קִצְרֵי אֲרָצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאת שָׂדֶךְ לְקָצֵר וּלְקַט קִצְרֹךְ לֹא תִלְקַט: וּבְרִמְדָּךְ לֹא תִעוּלַל וּפְרֵט בְּרִמְדָּךְ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וּלְגֵר תַּעֲנֹב אִתָּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תִגְנוּבוּ וְלֹא־תִכְבְּשׁוּ וְלֹא־תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמְּיֹתָיו: וְלֹא־תִשְׁבַּעוּ בִשְׁמִי לְשָׁקֵר וְחָלַלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תַעֲשֶׂק אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְדֹּל לְאֵל תִּלְוִן פְּעֻלַת שִׁבִיר אֶתְּךָ עַד־בֶּקֶר: לֹא־תִקְלַל חֵדֶשׁ וּלְפָנֶי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל וְיִרְאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט לֹא־תִשָּׂא פְּגִידָל וְלֹא תִהְדָּר פְּנֵי גִדּוּל בְּצִדֵק תִּשְׁפֹּט עַמְּיֹתֶךָ: לֹא־תִלְוֶךָ רֵבִיל בְּעַמְּיֹךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־רֵגְלֵם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה: לֹא־תִשָּׂא אֶת־אֶחָיֶךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכַח תוֹכִיחַ אֶת־עַמְּיֹתֶךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חֶטְא: לֹא תִקֵּם וְלֹא־תִסּוּר אֶת־בְּנֵי עַמְּךָ וְאֶהְבֵּת לרֵעֶךָ כְּמֹד אֲנִי יְהוָה: אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּהִמַּתֶּךָ לֹא־תִרְבֹּעַ בְּלֵאִים שׂוֹדֶךָ לֹא־תִרְבֹּעַ בְּלֵאִים וּבְגֵד בְּלֵאִים שְׁעִמְטוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־דַּאֲשָׁה שִׁכְבַת־זָרָה הוּא שִׁפְחָה נִתְרַפֶּת לְאִישׁ וְהַפְּדִיָּה לֹא נִפְדְּתָה אִם חִפְשָׁה לֹא נִתְּךָ

יט¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: רעד צו דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי:

הייליק זאָלט איר זיין, וואָרום איך יהוה אייער גאָט בין הייליק. איר זאָלט איטלעכער האָבן אַפּשײ פאַר זיין מוטער און זיין פאָטער, און מיינע שבתים זאָלט איר היטן: איך בין יהוה אייער גאָט.

איר זאָלט אייך ניט קערן צו די געצן, און גע-גאַסענע געטער זאָלט איר אייך ניט מאַכן: איך בין יהוה אייער גאָט.

און אַז איר וועט שלאַכטן אַ פּרידאָפּפער צו גאָט, זאָלט איר עס שלאַכטן אַז איר זאָלט באַוויליקט ווערן. אין דעם טאָג פון אייער שלאַכטונג זאָל עס געגעסן ווערן, און אויף מאָרגן; און וואָס בלייבט איבער ביז אויפן דריטן טאָג, זאָל אין פייער פאַרברענט ווערן. און אויב געגעסן וועט עס געגעסן ווערן אויפן דריטן טאָג, איז דאָס אַן אומד-ווערדיקייט; עס וועט ניט באַוויליקט ווערן. און דער וואָס עסט דאָס, וועט טראָגן זיין זינד, וואָרום אַ הייליקייט פון גאָט האָט ער פאַרשוועכט; און יענע זעל זאָל פאַר-שניטן ווערן פון איר פּאָלק.

און אַז איר שניידט דעם שניט פון אייער לאַנד, זאָלסטו ניט דערענדיקן שניידן דעם עק פון דיין פעלד, און דעם גאַנצקלייב פון דיין שניט זאָלסטו ניט גאַנצקלייבן.

און דיין וויינגאַרטן זאָלסטו ניט אַרומקלייבן ריין, און דאָס אַראָפּגעפאַלענע פון דיין וויינגאַרטן זאָלסטו ניט אויפקלייבן; פאַרן אַרימאַן און פאַרן פּרעמדן זאָלסטו זיי איבערלאָזן: איך בין יהוה אייער גאָט.

איר זאָלט ניט גנבען, און איר זאָלט ניט פאַר-לייקענען, און איר זאָלט ניט זאָגן ליגן איינער דעם אַנדערן. און פאַרשוועכן דעם גאַמען פון דיין גאָט: איך בין יהוה.

זאָלסט ניט דריקן דיין חבר, און ניט באַגולען. זאָלסט ניט לאָזן איבערנעכטיקן דעם לוי, פון אַ געדונגענעם ביי דיר ביז אין דער פּרי. זאָלסט ניט שילטן אַ טויבן, און פאַר אַ בלינדן זאָלסטו ניט לייגן אַ שטרויכלונג; און זאָלסט מורא האָבן פאַר דיין גאָט: איך בין יהוה.

איר זאָלט ניט טאָן אַן עוולה אין אַ משפט; זאָלסט ניט שווינען דעם פנים פון אַן אַרימאַן, און ניט שאַנעווען דעם פנים פון אַ גרויסן מאַן; מיט גערעכטיקייט זאָלסטו משפטן דיין חבר. זאָלסט ניט אַרומגיין מיט רכילות צווישן דיין פּאָלק; זאָלסט ניט שטיין רואיק ביי דעם בלוט פון דיין חבר: איך בין יהוה.

זאָלסט ניט פיינט האָבן דיין ברודער אין דיין האַרצן; אויסרעדן זאָלסטו אויסרעדן דיין חבר, פּדי זאָלסט ניט טראָגן איבער אים אַ זינד. זאָלסט זיך ניט נוקם זיין, און ניט האַלטן אַ שנאה אויף די קינדער פון דיין פּאָלק; גייערט זאָלסט ליב האָבן דיין חבר אזוי ווי זיך אליין: איך בין יהוה.

מיינע געזעצן זאָלט איר היטן. דיין בהמה זאָלסטו ניט פאַרן געמישט; דיין פעלד זאָלסטו ניט פאַרזייען גע-מישט; און אַ בגד פון געמישטן געוואַנט, שעטנו, זאָל ניט אַרויפקומען אויף דיר.

און איר זאָלט ניט שווערן ביי מיין נאָמען צום פּאַלשן, זאָלסט ניט דריקן דיין חבר, און ניט באַגולען. זאָלסט ניט לאָזן איבערנעכטיקן דעם לוי, פון אַ געדונגענעם ביי דיר ביז אין דער פּרי. זאָלסט ניט שילטן אַ טויבן, און פאַר אַ בלינדן זאָלסטו ניט לייגן אַ שטרויכלונג; און זאָלסט מורא האָבן פאַר דיין גאָט: איך בין יהוה.

איר זאָלט ניט טאָן אַן עוולה אין אַ משפט; זאָלסט ניט שווינען דעם פנים פון אַן אַרימאַן, און ניט שאַנעווען דעם פנים פון אַ גרויסן מאַן; מיט גערעכטיקייט זאָלסטו משפטן דיין חבר. זאָלסט ניט אַרומגיין מיט רכילות צווישן דיין פּאָלק; זאָלסט ניט שטיין רואיק ביי דעם בלוט פון דיין חבר: איך בין יהוה.

זאָלסט ניט פיינט האָבן דיין ברודער אין דיין האַרצן; אויסרעדן זאָלסטו אויסרעדן דיין חבר, פּדי זאָלסט ניט טראָגן איבער אים אַ זינד. זאָלסט זיך ניט נוקם זיין, און ניט האַלטן אַ שנאה אויף די קינדער פון דיין פּאָלק; גייערט זאָלסט ליב האָבן דיין חבר אזוי ווי זיך אליין: איך בין יהוה.

מיינע געזעצן זאָלט איר היטן. דיין בהמה זאָלסטו ניט פאַרן געמישט; דיין פעלד זאָלסטו ניט פאַרזייען גע-מישט; און אַ בגד פון געמישטן געוואַנט, שעטנו, זאָל ניט אַרויפקומען אויף דיר.

און אַז אַ מאַן וועט ליגן מיט אַ פּרוי אַ ביישלאָף פון זאַמען, און זי איז אַ דינסט וואָס איז באַ שטימט פאַר אַ מאַן, אָבער אויסגעלייזט איז זי ניט אויסגעלייזט געוואָרן, און פרישאַפט איז איר ניט געגעבן געוואָרן,

וְאֵל זֵינן אֵן אויספאַרשונג; זיי זאלן ניט געטייט ווערן, וואָרום זי איז ניט באַפרייט געוואָרן. ²¹ און ער זאל ברענגען זיין שולדאָפּפער צו גאָט, צום אַיינגאַנג פון אוהל־מועד; אַ ווידער פאַר אַ שולדאָפּפער. ²² און דער פּהן זאל מכּפּר זיין אויף אים מיט דעם ווידער פון שולד־אָפּפער פאַר גאָט, וועגן זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט; און אים וועט פאַרגעבן ווערן פאַר זיין זינד וואָס ער האָט געזינדיקט.

²³ און אַז איר וועט קומען אין דעם לאַנד, און וועט פּלאַנצן אַלערליי עסביימער, זאַלט איר לאָזן זייער פּרוכט אויבאַשניטן; דריי יאָר זאל עס אַיך זיין אויב באַשניטן, עס זאל ניט געגעסן ווערן. ²⁴ און אויפן פּירטן יאָר זאל זייער גאַנצע פּרוכט זיין הייליק פאַר אַ לויב־געבונג צו גאָט. ²⁵ און אויפן פינפטן יאָר מעגט איר עסן זייער פּרוכט, פּדי אַיך זאל צוקומען זייער אַיינטראַג; איך בין יהוה אַייער גאָט.

²⁶ איר זאַלט ניט עסן מיטן בלוט.

איר זאַלט ניט צויבערן און ניט וואַרוואַגן.

²⁷ איר זאַלט ניט אָפּשניידן רוּנד די ברעגן פון אַייער קאַפּ; און זאַלסט ניט פאַרדאַרבן די ברעגן פון דיין באַרד.

²⁸ און אַ שניט נאָך אַ טויטן זאַלט איר ניט מאַכן אויף אַייער לייב, און אַן אויסגעשטאַכן געשריפטס זאַלט איר אויף זיך ניט מאַכן; איך בין יהוה.

²⁹ זאַלסט ניט פאַרשוועכן דיין טאַכטער זי צו מאַכן פאַר אַ זונה, פּדי דאָס לאַנד זאל ניט אויסגעלאַסן ווערן, און דאָס לאַנד וועט פּול ווערן מיט שענדלעכקייט.

³⁰ מיינע שבתים זאַלט איר היטן, און פאַר מייַן הייליקטום זאַלט איר האָבן אָפּשיי: איך בין יהוה.

³¹ איר זאַלט אַיך ניט קערן צו גייסטער, און ביי רוחות זאַלט איר ניט פּרעגן, זיך צו פאַראומרייניקן מיט זיי: איך בין יהוה אַייער גאָט.

³² פאַר אַ גרייז זאַלסטו אויפשטיין, און זאַלסט שאַנעווען דעם פנים פון אַ זקן, און מורא האָבן פאַר דיין גאָט; איך בין יהוה.

³³ און אַז ביי דיר וועט זיך אויפהאַלטן אַ פּרעמדער אין אַייער לאַנד. זאַלסטו אים ניט קריודען. ³⁴ אַזוי ווי אַן אַיינגעבאַרענער פון אַיך זאל אַיך זיין דער פּרעמדער וואָס האַלט זיך אויף ביי אַיך; און זאַלסט אים ליב האָבן אַזוי ווי זיך אַליין; וואָרום פּרעמדע זייט איר געווען אין לאַנד מצרים: איך בין יהוה אַייער גאָט.

³⁵ איר זאַלט ניט טאָן אַן עוולה אין אַ משפט, אין מעסטשטאַק, אין וואַג, אַדער אין מאָס. ³⁶ אַ ריכטיקע וואַג שאַל, ריכטיקע וואַגשטיינער, אַ ריכטיקע אַיפּה, און אַ ריכטיקער הין, זאל ביי אַיך זיין: איך בין יהוה אַייער גאָט, וואָס האָב אַיך אַרויסגעזויגן פון לאַנד מצרים. ³⁷ און איר זאַלט היטן אַלע מיינע חוקים, און אַלע מיינע געזעצן, און זיי טאָן: איך בין יהוה.

³⁸ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן: ³⁹ אויך זאַלסטו זאָגן צו די קינדער פון ישראל: יעטועדער מאַן פון די קינדער פון ישראל, אַדער פון דעם פּרעמדן וואָס האַלט זיך אויף אין ישראל, וואָס וועט געבן פון זיינע קינדער צו מולך, זאל טייטן געטייט ווערן; דאָס פּאַלק פון לאַנד זאל אים פאַרוואַרפן מיט שטיינער.

לֹא בִקְרַת תְּהִיָּה לֹא יִזְמְתוּ בִּרְלֵא חֲפֹשָׁה: וְהִבִּיא אֶת־כֹּא אֲשֶׁמוּ לַיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵל אֲשֶׁם: וְכִפֹּר כִּב עָלָיו נִחֲבֹן בְּאֵל הָאֲשֶׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: פ

וְכִי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנִמְעַתֶּם בְּלִעַץ מֵאֲכֹל וְעַרְלָתֶם שֶׁל עַרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ שֶׁלֶשׁ שָׁנִים יְהִיָּה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית יְהִיָּה בְּלִפְרִי קִדֵּשׁ הַלְוִיִּם לַיהוָה: כד

וּבִשְׁנֵה הַחֲמִישִׁית הֵאָכְלוּ אֶת־פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ כה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תֵאָכְלוּ עַל־יְדֵיכֶם לֹא תִנְחָשׁוּ כו וְלֹא תִעֲנֹגוּ: לֹא תִקְפוּ פֶּאת רַאשֵׁיכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת כז פֶּאת וְקִנְיָה: וְשָׂרֵט לִנְפֶשׁ לֹא תִהְיֶה בְּבִשְׂרָכֶם וּבְתִבְבַּת כח קַעֲקֹע לֹא תִהְיֶה בְכֶם אֲנִי יְהוָה: אֶל־תְּחַלֵּל אֶת־בִּתְּוֶה כט לְהוֹטִתָהּ וְלֹא־תוֹנֶה הָאָרֶץ וּמִלֵּאָה הָאָרֶץ זִמָּה: אֶת־ל לה

שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: אֶל־תִּפְגְּו לא אֶל־הֶאֱבֹת וְאֶל־יְהוּדֵעִים אֶל־תִּבְקֶשׁוּ לְטַמְּאָה בָּהֶם אֲנִי לב יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: מִפְּנֵי שִׁבְחַת־תְּקוּם וְתִדְרַת־פְּנֵי זָקֵן וְהִיאָה רב מֵאֶלֶּתֶיךָ אֲנִי יְהוָה: ס וְכִרְיִנְוֹר אֶתְּוֶה נֶר בְּאַרְצְכֶם לֹא לד תוֹנֶה אֹתוֹ: בְּאֹרֶחַ מִסֶּם יְהוָה לָכֶם הִנְרוּ־הֶנֶר אֶתְּכֶם

וְאֶתְבַּת־לוֹ כְּמוֹד בִּירְגִים הִיִּתֶם בְּאָרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל לה וּבְמִשׁוּרָה: מֵאֲנִי צֶדֶק אֲבִי־צֶדֶק אִפֶּת צֶדֶק יְהוִו צֶדֶק לו יְהוָה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאָרֶץ מזרַיִם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי לו וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר חמ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִדְּהֶנֶר וְהֶנֶר בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מוֹרְעוֹ לְמִלְךָ מוֹת יוֹמַת עִם הָאָרֶץ יְרַגְמֶהוּ בְּאֵבִי: פ

וְאֵלֵי אֶתֶן אֶת־פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקִּרְבֵּי עַמּוֹ
 כִּי מוֹרְעוּ נֶתֶן לַמֶּלֶךְ לִמְעַן שִׂמּוּ אֶת־מִקְדָּשִׁי וְלִחַלֵּל אֶת־
 שֵׁם קְדֹשִׁי: וְאִם הֵעֵלֶם יְעִלִימוּ עִם הָאָרֶץ אֶת־עֵינֵיהֶם
 מִן־דָּאִישׁ הַהוּא בְּתֵתוֹ מוֹרְעוּ לַמֶּלֶךְ לְבַלְתִּי דְמוּת אֹתוֹ:
 וְשִׁמְתִּי אֵלֵי אֶת־פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי
 אֹתוֹ וְאֵת כָּל־הַזֹּנִים אֲחֵרָיו לְזִנוּת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקִּרְבֵּי
 עַמּוֹ: וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל־הָאֲבֹת וְאֶל־הַדְּעֻנִים
 לְזִנוּת אַחֲרֵיהֶם וְנִתְתִּי אֶת־פְּנֵי בְנִפְשׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ
 מִקִּרְבֵּי עַמּוֹ: וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִייתֶם קְדֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: וְשִׁמְרֶתֶם אֶת־חֻקֹּתַי וְעִשִׂיתֶם אִתָּם אֲנִי יְהוָה
 מִקְדָּשְׁכֶם: כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
 מוֹת יוּמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קָלָל דְּמוּי בּוֹ: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאֹף
 אֶת־אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִנְאֹף אֶת־אִשְׁתּוֹ רַעוּהוּ מוֹת־יוּמָת
 הַנְּאֹף וְהַנְּאֹפֶת: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשָּׁבֵב אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲבִיו עֲרֹת
 אָבִיו גִּלְהָ מוֹת־יוּמָתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיתָם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר
 יִשָּׁבֵב אֶת־בִּלְתּוֹ מוֹת יוּמָתוֹ שְׁנֵיהֶם תְּבַל עֶשׂוֹ דְּמִיתָם
 בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשָּׁבֵב אֶת־זִכְרוֹ מִשְׁכַּבֵּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה
 עֶשׂוֹ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוֹ דְּמִיתָם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח
 אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּהּ וּמָה הוּא כְּאִשׁ יִשְׂרָפוּ אֹתוֹ וְאֶת־זִכְרוֹ
 וְלֹא־תִהְיֶה וּמָה בְּתוֹכְכֶם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שִׁכְבָּתוֹ
 בְּבִהְמָה מוֹת יוּמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרַגוּ: וְאִשָּׁה אֲשֶׁר
 תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֵמָה לְרַבְעָה אֹתָהּ וְהִרְגִתָּ אֶת־הָאִשָּׁה
 וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוֹ דְּמִיתָם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח
 אֶת־אִחֹתוֹ בְּתִּיבָתוֹ אוֹ בְּתִיבָתָהּ וְרָאָה אֶת־עֲרֹתָהּ הַהוּא
 תִּרְאָה אֶת־עֲרֹתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרַתוּ לְעֵינַי בְּנֵי עַמּוֹם
 עֲרֹת אִחֹתוֹ גִּלְהָ עוֹנוֹ יִשָּׂא: וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִשָּׁבֵב אֶת־אִשָּׁה
 דְּוָה וְנִקַּח אֶת־עֲרֹתָהּ אֶת־מִכְרָהּ הַעֲרָה הַהוּא גִּלְתָה אֶת־
 מִקְדָּר דְּמִיתָ וְנִכְרַתוּ שְׁנֵיהֶם מִקִּרְבֵּי עַמּוֹ: וְעֲרֹת אִחֹת

און איך וועל קערן מיין פנים קעגן יענעם מענטשן, און
 וועל אים פארשניידן פון צווישן זיין פאלק, ווייל ער האָט
 געגעבן פון זיינע קינדער צו מולך, כדי צו פאראומרייניקן
 מיין הייליקטום, און צו פארשוועכן מיין הייליקן נאָמען.
 און אויב פארהוילן וועט פארהוילן דאָס פאלק פון לאַנד
 זייערע אויגן פון יענעם מענטשן, ווען ער גיט פון זיינע
 קינדער צו מולך, אים גיט צו טייטן, וועל איך קערן
 מיין פנים קעגן יענעם מענטשן, און קעגן זיין משפחה, און
 איך וועל אים, און אלע וואָס זיינען פארפירט נאָך אים
 צו זיין פארפירט נאָך מולך, פארשניידן פון צווישן זייער
 פאלק. און די זעל וואָס וועט זיך ווענדן צו גייסטער
 און צו רוחות, צו זיין פארפירט נאָך זיי, וועל איך קערן
 מיין פנים קעגן יענער זעל, און וועל אים פארשניידן פון
 צווישן זיין פאלק. און איר וואָלט איך הייליקן, און זיין
 הייליק, וואָרום איך בין יהוה אַייער גאָט. און איר וואָלט
 היטן מיינע געזעצן און זיי טאָן: איך בין יהוה וואָס
 הייליקט אַיך. וואָרום יעטוועדער איינער וואָס וועט
 שילטן זיין פאָטער אָדער זיין מוטער, זאָל טייטן געטייט
 ווערן: זיין פאָטער אָדער זיין מוטער האָט ער געשאַלטן,
 זיין בלוט אויף אים! און אַ מאָן וואָס וועט מוֹנֶה זיין מיט
 אַן אַשְׁת־אִישׁ—אַז ער וועט מוֹנֶה זיין מיט זיין חֶבְרַס ווייב,
 זאָל טייטן געטייט ווערן אי דער מאָן, אי די פֶּרוּי, וואָס
 האָט מוֹנֶה געווען. און אַ מאָן, אַז ער וועט ליגן מיט זיין
 פאָטערס ווייב, האָט ער די שאַנד פון זיין פאָטער אַנט־
 פלעקט; טייטן געטייט ווערן זאָלן זיי ביידע; זייער בלוט

א' מ'קמ'ק' מ'מ'מ'

אויף זיי! און אַז אַ מאָן וועט ליגן מיט זיין שוור, זאָלן זיי טייטן געטייט ווערן ביידע; אַ פֶּאַרמישוּנג זיינען זיי
 באַגאַנגען, זייער בלוט אויף זיי! און אַז אַ מאָן וועט ליגן מיט אַ מאַנספֶּאַרשוּין אַזוי ווי מע ליגט מיט אַ פֶּרוּי
 האָבן זיי ביידע אַן אומווערדיקייט געטאָן; טייטן זאָלן זיי געטייט ווערן; זייער בלוט אויף זיי! און אַז אַ מאָן
 וועט נעמען אַ פֶּרוּי מיט איר מוטער, איז דאָס אַ שענדלעכקייט; אין פֶּייער זאָל מען פֶּאַרברענען אי אים, אי
 זיי, כדי עס זאָל ניט זיין קיין שענדלעכקייט צווישן אַיך. און אַז אַ מאָן וואָס וועט ליגן מיט אַ בהמה, זאָל
 ער טייטן געטייט ווערן, און די בהמה זאָלט איר הרגען. און אַז אַ פֶּרוּי וועט גענענען צו וואָסער עס איז
 בהמה צו ליגן מיט איר, זאָלסטו הרגען אי די פֶּרוּי, אי די בהמה; טייטן מוזן זיי געטייט ווערן, זייער בלוט
 אויף זיי! און אַז אַ מאָן וועט נעמען זיין שוועסטער, זיין פאָטערס טאָכטער, אָדער זיין מוטערס טאָכטער, און ער
 וועט זען איר שאַנד, און זי וועט זען זיין שאַנד, איז דאָס אַ שאַנדאָפֿטיקייט, און זיי זאָלן פֶּאַרשניטן ווערן פֶּאַר די אויגן
 פון די קינדער פון זייער פאלק; די שאַנד פון זיין שוועסטער האָט ער אַנטפלעקט, זאָל ער טראָגן זיין זינד. און אַז אַ
 מאָן וועט ליגן מיט אַ פֶּרוּי אין איר קראַנקשאַפט, און וועט אַנטפלעקן איר שאַנד—ער האָט אַנטבלויזט איר קוואַל, און זי
 האָט אַנטפלעקט דעם קוואַל פון איר בלוט, זאָלן זיי ביידע פֶּאַרשניטן ווערן פון צווישן זייער פאלק. און די שאַנד פון

אמור ואתות אבדך לא תגלה כי את-שארך העדה עולם
 ישאו: ואיש אשר ישכב את-הדתו ערות דרו גלה כ
 המאם ישאו ערירים ומתו: ואיש אשר יקח את-אשת כב
 אחיו נדה הוא ערות אחיו וקח ערירים יהיו: ושמתם כב
 את-כל-הקתי ואת-כל-משפטי ועשיתם אתם ולא-תקרא
 אתכם הארץ אשר אני מקרא אתכם שמה לשבת כה:
 ולא תלכו בחקת הגוי אשר-אני משלח מפניכם כי כב
 את-כל-אלה עשו ואקח בם: ואמר לכם אתם תירשו כד
 את-ארמנתם ואני אתגנה לכם לרשת אתה ארץ זבת
 חלב ודבש אני יהיה אלהיכם אשר-הבדלתי אתכם
 מן-העמים: והבדלתי מן-הבנהמה המדה להמאמה כפ
 ובנהמה המאמה לשהר ולא-תשקצו את-נפשתיכם
 בבנהמה ובנהמה אשר תרמש האדמה אשר-הבדלתי
 לכם למאמה: והייתם לי קדשים כי קדוש אני יהיה כו
 ואבדל אתכם מן-העמים לחנות לי: ואיש אר-אשה כו
 יהיה בכם אוב או ידעני מות יומתו באבן ידגמו אתם
 דימתם בם: פ

דיין מוטערס שוועסטער, אדער פון דיין פאטערס
 שוועסטער, זאלסטו ניט אנטפלעקן; ווארום זיין לייב-
 נאנטע אנטבלויזט ער; זיי זאלן טראגן זייער זינד. ²⁰ און
 אז א מאן וועט ליגן מיט זיין מומען, האט ער די שאנד פון
 זיין פעטער אנטפלעקט; זיי זאלן טראגן זייער זינד; אן
 קינדער זאלן זיי שטארבן. ²¹ און אז א מאן וועט נעמען
 זיין ברודערס ווייב, איז דאס אן אומרייניקייט; די שאנד
 פון זיין ברודער האט ער אנטפלעקט; אן קינדער זאלן
 זיי בלייבן.

²² און איר זאלט היטן אלע מינע חוקים, און אלע
 מינע געזעצן, און זיי טאן, כדי דאס לאנד וואס איך
 ברענג אייך אהין, זיך צו באזעצן דרינען, זאל אייך ניט
 ארויסשפייען. ²³ און איר זאלט ניט גיין אין די איינפירן
 פון דעם פאלק וואס איך פארטרייב פון פאר אייך;
 ווארום דאס אלץ האבן זיי געטאן, און איך האב מיך פאר-
 עקלט מיט זיי. ²⁴ און איך האב געזאגט צו אייך: איר
 וועט ארבן זייער ערד, און איך וועל זיי אייך געבן זיי צו
 ארבן—א לאנד וואס פליסט מיט מילך און האניק. איך
 בין יהוה אייער גאט וואס האב אייך אפגעשיידט פון די אומות. ²⁵
 דרום זאלט איר אפשיידן צווישן דער ריינער
 בהמה און דער אומריינער, און צווישן דעם אומריינעם פויגל און דעם ריינעם, און איר זאלט ניט פאראומווערדיקן
 אייער זעל מיט א בהמה, אדער מיט א פויגל, אדער מיט וואס נאר די ערד ווידמענט, וואס איך האב אפגעשיידט צו
 מאכן אומריין פאר אייך. ²⁶ און איר זאלט מיר זיין הייליק, ווארום איך יהוה בין הייליק, און איך האב אייך אפגע-
 שיידט פון די אומות, צו געהערן צו מיר.
²⁷ און א מאן אדער א פרוי, אז זיי וועלן זיך פארנעמען מיט א גייסט אדער א רוח, זאלן זיי טייטן געטייט ווערן;
 מיט שטייער זאל מען זיי פארווארפן; זייער בלוט אויף זיי!

א מ ו ר

כא

ויאמר יהוה אל-משה אמר אליהקחנים בני אהרן
 ואמרת אליהם לנפש לא-יטמא בעמיו: כי אמילשאריו כ
 הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו: ולאחתו כ
 הבהולה הקרובה אליו אשר לא-היתה לאיש לה יטמא:
 לא יטמא בעל בעמיו לחתלו: לא-יקרחה קרחה בראשם ד
 ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שר-טות:
 קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כו
 את-אשי יהוה לרם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש:

כא און גאט האט געזאגט צו משה: רעד צו די
 כהנים, די זין פון אהרנען, און זאלסט זאגן צו זיי:
 קיינער זאל זיך ניט פאראומרייניקן אן א טויטן
 צווישן זיין פאלק; ² סיי דן אן זיינעם א לייב-קרוב וואס
 איז נאנט צו אים, אן זיין מוטער, און אן זיין פאטער, און
 אן זיין זון, און אן זיין טאכטער, און אן זיין ברודער;
³ און אן זיין שוועסטער א יונגפרוי, וואס איז נאנט צו אים,
 וואס האט נאך ניט געהאט א מאן—אן איר מעג ער זיך
 פאראומרייניקן. ⁴ דער האר צווישן זיין פאלק טאר זיך
 ניט פאראומרייניקן זיך צו פארשוועכן. ⁵ זיי זאלן ניט
 מאכן א פליך אויף זייער קאפ, און די ברעגן פון זייער בארד זאלן זיי ניט אפגאלן, און אויף זייער לייב זאלן
 זיי ניט איינשניידן אן איינשניידונג. ⁶ הייליק זאלן זיי זיין צו זייער גאט, און זיי זאלן ניט פארשוועכן דעם נאמען פון
 זייער גאט, ווארום די פייער-אפפער פון יהוה, די שפייז פון זייער גאט, זיינען זיי מקריב, דרום מוזן זיי זיין הייליק.

כא, ה' שפח

אִשָּׁה וְנָה וְחֻלְלָה לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה וְגֵרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא
 יִקְחוּ כִּי־קֹדֶשׁ הוּא לַאלֹהִים: וְלִדְשׁוֹתָיו כִּי אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֵיךָ
 הוּא מִקְרִיב קֹדֶשׁ יִהְיֶה־לְךָ כִּי קֹדֶשׁ אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשְׁכֶם:
 וּבֵת אִישׁ כֹּהֵן כִּי מִחֹל לִזְנוּת אֶת־אִבְיָהּ הִיא מְחַלְלֵת
 בָּאִשׁ תִּשְׁרָף: ׀ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֲחָיו אֲשֶׁר־יִצְקֶה
 עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמֵלֵא אֶת־יָדָיו לְלִבֵּשׁ אֶת־
 הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרֹעַ וּבִגְדָיו לֹא יִפְרֹס: וְעַל
 כִּלְיֵי־נִפְשׁוֹ מֵת לֹא יָבֵא לְאֲכוּל וּלְאֲמֹל לֹא יִשְׁמָא: וּמִדֵּי
 הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יִחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשׁ אֱלֹהֵיו כִּי גֹרֹם
 שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיו עָלָיו אֲנִי יְהוָה: וְהוּא אִשָּׁה כַּבְתּוּלָה
 יִקַּח: אֲלִמְנָה וְגֵרוּשָׁה וְחֻלְלָה וְנָה אֶת־אִלָּהּ לֹא יִקַּח
 כִּי אִם־כַּתּוּלָה מֵעַמּוֹ יִקַּח אִשָּׁה: וְלֹא־יִחַלֵּל וְרָעוּ בְּעַמּוֹ
 כִּי אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשׁוֹ: ׀ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ מִזְרַעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר
 יִהְיֶה בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב לְהִקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהִים: כִּי כָל־
 אִישׁ אֲשֶׁר־בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב אִישׁ עוֹר אִוּ פֶּסֶחַ אִו חֲרָס
 אִו שְׂרִיעַ: אִו אִישׁ אֲשֶׁר־יִדְּהָהּ בּוֹ שֶׁבֶר רֵגֶל אִו שֶׁבֶר
 יָד: אִו־נֶבֶן אִו־דָּבָר אִו תִּכְלָל בְּעֵינָיו אִו גֵּרֵב אִו יִלְפַת
 אִו מְרוּחַ אֲשָׁף: כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־בּוֹ מוֹם מִזְרַע אֶהְרֹן
 הַכֹּהֵן לֹא יֵשֶׁב לְהִקְרִיב אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה מוֹם בּוֹ אֶת־לֶחֶם
 אֱלֹהִים לֹא יֵשֶׁב לְהִקְרִיב: לֶחֶם אֱלֹהִים מִקְדָּשֵׁי הַמִּקְדָּשִׁים
 וּמִן־הַמִּקְדָּשִׁים יֵאָכֵל: אֵדָּ אֶל־הַפְּרִיֶת לֹא יָבֵא וְאֶל־
 הַמִּזְבֵּחַ לֹא יֵשֶׁב כִּי־מוֹם בּוֹ וְלֹא יִחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשִׁי כִּי
 אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשׁוֹ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו
 וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

כב

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו

כא, ז' קמז סח ז' קמז סח

ז א ווייב א זונה אָדער אַ פאַרשוועכטע זאָלן זיי ניט נעמען,
 ח און א ווייב גענט פון איר מאן זאָלן זיי ניט נעמען; וואָרום
 ער איז הייליק צו זיין גאָט. ׀ און זאָלסט אים האַלטן
 ט הייליק, וואָרום די שפּייז פון זיין גאָט איז ער מקריב;
 י הייליק זאָל ער דיר זיין, וואָרום הייליק בין איך יהוה,
 יא וואָס הייליק אייך.

׀ און די טאַכטער פון א מאן א פּהן, אז זי וועט זיך
 פאַרשוועכן מִנָּה צו זיין, פאַרשוועכט זי איר פאַטער;
 אין פּייער זאָל זי פאַרברענט ווערן.

׀ און דער פּהן וואָס איז דער גרעסטער פון זיינע
 ברידער, וואָס אויף זיין קאַפּ איז אַרויפגעגאַסן געוואָרן
 דאָס אייל פון זאַלבונג, און מע האָט דערפילט זיין האַנט
 אַנצוטאַן די קליידער, זאָל ניט לאָזן פאַרוואַקסן זיין קאַפּ,
 און ניט אַינרייסן זיינע קליידער; ׀ און צו קיין לייב פון
 א מת זאָל ער ניט צוגיין; אפילו אָן זיין פאַטער און אָן
 זיין מוטער זאָל ער זיך ניט פאַראומרייניקן. ׀ און פון
 הייליקטום זאָל ער ניט אַרויסגיין, און ניט פאַרשוועכן
 דאָס הייליקטום פון זיין גאָט, וואָרום די קרוין פון דעם
 אייל פון גאָטס זאַלבונג איז אויף אים: איך בין יהוה.
 ׀ און א ווייב אין איר יונגפּרוישאַפּט זאָל ער נעמען. ׀ אָן
 אַלמנָה, אָדער א גרושָה, אָדער אַ פאַרשוועכטע, א זונה,
 דיִדאַזיקע זאָל ער ניט נעמען; נאָר בלוזי אַ יונגפּרוי פון
 זיין פּאָלק זאָל ער נעמען פאַר א ווייב. ׀ און ער זאָל
 ניט פאַרשוועכן זיין זאַמען צווישן זיין פּאָלק, וואָרום איך
 יהוה הייליק אים.

׀ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ׀
 איטלעכער פון זיין זאַמען אויף זייערע דור־דורות, וואָס אין אים וועט זיין אַ מוֹם, זאָל ניט גענענען מקריב צו
 זיין די שפּייז פון זיין גאָט. ׀ וואָרום איטלעכער מאן וואָס אין אים איז דאָ אַ מוֹם, טאָר ניט גענענען: אַ מאן אַ
 בלינדער, אָדער אַ הינקעדיקער, אָדער מיט אַן אַייגעפאַלענער נאָז, אָדער מיט איין גליד צו לאַנג, ׀ אָדער אַ מאן
 וואָס ביי אים וועט זיין צעבראַכן אַ פּוֹס, אָדער צעבראַכן אַ האַנט, ׀ אָדער אַ הויקער, אָדער אַ קאַרליק, אָדער
 מיט אַ בעלם אויף זיין אויג, אָדער מיט טרוקענע קרעץ, אָדער פּייכטע קרעץ, אָדער אַ געברייכטער. ׀ איטלעכער
 מאן פון דעם זאַמען פון אַהרן דעם פּהן, וואָס אין אים איז דאָ אַ מוֹם, זאָל ניט גענענען מקריב צו זיין די פּייער־אַפּפּער
 פון גאָט; אַ מוֹם איז דאָ אין אים, טאָר ער ניט גענענען מקריב צו זיין די שפּייז פון זיין גאָט. ׀ די שפּייז פון זיין גאָט,
 פון הייליקסטן הייליקן אזוי ווי פון הייליקן, מעג ער עסן. ׀ אָבער צום פּרוֹכַת טאָר ער ניט קומען, און צום מזבח
 טאָר ער ניט גענענען, הייל אַ מוֹם איז דאָ אין אים: און ער זאָל ניט פאַרשוועכן מיינע הייליקייטן, וואָרום איך יהוה
 הייליק זיי.

׀ און משה האָט דאָס גערעדט צו אַהרנען, און צו זיינע זין, און צו אַלע קינדער פון ישראל.

כב און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ׀ רעד צו אַהרנען און צו זיינע זין, אז זיי זאָלן

זיך האלטן אָפּגעשיידט פון די הייליקע זאכן פון די קינדער פון ישראל, וואָס זיי הייליקן צו מיר, און זיי זאלן ניט פאַרשוועכן מיין הייליקן נאָמען: איך בין יהוה.⁹ זאָג צו זיי:

איטלעכער מאַן פון אַל אייער זאַמען אויף אייערע דור-דורות וואָס וועט גענענען צו די הייליקע זאכן, וואָס די קינדער פון ישראל וועלן הייליקן צו גאָט, מיט זיין אומריינקייט אויף אים, יענע זעל זאָל פאַרשניטן ווערן פון פאַר מיר: איך בין יהוה.¹⁰ יעטוועדער מאַן פון דעם זאַמען פון אַהרן וואָס איז אַ מצורע אָדער אַ פלוסיקער, טאָר פון די הייליקע זאכן ניט עסן, ביז ער וועט ריין ווערן. און דער וואָס רירט זיך אָן אָן עמיצן וואָס איז אומריין פון אַ טויטן; אָדער אַ מאַן וואָס פון אים וועט אַרויסגיין אַ פלוס פון זאַמען; ¹¹ אָדער אַ מאַן וואָס וועט זיך אַגרירן אָן וואָסער עס איז שרץ וואָס מע ווערט פון אים אומריין, אָדער אָן אַ מענטשן וואָס מע ווערט פון אים אומריין, וואָס גאַר זיין אומריינקייט איז—דער מענטש וואָס וועט זיך אַגרירן אָן זיי, זאָל זיין אומריין ביזן אָונט, און ער זאָל ניט עסן פון די הייליקע זאכן, סײַדן ער האָט געבאָדן זיין לײב אין וואָסער. ¹² און אַז די ווין וועט אונטערגיין, זאָל ער זיין ריין, און דערנאָך מעג ער עסן פון די הייליקע זאכן, וואָרום דאָס איז זיין ברויט. ¹³ געפאַלנס און פאַרצוקטס זאָל ער ניט עסן, צו ווערן אומריין דערמיט: איך בין יהוה. ¹⁴ און זיי זאלן היטן מיין

היטונג, כדי זיי זאלן ניט טראָגן וועגן דעם אַ זינד און שטאַרבן דורך דעם, אַז זיי וועלן עס פאַרשוועכן: איך יהוה הייליק זיי. ¹⁵ און קיין פרעמדער טאָר ניט עסן הייליקס; אַ ווינער ביי אַ פּהן, אָדער אַ געדונגענער, טאָר ניט עסן הייליקס. ¹⁶ און אַז אַ פּהן וועט קויפן עמיצן אין איינקויף פאַר זיין געלט, מעג ער עסן דערפון; און די וואָס זיינען געבאָרן אין זיין הויז, זיי מעגן עסן פון זיין ברויט. ¹⁷ און די טאָכטער פון אַ פּהן אַז זי וועט נעמען אַ מאַן אַ פרעמדן, טאָר זי פון דער הייליקער אָפּשיידונג ניט עסן. ¹⁸ אָבער די טאָכטער פון אַ פּהן, אַז זי וועט ווערן אָן אַלמנה, אָדער אַ גרושה, און קיין קינדער האָט זי ניט, און זי וועט זיך אומקערן צו איר פאַטערס הויז אַזוי ווי אין איר יוגנט, מעג זי עסן פון איר פאַטערס ברויט; אָבער קיין פרעמדער טאָר דערפון ניט עסן. ¹⁹ און אַז עמיצער וועט עסן הייליקס דורך אַ פאַרזע, זאָל ער צולייגן דערצו אַ פינפטל דערפון, און אָפּצאָלן דאָס הייליקע צום פּהן. ²⁰ און זיי זאלן ניט פאַרשוועכן די הייליקע זאכן פון די קינדער פון ישראל, וואָס זיי שײַדן אָפּ צו גאָט, ²¹ און זיי מאַכן טראָגן אַ זינד פון פאַרשולדיקונג, אַז זיי וועלן עסן זייערע הייליקע זאכן; וואָרום איך יהוה הייליק זיי.

²² און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן: ²³ רעד צו אַהרנען און צו זיינע זין, און צו אַלע קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי: אַז עמיצער אַ מאַן פון דעם הויז פון ישראל, אָדער פון דעם פרעמדן אין ישראל, וועט ברענגען זיין קרבן, פון אַלע

וּזְכוּרוּ מִקִּדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מִקִּדְשֵׁים לִי אֲנִי יְהוָה: אָמַר אֱלֹהִים לְדֹרֹתֵיכֶם: כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִקְרַב מִכָּל־זֶרְעֵכֶם אֶל־הַקִּדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדְּשׁוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וּטְמֵאתוּ עָלָיו וּנְכַרְתֶּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִלִּפְנֵי אֲנִי יְהוָה: אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן הִוא דְּצִרַע אוֹ זָב בַּקִּדְשִׁים לֹא יֵאכַל עַד אֲשֶׁר יִטָּהַר וְהִנְנֶה בְּכָל־טְמֵאתֵי נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת־זָרִע: אִדְּאִשׁ אֲשֶׁר יֵנֶה בְּכָל־שִׂרְיָן אֲשֶׁר יִטְמֵאֵלְיוּ אוֹ בְּאֲדָם אֲשֶׁר יִטְמֵאֵלְיוּ לְכָל טְמֵאתוֹ: נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגְעַבּוּ וּטְמֵאתוּ עַד־הַזֶּרֶב וְלֹא יֵאכַל מִדִּמְקִדְשִׁים כִּי אִסֵּר־רַחֵץ בַּשֶּׁטֶר בַּמַּיִם: וְכַבַּשׁ הַשֶּׁמֶשׁ וּטְהַר וְאֵחָר יֵאכַל מִדִּמְקִדְשִׁים כִּי לַחֲמוּ הִוא: נִבְלָה וּטְרֵפָה לֹא יֵאכַל לְטְמֵאתֵיהֶּן אֲנִי יְהוָה: וְשִׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֵרֹתַי וְלֹא־יִשְׂאוּ עָלָיו הַטָּא וּמָתוּ כֹּו כִּי יִחַלְלוּ אֲנִי יְהוָה מִקִּדְשֵׁים: וְכָל־זֶרֶב לֹא־יֵאכַל קִדְשׁ תּוֹשֵׁב בְּהֵן וְשִׁבִיר לֹא־יֵאכַל קִדְשׁ: וְכֹהֵן כִּי־יִקְרַע נֶפֶשׁ קִנְיָן כִּסְפוֹ הִוא יֵאכַל כֹּו וְיִלִּיד בֵּיתוֹ הֵם יֵאכְלוּ בְּלַחֲמוֹ: וּבְתִיבְהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִוא בְּתַרוּמַת הַקִּדְשִׁים לֹא תֵאכַל: וּבְתִיבְהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמֵנָה וְגִרְוּשָׁה יִזְרַע אָן לָהּ וְשִׁבָּה אֶל־בֵּית אָבִיהָ בְּנַעֲרֻתָּהּ מִלְּחָם אָבִיהָ תֵאכַל וְכָל־זֶרֶב לֹא־יֵאכַל כֹּו: וְאִישׁ כִּי־יֵאכַל קִדְשׁ בְּשִׁגְגָה וְיִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת־הַקִּדְשׁ: וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת־קִדְשִׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר־רִדְּמִו לַיהוָה: וְהִשְׂאוּ אוֹתָם עִן אֲשֶׁמָּה בְּאֲכָלֶם אֶת־קִדְשֵׁיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה מִקִּדְשֵׁים: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִדְּחַגַּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְקַל־

ג' טו

של
ה

נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליהוה לעלה:
 יט לראונכם תמים וכר בפקר כפשימים ובעזים: כל אשר
 כא בו מום לא תקריבו כירלא לרצון יהוה לכם: ואיש כיר
 יקריב ובחשלים ליהוה לפלא נדר או לנדבה בפקר
 כב או כצאן תמים יהוה לרצון כל מום לא יהיה בו: עורת
 או שבור או חרוץ או גבלת או גרב או ילפת לא
 תקריבו אלה ליהוה ואשה לא תתנו מהם על המזבח
 כג ליהוה: ושור ושה שרוע וקלוט נדבה מעשה אתו ולנדר
 כד לא ירצה: ומעוף וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו ליהוה
 כה ובאדניכם לא תעשו: ומיד כונכר לא תקריבו את לחם
 אלהיכם מכל אלה כי משחתם בהם מום פם לא ירצו
 כו לכם: ם ונדבר יהוה אל משה לאמר: שור או כשב
 כז ארעו כי יולד יהוה שבעת ימים תחת אמו ומיום
 כח השמיני ותלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ושור או
 כט שיה אתו ואת בניו לא תשחטו ביום אחד: וכיתובתו
 ל ובחיהוה ליהוה לרצונכם תנחמו: ביום ההוא יאכל
 לא לאיתותיו ממנו עד בקר אני יהוה: ושמתם מזותי
 לב ונשיתם אתם אני יהוה: ולא תחללו את שם קדשי
 לג ונקדשתי ברוך בני ישראל אני יהוה מקדשכם:
 אני יהוה: פ

כג

נדבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי
 ג קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום
 השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו
 שבת הוא ליהוה בכל מושבותיכם: פ
 ד אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו אתם

זייערע נדרים, אָדער פון אלע זייערע פרייזליקע גאָבן,
 וואָס זיי וועלן ברענגען צו גאָט פאַר אַ בראַנדאָפּפּער,
 יט כּדי איר זאָלט באַוויליקט ווערן, מוז עס זיין אַ נכר אָן
 אַ פעלער, פון רינדער, פון שעפּסן, אָדער פון ציגן.
 כב קיינס וואָס אין אים איז דאָ אַ מום זאָלט איר ניט
 ברענגען, וואָרום עס וועט אײך ניט זיין צו באַוויליקונג.
 כג און אז אַ מאַן וועט ברענגען אַ פּרידאָפּפּער צו גאָט,
 כד לויט אַ קלאָר אַרויסגערעדטן נדר, אָדער פאַר אַ פּרייז
 כה וויליקער גאָב, פון רינדער, אָדער פון שאַף, מוז עס זיין
 לוט געפעלערט, כּדי באַוויליקט צו ווערן; קיין מום זאָל
 כז אין אים ניט זיין. כּ אַ בלינדס, אָדער אַ געשעדיקטס,
 כח אָדער אַ פאַרקריפּלטס, אָדער מיט אַ גו, אָדער מיט
 כט טרוקענע קרעץ, אָדער פּייכטע קרעץ-דידאָויקע זאָלט
 ל איר ניט ברענגען צו גאָט, און ניט מאַכן פון זיי אַ פּײער-
 אָפּפּער אויפן מזבח צו גאָט. כּ און אַן אַקס אָדער אַ
 לאַם מיט אײן גליד צו לאַנג אָדער צו קורץ, דאָס
 מעגסטו מאַכן אַ פּרייזויליקע גאָב, אָבער פאַר אַ נדר
 לוט עס ניט באַוויליקט ווערן. כּ און אזאָ וואָס זיינע
 געשלעכטלידער זיינען צעדריקט, אָדער צעהאַקט,
 אָדער אָנגעריסן, אָדער אויסגעשניטן, זאָלט איר ניט
 ברענגען צו גאָט; און איר זאָלט אין אײער לאַנד ניט
 מאַכן אזוי וואָס. כּ אפילו פון דער האַנט פון אַ פּרעמדן
 זאָלט איר ניט ברענגען די שפּייז פון אײער גאָט פון אלע
 די דאָזיקע, וואָרום זייער פאַרדאַרבונג איז אין זיי, אַ מום
 איז אין זיי; זיי וועלן ניט באַוויליקט ווערן פון אײך.
 כּ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן:

כּ אַ רינד, אָדער אַ שעפּס, אָדער אַ ציג, אז עס וועט געבאָרן ווערן, זאָל עס זיבן טעג זיין אונטער זיין מוטער,
 און פון אַכטן טאָג אָן און ווייטער וועט עס באַוויליקט ווערן פאַר אַ קרבן, אַ פּײער־אָפּפּער צו גאָט. כּ און אַ רינד צי
 אַ שאַף, זאָלט איר עס ניט שעכטן אין אײן טאָג מיט זיין קינד. כּ און אז איר וועט שלאַכטן אַ דאַנקאָפּפּער צו גאָט,
 זאָלט איר עס שלאַכטן אז איר זאָלט באַוויליקט ווערן. כּ אין דעם אייגענעם טאָג זאָל עס געגעסן ווערן; איר זאָלט
 ניט איבערלאָזן דערפון ביז אין דער פּרייז: איך בין יהוה. כּ און איר זאָלט היטן מיינע געבאָט און זיי טאָן: איך בין
 יהוה. כּ און איר זאָלט ניט פאַרשוועכן מיין הייליקן גאַמען, כּדי איך זאָל זיין געהייליקט צווישן די קינדער פון ישראל:
 איך בין יהוה וואָס הייליקט אײך; כּ דער וואָס האָט אײך אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים, אײך צו זיין צום גאָט:
 איך בין יהוה.

כג

און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי:
 די יום־טובים פון גאָט וואָס איר זאָלט זיי אויסרופן פאַר הייליקע צונויפּרופּונגען-דאָס זיינען מינע יום־טובים:
 זעקס טעג זאָל געטאָן ווערן אַרבעט, אָבער אויפן זיבעטן טאָג איז אַ שבת פון רואונג, אַ הייליקע צונויפּרופּונג; קיין
 אַרבעט זאָלט איר ניט טאָן; דאָס איז שבת צו גאָט אין אלע אײערע ווינערטער.
 דאָס זיינען די יום־טובים פון גאָט, די הייליקע צונויפּרופּונגען, וואָס איר זאָלט זיי אויסרופן אין

זייער געשטעלטער צייט. ⁶ אין ערשטן חודש, אין פערצנטן טאג פון חודש, אקעגן אונט, איז דער קרבן פסח צו גאט. ⁷ אין אויפן פופצנטן טאג פון דעמדאזיקן חודש, איז דער יום-טוב פון מצות צו גאט; זיבן טעג זאלט איר עסן מצות. ⁸ אין ערשטן טאג זאל א הייליקע צונויפ-רופונג זיין ביי אייך; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ⁹ און איר זאלט ברענגען א פייעראפפער צו גאט זיבן טעג; אויפן זיבעטן טאג איז א הייליקע צונויפרופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

¹⁰ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ¹¹ רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאלסט זאגן צו זיי: אז איר וועט קומען אין דעם לאנד וואס איך גיב אייך, און איר וועט שניידן איר שניט, זאלט איר ברענגען א גארב פון אייער ערשטן שניט צום פהן. ¹² און ער זאל אויפהייבן די גארב פאר גאט, כדי איר זאלט באויליקט ווערן; אויף מארגן נאך דעם רוטאגא זאל זי דער פהן אויפהייבן. ¹³ און איר זאלט מאכן, אין דעם טאג וואס איר הייבט אויף די גארב, א שעפס אן א פעלער, א יאריקן, פאר א בראנדאפפער צו גאט; ¹⁴ און א שפיר אפפער דערצו, צוויי צענטל זעמלמעל פארמישט מיט אייל, א פייעראפפער צו גאט פאר א געשמאקן ריח; און א גיסאפפער דערצו, וויין א פערטל היין. ¹⁵ און ברויט,

במועד: בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין החדשים פסח ליהוה; ובחמשה עשר יום לחדש הוה תג המצות ליהוה שבעת ימים מצות האכלו: ביום הראשון מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו; והקרבתם אשה ליהוה שבעת ימים ביום השביעי מקרא-קדש כל-מלאכת עבודה לא תעשו: פ וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כיתבאו אלה-ארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את-קצירה והבאתם את-עמר ראשית קצירכם אל-הכהן: והניף את-העמר לפני יהוה לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן: ועשיתם ביום הניפכם את-העמר כבש תמים בן-שנתו לעלה ליהוה: ומנחתו שני עשרונים סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח ונספה יין רביעת הקין: ולחם וקלי ופרמל לא תאכלו עד-עצם היום הזה עד הביאתם את-קרבן אלהיכם חבת עולם לדרתיכם בכל משבתיכם: וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתם את-עמר התנופה שבע שבתות הממח תהינה: עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה קדשה ליהוה: ממשבתיכם תביאו לחם התנופה שתיים שני עשרונים סלת תהינה המן תאפינה בכורים ליהוה: והקרבתם על-הלחם שבעת כבשים תמים בני שנה ופר בדבקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונספיהם אשה ריח-ניחח ליהוה: ועשיתם שיער-עזים אחד לחמאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: והניף הכהן אתם על לחם הכברים תנופה לפני יהוה על-שני כבשים קדש יהוה

י' ונספ' י' א דגשה

און געברענטע קערנער, און פרישע זאנגען, זאלט איר ניט עסן ביז דעמדאזיקן אייגענעם טאג, ביז איר ברענגט דעם קרבן פון אייער גאט; אן אייביק געזעץ אויף אייערע דור-דורות אין אלע אייערע וויינערטער.

¹⁶ און איר זאלט אייך ציילן פון אויף מארגן נאך דעם רוטאגא, פון דעם טאג וואס איר ברענגט די גארב פון אויפהייבונג; זיבן גאנצע וואכן זאלן עס זיין; ¹⁷ ביז אויף מארגן נאך דער זיבעטער וואך זאלט איר אפציילן פופציק טעג, און ברענגען א שפייזאפפער פון דער נייער תבואה צו גאט. ¹⁸ איר זאלט ברענגען פון אייערע וויינערטער צוויי ברויטן פאר אן אויפהייבונג; פון צוויי צענטל זעמלמעל זאלן זיי זיין, געזייערט זאלן זיי געבאקט ווערן, אן ערשטגאב צו גאט. ¹⁹ און איר זאלט ברענגען מיטן ברויט זיבן שעפסן יאריקע אן א פעלער, און איין יונגן אקס, און צוויי חידערים; זיי זאלן זיין א בראנדאפפער צו גאט, מיט זייערע שפייזאפפער און זייערע גיסאפפער-א פייעראפפער פאר א געשמאקן ריח צו גאט. ²⁰ און איר זאלט מאכן איין צינגבאק פאר א זינדאפפער, און צוויי שעפסן יאריקע פאר א פרידאפפער. ²¹ און דער פהן זאל זיין אויפהייבן מיט דעם ברויט פון דעם ערשטצייטיקן, אן אויפהייבונג פאר גאט, מיט די צוויי שעפסן; הייליק זאלן זיי זיין

א אין טעקסט: השבת. לויט דעם טראדיציאנעלן איסטייטש מיינט דאס דעם ערשטן טאג פסח.

כא ליהוה לכהן: וקראתם בעצם היום הזה מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל־משבתותיכם לדתותיכם: ובקצרכם את־קציר ארצכם לא־תכלה פאת שדה בקצרה ולקט קצירה לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם: פ

המ' כד וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון

כה וכרון תרועה מקרא־קדש: כל־מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם אשה ליהוה: ס וידבר יהוה אל־משה לאמר: אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא־קדש יהיה לכם ועניתם את־נפשתיכם והקרבתם אשה ליהוה: וכל־מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם: כי כל־הנפש אשר לא־תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה: וכל־הנפש אשר תעשה כל־מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את־הנפש ההוא מקרב עמיה: כל־מלאכה לא תעשו חקת עולם לדתותיכם בכל משבתותיכם: שבת שבתון הוא לכם ועניתם את־נפשתיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב השבתו שבתכם: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הכפות שבעת ימים ליהוה: ביום הראשון מקרא־קדש כל־מלאכת עבודה לא תעשו: שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום השמיני מקרא־קדש יהיה לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת הוא כל־מלאכת עבודה לא תעשו: אלה מועדי יהוה אשר־תקראו אתם מקרא־קדש לתקריב אשה ליהוה עלה ומנחה נבח ונסכים דברים ביומי:

א טאג פון פארגעבונג איז דאס, מכפר צו זיין אויף אייך פאר יהוה אייער גאט. ²⁰ ווארום יעטוועדער זעל וואס וועט זיך ניט פייניקן אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג, זאל פארגעבונג ווערן פון איר פאלק. ²⁰ אין יעטוועדער מענטש וואס וועט טאן עפעס אן ארבעט אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג, יענע זעל וועל איך אונטערברענגען פון צווישן איר פאלק. ²¹ קיין ארבעט זאלט איר ניט טאן; אן אייביק געזעץ אויף אייערע דור־דורות אין אלע אייערע ווינערטער. ²² א שבת פון רואונג איז עס פאר אייך; און איר זאלט פייניקן אייער זעל; אין גינטן טאג פון חודש אין אונט, פון אונט ביז אונט, זאלט איר האלטן אייער שבת.

כא און גאט, פארן פהן. ²¹ און איר זאלט מאכן אן אויס־רופונג אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג; א הייליקע צונויפ־רופונג זאל זיין ביי אייך; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. אן אייביק געזעץ אין אלע אייערע ווינערטער אויף אייערע דור־דורות.

כב און אז איר שניידט דעם שניט פון אייער לאנד, זאלסטו ניט דערענדיקן דעם עק פון דיין פעלד ביי דיין שניידן, און דעם נאָכקלייב פון דיין שניט זאלסטו ניט נאָכ־קלייבן; פארן ארימאָן און פארן פרעמדן זאלסטו זיי איבערלאָזן: איך בין יהוה אייער גאט.

כג און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ²² רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

כד אין זיבעטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש, זאל זיין ביי אייך א רואונג, א דערמאָנונג דורך שאלונג, א הייליקע צונויפ־רופונג. ²³ קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט.

כה און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ²⁴ אָבער אין צענטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער טאָג פון פאָרגעבונג; א הייליקע צונויפ־רופונג זאל זיין ביי אייך, און איר זאלט פייניקן אייער זעל, און ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט. ²⁵ און קיין ארבעט זאלט איר ניט טאן אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג, וייל

כז און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ²⁷ אָבער אין צענטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער טאָג פון פאָרגעבונג; א הייליקע צונויפ־רופונג זאל זיין ביי אייך, און איר זאלט פייניקן אייער זעל, און ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט. ²⁸ און קיין ארבעט זאלט איר ניט טאן אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג, וייל

כח און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ²⁸ און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ²⁹ אָבער אין צענטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער טאָג פון פאָרגעבונג; א הייליקע צונויפ־רופונג זאל זיין ביי אייך, און איר זאלט פייניקן אייער זעל, און ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט. ³⁰ און קיין ארבעט זאלט איר ניט טאן אין דעמדאזיקן אייגענעם טאג, וייל

כט און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ³¹ רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

לא אין פופצנטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער יום־טוב פון סופות זיבן טעג צו גאט. ³² אין ערשטן טאָג איז א הייליקע צונויפ־רופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ³³ זיבן טעג זאלט איר ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; אויפן אַכטן טאָג זאל א הייליקע צונויפ־רופונג זיין ביי אייך, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; א הייליקע איינוואַמלונג איז דאָס; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

לב און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ³⁴ רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

לז אין פופצנטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער יום־טוב פון סופות זיבן טעג צו גאט. ³⁵ אין ערשטן טאָג איז א הייליקע צונויפ־רופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ³⁶ זיבן טעג זאלט איר ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; אויפן אַכטן טאָג זאל א הייליקע צונויפ־רופונג זיין ביי אייך, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; א הייליקע איינוואַמלונג איז דאָס; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

לח און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ³⁷ דאָס זיינען די יום־טובים פון גאט, וואָס איר זאלט זיי אויסרופן פאר הייליקע צונויפ־רופונגען, צו ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט, א בראַנד־אפּפער, און א שפיי־אפּפער, א שלאַכט־אפּפער, און גיס־אפּפער; וואָס פאר איטלעכן

כט און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ³⁸ רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

לא אין פופצנטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער יום־טוב פון סופות זיבן טעג צו גאט. ³⁹ אין ערשטן טאָג איז א הייליקע צונויפ־רופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ⁴⁰ זיבן טעג זאלט איר ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; אויפן אַכטן טאָג זאל א הייליקע צונויפ־רופונג זיין ביי אייך, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; א הייליקע איינוואַמלונג איז דאָס; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

לב און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ⁴¹ דאָס זיינען די יום־טובים פון גאט, וואָס איר זאלט זיי אויסרופן פאר הייליקע צונויפ־רופונגען, צו ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט, א בראַנד־אפּפער, און א שפיי־אפּפער, א שלאַכט־אפּפער, און גיס־אפּפער; וואָס פאר איטלעכן

לז און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ⁴² רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

לא אין פופצנטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער יום־טוב פון סופות זיבן טעג צו גאט. ⁴³ אין ערשטן טאָג איז א הייליקע צונויפ־רופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ⁴⁴ זיבן טעג זאלט איר ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; אויפן אַכטן טאָג זאל א הייליקע צונויפ־רופונג זיין ביי אייך, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; א הייליקע איינוואַמלונג איז דאָס; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

לב און גאט האָט גערעדט צו משהן, אַווי צו זאָגן: ⁴⁵ רעד צו די קינדער פון ישראל, אַווי צו זאָגן:

לז אין פופצנטן טאָג פון דעמדאזיקן זיבעטן חודש איז דער יום־טוב פון סופות זיבן טעג צו גאט. ⁴⁶ אין ערשטן טאָג איז א הייליקע צונויפ־רופונג; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. ⁴⁷ זיבן טעג זאלט איר ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; אויפן אַכטן טאָג זאל א הייליקע צונויפ־רופונג זיין ביי אייך, און איר זאלט ברענגען א פיי־ער־אפּפער צו גאט; א הייליקע איינוואַמלונג איז דאָס; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

טאג, אין זיין טאג. ³⁸ אחוץ די שבתים פון גאט, און אחוץ
 אייערע גאבן, און אחוץ אלע אייערע נדרים, און אחוץ
 אלע אייערע פרייוויליקע קרבנות, וואס איר וועט געבן
 צו גאט.

³⁹ אבער אין דעם פופצנטן טאג פון זיבעטן חודש,
 ווען איר זאמלט איין דעם איינטראג פון לאנד, זאלט איר
 פייערן דעם פייערטאג פון גאט זיבן טעג; אין ערשטן
 טאג זאל זיין א רואונג, און אויפן אכטן טאג א רואונג.
⁴⁰ און איר זאלט אייך נעמען אין ערשטן טאג פרוכט פון
 א שיינעם בוים, טייטלבלעטער, און צווייגן פון א געדיכטן
 בוים, און ווערבעס פון טייך, און איר זאלט זיך פרייען
 פאר יהוה אייער גאט זיבן טעג. ⁴¹ און איר זאלט עס
 פייערן א פייערטאג צו גאט זיבן טעג אין יאר; אן אייביק
 געזעץ אויף אייערע דור-דורות; אין זיבעטן חודש זאלט
 איר עס פייערן. ⁴² אין סוכות זאלט איר זיצן זיבן טעג;
 אלע אייגענארעע אין ישראל זאלן זיצן אין סוכות.
⁴³ כדי אייערע דור-דורות זאלן וויסן, אז אין בידלעך האב
 איך געמאכט זיצן די קינדער פון ישראל, ווען איך האב זיי
 ארויסגעצויגן פון לאנד מצרים; איך בין יהוה אייער גאט.
⁴⁴ און משה האט אנגעזאגט די קינדער פון ישראל
 די יום-טובים פון גאט.

מלכד שפחת יהוה ומלכד מתנותיכם ומלכד כל נדרים
 ומלכד כל נדרתיכם אשר תתנו ליהוה: אך בחמשה
 עשר יום לחודש השביעי באספכם את תבואת הארץ
 תתנו את חגיגתה שבעת ימים ביום הראשון שבתון
 וביום השמיני שבתון: ולקחתם לכם ביום הראשון
 פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עזרעבת וערבי נחל
 ושמחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים: והנחתם אתו
 חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדורותיכם
 בחודש השביעי תתנו אתו: בספת תשבו שבעת ימים
 כל האזרח בישראל ישבו בספת: למען ידעו דרתיכם
 כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אתם
 מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: וידבר משה את
 מעדי יהוה אל בני ישראל:
 פ

כד

וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ויקחו
 אליהם שמן זית ודב כתיב למאור להעלות נר תמיד:
 מחוץ לפרכת העדות באהל מועד יערוך אתו אהרן
 מערב עד-בקר לפני יהוה תמיד חקת עולם לדורותיכם:
 על המנורה המזוזה יערוך את הנרות לפני יהוה תמיד: פ
 ולקחת סלת ואפית אתה שתים עשרה חלות שני
 עשרנים יהוה החלה האחת: ושמת אתם שמנים
 מערכות שש המערכת על השלחן המזוה לפני יהוה:
 ונתת עליה מערכת לבנה וכה והיתה ללחם לאכילה:
 אשה ליהוה: ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני
 יהוה תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: והנחתם לאהרן
 ולבניו ואכלו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו
 מאשי יהוה חק עולם: ס ויצא בראשה ישראלית
 והוא בראש מערי בתוך בני ישראל וינצו במחנה

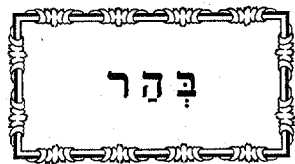
כד

¹ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ² באפעל די קינדער פון ישראל, זיי זאלן דיר ברענגען ריינע
 געשלאגענע בוימל פאר דער לייכטונג, אויף אנצוצינדן א ליכט תמיד. ³ דרויסן פון דעם פרוכט פון געזעץ
 אין אוהל-מועד זאל עס אהרן צורייכטן אויף פון אונט ביז אין דער פרי פאר גאט תמיד; אן אייביק געזעץ אויף
 אייערע דור-דורות. ⁴ אין דער ריינער מנורה זאל ער צורייכטן די רערלעך פאר גאט תמיד.
⁵ אין זאלסט נעמען זעמלמעל, און אויסבאקן דערפון צוועלף חלות; פון צוויי צענטל זאל זיין יעטוועדער חלה.
⁶ און זאלסט זיי לייגן אין צוויי רייען, זעקס אין א ריי, אויפן ריינעם טיש פאר גאט. ⁷ און זאלסט ארויפטאן אויף איט-
 לעכער ריי לויטערן וויירויך, כדי עס זאל זיין צו דעם ברויט פאר א דערמאנונג, א פייעראפפער צו גאט. ⁸ שבת
 אין שבת זאל ער עס אויסלייגן פאר גאט תמיד; פון די קינדער פון ישראל אן אייביקער בונד. ⁹ און עס זאל געהערן
 צו אהרנען און צו זיינע קינדער, און זיי זאלן עס עסן אין א הייליקן ארט, ווארום א הייליקסטע הייליקייט איז דאס,
 וואס געהערט צו אים פון די פייעראפפער פון גאט; אן אייביק רעכט.
¹⁰ און דער זון פון א פרוי פון ישראל, וואס איז געווען דער זון פון א מאן א מצרי, איז ארויסגעזאגט צווישן די

א בן ישראלית ואיש הושראלי: ויקב ברהאשה
 ב ישראלית אתהשם ויקלל וביאו אתו אלמשה ושם
 יב אמו שלמית בתדברי למשהדן: וניחורו במשמר
 לפרש להם עלפי יהוה: פ
 ג וידבר יהוה אלמשה לאמר: הוצא אתהמקלל אל
 ד מחוץ למחנה וסמכו בלהשמעים אתידיהם עלראשו
 ט ורגמו אתו בלהעדה: ואלבני ישראל תדבר לאמר
 טו איש איש בריקלל אלהיו ונשא חטאו: וקב שסידה
 טז מות וימת רגום ורגמרכו בלהעדה פנר כאורח בנקבו
 טז שם וימת: ואיש כי יקב בלהנפש אדם מות וימת: ומכה
 טז נפשבהמה ישלמה נפש תחת נפש: ואיש בריתן
 כ מום בעמיתו כאשר עשה בן יעשה לו: שכר תחת
 כ שכר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם
 חמ בן יתן בו: ומכה בהמה ישלמה ומכה אדם וימת:
 כב משפט אחד יהיה לכם פנר כאורח יהיה כי אני
 כג יהוה אלהיכם: וידבר משה אלבני ישראל ויצאו
 ד אתהמקלל אלמחוץ למחנה ורגמו אתו אבן ובני
 פ ישראל עשו כאשר צוה יהוה אתמשה: פ

קינדער פון ישראל; און דער זון פון דער פרוי פון ישראל
 און א מאן פון ישראל האבן זיך געקריגט אין לאגער.
 11 און דער זון פון דער פרוי פון ישראל האָט געלעסטערט
 דעם נאָמען, און געשאַלטן, און מע האָט אים געבראַכט
 צו משה. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען
 שלומית, די טאָכטער פון דברין, פון שבת דן. 12 און מע
 האָט אים אַרײַנגעזעצט אין וואַך, ביז מע וועט זי באַ-
 שײַדן לויט דעם מויל פון גאָט.
 13 האָט גאָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: 14 פיר
 אַרויס דעם וואָס האָט געשאַלטן, אויסן לאַגער, און אלע
 וואָס האָבן געהערט זאָלן אַנלענען זייערע הענט אויף
 זיין קאָפּ, און די גאַנצע עדה זאָל אים פאַרשטיינען. 15 און
 צו די קינדער פון ישראל זאָלסטו רעדן, אזוי צו זאָגן:
 יעטועדער מאָן וואָס וועט שילטן זיין גאָט, זאָל טראָגן
 זיין זינד. 16 און דער וואָס לעסטערט דעם נאָמען פון
 יהוה, זאָל טייטן געטייט ווערן; פאַרשטיינען זאָל אים
 פאַרשטיינען די גאַנצע עדה; ווי דער פרעמדער אזוי
 דער אַיינגעבאַרענער, אָו ער לעסטערט דעם נאָמען,
 זאָל ער געטייט ווערן.

17 און אז א מאן וועט דערשלאגן עמיצן א מענטשן צום טויט, זאל ער טייטן געטייט ווערן. 18 און דער וואָס
 דערשלאגט א בהמה צום טויט, זאל זי אפצאלן; א לעבן פאר א לעבן. 19 און אז א מאן וועט מאכן זיין חבר א מום,
 זאל געטאן ווערן צו אים אזוי ווי ער האָט געטאן: 20 א בראך פאר א בראך, אן אויג פאר אן אויג, א צאן פאר א צאן;
 אזוי ווי דער מום וואָס ער וועט מאכן דעם מענטשן, אזוי זאל געמאכט ווערן צו אים. 21 יא, דער וואָס דערשלאגט א
 בהמה מוז זי אפצאלן; און דער וואָס דערשלאגט א מענטשן מוז געטייט ווערן. 22 איין געזעץ זאל זיין ביי אײך, ווי
 דער פרעמדער אזוי זאל זיין דער אַיינגעבאַרענער, וואָרום איך בין יהוה אײער גאָט.
 23 און משה האָט גערעדט צו די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן אַרויסגעפירט דעם וואָס האָט געשאַלטן אויסן
 לאַגער, און האָבן אים פאַרוואָרפן מיט שטיינער; און די קינדער פון ישראל האָבן געטאן אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן
 משהן.

כה

א וידבר יהוה אלמשה בהר סיני לאמר: דבר אלבני
 ב ישראל ואמרתם אליהם כי תבאו אלהארץ אשר אני
 ג נתן לכם ושבתה הארץ שבת ליהוה: שש שנים תורע
 ד שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת אתהתבואתה:
 ה ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה
 ו שדך לא תורע ובפרמך לא תזמר: את ספח קצירך
 ז לא תקצור ואתיענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה

כה 1 און גאָט האָט גערעדט צו משהן אויפן באַרג סיני,
 אזוי צו זאָגן: 2 רעד צו די קינדער פון ישראל,
 און זאָלסט זאָגן צו זיי:
 אָו איר וועט קומען אין דעם לאַנד וואָס איך גיב
 אײך, זאָל דאָס לאַנד האַלטן אַ שבת צו גאָט. 3 זעקס
 יאָר זאָלסטו פאַרזײען דיין פעלד, און זעקס יאָר זאָלסטו
 אַרומשניידן דיין וויינגאַרטן, און אַיינואַמלען דעם אײנ-
 טראַג דערפון. 4 אָבער אויפן זיבעטן יאָר זאָל זיין אַ שבת
 פון רואונג פאַרן לאַנד, אַ שבת צו גאָט; דיין פעלד
 זאָלסטו ניט פאַרזײען, און דיין וויינגאַרטן זאָלסטו ניט
 אַרומשניידן. 5 דעם נאַכוואַקס פון דיין שניט זאָלסטו
 ניט שניידן, און די טרויבן פון דינע ניט באַשניטענע וויינשאַקן זאָלסטו ניט האַרבסטן; אַ יאָר פון רואונג זאָל עס זיין

כד, י' הם בסול מו' קמץ בוק כה, ד' קמץ בוק

זאָלסטו ניט פאַרזײען, און דיין וויינגאַרטן זאָלסטו ניט אַרומשניידן. 5 דעם נאַכוואַקס פון דיין שניט זאָלסטו
 ניט שניידן, און די טרויבן פון דינע ניט באַשניטענע וויינשאַקן זאָלסטו ניט האַרבסטן; אַ יאָר פון רואונג זאָל עס זיין
 * דעם נאָמען פון גאָט.

פארן לאַנד. ⁶ און די שבת־פרוכט פון לאַנד זאָל זיין פאַר
 אייך צום עסן: פאַר דיר, און פאַר דיין קנעכט, און פאַר
 דיין דינסט, און פאַר דיין געדונגענעם, און פאַר דיין אייני-
 געוואַנדערטן, וואָס האַלט זיך אויף ביי דיר; ⁷ און פאַר
 דיין בהמה, און פאַר דער חיה וואָס אין דיין לאַנד, זאָל
 זיין איר גאַנצער איינטראַג צום עסן.

⁸ און זאָלסט דיר אָפּצייַלן זיבן שבתים יאָרן, זיבן
 מאָל זיבן יאָר; און די טעג פון די זיבן שבתים יאָרן וועלן
 דיר זיין ניין און פּערציק יאָר. ⁹ דענסמאָל זאָלסטו
 אַרויסלאָזן אַ שאַלונג פון שופּר; אין זיבעטן חודש, אין
 צענטן טאָג פון חודש, אום יום־כּפּור, זאָלט איר אַרויס-
 לאָזן אַ שופּר אין אייער גאַנצן לאַנד. ¹⁰ און איר זאָלט
 הייליקן דאָס פּופּציקסטע יאָר, און אויסרופן אַ פּריי-
 לאָזונג אין לאַנד פאַר אַלע אירע באַוווינער; יובל זאָל
 עס אייך זיין; און איר זאָלט אייך אומקערן איטלעכער
 צו זיין אייגנטום, און איטלעכער צו זיין משפּחה זאָלט
 איר אייך אומקערן. ¹¹ יובל זאָל דאָס פּופּציקסטע יאָר
 אייך זיין; איר זאָלט ניט זייען, און ניט שניידן זיינע נאָכ-
 וויקסן, און ניט האַרבסטן זיינע ניט באַשניטענע ווייני-
 שטאַקן. ¹² וואָרום יובל איז דאָס; הייליק זאָל עס אייך
 זיין; פון פעלד אַראָפּ זאָלט איר עסן זיין תּבוואה. ¹³ אין

דעמדאָזיקן יאָר פון יובל זאָלט איר אייך אומקערן איטלעכער צו זיין אייגנטום. ¹⁴ און אַז איר וועט פאַרקויפן אַ
 פאַרקויפונג צו דיין חבר, אָדער קויפן פון דער האַנט פון דיין חבר, זאָלט איר ניט נאָרן איינער דעם אַנדערן.
¹⁵ לויט דער צאָל פון די יאָרן נאָכן יובל זאָלסטו קויפן פון דיין חבר; לויט דער צאָל פון תּבוואה־יאָרן זאָל ער
 דיר פאַרקויפן. ¹⁶ לויט דער מערקייט פון די יאָרן זאָלסטו מערן דעם מקח דערפון, און לויט דער מינערקייט פון
 די יאָרן זאָלסטו מינערן דעם מקח דערפון; וואָרום די צאָל פון תּבוואות פאַרקויפט ער דיר. ¹⁷ און איר זאָלט ניט נאָרן
 איינער דעם אַנדערן, און זאָלסט מורא האָבן פאַר דיין גאַט, וואָרום איך בין יהוה אייער גאָט. ¹⁸ און איר זאָלט טאָן
 מייער חוקים, און היטן מייער געזעצן, און זיי טאָן, פּדי איר זאָלט זיצן אויף אייער לאַנד אין זיכערקייט. ¹⁹ און דאָס
 לאַנד וועט געבן איר פּרוכט, און איר וועט עסן צו זאָט, און וועט זיצן אין זיכערקייט דערויף. ²⁰ און אַז איר וועט זאָגן:
 וואָס וועלן מיר עסן אין זיבעטן יאָר? מיר וועלן דאָך ניט זייען, און ניט איינזאַמלען אונדזער תּבוואה? ²¹ וועל איך באַפעלן
 מיין ברכה אויף אייך אין דעם זעקסטן יאָר, און עס וועט ברענגען תּבוואה פאַר דריי יאָר. ²² און אַז איר וועט זייען אויפן
 אַכטן יאָר, וועט איר עסן פון דער תּבוואה, דאָס אַלטע; ביזן ניינטן יאָר, ביז עס קומט זיין תּבוואה, וועט איר עסן דאָס אַלטע.

לְאָרְצִי; וְהִיְתָה שִׁבְתַּת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֹכְלָה לָךְ וּלְעַבְדְּךָ וְ
 וּלְאִמְתְּךָ וּלְשִׁכְרְךָ וּלְתוֹשֵׁבְךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ; וּלְבַהֲמֹתֶיךָ וְ
 לְחַיֵּה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ תְּהֵי כֹל־תְּבוּאַתָּה לְאֹכֵל: ⁶
 וּסְפַרְתָּ לָךְ שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵים שִׁבְעַת פְּעֻמִּים ⁷
 וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שִׁבְעַת שָׁבָתֹת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַת וָאַרְבָּעִים שָׁנָה;
 וְהִצְבַּרְתָּ שׁוֹפֵר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ ⁸
 בַּיּוֹם הַכִּפּוּרִים תִּצְבְּרוּ שׁוֹפֵר בְּכָל־אַרְצְכֶם; וּקְדַשְׁתֶּם ⁹
 אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל־
 יֹשְׁבֵיהָ יִבְלֵל הוּא תְּהֵי לְכֶם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל־אֲחֻותוֹ ¹⁰
 וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תִּשְׁבוּ; יִבְלֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים ¹¹
 שָׁנָה תְּהֵי לְכֶם לֹא תִנְרְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סִפְחֵי־הָ
 וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־זִנְזוּרֶיהָ; בִּי יִבְלֵל הוּא קֹדֶשׁ תְּהֵי לְכֶם ¹²
 מִדְּהַשְׁדָּה תֹאכְלוּ אֶת־תְּבוּאַתָּה: בְּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת ¹³
 תִּשְׁבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻותוֹ; וּכְדִיתְמַכְרוּ מִמֶּכֶר לְעַמְתְּךָ ¹⁴
 אִי קָנָה מִיָּד עַמִּיתְךָ אֶל־תּוֹנוּ אִישׁ אֶת־אֲחֻיוֹ: בְּמִסְפַּר ¹⁵
 שָׁנִים אַחֵר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עַמִּיתְךָ בְּמִסְפַּר שָׁנֵי־
 תְּבוּאַת יְמֵי־לָךְ: לִפְיֹ רֵב הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקְנֵתוֹ וּלְפִי־ ¹⁶
 מְעַט הַשָּׁנִים תִּמְעִיט מִקְנֵתוֹ בִּי מִסְפַּר תְּבוּאַת הוּא
 מִכֶּר לָךְ: וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת־עַמִּיתוֹ וְיִרְאַת מֶ־אֱלֹהֶיךָ בִּי ¹⁷
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְעִשִׂיתֶם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי־ ¹⁸
 תִּשְׁמְרוּ וְעִשִׂיתֶם אֹתָם וְיִשְׁבַּתֶּם עַל־הָאָרֶץ לְבִטָּח: וְנִתְּנָה ¹⁹
 הָאָרֶץ פְּרוּיָה וְאֹכְלֹתָם לְשִׁבְעַת יְיִשְׁבַּתֶּם לְבִטָּח עֲלֶיהָ:
 וְכִי תֹאמְרוּ מִדֵּה־נֹאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֵן לֹא נִרְרַע ²⁰
 וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאַתָּנוּ: וְצִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לְכֶם ²¹
 בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעִשִׂת אֶת־תְּבוּאַתָּה לְשִׁלֵּשׁ הַשָּׁנִים:
 וְנִרְעַתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִית וְאֹכְלֹתֶם מִדְּהַתְּבוּאַה יִשָּׁן ²²
 עַד הַשָּׁנָה הַחֲמִשִּׁיעַת עַד־כּוּא תְּבוּאַתָּה תֹאכְלוּ יִשָּׁן:

י' קמ"ב ב"ק כ' קמ"ב ב"ק

כו והארץ לא תמכר לצמיתת כִּי־לִי הארץ כִּי־נָדָרִים
 כז ותושבים אתם עמדי: ובכל ארץ אחותכם נאלה תתנו
 רב לארץ: ׀ כִּי־יִמָּוֶד אֶחָיִךְ וּמָכַר מֵאֲחֻזְתּוֹ וּבָא נָאִלֹּ
 כח הַקָּרֵב אֵלָיו וְנָאֵל אֶת מִמְכָר אֲחֻזּוֹ: וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה
 כו לוֹ נָאֵל וְהוֹשִׁינָה יָדוֹ וּמָצָא כָּדִי נִאֲלָתוֹ: וְחָשַׁב אֶרֶץ־
 שְׁנֵי מִמְכָרָיו וְהוֹשִׁיב אֶת־הָעֵרֶף לְאִישׁ אֲשֶׁר מָכַרְלֹ
 כח וְשָׁב לְאֲחֻזְתּוֹ: וְאִם לֹא־מָצָאָה יָדוֹ דִּי הוֹשִׁיב לוֹ וְהָיָה
 מִמְכָרָיו בְּיַד הַקֹּנֵה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וַיָּצֵא בַּיּוֹבֵל וְשָׁב
 חט לאֲחֻזְתּוֹ: ׀ וְאִישׁ כִּי־יִמָּכַר בֵּית־מִשְׁכָּבוֹ עִיר הַחֹמֶה
 חט (ש) וְהוֹתֵה נִאֲלָתוֹ עֲדֵתָם שְׁנַת מִמְכָרָיו וְיָמִים תִּהְיֶה נִאֲלָתוֹ:
 ל וְאִם לֹא־יִנָּאֵל עַד־מְלֹאֵת לוֹ שְׁנַת תְּמִימָה וְקָם הַבַּיִת
 אֲשֶׁר־בְּעִיר אֲשֶׁר־לֹא הָמָה לְצִמְיֹתָת לַקֹּנֵה אֹתוֹ לְדִרְתּוֹ
 לא לֹא יָצָא בַּיּוֹבֵל: וּבְתֵי הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם חֹמֶה
 סָבִיב עַל־שׂוֹדֵה הָאָרֶץ יִחָשֵׁב נִאֲלָה תְּהִיָּה־לּוֹ וּבַיּוֹבֵל
 לב יָצָא: וְעִרֵי הַלְלוּיִם בְּתֵי עָרֵי אֲחֻזָּתָם נִאֲלָת עוֹלָם תִּהְיֶה
 לג לְלוּיִם: וְאֲשֶׁר יִנָּאֵל מִן־הַלְלוּיִם וַיָּצֵא מִמְכָר־בֵּית וְעִיר
 לד אֲחֻזְתּוֹ בַּיּוֹבֵל כִּי בְתֵי עָרֵי הַלְלוּיִם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ
 לה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשׂוֹדֵה מִגְרָשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכַר כִּי־אֲחֻזָּת
 לו עוֹלָם הוּא לָהֶם: ׀ וְכִי־יִמָּוֶד אֶחָיִךְ וּמָטָה יָדוֹ עַמְּךָ
 לו וְחֻחֻקָתָ כִּי גֵר וְתוֹשֵׁב נָחִי עִמָּךְ: אֶל־תִּשְׁקָה מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ
 לו וְתִרְבִּית וּנְרָאתָ מֵאֲלֵהוּךָ וְתָוִי אֶחָיִךְ עִמָּךְ: אֶת־כִּסְפְּךָ
 לח לְאֲחֻזְתּוֹ לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמִדְבָּרִית לְאֲחֻזְתּוֹ אֶכְלָךְ: אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְתֵת לָכֶם
 שט (ש) אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְהוֹת לָכֶם לְאֵלֹהִים: ׀ וְכִי־יִמָּוֶד
 אֶחָיִךְ עִמָּךְ וּנְמַכְרֶה־לְךָ לֹא־תִעְבְּדוּ כִּי עֲבַדְתָּ עִבְדִּי:
 ׀ כִּשְׂכִיר תְּתוֹשֵׁב יְהוּה עִמָּךְ עַד־שְׁנַת הַיּוֹבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ:
 סא וַיָּצֵא מֵעִמָּךְ הוּא וּבְנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל־

ל ב פ

23 און די ערד זאל ניט פארקויפט ווערן אויף אייביק, וואָרום צו מיר געהערט די ערד; וואָרום פרעמדע און איינגעוואַנדערטע זייט איר ביי מיר. 24 און אין דעם גאַנצן לאַנד פֿון אייער אייגנטום זאלט איר געבן דער ערד אַן אויסלייזונג.

25 אַז דיין ברודער וועט אַרײַם ווערן, און וועט פֿאַר־קויפֿן פֿון זיין אייגנטום, זאָל קומען זיין קרובֿ א וואָס איז דער גענוסטער צו אים, און אויסלייזן דעם פֿאַרקויפֿ פֿון זיין ברודער. 26 און אַז אַ מאַן וועט ניט האָבן קיין אויסלייזער, אָבער זיין האַנט וועט ווערן פֿאַרמעגלעך, און ער וועט צונויפקריגן גענוג עס אויסצולייזן. 27 זאָל ער באַרעכענען די יאָרן פֿון זיין פֿאַרקויפֿונג, און צוריקצאָלן דעם רעשט צו דעם מאַן וואָס ער האָט צו אים פֿאַר־קויפֿט; און ער זאָל זיך אומקערן צו זיין אייגנטום. 28 אויב אָבער זיין האַנט קען ניט צונויפקריגן גענוג אים צוריקצוצאָלן, זאָל זיין פֿאַרקויפֿ בלייבן אין דער האַנט פֿון דעם וואָס האָט עס געקויפֿט, ביז דעם יאָר פֿון יובֿל, און אום יובֿל זאָל עס אַרויסגיין; און ער זאָל זיך אומ־קערן צו זיין אייגנטום.

29 און אַז אַ מאַן וועט פֿאַרקויפֿן אַ ווײַנהויז אין אַ שטאָט מיט אַ מויער, זאָל זיין אויסלייזרעכט זיין ביז עס ענדיקט זיך דאָס יאָר פֿון זיין פֿאַרקויפֿונג; אַ יאָר זאָל זיין זיין אויסלייזרעכט. 30 אויב אָבער עס וועט ניט אויס־געלייזט ווערן ביז עס ווערט פֿול דערויף אַ גאַנץ יאָר, זאָל דאָס הויז וואָס אין דער שטאָט וואָס האָט אַ מויער, בלייבן אויף אייביק ביי דעם וואָס האָט עס געקויפֿט, אויף זיינע דור־דורות; עס זאָל ניט אַרויסגיין אום יובֿל. 31 אָבער די הייזער פֿון די דערפער, וואָס האָבן ניט קיין מויער רונד אַרום, זאָלן צוגערעכנט ווערן צום פעלד פֿון לאַנד; זיי זאָלן האָבן אַן אויסלייזונג, און אום יובֿל זאָלן זיי אַרויסגיין. 32 און די שטעט פֿון די לויִם, די הייזער פֿון די שטעט פֿון זייער אייגנטום—די לויִם האָבן אַן אייביק אויס־לייזרעכט. 33 און אַז מע וועט קויפֿן פֿון די לויִם, זאָל דאָס פֿאַרקויפטע הויז אין דער שטאָט פֿון זיין אייגנטום אַרויס־גיין אום יובֿל, וואָרום די הייזער פֿון די שטעט פֿון די לויִם דאָס איז זייער אייגנטום צווישן די קינדער פֿון יִשְׂרָאֵל. 34 אָבער דאָס פעלד פֿון דעם פֿרייען פֿלאַץ אַרום זייערע שטעט קען ניט פֿאַרקויפֿט ווערן, וואָרום אַן אייביק אייגנ־טום איז דאָס זיי.

23 און די ערד זאל ניט פארקויפט ווערן און אייביק און זיינע וואַנדערטע זייט איר ביי מיר. 24 און אין דעם גאַנצן לאַנד פֿון אייער אייגנטום זאלט איר געבן דער ערד אַן אויסלייזונג. 25 אַז דיין ברודער וועט אַרײַם ווערן, און וועט פֿאַר־קויפֿן פֿון זיין אייגנטום, זאָל קומען זיין קרובֿ א וואָס איז דער גענוסטער צו אים, און אויסלייזן דעם פֿאַרקויפֿ פֿון זיין ברודער. 26 און אַז אַ מאַן וועט ניט האָבן קיין אויסלייזער, אָבער זיין האַנט וועט ווערן פֿאַרמעגלעך, און ער וועט צונויפקריגן גענוג עס אויסצולייזן. 27 זאָל ער באַרעכענען די יאָרן פֿון זיין פֿאַרקויפֿונג, און צוריקצאָלן דעם רעשט צו דעם מאַן וואָס ער האָט צו אים פֿאַר־קויפֿט; און ער זאָל זיך אומקערן צו זיין אייגנטום. 28 אויב אָבער זיין האַנט קען ניט צונויפקריגן גענוג אים צוריקצוצאָלן, זאָל זיין פֿאַרקויפֿ בלייבן אין דער האַנט פֿון דעם וואָס האָט עס געקויפֿט, ביז דעם יאָר פֿון יובֿל, און אום יובֿל זאָל עס אַרויסגיין; און ער זאָל זיך אומ־קערן צו זיין אייגנטום.

29 און אַז אַ מאַן וועט פֿאַרקויפֿן אַ ווײַנהויז אין אַ שטאָט מיט אַ מויער, זאָל זיין אויסלייזרעכט זיין ביז עס ענדיקט זיך דאָס יאָר פֿון זיין פֿאַרקויפֿונג; אַ יאָר זאָל זיין זיין אויסלייזרעכט. 30 אויב אָבער עס וועט ניט אויס־געלייזט ווערן ביז עס ווערט פֿול דערויף אַ גאַנץ יאָר, זאָל דאָס הויז וואָס אין דער שטאָט וואָס האָט אַ מויער, בלייבן אויף אייביק ביי דעם וואָס האָט עס געקויפֿט, אויף זיינע דור־דורות; עס זאָל ניט אַרויסגיין אום יובֿל. 31 אָבער די הייזער פֿון די דערפער, וואָס האָבן ניט קיין מויער רונד אַרום, זאָלן צוגערעכנט ווערן צום פעלד פֿון לאַנד; זיי זאָלן האָבן אַן אויסלייזונג, און אום יובֿל זאָלן זיי אַרויסגיין. 32 און די שטעט פֿון די לויִם, די הייזער פֿון די שטעט פֿון זייער אייגנטום—די לויִם האָבן אַן אייביק אויס־לייזרעכט. 33 און אַז מע וועט קויפֿן פֿון די לויִם, זאָל דאָס פֿאַרקויפטע הויז אין דער שטאָט פֿון זיין אייגנטום אַרויס־גיין אום יובֿל, וואָרום די הייזער פֿון די שטעט פֿון די לויִם דאָס איז זייער אייגנטום צווישן די קינדער פֿון יִשְׂרָאֵל. 34 אָבער דאָס פעלד פֿון דעם פֿרייען פֿלאַץ אַרום זייערע שטעט קען ניט פֿאַרקויפֿט ווערן, וואָרום אַן אייביק אייגנ־טום איז דאָס זיי.

29 און אַז דיין ברודער וועט אַרײַם ווערן ביי דיר, און וועט זיך פֿאַרקויפֿן צו דיר, זאָלסטו ניט אַרבעטן מיט אים אַזוי ווי מע אַרבעט מיט אַ קנעכט. 30 ווי אַ געדונגענער, ווי אַן אייגעוואַנדערטער, זאָל ער זיין ביי דיר; ביז דעם יאָר פֿון יובֿל זאָל ער דינען ביי דיר. 31 דענסמאָל זאָל ער אַרויסגיין פֿון דיר, ער און זיינע קינדער מיט אים, און ער זאָל זיך אומקערן

א אין טעקסט: נאלו, זיין גואל אדער אויסלייזער.

צו זיין משפחה, און צו דעם אייגנטום פון זיינע עלטערן זאל ער זיך אומקערן. ⁴² וואָרום מײנע קנעכט זײנען זיי, וואָס איך האָב זיי אַרױסגעצויגן פון לאַנד מצרים; זיי טאַרן נישט פאַרקויפט ווערן ווי מע פאַרקויפט אַ קנעכט. ⁴³ זאַלסט נישט געוועלטיקן איבער אים מיט האַרטיקייט, און זאַלסט מורא האָבן פאַר דיין גאַט. ⁴⁴ און דיין קנעכט און דיין דינסט, וואָס וועלן זיין ביי דיר—פון די פעלקער וואָס אַרום אײך, פון זיי זאַלט איר קויפן אַ קנעכט אָדער אַ דינסט. ⁴⁵ און אויך פון די קינדער פון די אײנגע-וואַנדערטע וואָס האַלטן זיך אויף ביי אײך, פון זיי קענט איר קויפן, און פון זײערע משפחות וואָס ביי אײך, וואָס זיי האָבן געבאַרן אין אײער לאַנד; און זיי קענען אײך ווערן צום אײגנטום. ⁴⁶ און איר קענט זיי לאָזן בירושה צו אײערע קינדער נאָך אײך, צו אַרבעטן פאַר אַן אײגנטום; אויף אײביק קענט איר אַרבעטן מיט זיי; אָבער איבער אײערע ברידער, די קינדער פון ישראל, אײנער איבערן אַנדערן, זאַלט איר נישט געוועלטיקן מיט האַרטיקייט.

⁴⁷ און אַז די האַנט פון דעם פרעמדן אָדער דעם אײגעוואַנדערטן ביי דיר וועט ווערן פאַרמעגלעך, און דיין ברודער וועט אַרים ווערן לעבן אים, און וועט זיך פאַרקויפן צו דעם אײגעוואַנדערטן פרעמדן ביי דיר, אָדער צו אַן אַפּשטאַם פון אַ פרעמדנס משפחה, ⁴⁸ קען ער, נאָכדעם ווי ער האָט זיך פאַרקויפט, האָבן אַן אויס-לייזונג; אײנער פון זײנע ברידער קען אים אויסלייזן; ⁴⁹ אָדער זיין פעטער, אָדער זיין פעטערס זון קען אים אויסלייזן, אָדער עמיצער אַ ליב-קרוב פון זיין משפחה קען אים אויסלייזן; אָדער, אויב זיין האַנט ווערט פאַרמעגלעך, קען ער זיך אַליין אויסלייזן. ⁵⁰ און ער זאל

זיך אויסרעכענען מיט זיין קויפער, פון דעם יאָר וואָס ער האָט זיך פאַרקויפט צו אים ביז דעם יאָר פון יובל, און דאָס געלט פון זיין פאַרקויפונג זאל אויסגעוואַרפן ווערן לויט דער צאָל פון יאָרן; אַזוי ווי די טעג פון אַ געדונגענעם זאל זיין וואָס ער איז אָפגעווען ביי אים. ⁵¹ סײַ עס זײנען נאָך דאָ פיל יאָרן, זאַל ער לויט זיי צוריקצאָלן פון זיין קויפ-געלט פאַר זיין אויסלייזונג. ⁵² און סײַ עס זײנען געבליבן ווינציק יאָרן ביז דעם יאָר פון יובל, זאַל ער זיך מיט אים אויסרעכענען; ווי נאָך זײנע יאָרן זאל ער צוריקצאָלן פאַר זיין אויסלייזונג. ⁵³ אַזוי ווי אַ געדונגענער פון יאָר צו יאָר זאל ער זיין ביי אים; ער זאל נישט געוועלטיקן איבער אים מיט האַרטיקייט פאַר דינע אויגן. ⁵⁴ און אויב ער וועט נישט אויסגעלייזט ווערן אויף די דאָזיקע אופנים, זאל ער אַרױסגיין אין יאָר פון יובל, ער און זײנע קינדער מיט אים. ⁵⁵ וואָרום צו מיר זײנען די קינדער פון ישראל קנעכט; מײנע קנעכט זײנען זיי, וואָס איך האָב זיי אַרױסגעצויגן פון לאַנד מצרים; איך בין יהוה אײער גאַט.

כו ¹ איר זאַלט אײך נישט מאַכן אָפגעטער, און אַ געשניצטן געץ און אַ זײלשטיין זאַלט איר אײך נישט אויפשטעלן, און אַ שטיינבילד זאַלט איר נישט שטעלן אין אײער לאַנד, זיך צו בוקן פאַר אים, וואָרום איך בין יהוה אײער גאַט. ² מײנע שבתים זאַלט איר היטן, און פאַר מײן הייליקטום זאַלט איר האָבן אָפשיי: איך בין יהוה.

אֲחֻת אַבְתִּיו יִשׁוּב׃ כִּי־עֲבָדִי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְרוּ מִמֶּכְרֵת עֶבֶד׃ לֹא־תִרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּה וְנִרְאֵת מֵאֲלֹהֶיךָ׃ וְעֲבָדְךָ וְאִמְתֶּךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ־לְךָ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד וְאִמָּה׃ וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשְׁבִים הַנְּגִידִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְאֻחָה׃ וְהַתְּנַחֲלֵתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לְרֵשֶׁת אֻחָה לְעַלְמֵם כִּי־הֵם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֻחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאֻחוֹ לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּה׃ ס וְכִי תִשָּׂא יָד נָר וְהוֹשִׁב עִמָּךְ וּמָד אֻחָךְ עִמּוֹ וּנְמַכְר לְנָר תוֹשֵׁב עִמָּךְ אִו לְעַקֵּר מִשְׁפַּחַת נָר׃ אַחֲרֵי נִמְכַר נֶאֱלָה תִּהְיֶה־לּוֹ אֶחָד מֵאֻחוֹ וְיִאָּלְמוּ׃ אֲדִידּוֹ אִו בְּרִידּוֹ יִאָּלְמוּ אֲדִמְשָׁאֵר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִאָּלְמוּ אֲוִהוֹשִׁינָה דָּו וְנִאָּל׃ וְחָשַׁב עִם־ךָ כְּנֹדוֹ מִשְׁנֵת הַמְּכָרוֹ לֹא עַד שְׁנַת הַיְבֹל וְהָיָה כִּסְפָּה מִמְּכָרוֹ בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּי־מִי שָׂכֹר יִהְיֶה עִמּוֹ׃ אִם־עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים לְפִיחֵן יָשִׁיב וְאָלְמוּ מִכִּסְפָּה מִקְּנֻתוֹ׃ וְאִם־מְעַט נִשְׂאָר בְּשָׁנִים עַד־שְׁנַת הַיְבֹל וְחָשְׁבִילּוּ כִּפְי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת־נֶאֱלָתוֹ׃ בְּשָׂכֹר שְׁנָה שְׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־יִרְדֶּה בּוֹ בַּפֶּה לְעֵינֶיךָ׃ וְאִם־לֹא יִאָּל נֶאֱלָה וְנָצָא בְּשְׁנַת הַיְבֹל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ׃ כִּי־לִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

כו
לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִים וּפְסֵל וּמַצֵּבָה לְאַתְקִימוּ לָכֶם וְאִבֵּן מִשְׁכֵּית לֹא תִתְנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהַשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשַׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃

זיך אויסרעכענען מיט זיין קויפער, פון דעם יאָר וואָס ער האָט זיך פאַרקויפט צו אים ביז דעם יאָר פון יובל, און דאָס געלט פון זיין פאַרקויפונג זאל אויסגעוואַרפן ווערן לויט דער צאָל פון יאָרן; אַזוי ווי די טעג פון אַ געדונגענעם זאל זיין וואָס ער איז אָפגעווען ביי אים. ⁵¹ סײַ עס זײנען נאָך דאָ פיל יאָרן, זאַל ער לויט זיי צוריקצאָלן פון זיין קויפ-געלט פאַר זיין אויסלייזונג. ⁵² און סײַ עס זײנען געבליבן ווינציק יאָרן ביז דעם יאָר פון יובל, זאַל ער זיך מיט אים אויסרעכענען; ווי נאָך זײנע יאָרן זאל ער צוריקצאָלן פאַר זיין אויסלייזונג. ⁵³ אַזוי ווי אַ געדונגענער פון יאָר צו יאָר זאל ער זיין ביי אים; ער זאל נישט געוועלטיקן איבער אים מיט האַרטיקייט פאַר דינע אויגן. ⁵⁴ און אויב ער וועט נישט אויסגעלייזט ווערן אויף די דאָזיקע אופנים, זאל ער אַרױסגיין אין יאָר פון יובל, ער און זײנע קינדער מיט אים. ⁵⁵ וואָרום צו מיר זײנען די קינדער פון ישראל קנעכט; מײנע קנעכט זײנען זיי, וואָס איך האָב זיי אַרױסגעצויגן פון לאַנד מצרים; איך בין יהוה אײער גאַט.

אִם־בְּחֻקֹּתַי תִּלְכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ וְאִם־

זי וועט איך באַרויפן פון קינדער, און פאַרשניידן אייערע
בהמות, און איך פאַרמינערן; און אייערע וועגן וועלן
פאַרוויסט ווערן.

²³ און אויב איר וועט דערמיט מיר ניט אויסגע-
מוסרט ווערן, און איר וועט גיין מיר דערווידער, ²⁴ וועל
איך אויך גיין איך דערווידער, און איך אויך וועל איך
שלאַגן זיבן מאָל פאַר אייערע זינד. ²⁵ און איך וועל
ברענגען אויף איך אַ שווערד, וואָס וועט זיך נוקם זיין
די נקמה פון דעם בונד, און איר וועט זיך פאַרקלייבן אין
אייערע שטעט. און איך וועל אַנשיקן אַ מגפה צווישן אייך,
און איר וועט געגעבן ווערן אין דער האַנט פון דעם פיינט.
²⁶ און איך וועל אייך צעברעכן דעם אונטערלען פון
ברויט, וועלן צען ווייבער באַקן אייער ברויט אין איין
אויזן, און זיי וועלן אַפברענגען אייער ברויט אויפן וואָג,
און איר וועט עסן און ניט זאָט ווערן.

²⁷ און אויב איר וועט נאָך דעם ניט צוהערן צו מיר,
און איר וועט גיין מיר דערווידער, ²⁸ וועל איך גיין איך
דערווידער מיט גרימצאָרן, און איך אויך וועל איך
שטראָפן זיבן מאָל פאַר אייערע זינד. ²⁹ און איר וועט עסן
דאָס פלייש פון אייערע זין, און דאָס פלייש פון אייערע
טעכטער וועט איר עסן. ³⁰ און איך וועל פאַרטיליקן
אייערע בָּמוֹת, און וועל פאַרשניידן אייערע ווּזְנוּלִין, און
אהינטאַן אייערע פּגרים אויף די פּגרים פון אייערע געצן,
און מיין זעל וועט אייך פאַראַמווערדיקן. ³¹ און איך
וועל מאַכן פון אייערע שטעט אַ חורבן, און וועל פאַר-
וויסטן אייערע הייליקטומען, און וועל ניט שמעקן אייערע

געשמאַקע ריחות. ³² און איך וועל פאַרוויסטן דאָס לאַנד, און
איר. ³³ און איך וועל איך צעשפּרייטן צווישן די פעלקער, און איך וועל אַרויסציען נאָך אייך אַ שווערד, און
אייער לאַנד וועט זיין אַ וויסטעניש, און אייערע שטעט וועלן זיין אַ חורבן. ³⁴ דענסמאָל וועט דאָס לאַנד אָפּ-
צאלן אירע שבתים—אַלע טעג וואָס עס וועט וויסט זיין, און איר וועט זיין אין דעם לאַנד פון אייערע פיינט;
דענסמאָל וועט דאָס לאַנד רוען, און באַצאלן אירע שבתים. ³⁵ אַלע טעג וואָס עס וועט וויסט זיין, וועט עס רוען ווי
עס האָט ניט גערוט אין אייערע שבתים, ווען איר וויט געזעסן דערויף. ³⁶ און די וואָס וועלן בלייבן פון אייך, וועל
איך אַרײַנברענגען אַ שרעקעדיקייט אין זייער האַרצן, אין די לענדער פון זייער פיינט, און זיי וועט נאָכיאָגן
דער שאַרף פון אַ געטריבענעם בלאַט, און זיי וועלן לויפן ווי מע לויפט פון שווערד, און פאַלן ווען קיינער
יאָגט ניט. ³⁷ און זיי וועלן געשטרויכלט ווערן איינער אָן אנדערן, אַזוי ווי פאַרן שווערד, ווען קיינער יאָגט
ניט; און איר וועט ניט האָבן קיין תקומה פאַר אייערע פיינט. ³⁸ און איר וועט אונטערגיין צווישן די פעלקער,
און דאָס לאַנד פון אייערע פיינט וועט אויפּעסן. ³⁹ און די געבליבענע פון אייך וועלן איינגיין פאַר זייער זינד
אין די לענדער פון אייערע פיינט; און אויך פאַר די זינד פון זייערע עלטערן וועלן זיי איינגיין אַזוי ווי יענע. ⁴⁰ און
זיי וועלן זיך מודה זיין אויף זייערע זינד, און אויף די זינד פון זייערע עלטערן, אין זייער פעלשונג, וואָס זיי האָבן גע-
פעלשט אָן מיר, און אויך וואָס זיי זיינען געאַנגען מיר דערווידער: "וואָס דערפאַרו בין איך אויך זיי געאַנגען

אֶת־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁקְלָה אֶתְכֶם וְהִכְרִיתָה אֶת־בְּהֵמַתְכֶם
וְהִמְצִיטָה אֶתְכֶם וְנִשְׁמוּ דְרִבְכֶם: וְאִם־בְּאַלְהָ לֹא תִּוְסְרוּ כִּי
לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי קָרִי: וְהִלַּכְתִּי אִתְּכֶם אֶת־אֲנִי עִמָּכֶם בְּקָרִי כִּי
וְהִבִּיתִי אֶתְכֶם נִסְאִי שָׁבַע עַל־הַפְּאִתִּיכֶם: וְהִבִּאתִי כִּי
עֲלֵיכֶם חֶרֶב וְנִקְמַת נִקְמ־בְּרִית וְנִאֲסַפְתֶּם אֶל־עַרְוֹנֵיכֶם
וְשִׁלַּחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם וְנִתְּתֶם בְּיַד־אֹיִב: בְּשִׁבְרֵי לֶכֶם כִּי
מִשְׁהִדְלַחְם וְאִפּוּ עֶשֶׂר נָשִׁים לְחַמְכֶם בְּתוֹר אֶחָד וְהִשְׁכִּיבוּ
לְחַמְכֶם בְּמִשְׁקַל וְאִכְלַתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: ס וְאִם־כִּי
בֹּזֵאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְהִלַּכְתִּי כִּי
עִמָּכֶם בְּחַמְתִּיקָרִי וְיִסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶת־אֲנִי שָׁבַע עַל־
הַפְּאִתִּיכֶם: וְאִכְלַתֶּם בֶּשֶׂר בְּנֵיכֶם וּבֶשֶׂר בְּנֵי־יִתְּכֶם תֹּאכְלוּ: כֵּט
וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמִתְּיֶכֶם וְהִכְרִיתִי אֶת־חַמְצִיכֶם וְנִתְּתִי אֶת־
פְּגִרְיֶכֶם עַל־פְּגִרֵי נְלוּלֵיכֶם וְגַעְלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְנִתְּתִי לֵא
אֶת־עַרְוֵיכֶם חֶרֶב וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־מְקוֹדְשֵׁיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ
בְּרִית נִיחָמְכֶם: וְהִשְׁמַדְתִּי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ עֲלֶיהָ לֵב
אֵיבֵיכֶם הַיּוֹשְׁבִים בָּהּ: וְאֶתְכֶם אֲזַרֶּה בְּנוֹיִם וְהִרְקִיתִי לֵג
אֶתְרֵיכֶם חֶרֶב וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׂמֵמָה וְעַרְוֵיכֶם יִהְיוּ חֶרֶבָה:
אִו תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת־שְׁבֻתוֹתֶיהָ כֹּל יְמֵי הַשְּׁמָה וְאֶתְכֶם לֵד
בְּאֶרֶץ אֵיבֵיכֶם אִו תִּשְׁפֹּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־שְׁבֻתוֹתֶיהָ:
לֵה כֹּל־יְמֵי הַשְּׁמָה תִּשְׁבֹּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שְׁבַתְתָּה בְּשְׁבֻתוֹתֶיכֶם
בְּשְׁבֻתְכֶם עֲלֶיהָ: וְהַנְּשֹׂאִים בְּכֶם וְהִבִּאתִי מִרְדָּף בְּלִבְכֶם
בְּאֶרֶצַת אֵיבֵיהֶם וְרִדְּף אֹתָם קוֹל עֲלֶה נְדָף וְנִסּוּ מִקְּסֹד־
חֶרֶב וּנְפְלוּ וְאִן רִדְּף: וְכִשְׁלוּ אִישׁ־בְּאִתּוֹ כַּמִּפְּנֵי־חֶרֶב
וְרִדְּף אִן וְלֹא־יִתְּדוּהָ לְכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֵיבֵיכֶם: וְאִבְדַּתֶּם
בְּנוֹיִם וְאִכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֵיבֵיכֶם: וְהַנְּשֹׂאִים בְּכֶם
יִמְכוּ בְּעֵינִים בְּאֶרֶצַת אֵיבֵיכֶם וְאִף בְּעֵינֵת אֶבְתֶּם אֶתְכֶם
יִמְכוּ: וְהִתְּדוּ אֶת־עֵינֵיכֶם וְאֶת־עֵינֵי אֶבְתֶּם בְּמַעַלְמֵי אֲשֶׁר
מְעַלְרֵבִי וְאִף אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי: אֶת־אֲנִי אֶלְדֵּי עִמָּם ^מ

געשמאַקע ריחות. ³² און איך וועל פאַרוויסטן דאָס לאַנד, און
איר. ³³ און איך וועל איך צעשפּרייטן צווישן די פעלקער, און איך וועל אַרויסציען נאָך אייך אַ שווערד, און
אייער לאַנד וועט זיין אַ וויסטעניש, און אייערע שטעט וועלן זיין אַ חורבן. ³⁴ דענסמאָל וועט דאָס לאַנד אָפּ-
צאלן אירע שבתים—אַלע טעג וואָס עס וועט וויסט זיין, און איר וועט זיין אין דעם לאַנד פון אייערע פיינט;
דענסמאָל וועט דאָס לאַנד רוען, און באַצאלן אירע שבתים. ³⁵ אַלע טעג וואָס עס וועט וויסט זיין, וועט עס רוען ווי
עס האָט ניט גערוט אין אייערע שבתים, ווען איר וויט געזעסן דערויף. ³⁶ און די וואָס וועלן בלייבן פון אייך, וועל
איך אַרײַנברענגען אַ שרעקעדיקייט אין זייער האַרצן, אין די לענדער פון זייער פיינט, און זיי וועט נאָכיאָגן
דער שאַרף פון אַ געטריבענעם בלאַט, און זיי וועלן לויפן ווי מע לויפט פון שווערד, און פאַלן ווען קיינער
יאָגט ניט. ³⁷ און זיי וועלן געשטרויכלט ווערן איינער אָן אנדערן, אַזוי ווי פאַרן שווערד, ווען קיינער יאָגט
ניט; און איר וועט ניט האָבן קיין תקומה פאַר אייערע פיינט. ³⁸ און איר וועט אונטערגיין צווישן די פעלקער,
און דאָס לאַנד פון אייערע פיינט וועט אויפּעסן. ³⁹ און די געבליבענע פון אייך וועלן איינגיין פאַר זייער זינד
אין די לענדער פון אייערע פיינט; און אויך פאַר די זינד פון זייערע עלטערן וועלן זיי איינגיין אַזוי ווי יענע. ⁴⁰ און
זיי וועלן זיך מודה זיין אויף זייערע זינד, און אויף די זינד פון זייערע עלטערן, אין זייער פעלשונג, וואָס זיי האָבן גע-
פעלשט אָן מיר, און אויך וואָס זיי זיינען געאַנגען מיר דערווידער: "וואָס דערפאַרו בין איך אויך זיי געאַנגען

בְּקִרְיֹה וְהִכַּאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתָם אִי־אֶזְנֶה לְבַבְכֶם
 מֵב הַעֲרֵל וְאֵן יִרְצוּ אֶת־עֵינֵיכֶם: וְנִכְרַתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב
 וְאֶף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲנֹכֶר
 מֵב וְהָאָרֶץ אֲנֹכֶר: וְהָאָרֶץ תִּעֲזֹב מִלִּפְנֵי וְתָרַץ אֶת־שִׁבְתֶּיךָ
 בְּהִשְׁמָה מִלִּפְנֵי וְהִם יִרְצוּ אֶת־עֵינֵיכֶם יַעֲזֹב בְּמִשְׁפַּטִּי
 מֵב מֵאִסּוֹ וְאֶת־חֻקֵּי נַעֲלָה נִפְשָׁם: וְאֶף נִסְזָאת בְּהוֹתָם
 בְּאֶרֶץ אֲבוֹתָם לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־נִעֲלָתִים לְכַלְתָּם לְהַפִּיר
 מֵב בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְנִכְרַתִּי לָהֶם בְּרִית
 רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
 מֵב לְהוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: אֱלֹהֵי הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים
 וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בְּיַד וְיָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי
 בְּיַד־מֹשֶׁה:
 פ

כו

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אִישׁ כִּי יִפְלֵא נֹדֵד בְּעַרְפָּךָ נִפְשֵׁת לַיהוָה:
 ג וְהָיָה עֲרַפְךָ הַזֶּכֶר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בְּדָשִׁים שָׁנָה
 ד וְהָיָה עֲרַפְךָ חֲמִשִּׁים שָׁקֶל כֶּסֶף בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְאִם־
 ה נִקְבָה הוּא וְהָיָה עֲרַפְךָ שְׁלֹשִׁים שָׁקֶל: וְאִם מִבְּדָחֵם־
 ו שָׁנִים וְעַד בְּדָעֶשְׂרִים שָׁנָה וְהָיָה עֲרַפְךָ הַזֶּכֶר עֶשְׂרִים
 ז שָׁקֶלִים וְלִנְקֵבָה עֶשְׂרֵת שָׁקֶלִים: וְאִם מִבְּחֹדֶשׁ וְעַד
 ח בְּדָחֵם־שָׁנִים וְהָיָה עֲרַפְךָ הַזֶּכֶר חֲמִשָּׁה שָׁקֶלִים כֶּסֶף
 ט וְלִנְקֵבָה עֲרַפְךָ שְׁלֹשֶׁת שָׁקֶלִים כֶּסֶף: וְאִם מִבְּדָשִׁים
 י שָׁנָה וְנִמְעָלָה אִם־זָכֹר וְהָיָה עֲרַפְךָ חֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי שָׁקֶל
 יא וְלִנְקֵבָה עֶשְׂרֵה שָׁקֶלִים: וְאִם־יָמָד הוּא מִעֲרַפְךָ וְהִצְמִידוּ
 יב לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהַעֲרִיף אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל־פִּי אֲשֶׁר תִּשְׁיֵךְ הַנֹּדֵד
 יג וְצִרְיָכֵוּ הַכֹּהֵן: ׀ וְאִם־יִבְהַמָּה אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה
 יד קִרְבָּן לַיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יְהִי־קֹדֶשׁ: לֹא

כג, מב' סלאו' מו' קמץ חיק' כ, ט' ספדן מסכה

פון משהן.

דערווידער, און האָב זיי געבראַכט אין דעם לאַנד פון זייערע פיינט. אויב זייער אומבאַשניטן האָרץ וועט דענס-מאַל ווערן אונטערטעניק, און זיי וועלן דענסמאַל האָבן אָפגעצאָלט פאַר זייערע זינד, 42 וועל איך זיך דערמאָנען אָן מײן בונד מיט יעקבן, און אויך אָן מײן בונד מיט יצחקן, און אויך אָן מײן בונד מיט אַברהמען וועל איך זיך דער-מאָנען, און אָן דעם לאַנד וועל איך זיך דערמאָנען. 43 וואָרום דאָס לאַנד וועט זײן פאַרלאָזן אָן זיי, און וועט אָפצאָלן אירע שבתים, ווען עס וועט זײן וויסט אָן זיי; און זיי וועלן אָפצאָלן פאַר זייערע זינד; ווייל און באַווייל מײנע געוועזן האָבן זיי פאַראַכט, און מײנע חוקים האָט פאַראומווערדיקט זייער זעל. 44 אָבער אפילו דענסמאַל, ווען זיי וועלן זײן אין דעם לאַנד פון זייערע פיינט, וועל איך זיי ניט פאַראַכטן, און וועל זיי ניט פאַראומווערדיקן, זיי צו פאַרלענדן, צו פאַרשטערן מײן בונד מיט זיי, וואָרום איך בין יהוה זייער גאָט. 45 און איך וועל זיך דערמאָנען פון זייערשוועגן אָן דעם בונד מיט די ערשטע, וואָס איך האָב זיי אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים פאַר די אויגן פון די פעלקער, זיי צו זײן צום גאָט: איך בין יהוה. 46 דאָס זײנען די חוקים און די געוועזן און די לער-

נוגען וואָס האָט געגעבן צווישן אים און צווישן די קינדער פון ישראל אויפן באַרג סיני דורך דער האַנט פון משהן.

כז

1 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: 2 רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי: 3 או אַ מאַן וועט קלאָר אַרויסרעדן אַ נדר פון נפשות צו גאָט, לויט דיין שאַצונג, 4 זאָל דיין שאַצונג זײן פאַר אַ זכר פון צוואַנציק יאָר אַלט און בײַ זעכציק יאָר אַלט-זאָל דיין שאַצונג זײן פופציק שָׁקֶל זילבער, אויפן הייליקן שָׁקֶל. 5 און אויב דאָס איז אַ נקבה, זאָל דיין שאַצונג זײן דרייסיק שָׁקֶל. 6 און אויב פון פינף יאָר אַלט און בײַ צוואַנציק יאָר אַלט, זאָל דיין שאַצונג זײן, אַ זכר צוואַנציק שָׁקֶל, און פאַר אַ נקבה צען שָׁקֶל. 7 און אויב פון פינף יאָר אַלט און בײַ צוואַנציק יאָר אַלט, זאָל דיין שאַצונג זײן, אַ זכר פּינף שָׁקֶל זילבער, און פאַר אַ נקבה זאָל דיין שאַצונג זײן דריי שָׁקֶל זילבער. 8 און אויב פון זעכציק יאָר אַלט און העכער, אויב אַ זכר, זאָל דיין שאַצונג זײן פופצן שָׁקֶל, און פאַר אַ נקבה צען שָׁקֶל. 9 און אויב ער איז צו אַריים פאַר דיין שאַצונג, זאָל מען אים שטעלן פאַרן פּהן, און דער פּהן זאָל אים אָפשאַצן: לויט ווי עס פאַרמאָגט די האַנט פון דעם וואָס טוט דעם נדר, זאָל אים אָפשאַצן דער פּהן. 10 און אויב דאָס איז אַ בהמה וואָס מען איז מקריב דערפון אַ קרבן צו גאָט, זאָל אַלץ וואָס ער גיט פון אַזעלכע צו גאָט, זײן הייליק. 11 ער טאָר עס ניט טוישן און טאָר דאָס ניט אומבײטן, בעסערס אויף

ערגערן, אָדער ערגערס אויף בעסערן; און אויב איז
 בייטן וועט ער אומבייטן אַ בהמה פֿאַר אַ בהמה, זאָל אי
 זי אי איר אומבייט זיין הייליק. ¹¹ און אויב דאָס איז
 וואָסער עס איז אומריינע בהמה, וואָס מע איז דערפון
 ניט מקריב אַ קרבן צו גאָט, זאָל ער שטעלן די בהמה
 פֿאַרן פֿהן. ¹² און דער פֿהן זאָל זי אָפּשאַצן, אויב זי איז
 גוט אָדער שלעכט; אזוי ווי דו, דער פֿהן, שאַצסט, אזוי
 זאָל זיין. ¹³ און אויב אויסלייזן וויל ער זי אויסלייזן, זאָל
 ער צולייגן אַ פינפטל דערפון צו דיין שאַצונג.

¹⁴ און אַז אַ מאַן וועט הייליקן זיין הויז הייליק צו
 גאָט, זאָל עס דער פֿהן אָפּשאַצן, אויב עס איז גוט אָדער
 שלעכט; אזוי ווי דער פֿהן וועט עס אָפּשאַצן, אזוי זאָל
 באַשטיין. ¹⁵ און אויב דער וואָס הייליקט עס וויל אויס-
 לייון זיין הויז, זאָל ער צולייגן דערצו אַ פינפטל פון דעם
 געלט פון דיין שאַצונג, און עס זאָל בלייבן ביי אים.

¹⁶ און אויב פון דעם פעלד פון זיין אייגנטום וועט
 אַ מאַן הייליקן צו גאָט, זאָל דיין שאַצונג זיין לויט דער
 זריעה דערפון: די זריעה פון אַ חומר גערשטן אין פופציק
 שקל זילבער. ¹⁷ אויב ער וועט הייליקן זיין פעלד פון
 דעם יאָר פון יובל, זאָל עס באַשטיין לויט דיין שאַצונג.
¹⁸ און אויב ער וועט הייליקן זיין פעלד נאָכן יובל, זאָל
 אים דער פֿהן באַרעכענען דאָס געלט לויט דער צאָל
 פון די יאָרן וואָס זיינען געבליבן ביז דעם יאָר פון יובל,
 און אַן אַראַפּרעכענונג זאָל געמאַכט ווערן פון דיין שאַצונג.

¹⁹ און אויב אויסלייזן וויל אויסלייזן דאָס פעלד דער וואָס
 הייליקט עס, זאָל ער צולייגן דערצו אַ פינפטל פון דעם
²⁰ אויב אָבער ער וועט ניט אויסלייזן דאָס פעלד, אָדער
 אויב מע האָט פֿאַרקויפט דאָס פעלד צו אַן אַנדער מענטשן, קען עס מער ניט אויסגעלייזט ווערן. ²¹ און דאָס פעלד,
 ווען עס גייט אַרויס אום יובל, זאָל זיין הייליק צו גאָט, אזוי ווי אַ פעלד פון חרם; צום פֿהן זאָל געהערן דאָס אייגנ-
 טום דערפון.

²² און אויב ער וועט הייליקן צו גאָט זינס אַ געקויפט פעלד, וואָס איז ניט פון דעם פעלד פון זיין אייגנטום, ²³ זאָל
 אים דער פֿהן באַרעכענען דעם באַטרעף פון דיין שאַצונג ביז דעם יאָר פון יובל, און ער זאָל געבן דיין שאַצונג אין
 דעם אייגענעם טאָג, הייליק צו גאָט. ²⁴ אין יאָר פון יובל זאָל דאָס פעלד זיך אומקערן צו דעם וואָס ער האָט עס פון
 אים געקויפט, וואָס צו אים געהערט דאָס אייגנטום פון דעם לאַנד. ²⁵ און דיין יעטוועדער שאַצונג זאָל זיין אויפן הייליקן
 שקל; צוואַנציק גרה זאָל זיין דער שקל.

²⁶ אָבער אַ בכור צווישן בהמות, וואָס געהערט דורך זיין בכורהשאַפט צו גאָט, אים דאַרף קיינער ניט הייליקן;
 סײַ אַן אָקס, סײַ אַ שעפּס, געהערט ער צו גאָט. ²⁷ און אויב פון אַן אומריינער בהמה, זאָל מען אויסלייזן לויט דיין
 שאַצונג, און צולייגן דערצו אַ פינפטל דערפון; און אויב ער וועט ניט אויסגעלייזט ווערן, זאָל ער פֿאַרקויפט ווערן
 לויט דיין שאַצונג.

²⁸ אָבער קיין חרם וואָס עמיצער וועט מאַכן חרם צו גאָט, פון אַלץ וואָס ער האָט, פון מענטשן,

יְחַלְפֵּנוּ וְלֹא-יִמָּד אִתּוֹ מִוֵּב בְּרַע אֲדִרְע בְּטוֹב וְאִסְדָּמֵר
 יִמָּד בְּהֵמָה בְּבִהְמָה וְהִהְדָּוָה וְהִמְדָּוָה וְהִיָּה קִדְשׁ:
 וְאִם כֹּל-בְּהֵמָה טָמְאָה אֲשֶׁר לֹא-יִקְרִיבוּ מִמֶּנּוּ קִרְבָּן
 לַיהוָה וְהַעֲמִיד אֶת-בְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: וְהַעֲרִיף הַכֹּהֵן
 אֹתָהּ בֵּין מוֹב וּבֵין רַע בְּעֶרְפֶּךָ הַכֹּהֵן בֵּין יְדֵי: וְאִם-י
 נָאֵל יִנְאֲלָה וְיִסַּף חֲמִישִׁתּוֹ עַל-עֶרְפֶּךָ: וְאִישׁ כִּי-יִקְדֵּשׁ יָד
 אֶת-בֵּיתוֹ קִדְשׁ לַיהוָה וְהַעֲרִיכוּ הַכֹּהֵן בֵּין מוֹב וּבֵין רַע
 כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיף אֹתוֹ הַכֹּהֵן בֵּין יָקוּם: וְאִסְדָּמֵר יִנְאֵל
 אֶת-בֵּיתוֹ וְיִסַּף חֲמִישִׁית כֶּסֶף-עֶרְפֶּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: וְאִם חֲמִ
 מִשְׁנֵה אֲחֻתּוֹ יִקְדֵּשׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְפֶּךָ לִפְי דָּעו
 זָרַע חֹמֶר שְׁעָרִים בְּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף: אִם-מִשְׁנֵה י
 הַיֵּבֶל יִקְדֵּשׁ שְׂדֵהוּ שְׂדֵהוּ עֶרְפֶּךָ יָקוּם: וְאִם-אֲחֵר הַיֵּבֶל י
 יִקְדֵּשׁ שְׂדֵהוּ וְהִשְׁבִּילוּ הַכֹּהֵן אֶת-הַכֶּסֶף עַל-פִּי הַשָּׂנִים
 הַנּוֹתֵרֹת עַד שְׁנַת הַיֵּבֶל וְנִרְצַע מֵעֶרְפֶּךָ: וְאִם-יִנְאֵל יִנְאֵל י
 אֶת-הַשְּׂדֵה הַמִּקְדֵּשׁ אֹתוֹ וְיִסַּף חֲמִישִׁית כֶּסֶף-עֶרְפֶּךָ עָלָיו
 וְיָקָם לוֹ: וְאִם-יִנְאֵל אֶת-הַשְּׂדֵה וְאִם-יִמָּכַר אֶת-הַשְּׂדֵה כ
 לְאִשׁ אֲחֵר לֹא-יִנְאֵל עוֹד: וְהָיָה הַשְּׂדֵה בְּצִאתוֹ בַּיֵּבֶל כ
 קִדְשׁ לַיהוָה כַּשְּׂדֵה הַחֹרֵם לִכְתֹּן תַּהֲרֵה אֲחֻתּוֹ: וְאִם ש
 אֶת-שְׂדֵה מִקְנֵתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אֲחֻתּוֹ יִקְדֵּשׁ לַיהוָה:
 וְהִשְׁבִּילוּ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַת הָעֶרְפֶּךָ עַד שְׁנַת הַיֵּבֶל וְתָתַן כ
 אֶת-הָעֶרְפֶּךָ בַּיּוֹם הַהוּא קִדְשׁ לַיהוָה: בְּשְׁנַת הַיֵּבֶל יָשׁוּב כ
 הַשְּׂדֵה לְאִשְׁרֵי קִנְיָהוּמָאתוֹ לְאֲשֶׁר-לוֹ אֲחֻת הָאָרֶץ: וְכֹל כ
 עֶרְפֶּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקִּדְשׁ עֲשָׂרִים גֵּרָה יְהִי הַשֶּׁקֶל:
 אֲדִי-בְכוֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לַיהוָה בְּבִהְמָה לֹא-יִקְדֵּשׁ אִישׁ כ
 אֹתוֹ אִם-שׂוֹר אִם-שֵׁה לַיהוָה הוּא: וְאִם בְּבִהְמָה הַטָּמְאָה כ
 וּפְדָה בְּעֶרְפֶּךָ וְיִסַּף חֲמִשִּׁתּוֹ עָלָיו וְאִם-יִנְאֵל וְנִמָּכַר
 בְּעֶרְפֶּךָ: אֲךָ כֹּל-חֹרֵם אֲשֶׁר יָחֵם אִישׁ לַיהוָה מִכֹּל כ

קצת משהו

געלט פון דיין שאַצונג, און עס זאָל זיך אָפּשטעלן ביי אים.
 אויב מע האָט פֿאַרקויפט דאָס פעלד צו אַן אַנדער מענטשן, קען עס מער ניט אויסגעלייזט ווערן. ²¹ און דאָס פעלד,
 ווען עס גייט אַרויס אום יובל, זאָל זיין הייליק צו גאָט, אזוי ווי אַ פעלד פון חרם; צום פֿהן זאָל געהערן דאָס אייגנ-
 טום דערפון.
²² און אויב ער וועט הייליקן צו גאָט זינס אַ געקויפט פעלד, וואָס איז ניט פון דעם פעלד פון זיין אייגנטום, ²³ זאָל
 אים דער פֿהן באַרעכענען דעם באַטרעף פון דיין שאַצונג ביז דעם יאָר פון יובל, און ער זאָל געבן דיין שאַצונג אין
 דעם אייגענעם טאָג, הייליק צו גאָט. ²⁴ אין יאָר פון יובל זאָל דאָס פעלד זיך אומקערן צו דעם וואָס ער האָט עס פון
 אים געקויפט, וואָס צו אים געהערט דאָס אייגנטום פון דעם לאַנד. ²⁵ און דיין יעטוועדער שאַצונג זאָל זיין אויפן הייליקן
 שקל; צוואַנציק גרה זאָל זיין דער שקל.
²⁶ אָבער אַ בכור צווישן בהמות, וואָס געהערט דורך זיין בכורהשאַפט צו גאָט, אים דאַרף קיינער ניט הייליקן;
 סײַ אַן אָקס, סײַ אַ שעפּס, געהערט ער צו גאָט. ²⁷ און אויב פון אַן אומריינער בהמה, זאָל מען אויסלייזן לויט דיין
 שאַצונג, און צולייגן דערצו אַ פינפטל דערפון; און אויב ער וועט ניט אויסגעלייזט ווערן, זאָל ער פֿאַרקויפט ווערן
 לויט דיין שאַצונג.
²⁸ אָבער קיין חרם וואָס עמיצער וועט מאַכן חרם צו גאָט, פון אַלץ וואָס ער האָט, פון מענטשן,

אֲשֶׁר-לֹא מֵאֲדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׁחָה אֶתְחַזֵּן לֹא יִמְכַר וְלֹא
 יִנָּאֵל כָּל-חֵרֶם קֹדֶשׁ-קֹדְשִׁים הוּא לַיהוָה: כָּל-חֵרֶם אֲשֶׁר
 יִחַרֵם מִן-הָאָדָם לֹא יִפְדֶה מוֹת יוֹמֵת: וְכָל-מַעֲשֵׂה הָאָרֶץ
 מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְאִם-
 נָאֵל יִנָּאֵל אִישׁ מִמַּעֲשָׂיו חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֹּף עָלָיו: וְכָל-מַעֲשֵׂה
 בְּקָרָךְ וְנֶאֱמַן כָּל אֲשֶׁר-יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הַעֲשׂוּרֵי יְהוָה
 קֹדֶשׁ לַיהוָה: לֹא יִכָּפֵר בְּיִדְמוּב לְרַע וְלֹא יִמְרָנוּ וְאִם-
 הִמָּר יִמְרָנוּ וְהִיָּדְהוּא וְתִמְוֹרְתוֹ יְהִי-קֹדֶשׁ לֹא יִנָּאֵל:
 אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּקָרָה סִינִי:

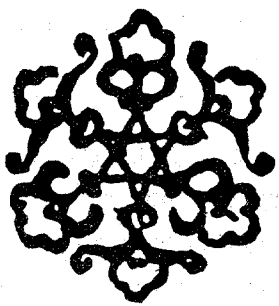
אָדער פון בהמות, אָדער פון דעם פעלד פון זיין אייגנ
 טום, קען ניט פאַרקויפט ווערן, און ניט אויסגעלייזט ווערן;
 איטלעכער חרם איז אַ הייליקסטע הייליקייט צו גאָט.
 20 קיין חרם וואָס וועט געמאַכט ווערן חרם פון מענטשן,
 קען ניט אויסגעלייזט ווערן: טייטן מוז ער געטייט ווערן.
 20 און איטלעכער מעשר פון דער ערד, פון זאָמען
 פון דער ערד, פון פרוכט פון בוים, געהערט צו גאָט;
 הייליק צו גאָט. 21 און אויב אויסלייזן וויל אַ מאַן אויס-
 לייזן טייל פון זיין מעשר, זאָל ער צולייגן דערצו אַ
 פינפטל דערפון. 22 און איטלעכער מעשר פון רינדער

און שאָף-פון אַלץ וואָס גייט אונטער דער רוט, זאָל דער צענטער זיין הייליק צו גאָט. 23 מען זאָל ניט נאַכווכן אויב
 ער איז גוט אָדער שלעכט, און מען זאָל אים ניט אומבייטן; און אויב אומבייטן וועט מען אים אומבייטן, זאָל אי ער אַ
 זיין אומבייט זיין הייליק; ער קען ניט אויסגעלייזט ווערן.

24 דאָס זיינען די געבאָט וואָס גאָט האָט געבאָטן משהן פאַר די קינדער פון ישראל אויפן באַרג סיני.

חוק

סכום פטוקי דספר ויקרא שמונה מאות וחמשים ותשעה. נמף
 סימן: וחציו והנגע בבשר הוב: ופרשיותיו עשרה. בא נד סימן:
 וסדריו שלשה ועשרים, ובתורתו יהנה יומם ולילה סימן:
 ופרקיו שבעה ועשרים, ואהיה עמך ואברכך סימן: מניין
 הפתוחות שתים וחמשים, והסתומות ששה וארבעים. הכל
 שמנה ותשעים פרשיות. דודי צח ואדום סימן:

בְּמִדְבָּר

א און גאט האָט גערעדט צו משהן אין מדבר סיני, אין אוהל-מועד, אין ערשטן טאָג פון צווייטן חודש, אין צווייטן יאָר נאָך זייער אַרויסגיין פון לאַנד מצרים, אזוי צו זאָגן:

² נעמט אויף דעם מספר פון דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער, נאָך דער צאָל פון נעמען, יעטועדער מאַנספאַרשויך, לויט זייערע קעפּ. ³ פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכן אין ישראל וואָס גייט אַרויס אין חיל, זאָלט איר זיי ציילן לויט זייערע מחנות, דו און אהרן. ⁴ און מיט אייך זאָלן זיין צו מאַן, צו מאַן פון אַ שבט, אַ מאַן וואָס איז דער הויפט פון זיין פאָטערהויז. ⁵ און דאָס זיינען די נעמען פון די מענער וואָס זאָלן שטיין מיט אייך: פון ראובן, אַליצור דער זון פון שדיאורן. ⁶ פון שמעון, שלומיאַל דער זון פון צורישדין. ⁷ פון יהודה, נחשון דער זון פון עמינדבן. ⁸ פון יששכר, נתנאל דער זון פון צוערן. ⁹ פון זבולון, אַליאַב דער זון

וידבר יהוה אל־משה במדבר סיני באהל מועד באחד א לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו אתראש כל־עדת בני־ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל־זכר לגלגלתם: מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל־יָצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאוֹתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֶן: וְאַתֶּם יְהוּ אִישׁ אִישׁ לַמִּטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית־אֲבֹתָיו הוּא: וְאַלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרֹאשׁוֹן אַלְּיָצוֹר בֶּן־שַׁדְיָאוֹר: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בֶּן־צוּר־יִשְׁדִּי: לְיְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן־עֲמִינדָב: לְיִשְׂשַׁכָּר נְתַנָּאל בֶּן־צוּרֶעֶר: לְזַבּוּלֹן אַלְּיָאָב בֶּן־חֶלֶן: לְבִנְיָמִן יוֹסֵף לְאַפְרַיִם אֶלִּישַׁמֶּע בֶּן־עֲמִיהוּד לְמִנְשֵׁה נְמַלְיָאֵל בֶּן־פְּדָהצוֹר: לְבִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גְּדֵעוֹנִי: לְזָן אַחִיעֶזֶר בֶּן־עֲמִישַׁדִּי: לְאַשֶׁר פְּגַעֲיָאֵל בֶּן־עֲזַבְרָה: לְגַד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאַל: לְנַפְתָּלִי אַחִירֶע בֶּן־עֵינָן: אֵלֶּה קְרִיאֵי הָעֵדָה נְשִׂאֵי מִטּוֹת אֲבוֹתָם רֹאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ בְשֵׁמוֹתַי: וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְקַדְּדוּ עַל־מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְגַלְגַּלְתָּם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינִי: ׀ וַהֲיוּ בְנֵי־רֹאשׁוֹן בְּכָר שְׁנֵי

¹ יעזר ד' שטיין סטייה ויחידל מחולל שטייה ה' פ' קחא ק

פון חלונען. ¹⁰ פון די קינדער פון יוסף: פון אפרים, אַלישמע דער זון פון עמיהודן; פון מנשה, נְמַלְיָאֵל דער זון פון פְּדָהצוֹרן. ¹¹ פון בנימין, אַבִּידָן דער זון פון גְּדֵעוֹנִי. ¹² פון זָן, אַחִיעֶזֶר דער זון פון עֲמִישַׁדִּי. ¹³ פון אַשֶׁר, פְּגַעֲיָאֵל דער זון פון עֲזַבְרָנען. ¹⁴ פון גַד, אֶלְיָסָף דער זון פון דְּעוּאַלן. ¹⁵ פון נַפְתָּלִי, אַחִירֶע דער זון פון עֵינָנען.

¹⁶ דידאָויקע זיינען געווען גערופענע פון דער עדה, פירשטן פון זייערע פאָטערשטאַמען; די הויפטלייט פון די טויזנטן פון ישראל זיינען זיי געווען. ¹⁷ און משה און אהרן האָבן גענומען דידאָויקע מענער וואָס זיינען אָנגערופן מיט די נעמען, ¹⁸ און זיי האָבן איינגעזאַמלט די גאַנצע עדה אין ערשטן טאָג פון צווייטן חודש; און זיי האָבן אָנגעגעבן זייער געבורט לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער, נאָך דער צאָל פון נעמען, פון צוואַנציק יאָר אַלט און העכער, לויט זייערע קעפּ. ¹⁹ אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן, האָט ער זיי געציילט אין מדבר סיני.

²⁰ און די קינדער פון ראובן, ישראלס בכור, זייערע געבורטן לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער,

נעמען, פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכער וואָס גייט אַרויס אין חיל-³⁷ זייערע געצײלטע, פון שבט בנימין, פינף און דרייסיק טויזנט און פיר הונדערט.

³⁸ פון די קינדער פון דן, זייערע געבורטן לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער, נאָך דער צאָל פון נעמען, פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכער וואָס גייט אַרויס אין חיל-³⁹ זייערע געצײלטע, פון שבט דן, צוויי און זעכציק טויזנט און זיבן הונדערט.

⁴⁰ פון די קינדער פון אָשר, זייערע געבורטן לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער, נאָך דער צאָל פון נעמען, פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכער וואָס גייט אַרויס אין חיל-⁴¹ זייערע געצײלטע, פון שבט אָשר, איין און פערציק טויזנט און פינף הונדערט.

⁴² די קינדער פון נפתלי, זייערע געבורטן לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהייזער, נאָך דער צאָל פון נעמען, פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכער וואָס גייט אַרויס אין חיל-⁴³ זייערע געצײלטע, פון שבט נפתלי, דריי און פופציק טויזנט און פיר הונדערט.

⁴⁴ דאָס זיינען די געצײלטע וואָס משה און אהרן האָבן געצײלט, און די פירשטן פון ישראל; צוועלף מאָן, צו איין מאָן פון זיין פאָטערהויז זיינען זיי געווען. ⁴⁵ און אַלע געצײלטע פון די קינדער פון ישראל לויט זייערע

פאָטערהייזער, פון צוואנציק יאָר אַלט און העכער, איטלעכער וואָס גייט אַרויס אין חיל אין ישראל, זיינען געווען-
⁴⁶ אַלע געצײלטע זיינען געווען זעקס מאָל הונדערט טויזנט און דריי טויזנט און פינף הונדערט און פופציק. ⁴⁷ אָבער די לויים לויט זייער פאָטערשטאַם זיינען ניט געצײלט געוואָרן צווישן זיי.

⁴⁸ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ⁴⁹ דעם שבט לוי אָבער זאָלסטו ניט ציילן, און זייער צאָל זאָלסטו ניט אויפנעמען צווישן די קינדער פון ישראל. ⁵⁰ נאָר דו שטעל די לויים איבער דעם משכן פון געזעץ, און איבער אַלע זיינע כלים, און איבער אַלע זיינע געזעץ, און רונד אַרום דעם משכן זאָלן זיי לאַגערן. ⁵¹ און ביים ציען פון משכן זאָלן אים די לויים אראָפּנעמען, און ביים רוען פון משכן זאָלן אים די לויים אויפשטעלן, און דער פּרעמדער וואָס גענענט זאָל געטייט ווערן. ⁵² און די קינדער פון ישראל זאָלן לאַגערן איטלעכער אין זיין לאַגער, און איטלעכער ביי זיין פּאָן, לויט זייערע מחנות. ⁵³ און די לויים זאָלן לאַגערן רונד אַרום דעם משכן פון געזעץ, כדי עס זאָל ניט זיין אַ צאָרן אויף דער עדה פון די קינדער פון ישראל. און די לויים זאָלן היטן די היטונג פון דעם משכן פון געזעץ. ⁵⁴ און די קינדער פון ישראל האָבן אזוי געטאָן; אזוי האָבן זיי געטאָן.

שמת מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֶצֶא צְבָא: פְּקֻדֵיהֶם לֹא לַמִּשָּׁה בְּנֵימִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
לִבְנֵי דָן תּוֹלְדֹתֵם לַמִּשְׁפָּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר
שִׁמְת מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֶצֶא צְבָא: פְּקֻדֵיהֶם לֹא לַמִּשָּׁה הֵן שְׁנַיִם וּשְׁשִׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת: פ
לִבְנֵי אֲשֶׁר תּוֹלְדֹתֵם לַמִּשְׁפָּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר
שִׁמְת מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֶצֶא צְבָא: פְּקֻדֵיהֶם לֹא לַמִּשָּׁה אֲשֶׁר אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת: פ
בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתֵם לַמִּשְׁפָּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר
שִׁמְת מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֶצֶא צְבָא: פְּקֻדֵיהֶם לֹא לַמִּשָּׁה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
אֶלֶף הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנֹשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ אִישׁ אֶחָד לְבֵית־אֲבֹתָיו הָיוּ: וַהֲיוּ כָּל-
פְּקֻדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה
כָּל־יֶצֶא צְבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַהֲיוּ כָּל־הַפְּקֻדִים שְׁשִׁי־מֵאוֹת
אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וְהַקְּלוּיִם
לַמִּשָּׁה אֲבֹתָם לֹא הִתְּפַקְדוּ בְּתוֹכָם: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: אֵךְ אֲתִי־מִשָּׁה לֹא תִפְקַד
וְאֲתִי־אֲשֶׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה תִּפְקַד
אֶת־הַקְּלוּיִם עַל־מִשְׁכַּן הַעֲדוּת וְעַל כָּל־כְּלָיו וְעַל כָּל־אֲשֶׁר־
לֹא הִמָּה יִשְׂאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כְּלָיו וְהֵם יִשְׂרְתוּהוּ
וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחַד: וּבִגְסַע הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַקְּלוּיִם
וּבְחִנְת הַמִּשְׁכָּן יִקְמוּ אֹתוֹ הַקְּלוּיִם וְהַנֶּחֱרֵב תִּקְרַב יִמְרָת:
וַהֲיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־מַחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְצְבָאתָם:
וְהַקְּלוּיִם יַחַד סָבִיב לַמִּשְׁכָּן הַעֲדוּת וְלֹא־יִדְוָה קִצְףָּ עַל־
עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרוּ הַקְּלוּיִם אֶת־מִשְׁמַרְת מִשְׁכַּן
הַעֲדוּת: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה בְּן עֶשְׂוֹ: פ

ב

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר: אִישׁ עַל-דִּגְלוֹ
בִּאתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל-
מוֹעֵד יִחַנוּ: וְהַחֲנִים קָדְמָה מִזְרָחָה הִגֵּל מַחֲנֵה יְהוָה
לְצַבְאוֹתֵם וְנִשְׂיָא לִבְנֵי יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בְּדַעַמְיִנְדָּב: וַיִּצְבְּאוּ
וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעָה וּשְׁבַעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וְהַחֲנִים
עָלְיוּ מִפָּה יִשְׁשָׁכָר וְנִשְׂיָא לִבְנֵי יִשְׁשָׁכָר נִתְנַאֵל בְּדַעַמְיִנְדָּב:
וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיו אַרְבַּעָה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:
מִפָּה זְבוּלֹן וְנִשְׂיָא לִבְנֵי זְבוּלֹן אֶלְיָאב בְּדַחֲלָן: וַיִּצְבְּאוּ
וּפְקֻדֵיו שְׁבַעָה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל-
הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף וְשִׁשְׁתִּי-
אַלְפִים וְאַרְבַּע-מֵאוֹת לְצַבְאוֹתֵם רֵאשִׁינָה יִסְעוּ: ׀ הִגֵּל
מַחֲנֵה רֵאוּבֵן מִיִּמֵּנָה לְצַבְאוֹתֵם וְנִשְׂיָא לִבְנֵי רֵאוּבֵן אֶלְעִיָּזָר
בְּדַשְׁדִּיאֹר: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיו שִׁשָּׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְחַמֶּשֶׁת
מֵאוֹת: וְהַחֲנִים עָלְיוּ מִפָּה שְׁמֵעוֹן וְנִשְׂיָא לִבְנֵי שְׁמֵעוֹן
שְׁלֹמִיאֵל בְּדַצִּירִישִׁדִי: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲשָׁנָה וְחַמְשִׁים
אֶלֶף וְשִׁלֹּשׁ מֵאוֹת: וּמִפָּה גֵד וְנִשְׂיָא לִבְנֵי גֵד אֶלְיָסָף
בְּדַרְעוּאֵל: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְחַמְשִׁים: כָּל-הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה רֵאוּבֵן מֵאֵת
אֶלֶף וְאַחַד וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע-מֵאוֹת וְחַמְשִׁים לְצַבְאוֹתֵם
וּשְׁנַיִם יִסְעוּ: ׀ וְנִסַּע אֹהֶל-מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ
הַמַּחֲנֵה כַּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יִסְעוּ אִישׁ עַל-יְדוֹ לְדוֹלֵיהֶם: ׀
הִגֵּל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבְאוֹתֵם יִמָּה וְנִשְׂיָא לִבְנֵי אֶפְרַיִם
אֶלְיָשִׁמֶע בְּדַעַמְיִהוּדָה: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֶלֶף
וְחַמֶּשֶׁת מֵאוֹת: וְעָלְיוּ מִפָּה מְנַשֶּׁה וְנִשְׂיָא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה
נִמְלִיאֵל בְּדַפְּדִהָצוּר: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
כָּב אֶלֶף וּמֵאוֹתָיִם: וּמִפָּה בְּנִימֵן וְנִשְׂיָא לִבְנֵי בְּנִימֵן אֲבִיהֶן

י' קמ"ב

ב 1. און גאָט האָט גערעדט צו משה און צו אהרן, אזוי צו זאגן:
2. איטלעכער ביי זיין פאָן, לויט די צייכונס פון זייערע פאָטערהייזער, זאָלן לאַגערן די קינדער פון ישראל; אַקעגנאַיבער רונד אַרום דעם אוהל־מועד זאָלן זיי לאַגערן. 3. און די וואָס לאַגערן אין מזרח צו זונאוויפ־גאַנג זאָלן זיין: די פּאָן פון דעם לאַגער פון יהודה לויט זייערע מחנות, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון יהודה, נחשון דעם זון פון עמינדבן, 4. און זיין חיל־זייערע געציילטע, פיר און זיבעציק טויזנט און זעקס הונדערט. 5. און די וואָס לאַגערן לעבן אים: שבט יששכר, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון יששכר, נתנאל דעם זון פון צוערן, 6. און זיין חיל־זיינע געציילטע, פיר און פופציק טויזנט און פיר הונדערט; 7. שבט זבולון, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון זבולון, אליאב דעם זון פון חלונען, 8. און זיין חיל־זיינע געציילטע, זיבן און פופציק טויזנט און פיר הונדערט. 9. אלע געציילטע פון דעם לאַגער פון יהודה: הונדערט און אַכציק טויזנט און זעקס טויזנט און פיר הונדערט, לויט זייערע מחנות. זיי זאָלן ציען צוערשט.

10. די פּאָן פון דעם לאַגער פון ראובן זאָל זיין צו דרום, לויט זייערע מחנות, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון ראובן, אליעזר דעם זון פון שדיאורן. 11. און זיין חיל־זיינע געציילטע, זעקס און פערציק טויזנט און פינף הונדערט. 12. און די וואָס לאַגערן לעבן אים: שבט שמעון, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון שמעון, שלומיאל דעם זון פון צורישדן, 13. און זיין חיל־זייערע געציילטע, גיין און פופציק טויזנט און דריי הונדערט; 14. און שבט גד, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון גד, אליסף דעם זון פון רעואלן, 15. און זיין חיל־זייערע געציילטע, פינף און פערציק טויזנט און זעקס הונדערט און פופציק. 16. אלע געציילטע פון דעם לאַגער פון ראובן, הונדערט טויזנט און איין און פופציק טויזנט און פיר הונדערט און פופציק, לויט זייערע מחנות. און זיי זאָלן ציען די צווייטע. 17. און דער אוהל־מועד, דער לאַגער פון די לויים, זאָל ציען אין מיטן פון די לאַגערן; אזוי ווי זיי רוען, אזוי זאָלן זיי ציען; איטלעכער אויף זיין אָרט לויט זייערע פּאָנעס. 18. די פּאָן פון דעם לאַגער פון אפרים לויט זייער מחנות זאָל זיין צו מערב, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון אפרים, אלישמע דעם זון פון עמיהודן, 19. און זיין חיל־זייערע געציילטע, פערציק טויזנט און פינף הונדערט. 20. און לעבן אים שבט מנשה, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון מנשה, גמליאל דעם זון פון פדהצורן, 21. און זיין חיל־זייערע געציילטע, צוויי און דרייסיק טויזנט און צוויי הונדערט; 22. און שבט בנימין, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון בנימין,

אבידן דעם זון פון גרעונון, ²³ און זיין חיל-זייערע גע-
 ציילטע, פינף און דרייסיק טויזנט און פיר הונדערט.
²⁴ אלע געציילטע פון דעם לאגער פון אפרים, הונדערט
 טויזנט און אכט טויזנט און הונדערט, לויט זייערע מחנות.
 און זיי זאלן ציען די דריטע.

²⁵ די פאן פון דעם לאגער פון דן זאל זיין צו צפון,
 לויט זייערע מחנות, מיט דעם פירשט פון די קינדער פון
 דן, אחיעזר דעם זון פון עמישדין, ²⁶ און זיין חיל-זייערע
 געציילטע, צוויי און זעכציק טויזנט און זיבן הונדערט.
²⁷ און די וואָס לאַגערן לעבן אים: שבט אשר, מיט דעם
 פירשט פון די קינדער פון אשר, פגעיאַל דעם זון פון
 עכרנען, ²⁸ און זיין חיל-זייערע געציילטע, איין און
 פערציק טויזנט און פינף הונדערט; ²⁹ און שבט נפתלי,
 מיט דעם פירשט פון די קינדער פון נפתלי, אחירע דעם
 זון פון עינען, ³⁰ און זיין חיל-זייערע געציילטע, דריי און
 פופציק טויזנט און פיר הונדערט. ³¹ אלע געציילטע פון
 דעם לאגער פון דן, הונדערט טויזנט און זיבן און פופציק
 טויזנט און זעקס הונדערט. זיי זאלן ציען צולעצט לויט
 זייערע פאָנעס.

³² דאָס זיינען די געציילטע פון די קינדער פון
 ישראל, לויט זייערע פאָטערהייזער; אלע געציילטע פון
 די לאַגערן, לויט זייערע מחנות, זיינען געווען זעקס מאָל
 הונדערט טויזנט און דריי טויזנט און פינף הונדערט און פופציק. ³³ אָבער די לויים זיינען גיט געציילט געוואָרן
 צווישן די קינדער פון ישראל; אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

³⁴ און די קינדער פון ישראל האָבן געטאָן אזוי ווי אַלץ וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן; אזוי האָבן זיי גערוט
 לויט זייערע פאָנעס, און אזוי האָבן זיי געצויגן, איטלעכער לויט זיינע משפחות, ביי זיין פאָטערהויז.

ג און דאָס זיינען די געבורטן פון אַהרנען און פון משהן, ווען גאָט האָט גערעדט מיט משהן אויפן באַרג סיני. ¹ און
 דאָס זיינען די נעמען פון אַהרנס זין: דער בכור נָדב, און אַביהוא, אַלעזר, און איתמר. ² דאָס זיינען די נעמען
 פון אַהרנס זין, די געזאַלבעטע פֿהנים וואָס מע האָט דערפילט זייער האַנט צו טאָן די פֿהונה. ³ און נָדב און אַביהוא
 זיינען געשטאַרבן פֿאַר גאָט ווען זיי האָבן געבראַכט פֿרעמד פֿייער פֿאַר גאָט, אין מדבר סיני, און קיין קינדער האָבן זיי
 גיט געהאַט; און אַלעזר און איתמר זיינען געוואָרן פֿהנים לעבן זייער פאָטער אַהרנען.
⁴ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ⁵ מאַך גענענען דעם שבט לוי, און זאַלסט אים שטעלן פֿאַר אַהרן
 דעם פֿהן, און זיי זאלן אים באַדינען. ⁶ און זיי זאלן היטן זיין היטונג און די היטונג פון דער גאַנצער עדה פֿאַרן

בְּדֹרְעָנִי: וַצְבֹּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע כ
 מאות: כָּל־הַפְּקֻדִים לַמַּחֲנֶה אַפְרַיִם מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנֶת־כ
 אַלְפִים וּמֵאָה לַצְבָּאתָם וּשְׁלֹשִׁים יָסֻעוּ: ס דָּנָל כח
 מַחֲנֶה דָן צִפְנָה לַצְבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבִנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן־
 עֲמִישַׁדָּי: וַצְבֹּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁשִׁים אֶלֶף וּשְׁבַע כ
 מאות: וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה אֲשֶׁר וְנָשִׂיא לְבִנֵי אֲשֶׁר כו
 פּוּנְעִיאֵל בֶּן־עֲכָן: וַצְבֹּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֶלֶף כח
 וְחֲמֵשׁ מאות: וּמִטָּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לְבִנֵי נַפְתָּלִי אַחִירֵע כט
 בֶּן־עֵינָן: וַצְבֹּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה חֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע ל
 מאות: כָּל־הַפְּקֻדִים לַמַּחֲנֶה דָן מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁבַע־ה
 חֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מאות לַאֲחֵרֵנָה יָסֻעוּ לְדֹגְלִיהֶם: פ
 אֵלֶּה פְּקֻדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקֻדֵי הַמַּחֲנֵת לב
 לַצְבָּאתָם שְׁשִׁי־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשַׁת אַלְפִים וְחֲמֵשׁ מאות
 חֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם לֹא הִתְּפַקְדוּ בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר לג
 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה לד
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּדַרְשׁוֹ לְדֹגְלֵיהֶם וּבִנְסֻעוֹ אִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ
 עַל־בֵּית אֲבֹתָיו: פ

ד
 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבְרַי יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה רב
 בְּהַר סִינִי: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְנָדָב וַאֲבִיהוּא ב
 אֲלֵעָזָר וְאִיתְמָר: אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים ג
 הַמְּשַׁחִים אֲשֶׁר־מִלֵּא דָם לָכֶהֱן: וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא ד
 לִפְנֵי יְהוָה כִּהְקַרְבָּם אִשׁ וַיִּהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה כַּמִּדְבָּר סִינִי
 וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֶן אֲלֵעָזָר וְאִיתְמָר עַל־פְּנֵי אֶהֱרֹן
 אֲבִיהֶם: פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: הַקִּרְבֵּל אֶת־מִטָּה לְוִי ה
 וְהַצְמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶהֱרֹן כֹּהֵן וְשָׂרְתוּ אֹתוֹ: וְשָׂמְדוּ ו

ב, לד' קמ"ט

אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת כָּל־הַעֲוִה לִפְנֵי אֱהֹל מוֹעֵד
 לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן: וְשָׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי אֱהֹל
 מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן:
 וְנִתְחַה אֶת־הַלְוִיִּם לְאֶהֱרֹן וּלְבָנָיו נִתּוּנִם נִתּוּנִם הַמֶּלֶךְ
 לֹו מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֶת־אֶהֱרֹן וְאֵת בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ
 אֶת־קִדְוָתָם וְהָרָה הַקָּרֵב יוֹמֵת: פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַנִּי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת־
 הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי קְלָיִם: כִּי לִי כָל־בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּהֵן כָּל־
 בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הַקֹּדְשֹׁתִי לִי כָל־בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל
 מֵאֲדָם עַד־בְּהֵמָה לִי יְהִיוּ אֲנִי יְהוָה: פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי לֵאמֹר: פִּקֹּד אֶת־
 בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם כְּלִזְכֹּר מִבְּרִית־הַדָּשׁ
 וּמַעֲלָה תִּפְקְדוּם: וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל־פִּי יְהוָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה: וַהֲיוּ אֵלֶּה בְּנֵי־לֵוִי בְשֵׁמֹת גֵּרְשׁוֹן וַקֵּהַת
 וּמְרָרִי: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לִבְנֵי
 וְשִׁמְעִי: וּבְנֵי קֵהַת לְמִשְׁפַּחְתָּם עֲמָרָם וַיִּצְהַר הַכֹּהֵן
 וְעִזִּיאֵל: וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפַּחְתָּם מַחְלִי וּמוֹשִׁי אֵלֶּה הֵם
 מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם: לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי
 וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֹׁנִי: פְּקֻדֵיהֶם
 בְּמִסְפַּר כָּל־זָכָר מִבְּרִית־הַדָּשׁ וּמַעֲלָה פְּקֻדֵיהֶם שְׁבַעַת
 אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֹׁנִי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן
 יִהְיוּ יְמֵהוּ: וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לְגֵרְשֹׁנִי אֶלְיָסָף בֶּן־לֵאלֵא:
 וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן בְּאֱהֹל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהָאֱהֹל מִכְסָּו
 וּמִסֹּךְ פֶּתַח אֱהֹל מוֹעֵד: וְקַלְעֵי הַחֹצֵר וְאֶת־מִסְךְ פֶּתַח
 הַחֹצֵר אֲשֶׁר עַל־דְּמִשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מִיתְרָיו
 לְכָל עֲבֹדָתוֹ: ס וְלִקְחָת מִשְׁפַּחַת הַעֲמָרָמִי וּמִשְׁפַּחַת
 הַיִּצְהָרִי וּמִשְׁפַּחַת הַחִבְרֹנִי וּמִשְׁפַּחַת הָעִזִּיאֵלִי אֵלֶּה הֵם

אוהל-מועד, צו דינען דעם דינסט פון משכן. * און זיי
 זאלן היטן אלע כלים פון אוהל-מועד, און די היטונג פון
 די קינדער פון ישראל. צו דינען דעם דינסט פון משכן.
 * און זאלסט געבן די לויים צו אהרנען און צו זיינע זין;
 אפגעגעבן זיינען זיי אפגעגעבן צו אים פון די קינדער פון
 ישראל. ¹⁰ און אהרנען און זיינע זין זאלסטו באפעלן,
 זיי זאלן היטן זייער כהונה, און דער פרעמדער וואס
 גענענט זאל געטייט ווערן.

¹¹ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ¹² און
 איך, זע, האב גענומען די לויים פון צווישן די קינדער פון
 ישראל אנטשטאט איטלעכן בכור וואס עפנט דעם טראכט
 צווישן די קינדער פון ישראל; און די לויים זאלן געהערן
 צו מיר. ¹³ ווארום צו מיר געהערט איטלעכער בכור;
 אין דעם טאג וואס איך האב דערשלאגן איטלעכן בכור
 אין לאנד מצרים האב איך געהייליקט צו מיר איטלעכן
 בכור אין ישראל, פון א מענטשן ביז א בהמה. צו מיר
 זאלן זיי געהערן; איך בין יהוה.

¹⁴ און גאט האט גערעדט צו משה אין מדבר סיני,
 אזוי צו זאגן: ¹⁵ צייל די קינדער פון לוי לויט זייערע
 פאטערהייטער, לויט זייערע משפחות; איטלעכן מאנס-
 פארשוין פון א חודש אלט און העכער זאלסטו זיי
 ציילן.

¹⁶ און משה האט זיי געציילט לויט דעם מויל פון
 גאט, אזוי ווי ער איז באפוילן געווארן. ¹⁷ און דאס זיינען געווען די זין פון לוי מיט זייערע נעמען: גרשון, און קהת,
 און מררי. ¹⁸ און דאס זיינען די נעמען פון די זין פון גרשונען לויט זייערע משפחות: לבני, און שמעי. ¹⁹ און די זין
 פון קהתן לויט זייערע משפחות: עמרם, און יצהר, חברון, און עזיאל. ²⁰ און די זין פון מררינ לויט זייערע משפחות:
 מחלי, און מושי. דאס זיינען די משפחות פון לוי לויט זייערע פאטערהייטער.

²¹ פון גרשונען די משפחה פון די לבנים, און די משפחה פון די שמעים; דאס זיינען די משפחות פון די גרשונים.
²² זייערע געציילטע לויט דער צאל פון אלע מאנספארשוניען פון א חודש אלט און העכער-זייערע געציילטע זיינען
 געווען זיבן טוינט און פינף הונדערט. ²³ די משפחות פון די גרשונים האבן געלאגערט הינטער דעם משכן צו מערב.
²⁴ און דער פירשט פון דעם פאטערהויז פון די גרשונים איז געווען אלסקף דער זון פון זאלן. ²⁵ און די היטונג פון די
 קינדער פון גרשון ביים אוהל-מועד איז געווען דער משכן, און דאס געצעלט, זיין צודעק, און דער טירפארהאנג פון
 אוהל-מועד, ²⁶ און די ארומהאנגען פון דעם הויף, און דער טירפארהאנג פון דעם הויף וואס רונד ארום דעם משכן און
 דעם מזבח, און זיינע שטריק, מיט אלע זיינע צובאהער.

²⁷ און פון קהתן די משפחה פון די עמרמים, און די משפחה פון די יצהרים, און די משפחה פון די חברונים, און די

משפחה פון די עוויאלים; דאָס זיינען די משפחות פון די קהתים: ²⁸ לויט דער צאל פון אלע מאַנספאַרשויגען פון אַ חודש אַלט און העכער, אַכט טויזנט און זעקס הונדערט וואָס היטן די היטונג פון הייליקטום. ²⁹ די משפחות פון די קינדער פון קהת האָבן געלאַגערט ביין זייט פון משכן, צו דרום. ³⁰ און דער פירשט פון דעם פאָטערהויז פון די משפחות פון די קהתים איז געווען אַליצפּן דער זון פון עוויאלן. ³¹ און זייער היטונג איז געווען דער אָרון, און דער טיש, און די מנורה, און די מזבחות, און די הייליקע כלים וואָס מע דינט מיט זיי, און דער פאָרהאַנג, און אלע זיינע צובאַהער.

³² און דער פירשט איבער די פירשטן פון די לויים איז געווען אַלעָנר דער זון פון אהרן דעם פהן, דער אויפֿ־זעער איבער די וואָס היטן די היטונג פון דעם הייליקטום. ³³ פון מָרְיִן די משפחה פון די מחלים, און די משפחה פון די מושים; דאָס זיינען די משפחות פון מָרְיִי. ³⁴ און זייערע געצײלטע לויט דער צאל פון אלע מאַנס־פאַרשויגען פון אַ חודש אַלט און העכער זיינען געווען זעקס טויזנט און צוויי הונדערט. ³⁵ און דער פירשט פון דעם פאָטערהויז פון די משפחות פון מָרְיִי איז געווען צוריאַל דער זון פון אביחילן. זיי האָבן געלאַגערט ביין זייט פון משכן צו צפון. ³⁶ און די געשטעלטע היטונג פון די קינדער פון מָרְיִי איז געווען: די ברעטער פון משכן, און זיינע ריגלען, און זיינע זיילן, און זיינע שוועלן, און אלע זיינע כלים, און אלע זיינע צובאַהער; ³⁷ און די זיילן

משפחת הקהתי: במספר כל־זכר מב־חודש ומעלה כח
 שמנת אלפים ושש מאות שמרי משמרת הקדש:
 משפחת בני־קהת יחני על ירך המשכן תימנה: ונשיא ^כ
 בית־אב למשפחת הקהתי אליצפן בן־עזיאל: ומשמרתם ^{כא}
 הארון והשלחן והמנורה והמזבחת וכלי הקדש אשר ^{כב}
 ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו: ונשיא נשיא הלוי ^{כג}
 אלענר בן־אהרן הכהן פקדת שמרי משמרת הקדש:
 למררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם ^{כד}
 משפחת מררי: ופקדיהם במספר כל־זכר מב־חודש ^{כה}
 ומעלה ששת אלפים ומאתים: ונשיא בית־אב למשפחת ^{כו}
 מררי צוריאל בן־אביחיל על ירך המשכן יחני צפנה:
 ופקדת משמרת בני מררי קרשי המשכן ובריתו ^{כז}
 ועמדיו ואדניו וכל־כליו וכל עבדתו: ועמדי החצר ^{כח}
 סביב ואדניהם ויתרתם ומיתריהם: והתנים לפני המשכן ^{כט}
 קדמה לפני אהל־מועד | מנרתה משה | ואהרן ובניו ^ל
 שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל והזר ^{לא}
 הקרב יומת: כל־פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן ^{לב}
 על־פי יהוה למשפחתם כל־זכר מב־חודש ומעלה ^{לג}
 שנים ועשרים אלה: ס ויאמר יהוה אל־משה פקד ^{לד}
 כל־בכר וכל לבני ישראל מב־חודש ומעלה ושוא את ^{לה}
 מספר שמתם: ולקחת את־הלויים לי אני יהוה תחת כל־ ^{לו}
 בכר בבני ישראל ואת בקמת הלויים תחת כל־בכור ^{לז}
 בקמת בני ישראל: ופקד משה כאשר צוה יהוה ^{לח}
 אתו את־כל־בכור בבני ישראל: ויהי כל־בכור זכר ^{לט}
 במספר שמת מב־חודש ומעלה לפקדיהם שנים ועשרים ^מ
 אלה שלשה ושבעים ומאתים: פ ^{מא}
 וידבר יהוה אל־משה לאמר: קח את־הלויים תחת כל־ ^{מב}

28 נקד על ווארן

פון הויף רונד ארום, און זייערע שוועלן, און זייערע פלעקלעך, און זייערע שטריק.
³⁸ און די וואָס האָבן געלאַגערט פאַר דעם משכן צו מזרח, פאַר דעם אוהל־מועד צו זונאוויפּאַנג, זיינען געווען משה, און אהרן און זיינע זין, וואָס האָבן געהיט די היטונג פון הייליקטום, פאַר דער היטונג פון די קינדער פון ישראל; און דער פרעמדער וואָס געזענט, האָט געזאָלט געטייט ווערן.
³⁹ אלע געצײלטע פון די לויים, וואָס משה און אהרן האָבן געצײלט לויט דעם מויל פון גאַט, נאָך זייערע משפחות, אלע מאַנספאַרשויגען פון אַ חודש אַלט און העכער, צוויי און צוואַנציק טויזנט.
⁴⁰ און גאַט האָט געזאָגט צו משה: צייל אלע ערשטגעבאַרענע מאַנספאַרשויגען פון די קינדער פון ישראל פון אַ חודש אַלט און העכער, און נעם אויף די צאל פון זייערע נעמען. ⁴¹ און זאָלסט נעמען פאַר מיר, גאַט, די לויים אַנשטאַט אלע בכורים צווישן די קינדער פון ישראל, און די בהמות פון די לויים אַנשטאַט אלע בכורים צווישן די בהמות פון די קינדער פון ישראל.
⁴² און משה האָט איבערגעצײלט, אזוי ווי גאַט האָט אים באַפוילן, אלע בכורים צווישן די קינדער פון ישראל.
⁴³ און אלע ערשטגעבאַרענע מאַנספאַרשויגען, לויט דער צאל פון נעמען, פון אַ חודש אַלט און העכער, נאָך זייערע געצײלטע, זיינען געווען צוויי און צוואַנציק טויזנט און צוויי און זיבעציג.
⁴⁴ און גאַט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ⁴⁵ נעם די לויים אַנשטאַט אלע בכורים צווישן די קינדער

בכור בכני ישראל ואת־בהמת הלויים תחת בהמתם
 וְהוֹדִיּוּ הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה: וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה הַשְּׁבָעִים
 וְהַמֵּאֲתָיִם הַעֲדָפִים עַל־הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִקְחֶנָּה
 חֲמִשָּׁת חֲמִשֶּׁת שְׁקָלִים לְגִלְגֵּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח
 עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקָל: וְנִתְּתָה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי
 הַעֲדָפִים בָּהֶם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדוּיִם מֵאֵת
 הַעֲדָפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם: מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִקַּח
 אֶת־הַכֶּסֶף חֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְפֵי בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ: וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־כֶּסֶף הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל־
 פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: נִשְׂא אֶת־דָּאֵשׁ
 בְּנֵי קֹהַת מִהוֹדֵךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: מִכֹּהֵן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעֵלָה וְעַד בְּרַחֲמֵשִׁים שָׁנָה כֹּל־בָּא לְצִבָּא
 לַעֲשׂוֹת מִלְחָמָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וְאֵת עֲבֹדַת בְּנֵי־קֹהַת
 בְּאֶהֱל מוֹעֵד קָדֵשׁ תִּקְדָּשִׁים: וְכָא אַהֲרֹן וּבָנָיו בְּנִסְעֵי
 הַמִּחֲנֶה וְהוֹדְדוּ אֶת פְּרֻכַת הַמִּסְךְ וְכִסְיֹהָ אֶת אֶרֶץ
 הָעֵדֻת: וְנִתְּנוּ עָלָיו כֶּסֶף עוֹד תַּחַשׁ וּפְרָשׁוּ בְּגַד־בְּלִיל
 תְּכֵלֶת מְלֻמְעָלָה וְשִׁמּוֹ בְּדוּי: וְעַל שְׁלֹתֵן הַפָּגִים יִפְרָשׁוּ
 בְּגַד תְּכֵלֶת וְנִתְּנוּ עָלָיו אֶת־הַקְּעֻרֹת וְאֶת־הַכַּפֹּת וְאֶת־
 הַמְּנִקֹת וְאֵת קִשׁוֹת הַנֶּסֶךְ וְלָחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יְהוָה:
 וּפְרָשׁוּ עֲלֵיהֶם בְּגַד תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסָה עוֹר
 תַּחַשׁ וְשִׁמּוֹ אֶת־בְּדוּי: וְלִקְחֶנָּה בְּגַד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת־
 מִנְרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־גִּרְתֶּיהָ וְאֶת־מִלְקָחֶיהָ וְאֶת־מַחְתֵּתֶיהָ
 וְאֵת כֹּל־בְּלִי שְׁמֹנֶה אֲשֶׁר יִשְׂרָרְוּלָהּ בָּהֶם: וְנִתְּנוּ אֹתָהּ
 וְאֶת־בְּלִי־בְלִיָּה אֶל־מִכְסָה עוֹר תַּחַשׁ וְנִתְּנוּ עַל־הַמֹּט:
 וְעַל מִזְבַּח הַזֹּהֵב וּפְרָשׁוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסָה

ג, מז' קמ"ט סק נא' חס"ר

פון ישראל, און די בהמות פון די לויים אָנשטאַט זייערע
 בהמות, און די לויים זאלן געהערן צו מיר, גאָט. 46 און
 צום אויסלייז פאַר די צוויי הונדערט און דריי און
 זיבעציק פון די בכורים פון די קינדער פון ישראל וואָס
 קומען אויס מער פון די לויים, 47 וואָלסטו נעמען צו פינף,
 צו פינף שקל פון אַ קאַפּ; אויפן הייליקן שקל וואָלסטו
 עס נעמען, צוואַנציק גרה דער שקל. 48 און וואָלסטו געבן
 דאָס געלט צו אַהרנען און צו זיינע זין: דעם אויסלייז פאַר
 די וואָס קומען אויס מער צווישן זיי.

49 האָט משה גענומען דאָס אויסלייזגעלט פון די
 וואָס זיינען אויסגעקומען מער ווי די וואָס זיינען אויס־
 געלייזט געוואָרן דורך די לויים; 50 פון די בכורים פון די
 קינדער פון ישראל האָט ער גענומען דאָס געלט: טויזנט
 און דריי הונדערט און פינף און זעכציק, אויפן הייליקן
 שקל. 51 און משה האָט געגעבן דאָס אויסלייזגעלט צו
 אַהרנען און צו זיינע זין, לויט דעם מויל פון גאָט, אזוי ווי
 גאָט האָט משהן באַפוילן.

ד און גאָט האָט גערעדט צו משהן און צו אַהרנען,
 אזוי צו זאָגן: 2 נעם אויף די צאָל פון די קינדער פון
 קהת פון צווישן די קינדער פון לוי, לויט זייערע משפחות,

לויט זייערע פאָטערהייער, 3 פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, איטלעכן וואָס גייט
 אַריין אין דינסט, צו טאָן אַרבעט אין אוהל־מועד. 4 דאָס איז דער דינסט פון די קינדער פון קהת אין אוהל־מועד
 אַרום די הייליקסטע הייליקייטן: 5 אַהרן און זיינע זין זאלן קומען ביים ציען פון לאַגער, און זיי זאלן אַראָפּנעמען
 דעם פֿרוֹכַת פון צווישנשייד, און צודעקן דערמיט דעם אָרון פון געוועזן. 6 און זיי זאלן אַרויפּטאָן דערויף אַ צודעק
 פון תַּח־שַׁפֵּעַל, און אַריבערשפּרייטן פון אויבן אַ טוך פון לויטער בלאַעַר וואָל, און אַריינטאָן זיינע שטאַנגען.
 7 און אויף דעם טיש פון אָנגעזיכט זאלן זיי פאַרשפּרייטן אַ טוך פון בלאַעַר וואָל, און אַרויפּטאָן דערויף די שיסלען,
 און די שאַלן, און די קאַנען, און די בעכערס פאַר גיסונג; און דאָס שטענדיקע ברויט זאל בלייבן דערויף. 8 און זיי זאלן
 פאַרשפּרייטן אויף זיי אַ טוך פון ווערמילרויט, און דאָס אַריבערדעקן מיט אַ צודעק פון תַּח־שַׁפֵּעַל, און אַריינטאָן זיינע
 שטאַנגען. 9 און זיי זאלן נעמען אַ טוך פון בלאַעַר וואָל, און אַריבערדעקן די מנורה פאַר לייכטונג, און אירע רערלעך,
 און אירע צווענגלעך, און אירע אַשפּענדלעך, און אַלע אירע אייִלגעפעסן וואָס מע באַדינט זי מיט זיי. 10 און זיי זאלן
 אַריינטאָן זי און אַלע אירע פֿלים אין אַ צודעק פון תַּח־שַׁפֵּעַל, און אַרויפּטאָן אויף אַ שטאַנג. 11 און אויף דעם גילדער־
 נעם מובח זאלן זיי פאַרשפּרייטן אַ טוך פון בלאַעַר וואָל, און אים אַריבערדעקן מיט אַ צודעק פון תַּח־שַׁפֵּעַל, און

אריינטאן זיינע שטאנגען. ¹² און זיי זאלן נעמען אלע פלים פון דינסט וואס מע דינט מיט זיי אין הייליקטום, און זיי אריינטאן אין א טוך פון בלאַער וואָל, און זיי אַריבערדעקן מיט אַ צודעק פון תּחשפּעל, און אַרויפ־טאָן אויף אַ שטאַנג. ¹³ און זיי זאלן אַפּרייניקן די אַש פון מזבח, און פאַרשפּרייטן אויף אים אַ טוך פון פּורפל. ¹⁴ און זיי זאלן אַרויפּטאָן אויף אים אלע זיינע פלים וואָס מע דינט מיט זיי אויף אים, די פּייערפּאַנען, די גאַפּלען, און די שופּלען, און די שפּרענגענעקנס—אלע פלים פון מזבח; און זיי זאלן אַריבערשפּרייטן אויף אים אַ צודעק פון תּחשפּעל, און אריינטאן זיינע שטאנגען. ¹⁵ און אַז אַהרן און זיינע זין האָבן געענדיקט צודעקן דאָס הייליקע, און אלע הייליקע פלים, ביים ציען פון לאַגער, זאלן דערנאָך קומען די קינדער פון קהת, זיי צו טראָגן; אָבער זיי זאלן זיך ניט אַגריירן אָן דעם הייליקן, וואָרום זיי וועלן שטאַרבן. דאָס איז וואָס די קינדער פון קהת דאַרפן טראָגן פון אוהל־מועד. ¹⁶ און די אויפּועאוונג פון אַלעווער דעם זון פון אַהרן דעם פּהן זאל זיין איבער דעם אייל געוועזענען, און דעם שטענדיקן שפּייזאָפּפּער, און דעם אייל פון זאַלבונג; די אויפּועאוונג איבער דעם גאַנצן משכן מיט אַלץ וואָס אין אים, סײַ דאָס הייליקטום, און סײַ זיינע פלים.

¹⁷ און גאָט האָט גערעדט צו משה און צו אַהרען, אַזוי צו זאָגן: ¹⁸ איר זאָלט ניט לאָזן פאַרשניטן ווערן דעם שבט פון די משפּחות פון די קהתים, פון צווישן די לויים; ¹⁹ נײַערט אַזוי טוט מיט זיי, כדי זיי זאלן לעבן און ניט שטאַרבן, ווען זיי גענענען צו די הייליקסטע הייליקייטן: אַהרן און זיינע זין זאלן אַריינייגן, און זיי שטעלן יעטוועדער איינעם אויף זיין דינסט, און ביי זיין משא. ²⁰ און זיי זאלן ניט אַריינייגן זען ווי מע צענעמט דאָס הייליקטום, און שטאַרבן.

עוד תּחש וּשְׂמוֹ אֶת־בְּדוּיוֹ; וּלְקַחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַשָּׂרֵת יב אֲשֶׁר־יִשְׁרְתוּבְכֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתַנוּ אֶל־בְּגֵד הַכֹּהֲלֵת וְכִסּוֹ אוֹתָם בַּמִּכְסָּה עוֹד תּחש וְנָתַנוּ עַל־הַמוֹט; וְדִשְׁנוּ אֶת־יב הַמִּזְבֵּחַ וּפְרָשׁוּ עָלָיו בְּגֵד אַרְגָּמָן; וְנָתַנוּ עָלָיו אֶת־כָּל־יב כְּלָיו אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ עָלָיו בָּהֶם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ לְכֹל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וּפְרָשׁוּ עָלָיו כִּסּוֹ עוֹד תּחש וּשְׂמוֹ בְדוּיוֹ; וְכֹלֵה אֶהְרֹן וּבְנָיו לְכַסֹּת יב אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּנִסְעַ הַמִּזְבֵּחַ וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹאוּ בְּגִידֵי־קֹדֶשׁ לְשֵׂאת וְלֹא־יָעֻזוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְמָתוּ אֵלֶּה מִשָּׂא בְּגִידֵי־קֹדֶשׁ בְּאֹהֶל מוֹעֵד; וּפְקֻדַת אֲלֻעוֹר וּבֶךְ יב אֶהְרֹן הַכֹּהֵן שְׂמֹן הַמָּאֹר וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשְׂמֹן הַמִּשְׁחָה פְּקֻדַת כָּל־הַמִּשְׁכָּן וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ בַּקֹּדֶשׁ וּבְכָלֵיו; פ

וַדַּבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: אֶל־תִּבְרָיתוּ יב מִפֶּה אֶת־שִׁבְט מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם; וְזֹאת עֲשׂוּ יב לָהֶם וְחַזוּ וְלֹא יָמָתוּ בְּנִשְׁתֶּם אֶת־הַקֹּדֶשׁ הַקֹּדֶשׁ אֶהְרֹן וּבְנָיו יָבֹאוּ וּשְׂמוֹ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאֶל־מִשְׁאָיו; וְלֹא־יָבֹאוּ לְרֹאֹת כִּבְלַע אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְמָתוּ: פ כ

נ ש א

²¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ²² נעם אויף די צאָל אויך פון די קינדער פון גרשון לויט זייערע פּאַטערהייזער, לויט זייערע משפּחות. ²³ פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, ביז פּופּציק יאָר אַלט, זאָלסטו זיי ציילן, איטלעכן וואָס קומט דינען אין דינסט, צו טאָן אַרבעט אין אוהל־מועד. ²⁴ דאָס איז דער דינסט פון די משפּחות פון די גרשונים ביים אַרבעטן און ביים טראָגן: ²⁵ זיי זאלן טראָגן די פּאַרהאַנגען פון משכן, און דעם אוהל־מועד, זיין צודעק, און דעם צודעק פון תּחשפּעל וואָס אויבן איבער אים, און דעם טירפּאַרהאַנג פון אוהל־מועד: ²⁶ און די אַרומהאַנגען פון הויף, און דעם טירפּאַרהאַנג פון טויער פון דעם הויף וואָס רינד אַרום דעם משכן און דעם מזבח, און זייערע שטריק, און אלע זייערע אַרבעטגעצייג; און אַלץ וואָס דאַרף דערמיט געטאָן ווערן

וַדַּבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן כֹּכב גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה כֹכב וְמַעְלָה עַד בְּרַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לַעֲבֹד אֶבְיָא כֹכב לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד; זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת כֹכב הַגִּרְשֵׁנִי לַעֲבֹד וּלְמִשָּׂא: וְנִשָּׂאוּ אֶת־דְּרִיעַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כֹכב אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵּהוּ וּמִכְסֵּה הַתּחש אֲשֶׁר־עָלָיו מִלְּמַעְלָה וְאֶת־מִסְךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד; וְאֶת קַלְעֵי הַחֹצֵר וְאֶת־מִסְכְּוֹ כֹכב פֶּתַח וְשַׁעַר הַחֹצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת מִיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה דעם אוהל־מועד, זיין צודעק, און דעם צודעק פון תּחשפּעל וואָס אויבן איבער אים, און דעם טירפּאַרהאַנג פון אוהל־מועד: ²⁶ און די אַרומהאַנגען פון הויף, און דעם טירפּאַרהאַנג פון טויער פון דעם הויף וואָס רינד אַרום דעם משכן און דעם מזבח, און זייערע שטריק, און אלע זייערע אַרבעטגעצייג; און אַלץ וואָס דאַרף דערמיט געטאָן ווערן

זאלן זיי טאָן. ²⁷ לויט דעם מויל פון אהרנען און זיינע זין זאל געשען דער גאנצער דינסט פון די קינדער פון די גרשונים, אין אל זייער טראָגן, און אין אל זייער דינסט; און איר זאלט איבערגעבן אין זייער היטונג אלץ וואָס זיי דארפן טראָגן. ²⁸ דאָס איז דער דינסט פון די משפחות פון די קינדער פון די גרשונים אין אוהל-מועד; און זייער היטונג זאל זיין אונטער דער האַנט פון איתמר דעם זון פון אהרן דעם פהן.

²⁹ די קינדער פון מררי, זיי ואוירן זאלסטו ציילן לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהיזער. ³⁰ פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, זאלסטו זיי ציילן, איטלעכן וואָס גייט אַרײַן אין דינסט צו טאָן די אַרבעט פון אוהל-מועד. ³¹ און דאָס איז וואָס זיי דארפן אָפהיטן צו טראָגן, לויט זייער גאַנצן דינסט אין אוהל-מועד: די ברעטער פון משכן, און זיינע ריגלען, און זיינע זיילן, און זיינע שוועלן; ³² און די זיילן פון הויף רינד אַרום, און זייערע שוועלן, און זייערע פלעקלעך, און זייערע שטריק-אַלע זייערע זאַכן, און אַלע זייערע ציבאַהער. און מיט די נעמען זאלט איר אויסציילן די זאַכן וואָס זיי דארפן אָפהיטן צו טראָגן. ³³ דאָס איז דער דינסט פון די משפחות פון די קינדער פון מררי, לויט אל זייער דינסט אין אוהל-מועד, אונטער דער האַנט פון איתמר דעם זון פון אהרן דעם פהן.

^כ לָהֶם וַעֲבָדוּ: עַל־פִּי אֶהְרֹן וּבְנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַקֹּהֲלֵי לְכָל־מִשְׁאֵם וְלִכְלֵל עֲבֹדְתֵם וּפְקֻדֹתֵם עֲלֵיכֶם כַּחַם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מִשְׁאֵם: זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי הַקֹּהֲלֵי בְּאֶהֱל מוֹעֵד וּמִשְׁמֶרֶתֵם בְּיַד אִיתְמָר בֶּן־אַהֲרֹן כַּסֵּה הַכֹּהֵן: ^כ בְּנֵי מִרְרֵי לְמִשְׁפַּחְתֵּם לְבֵית־אֲבֹתָם תִּפְקְדוּ אֹתָם: מִבֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּרַחֲמִישִׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצִּבָּא לְעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֶהֱל מוֹעֵד: ^{לא} וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאֵם לְכָל־עֲבֹדְתֵם בְּאֶהֱל מוֹעֵד קִרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וְאֲדָנָיו: וְעַמּוּדֵי הַחֹצֵר כִּיבִיב וְאֲדָנֵיהֶם וַיִּתְּדֵם וּמִתְרֵיהֶם לְכָל־כְּלֵיהֶם וְלִכְלֵל עֲבֹדְתֵם ^{לב} וּבִשְׁמֹת תִּפְקְדוּ אֶת־כָּל־ מִשְׁמֶרֶת מִשְׁאֵם: זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרֵי לְכָל־עֲבֹדְתֵם בְּאֶהֱל מוֹעֵד בְּיַד אִיתְמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִשְׂאֵי הַעֲדָה אֶת־ ^{לד} בְּנֵי הַקֹּהֲלֵי לְמִשְׁפַּחְתֵּם וּלְבֵית אֲבֹתָם: מִבֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּרַחֲמִישִׁים שָׁנָה לַצִּבָּא וְעַד בְּרַחֲמִישִׁים שָׁנָה לְעֲבֹדָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתֵּם אֲלֵפִים ^{לו} שֶׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִישִׁים: אֵלֶּה פְקֻדֵי מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲלֵי כָּל־הָעֵבֶד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקֵד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה ^{לז} בְּיַד־מֹשֶׁה: ^ם וּפְקֻדֵי בְנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפַּחְתֵּם וּלְבֵית אֲבֹתָם: מִבֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּרַחֲמִישִׁים ^ט שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַצִּבָּא לְעֲבֹדָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתֵּם לְבֵית אֲבֹתָם אֲלֵפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת ^{מא} וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶּה פְקֻדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל־הָעֵבֶד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקֵד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה: ^{מב} וּפְקֻדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרֵי לְמִשְׁפַּחְתֵּם לְבֵית אֲבֹתָם: מִבֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּרַחֲמִישִׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא ^{מג} לַצִּבָּא לְעֲבֹדָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתֵּם ^{מד} שְׁלֹשֶׁת אֲלֵפִים וּמֵאוֹתָיִם: אֵלֶּה פְקֻדֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי

³⁴ און משה און אהרן און די פירשטן פון דער עדה האָבן געציילט די קינדער פון די קהתים לויט זייערע משפחות, און לויט זייערע פאָטערהיזער, ³⁵ פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, איטלעכן וואָס איז אַרײַן אין דינסט צו דער אַרבעט אין אוהל-מועד. ³⁶ און זייערע געציילטע לויט זייערע משפחות, זיינען געווען צוויי טויזנט זיבן הונדערט און פופציק. ³⁷ דאָס זיינען די געציילטע פון די משפחות פון די קהתים, אַלע וואָס האָבן געדינט אין אוהל-מועד, די וואָס משה און אהרן האָבן געציילט לויט דעם מויל פון גאָט דורך משהן. ³⁸ און די געציילטע פון די קינדער פון גרשון לויט זייערע משפחות, און לויט זייערע פאָטערהיזער, ³⁹ פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, איטלעכער וואָס איז אַרײַן אין דינסט צו דער אַרבעט אין אוהל-מועד—⁴⁰ זייערע געציילטע לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהיזער, זיינען געווען צוויי טויזנט און זעקס הונדערט און דרייסיק. ⁴¹ דאָס זיינען די געציילטע פון די משפחות פון די קינדער פון גרשון, אַלע וואָס האָבן געדינט אין אוהל-מועד, די וואָס משה און אהרן האָבן געציילט לויט דעם מויל פון גאָט. ⁴² און די געציילטע פון די משפחות פון די קינדער פון מררי לויט זייערע משפחות, לויט זייערע פאָטערהיזער, ⁴³ פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, איטלעכער וואָס איז אַרײַן אין דינסט צו דער אַרבעט אין אוהל-מועד—⁴⁴ זייערע געציילטע לויט זייערע משפחות, זיינען געווען דריי טויזנט און צוויי הונדערט. ⁴⁵ דאָס זיינען

די געצײלטע פון די משפחות פון די קינדער פון מררי, וואָס משה און אהרן האָבן געצײלט לויט דעם מויל פון גאָט דורך משה.

46 אַלע געצײלטע וואָס משה און אהרן און די פירשטן פון ישראל האָבן געצײלט פון די לויים לויט זײערע משפחות, און לויט זײערע פאָטערהײער, 47 פון דרייסיק יאָר אַלט און העכער, און ביז פופציק יאָר אַלט, אײטלעכער וואָס איז געקומען דינען דעם דינסט פון אַרבעט, און דעם דינסט פון טראָגן, אין אױהל-מועד-48 זײערע געצײלטע זײנען געווען אַכט טויזנט און פינף הונדערט און אַכציק. 49 לויט דעם מויל פון גאָט דורך משה און אױף זײ געשטעלט יעטוועדער מאַן אױף זײן דינסט און אױף זײן משא. אַזוי איז געווען זײער צײלונג וואָס גאָט האָט באַפוילן משה.

מררי אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה ביד־משה: כל־^{טו} הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיא־ישראל את־הקוים למשפחותם ולבית אבתם: מבין שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים שנה כלהבא לעבד עבדת עבודה ועבדת מ־שֶׁא בְּאֵהָל מוֹעֵד: ויהוּ פְּקִדְתֶּם שְׁמֹנֶת אֲלָפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹתוֹ שְׁמֹנִים: עַל־פִּי יְהוָה פְּקַד אֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְעַל־מִשְׁאֵוֹ וּפְקִדְיוֹ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: צו את־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וישלחו מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צֹרֵעַ וְכָל־זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ: מִזָּכָר עַד־נְקֵבָה תִּשְׁלְחוּ אֶל־מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה תִּשְׁלְחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם: וְעִשְׂרוּכֶן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁלְחוּ אֹתָם אֶל־מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה כְּאֲשֶׁר דִּבַּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶדְאִשָּׁה בִּי עֶשְׂו מִכֹּל־הַטְּמָאֹת הָאֵלֶּם לְמַעַל מֵעַל בְּיְהוָה וְאִשְׁמָה נִפְשׁ הַחַוּ: וְהַתְּוֹדוּ אֶת־הַטְּמָאֹת אֲשֶׁר עֶשְׂו וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְהִמִּישְׁתּוּ יָסָף עָלָיו וְנָתַן לְאֲשֶׁר אֲשֶׁם לוֹ: וְאִם־אִין לֹאִישׁ נָאֵל לְהָשִׁיב הָאֲשֶׁם אֵלָיו הָאֲשֶׁם הַמּוֹשֵׁב לַיהוָה לִפְתָּן מִלְכָּד אֵיל הַכִּפְרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ עָלָיו: וְכֹל־תְּרוּמָה לְכֹל־קֹדֶשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִפְתָּן לוֹ יְהוָה: וְאִישׁ אֶת־קֹדֶשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לִפְתָּן לוֹ יְהוָה: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי־תִשְׁמָה אִשְׁתּוֹ וּמַעַלָּה בּוֹ מֵעַל: וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּה שֹׁכֵב־דָּרַע וְנִעְלַם מֵעֵינַי אִישָׁה וְנִסְתַּרְתָּ וְהָיָה נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ יְהוָה לֹא נִתְּפָשָׁה: פ

ד, מט' כסודין כחש

ה און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: 1 באַפעל די קינדער פון ישראל, זײ זאָלן אַרויס־שיקן פון לאַגער אײטלעכן מצורע, און אײטלעכן פּלוֹסיקן, און אײטלעכן וואָס איז אומרייך פון אַ טויטן לייב. 2 סײ אַ זכר סײ אַ נקבה זאָלט איר אַרויסשיקן; אויסן לאַגער זאָלט איר זײ אַרויסשיקן, פּדי זײ זאָלן ניט פאַראומרייניקן זײערע לאַגערן וואָס איך רו צווישן זײ.

4 האָבן די קינדער פון ישראל אַזוי געטאָן, און זײ האָבן זײ אַרויסגעשיקט אויסן לאַגער; אַזוי ווי גאָט

האָט גערעדט צו משה, אַזוי האָבן די קינדער פון ישראל געטאָן.

5 און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: 6 רעד צו די קינדער פון ישראל:

א מאַן אָדער אַ פּרוי, אַז זײ וועלן באַגײן עפעס אַ מענטשלעכע זינד, צו פעלשן אַ פעלשונג אָן גאָט, און יענע וועל וועט זיך פאַרשולדיקן, זאָלן זײ זיך מתוודה זײן אױף זײער זינד וואָס זײ האָבן באַגאַנגען; און ער זאָל אומקערן דעם קרן פון זײן פאַרשולדיקונג, און צולייגן דערצו אַ פינפטל דערפון, און אָפּגעבן צו דעם קעגן וועמען ער האָט זיך פאַרשולדיקט. 7 און אַז דער מאַן האָט ניט קײן קרוב, וועמען אומצוקערן דאָס פאַרשולדיקטע, זאָל דאָס פאַרשולדיקטע וואָס דאַרף אומגעקערט ווערן, געהערן צו גאָט, צום כּהן; אַחוץ דעם ווידער פון פאַרגעבונג, וואָס דערמיט זאָל מען מכּפּר זײן אױף אים.

8 און יעטוועדער אַפּשײדונג, פון אַלע געהײליקטע זאַכן פון די קינדער פון ישראל, וואָס זײ וועלן ברענגען צום כּהן, זאָל געהערן צו אים. 9 און די געהײליקטע זאַכן פון אײטלעכן זאָלן געהערן צו אים; וואָס עמיצער וועט געבן צום כּהן, זאָל געהערן צו אים.

10 און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: 11 רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זײ: אַז עמיצן אײנעם ווייב וועט אַראָפּ פון וועג, און וועט פעלשן אַ פעלשונג אָן אים, 12 און אַ מאַן וועט ליגן מיט איר אַ בײשלאָף פון זאַמען, און עס וועט זײן פאַרהוילן פון די אויגן פון איר מאַן, ווייל זי איז פאַראומרייניקט געוואָרן פאַרבאַרגענערהײט, און קײן עדות אַקעגן איר איז ניטאָ, און זי איז ניט געכאַפט געוואָרן; 13 און אַ

גייסט פון אייפערזוכט וועט קומען אויף אים, און ער וועט ווערן אייפערזוכטיק אויף זיין ווייב, ווען זי איז פאראומרייניקט געוואָרן; אָדער אַ גייסט פון אייפערזוכט וועט קומען אויף אים, און ער וועט ווערן אייפערזוכטיק אויף זיין ווייב, און זי איז ניט פאראומרייניקט געוואָרן; ¹⁵ וואָל דער מאַן ברענגען זיין ווייב צום פּהן, און ברענגען איר קרבן מיט איר, אַ צענטל אַיפּה גערשטענע מעל; ער זאָל ניט אַרויפניסן דערויף אייל, און ניט אַרויפטאָן דערויף וויירוין, וואָרום אַ שפּייזאָפּפּער פון אייפערזוכט איז דאָס, אַ שפּייזאָפּפּער פון דערמאַנונג, וואָס דערמאַנט אַ זינד. ¹⁶ און דער פּהן זאָל זי מאַכן גענענען, און זי אַוועקשטעלן פאַר גאַט. ¹⁷ און דער פּהן זאָל נעמען הייליקע וואַסער אין אַ ליימענער כלי, און פון דעם שטויב וואָס איז אויפן באַדעם פון משכן זאָל דער פּהן נעמען, און אַריינטאָן אין דעם וואַסער. ¹⁸ און דער פּהן זאָל שטעלן די פּרוי פאַר גאַט, און צעשוּבערן דעם קאָפּ פון דער פּרוי, און געבן אויף אירע האַנטפלעכן דאָס שפּייזאָפּפּער פון דערמאַנונג, דאָס איז דאָס שפּייזאָפּפּער פון אייפערזוכט; און אין דעם פּהנס האַנט זאָל זיין דאָס דאָזיקע וואַסער פון ביטערניש וואָס מאַכט פאַרשאַלטן. ¹⁹ און דער פּהן זאָל זי באַשווערן, און זאָגן צו דער פּרוי: אויב קיין מאַן איז ניט געלעגן מיט דיר, און אויב דו ביסט ניט אַראָפּ פון וועג אין אומרייניקייט הינטער דיין מאַן, בלייב אומגעשאַט פון דעמדאָזיקן וואַסער פון ביטערניש וואָס מאַכט פאַרשאַלטן. ²⁰ אויב אָבער דו ביסט אַראָפּ

י' וְעָבַר עָלָיו רֹחַ אֱלֹהִים וְקָנָא אֶת־אִשְׁתּוֹ הוּא נִטְמָאָה אִךְ
 עָבַר עָלָיו רֹחַ אֱלֹהִים וְקָנָא אֶת־אִשְׁתּוֹ הוּא לֹא נִטְמָאָה:
 י"א וְהָבִיא הָאִישׁ אֶת־הַכֹּהֵן אֶל־הַכֹּהֵן וְהָבִיא אֶת־קֶרְבָּנָהּ
 עֲלֶיהָ עֲשֵׂרֶת הָאִיפֹה קֶמַח שְׁעָרִים לֹא־צֶלֶק עָלָיו שָׁמֶן
 וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לֶבֶנָה כִּי־מִנְחַת קִנְיָתָהּ הוּא מִנְחַת זָכָרוֹן
 י"ב מִזְבַּחַת עֹזֶן: וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהַעֲמִידָהּ לִפְנֵי יְהוָה:
 י"ג וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם קְדָשִׁים בְּכַל־יְהוָה וּמִדְּהַעֲפֹר אֲשֶׁר
 י"ד יְהִיָּה בְּקֶרְבֶּךָ הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְיִתֵּן אֶל־הַמִּיָּם: וְהַעֲמִיד
 הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפְרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְיִתֵּן
 עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזָּכָרוֹן מִנְחַת קִנְיָתָהּ הוּא וּבֶכֶד הַכֹּהֵן
 י"ה יְהִי מִן הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים: וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר
 אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתְּךָ וְאִם־לֹא שָׁמִית
 ט"ז נְטֵמָאָה פִּתַּח אִישׁךָ הַלְכִי מִמֶּן הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה:
 כ' וְאִתּוֹ כִּי שָׁמִית פִּתַּח אִישׁךָ וְכִי נִטְמָאָת וְיִתֵּן אִישׁ בְּךָ אֶת־
 כ"א שְׁכָבְתוֹ מִבְּלַעֲדֵי אִישׁךָ: וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה
 בְּשִׁבְעַת הָאֵלֶּה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתְךָ לְאֵלֶּה
 וְלִשְׁבֻעַת בְּתוּךָ עֲמֹךָ בְּתַת יְהוָה אֶת־יְרֵכְךָ נִפְלֹת וְאֶת־
 כ"ב בְּמִנְיַח צִבְיָה: וְכֹאֵו הַמִּים הַמְּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲד לְצַבּוֹת
 כ"ג כְּמֶן וְלִנְפֹל יָהָד וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן: וְכַתֵּב אֶת־
 כ"ד הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמָחָה אֶל־מִן הַמְּרִים: וְהִשְׁקָה
 אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מִן הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים וְכֹאֵו בְּהַ מִים
 כ"ה הַמְּאָרְרִים לְמְרִים: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִן הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת
 הַקִּנְיָתָה וְהִנִּיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־
 כ"ו הַמִּזְבֵּחַ: וְקָמַן הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֲזַנְתֶּיהָ וְהִקְמִיד
 כ"ז הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־יֶשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמִּיָּם: וְהִשְׁקָה
 אֶת־הַמִּיָּם וְהִיָּתָה אִם־נִטְמָאָה וְתִמְלַע מֵעַל כְּאִשָּׁה וְכֹאֵו
 כ"ח בְּהַ מִים הַמְּאָרְרִים לְמְרִים וְצִבְיָתָה כְּמִנְיַח וְנִפְלֹת יְרֵכָהּ
 וְהִיָּתָה הָאִשָּׁה לְאֵלֶּה בְּקֶרֶב עַמָּה: וְאִם־לֹא נִטְמָאָה

פון וועג הינטער דיין מאַן, און אויב דו ביסט פאראומרייניקט געוואָרן, און אַ מאַן איז געלעגן מיט דיר אַחוץ דיין מאַן—²¹ און דער פּהן זאָל באַשווערן די פּרוי מיט אַ שבועה פון אַ קללה, און דער פּהן זאָל זאָגן צו דער פּרוי— זאָל דיר גאַט מאַכן פאַר אַ קללה און פאַר אַ שבועה צווישן דיין פּאָלק, און גאַט וועט מאַכן אַוועקפאַלן דיין דיר, און געשוועלן דיין בוין; ²² און דאָסדאָזיקע וואַסער וואָס מאַכט פאַרשאַלטן זאָל אַריין אין דייע אַינגעווייך, צו מאַכן געשוועלן דעם בוין, און מאַכן אַוועקפאַלן דעם דיר; און די פּרוי זאָל זאָגן: אָמֵן! אָמֵן! ²³ און דער פּהן זאָל אויפ־ שרײַבן דיִדאָזיקע קללות אויף אַ מגילה, און אָפּמעקן אין דעם וואַסער פון ביטערניש. ²⁴ און ער זאָל געבן טרינקען דער פּרוי דאָס וואַסער פון ביטערניש וואָס מאַכט פאַרשאַלטן, און דאָס וואַסער וואָס מאַכט פאַרשאַלטן וועט אַריין אין איר פאַר אַ ביטערניש. ²⁵ און דער פּהן זאָל נעמען פון דער פּרויס האַנט דאָס שפּייזאָפּפּער פון אייפערזוכט, און אויפהייבן דאָס שפּייזאָפּפּער פאַר גאַט, און עס גענענען צום מזבח. ²⁶ און דער פּהן זאָל אָנעמען אַ הויפּן פון דעם שפּייזאָפּפּער—זיין דערמאַנונג, און דעמפּן אויפן מזבח; און דערנאָך זאָל ער געבן טרינקען דער פּרוי דאָס וואַסער. ²⁷ און אַז ער וועט איר געבן טרינקען דאָס וואַסער, איז, אויב זי איז פאראומרייניקט געוואָרן, און האָט געפעלשט אַ פעלשונג אָן איר מאַן, וועט דאָס וואַסער פאַרשאַלטן, אַריין אין איר פאַר אַ ביטערניש, און איר בוין וועט געשוואַלן ווערן, און איר דיר וועט אַוועקפאַלן; און די פּרוי וועט ווערן פאַר אַ קללה צווישן איר פּאָלק. ²⁸ אויב אָבער

א זע ויקרא ב, 2.

הַאִשָּׁה וּמִהֲרָה הוּא וְנִקְתָּהּ וְנִזְרָעָה זָרָע: זאת תורת כט
הַקְּנָאִת אֲשֶׁר תִּשְׁמָה אִשָּׁה תַּחַת אִשָּׁה וְנִסְמָאָה: או ל
אִישׁ אֲשֶׁר תִּעַבְר עָלָיו רֹחַ קְנָאָה וְקָנָא אֶת־אִשְׁתּוֹ
וְהִשְׁמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לְפָנָי יְהוָה וְעָשָׂה לָּהּ כְּכֹחַ אֵת כָּל־
הַתּוֹרָה הַזֹּאת: וְנִקְהָ הָאִישׁ מִשָּׁגָן וְהָאִשָּׁה כִּהְיָה תִּשָּׂא ל
אֶת־שְׂנֵיהֶּ: פ

ו

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ב
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אֲרֵאשָׁה כִּי יִפְלֵא לְגִדְלוֹ נָדָר נִזִּיר
לְחִזְרוֹ לַיהוָה: מִיָּזוּ וּשְׂכָר יִזִּיר תִּמְצֵן יָזוּ וְתִמְצֵן שְׂכָר לֹא
יִשְׁתֶּה וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְעֲנָבִים לַחַיִּים וְיִבְשִׁים
לֹא יִאכֹל: כָּל יָמָי נִזְרוּ מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִנְּפֶן הַזֶּזוֹן ד
מִחֲרָצִים וְעֲדִיזָה לֹא יִאכֹל: כָּל־יָמָי נָדָר נִזְרוּ תַעֲרֵר לֹא ה
יַעֲבֹר עַל־רֵאשׁוֹ עַד־מְלֵאת הַיָּמִם אֲשֶׁר־יִזִּיר לַיהוָה קִדְשׁ
יְהוָה גִּדְלוֹ פָּרַע שַׁעַר רֵאשׁוֹ: כָּל־יָמָי חִזְרוּ לַיהוָה עַל־ ו
נִפְשׁ מֵת לֹא יָבֹא: לֹא־יָבִיאוּ וְלֹא־יִמְצְאוּ וְלֹא־יִחַדּוּ לֹא־ י
יִשְׁמָא לָהֶם בְּמַתָּם כִּי נִזְרוּ אֶל־הוֹי עַל־רֵאשׁוֹ: כָּל יָמָי ח
נִזְרוּ קִדְשׁ הוּא לַיהוָה: וְכִי־יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפִתְעַ פְּתָאָם ט
וְשִׂמָּא רֵאשׁ נִזְרוּ וְגִלְחָה רֵאשׁוֹ בְּיָוִם מְהַרְתּוּ בְּיָוִם הַשְּׁבִיעִי
וְגִלְחָנוּ: וּבְיָוִם הַשְּׁמִינִי יָבֹא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה י
אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אַחֵר י
לְחִטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֹּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־הַנֶּפֶשׁ
וְקִדְשׁ אֶת־רֵאשׁוֹ בְּיָוִם הַהוּא: וְחִזְרוּ לַיהוָה אֶת־יָמָי נִזְרוּ יב
וְהָיָא כְּבֶשֶׂת בְּדִשְׁנָתוֹ לְאִשָּׁם וְהַיָּמִם הָרֵאשִׁימִם יִפְלוּ כִי
טָמֵא נִזְרוּ: וְנֹאת תּוֹרַת הַנִּזְוִיר בְּיָוִם מְלֵאת יָמָי נִזְרוּ יבֵּיא י
אֹתוֹ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהִקְרִיב אֶת־קֶרְבָּנוֹ לַיהוָה יד
כְּבֶשֶׂת בְּדִשְׁנָתוֹ תָמִים אַחֵר לְעֹלָה וְכִבְשֵׁה אַחַת פְּתִי
שְׁנֵתָה תְּמִימָה לְחִטָּאת וְאֶל־אַחֵר תָּמִים לְשִׁלְמִים: וְסָל ט

די פרוי איז ניט פאראומרייניקט געוואָרן, און זי איז ריין,
וועט זי בלייבן אומגעשאַט, און וועט אַנטפּאַנגען זאַמען.
29 דאָס איז דער דין פון אייפּערזוכט: אַז אַ ווייב
וועט אַראָפּגיין פון וועג הינטער איר מאַן, און וועט פאַר־
אומרייניקט ווערן, 30 אָדער אַז אַ גייסט פון אייפּערזוכט
וועט קומען אויף אַ מאַן, און ער וועט ווערן אייפּער־
זיכטיק אויף זיין ווייב, זאָל ער שטעלן די ווייב פאַר גאַט,
און דער פּהן זאָל טאָן צו איר דעמדאָזיקן דין. 31 און
דער מאַן וועט זיין ריין פון זינד, און יענע פרוי וועט
טראָגן איר זינד.

1 און גאַט האָט גערעדט צו משהן, אַזוי צו זאָגן:
2 רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן
צו זיי:

אַז אַ מאַן אָדער אַ פרוי וועט קלאָר אַ נדר טאָן
דעם נדר פון אַ נזיר, זיך אָפּצושיידן צו גאַט, 2 זאָל ער
פון וויין און שטאַרקן געטראַנק זיך אָפהאַלטן; עסיק פון
וויין און עסיק פון שטאַרקן געטראַנק זאָל ער ניט
טרינקען, און קיין זאַפט פון טרויבן זאָל ער ניט טרינקען;
און טרויבן פּרישע אָדער געטריקנטע זאָל ער ניט עסן.
4 אַלע טעג פון זיין נזירשאַפט זאָל ער פון אַלץ וואָס
ווערט געמאַכט פון וויינשטאַק, פון קערנדלעך ביז אַ
שאַלעכץ, ניט עסן. 5 אַלע טעג פון זיין נדר פון נזיר־
שאַפט זאָל אַ גאַלמעסער ניט אַריבערגיין איבער זיין

קאָפּ; ביז עס ווערן פול די טעג וואָס ער וועט זיך אָפּשיידן צו גאַט, זאָל ער זיין הייליק: לאָזן וואָסן ווילד די האָר
פון זיין קאָפּ. 6 אַלע טעג וואָס ער שייַדט זיך אָפּ צו גאַט, זאָל ער צו דעם לייב פון אַ טויטן ניט צוגיין. 7 אַן
זיין פּאַטער און אַן זיין מוטער, אַן זיין ברודער און אַן זיין שוועסטער, אַפילו אַן זיי זאָל ער זיך ניט פאַראומרייניקן,
אַז זיי שטאַרבן, וואָרום די נזירשאַפט פון זיין גאַט איז אויף זיין קאָפּ. 8 אַלע טעג פון זיין נזירשאַפט איז ער הייליק
צו גאַט. 9 און אַז עמיצער וועט שטאַרבן לעבן אים פּלוצלינג אומגעריכט, און וועט פאַראומרייניקן זיין נזיר־קאָפּ,
זאָל ער אָפּגאַלן זיין קאָפּ אין דעם טאַג וואָס ער ווערט ריין: אויפן זיבעטן טאַג זאָל ער אים אָפּגאַלן. 10 און אויפן אַכטן
טאַג זאָל ער ברענגען צוויי טורטל־טויבן, אָדער צוויי יונגע טויבן, צום פּהן, צום איינגאַנג פון אַוה־מועד. 11 און דער
כּהן זאָל מאַכן איינע פאַר אַ זינדאָפּפער, און איינע פאַר אַ בראַנדאָפּפער, און מכּפּר זיין אויף אים פאַר וואָס ער האָט
געזינדיקט אַן דעם טויטן; און ער זאָל הייליקן זיין קאָפּ אין יענעם טאַג. 12 און ער זאָל זיך אָפּשיידן צו גאַט די טעג פון
זיין נזיר־שאַפט, און ברענגען אַ יאָריקן שעפּס פאַר אַ שוילדאָפּפער, און די פּריערדיקע טעג זאָלן אָפּפאַלן, וואָרום זיין
נזיר־שאַפט איז פאַראומרייניקט געוואָרן.

13 און דאָס איז דער דין פון אַ נזיר: אין דעם טאַג וואָס די טעג פון זיין נזירשאַפט ווערן פול, זאָל מען אים ברענגען
צום איינגאַנג פון אַוה־מועד; 14 און ער זאָל געזענען זיין קרבן צו גאַט, איין שעפּס אַ יאָריקן אַן אַ פעלער פאַר אַ בראַנד־
אָפּפער, און איין שאָף אַ יאָריקע אַן אַ פעלער פאַר אַ זינדאָפּפער, און איין ווידער אַן אַ פעלער פאַר אַ פּרידאָפּפער,

מצות סלת חלת חלת בלילת בשמן ורקיקי מצות משחים
 בשמן ומנהתם ונספיהם: והקריב הכהן לפני יהוה ועשה
 את־הטאתו ואת־עלתו: ואת־האיל יעשה גבח שלמים
 ליהוה על כל המצות ועשה הכהן את־מנחתו ואת־נסכו:
 וילח הנזיר פתח אהל מועד את־ראש נזרו ולקח את־
 שער ראש נזרו ונתן על־הראש אשר־פחת גבח השלמים:
 ולקח הכהן את־הזרע בשלה מן־האיל וחלת מצה אחת
 מן־הסל נרקיק מצה אחד ונתן על־כפי הנזיר אחר
 התגלתו את־נזרו: והניח אותם הכהן והתנפה לפני יהוה
 קדש הוא לכהן על תנוה התנופה ועל שוק התרומה
 ואחר ישתה הנזיר ויון: ואת תורת הנזיר אשר ידור קרבנו
 ליהוה על־נזרו מלבד אשר־תשיג ידו כפי נדרו אשר
 ידור כן יעשה על תורת נזרו: פ
 וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־אהרן ואל־בניו
 לאמר כה תברכו את־בני ישראל אמור להם: ׀
 וברכך יהוה וישמרך: ׀ יאר יהוה פניו אליך
 ויחנך: ׀ ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום: ׀
 ושמו את־שמי על־בני ישראל ואני אברכם: ׀

ויהי ביום כלות משה להקים את־המשכן וימשח אתו
 ויקדש אתו ואת־כל־כליו ואת־המזבח ואת־כל־כליו
 וימשחם ויקדש אתם: ויקריבו נשיאי ישראל ראשי
 בית אבתם הם נשיאי המפת הם העמדים על־הפקדים:
 וביאו את־קרבנם לפני יהוה שש־עגלות צב ושני עשר
 בקר עגלה על־שני הנשיאים ושור לאחד ויקריבו אותם
 לפני המשכן: ויאמר יהוה אל־משה לאמר: קח מאתם
 יהוה לעבד את־עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל־

1, ב' קסד

15 און א קארב אומגעויערטן ברויט, חלות פון זעמלמעל
 פארמישט מיט אייל, און אומגעויערטע קוכנס באשמירט
 מיט אייל, און זייער שפיזאָפּפּער און זייערע גיסאָפּפּער.
 16 און דער פּהן זאָל עס גענענען פאַר גאָט, און מאַכן זיין
 זינדאָפּפּער און זיין בראַנדאָפּפּער. 17 און דעם ווידער
 זאָל ער מאַכן אַ פּרידאָפּפּער צו גאָט, מיט דעם קאַרב
 אומגעויערטן ברויט; און דער פּהן זאָל מאַכן זיין שפּייד
 אָפּפּער און זיין גיסאָפּפּער. 18 און דער נזיר זאָל אָפּגאַלן
 ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מועד זיין נזיר־קאַפּ, און נעמען
 די האָר פון זיין נזיר־קאַפּ, און אַרויפּטאַן אויף דעם פּייער
 וואָס אונטערן פּרידאָפּפּער. 19 און דער פּהן זאָל נעמען
 די שולטער, אַ געקאַכטע, פון דעם ווידער, און איין אומד
 געזייערטע חלה פון דעם קאַרב, און איין אומגעויערטן
 קוכן, און אַרויפּטאַן אויף דעם נזירס הענט, גאַכדעם ווי
 ער האָט זיך אָפּגעגאַלט זינע נזיר־האַר. 20 און דער פּהן
 זאָל זיי אויפהייבן אַן אויפהייבונג פאַר גאָט; דאָס איז
 הייליק צום פּהן, מיט דער ברוסט פון אויפהייבונג, און
 מיט דעם שענקל פון אָפּשיידונג. און דערנאָך מעג דער
 נזיר טרינקען וויין.

21 דאָס איז דער דין פון דעם נזיר וואָס טוט אַ נדר,
 ווען זיין קרבן צו גאָט פאַר זיין נזירשאַפט, אחוץ וואָס
 זיין האַנט פאַרמאַגט נאָך צוצוגעבן; אזוי ווי זיין נדר וואָס
 ער וועט אַ נדר טאָן, אזוי מוז ער טאָן, לויט דעם דין פון
 זיין נזירשאַפט.

22 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 23 רעד צו אַהרען און צו זינע זין, אזוי צו זאָגן: אזוי זאָלט
 איר בענטשן די קינדער פון ישראל; זאָגט צו זיי:

24 גאָט זאָל דיך בענטשן,
 און דיך היטן!
 25 גאָט זאָל דערלייכטן זיין פנים צו דיר,
 און דיך לייטזעליקן!
 26 גאָט זאָל אויפהייבן זיין פנים צו דיר,
 און דיר באַשערן שלום!

27 און זיי זאָלן אַרויפּטאַן מיין נאָמען אויף די קינדער פון ישראל, און איך וועל זיי בענטשן.

1 און עס איז געווען, אין דעם טאָג וואָס משה האָט געענדיקט אויפשטעלן דעם משכן, און האָט אים געזאָלפט, און
 אים געהייליקט מיט אַלע זיינע פלים, און דעם מוזת מיט אַלע זיינע פלים—אז ער האָט זיי געזאָלפט און זיי געהייליקט,
 2 האָבן גענענט די פירשטן פון ישראל, די הויפט פון זייערע פאָטערהייזער—זיי, די פירשטן פון די שבטים, זיי וואָס זיינען
 געשטאַנען ביי דער ציילונג; 3 און זיי האָבן געבראַכט זייער קרבן פאַר גאָט, זעקס צוגעדעקטע וועגן, און צוועלף
 רינדער; אַ וואָגן פאַר צוויי פירשטן, און אַן אַקס פאַר איטלעכען; און זיי האָבן זיי גענענט צום משכן. 4 האָט גאָט געזאָגט
 צו משהן, אזוי צו זאָגן: 5 נעם צו פון זיי, און עס זאָל זיין אויף צו דינען דעם דינסט פון אוהל־מועד; און זאָלט עס געבן צו

* זע א, 4.

די לויים, איטלעכן לויט זיין דינסט. ⁹ האָט משה גענומען די וועג און די רינדער, און האָט זיי געגעבן צו די לויים. ¹⁰ צוויי וועגן און פיר רינדער האָט ער געגעבן צו די קינדער פון גרשון, לויט זייער דינסט. ¹¹ און פיר וועגן און אַכט רינדער האָט ער געגעבן צו די קינדער פון מררי, לויט זייער דינסט אונטער דער האַנט פון איתמר דעם זון פון אהרן דעם פּהן. ¹² אָבער צו די קינדער פון קהת האָט ער גאַרנישט געגעבן, וואָרום דער דינסט פון די הייליקע זאַכן איז געווען אויף זיי; אויפן אַקסל האָבן זיי געדאַרפט טראָגן.

¹³ און די פירשטן האָבן געבראַכט די באַנאיִאונג פון מוזבח אין דעם טאָג וואָס ער איז געוואָלט געוואָרן—די פירשטן האָבן געבראַכט זייער קרבן פאַר דעם מוזבח. ¹⁴ און גאָט האָט געוואָנט צו משה; צו איין פירשט אַ טאָג, צו איין פירשט אַ טאָג, זאָלן זיי ברענגען זייער קרבן פאַר דער באַנאיִאונג פון מוזבח.

¹⁵ און דער וואָס האָט געבראַכט זיין קרבן דעם ערשטן טאָג איז געווען נחשון דער זון פון צמירדבן, פון שבט יהודה. ¹⁶ און זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון זיבעציג שקל,

אויפן הייליקן שקל; ¹⁷ ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפייזאָפּפער; ¹⁸ און זען שקל, פול מיט וויררויך; ¹⁹ און זינגבאַק פאַר אַ זינגבאַפּפער; ²⁰ און פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז דער קרבן פון נחשון דעם זון פון צמירדבן.

²¹ אויפן צווייטן טאָג האָט געבראַכט נתנאל דער זון פון צוערן, דער פירשט פון יששכר. ²² ער האָט געבראַכט פאַר זיין קרבן איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנעם שפרענג בעקן פון זיבעציג שקל, אויפן הייליקן שקל; ²³ ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפייזאָפּפער; ²⁴ און זען שקל, פול מיט וויררויך; ²⁵ און זינגבאַק פאַר אַ זינגבאַפּפער; ²⁶ און פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז דער קרבן פון נתנאל דעם זון פון צוערן.

²⁷ אויפן דריטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון זבולון, אַליאַב דער זון פון חלונען. ²⁸ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן

הַלויִם אִישׁ בְּפִי עֲבָדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַעֲגֹלֹת וְאֶת־ הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: אֵת אֶת־שְׁנֵי הַעֲגֹלֹת וְאֵת אֶת־אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן בְּפִי עֲבָדָתָם: וְאֵת אֶת־אַרְבַּע הַעֲגֹלֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מֵרָרִי בְּפִי עֲבָדָתָם בְּיַד אִיתְמָר בְּרֵאשִׁית הַפְּתוּחִים: וּלְבְנֵי קַהַת לֹא נָתַן כִּי־עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּפֶּתַח יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרְבוּ הַמִּשְׁאִים אֶת הַנֶּפֶת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשְׁחָה אֲתוּ וַיִּקְרְבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קַרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יִקְרְבוּ אֶת־ קַרְבָּנָם לַחֲנֻפֵּת הַמִּזְבֵּחַ: ס וַיְהִי הַמִּקְרָב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן אֶת־קַרְבָּנֵי נַחֲשׁוֹן בְּדַעֲמִינְדָב לַמִּשְׁחָה יְהוּדָה: וַיִּקְרְבוּ קַעֲרֹת־בָּקָף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד לְכֶסֶף שֶׁבַע־עִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־עָם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לַמִּנְחָה: כָּף אֶחָת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְמָרָת: פָּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בְּדַשְׁנָתוֹ לַעֲלֹה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחַטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּגִרְשֹׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קַרְבַּן נַחֲשׁוֹן בְּדַעֲמִינְדָב: פּ בַּיּוֹם הַשְּׁנַיִם הַקְּרִיב נַתְנָאֵל בְּדַעֲוֶר נְשִׂיא יִשְׁשַׁכָּר: הַקְּרִיב אֶת־קַרְבָּנֵי קַעֲרֹת־בָּקָף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד שְׁבַע־עִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי־עָם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לַמִּנְחָה: כָּף אֶחָת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְמָרָת: פָּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־ אֶחָד בְּדַשְׁנָתוֹ לַעֲלֹה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחַטָּאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּגִרְשֹׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קַרְבַּן נַתְנָאֵל בְּדַעֲוֶר: פּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נְשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בְּרֵחִלָּן: קַרְבָּנֵי קַעֲרֹת־בָּקָף אֶחָת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד

אויפן הייליקן שקל; ¹⁷ ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפייזאָפּפער; ¹⁸ און זען שקל, פול מיט וויררויך; ¹⁹ און זינגבאַק פאַר אַ זינגבאַפּפער; ²⁰ און פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז דער קרבן פון נחשון דעם זון פון צמירדבן.

²¹ אויפן צווייטן טאָג האָט געבראַכט נתנאל דער זון פון צוערן, דער פירשט פון יששכר. ²² ער האָט געבראַכט פאַר זיין קרבן איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנעם שפרענג בעקן פון זיבעציג שקל, אויפן הייליקן שקל; ²³ ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפייזאָפּפער; ²⁴ און זען שקל, פול מיט וויררויך; ²⁵ און זינגבאַק פאַר אַ זינגבאַפּפער; ²⁶ און פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז דער קרבן פון נתנאל דעם זון פון צוערן.

²⁷ אויפן דריטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון זבולון, אַליאַב דער זון פון חלונען. ²⁸ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן

כֹּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֹלֶת
 כו בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה
 כז קִמְרַת: פֶּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כִּבְשֵׁי־אֶחָד בְּדָ
 כח שְׁנָתוֹ לַעֲלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים
 כט בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתָדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּגִישְׁנָה
 פ חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיָּאֵב בְּדַחֲלוֹן:
 ל בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי רְאוּבֵן אֱלִיָּצוּר בְּדִשְׁדִּיאוֹר:
 לא קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־בָּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּבֶק
 אֶחָד כֹּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים
 לב סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה
 לג קִמְרַת: פֶּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כִּבְשֵׁי־אֶחָד בְּדִשְׁנָתוֹ
 לד לַעֲלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר
 לה שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתָדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּגִישְׁנָה
 פ חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִיָּצוּר בְּדִשְׁדִּיאוֹר:
 לו בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לְבָנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בְּדִצְוִיר־שִׁדִּי:
 לז קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־בָּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּבֶק
 לח אֶחָד כֹּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים
 לט סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה
 מ לִקְמֶרֶת: פֶּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כִּבְשֵׁי־אֶחָד בְּדִשְׁנָתוֹ
 מא לַעֲלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר
 מב שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתָדִים חֲמִשָּׁה כִּבְשִׁים בְּגִישְׁנָה
 מג חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן שְׁלֹמִיאֵל בְּדִצְוִיר־שִׁדִּי:
 מד בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לְבָנֵי גַד אֱלִיסָפ בְּדִעֻוֹאֵל: קָרְבָּנוֹ
 מה קְעֶרֶת־בָּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּבֶק אֶחָד
 מו כֹּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מִלֵּאִים סֹלֶת
 מז בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַמִּנְחָה: כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה קִמְרַת:
 מח פֶּר אֶחָד בְּדָבָר אֵיל אֶחָד כִּבְשֵׁי־אֶחָד בְּדִשְׁנָתוֹ לַעֲלָה:
 מט שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת: וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם
 מ

פון זיבעציק שֶׁקֶל, אויפן הייליקן שֶׁקֶל; ביידע פול מיט
 זעמלמעל פֶּרֶם־מישט מיט אייל, פֶּרֶם אַ שפייזאָפּפּער;
 26 איין גילדערנע שֶׁקֶל פון צען שֶׁקֶל, פול מיט ווירויך;
 27 איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאַריקער,
 פֶּרֶם אַ בראַנדאָפּפּער; 28 איין צינגבאַק פֶּרֶם אַ זינד־
 אָפּפּער; 29 און פֶּרֶם אַ פּרידאָפּפּער, צוויי רינדער, פינף
 ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז
 דער קרבן פון אֱלִיָּאֵב דעם זון פון חלוֹנֶען.
 30 אויפן פירטן טאַג, דער פירשט פון די קינדער
 פון ראובן, אֱלִיָּצוּר דער זון פון שְׁדִיאֹרן. 31 זיין קרבן
 איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען
 הונדערט און דרייסיק שֶׁקֶל, איין זילבערנער שפרענג
 בעקן פון זיבעציק שֶׁקֶל, אויפן הייליקן שֶׁקֶל; ביידע פול
 מיט זעמלמעל פֶּרֶם־מישט מיט אייל, פֶּרֶם אַ שפייזאָפּפּער;
 32 איין גילדערנע שֶׁקֶל פון צען שֶׁקֶל, פול מיט ווירויך;
 33 איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאַריקער,
 פֶּרֶם אַ בראַנדאָפּפּער; 34 איין צינגבאַק פֶּרֶם אַ זינד־
 אָפּפּער; 35 און פֶּרֶם אַ פּרידאָפּפּער, צוויי רינדער, פינף
 ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז
 דער קרבן פון אֱלִיָּצוּר דעם זון פון שְׁדִיאֹרן.

36 אויפן פינפטן טאַג, דער פירשט פון די קינדער פון שִׁמְעוֹן, שלומיאֵל דער זון פון צוֹרִישְׁדִין. 37 זיין קרבן איז
 געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שֶׁקֶל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון
 זיבעציק שֶׁקֶל, אויפן הייליקן שֶׁקֶל; ביידע פול מיט זעמלמעל פֶּרֶם־מישט מיט אייל, פֶּרֶם אַ שפייזאָפּפּער; 38 איין
 גילדערנע שֶׁקֶל פון צען שֶׁקֶל, פול מיט ווירויך; 39 איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאַריקערער
 פֶּרֶם אַ בראַנדאָפּפּער; 40 איין צינגבאַק פֶּרֶם אַ זינדאָפּפּער; 41 און פֶּרֶם אַ פּרידאָפּפּער, צוויי רינדער, פינף
 ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאַריקע. דאָס איז דער קרבן פון שלומיאֵל דעם זון פון צוֹרִישְׁדִין.
 42 אויפן זעקסטן טאַג, דער פירשט פון די קינדער פון גַד, אֱלִיסָפ דער זון פון דְעֻוֹאֵלן. 43 זיין קרבן איז
 געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שֶׁקֶל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון
 זיבעציק שֶׁקֶל, אויפן הייליקן שֶׁקֶל; ביידע פול מיט זעמלמעל פֶּרֶם־מישט מיט אייל, פֶּרֶם אַ שפייזאָפּפּער; 44 איין
 גילדערנע שֶׁקֶל פון צען שֶׁקֶל, פול מיט ווירויך; 45 איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאַריקער, פֶּרֶם
 אַ בראַנדאָפּפּער; 46 איין צינגבאַק פֶּרֶם אַ זינדאָפּפּער; 47 און פֶּרֶם אַ פּרידאָפּפּער, צוויי רינדער, פינף ווידערס,

פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון אַליִסָף דעם זון פון דעוואָלן.

⁴⁸ אויפן זיבעטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון אפרים, אַליִשָׁמֶע דער זון פון עמיהודן. ⁴⁹ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענג בעקן פון זיבעציק שקל, אויפן הייליקן שקל; ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפּיזאָפּפער; ⁵⁰ איין גילדערנע שאַל פון צען שקל, פול מיט ווירויך; ⁵¹ איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאָריקער, פאַר אַ בראַנדאָפּפער; ⁵² איין צינגבאַק פאַר אַ זינד־אַפּפער; ⁵³ און פאַר אַ פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון אַליִשָׁמֶע דעם זון פון עמיהודן.

⁴⁸ אויפן אַכטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון מנשה, גמליאל דער זון פון פּדֶהצורן. ⁴⁹ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענג בעקן פון זיבעציק שקל, אויפן הייליקן שקל; ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפּיזאָפּפער; ⁵⁰ איין גילדערנע שאַל פון צען שקל, פול מיט ווירויך; ⁵¹ איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאָריקער, פאַר אַ בראַנדאָפּפער; ⁵² איין צינגבאַק פאַר אַ זינד־אַפּפער; ⁵³ און פאַר אַ פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון גמליאל דעם זון פון פּדֶהצורן.

⁵⁰ אויפן ניינטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון בנימין, אבידן דער זון פון גדעונין. ⁵¹ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון זיבעציק שקל, אויפן הייליקן שקל; ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפּיזאָפּפער; ⁵² איין גילדערנע שאַל פון צען שקל, פול מיט ווירויך; ⁵³ איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאָריקער, פאַר אַ בראַנדאָפּפער; ⁵⁴ איין צינגבאַק פאַר אַ זינד־אַפּפער; ⁵⁵ און פאַר אַ פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון אבידן דעם זון פון גדעונין.

⁵⁶ אויפן צענטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון דן, אחיעזר דער זון פון עמישדין. ⁵⁷ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון

אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זח קרבן אליסָף בן־דעואל: פ
ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן־עמיהוד: מח
קרבנו קשרת־בסָף אחת שלשים ומאה משקלה מורק מט
אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ומלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה נ
קמרת: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו נא
לעלה: שש־עשר אֶהָר לַחֲמַאת: ולבַח השלמים בֶּקֶר נב
שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זח קרבן אלישמע בן־עמיהוד: פ
ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן־פדהצור: נד
קרבנו קשרת־בסָף אחת שלשים ומאה משקלה מורק נה
אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ומלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה נ
קמרת: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו נ
לעלה: שש־עשר אֶהָר לַחֲמַאת: ולבַח השלמים בֶּקֶר נב
שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זח קרבן גמליאל בן־פדהצור: פ
ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אבידן בן־גדעני: קרבנו נא
קשרת־בסָף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד ס
כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ומלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה סב
קמרת: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו סג
לעלה: שש־עשר אֶהָר לַחֲמַאת: ולבַח השלמים בֶּקֶר סד
שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זח קרבן אבידן בן־גדעני: פ
ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן־עמישדי: קרבנו טו
קשרת־בסָף אחת שלשים ומאה משקלה מורק אחד טז

⁵⁶ איין גילדערנע שאַל פון צען שקל, פול מיט ווירויך; ⁵⁷ איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאָריקער, פאַר אַ בראַנדאָפּפער; ⁵⁸ איין צינגבאַק פאַר אַ זינד־אַפּפער; ⁵⁹ און פאַר אַ פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון גמליאל דעם זון פון פּדֶהצורן. ⁶⁰ אויפן ניינטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון בנימין, אבידן דער זון פון גדעונין. ⁶¹ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון זיבעציק שקל, אויפן הייליקן שקל; ביידע פול מיט זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, פאַר אַ שפּיזאָפּפער; ⁶² איין גילדערנע שאַל פון צען שקל, פול מיט ווירויך; ⁶³ איין יונגער אָקס, איין ווידער, איין שעפס אַ יאָריקער, פאַר אַ בראַנדאָפּפער; ⁶⁴ איין צינגבאַק פאַר אַ זינד־אַפּפער; ⁶⁵ און פאַר אַ פרידאָפּפער, צוויי רינדער, פינף ווידערס, פינף בעק, פינף שעפסן יאָריקע. דאָס איז דער קרבן פון אבידן דעם זון פון גדעונין. ⁶⁶ אויפן צענטן טאָג, דער פירשט פון די קינדער פון דן, אחיעזר דער זון פון עמישדין. ⁶⁷ זיין קרבן איז געווען: איין זילבערנע שיסל וואָס איר וואָג איז געווען הונדערט און דרייסיק שקל, איין זילבערנער שפרענגבעקן פון

הייליקן שקל; דאָס גאַנצע גאָלד פון די שאַלן, הונדערט און צוואַנציק. ⁷⁷ אַלע רינדער פאַר בראַנדאָפּפער; צוועלף אַקסן; ווידערס צוועלף; שעפּסן יאַריקע צוועלף, מיט זייער שפייזאָפּפער, און צינגבעק צוועלף, פאַר זינד אָפּפער. ⁷⁸ און אַלע רינדער פאַר פרידאָפּפער: פיר און צוואַנציק אַקסן; ווידערס זעכציק, בעק זעכציק, שעפּסן יאַריקע זעכציק. דאָס איז געווען די באַניאונג פון דעם מוּבַח נאָכדעם ווי ער איז געוואָלט געוואָרן.

⁷⁹ און אז משה איז געקומען אין אוהל־מועד פדי (גאָט) וואָל רעדן מיט אים, האָט ער געהערט דעם קול רעדן צו אים פון איבער דעם דעק וואָס אויפן אָרון פון געוועזן, פון צווישן די צוויי כרוּבִים; אַזוי האָט ער גערעדט צו אים.

בְּהַעֲלוֹתְךָ

ח ¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ² רעד צו אַהרֹנען און זאַלסט זאָגן צו אים: אָן דו צינדסט אָן די ליכט זאָלן די זיבן רערלעך לייכטן פאַרנט צו פון דער מנורה. ³ און אַהרֹן האָט אַזוי געטאָן: ער האָט אָנגעצונדן די רערלעך פאַרנט צו פון דער מנורה, אַזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

⁴ און אַזוי איז געווען די אַרבעט פון דער מנורה: געהאַמערט פון גאָלד; ביז אויף איר פּוּסנעשטעל, ביז אויף אירע בלוּמען, איז זי געווען געהאַמערט; אַזוי ווי די זעאונג וואָס גאָט האָט באַוווּן משהן, אַזוי האָט ער געמאַכט די מנורה.

⁵ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ⁶ נעם די לוּיִים פון צווישן די קינדער פון ישראל, און זאַלסט זיי רייניקן. ⁷ און אַזוי זאַלסטו טאָן צו זיי, זיי צו רייניקן: שפּריץ אויף זיי וואַסער פון רייניקונג, און זיי זאָלן אַריבערפירן אַ גאַלמעסער איבער זייער גאַנצן לייב,

און וואָסן זייערע קליידער, און זיך רייניקן. ⁸ און זיי זאָלן נעמען אַ יונגען אַקס, און דאָס שפייזאָפּפער דערצו פון זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל; און אַ צווייטן יונגן אַקס זאַלסטו נעמען פאַר אַ זינדאָפּפער. ⁹ און זאַלסטו מאַכן גענענען די לוּיִים פאַרן אוהל־מועד; און זאַלסטו אַיינזאַמלען די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל. ¹⁰ און זאַלסטו מאַכן גענענען די לוּיִים פאַר גאָט, און די קינדער פון ישראל זאָלן אַנלענען זייערע הענט אויף די לוּיִים. ¹¹ און אַהרֹן זאָל אויפ־הייבן די לוּיִים אַן אויפהייבונג פאַר גאָט פון די קינדער פון ישראל, כדי זיי זאָלן זיין אויף צו דינען דעם דינסט פון גאָט. ¹² און די לוּיִים זאָלן אַנלענען זייערע הענט אויפן קאַפּ פון די אַקסן; און מאַך אַיינעם אַ זינדאָפּפער און אַיינעם אַ בראַנדאָפּפער צו גאָט, מכּפּר צו זיין אויף די לוּיִים. ¹³ און זאַלסטו שטעלן די לוּיִים פאַר אַהרֹנען און פאַר זיינע זין,

עֲשִׂים וּמֵאָה: כֹּל־הַבְּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עֶשְׂרִים פָּרִים אֵילִם מִפִּי שְׁנַיִם עֶשְׂרִים כִּבְשִׂים בְּגֵר־שָׁנָה שְׁנַיִם עֶשְׂרִים וּמְנֻחָתָם וּשְׁעִירֵי עִזִּים שְׁנַיִם עֶשְׂרִים לַחֲמֹאת; וְכֹל בְּקָר וּבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים מִפִּי וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שְׁשִׁים עֶתְרִים שְׁשִׁים כִּבְשִׂים בְּגֵר־שָׁנָה שְׁשִׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ: וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל־אַהֲל מוֹעֵד לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר־עַל־אָרֶן הַעֲדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֲלָיו: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאִמְרָתָא אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת־הַנְּחֹת אֶל־מִזְבֵּחַ פְּנֵי הַמִּנְחָה יִאֲרוּ שְׁבַע־תַּחֲנוּת: וַיַּעַשׂ כֹּן אַהֲרֹן אֶל־מִזְבֵּחַ פְּנֵי הַמִּנְחָה הַעֲלָה גֵרִיתִיהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְהָא מַעֲשֵׂה הַמִּנְחָה מִקִּשְׁתָּהּ דְּוִיב־עֲדֻרְבָּה עַד־פְּרֻחָהּ מִקִּשְׁתָּהּ הָיָא כַּמִּרְאָה אֲשֶׁר תִּרְאֶה יְהוָה אֶת־מִשְׁחָה בֵּן עֶשֶׂה אֶת־הַמִּנְחָה: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־הַקְּלוּיִם מִחוּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמְנֻחָתָם אִתָּם: וְכַהֲתַעֲשֶׂה לָהֶם לְמַתָּרִים הַזֶּה וְעֹלָתָם מִי חֲמֹאת וְהַעֲבִירוּ תַעַל עַל־כָּל־בְּשָׂרִים וּכְבָשִׂים בְּגֵרִיתָם וְהַשְׁחִירוּ: וְלָקְחוּ פֶר בְּדַבְּקָךְ וּמְנֻחָתוֹ סֶלֶת בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וּפְרִשְׁנֵי בְּדַבְּקָךְ תִּקַּח לַחֲמֹאת: וְהַקְּרִבְתָּ אֶת־הַקְּלוּיִם לִפְנֵי אַהֲל מוֹעֵד וְהַקְּרִיבְתָּ אֶת־כָּל־עֲדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְהַקְּרִבְתָּ אֶת־הַקְּלוּיִם לִפְנֵי יְהוָה וּסְמְכוּ בְּגֵרֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הַקְּלוּיִם: וְהִנִּיף אַהֲרֹן אֶת־הַקְּלוּיִם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיָ לְעֹבֵד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה: וְהַקְּלוּיִם וּסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּרִים וַעֲשֵׂה אֶת־הָאֹחַד חֲמֹאת וְאֶת־הָאֹחַד עֹלָה לַיהוָה לְכַפֵּר עַל־הַקְּלוּיִם: וְהַעֲמִדְתָּ אֶת־הַקְּלוּיִם לִפְנֵי אַהֲרֹן וּלִפְנֵי בְנָיו

והנפת אתם תנופה ליהוה: והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל והיו לי קלויים: ואחר־כן יבאו קלויים לעבר את־אהל מועד וטהרת אתם והנפת אתם תנופה: כי נתנים נתנים המה לי מתוך בני ישראל תחת פטרת כל־דחם בכור כל מפני ישראל לקחת אתם לי: כי לי כל־בכור בכני ישראל באדם ובבהמה ביום הפתי כל־בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי: ואקח את־הלויים תחת כל־בכור בכני ישראל: ואתנה את־הלויים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבד את־עבדת בני־ישראל באהל מועד ולכפר על־בני ישראל ולא יהיה בכני ישראל נגף בנשח בני־ישראל אל־תקדש: ויעש משה ואהרן וכל־עדת בני־ישראל ללויים ככל אשר־צוה יהוה את־משה ללויים כד־עשו להם בני ישראל: ויתחטאו קלויים וכבסו בגדיהם ונגף אהרן אתם תנופה לפני יהוה וכפר עליהם אהרן למחר: ואחר־כן באו קלויים לעבד את־עבדתם באהל מועד לפני אהרן ולפני בניו כאשר צוה יהוה את־משה על־הלויים כן עשו להם: ם ונדבר יהוה אל־משה לאמר: זאת אשר ללויים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבוא לצבא צבא בעבדת אהל מועד: ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד: ושרת את־אדויו באהל מועד לשמר משמרת ועבדה לא יעבד בבה העשה ללויים במשמרתם: פ

ט
וידבר יהוה אל־משה במדבר־סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בתוך הר־אשון לאמר: ויעשו בני־ישראל את־תפסח במועדו: בארבעה עשר־יום

ט, ב' קמ"ד שחא

און זיי אויפהייבן אן אויפהייבונג צו גאָט. ¹⁴ און זאָלסט אָפּשײַדן די לויים פון צווישן די קינדער פון ישראל, און די לויים זאָלן געהערן צו מיר. ¹⁵ און דערנאָך זאָלן קומען די לויים צו באַדינען דעם אוהל־מועד; און זאָלסט זיי רייניקן, און זיי אויפהייבן אן אויפהייבונג. ¹⁶ וואָרום אָפּגעגעבן זיינען זיי אָפּגעגעבן צו מיר פון צווישן די קינדער פון ישראל; אָנשטאַט איטלעכן וואָס עפנט דעם טראַכט, איטלעכן בכור פון די קינדער פון ישראל, האָב איך זיי גענומען פאַר מיר. ¹⁷ וואָרום צו מיר געהערט איטלעכער בכור צווישן די קינדער פון ישראל, פון אַ מענטשן אָדער פון אַ בהמה; אין דעם טאָג וואָס איך האָב דערשלאָגן אַלע בכורים אין לאַנד מצרים, האָב איך זיי געהייליקט צו מיר. ¹⁸ און איך האָב גענומען די לויים אָנשטאַט אַלע בכורים צווישן די קינדער פון ישראל. ¹⁹ און איך האָב געגעבן די לויים אָפּגעגעבענע צו אַהרנען און צו זיינע קינדער פון צווישן די קינדער פון ישראל, צו דינען דעם דינסט פון די קינדער פון ישראל אין אוהל־מועד, און מכפר צו זיין אויף די קינדער פון ישראל, כדי עס זאָל ניט זיין צווישן די קינדער פון ישראל אַ פּלאַג, אָד די קינדער פון ישראל וועלן גענענען צום הייליקטום.

²⁰ און משה און אהרן און די גאנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָבן אָווי געטאָן צו די לויים; אָווי ווי אַלץ וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן וועגן די לויים, אָווי האָבן די קינדער פון ישראל צו זיי געטאָן. ²¹ און די לויים האָבן זיך גערייניקט, און האָבן געוואָשן זייערע קליידער; און אהרן האָט זיי אויפגעהייבן אן אויפהייבונג פאַר גאָט, און אהרן האָט מכפר געווען אויף זיי, כדי זיי צו רייניקן. ²² און דערנאָך זיינען געקומען די לויים צו דינען זייער דינסט אין אוהל־מועד, אונטער אַהרנען און אונטער זיינע זין; אָווי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן וועגן די לויים, אָווי האָבן זיי צו זיי געטאָן.

²³ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אָווי צו זאָגן: ²⁴ דאָס איז וועגן די לויים: פון פינף און צוואַנציק יאָר אַלט און העכער זאָל ער קומען צו דינען דעם דינסט ביי דער אַרבעט פון אוהל־מועד. ²⁵ און נאָך פּופּציק יאָר אַלט זאָל ער זיך אומקערן פון דעם אַרבעט־דינסט, און מער ניט דינען. ²⁶ נאָר ער זאָל אונטערהעלפן זיינע ברידער אין אוהל־מועד צו היטן די היטונג, אָבער קיין דינסט זאָל ער מער ניט דינען. אָווי זאָלסטו טאָן מיט די לויים אין זייערע היטונגען.

ט און גאָט האָט גערעדט צו משהן אין מדבר סיני, אין צווייטן יאָר נאָך זייער אַרויסגיין פון לאַנד מצרים, אין ערשטן חודש, אָווי צו זאָגן: ¹ די קינדער פון ישראל זאָלן מאַכן דעם קרבן־תּפּסח אין זיין געשטעלטער צייט. ² אין פּערצנטן

טאג פון דעמדאזיקן חודש קעגן אָוונט, אין זיין געשטעל-
טער צייט זאָלט איר אים מאַכן; לויט אַלע זיינע דינים
און לויט אַלע זיינע געזעצן זאָלט איר אים מאַכן.

4 האָט משה גערעדט צו די קינדער פון ישראל, צו
מאכן דעם קרבן־פֿסח. 5 און זיי האָבן געמאַכט דעם
קרבן־פֿסח אין ערשטן חודש, אין פּערצנטן טאָג פון חודש
קעגן אָוונט, אין מדבר סיני; אזוי ווי אַלץ וואָס האָט משה
באַפוילן משהן, אזוי האָבן די קינדער פון ישראל געטאָן.

6 אָבער עס זיינען געווען מענער וואָס זיינען געווען
אומריין פון דעם טויטן לייב פון אַ מענטשן, און זיי האָבן
ניט געקענט מאַכן דעם קרבן־פֿסח אין יענעם טאָג; האָבן
זיי געענט פאַר משהן און פאַר אַהרנען אין יענעם טאָג.
7 און יענע מענער האָבן צו אים געזאָגט: מיר זיינען אומ-
ריין פון דעם טויטן לייב פון אַ מענטשן; פאַרוואָס זאָלן
מיר געמינערט ווערן, ניט מקריב צו זיין דעם קרבן פון
גאָט אין זיין געשטעלטער צייט צווישן די קינדער פון
ישראל? 8 האָט משה געזאָגט צו זיי: האַרט, און איך וועל
הערן וואָס גאָט וועט באַפעלן וועגן אייך.

9 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
10 רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן: אַז עמיצער
איינער פון אייך, אָדער פון אייערע קומעדיקע דורות
וועט זיין אומריין פון אַ טויטן לייב, אָדער זיין אין אַ ווייטן
וועג, זאָל ער פון דעסטוועגן מאַכן אַ קרבן־פֿסח צו גאָט.
11 אין צווייטן חודש, אין פּערצנטן טאָג, קעגן אָוונט זאָלן

זיי אים מאַכן; מיט מצות און ביטערע קרייטעכער זאָלן זיי אים עסן. 12 זיי זאָלן ניט איבערלאָזן פון אים ביז אין
דער פרי, און אַ ביין זאָלן זיי ניט צעברעכן אין אים; לויט דעם גאַנצן דין פון קרבן־פֿסח זאָלן זיי אים מאַכן.
13 אָבער דער מאָן וואָס איז ריין, און אין וועג איז ער ניט, און ער פאַרמיידט זיך צו מאַכן דעם קרבן־פֿסח, יענע זעל זאָל
פאַרשניטן ווערן פון איר פּאַלק; ווייל ער האָט דעם קרבן פון גאָט ניט מקריב געווען אין זיין געשטעלטער צייט, זאָל
יענער מאָן טראָגן זיין זינד.

14 און ביי אייך וועט זיך אויפהאַלטן אַ פרעמדער, און ער וועט מאַכן אַ קרבן־פֿסח צו גאָט, איז, אזוי ווי דער
דין פון קרבן־פֿסח און אזוי ווי זיין געזעץ, אזוי זאָל ער טאָן; איין דין זאָל זיין ביי אייך אי פאַר דעם פרעמדן, אי פאַר
דעם אייגענעם פון לאַנד.

15 און אין דעם טאָג וואָס מע האָט אויפגעשטעלט דעם משכן, האָט דער וואַלקן צוגעדעקט דעם משכן,
דאָס געצעלט פון געזעץ; און אין אָוונט פלעגט זיין איבערן משכן אזוי ווי דאָס אויסזען פון פייער, ביז אין דער פרי.
16 אזוי פלעגט זיין תמיד: דער וואַלקן פלעגט אים צודעקן, און דאָס אויסזען פון פייער ביי גאַכט. 17 און וועדליק
דער וואַלקן פלעגט זיך אויפהיבן פון איבערן געצעלט, אזוי פלעגן דערנאָך ציען די קינדער פון ישראל; און אין
דעם אָרט וואָס דער וואַלקן פלעגט דאַרטן רוען, דאַרטן פלעגן לאַגערן די קינדער פון ישראל. 18 לויט דעם מויל

בחדש הזה בין הערבים תעשו אתו במערו ככל־חקתיו
וככל־משפטי העשו אתו: וידבר משה אל־בני ישראל
לעשות הפסח: ויעשו את־הפסח בראשון בארבעה עשר
יום לחדש בין הערבים במדבר סיני ככל אשר צוה יהוה
את־משה בן עשו בני ישראל: ויהי אנשים אשר היו
טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא
ויקראו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: ויאמרו
האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה
נגרע לבלתי הקריב את־קרבת יהוה במערו בתוך בני
ישראל: ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה־יצוה
יהוה לכם:

פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
לאמר איש איש כִּי־יהנה טמא לנפש או בדרך־רחקה
לכם או לדת־יכם ועשה פסח ליהוה: בחדש השני
בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו על־מצות
ומדרים ואכלוהו: לא־ישאירו ממנו עד־בקר ועצם לא
ישברו בו ככל־חקת הפסח יעשו אתו: והאיש אשר־
הוא טהור ובדרך־לא־יהיה והדל לעשות הפסח ונכרתה
הנפש ההוא מעמיה כי קרבן יהוה לא הקריב במערו
הטאז ישא האיש ההוא: וכי־יגור אתכם גר ועשה
פסח ליהוה בתקת הפסח וכמשפטו בן יעשה תקה
אחת יהיה לכם ולגר ולאורח הארץ: ם וביום
הקים את־המשכן בסה הענן את־המשכן לאהל העדת
ובקרב יהוה על־המשכן כמראה־אש עד־בקר: בן יהיה
תמיד הענן יכסנו ומראה־אש לילה: ולפי העלות
הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום
אשר ישכן־שם הענן עם יחנו בני ישראל: על־פי

1 בקצין ויחא 2 בקד על ט

יְהוָה יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי יְהוָה יִחַנו כְּלִימֵי אֲשֶׁר
 יִשְׁכַּן הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן וַיִּחַנו: וּבַהֲאָרִיךְ הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן
 וַיָּמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא
 יִסְעוּ: וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִדְוֶה הֶעָנָן יָמִים מִסְפָּר עַל־הַמִּשְׁכָּן עַל־
 פִּי יְהוָה יִחַנו וְעַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ: וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִדְוֶה הֶעָנָן
 מִעֵרֶב עַד־בֹּקֶר וּנְעָלָה הֶעָנָן בְּבֹקֶר וְנִסְעוּ אִו יוֹמָם וְלֵילָה
 וּנְעָלָה הֶעָנָן וְנִסְעוּ: אִו־יָמִים אִו־יָמִים אִו־יָמִים בְּהֲאָרִיךְ
 הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן לִשְׁכֹּן עִלָּיו יִחַנו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ
 וּבַהֲעֵלְתוֹ יִסְעוּ: עַל־פִּי יְהוָה יִחַנו וְעַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ אֶת־
 מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שְׁמָרוּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: עֲשֵׂה לָךְ שְׁתֵּי חֲצִיצְרֹת
 כְּסָף מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסְעֵ
 אֶת־הַמַּחֲנֹת: וְתִקְעוּ בָהֶן וְנוֹעְדוּ אֵלַיךְ כָּל־הָעֵדָה אֶל־
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְאִם־בָּאֵחָת יִתְקַעוּ וְנוֹעְדוּ אֵלַיךְ
 הַנְּשִׂאִים רֵאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל: וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה וְנִסְעוּ
 הַמַּחֲנֹת הַרְגִּים קְדָמָה: וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה שְׁנִיית וְנִסְעוּ
 הַמַּחֲנֹת הַחֲגִים תִּימְנָה תְּרוּעָה יִתְקַעוּ לְמִסְעֵיהֶם:
 וּבַהֲקָהִיל אֶת־הַקָּהָל תִּתְקַעוּ וְלֹא תִרְעִי: וּבְנֵי אֹהֶל
 הַכְּהֹנִים יִתְקַעוּ בַּחֲצִיצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם: וְכִי־תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל־הַצֹּר הַצָּר
 אֹתְכֶם וְהִרְעַתֶם בַּחֲצִיצְרֹת וְנוֹכַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 וְנִשְׁעַתֶּם מֵאִי־בִיכֶם: וּבְיוֹם שִׁמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם
 וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשָׁבָם וְתִקְעֶתֶם בַּחֲצִיצְרֹת עַל עֲלֹתֵיכֶם וְעַל
 זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּעֲשָׂרִים בַּחֹדֶשׁ נְעָלָה

ט, כח' קמ"ח ח"ק י, ט"ז צי סתוח

פון גאָט פלעגן ציען די קינדער פון ישראל, און לויט דעם
 מויל פון גאָט פלעגן זיי לאַגערן; כּל־זֶמַן דער וואַלקן
 פלעגט רוען אויפן משכן, פלעגן זיי לאַגערן. ¹⁰ און אז
 דער וואַלקן האָט זיך פאַרלענגערט אויפן משכן פיל
 טעג, האָבן די קינדער פון ישראל געהיט די היטונג פון
 גאָט, און פלעגן ניט ציען. ²⁰ און אמאָל פלעגט דער
 וואַלקן זיין געציילטע טעג אויפן משכן; לויט דעם מויל
 פון גאָט פלעגן זיי לאַגערן, און לויט דעם מויל פון גאָט
 פלעגן זיי ציען. ²¹ און אמאָל פלעגט זיין דער וואַלקן
 פון אָונט ביז אין דער פרי, און ווי דער וואַלקן האָט זיך
 אויפגעוויבן אין דער פרי, אזוי האָבן זיי געצויגן; אָדער
 אַ טאָג מיט אַ גאַכט, און ווי דער וואַלקן האָט זיך אויפ־
 געהויבן, אזוי האָבן זיי געצויגן. ²² צי צוויי טעג, צי אַ
 חודש, צי אַ יאָר—אז דער וואַלקן האָט זיך פאַרלענ־
 גערט אויפן משכן צו רוען אויף אים, פלעגן די קינדער
 פון ישראל לאַגערן און ניט ציען, און ווי ער האָט זיך
 אויפגעוויבן, פלעגן זיי ציען. ²³ לויט דעם מויל פון גאָט
 פלעגן זיי לאַגערן, און לויט דעם מויל פון גאָט פלעגן זיי
 ציען; זיי האָבן געהיט די היטונג פון גאָט, לויט דעם מויל
 פון גאָט דורך משהן.

און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 מאַך דיר צוויי זילבערנע טרומייטן; געהאַמערט

זאַלסטו זיי מאַכן; און זיי זאָלן דיר זיין פאַר צונויפרופן די עדה, און פאַר מאַכן ציען די לאַגערן. ³ און אז מע וועט
 בלאָזן אין זיי, זאָל זיך צונויפקומען צו דיר די גאַנצע עדה צום אַיינגאַנג פון אוהל־מועד. ⁴ און אויב מע וועט בלאָזן
 אין אַיינעם, זאָלן זיך צונויפקומען צו דיר די פירשטן, די הויפטלייט פון די טוינטן פון ישראל. ⁵ און אז איר
 וועט בלאָזן אַ שאַלרוף, זאָלן ציען די לאַגערן וואָס לאַגערן צו מזרח. ⁶ און אז איר וועט בלאָזן אַ צווייטן
 שאַלרוף, זאָלן ציען די לאַגערן וואָס לאַגערן צו דרום; אַ שאַלרוף זאָל מען בלאָזן פאַר זייערע ציאַונגען. ⁷ אָבער ביים
 אַיינזאַמלען די אַיינזאַמלונג זאָלט איר בלאָזן, אָבער ניט אַרויסלאָזן אַ שאַלרוף. ⁸ און אַהרנס זיין, די פּהנים, זאָלן בלאָזן
 אין די טרומייטן; און דאָס זאָל אַיך זיין פאַר אַן אַייביקן געזעץ אויף אַייערע דור־דורות. ⁹ און אז איר וועט גיין אויף
 מלחמה אין אַייער לאַנד אַקעגן דעם שונא וואָס דריקט אַיך, זאָלט איר שאַלן אין די טרומייטן, און איר וועט דערמאַנט
 ווערן פאַר יהוה אַייער גאָט, און וועט געהאַלפן ווערן פון אַייערע פיינט. ¹⁰ און אין אַייער טאָג פון שמחה, און אין
 אַייערע יום־טובים, און אין אַייערע ראש־חודשן, זאָלט איר בלאָזן אין די טרומייטן אויף אַייערע בראַנדאָפּפער און אויף
 אַייערע פרידאָפּפער; און זיי וועלן אַיך זיין צו אַ דערמאַנונג פאַר אַייער גאָט; איך בין יהוה אַייער גאָט.
¹¹ און עס איז געווען אין צווייטן יאָר, אין צווייטן חודש, אין צוואַנציקסטן טאָג פון חודש, האָט זיך אויפגעוויבן

דער וואַלקן פון איבערן משכן פון געווען. ¹⁴ און די קינדער פון ישראל האָבן געצויגן אויף זייערע ציאונגען פון מדבר סיני; און דער וואַלקן האָט גערוט אין מדבר פאַרן. ¹⁵ אזוי האָבן זיי געצויגן צום ערשטן מאל לויט דעם מויל פון גאָט דורך משה. ¹⁶ און צויערשט האָט געצויגן די פּאָן פון דעם לאַגער פון די קינדער פון יהודה, לויט זייערע מחנות; און איבער זיין מחנה איז געווען נחשון דער זון פון עמינדבן. ¹⁷ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון יששכר, נתנאל דער זון פון צוערן. ¹⁸ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון זבולון, אליאב דער זון פון חלונען. ¹⁹ און אז דער משכן איז פּאָנאָדערגענומען געוואָרן, האָבן געצויגן די קינדער פון גרשון, און די קינדער פון מררי, די טרענער פון דעם משכן. ²⁰ און עס האָט געצויגן די פּאָן פון דעם לאַגער פון ראובן, לויט זייערע מחנות; און איבער זיין מחנה איז געווען אליצור דער זון פון שדיאורן. ²¹ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון שמעון, שלומיאל דער זון פון צורישדן. ²² און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון גד, אליסף דער זון פון דעוואלן. ²³ און עס האָבן געצויגן די קהתים, די טרענער פון די הייליקע זאַכן; און מע האָט אויפגעשטעלט דעם משכן איידער זיי זיינען געקומען. ²⁴ און עס האָט געצויגן די פּאָן פון דעם לאַגער פון די קינדער פון אפרים, לויט זייערע מחנות; און איבער זיין מחנה, איז געווען אלישמע דער זון פון עמיהודן. ²⁵ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון מנשה, גמליאל דער זון פון פּדעצורן. ²⁶ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון בנימין, אבידן דער זון פון גדעונין. ²⁷ און עס האָט געצויגן די פּאָן פון דעם לאַגער פון די קינדער פון דן, די הינטערזאך פון אלע לאַגערן לויט זייערע מחנות; און איבער זיין לאַגער איז געווען אחיצור דער זון פון עמישדן. ²⁸ און איבער דער מחנה פון דעם שבט פון די קינדער פון אשר, פּנעאל דער זון פון עכרנען. ²⁹ און איבער דער מחנה פון די קינדער פון נפתלי, אחירע דער זון פון עינען. ³⁰ דאָס זיינען די ציאונגען פון די קינדער פון ישראל לויט זייערע מחנות; אזוי האָבן זיי געצויגן.

הָעֵן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת: וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינִי וַיִּשְׁכְּנוּ הָעֵן בְּמִדְבַּר פָּאָרָן: וַיִּסְעוּ בְּרֵאשִׁיטָה עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: וַיִּסַּע הַגֹּל מִחֲנֵה בְנֵי־יְהוּדָה בְּרֵאשִׁיטָה לְצַבְאָתָם וְעַל־צַבָּאוֹ נַחֲשׁוֹן בְּדַעֲמִינָדָב: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר נַתְנָאֵל בְּדַעֲוֶר: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בְּדַחְלוֹן: וְהַזֶּה הַמִּשְׁכָּן וְנִסְעוּ בְנֵי גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מֵרָרִי וְנִסְעוּ הַגֹּל מִחֲנֵה רְאוּבֵן לְצַבְאָתָם וְעַל־צַבָּאוֹ אֱלִיצוּר בְּדַשִׁיאוּר: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי שְׁמֹעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בְּדַעֲוִישְׁדָן: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי גַד אֱלִיָּסָף בְּדַעֲוֹאֵל: וְנִסְעוּ הַקְּהָתִים וְנִסְעוּ הַמִּקְרָשׁ וְהַקְּבוּמוֹ אֶת־הַמִּשְׁכָּן עַד־בָּאֵם: וְנִסַּע הַגֹּל מִחֲנֵה בְנֵי אֶפְרַיִם לְצַבְאָתָם וְעַל־צַבָּאוֹ אֱלִישָׁמַע בְּדַעֲמִיחָד: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי מְנַשֶּׁה בְּנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בְּדַפְדָּעוֹר: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי בְנִימִן אֲבִידָן בְּדַעֲוֶנִי: וְנִסַּע הַגֹּל מִחֲנֵה בְנֵי דָן מֵאֶסָף לְכָל־הַמַּחֲנֵה לְצַבְאָתָם וְעַל־צַבָּאוֹ אֲחִיצוּר בְּדַעֲמִישְׁדָן: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי אֲשֶׁר פְּנֵי־אֵל בְּנֵי עֶכְרָן: וְעַל־צַבָּא מֹשֶׁה בְּנֵי נַפְתָּלִי אַחִירֵע בְּדַעֲוֶנִי: אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְצַבְאָתָם וַיִּסְעוּ: ׀ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבֵב בְּדַעֲוֹאֵל הַמְדִינִי חֲתָן מֹשֶׁה נִסְעִים וְאַנְחֵנו אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֲתָנוּ לָכֶם לְבַה אֲתָנוּ וְהַטְּבֵנו לָךְ כִּי־יְהִי־הָדָבָר טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אֶסְאֵל־אֶרְצִי וְאֶל־מִלְּחֵתִי אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיכָּא תַעֲנֵב אֲתָנוּ כִּי ׀ עַל־כֵּן יִדְעַת הַנְּתִנֵנו בְּמִדְבַּר וְהִינֵנִי לָנוּ לְעֵינָיִם: וְהִנֵּה כִּי־תִתְּלַךְ עִמָּנוּ יְהוָה ׀ הַטּוֹב הַזֶּהוּ אֲשֶׁר יִיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהַטְּבֵנו לָךְ: וַיִּסְעוּ מִדֶּבֶר יְהוָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאָרוֹן בְּרִית־יְהוָה נֹסַע לִפְנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְחֹרֶת לָהֶם מִנְּהָה: וַעֲנֵן יְהוָה ׀

²⁰ און משה האָט געזאָגט צו חֹבֵב דעם זון פון רעואל דעם מדגי, משהס שווער: מיר ציען צו דעם אָרט וואָס גאָט האָט געזאָגט: איך וועל אים געבן צו אײך; קום מיט אונדו, און מיר וועלן דיך באַגײטיקן, וואָרום גאָט האָט צוגעזאָגט גײן. ²¹ האָט ער צו אים געזאָגט: איך וועל ניט גײן; נײערט צו מײן לאַנד און צו מײן אָפּשטאַם וועל איך גײן. ²² האָט ער געזאָגט: זאָלסט אונדו ניט פאַרלאָזן, איך בעט דיך; דערפאַר ווײל דו ווײסט וווּ מיר קענען לאַגערן אין מדבר, און וועסט אונדו זײן פאַר אױגן. ²³ און עס וועט זײן, אָ דו וועסט גײן מיט אונדו, איז, פון דעם גײטס וואָס גאָט וועט אונדו באַגײטיקן, וועלן מיר דיך באַגײטיקן. ²⁴ און זײ האָבן געצויגן פון דעם באַרג פון גאָט דרײ טעג וועגס, און דער אָרון פון גאָטס בונד האָט געצויגן זײ פאַרויס דרײ טעג וועגס, אויסצוהוכן פאַר זײ אַ רױאַרט. ²⁵ און דער וואַלקן פון גאָט איז געווען איבער זײ בײַ טאַג.

ווען זיי האָבן געצויגן פון לאַגער. ⁵⁵ און עס איז געווען,

אז דער אַרון האָט געצויגן, האָט משה געזאָגט:

שטיי אויף, גאָט, און זאָלן צעשפּרייט ווערן דייע פיינט,

און זאָלן אנטלויפן דייע שונאים פאַר דיר!

⁵⁶ און אז ער האָט גערוט, האָט ער געזאָגט:

קער אײן, גאָט, צו די צענטווינגטן

פון די משפחות פון ישראל!

יז און דאָס פאָלק האָט זיך באַקלאַנט אויף שלעכטס

אין די אויערן פון גאָט, און גאָט האָט געהערט, און

זיין צאָרן האָט געגרימט, און אַ פּײַער פון גאָט האָט גע-

ברענט צווישן זיי, און האָט פאַרצערט ביים עק לאַגער.

² האָט דאָס פאָלק געשריען צו משה, און משה האָט

מתפלל געווען צו גאָט, און דאָס פּײַער האָט זיך געזעצט.

³ און מע האָט גערופן דעם נאָמען פון יענעם אַרט תבערה,

ווייל אַ פּײַער פון גאָט האָט געברענט צווישן זיי.

⁴ און די צונויפגעלאַפענע וואָס צווישן זיי האָבן

געגלוסט אַ גלוסטונג, און אויך די קינדער פון ישראל

האָבן ווידער געוויינט, און זיי האָבן געזאָגט: ווען מע זאָל

אונדז געבן עסן פלייש! ⁵ מיר געדענקען די פיש וואָס מיר

פלעגן עסן אין מצרים אימויסט, די פּלוצערן, און די

קירבעס, און דאָס גרינס, און די ציבעלעס, און די קנאָבל.

ש' עליהם יומם בנסעם מן המחנה: ס ל ויהי בנסע
הארץ ויאמר משה קומה ו יהוה ויפצו איבוד ונסו
ל משנאוד מפנד: ובגחה יאמר שובה יהוה רבבות
אלפי ישראל: ל פ

יא

א ויהי העם כמתאננים רע באזני יהוה וישמע יהוה ויחר

אפו ותבערם אש יהוה ותאכל בקצה המחנה:

ב ויצעק העם אל משה ויתפלל משה אליהוה ותשקע

האש: ויקרא שם המקום ההוא תבערה כירבערה כם

ד אש יהוה: והאספסת אשר בקרבו התאוה תאוה וישבו

ה ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר: וברנו

את יהוה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת

האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים:

ז ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אלהימן עינינו: והמן

ח כן רענך הוא ועינו כעין הבללח: שמו העם ולקמו

ט וטהנו ברחים או רכו במדכה ובשלו בפרור ועשו אתו

י ענות ויהו טעמו כטעם לשך השמן: ובחדת הפל

יא על המחנה לילה יחד חמן עליו: וישמע משה את-

יב העם בכה למשפחתיו איש לפתח אהליו ויחר אף יהוה

יג מאד ובעינו משה רע: ויאמר משה אליהוה למה

יד תרעת לעבדך ולמה לא מציתי חן בעיניך לשום את-

יז משה כל העם הוה עלי: האנכי רריתי את כל העם

יח הוה אסאנכי ליתיהו כיהאמר אלי שארו בחוקך

יט כאשר ישא האמן את חונק על האדמה אשר נשבעת

יט עלי לאמר תנהלנו בשר ונאכלה: לא-אובל אנכי

יט לבדי לשאת את כל העם הוה פי כבד ממני: ואם-

י' 35-יא, 14 (ט) ונסתק יא, ד' א' יח יא' חס' א

⁶ און אַצונד איז אונדזער זעל פאַרטריקנט; ניטאָ קיין זאָך; בלויז אויפן מן זיינען אונדזערע אויגן.

⁷ און דער מן איז געווען אזוי ווי קאַריאַנדערזאָמען, און זיין אַנבליק אזוי ווי דער אַנבליק פון בדולח. ⁸ דאָס

פאָלק האָט זיך פאַרשפּרייט, און האָט עס אויפגעקליבן, און געמאַלן אין אַ האַנטמיל, אָדער געשטויסן אין אַ

שטייטל, און געקאַכט אין אַ טאַפּ, אָדער געמאַכט דערפון קוכנס. און דער טעם דערפון איז געווען ווי דער טעם פון

אַן איילקיכל. ⁹ און ווי דער טוי האָט אַראָפּגענידערט אויפן לאַגער ביי נאַכט, פּלעגט אַראָפּנידערן דערויף דער מן.

¹⁰ און משה האָט געהערט דאָס פאָלק וויינען משפחות-ווייז, איטלעכער פאַר דעם אַיינגאַנג פון זיין געצעלט, און

דער צאָרן פון גאָט זייער געגרימט, און עס איז געווען שלעכט אין די אויגן פון משה. ¹¹ און משה האָט געזאָגט צו

גאָט: פאַרוואָס טוסטו שלעכטס דיין קנעכט, און פאַרוואָס האָב איך געפונען אומחן אין דייע אויגן, אַרויפצולייגן אויף

מיר די לאַסט פון דעמדאָויקן גאַנצן פאָלק? ¹² האָב איך דען געטראָגן דאָסדאָויקע גאַנצע פאָלק, צי איך האָב עס גע-

באַרן, וואָס דו זאָגסט צו מיר: טראָג עס אין דיין בוועם, אזוי ווי אַ דערציער טראָגט אַ וויגעדיקן, צו דעם לאַנד וואָס דו

האַסט צוגעשוואָרן זייערע עלטערן? ¹³ פון וואָנען האָב איך פלייש, צו געבן דעמדאָויקן גאַנצן פאָלק, וואָס זיי וויינען

אויף מיר, אזוי צו זאָגן: גיב אונדז פלייש, מיר זאָלן עסן? ¹⁴ איך אליין קען ניט טראָגן דאָסדאָויקע גאַנצע פאָלק, וואָרום

א בראַנד. ב אַ מין שמעקעדיקע בוימפּעך. לויט אַנדערע: אַ מין טייער שטיין, אָדער פּערל.

פון זיין יוגנט אן, און האָט געוואָגט: מײַן האַר משה, האַלט זײ צוריק. ²⁹ האָט משה צו אים געוואָגט: נעמסטו זיך אָן פאַר מיר? הלוואַי זאָל דאָס גאַנצע פּאָלק פון גאָט זיין נביאים, אַז גאָט זאָל געבן זיין גײסט אויף זײ! ³⁰ און משה איז צוריק אַרײַן אין לאַגער, ער און די עלטסטע פון ישׂראל.

³¹ און אַ ווינט האָט אַרויסגעצויגן פון גאָט, און האָט געבראַכט צופליען וואַכטלפּוויגלעך פון ים, און האָט זײ צעוואָרפן לעבן לאַגער אַרום אַ טאָג וועגס פון אײן זײט, און אַרום אַ טאָג וועגס פון דער אַנדער זײט, רונד אַרום לאַגער, און אַרום צוײַ אײלן איבערן געזיכט פון דער ערד. ³² און דאָס פּאָלק איז אויפגעשטאַנען יענעם גאַנצן טאָג, און די גאַנצע נאַכט, און דעם גאַנצן מאָרגענדיקן טאָג, און זײ האָבן אויפגעקליבן די וואַכטלפּוויגלעך; דער וואָס האָט צומינדסט געקליבן האָט אויפגעקליבן צען הויפּנס; און זײ האָבן זײ זיך אויסגעשפּרײט רונד אַרום לאַגער.

³³ דאָס פּלייש איז נאָך געווען צווישן זײערע צײנער, אײדער עס איז צעקײט געוואָרן, אַזוי האָט דער צאָרן פון גאָט געגרימט אויפן פּאָלק, און גאָט האָט געשלאָגן צווישן דעם פּאָלק זײער אַ גרויסן שלאַק. ³⁴ און מע האָט גערופן דעם נאַמען פון יענעם אָרט קברות־התּאַנאָה, ווייל דאָרטן האָט מען באַגראָבן דאָס פּאָלק וואָס האָט געגלוסט.

³⁵ פון קברות־התּאַנאָה האָט דאָס פּאָלק געצויגן קײן חצרות; און זײ זײנען געבליבן אין חצרות.

^{כט} מֹשֶׁה מִבְּחֶרְוֵי וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כִּלְאִים: וַיֹּאמֶר לֹא מֹשֶׁה הִמְקִינָא אֶתְּהָ לִי וְמִי יִתֵּן כָּל־עַם יִהְיֶה נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן יְהוָה אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאסֶף מֹשֶׁה אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי לֵא יִשְׂרָאֵל: וְרוּחַ נְסֹעַ מֵאֵת יְהוָה וַיִּגְוּ שְׁלֹשִׁים מִן־הַיָּם וַיִּשַׁשׂ עַל־הַמַּחֲנֶה כִּכְרֹדְדִים וְסִפְּהַ וּכְכְרֹדְדִים כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּכְבֹּאֲמֵתִים עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ: וַיִּקַּם הָעָם כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה וְכָל־יוֹם הַמַּחֲרָת וַיֹּאסְפוּ אֶת־הַשִּׁלּוֹ הַמִּמְעוֹט אֶסֶף עֲשָׂרֵה חֲמֵרִים וַיִּשְׁמְחוּ לָהֶם שְׂמוֹת סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה: לֵב הַבְּשֵׁר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם טָרַם וַיִּכְרַת וַאֲפֵי יְהוָה תְּרַח בְּעַם לֵב יְהוָה בְּעַם מִכָּה רַבָּה מְאֹד: וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמֵי־הַמְּקוֹם הַהוּא קְבֻרוֹת הַתּאַנֹּה כִּי־שָׁם קָבְרוּ אֶת־הַעַם הַמֵּתָאִים: לֵב מִקְבֻרוֹת הַתּאַנֹּה נִסְעוּ הָעָם חֲצֹרוֹת וַיְהִיו בַּחצֹרוֹת: פ יב

^א וַתְּדַבֵּר מֹרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל־אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכִּשִׁית ^ב אֲשֶׁר לָקַח כִּי־אִשָּׁה כִּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ הַרְבַּךְ אֲדֹנָי בְּמֹשֶׁה ^ג דִּבַּר יְהוָה הֲלֹא גַם־בָּנוּ דִּבַּר וַיִּשְׁמַע יְהוָה: וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עִנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: ^ד ^ה וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְּאִים אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־מֹרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֶּכֶם אֶל־אֶהֱל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם: וַיַּרְדּוּ יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֶהֱל וַיִּקְרָא אֶתְהֵן וּמֹרְיָם וַיִּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמַעֲיָא דְבָרַי אִם־יְהִי נְבִיאִים יְהוָה בְּמִרְאֵה אֱלֹוֹי אֲתוֹדַע בַּחֲלוֹם אֲדַבְּרֶנּוּ: לֹא־בֵן עֲבָדֵי מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא: פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבְּרֶנּוּ בֹו וּמִדָּאָה וְלֹא בְּהוֹדֹת וּתְמִנַת יְהוָה יִבִּישׁ וּמִדּוּעַ לֹא יִרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְּמֹשֶׁה: וַיַּחֲרִיף יְהוָה בָּם וַיַּלְכֵד: וְהִשְׁעֵן כָּר מֵעַל הָאֶהֱל וְהִגַּה מֹרְיָם מִצַּרְעַת כִּשְׁלֹג וַיִּפֹּן אֶתְהֵן אֶל־מֹרְיָם וְהִגַּה מִצַּרְעַת: וַיֹּאמֶר אֶתְהֵן אֶל־

יא, 29, השלוח ק, יב, ג' ע"פ

יב ¹ און מרים און אהרן האָבן גערעדט אויף משהן פון וועגן דער כּוּשִׁישער ווייב וואָס ער האָט גענומען; וואָרום ער האָט גענומען אַ כּוּשִׁישע ווייב. ² און זײ האָבן געוואָגט: צי בלויז נאָר מיט משהן האָט גאָט גערעדט? האָט ער ניט אויך מיט אונדו גערעדט? און גאָט האָט געהערט.

³ און דער מאַן משה איז געווען זײער אַן עָוֹן, מער פון אַלע מענטשן וואָס אויפן געזיכט פון דער ערד. ⁴ האָט גאָט פּלוּצלינג געוואָגט צו משהן און צו אַהרֶנען און צו מרימען: גײט איר דרײַ אַרויס צום אוהל־מוֹעֵד. זײנען זײ דרײַ אַרויסגעאַנגען. ⁵ און גאָט האָט אַראָפּגענידערט אין אַ וואַלקנווייל, און האָט זיך געשטעלט ביים אַיינגאַנג פון אוהל־מוֹעֵד, און האָט גערופן אַהרֶנען און מרימען. זײנען זײ בײַדע אַרויסגעאַנגען. ⁶ און ער האָט געוואָגט: הערט אַקאַרשט צו מײנע ווערטער: אַז אַ נביא איז דאָ בײַ אײך, טו אײך, גאָט, אין אַ זעאונג זיך דערקענען צו אים; אין אַ חלום רעד אײך מיט אים. ⁷ ניט אַזוי איז מײן קנעכט משה; אין מײן גאַנצן הויז איז ער באַגלויבט. ⁸ מויל צו מויל רעד אײך מיט אים, און באַשײנפערלעך און ניט מיט רעטענישן, און די געשטאַלט פון גאָט קוקט ער אָן. און ווי אַזוי האָט איר ניט מורא געהאַט צו רעדן אויף מײן קנעכט, אויף משה? ⁹ און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף זײ; און ער איז אַוועקגע־גאַנגען. ¹⁰ און ווי דער וואַלקן האָט זיך אָפּגעטאָן פון איבערן געצעלט, ערשט מרים איז מצוּרע [ווייסן] ווי שניי. און אַהרֶן האָט זיך אומגעקערט צו מרימען, ערשט זי איז מצוּרע. ¹¹ האָט אַהרֶן געוואָגט צו משהן: אײך בעט דײך, מײן האַר,

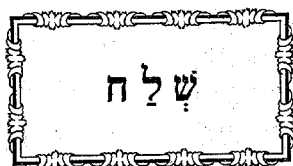
* די קברים פון תאוה.

וזאלט ניט ארויפטאן אויף אונדו א זינד, וואָס מיר האָבן זיך באַנאָרישט און וואָס מיר האָבן געווינדיקט. ¹² זאָל זי, איך בעט דיך, ניט זיין אזוי ווי אַ טויטגעבאַרענער וואָס זיין פלייש איז האַלב צעגעסן ווען ער גייט אַרויס פון זיין מוטערס טראַכט. ¹³ און משה האָט געשריען צו גאָט, אזוי צו זאָגן: גאָט, איך בעט דיך, הייל זי, איך בעט דיך. ¹⁴ האָט גאָט געזאָגט צו משה: אַז איר פאַטער וואָלט איר אין פנים געשפּיגן, וואָלט זי זיך ניט געשעמט זיבן טעג

משה בן ארני אלנא תשת עלינו חסאת אשר נאלנו ואשר חטאנו: אלנא תהי כמת אשר בצאתו מרחם י' אמו ויבאכל חצי בשרו: ויצעק משה אליהוהו לאמר אל נא רפא נא לה: פ
 ויאמר יהוה אל-משה ואביתך ידק ידק בפניה הלא ספ תפלג שבעת ימים תסגר שבעת ימים מרחץ למחנה ואתר האסף: ותסגר מרים מרחץ למחנה שבעת ימים טו והעם לא נסע עד-האסף מרים: ואתר נסעו העם מחצרות טז ונתנו במדבר פארן: פ

וזאל זי זיין איינגעשלאָסן זיבן טעג אויסן לאַגער, און דערנאָך זאל זי אַריינגענומען ווערן.

¹⁵ איז מרים געווען איינגעשלאָסן אויסן לאַגער זיבן טעג: און דאָס פּאָלק האָט ניט געצויגן ביז מרים איז אַריינגע- נומען געוואָרן. ¹⁶ און דערנאָך האָט דאָס פּאָלק געצויגן פון חצרות, און זיי האָבן גערוט אין מדבר פּאָרן.

¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן: ² שיק דיר מענטשן, זיי זאלן אויסקוקן דאָס לאַנד פּנען, וואָס איך גיב צו די קינדער פון ישראל; צו איין מאָן, צו איין מאָן פאַר זיין פאַטערשטאַם וואָלט איר שיקן; איר לעכער אַ פירשט צווישן זיי.

³ און משה האָט זיי געשיקט פון מדבר פּאָרן לויט דעם מויל פון גאָט; זיי אלע זיינען געווען מענטשן הויפט- לייט פון די קינדער פון ישראל. ⁴ און דאָס זיינען זייערע נעמען: פאַר שבט ראובן, שמוע דער זון פון זכורן. ⁵ פאַר שבט שמעון, שפּט דער זון פון חורין. ⁶ פאַר שבט יהודה, פּלב דער זון פון יפּנהן. ⁷ פאַר שבט יששכר, יגאל דער זון פון יוספּן. ⁸ פאַר שבט אפרים, הושע דער זון פון נון. ⁹ פאַר שבט בנימין, פּלטי דער זון פון רפואן. ¹⁰ פאַר שבט זבולון, גדיאל דער זון פון סודין. ¹¹ פאַר שבט יוסף:

נדבר יהוה אל-משה לאמר: שלח לך אנשים ויחזו אדמארת כנען אשר-אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בדם: וישלח אתם משה ממדבר פארן עלפי יהוה כלם אנשים ראשי בני-ישראל המה: ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן-זכור: למטה שמעון שפּט בן-חורי: למטה יהודה פלב בן-יפּנה: למטה יששכר יגאל בן-יוסף: למטה אפרים הושע בן-נון: למטה בנימין פּלטי בן-רפוא: למטה זבולון גדיאל בן-סודי: למטה יוסף למטה מנשה גדי בן-סוסן: למטה דן עמיאל בן-גמלי: למטה אשר סתור בן-מיקאל: למטה נפתלי נחבי בן-נפסי: למטה גד גאואל בן-מקני: אלה שמות האנשים אשר-שלח משה לתור אדמארת ויקרא משה להושע בן-נון יהושע: וישלח אתם משה לתור אדמארת כנען ויאמר אלהם עליו זה בנוב ועליהם אתיהר: וראיתם אדמארת מההוא ואתהעם הישב

ג, ב' קמ"ח ח' קמ"ט כ"ח

פאַר שבט מנשה, גדי דער זון פון סוסין. ¹² פאַר שבט דן, עמיאל דער זון פון גמלין. ¹³ פאַר שבט אשר, סתור דער זון פון מיקאלן. ¹⁴ פאַר שבט נפתלי, נחבי דער זון פון נפסין. ¹⁵ פאַר שבט גד, גאואל דער זון פון מקנין. ¹⁶ דאָס זיינען די נעמען פון די מענטשן וואָס משה האָט געשיקט אויסקוקן דאָס לאַנד. און משה האָט גערופן הושע דעם זון פון נון, יהושע. ¹⁷ און משה האָט זיי געשיקט אויסקוקן דאָס לאַנד פּנען, און האָט צו זיי געזאָגט: גייט אַרויף אַהין קיין דרום, און גייט אַרויף אין דעם געבערג. ¹⁸ און איר זאלט אַנקוקן דאָס לאַנד, וואָס דאָס איז, און דאָס פּאָלק וואָס זיצט

עליה החוק הוא הרפה המעט הוא אסרוב: ומה הארץ
אשר-היא יושב בה הטובה הוא אסרעה ומה הערים
אשר-היא יושב בהם הבמחנים אם במבצרים: ומה
הארץ השמנה הוא אסרנה הנשבה עין אסרין
ולתחוקתם ולקחתם מפני הארץ ותמים ימי בכורי
ענבים: ועלו ויתרו את-הארץ ממדבר-צן עד-רחב לבא
חמת: ועלו בנגב ויבא עד-חברון ושם אחימן ששי
ותלמי ילדי הענק וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען
מצרים: ויבאו עד-נחל אשפול ויכרתו משם ומרה
ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומדד-רמנים
ומדד-תאנים: למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות
האשכול אשר-כרתו משם בני ישראל: וישבו מתור
הארץ מקץ ארבעים יום: וילכו ויבאו אל-משה ואל-
אהרן ואל-כל-עדת בני-ישראל אל-מדבר פארן קדשה
וישיבו אתם דבר ואת-כל-העדה ויראו את-פרי הארץ:
ויספרדלו ויאמרו באנו אל-הארץ אשר שלחתנו וגם
זבת חלב ודבש הוא וזה-הפריה: אפס כירע העם הישב
בארץ והערים בצרות גדולת מאד וגם-ילדי הענק ראינו
שם: עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והבוסי והאמרי
יושב בקר והפגנעני יושב על-הים ועל יד הנדון: והים
כלב את-העם אל-משה ויאמר עלה נעלה ונרשנו אתה
כי-יכול נוכל לה: והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא
נוכל לעלות אל-העם כי-חזק הוא ממנו: ויצאו דבת
הארץ אשר תרו אתה אל-בני ישראל לאמר הארץ
אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא
וכל-העם אשר-ראינו בתוכה אנשי מדות: ושם ראינו

דערויף, אויב ער איז שטארק אָדער שוואַך, אויב ער
איז ווינציק אָדער פיל; ¹⁹ און ווי איז דאָס לאַנד וואָס ער
זיצט דרינען, אויב עס איז גוט אָדער שלעכט, און ווי
זיינען די שטעט וואָס ער זיצט אין זיי, אין לאַגערן אָדער
אין פעסטונגען; ²⁰ און ווי איז די ערד, איז זי פעט אָדער
מאָגער, איז דאָ אויף איר געהילץ אָדער ניט. און איר
זאָלט אַיך שטאַרקן, און ברענגען פון דער פרוכט פון
לאַנד. און די טעג זיינען געווען די טעג פון ערשטע
ווינטרויבן.

²¹ זיינען זיי אַרויסגעגאַנגען, און האָבן אויסגעקוקט
דאָס לאַנד פון מדבר צן ביז רחוב, ווי מע קומט קיין
חמת. ²² און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען קיין דרום, און
זיינען געקומען ביז חברון; און דאָרטן זיינען געווען אחימן,
ששי, און תלמי, קינדער פון ענק. און חברון איז געבויט
געוואָרן זיבן יאָר פאַר צוען אין מצרים. ²³ און זיי זיינען
געקומען ביון טאָל אַשכול, און האָבן אָפגעשניטן פון
דאָרטן אַ צווייג מיט איין הענגל ווינטרויבן, און האָבן
עס געטראָגן אויף אַ שטאַנג זאַלבעצווייט; אויך פון די
מילגרוימען און פון די פייגן והאָבן זיי גענומען. ²⁴ יענעם
אַרט האָט מען גערופן דער טאָל אַשכולא פון ווען דעם
הענגל וואָס די קינדער פון ישראל האָבן אָפגעשניטן פון
דאָרטן. ²⁵ און זיי האָבן זיך אומגעקערט פון אויסקוקן

כב' סדרון ויבא' ל' ס' ויבאו ודעה קח ספרים

דאָס לאַנד צום סוף פון פערציק טעג. ²⁶ און זיי זיינען געגאַנגען און געקומען צו משהן און צו אהרנען, און צו
דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, אין מדבר פאַרן קיין קדש; און זיי האָבן געבראַכט אַן ענטפער צו
זיי און צו דער גאַנצער עדה, און האָבן זיי געוויזן די פרוכט פון לאַנד. ²⁷ און זיי האָבן אים דערציילט, און
געזאָגט: מיר זיינען געקומען אין דעם לאַנד ווהיין דו האָסט אונדו געשיקט, און עס פליסט אויך מיט מילך און האָניק; און
דאָס איז איר פרוכט. ²⁸ אָבער שטאַרק איז דאָס פאַלק וואָס זיצט אין לאַנד, און די שטעט זיינען באַפעסטיקטע,
גרויסע ביז גאָר, און אויך די קינדער פון עַנק האָבן מיר דאָרטן געזען. ²⁹ עַמלק זיצט אין דרום-לאַנד, און דער חתי,
און דער יבוס, און דער אַמורי, זיצן אין דעם געבערג, און דער פּנעני זיצט ביים ים און ביים ברעג ירדן. ³⁰ האָט כלב
אַיינגעשטילט דאָס פאַלק אַקעגן משהן, און ער האָט געזאָגט: אַרויפגיין וועלן מיר אַרויפגיין, און מיר וועלן עס אַרבן,
וואָרום בייקומען וועלן מיר עס בייקומען. ³¹ אָבער די מענטשן וואָס זיינען אַרויפגעגאַנגען מיט אים, האָבן געזאָגט: מיר
קענען ניט אַרויפגיין קעגן דעם פאַלק, וואָרום ער איז שטאַרקער פון אונדו. ³² און זיי האָבן אַרויסגעלאָזט אַ שלעכטן
קלאַנג אויף דעם לאַנד וואָס זיי האָבן עס אויסגעקוקט, ביי די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן: דאָס לאַנד וואָס מיר
זיינען דורכגעגאַנגען דורך דעם, פּדי עס אויסצוקוקן, דאָס איז אַ לאַנד וואָס עסט אויף אירע באַווינער, און דאָס גאַנצע
פאַלק, וואָס מיר האָבן געזען דרינען, זיינען מענטשן פון גרויסן וווקס. ³³ און דאָרטן האָבן מיר געזען די נפילים, די

* הענגל.

זין פון עַזְק וואָס פון די נפילים; און מיר זיינען געווען ווי הייִשערִיקן אין אונדזערע אויגן, און אזוי זיינען מיר געווען אין זייערע אויגן.

יד האָט די גאַנצע עדה אויפגעהויבן און אַרויס־געלאָזט זייער קול; און דאָס פּאָלק האָט געוויינט אין יענער נאַכט. ² און אַלע קינדער פון ישראל האָבן געמורמלט אויף משה און אויף אַהרֹנען, און די גאַנצע עדה האָט צו זיי געזאָגט: הלואַי וואָלטן מיר געשטאַרבן אין לאַנד מצרים, אָדער הלואַי וואָלטן מיר געשטאַרבן אין דעמדאָזיקן מדבר! ³ און נאָך וואָס ברענגט אונדז גאָט אין דעמדאָזיקן לאַנד, צו פּאַלן דורכן שווערד, אונדזערע ווייבער און אונדזערע קליינע קינדער זאָלן ווערן צו רויב? איז נישט בעסער פאַר אונדז זיך אומצורקערן קיין מצרים? ⁴ און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אנדערן: לאַמיר מאַכן אַ הויפטמאַן, און זיך אומקערן קיין מצרים. ⁵ זיינען משה און אַהרֹן געפאַלן אויף זייער פנים פאַר דער גאַנצער אַינוואַמלונג פון דער עדה פון די קינדער פון ישראל. ⁶ און יהושע דער זון פון נון, און פֿלב דער זון פון יפֿונהן, פון די וואָס האָבן אויסגעקוקט דאָס לאַנד, האָבן צערִיסן זייערע קליידער, ⁷ און האָבן געזאָגט צו דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל,

אזוי צו זאָגן: דאָס לאַנד, וואָס מיר זיינען דורכגעגאַנגען דורך דעם, פֿדי עס אויסצוקוקן, דאָס לאַנד איז זייער זייער גוט. ⁸ אויב גאָט באַגערט אונדז, וועט ער אונדז ברענגען אין דעמדאָזיקן לאַנד, און וועט עס אונדז געבן—א לאַנד וואָס זי פליסט מיט מילך און האַניק. ⁹ איר זאָלט נאָר נישט ווידערשפעניקן אָן גאָט, און נישט מורא האָבן פאַר דעם פּאָלק פון לאַנד, וואָרום אונדזער ברויט זיינען זיי; זייער שאַטן האָט זיך אָפגעטאָן פון זיי, און גאָט איז מיט אונדז; איר זאָלט נישט מורא האָבן פאַר זיי. ¹⁰ האָט די גאַנצע עדה געזאָגט, מע זאָל זיי פאַרוואַרפן מיט שטיינער; אָבער די פּראַכט פון גאָט האָט זיך באַווין אין אוהל־מוֹעֵד צו אַלע קינדער פון ישראל.

¹¹ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: ביו וואַגען וועט דאָסדאָזיקע פּאָלק מיך לעסטערן? און ביו וואַגען וועלן זיי נישט גלויבן אין מיר, ביי אַלדי צייכנס וואָס איך האָב געמאַכט צווישן אים? ¹² איך וועל אים שלאָגן מיט פעסט, און וועל אים אויסראַטן, און וועל דיך מאַכן פאַר אַ פּאָלק גרעסער און מאַכטיקער פון אים. ¹³ האָט משה געזאָגט צו גאָט: אַז די מצרים וועלן הערן—וואָרום דו האָסט דאָך אויפגעבראַכט מיט דיין שטאַרקייט דאָסדאָזיקע פּאָלק פון צווישן זיי—¹⁴ וועלן זיי זאָגן צו די באַוווינער פון דעמדאָזיקן לאַנד, וואָס האָבן געהערט אַז דו, יהוה, ביסט צווישן דעמדאָזיקן פּאָלק; וואָרום אויג אין אויג ביסט דו, יהוה, געווען געוואָרן, און דיין וואָלקן שטייט איבער זיי, און אין אַ וואָלקנוייל גייסטו זיי פאַרויס ביי טאָג, און אין אַ פּייערוייל ביי נאַכט—¹⁵ איז, אַז דו וועסט טייטן דאָסדאָזיקע פּאָלק אזוי ווי איין מאַן, אזוי

את־הנפילים בני עַזְק מן־הנפלים ויהי כשגילנו כחנבים וכן היינו בשניהם:
יד

ותשא כלי־העֶדָה ויתנו את־קולם ויבכו העם בלילה א הוּא: וילנו על־מִשְׁחָה ועל־אֶהֱרֹן כל בני ישראל ויאמרו ב אלֹהִים כלי־העֶדָה לוי־מתנו בארץ מצרים או במדבר הנה לוי־מתנו: ולמה הנה מביא אֱלֹהֵינו אֶל־הָאָרֶץ הזאת לנפול בחרב נשינו וטפנו ויהיו לבנו הלא טוב לנו שוב מצרימה: ויאמרו איש אל־אָחיו נתנה ראש ונשובה ממצרימה: ויפל מִשְׁחָה ואֶהֱרֹן על־פְּנֵיהֶם לפני כלי־הקֹּהֶל עֶדֶת בני ישראל: ויהושע בן־נוּן וכלב בן־יִפְתָּח מן־ הַתָּרִים את־הָאָרֶץ קרצו בגדיהם: ויאמרו אל־כל־עֶדֶת בני־ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאד מאד: אס־הפֶּן בָּנו יהוה והביא אֱלֹהֵינו אֶל־הָאָרֶץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא ובה חלב ודבש: אך בידוהו אל־תמרדו ואתם אל־תיראו את־עַם הָאָרֶץ כי לחמנו הם כר צלם משליהם ויהוה אתנו אל־תיראם: ויאמרו כלי־העֶדָה לרַגְמֵם אתם באבנים וכבוד יהוה נראה באהל מועד אל־כל־בני ישראל: פ ויאמר יהוה אל־מֹשֶׁה עֲדֵי־נָא ויאָנִי העם הזה ועֲדֵי־נָא אָנֹכִי לא־יאמינו בי בכל האותות אשר עשיתי בקרבן: אכפנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגוֹי־גֹדֹל ועצום ממנו: ויאמר מֹשֶׁה אל־יהוה ושְׁמֵעו מצרים כידעֵלֶיךָ ככֹּהֵן את־הַעַם הזה מקרבן: ויאמרו אל־יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הזאת שְׁמֵעו כִּי־אתה יהוה בקרב העם הנה אשר־עֵינֵינוּ בְּעֵינֵי נְרָאָה אַתָּה יהוה ונַעֲנֶד עִמָּךְ ונִעֲמֹד עִמָּךְ אַתָּה הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם ובעמוד אש לילה: וְהַמַּתָּה אֶת־הָעַם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד ויאמרו הַגֹּיִם אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֶת־

וועלן זאגן די אומות וואָס האָבן געהערט דיין הערונג, אַזוי צו זאָגן: ¹⁶ ווייל יהוה איז ניט ביכולת צו ברענגען דאָסדאָזיקע פּאַלק אין דעם לאַנד וואָס ער האָט זיי צו געשוואָרן, האָט ער זיי אויסגעשאַכטן אין מדבר. ¹⁷ דרום זאָל אַצונד גרויס זיין, איך בעט דיך, דער כּוח פּון גאָט לויט ווי דו האָסט גערעדט, אַזוי צו זאָגן: ¹⁸ גאָט איז איינ געהאַלטן אין צאָרן און רייך אין גענאָד, ער פאַרטראַגט זינד און פאַרברעכן, נאָר שענקען שענקט ער ניט; ער רעכנט זיך פאַר די זינד פּון די פּאַטערס מיט די קינדער, מיטן דריטן און מיטן פּירטן דור. ¹⁹ פאַרגיב, איך בעט דיך, די זינד פּון דעמדאָזיקן פּאַלק, לויט דער גרויסקייט פּון דיין חסד, און אַזוי ווי דו האָסט פאַרגעבן דעמדאָזיקן פּאַלק פּון מצרים און ביז אַהער.

²⁰ האָט גאָט געזאָגט: איך האָב פאַרגעבן אַזוי ווי דיין וואָרט. ²¹ אָבער אַזוי ווי איך לעב, און די פּראַכט פּון גאָט איז פּול די גאַנצע ערד, ²² אַז די אַלע מענטשן וואָס האָבן געזען מיין פּראַכט און מיינע צייכנס, וואָס איך האָב באַוווּן אין מצרים און אין מדבר, און פּון דעסטוועגן האָבן זיי מיך געפרוּווט שוין צען מאַל, און ניט צוגעהערט צו מיין קול, ²³ אויב זיי וועלן זען דאָס לאַנד, וואָס איך האָב צוגעשוואָרן זייערע עלטערן! יא, אַלע וואָס האָבן מיך געלעסטערט, וועלן עס ניט אַנווען.

¹⁶ שמעך לאמר: מפלתי יכלת יהוה להביא אתהעם
¹⁷ יהוה אל הארץ אשר נשבע להם וישתחמם במדבר: ועתה
¹⁸ יגדלנא כח אדני כאשר דברת לאמר: יהוה ארץ
אפים ורבים חסד נשא עון ופשע ונקמה לא ינקם פלך עון
¹⁹ אבות על בנים על שלשים ועל רבשים: סלחנא לשון
העם הזה כנגד חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים
²⁰ ועד הנה: ויאמר יהוה סלחתי כדברך: ואולם חייאני
²¹ וימלא כבוד ייחיה אתיכל הארץ: כי כל האנשים
הראים אתי כבודי ואת איתי אשר עשיתי במצרים
ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי:
²² אמרנא אתי הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מנאצי
לא יראוה: ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו
²³ וימלא אחריו והביאתו אלי הארץ אשר רבא שמה וירעו
²⁴ ירשנה: והעמלקי והכנעני יושב בעמק מחר פנו וסעו
לכם במדבר הרד יסיוף:
²⁵ וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: עדימתי לעדה
הרעה הזאת אשר המה מלינים עלי אתי תלנות בני
²⁶ ישראל אשר המה מלינים עלי שמעתי: אמר אלהים חיי
אני נאסיהוה אמלא כאשר דברתם באוני בן אעשה
²⁷ לכם: במדבר הזה יפלו פגריכם וכליפקדיכם לכלי
מספרכם מן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי:
²⁸ אמרתם תבאו אלי הארץ אשר נשאתי את ידי לשבן
²⁹ אתכם בה בי אם כלב בן יפוסה ויהושע בן נון: ומפכם
אשר אמרתם לבני יהוה והביאתי אתם וירעו אתי הארץ
³⁰ אשר מאסתם בה: ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה:
³¹ ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשא אתי
³² ונותיכם עדתם פגריכם במדבר: במספר הימים אשר

יד, 16-33 (לד)

²⁴ נאָר מיין קנעכט פּלב, ווייל אין אים איז געווען אַן אַנדער גייסט, און ער איז געגאַנגען געטריי נאָך מיר, אים
וועל איך ברענגען אין דעם לאַנד, וואָס ער איז אהין געגאַנגען, און צו זיין זאַמען וועט ער עס לאָזן בירושה.
²⁵ דער עמלקי און דער כנעני ויצן אין טאָל; מאָרגן קערט אייך אום, און ציט אייך צום מדבר אויפן וועג צום ים־סוף.
²⁶ און גאָט האָט גערעדט צו משה און צו אַהרונען, אַזוי צו זאָגן: ²⁷ ביז וואַנען נאָך לאָזן די דאָזיקע בייע עדה וואָס
מורמלען אַקעגן מיר? איך האָב געהערט די מורמלערייען פּון די קינדער פּון ישראל, וואָס זיי מורמלען אַקעגן מיר.
²⁸ זאָג צו זיי: אַזוי ווי איך לעב, זאָגט גאָט, אויב ניט ווי איר האָט גערעדט אין מיינע אויערן, אַזוי וועל איך טאָן צו אייך!
²⁹ אין דעמדאָזיקן מדבר וועלן פּאַלן אייערע פּגרים, און אַלע אייערע געציילטע, לויט אייער גאַנצע צאָל, פּון צוואַנ-
ציק יאָר אַלט און העכער, ווייל איר האָט געמורמלט אַקעגן מיר. ³⁰ איר וועט ניט קומען אין דעם לאַנד וואָס איך האָב
אויפּגעהויבן מיין האַנט אייך צו מאַכן רוען דרינען, אַחוץ פּלב דער זון פּון יפּוּנה, און יהושוע דער זון פּון נון. ³¹ און
אייערע קליינע קינדער וואָס איר האָט געזאָגט, זיי וועלן זיין צו רויב, זיי וועלן איך ברענגען אהין, און זיי וועלן דערקע-
נען דאָס לאַנד, וואָס איר האָט פאַראַכט. ³² אָבער איר—אייערע פּגרים וועלן פּאַלן אין דעמדאָזיקן מדבר. ³³ און אייערע
קינדער וועלן אומוואַנדערן אין מדבר פּערציק יאָר, און וועלן ליידן פאַר אייערע אַפּקערונגען, ביז אייערע פּגרים וועלן

פארלענדט ווערן אין מדבר. לויט דער צאל פון די טעג וואס איר האט אויסגעקוקט דאס לאנד - פערציק טעג, פאר א טאג א יאר, פאר א טאג א יאר, וועט איר טראגן אייערע זינד, פערציק יאר; און איר וועט דער שפירן מ'ן אומגענאד. ³⁶ איך, יהוה, האב געהערט; אונט איך וועל דאס ניט טאן צו דערדאזיקער גאנצער ביזנעס עדה, וואס האט זיך איינגעזאמלט אקעגן מיר. אין דעם דאזיקן מדבר וועלן זי פארלענדט ווערן, און דא וועלן זיי שטארבן.

³⁶ און די מענטשן וואס משה האט געשיקט אויסקוקן דאס לאנד, און זיי זיינען צוריקגעקומען און האבן געמאכט מורמלען אקעגן אים די גאנצע עדה, מיט ארויס לאזן א שלעכטן קלאנג אויפן לאנד - ³⁷ די מענטשן וואס האבן ארויסגעלאזט דעם שלעכטן קלאנג אויפן לאנד, זיינען געשטארבן אין א מגפה פאר גאט. ³⁸ נאר יהושע דער זון פון נון, און קלוב דער זון פון יפונה, זיינען געבליבן לעבן פון יענע מענטשן, וואס זיינען געוואנען אויסקוקן דאס לאנד.

³⁹ און משה האט גערעדט דידאזיקע ווערטער צו אלע קינדער פון ישראל, און דאס פאלק האט זייער געטרויערט. ⁴⁰ און זיי האבן זיך געפעדערט אין דער פרי, און זיינען ארויפגעוואנען אויפן שפיץ בארג, אזוי צו זאגן: גאט זיינען מיר, און מיר וועלן ארויפגיין צו דעם ארט וואס גאט האט געזאגט; ווארום מיר האבן געזינדיקט.

⁴¹ האט משה געזאגט: נאך וואס דען טרעט איר איבער דעם באפעל פון גאט, או דאס וועט ניט באגליקן? ⁴² איר זאלט ניט ארויפגיין, או גאט איז ניט צווישן אייך, כדי איר זאלט ניט געשלאגן ווערן פאר אייערע פינט. ⁴³ ווארום דער עמלקי און דער כנעני זיינען דארטן פאר אייך, און איר וועט פאלן דורכן שווערד; ווארום אזוי ווי איר האט אייך אפגעקערט פון הינטער גאט, וועט גאט ניט זיין מיט אייך.

⁴⁴ אבער זיי האבן זיך דערוועגט ארויפצוגיין אויפן שפיץ בארג; נאר דער ארון פון גאטס בונד און משה האבן זיך ניט געריט פון לאגער. ⁴⁵ און דער עמלקי און דער כנעני, וואס זיינען געזעסן אויף יענעם בארג, האבן אראפגענידערט; און האבן זיי געשלאגן און זיי צעקלאפט ביז חרמה.

טז

¹ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ² רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאלסט זאגן צו זיי:

אז איר וועט קומען אין דעם לאנד פון אייער באזעצונג וואס איך גיב אייך, ³ און איר וועט מאכן א פייעראפפער צו גאט, א בראנדאפפער אדער א שלאכטאפפער, לויט א קלאר ארויסגערעדטן נדר, אדער ווי א פרייוויליקע גאב, אדער אין אייערע יום טובים, כדי צו מאכן א געשמאקן ריח צו גאט, פון רינדער אדער פון שאף, ⁴ זאל דער וואס ברענגט זיין קרבן צו גאט, ברענגען א שפייזאפפער פון א צענטל ואיפה ועמלמעל פארמישט מיט א פערטל הין איל; ⁵ און זיין פאר א גיסאפפער, א פערטל הין, זאלסטו מאכן מיטן בראנדאפפער אדער צום שלאכטאפפער, פאר איטלעכן שעפס.

חרמם אתהארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשא אתי עיניכם ארבעים שנה וידעתם אתי תנואתי: אני יהוה דבורתי אמלא ואת אעשה לכל העדה רעה הוואת הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו: והאנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ישובו וילינו עליו אתי בלענה להוציא רעה על הארץ: וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני יהוה: ויהושע בן נון וכלב בן יפנה היו מן האנשים ההם שהלכים לתור את הארץ: וידבר משה את הדברים האלה אל כל בני ישראל ויהאפלו העם מאד: וישבמו בכפר ויעלו אל דאשההר לאמר הנו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה כי טאנו: ויאמר משה למה זה אתם עבדים אתפי יהוה והוא לא תצלח: אל תעלו כי אין יהוה בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם: כי העמלקי והכנעני שם לפניכם ונפלתם בחרב כירעלפן שבתם מאחרי יהוה ולא יהיה יהוה עמכם: ויעלו לעלות אל ראש הר וראו ברית יהוה ומשה לא ימשו מקרב המחנה: ויגד העמלקי והכנעני הישב בקר ההוא ויבטו ויכתובם צרה חרמה:

טז

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל ארץ מושבותיכם אשר אני נתן לכם: ועשיתם אשה ליהוה עלה אוזבה לפלא נדר או כנדה או במעדיכם לעשות ריח ניחה ליהוה מן הבקר או מן הצאן: והקריב המקריב קרבנו ליהוה מנחה סלת עשרון כלול ברבעית הזון שמן: ויגד לנסך רביעית הזון מעשה על העלה או לזבח לפבש

16 חלס ק

האחד: או לאיל תעשה מנחה סלת שני עשרנים בלילה
 בשמן שלשית ההין: ויין לנסך שלשית ההין תקריב
 ריחניחם ליהוה: וכי תעשה בדרךך עליה אויבח
 לפלא יגדר אושלים ליהוה: והקריב על־בדנבקר
 מנחה סלת שלשה עשרנים בלילה בשמן חצי ההין:
 ויין תקריב לנסך חצי ההין אשה ריחניחם ליהוה:
 כבה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או־לשנה
 בכבשים או בעזים: כמספר אשר תעשו כבה תעשו
 לאחד כמספרם: בלילה־אחד יעשה־כבה את־אלה
 להקריב אשה ריחניחם ליהוה: וכי־גור אתכם גר או
 אשר־בתוכם לדרתיכם ועשה אשה ריחניחם ליהוה
 כאשר תעשו בן יעשה: תקהל הקה אחת לכם ולגר הגר
 תקת עולם לדרתיכם ככם כגר יהיה לפני יהוה: תורה
 אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם: פ
 וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
 ואמרת אליהם בבואכם אל־הארץ אשר אני מביא אתכם
 שמה: והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה
 ליהוה: ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה פתומת
 גרן בן תרימו אתה: מראשית ערסתיכם תתנו ליהוה
 תרומה לדרתיכם: ס וכי תשגו ולא תעשו את
 בלתי־מצות האלה אשר־דבר יהוה אל־משה: את כל
 אשר צוה יהוה אליכם ביד־משה מן־היום אשר צוה
 יהוה והלאה לדרתיכם: והיה אם מעיני העדה נעשתה
 לשגגה ועשו בלתי־עדה פר בדרךך אחד לעלה לרבים
 ניהח ליהוה ומגרתו ונסכו כמשפט ושעיר־עזים אחד
 לחטאת: וכפר הכהן על־בל־עדת בני ישראל ונסלח
 להם כרשגגה הוא והם הביאו את־קרבנם אשה ליהוה

כד' טו א

אויב צו א חידער, זאלסטו מאכן א שפייזאפפער פון
 צוויי צענטל זעמלמעל פארמישט מיט אייל א דריטל
 היין: יאון וויין פאר א גיסאפפער, א דריטל היין, זאלסטו
 ברענגען פאר א געשמאקן ריח צו גאט. ⁸ און אז דו וועסט
 מאכן א יונג רינד פאר א בראנדאפפער אדער א שלאכט
 אפפער, לויט א קלאר ארויסגערעדטן נדר, אדער פאר א
 פרידאפפער צו גאט, ⁹ זאל מען ברענגען מיטן יונג רינד
 א שפייזאפפער פון דריי צענטל זעמלמעל פארמישט
 מיט אייל א האלבן היין; ¹⁰ און וויין זאלסטו ברענגען פאר
 א גיסאפפער א האלבן היין, א פייעראפפער פאר א
 געשמאקן ריח צו גאט. ¹¹ אזוי זאל געטאן ווערן צו אייך
 לעכנ אקס, אדער צו איטלעכן ווידער, אדער צו א לאם
 פון שעפסן אדער פון ציגן. ¹² ווי נאך דער צאל וואס
 איר וועט מאכן; אזוי זאלט איר טאן צו איטלעכן, לויט
 זייער צאל. ¹³ יעטוועדער איינגעבארענער זאל אזוי
 מאכן די דאזיקע, ביים ברענגען א פייעראפפער פאר
 א געשמאקן ריח צו גאט. ¹⁴ און אז ביי אייך וועט זיך
 אויפהאלטן א פרעמדער, אדער ווער נאר עס וועט זיין
 צווישן אייך, אין אייערע דור־דורות, און ער וועט מאכן
 א פייעראפפער פאר א געשמאקן ריח צו גאט, זאל ער
 טאן אזוי ווי איר טוט. ¹⁵ קהל! איין געזעץ זאל זיין פאר
 אייך און פאר דעם פרעמדן וואס האלט זיך אויף, אן
 אייביק געזעץ אויף אייערע דור־דורות; ווי איר, אזוי זאל
 זיין דער פרעמדער פאר גאט. ¹⁶ איין תורה און איין דין

זאל זיין פאר אייך און פאר דעם פרעמדן וואס האלט זיך אויף ביי אייך.

¹¹ און גאט האט גערעדט צו משה, אזוי צו זאגן: ¹² רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאלסט זאגן צו זיי:
 אז איר קומט אין דעם לאנד וואס איך ברענג אייך אהין, ¹³ איז, אז איר עסט פון דעם ברויט פון לאנד, זאלט איר
 אפשיידן אן אפשיידונג צו גאט. ¹⁴ דאס ערשטע פון אייערע טייגמולטערס זאלט איר אפשיידן אן אפשיידונג;
 ווי די אפשיידונג פון שיער, אזוי זאלט איר עס אפשיידן. ¹⁵ פון דעם ערשטן פון אייערע טייגמולטערס זאלט איר געבן
 אן אפשיידונג צו גאט אויף אייערע דור־דורות.

¹⁶ און אז איר וועט פארזען, און איר וועט ניט טאן אלע די דאזיקע געבאט וואס גאט האט אנגעזאגט משה, ¹⁷ אלץ
 וואס גאט האט אייך באפוילן דורך משה, פון דעם טאג וואס גאט האט עס באפוילן און ווייטער, אויף אייערע דור־דורות,
¹⁸ איז, אויב עס איז, נפארהוילן פון די אויגן פון דער עדה, געטאן געווארן דורך א פארזע, זאל די גאנצע עדה מאכן איין
 יונג אקס פאר א בראנדאפפער, פאר א געשמאקן ריח צו גאט, מיט זיין שפייזאפפער און זיין גיסאפפער, אזוי ווי דער
 דין; און איין ציגנבאק פאר א זינדאפפער. ¹⁹ און דער פהן זאל מכפר זיין אויף דער גאנצער עדה פון די קינדער פון
 ישראל, און זיי זאל פארגעבן ווערן, ווייל א פארזע איז דאס, און זיי האבן געבראכט זייער קרבן, א פייעראפפער צו גאט,

און זייער זינדאָפּפּער פּאַר גאַט, פּאַר זייער פּאַרזע. ²⁶ און דער גאַנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, און דעם פרעמדן וואָס האַלט זיך אויף צווישן זיי, וועט פּאַרגעבן ווערן, וואָרום ביי דעם גאַנצן פּאָלק איז דאָס געווען דורך אַ פּאַרזע.

²⁷ אויב אָבער אַן איינצלנער מענטש וועט זינדיקן דורך אַ פּאַרזע, זאָל ער ברענגען אַ יאָריקע ציג פּאַר אַ זינדאָפּפּער. ²⁸ און דער פּהן זאָל מכּפּר זיין אויף דעם מענטשן וואָס פּאַרזעט, ווען ער זינדיקט דורך אַ פּאַרזע פּאַר גאַט; פּדי מכּפּר צו זיין אויף אים, אָז אים זאָל פּאַר געבן ווערן. ²⁹ פּאַר דעם אייגענעבאַרענעם צווישן די קינדער פון ישראל, און פּאַר דעם פרעמדן וואָס האַלט זיך אויף צווישן זיי—איינ געוועזן זאָל זיין ביי אַיך פּאַר דעם וואָס טוט עפעס דורך אַ פּאַרזע. ³⁰ אָבער דער מענטש וואָס טוט מיט אַ הויכער האַנט, פון די אייגענעבאַרענע, אָדער פון די פרעמדע, לעסטערט ער גאַט, און יענע זעל זאָל פּאַרשניטן ווערן פון צווישן איר פּאָלק. ³¹ וואָרום דאָס וואָרט פון גאַט האָט ער פּאַראַכט, און זיין געבאָט האָט ער פּאַרשטערט; פּאַרשניטן מוז פּאַרשניטן ווערן יענע זעל, איר זינד איז אויף איר.

וּחַמַּאתֶם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שִׁנְתֶּם: וְנִסְלַח לְכָל־עַדְתְּ בְנֵי כו
יִשְׂרָאֵל וְלִגְד הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם כִּי לְכָל־הָעָם בְּשִׁנְתֶּם: ׀
וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תִּהְיֶה מִדָּמָא בְּשִׁנְתָּהּ וְהִקְרִיבָה עַן בַּת־שִׁנְתָּה שׁב
לְחַמַּאת: וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל־הַנֶּפֶשׁ הַשִּׁנְתָּה בַּחֲמָאָה בְּשִׁנְתָּה כח
לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֹּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: הָאֹרֶחַ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כט
וְלִגְד הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם תּוֹרַה אַחַת יְהוָה לָכֶם לַעֲשׂוֹה בְּשִׁנְתָּה:
וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה | בְּיַד־רִמָּה מִן־הָאֹרֶחַ וּמִן־הַגֵּר אֶת־ ל
יְהוָה הוּא מַגְדֵּף וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִקִּרְבַּ עַמִּיה:
כִּי דִבְרֵי־יְהוָה בָּרוּךְ וְאֵת־מִצְוֹתוֹ הִפְרִיחַ וְהִקְרַת וְהִקְרַת הַנֶּפֶשׁ לא
הַזֹּאת עֲנִיָּה בָּה: פ
וַיְהִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְשֵׁשׁ עֲצִים לב
בְּנוֹם הַשֶּׁבֶת: וַיִּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמִּצְאִים אֹתוֹ מִקְשֵׁשׁ עֲצִים לג
אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאָל כָּל־הָעֵדָה: וַיַּגִּידוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמֶר לד
כִּי לֹא פָרַשׁ מִהַדְּבָרָה לֹא: ׀ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לה
מֹות יוֹמֵת הָאִישׁ רְגוֹם אֹתוֹ בְּאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה מִחוּץ לו
לְמַחֲנֶה: וַיֵּצֵאוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה אֶל־מִחוּץ לְמַחֲנֶה וַיַּרְגְּמוּ לו
אֹתוֹ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סג
וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כִּנְפֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתַנוּ עַל־צִיצִית הַכִּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית לט
וְרֵאיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְלֹא־תִתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לָמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי מ
וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר סא
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹרֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

כח' ה' רפה לא' סחח באמת ה' רפה

³² און ווען די קינדער פון ישראל זיינען געווען אין דער מדבר, האָבן זיי געפונען אַ מאָן קלייבנדיק האַלץ אום שבת. ³³ האָבן די וואָס האָבן אים געפונען קלייבנדיק האַלץ, אים געבראַכט צו משהן און צו אַהרֹנען און צו דער גאַנצער עדה. ³⁴ און מע האָט אים אַריינגעזעצט אין וואַך, וואָרום עס איז ניט באַשִׂידט געוואָרן וואָס אים זאָל געטאָן ווערן. ³⁵ האָט גאַט געזאָגט צו משהן: טייטן זאָל געטייט ווערן דער מאָן; די גאַנצע עדה זאָל אים פּאַרוואַרפן מיט שטיינער אויסן לאַגער. ³⁶ און די גאַנצע עדה האָט אים אַרויסגעפירט אויסן לאַגער, און זיי האָבן אים פּאַרוואַרפן מיט שטיינער, און ער איז געשטאַרבן; אזוי ווי גאַט האָט באַפוילן משהן.

³⁷ און גאַט האָט געזאָגט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ³⁸ רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי, זיי זאָלן זיך מאַכן פרענדן אויף די עקן פון זייערע קליידער, אויף זייערע דור־דורות; און זיי זאָלן אַריינטאָן אין די פרענדן פון עק קלייד אַ בלאַען פּאַדים. ³⁹ און דאָס זאָל אַיך זיין פּאַר ציצית, אָז איר זאָלסט עס זען, און געדענקען אַלע געבאָט פון גאַט, און זיי טאָן, און איר זאָלסט ניט גאַנגיין נאָך אייער האַרצן און נאָך אייערע אויגן, וואָס איר זייט פּאַרפירט נאָך זיי: ⁴⁰ פּדי איר זאָלסט געדענקען און טאָן אַלע מיינע געבאָט, און זיין הייליק צו אייער גאַט. ⁴¹ איך בין יהוה אייער גאַט וואָס האָבן אַיך אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים, אייך צו זיין צום גאַט; איך בין יהוה אייער גאַט.

קרח

טז

א וַיִּקַּח קָרַח בְּנוֹיָהוּר בְּנוֹ קֹהֵת בְּנוֹ לֵוִי וְדָתָן וָאֲבִירָם בְּנֵי
 ב אֱלִיָּאָב וְאִין בְּנוֹתָלַת בְּנֵי רְאוּבֵן: וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה
 ג וְנֹאֲשִׁים מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים נְשִׂאֵי עֵדָה
 ד קָרָא מוֹעֵד אֲנָשֵׁי־שֵׁם: וַיִּקְהִלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
 ה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב־לִבְכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כָּל־שֵׁם
 וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־קֹהֵל יְהוָה: וַיִּשְׁמַע
 ז מֹשֶׁה וַיַּפֵּל עַל־פָּנָיו: וַיְדַבֵּר אֶל־קָרַח וְאֶל־בְּנֵי־עֵדָתוֹ
 ח לֵאמֹר בְּקֹרֵי יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר־לֹו וְאֶת־הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב
 ט אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחָר־בּוֹ וַיִּקְרִיב אֵלָיו: זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ
 י לָכֶם מַחְתֹּות קָרַח וְכָל־עֵדָתוֹ: וְתָנוּ בָהֶן אֵשׁ וְשִׂימוּ
 יא עֲלֵיהֶן וְקָמְרַת לִפְנֵי יְהוָה מִחֵר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחָר
 יב יְהוָה הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב־לִבְכֶם בְּנֵי לֵוִי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
 יג קָרַח שְׁמַע־נָא בְנֵי לֵוִי: הֲמַעַט מִכֶּם כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי
 יד יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַד־יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעֹבֵד
 טו אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וּלְעֹמֵד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשִׁרְתָּם:
 טז מִקְרִב אֶתְךָ וְאֶת־כָּל־אֶחָיו בְּנֵי־לֵוִי אֶתְךָ וּבִקְשָׁתֶם וְסִ־
 יז כְּהֵנָּה: לָכֵן אֶתְּהוּ וְכָל־עֵדָתְךָ הַנִּשְׁעִים עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן
 יח מַהֲדוּיָא בְּנֵי תְלוּנֵי עֲלֵיו: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרָא לְדָתָן
 יט וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה: הֲמַעַט כִּי־
 כ הֵעֲלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ נְבֵת חֶלֶב וּדְבַשׁ לְחַמֵּיתָנוּ כַּמְדָּבָר כִּי־
 כא תִּשְׁתַּרְרַר עָלֵינוּ גַם־הַשְׁתַּרְרָ: אַף לֹא אֶל־אֶרֶץ נְבֵת חֶלֶב
 כב וּדְבַשׁ הִבֵּאתָנוּ וּתְתַנֶּ־לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה וְכָרִם חֲשִׁילֵי
 כג הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֵךְ לֹא נַעֲלֶה: וַיַּחֲרַר לְמֹשֶׁה מְאֹד
 כד וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה אֶל־תִּפֹּן אֶל־מִנְחָתָם לֹא חָמוּר אֶחָד
 כה מֵהֶם נְשִׂאתִי וְלֹא הִרְעִיתִי אֶת־אֶחָד מֵהֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

טז און קרח דער זון פון יצהר, דעם זון פון קהת,
 דעם זון פון לוי, און דתן און אבירם, די זין פון
 אליאבן, און און דער זון פון פלתן, קינדער פון ראובן,
 האבן גענומען. און זיך געשטעלט פאר משה מיט צוויי
 הונדערט און פופציק מאן פון די קינדער פון ישראל,
 פירשטן פון דער עדה, גערופענע פון דער איינוואלונג,
 מענטשן מיט א נאמען. און זיי האבן זיך איינגעזאמלט
 אקעגן משה און אקעגן אהרן, און האבן צו זיי געזאגט:
 גענוג אייך! ווארום די גאנצע עדה זיינען אלע הייליק,
 און גאט איז צווישן זיי, און פארוואס נעמט איר זיך איבער
 אקעגן דעם קהל פון גאט? און ווי משה האט עס
 געהערט, אזוי איז ער געפאלן אויף זיין פנים. און ער
 האט גערעדט צו קרח און צו זיין גאנצן געזעמל, אזוי צו
 זאגן: אין דער פרי וועט גאט לאזן וויסן, ווער עס איז
 זיינער, און דעם וואס איז הייליק, וועט ער מאכן גענענען
 צו זיך; יא, דעם וועמען ער וועט אויסדערוויילן, וועט
 ער מאכן גענענען צו זיך. דאס טוט: נעמט אייך פיער-
 פאנען, קרח מיט זיין גאנצן געזעמל, און לייגט אריין אין
 זיי פיער, און טוט אויף זיי ארויף וויירויך פאר גאט,
 מארגן; און עס וועט זיין, דער מאן וואס גאט וועט אויס-
 דערוויילן, ער איז דער הייליקער. גענוג אייך, קינדער
 פון לוי!

י"ח תלמי ק

און משה האט געזאגט צו קרח: הערט אקארשט, קינדער פון לוי. ווינציק אייך וואס דער גאט פון ישראל
 האט אייך אפגעשיידט פון צווישן דער עדה פון די קינדער פון ישראל, אייך צו מאכן גענענען צו זיך, צו דינען
 דעם דינסט פון משכן פון גאט, און צו שטיין פאר דער עדה, זיי צו באדינען-¹⁰ וואס ער האט געמאכט גענענען דרך און
 אלע דינע ברידער, די קינדער פון לוי, מיט דיר, אז איר פארלאנגט אויך די כהונה? ¹¹ פארוואר, דו מיט דיין גאנצן
 געזעמל, דאס זייט איר איינגעזאמלט אקעגן גאט; ווארום וואס איז אהרן, אז איר זאלט מורמלען אקעגן אים?
¹² און משה האט געשיקט רופן דתן און אבירם, די זין פון אליאבן; אבער זיי האבן געזאגט: מיר וועלן ניט ארויפ-
 קומען. ¹³ ווינציק וואס דו האסט אונדז אויפגעבראכט פון א לאנד וואס פליסט מיט מילך און האניק, אונדז צו טייטן אין
 דער מדבר, אז הערשעווען ווילסטו נאך הערשעווען איבער אונדז? ¹⁴ יא, האסט אונדז ניט געבראכט אין א לאנד וואס
 פליסט מיט מילך און האניק, אדער אונדז געגעבן א נחלה פון פעלד און וויינגארטן. ווילסטו דידאזיקע מענטשן די אויגן
 פארשטעקן מיר וועלן ניט ארויפקומען. ¹⁵ האט משה זייער געערגערט, און ער האט געזאגט צו גאט: זאלסט זיך ניט קערן
 צו זייער אפפער; ניט אן איינציקן אייזל האב איך גענומען פון זיי, און ניט איך האב שלעכטס געטאן אן איינציקן פון זיי.

אֶל־קִרְחָה אִתָּהּ וְכָל־עַמְתְּךָ הָיוּ לִפְנֵי יְהוָה אִתָּהּ וְהָם
וְאֶהְרֵן מִחֵר: וְקִרְיָה אִישׁ מִחֵתוֹ וְנִתְּתָם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת י
וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ מִחֵתוֹ וּמֵאֲתוֹם
מִחֵתוֹ וְאִתָּהּ וְאֶהְרֵן אִישׁ מִחֵתוֹ: וַיִּקְרְאוּ אִישׁ מִחֵתוֹ י
וְנִתְּנוּ עֲלֵיהֶם אִשׁ וְנִשְׂמוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעֲמֵדוּ פֶתַח
אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאֶהְרֵן: וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָה אֶת־כָּל־ י
הַעֲדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא כְּבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־
הָעֲדָה: ם וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהְרֵן לֵאמֹר: ש
הִבְדַּלְוּ מִתּוֹךְ הָעֲדָה הַזֹּאת וְאִכְלָה אֹתָם כְּרִנֵּעַ: וַיִּפְלוּ כ
עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרְחֹת לִכְלִיבֶשֶׁר הָאִשׁ
אֲחֵד יִחַטָּא וְעַל כָּל־הָעֲדָה תִּקְרָף: ם וַיְדַבֵּר יְהוָה כ
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דָּבַר אֶל־הָעֲדָה לֵאמֹר הֲעֵלוּ מִסִּבִּיב כ
לְמִשְׁכַּן־קִרְחָה דָתָן וְאָבִירָם: וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל־ כ
דָתָן וְאָבִירָם וַיִּלְכוּ אִתָּהּ וַיִּקְרַע יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר אֶל־ כ
הָעֲדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אֱהִלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים
הָאֵלֶּה וְאֶל־הַנְּעוּזֵי כְּכֹל־אֲשֶׁר לָהֶם פְּנֵי־הַסָּפֵי בְּכָל־
חַטָּאתָם: וַיַּעֲלוּ מֵעַל מִשְׁכַּן־קִרְחָה דָתָן וְאָבִירָם מִסִּבִּיב כ
וְדָתָן וְאָבִירָם יָצְאוּ נֹצְבִים פֶּתַח אֱהִלֵיהֶם וַיִּשְׁתִּיחַם
וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־יְהוָה שְׁלַחְנִי כ
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה בְּיַד מֹלְכֵי: אִסְדִּכְמוֹת כ
כִּלְהֹאֲדָם וּמִתּוֹן אֱלֹהֵי וּפְקֻדַת כִּלְהֹאֲדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם
לֹא יִהְיֶה שְׁלַחְנִי: וְאִסְדִּכְרֵיָהּ יִכְרָא יְהוָה וּפְצַתְהָ ל
הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ
חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעוּם כִּי נֹאצְוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־
יְהוָה: וַיְהִי כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר אֶת כִּלְהֹאֲדָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבְקַע ל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם: וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתַּבְלַע ל
אֹתָם וְאֶת־בְּתוּרָתָם וְאֶת כִּלְהֹאֲדָם אֲשֶׁר לְקִרְחָה וְאֶת כָּל־
הַרְבִּישׁ: וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וַחֲכָם ל

16. און משה האָט געוואָגט צו קרַחן: דו מיט דיין גאַנצן
געזעמל זייט פאַר גאַט מאָרגן, דו און זיי, און אהרן. 17. און
נעמט איטלעכער זיין פֿייערפאַן, און איר זאָלט אַרויפ־
לייגן דערויף וויִרויך, און ברענגען פאַר גאַט איטלעכער
זיין פֿייערפאַן, צוויי הונדערט און פופציק פֿייערפאַנען;
אויך דו און אהרן, איטלעכער זיין פֿייערפאַן.

18. האָבן זיי גענומען איטלעכער זיין פֿייערפאַן, און
זיי האָבן אַרויפגעלייגט אויף זיי פֿייער, און אַרויפגעטאַן
אויף זיי וויִרויך, און זיי האָבן זיך געשטעלט ביים אַייִר
גאַנג פון אוהל־מועד מיט משהן און אהרנען. 19. און קרַח
האָט איינגעזאַמלט אַקעגן זיי די גאַנצע עדה צום אַייִנגאַנג
פון אוהל־מועד; און די פראַכט פון גאַט האָט זיך באַוווּזן
צו דער גאַנצער עדה.

20. און גאַט האָט גערעדט צו משהן און צו אהרנען,
אזוי צו זאָגן: 21. שײַדט אַיך אָפּ פון צווישן דערדאָזיקער
עדה, און איך וועל זיי פאַרלענדן אין אַ רגע. 22. זיינען
זיי געפאַלן אויף זייער פנים, און האָבן געוואָגט: גאַט דו גאַט
פון די גייסטער פון אַלע באַשעפענישן, זאָל איין מענטש
זינדיקן, און אויף דער גאַנצער עדה זאָלסטו צערענען?
23. האָט גאַט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: 24. רעד
צו דער עדה, אזוי צו זאָגן: ציט אָפּ פון אַרום דער ווייניג
פון קרַחן, דָתָנען, און אַבִירָמען. 25. איז משה אויפגע־
שטאַנען און איז געגאַנגען צו דָתָנען און אַבִירָמען, און נאָך
אים זיינען געגאַנגען די עלטסטע פון ישראל. 26. און ער
האָט גערעדט צו דער עדה, אזוי צו זאָגן: טרעט אָפּ, איך

בעט אַיך, פון לעבן די געצעלטן פון דידאָזיקע שלעכטע מענטשן, און איר זאָלט זיך ניט אַגרידן אָן אַלץ וואָס איז
זייערס, כדי איר זאָלט ניט אומגעבראַכט ווערן דורך אַלע זייערע זינד. 27. האָבן זיי אָפּגעצויגן פון דער ווייניג פון
קרַחן, דָתָנען, און אַבִירָמען, פון רונד אַרום; און דָתָן און אַבִירָם זיינען אַרויסגעגאַנגען, זיך שטעלנדיק אין אַייִנגאַנג פון
זייערע געצעלטן, מיט זייערע ווייבער און זייערע זין און זייערע קליינע קינדער. 28. האָט משה געוואָגט: דורך דעם וועט
איר וויסן, אז גאַט האָט מיך געשיקט צו טאָן אַלע דידאָזיקע טואונגען, אָ דאָס איז ניט פון מײַן האַרצן. 29. אויב אזוי ווי
אַלע מענטשן שטאַרבן, וועלן דידאָזיקע שטאַרבן, און די באַשערונג פון אַלע מענטשן וועט זיי באַשערט זיין, האָט מיך
גאַט ניט געשיקט. 30. אויב אָבער אַ באַשאַפונג וועט באַשאַפן גאַט, און די ערד וועט אויפמאַכן איר מויל, און וועט אַייִר
שלינגען זיי און אַלץ וואָס איז זייערס, און זיי וועלן אַראַפּנידערן לעבעדיקערהייט אין אונטערערד, וועט איר וויסן,
אז דידאָזיקע מענטשן האָבן געלעסטערט גאַט.

31. און עס איז געווען, ווי ער האָט געענדיקט רעדן אַלע דידאָזיקע ווערטער, אזוי האָט זיך אויפגעשפאַלטן די ערד
וואָס אונטער זיי. 32. און די ערד האָט געעפנט איר מויל, און האָט אַייִנגעשלונגען זיי, און זייערע הייזער, און אַלע
מענטשן וואָס האָבן געהערט צו קרַחן, אין דעם גאַנצן פאַרמעג. 33. און זיי און אַלץ וואָס איז זייערס האָבן אַראַפּגע־
זינדערט לעבעדיקערהייט אין אונטערערד, און די ערד האָט זיי צוגעדעקט, און זיי זיינען אונטערגעגאַנגען פון

עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל: וכל־ישראל אשר
 סביבתיהם נסו לקלם כי אמרו פדתבלענו הארץ:
 ואש יצאה מאת יהוה והאכל את החמשים ומאתים איש
 מקריבי הקטרת:

וידבר יהוה אל־משה לאמר: אמר אל־אלעזר בן־אהרן
 הכהן וירם את־המקחת מבין השרפה ואת־האש ורחי
 הלאה כי קדשו: את מקחות החטאים האלה בנפשכם
 ועשו אתם רקעי פחים צפוי למזבח כידוקריכם לפני
 יהוה ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל: ויקח אלעזר
 הכהן את מקחות הנחשת אשר הקריבו השרפים
 וירקעום צפוי למזבח: וקרח לבני ישראל למען אשר
 לא־יקרב איש זר אשר לא מרע אהרן הוא להקטיר
 קטרת לפני יהוה ולא־יהיה כקרח וכעדתו כאשר דבר
 יהוה ביד־משה לו:

וילנו בל־עדת בני־ישראל ממחלת על־משה ועל־אהרן
 לאמר אתם המתם את־עם יהוה: ויהי בהקהל העדה
 על־משה ועל־אהרן ויפנו אל־אהל מועד והנה כסחו
 הענן ונרא כבוד יהוה: ויבא משה ואהרן אל־פני אהל
 מועד: ם וידבר יהוה אל־משה לאמר: הרמו מתוך
 העדה הזאת ואכלה אתם כרנע ויפלו על־פניהם: ויאמר
 משה אל־אהרן קח את־המקחה ותדעליה אש מעל
 המזבח ושים קטרת והולך מהרה אל־העדה וכפר
 עליהם כירצא הקצה מלפני יהוה החל הנגף: ויקח
 אהרן כאשר דבר משה וירץ אל־תוף הקהל והנה החל
 הנגף בעם ויחן את־הקטרת וככפר על־העם: ויעמד
 ביד־המתים ובין החיים ותעצר הנגפה: ויהיו המתים
 במגפה ארבעה עשר אלה ושבע מאות מלבד המתים

צווישן דער עדה. ¹⁴ און גאנץ ישראל וואס רונד ארום
 זיי זיינען אנטלאפן פון זייערע קולות, וואָרום זיי האָבן
 געזאָגט: די ערד וועט אונדו נאָך איינשלינגען. ¹⁵ און אַ
 פּייער איז אַרויסגעגאָנגען פון גאָט, און האָט פאַרזערט
 די צוויי הונדערט און פופציק מאָן, וואָס האָבן אויפגע־
 בראַכט דעם ווירויך.

יז און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ¹⁶ זאָג
 צו אַלעזר בן אהרן דעם זון פון אהרן דעם פּהן, ער זאָל
 אויפהייבן די פּייערפּאַנען פון צווישן דער פאַרברענונג,
 און דאָס פּייער וואָרף אַוועק; וואָרום זיי זיינען געוואָרן
 הייליק. ¹⁷ די פּייערפּאַנען פון די־דאָזיקע, וואָס האָבן
 פאַרזינדיקט זייערע נפשות, פון זיי זאָל מען מאַכן אויס־
 געשלאַגענע בלעכן, אָן איבערצוגי צום מזבח, וואָרום מע
 האָט זיי געבראַכט פאַר גאָט, און זיי זיינען געוואָרן
 הייליק; און זיי זאָלן זיין פאַר אַ צייכן צו די קינדער פון
 ישראל. ¹⁸ האָט אַלעזר דער פּהן גענומען די קופּערנע
 פּייערפּאַנען, וואָס די פאַרברענטע האָבן געבראַכט, און
 מע האָט זיי אויסגעשלאַגן פאַר אָן איבערצוגי צום מזבח,
¹⁹ אַ דערמאָנונג צו די קינדער פון ישראל, כדי אַ פּרעמד
 דער מענטש, וואָס איז ניט פון דעם זאַמען פון אהרן, זאָל
 ניט גענענען צו רייכערן ווירויך פאַר גאָט, אַז ער זאָל

ניט ווערן אזוי ווי קרח און אזוי ווי זיין געזעמל; אזוי ווי גאָט האָט גערעדט צו אים דורך משהן.

¹⁶ און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט אויף מאָרגן געמורמלט אַקעגן משהן און אַקעגן אהרענען,
 אזוי צו זאָגן: איר האָט געטייט דאָס פּאַלק פון גאָט. ¹⁷ און עס איז געווען, אַז די עדה האָט זיך איינגעזאַמלט אַקעגן
 משהן און אַקעגען אהרענען, אזוי האָבן זיי זיך אומגעקערט צום אוהל־מועד, ערשט אַ וואַלקן האָט אים צוגעדעקט, און
 די פּראַכט פון גאָט האָט זיך באַוווּן. ¹⁸ און משה און אהרן זיינען צוגעגאַנגען פאַרן אוהל־מועד, ¹⁹ און גאָט האָט גערעדט
 צו משהן, אזוי צו זאָגן: ¹⁰ שײַדט אײַך אָפּ פון צווישן דער־דאָזיקער עדה, און איך וועל זיי פאַרלענדן אין אַ רגע. זיינען
 זיי געפאַלן אויף זייער פנים. ¹¹ און משה האָט געזאָגט צו אהרענען: נעם די פּייערפּאַן, און לייג אויף איר אַרויף פּייער
 פון מזבח, און טו אַרויף ווירויך, און טראָג אויף גיך צו דער עדה, און זיי מכפר אויף זיי, וואָרום אַ צאָרן איז אַרויסגע־
 גאַנגען פון פאַר גאָט; די מגפה האָט זיך אָנגעהויבן. ¹² האָט אהרן גענומען, אזוי ווי משה האָט געהייסן, און ער איז אַרייַג
 געלאָפּן אין מיטן פון דער עדה; ערשט די מגפה האָט זיך אָנגעהויבן אין פּאַלק. האָט ער אַרויפגעלייגט ווירויך, און
 מכפר געווען אויפן פּאַלק. ¹³ און ער איז געשטאַנען צווישן די טויטע און צווישן די לעבעדיקע; און די מגפה איז פאַר־
 האַלטן געוואָרן. ¹⁴ און די וואָס זיינען געשטאַרבן אין דער מגפה, זיינען געווען פּערצן טויזנט און זיבן הונדערט, אַחוץ די

וואָס זײַנען געשטאַרבן וועגן דער מעשה מיט קרחן.
16 און אהרן האָט זיך אומגעקערט צו משהן, צום אײַנגאַנג פון אוהל־מועד, ווען די מגפה איז פאַרהאַלטן געוואָרן.

17 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
17 רעד צו די קינדער פון ישראל, און נעם פון זיי צו שטעקן, צו שטעקן פון אַ פּאַטערהויו, פון אַלע זײַערע פירשטן לויט זײַערע פּאַטערהײַזער, צוועלף שטעקנס; איטלעכנס נאָמען זאָלסטו אויפּשרײַבן אויף זײַן שטעקן.

18 און אהרנס נאָמען זאָלסטו אויפּשרײַבן אויף דעם שטעקן פון לוי, וואָרום אײַן שטעקן זאָל זײַן פאַר דעם הויפט פון זײַערע פּאַטערהײַזער. 19 און זאָלסט זיי אַוועקלייגן אין אוהל־מועד, פאַרן געזעץ, וואָס איך אַנט־פלעק זיך צו אײַך דאָרטן. 20 און עס וועט זײַן, דער מאַן וואָס איך וועל אים אויסדערוויילן, וועט זײַן שטעקן אויפּשפּראַצן; און איך וועל אײַנשטילן פון אַרום מיר די מורמלערייען פון די קינדער פון ישראל, וואָס זיי מורמלען אַקעגן אײַך.

21 האָט משה גערעדט צו די קינדער פון ישראל, און אַלע זײַערע פירשטן האָבן אים געגעבן צו שטעקן פון איטלעכן פירשט, צו שטעקן פון איטלעכן פירשט, לויט זײַערע פּאַטערהײַזער, צוועלף שטעקנס; און דער שטעקן פון אהרנען איז געווען צווישן זײַערע שטעקנס. 22 און משה האָט אַוועקגעלייגט די שטעקנס פאַר גאָט, אין דעם געצעלט פון געזעץ. 23 און עס איז געווען אויף מאָרגן, אז משה איז געקומען אין דעם געצעלט פון געזעץ, ערשט דער שטעקן פון אהרנען פאַר לויס הויז האָט

אויפּגעשפּראַצט, און אַרויסגעלאָזט שפּראַצונג, און געבליט בליעכץ, און געצײטיקט מאַנדלען. 24 האָט משה אַרויסגעטראָגן אַלע שטעקנס פון פאַר גאָט צו אַלע קינדער פון ישראל, און זיי האָבן איבערגעקוקט, און גענומען איטלעכער זײַן שטעקן.

25 און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: קער אים אהרנס שטעקן פאַרן געזעץ, פאַר אַ היטונג, פאַר אַ צײַכן צו די ווידער־שפּעניקע קינדער, כדי זאָלסט מאַכן אַן ענד צו זײַערע מורמלערייען אַרום מיר, און זיי זאָלן ניט שטאַרבן. 26 האָט משה דאָס געטאָן; אזוי ווי גאָט האָט אים באַפוילן, אזוי האָט ער געטאָן.

27 האָבן די קינדער פון ישראל געזאָגט צו משהן, אזוי צו זאָגן: זע, מיר קומען אום, מיר גײַען אונטער, אַלע גײַען מיר אונטער. 28 איטלעכער וואָס גענענט וואָס גענענט צום משכן פון גאָט, שטאַרבט; צי וועלן מיר אין גאַנצן אומקומען?

יח און גאָט האָט געזאָגט צו אהרנען: דו און דײַנע זין און דאָס הויז פון דײַן פּאַטער מיט דיר, זאָלט טראָגן די זינד פון דעם הײַליקטום, און דו און דײַנע זין מיט דיר זאָלט טראָגן די זינד פון אײַער פּהונה. 29 און אויך דײַנע ברידער, דעם שטאַם לוי, דעם שבט פון דײַן פּאַטער, מאַך גענענען מיט דיר, און זיי זאָלן זײַן באַהעפט צו דיר, און דײַך

על־דבר־קרח: וישב אהרן אל־משה אל־פתח אהל מועד והמגפה נעצרה: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל ויקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל־נשיאיהם לבית אבתם שנים עשר מפות איש את־שמו תכתב על־מפתו: ואת שם אהרן תכתב על־מטה לוי כי מטה אחד יח לראש בית אבותם: והנחתם באהל מועד לפני העדות אשר אנער לכם שמה: והיה האיש אשר אבחר־בו כ־מפתו יפרח והשבתי מעלי את־תלנות בני ישראל אשר הם מלינים עליכם: וידבר משה אל־בני ישראל ויהנו כ־אלו וכל־נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא אחד לבית אבתם שנים עשר מפות ומטה אהרן בתוך מפותם: ונח משה את־המטת לפני יהוה באהל העדות: והיו כ־ב־ממחרת ויבא משה אל־אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויגמל שקדים: ויצא כ־ד משה את־כל־המטת מלפני יהוה אל־כל־בני ישראל ויראו ויקחו איש מפתו: פ

ויאמר יהוה אל־משה השב את־מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני־מדי ותבל תלונתם מעלי ולא ימתו: ועש משה כאשר צוה יהוה אתו בן עשה: פ כו ויאמרו בני ישראל אל־משה לאמר הן נגענו אבדנו כלנו כו אבדנו: כל הקרבו־הקרוב אל־משכן יהוה ימות האם כח תמנו לנוע: ס

יח ויאמר יהוה אל־אהרן אמה ובניך ובית־אביך אתה תשא א־את־עון המקדש ואתה ובניך אתה תשא את־עון־בתיכם: ונס את־אחיך משה לוי שבט אביך הקרב אתה וילכו ב

י"ו, כ' וצ' הספר בספרים כ"א כולל המשפחה תחת וצ'

י"ד. ה. די אחריות פאַר די זינד וואָס ווערן באַגאַנען קעגן הײַליקטום.

עליך וישרתוך ואתה ובניך אתך לפני אהל הקדש:
 ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל אל כל ימי הקדש
 ואל-המוצא לא יקרבו ולא ימתו נסיהם נסיהם: ונקלו
 עליך ושמרו את-משמרת אהל מועד לכל עבדת האהל
 וקר לא יקרבו אליכם: ושמרתם את משמרת הקדש
 ואת משמרת המזבח ולא ידנה עוד קצף על-בני ישראל:
 ואני הנה לקחתי את-אחיכם הלויים מתוך בני ישראל
 לכם מתנה נתנים ליהוה לעבד את-עבדת אהל מועד:
 ואתה ובניך אתה תשמרו ואת-כהנתכם לכל ימי דבר המזבח
 ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה אתן את-כהנתכם
 וזכר הקרב יומת:
 וידבר יהוה אל-אהרן ואני הנה נתתי לך את-משמרת
 תרומתי לכל-קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה
 ולבגד לחקיעולם: זה יהנה לך מקדש הקדשים מן
 האש כל-קרבנם לכל-מנחתם ולכל-חטאתם ולכל-
 אשמים אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבגד:
 בקדש הקדשים תאכלנו כל זכרי יאכל אתו קדש יהיה
 לך: וזה-לך תרומת מתנם לכל-תנופת בני ישראל לך
 נתתים ולבגד ולבגדתיך אתה לחקיעולם כל-שהור
 בביתך יאכל אתו: כל חלב יצאה וכל-חלב תירוש
 ודגן ראשיתם אשר יתנו ליהוה לך נתתים: בכורי כל-
 אשר בארצם אשר יביאו ליהוה לך יהנה כל-שהור
 בביתך יאכלנו: כל-חרם בישראל לך יהיה: כל-פטר
 חם לכל-בשר אשר יקריבו ליהוה באדם ובבהמה
 יהיה-לך אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור-
 הבהמה השמאה תפדה: ופדונו מן-קדש תפדה
 בערבך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים

באדינען; און דו און דייע זין מיט דיר זאלט זיין פאר דעם
 געצעלט פון געזעץ. און זיי זאלן היטן דיין היטונג, און
 די היטונג פון גאנצן געצעלט, אבער צו די הייליקע כלים
 און צום מזבח זאלן זיי ניט גענענען, כדי זיי זאלן ניט
 שטארבן, אי זיי אי איר. און זיי זאלן זיין באהעפט צו
 דיר, און היטן די היטונג פון אוהל-מועד ביי איטלעכן
 דינסט פון געצעלט; און א פרעמדער זאל ניט גענענען
 צו אײך. און איר זאלט היטן די היטונג פון הייליקטום,
 און די היטונג פון מזבח, כדי עס זאל מער ניט זיין א צארן
 אויף די קינדער פון ישראל. און אײך, זע, האב גענומען
 אײערע ברידער די לויים פון צווישן די קינדער פון
 ישראל; אײך א מתנה זיינען זיי געגעבן פאר גאט, צו דינען
 דעם דינסט פון אוהל-מועד. און דו און דייע זין מיט
 דיר זאלט אפהיטן אײער כהונה ביי איטלעכער זאך פון
 מזבח און אינעווייניק פון פרוכת, און טאן דעם דינסט;
 א דינסט פאר א מתנה גיב איך אײך די כהונה, און דער
 פרעמדער, וואס גענענט, זאל געטייט ווערן.
 און גאט האט גערעדט צו אהרנען: און אײך, זע,
 האב דיר געגעבן די היטונג פון מיינע אפשיידונגען; פון
 אלע געהייליקטע זאכן פון די קינדער פון ישראל האב
 איך זיי געגעבן פאר א חלק צו דיר און צו דייע קינדער
 פאר אן אייביקן רעכט. דאס זאל געהערן צו דיר פון

א קצף סיח

די הייליקסטע הייליקייטן, פון די פײער אפפער: אלע זײערע קרבנות, פון אלע זײערע שפײזאפפער, און פון
 אלע זײערע זינדאפפער, און פון אלע זײערע שולדאפפער, וואס זיי זאלן אפ צו מיר; א הייליקסטע היילי-
 קייט איז דאס, פאר דיר און פאר דייע קינדער. און אין א הייליקסטן ארט זאלסטו עס עסן; איטלעכער מאנס-
 פארשוין מעג עס עסן; הייליק זאל עס זיין פאר דיר. און דאס געהערט צו דיר: די אפשיידונג פון זײער גאב ביי אלע
 אויפהייבונגען פון די קינדער פון ישראל; צו דיר האב איך זיי געגעבן, און צו דייע זין און צו דייע טעכטער מיט דיר,
 פאר אן אייביקן רעכט; איטלעכער וואס איז ריין אין דיין הויז מעג עס עסן. און אלדאס בעסטע פון אייל, און אלדאס
 בעסטע פון וויין און תבואה, דאס ערשטע דערפון וואס זיי גיבן צו גאט, דאס האב איך געגעבן צו דיר. די ערשט-
 צייטיקע פון אלץ וואס איז זײער לאנד, וואס זיי ברענגען צו גאט, זאלן געהערן צו דיר; איטלעכער וואס איז ריין אין דיין
 הויז מעג עס עסן. איטלעכע חרסזאך אין ישראל זאל געהערן צו דיר. איטלעכע וואס עפנט דעם טראכט, פון
 יעטועדער באשעפעניש וואס מע ברענגט צו גאט, פון א מענטשן און פון א בהמה, זאל געהערן צו דיר; אבער אויסלייזן
 זאלסטו לאזן אויסלייזן דעם בכור פון א מענטשן; אויך דעם בכור פון אן אומריינער בהמה זאלסטו לאזן אויסלייזן. און
 זײער אויסלייזן— פון א חודש אלט זאלסטו לאזן אויסלייזן— זאל זיין לויט דיין שאצונג, פינף שקל זילבער, אויפן הייליקן

שָׁקֵל, דָּאָס איז צוואַנציק גָּרָה. ¹⁷ אָבער אַ בָּכוֹר פֿון אַ רינד, אָדער אַ בָּכוֹר פֿון אַ שׁעפֿס, אָדער אַ בָּכוֹר פֿון אַ ציג, טאַרסטו נײַט לאָזן אויסלייזן; זײַ זײַנען הײַליק. זײַער בלוט זאָלסטו שפּרענגען אויפֿן מזבֿח, און זײַער פּעטס זאָלסטו דעמפֿן פֿאַר אַ פֿײַער־אָפּפּער, פֿאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט. ¹⁸ און זײַער פֿלייש זאָל געהערן צו דיר; אַזױ ווײַ די ברוסט פֿון אויפהײַבונג, און אַזױ ווײַ דער רעכ־טער שענקל, זאָל עס געהערן צו דיר. ¹⁹ אַלע אָפּשײַ-דונגען פֿון די הײַליקע זאַכן וואָס די קינדער פֿון ישׂראל שײַדן אָפּ צו גאָט, האָב איך געגעבן צו דיר און צו דינע זין און צו דינע טעכטער מיט דיר, פֿאַר אַן אײַביקן רעכט; אַן אײַביקער בונד פֿון זאַלץ איז דאָס פֿאַר גאָט, דיר און דיין זאַמען מיט דיר.

²⁰ און גאָט האָט געזאָגט צו אַהר־נען: אין זײַער לאַנד זאָלסטו נײַט אַרבֿן, און קײַן חלק זאָלסטו נײַט האָבן צווישן זײַ; איך בין דיין חלק און דיין נחלה צווישן די קינדער פֿון ישׂראל. ²¹ און צו די קינדער פֿון לוי, זע, האָב איך געגעבן יעטוועדער מעשר אין ישׂראל פֿאַר אַן אַרבֿ, פֿאַר זײַער דינסט וואָס זײַ דינען, דעם דינסט פֿון אוה־ל־מועד. ²² און די קינדער פֿון ישׂראל זאָלן מער נײַט געגענען צום אוה־ל־מועד, צו טראָגן אַ חטא און שטאַרבֿן. ²³ נײַערט דער לוי, ער זאָל דינען דעם דינסט פֿון אוה־ל־מועד; און

גָּרָה הוּא: אֵיך בְּכוֹר־שׁוֹר אִוּ בְּכוֹר פֶּשֶׁב אֲרֻבְכוֹר עִו י לא תפדה קדש הם אתדמים תורק עלהמוזבח ואתי חלבם תקטיר אשה לרית נוחח ליהוה: ובשרם יהיה יח לך בחזה התנופה ובשוק הימין לך יהיה: כל תרומת יח הקדשים אשר ירימו בני־ישׂראל ליהוה נתתי לך ולבגידך ולבגדיך אתה לחקעולם ברית מלח עולם הוא לפני יהוה לך ולורצך אתה: ויאמר יהוה אל־אהרן בארצם י לא תנהל ותלק לא־יהיה לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני־ישׂראל: ס ולבגד לוי הגדה נתתי שב כל־מעשר בישׂראל לנחלה חלה עבדתם אשרתם עבדים אתעבדת אהל מועד: ולא־יקרבו עוד בני כב ישׂראל אל־אהל מועד לשאת חטא למות: ועבד הלווי כג הוא אתעבדת אהל מועד והם ישאו עינם חקת עולם לדרתיתכם ובתוך בני ישׂראל לא ינהלו נחלה: פֿי אתי כד מעשר בני־ישׂראל אשר ירימו ליהוה תרומה נתתי ללוים לנחלה על־פֿן אמרתי להם בתוך בני ישׂראל לא ינהלו נחלה: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ואל־הלוים תדבר ואמרת כה אלהם ברית־קחו מאת בני־ישׂראל את־המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם ודרבתם ממנו תרומת יהוה מעשר מן־המעשר: ונחשב לכם תרומתכם בדין כה מן־הגֿוֹן וכל־מלאה מן־הדיקב: בן תרימו נסאתם תרומת יהוה מכל מעשרתיתכם אשר תקחו מאת בני ישׂראל ונתתם ממנו את־תרומת יהוה לאהרן הכהן: מכל כט מתנותכם תרימו את כל־תרומת יהוה מכל־חלבו את מקדשו ממנו: ואמרת אליהם בדר־מכם את־חלבו מִפֿ ממנו ונחשב ללוים פתבואת גֿוֹן וכתבואת יקב:

ס דף פח

זײַ זאָלן טראָגן זײַער זינדא; אַן אײַביק געזעץ אויף זײַערע דור־דורות. און צווישן די קינדער פֿון ישׂראל זאָלן זײַ נײַט אַרבֿן קײַן אַרבונוג. ²⁴ וואָרום דעם מעשר פֿון די קינדער פֿון ישׂראל, וואָס זײַ שײַדן אָפּ פֿאַר אַן אָפּשײַדונג צו גאָט, האָב איך געגעבן צו די לויים פֿאַר אַן אַרבונוג; דרום האָב איך וועגן זײַ געזאָגט: צווישן די קינדער פֿון ישׂראל זאָלן זײַ נײַט אַרבֿן קײַן אַרבונוג. ²⁵ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אַזױ צו זאָגן: ²⁶ און צו די לויים זאָלסטו רעדן, און זאָגן צו זײַ: אַז איר וועט נעמען פֿון די קינדער פֿון ישׂראל דעם מעשר וואָס איך האָב אייך געגעבן פֿון זײַ פֿאַר אײַער אַרבונוג, זאָלט איר אָפּשײַדן דער־פֿון אַן אָפּשײַדונג צו גאָט, מעשר פֿון דעם מעשר. ²⁷ און אײַער אָפּשײַדונג וועט אייך גערעכנט ווערן אַזױ ווײַ די תבואה אויסן שײַער, און ווײַ די שִׁפּע אויסן קעלטער. ²⁸ אַזױ זאָלט איר אויך אָפּשײַדן די אָפּשײַדונג פֿון גאָט פֿון אַלע אײַערע מעשרס, וואָס איר וועט נעמען פֿון די קינדער פֿון ישׂראל, און איר זאָלט געבן דערפֿון די אָפּשײַדונג פֿון גאָט צו אהרן דעם כהן. ²⁹ פֿון אַלץ וואָס ווערט אייך געגעבן זאָלט איר אָפּשײַדן די גאַנצע אָפּשײַדונג פֿון גאָט, פֿון אַלעם בעסטן דערפֿון, דאָס הײַליקע פֿון דעם. ³⁰ און זאָלסט זאָגן צו זײַ: אַז איר שײַדט אָפּ פֿון דעם דאָס בעסטע דערפֿון, זאָל עס גערעכנט ווערן די לויים אַזױ ווײַ דער אײַנטראָג פֿון שײַער, און אַזױ ווײַ דער אײַנטראָג פֿון קעלטער. ³¹ און איר מעגט

א. ד. ה. די אחריות פֿאַר זײַער דינסט.

לא וְאֶכְלֹתֶם אֹתוֹ בְּכָל־מְקוֹם אֲתֶם וּבֵיתְכֶם כִּי־שֹׁכֵר הוּא
 לב לָכֶם חֲלֹף עֲבַדְתֶּם בְּאֶהָל מוֹעֵד: וְלֹא־תִשְׂאוּ עִלּוֹ
 חֲטָא בְּחַרְיָמְכֶם אֶת־חֻלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת־קֹדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
 לא תַחֲלִלוּ וְלֹא תִמּוּתוּ: פ

זאָלט ניט פאַרשוועכן די הייליקייטן פון די קינדער פון ישראל, פדי איר זאָלט ניט שטאַרבן.

יט

א וַיֹּדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: זֹאת חֲקַת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְיָקִחוּ אֵלֵיהֶם פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוּם
 ג אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֵל: וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל־אַלְעָזָר הַכֹּהֵן
 ד וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מַחֲוֵץ לַפְּתִיחַ וְשָׂחַט אֹתָהּ לִפְנֵי: וְלָקַח
 אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהָזָה אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֱהֹל־
 ה מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים: וְשָׂרַף אֶת־הַפָּרָה לְעִינֵי
 ו אֶת־עֵרְוָה וְאֶת־בִּשְׂרָף וְאֶת־דָּמָהּ עַל־פְּרֹשֶׁת יִשְׂרָאֵל: וְלָקַח
 ז הַכֹּהֵן עֵץ אֲרָז וְאוֹבֵב וְשֵׁנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־הַיָּד
 ח שְׂרַפַת הַפָּרָה: וְכִבֶּם בְּגִדָיו הַכֹּהֵן וְרִחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
 ט וְאַחֵר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲוֵץ וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעֶרֶב: וְהִשְׂרַף
 י אֹתָהּ יְכַבֵּם בְּגִדָיו בַּמַּיִם וְרִחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־
 יא הָעֶרֶב: וְאָסַף אִישׁ מַדּוּר אֵת אִפְרַי הַפָּרָה וְהֵנִיחַ
 יב מַחֲוֵץ לַמַּחֲוֵץ בְּמִקוֹם מַדּוּר וְהִתְחַהּ לַעֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 יג לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חַטָּאת הוּא: וְכִבֶּם הָאִסָּף אֶת־אִפְרַי
 יד הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְהִתְחַהּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 טו וְלִגְר הַיָּד בְּתוֹכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם: הַנִּנְעַם בְּמַת לְכָל־נַפֶּשׁ
 טז אָדָם וְטָמֵא שְׂבִיעַת יָמִים: הוּא יְחַטְּאוּבוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 יז וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִמָּדָר וְאִם־לֹא יִתְחַטֵּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 יח וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי לֹא יִמָּדָר: כִּלְהַנְעִי בְּמַת בְּנַפְשׁ הָאָדָם
 יט אֲשֶׁר־יָמוּת וְלֹא יִתְחַטֵּא אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טָמֵא וְנִכְרַתְתָּהּ
 כ נַפְשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נִדְּהָ לֹא־זָרַק עָלָיו טָמֵא

יט¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה און צו אהרֹנען.
 אזוי צו זאָגן:
 דאָס איז דאָס געזעץ פון דער תורה, וואָס גאָט
 האָט באַפוילן, אזוי צו זאָגן: רעד צו די קינדער פון
 ישראל, זיי זאָלן דיר ברענגען אַ רויטע קו, אַ גאַנצע, וואָס
 אין איר איז ניטאָ קיין מום, וואָס אויף איר איז ניט אַרויף
 קיין יאָך. ² און איר זאָלט זי געבן צו אַלעזער דעם פֿהן,
 און מע זאָל זי אַרויספירן אויסן לאַגער, און זי שעכטן
 פאַר אים. ³ און אַלעזער דער פֿהן זאָל נעמען פון איר
 בלוט מיט זיין פינגער, און שפּריצן פון איר בלוט אַקעגן
 דער פּאָדערזייט פון אוהל־מועד זיבן מאָל. ⁴ און מע
 זאָל פאַרברענען די קו פאַר זיינע אויגן; איר פעל און
 איר פלייש און איר בלוט מיט איר מיסט זאָל מען פאַר־
 ברענען. ⁵ און דער פֿהן זאָל נעמען צעדערהאַלץ, און
 אַזויגראָז, און ווערמילרויט, און אַרייַנוואַרפן אין דער
 פאַרברענגונג פון דער קו. ⁶ און דער פֿהן זאָל וואַשן זיינע
 קליידער, און באַדן זיין לייב אין וואַסער, און דערנאָך
 מעג ער אַרייַנקומען אין לאַגער; און דער פֿהן זאָל זיין
 אומריין ביזן אָונט. ⁷ אויך דער וואָס פאַרברענט זי,
 זאָל וואַשן זיינע קליידער אין וואַסער, און באַדן זיין לייב
 אין וואַסער, און זיין אומריין ביזן אָונט. ⁸ און אַ ריינער

מאָן זאָל אויפּזאַמלען די אַש פון דער קו, און אַזעקלייגן אויסן לאַגער אין אַ ריינעם אָרט; און עס זאָל געהאַלטן ווערן
 פאַר דער עדה פון די קינדער פון ישראל פאַר שפּרענגונאַסער; אַ רייניקאַפּפער איז דאָס. ¹⁰ און דער וואָס זאַמלט
 אויף די אַש פון דער קו, זאָל וואַשן זיינע קליידער, און זיין אומריין ביזן אָונט. און עס זאָל זיין פאַר די קינדער פון
 ישראל, און פאַר דעם פרעמדן וואָס האַלט זיך אויף צווישן זיי, פאַר אַן אייביקן געזעץ.
¹¹ דער וואָס רירט זיך אָן אַן אַ מת, אָן וואַסער עס איז טויטן לייב פון אַ מענטשן, זאָל זיין אומריין זיבן טעג. ¹² ער
 זאָל זיך רייניקן דערמיט אויפן דריטן טאָג און אויפן זיבעטן טאָג, און ווערן ריין; און אויב ער וועט זיך ניט רייניקן אויפן
 דריטן טאָג און אויפן זיבעטן טאָג, זאָל ער ניט ווערן ריין. ¹³ איטלעכער וואָס רירט זיך אָן אַ מת, אָן דעם לייב פון
 אַ מענטשן וואָס איז געשטאַרבן, און ער וועט זיך ניט רייניקן, האָט ער די רזאָונג פון גאָט פאַראומרייניקט, און יענע זעל
 זאָל פאַרשניטן ווערן פון ישראל; אַז שפּרענגונאַסער איז אויף אים ניט געשפּרענגט געוואָרן, זאָל ער זיין אומריין; זיין אומ־
 רייניקייט איז נאָך אויף אים.

14 דאָס איז דער דין: אָ אַ מענטש וועט שטאַרבן אין אַ געצעלט, זאָל אַיטלעכער וואָס קומט אין געצעלט, און אַלץ וואָס אין געצעלט, זיין אומריין זיבן טעג. 15 און יעטועדער אָפענע פּלי, וואָס אויף איר איז ניטאָ אַן אַרומגעשנירט דעקל, איז אומריין. 16 און אַיטלעכער וואָס וועט זיך אַנרירן אויפן פּרייען פעלד אָן אַ דער-שלאַגענעם פּון אַ שווערד, אָדער אָן אַ געשטאַרבנעם, אָדער אָן אַ ביינ פּון אַ מענטשן, אָדער אָן אַ קבר, זאָל זיין אומריין זיבן טעג. 17 און מע זאָל נעמען פאַר דעם אומריינעם פּון דער אַש פּון דעם פאַרברענטן רייניק אָפּפער, און אַרויפגיטן דערויף לעבעדיקע וואַסער אין אַ פּלי. 18 און אַ ריינער מאַן זאָל נעמען אַוּבגראָ, און אַיינטווקען אין דעם וואַסער, און שפּריצן אויפן געצעלט, און אויף אַלע פּליים, און אויף די נפּשות וואָס זיינען דאַרטן געווען, און אויף דעם וואָס האָט זיך אָנגערירט אָן דעם ביינ, אָדער אָן דעם דערשלאַגענעם, אָדער אָן דעם געשטאַרבנעם, אָדער אָן דעם קבר. 19 און דער וואָס איז ריין זאָל שפּריצן אויף דעם אומריינעם אויפן דריטן טאַג און אויפן זיבעטן טאַג; און ער זאָל אים רייניקן אויפן זיבעטן טאַג; און ער זאָל וואַשן זיינע קליידער, און זיך באַדן אין וואַסער, און ווערן ריין אין אַוונט. 20 און אַ מענטש וועט זיין אומריין, און וועט זיך ניט רייניקן, זאָל יענע זעל פאַרשניטן ווערן פּון צווישן דער עדה, וואָרום דאָס הייליקטום פּון גאָט האָט ער פאַראומריי-ניקט; שפּרענגוואַסער איז אויף אים ניט געשפּרענגט געוואָרן, איז ער אומריין. 21 און עס זאָל זיי זיין פאַר אַן

יהוה עוד ממאתו בו: זאת התורה אדם כי ימות באהל יד כל־הבא אל־האהל וכל־אשר באהל ימא שבעת ימים: וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו מא טו הוא: וכל אשר יגע על־פני השדה בחלל־חרב או כמת טו אי־בעצם אדם או בקבר ימא שבעת ימים: ולקחו יד לטמא מעפר שרפת החמאת ונתן עליו מים חיים אל־פלי: ולקח אוב וטבל במים איש טהור והוה על־האהל טו ועל־כל־הכלים ועל־הנפשות אשר הירשם ועל־הנגע בעצם או בחלל או כמת או בקבר: והוה טהור על־יט הטמא ביום השלישי וביום השביעי וטמא ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב: ואיש אשר ימא כ ולא יתטא ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש יהוה טמא מי נדה לא־זרק עליו טמא הוא: והוה כט להם לחקת עולם ומזה מ־הנדה וכבס בגדיו והנגע במי הנדה יטמא ער־הערב: וכל אשר יגע בו הטמא יטמא כט והנפש הנגעת הטמא ער־הערב: פ

וַיבֹאו בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּלִי־הַעֲרֵה מִדְּבַר־צֶן בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן א וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקֹדֶשׁ וַחֲמַת שָׁם מְרִים וַתִּקְבַּר שָׁם: וְלֹא־ב ה הוּה מִים לַעֲרֵה וַיִּקְהָלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן: וַיִּרְבַּג הָעָם עַם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלוֹ נִגְעֵנוּ בְּנוֹעַ אֲחִינוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת־קֹהֶל יְהוָה אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה ד לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵרָנוּ: וְלָמָּה הִעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרָיִם ה לְהִבְיֹא אֲתָנוּ אֶל־הַמִּקְוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֹא־מִקְוֹם זָרַע וַחֲתָנָה וְנָפֶן וְרַמְזֵן וּמִים אֵין לַשְּׁתוֹת: וַיִּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי ו הַקֹּהֶל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְּבוֹד־יְהוָה אֲלֵיהֶם: פ

כ, א' ב טמא

1 און די קינדער פון ישראל, די גאנצע עדה, זיינען געקומען אין מדבר צן, אין ערשטן חודש; און דאָס פּאַלק איז געוועסן אין קודש; און מרים איז דאַרטן געשטאַרבן, און איז דאַרטן באַגראָבן געוואָרן. 2 און די עדה האָט ניט געהאַט קיין וואַסער, און זיי האָבן זיך אַיינגעוואַמלט אַקעגן משהן און אַקעגן אַהרען. 3 און דאָס פּאַלק האָט זיך געקריגט מיט משהן, און זיי האָבן געוואַנט, אַזוי צו זאָגן: הלוואי וואָלטן מיר אומגעקומען, ווען אונדזערע ברידער זיינען אומגעקומען פאַר גאָט! 4 און נאָך וואָס האָט איר געבראַכט די עדה פון גאָט אין דעמדאָויקן מדבר, אָ מיר און אונדזער פי זאָלן דאָ אויסשטאַרבן? 5 און נאָך וואָס האָט איר אונדז אויפגעבראַכט פון מצרים, אונדז צו ברענגען אין דעמדאָויקן שלעכטן אָרט, וואָס איז ניט אַן אָרט פון זאַמען, אָדער פייגן, אָדער וויינשטאַקן, אָדער מיל־גרוימען, און ווּ וואַסער צום טרינקען איז ניטאָ? 6 זיינען משה און אַהרן אַוועקגעגאַנגען פון פאַר דער עדה צום אַיינגאַנג פון אוהל־מועד, און זיי זיינען גע־פּאַלן אויף זייער פנים; און די פּראַכט פון גאָט האָט זיך באַוויזן צו זיי. 7 און גאָט האָט גערעדט צו משהן,

אזוי צו זאגן: ° נעם דעם שטעקן, און זאמל איין די עדה, דו און אהרן דיין ברודער, און איר זאלט רעדן צום פעלו פאר זייערע אויגן, או ער זאל ארויסגעבן פון זיך וואסער; און וועסט זיי ארויסציען וואסער פון פעלו, און וועסט אנטרינקען די עדה און זייער פי. ° האָט משה גענומען דעם שטעקן פון פאר גאָט, אזוי ווי ער האָט אים באַפוילן. ¹⁰ און משה און אהרן האָבן איינגעזאמלט די עדה פאר דעם פעלו, און ער האָט צו זיי געזאָגט: הערט אקאָרשט, איר ווידערשפעניקער, זאלן מיר פון דעמדאָיקן פעלו אייך ארויסציען וואָסער? ¹¹ און משה האָט אויפגעהויבן זיין האַנט, און האָט געשלאָגן דעם פעלו מיט זיין שטעקן צוויי מאָל, און עס איז ארויס אַ סך וואָסער, און די עדה און זייער פי האָבן געטרונקען. ¹² האָט גאָט געזאָגט צו משה און צו אהרען: ווייל איר האָט ניט געגלויבט אין מיר, מיך צו הייליקן פאר די אויגן פון די קינדער פון ישראל, דרום וועט איר ניט ברענגען דידאָיקע עדה אין דעם לאַנד וואָס איך האָב זיי געגעבן. ¹³ דאָס איז דאָס וואָסער פון מריבָה וווּ די קינדער פון ישראל האָבן געקריגט אַקעגן גאָט, און ער איז געהייליקט געוואָרן צווישן זיי.

^א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־הַמַּטֵּה וְהַקְהֵל אֶת־יְהוּדָה אִתָּהּ וְאַהֲרֹן אֹהֶיךָ וְהִבְרַתֶּם אֶל־יְהוָה לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיְּמִינְהוּצִאת לָהֶם מִיַּד הַמַּטֵּה וְהִשְׁקִית אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־בְּעֵרִים: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: וַיִּקְהֵלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־יְהוּדָה אֶל־פְּנֵי הַמַּטֵּה וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׂמְעוּנָא הַמְּרִים הַמִּן־הַמַּטֵּה הַזֶּה נֹצֵי־א לָכֶם מֵיָם: וְהִרָם מֹשֶׁה אֶת־יְהוָה וַיִּגַּד אֶת־הַמַּטֵּה בְּמִטְּוֵהוּ פְּעֻמֹּס וַיִּצְאוּ מִיִּסְרָיִם וְתִשְׁתַּף הַקְּדָה וּבְעֵרֵם: ׀ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יֵשֶׁן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בְּיַד הַקְּדָשִׁי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תְבִיֵאוּ אֶת־יְהוָה הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: הֲמָה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה וַיִּקְדַּשׁ בָּם: ׀ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקְּדָשׁ אֶל־מִלְכָּה אֲדֹם כִּהָ אָמַר אֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אִתָּה יָדַעְתָּ אֵת פְּלִי־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מַצַּאתֶנּוּ: ^{טו} וַיִּרְדּוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיִם וְנָשָׂב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹא־בִתְיֵנוּ: וְנִצַּעַק אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁמַע קִלְנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיִּצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהוֹלֵה אֲנַחְנוּ בְּקִדְשׁ עֵיר קָדָה נְבוּלָדָה: נִעְבְּרָה נָא כְּאֶרְצָךָ לֹא נִעְבֵּר בְּשָׂדֶה וּבְכַרְם וְלֹא נִשְׁתָּה מִי בְּאֵר בְּרֵךְ הַמַּלְכָּה גִלְדָּה לֹא נָשָׂה יָמִין וְשְׂמֹאל ^{יז} עַד אֲשֶׁר־נִעְבֵּר נְבוּלָדָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹם לֹא תִעְבֵּר בִּי שֵׁן בְּחִרְבִּי אֲצֵא לְקִרְאָתְךָ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִסְלַח נִעְלָה וְאִם־מִמִּיד נִשְׁתָּה אָנִי וּמְקִנִי וְנָתַתִּי מִכְרָם ^{יח} כִּי אֵין דְּבָר בְּרָגְלִי אֶעֱבֹרָה: וַיֹּאמֶר לֹא תִעְבֵּר וַיִּצְא אֲדֹם לְקִרְאָתוֹ כְּעַם כְּבֹד וּכְבֹד חֻמָּה: וַיִּמָּאן אֲדֹם נָתַן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֵבֵר בְּנֹבְלוֹ וַיִּט יִשְׂרָאֵל מֵעָלוֹ: ׀ ^{יט} וַיִּסְעוּ מִקְּדָשׁ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּלִי־הַקְּדָה הוֹר הַהֵר: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּהַר הַהֵר עֲלֵי־נֹבֹל

י' סאג

זיינען געזעסן אין מצרים פיל טעג, און די מצרים האָבן שלעכטס געטאָן אונדז און אונדזערע עלטערן: ¹⁶ און מיר האָבן געשריען צו גאָט, און ער האָט געהערט אונדזער קול, און האָט געשיקט אַ מלאַך, און אונדז אַרויסגעצויגן פון מצרים; און אָט זיינען מיר אין קָדֶשׁ, אַ שטאָט ביים עק פון דײַן געמאַרק. ¹⁷ לאַז אונדז, איך בעט דײַך, דורכגיין דורך דײַן לאַנד; מיר וועלן ניט דורכגיין דורך אַ פעלד אָדער דורך אַ ווינגאַרטן, און מיר וועלן ניט טרינקען וואָסער פון אַ ברונעם; אויף דעם מלכס וועג וועלן מיר גיין; מיר וועלן זיך ניט אָפּגיין רעכטס אָדער לינקס, ביז וואָנען מיר וועלן דורכגיין דײַן געמאַרק. ¹⁸ האָט אָדֹם צו אים געזאָגט: זאָלסט ניט דורכגיין דורך מיר, וואָרום מיטן שווערד וועל איך אַרויסגיין אַקעגן דיר. ¹⁹ האָבן די קינדער פון ישראל צו אים געזאָגט: אויפן וועג וועלן מיר גיין, און אַז מיר וועלן טרינקען דײַן וואָסער, איך און מײַנע פי, וועל איך געבן געצאָלט דערפאַר; עס איז דאָך גאַרנישט; לאָמִיך בלויז דורכ־גיין אויף מײַנע פּיס. ²⁰ האָט ער געזאָגט: דו קענסט ניט דורכגיין. און אָדֹם איז אַרויסגעגאַנגען אַקעגן אים מיט פיל פּאַלך, און מיט אַ שטאַרקער האַנט. ²¹ און אָדֹם האָט ניט געוואָלט לאָזן ישראל דורכגיין דורך זײַן געמאַרק, און ישראל האָט זיך אָפּגענייגט פון אים.

²² און זיי האָבן אַוועקגעצויגן פון קָדֶשׁ; און די קינדער פון ישראל, די גאַנצע עדה, זיינען אָנגעקומען צום באַרג הוֹר. ²³ און גאָט האָט געזאָגט צו משה און צו אהרען אויפן באַרג הוֹר, ביים געמאַרק פון לאַנד אָדֹם, אזוי

א קריג.

צו זאָן: ²⁴ וְאֵל אֶהְרֵן אֵיִינוּעוּאַמְלַט ווערן צו זיין פּאַלק; וואָרום ער וועט ניט קומען אין דעם לאַנד וואָס איך האָב געגעבן צו די קינדער פון ישראל, דערפאַר וואָס איר האָט ווידערשפּעניקט מיין מויל ביים וואַסער פון מריבָה. ²⁵ נעם אַהרֶנען און זיין זון אַלְעֶזֶר, און ברענג זיי אַרויף אויפן באַרג הוֹר; ²⁶ און טו אויס אַהרֶנען זיינע קליידער, און טו זיי אָן זיין זון אַלְעֶזֶר; און אַהרֶן וְאֵל אֵיִנוּעוּאַמְלַט ווערן און שטאַרבן דאָרטן. ²⁷ האָט משה געטאַן אזוי ווי גאַט האָט באַפוילן; און זיי זיינען אַרויפגעאַנגען אויפן באַרג הוֹר, פאַר די אויגן פון דער גאַנצער עדה. ²⁸ און משה האָט אויסגעטאַן אַהרֶנען זיינע קליידער, און האָט זיי אָנגעטאַן זיין זון אַלְעֶזֶר. און אַהרֶן איז דאָרטן גע- שטאַרבן אויפן שפיץ באַרג. און משה און אַלְעֶזֶר האָבן אַראָפּגענידערט פון באַרג. ²⁹ און די גאַנצע עדה האָט געזען אַז אַהרֶן איז פאַרגאַנגען; און דאָס גאַנצע הויז פון ישראל האָט באַזייענט אַהרֶנען דרייסיק טעג.

כא

¹ און דער כּנעני, דער מלך פון עַרֶד, דער באַ- ווינער פון דרום, האָט געהערט אַז ישראל איז אָנגעקומען אויף דעם וועג פון אַתְרִים, און ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט ישראל, און געפאַנגען פון זיי גע- פאַנגענע. ² האָט ישראל אַ גדר געטאַן צו גאַט, און האָט

געזאָגט: אויב געבן וועסטו געבן דאָסדאָזיקע פּאַלק אין מיין האַנט, וועל איך מאַכן זייערע שטעט חרם. ³ און גאַט האָט צוגעהערט צו דעם קול פון ישראל, און ער האָט איבערגעגעבן דעם כּנעני, און זיי האָבן געמאַכט זיי און זייערע שטעט חרם. און מע האָט גערופן דעם גאַמען פון דעם אָרט, חֶרְמֵה.

⁴ און זיי האָבן געצויגן פון באַרג הוֹר אויפן וועג פון ים־סוּף, כדי צו גיין אַרום דעם לאַנד אָדום, און די זעל פון דעם פּאַלק איז געוואָרן אויפגעוואָרפן פון וועג. ⁵ און דאָס פּאַלק האָט גערעדט אַקעגן גאַט און אַקעגן משה; נאָך וואָס האָט איר אונדז אויפגעבראַכט פון מצרים צו שטאַרבן אין דער מדבר? וואָרום קיין ברויט איז נישט, און קיין וואַסער איז נישט, און אונדזער זעל עקלט זיך מיט דער נישטיקער שפּיץ. ⁶ האָט גאַט אָנגעשיקט אויפן פּאַלק פּייערדיקע שלאַנגען, און זיי האָבן געביסן דאָס פּאַלק, און עס איז געשטאַרבן אַ סך פּאַלק פון ישראל. ⁷ איז דאָס פּאַלק געקומען צו משה, און זיי האָבן געזאָגט: מיר האָבן געזינדיקט וואָס מיר האָבן גערעדט אַקעגן גאַט און אַקעגן דיר; זיי מתפלל צו גאַט, ער וְאֵל אָפּטאַן פון אונדז די שלאַנגען. האָט משה מתפלל געווען פאַרן פּאַלק. ⁸ און גאַט האָט געזאָגט צו משה: מאַך דיר אַ פּייערדיקע שלאַנג, און טו זי אַרויף אויף אַ שטאַנג; און עס וועט זיין, איטלעכער וואָס ווערט געביסן, וועט זי זען, און וועט בלייבן לעבן. ⁹ האָט משה געמאַכט אַ קופּערנע שלאַנג, און האָט זי אַרויפגעטאַן אויף אַ שטאַנג; און עס איז

אָרְכֵי אָרום לאַמר: יִאֲסֹף אַהֶרֶן אַלְעֶזֶר כּי לֹא יבֹא אֵל כּי דֹאֵר אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר־מִרִיתֶם אֶת־יָדַי לְמִי מְרִיבָה: קַח אֶת־אֶהֶרֶן וְאֶת־אֶלְעָזֶר בְּנֵי וְהַעֵל אִתְּם כֹּה דֹר הָהָר: וְהַפְשַׁט אֶת־אֶהֶרֶן אֶת־בְּגָדָיו וְהַלְבַּשְׁתֶּם אֹתוֹ כֹּה אֶלְעָזֶר בְּנֵי וְאֶהֶרֶן יִאֲסֹף וּמַת שָׁם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר כֹּה צִוָּה יְהוָה וַיַּעַל אֶל־הָהָר לְעֵינֵי כָל־הָעֵדָה: וַיַּפְשַׁט כֹּה מֹשֶׁה אֶת־אֶהֶרֶן אֶת־בְּגָדָיו וַיַּלְבֵּשׂ אִתְּם אֶת־אֶלְעָזֶר בְּנֵי וַיַּמַּת אֶהֶרֶן שָׁם כְּרֹאשׁ הָהָר וַיִּרֶד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזֶר מִן־הָהָר: וַיִּרְאוּ כָל־הָעֵדָה כִּי נָטַע אֶהֶרֶן וַיִּכְבְּדוּ אֶת־אֶהֶרֶן שְׁלֹשִׁים כֹּה יוֹם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל: ם

כב

וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִן־דְּעַר יֵשֵׁב הַגִּבּוֹר כִּי בָא יִשְׂרָאֵל אֶל־הָהָר וַיִּלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב אֶל־מִמֶּנּוּ שָׂבִי: וַיִּדַר יִשְׂרָאֵל נָדָר לַיהוָה וַיֹּאמֶר אֲבִידֶתִּן חַתָּן אֶת־הַעַם הַזֶּה בְּיָדִי וְהִחַרְמֹתִי אֶת־עֲרִירֵיהֶם: וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּחַן אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרֶם אֹתָהֶם וְאֶת־עֲרִירֵיהֶם וַיִּקְרָא שְׁם־הַמָּקוֹם חֶרְמֵה: ם

כג

וַיִּסְעוּ מִדֶּר הָהָר יַם־סוּף לְסָבִב אֶת־אֶרֶץ אָדוּם וַיִּתְקַצֶּר נַפְשֵׁי־הָעָם בְּהַרְדּוּ: וַיִּדְבַר הָעָם בְּאֹזְנוֹתֶיךָ וּבְמִשְׁנֵה לְמַה הִשְׁלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְמוֹת בְּמִדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וַנִּפְשַׁטֵּנוּ קִצְהָ בְּלַחֶם חֶקְלֶקֶל: וַיִּשְׁלַח יְהוָה יָדוֹ בְּעַם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשֶּׂרָפִים וַיִּנְשָׁטוּ אֶת־הָעָם וַיַּמַּת עִם־רֹב מִיִּשְׂרָאֵל: וַיִּבֹא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָמָנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַיהוָה וּבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיִּסַּר מִעֲלֵינוּ אֶת־הַנְּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרֹף וְשִׂים אֹתוֹ עַל־גִּבְּיֶיךָ וְהָיָה כָל־הַנִּשְׁחָף וְרָאָה אֹתוֹ וְהָיָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחָשׁ נְחָשֶׁת וַיִּשְׁמְדוּ עַל־

כא, ו' קפ"ב בסודא

דגם ויהי אס־נשך הנחש את־איש והביט אל־נחש
 ששׁ הנחשת וחי: ויסעו בני ישראל ויחטו באבת: ויסעו
 מאבת ויחטו בעני העברים במדבר אשר על־פני מואב
 יב ממזרח השמש: משם נסעו ויחטו בנהל ורד: משם
 יג נסעו ויחטו מעבר ארנון אשר במדבר היצא מנבל
 האמרי כי ארנון נבול מואב בין מואב ובין האמרי:
 יד על־כן יאמר בספר מלחמת יהוה את־יהב בסופה ואת
 טו הנחלים ארנון: ואשר הנהלים אשר נטה לשבת ער
 טז ונשען לנבול מואב: ומשם בארה הוא הפאר אשר
 ז אמר יהוה למשה אסף את־העם ואתנה להם מים: ם
 יז או ישיר ישראל את־השירה הזאת על־באר ענ־לה:
 יח באר חפריה שרים פרחה נדיבי העם כמחוקק במשענתם
 יט ומדבר מתנה: וממתנה נחליאל ומנחליאל במורת:
 כ ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה
 על־פני הושימן:

פ
 שג וישלח ישראל מלאכים אל־סיחון מלך־האמרי לאמר:
 כב אעברה בארצך לא נטה בשדה ובגרם לא נשתה מי
 כג באר בדרך המלך נלך עד אשר־נעבר נבלך: ולא־יתן
 סיון את־ישראל עבר בנבל ויאסף סיון את־פל־עמו
 ויצא לקראת ישראל המדברה ויבא יהצה ויקחם
 כד בישראל: ויכרו ישראל לפי־חרב וירש את־ארצו
 כה מארץ עד־יבק עד־בני עמון כי עו נבול בני עמון: ויקח
 ישראל את פל־הערים האלה וישב ישראל בכל־ערי
 סו האמרי בחשבון ובכל־בנותיה: כי חשבון עיר סיון
 מלך האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב הראשון
 סא ויקח את־פל־ארצו מיד עד־ארן: על־כן יאמרו המשלים
 כב באו חשבון חבנה ותבונן עיר סיון: כ־אש יצאה

א קמץ בסגולתא

געוען, או א שלאנג האט עמיצן געביסן, אווי האט ער
 א קוק געטאן אויף דער קופערנער שלאנג, און איז גע
 בליבן לעבן.

10 און די קינדער פון ישראל האבן אוועקגעצויגן,
 און גערוט אין אבות. 11 און זיי האבן געצויגן פון אבות,
 און גערוט אין עי־עברים, אין דעם מדבר וואס פאר
 מואב, אקעגן וונאו־פגאנג. 12 פון דארטן האבן זיי געצויגן,
 און גערוט אין טאל ורד. 13 פון דארטן האבן זיי געצויגן,
 און גערוט אויף יענער זייט ארנון וואס אין מדבר, וואס
 גייט ארויס פון דעם געמארק פון אמורי; ווארום ארנון
 איז דער געמארק פון מואב, צווישן מואב און צווישן דעם
 אמורי. 14 דרום ווערט געזאגט אין דעם בוך פון די
 מלחמות פון גאט:

נהב אין סופה,
 און די טאלן פון ארנון,
 15 און דעם אראפגאנג פון די טאלן,
 וואס נייגט זיך צו דער ווינונג פון ער,
 און לענט זיך אן געמארק פון מואב.

16 און פון דארטן קיין בארא. דאס איז דער ברונעם,
 ווו גאט האט געזאגט צו משה: זאמל איין דאס פאלק,
 און איך וועל זיי געבן וואסער. 17 דענסמאל האט ישראל
 געזונגען דאסדאזיקע געזאנג:

קוועל ארויף, ברונעם-זינגט צו אים—
 18 דער ברונעם וואס געגראבן האבן אים הארן,
 אים אויסגעהאקט האבן פירשטן פון פאלק,
 מיטן צעפטער, מיט זייערע שטעקנס.

און פון מדבר קיין מתנה; 19 און פון מתנה קיין נחליאל, און פון נחליאל קיין במות; 20 און פון במות צו דעם טאל
 וואס אין פעלד פון מואב, ביים שפיץ פון פסגה, וואס קוקט אראפ אויף דער וויסטע.

21 און ישראל האט געשיקט שלוחים צו סיחון דעם מלך פון אמורי, אווי צו זאגן: 22 לאַמיר דורכגיין דורך דיין לאַנד;
 מיר וועלן זיך ניט אפניגן אין א פעלד אדער אין א ווינגארטן; מיר וועלן ניט טרינקען וואסער פון א ברונעם; אויף דעם
 מלכס וועג וועלן מיר גיין, ביז וואנען מיר וועלן דורכגיין דיין געמארק. 23 אבער סיחון האט ניט געלאזט ישראל דורכגיין
 דורך זיין געמארק, און סיחון האט איינגעזאמלט זיין גאנץ פאלק, און איז ארויסגעגאנגען אקעגן ישראל צום מדבר,
 און ער איז געקומען קיין יהץ, און האט מלחמה געהאלטן מיט ישראל. 24 און ישראל האט אים געשלאגן מיטן שארף
 פון שווערד, און איינגענומען זיין לאַנד פון ארנון ביז יבוק, ביז די קינדער פון עמון; ווארום דער געמארק פון די
 קינדער פון עמון איז געווען שטארק. 25 און ישראל האט צוגענומען אלע די־דאזיקע שטעט, און ישראל האט זיך באזעצט
 אין אלע שטעט פון אמורי, אין חשבון, און אין אלע אירע טעכטערשטעט. 26 ווארום חשבון איז געווען די שטאָט פון
 סיחון דעם מלך פון אמורי, וואס האט מלחמה געהאלטן מיט דעם פריערדיקן מלך פון מואב, און האט אוועק
 גענומען זיין גאנץ לאַנד פון זיין האַנט, ביז ארנון. 27 דרום זאָגן די שפרוכזאָגער:

קומט קיין חשבון!
 געבויט און אויפגעשטעלט
 זאל ווערן די שטאָט פון סיחון!
 28 וואָרום אַ פֿייער איז אַרויס פון חשבון,

א פלאם פון דער שטאָט פון סיחון;
זי האָט פאַרצערט ער פון מואָב,
די האָרן פון די הייכן פון אַרנון.

²⁰ ווי צו דיר, מואָב!

פאַרלאָרן ביסטו, פאַלק פון כמוש!
ער האָט געלאָזט ווערן זיינע זין אַנטרוועגע,
און זיינע טעכטער אין געפאַנגענשאַפט
צו סיחון דעם מלך פון אַמורי.

²⁰ און מיר האָבן זיי צעשאַסן;

פאַרלאָרן איז חשבון ביז דיבון;
און מיר האָבן פאַרוויסט
ביז נופּח וואָס ביז מיַדבאַ.

²¹ און ישראל האָט זיך באַוועזט אין לאַנד פון דעם

אַמורי. ²² און משה האָט געשיקט אויסקוקן יעֶזר, און זיי
האָבן באַצווונגען אירע טעכטערשטעט, און פאַרטריבן
דעם אַמורי וואָס איז דאַרטן געווען. ²³ און זיי האָבן זיך

פאַרקערט, און זיינען אַרויפגעגאַנגען אויפן וועג פון בָּשָׁן; איז אַרויסגעגאַנגען עוג דער מלך פון בָּשָׁן אַקעגן זיי, ער מיט
זיין גאַנצן פאַלק, אויף מלחמה קיין אַדרעי. ²⁴ האָט גאָט געזאָגט צו משה: זאַלסט ניט מורא האָבן פאַר אים, וואָרום אין
דיין האַנט האָב איך געגעבן אים מיט זיין גאַנצן פאַלק און זיין לאַנד, און וועסט טאָן צו אים, אַזוי ווי דו האָסט געטאָן צו
סיחון דעם מלך פון אַמורי, וואָס איז געוועסן אין חשבון. ²⁵ און זיי האָבן געשלאָגן אים מיט זיינע זין און זיין גאַנצן פאַלק,
ביז אים ניט צו לאָזן אָן איבערבלייב; און זיי האָבן געאַרבעט זיין לאַנד.

מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב בעלי
במות ארנון: אייך מואב אכדת עסדמוש נתן בניו כ
פליטם ובנתיו בשבית למלך אמרי סיחון: ויירם אכר ל
חשבון ערדיבן ונשים ערנפח אשר ערמדבא: וישב לא
ישראל בארץ האמרי: וישלח משה לרגל אתיעזר לב
וילקדו בנתיה ויירש אתהאמרי אשרשם: ויפנו ויעלו ג
הרד הבשן ויגא עוג מלךהבשן לקראתם הוא וכל
עמו למלחמה אדרעי: ויאמר יהוה אלמשה אלהיך א
אתו כי בידך נתתי אתו ואתפלעמו ואתארצו ועשית
לו כאשר עשית לסיחון מלך האמרי אשר ישב בחשבון:
נפנו אתו ואתבניו ואתפלעמו ערבלתו השאירלו לה
שריד ויירשו אתארצו:

כב

ויסעו בני ישראל ונתנו בערבות מואב מעבר לירדן
ירחו:

ס

כב ¹ און די קינדער פון ישראל האָבן אַוועקגעצויגן, און האָבן גערוט אין די פלוינען פון מואָב, אויף יענער זייט ירדן
ביי יריחו.

² און בְּלָק דער זון פון צפורן האָט געזען אַלץ וואָס
ישראל האָט געטאָן צום אַמורי. ³ און מואָב האָט זיך
זייער דערשראָקן פאַר דעם פאַלק, ווייל זיי זיינען געווען
פיל, און מואָב איז געווען אין אַנגסט פאַר די קינדער פון
ישראל. ⁴ האָט מואָב געזאָגט צו די עלטסטע פון מדין:
אַצונד וועט דאָס געזעמל אָפעסן אַלץ וואָס אַרום אונדו,
אַזוי ווי אַן אַקס עסט אָפּ דאָס גראָז פון פעלד. און בְּלָק
דער זון פון צפורן איז געווען דער מלך פון מואָב אין
יענער צייט. ⁵ האָט ער געשיקט שלוחים צו בלעם דער
זון פון בעורן, קיין פתור וואָס ביים טיך, אין דעם לאַנד
פון די קינדער פון זיין פאַלק, אים צו רופן, אַזוי צו זאָגן:
אַט איז אַ פאַלק אַרויסגעגאַנגען פון מצרים; זע, ער האָט
פאַרדעקט דעם אַנבליק פון דער ערד, און ער זיצט מיר
אַנטקעגן. ⁶ און אַצונד קום, איך בעט דיך, שילט מיר

וירא בלק בןצפור את בלאשרעשה ישראל לאמרי: ב
ויער מואב מפני העם מאד כי רבדוא ויקץ מואב מפני י
בני ישראל: ויאמר מואב אלזקני מדין עתה ילחכו ד
תקהל אתבלסביבמיני בלחוד השור את ירק השדה ה
ובלק בןצפור מלך למואב בעת ההוא: וישלח מלאכים ה
אלבלעם בןבעור פתורה אשר עלההר ארץ בני
עמו לקראלו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כפרו
אתעין הארץ והוא ישב ממלי: ועתה לבדנא ארדה ו
לי אתהעם הנה ברעצום הוא ממני אולי אוכל נכרד
פו ואגרשנו מדהארץ כי ידעתי את אשרתכרד מכרד
ואשר תאר יואר: וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם:

ס, ל סוד ער כב ויחשק

דאָסדאָויקע פאַלק, וואָרום ער איז שטאַרקער פון מיר. אפשר וועל איך אויספירן מיר זאָלן אים שלאָגן, און איך וועל אים
פאַרטרייבן פון לאַנד; וואָרום איך ווייס, אַז וועמען דו בענטשסט, דער איז געבענטשט, און וועמען דו שילטסט, דער
איז פאַרשאַלטן.

זיינען די עלטסטע פון מואָב און די עלטסטע פון מדין געגאַנגען מיט צויבערלויז אין זייער האַנט, און זיי זיינען

וַיִּבְאוּ אֶל-בַּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דְּבַרֵי בָלָק: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 לִמָּוֶה פֹה הַלְיִלָה וְהִשְׁבַּתִּי אִתְּכֶם דְּבַר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר יְהוָה
 אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי-מִוָּאָב עִם-בַּלְעָם: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-
 בַּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר בַּלְעָם
 אֶל-הָאֱלֹהִים בָּלָק בְּדַצְפָּר מֶלֶךְ מִוָּאָב שָׁלַח אֵלַי: הֲנֵה
 הָעַם הַזֶּה יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וַיִּכְסּוּ אֶת-עֵינֵי הָאָרֶץ עֲתָה לָכֵּה קְבֹדָה
 לִי אֵתוֹ אֵילֵי אוֹכַל לְהַלְחֵם בּוֹ וַיִּרְשָׁתוּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 אֶל-בַּלְעָם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת-הָעַם כִּי בְרִיךְ
 הוּא: וַיָּקָם בַּלְעָם בִּבְכֹר וַיֹּאמֶר אֶל-שָׂרֵי בָלָק לָבוֹ אֵלַי
 אֲרַצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לְתַתִּי לְהִלְךָ עִמָּכֶם: וַיִּקְוֹמוּ שָׂרֵי
 מִוָּאָב וַיָּבֹאוּ אֶל-בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בַּלְעָם הִלְךָ עִמָּנוּ:
 וַיִּסַּף עוֹד בָּלָק שְׁלַח שָׂרִים רַבִּים וַיִּכְבְּדוּם מְאֹד:
 וַיָּבֹאוּ אֶל-בַּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ פֹה אָמַל בָּלָק בְּדַצְפּוֹר אֶל-
 נָא תִמְנַע מִהִלְךָ אֵלַי: כִּי-כִבְדָה אֶכְבְּדֶךָ מֵאֵד וְכָל אֲשֶׁר-
 הָאָמַר אֵלַי אֲעִשֶׂה וְלִכְהֹנֵא קְבֹדְהִילִי אֶת הָעַם הַזֶּה: וַיֵּצֵן
 בַּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדֵי בָלָק אִם-יִזְמְדוּ לִי בָלָק מֵלֵא בֵיתוֹ
 כִּסֶּף וְזָהָב לֹא אוֹכַל לַעֲבֹר אֶת-פִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת
 קִטְוָה אִי גְדוּלָה: וַעֲתָה שָׁבוּ נָא בְּיָד נִסְדָּתְכֶם הַלְיִלָה
 וְאֲדַעְהָ מִהֲיִסַּף יְהוָה דְּבַר עִמִּי: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-
 בַּלְעָם לֵילָה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם-יִלְקָחֶךָ לֶךְ כִּי בָאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם
 לֶךְ אִתָּם וְאֵךְ אֶת-הַדְּבַר אֲשֶׁר-אָדַבֵּר אֵלֶיךָ אֵתוֹ תַעֲשֶׂה:
 וַיָּקָם בַּלְעָם בִּבְכֹר וַיַּחֲבֹשׂ אֶת-אֵתָנוּ וַיִּלְךָ עִם-שָׂרֵי מִוָּאָב:
 וַיַּחֲרֹתֶף אֱלֹהִים כִּי-הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְנַצַּב מִלֶּאךְ יְהוָה בְּדֶרֶךְ
 לְשֹׁטֵן לוֹ וְהוּא רִכַּב עַל-אֵתָנוּ וַשִּׁנֵּי נִעְרָיו עִמּוֹ: וַתִּרְאֶה
 הָאֵתָנוּ אֶת-מִלְאָךְ יְהוָה נֹצֵב בְּדֶרֶךְ וַחֲרָבוֹ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ
 וַתִּטַּח הָאֵתָנוּ מִן-הַדְּרֹךְ וַתִּלְךָ בַּשָּׂדֶה וַיִּךְ בַּלְעָם אֶת-הָאֵתָנוּ
 לְחַטָּתָהּ הַדְּרֹךְ: וַיַּעֲמֹד מִלֶּאךְ יְהוָה כַּמְשָׁעִיל הַכְּרָמִים

י"ח ע"ב

געקומען צו בלעמען, און האָבן גערעדט צו אים די ווער-
 טער פון בָּלָק. ⁸ האָט ער צו זיי געזאָגט: נעכטיקט דאָ
 די נאַכט, און איך וועל אייך געבן אַן ענטפער, אזוי ווי
 גאָט וועט רעדן צו מיר. און די האָרן פון מוּאָב זיינען
 געבליבן ביי בלעמען. ⁹ איז גאָט געקומען צו בלעמען,
 און האָט געזאָגט: ווער זיינען די דאָזיקע מענטשן ביי דיר?
¹⁰ האָט בלעם געזאָגט צו גאָט: בָּלָק דער זון פון צפּוֹרן,
 דער מלך פון מוּאָב, האָט געשיקט צו מיר: ¹¹ אָט איז דאָס
 פּאָלק וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פון מצרים, און ער האָט
 פּאַרדעקט דעם אָנבליק פון דער ערד. אַצונד, קום
 שילט מיר אים; אפשר וועל איך קענען מלחמה האַלטן
 אויף אים, און וועל אים פּאַרטרייבן. ¹² האָט גאָט געזאָגט
 צו בלעמען: זאָלסט ניט גיין מיט זיי; זאָלסט ניט שילטן
 דאָס פּאָלק, וואָרום ער איז געבענטשט. ¹³ איז בלעם
 אויפגעשטאַנען אין דער פּרי, און האָט געזאָגט צו די האָרן
 פון בָּלָק: גייט אין אַיער לאַנד, וואָרום גאָט וויל ניט מיר
 לאָזן גיין מיט אַיך. ¹⁴ זיינען אויפגעשטאַנען די האָרן
 פון מוּאָב, און זיינען אוועקגעגאַנגען צו בָּלָק, און האָבן
 געזאָגט: בלעם האָט ניט געוואָלט גיין מיט אונדו.

¹⁵ האָט בָּלָק ווידער אַ מאָל געשיקט האָרן, מער
 און אָנגעזענערע פון יענע. ¹⁶ און זיי זיינען געקומען
 צו בלעמען, און האָבן צו אים געזאָגט: אזוי האָט געזאָגט
 בָּלָק דער זון פון צפּוֹרן: זאָלסט זיך ניט פּאַרמיידן, איך
 בעט דיך, פון קומען צו מיר. ¹⁷ וואָרום זייער גרויס

כבוד וועל איך דיר אַנטאָן, און אַלץ וואָס דו וועסט זאָגן צו מיר, וועל איך טאָן; נאָר קום, איך בעט דיך, שילט
 מיר דאָסדאָזיקע פּאָלק. ¹⁸ האָט געענטפערט בלעם און געזאָגט צו די קנעכט פון בָּלָק: ווען בָּלָק זאָל מיר געבן
 זיין הויז פול מיט זילבער און גאָלד, קען איך ניט איבערטערען דעם באַפעל פון יהוה מיין גאָט, צו טאָן קליינס אָדער
 גרויס. ¹⁹ און אַצונד, איך בעט אַיך, בלייבט איר אויך דאָ די נאַכט, און איך וועל געוואָר ווערן וואָס גאָט וועט ווידער
 רעדן מיט מיר. ²⁰ און גאָט איז געקומען צו בלעמען ביי נאַכט, און האָט צו אים געזאָגט: אויב דיך צו רופן זיינען די
 מענטשן געקומען, שטיי אויף, גיי מיט זיי, אָבער נאָר די זאָך וואָס איך וועל רעדן צו דיר, דאָס זאָלסטו טאָן. ²¹ איז בלעם
 אויפגעשטאַנען אין דער פּרי, און ער האָט אָנגעזאָלט זיין אייזעלין, און איז געגאַנגען מיט די האָרן פון מוּאָב.

²² און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט וואָס ער גייט, און אַ מלאך פון גאָט האָט זיך אים געשטעלט פּאַר אַ
 שטער אין וועג—און ער איז געריטן אויף זיין אייזעלין, און זיינע צוויי יונגען זיינען געווען מיט אים.—²³ האָט די אייזעלין
 דערוען דעם מלאך פון גאָט שטיין אויפן וועג, מיט זיין שווערד אַרויסגעצויגן אין זיין האַנט, און די אייזעלין האָט זיך
 אָפּגענייגט פון וועג, און איז געגאַנגען אויפן פעלד; און בלעם האָט געשלאָגן די אייזעלין פּדי זי צו פּאַרקירעווען אויפן
 וועג. ²⁴ האָט דער מלאך פון גאָט זיך געשטעלט אויף אַ שטעג פון די ווינגערטנער, מיט אַ צאַם פון דער זייט און אַ

דָּר מִן הַיָּד וְגַד מִן הַיָּד: וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־מִלְאֲךָ יְהוָה כה
 וַתִּלְחֹץ אֶל־הַקֹּדֶרֶת וַתִּלְחֹץ אֶת־דָּגַל בַּלְעָם אֶל־הַקֹּדֶרֶת וַיִּסַּף
 לַהֲפֹתָהּ: וַיִּסַּף מִלְאֲךָ־יְהוָה עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמָקוֹם צָר כו
 אֲשֶׁר אֵין־דֶּרֶךְ לְנִשְׁוֹת יָמִין וּשְׂמֹאל: וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת־ כו
 מִלְאֲךָ יְהוָה וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בַּלְעָם וַתִּרְאֶה אֶת־בֶּן־יָד
 אֶת־הָאֵתוֹן בְּמִקְלָהּ: וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת־פִּי הָאֵתוֹן וַתֹּאמֶר כח
 לְבַלְעָם מַה־עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִבִּיתִנִי וְהָ שְׁלֹשׁ רִגְלִים: וַיֹּאמֶר בַּלְעָם לְאֵתוֹן כִּי הִתְעַלַּלְתְּ בִּי לֹא יִשְׁחָרֵב בְּיָדִי כט
 כִּי עָתָה תִּרְגַּמְתִּי: וַתֹּאמֶר הָאֵתוֹן אֶל־בַּלְעָם הֲלוֹא אֲנִי ל
 אֶתְנֶה אֲשֶׁר־רִכַּבְתָּ עָלַי מִעוֹדֶךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה הֲהִסְבֵּן
 הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה וַיֹּאמֶר לֹא: וַיִּגַּל יְהוָה אֶת־עֵינָיו לא
 בַּלְעָם וַיֵּרָא אֶת־מִלְאֲךָ יְהוָה נֹעֵב בְּדֶרֶךְ וַתִּרְבֵּץ שְׁלֹפָה
 בְּיָדוֹ וַיִּקַּח וַיִּשְׁתַּחוּ לְאִפָּיו: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלְאֲךָ יְהוָה עַל־ לב
 מַה הִכִּיתְ אֶת־אֶתְנֶה וְהָ שְׁלֹשׁ רִגְלִים הִנֵּה אֲנִי וְצִאתִי
 לְשָׂמַן בְּיַדְּךָ דֶּרֶךְ לְגַדִּי: וַתֵּרָאֵנִי הָאֵתוֹן וַתֵּם לְפָנָי לו
 וְהָ שְׁלֹשׁ רִגְלִים אוֹלִי נִטְתָה מִפָּנָי כִּי עָתָה נִסְ־אֶתְכַּד
 תִּרְגַּמְתִּי וְאוֹתָהּ הִחַיִּיתִי: וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל־מִלְאֲךָ יְהוָה לד
 הִטְאֵתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אֶתָּה נֹעֵב לְקִרְאֹתִי בְּדֶרֶךְ וְעָתָה
 אִסְדַּע בְּעֵינַי אֲשׁוּבָה לִי: וַיֹּאמֶר מִלְאֲךָ יְהוָה אֶל־ לה
 בַּלְעָם לָךְ עִסְדַּתְאֲנָשִׁים וְאִפְסָ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר־אָדַבְר
 אֵלֶיךָ אִתּוֹ תִּדְבֹר וַיִּלְךָ בַּלְעָם עִסְדַּשְׁרֵי בָלָק: וַיִּשְׁמַע לו
 בָּלָק כִּי־בָא בַלְעָם וַיֵּצֵא לְקִרְאֹתוֹ אֶל־עִיר מוֹאָב אֲשֶׁר
 עַל־גְּבוּל אֲרָץ אֲשֶׁר בְּקִצְהָ הַגְּבוּל: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־ לו
 בַּלְעָם הֲלֹא שְׁלַח שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לְקִרְאֵי־לָךְ לָמָּה לֹא
 הִלַּכְתָּ אֵלַי הָאֲמֹנִים לֹא אוּכַל כְּבָדְךָ: וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל־ לח
 בָּלָק הַיְהוּדִיבְאֵתִי אֵלֶיךָ עָתָה הִכָּל אוּכַל דְּבַר מְאוּמָה
 הַדְּבָר אֲשֶׁר יִשִּׁים אֱלֹהִים בְּפִי אֶתָּה אֲדַבֵּר: וַיִּלְךָ בַּלְעָם רב

כ"ו קצ"ח כ"ז קצ"ח כ"ח קצ"ח

צאם פון דער אנדער זייט. ²⁵ און די אייזעלין האָט געזען
 דעם מלאך פון גאָט, און האָט זיך צוגעדריקט צו דער
 וואַנט, און צוגעדריקט בַּלְעָם פּוּס צו דער וואַנט; און
 ער האָט זי ווידער געשלאָגן. ²⁶ איז דער מלאך פון גאָט
 ווידער אַוועק פאַרויס, און האָט זיך געשטעלט אין אַן
 ענגן אָרט, ווי עס איז ניט געווען קיין וועג זיך אָפּצווינגן
 רעכטס אָדער לינקס. ²⁷ און די אייזעלין האָט געזען
 דעם מלאך פון גאָט, און האָט זיך אַנידערגעלייגט אונטער
 בַּלְעָמען; און דער צאָרן פון בַּלְעָמען האָט געגרימט, און
 ער האָט געשלאָגן די אייזעלין מיטן שטעקן. ²⁸ האָט גאָט
 געעפנט דאָס מויל פון דער אייזעלין, און זי האָט געזאָגט
 צו בַּלְעָמען: וואָס האָב איך דיר געטאָן, וואָס דו האָסט
 מיר שוין דריי מאָל געשלאָגן? ²⁹ האָט בַּלְעָם געזאָגט צו
 דער אייזעלין: וויל דו האָסט געשפּעט פון מיר; ווען איך
 האָב אַ שווערד אין דער האַנט, וואָלט איך דיך אַצונד
 געהרגעט. ³⁰ האָט די אייזעלין געזאָגט צו בַּלְעָמען: בין
 איך ניט דיין אייזעלין, וואָס דו האָסט געריטן אויף מיר
 דיין גאַנץ לעבן ביז היינטיקן טאָג? בין איך געווינטלעך
 געווינט געווען דיר אַזוי צו טאָן? האָט ער געזאָגט: גיין.
³¹ און גאָט האָט אַנטפלעקט די אויגן פון בַּלְעָמען, און ער
 האָט דערזען דעם מלאך פון גאָט שטיין אין וועג, מיט זיין
 שווערד אַרויסגעצויגן אין זיין האַנט. האָט ער זיך געניגט,

און זיך געבויקט אויף זיין פנים. ³² און דער מלאך פון גאָט האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָס האָסטו געשלאָגן דיין
 אייזעלין שוין דריי מאָל? זע, איך בין אַרויסגעגאַנגען פאַר אַ שטער, וואָרום דער וועג גייט מיר דערקעגן. ³³ און
 די אייזעלין האָט מיך געזען, און האָט זיך אָפּגעניגט פאַר מיר די דריי מאָל; ווען זי וואָלט זיך ניט אָפּגעניגט פון
 מיר, וואָלט איך אַצונד דיך זיכער געהרגעט, און זי וואָלט איך געלאָזט לעבן. ³⁴ האָט בַּלְעָם געזאָגט צו דעם מלאך
 פון גאָט: איך האָב געזינדיקט, וואָרום איך האָב ניט געוויסט, אַז דו שטיסט מיר אַנטקעגן אויפן וועג; און אַצונד אויב עס
 איז שלעכט אין דייער אויגן, וועל איך מיך אומקערן. ³⁵ האָט דער מלאך פון גאָט געזאָגט צו בַּלְעָמען: גיי מיט די מענטשן,
 אָבער נאָר דאָס וואָרט וואָס איך וועל רעדן צו דיר, דאָס זאָלסטו רעדן. איז בַּלְעָם געגאַנגען מיט די האַרן פון בָּלָקן.
³⁶ און בָּלָק האָט געהערט אַז בַּלְעָם קומט, און ער איז אים אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן קיין עיר־מוֹאָב וואָס ביים גע־
 מאַרק פון אַרְנוֹן, וואָס ביים עק געמאַרק. ³⁷ און בָּלָק האָט געזאָגט צו בַּלְעָמען: האָב איך ניט שיקן געשיקט צו דיר, דיך
 צו רופֿן? פאַרוואָס ביסטו ניט געקומען צו מיר? בין איך אין דער אמת ניט אימשטאַנד דיר כּבוֹד אַנצוּטאָן? ³⁸ האָט
 בַּלְעָם געזאָגט צו בָּלָקן: זע, איך בין געקומען צו דיר; אַצונד, צי קען איך גאָר עפּעס רעדן? דאָס וואָרט וואָס גאָט
 וועט אַרײַנטאָן אין מיין מויל, דאָס וועל איך רעדן. ³⁹ און בַּלְעָם איז געגאַנגען מיט בָּלָקן, און זיי זיינען געקומען קיין

עם-בלק ויבאו קרית חוצות: ויבא בלק בקר וצאן וישלח
 לבלעם ולשרים אשר אתו: ויהי כבקר ויבא בלק את-
 בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם:
 כג

א ויאמר בלעם אל-בלק בנהדלי בנה שבעה מנבחת והבן
 ב לי בנה שבעה פרים ושבעה אילים: ויעש בלק כאשר
 ג דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במנבח: ויאמר
 בלעם לבלק התיצב על-עלתך ואלכה אולי יקרה
 ד יהיה לקראתי ודבר מהיראני והנחתי לך ויגד שפי:
 ה ויקר אלהים אל-בלעם ויאמר אליו את-שבעת המנבחות
 וירכתי ואעל פר ואיל במנבח: וישם יהוה דבר בפני
 ו בלעם ויאמר שוב אל-בלק וכה תדבר: וישב אליו
 ז והנה נצב על-עלתו הוא וכל-שריו מואב: וישא משלו
 ח ויאמר מן-ארם ינחני בלק מלך-מואב מהרר-יקדם
 ט לכה ארהדלי יעקב ולכה ועמה ישראל: מה אקב לא
 י קבה אל ומה אועם לא ועם יהוה: כי-מראש צרים
 יא אראנו ומנבעות אשורנו הקדעם לבכד ישפן ובנוים לא
 יב ותחשב: מי מנה עפר יעקב ומספר את-רבע ישראל
 יג תמת נפשי מות ישראלים ותהי אחריתי במהו: ויאמר
 יד בלק אל-בלעם מה עשית לי לקב איבי לקחתיד והנה
 יו ברכתך בך: ויען ויאמר הלא את אשר ישים יהוה
 יז בפני אתו אשמר לדבר: ויאמר אליו בלק לך-נא אתי
 יח אל-מקום אחר אשר תראה משם אפם קצרו תראה
 יט וקלו לא תראה וקבנולי משם: ויקחהו שדה צפים
 כ אל-ראש הפסנה ויבן שבעה מנבחות ויעל פר ואיל
 כא במנבח: ויאמר אל-בלק התיצב כה על-עלתך ואנכי
 כב אקרה כה: ויקר יהוה אל-בלעם וישם דבר בפניו

קרית-חוצות. ⁴⁰ און בַּלֶּק האָט געשלאַכט רינדער און
 שאַף, און האָט געשיקט צו בלעמען, און צו די האַרן וואָס
 מיט אים. ⁴¹ און עס איז געווען אין דער פרי, האָט בַּלֶּק
 גענומען בלעמען, און האָט אים אַרויפגעפירט קיין בַּמוֹת-
 בעל, און ער האָט פון דאָרטן געווען אַ טייל פון דעם
 פאַלק.

כג ¹ האָט בלעם געזאָגט צו בַּלֶּק: בוי מיר דאָ זיבן
 מנבחות, און גרייט מיר דאָ צו זיבן אַקסן און זיבן
 ווידערס. ² האָט בַּלֶּק געטאָן אזוי ווי בלעם האָט גערעדט,
 און בַּלֶּק און בלעם האָבן אויפגעבראַכט אַן אַקס און אַ
 ווידער אויף אַ מנבח. ³ און בלעם האָט געזאָגט צו בַּלֶּק:
 שטעל זיך ביי דיין בראַנדאָפּפער, און איך וועל גיין;
 אפשר וועט זיך מיר גאָט טרעפן אַנטקעגן, און וואָס פאַר
 אַ זאַך ער וועט מיר ווייזן, וועל איך דיר דערציילן. און
 ער איז אַרויפגעגאַנגען אויף אַ הויכן אָרט. ⁴ און גאָט
 האָט זיך געטראָפּן פאַר בלעמען; און ער האָט צו אים
 געזאָגט: די זיבן מנבחות האָבן איך צוגעגרייט, און האָב
 אויפגעבראַכט אַן אַקס און אַ ווידער אויף אַ מנבח. ⁵ האָט
 גאָט אַריינגעטאָן אַ וואָרט אין בלעמס מויל, און האָט
 געזאָגט: קער זיך אום צו בַּלֶּק, און אזוי זאָלסטו רעדן.
⁶ האָט ער זיך אומגעקערט צו אים, ערשט ער שטייט ביי
 זיין בראַנדאָפּפער, ער און אלע האַרן פון מואב. ⁷ האָט
 ער אויפגעהויבן זיין שפרוך, און האָט געזאָגט:

פון אַרם טוט מיך פירן בַּלֶּק,
 פון די מורה-בערג דער מלך פון מואב:
 קום שילט מיר יעקבן,
 און קום פלוך ישראלן.
⁵ ווי זאָל איך שילטן
 וועמען גאָט שילט ניט?
 און ווי זאָל איך פלוכן
 וועמען יהוה פלוכט ניט?
⁶ וואָרום פון שפיץ פון די פעלזן זע איך אים,

43, יא' חס ה

און פון די הייכן קוק איך אים אָן.
 זע, אַ פאַלק וואָס רוט באַזונדער,
 און רעכנט זיך ניט צווישן די אומות.
¹⁰ ווער האָט געציילט דעם שטויב פון יעקב,
 און באַרעכנט דעם זאַמען פון ישראל?
 זאָל שטאַרבן מיין זעל דעם טויט פון די רעכטפאַרטיקע,
 און זאָל מיין סוף זיין ווי זיינער!

¹¹ האָט בַּלֶּק געזאָגט צו בלעמען: וואָס האָסטו מיר געטאָן? צו שילטן מיינע שוואַים האָבן איך דיך גענומען, ערשט
 גאָר בענטשן האָסטו געבענטשט. ¹² האָט ער געענטפערט און האָט געזאָגט: פאַרוואָר, דאָס וואָס גאָט טוט אַריין אין
 מיין מויל, דאָס מווי איך היטן צו רעדן. ¹³ האָט בַּלֶּק געזאָגט צו אים: קום מיט מיר, איך בעט דיך, צו אַן אַנדער אָרט,
 וואָס דו וועסט אים זען פון דאָרטן; בלויז אַ טייל פון אים וועסטו זען, אָבער אין גאַנצן וועסטו אים ניט זען; און שילט
 מיר אים פון דאָרטן. ¹⁴ און ער האָט אים גענומען צו דעם פעלד צופים אויפן שפיץ פּסנה, און ער האָט געבויט זיבן
 מנבחות, און אויפגעבראַכט אַן אַקס און אַ ווידער אויף אַ מנבח. ¹⁵ און ער האָט געזאָגט צו בַּלֶּק: שטעל זיך דאָ ביי
 דיין בראַנדאָפּפער, און איך וועל גיין זיך טרעפן דאָרטן. ¹⁶ האָט גאָט זיך געטראָפּן פאַר בלעמען, און ער האָט אַריינגעטאָן

א ווארט אין זיין מויל, און האָט געזאָגט: קער זיך אים צו בַּלְקָן, און אַזוי זאָלסטו רעדן. ¹⁷ איז ער געקומען צו אים, ערשט ער שטייט ביי זיין בראַנדאַפּפער, און די האַרן פון מאָב מיט אים; און בַּלְקָן האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָט גאַט גערעדט? ¹⁸ האָט ער אויפגעהויבן זיין שפּרוך, און האָט געזאָגט:

שטיי אויף, בַּלְקָן, און הער,
פאַרנעם צו מיר, זון פון צפּור:
¹⁹ ניט אַ מאַן איז גאַט, ער זאָל ליגן זאָגן,
ניט אַ מענטשנקינד, ער זאָל חרטה האָבן.
אַז ער זאָגט, וועט ער דען ניט טאָן?
און אַז ער רעדט, וועט ער עס ניט מקיים זיין?
²⁰ וע, „בענטשױ“ האָב איך פאַרנומען,
און בענטשט ער, קען איך עס ניט אָפהאַלטן.
²¹ מע זעט ניט קיין אומרעכט אין יעקב,
און מע מערקט ניט קיין עוולה אין ישראל.
יהוה זיין גאַט איז מיט אים,
און די לייטזעליקייט פון מלך איז אויף אים.
²² גאַט ציט זיי אַרויס פון מצרים,
ווי הערנער פון אַ וויזלטיר איז ער אים.
²³ וואָרום ניטאָ קיין כּישוף אין יעקב,
און קיין וואַרוואַגעניש אין ישראל.
אַצונד ווערט פון יעקב אין ישראל געזאָגט:
וואָס גאַט האָט אויפגעטאָן!
²⁴ וע, אַ פּאַלק וואָס שטייט אויף ווי אַ לייבינטע,
און הייבט זיך אויף ווי אַ לייב;
ער לייגט זיך ניט ביז ער עסט רויב,
און בלוט פון דערשלאַגענע טרינקט ער.

²⁵ האָט בַּלְקָן געזאָגט צו בלעמען: ניט שילטן זאָלסטו אים שילטן, און ניט בענטשן זאָלסטו אים בענטשן. ²⁶ האָט בלעם געענטפערט און האָט געזאָגט צו בַּלְקָן: האָב איך ניט גערעדט צו דיר, אַזוי צו זאָגן: אַלץ וואָס גאַט וועט רעדן, דאָס וועל איך טאָן? ²⁷ האָט בַּלְקָן געזאָגט צו בלעמען: קום, איך בעט דיר, איך וועל דיר נעמען צו אַן אַנדער אָרט: אפשר וועט ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאַט, און וועסט מיר אים שילטן פון דאָרטן. ²⁸ און בַּלְקָן האָט גענומען בלעמען צום שפיץ פּעור, וואָס קוקט אראָפּ אויף דער וויסטע. ²⁹ האָט בלעם געזאָגט צו בַּלְקָן: בוי מיר דאָ זיבן מובחות, און גרייט מיר דאָ צו זיבן אַקסן און זיבן ווידערס. ³⁰ און בַּלְקָן האָט געטאָן אַזוי ווי בלעם האָט געזאָגט, און ער האָט אויפגעבראַכט אַן אַקס און אַ ווידער אויף אַ מובח.

כד און בלעם האָט געזען אַז עס איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאַט צו בענטשן ישראל, און ער איז ניט געגאַנגען אַזוי ווי די פריערדיקע מאָל, אַנטקעגן כּישוף־צייכנס, נאָר ער האָט געקערט זיין פנים צום מדבר. ³ און בלעם האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט געזען ישראל רוען לויט זיינע שבטים, און דער גייסט פון גאַט איז געקומען אויף אים. ⁴ און ער האָט אויפגעהויבן זיין שפּרוך, און האָט געזאָגט:

אַזוי רעדט בלעם דער זון פון פּעור,
און אַזוי רעדט דער מאַן מיטן אָפּנעם אויג;
⁴ אַזוי רעדט דער וואָס הערט גאַטס ווערטער,

וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בַּלְקָן וְכֹה תִדְבֹר: וַיָּבֹא אֵלָיו וְהוּנָּח נֶצֶב יַעֲלֶה־לָּהּ וְשָׂרֵי מוֹאָב אִתּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ בַּלְקָן מִהֲדַבֵּר יְהוָה: וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר קוּם בַּלְקָן וְשִׁמְעֵה הַאֲנִינָה צְדִי בְּנֵי צִפּוֹר: לֹא אִישׁ אֶל וְיִכּוֹב וּבְדֹאֲדָם וַיְהִינָהּם הַהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדַבֵּר וְלֹא יְקוּמֶנָה: הִנֵּה בְרַךְ לְקַחְתִּי וּבְרַךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָה: לֹא־הִבִּיט אֵין בִּיעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עַמָּל בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מִלֶּךְ בּוֹ: אֵל מִצִּיָּאָם מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפַת רֵאִם לוֹ: כִּי לֹא־נִחַשׁ בִּיעֲקֹב וְלֹא־קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל כֶּעַת וַיֹּאמֶר לְיעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִהֲפַעַל אֵל: הַדַּעַם בַּלְבִּיא יְקוּם וְכֹאֲרֵי יִחַנְשֵׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאבֵל טָרַף וְדִסְחָלְלִים יִשְׁתַּח: וַיֹּאמֶר בַּלְקָן אֶל־בַּלְעָם נִסְיָקֹב לֹא תִקְבְּנוּ נִסְיָקֹב לֹא תִבְרַכְנוּ: וַיַּעַן בַּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־בַּלְקָן הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כָּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָה אִתּוֹ אֲעִשֶׂה: וַיֹּאמֶר בַּלְקָן אֶל־בַּלְעָם לְכֹה־נָא אֶפְקֹד אֶל־מְקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְנִקְבַּתִּי לִי מִשָּׁם: וַיִּקַּח בַּלְקָן אֶת־בַּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַיִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימִן: וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל־בַּלְקָן בְּנִי לִי בֹהַ שְׂבַעָה מִזְבַּחַת וְהִכֵּן לִי בֹהַ שְׂבַעָה פָּרִים וְשְׂבַעָה אֵילִם: וַיַּעַשׂ בַּלְקָן כַּאֲשֶׁר אָמַר בַּלְעָם וַיַּעַל פָּר לְאֵיל בְּמִזְבְּחָהּ:

כד
וַיֵּרָא בַלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְכַרְךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הָיָה כְּפַעַם־בְּכַפְּעִים לְקַרְבָּאת נְחֹשִׁים וַיֵּשֶׂת אֶל־הַמְדַבֵּר פָּנָיו: וַיֵּשֶׂא בַלְעָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׂכָן לְשִׁבְמוֹ וְתַחֲתֵי עַלְוֵי רִיחַ אֱלֹהִים: וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בַּלְעָם בְּנֵי בְּעֹר וְנָאִם הַגִּבּוֹר שְׁתֵּם הַעֵינִ: נָאִם שִׁמְעֵה אִמְרֵי־אֵל אֲשֶׁר מִחוּת שְׂדֵי יְהוָה נִפְל וְנִלְוִי

כג, יח' קמ"ח ח"ק כד' קמ"ח כ"ש

וַיִּשֶׁן וַיִּזְנֶן דִּינֵעַ גַּעְצֵלְטֵן, יַעֲקֹב, 5
 דִּינֵעַ וַיִּזְנֶנְגֵּן, יִשְׂרָאֵל!
 וְהִי טִיטְלַבִּימַעַר וַיִּזְנֶן זֵי אוֹיסְגַעֲשְׁטֵרַעֲקֵט, 6
 וְהִי גַעֲרַטְנֵעַר בֵּימֵי טִיךְ,
 וְהִי אַלְאָעֵן וַוֹאָס גַּאָט גַּעֲפֵלְאָנְצֵט, 7
 וְהִי צַעֲדֵרֶן בֵּימֵי וַוֹאָסֵר.
 וַוֹאָסֵר וַוַעֲט רִינֵעֵן פֿון זײַן צווייג, 7
 און זײַן זאַמען וַוַעֲט זײַן בײַ פֿיל וַוֹאָסֵר;
 און העכער פֿון אַנגן וַוַעֲט זײַן זײַן מלך,
 און דערהויבן וַוַעֲט זײַן זײַן מלוכה.
 גַּאָט צײַט אײַם אַרויס פֿון מצרים, 8
 וְהִי העֲרַנְעַר פֿון אַ ווײַלְטִיר אײַ ער אײַם;
 ער וַוַעֲט פֿאַרצַעֲרֵן דִי פֿעלְקֵר, וַיִּנֵּעַ פֿײַנט, 9
 און זײַערע בײַנער צַעֲקֵנְאָקֵן;
 און זײַנע פֿײַלן וועלן דורכלעכערן.
 ער קניט, ער לײַגט זיך ווי אַ לײַב, 9
 און ווי אַ לײַבֿינטע—ווער קען אײַם אויפֿרײַצן?
 גַּעֲבַעֲנֵטְשֵׁט דִי וַוֹאָס בַּעֲנֵטְשֵׁן דִיךְ,
 און פֿאַרשאַלטן דִי וַוֹאָס שִׁילְטֵן דִיךְ!
 הָאָט דער צַאַרן פֿון בֶּלְקֵן גַּעֲרִימֵט אויף בַּלְעַמֵּן,
 און ער הָאָט אַ פֿאַטֵש גַּעֲטָאַן מִיט זײַנע הענט; און בֶּלְקֵן
 הָאָט גַּעוּזְאָט צו בַּלְעַמֵּן: צו שִׁילְטֵן מײַנע שׁוֹנָאִים הָאָב
 אײַךְ דִיךְ גַּעֲרױפֿן, ערשט גאַר בַּעֲנֵטְשֵׁן הָאָסֵטוּ גַּעֲבַעֲנֵטְשֵׁט
 שׁוֹיֵן דרײַ מַאָל. 11 און אַצוֹנֵד אַנטלױף דִיר אײַן דײַן הײַם;
 אײַךְ הָאָב גַּעֲקֵלְעֵרֵט, גרויס כּבוֹד וועל אײַךְ דִיר אַנטָאַן,
 ערשט גַּאָט הָאָט דִיךְ פֿאַרמִיטן פֿון כּבוֹד. 12 הָאָט בַּלְעַם
 גַּעוּזְאָט צו בֶּלְקֵן: הָאָב אײַךְ נִיט גַּעֲרַעֲדֵט נֶאָךְ צו דײַנע
 שׁלוֹחִים, וַוֹאָס דו הָאָסֵט גַּעֲשִׁיקֵט צו מִיר, אַזױ צו זאַגן:
 13 ווען בֶּלְקֵן זאַל מִיר גַּעֲבֵן זײַן הוּיז פֿול מִיט זילבער און
 גַּאָלד, קען אײַךְ נִיט אײַבערטרעטן דעם באַפֿעל פֿון גַּאָט,
 צו טאַן גוּטס אָדער שלעכטס פֿון מײַן אײַגענעם האַרצן;
 וַוֹאָס גַּאָט וַוַעֲט רַעֲדֵן, דאַס וועל אײַךְ רַעֲדֵן? 14 און אַצוֹנֵד
 זע, אײַךְ גײַ צו מײַן פֿאַלְק; קום, לאַמִּיךְ דִיר באַשײַדן וַוֹאָס
 דאַס־דאַזיקע פֿאַלְק וַוַעֲט טאַן צו דײַן פֿאַלְק אײַן סוֹף פֿון
 דִי טַעג. 15 און ער הָאָט אויפֿגעהויבן זײַן שפּרוך, און הָאָט
 גַּעוּזְאָט:

וַיִּנֵּעַ: מִה־טִּבּוֹ אֶחָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁפַּחְתְּךָ יִשְׂרָאֵל!
 פִּנְחָלִים נִמְּוִי פִּנְנֵת עַל־נְדָר כִּאֲהַלִּים נִמְּעַ וְהָיָה כִּאֲרֹנִים
 עַל־מִיּוֹם: וְלִלְמִיּוֹם מִדְּלֹו וְדָרְצוּ בְּמִיּוֹם רַבִּים וְהָרִם
 מִאֲנֵג מִלְכּוֹ וְתִנְשֵׂא מַלְכּוֹתוֹ: אֵל מוֹצִיאֵן מִמַּעֲרֹם
 כְּתוּעַפֵּת רֹאֵם לֹו יֵאֲכַל גּוֹיִם צִרְיוֹ וְעַמְּמִתְהֵם יִגְרֵם
 וְהִצִּיּוֹ יִמְחִי: בְּרַע שִׁכְבּ כִּאֲרִי וּכְלִבְיָא מִי יִקְיַמְנִי
 מִבְּרִיךְ בְּרִיךְ וְאֶרְרִיךְ אֶרְוֹר: וְחִסְרֵאֲתָּה בִּלְקֵן אֶל־בַּלְעַם
 וַיִּסְבַּק אֶת־פִּיּוֹ וַיֹּאמֶר בֶּלְקֵן אֶל־בַּלְעַם לֵקֵב אִבִּי קְרֵאתִיךָ
 וְהִנֵּה בְרַכְתָּ בְּרַךְ וְהָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: וַעֲתָה בְּרַחֲלֶיךָ
 אֶל־מִקְוֵיךָ אֶמְרֵתִי כִּפְדֵּי אֲכַבְּדֶךָ וְהִנֵּה מִנְעֶךָ וְהִנֵּה
 מִכְּבוֹד: וַיֹּאמֶר בַּלְעַם אֶל־בֶּלְקֵן הֲלֹא נָם אֶל־מִלְאֲכֶיךָ
 אֲשֶׁר־שִׁלַּחְתָּ אֵלַי דְּבַרְתִּי לֵאמֹר: אִם־יִמְדְּלִי בִּלְקֵן מִלֵּא
 בֵּיתוֹ כִּסֵּף וְזָהָב לֹא אוֹכַל לְעַבֵּר אֶת־פִּי וְהָיָה לַעֲשׂוֹת
 טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלְּפִי אֲשֶׁר־יִדְבֵּר יְהוָה אֵתוֹ אֲדַבֵּר:
 וַעֲתָה הִנֵּנִי הוֹלֵךְ לְעִמִּי לְכֹהֵן אִיעֲצֶךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם
 הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאֶרֶצֵי הַנְּהִימִים: וַיִּשָּׂא מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר נָאִם
 בַּלְעַם בְּנֵי בְעֹר וְנָאִם הַנְּבִיר שְׁתֵּם הָעֵינִן: נָאִם שִׁמְעֵ
 אֶמְרֵ־אֵל וְדַע בְּעַת עֲלִיּוֹן מַחֲזֵה שְׁדֵי יְהוָה נִפְלַ וְנִלְוִי
 עֵינַיִם: אֲרָאֵנִי וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנִי וְלֹא קְרוֹב דְּרִיךְ בּוֹקֵב
 מִיַּעֲקֹב וְקָם שִׁבְטֵ מִיִּשְׂרָאֵל וּמְחִץ פִּאֲתֵי מוֹאָב וּקְרַךְ
 כְּלִבְנֵי־שֵׁת: וְהָיָה אֲדוֹם יְרֵשָׁה וְהָיָה יְרֵשָׁה שְׁעִיר אִבְיוֹ
 וְיִשְׂרָאֵל עֲשֶׂה חוֹל: וְיִרְדֵּי מִיַּעֲקֹב וְהִאֲכִיד שְׁרִיד מִעִיר:
 וַיִּרְא אֶת־עַמְּלֵק וַיִּשָּׂא מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר רֵאשִׁית גּוֹיִם עַמְּלֵק
 וְאֶתְרִיתוֹ עַדִי אֲכַבֵּד: וַיִּרְא אֶת־תְּקִינֵי וַיִּשָּׂא מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר
 אֵיתָן מוֹשְׁבֶךָ וְשִׁים כְּסֹלֶעַ קִנְדֵּי: כִּי אִם־יְהִיָּה לְבַעַר בְּנֵן
 עַד־מָה אֲשׁוֹר תִּשְׁבְּךָ: וַיִּשָּׂא מִשְׁלֹו וַיֹּאמֶר אִוִי מִי יְהוָה
 מִשְׁמֵנוֹ אֵל: וְצִיִּים מִיַּךְ כְּתוּם וְעֵנִי אֲשׁוֹר וְעֵנִי עַבְרֵךְ וְנָם־

ה' טאטס פֿומד סײַן בײַה שׁמײַ ו' קמץ בױק יז' מלוע כב' כפול בַּעֲבֹדָה תַּחַת וְהַי

און אַ צַעֲפֵטֵר וַוַעֲט אויפֿשטײַן פֿון יִשְׂרָאֵל,
 און וַוַעֲט צַעֲהֶאָקֵן דִי ווינקלען פֿון מוֹאָב,
 און צַעֲבֵרַעֲכֵן אַלע קינדער פֿון שֵׁת.
 15 און אָדוֹם וַוַעֲט ווערן אַן אַרַב,
 און אַן אַרַב וַוַעֲט ווערן שְׁעִיר, זײַן פֿײַנט;
 און יִשְׂרָאֵל וַוַעֲט אויפֿטאַן גבורות.
 19 און פֿון יַעֲקֹב וַוַעֲט אײַנער גַּעוועלטיקן,
 און אונטערברענגען אַן אײַבערבלײַב פֿון שטאַט.
 20 און ער הָאָט גַּעווען עַמְּלֵק, און הָאָט אויפֿגעהויבן זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 דער אָנהײַב פֿון פֿעלְקֵר אײַ עַמְּלֵק,
 21 און ער הָאָט גַּעווען דַּעַם קִינִי, און הָאָט אויפֿגעהויבן זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 פֿעסט אײַן דײַן ווינונג,
 און גַּעמאַכט אײַן פֿעלֵן אײַן דײַן גַּעסט;
 22 און ער הָאָט גַּעווען זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 וויי, ווער קען לעבן ווען ער וַוַעֲט דאַס־דאַזיקע טאַן!
 24 אָבער שׁיפֿן וועלן קומען פֿון דַּעַם בַּרַעַג פֿון דִי פֿתִּים,

אַזױ רַעֲדֵט בַּלְעַם דער זון פֿון בְּעֹר,
 און אַזױ רַעֲדֵט דער מאַן מִיטן אָפֿענעם אויג;
 16 אַזױ רַעֲדֵט דער וַוֹאָס הערט גַּאָטס ווערטער,
 און ווייס דַּעַם מײַן פֿון דַּעַם העכסטן—
 דִי זַעֲאוּנֵג פֿון שְׁדֵי טוֹט ער זַען,
 גַּעֲפֵאַלֵן, מִיט אויגן אַנטפֿלעקטע:
 17 אײַךְ זע אײַם, אָבער נִיט אַצוֹנֵד,
 אײַךְ קוֹק אײַם אַן, אָבער נִיט נָאָט;
 אַ שטערן טרעט אַרויס פֿון יַעֲקֹב,
 20 און ער הָאָט גַּעווען עַמְּלֵק, און הָאָט אויפֿגעהויבן זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 דער אָנהײַב פֿון פֿעלְקֵר אײַ עַמְּלֵק,
 21 און ער הָאָט גַּעווען דַּעַם קִינִי, און הָאָט אויפֿגעהויבן זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 פֿעסט אײַן דײַן ווינונג,
 און גַּעמאַכט אײַן פֿעלֵן אײַן דײַן גַּעסט;
 22 און ער הָאָט גַּעווען זײַן שפּרוך, און הָאָט גַּעוּזְאָט:
 וויי, ווער קען לעבן ווען ער וַוַעֲט דאַס־דאַזיקע טאַן!
 24 אָבער שׁיפֿן וועלן קומען פֿון דַּעַם בַּרַעַג פֿון דִי פֿתִּים,

הוא עדי אבד: ויקם בלעם וילך וישב למקמו ונסכ
בלק הלך לדרכו: פ

כה

וישב ישראל פשטים ויחל העם לננות אל־בנות מואב: א
ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו ב
לאלהיהן: ויצמד ישראל לבעל פעור וחרף יהוה ג
בישראל: ויאמר יהוה אל־משה קח את־כל־ראשי העם ד
והקע אותם ליהוה נגד השמש וישב חרון אף־יהוה ה
מישראל: ויאמר משה אל־שפטי ישראל הרנו איש ה
אנשיו הנצמדים לבעל פעור: והנה איש מבני ישראל ו
כא ויקרב אל־אחיו את־המדינית לעיני משה ולעיני כל־
עדת בני־ישראל והמה כלים פתח אהל מועד: וירא טפ
פינחס בן־אלעזר בן־אהרן הכהן ויקם מתוך העדה וקח
רמה בידו: ויבא אחר איש־ישראל אל־הקבה וידקר ח
את־שניהם את איש ישראל ואת־האשה אל־קבתה
והעצר המגפה מעל בני ישראל: ויהיו המתים כמגפה ט
ארבעה ועשרים אלה: פ

און בלעם איז אויפגעשטאנען און איז אוועקגע
גאנגען, און האָט זיך אומגעקערט צו זיין היים, און אויך
בלק איז געגאנגען אויף זיין וועג.

כה

און ישראל איז געווען אין שטים, און דאָס פּאָלק
האָט גענומען מונה זיין מיט די טעכטער פון מואב.
און זיי האָבן גערופן דאָס פּאָלק צו די שלאַכט־אָפּפּער
פון זייערע געטער, און דאָס פּאָלק האָט געעסן, און האָט
זיך געבוקט צו זייערע געטער. און ישראל האָט זיך
באַהעפט אָן דעם בעל פון פעור, און דער צאָרן פון גאָט
האָט געגרימט אויף ישראל. און האָט גאָט געזאָגט צו משה:
נעם אַלע הויפטלייט פון דעם פּאָלק, און הענג זיי אויף
פאַר גאָט אַקעגן דער זון, און דער גרימצאָרן פון גאָט
וועט זיך אָפּקערן פון ישראל. און משה האָט געזאָגט
צו די ריכטער פון ישראל: הרגעט איטלעכער זיינע
מענטשן וואָס האָבן זיך באַהעפט אָן דעם בעל פון פעור.
ערשט אַ מאָן פון די קינדער פון ישראל איז גע־
קומען, און האָט געבראַכט צו זיינע ברידער אַ מדינית פאַר

די אויגן פון משה, און פאר די אויגן פון דער גאנצער עדה פון די קינדער פון ישראל, בעת זיי האָבן געוויינט ביים איינ
גאנג פון אוהל־מועד. האָט דערוען פינחס דער זון פון אַלעזר, דעם זון פון אהרן דעם כהן, און ער איז אויפגעשטאנען
פון צווישן דער עדה, און האָט גענומען אַ שפיז אין זיין האנט; און ער איז אריינגעגאנגען נאָך דעם מאָן פון ישראל אין
דער קאמער, און האָט זיי ביי־דן דורכגעשטאַכן, דעם מאָן פון ישראל, און די פרוי דורך איר בויך. און די מגפה איז
פאַרהאַלטן געוואָרן פון די קינדער פון ישראל. און די וואָס זיינען געשטאַרבן אין דער מגפה, זיינען געווען פיר און
צוואנציק טויזנט.

פִּינְחָס

און גאָט האָט גערעדט צו משה, אזוי צו זאָגן:
פינחס דער זון פון אַלעזר, דעם זון פון אהרן דעם כהן,
האָט אָפּגעקערט מיין גרימצאָרן פון די קינדער פון ישראל
מיט וואָס ער האָט זיך אָנגענומען פון מיינעטוועגן צווישן
זיי, און איך האָב ניט פאַרלענדט די קינדער פון ישראל
אין מיין צאָרן. דרום זאָג: זע, איך גיב אים מיין בונד
פון שלום. און עס זאָל זיין אים און זיין וואָמען נאָך אים
אַ בונד פון אייביקער פּהונה, דערפאַר וואָס ער האָט זיך
אָנגענומען פון זיין גאָטס וועגן, און האָט מכּפּר געווען אויף
די קינדער פון ישראל.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: פינחס בן־אלעזר בן־
אהרן הכהן השיב את־חמתי מעל בני־ישראל בקנאו
את־קנאתי בתוכם ולא־כיליתי את־בני־ישראל בקנאתי:
לכן אמר הנני נתן לו את־בריתי שלום: וחותה לו
וקרעו אחריו ברית כהנת עולם פחת אשר קנא לאלהיו
ויכפר על־בני ישראל: ושם איש ישראל המגפה אשר
הכה את־המדינית זמרי בן־סלוא נשיא בית־אב לשמעוני:
ושם האשה המגפה המדינית כנזי בת־עזר ראש אמות ט
בית־אב במדן הוא: פ

יב' וקטשה

און דער נאָמען פון דעם דערשלאָגענעם מאָן פון ישראל, וואָס איז דערשלאָגן געוואָרן מיט דער מדינית, איז
געווען זמרי דער זון פון סלואן, אַ פירשט פון אַ פּאַטערהויז ביי די שמעונים. און דער נאָמען פון דער דערשלאָגענער
מדינישער פרוי איז געווען כנזי די טאכטער פון צורן, וואָס איז געווען אַ פּאַלקהויפטמאָן פון אַ פּאַטערהויז אין מדן.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צִוּוּ אֶת־הַמִּדְּבָרִים הַלְלוֹתֶיכוֹם
 אֹתָם: כִּי צִוּוּתֶיךָ הֵם לָכֶם בְּנֹכְחֵיהֶם אֲשֶׁר־נִפְלוּ לָכֶם עַל־
 דְּבַר פְּעוֹר וְעַל־דְּבַר כְּזָבִי בְּתִישָׁא מִדֶּן אַחֲתָם הַמִּכָּה
 בְּיוֹם־הַמַּגֵּפָה עַל־דְּבַר פְּעוֹר: וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה • פ
 כו

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַל אֲלַעֲזֶר בְּדַאחֲרֵי הַכֹּהֵן לֵאמֹר:
 שֵׁאוּ אֶת־דָּאִישׁ | כָּל־עֲבַדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה
 וּמַעֲלָה לְבֵית אֲבֹתָם כְּלִי־צֶאֱזָא צֶבֶא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר
 מֹשֶׁה וְאַלְעֲזֶר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעֲרֻכַת מוֹאָב עַל־יְדֵי וַיְהִי
 לֵאמֹר: מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כִּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
 מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹצֵאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: רֵאוּבֵן בְּכוֹר
 יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רֵאוּבֵן חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת חֲחֹנְכִי לְפִלֹא מִשְׁפַּחַת
 הַפִּלְאִי: לְחֲצֹרֵן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֹרֹנִי לְכַרְמִי מִשְׁפַּחַת
 הַכַּרְמִי: אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הָרֵאוּבֵנִי וַיְהִי פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
 וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: וּבְנֵי פִלֹא אֱלִיאָב:
 וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל וְחִתָּן וְאֶבְיָרִם הַיּוֹדֵדָתָן וְאֶבְיָרִם קְרוֹאִי
 הָעֵדָה אֲשֶׁר הֵצִי עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בְּעֲבַדַת־לְחָח
 בְּהַצֵּתָם עַל־יְהוָה: וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם
 וְאֶת־לְחָח בְּמֹות הָעֵדָה בְּאֶכֶל הָאֵשׁ אֵת חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתָם
 אִישׁ וַיְהִי לָם: וּבְנֵי־לְחָח לֹאֲמֹתוֹ: ס בְּנֵי שְׁמַעוֹן
 לְמִשְׁפַּחַתָּם לְנְמוּאֵל מִשְׁפַּחַת הַנְּמוּאֵלִי לְיִמִּין מִשְׁפַּחַת
 הַיְמִינִי לְיִמִּין מִשְׁפַּחַת הַיְמִינִי: לְחָח מִשְׁפַּחַת הַחֲרָדִי
 לְשֹׁאֵל מִשְׁפַּחַת הַשֹּׁאֵלִי: אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמַעוֹנִי שְׁנַיִם
 וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וּמֵאוֹתָם: ס בְּנֵי גַד לְמִשְׁפַּחַתָּם לְצַפֹּן
 מִשְׁפַּחַת הַצַּפֹּנִי לְחִנִּי מִשְׁפַּחַת חֲחִנִּי לְשׁוֹנֵי מִשְׁפַּחַת
 הַשׁוֹנִי: לְאֹנִי מִשְׁפַּחַת הָאֹנִי לְעִדִי מִשְׁפַּחַת הָעִדִי:
 לְאֹרֹד מִשְׁפַּחַת הָאֹרֹדִי לְאַרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאַרְאֵלִי:

כה, יט' טססא באכצ טסס, כו, ז' טל, ט' טססא ק

16 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן:
 17 איר זאָלט פֿינטן די מדינעס, און זיי שלאָגן, 18 וואָרום
 זיי האָבן אײך געפֿינט מיט זייערע תּחבולות וואָס זיי
 האָבן אויסגעקלערט אַקעגן אײך אין דער מעשה פון
 פֿעור, און אין דער מעשה מיט כּזבי דער טאָכטער פון
 דעם פֿירשט פון מדין, זייער שוועסטער וואָס איז דער־
 שלאָגן געוואָרן אין טאָג פון דער מגפה, אין דער מעשה
 פון פֿעור.

19 און עס איז געווען נאָך דער מגפה, **כו**: האָט גאָט
 געזאָגט צו משהן און צו אַלעוֹר דעם זון פון אהרן דעם
 כהן, אזוי צו זאָגן: 2 נעמט אויף די צאָל פון דער גאַנצער
 עדה פון די קינדער פון ישראל, פון צוואַנציק יאָר אַלט
 און העכער, לויט זייערע פּאָטערהייזער, איטלעכן וואָס
 גייט אַרויס אין חיל אין ישראל.

3 און משה און אַלעוֹר דער כהן האָבן גערעדט מיט
 זיי אין די פּלוינען פון מוֹאָב ביים ירדן לעבן יריחו, אזוי
 צו זאָגן: 4 נמע זאָל אויפנעמען פון צוואַנציק יאָר אַלט
 און העכער, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן, און די קינ־
 דער פון ישראל וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד
 מצרים.

5 ראוּבֵן, דער בכּוֹר פון ישראל: די קינדער פון
 ראוּבֵן: חֲנוּךְ—די משפּחה פון די חֲנוּכִים; פון פֿלואן די
 משפּחה פון די פֿלואים; 6 פון חֲצֹרֹנֶען די משפּחה פון די
 חֲצֹרֹנִים; פון פֿרמין די משפּחה פון די פֿרמים. 7 דאָס

זיינען די משפחות פון די ראוּבֵנִים; און זייערע געציילטע זיינען געווען דריי און פערציק טויזנט און זיבן הונדערט
 און דרייסיק. 8 און די זין פון פֿלואן: אַלִיאָב. 9 און די זין פון אַלִיאָבן: נמואל, און דָתָן, און אַבִירָם. דאָס זיינען
 דָתָן און אַבִירָם, די גערופענע פון דער עדה, וואָס האָבן געקריגט אַקעגן משהן און אַקעגן אהרנען אין קרחס געזעמל,
 ווען זיי האָבן געקריגט אַקעגן גאָט; 10 און די ערד האָט געעפנט איר מויל, און האָט אַיינגעשלונגען זיי און קרחן, ווען דאָס
 געזעמל איז אומגעקומען; ווען אַ פֿייער האָט פאַרצערט די צוויי הונדערט און פופציק מאָן, און זיי זיינען געוואָרן פאַר
 אַ צייכן. 11 אַבער קרחס זין זיינען ניט אומגעקומען.

12 די קינדער פון שמעון לויט זייערע משפחות: פון נמואלן די משפחה פון די נמואלים; פון ימינען די משפחה פון
 די ימינים; פון כינען די משפחה פון די כינים; 13 פון נרחן די משפחה פון די נרחים; פון שאולן די משפחה פון די שאולים.
 14 דאָס זיינען די משפחות פון די שמעונים, צוויי און צוואַנציק טויזנט און צוויי הונדערט.

15 די קינדער פון גַד לויט זייערע משפחות: פון צפונען די משפחה פון די צפונים; פון חגינ די משפחה פון
 די חגים; פון שונין די משפחה פון די שונים; 16 פון אָנִינ די משפחה פון די אָנִים; פון ערין די משפחה פון די ערים;
 17 פון אַרֹדֶן די משפחה פון די אַרֹדים; פון אַרְאֵלִין די משפחה פון די אַרְאֵלים. 18 דאָס זיינען די משפחות פון די

קינדער פון ג'ד לויט זייערע געציילטע, פערציק טויזנט
און פינף הונדערט.

¹⁰ די זין פון יהודה: ער און אונן. און ער און אונן
זיינען געשטארבן אין לאנד פנען. ²⁰ און די קינדער פון
יהודה לויט זייערע משפחות זיינען געווען: פון שלהן די
משפחה פון די שלונים; פון פֶרְצָן די משפחה פון פּרָצִים;
פון נַרְחָן די משפחה פון די נַרְחִים. ²¹ און די קינדער פון
פֶרְץ זיינען געווען: פון חֲצִרוֹנֵעַן די משפחה פון די
חֲצִרוֹנִים; פון חֲמוּלָן די משפחה פון די חֲמוּלִים. ²² דאָס
זיינען די משפחות פון יהודה לויט זייערע געציילטע,
זעקס און זיבעציק טויזנט און פינף הונדערט.

²³ די קינדער פון יששכר לויט זייערע משפחות:
תולע- די משפחה פון די תולעים; פון פוּנְהָן די משפחה
פון די פוּנִים; ²⁴ פון יִשׁוּבֵן די משפחה פון די יִשׁוּבִים; פון
שִׁמְרוֹנֵעַן די משפחה פון די שִׁמְרוֹנִים. ²⁵ דאָס זיינען די
משפחות פון יששכר לויט זייערע געציילטע, פיר און
זעכציק טויזנט און דריי הונדערט.

²⁶ די קינדער פון זבולון לויט זייערע משפחות: פון
סָרְדֵן די משפחה פון די סרדים; פון אֶלֹנֵעַן די משפחה
פון די אֶלֹנִים; פון חֲלָאֵלָן די משפחה פון די חֲלָאֵלִים.
²⁷ דאָס זיינען די משפחות פון די זבולונים לויט זייערע
געציילטע, זעכציק טויזנט און פינף הונדערט.

²⁸ די קינדער פון יוסף לויט זייערע משפחות: מנשה און אפרים. ²⁹ די קינדער פון מנשה: פון מְכִירֵן די משפחה
פון די מְכִירִים; און מְכִיר געבארן גלעדן; פון גלעדן די משפחה פון די גלעדים. ³⁰ דאָס זיינען די קינדער
פון גלעד: איענור-די משפחה פון די איעורים; פון חֶלְקָן די משפחה פון די חלקים; ³¹ און אַשְׂרֵיאֵל-די משפחה
פון די אַשְׂרֵיאֵלִים; און שָׁכֵם-די משפחה פון די שַׁכְמִים; ³² און שְׁמִידָע-די משפחה פון די שְׁמִידָעִים; און חֶפְרֵי-
די משפחה פון די חֶפְרִים. ³³ און צלפחד דער זון פון חפרן, ער האָט גיט געהאַט קיין זין, נאָר בלויז טעכטער; און די
נעמען פון צלפחדס טעכטער זיינען געווען: מַחְלָה, און נוּעָה, חַגְלָה, מַלְכָּה, און תְּרַצָּה. ³⁴ דאָס זיינען די משפחות
פון מנשה; און זייערע געציילטע זיינען געווען צוויי און פופציק טויזנט און זיבן הונדערט.

³⁵ דאָס זיינען די קינדער פון אפרים לויט זייערע משפחות: פון שוּתְלַחַן די משפחה פון די שוּתְלַחִים; פון בְּכָרֵן די
משפחה פון די בְּכָרִים; פון תַּחֲנֵעַן די משפחה פון די תַּחֲנִים. ³⁶ און דאָס זיינען די קינדער פון שוּתְלַח: פון עֲרֹנֵעַן די
משפחה פון די עֲרֹנִים. ³⁷ דאָס זיינען די משפחות פון די קינדער פון אפרים לויט זייערע געציילטע, צוויי און דרייסיק
טויזנט און פינף הונדערט. דאָס זיינען די קינדער פון יוסף לויט זייערע משפחות.

³⁸ די קינדער פון בנימין לויט זייערע משפחות: פון בְּלָעַן די משפחה פון די בְּלָעִים; פון אַשְׁבֵּלָן די משפחה
פון די אַשְׁבֵּלִים; פון אַחִירָמֵעַן די משפחה פון די אַחִירָמִים; ³⁹ פון שׁוּפְמֵעַן די משפחה פון די שׁוּפְמִים; פון חוּפְמֵעַן די

אלה משפחות בניגד לפקדיהם ארבעים אלה וחמש י
מאות: ם בני יהודה ער ואונן ומת ער ואונן בארץ י
פנען: וידנו בני יהודה למשפחתם לשלה משפחת כ
השלני לפרץ משפחת הפרצי לנרח משפחת הנרחי:
וידנו בני פרץ להצור משפחת הצורני להמול משפחת כ
המולי: אלה משפחת יהודה לפקדיהם ששה ושבעים כ
אלף וחמש מאות: ם בני יששכר למשפחתם תולע כ
משפחת התולעי לפנה משפחת הפוני: לישוב משפחת כ
השכי לשמן משפחת השמוני: אלה משפחת יששכר כ
לפקדיהם ארבעה וששים אלה ושלוש מאות: ם בני כ
זבולן למשפחתם לסרד משפחת הפרזי לאלון משפחת
האלני להלאל משפחת תחלאל: אלה משפחת כ
הזבולני לפקדיהם ששים אלה וחמש מאות: ם בני כ
יוסף למשפחתם מנשה ואפרים: בני מנשה למכיר כ
משפחת המכירי ומכיר הוליד את גלעד לגלעד משפחת
הגלעדי: אלה בני גלעד איעור משפחת האיעורי לחלק ל
משפחת החלקי: ואשריאל משפחת האשריאלי ושכם ל
משפחת השכמי: ושמידע משפחת השמידעי וחפר ל
משפחת החפרי: וצלפחד בן חפר לאריו לו בנים פי ל
אסרנות ושם בנות צלפחד מחלה ונועה חגלה מלכה
ותרצה: אלה משפחת מנשה ופקדיהם שנים וחמשים ל
אלף ושבע מאות: ם אלה בני אפרים למשפחתם ל
שוּתְלַחַח משפחת השתלחי לכבר משפחת הכברי
לתחן משפחת תחני: ואלה בני שוּתְלַחַח לער משפחת לו
הערני: אלה משפחת בני אפרים לפקדיהם שנים לו
ושלשים אלה וחמש מאות אלה בני יוסף למשפחתם: ם
בני בנימן למשפחתם לבלע משפחת הבלעי לאשבֵּל ל
משפחת האשבֵּלי לאחירם משפחת האחירמי: לשופֵמֵם ל

מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹפְמִי לְחֹלְמֵם מִשְׁפַּחַת הַחֹפְמִי: וַיְהִי כִּי
 כָּלֶּע אֶרֶץ וַנְּעַמְן מִשְׁפַּחַת הָאֹרֶז לְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת תְּנַעֲמִי:
 אֵלֶּה בְּנֵי־בְנִימִן לְמִשְׁפַּחְתָּם וּפְקֻדֵיהֶם הַמִּשֶׁה וְאַרְבָּעִים
 אֵלֶּה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: ׀ אֵלֶּה בְּנֵי־דָן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְשׁוּתָם
 מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹתְמִי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת דָּן לְמִשְׁפַּחְתָּם: כָּל־
 מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹתְמִי לְפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעַה וְשִׁשִּׁים אֵלֶּה וְאַרְבַּע
 מֵאוֹת: ׀ בְּנֵי אֲשֵׁר לְמִשְׁפַּחְתָּם לִימְנָה מִשְׁפַּחַת
 הַיִּמְנָה לְיִשְׁשִׁי מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁשִׁי לְבְרִיעֵה מִשְׁפַּחַת הַבְּרִיעִי:
 לְבְנֵי בְרִיעֵה לְחֶבֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי לְמַלְכִּיאֵל מִשְׁפַּחַת
 הַמַּלְכִּיאֵלִי: וְשֵׁשׁ בְּתֵי אֲשֵׁר שְׂרָח: אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־
 אֲשֵׁר לְפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְחֲמִשִּׁים אֵלֶּה וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ׀
 בְּנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְחִצְיָאֵל מִשְׁפַּחַת הַחִצְיָאֵלִי לְגֹנִי
 מִשְׁפַּחַת הַגֹּנִי: לְיִצְחָר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְחָרִי לְשִׁלֹּם מִשְׁפַּחַת
 הַשִּׁלֹּמִי: אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת נַפְתָּלִי לְמִשְׁפַּחְתָּם וּפְקֻדֵיהֶם
 חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֵלֶּה וְאַרְבַּע מֵאוֹת: אֵלֶּה פְקֻדֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֵלֶּה וְאַלְף שֶׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: לְאַלֶּה תִּחְלַק הָאָרֶץ
 בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת: לְרֵב תְּרַבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט
 תִּמְעָט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדֵי וְתֵן נַחֲלָתוֹ: אֶדְבַּר־בְּנוֹרָה
 תִּחְלַק אֶת־הָאָרֶץ לְשְׁמוֹת מִמּוֹת־אֲבֹתָם וְנָחֲלוּ: עֶלְפִי
 הַבְּנוֹרָה תִּחְלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רֵב לַמְעַט: ׀ וְאַלֶּה פְקֻדֵי
 הַלֵּוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשׁוֹנִי לְקָהָת
 מִשְׁפַּחַת הַקָּהָתִי לְמִנְדָּי מִשְׁפַּחַת הַמִּנְדָּיִי אֵלֶּה וּמִשְׁפַּחַת
 לֵוִי מִשְׁפַּחַת הַלְבִּנִי מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי
 מִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקָהָת הוֹלֵד אֶת־עַמְרָם:
 וְשֵׁשׁ אִשֶׁת עַמְרָם יוֹכֵבֵד בְּתִלְוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֶתֶּה
 לְלֵוִי בְּמִצְרַיִם וְתָלַד לְעַמְרָם אֶת־אֶחָרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
 מָרְיָם אֲחֹתָם: וַיֹּלֵד לְאֶחָרֹן אֶת־יִנְדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־

משפחה פון די חופמים. 40 און די זין פון בלען זיינען
 געווען ארד און נעמן. ופון ארדן די משפחה פון די
 ארדים; פון נעמען די משפחה פון די נעמים. 41 דאס
 זיינען די קינדער פון בנימין לויט זייערע משפחות; און
 זייערע געציילטע זיינען געווען פינף און פערציק טויזנט
 און זעקס הונדערט.
 42 דאס זיינען די קינדער פון דן לויט זייערע
 משפחות: פון שותמען די משפחה פון די שותמים. דאס
 זיינען די משפחות פון דן לויט זייערע משפחות. 43 אלע
 משפחות פון די שותמים לויט זייערע געציילטע זיינען
 געווען פיר און זעכציק טויזנט און פיר הונדערט.
 44 די קינדער פון אשר לויט זייערע משפחות: פון
 ימנהן די משפחה פון ימנה; פון ישוין די משפחה פון די
 ישוים; פון בריעהן די משפחה פון די בריעים. 45 פון די
 זין פון בריעהן: פון חברן די משפחה פון די חברים; פון
 מלכיאאלן די משפחה פון די מלכיאלים. 46 און דער
 נאמען פון אשרס טאכטער איז געווען שרח. 47 דאס
 זיינען די משפחות פון די קינדער פון אשר לויט זייערע
 געציילטע, דריי און פופציק טויזנט און פיר הונדערט.
 48 די קינדער פון נפתלי לויט זייערע משפחות: פון
 חיצאלן די משפחה פון די חיצאלים; פון גונין די משפחה
 פון די גונים; 49 פון יצרון די משפחה פון די יצרים; פון
 שלמען די משפחה פון די שלמים. 50 דאס זיינען די

משפחות פון נפתלי לויט זייערע משפחות; און זייערע געציילטע זיינען געווען פינף און פערציק טויזנט און פיר הונדערט.
 51 דאס זיינען די געציילטע פון די קינדער פון ישראל, זעקס הונדערט טויזנט און טויזנט זיבן הונדערט און
 דרייסיק.

52 און גאט האט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאגן: 53 צו די דאזיקע זאל איינגעטיילט ווערן דאס לאנד פאר א נחלה
 לויט דער צאל פון נעמען. 54 דעם מערערן זאלסטו געבן מער נחלה, און דעם ווינציקערן זאלסטו געבן ווינציקער
 נחלה; איטלעכן לויט זיינע געציילטע זאל געגעבן ווערן זיין נחלה. 55 אבער דורך גורל זאל צעטיילט ווערן דאס
 לאנד; לויט די נעמען פון זייערע פאטערשטאמען זאלן זיי ארבען. 56 לויטן גורל זאל זייער נחלה אויסגעטיילט ווערן,
 סיי דעם מערערן סיי דעם ווינציקערן.

57 און דאס זיינען די געציילטע פון די לויים לויט זייערע משפחות: פון גרשונען די משפחה פון די גרשונים; פון קהתן
 די משפחה פון די קהתים; פון מררין די משפחה פון די מררים. 58 דאס זיינען די משפחות פון לוי: די משפחה פון די לבנים,
 די משפחה פון די חברונים, די משפחה פון די מחלים, די משפחה פון די מושים, די משפחה פון די קרחים. און קהת האט
 געבארן עמרמען. 59 און דער נאמען פון עמרמס ווייב איז געווען יוכבד, לויט טאכטער וואס איז געבארן געווארן ביי לויין
 אין מצרים; און זי האט פון עמרמען געבארן אהרנען און משהן, און זייער שוועסטער מרים. 60 און ביי אהרנען זיינען

געפארן געוואָרן נָדָב, און אביהוא, אַלְעָזָר, און איתמר.
61 און נָדָב און אביהוא זיינען געשטאַרבן ווען זיי האָבן גע-
בראַכט פרעמד פֿייער פֿאַר גאָט.

62 און זייערע געצייילטע זיינען געווען דריי און
צוואַנציג טויזנט, אלע מאַנספאַרשוינען פון אַ חודש אַלט
און העכער; וואָרום זיי זיינען ניט געצייילט געוואָרן צווישן
די קינדער פון ישראל, ווייל זיי איז ניט געגעבן געוואָרן
קיין נחלה צווישן די קינדער פון ישראל.

63 דאָס זיינען די וואָס זיינען געצייילט געוואָרן פון
משה און אַלְעָזָר דעם פֿהן, וואָס האָבן געצייילט די קינד-
ער פון ישראל אין די פלויענען פון מואָב ביים ירדן
לעבן יריחו. 64 און צווישן די דאָזיקע איז ניט געווען
קייער פון די וואָס זיינען געצייילט געוואָרן פון משה און
אהרן דעם פֿהן, וואָס האָבן געצייילט די קינדער פון
ישראל אין מדבר סיני. 65 וואָרום גאָט האָט וועגן זיי
געזאָגט: שטאַרבן אין מדבר וועלן זיי שטאַרבן; און קיינער
פון זיי איז ניט געבליבן אַחוץ פֿאַר דער זון פון יפֿונה,
און יהושע דער זון פון נון.

כו 1 האָבן געענט די טעכטער פון צלפֿחד דעם זון
פון חפֿר, דעם זון פון גלָעָד, דעם זון פון מִכִּיר,
דעם זון פון מנשה, פון די משפּחות פון מנשה, יוספּס זון-
און דאָס זיינען געווען די נעמען פון זיינע טעכטער: מחֿלָה,

נוֹעָה, און חגֿלָה, און מלֿפָה, און תּרֿצָה-2 און זיי האָבן זיך געשטעלט פֿאַר משה און פֿאַר אַלְעָזָר דעם פֿהן, און פֿאַר די
פירשטן און דער גאַנצער עדה, ביים אַייגנאָג פון אוהל־מוֹעֵד, אַזוי צו זאָגן: 3 אונדזער פֿאַטער איז געשטאַרבן אין
דער מדבר, און ער איז ניט געווען צווישן דעם געזמל וואָס האָט זיך אַייגעזאַמלט אַקעגן גאָט אין קרחס געזעמל,
נייערט אין זיין אַייגענער זינד איז ער געשטאַרבן; און קיין זין האָט ער ניט געהאַט. 4 פֿאַרוואָס זאָל געמייערט ווערן דער
נאָמען פון אונדזער פֿאַטער פון צווישן זיין משפּחה, ווייל ער האָט ניט קיין זון? גיב אונדז אַן אַייגנטום צווישן די ברידער
פון אונדזער פֿאַטער.

5 האָט משה געבראַכט זייער משפּט פֿאַר גאָט. 6 און גאָט האָט געזאָגט צו משה, אַזוי צו זאָגן: 7 גערעכט טענהן די
טעכטער פון צלפֿחדן: געבן זאָלסטו זיי געבן אַן אַייגנטום פון אַ נחלה צווישן די ברידער פון זייער פֿאַטער, און זאָלסט
מאַכן איבערגיין די נחלה פון זייער פֿאַטער צו זיי. 8 און צו די קינדער פון ישראל זאָלסטו רעדן, אַזוי צו זאָגן: אַז אַ מאַן
וועט שטאַרבן, און ער האָט ניט קיין זון, זאָלט איר מאַכן איבערגיין זיין נחלה צו זיין טאָכטער. 9 און אויב ער האָט ניט
קיין טאָכטער, זאָלט איר געבן זיין נחלה צו זיינע ברידער. 10 און אויב ער האָט ניט קיין ברידער, זאָלט איר געבן זיין
נחלה צו די ברידער פון זיין פֿאַטער. 11 און אויב זיין פֿאַטער האָט ניט קיין ברידער, זאָלט איר געבן זיין נחלה צו זיין

אַלְעָזָר ואת־איתמר; וימת נָדָב ואביהוא בקריבם
אשר־נדה לפני יהוה: והיו פֿקרֿיהם שלשה ועשרים אֶלֶף
בֶּל־זָכָר מִבְּנֵי־תֹרֵשׁ וּמִגֵּלָה כִּי לֹא הִתְפַּקְרוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־נָתַן לָהֶם נְחִלָה בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֵלֶּה
פֿקֿודֵי מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פֿקֿדוּ אֹתֵיכֶם יִשְׂרָאֵל
בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יַרְחוֹ: וּבֵאלֶּה לֹא־הָיְתָה אִישׁ
מִפֿקֿודֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פֿקֿדוּ אֹתֵיכֶם יִשְׂרָאֵל
בְּמִדְבַר סִינִי: כִּי־אָמַר יְהוָה לָהֶם מוֹת יָמֵהוּ בְּמִדְבַר וְלֹא־
נֹתַר מִהֶם אִישׁ כִּי אִסְדָּבֵלֵב בְּדַפְּתֵי יְהוֹשֻׁעַ בְּדִנְתּוֹ: 8
כו

והקֿריבנה בנות צלפֿחד בקֿהֿלךְ בְּנִתֵי־מִכִּיר בְּדִ
מִנְשֶׁה לְמִשְׁפַּחַת מִנְשֶׁה בְּרִי־סָרָה וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־מַחֿלָה
נוֹעָה וְחַגֿלָה וּמִלֿפָה וְתַרֿצָה: וְהַעֲמִידְתָּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפְנֵי
אַלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפְנֵי הַנְּשִׂאִים וְכִלְיֵהֶנּוּ פִתַח אֹהֶל־מוֹעֵד
לֵאמֹר: אֲבִינֹה מֵת בְּמִדְבַר וְהוּא לֹא־הָיָה בְּתוֹךְ הַעֲדָה
הַנְּשִׂאִים עַל־יְדֵי־יְהוָה בְּעִדְת־קִרְתָּ כִּי־בִחְמָאוֹ מוֹת וּבְנִים לֹא־
הָיוּ לוֹ: לָמָּה יִגְרַע שְׂמִי־אֲבִינֹה מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין
לוֹ בֶן־תְּהַדִּילֵנּוּ אַחֶיָה בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבִינֹה: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־
מִשְׁפָּחַן לִפְנֵי יְהוָה: 9

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: בְּנֵי צלֿפֿחֿדֵי דְבַרְתָּ
נָתַן תַּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נְחִלָה בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבִיהֶם וְהִעֲבַרְתָּ
אֶת־נַחֿלַת אֲבִיהֶן לָהֶן: וְאַל־יִבְּעֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבַר לֵאמֹר
אִישׁ כִּי־יָמוּת וְבֶן אֵין לוֹ וְהִעֲבַרְתֶּם אֶת־נַחֿלָתוֹ לְבָתּוֹ:
וְאִם־אֵין לוֹ בֵּת וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֿלָתוֹ לְאֶחָיו: וְאִם־אֵין לוֹ
אֶחָיו וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֿלָתוֹ לְאֶחָי אֲבִיו: וְאִם־אֵין אֶחָיו
לְאֶבּוֹ וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֿלָתוֹ לְשֹׂאֲרֵי הַקֿרֿב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ

כו, ה' טו רמב

וַיִּכַּשׂ אֹתָהּ וְהִוָּהּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֶבֶת מִשְׁפַּט כְּאִשֶּׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֶל־הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־דָּהָרְצִן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְרְאִיתָה אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל־עַמּוּד גַּם־אֹתָהּ כְּאִשֶּׁר נֹאסַף אֶהְרֵן אַחֲדִי: יד כְּאִשֶּׁר מְרִיתֶם פִּי בַמִּדְבָּר־צֵן בְּמִרְיַבַת הָעֵדָה לְחַקְדֵי־שֵׁנִי בַמַּיִם לְעֵינֵיכֶם הֵם מִי־מִרְיַבַת קֹדֶשׁ מִדְּבַר־צֵן: טו וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: וַיִּפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הַרְוֹתָ לְכָל־בִּשְׂרָאִישׁ עַל־הָעֵדָה: אֲשֶׁר־יָצָא לְפָנֵיהֶם וְאִשֶּׁר יָבֹא לְפָנֵיהֶם וְאִשֶּׁר יוֹצֵאֵם וְאִשֶּׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֶדְתָּ יְהוָה כִּצְאֵן אֲשֶׁר אֵיךְ־לָהֶם רָעָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לָךְ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסַמַּכְתָּ אֹתוֹ יַדָּךְ עָלָיו: וְהִצַּמְדַת אֹתוֹ לְפָנֵי אֱלֹהֶיךָ וּלְפָנֵי כָל־הָעֵדָה וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְנִתְּתָה מְהֻדָּה עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל־עַדְתַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּלְפָנֵי אֱלֹהֶיךָ הִכְהֵן יַעֲמֹד וְשָׂאֵל לֹו בְּמִשְׁפַּט הָאֲוִירִים לְפָנֵי יְהוָה עַל־פִּי יֵצְאוּ וְעַל־פִּי יָבֹאוּ וְהָאֵל וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכָל־הָעֵדָה: וַעֲשֵׂה מִשְׁהַ כְּאִשֶּׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּפְקֹד אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדֵהוּ לְפָנֵי אֱלֹהֶיךָ וּלְפָנֵי כָל־הָעֵדָה: וַיִּסְמְךָ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ עַל־הָעֵדָה כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

כח

יח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קִרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאֲשֵׁר־רִיחַ נִחְוָהוּ תִשְׁמְרוּ לְחַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדֵי: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לְיָם עֹלָה תְּמִיד: אֹתָהּ הִכְבִּשׂ אַחֲדָה תַעֲשֶׂה בְּבָקָר וְאֹת הַכְּבִשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֵרְבִים: וְעִשִּׂירִית הָאִיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה כְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן כֶּתִית רְבִיעִית כֶּהֱרִין: עֹלֹת תְּמִיד תַעֲשֶׂה בְּיַד־כֹּהֵן סִינִי

20 און זאלסט ארויפטאן פון דיין גלאנץ אויף אים, כדי די 21 און ער זאל שטיין פאר אלעזר דעם כהן, און ער וועט פרעגן פאר אים דעם באשייד פון די אורים פאר גאט. לויט זיין מויל זאלן זיי ארויסגיין, און לויט זיין מויל זאלן זיי אריינקומען, ער און גאנץ ישראל מיט אים—די גאנצע עדה. 22 האָט משה געטאָן אזוי ווי גאָט האָט אים באַפוילן, און ער האָט גענומען יהושוען, און האָט אים געשטעלט פאַר אַלעזר דעם כהן, און פאַר דער גאַנצער עדה. 23 און ער האָט אָנגעלענט זיינע הענט אויף אים, און האָט אים איבער־געגעבן זיין צוואַה, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט דורך משהן.

כח 1 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: 2 באַפעל די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי: מײן קרבן, מײן שפײז פון מײנע פײער־אָפּפער, פאַר אַ געשמאַקן ריח צו מיר, זאָלט איר היטן מקריב צו זיין צו מיר אין זיין געשטעלטער צײט. 3 און זאָלסט זאָגן צו זיי: דאָס איז דאָס פײער־אָפּפער וואָס איר זאָלט מקריב זיין צו גאָט: צוויי שעפסן יאָריקע, אָן אַ פעלער, אַ טאָג, אַ שטענדיק בראַנדאָפּפער. 4 אײן שעפס זאָלסטו מאַכן אין דער פרי, און דעם צווייטן זאָלסטו מאַכן קעגן אַוונט. 5 און אַ צענטל אײפּה זעמלמעל פאַר אַ שפײז־אָפּפער, פאַרמישט מיט געשלאַ־גענעם אײל, אַ פערטל היץ. 6 אַ שטענדיק בראַנדאָפּפער, אזוי ווי עס איז געמאַכט געוואָרן ביים באַרג סײני, פאַר אַ

גענטסטן קרוב פון זיין משפחה, און ער זאל זי ירשען. און דאָס זאל זיין די קינדער פון ישראל פאַר אַ רעכט־געזעץ, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן.

12 און גאָט האָט געזאָגט צו משהן: גײ אַרויף אויף דעמדאָיקן באַרג עבֿרים, און קוק אָן דאָס לאַנד, וואָס איך האָב געגעבן צו די קינדער פון ישראל. 13 און אז דו וועסט עס האָבן אָנגעקוקט, וועסט דו אויך אײנגע־זאַמלט ווערן צו דיין פאַלק, אזוי ווי דיין ברודער אהרן איז אײנגעזאַמלט געוואָרן. 14 אזוי ווי איר האָט ווידער־שפעניקט מײן באַפעל, אין מדבר צן בײ דעם קריג פון דער עדה, מײך צו הייליקן ביים וואָסער פאַר זײערע אויגן. דאָס איז דאָס וואָסער פון מריבת־קדש אין מדבר צן.

15 האָט משה גערעדט צו גאָט, אזוי צו זאָגן: 16 זאל יהוה דער גאָט פון די גײסטער פון אלע באַשעפענישן אויפֿגעצן אַ מאַן איבער דער עדה, 17 וואָס זאל אַרויס־גיין זיי פאַרויס, און וואָס זאל אַריינקומען זיי פאַרויס, און וואָס זאל זיי אַרויספירן, און וואָס זאל זיי אַריינברענגן, כדי די עדה פון גאָט זאל ניט זיין אזוי ווי שאָף וואָס האָבן ניט קיין פאַסטויך.

18 האָט גאָט געזאָגט צו משהן: נעם דיר יהושוע דעם זון פון נון, אַ מאַן וואָס אין אים איז דאָ גײסט, און זאָלסט אַנגלענען דיין האַנט אויף אים. 19 און זאָלסט אים שטעלן פאַר אַלעזר דעם כהן, און פאַר דער גאַנצער עדה, און זאָלסט אים איבערגעבן דיין צוואַה פאַר זײערע אויגן. גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל זאלן געהאַרן. פרעגן פאַר אים דעם באשייד פון די אורים פאר גאט. לויט זיין מויל זאלן זיי ארויסגיין, און לויט זיין מויל זאלן זיי אריינקומען, ער און גאנץ ישראל מיט אים—די גאנצע עדה.

22 האָט משה געטאָן אזוי ווי גאָט האָט אים באַפוילן, און ער האָט גענומען יהושוען, און האָט אים געשטעלט פאַר אַלעזר דעם כהן, און פאַר דער גאַנצער עדה. 23 און ער האָט אָנגעלענט זיינע הענט אויף אים, און האָט אים איבער־געגעבן זיין צוואַה, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט דורך משהן.

כח

1 און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: 2 באַפעל די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי: מײן קרבן, מײן שפײז פון מײנע פײער־אָפּפער, פאַר אַ געשמאַקן ריח צו מיר, זאָלט איר היטן מקריב צו זיין צו מיר אין זיין געשטעלטער צײט. 3 און זאָלסט זאָגן צו זיי: דאָס איז דאָס פײער־אָפּפער וואָס איר זאָלט מקריב זיין צו גאָט: צוויי שעפסן יאָריקע, אָן אַ פעלער, אַ טאָג, אַ שטענדיק בראַנדאָפּפער. 4 אײן שעפס זאָלסטו מאַכן אין דער פרי, און דעם צווייטן זאָלסטו מאַכן קעגן אַוונט. 5 און אַ צענטל אײפּה זעמלמעל פאַר אַ שפײז־אָפּפער, פאַרמישט מיט געשלאַ־גענעם אײל, אַ פערטל היץ. 6 אַ שטענדיק בראַנדאָפּפער, אזוי ווי עס איז געמאַכט געוואָרן ביים באַרג סײני, פאַר אַ

געשמאקן ריח, א פײַער־אָפּפּער צו גאָט. ⁷ און זײַן גײַס אָפּפּער: א פּערטל הײַן צו דעם אײַן שעפּס; אין הײַליקע טום זאָלסטו גײַסן דאָס גײַס־אָפּפּער פּון שטאַרקן געטראַנק צו גאָט. ⁸ און דעם צוײַטן שעפּס זאָלסטו מאַכן קעגן אַזונט; אַזוי ווי דאָס שפּײַז־אָפּפּער פּון אײַן דער פּרי, און אַזוי ווי זײַן גײַס־אָפּפּער, זאָלסטו מאַכן, א פײַער־אָפּפּער פאַר א געשמאקן ריח צו גאָט.

⁹ און אין טאָג פון שבת: צוײַ שעפּסן יאָריקע אָן א פעלער, און צוײַ צענטל זעמלמעל, א שפּײַז־אָפּפּער, פאַרמישט מיט אײַל, מיט זײַן גײַס־אָפּפּער; ¹⁰ א בראַנד־אָפּפּער פון שבת אין שבת, אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנד־אָפּפּער און זײַן גײַס־אָפּפּער.

¹¹ און אין אײַערע ראַש־חודשן זאָלט איר מקריב זײַן א בראַנד־אָפּפּער צו גאָט: צוײַ יונגע אַקסן, און אײַן ווידער; זײַבן שעפּסן יאָריקע, אָן א פעלער. ¹² און דרײַ צענטל זעמלמעל, א שפּײַז־אָפּפּער, פאַרמישט מיט אײַל, צו אײַטלעכן אַקס, און צוײַ צענטל זעמלמעל, א שפּײַז־אָפּפּער, פאַרמישט מיט אײַל, צו דעם אײַן ווידער; ¹³ און צו צענטל, צו צענטל זעמלמעל, א שפּײַז־אָפּפּער, פאַרמישט מיט אײַל, צו אײַטלעכן שעפּס. א בראַנד־אָפּפּער פאַר א געשמאקן ריח, א פײַער־אָפּפּער צו גאָט. ¹⁴ און זײַערע גײַס־אָפּפּער: א האַלבער הײַן ווײַן זאָל זײַן צו אַן אַקס, און א דריטל הײַן צו א ווידער, און א פּערטל הײַן

צו א שעפּס. דאָס איז דאָס בראַנד־אָפּפּער פון ראַש־חודש אין ראַש־חודש פאַר די חדשים פון יאָר. ¹⁵ און אײַן צײַגנבאַק פאַר א זײַנד־אָפּפּער צו גאָט, אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנד־אָפּפּער, זאָל געמאַכט ווערן, מיט זײַן גײַס־אָפּפּער.

¹⁶ און אין ערשטן חודש, אין פּערצנטן טאָג פון חודש, זאָל זײַן א קרבֿן־פּסח צו גאָט. ¹⁷ און אין פּופּצנטן טאָג פון דעמדאָיקן חודש, זאָל זײַן א זום־טוב. זײַבן טעג זאָל געוועסן ווערן מצות. ¹⁸ אין ערשטן טאָג זאָל זײַן א הײַליקע צור־נויפּרופּונג; קײַן דינסטאַרבעט זאָלט איר נײַט טאָן. ¹⁹ און איר זאָלט מקריב זײַן א פײַער־אָפּפּער, א בראַנד־אָפּפּער צו גאָט: צוײַ יונגע אַקסן, און אײַן ווידער, און זײַבן שעפּסן יאָריקע; אָן א פעלער זאָלן זײַ בײַ אײַך זײַן. ²⁰ און זײַער שפּײַז־אָפּפּער: זעמלמעל פאַרמישט מיט אײַל; דרײַ צענטל צו אַן אַקס, און צוײַ צענטל צו א ווידער, זאָלט איר מאַכן. ²¹ צו צענטל, צו צענטל זאָלסטו מאַכן פאַר אײַטלעכן שעפּס פון די זײַבן שעפּסן. ²² און אײַן באַק א זײַנד־אָפּפּער, מכפּר צו זײַן אויף אײַך. ²³ אַחוץ דעם בראַנד־אָפּפּער פון אײַן דער פּרי, וואָס פאַרן שטענדיקן בראַנד־אָפּפּער, זאָלט איר מאַכן דידאָיקע. ²⁴ אַזוי ווי דידאָיקע זאָלט איר מאַכן טעגלעך זײַבן טעג, א שפּײַז פון פײַער־אָפּפּער פאַר א געשמאקן ריח צו גאָט. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנד־אָפּפּער זאָל עס געמאַכט ווערן, מיט זײַן גײַס־אָפּפּער.

לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְבּוּ רִבִּיעֵת הַחֵן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד בַּכֹּדֶשׁ הַכֹּדֶשׁ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכְּבֹשׁ הַשְּׁלִישִׁי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים כַּמִּנְחַת הַבֶּקֶר וְכִנְסֹו תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: פ
וּבַיּוֹם הַשִּׁבְעִת שְ�נֵי־כִבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וְשְׁנֵי עֲשָׂרִים סָלַת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְבּוּ: עֲלֵת שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ עַל־עֲלֵת הַתָּמִיד וְנִסְבּוּ: פ
וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֵה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר יװ שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַע־הַתְּמִימִם: וְשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרִים סָלַת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לִפְרֵי הָאֶחָד יב וְשְׁנֵי עֲשָׂרִים סָלַת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד יג וְעֶשְׂרֵן עֶשְׂרֵן סָלַת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד יד עֲלֵה רִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְבּוּ־הֵם הַחֵן הַחֵן לַיהוָה יו לִפְרֵי וְשְׁלִישֵׁת הַחֵן לְאֵיל וְרִבִּיעֵת הַחֵן לִכְבֹּשׁ יי זֶאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וְשַׁעִיר עִזִּים אֶחָד יט לְחַטָּאת לַיהוָה עַל־עֲלֵת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְבּוּ: ס
וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיהוָה: שש וּבַחֹמֶשֶׁה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹג שְׁבַע־תַּיִם מִצּוֹת ז זֶה יִאָּבֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ: והַקְּרִבְתֶּם אִשָּׁה עֲלֵה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר יט שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד וְשֶׁבַע־כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יזו לָכֶם: וּמִנְחָתָם סָלַת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרִים כ לִפְרֵי וְשְׁנֵי עֲשָׂרִים לְאֵיל תַעֲשׂוּ: עֶשְׂרֵן עֶשְׂרֵן תַעֲשֶׂה כא לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְשֶׁבַע־תְּמִימִם: וְשַׁעִיר חַטָּאת אֶחָד כב לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֲלֵת הַתָּמִיד כג תַעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶיהָ: כֹּאֲלֹה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שְׁבַע־תַּיִם לָחֵם כד אִשָּׁה רִיחַ־נִיחַח לַיהוָה עַל־עֲלֵת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְבּוּ:

הַב סוּחָה

כח וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה
 כו לֹא תַעֲשׂוּ: ׀ וּבַיּוֹם הַכְּבוֹדִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה
 קֹדֶשׁה לַיהוָה בְּשִׁבְעַת־יָמֵי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
 כז מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַרִיחַ נִיחַח
 לַיהוָה פָּרִים בְּגִדֵי־בָקָר שְׁנַיִם אֶל אֶחָד שִׁבְעֵהוּ כִּבְשִׂים פָּנִי
 כח שְׁנָה: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָם לַפָּר
 כט הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרִינָם לְאֵיל הָאֶחָד: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׂ
 ל הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:
 לא מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ תַעֲשׂוּ תְּמִידִם יְהוִי לָכֶם
 וְנִסְבִּיהֶם: פ

כט

א וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
 ב כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם הַרְוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:
 ג וְעֲשִׂיתֶם עֹלָה לַרִיחַ נִיחַח לַיהוָה פֶּר בַּדִּבְקָר אֶחָד אֶל
 ד אֶחָד כִּבְשִׂים בְּגִדֵי־שְׁנָה שִׁבְעָה תְּמִידִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת
 ה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִינָם לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרִינָם לְאֵיל:
 ו עֶשְׂרוֹן אֶחָד לִכְבֹּשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: וְשְׁעִיר־
 ז עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלֶּבֶד עֹלֹת הַחֹדֶשׁ
 ח וּמִנְחָתָהּ וְעֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְבִּיהֶם כַּמִּשְׁפָּטָם לַרִיחַ
 ט נִיחַח אֲשֶׁה לַיהוָה: ׀ וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה
 י מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲשִׂיתֶם אֹתִי וּנְפֹשְׁתִיכֶם כָּל־
 יא מְלֹאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רִיחַ נִיחַח
 יב פֶּר בַּדִּבְקָר אֶחָד אֶל אֶחָד כִּבְשִׂים בְּגִדֵי־שְׁנָה שִׁבְעֵהוּ
 יג תְּמִידִם יְהוּ לָכֶם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
 יד עֶשְׂרִינָם לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרִינָם לְאֵיל הָאֶחָד: עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן
 טו לִכְבֹּשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׂים: שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת
 טז מִלֶּבֶד חַטָּאת הַכִּפָּרִים וְעֹלֹת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְבִּיהֶם:
 טז ׀ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ

26 און אויפן זיבעטן טאג זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג
 ביי אייך; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן.

26 און אין טאג פון די ערשטצייטיקע, ווען איר
 ברענגט א שפייזאָפּפּער פון נייער תבואה צו גאט, אין
 אייער שבועות, זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג ביי
 אייך; קיין דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן. 27 און איר
 זאלט מקריב זיין א בראנדאָפּפּער פאר א געשמאקן ריח
 צו גאט: צוויי יונגע אַקסן, איין ווידער, זיבן שעפסן
 יאָריקע. 28 און זייער שפייזאָפּפּער: זעמלמעל פאר-
 מישט מיט אייל, דריי צענטל צו איטלעכן אַקס, צוויי
 צענטל צו דעם איין ווידער; 29 צו צענטל, צו צענטל פאר
 איטלעכן שעפס פון די זיבן שעפסן. 30 איין צינגבאַק,
 מכפר צו זיין אויף אייך. 31 אחוץ דעם שטענדיקן בראַנד-
 אָפּפּער און זיין שפייזאָפּפּער זאלט איר זיי מאַכן-אַן א
 פעלער זאלן זיי ביי אייך זיין-מיט זייערע גיסאָפּפּער.

כט

1 און אין זיבעטן חודש, אין ערשטן טאג פון חודש,
 זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג ביי אייך, קיין
 דינסטארבעט זאלט איר ניט טאן; א טאג פון זאלונג זאל
 עס אייך זיין. 2 און איר זאלט מאַכן א בראַנדאָפּפּער

פאר א געשמאקן ריח צו גאט: איין יונג אַקס, איין ווידער, זיבן שעפסן יאָריקע, אָן א פעלער. 3 און זייער שפייז
 אָפּפּער: זעמלמעל פאַרמישט מיט אייל, דריי צענטל צו דעם אַקס, צוויי צענטל צו דעם ווידער, 4 און איין צענטל צו
 איטלעכן שעפס פון די זיבן שעפסן. 5 און איין צינגבאַק א זינדאָפּפּער, מכפר צו זיין אויף אייך. 6 אחוץ דעם בראַנד-
 אָפּפּער פון ראש-חודש און זיין שפייזאָפּפּער, און דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער און זיין שפייזאָפּפּער, און זייערע
 גיסאָפּפּער, לויט זייער דין, פאר א געשמאקן ריח, א פייער־אָפּפּער צו גאט.

7 און אין צענטן טאג פון דעמדאָזיקן זיבעטן חודש זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג ביי אייך; און איר זאלט פייניקן
 אייער זעל; קיין אַרבעט זאלט איר ניט טאן. 8 און איר זאלט מקריב זיין א בראַנדאָפּפּער צו גאט פאר א געשמאקן ריח:
 איין יונג אַקס, איין ווידער, זיבן שעפסן יאָריקע; אָן א פעלער זאלן זיי ביי אייך זיין. 9 און זייער שפייזאָפּפּער: זעמל-
 מעל פאַרמישט מיט אייל, דריי צענטל צו דעם אַקס, צוויי צענטל צו דעם איין ווידער; 10 צו צענטל, צו צענטל פאר
 איטלעכן שעפס פון די זיבן שעפסן. 11 איין צינגבאַק א זינדאָפּפּער. אחוץ דעם זינדאָפּפּער פון פאַרגעבונג, און דעם
 שטענדיקן בראַנדאָפּפּער און זיין שפייזאָפּפּער, און זייערע גיסאָפּפּער.

12 און אין פופצנטן טאג פון זיבעטן חודש זאל זיין א הייליקע צונויפרופונג ביי אייך; קיין דינסטארבעט

וַיְהִי לָכֵן כֹּל־מִלֹּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהַנֹּחַתִם חַג לַיהוָה
 שִׁבְעַת יָמִים: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים י
 בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה י
 אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם דָּוִי: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן י
 שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶד הָאֶחָד לְשֹׁלֶשָׁה עֶשֶׂר פָּרִים שְׁנֵי י
 עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד לְשְׁנֵי הָאֵילִם: וְעִשְׂרוֹן עִשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ י
 הָאֶחָד לְאַרְבַּעַה עֶשֶׂר כִּבְשִׂים: וְשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲמֵסָת י
 מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ׀ וּבַיּוֹם הַשְּׁנֵי י
 פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה י
 שְׁנֵי אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים י
 לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד י
 חֲמֵסָת מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם: ׀ וּבַיּוֹם כ
 הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עֶשְׂתֵּי־עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה י
 אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם י
 וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשְׁעִיר חֲמֵסָת אֶחָד י
 מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ׀ וּבַיּוֹם ד
 הָרִבִּיעִי פָּרִים עֶשְׂרֵה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה י
 אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם י
 וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲמֵסָת י
 מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ׀ וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי י
 פָּרִים הַשְּׁעָרָה אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה אַרְבַּעַה י
 עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים י
 בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וְשְׁעִיר חֲמֵסָת אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת י
 הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ׀ וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנֶה י
 אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׂים בְּנֵי־שִׁנְיָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: י
 וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם ל
 כַּמִּשְׁפָּט: וְשְׁעִיר חֲמֵסָת אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתְּמִיד ל

טו' קוד על ה' ברא

זאָלט איר גיט טאָן. און איר זאָלט פֿייערן אַ פֿייערטאָג
 צו גאָט זיבן טעג. ¹³ און איר זאָלט מקריב זיין אַ בראַנד־
 אָפּפּער פֿאַר אַ געשמאַקן ריח צו גאָט: דרייצן יונגע אָקסן,
 צוויי ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע; אָן אַ פעלער זאָלן
 זיי זיין. ¹⁴ און זייער שפּיזאָפּפּער: זעמלמעל פֿאַרמישט
 מיט אײל, דריי צענטל צו אײטלעכן אָקס פון די דרייצן
 אָקסן, צוויי צענטל צו אײטלעכן ווידער פון די צוויי
 ווידערס, ¹⁵ און צו צענטל, צו צענטל פֿאַר אײטלעכן
 שעפּס פון די פּערצן שעפּסן. ¹⁶ און אײן צינגבאַק אַ זינד־
 אָפּפּער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער, זיין
 שפּיזאָפּפּער, און זיין גיסאָפּפּער.

¹⁷ און אויפן צווייטן טאָג: צוועלף יונגע אָקסן, צוויי
 ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע, אָן אַ פעלער. ¹⁸ און
 זייער שפּיזאָפּפּער און זייערע גיסאָפּפּער, צו די אָקסן,
 צו די ווידערס, און צו די שעפּסן, לויט זייער צאָל, אזוי
 ווי דער דין. ¹⁹ און אײן צינגבאַק אַ זינדאָפּפּער. אַחוץ
 דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער און זיין שפּיזאָפּפּער, און
 זייערע גיסאָפּפּער.

²⁰ און אויפן דריטן טאָג: עלף יונגע אָקסן, צוויי
 ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע, אָן אַ פעלער. ²¹ און

זייער שפּיזאָפּפּער און זייערע גיסאָפּפּער, צו די אָקסן, צו די ווידערס, און צו די שעפּסן, לויט זייער צאָל אזוי ווי דער
 דין. ²² און אײן באַק אַ זינדאָפּפּער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער און זיין שפּיזאָפּפּער און זיין גיסאָפּפּער.
²³ און אויפן פּירטן טאָג: צען אָקסן, צוויי ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע, אָן אַ פעלער. ²⁴ און זייער שפּיז־
 אָפּפּער און זייערע גיסאָפּפּער, צו די אָקסן, צו די ווידערס, און צו די שעפּסן, לויט זייער צאָל אזוי ווי דער דין.
²⁵ און אײן צינגבאַק אַ זינדאָפּפּער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער, זיין שפּיזאָפּפּער, און זיין גיסאָפּפּער.
²⁶ און אויפן פינפטן טאָג: ניין אָקסן, צוויי ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע, אָן אַ פעלער. ²⁷ און זייער שפּיזאָפּפּער
 און זייערע גיסאָפּפּער, צו די אָקסן, צו די ווידערס, און צו די שעפּסן, לויט זייער צאָל אזוי ווי דער דין. ²⁸ און אײן
 באַק אַ זינדאָפּפּער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער און זיין שפּיזאָפּפּער, און זיין גיסאָפּפּער.
²⁹ און אויפן זעקסטן טאָג: אַכט אָקסן, צוויי ווידערס, פּערצן שעפּסן יאָריקע, אָן אַ פעלער. ³⁰ און זייער שפּיז־
 אָפּפּער און זייערע גיסאָפּפּער, צו די אָקסן, צו די ווידערס, און צו די שעפּסן, לויט זייער צאָל אזוי ווי דער דין. ³¹ און
 אײן באַק אַ זינדאָפּפּער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפּער, זיין שפּיזאָפּפּער, און זייער גיסאָפּפּער.

ל^ב מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: ס וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שְׁבַעַה
 אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמוֹמִים:
 ל^ג וּמִנְחָתָם וְנִסְכָּהֶם לַפָּרִים לְאֵילִם וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם
 ל^ד כְּמִשְׁפָּטָם: וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלִּבְדָּר עֶלְתַּת הַתְּמִיד
 מ^פ מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: ס בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְּרוּתָהּ לָכֶם
 ל^ו כְּלִי־מִלֶּאכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה
 רֵיחַ נִיחָח לַיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
 ל^ז שְׁבַעַה תְּמוֹמִים: מִנְחָתָם וְנִסְכֶיהֶם לַפָּר לְאֵיל וּלְכִבְשִׁים
 ל^ח בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט: וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלִּבְדָּר עֶלְתַּת
 ל^ט הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם
 לִבְדָּר מְנַדְרֵיכֶם וְנִדְבַתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם
 וּלְנִסְכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם:

ל

א וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־
 מֹשֶׁה:

פ

³² און איין באָק א זינדאָפּפער. אַחוץ דעם שטענדיקן בראַנדאָפּפער, און זיין שפייזאָפּפער, און זיין גיסאָפּפער.
³³ דיִדאָזיקע זאָלט איר מאַכן צו גאָט אין אייערע יום־טובֿים, אַחוץ אייערע נדרים, און אייערע פרייוויליקע גאַבן,
 פון אייערע בראַנדאָפּפער, און פון אייערע שפייזאָפּפער און פון אייערע גיסאָפּפער, און פון אייערע פרידאָפּפער.

און משה האָט אָנגעזאָגט די קינדער פון ישראל, אזוי ווי אַלץ וואָס גאָט האָט משהן באַפוילן.

מטות

ב וַדַּבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רְאִשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה
 ג הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: אִישׁ כִּרְיִדוֹ נָדָר לַיהוָה אֹד
 ד הַשְּׁבַע שְׁבַעַה לְאֶכָר אֶסֶר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דַּבְּרוּ כְּכֹל
 ה הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה: וְאִשָּׁה כִּרְיִדוֹ נָדָר לַיהוָה וְאֶסְרָהּ
 ו אֶסֶר בְּבֵית אָבִיהָ בְּנַעֲרִיהָ: וְשָׁמַע אָבִיהָ אֶת־נְדָוָהּ
 ז וְאֶסְרָהּ אֲשֶׁר אֶסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהִתְרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמָה
 ח כָּל־נְדָוֶיהָ וְכָל־אֶסֶר אֲשֶׁר־אֶסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם: וְאִם
 ט הִנִּיא אָבִיהָ אֶתְּהָ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־נְדָוֶיהָ וְאֶסְרָהּ אֲשֶׁר־
 י אֶסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וְהָיָה יִסְלַח־לָהּ כִּרְהִינֵיא אָבִיהָ
 י אֶתְּהָ: וְאִסְדִּהּ תְּהִיָּה לְאִישׁ וְנְדָוֶיהָ עֲלֶיהָ אִם מִכְּטָא
 ח שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר אֶסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ: וְשָׁמַע אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמְעוֹ

כט, לא חס ייד 6, א. מלעל

² און משה האָט גערעדט צו די הויפטלייט פון די
 שבטים פון די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן: דאָס איז
 די זאך וואָס גאָט האָט באַפוילן:
³ אז אַ מאַן וועט טאָן אַ נדר צו גאָט, אָדער שווערן
 אַ שבועה, צו אַסרן אויף זיך אַן איסור, זאָל ער ניט פאַר־
 שוועכן זיין וואָרט; אזוי ווי אַלץ וואָס גייט אַרויס פון זיין
 מויל, זאָל ער טאָן. ⁴ און אז אַ ווייבספאַרשוין וועט טאָן
 אַ נדר צו גאָט, און וועט אַסרן אויף זיך אַן איסור, אין איר
 פאָטערס הויז, אין איר יוגנט, ⁵ און איר פאָטער וועט הערן
 איר נדר, אָדער איר איסור וואָס זי האָט געאַסרט אויף
 זיך, און איר פאָטער וועט איר צושוויגן, זאָלן אַלע
 אירע נדרים באַשטיין, און איטלעכער איסור וואָס זי האָט
 געאַסרט אויף זיך, זאָל באַשטיין. ⁶ אויב אָבער איר פאָטער האָט איר געווערט אין דעם טאָג וואָס ער האָט געהערט,
 זאָלן אַלע אירע נדרים, און אירע איסורים וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, ניט באַשטיין; און גאָט וועט איר פאַרגעבן,
 ווייל איר פאָטער האָט איר געווערט. ⁷ און אויב זי וועט נעמען אַ מאַן, ווען אירע נדרים זיינען אויף איר, אָדער דער
 אַרויסרעד פון אירע ליפּן, וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, ⁸ און איר מאַן וועט הערן־אין וואָסער טאָג ער וועט הערן־

און ער וועט איר צושווייגן, זאלן באשטיין אירע נדרים, און אירע איסורים וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, זאלן באשטיין. ⁹ אויב אָבער איר מאַן וועט איר ווערן אין דעם טאָג וואָס ער הערט, זאל ער פאַרשטערן איר נדר וואָס אויף איר, און דעם אַרויסרעד פון אירע ליפּן, וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, און גאָט וועט איר פאַרגעבן. ¹⁰ אָבער דער נדר פון אַן אַלמנה און אַ גרושה, אַלץ וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, זאל באשטיין פאַר איר. ¹¹ און אויב נאָ פרויז האָט אַ נדר געטאָן אין הויז פון איר מאַן, אָדער זי האָט געאַסרט אויף זיך אַן איסור דורך אַ שבועה, ¹² און איר מאַן האָט געהערט, און האָט איר צו געשוויגן, און איר ניט געווערט, זאלן אַלע אירע נדרים באשטיין, און איטלעכער איסור וואָס זי האָט געאַסרט אויף זיך, זאל באשטיין. ¹³ אויב אָבער פאַרשטערן וועט זיי פאַרשטערן איר מאַן אין דעם טאָג וואָס ער הערט, זאל קיין אַרויסלאָז פון אירע ליפּן, פון אירע נדרים, אָדער פון אַן איסור אויף זיך, ניט באשטיין; איר מאַן האָט זיי פאַרשטערט, און גאָט וועט איר פאַרגעבן. ¹⁴ איטלעכער נדר, און איטלעכער געשוואָרענער איסור, אויף צו פייניקן די זעל, קען איר מאַן עס לאָזן באשטיין, און איר מאַן קען עס פאַרשטערן. ¹⁵ אויב אָבער צושווייגן וועט איר צושווייגן איר מאַן אַ מעתלעת, האָט ער געמאַכט באשטיין אַלע אירע נדרים, אָדער אַלע אירע איסורים וואָס אויף איר; ער האָט זיי געמאַכט באשטיין ווייל ער האָט איר צוגעשוויגן אין דעם טאָג וואָס ער האָט געהערט.

¹⁶ און אויב פאַרשטערן וועט ער זיי פאַרשטערן לאַנג נאָך דעם ווי ער האָט געהערט, וועט ער טראָגן איר זינד.

¹⁷ דאָס זיינען די געזעצן וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן, צווישן אַ מאַן און זיין ווייב, צווישן אַ פאָטער און זיין טאָכטער,

טער, אין איר יוגנט, אין איר פאָטערס הויז.

וְהִתְרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדוּיָהּ וְאָסְרָה אֶשְׂרָאֶסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יִקְמוּ; וְאִם בַּיּוֹם שָׁמַע אִישָׁהּ יָגִיד אוֹתָהּ וְהִפְרֵת אֶת־נְדוּיָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְּטָא שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וַיְהִי וְיִסְלַח־לָהּ: וְנָדַר אַלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יִקּוּם עָלֶיהָ: וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ נְדָרָה אוֹרְאֶסְרָה אִסָּר עַל־נַפְשָׁהּ בַּשְּׂבָעָה: וְשָׁמַע אִישָׁהּ וְהִתְרִישׁ לָהּ לֹא יִבְהִיָּא אוֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדוּיָהּ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יִקּוּם: וְאִם־הִפְרִי יִפְרֵת אֶת־אִישָׁהּ בַּיּוֹם שָׁמַעוּ כָּל־מוֹצֵא שְׁפִתֶיהָ לְנְדוּיָהּ וְלִאִסָּר נַפְשָׁהּ לֹא יִקּוּם אִישָׁהּ הַפֹּרִם וַיְהִי וְיִסְלַח־לָהּ: כָּל־נְדָר וְכָל־שְׂבָעַת אִסָּר לַעֲנֹת יָד נֶפֶשׁ אִישָׁהּ יִקְמוּ וְאִישָׁהּ יִפְרֵנוּ: וְאִם־הִתְרִישׁ חֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֲלֵי־יוֹם וְהַקּוּם אֶת־כָּל־נְדוּיָהּ אוֹ אֶת־כָּל־אָסְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַקּוּם אֶת־עַם כִּי־הִתְרִישׁ לָהּ בַּיּוֹם שָׁמַעוּ: וְאִם־הִפְרִי יִפְרֵת אֶת־אִישָׁהּ וְנִשְׂא אֶת־עֵינֶיהָ: אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בְּיַד אָב לְבִתּוֹ בְּנַעֲרִיהָ בֵּית אָבִיהָ: פ

לא

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נִלְכַם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִי מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֹּאסֵף אֶל־עַמּוּדָה: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר הִחַלְצוּ מֵאֲתֵכֶם אַנְשִׁים לַעֲבֹא וַיְהִי עַל־מִדְיָן לַחַת נִקְמַת־יְהוָה בְּמִדְיָן: אֵלֶּף לַמִּשָּׁה אֵלֶּף לַמִּשָּׁה לְכָל מִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לַעֲבֹא: וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּף לַמִּשָּׁה שְׁנַיִם־עָשָׂר אֵלֶּף חֲלוּצֵי צָבָא: וַיִּשְׁלַח אֲתֵכֶם מֹשֶׁה אֵלֶּף לַמִּשָּׁה לַעֲבֹא אֲתֵכֶם וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֱלֵעָזָר הַכֹּהֵן לַעֲבֹא וְכָל־הַקֹּדֶשׁ וְהַצִּצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ: וַיִּצְבְּאוּ עַל־מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּהֲרֹגוּ כָּל־זָכָר: וְאֶת־מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל־חַלְלֵיהֶם אֶת־חַוִּי וְאֶת־דָּקָם וְאֶת־צֹר וְאֶת־חוּר וְאֶת־זֶבֶע חַמְשַׁת מַלְכֵי

לא

¹ און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ² זיי זיך נוקם די נקמה פון די קינדער פון ישראל אָן די מִדְיָנִים; דערנאָך וועסטו אַייגענעזאַמלט ווערן צו דיין פּאַלק.

³ האָט משה גערעדט צום פּאַלק, אזוי צו זאָגן: באַזאָפּנט פון אַיך מענער צום חיל, און זאלן זיי גיין אויף מִדְיָן אויס־צופירן די נקמה פון גאָט אויף מִדְיָן. ⁴ צו טויזנט פון אַ שבט, צו טויזנט פון אַ שבט, פון אַלע שבטים פון ישראל, זאלט איר שיקן אין חיל.

⁵ זיינען צוגעשטעלט געוואָרן פון די טויזנטן פון ישראל צו טויזנט פון אַ שבט, צוועלף טויזנט באַזאָפּנטע חיל. ⁶ און משה האָט זיי געשיקט אין חיל צו טויזנט פון אַ שבט, זיי מיט פינחס דעם זון פון אַלעָזָר דעם פּהן, אין חיל, מיט די הייליקע כלים און די שאַלטרוֹמייטן אין זיין האַנט. ⁷ און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן אויף מִדְיָן, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן, און זיי האָבן אויסגעהרגעט יעטוועדער מאַנספאַרשוין. ⁸ אויך די מלכים פון מִדְיָן האָבן זיי געהרגעט צווישן זייערע דערשלאַגענע: אַוי, און רָקם, און צור, און חור, און רָבֵע, די פינף מלכים פון מִדְיָן; אויך בלָעם דעם

ט מדון ואת בלעם בן־בעור הרני פהרב: וישפו בני־
 ישראל את־נשי מדון ואת־טפם ואת כל־בהמתם ואת־
 י כל־מקנתם ואת־כל־חילם ביוון: ואת כל־צרותם
 יא במושבבתם ואת כל־מירדתם שרפו באש: ויקחו את־כל־
 יב השלל ואת כל־המלקוח באדם ובבהמה: ויבאו אל־
 משה ואל־אלעזר הכהן ואל־עדת בני־ישראל את־השבי
 ואת־המלקוח ואת־השלל אל־המחנה אל־ערבת מואב
 של אשר על־ידן ירחו: ס ויצאו משה ואלעזר הכהן
 יד וכל־נשי העדה לראותם אל־מחוז למחנה: ויקצף
 משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים
 טו מצבא המלחמה: ויאמר אליהם משה החיותם כל־
 טז נקבה: הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר
 מעל ביהודה על־דבר פעור ותהי המגפה בעדת יהודה:
 יז ועתה הרנו כל־זכר במה וכל־אשה ודעת איש למשכב
 יח וזכר הרנו: וכל המה בנשים אשר לא־ידעו משכב וזכר
 יט החיו לכם: ואתם חנו מחוז למחנה שבעת ימים כל
 כ הרג נפש וכל ונגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום
 כא השביעי אתם ושביכם: וכל־פגור וכל־בל־עור וכל־
 כב מעשה עזים וכל־כל־עץ תתחטאו: ס ויאמר אלעזר
 הכהן אל־אנשי הצבא הבאים למלחמה ואת חקת התורה
 כג אשר־צוה יהוה את־משה: אך את־הזהב ואת־הכסף
 כד את־הנחשת את־הפרזל את־הברזל ואת־העפרת: כל־
 כה דבר אשר־יבא באש תעבירו באש וטהר אך בני נדה
 כו ותחטאו וכל אשר לא־יבא באש תעבירו במים: וכבסתם
 כז בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל־המחנה:
 כח ס ויאמר יהוה אל־משה לאמר: שא את ראש מלקוח
 כט השבי באדם ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות
 ל העדה: והצית את־המלקוח בין תפשי המלחמה

זון פון בעורן האבן זיי געהרגעט מיטן שווערד. ⁹ און די
 קינדער פון ישראל האבן געפאנגען די וויבער פון מדון,
 און זייערע קליינע קינדער; און אלע זייערע בהמות, און
 אלע זייערע פי, און זייער גאנצן פארמעג, האבן זיי
 אועקגערויבט. ¹⁰ און אלע זייערע שטעט אין זייערע
 ווינערטער, און אלע זייערע לאגערדערפער, האבן זיי
 פארברענט אין פייער. ¹¹ און זיי האבן גענומען דעם
 גאנצן זאקרויב, און דעם גאנצן טרייברויב, פון מענטשן
 און פון בהמות, ¹² און האבן געבראכט די געפאנגענע און
 דעם טרייברויב און דעם זאקרויב צו משהן און צו אלעזר
 דעם פהן, און צו דער עדה פון די קינדער פון ישראל,
 אין לאגער, אויף די פלוינען פון מואב וואס ביים ירדן
 לעבן יריחו.

¹³ זיינען משה, און אלעזר דער פהן, און אלע
 פירשטן פון דער עדה, ארויסגעגאנגען זיי אנטקעגן אויסן
 לאגער. ¹⁴ און משה האט געזעענט אויף די אויפגע־
 זעצטע איבערן חיל, די עלטסטע פון טויזנט, און די
 עלטסטע פון הונדערט, וואס זיינען געקומען פון מלחמה
 דינסט. ¹⁵ און משה האט צו זיי געזאגט: האט איר געלאזט
 לעבן אלע ווייבספארשוניגען? ¹⁶ דאס האבן זיי דאך,
 אויף דעם אגרעד פון בלעמען, געבראכט די קינדער
 פון ישראל צו באגיין א פעלשונו אן גאט, אין דער מעשה
 פון פעור, און די מגפה איז געווען אויף דער עדה פון
 גאט. ¹⁷ און אצונד הרגעט יעטועדער מאנספארשוין
 צווישן די קליינע קינדער, און הרגעט יעטועדער ווייבס־
 פארשוין וואס ווייס פון א מאן דורך ליגן מיט א מאנס־

פארשוין. ¹⁸ און אלע קינדער צווישן די ווייבספארשוניגען וואס ווייסן ניט פון ליגן מיט א מאנספארשוין, זאלט איר
 לאזן לעבן פאר אייך. ¹⁹ און איר, לאגערט אויסן לאגער זיבן טעג; איטלעכער וואס האט געהרגעט א נפש, און איט־
 לעכער וואס האט זיך אָנגערירט אָן א דערשלאָגענעם, רייניקט אייך אויפן דריטן טאָג און אויפן זיבעטן טאָג, איר און
 אייערע געפאָנגענע. ²⁰ און יעטועדער זאך פון פעל, און אלץ וואס איז געמאכט פון ציגנהאר, און
 יעטועדער הילצערנע פלי, זאלט איר אייך רייניקן.

²¹ און אלעזר דער פהן האט געזאגט צו די חילס־לייט וואס זיינען געגאנגען אין מלחמה: דאס איז דאס געזעצן פון
 דער תורה וואס גאט האט באפוילן משהן: ²² אבער דאס גאלד, און דאס זילבער, דאס קופער, דאס אייזן, דאס צין, און
 דאס בליי, ²³ אלץ וואס קען קומען אין פייער, זאלט איר מאכן דורכגיין דורך פייער, און עס וועט ווערן ריין; נאך עס מוז
 גערייניקט ווערן מיט שפרענגוואסער. און אלץ וואס קען ניט קומען אין פייער, זאלט איר מאכן דורכגיין דורך וואסער.
²⁴ און איר זאלט וואשן אייערע קליידער אויפן זיבעטן טאָג, און איר וועט ווערן ריין, און דערנאך מעגט איר אריינקומען
 אין לאגער.

²⁵ און גאט האט געזאגט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ²⁶ נעם אויף די צאל פון דעם געפאָנגענעם טרייברויב, פון מענטשן
 און פון בהמות, דו און אלעזר דער פהן, און די הויפטלייט פון די פאָטערהייזער פון דער עדה. ²⁷ און זאלסט צע־
 טיילן דעם טרייברויב אין העלפט, צווישן די מלחמה־האלטערס וואס זיינען ארויסגעגאנגען אין חיל, און צווישן דער

¹⁸ און אלע קינדער צווישן די ווייבספארשוניגען וואס ווייסן ניט פון ליגן מיט א מאנספארשוין, זאלט איר
 לאזן לעבן פאר אייך. ¹⁹ און איר, לאגערט אויסן לאגער זיבן טעג; איטלעכער וואס האט געהרגעט א נפש, און איט־
 לעכער וואס האט זיך אָנגערירט אָן א דערשלאָגענעם, רייניקט אייך אויפן דריטן טאָג און אויפן זיבעטן טאָג, איר און
 אייערע געפאָנגענע. ²⁰ און יעטועדער זאך פון פעל, און אלץ וואס איז געמאכט פון ציגנהאר, און
 יעטועדער הילצערנע פלי, זאלט איר אייך רייניקן.
²¹ און אלעזר דער פהן האט געזאגט צו די חילס־לייט וואס זיינען געגאנגען אין מלחמה: דאס איז דאס געזעצן פון
 דער תורה וואס גאט האט באפוילן משהן: ²² אבער דאס גאלד, און דאס זילבער, דאס קופער, דאס אייזן, דאס צין, און
 דאס בליי, ²³ אלץ וואס קען קומען אין פייער, זאלט איר מאכן דורכגיין דורך פייער, און עס וועט ווערן ריין; נאך עס מוז
 גערייניקט ווערן מיט שפרענגוואסער. און אלץ וואס קען ניט קומען אין פייער, זאלט איר מאכן דורכגיין דורך וואסער.
²⁴ און איר זאלט וואשן אייערע קליידער אויפן זיבעטן טאָג, און איר וועט ווערן ריין, און דערנאך מעגט איר אריינקומען
 אין לאגער.
²⁵ און גאט האט געזאגט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ²⁶ נעם אויף די צאל פון דעם געפאָנגענעם טרייברויב, פון מענטשן
 און פון בהמות, דו און אלעזר דער פהן, און די הויפטלייט פון די פאָטערהייזער פון דער עדה. ²⁷ און זאלסט צע־
 טיילן דעם טרייברויב אין העלפט, צווישן די מלחמה־האלטערס וואס זיינען ארויסגעגאנגען אין חיל, און צווישן דער

הַיָּצִיִּים לַצָּבָא וּבֵין כָּל־הָעֵדָה: וְהִרְמִית מִכֶּם לַיהוָה כֹּחַ
מֵאֵת אִישׁ הַמִּלְחָמָה הַיָּצִיִּים לַצָּבָא אֶחָד נֶפֶשׁ מִחַמֵּשׁ
הַמֵּאוֹת מִדֹּהָאָדָם וּמִדֹּה־בִקֹּר וּמִדֹּה־חֲמֹרִים וּמִדֹּה־צֹאן:
מִמִּחְצִיתָם תִּקְחוּ וְנִתְּתָה לְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן תְּרוּמַת יְהוָה: כט
וּמִמִּחְצֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל תִּקְחוּ אֶחָד אֶחָד מִדֹּה־חֲמֹשִׁים ל
מִדֹּהָאָדָם מִדֹּה־בִקֹּר מִדֹּה־חֲמֹרִים וּמִדֹּה־צֹאן מִכָּל־הַבְּהֵמָה
וְנִתְּתָה אֹתָם לְלוֹיִם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה: וַיַּעַשׂ לֹא
מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיְהִי לִב
הַמִּלְּקוֹחַ יָתֵר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר בָּנוּ עִם הַצָּבָא צֹאן שְׁש־מֵאוֹת
אַלְפֵי וּשְׁבַעִים אֶלְפֵי חֲמִשָּׁת אֶלְפִים: וּבִקֹּר שְׁנַיִם וּשְׁבַעִים ל
אַלְפֵי: חֲמֹרִים אֶחָד וּשְׁשִׁים אֶלְפֵי: וְנֶפֶשׁ אָדָם מִדֹּה־נָשִׁים ל
אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכָּב זָכָר כָּל־נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי:
וְתָהִי הַמִּחְצֵה חֶלֶק הַיָּצִיִּים בַּצָּבָא מִסֵּפֶר הַצֹּאן שְׁלֹשֶׁה ל
מֵאוֹת אֶלְפֵי וּשְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי וּשְׁבַעֵת אֶלְפִים חֲמִשׁ מֵאוֹת:
וַיְהִי הַמֶּכֶס לַיהוָה מִדֹּה־צֹאן שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשׁ וּשְׁבַעִים: לו
וְהַבִּקֹּר שֵׁשָׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי וּמִכֶּסֶם לַיהוָה שְׁנַיִם וּשְׁבַעִים: לה
חֲמֹרִים שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וּמִכֶּסֶם לַיהוָה אֶחָד ל
וּשְׁשִׁים: וְנֶפֶשׁ אָדָם שֵׁשָׁה עָשָׂר אֶלְפֵי וּמִכֶּסֶם לַיהוָה מ
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים נֶפֶשׁ: וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־מִכֶּסֶם תְּרוּמַת יְהוָה מ
לְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וּמִמִּחְצֵית חֵמ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר תָּעָה מֹשֶׁה מִדֹּה־אֲנָשִׁים הַצָּבָאִים:
וְתָהִי מִחְצֵת הַעֵדָה מִדֹּה־צֹאן שְׁלֹש־מֵאוֹת אֶלְפֵי וּשְׁלֹשִׁים מ
אַלְפֵי שְׁבַעֵת אֶלְפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: וּבִקֹּר שֵׁשָׁה וּשְׁלֹשִׁים מ
אַלְפֵי: וְחֲמֹרִים שְׁלֹשִׁים אֶלְפֵי וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: וְנֶפֶשׁ אָדָם מ
שֵׁשָׁה עָשָׂר אֶלְפֵי: וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִמִּחְצֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
הָאָחָד אֶחָד מִדֹּה־חֲמֹשִׁים מִדֹּהָאָדָם וּמִדֹּה־בְהֵמָה וַיִּתֵּן
אֹתָם לְלוֹיִם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּקְרְבוּ אֶל־מֹשֶׁה הַבְּקָרִים אֲשֶׁר לְאַלְפֵי מ

גאנצער עדה. ²⁸ און זאלסט אפשיידן אן אפגאב צו גאט
פון די מלחמה לייט וואָס זיינען אַרויסגעזאָגען אין חיל:
איינ שטיק פון פינף הונדערט, פון די מענטשן, און פון די
רינדער, און פון די אייזלען, און פון די שאָף. ²⁹ פון זייער
העלפט זאלט איר עס נעמען: און זאלסט עס געבן צו
אַלעזר דעם כהן, אן אפשיידונג צו גאט. ³⁰ און פון דער
העלפט פון די קינדער פון ישראל זאלסטו נעמען איינס
אַרויסגענומען פון פופציק, פון די מענטשן, פון די
רינדער, פון די אייזלען, און פון די שאָף פון אלע
בהמות; און זאלסט זיי געבן צו די לויים, וואָס היטן די
היטונג פון דעם משכן פון גאט.
³¹ און משה און אַלעזר דער כהן האָבן געטאָן אזוי
ווי גאָט האָט באַפוילן משהן. ³² און דער טריברויב וואָס
איז געבליבן נאָך דעם רויב וואָס דאָס חילפאָלק האָט
גערויבט, איז געווען: שאָף, זעקס הונדערט טויזנט און
זיבעציק טויזנט און פינף טויזנט; ³³ און רינדער, צוויי און
זיבעציק טויזנט; ³⁴ און אייזלען, איין און זעכציק טויזנט;
³⁵ און נפשות פון מענטשן, פון ווייבספארשינען וואָס האָבן
ניט געווסט פון ליגן מיט אַ מאַנספאַרשויך—אלע נפשות,
צוויי און דרייסיק טויזנט. ³⁶ און אַ העלפט, דער חלק
פון די וואָס זיינען אַרויסגעזאָגען אין חיל—די צאל פון
די שאָף, איז געווען דריי הונדערט טויזנט און דרייסיק
טויזנט און זיבן טויזנט און פינף הונדערט. ³⁷ און די אַפגאָב צו גאָט פון די שאָף איז געווען זעקס הונדערט און
פינף און זיבעציק. ³⁸ און די רינדער, זעקס און דרייסיק טויזנט; און די אַפגאָב פון זיי צו גאָט, צוויי און זיבעציק.
³⁹ און אייזלען, דרייסיק טויזנט און פינף הונדערט; און די אַפגאָב פון זיי צו גאָט, איין און זעכציק. ⁴⁰ און נפשות
פון מענטשן, זעכצן טויזנט; און די אַפגאָב פון זיי צו גאָט, צוויי און דרייסיק נפשות.
אַפגאָב פון גאָט אַפשיידונג צו אַלעזר דעם כהן, אזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן. ⁴¹ און משה האָט איבערגעגעבן די
דער פון ישראל, וואָס משה האָט אַראָפגענומען ביי די מענער וואָס זיינען געווען אין חיל—⁴² און די העלפט פון דער עדה
איז געווען: פון די שאָף, דריי הונדערט טויזנט און זיבן טויזנט און פינף הונדערט; ⁴³ און רינדער, זעקס
און דרייסיק טויזנט; ⁴⁴ און אייזלען, דרייסיק טויזנט און פינף הונדערט; ⁴⁵ און נפשות פון מענטשן, זעכצן טויזנט—⁴⁶ פון דער
העלפט פון די קינדער פון ישראל האָט משה גענומען איינס אַרויסגענומען פון פופציק, פון די מענטשן, און פון די בהמות,
און ער האָט זיי געגעבן צו די לויים, וואָס היטן די היטונג פון דעם משכן פון גאָט, אזוי ווי גאָט האָט משהן באַפוילן.
⁴⁷ און די אויפגעזעצטע וואָס איבער די טויזנטן פון חיל, די עלטסטע פון טויזנט, און די עלטסטע פון הונדערט;

האָבן גענענט צו משהן; ⁴⁹ און זיי האָבן געזאָגט צו משהן:
 דיניע קנעכט האָבן אויפגענומען די צאָל פון די מלחמה
 לייט וואָס אונטער אונדזער האָנט, און קיינער פון אונדז
 איז ניט געמינערט געוואָרן. ⁵⁰ האָבן מיר געבראַכט אַ
 מתנה צו גאָט, איטלעכער וואָס ער האָט געפונען, גיל-
 דערנע זאַכן, אָרעמבענדער, און האַנטקייטלעך, פינ-
 גערלעך, אוירינגען, און האַלדזבענדער, מכפר צו זיין
 אויף אונדזער זעל פאַר גאָט.

מט **הַצְבֵּא שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת:** וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה
 עֲבֹדֵד נִשְׂאֵי אֶת־רֹאשׁ אֲנִשֵּׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיַדְנוּ וְלֹא־
 נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ: וַנִּקְרָב אֶת־קִרְבָּן יְהוָה אִישׁ אֲשֶׁר מֵצֵא
 כְּלִי־חַבֵּב אֲצֵעֲדָה וְצִמֵּד טַבַּעַת עִגּוּל וְכוּמָן לְכַפֵּר עַל־
 נַפְשׁוֹתֵינוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־יְהוָה
 נב **מֵאֲתָם כָּל כְּלֵי מַעֲשֵׂה:** וַיְהִי כִּלְזָבֵב הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
 הֵרִימוּ לַיהוָה שֵׁשֶׁה עֶשְׂרֵי אֵלֶּה שְׁבַע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל
 ג **מֵאֵת שָׂרֵי הָאֲלָפִים וּמֵאֵת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת:** אֲנִשֵּׁי הַצְּבֵּאָה
 נד **בָּנוּ אִישׁ לוֹ:** וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־יְהוָה
 שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וַיָּבֵאוּ אֹתוֹ אֶל־אֶהֱל מוֹעֵד וַפְּרוּן
 לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה: פ

לב

⁵¹ האָבן משה און אַלְעָזָר דער פֿהן צוגענומען פון
 זיי דאָס גאָלד, אַלערליי אויסגעאַרבעטע זאַכן. ⁵² און
 דאָס גאַנצע גאָלד פון דער אָפּשיידונג וואָס זיי האָבן אָפֿ־
 געשיידט צו גאָט, איז געווען זעכצן טויזנט זיבן הונדערט
 און פופציק שֶׁקֶל, פון די עלטסטע פון טויזנט, און פון די
 עלטסטע פון הונדערט. ⁵³ די חילס־לייט האָבן גערויבט
 איטלעכער פאַר זיך. ⁵⁴ און משה און אַלְעָזָר דער פֿהן
 האָבן צוגענומען דאָס גאָלד פון די עלטסטע פון טויזנט
 און פון הונדערט, און האָבן עס געבראַכט אין אוהלי־מועד,
 א דערמאָנונג אָן די קינדער פון ישראל פאַר גאָט.

שש **וּמִקְנֵהוּ וְכֵן הָיָה לִבְנֵי רֵאיוֹן וּלְבְנֵי־יָד עֲצִים מֵאֵד וַיִּרְאוּ
 אֶת־אֶרֶץ יְעֹזֵר וְאֶת־אֶרֶץ גִּלְעָד וְהָיָה הַמִּקְוִים מִקּוֹם מִקְנֵהוּ:
 ב **וַיָּבֵאוּ בְנֵי־יָד וּבְנֵי רֵאיוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר
 ג הַכֹּהֵן וְאֶל־נִשְׂאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר:** עֲטֹרוֹת וְדִיבּוֹן וַיְעֹזֵר
 ד וְנַמְרָה וְחֲשַׁבּוֹן וְאֶלְעָלָה וְשָׁבֶם וְנָבו וְבָקָן: הָאֶרֶץ אֲשֶׁר
 הָבֵה יְהוָה לִפְנֵי עַבְדְּךָ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֵה הוּא וְלַעֲבָדֶיךָ
 ה **מִקְנֵה:** וַיֹּאמְרוּ אִם־מֵצֵאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְהוָה אֶת־
 ו הָאֶרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאֶחָה אֶל־תַּעֲבֹדנוּ אֶת־יְהוָה:
 ז וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי־יָד וּלְבְנֵי רֵאיוֹן הַחֲסִידִים יִבְאוּ לַמִּלְחָמָה
 ח וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ בָּהּ: וְלָמָּה תִּנְאוּן אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 ט **מֵעַבְרֵי אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה:** כֹּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם
 עַד־נִחַל אֲשֶׁכּוּל וַיִּרְאוּ אֶת־הָאֶרֶץ וַיָּבֵאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּי־בֹא אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה:
 יא **וַחֲרָאֶף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר:** אִם־יִרְאוּ**

לב, ז' תשא סי

לב

און די קינדער פון ראובן און די קינדער פון גַד
 האָבן געהאַט פיל פי, זייער אַ סך, און זיי האָבן

געווען דאָס לאַנד יְעֹזֵר און דאָס לאַנד גִּלְעָד, ערשט דער אָרט איז אַן אָרט פאַר פי. ² זיינען די קינדער פון גַד און
 די קינדער פון ראובן געקומען, און זיי האָבן געזאָגט צו משהן, און צו אַלְעָזָר דעם פֿהן, און צו די פירשטן פון דער
 עדה, אַזוי צו זאָגן: ³ עֲטֹרוֹת, און דִיבּוֹן, און יְעֹזֵר, און נַמְרָה, און חֲשַׁבּוֹן, און אֶלְעָלָה, און שָׁבֶם, און נָבו, און בָּקָן,
 דאָס לאַנד וואָס גאָט האָט געשלאָגן פאַר דער עדה פון ישראל, איז אַ לאַנד פאַר פי, און דיניע קנעכט האָבן פי.
⁴ און זיי האָבן געזאָגט: אויב מיר האָבן געפונען לייטעליקייט אין דיניע אויגן, זאָל דאָסדאָזיקע לאַנד געגעבן ווערן דיניע
 קנעכט צום אייגנטום; זאָלסט אונדז ניט אַריבערפירן דעם יַרְדֵּן.

⁵ האָט משה געזאָגט צו די קינדער פון גַד און צו די קינדער פון ראובן: אייערע ברידער זאָלן גיין אין מלחמה, און
 איר זאָלט זיצן דאָ? ⁶ און פאַרוואָס זאָלט איר אָפקערן דאָס האַרץ פון די קינדער פון ישראל פון אַריבערצוגיין אין
 דעם לאַנד וואָס גאָט האָט זיי געגעבן? ⁷ אַזוי האָבן געטאָן אייערע עלטערן, ווען איך האָב זיי געשיקט פון קדש־ברנע
 אַנצוקוקן דאָס לאַנד. ⁸ וואָרום זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען ביזן טאָל אֲשֶׁכּוּל, און האָבן אַנגעקוקט דאָס לאַנד, און זיי האָבן
 אָפּגעקערט דאָס האַרץ פון די קינדער פון ישראל, ניט צו גיין אין דעם לאַנד, וואָס גאָט האָט זיי געגעבן. ⁹ און דער
 צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אין יענעם טאָג, און ער האָט געשוואָרן, אַזוי צו זאָגן: ¹⁰ אויב די מענטשן וואָס זיינען אַרויפ־

געגאנגען פון מצרים, פון צוואנציק יאר אלט און העכער, וועלן אָנזען די ערד, וואָס איך האָב צוגעשוואָרן צו אַברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן! ווייל זיי זיינען ניט געגאנגען געטריי נאָך מיר. ¹³ אַחוץ פֿלב דער זון פון יפֿונהן, דער קנזי, און יהושע דער זון פון נון, ווייל זיי זיינען געגאנגען געטריי נאָך גאָט. ¹⁴ און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישראל, און ער האָט זיי געמאַכט וואַלען אין דער מדבר פּערציק יאָר, ביז דער גאַנצער דור וואָס האָט געטאַן דאָס שלעכטס אין די אויגן פון גאָט, איז פאַרלענדט געוואָרן. ¹⁵ און אָט זייט איר אויפגעשטאַנען אויף דעם אָרט פון אַיערע עלטערן, אַ געזינדל פון זינדיקע מענטשן, נאָך צוצולייגן צו דעם גרימצאָרן פון גאָט אויף ישראל. ¹⁶ וואָרום אַז איר קערט זיך אָפּ פון הינטער אים, וועט ער זיי ווידער לאָזן אין דער מדבר, און איר וועט אומברענגען דאָסדאָזיקע גאַנצע פּאַלק. ¹⁶ האָבן זיי געזענט צו אים, און האָבן געזאָגט: שאַפֿ געהעפטן פאַר אונדזער פי וועלן מיר דאָ בויען, און שטעט פאַר אונדזערע קליינע קינדער. ¹⁷ אָבער מיר אַליין וועלן זיין גרייט באַוואַפנט פאַרויס פאַר די קינדער פון ישראל, ביז וואַגען מיר האָבן זיי געבראַכט אויף זייער אָרט; און אונדזערע קליינע קינדער וועלן זיצן אין די באַפעסטיקטע שטעט פון וועגן די באַווינער פון לאַנד. ¹⁸ מיר וועלן זיך ניט אומקערן אין אונדזערע הייזער, ביז די קינדער פון ישראל אַרפּן איטלעכער זיין אַרפּונט. ¹⁹ וואָרום מיר וועלן ניט אַרפּן מיט זיי אויף יענער זייט

הַאֲנִשִּׁים הַעֲלִים מִמִּצְרַיִם מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַלֶּה אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב כִּי לֹא מֵלֶאֱוִי אַחֲרָי: בְּלִתי פֿלב בְּדִיבַנָּה קִנְיִי וְיְהוֹשֻׁעַ בְּדִיבַנָּה בִּי מֵלֶאֱוִי אַחֲרָי יְהוָה: וַיִּחַרְאֶף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְעַם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עֲדֵיהֶם פֶּלֶאֱדוֹר הַעֲשֵׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וְהָיָה קִמְתָם תַּחַת אַבְתֵּיכֶם מִרְבּוֹת אַנְשִׁים יִדְּ הַטָּאִים לַסַּפּוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל: כִּי תִשׁוּבוּן מֵאַחֲרָיו וַיִּסָּף עוֹד לְחַיֵּיהֶם בַּמִּדְבָּר וְשַׁחַתְם לְכָל־הָעָם הַזֶּה: ׀ וַיִּשְׁאוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גִדְרַת צֶאן נִבְרָה לְמִקְנֵנוּ פֶה וְעֵרִים לְטַפְּנוּ: וְאַנְהוּ נַחֲלֵץ חֲשִׁים לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִסְדִּיבְיָאֵם אֶל־מְקוֹמָם וְיִשָּׁב טַפְּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְּצָר מִפָּנֵי יִשְׂבֵי הָאָרֶץ: לֹא נָשׁוּב אֶל־יְהוָה עַד הַתְּנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ: כִּי לֹא נִחַלְתֶּם אִתָּם מַעֲבָר לִיבְדוֹן וְהִלָּאָה כִּי בָאָה נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מַעֲבָר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה: פ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם־יִפְתַּעֲשׂוּן אֶת־יְהוָה דְּבַר הוּא אִם־שָׁב הַחֲלָצוּ לְפָנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה: וְעַבְר לָכֶם פֶּלֶאֱדוֹן אֶת־הַיַּרְדֵּן לְפָנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוּ אֶת־אִיְבּוֹ מִפָּנֵינוּ: וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנֵי יְהוָה וְאַחַר תִּשְׁבוּ וְהָיִיתֶם נָקִים מִיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהָיְתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאַחֲרָה לְפָנֵי יְהוָה: וְאִם־לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן הָיָה חַטָּאתְכֶם לַיהוָה וְדַעוּ חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר תִּמְצֵא אִתְּכֶם: בְּנִדְלַכְכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם וְגִדְרַת כִּי לְצִנְאָכְכֶם וְהִצֵּא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ: וַיֹּאמֶר בְּנִינְדוּ וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אָדִינִי מִצִּוְיָה: טַפְּנוּ נָשִׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל־בְּהֵמָתֵנוּ יְהוֹרֶשֶׁם בְּעָרֵי הַגְּלָעָד: כו וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבֹדוּ פֶּלֶאֱדוֹן צְבָא לְפָנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה כִּי כַּאֲשֶׁר אָדִינִי הִבְרִי: וַיֵּצֵא לָהֶם מֹשֶׁה אֶת אֱלֹעֶר הַכְּהֵן כִּי

כה סביון ויאמר

יִרְדֹּן און ווייטער, ווייל אונדז איז אָנגעקומען אונדזער אַרפּונג אויף דער זייט יִרְדֵן, צו מזרח. ²⁰ האָט משה צו זיי געזאָגט: אויב איר וועט טאַן דידאָזיקע זאַך, אויב איר וועט אַיך באַוואַפּענען פאַר גאָטס אָנגע זיכט אויף מלחמה, ²¹ און אַלע באַוואַפנטע פון אַיך וועלן אַריבערגיין דעם יִרְדֵן פאַר גאָטס אָנגעזיכט, ביז ער פאַר טרייבט זיינע פיינט פון פאַר אים, ²² און דאָס לאַנד וועט באַצוואַנגען ווערן פאַר גאָטס אָנגעזיכט, און איר וועט זיך דער נאָך אומקערן, וועט איר זיין ריין פאַר גאָט און פאַר ישראל, און דאָסדאָזיקע לאַנד וועט אַיך זיין צום אייגנטום פאַר גאָט. ²³ אויב אָבער איר וועט אַזוי ניט טאַן, אַזוי האָט איר געזינדיקט פאַר גאָט, און זייט וויסן אַיער שטראַף וואָס וועט אַיך טרעפן. ²⁴ בויט אַיך שטעט פאַר אַיערע קליינע קינדער, און געהעפטן פאַר אַיערע שאַף, אָבער וואָס איז אַרויס פון אַיער מויל זאָלט איר טאַן. ²⁵ האָבן די קינדער פון יִד און די קינדער פון ראובן געזאָגט צו משהן, אַזוי צו זאָגן: דייע קנעכט וועלן טאַן אַזוי ווי מײן האַר באַפעלט. ²⁶ אונדזערע קליינע קינדער, אונדזערע ווייבער, אונדזער פי, און אַלע אונדזערע בהמות, וועלן זיין דאָרטן אין די שטעט פון גלעד; ²⁷ אָבער דייע קנעכט, איטלעכער באַוואַפנטער צום חיל, וועלן אַריבערגיין פאַר גאָטס אָנגעזיכט אויף מלחמה, אַזוי ווי מײן האַר רעדט. ²⁸ און משה האָט באַפוילן וועגן זיי אַלעזער דעם פּהן, און יהושע דעם זון פון נון, און די הויפטלייט פון

ואת הושע בן נון ואת דראשי אבות המשות לבני ישראל:
 כט ויאמר משה אלהם אם יעברו בני ינד ובני ראובן ואתכם
 ל אתי הנודין כל הלוי למלחמה לפני יהוה ונכבשה הארץ
 לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתחכם בארץ כנען: וישנו
 לב עבדך בן נעשה: נחט נעבר חלוצים לפני יהוה ארץ
 לו כנען ואתנו אחות נחלתנו מעבר לירדן: ויתן להם משה
 לבני ינד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה כדיוסף את
 למלכת סיון מלך האמרי ואת ממלכת עוג מלך הבשן
 לד הארץ לעריה בגבלת ערי הארץ סביב: ויבטו בני ינד
 לה את ידיבן ואת עמרת ואת ערער: ואת עמרת שופן ואת
 לו יעור ונגבהה: ואת בית נמרה ואת בית הרן ערי מבצר
 לו ונדרת צאן: ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעל
 לח ואת קריתים: ואת נבו ואת בעל מעון מוסבת שם ואת
 שכמה ויקראו בשמות את שמות הערים אשר בנו:
 ספ וילכו בני מכיר כד מנשה גלעד וילכדה וירש את
 מ האמרי אשר בה: ויתן משה את הגלעד למכיר כד
 מא מנשה וישב בה: ויאיר כד מנשה הלך וילכד את חותמתם
 מב ויקרא אתהו הית יאיר: ונבח הלך וילכד את קנת ואת
 פ בנתיה ויקרא לה נבח בשמו:

די פאטערהייזער פון די שבטים פון די קינדער פון
 ישראל, ²⁹ און משה האָט צו זיי געזאָגט: אויב די קינדער
 פון גַד און די קינדער פון ראובן, איטלעכער באַזאָגנען
 טער אויף מלחמה, וועלן אַריבערגיין מיט אײך דעם
 ירדן פאַר גאָטס אָנגעזיכט, און דאָס לאַנד וועט באַצווונגען
 ווערן פאַר אײער אָנגעזיכט, זאָלט איר זיי געבן דאָס
 לאַנד גלעד צום אײגנטום. ³⁰ אויב אָבער זיי וועלן ניט
 אַריבערגיין באַזאָגנען מיט אײך, זאָלן זיי קריגן אײגנטום
 צווישן אײך אין לאַנד כנען.

³¹ האָבן זיך אָפּגערופּן די קינדער פון גַד און די
 קינדער פון ראובן, אזוי צו זאָגן: וואָס גאָט האָט גערעדט
 צו דינע קנעכט, אזוי וועלן מיר טאָן. ³² מיר וועלן
 אַריבערגיין באַזאָגנען פאַר גאָטס געזיכט, אין לאַנד
 כנען, און דאָס אײגנטום פון אונדזער נחלה פון דער זײט
 ירדן זאָל בלייבן בײ אונדו.

³³ און משה האָט זיי, די קינדער פון גַד און די קינ-
 דער פון ראובן און דעם האַלבן שבט פון מנשה דעם זון
 פון יוספן, געגעבן דאָס קיניגרייך פון סיחון דעם מלך
 פון אַמורי, און דאָס קיניגרייך פון עוג דעם מלך פון בָּשָׁן,
 דאָס לאַנד לויט אירע שטעט מיט די געמאַרקן, די שטעט

פון דעם לאַנד רונד אַרום. ³⁴ און די קינדער פון גַד האָבן אָפּגעבויט דיבון, און עטרות, און ערוער, ³⁵ און עטרות
 שופן, און יעור, און יגבהה, ³⁶ און בית נמרה, און בית הרן; באַפעסטיקטע שטעט מיט געהעפטן פאַר שאָף.

³⁷ און די קינדער פון ראובן האָבן אָפּגעבויט חשבון, און אלעל, און קריתים, ³⁸ און נבו, און בעל מעון—מיט אומ-
 געביטענע נעמען—און שבמה; און זיי האָבן אָנגערופּן מיט נעמען די שטעט וואָס זיי האָבן אָפּגעבויט. ³⁹ און די קינדער
 פון מכיר דעם זון פון מנשה ווינען געגאַנגען קיין גלעד, און זיי האָבן עס באַצווונגען, און האָבן פאַרטריבן דעם אַמורי
 וואָס דרינען. ⁴⁰ און משה האָט געגעבן גלעד צו מכיר דעם זון פון מנשה, און ער האָט זיך באַזעצט דרינען. ⁴¹ און יאיר
 דער זון פון מנשה איז געגאַנגען און האָט באַצווונגען זייערע דערפער, און ער האָט זיי גערופּן חותת יאיר. ⁴² און נבוח
 איז געגאַנגען און האָט באַצווונגען קנת מיט אירע טעכטערשטעט; און ער האָט זי גערופּן נבוח אויף זיין נאָמען.

לג

א אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם
 ב בנד-משה ואהרן: ויכתב משה את-מצאדם למסעיהם
 ג על-פי יהוה ואלה מסעיהם למוצאיהם: ויסעו מרעמסס
 ד בתרש הראשון כחמשה עשר יום לתרש הראשון

לג, 30 מ' ה' ט"ה

לג דאָס זיינען די ציאונגען פון די קינדער פון ישראל,
 וואָס זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים לויט
 זייערע מחנות אונטער דער האַנט פון משה און אַהרנען.
 י און משה האָט פאַרשריבן זייערע אַרויסגאַנגען אויף זיי
 ערע ציאונגען לויט דעם מויל פון גאָט; און דאָס זיינען
 זייערע ציאונגען אין זייערע אַרויסגאַנגען:

³ זיי האָבן געצויגן פון רעמסס אין ערשטן חודש, אין פּופּצנטן טאָג פון ערשטן חודש; אויף מאָרגן נאַכן קרבן

י' יאירס דערפער.

פסח זיינען די קינדער פון ישראל ארויסגעגאנגען מיט א הויכער האנט פאר די אויגן פון גאנץ מצרים, בעת די מצרים האָבן געהאלטן אין באַגראָבן די וואָס גאָט האָט דערשלאָגן צווישן זיי—איטלעכן בָּכּוּר; און אויך אויף זיי ערע געטער האָט גאָט געטאָן אַ משפט. ⁶ און די קינדער פון ישראל האָבן געצויגן פון רַעַמְסֵס, און גערוט אין סיכּוֹת. ⁷ און זיי האָבן געצויגן פון סיכּוֹת, און גערוט אין אָתֶם וואָס ביים עק מדבר. ⁸ און זיי האָבן געצויגן פון אָתֶם, און זיך אומגעקערט צו פּי־הַחִירוֹת וואָס פאַר בעל־צפּוֹן, און גערוט פאַר מגדול. ⁹ און זיי האָבן געצויגן פון פּי־הַחִירוֹת, און זיינען אַריבערגעגאנגען דורכן ים צום מדבר; און זיי זיינען געגאנגען דרײַ טעג וועגס אין מדבר אָתֶם, און האָבן גערוט אין מְרָה. ¹⁰ און זיי האָבן געצויגן פון מְרָה, און זיינען געקומען קיין אֵילִם; און אין אֵילִם זיינען געווען צוועלף קוואַלן וואַסער און זיבעציק טײַל־ביי־מער; און זיי האָבן דאַרטן גערוט. ¹¹ און זיי האָבן געצויגן פון אֵילִם, און גערוט ביים ים־סוּף. ¹² און זיי האָבן געצויגן פון ים־סוּף, און גערוט אין מדבר סין. ¹³ און זיי האָבן געצויגן פון מדבר סין און גערוט אין דַּפְקָה. ¹⁴ און זיי האָבן געצויגן פון דַּפְקָה, און גערוט אין אָלוש. ¹⁵ און זיי האָבן געצויגן פון אָלוש, און גערוט אין רפידים; און דאַרטן איז גיט געווען קיין וואַסער פאַרן פּאָלק צום טרינקען. ¹⁶ און זיי האָבן געצויגן פון רפידים, און גערוט אין מדבר סיני. ¹⁷ און זיי האָבן געצויגן פון קברות־הַתְּאֵנָה, און גערוט אין חצרות. ¹⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חצרות, און גערוט אין רמוֹד־פְּרָץ. ¹⁹ און זיי האָבן געצויגן פון רמוֹד־פְּרָץ, און גערוט אין לבְּנֵה. ²⁰ און זיי האָבן געצויגן פון לבְּנֵה, און גערוט אין רְסֵה. ²¹ און זיי האָבן געצויגן פון רְסֵה, און גערוט אין קהֶלֶה. ²² און זיי האָבן געצויגן פון קהֶלֶה, און גערוט אין שַׁפְּרָה. ²³ און זיי האָבן געצויגן פון שַׁפְּרָה, און גערוט אין מַקְהֵלוֹת. ²⁴ און זיי האָבן געצויגן פון מַקְהֵלוֹת, און גערוט אין חֶרְדָּה. ²⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין פַּרְחֵה. ²⁶ און זיי האָבן געצויגן פון פַּרְחֵה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ²⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ²⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ²⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ³⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁴⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁵⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁶⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁷⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁸⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹¹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹² און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹³ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁴ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁵ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁶ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁷ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁸ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ⁹⁹ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה. ¹⁰⁰ און זיי האָבן געצויגן פון חֶרְדָּה, און גערוט אין חֶרְדָּה.

מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח יֵצְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיַד רְמָה לְעֵינֵי כָל־
 מִצְרַיִם: וּמִצְרַיִם מִקְבְּרֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בְּהַם ד'
 כָּל־בְּכוֹר וּבְאֵלֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים: וַיִּסְעוּ בְנֵי־ה'
 יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס וַיִּחַנו בְּסֹבֹת: וַיִּסְעוּ מִסֹּבֹת וַיִּחַנו בְּאֵתֶם ו'
 אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הַמִּדְבָּר: וַיִּסְעוּ מֵאֵתֶם וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירוֹת ו'
 אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בַעַל צִפּוֹן וַיִּחַנו לִפְנֵי מְגִדֹל: וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי ה'
 חִירוֹת וַיַּעֲבְרוּ בְּתוֹךְ־הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלְכוּ בְּרֶגֶל שְׁלֹשַׁת
 יָמִים בַּמִּדְבָּר אֵתֶם וַיִּחַנו בְּמֶרְה: וַיִּסְעוּ מִמֶּרְה וַיָּבֹאוּ ט'
 אֵילָמָה וּבְאֵילִם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים הַמַּיִם
 וַיִּחַנו־שָׁם: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיִּחַנו עַל־יַם־סוּף: וַיִּסְעוּ מִיַּם־סוּף
 סוּף וַיִּחַנו בַּמִּדְבָּר־סִין: וַיִּסְעוּ מִבְּרֶסֶן וַיִּחַנו בְּדַפְקָה: י'
 וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיִּחַנו בְּאָלוֹשׁ: וַיִּסְעוּ מֵאָלוֹשׁ וַיִּחַנו ז'
 בְּרַפִּידִם וְלֹא־הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם לְשֹׁתוֹת: וַיִּסְעוּ מִרַפִּידִם טו'
 וַיִּחַנו בַּמִּדְבָּר סִינִי: וַיִּסְעוּ מִמִּדְבָּר סִינִי וַיִּחַנו בְּקֶבֶרֶת ה'
 הַתְּאֵנָה: וַיִּסְעוּ מִקֶּבֶרֶת הַתְּאֵנָה וַיִּחַנו בְּחֶצְרוֹת: וַיִּסְעוּ י"
 מִחֶצְרוֹת וַיִּחַנו בְּרַתְמָה: וַיִּסְעוּ מִרַתְמָה וַיִּחַנו בְּרַמּוֹד־פְּרָץ: יט'
 וַיִּסְעוּ מִרַמּוֹד־פְּרָץ וַיִּחַנו בְּלִבְנֵה: וַיִּסְעוּ מִלִּבְנֵה וַיִּחַנו כ'
 בְּרַסֵּה: וַיִּסְעוּ מִרַסֵּה וַיִּחַנו בְּקַהֲלָתָה: וַיִּסְעוּ מִקַּהֲלָתָה כב'
 וַיִּחַנו בְּחֶרְדָּה־שֹׁפֵר: וַיִּסְעוּ מִחֶרְדָּה־שֹׁפֵר וַיִּחַנו בְּחֶרְדָּה: כד'
 וַיִּסְעוּ מִחֶרְדָּה וַיִּחַנו בְּמַקְהֵלָתָה: וַיִּסְעוּ מִמַּקְהֵלָתָה כה'
 בְּתַחַת: וַיִּסְעוּ מִתַּחַת וַיִּחַנו בְּתַרְחָה: וַיִּסְעוּ מִתַּרְחָה וַיִּחַנו כו'
 בְּמַתְקָה: וַיִּסְעוּ מִמַּתְקָה וַיִּחַנו בְּחַשְׁמוּנָה: וַיִּסְעוּ מִחַשְׁמוּנָה כז'
 וַיִּחַנו בְּמוֹסְרוֹת: וַיִּסְעוּ מִמוֹסְרוֹת וַיִּחַנו בְּבִנְיָעָן: לא'
 וַיִּסְעוּ מִבְּנֵי־יַעֲקֹב וַיִּחַנו בְּתַר הַגִּדְגָד: וַיִּסְעוּ מִתַּר הַגִּדְגָד לב'
 וַיִּחַנו בְּיִמְבֹּתָה: וַיִּסְעוּ מִיִּמְבֹּתָה וַיִּחַנו בְּעֵבְרֹנָה: לד'
 וַיִּסְעוּ מֵעֵבְרֹנָה וַיִּחַנו בְּעֵצְוֵן נָבֵר: וַיִּסְעוּ מֵעֵצְוֵן נָבֵר לו'
 וַיִּחַנו בַּמִּדְבָּר־צֵן הוּא קָדְשִׁי: וַיִּסְעוּ מִקָּדְשִׁי וַיִּחַנו בְּתַר לו'

ח' סיון טו

ביים באַרג הוֹר, אין עק פון לאַנד אָדום.

לח הָהָר בְּקֶצֶה אֶרֶץ אֲדוּם: וַיֵּלֶךְ אֶהְרֹן חֲבֵהוּן אֶל-הָהָר
הָהָר עַל-פִּי יְהוָה וַיָּמַת שָׁם בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים לְצֵאת
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ:
לט וְאֶהְרֹן בֶּן-שִׁלֵּשׁ וְעֶשְׂרִים וּמֵאָת שָׁנָה בָּמָתוֹ בְּהָר הָהָר:
מ וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עַד וַהּוֹאֵשֵׁב בְּגִבּוֹר בְּאֶרֶץ
מא כְּנָעַן בָּבָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּסְעוּ מִהָר הָהָר וַיַּחֲנוּ בְּצִלְמֹנָה:
מב וַיִּסְעוּ מִצִּלְמֹנָה וַיַּחֲנוּ בְּפוֹנִן: וַיִּסְעוּ מִפוֹנִן וַיַּחֲנוּ בְּאֵבֶת:
מג וַיִּסְעוּ מֵאֵבֶת וַיַּחֲנוּ בְּעֵי הָעֵבְרִים בְּנֹבֵל מוֹאָב: וַיִּסְעוּ
מד מֵעֵי הָעֵבְרִים וַיַּחֲנוּ בְּדִיבְרֵן גֵּד: וַיִּסְעוּ מִדִּיבְרֵן גֵּד וַיַּחֲנוּ בְּעֵלְמָן
מו דִּבְלַת־מֶה: וַיִּסְעוּ מֵעֵלְמָן דִּבְלַת־מֶה וַיַּחֲנוּ בְּהַרֵי הָעֵבְרִים
מז לְפָנֵי נָבוֹ: וַיִּסְעוּ מִהַרֵי הָעֵבְרִים וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבַת מוֹאָב עַל
מח יַרְדֵּן וַיְחֹ: וַיַּחֲנוּ עַל-יַרְדֵּן מִבֵּית הַשְּׂמֵת עַד אֲבֵל
מט הַשְּׂטִיִּם בְּעַרְבַת מוֹאָב: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
נא בְּעַרְבַת מוֹאָב עַל-יַרְדֵּן וַיְחֹ לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אִתְּם עָבְרִים אֶת-יַרְדֵּן אֶל-
נב אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהִוָּרְשִׁתֶם אֶת-יִשְׂבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם
וְאֶבְדֹתֶם אֶת כָּל-מִשְׁכֵּיכֶם וְאֶת כָּל-צִלְמֵי מִסְכַּתְכֶם תֹּאבְדוּ
נג וְאֶת כָּל-בְּמוֹתֶם תִּשְׁמִדוּ: וְהִוָּרְשִׁתֶם אֶת-הָאָרֶץ וַיִּשְׁבַּחְתֶּם
נד בְּהָ כִּי לָכֵם נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּ אֹתָהּ: וְהִתְנַחֲלֶתֶם
אֶת-הָאָרֶץ בְּנוֹרָל לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם לְרֹב תְּרַבּוּ אֶת-יִתְחַלְתּוּ
נה וְלִמְעַט תִּמְעִיט אֶת-יִתְחַלְתּוּ אֶל אֲשֶׁר-יֵצֵא לּוֹ שְׁמָה הַנוֹרָל
לו לְוָה לְטָמוֹת אֲבֹתֵיכֶם הִתְנַחְלוּ: וְאִם-לֹא תוֹרִישׁוּ
אֶת-יִשְׂבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וַיְחֹ אֲשֶׁר תוֹתִירוּ מִהֶם לְשִׁפּוֹת
נו בְּעֵינֵיכֶם וּלְצִנִּינָם בְּצִדֵיכֶם וְצָרְרוּ אֲתֶכֶם עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אִתְּם וַיִּשְׁכֹּם בְּהָ: וַיְחֹ אֲשֶׁר דִּמְתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם
אֲעִשֶׂה לָכֶם:
לד פ

נ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֶו אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

סו און גאָט האָט גערעדט צו משהן אין די פלויענען פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו, אזוי צו זאָגן: ^{סו} רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי:
אז איר גייט אריבער דעם ירדן קיין לאַנד פּוֹנֵן, ^{סו} זאָלט איר פאַרטרייבן אלע באַוווֹינער פון לאַנד פון פאַר אייך, און איר זאָלט אונטערברענגען אלע זייערע בילדער, און אלע זייערע גענאָסענע געצן זאָלט איר אונטער-ברענגען, און אלע זייערע בָּמוֹת זאָלט איר פאַרטיליקן. ^{סו} און איר זאָלט פאַרנעמען דאָס לאַנד, און זיך באַזעצן דרינען, וואָרום אייך האָב איך געגעבן דאָס לאַנד, עס צו אַרְבֵּן. ^{סו} און איר זאָלט אַרְבֵּן דאָס לאַנד דורך גורל, לויט אייערע משפחות; דעם מערערן זאָלט איר געבן מער נחלה, און דעם וויניציקערן זאָלסטו געבן וויניציקער נחלה. דאָרטן וווּ זיין גורל וועט אויספאלן, זאָל געהערן צו אים; לויט אייערע פּאָטערשאַמען זאָלט איר אייך אַרְבֵּן. ^{סו} און אויב איר וועט ניט פאַרטרייבן פון פאַר אייך די באַוווֹינער פון לאַנד, וועלן די וואָס איר וועט איבערלאָזן פון זיי, זיין פאַר דערנער אין אייערע אויגן, און פאַר שטעכערס אין אייערע זייטן, און זיי וועלן אייך דריקן אין דעם לאַנד וואָס איר זיצט דרינען. ^{סו} און עס וועט זיין, אזוי ווי איך האָב געדאַכט צו טאָן צו זיי, וועל איך טאָן צו אייך.

^{סו} און אהרן דער פהן איז אַרויפגעגאַנגען אויפן באַרג הור, לויט דעם מויל פון גאָט, און ער איז דאָרטן געשטאַרבן, אין דעם פּערציקסטן יאָר נאָכדעם ווי די קינדער פון ישראל זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מִצְרַיִם, אין פינפטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש. ^{סו} און אהרן איז געווען הונדערט און דריי און צוואַנציק יאָר אַלט, ווען ער איז געשטאַרבן אויפן באַרג הור. ^{סו} און דער כְּנַעֲנִי, דער מלך פון עַד, וואָס איז געזעסן אין דרום, אין לאַנד פּוֹנֵן, האָט געהערט וועגן דעם קומען פון די קינדער פון ישראל. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון באַרג הור, און גערוט אין צלמונה. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון צלמונה, און גערוט אין פּוֹנֵן. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון פּוֹנֵן, און גערוט אין אַבּוֹת. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון אַבּוֹת, און גערוט אין עֵי-עֵבְרִים, ביים געמאַרק פון מוֹאָב. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון עֵי-עֵבְרִים, און גערוט אין דיבּוֹן-גֵּד. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון דיבּוֹן-גֵּד, און גערוט אין עלמוך דבּלְתִים. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון עלמוך דבּלְתִים, און גערוט אין די בערג פון עֵבְרִים, פאַר נָבוֹ. ^{סו} און זיי האָבן געצויגן פון די בערג פון עֵבְרִים, און גערוט אין די פּלויענען פון מוֹאָב ביים ירדן לעבן יריחו. ^{סו} און זיי האָבן גערוט ביים ירדן, פון בית־ישׂימוֹת ביז אַבְל־שְׂטִיִּם אין די פּלויענען פון מוֹאָב.

לד

און גאָט האָט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאָגן: ^ס באַפעל די קינדער פון ישראל, און זאָלסט זאָגן צו זיי:

אז איר קומט קיין לאנד כנען, ואל דאס זיין דאס לאנד וואס וועט אייך פאלן פאר א נחלה-דאס לאנד כנען לויט אירע געמארקן: ⁸ די דרום-זייט ואל אייך זיין פון מדבר צו לעבן אדום, און דער געמארק פון דרום ואל אייך זיין פון עק ים-המלח, צו מורח. ⁹ און דער געמארק ואל זיך אויסדרייען ביי אייך צו דרום פון דעם אויפגאנג פון עקרבנים, און אריבערגיין קיין צן; און זיין אויסלאז ואל זיין אין דרום פון קדש-ברנע; און ער ואל ארויסגיין צו חצר-אדר, און אריבערגיין ביז עצמון. ¹⁰ און דער געמארק ואל זיך אויסדרייען פון עצמון צום טייך פון מצרים; און זיין אויסלאז ואל זיין ביים ים. ¹¹ און דער געמארק פון מערב ואל אייך זיין דער ים-הגדול מיטן ברעג; דאס ואל אייך זיין דער געמארק פון מערב. ¹² און דאס ואל אייך זיין דער געמארק פון צפון; פון ים-הגדול ואלט איר אייך צייכענען ביז דעם בארג הור. ¹³ פון בארג הור ואלט איר צייכענען ביז מע קומט קיין חמת; און דער אויסלאז פון דעם געמארק ואל זיין ביי צדד. ¹⁴ און דער געמארק ואל ארויסגיין ביי ופרון, און זיין אויס-לאז ואל זיין חצר-עיןן. דאס ואל אייך זיין דער געמארק פון צפון. ¹⁵ און איר ואלט אייך צייכענען פארן געמארק פון מורח, פון חצר-עיןן ביז שפם. ¹⁶ און דער געמארק ואל אראפנידערן פון שפם ביז רבלה, אין מורח פון צין; און דער געמארק ואל אראפנידערן פון ים פונת, צו מורח. ¹⁷ און דער געמארק ואל אראפנידערן צום ירדן, און זיין אויסלאז ואל זיין דער ים-המלח. דאס ואל אייך זיין דאס לאנד לויט אירע גע-מארקן רונד ארום.

ואמרת אלהם כידעתם באים אלה-ארץ כנען זאת הארץ אשר הפל לכם בנחלה ארץ כנען לנבלתיה; ותהיה לכם פאת-נגב ממדבר-צן על-ידי אדום ותהיה לכם גבול נגב מקצה ים-המלח קדמה; ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבנים ועבר צנה ותהיה תוצאתו מנגב לקדש ברנע ויצא חצר-אדר ועבר עצמנה; ונסב הגבול מעצמון נחלה מצרים ותהי תוצאתו הימה; וגבול ים ותהי לכם הים הגדול וגבול והיה-היה לכם גבול ים; והיה-היה לכם גבול צפון מדרהים הגדול ותהי לכם הר החר: מחר החר תתאו לבא חמת ותהי תוצאת הגבול צדדה; ויצא הגבול ופרנה ותהי תוצאתו חצר עיןן והיה-היה לכם גבול צפון; ותתאויתם לכם לנביל קדמה מחצר עיןן שפמה; וירד הגבול משפם הרבלה מקדם לצן וירד הגבול ומתה על-פנתה ים כנרת קדמה; וירד הגבול הנדרנה ותהי תוצאתו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לנבלתיה סביב; ויצא משה את-בני ישראל לאמר זאת הארץ אשר התנחלו אתה בגורל אשר צנה יהיה לתת לתשעת המטות וחצי המטה: כי לקחו משה בני הראובני לבית אבתם ומטה בני-יהודי לבית אבתם וחצי מטה מנשה לקחו נתלתם: שני המטות וחצי המטה לקחו נתלתם מעבר לירדן ורחו קדמה מורחה: ^פ וידבר יהוה אל-משה לאמר: אלה שמות האנשים אשר-ינהלו לכם את-הארץ אלעזר הכהן ויהושע בדתן; ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחל את-הארץ: ואלה שמות האנשים למטה יהודה כלב בן-יהפנה; ^ט ולמטה בני שמעון שמואל בן-עמיהוד; למטה בנימין ^{כא}

ד' יח ק

⁸ און משה האָט באַפוילן די קינדער פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז דאָס לאַנד וואָס איר זאָלט עס זיך אַרבעטן לויט גורל, וואָס גאָט האָט באַפוילן צו געבן צו די ניין שבטים און דעם האַלבן שבט. ⁹ וואָרום דער שבט פון די קינדער פון ראובן לויט זייערע פּאַטערהייזער, און דער שבט פון די קינדער פון גַד לויט זייערע פּאַטערהייזער, האָבן געקריגן, און האַלב שבט מנשה האָבן געקריגן, זייער נחלה. ¹⁰ די צוויי שבטים און דער האַלבער שבט האָבן געקריגן זייער נחלה פון דער זייט ירדן לעבן יריחו, צו מורח, צו זונאוויפגאנג. ¹¹ און גאָט האָט גערעדט צו משה, אַזוי צו זאָגן: ¹² דאָס זיינען די נעמען פון די מענער וואָס זאָלן אַרבעטן פאַר אייך דאָס לאַנד: אַלעזר דער פּהן, און יהושע דער זון פון נון. ¹³ און איר זאָלט נעמען צו איין פירשט, צו איין פירשט פון אַ שבט, צו אַרבעטן דאָס לאַנד. ¹⁴ און דאָס זיינען די נעמען פון די מענער: פאַר שבט יהודה, פּלוב דער זון פון יפּנהן. ¹⁵ און פאַר דעם שבט פון די קינדער פון שמעון, שמואל דער זון פון עמיהודן. ¹⁶ פאַר שבט בנימין, אַליד דער זון

כב אֵלֶיךָ בְּדַבְּרֵי לֵוִי: וְלִמְשָׁה בְּנִידָן נְשִׂיא בְּקִין בְּדִיגְלִי:
 כג לִבְנֵי יוֹסֵף לִמְשָׁה בְּנִימְנִשָּׁה נְשִׂיא חֵינָאֵל בְּדִיאָפֶר:
 כד וְלִמְשָׁה בְּנִיאָפֶרִים נְשִׂיא קְמוּאֵל בְּדִישְׁפָּמִן: וְלִמְשָׁה
 כו בְּנִיזְבוּלָן נְשִׂיא אֲלִיצָפָן בְּדִיפְרָגָד: וְלִמְשָׁה בְּנִישִׁשְׁקָר
 כז נְשִׂיא פִלְטִיאֵל בְּדִיעֵזֶן: וְלִמְשָׁה בְּנִיאֲשֶׁר נְשִׂיא אַחִיהוּד
 כח בְּדִישְׁלָמִי: וְלִמְשָׁה בְּנִינַפְתָּלִי נְשִׂיא פְּדֵהָאֵל בְּדִיעֲמִיהוּד:
 כט אֵלֹהֵי אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְנַתַּל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: פ
 לה

חמ' וידבר יהוה אל־משה בעֲרַבְתָּ מוֹאָב עַל־יְרֵדוֹ יְרֵחוֹ
 ב לאמר: צוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנּוּ לְלוֹיִם מִנְחֻלַת אַחֲזָתָם
 ג עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמִגְרָשׁ לְעָרִים סְבִיבֹתֵיהֶם תִּתְּנוּ לְלוֹיִם:
 ד וְהָיוּ הָעָרִים לָהֶם לְשִׁבְתָּ וּמִגְרָשֵׁיהֶם יִהְיוּ לִבְהֵמָתָם
 ה וְלִרְבֻשָׁם וְלִכְלֵל חֵיתָם: וּמִגְרָשֵׁי הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
 ו לְלוֹיִם מִקֵּד הָעִיר וְהוֹצֵא אֶלֶף אַמָּה סְבִיב: וּמִדָּתָם
 ז מִחוּץ לָעִיר אֶת־פֶּאת־יְרֵדָמָה אֶלְפִים בְּאֵמָה וְאֶת־פֶּאת־יַנּוֹב
 ח אֶלְפִים בְּאֵמָה וְאֶת־פֶּאת־יָם | אֶלְפִים בְּאֵמָה וְאֶת פֶּאת
 ט צָפוֹן אֶלְפִים בְּאֵמָה וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרָשֵׁי
 י הָעָרִים: וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹיִם אֵת שְׁשֵׁעֲרֵי
 יא הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֶם שְׁמֵהּ הַרְצָח וְעִלְיָהֶם תִּתְּנוּ
 יב אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר: כָּל־הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לְלוֹיִם
 יג אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה עִיר אֶתְּחֵן וְאֶת־מִגְרָשֵׁיהֶן: וְהָעָרִים
 יד אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאַחֲזֹת בְּנִי־יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַרְבַּב תִּרְבוּ וּמֵאֵת
 טו הַמַּעֲט תִּמְעִיטוּ אִישׁ כִּפִּי נִחַלְתוּ אֲשֶׁר יִנְחַלוּ יִתְּנוּ
 טז מִעֲרֵיוֹ לְלוֹיִם: פ

ש' וידבר יהוה אל־משה לאמר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 ז' וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אִתְּם עֹבְרִים אֶת־חֻרְבָן אֶרֶץ כְּנָעַן:
 י' וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְגַם שְׁמֵהּ

ח' קפ"ב

פון פסלונען. ²² און פאר דעם שבת פון די קינדער פון
 דן, דער פירשט בוקי דער זון פון גלין. ²³ פאר די קינדער
 דער פון יוסף: פאר דעם שבת פון די קינדער פון מנשה,
 דער פירשט חניאל דער זון פון אפודן; ²⁴ און פאר דעם
 שבת פון די קינדער פון אפרים, דער פירשט קמואל
 דער זון פון שפטנען. ²⁵ און פאר דעם שבת פון די קינדער
 דער פון זבולון, דער פירשט אליצפן דער זון פון פרנכן.
²⁶ און פאר דעם שבת פון די קינדער פון יששקר, דער
 פירשט פלטיאל דער זון פון עזנען. ²⁷ און פאר דעם
 שבת פון די קינדער פון אשר, דער פירשט אחיהוד דער
 זון פון שלומין. ²⁸ און פאר דעם שבת פון די קינדער פון
 נפתלי, דער פירשט פדהאל דער זון פון עמיהודן. ²⁹ דאס
 זיינען די וועמען גאט האט באפוילן צו מאכן ארבן די
 קינדער פון ישראל אין לאנד כנען.

לה

און גאט האט גערעדט צו משהן אין די פלוינען
 פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו, אזוי צו זאגן:
 באפעל די קינדער פון ישראל, זיי זאלן געבן די לויים
 פון דער נחלה פון זייער אייגנטום שטעט צום ווינען; און
 א פרייען פלאץ צו די שטעט רונד ארום זיי זאלט איר
 געבן די לויים. ³ און די שטעט וועלן זיין פאר זיי צום
 ווינען, און זייערע פרייע פלעצער וועלן זיין פאר זייער
 פי, און פאר זייער פארמעג, און פאר אלע זייערע

בהמות. ⁴ און די פרייע פלעצער פון די שטעט, וואס איר וועט געבן די לויים דרויסן פון דער שטאטמויער, זאלן
 זיין טויזנט איילן רונד ארום. ⁵ און איר זאלט אפמעסטן אויסן שטאט, מורחזיית צוויי טויזנט איילן, און דרום־זייט
 צוויי טויזנט איילן, און מערב־זייט צוויי טויזנט איילן, און צפון־זייט צוויי טויזנט איילן, מיט דער שטאט אין
 מיטן. דאס זאלן ביי זיי זיין די פרייע פלעצער פון די שטעט. ⁶ און די שטעט וואס איר וועט געבן די לויים, זאלן זיין
 די זעקס שטעט פון אנטרינונג וואס איר וועט געבן פאר דעם טויטשלעגער צו אנטלויפן אהין; און צו זיי זאלט איר צוגעבן
 צוויי און פערציק שטעט. ⁷ אלע שטעט וואס איר וועט געבן די לויים, זאלן זיין אכט און פערציק שטעט; זיי מיט זייערע
 פרייע פלעצער. ⁸ און די שטעט וואס איר וועט געבן פון דעם אייגנטום פון די קינדער פון ישראל, זאלט איר פון דעם
 מערערן נעמען מער, און פון דעם ווינציקערן נעמען ווינציקער; איטלעכער לויט זיין ארבונוג וואס ער ארבת, זאל געבן
 פון זיינע שטעט צו די לויים.

⁹ און גאט האט גערעדט צו משהן, אזוי צו זאגן: ¹⁰ רעד צו די קינדער פון ישראל, און זאלסט זאגן צו
 זיי:

אז איר גייט אריבער דעם ירדן קיין לאנד כנען, ¹¹ זאלט איר אייך באשטימען שטעט וואס זאלן אייך זיין שטעט פון

אנטרינונג, און אהין זאל אנטלויפן דער טויטשלעגער וואָס דערשלאַגט אַ נפש דורך אַ פּאַרווע. ¹² און די שטעט זאלן אייך זיין פאַר אַנטרינונג פון דעם בלוטמאַנער, און דער טויטשלעגער זאל ניט שטאַרבן איידער ער שטעלט זיך פאַר דער עדה צום משפט. ¹³ און די שטעט וואָס איר זאלט געבן; זעקס שטעט פון אַנטרינונג זאלן ביי אייך זיין. ¹⁴ דריי שטעט זאלט איר געבן פון דער זייט ירדן, און דריי שטעט זאלט איר געבן אין לאַנד פּונע; שטעט פון אַנטרינונג זאלן זיי זיין. ¹⁵ פאַר די קינדער פון ישראל, און פאַרן פרעמדן, און פאַרן איינגעוואַנדערטן צווישן זיי, זאלן זיין די דאָזיקע זעקס שטעט פון אַנטרינונג, אויף צו אַנטלויפן אַהין פאַר אַיטלעכן וואָס דערשלאַגט אַ נפש דורך אַ פּאַרווע. ¹⁶ אויב אָבער ער האָט אים דערשלאַגן מיט אַן אייזערנער זאַך, און ער איז געשטאַרבן, איז ער אַ מערדער; טייטן זאל געטייט ווערן דער מערדער. ¹⁷ און אויב ער האָט אים געשלאַגן מיט אַ שטיין אין האַנט, וואָס מע קען דערפון שטאַרבן, און ער איז געשטאַרבן, איז ער אַ מערדער; טייטן זאל געטייט ווערן דער מערדער. ¹⁸ אָדער אָו ער האָט אים געשלאַגן מיט אַ היל-צערנער זאַך אין האַנט, וואָס מע קען דערפון שטאַרבן, און ער איז געשטאַרבן, איז ער אַ מערדער; טייטן זאל געטייט ווערן דער מערדער. ¹⁹ דער בלוטמאַנער, ער זאל טייטן דעם מערדער; ווען ער טרעפט אים, זאל ער אים טייטן. ²⁰ און אויב ער האָט אים מיט שנאה אַ שטויס געטאָן, אָדער ער האָט געשלידערט אויף אים עפעס מיט אַ פּיוון, און ער איז געשטאַרבן, ²¹ אָדער ער האָט אים מיט פּיינטשאַפט געשלאַגן מיט זיין האַנט, און ער איז געשטאַרבן, זאל טייטן געטייט ווערן דער שלעגער; אַ מערדער איז ער; דער בלוטמאַנער זאל טייטן דעם מערדער, ווען ער טרעפט אים. ²² אויב אָבער ער האָט אים אומגעריכט, אָן פּיינטשאַפט, אַ שטויס געטאָן, אָדער ער האָט געשלידערט אויף אים עפעס אַ זאַך אָן אַ פּיוון, ²³ אָדער מיט עפעס אַ שטיין וואָס מע קען דערפון שטאַרבן, האָט ער געוואָרפן אויף אים אומגעווען, און ער איז געשטאַרבן, און ער איז אים ניט געווען אַ שונא, און ניט אויסן געווען זיין ביו, ²⁴ זאל די עדה משפטן צווישן דעם שלעגער און צווישן דעם בלוטמאַנער לויט די דאָזיקע געזעצן. ²⁵ און די עדה זאל מציל זיין דעם טויטשלעגער פון דעם בלוטמאַנערס האַנט, און די עדה זאל אים אומקערן צו זיין שטאַט פון אַנטרינונג, וואָס ער איז אַהין אַנטלאָפן, און ער זאל זיצן אין איר ביו דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל וואָס מע האָט אים געוואַלט מיטן הייליקן אייל. ²⁶ אויב אָבער אַרויסגיין וועט אַרויסגיין דער טויטשלעגער פון דעם געמאַרק פון זיין שטאַט פון אַנטרינונג, וואָס ער איז אַהין אַנטלאָפן, ²⁷ און דער בלוטמאַנער וועט אים געפּינען אויסער דעם געמאַרק פון זיין שטאַט פון אַנטרינונג, און דער בלוטמאַנער וועט טייטן דעם טויטשלעגער, האָט ער אויף זיך ניט קיין בלוט. ²⁸ וואָרום אין זיין שטאַט פון אַנטרינונג מוז ער זיצן ביו דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל, און ערשט נאָך דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל מעג דער טויטשלעגער זיך אומקערן צו דעם לאַנד פון זיין אייגנטום. ²⁹ דאָס זאל אייך זיין פאַר אַ רעכטגעזעץ אויף אייערע דור-דורות אין אַלע אייערע ווינערטער.

³⁰ ווער נאָר עס דערשלאַגט אַ נפש, זאל מען הרגען דעם מערדער לויט דעם מויל פון עדות; און איין עדות קען ניט עדותזאָגן אויף אַ מענטשן, ער זאל שטאַרבן. ³¹ און איר זאלט ניט אָננעמען אַן אויסלייז פאַר דעם נפש פון

רצח מכה נפש בשנאה: והיו לכם הערים למקלט יב
מנאל ולא ימות הרצח עד צמרו לפני העדה למשפט: י
והערים אשר התנו ששערי מקלט ההינה לכם: י
את שלש הערים התנו מעבר לירדן ואת שלש הערים יד
התנו בארץ פנען ערי מקלט ההינה: לבני ישראל י
ולגר ולתושב בתוכם ההינה ששערי האלה למקלט י
לנים שמה כל-מכה נפש בשנאה: ואם בכלי ברזל י
הכה וימת הרצח הוא מות יומת הרצח: ואם באבן יד י
אשר-ימות בה הכה וימת הרצח הוא מות יומת הרצח: י
או בכלי עץ יד אשר-ימות בו הכה וימת הרצח הוא י
מות יומת הרצח: גאל הדם הוא ימית את-הרצח י
בפגעו-בו הוא ימתנו: ואם בשנאה יהדפנו איהשליך י
עליו בעדה וימת: או באיבה הכה בידו וימת מורתי י
יומת המכה הרצח הוא גאל הדם ימית את-הרצח בפגעו י
בו: ואם בפגעו בלא-איבה הדפו איהשליך עליו כל- י
כלי בלא צדיקה: או בכל-אבן אשר-ימות בה בלא ראות י
ונפל עליו וימת והוא לא-אויב לו ולא מבקש רעתו: י
ושפטו העדה בין המכה ובין גאל הדם על המשפטים י
האלה: והצילו העדה את-הרצח מיד גאל הדם והשיבו י
אתו העדה אל-עיר מקלטו אשר-נים שמה וישב בה עד- י
מות הכהן הגדל אשר-ימשה אתו בשמן הקדש: ואם י
יצא גאל הרצח את-גבול עיר מקלטו אשר-נים שמה: י
ומצא אתו גאל הדם מרוץ לגבול עיר מקלטו ורצח י
גאל הדם את-הרצח אין לו דם: כי בעיר מקלטו ישב י
עד-מות הכהן הגדל ואחרי מות הכהן הגדל ישוב הרצח י
אל-ארץ אחרת: והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם י
בכל מושבתיכם: כל-מכה נפש לפי עדים ירצח את- י
הרצח ועד אחד לא-יענה בגפש למות: ולא תתנו כפר י

מערדער איז ער; דער בלוטמאַנער זאל טייטן דעם מערדער, ווען ער טרעפט אים. ²² אויב אָבער ער האָט אים אומגעריכט, אָן פּיינטשאַפט, אַ שטויס געטאָן, אָדער ער האָט געשלידערט אויף אים עפעס אַ זאַך אָן אַ פּיוון, ²³ אָדער מיט עפעס אַ שטיין וואָס מע קען דערפון שטאַרבן, האָט ער געוואָרפן אויף אים אומגעווען, און ער איז געשטאַרבן, און ער איז אים ניט געווען אַ שונא, און ניט אויסן געווען זיין ביו, ²⁴ זאל די עדה משפטן צווישן דעם שלעגער און צווישן דעם בלוטמאַנער לויט די דאָזיקע געזעצן. ²⁵ און די עדה זאל מציל זיין דעם טויטשלעגער פון דעם בלוטמאַנערס האַנט, און די עדה זאל אים אומקערן צו זיין שטאַט פון אַנטרינונג, וואָס ער איז אַהין אַנטלאָפן, און ער זאל זיצן אין איר ביו דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל וואָס מע האָט אים געוואַלט מיטן הייליקן אייל. ²⁶ אויב אָבער אַרויסגיין וועט אַרויסגיין דער טויטשלעגער פון דעם געמאַרק פון זיין שטאַט פון אַנטרינונג, וואָס ער איז אַהין אַנטלאָפן, ²⁷ און דער בלוטמאַנער וועט אים געפּינען אויסער דעם געמאַרק פון זיין שטאַט פון אַנטרינונג, און דער בלוטמאַנער וועט טייטן דעם טויטשלעגער, האָט ער אויף זיך ניט קיין בלוט. ²⁸ וואָרום אין זיין שטאַט פון אַנטרינונג מוז ער זיצן ביו דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל, און ערשט נאָך דעם טויט פון פּהַךְגָדוֹל מעג דער טויטשלעגער זיך אומקערן צו דעם לאַנד פון זיין אייגנטום. ²⁹ דאָס זאל אייך זיין פאַר אַ רעכטגעזעץ אויף אייערע דור-דורות אין אַלע אייערע ווינערטער. ³⁰ ווער נאָר עס דערשלאַגט אַ נפש, זאל מען הרגען דעם מערדער לויט דעם מויל פון עדות; און איין עדות קען ניט עדותזאָגן אויף אַ מענטשן, ער זאל שטאַרבן. ³¹ און איר זאלט ניט אָננעמען אַן אויסלייז פאַר דעם נפש פון

ל^ב לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת בְּרִמּוֹת וּמֹת: וְלֹא־
 תִּקְחוּ כֹפֶר לָנוּם אֲלֵי־עֵד מִקְלָמוֹ לְשׁוֹב לְשִׁבְתָּ בְּאֶרֶץ
 עַד־מוֹת הַכֹּהֵן: וְלֹא־תִחַנְּפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ
 כִּי תֵדָם הוּא יִחַנְּף אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְפֹּר לָדָם
 ל^ד אֲשֶׁר שָׁפַךְ־בָּהּ כִּי־אֵם בְּדָם שָׁפַךְ: וְלֹא תִטְמֵא אֶת־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי
 אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

לו

ש^ב וַיִּקְרְבוּ רְאֵשֵׁי הָאָבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד בְּדַמְכִיר בֶּן־
 מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפְנֵי
 ב^ב הַנְּשֹׂאִים רְאֵשֵׁי אָבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲדֹנָי
 צִוָּה יְהוָה לָתֵת אֶת־הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּגִוְרָל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאֲדֹנָי צִוָּה בִּיהוָה לָתֵת אֶת־נַחֲלַת צִלְפַּחֵד אַחִינוּ לְבְנֵיהֵו: ו
 יָהוּי לְאַחֵר מִבְּנֵי שְׁבָטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וַיִּנְרַעַד
 ד^ד נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ וְנוֹסַף עַל נַחֲלַת הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר
 תְּהִינָה לָהֶם וּמִגִּוְרָל נַחֲלָתָנוּ יִרְעַע: וְאִם־יְהִיָּה חֵיבָל
 ה^ה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסַפָּה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר
 תְּהִינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מִשְׁפַּחַת אֲבֹתֵינוּ יִרְעַע נַחֲלָתָן: וַיֵּצֵא
 ו^ו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר בֵּן מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־
 יוֹסֵף דְּבָרִים: וְהָ הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לְבָנוֹת צִלְפַּחֵד
 לֵאמֹר לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תְּהִינָה לְנָשִׁים אֵךְ לְמִשְׁפַּחַת
 ז^ז מִשְׁפַּחַת אֲבֹתָם תְּהִינָה לְנָשִׁים: וְלֹא־תִסָּב נַחֲלָה לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁפַּחָה אֲל־מִשְׁפַּחָה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מִשְׁפַּחַת אֲבֹתָיו
 ח^ח יִדְבְּקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכֹל־כִּפֹּת יְרֵשֶׁת נַחֲלָה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְאַחֵד מִמִּשְׁפַּחַת מִשְׁפַּחַת אֲבֹתָהּ תְּהִי לְאִשָּׁה לְמַעַן
 ט^ט יִירָשׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו: וְלֹא־תִסָּב נַחֲלָה
 מִמִּשְׁפַּחָה לְמִשְׁפַּחָה אַחֵר כִּי־אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מִשְׁפַּחַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: כִּי־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּן עֶשְׂרֵת בְּנוֹת צִלְפַּחֵד:

א מערדער וואָס איז פאַרשולדיקט צום טויט; נייערט טייטן מוז ער געטייט ווערן. ³² און איר זאלט ניט אָנ נעמען אָן אויסלייז פון דעם וואָס איז אַנטלאָפן אין זיין שטאַט פון אַנטרינונג, אָו ער זאל מעגן זיך אומקערן ווינען אין לאַנד פאַר דעם פּהגס טויט. ³³ און איר זאלט ניט זינדיק מאַכן דאָס לאַנד וואָס איר זיצט דרינען, וואָרום בלוט דאָס מאַכט זינדיק דאָס לאַנד, און דעם לאַנד ווערט ניט פאַרגעבן פאַר דעם בלוט וואָס איז דרינען פאַרגאָסן געוואָרן. סײַדן מיט דעם בלוט פון דעם וואָס האָט עס פאַרגאָסן. ³⁴ און זאַלסט ניט פאַראומרייניקן דאָס לאַנד וואָס איר זיצט דרינען, וואָס איך רו אין דעם; וואָרום איך, יהוה, רו צווישן די קינדער פון ישראל.

לו

און די הויפטלייט פון די פּאָטערהייזער פון דער משפּחה פון די קינדער פון גלעד, דעם זון פון מְכִיר, דעם זון פון מנשה, פון די משפחות פון די קינדער פון יוסף, האָבן גענענט, און האָבן גערעדט פאַר משה, און פאַר די פירשטן, די הויפטלייט פון די פּאָטערהייזער פון די קינדער פון ישראל. ² און זיי האָבן געזאָגט: גאָט האָט באַפוילן מיין האַר צו געבן דאָס לאַנד אין נחלה לויט גורל צו די קינדער פון ישראל, און מיין האַר איז באַפוילן געוואָרן פון גאָט צו געבן די נחלה פון אונדזער ברודער צלפחדן צו זיינע טעכטער. ³ און אַז זיי וועלן ווערן פאַר ווייבער צו איינעם פון די זין פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, וועט זייער נחלה געמינערט ווערן פון דער נחלה פון אונדזערע פּאָטערס, און וועט צוגעלייגט ווערן צו דער נחלה פון דעם שבט וואָס זיי וועלן צו אים געהערן; אַזוי וועט געמינערט ווערן פון דעם גורל פון אונדזער נחלה. ⁴ אפילו אַז יובל וועט זיין ביי די קינדער פון ישראל, וועט זייער נחלה בלייבן צוגעלייגט צו דער נחלה פון דעם שבט וואָס זיי וועלן צו אים געהערן, און זייער נחלה וועט געמינערט ווערן פון דער נחלה פון אונדזערע פּאָטערס.

צוגעלייגט ווערן צו דער נחלה פון דעם שבט וואָס זיי וועלן צו אים געהערן; אַזוי וועט געמינערט ווערן פון דעם גורל פון אונדזער נחלה. ⁴ אפילו אַז יובל וועט זיין ביי די קינדער פון ישראל, וועט זייער נחלה בלייבן צוגעלייגט צו דער נחלה פון דעם שבט וואָס זיי וועלן צו אים געהערן, און זייער נחלה וועט געמינערט ווערן פון דער נחלה פון אונדזערע פּאָטערס.

⁵ האָט משה באַפוילן די קינדער פון ישראל לויט דעם מויל פון גאָט, אַזוי צו זאָגן: גערעכט טענהט דער שבט פון די קינדער פון יוסף. ⁶ דאָס איז די זאך וואָס גאָט האָט באַפוילן וועגן די טעכטער פון צלפחדן, אַזוי צו זאָגן: זיי מעגן ווערן פאַר ווייבער צו דעם וואָס וועט ווילגעפעלן אין זייערע אויגן, אָבער אין דער משפּחה פון דעם שבט פון זייער פּאָטער זאלן זיי ווערן פאַר ווייבער. ⁷ כּדי אַ נחלה פון די קינדער פון ישראל זאל ניט איבערגיין פון שבט צו שבט; נייערט די קינדער פון ישראל זאלן זיין באַהעפט איטלעכער אָן דער נחלה פון דעם שבט פון זיינע פּאָטערס. ⁸ און יעט וועדער טאָכטער פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, וואָס ירשעט אַ נחלה, מוז ווערן פאַר אַ ווייב צו איינעם פון דער משפּחה פון איר פּאָטערס שבט; כּדי די קינדער פון ישראל זאלן ירשען איטלעכער די נחלה פון זיינע פּאָטערס. ⁹ און אַ נחלה זאל ניט איבערגיין פון איין שבט צו אַן אַנדער שבט; נייערט די שבטים פון די קינדער פון ישראל זאלן זיין באַהעפט איטלעכער אָן זיין נחלה.

¹⁰ אַזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משה, אַזוי האָבן די טעכטער פון צלפחדן געטאָן. ¹¹ און מחלה, תּרצה, און

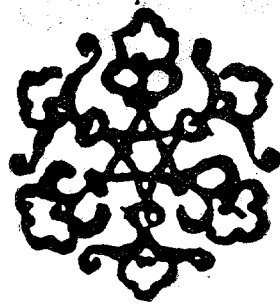
תהינה מחלה תרצה ותגלה ומלכה ונצה בנות צלפחד מפ
 לבני דתהו לנשים: ממשפחת בני מנשה בדיוסף דהו יב
 לנשים ותהו גחלתן על מטה משפחת אביהן: אלה י
 המצות והמשפטים אשר צוה יהוה ביד משה אל בני
 ישראל בערבת מואב על ידן ירחו:

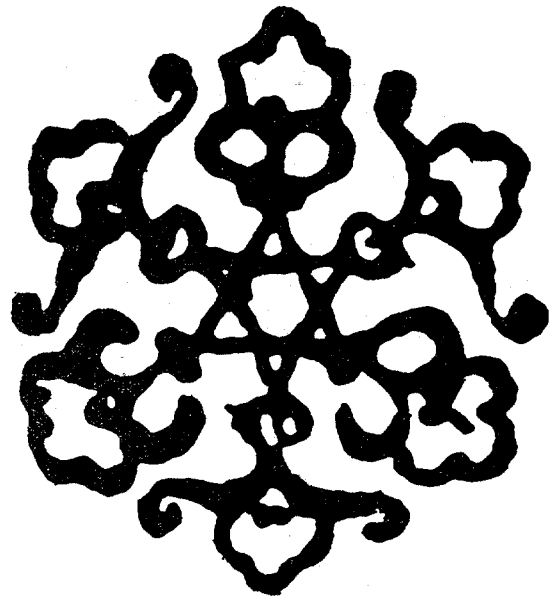
תגלה, און מלכה, און נוצה, די טעכטער פון צלפחדן,
 זיינען געוואָרן פאַר ווייבער צו די זין פון זייערע פע-
 טערס. ¹² אין די משפחות פון די קינדער פון מנשה דעם
 זון פון יוספן זיינען זיי געוואָרן פאַר ווייבער, און זייער
 נחלה איז געבליבן אין דעם שבט פון זייער פאָטערס
 משפחה.

¹² דאָס זיינען די געבאָט און די געזעצן וואָס האָט געבאָטן די קינדער פון ישראל דורך משהן אין די
 פלוינען פון מואב ביים ירדן לעבן יריחו.

ח ז ק

סכום פסקי דספר במדבר אלף ומאתים ושמנים ושמנה. אַרפח
 סימן: וחציו והיה האיש אשר אבהו בו מטהו ירחו: ופרשיותיו
 עשרה יי' בדרך ינחנו סימן: וסדריו שנים ושלשים. לב מדור
 ברא לי אלהים סימן: ופרקיו ששה ושלשים. לו חכמו ישכילו
 ואת סימן: מניין הפתחות שתים ותשעים. והסתומות ששים
 ושש. הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות. אני חלקך
 ונחלתך סימן:

דְּבָרִים

א דאָס זיינען די ווערטער וואָס משה האָט גערעדט צו גאַנץ ישראל אויף יענער זייט ירדן, אין מדבר, אין דעם פלוין, אַקעגן סוף, צווישן פּאַרן און צווישן תּוֹפֵל, און לָבֵן, און חֲצוֹת, און דִּיְהֹב. ² עלף טעג איז פון חוֹרֵב ביז קדש-ברנע אויף דעם וועג פון באַרג שַׁעִיר. ³ און עס איז געווען אין פּערציקסטן יאָר, אין עלפטן חודש, אין ערשטן טאָג פון חודש, האָט משה גערעדט צו די קינדער פון ישראל אַזוי ווי אַלץ וואָס גאַט האָט אים באַפוילן פאַר זיי; ⁴ גאַכדעם אַז ער האָט געשלאָגן סיחון דעם מלך פון אַמורי, וואָס איז געוועסן אין חשבון, און עוג דעם מלך פון בָּשָׁן, וואָס איז געוועסן אין עשְׁמֹרוֹת אין אַדְרָעִי. ⁵ אויף יענער זייט ירדן, אין לאַנד מוֹאָב, האָט משה גענומען באַשיידן דיִדְאוּיקע תּוֹרָה, אַזוי צו זאַגן:

אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר א כ
 תִּרְהוּ בְּמִדְבַּר בְּעֵרְבֹה מִלִּל סוּף בֵּין-פָּאָרָן וּבֵין-תּוֹפֵל ב
 וְלָבֵן וְחֲצוֹת וְרֵי וְהֹב: אַחַד עָשָׂר יוֹם מִחֲרֹב הַרְף הֶרֶד ג
 שְׁעִיר עַד קֹדֶשׁ בְּרַנֵּעַ: וַיְהִי בְּאַרְבַּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי-עָשָׂר ד
 הַדָּשׁ בְּאַחַד לַחֲדָשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּכָל
 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱתוֹ אֲלֵכֶם: אַחֲרֵי הִכֹּתוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ ד
 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר
 יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתְּרֵת בְּאֲדָרָעִי: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאַרְץ מוֹאָב ה
 הַזֹּאת מֹשֶׁה בָּאָר אֶת-חֲתוּמֵה הַזֹּאת לֵאמֹר: יְהוָה י
 אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רְבִילְכֶם שְׁבֹת בְּהַר
 הַזֶּה: פִּנּוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הָרָה הָאֱמֹרִי וְאֶל-כָּל-שְׂכֵנֵי
 בְּעֵרְבֹה בְּהַר וּבְשִׁפְלָה וּבְגִבּוֹב וּבְחֹרֵף הַיָּם אֶרֶץ כְּנַעֲנִי ו
 וְהַלְבִּטוּן עַד-הַיַּרְדֵּן הַגָּדֹל וְהַר פָּרָת: רָאֵה נָתַתִּי לַפְּנִיכֶם ה
 אֶת-הָאָרֶץ בָּאוּ וְרָשׁוּ אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
 לְאֲבוֹתֵיכֶם לְאֲבֹתֵיכֶם לִיצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת לָהֶם וְלוֹרְעֵם
 אַחֲרֵיהֶם: וְאָמַר אֲלֵכֶם בְּעַת הַהִיא לֵאמֹר לֹא-אוּכָל ט
 לְבַדִּי שְׂאֵת אֲתֶכֶם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֲתֶכֶם וְהִנֵּכֶם י
 הַיּוֹם כְּבוֹדְכֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב: יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יִסֶּה ש
 עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֱלֹהֵי פַעֲמֹים וַיְבַרֵךְ אֲתֶכֶם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר

* יצא זה שיטת פסוקים ויחול מזהלת שיטה זו

⁶ יהוה אונדזער גאָט האָט גערעדט צו אונדז אין חוֹרֵב, אַזוי צו זאַגן: גענוג אייך זיצן אויף דעמדאָויקן באַרג: ⁷ פאַרקערט זיך און ציט אייך אַוועק, און גייט צו דעם געבערג פון אַמורי, און צו אַלע זיינע שכנים, אין דעם פלוין, אין דעם געבערג, און אין דער גידערונג, און אין דרום, און ביים באַרטן פון ים, אין לאַנד פון דעם כְּנַעֲנִי, און צום לָבֵנוֹן, ביזן גרויסן טייך, דעם טייך פָּרָת. ⁸ ועט, איך האָב איבערגעגעבן דאָס לאַנד צו אייך; גייט און אַרבעט דאָס לאַנד וואָס גאָט האָט געשוואָרן צו אייערע עלטערן, צו אַברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, צו געבן זיי און זייער זאַמען נאָך זיי.

⁹ און איך האָב געזאָגט צו אייך אין יענער צייט, אַזוי צו זאַגן: איך אליין קען אייך ניט טראָגן. ¹⁰ יהוה אייער גאָט האָט אייך געמערט, און אָט זייט איר אַזוי ווי די שטערן פון הימל אין פילקייט—וְאָל יהוה דער גאָט פון אייערע עלטערן אייך מערן טויזנטמאַל אַזוי פיל ווי איר זייט, און אייך בענטשן אַזוי ווי ער האָט

אייך צוגעזאגט¹² ווי קען איך אליין טראָגן אייער שווער-
 קייט און אייער לאַסט און אייער קריגעריי? ¹³ קריגט
 אייך קלוגע און פאַרשטאַנדיקע און געניטע לייט, לויט
 אייערע שבטים, און איך וועל זיי מאַכן פאַר אייערע
 הויפטלייט. ¹⁴ האָט איר מיר געענטפערט און געזאָגט:
 גוט איז די זאַך וואָס דו האָסט געהייסן טאָן. ¹⁵ און איך
 האָב גענומען די קעפּ פון אייערע שבטים, קלוגע און גע-
 ניטע לייט, און איך האָב זיי געמאַכט פאַר הויפטלייט
 איבער אייך, פאַר עלטסטע פון טויזנט, און עלטסטע פון
 הונדערט, און עלטסטע פון פופציק, און עלטסטע פון
 צען, און אויפזעצער, לויט אייערע שבטים. ¹⁶ און איך
 האָב באַפוילן אייערע ריכטער אין יענער צייט, אזוי צו
 זאָגן: הערט אויס צווישן אייערע ברידער, און איר זאָלט
 משפטן גערעכט צווישן אַיטלעכן און צווישן זיין ברודער,
 אָדער דעם פרעמדן וואָס ביי אים. ¹⁷ איר זאָלט ניט
 דערקענען קיין פנים אין אַ משפט; דעם קלענסטן אזוי
 ווי דעם גרעסטן זאָלט איר אויסהערן; איר זאָלט זיך ניט
 שרעקן פאַר אַ מענטשן, וואָרום דער משפט איז גאָטס.
 און די זאַך וואָס וועט זיין צו שווער פאַר אייך, זאָלט איר
 ברענגען צו מיר, און איך וועל זי אויסהערן. ¹⁸ און איך
 האָב אייך באַפוילן אין יענער צייט אַלע זאַכן וואָס איר
 זאָלט טאָן.

¹⁹ און מיר האָבן אוועקגעצויגן פון חורב, און זיינען
 דורכגעגאַנגען אין גאַנצן יענעם גרויסן און מוראדיקן
 מדבר וואָס איר האָט געזען, אויפן וועג צו דעם געבערג

לָכֶם: אִיכָה אֲשָׂא לְבַדִּי טַרְחָמֶם וּמִשְׁאֲכֶם וּרְיֹכְכֶם;
 הֲבֵנו לָכֶם אַנְשִׁים חֲכָמִים וְנִבְנִים וְיָדָעִים לְשִׁבְטֵיכֶם
 וְאֲשִׁימְכֶם בְּרָאשֵׁיכֶם: וְתַעֲזֹב אֹתִי וְתֹאמְרוּ טוֹב־הַדְּבָר
 אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת: וְאָקַח אֶת־דְּרָאשָׁי שִׁבְטֵיכֶם אַנְשִׁים
 חֲכָמִים וְיָדָעִים וְאָתֶן אֹתָם רִאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי אֲלָפִים
 וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֶשְׂרֵת וְשָׂרֵים לְשִׁבְטֵיכֶם:
 וְאַצִּוֶה אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר שְׁמַע בְּיַד־אֲחֵיכֶם
 וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין־אִישׁ וּבֵין־אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ: לֹא־תִמְרוּ
 פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט בְּקִטְוֹן כִּגְדֹל תִּשְׁמַעוּן לֹא תִגְדּוּ מִפְּנֵי־אִישׁ
 כִּי הַמִּשְׁפָּט לַאלֹהִים הוּא וְהַדְּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִפֶּה
 מִקְרָבֶן אֵלַי וְשִׁמְעֵתִיו: וְאַצִּוֶה אֲתֶכֶם בְּעַת הַהוּא אֵת
 כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: וְנִסַּע מְחֹרֵב וְגַלְד אֵת כָּל־
 הַמְדָבָר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רִאיתֶם בְּרֶדֶף הַר
 הָאֲבֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתֵנוּ וְנָבֵא עַד קִדְשׁ
 בְּרַנְעָה: וְאָמַר אֲלֵכֶם בְּאַתֶּם עֲדִדְתֶּם הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר־יְהוָה
 כֹּא אֱלֹהֵינוּ נִתֵן לָנוּ: רָאִה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לִפְנֵיךָ אֶת־
 הָאָרֶץ עֲלֶיהָ רָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ
 שֶׁל־אֲלִיתִירָאֵל־תַּחַת: וְתִקְרָבֶן אֵלַי כָּלֵכֶם וְתֹאמְרוּ נִשְׁלַחָה
 אַנְשִׁים לִפְנֵינוּ וְנַחְפְּרֹדְלֵנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְיִשְׁבוּ אֲתֵנוּ דְבַר
 אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר נִעְלַח־יְהוָה וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר נָבֵא אֱלֹהֵינוּ:
 כִּי וַיִּטֵּב בְּעֵינֵי הַדְּבָר וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עֶשֶׂר אַנְשִׁים אִישׁ
 כֹּד אֶחָד לְשִׁבְטוֹ: וַיִּפְּנוּ וַיַּעֲלוּ הַהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד־נַחֲל אֲשֶׁלָּל
 כֹּה וַיִּרְגְּלוּ אֹתָהּ: וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּירָדוּ אֲלֵינוּ
 וַיִּשְׁבוּ אֲתֵנוּ דְבַר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 כֹּו נָתַן לָנוּ: וְלֹא אֲבִיתֶם לַעֲלֹת וְתֹמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
 כֹּו וְתִרְגְּנוּ בְּאֲהֲלֵיכֶם וְתֹאמְרוּ בְּשֵׁנֹאת יְהוָה אֲתֵנוּ הִצִּיאָנוּ
 כֹּח מֵאָרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֲתֵנוּ בְּיַד הָאֲמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ: אָנֹכִי

כח' מלח

פון אַמֹרִי, אזוי ווי יהוה אונדזער גאָט האָט אונדו באַפוילן;
 און מיר זיינען געקומען ביז קדש־ברנע. ²⁰ און איך האָב
 צו אייך געזאָגט: איר זייט געקומען ביז דעם געבערג פון אַמֹרִי, וואָס יהוה אונדזער גאָט גיט אונדו; ²¹ זע,
 יהוה דיין גאָט האָט איבערגעגעבן דאָס לאַנד צו דיר, גיי אַרויף און אַרבעט, אזוי ווי יהוה דער גאָט
 פון דייןע עלטערן האָט דיר צוגעזאָגט; זאָלסט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן. ²² האָט איר אַלע גע-
 נענט צו מיר, און האָט געזאָגט: לאָמיר שיקן מענטשן אונדו פאַרויס, און זיי זאָלן אויספאַרשן פאַר אונדו
 דאָס לאַנד, און אונדו ברענגען אַן ענטפער וועגן דעם וועג וואָס מיר זאָלן אויף אים גיין, און די שטעט
 וואָס מיר זאָלן אין זיי קומען. ²³ און די זאַך איז ווילגעפעלן אין מינע אויגן, און איך האָב גענומען פון אייך צוועלף
 מאַן, צו איין מאַן פאַר אַ שבט. ²⁴ און זיי האָבן זיך פאַרקערט און זיינען אַרויפגעגאַנגען אין דעם געבערג, און זיינען
 געקומען ביזן טאָל אַשכול, און האָבן עס אויסגעקוקט. ²⁵ און זיי האָבן גענומען אין זייער האַנט פון דער פרוכט פון
 לאַנד, און אַראָפּגעבראַכט צו אונדו; און זיי האָבן אונדו געבראַכט אַן ענטפער און געזאָגט: גוט איז דאָס לאַנד וואָס
 יהוה אונדזער גאָט גיט אונדו. ²⁶ אָבער איר האָט ניט געוואָלט אַרויפגיין, און האָט ווידערשפעניקט דעם מויל פון
 יהוה אייער גאָט. ²⁷ און איר האָט געמורמלט אין אייערע געצעלטן, און האָט געזאָגט: ווייל גאָט האָט אונדו פיינט,
 האָט ער אונדו אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים, אונדו צו געבן אין דער האַנט פון אַמֹרִי, כּדי אונדו צו פאַרטיליקן. ²⁸ ווהיין

אָנְחָנו עֲלֵים אַחֵינוּ הַמָּסוּ אֶת־לִבְכֵנוּ לֵאמֹר עִם נְדוּל וְרֵם
מִמֵּנו עָרִים וְגִלְתָּ וּבְצִוֹת בְּשָׂמִים וּבְסִבְנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ
שָׁם: וְאָמַר אֲלֵכֶם לֹא־תַעֲרָצוּן וְלֹא־תִירָאוּן מֵהֶם: כט
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִדְלִיף לְפָנֵיכֶם הוּא יִלְחָם לָכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר לֹ
עָשָׂה אֶתְכֶם בְּמִצְרַיִם לְשֵׁנֵיכֶם: וּבְמִדְבָר אֲשֶׁר רָאִיתָ לֹ
אֲשֶׁר נִשְׁאַף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשְׂאֵאִישׁ אֶת־בְּנֵי כָכֵל
הִדְלִיף אֲשֶׁר הִלְכְתֶם עִד־בְּאֵכֶם עִד־הַמִּקּוֹם הַזֶּה: וּבְדָבָר לֹ
הַיְהוָה אֵינְכֶם מֵאֲמִינִים בִּידְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: הִדְלִיף לְפָנֵיכֶם לֹ
בְדָרְדִךְ לְתוֹר לָכֶם מִקּוֹם לְתוֹתְכֶם כַּאֲשֶׁר לִילָה לְרֵאתְכֶם
בְּדָרְדִךְ אֲשֶׁר תִּלְכְּרֹבָה וּבַעֲנֵן וְיָמָם: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־יְלֵ
קוֹל דְּבָרֵיכֶם וַיִּקְרָא וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: אִם־יִרְאָה אִישׁ לֹ
כַּאֲשֶׁר־הָאֵלֹהִים הַדָּוָר הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ הַשּׁוֹבָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לְתֹת לְאַבְתֵיכֶם: וְיִלְתִּי כְּלֵב בְּדִיפְתָה הוּא לֹ
יִרְאָה וְלֹא־אִפְסוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִדְלִיף וּלְבָנֵינוּ יֵצֵן אֲשֶׁר
מִלֵּא אֲחֵרֵי יְהוָה: נִסִּיבִי הַהֲאֵנָה יְהוָה בְּגִלְלַכֶם לֵאמֹר לֹ
נִסְאָתָה לֹא־תִכְבֹּא שָׁם: וְהוֹשַׁע בְּדִנְתֵן הַעֲמֵד לְפָנֶיךָ הוּא לֹ
יֵבֵא שָׁמָּה אֲתוּ חֹק בִּיהוּא יִחַלְתָּה אֶת־יִשְׂרָאֵל: וְטַפְסֶם רֹ
אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְבֹנוּ יְהוָה וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ הַיּוֹם
טוֹב וְרַע הֵמָּה יֵבֵאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם אֲתַנְּנָה וְהֵם יִירְשׁוּהָ:
וְאַתֶּם פָּנֵי לָכֶם וּסְעוּ הַמִּדְבָּרָה דְרֹךְ יִסְסוּף: וַתַּעֲנֵנוּ כט
וְהִאֲמַרְנוּ אֵלֵינוּ הַמָּאֵנוּ לִיהוָה אֲנַחְנוּ נַעֲלֹה וְנִלְחַמְנוּ כְּכֹל
אֲשֶׁר־עָשָׂנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחֲבֹרוּ אִישׁ אֶת־כְּלֵי מִלְחָמָתוֹ
וַתַּהֲיֵנוּ לְעֹלֹת הַהָרָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵינוּ אֲמַר לָהֶם לֹא
תַעֲלֹו וְלֹא־תִלְחַמְנוּ כִּי אֵינֵינוּ בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִגְּפוּ לַפְּנֵי
אֵיבֵיכֶם: וְאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וַתִּמְרוּ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה כט
וַתַּסְדּוּ וַתַּעֲלֹו הַהָרָה: וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּתֵר הַהוּא לֹ
לְקַרְאֲתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂיתָ הַדְּבָרִים וַיִּבְתּוּ

לֹא מִשְׁעִל

גִּיעַן מִיר אַרְוִיף? אֲוִדוּעֵרַע בְּרִידֵעֵר הָאָבֵן גַּעמֶאכְט צַע
גִּיעַן אֲוִדוּעֵר הָאָרֶץ, אָוִי צוּ וְאָנָּן: דָּאָס פֶּאָלֶק אִיז גַּרַעסֵעֵר
אֲוִן הַעֵכֵעֵר פֿון אֲוִדוּ, דִּי שְׁטַעט גַּרוּסֵעֵ אֲוִן בַּאֲפֵעֵסֵטִיקֵט
בִּיז אִין הַיִּמֵּל; אֲוִן אֲוִיךְ זִין פֿון דִּי עֲנָקִים הָאָבֵן מִיר דָּאָרְטן
גַּעוּעֵן. ²⁹ אֲוִן אִיךְ הָאָב צוּ אֲוִיךְ גַּעוּאָגֵט: אִיר וְאָלֵט אֲוִיךְ
נִיט שְׁרַעֲקֵן אֲוִן נִיט מוֹרָא הָאָבֵן פֿאַר זִי. ³⁰ יְהוָה אֲוִיֵּעֵר
גָּאָט וּוְאָס גִּיעַט אֲוִיךְ פֿאַרוּס, עֵר וּוְעֵט מִלְחָמָה הָאָלְטֵן
פֿאַר אֲוִיךְ, אָוִי וְוִי אֲלֵךְ וּוְאָס עֵר הָאָט גַּעטָאָן מִיט אֲוִיךְ
אִין מִצְרַיִם פֿאַר אֲוִיֵּעֵר אֲוִיגֵן. ³¹ אֲוִן אִין דַּעַר מִדְבַּר,
וְוִו דוּ הָאָסֵט גַּעוּעֵן, אָו יְהוָה דִּיעַן גָּאָט הָאָט דִּיךְ גַּעטֵרָאָנָן,
אָוִי וְוִי אַ מָאָן טֵרָאָגֵט זִיין קִינֵד, דַּעַם גַּאָנְצֵן וּוְעַן וּוְאָס אִיר
זִיט גַּעגַאָנְעֵן, בִּיז אִיר זִיט גַּעקוּמַעֵן צוּ דַּעמֵדָוִיקֵן אָרֵט.
³² אֲוִן אִין דַּעַרדָוִיקֵעֵר וְאָךְ גַּלויבֵט אִיר נִיט יְהוָה אֲוִיֵּעֵר
גָּאָט, ³³ וּוְאָס אִיז אֲוִיךְ גַּעגַאָנְעֵן פֿאַרוּס אֲוִיפֵן וּוְעַן, אֲוִיךְ
אֲוִיסְצוּזוּכֵן אָן אָרֵט פֿאַר אֲוִיךְ צוּם לַאָגַעֵרן: אִין פֿיֵּעֵר
בִּי נֶאָכְט, כַּדִּי אֲוִיךְ צוּ וּוִיזֵן דַּעַם וּוְעַן וּוְאָס אִיר וְאָלֵט
אֲוִיךְ אִים גִּיעַן, אֲוִן אִין וּוְאָלֶקֵן בִּי טָאָג.

³⁴ אֲוִן גָּאָט הָאָט גַּעהֵעֵרֵט דַּעַם קוֹל פֿון אֲוִיֵּעֵרַע
וּוְעֵרֵטֵעֵר, אֲוִן עֵר הָאָט גַּעצֵעֵרֵנֵט, אֲוִן הָאָט גַּעשׁוּאָרָן, אָוִי
צוּ וְאָנָּן: ³⁵ אֲוִיב עֵמִיצֵעֵר פֿון דִּידָוִיקֵעֵ לִיט, פֿון דַּעַמֵּד
דָּאָוִיקֵן שְׁלַעֲכֵטֵן דוּר, וּוְעֵט אָנוּעֵן דָּאָס גַּיטֵעֵ לַאָנֵד, וּוְאָס
אִיךְ הָאָב גַּעשׁוּאָרָן צוּ גַּעבֵן אֲוִיֵּעֵרַע עֵלְטֵעֵרן! ³⁶ אַחוּץ
כָּלֵב דַּעַר וּזֵן פֿון יִפּוּנְהָן; עֵר וּוְעֵט עַס זַעֵן, אֲוִן צוּ אִים
וּוְעֵל אִיךְ גַּעבֵן דָּאָס לַאָנֵד וּוְאָס עֵר הָאָט גַּעטֵרֵעֵטֵן
דַּעַרְוִיף, אֲוִן צוּ זִינַע קִינֵדֵעֵר; וּוִיֵּל עֵר אִיז גַּעגַאָנְעֵן גַּעטֵרִי נֶאָךְ גָּאָט. ³⁷ אֲוִיךְ אֲוִיךְ מִיר הָאָט גָּאָט גַּעצֵעֵרֵנֵט אֲוִיֵּעֵר
אֲוִיךְ, אָוִי צוּ וְאָנָּן: דוּ אֲוִיךְ וּוְעֵט אַהִין נִיט קוּמַעֵן; ³⁸ יְהוֹשׁוּעַ דַּעַר וּזֵן פֿון נוֹן, וּוְאָס שְׁטִיט פֿאַר דִּיר, עֵר וּוְעֵט
אַהִין קוּמַעֵן; אִים שְׁטַאָרֶק, וּוְאָרוּם עֵר וּוְעֵט עַס מֶאָכֵן אַרְבֵּן יִשְׂרָאֵל. ³⁹ אֲוִן אֲוִיֵּעֵרַע קִלִּיעַע קִינֵדֵעֵר, וּוְאָס אִיר הָאָט גַּעֵר
זָאָגֵט, זִי וּוְעֵלֵן זִינַע צוּ רֹיב, אֲוִן אֲוִיֵּעֵרַע זִין, וּוְאָס פֿאַרשְׁטִיעֵן נֶאָךְ הִינֵט נִיט גוּטֵס אָדַעַר שְׁלַעֲכֵטֵס, זִי וּוְעֵלֵן אַהִין קוּמַעֵן,
אֲוִן צוּ זִי וּוְעֵל אִיךְ עַס גַּעבֵן, אֲוִן זִי וּוְעֵלֵן עַס אַרְבֵּן. ⁴⁰ אֲוִן אִיר פֿאַרְקֵעֵרֵט אֲוִיךְ, אֲוִן צִיט צוּם מִדְבַר, אֲוִיפֵן
וּוְעַן פֿון יִסְסוּף.

⁴¹ הָאָט אִיר זִיךְ אָפּוּעֵרֵפּוּן, אֲוִן הָאָט צוּ מִיר גַּעוּאָגֵט: מִיר הָאָבֵן גַּעוּינֵדִיקֵט צוּ גָּאָט; מִיר וּוְעֵלֵן אַרְוִיפּוּגִיעַן, אֲוִן וּוְעֵלֵן
מִלְחָמָה הָאָלְטֵן, אָוִי וְוִי אֲלֵךְ וּוְאָס יְהוָה אֲוִדוּעֵר גָּאָט הָאָט אֲוִדוּ בַּאֲפּוּלֵן. אֲוִן אִיר הָאָט אָנְעוּגֵרֵט אִיטֵלֵעֵכֵעֵר זִינַע כְּלִי־
מִלְחָמָה, אֲוִן גַּעהָאָלְטֵן פֿאַר גַּרִיגֵן אַרְוִיפּוּצוּגִיעַן אִין דַּעַם גַּעבֵעֵרֵג. ⁴² אֲוִן גָּאָט הָאָט צוּ מִיר גַּעוּאָגֵט: זָאָ צוּ זִי: אִיר וְאָלֵט
נִיט אַרְוִיפּוּגִיעַן, אֲוִן אִיר וְאָלֵט נִיט מִלְחָמָה הָאָלְטֵן, וּוְאָרוּם אִיךְ בִּין נִיט צוּחִישֵׁן אֲוִיךְ; כַּדִּי אִיר וְאָלֵט נִיט גַּעשְׁלָאָגֵן וּוְעֵרֵן פֿאַר
אֲוִיֵּעֵרַע פֿינֵט. ⁴³ אֲוִן אִיךְ הָאָב צוּ אֲוִיךְ גַּערַעדֵט, אָבַעֵר אִיר הָאָט נִיט צוּגַעהֵעֵרֵט, אֲוִן אִיר הָאָט וּוִידֵרֵשְׁפַעֵנִיקֵט דַּעַם
מוּיֵל פֿון גָּאָט, אֲוִן אִיר הָאָט גַּעמוּטוּוִילִיקֵט, אֲוִן זִיט אַרְוִיפּוּגַעגַאָנְעֵן אִין דַּעַם גַּעבֵעֵרֵג. ⁴⁴ אִיז אַרְוִיסְגַּעגַאָנְעֵן אַקַעֵן אֲוִיךְ
דַּעַר אָמוּרִי וּוְאָס אִיז גַּעזַעסֵן אִין יַענַעֵס גַּעבֵעֵרֵג, אֲוִן זִי הָאָבֵן אֲוִיךְ נֶאָכְוִיעַיִגֵט אָוִי וְוִי דִּי בִינַעֵן טוּעֵן, אֲוִן אֲוִיךְ צַעקֵלֶאֲפֵט

מה אתכם בשעיר עדרקמה: ותשבו ותקבו לפני יהוה
 מו ולא שמוע יהוה בקלכם ולא האזין אליכם: ותשבו בקדש
 ימים רבים בימים אשר ישבתם:

ב

א ונפן ונסע המדברה דרך ים-סוף כאשר דבר יהוה
 חט אלי ונסב את-הר-שעיר ימים רבים: ם ויאמר
 ג יהוה אלי לאמר: רב-לכם סב את-ההר הזה פנו לכם
 ד צפנה: ואת-העם צו לאמר אתם עברים פגובל אחיכם
 ה בני-עשו הישבים בשעיר וייראו מפם ונשמרתם מאד:
 ו אל-תתגורו כם כי לא-אתן לכם מארצם עד מדרך כף-
 ו רגל בירדשה לעשו נתתי את-הר שעיר: אכל תשברו
 ז מאתם בכסף ואכלתם ונס-מים תכרו מאתם בכסף
 ח ושתיתם: כי יהוה אלהיך ברכך בכל מעשה ידך יבוע
 ט לכתך את-המדבר הנגל הזה נה ארבעים שנה יהוה
 י אלהיך עמך לא חסרת דבר: ונעבר מאת אחי בני
 יא עשו הישבים בשעיר מדרך הערבה מאילת ומעצן
 יב נבר ם ונפן ונעבר דרך מדבר מואב: ויאמר
 יג יהוה אלי אל-תצר את-מואב ואל-תתנר כם מלחמה
 יד כי לא-אתן לך מארצו ירשה כי לבני-לוט נתתי את-ער
 יא ירשה: האמים לפנים ישבו בה עם גדול ורב ורם
 יב כענקים: רפאים יחשבו איהם כענקים והמאבים
 יג יקראו להם אמום: ובשעיר ישבו חזרים לפנים ובעו
 יד עשו ירשום וישמידום מפניהם וישבו תחתם כאשר
 יא עשה ישראל לארץ ירשתו אשר-נתן יהוה להם: עשה
 יב קמו ועברו לכם את-נחל ורד ונעבר את-נחל ורד:
 יג והמים אשר-הלכנו מקדש ברנע עד אשר-עברנו את-
 יד נחל ורד שלשים ושמונה שנה עדהם כל-היורד אנשי

ב, ה' סססא באנע ססס

אין שעיר, ביו חרמה. 45 און איר האָט זיך אומגעקערט,
 און איר האָט געוויינט פאַר גאָט, אָבער גאָט האָט ניט צוגע-
 הערט צו אייער קול, און ניט גענייגט דאָס אויער צו אייך.
 46 און איר זייט געבליבן אין קדש פיל טעג, לויט די טעג
 וואָס איר זייט געבליבן.

ב

1 און מיר האָבן זיך פאַרקערט, און האָבן געצויגן
 צום מדבר, אויפן וועג פון ים-סוף, אזוי ווי גאָט האָט
 צו מיר גערעדט; און מיר האָבן זיך אַרומגעדרייט אַרום
 באַרג שעיר פיל טעג.
 2 און גאָט האָט צו מיר געזאָגט, אזוי צו זאָגן: 3 גענוג
 אייך אַרומגיין דעמדאָזיקן באַרג: פאַרקערט אייך קיין
 צפון. 4 און דעם פּאָלק באַפעל, אזוי צו זאָגן: איר גייט
 דורך דורך דעם געמאַרק פון אייערע ברידער, די
 קינדער פון עשו, וואָס זיצן אין שעיר, און זיי וועלן מורא
 האָבן פאַר אייך; זאָלט איר זיין זייער אָפּגעהיט. 5 איר
 זאָלט זיך ניט אָנהייבן מיט זיי, וואָרום ניט צומאָל אַ שפּאַן
 פון אַ פּוסטריט וועל איך אייך געבן פון זייער לאַנד, ווייל
 אַ ירושה צו עשו האָב איך געגעבן דעם באַרג שעיר.
 6 עסנוואַרג זאָלט איר פון זיי פאַר געלט איינהאַנדלען און
 עסן, און אַפילו וואַסער זאָלט איר פון זיי פאַר געלט קויפן
 און טרינקען. 7 וואָרום יהוה דיין גאָט האָט דיך געד
 בענטשט אין יעטוועדער טוואונג פון דיין האַנט; ער האָט

געווסט דיין גיין דורך דעמדאָזיקן גרויסן מדבר; שוין פערציק יאָר איז יהוה דיין גאָט מיט דיר; קיין זאך האָט דיר ניט
 געפעלט. 8 און מיר זיינען אוועקגעגאַנגען פון אונדזערע ברידער, די קינדער פון עשו וואָס זיצן אין שעיר, פון דעם וועג
 פון פלוין, פון אילת, און פון ציודגבר.

און מיר האָבן זיך פאַרקערט און זיינען אוועקגעגאַנגען אויף דעם וועג פון דעם מדבר פון מואב. 9 און גאָט האָט
 צו מיר געזאָגט: זאָלסט ניט פיינטן מואב, און ניט פאַרפירן מיט זיי אַ מלחמה, וואָרום איך וועל דיר פון זיין לאַנד ניט
 געבן קיין אַרב, ווייל צו די קינדער פון לוט האָב איך געגעבן עַר א ירושה. 10 פריער זיינען דאָרטן געוועסן די אימים,
 אַ פּאָלק גרויס און פיל, און הויך ווי די עַנקים; 11 זיי אויך זיינען גערעכנט געוואָרן פאַר רפאים, אזוי ווי די עַנקים,
 אָבער די מואבים האָבן זיי גערופן אימים. 12 און אין שעיר זיינען פריער געוועסן די חורים, אָבער די קינדער פון עשו
 האָבן זיי פאַרטריבן, און זיי פאַרטיליקט פון פאַר זיך, און זיך באַועצט אויף זייער אַרט, אזוי ווי ישראל האָט געטאָן
 צום לאַנד פון זיין אַרב, וואָס גאָט האָט זיי געגעבן. 13 אַצונד שטייט אויף, און גייט אייך אַריבער דעם טייך ורד.

און מיר זיינען אַריבערגעגאַנגען דעם טייך ורד. 14 און די טעג וואָס מיר זיינען געגאַנגען פון קדש
 ברנע ביז וואַנען מיר זיינען אַריבער דעם טייך ורד, זיינען געווען אַכט און דרייסיק יאָר; ביז דער גאַנצער ווּר, די

המלחמה מקרב המחנה כאשר נשבע יהוה להם: וגם
 יד-יהוה היתה עם להם מקרב המחנה עד תמס:
 ויהי כאשר-תמו כל-אנשי המלחמה למות מקרב העם:
 ס ויבקר יהוה אלי לאמר: אתה עבר היום את-גבול
 מואב את-ער: וקרבת מול בני עמון אל-הערם ואל-
 ית התגר עם כי לא-אתן מארץ בני-עמון לך ירשה כי לבני-
 לוט נתתה ירשה: ארץ-רפאים תחשב ארצהו רפאים
 כ ישברכה לפנים והעמלים יקראו להם ומזמים: עם גדול
 כא ורב ורם בענקים וישמידם יהוה מפניהם וירשם וישבו
 תחתם: כאשר עשה לבני עשו הישבים בשעיר אשר
 כב השמיד את-הדור מפניהם וירשם וישבו תחתם עד היום
 הנה: והעמים הישבים בחצרים עד-ענה כפתורים הוצאים
 כג מכפתור השמידם וישבו תחתם: קימו פעו ועברו את-
 כד נחל ארנון ראה נתתי בידך את-סיחון מלך-השבון האמרי
 ואת-ארצו החל רש והתגר בו מלחמה: היום הנה אחל
 כה תת פחדך ויראתך על-פני העמים תחת כל-השמים
 אשר ישמעון שמעך ורגזו וקלו מפניך: ואשלח מלאכים
 כו ממדבר קדמות אל-סיחון מלך השבון דברי שלום
 לאמר: אעברה בארצך בדרך בדרך אלה לא אסור
 כז ומן ושמאל: אבל בכסף תשברנו ואכלתי ומים בכסף
 כח תתדלי ושתיתי רק אעברה ברנלי: כאשר עשיתי בני
 כט עשו הישבים בשעיר והמאבים הישבים בער עד אשר
 אעבר את-נחלן אל-הארץ אשר-יהוה אלהינו נתן לנו:
 ל ולא אבה סיחון מלך השבון העברנו בו ביד-הקשה יהוה
 אלהיך את-דודו ואמן את-לכבו למען תתו בידך ביום
 הנה: ס ואמר יהוה אלי ראה החלתי תת לפניך
 שש את-סיחון ואת-ארצו החל רש להשת את-ארצו: ויצא
 לב

כד סמך נטשה כז מלא וחי

קריגסלייט, זיינען פארלענדט געווארן פון צווישן דעם
 לאגער, אזוי ווי גאט האט זיי געשווארן. ¹⁵ און אויך איז די
 האנט פון גאט געווען אויף זיי, זיי אומצוברענגען פון צווישן
 דעם לאגער, ביז זיי זיינען פארלענדט געווארן.

¹⁶ און עס איז געווען, אז אלע קריגסלייט זיינען אין
 גאנצן אויסגעשטארבן פון צווישן דעם פאלק. ¹⁷ האט גאט
 גערעדט צו מיר, אזוי צו זאגן: ¹⁸ דו גייסט היינט אריבער
 דעם געמארק פון מואב, ער, ¹⁹ און וועסט גענענען אקעגן
 די קינדער פון עמון, זאלסט זיי ניט פיינטן, און זיך מיט
 זיי ניט אנהייבן, ווארום איך וועל דיר פון דעם לאנד פון
 די קינדער פון עמון ניט געבן קיין ארב, ווייל צו די
 קינדער פון לוט האב איך עס געגעבן א ירושה. ²⁰ דאס
 אויך ווערט גערעכנט פארן לאנד פון די רפאים; די
 רפאים זיינען דרינען געוועסן פריער, און די עמונים האבן
 זיי גערופן נמוזים; ²¹ א פאלק גרויס און פיל, און הויך
 ווי די ענקים; אבער גאט האט זיי פארטיליקט פון פאר
 זיי, און זיי האבן זיי פארטריבן, און זיך באוועצט אויף
 זייער ארט; ²² אזוי ווי ער האט געטאן פאר די קינדער
 פון עשו וואס זיצן אין שעיר, וואס ער האט פארטיליקט
 די חורים פון פאר זיי, און זיי האבן זיי פארטריבן, און
 זיך באוועצט אויף זייער ארט ביז אויף היינטיקן טאג.
²³ און די עוים וואס זיינען געוועסן אין דערפער ביז ענה,
 זיי האבן די כפתורים וואס קומען ארויס פון כפתור, פאר-

טיליקט, און זיך באוועצט אויף זייער ארט. ²⁴ שטייט אויף, ציט אוועק, און גייט אריבער דעם טאל ארנון. זע, איך האב
 געגעבן אין דיין האנט סיחון דעם אמורי, דעם מלך פון השבון, און זיין לאנד; הייב אן איינצונעמען, און פאר-
 פיר מיט אים א מלחמה. ²⁵ היינטיקן טאג וועל איך אנהייבן ווארפן דיין שרעק און דיין מורא אויף די פעלקער אונטערן
 גאנצן הימל, אז ווען זיי וועלן הערן דיין הערונג, וועלן זיי ציטערן און פלאטערן פאר דיר.

²⁶ און איך האב געשיקט שלוחים פון מדבר קדמות צו סיחון דעם מלך פון השבון—ווערטער פון שלום, אזוי צו זאגן:
²⁷ לאמיר דורכגיין דורך דיין לאנד; אויפן זעג, אויפן וועג וועל איך גיין; איך וועל זיך ניט אפקערן רעכטס אדער
 לינקס. ²⁸ עסנווארג וועסטו מיר פאר געלט פארקויפן, און איך וועל עסן, און וואסער וועסטו מיר פאר געלט געבן,
 און איך וועל טרינקען; לאמיר בלויז דורכגיין אויף מינע פיס; ²⁹ אזוי ווי עס האבן מיט מיר געטאן די קינדער פון
 עשו וואס זיצן אין שעיר, און די מואבים וואס זיצן אין ער; ביז וואגען איך וועל אריבערגיין דעם ירדן צו דעם לאנד
 וואס יהוה אונדזער גאט גיט אונדז. ³⁰ אבער סיחון דער מלך פון השבון האט אונדז ניט געוואלט דורכלאזן דורך אים,
 ווארום יהוה דיין גאט האט הארט געמאכט זיין געמיט, און פעסט געמאכט זיין הארץ, כדי אים צו געבן אין דיין האנט,
 אזוי ווי היינטיקן טאג.

³¹ און גאט האט צו מיר געזאגט: זע, איך האב אגעוויבן איבערגעבן צו דיר סיחוןען און זיין לאנד;
 הייב אן איינצונעמען כדי צו ארבן זיין לאנד. ³² איז סיחון ארויסגעגאנגען אקעגן אונדז, ער מיט זיין גאנצן

ג סִחֹן לְקִרְאָתָנוּ הוּא וְכִלְעָמוּ לְמַלְחָמָה יִדְעָה: וַתִּגְדְּוּ
 ד הַחַד אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנִּדְּ אֹתוֹ וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ:
 ז וְנִלְכַד אֶת־כָּל־עֲרֵיוֹ בְּעֵת הַהוּא וַנַּחֲרֵם אֶת־כָּל־יְעִיר מֵתָם
 ח הַנְּשִׁים וְהַמָּוֶה לֹא הִשְׁאֲרֵנוּ שְׂרִיד: רַק הִבְהַמָּה בְּנוֹנוּ
 ט לָנוּ וְשָׁלַל הָעָרִים אֲשֶׁר לְבָדְנוּ: מִעֲרֵיר אֲשֶׁר עַל־שִׁפְתֵי
 י נַחַל אֲרָן וְהַעִיר אֲשֶׁר־בְּנֵהַל וְעַד־הַגְּלָעַד לֹא הִתְחַה קְרָיָה
 יא אֲשֶׁר שָׁנְבָה מִמֶּנּוּ אֶת־הַכָּל נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ:
 יב רַק אֶל־אֲרָץ בְּנֵי־עַמּוֹן לֹא קָרַבְתָּ כְּלִי־ד נַחַל יַבֵּק וְעַרְי
 יג הָהָר וְכָל אֲשֶׁר־צִנְחָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 2

א וַנִּפְּן וְנָשַׁל הַדָּד הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לְקִרְאָתָנוּ
 ב הוּא וְכִלְעָמוּ לְמַלְחָמָה אֲדָרְעִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי אֶל־
 ג תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־אֲרָצוֹ
 ד וְעַשִׂיתָ לוֹ כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב
 ה בְּחֻשְׁבּוֹן: וַיִּמַּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ נָם אֶת־עוֹג מֶלֶךְ־
 ו הַבָּשָׁן וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וַנִּכְהֹו עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאֲרִילוֹ שְׂרִיד:
 ז וְנִלְכַד אֶת־כָּל־עֲרֵיוֹ בְּעֵת הַהוּא לֹא הִתְחַה קְרָיָה אֲשֶׁר
 ח לֹא־לָקַחְנוּ מֵאֲתָם שְׂשִׁים עִיר כְּלִי־כָּל אַרְגָּב מִמְּלַכְתָּהּ
 ט עוֹג בְּבָשָׁן: כָּל־אֵלֶּה עָרִים בְּצַרְתָּ הוֹמָה וְנִבְחָה יְדִלְתִּים
 י וּבְרִיחַ לְכַד מְעַרֵי הַפְּרִיץ הַרְבֵּה מְאֹד: וַנַּחֲרֵם אוֹתָם
 יא כְּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ לְסִחֹן מֶלֶךְ חֻשְׁבּוֹן הַחֲרָם כְּלִי־עִיר מֵתָם
 יב הַנְּשִׁים וְהַמָּוֶה: וְכִלְ־הִבְהַמָּה וְשָׁלַל הָעָרִים בְּנוֹנוּ לָנוּ:
 יג וַנִּקַּח בְּעֵת הַהוּא אֶת־הָאֲרָץ מִיַּד שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
 יד אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִנַּחַל אֲרָן עַד־הַיַּר הַרְמוֹן: צִדְדֵי־ם
 טו יִקְרָאוּ לְחֶרְמוֹן שְׂרָן וְהָאֱמֹרִי יִקְרָאוּלוֹ שְׁנִיר: כָּל אֲעִיר
 טז הַמִּישֵׁר וְכִלְ־הַגְּלָעַד וְכִלְ־הַבָּשָׁן עַד־סֹלְכָה וְאֲדָרְעִי עָרֵי
 יז מִמְּלַכְתָּ עוֹג בְּבָשָׁן: כִּי רָק־עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׂאָר מִתַּר

ב, לג' טו ק

פָּאֵלֶק, אויף מלחמה קיין יִהְיֶה. ³³ און יהוה אונדזער גאָט
 האָט אים איבערגעגעבן צו אונדז, און מיר האָבן געשלאָגן
 אים, און זיינע זין, און זיין גאַנץ פּאָלֶק. ³⁴ און מיר האָבן
 אין יענער צייט באַצווונגען זיינע שטעט, און פאַרוויסט
 איטלעכע שטאָט, מענער און ווייבער און קליינע קינדער;
 מיר האָבן ניט געלאָזט אָן איבערבלייב. ³⁵ נאָר די בהמות
 האָבן מיר גערויבט פאַר זיך, און דעם זאַקרויב פון די
 שטעט וואָס מיר האָבן באַצווונגען. ³⁶ פון ערווער וואָס
 ביים ברעג טאָל אַרנוֹן, און דער שטאָט וואָס אין טאָל,
 און ביז גלָעַד, איז ניט געווען אַ שטאָט וואָס איז געווען
 שטאַרקער פון אונדז; אַלץ האָט יהוה אונדזער גאָט
 איבערגעגעבן צו אונדז. ³⁷ נאָר צו דעם לאַנד פון די
 קינדער פון עַמּוֹן האָסטו ניט גענענט: צו דעם גאַנצן ברעג
 פון טייך יַבּוֹק, און די שטעט פון באַרג, און אוימעטום וווּ
 יהוה אונדזער גאָט האָט פאַרווערט.

2
 1 און מיר האָבן זיך פאַרקערט, און זיינען אַרויפגע־
 גאַנגען מיטן וועג פון בָּשָׁן; און עוג דער מלך פון
 בָּשָׁן איז אַרויסגעגאַנגען אַקעגן אונדז, ער מיט זיין גאַנצן
 פּאָלֶק, אויף מלחמה קיין אַדְרְעִי. ² און גאָט האָט געזאָגט
 צו מיר: זאָלסט ניט מורא האָבן פאַר אים, וואָרום איך
 האָב אים, מיט זיין גאַנצן פּאָלֶק און זיין לאַנד, געגעבן אין

דיין האַנט, און וועסט טאָן צו אים אזוי ווי די האָסט געטאָן צו סִחֹן דעם מלך פון אַמּוֹרִי, וואָס איז געוועסן אין
 חֻשְׁבּוֹן. ³ און יהוה אונדזער גאָט אויך געגעבן אין אונדזער האַנט עוג דעם מלך פון בָּשָׁן, מיט זיין גאַנצן פּאָלֶק, און
 מיר האָבן אים געשלאָגן ביז אים ניט צו לאָזן אָן איבערבלייב. ⁴ און מיר האָבן באַצווונגען אין יענער צייט אַלע
 זיינע שטעט; ניט געווען אַ שטאָט וואָס מיר האָבן ניט צוגענומען פון זיי; זעכציק שטעט, די גאַנצע געגנט פון אַרְגוֹב,
 דאָס קיניגרייך פון עוג אין בָּשָׁן. ⁵ אַלע די־דאָזיקע זיינען געווען באַפעסטיקטע שטעט מיט הויכע מויערן, מיט טויערן
 און ריגלען, אַחוץ אָפענע שטעט זייער פיל. ⁶ און מיר האָבן זיי פאַרוויסט, אזוי ווי מיר האָבן געטאָן צו סִחֹן דעם
 מלך פון חֻשְׁבּוֹן—פאַרוויסט איטלעכע שטאָט, מענער, ווייבער, און קליינע קינדער. ⁷ נאָר אַלע בהמות, און דעם זאַק
 רויב פון די שטעט, האָבן מיר גערויבט פאַר זיך.

⁸ און מיר האָבן אוועקגענומען אין יענער צייט דאָס לאַנד פון דער האַנט פון די צוויי מלכים פון
 אַמּוֹרִי וואָס אויף דער זייט יַרְדֵּן, פון טאָל אַרנוֹן ביז באַרג חֶרְמוֹן—די ציידונים רופן דעם חֶרְמוֹן, שְׂרִיוֹן,
 און די אַמּוֹרִים רופן אים שְׁנִיר—⁹ אַלע שטעט פון דעם פּלאַכלאַנד, און גאַנץ גלָעַד, און גאַנץ בָּשָׁן, ביז סֹלְכָה
 און אַדְרְעִי, שטעט פון עוגס קיניגרייך אין בָּשָׁן. ¹¹ וואָרום נאָר עוג דער מלך פון בָּשָׁן איז געבליבן פון דעם רעשט פון

די רפאים; אָט זיין בעט, אָן אייזערן בעט, איז דאָך אין רבה פון די קינדער פון עמון. ניין איילן איז איר לענג, און פיר איילן איר ברייט, אויף דער אייל פון א מאן.
 12 און דאָסדאָזיקע לאַנד האָבן מיר געאַרבעט אין יענער צײַט. פון ערווער וואָס ביים טאָל אַרנון, און אַ העלפט פון דעם געבערג פון גלעד, מיט אירע שטעט, האָבן איך געגעבן צו די ראובנים און צו די גדים. 13 און דעם רעשט פון גלעד, און גאַנץ בָּשָׁן, דאָס קיניגרייך פון עוגן, האָבן איך געגעבן צום האַלבן שבט מנשה; די גאַנצע גענט פון אַרגוב—יענער גאַנצער בָּשָׁן ווערט גערופן דאָס לאַנד פון די רפאים. 14 יאָר דער זון פון מנשה האָט גענומען די גאַנצע גענט פון אַרגוב ביז דעם געמאַרק פון דעם גשורי, און דעם מעצתי, און האָט זיי—בָּשָׁן—גערופן אויף זיין נאָמען חוות־איהא, ווי ביי אויף היינטיקן טאַג. 15 און צו מקירן האָבן איך געגעבן גלעד. 16 און צו די ראובנים און צו די גדים האָבן איך געגעבן פון גלעד און ביזן טאָל אַרנון, דעם מיטן טאָל און דעם ברעג, און ביזן טײַך יבוק, דעם געמאַרק פון די קינדער פון עמון; 17 און דעם פלוין מיטן ירדן און דעם ברעג, פון פּנֶת־און ביז דעם ים פון פלוין, דעם ים־הַמֶּלַח, אונטער די אַראַפ־גאַנצען פון פּסגה, צו מורח.

18 און איך האָבן איך באַפוילן אין יענער צײַט, אזוי צו זאָגן: יהוה אײער גאָט האָט איך געגעבן דאָסדאָזיקע לאַנד עס צו אַרבן; זאָלט איר, אַלע העלדישע יונגען, אַריבערגיין געוואָפנט פאַרויס פאַר אײערע ברידער, די קינדער פון ישראל. 19 בלויז אײערע ווייבער און אײערע קליינע קינדער און אײער פי—איך ווייס, אז איר האָט פיל פי—זאָלן בלייבן אין אײערע שטעט, וואָס איך האָבן איך געגעבן; 20 ביז וואָנען גאָט וועט באַרוען אײערע ברידער אזוי ווי אײך, און זיי אויך וועלן אַרבעטן דאָס לאַנד וואָס יהוה אײער גאָט גיט זיי אויף יענער זײַט ירדן; דענסמאָל וועט איר זיך אומקערן אײטלעכער צו זיין אַרבעט, וואָס איך האָבן איך געגעבן. 21 און יהושוען האָבן איך באַפוילן אין יענער צײַט, אזוי צו זאָגן: דייע אױגן האָבן געזען אַלץ וואָס יהוה דיין גאָט האָט געטאָן צו די דאָזיקע צוויי מלכים; אזוי וועט גאָט טאָן צו אַלע קיניגרייכן וואָס דו גייסט אהין אַריבער. 22 איר זאָלט ניט מורא האָבן פאַר זיי, וואָרום יהוה אײער גאָט איז דער וואָס האַלט מלחמה פאַר אײך.

הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה הוא ברבת בני עמון תשע אמות ארפה וארבע אמות רחבה באמת איש; ואת־הארץ הזאת ורשנו בעת ההוא מערער אשר־על־נחל ארנו ונצי הרהגלעד ועריו נתתי לראובני ולגדי; ויתר הגלעד וכל־הבשן ממלכת עוג נתתי לחצי שבט מנשה כל חבל הארוב לכל־הבשן ההוא יקרא ארץ רפאים; יאיר בן־מנשה לקח את־מלחבל ארוב עד־נבול הנשורי והמעכתי ויקרא אתם על־שמו ארד הבשן הנות יאיר עד היום הזה; ולמכיר נתתי את־הגלעד; וקראובני ולגדי נתתי מ־הגלעד ועד־נחל ארנו תוף הנחל ונבל ועד יבוק הנחל ונבול בני עמון; והערבה והירדן ונבל מכפרת ועד ים הערבה ים המלח תחת אשרת הפסגה מורחה; ואצו אתכם בעת ההוא לאמר יהוה אלהיכם נתן לכם את־הארץ הזאת לרשתה חלוצים תעבדו לפני אהיכם בני־ישראל כל־בני־חיל; רב ושרים ושפכים ומקנכם דעתי כדמקנה רב לכם ישבו בעריכם אשר נתתי לכם; עד אשר־יניח יהוה לאהיכם פנים ורשו גסיהם את־הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם בעבר הירדן ושבתם איש לרשתו אשר נתתי לכם; ואת־יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר עינך הראת את כל־אשר עשה יהוה אלהיכם לשני המלכים האלה בן־עשה יהוה לכל־הממלכות אשר אתה עבר שמה; לא תיראים כי יהוה אלהיכם הוא כל־הנלחם לכם;

וְאֶתְחַנֵּן

23 און איך האָבן געבעטן צו גאָט אין יענער צײַט, אזוי צו זאָגן: 24 גאָט דו האָר, דו האָסט אָנגעהויבן ווייזן דיין קנעכט דיין גרויסקייט און דיין שטאַרקע האַנט;

וְאֶתְחַנֵּן אֱלֹהֵיךָ בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: אֲדַע יְהוָה אֱתָה כִּי הוֹלַחְתָּ לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־נַדְלָךְ וְאֶת־יַדְךָ הַחֲזָקָה

יא סוכה ביה

אשר מִי־יֵרָאֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־עָשָׂה כַּמַּעֲשֵׂהָ
 כה וּכְבוֹדֶהָ: אֶעֱבֹדֶנָּה וְנִרְאָה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
 כו בַּעֲבַר הַנְּהַר הַיָּרֵד הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵנוּ: וַתַּעֲבֹר יְהוָה בִּי
 לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֵךְ אֶל־
 לו תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה: עֲלֵה וְרֹאשׁ הַפְסָגָה וְשֹׂא
 כח עֵינֶיךָ יְמִינָה וְצַפְנָה וְחִמְיָנָה וּמִזְרָחָה וְרֹאה בְּעֵינֶיךָ כִּי־לֹא
 כח תַּעֲבֹר אֶת־הַנְּהַר הַזֶּה: וְעַתָּה אֲתִידַוְשֶׁע וְתִקְרֹו וְאִמְצֹו
 כט כִּי־תֹוֹא וְעֵבֶר לְפָנַי הַעֵם הַזֶּה וְהוּא יַחֲזִיל אֹתְכֶם אֶת־הָאָרֶץ
 כט אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְנָשָׁב בְּנֵי־בַיִת בֵּית פְּעוֹר: פ

ד

א וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שָׁמַע אֱלֹהֵי־חֻקִּים וְאֱלֹהֵי־מִשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
 ב אֲנִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבְאֵתֶם יִרְשְׁתֶּם
 ב אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם: לֹא
 ג חֲסָפִי עַל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ
 ג מִמֶּנּוּ לְשֹׂמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי מַצְוֶה
 ד אֶתְכֶם: עֵינֵיכֶם הִרְאוּ אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל
 ד פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלֵּךְ אַחֲרָי בַּעַל־פְּעוֹר הַשְּׂמִינִי
 ד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 טו הַיּוֹם כִּלְכֶם הַיּוֹם: רֹאה לְמִדְרֵי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
 ו כַּאֲשֶׁר צִוִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת בְּן בְּקִרְבֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 ו אֶתֶם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּשְׂמֵרְתֶם וְעֲשִׂיתֶם כִּי הוּא
 ז חֻקְמַתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הַעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת
 ז כְּלֵי־חֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חֻקִּים וְנִבְּזוּ הַגּוֹי
 ח הַגָּדוֹל הַזֶּה: כִּי מִיָּנִי גְדוֹל אֲשֶׁר־לּוֹ אֱלֹהִים קְרִבִים
 ח אֵלָיו בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכֹל־קִרְבָנוּ אֵלָיו: וּמִיָּנִי גְדוֹל
 ט אֲשֶׁר־לּוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת
 ט אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם: רַק הַשְּׂמֵר לָךְ וּשְׂמֵר
 ט נַפְשֶׁךָ מֵאֵד פְּרַח־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דָּבַר עֵינֶיךָ

וואָרום ווער איז דער גאָט אין הימל אָדער אויף דער
 ערד וואָס זאָל טאָן אזוי ווי דיינע טואונגען און אזוי ווי
 דיינע גבורות? ²⁵ לאָמיר אַריבערגיין, איך בעט דיר, און
 לאָמיר זען דאָס גוטע לאַנד וואָס אויף יענער זייט ירדן,
 דאָסדאָזיקע שיינע געבערג, און דעם לבנון. ²⁶ אָבער
 גאָט האָט געזעענט אויף מיר פון וועגן אײך, און האָט ניט
 צוגעהערט צו מיר; און גאָט האָט צו מיר געזאָגט: גענוג
 דיר! זאָלסט מער ניט רעדן צו מיר וועגן דערדאָזיקער
 זאך. ²⁷ גיי אַרויף צום שפיץ פֿסגה, און הייב אויף דיינע
 אויגן צו מערב, און צו צפון, און צו דרום, און צו מזרח,
 און קוק אָן מיט דיינע אויגן, וואָרום וועסט ניט אַריבער־
 גיין דעמדאָזיקן ירדן. ²⁸ און גיב איבער דיינ צוואַה צו
 יהושוען, און שטאַרק אים, און פעסטיק אים, וואָרום ער
 וועט אַריבערגיין פֿאַרויס פֿאַר דעמדאָזיקן פֿאַלק, און ער
 וועט זיי מאַכן אַרבן דאָס לאַנד וואָס דו וועסט זען..
²⁹ און מיר זיינען געבליבן אין טאָל אַקעגן בית־פֿעוֹר.

ד

און אַצונד, ישראל, הער צו די חוקים און די געזעצן
 זעצן וואָס איך לערן דיר צו טאָן, כדי איר זאָלט
 לעבן, און קומען און אַרבן דאָס לאַנד וואָס יהוה דער
 גאָט פון אײערע עלטערן גיט אײך. ² איר זאָלט ניט צוילייגן צו דעם וואָרט וואָס איך געביט אײך, און איר זאָלט
 ניט מינערן דערפון, כדי צו היטן די געבאָט פון יהוה אײער גאָט, וואָס איך געביט אײך. ³ אײערע אויגן האָבן
 געזען וואָס גאָט האָט געטאָן אין בַּעַל־פֿעוֹר, און יעטועדער מאַן וואָס איז געגאַנגען נאָך דעם בַּעַל פון פֿעוֹר, האָט
 אים יהוה דײן גאָט פֿאַרטיליקט פון צווישן דיר. ⁴ און איר, וואָס זײט באַהעפֿט אָן יהוה אײער גאָט, לעבט היינט אַלע.
⁵ זע, איך האָב אײך געלערנט חוקים און געזעצן, אזוי ווי יהוה מיין גאָט האָט מיר באַפוילן, אויף צו טאָן אזוי אין דעם
 לאַנד וואָס איר קומט אַהין, עס צו אַרבן. ⁶ זאָלט איר זיי היטן און טאָן, וואָרום דאָס איז אײער קלוגשאַפט און אײער
 פֿאַרשטאַנדיקייט אין די אויגן פון די אומות, וואָס אַז זיי וועלן הערן אַלע דידאָזיקע געזעצן, וועלן זיי זאָגן: פֿאַרוואָר,
 אַ קלוגע און פֿאַרשטאַנדיקע אומה איז דאָסדאָזיקע גרויסע פֿאַלק. ⁷ וואָרום וואָסער גרויס פֿאַלק איז פֿאַראַן, וואָס
 האָט אַ גאָט נאָנט צו אים אזוי ווי יהוה אונדזער גאָט, ווען נאָר מיר רופן צו אים? ⁸ און וואָסער גרויס פֿאַלק איז
 פֿאַראַן, וואָס האָט חוקים און געזעצן גערעכטע אזוי ווי דידאָזיקע גאַנצע תּוֹרָה, וואָס איך לייג פֿאַר אײך היינטיקן
 טאָג? ⁹ נאָר זיי דיר אַפּגעהיט און היט זײער דײן זעל, זאָלסט ניט פֿאַרגעסן די זאַכן וואָס דיינע אויגן האָבן געזען,

גאָט פון אײערע עלטערן גיט אײך. ² איר זאָלט ניט צוילייגן צו דעם וואָרט וואָס איך געביט אײך, און איר זאָלט
 ניט מינערן דערפון, כדי צו היטן די געבאָט פון יהוה אײער גאָט, וואָס איך געביט אײך. ³ אײערע אויגן האָבן
 געזען וואָס גאָט האָט געטאָן אין בַּעַל־פֿעוֹר, און יעטועדער מאַן וואָס איז געגאַנגען נאָך דעם בַּעַל פון פֿעוֹר, האָט
 אים יהוה דײן גאָט פֿאַרטיליקט פון צווישן דיר. ⁴ און איר, וואָס זײט באַהעפֿט אָן יהוה אײער גאָט, לעבט היינט אַלע.
⁵ זע, איך האָב אײך געלערנט חוקים און געזעצן, אזוי ווי יהוה מיין גאָט האָט מיר באַפוילן, אויף צו טאָן אזוי אין דעם
 לאַנד וואָס איר קומט אַהין, עס צו אַרבן. ⁶ זאָלט איר זיי היטן און טאָן, וואָרום דאָס איז אײער קלוגשאַפט און אײער
 פֿאַרשטאַנדיקייט אין די אויגן פון די אומות, וואָס אַז זיי וועלן הערן אַלע דידאָזיקע געזעצן, וועלן זיי זאָגן: פֿאַרוואָר,
 אַ קלוגע און פֿאַרשטאַנדיקע אומה איז דאָסדאָזיקע גרויסע פֿאַלק. ⁷ וואָרום וואָסער גרויס פֿאַלק איז פֿאַראַן, וואָס
 האָט אַ גאָט נאָנט צו אים אזוי ווי יהוה אונדזער גאָט, ווען נאָר מיר רופן צו אים? ⁸ און וואָסער גרויס פֿאַלק איז
 פֿאַראַן, וואָס האָט חוקים און געזעצן גערעכטע אזוי ווי דידאָזיקע גאַנצע תּוֹרָה, וואָס איך לייג פֿאַר אײך היינטיקן
 טאָג? ⁹ נאָר זיי דיר אַפּגעהיט און היט זײער דײן זעל, זאָלסט ניט פֿאַרגעסן די זאַכן וואָס דיינע אויגן האָבן געזען,

און זיי זאלן ניט אפגעטאן ווערן פון דיין הארצן אלע טעג פון דיין לעבן, און זאלסט זיי מאכן וויסן דייע קינדער און דייע קינדסקינדער; ¹⁰ דעם טאג וואס דו ביסט גע- שטאנען פאר יהוה דיין גאט אין חורב, ווען גאט האט צו מיר געזאגט: זאמל איין צו מיר דאס פאלק, און איך וועל זיי לאזן הערן מיינע ווערטער, כדי זיי זאלן לערנען מורא צו האבן פאר מיר אלע טעג וואס זיי לעבן אויף דער ערד, און אויך זייערע קינדער זאלן זיי לערנען. ¹¹ און איר האט געזענט, און האט זיך געשטעלט אונטערן בארג, און דער בארג האט געברענגט מיט פייער ביזן הארצן פון הימל, מיט פינצטערניש, וואלקן, און נעבל. ¹² און גאט האט צו אייך גערעדט פון מיטן פייער; א קול פון ווערטער האט איר געהערט, אבער א געשטאלט האט איר ניט געזען; בלויז א קול. ¹³ און ער האט אייך אנגע- זאגט זיין בונד וואס ער האט אייך באפוילן צו טאן-די צען געבאט; און ער האט זיי אויפגעשריבן אויף צוויי שטיינערנע לוחות. ¹⁴ און מיר האט גאט באפוילן אין יענער צייט אייך צו לערנען חוקים און געזעצן, כדי איר זאלט זיי טאן אין דעם לאנד וואס איר גייט אריבער אהין, עס צו ארבעטן. ¹⁵ דרום זאלט איר זייער היטן אייער זעל- ווארום איר האט ניט געזען קיין געשטאלט אין דעם טאג

וּפְדִי־סוּרוּ מִלִּבְבְּכֶם כֹּל יְמֵי חַיְיֵיכֶם וְהוֹדַעְתֶּם לִבְנֵי וְלִבְנֵי בְנֵיכֶם: יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּאֶמְרוֹ: יְהוָה אֱלֹהֵי הַקְּהָל־לִי אֶת־הָעָם וְאֶשְׁמַעֵם אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כְּלִי־יָמִים אֲשֶׁר תִּהְיֶה הָאָרֶץ וְאֶת־בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן: וְתִקְרְבוּן וְתַעֲמְדוּן תַּחַת יְהוָה וְהָיָה כַּעַר בְּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם הַשָּׁד עֲנֵן וְצַרְפַּל: וְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם יִשְׁמָעוּם וְתִמְוָנָה אֵינְכֶם רֹאִים וְיִלְתִּי קוֹל: וַיַּגֵּד לָכֶם יְהוָה אֶת־כְּבוֹדוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֲתֶכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂר־תְּהִי הַדְּבָרִים וְיִכְתַּבְּם עַל־שֵׁנֵי לְחוֹת אֲבָנִים: וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה כַּעַת הַזֶּה הוּא לְלַמֵּד אֲתֶכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֲתֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לִנְפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רִאִיתֶם כְּלִי־תְמוּנָה בַּיּוֹם דַּבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: פְּרִתְשׁוּחַתוֹן וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת כְּלִי־סִמָּל תִּבְנִית וְזָכַר אִי נִקְבָּה: תִּבְנִית יְהוָה כִּלְבִּיָּהוּ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תִּבְנִית כִּלְבִּיָּהוּ אֲשֶׁר תַּעֲוֹף בְּשָׁמַיִם: תִּבְנִית כִּלְבִּיָּהוּ בְּאֶרֶץ תִּבְנִית כִּלְבִּיָּהוּ אֲשֶׁר בְּמִים מִתַּחַת לָאָרֶץ: וּפְדִתְשֵׂא עֵינֶיךָ הַשְּׁמַיְמָה וְרִאִיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־תְּהוֹמֹתָם וְאֶת־הַקּוֹכָבִים כֹּל צִבְאָ הַשָּׁמַיִם וְנִדְחַת וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וְעַבַּדְתֶּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֲתֶם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כְּלִי־הַשָּׁמַיִם: וְאֲתֶכֶם לִקַּח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֲתֶכֶם מִכּוּר הַבְּרֹנֶה מִמִּצְרַיִם לַחַיִּים לִי לְעַם נִחְלָה בַּיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי הָהֵמָּה הַתְּאֵנָה־בִּי עַל־דְּבָרֵיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֲבָרִי אֶת־הַיַּרְדֵּן וְלְבַלְתִּי־כֹא אֶל־הָאָרֶץ הַשּׁוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ נָתַן לָךְ נִחְלָה: כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת כִּי אֵינִי עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְאֲתֶם עֹבְרִים וַיִּרְשָׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ הַשּׁוֹבָה הַזֹּאת: הַשְּׁמַרְוּ לָכֶם פְּרִתְשׁוּחֹתֵי אֶת־כְּבוֹדֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וְעִשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנֹת

וואס גאט האט גערעדט צו אייך אין חורב פון מיטן פייער - ¹⁶ אז איר זאלט ניט פארדארבן ווערן און אייך מאכן א געשניץ, די גלייכעניש פון א שום בילד, די געשטאלט פון א זכר אדער א נקבה, ¹⁷ די געשטאלט פון א שום בהמה וואס אויף דער ערד, די געשטאלט פון א שום געפליגלטן פויגל וואס פליט אין הימל, ¹⁸ די געשטאלט פון וואס נאר עס קריכט אויף דער ערד, די געשטאלט פון א שום פיש וואס אין וואסער אונטער דער ערד. ¹⁹ און אז דו וועסט אויפהייבן דייע אויגן צום הימל, און זען די זון און די לבנה און די שטערן, דעם גאנצן חיל פון הימל, זאלסטו ניט אראפגעפירט ווערן, און זיך בוקן צו זיי, און דינען זיי, וואס יהוה דיין גאט האט זיי צוגע- טיילט צו אלע פעלקער אונטערן גאנצן הימל. ²⁰ אבער אייך האט גאט גענומען, און אייך ארויסגעצויגן פון דעם איינשמעלצאוויוון, פון מצרים, אים צו זיין פאר אן ארבעפאלק, אזוי ווי היינטיקן טאג. ²¹ און גאט האט געזענט אויף מיר פון אייערטוועגן, און ער האט געשווארן אז איך זאל ניט אריבערגיין דעם ירדן, און ניט קומען אין דעם גוטן לאנד וואס יהוה דיין גאט גיט דיר פאר א נחלה. ²² ווארום איך שטארב אין דעם היגן לאנד; איך גיי ניט אריבער דעם ירדן, אבער איר וועט אריבערגיין, און וועט ארבעטן דאסדאזיקע גוטע לאנד. ²³ היט אייך, איר זאלט ניט פארגעסן דעם בונד פון יהוה אייער גאט, וואס ער האט געשלאסן מיט אייך, און אייך מאכן א געשניץ, די געשטאלט

פון וואָס עס איז, וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיר פאַרווערט. ²⁴ וואָרום יהוה דיין גאָט איז אַ פּייער וואָס פאַרצערט, אַ צערנדיקער גאָט.

²⁵ אַז דו וועסט געבערן קינדער און קינדסקינדער, און איר וועט זיך עלטערן אין לאַנד, און איר וועט פאַר- דאַרבן ווערן. אין וועט מאַכן אַ געשניץ, אַ געשטאַלט פון וואָס עס איז, און איר וועט טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון יהוה דיין גאָט, אים צו דערצערענען. ²⁶ מאַך איך היינט הימל און ערד עדות קעגן אײך, אַז אונטערגיין וועט איר גיך אונטערגיין פון דעם לאַנד וואָס איר גייט אַריבער דעם ירדן אַהין, עס צו אַרבן; איר וועט ניט מאַריר־ימים זיין דרינען, גייערט פאַרטיליקט וועט איר פאַרטיליקט ווערן. ²⁷ און גאָט וועט אײך צעשפּרייטן צווישן די אומות, און איר וועט בלייבן געצײלטע מענטשן צווישן די פעלקער, וואָס גאָט וועט אײך אַהין אַוועק פירן. ²⁸ און איר וועט דאַרטן דינען געטער געמאַכט פון אַ מענטשנס הענט, האַלץ און שטיין, וואָס ניט זיי זעען, און ניט זיי הערן, און ניט זיי עסן, און ניט זיי שמעקן. ²⁹ און איר וועט זוכן פון דאַרטן יהוה אײער גאָט; און וועסט אים געפינען, אַז דו וועסט אים זוכן מיט דיין גאַנצן האַרצן, און מיט דיין גאַנצער זעל. ³⁰ אַז דײך וועט צודריקן, און דײך וועלן טרעפן אַלע דידאָזיקע זאַכן, אין סוף פון די

כד כֹּל אֲשֶׁר צִוְּהָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֲכַלֶּהּ
הוא אל קנא:

כה כִּי-תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשְׁתֶם בָּאָרֶץ וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם וְעִשִׂיתֶם כְּכָל תְּמוּנַת כָּל וְעִשִׂיתֶם חֲרֵעַ בְּעֵינֵי יְהוָה
כו אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיבוֹ: הַעִידְתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־ הָאָרֶץ כִּי־אֲבַדְוּ מִחַד מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תֵאָרִיבן יָמִים עָלֶיךָ כִּי הַשֶּׁמֶד תִּשְׁמְדוּן: וְהַפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִהְיֶה יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה: וְעַבְדֶתְסֶלֶם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָבְלוּן וְלֹא יִרְחֲקוּ: וּבִכְנָשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִצִּיאַת כִּי תִדְרָשׁוּן כִּי־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ: בְּעַד לֵךְ וּמִצִּיאַת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ: כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְהֵם: כִּי שְׁאַל־נָא לַיָּמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים וְאָדָם עַל־הָאָרֶץ וְלִמְקַנְתָּ הַשָּׁמַיִם וְעַד־קַנְתָּ הַשָּׁמַיִם הַגְּדוּלָה בְּדַבַּר הַגְּדוֹל הַזֶּה אִי הַנִּשְׁמַע בְּמַהוּ: הַשִּׁמְעֵ עִם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר־שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיְחִי: אִי הַנִּסְפָּה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מִקְרִיב גוֹי בְּמִסְתַּת בָּאֵת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְכֵד חֲזָקָה וּבְחֲרוֹץ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרָיִם לְעֵינֶיךָ: אַתָּה הָרָאֵת לְעַמְּךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אִין עוֹד מִלְּפָנֶיךָ: מִדְּהַשָּׁמַיִם הַשְׁמִיעָךְ אֶת־קוֹל לִסְפֹּרְךָ וְעַל־הָאָרֶץ הָרָאֵךְ אֶת־אֲשֶׁר הַגְּדוּלָה וְדַבְּרֵי שְׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ

כד כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ

טעג, וועסטו זיך אומקערן צו יהוה דיין גאָט, און וועסט צוהערן צו זיין קול. ³¹ וואָרום יהוה דיין גאָט איז אַ דער- באַרימדיקער גאָט; ער וועט דײך ניט פאַרלאָזן און דײך ניט אומברענגען, און ער וועט ניט פאַרגעסן דעם פונד מיט דינע עלטערן, וואָס ער האָט זיי געשוואָרן.

³² וואָרום פרעג אַקאַרשט גאַך אויף די פריערדיקע טעג וואָס זיינען געווען פאַר דיר, פון זינט דעם טאָג וואָס גאָט האָט באַשאַפן אַ מענטשן אויף דער ערד, און פון עק הימל ביז עק הימל, אויב עס איז ווען געשען אַזוי ווי דידאָזיקע גרויסע זאַך, אָדער אויב אַזוי וואָס איז געהערט געוואָרן; ³³ אויב אַ פּאַלק האָט געהערט דעם קול פון גאָט רעדן פון מיטן פּייער, אַזוי ווי דו האָסט געהערט, און איז געבליבן לעבן; ³⁴ אָדער אויב אַ גאָט האָט געפרווט אַרויסנעמען פאַר זיך אַ פּאַלק פון צווישן אַן אַנדערן פּאַלק, מיט פרווונגען, מיט צייכנס, און מיט ווונדער, און מיט מלחמה, און מיט אַ שטאַרקער האַנט, און מיט אַן אויסגעשטרעקטן אַרעם, און מיט גרויסע שרעקן, אַזוי ווי אַלץ וואָס יהוה אײער גאָט האָט געטאָן פון אײערטוועגן אין מצרים פאַר דינע אויגן. ³⁵ דיר איז עס באַוווּן געוואָרן, כּדי זאַלסט וויסן אַז יהוה, ער איז גאָט; מער חוץ אים איז ניטאָ. ³⁶ פון הימל האָט ער דײך געלאָט הערן זיין קול, כּדי דײך צו לערנען, און אויף דער ערד האָט ער דיר באַוווּן זיין גרויס פּייער, און זיינע ווערטער האָסטו געהערט פון מיטן פּייער. ³⁷ און דערפאַר וואָס ער האָט ליב געהאַט דינע עלטערן,

הָאֵט ער אויסדערוויילט זייער זאָמען נאָך זיי, און האָט
 דיך אַרויסגעצויגן מיט זיין אָנגעזיכט, מיט זיין גרויס
 שטאַרקייט, פון מצרים, ³⁸ צו פאַרטרייבן פון פאַר דיר
 פעלקער גרעסער און מאַכטיקער פון דיר, דיך צו
 ברענגען פּדי דיר צו געבן זייער לאַנד פאַר אַ נחלה, אַזוי
 ווי היינטיקן טאַג. ³⁹ און זאָלסט וויסן היינט, און אַרײַן
 נעמען אין דיין האַרצן, אַז יהוה, ער איז גאָט אין הימל
 אויבן, און אויף דער ערד אונטן; מער איז ניטאָ. ⁴⁰ און
 זאָלסט היטן זיינע געזעצן און זיינע געבאָט, וואָס איך
 געביט דיר היינט, פּדי עס זאָל גוט זיין דיר און דייע
 קינדער נאָך דיר, און פּדי זאָלסט מאַרייַזימס זיין אויף
 דער ערד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, שטענדיק.

⁴¹ דענסמאָל האָט משה אָפּגעשיידט דריי שטעט אויף
 יענער זייט ירדן צו זונאוּפּגאַנג, ⁴² אויף צו אַנטלויפן אַהין,
 פאַר דעם טויטשלעגער וואָס הרגעט זיין חבר אָן אַ כּיוון,
 און ער איז אים ניט געווען אַ שונא פון געכטאָיערנעכטן;
 אַז ווען ער וועט אַנטלויפן אין איינער פון די דאָזיקע
 שטעט, זאָל ער בלייבן לעבן; ⁴³ בָּצַר אין מדבר, אין
 דעם פּלאַכלאַנד, פאַר די ראַובנים, און ראַמות אין גלעד,
 פאַר די גָּדִים, און גולן אין בָּשָׁן, פאַר די מנשים.

⁴⁴ און דאָס איז די תורה וואָס משה האָט געלייגט פאַר די קינדער פון ישראל; ⁴⁵ דאָס זיינען די אַנוואַן
 און די חוקים און די געזעצן וואָס משה האָט גערעדט צו די קינדער פון ישראל, ווען זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען
 פון מצרים; ⁴⁶ אויף יענער זייט ירדן, אין טאַל אַקעגן בית־פֿעור, אין לאַנד פון סיחון דעם מלך פון אַמורי,
 וואָס איז געווען אין חשבון, דעם וואָס משה און די קינדער פון ישראל האָבן געשלאָגן, ווען זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען
 פון מצרים; ⁴⁷ און זיי האָבן געאַרבעט זיין לאַנד, און דאָס לאַנד פון עוג דעם מלך פון בָּשָׁן—די צוויי מלכים פון
 אַמורי וואָס אויף יענער זייט ירדן צו זונאוּפּגאַנג; ⁴⁸ פון ערוֹצֵר וואָס ביים ברעג טאַל אַרנוֹן, און ביון באַרג שיאֹן—
 דאָס איז חרמון—⁴⁹ און דעם גאַנצן פּלוין פון יענער זייט ירדן צו מורה, און ביז דעם ים פון פּלוין, אונטער די אַראַפּגאַנגען
 פון פּסגה.

ה ¹ און משה האָט צונויפּגערופן גאַנץ ישראל, און האָט צו זיי געזאָגט: הער, ישראל, די חוקים און די גע־
 זעצן וואָס איך רעד היינט אין דייע אויערן, און איר זאָלט זיי לערנען, און היטן זיי צו טאַן. ² יהוה אינדזער גאָט

וּבְחַר בּוֹרְעוֹ אַחֲרָיו וַיִּצְאֵךָ בּפְּנֵינוּ כִּכְחוֹ הַגּוֹל מִמִּצְרַיִם:
 לְדוֹרֵי־שׁ גוֹיִם גְּדוֹלִים וַעֲצָמִים מִמֶּךָ מִפְּנֵיךָ לְהַבְיִאֵךָ לְתַת־
 לָךְ אֶת־הָאָרֶץ נַחֲלָה כְּיוֹם הַיּוֹם: וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת לֵב
 אֶל־לִבְכֶּךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־
 הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַקְּוִי וְאֶת־מִצְוֹתַי
 אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם אֲשֶׁר יִטֵּב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרָיִךְ
 וְלִמְעַן תִּאָּרִיךְ יָמִים עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן
 לָךְ כְּלִי־יָמִים:
 אָן יבְדִיל מִשֶּׁה שְׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר הַנְּדָבָן מִזְרְחָה שְׁמֶשׁ: שֵׁל
 לָנֶם שְׁמֵהּ רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת־רֵעֵהוּ בְּבִלְד־עֵרַת
 וְהוּא לֹא־שָׂנֵא לוֹ מִתְּמֹל שְׁלֹשִׁים וְנִסְ אֶל־אֶחָת מִדְּהַעְרִים
 הָאֵל וְחִי: אֶת־בְּעֵר בְּמִדְבַר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לְרֹאבוּנֵי
 וְאֶת־דְּאֵמַת בְּנִלְעַד לְגִדִי וְאֶת־גּוֹלָן בְּבָשָׁן לְמִנְשֵׁי: וְזֹאת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֱלֹהֵי הַעֲדוּת
 וְתַחֲקִים וְתִמְשָׁפְטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מִשֶּׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם: בְּעֵבֶר הַנְּדָבָן בְּנִיא מוֹל בֵּית פֿעוֹר
 בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֻשְׁבוֹן אֲשֶׁר
 הִבֵּה מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם: וַיִּירָשׁוּ
 אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ־בָּשָׁן שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי
 אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַנְּדָבָן מִזְרְחָה שְׁמֶשׁ: מִצְרַעַר אֲשֶׁר עַל־
 שְׁפֵת־נַחַל אֶרְנוֹן וְעַד־תֵּר שִׁיאֹן הוּא חֶרְמוֹן: וְכָל־
 הָעֲרֵבָה עֵבֶר הַנְּדָבָן מִזְרְחָה וְעַד יָם הָעֲרֵבָה תַּחַת
 אֲשֶׁר־תִּתֵּן הַפְּסָגָה:
 ה

וַיִּקְרָא מִשֶּׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר בְּאָזְנוֹכֶם
 הַיּוֹם וְלִמְדַתֶּם אֹתָם וְשָׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

ד, מב' ספרות ואלה' מג' כפיל

כרת עמנו ברית בחרב: לא אתאבתנו כרת יהוה
אתהברית הזאת כי אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו
חיים: פנים | בפנים דבר יהוה עמכם כהר מתוך
האש: אנכי עמד ביד יהוה וביניכם בעת ההוא להגיד
לכם אתדבר יהוה כי יראתם מפני האש ולא עליתם
כהר לאמר: ׀ אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך
מארץ מצרים מבית עבדים: לא יהיה לך אלהים
אחרים עלי פני: לא תעשה לך פסל | כל המונה אשר
בשמים | ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים |
מתחת לארץ: לא תשתחוו להם ולא תעבדם כי אנכי
יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל
שלשים ועל רבעים לשנאי: ועשה חסד לאלפים
לאהבי ולשמרי מצותו: ׀ לא תשא את שם יהוה
אלהיך לשוא כי לא ינקו יהוה את אשר ישא את שמו
לשוא: ׀ שמור את יום השבת לךדשו כאשר צוה |
יהוה אלהיך: ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך:
יום השביעי שבת | ליהוה אלהיך לא תעשה כל
מלאכה אתה ובנך ובהמה ועבדך ואמה ושורך וחמורך
וכל בהמתך ונרדך אשר בשעריך למען ינוח עבדך
ואמתך כמוך: וזכרת פרעך היות | בארץ מצרים
ויצאך יהוה אלהיך משם ביד חזקה ובורע נטויה על
כף צדך יהוה אלהיך לעשות את יום השבת: ׀ כבוד את
אביך ואת אמה כאשר צוה יהוה אלהיך למען | יארבן
ימך ולמען יטב לך על האדמה אשר יהוה אלהיך
נתן לך: ׀ לא תרצח: ׀ ולא תנאף: ׀ ולא
תגנב: ׀ ולא תענה ברעך עד שוא: ׀ ולא
תקמד אשת רעך ׀ ולא תתאווה בית רעך שדחי

ספר דברים

האט געשלאסן א בונד מיט אונדו אין חורב. װיט מיט
אונדזערע עלטערן האט גאט געשלאסן דעמדאויקן בונד,
נייערט מיט אונדו, מיר, אט די וואס זיינען דא היינט אלע
לעבעדיקע. פנים אל פנים האט גאט גערעדט מיט
איך אויפן בארג, פון מיטן פייער. װיך בין געשטאנען
צווישן גאט און צווישן איך אין יענער שעה, איך איבער
צוגעבן דאס ווארט פון גאט: ווארום איר האט מורא גע
האט פארן פייער, און איר זייט ניט ארויפגעגאנגען אויפן
בארג-אזוי צו זאגן:

װיך בין יהוה דיין גאט, וואס האב דיך ארויסגע
צויגן פון לאנד מצרים, פון דעם הויז פון קנעכטשאפט.
װאלסט ניט האבן אנדערע געטער פאר מיין פנים.
װאלסט דיר ניט מאכן א געשניץ, א שום געשטאלט, פון
וואס אין הימל אויבן, אדער וואס אויף דער ערד אונטן,
אדער וואס אין וואסער אונטער דער ערד. װאלסט
זיך ניט בוקן צו זיי, און וואלסט זיי ניט דינען, ווארום איך
יהוה דיין גאט בין א צערנדיקער גאט, וואס רעכנ זיך פאר
דער זינד פון די פאטערס מיט די קינדער, און מיטן דריטן
און מיטן פירטן דור פון די וואס האבן מיך פיינט, װי און
טו חסד מיטן טויונטסטן גליד פון די וואס האבן מיך ליב,
און פון די וואס היטן מיינע געבאט.
װאלסט ניט ארויפברענגען דעם נאמען פון יהוה
דיין גאט צום פאלשן, ווארום יהוה שענקט ניט דעם וואס
ברענגט ארויף זיין נאמען צום פאלשן.

װיט דעם טאג פון שבת אים צו האלטן הייליק, אזוי ווי יהוה דיין גאט האט דיר באפוילן. װעקסט טעג
זאלסטו ארבעטן, און טאגן אלע דינע מלאכות; װיך אבער דער זיבעטער טאג איז שבת צו יהוה דיין גאט, וואלסטו
ניט טאגן קיין מלאכה, דו, און דיין זון, און דיין טאכטער, און דיין קנעכט, און דיין דינסט, און דיין אקס, און דיין אייזל,
און אלע דינע בהמות, און דער פרעמדער וואס אין דינע טויערן; כדי דיין קנעכט און דיין דינסט זאלן רוען אזוי
ווי דו. װיך און וואלסט געדענקען אז א קנעכט ביסטו געווען אין לאנד מצרים, און יהוה דיין גאט האט דיך ארויסגעצויגן
פון דארטן מיט א שטארקער האנט און מיט אן אויסגעשטרעקטן ארעם; דרום האט יהוה דיין גאט דיר באפוילן צו
מאכן דעם טאג פון שבת.

װיך האלט אין כבוד דיין פאטער און דיין מוטער, אזוי ווי יהוה דיין גאט האט דיר באפוילן, כדי דינע טעג זאלן
זיך לענגערן, און כדי דיר זאל גוט זיין, אויף דער ערד וואס יהוה דיין גאט גיט דיר.
װאלסט ניט הרגען.

און וואלסט ניט מונה זיין.

און וואלסט ניט גבען.

און וואלסט ניט זאגן אויף דיין חבר פאלשע עדות.

װיך וואלסט ניט גלוסטן דיין חברס ווייב, און וואלסט ניט באגערן דיין חברס הויז, זיין פעלד,

ועבדו ואמתו שורו והמלו וכל אשר לרעך: ^ח ס אתי חמ
הדברים האלה דבר יהוה אל-כל-קהלכם ביד מתוך
האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכהכם על-
שני לוח אבנים ויתנם אלי: ויהו כשמעכם את-הקול ^כ
מתוך ההשף והרר בער באש ותקרבו אלי כל-דאשי
שבטיכם וקניכם: ותאמרו הן הראנו יהוה אלהינו ^{כא}
את-כברו ואת-גדלו ואת-קלו שמענו מתוך האש היום
הזה ראנו כידבר אלהים את-האדם וחי: ועתה למה ^{כב}
נמות כי תאכלנו האש הגדלה הזאת אס-יפסים ו אנחנו
לשמע את-קול יהוה אלהינו עוד ומתנו: כי מי כל- ^{כג}
בשר אשר שמע קול אלהים היום מדבר מתוך-האש
כמתו ויהו: קרב אתה ושמע את כל-אשר יאמר יהוה ^{כד}
אלהינו ואת תדבר אלינו את כל-אשר דבר יהוה
אלהינו אליך ושמענו ועשינו: ושמע יהוה את-קול ^{כה}
דבריכם בדברכם אלי ויאמר יהוה אלי שמעתי אתי
קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל-אשר
דברו: מרומן ויהו לבכם זה להם ליראה אתי ולשמר ^{כו}
את-כל-מצותי כל-הימים למען יטב להם ולבניהם
לעלם: לך אמר להם שובו לכם לאהליכם: ואתה פה ^{כז}
עמד עמד ודברה אליך את כל-המצוה והחקים
והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן
להם לרשתה: ושמרתם לעשות כאשר צוה יהוה ^{כח}
אלהיכם אתכם לא תסרו ימין ושמאל: בכל-הדרך ל
אשר צוה יהוה אלהיכם אתכם תלכו למען תחיו וטוב
לכם והארבתם ימים בארץ אשר תירשון:

ותאת המצוה החקים והמשפטים אשר צוה יהוה ^א

כד' הי' נמשך

אָדער זיין קנעכט, אָדער זיין דינסט, זיין אַקס, אָדער
זיין אייול, אָדער וואָס נאָר עס איז דיין חברס.

¹⁰ די דאָזיקע ווערטער האָט גאָט גערעדט צו אַיער
גאַנצער אַינזאַמלינג אויפן באַרג, פון מיטן פייער, וואָלקן,
און נעבל, אויף אַ הויכן קול-און ניט מער; און ער האָט
זיי אויפגעשריבן אויף צוויי שטיינערנע לוחות, און האָט
זיי מיר געגעבן.

²⁰ און עס איז געווען, ווי איר האָט געהערט דעם
קול פון מיטן דער פינצטערניש, און דער באַרג האָט גע-
ברענט אין פייער, אַזוי האָט איר געענט צו מיר, אַלע
הויפטלייט פון אַיערע שבטים, און אַיערע עלטסטע,
²¹ און איר האָט צו מיר געזאָגט: זע, יהוה אינדזער גאָט
האָט אונדו באַוויזן זיין פראַכט און זיין גרויסקייט, און
מיר האָבן געהערט זיין קול פון מיטן פייער. היינטיקן
טאָג האָבן מיר געווען, ווי גאָט רעדט מיט אַ מענטשן און
ער בלייבט לעבן. ²² און אַצונד, נאָך וואָס זאָלן מיר
שטאַרבן? וואָרום דאָסדאָזיקע גרויסע פייער וועט אונדו
פאַרצערן; אויב מיר הערן נאָך ווייטער דעם קול פון
יהוה אינדזער גאָט, וועלן מיר שטאַרבן. ²³ וואָרום
וואָסער גאָר באַשעפעניש איז דאָ, וואָס האָט געהערט
דעם קול פון לעבעדיקן גאָט רעדן פון מיטן פייער, אַזוי
ווי מיר, און איז געבליבן לעבן? ²⁴ גענען דו, און הער
אַלץ וואָס יהוה אינדזער גאָט וועט זאָגן, און דו וועסט

רעדן צו אונדו אַלץ וואָס יהוה אינדזער גאָט וועט רעדן צו דיר, און מיר וועלן הערן און טאָן.

²⁵ און גאָט האָט צוגעהערט דעם קול פון אַיערע ווערטער, ווען איר האָט גערעדט צו מיר, און גאָט האָט צו
מיר געזאָגט: איך האָב צוגעהערט דעם קול פון די ווערטער פון דעמדאָזיקן פאָלק, וואָס זיי האָבן צו דיר גערעדט;
גוט איז אַלץ וואָס זיי האָבן גערעדט. ²⁶ הלוואַי זאָל ביי זיי זיין דאָסדאָזיקע האַרץ ווערס אַלע טעג, מורא צו האָבן
פאַר מיר, און צו היטן אַלע מיינע געבאָט, כדי עס זאָל גוט זיין זיי און זייערע קינדער אויף אייביק. ²⁷ גיי זאָג צו זיי:
קערט אַיך אום צו אַיערע געצעלטן. ²⁸ און דו שטיי דאָ מיט מיר, און איך וועל דיר זאָגן אַלדאָס געבאָט און די
חוקים און די געזעצן וואָס דו זאָלסט זיי לערנען, אז זיי זאָלן טאָן אין דעם לאַנד וואָס איך גיב זיי, עס צו אַרבן. ²⁹ און
איר זאָלט היטן צו טאָן אַזוי ווי יהוה אַיער גאָט אַיך באַפוילן, איר זאָלט אַיך ניט אָפקערן רעכטס אָדער לינקס.
³⁰ אויף אַלדעם וועג וואָס יהוה אַיער גאָט האָט אַיך באַפוילן, זאָלט איר גיין, כדי איר זאָלט לעבן, און אַיך זאָל גוט
זיין, און איר זאָלט מאַרירן ימים זיין אין דעם לאַנד וואָס איר וועט אַרבן.

1 און דאָס איז דאָס געבאָט, די חוקים, און די געזעצן, וואָס יהוה אַיער גאָט באַפוילן אַיך

גאט האָט צוגעשוואָרן דייןע עלטערן, ¹⁹ אַרויסשטויסנדיק אַלע דייןע פיינט פון פאַר דיר, אַזוי ווי גאָט האָט גערעדט. ²⁰ אַז דיין זון וועט דיך שפּעטער אַהין פּרעגן, אַזוי צו זאָגן: וואָס זיינען דאָס פאַר אַנזאָגן און חוקים און געזעצן, וואָס יהוה אונדזער גאָט האָט אײך באַפוילן? ²¹ זאָלסטו זאָגן צו דיין זון: קנעכט זיינען מיר געווען ביי פּרעהן אין מצרים, און גאָט האָט אונדז אַרויסגעצויגן פון מצרים מיט אַ שטאַרקער האַנט. ²² און גאָט האָט געטאָן צייכנס און גרויסע און בייזע וונדער אין מצרים, אויף פּרעהן און אויף זיין גאַנצן הויז, פאַר אונדזערע אויגן. ²³ און אונדז האָט ער אַרויסגעצויגן פון דאָרטן, כדי אונדז צו ברענגען, אונדז צו געבן דאָס לאַנד וואָס ער האָט צו געשוואָרן אונדזערע עלטערן. ²⁴ און גאָט האָט אונדז באַפוילן צו טאָן אַלע די דאָזיקע געזעצן, מורא צו האָבן פאַר יהוה אונדזער גאָט, כדי אונדז זאָל גוט זיין אַלע טעג, כדי אונדז צו לאָזן לעבן, אַזוי ווי היינטיקן טאָג. ²⁵ און אַ גערעכטיקייט וועט עס זיין פון אונדז פאַר יהוה אונדזער גאָט, אויב מיר וועלן היטן צו טאָן אַלדאָסדאָזיקע געבאָט, אַזוי ווי ער האָט אונדז געבאָטן.

ד ¹ אַז יהוה דיין גאָט וועט דיך ברענגען אין דעם לאַנד וואָס דו קומסט אַהין, עס צו אַרבן, און וועט אַרויס- האַרפן פון פאַר דיר פיל פעלקער, דעם חתי, און דעם גרזשי, און דעם אַמורי, און דעם כנעני, און דעם פרוזי, און דעם חוי, און דעם יבוס, זיבן פעלקער גרעסערע און שטאַרקערע פון דיר; ² און יהוה דיין גאָט וועט זיי איבער- געבן צו דיר, און וועסט זיי שלאָגן; זאָלסטו פאַרוויסטן זיי פאַרוויסטן. זאָלסטו זיי ניט שליסן אַ בונד, און זאָלסטו זיי ניט לייטזעליקן. ³ און זאָלסטו זיך גיט מתחתן זיין מיט זיי; דיין טאָכטער זאָלסטו ניט געבן צו זיין זון, און זיין טאָכטער זאָלסטו ניט נעמען פאַר דיין זון. ⁴ וואָרום ער וועט אַפקערן דיין זון פון הינטער מיר, און זיי וועלן דינען פרעמדע געטער, און דער צאָרן פון יהוה וועט גרימען אויף אײך, און ער וועט דיך גיך פאַרטיליקן. ⁵ נייערט אַזוי זאָלט איר טאָן צו זיי: זייערע מזבחות זאָלט איר אײנוואַרפן, און זייערע זיילשטיינער זאָלט איר צעברעכן, און זייערע געצנביימער זאָלט איר אָפהאַקן, און זייערע געשניצטע בילדער זאָלט איר פאַרברענען אין פייער. ⁶ וואָרום אַ הייליק פאַלק ביסטו ביי יהוה דיין גאָט; דיך האָט יהוה דיין גאָט אויסדערוויילט אים צו זיין פאַר אַן אייגן פאַלק, פון אַלע פעל- קער וואָס אויפן געזיכט פון דער ערד. ⁷ ניט ווייל איר זייט מער פון אַלע פעלקער, האָט גאָט געוילוסט צו אײך און אײך אויסדערוויילט; וואָרום איר זייט דאָס ווינציקסטע פון אַלע פעלקער. ⁸ נייערט ווייל גאָט האָט אײך ליב, און ווייל ער היט די שבועה וואָס ער האָט געשוואָרן אײערע עלטערן, האָט אײך גאָט אַרויסגעצויגן מיט אַ שטאַרקער האַנט.

אשר נשבע יהוה לאבותי; להנה את-כל-איביך מפניך ^ט כאשר דבר יהוה: ם כירישאלך בנה מחר לאמר כ מה העדת והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם: ואמרם לבנה עבדים היינו לפרעה במצרים ^{כא} ויצאנו יהוה ממצרים בגד חזקה: ויתן יהוה אותנו ומפתים גדלים ורעים | במצרים בפרעה ובכל-ביתו לעינינו: ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת ^{כב} לנו את-הארץ אשר נשבע לאבותינו: ויצונו יהוה לעשות את-כל-החקים האלה לראות את-יהוה אלהינו לטוב ^{כד} לנו כל-הימים לחינתנו פניהם הנה: ועדקה מדועה לנו כיר ^{כה} נשמר לעשות את-כל-המצוה הזאת לפני יהוה אלהינו כאשר צונו: ם

י כי יביאך יהוה אלהיך אל-הארץ אשר-אתה בא-שמה ^{טז} לרשתה וישל גויסדרבים מפניך חתי וגרזשי והאמרי והכנעני והפרזי וחזוי ותבוסי שבציה גוים רבים ועצמים ממה: ונתנם יהוה אלהיך לפניך והביתם החרם ^{יז} תחרים אתם לאיתנות להם ברית ולא תחנם: ולא יתחתן עם בתך לאיתנת לבנו ובתו לאיתקח לבנה: כיריסר את-בנה מאחרי ועברו אלהים אחרים וחררו ^{יח} אר-יהוה בכם והשמדתם מהר: כי אספה תעשו להם מזבחותם תהצו ומזבחתם תשברו ואשירדם הנדעון ופסיליהם תשרפון באש: כי עם קדוש אתה ליהוה ^{יט} אלהיך בך בחר | יהוה אלהיך להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על-פני האדמה: לא מרבכם מכל- העמים חשק יהוה בכם נבחר בכם כיראתם המעט מכל-העמים: כי מאהבת יהוה אתכם ומשמדו ^כ אר- השבעה אשר נשבע לאבותיכם הוציא יהוה אתכם בגד

הארץ פון פאַר דיר פיל פעלקער, דעם חתי, און דעם גרזשי, און דעם אַמורי, און דעם כנעני, און דעם פרוזי, און דעם חוי, און דעם יבוס, זיבן פעלקער גרעסערע און שטאַרקערע פון דיר; ² און יהוה דיין גאָט וועט זיי איבער- געבן צו דיר, און וועסט זיי שלאָגן; זאָלסטו פאַרוויסטן זיי פאַרוויסטן. זאָלסטו זיי ניט שליסן אַ בונד, און זאָלסטו זיי ניט לייטזעליקן. ³ און זאָלסטו זיך גיט מתחתן זיין מיט זיי; דיין טאָכטער זאָלסטו ניט געבן צו זיין זון, און זיין טאָכטער זאָלסטו ניט נעמען פאַר דיין זון. ⁴ וואָרום ער וועט אַפקערן דיין זון פון הינטער מיר, און זיי וועלן דינען פרעמדע געטער, און דער צאָרן פון יהוה וועט גרימען אויף אײך, און ער וועט דיך גיך פאַרטיליקן. ⁵ נייערט אַזוי זאָלט איר טאָן צו זיי: זייערע מזבחות זאָלט איר אײנוואַרפן, און זייערע זיילשטיינער זאָלט איר צעברעכן, און זייערע געצנביימער זאָלט איר אָפהאַקן, און זייערע געשניצטע בילדער זאָלט איר פאַרברענען אין פייער. ⁶ וואָרום אַ הייליק פאַלק ביסטו ביי יהוה דיין גאָט; דיך האָט יהוה דיין גאָט אויסדערוויילט אים צו זיין פאַר אַן אייגן פאַלק, פון אַלע פעל- קער וואָס אויפן געזיכט פון דער ערד. ⁷ ניט ווייל איר זייט מער פון אַלע פעלקער, האָט גאָט געוילוסט צו אײך און אײך אויסדערוויילט; וואָרום איר זייט דאָס ווינציקסטע פון אַלע פעלקער. ⁸ נייערט ווייל גאָט האָט אײך ליב, און ווייל ער היט די שבועה וואָס ער האָט געשוואָרן אײערע עלטערן, האָט אײך גאָט אַרויסגעצויגן מיט אַ שטאַרקער האַנט.

חוקה ופקדון מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים: ^{מב} ונדעת כריתתה אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הבטרת והחסד לאהביו ולשמרי מצותו לאלה דור: ומשלם לשנאיו אלפניו להאבידו לא יאחר לשנאו אל פניו ושלם לו: ^{יא} ושמרת את המצוה ואת החקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוה היום לעשותם: ^פ

און האָט דיך אויסגעלייזט פון דעם הויז פון קנעכטשאפט, פון דער האַנט פון פרעה דעם מלך פון מצרים. ⁹ דרום זאָלסטו וויסן זיין אַז יהוה דיין גאָט, ער איז גאָט, דער געטרייער גאָט וואָס היט דעם בונד און די גענאָד צו די וואָס האָבן אים ליב, און צו די וואָס היטן זיינע געבאָט, ביז טויזנט דורות, ¹⁰ און באַצאָלט זיינע פיינט אין זייער פנים, זיי אונטערצוברענגען; ער לייגט נישט אָפּ זיין פיינט, אין זיין פנים באַצאָלט ער אים. ¹¹ דרום זאָלסטו היטן דאָס געבאָט און די חוקים און די געזעצן וואָס איך באַפעל דיר היינט זיי צו טאָן.

ע ק ב

יב ויהוה | עקב השמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יהוה אלהיך לך את הבטרת ואת החסד אשר נשבע לאבותיך: ואהבך וברכך והרבך וברך פררכתך ופרי אדמתך דגנך ותירשן ויצחקך שגור אלפקך ועשתרת צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך: ברוך תהיה מפלי העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובכרמתך: והסיר יהוה ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישמם בך ונתנם בכל שנאך: ואכלת את כל העמים אשר יהוה אלהיך נתן לך לאיתרום עינך עליהם ולא תעבד את אלהיהם כי מקוש הוא לך: ^ס כי תאמר בלבבך רבים הנוגים האלה ממני איכה אוכל להודישם: לא תירא מהם זכר תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך לפרעה ולכל מצרים: המפת הגדלת אשר ראו עיניך והאמת והמפתים ונתן החוקה והורע הנסויה אשר הוציאת יהוה אלהיך כן יעשה יהוה אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם: וגם אתי הצרעה ישלח יהוה ^כ אלהיך בם עד אבד הנשארים והנסתרים מפניך: לא תערך מפניהם כן יהוה אלהיך בך בך אל גויל ^{כב} ונורא: וישל יהוה אלהיך את העמים האל מפניך מעט

¹² און עס וועט זיין, דערפאר וואָס איר וועט צוהערן די דאָזיקע געזעצן, און וועט היטן און זיי טאָן, וועט יהוה דיין גאָט דיר היטן דעם בונד און די גענאָד וואָס ער האָט געשוואָרן דינע עלטערן. ¹³ און ער וועט דיך ליב האָבן, און וועט דיך בענטשן, און דיך מערן, און ער וועט בענטשן די פרוכט פון דיין לייב, און די פרוכט פון דיין ערד, דיין תבואה, און דיין וויין, און דיין אייל, די געבורט פון דינע רינדער, און די פרוכפערונג פון דינע שאַף, אויף דער ערד וואָס ער האָט געשוואָרן דינע עלטערן דיר צו געבן. ¹⁴ וועסט זיין געבענטשטער פון אלע פעלקער: עס וועט נישט זיין אַן עקר אָדער אַן עקרה צווישן דיר אָדער צווישן דינע בהמות. ¹⁵ און גאָט וועט אָפטאָן פון דיר יעדן וועדער קראַנקשאַפט, און אלע בייזע ווייטאָקן פון מצרים וואָס דו קענסט זיי, וועט ער נישט אַרויפֿטאָן אויף דיר, ניערט ער וועט זיי געבן אויף אלע דינע שונאים. ¹⁶ און זאָלסט פאַרצערן אלע אומות וואָס יהוה דיין גאָט נישט דיר; דיין אויג זאָל זיך נישט דערבאַרימען אויף זיי; און זאָלסט נישט דינען זייערע געטער, וואָרום דאָס וועט דיר זיין אַ שטרויכלונג. ¹⁷ טאַמער וועסטו זאָגן אין דיין האַרצן: די דאָזיקע פעלקער זיינען מער פון מיר, ווי אזוי וועל איך זיי קענען פאַרטרייבן? ¹⁸ זאָלסטו נישט מורא האָבן פאַר זיי; געדענקען זאָלסטו געדענקען וואָס יהוה דיין גאָט האָט געטאָן צו פרעהן און צו גאַנץ מצרים: ¹⁹ די גרויסע פרווונגען וואָס דינע אויגן האָבן געזען, און די צייכנס און די וונדער, און די שטאַרקע האַנט, און דעם אויסגעשטרעקטן אַרעם, מיט וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיך אַרויסגעצויגן; אזוי וועט יהוה דיין גאָט טאָן צו אלע אומות וואָס דו האָסט מורא פאַר זיי. ²⁰ און אויך די האַרנבין וועט יהוה דיין גאָט אַנשיקן אויף זיי, ביז עס וועלן אונטערגיין די וואָס זיינען געבליבן, און וואָס האָבן זיך באַהאַלטן פאַר דיר. ²¹ זאָלסט זיך נישט שרעקן פאַר זיי, וואָרום יהוה דיין גאָט איז צווישן דיר, אַ גרויסער און אַ פאַרכטיקער גאָט. ²² און יהוה דיין גאָט וועט אַרויסוואַרפֿן די דאָזיקע פעלקער פון פאַר דיר ביסלעכ-

ב' ספר דברים

האָבן פאַר זיי; געדענקען זאָלסטו געדענקען וואָס יהוה דיין גאָט האָט געטאָן צו פרעהן און צו גאַנץ מצרים: ¹⁹ די גרויסע פרווונגען וואָס דינע אויגן האָבן געזען, און די צייכנס און די וונדער, און די שטאַרקע האַנט, און דעם אויסגעשטרעקטן אַרעם, מיט וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיך אַרויסגעצויגן; אזוי וועט יהוה דיין גאָט טאָן צו אלע אומות וואָס דו האָסט מורא פאַר זיי. ²⁰ און אויך די האַרנבין וועט יהוה דיין גאָט אַנשיקן אויף זיי, ביז עס וועלן אונטערגיין די וואָס זיינען געבליבן, און וואָס האָבן זיך באַהאַלטן פאַר דיר. ²¹ זאָלסט זיך נישט שרעקן פאַר זיי, וואָרום יהוה דיין גאָט איז צווישן דיר, אַ גרויסער און אַ פאַרכטיקער גאָט. ²² און יהוה דיין גאָט וועט אַרויסוואַרפֿן די דאָזיקע פעלקער פון פאַר דיר ביסלעכ-

מעט לא תוכל פלתיס מחר פיתרבה עלך תנת השדה:
 ונתנם יהוה אלהיך לפניך והמים מהומה גדלה עד כו
 השמים: ונתן מלכותם בידך והאבות את שמים מתחת כו
 השמים לא יתנוצב איש בפניך עד השמרך אתם: פסיל כו
 אלהיכם תשרפון באש לא יתחמד כסף וזהב עלהם
 ולקחתם לך פן תוקש בו כי תועבת יהוה אלהיך הוא:
 ולא תביא תועבה אלי ביתך והיית חרם כמרו שקן | כו
 תשקצנו ותעב | תתעבנו בחרם הוא: פ

ח

כל המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות א
 למען תחיו ורבותם ובאתם וירשתם את הארץ אשר
 נשבע יהוה לאבותיכם: וזכרת את כל הדרך אשר ב
 הולכת יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען
 ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותי
 אמילא: ויעוד וירעבך ובאבלך אתה מן אשר לא
 ידעת ולא ידעון אבתך למען הודיעך כי לא עלה בלתי
 לבדו יהוה האדם כי על כל ימוצא פי יהוה יהוה האדם:
 שמלתך לא בלתה מעליך וינלך לא בצקה זה ארבעים ד
 שנה: וידעת עס לבבך כי באשר יסר איש את לבו ה
 יהוה אלהיך מנסתך: ושמת את מצות יהוה אלהיך ו
 ללכת בדרךיו ולראה אתו: כי יהוה אלהיך מביאך ו
 אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים
 בבקעה ובחר: ארץ חטה ושערה ונפן ותאנה ורמון ח
 ארץ עינת שמן ודבש: ארץ אשר לא במסכנת תאכל ס
 ביה לחם לא תחסר כל ביה ארץ אשר אבניה ברזל
 ומחרתה תחצב נחשת: ואכלת ושבעת וזכרת אתי
 יהוה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתתיך: השמר שני

ח, ב' מסתו קי' א' קפז ח' ח

ביסלעכווינו; טארסט זיי ניט פארטיליקן אויף גיך, כדי
 די חיה פון פעלד זאל זיך ניט מערן אויף דיר. 23 און
 יהוה דיין גאט וועט זיי איבערגעבן צו דיר, און וועט זיי
 פארטומלען א גרויס פארטומלעניש, ביז זיי וועלן פאר
 טיליקט ווערן. 24 און ער וועט געבן זייערע מלכים אין
 דיין האנט, און וועסט אונטערברענגען זייער נאמען פון
 אונטערן הימל; קיינער וועט ניט באשטיין פאר דיר, ביז
 דו וועסט זיי פארטיליקן. 25 זייערע געשניצטע געטער
 זאלט איר פארברענען אין פייער; זאלסט ניט גלוסטן
 דאס זילבער און דאס גאלד אויף זיי, און צונעמען פאר
 זיך, כדי זאלסט ניט געשטרויכלט ווערן דורך דעם;
 ווארום אן אומווערדיקייט ביי יהוה דיין גאט איז דאס.
 26 און זאלסט ניט אריינברענגען אן אומווערדיקייט אין
 דיין הויז, און ווערן חרם אזוי ווי דאס; מיאוסן זאלסטו
 זיך מיאוסן מיט דעם, און פאראומווערדיקן זאלסטו עס
 פאראומווערדיקן, ווארום חרם איז דאס.

ח

אלדאס געבאט וואס איך געביט דיר היינט, זאלט
 איר היטן צו טאן, כדי איר זאלט לעבן, און זיך
 מערן, און קומען און ארבעטן דאס לאנד וואס גאט האט
 צוגעשווארן אייערע עלטערן. 2 און זאלסט געדענקען
 דעם גאנצן וועג וואס יהוה דיין גאט האט דיר געפירט
 זינט פערציק יאר דורכן מדבר, כדי דיר צו פייניקן, דיר צו
 וועסט היטן זיינע געבאט אדער ניט. 3 און ער האט דיר
 מיט מן, וואס ניט דו האסט דערפון געוויסט, ניט דייער
 עלטערן האבן געוויסט; כדי דיר צו לאזן וויסן אז ניט
 אויף ברויט אליין לעבט דער מענטש, נאר אויף אלץ וואס
 קומט ארויס פון גאטס מויל לעבט דער מענטש. 4 דיין
 קלייד איז ניט אפגעטראגן געווארן אויף דיר, און דיין פוס
 איז ניט אויפגעלאפן, דורך די פערציק יאר. 5 דרום
 זאלסטו וויסן אין דיין הארצן, אז אזוי ווי א מאן שטראפט
 זיין קינד, שטראפט דיר יהוה דיין גאט. 6 און זאלסט היטן
 די געבאט פון יהוה דיין גאט, צו גיין אין זיינע וועגן,
 און מורא צו האבן פאר אים. 7 ווארום יהוה דיין גאט
 ברענגט דיר אין א גוטן לאנד, א לאנד פון בעכנ וואסער,
 קוואלן, און טיפענישן, וואס גייען ארויס אויף בארג
 און טאל; 8 א לאנד פון ווייץ, און גערשט, און וויינשטאקן,
 און פייגן, און מילגרוימען; א לאנד פון איילבערטן
 און האניק; 9 א לאנד וואס ניט אין ארימקייט וועסטו
 דרינען עסן ברויט, וואס דיר וועט גארנישט פעלן
 דרינען; א לאנד וואס אירע שטיינער זיינען אייזן, און
 פון אירע בערג וועסטו האקן קופער. 10 און וועסט
 עסן און וועסט זאט זיין, און וועסט לויבן יהוה דיין גאט,
 פאר דעם גוטן לאנד וואס ער האט דיר געגעבן. 11 היט

לך פדתשכח את־יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו
 ומשפטיו והקתיו אשר אני מצדך היום: פדתאכל ושבעת
 ובתים טובים תבנה וישבת: ובקרבך וצאנך ירבו ונסת
 ורוב ירבה לך וכל אשר־לך ירבה: ורם לבבך ושכחת
 את־יהוה אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים:
 המוליכך במדבר הגדל והגדול נתת שרף ועקרב
 וצמאון אשר אין־מים המוציא לך מים מצור החלמיש:
 המאכלך מן במדבר אשר לא ידעו אבתך למצן ענתך
 ולמען נסתך להיטבך באחרייתך: ואמרת בלבבך כחי
 ועצם ידי עשה לי את־החיל הזה: וזכרת את־יהוה
 אלהיך כי הוא נתת לך כח לעשות חיל למצן הקים
 את־בריתו אשר־ישבע לאבתך ביום הזה: פ

ט

ויהי אסדתשכח תשכח את־יהוה אלהיך ותלכת אחרי
 אלהים אחרים ועבדתם והשתחית להם העדתי בכם
 היום כי אבד תאבדון: פגוים אשר יהוה מאבד
 מפניכם בן תאבדון עקב לא תשמעו בקול יהוה
 אלהיכם: פ

ח, טו, טז ספר

דיך, זאלסט ניט פארגעסן אן יהוה דיין גאט, ניט צו היטן
 זיינע געבאָט און זיינע געזעצן און זיינע חוקים וואָס איך
 באַפעל דיר היינט. ¹² טאַמער, אָו דו וועסט עסן און
 וועסט זאָט זיין, און וועסט בויען שיינע הייזער, און באַ־
 ווינען; ¹³ און דייןע רינדער און דייןע שאַף וועלן זיך
 מערן, און זילבער און גאָלד וועט זיך ביי דיר מערן, און
 אַלץ וואָס דו האָסט וועט זיך מערן; ¹⁴ וועט זיך דער־
 הייבן דיין האַרץ, און וועסט פאַרגעסן אָן יהוה דיין גאָט
 וואָס האָט דיך אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים, פון דעם
 הייז פון קנעכטשאַפט; ¹⁵ וואָס האָט דיך געפירט דורך
 דעם גרויסן און מוראדיקן מדבר, דורך פייערדיקע
 שלאַנגען און שקאַרפּיאַגען, און אַ דאַרשטעניש וואָס אָן
 וואַסער; וואָס האָט דיר אַרויסגעצויגן וואַסער פון קיזל־
 שטיין; ¹⁶ וואָס האָט דיך געשפּייזט אין דער מדבר מיט
 מן, וואָס דייןע עלטערן האָבן דערפון ניט געוויסט; כדי
 דיך צו פיניקן, און כדי דיך צו פרווון, דיך צו באַזיטיקן
 אין דיין לעצט; ¹⁷ און וועסט זאָגן אין דיין האַרצן: מײן
 כוח און די מאַכט פון מײן האַנט האָט מיר פאַרשאַפט
 דעמדאָזיקן פאַרמעג; ¹⁸ זאָלסטו געדענקען יהוה דיין
 גאָט, וואָרום ער איז דער וואָס גיט דיר כוח אַנצושאַפּן
 פאַרמעג, כדי מקיים צו זיין זיין בונד וואָס ער האָט גע־
 שוואָרן דייןע עלטערן, אזוי ווי היינטיקן טאָג.

¹⁹ און עס וועט זיין, אויב פאָרגעסן וועסטו פאַר־

געסן אָן יהוה דיין גאָט, און וועסט גיין נאָך פרעמדע געטער, און זיי דינען, און זיך בוקן צו זיי, וואָרן איך אײך
 היינט, אָו אונטערגיין וועט איר אונטערגיין. ²⁰ אזוי ווי די פעלקער וואָס גאָט מאַכט אונטערגיין פון פאַר אײך, אזוי
 וועט איר אונטערגיין, דערפאַר וואָס איר האָט ניט צוגעהערט צו דעם קול פון יהוה אײער גאָט.

ט

¹ הער, ישראל, דו גייסט היינט אַריבער דעם ירדן צו קומען אַרבן אומות גרעסערע און שטאַרקערע פון דיר,
 שטעט גרויסע און באַפעסטיקטע ביז אין הימל, ² אַ פּאַלק גרויס און הויך, זין פון די עַנקים, וואָס דו ווייסט און
 וואָס דו האָסט געהערט: ווער קען באַשטיין פאַר די זין פון עַנק? ³ זאָלסטו וויסן זיין היינט אָו יהוה דיין גאָט, ער איז דער
 וואָס גייט אַריבער דיר פאַרויס, אַ פייער וואָס פאַרצערט; ער וועט זיי פאַרטיליקן, און ער וועט זיי מאַכן אונטערטעניק
 פאַר דיר, און וועט זיי פאַרטרייבן, און וועט זיי גיך אונטערברענגען, אזוי ווי גאָט האָט דיר צוגעזאָגט. ⁴ זאָלסט ניט
 זאָגן אין דיין האַרצן, ווען יהוה דיין גאָט וועט זיי אַרויסשטויסן פון פאַר דיר, אזוי צו זאָגן: פאַר מײן גערעכטיקייט
 האָט מיך גאָט געבראַכט צו אַרבן דאָסדאָזיקע לאַנד; ווען פאַר דער שלעכטיקייט פון די־דאָזיקע פעלקער פאַרטרייבט
 זיי גאָט פון פאַר דיר. ⁵ ניט פאַר דיין גערעכטיקייט, און פאַר דער רעכטפאַרטיקייט פון דיין האַרצן, קומסטו אַרבן

זייער לאַנד, נייערט פאַר דער שלעכטיקייט פון דיר
 דאָזיקע פעלקער פאַרטרייבט זיי יהוה דיין גאָט פון פאַר
 דיר; און כדי מקיים צו זיין דעם צוואַג וואָס גאָט האָט
 געשוואָרן צו דייער עלטערן, צו אַברהמען, צו יצחק, און
 צו יעקב. ⁹ און זאָלסט וויסן זיין, אַז ניט פאַר דיין געד
 רעכטיקייט גיט דיר יהוה דיין גאָט דאָסדאָזיקע גוטע
 לאַנד, עס צו אַרבעטן; וואָרום אַ האַרטגעקיק פּאָלק ביסטו.
 י געדענק, זאָלסט ניט פאַרגעסן, ווי דו האָסט דער-
 צערנט יהוה דיין גאָט אין דער מדבר; פון דעם טאָג אָן
 וואָס דו ביסט אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים, ביז אייער
 קומען צו דעמדאָזיקן אָרט, זייט איר ווידערשפּעניקער
 געווען אַקעגן גאָט. ¹⁰ אויך אין חורב האָט איר דערצערנט
 גאָט, און גאָט איז געוואָרן אויפגעבראַכט אויף אייך, אייך
 צו פאַרטיליקן. ¹¹ אַז איך בין אַרויפגעגאַנגען אויפן באָרג
 צו נעמען די שטיינערנע לוחות, די לוחות פון דעם בונד
 וואָס גאָט האָט מיט אייך געשלאָסן, בין איך געבליבן
 אויפן באָרג פּערציק טעג און פּערציק נעכט; קיין ברויט
 האָב איך ניט געגעסן, און קיין וואַסער האָב איך ניט געד
 טרונקען. ¹² און גאָט האָט מיר געגעבן די צוויי שטיינערנע
 לוחות געשריבן מיט גאָטס פינגער, און אויף זיי איז געווען
 אַזוי ווי אַלע ווערטער וואָס גאָט האָט מיט אייך גערעדט
 אויפן באָרג פון מיטן פייער אין טאָג פון דער איינזאַמלונג.

אַרצם פי ברשעת | הנויִם האֱלֹה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישִׁם
 מִפְּנֵיךָ וּלְמַעַן הַקִּיֵּם אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לֵאמֹתֶיךָ
 לֵאבְרָתָם לֵיחָק וּלְעֶקֶב: וַיִּדְעֵתָ כִּי לֹא בַצְדִּיקְתָּ יְהוָה י
 אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי
 עִם־קִשְׁה־עֲרַף אָתָּה; וְכִר אֱלֹהֵי־שָׁמַיִם אֶת־הַקְּצֵפֹת י
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמַדְהוּיִם אֲשֶׁר־יִצְאֹת מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם עַד־בְּאֵכֶם עַד־הַמְּקוֹם הַזֶּה מִמִּרְיֵם הַיְיָהִם עִם־
 יְהוָה; וּבְחֹרֵב הַקְּצֵפֹתָם אֶת־יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם ה
 לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: בְּעֲלֵתִי הַהֲרָה לָקַחַת לוחֹת הָאֲבֹנִים ה
 לוחֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם וְאֲשֶׁב בְּהַר אַרְבָּעִים
 יוֹם וָאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי:
 וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוחֹת הָאֲבֹנִים כְּתוּבִים בְּאֵבֶבֶע
 אֱלֹהִים וְעֵלִיהֶם בְּכַל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם
 בְּהַר מִתְּוֶה הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהֵוא: וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם י
 וָאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוחֹת הָאֲבֹנִים
 לוחֹת הַבְּרִית: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם רֵד מִהַר מוֹרֶה י
 כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאת מִמִּצְרַיִם כִּי מִהַר מוֹרֶה הִרְרֶךְ
 אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר י
 רְאִיתִי אֶת־הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁה־עֲרַף הוּא: הֲרַף י
 מַלְּנִי וְאֲשַׁמְדֵם וְאִמְחָה אֶת־שֵׁמֶם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 וְאֲעִשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי־עַצוּם וְרַב מִמֶּנִּי: וְאַפִּן וְאָרַד מִךְ י
 הַהָר וְהַהָר בְּעַר בְּאֵשׁ וּשְׁנֵי לוחֹת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדַי:
 וְאֵרָא וְהִנֵּה הִטָּאתָם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֹלֵל י
 מִסְכָּה סִרְתֶּם מִהַר מוֹרֶה הִרְרֶךְ אֲשֶׁר־יִצְוֶה יְהוָה אֶתְכֶם:
 וְאַתֶּפֶשׁ בְּשֵׁנֵי הַלוחֹת וְאֲשַׁלְּכֶם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֲשַׁבְּרֶם י
 לְעֵינֵיכֶם: וְאַתְּנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה כִּי־פְרַאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם י
 וָאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי עַל־

20 עקב מסכתא

¹¹ און עס איז געווען צום סוף פון פּערציק טעג און פּערציק נעכט, האָט מיר גאָט געגעבן די צוויי שטיינערנע
 לוחות, די לוחות פון בונד. ¹² און גאָט האָט צו מיר געזאָגט: שטיי אויף, נידער אַראָפּ אויף גיך פון דאַנען, וואָרום
 פאַרדאַרבן געוואָרן איז דיין פּאָלק וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון מצרים; זיי האָבן זיך גיך אָפּגעקערט פון
 דעם וועג וואָס איך האָב זיי באַפוילן; זיי האָבן זיך געמאַכט אַ געגאַסענעם געז. ¹³ און גאָט האָט צו מיר געזאָגט, אַזוי צו
 זאָגן: איך האָב געווען דאָסדאָזיקע פּאָלק, ערשט אַ האַרטגעקיק פּאָלק איז עס. ¹⁴ לאַז אָפּ פון מיר, און איך וועל זיי
 פאַרטיליקן, און וועל אָפּמעקן זייער נאַמען פון אונטערן הימל, און איך וועל דיך מאַכן פאַר אַ פּאָלק שטאַרקער און
 גרעסער פון אים. ¹⁵ האָב איך זיך אומגעקערט און האָב אַראָפּגענידערט פון באָרג, און דער באָרג האָט געברענט אין
 פייער; און די צוויי לוחות פון בונד זיינען געווען אויף מייער ביידע הענט. ¹⁶ און איך האָב געווען, ערשט איר האָט געד
 זינדיקט צו יהוה אייער גאָט; איר האָט אייך געמאַכט אַ געגאַסן קאַלב; איר האָט זיך גיך אָפּגעקערט פון דעם וועג וואָס
 גאָט האָט אייך באַפוילן. ¹⁷ האָב איך אָנגענומען די צוויי לוחות, און האָב זיי אַראָפּגעוואָרפן פון מייער ביידע הענט, און
 האָב זיי צעבראַכן פאַר אייערע אויגן. ¹⁸ און איך האָב מיך אַנידערגעוואָרפן פאַר גאָט, אַזוי ווי דאָס ערשטע מאַל, פּער
 ציק טעג און פּערציק נעכט; קיין ברויט האָב איך ניט געגעסן, און קיין וואַסער האָב איך ניט געטרונקען; איבער

כָּל־חַטֹּאתֵיכֶם אֲשֶׁר חָטֵאתֶם לַעֲשׂוֹת הִרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
 יט לְחַכְעֵיכֶם: כִּי יִגְדַּתִּי מִפִּי הָאָרֶץ וְחַמְדָּה אֲשֶׁר קָצַף יְהוָה
 עֲלֵיכֶם לְחַשְׁמֵד אֶתְכֶם וְשִׁמְעֵי יְהוָה אֵלֵי נָם בַּפִּעִים
 כ הָהוּא: וּבְאֶהְרֹן הַתַּאנֵּף יְהוָה מְאֹד לְחַשְׁמֵדוֹ וְאֶתְפַּלֵּל
 כא גַּם־בְּעַד אֶהְרֹן בְּעַת הַהוּא: וְאֶת־חַטֹּאתֵיכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם
 אֶת־הַעֲוֹל לְקַחְתִּי וְאֲשַׁרְףָה אֹתוֹ וְכַאֲשֶׁר וְאֶפֶת אֹתוֹ מִחוּן
 הַיּוֹם עַד אֲשֶׁר־תֵּקֶן לְעַפְרָה וְאֲשַׁלַּח אֶת־עַפְרָה אֶל־הַיַּמִּים
 כב הַיָּרֵד מִדְּהַר: וּבְתַבְעֵרָה וּבְמִסְפָּה וּבְקִבְרֹת הַמַּאֲוִה
 כג מִקְצֵפִים הַיִּיתֶם אֶת־יְהוָה: וּבְשִׁלַּח יְהוָה אֶתְכֶם מִקְדָּשׁ
 בְּרַנֵּץ לֵאמֹר עֲלוּ רִשְׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְכֶם
 וְחַמְדוּ אֶת־דַּפְי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא תִאֲמַנְתֶּם לִי וְלֹא
 כד שְׂמַעְתֶּם בְּקוֹלִי: מִמָּרִים הַיִּיתֶם עִסְדֵי־יְהוָה מִיּוֹם דַּעְתִּי
 כה אֶתְכֶם: וְאֶתְנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֶת־
 אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפַּלְתִּי כִּי־אָמַר יְהוָה לְחַשְׁמֵד
 כו אֶתְכֶם: וְאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדַעֵי יְהוָה אֱלֹהֵי־שָׁמַיִת
 עֲמֶה וְנִחַלְתָּהּ אֲשֶׁר בְּדִית בְּגִדְךָ אֲשֶׁר־הוֹצֵאת מִמִּצְרַיִם
 כז בְּיַד חֹקֶה: וְכִר לְעַבְדֶּיךָ לְאֶבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב אֵל
 כח חֶפְזוֹ אֶל־קִשְׁי הַעַם הַזֶּה וְאֶל־דַּשְׁעוֹ וְאֶל־חַטֹּאתָיו: כִּי־וָאִמְרוּ
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם מִבְּלִי וְכִלְתִּי יְהוָה לְחַבֵּאֵם
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־דִּבַּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אֹתָם הוֹצֵאתָם
 כט לְחַמְתֶּם בְּמִדְבָּר: וְהֵם עֲמֶה וְנִחַלְתָּהּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחַתְךָ
 הַגִּבּוֹר וּבְחֹרֶץ הַנְּטוּיָה: פ

יב בְּעַת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלֵי פֶסְלֶיךָ שְׁנֵי־לֹחֹת אֲבֹנִים
 ב כְּרֹאשֵׁינִים וְעֵלָה אֵלַי הִרְרָה וְעֵשִׂית לָךְ אֲרוֹן עֵץ: וְאֶתְכֶם
 ג עַל־לֹחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־לֹחֹת הַרְאשִׁינִים
 ד אֲשֶׁר שִׁפַּרְתָּ וְשִׁמַּתָּם בְּאֲרוֹן: וְאָעַשׂ אֲרוֹן עֵץ שְׁמַיִם

ט, כד' ט' קט"ה י' ב' טחח ב'אח"ט

אל אייער זינד וואָס איר האָט געווינדיקט, צו טאָן וואָס
 איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אים צו דערצערענען;
 19 וואָרום איך האָב זיך געשראָקן פאַר דעם כעס און דעם
 גרימצאָרן וואָס גאָט האָט אויף אייך געצערנט, אייך צו
 פאַרטיליקן. און גאָט האָט אויך דאָס מאָל צוגעהערט
 צו מיר. 20 אויך אויף אַהרנען איז גאָט זייער אויפגע-
 בראַכט געוואָרן, אים צו פאַרטיליקן, און איך האָב
 מתפלל געווען אויך פאַר אַהרנען אין יענער שעה. 21 און
 אייער זינד, דאָס קאלב וואָס איר האָט געמאַכט, האָב
 איך גענומען, און האָב עס פאַרברענט אין פייער, און
 האָב עס צעשטויסן, גוט צעמאַלן, ביז וואָנען עס איז גע-
 ווען דין ווי שטויב; און איך האָב אַריינגעוואָרפן זיין שטויב
 אין דעם באַך וואָס נידערט אַראָפּ פון באַרג. 22 אויך אין
 תבֵּעֶרָה, און אין מִסְפָּה, און אין קברוֹת־הַמַּאֲוִה, האָט איר
 דערצערנט גאָט. 23 און אז גאָט האָט אייך געשיקט פון
 קְדֻשְׁבְּרִנֵּץ, אזוי צו זאָגן: גייט אַרויף און אַרבת דאָס
 לאַנד וואָס איך האָב אייך געגעבן, האָט איר ווידער-
 שפעניקט דעם מויל פון יהוה אייער גאָט, און איר האָט
 אים ניט געוילויבט, און ניט צוגעהערט צו זיין קול.
 24 ווידערשפעניקער זייט איר געווען אַקעגן גאָט פון דעם
 טאָג וואָס איך קען אייך. 25 אזוי האָב איך מיך אַנידער-
 געוואָרפן פאַר גאָט די פערציק טעג און די פערציק נעכט

וואָס איך האָב מיך אַנידערגעוואָרפן, וואָרום גאָט האָט גערעדט אייך צו פאַרטיליקן. 26 און איך האָב מתפלל גע-
 ווען צו גאָט, און האָב געזאָגט: גאָט דו האָר, זאָלסט ניט אומברענגען דיין פאַלק און דיין אַרב, וואָס דו האָסט
 אויסגעלייזט מיט דיין גרויסקייט, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון מצרים מיט אַ שטאַרקער האַנט. 27 געדענק
 דייע קנעכט, אַברהם, יצחק, און יעקב; זאָלסט זיך ניט אומקוקן אויף דער האַרטקייט פון דעמדאָיקן פאַלק, און
 אויף זיין שלעכטיקייט, און אויף זיין זינד; 28 כּדי דאָס לאַנד וואָס דו האָסט אונדז אַרויסגעצויגן פון דאָרטן, זאָל ניט
 זאָגן: ווייל גאָט איז ניט ביכולת זיי צו ברענגען אין דעם לאַנד וואָס ער האָט זיי צוגעזאָגט, און ווייל ער האָט זיי פיינט,
 דרום האָט ער זיי אַרויסגעצויגן זיי צו טייטן אין דער מדבר. 29 און זיי זיינען דאָך דיין פאַלק און דיין אַרב, וואָס דו
 האָסט אַרויסגעצויגן מיט דיין גרויס שטאַרקייט און מיט דיין אויסגעשטרעקטן אַרעם.

א אין יענער צייט האָט גאָט צו מיר געזאָגט: האַק דיר אויס צוויי שטיינערנע לוחות אזוי ווי די ערשטע, און קום אַרויף
 צו מיר אויפן באַרג; און זאָלסט דיר מאַכן אַ הילצערנעם אַרון. 2 און איך וועל אויפשרייבן אויף די לוחות די ווער-
 טער וואָס זיינען געווען אויף די ערשטע לוחות וואָס דו האָסט צעבראַכן; און וועסט זיי אַריינטאָן אין דעם אַרון. 3 האָב איך

געמאכט אן אַרון פון שטימ־האַלץ; און איך האָב אויסגע-
האַקט צוויי שטיינערנע לוחות אַזוי ווי די ערשטע, און איך
בין אַרויפגעגאַנגען אויפן באַרג מיט די צוויי לוחות אין
מיין האַנט. ⁴ און ער האָט אויפגעשריבן אויף די לוחות
אַזוי ווי דאָס פריערדיקע געשריפטס: די צען געבאָט
וואָס גאָט האָט צו אַיך גערעדט אויפן באַרג פון מיטן
פֿייער, אין טאָג פון דער אַיינזאַמלונג; און גאָט האָט זיי
מיר געגעבן. ⁵ און איך האָב זיך אומגעקערט און האָב
אַראָפּגענידערט פון באַרג, און איך האָב אַריינגעטאָן די
לוחות אין דעם אַרון וואָס איך האָב געמאַכט, און זיי זיינען
דאָרטן געבליבן, אַזוי ווי גאָט האָט מיר באַפוילן. ⁶ און די
קינדער פון ישראל האָבן געצויגן פון באַרות־בני־יִצְחָק קיין
מוֹסֶרָה. דאָרטן איז אַהרן געשטאַרבן, און איז דאָרטן
באַגראָבן געוואָרן; און זיין ווין אַלעוֹר איז געוואָרן פֿהן
אויף זיין אָרט. ⁷ פון דאָרטן האָבן זיי געצויגן קיין גודגוד,
און פון גודגוד קיין יִטְבָּה, אַ לאַנד פון בעכּן וואָסער. ⁸ אין
יענער צייט האָט גאָט אָפּגעשײַדט דעם שבט לוי צו טראָגן
דעם אַרון פון גאָטס בונד, צו שטיין פֿאַר גאָט, אין צו באַ-
דינען, און צו בענטשן אין זיין נאָמען, ביז אויף היינטיקן
טאָג. ⁹ דרום האָט דער לוי נישט געקריגן קיין חלק און
קיין נחלה מיט זיינע ברידער; גאָט איז זיין נחלה, אַזוי
ווי יהוה דיין גאָט האָט אים צוגעזאָגט. ¹⁰ און איך בין גע-
בליבן אויפן באַרג אַזוי ווי די פריערדיקע טעג, פּערציק

וּאָפֶּל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים בְּרֵאשִׁימִים וְאָעַל הַחֵרֶד וְשֵׁנֵי
הַלַּחַת בְּדֵי: וַיִּכְתֹּב עַל־הַלַּחַת כַּמִּכְתָּב הָרֵאשִׁון אֶת־דִּ
עֲשֵׂר־תְּוֹכֵי־הַבְּרִיִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּהַר מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ
בְּיוֹם הַקִּהָל וַיִּתֶּנֶם יְהוָה אֱלֹהֵי: וְאִפֵּן וְאֶרֶד מִן־הַהָר וְאָשֵׁם הִ
אֶת־הַלַּחַת בְּאָרְוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִי שֵׁם כַּאֲשֶׁר צִוִּי
יְהוָה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנִי־יִצְחָק מִוֹסֶרָה שְׁמוֹ
כַּת אַהֲרֹן וַיִּקְבֹּר שָׁם וַיִּכְתֹּן אֶלְעֹזֶר בְּנֵו תַּחְתָּיו: מִשָּׁם ז
נִסְעוּ הַגִּדְגָדָה וּמִן־הַגִּדְגָדָה יִטְבְּתָה אֶרֶץ נַחֲל־מִים: בַּעַת ה
הַהוּא הַבְּדִיל יְהוָה אֶת־שִׁבְטֵי הַלְוִי לַשָּׂאֵת אֶת־אָרְוֹן
בְּרִית־יְהוָה לְעַמֹּד לִפְנֵי יְהוָה לְשֵׁרְתוֹ וּלְכַתֵּב בְּשֵׁמוֹ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה: עַל־כֵּן לֹא־יְהוּה לְלוֹוֵי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֲחֵיו
יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְהוֹדָה לֵוִי: וְאֲנֹכִי
עָמַדְתִּי בְּהַר כְּרִים בְּרֵאשִׁימִים אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים
לַיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֵי נֶם בְּפִעַם הַהוּא לֹא־אָבָה יְהוָה
הַשְׁחִיתֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם לֵךְ לְמִסְעָ לִפְנֵי י
הַעַם וַיִּכְאוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָם
לְחַת לְהֵם:

פ

וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מַה יְהוּה אֶל־יְהוֹדָה שְׂאֵל מַעֲמֹד כִּי אִם־חִמִּ
לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַבַּת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה
אֹתוֹ וּלְעִבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ:
לְשׂוֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֵּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם י
לְטוֹב לָךְ: הֵן לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם י
הָאָרֶץ וּכְלֵי־אֲשֵׁר־בָּהּ: רַק בְּאַבְתְּיָךְ חֶשֶׁק יְהוָה לְאַהֲבָה י
אוֹתָם וַיִּבְחַר כְּוֹרֵעַם אַחֲרֵיהֶם כִּכֶּם מִכָּל־הָעַמִּים בְּיוֹם
הַזֶּה: וּמִלִּתֶּם אֶת עֶרְלַת לְבַבְכֶם וְעַרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ י
עוֹד: כִּי יְהוּה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאַדְנֵי הָאֲרָנִים י
הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח
שׂוֹד: עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוּם וְאַל־מַנְה וְאַהֲבֵה גֵר לְחַת לֵוִי י

טעג און פּערציק נעכט, און גאָט האָט אויך דאָס מאָל צוגעזעצט צו מיר; גאָט האָט נישט געוואָלט דיך אומברענגען.
¹¹ און גאָט האָט צו מיר געזאָגט: שטיי אויף, גיי, צו ציען פֿאַרויס פֿאַרן פֿאַלק, פּדי זיי זאָלן קומען און אַרבן דאָס
לאַנד וואָס איך האָב געשוואָרן זייערע עלטערן זיי צו געבן.

¹² און אַצונד, ישראל, וואָס פֿאַרלאַנגט יהוה דיין גאָט פון דיר? נאָר בלויו מורא צו האָבן פֿאַר יהוה דיין גאָט, צו גיין
אין אַלע זיינע וועגן, און אים ליב צו האָבן, און צו דינען יהוה דיין גאָט מיט דיין גאַנצן האַרצן, און מיט דיין גאַנצער
זעל; ¹³ צו היטן די געבאָט פון גאָט און זיינע געזעצן, וואָס איך באַפֿעל דיר היינט פון דיין טובה וועגן. ¹⁴ זע, צו יהוה
דיין גאָט געהערן די הימלען, און די הימלען פון די הימלען, און די ערד און אַלץ וואָס אויף איר. ¹⁵ נאָר צו דינען
עלטערן גאָט גאָט געגלוסט, זיי ליב צו האָבן, און ער האָט אויסדערווילט זייער זאַמען נאָך זיי—אַיך—פון אַלע
פּעלקער, אַזוי ווי היינטיקן טאָג. ¹⁶ דרום זאָלט איר באַשניידן די פֿאַרהויט פון אַייער האַרצן, און אַייער
נאַקן זאָלט איר מער נישט האַרט מאַכן. ¹⁷ וואָרום יהוה אַייער גאָט, ער איז דער גאָט פון געטער, און דער
האַר פון האַרן, דער גרויסער גאָט, דער שטאַרקער, און דער פֿאַרכטיקער, וואָס שוינט נישט קיין פנים, און
נעמט נישט קיין שוחד. ¹⁸ ער טוט גערעכטיקייט דעם יתום און דער אַלמנה, און האָט ליב דעם פּרעמדן, אים צו געבן

י' לחם ושמן: ואתבתם אתהגר כגורים היתם בארץ
 כ מצרים: אתידנה אלדוד תירא אתו תעבד ובו תדבק
 כג ובשמו תשבע: הוא תהלתך והוא אלדוד אשר עשה
 אתך אתהגדלת ואתהגוראת האלה אשר ראו עיניך:
 כב בשבעים נפש ירדו אבתך מצרימה ועתה שמך יהנה
 אלדוד כבידבי השמים לרב:
 יא

א ואתבת את יהוה אלדוד ושמת משמתו וחקתיו
 ב ומשפטיו ומצותיו כלדתימים: וידעתם היום כי לא
 ג את-בניכם אשר לא-ידעו ואשר לא-דאו אתמוסר יהוה
 ד אלהיכם אתגדלו אתידו החזקה ורעו הנטויה: ואת
 ה אתתיו ואתמעשיו אשר עשה בתוך מצרים לפרעה
 ו מלך-מצרים ולכל-ארצו: ואשר עשה לחיל מצרים
 ז לסיסו ולרכבו אשר הלך אתמו יסוסף עלפניהם
 ח ברדפם אחריכם ויאבדם יהוה עד היום הזה: ואשר
 ט עשה לכם במדבר עדי-באכם עדהמקום הזה: ואשר
 י עשה דתן ולאבירם בני אליאב בןראובן אשר פצתה
 יא הארץ את-פיה ותבלעם ואת-בתיהם ואת-אחלהם
 יב ואת כל-הימים אשר ברגליהם כקרב כל-ישראל: כי
 יג עיניכם הראת את כל-מעשה יהוה הגדל אשר עשה:
 יד ושמתם את-כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום למען
 טו תחזקו ובאתם וירשתם אתהארץ אשר אתם עבדים
 טז שמה לרשתה: ולמען תאריכו ימים עליהארמה אשר
 יז נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם ולורעם ארץ זבת
 יח חלב ודבש: כי הארץ אשר אתה בא-שמה
 יט לרשתה לא בארץ מצרים הוא אשר יצאתם משם
 כ אשר תורע את-זרעך והשקות ברגלך בגן הורק: והארץ

ברויט און א קלייד. ¹⁰ און איר זאלט ליב האבן דעם
 פרעמדן, וואָרום פרעמדע זייט איר געווען אין לאַנד
 מצרים. ²⁰ פאַר יהוה דיין גאָט זאָלסטו מורא האָבן, אים
 זאָלסטו דינען, און אַן אים זאָלסטו זיך באַהעפטן, און ביי
 זיין נאָמען זאָלסטו שווערן. ²¹ ער איז דיין לויב, און ער
 איז דיין גאָט, וואָס האָט מיט דיר געטאָן די דאָזיקע גרויסע
 און פאַרבטיקע זאַכן, וואָס דינע אויגן האָבן געזען.
²² מיט זיבעציק נפשות האָבן דינע עלטערן גענידערט
 קיין מצרים, און אצונד האָט יהוה דיין גאָט דיך געמאַכט
 אזוי ווי די שטערן פון הימל אין פילקייט.

י

י דרום זאָלסטו ליב האָבן יהוה דיין גאָט, און היטן
 זיין היטונג, און זיינע חוקים און זיינע געזעצן און
 זיינע געבאָט, אלע טעג. ² און איר דאַרפט וויסן היינט,
 אז ניט מיט אייערע קינדער ורעד איך, וואָס האָבן ניט
 געקענט און וואָס האָבן ניט געזען די שטראָף פון יהוה
 אייער גאָט, זיין גרויסקייט, און זיין שטאַרקע האַנט, און
 זיין אויסגעשטרעקטן אַרעם, ³ און זיינע צייכנס, און זיינע
 טוואונגען וואָס ער האָט געטאָן אין מצרים צו פרעה דעם
 מלך פון מצרים, און צו זיין גאַנצן לאַנד; ⁴ און וואָס ער

כ קפי חיים

האָט געטאָן צו דעם חיל פון מצרים, צו זיינע פערד און צו זיינע רייטוועגן, וואָס ער האָט געמאַכט פלייצן איבער
 זיי די וואַסערן פון ים-סוף, ווען זיי האָבן אייך נאַכגעיאָגט, און גאָט האָט זיי אונטערגעבראַכט ביו אויף היינטיקן
 טאָג; ⁵ און וואָס ער האָט געטאָן מיט אייך אין מדבר, ביז איר זייט געקומען צו דעמדאָזיקן אַרט; ⁶ און וואָס ער האָט גע-
 טאָן צו דתן און צו אבירם די זין פון אליאב דעם זון פון ראובן, וואָס די ערד האָט אויפגעמאַכט איר מויל, און
 האָט זיי איינגעשלונגען אין מיטן פון גאַנץ ישראל, מיט זייערע הויזגעזינטן און זייערע געצעלטן, און דעם גאַנצן באַשטאַנד
 וואָס הינטער זיי; ⁷ זייערע אייערע אויגן האָבן געזען אלדי גרויסע טוואונג פון גאָט וואָס ער האָט געטאָן. ⁸ דרום זאָלט
 איר היטן אַלדאָס געבאָט וואָס איך געביט אייך היינט, כדי איר זאָלט זיין שטאַרק, און קומען און אַרבעטן דאָס לאַנד וואָס
 איר גייט אַריבער אַהין, עס צו אַרבעטן; ⁹ און כדי איר זאָלט מאַריך-ימים זיין אויף דער ערד וואָס גאָט האָט געשוואָרן
 אייערע עלטערן צו געבן זיי און זייער זאָמען-אָ לאַנד וואָס פליסט מיט מילך און האַניק. ¹⁰ וואָרום דאָס לאַנד וואָס
 דו קומסט אַהין, עס צו אַרבעטן, איז ניט ווי דאָס לאַנד מצרים, וואָס איר זייט פון דאַרטן אַרויסגעגאַנגען, וואָס אז דו
 האַסט פאַרווייט דיין זאָמען, האַסטו באַוועסערט מיט דיין פוס, אזוי ווי אַ גאַרטן פון גרינס. ¹¹ זייערע דאָס לאַנד

וואָס איר גייט אריבער אהין, עס צו אַרבען, איז אַ לאַנד פון בערג און טאַלן; פון רעגן פון הימל טרינקט עס וואַסער; ¹² אַ לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט זאָרט זיך אום דעם; תמיד זיינען די אויגן פון יהוה דיין גאָט דערויף פון אָנהייב יאָר ביז סוף יאָר.

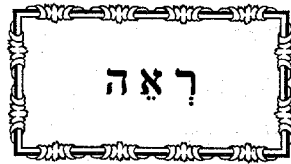
¹³ און עס וועט זיין, אויב צוהערן וועט איר צוהערן צו מיינע געבאָט וואָס איך געביט איך היינט, ליב צו האָבן יהוה אַייער גאָט, און אים צו דינען מיט אַייער גאַנצן האַרצן, און מיט אַייער גאַנצער זעל, ¹⁴ וועל איך געבן דעם רעגן פון אַייער לאַנד אין זיין צייט, פרייערע און שפעטערע, און וועסט אַיינואַמלען דיין תבואה, און דיין וויין, און דיין אײל. ¹⁵ און איך וועל געבן גראָז אין דיין פעלד פאַר דיין בהמה; און וועסט עסן און וועסט זאָט זיין. ¹⁶ היט אײך, אַייער האַרץ זאָל ניט איבערגערעדט ווערן, און איר וועט זיך אָפקערן, און דינען פרעמדע געטער, און זיך בוקן צו זיי. ¹⁷ וואָרום דער צאָרן פון גאָט וועט גרימען אויף אײך, און ער וועט פאַרשפאַרן די הימלען, און קיין רעגן זאָל ניט זיין, און די ערד וועט ניט געבן איר פרוכט, און איר וועט גיך אונטערגיין פון דעם גוטן לאַנד וואָס גאָט גיט אײך.

¹⁸ און איר זאָלט אַריינטאָן מיינע דאָזיקע ווערטער אין אַייער האַרצן, און אין אַייער זעל, און איר זאָלט זיי אָנבינדן פאַר אַ צייכן אויף אַייער האַנט, און זיי זאָלן זיין פאַר אַ שטערנבאַנד צווישן אַייערע אויגן. ¹⁹ און איר זאָלט זיי לערנען אַייערע קינדער, רעדנדיק דערפון ווען דו זיצסט אין דיין הויז, און ווען דו גייסט אין וועג, און ווען דו לייגסט זיך, און ווען דו שטייט אויף. ²⁰ און זאָלסט זיי אויפשרייבן אויף די ביישטידלעך פון דיין הויז, און אויף דינע טויערן; ²¹ כדי אַייערע טעג און די טעג פון אַייערע קינדער זאָלן זיך מערן אויף דער ערד וואָס גאָט האָט געשוואָרן אַייערע עלטערן זיי צו געבן, אַזוי ווי די טעג פון די הימלען איבער דער ערד.

²² וואָרום אויב היטן וועט איר היטן אַלדאָסדאָזיקע געבאָט וואָס איך געביט אײך עס צו טאָן, ליב צו האָבן יהוה אַייער גאָט, צו גיין אין אַלע זיינע וועגן, און זיך צו באַהעפטן אָן אים, ²³ וועט גאָט פאַרטרייבן אַלע די דאָזיקע פעלקער פון פאַר אײך, און איר וועט אַרבען פעלקער גרעסערע און שטאַרקערע פון אײך. ²⁴ איטלעכער אַרט וואָס אַייער פוס טריט וועט דערויף טרעטן, וועט געהערן צו אײך, פון דעם מדבר און דעם לבנון, פון דעם טייך, דעם טייך פּרת, און ביזן הינטערשטן ים, וועט זיין אַייער געמאַרק. ²⁵ קיינער וועט ניט באַשטיין פאַר אײך; יהוה אַייער גאָט וועט געבן אַייער שרעק און אַייער מורא אויף אַלדעם לאַנד וואָס איר וועט טרעטן דערויף, אַזוי ווי ער האָט אײך צוגעזאָגט.

אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הַרִּים וּבְקָעֹת לְמִטַּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּדְּדוּמִּים: אֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִבְרַח אֶתְּךָ תְּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה: ׀ וְהָיָה אִם־שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ אֵל־ מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֲתִיְיָהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנִתְתִּי יָד מִטַּר־אֲרָצְכֶם בְּעַתּוֹ יוֹרֵה וּמַלְקוֹשׁ וְאֶסַּפְתִּי דַגְּנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְרֶךָ: וְנִתְתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאֶכְלַתְּ וּשְׂבַעְתָּ: ׀ וְהִשְׁמַרְוּ לָכֶם פְּדֵי־יַתֵּדָה לְבַבְכֶם וּסְרַתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אַחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְהָיָה אֲחֵי־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וּלֹא־יִהְיֶה מִטַּר וְהִאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאֶבְרַתֶּם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָאָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת־דַּבְּרֵי אֱלֹהִים עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרַתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֹכֶם וְהָיוּ לְמוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת־פִּינֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְכִתַּבְתֶּם עַל־מַזְוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֹיךָ: לְמַעַן יִרְכּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֵיכֶם לֵאמֹר לְהֵם בְּיַמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ: ׀ כִּי אִם־שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת־שְׁבֹט־כָּל־הַמִּצְוֹת הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹתָהּ לֵאמֹר אֲתִיְיָהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִלְבַּת בְּכָל־דְּרָכֶיךָ וּלְדַבְּקֶיךָ בּוֹ: וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיכֶם וְיִרְשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצְמִים מִכֶּם: כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּרַגְלֵיכֶם בְּיָמֵיכֶם בּוֹ לָכֶם יְהוָה מִדְּמֹדֶבֶר וְהַלְבֵנוֹן מִהַנְּהַר נְהַר־פָּרָת וְעַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן יְהוָה וּבְלִבְכֶם: לֹא־תִצְטַב אִישׁ כֹּה בְּפִנֵיכֶם פְּחַדְכֶם וּמוֹרָאכֶם וְתֵן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרֹכְרִיבָהּ כְּאֲשֶׁר דִּבַּר לָכֶם: ׀

ב' חס אף

ראה

10 ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: אתהברכה
 אשר תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה
 11 אתכם היום: ותקללה אם-לא תשמעו אל-מצות
 יהוה אלהיכם וסרתם מן-הדרך אשר אנכי מצוה
 אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא-
 12 ידעתם: ׀ והוה כי יבוא יהוה אלהיך אל-הארץ
 אשר-אתה בא-שמה לרשתה ונתתה אתהברכה
 13 על-הר גרים ואתהקללה על-הר עיבל: הלא-מה
 בעבר הנהר אחרי הנהר מבוא השמש בארץ הכנעני
 14 הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מורה: כי אתם
 עברים את-הנהר לבא לרשת אתהארץ אשר-יהוה
 15 אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה ושבחם-בה: ושמרתם
 לעשות את כל-הדקים ואתהמשפטים אשר נתן
 לפניכם היום:

יב

1 אלה הדקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ
 אשר נתן יהוה אלהי אבותיך לך לרשתה כל-הימים
 2 אשר-אתם היום על-הארמה: אבד האבדון את-כל
 המקומות אשר עברשם היום אשר אתם ירשים אתם
 3 את-אלהיהם על-ההרים הרמים ועל-הגבעות והתת כל-
 4 עץ רענן: ונתצתם אתמובהתם ושברתם אתמצבתם
 ואתריתם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגרעו ואתם
 5 את-שקם מן-המקום ההוא: לא-תעשון כן להוה
 6 אלהיכם: כי אם-אל-המקום אשר-יבחר יהוה אלהיכם
 7 מכל-שבטיכם לשום את-שמו שם לשכנו תדרשו
 8 ובאת שמה: ודבאתם שמה עלחיתכם וקחיתכם ואל

26 זע, איך לייג פאר אייך היינט א ברכה און א
 קללה; 27 די ברכה, אויב איר וועט צוהערן צו די געבאט
 פון יהוה אייער גאט, וואס איך געביט אייך היינט, 28 און
 די קללה, אויב איר וועט ניט צוהערן צו די געבאט פון
 יהוה אייער גאט, און איר וועט זיך אפקערן פון דעם וועג
 וואס איך באפעל אייך היינט, כדי צו גיין נאך פרעמדע
 געטער, וואס איר קענט ניט. 29 און עס וועט זיין, אז יהוה
 דיין גאט וועט דיך ברענגען אין דעם לאנד וואס דו קומסט
 אהין, עס צו ארבעטן, וואס וועט שטעלן די ברכה אויפן בארג
 גרים, און די קללה אויפן בארג עיבל. 30 יא, זיי זיינען
 אויף יענער זייט ירדן הינטער דעם וועג צו זונאונטערגאנג
 צו, אין לאנד פון דעם כנעני וואס זיצט אין דעם פלוין,
 אקעגן גלגל, לעבן די אייכנביימער פון מורה. 31 ווארום
 איר גייט אריבער דעם ירדן צו קומען ארבעטן דאס לאנד
 וואס יהוה אייער גאט גיט אייך, און איר וועט עס ארבעטן,
 און זיך באזעצן דרינען; 32 וואלט איר היטן צו טאן אלע
 חוקים און געזעצן וואס איך לייג פאר אייך היינט.

יב

1 דאס זיינען די חוקים און די געזעצן וואס איר
 וואלט היטן צו טאן אין דעם לאנד וואס יהוה דער

גאט פון דינע עלטערן האט דיר געגעבן, עס צו ארבעטן, אלע טעג וואס איר לעבט אויף דער ערד. 2 אונטער-
 ברענגען וואלט איר אונטערברענגען אלע ערטער וואס די פעלקער וואס איר ירשעט זיי האבן דארטן געדינט
 זייערע געטער, אויף די הויכע בערג, און אויף די בערגלעך, און אונטער יעטועדער צווייגהאפטקען בוים. 3 און
 איר וואלט איינארפן זייערע מזבחות, און צעברעכן זייערע זיילשטיינער, און זייערע געצנביימער וואלט איר
 פארברענען אין פייער, און זייערע געשניצטע געטער וואלט איר אפהאקן, און איר וואלט אונטערברענגען זייער
 נאמען פון יענעם ארט. 4 איר וואלט גיט טאן אזוי נוי זיין, צו יהוה אייער גאט. 5 גייערט צו דעם ארט וואס
 יהוה אייער גאט וועט אויסדערוויילן פון אלע אייערע שבטים צו טאן זיין נאמען דארטן-צו זיין רואונג וואלט איר אייך
 ווענדן, און אהין וואלט איר גיין. 6 און אהין וואלט איר ברענגען אייערע בראנדאפפער און אייערע שלאכטאפפער, און

א זע כו, וו, א. א. וו.

איערע מעשרס, און די אפשיידונג פון אייער האנט, און איערע נדרים, און איערע פרייוויליקע גאבן, און די ערשטלינגען פון איערע רינדער און איערע שאף. און איר זאלט דארטן עסן פאר יהוה אייער גאט, און זיך פרייען מיט דעם גאנצן אויפטו פון אייער האנט, איר און איערע הויגעזינטן, לויט ווי יהוה דיין גאט האט דיך גע- בענטשט. ⁸ איר זאלט ניט טאן אזוי ווי אלץ וואס מיר טוען דא היינט, איטלעכער אלץ וואס איז רעכטפארטיק אין זיינע אויגן. ⁹ ווארום איר זייט ביז אצונד ניט געקומען צו דער רי און צו דער ארבונו וואס יהוה דיין גאט גיט דיר. ¹⁰ אבער אז איר וועט אריבערגיין דעם ירדן, און איר וועט זיך באזעצן אין דעם לאנד וואס יהוה אייער גאט מאכט אייך ארבן, און ער וועט אייך בארוען פון אלע אייערע פינט פון רונד ארום, און איר וועט זיצן און זיכערקייט, ¹¹ זאל זיין: דער ארט וואס יהוה אייער גאט וועט אים אויסדערווילן צו מאכן רוען זיין נאמען דארטן, אהין זאלט איר ברענגען אלץ וואס איך באפעל אייך: אייערע בראנדאפפער און אייערע שלאכטאפפער, אייערע מעשרס, און די אפשיידונג פון אייער האנט, און אלע אייערע געקליבענע נדרים וואס איר וועט מנדר זיין צו גאט. ¹² און איר זאלט זיך פרייען פאר יהוה אייער גאט, איר, און אייערע זין און אייערע טעכטער, און אייערע קנעכט און אייערע דינסטן, און דער לוי וואס אין אייערע טויערן, ווארום ער האט ניט קיין חלק און קיין

מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ובכרת בקרבם וצאונכם: ואכלתם-שם לפני יהוה אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר בקרב יהוה אלהיך: לא תעשו ככל אשר אנחנו עושים כה היום איש כל-הישר בעיניו: כי לא-באתם עד-עתה אלהימנוחה ואל-תנוחה אשר-יהוה אלהיך נתן לך: ועברתם את-הירדן וישבתם בארץ אשר-יהוה אלהיכם מנחיל אתכם והיית לכם מכל-איביכם מסביב וישבתם בטח: והיה המקום אשר-יבחר יהוה אלהיכם בו לשכון שמו שם שמה תביאו את כל-אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם ונבחיכם מעשרתיכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדירו ליהוה: ושמחתם לפני יהוה אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדתיכם ואמהותיכם והלוי אשר בשעריך כי אין לו חלק ונחלה אתכם: השמר לך פדתעלה עלתיך בכל-מקום אשר תראה: כי אם-במקום אשר-יבחר יהוה באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוה: רק בכל-אות נפשה תזבח ואכלת בשר כבדפת יהוה אלהיך אשר נתן לך בכל-שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל: רק הדם לא תאכלו על-הארץ תשפכונו במקום: לא-תזבח לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרבך וצאנך וכל-דריך אשר תחד ונדבתך ותרומת ידך: כי אם-לפני יהוה אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו אתה ובנה ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני יהוה אלהיך בכל משלח ידך: השמר לך פדתעוב ארד הלוי כל-זמנה על-ארמתך: אם כיר-ירחיב יהוה אלהיך את-יגבך כאשר דבר-לך ואמרת אכלה בשר

נחלה ביי אייך. ¹³ היט דיך, זאלסט ניט אויפברענגען דייע בראנדאפפער אין איטלעכן ארט וואס דו וועסט זען: ¹⁴ ניערט אין דעם ארט וואס גאט וועט אויסדערווילן אין איינעם פון דייע שבטים, דארטן זאלסטו אויפ- ברענגען דייע בראנדאפפער, און דארטן זאלסטו טאן אלץ וואס איך באפעל דיר.

¹⁵ אבער מענט וויפיל דיין הארץ געלוסט שלאכטן און עסן פלייש אין אלע דייע טויערן, ווינאך דער מול-ברכה פון יהוה דיין גאט וואס ער האט דיר געגעבן: דער אומרנייער אזוי ווי דער ריינער מעגעס-עסן, אזוי ווי א הירש און ווי א הינד. ¹⁶ נאר דאס בלוט זאלט איר ניט עסן; אויף דער ערד זאלסטו עס אויסניסן אזוי ווי וואסער. ¹⁷ טארסט ניט עסן אין דייע טויערן דעם מעשר פון דיין תבואה און דיין וויין און דיין איל, און די ערשטלינגען פון דייע רינדער און דייע שאף, און אלע נדרים וואס דו וועסט מנדר זיין, און דייע פרייוויליקע גאבן, און די אפ- שידונג פון דיין האנט; ¹⁸ ניערט פאר יהוה דיין גאט זאלסטו עסן, אין דעם ארט וואס יהוה דיין גאט וועט אים אויסדערווילן, דו, און דיין זון און דיין טאכטער, און דיין קנעכט און דיין דינסט, און דער לוי וואס אין דייע טויערן. און זאלסט זיך פרייען פאר יהוה דיין גאט מיט דעם גאנצן אויפטו פון דיין האנט. ¹⁹ היט דיך, זאלסט ניט פארלאזן דעם לוי, אלע טעג אויף דיין לאנד.

²⁰ אז יהוה דיין גאט וועט דערפרייטערן דיין געמארק, אזוי ווי ער האט דיר צוגעזאגט, און וועסט זאגן: לאמיר עסן

כִּי־תֹאמֶה נִפְשֶׁךָ לֶאֱכֹל בֶּשֶׂר בְּכָל־אֹתֹת נִפְשֶׁךָ תֹאכַל
 כֹּא בֶּשֶׂר: כִּי־יִרְחֹק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לְשׁוּם שְׁמוֹ שָׁם וּבְחַתּוֹ מִבְּקִרְיָךָ וּמִצִּיאֲנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן
 יְהוָה לְךָ כְּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְאִבַּלְתָּ בִּשְׂעִירֶךָ בְּכָל אֹתֹת
 כֹּב נִפְשֶׁךָ: אֲךָ כְּאֲשֶׁר יֹאכַל אֶת־הַצִּבִּי וְאֶת־הָאֵיל בֶּן תֹּאכְלֶנּוּ
 כֹּג הַמָּמָא וְהַטְּהוֹר וְהָדוּ יֹאכְלֶנּוּ: רַק חֹזֵק לִבְלֹתִי אֲכַל
 הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבֶּשֶׂר:
 כֹּד לֹא תֹאכְלֶנּוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּקֶנּוּ בַּמַּיִם: לֹא תֹאכְלֶנּוּ לְמַעַן
 כֹּה יִיטֵב לְךָ וּלְבִנְיָךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֹּשֵׁר בְּעֵינֵי יְהוָה:
 כו רַק קִדְשֶׁךָ אֲשֶׁר־יְהוּ לְךָ וְנִדְרֶיךָ תִּשָּׂא וְכָאֵת אֵל־
 כז הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחָר יְהוָה: וְעֲשִׂיתָ עֲלֵתֶיךָ הַבֶּשֶׂר וְהָדָם
 עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם־זִבְחֶיךָ יִשְׁפֹּךְ עַל־מִזְבֵּחַ
 כח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבֶּשֶׂר תֹּאכַל: שֹׁמֵר וְשֹׁמֵרֶת אֵת כָּל־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה לְמַעַן יִיטֵב לְךָ וּלְבִנְיָךָ
 אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיֹּשֵׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
 של אֱלֹהֶיךָ: ם כִּי־יִבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 אַתָּה בָּא־שָׂמָה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ וַיִּרְשֶׁתָּ אוֹתָם וְיִשְׁכַּת
 ל בָּאָרֶץ: הַשֹּׁמֵר לְךָ פִּדְתִּנְקֹשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְּׁמֵרָם
 מִפְּנֵיךָ וּפְדִתְדַרְשׁ לְאַלְהֵיהֶם לְאֹמֵר אֵיכָּה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם
 לא הָאֵלֶּה אֶת־אַלְהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־לָּבֶן נִס־אֵינִי: לֹא־תַעֲשֶׂה
 כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָל־תַּעֲבֹבֵת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עֲשׂוֹ
 לְאַלְהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ כְּאֵשׁ
 לְאַלְהֵיהֶם:

יג

א אֵת כָּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אִתְּכֶם אֲתוּ תִשְׁמְרוּ
 לַעֲשׂוֹת לְאַחֲסָף עֲלֵיּוֹ וְלֹא תִנְרַע מִמֶּנּוּ: פ
 ב כִּי־יִקְוֶם בְּקִרְבְּךָ נְבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֱלֹהֶיךָ אוֹת

כא' חס' י"ד

פלייש, וייל דיין הארץ וועט געלוסטן צו עסן פלייש, מענסטו עסן פלייש וויפיל דיין הארץ געלוסט. ²¹ אויב עס וועט זיין ווייט פון דיר דער אָרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אויסדערוויילן צו טאָן זיין נאָמען דאָרטן, וואָלסטו שלאַכטן פון דייע רינדער און פון דייע שאַף וואָס גאָט האָט דיר געגעבן, אזוי ווי איך האָב דיר באַפוילן, און עסן אין דייע טויערן וויפיל דיין האַרץ געלוסט. ²² אָבער ווי מע עסט אַ הירש און אַ הינד, אזוי וואָלסטו עסן עסן; דער אומריינער אין איינעם מיטן ריינעם מעג עסן עסן. ²³ נאָר זיי פעסט ניט צו עסן דאָס בלוט, וואָרום דאָס בלוט איז דאָס לעבן, און טאָרסט ניט עסן דאָס לעבן מיטן פלייש. ²⁴ וואָלסט עס ניט עסן; אויף דער ערד וואָלסטו עסן אויסגיטן אזוי ווי וואָסער. ²⁵ וואָלסט עס ניט עסן, כדי עס וואָל גוט זיין דיר און דייע קינדער נאָך דיר, אַז דו וועסט טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט. ²⁶ נאָר דייע געהייליקטע זאָכן וואָס וועלן זיין ביי דיר, און דייע נדרים, וואָלסטו נעמען און גיין צו דעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן; ²⁷ און וואָלסט מאַכן דייע בראַנדאָפּפער, דאָס פלייש און דאָס בלוט, אויף דעם מזבח פון יהוה דיין גאָט; און דאָס בלוט פון דייע שלאַכטאָפּפער וואָל אויסגעוואָסן ווערן אויף דעם מזבח פון גאָט דיין האַר, און דאָס פלייש וואָלסטו עסן. ²⁸ היט

און וואָלסט געהאַרכן אַלע די־דאָזיקע ווערטער וואָס איך באַפעל דיר, כדי עס וואָל גוט זיין דיר און דייע קינדער נאָך דיר ביז אייביק, אַז דו וועסט טאָן וואָס איז גוט און רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון יהוה דיין גאָט.

²⁹ אַז יהוה דיין גאָט וועט פאַרשניידן די פעלקער וואָס דו קומסט אַהין, זיי צו פאַרטרייבן פון פאַר דיר, און וועסט זיי ירשען, און זיך באַזעצן אין זייער לאַנד. ³⁰ היט דיר, וואָלסט ניט געשטרויכלט ווערן זיי נאָכצוטאָן, נאָכדעם ווי זיי וועלן פאַרטליקט ווערן פון פאַר דיר, און וואָלסט ניט נאָכפּרעגן נאָך זייערע געטער, אזוי צו זאָגן: ווי פּלעגן די דאָזיקע פעלקער דינען זייערע געטער? טאָ לאַמיך אויך אזוי טאָן. ³¹ וואָלסט ניט טאָן אזוי צו יהוה דיין גאָט; וואָרום יעטוועדער אומווערדיקייט פון יהוה, וואָס ער האָט פּיינט, האָבן זיי געטאָן צו זייערע געטער; וואָרום אַפילו זייערע זין און זייערע טעכטער פאַרברענען זיי אין פייער צו זייערע געטער.

יז וואָלסט וואָרט וואָס איך באַפעל אייך, דאָס וואָלט איר היטן צו טאָן; וואָלסט ניט צויליגן דערצו, און וואָלסט ניט מינערן דערפון.

אָז צווישן דיר וועט אויפשטיין אַ נביא, אָדער אַ חלומער פון חלומות, און ער וועט דיר געבן אַ צייכן

הוא לפיכך החכם ואת כל אשר בה ואת
 בְּהִמְתָּה לַפִּיחָרָב: וְאֶת־כָּל־שְׁלֵלָה תִּקְבֹּץ אֶל־הַתּוֹךְ
 רִחְבָּה וְשֹׁרֶפֶת בְּאֵשׁ אֶת־הַזֵּיֶר וְאֶת־כָּל־שְׁלֵלָה כְּלִיל
 לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהוֹתֵה תַל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: וְלֹא־
 יִדְבֹק בְּיָדְךָ מֵאוֹמָה מִדְּחַרְחָרָם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן
 אָפוּ וְנִסְדַּלְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 לְאַבְתָּח: כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּר אֶת־
 כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֶיךָ
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ם

ד

בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא־תִשְׁמֹו
 כְּרִיחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת: כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתֶּם לַיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וְכִךָ בְּחַר יְהוָה לְהוֹת לּוֹ לְעַם סֵלָה מִכָּל
 הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: ם לֹא תֹאכַל כֶּלֶב
 תוֹעֵבָה: וְאֵת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׂוֹר שֶׁה כְּשִׁבִים
 וְשֶׁה עוֹיִם: אֵיל וְצִבִי וְחֲמֹור וְאֶקֶוּ וְדִישָׁן וְתֹאז וְזֶמֶר: וְכָל־
 בְּהֵמָה מִפְּרִסַת פְּרִסָּה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת שְׁתֵּי פְּרִסוֹת מִעֵלַת
 גֵּרָה בְּבֵהֵמָה אַתֶּה תֹּאכְלוּ: אֵךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ
 מִמֶּעַל הַגֵּרָה וּמִמִּפְּרִי הַפְּרִסָּה הַשְּׂסוּעָה אֶת־הַגִּמְלָה
 וְאֶת־הָאֲרָנְכַת וְאֶת־הַשֶּׁפֶן כִּי־מִעֵלָה גֵּרָה הִמָּה וּפְרִסָּה
 לֹא הַפְּרִיסוֹ טַמְאִים הֵם לָכֶם: וְאֶת־הַחֹזִיר כִּי־מִפְּרִי
 פְּרִסָּה הוּא וְלֹא גֵרָה טַמְאָה הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ
 וּבְנִבְלָתָם לֹא תִנְעוּ: ם אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר
 בַּמִּים כָּל אֲשֶׁר־לּוֹ סַפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹּאכְלוּ: וְכָל אֲשֶׁר
 אֵדָלְו סַפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת לֹא תֹאכְלוּ טַמְאָה הוּא לָכֶם: ם
 כִּלְצִפּוֹר מִדֶּרֶה תֹּאכְלוּ: וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־תֹאכְלוּ מֵהֶם
 הַיֵּשֶׁר וְהַפְּרִים וְהַעֲזוּנִים: וְהִרְאָה וְאֶת־הָאֵה וְהַדִּיהַ לְמִינָה:
 וְאֵת כָּל־עֶרְב לְמִינֵי: וְאֵת בַּת הַנְּעֻזָּה וְאֶת־הַמַּחֲמָס וְאֶת־

מיטן שארף פון שווערד; פֿאַרוויסט זי-אלע וואָס אין
 איר, און אירע בהמות, מיטן שארף פון שווערד. 17 און
 איר גאַנצן זאַקרויב זאַלסטו צונויפקלייבן אין מיטן פון
 איר מאַרק, און פֿאַרברענען אין פייער די שטאַט מיט איר
 גאַנצן זאַקרויב, אין גאַנצן צו יהוה דיין גאָט, און זי זאָל
 זיין אַן אייביקער חורבה־הויפּן; זי זאָל מער ניט אָפּגע־
 בויע ווערן. 18 און קיין שום זאַך פון דעם חרם זאָל זיך
 ניט אָנקלעפּן אין דיין האַנט, פּדי גאָט זאָל זיך אָפקערן
 פון זיין גרימצאָרן, און דיר שענקען דערבאַרימונג, און
 זיך דערבאַרימען אויף דיר, און דיך מערן, אזוי ווי ער
 האָט געשוואָרן צו דינע עלטערן; 19 אַז דו וועסט צוהערן
 צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, צו היטן אַלע זיינע געבאָט
 וואָס איך געביט דיר היינט, צו טאָן וואָס איז רעכטפֿאַר־
 טיק אין די אויגן פון יהוה דיין גאָט.

יד

1 קינדער זייט איר צו יהוה אייער גאָט; איר זאָלט
 אייך ניט איינשניידן, און ניט מאַכן אַ פליך צווישן
 אייערע אויגן, נאָך אַ טויטן. 2 וואָרום אַ הייליק פּאָלק
 ביסטו ביי יהוה דיין גאָט, און דיך האָט גאָט אויסדער־
 וויילט אים צו זיין פֿאַר אַן אייגן פּאָלק, פון אַלע פעלקער
 וואָס אויפן געזיכט פון דער ערד.
 3 וואָלסט ניט עסן קיין אומווערדיקייט. 4 דאָס זיינען

די בהמות וואָס איר מעגט עסן: אַן אַקס, אַ שעפּס, און
 אַ ציג, 5 אַ הינד, און אַ הירש, און אַ דאַמהירש, און אַ שטיינבאַק, און אַ גאַזעל, און אַ ווילדציג, און אַ באַרגשעפּס.
 6 און איטלעכע בהמה וואָס איז באַקלויט מיט קלויען, און זיי זיינען ביי איר צעשפּאַלטן אויף צוויי קלויען,
 וואָס איז מַעְלֵה־גֵּרָה צווישן בהמות, זי מעגט איר עסן. 7 אָבער דידאָזיקע טאָרט איר ניט עסן פון די וואָס זיינען
 מַעְלֵה־גֵּרָה, און פון די וואָס זיינען באַקלויט מיט צעשפּאַלטענע קלויען: דעם קעמל, און דעם האָז, און דעם קיניגל,
 ווייל מַעְלֵה־גֵּרָה זיינען זיי, אָבער מיט קלויען זיינען זיי ניט באַקלויט; זיי זיינען אומריין פֿאַר אייך. 8 און דעם חזיר,
 ווייל באַקלויט מיט קלויען איז ער, אָבער ניט מַעְלֵה־גֵּרָה; ער איז אומריין פֿאַר אייך. פון זייער פלייש טאָרט איר ניט
 עסן, און אַן זייער נבלה טאָרט איר זיך ניט אָנרירן.

9 דידאָזיקע מעגט איר עסן פון אַלץ וואָס אין וואַסער: אַלץ וואָס האָט פלוספעדערן און שופּן מעגט איר עסן;
 10 און אַלץ וואָס האָט ניט פלוספעדערן און שופּן טאָרט איר ניט עסן; דאָס איז אומריין פֿאַר אייך.
 11 יעטוועדער ריינעם עוף מעגט איר עסן. 12 און דאָס זיינען די וואָס איר טאָרט פון זיי ניט עסן: דער
 אַדלער, און דער ביינברעכער, און דער שוואַרצאַדלער; 13 און די וויי, און דער פּאַלקפּויגל, און דער האַבִּיך
 לויט זיינע מינים; 14 און יעטוועדער ראָב לויט זיינע מינים; 15 און דער שטרויספּויגל, און דער נאַכטשפּאַרבער, און

און אַ ציג, 5 אַ הינד, און אַ הירש, און אַ דאַמהירש, און אַ שטיינבאַק, און אַ גאַזעל, און אַ ווילדציג, און אַ באַרגשעפּס.
 6 און איטלעכע בהמה וואָס איז באַקלויט מיט קלויען, און זיי זיינען ביי איר צעשפּאַלטן אויף צוויי קלויען,
 וואָס איז מַעְלֵה־גֵּרָה צווישן בהמות, זי מעגט איר עסן. 7 אָבער דידאָזיקע טאָרט איר ניט עסן פון די וואָס זיינען
 מַעְלֵה־גֵּרָה, און פון די וואָס זיינען באַקלויט מיט צעשפּאַלטענע קלויען: דעם קעמל, און דעם האָז, און דעם קיניגל,
 ווייל מַעְלֵה־גֵּרָה זיינען זיי, אָבער מיט קלויען זיינען זיי ניט באַקלויט; זיי זיינען אומריין פֿאַר אייך. 8 און דעם חזיר,
 ווייל באַקלויט מיט קלויען איז ער, אָבער ניט מַעְלֵה־גֵּרָה; ער איז אומריין פֿאַר אייך. פון זייער פלייש טאָרט איר ניט
 עסן, און אַן זייער נבלה טאָרט איר זיך ניט אָנרירן.
 9 דידאָזיקע מעגט איר עסן פון אַלץ וואָס אין וואַסער: אַלץ וואָס האָט פלוספעדערן און שופּן מעגט איר עסן;
 10 און אַלץ וואָס האָט ניט פלוספעדערן און שופּן טאָרט איר ניט עסן; דאָס איז אומריין פֿאַר אייך.
 11 יעטוועדער ריינעם עוף מעגט איר עסן. 12 און דאָס זיינען די וואָס איר טאָרט פון זיי ניט עסן: דער
 אַדלער, און דער ביינברעכער, און דער שוואַרצאַדלער; 13 און די וויי, און דער פּאַלקפּויגל, און דער האַבִּיך
 לויט זיינע מינים; 14 און יעטוועדער ראָב לויט זיינע מינים; 15 און דער שטרויספּויגל, און דער נאַכטשפּאַרבער, און

ד תגש ואשר יהיה לך את-אחיהך תשמט ידך: אפס כי
לא יהיה בך אביון כירכבך ירכבך יהיה בארץ אשר
ה יהיה אלהיך נתת לך נחלה לרשתה: רק אם-שמוע
תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את-כל המצוה
ו הוצאת אשר אנכי מצוה היום: כיהיה ברכך
כאשר דבר-לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט
ז ומשלת בגוים רבים וכה לא ימשלו: ס כיהיה
ך אביון מאחד אחיהך באחד שעריך בארצה אשר
ח יהיה אלהיך נתן לך לא תאמץ את-לכבך ולא תקפץ
את-ידיך מאחיהך האביון: כיהיה תפתח את-ידיך לו
ט והעבט תעביטנו הי מחסרו אשר יחסר לו: השמר לך
כיהיה דבר עם-לכבך בליעל לאמר קרבה שנת-
השבע שנת השמטה ורעה עיניך באחיהך האביון ולא
י תתן לו וקרא עליך אלהי-יהוה יהיה בך חטא: נתון תתן
לו ולא-יגרע ללכבך בתחת לו כי בגלל הדבר הזה
יא וברכך יהוה אלהיך בכל-מעשה ובכל משלח ידך: כי
לא-יהיה אביון מקרב הארץ עליך אנכי מצוה לאמר
ב תתח תפתח את-ידיך לאחיהך לעניו ולא-יגוע בארצה: ס
יב כיהימכר לך אחיה העברי או העבריה ועבדה שש שנים
יג ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך: וכיהי-שלחנו
יד חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: העניק תעניק לו
טו מצאנה ומגרנה ומקבד אשר ברכך יהוה אלהיך תתן
לו: והכרת כי עבד הוית בארץ מצרים ופדה יהיה
טז אלהיך עליך אנכי מצוה את-הדבר הזה היום: והיה
כיהי-אמר אלהיך לא אצא מעמך כי אחבך ואת-ביתך
יז כיהי-וב לו עמך: ולקחת את-המרצע ונתתה באוני
וכדלת יהיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה-כן:
יח לא-יבקשה בעיניך בשלחה ארנו חפשי מעמך כי משנה

דיר קומט ביי דיין חבר זאלסטו אפלאון דיין האנט.
' פון דעסטוועגן וועט גיט זיין ביי דיר אן אביון, ווארום
בענטשן וועט דיך גאט בענטשן אין דעם לאנד וואס יהוה
דיין גאט גיט דיר פאר א נחלה, עס צו ארבן: ' אויב נאר
צוהערן וועסטו צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאט,
צו היטן צו טאן אלדאסדאזיקע געבאט וואס איך געביט
דיר היינט. ' ווארום יהוה דיין גאט וועט דיך בענטשן
אזוי ווי ער האט דיר צוגעזאגט, און וועסט אנטלייען צו
פיל פעלקער, און דו אליין וועסט גיט ליען, און וועסט
געוועלטיקן איבער פיל פעלקער, און איבער דיר וועט
מען גיט געוועלטיקן.

י אז ביי דיר וועט זיין אן אביון, איינער פון דייע
ברידער, אין איינעם פון דייע טויערן, אין דיין לאנד וואס
יהוה דיין גאט גיט דיר, זאלסטו גיט הארט מאכן דיין
הארץ, און גיט צודריקן דיין האנט פאר דיין ברודער
דעם אביון. ' גייערט עפענען זאלסטו אים עפענען דיין
האנט, און אנטלייען זאלסטו אים אנטלייען גענוג פאר זיין
באדערפעניש וואס ער באדארף. ' היט דיך, עס זאל
גיט זיין אין דיין הארצן א בייער געדאנקען, אזוי צו זאגן:
דאס זיבעטע יאר, דאס יאר פון שמיטה, דערנענטערט
זיך: און דיין אויג וועט זיין שלעכט צו דיין ברודער דעם
אביון, און וועסט אים גיט געבן, און ער וועט רופן איבער
דיר צו גאט, און אויף דיר וועט זיין א זינד. ' געבן

זאלסטו אים געבן, און דיין הארץ זאל גיט פארדריסן ווען דו גיסט אים, ווארום פון וועגן דערדאזיקער זאך וועט
דיך יהוה דיין גאט בענטשן אין אלץ וואס דו טיסט, און אין אלץ צו וואס דיין האנט נעמט זיך. ' ווארום עס
וועט גיט אויסגיין אן אביון פון לאנד; דרום באפעל איך דיר, אזוי צו זאגן: עפענען זאלסטו עפענען דיין האנט צו דיין
ברודער, צו דיין ארימאן און צו דיין אביון אין דיין לאנד.

י אז דיין ברודער, א ייד, אדער א יידישע פרוי, וועט זיך פארקויפן צו דיר, זאל ער דיר דינען זעקס
יאר, און אויפן זיבעטן זאלסטו אים ארויסלאזן פריי פון דיר. ' און אז דו לאזט אים ארויס פריי פון
דיר, זאלסטו אים גיט ארויסלאזן מיט ליידיקן: ' באשענקען זאלסטו אים באשענקען פון דייע שאף, און
פון דיין שיער, און פון דיין קעלטער; מיט וואס יהוה דיין גאט האט דיך געבענטשט, דערפון זאלסטו אים
געבן. ' און זאלסט געדענקען אז א קנעכט ביסטו געווען אין לאנד מצרים, און יהוה דיין גאט האט דיך
אויסגעלייזט; דרום באפעל איך דיר היינט דידאזיקע זאך. ' און עס וועט זיין, אז ער וועט זאגן צו דיר: איך וויל גיט
אזעקגיין פון דיר; וויל ער האט ליב דיך און דיין הויזגעזינט, ווארום אים איז גוט ביי דיר, ' זאלסטו נעמען אן אל,
און דורכשטעכן זיין אויער ביז אין טיר, און ער זאל דיר זיין אן אייביקער קנעכט; און אויך צו דיין דינסט זאלסטו טאן
אזוי. ' עס זאל גיט שווער זיין אין דייע אויגן, ווען דו לאזט אים ארויס פריי פון דיר, ווארום טאפל

ווי פאר דעם לוי'ן פון א לוינארבעטער האָט ער דיר גע- דינט וועקס יאָר; און יהוה דיין גאָט וועט דיך בענטשן אין אַלץ וואָס דו וועסט טאָן.

¹⁰ יעטוועדער ערשטלינג אַ זכר וואָס וועט געבאָרן ווערן צווישן דייןע רינדער און צווישן דייןע שאַף, וואָלסטו הייליקן צו יהוה דיין גאָט; וואָלסטו ניט אַרבעטן מיט דעם בָּקוֹר פון דייןע אַקסן, און ניט שערן דעם בָּקוֹר פון דייןע שאַף. ²⁰ פאַר יהוה דיין גאָט וואָלסטו אים עסן יאָר אין יאָר, אין דעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן, דו און דיין הייזגעזינט. ²¹ און אויב ער וועט זיין מיט אַ מום, אַ הינקעדיקער, אָדער אַ בלינדער-מיט וואָסער עס איז ביזן מום, וואָלסטו אים ניט שלאַכטן צו יהוה דיין גאָט. ²² אין דייןע טויערן וואָלסטו אים עסן, דער אומריינער אין איינעם מיט דעם ריינעם, אַזוי ווי אַ הירש און ווי אַ הינד. ²³ נאָר זיין בלוט וואָלסטו ניט עסן; אויף דער ערד וואָלסטו עס אויסגיטן אַזוי ווי וואָסער.

שָׁכַר שָׂכִיר עֲבָדֶיךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבְרֵכֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה; פ

כִּלְהַבְטוֹר אֲשֶׁר יוֹלַד בְּבִכְרֶיךָ וּבְצֵאֲנֶיךָ הַזָּכָר תִּקְדָּשׁ שֶׁב־ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבִכְרֶיךָ שׁוֹרָךְ וְלֹא תִנּוּ בְּבוֹר צֹאנֶיךָ: לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֵנוּ שְׁנֵה בְשָׁנָה בְּמָקוֹם כ אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֶתָּה וּבֵיתֶךָ: וּבִיְהוָה בּוֹ מוֹם פָּסַח כב אִם עוֹד כָּל מוֹם רַע לֹא תוֹבְחֵנוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: בִּשְׁעָרֶיךָ כג תֹּאכְלֵנוּ הַטֶּמֶא וְהַטְהוֹר יַחְדוֹ כַּצִּי וְכַאֲלִי: רַק אֶתִּדְמֹנוּ כד לֹא תֹאכַל עַל-הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֵנוּ בַּמַּיִם: פ

מז שְׁמוֹר אֶת-חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעֲשִׂיתָ פָּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי א בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאָךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָדָה: וּבְחַת פָּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ב יהוה לְשִׁבְן שְׁמוֹ שָׁם: לֹא-תֹאכַל עָלָיו חֶמֶץ שְׁבַעַת יָמִים ג תֹּאכְלֵנוּ עָלָיו מִצוֹת לָחֶם עִנִּי כִּי בַחֲפוּזִי יָצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִמְעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל ז יָמֵי חַיֶּיךָ: וְלֹא-יִרְאֶה לְךָ שׂוֹר בְּכֹל-גֹּבְלֶיךָ שְׁבַעַת יָמִים ד וְלֹא-יִלֵּן מִדְּבִשָׁר אֲשֶׁר תִּנְבַּח בְּעֶרֶב בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לְבָקָר: לֹא תֹכַל לִנְבַח אֶת-הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה ה יהוה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ: כִּי אִם-אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר ו יהוה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁבְן שְׁמוֹ שָׁם תִּנְבַּח אֶת-הַפֶּסַח בְּעֶרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם: וּבְשִׁלַּת וְאֶכְלֵת ו בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְגִיעַת בְּבָקָר וְהִלַּכְתָּ ל אֶל-הָאֵלֶיךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי עֲצַרְתָּ ח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלֶאכֶה: ס שְׁבַעַת שְׁבַעַת ט תִּסְפְּרֶיךָ מִחֵתֶל הַרְמֵשׁ בְּפִמָּה תֵּחַל לִסְפֹּר שְׁבַעַת שְׁבַעַת: וְעֲשִׂיתָ חַג שְׁבַעַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נִדְבַת י יְהוָה אֲשֶׁר הִתַּן כַּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְשִׂמְחֵתָ כ

מז ¹ היט אַפּ דעם חודש אָבִיב, און וואָלסטו מאַכן דעם קרבן־פֶּסַח צו יהוה דיין גאָט, וואָרום אין חודש אָבִיב האָט דיך יהוה דיין גאָט אַרויסגעצויגן פון לאַנד מִצְרַיִם, ב״י נאַכט. ² און וואָלסטו שלאַכטן דעם קרבן־פֶּסַח צו יהוה דיין גאָט, פון שאַף אָדער פון רינדער, אין דעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן צו מאַכן רוען זיין נאָמען דאָרטן. ³ וואָלסטו ניט עסן דערב״י חֶמֶץ; זיבן

טעג וואָלסטו עסן דערב״י מצות, ברויט פון נויט, וואָרום אין געאײל ביסטו אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מִצְרַיִם; פּדִי וואָלסטו געדענקען דעם טאָג פון דיין אַרויסגיין פון לאַנד מִצְרַיִם, אַלע טעג פון דיין לעבן. ⁴ און עס וואָלסטו ניט געזען ווערן ב״י דיר וויערטייג אין דיין גאַנצן גבול זיבן טעג; און עס וואָלסטו ניט איבערנעכטיקן ביז אין דער פרי פון דעם פלייש וואָס דו וועסט שלאַכטן אין אַוונט פון ערשטן טאָג. ⁵ טאַרסטו ניט שלאַכטן דעם קרבן־פֶּסַח אין איינעם פון דייןע טויערן וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר. ⁶ נײַערט אין דעם אָרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אויסדערוויילן אויף צו מאַכן רוען זיין נאָמען, דאָרטן וואָלסטו שלאַכטן דעם קרבן־פֶּסַח, אין אַוונט ווי די זון גײט אונטער, אין דער צײַט פון דיין אַרויסגיין פון מִצְרַיִם. ⁷ און וואָלסטו אים בראָטן און עסן אין דעם אָרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אים אויסדערוויילן; און אין דער פרי וואָלסטו זיך אומקערן, און גיין צו דייןע געצעלטן. ⁸ וועקס טעג וואָלסטו עסן מצות, און אויפן זיבעטן טאָג וואָלסטו זיין אַ הייליקע אײנוואַלונג צו יהוה דיין גאָט; וואָלסטו ניט טאָן קיין אַרבעט.

⁹ זיבן וואָכן וואָלסטו דיר צײלן; פון ווען מע לאָזט אַראָפּ אַ שניידמעסער אויף דער תבואה וואָלסטו אָנהײבן צײלן זיבן וואָכן. ¹⁰ און וואָלסטו מאַכן דעם יום־טוב פון שבועות צו יהוה דיין גאָט, ווי נאָך דער פרייער גאָב פון דיין האַנט, וואָס דו וועסט געבן, לויט ווי יהוה דיין גאָט וועט דיך בענטשן. ¹¹ און וואָלסטו זיך פרייען

¹¹ וואָכן.

פֶּאֶר יְהוָה דִּיין גֹּאֵט, דו, און דִּיין זון און דִּיין טאָכטער, און דִּיין קנעכט און דִּיין דינסט, און דער לוי וואָס אין דיינע טויערן, און דער פרעמדער, און דער יתום, און די אַלמנה, וואָס צווישן דיר—אין דעם אָרט וואָס יהוה דִּיין גאָט וועט אויסדערוויילן צו מאַכן רוען זיין נאָמען דאָרטן. ¹³ און זאָלסט געדענקען אָ אַ קנעכט ביסטו געווען אין מצרים, און זאָלסט אָפּהיטן און טאָן די דאָזיקע געזעצן.

¹⁴ דעם יום־טוב פון סוכות זאָלסטו דיר מאַכן זיבן טעג, ווען דו זאָמלסט אַיין פון דִּיין שׂיער און פון דִּיין קעלטער. ¹⁵ און זאָלסט זיך פּרײַען אין דִּיין יום־טוב, דו, און דִּיין זון און דִּיין טאָכטער, און דִּיין קנעכט און דִּיין דינסט, און דער לוי, און דער פרעמדער, און דער יתום, און די אַלמנה, וואָס אין דיינע טויערן. ¹⁶ זיבן טעג זאָלסטו האַלטן יום־טוב צו יהוה דִּיין גאָט אין דעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן; וואָרום יהוה דִּיין גאָט וועט דיך בענטשן אין דִּיין גאַנצן אַיינקום, און אין יעטוועדער טואונג פון דיינע הענט, און וועסט זיין לויטער פּרײַלעך.

¹⁷ דריי מאָל אין יאָר זאָלן אַלע דיינע מאַנספּאַרשויען זיך ווייזן פֶּאֶר יהוה דִּיין גאָט, אין דעם אָרט וואָס ער וועט אויסדערוויילן; אין דעם יום־טוב פון מצות, און אין דעם יום־טוב פון שבעות, און אין דעם יום־טוב פון סוכות; און מע זאָל זיך ניט ווייזן פֶּאֶר גאָט מיט לײַדיקן; ¹⁸ איטלעכער לויט דער גאַב פון זיין האַנט, ווי נאָך דער מול־ברכה פון יהוה דִּיין גאָט, וואָס ער האָט דיר געגעבן.

לפני יהוה אלהיך אתה ובניך ובתך ועבדך ואמתך ותלוי אשר בשעריך ותגר ותתום והאלמנה אשר בקרבך במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם; וזכרת כירעב היות במצרים ושמת ועשית את־התקנים האלה: פ

מפ' חג הסוכת תעשה לך שבועת ימים באספוד מגרנה יד ומיקוד; ושמת בנהך אתה ובניך ובתך ועבדך ואמתך טו ותלוי ותגר ותתום והאלמנה אשר בשעריך: שבועת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה פי יברכך יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך ויהיית אך שמחה: שלוש פעמים בשנה יראה כל־זכורך את־פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יראה את־פני יהוה ריקם: איש כמתנת ידו כזכרת יהוה אלהיך אשר נתן־לך: ם

וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן; וואָרום יהוה דִּיין גאָט וועט דיך בענטשן אין דִּיין גאַנצן אַיינקום, און אין יעטוועדער טואונג פון דיינע הענט, און וועסט זיין לויטער פּרײַלעך. ¹⁶ דריי מאָל אין יאָר זאָלן אַלע דיינע מאַנספּאַרשויען זיך ווייזן פֶּאֶר יהוה דִּיין גאָט, אין דעם אָרט וואָס ער וועט אויסדערוויילן; אין דעם יום־טוב פון מצות, און אין דעם יום־טוב פון שבעות, און אין דעם יום־טוב פון סוכות; און מע זאָל זיך ניט ווייזן פֶּאֶר גאָט מיט לײַדיקן; ¹⁷ איטלעכער לויט דער גאַב פון זיין האַנט, ווי נאָך דער מול־ברכה פון יהוה דִּיין גאָט, וואָס ער האָט דיר געגעבן.

שופטים

יח שופטים ושטרים תתן־לך בכל־שעריך אשר יהוה אלהיך יט נתן לך לשבטך ושפטו את־העם משפט־צדק: לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: צדק צדק תרדף למען תחיה וברשת את־הארץ אשר יהוה אלהיך כא נתן לך: ם לא תפוע לך אשה כל־עץ אצל מזבח יהוה אלהיך אשר תעשה־לך: ולא תקום לך מצבה אשר שגא יהוה אלהיך: ם

יז לא תנבא ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהוה בו מום ב כל דבר רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא: ם כִּי־מציא בקרבך באחד שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך איש

¹⁸ ריכטער און אויפזעער זאָלסטו דיר מאַכן אין אַלע דיינע טויערן, וואָס יהוה דִּיין גאָט גיט דיר, לויט דיינע שבטים; און זיי זאָלן משפטן דאָס פּאַלק מיט אַ גערעכטן משפט. ¹⁹ זאָלסט ניט פּאַרדרייען אַ משפט; זאָלסט ניט דערקענען קיין פנים, און ניט נעמען שוחד, וואָרום שוחד מאַכט בלינד די אויגן פון קלוגע, און פֶּאֶר קרימט די ווערטער פון גערעכטע. ²⁰ נאָך גערעכטיקייט, נאָך גערעכטיקייט זאָלסטו זיך יאָגן, כדי זאָלסט לעבן און אַרבן דאָס לאַנד וואָס יהוה דִּיין גאָט גיט דיר.

²¹ זאָלסט דיר ניט פּלאַנצן אַ געצנובים פון אַ שום האַלץ לעבן דעם מזבח פון יהוה דִּיין גאָט, וואָס דו וועסט דיר מאַכן. ²² און זאָלסט דיר ניט אויפשטעלן אַ זײַל־שטיין, וואָס יהוה דִּיין גאָט האָט פּיינט.

יח זאָלסט ניט שלאַכטן צו יהוה דִּיין גאָט אַן אַקס אָדער אַ שעפּס וואָס אין אים איז דאָ אַ מום, עפעס אַ שלעכטע זאָך; וואָרום אַן אומווערדיקייט ביי יהוה דִּיין גאָט איז דאָס. ² אַז עס וועט געפונען ווערן צווישן דיר, אין אַיינעם פון דיינע טויערן וואָס יהוה דִּיין גאָט גיט דיר, אַ מאַן

טו, 12 קמ"ח

אָדער אַ פּרוי וואָס וועט טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון יהוה דיין גאָט, איבערצוטערען זיין בונד; ⁹ און ער וועט גיין און דינען פרעמדע געטער, און זיך בוקן צו זיי, אָדער צו דער זון, אָדער צו דער לבנה, אָדער צו דעם גאַנצן חיל פון הימל, וואָס איך האָב ניט געהייסן; און עס וועט דיר דערציילט ווערן, און וועסט הערן, און וועסט גוט אויספאַרשן, ערשט די זאך איז אמת ריכטיק, די דאָזיקע אומווערדיקייט איז געטאָן געוואָרן אין ישראל, ¹⁰ זאָלסטו אַרויספירן יענעם מאָן אָדער יענע פּרוי, וואָס האָבן געטאָן די דאָזיקע שלעכטע זאך, צו דינען טויערן-דעם מאָן אָדער די פּרוי-און זאָלסט זיי פאַר-וואַרפן מיט שטיינער, און זיי זאָלן שטאַרבן. ¹¹ לויט דעם מויל פון צוויי עדות אָדער דריי עדות זאָל געטייט ווערן דער וואָס ווערט געטייט; ער זאָל ניט געטייט ווערן לויט דעם מויל פון איין עדות. ¹² די האַנט פון די עדות זאָל זיין אויף אים די ערשטע אים צו טייטן, און דערנאָך די האַנט פון גאַנצן פּאָלק; און זאָלסט אויסראַמען דאָס בייז פון צווישן דיר.

¹³ אַז אַ זאך וועט זיין פאַרהוילן פון דיר אין אַ משפּט, צווישן בלוט און בלוט, צווישן אַ טענה און אַ טענה, אָדער צווישן אַ שעדיקונג און אַ שעדיקונג, אין שטרייטזאַכן אין דינע טויערן, זאָלסטו אויפשטיין און אַרויפגיין צו דעם אָרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אים אויסדערוויילן. ¹⁴ און זאָלסט קומען צו די פּהנים פון שבט לוי, און צו דעם ריכטער וואָס וועט זיין אין יענע טעג, און זאָלסט פרעגן, און זיי וועלן דיר זאָגן דאָס וואָרט פון דעם משפּט. ¹⁵ און זאָלסט טאָן לויט דעם וואָרט וואָס זיי וועלן דיר זאָגן פון יענעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן; און זאָלסט היטן צו טאָן אזוי ווי אַלץ וואָס זיי וועלן דיר לערנען. ¹⁶ לויט דער לערנונג וואָס זיי וועלן דיר לערנען, און לויט דעם משפּט וואָס זיי וועלן דיר זאָגן, זאָלסטו טאָן; זאָלסט זיך ניט אַפּקערן פון דעם וואָרט וואָס זיי וועלן דיר זאָגן, רעכטס אָדער לינקס. ¹⁷ און דער מאָן וואָס וועט טאָן מיט מוטויליקייט, ניט צו געהאַרכן דעם פּהן וואָס שטייט צו דינען דאָרטן יהוה דיין גאָט, אָדער דעם ריכטער, יענער מאָן זאָל שטאַרבן; און זאָלסט אויסראַמען דאָס בייז פון ישראל. ¹⁸ און דאָס גאַנצע פּאָלק וועט הערן און וועט מורא האָבן, און זיי וועלן מער ניט מוטויליקן.

¹⁹ אַז דו וועסט קומען אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, און וועסט עס אַרבן, און וועסט זיך באַזעצן דרינען, און וועסט זאָגן: איך וויל מאַכן אַ מלך איבער מיר, אזוי ווי אַלע פעלקער וואָס אַרום מיר, ²⁰ מאַכן זאָלסטו מאַכן אַ מלך איבער דיר דעם וואָס יהוה דיין גאָט וועט אים אויסדערוויילן; פון צווישן דינע ברידער זאָלסטו מאַכן איבער דיר אַ מלך; טאָרסט ניט אויפּזעצן איבער דיר אַ פרעמדן מאָן, וואָס איז ניט דינער אַ ברודער. ²¹ אַבער ער זאָל זיך ניט מערן פּערד,

אֲדֹנָי אֱלֹהֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־דְּרֹכָיו בְּעֵינֵי יְהוָה-אֱלֹהֶיךָ לְעַבְדְּךָ בְּרִיתוֹ; וְיִלְכָד וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וּלְשִׁמְשׁוֹ אֲוֹ לִדְרוֹתָ אוֹ לְכָל־עַבְדֵּי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא־צִוִּיתִי; וְהִגִּיד לְךָ וְשָׁמַעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הַיּוֹם וְהָיָה אִמְתָּ נִכּוֹן הַדָּבָר וַעֲשִׂיתָהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל; וְהוֹצֵאתָ אֶת־הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה הַהוּא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַרַע הַזֶּה אֶל־שַׁעֲרֵיךָ אֶת־הָאִישׁ אוֹ אֶת־הָאִשָּׁה וּמְקַלְתָּם בְּאִבְנֵים וּמְתוֹ; עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יִמָּת הַמֵּת לֹא יִמָּת וְעַל־פִּי עֵד אֶחָד: יָד הַעֲדוּמִים תְּהִיָּה־בּוֹ בְּרֵאשִׁיטָה לְהַמְתוֹ וְיָד כָּל־הָעָם בְּאַחֲרֵיהָ וּבְעֶרְתָּ הַרַע מִקֶּרְבֶּךָ: פ
כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפַּט בְּיָדֶיךָ לְדָם בְּיַדְיָו לְזִין וּבִכֵּן נָנַע לְנַע הַדְּבָר רִיבֵת בְּשַׁעֲרֵיךָ וְקָמַת וְעָלִית אֶל־הַמִּקְוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ; וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיּוֹם הַהוּם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: * וְעָשִׂיתָ עַל־פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַעֲדוּ לְךָ מִדֵּם־הַמִּקְוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשִׁמְרַתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יִצְוֶיךָ: עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִצְוֶיךָ * וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יִאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִדֵּם־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כַּזֶּה לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל־הַכֹּהֵן הַעֹמֵד לְשֵׁרֵת שֵׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמָת הָאִישׁ הַהוּא וּבְעֶרְתָּ הַרַע מִיִּשְׂרָאֵל; וְכֹל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּראוּ וְיָדְעוּ עוֹד: ס כִּי תָבֵא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ וְיִרְשַׁתָּהּ וַיִּשְׁכַּתָּהּ בְּיָד וְאִמְרַתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכֹל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי: שׁוֹם תִּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אֲחֵיךָ תִּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תִבְחַל לְתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא־אֲחֵיךָ הוּא: רָק לֹא־יִרְבֶּה־לְךָ סוּסִים *
* וְהָיָה הַסֵּר בְּמִסְקִים

⁹ און זיין גאָט וועט טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון יהוה דיין גאָט, איבערצוטערען זיין בונד; און ער וועט גיין און דינען פרעמדע געטער, און זיך בוקן צו זיי, אָדער צו דער זון, אָדער צו דער לבנה, אָדער צו דעם גאַנצן חיל פון הימל, וואָס איך האָב ניט געהייסן; און עס וועט דיר דערציילט ווערן, און וועסט הערן, און וועסט גוט אויספאַרשן, ערשט די זאך איז אמת ריכטיק, די דאָזיקע אומווערדיקייט איז געטאָן געוואָרן אין ישראל, ¹⁰ זאָלסטו אַרויספירן יענעם מאָן אָדער יענע פּרוי, וואָס האָבן געטאָן די דאָזיקע שלעכטע זאך, צו דינען טויערן-דעם מאָן אָדער די פּרוי-און זאָלסט זיי פאַר-וואַרפן מיט שטיינער, און זיי זאָלן שטאַרבן. ¹¹ לויט דעם מויל פון צוויי עדות אָדער דריי עדות זאָל געטייט ווערן דער וואָס ווערט געטייט; ער זאָל ניט געטייט ווערן לויט דעם מויל פון איין עדות. ¹² די האַנט פון די עדות זאָל זיין אויף אים די ערשטע אים צו טייטן, און דערנאָך די האַנט פון גאַנצן פּאָלק; און זאָלסט אויסראַמען דאָס בייז פון צווישן דיר.

וְלֹא יוֹשִׁיב אֶת־הָעַם מִצְרֵימָה לְמַעַן תִּרְבּוּת טוֹם וְיִהְיֶה
אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדַרְדָּר הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבּוּהוּ
לֹא נָשִׁים וְלֹא יָסוּר לִבְבּוֹ וּבִסְף וְהִקָּב לֹא יִרְבּוּהוּ מֵאֵד:
וְהָיָה כִשְׂבִיתוֹ עַל כִּפּוֹ מִמְּלִכְתּוֹ וְקָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה
הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־סֵפֶר מִלִּפְנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְלוּם: וְהִיתָה
עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל־יְמֵי חַיָּו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהָיו לְשֹׁמֵר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־הַחֻקִּים
הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם: לְבַלְתִּי רוֹם־לִבְבּוֹ מֵאֲחָיו וּלְבַלְתִּי סוּר
מִן־הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יָמִים עַל־מְּלַכְתּוֹ
וְהָיָה וּבְנָיו בְּקִרְבֵי יִשְׂרָאֵל:
יח

לֹא־יִהְיֶה לְבַהֲלִים הַלְלוּם כָּל־שָׁבַט לְוִי חֶלֶק וְנַחֲלָה עִם־
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה וְנַחֲלָתוֹ יִאֲבָלוּן: וְנַחֲלָה לֹא־יִהְיֶה־לּוֹ
בְּקִרְבֵי אֲחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ: ׀ וְהָיָה
יְהוָה מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הַעָם מֵאֵת וּבְחֵי הַזִּבְחָה אִם־
שׂוֹר אִם־שֶׁה וְנָתַן לְכֹהֵן הַזֶּרַע וְהַלְוִיִּם וְהַנְּקִיבָה: רֵאשִׁית
הַדֶּגֶל תִּירְשֶׁה וְיִצְהַרְךָ וְרֵאשִׁית הַן צִאֲנֶה תִּתְּדִלוּ: כִּי בּוֹ
בִּתְרֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִכָּל־שְׂבָטָיִךָ לְעֹמֵד לְשִׁבְתֵי בָשָׂם־
יְהוָה הוּא וּבְנָיו כָּל־הַיָּמִים: ׀ וְכִי־בָא הַלְוִי מֵאֶחָד
שְׁעָרֶיךָ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הוּא נָר שָׁם וּבָא בְּבַל־אֶת
נַפְשׁוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה: וְשִׁלַּת בָּשָׂם יְהוָה
אֱלֹהָיו כָּכֵל־אֲחָיו הַלְלוּם הַעֲמִידִים שָׁם לִפְנֵי יְהוָה: חֶלֶק
כִּחֶלֶק יִאֲבָלוּ לְבַד מִמְּכֹרֵיו עַל־הַאֲבוֹת: ׀ כִּי אִתָּה בָּא
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא־תִלְמַד לַעֲשׂוֹת
כַּתּוֹעֲבַת הַגּוֹיִם הָרַבִּים: לֹא־יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹיְבִיתוֹ בָּאֵשׁ
לְכֶסֶם קַסְמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: וְהַכֹּהֵן חָבֵר וְשֹׁאֵל
אוֹב וְיִדְעוֹנֵי וְרֹשֵׁי אֱלֹהִים: כִּי־תוֹעֲבַת יְהוָה כָּל־עֲשׂוֹת
יח

יח, יט' ספרין מה כ' מלא

און ניט אומקערן דאָס פּאָלק קיין מצרים, פדי צו מערן
פּערד; וואָס גאָט האָט אײך אָנגעוואָגט: איר זאָלט זיך
מער ניט אומקערן אויף דעמדאָזיקן וועג. 17 און ער זאָל
זיך ניט מערן ווייבער, פדי זיין האָרץ זאָל זיך ניט אָפֿ־
קערן; אויך זילבער און גאָלד זאָל ער זיך ניט מערן אַ
סך. 18 און עס וועט זיין, אַז ער וועצט זיך אויף דעם טראַן
פון זיין מלוכה, זאָל ער זיך אויפשרייבן אַן איבערזורונג
פון דערדאָזיקער תורה אויף אַ בוך, פון דער וואָס פאַר
די פּהנים פון שבט לוי. 19 און דאָס זאָל זיין ביי אים, און
ער זאָל ליינען דערין אַלע טעג פון זיין לעבן, פדי ער
זאָל לערנען מורא צו האָבן פאַר יהוה זיין גאָט, צו היטן
אַלע ווערטער פון דערדאָזיקער תורה, און דידאָזיקע
געזעצן, זיי צו טאָן; 20 אַז זיין האָרץ זאָל זיך ניט דער־
הייבן איבער זיינע ברידער, און ער זאָל זיך ניט אָפקערן
פון די געבאָט רעכטס אָדער לינקס, פדי ער זאָל מאַריר־
ימים זיין אויף זיין מלוכה, ער און זיינע קינדער, צווישן
ישראל.

יח די פּהנים פון לוי, דער גאַנצער שבט לוי, זאָלן
ניט האָבן קיין חלק און קיין נחלה אין ישראל;
די פייער־אָפּפּער פון גאָט און זיין נחלה זאָלן זיי עסן.
2 און זיי זאָלן ניט האָבן קיין נחלה צווישן זייערע ברידער;
גאָט איז זייער נחלה, אַזוי ווי ער האָט צו זיי גערעדט.
3 און דאָס זאָל זיין דאָס רעכט פון די פּהנים, פון

דעם פּאָלק, פון די וואָס שלאַכטן אַ שלאַכט־אָפּפּער; סײ אַן אָקס, סײ אַ שעפּס, זאָל מען געבן דעם פּהן די שול־
טער, און די קינבאַקן, און דעם מאָגן. 4 דאָס ערשטע פון דיין תבואה, פון דיין וויין, און פון דיין אײל, און דאָס
ערשטע פון דער שערונג פון דייע שאַף, זאָלסטו אים געבן. 5 וואָרום אים האָט יהוה דיין גאָט אויסדערוויילט פון אַלע
דייע שבטים, צו שטיין צו דינען אין גאַמען פון גאָט, ער און זיינע קינדער אַלע טעג.

6 און אַז אַ לוי וויל קומען פון איינעם פון דייע טויערן פון גאַנץ ישראל, וואָס ער וווינט דאָרטן, זאָל ער קומען
וויפיל זיין האָרץ געלוסט, צו דעם אָרט וואָס גאָט וועט אויסדערוויילן. 7 און ער זאָל דינען אין גאַמען פון יהוה זיין
גאָט אַזוי ווי אַלע זיינע ברידער די לויים וואָס שטייען דאָרטן פאַר גאָט. 8 גלייכע חלקים זאָלן זיי עסן, אַחוץ וואָס
אים ווערט געגעבן לויט די פּאָטערהייזער.

9 אַז דו קומסט אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, זאָלסטו זיך ניט אָפּלערנען צו טאָן
אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון יענע פעלקער. 10 עס זאָל זיך ניט געפינען ביי דיר אײנער וואָס מאַכט
דורכגיין זיין זון אָדער זיין טאָכטער דורכן פייער, אַ וואָרוואָגער פון וואָרוואָגענישן, אַ צייכנווער, אָדער
אַ טרעפּער, אָדער אַ מכשף, 11 אָדער אַ צויבערשפרעכער, אָדער אײנער וואָס פּרעגט ביי אַ גייסט אָדער
אַ רוח, אָדער אַ פּאַרשער ביי טויטע. 12 וואָרום אַן אומווערדיקייט ביי גאָט איז יעטוועדער וואָס טוט
13 פּאַרברענען צום גאָט מוֹלך.

דאָס, און פון וועגן די דאָזיקע אומווערדיקייטן פאַר-
 טרייבט זיי יהוה דיין גאָט פון פאַר דיר. ¹³ גאַנץ זאָלסטו
 זיין מיט יהוה דיין גאָט. ¹⁴ וואָרום די דאָזיקע פעלקער
 וואָס דו ירשעסט זיי, הערן זיך צו צו צייכנווערס, און
 צו וואָרזאָגערס, אָבער דו-ניט אַזוי-וואָס האָט דיר געגעבן
 יהוה דיין גאָט. ¹⁵ אַ נביא פון צווישן דיר, פון דיניע
 ברידער, אַזאָ ווי איך, וועט דיר אויפשטעלן יהוה דיין
 גאָט; צו אים זאָלט איר זיך צוהערן. ¹⁶ גענוי אַזוי ווי דו
 האָסט פאַרלאַנגט פון יהוה דיין גאָט אין חורב, אין טאָג
 פון דער אַיינוואַלונג, אַזוי צו זאָגן: לאַמיר ניט הערן
 ווידער דעם קול פון יהוה מיין גאָט, לאַמיר ניט זען מער
 דאָסדאָזיקע גרויסע פֿייער, כדי איך זאָל ניט שטאַרבן.
¹⁷ און גאָט האָט געזאָגט צו מיר: גוט איז וואָס זיי האָבן
 גערעדט. ¹⁸ אַ נביא וועל איך זיי אויפשטעלן פון צווישן
 זייערע ברידער, אַזאָ ווי דו, און איך וועל אַריינגעבן
 מיינע ווערטער אין זיין מויל, און ער וועט רעדן צו זיי
 אַלץ וואָס איך וועל אים באַפעלן. ¹⁹ און עס וועט זיין,
 דער מאַן וואָס וועט ניט צוהערן צו מיינע ווערטער וואָס
 ער וועט רעדן אין מיין נאָמען, וועל איך אויפמאַנען פון
 אים. ²⁰ אָבער דער נביא וואָס וועט מוטויליקן צו רעדן
 אין מיין נאָמען אַ וואָרט וואָס איך האָב אים ניט באַפוילן

אֱלֹהִים וּבְגִלָּל הַתּוֹעֲבֹת הָאֵלֹהִים יִדְבַּר אֱלֹהִים מִרִישׁ אֹתָם
 מִפְּנֵי: הַמִּים תְּהִיָּה עִם יְהוָה אֱלֹהֵי: כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים
 אֲשֶׁר אַתָּה יֹרֵשׁ אֹתָם אֲלֹמֶנִים וְאֲלֹקִים מִיִּשְׁמֵנו
 וְאֵתָה לֹא כֵן נִתַּן לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵי: נְבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאֲחֵיךָ
 כְּמִנִּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי תִשְׁמָעוּ: כִּבְלֵ אֲשֶׁר
 שָׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵי בְחֹרֵב בְּיָוֵם הַקָּדָל לֵאמֹר
 לֹא אִסַּף לְשִׁמְעֵ אֲתִיקֹל יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֲתִיקֵאשׁ הַגּוֹלָה
 הַזֹּאת לֹא-אַרְצָה עוֹד וְלֹא אֲמוֹת: וְיֹאמֶר יְהוָה אֵלֵי
 הִיִּשְׁבֵנו אֲשֶׁר דִּבְרִי: נְבִיא אָקִים לָהֶם מִקִּרְבֵּי אֲחֵיהֶם
 כְּמֹד וְנִתְּמִי דְבָרִי בְּפִי וְדִבַּר אֱלֹהִים אֶת כָּל-אֲשֶׁר
 אֲצַוֶּה: וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא-שָׁמַע אֶל-דְּבָרֵי אֲשֶׁר
 יְדַבֵּר בְּשֵׁמִי אֲנִכִּי אֲדַרְשׁ מֵעַמּוֹ: אֵךְ הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִוָּד
 לְדַבֵּר דְּבָרֵי בְשֵׁמִי אֶת אֲשֶׁר לֹא-צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר
 יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא: וְכִי
 תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ אֵיכָה נִבְדַּע אֶת-הַדְּבָרֵי אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְתָּ
 יְהוָה: אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנְּבִיא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא-יְהִי הַדְּבָרֵי
 וְלֹא יָבֵא הוּא הַדְּבָרֵי אֲשֶׁר לֹא-דִבַּרְתָּ יְהוָה בְּרוּחַ דְּבָרֵי
 הַנְּבִיא לֹא תִגַּד מִמֶּנּוּ:

יט

כִּי-כִרְתִּית יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
 נָתַן לָךְ אֶת-אַרְצָם וְיִרְשָׁתָם וְיִשְׁבַּתְּ בְּעָרֵיהֶם וּבְבִתְיֵיהֶם:
 שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְנֶה לָךְ בְּתוֹךְ אֲרֶצֶךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
 נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: תִּבְנֶה לָךְ חֵדְרֵךְ וְשִׁלְשֶׁת אֶת-גְּבוּל
 אֲרֶצֶךָ אֲשֶׁר יִחְזַק יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְהָיָה לְנוֹם שְׁמָה כָּל-
 רֶגֶץ: וְהָיָה דְבַר הַרְצָח אֲשֶׁר-יִגִּים שְׁמָה וְהָיָה אֲשֶׁר יִבֶּה
 אֶת-דַּעְוֹתָ בְּבִלְיַדְעַת וְהוּא לֹא-שָׂנֵא לוֹ מִתְּמַל שְׁלֹשָׁם:
 וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת-דַּעְוֹתָ בְּעֵזֶר לְחַטָּב עֵצִים וְנִדְחָה יְדוֹ

יח, י' בַּשָּׁמַיִם כְּסִיִּים הָיָה רִשְׁתָּהּ וְעַתָּה קָרָא מִן

צו רעדן, אָדער דער וואָס וועט רעדן אין נאָמען פון פרעמדע געטער, יענער נביא זאָל שטאַרבן. ²¹ און אויב
 דו וועסט זאָגן אין דיין האַרצן: ווי אַזוי וועלן מיר דערקענען דאָס וואָרט וואָס גאָט האָט עס ניט גערעדט? ²² אַז
 דער נביא וועט רעדן אין נאָמען פון גאָט, און דאָס וואָרט וועט ניט געשען און ניט אָנקומען, איז דאָס אַ וואָרט וואָס גאָט האָט
 עס ניט גערעדט; מיט מוטויליקייט האָט עס דער נביא גערעדט; זאָלסטו זיך ניט שרעקן פאַר אים.

יט

¹ אַז יהוה דיין גאָט וועט פאַרשניידן די פעלקער וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר זייער לאַנד, און וועסט זיי ירשען,
 און זיך באַזעצן אין זייערע שטעט, און אין זייערע הייזער, ² זאָלסטו דיר אָפּשיידן דרײַ שטעט אין מיטן פון
 דיין לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, עס צו אַרבן. ³ זאָלסטו דיר אָפּמאַרקירן דעם וועג, און אַיינטיילן אין
 דרייען דאָס געמאַרק פון דיין לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט וועט דיר מאַכן אַרבן, און עס זאָל זיין אויף צו אַנט-
 לויפן אַהין פאַר אַיטלעכן טויטשלעגער. ⁴ און דאָס איז דער פּאַל פון דעם טויטשלעגער וואָס קען אַהין אַנטלויפן
 און בלייבן לעבן: דער וואָס וועט דערשלאָגן זיין חבר אָן אַ פיוון, און ער איז אים ניט געווען אַ שונא פון נעכטך
 אַייערנעכטן; ⁵ ווי אַז אַייער וועט קומען מיט זיין חבר אין וואַלד האַקן ביי מער, און זיין האַנט וועט זיך פאַרמעסטן

בַּחֶן לְכַרַת הַלֵּץ וְנִשַׁל הַפְּרִזִּל מִדְּהַלֵּץ וּמֵצֵא אֶת־
 רַעְיוֹ וּמֵת הוּא יָנוּם אֶל־אֶתֶת הַעֲרִים הַנְּאֻלָּה וְהוּא פֶּדָה
 יִרְדָּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצָח כִּי יִחַם לִבּוֹ וְהִשְׁמִינוּ
 כִּי־יִרְבֶּה תַּהֲרֹךְ וְהִפְרֹךְ נֶפֶשׁ וְלֹא אֵין מִשְׁפַּט־מִוֶּת כִּי
 לֹא שָׂא נְוֹא לֹו מִתְּמוֹל שְׁלֹשׁוֹם: עַל־כֵּן אֲנֹכִי מֵצֻדָה
 לֵאמֹר שְׁלֹשׁ עָרִים תִּבְרִיל לָךְ: וְאִם־יִרְחֹב הַיְוֵה
 אֶל־הָרֶדֶף אֶת־נִבְלָתְךָ בְּאֶשֶׁר נִשְׁכַּע לֵאבְתֶּיךָ וְנָתַן לָךְ אֶת־
 כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבַּר לָתֵת לֵאבְתֶּיךָ: כִּי־תִשְׁמַר אֶת־
 כָּל־הַמִּצְוֹת הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצֻדָה הַיּוֹם לֵאמֹר
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְכַבֵּת בְּדַרְכָיו כָּל־הַיָּמִים וְסַפַּת לָךְ
 עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשְּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה: וְלֹא יִשְׁפֹךְ דָּם נֶקֶד
 בְּקֶרֶב אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְיִהְיֶה
 עִלְיָךְ דָּמִים: פ

וְכִי־יְהִי אִישׁ שֹׂנֵא לְרַעְיוֹ וְאָרַב לֹו וְקָם עָלָיו וְהִפְרֹךְ
 נֶפֶשׁ וּמֵת וְנָם אֶל־אֶתֶת הַעֲרִים הָאֵלֶּה: וְשִׁלְחוּ וְקָנְי עִיר
 וְלִקְרוּ אֹתוֹ מִשֵּׁם וְנָתַנוּ אֹתוֹ בֵּין גֹּאֵל הַדָּם וּמֵת: לֹא־
 תִּחֹם עֵינֶיךָ עָלָיו וּבַעֲרַת דַּם־הַנֶּקֶד מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ:
 לֹא תִסֵּן נְבוֹל רַעַף אֲשֶׁר נָבְלוּ רֵאשִׁינִים בְּנַחֲלֶיךָ
 אֲשֶׁר תִּנְחַל בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ:
 לֹא־יָקוּם עַד אַחֲרָי בְּאִישׁ לְכַל־עֵינֶיךָ וּלְכַל־חַפְּזֹתָי
 בְּכַל־חַטָּא אֲשֶׁר חָטָא עַל־פִּי: שְׁנֵי עָרִים אֹו עַל־פִּי
 שְׁלֹשֶׁה־עָרִים יָקוּם דְּבָר: כִּי־יָקוּם עַד־הַמָּם בְּאִישׁ לַעֲנוֹת
 כּוֹ סֶדֶה: וְעַמְדוֹ שְׁנֵי־דֹאנְשִׁים אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לַפְּנֵי
 יְהוָה לַפְּנֵי הַבְּהִימִים וְהַשְּׁפָטִים אֲשֶׁר יְהוָה בְּיָמִים הָהֵם:
 וְהָרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיָּמִב וְהִנֵּה עַד־שִׁקְר הַעַד שִׁקְר עֲנִיה
 בְּאֶחָיו: וְעֲשִׂיתֶם לֹו כְּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו וּבַעֲרַת
 הָרַע מִקֶּרְבֶּךָ: וְהַנְּשָׂאִים יִשְׁמְעוּ וְרָאוּ וְלֹא־יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת

י"א ספר דברים ואלה י"ט העשר בספר דברים

מיט דער האק אפצוהאקן דעם בוים, און דער איין וועט
 אפשפרינגען פון שטיל, און וועט טרעפן זיין חבר, און ער
 וועט שטארבן; ער זאל אנטלויפן אין איינער פון די
 דאזיקע שטעט, און בלייבן לעבן; * כדי דער בלוט
 מאַנער זאל ניט נאכיאָגן דעם טויטשלעגער ווען זיין האַרץ
 איז הייס, און אים כאַפן, ווייל דער וועג איז אַ ווייטער,
 און אים דערשלאָגן צום טויט, ווען אים קומט ניט טויט
 שטראַף, ווייל ער איז אים ניט געווען אַ שונא פון נעכטך
 אייערנעכטן. * דרום באַפעל איך דיר, אַזוי צו זאָגן:
 דריי שטעט זאָלסטו דיר אַפּשיידן. * און אויב יהוה דיין
 גאָט וועט דערברייטערן דיין געמאַרק, אַזוי ווי ער האָט
 געשוואָרן דייען עלטערן, און וועט דיר געבן דאָס גאַנצע
 לאַנד וואָס ער האָט צוגעזאָגט דייען עלטערן צו געבן—
 * אַז דו וועסט היטן אַלדאָסדאָזיקע געבאַט וואָס איך גע-
 ביט דיר היינט עס צו טאָן, ליב צו האָבן יהוה דיין גאָט,
 און צו גיין אין זיינע וועגן אַלע טעג—זאָלסטו דיר צויליגן
 נאָך דריי שטעט צו דיִדאָזיקע דריי; * כדי עס זאל ניט
 פאַרגאַסן ווערן אומשולדיק בלוט אין דיין לאַנד וואָס
 יהוה דיין גאָט גיט דיר פאַר אַ נחלה, און עס זאל ניט זיין
 אויף דיר קיין בלוט.

11 אָבער אַז אַ מאַן וועט זיין אַ שונא זיין חבר, און
 ער וועט לויערן אויף אים, און וועט אויפשטיין אויף אים,
 און וועט אים שלאָגן צום טויט, און ער וועט שטאַרבן;

און ער וועט אַנטלויפן אין איינער פון דיִדאָזיקע שטעט, *
 דאָרטן, און אים איבערגעבן אין האַנט פון דעם בלוטמאַנער, און ער זאל שטאַרבן. * דיין אויג זאל זיך ניט דערבאַרימען
 אויף אים, און זאָלסט אויסראַמען אומשולדיק [פאַרגאַסן] בלוט פון ישראל, כדי דיר זאל גוט זיין.

14 זאָלסט ניט פאַררוקן דעם גרענעץ פון דיין חבר, וואָס די פריערדיקע האָבן אַפּגעגרענעצט, אין דיין נחלה
 וואָס דו וועסט ירשען, אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, עס צו אַרבן.

15 עס זאל ניט אויפשטיין איין עדות קעגן אַ מאַן וועגן אַ שום פאַרברעך אָדער אַ שום פאַרזינדיקונג—אין אַ שום זינד
 וואָס ער האָט געזינדיקט; דורך דעם מויל פון צוויי עדות, אָדער דורך דעם מויל פון דריי עדות, זאל אַ זאך באַשטיין.

16 אַז עס וועט אויפשטיין אַן אומגערעכטער עדות אַקעגן אַ מאַן, צו זאָגן אויף אים פאַרקערטע עדות, * זאָלן די צוויי
 מענטשן וואָס האָבן דעם שטרייט, זיך שטעלן פאַר גאָט, פאַר די כּהנים און די ריכטער וואָס וועלן זיין אין יענע טעג.

18 און אויב די ריכטער וועלן גוט אויספאַרשן, ערשט דער עדות איז אַ פאַלשער עדות, ליגן האָט ער געזאָגט אויף זיין
 ברודער, * זאָלט איר טאָן צו אים, אַזוי ווי ער האָט געטראַכט צו טאָן צו זיין ברודער; און זאָלסט אויס-
 ראַמען דאָס ביז פון צווישן דיר. * און די איבעריקע וועלן הערן און וועלן מורא האָבן, און וועלן מער ניט טאָן

אזוי ווי די דאָוויקע שלעכטע זאך צווישן דיר. ¹¹ און דיין אויג זאל זיך ניט דערבארמען: א נפש פאר א נפש, אן אויג פאר אן אויג, א צאָן פאר א צאָן, א האַנט פאר א האַנט, א פּוּס פאר א פּוּס.

כ אז דו וועסט ארויסגיין אויף מלחמה אקעגן דיין פיינט, און וועסט זען פערד און רייטוועגן, פאָלק מער פון דיר, זאלסטו ניט מורא האָבן פאר זיי, וואָרום יהוה דיין גאָט איז מיט דיר, דער וואָס האָט דיך אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים. ² און עס וועט זיין, ווי איר דערנענטערט זיך צו דער מלחמה, אזוי זאל גענענען דער פּהן, און זאל רעדן צום פאָלק, ³ און זאָגן צו זיי: הער, ישראל, איר גענענט היינט אויף מלחמה אקעגן אייערע פיינט, זאל ניט שלאָף ווערן אייער האַרץ; איר זאלט ניט מורא האָבן און ניט איילן און זיך ניט שרעקן פאר זיי; וואָרום יהוה אייער גאָט איז דער וואָס גייט מיט אייך, מלחמה צו האַלטן פאר אייך אקעגן אייערע פיינט, אייך צו העלפן. ⁴ און די אויפזעצער זאלן רעדן צום פאָלק, אזוי צו זאָגן: איז ווער עמיצער דאָ וואָס האָט געבויט א גיי הויז, און האָט עס ניט באַנייט? זאל ער גיין און זיך אומקערן צו זיין היים, טאָמער שטאַרבט ער אין מלחמה, און אן אנדער מאַן וועט עס באַנייען. ⁵ אָדער איז ווער עמיצער דאָ וואָס האָט געפלאַנצט א ווינגאַרטן, און האָט אים ניט אַנגעהויבן? זאל ער גיין און זיך אומקערן צו זיין

עוד כדבר הרע הזה בקרבך: ולא תחוס עינך נפש כנפש בנפש עין בעין שו בשוון יך ביד הנל ברנל: ם

כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וּרְאִיתָ כּוֹס וְרֶכֶב עִם רַב אִמָּךְ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהָיָה כִּכְרַבְכֶם אֶל־הַמִּלְחָמָה וּנְגַשׁ הַכְּהֵן וְדַבֵּר אֶל־הָעָם: וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתֶם גַּבְרִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם אֲלֵיכֶם לִבְבַּכֶם אֲלֵתִירָאוּ וְאֲלֵתַחֲפוּן וְאֲלֵתַעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם: כִּי יִהְיֶה אֲלֵיכֶם הַרְגֵל עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: וְדַבְרוּ הַשְּׂטָרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית־חֲדָשׁ וְלֹא חִנְכוֹ יֵלֵךְ וְיָשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּדִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר חִנְכֵנוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטְעוּ כֶּרֶם וְלֹא חִלְלוֹ יֵלֵךְ וְיָשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּדִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר וְחִלְלוֹ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לְקַדְּחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֵׁב לְבֵיתוֹ פְּדִימוֹת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר יִקְחֶנָּה: וְסֹפְרוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַרְאָה וְכָרַב הַלָּבֵב וְיָשֵׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת־לֵבָב אֲחֵרוֹ כְּלָבָבוֹ: וְהָיָה כִּכְלֹת הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפְקֹדוֹ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: ם כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶךָ וַתַּחֲתֶה לָּךְ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנֹּמְצֵא־בָּהּ דָּהוּ לָךְ לְמַס וְעַבְדוּךָ: וְאִם־לֹא תִשְׁלַח עִמָּךְ וַעֲשִׂיתָ עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצִרַת עָלֶיהָ: וְנִתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְיָדֶיךָ וְהִבִּיתָ אֶת־כָּל־יְכוּנְיָהּ לְפִי־הַרְבֵּב: רַק הַנְּשִׁים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל־אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר כְּלֵי־שָׁלָל תָּבוֹ לָךְ וְאִכַּלְתָּ אֶת־שָׁלַל אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָּךְ: כָּן טו תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הַרְחֵקת מִמֶּךָ מֵאֵד אֲשֶׁר לֹא־מִעֲרִי

היים, טאָמער שטאַרבט ער אין מלחמה, און אן אנדער מאַן וועט עס אָנהייבן. ² אָדער איז ווער עמיצער דאָ וואָס האָט פאַרקנסט א ווייב, און האָט זי ניט גענומען? זאל ער גיין און זיך אומקערן צו זיין היים, טאָמער שטאַרבט ער אין מלחמה, און אן אנדער מאַן וועט זי נעמען. ³ און די אויפזעצער זאלן ווייטער רעדן צום פאָלק, און זאָגן: איז ווער עמיצער דאָ וואָס איז שרעקעדיק און ווייכהאַרציג? זאל ער גיין און זיך אומקערן צו זיין היים, פדי דאָס האַרץ פון זיינע ברידער זאל ניט צעגיין אזוי ווי זיין האַרץ. ⁴ און עס וועט זיין, ווי די אויפזעצער ענדיקן רעדן צום פאָלק, אזוי זאלן זיי אויפזעצן חיל־פירער איבערן פאָלק.

¹⁰ אז דו וועסט גענענען צו א שטאָט, צו האַלטן מלחמה אויף איר, זאלסטו איר צורופן שלום. ¹¹ און עס וועט זיין, אויב זי וועט דיר ענטפערן שלום, און וועט דיר עפענען, איז דאָס גאַנצע פאָלק, וואָס געפינט זיך אין איר, זאל דיר ווערן צו צינו און דיר דינען. ¹² אויב אָבער זי וועט ניט איינגיין אויף שלום מיט דיר, און וועט מאַכן מלחמה מיט דיר, זאלסטו לעגערן אויף איר; ¹³ און אז יהוה דיין גאָט זי געבן אין דיין האַנט, זאלסטו טייטן אַלע אירע מאַנספאַרשוינען מיטן שאַרף פון שווערד. ¹⁴ נאָר די ווייבער און די קליינע קינדער, און די בהמות, און אַלץ וואָס וועט זיין אין דער שטאָט, איר גאַנצן רויב, זאלסטו רויבן פאר דיר; און זאלסט עסן דעם רויב פון דינע פיינט, וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיר געגעבן. ¹⁵ אזוי זאלסטו טאָן צו אַלע שטעט וואָס זיינען זייער ווייט פון דיר, וואָס זיי זיינען ניט פון די שטעט

פון די היגע פעלקער. ¹⁶ אבער פון די שטעט פון די היגע אומות, וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר פאַר אַ נחלה, זאָלסטו ניט לאָזן לעבן קיין אַטעם. ¹⁷ נײַערט פאַרוויסטן זאָלסטו זיי פאַרוויסטן; דעם חתי, און דעם אַמורי, דעם כּנעני, און דעם פּרוזי, דעם חוי, און דעם יבּוסי, אַזוי ווי יהוה דיין גאָט האָט דיר באַפוילן; ¹⁸ פּדי זיי זאָלן אײך ניט לערנען צו טאָן אַזוי ווי אַלע זײערע אומווערדיקייטן וואָס זיי האָבן געטאָן צו זײערע געטער, און איר וועט זינדיקן צו יהוה אײער גאָט.

¹⁹ אַז דו וועסט לעגערן אויף אַ שטאָט פיל טעג צו האַלטן מלחמה אויף איר, פּדי זי אײנצונעמען, זאָלסטו ניט צעשטערן אירע בײַמער דורך אויפהײבן דערויף אַ האַק; ווייל עסן פון זיי מעגסטו, אָבער זיי אָפּהאַקן טאַרסטו ניט; וואָרום איז דער בוים פון פעלד אַ מענטש, צו זײן אין באַלעגערונג פון דיר? ²⁰ בלוזי אַ בוים וואָס דו וויסט, אָז ער איז ניט אַ בוים צו עסן, אים מעגסטו צעשטערן און אָפּהאַקן, און בויען באַלאַגערונגען אַרום דער שטאָט וואָס האַלט מיט דיר מלחמה, ביז איר זינדרונג.

כא ¹ אַז אַ געהרגעטער וועט געפונען ווערן ליגנדיק אין פעלד, אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר עס צו אַרבן, און עס איז ניט באַוויסט ווער עס האָט אים דערשלאָגן, ² זאָלן אַרויסגיין דייע עלטסטע און

די גוים־דאלה הנה: רַק מערי העמים האלה אשר יהיה אֱלֹהֶיךָ נתן לך נחלה לא תחיה כל־נשמה: כִּי־תחכם תחרימם חתתי והאמרי הכנעני והפּרוזי החוי והיבּוסי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: לִמְעַן אֲשֶׁר לֹא־יִלְמְדוּ אֹתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֵבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְחַטֹּאתֵיכֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ם כִּי־תצור אֶל־עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא־תשחית את־עצה לנדה עליה נדה כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה כ לֹכַח מִפְּנֵיךָ בַּמִּצּוֹר: רַק עֵץ אֲשֶׁר־תִּדְעַע כִּי לֹא־עץ מֵאֵכֶל הוּא אֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכַרְתָּ וּבְנֵיתָ מִצּוֹר עַל־הָעִיר אֲשֶׁר־הוּא עֵשָׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רְדֹתָּה: ם

כא ^א כִּי־יִמְצָא חָלָל בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נתן לך לְרִשְׁתָּהּ נֶפֶל בַּשָּׂדֶה לֹא נודע מִי הִכּוּ: וַיֵּצֵא וְקִבֶּץ וְשִׁפְטוֹ וּמָדוּ אֶל־הַעֲרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הַחָלָל: וְהָיָה הָעִיר הַקְּרִבָּה אֶל־הַחָלָל וְלָקְחוּ וְקִנּוּ הָעִיר הַהוּא עֹגֶלֶת ד בְּרֶךְ אֲשֶׁר לֹא־עָבַד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא־מִשְׁכָּה בָּעַל: וְהוֹרְדוּ וְקִנּוּ הָעִיר הַהוּא אֶת־הַעֲגֹלָה אֶל־נֶחֱל אִתּוֹן אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד בּוֹ וְלֹא יִזְרַע וְעָרְפָּר־שָׁם אֶת־הַעֲגֹלָה בְּנֶחֱל: וְנִגְשׂוּ הַכְּהֹנִים בְּנֵי לוי כִּי כֹּהֵן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁרְתוֹ וְלִבְרֶךְ וּבִשֵׁם יְהוָה וְעַל־פִּיהֶם יְהוָה כְּלָרִיב וְכַל־נִנְעָ: וְכֹל וְקִנּוּ הָעִיר הַהוּא הַקְּרִבִּים אֶל־הַחָלָל וְרָחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל־מַי הַעֲגֹלָה הַעֲרֹפָה בְּנֶחֱל: וְעָנּוּ וְאָמְרוּ יְהוָה לֹא שָׁפַךְ אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: כִּפּוּר לַעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־פָּדִיתָ יְהוָה וְאֶל־תִּתֵּן הֵם נָכְרִי בְּקִרְבֵּךְ עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם: וְאַתָּה תִּבְעֵר הַדָּם נִכְרִי מִקְּרִבֶּךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: ם

כא, 1 שטטן ק

דייע ריכטער, און זיי זאָלן אָפּמעסטן ביז די שטעט וואָס אַרום דעם געהרגעטן. ² און עס זאָל זײן: די שטאָט וואָס איז די נענטסטע צום געהרגעטן, זאָלן די עלטסטע פון יענער שטאָט נעמען אַ יונגע קו, וואָס מיט איר איז נאָך ניט געאַרבעט געוואָרן, וואָס האָט נאָך ניט געצויגן אַ יאָך. ³ און די עלטסטע פון יענער שטאָט זאָלן אַראָפּגייערן די יונגע קו צו אַ האַרטן טאָל, וואָס ווערט ניט באַאַרבעט און ניט באַזײט; און זיי זאָלן אָפּהאַקן דער יונגער קו דאָס געניק דאָרטן אין טאָל. ⁴ און די פּהנים, די קינדער פון לוי, זאָלן גענענען; וואָרום זיי האָט יהוה דיין גאָט אויסדערוויילט אים צו טאָן דינסט, און צו בענטשן אין גאַמען פון גאָט, און לויט זײער מויל זאָל זײן ביי יעטוועדער שטרייט און יעטוועדער שעדיקונג. ⁵ און אַלע עלטסטע פון יענער שטאָט, די נענטסטע צום געהרגעטן, זאָלן וואַשן זײערע הענט איבער דער יונגער קו וואָס מע האָט איר אָפּגעהאַקט דאָס געניק אין טאָל. ⁶ און זיי זאָלן אויסרופן און זאָגן: אינדוערע הענט האָבן ניט פאַרגאַסן דאָסדאָזיקע בלוט, און אינדוערע אויגן האָבן ניט געזען. ⁷ פאַרגיב דיין פּאָלק ישראל, וואָס דו, גאָט, האָסט אויסגעלייזט, און לאָז ניט אומשולדיק וּפאַרגאַסן בלוט צווישן דיין פּאָלק ישראל, און זיי זאָלן פאַרגעבן ווערן דאָס בלוט. ⁸ אַזוי זאָלסטו אויסראַמען אומשולדיק וּפאַרגאַסן בלוט פון צווישן דיר, אויב דו ווילסט טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט.

ב מהם השב תשיבם לאחיה: ואם לא קרוב אחיה אלך
 ג ולא ידעתו ואספתו אליהו ביהוה ויהי עמך עד דרש
 ד אחיה אתו והשבתו לו: וכן תעשה לחמרו וכן תעשה
 ה לשמלתו וכן תעשה לכל-אבדת אחיה אשר-האבד
 ו ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: ם לא-תראת
 ז את-חמור אחיה או שורו ופלים בדרך והתעלמת מהם
 ח היום תקום עמו: ם לא-יהיה בל-יגבר על-אשה
 ט ולא-ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יהוה אלתו
 י כל-עשה אלה: פ

יז כי יקרא קור-צפור ל לפנה"ך בדרך בכל-עין. או על-
 יח הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על-האפרחים
 יט או על-הביצים לא-תקח האם על-הבנים: שלח תשלח
 כ את-האם ואת-הבנים תפחידך למען ישוב לך והארכת
 כ"ג ימים: ם כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך
 כ"ד ולא-תשים דמים בביתך כיו-פל הנפל ממנו: לא
 כ"ה תורע ברמך פלאים פן-תקדש המלאה הנרע אשר תורע
 כ"ו ותבואת הפרם: ם לא-תחרש בשורו ובחמור יחדו:
 כ"ז לא תלבש שעמנו צמר ופשתים יחדו: ם גדרלים
 כ"ח תעשה-לך על-ארבע כנפות כסותך אשר תכסה-בה:
 כ"ט כי ידבק איש אשה ובא אליה ושנאה: ושם לה
 ל"ג עלילת דברים והוצא עליה שם רע ואמר את-האשה
 ל"ד הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא-מצאתי לה בתולים:
 ל"ה ולקח אבי הנעוץ ואמה והוציא את-בתולי הנעוץ אל-
 ל"ו וקני העיר השערה: ואמר אבי הנעוץ אל-הזקנים את-
 ל"ז בתי נתתי לאיש הזה לאשה ושנאה: והנה-הוא
 ל"ח שם עלילת דברים לאמר לא-מצאתי לבתך בתולים
 ל"ט ואלה בתולי בתי ופרשו השמלה לפני וקני העיר:

ט' קפ"ח ט"ז ח"ק ה"י פ"ח ח"ק

אומקערן זאלסטו זיי אומקערן צו דיין ברודער. ² און
 אויב דיין ברודער איז ניט נאנט פון דיר, אדער דו
 קענסט אים ניט, זאלסטו עס ארייננעמען אין דיין הויז,
 און עס זאל זיין ביי דיר, ביז דיין ברודער פרעגט זיך נאך
 אויף דעם, און וועסט עס אים אומקערן. ³ און אזוי
 זאלסטו טאן מיט זיין אייזל, און אזוי זאלסטו טאן מיט זיין
 קלייד, און אזוי זאלסטו טאן מיט אלעם פארלארענעם
 פון דיין ברודער, וואס וועט פארלארן ווערן ביי
 אים, און דו וועסט עס געפינען; טארסט זיך ניט
 פארהוילן.

⁴ זאלסט ניט זען דיין ברודערס אייזל אדער זיין
 אַקס געפאלן אין וועג, און זיך פארהוילן פון זיי; אויפ-
 שטעלן זאלסטו זיי אויפשטעלן אין איינעם מיט אים.
⁵ אויף א פרוי זאל ניט זיין א בגד פון א מאנספאר-
 שוין, און א מאנספארשוין זאל ניט אנטאן א קלייד פון א
 פרוי; ווארום אן אומווערדיקייט ביי יהוה דיין גאט איז
 איטלעכער וואס טוט דאס.

⁶ און פאר דיר וועט זיך טרעפן אין וועג א נעסט פון
 א פויגל אויף ערגעץ א בוים, אדער אויף דער ערד, מיט
 פייגעלעך אדער אייער, און די מוטער זיצט אויף די
 פייגעלעך אדער אויף די אייער, זאלסטו ניט נעמען די
 מוטער אין איינעם מיט די קינדער. ⁷ און עקלאזן זאלסטו
 און עקלאזן די מוטער, און די קינדער זאלסטו נעמען צו
 דיר; כדי דיר זאל גוט זיין, און זאלסט מאַרן-ימים זיין.
⁸ און דו וועסט בויען א ניי הויז, זאלסטו מאַכן א גע-
 לענדער צו דיין דאך, כדי זאלסט ניט ברענגען בלוט אויף דיין הויז, און עמיצער וועט אראפפאלן פון אים.

⁹ זאלסט ניט פארווייען דיין וויינגארטן געמישט, כדי עס זאל ניט הייליק ווערן; אי די שפע פון דעם זאמען
 וואס דו וועסט זייען, אי דער איינטראַג פון דעם וויינגארטן.

¹⁰ זאלסט ניט אקערן מיט אן אַקס און אן אייזל אין איינעם.

¹¹ זאלסט ניט אנטאן שעטנו, וואל מיט פלאַקס אין איינעם.

¹² פּרענדז זאלסטו דיר מאַכן אויף די פיר עקן פון דיין צודעק וואס דו דעקסט זיך דערמיט צו.

¹³ און א מאן וועט נעמען א ווייב, און וועט קומען צו איר, און וועט וי פיינט קריגן, ¹⁴ און ער וועט מאַכן אויף איר
 א בלבול, און ארויסלאזן אויף איר א שם-רע, און זאָגן: איך האָב גענומען די דאָזיקע ווייב, און איך האָב צו איר גע-
 נענט, און האָב ביי איר ניט געפונען קיין בתולים; ¹⁵ זאל דער פאָטער פון דער מיידל, און איר מוטער, נעמען און
 ארויסברענגען די בתולים פון דער מיידל צו די עלטסטע פון שטאָט, אין טויער. ¹⁶ און דער פאָטער פון דער מיידל
 זאל זאָגן צו די עלטסטע: איך האָב געגעבן מיין טאָכטער צו דעמדאָזיקן מאַן פאַר א ווייב, און ער האָט זי פיינט גע-
 קריגן; ¹⁷ און אַט מאַכט ער א בלבול, אזוי צו זאָגן: איך האָב ניט געפונען ביי דיין טאָכטער קיין בתולים;
 און דאָס זיינען די בתולים פון מיין טאָכטער. און זיי זאלן פאַנאָדערשפרייטן די דעקע פאַר די עלטסטע פון שטאָט.

א. ד. ה. פארווערט פארן געברויך.

ד בקהל יהוה: ם לא יבא עמוני ומואבי בקהל
 יהוה גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יהוה עד
 ה עולם: על דבר אשר לא יקדמו אתכם בלחם ובמים
 בקרבך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם
 וקדבנור מפתור ארם נהרם לקללך: ולא יבא יהוה
 אלהיך לשמע אל בלעם ונהפוך יהוה אלהיך לה אתי
 ו הקללה לברכה כי אהבה יהוה אלהיך: לא תדרש
 רב שלטם ומכתם בל ימך לעולם: ם לא תתעב
 אדמי כי אהוד הוא לא תתעב מצרי כי ית
 ט בארצו: כי גם אשר יגלו להם דור שלישי יבא להם
 בקהל יהוה: ם כירחצא מחנה על אביבך ונשמרת
 יא מפל דבר רע: כירחצו בך איש אשר לא יתורה
 סתור מקרה לילה וצא אל מחוץ למחנה לא יבא
 יב אל תוף המחנה: והנה לפנות ערב יתן בלחם
 יג ויבא השמש יבא אל תוף המחנה: ויד תהיה לה
 יד מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ: ויתד תהיה לה על
 טו אנף ויהי בשבתך חוץ ותפרתה בה ושבת וכפית
 את צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנהך
 טז להצילך ולתת אביבך לפניך והנה מחנהך קדוש ולא
 יראה בך ערות דבר ושבת מאחרך: ם לא
 חסניד עבד אל אדניו אשר יציל אלהיך מעם אדניו:
 ח עמך ישוב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך
 יח במוב לו לא תגנו: ם לא תהיה קדשה מבנות
 יט ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל: לא תבוא אתן
 ונה ומחור ללב בית יהוה אלהיך לכל נדר כי תועבת
 כ יהוה אלהיך גם שניהם: ם לא תשעף לאהוד
 כא נשף בסף נשף אכל נשף בל דבר אשר ישף: לנכרי
 תשעף ולא תשעף לא תשעף למען וברכך יהוה אלהיך בכל

אן עמוני און א מואבי זאל ניט קומען אין דער עדה פון גאט; צומאל דער צענטער דור זאל ניט קומען פון זיי אין דער עדה פון גאט, ביז אייביק; דערפאר וואס זיי זיינען אייך ניט אקעגנעקומען מיט ברויט און מיט וואסער אונטערזעצט, ווען איר זייט ארויסגעגאנגען פון מצרים, און וואס ער האט געזען אויף דיר בלעם דעם זון פון בעורן פון פתור אין ארם-נהרים, דורך צו שילטן; נאר יהוה דיין גאט האט ניט געוואלט צוהערן צו בלעמען, און יהוה דיין גאט האט דיר פארקערט די קללה אין א ברכה; ווייל יהוה דיין גאט האט דיר ליב. זאלסט ניט זוכן זייער פריד און זייער ווילזיין, אלע דיניע טעג אויף אייביק.

זאלסט ניט פאראומערדיקן אן אדומי, ווארום ער איז דיין ברודער; זאלסט ניט פאראומערדיקן א מצרי, ווארום דו ביסט געווען א פרעמדער אין זיין לאנד. די קינדער וואס ווערן געבארן פון זיי, דער דריטער דור, מעגן קומען פון זיי אין דער עדה פון גאט.
 אז דו וועסט ארויסגיין אין לאגער אקעגן דיניע פיינט, זאלסטו זיין אפגעהיט פון איטלעכער שלעכטער זאך. אז צווישן דיר וועט זיין א מאן וואס וועט ניט זיין ריין, דורך א נאכטיקער סיבה, זאל ער ארויסגיין אויסן לאגער; ער טאר ניט אריינקומען אין לאגער. און עס זאל זיין: אקעגן אונז זאל ער זיך באדן אין וואסער, און ווי די זון גייט אונטער, זאל ער אריינקומען אין לאגער.

און אן ארט זאלסטו האבן אויסן לאגער, און אהין זאלסטו גיין ארויס. און א פלעקל זאלסטו האבן ביי דיין וואפן; און עס וועט זיין, אז דו זעצסט זיך דרויסן, זאלסטו דערמיט אויפגראבן, און זיך אומקערן און פארן דעקן דיין קויט. ווארום יהוה דיין גאט גייט אום אין מיטן פון דיין לאגער, דורך צו באשירעמען, און איבערצוגעבן דיניע פיינט צו דיר; דרום זאל דיין לאגער זיין הייליק, כדי ער זאל ניט זען ביי דיר א מיאוסע זאך, און זיך אפקערן פון דיר.

זאלסט ניט איבערזענטפערן א קנעכט צו זיין האר, אז ער וועט זיך ראטעווען צו דיר פון זיין האר. ביי דיר זאל ער זיצן, אין דיין מיט, אין דעם ארט וואס ער וועט אויסדערוויילן, אין איינעם פון דיניע טויערן, ווו אים איז בעסער; זאלסט אים ניט קרויודען.

עס זאל ניט זיין א שאנדפריי פון די טעכטער פון ישראל, און עס זאל ניט זיין א שאנדיג פון די זין פון ישראל. זאלסט ניט ברענגען דעם לוי פון א זונה, און דאס געצאלט פון א הונט, אין דעם הויז פון יהוה דיין גאט, פאר א שום נדר, ווארום אן אומווערדיקייט ביי יהוה דיין גאט זיינען זיי ביי דעם.

זאלסט ניט ליען דיין ברודער אויף צינון; צינון פון געלט, צינון פון עסנווארג, צינון פון יעטוועדער זאך וואס טראגט צינון. דעם פרעמדן מעגסטו ליען אויף צינון, אבער דיין ברודער טארסטו ניט ליען אויף צינון; כדי יהוה דיין

גאָט זאָל דײַך בענטשן אין אַלץ צו וואָס דײַן האַנט
נעמט זיך, אין דעם לאַנד וואָס דו קומסט אַהין, עס
צו אַרבן.

22 אָו דו וועסט מנדֿר זײַן אַ נדר צו יהוה דײַן גאָט,
זאָלסטו זיך נישט שפּעטֿיקן אים צו באַצאָלן; וואָרום מאַנען
וועט אים מאַנען יהוה דײַן גאָט פון דיר, און אויף דיר
וועט זײַן אַ זינד. 23 אויב אָבער דו וועסט זיך פאַרמײַדן
פון מנדֿר זײַן, וועט אויף דיר נישט זײַן קײַן זינד. 24 וואָס
גײט אַרויס פון דײַן מויל זאָלסטו אָפּהײַטן, און זאָלסט
טאָן אזוי ווי דו האָסט פּרײַויליק מנדֿר געווען צו יהוה
דײַן גאָט—וואָס דו האָסט אַרויסגעֿרעדט מיט דײַן־מויל.

25 אָו דו קומסט אין דײַן חֶבֶרס ווינגאַרטן, מעגסטו
עסן וויינטרויבן צו זאָט וויפיל דו ווילסט, אָבער אין דײַן
כלי זאָלסטו נישט אַרײַנטאָן.

26 אָו דו קומסט אין דײַן חֶבֶרס תּבּוּאה, מעגסטו
אָפּרײַסן זאַנגען מיט דײַן האַנט, אָבער אַ שניידמעסער
טאַרסטו נישט אויפּהײַבן אויף דײַן חֶבֶרס תּבּוּאה.

מִשְׁלַח יָדְךָ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
ס כִּי־תֵדָר נָדָר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תֵאָחֵז לְשִׁלְמֵי־כֶסֶף כִּי
דָרַשׁ יְדִרְשֵׁנוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵעַמְּךָ וְהָיָה בְךָ חֶסֶד: וְכִי כִי
תִּחְלַל לַנָּדָר לֹא־תִהְיֶה בְךָ חֶסֶד: מוֹצֵא שְׂפִתַיךָ תִּשְׁמֹר כִּי
וְעִשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נִדְרַתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נִדְבָה אֲשֶׁר הִבְרַתָּ
בְּפִיךָ: ס כִּי תִבֵּא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאִכְלַתָּ עֵנָבִים חֲמ
כַּנְּפִשָׁה שְׂכֵנְךָ וְאֶל־בְּלִיָּה לֹא תִתֵּן: ס כִּי תִבֵּא כִּי
בְּקִמַת רֵעֶךָ וְקִמַּפְתָּ מִלִּילַת בְּרֵךְ וְחִרְמַשׁ לֹא תִנְיֵף
עַל קִמַת רֵעֶךָ: ס

כד

כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבִעֻלָּה וְהָיָה אִסְרָא תִמְצֵא־תָהּ א
בְּעֵינָיו כִּי־מֵצָא בָהּ עֲרֹת דְבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר בְּרִיתָתָּ
וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ: וְיֵצֵאָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהָיְתָה ב
לְאִישׁ־אַחֵר: וְשִׁנְאָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר־בְּרִיתָתָּ
וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן אֲשֶׁר־
לָקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: לֹא־יִכָּלַע בְּעֻלָּה הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר־שְׁלַחָהּ ד
לְשׁוֹב לְקַחְתָּהּ לְהָיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרַי אֲשֶׁר הִסְמַכָּה
כִּי־תוֹעֵבָה הוּא לַפְנֵי יְהוָה וְלֹא תִחַטֵּא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: ס כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה ש
חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצִבָּא וְלֹא־יַעֲבֹר עָלָיו לְכַלְדָּבָר נָלֵךְ
וְהָיָה לְבֵיתוֹ שֵׁנָה אַחַת וְשָׁמָּה אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר־לָקַח:
לֹא־יִחַבֵּל רַחִים וְרַכֵּב כִּי־נִפְשׁ הוּא תִּבְלֵ: ס כִּי י
יִמְצָא אִישׁ גִּבּוֹר נֶפֶשׁ מֵאֲחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמְרָבוּ
וּמְכָרוּ וּמֵת הַגִּבּוֹר הַזֶּה וּבְעֵרַת הָרֵעַ מִקֶּרֶבְךָ: ס הַשְּׁמֹר ח
בְּנִגְעֵי־הַצֵּרֶעַת לְשֹׁמֵר מֵאֵד וּלְעִשׂוֹת כָּל־אֲשֶׁר־זָרוּ אַתְּכֶם
הַבְּהֵמִים הַלְלוּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לְעִשׂוֹת: זְכוֹר אֵת ט
אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיֵם בְּהַרְדֵּךְ בְּצִאתְכֶם
מִמִּצְרָיִם: ס כִּי־תִשָּׂא בְרֵעֶךָ מִשְׂאֵת מֵאֻמָּה לְאֶתְחָבָא

כד 1 אָו אַ מאַן וועט נעמען אַ חײב און זי באַמאַנען,
אײ, אויב זי וועט געפֿינען אַן אומחן אין זײנע
אויגן, וײל ער האָט אויסגעפונען אין איר אַ מיאוסע זאַך,
און ער וועט איר שרײַבן אַ גט, און געבן אין איר האַנט,
און וועט זי אַוועקשיקן פון זײן הויז, 2 און זי וועט אַוועק
פון זײן הויז, און גיין און ווערן אַן אַנדער מאַנס, 3 און דער
לעצטער מאַן וועט זי פֿינט קריגן, און וועט איר שרײַבן
אַ גט, און געבן אין איר האַנט, און וועט זי אַוועקשיקן פון
זײן הויז, אַדער דער לעצטער מאַן וואָס האָט זי גענומען

פאַר אַ חײב צו אים, וועט שטאַרבן, 4 טאַר נישט איר ערשטער מאַן, וואָס האָט זי אַוועקגעשיקט, זי צוריקנעמען
צו ווערן פאַר אַ חײב צו אים, נאָכדעם אָו זי איז פאַראומרײניקט געוואָרן; וואָרום אַן אומווערדיקייט איז דאָס פאַר גאָט;
און זאָלסט נישט זינדיק מאַכן דאָס לאַנד וואָס יהוה דײַן גאָט גיט דיר פאַר אַ נחלה.

5 אָו אַ מאַן וועט נעמען אַ נײע חײב, זאָל ער נישט אַרויסגיין אין חיל, און אויף אים זאָל נישט אַרויפגעלייגט ווערן קײן
זאַך; פּרײ זאָל ער זײן פאַר זײן הײם אײן יאָר, און דערפֿרײען זײן חײב וואָס ער האָט גענומען.

6 מע זאָל נישט נעמען אין משכון אַ האַנטמיל אַדער אַן אויבערשטן מילשטיין; וואָרום אַ נפשׁ נעמט מען אין משפּון.
7 אָו עמיצער וועט געפונען ווערן גנבענדיק אַ נפשׁ פון זײנע ברידער, פון די קינדער פון יִשְׂרָאֵל, און ער וועט באַ־
לעבאַטעווען איבער אים, און וועט אים פאַרקויפן, זאָל שטאַרבן יענער גנב. און זאָלסט אויסראַמען דאָס בײז פון
צווישן דיר.

8 זײ אָפּוועהיט מיט דער פּלאַג פון צרעת, צו היטן זײער און צו טאָן אזוי ווי אַלץ וואָס די כֹּהֲנִים פון שבט לוי וועלן
אײך לערנען; אזוי ווי איך האָב זײ באַפוילן, זאָלט איר היטן צו טאָן. 9 געדענק וואָס יהוה דײַן גאָט האָט געטאָן צו
מרימען אונטערזענגס, ווען איר זײט אַרויסגעגאַנגען פון מצרַיִם.

10 אָו דו וועסט אַנטלײען דײַן חֶבֶר וואָסער עס איז הלואּה, זאָלסטו נישט אַרײַנגיין צו אים אין הויז

10 זע במדבר יב, 10.

א אל ביתו לעבט עבמו: בחוץ תעמד והאיש אשר אתה
 ב נשח בו יציא אליך אתה עבוב החוזה: ואמאיש עני
 ג הוא לא תשכב בעבמו: השב תשיב לו אתה עבוב
 ד כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך ויהי תהנה גדלה
 ה לפני הנה אלהיך: ם לא תעשק שכיר עני ואביון
 ו מאהוד או מנהד אשר בארצה בשעריך: ביומו תתן
 ז שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליה הוא נשא
 ח את נפשו ולא יקרא עליה אליה ויהי בך חסא: ם
 ט לא יזמתו אבות על בנים ובנים לא יזמתו על אבות איש
 י בחטאו יזמתו: ם לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל
 יא בגד אלמנה: וזכרת כי עבד הוית במצרים ויפדה הנה
 יב אלהיך משם על פני אנכי מצוה לעשות את הדבר הזה:
 יג ם כי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר בשדה לא
 יד תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יברכך
 טו יהוה אלהיך בכל מעשה ידך: ם כי תחבט ויתך לא
 טז תפאר אתה לגר ליתום ולאלמנה יהוה: כי תבצר
 יז פרמך לא תעולל אתה לגר ליתום ולאלמנה יהוה:
 יח תכרת ברעב הוית בארץ מצרים על פני אנכי מצוה
 יט לעשות את הדבר הזה:
 כ ם

כה

א ביהודה ריב בין אנשים ונשאו אליה משפט ושפטום
 ב והצדיק את הצדיק והרשעו את הרשע: והנה אם
 ג בין הבות הרשע והפילו השפט והכרו לפניו כד רשעתו
 ד במספר: ארבעים ופני לא יסוף פדויה להבתו על
 ה אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: לא תחכם שור
 ו בדישו: ם כירשבו אחים יהיו ומת אחד מהם וכן
 ז אידלו לא תהנה אשת המת החוצה לאיש נר יבמה ויא
 ח עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: והנה הבכור אשר תלד

בענטשן אין יעטוועדער טואונג פון דייע הענט. ¹⁹ אז דו וועסט אפלאפן דיין איילבערטבוים, זאלסטו ניט נאכזוכן די צווייגן הינטער דיר; פארן פרעמדן, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין. ²⁰ אז דו וועסט הארבסטן דיין וויינאָרטן, זאלסטו ניט נאכקלייבן הינטער דיר; פארן פרעמדן, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין; פארן פרעמדן, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין; פארן פרעמדן, פארן יתום, און פאר דער אלמנה, זאל עס זיין. ²¹ אז דו וועסט געדענקען אז א קנעכט ביסטו געווען אין מצרים, און יהוה דיין גאט האָט דיך אויסגעלייזט פון דאָרטן; דרום באַפעל איך דיר צו טאָן די דאָזיקע זאך.

כה ¹ אז צווישן מענטשן וועט זיין אַ קריג, און זיי וועלן גענענען צום משפט, און מע וועט זיי משפטן, און גערעכט מאַכן דעם גערעכטן, און שולדיק מאַכן דעם שולדיקן. ² איז, אויב דעם שולדיקן קומט שלאָגן, זאל דער ריכטער אים לאָזן אַינדערלייגן און שלאָגן פאַר זיין געזיכט, וועדליק זיין שולד, מיט אַ צאַל. ³ פערציק שלעג זאל מען אים געבן, ניט מער; טאַמער שלאָגט מען אים מער ווי דאָס, צו פיל שלעג, וועט דיין ברודער געשענדט ווערן פאַר דייע אויגן.

⁴ זאלסט ניט פאַרבינדן אַן אַקס דאָס מויל ווען ער דרעשט.

⁵ אז ברידער וועלן ווינען אין איינעם, און איינער פון זיי וועט שטאַרבן, און קיין קינד האָט ער ניט, זאל דעם געשטאַרבענעם ווייב ניט ווערן אַ פרעמדן מאַנס פון דרויסן; איר שוואַגער זאל קומען צו איר, און זי נעמען פאַר אַ ווייב צו אים, און זי באַשווערן. ⁶ און עס זאל זיין: דער ערשטלינג וואָס זי וועט געבערן,

צו נעמען זיין משפון. ¹¹ דרויסן זאלסטו שטיין, און דער מאן וואָס דו אַנטלייסט אים, זאל דיר אַרויסטראַגן דעם משפון דרויסן. ¹² און אויב ער איז אַן אַרימאָן, זאלסטו זיך ניט לייגן מיט זיין משפון. ¹³ אומקערן זאלסטו אים אומקערן דעם משפון, ווי די זון גייט אונטער; כדי ער זאל זיך לייגן אין זיין צודעק, און דיך בענטשן; און פון דיר וועט עס זיין אַ גערעכטיקייט פאַר יהוה דיין גאָט. ¹⁴ זאלסט ניט דריקן אַן אַרימען און נויטבאַדערפֿ טיקן לוינאַרבעטער פון דייע ברידער, אָדער פון דיין פרעמדן וואָס אין דיין לאַנד, אין דייע טויערן. ¹⁵ אין דעם אייגענעם טאַג זאלסטו אָפגעבן זיין לוי, און די זון זאל ניט אונטערגיין דערויף; וואָרום ער איז אַן אַרימאָן, און ער קוקט אויס דערויף; כדי ער זאל ניט רופן אויף דיר צו גאָט, און אויף דיר וועט זיין אַ זינד. ¹⁶ פאַטערס זאלן ניט געטייט ווערן פאַר קינדער, און קינדער זאלן ניט געטייט ווערן פאַר פאַטערס; יעט וועדער פאַר זיין זינד זאל געטייט ווערן.

¹⁷ זאלסט ניט פאַרדרייען דעם משפט פון אַ פרעמדן, פון אַ יתום; און זאלסט ניט נעמען אין משפון דעם בגד פון אַן אלמנה. ¹⁸ און זאלסט געדענקען אז אַ קנעכט ביסטו געווען אין מצרים, און יהוה דיין גאט האָט דיך אויסגעלייזט פון דאָרטן; דרום באַפעל איך דיר צו טאָן די דאָזיקע זאך.

¹⁹ אז דו וועסט שניידן דיין שניט אין פעלד, און וועסט פאַרגעסן אַ גאַרב אין פעלד, זאלסטו זיך ניט אומד קערן זי צו נעמען; פאַרן פרעמדן, פאַרן יתום, און פאַר דער אלמנה, זאל עס זיין; כדי יהוה דיין גאט זאל דיך

זאל זיין אויפן נאָמען פון זיין געשטאַרבענעם ברודער, כדי זיין נאָמען זאל ניט אויסגעמעקט ווערן פון ישראל. און אויב דער מאָן וועט ניט וועלן נעמען זיין שוועגערין זאל זיין שוועגערין אַרויפגיין אין טויער צו די עלטסטע, און זאָגן: מיין שוואַגער וויל ניט אויפשטעלן זיין ברודער אַ נאָמען אין ישראל; ער וויל מיך ניט באַשוועגערן. און די עלטסטע פון זיין שטאָט זאלן אים רופן, און רעדן צו אים, און אַז ער וועט זיך שטעלן און זאָגן: איך וויל זי ניט נעמען. זאל זיין שוועגערין גענענען צו אים פאַר די אויגן פון די עלטסטע, און אַראַפציען זיין שוך פון זיין פוס, און אַ שפּי טאָן אין זיין פנים, און אויסרופן און זאָגן: אזוי זאל געטאָן ווערן צו דעם מאָן וואָס וויל ניט בויען זיין ברודערס הויז. און זיין נאָמען זאל גערופן ווערן אין ישראל: דאָס הויז פון דעם וואָס מיטן אַראַפנע- צויענעם שוך.

11 אַז צוויי מענער וועלן זיך ראַנגלען צווישן זיך, איינער מיטן אַנדערן, און איינעם ווייב וועט גענענען אַרויסצוראַטעווען איר מאָן פון זיין שלעגערס האַנט, און זי וועט אויסשטרעקן איר האַנט, און אים אַנעמען פאַר די ענגע ערטער, 12 זאָלסטו אָפהאַקן איר האַנט; דיין אויג זאל זיך ניט דערבאַרימען.

13 זאָלסט ניט האָבן אין דיין בייטל צווייערליי וואַגשטיינער, אַ גרעסערן און אַ קלענערן. 14 זאָלסט ניט האָבן אין דיין הויז צווייערליי אַיפּהס, אַ גרעסערע און אַ קלענערע. 15 אַ פּוּל און ריכטיק געוויכט זאל זיין ביי דיר; אַ פּוּלע און ריכטיקע אַיפּה זאל זיין ביי דיר; כדי דייןע טעג זאלן זיך לענגערן אויף דער ערד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר. 16 וואַרום אַן אומווערדיקייט ביי יהוה דיין גאָט איז איטלעכער וואָס טוט דאָס-איטלעכער וואָס טוט אַן עוולה. 17 געדענק וואָס עמלך האָט דיר געטאָן אונטערוועגס, ווען איר זייט אַרויסגעוואַנגען פון מצרים; 18 ווי ער האָט דיך געטראָפן אונטערוועגס, און האָט געשלאָגן דייןע הינטערשטע, אַלע אָפגעשלאַפטע הינטער דיר, בעת דו ביסט געווען פאַרשמאַכט און מיד; און ער האָט ניט מורא געהאַט פאַר גאָט. 19 דרום זאל זיין, אַז יהוה דיין גאָט באַרוט דיך פון אַלע דייןע פיינט פון רונד אַרום, אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר פאַר אַ נחלה, עס צו אַרבן, זאָלסטו אויסמעקן דעם זכר פון עמלך פון אונטערן הימל; זאָלסט זיך פאַרגעסן.

כִּי תָבוֹא

כו

כִּי ¹ און עס וועט זיין, אַז דו וועסט קומען אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר פאַר אַ נחלה, און וועסט עס אַרבן, און זיך באַוועזן דרינען, 2 זאָלסטו נעמען פונעם ערשטן פון יעטוועדער פרוכט פון דער ערד, וואָס דו וועסט אַריינעמען פון דיין לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, און זאָלסט אַריינטאָן אין אַ קאַרב, און גיין צו דעם אַרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אויסדערוויילן

יָקוּם עֲלֵי־שָׁם אֲחִיו הַמֵּת וְלֹא־יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל; וְאִם־יִלָּא יִפְּזֹן הָאִישׁ לִקְחַת אֶת־יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשְּׂעִרָה אֶל־הַזְּנוּקִים וְאָמְרָה מֵאֵן יָבִמִי לְדַלְקִים לְאֲחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יָבִמִי; וְקָרְאֵהוּ וְקָרְעֵהוּ וְדַבְּרוּ אֵלָיו וְעָמְדוּ וְאָמַר לֹא הִפְצִיתִי לְקַחְתָּהּ; וְנִשְׂפָה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינָיו הַזְּנוּקִים וְחִלְצָה נַעֲלִי מֵעַל רִגְלִי וְרָקָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה בְּכֹה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה אֶת־בֵּית אֲחִיו; וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנַּעֲלִי; ׀ קִרְיָצוּ אֲנָשִׁים יְהוּדִי אִישׁ וְאֲחִיו וְקָרְבָה אֶשֶׁת הָאָחִיר לְהַצִּיל אֶת־אִשְׁתּוֹ מִיַּד מַכּוֹה וְשָׁלַחַה יְהוָה וְהַחֲזִיקָהּ בְּמַכְשָׁיו; וְקָעַתָה אֶת־כִּפְפָהּ לֹא תְרוֹם עֵינֶיהָ; ׀ לֹא־יְהִי לָךְ בְּכִיסָה אָבִן יְוָאָבִן גְּדוּלָה וְקַטְמָה; לֹא־יְהִי לָךְ בְּבֵיתָה אִיפָה וְאִיפָה יְגִדְלָה וְקַטְמָה; אָבִן שְׁלֵמָה וְעֶדְקָה וְהִדְדִלְךָ אִיפָה שְׁלֵמָה יְעֶדְקָה יְהוּדִי לָךְ לְמַעַן יֵאָרְכּוּ יָמֶיךָ עַל הָאָרֶמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ; כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ פְּלִיעֵשָׁה אֱלֹהִים בְּלִ עֲשֶׂה עוֹל; ׀

וְכֹרֵה אֶת־אֲשֶׁר־עֲשֶׂה לָךְ עִמְלָךְ בְּדָרְךָ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם; אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדָרְךָ וְיִנּוּב בְּךָ בְּלִי־הַנְּחֻשְׁלִים אֲחֵרֶיךָ וְאָתָה יְיָ עִנְיָ וְיִגַּע וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים; וְהָיָה בְּרִנְיָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְיִי לָךְ מִכָּל־אִיבֶיךָ מִסְבִּיב בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת־זְכַר עִמְלָךְ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח; ׀

וְהָיָה בְּרִיתְכֹּוֹ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְרִשְׁתָּהּ וְיִשְׁבַת בָּהּ; וְלִקְחָתָּ מִרְאשִׁית וּכְלֵי־פְרִי־הָאָרֶמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצֶךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשַׂמְתָּ בְּפָנָי וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

דיין גאָט גיט דיר, און זאָלסט אַריינטאָן אין אַ קאַרב, און גיין צו דעם אַרט וואָס יהוה דיין גאָט וועט אויסדערוויילן

לשכן שמו שם: וכאת אל־הבהן אשר יהיה בימים ההם
 ואמרת אליו הגרתי היום ליהוה אלהיך כִּי־באתי אל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתַת לְנֹוֹ: וְלָקַח
 הַכְּהֵן הַטָּנָא מִדָּד וְהִנְיָחוּ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 ה וְעָלִית וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבֹד אֲבִי וַיְרֵד
 מִצְרַיִמָּה וַיֵּגֶר שָׁם בְּמִתֵּי מֵעַט וַיְהִי־שָׁם לְנֹוֹי נְדָוֹל עֲצוּם
 וְרָב: וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנִינוּ וַיְהִינוּ עֲלֵינוּ עֲבָדָה
 ז קָשָׁה: וַנַּצְעֵק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־
 ח קִלְנוּ וַיֵּרָא אֶת־עֲנִינוּ וְאֶת־עַמְלָנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ: וַיִּצְאָנוּ
 יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְיָד עֲזָרָה נְטוּיָה וּבְכַמָּא נְדָל
 ט וּבְכַאֲתוֹת וּבְכַמְפָּתִים: וַיְבַאֲנוּ אֶל־הַמִּקְוֹם הַזֶּה וַיִּתְּחַלְּלוּ
 י אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זִבְתַּת חֶלֶב וְדִבְשָׁ: וַעֲתָה הִנֵּה
 יא הַבְּאֵתִי אֶת־דְּרָאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִי יְהוָה
 יב וְהִנְחֵתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 יג וְשִׁמַּחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַלְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ
 יד אֲתָה וְחַלּוֹי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ: ׀ כִּי תִכְלֶה לַעֲשׂוֹת
 טו אֶת־כָּל־מִעֲשֵׂי תְבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר
 וַנְּחַתָּה לְלוֹי לַגֵּר לִיתוּם וּלְאֶלְמָנָה וְאָכְלוּ בַשְּׂעִרֶיךָ
 ז' וְשָׂבְעוּ: וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֲרַשְׁתִּי מִן־
 חַבִּית וְגַם נָתַתִּי לְלוֹי וְלַגֵּר לִיתוּם וּלְאֶלְמָנָה כְּכָל־
 ט זַמְצוֹתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתִי לֹא־עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי:
 י זַל־אֲכַלְתִּי בְּאִי מִמֶּנּוּ וְלֹא־בַעֲרַתִּי מִמֶּנּוּ כְּטָמֵא וְלֹא־
 יא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמַת שְׂמֵעֵתִי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כְּכָל־
 טו אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי: הַשְׂקִיפָה מִמַּעַן קִדְשֶׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ
 טז אֶת־עַמְּךָ אִתִּי־יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר
 טז נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אֶרֶץ זִבְתַּת חֶלֶב וְדִבְשָׁ: ׀ הַיּוֹם הַזֶּה
 יז יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִצְוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־

י"ד ק"ח מ"ב

צו מאכן רוען זיין נאָמען דאָרטן. ³ און זאָלסט קומען צו
 דעם פֿהן וואָס וועט זיין אין יענע טעג, און זאָגן צו אים:
 איך זאָג היינט פֿאַר יְהוָה דײַן גאָט, אַז איך בין געקומען
 אין דעם לאַנד וואָס גאָט האָט געשוואָרן אונדזערע
 עלטערן אונדז צו געבן. ⁴ און דער פֿהן זאָל געמען דעם
 קאָרב פון דײַן גאָט, און אים אַוועקשטעלן פֿאַר דעם
 מִזְבַּח פון יְהוָה דײַן גאָט. ⁵ און זאָלסט אויסרופן און זאָגן
 פֿאַר יְהוָה דײַן גאָט: אַ בְּלוֹדְנֵעַר אַרְמִי אִיז געווען מײַן
 פֿאַטער, און ער האָט גענידערט קײַן מִצְרַיִם, און האָט זיך
 דאָרטן אויפגעהאַלטן מיט אַ הײַפּל מענטשן, און ער אִיז
 דאָרטן געוואָרן אַ פֿאַלק, גרויס, מאַכטיק, און פֿיל. ⁶ און
 די מִצְרַיִם האָבן אונדז שלעכטס געטאָן, און האָבן אונדז
 געפֿייניקט, און אַרויפגעלייגט אויף אונדז שווערע אַרבעט.
⁷ און מיר האָבן געשריען צו יְהוָה דעם גאָט פון אונדזערע
 עלטערן, און גאָט האָט צוגעהערט אונדזער קוֹל, און גע־
 זען אונדזער פֿיין, און אונדזער מאַטערניש, און אונדזער
 געדריקטקײַט. ⁸ און גאָט האָט אונדז אַרויסגעצויגן פון
 מִצְרַיִם מיט אַ שטאַרקער גאַנט, און מיט אַן אויסגע־
 שטרעקטן אַרעם, און מיט גרויס פֿאַרכטיקײַט, און מיט
 צײַכנס און מיט ווונדער. ⁹ און ער האָט אונדז געבראַכט
 צו דעמדאָויקן אַרט, און אונדז געגעבן דאָסדאָזיקע לאַנד,
 אַ לאַנד וואָס פֿליסט מיט מילך און האָניק. ¹⁰ און אַצונד
 זע, איך האָב געבראַכט דאָס ערשטע פון דער פֿרוכט

פון דער ערד וואָס דו, גאָט, האָסט מיר געגעבן. און זאָלסט עס אַוועקלייגן פֿאַר יְהוָה דײַן גאָט, און זיך בוקן פֿאַר יְהוָה
 דײַן גאָט. ¹¹ און זאָלסט זיך פֿרייען מיט אַלעם גוטן וואָס יְהוָה דײַן גאָט האָט געגעבן דיר און דײַן הויזגעזינט—דו, און דער
 לױ, און דער פֿרעמדער וואָס צווישן דיר.

¹² אַז דו וועסט ענדיקן מעשרן דעם גאַנצן מעשר פון דײַן תְּבוּאָה אין דעם דריטן יאָר, דעם יאָר פון מעשר,
 זאָלסטו עס געבן דעם לױ, דעם פֿרעמדן, דעם יתום, און דער אַלמָנָה, פֿדי זײ זאָלן עסן אין דײַנע טויערן, און זאָט
 זײַן. ¹³ און זאָלסט זאָגן פֿאַר יְהוָה דײַן גאָט: איך האָב אַרויסגעראַמט דאָס הײַליקע פון הויז, און האָב עס אויך אַוועק
 געגעבן דעם לױ, און דעם פֿרעמדן, דעם יתום, און דער אַלמָנָה, אַזױ ווי אַל דײַן געבאַט וואָס דו האָסט מיר געבאַטן;
 איך בין ניט אַוועקגעגאַנגען פון דײַנע געבאַט, און האָב ניט פֿאַרגעסן. ¹⁴ איך האָב ניט געגעסן אין מײַן אַבְלוֹת דערפֿון,
 און איך האָב ניט אַרויסגעטראָגן דערפֿון אוּמַרְיִנְעֵרָהִיט, און ניט געגעבן דערפֿון פֿאַר אַ טוֹיטן; איך האָב צוגעהערט
 צו דעם קוֹל פון יְהוָה מײַן גאָט; איך האָב געטאָן אַזױ ווי אַלץ וואָס דו האָסט מיר באַפוֹילן. ¹⁵ לוג פון דײַן הײַליקער
 ווױנונג, פון הימל, און בענטש דײַן פֿאַלק יִשְׂרָאֵל, און די ערד וואָס דו האָסט אונדז געגעבן, אַזױ ווי דו האָסט געשוואָרן
 אונדזערע עלטערן—אַ לאַנד וואָס פֿליסט מיט מילך און האָניק.

¹⁶ הײַנטיקן טאָג באַפּעלט דיר יְהוָה דײַן גאָט צו טאָן דידאָזיקע חוקים און די געזעצן; און זאָלסט זײ

אָפּהיטן. און טאָן מיט דיין גאַנצן האַרצן, און מיט דיין גאַנצער זעל. ¹⁷ דו האָסט היינט אויסדערוויילט יהוה אים צו האָבן פאַר דיין גאָט, און צו גיין אין זיינע וועגן, און צו היטן זיינע חוקים און זיינע געבאָט און זיינע געזעצן, און צוצוהערן צו זיין קול. ¹⁸ און גאָט האָט דיך היינט אויס- דערוויילט אים צו זיין פאַר אַן אייגן פּאָלק, אַזוי ווי ער האָט דיר צוגעזאָגט, און צו היטן אַלע זיינע געבאָט; ¹⁹ און דיך צו שטעלן העכער איבער אַלע פעלקער וואָס ער האָט געמאַכט, פאַר אַ לויב, און פאַר אַ גאַמען, און פאַר אַ שיינקייט, און פּדי זאָלסט זיין אַ הייליק פּאָלק צו יהוה דיין גאָט, אַזוי ווי ער האָט גערעדט.

כז און משה און די עלטסטע פון ישראל האָבן באַ- פּוילן דעם פּאָלק, אַזוי צו זאָגן: היט אַלע געבאָט וואָס איך געביט אייך היינט. ² און עס וועט זיין, אין דעם טאָג וואָס איר וועט אַריבערגיין דעם ירדן צו דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, זאָלסטו דיר אויפשטעלן גרויסע שטיינער, און זיי באַקאַלן מיט קאַלך. ³ און זאָלסט אויפּשרייבן אויף זיי אַלע ווערטער פון דער- דאַזיקער תּוֹרָה, אַז דו וועסט אַריבערגיין; פּדי זאָלסט

קומען אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר, אַ לאַנד וואָס פּליסט מיט מילך און האָניק, אַזוי ווי יהוה דער גאָט פון דינע עלטערן האָט דיר צוגעזאָגט. ⁴ און עס וועט זיין, ווי איר גייט אַריבער דעם ירדן, זאָלט איר אויפ- שטעלן די דאָזיקע שטיינער וואָס איך באַפעל אייך היינט, אויף דעם באַרג עיבּל, און זאָלסט זיי באַקאַלן מיט קאַלך. ⁵ און זאָלסט דאָרטן בויען אַ מזבּח צו יהוה דיין גאָט, אַ מזבּח פון שטיינער; זאָלסט ניט אויפהייבן אויף זיי אַן אַיזן. ⁶ פון גאַנצע שטיינער זאָלסטו בויען דעם מזבּח פון יהוה דיין גאָט; און זאָלסט אויפּברענגען אויף אים בראַנדאָפּפער צו גאָט דיין האַר. ⁷ און זאָלסט שלאַכטן פּרידאָפּפער און עסן דאָרטן, און זיך פּרייען פאַר יהוה דיין גאָט. ⁸ און זאָלסט אויפּשרייבן אויף די שטיינער אַלע ווערטער פון דער דאָזיקער תּוֹרָה זייער קלאַר.

⁹ און משה און די כּהנים פון שבט לוי האָבן גערעדט צו גאַנץ ישראל, אַזוי צו זאָגן: זיי שטיל און הער, ישראל: היינטיקן טאָג ביסטו געוואָרן פאַר אַ פּאָלק צו יהוה דיין גאָט. ¹⁰ דרום זאָלסטו צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, און טאָן זיינע געבאָט און זיינע געזעצן וואָס איך געביט דיר היינט.

¹¹ און משה האָט באַפוילן דעם פּאָלק אין יענעם טאָג, אַזוי צו זאָגן: ¹² די דאָזיקע זאָלן שטיין אויפן באַרג גרוזים צו

הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתָם וְעָשִׂיתָ אֹתָם בְּכָל-לִבְכֶּךָ וּבְכָל- נַפְשְׁךָ: אֲתִידְוָה הָאֲמִרָתָ הַזֹּאת לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִלְבַת בְּדַרְכֵי וּלְשֹׁמֵר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּלְשֹׁמֵעַ בְּקוֹלוֹ: וַיְהִי הָאֲמִירָתָ הַזֹּאת לְהוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה בְּאֶשֶׁר יִי דַבְּרֵי לְךָ וּלְשֹׁמֵר כָּל-מִצְוֹתָיו: וּלְתַתֵּךְ עָלָיו עַל כָּל-הַגּוֹיִם יִי אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֵרֶת וּלְהוֹתָךְ עִם-קַדְשׁ לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר:

כו

וַיְצַו מֹשֶׁה וְקָנִי יִשְׂרָאֵל אֶת-הָעָם לֵאמֹר שְׂמַל אֶת-כָּל-רֵב הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם הַיּוֹם: וְהָיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר בַּ תַּעֲבֹדוּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרָץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיךָ נָתַן לְךָ וְהִקַּמְתָּ לְךָ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְשָׂדַת אֶתֶם בְּשִׂיד: וְכִתְבַתְּ עָלֵיהֶן אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבֶרֶךָ לְמַעַן אֲשֶׁר תִּבְּאֵ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיךָ נָתַן לְךָ אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ: וְהָיָה יְ בְעֵבֶרְכֶם אֶת-יְהוָה תְּקִימוּ אֶת-הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשָׂדַת אֶתֶם בְּשִׂיד: וּבְנִיתָ שֵׁם מִזְבֵּחַ לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לְאִתְּנֶנָּה עָלֵיהֶם בְּרוֹל: אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת-מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְכִתְבַתְּ שְׁלֵמוֹת וְאִבַּלְתָּ שֵׁם וְשִׁמַּחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְכִתְבַתְּ עַל- הָאֲבָנִים אֶת-כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיְטֵב: וְדַבֵּר מִשְׁחָה וְהַכְהִנִים הַלְוִיִּם אֶל-כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְפַּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְשִׁמַּחְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ אֶת-מִצְוֹתָיו וְאֶת-חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם: וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת-הָעָם בַּיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: אֱלֹהִים יַעֲמִדוּ לְכַבֵּד אֶת-הָעָם עַל-הַר גְּרִזִים יִי

כז ו' ב' ספרותה ט' קס"ב כ"ז י' משהו ק"י

בְּעֵבְרֵיכֶם אֶת־הַיְהוָה שְׁמֵעוּן וְלִי וְיְהוָה וְיִשְׁשַׁכֶּר יוֹסֵף
 י וּבְנִימִין: וְאֵלֶּה יַעֲמִדוּ עַל־הַקְּלָלָה בְּיַד עֵיבֵל רֵאבוֹן בֶּן־
 יד וְאֲשֶׁר וּבִבְלוֹן בֶּן־נַפְתָּלִי: וְעַנּוּ הַלְלוּם וְאָמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ
 טו יִשְׂרָאֵל קוֹל רֹם: ׀ אֲדוֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל
 וּמִסֵּכָה תוֹעֵבֹת יְהוָה מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ וְשֵׁם בִּסְתֵר וְעַנּוּ
 טז כְּלִדְהֵם וְאָמְרוּ אָמֵן: ׀ אֲדוֹר מִקְלָה אָבִיו וְאָמַר
 יז וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר מִסֵּנִי גְבוּל רַעְיוֹ וְאָמַר
 יח כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר מִשְׁנֵה עוֹר בְּדֶרֶךְ וְאָמַר
 יט כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר מִמָּה מִשְׁפֵּט גִּרְתָּוֹם
 כ וְאֶלְמִנָּה וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: אֲדוֹר שֶׁבַע עַם־אִשְׁתׁ אָבִיו
 כא כִּי נָגַהּ כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר שֶׁבַע
 כב עַם־כְּלִי־בַהֲמָה וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר שֶׁבַע
 כג עַם־אֲחֵתוֹ בֶּת־אָבִיו אִי בֶת־אָמִו וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀
 כד אֲדוֹר שֶׁבַע עַם־חֲתָנָתוֹ וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר
 כה מִכָּה רַעְיוֹ בִּסְתֵר וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀ אֲדוֹר
 כו לִקְחָה שֹׁחַד לְהַבֹּת נַפְשׁ בָּם נָכוֹ וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: ׀
 כז אֲדוֹר אֲשֶׁר לֹא־יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת
 אוֹתָם וְאָמַר כְּלִדְהֵם אָמֵן: פ

כח

א וְהָיָה אִם־שָׁמַע תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
 לַעֲשׂוֹת אֶת־כְּלִמְצוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם וְנִתְּנָה
 ב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֲלֶיךָ עַל כָּל־נְיַי הָאֵרֶץ: וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל־
 הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגְךָ כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 ג כְּרִיד אֶתְּהָ בְּעִיר וּבְרִיד אֶתְּהָ בְּשָׂדֶה: כְּרִיד כְּרִי־בַטְנֶיךָ
 ד וּפְרֵי אֲדָמָתְךָ וּפְרֵי בַהֲמָתְךָ שֶׁנֶּךָ אֶלְפֵיךָ וְעִשְׂתָּרוֹת צֹאנֶיךָ:
 ה כְּרִיד טִנְאֶתְךָ וּמִשְׁאֲרֹתֶיךָ: כְּרִיד אֶתְּהָ בְּבֹאֶה וּבְרִיד אֶתְּהָ
 ו שִׁי כִּצְאֹתֶיךָ: וְיָמֵן יְהוָה אֶת־אֵיבֶיךָ הַקָּמִים עֲלֶיךָ נִפְסִים
 ז לַפְּגַעַת כְּרִיד אֶחָד יֵצֵאוּ אֵלֶיךָ וּבִשְׂבָעָה דְרָכִים יִנְסוּ

בענטשן דאָס פּאָלק, ווען איר גייט אריבער דעם ירדן:
 שמעון, און לוי, און יהודה, און יששכר, און יוסף, און
 בנימין. 13 און דידאזיקע זאלן שטיין אויפן בארג עיבל
 פאר דער קללה: ראובן, גד, און אשר, און זבולון, דן,
 און נפתלי. 14 און די לויים זאלן אויסרופן און זאָגן צו
 אלע מענער פון ישראל אויף אַ הויכן קול:

15 פּאַרשאַלטן דער מאַן, וואָס וועט מאַכן אַ געשניצט
 אָדער גענאָסן בילד, אָן אומווערדיקייט צו גאָט, דאָס
 ווערק פון אַ מיינסטערס הענט, און אויפשטעלן אין
 פּאַרבאַרגעניש!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זיך אַפּרופן און זאָגן:
 אָמֵן!

16 פּאַרשאַלטן דער וואָס איז מבוה זיין פּאַטער
 אָדער זיין מוטער!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 17 פּאַרשאַלטן דער וואָס פּאַרוקט דעם גרענעץ
 פון זיין חבֿר!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 18 פּאַרשאַלטן דער וואָס פּאַרפירט אַ בלינדן אין
 וועג!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 19 פּאַרשאַלטן דער וואָס פּאַרדרייט דעם משפט פון
 אַ פרעמדן, אַ יתום, און אַן אַלמנה!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 20 פּאַרשאַלטן דער וואָס ליגט מיט זיין פּאַטערס
 ווייב, וואָרום ער האָט אנטפלעקט זיין פּאַטערס צודעק!
 און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!

21 פּאַרשאַלטן דער וואָס ליגט מיט וואָסער עס איז
 בהמה!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 22 פּאַרשאַלטן דער וואָס ליגט מיט זיין שוועסטער,
 זיין פּאַטערס טאָכטער, אָדער זיין מוטערס טאָכטער!

און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!
 23 פּאַרשאַלטן דער וואָס ליגט מיט זיין שוויגער!
 און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!

24 פּאַרשאַלטן דער וואָס שלאַגט זיין חבֿר אין פּאַרבאַרגעניש!
 און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!

25 פּאַרשאַלטן דער וואָס נעמט שוחד צו דערשלאָגן אַ נפשׁ, אומשולדיק בלוט!
 און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!

26 פּאַרשאַלטן דער וואָס וועט ניט מקיים זיין די ווערטער פון דערדאָזיקער תורה, זיי צו טאָן!
 און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל זאָגן: אָמֵן!

כח

און עס וועט זיין, אויב צוהערן וועסטו צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, צו היטן צו טאָן אלע זיינע גע-
 בֿאָט וואָס איך געביט דיר היינט, וועט יהוה דיין גאָט דיך שטעלן העכער איבער אלע פעלקער פון דער ערד.
 2 און אלע דידאָזיקע ברכות וועלן קומען אויף דיר, און דיך דערגרייכן, און דו וועסט צוהערן צו דעם קול פון יהוה
 דיין גאָט.

- 3 געבענטשט וועסטו זיין אין שטאַט, און געבענטשט וועסטו זיין אין פעלד.
- 4 געבענטשט די פרוכט פון דיין לייב, און די פרוכט פון דיין ערד, און די פרוכט פון דיין בהמה, די געבורט פון
 דייןע רינדער, און די פרוכפערונג פון דייןע שאַף.
- 5 געבענטשט דיין קאַרב, און דיין טייגמילטער.
- 6 געבענטשט וועסטו זיין ביי דיין אַרײַנגיין, און געבענטשט וועסטו זיין ביי דיין אַרויסגיין.
- 7 גאָט וועט געבן דייןע פיינט וואָס שטייען אויף אַקעגן דיר, געשלאָגענע פאַר דיר; אויף איין וועג וועלן זיי אַרויס־
 גיין אַקעגן דיר, און אויף זיבן וועגן וועלן זיי אַנטלויפן פאַר דיר.

גאט וועט באפעלן א ברכה ביי דיר אין דינע שפייכלערס, און אין אלץ צו וואָס דיין האַנט נעמט זיך, און ער וועט דיך בענטשן אין דעם לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט גיט דיר. ⁹ גאָט וועט דיך אויפשטעלן פאַר אַ הייליקן פּאַלק צו זיך, אזוי ווי ער האָט דיר געשוואָרן, אויב דו וועסט היטן די געבאָט פון יהוה דיין גאָט, און וועסט גיין אין זיינע וועגן. ¹⁰ און אַלע פעלקער פון דער ערד וועלן זען, אַז גאָטס נאָמען ווערט גערופן אויף דיר, און זיי וועלן מורא האָבן פאַר דיר. ¹¹ און גאָט וועט דיר געבן אַ שפע פון גוטס אין דער פרוכט פון דיין ליב, און אין דער פרוכט פון דיין בהמה, און אין דער פרוכט פון דיין ערד, אויף דער ערד וואָס גאָט האָט געשוואָרן דינע עלטערן דיר צו געבן. ¹² גאָט וועט דיר עפענען זיין גוטן אוצר, דעם הימל, צו געבן דעם רעגן פון דיין לאַנד אין זיין צייט, און צו בענטשן יעטוועדער טואונג פון דיין האַנט; און וועסט אַנטלייען פיל פעלקער, און דו אַליין וועסט ניט לייען. ¹³ און גאָט וועט דיך מאַכן פאַר דעם קאָפּ און גיט פאַר דעם עק, און וועסט רק זיין אויבן, און גיט זיין אונטן, אויב דו וועסט צוהערן צו די געבאָט פון יהוה דיין גאָט, וואָס איך געבייט דיר היינט צו היטן און צו טאָן. ¹⁴ און וועסט זיך גיט אָפקערן פון אַלע ווערטער וואָס איך געבייט דיר היינט, רעכטס אָדער לינקס, פּדי צו גיין נאָך פּרעמדע געטער, זיי צו דינען.

¹⁵ און עס וועט זיין, אַז דו וועסט גיט צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, צו היטן צו טאָן אַלע זיינע געבאָט און זיינע געזעצן וואָס איך געבייט דיר היינט, וועלן קומען אויף דיר אַלע די דאָזיקע קללות, און וועלן דיך דערגרייכן. ¹⁶ פאַרשאַלטן וועסטו זיין אין שטאָט, און פאַרשאַלטן וועסטו זיין אין פעלד. ¹⁷ פאַרשאַלטן דיין קאַרב, און דיין טייגמולטער. ¹⁸ פאַרשאַלטן די פרוכט פון דיין ליב, און די פרוכט פון דיין ערד, די געבורט פון דינע רינדער, און די פרוכט פּערונג פון דינע שאַף. ¹⁹ פאַרשאַלטן וועסטו זיין ביי דיין אַרײַנגיין, און פאַרשאַלטן וועסטו זיין ביי דיין אַרויסגיין. ²⁰ גאָט וועט אַנשיקן אויף דיר אַ קללה, אַ מהומה, און אַן אַנגעשריי, אויף יעטוועדער אונטערנעם פון דיין האַנט וואָס דו וועסט טאָן, ביז דו וועסט פאַרטיליקט ווערן, און ביז דו וועסט גיך אונטערגיין פון וועגן דינע שלעכטע מעשים, וואָס דו האָסט מיך פאַרלאָזן. ²¹ גאָט וועט באַהעפטן אָן דיר די פעסט, ביז ער וועט דיך פאַרלענדן פון דער ערד וואָס דו גייסט אַהין, זי צו אַרבן. ²² גאָט וועט דיך פּלאַגן מיט דער, און מיט קדחת, און מיט היץ, און מיט ברענונג, און מיט טריקענישאַ, און מיט קאַרנבראַנד, און מיט וועלקעניש; און זיי וועלן דיך נאַכיאָגן ביז דו וועסט אונטער־גיין. ²³ און דער הימל וואָס איבער דיין קאָפּ וועט זיין קופּער, און די ערד וואָס אונטער דיר אַײַן. ²⁴ גאָט וועט מאַכן

לפניך: יצו יהוה אתה את הברכה באכמיו ובכל משלח ידך ובכרך בארץ אשר יתנה אלהיך נתן לך: יקומה יתנה לו לעם קדוש כאשר נשבע לך כי תשמר את מצות יהוה אלהיך ותלכת בדרךיו: וראו פליעמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך וראו ממך: והותרך יהוה לטובה בפרי בטנה ובפרי בהמתה ובפרי אדמתך על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיך לתת לך: יפתח יהוה וְלָךְ אֶת־אֲצִילוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לַתּוֹת מִטֶּרֶם־אֲרָץ בַּעֲמוֹ וּלְכַרְךָ אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֶךָ וְהָיוּ לְגוֹיִם רַבִּים וְאָתָּה לֹא תִלְוֶה: ונתנה יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כפי השמע אל מצות יהוה אלהיך אשר אנכי מצוה היום לשמר ולעשות: ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ומן ושמאול ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם: ויהי אם־לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את־כל־מצותיו והקתיו אשר אנכי מצוה היום ובאו עליך כל־הקללות האלה והשיגוד: ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה: ארור טנאך ומשארתך: ארור פרה בטנה ופרי אדמתך שגור אלפיך ועשתרת צאנך: ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך: ישלח יהוה וקף אתי המארה את־המהומה ואת־המגערת בכל־משלח ידך אשר תעשה עד השמדך ועד־אבדך מחר מפני רע מעלליך אשר עובתני: ירבך יהוה בך את־הדבר עד פלתו אתך מעל האדמה אשר־אתה בא־שמה לרשתה: יפכה יהוה בשחפת ובכדחות ובדלקת ובחרור ובחרב ובשדפון ובירקון ורדפוך עד אבדך: והיו שמך אשר עלי ראשך נחשת והארץ אשר תחתיך ברזל: יתן יהוה את

יד יתיר

* וואָרטשפּיל: ובחַרְךָ וּבְחַרְבּ.

דעם רעגן פון דיין לאַנד שטויב אין ערד; עס וועט נידערן אויף דיר פון הימל, ביז דו וועסט פאַרטיליקט ווערן.
 26 גאַט וועט דיר געבן אַ געשלאַגענעם פאַר דינע פיינט; אויף איין וועג וועסטו אַרויסגיין אַקעגן זיי, און אויף זיבן וועגן וועסטו אַנטלויפן פאַר זיי, און וועסטו זיין צו שוידער ביי אַלע קיניגרייכן פון דער ערד. 27 און וועסטו זיין דינע טויטע לייבער וועלן זיין צו שפייז פאַר יעטוועדער פויגל פון הימל, און פאַר דער חיה פון דער ערד, און קיינער וועט ניט אַוועקטרייבן. 28 גאַט וועט דיר פלאַגן מיט דעם אויסשלאַג פון מצרים, און מיט בלאַטערן, און מיט קרעץ, און מיט בייסעניש, און דו וועסט ניט קענען געהיילט ווערן. 29 גאַט וועט דיר פלאַגן מיט משוגעת, און מיט בלינדקייט, און מיט צעדולטקייט פון האַרצן. 30 און וועסטו טאַפן אין מיטן טאַג אַזוי ווי אַ בלינדער טאַפט אין דער פּינצטער, און וועסט ניט באַגליקן אין דינע וועגן, און וועסט רק זיין באַרויבט און באַגולט אַלע טעג, און קיינער וועט ניט העלפן. 31 אַ ווייב וועסטו פאַרקנסן, און אַן אַנדערער וועט מיט איר זיין; אַ הויז וועסטו בויען, און וועסט ניט וווינען דערין; אַ וויינגאַרטן וועסטו פלאַנצן, און וועסט אים ניט אָנהייבן. 32 דיין אַקס וועט געשאַכטן ווערן פאַר דינע אויגן, און וועסט פון אים ניט עסן; דיין אייזל וועט אַוועקגעגולט ווערן פון פאַר דיין פנים, און וועט דיר ניט אומגעקערט ווערן; דינע שאַף וועלן אַוועק געגעבן ווערן צו דינע פיינט, און וועסט ניט האַבן ווער זאָל העלפן. 33 דינע זין און דינע טעכטער וועלן אַוועק געגעבן ווערן צו אַן אַנדער פּאָלק, און דינע אויגן וועלן

מִטֵּר אֲרֻצָּה אֲבָק וְעִפְר מִן־הַשָּׁמַיִם וְיָרֵד עֲלֶיךָ עַד הַשְּׂמָדָה: כה וְיִתְּנֶךָ יְהוָה וְנָתַן לְפָנֶיךָ אִיכֻד בְּדַרְךְ אֶחָד תֵּצֵא אֶלֶי וּבִשְׂבָעָה דְרָכִים תִּנּוּם לְפָנָיו וְהָיִיתָ לְעֹזָה לְכָל מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ: כו וְהָיִיתָ נִבְלָתָה לְמֵאֵל לְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ וְאִין מִחֲרִיד: כז וְכִכָּה יִהְיֶה בְּשָׂחוֹן מִצְרַיִם וּבַעֲפָלִים כח וּבְקִרְב וּבְחֵרֶם אֲשֶׁר לֹא־תִוָּכַל לְהִרְפּוֹא: כט וְכִכָּה יִהְיֶה בְּשִׁעוֹן וּבַעֲוֹרוֹן וּבְחַמְדוֹן לְבָב: לוּיִית מִמֶּשֶׁשׁ בַּעֲדָהִים כט כַּאֲשֶׁר יִמְשֵׁשׁ הָעוֹר בְּאֶפְלָה וְלֹא תִצְלִח אֶת־הַדְּרָכָה ל וְהָיִית אַךְ עֲשׂוֹךְ וְנֹוֹל כְּלֵה־יָמִים וְאִין מוֹשִׁיעַ: לו אִשֶׁה הָאָרֶשׁ וְאִישׁ אֶחָד יִשְׁלַחַה בֵּית תְּבִנָּה וְלֹא־תִשָּׁב בּוֹ כָּרֶם תִּטְעַע לא וְלֹא תִחַלְּלוּ: שוֹרֶף טְבוּחַ לְעִינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ הַמִּדָּה וְנֹוֹל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צִאֲנֶךָ נְהִיטָה לֹא־יִבָּדֵךְ וְאִין לָךְ לב מוֹשִׁיעַ: בְּנֶיךָ וּבְנֵי־בֵנֶיךָ נְהִיטִים לְעַם אֶחָד וְעִינֶיךָ רֹאוֹת לג וְכִלּוֹת אֲלֵיהֶם כְּלֵה־יָוִם וְאִין לֹאֵל יָדֶךָ: פרי אֲדַמְתֶּךָ וְכֹל־יְנִיעֶךָ יֹאכַל עִם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֶתָ וְהָיִיתָ רַק עֲשׂוֹךְ וְרָצִין לד כְּלֵה־יָמִים: וְהָיִית מְשֻׁנַּע מִמֶּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: לה וְכִכָּה יִהְיֶה בְּשָׂחוֹן רַע עַל־הַבְּרָכִים וְעַל־הַשְּׂלֵכִים אֲשֶׁר לו לֹא־תִוָּכַל לְהִרְפּוֹא מִכָּף רִגְלֶךָ וְעַד קִדְמֶךָ: לו וְיִלְךָ יְהוָה אֶתְךָ וְאֶת־מִלְּכֶךָ אֲשֶׁר תִּקֹּם עֲלֶיךָ אֶל־נְוֵי אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֶתָ אִתָּה וְאֶבְרַתָּה וְעִבְדָּתָ שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וְאֶבֶן: לו וְהָיִית לְשִׁמְהָ לְמוֹשֵׁל וּלְשִׁנִּיָּה בְּכָל הַעַמִּים אֲשֶׁר־יִהְיֶיךָ לה יְהוָה שְׂמָה: זָרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמַעֲט תֹאכַף כִּי יִחַסְלוּ לב הָאָרֶבֶה: פְּרָמִים תִּטְעַע וְעִבְדָּתָ יִזֵּן לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא מ תֹּאזֵר כִּי תֹאכְלוּ הַתְּלַעֲת: וְיָתִים יִהְיוּ לָךְ בְּכָל־נְבוּלָה מא וְשָׁמֶן לֹא תִסְוֶךְ כִּי יִשָּׁל וְיָתֶךָ: בְּנִים וּבָנוֹת תּוֹלִיד וְלֹא מב יִהְיוּ לָךְ כִּי יִלְכוּ בְּשִׁבִי: כְּלֵה־עֲצָה וּפְרִי אֲדַמְתֶּךָ וְיָרֵשׁ מג הַצִּלְצָל: הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יִעֲלֶה עֲלֶיךָ מַעֲלָה מַעֲלָה

כ' ובמחורם ק ל' ישכמה ק מב' פרח נסמ

זען, און אויסגיין נאָך זיי אַ גאַנצן טאַג, און דיין האַנט וועט זיין אַן מאַכט. 33 די פּרוכט פון דיין ערד, און דיין גאַנצע מי, וועט אויפּעסן אַ פּאָלק וואָס דו קענסט ניט, און וועסט רק זיין באַרויבט און געדריקט אַלע טעג. 34 און וועסט ווערן משוגע פון דער זעאונג פון דינע אויגן וואָס דו וועסט זען. 35 גאַט וועט דיר פלאַגן מיט אַ ביזן אויסשלאַג אויף די קני און אויף די שענקלען, און דו וועסט ניט קענען געהיילט ווערן; פון דיין פּוסטריט ביז דיין שפּיץ קאַפּ. 36 גאַט וועט אַוועקפירן דיר, און דיין מלך וואָס דו וועסט אויפּשטעלן איבער דיר, צו אַ פּאָלק וואָס דו און דינע עלטערן האָבן ניט געקענט; און וועסט דאַרטן דינען פרעמדע געטער, האַלץ און שטיין. 37 און וועסט זיין פאַר אַ שרעק, פאַר אַ שפּריכוואַרט, און פאַר אַ שפּאַט, צווישן אַלע פעלקער וואָס גאַט וועט דיר אַהין אַוועקפירן. 38 פּיל זריעה וועסטו אַרויסטראַגן אין פעלד, און ווינציק וועסטו אַיינואַמלען, וואָרום דער היישעריק וועט עס פאַרזערן. 39 וויינערטנער וועסטו פלאַנצן און באַאַרבעטן, אָבער וויין וועסטו ניט טרינקען און ניט אַריינעמען, וואָרום דער וואָרעם וועט עס אויפּעסן. 40 איילבערטביימער וועסטו האַבן אין דיין גאַנצן געמאַרק, אָבער מיט אייל וועסטו זיך ניט זאָלן, וואָרום דינע איילבערטן וועלן אַראַפּפּאַלן. 41 זין און טעכטער וועסטו האַבן, אָבער זיי וועלן ניט בלייבן ביי דיר, וואָרום זיי וועלן אַוועקגיין אין געפּאַנגענשאַפט. 42 אַלע דינע ביימער און די פּרוכט פון דיין ערד וועט ירשען דער גריל. 43 דער פרעמדער וואָס צווישן דיר וועט שטייגן העכער און העכער איבער דיר, און דו וועסט נידערן

אֲרָאֵם און אֲרָאֵם. ⁴⁴ ער וועט דיר אַנטלייען, און דו וועסט אים ניט אַנטלייען; ער וועט זיין דער קאַפּ, און דו וועסט זיין דער עק.

⁴⁵ און אַלע די דאָזיקע קללות וועלן קומען אויף דיר, און וועלן דיך נאַכיאָגן און דיך דערגרייכן, ביז דו וועסט פאַרטייליקט ווערן, ווייל דו האָסט ניט צוגעהערט צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט, צו היטן זיינע געבאָט און זיינע געזעצן וואָס ער האָט דיר געבאָטן. ⁴⁶ און זיי וועלן זיין פאַר אַ צייכן און פאַר אַ ווונדער אויף דיר און אויף דיין זאַמען ביז אייביק. ⁴⁷ דערפאַר וואָס דו האָסט ניט געדינט יהוה דיין גאָט מיט שמחה, און מיט אַ פריילעכן האַרצן, אין אַ שפּע פון אַלץ. ⁴⁸ וועסטו דינען דיין פיינט, וואָס גאָט וועט אים אָנשיקן אויף דיר, אין הונגער, און אין דאַרשטיקייט, און אין נאַקעטקייט, און אין מינערונג פון אַלץ; און ער וועט אַרויפּטאַן אַן אַייזערנעם יאָך אויף דיין האַלדז, ביז ער וועט דיך פאַרטייליקן.

⁴⁹ גאָט וועט אַנטראָגן אויף דיר אַ פּאַלק פון דער ווייטן, פון עק ערד, אַזוי ווי עס קומט צו שוועבן אַן אַדלער, אַ פּאַלק וואָס דו וועסט ניט פאַרשטיין זיין לשון; ⁵⁰ אַ פּאַלק מיט אַ פאַרשייטן פנים, וואָס וועט ניט שווינען דעם פנים פון אַ זקן, און אַ ווינג וועט ער ניט לייטזעליקן. ⁵¹ און ער וועט אויפּעסן די פרוכט פון דיין בהמה, און די פרוכט פון דיין ערד, ביז דו וועסט פאַרטייליקט ווערן; וואָס וועט דיר ניט איבערלאָזן קיין תבואה, קיין וויין, און קיין אייל, קיין געבורט פון דיין רינדער, און קיין פרוכט

וְאִתָּה חֵרֶד מְסָה מְסָה: הוּא יִלְוֶךָ וְאִתָּה לֹא תִלְוֶנּוּ מִדָּה הוּא יִדְוֶה לְרֵאשׁ וְאִתָּה תִדְוֶה לְזָנָב: וְכֹאֵו עֲלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְרַדְפוּךָ וְהִשְׁנִיךָ עַד הַשְּׂמֹרֶת בְּיַד־אֱלֹהֵי שְׂמֵעֵת בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹמֵר מִצְוֹתָיו וְחִקְתּוֹ אֲשֶׁר צִוָּה: וְהָיוּ בְּךָ לְאֹת וּלְמוֹפֵת וּבִנְרֵעַךָ עַד־עוֹלָם: תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־עֲבַדְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לִבָּב מְרֹב כָּל־: וְעַבַדְתָּ אֶת־אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנִי יְהוָה בְּךָ בְּרֵעִי וּבְצִמָּא וּבְשִׂרִים וּבְחֶסֶד כָּל־נֶתֶן עַל פְּדוּל עַל־צוּאָרֶךָ עַד הַשְּׂמִידוֹ אִתָּךְ: יֵשָׂא יְהוָה עֲלֶיךָ גוֹי מִרַחֵק מִקְּצֵה הָאָרֶץ פֶּאֶשֶׁר יִדְאֶה הַנָּשֵׂר גוֹי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמָע לְשׁוֹנֵי: גוֹי עַז פְּנִים אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פְנִים לְזָקֵן וְנֶעַר לֹא־יִחַן: וְאָכַל פְּרִי־בְהֵמָתְךָ וּפְרִי־אֲדָמָתְךָ עַד הַשְּׂמֹרֶת אֲשֶׁר לֹא־יִשְׂאֵר לָךְ דָּגַן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁנֶּר אֶלְפֵיךָ וְעִשְׂתֵּרֶת צֹאנֶיךָ עַד הַאֲבִידוֹ אִתָּךְ: וְהֵצֵר לָךְ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ עַד רֶחֶת הַמִּתְּךָ הַגְּבוּרֶת וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אִתָּה בְּמִסַּח בְּהֵן בְּכָל־אֲרָצֶךָ וְהֵצֵר לָךְ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ בְּכָל־אֲרָצֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ: וְאָכַלְתָּ פְרִי־בְמִצְוֶיךָ בְּשֶׂר בְּנֶיךָ וּבְנִתֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמִצְוֹר וּבְמִצְוֹת אֲשֶׁר־יְצִיֵק לָךְ אֱלֹהֶיךָ: הָאִישׁ הַבָּדֵךְ בְּךָ וְהֵעֲנֵנִי מֵאֵד תִּרַע עֵינֵי בְּאֵחוּיִי וּבְאִשֵּׁת חֵילִי וּבְיָתֵר בְּנֵי אֲשֶׁר יוֹתִיר: מִתַּת־י לְאַחֶיךָ מִהֶם מִבְּשֶׂר בְּנֵי אֲשֶׁר יֹאכַל מִכֵּלִי הַשְּׂאִירֶלֶךָ כָּל־בְּמִצְוֹר וּבְמִצְוֹת אֲשֶׁר יְצִיֵק לָךְ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ: הִרְבֵּה בְךָ וְהֵעֲנִנִה אֲשֶׁר לֹא־נִסְתַּח כִּי־דִגְלָה הַצֵּן עַל־יְדֵי הָאָרֶץ מִהֲרַעֲנֵנִי וּמִרַד תִּרַע עֵינַי בְּאִישׁ חֵילִי וּבְבִגְדֵי וּבְבִתְהָ: וּבְשִׁלְתֶּיהָ הַיּוֹצֵת־מִבֵּין רַגְלֶיהָ וּבְכִנִּיָּהּ אֲשֶׁר תִּלְד בְּיַהֲאֻכְלֵם בְּחֶסֶד־כָּל־בְּסַתֵּר בְּמִצְוֹר וּבְמִצְוֹת אֲשֶׁר יְצִיֵק לָךְ אֱלֹהֶיךָ בְּשְׁעָרֶיךָ: אִם־לֹא תִשְׁמָר לַעֲשׂוֹת אֶת־

ו' וז' אף

פּערונג פון דינע שאָף, ביז ער וועט דיך אונטערברענגען. ⁵² און ער וועט דיך באַלעגערן אין אַלע דינע טויערן, ביז עס וועלן גידערן דינע הויכע און פעסטע טויערן, וואָס דו האָסט זיך אויף זיי פאַרויכערט, אין דיין גאַנצן לאַנד; יא, ער וועט דיך באַלעגערן אין אַלע דינע טויערן, אין דיין גאַנצן לאַנד וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיר געגעבן. ⁵³ און וועסט עסן די פרוכט פון דיין לייב, דאָס פלייש פון דינע זין און דינע טעכטער וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיר געגעבן, אין דער באַלעגערונג, און אין דער דריקונג וואָס דיין פיינט וועט דיך דריקן. ⁵⁴ דער איידעלער מענטש צווישן דיר און דער זייער פאַרצערטלטער, זיין אויג וועט זיין שלעכט צו זיין ברודער, און צו דער ווייב פון זיין בוועם, און צו די איבעריקע קינדער וואָס ער וועט איבערלאָזן. ⁵⁵ צו געבן איינעם פון זיי פון דעם פלייש פון זיינע קינדער וואָס ער וועט עסן, ווייל גאַרנישט וועט אים זיין געבליבן אין דער באַלעגערונג, און אין דער דריקונג וואָס דיין פיינט וועט דיך דריקן אין אַלע דינע טויערן. ⁵⁶ די איידעלע צווישן דיר און די פאַרצערטלטע, וואָס האָט קיינמאָל ניט גע־פרוהט שטעלן איר פוסטריט אויף דער ערד, פון פאַרצערטלטקייט און פון איידלקייט, איר אויג וועט זיין שלעכט צו דעם מאָן פון איר בוועם, און צו איר זון, און צו איר טאָכטער, ⁵⁷ און צו איר נאָכגעבורט וואָס קומט אַרויס פון צווישן אירע פיס, און צו אירע קינדער וואָס זי וועט געבערן, וואָרום זי וועט זיי אויפּעסן אין פאַרבאַרגעניש, אין מינערונג פון אַלץ, אין דער באַלעגערונג, און אין דער דריקונג וואָס דיין פיינט וועט דיך דריקן אין דינע טויערן. ⁵⁸ אויב דו וועסט ניט היטן צו טאָן אַלע ווערטער פון דערדאָזיקער תורה, וואָס שטייען געשריבן אין

דעמדאָויקן בוך, מורא צו האָבן פאַר דעמדאָויקן גע-
אכפערטן און פאַרכטיקן נאָמען, פאַר יהוה דיין גאָט,
⁵⁹ וועט גאָט מאַכן ווונדערלעך דייןע פּלאַגן, און די פּלאַגן
פון דייןע קינדער-גרויסע און אָנגעהאַלטענע פּלאַגן, און
בייזע און אָנגעהאַלטענע קרענק. ⁶⁰ און ער וועט ווידער
ברענגען אויף דיר אַלע ווייטאַקן פון מצרים, וואָס דו
האַסט זיך געשראַקן פאַר זיי, און זיי וועלן זיך באַהעפטן
אַן דיר. ⁶¹ אויך יעטוועדער קרענק און יעטוועדער פּלאַג
וואָס שטייט ניט געשריבן אין דעם בוך פון דערדאָזיקער
תורה, וועט זיי גאָט אַרויפברענגען אויף דיר ביז דו וועסט
פאַרטיליקט ווערן. ⁶² און איר וועט בלייבן מיט אַ הייפל
מענטשן, אָנשטאַט וואָס איר זייט געווען אזוי ווי די שטערן
פון הימל אין פילקייט; ווייל דו האָסט ניט צוגעהערט
צו דעם קול פון יהוה דיין גאָט. ⁶³ און עס וועט זיין, אזוי
ווי גאָט האָט זיך געפרייט איבער אײך, אײך צו באַגייטקן,
און אײך צו מערן, אזוי וועט גאָט זיך פרייען איבער אײך,
אײך אונטערצוברענגען און אײך צו פאַרטיליקן; און
איר וועט אַוועקגעריסן ווערן פון דער ערד וואָס דו
קומסט אַהין, זי צו אַרבן. ⁶⁴ און גאָט וועט דיך צע-
שפרייטן צווישן אַלע אומות, פון עק ערד ביז עק ערד,
און וועסט דאַרטן דינען פרעמדע געטער, וואָס דו און
דיינע עלטערן האָבן ניט געקענט, האַלץ און שטיין. ⁶⁵ און

פּלדדברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה לראות
⁵⁷ את השם הנכבד והנורא הזה את יהוה אלהיך; והפלא
יהוה אתימכתך ואת מכות ורעה מכות גדלת ונאמנות
⁵⁸ וחלים רעים ונאמנים; והשיב בך את כל-מדונה מצרים
⁵⁹ אשר יגרת מפניהם ודבקו בך; גם כלחלי וכלמכה
אשר לא כתוב בספר התורה הזאת יעלם יהוה עליך
⁶⁰ עד השמדך; ונשאתם במתי מעט תחת אשר היותם
ככוכבי השמים לרב כילא שמעת בקול יהוה אלהיך;
⁶¹ והיה כאשר-שש יהוה עליכם להשיב אתכם ולהרבות
אתכם בן ישיש יהוה עליכם להאבד אתכם ולהשמד
אתכם ונסחתם מעל הארמה אשר-אתה בא-שמה
⁶² לרשתה; והפיצה יהוה בכל-העמים מקצה הארץ ועד
קצה הארץ ועבדת שם אלהים אחרים אשר לא-ידעת
⁶³ אתה ואבתך עץ ואבן; ובגוים החם לא תרגיע ולא-
יהיה מגוח לבת-דגלך ונתן יהוה לך שם לב רגו וכליזן
⁶⁴ עינים וראבון נפש; והיו חידת תלאים לך מנגד ופחדת
⁶⁵ לילה ויוזם ולא תאמין בחיך; בבקר האמר מריתן
ערב ובערב האמר מריתן בקר מפחד לבבך אשר
⁶⁶ התפחד וממראה עיניך אשר תראה; והשיבך יהוה ומצרים
באניות בדרך אשר אמרת לך לא-תסוף עוד לראתה
והתמכרתם שם לאיבך לעבדים ולשפחות ואין קנה;
⁶⁷ אלה דברי הברית אשר-צוה יהוה את-משה לכתת
את בני ישראל בארץ מואב מלבד הברית אשר-כרת
אתם בחרב;
פ

כט

ש' ויקרא משה אל-כל-ישראל ויאמר אלהם אתם ראיתם
את כל-אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ מצרים לפרעה

כח, 20' קצח חק 10' קצח חק

צווישן דידאָזיקע פעלקער וועסטו קיין רו ניט האָבן, און קיין מנוחה וועט ניט זיין פאַר דיין פּוסטריט; און גאָט
וועט דיר געבן דאַרטן אַן אומרויאיק האַרץ, און אויסגייעניש פון די אויגן, און פאַרשמאַכטונג פון דער זעל. ⁶⁶ און
דיין לעבן וועט דיר הענגען אַנטקעגן, און וועסט אָנגסטן טאַג און נאַכט, און ניט זיין זיכער מיט דיין לעבן.
⁶⁷ אין פרימאַרגן וועסטו זאָגן: הלוואַי ווערט אָונט! און אין אָונט וועסטו זאָגן: הלוואַי ווערט פרימאַרגן! פון וועגן דער
אַנסט פון דיין האַרצן וואָס דו וועסט אָנגסטן, און פון וועגן דער זעאונג פון דייןע אויגן וואָס דו וועסט זען. ⁶⁸ און גאָט
וועט דיך אומקערן אויף שיפן קיין מצרים, אויף דעם וועג וואָס איך האָב דיר געזאָגט, וועסט אים מער ניט אָנווען, און
איר וועט זיך דאַרטן אָנבאַטן צו אײערע פיינט פאַר קנעכט און פאַר דינסטן, און קיין קויפער וועט ניט זיין. ⁶⁹
⁷⁰ דאָס זיינען די ווערטער פון דעם בונד וואָס גאָט האָט באַפוילן משהן צו שליסן מיט די קינדער פון ישראל אין
לאַנד מואַב, אַחוץ דעם בונד וואָס ער האָט געשלאָסן מיט זיי אין חורב.

כט

און משה האָט צונויפגערופן גאַנץ ישראל, און האָט צו זיי געזאָגט:
איר האָט געזען אַלץ וואָס גאָט האָט געטאַן פאַר אײערע אויגן אין לאַנד מצרים צו פּרעהן, און

צו אלע זיינע קנעכט, און צו זיין גאנצן לאַנד; ² די גרויסע פרווונגען וואָס דינע אויגן האָבן געזען, יענע גרויסע צייכנס און ווונדער. ³ אָבער גאָט האָט אײך ניט געזעבן אַ האַרץ צו פאַרשטיין, און אויגן צו זען, און אויערן צו הערן, בײַ אויף היינטיקן טאָג. ⁴ און איך האָב אײך גע־פירט פערציק יאָר דורכן מדבר; אײערע קליידער זיינען ניט אָפגעטראָגן געוואָרן אויף אײך, און דיין שוך איז ניט אָפגעטראָגן געוואָרן אויף דיין פוס. ⁵ ברויט האָט איר ניט געגעסן, און וויין און געטראַנק האָט איר ניט גע־טרונקען; כּדי איר זאָלט וויסן אַז איך בין יהוה אײער גאָט. ⁶ און אַז איר זײט געקומען צו דעמדאָויקן אַרט, איז אַרויסגעגאַנגען סיחון דער מלך פון חשבון, און עוג דער מלך פון בָּשָׁן, אַקעגן אונדז אויף מלחמה, און מיר האָבן זיי געשלאָגן. ⁷ און מיר האָבן צוגענומען זײער לאַנד, און האָבן עס געגעבן פאַר אַ נחלה צו די ראובנים, און צו די גָדִים, און צו דעם האַלבן שבט מנשה. ⁸ דרום זאָלט איר היטן די ווערטער פון דעמדאָויקן בונד, און זיי טאָן, כּדי איר זאָלט באַגליקן אין אַלץ וואָס איר וועט טאָן.

וּלְכֹל־עַבְדֵי וְלְכֹל־אֲרָצוֹ: הַמִּסּוֹת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ בְּעֵינֵיךָ הָאֵתָהּ וְהַמִּפְתִּיחַ הַגְּדֹלִים הָהֵם: וְלֹא־יָתוּן יְהוָה לְכֶם לֵב לְדַעַת וְעֵינַיִם לְרֹאֹת וְאָזְנַיִם לִשְׁמָע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְאִלְמָד אַחֲכֶם אֲרַבְּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לֹא־כִלּוּ דְשֵׁיכֶם מִשְׁלֵיכֶם וְעַלֵּךְ לֹא־כִלְתָּה מִעַל רַגְלֶךָ: לֶחֶם ה' לֹא אָכַלְתֶּם וַיֵּינן וְשִׁכָּר לֹא שְׁתִיתֶם לְמַעַן תִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַתָּבֹאוּ אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה וַיֵּצֵא סִיחֹן מִלְּךְ־בְּשָׁן חֶשְׁבֹן וְעוּג מִלְּךְ־הַבָּשָׁן לְקִרְאָתֵנוּ לְמִלְחָמָה וְנִבְחַח אֶת־אֲרָצָם וְנִתְּנָה לְנַחֲלָה לְרֹאשֵׁיכֶם וְלַגְּדֵי וְלַחֲצֵי שְׁבֹט הַמְּנַשִּׁי: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־דְּבַר יְהוָה הַזֶּאת וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תִּשְׁכַּלּוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר תִּעֲשׂוּ: פ

נצבים

⁹ איר שטייט היינט אלע פאר יהוה אײער גאָט, אײערע הויפטלייט, אײערע שבטים, אײערע עלטסטע, און אײערע אויפזעצערס, אלע מענער פון ישראל. ¹⁰ אײערע קליינע קינדער, אײערע ווייבער, און דיין פרעמדער וואָס אין דיין לאַגער, פון דיין האַלצהעקער ביז דיין וואַסערשעפער; ¹¹ אַז דו זאָלסט אַרײַנטרעטן אין דעם בונד פון יהוה דיין גאָט און אין זיין שבועה וואָס יהוה דיין גאָט שליסט מיט דיר היינט; ¹² כּדי דיך אויפ־צושטעלן היינט פאַר אַ פּאָלק צו אים, און ער זאָל דיר זיין צום גאָט, אַזוי ווי ער האָט דיר צוגעזאָגט, און אַזוי ווי ער האָט געשוואָרן צו דינע עלטערן, צו אברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן. ¹³ און ניט מיט אײך אליין שליס איך דעמדאָויקן בונד און דידאָויקע שבועה, ¹⁴ נײערט אי מיט דעם וואָס שטייט דאָ מיט אונדו היינט פאַר יהוה אונדווער גאָט, אי מיט דעם וואָס איז דאָ ניט פאַראַן מיט אונדו היינט. ¹⁵ וואָרום איר ווייסט ווי מיר זיינען געזעסן אין לאַנד מצרים, און ווי מיר זיינען דורכגעגאַנגען צווישן די פעלקער וואָס איר זײט דורכגעגאַנגען. ¹⁶ און איר האָט געזען זײערע אומווערדיקייטן, און זײערע אָפגעטער, האַלץ און שטיין, זילבער און גאָלד, וואָס בײַ זיי. ¹⁷ טאַמער איז דאָ צווישן אײך אַ מאַן, אַדער אַ פרוי, אַדער אַ משפחה, אַדער אַ שבט, וואָס זיין האַרץ קערט זיך אָפֿ היינט פון יהוה אונדווער גאָט, צו גיין דינען די געטער פון יענע פעלקער; טאַמער איז פאַראַן צווישן אײך אַ וואַרצל וואָס פרוכפערט ביטערקרויט און ווערמוט; ¹⁸ און עס וועט זיין, אַז ער וועט הערן די ווערטער פון דער־דאָויקער שבועה,

אָתֶם וְנִצְבִים הַיּוֹם כָּלְכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רִאשֵׁיכֶם שְׁבֹטֵיכֶם וְקִנְיֵיכֶם וְשִׁמְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: טַפְּסֵיכֶם וְנְשֵׁיכֶם וְגַדְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבֵּךָ מִחֶטֶב עֲצִיב עַד שֹׁאֵב מִימֶךָ: לְעַבְדְּךָ בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְאֵלֹתָי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם: לְמַעַן תְּקִים־אֶת־ךָ הַיּוֹם לֹ שׁ לְעַם וְהָיָה לְךָ לְאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב: וְלֹא אַחֲכֶם לְכַדְכֶם אֲנִי כָרַת אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת וְאֶת־הָאֱלֹהִים הַזֹּאת: כִּי אֶת־אֲשֶׁר יִשְׁנֶה פֹה עִמָּנוּ עַמְד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם: כִּי־אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת אֲשֶׁר־שָׁלַח יְשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עָבְרָנוּ בְּקִרְבֵּי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָבְרַתֶּם: וְהִרְאוּ אֶת־שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֵת גְּלִילֵיהֶם עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּתֶם: פָּדִישׁ בְּכֶם אִישׁ אִרְאֵשָׁה אוֹ מִשְׁפַּחַת אִרְשֻׁבֵט אֲשֶׁר לְכַבּוֹ פִּנָּה הַיּוֹם מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת לְעַבְדֵי אֱת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פָּדִישׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דְּבַר יְהוָה הַזֶּה

אין לאַנד מצרים, און ווי מיר זיינען דורכגעגאַנגען צווישן די פעלקער וואָס איר זײט דורכגעגאַנגען. ¹⁶ און איר האָט געזען זײערע אומווערדיקייטן, און זײערע אָפגעטער, האַלץ און שטיין, זילבער און גאָלד, וואָס בײַ זיי. ¹⁷ טאַמער איז דאָ צווישן אײך אַ מאַן, אַדער אַ פרוי, אַדער אַ משפחה, אַדער אַ שבט, וואָס זיין האַרץ קערט זיך אָפֿ היינט פון יהוה אונדווער גאָט, צו גיין דינען די געטער פון יענע פעלקער; טאַמער איז פאַראַן צווישן אײך אַ וואַרצל וואָס פרוכפערט ביטערקרויט און ווערמוט; ¹⁸ און עס וועט זיין, אַז ער וועט הערן די ווערטער פון דער־דאָויקער שבועה,

הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהוה לי כי
 בשררות לבי אלך למען ספות הנה אתי הצמאה:
 לא יאבה יהוה סלח לו כי או ישן אר יתנה וקנאתו
 באיש הוא ורכצה בו כל האלה הכתובה בספר הנה
 ומחה יהוה את שמו מתחת השמים: והבדילו יהוה
 לדעה מכל שבמי ישראל ככל אלות הברית הכתובה
 בספר התורה הנה: ואמר הדוד האחרון בניכם אשר
 יקומו מאחריכם ותכרי אשר יבא מארץ רחוקה וראו
 את מכות הארץ הוא ואת תחלאת אשר תלה יהוה
 כה: גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תורע ולא
 תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה
 אדמה וצבאים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו: ואמרו
 כל הנהגים עליה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מה חרי
 האף הגדול הנה: ואמרו על אשר עובו את ברית יהוה
 אלהי אבתם אשר כרת עם בועזא אתם מארץ
 כה מצרים: וילכו ועבדו אלהים אחרים וישתחוו להם
 כו אלהים אשר לא ידעו ולא חלק להם: וחראף יהוה
 בארץ ההוא להביא עליה את כל התקלה הכתובה
 לו בספר הנה: ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה
 כח ובקצה גדול וישלכם אל ארץ אחרת כיום הנה: הנסמרת
 ליהוה אלהי ונהגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות
 את כל דברי התורה הזאת: ם
 ל

יהוה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה
 אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הנהגים אשר
 ב הדיקה יהוה אלהיך שמה: ושבת עדי יהוה אלהיך
 ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוה היום אתה ובניך

כט, נב' וצטס' ק כו ל רטז כח יא נקחה

וועט ער זיך רימען אין זיין הארצן, אזוי צו זאגן: פריד
 וועט זיין צו מיר, ווען איך וועל גיין אין דער אייגענע
 שפארטיקייט פון מייין הארצן—כדי אונטערצוברענגען דאס
 באוועסערטע אין איינעם מיטן דארשטיקן—¹⁹ וועט אים
 גאט ניט וועלן פארגעבן, נייערט דער צאָרן פון גאט און
 זיין פארדראָס וועט דענסמאָל ברענען אויף יענעם מאָן,
 און אויף אים וועט הויערן די גאנצע קללה וואָס שטייט
 געשריבן אין דעמדאָזיקן בוך, און גאט וועט אויסמעקן
 זיין גאָמען פון אונטערן הימל. ²⁰ און גאט וועט אים אָפּ
 שייַדן צום בייזן פון אַלע שבטים פון ישראל, אזוי ווי אַלע
 קללות פון דעם בונד וואָס שטייט געשריבן אין דעמדאָזיקן
 בוך פון דער תורה. ²¹ און דער שפעטערדיקער דור,
 אייערע קינדער וואָס וועלן אויפשטיין נאָך אייך, און דער
 פרעמדער וואָס וועט קומען פון אַ ווייטן לאַנד, וועלן
 זאָגן—ווען זיי וועלן זען די פלאַגן פון דעמדאָזיקן לאַנד,
 און אירע קרענק מיט וואָס גאט האָט עס קראַנק געמאַכט;
²² אָו שוועבל און זאַלץ, פאַרברענט, איז איר גאַנצע ערד;
 ניט זי ווערט געזייט, און ניט זי לאָזט אַרויס אַ שפראַצונג,
 און ניט עס וואַקסט אויף איר אַ שום גראָן, אזוי ווי די
 איבערקערעניש פון סדום, און עמורה, אַדמה, און צבויים,
 וואָס גאט האָט איבערגעקערט אין זיין כעס און אין זיין
 גרימצאָרן—²³ וועלן אַלע פעלקער זאָגן: פאַרוואָס האָט
 גאט געטאָן אזוי צו דעמדאָזיקן לאַנד? וואָס איז דער
 דאָזיקער גרויסער גרימצאָרן? ²⁴ און מע וועט זאָגן:

פאַרוואָס זיי האָבן פאַרלאָזן דעם בונד פון יהוה דעם גאט פון זייערע עלטערן, וואָס ער האָט מיט זיי געשלאָסן,
 ווען ער האָט זיי אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים; ²⁵ און זיי זענען געגאַנגען און האָבן געדינט פרעמדע געטער, און
 זיך געבוקט צו זיי, געטער וואָס זיי האָבן זיי ניט געקענט, און וואָס ער האָט זיי ניט איינגעטיילט. ²⁶ און דער צאָרן פון
 גאט האָט געגרימט אויף דעמדאָזיקן לאַנד, צו ברענגען דערויף די גאַנצע קללה וואָס שטייט געשריבן אין דעמדאָזיקן
 בוך. ²⁷ און גאט האָט זיי אַרויסגעריסן פון זייער ערד מיט רעזע, און מיט גרויס כעס, און האָט זיי
 פאַרוואָרפן אין אַן אַנדער לאַנד, אזוי ווי היינטיקן טאַג.

²⁸ דאָס פאַרבאַרגענע איז ביי יהוה אונדזער גאט, אָבער דאָס אַנטפלעקטע איז פאַר אונדז און פאַר אונדזערע קינד
 דער אויף אייביק—צו טאָן אַלע ווערטער פון דערדאָזיקער תורה.

און עס וועט זיין, אָו עס וועלן קומען אויף דיר אַלע די דאָזיקע זאַכן, די ברכה און די קללה, וואָס איך האָב גע-
 ליגט פאַר דיר, און וועסט דיר נעמען צום האַרצן, צווישן די אַלע פעלקער וואָס יהוה דיין גאט האָט דיר אַהין פאַר-
 שטויסן, און וועסט זיך אומקערן צו יהוה דיין גאט, און וועסט צוהערן צו זיין קול, אזוי ווי אַלץ וואָס איך באַפעל דיר

א ד. ה. אלץ מיטאנאנדער.

בְּכַל־לִבְּכֶם וּבְכַל־נַפְשְׁכֶם; וְשֹׁב יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת־שִׁבְתְּךָ י
וּרְחַמֶּךָ וְשֹׁב וּקְבַצֵּךָ מִכָּל־הַעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצִיךָ יְהוָה
אֶלְהֹוֹת שָׁמָּה: אִם־יִהְיֶה נִדְחָךָ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם י
יִקְבֹּץ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהִבִּיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ ה
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ וְהִמְבִּיךָ וְהִרְבִּיךָ
מֵאֲבֹתֶיךָ: וְגַל יְהוָה אֶלְהֹוֹת אֶת־לִבְּכֶם וְאֶת־לִבְּבָרְעִי
לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּכָל־לִבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם לְמַעַן
חַיֶּיךָ: וְגַם יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת־פְּלִיאֹת הָאֱלֹהִים עִלְיָ־^ח
אִיבֶיךָ וְעַל־שָׁנְאֶיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: וְאַתָּה תִּשׁוּב וְשִׁמְעָתָּ
בְּקוֹל יְהוָה וְעֲשִׂיתָ אֶת־כְּלִמְצוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה
הַיּוֹם: וְהוֹתִירָךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בְּפָרִי
כֶּסֶף וּבְפָרִי בְּהִמְתֶּךָ וּבְפָרִי אֲרָמְתֶךָ לְטֹבָה כִּי יִשׁוּב
יְהוָה לְשׁוּשׁ עֵלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר־שָׁשׂ עַל־אַבְתָּיֶךָ: כִּי
תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְשִׁמְרַת מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַפְּתוּכָה
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה כִּי תִשׁוּב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּכָל־
לִבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: ׀ כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁשׁ
אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא־רִחַקָה הוּא:
לֹא בְּשָׁמַיִם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לִּנּוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחֶהָ י
לִּנּוּ וְיִשְׁמַעְנֵנּוּ אִתָּה וְנַעֲשֶׂנָהּ: וְלֹא־מַעְבָּר לִים הוּא לֵאמֹר י
מִי יַעֲבֹר־לִנּוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחֶהָ לִּנּוּ וְיִשְׁמַעְנֵנּוּ אִתָּה
וְנַעֲשֶׂנָהּ: כִּי־קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מֵאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְּכֶם י
לַעֲשׂוֹתוֹ: ׀ רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים
וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הָרֵעַ: אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה י
הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְלַבֵּת בְּדַרְכָּיו וּלְשַׁמֵּר
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיִּיתָ וְרַבִּיתָ וּבִרְבִּיךָ יְהוָה
אֱלֹהֵיךָ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה כֹּאשְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ: וְאִם י
יִפְנֶה לִבְּכֶם וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחֶת וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְעַבְדָּתֶם: הִנֵּנִתִּי לְכֶם הַיּוֹם כִּי אֶבֶר הָאֲבֹרֹת י

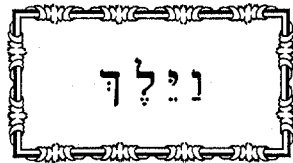
היינט, דו און זיינע קינדער, מיט דיין גאנצן הארצן, און
מיט דיין גאנצער זעל, ׀ וועט יהוה דיין גאט אומקערן
דיין געפאנגענשאפט, און ער וועט דיר דערבארמען, און
וועט צוריק דיר איינזאמלען פון אלע אומות וואס יהוה
דיין גאט האט דיר אהין צעשפרייט. ׀ או זיינע פאר
שטויסענע זאלן זיין אין עק הימל, וועט דיר יהוה דיין גאט
פון דארטן איינזאמלען, און וועט פון דארטן דיר געמען.
׀ און יהוה דיין גאט וועט דיר ברענגען אין דעם לאנד וואס
זיינע עלטערן האבן געארבט, און וועסט עס ארבן, און
ער וועט דיר באגייטן, און דיר מערן מיין פון זיינע
עלטערן. ׀ און יהוה דיין גאט וועט באשניידן דיין הארץ,
און דאס הארץ פון זיינע קינדער, ליב צו האבן יהוה
דיין גאט מיט דיין גאנצן הארצן, און מיט דיין גאנצער
זעל, כדי זאלסט לעבן. ׀ און יהוה דיין גאט וועט געבן
אלע די דאזיקע קללות אויף זיינע פיינט, און אויף זיינע
שונאים וואס האבן דיר געיאגט. ׀ און דו וועסט זיך אומ
קערן, און צוהערן צו דעם קול פון גאט, און טאן אלע
זיינע געבאט וואס איך געביט דיר היינט. ׀ און יהוה דיין
גאט וועט דיר געבן א שפע אין יעטוועדער טואונג פון דיין
האנט, אין דער פרוכט פון דיין ליב, אין דער פרוכט
פון דיין בהמה, און אין דער פרוכט פון דיין ערד צום
גוטן; ווארום גאט וועט זיך ווידער פרייען מיט דיר צום
גוטן, אזוי ווי ער האט זיך געפרייט מיט זיינע עלטערן;
׀ או דו וועסט צוהערן צו דעם קול פון יהוה דיין גאט,

צו היטן זיינע געבאט און זיינע געזעצן וואס שטייען געשריבן אין דעמדאזיקן בוך פון דער תורה; אז דו וועסט זיך
אומקערן צו יהוה דיין גאט מיט דיין גאנצן הארצן, און מיט דיין גאנצער זעל. ׀ ווארום דאסדאזיקע געבאט
וואס איך געביט דיר היינט, דאס איז נישט פארהוילן פון דיר, און דאס איז נישט צו ווייט. ׀ נישט אויפן הימל איז דאס, אז
דו זאלסט זאגן: ווער וועט אונדז ארויפגיין אויפן הימל און עס געמען פאר אונדז, און עס אונדז לאזן הערן, כדי מיר
זאלן עס טאן? ׀ און נישט פון יענער זייט ים איז דאס, אז דו זאלסט זאגן: ווער וועט אונדז אריבערגיין אויף יענער זייט
ים, און עס געמען פאר אונדז, און דאס אונדז לאזן הערן, כדי מיר זאלן עס טאן? ׀ ניערט זייער נאנט איז דאס ווארט
צו דיר, אין דיין מויל, און אין דיין הארצן, עס צו טאן.

׀ זע, איך האב היינט געלייגט פאר דיר לעבן און גוטס, און טויט און שלעכטס, ׀ וואס איך באפעל
דיר היינט ליב צו האבן יהוה דיין גאט, צו גיין אין זיינע וועגן, און צו היטן זיינע געבאט און זיינע חוקים און
זיינע געזעצן, כדי זאלסט לעבן און זיך מערן, און יהוה דיין גאט זאל דיר בענטשן אין דעם לאנד וואס דו
קומסט אהין, עס צו ארבן. ׀ אבער אז דיין הארץ וועט זיך אפקערן, און וועסט נישט צוהערן, און וועסט אראפגעפירט
ווערן, און וועסט זיך בוקן צו פרעמדע געטער, און ווי דינען, ׀ זאג איך איך היינט אן, אז אונטערגיין וועט איר אונטערגיין;

לֹא-תִאָּרִיכוּן יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֶתָּה עֹבֵר אֶת-
 הַיַּרְדֵּן לְבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: הַעֲלֵתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת-
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ חֲחִיִּים וְחַמּוֹת נִתְּתִי לְפָנֶיךָ הַבִּרְכָּה
 וְהַקְלָלָה וּבַחֲרָתִי בְחַיִּים לְמַעַן תִּחַזַּק אַתָּה וְנִרְעָד: לֹא-תִכְבֹּד
 אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַם בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקוֹ-בְּךָ כִּי הוּא הַיְיָ
 וְאַתָּה יָמִיד לְשִׁבְתָּ עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם: פ

איר וועט ניט מאַריר־ימים זיין אויף דער ערד וואָס דו
 גייסט אַריבער דעם יַרְדֵּן צו קומען אַהין, זי צו אַרבן.
 יי איך מאַך היינט עדות אַקעגן אײך הימל און ערד: לעבן
 און טויט האָב איך געלייגט פֿאַר אײך, אַ ברכה און אַ
 קללה, דרום זאָלסטו אויסוויילן דאָס לעבן, כּדי זאָלסט
 לעבן, דו און דיין זאָמען; ³⁰ ליב צו האָבן יהוה דיין גאָט,
 צוצוהערן צו זיין קול, און זיך צו באַהעפטן אָן אים,
 וואָרום דאָס איז דיין לעבן און דיין אַריכתי־מים; כּדי צו ויצן אויף דער ערד וואָס גאָט האָט געשוואָרן צו דייןע
 עלטערן, צו אַברהמען, צו יצחקן, און צו יעקבן, זיי צו געבן.

לא

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל:
 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בְּדִמְאָה וְעֵשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא-
 אֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא וַיְהוּה אָמֵר אֵלָי לֹא תַעֲבֹד אֶת-
 הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא. עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא-יִשְׁמַד
 אֶת-הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וַיְרַשְׁתֶּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר
 לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וַעֲשֵׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
 לְסִיחֹן וּלְעֹג וּמַלְכֵי הָאֲמֹרִי וּלְאַרְצֵם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אַתָּם:
 וְנִתְּנָם יְהוָה לְפָנֶיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל-הַמִּצְוָה אֲשֶׁר
 צִוִּיתִי אֲתֶכֶם: חֲזֹקוּ וְאַמְצוּ אֶל-תִּירָאוֹ וְאַל-תַּעֲרַצוּ מִפְּנֵיהֶם
 כִּי יְהוּה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהַלֵּךְ עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ:
 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל
 חֲזֹק וְאַמְצֵן כִּי אַתָּה תְּבוֹא אֶת-הָעָם הַזֶּה אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָם לְתֵת לָהֶם וְאַתָּה תִּנְחִילֵנָה אֹתָם:
 וַיְהוּה הוּא הַהַלֵּךְ לְפָנֶיךָ הוּא יְהוּה עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ וְלֹא
 יַעֲזֹבְךָ לֹא תִירָא וְלֹא תַחַת: וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת-הַתּוֹרָה
 הַזֹּאת וַיִּתְּנָה אֶל-הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנְּשָׂאִים אֶת-דָּאָרֹן
 בְּרִית יְהוָה וְאֶל-פְּלֹזֶקֶן יִשְׂרָאֵל: וַיָּצַן מֹשֶׁה אֹתָם
 לֵאמֹר מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים בְּמַעַד שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה בְּתַנּוּ

לא י און משה איז געגאנגען, און האָט גערעדט די
 דאָזיקע ווערטער צו גאַנץ ישראל. ³⁰ און ער
 האָט צו זיי געזאָגט: אַ מאָן פון הונדערט און צוואַנציק
 יאָר בין איך היינט; איך קען ניט מער אַרויסגיין און
 אַריינגיין; און גאָט האָט צו מיר געזאָגט: וועסט ניט
 אַריבערגיין דעמדאָזיקן יַרְדֵּן. ³⁰ יהוה דיין גאָט, ער גייט
 אַריבער דיר פֿאַרויס; ער וועט פֿאַרטיליקן די דאָזיקע
 פעלקער פון פֿאַר דיר, און וועסט זיי ירשען; יהושוע,
 ער גייט אַריבער דיר פֿאַרויס, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט.
 י און גאָט וועט טאָן צו זיי אזוי ווי ער האָט געטאָן צו סיחון
 און צו עוג, די מלכים פון אַמורי, און צו זייער לאַנד, וואָס
 ער האָט זיי פֿאַרטיליקט. ³⁰ און גאָט וועט זיי איבערגעבן
 צו אײך, און איר וועט טאָן צו זיי אזוי ווי אַלדאָס געבאָט
 וואָס איך האָב אײך געבאָטן. ³⁰ זייט שטאַרק און פעסט,
 איר זאָלט ניט מורא האָבן און זיך ניט שרעקן פֿאַר זיי,
 וואָרום יהוה דיין גאָט, ער איז דער וואָס גייט מיט דיר;
 ער וועט דיך ניט אָפּלאָזן און דיך ניט פֿאַרלאָזן.

י קצו בעלזא

י און משה האָט גערופן יהושוען, און ער האָט צו אים געזאָגט פֿאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל: זיי שטאַרק
 און פעסט, וואָרום דו וועסט קומען מיט דעמדאָזיקן פֿאַלק אין דעם לאַנד וואָס גאָט האָט געשוואָרן זייערע עלטערן זיי
 צו געבן, און דו וועסט עס זיי מאַכן אַרבן. ³⁰ און גאָט, ער איז דער וואָס גייט דיר פֿאַרויס; ער וועט זיין מיט דיר, ער
 וועט דיך ניט אָפּלאָזן און דיך ניט פֿאַרלאָזן; זאָלסט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן.
³⁰ און משה האָט אויפגעשריבן די דאָזיקע תּוֹרָה, און האָט זי געגעבן צו די כּהנים, די קינדער פון לוי, וואָס טראָגן דעם
 אָרון פון גאָטס בונד, און צו אַלע עלטסטע פון ישראל. ¹⁰ און משה האָט זיי באַפוילן, אזוי צו זאָגן: צום סוף פון אַלע זיבן

הסבות: בבוא כל-ישראל לראות את-פני יהוה י' אלהיך במקום אשר יבחר תקרא את-התורה הנאת נגד כל-ישראל באניהם: תקהל אתהעם האנשים יב והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את-יהוה אלהיכם ושמרו לעשות אתי כל-דברי התורה הזאת: ובניהם אשר לא-ידעו ישמעו י' ולמדו ליראה את-יהוה אלהיכם כל-הימים אשר אתם חיים על-הארץמה אשר אתם עברים את-הנהרן שמה לרשתה: פ

ויאמר יהוה אל-משה הן קרבו ימיה למות קרא את-הם ידושיע והתנצבו באהל מועד ואצוני וגלך משה יהושיע ויתנצבו באהל מועד: וירא יהוה באהל בעמוד ענן י' ובעמוד עמוד הענן על-פנת האהל: ויאמר יהוה אל- משה הנה שכב עס-דבתך וקם העם הזה וינה אוהרי ו אלהי נכר-הארץ אשר הוא בא-שמה בקרבן ועובני והפר את-בריתי אשר ברתי אתו: וחרה אפי בו ביום י' והוא ועובתים והסתרתי פני מהם והנה לאכל ומצאו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על פי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה: ואנכי הסתר י' אסתיר פני ביום ההוא על כל-הרעה אשר עשה כי פנה אל-אלהים אחרים: ועתה כתבו לכם את י' השירה הזאת ולמדה את-בני-ישראל שימה בפיהם למען תהיה-לי השירה הנאת לעד בבני ישראל: כי אביאנו אל-הארץמה אשר-נשבעתי לאבותי וכת חלב ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל-אלהים אחרים ועבדום ונאצוני והפר את-בריתי: והנה כרת-מלאן כא אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הנאת לבני לעד כי לא תשכח מפי ורעו כי ידעתי את-יצרו אשר

יאר, אין דער צייט פון דעם יאר פון שמיטה, אין דעם יום- טוב פון סוכות, ¹¹ ווען גאנץ ישראל קומט זיך ווייזן פאר יהוה דיין גאט, אין דעם אָרט וואָס ער וועט אויסדער- וויילן, זאָלסטו לייענען די דאָזיקע תורה פאר גאנץ ישראל אין זייערע אויערן. ¹² זאמל איין דאָס פאָלק, די מענער און די ווייבער און די קליינע קינדער, און דיין פרעמדן וואָס אין דייע טויערן, כדי זיי זאָלן הערן, און כדי זיי זאָלן לערנען, און מורא האָבן פאר יהוה אייער גאט, און היטן צו טאָן אַלע ווערטער פון דערדאָזיקער תורה; ¹³ און זייערע קינדער וואָס האָבן ניט געוויסט, זאָלן הערן, און לערנען מורא צו האָבן פאר יהוה אייער גאט אַלע טעג וואָס איר לעבט אויף דער ערד וואָס איר גייט אריבער דעם ירדן אהין, זי צו ארבן.

¹⁴ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זע, דייע טעג גענענען צום שטאַרבן, רוף יהושיען, און שטעלט אייך אין אוהל-מועד, און איך וועל אים באַפעלן. זיינען געגאנגען משה און יהושיע, און האָבן זיך געשטעלט אין אוהל-מועד. ¹⁵ און גאָט האָט זיך באַוויזן אין געצעלט אין אַ וואַלקנוייל, און דער וואַלקנוייל איז געשטאַנען ביים איינגאַנג פון גע- צעלט. ¹⁶ און גאָט האָט געזאָגט צו משה: זע, דו לייגסט

זיך מיט דייע עלטערן, און דאָסדאָזיקע פאָלק וועט אויפשטיין און זיך אָפקערן נאָך די געטער פון די פרעמדע פון דעם לאַנד וואָס ער קומט אהין צווישן זיי, און ער וועט מיך פאַרלאָזן, און פאַרשטערן מיין בונד וואָס איך האָב געשלאָסן מיט אים. ¹⁷ און מיין צאָרן וועט גרימען אויף אים אין יענעם טאָג, און איך וועל זיי פאַרלאָזן, און פאַרבאָרגן מיין פנים פון זיי, און ער וועט זיין צום פאַרצערן, און אים וועלן טרעפן ביזן פיל און צרות, און ער וועט זאָגן אין יענעם טאָג: פאַרוואָר, ווייל מיין גאָט איז ניט צווישן מיר, האָבן מיך געטראָפן די דאָזיקע ביזן. ¹⁸ און פאַרבאָרגן וועל איך פאַרבאָרגן מיין פנים אין יענעם טאָג, פאַר אַלעם ביזן וואָס ער האָט געטאָן, אַז ער האָט זיך געקערט צו פרעמדע געטער. ¹⁹ און אַצונד שרייבט אייך אויף דאָסדאָזיקע געזאַנג, און לערן עס אויס די קינדער פון ישראל; טו עס אריין אין זייער מויל, כדי דאָסדאָזיקע געזאַנג זאָל מיר זיין צום עדות קעגן די קינדער פון ישראל. ²⁰ אַז איך וועל אים ברענגען אויף דער ערד וואָס איך האָב צוגעשוואָרן זייערע עלטערן, וואָס פליסט מיט מילך און האַניק, און ער וועט עסן און ווערן זאַט און פעט, און וועט זיך קערן צו פרעמדע געטער, און זיי וועלן זיי דינען, און וועלן מיך פאַר- אַכטן, און ער וועט פאַרשטערן מיין בונד, ²¹ איז, אַז אים וועלן טרעפן ביזן פיל און צרות, וועט דאָסדאָזיקע געזאַנג זיך אַפרופן אים אין פנים צום עדות, וואָרום עס וועט ניט פאַרגעסן ווערן פון דעם מויל פון זיין זאַמען; ווייל איך ווייס זיין

הוא עשה היום בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי:
 כב ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה
 כג את בני ישראל: ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק
 כד ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר
 כה נשבעתי להם ואנכי אדנה עמך: ויהי ככלות משה
 כו לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם: ויצו
 כז משה את הלויים נשאי ארון ברית יהוה לאמר: לקח
 כח את ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד ארון ברית
 כט יהוה אלהיכם והיה לכם כסף לעד: כי אנכי ידעתי את
 ל טו ואת ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים
 מט היום עמידה ואף בראיית מותי: תקבילו אל את
 פ כל זקני שבטיכם ושמיכם ואת דבריכם באזניהם את
 פ כה דברי האלה ואעדה בם את השמים ואת הארץ:
 פ כז כי ידעתי אחרי מותי כיהשחת תשחתון וסרתם מן
 פ כח הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית
 פ כט הימים ברתעשו את הרע בעיני יהוה להביעו במעשה
 ל ידביכם: וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי
 ה שירה הזאת עד תמם: פ

טבע, ווי ער באגייט זיך היינט, נאך איידער איך האב אים
 געבראכט אין דעם לאנד וואס איך האב צוגעשווארן.
 22 און משה האט אויפגעשריבן דאס דאזיקע געזאגט
 אין יענעם טאג, און האט עס אויסגעלערנט די קינדער
 פון ישראל. 23 און ער האט באפוילן יהושע דעם זון פון
 נון, און האט געזאגט: זיי שטארק און פעסט, ווארום דו
 וועסט ברענגען די קינדער פון ישראל אין דעם לאנד
 וואס איך האב זיי צוגעשווארן, און איך וועל זיין מיט דיר.
 24 און עס איז געווען, ווי משה האט געענדיקט אויפ-
 שרייבן די ווערטער פון דער דאזיקער תורה אין א בוך,
 ביז זייער סוף. 25 אזוי האט משה באפוילן די לויים וואס
 טראגן דעם ארון פון גאטס בונד, אזוי צו זאגן: 26 נעמט
 דאס דאזיקע בוך פון דער תורה, און איר זאלט עס אזעק
 לייגן ביין זייט פון דעם ארון פון דעם בונד פון יהוה אייער
 גאט, און עס זאל דארטן זיין צום עדות קעגן דיר.
 27 ווארום איך קען דיין ווידערשפעניקייט און דיין הארטן
 נאקן; זע, היינט, אז איך לעב נאך מיט אייך, זייט איר

געווען ווידערשפעניקער אקעגן גאט, און ווי שוין נאך מיין טויט? 28 זאמלט איין צו מיר אלע עלטסטע פון אייערע
 שבטים, און אייערע אויפזעהר, און איך וועל רעדן אין זייערע אויערן דידאזיקע ווערטער, און וועל מאכן הימל
 און ערד עדות קעגן זיי. 29 ווארום איך ווייס, אז פארדארבן וועט איר פארדארבן ווערן נאך מיין טויט, און איר וועט
 זיך אפקערן פון דעם וועג וואס איך האב אייך באפוילן, און אייך וועט געשען ביין אין סוף פון די טעג, ווייל איר וועט
 טאן וואס איז שלעכט אין די אויגן פון גאט, אים צו דערצערענען מיט דער טואונג פון אייערע הענט.
 30 און משה האט גערעדט אין די אויערן פון דער גאנצער איינוואלונג פון ישראל די ווערטער פון דעמדאזיקן
 געזאגט ביז זייער סוף.

ה א ז י נ ו

לב

א האזינו השמים ואדברה
 ב יצרה כמטר לקחי
 ג כשעורם עלידשא
 ד הצור תמים פעלו
 ה שחת לו לא בניו מומם
 ו תשמע הארץ אמריי:
 ז תגל כפול אמרתי
 ח וכרביקים עליעשב:
 ט דבו גדל לאלהינו:
 י כי כל דרכיו משפט
 יא צדיק וישר הוא:
 יב דור עקש ופתלתל:

א פארנעמט איר הימלען, און איך וועל רעדן,
 און זאל הערן די ערד די רייד פון מיין מויל.
 ב זאל טריפן ווי רעגן מיין לערנונג,
 זאל רינען ווי טוי מיין ווארט;
 ג ווי א גוסרעגן אויף גראז
 און ווי שפרייערעגן אויף קרייטעכץ.
 ד ווארום דעם נאמען פון יהוה וועל איך רופן;
 ע גיט גרויסקייט צו אונדזער גאט.
 פ דער פעלן-זיין ווערן איז גאנץ,
 ווייל אלע זיינע וועגן זיינען רעכט;
 ז גאט פון געטריישאפט, און אן אומרעכט,
 גערעכט און רעכטפארטיק איז ער.

לא, כא ספר בראשית כה קמץ כגולתו כז בראש עמוד סימן ביה שמח

אזוי פון אים די פארדארבונג? ניין!
 זיינע קינדער, זייערס איז דער פעלער;
 א קרומער און פארדרייטער דור.

ה' לַיהוָה תִּנְמַלְרוּאֹת
 הַלֹּא־הוּא אֲבִיךָ כִּנְיָךְ
 וְכֹר יְמוֹת עוֹלָם
 שָׁאַל אֲבִיךָ וַיַּגִּד
 כִּהְנַחֵל עֲלוּיֵן גּוֹיִם
 יֵאָבֵב נִבְלָת עַמּוּם
 כִּי תִלַּק יְהוָה עִמּוֹ
 יִמְצְאוּ בְּאַרְצֵי מִדְבָּר
 יִסְבְּכוּהוּ יִבְוֹנְהוּ
 כְּנֹשֶׁר יַעִיר קִנּוּ
 יִפְרֹשׁ בְּנִפְיוֹ וַיִּקְחֵהוּ
 יְהוָה בְּרֵד יִחַנּוּ
 יִדְכְּבוּהוּ עַל-בְּמֹתָי אֶרֶץ
 וַיִּנְקְדוּ דָבַשׁ מִסַּלַּע
 חֲמַאת בְּקֹר וְחֵלֶב צֹאן
 וְאֵילִים בְּנֵי-בֶשֶׁן וְעֵתוּדִים
 וְדֹם-עֵנֶב הַשְּׂתֵדֵה-חֶמֶר:
 שָׁמֵנֶת עֵבֶית בְּשִׂית
 וַיִּנְבֵּל צֹרֵר יִשְׁעֵהוּ:
 בְּתוֹעֵבֶת יִבְעִיסֵהוּ:
 אֱלֹהִים לֹא יִדְעוּם
 לֹא שָׁעֲרוּם אֲבֹתֵיהֶם:
 וְהִשְׁפַּח אֵל מִחֲלָלָה:
 מִכֶּסֶם בְּנֵיו וּבְנֹתָיו:
 אֲרָאָה מָה אֲחִירֵיהֶם
 בְּנִים לֹא־אֵמָן בָּם:
 כַּעֲסוּנִי בְּהַבְלִיתֶם

1 עם נבל ולא חכם
 2 הוא עשך ויכנגד:
 3 כינו שנות דור-דור
 4 זכניך ויאמר-לך:
 5 בהפרידו בני אדם
 6 למספר בני ישראל:
 7 יעקב חבל נחלתו:
 8 ובתוהו ילל ישמן
 9 יצננהו באישון עינו:
 10 על-זולתו ירחף
 11 ישארו על-אברתו:
 12 ואין עמו אל נכר:
 13 ויאכל הנובת שדרי
 14 ושמן מחלמיש צור:
 15 עס-חלב ברים
 16 עס-חלב פליות הטוה
 17 וישמן ישרון ויבעט
 18 וישש אלוה עשורו
 19 ויקארו בורים
 20 ויבחו לשדים לא אלה
 21 חדשים מקרב פאו
 22 צור ילדך תשי
 23 וירא יהוה וינאץ
 24 ויאמר אסתירה פני מהם
 25 כי דור תהפכת המה
 26 הם קנאוני בלא-אל
 27 ואני אקניאם בלא-עם

6 ווילט איר אזוי גאט פארגעלטן,
 געמיין און אומקלוג פאלק?
 איז ער נישט דיין פאטער וואס האט דיך געשאפן?
 ער-וואס האט דיך געמאכט און געפורעמט?
 7 געדענק די טעג פון פארציטן,
 באטראכט פון דור-דורות די יארן,
 פרעג דיין פאטער, ער וואל דיר דערציילן,
 דייע וקנים, זיי ואלן דיר זאגן.
 8 ווען דער אויבערשטער האט באטיילט די אומות,
 ווען ער האט צעשיידט די קינדער פון מענטשן,
 האט ער געשטעלט די געמארקן פון פעלקער,
 לויט דער צאל פון די קינדער ישראלס.
 9 ווארום דער חלק פון גאט איז זיין פאלק,
 יעקב דער טייל פון זיין נחלה.
 10 ער האט אים געפונען אין מדבר-לאנד,
 און אין וויסטן געוואי פון דער ווילדערניש,
 אים ארוםגערינגלט, אים אויפגעפאסט,
 אים אפגעהיט ווי זיין אויגאפל.
 11 ווי אן אדלער וועקט זיין נעסט,
 פלאטערט איבער זיינע יונגע,
 שפרייט זיינע פלעדערן און נעמט זיי,
 טראגט זיי אויף זיין פליגל-
 12 האט יהוה אליין אים געפירט,
 און נישט געווען מיט אים א פרעמדער גאט.
 13 ער האט אים געוועצט אויף די הייכן פון דער ערד,
 און ער האט געגעסן די פרוכטן פון פעלד;
 און ער האט אים געמאכט וויגן האניק פון פעלו,
 און אייל פון קיזלשטיין;

1 ה' וכו' והוא חסד בעני עצמה
 2 י' וכו' ית' וישא' כא' וכו' קצ' ב'ק
 3 י' וכו' ויחיה קצ' ב'ק
 4 טו' קצ' ב'ק

14 וואס אייערע עלטערן האבן זיך פאר זיי נישט געפארכט.
 15 און דעם פעלו וואס האט דיך געבארן האסטו נישט געדאכט,
 און פארגעסן דעם גאט וואס האט דיך געהאט.
 16 און יהוה האט געזען און האט פאראכט,
 איבער דער דערצערענונג פון זיינע זין און זיינע טעכטער.
 17 און ער האט געזאגט: איך וועל פאראבראגן מיין פנים פון זיי.
 איך וועל זען וואס וועט זיין זייער סוף;
 ווארום א פארקערטער דור ווינען זיי,
 קינדער און טריישאפט אין זיי.
 18 זיי האבן מיך דערצערנט מיט אן אומגאט,
 מיך דערבייזערט מיט זייערע נישטיקייטן,
 און איך וועל זיי דערצערענען מיט אן אומפאלק,
 מיט א געמייער אומה וועל איך זיי דערבייזערן.

14 שמאנט פון רינדער, און מילך פון שאף,
 מיט פעטס פון לעמער,
 און ווידערס פון בישן און בעק,
 מיט גירנפעטס פון ווייץ;
 און פון טרויבנבלוט טרינקסטו שוימיקן וויין.
 15 און ישרון איז פעט געווארן און האט געברייקעט-
 ביסט פעט, ביסט דיק, ביסט גראב געווארן;
 און ער האט פארלאזט גאט וואס האט אים באשאפן,
 און געשענדט דעם פעלו פון זיין הילף.
 16 זיי האבן אים דערצערנט מיט פרעמדגעטער,
 מיט אומווערדיקייטן אים דערבייזערט.
 17 זיי האבן געשלאכט צו שדים, אומגעטער,
 געטער וואס זיי האבן זיי נישט געקענט,
 נייע אקארשט געקומענע,

22 וואָרום אַ פֿייער איז אָנגעצונדן אין מיין נאָז,
און עס ברענט ביז דער טיפער אונטערערד,
און פאַרצערט די ערד מיט איר געוועקס,
און צעפלאַמט די גרונטפעסטן פון די בערג.
23 איך וועל אויסלאָזן אויף זיי ביזן,
איך וועל מיינע פֿיילן פאַרלענדן אויף זיי:
2 דאַרונג פון הונגער, און צערונג פון היץ,
און ביטערע פעסט;
און דעם צאָן פון חיות וועל איך שיקן אויף זיי,
מיט גיפט פון די שטויבֿקריכערס.
25 דרויסן וועט אַוועקנעמען די שווערד,
און אין די קאַמערן די אימה;
אי דעם בָּחור אי די מידל,
דעם זויגעדיקן מיטן גרייזגראָען מאַן.

26 איך וואָלט געזאָגט: איך וועל זיי פאַרלענדן,
איך וועל פאַרטיליקן פון מענטשן זייער זכר;
27 ווען איך פאַרכט ניט דעם שונאס דערצערענונג,
זייערע פֿיינט זאָלן ניט אויסלייגן פאַלש;
ניט זאָגן: אונדזער האַנט איז דערהויבן,
און ניט יהוה האָט דאָס אַלצדינג געטאָן.

28 וואָרום אַ פּאָלק אָן באַראַט זיינען זיי,
און ניטאָ קיין פאַרשטאַנדיקייט אין זיי.
29 אַז זיי וואָלטן קלוג געווען, וואָלטן זיי דאָס באַטראַכט,
זיי וואָלטן באַקלערט זייער סוף;
30 ווי קען איינער יאָגן טויזנט,

און צוויי פאַרטרייבן צען טויזנט,
ווען ניט זייער פעלז האָט זיי איבערגעגעבן,
און יהוה האָט זיי איבערגעענטפערט?
31 וואָרום ניט ווי אונדזער פעלז איז זייער פעלז;
און מעגן אונדזערע שונאים אַנטשיידן.
32 וואָרום פון וויינטשאַק פון סדום איז זייער וויינטשאַק,
און פון די פעלדער פון עמורה;
זייערע טרויבן זיינען טרויבן פון גיפט,
ביטערע הענגלעך זיינען ביי זיי.
33 סם פון שלאַנגען איז זייער ווייץ,
און אומדערבאַרימדיק פֿיפערנאַטערגיפט.

34 פאַרוואָר, דאָס איז באַהאַלטן ביי מיר,
פאַרחתמעט אין מיינע שאַצקאַמערן;
35 איך האָלט נקמה און באַצאָלונג

כב בני נבל אכעיים:
והיךד ערשאל תחית
כז ותגלה מוסרי הרים:
כח הצי אכלה־בם:
כט וקשב מרידי
ל א עס־חמת זחלי עפר:
ל א ומחדרים אימה
ל ב ויגב עס־איש שיבה:
ל ב אש־ביתה מאנוש זכרם:
ל ב פדינברו צרימו
ל ב ולא יהנה פעל כל־זאת:
ל ב ואין בהם תבונה:
ל ג ובינו לא־חירותם:
ל ג ושנים ינימו רבבה
ל א ויהנה הסגירם:
ל ב ואיבינו פלילים:
ל ב ומשדמת עמרה
ל ג אשבלת מרתת למו:
ל ד וראש פתנים אכזר:
ל ד חתום באוצרתיו:
ל ד לעת תמוט רגלם
ל ד וקח עתרת למו:
ל ד ועל־עבדיו יתנחם
ל ד ואפס עצור ועזוב:
ל ח צור הסיו בו:
ל ח ישתי יין נסיכם
ל ט וקו עליכם סתרה:

כא בראש קדחה באפי
ותאכל ארץ ויבלה
אספה עלימו רעות
מן רעב ולחמו רשף
ושד־בהמת אש־לח־בם
מחוץ תשפל־הרב
נס־בחור נס־בתולה
אמרתי אפאיהם
לולי פעס אויב אזור
פדיאמרו ידנו רמה
כינוי אכזר עצות המה
לו חכמו ישפילו זאת
אימה ירדה אחד אלה
אסלא פיצורם מכרם
כי לא מצורנו צורם
כיימנפן סדם נפלים
ענכמו ענב־רוש
חמת תנינם ינים
הלא הוא כמס עמדי
לי נקם ושלם
כי קרוב יום אידם
כינוי יהנה עמו
כי יראה ברא־ולת יד
ואמר אי אלהימו
אשר חלב ובהימו יאכלו
יקומו ויעזרם
רא ועתה כי אני אני הוא

פאר דער צייט ווען זייער פוס וועט זיך אויסגליטשן;
וואָרום נאָנט איז דער טאָג פון זייער בראַך,
און אייליק קומט וואָס איז אָנגעברייט פאַר זיי.
36 וואָרום גאָט וועט זיך אָנגעמען פאַר זיין פּאָלק,
און אויף זיינע קנעכט זיך דערבאַרימען,
ווען ער זעט אַז אויסגעזאַנגען איז די קראַפט,
און קיין מוטערמענטש איז ניטאָ;
37 און מע זאָגט: ווי זיינען זייערע געטער,
דער פעלז וואָס זיי האָבן זיך געשיצט אין אים?
38 וואָס האָבן דאָס פעטס פון זייערע שלאַכטאַפּפער געגעסן,
געטרונקען דעם וויין פון זייער גיסאַפּפער?
זאָלן זיי אויפשטיין און אייך העלפן;
זאָל ער זיין איבער אייך אַ פאַרבאַרגעניש.
39 זעט אַצונד אַז איך, איך בין דאָס.

און ניטאָ קיין גאָט מיט מיר;
 איך טייט און מאַך לעבעדיק,
 איך פאַרווונד און איך הייל,
 און פון מיין האַנט איז ניטאָ ווער זאָל מציל זיין.
 40 וואָרום איך הייב צום הימל מיין האַנט,
 און זאָג: אַזוי ווי איך לעב אייביק,
 41 ווען איך שאַרף דעם בליץ פון מיין שווערד,
 און מיין האַנט וועט צום משפט זיך נעמען,
 וועל איך אומקערן נקמה צו מייע פיינט,
 און מייע שונאים וועל איך באַצאָלן.
 42 איך וועל אָנשיכורן מייע פּילן מיט בלוט,
 און מיין שווערד וועט זיך אָנעסן מיט פלייש—
 מיט בלוט פון דערשלאָגענע און געפאַנגענע,
 מיט די לאַנגהאַריקע קעפּ פון דעם פיינט.
 43 באַזינגט, איר אומות, זיין פּאַלק,
 וואָרום פאַרן בלוט פון זיינע קנעכט וועט ער זיך נוקם
 זיין,
 און נקמה וועט ער אומקערן צו זיינע פיינט,
 און פאַרגיטיקן זיין לאַנד און זיין פּאַלק.

44 און משה איז געקומען און האָט גערעדט אַלע
 ווערטער פון דעמדאָזיקן געזאָגט אין די אויערן פון פּאַלק,
 ער און יהושע דער זון פון נון. 45 און ווי משה האָט געענדיקט רעדן אַלע די דאָזיקע ווערטער צו גאַנץ ישראל,
 46 האָט ער צו זיי געזאָגט: לייגט צו אײער האַרץ צו אַלע ווערטער וואָס איך זאָג אייך היינט אָן, און איר זאָלט זיי
 באַפעלן צו אײערע קינדער, צו היטן צו טאָן אַלע ווערטער פון דערדאָזיקער תורה. 47 וואָרום דאָס איז ניט אַ
 הויל גערייט פאַר אײך, נײערט דאָס איז אײער לעבן, און דורך דערדאָזיקער זאָך וועט איר מאַרירן ימים זיין
 אויף דער ערד וואָס איר גײט אהין אריבער דעם ירדן, זי צו ארבעטן.
 48 און גאָט האָט גערעדט אין דעמדאָזיקן אייגענעם טאָג צו משה, אַזוי צו זאָגן: 49 גײ אַרויף צו דעמדאָזיקן באַרג
 עבֿרים, דעם באַרג נבו וואָס אין לאַנד מואָב, וואָס אַקעגן יריחו, און קוק אָן דאָס לאַנד פונעם וואָס איך גיב צו די קינדער
 פון ישראל פאַר אַן איינגוטם. 50 און שטאַרב אויף דעם באַרג וואָס דו גײסט אהין אַרויף, און ווער איינגעזאַמלט צו דיין
 פּאַלק, אַזוי ווי דיין ברודער אהרן איז געשטאַרבן אויפן באַרג הור, און איז איינגעזאַמלט געוואָרן צו זיין פּאַלק. 51 פאַר
 וואָס איר האָט געפּעלשט אָן מיר צווישן די קינדער פון ישראל, ביים וואָסער פון מריבת־קדש, אין מדבר צן, פאַרוואָס
 איר האָט מיך ניט געהײליקט צווישן די קינדער פון ישראל. 52 נאָר פון דער ווייטן וועסטו זען דאָס לאַנד, אָבער קומען
 אהין וועסטו ניט, אין דעם לאַנד וואָס איך גיב צו די קינדער פון ישראל.

וְאֵן אֱלֹהִים עִמָּדִי
 מִחַיָּתִי וְאֵן אֲרֵפָא
 כִּי־אֵשׂא אֶל־שָׁמַיִם דְּרִי
 אִם־שָׁנֹתַי בְּרַק חֲרָבִי
 אֲשִׁיב נֶקֶם לְעָרִי
 אֲשַׁבֵּר הַצִּי מִדָּם
 מִדָּם הַלֵּל וְשִׁבְחָה
 חֲרָגְתוּ גוֹיִם עִמּוֹ
 וְנֶקֶם יִשִּׁיב לְעָרִי
 אֵן אָמִית וְאִתְּחָה
 וְאֵן מִדִּי מִצִּיל:
 וְאָמַרְתִּי חֵי אֲנֹכִי לְעַלְמִם:
 וְתִאֲחֹז בְּמִשְׁפַּט יְדִי
 וְלִמְשַׁנְאֵי אֲשִׁלֵּם:
 וְחֲרָבִי תֹאכַל בְּשׂוֹר
 מִרֵּאשׁ פְּרֻעוֹת אוֹיְבִי:
 כִּי דִם־עֲבָדָיו יִקְוֶם
 וְכִפֹּר אֶת־מִתּוֹ עִמּוֹ:
 פ
 וְכָא מִשְׁה וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה־הַזֹּאת בְּאָזְנוֹ הַעַם שֶׁב־
 הוּא וְהוֹשִׁיעַ בְּדַגּוֹן: וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים מִה־
 הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שִׁימוּ לְבַבְכֶם מִה־
 לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַעֲיֵד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תִּצְוֶן
 אֶת־בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
 כִּי לֹא־דָבָר רַק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא הוֹיֵכֶם וּבְדַבֵּר תּוֹרָה מִה־
 פִּאֲרֵיכֶם יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן
 שָׁמָּה לְדַשְׁתָּהּ:
 פ
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: עֲלֵה מִטֶּה־
 אֶל־הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה חֲרָבֵנוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר
 עַל־פְּנֵי יַרְדֵּן וְרָאֵה אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְאִחְזָהּ: וְמַת בְּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֵה שָׁמָּה וְהִאֲסֵפֵה
 אֶל־עַמֶּךָ כְּאֲשֶׁר־מַת אֶתְּרֵן אֶחָד בְּהָר הַזֶּה וַיֹּאכֵף אֶל־
 עַמּוֹ: עַל אֲשֶׁר מַעַלְתֶּם כִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִרְיַבֶּת נֹא
 קָדַשׁ מִדְּבַרְצֵן עַל אֲשֶׁר לֹא־קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: כִּי מִנְּגִד תִּרְאֶה אֶת־הָאֶרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תִבּוֹא אֶל־נֶב־
 הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 פ

לֵט' הוּל מו' קֶסֶף חֶקֶט

ווארום די שפע פון ימען וועלן זיי זיין, און די פארבארגענע אוצרות פון זאמד.
 20 און אויף גד האָט ער געזאָגט:
 געלויבט דער וואָס דערברייטערט ג'ד!
 אזוי ווי אַ לייבינטע רוט ער,
 און פאַרצוקט דעם אָרעם און דעם שאַרבן.
 21 און ער האָט אויסגעקוקט דאָס ערשטע פאַר זיך,
 ווייל דאָרט איז דער חלק פאַר אַ הערשער באַהאַלטן.
 אָבער ער איז געקומען פאַרויס פאַרן פּאָלק;
 די גערעכטיקייט פון גאָט האָט ער געטאָן,
 און זיינע משפּטים, אין איינעם מיט ישראל.
 22 און אויף דן האָט ער געזאָגט:
 דן איז אַ יונגער לייב,
 ער שפּרינגט פון בּשן אַרויס.
 23 און אויף נפתלי האָט ער געזאָגט:
 נפתלי, זאָט מיט באַוויליקונג,
 און פול מיט דער ברכה פון גאָט,
 דער ים און דעם דרום טו אַרבן!
 24 און אויף אַשר האָט ער געזאָגט:
 געבענטשטער פון אַלע זין וואָל זיין אַשר,
 באַליבט וואָל ער זיין ביי זיינע ברידער,
 און באַדן אין אייל זיין פּוס.
 25 אַיזון און קופּער דייע ריגלען,
 און ווי דייע טעג דיין שטאַרקייט.
 26 ניטאָ אַזאָ ווי גאָט, ישורון;
 ער רייט אויף די הימלען דיר צו הילף,
 און אין זיין גרויסקייט אויף די וואַלקן.
 27 אַ באַשיצונג איז דער אייביקער גאָט,
 און אונטן איז ער שטענדיקע אַרעמס.
 און ער האָט פאַרטריבן דעם פיינט פון פאַר דיר,
 און געהייסן: פאַרטיליק!

ימים ייָקרי ושפּני טמוני הויל: ם ולגד אָמר ברוך כ
 מרחיב גד בלבאי שכן וטרה ורוע אףקדקדק: ברא כ
 ראשית לו ברשם חלקת מחקק ספון וותא ראשי עם
 צדקת יהוה עשה ומשפטיו עם ישראל: ם ולכן אָמר חט
 הן נור ארנה ונגק מדהבשון: ולנפתלי אָמר נפתלי שבע כ
 רצון ומלא ברכת יהוה ים ודרום ורשה: ם ולאשר כ
 אָמר ברוך מבנים אשר יהו רציו אחיו וטבל בשמן רגלו:
 ברנל ונחשת מנעלה ובימוד דבאד: אין כאל ישרון כ
 רכב שמים בעורך ובנאותו שחקים: מענה אלהי קדם ש
 ומתחת ורעת עולם ויגרש מפנה אויב ויאמר השמר:
 וישכן ישראל במח כדך עין יעלב אל ארץ דגן ותירוש כ
 אףשמו יערפרמל: אשרף ישראל מו כמוד עם נושע כ
 בידוה מגן עורך ואשר חרב נאותך ויבחושו איבך לך
 ואתה על במותימו תורך: ם

לד

ויעל משה מערכת מואב אל הר נבו ראש הפסנה אשר שב
 על פני ירחו ויראו יהוה את כל הארץ את הגלעד עד
 הן: ואת כל נפתלי ואת ארץ אפרים ומנשה ואת כל ב
 ארץ יהודה עד הים האחרון: ואת הנגב ואת הכפר י
 בקעת ירחו עיר התמרים עד צער: ויאמר יהוה אליו י
 זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב
 לאמר לורעה אתנה וראיתיך בעיניך ושמה לא העבר:
 וימת שם משה עבד יהוה בארץ מואב על פי יהוה: ה
 ויקבר אתו בני בארץ מואב מיל בית פעור ולא ידעו י
 איש את מקברתו עד היום הזה: ומשה כן מאה ועשרים י
 שנה במותו לא כרתה עינו ולא נם לחה: ויכפו בני ח
 ישראל את משה בערכת מואב שלשים יום ויתמו ימי

ג, כא' קפ"ח

א פאלק געהאלפן דורך גאָט—
 דעם שילד פון דיין הילף,
 און דעם וואָס איז די שווערד פון דיין גרויסקייט!
 און דייע פיינט וועלן איינגיין פאַר דיר,
 און דו וועסט אויף זייערע הייכן טרעטן.

28 און ישראל רוט אין זיכערקייט,
 אָפגעזונדערט—דער קוואל פון יעקב,
 אין אַ לאַנד פון תבואה און וויין;
 און זיינע הימלען טריפן טוי.
 29 ווייל דיר, ישראל, ווער איז דיין גלייכז?

לד
 1 און משה איז אַרויפגעגאנגען פון די פלוינען פון מואב צום באַרג נבו, אויפן שפיץ פּסנה וואָס אַקעגן יריחו; און
 גאָט האָט אים געוויזן דאָס גאַנצע לאַנד גלעד ביז דן: 2 און גאַנץ נפתלי, און דאָס לאַנד אפרים און מנשה, און
 דאָס גאַנצע לאַנד יהודה ביז דעם הינטערשטן ים. 3 און דעם דרום, און די נרדן געגנט, דעם טאַל פון יריחו, דער
 שטאָט פון טייטלבימער, ביז צוער. 4 און גאָט האָט צו אים געזאָגט: דאָס איז דאָס לאַנד וואָס איך האָב געשוואָרן צו
 אַברהמען, צו יצחק, און צו יעקב, אזוי צו זאָגן: צו דיין זאַמען וועל איך עס געבן. איך האָב דיך געלאָזט זען מיט
 דייע אויגן, אָבער אהין אַריבערקומען וועסטו ניט.
 5 און משה דער קנעכט פון גאָט איז דאַרטן געשטאַרבן, אין לאַנד מואב, לויט דעם מויל פון גאָט. 6 און מע האָט
 אים באַגראָבן אין טאַל, אין לאַנד מואב, אַקעגן בית פעור; און קיין מענטש ווייס ניט זיין קבר ביז אויף היינטיקן טאַג.
 7 און משה איז געווען הונדערט און צוואַנציק יאָר אַלט, ווען ער איז געשטאַרבן; זיין אויג איז ניט געווען טונקל,
 און זיין פרישקייט איז ניט אַוועק.
 8 און די קינדער פון ישראל האָבן באַוויינט משהן אין די פלוינען פון מואב דרייסיק טעג, ביז די

ט בְּכִי אָבַל מֹשֶׁה: וַיְהוֹשֻׁעַ בְּדִנּוֹן מְלֵא רוּחַ חֲכָמָה כִּי־סָמַד
 מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ
 י כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְלֹא־לָקֶם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
 י" כַּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ יְהוָה פְּנִים אֶל־פְּנִים: לְכָל־הָאָתָת
 וְהַמִּוִּפְתִּים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 י"ב לַפְּרָעָה וּלְכָל־עֲבָדָיו וּלְכָל־אֶרְצוֹ: וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה
 וּלְכָל הַמַּוְרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

טעג פון טרויערגעוויין נאך משהן האָבן זיך גע-
 ענדיקט.

י און יהושוע דער זון פון נון איז געווען פול מיט דעם
 גייסט פון חכמה, ווייל משה האָט אָנגעלענט אויף אים
 זיינע הענט; און די קינדער פון ישראל האָבן זיך צוגע-
 הערט צו אים, און האָבן געטאָן אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן
 משהן.

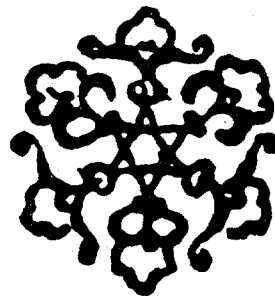
י" און עס איז ניט אויפגעשטאַנען אין ישראל נאָך אזא נביא, וואָס גאָט האָט זיך דערקענט צו אים
 פנים אַל פנים; י" אין אַלע צייכנס און ווונדער וואָס גאָט האָט אים געשיקט טאָן אין לאַנד מצרים, צו פרעהן, און צו
 אַלע זיינע קנעכט, און צו זיין גאַנצן לאַנד; י" און אין אַלדער שטאַרקער האַנט, און אין אַלדער גרויסער פאַרכטיקייט,
 וואָס משה האָט באַוווּן פאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל.

ח ז ק

נשלמו חמשה חומשי תורה. תהלה לאל גדול ונורא:

סכום פסוקי דספר דברים תשע מאות וחמשים וחמשה הנץ
 סימן: וחציו. ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך: ופרשיותיו אחד
 עשר אסרו חג כעבותים סימן: וסדריו עשרים ושבעה יפיה
 אמנה יגיד צדק סימן: ופרקיו שלשים וארבעה אודה י"י בכל
 לבב סימן: מניין הפתוחות שלשים וארבעה והסתומות מאה
 ועשרים וארבעה הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות
 וכסא כבוד ינחילם סימן:

סכום הפסוקים של כל התורה חמשת אלפים ושמנה מאות
 וארבעים וחמשה ואור החמה יהיה שבעתים סימן: וחציו.
 וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים:
 מניין פתוחות של כל התורה מאתים ותשעים יכא דודי לנגו
 ויאכל פרי מגדיו סימן: והסתומות שלש מאות ושבעים
 ותשעה או אסרה אסר על נפשה בשבעה סימן: נמצאו מניין
 כל הפרשיות פתוחות וסתומות שש מאות וששים ותשעה
 לא תחסר כל בה סימן:

? יהושוע

אין עס איז געווען נאך דעם טויט פון משה דעם קנעכט פון גאט, האט גאט געזאגט צו יהושוע דעם זון פון נון, דעם באדינער פון משה, אזוי צו זאגן: "משה מיין קנעכט איז געשטארבן; און אצונד שטיי אויף, און גיי אריבער דעמדאזיקן ירדן, דו און דאסדאזיקע גאנצע פאלק, צו דעם לאנד וואס איך גיב זיי—די קינדער פון ישראל. יעטועדער ארט וואס אייער פוסטריט וועט דערויף טרעטן, האב איך אייך אים געגעבן, אזוי ווי איך האב גערעדט צו משהן. פון דעם מדבר, אין דעם דאזיקן לבנון, און ביזן גרויסן טייך, דעם טייך פרת, דאס גאנצע לאנד פון די חתים, און ביזן עסינגדול, צו וואונטער גאנג, וועט זיין אייער געמארק. קיינער וועט נישט באַ שטיין פאר דיר אלע טעג פון דיין לעבן; אזוי ווי איך בין געווען מיט משהן, וועל איך זיין מיט דיר; איך וועל דיר נישט אפלאזן און דיר נישט פארלאזן. זיי שטארק און פעסט, ווארום דו וועסט דאסדאזיקע פאלק מאכן ארבען דאס לאנד וואס איך האב געשווארן זייערע עלטערן זיי צו געבן. נאר זיי זייער שטארק און פעסט צו היטן צו

יהוה אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה אליהושע בן נון משרת משה לאמר: משה עבדי מת ועמתי קום עבר את הנהרן הנה אתה וכל העם הנה אל הַאֲרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: כָּל־מְקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ: כַּתְּנִנְלֶכֶם בּוֹ לָכֶם נִתְּתִיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה: מִהַמְּדָבָר וְהַלְבִּנְתִּי הַנְּהַר וְעַד־הַנְּהַר הַגָּדוֹל נְהַר־פָּרָת כָּל־יֶרֶךְ אֶרֶץ חֲתִימִים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ יְהוָה וְכֹל־כֶּסֶם לֹא־יִתְּנֶעֱב אִישׁ לַפְּנֵיךָ כָּל־יְמֵי הַיָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר הִצִּיתִי עִם־יְהוָה מִשֶׁה אֲהִיָּה עִמָּךְ לֹא אֲרַפֶּךָ וְלֹא אֲעֹבֶדְךָ: חֶזֶק וְאַמְצוּי כִּי אֲתָה תִּנְחַל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאֲרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם: רַק חֶזֶק וְאַמְצוּ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת: כְּכֹל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּךְ מֹשֶׁה עַבְדִּי אֶל־תִּסּוּר מִמֶּנּוּ יָמִן וּשְׂמֹאל לְמַעַן תִּשְׁכַּל בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךְ: לֹא־יִמוּשׁ סִפְרֵי הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִנֵּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַבְּרִית בּוֹ כִּי־אֲנִי תִצְלִיחַ אֶת־דְּרֹכֶךָ וְאֲנִי תִשְׁכַּל: הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֶזֶק וְאַמְצוּ אֶל־תִּפְעֹרֵךְ וְאַל־תִּחַת כִּי־עָמַד יְהוָה אִלֵּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְךְ: וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־יְשׁוּרֵי הָעָם לֵאמֹר: עֲבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר הִבֵּנוּ לָכֶם צִדָּה כִּי בְּעוֹד וְשָׁלֶשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־נְהַרְכֵּן הַזֶּה לְבוֹא לְרִשֵׁת אֶת־הָאֲרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה

הַסֵּפֶר שֶׁמֹּשֶׁה תוֹרָה ז' סְבוּרָת כִּסְלִי מלאו ט' קמ"ב ב"ק

טאן אזוי ווי די דאזיקע גאנצע תורה וואס משה מיין קנעכט האט דיר באפוילן; זאלסט דערפון נישט אפקערן רעכטס אדער לינקס, כדי זאלסט באגליקן אומעטום אזוי דו וועסט גיין. דאסדאזיקע בוך פון דער תורה זאל זיך נישט אפטאן פון דיין מויל, און זאלסט טראכטן דערפון טאג און נאכט, כדי זאלסט היטן צו טאן אזוי ווי אלץ וואס שטייט געשריבן דערין; ווארום דענסמאל וועסטו מצליח זיין אין דייע וועגן, און דענסמאל וועסטו באגליקן. פארוואר, איך זאג דיר אן: זיי שטארק און פעסט, זאלסט נישט פארקטן און נישט אנוסטן, ווארום יהוה דיין גאט איז מיט דיר אומעטום אזוי דו וועסט גיין.

10 האט יהושוע באפוילן די אויפועער פון פאלק, אזוי צו זאגן: "גייט דורך אין לאגער, און באפעלט דעם פאלק, אזוי צו זאגן: גרייט אייך אן צערונג, ווארום אין דריי טעג ארום גייט איר אריבער דעמדאזיקן ירדן, צו קומען ארבען דאס לאנד וואס יהוה אייער גאט גיט אייך, עס צו ארבען.

יב אלהיכם נתן לכם לרשתה: וְלָרְאוּבֵנִי וְלִגְדֵי וְלַחֲצִי
 יג שִׁבְטֵי מְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְאָמֵר: זָכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר
 יד צִוָּה אֲתֶכֶם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵעַתָּה
 טו לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת: נְשִׁיכֶם מִפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם
 יז יֵשְׁבוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה וְאַתֶּם
 יח תַּעֲבֹרוּ חֲמִשִּׁים לִפְנֵי אֱהִיכֶם כָּל גִּבּוֹרֵי הַחֵיל וְעֹרְתֶם
 טו אֹתָם: עַד אֲשֶׁר־יָלִיךְ יְהוָה לְאַחֲכֶם כָּכֶם וַיִּרְשׁוּ גַם־
 יז הָמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָהֶם וְשַׁבְתֶּם
 יח לְאָרֶץ יְרֻשְׁתְּכֶם וַיְרַשְׁתֶּם אֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה
 טו עַבְד־יְהוָה עַבְד־יְהוָה מִן־הַיּוֹם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
 יז לְאָמֹר כָּל אֲשֶׁר־צִוִּיתֵנוּ נַעֲשֶׂה וְאֵל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלַחֵנוּ
 יח גִּלְדִּי: כָּכֵל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה בֶּן נִשְׁמַע אֱלֹהִי רַק
 יח יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּךְ כָּאֲשֶׁר הָיָה עִם־מֹשֶׁה: כָּל־אִישׁ
 יח אֲשֶׁר־יִמְרָה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכָל אֲשֶׁר־
 יח תִּצְוֶנוּ יוֹמָת רַק חֲנוּק וְאִמָּץ: *

ב

א וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בְּיָמָיו מִן־הַשְּׂטִיִּים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגָּלִים
 ב חֲרַשׁ לְאָמֹר לָכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וְיָלְכוּ וַיָּבֹאוּ
 ב בֵּית אִשָּׁה וּזְנִיָּה וְשָׁמָּה רָחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר לְמַלְכָּךְ
 ג יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 ג לְחַפֵּר אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח מַלְכָּךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחֵב לְאָמֹר
 ד הֲוֹצִיָא הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבִיתְךָ כִּי
 ד לְחַפֵּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ: וְתִקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
 ה וְהִצִּיגְנֵנוּ וְתֹאמַר כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵן
 ה הַמָּוָה: וַיְדַוּ הַשָּׂעִר לְסָגוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא
 ו יָדַעְתִּי אָנָּה הָלָכוּ הָאֲנָשִׁים רַדְפוּ מֵחַר אַחֲרֵיהֶם כִּי
 ו תִּשְׁנוּ: וְהָיָה הָעֶלְתָם הַנִּגְנָה וְתִמְנַמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הַעֵץ

א, יח כ"א א' ע"ב, א' ה'ט"ח ט"ח ק' ה' קס"ז ט"ח

12 און צו די ראובנים, און צו די גדים, און צום האלבן
 שבט מנשה, האָט יהושע געזאָגט, אזוי צו זאָגן: 13 געדענקט
 די זאך וואָס משה דער קנעכט פון גאָט האָט אייך באַ-
 פוילן, אזוי צו זאָגן: יהוה אייער גאָט באַרוט אייך, און
 וועט אייך געבן דאָסדאָזיקע לאַנד. 14 זאָלן אייערע וויי-
 בער, אייערע קליינע קינדער, און אייערע פי, בלייבן
 אין דעם לאַנד וואָס משה האָט אייך געגעבן אויף דער זייט
 ירדן, און איר, אַלע העלדישע גיבורים, זאָלט אַריבער-
 גיין באַוואַפנטע פאַרויס פאַר אייערע ברידער, און
 זיי העלפן. 15 ביז וואָנען גאָט וועט באַרוען אייערע ברי-
 דער אזוי ווי אייך, און אויך זיי וועלן אַרבעטן דאָס לאַנד
 וואָס יהוה אייער גאָט גיט זיי. דענסמאָל וועט איר זיך
 אומקערן צו דעם לאַנד פון אייער אַרבעט, און וועט עס
 אַרבעטן וואָס משה דער קנעכט פון גאָט האָט אייך געגעבן
 אויף דער זייט ירדן, צו זונאויפגאַנג.

16 האָבן זיי געענטפערט יהושוען, אזוי צו זאָגן: אַלץ
 וואָס דו האָסט אונדו באַפוילן, וועלן מיר טאָן, און
 אומעטום אזוי דו וועסט אונדו שיקן, וועלן מיר גיין. 17 גענוי
 ווי מיר האָבן צוגעהערט צו משהן, אזוי וועלן מיר צוהערן
 צו דיר; זאָל נאָר יהוה דיין גאָט זיין מיט דיר, אזוי ווי ער
 איז געווען מיט משהן. 18 איטלעכער מאַן וואָס וועט
 ווידערשפעניקן דיין מויל, און וועט ניט צוהערן דייע

ווערטער, לויט אַלץ וואָס דו וועסט אים באַפעלן, זאָל געטייט ווערן; נאָר זיי שטאַרק און פעסט.

ב 1 און יהושע דער זון פון נון האָט געשיקט פון שטים צוויי מענטשן אויסקוקערס שטילערהייט, אזוי צו זאָגן:
 גייט זעט דאָס לאַנד, און יריחו. זיינען זיי געגאַנגען, און זיינען געקומען אין הויז פון אַ פרוי אַ זונה וואָס איר
 נאָמען איז געווען רָחֵב, און האָבן זיך דאָרטן געלייגט. 2 איז אַנגעזאָגט געוואָרן דעם מלך פון יריחו, אזוי צו זאָגן: זע,
 מענטשן זיינען געקומען אַהער די נאַכט פון די קינדער פון ישראל, אויסצופאַרשן דאָס לאַנד. 3 האָט דער מלך פון
 יריחו געשיקט צו רָחֵב, אזוי צו זאָגן: גיב אַרויס די מענטשן וואָס זיינען געקומען צו דיר, די וואָס זיינען געקומען אין דיין
 הויז, וואָרום אויסצופאַרשן דאָס גאַנצע לאַנד זיינען זיי געקומען. 4 און די פרוי האָט גענומען די צוויי מענטשן, און האָט
 זיי באַהאַלטן. 5 און זי האָט געזאָגט: יא, די מענטשן זיינען געקומען צו מיר, אָבער איך האָב ניט געוויסט פון וואָנען זיי זיינען;
 6 און עס איז געווען, ווי מע האָט געזאָלט פאַרשליסן דעם טויער, אַז עס איז געוואָרן פינצטער, אזוי זיינען די מענטשן
 אַרויסגעגאַנגען; איך ווייס ניט ווהיין די מענטשן זיינען געגאַנגען; יאָגט זיי נאָך אויף גיך, וואָרום איר וועט זיי אַניאַגן.
 7 אָבער זי האָט זיי געהאַט אַרויפגעפירט אויפן דאַך, און זיי באַהאַלטן אין פלאַקסשטעקלעך וואָס זיינען געווען

אויסגעלייגט ביי איר אויפן דאך. ¹¹ און די מענטשן האָבן זיי נאָכגעיאָגט אויפן וועג פון ירדן, צו די איבערפאַרן; און דעם טויער האָט מען פאַרשלאָסן נאָכדעם ווי עס זיינען אַרויסגעגאַנגען די וואָס האָבן זיי נאָכגעיאָגט. ¹² און אײדער זיי האָבן זיך געלייגט, איז זי אַרויפ־געגאַנגען צו זיי אויפן דאך, ¹³ און זי האָט געזאָגט צו די מענטשן: איך ווייס, אַז גאָט האָט אײך געגעבן דאָס לאַנד, און אַז אײער אימה איז געפאַלן אויף אונדז, און אַז אַלע באַוווּנער פון לאַנד זיינען צעגאַנגען געוואָרן פאַר אײך. ¹⁴ וואָרום מיר האָבן געהערט ווי גאָט האָט אויסגעטריקנט די וואַסערן פון ים־סוף פון פאַר אײך, ביי אײער אַרויס־גיין פון מצרים, און וואָס איר האָט געטאָן צו די צוויי מלכים פון דעם אַמורי וואָס אויף יענער זייט ירדן, צו סיחונען און צו עוגן, וואָס איר האָט זיי פאַרוויסט. ¹⁵ און זיי מיר האָבן געהערט, אַזוי איז צעגאַנגען אונדזער האַרץ, און אין קיינעם איז מער אַן אַטעם ניט געבליבן פון וועגן אײך; וואָרום יהוה אײער גאָט ער איז גאָט אין הימל אויבן, און אויף דער ערד אונטן. ¹⁶ און אַצונד שווערט מיר איך בעט אײך, ביי יהוה, ווייל איך האָב געטאָן חסד מיט אײך, אַז איר אויך וועט טאָן חסד מיט מיין פּאָטערס הויז; און איר זאָלט מיר געבן אַן אמתן צייכן. ¹⁷ אַז איר וועט לאָזן לעבן מיין פּאָטער, און מיין מוטער, און מייןע בריי־דער און מייןע שוועסטער, און אַלע וואָס געהערן צו זיי, און איר וועט מציל זיין אונדזערע נפשות פון טויט.

¹⁸ האָבן די מענטשן צו איר געזאָגט: אונדזער נפש אַנשטאַט אײך צום טויט, אויב איר וועט ניט אויסנאָגן זיי דאָזיקע זאך אונדזערע! און עס וועט זיין, אַז גאָט וועט אונדז געבן דאָס לאַנד, וועלן מיר טאָן מיט דיר חסד און טריישאַפט.

¹⁹ האָט זי זיי אַראָפּגעלאָזן מיט אַ שטריק דורכן פענצטער; וואָרום איר הויז איז געווען אין דער וואַנט פון דער שטאַטמויער, און זי האָט געווינט אין דעם מויער. ²⁰ און זי האָט צו זיי געזאָגט: גייט צום באַרג צו, פּדי די נאָכיאָגער זאָלן אײך ניט אַנטרעפן; און איר זאָלט אײך באַהאַלטן דאָרטן דריי טעג, ביז די נאָכיאָגער קערן זיך אים; און דערנאָך וועט איר גיין אויף אײער וועג.

²¹ האָבן די מענטשן צו איר געזאָגט: מיר וועלן זיין ריין פון דיין דאָזיקער שבועה וואָס דו האָסט אונדז באַשוואָרן. ²² אָט זיי מיר קומען אין לאַנד, זאָלסטו די שנור פון דעמדאָזיקן רויטן פּאָדים אַנבינדן אין דעם פענצטער וואָס דו האָסט אונדז אַראָפּגעלאָזן דורך אים, און דיין פּאָטער און דיין מוטער, און דייןע ברידער, און דאָס גאַנצע הויז פון דיין פאָטער, זאָלסטו אַיינזאַמלען צו דיר אין הויז. ²³ און עס וועט זיין, איטלעכער וואָס וועט אַרויסגיין פון די טירן פון דיין הויז דערויסן, וועט זיין בלוט זיין אויף זיין קאָפּ, און מיר וועלן זיין ריין; אָבער איטלעכער וואָס וועט זיין ביי דיר אין הויז, וועט

הערבות לה עליהם: והאנשים רדפו אחריהם ירדו וינצו על המעברות והשער סגרו אחרי כאשר יצאו הירדפים אחריהם: והמה טרם ישכבון והיא עלתה עליהם עליהם: והאמר אל־האנשים ירעתי כִּירְתוּן יהוה לכם את־הארץ וכירפלה אימתכם עלינו וכי נמנו כל־ישובי הארץ מפניכם: כי שמענו את אשר־הוֹבִישׁ יהוה את־מי ים־סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסירחן ולעוג אשר החרמתם אותם: ונשמע ויָמַס לִבְבָנוּ וְלֹא־לָמָּה עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה אֱלֹהֵיכֶם הוא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת: וְעַתָּה הִשְׁבַּע־נָא לִי ביהוה כִּי־עֲשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעֲשִׂיתֶם נִסְדָּתְכֶם עִם־בֵּית אָבִי חֶסֶד וְנִתַּתֶּם לִי אֹתוֹת אֲמַת: וְהִתַּתֶּם אֶת־אָבִי וְאֶת־אֲמִי וְאֶת־אֲחֵי וְאֶת־אֲחֹתַי וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־נַפְשֹׁתַי מִמּוֹת: וְאָמְרוּ יְהוָה הָאֲנָשִׁים נִפְשָׁנוּ תַחַתְיֶכֶם לְמוֹת אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ נָה וְהָיָה בְּתַת יְהוָה לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעֲשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וְאֲמַת: וְהוֹדָתֶם בְּחֹבְל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי בִיתְהוּ בְּקִיר הַחוּמָה וּבְחוּמָה הִיא וְיִשְׁבַּת: וְהֵאמֵר לָהֶם הַתְּרָה לָכֵן פְּרִי־פִנְעוּ בְּכֶם הַרְדָּפִים וְנַחֲבַתֶּם שְׁמָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שֶׁב הַרְדָּפִים וְאַחַר מִלְכֵי לְדַרְבְּכֶם: וְאָמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נָקִים אֲנַחְנוּ מִשְׁבַּעְתְּךָ הָיָה אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת־הַקְּנֹת חוּט הַשְּׁנֵי הַיָּהוּ תַקְשְׁרֵי בַחֲלוֹן אֲשֶׁר הוֹרְדַתֶּנוּ כֹּו וְאֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֲמִיךָ וְאֶת־אֲחִיךָ וְאֶת־כָּל־יְצֵא מִדְּלֹתַי בִּיתְךָ הַחוּצָה דָּמוּ בְּרֵאשׁוֹ וְאֲנַחְנוּ נָקִים וְכָל אֲשֶׁר יְהוּה אֲתָךְ בְּבֵית דָּמוּ בְּרֵאשׁוֹ

ז' קס"ב ק"ג י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

זיין בלוט זיין אויף אונדזער קאָפּ, אויב אַ האַנט וועט זיין אויף אים. ²⁰ אויב אָבער דו וועסט אויסזאָגן דיִדאָזיקע זאָך אונדזערע, וועלן מיר זיין ריין פון דיין שבוּעה וואָס דו האָסט אונדו באַשוואָרן.

²¹ האָט זי געזאָגט: ווי אַייערע ווערטער, אזוי זאָל זיין. און זי האָט זי אַרויסבאַלייט, און זיי זיינען אזעק געזאָנגען. און זי האָט אָנגעבונדן די רויטע שנור אין פענצטער.

²² און זיי זיינען געזאָנגען, און זיינען געקומען צום באַרג, און זיינען דאָרטן געווען דריי טעג, ביז די נאַכ־יאַגערס האָבן זיך אומגעקערט. און די נאַכיאַגערס האָבן געזוכט אויפן גאַנצן וועג, און האָבן ניט געפונען.

²³ און די צוויי מענטשן האָבן זיך אומגעקערט, און האָבן אַראָפּגענידערט פון באַרג, און זיינען אַריבערגע־גאַנגען און געקומען צו יהושע דעם זון פון נון, און האָבן אים דערציילט אַלץ וואָס זיי האָט געטראָפּן. ²⁴ און זיי האָבן געזאָגט צו יהושע: פאַרוואָר, גאָט האָט געגעבן אין אונדזער האַנט דאָס גאַנצע לאַנד; און אויך זיינען די באַוווינער פון לאַנד צעזאָנגען געוואָרן פאַר אונדו.

ג ¹ און יהושע האָט זיך געפעדערט אין דער פרי, און זיי האָבן געצויגן פון שטים, און זיינען געקומען ביזן ירדן, ער און אַלע קינדער פון ישראל; און זיי האָבן דאָרטן גענעכטיקט אַיידער זיי זיינען אַריבערגעזאָנגען.

כ אַסִּיךְ תְּהִי־רִיבִּו: וְאִם־תִּפְגְּדוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהִינֵנוּ נִקְוִים **כא** מִשְׁבַּעְתְּךָ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: וְהֵאמַר כְּדַבְּרֵיכֶם כָּדוּא **כב** וְהִשְׁלַחְתֶּם וַיִּלְכוּ וַתִּקְשֶׁר אֶת־תְּקוּתַת הַשָּׁנִי בַחֲלוֹן: וַיִּלְכוּ וַיָּבֹאוּ הַחֲרָה וַיִּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הַרְדִּיפִים **כג** וַיִּבְקְשׂוּ הַרְדִּיפִים בְּכָל־הַחֲרָף וְלֹא מָצְאוּ: וַיִּשְׁבוּ שָׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיְרִדוּ מִהָרַר וַיַּעֲבְדוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּדִבְרֵן **כד** וַיִּסְפְּדוּלוּ אֶת כָּל־הַמִּצְוֹת אֹתָם: וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־נִתְּנָן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְנִסְמְנוּ כָּל־יִשְׂבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵינוּ: *

א וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֶּקֶר וַיִּסְעוּ מִהַשָּׁמַיִם וַיָּבֹאוּ עַד־תְּנוּדֵין **ב** הוּא וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְנוּ שָׁם טָרַם יַעֲבְדוּ: וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיַּעֲבְדוּ הַשָּׁמַטִּים בְּקִרְבַּי הַמִּתְנַחֵה: וַיִּצְווּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר כִּרְאֹתְכֶם אֶת אֲרֹן בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִבְהַתִּים הַלָּלוּם וְשָׂאִים אֹתוֹ וְאֹתָם תִּסְעוּ מִמְּקוֹמְכֶם וְהִלַּכְתֶּם אַחֲרָיו: אֶדְ רְחוֹק יְהוָה בְּיַנִּיכֶם וּבִינֵנוּ כָּאֲלֵפִים אִמָּה בַמִּדְּבָר אֶל־הַתְּקַרְבֵּוּ אֵלָיו לְמַעַן אֲשֶׁר־תִּדְעוּ אֶת־הַחֲרָף אֲשֶׁר הִלַּט־יְהוָה כִּי לֹא עֲבַרְתֶּם בְּחֲרָף מִתְּמוֹל שְׁלֹשִׁים: **ה** * וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הַתְּקַדְּשׁוּ כִּי מִחֹר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וּפְלֹאוֹת: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַבְּהַתִּימִים לֵאמֹר שֹׂאוּ אֶת־אֲרֹן הַבְּרִית וְעֲבְדוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרֹן הַבְּרִית וַיִּלְכוּ לִפְנֵי הָעָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָל נִדְּלֶךָ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְּעוּ כִּי בְּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶתְּהַעֲמֶךָ: * **ה** וְאִתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת־הַבְּהַתִּימִים וְשֹׂאֵי אֲרֹן־הַבְּרִית לֵאמֹר **ט** כִּבְּאַתֶּם עֲדִיקְצָה מִי הַיְרִדֵן בְּיַדְּךָ תַּעֲמָדוּ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָשׂוּ הַנְּהָ וְשִׁמְלוּ אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה

ב, כד' ט' ג, ד' וביני ק ה' הסמך יום א' של פסח לאשכנזים ז' דלג אל ה, ב

¹ אין עס איז געווען צום סוף פון דריי טעג, זיינען די אויפזעער דורכגעזאָנגען אין לאַגער, ² און זיי האָבן באַפוילן דעם פּאָלק, אזוי צו זאָגן: ווי איר זעט דעם אָרון פון בונד פון יהוה אַייער גאָט, און די פּהנים פון שבט לוי טראָגן אים, אזוי זאָלט איר ציען פון אַייער אָרט, און גיין נאָך אים—נאָר ווייט זאָל זיין צווישן אַיך און צווישן אים, אַרום צוויי טויזנט אַיילן אויפן מאָס; איר זאָלט ניט גענענען צו אים—כּדי איר זאָלט וויסן דעם וועג וועג וואָס איר זאָלט אויף אים גיין, וואָרום איר זייט ניט דורכגעזאָנגען אויף דעם וועג נעכטן־אַייערנעכטן.

³ און יהושע האָט געזאָגט צום פּאָלק: הייליקט אַיך, וואָרום מאָרן וועט גאָט טאָן צווישן אַיך וונדער. ⁴ און יהושע האָט געזאָגט צו די פּהנים, אזוי צו זאָגן: טראָגט דעם אָרון פון בונד, און גייט פאַרויס פאַרן פּאָלק. האָבן זיי געטראָגן דעם אָרון פון בונד, און זיינען געזאָנגען פאַרויס פאַרן פּאָלק.

⁵ און גאָט האָט געזאָגט צו יהושע: היינטיקן טאָג וועל איך אָנהייבן דיך גרייסן פאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל, כּדי זיי זאָלן וויסן, אַז אזוי ווי איך בין געווען מיט משה, וועל איך זיין מיט דיר. ⁶ און דו זאָלסט באַפעלן די פּהנים וואָס טראָגן דעם אָרון פון בונד, אזוי צו זאָגן: ווי איר קומט צום ברעג וואָסער פון ירדן, זאָלט איר אין ירדן זיך אַפּשטעלן. ⁷ האָט יהושע געזאָגט צו די קינדער פון ישראל: גענענט אַהער, און הערט די ווערטער פון יהוה אַייער

גאָט. ¹⁰ און יהושוע האָט געזאָגט: דורך דעם וועט איר וויסן, אז דער לעבעדיקער גאָט איז צווישן אײך, און פארטרייבן וועט ער פארטרייבן פון פאר אײך דעם כנעני, און דעם חתי, און דעם חוי, און דעם פרוי, און דעם גרנשי, און דעם אַמורי, און דעם יבואסי. ¹¹ אָט גייט דער אָרון פון בונד פון דעם האָר פון דער גאַנצער ערד אַריבער אײך פאַרויס איבערן ירדן. ¹² און אַצונד, נעמט אײך צוועלף מענער פון די שבטים פון ישראל, צו איין מאָן, צו איין מאָן פון אַ שבט. ¹³ און עס וועט זײן, ווי די פּוּסטרײט פון די פּהנים, וואָס טראָגן דעם אָרון פון גאָט דעם האָר פון דער גאַנצער ערד, רוען אין די וואַסערן פון ירדן, אזוי וועלן די וואַסערן פון ירדן פאַרשניטן ווערן—די וואַסערן וואָס נידערן אַראָפּ פון אויבן—און זײ וועלן בלייבן שטיין אין איין הויפּן.

¹⁴ און עס איז געווען, ווי דאָס פּאַלק האָט געצויגן פון זייערע געצעלטן אַריבערצוגיין דעם ירדן, מיט די פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן דעם אָרון פון בונד, פאַרויס פאַרן פּאַלק, ¹⁵ און ווי די טרעגער פון אָרון זיינען געקומען מען ביון ירדן, און די פיס פון די פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן דעם אָרון, האָבן זיך אַיינגעטונקט אין ברעג וואָס סער—וואָרום דער ירדן איז פול איבער אַלע זיינע ברעגן אַלע טעג פון שניט—¹⁶ אזוי האָבן די וואַסערן, וואָס נידערן אַראָפּ פון אויבן, זיך אָפּגעשטעלט; זיי זיינען געבליבן שטיין אין איין הויפּן, זייער ווייט פון דער שטאָט אָדום וואָס לעבן צרמון; און די וואָס נידערן אַראָפּ צו דעם ים פון פלוין, דעם ים־הַמֶּלַח, זיינען אין גאַנצן פאַרשניטן געוואָרן; און דאָס פּאַלק איז אַריבערגעגאַנגען אַקעגן יריחו. ¹⁷ און די פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן דעם אָרון פון גאָטס בונד, זיינען געשטאַנען פעסט אויף טריקעניש אין מיטן ירדן; און גאַנץ ישראל זיינען אַריבערגעגאַנגען אויף טריקעניש, ביז דאָס גאַנצע פּאַלק האָט געענדיקט אַריבערגיין דעם ירדן.

ד ¹ און עס איז געווען, אז דאָס גאַנצע פּאַלק האָט געענדיקט אַריבערגיין דעם ירדן, האָט גאָט געזאָגט צו יהושוען, אזוי צו זאָגן: ² נעמט אײך פון פּאַלק צוועלף מענער, צו איין מאָן, צו איין מאָן פון אַ שבט. ³ און באַפעלט זײ, אזוי צו זאָגן: נעמט אײך פון דאַנען, פון מיטן ירדן, פון וווּ די פיס פון די פּהנים זיינען געשטאַנען פעסט, צוועלף שטיינער, און איר זאָלט זײ אַריבערברענגען מיט אײך, און זײ אַזעקלייגן אין דעם גאַנצן אַרעל פון ישראל, צו איין מאָן. ⁴ און יהושוע האָט גערופּן די צוועלף מענער, וואָס ער האָט אָנגעברייט פון די קינדער פון ישראל, צו איין מאָן, צו איין מאָן פון אַ שבט, ⁵ און יהושוע האָט צו זיי געזאָגט: גייט אַריבער צו דעם אָרון פון יהוה אײער גאָט, אין מיטן

אַלְהֵיכֶם; וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בּוֹאֵת תִּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם יְהוָה וְיִרְיֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַכּוּשִׁי וְאֶת־הַחִיטִּי וְאֶת־הַגִּרְנָשִׁי וְהָאֲמֹרִי וְהַיְבוּסִי: הַיְהִי אָרוֹן הַבְּרִית אָרוֹן בְּלִי־הָאָרֶץ לְעֵבֶר לַפְּנֵיכֶם בְּיַרְדֵּן; וְעַתָּה יֵבְרוּ לָכֶם שְׁנֵי עָשָׂר אִישׁ מִשְׁבַּטֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד לְשִׁבְטוֹ: וְהָיָה בְּנוֹחַ פְּפוֹת רִגְלֵי הַכְּהֹנִים יְשָׂאֵי אֲרוֹן יְהוָה אָרוֹן בְּלִי־הָאָרֶץ בְּמִן הַיַּרְדֵּן מִן הַיַּרְדֵּן יַבְרַתוּן הַמַּיִם הַיַּרְדִּים מִלְּמַעְלָה וַיַּעֲמֵדוּ גַד אֶחָד: וְהָיָה יְבִנְשֵׁעַ הַעַם מֵאֲהַלְתֵּיהֶם לְעֵבֶר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַכְּהֹנִים יְשָׂאֵי הָאָרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם: וּכְבֹּאוּ יְשָׂאֵי הָאָרוֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וְרִגְלֵי הַכְּהֹנִים יְשָׂאֵי הָאָרוֹן נִטְבְּלוּ בַקִּיָּץ הַמַּיִם וַיַּבְרִיחוּ מֵלֵא עַל־בְּלִי־גִדּוֹתָיו כָּל יְמֵי קִצְרוֹ: וַיַּעֲמֵדוּ הַמַּיִם הַיַּרְדִּים מִלְּמַעְלָה כִּמּוֹ גַּד־אֶחָד בְּרַחֵק מֵאֵד בְּאֵדָם הָעִיר אֲשֶׁר מֵעַד צִרְתָּן וְהַיַּרְדִּים עַל יַם הַיַּרְבֵּה יִסְתַּמְּלַח תַּמּוֹ נִכְרְתוּ וְהָעָם עָבְרוּ גַּד יְרִיחוֹ: וַיַּעֲמֵדוּ הַכְּהֹנִים יְשָׂאֵי הָאָרוֹן בְּרִית־יְהוָה בַּחֲרֻבָּה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הַכֵּן וְכָל־יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ בַחֲרֻבָּה עַד אֲשֶׁר־תַּמּוּ בְּלִי־גִדּוֹ לְעֵבֶר אֶת־הַיַּרְדֵּן:

ד וְהָיָה כֹּאֲשֶׁר־תַּמּוּ בְּלִי־גִדּוֹ לְעֵבֶר אֶת־הַיַּרְדֵּן • וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: קָחוּ לָכֶם מִן־הָעָם שְׁנַיִם עָשָׂר אַנְשִׁים אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשְׁבַּטוֹ: וְצִוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר: שְׂאוּ־לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמִּצֵּב רִגְלֵי הַכְּהֹנִים הַכֵּן שְׁתֵּים־עָשָׂר אַנְשִׁים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהַנַּחְתֶּם אוֹתָם בְּמַלְּוֵן אֲשֶׁר־תִּלְוּנוּ בַּיַּרְדֵּן: וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנַיִם הָעָשָׂר אִישׁ אֶשֶׁר הַכֵּן מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשְׁבַּטוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עָבְרוּ לִפְנֵי

ג, טו' מואדס ק, ד, א' סמך באמצע סמך

ירדן, און נעמט אייך איטלעכער א שטיין אויף זיין אקסל, לויט דער צאל פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל; כ' כדי דאס זאל זיין א צייכן צווישן אייך; או אייערע קינדער וועלן שפעטער אהין פּרעגן, אזוי צו זאגן: וואָס זיינען אייך די דאָזיקע שטיינער? זאָלט איר זיי זאָגן: ווייל די וואַסערן פון ירדן זיינען פאַרשניטן געוואָרן פאַר דעם אַרון פון גאָטס בונד; ווען ער איז אַריבערגעגאַנגען איבערן ירדן איז פאַרשניטן געוואָרן דאָס וואַסער פון ירדן; און די דידאָזיקע שטיינער וועלן זיין פאַר אַ דערמאָנונג צו די קינדער פון ישראל ביז אייביק.

און די קינדער פון ישראל האָבן אזוי געטאָן, אזוי ווי יהושע האָט באַפוילן; און זיי האָבן גענומען צוועלף שטיינער פון מיטן ירדן, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט צו יהושע, לויט דער צאל פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן זיי אַריבערגעטראָגן מיט זיך צו דעם גאַכטלאַגער, און זיי אַוועקגעלייגט דאָרטן.

און צוועלף שטיינער האָט יהושע אויפגעשטעלט אין מיטן ירדן, אויף דעם אָרט וווּ די פּיס פון די פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן דעם אַרון פון בונד, זיינען געשטאַנען; און זיי זיינען דאָרטן ביז אויף היינטיקן טאָג. ¹⁰ און די פּהנים וואָס האָבן געטראָגן דעם אַרון, זיינען געשטאַנען אין מיטן ירדן, ביז עס איז אויסגעפירט געוואָרן אַלצדינג וואָס גאָט האָט באַפוילן יהושע צו רעדן צום פּאָלק, אזוי ווי אַלץ וואָס משה האָט באַפוילן יהושע. און דאָס

אָרן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהִימּוֹ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל־שִׁמּוֹ לְמַסְפַּר שְׁבֹטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל: לְפָנַי הִתְהַדְּוּ זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּנֵיכֶם מִדֹּר לְאָמֹר מַה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם: וְאָמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתוּ מִיַּם הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אָרֹן בְּרִית־יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַיַּרְדֵּן וְנִכְרְתוּ מִי הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם: וַיַּעֲשׂוּכֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמַסְפַּר שְׁבֹטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבְרוּם עִמָּם אֶל־הַמַּלּוֹן וַיַּחֲזִים שָׁם: וְשֵׁתִים עָשָׂרָה אֲבָנִים הָיוּ: יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן פַּחַת מִצַּב רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים וְשָׂאֵי אָרֹן הַבְּרִית וַחֲזוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַכֹּהֲנִים וְשָׂאֵי הָאָרֹן עָמְדִים בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן עַד־תֵּתֶם כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל־הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְהַרוּ הָעָם וַיַּעֲבְרוּ: וְהָיוּ כַּאֲשֶׁר־תֵּתֶם כָּל־הָעָם לְעֹבֵר וַיַּעֲבֹר אָרֹן־יְהוָה וְהַכֹּהֲנִים לְפָנֵי הָעָם: וַיַּעֲבְרוּ בְנֵי־רְאִיבֵן וּבְנֵי־גַד וְחֲזִי שֹׁבֵט הַמְּנַשֶּׁה חַמְשִׁים לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים מֹשֶׁה: כַּאֲרָבָעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי הַצֶּבָא עָבְרוּ לְפָנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה אֶל עַרְבֹת יַרְדֵּן: בָּיּוֹם הַהוּא גִבַּל יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת־מֹשֶׁה כְּלִימֵי חַיּוֹ: וְאָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: צִוָּה אֶת־הַכֹּהֲנִים וְשָׂאֵי אָרֹן הַעֲדוֹת וַיַּעֲלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן: וַיַּעַז יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר עָלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן: וְהָיוּ כְּפָלֹת הַכֹּהֲנִים וְשָׂאֵי אָרֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן נִתְקוּ כַּפּוֹת רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים אֶל הַיַּרְבֵּה וַיִּשְׁבוּ מִן־הַיַּרְדֵּן לְמִקְוָם וַיִּלְכּוּ כְּתִמּוֹל־שִׁלְשׁוֹם עַל־כָּל־גְּזוֹתָיו: וְהָעָם עָלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן

יח' כמלח ק

פּאָלק האָט געאַיילט און איז אַריבערגעגאַנגען. ¹¹ און עס איז געווען, ווי דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געענדיקט אַריבערגיין, אזוי איז אַריבערגעגאַנגען דער אַרון פון גאָט און די פּהנים פּאָלק.

¹² און די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גַד, און דער האַלבער שבט מנשה, זיינען אַריבערגעגאַנגען באַ וואַפּנטע פּאַרויס פאַר די קינדער פון ישראל, אזוי ווי משה האָט צו זיי גערעדט. ¹³ אַרום פּערציק טויזנט באַוואַפּנטע חיל זיינען אַריבערגעגאַנגען פאַר גאָטס אַנגעזיכט אויף מלחמה, צו די פּלוינען פון יריחו.

¹⁴ אין יענעם טאָג האָט גאָט געגרייסט יהושע פאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל, און זיי האָבן מורא געהאַט פאַר אים אזוי ווי זיי האָבן מורא געהאַט פאַר משה, אַלע טעג פון זיין לעבן.

¹⁵ און גאָט האָט געזאָגט צו יהושע, אזוי צו זאָגן: ¹⁶ באַפעל די פּהנים וואָס טראָגן דעם אַרון פון געזעץ, זיי זאָלן אַרויפגיין פון ירדן.

¹⁷ האָט יהושע באַפוילן די פּהנים, אזוי צו זאָגן: גייט אַרויף פון ירדן. ¹⁸ און עס איז געווען, אַז די פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן דעם אַרון פון גאָטס בונד, זיינען אַרויפגעגאַנגען פון מיטן ירדן, ווי די פּוסטריט פון די פּהנים האָבן זיך אויפגעהויבן אויף דער יבשה, אזוי האָבן די וואַסערן פון ירדן זיך אומגעקערט אויף זייער אָרט, און זיינען געגאַנגען איבער אַלע זיינע ברעגן אזוי ווי נעכטאָרייערנעכטן.

19 און דאָס פּאָלק איז אַרױפגעאַנגען פֿון ירדן אין צענטן טאָג פֿון ערשטן חודש, און זײ האָבן גערוט אין גלגל, אין מורח־עק פֿון יריחו. 20 און דידאָזיקע צוועלף שטיינער, וואָס זײ האָבן אַרױסגענומען פֿון ירדן, האָט יהושוע אױפגעשטעלט אין גלגל. 21 און ער האָט געזאָגט צו די קינדער פֿון ישראל, אַזױ צו זאָגן: אַז אײערע קינדער וועלן שפּעטער אַהין פֿרעגן זײערע עלטערן, אַזױ צו זאָגן: וואָס זײנען דידאָזיקע שטיינער? 22 זאָלט איר מאַכן וויסן אײערע קינדער, אַזױ צו זאָגן: אױף טריקעניש איז ישראל אַרױבערגעאַנגען דעמדאָזיקן ירדן. 23 וואָרום יהוה אײער גאָט האָט אױסגעטריקנט די וואַסערן פֿון ירדן פֿון פֿאַר אײך, ביז איר זײט אַרױבערגעאַנגען, אַזױ ווי יהוה אײער גאָט האָט געטאָן צום ים־סוף, וואָס ער האָט אױסגעטריקנט פֿון פֿאַר אונדו, ביז מיר זײנען אַרױבערגעאַנגען; 24 כּדי אַלע פעלקער פֿון דער ערד זאָלן וויסן די האַנט פֿון יהוה אַז זי איז שטאַרק; כּדי איר זאָלט מורא האָבן פֿאַר יהוה אײער גאָט אַלע טעג.

ה 1 און עס איז געווען, ווי די מלכים פֿון דעם אַמורי וואָס אױף דער זײט ירדן, צו מערב, און אַלע מלכים פֿון דעם פֿנעני וואָס ביים ים, האָבן געהערט אַז גאָט האָט אױסגעטריקנט די וואַסערן פֿון ירדן פֿון פֿאַר די קינדער פֿון ישראל, ביז זײ זײנען אַרױבערגעאַנגען,

אַזױ איז זײער האַרץ צעאַנגען, און אַן אַטעם איז מער ניט געבליבן אין זײ פֿון וועגן די קינדער פֿון ישראל. 2 אין יענער צײט האָט גאָט געזאָגט צו יהושוען: מאַך דיר שטיינערנע מעסערס, און מל ווידער די קינדער פֿון ישראל, אַ צווייט מאל. 3 האָט יהושוע זיך געמאַכט שטיינערנע מעסערס, און האָט געמלט די קינדער פֿון ישראל אין גבעת־העֶרְלוֹת.

4 און דאָס איז די זאַך פֿאַרוואָס יהושוע האָט געמלט: דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס איז אַרױסגעאַנגען פֿון מצרים, די מאַנספֿאַרשויגען, אַלע קריגס־לײט, זײנען אױסגעשטאַרבן אין דער מדבר אונטערוועגס נאָך זײער אַרױסגױן פֿון מצרים. 5 וואָרום דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס זײנען אַרױסגעאַנגען, זײנען געווען געמלט, אַבער דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס זײנען געבאָרן געוואָרן אין דער מדבר אונטערוועגס נאָך זײער אַרױסגױן פֿון מצרים, האָט מען ניט געמלט. 6 וואָרום פֿערציק יאָר זײנען די קינדער פֿון ישראל געאַנגען אין דער מדבר, ביז עס איז פֿאַרלענדט געוואָרן די גאַנצע אומה, די קריגס־לײט וואָס זײנען אַרױסגעאַנגען פֿון מצרים, וואָס האָבן ניט צוגעהערט צו דעם קול פֿון גאָט, די וואָס גאָט האָט זײ גע־שוואָרן, זײ ניט צו לאָזן וען דאָס לאַנד וואָס גאָט האָט געשוואָרן זײערע עלטערן, אונדו צו געבן, אַ לאַנד וואָס פֿליסט מיט

בעשור לתורש הראשון וחגו בגלגל בקצה מורח יריחו: ואת שמים עשרה האבנים אשר לקחו מן הירדן הקים יהושע בגלגל: ויאמר אל־בני ישראל לאמר אשר ישאלון בניכם מהר את־אבותם לאמר מה האבנים האלה: והודעתם את־בניכם לאמר כב מבשלה עבר ישראל את־הירדן הזה: אשר־הוביש יהוה אלהיכם את־מי הירדן מפניכם עד־עברכם כאשר עשה יהוה אלהיכם לים־סוף אשר־הוביש מפניו עד־עברנו: למען דעת כל־עמי הארץ את־יד יהוה כי חזקה היא למען ראתם את־יהוה אלהיכם כל־הימים:

ה

ויהי כשמע כל־מלכי האמרי אשר בעבר הירדן ומה וכל־מלכי הפנעני אשר על־הים את אשר־הוביש יהוה את־מי הירדן מפני בני־ישראל עד־עברנו וימם לבבם ולא־יהוה בם עוד רוח מפני בני־ישראל: בעת ההיא אמר יהוה אל־יהושע עשה לך חרבות ארזים ושוב מל את־בני־ישראל שנית: ויעשלו יהושע חרבות ארזים וימל את־בני ישראל אל־גבעת הערלות: ויהי הדבר אשר־מל יהושע כל־העם היצא ממצרים הזכרים כל אנשי המלחמה מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים: כִּי־מלים היו כל־העם היצאים וכל־העם הזכרים במדבר בדרך בצאתם ממצרים לא־מלו: כִּי־י ארבעים שנה הלכו בני־ישראל במדבר עד־הם כל־הנני אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא־שמעו בקול יהוה אשר נשבע יהוה להם לבלתי הראותם את־הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם לתת לנו ארץ

ה, א' ע"ס ק"י ב' הפסוקים יום ראשון של פסח

א דאָס בערגל פֿון פֿאַרהויטן.

ו זכת חלב ודבש: ואת־בניהם תקים תחתם אתם מל
 ח יהושע ברעבלים היו כי לא־מלו אותם בדרך: ויהי
 ט כאשר־תמו כל־הגוי להגול וישבו תחתם במחנה עד
 י היותם: ויאמר יהוה אל־יהושע היום גלתי את־
 יי תרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום הווא גלגל
 יב עד היום הזה: ויהנו בני־ישראל בגלגל ויעשו את־הפסח
 יג בארבעה עשר יום לתחש בערב בערבות יריחו: ויאכלו
 יד מצבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום
 טו הזה: וישבת המן ממחרת באכלם מצבור הארץ ולא
 טז היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מהבואת ארץ כנען
 יז בשנה ההוא: ויהו בנות יהושע בריחו וישא עיניו
 יח ברא ויהודאיש עמד לנגדו וחרפו שלופה בידו וילך
 יט יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אסלצרינו: ויאמר
 כ לא כי אני שר־צבא־יהוה עתה באתי ויפל יהושע
 כא אל־פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל־
 כב עבדו: ויאמר שר־צבא יהוה אל־יהושע של־עלך מעל
 כג רגלך כי המקום אשר אתה עמד עליו קדש הוא ויעש
 כד יהושע כן:

1

א ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין
 ב בא: * ויאמר יהוה אל־יהושע ראה נתתי בידך את
 ג יריחו ואת־מלכה גבורי הגול: וסבתם את־העיר כל
 ד אנשי המלחמה הקוף את־העיר פעם אחת כה מעשה
 ה ששת ימים: ושבעה להנים ישאו שבעה שופרות
 ו הויבלים לפני הארון וביום השביעי תסבו את־העיר
 ז שבע פעמים ותפתנים ותקשו בשופרות: והיה במשך
 ח בקרן הויבל בשמעכם את־קול השופר יריעו כל־העם

ה, יד' עפ' מן טו' חז' יד' ג' דל' אל כו' ג' יח' ה' ט' טמטמ קי

14 האט ער געענטפערט: ניין, ניערט איך בין דער חיל-
 פירער פון גאט; אקארשט בין איך געקומען. איז יהושע געפאלן אויף זיין פנים צו דער ערד, און האט זיך געבוקט,
 און האט צו אים געזאגט: וואס וויל מײן האר רעדן צו זיין קנעכט? 15 האט דער חיל-פירער פון גאט געזאגט צו יהושע:
 צי אראפ דיין שוך פון דיין פוס, וואָרום דער אָרט וואָס דו שטייסט אויף אים, ער איז הייליק. און יהושע האט אָווי
 געטאָן.

מילך און האַניק; נאָר זײַערע קינדער האָט ער אויפֿ־
 געשטעלט אָנשטאָט זײַ. זײַ האָט דאָס יהושע געמלט,
 ווײַל זײַ זײַנען געווען אומבאַשניטן, וואָרום מע האָט זײַ
 נישט געמלט אונטערוועגס.

16 און עס איז געווען, אַז דאָס גאַנצע פּאָלק האָבן
 געענדיקט זיך מלן, זײַנען זײַ געזעסן אויף זײַער אָרט אין
 לאַגער ביז זײַ זײַנען געוונט געוואָרן.

17 און גאָט האָט געזאָגט צו יהושע: הײַנט האָב איך
 אַראָפּגעקײקלט פון אײך די חרפה פון מצרים. דרום
 רופט מען יענעם אָרט גלגל ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

18 און די קינדער פון ישראל האָבן גערוט אין גלגל;
 און זײַ האָבן געמאַכט דעם קרבֿן־פּסח אין פּערצנטן טאָג
 פון חודש, אין אָונט, אין די פּלױנען פון יריחו. 19 און
 זײַ האָבן געזעסן פון דער תּבואה פון לאַנד אויף מאָרגן
 נאָכן קרבֿן־פּסח, מצות און געברענטע זאַנגען, אין דעם
 דאָיקן אײַגענעם טאָג. 20 און דער מן האָט אויפּגעהערט
 אויף מאָרגן, אַז זײַ האָבן געזעסן פון דער תּבואה פון
 לאַנד; און די קינדער פון ישראל האָבן מער נישט געהאַט
 קײַן מן; און זײַ האָבן געזעסן פון דער תּבואה פון לאַנד
 פּנעץ אין יענעם יאָר.

21 און עס איז געווען, אַז יהושע איז געווען אין יריחו,
 האָט ער אויפּגעהויבן זײַנע אויגן און געזען, ערשט אַ מאַן
 שטייט אַקעגן אים, מיט זײַן שווערד אַרויסגעצויגן אין זײַן
 האַנט. איז יהושע צוגעגאַנגען צו אים, און האָט צו אים

געזאָגט: ביסטו פאַר אונדז, אָדער פאַר אונדזערע פּײַנט?
 פירער פון גאט; אקארשט בין איך געקומען. איז יהושע געפאלן אויף זיין פנים צו דער ערד, און האט זיך געבוקט,
 און האט צו אים געזאגט: וואס וויל מײן האר רעדן צו זיין קנעכט? 15 האט דער חיל-פירער פון גאט געזאגט צו יהושע:
 צי אראפ דיין שוך פון דיין פוס, וואָרום דער אָרט וואָס דו שטייסט אויף אים, ער איז הייליק. און יהושע האט אָווי
 געטאָן.

1 און יריחו איז געווען פאַרשפּאַרט און פאַרשלאָסן פון וועגן די קינדער פון ישראל; נישט אַרויס און נישט אַרײַן.
 2 האָט גאָט געזאָגט צו יהושע: זע, איך האָב געגעבן אין דיין האַנט יריחו און איר מלך, די שטאַרקע גיבורים.
 3 זאָלט איר, אַלע מלחמה־לײַט, אַרומגיין די שטאָט רונד אַרום אײַן מאַל. אַווי זאָלסטו טאָן זעקס טעג. 4 און זיבן
 פּהנים זאָלן טראָגן זיבן שופרות פון ווידערס פאַר דעם אָרון; און אויפן זיבעטן טאָג זאָלט איר אַרומגיין די שטאָט
 זיבן מאַל; און די פּהנים זאָלן בלאָזן אין די שופרות. 5 און עס וועט זײַן, ווען מע גיט אַן אויסגעצויגענעם בלאָז מיטן
 האָרן פון ווידער, ווי איר הערט דעם קול פון שופר, זאָל דאָס גאַנצע פּאָלק שאַלן אַ גרויסע שאַלונג, און די מויער

* קייקלונג.

פון דער שטאָט וועט אַינפאַלן אונטער זיך, און דאָס פאַלק וועט אַרויפגיין איטלעכער אַקעגן זיך.

הָאָט יְהוֹשֻׁעַ דָּעַר זון פון נון גערופן די פּהנים, און ער האָט צו זיי געזאָגט: טראָגט דעם אָרון פון בונד, און זיבן פּהנים זאָלן טראָגן זיבן שופרות פון ווידערס פאַר דעם אָרון פון גאָט. ⁷ און ער האָט געזאָגט צום פאַלק: ציט, און גייט אַרום די שטאָט, און די באַוואָפנטע זאָלן ציען פאַר דעם אָרון פון גאָט.

אִיז געשען אַזוי ווי יְהוֹשֻׁעַ האָט אָנגעזאָגט דעם פאַלק; און די זיבן פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן די זיבן שופרות פון ווידערס פאַר גאָט, האָבן געצויגן, און געבלאָזן אין די שופרות, און דער אָרון פון גאָטס בונד איז געגאַנגען נאָך זיי. ⁸ און די באַוואָפנטע זיינען געגאַנגען פאַר די פּהנים, וואָס האָבן געבלאָזן אין די שופרות, און דער הינטער-חיל איז געגאַנגען נאָך דעם אָרון; געגאַנגען און געבלאָזן אין די שופרות.

און דעם פאַלק האָט יְהוֹשֻׁעַ באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט ניט שאַלן, און ניט לאָזן הערן אַייער קול, און אַ וואָרט זאָל ניט אַרויסגיין פון אַייער מויל, ביז דעם טאָג וואָס איך זאָג צו אַיך: שאַלט! דענסמאָל זאָלט איר שאַלן.

תְּרוּעָה גְדוּלָה וּגְבֻלָה חֹמַת הָעִיר תַּחֲתֶיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נִגְדוֹ; וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בְּדִנּוֹן אֶל-הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם שָׂאוּ אֶת-אָרוֹן הַבְּרִית וּשְׂבַעַת כֹּהֲנִים יִשְׂאוּ שְׂבַעַת שׁוֹפְרוֹת וְבָלִים לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה; וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם: עֲבְרוּ וְסִבּוּ אֶת-הָעִיר וְתַחֲלוּץ יַעֲבֹר לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה; וְהָיָה כִּאֲמֹר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵהֶם וּשְׂבַעַת כֹּהֲנִים נְשָׂאִים ^ח שְׂבַעַת שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי יְהוָה עֲבְרוּ וְתַקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה הִלְךְ אַחֲרֵיהֶם; וְתַחֲלוּץ ^ט הִלְךְ לִפְנֵי כֹהֲנֵי תַקְעוּ הַשּׁוֹפְרוֹת וְהַמֶּאֱסֵף הִלְךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן הִלְךְ וְתַקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת; וְאֶת-הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תִרְעוּ וְלֹא תִשְׁמְעוּ אֶת-קוֹלְכֶם וְלֹא-יֵצֵא מִפִּיכֶם דְּבַר עַד יוֹם אֲמַרְי אֲלֵיכֶם הִרְעוּ וְהִרְעַתְכֶם: וַיִּסַּב אָרוֹן-יְהוָה אֶת-הָעִיר הַקָּה פַּעַם אַחַת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה ^י וְיָלְנוּ בַּמַּחֲנֶה: וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים ^{יב} אֶת-אָרוֹן יְהוָה; וּשְׂבַעַת כֹּהֲנִים נְשָׂאִים שְׂבַעַת שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי אָרוֹן יְהוָה הִלְכִים הַלֹּדֶךְ וְתַקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְתַחֲלוּץ הִלְךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמֶּאֱסֵף הִלְךְ אַחֲרֵי אָרוֹן יְהוָה הַלֹּדֶךְ וְתַקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת; וַיִּסַּבּוּ אֶת-הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי ^{יד} פַּעַם אַחַת וַיִּשְׁכְּבוּ הַמַּחֲנֶה כִּה עָשׂוּ שֵׁשֶׁת יָמִים: וְהָיָה ^{טו} בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וַיִּשְׁכְּמוּ בַּעֲלֹת הַשָּׁחַר וַיִּסַּבּוּ אֶת-הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַב בַּיּוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת-הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים: וְהָיָה בַּפַּעַם הַשְּׂבִיעִית ^{טז} תַּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בַּשּׁוֹפְרוֹת וַיֹּאמְרוּ יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵהֶם הִרְעוּ כִּי-נִתְּן יְהוָה לָכֶם אֶת-הָעִיר: וְהִתְחַה הָעִיר הַרֶם הָיָה וְכָל-אֲשֶׁר-בָּהּ לַיהוָה רַב רָחֵב הַחֹמֶה תַּחֲתָהּ הָיָה וְכָל-אֲשֶׁר אַתָּה בְּפִת כִּי תַחֲבֹאתָה אֶת-הַמְּלָאכִים אֲשֶׁר שָׁלַחְנוּ: וַיִּקְרָאתֶם שְׁמֵרוֹ מִן-הַחֲרָם ^{יח}

8 ויחזקו קי טו תקשו קי יג הלך קי טו כעלח קי

¹¹ און ער האָט געלאָזט דעם אָרון פון גאָט אַרומגיין די שטאָט רונד אַרום איין מאָל; און זיי זיינען צוריקגעקומען אין לאַגער, און האָבן גענעכטיקט אין לאַגער.

¹² און יְהוֹשֻׁעַ האָט זיך געפּעדערט אין דער פּרי; און די פּהנים האָבן געטראָגן דעם אָרון פון גאָט. ¹³ און די זיבן פּהנים, וואָס האָבן געטראָגן די זיבן שופרות פון ווידערס פאַר דעם אָרון פון גאָט, זיינען געגאַנגען נאָך-אַנאַנד און געבלאָזן אין די שופרות, און די באַוואָפנטע זיינען געגאַנגען זיי פאַרויס, און דער הינטער-חיל איז געגאַנגען נאָך דעם אָרון פון גאָט; געגאַנגען און געבלאָזן אין די שופרות. ¹⁴ אויך אויפן צווייטן טאָג זיינען זיי אַרומגעגאַנגען די שטאָט איין מאָל, און זיך אומגעקערט אין לאַגער. אַזוי האָבן זיי געטאָן זעקס טעג. ¹⁵ און עס איז געווען אויפן זיבעטן טאָג, האָבן זיי זיך געפּעדערט ווי דער פּרימאָרגן איז אויפגעגאַנגען, און זיי זיינען אַרומגעגאַנגען די שטאָט איין מאָל, בלויז אין יענעם טאָג זיינען זיי אַרומגעגאַנגען די שטאָט זיבן מאָל. ¹⁶ און עס איז געווען ביים זיבעטן מאָל, האָבן די פּהנים געבלאָזן אין די שופרות, און יְהוֹשֻׁעַ האָט געזאָגט צום פאַלק: שאַלט! וואָרום גאָט האָט אַיך גע-געבן די שטאָט. ¹⁷ און דידאָויקע שטאָט זאָל זיין חרם צו גאָט, זי און אַלץ וואָס אין איר; נאָר רָחֵב די זונה זאָל בלייבן לעבן, זי און אַלע וואָס ביי איר אין הויז, ווייל זי האָט באַהאַלטן די שלוחים וואָס מיר האָבן געשיקט. ¹⁸ און איר היט אַיך נאָר

בְּמַחֲרֵימוֹ וּלְקַחְתֶּם מִן־חֶרֶם וּשְׂמַתֶּם אֶת־מַחֲנֶה
 יִשְׂרָאֵל לְחֶרֶם וְעִכְרֹתֶם אוֹתוֹ; וְכָל אֶבֶן וְכָל כֶּסֶף וְהָרֵב וְכָל
 כֹּחַשֵׁת וְכַרְסוֹל קָדָשׁ הוּא לַיהוָה אוֹצֵר יְהוָה יָבֹא: וַיַּרְע
 הָעָם וַיִּתְקְצוּ בְּשׂוֹפְרוֹת וַיְהִי כְשִׁמְעוּ הָעָם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר
 וַיִּרְעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתִּפֹּל הַחֹמָה תַּחְתֵּיהָ וַיַּעֲלֵ
 כֹּא הָעָם הָעִירָה אִישׁ נֶגְדוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר: וַיַּחֲרִימוּ אֶת־
 כָּל־אֲשֶׁר בְּעִיר מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן וְעַד שׂוֹר
 כֵּב וְשֶׁה וַתִּמְדוּ לְפִי־חֶרֶב: וּלְשָׁנִים הָאֲנָשִׁים הַמְּרֻגְלִים אֶת־
 הָאָרֶץ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ כֹּאֵן בֵּית־הָאִשָּׁה הַזֹּאת וְהוֹצִיאוּ
 מִשָּׁם אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ כֹּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם
 לָהּ: וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְּרֻגְלִים וַיִּצְיִאוּ אֶת־רֵחֶב וְאֶת־
 אֲבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אָחֶיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֶת כָּל־
 כֹּד מִשְׁפַּחְתֶּיהָ הוֹצִיאוּ וַיִּנְיָחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל: וַהֲעִיר
 שׂוֹרָם בָּאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ כֶּסֶף וְהָרֵב וְהָרֵב וְכָל־
 כֹּחַ הַנְּחֹשֶׁת וְהַכְּרֹסֶל נָתַנוּ אוֹצֵר בֵּית־יהוָה: וְאֶת־רֵחֶב הַזֹּאת
 וְאֶת־בֵּית אֲבִיהָ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ הָחִידָה יְהוֹשֻׁעַ וַתִּשָּׁב
 בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הִחְבִּיאָה אֶת־הַמַּלְאָכִים
 כֹּא אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ: וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ
 בְּעַת הַהִיא לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יִקּוּם
 וַיִּבְנֶה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֶת־יְרִיחוֹ בְּבִכְרוֹ וַיִּסְדֹּקָהּ וַיִּבְנֶעְרָהּ
 כֹּא יָצִיב דְּלַתֶיהָ: וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שְׁמִעוֹ
 בְּכָל־הָאָרֶץ: 1

א וַיִּמְעְלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּחֶרֶם וַיִּלָּח עִבְדֵי בְּנֵי־בְרָמִי
 ב בְּזַבְדֵי בְּזֹרֶחַ לְמַסָּה וַיְהִי מִן־חֶרֶם וַיַּחֲרֹף יְהוָה
 בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אַנְשִׁים מִיְרִיחוֹ הֵלִי
 אֲשֶׁר עִסְבִּית אֵן מְקַדֵּם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 לֵאמֹר עָלוּ וְרַגְלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלֵוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּרְגְּלוּ אֶת־

1, כו' י"ב

פון דעם חרם, איר זאלט אליין ניט ווערן חרם, אז איר
 וועט געמען פון דעם חרם, און מאכן דעם לאגער פון
 ישראל צו חרם, און אים פאראומגליקן. 10 און דאס
 גאנצע זילבער און גאלד, און קופערנע און אייזערנע
 פלים, דאס זאל זיין הייליק צו גאט; אין שאץ פון גאט זאל
 עס אריין.

11 האט דאס פאלק געשאלט, און מע האט געבלאזן
 אין די שופרות. און עס איז געווען, ווי דאס פאלק האט
 געהערט דעם קול פון שופר, אזוי האט דאס פאלק
 געשאלט א גרויסע שאלונג, און די מויער איז איינגעפאלן
 אונטער זיך, און דאס פאלק איז ארויפגעגאנגען אין שטאט.
 איטלעכער אקעגן זיך; און זיי האבן באצווונגען די שטאט.
 12 און זיי האבן פארויסט אלץ וואס אין שטאט, פון א מאן
 ביז א פרוי, פון יונג ביז אלט, און ביז אן אַקס, און א
 שעפס, און אן אייזל, מיטן שאַרף פון שווערד.

13 און צו די צוויי מענער וואס האבן אויסגעקוקט
 דאס לאַנד האט יהושוע געזאגט: גייט אריין אין הויז פון
 דער פרוי דער זונה, און פירט ארויס פון דארטן די פרוי,
 און אלע וואס געהערן צו איר, אזוי ווי איר האט איר
 געשווארן.

14 זיינען די יונגעלייט די אויסקוקערס אריינגעגאנגן
 גען, און האבן ארויסגעפירט רחב, און איר פאטער און
 איר מוטער, און אירע ברידער, און אלע וואס האבן
 געהערט צו איר, אויך איר גאנצע משפחה האבן זיי
 ארויסגעפירט, און זיי איבערגעלאזט דערויסן פון לאגער
 פון ישראל. 15 און די שטאט האבן זיי פארברענט אין
 פייער מיט אלץ וואס אין איר; בלויז דאס זילבער און
 דאס גאלד, און די קופערנע און אייזערנע פלים, האבן
 זיי אפגעגעבן אין שאץ פון גאטס הויז. 16 און רחב די זונה,
 און זי איז געבליבן צווישן ישראל ביז אויף היינטיקן טאג; ווייל זי האט באהאלטן די
 שלוחים וואס יהושוע האט געשיקט אויסצוקוקן יריחו.

17 און יהושוע האט באשווארן אין יענער צייט, אזוי צו זאגן: פארשאלטן פאר גאט דער מאן וואס וועט אויפשטיין
 און וועט אפבויען די דאזיקע שטאט יריחו! מיט ודעם לעבן פון זיין בכור זאל ער לייגן איר גרונטפעסט, און מיט זיין
 יינגסטן זאל ער אריינשטעלן אירע טירן.

18 און גאט איז געווען מיט יהושוען, און זיין שם איז געווען אין גאנצען לאנד.

19 און די קינדער פון ישראל האבן געפעלשט א פעלשונוג אין דעם חרם, און עכן דער זון פון ברמי דעם זון פון זבדי,
 דעם זון פון נחמן, פון שבט יהודה, האט גענומען פון דעם חרם, און דער צאָרן פון גאט האט געגרימט אויף די קינדער
 פון ישראל.

20 און יהושוע האט געשיקט מענטשן פון יריחו קיין עי וואס לעבן ביתאָן, אין מורח פון ביתאל, און ער האט זיי
 אָנגעזאָגט, אזוי צו זאָגן: גייט אַרויף, און קוקט אויס דאָס לאַנד. זיינען די מענטשן ארויפגעגאנגען, און האבן אויסגעקוקט

הָעַי: וַיִּשְׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲלֵי־עַל כָּל־הָעָם ג
כָּאֲלֻפִּים אִישׁ אֶזְרָא כְּשִׁלְשֶׁת אֲלֻפִּים אִישׁ יַעֲלוּ וַיְכוּ אֶת־ר
הָעַי אֶל־הַיַּעֲזָבֵה שְׁמָה אֶת־כָּל־הָעָם כִּי מֵעַתָּה הָמָּה: וַיַּעֲלוּ י
מִן־הָעָם שְׁמָה בְּשִׁלְשֶׁת אֲלֻפִּים אִישׁ וַיָּכּוּ לַפְּנֵי אֲנָשֵׁי
הָעַי: וַיָּכּוּ מָרֹם אֲנָשֵׁי הָעַי בְּשִׁלְשִׁים וְשֵׁשׁ אִישׁ וַיִּדְבְּרוּם ה
לַפְּנֵי הַשָּׁעַר עַד־הַשְּׂבָרִים וַיָּכּוּם בַּמּוֹרֵד וַיָּמָס לְכַבְּרֵי־הָעָם
וַיָּהִי לַמָּוֶת: וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׁמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו אֶרְצָה וּ
לַפְּנֵי אֶרֶץ יְהוָה עַד־הָעֶרֶב הוּא וַחֲקֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִפְר
עַל־רֹאשָׁם: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהוּ אֲדַע יְהוָה לָמָּה הָעֵבְרִיתִי
הָעֵבֶר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הַנְּדָבָר לַתּוֹת אֲתוּנוּ בְּיַד הָאֲמֹרִי
לְהַאֲבִידֵנוּ וְלֹא הוֹאֵלֵנוּ וַנִּשְׁבַּע בְּעֵבֶר הַנְּדָבָר: כִּי אֲדַע מָה ה
אָמַר אֲחֵרֵי אֲשֶׁר רָפָךְ יִשְׂרָאֵל עֲרַף לַפְּנֵי אֵיכּוּ: וַיִּשְׁמַע י
הַכְּנַעֲנִי וְכָל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וַנִּסְפוּ עֲלֵינוּ וְהַכְּרִיתוּ אֶת־נו
שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ וּמְהִרְעֵשָׁה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל: וַיֹּאמְרֵי
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ קִם־לְךָ לָמָּה זֶה אַתָּה נִפֹּל עַל־פְּנֵיךָ:
חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עֲבַרְוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם י
וְגַם לָקְחוּ מִן־הַחֶרֶם וְגַם נִגְבוּ וְגַם כִּחְשׁוּ וְגַם שָׂמוּ
בְּכַלְהֵם: וְלֹא יָבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹם לַפְּנֵי אֵיכּוּתָם י
עֲרַף יִפְטוּ לַפְּנֵי אֵיכּוּתָם כִּי הָיוּ לְחֶרֶם לֹא אוֹסִיף לְהִיֹּת
עִמָּכֶם אִם־לֹא תִשְׁמְדוּ הַחֶרֶם מִקִּרְבְּכֶם: קִם קִדַּשׁ אֶת־י
הָעָם וְאִמְרַתְּ הַתְּקַדְּשׁוּ לַמַּחֲר כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל חֶרֶם בְּקִרְבְּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא תוֹכַל לְקוֹם לַפְּנֵי
אֵיכּוּף עַד־הַסּוֹרֵכֶם הַחֶרֶם מִקִּרְבְּכֶם: וַתִּקְרַבְתֶּם בְּמִקְרֵי
לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשְּׂבָט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֵנוּ יְהוָה יִקְרַב
לְמִשְׁפַּחֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר־יִלְכְּדֵנָה יְהוָה תִּקְרַב לְבָתֵּים
וְהַבָּיִת אֲשֶׁר יִלְכְּדֵנוּ יְהוָה יִקְרַב לְנֹכְרִים: וְהָיָה הַגִּלְגָּד י
בְּיָרֵם יִשְׂרָף בְּאֵשׁ אֲתוּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ כִּי עֲבַר אֶת־

1 כול 24 הש שמי

עַי: ° און זיי האָבן זיך אומגעקערט צו יהושוען, און האָבן
צו אים געזאָגט: זאָל ניט אַרויפגיין דאָס גאַנצע פּאָלק;
אַרום צוויי טויזנט מאַן, אָדער אַרום דריי טויזנט מאַן,
זאָלן אַרויפגיין און שלאָגן עי. דאַרפסט ניט מיען אַהין
דאָס גאַנצע פּאָלק, וואָרום זיי זיינען ווינציק.
° זיינען אַרויפגעגאַנגען אַהין פון פּאָלק אַרום דריי
טויזנט מאַן; אָבער זיי זיינען אַנטלאָפן פאַר די מענטשן
פון עי. ° און די מענטשן פון עי האָבן פון זיי געשלאָגן
אַרום זעקס און דרייסיק מאַן, און זיי האָבן זיי נאַכגעיאָגט
פון פאַרן טויער ביז שְׂבָרִים, און האָבן זיי געשלאָגן ביים
אַראָפּגאַנג; און דאָס האַרץ פון פּאָלק איז צעגאַנגען, און
איז געוואָרן אַזוי ווי וואַסער.

° האָט יהושוע צעריסן זיינע קליידער, און איז גע-
פּאָלן אויף זיין פנים צו דער ערד פאַר דעם אַרון פון גאָט
ביזן אַוונט, ער און די עלטסטע פון ישראָל; און זיי האָבן
אַרויפגעלייגט ערד אויף זייער קאָפּ. ° און יהושוע האָט
געזאָגט: וויי, גאָט דו האַר, נאָך וואָס האָסטו גאָר אַריבער-
געבראַכט דאָסדאַזיקע פּאָלק איבערן יַרְדֵּן, אונדז צו
געבן אין דער האַנט פון אַמורי, כּדי אונדז אונטערהאַר
ברענגען? הַלוֹאֲי וואָלטן מיר באַשטאַנען און געבליבן
אויף יענער זייט יַרְדֵּן! ° איך בעט דיך, גאָט, וואָס קען
איך זאָגן, נאָכדעם אַז ישראָל האָט געמוזט קערן דעם

נאַקן פאַר זיינע פיינט? ° וואָרום דער פּנעזי און אַלע באַזוינער פון לאַנד וועלן דערהערן, און וועלן אונדז אַרום
רינגלען, און פאַרשניידן אונדזער נאַמען פון דער ערד; און וואָס וועסטו טאָן פאַר דיין גרויסן נאַמען?
° האָט גאָט געזאָגט צו יהושוען: שטיי דיר אויף; נאָך וואָס דען פּאַלסטו אויף דיין פנים? ° געזינדיקט האָט
ישראָל, און זיי האָבן אויך איבערגערעטן מײן בונד וואָס איך האָב זיי באַפוילן, און זיי האָבן אי גענומען פון חרם,
אי גענובעט, אי פאַרליינט, אי אַריינגעטאָן אין זייערע זאַכן. ° דרום קענען די קינדער פון ישראָל ניט באַשטיין פאַר
זייערע פיינט; דעם נאַקן קערן זיי פאַר זייערע פיינט, ווייל זיי זיינען געוואָרן צו חרם; איך וועל מער ניט זיין מיט אײך,
אויב איר וועט ניט פאַרטיליקן דעם חרם פון צווישן אײך. ° שטיי אויף, און הייליק דאָס פּאָלק, און זאָלסט זאָגן: היי-
ליקט אײך אויף מאַרגן, וואָרום אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראָל: חרם איז צווישן דיר, ישראָל; וועסט ניט
קענען באַשטיין פאַר דייע פיינט, ביז איר וועט אָפּטאָן דעם חרם פון צווישן אײך. ° דרום זאָלט איר גענענען אין דער
פרי לויט אײערע שבטים, און עס וועט זיין, דער שבט וואָס גאָט וועט אים פאַרנעמען, זאָל גענענען לויט די משפחות, און
די משפחה וואָס גאָט וועט זי פאַרנעמען, זאָל גענענען לויט די הייזער, און דאָס הויז וואָס גאָט וועט עס פאַרנעמען, זאָל
גענענען לויט די מענער. ° און עס וועט זיין, דער וואָס וועט פאַרנומען ווערן מיטן חרם, זאָל פאַרברענגט ווערן אין

16 בְּרִית יְהוָה וּבְרִיעֻשָׁה נִבְלָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּם יְהוֹשֻׁעַ
 בַּבֹּקֶר וַיִּקְרַב אֶת־יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְמוֹ וַיִּלְכְּדוּ שְׂבָט יְהוּדָה:
 17 וַיִּקְרַב אֶת־מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה וַיִּלְכְּדוּ אֶת מִשְׁפַּחַת הַחֲדָדִי
 18 וַיִּקְרַב אֶת־בָּתוּלָיו לְנִבְרָיִם וַיִּלְכְּדוּ וַיִּקְרַב
 אֶת־בָּתוּלָיו לְנִבְרָיִם וַיִּלְכְּדוּ עִבְדֵי בְּדַלְיָה בְּדִבְרֵי
 19 לְמַפְחָה יְהוּדָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עַבְדֵי בְנֵי שִׁים־נָא כְבוֹד
 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתִדְלוּ תוֹדָה וְתִדְרֹגָא לִי מִה עֲשִׂיתֶם
 20 אֶל־הַכֹּהֵן מִמֶּנִּי: וַיַּעַן עַבְדֵי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֲמִנָּה
 אֲנֹכִי חֲמַאתִּי לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹזֵאת וְכֹזֵאת עֲשִׂיתִי:
 21 וַאֲרָאָה בְּשָׁלָל אֲדֵרֶת שְׁנַעַר אַחַת מִזִּבְחֵי וּמִזִּבְחֵי שְׁקָלִים
 פֶּסֶף וְלִשׁוֹן וְהֵב אֶחָד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וְאַחַד־מֵהֶם
 וְאַחַד־הֵנָּה טְמֵנִים בְּאַרְץ בְּתוֹךְ הָאֱהָלִי וְהַכֶּסֶף תְּהִיָּה:
 22 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכָיִם וַיִּרְצֻוּ הָאֱהָלָה וְהַנְּהָ מִמוֹנֵיהָ
 23 בְּאֱהָלוֹ וְהַכֶּסֶף תְּהִיָּה: וַיִּקְחוּם מִתּוֹךְ הָאֱהָל וַיָּבֵאוּם
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֵל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְקוּם לִפְנֵי יְהוָה:
 24 וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַבְדֵי בְּדַלְיָה וְאֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הָאֲנָתָת
 וְאֶת־לִשׁוֹן הַהֵב וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־שׁוֹרוֹ וְאֶת־
 חֲמֹרוֹ וְאֶת־צִאֲנוֹ וְאֶת־אֱהָלוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֵׁר־לּוֹ וְכָל־
 25 כֹּהֵן יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וַיַּעֲלוּ אֹתָם עִמָּךְ עֲבוֹד: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מִה
 עֲבַרְתֶּם וַיַּעֲבְדוּ יְהוָה בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל
 26 אָבֹן וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בְּאֲבָנִים: וַיִּקְחוּ
 עֲלֵיו גִּלְיָבָנִים גְּדוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשֶׁב יְהוָה מִחֲרוֹן
 אַפּוֹ עַל־בְּנֵי קְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עִמָּךְ עֲבוֹד עַד
 הַיּוֹם הַזֶּה:

ח

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־תִּירָא וְאֶל־תַּחַת קַח עִמָּךְ
 אֶת כָּל־עַמֶּם הַמְּלַחְמָה וְכוּם עֲלֶיהָ הֵעִי רָאָה וְנִתְּתִי בְיָדְךָ

1, 16-17 א' קמ"ב

פִּיעַר, עַר אֹן אֶלְץ וּוָאס גַּעַהֶרַט צו אִים; וּוִיִּל עַר הָאָט
 אִיבַעֶרַגַּטֶרַעַטֵן דַּעַם בּוֹנַד פּוֹן גָּאָט, אֹן וּוִיִּל עַר הָאָט
 גַּעַטאַן אַ נְבִלָה אִין יִשְׂרָאֵל.

16 הָאָט יְהוֹשֻׁעַ זִיךְ גַּעַפַּעֶדַעֶרַט אִין דַּעַר פֶּרִי, אֹן
 גַּעַמָּאכַט גַּעַנַעַנַעַן יִשְׂרָאֵל לׁוִיט זׁינַע שְׁבַטִים; אִזׁו פֶּאָר־
 נׁומַעַן גַּעַוׁוֶאָרֵן שְׁבַט יְהוּדָה. 17 הָאָט עַר גַּעַמָּאכַט גַּעַנַעַנַעַן
 דִּי מִשְׁפַּחָה פּוֹן יְהוּדָה, אֹן עַר הָאָט פֶּאָר־נוֹמַעַן דִּי מִשְׁפַּחָה
 פּוֹן דִּי זְרַחִים. הָאָט עַר גַּעַמָּאכַט גַּעַנַעַנַעַן דִּי מִשְׁפַּחָה
 פּוֹן דִּי זְרַחִים לׁוִיט דִּי מַעַנַעַר, אֹן זְבַדִּי אִזׁו פֶּאָר־נוֹמַעַן
 גַּעַוׁוֶאָרֵן. 18 הָאָט עַר גַּעַמָּאכַט גַּעַנַעַנַעַן זׁיִן הׁוִיז לׁוִיט דִּי
 מַעַנַעַר, אֹן עַבְדֵי דַּעַר זׁוֹן פּוֹן פֶּרִמִּי דַּעַם זׁוֹן פּוֹן זְבַדִּי, דַּעַם
 זׁוֹן פּוֹן זְרַחֵן, פּוֹן שְׁבַט יְהוּדָה, אִזׁו פֶּאָר־נוֹמַעַן גַּעַוׁוֶאָרֵן.

19 הָאָט יְהוֹשֻׁעַ גַּעַזׁאָגַט צו עַבְדֵי: מׁיִן זׁוֹן, טו, אִיךְ
 בַּעַט דִּיךְ, כְּבוֹד צו יְהוָה דַּעַם גָּאָט פּוֹן יִשְׂרָאֵל, אֹן זׁי זִיךְ
 מוֹדָה פֶּאָר אִים, אֹן זׁאָג מִיר, אִיךְ בַּעַט דִּיךְ, וּוָאס דו
 הָאָסַט גַּעַטאַן; וְאָלַסַט נִיט פֶּאָר־הׁוִיִּלֵּן פּוֹן מִיר.

20 הָאָט עַבְדֵי גַּעַעַנַט־פַּעַרַט יְהוֹשֻׁעַן, אֹן הָאָט גַּעַזׁאָגַט:
 אַמַּת, אִיךְ הָאָב גַּעַזׁינְדִּיקַט צו יְהוָה דַּעַם גָּאָט פּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 אֹן אַזׁוֹי אֹן אַזׁוֹי הָאָב אִיךְ גַּעַטאַן. 21 אִיךְ הָאָב גַּעַזׁעַן אִין
 דַּעַם רׁוִיב אַ גׁוֹטֵן מָאָנַטל פּוֹן שְׁנַעַר, אֹן צׁוֹוִי הוֹנְדַּעֶרַט
 שְׁקַל זִילְבַּעַר, אֹן אַ צׁוֹנַג גָּאָלד וּוָאס אִיר וּוָאָג אִזׁו פּוֹפֶצִיק
 שְׁקַל; הָאָב אִיךְ זׁי גַּעַגְלוֹסַט, אֹן הָאָב זׁי צׁוֹגַעַנוֹמַעַן, אֹן
 אָן זׁינַעַן זׁי בַּאֶהָאָלַטֵן אִין דַּעַר עַרַד אִין מִיטֵן פּוֹן מׁיִן
 גַּעַצַּעַלַט, אֹן דָּאָס זִילְבַּעַר אִזׁו אִוִּנטַעַר דַּעַם.

22 הָאָט יְהוֹשֻׁעַ גַּעַשִׁיקַט שְׁלוּחִים, אֹן זׁי זׁינַעַן אַוּעַקַּעַל־אַפֵּן צׁוּם גַּעַצַּעַלַט; עַרַשַׁט עַס אִזׁו בַּאֶהָאָלַטֵן אִין זׁיִן
 גַּעַצַּעַלַט, אֹן דָּאָס זִילְבַּעַר אִזׁו אִוִּנטַעַר דַּעַם. 23 הָאָבֵן זׁי זׁי אַרׁוִיס־גַּעַנוֹמַעַן פּוֹן מִיטֵן גַּעַצַּעַלַט, אֹן גַּעַבֶּר־אַכַט צו
 יְהוֹשֻׁעַן, אֹן צו אֶלַע קִינְדַּעַר פּוֹן יִשְׂרָאֵל, אֹן זׁי הָאָבֵן זׁי אַוּעַקַּעַל־גַּט פֶּאָר גָּאָט. 24 אֹן יְהוֹשֻׁעַ אֹן גָּאָנֵץ יִשְׂרָאֵל
 מִיט אִים הָאָבֵן גַּעַנוֹמַעַן עַבְדֵי דַּעַם זׁוֹן פּוֹן זְרַחֵן, אֹן דָּאָס זִילְבַּעַר, אֹן דַּעַם מָאָנַטל, אֹן דִּי צׁוֹנַג גָּאָלד, אֹן זׁינַעַן זׁיִן,
 אֹן זׁינַעַן טַעַכַּטַּעַר, אֹן זׁינַעַן אָקַסֵן, אֹן זׁינַעַן אִיזׁלַעַן, אֹן זׁינַעַן שְׂאָף, אֹן זׁיִן גַּעַצַּעַלַט, אֹן אֶלְץ וּוָאס הָאָט גַּעַהֶרַט צו
 אִים, אֹן זׁי הָאָבֵן זׁי אַרׁוִיפ־גַּעַבֶּר־אַכַט צׁוּם טָאָל עַכּוֹר. 25 אֹן יְהוֹשֻׁעַ הָאָט גַּעַזׁאָגַט: וּוָאס הָאָסַטוֹ אִוִּנדוּ פֶּאָר־אׁוּמַגְלִיקַט?
 פֶּאָר־אׁוּמַגְלִיקַן זָאָל דִּיךְ גָּאָט הַיִּנְטִיקֵן טָאָג. אֹן גָּאָנֵץ יִשְׂרָאֵל הָאָבֵן אִים פֶּאָר־שְׁטִינַט מִיט שְׁטִינַעַר; אֹן זׁי הָאָבֵן זׁי פֶּאָר־
 בַּרַעַנַט אִין פִּיעַר, אֹן זׁי פֶּאָר־וּוֶאָרֵפֵן מִיט שְׁטִינַעַר. 26 אֹן זׁי הָאָבֵן אׁיפ־גַּעַשִׁיקַט אִיבַּעַר אִים אַ גְרוִיסֵן הׁוִיפֵן שְׁטִינַעַר
 וּוָאס שְׁטִיטֵן בִּזוֹ אׁוּיף הַיִּנְטִיקֵן טָאָג; אֹן גָּאָט הָאָט זִיךְ אַפֶּגַעַקַּעֶרַט פּוֹן זׁיִן גְרִימַצְאָרֵן. דַּרוּם רׁוֹפַט מַעַן יַעַנַעַם אָרַט דַּעַר
 טָאָל עַכּוֹר־אִי בִּזוֹ אׁוּיף הַיִּנְטִיקֵן טָאָג.

ח

1 אֹן גָּאָט הָאָט גַּעַזׁאָגַט צו יְהוֹשֻׁעַן: וְאָלַסַט נִיט מוֹרָא הָאָבֵן אֹן נִיט אַנְגַּסַטֵן; נַעַם מִיט דִּיר דָּאָס גָּאָנַעַע מַלְחָמָה
 פֶּאָלַק, אֹן שְׁטִי אׁוּיף, גִּי אַרׁוּיף אׁוּיף עִי; זַע, אִיךְ הָאָב גַּעַזַּעַפֵּן אִין דׁיִן הָאָנַט דַּעַם מַלְךְ פּוֹן עִי, אֹן זׁיִן פֶּאָלַק,

* פֶּאָר־אׁוּמַגְלִיקֵן.

און זיין שטאָט, און זיין לאַנד. ² און זאָלסט טאָן צו עי און צו איר מלך, אזוי ווי דו האָסט געטאָן צו ריחו און צו איר מלך; נאָר איר זאָקרויב און אירע בהמות זאָלט איר רויבן פאַר אייך. שטעל דיר לוייערער אויף דער שטאָט פון הינטער איר.

³ איז אויפגעשטאַנען יהושע, און דאָס גאַנצע מלחמה-פּאָלק, אַרויפצוגיין אויף עי; און יהושע האָט אויסגעוויילט דרייסיק טויזנט מאַן העלדישע גיבורים, און האָט זיי אַוועקגעשיקט ביי נאַכט. ⁴ און ער האָט זיי באַפוילן, אזוי צו זאָגן: זעט, איר זאָלט לוייערן אויף דער שטאָט פון הינטער דער שטאָט; איר זאָלט זיך ניט דער-ווייטערן זייער פון דער שטאָט, און זייט אַלע אָנגעברייט. ⁵ און איך און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט מיר וועלן גענענען צו דער שטאָט; און עס וועט זיין, אַז זיי וועלן אַרויסגיין אַקעגן אונדז, אזוי ווי צוערשט, וועלן מיר אַנט-לויפן פאַר זיי. ⁶ און זיי וועלן אַרויסגיין נאָך אונדז, ביז מיר וועלן זיי אַוועקציען פון דער שטאָט, וואָרום זיי וועלן זאָגן: זיי אַנטלויפן פאַר אונדז אזוי ווי צוערשט; און מיר וועלן אַנטלויפן פאַר זיי. ⁷ און איר וועט אויפשטיין פון דער לוייער, און וועט פאַרנעמען די שטאָט, און יהוה אַייער גאָט וועט זי געבן אין אַייער האַנט. ⁸ און עס וועט זיין, ווי איר פאַרכאַפט די שטאָט, זאָלט איר אָנצינדן די שטאָט אין פּייער; אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט זאָלט איר טאָן; זעט, איך האָב אייך באַפוילן.

⁹ און יהושע האָט זיי געשיקט, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען צו דעם לוייער-אַרט, און זיינען געוועסן צווישן בית-אֵל און צווישן עי, אין מערב פון עי. און יהושע האָט גענעכטיקט יענע נאַכט צווישן דעם פּאָלק. ¹⁰ און יהושע האָט זיך געפּעדערט אין דער פרי, און האָט איבערגעצייילט דאָס פּאָלק, און ער און די עלטסטע פון פּאָלק זיינען אַרויפגעגאַנגען פאַרויס פאַרן פּאָלק אויף עי. ¹¹ און דאָס גאַנצע מלחמה-פּאָלק וואָס מיט אים איז אַרויפגעגאַנגען, און זיי האָבן גענענט, און זיינען געקומען אַקעגן דער שטאָט, און האָבן געלאַגערט אין צפון פון עי; און דער טאָל איז געווען צווישן אים און צווישן עי. ¹² און ער האָט גענומען אַרום פינף טויזנט מאַן, און האָט זיי געשטעלט פאַר לוייערער צווישן בית-אֵל און צווישן עי, אין מערב פון עי. ¹³ אזוי האָבן זיי אויסגעשטעלט דאָס פּאָלק, די גאַנצע מחנה וואָס אין צפון פון דער שטאָט, און זייער הינטער-חיל אין מערב פון דער שטאָט. און יהושע איז געגאַנגען אין יענער נאַכט אין מיטן טאָל.

¹⁴ און עס איז געווען, ווי דער מלך פון עי האָט דערוען, אזוי האָבן די מענטשן פון דער שטאָט זיך געאַיילט, און זיי האָבן זיך געפּעדערט, און זיינען אַרויסגעגאַנגען אַקעגן ישראל אויף מלחמה, ער און זיין גאַנץ פּאָלק, אין דער אָפּנער רעדטער צייט, פאַר דעם פלוין, און ער האָט ניט געוויסט אַז לוייערער זיינען אויף אים פון הינטער דער שטאָט. ¹⁵ און יהושע און גאַנץ ישראל האָבן זיך געמאַכט ווי געשלאָגן פאַר זיי, און זיינען אַנטלאָפן אויפן וועג פון מדבר. ¹⁶ און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס אין עי איז צונויפגערופן געוואָרן, זיי נאַכצויאָגן; און זיי האָבן נאַכגעיאָגט יהושען,

את-מלך העי ואת-עמו ואת-עירו ואת-ארצו: ועשית ב לעי ולמלכה כאשר עשית לריחו ולמלכה רקדללה ובהמתה תבוי לכם שים-לך ארב לעיר מאחריה: ויבם יהושע וכל-עם המלחמה לעלות העי ויבחר יהושע שלשים אלה איש נבוכי החיל וישלחם לילה: ויצו אתם לאמר ראו אתם ארבים לעיר מאחרי העיר אל-פרחיקו מדהעיר מאד והייתם כלכם נכנים: ואני וכל-ה העם אשר אתי נקרב אליהעיר והיה פירצאו לקראתנו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם: ויצאו אחרינו עדי התקנו אותם מדהעיר כי יאמרו נסים לפנינו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם: ואתם תקמו מהאורב והורשתם אתהעיר ותנה יהוה אלהיכם בידכם: והיה פתפושכם אתהעיר תציתו אתהעיר כאשר בדבר יהוה העשו ראו צייתי אתכם: וישלחם יהושע וילכו אל-המארב וישבו בן בית-אל ובן העי מים לעי וילן יהושע בלילה הוא בתוך העם: וישבם יהושע בבקר ויפקד אתהעם ויעל הוא וקני ישראל לפני העם העי: וכל-העם המלחמה אשר אתו עלו וישבו ויבאו נגד העיר ותנו מצפון לעי ותני בינו ובין העי: ויגח פחמשת אלים יב איש וישם אותם אורב בן בית-אל ובן העי מים לעיר: ושימו העם את-כל-המחנה אשר מצפון לעיר ואת-י עקבו מים לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק: והיו בראות מלך-העי וימהרו וישכימו ויצאו אנשי-העיר יד לקראת-ישראל למלחמה הוא וכל-עמו למועד לפני העיר והוא לא ידע בראורב לו מאחרי העיר: וינגעו יהושע וכל-ישראל לפניהם וינסו הרף המר-קר: ויגערו כל-העם אשר בעיר לרדף אחריהם וירדפו אחרי יהושע

יא במוק יב' לש ק יג' כ"א ויקן כז' בש ק"י

וַיִּתְּקוּ מִדְּהָעִיר: וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ בְּעִי וּבֵית אֶל אֲשֶׁר
 לֹא־יָצְאוּ אַחֲרָיו: וְיִשְׂרָאֵל וַיָּעֻזּוּ אֶת־הָעִיר פְּתוּחָהּ וַיִּרְדְּפוּ
 אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ נְמֹךְ בַּמִּדְּבָר
 אֲשֶׁר־בִּידְךָ אֶל־הָעִי כִּי בִידְךָ אֶתְּנֶנָּה וַיֵּט יְהוֹשֻׁעַ בַּמִּדְּבָר
 אֲשֶׁר־בִּידְךָ אֶל־הָעִיר: וְהָאוֹרֵב קָם מִהָרָה מִמְּקוֹמוֹ
 וַיִּרְחֹצוּ בְּנִמּוֹת יָדָיו וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּמְהֲרוּ וַיַּצִּיתוּ
 אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ: וַיִּפְּנוּ אַנְשֵׁי הָעִי אַחֲרֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וַהֲלֹה
 עָלָה עֵשֶׂן הָעִיר הַשְּׁמַיְמָה וְלֹא־הָיָה בָהֶם יָדַיִם לָנוּס הָיָה
 וַהֲלֹה וְהָעַם הָיָה בְּמַדְבַּר נִהְפָּךְ אֶל־הַרְוֹתָהּ: וַיְהוֹשֻׁעַ
 וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לָכַד הָאוֹרֵב אֶת־הָעִיר וְכִי עָלָה
 עֵשֶׂן הָעִיר וַיָּשִׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲנְשֵׁי הָעִי: וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־
 הָעִיר לִקְרֹאתֶם וַיְהִי לְיִשְׂרָאֵל בַּתְּחִלָּה אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה
 מִזֶּה וַיָּבֹאוּ אֹתָם עַד־בֵּלְתֵי הַשְּׂאֵרֵילָהֶם שְׂרִיד וּפְלִיט:
 וְאֶת־מֶלֶךְ הָעִי תָּפְסוּ חָי וַיִּקְרְבוּ אֹתוֹ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ: וַיְהִי
 כַּכְּלוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַרְגוֹ אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִי בַּשְּׂדֵה בַּמִּדְבַּר
 אֲשֶׁר רָדְפוּם בּוֹ וַיִּפְּלוּ כָּלָם לַפִּי־חַרֵּב עַד־תָּמָס *
 וַיָּשִׁבוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל הָעִי וַיָּבֹאוּ אֹתָהּ לַפִּי־חַרֵּב: וַיְהִי כָּל־
 הַנְּפֹלִים בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלֶף
 כָּל אַנְשֵׁי הָעִי: וַיְהוֹשֻׁעַ לֹא־הִשְׁיֵב יָדוֹ אֲשֶׁר נְמֹךְ בַּמִּדְּבָר
 עַד אֲשֶׁר חָתְּמוּ אֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעִי: כִּי הִבְהִמָּה וּשְׁלַל
 הָעִיר הוּא בָּנוּי לָהֶם יִשְׂרָאֵל כַּדְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה
 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ: וַיִּשְׁרַף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעִי וַיְשִׂימָהּ תַּלְעוּלָם
 כַּשְּׂמֵמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְאֶת־מֶלֶךְ הָעִי תָּלָה עַל־הָעֵץ עַד־
 עַת הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ הַשְּׂמַשׁ צִוָּה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְדּוּ אֶת־נִבְלָתוֹ
 מִן־הָעֵץ וַיִּשְׁלִיכוּ אֹתָהּ אֶל־פְּתַח שַׁעַר הָעִיר וַיִּקְיָמוּ עָלָיו
 ל גַּל־אֲבָנִים נְדוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: אֹז וַיִּבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ
 לֹא לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּדְּבַר עֵיבָל: כָּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה

און זיינען אוועקגעצויגן געוואָרן פון דער שטאָט. ¹⁷ און
 עס איז ניט געבליבן אַ מענטש אין עי און אין בית־אל,
 וואָס איז ניט אַרויסגעגאַנגען נאָך ישראל; און זיי האָבן
 געלאָזט די שטאָט אָפן, און נאָכגעיאָגט ישראל.
¹⁸ האָט גאָט געזאָגט צו יהושוען: שטרעק אויס דעם
 שפיז וואָס אין דיין האַנט אַקעגן דער שטאָט עי, וואָרום
 אין דיין האַנט וועל איך זי געבן. און יהושוע האָט אויס־
 געשטרעקט דעם שפיז וואָס אין זיין האַנט אַקעגן דער
 שטאָט. ¹⁹ און די לוייערער זיינען אויפגעשטאַנען אויף
 גיך פון זייער אָרט, און זיי זיינען געלאָפן ווי ער האָט
 אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און זיינען אַריין אין דער
 שטאָט, און האָבן זי באַצווונגען; און זיי האָבן געאַײלט
 און האָבן אָנגעצונדן די שטאָט אין פייער. ²⁰ און די
 מענטשן פון עי האָבן זיך אומגעקערט הינטער זיך, און
 דערזען, ערשט דער רויך פון דער שטאָט איז אַרויף צום
 הימל, און זיי האָבן ניט געהאַט אין זיך כוח צו לויפן אַהין
 אָדער אַהער. און דאָס פּאָלק וואָס איז אַנטלאָפן צום
 מדבר, האָט זיך אומגעקערט אויף די נאָכיאָגער. ²¹ און
 ווי יהושוע און גאַנץ ישראל האָבן געזען אַז די לוייערער
 האָבן באַצווונגען די שטאָט, און אַז דער רויך פון דער
 שטאָט איז אויפגעגאַנגען, אזוי האָבן זיי זיך אומגעקערט,
 און האָבן געשלאָגן די מענטשן פון עי. ²² און יענע זיינען
 אַרויסגעגאַנגען פון דער שטאָט אַקעגן זיי, אזוי אַז זיי זיינען
 געווען אין מיטן פון ישראל, די אויף דער זייט, און די
 אויף יענער זייט. און זיי האָבן זיי געשלאָגן ביז זיי ניט
 איבערצולאָזן אַ געבליבענעם אָדער אַנטרונגענעם. ²³ און

כב' י"א ט' כד' ספ'קא טאנעז ססק

דעם מלך פון עי האָבן זיי געכאַפט אַ לעבעדיקן, און אים געבראַכט צו יהושוען.
²⁴ און עס איז געווען, אַז די ישראל האָבן געענדיקט אויסהרגען אַלע באַוווּינער פון עי, אויפן פעלד אין דעם
 מדבר וואָס זיי האָבן זיי נאָכגעיאָגט אין אים, און זיי זיינען אַלע געפאַלן דורכן שאַרף פון שווערד ביז זיי זיינען פאַר־
 לענדט געוואָרן, האָבן גאַנץ ישראל זיך אומגעקערט קיין עי, און האָבן זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד. ²⁵ און אַלע
 וואָס זיינען געפאַלן אין יענעם טאָג, פון אַ מאָן ביז אַ פרוי, זיינען געווען צוועלף טויזנט; אַלע מענטשן פון עי. ²⁶ און
 יהושוע האָט ניט צוריקגעצויגן זיין האַנט וואָס ער האָט אויסגעשטרעקט מיטן שפיז, ביז ער האָט פאַרוויסט אַלע באַוווּינער
 פון עי. ²⁷ נאָר די בהמות און דעם זאַקרויב פון יענער שטאָט האָבן די ישראל גערויבט פאַר זיך, אזוי ווי דאָס וואָרט
 פון גאָט וואָס ער האָט באַפוילן יהושוען. ²⁸ און יהושוע האָט פאַרברענט עי, און האָט זי געמאַכט פאַר אַן אייביקן
 חורבה־הויפן, אַ וויסטעניש ביז אויף היינטיקן טאָג. ²⁹ און דעם מלך פון עי האָט ער אויפגעגאַנגען אויף אַ בוים ביז
 אָונטצײט; און ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען, האָט יהושוע באַפוילן, און מע האָט אַר אָפּגענומען זיין טויטן לייב פון דעם
 בוים, און אים אוועקגעוואָרפן פאַר דעם אַיינגאַנג פון דעם שטאָטויער, און מע האָט אויפגעשטעלט איבער אים אַ גרויסן
 הויפן שטיינער וואָס שטייט ביז אויף היינטיקן טאָג.
³⁰ דענסמאָל האָט יהושוע געבויט אַ מזבח צו יהוה דעם גאָט פון ישראל אויפן באַרג עיבָל, ³¹ אזוי ווי משה דער

קנעכט פון גאָט האָט באַפוילן די קינדער פון ישראל, ווי עס שטייט געשריבן אין בוך פון תורת־משה; אַ מזבח פון גאַנצע שטיינער, וואָס מע האָט אויף זיי נײַט אויפגע־ הויבן אַן אײַזן. און זיי האָבן אויפגעבראַכט אויף אים בראַנדאָפּפער צו גאָט, און געשלאַכט פרידאָפּפער.²² און ער האָט דאָרטן אויפגעשריבן אויף די שטיינער אַן איבערזורונג פון תורת־משה, וואָס ער האָט געשריבן אין אַנגעזיכט פון די קינדער פון ישראל.²³ און גאַנץ ישראל, און זײַערע עלטסטע און אויפזעער, און זײַערע ריכטער, זײַנען געשטאַנען פון דער זײַט און פון יענער זײַט פון אַרון, פאַר די פּהנים פון שבט לוי וואָס האָבן געטראָגן דעם אַרון פון גאָטס בונד—אזוי דער פרעמדער ווי דער אײַנגעבאַרענער, העלפט פון זײַ אַקעגן באַרג גרוים, און העלפט פון זײַ אַקעגן באַרג עײַבל, אזוי ווי משה דער קנעכט פון גאָט האָט פון פריער באַפוילן, צו בענטשן דאָס פּאַלק ישראל.²⁴ און דערנאָך האָט ער געלײַענט אַלע ווערטער פון דער תורה, די ברכה און די קללה, אזוי ווי אַלץ וואָס שטייט געשריבן אין בוך פון דער תורה.²⁵ נײַט געווען אַ וואָרט פון אַלץ וואָס משה האָט באַפוילן, וואָס יהושוע האָט נײַט געלײַענט פאַר דער גאַנצער אײַג זאַמלונג פון ישראל, און די ווייבער, און די קליינע קינדער, און דעם פרעמדן וואָס איז מיטגעגאַנגען צווישן זײַ.

עב־יהוה את־בני ישראל בכתוב בספר תורת משה מנחה אבנים שלמות אשר לא־הנף עליהן ברזל ונעלו עליו עלות ליהוה ונזכחו שלמים: וכתב־שם על־האבנים לב את משנה תורת משה אשר כתב לפני בני ישראל: וכל־ ישראל וזקניו ושומרים ושפטים עמדים מנה ומנה ו לארון נגד הכתבים הלזים נשאי ארון ברית־יהוה כגל באורח הציו אל־מול הר־גרים והחציו אל־מול הר־עײבל כאשר צוה משה עב־יהוה לברך את־העם ישראל בראשונה: ואחר־כן קרא את־כל־דברי התורה הברכה לה ותקללה בכל־הכתוב בספר התורה: לא־היה דבר מכל אשר־צוה משה אשר לא־קרא יהושע נגד כל־קהל ישראל ותנשים ותופה ותגר הולך בקרבם:

ויהי כשמע כל־המלכים אשר בעבר תורן בחר ובשפלה ובכל חוף הים הגדול אל־מול הלבנון חתיו והאמרי הננעני הפרזי החוי והבוסי: ויתקבצו יחדיו להלחם עם־יהושע ועם־ישראל פה אחד: וישבו ובעון שמעו את אשר עשה יהושע ליריחו ולעי: וישבו גם־המה בערמה וילכו ויצטירו ויקחו שקים בלים לחמוריהם ונאדות יין בלים ומבקעים ומצָררים: ונעלות בלות ומטלאות ברנליהם ושלמות בלות עליהם וכל לחם צידם יבש היה נקרים: וילכו אל־יהושע אל־ המחנה הגלגל ויאמרו אליו ואל־איש ישראל מארץ חזקה באנו ועתה פחדרלנו ברית: ויאמרו איש ישראל אל־החוי אילי בקרב אפה יושב ואף אכרות לה ברית: ויאמרו אל־יהושע עברך אנונו ויאמר אליהם יהושע מי אתם ומאין תבאו: ויאמרו אליו

ט, 1 ויאמר קיי יתו 1

ט און עס איז געווען, אַז אַלע מלכים וואָס אויף דער זײַט ירדן, אין דעם געבערג, און אין דער נידערונג, און אויף דעם גאַנצן ברעג פון ים־הגדול, אַקעגן לבנון, דער חתי, און דער אַמורי, דער כּנעני, דער פּרוזי, דער חוי, און דער יבּוסי, האָבן דערהערט, אַזוי האָבן זײַ זיך אײַנגעזאַמלט אין אײַנעם, מלחמה צו האַלטן מיט יהושוען און מיט ישראל, מיט אײַן מויל.

²² און די באַזוינער פון גבעון האָבן געהערט וואָס יהושוע האָט געטאָן צו יריחו און צו עי: און זיי אויך האָבן געטאָן מיט ליסטיקייט, און זײַנען געגאַנגען און האָבן זיך פאַרשטעלט; און זיי האָבן גענומען אָפּגעניצטע זעק פאַר זײַערע אײַד לען, און אָפּגעניצטע און צעשפּאַלטענע און צונויפגעבונדענע ווינלאַגעלען, און אָפּגעטראָגענע און פאַרלאַטעטע שײך אויף זײַערע פּיס, און אָפּגעטראָגענע קלײַדער אויף זיך; און דאָס גאַנצע ברויט פון זײַער צערונג איז געווען פאַרטריקנט אויף ברעקלעך. ²³ און זיי זײַנען געגאַנגען צו יהושוען אין לאַגער קיין גלגל, און האָבן געזאָגט צו אים און צו די מענער פון ישראל: פון אַ ווייטן לאַנד זײַנען מיר געקומען, און אַצונד שליסט אונדז אַ בונד. ²⁴ האָבן די מענער פון ישראל געזאָגט צו דעם חוי: אפשר זיצסטו צווישן אונדז, און ווי קען איך דיר שליטן אַ בונד? ²⁵ האָבן זיי געזאָגט צו יהושוען: דינע קנעכט זײַנען מיר. האָט יהושוע צו זיי געזאָגט: ווער זײַט איר? און פון וואַנען קומט איר?

הָאָבֶן זֶי צו אים געזאָגט: פון זייער אַ ווייטן לאַנד זיינען געקומען דיינע קנעכט, צוליב דעם נאָמען פון יהוה דיין נאָם; וואָרום מיר האָבן געהערט זיין הערוונג, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן אין מצרים, ¹⁰ און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן צו די צוויי מלכים פון דעם אַמורי וואָס אויף יענער זייט ירדן, צו סיחון דעם מלך פון חשבון, און צו עוג דעם מלך פון כּשן וואָס אין עשְׂתְרוֹת. ¹¹ האָבן צו אונדז גע- זאָגט אונדזערע עלטסטע, און אַלע באַוווינער פון אונדזער לאַנד, אזוי צו זאָגן: נעמט מיט זיך צערונג אויפן וועג, און גייט זיי אַנטקעגן, און איר זאָלט זאָגן צו זיי: אַייערע קנעכט זיינען מיר; און אַצונד שליסט אונדז אַ בונד. ¹² דאָס- דאָזיקע ברויט אונדזערס-וואַרעמעהייט האָבן מיר זיך פאַרשפּיזט דערמיט פון אונדזערע הייזער, אין דעם טאָג וואָס מיר זיינען אַרויס צו גיין צו אײך, און אַצונד אַט איז עס פאַרטריקנט, און געוואָרן ברעקלעך. און דידאָזיקע וויינלאַגען, וואָס מיר האָבן אָנגעפילט, זיינען געווען ניי, און אַט זיינען זיי צעשפּאַלטן געוואָרן, און דידאָזיקע קליידער און שיך אונדזערע זיינען אָפּגעטראָגן געוואָרן פון זייער פיל וועג.

¹⁴ און די מענער האָבן גענומען פון זייער צערונג, און גאָטס מויל האָבן זיי ניט געפרעגט. ¹⁵ און יהושע האָט געמאַכט שלום מיט זיי, און זיי געשלאָסן אַ בונד, זיי צו לאָזן לעבן. און די פירשטן פון דער עדה האָבן זיי געשוואָרן.

מאַרץ רחוקה מאד באַ עבֶרֶד לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי כִי שָׁמְעוּ שְׁמֵנוּ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרַיִם: וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה לְשֵׁנֵי מִלְכֵי הָאָמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַנְּהַר לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֲשֹׁבֹן וְלְעוֹג מֶלֶךְ הַכּשֵׁן אֲשֶׁר בְּעִשְׂתְרוֹת: וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ וְקִוּיֵנוּ וְכָל-יִשְׁבֵי ארְצֵנוּ לֵאמֹר קְרוּ בְּיָדְכֶם צִדְדָה לַיהוָה וְלָכֹד לְקִרְאתֶם וְאִמְרַתֶם אֲלֵיהֶם עֲבַדְתֶּם אֲנַחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּלֵנוּ בְרִית: וְהוֹלַחְנוּ חָם הַצִּטִּיָּדָנוּ אִתּוֹ מִבְּחֵינוּ בַּיּוֹם צִאֲתָנוּ לְלַכֵּת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ יְהוָה נַקְרִים: וְאֵלֶּה נִאֲדוֹת הַיָּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ הַדְּשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקְּנוּ וְאֵלֶּה שְׁלֹמֹתֵינוּ וְנִשְׁלֵינוּ כְּלוּ מִרְבַּח הַחֶרֶד מֵאָדָּם: וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצִּדָּם וְאֶת-רַפִּי וְהָהָה לֹא שָׁאָלוּ: וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שְׁלוֹם וַיַּכְרֵת לָהֶם בְּרִית לְחַיֹּתָם וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂאֵי הָעֵדָה: וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר-כִּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִי קָרְבִים הֵם אֵלָיו וּבִקְרָבוֹ הֵם יֹשְׁבִים: וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל-עִירָהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְעִירָהֶם גְּבֻעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבִאֲרוֹת וּקְרִיַת יַעֲרִים: וְלֹא הָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי-נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂאֵי הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְנוּ כָּל-הָעֵדָה עַל-הַנְּשִׂאִים: וַיֹּאמְרוּ כָּל-הַנְּשִׂאִים אֶל-כָּל-הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבְּענוּ לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא נוּכַל לִנְגַע בָּהֶם: זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחַיִּיה אִתָּם וְלֹא-יִהְיֶה עֲלֵינוּ לָצַף עַל-הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר-נִשְׁבְּעֵנוּ כֹּא לָהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂאִים יְהוּ וְהָיוּ חֲטָבֵי עֲצִים וְשֹׂאבֵי-מַיִם לְכָל-הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂאִים: כֹּב וַיִּקְרָא לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לְמַה רְמִיתֶם אִתָּנוּ לֵאמֹר רְחֹקִים אֲנַחְנוּ מִכֶּם מֵאָדָּם וְאַתֶּם בִּקְרָבוֹנוּ כֹּב יֹשְׁבִים: וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא-יִכְרַת מִכֶּם עֹבֵד כֹּד וְחֲטָבֵי עֲצִים וְשֹׂאבֵי-מַיִם לְבֵית אֱלֹהֵי: וַיַּעֲנוּ אֹת-וֹ

¹⁶ און עס איז געווען צום סוף פון דריי טעג נאָכדעם ווי זיי האָבן זיי געשלאָסן אַ בונד, האָבן זיי געהערט אַ זיי זיינען נאָנט צו זיי, און אַז זיי זיצן צווישן זיי. ¹⁷ און די קינדער פון ישראל האָבן געצויגן, און זיינען געקומען אין זייערע שטעט אויפן דריטן טאָג. און זייערע שטעט זיינען געווען גבוען, און כּפִירָה, און באַרוֹת, און קְרִיַת יַעֲרִים. ¹⁸ אָבער די קינדער פון ישראל האָבן זיי ניט געשלאָגן, ווייל די פירשטן פון דער עדה האָבן זיי געשוואָרן ביי יהוה דעם גאָט פון ישראל. און די גאַנצע עדה האָט געמורמלט אויף די פירשטן.

¹⁹ האָבן אַלע פירשטן געזאָגט צו דער גאַנצער עדה: מיר האָבן זיי געשוואָרן ביי יהוה דעם גאָט פון ישראל, און מיר טאָרן זיי אַצונד ניט אָנרירן. ²⁰ דאָס מוזן מיר זיי טאָן, און זיי לאָזן לעבן, כדי אויף אונדז זאָל ניט זיין אַ צאָרן פון וועגן דער שבועה וואָס מיר האָבן זיי געשוואָרן. ²¹ און די פירשטן האָבן אָנגעזאָגט וועגן זיי: זאָלן זיי בלייבן לעבן. און זיי זיינען געוואָרן האַלצהעקער און וואַסערשעפּער פאַר דער גאַנצער עדה, אזוי ווי די פירשטן האָבן געהייסן וועגן זיי. ²² און יהושע האָט זיי גערופן, און האָט צו זיי גערעדט, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָס האָט איר אונדז גענאַרט, אזוי צו זאָגן: מיר זיינען זייער ווייט פון אײך, ווען איר זיצט צווישן אונדז? ²³ און אַצונד זאָלט איר זיין פאַרשלאָסן, און עס זאָל ניט אויס- גיין פון אײך אַ קנעכט און האַלצהעקער און וואַסערשעפּער פאַר דעם הויז פון מיין גאָט.

24 האָבן זיי געענטפערט יהושוען, און האָבן געזאָגט: ווייל דערציילט איז דערציילט געוואָרן דינע קנעכט, דאָס וואָס יהוה דיין גאָט האָט באַפוילן זיין קנעכט משהן, אײך צו געבן דאָס גאַנצע לאַנד, און צו פאַרטיליקן אַלע באַוווינער פון לאַנד פון פאַר אײך, און מיר האָבן זייער מורא געקריגן פאַר אונדזערע נפשות פון אײך; דרום האָבן מיר געטאָן די דאָזיקע זאַך. 26 און אַצונד אָט זיינען מיר אין דיין האַנט; ווי עס איז גוט און רעכטפאַרטיק אין דינע אויגן צו טאָן מיט אונדז, טו.

26 און ער האָט מיט זיי אַזוי געטאָן, און האָט זיי מציל געווען פון דער האַנט פון די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן זיי ניט געהרגעט. 27 און יהושע האָט זיי געמאַכט אין יענעם טאָג פאַר האַלצהעקער און פאַר וואַסער-שעפער, פאַר דער עדה, און פאַר דעם מוזב פון גאָט, ביז אויף היינטיקן טאָג, אין דעם אָרט וואָס ער וועט אויס-דערוויילן.

¶ און עס איז געווען, ווי אַדוני־צדק דער מלך פון ירושלים האָט געהערט אַז יהושע האָט באַצווונגען צי, און האָט זי פאַרוויסט; אַז אַזוי ווי ער האָט געטאָן צו יריחו און צו איר מלך, אַזוי האָט ער געטאָן צו צי און צו איר מלך; און אַז די באַוווינער פון גבעון האָבן געמאַכט שלום מיט ישראל, און זיינען געבליבן צווישן זיי; 2 האָבן זיי זייער מורא געקריגן, ווייל גבעון איז געווען אַ גרויסע

שטאָט, אַזוי ווי איינע פון די מלוכה־שטעט, און ווייל זי איז געווען גרעסער פון צי, און אַלע אירע מענטשן זיינען געווען גיבורים. 3 און אַדוני־צדק דער מלך פון ירושלים האָט געשיקט צו הוֹהם דעם מלך פון חברון, און צו פּראָם דעם מלך פון ירמות, און צו פּיע דעם מלך פון לכיש, און צו דביר דעם מלך פון עגלון, אַזוי צו זאָגן: 4 קומט אַרויף צו מיר, און העלפט מיר, און לאַמיר שלאָגן גבעון, ווייל זי האָט געמאַכט שלום מיט יהושוען און מיט די קינדער פון ישראל.

5 האָבן זיך אַיינגעזאַמלט און זיינען אַרויפגעגאַנגען די פינף מלכים פון אַמורי, דער מלך פון ירושלים, דער מלך פון חברון, דער מלך פון ירמות, דער מלך פון לכיש, דער מלך פון עגלון, זיי מיט אַלע זייערע מחנות, און זיי האָבן גע-לעגערט אויף גבעון, און מלחמה געהאַלטן אויף איר.

6 האָבן די מענטשן פון גבעון געשיקט צו יהושוען אין לאַגער קיין גלגל, אַזוי צו זאָגן: זאַלסט ניט אַפּלאָגן דינע הענט פון דינע קנעכט; קום אַרויף צו אונדז אויף גיך, און העלף אונדז, און שטי אונדז ביי; וואָרום אַלע מלכים פון אַמורי, די באַוווינער פון דעם געבערג, האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אויף אונדז.

7 איז יהושע אַרויפגעגאַנגען פון גלגל, ער און דאָס גאַנצע מלחמה־פּאַלק מיט אים, און אַלע העלדישע גיבורים. 8 און גאָט האָט געזאָגט צו יהושוען: זאַלסט ניט מורא האָבן פאַר זיי, וואָרום איך האָב זיי געגעבן אין דיין האַנט; קיינער פון זיי וועט ניט באַשטיין פאַר דיר. 9 און יהושע איז געקומען אויף זיי פּלוצים; די גאַנצע נאַכט איז

יהושע ויאמרו כי הגד הגד לעבריה את אשר צוה יהוה אלהיו את־משה עבדו לתת לכם את־כל־הארץ ולהשמיד את־כל־יְשֵׁבֵי הארץ מפניכם ויבא מאד לנפשותינו מפניכם ונעשה את־דבר הוה: ועתה הנינו כה בידך כפוב וכישר בעיניך לעשות לנו עשה: ויעש להם כן ויצל אותם מיד בני־ישראל ולא הרגום: ויהגם יהושע כיום הוה חטבי עצים ושאר־מים לעדה ולמזבח יהוה עד־היום הוה אלהי־מקום אשר יבחר:

והו כשמע אדוני־צדק מלך ירושלים כִּי־לכר יהושע את־העִי ויחרימה כאשר עשה ליריחו ולמלכה כך עשה לצי ולמלכה וכי השלימו ישיבי גבעון את־ישראל ויהיו בקרבם: ויבאו מאד כי עיר גדולה גבעון פאתה ערי המלכה וכי היא גדולה מדהעי וכל־אנשיה גברים: וישלח אדוני־צדק מלך ירושלים אל־הוהם מלך־חברון ואל־פראם מלך־ירמות ואל־פיצ מלך־לכיש ואל־דביר מלך־עגלון לאמר: עלו־אלנו ועורנו ונפחד את־גבעון כיהשלימה את־יהושע ואת־בני ישראל: ויאספו ויעלו משתו־מלכי האמרי מלך ירושלים מלך־חברון מלך־ירמות מלך־לכיש מלך־עגלון הם וכל־מחנתם וחנו על־גבעון וילחמו עליה: וישלחו אנשי גבעון אל־יהושע אל־תמהנה הגלגלה לאמר אל־תרחק ידך מעברך עלה אלינו מהרה והושיעה לנו ועורנו כי נקבצו אלינו כל־מלכי האמרי ישיבי החר: ויעלו יהושע מן־הגלגל הוא וכל־עם המלחמה עמו וכל־גבורי החיל: ויאמר יהוה אל־יהושע אל־תירא מהם כי בידך נתתים לאתְּצֵמֵד אִישׁ מהם בפניך: ויבא

שטאָט, אַזוי ווי איינע פון די מלוכה־שטעט, און ווייל זי איז געווען גרעסער פון צי, און אַלע אירע מענטשן זיינען געווען גיבורים. 3 און אַדוני־צדק דער מלך פון ירושלים האָט געשיקט צו הוֹהם דעם מלך פון חברון, און צו פּראָם דעם מלך פון ירמות, און צו פּיע דעם מלך פון לכיש, און צו דביר דעם מלך פון עגלון, אַזוי צו זאָגן: 4 קומט אַרויף צו מיר, און העלפט מיר, און לאַמיר שלאָגן גבעון, ווייל זי האָט געמאַכט שלום מיט יהושוען און מיט די קינדער פון ישראל.

5 האָבן זיך אַיינגעזאַמלט און זיינען אַרויפגעגאַנגען די פינף מלכים פון אַמורי, דער מלך פון ירושלים, דער מלך פון חברון, דער מלך פון ירמות, דער מלך פון לכיש, דער מלך פון עגלון, זיי מיט אַלע זייערע מחנות, און זיי האָבן גע-לעגערט אויף גבעון, און מלחמה געהאַלטן אויף איר.

6 האָבן די מענטשן פון גבעון געשיקט צו יהושוען אין לאַגער קיין גלגל, אַזוי צו זאָגן: זאַלסט ניט אַפּלאָגן דינע הענט פון דינע קנעכט; קום אַרויף צו אונדז אויף גיך, און העלף אונדז, און שטי אונדז ביי; וואָרום אַלע מלכים פון אַמורי, די באַוווינער פון דעם געבערג, האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אויף אונדז.

7 איז יהושע אַרויפגעגאַנגען פון גלגל, ער און דאָס גאַנצע מלחמה־פּאַלק מיט אים, און אַלע העלדישע גיבורים. 8 און גאָט האָט געזאָגט צו יהושוען: זאַלסט ניט מורא האָבן פאַר זיי, וואָרום איך האָב זיי געגעבן אין דיין האַנט; קיינער פון זיי וועט ניט באַשטיין פאַר דיר. 9 און יהושע איז געקומען אויף זיי פּלוצים; די גאַנצע נאַכט איז

ער ארויפגעגאנגען פון גלגל. ¹⁰ און גאט האט זיי צע-
 טומלט פאר ישראל; און ער האט זיי געשלאגן א גרויסן
 שלאק אין גבעון, און האט זיי נאכגעייאגט אויף דעם וועג
 פון דעם ארויפגאנג פון בית-חורון, און זיי געשלאגן ביו
 צוקה, און ביו מקדה. ¹¹ און עס איז געווען, אז זיי זיינען
 געלאפן פאר ישראל, ווען זיי זיינען געווען אויף דעם
 אראפגאנג פון בית-חורון, האט גאט אראפגעווארפן אויף
 זיי פון הימל גרויסע שטיינער, ביו צוקה, און זיי זיינען
 געשטארבן. מער זיינען געווען די וואס זיינען געשטארבן
 פון די האגלשטיינער, ווי די וואס די קינדער פון ישראל
 האבן געהרגעט מיטן שווערד.

¹² דענסמאל האט יהושע גערעדט צו גאט—אין דעם
 טאג וואס גאט האט איבערגעגעבן דעם אמורי צו די קינ-
 דער פון ישראל—און ער האט געזאגט פאר די אויגן פון
 ישראל:

זון, שטיי שטיל אין גבעון,

און לבנה, אין טאל פון אילון!

¹³ און די זון איז שטיל געשטאנען,

און די לבנה האט זיך אפגעשטעלט,

ביו דאס פאלק האט זיך נוקם געווען אן זיינע פיינט.

דאס איז שוין באשריבן אין בוך פון ישר. און די זון האט
 זיך אפגעשטעלט אין האלבן הימל, און האט זיך ניט גע-
 איילט אונטערצוגיין ארום א גאנצן טאג. ¹⁴ און אזא טאג
 ווי יענער איז ניט געווען, פאר אים אדער נאך אים, אז
 גאט זאל געהארכן דעם קול פון א מענטשן; ווארום
 גאט האט מלחמה געהאלטן פאר ישראל.

אליהם יהושע פתאם כל-הלילה עלה מן-הגלגל;
 ויהם יהוה לפני ישראל ויבם מכה-גדולה בנבעון
 ויחדפם הרף מעלה בית-חורון ויבם עד-צוקה ועד-מקדה;
¹⁰ ויהי ביום | מפני ישראל הם במכר בית-חורון ויהוה
 השליך עליהם אבנים גדולות מן-השמים עד-צוקה וימתו
 רבים אשר-מתו באבני הכרד כאשר הרנו בני ישראל
¹¹ בתרב: | אז דבר יהושע ליהוה ביום תת יהוה את-
 האמרי לפני בני ישראל ויאמר | לעני ישראל שמש
¹² בנבעון דום ורח בעמק אילון; ויהם השמש ורח עמד
 עד-יקם גוי איביו הלא-היא בתובה על-ספר הישר ויעמד
¹³ השמש בתני השמים ולא-אין לבוא פנים המים; ולא
 תהו ביום ההוא לפניו ואחריו לשמע יהוה בקול איש
¹⁴ כי יהוה נלחם לישראל; וישב יהושע וכל-ישראל
¹⁵ עמו אל-המחנה הגלגל; וינסו המשת המלכים האלה
¹⁶ ויחבאו במערה במקדה; וינד ליהושע לאמר נמצאו
¹⁷ המשת המלכים נחבאים במערה במקדה; ויאמר יהושע
 גלו אבנים גדולות אל-פי המערה והפקידו עליה אנשים
¹⁸ לשמרים; ואתם אל-תעמדו רדפו אחרי איביכם וינבתם
 אותם אל-התנחם לבוא אל-עריהם כי נתנם יהוה אלהיכם
¹⁹ בידכם; ויהי ככלות יהושע ובני ישראל להכתם מכה
 גדולה-מאד עד-המם והשרידים שרדו מהם ויבאו אל-
²⁰ ערי המבצר; וישבו כל-העם אל-המחנה אל-יהושע
 מקדה בשלום לא-חרץ לבני ישראל לאיש את-דלשונו;
²¹ ויאמר יהושע פתחו את-פי המערה והוציאו אלי את-
²² המשת המלכים האלה מן-המערה; ויעשו כן ויצאו
 אליו את-המשת המלכים האלה מן-המערה את מלך
 ירושלם את-מלך חברון את-מלך ירמות את-מלך לביש

א קסז טכז

¹⁵ און יהושע און גאנץ ישראל מיט אים האבן זיך אומגעקערט אין לאגער קיין גלגל. ¹⁶ און די דאזיקע פיינף
 מלכים זיינען אנטלאפן, און האבן זיך באהאלטן אין דער הייל אין מקדה. ¹⁷ איז אנגעזאגט געווארן יהושען, אזוי צו
 זאגן: די פיינף מלכים זיינען געמונען געווארן באהאלטן אין דער הייל אין מקדה. ¹⁸ האט יהושע געזאגט: קייקלט צו
 גרויסע שטיינער צום מויל פון דער הייל, און שטעלט לעבן איר מענטשן, זיי צו היטן. ¹⁹ און איר זאלט אייך ניט אפ-
 שטעלן; יאגט נאך אייערע פיינט, און איר זאלט שלאגן זייערע הינטערשטע; איר זאלט זיי ניט לאזן אריינקומען אין
 זייערע שטעט; ווארום יהוה אייער גאט האט זיי געגעבן אין אייער האנט.

²⁰ און עס איז געווען, אז יהושע און די קינדער פון ישראל האבן זיי געענדיקט שלאגן זייער א גרויסן שלאק, ביו
 זיי זיינען פארלענדט געווארן, און די געבליבענע וואס זיינען געבליבן פון זיי, זיינען אריין אין די פעסטונגשטעט, ²¹ אזוי
 האט דאס גאנצע פאלק זיך אומגעקערט אין לאגער צו יהושען קיין מקדה בשלום; קיינער האט זיין צויג ניט געשאפט
 אקעגן עמיצן פון די קינדער פון ישראל.

²² האט יהושע געזאגט: עפנט אויף דאס מויל פון דער הייל, און ברענגט ארויס צו מיר די דאזיקע פיינף מלכים
 פון דער הייל. ²³ האבן זיי אזוי געטאן; און זיי האבן ארויסגעבראכט צו אים די דאזיקע פיינף מלכים פון דער הייל,
 דעם מלך פון ירושלים, דעם מלך פון חברון, דעם מלך פון ירמות, דעם מלך פון לביש, דעם מלך פון עגלון.

24 און עס איז געווען, ווי זיי האָבן אַרויסגעבראַכט דער דאָזיקע מלכים צו יהושע, אַזוי האָט יהושע גערופן אַלע מענער פון ישראל, און ער האָט געזאָגט צו די פירער פון די מלחמה־לייט וואָס זיינען מיט אים געגאַנגען: גענוגט, טוט אַרויף אַייערע פיס אויף די העלדזער פון דידאָזיקע מלכים. האָבן זיי גענוגט, און האָבן אַרויפֿגעטאַן זייערע פיס אויף זייערע העלדזער. 25 און יהושע האָט צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן און ניט אַנגסטן, זייט שטאַרק און פעסט, וואָרום אַזוי וועט גאָט טאָן צו אַלע אַייערע פיינט וואָס איר האַלט מלחמה מיט זיי. 26 און יהושע האָט זיי דערנאָך געשלאָגן, און האָט זיי געטייט, און זיי אויפֿגעהאַנגען אויף פינף בימער; און זיי זיינען געהאַנגען אויף די בימער ביזן אָונט. 27 און עס איז געווען אין צייט פון זונאונטערגאַנג, האָט יהושע באַפוילן, און מע האָט זיי אַראָפֿגענומען פון די בימער, און זיי אַריינגעוואָרפֿן אין דער הייל, וואָס זיי האָבן זיך דאַרטן באַהאַלטן. און מע האָט אַרויפֿגעטאַן גרויסע שטיינער אויפֿן מויל פון דער הייל, וווּ זיי ליגן אַזש ביז אויף היינטיקן טאָג. 28 און יהושע האָט באַצווונגען מקדָה אין יענעם טאָג, און האָט געשלאָגן זי און איר מלך מיטן שאַרף פון שווערד; ער האָט פאַרוויסט זיי און אַלע נפשות וואָס אין איר; ער האָט ניט געלאָזט אַן איבערבלייב. און ער האָט געטאַן צום מלך פון יריחו.

אֶת־מֶלֶךְ עֵגְלוֹן: וְהָיוּ כְּהוֹצִיאֵם אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כִּי אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲנִשׁי הַמַּלְחָמָה הַהִלְבֹּא אֹתוֹ קִרְבוּ שִׁמּוֹ אֶת־דְּוָלְכֶם עַל־צִוְאוֹתֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁמּוּ אֶת־דְּוָלְתֶּם עַל־צִוְאוֹתֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָיִדְאוֹתָי וְאֶל־תַּחֲתֵי חֻזְקוֹ וְאָמְצוֹ כִּי כָּכָה יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל־אֲבִיבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם גִּלְחָמִים אִתְּכֶם: וַיִּכֶם יְהוֹשֻׁעַ כָּל־אֶחָדֵיהֶם וַיַּמִּיתֵם וַיַּתְּלֵם עַל הַמִּשְׁפָּה עֵצִים וַהֲיוּ הַתְּלוּיִם עַל־הָעֵצִים עַד־הַיּוֹם: וַיְהִי לַעֲתָו בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוְהָ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְדּוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיִּשְׁלַחֵם אֶל־הַמַּעְרָה אֲשֶׁר נִחְבְּאוּשָׁם וַיִּשְׁמּוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת עַל־פִּי הַמַּעְרָה עַד־עַם הַיּוֹם הַזֶּה: וְאֶת־מַקְדָּה לְכָר יְהוֹשֻׁעַ כִּי־וָם כִּי הָיָה יַבֵּה לַפִּי־חֶרֶב וְאֶת־מַלְכָּה הָרָם אֹתָם וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שְׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ מַקְדָּה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ: וַיַּעֲבֵר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקְדָּה לְבִנְיָה וַיִּלָּחֶם עִם־לְבִנְיָה: וַיִּמָּן יְהוָה נֹסֵף אֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מַלְכָּהּ יַבֵּה לַפִּי־חֶרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר בָּהּ שְׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ: וַיַּעֲבֵר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלְּבִנְיָה לְכִישׁ וַיִּמָּן עֲלֵיהֶם וַיִּלָּחֶם בָּהֶם: וַיִּמָּן יְהוָה נֹסֵף אֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּחֶם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי יַבֵּה לַפִּי־חֶרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ כָּכָל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלְבִנְיָה: אִזְ עַל־הָרָם מֶלֶךְ גֹּזֵר לַעֲזֹר אֶת־לְכִישׁ לַיַּבֵּיט יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתֵּי הַשְּׂאִירֵלּוֹ שְׂרִיד: וַיַּעֲבֵר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלְּכִישׁ עַד־לָנָה וַיִּחַנּוּ עֲלֵיהֶם לִדְ וַיִּלָּחֶמוּ עֲלֵיהֶם: וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּפּוּהָ לַפִּי־חֶרֶב לָהּ וְאֶת כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הִחָרִים כָּכָל אֲשֶׁר

כֹּל־חֹזֶק אִי כֹחַ אֲחֵהוּ אֶל־כֹּחַ מַלְכָּה

29 און יהושע און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַריבערגעגאַנגען פון מקדָה קיין לבְּנָה, און ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט לבְּנָה. 30 און גאָט האָט אויך זי און איר מלך געגעבן אין דער האַנט פון ישראל; און ער האָט זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, מיט אַלע נפשות וואָס אין איר; ער האָט ניט געלאָזט אין איר אַן איבערבלייב. און האָט געטאַן צו איר מלך אַזוי ווי ער האָט געטאַן צום מלך פון יריחו. 31 און יהושע און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַריבערגעגאַנגען פון לבְּנָה קיין לְכִישׁ, און ער האָט געלעגערט אויף איר און מלחמה געהאַלטן אַקעגן איר. 32 און גאָט האָט געגעבן לְכִישׁ אין דער האַנט פון ישראל; און ער האָט זי באַצווונגען אויפֿן צווייטן טאָג, און האָט זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, מיט אַלע נפשות וואָס אין איר; אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט געטאַן צו לבְּנָה. 33 דענסמאָל איז אַרויפֿגעקומען הֹרָם דער מלך פון גֹּזֵר צו העלפֿן לְכִישׁ, און יהושע האָט געשלאָגן אים און זיין פאָלק ביז ער האָט אים ניט געלאָזט אַן איבערבלייב. 34 און יהושע און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַריבערגעגאַנגען פון לְכִישׁ קיין עֵגְלוֹן, און זיי האָבן געלעגערט אויף איר, און מלחמה געהאַלטן אויף איר. 35 און זיי האָבן זי באַצווונגען אין יענעם טאָג, און האָבן זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד; און אַלע נפשות וואָס אין איר האָט ער פאַרוויסט אין יענעם טאָג; אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט געטאַן צו לְכִישׁ.

36 און יהושע און גאנץ ישראל מיט אים זיינען ארויפ־געגאנגען פון עגלון קיין חברון, און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן אויף איר. 37 און זיי האָבן זי באַצווונגען, און האָבן זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, מיט איר מלך, און אַלע אירע שטעט, און אַלע נפשות וואָס אין איר; ער האָט ניט געלאָזט אַן איבערבלייב; אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט געטאָן צו עגלון. און ער האָט פאַרוויסט זי און אַלע נפשות וואָס אין איר.

38 און יהושע און גאנץ ישראל מיט אים האָבן זיך אומגעקערט קיין דביר, און ער האָט מלחמה געהאַלטן אויף איר. 39 און ער האָט באַצווונגען זי און איר מלך, און אַלע אירע שטעט; און זיי האָבן זיי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, און פאַרוויסט אַלע נפשות וואָס אין איר; ער האָט ניט געלאָזט אַן איבערבלייב. אַזוי ווי ער האָט געטאָן צו חברון, אַזוי האָט ער געטאָן צו דביר און צו איר מלך; אַזוי ווי ער האָט אויך געטאָן צו לבנה און צו איר מלך.

40 און יהושע האָט געשלאָגן דאָס גאַנצע לאַנד, דאָס געבערג, און דעם דרום, און די נידערונג, און די אַראַפֿ־גאַנגען, און אַלע זייערע מלכים; ער האָט ניט געלאָזט אַן איבערבלייב, נײַערט ווי נאָר אַן אַטעם האָט ער פאַר־וויסט, אַזוי ווי יהוה דער גאָט פון ישראל האָט באַפוילן. 41 און יהושע האָט זיי געשלאָגן פון קדש־ברנע און ביז ענה, און דאָס גאַנצע לאַנד גושן, און ביז גבעון. 42 און אַלע דידאַזיקע מלכים און זייער לאַנד האָט יהושע באַצווונגן.

לו עָשָׂה לְלָכִישׁ: וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעַגְלוֹנָה לו חֲבֵרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עִלֶיהָ: וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּבְוִדוּ לַפִּי־חֶרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־בְּלִעְרִיהָ וְאֶת־בְּלִי־נַפְשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הָשְׂאִיר שְׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְעַגְלוֹן וַיַּחַרֶם אוֹתָהּ וְאֶת־לֵח פְּלִי־נַפְשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ: וַיָּשֵׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ לוט דְּבִרָה וַיִּלָּחֲמוּ עִלֶיהָ: וַיִּלְכְּדוּהָ וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־בְּלִי־עֲרִיבָהּ וַיַּבְוִדוּ לַפִּי־חֶרֶב וַיַּחַרִּימוּ אֶת־בְּלִי־נַפְשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הָשְׂאִיר שְׂרִיד כְּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵבְרוֹן כְּדָעָשָׂה לְדְבִרָה מ וְלַמַּלְכָּהּ וְכֹאֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה וְלַמַּלְכָּהּ: וַיָּבֵה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־בְּלִי־הָאָרֶץ הַהִר וְהַגִּבּוֹ וַיִּשְׁפֹּלֶה וְהֶאֱשִׁיב וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא־הָשְׂאִיר שְׂרִיד וְאֶת־כָּל־הַנְּשָׂמָה הַחֵרִים מֵא כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֵס יְהוֹשֻׁעַ מִקְדָּשׁ מֵב בְּרַנְעַ וְעַד־עֵנָה וְאֶת־כָּל־הָאָרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן: וְאֶת־כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת־הָאָרֶץ לְכָד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אַחַת כִּי מו יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָלָחֵם לְיִשְׂרָאֵל: וַיָּשֵׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלִית:

יא

א וַיְהִי כַשְׁמֻעַ יְבִין מִלְּדִי־חֶצְרוֹ וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹכָב מֶלֶךְ מִדּוֹן ב וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ אַכְשָׁף: וְאֶל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מִצְפּוֹן בְּהַר וּבְעַרְבָה נֶגֶב כְּנָרוֹת וּבִשְׁפֵלָה וּבְנִפּוֹת דּוֹר ג מִיָּם: כַּנְּעַנִי מִמּוֹרָח וּמִיָּם וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִי וְהַיְבוּסִי ד בְּהַר וְהַחִי תַחַת חֶרְמוֹן בְּאָרֶץ הַמִּצְפָּה: וַיִּצְאוּ הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עִם־רָב כְּרוֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפְתֵי־הַיָּם לְרֹב ה וְסוּס וְרֶקֶב רַב־מְאֹד: וַיַּעֲזִבוּ כָל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲדוּ יַחְדוֹ אֶל־מִי מְרוֹם לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל: י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־חֵרָא מִפְּנֵיהֶם כִּי מֵחֵר פַּעַת הוֹאֵת אֲנִי נֹחֵן אֶת־כָּלֶם חַלְלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־

יא, ד' קכ"ז מוקי נחל

גען אויף איין מאָל: וואָרום יהוה דער גאָט פון ישראל האָט מלחמה געהאַלטן פאַר ישראל. 40 און יהושע און גאנץ ישראל מיט אים האָבן זיך אומגעקערט אין לאַנערה קיין גלגל.

יא

1 און עס איז געווען, ווי יבין דער מלך פון חצור האָט דערהערט, אַזוי האָט ער געשיקט צו יוכב דעם מלך פון מִדּוֹן, און צו דעם מלך פון שִׁמְרוֹן, און צו דעם מלך פון אַכְשָׁף; 2 און צו די מלכים וואָס אין צפון, אין דעם גע־בערג, און אויפן פלוין, אין דרום פון כְּנָרוֹת, און אין דער נידערונג, און אין די געגנטן פון דור, אין מערב; 3 צו דעם כַּנְּעַנִי אין מורח און אין מערב, און צו דעם אַמּוֹרִי, און דעם חִתִּי, און דעם פְּרִזִי, און דעם יבוסי אין דעם געבערג, און דעם חִי אונטער חֶרְמוֹן אין לאַנד מִצְפָּה. 4 און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען, זיי און אַלע זייערע מחנות מיט זיי, פיל פּאַלֶק, אַזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפן ברעג פון ים אין פּילִקִיט, און פּערד און רייטוועגן זייער פּיל. 5 און אַלע דידאַזיקע מלכים האָבן זיך אַיינגעזאַמלט, און זיינען געקומען, און האָבן אין אַיינעם געלאַגערט ביי די וואַסערן פון מְרוֹם, מלחמה צו האַלטן מיט ישראל.

6 האָט גאָט געזאָגט צו יהושע: זאַלסט ניט מורא האָבן פאַר זיי, וואָרום מאַרגן אַרום דער צייט, גיב איך זיי אַלע איבער דערשלאָגענע פאַר ישראל. זייערע פּערד זאַלסטו אויסרייסן, און זייערע רייטוועגן זאַלסטו פאַרברענען אין פּייער.

7 און יהושוע און דאָס גאַנצע מלחמה־פּאַלק מיט אים זיינען געקומען אויף זיי פּלוצים ביי די וואַסערן פון מרום, און זיי זיינען אָנגעפאַלן אויף זיי. 8 און גאַט האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון ישראל, און זיי האָבן זיי געשלאָגן, און זיי נאָכגעיאָגט ביז גרויס־ציידון, און ביז משרפות־מים, און ביז דעם טאָל פון מצפּה צו מזרח; און זיי האָבן זיי געשלאָגן ביז זיי ניט צו לאָזן אָן איבערבלייב. 9 און יהושוע האָט צו זיי געטאָן אַזוי ווי גאַט האָט אים אָר געזאָגט; זייערע פּערד האָט ער אויסגעריסן, און זייערע רייטוועגן, האָט ער פאַרברענט אין פּייער.

10 און יהושוע האָט זיך אומגעקערט אין יענער צייט, און האָט באַצווונגען חצור, און איר מלך האָט ער גע־שלאָגן מיטן שווערד; וואָרום חצור איז פריער געווען דאָס הויפט פון אַלע די־אָויקע קיניגרייכן. 11 און זיי האָבן דערשלאָגן אַלע גפשות וואָס אין איר מיטן שאַרף פון שווערד—פאַרוויסט; עס איז ניט געבליבן קיין לעבעדיג קער אַטעם; און חצור האָט ער פאַרברענט אין פּייער. 12 און אַלע שטעט פון די־אָויקע מלכים, און אַלע זייערע מלכים, האָט יהושוע באַצווונגען, און זיי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד—זיי פאַרוויסט, אַזוי ווי משה דער

קנעכט פון גאַט האָט באַפוילן. 13 אָבער אַלע שטעט וואָס זיינען געשטאַנען אויף זייערע בערגלעך, זיי האָט ישראל ניט פאַרברענט; בלויז חצור אַליין האָט יהושוע פאַרברענט. 14 און דעם גאַנצן זאַקרויב פון די־אָויקע שטעט, און די בהמות, האָבן די קינדער פון ישראל גערויבט פאַר זיך; נאָר אַלע מענטשן האָבן זיי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד ביז זיי האָבן זיי פאַרטיליקט; זיי האָבן ניט איבערגעלאָזט קיין לעבעדיקן אַטעם. 15 אַזוי ווי גאַט האָט באַפוילן זיין קנעכט משה, אַזוי האָט משה באַפוילן יהושוען, און אַזוי האָט יהושוע געטאָן. ער האָט ניט אויס־געלאָזט אַ זאַך פון אַלץ וואָס גאַט האָט באַפוילן משהן. 16 און יהושוע האָט אַיינגענומען דאָס־אָויקע גאַנצע לאַנד, דאָס געבערג, און דעם גאַנצן דרום, און דאָס גאַנצע לאַנד גושן, און די גידערינג, און דעם פּלויז, און דאָס געבערג פון ישראל, און זיין גידערינג. 17 פון דעם גלאַטן באַרג וואָס גייט אַרויף צו שַעיר, און ביז בעל־גַד אין טאָל פון לבנון, אונטער באַרג חרמון; און אַלע זייערע מלכים האָט ער באַצווונגען, און זיי געשלאָגן און זיי געטייט. 18 פיל טעג האָט יהושוע געפירט מלחמה מיט אַלע די־אָויקע מלכים. 19 ניט געווען אַ שטאָט וואָס האָט געמאַכט שלום מיט די קינדער פון ישראל, אַחוץ דער חוי, די באַזויגער פון גבעון; אַלץ האָבן זיי אַיינגענומען מיט מלחמה. 20 וואָרום עס איז געווען פון גאַט, צו שטאַרקן

קִיסִיתָם תַּעֲקֹר וְאֶת־מַרְבְּתֵיהֶם תִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ: וַיִּבְרָא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמַּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם עַל־מֵי מַרוֹם פְּתָאִם וַיִּפְּלוּ בָהֶם: וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיְבוֹסֵם וַיַּרְדְּפֵם עַד־צִיּוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׁפַּת מַיִם וְעַד־בְּקַעַת מִצְפֵּה מוֹרְחָה וַיָּכֶם עַד־בִּלְתֵּי הַשְּׂאִיר־לָהֶם שְׂרִיד: וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַרְלוּ יְהוָה אֶת־קִיסִיתָם עִקְרָם וְאֶת־מַרְבְּתֵיהֶם שְׂרֹף בְּאֵשׁ: וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בַּעַת יְהוָה וַיִּלְכַּד אֶת־חֲצוֹר וְאֶת־מַלְכָּהּ הִכָּה בַחֶרֶב כִּי־חֲצוֹר לִפְנֵים הָיָא רֹאשׁ כְּלֵה־מַמְלָכוֹת הָאֵלֶּה: וַיָּבֹאוּ אֶת־כָּל־הַנְּפֹשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לַפִּי־חֶרֶב הַחֶרֶם לֹא נֹתַר כְּלִי־נִשְׁמָה וְאֶת־חֲצוֹר שְׂרֹף בְּאֵשׁ: וְאֶת־כָּל־עַרְוֵי הַמְּלָכִים־הָאֵלֶּה יָב וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם לִכְדּוֹ יְהוֹשֻׁעַ וַיָּכֶם לַפִּי־חֶרֶב הַחֶרֶם אֹתָם כְּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עִבְדְּ יְהוָה: רַק כְּל־הַעֲרִים יִהְיֶינָה עֲלֵיהֶם לְא־שְׂרָפָם יִשְׂרָאֵל וְלִתִּי אֶת־חֲצוֹר לְבָהּהָ שְׂרֹף יְהוֹשֻׁעַ: וְכָל־שְׁלַל הָעֲרִים הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה יִד כְּבוֹד לָהֶם כְּגַן יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הַכּוֹ לַפִּי־חֶרֶב עַד־הַשְּׂמָדִם אֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כְּלִי־נִשְׁמָה: כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עִבְדּוֹ כִּי־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכִן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לְא־חֶסֶד דְּבַר מִכָּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיִּלְכַּד יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַהָר וְאֶת־כָּל־הַגִּבּוֹר וְאֶת כָּל־הָאָרֶץ הַגֹּשֶׁן וְאֶת־הַשְּׂפֵלָה וְאֶת־הָעֲרֵבָה וְאֶת־הַר יִשְׂרָאֵל וְשְׂפֵלָתָהּ: מִדְּהַר הַחֶלֶק הָעֵלְיָ שַׁעִיר וְעַד יְבֵעַל גַּד כְּבַקַּעַת הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֶת כָּל־מַלְכֵיהֶם לִכְדּוֹ וַיָּכֶם וַיְמִיתֵם: יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ יְהוֹשֻׁעַ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה: לֹא־הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר יִהְיֶינָה הַשְּׂלִימָה אֲלֵי־בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִתִּי חַחֵי יִשְׁבִּי גִבְעוֹן אֶת־הַכָּל לִקְחוֹ בַּמַּלְחָמָה: כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה לְחֹק אֶת־

12 וְשֵׁלֶטוֹ קָד

לכם לקבלת המלחמה את־ישראל למען החרימם
 לבלתי היות להם תהנה כי למען השמידם כאשר צוה
 כא יהוה את־משה: וּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיִּכְרַת
 אֶת־הַעֲנָקִים מִן־הַר מִן־הַרְרֵי מִן־חֶבְרוֹן מִן־דָּבָר מִן־עֵבֶר וּמִכָּל
 הַר יְהוּדָה וּמִכָּל הַר יִשְׂרָאֵל עַם־עֲרִיבֵם הַחֲרִימִם יְהוֹשֻׁעַ:
 כב לֹא־נִוְתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק בַּעֲנַת בְּנֵי
 כג וּבְאֲשֶׁר־וַיִּשְׁאַר: וַיִּכַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאֶרֶץ כְּכֹל אֲשֶׁר
 דָּבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיְהִי וַיְהוֹשֻׁעַ לְנַחֵלָה לְיִשְׂרָאֵל
 כד כַּמְחַלְקָתָם לְשִׁבְטֵיהֶם וְהָאֶרֶץ שָׁקֵטָה מִמִּלְחָמָה:
 יב

א וְאָלְהָה מַלְכֵי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־
 ארצם בעבר הנהרן מנחמה השמש מנחל ארנון עד־
 ב הַר חֶרְמוֹן וּכְל־הַעֲרָבָה מִזְרָחָה: סִיחֹון מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
 הַיּוֹשֵׁב בְּחִשְׁבוֹן מָשַׁל מִצְרַעַר אֲשֶׁר עַל־שַׁפְת־נַחַל אֲרִנּוֹן
 וַתּוֹךְ הַנַּחַל תַּחְצִי הַגִּלְעָד וְעַד יַבֵּן הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן:
 ג וְהַעֲרָבָה עַרְבִים כְּנָרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יַם הַעֲרָבָה יָם־
 ד הַמֶּלַח מִזְרָחָה הַרְרֵי בֵית הַיּוֹשֻׁעִים וּמִתִּימֵן תַּחַת אֲשֶׁר־וַיִּשָּׁב
 ה בְּעִשְׂתָרוֹת וּבְאֲדָרְעִי: וּמָשַׁל בְּהַר חֶרְמוֹן וּבְסֹלֶכָה וּבְכָל־
 ו הַבָּשָׁן עַד־גְּבוּל הַגִּשְׁוֹרִי וְהַמַּעֲבָתִי תַּחְצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל
 ז סִיחֹון מֶלֶךְ־הַשִּׁבּוֹן: מֹשֶׁה עֲבַד־יְהוָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵבִימוּ
 ח וַיְהִי מֹשֶׁה עֲבַד־יְהוָה יִרְשָׁה לְרֹאשׁוֹ וּלְגֹרֵי וּלְחָצֵי שִׁבְטֵי
 י הַמִּגְשָׁה: וְאָלְהָה מַלְכֵי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי
 יא יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָה מִבְּעַל נָד בְּבִקְעַת הַלְבָנוֹן
 יב וְעַד־הַר הַחֶלֶק הַעֲלִיָּה שְׁעִירָה וַיְהִי יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁבְטֵי
 יג יִשְׂרָאֵל יִרְשָׁה כַּמְחַלְקָתָם: בְּהַר וּבְשַׁפְלָה וּבְעַרְבָה
 יד וּבְאֲשֶׁר־וַיִּכְרַת וּבְנֵי חֲתִי הָאֱמֹרִי וְהַגִּזְעִי הַפְּרִזִּי
 טו חֲתִי וְהַיּוֹבִבִי:

זייער הארץ אויף מלחמה מיט ישראל, או מע זאל זיי
 פארוויסטן. כדי זיי זאל ניט זיין קיין לייטזעליקייט,
 נייערט אז מע זאל זיי פארטיליקן, אזוי ווי גאט האט
 באפוילן משהן.

11 און יהושע איז געקומען אין יענער צייט, און האט
 פארשניטן די ענקים פון דעם געבערג, פון חברון, פון
 דביר, פון עב, און פון גאנצן געבערג פון יהודה, און פון
 גאנצן געבערג פון ישראל; מיט זייערע שטעט האט זיי
 יהושע פארוויסט. 22 עס זיינען ניט איבערגעבליבן קיין
 ענקים אין לאנד פון די קינדער פון ישראל; גאר אין ענה,
 אין נת, און אין אשדוד, זיינען זיי געבליבן. 23 און יהושע
 האט איינגענומען דאס גאנצע לאנד, אזוי ווי אלץ וואס
 גאט האט גערעדט צו משהן; און יהושע האט עס געגעבן
 פאר א נחלה צו ישראל לויט זייערע איינטיילונגען נאך
 זייערע שבטים.
 און דאס לאנד איז געווען רואיק פון מלחמה.

יב

11 און דאס זיינען די מלכים פון לאנד וואס די
 קינדער פון ישראל האבן געשלאגן, און געארבט
 זייער לאנד אויף יענער זייט ירדן, צו זונאוויפנאנג, פון
 טאל ארנון ביז בארג חרמון, און דעם גאנצן פלוין צו
 מזרח: 2 סיחון דער מלך פון אמורי וואס איז געזעסן אין
 חשבון, וואס האט געוועלטיקט פון צרוער וואס ביים

ברעג טאל ארנון און אין מיטן טאל, און איבער האלב גלעד, און ביז דעם טייך יבוק, דעם געמארק פון די קינדער
 פון עמון, 3 און איבער דעם פלוין ביון ים פנרות, צו מזרח, און ביז דעם ים פון פלוין, דעם ים־המלח, צו מזרח,
 אויפן וועג צו בית־ישׁימות; און אין דרום, אונטער די אראפגאנגען פון פסגה. 4 און דער געמארק פון עוג דעם מלך
 פון קשן, פון דעם רעשט פון די רפאים, וואס איז געזעסן אין עשׁתרות, און אין אדרעי, 5 און האט געוועלטיקט איבער
 בארג חרמון, און איבער סלכה, און איבער גאנץ קשן, ביז דעם געמארק פון דעם גשורי, און דעם מעכתי, און איבער
 האלב גלעד, דעם געמארק פון סיחון דעם מלך פון חשבון. 6 משה דער קנעכט פון גאט, און די קינדער פון ישראל,
 האבן זיי געשלאגן, און משה דער קנעכט פון גאט האט עס געגעבן פאר אן ארב צו די ראובנים, און צו די גדים, און צום
 האלבן שבט מנשה.

7 און דאס זיינען די מלכים פון לאנד וואס יהושע און די קינדער פון ישראל האבן געשלאגן אויף דער זייט ירדן צו
 מערב, פון בעל־נד אין טאל פון לבנון, און ביז דעם גלאטן בארג וואס גייט ארויף צו שעיר; און יהושע האט עס געגעבן
 די שבטים פון ישראל פאר אן ארב לויט זייערע איינטיילונגען; 8 אין דעם געבערג, און אין דער נידערונג, און אין דעם
 פלוין, און אויף די אראפגאנגען, און אין מדבר, און אין דעם דרום; דער חתי, דער אמורי, און דער פנעני, דער פרוזי,
 דער חני, און דער יבסי.

אָהר: מלך־יוֹנָעִים לְפָרְמֶל
 אָהר: מלך־דָּוִד לְנֶפֶת דָּוִד
 אָהר: מלך־גֹּזִים לְגִלְגָל
 אָהר: מלך־הַרְצָח
 כָּל־מַלְכִים שְׁלֹשִׁים וְאַחַד:^ג

דער מלך פון יקנעם אין פרמל, איינער:
 דער מלך פון דור, אין דער געגנט פון דור, איינער:
 דער מלך פון גוזים אין גלגל, איינער:
 דער מלך פון הרצח, איינער:
 אלע מלכים, איין און דרייסיק.

א ויהושע וְגֵן בָּא בַּיָּמִים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו אַתָּה וְקִנְיָהוּ
 ב בָּאתָ בַּיָּמִים וְהָאָרֶץ נִשְׁאַרְהָ הַרְבֵּה־מְאֹד לְרִשְׁתָּהּ: וְזֹאת
 ג הָאָרֶץ הַנִּשְׁאַרְתָּ כָּל־גִּלְגָּלוֹת הַפְּלִשְׁתִּים וְכָל־הַגִּישׁוּרִי: מִן־
 ד הַשִּׁחָרֹר אֲשֶׁר וְעַל־פְּנֵי מִצְרַיִם וְעַד גְּבוּל עַקְרוֹן צְפוֹנָה
 ה לַכְּנַעֲנִי חֹתֵב חֲמִשָּׁת וְסָרְנֵי פְּלִשְׁתִּים הַעֲזוּרִי וְהַאֲשֻׁדּוּרִי
 ו הָאֲשֻׁקְלוֹנִי הַגָּתִי וְהַעֲקָרוֹנִי וְהַעֲזוּסִים: מִתֵּימֵן כָּל־אָרֶץ
 ז הַכְּנַעֲנִי וּמִעֵרָה אֲשֶׁר לְצִידוֹנִים עַד־אֶפְקָה עַד גְּבוּל הָאֲמֹרִי:
 ח וְהָאָרֶץ הַגְּבֻלִי וְכָל־הַלְּבָנוֹן מִזֶּרֶח הַשָּׁמֶשׁ מִבְּעַל גֵּד תַּחַת
 ט הַר־הַרְמֹן עַד לְבֹא חֲמַת: כָּל־יֹשְׁבֵי הָהָר מִן־הַלְּבָנוֹן
 י עַד־מִשְׁרַפַּת מַיִם כָּל־צִידוֹנִים אֲנִכִּי אוֹרִישֶׁם מִפְּנֵי בְנֵי
 יא יִשְׂרָאֵל וְכִן הַפְּלָה לְיִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ: וְעַתָּה
 יב חֲלֵק אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת הַשְּׁבָטִים וְהַצִּי
 יג הַשְּׁבָט הַמְּנַשֶּׁה: עַמּוֹ הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי לְקִדְוֵי נַחֲלָתָם אֲשֶׁר
 יד נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַנְּדָבָן מִזֶּרֶח הַמִּזְרָח כַּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם
 טו מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה: מִעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן
 טז וְהַעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֵׁר מִדְּבָא עַד־דִּיבּוֹן:
 יז וְכָל עֵרֵי סִיחֹן מִלֶּךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר מִלֶּךְ בְּחִשְׁבוֹן עַד־
 יח גְּבוּל בְּנֵי־עַמּוֹן: וְהַגְּלָעָד וְהַגְּבוּל הַגִּישׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וְכָל־
 יט הַר הַרְמֹן וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־סִלְכָה: כָּל־מַמְלָכוֹת עוֹג בְּבָשָׁן
 כ אֲשֶׁר־מִלֶּךְ בְּעִשְׁתָּרוֹת וּבְאֲדָרְעִי הוּא נִשְׁאַר מִיַּתֵּר הַרְפָּאִים
 כא וַיִּבְסַם מֹשֶׁה וַיִּרְשָׁם: וְלֹא הוֹרִישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַגִּישׁוּרִי
 כב וְאֶת־הַמַּעֲכָתִי וַיֵּשֶׁב גִּישׁוֹר וּמַעֲכָת וּבְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם

יג 1 און יהושוע איז געווארן אלט און באטאגט; און גאט האט צו אים געוואגט: דו ביסט אלט און באטאגט, און פון לאנד איז נאך געבליבן זייער פיל איינצונעמען.
 2 דאס איז דאס לאנד וואס איז נאך געבליבן: אלע געגנטן פון די פלשתים, און דער גאנצער גשורי, 3 פון דעם שיחור וואס פאר מצרים, און ביז דעם געמארק פון עקרון צו צפון, וואס ווערט גערעכנט צום פנעני; די פינף פירשטן פון די פלשתים, דער ענהער, און דער אשדודער, דער אשקלונער, דער נתער, און דער עקרונער; און די צוים 4 אין דרום; דאס גאנצע לאנד פון פנעני, און מערה וואס געהערט צו די צידונים, ביז אפק, ביז דעם געמארק פון אמורי; 5 און דאס לאנד פון גבלי, און דער גאנצער לבנון צו וואויפאנג, פון בעלגד אונטער בארג הרמון, ביז מע קומט קיין חמת; 6 אלע באווינער פון דעם געבערג, פון לבנון ביז משרפותים, אלע צידונים. איך וועל זיי פארטרייבן פון פאר די קינדער פון ישראל; נאר ווארף דו עס אויס צו ישראל פאר א נחלה, אזוי ווי איך האב דיר באפוילן. 7 און אצונד צעטייל דאס דאזיקע לאנד פאר א נחלה צו די ניין שבטים, און דעם האלבן שבט מנשה. 8 מיט אים האבן די ראובנים און די גדים געקריגן זייער נחלה, וואס משה האט זיי געגעבן, אויף יענער זייט ירדן צו מזרח, אזוי ווי משה דער קנעכט פון גאט האט זיי געגעבן: 9 פון ערוער וואס ביים ברעג טאל ארנון, און די שטאט וואס אין מיטן טאל, און דאס גאנצע פלאכלאנד, מידבא ביז דיבון; 10 און אלע שטעט פון סיחון דעם מלך פון אמורי, וואס האט געקניגט אין חשבון, ביז דעם געמארק פון די קינדער פון עמון; 11 און גלעד, און דעם געמארק פון דעם גשורי, און דעם מעכתי, און גאנץ בארג הרמון, און גאנץ בָּשָׁן ביז סלכה; 12 דאס גאנצע קיניגרייך פון עוגן אין בָּשָׁן, וואס האט געקניגט אין עשתרות און אין אדרעי—ער איז איבערגעבליבן פון דעם רעשט פון די רפאים—ווארום משה האט זיי געשלאגן, און האט זיי פארטריבן. 13 אבער די קינדער פון ישראל האבן ניט פארטריבן דעם גשורי און דעם מעכתי; און גשור און מעכתי זיינען געבליבן זיצן צווישן ישראל ביז אויף היינטיקן טאג.

א ד. ה. מיט דעם. (אנדער האלבן שבט מנשה.

14 נָאָר דעם שבט לוי האָט ער ניט געגעבן קיין נחלה;
 די פֿייעראָפּפּער פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, דאָס
 איז זיין נחלה, אזוי ווי ער האָט צו אים גערעדט.
 15 און משה האָט געגעבן דעם שבט פון די קינדער
 פון ראובן לויט זייערע משפחות. 16 און זייער געמאַרק
 איז געווען פון ערווער וואָס ביים ברעג טאַל אַרנון, און
 די שטאָט וואָס אין מיטן טאַל, און דאָס גאַנצע פּלאַכ-
 לאַנד ביז מידבאָ; 17 חשבון און אַלע אירע שטעט וואָס
 אויפן פּלאַכלאַנד, דיבון, און קמות-בעל, און בית-בעל-
 מעון; 18 און ינהצה, און קדמות, און מיפּעת; 19 און קריתים,
 און שבמה, און צרת-שחר אויפן טאַלבאַרג; 20 און בית-
 פעור, און די אַראָפּגאַנגען פון פּסנה, און בית-ישימות;
 21 און אַלע שטעט פון דעם פּלאַכלאַנד, און דאָס גאַנצע
 קייניגרייך פון סיחון דעם מלך פון אַמורי, וואָס האָט גע-
 קייניגט אין חשבון, וואָס משה האָט אים געשלאָגן מיט די
 הויפטלייט פון מדין, און רָקם, און צור, און חור, און
 רָבֵע, די פירשטן פון סיחונען, באַוווינער פון לאַנד.
 22 אויך בלעם דעם זון פון בעורן, דעם וואַרזאָגער,
 האָבן די קינדער פון ישראל געהרגעט מיטן שווערד
 צווישן זייערע דערשלאָגענע. 23 און דער געמאַרק
 פון די קינדער פון ראובן איז געווען דער ירדן מיטן
 ברעג.

הוה: רק לשבט הלוי לא נתן נחלה אשי יהוה אלתי יד
 ישראל הוא נחלתו כאשר דבר-לו: ויתן משה 14
 למשה בני-ראובן למשפחותם: ויהי להם הגבול 15
 מערוער אשר על-שפת-נחל ארנון והער אשר בתוך-
 הנחל וכל-המישר על-מידבא: חשבון וכל-עריה אשר 16
 במישור דיבון וקמות בעל ובית בעל מעון: וינהצה 17
 וקדמת ומפעת: וקריתים ושבמה וצרת השחר בדר 18
 העמק: ובית פעור ואשדות הפסנה ובית הישמות: 19
 וכל ערי המישור וכל-ממלכות סיחון מלך האמרי אשר 20
 מלך בחשבון אשר הבה משה אתו ואת-נשיאו מדין
 את-אני ואת-רקם ואת-צור ואת-חור ואת-רבֵע נסיכי 21
 סיחון ישבי הארץ: ואת-בלעם כהן בעור הקוסם הרגו 22
 בני-ישראל בחרב אל-חלליהם: ויהי גבול בני ראובן 23
 הנהן וגבול זאת נחלת בני-ראובן למשפחותם הערים
 וחציריהן: ויתן משה למשה גֵד לבני גֵד למשפחותם: 24
 ויהי להם הגבול יעור וכל-ערי הגלעד וחצי ארץ בני 25
 עמון עד-ערוער אשר על-פני רָבֵה: ומחשבון עד 26
 רמת המצפה ובטנים וממתנים עד-גבול לדבר: ובצמק 27
 בית הרם ובית נמרה וסכות וצפון יתר ממלכות
 סיחון מלך חשבון הנהן וגבול עד-קצה ים-כנרת 28
 עבר הנהן מנחלה: זאת נחלת בני-גֵד למשפחותם 29
 הערים וחציריהם: ויתן משה לחצי שבט מנשה 30
 ויהי לחצי משה בני-מנשה למשפחותם: ויהי גבולם 31
 ממחנים כל-החבשן כל-ממלכות עוג מלך-הבשן
 וכל-חנות יאר אשר בבשן ששים עיר: וחצי הגלעד 32
 ועשתרות ואדרעי ערי ממלכות עוג בבשן לבני מכיר 33
 בן-מנשה לחצי בני-מכיר למשפחותם: אלה אשר 34

טז' כהן טז' כו' חצי הספר בספרים

דאָס איז די נחלה פון די קינדער פון ראובן לויט זייערע משפחות, די שטעט מיט זייערע דערפער.
 24 און משה האָט געגעבן דעם שבט גֵד, די קינדער פון גֵד, לויט זייערע משפחות. 25 און זייער געמאַרק איז
 געווען יעור, און אַלע שטעט פון גלעד, און אַ העלפט לאַנד פון די קינדער פון עמון, ביז ערווער וואָס פאַר רָבֵה;
 26 און פון חשבון ביז רמת-מצפה, און בטונים, און פון מחנים ביז דעם געמאַרק פון לדבר; 27 און אין טאַל בית-
 הרם, און בית-נמרה, און סוכות, און צפון, דער רעשט פון דעם קייניגרייך פון סיחון דעם מלך פון חשבון, דער
 ירדן מיטן ברעג, ביז עק ים כנרת, אויף יענער זייט ירדן צו מזרח.
 28 דאָס איז די נחלה פון די קינדער פון גֵד לויט זייערע משפחות, די שטעט מיט זייערע דערפער.
 29 און משה האָט געגעבן צום האַלבן שבט מנשה; און עס איז געווען פאַר דעם האַלבן שבט פון די קינדער פון
 מנשה לויט זייערע משפחות. 30 און זייער געמאַרק איז געווען פון מחנים, גאַנץ בָּשָׁן, דאָס גאַנצע קייניגרייך פון עוג דעם
 מלך פון בָּשָׁן, און אַלע דערפער פון יאר" וואָס אין בָּשָׁן, זעכציק שטעט; 31 און האַלב גלעד, און עשתרות, און אַדרעי,
 די שטעט פון דעם קייניגרייך פון עוג אין בָּשָׁן, זיינען געווען פאַר די קינדער פון מכיר דעם זון פון מנשה—פאַר אַ העלפט
 פון די קינדער פון מכיר, לויט זייערע משפחות.

נחל משה בערבות מואב מעבר לירדן ורחו מורחה:
 וּלְשִׁבְטֵי הַלְוִי לֹא־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הוּא נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם:
 ד

א וְאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחֲלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר נַחֲלוּ
 אוֹתָם אֲלֶעָזָר הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בְּדִנְיָן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הַמִּשְׁפּוֹת
 ב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: בְּנוֹרָד נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּדֶ-
 ג מֹשֶׁה לְתַשְׁעַת הַמִּשְׁפּוֹת וַחֲצֵי הַמִּשְׁפָּה: כִּי־נָתַן מֹשֶׁה
 ד נַחֲלַת שְׁנֵי הַמִּשְׁפּוֹת וַחֲצֵי הַמִּשְׁפָּה מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וּלְלוֹאִים
 ה לֹא־נָתַן נַחֲלָה בְּתוֹכָם: כִּי־הָיוּ בְּנֵי־יוֹסֵף שְׁנֵי מִשְׁפּוֹת
 וּמְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וְלֹא־נָתַנו חֶלֶק לְלוֹאִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי אִם־
 ו עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמְגֵרִשִׁיָּהֶם לְמִקְנֵיהֶם וּלְקִנְיָנָם: כַּאֲשֶׁר
 ז צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲלֹק אֶת־
 ח הָאָרֶץ: וַיָּגִשׁוּ בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּל וַיֹּאמֶר
 ט אֵלָיו כָּלֵב בְּרִי־יְהוָה חִקְנֹץ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־
 י דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל אֲדֹתַי וְעַל־
 יא אֲדֹתֶיךָ בְּקֹדֶשׁ בְּרֹנֶה: כִּי־אֲרַבְעִים שָׁנָה אָנֹכִי בִּשְׁלַח
 יב מֹשֶׁה עֲבַד־יְהוָה אֶתִּי מִקְדָּשׁ בְּרֹנֶה לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ
 יג וְאָשַׁב אוֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לִבִּי: וְאִחִי אֲשֶׁר עָלָיו
 יד עֲמִי הִמְסִיו אֶת־לִבִּי הָעַם וְאָנֹכִי מִלֹּאֲתֵי אַחֲרֵי יְהוָה
 טו אֲלֹהָיו: וַיִּשְׁבַּע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אִם־לֹא הָאָרֶץ
 יז אֲשֶׁר דִּרְבַּה רַגְלִיךָ בָּהּ לֵךְ תִּהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבִנְיָנָה עֲדָה
 יח עִלְמִים כִּי מִלֹּאֲתֵי אַחֲרֵי יְהוָה אֲלֹהָיו: וְעַתָּה הִנֵּה הַחֲלוּת
 יט יְהוָה אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־הִלְךְ יִשְׂרָאֵל
 כ במדְבַר וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בְּיַד־חַמַּשׁ וּשְׁמָנִים שָׁנָה:
 כא עוֹרְנֵי הַיּוֹם חֹזֵק כַּאֲשֶׁר בַּיּוֹם שָׁלַח אוֹתִי מֹשֶׁה כְּכַח־

יג, ב' וד' בשחח יא' כ' רבא

82 דאָס איז וואָס משה האָט געמאַכט אַרבען אין די פּלוניען פון מואב, פון יענער זייט ירדן, ביי יריחו, צו מורח. 83 אָבער דעם שבט לוי האָט משה ניט געגעבן קיין נחלה; יהוה דער גאָט פון ישראל, ער איז זיין נחלה, אזוי ווי ער האָט צו זיי גערעדט.

יד 1 און דאָס איז וואָס די קינדער פון ישראל האָבן געאַרבעט אין לאַנד כְּנָעַן, וואָס אַלְעָזָר דער פּהן, און יהושע דער זון פון נון, און די הויפטלייט פון די פּאַטערהייזער פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, האָבן זיי געמאַכט אַרבען, 2 לויט דעם גורל פון זייער נחלה, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן דורך משהן, פאַר די ניין שבטים און דעם האַלבן שבט. 3 וואָרום די נחלה פון די צוויי שבטים און דעם האַלבן שבט האָט משה געגעבן פון יענער זייט ירדן; נאָר די לויים האָט ער ניט געגעבן קיין נחלה צווישן זיי. 4 ווייל די קינדער פון יוסף זיינען געווען צוויי שבטים, מנשה און אפרים; און די לויים האָט מען ניט געגעבן קיין חלק אין לאַנד, נאָר שטעט צום וווינען מיט זייערע פרייע פלעצער פאַר זייערע פי און פאַר זייער האַב. 5 אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן משהן, אזוי האָבן די

קינדער פון ישראל געטאָן; און זיי האָבן צעטיילט דאָס לאַנד.

6 און די קינדער פון יהודה האָבן גענענט צו יהושוען אין גלגל, און פֿלב דער זון פון יפונהן, דער קנזי, האָט צו אים געוואָגט: 7 דו ווייסט דאָס וואָרט וואָס גאָט האָט גערעדט צו משה דעם געטלעכן מאַן וועגן מיר און וועגן דיר אין קדש־ברנע. 8 פּערציק יאָר אַלט בין איך געווען, ווען משה דער קנעכט פון גאָט האָט מיך געשיקט פון קדש־ברנע אויסצוקוקן דאָס לאַנד, און איך האָב אים געבראַכט אַן ענטפּער אזוי ווי אין מיין האַרצן. 9 און מינע ברידער, וואָס זיינען אַרויפגעאַנגען מיט מיר, האָבן געמאַכט צעגייין דאָס האַרץ פון פּאַלק, אָבער איך בין געאַנגען געטריי נאָך יהוה מיין גאָט. 10 און משה האָט געשוואָרן אין יענעם טאָג, אזוי צו זאָגן: אויב דאָס לאַנד וואָס דיין פּוס האָט דערויף גערעטן, וועט ניט זיין פאַר אַ נחלה צו דיר און צו דייע קינדער אויף אייביק! ווייל דו ביסט געאַנגען געטריי נאָך יהוה מיין גאָט. 11 און אַצונד זע, גאָט האָט מיך געלאָזט לעבן, אזוי ווי ער האָט גערעדט; שוין פינף און פּערציק יאָר פון זינט גאָט האָט גערעדט דאָס־דאָזיקע וואָרט צו משהן, ווען ישראל איז געאַנגען אין מדבר; און אַצונד אָט בין איך היינט אַ מאַן פון פינף און אַכציק יאָר. 12 איך בין נאָך היינט אזוי שטאַרק, ווי אין דעם טאָג וואָס משה האָט מיך געשיקט; אזוי ווי מיין בוח

דענסמאל, אזוי איז מיין כוח אצונד פאר מלחמה, און פאר ארויסגיין און אריינגיין. ¹² דרום גיב מיר אצונד דעמדאויקן בארג וואס גאט האט צוגעזאגט אין יענעם טאג; ווארום דו האסט געהערט אין יענעם טאג, און דארטן זיינען דא ענקים, און גרויסע באפעסטיקטע שטעט; אפשר וועט גאט זיין מיט מיר, און איך וועל זיי פארטרייבן, אזוי ווי גאט האט גערעדט.

¹³ האט אים יהושוע געבענטשט, און ער האט געזעבן חברון צו פלב דעם זון פון יפונהן פאר א נחלה. ¹⁴ דרום איז חברון געווארן פלב דעם זון פון יפונהן, דעם קומי פאר א נחלה ביזן אויף היינטיקן טאג; ווייל ער איז געזאגנען געטריי נאך יהוה דעם גאט פון ישראל. ¹⁵ און דער נאמען פון חברון איז פריער געווען די שטאט פון ארבע; ער איז געווען דער גרעסטער מענטש צווישן די ענקים. און דאס לאנד איז געווען רואיק פון מלחמה.

טז און דער גורל פאר דעם שבט פון די קינדער פון יהודה לויט זייערע משפחות איז געווען ביז דעם געמארק פון אדום, דעם מדבר צו דרום, אין עק דרום. ² און דער געמארק פון דרום איז זיי געווען פון עק ים־המלח, פון דער ים־צונג וואס קערט זיך צו דרום. ³ און ער איז ארויסגעזאגנען צו דרום פון דעם

ארויפגאנג פון עקרבנים, און איז אריבער קיין צן, און ארויף צו דרום פון קדש־ברנע, און איז אריבער חצרון, און ארויף קיין אדר, און זיך אויסגעדרייט צו קרקע. ⁴ און ער איז אריבער צו עצמון, און איז ארויס ביים טייך פון מצרים; און דער אויסלאז פון דעם געמארק איז געווען ביים ים; דאס זאל אייך זיין דער געמארק פון דרום. ⁵ און דער געמארק צו מזרח, דער ים־המלח ביז צום עק ירדן; און דער געמארק צו צפון־זייט, פון דער ים־צונג ביים עק ירדן. ⁶ און דער געמארק איז ארויפגעזאגנען צו בית־חגלה, און איז אריבער צו צפון פון בית־ערבה; און דער געמארק איז ארויפ־געזאגנען צו דעם שטיין פון בוקן דעם זון פון ראיבן. ⁷ און דער געמארק איז ארויפגעזאגנען קיין דביר פון דעם טאל עכור, און האט זיך געקערט צופון צו קיין גלגל, וואס אקעגן דעם אויפגאנג פון אדומים, וואס דרום־צו פון דעם טייך; און דער גע־מארק איז אריבער צו די וואסערן פון עיד־שמש, און זיין אויסלאז איז געווען ביי עיד־רוגל. ⁸ און דער געמארק איז ארויפ־געזאגנען מיט דעם טאל פון ביהגום צום רוקן פון דעם יבויסי פון דרום, דאס איז ירושלים; און דער געמארק איז ארויפ־געזאגנען צום שפיץ בארג וואס פאר דעם טאל פון הנום צו מערב, וואס אין עק פון דעם טאל רפאים צו צפון. ⁹ און דער גע־מארק האט זיך געצויגן פון שפיץ בארג צו דעם קוואל פון די וואסערן פון נפתוח, און איז ארויס צו די שטעט פון בארג

און וכבחי עתה למלחמה ולצאת ולבוא; ועתה תגדלוני את־היהוה אלהי אשר־דבר יהוה בימים ההוא כי־אתה שמעת ביום ההוא ברענקים שם וערים גדולות בצרות אולי יהוה אותי ותורשתים כאשר־דבר יהוה; ויברכו יהושע ויתן את־חברון לכלב בדיפנה לנחלה: על־כן היתה יי־חברון לכלב בדיפנה הקניו לנחלה עד היום הנה יצן אשר מלא את־י יהוה אלהי ישראל; ושם חברון לפנים ¹⁰ קרית ארבע האדם הגדול בענקים הוא והארץ שקמה ממלחמה:

טז

ויהי הגורל למשה בני יהודה למשפחתם אל־גבול אדום מדבר־צן נגבה מקצה תימן: ויהי להם גבול נגב מקצה ים המלח מן־הקלשן הפנה נגבה: ויצא אל־י מנגב למעלה עקרבנים ועבר צנה ועלה מנגב לקדש־ברנע ועבר חצרון ועלה אדרה ונסב הקרקעה: ועבר ד עצמונה ויצא נחל מצרים והיה תצאות הגבול ימה ויהיה להם גבול נגב: וגבול קדמה ים המלח עד־הקצה היתהו ויבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה הירדן: ועלה הגבול בית חגלה ועבר מצפון לבית־העבריה ועלה הגבול אכן פהן בן־ראובן: ועלה הגבול וידבריה מעמק עכור וצפונה פנה אל־הגלגל אשר־נכח למעלה אדמים אשר מנגב לגלגל ועבר הגבול אלמי עיד־שמש והיו תצאתיו אל־עין רגל: ועלה הגבול בן־בדהגום אל־פתח היבויסי מנגב היא ירושלים ועלה הגבול אל־יראש החר אשר על־פני גיהגום ימה אשר בקצה עמק־רפאים צפונה: ותאר הגבול מראש החר אל־מעין מן נפתוח ויצא אל־ערי הר־עפרון ותאר הגבול

טז, ד' ח"ק

* קרית ארבע.

בַּעֲלָהּ הָיָא קָרִית יְעָרִים: וְנֹסֵב הַנְּבוֹל מִבַּעֲלָהּ יִמְרָה
 אֶל־דָּר שְׁעִיר וְעֵבֶר אֶל־כַּתֵּף הַר־יְעָרִים מִצְפּוֹנָה הָיָא
 כִּסְלוֹן וְיָרֵד בֵּית־שֹׁמֶשׁ וְעֵבֶר תְּמֹנָה: וַיָּצֵא הַנְּבוֹל אֶל־
 כַּתֵּף עֶקְרוֹן צְפוֹנָה וְתֹאֵר הַנְּבוֹל שְׂכָרוֹתָהּ וְעֵבֶר הַר־
 יב הַבַּעֲלָהּ וַיָּצֵא יִבְנָאֵל וְהָיוּ תְּצִאוֹת הַנְּבוֹל יָמָה: וְנִבְּוֹל
 יג יָם הַיָּמָה הַנְּהוֹל וְנִבְּוֹל זֶה נִבְּוֹל בְּנֵי־יְהוּדָה סָבִיב
 יד לְמִשְׁפַּחָתָם: וְלִקְלֵב בְּדִיבְנָה נָתַן חֶלֶק בְּתוֹךְ בְּנֵי־
 יהוּדָה אֶל־פִּי יְהוָה לִיהוֹשֻׁעַ אֶת־קָרִית אַרְבַּע אַבֵּי הַעֲנָק
 יז הָיָא חֲבָרוֹן: וַיִּרְשׁ מִשָּׁם כָּל־בְּנֵי אֶת־שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי הַעֲנָק
 יח אֶת־יִשְׁשִׁי וְאֶת־אֲחִימֹן וְאֶת־תַּלְמִי יִלְהִי הַעֲנָק: וַיַּעַר
 יט מִשָּׁם אֶל־יִשְׁבִּי דָבָר וְשִׁמְדָבָר לְפָנִים קָרִית־סָפֵר:
 כ וַיֹּאמֶר כָּל־בְּנֵי אֶשְׁרֵי־יָבֵה אֶת־קָרִית־סָפֵר וְלִקְרָה וְנָתַתִּי לָהּ
 כא אֶת־עֵבֶכְסָה בְּתִי לְאִשָּׁה: וְיִלְקְרָה עֲתֵנִיאֵל בְּדִקְנָן אֲתִי
 כב כָּל־בְּנֵי וְיִתְדָלוּ אֶת־עֵבֶכְסָה בְּתִי לְאִשָּׁה: וְהָיוּ כְּבוֹאָה
 כג וְחִסְתָּהוּ לְשֹׁאֵל מֵאֶת־אֲבִיָּה שְׂדֵה וְתִצְנַח מִגַּל הַחֲמוֹר
 כד וַיֹּאמְרוּ־לָהּ כָּל־בְּנֵי מַה־לָּךְ: וְתֹאמְרִי תִּנְהַלְלִי בְּרַכָּה כִּי
 כה אֶרְץ הַנְּנוֹב נִתְמַלֵּי וְנִתְמַלָּה לִי גִלְתָּ מִים וְיִתְדָלָה אֶת גִּלְתָּ
 כו עֲלוֹת וְאֶת גִּלְתָּ תַּחֲתוֹת: זֹאת נִחְלַת מִטָּה בְּנֵי־
 כז יְהוּדָה לְמִשְׁפַּחָתָם: וַיְהִיו הַיְעָרִים מִקְצָה לְמִשְׁפַּח בְּנֵי־
 כח יְהוּדָה אֶל־נִבְּוֹל אֲרוֹם בְּנִיבְנָה קַבְצָאֵל וְעֵדֶר וְיָגוֹר:
 כט וְקִינָה וְדִימְנָה וְעֵדֶדְדָה: וְקִדְשׁ וְחֲצִיר וְהַגֵּן: זֶרֶף וְטָלָם
 ל וְכַעֲלוֹת: וְחֲצוֹר וְחֲדָתָה וְקָרִית חֲצִרוֹן הָיָא חֲצוֹר:
 לו אָמֶם וְשֹׁמֶע וְמוֹלְדָה: וְחֲצִיר נִדָּה וְחֲשִׁמוֹן וּבֵית פֶּלֶט:
 לז וְחֲצִיר שׁוֹעַל וּבְאֵר שֶׁבַע וּבְזוֹתָנָה: בַּעֲלָה וְעֵיִם וְעֵצִים:
 לח וְאֶלְתוֹלָד וּכְסִיל וְחֲרָמָה: וְצִקְלָה וּמְדִמְנָה וְסַנְסֵנָה:
 לט וְלִבְאוֹת וְשִׁלְחִים וְעֵין וְרָמֹן כָּל־יְעָרִים עֲשָׂרִים וְתִשְׁעֵי
 מ וְחֲצִירָהוֹן: בְּשִׁפְלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצִרְעָה וְאִשְׁנָה: וְזִמְנָה
 נ וְעֵין נָזִים תְּפוֹת וְהַעֲנָם: יִרְמוֹת וְעֵדָלָם שׁוֹכָה וְצִקְרָה:

עֶפְרוֹן: און דער געמארק האָט זיך געצויגן ביז בַּעֲלָה, דאָס איז קרית־יערים. ¹⁰ און דער געמארק האָט זיך אויסגעדרייט פון בַּעֲלָה צו מערב, צום באַרג שְׁעִיר, און איז אַריבער צו דעם רוקן פון באַרג יְעָרִים אין צפון—דאָס איז כִּסְלוֹן—און האָט אַראָפּגענידערט צו בֵּית־שֹׁמֶשׁ, און איז אַריבער תְּמֹנָה. ¹¹ און דער געמארק איז אַריבער געגאַנגען צו דעם רוקן פון עֶקְרוֹן צו צפון; און דער געמארק האָט זיך געצויגן קיין שְׂכָרוֹן, און איז אַריבער צום באַרג פון בַּעֲלָה, און אַרויסגעגאַנגען צו יִבְנָאֵל; און דער אויסלאָז פון דעם געמארק איז געווען ביים ים. ¹² און דער געמארק פון מערב איז געווען דער ים־הַגְּדוֹל מיטן ברעג. דאָס איז דער געמארק פון די קינדער פון יהודה, רוּגְדָה אַרוֹם, לויט זייערע משפחות. ¹³ און כָּל־בְּנֵי דעם זון פון יפֹנָה האָט ער געגעבן אַ חֶלֶק צווישן די קינדער פון יהודה לויט דעם מויל פון גאָט צו יהושוען, די שטאָט פון אַרְבַּע, דעם פּאַטער פון עֲנָק—דאָס איז חֲבָרוֹן. ¹⁴ און כָּל־בְּנֵי האָט פאַרטריבן פון דאָרטן די דריי זין פון עֲנָק, שְׁשִׁי, און אֲחִימֹן, און פֶּלְמִי, די קינדער פון עֲנָק. ¹⁵ און ער איז אַרויסגעגאַנגען פון דאָרטן צו די באַזווינער פון דביר; און דער גאַמען פון דביר איז פריער געווען קרית־סָפֵר. ¹⁶ און כָּל־בְּנֵי האָט געזאַגט: ווער עס וועט שלאָגן קרית־סָפֵר, און וועט זי באַצווינגען, וועל איך אים געבן מיין טאַכטער עכסָהן פאַר אַ ווייב. ¹⁷ האָט עֲתֵנִיאֵל דער זון פון קִנּוּ, כָּל־בְּנֵי

ברודער, זי באַצווינגען, און ער האָט אים געגעבן זיין טאַכטער עכסָהן פאַר אַ ווייב. ¹⁸ און עס איז געווען, אָז זי איז אָנגעקומען, האָט זי אים אָנגערעדט צו בעטן פון איר פּאַטער אַ פעלד. און ווי זי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פון אייזל, אַזוי האָט כָּל־בְּנֵי צו איר געזאַגט: וואָס איז דיר? ¹⁹ האָט זי געזאַגט: גיב מיר אַ מתנה; וואָרום אין אַ טרוקענעם לאַנד האָסטו מיך אויסגעגעבן; דרום זאָלסטו מיר געבן קוואַלן וואַסער. האָט ער איר געגעבן די אויבערשטע קוואַלן און די אונטערשטע קוואַלן.

²⁰ דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער פון יהודה לויט זייערע משפחות.

²¹ און די שטעט אין עק פון דעם שבט פון די קינדער פון יהודה, צום געמארק פון אָדום אין דרום, זיינען געווען קַבְצָאֵל, און עֵדֶר, און יָגוֹר; ²² און קִינָה, און דִימְנָה, און עֵדֶדְדָה; ²³ און קִדְשׁ, און חֲצוֹר, און יִתְנָן; ²⁴ זִיפָה, און טָלָם, און בַּעֲלוֹת; ²⁵ און חֲצוֹר, סִדְתָּה, און קָרִית־חֲצִרוֹן, דאָס איז חֲצוֹר; ²⁶ אָמֶם, און שֹׁמֶע, און מוֹלְדָה; ²⁷ און חֲצִיר־נִדָּה, און חֲשִׁמוֹן, און בֵּית־פֶּלֶט; ²⁸ און חֲצִיר־שׁוֹעַל, און באַר־שֶׁבַע, און בְּזוֹתָנָה; ²⁹ בַּעֲלָה, און עֵיִם, און עֵצִים; ³⁰ און אֶלְתוֹלָד, און כְּסִיל, און חֲרָמָה; ³¹ און צִקְלָה, און מְדִמְנָה, און סַנְסֵנָה; ³² און לִבְאוֹת, און שִׁלְחִים, און עֵין, און רָמֹן. אַלע שטעט ניין און צוואַנציק, מיט זייערע דערפער.

³³ אין דער נידערונג: אֶשְׁתָּאוֹל, און צִרְעָה, און אִשְׁנָה; ³⁴ און נָזִים, און עֵין־גַּיִם, תְּפוֹת, און עֵיִם; ³⁵ יִרְמוֹת, און עֵדָלָם,

שוכו, און צוקה; ³⁶ און שצרים, אין עדימים, און גדרה, און גדרומים. פערצן שטעט מיט זייערע דערפער.

³⁷ צנן, און חדשה, און מגדליגד; ³⁸ און דלען, און מצפה, און קתאל; ³⁹ לכיש, און בצקת, און עגלון; ⁴⁰ און כבון, און לחמס, און כתליש; ⁴¹ און גדרות, ביתדגון, און נעמה, און מקדה. זעכצן שטעט מיט זייערע דערפער.

⁴² לבנה, און עמר, און עשן; ⁴³ און פתח, און אשנה, און נציב; ⁴⁴ און קעילה, און אכויב, און מראשה. ניין שטעט מיט זייערע דערפער.

⁴⁵ עקרון מיט אירע טעכטערשטעט און אירע דער פער; ⁴⁶ פון עקרון ביז צום ים, אלע וואס לעבן אשדוד, מיט זייערע דערפער.

⁴⁷ אשדוד, אירע טעכטערשטעט, און אירע דער פער; ⁴⁸ עזה, אירע טעכטערשטעט, און אירע דערפער; ביז דעם טייך פון מצרים, און דעם ים הגדול מיטן ברעג.

⁴⁹ און אין דעם געבערג: שמיר, און יתיר, און שוכו; ⁵⁰ און דנה, און קריתסנה, דאס איז דביר; ⁵¹ און ענב, און אשתמה, און ענים; ⁵² און גושן, און חולון, און גילה. עלף שטעט מיט זייערע דערפער.

⁵³ ארב, און דומה, און אשען; ⁵⁴ און נום, און בית תפוח, און אפקה; ⁵⁵ און חומטה, און קריתארבע-דאס איז חברון-און ציעור. ניין שטעט מיט זייערע דערפער. ⁵⁶ מעון, פרמל, און זיף, און יוסה; ⁵⁷ און יורעאל,

ושערים ועדימים והגדרה והגדרתים ערים ארבע עשרה לי ותצריהן: ^ל צנן חדשה ומגדליגד: ^ל דלען ומצפה ^ל וקתאל: ^ל לכיש ובצקת ועגלון: ^ל וכבון ולחמס וכתליש: ^ל וגדרות ביתדגון ונעמה ומקדה ערים שש עשרה ^מ ותצריהן: ^מ לבנה ועמר ועשן: ^מ ופתח ואשנה ונציב: ^מ וקעילה ואכויב ומראשה ערים תשע ותצריהן: ^מ עקרון ובנתיה ותצריה: ^מ מעקרון ונמה כל אשר על ^מ יד אשדוד ותצריהן: ^מ אשדוד בנותיה ותצריה ענה ^מ בנותיה ותצריה עדינאל מצרים והים הגבול והבול: ^מ ובדר שמיר ויתיר ושוכה: ^מ ודנה וקריתסנה היא דבר: ^מ וענב ואשתמה וענים: ^מ וגושן וחלן וגלה ערים אחרת: ^מ עשרה ותצריהן: ^מ ארב ודומה ואשען: ^מ ונים ובית ^מ תפוח ואפקה: ^מ וחומטה וקרית ארבע היא חברון וציעור ^מ ערים תשע ותצריהן: ^מ מעון פרמל וזיף ויוטה: ^מ ויורעאל וקדעם ונחום: ^מ קנן גבעה ותמנה ערים עשר ^מ ותצריהן: ^מ חלחול ביתצור וגדור: ^מ ומערת ובית ^מ ענות ואלתקן ערים שש ותצריהן: ^מ קריתבעל היא ^מ קרית יצרים והרבה ערים שתים ותצריהן: ^מ במדבר ^מ בית הערבה מדין וסככה: ^מ והגבשן ועיר המלח ועין גדי ^מ ערים שש ותצריהן: ^מ ואתהיבוס וישבי ירושלם לא ^מ יוכלו בגיהונה להורשם וישב יבוס את בני יהודה ^מ בירושלם עד היום הזה:

טו

ויצא הנזיל לבני יוסף מירחן וירחו למי יריחו מורחה ^א המדבר עלה מירחו בחר ביתאל: ^ב ויצא מביתאל ^ב לזוה ועבר אלגבול הארבי עטרות: ^ג וירד ימה אל ^ג גבול הפלמי עדינגול ביתחרון תחתון ועדיגור והיו

טו, מו' הנזיל ק מו' הדא גב' כא וחסה גב' וסס ק סג חיר ר

און יקדעם, און נחום; ⁵⁷ קנן, גבעה, און תמנה. צען שטעט מיט זייערע דערפער. ⁵⁸ חלחול, ביתצור, און גדור; ⁵⁹ און מערת, און ביתענות, און אלתקן. זעקס שטעט מיט זייערע דערפער. ⁶⁰ קריתבעל-דאס איז קריתיצרים-און רבה. צוויי שטעט מיט זייערע דערפער. ⁶¹ אין מדבר: ביתערבה, מדין, און סככה; ⁶² און גבשן, און די זאלצשטאט, און עינגדי. זעקס שטעט מיט זייערע דערפער.

⁶³ אבער דעם יבוס, די באווינער פון ירושלים, זיי, האבן די קינדער פון ישראל ניט געקענט פארטרייבן, און דער יבוס איז געבליבן זיצן מיט די קינדער פון יהודה אין ירושלים ביז אויף היינטיקן טאג.

טז

און דער גורל פון די קינדער פון יוסף איז ארויסגעגאנגען פון ירדן ביי יריחו, צו די וואסערן פון יריחו, קיין מורח, ארויפגייענדיק פון יריחו צום מדבר איבער דעם געבערג, צו ביתאל. ² און ער איז ארויסגעגאנגען פון ביתאל-ללו, און איז אריבער צום געמארק פון דעם ארבי, עטרות. ³ און ער האט אראפגענידערט צו מערב, צום גע-מארק פון דעם הפלמי, ביז דעם געמארק פון דער אונטערשטער ביתחרון, און ביז גור; און זיין אויסלאז איז געווען ביים ים.

ה תצאתי ימה: וינחלו בני יוסף מנשה ואפרים: ויהי
 ז נבול בני אפרים למשפחתם ויהי נבול נחלתם מזרח
 י עטרות אדר עד בית חרון עליון: ויצא הנבול המדה
 ז המכמת מצפון ונסב הנבול מזרח תאנת שלה ועבר
 ח אותו ממזרח יונה: ויבד מנוחה עטרות ונערתה ופגע
 ח ביריחו ויצא הנדה: מתפוח ילך הנבול ימה נחל קנה
 ט והיו תצאתיו ימה זאת נחלת מטה בני אפרים
 ט למשפחתם: והערים המבדלות לבני אפרים בתוך
 י נחלת בני מנשה בלד הערים ותצריהן: ולא הורישו את
 י הכנעני הוישב בגור וישב הכנעני בקרב אפרים עד
 י היום הזה ויהי למסעבד:

ז

א ויהי הנורל למטה מנשה ביהוא בכור יוסף למכיר
 ב בכור מנשה אבי הגלעד כי הוא היה איש מלחמה
 ב ויהי לו הגלעד והבשן: ויהי לבני מנשה הנותרים
 ג למשפחתם לבני אביעזר ולבני חלק ולבני אשריאל
 ג ולבני שכם ולבני חפר ולבני שמידע אלה בני מנשה
 ד בירוסף הנקרים למשפחתם: ולצלפחד בן חפר בן
 ד גלעד בן מכיר בן מנשה לאתיו לו בנים כי אסבנות
 ד ואלה שמות בנתיו מהלה ונעה הנלה מלכה ותצריה:
 ד ותקרבנה לפני אלעזר הבן ולפני יהושע בן נון ולפני
 ה הנשיאים לאמר יהיה צוה את משה לתת לנו נחלה
 ה בתוך אחינו ויתן להם אלפי יהיה נחלה בתוך אחי
 ו אביהן: ויפלו חבל מנשה עשרה לבד מארץ הגלעד
 ו והבשן אשר מעבר לירדה: כי בנות מנשה נחלו נחלה
 ז בתוך בני וארץ הגלעד היתה לבני מנשה הנותרים:
 ז ויהי נבול מנשה מאשר המכמת אשר על פני שכם

טו, ג תצאתי

א ויהי קינדער פון יוסף, מנשה און אפרים, האבן
 געקריגן זייער נחלה. ° און דאס איז געווען דער געמארק
 פון די קינדער פון אפרים לויט זייערע משפחות: דער
 געמארק פון זייער נחלה צו מזרח איז געווען עטרות אדר,
 ביז דער אויבערשטער בית חורון. ° און דער געמארק
 איז ארויסגעגאנגען צו מערב, מיט מכמת פון צפון, און
 דער געמארק האָט זיך אויסגעדרייט צו מזרח, צו תאנת
 שילו, און איז עס פארביגעגאנגען פון מזרח, צו יונה.
 י און ער האָט אראָפגענידערט פון יונה קיין עטרות, און
 קיין נערה, און האָט זיך אָנגעשטויסן אָן יריחו, און זיך
 אויסגעלאָזט ביים ירדן. ° פון תפוח איז דער געמארק
 געגאנגען צו מערב, צום טייך קנה, און זיין אויסלאָז איז
 געווען ביים ים. דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די
 קינדער פון אפרים לויט זייערע משפחות; ° דער צו די
 שטעט וואָס זיינען אָפגעשיידט געוואָרן פאר די קינדער
 פון אפרים אין מיטן פון דער נחלה פון די קינדער פון
 מנשה, אַלע שטעט מיט זייערע דערפער. ° און זיי האָבן
 ניט פארטריבן דעם כנעני וואָס איז געוועסן אין גור; און
 דער כנעני איז געבליבן ויצן צווישן אפרים ביז אויף היינ-
 טיקן טאָג, און איז געוואָרן צום צינוקנעכט.

י און דאָס איז געווען דער גורל פאר שבט מנשה;
 וואָרום ער איז געווען יוספס בכור. פאר מכיר

דעם בכור פון מנשה, דעם פאָטער פון גלעד, ווייל ער איז געווען אַ מאַן פון מלחמה, פאר אים איז געווען גלעד,
 און בָּשָׁן. ° און דאָס איז געווען פאר די איבעריקע קינדער פון מנשה לויט זייערע משפחות; פאר די קינדער
 פון אביעזר, און פאר די קינדער פון חלק, און פאר די קינדער פון אשריאל, און פאר די קינדער פון שָׁכָם, און פאר די
 קינדער פון חפר, און פאר די קינדער פון שמידע. דאָס זיינען די קינדער פון מנשה דעם זון פון יוספס, די מאַנספאָר-
 שוינען, לויט זייערע משפחות.

° אין צלפחד דער זון פון חפר, דעם זון פון גלעד, דעם זון פון מכיר, דעם זון פון מנשה, האָט ניט געהאַט קיין זין
 נאָר בלויז טעכטער; און דאָס זיינען די נעמען פון זיינע טעכטער: מַחֵלָה, און נוֹעָה, חַגְלָה, מַלְכָּה, און תַּרְצֵה. ° האָבן זיי
 גענענט פאר אַלעזר דעם כהן, און פאר יהושע דעם זון פון נון, און פאר די פירשטן, אזוי צו זאָגן: גאָט האָט באַפוילן
 משה, אונדו צו געבן אַ נחלה צווישן אונדזערע ברידער. האָט ער זיי געגעבן לויט דעם מויל פון גאָט אַ נחלה צווישן
 די ברידער פון זייער פאָטער. ° און צען טיילן זיינען געפאלן אויף מנשה, אחוץ דאָס לאַנד גלעד, און בָּשָׁן, וואָס פון
 יענער זייט ירדן; ° ווייל די טעכטער פון מנשה האָבן געקריגן אַ נחלה צווישן זיינע זין. און דאָס לאַנד גלעד איז געווען
 פאר די איבעריקע קינדער פון מנשה.

י און דער געמארק פון מנשה איז געווען פון אָשר ביז מכמת וואָס פאר שָׁכָם; און דער געמארק איז

געזאנגען רעכטס צו די באווינער פון עיר-תפוחים. צו מנשה האָט געהערט דאָס לאַנד פון תפוח; אָבער תפוח ביים געמאַרק פון מנשה האָט געהערט צו די קינדער פון אפרים. און דער געמאַרק האָט אַראָפּגענידערט צום טײך קנה, צו דרום פון טײך, פאַרביי יענע שטעט וואָס האָבן געהערט צו אפרים אין מיטן פון די שטעט פון מנשה. און דער געמאַרק פון מנשה איז געווען אין צפון פון טײך, און זײן אויסלאָז איז געווען ביים ים. און צו דרום איז געווען אפרים, און צו צפון מנשה; און דער ים איז געווען זײן געמאַרק. און זײ האָבן זיך אָנגעשטויסן אָן אַשר אין צפון, און אָן יששכר אין מזרח. און צו מנשה האָבן געהערט אין יששכר, און אין אַשר, ביתשאן און אירע טעכטערשטעט, און יבלעם און אירע טעכטער-טערשטעט, און די באווינער פון דור און אירע טעכטער-שטעט, און די באווינער פון עינדור און אירע טעכטער-שטעט, און די באווינער פון מענך און אירע טעכטער-שטעט, און די באווינער פון מגדו און אירע טעכטער-שטעט—די דריי געגנטן. אָבער די קינדער פון מנשה האָבן ניט געקענט פאַרטרייבן די דאָזיקע שטעט, ווייל דער פּענעני איז באַשטאַנען צו בלייבן זיצן אין דעמדאָזיקן לאַנד. און עס איז געווען, און די קינדער פון ישראל זיינען געוואָרן שטאַרקער, האָבן זײ געמאַכט דעם פּענעני צו צינן, אָבער פאַרטרייבן האָבן זײ אים ניט פאַרטריבן.

און די קינדער פון יוסף האָבן גערעדט צו יחזקיהו, און זײ האָבן געזאָגט: אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָס גיסטו מיר פאַר אַ נחלה אין גורל און אין חלק, ווען איך בין פיל פּאַלק, ווייל גאַט האָט מיך אַזוי געבענטשט? און געזאָגט: אויב דו ביסט פיל פּאַלק, גיי דיר אַרויף צום וואַלד, און וועסט דיר אויסהאַקן פון דאַרטן, אין לאַנד פון דעם פּרוי און די רפאים, אויב דיר איז ענג דאָס געבערג פון אפרים. און האָבן די קינדער פון יוסף געזאָגט: אונדז וועט ניט קלעקן דאָס געבערג; און אַייזערנע רייטוועגן זיינען דאָ ביי אַלע פּענענים וואָס זיצן אין לאַנד פון טאַל, ביי די וואָס אין ביתשאן און אירע טעכטערשטעט, און ביי די וואָס אין טאַל יזרעאל. און האָט יהושע געזאָגט צום הויז פון יוסף, צו אפרים און צו מנשה, אַזוי צו זאָגן: פיל פּאַלק ביסטו און גרויס פּוח האָסטו; וועסט האָבן ניט אין גורל, און זײערט דאָס געבערג וועט געהערן צו דיר; ווי עס איז וואַלד, וועסטו עס אויסהאַקן, און צו דיר וועט געהערן וואָס וועט אַרויסקומען דערפון; וואָרום וועסט פאַרטרייבן דעם פּענעני, ווי ער האָט אַייזערנע רייטוועגן, ווי ער איז שטאַרק.

און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט זיך אַיינגעזאַמלט אין שילו, און זײ האָבן דאַרטן אויפגעשטעלט דעם אוהל-מועד; און דאָס לאַנד איז געלעגן באַצווונגען פאַר זײ. אָבער עס זיינען נאָך געבליבן צווישן די קינדער פון ישראל די וואָס האָבן ניט געקריגן אַיינגעטיילט זייער נחלה, זיבן שבטים. און האָט

הַלֵךְ הַגְּבוּל אֶל-הַיַּמִּין אֶל-יִשְׂכָּר עַיִן תַּפּוּחַ: לַמְּנַשֶׁה ה' הַיְתָה אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל-גְּבוּל מְנַשֶׁה לְבְנֵי אֶפְרַיִם: וְגַד הַגְּבוּל נָחַל קְנֵה נְגֹבָה לְנַחַל עֲרִים הַאֲלֵה לְאֶפְרַיִם ט בְּתוֹךְ עַרְי מְנַשֶׁה וְגְבוּל מְנַשֶׁה מִצְפּוֹן לְנַחַל וְהָיָה תְּצַאֲתוּי הַיְתָה: נְגֹבָה לְאֶפְרַיִם וְצְפוֹנָה לַמְּנַשֶׁה וְהָיָה הַיָּם גְּבוּלָה י' וּבְאֶשֶׁר יִפְגְּעוּן מִצְפּוֹן וּבִישְׁשָׁכָר מִמִּזְרָח: וְהָיָה לַמְּנַשֶׁה י"א בִישְׁשָׁכָר וּבְאֶשֶׁר בֵּית-שָׁאֵן וּבְנֹתוֹתָיָה וּבִלְעָם וּבְנֹתוֹתָיָה וְאֶת-יִשְׂכָּרֵי דָאָר וּבְנֹתוֹתָיָה וְיִשְׂכָּרֵי עֵינֵדֹר וּבְנֹתוֹתָיָה וְיִשְׂכָּרֵי תַעֲנֹךְ וּבְנֹתוֹתָיָה וְיִשְׂכָּרֵי מְגֹדוֹ וּבְנֹתוֹתָיָה שְׁלֹשֶׁת הַנְּפֹת: וְלֹא יִכְלוּ בְנֵי מְנַשֶׁה לְהוֹרִישׁ אֶת-הָעָרִים הָאֵלֶּה וְיִזְאֵל י"ב הַכְּנַעֲנִי לְשִׁבְתָּ בְּאֶרֶץ הָאֵת: וְהָיָה כִּי חֹקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל י' וַיִּתְּנוּ אֶת-הַכְּנַעֲנִי לְמָס וְהוֹרִישׁ לֹא הוֹרִישוּ: וַיְדַבְּרוּ י"ד בְּנֵי יוֹסֵף אֶת-יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מִדּוֹעַ נִתְּתָה לִי נַחֲלָה בְּרֵכְבִּי אֶחָד וְחֶבֶל אֶחָד וְאֵלֵי עִם רֶכֶב עַד אֲשֶׁר-עָרְבָה בְּרֵכְבִּי י"ה וְהָיָה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם-עִסְרָב אַתָּה עֲלֶיךָ לֵךְ נִשְׁעָרָה וּבְרֵאתָ לָךְ שֵׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרוּי וְהַרְפֵּאִים כִּי-אֵין לָךְ הַר אֶפְרַיִם: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יוֹסֵף לֹא-יִמָּצָא לָנוּ ט"ז הַהַר וְרֵכֶב בְּרוּל כְּכָל-הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ-הָעֵמֶק לֹא-אֲשֶׁר בְּבֵית-שָׁאֵן וּבְנֹתוֹתָיָה וְלֹא-אֲשֶׁר בְּעַמֶּק יִזְרְעֵאל: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-בְּנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וּלְמְנַשֶׁה לֵאמֹר י"ז עִסְרָב אַתָּה וְכַח גְּדוּל לָךְ לֹא-יִהְיֶה לָךְ גְּדוּל אֶחָד: כִּי הָרַ וְהַיְתָדֵלְךָ כִּי-יִשְׁעַר הוּא וּבְרֵאתוֹ וְהָיָה לָךְ תְּצַאֲתוּי י"ח כִּי-תוֹרִישׁ אֶת-הַכְּנַעֲנִי כִּי רֶכֶב בְּרוּל לֹא כִּי חֹקוּ הוּא: ח

וַיִּפְתְּלוּ כָל-עַבְדְּתָ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁלֹחַ וַיִּשְׁכְּנוּ שָׁם אֶת- אֶחָד מִדּוֹעַ וְהָאֶרֶץ נִכְבְּשָׁה לַפְּנִיָּה: וַיִּוְתְּרוּ בְּבְנֵי ב' יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא-חִלְקוּ אֶת-נַחֲלָתָם שְׁבַע שְׁבָטִים:

י, יג' פתח בראשון יד' כ"א אל קמץ ב"ק

יח

און די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל האָט זיך אַיינגעזאַמלט אין שילו, און זײ האָבן דאַרטן אויפגעשטעלט דעם אוהל-מועד; און דאָס לאַנד איז געלעגן באַצווונגען פאַר זײ. אָבער עס זיינען נאָך געבליבן צווישן די קינדער פון ישראל די וואָס האָבן ניט געקריגן אַיינגעטיילט זייער נחלה, זיבן שבטים. און האָט

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אַנְהוּ אַתֶּם מִתְרַפִּים
 לְבוֹא לְרֵשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם: הֲבֵי לָכֶם שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים לִשְׁבֹּט וְאִשְׁלָחֶם
 וַיִּקְמוּ וַיִּתְחַלְכוּ בָּאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּ אוֹתָהּ לְפִי נַחֲלָתָם וַיָּבֹאוּ
 אֵלָיו: וַהֲתַחֲלְקוּ אֹתָהּ לִשְׁבֻעַת חֲלָקִים יְהוּדָה יַעֲמֹד
 עַל־גְּבוּלָם מִנֶּגֶב וּבֵית יוֹסֵף יַעֲמְדוּ עַל־גְּבוּלָם מִצְפּוֹן:
 וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת־הָאָרֶץ שְׁבֻעַת חֲלָקִים וַתְּבַאֲתֶם אֵלַי
 הַיּוֹם וַיְרִיתִי לָכֶם גּוֹרֵל פֶּה לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: כִּי אֵיךְ
 חֲלַק לְלוּיִם בְּקִרְבְּכֶם כִּי־תִהְיֶה יְהוָה נַחֲלָתוֹ וְגֵר וְרֵאשֹׁן
 וְחָצִי שְׁבֹט הַמְּנַשֶּׁה לִקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָהּ:
 אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה: וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכוּ
 וַיַּעַז יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַחֲלָכִים לְכַתֵּב אֶת־הָאָרֶץ לְאֹמֶר לְכוּ
 וַהֲתַחֲלְכוּ בָּאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּ אוֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלַי וְפֹה אֲשַׁלֵּךְ
 לָכֶם גּוֹרֵל לְפָנַי יְהוָה בְּשֵׁלָה: וַיִּלְכוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ
 בָּאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ לְעָרִים לִשְׁבֻעַת חֲלָקִים עַל־סֵפֶר וַיָּבֹאוּ
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה שֵׁלָה: וַיִּשְׁלַךְ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרֵל
 בְּשֵׁלָה לְפָנַי יְהוָה וַיִּחַלְקֵם יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָאָרֶץ לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל כַּמְחֻלְקָתָם: וַיַּעַל גּוֹרֵל מִפֶּה בְנֵי־בִנְיָמִן
 לְמִשְׁפַּחָתָם וַיָּצֵא גְבוּל גּוֹרֵלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי
 יוֹסֵף: וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לְפָתַת צְפֹנִיה מִן־הַיַּרְדֵּן וְעַל־הָהָר
 הַגְּבוּל אֶל־כִּפְתָר יְרִיחוֹ מִצְפּוֹן וְעַלֶּה בְּהַר יִמָּה וְהָיָה
 יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָאָרֶץ לְבְנֵי יְהוּדָה וְעֵבֶר מִשָּׁם הַגְּבוּל לַיַּרְדֵּן
 אֶל־כִּפְתָר לַיַּרְדֵּן נֹגֵה הָיָה בֵּית־אֵל וְגֵר הַגְּבוּל עֲטְרוֹת
 אֶדֶר עַל־הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לְבֵית־חֶרֶן תַּחֲתוֹן: וְהָאֵר
 הַגְּבוּל וְנֹסֶכ לְפָתַתָּם נֹגֵה מִן־הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
 בֵּית־חֶרֶן נֹגֵה וְהָיָה תְּצַאֲתוֹ אֶל־קִרְיַת־בְּעֵל הַיָּם
 קִרְיַת יַעֲרִים עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאֵתֵיהֶם: וּפְאֵתֵי־נֹגֵה

יב' חו' קי יד' חו' ק' לכתוב על

יהושוע געזאגט צו די קינדער פון ישראל: ביז וואָנען וועט
 איר זיך פוילן צו גיין אַרבען דאָס לאַנד וואָס יהוה דער
 גאָט פון אַייערע עלטערן האָט אַיך געגעבן? * קריגט אַיך
 דריי מאָן פון אַ שבט, און אַיך וועל זיי שיקן, און זיי זאָלן
 אויפשטיין און אַרומגיין אין לאַנד, און זיי זאָלן עס פאַר
 שרייבן לויט זייער נחלה, און קומען צו מיר. * און זיי
 זאָלן זיך עס צעטיילן אין זיבן חלקים: יהודה זאָל בלייבן
 ביי זיין געמאַרק אין דרום, און דאָס הויז פון יוסף זאָלן
 בלייבן ביי זייער געמאַרק אין צפון. * און איר זאָלט
 פאַרשרייבן דאָס לאַנד אין זיבן חלקים, און ברענגען צו
 מיר אַהער, און אַיך וועל אַיך וואַרפן גורל דאָ פאַר
 יהוה אונדזער גאָט. * וואָרום די לויים האָבן ניט קיין
 חלק צווישן אַיך, ווייל די פּהונה פון גאָט איז זייער נחלה;
 און גֵר, און ראובן, און דער האַלבער שבט מנשה, האָבן
 געקריגן זייער נחלה פון יענער זייט יַרדן צו מזרח, וואָס
 משה דער קנעכט פון גאָט האָט זיי געגעבן.

* זיינען אויפגעשטאַנען די מענער און זיי זיינען
 געגאַנגען; און יהושוע האָט באַפוילן די וואָס זיינען
 געגאַנגען פאַרשרייבן דאָס לאַנד, אווי צו זאָגן: גייט, און
 וואַנדערט אַרום אין לאַנד, און פאַרשרייבט עס, און
 קערט זיך אום צו מיר, און אַיך וועל אַיך דאָ וואַרפן
 גורל פאַר גאָט אין שילו. * און די מענער זיינען געגאַנגען,

און האָבן דורכגעצויגן דורכן לאַנד, און האָבן עס פאַרשרייבן לויט די שטעט, אין זיבן חלקים, אין אַ בוך, און זיי זיינען גע
 קומען צו יהושוע אין לאַגער קיין שילו. * און יהושוע האָט זיי געוואַרפן גורל אין שילו פאַר גאָט, און יהושוע האָט דאָרטן
 צעטיילט דאָס לאַנד צו די קינדער פון ישראל לויט זייערע אַיינטיילונגען.

¹¹ איז אַרױפגעקומען דער גורל פון דעם שבט פון די קינדער פון בנימין לויט זייערע משפחות; און דער געמאַרק
 פון זייער גורל איז אויסגעקומען צווישן די קינדער פון יהודה און צווישן די קינדער פון יוסף. ¹² און דער געמאַרק
 צו צפוןזייט איז זיי געווען פון יַרדן; און דער געמאַרק איז אַרױפגעגאַנגען צום רוקן פון יריחו אין צפון, און איז אַרױפ־
 געגאַנגען אויפן באַרג צו מערב; און זיין אויסלאָז איז געווען ביים מדבר פון בֵּית־אֵן. ¹³ און דער געמאַרק איז אַרױפֿער
 פון דאָרטן צו לוו, צום רוקן פון לוו—דאָס איז בֵּית־אֵל—צו דרום; און דער געמאַרק האָט אַראָפּגענידערט צו עטרוֹת
 אָדֶר ביים באַרג וואָס צו דרום פון דער אונטערשטער בֵּית־חורון. ¹⁴ און דער געמאַרק האָט זיך געצויגן, און זיך
 אויסגעדרױט צו מערבֿזױט, צו דרום פון דעם באַרג וואָס פאַר בֵּית־חורון צו דרום; און זיין אויסלאָז איז געווען ביי
 קִרְיַת־בְּעֵל—דאָס איז קִרְיַת־יַעֲרִים—אַ שטאָט פון די קינדער פון יהודה. דאָס איז די מערבֿזױט. ¹⁵ און די דרוםזױט

איז געווען פון עק קרית-ישראל; און דער געמארק איז ארויסגעגאנגען צו מערב, און איז ארויסגעקומען ביים קוואל פון די וואסערן פון נפתוח.¹⁶ און דער געמארק האט אראפגענידערט צום עק בארג וואס פאר דעם טאל פון בנהגום, וואס אין טאל רפאים צו צפון; און ער האט אראפגענידערט צו דעם טאל פון הנום, צום רוקן פון דעם יבוסים צו דרום, און איז אראפגעגאנגען קיין עיך רוגל.¹⁷ און ער האט זיך געצויגן פון צפון, און איז ארויס-געקומען ביי עידשמש, און איז ארויס צו גלילות וואס אקעגן דעם ארויפגאנג פון אדומים, און האט אראפגע-נידערט צו דעם שטיין פון בונה דעם זון פון ראובן.¹⁸ און ער איז אריבער צום רוקן אקעגן דעם פלוין צו צפון, און האט אראפגענידערט צום פלוין.¹⁹ און דער גע-מארק איז אריבער צום רוקן פון בית-חגלה צו צפון; און דער אויסלאז פון דעם געמארק איז געווען ביי דער צונג פון יסיהמלח צו צפון, ביים עק ירדן צו דרום. דאס איז דער געמארק פון דרום.²⁰ און דער ירדן גרענעצט עס צו מזרח-זייט.

דאס איז די נחלה פון די קינדער פון בנימין לויט אירע געמארקן, רונד ארום, לויט זייערע משפחות.²¹ און די שטעט פון דעם שבט פון די קינדער פון בנימין לויט זייערע משפחות זיינען געווען יריחו, און בית-חגלה, און עמק-קציץ;²² און בית-ערבה, און צמרים, און בית-אל;²³ און עוים, און פרה, און עפרה;²⁴ און

מקצה קרית ישראל ויצא הנבול ומה ויצא אל-מימין מי נפתוח: וירד הנבול אל-קצה החר אשר על-פני גן בנהגום אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי הנם אל-פתח יבוסים נגבה וירד עין רוגל: ותאר מצפון ויצא עין שמש ויצא אל-גלילות אשר-נכח מעלה אדמים וירד אבן בנהגום ויעבר אל-פתח מול הערבה צפונה וירד הערבה: ועבר הנבול אל-פתח בית-חגלה צפונה וירד: ותצאותיו הנבול אל-לשון יסיהמלח צפונה אל-קצה הירדן נגבה זה נבול נגב: והירדן יגבול-אתו לפאת-קדמה זאת נחלת בני בנימן לגבולתיה סביב למשפחתם: והיו הערים למטה בני בנימן למשפחותיהם יריחו ובית-חגלה ועמק קציץ: ובית הערבה וצמרים ובית-אל: והערים והפרה ועפרה: וכפר העמון והעפני ונבע ערים שתיים-עשרה ותצריהן: גבעון הרמה ובארות: והמצפה והכפרה והמצה: ורקם וירפאל ותראלה: וצלע האלה והיבוסים היא ירושלם גבעת-קרית ערים ארבע-עשרה ותצריהן זאת נחלת בני-בנימן למשפחתם:
יט

ויצא הנורל השני לשמעון למטה בני-שמעון למשפחותם ויהו נחלתם בתוך נחלת בני-יהודה: והיו להם בנחלתם באר-שבע ושבע ומולדה: ותצר שועל ובלה ועצם: ואלתולד ובתול ותרמה: וצקלג ובית המרכבת ותצר סוסה: ובית לבאות ושרון ערים שלש-עשרה ותצריהן: עין רמון ועתר ועשן ערים ארבע ותצריהן: ובלת-חצרים אשר סביבות הערים האלה עד-בעלת באר ראמת נגב זאת נחלת מטה בני-

יח, יט' הרוק תצאחק כד' העמקה יט, ח' ככל באיטה

כפר-עמונה, און עפני, און גבע. צוועלף שטעט מיט זייערע דערפער.

²⁵ גבעון, און רמה, און בארות; ²⁶ און מצפה, און כפירה, און מוצה; ²⁷ און רקם, און ירפאל, און תראלה; ²⁸ און צלע, אלה, און דער יבוסים-דאס איז ירושלים-גבעת, קרית. פערצן שטעט מיט זייערע דערפער. דאס איז די נחלה פון די קינדער פון בנימין לויט זייערע משפחות.

יט און דער צווייטער גורל איז ארויסגעקומען פאר שמעון, פאר דעם שבט פון די קינדער פון שמעון לויט זייערע משפחות; און זייער נחלה איז געווען אין מיטן פון דער נחלה פון די קינדער פון יהודה.¹ און זיי האבן געהאט אין זייער נחלה באר-שבע, און שבע, און מולדה;² און חצר-שועל, און בלה, און עצם;³ און אלתולד, און בתול, און תרמה;⁴ און ציקלג, און בית-מרכבות, און חצר-סוסה;⁵ און בית-לבאות, און שרון. דרייצן שטעט מיט זייערע דערפער.

⁶ עין, רמון, און עתר, און עשן. פיר שטעט מיט זייערע דערפער. און אלע דערפער וואס רונד ארום די דאזיקע שטעט ביז בעלת-באר, ביז רמה פון דרום.

שמעון למשפחתם: מחבל בני יהודה נחלת בני שמעון
 ביהודה חלק בני יהודה רב מהם וינחלו בני שמעון
 בתוך נחלתם: ועל הגורל השלישי לבני זבולן
 למשפחתם ויהי גבול נחלתם ערש־רוד: ועלה גבולם
 לגמה ומרעלה ופגע בדרבשת ופגע אל־הנהל אשר על־
 פני יקנעם: ושב משריר בדרמה מורה השמש על־גבול
 בסלת הבר ויצא אל־הדברת ועלה ופייע: ומשם עבר
 בדרמה מורה נחה חפר עתה קצין ויצא רמון המתאר
 הנעה: ונסב אתו הגבול מצפון תנתן יהוה הצאותיו וי
 יפתח־אל: וקפת ונהלל ושמרון וידאלה ובית לחם
 ערים שתיים עשרה וחצריהן: זאת נחלת בני זבולן
 למשפחותם הערים האלה וחצריהן: ליששכר יצא
 הגורל הרביעי לבני יששכר למשפחותם: ויהי גבולם
 זרעאלה והכסלות ושונם: תפרים ושיאון ואנחרת:
 והרבית וקשיון ואבץ: ורמת ועין־גנים ועין חדה ובית
 פצץ: ופגע הגבול בתבור ושחצומה ובית שמש ויהו
 הצאות גבולם תורהן ערים שש עשרה וחצריהן: זאת
 נחלת משה בני יששכר למשפחתם הערים וחצריהן:
 ויצא הגורל השלישי למשה בני אשר למשפחותם:
 ויהי גבולם חלקת וחלי ובטן ואכשף: ואלמלך ועמד
 ומשאל ופגע בכרמל הגמה ובשיחור לבנת: ושב מורה
 השמש בית דגן ופגע בזבולן ובני יפתח־אל צפורה
 בית העמק ונעיאל ויצא אל־גבול משמאל: ועברן ורחב
 חמון וקנה עד צידון רבה: ושב הגבול בדרמה ועד
 עיר מבצר־צר ושב הגבול חסה ויהו הצאותיו הגמה
 מחבל אבו־בה: ועמה ואפק ורחב ערים עשרים ושתיים
 וחצריהן: זאת נחלת משה בני אשר למשפחתם

טו טא ויאלה כב ושחצומה ק כט חזו ק

דאס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער
 פון שמעון לויט זייערע משפחות. פון דעם טייל פון
 די קינדער פון יהודה איז געווען די נחלה פון די קינדער
 פון שמעון, ווארום דער חלק פון די קינדער פון יהודה
 איז געווען צו גרויס פאר זיי, און די קינדער פון שמעון
 האבן געקריגן א נחלה אין מיטן פון זייער נחלה.

און דער דריטער גורל איז ארויפגעקומען פאר
 די קינדער פון זבולון לויט זייערע משפחות; און דער
 געמארק פון זייער נחלה איז געווען ביז שריד. און
 זייער געמארק איז ארויפגעגאנגען צו מערב און מרעלה,
 און האט זיך אָנגעשטויסן אָן דבֿשת, און זיך אָנגעשטויסן
 אָן דעם טייך וואָס פאר קנעם. און ער האָט זיך אומ־
 געקערט פון שריד צו מורה, קעגן זונאוּפגאַנג, ביז דעם
 געמארק פון פסלות־תבור, און איז ארויסגעגאנגען צו
 דברת, און ארויפגעגאנגען קיין ופייע. און פון דארטן
 איז ער אריבער קיין מורה, צו זונאוּפגאַנג, צו גת־חפר,
 צו עת־קצין, און איז ארויסגעגאנגען ביי רמוך־מתואר קיין
 נעה. און דער געמארק האָט זיך אויסגעדרייט ארום
 דעם צו צפון פון תנתון; און זיין אויסלאָז איז געווען דער
 טאָל יפתח־אל; און קטת, און נהלל, און שמרון, און
 ידאלה, און בית־לחם. צוועלף שטעט מיט זייערע
 דערפער.

דאָס איז די נחלה פון די קינדער פון זבולון לויט
 זייערע משפחות, די דאָזיקע שטעט מיט זייערע דערפער.
 פאר יששכר איז ארויסגעקומען דער פירטער
 גורל; פאר די קינדער פון יששכר לויט זייערע משפחות.

און זייער געמארק איז געווען יורעאל, און פסולות, און שונם;
 רבית, און קשיון, און אבץ; און רמת, און עין־גנים, און עיר־חדה,
 און בית־פצץ, און דער געמארק האָט זיך אָנגעשטויסן
 אָן תבור, און שחצומה, און בית־שמש; און דער אויסלאָז פון זייער
 געמארק איז געווען דער ירדן. זעכצן שטעט מיט
 זייערע דערפער.

דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער פון יששכר לויט
 זייערע משפחות, די שטעט מיט זייערע דערפער.
 און דער פינפטער גורל איז ארויסגעקומען פאר דעם שבט פון די
 קינדער פון אשר לויט זייערע משפחות. און זייער
 געמארק איז געווען: חלקת, און חלי, און בטן, און אכשף;
 און אלמלך, און עמד, און משאל; און ער האָט זיך
 אָנגעשטויסן אָן כרמל אין מערב, און אָן שיחור־לבנת.
 און ער האָט זיך אָנגעשטויסן אָן זבולון, און אָן דעם טאָל
 יפתח־אל צו צפון, בית־עמק, און נעיאַל, און איז ארויס
 צו פבול אויף לינקס, און עברון, און רחוב, און חמון, און קנה,
 ביז גרויס־צידון. און דער געמארק האָט זיך אומגעקערט
 צו רמה, און ביז דער פעסטונגשטאָט צור. און דער געמארק
 האָט זיך אומגעקערט צו חוסה; און זיין אויסלאָז איז געווען
 ביים ים, פון חבל ביז אכזיב; און עומה, און אפק, און רחוב.
 צוויי און צוואַנציק שטעט מיט זייערע דערפער.

דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער פון אשר לויט
 זייערע משפחות, די דאָזיקע שטעט מיט זייערע
 דערפער.

הערים האלה ותצריהן: לבני נפתלי יצא הנזירל
 הששי לבני נפתלי למשפחתם: ויהי גבולם מחלק
 מאילון בצעננים ואדמי הנקב ויבנאל עדלקום ויהי
 הצאתו הירדן: ושם הגבול ימה אונות תבור ויצא
 משם חקקה ופגע בזבלון מנגב ובאשר פגע מים וביהודה
 הנהרן מנרה השמש: וערי מבצר הערים צר ותמרת
 רמת וכנרת: ואדמה והרמה והצור: וקדש ואדרעי
 ועין הצור: ויראון ומגדל-אל חרם ובית-ענת ובית שמש
 ערים תשע-עשרה ותצריהן: זאת נחלת משה בני-נפתלי
 למשפחתם הערים ותצריהן: למשה בני-הרן
 למשפחתם יצא הנזירל השביעי: ויהי גבול נחלתם
 צרעה ואשתאל ועיר שמש: ושעלפון ואילון ויתלה:
 ואילון ותמנתה ועקרון: ואלתקה ונבתון ובעלת:
 ויהר ובינברק ונתרמון: ופי נזרקון והרקון עמיהנבול
 מול יפו: ויצא גבול בני-הרן מהם ויעלו בני-הרן וילחמו
 עמלשם וילקחו אותה ויפו אותה לפי-הרוב וירשו
 אותה וישבו בה ויקראו ללשם דן בשם דן אביהם:
 זאת נחלת משה בני-הרן למשפחתם הערים האלה
 ותצריהן: ויכלו לנחל את-הארץ לגבולתיה ויתנו
 בני-ישראל נחלה ליהושע בן-נון בתוכם: על-פי יהוה
 נתנו לו את-העיר אשר שאל את-תמנת-סרח בתר
 אפרים ויבנה את-העיר וישב בה: אלה הנחלות אשר-
 נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן-נון וראשי האבות למשות
 בני-ישראל בגזרל ובשלה לפני יהוה פתח אהל מועד
 ויכלו מחלק את-הארץ:

ב

וידבר יהוה אלי-יהושע לאמר: דבר אל-בני ישראל ב

י"ט, כ' קמ"ח

פאר די קינדער פון נפתלי: איז ארויסגעקומען
 דער זעקסטער גזרל; פאר די קינדער פון נפתלי לויט
 זייערע משפחות. ³³ און זייער געמארק איז געווען פון
 חלק, פון אלן-בצעננים, און אדמי-נקב, און בנאל, בני
 לקום; און זיין אויסלאז איז געווען דער ירדן. ³⁴ און דער
 געמארק האָט זיך אומגעקערט קיין מערב, צו אונות
 תבור, און איז ארויס פון דארטן צו חוקוק, און האָט זיך
 אָנגעשטויסן אָן זבולון אין דרום, און אָן אשר האָט ער
 זיך אָנגעשטויסן אין מערב, און אָן יהודה ביים ירדן צו
 זונאויפגאנג. ³⁵ און די פעסטונגשטעט זיינען געווען צדום
 צר, און חמת, רמת, און פנרת; ³⁶ און אדמה, און רמה,
 און הצור; ³⁷ און קדש, און אדרעי, און עיר-הצור; ³⁸ און
 יראון, און מגדל-אל, חרם, און בית-ענת, און בית-שמש.
 ניינצן שטעט מיט זייערע דערפער.

³⁹ דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער
 פון נפתלי לויט זייערע משפחות, די שטעט מיט זייערע
 דערפער.

⁴⁰ פאר דעם שבט פון די קינדער פון דן לויט
 זייערע משפחות איז ארויסגעקומען דער זיבעטער גזרל.
⁴¹ און דער געמארק פון זייער נחלה איז געווען: צרעה,
 און אשתאול, און עיר-שמש; ⁴² און שעלפון, און אילון,
 און יתלה; ⁴³ און אילון, און תמנה, און עקרון; ⁴⁴ און
 אלתקה, און נבתון, און בעלת; ⁴⁵ און יהוד, און בינברק,
 און גתרמון; ⁴⁶ און מירקון, און רקון, מיט דעם געמארק
 אקעון יפו.

⁴⁷ און דער געמארק פון די קינדער פון דן איז אויס-
 געקומען צו חניציק פאר זיי; זיינען די קינדער פון דן
 ארויפגעגאנגען און האָבן מלחמה געהאַלטן מיט לשם,
 און האָבן זי באַצווונגען, און זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, און זי געאַרבעט, און זיך באַזעצט אין איר; און זיי האָבן
 גערופן לשם, דן, אזוי ווי דער נאָמען פון זייער פאָטער דן.

⁴⁸ דאָס איז די נחלה פון דעם שבט פון די קינדער פון דן לויט זייערע משפחות, די דאָזיקע שטעט מיט זייערע
 דערפער.

⁴⁹ און אז זיי האָבן געענדיקט מאַכן אַרבעטן דאָס לאַנד לויט אירע געמאַרקן, האָבן די קינדער פון ישראל געגעבן אַ
 נחלה צו יהושע דעם זון פון נון, צווישן זיי. ⁵⁰ לויט דעם מויל פון גאָט האָבן זיי אים געגעבן די שטאָט וואָס ער האָט פאַר-
 לאַנגט, תמנת-סרח אין דעם געבערג פון אפרים; און ער האָט באַבויט די שטאָט, און זיך באַזעצט אין איר.
⁵¹ דאָס זיינען די נחלות וואָס אַלעזר דער פּהן, און יהושע דער זון פון נון, און די הויפטלייט פון די פאָטער-היזער
 פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, האָבן געמאַכט אַרבעטן לויט גזרל אין שילו פאַר גאָט, ביים אַיינגאַנג פון אוהל-
 מועד. אזוי האָבן זיי געענדיקט צעטיילן דאָס לאַנד.

און גאָט האָט גערעדט צו יהושע, אזוי צו זאָגן: רעד צו די קינדער פון ישראל, אזוי צו זאָגן:

לֵאמֹר הֲנֵה לָכֶם אֶת־עֲרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֵלֵיכֶם
 בְּיַד־מֹשֶׁה׃ לָנֶסֶם שְׂמָה רֹצֵחַ מִבְּהֵרֶפֶשׁ בַּשָּׁנָה בְּבִלְי-
 דַּעַת וְהָיוּ לָכֶם לַמִּקְלָט מִגֹּאֵל הַדָּם׃ וְלֹם אֶל־אֶחָת ו
 מִהַעֲרִים הָאֵלֶּה וְעָמַל פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וְדָבַר בְּאוֹר
 וְקָנִי הָעִיר־הַזֹּאת אֶת־דְּבָרָיו וְאֶסְפּוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֵלֵיהֶם
 ה וְחִתְּנֵיהֶם מִקּוֹם וְיֹשֵׁב עִמָּם׃ וְכִי יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרָיו
 וְלֹא־יִסְגְּרוּ אֶת־הַרְצָח בְּיָדוֹ כִּי בְבִלְי־דַעַת הִכָּה אֶת־רַעְיוֹ
 וְלֹא־שָׂא הוּא לוֹ מִתְּמִיל שְׁלֹשׁוֹם׃ וְיֹשֵׁב אֲבִיעַר הוּא
 עַד־עֲמָדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמַשְׁפַּט עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הַהֵם אִו וְיֹשֵׁב הַרְצָח וְכֹא אֶל־עִירוֹ
 וְאֶל־בֵּיתוֹ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־נָס מִשָּׁם׃ וַיִּקְדְּשׁוּ אֶת־בְּנֵי־
 בְּגִילָד בְּתֵר נִפְתָּלִי וְאֶת־שִׁכְם בְּתֵר אֶפְרַיִם וְאֶת־קִרְיַת
 ח אַרְבַּע הָיָה חֲבֵרוֹן בְּתֵר יְהוּדָה׃ וּמַעֲבָר לִירֵדָן יִרְחוֹ
 מִן־רַחֵה נָתַנוּ אֶת־בְּצָר בַּמִּדְבָּר בְּמִישֹׁר מִמִּשְׁחָ רֵאִיבָן
 וְאֶת־דְּרָאוֹת בְּגִלְעָד מִמִּשְׁחָ גָד וְאֶת־גִּלְגָל בְּבִשָּׁן מִמִּשְׁחָ
 ט מְנַשֶּׁה׃ אֵלֶּה הָיוּ עָרֵי הַמְּוַעֲדָה לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְדֵי
 הָעָר בְּתוֹכֶם לָנֶסֶם שְׂמָה בְּלִמְבֹד־נֶפֶשׁ בַּשָּׁנָה וְלֹא יָמוּת
 בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם עַד־עֲמָדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה׃

כא

וַיִּנְשׂוּ רֵאשֵׁי אֲבוֹת הַלְלוּיִם אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 בְּדִבְרוֹ וְאֶל־רֵאשֵׁי אֲבוֹת הַמְּשֻׁוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבְּרוּ
 אֵלֵיהֶם בְּשֵׁלַח בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה בְּיַד־מֹשֶׁה
 לְהַתִּילָנוּ עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמִגְרִישֵׁינוּ לְבַהֲמֹתֵנוּ׃ וַיִּתְּנוּ בְּיַד
 יִשְׂרָאֵל לְלוּיִם מִנְחַלְתָּם אֶל־פִּי יְהוָה אֶת־הָעֲרִים הָאֵלֶּה
 ד וְאֶת־מִגְרִישֵׁיהֶן׃ וַיֵּצֵא הַנּוֹרָל לְמַשְׁפַּחַת הַקִּהְתָּי וַיְהִי
 לְבְנֵי אֶהֱרָן הַכֹּהֵן מִן־הַלְלוּיִם מִמִּשְׁחָ יְהוּדָה וּמִמִּשְׁחָ
 הַשִּׁמְעוֹנִי וּמִמִּשְׁחָ בְּנֵי־מִן בְּגִלְגָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃

כ, ח' ט"ז ק"י כא, ג' ס"דו"ח מ"ט

מאכט אייך די שטעט פון אנטרינונג וואס איך האב
 אייך אָנגעזאָגט דורך משה, אַויף צו אַנטלויפן אַהין,
 פאַר דעם טויטשלעגער וואָס דערשלאַגט אַ נפש דורך
 אַ פאַרוע, אָן אַ כּיּוּן; און זיי זאָלן אייך זיין פאַר אַנטרינונג
 פון דעם בלוטמאַנער. און ער זאָל אַנטלויפן אין
 איינער פון די דאָזיקע שטעט, און זיך שטעלן אין איינגאַנג
 פון שטאַטטויער, און רעדן אין די אויערן פון די עלטסטע
 פון יענער שטאַט זיינע ווערטער, און זיי זאָלן אים אַרייַן
 נעמען צו זיך אין דער שטאַט, און אים געבן אַן אָרט, און
 ער זאָל זיצן ביי זיי. און אַז דער בלוטמאַנער וועט אים
 נאַכיאָגן, זאָלן זיי ניט איבערענטפערן דעם טויטשלעגער
 אין זיין האַנט, וואָרום אָן אַ כּיּוּן האָט ער דערשלאַגן זיין
 חבר, און ער איז אים ניט געווען אַ שונא פון געכטן־איינער
 געכטן. און ער זאָל זיצן אין יענער שטאַט, ביז ער
 שטעלט זיך פאַר דער עדה צום משפּט, ביז דעם טויט
 פון דעם כּהֵן־גָדוֹל וואָס וועט זיין אין יענע טעג; דענסמאָל
 מעג דער טויטשלעגער זיך אומקערן, און קומען אין זיין
 שטאַט, און אין זיין הויז—אין דער שטאַט וואָס ער איז פון
 דאָרטן אַנטלאָפן.

האַבן זיי געהייליקט קדש אין גליל, אין דעם גע-
 בערג פון נפתלי, און שכם אין דעם געבערג פון אפרים,
 און קרית־ארבע—דאָס איז חֲבֵרוֹן—אין דעם געבערג פון
 יהודה. און פון יענער זייט ירדן, ביי יריחו צו מזרח,
 האָבן זיי אָפּגעגעבן בְּצָר אין מדבר אין דעם פלאַכלאַנד,
 פון שבט ראובן, און ראָמוֹת אין גלְעָד, פון שבט גָד, און
 גולן אין בָּשָׁן, פון שבט מנשה.

דאָס זיינען געווען די באַשטימטע שטעט פאַר אַלע קינדער פון ישראל, און פאַר דעם פרעמדן וואָס האַלט
 זיך אויף צווישן זיי; אויף צו אַנטלויפן אַהין, פאַר איטלעכן וואָס דערשלאַגט אַ נפש דורך אַ פאַרוע; כּדי ער זאָל
 ניט שטאַרבן דורך דער האַנט פון דעם בלוטמאַנער, איידער ער שטעלט זיך פאַר דער עדה.

כא

און די הויפטלייט פון די פּאַטערהייזער פון די לויים האָבן גענענט צו אַלְעָזָר דעם כּהֵן, און צו יהושוע דעם
 זון פון נון, און צו די הויפטלייט פון די פּאַטערהייזער פון די שבטים פון די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן
 צו זיי גערעדט אין שילו, אין לאַנד כְּנָעַן, אַזוי צו זאָגן: גאָט האָט באַפוילן דורך משה אונדז צו געבן שטעט צום וווינען,
 מיט זייערע פרייע פלעצער פאַר אונדזערע בהמות.
 האָבן די קינדער פון ישראל געגעבן די לויים פון זייער נחלה, לויט דעם מויל פון גאָט, די דאָזיקע שטעט מיט
 זייערע פרייע פלעצער.

און דער גורל איז אַרויס פאַר די משפחות פון די קהתים; און פאַר די קינדער פון אַהרן דעם כּהֵן, פון די לויים,
 זיינען געווען פון שבט יהודה, און פון שבט פון די שמעונים, און פון שבט בנימין, לויט גורל, דרייצן שטעט.

א. ד. ה. און אויב זיין אומשולד ווערט באוויזן.

און פאר די איבעריקע קינדער פון קהת, פון די משפחות פון שבט אפרים, און פון שבט דן, און פון האלבן שבט מנשה, לויט גורל, צען שטעט.

און פאר די קינדער פון גרשון, פון די משפחות פון שבט יששכר, און פון שבט אשר, און פון שבט נפתלי, און פון דעם האלבן שבט מנשה אין בָּשָׁן, לויט גורל, דרייצן שטעט.

פאר די קינדער פון מררי לויט זייערע משפחות, פון שבט ראובן, און פון שבט גד, און פון שבט זבולון, צוועלף שטעט.

און די קינדער פון ישראל האָבן געגעבן די לויים דיִדְאוּיקע שטעט מיט זייערע פרייע פלעצער, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן דורך משה, לויט גורל.

און זיי האָבן געגעבן פון דעם שבט פון די קינדער פון יהודה, און פון דעם שבט פון די קינדער פון שמעון, דיִדְאוּיקע שטעט וואָס מע רופט זיי דאָ אָן מיטן נאָמען. און דאָס איז געווען פאר די קינדער פון אהרן, פון די משפחות פון די קהתים פון די קינדער פון לוי; וואָרום זיי האָבן געקריגן דעם גורל צוערשט. און מע האָט זיי געגעבן די שטאָט פון ארבעאי, דעם פאָטער פון עַנְק-דאָס איז חברון-אין דעם געבערג פון יהודה, מיט אירע פרייע פלעצער רונד אַרום איר. אָבער דאָס פעלד פון דער שטאָט און אירע דערפער האָבן זיי געגעבן פֿלב דעם זון פון יפֿונה פאר זיין אייגנטום.

און די קינדער פון אהרן דעם פֿהן האָבן זיי געגעבן די שטאָט פון אַנטרינונג פאַרן טויטשלענער, חברון מיט אירע פרייע פלעצער, און לבנה מיט אירע פרייע פלעצער, און אַשתמוֹע מיט אירע פרייע פלעצער; און חולון מיט אירע פרייע פלעצער, און עֵין מיט אירע פרייע פלעצער, און יוֹטָה מיט אירע פרייע פלעצער, און בֵּית־שֶׁמֶשׁ מיט אירע פרייע פלעצער. זיין שטעט פון דיִדְאוּיקע צוויי שבטים.

און פון שבט בנימין: גבעון מיט אירע פרייע פלעצער, גבע מיט אירע פרייע פלעצער; און עֵנְתוֹת מיט אירע פרייע פלעצער, און עֵלְמוֹן מיט אירע פרייע פלעצער. פיר שטעט.

אלע שטעט פון די קינדער פון אהרן, די כהנים: דרייצן שטעט מיט זייערע פרייע פלעצער.

און פאר די משפחות פון די קינדער פון קהת, די לויים, די איבעריקע פון די קינדער פון קהת- די שטעט פון זייער גורל זיינען געווען פון שבט אפרים. און מע האָט זיי געגעבן די שטאָט פון אַנטרינונג פאַרן טויטשלענער, שָׁכֶם, מיט אירע פרייע פלעצער, אין דעם געבערג פון אפרים, און נֶזֶר מיט אירע פרייע פלעצער; און קבצִים מיט אירע

ולבני קהת הנותרים ממשפחת משה אפרים וממטה ה' דן ומחצי מטה מנשה בגורל ערים עשר: ולבני גרשון ממשפחת משה יששכר וממטה אשר וממטה נפתלי ומחצי מטה מנשה בבשן בגורל ערים שלש עשרה: לבני מררי למשפחתם ממטה ראובן וממטה גד וממטה זבולן ערים שתים עשרה: ויהנו בני ישראל ללויים את הערים האלה ואת־מגדשיהן כאשר צוה יהוה ביד־משה בגורל: ויהנו ממטה בני יהודה וממטה בני שמעון את הערים האלה אשר יקרא אתהן בשם: והיו לבני אהרן ממשפחות הקהתי מבני לוי כי להם הנה הגורל ראשונה: ויהנו להם את קרית ארבע אבי הענוק היא חברון בתר יהודה ואת־מגדשה סביביתה: ואת־שדה העיר ואת־חצריה נתנו לכלב בדיפנה באחוזתו: ולבני אהרן הפֿון נתנו את־עיר מקלט הרצח את־חברון ואת־מגדשה ואת־לבנה ואת־מגדשה: ואת־חולון ואת־מגדשה ואת־אשתמוע ואת־מגדשה: ואת־עין ואת־מגדשה ואת־יִוֹטָה ואת־מגדשה את־בית שמש ואת־מגדשה ערים השע מאת שני השבטים האלה: וממטה בנימין את־גבעון ואת־מגדשה את־גבע ואת־מגדשה: את־ענתות ואת־מגדשה ואת־עלמון ואת־מגדשה ערים ארבע: כל־ערי בני־אהרן הכהנים שלש־עשרה ערים ומגדשיהן: ולמשפחות בני־קהת הלויים הנותרים מבני קהת יהיו ערי גודלם ממטה אפרים: ויהנו להם את־עיר מקלט הרצח את־שכם ואת־מגדשה בתר אפרים ואת־נֶזֶר ואת־מגדשה: ואת־קבצִים ואת־מגדשה ואת־בית

ו' ואשה קי טו' טז' יז' יח' יט' כ' כא' כב'

* קרית ארבע.

כג וְהָיוּ וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים אַרְבָּע: וּמִמְשֹׁדֵינָן אֶת־
 כד אֶלְתָּקָא וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־גִּבְתָּוֶן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה: אֶת־אֵילָוֶן
 וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־נִתְרָמוֹן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים אַרְבָּע:
 כה וּמִמְשֹׁדֵינָן מִפֶּה מִנְשָׂה אֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־נֶת
 כו רָמוֹן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים שְׁתֵּים: כָּל־עָרִים עָשָׂר
 כז וּמִנְרֵשִׁיָּהוּ לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־קָהָת הַנּוֹתְרִים: וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן
 מִמִּשְׁפַּחַת הַלְוִיִּם מִחֲצֵי מִפֶּה מִנְשָׂה אֶת־עִיר מִקְלַט
 הָרִצָּח אֶת־גִּלְגָּל בְּבִשָּׁן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־בַּעַשְׁתָּרָה וְאֶת־
 כח מִנְרֵשָׁה עָרִים שְׁתֵּים: וּמִמְשֹׁדֵינָן יִשְׁשָׁכָר אֶת־קִשְׁיוֹן
 כט וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־דְּבָרָת וְאֶת־מִנְרֵשָׁה: אֶת־דְּרָמוֹת וְאֶת־
 ל מִנְרֵשָׁה אֶת־עֵין נָנִים וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים אַרְבָּע:
 לא וּמִמְשֹׁדֵינָן אֲשֶׁר אֶת־מִשְׁאֵל וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־עֶבְדָּוֶן וְאֶת־
 לב מִנְרֵשָׁה: אֶת־חֶלְקֵת וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־רֹחַב וְאֶת־מִנְרֵשָׁה
 לג עָרִים אַרְבָּע: וּמִמְשֹׁדֵינָן נִפְתָּלִי אֶת־עִיר מִקְלַט הָרִצָּח
 לד אֶת־קָדֵשׁ בְּגִלְגַל וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־חַמַּת דָּאֵר וְאֶת־
 לה מִנְרֵשָׁה וְאֶת־קָרְתָן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים שְׁלֹשׁ: כָּל־עָרֵי
 הַגֵּרְשֵׁנִי לְמִשְׁפַּחַתֶּם שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה עִיר וּמִנְרֵשִׁיָּהוּ:
 לו וְלְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־מֶרְדִּי הַלְוִיִּם הַנּוֹתְרִים מֵאֵת מִפֶּה זְבוּלָן
 לז אֶת־יִקְנֵעִים וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־קָרְתָה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה: אֶת־
 לח דְּמָנָה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־נְהַלָּל וְאֶת־מִנְרֵשָׁה עָרִים אַרְבָּע:
 לו * וּמִמְשֹׁדֵינָן אֶת־עִיר מִקְלַט הָרִצָּח אֶת־דְּרָמוֹת
 לא בְּגִלְגָּד וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה: אֶת־
 לה חֶשְׁבוֹן וְאֶת־מִנְרֵשָׁה אֶת־יַעֲזָר וְאֶת־מִנְרֵשָׁה כָּל־עָרִים

כב כד כט לא לה ס"א הב בקמץ
 כל טל קי' לו בקצת ספרים נמצא כאן ב' ספוקים האלה, לקחים מדברי הוסיס א' ה
 ספוק ס"ג וס"ד, וכפי המסורה אינם ראויים להיות, ולמשן לא יחסרו לקרא הצגתם פה בגמולן

* וּמִמְשֹׁדֵינָן רָאוּבֵן אֶת־בָּצָר וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־יְהִצָּה וְאֶת־מִנְרֵשָׁה:
 אֶת־קְדָמוֹת וְאֶת־מִנְרֵשָׁה וְאֶת־מִפְּעַת עָרִים אַרְבָּע:

* קמץ בסרחא ** ס"א הב בקמץ

פרייע פלעצער, און ביתחורון מיט אירע פרייע פלע-
 צער. פיר שטעט.

23 און פון שבט דן: אלתקה מיט אירע פרייע פלע-
 צער, גבתון מיט אירע פרייע פלעצער; 24 אילון מיט אירע
 פרייע פלעצער, גתרמון מיט אירע פרייע פלעצער.
 פיר שטעט.

25 און פון האלבן שבט מנשה: מענך מיט אירע פרייע
 פלעצער, און גתרמון מיט אירע פרייע פלעצער. צוויי
 שטעט.

26 אלע שטעט: צען, מיט זייערע פרייע פלעצער,
 פאר די משפחות פון די איבעריקע קינדער פון קהת.

27 און פאר די קינדער פון גרשון, פון די משפחות
 פון די לוויים, פון האלבן שבט מנשה; די שטאט פון אנט-
 רינונג פארן טויטשלעגער, גולן אין בשן מיט אירע פרייע
 פלעצער, און בעשתרה מיט אירע פרייע פלעצער. צוויי
 שטעט.

28 און פון שבט יששכר: קשיון מיט אירע פרייע פלע-
 צער, דברת מיט אירע פרייע פלעצער; 29 ירמות מיט
 אירע פרייע פלעצער, עיןגנים מיט אירע פרייע פלע-
 צער. פיר שטעט.

30 און פון שבט אשר: משאל מיט אירע פרייע פלעצער, עבדון מיט אירע פרייע פלעצער; 31 חלקת מיט אירע
 פרייע פלעצער, און רחוב מיט אירע פרייע פלעצער. פיר שטעט.

32 און פון שבט נפתלי: די שטאט פון אנטרינונג פארן טויטשלעגער, קדש אין גליל, מיט אירע פרייע פלעצער, און
 חמותדאר מיט אירע פרייע פלעצער, און קרמן מיט אירע פרייע פלעצער. דריי שטעט.

33 אלע שטעט פון די גרשונים לויט זייערע משפחות: דרייצן שטעט מיט זייערע פרייע פלעצער.
 34 און פאר די משפחות פון די קינדער פון מררי, די איבעריקע לוויים, פון שבט זבולון: יקנעם מיט אירע פרייע
 פלעצער, קרמה מיט אירע פרייע פלעצער; 35 דמנה מיט אירע פרייע פלעצער, נהלל מיט אירע פרייע פלעצער. פיר
 שטעט.

36 און פון שבט ראובן: בצר מיט אירע פרייע פלעצער, און יהצה מיט אירע פרייע פלעצער; 37 קדמות מיט
 אירע פרייע פלעצער, און מופעת מיט אירע פרייע פלעצער. פיר שטעט.

* פסוקים 36-37, קענטיק ציוגעשטעלט לויט דברי הימים א' ו, 63-64, געפינען זיך אין א סך ספרים. אין דעם מסורהשן טעקסט זיינען
 זיי גיטא.

38 און פון שבט נד: די שטאָט פון אנטרונג פאָרן
 זויטשלענער, רמות אין גלעד, מיט אירע פרייע פלעצער,
 און מחנים מיט אירע פרייע פלעצער; 39 קשבון מיט אירע
 פרייע פלעצער, יענר מיט אירע פרייע פלעצער. אַלע
 שטעט: פיר.

40 די אַלע שטעט זינען געווען פאַר די קינדער פון
 מקרי לויט זייערע משפחות—די איבעריקע פון די משפחות
 פון די לויים; און זייער גורל איז געווען צוועלף שטעט.

41 אַלע שטעט פון די לויים אין מיטן פון דעם אייגנ
 טום פון די קינדער פון ישראל זינען געווען אַכט און
 פערציק שטעט מיט זייערע פרייע פלעצער. 42 דידאָויקע
 שטעט זינען געווען שטאַט אין שטאַט מיט אירע פרייע
 פלעצער רונד אַרום איר; אַזוי ביי אַלע דידאָויקע
 שטעט.

43 און גאַט האָט געגעבן צו ישראל דאָס גאַנצע לאַנד
 וואָס ער האָט געשוואָרן צו געבן זייערע עלטערן; און
 זיי האָבן עס געאַרבעט, און זיך באַוועזט דערין. 44 און
 גאַט האָט זיי באַרוט פון רונד אַרום, אַזוי ווי אַלץ וואָס
 ער האָט געשוואָרן זייערע עלטערן; און קיינער פון אַלע
 זייערע פיינט איז ניט באַשטאַנען פאַר זיי; אַלע זייערע
 פיינט האָט גאַט געגעבן אין זייער האַנט. 45 ניט אַ וואַרט
 איז אָפגעפאַלן פון אַלדעם גוטן צוואַג וואָס גאַט האָט צו
 געזאָגט דעם הויז פון ישראל; אַלץ איז אָנגעקומען.

אַרבע: בלתי־ערים לבני מררי למשפחותם הנותרים לה
 ממשפחות הלויים יהיו גורלם ערים שתים עשרה: כל ל
 ערי הלויים בתוך אחות בני־ישראל ערים ארבעים ושמונה
 ומגרשיהו: תהינה הערים האלה עיר עיר ומגרשיהו
 סביבתיה בן לבלתי־ערים האלה: ונתן יהוה לישראל
 מא את־כל־הארץ אשר נשבע לתת לאבותם וירשיה וישבו
 בה: ונתן יהוה להם מסביב ככל אשר־נשבע לאבותם
 ולא־עמד אִיש בפניהם מכל־איביהם את כל־איביהם
 נתן יהוה בידם: לא־נפל דבר מכל הדבר הטוב אשר־
 נג דבר יהוה אל־בית ישראל הכל בא:

כב

אז יבא יהושע לראובני ולנדי ולחצי משה מנשה: 2
 ויאמר אליהם אתם שמרתם את כל־אשר צוה אתכם
 ב משה עבד יהוה ותשמעו בקולי לכל אשר־צויתי אתכם:
 לא־עזבתם את־אחיכם זה ימים רבים עד היום הנה
 ושמרתם את־משמרת מצות יהוה אלהיכם: ועתה הנית
 יהוה אלהיכם לאחיכם כאשר דבר להם ועתה פנו ולכו
 לכם לאהליכם אל־ארץ אחותכם אשר נתן לכם משה
 עבד יהוה בעבר הנהגו: רקו שמרו מאד לעשות את־ה
 המצוה ואת־התורה אשר צוה אתכם משה עבד־יהוה
 לאהבה את־יהוה אלהיכם וללכת בכל־דרכיו ולשמר
 מצותיו ולדבקהו ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־נפשכם:
 ויברכם יהושע וישלחם וילכו אל־אהליהם: 3
 וקחצו ושבט המנשה נתן משה בבשן ולחצו נתן יהושע עמי
 אחיהם מעבר הנהגו ימה ונס כי שלחם יהושע אל־
 אהליהם ויברכם: 4 ויאמר אליהם לאמר בנכסם רבים
 שובו אל־אהליכם ובמקנה רב־מאד בכסף ובזהב

כא, 38, 8 א' ה' ב' קמ"ח כב, ד' מא וסע' 1' בעט קי'

כב

1 דענסמאל האָט יהושוע גערופן די ראובנים, און די נדים, און דעם האַלבן שבט מנשה. 2 און ער האָט
 צו זיי געזאָגט: איר האָט געהיט אַלץ וואָס משה דער קנעכט פון גאַט אייך באַפוילן, און איר האָט צו־
 געהערט צו מיין קול, אין אַלץ וואָס איך האָב אייך באַפוילן. 3 איר האָט ניט פאַרלאָזט אייערע ברידער דידאָויקע
 פיל טעג ביז אויף היינטיקן טאָג, און איר האָט געהיט די היטונג פון דעם געבאַט פון יהוה אייער גאָט. 4 און אַצונד האָט
 יהוה אייער גאָט באַרוט אייערע ברידער, אַזוי ווי ער האָט זיי צוגעזאָגט; דרום קערט אייך אום אַצונד, און גייט אייך צו
 אייערע געצעלטן, צום לאַנד פון אייער אייגנטום וואָס משה דער קנעכט פון גאַט אייך געגעבן אויף יענער זייט ירדן.
 5 אָבער היט זייער צו טאָן דאָס געבאַט, און די תורה, וואָס משה דער קנעכט פון גאַט האָט אייך געבאַטן, ליב צו האָבן
 יהוה אייער גאָט, און צו גיין אין אַלע זיינע וועגן, און צו היטן זיינע געבאַט, און זיך צו באַהעפטן אָן אים, און אים צו דינען
 מיט אייער גאַנצן האַרצן, און מיט אייער גאַנצער זעל.

6 און יהושוע האָט זיי געבענטשט, און האָט זיי אַוועקגעשיקט, און זיי זינען אַוועקגעגאַנגען צו זייערע געצעלטן.
 7 און צו אַ האַלבן שבט מנשה האָט משה געגעבן אין בָּשָׁן; נאָר צום אַנדער האַלבן האָט יהושוע געגעבן מיט זייערע
 ברידער אויף דער זייט ירדן צו מערב. און אז יהושוע האָט זיי אַוועקגעשיקט צו זייערע געצעלטן, האָט ער זיי אויך
 געבענטשט, 8 און ער האָט צו זיי געזאָגט, אַזוי צו זאָגן: מיט פיל גוטס קערט אייך אום צו אייערע געצעלטן, און מיט זייער

פיל פי, מיט זילבער, און מיט גאלד, און מיט קופער, און מיט אייזן, און מיט קליידער זייער פיל; צעטמילט דעם רויב פון אייערע פיינט מיט אייערע ברידער.

האָבן די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גד, און דער האַלבער שבט מנשה, זיך אומגעקערט, און זיי זיינען אוועקגעגאנגען פון די קינדער פון ישראל, פון שילו וואָס אין לאַנד פּנען, צו גיין קיין לאַנד גלעד, צום לאַנד פון זייער אייגנטום, וואָס זיי האָבן זיך דערין באַזעצט לויט דעם מויל פון גאָט דורך משה. ¹⁰ און אז זיי זיינען געקומען צו די געגנטן פון ירדן וואָס אין לאַנד פּנען, האָבן די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גד, און דער האַלבער שבט מנשה, דאָרטן געבויט אַ מוצב ביים ירדן, אַ גרויסן מוצב אויף אַנצוקוקן.

¹¹ האָבן די קינדער פון ישראל געהערט, אזוי צו זאָגן: זעט, די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גד, און דער האַלבער שבט מנשה, האָבן געבויט אַ מוצב אַנטקעגן לאַנד פּנען, אין די געגנטן פון ירדן, צו דער זייט פון די קינדער פון ישראל. ¹² און ווי די קינדער פון ישראל האָבן דערהערט, אזוי האָט די גאַנצע עדה פון די קינדער פון ישראל זיך איינגעזאַמלט קיין שילו אַרויפ־צוגיין אַקעגן זיי אויף מלחמה. ¹³ און די קינדער פון ישראל האָבן געשיקט צו די קינדער פון ראובן, און צו

ובחשת ובהרל ובשלמות הרבה מאד חלקו שלל אביכם עמ־אחיכם: נישנו וילכו בני־ראובן ובני גד וחיצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה אשר בארץ־פנען ללכת אל־ארץ הגלעד אל־ארץ אחותם אשר נאחזו־בה על־פי יהוה בני־משה: ונבאו אל־גלילות הירדן אשר בארץ פנען ויבנו בני־ראובן ובני גד וחיצי שבט המנשה שם מוצבם על־הירדן מוצבם גדול למראה: וישמעו בני־ישראל לאמר הנה בנו בני־ראובן ובני־גד וחיצי שבט המנשה את־המוצבם אל־מול ארץ פנען אל־גלילות הירדן אל־עבר בני ישראל: וישמעו בני ישראל וינקדו כל־עדת בני־ישראל שלה לעלות עליהם לצבא: וישלחו בני־ישראל אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חיצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד את־פיניםם בן־אלעזר הכהן: ועשרה נשאים עמו נשיא אחד נשיא אחד לבית אב לכל משות ישראל ואיש ראש בית־אבותם המה לאלפי ישראל: ונבאו אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חיצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד וידברו אתם לאמר: כה אמרו כל־עדת יהוה מה־המפלעל הזה אשר מעלתם באלהי ישראל לשוב היום מאחרי יהוה בבנותכם לכם מוצבם למרדכם היום ביהוה: ¹¹ המעט־לנו את־עין פְּעוֹר אשר לא־הפדונו ממונו עד היום הנה ויהי הנגף בעדת יהוה: ואתם תשובו היום מאחרי יהוה והיה אתם תמרדו היום ביהוה ומחר אל־כל־עדת ישראל יקצתו: ואך אס־ממאֶה ארץ אחותכם עברו לכם אל־ארץ אחות יהוה אשר שכני־שם משבן יהוה והאחוזו בתוכנו וביהוה אל־תמרדו ואותנו אל־תמרדו בבנותכם לכם מוצבם מפלעדי מוצב יהוה אלהינו: הלא וַעֲבַן בְּרוּחַ מַעַל מַעַל בְּחַרֵם וְעַל־

די קינדער פון גד, און צום האַלבן שבט מנשה, קיין לאַנד גלעד, פּינחס דעם זון פון אַלעזר דעם פּהן, ¹⁴ און מיט אים צען פּירשטן, צו איין פּירשט, צו איין פּירשט פון אַ פּאָטערהויז פון אַלע שבטים פון ישראל; און זיי זיינען איטלעכער געווען דער הויפט פון זייער פּאָטערהויז ביי די טויונטן פון ישראל. ¹⁵ און זיי זיינען געקומען צו די קינדער פון ראובן, און צו די קינדער פון גד, און צום האַלבן שבט מנשה, קיין לאַנד גלעד, און זיי האָבן מיט זיי גערעדט, אזוי צו זאָגן: ¹⁶ אזוי האָט געזאָגט די גאַנצע עדה פון יהוה: וואָס איז דידאָזיקע פעלשונג וואָס איר האָט געפעלשט אָן דעם גאָט פון ישראל, זיך אָפּצוקערן היינט פון הינטער יהוה, מיט אייער בויען פאַר זיך אַ מוצב, כדי איר זאָלט היינט ווידער־שפעניקן אָן יהוה? ¹⁷ איז אונדז ווינציק די זינד פון פְּעוֹר, וואָס מיר האָבן זיך נאָך פון איר ניט גערייניקט ביי אויף היינטיקן טאָג, און וואָס איבער איר איז געווען אַ מגפה אויף דער עדה פון יהוה, ¹⁸ אז איר קערט אייך היינט אָפּ פון הינטער יהוה? און עס וועט זיין: איר וועט ווידערשפעניקן היינט אָן יהוה, און מאַרגן וועט ער צערענען אויף דער גאַנצער עדה פון ישראל. ¹⁹ אויב ווידער דאָס לאַנד פון אייער אייגנטום איז אומריין, קומט אייך אַריבער אין דעם לאַנד פון יהוהס אייגנטום, וואָס דאָרטן רוט דער משכן פון יהוה, און באַזעצט אייך צווישן אונדז, נאָר אָן יהוה זאָלט איר ניט ווידערשפעניקן, און אונדז זאָלט איר ניט ווידערשפעניקן, מיט אייער בויען פאַר זיך אַ מוצב, אחוץ דעם מוצב פון יהוה אונדזער גאָט. ²⁰ האָט ניט עָבַן דער זון פון יְרַחֵן געפעלשט אַ פעלשונג מיט דעם חרם, און אויף דער גאַנצער עדה פון ישראל איז געווען

דער צאָרן? און ניט יענער מאַן אַליין איז אומגעקומען פאַר זיין זינד.

²¹ האָבן געענטפערט די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גַד, און דער האַלבער שבט מנשה, און זיי האָבן גערעדט צו די הויפטלייט פון די טויזנטן פון ישראל: ²² דער גאַט פון געטער יהוה, דער גאַט פון געטער יהוה, ער ווייס, און ישראל, ער זאָל וויסן! אויב דאָס איז אין ווידערשפעניקייט אָדער אויב אין פעלשונג אָן יהוה— זאָלסט אונדו ניט העלפן היינטיקן טאַג!—²³ אונדו צו בויען אַ מזבח כדי זיך אָפצוקערן פון הינטער יהוה, אָדער אויב אויפצוברענגען אויף אים בראַנדאָפּפער און שפּייד אָפּפער, אָדער אויב צו מאַכן אויף אים פרידאָפּפער, זאָל יהוה אַליין אויפמאַנען! ²⁴ און אויב מיר האָבן עס ניט געטאַן בלויז פון זאָרן וועגן אַ זאַך, אַזוי צו זאָגן: מאַרגן וועלן אַייערע קינדער זאָגן צו אונדזערע קינדער, אַזוי צו זאָגן: וואָס קערט איר אײך אָן מיט יהוה דעם גאַט פון ישראל? ²⁵ וואָרום אַ געמאַרק האָט יהוה געמאַכט צווישן אונדו און צווישן אײך, קינדער פון ראובן, און קינדער פון גַד, דעם ירדן; איר האָט ניט קיין חלק אין יהוה. און אַייערע קינדער וועלן שטערן אונדזערע קינדער—ניט צו פאַרכטן יהוה. ²⁶ האָבן מיר געזאָגט: לאַמיר זיך אַקאַרשט באַוואַרענען צו בויען דעם מזבח, ניט פאַר בראַנדאָפּפער, און ניט פאַר שלאַכטאָפּפער; ²⁷ נייערט ער זאָל זיין אָן עדות צווישן אונדו און צווישן אײך, און

כָּל־עַמַּת יִשְׂרָאֵל יְהִי קָצֵף וְהוּא אִישׁ אֶחָד לֹא נָעַץ בְּעֵינָיו: וַיַּעֲנוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גַד וְהָצִי שִׁבְטַת מְנַשֶּׁה כֹּה וַיִּדְבְּרוּ אֶת־רֵאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: אֵל | אֱלֹהִים | יְהוָה כֹּה | אֵל | אֱלֹהִים | יְהוָה הוּא יְדַע וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדַע אִם־בְּמַרְדָּ וְאִם־בְּמַעַל בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ שֵׁנוּ הַיּוֹם הַזֶּה: לְבָנֹת לָנוּ מִזִּבְחַ לְשׁוֹב מֵאֲחֵרֵי יְהוָה וְאִם־לְהַעֲלוֹת עָלֵינוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְאִם־לְעֲשׂוֹת עָלֵינוּ זְבַחַי שְׁלָמִים יְהוָה הוּא יִבְכַּשׁ: וְאִם־לֹא מִדְּאֵה מִדְּבַר עֲשִׂינוּ אֶת־זֹאת לְאִמָּר מִחַר כֹּה יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם לְבָנֵינוּ לְאִמָּר מִה־לָּכֶם וְלִיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְגִבּוֹל נִתְּנָה־יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גַד נָד אֶת־הַחֶרֶד אֶת־לָכֶם חֶלֶק בַּיהוָה וְהַשְׁבִּיתוּ בְּנֵיכֶם אֶת־בֵּינֵנוּ לְבִלְתִּי יֵרָא אֶת־יְהוָה: וְנֹאמַר נַעֲשֶׂה־נָא לָנוּ כֹּה לְבָנֹת אֶת־הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לְזָבַח: כִּי עַד הוּא כֹּה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם וּבִין דְּרוֹתֵינוּ אַחֲרֵינוּ לְעַבְדֵּי אֶת־עֲבַדְתֵּי יְהוָה לְפָנָיו בַּעֲלוֹתֵינוּ וּבִזְבֻּחֵינוּ וּבְשִׁלְמֵינוּ וְלֹא־יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם מִחַר לְבָנֵינוּ אֶת־לָכֶם חֶלֶק בַּיהוָה: וְנֹאמַר יְהוָה כֹּה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵינוּ וְאֶל־דְּרֹתֵינוּ מִחַר וְאֹמְרוּ רָאוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ יְהוָה אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לְזָבַח כִּי־עַד הוּא בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם: חֲלִילָה לָנוּ מִמֶּנּוּ כֹּה לְמַרְדָּ בַּיהוָה וּלְשׁוֹב הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי יְהוָה לְבָנֹת מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְמִנְחָה וְלְזָבַח מִלְכָּד מִזִּבְחַ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לְפָנָי מִשְׁכָּנוּ: וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וְנִשְׂאִי הַעֲדָה ל וְרֵאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גַד וּבְנֵי מְנַשֶּׁה וַיִּטַּב בְּעֵינֵיהֶם: וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן־אֱלֵעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גַד וְאֶל־בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם יָדַעְנוּ כִּי־בִתּוּכֶם יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־מַעֲלֵתֶם בַּיהוָה הַמַּעַל יְהוָה אִם הַעֲלֵתֶם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן־יְהוָה: וַיָּשָׁב פִּינְחָס בֶּן־אֱלֵעָזָר הַכֹּהֵן וְלִב

צווישן אונדזערע דורות נאך אונדו: צו דינען דעם דינסט פון יהוה פאר אים מיט אונדזערע בראַנדאָפּפער, און מיט אונדזערע שלאַכטאָפּפער, און מיט אונדזערע פרידאָפּפער, און אַייערע קינדער זאָלן מאַרגן ניט זאָגן צו אונדזערע קינדער: איר האָט ניט קיין חלק אין יהוה. ²⁸ און מיר האָבן געזאָגט: אויב עס וועט געשען, אז זיי וועלן דאָס זאָגן צו אונדו אָדער צו אונדזערע דורות שפעטער אַהין, וועלן מיר זאָגן: זעט דעם בוי פון דעם מזבח פון יהוה, וואָס אונדזערע עלטערן האָבן געמאַכט, ניט פאַר בראַנדאָפּפער, און ניט פאַר שלאַכטאָפּפער; נייערט און צווישן אונדו און צווישן אײך. ²⁹ חלילה אונדו צו ווידערשפעניקן אָן יהוה, און זיך אָפצוקערן היינט פון הינטער יהוה, צו בויען אַ מזבח פאַר בראַנדאָפּפער, פאַר שפּיידאָפּפער, און פאַר שלאַכטאָפּפער, אַחוץ דעם מזבח פון יהוה אונדזער גאַט, וואָס פאַר זיין משכן!

³⁰ און ווי פינחס דער פּהן, און די פירשטן פון דער עדה, די הויפטלייט פון די טויזנטן פון ישראל וואָס מיט אים, האָבן געהערט די ווערטער וואָס די קינדער פון ראובן, און די קינדער פון גַד, און די קינדער פון מנשה, האָבן גערעדט, איז דאָס ווילגעפעלן אין זייערע אויגן. ³¹ און פינחס דער זון פון אַלעָזָר דעם פּהן האָט געזאָגט צו די קינדער פון ראובן, און צו די קינדער פון גַד, און צו די קינדער פון מנשה: היינט ווייסן מיר, אז צווישן אונדו איז גאַט; וואָרום איר האָט ניט געפעלשט אָן גאַט דידאָויקע פעלשונג; אַצונד האָט איר מציל געווען די קינדער פון ישראל פון דער האַנט פון גאַט. ³² און פינחס דער זון פון אַלעָזָר דעם פּהן, און די פירשטן, האָבן זיך אומגעקערט פון די קינדער פון

והנשיאים מאת בני־ראובן ומאת בני־גד מארץ הגלעד
 לֹא־אָרְצָן כִּנְעַן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ אוֹתָם דְּבַר: וַיִּטַּב
 הַדְּבָר כִּשְׁעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
 אָמְרוּ לַעֲלֹת עֲלֵיהֶם לַעֲבֹא לַשְּׁחַת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי־
 לֹד רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד יֹשְׁבִים בָּהּ: וַיִּקְרְאוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד
 לַמִּזְבֵּחַ כִּי־עַד הוּא בִּנְתִינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים:
 כג

א וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הִנִּיחַ יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל־
 ב אֲבֵיהֶם מִסְּבִיב וַיְהוֹשֻׁעַ וְגַן בָּא בַּיָּמִים: וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ
 ג לְכָל־יִשְׂרָאֵל לְקִבְּלוֹ וּלְרַאשׁוֹ וּלְשֹׁמְרָיו וּלְשֹׁמְרֵי וַיֹּאמֶר
 ד אֲלֵהֶם אֲנִי וְקָנְתִי בְּאֵתִי בַּיָּמִים: וְאַתֶּם רְאִיתֶם אֶת־כָּל־
 ה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם לְכָל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם
 וּכְלִי־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִכְרַתִּי וְהַיָּם הַגָּדוֹל מִכּוּא הַשָּׁמַיִם:
 ו וַיְהוּה אֲלֵהֶיכֶם הוּא יְהוָה הַיָּדוֹשׁ מִפְּנֵיכֶם וְהוֹרִישׁ אֹתְכֶם
 ז מִלְּפָנֵיכֶם וַיִּרְשַׁתֶּם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם
 ח לָכֶם: וְהִזְקַתֶּם מְאֹד לְשֹׁמְרֵי וּלְעַשְׂוֹת אֶת־כָּל־הַכְּתוּב
 ט בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְכַלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ וַיִּמָּן וּשְׂמֹאל:
 י לְכַלְתִּי־בּוֹא בְּגוֹיִם הָאֵלֶּה הַנְּשָׂאִים הָאֵלֶּה אֲתֶכֶם
 יא וּבִשֵׁם אֲלֹהֵיכֶם לֹא־תִזְכְּרוּ וְלֹא תִשְׁבִּיעוּ וְלֹא תִעֲבֹדוּם
 יב וְלֹא תִשְׁתַּחֲוּ לָהֶם: כִּי אִם־יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם תִּדְבְּקוּ
 יג כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּוְרֹשׁ יְהוָה מִפְּנֵיכֶם עַד
 יד הַיּוֹם הַזֶּה: אִישׁ־אֶחָד מִכֶּם יִרְדֹּף־אֶלֶף כִּי יִהְיֶה
 טו אֲלֵהֶיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: וַנִּשְׁמַרְתֶּם
 יז מְאֹד לִנְפְשֵׁיכֶם לֹא־תִבְּהוּ אֶת־יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם: כִּי אִם־

כג, ו' יח ו'

ראובן, און פון די קינדער פון גד, פון לאנד גלעד, קיין
 לאנד כנען צו די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן זיי
 געבראכט אן ענטפער. ³³ און דער ענטפער איז וויל־
 געפעלן אין די אויגן פון די קינדער פון ישראל און די
 קינדער פון ישראל האָבן געלויבט גאָט, און האָבן מער
 נישט גערעדט וועגן אַרױפגיין אַקעגן זיי אויף מלחמה, צו
 פאַרוויסטן דאָס לאַנד וואָס די קינדער פון ראובן און די
 קינדער פון גד זיצן דערין.
³⁴ און די קינדער פון ראובן און די קינדער פון גד
 האָבן גערופן דעם מױזב וויל: „אן עדות איז ער
 צווישן אונדז אז יהוה איז גאָט.“

כג

¹ און עס איז געווען אין פיל טעג אַרום, נאָכדעם
 אז גאָט האָט באַרוט ישראל פון אַלע זייערע פיינט
 פון רונד אַרום, און יהושע איז געוואָרן אַלט און באַטאַגט,
² האָט יהושע גערופן גאַנץ ישראל, זייערע עלטסטע,
 און זייערע הויפטלייט, און זייערע ריכטער, און זייערע
 אויפוועער, און האָט צו זיי געזאָגט: איך בין אַלט און באַ־
 טאַגט. ³ און איר האָט געווען אַלץ וואָס יהוה אַייער גאָט
 האָט געטאָן צו אַלע די־דאָזיקע פעלקער פון אייערטוועגן;
 וואָרום יהוה אַייער גאָט איז דער וואָס האָט מלחמה גע־
 האַלטן פאַר אַיך. ⁴ זעט, איך האָב אַיך אויסגעוואָרפן

די־דאָזיקע געבליבענע פעלקער פאַר אַ נחלה לויט אַייערע שבטים; פון זרדן, מיט אַלע פעלקער וואָס איך
 האָב פאַרשניטן, און ביזן ים־הַגְּדוֹל צו זונאוונטער־אַנגאָ. ⁵ און יהוה אַייער גאָט, ער וועט זיי אַרויסשטויסן פון פאַר
 אַיך, און וועט זיי פאַרטרייבן פון אַייער אָנגעזיכט, און איר וועט אַרבעטן זייער לאַנד, אזוי ווי יהוה אַייער גאָט האָט
 אַיך צוגעזאָגט. ⁶ דרום זאָלט איר זיין זייער שטאַרק צו היטן און צו טאָן אַלץ וואָס שטייט געשריבן אין בוך פון תּוֹרַת־
 משה, זיך נישט אָפצוקערן דערפון רעכטס אָדער לינקס, ⁷ נישט צו קומען צווישן די־דאָזיקע פעלקער, די־דאָזיקע וואָס זיינען
 געבליבן ביי אַיך. און דעם נאָמען פון זייערע געטער זאָלט איר נישט דערמאָנען, און נישט לאָזן שווערן ביי זיי, און
 זיי נישט דינען, און זיך נישט בוקן צו זיי. ⁸ נאָר בלויז אָן יהוה אַייער גאָט זאָלט איר אַיך באַהעפטן, אזוי ווי איר האָט געטאָן
 ביז היינטיקן טאָג. ⁹ וואָס דערפאַר האָט יהוה פאַרטריבן פון פאַר אַיך גרויסע און מאַכטיקע פעלקער; און איר־קייער
 איז נישט באַשטאַנען פאַר אַיך ביז היינטיקן טאָג. ¹⁰ איין מאָן פון אַיך האָט געיאָגט טויזנט; וואָרום יהוה אַייער
 גאָט איז דער וואָס האָט מלחמה געהאַלטן פאַר אַיך, אזוי ווי ער האָט אַיך צוגעזאָגט. ¹¹ דרום זאָלט איר זייער היטן
 אַייער זעל, ליב צו האָבן יהוה אַייער גאָט. ¹² וואָרום אויב אָפקערן וועט איר אַיך אָפקערן, און איר וועט אַיך

באהעפטן אן דעם רעשט פון דידאויקע פעלקער, די דאויקע וואָס זיינען געבליבן ביי אײך, און איר וועט זיך מתחתן זיין מיט זיי, און איר וועט קומען צווישן זיי, און זיי צווישן אײך, ¹³ וויסן זאלט איר וויסן זיין, אז יהוה אײער גאָט וועט מער ניט פארטרייבן דידאויקע פעלקער פון פאר אײך, און זיי וועלן אײך זיין פאר א נעץ און פאר א שטרויכלונג, און פאר א רוט אין אײערע זיטן, און פאר שטעכערס אין אײערע אויגן, ביז איר וועט אונטערגיין פון דערדאויקער גוטער ערד וואָס יהוה אײער גאָט האָט אײך געגעבן. ¹⁴ און אָט גיי איך די טעג אויף דעם וועג פון דער גאנצער ערד; דרום זאלט איר וויסן מיט אײער גאנצן האַרצן, און מיט אײער גאנצער זעל, אז ניט אן אײנ ציך וואָרט איז אָפגעפאלן פון די אלע גוטע צוואַגן וואָס יהוה אײער גאָט האָט צוגעזאָגט וועגן אײך; אלע זיינען אײך אָנגעקומען; ניט אן אײנציק וואָרט דערפון איז אָפגעפאלן. ¹⁵ און עס וועט זיין, אזוי ווי אײך איז אָנגעקומען אַלדער גוטער צוואַגן וואָס יהוה אײער גאָט האָט אײך צוגעזאָגט, אזוי וועט יהוה ברענגען אויף אײך אַלדעם שלעכטן אָנוואַג, ביז ער וועט אײך פארטיליקן פון דער דאויקער גוטער ערד וואָס יהוה אײער גאָט האָט אײך געגעבן. ¹⁶ אז איר וועט איבערטרעטן דעם בונד פון

יהוה אײער גאָט, וואָס ער האָט אײך באַפוילן, און איר וועט גיין און דינען פרעמדע געטער, און זיך בוקן צו זיי, וועט גרימען דער צאָרן פון יהוה אויף אײך, און איר וועט גיך אונטערגיין פון דעם גוטן לאַנד וואָס ער האָט אײך געגעבן.

כד

¹ און יהושע האָט אײנגעזאָמלט אלע שבטים פון ישראל קיין שכם, און ער האָט גערופן די עלטסטע פון ישראל, און זייערע הויפטלייט, און זייערע ריכטער, און זייערע אויפזעצער; און זיי האָבן זיך געשטעלט פאר גאָט. ² און יהושע האָט געזאָגט צום גאנצן פאלק: אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: אויף יענער זייט טײך זיינען געווען אײערע עלטערן פון אײביק אן, תרח דער פאָטער פון אברהמען, און דער פאָטער פון נחורן; און זיי האָבן געדינט פרעמדע געטער. ³ און איך האָב גענומען אײער פאָטער אברהמען פון יענער זייט טײך, און האָב אים דורכגעפירט דורך גאנץ לאַנד כנען; און איך האָב געמערט זיין וואָמען, און אים געגעבן יצחקן. ⁴ און איך האָב געגעבן צו יצחקן יעקבן און עשו; און איך האָב געגעבן עשו דעם באַרג שעיר אים צו אַרבן; און יעקב און זיינע קינדער האָבן גענידערט קיין מצרים. ⁵ און איך האָב געשיקט משהן און אהרונען, און האָב געפלאָגט מצרים, לויט וואָס איך האָב געזאָגט

שוב תשובו ודבקתם ביהוה האלה הנשארים האלה אתכם והתחמתם בהם ובאתם בהם והם בכם: ודעו תדעו כי לא יסוף יהוה אליהם לדוריש אתי הנגים האלה מלפניכם והיו לכם לפח ולמוקש ולשטט בצדיכם ולצננים בעיניכם עד אבדכם מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לכם יהוה אלהיכם: והנה אנכי הולך היום בדרך כל הארץ וידעתם בכל לבבכם ובכל נפשכם כי לא יפול דבר אחד מכל הדברים הטובים אשר דבר יהוה אליהם עליכם הכל באו לכם לא יפול ממנו דבר אחד: והנה כאשר בא עליכם כל הדבר הטוב אשר דבר יהוה אליהם עליכם כן יבא יהוה עליכם את כל הדבר הרע עדהשמירו אתכם מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לכם יהוה אלהיכם: בעברכם אתי ברית יהוה אלהיכם אשר צוה אתכם והלכתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם וחרה אפי יהוה בכם ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר נתן לכם:

כד

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶת-כָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֵמָה וַיִּקְרְאוּ לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָרִאשִׁי וְלַשְׂפָטִי וְלַשְׂטְרוֹי וַיִּתְּצוּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-כָּל-הָעָם כְּהָאָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תְּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וְאָבִי נְחֹר וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וַיֹּאמֶר אֶת-אֲבִיכֶם אֶת-אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְאִיךָ אִתּוֹ בְּכָל-אֶרֶץ כְּנָעַן וְאַרְבֶּךָ אֶת-זוֹרְעוֹ וְאַהֲרָלוֹ אֶת-יִצְחָק: וְאַתָּן לְיִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וְאַתְּעִשׂוּ וְאַתָּן לְעִשׂוֹ אֶת-הַר שְׂעִיר לְרִשְׁתּוֹ אִתּוֹ וַיַּעֲקֹב וַיִּגְוֶי וַיִּרְדּוּ מִצְרָיִם: וְאַשְׁלַח אֶת-

כד, ג' ואמהק

משה ואת־אֶהֱרֹן וְאֶת־אַתְּמָצְרִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבֵּי
וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם: וְאֹמְרָא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
וְהִבְאִי הַנְּמָה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי אֲבוֹתֵיכֶם בְּרִכְבֹּב
וּבַפָּרָשִׁים יַס־סוּף: וַיַּעֲקְבוּ אֶל־יְהוָה וַיִּשֶׁם מֶאֱפֶלֶת
בְּיַמֵּיכֶם וּבְנֵי הַמִּצְרַיִם וַיָּבֵא עָלֵינוּ אֶת־הַיָּם וַיַּכְסֹּהוּ
וַתִּרְאֵנִה עֵינֵיכֶם אֶת־אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּמִּצְרַיִם וַתִּשְׁכְּבוּ
כַּמְדָּבָר יָמִים רַבִּים: וְאָבִיאה אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי
הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלְחַמוּ אִתְּכֶם וְאַתֶּם בִּידָיִם
וַתִּירְשׁוּ אֶת־אֶרֶץ וְאֲשַׁמְדֶם מִפְּנֵיכֶם: וַיָּקָם בָּלָק בֶּן־
צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְבָלָעָם
בֶּן־בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם: וְלֹא אָבִיתִי לְשַׁמַּע לְבָלָעָם וַיִּבְרַךְ
בְּרוּךְ אַתְּכֶם וְאַעַל אֶתְכֶם מִיָּד: וַתַּעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה
וְהִבְאִי אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלְחַמוּ בָכֶם בְּעַל־יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי
וַתִּפְרֹזוּ וַתִּכְנַעְנִי וַתַּחֲתִי וַתַּגְדִּישׁוּ הַחַי וַתִּיבֹסוּ וְאַתֶּם
אֶתְכֶם בִּידָיִם: וְאֲשַׁלַּח לְפָנֵיכֶם אֶת־הַצִּרְעָה וַתַּגְדִּישׁ
אֶתְכֶם מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא בַחֲרֻכָּה וְלֹא
בְּקִשְׁתָּה: וְאַתֶּן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יִנְעַם בָּהּ וְעָרִים
אֲשֶׁר לֹא־יִבְנִיתֶם וַתִּשְׁכְּבוּ בָהֶם כְּרַמִּים וַיִּתֵּים אֲשֶׁר לֹא־
נִמְעָתֶם אִתְּם אֲכָלִים: וְעַתָּה יִרְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבָדוּ אֹתוֹ
בְּחַמִּים וּבְאֵמֶת וַתִּסְרֹו אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וּבַמִּצְרַיִם וַעֲבָדוּ אֶת־יְהוָה: וְאַם לֹעַ
בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בְּחַי לָכֶם הַיּוֹם אֶת־מִי
תַעֲבֹדוּן אִם אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר־עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַם אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אִתְּם יֹשְׁבֵים
בְּאֶרֶץ וְאִנְכִי וּבִיתִי נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה: וַעַן הַעַם וַיֹּאמֶר
הַלְלִיחָ לָנוּ מַעֲשֵׂב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אַחֲרַיִם: כִּי
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֶתְנוּ וְאֶת־אֲבוֹתֵינוּ מֵאֶרֶץ

ח' ויבא ק יד' א' טו' טו' מנח' ק

צווישן זיי, און דערנאך האָב איך אייך אַרויסגעצויגן. ⁶ און
איך האָב אַרויסגעצויגן אייערע עלטערן פון מצרים, און
איר זייט געקומען צום ים, און די מצרים האָבן נאָכגע־
יאָנט אייערע עלטערן מיט רייטוועגן און מיט רייטער
בִּיזן ים־סוּף. ⁷ און זיי האָבן געשריען צו גאָט, און ער האָט
געמאַכט אַ פינצטערניש צווישן אייך און צווישן די מצרים,
און געבראַכט אויף זיי דעם ים, און זיי צוגעדעקט; און
אייערע אויגן האָבן געזען וואָס איך האָב געטאָן מיט
מצרים. און איר זייט געבליבן אין מדבר פיל טעג. ⁸ און
איך האָב אייך געבראַכט אין לאַנד פון דעם אַמורי וואָס
זיצט אויף יענער זייט ירדן, און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן
מיט אייך, און איך האָב זיי געגעבן אין אייער האַנט, און
איר האָט געאַרבעט זייער לאַנד, און איך האָב זיי פאַר־
טיליקט פון פאַר אייך. ⁹ איז אויפגעשטאַנען בָּלָק דער
זון פון צפּוֹר, דער מלך פון מוֹאָב, און האָט מלחמה
געהאַלטן אַקעגן ישראל; און ער האָט געשיקט און גערופן
בלָעָם דעם זון פון בעֹרוֹן, אייך צו שילטן. ¹⁰ אָבער איך
האָב ניט געוואָלט צוהערן צו בלָעָמען, און בענטשן האָט
ער אייך געבענטשט; און איך האָב אייך מציל געווען פון
זיין האַנט. ¹¹ און איר זייט אַריבערגעגאַנגען דעם ירדן,
און איר זייט געקומען צו יריחו, און עס האָבן מלחמה
געהאַלטן אַקעגן אייך די מענער פון יריחו, דער אַמורי,

און דער פּרוֹזי, און דער כּנַעֲנִי, און דער חתי, און דער אַרויס די האַרנבֿין, און זי האָט זיי פאַרטריבן פון פאַר אייך, די
צוויי מלכים פון אַמורי; ניט מיט דיין שווערד, און ניט מיט דיין בויגן. ¹² און איך האָב אייך געגעבן אַ לאַנד וואָס
דו האַסט זיך דערויף ניט געמיט, און שטעט וואָס איר האַט ניט געבויט, און איר האַט זיך אין זיי באַזעצט; וויינגערטנער און
איילבערטנער וואָס איר האַט ניט געפלאַנצט, עסט איר. ¹³ און אַצונד, האַט מורא פאַר יהוה, און דינט אים מיט
גאַנצקייט און מיט אמת; און טוט אָפּ די געטער וואָס אייערע עלטערן האָבן געדינט, אויף יענער זייט טייך, און אין
מצרים, און דינט יהוה. ¹⁴ און אויב עס איז שלעכט אין אייערע אויגן צו דינען יהוה, וויילט אייך אויס היינט וועמען איר
וויילט דינען, ענטוועדער די געטער וואָס אייערע עלטערן האָבן געדינט אויף יענער זייט טייך, אָדער די געטער פון
דעם אַמורי, וואָס איר זיצט אין זייער לאַנד; און איך און מיין הויזגעזינט וועלן דינען יהוה.

¹⁵ האָט געענטפערט דאָס פּאָלק און האָט געוואָנט: חלילה אונדז צו פאַרלאָזן יהוה, כּדי צו דינען פרעמדע גע־
טערן! ¹⁶ וואָרום יהוה אונדזער גאָט איז דער וואָס האַט אויפגעבראַכט אונדז און אונדזערע עלטערן פון לאַנד מצרים,

פון דעם הויז פון קנעכטשאפט, און וואָס האָט געטאָן פאַר אונדזערע אויגן דידאָויקע גרויסע צייכנס, אין האָט אונדז אָפּגעהיט אויף דעם גאַנצן וועג וואָס מיר זיינען געגאַנגען אויף אים, און צווישן אַלע פעלקער וואָס מיר זיינען דורכגעגאַנגען דורך זיי.¹⁸ און יהוה האָט פאַרטריבן פון פאַר אונדז אַלע פעלקער, און דעם אָמורי, דעם באַוווינער פון לאַנד; דרום וועלן מיר אויך דינען יהוה, וואָרום ער איז אונדזער גאָט.

¹⁹ האָט יהושע געוואָגט צום פּאָלק: איר וועט ניט קענען דינען יהוה, וואָרום אַ הייליקער גאָט איז ער, אַ צערנדיקער גאָט איז ער; ער וועט ניט פאַרגעבן אײער פאַרברעך און אײער זינד.²⁰ אויב איר וועט פאַרלאָזן יהוה, און וועט דינען פּרעמדע געטער, וועט ער זיך קערן און וועט אײך שלעכטס טאָן, אין וועט אײך פאַרלענדן, נאָכדעם ווי ער האָט אײך גוטס געטאָן.

²¹ האָט דאָס פּאָלק געוואָגט צו יהושען: ניין, נײערט יהוה וועלן מיר דינען.

²² האָט יהושע געוואָגט צום פּאָלק: איר זײט עדות קעגן אײך אַליין, אַז איר האָט אײך אויסדערווילט יהוה, אים צו דינען.—און זיי האָבן געוואָגט: עדות!—²³ און אַזונד טוט אָפּ די פּרעמדע געטער וואָס צווישן אײך, און נײגט אײער האַרץ צו יהוה דעם גאָט פון ישראל.

²⁴ האָט דאָס פּאָלק געוואָגט צו יהושען: יהוה

מערים מבית עבדים ואשר עשה לעיניו את־האותות הנדלות האלה וישמרנו בכל־הדרך אשר־הלכנו בה ובכל העמים אשר עברנו בקרבם: ויגרש יהוה את־יח כה כלהעמים ואת־האמרי ישב הארץ מפנינו נס־אנחנו נעבד את־יהוה כיהוה אלהינו: ויאמר יהושע אליהם יט לא תוכלו לעבד את־יהוה כיהוה אלהים קדשים הוא אלי כיהוה הוא לא־ישא לפשעכם ולחטאותיכם: כי תעבדו את־יהוה ועבדתם אלהי נכר ושב והרע לכם וכלה אתכם אחרי אשר־היטיב לכם: ויאמר העם אל־יהושע כה לא כי את־יהוה נעבד: ויאמר יהושע אליהם עדים כב אתם בכם כיהוה אתם בחרתם לכם את־יהוה לעבד אותו ויאמרו עדים: ועתה הסירו את־אלהי הנכר אשר כב בקרבכם והפכו את־לבבכם אל־יהוה אלהי ישראל: ויאמרו העם אל־יהושע את־יהוה אלהינו נעבד ובקולו כד נשמע: ויברת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם לו כה חק ומשפט בשכם: ויכתב יהושע את־הדברים האלה כה בספר תורת אלהים ויפה אבן גדולה ויקמה שם תחת האלה אשר במקדש יהוה: ויאמר יהושע אל־י כה כלהעם הנה האבן הזאת תהיה־רבנו לעדה כיהוה שמעה את כלה־אמרי יהוה אשר דבר עמנו והיתה ככם לעדה פן־תכחשון באלהיכם: וישלח יהושע כה את־העם איש לנחלתו: ויהי אחרי הדברים האלה כה נמת יהושע בדרגן עבד יהוה בדרמאה ועשר שנים: ויקברו אותו בנבול נחלתו בתמנת־סרח אשר בהר ל אפרים מצפון ל־הר־געש: ויעבד ישראל את־יהוה כל ל ימי יהושע וכל ימי הדינים אשר האריכו ימים אחרי יהושע ואשר ידעו את כל־מעשה יהוה אשר

יט' מאר

אונדזער גאָט וועלן מיר דינען, און צו זיין קול וועלן מיר צוהערן.

²⁵ און יהושע האָט געשלאָסן אַ בונד מיטן פּאָלק אין יענעם טאָג, און ער האָט זיי געמאַכט חוקים און געוועזן אין שָכּם.²⁶ און יהושע האָט אויפגעשריבן דידאָויקע ווערטער אין בוך פון גאַטס תּוֹרָה; און ער האָט גענומען אַ גרויסן שטיין, און האָט אים דאַרטן אויפגעשטעלט אונטער דעם אײכנבוים וואָס ביים הייליקטום פון גאָט.²⁷ און יהושע האָט געוואָגט צום גאַנצן פּאָלק: אַט דערדאָויקער שטיין זאָל זיין פאַר אַן עדות אַקעגן אונדז, וואָרום ער האָט געהערט אַלע ווערטער פון יהוה, וואָס ער האָט מיט אונדז גערעדט; און ער וועט זיין פאַר אַן עדות אַקעגן אײך, טאַמער וועט איר לײקענען אָן אײער גאָט.

²⁸ און יהושע האָט פּאַנאָדערגעשיקט דאָס פּאָלק, איטלעכן צו זיין נחלה.

²⁹ און עס איז געווען נאָך דידאָויקע געשעענישן, איז געשטאַרבן יהושע דער זון פון נון, דער קנעכט פון גאָט, צו הונדערט מיט צען יאָר.³⁰ און מע האָט אים באַגראָבן אין דעם געמאַרק פון זיין נחלה, אין תּמַנְת־סֶרַח וואָס אין דעם געבערג פון אפרים, אין צפון פון באַרג געש.

³¹ און ישראל האָט געדינט גאָט אַלע טעג פון יהושען, און אַלע טעג פון די זקנים וואָס האָבן מאַריר־ימים געווען נאָך יהושען, און וואָס האָבן געוואָלט אַלדי טואונג פון גאָט, וואָס ער האָט געטאָן פאַר ישראל.

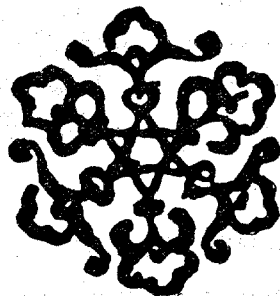
לִב עֲשֵׂה לְיִשְׂרָאֵל: וְאֶת־עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר־הִעֲלִיו בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל וּמִצְרֵי־מִצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֶׁכֶם בְּחֻלְקֵת חֶשְׁדָּה אֲשֶׁר
 קָבְרָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי־חָמוֹר אֲבִי־שֶׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׁיטָה
 ל: וַיְהִי לְבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה: וְאַלְעָזָר בְּדֹאֲתָן מֵת וַיִּקְבְּרוּ
 אֹתוֹ בְּנִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתְּקָלוּ בְּדֶרֶךְ אֶפְרַיִם:

³² און די ביינער פון יוספן, וואָס די קינדער פון
 ישראל האָבן אויפגעבראַכט פון מצרים, האָבן זיי באַר
 גראָבן אין שֶׁכֶם, אויף דעם שטיק פעלד וואָס יעקב האָט
 געקויפט פון די זין פון חמור, דעם פאָטער פון שֶׁכֶם, פון
 פאַר הונדערט קשיטה; און עס איז געוואָרן די קינדער
 פון יוסף פאַר אַ נחלה.

³³ און אַלעזר דער זון פון אַהרנען איז געשטאַרבן, און מע האָט אים באַגראָבן אויף דעם בערגל פון זיין זון פינחסן,
 וואָס איז אים געגעבן געוואָרן אין דעם געבערג פון אפרים.

חוק

סכום הפסוקים של יהושע שש מאות וחמשים וששה. ותרון לשון
 ילם סימן: וחציו. ומחשבונו עד רמת המצפה: וסדריו ארבעה
 עשר. היתה עלי יד יי סימן:

שׁוֹפְטִים

און עס איז געווען נאך דעם טויט פון יהושוען, האָבן די קינדער פון ישראל געפרעגט ביי גאט, אזוי צו זאָגן: ווער זאָל אונדו צוערשט אַרויפגיין אַקעגן דעם פּנעני, מלחמה צו האַלטן אויף אים? האָט גאָט געזאָגט: יהודה זאָל אַרויפגיין; זע, איך האָב געגעבן דאָס לאַנד אין זיין האַנט.

האָט יהודה געזאָגט צו זיין ברודער שמעון: גיי אַרויף מיט מיר אין מיין גורל, און מיר וועלן מלחמה האַלטן אויפן פּנעני, און איך וועל אויך גיין מיט דיר אין דיין גורל. איז שמעון געגאנגען מיט אים.

און יהודה איז אַרויפגעגאנגען, און גאָט האָט געבן דעם פּנעני און דעם פּרויז אין זייער האַנט, און זיי האָבן געשלאָגן פון זיי אין בּוֹק צען טויזנט מאַן. און זיי האָבן געפונען אַדוני־בּוֹק אין בּוֹק, און האָבן מלחמה גע־האַלטן אויף אים, און האָבן געשלאָגן דעם פּנעני און דעם פּרויז. אַיז אַדוני־בּוֹק אַנטלאָפן, און זיי האָבן אים נאָכ־געיאָגט, און האָבן אים געכאַפּט, און האָבן אָפּגעהאַקט די דוימען פון זיינע הענט און זיינע פיס. האָט אַדוני־בּוֹק

יהו אַחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה לאמר מי יעלה לנו אלהינו בני בתחלה להלחם בו: ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי אתהארץ בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה אתי בגרלי ונלחמה בפנעני והלכתי נסאני אתך בגורלך וגלך אתו שמעון: ויעל יהודה ויתן יהוה אתהפנעני והפרץ בידם ויפוס בבוק עשרת אלפים איש: וימצאו את־אדני בוק בבוק וילחמו בו ויפּו אתהפנעני ואתהפרץ: ויגם אתי בוק וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את־בהנות ידיו ורגליו: ויאמר אדוני־בוק שבעים מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקמים תחת שלחני כאשר עשיתי בן שלמלי אלהים ויביארו ירושלם וימת שם: וילחמו בגיהודה בירושלם וילכדו אותה ויפיה לפי־חרב ואת העיר שלחו באש: ואחר ירדו בני יהודה להלחם בפנעני וישב הדר והגב והשפלה: וגלך יהודה אל־הפנעני וישב בחברון ושם־חברון לפנים קרית ארבע ויכו את־ששוי ואת־אחימן ואת־מלמי: וגלך משם אל־ושבי הבר ושמ־דביר לפנים קרית־ספר: ויאמר בלב י אשר יבה את־קרית ספר ולבדה ונתתי לו את־עכסה בתי לאשה: וילבדה עתניאל בן־קנו אתי בלב הקטן י

סוף ספר

געזאָגט: זיבעציק מלכים מיט די דוימען פון זייערע הענט און זייערע פיס אָפּגעהאַקט האָבן געקליבן אונטער מיין טיש; אזוי ווי איך האָב געטאָן, אזוי האָט מיר גאָט באַצאָלט. און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושלים, און ער איז דאָרטן געשטאַרבן.

און די קינדער פון יהודה האָבן מלחמה געהאַלטן אויף ירושלים, און האָבן זי באַצווונגען, און זי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, און די שטאָט האָבן זיי אַזעקגעלאָזט אין פייער. און דערנאָך האָבן די קינדער פון יהודה אַראָפּ־גענידערט מלחמה צו האַלטן אויף דעם פּנעני, דעם באַוווינער פון דעם געבערג און דעם דרום און דער נידערונג. און יהודה איז געגאנגען אויף דעם פּנעני וואָס איז געוועסן אין חברון—און דער נאָמען פון חברון איז פּריער געווען קרית־ארבע—און זיי האָבן דערשלאָגן ששין, און אחימען, און מלמי. און פון דאָרטן איז ער געגאנגען אויף די באַ־וווינער פון דביר; און דער נאָמען פון דביר איז פּריער געווען קרית־ספר.

און בלב האָט געזאָגט: ווער עס וועט שלאָגן קרית־ספר, און וועט זי באַצוווינגען, וועל איך אים געבן מיין טאַכטער עכסהן פאַר אַ ווייב. האָט זי באַצווונגען עתניאל דער זון פון קנו, בלבס ינגערער ברודער,

יד מִמֶּנּוּ וַיִּתְּדָלוּ אֶת־עַכְסָה בְּתוֹ לְאִשָּׁה: וַיְהִי כִּבּוּאָה
 וַתְּסִיחֶהּ לְשֹׂאֵל מֵאֶת־אֲבִיהָ הַשְּׂדֵה וַתַּעֲנֶה מֵעַל הַחֲמוּד
 טו וַיֹּאמְרָהּ כָּלֵב מִהֲדַלָּד: וַתֹּאמֶר לוֹ הִבְהִילִי בְרַכָּה
 כִּי אֶרֶץ הַנִּגְבַּב נִתְּמַנִּי וְנִתְּמָה לִי גֹלֶת מִיָּם וַיִּתְּדָלָה כָּלֵב
 טז אֶת גֹּלֶת עֲלִיָּת וְאֶת גֹּלֶת תַּחְתִּית: וּבְנֵי קִינִי חָתָן
 מִשָּׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה מִדְּבַר יְהוּדָה
 ז אֲשֶׁר כְּנָגַב עִירָד וַיִּלָּךְ וַיֵּשֶׁב אֶת־הָעָם: וַיִּלָּךְ יְהוּדָה אֶת־
 ח שְׁמֵעוֹן אֲחִיו וַיָּבֹאוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיֵּשֶׁב צִפְתַּן וַחֲרִימוֹ אוֹתָהּ
 יח וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הָעִיר חֶרְמָה: וַיִּלָּכֵד יְהוּדָה אֶת־עֵינָהּ
 יט וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־אֲשְׁקֵלּוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עֵקְרוֹן וְאֶת־
 כ לא לְהוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעָמְקַי בִּירְכָב בְּרוּל לָהֶם: וַיִּתְּנוּ
 כא לְכָלֵב אֶת־חֶבְרוֹן כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיּוֹרֶשׁ מִשָּׁם אֶת־
 כב בְּנֵי בְנֵימִן וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בְנֵימִן בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם
 כג הַזֶּה: וַיַּעֲלוּ בֵית־יוֹסֵף גְּסִיחָם בֵּית־אֵל יְהוּדָה עִמָּם:
 כד וַיִּתְּרוּ בֵית־יוֹסֵף בְּבֵית־אֵל וְשֵׁם־הָעִיר לְפָנִים לָזוֹ: וַיִּרְאוּ
 כה הַשְּׂמֵרַיִם אִישׁ יֹצֵא מִן־הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרָאנוּ לָא אֶת־
 כו מִבּוֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד: וַיִּרְאֵם אֶת־מִבּוֹא הָעִיר
 כז וַיָּבֹאוּ אֶת־הָעִיר לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־הָאִישׁ וְאֶת־כָּל־מִשְׁפַּחְתּוֹ
 כח שָׁלְחוּ: וַיִּלָּךְ הָאִישׁ אֶרֶץ חֶתִּים וַיָּבֹן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
 כט לָזוֹ הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְלֹא־הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה
 אֶת־בֵּית־שָׁאן וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־מִעְנֵה וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־
 יוֹשְׁבֵי דוֹר וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי יְבֻלְעָם וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ
 וְאֶת־יֹשְׁבֵי מְגִדוֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וַיּוֹאֵל הַכְּנַעֲנִי לְשִׁבְתָּ
 ככ בְּאֶרֶץ הַזֹּאת: וַיְהִי כִּי־חָזַק יִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁם אֶת־הַכְּנַעֲנִי
 כד לְמָם וְהוֹרִישׁ לֹא־הוֹרִישׁוּ: וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ

אין ער האָט אים געווען זיין טאַכטער עכסָה פאַר אַ ווייב. ¹⁴ און עס איז געווען, אַז זי איז אָנגעקומען, האָט זי אים אָנגערעדט צו בעטן פון איר פאַטער אַ פעלד. און ווי זי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פון אייזל, אַזוי האָט כָּלֵב צו איר געוואָגט: וואָס איז דיר? ¹⁵ האָט זי צו אים געוואָגט: שענק מיר אַ מתנה; וואָרום אין אַ טרוקענעם לאַנד האָסטו מיך אויסגעוועבן; דרום זאָלסטו מיר געבן קוואַלן וואָסער. האָט איר כָּלֵב געוועבן די אויבערשטע קוואַלן און די אונטערשטע קוואַלן.

¹⁶ און די קינדער פון דעם קיני, משהס שווער, זיינען אַרויפגעאַנגען פון דער שטאָט פון טייטלביימער מיט די קינדער פון יהודה צו דעם מדבר פון יהודה וואָס אין דרום פון עַרְד; און זיי זיינען געאַנגען און האָבן זיך באַזעצט מיט דעם פּאַלק.

¹⁷ און יהודה איז געאַנגען מיט זיין ברודער שמעון, און זיי האָבן געשלאָגן דעם כְּנַעֲנִי, דעם באַווּינער פון צִפְתָּ, און האָבן זי געמאַכט חרם, און מע האָט גערופן דעם נאָמען פון דער שטאָט חֶרְמָה. ¹⁸ און יהודה האָט באַצווּנגען עֵנָה מיט איר געמאַרק, און אַשְׁקֵלּוֹן מיט איר געמאַרק, און עֵקְרוֹן מיט איר געמאַרק. ¹⁹ און גאָט איז געווען מיט יהודה, און ער האָט אַיינגענומען דאָס געבערג; וואָרום די באַווּינער פון טאַל איז ניט געווען צו פאַר טרייבן, ווייל זיי האָבן געהאַט אַייזערנע רייטוועגן. ²⁰ און זיי האָבן געוועבן חֶבְרוֹן צו כָּלֵב, אַזוי ווי משה האָט אָנגעזאָגט; און ער האָט פאַרטריבן פון דאָרטן די דריי זין פון עַנְק.

טו קסז ביק כל שבק כח סזה באחז יתרי

²¹ און דעם יבּוּסִי, דעם באַווּינער פון ירוּשָׁלַם, האָבן די קינדער פון בנימין ניט פאַרטריבן; און דער יבּוּסִי איז געבליבן זיצן מיט די קינדער פון בנימין אין ירוּשָׁלַם ביז אויף היינטיקן טאָג.

²² און דאָס הויז פון יוֹסֵף, זיי אויך זיינען אַרויפגעאַנגען אויף בֵּית־אֵל, און גאָט איז געווען מיט זיי. ²³ און דאָס הויז פון יוֹסֵף האָט געלאָזט אויסקוקן בֵּית־אֵל—און דער נאָמען פון דער שטאָט איז פריער געווען לָזוֹ—²⁴ און די וועכטערס האָבן געזען אַ מאַן אַרויסגיין פון שטאָט, און האָבן צו אים געוואָגט: ווייז אונדו אַקאַרשט דעם אַיינגאַנג פון שטאָט, און מיר וועלן טאָן מיט דיר חסד. ²⁵ האָט ער זיי געוויזן דעם אַיינגאַנג פון שטאָט, און זיי האָבן געשלאָגן די שטאָט מיטן שאַרף פון שווערד; און דעם מאַן און זיין גאַנצע משפּחה האָבן זיי אַוועקגעלאָזט. ²⁶ און דער מאַן איז געאַנגען אין לאַנד פון די חֶתִּים, און האָט געבויט אַ שטאָט, און גערופן איר נאָמען לָזוֹ; דאָס איז איר נאָמען ביז אויף היינטיקן טאָג.

²⁷ און מנשה האָט ניט פאַרטריבן בֵּית־שָׁאן און אירע טעכטערשטעט, און פּעַנְךָ און אירע טעכטערשטעט, און די באַווּינער פון דוֹר און אירע טעכטערשטעט, און די באַווּינער פון יְבֻלְעָם און אירע טעכטערשטעט, און די באַווּינער פון מְגִדוֹ און אירע טעכטערשטעט; און דער כְּנַעֲנִי איז באַשטאַנען צו בלייבן זיצן אין דעמדאָזיקן לאַנד. ²⁸ און עס איז געווען, אַז ישראל איז שטאַרק געוואָרן, האָט ער געמאַכט דעם כְּנַעֲנִי צו צינו, אָבער פאַרטרייבן האָט ער אים ניט פאַרטריבן.

29 און אפרים האָט ניט פאַרטריבן דעם פּנעני וואָס איז געוועסן אין גור; און דער פּנעני איז געבליבן זיצן צווישן אים אין גור.

30 זבולון האָט ניט פאַרטריבן די באַווינער פון קטרון, און די באַווינער פון נהלול; און דער פּנעני איז געבליבן זיצן צווישן אים, און איז געוואָרן צו צינו.

31 אָשר האָט ניט פאַרטריבן די באַווינער פון עכו, און די באַווינער פון צידון, און אַחלב, און אַכויב, און חלבָה, און אַפיק, און רחוב. 32 און דער אָשרי איז געוועסן צווישן דעם פּנעני, די באַווינער פון לאַנד, וואָרום ער האָט אים ניט פאַרטריבן.

33 נפתלי האָט ניט פאַרטריבן די באַווינער פון בית שמש, און די באַווינער פון בית־ענת; און ער איז געוועסן צווישן דעם פּנעני, די באַווינער פון לאַנד; אָבער די באַווינער פון בית־שמש און בית־ענת זיינען געוואָרן ביי זיי צו צינו.

34 און דער אָמורי האָט אַרויפגעשטופט די קינדער פון דן צום געבערג, וואָרום ער האָט זיי ניט געלאָזט אַראָפּגעדערן אין טאַל. 35 און דער אָמורי איז באַשטאַנען צו בלייבן זיצן אין הר־חרס, אין אַילון, און אין שַעלבים; אָבער די האַנט פון דעם הויז פון יוסף איז געווען שווער [אויף זיין], און זיי זיינען געוואָרן צו צינו. 36 און דער גע-

את־הפּנעני הוישב בגור וישב הפּנעני בקרבּו בגור; וזבולון לא הוריש את־יושבי קטרון ואת־יושבי נהלול וישב הפּנעני בקרבּו והיו למם: אָשר לא הוריש את־יושבי עכו ואת־יושבי צידון ואת־אחלב ואת־אכויב ואת־חלבָה ואת־אפיק ואת־רחוב: וישב האָשרי בקרבּו הפּנעני וישבי האַרץ כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את־יושבי בית־שמש ואת־יושבי בית־ענת וישב הפּנעני וישבי האַרץ וישבי בית־שמש ובית ענת היו להם למם: ונחצו האַמרי את־בני־דן ההרה כִּי־לא נתנו לרדת לעמק: ויזאל האַמרי לשבת בגור־חרס באַילון ובשַעלבים ותכבד יד בית־יוסף והיו למם: ונבול האַמרי ממעלה עקרבּים מהפּלע ומעלה:

ויעל מלאך־יהוה מן־הגלגל אל־הבכים * ויאמר אֵלֶּה אתכם ממצרים ואביא אתכם אל־הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם ואמר לא־אפר בריתי אתכם לעולם: ואתם לא־תכרתו ברית ליושבי האַרץ הזאת מובחתיכם תחצו ואל־שמעתם בקולי מדי־זאת עשיתם: וגם אמרתי לא־אגרש אתם מפּניכם והיו לכם לצדיים ואלהיהם יהיו לכם למוקש: והיו בדבר מלאך יהוה את־הדברים האלה אל־פלגני ישראל וישאו העם את־קולם ויבכו: ויקראו שם־המקום ההוא בכים ויבחרשם ליהוה: וישלח יהושע את־העם וילכו בני־ישראל איש לנהלתו לרשת את־הארץ: ויעברו העם את־יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הַקְנִיּוֹת אשר האריכו ימים אחרי יהושע אשר ראו את כָּל־

א, ז' ל' לה' פתח בסעי' ב, א ססא' ססב' פסק ז' מלאך

מאָרק פון אָמורי איז געווען פון דעם אויפגאַנג פון עקרבֿים, פון סלע און אַרויף צו.

1 און א מלאך פון גאָט איז אַרויפגעגאַנגען פון גלגל קיין בוכים, און ער האָט געזאָגט: איך האָב אײך אויפגע־בראַכט פון מצרים, און האָב אײך געבראַכט אין דעם לאַנד וואָס איך האָב צוגעשוואָרן אײערע עלטערן; און איך האָב געזאָגט: איך וועל ניט פאַרשטערן מײן בונד מיט אײך אויף אײביק; 2 נאָר איר זאָלט ניט שליסן אַ בונד די באַווינער פון דעמדאָויקן לאַנד; זײערע מובחות זאָלט איר צעברעכן. אָבער איר האָט ניט צוגעהערט צו מײן קול. וואָס האָט איר דאָ געטאָן? 3 דרום אויך זאָג איך: איך וועל זיי ניט פאַרטרייבן פון פאַר אײך, און זיי וועלן אײך זיין פאַר נעצן, און זײערע געטער וועלן אײך זיין פאַר אַ שטרױכלונג.

4 און עס איז געווען, ווי דער מלאך פון גאָט האָט גערעדט די־אָזיקע ווערטער צו אַלע קינדער פון ישראל, אזוי האָט דאָס פאָלק אויפגעהויבן זײער קול, און זיי האָבן געוויינט; 5 דרום האָט מען גערופֿן דעם נאָמען פון יענעם אָרט בוכים. און זיי האָבן דאָרטן געשלאַכט צו גאָט.

6 און אז יהושע האָט פאַנגדערגעשיקט דאָס פאָלק, און די קינדער פון ישראל זיינען געגאַנגען איטלעכער צו זיין נחלה, צו אַרבן דאָס לאַנד, 7 האָט דאָס פאָלק געדינט גאָט אַלע טעג פון יהושע, און אַלע טעג פון די קנינים וואָס האָבן

* וויינעדיקע.

ח מעשה יהוה הגדול אשר עשה לישראל: וימת יהושע
 ט בדנין עבד יהוה בדממה ועשר שנים: ויקברו אותו
 בנבול נחלתו בחמת-חרם בחר אפרים מצפון להר
 י נעש: ונס כל-הדור ההוא נאספו אל-אבותיו ויקם דור
 יא אחר אחריהם אשר לא-ידעו את-יהוה ונס את-המעשה
 יב אשר עשה לישראל: ונעשו בני-ישראל את-הרע
 יג כשעו יהוה ויעבדו את-הבעלים: ויעבדו את-התות-ואלתי
 יד אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחריו-אלהים
 יו אחרים מאלתי העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם
 יז ויכעסו את-יהוה: וישבו את-יהוה ויעבדו לבעל
 יח ולעשתרות: ויחר-אף יהוה בישראל ונתנם ביד שטים
 יט וישפו אותם וימכרם ביד אויביהם מסביב ולא-יכלו עוד
 כ לעמד לפני אויביהם: בכל אשר יצאו ידיהוה היתה
 כא בם לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם
 כב ויצר להם מאד: ויקם יהוה שפטים ויושיעם מיד
 כג שטים: ונס אל-שפטיהם לא שמועו כי-זו אחריו-אלהים
 כד אחרים וישתחוו להם סרו מחר מן-הדרך אשר הלכו
 כה אבותם לשמע מצות-יהוה לא-עשו כן: וכיהקים יהוה
 כו להם שפטים ויהוה עסד-שפטם והושיעם מיד אויביהם
 כז כל ימי השופט כייניהם יהוה מנאקתם מפני לחציהם
 כח ודחקהם: ויהוה-במות השופט ישבו והשחיתו מאבותם
 כט ללכת אחריו-אלהים אחרים לעבדם ולהשתחנות להם
 ל לא הפילו ממעלליהם ומדרכם הקשה: ויחר-אף יהוה
 לא בישראל ויאמר יען אשר עברו בניו הוה את-בריתי
 לב אשר ציתו את-אבותם ולא שמעו לקולי: נס-אני לא
 לד אוסף להוריש איש מפניהם מן-הגוים אשר-עוב יהושע
 לה וימת: למען נסות כם את-ישראל השמרים הם ארתי
 לו דרך יהוה ללכת כם כאשר שמרו אבותם אס-לא:

כב ססין במ

מאריך-ימים געוען נאך יהושוען, וואס האָבן געוען אַלדי
 גרויסע טואונג פון גאָט וואָס ער האָט געטאָן פאַר ישראל.
 און יהושוע דער זון פון נון, דער קנעכט פון גאָט, איז
 געשטאַרבן צו הונדערט מיט צען יאָר. און מע האָט
 אים באַגראָבן אין דעם געמאַרק פון זיין נחלה, אין תּמנת
 חרס, אין דעם געבערג פון אפרים, אין צפון פון באַרג
 געש. און אויך יענער גאַנצער דור איז אַיינגעזאַמלט
 געוואָרן צו זיינע עלטערן, און אַן אנדער דור איז אויפגע-
 שטאַנען נאָך זיי, וואָס האָבן ניט געקענט גאָט, און ניט די
 טואונג וואָס ער האָט געטאָן פאַר ישראל. און די
 קינדער פון ישראל האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין די
 אויגן פון גאָט, און זיי האָבן געדינט די בעל-געטער. און
 זיי האָבן פאַרלאָזן יהוה דעם גאָט פון זייערע עלטערן,
 וואָס האָט זיי אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים, און זיי זיינען
 געגאַנגען נאָך פרעמדע געטער, פון די געטער פון די
 פעלקער וואָס רונד אַרום זיי, און זיי האָבן זיך צו זיי גע-
 בוקט, און האָבן דערצערנט גאָט. און זיי האָבן פאַר-
 לאָזן יהוה, און געדינט צו בעל און צו די עשתרות.
 האָט דער צאָרן פון גאָט געגרימט אויף ישראל, און ער
 האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון רויבער וואָס האָבן
 זיי באַרויבט, און ער האָט זיי איבערגעענטפערט אין דער
 האַנט פון זייערע פיינט פון רונד אַרום, און זיי האָבן מער
 ניט געקענט באַשטיין פאַר זייערע פיינט. אומעטום
 אזוי זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען, איז די האַנט פון גאָט געווען

אַקעגן זיי צום בייזן, אזוי ווי גאָט האָט גערעדט, און אזוי ווי גאָט האָט זיי געשוואָרן; און זיי האָט זייער צוגעדריקט.
 האָט גאָט אויפגעשטעלט שופטים, און זיי האָבן זיי געהאַלפן פון זייערע רויבער. אָבער אויך צו זייערע שופטים
 האָבן זיי ניט צוגעהערט, וואָרום זיי זיינען געווען פאַרפירט נאָך פרעמדע געטער, און האָבן זיך צו זיי געבוקט;
 זיי האָבן זיך גיך אָפגעקערט פון דעם וועג וואָס זייערע עלטערן זיינען געגאַנגען, צוצוהערן די געבאָט פון גאָט; זיי
 האָבן אזוי ניט געטאָן. און אז גאָט האָט זיי אויפגעשטעלט שופטים, אזוי פלעגט גאָט זיין מיט דעם שופט, און
 פלעגט זיי העלפן פון דער האַנט פון זייערע פיינט אַלע טעג פון דעם שופט, ווייל גאָט פלעגט חרטה האָבן
 איבער זייער געשריי פון וועגן זייערע צווינגער און זייערע דריקער. אָבער עס איז געווען, ווי דער שופט
 איז געשטאַרבן, אזוי פלעגן זיי ווידער פאַרדאַרבן ווערן, נאָך מער פון זייערע עלטערן, צו גיין נאָך פרעמדע געטער,
 זיי צו דינען און זיך צו בוקן צו זיי. זיי האָבן ניט אָפגעלאָזט פון זייערע מעשים און פון זייער אַיינגעשפאַרטן וועג. און
 דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישראל, און ער האָט געזאָגט: ווייל דאָסדאַזיקע פאַלק האָט איבערגע-
 טרעטן מיין בונד וואָס איך האָב באַפוילן זייערע עלטערן, און זיי האָבן ניט צוגעהערט צו מיין קול, וועל איך אויך ניט
 מער פאַרטרייבן פון פאַר זיי קיינעם פון די פעלקער וואָס יהושוע האָט איבערגעלאָזט, ווען ער איז געשטאַרבן. כּדי צו
 פרוּזן מיט זיי ישראל, אויב זיי וועלן היטן די וועגן פון גאָט צו גיין אין זיי, אזוי ווי זייערע עלטערן האָבן געהיט, אָדער ניט.

וַיַּח יְהוָה אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְבַלְתִּי הוֹרִישׁם מִהָרַר וְלֹא כֹ
נַתַּנּוּם בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ:

וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֵנִיחַ יְהוָה לְנֶפֶשׁ כָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל א
אֶת כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֶת כָּל־מַלְחָמוֹת כְּנָעַן: רָכַם לְמַעַן ב
דַּעַת דְּרוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלַמְדָם מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר
לְפָנֵים לֹא יָדְעוּם: חֲמֹשֶׁת א סָרְנֵי פִלְשְׁתִּים וְכָל־הַכְּנַעֲנִי ג
וְהַצִּידוֹנִי וְחַתִּי יָשָׁב הַר הַלְבָנוֹן מִהָרַר בְּעַל־חֶרְמוֹן עַד
לְבֹאב חֲמַת: וְהָיוּ לְנֶפֶשׁ כָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל לְדַעַת הַיּוֹשֻׁעַ ד
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֶת־אֲבוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה: וּבְנֵי ה
יִשְׂרָאֵל יָשָׁבוּ בְּכַרְבַּב הַכְּנַעֲנִי חַתִּי וְהָאֹמְרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַחִתִּי וְהַיּוֹבָסִי: וַיִּקְרָו אֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לְהָם לְנָשִׁים וְאֵתֵי
בְנוֹתֵיהֶם נָתַן לְבָנֵיהֶם וַעֲבָדוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם: וַיַּעֲשׂוּ ו
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־חֶרְעַל בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַעֲבָדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָאֲשֵׁרוֹת: וַיַּחֲרָאֵף ח
יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכַּרְם בְּיַד כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים מִלֶּדֶת אֶרֶם
נַחֲרִים וַעֲבָדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים שְׂמֹנֶה
שָׁנִים: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה וַיָּקָם יְהוָה מוֹשִׁיעַ ט
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת עֲתַנִּיאֵל בְּדָקְנוֹ אֶתִי כָלֵב
הַקָּטָן מִמֶּנּוּ: וַתְּהִי עָלָיו רוֹחַ־יְהוָה וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל י
וַיֵּצֵא לְמַלְחָמָה חֲתָן יְהוָה בְּיָדוֹ אֶת־כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים מִלֶּדֶת
אֶרֶם וַתָּעַז יָדוֹ עַל כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים: וַתִּשְׁקַט הָאָרֶץ יא
אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיָּמָת עֲתַנִּיאֵל בְּדָקְנוֹ: וַיִּסָּפוּ בְנֵי יב
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת רָעָה בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־עַגְלוֹן
מִלֶּדֶת־מוֹאָב עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כִּי־עָשׂוּ אֶת־חֶרְעַל בְּעֵינֵי יְהוָה:
וַיִּאֲכַף אֱלֹהֵי אֶת־בְּנֵי־עַמּוֹן וַעֲמַלְק וַיִּלְחַד יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל יג
וַיִּירָשׁוּ אֶת־עִיר הַתְּמָרִים: וַעֲבָדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עַגְלוֹן ד
מִלֶּדֶת־מוֹאָב שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל טו

28 און גאָט האָט געלאָזט די־דאָזיקע פעלקער, זיי ניט צו
פאַרטרייבן אויף גיך; און ער האָט זיי ניט געגעבן אין
דער האַנט פון יהושוען.

און דאָס זיינען די פעלקער וואָס גאָט האָט גע
לאָזט, כדי צו פרווון מיט זיי ישראל, די אַלע וואָס
האָבן ניט געוויסט פון אַלע מלחמות פון כְּנַעַן: בלוין
כדי די דורות פון די קינדער פון ישראל זאלן וויסן, זיי
צו לערנען מלחמה—די וואָס האָבן נאָר פריער דערפון
ניט געוויסט; 8 די פינף פירשטן פון די פלשתים, און דער
גאַנצער כְּנַעֲנִי, און דער צידוני, און דער חוי, דער באַר
ווינער פון באַרג לבנון, פון באַרג בעל־חרמון ביז מע
קומט קיין חמת. 4 און זיי זיינען געבליבן כדי צו פרווון
מיט זיי ישראל, צו וויסן אויב זיי וועלן צוהערן די געבאָט
פון גאָט וואָס ער האָט געבאָטן זייערע עלטערן דורך
משהן. 6 און די קינדער פון ישראל זיינען געזעסן צווישן
דעם כְּנַעֲנִי, דעם חתי, און דעם אַמֹרִי, און דעם פְּרִזִּי,
און דעם חוי, און דעם יבֹּסִי. 6 און זיי האָבן זיך גענומען
זייערע טעכטער פאַר וויבער, און זייערע טעכטער האָבן
זיי געגעבן צו די זין פון יענע, און זיי האָבן געדינט זייערע
געטער.

7 און די קינדער פון ישראל האָבן געטאָן וואָס איז
שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און זיי האָבן פאַרגעסן אָן
יהוה זייער גאָט, און האָבן געדינט די בעל־געטער און די אַשֵׁרוֹת. 8 און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף
ישראל, און ער האָט זיי איבערגעענטפערט אין דער האַנט פון כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים דעם מלך פון אַרם־נהרים, און די
קינדער פון ישראל האָבן געדינט כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים מען אַכט יאָר. 9 האָבן די קינדער פון ישראל געשריען צו גאָט, און
גאָט האָט אויפגעשטעלט די קינדער פון ישראל אַ העלפער וואָס האָט זיי געהאַלפן, עֲתַנִּיאֵל דעם זון פון קָנוֹן, פֶּלְבַס
יינגערן ברודער. 10 און דער גייסט פון גאָט איז געווען אויף אים, און ער האָט געמשפּט ישראל; און ער איז אַרויסגע
גאַנגען אויף מלחמה, און גאָט האָט געגעבן אין זיין האַנט כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים דעם מלך פון אַרם, און זיין האַנט איז געווען
שטאַרק אויף כּוֹשֵׁן רִשְׁעִים מען. 11 און דאָס לאַנד איז געווען רואיק פּערציק יאָר. און עֲתַנִּיאֵל דער זון פון קָנוֹן איז
געשטאַרבן.

12 און די קינדער פון ישראל האָבן ווידער געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און גאָט האָט געשטאַרקט
עַגְלוֹן דעם מלך פון מואָב איבער ישראל, ווייל זיי האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט. 13 און ער האָט
איינגעזאַמלט צו זיך די קינדער פון עַמּוֹן און עַמְלַק, און איז געגאַנגען און האָט געשלאָגן ישראל; און זיי האָבן איינגענומען
די שטאָט פון טייטלביי־מער. 14 און די קינדער פון ישראל האָבן געדינט עַגְלוֹן דעם מלך פון מואָב אַכצן יאָר. 15 האָבן די

אֶל־יְהוָה וַיִּקַּם יְהוָה לְהָם מוֹשִׁיעַ אֶת־אֲהוּרָה בְּנֵי־נָרָא בֶן־
הַיְמִינִי אִישׁ אֶסֶר וַיִּשְׁלַחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ
מִנְחָה לְעִגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב׃ וַיַּעַשׂ לוֹ אֲהוּרָה הַרֵב וְלָהּ
שְׁנַי פְּלוֹת נִמְד אֶרְכָּה וַיַּחַדֵּר אוֹתָהּ מִתַּחַת לַמִּדְּוָי עַל יַרְדֵּי
יְמִינִי׃ וַיִּקְרַב אֶת־הַמִּנְחָה לְעִגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וַעֲגָלוֹן
אִישׁ בְּרִיא מְאֹד׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בִּלְהָ לְהַקְרִיב אֶת־הַמִּנְחָה
וַיִּשְׁלַח אֶת־הַשֶּׁמֶן וְשֵׂאֵי הַמִּנְחָה׃ וְהוּא שָׁב מִן־הַפְּסִילִים
אֲשֶׁר אֶת־הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר דְּבַר־סֶתֶר לִי אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
הָם וַיֵּצְאוּ מֵעִלְיוֹ פַלְהֵלְמָדִים עֲלָיו׃ וְאֲהוּרָה בָּא אֵלָיו
וְהוּא יָשָׁב בְּעֵלְיֹת הַמִּקְרָה אֲשֶׁר־לוֹ לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר אֲהוּרָה
דְּבַר־אֱלֹהִים לִי אֱלֹהֵי נִקָּם מֵעַל הַפְּסִא׃ וַיִּשְׁלַח אֲהוּרָה
אֶת־יָד שְׂמָאלוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַחֶרֶב מֵעַל יַרְדֵּי יְמִינֵי וַתִּקְרָעָהּ
כַּב בְּכַמְנוֹ׃ וַיִּבֶא נִסְדֵּנְצָב אַחַר הַלְהָב וַיִּסְתֵּר הַחֶלֶב בְּעַד
הַלְהָב כִּי לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִכַּמְנוֹ וַיֵּצֵא הַפְּרִשְׁדָּה׃
כג וַיֵּצֵא אֲהוּרָה הַמִּסְדָּרוֹנָה וַיִּסְתֵּר דַּלְתוֹת הַעֲלִיָּה בְּעַדוֹ וַיַּעַל׃
כד וְהוּא יָצָא וַעֲבָדוֹ כָּאוֹ וַיִּרְאוּ וַהֲגִהוּ דַּלְתוֹת הַעֲלִיָּה נִעְלוֹת
כה וַיֹּאמְרוּ אֵךְ מִסִּיד הוּא אֶת־דִּנְגְלוֹ בְּתוֹר הַמִּקְרָה׃ וַיִּתְּלוּ
עַרְבוֹשׁ וַהֲגִהוּ אֵינֵנו פֶּתַח דַּלְתוֹת הַעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת־
כו הַמִּפְסָח וַיִּפְתְּחוּ וַהֲגִהוּ אֲדִנְיָהִם נִפְלֵ אֶרְצָה מֵת׃ וְאֲהוּרָה
כז נִמְלַט עַד הַתְּמַדְמָהִם וְהוּא עָבַר אֶת־הַפְּסִילִים וַיִּמְלַט
כח הַשְּׂעִירֹתָהּ׃ וַיְהִי כַּבּוֹאוֹ וַתִּקְרַע בְּשׂוֹפֵר בְּתַר אֶפְרַיִם
כט וַיִּרְדּוּ עִמּוֹ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִדְּהַתָּר וְהוּא לִפְנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
לְהָם רַדְפוּ אַחֲרַי כִּי־תָתַן יְהוָה אֶת־אֵיבֵיכֶם אֶת־מוֹאָב
לְיַדְכֶם וַיִּרְדּוּ אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְמוֹאָב
לד וְלֹא־יָתְנוּ אִישׁ לְעֵבֶר׃ וַיָּבֹאוּ אֶת־מוֹאָב בְּעֵת הַהִיא בְּעֶשְׂרֵת
אֲלָפִים אִישׁ בְּלִשְׁמֹן וּבְלִיֵּשׁ חֵיל וְלֹא נִמְלַט אִישׁ׃
וַתִּכְנַע מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא מִתַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁקַט הָאָרֶץ

ש' ו' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט ל'

קינדער פון ישראל געשריען צו גאט, און גאט האט זיי
אויפגעשטעלט א העלפער אהוד דעם זון פון גראן, א
בנימנער, א מאן א געלינקטן. און די קינדער פון ישראל
האבן געשיקט דורך זיין האנט א מתנה צו עגלון דעם מלך
פון מואב. ¹⁶ האט אהוד זיך געמאכט א שווערד וואס
האט געהאט צוויי שארפן, אן אייל די לענג; און ער האט
זי אנגעגורט אונטער זיינע קליידער אויף זיין רעכטן דין.
¹⁷ און ער האט געגענט די מתנה צו עגלון דעם מלך פון
מואב—און עגלון איז געווען זייער א פעטער מענטש. ¹⁸ און
עס איז געווען, ווי ער האט געענדיקט געגענען די מתנה,
אזוי האט ער ארויסבאלייט די מענטשן וואס האבן גע-
טראגן די מתנה. ¹⁹ און ער אליין האט זיך אומגעקערט
פון די שטיינהאקערייען וואס לעבן גלגל, און האט גע-
זאגט: א פארבארגענע זאך האב איך צו דיר, מלך. האט
ער געזאגט: זאל זיין שטיל! און אלע וואס זיינען גע-
שטאנען ארום אים, זיינען ארויסגעגאנגען פון אים. ²⁰ און
אהוד איז צוגעקומען צו אים ווי ער זיצט אליין אין דער
קילער אויבערשטוב וואס ביי אים, און אהוד האט געזאגט:
א ווארט פון גאט האב איך צו דיר. איז ער אויפגעשטאנען
פון זיין שטול. ²¹ און אהוד האט אויסגעשטרעקט זיין
לינקע האנט, און האט גענומען זיין שווערד פון זיין רעכטן
דיך, און האט זי אריינגעשטאכן אין זיין בויך. ²² און אויך
דער שטיל איז אריין נאכן קלינג; און דאס פעטס האט
איינגעשלאסן דעם קלינג, ווארום ער האט די שווערד ניט

ארויסגעצויגן פון זיין בויך; און זי איז ארויס פון הינטערלייב. ²³ און אהוד איז ארויסגעגאנגען אין פירהויו, און
האט צוגעמאכט די טירן פון דער אויבערשטוב הינטער זיך, און צוגעשלאסן. ²⁴ און ווי ער איז ארויסגעגאנגען,
אזוי זיינען אנגעקומען זיינע קנעכט, און האבן דערווען, ערשט די טירן פון דער אויבערשטוב זיינען פארשלאסן, און זיי
האבן געזאגט: מסתמא איז ער אויף זיין באדערפעניש אין דער קילקאמער. ²⁵ אבער אז זיי האבן זיך צו שאנד גע-
ווארט, ערשט ער עפנט ניט די טירן פון דער אויבערשטוב, האבן זיי גענומען דעם שליסל, און האבן געעפנט; ערשט
זייער האר ליגט טויט אויף דער ערד. ²⁶ און אהוד איז אנטרוגען געווארן בעת זיי האבן געזאמט, און ער איז אריבער
די שטיינהאקערייען, און איז אנטרוגען קיין שעיקה. ²⁷ און עס איז געווען, ווי ער איז אנגעקומען, אזוי האט ער געבלאזן
אין שופר אין דעם געבערג פון אפרים, און די קינדער פון ישראל האבן אראפגענידערט מיט אים פון דעם געבערג, און
ער זיי פארויס. ²⁸ און ער האט צו זיי געזאגט: יאנט נאך הינטער מיר, ווארום גאט האט געגעבן אייערע פינט, מואב,
אין אייער האנט. און זיי האבן אראפגענידערט נאך אים, און האבן פארכאפט די איבערפארן פון ירדן פאר מואב, און
קיינעם ניט געלאזט אריבערגיין. ²⁹ און זיי האבן געשלאגן פון מואב אין יענער צייט ארום צען טויזנט מאן, ווי נאך א
לייביקער, און ווי נאך א העלדישער מאן; און קיינער איז ניט אנטרוגען געווארן. ³⁰ און מואב איז געווארן אונטער-
טעניק אין יענעם טאג אונטער דער האנט פון ישראל; און דאס לאנד איז געווען רואיק אכציק יאר.

א אין טעקסט: מסיך הוא את רגליו, פארדעקט ער זיינע פיס.

11 און נאך אים איז געווען שמגר דער זון פון ענתן. וואס האט געשלאגן פון די פלשתים זעקס הונדערט מאן מיט אן אקסטעקן. און ער אויך האט געהאלפן ישראל.

12 און די קינדער פון ישראל האבן ווידער געטאן וואס איז שלעכט אין די אויגן פון גאט, ווען אהוד איז געשטארבן. 13 און גאט האט זיי איבערגעענטפערט אין דער האנט פון יבין דעם מלך פון כנען, וואס האט געקיניגט אין חצור; און דער פירער פון זיין חיל איז געווען סיסרא, וואס איז געזעסן אין חרושתגוים. 14 און די קינדער פון ישראל האבן געשריען צו גאט; ווארום זיין הונדערט אייזערנע רייטוועגן האט ער געהאט, און ער האט שטארק געדריקט די קינדער פון ישראל צוואנציק יאר.

15 און דבורה א פרוי א נביאה, די ווייב פון לפידותן, זי האט געמשפט ישראל אין יענער צייט. 16 און זי איז געזעסן אונטער דבורהס טייטלבוים צווישן רמה און צווישן ביתאל אין דעם געבערג פון אפרים, און די קינדער פון ישראל זיינען ארויפגעגאנגען צו איר צו משפט. 17 האט זי געשיקט און האט גערופן ברוך דעם זון פון אבינועם פון קדשנפתלי, און האט צו אים געזאגט: פארוואר, יהוה דער גאט פון ישראל האט באפוילן: גיי און זאלסט ציען צום בארג תבור, און נעמען מיט דיר צען טויזנט מאן פון די קינדער פון זיין זבולון. 18 און איך וועל אריבערציען צו דיר, צום טייך קישון, סיסרא דעם פירער פון יבנים חיל, מיט זיינע רייטוועגן און זיין מחנה, און איך וועל אים געבן אין דיין האנט. 19 האט ברוך צו איר געזאגט: אויב דו וועסט גיין מיט מיר, וועל איך גיין מיט גיין. 20 האט זי געזאגט: גיין וועל איך גיין מיט דיר, אבער ניט דינער וועט זיין דער פבוד אויף דעם וועג וואס דו גייסט, ווארום אין דער האנט פון א פרוי וועט גאט איבערענטפערן סיסראן.

און דבורה איז אויפגעשטאנען און איז געגאנגען מיט ברוך קיין קדש. 21 און ברוך האט צונויפגערויפן זבולון און נפתלי קיין קדש, און צען טויזנט מאן זיינען ארויפגעגאנגען הינטער אים; און דבורה איז ארויפגעגאנגען מיט אים. 22 און סדר דער קניי האט זיך געהאט אפגעשיידט פון קנן, פון די קינדער פון חובב, משה שווער, און האט אויפגעשטעלט זיין געצעלט ביז אלוך בצעניים וואס לעבן קדש.

23 האט מען אנגעזאגט סיסראן אז ברוך דער זון פון אבינועם איז ארויפגעגאנגען צום בארג תבור, 24 און סיסרא האט איינגעזאמלט אלע זיינע רייטוועגן—זיין הונדערט אייזערנע רייטוועגן, און דאס גאנצע פאלק וואס מיט אים, פון חרושתגוים צום טייך קישון.

שמונים שנה: ואחריו היה שמגר בןענת ונג את לא פלשתים שש מאות איש במלמד הבקר וישע נסיהו את ישראל:

ד

ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהוד מת: 12 ומקדם יהוה ביד יבין מלךכנען אשר מלך בחצור ב ישראל צבאו סיסרא והוא ישב בחרשת הגוים: ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי השע מאות רכבברזל לו והוא לחץ אתבני ישראל בחוקה עשרים שנה: 13 ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה אתישראל ישראל בעת ההוא: והוא ישבת תחתיתמר דבורה בין הרמה ובין ביתאל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק בןאבינועם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צנה יהוה אליה ישראל לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולון: ומשכתי אליך ואלנוחל קישון אתדיסרא שרצבא יבין ואתרכבו ואתחמוני ונתתיו בידך: ויאמר אליה ברוך אסיתלכי עמי והלכתי ואסילא תלכי עמי לא אלק: ותאמר הלא אלק עמך אפס כי לא תהיה תפארתך עלהתהוך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימגר יהוה אתדיסרא ותקם דבורה ותלך עסברק קדשה: ויזעק ברוך אתזבולון ואתנפתלי קדשה ויעל ברנליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה: ותבר נקוני נפרד מקון מבני חובב חתן משה ויט אהלו עראלון בצענים אשר אתיקדש: ויגדו יב לסיסרא כי עלה ברוך בןברק בןאבינועם הרתבור: ויזעק יב סיסרא אתברכבו השע מאות רכב ברזל ואתברכבו

ד, ד' הסטת משלח לאשכנזים יא' ס"א ור' בקץ בצענים קי

יד **וְעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחֲרַשַׁת הַגּוֹיִם אֶל-גִּחְלֵי קִשּׁוּן; וְתֹאמַר**
דְּבַלְהָ אֶל-בְּרַק לָקִים כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת-
טו סִסְרָא בְיַדְךָ הֲלֹא יְהוָה יֵצֵא לִפְנֵיךָ וַיִּרְדֵּךְ בְּרַק מִתּוֹ
טז חֲבוֹד וְעֵשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו; וַיִּרֶם יְהוָה אֶת-
יז סִסְרָא וְאֶת-כָּל-הַרֶכֶב וְאֶת-כָּל-הַמַּחֲנֶה לְפִי-הַרְרֵב לִפְנֵי
יח בְּרַק וַיִּרְדֵּךְ סִסְרָא מֵעַל הַמַּרְבֵּבָה וַיִּנֶּם בְּרִנְלָיו; וּבְרַק
יט רָדַף אַחֲרֵי הַרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרַשַׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל
כ אֶת-כָּל-הַמַּחֲנֶה סִסְרָא לְפִי-הַרְרֵב לֹא נִשְׁאַר עַד-אַחַד; וְסִסְרָא
כא נֶם בְּרִנְלָיו אֶל-אֱהֹל יַעֲלֵ אֶשֶׁת חֲבֵר הַקִּינִי כִּי שְׁלוֹם בֵּין
כב יְבִין מְלֶכֶת-חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֲבֵר הַקִּינִי; וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לִקְרַאת
כג סִסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אֶל-תִּמְרָא
כד וַיִּסַּר אֵלָיָהּ הָאֱהֹלָה וַתִּכְסְּהוּ בַשְּׂמִיכָה; וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ
כה הַשְׂקִינִינָא מַעֲטָמִים כִּי אֲמַתִּי וַתִּפְתַּח אֶת-יָנְאוֹד הַחֲלָב
כו וַתִּשְׁקְהוּ וַתִּכְסְּהוּ; וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ עַמֹּד פֶּתַח הָאֱהֹל וְהָיָה
כז אִם-אִישׁ יָבֹא וְשִׂאלְךָ וְאָמַר הַגִּידִינָה אִישׁ וְאָמַרְתָּ אֵין;
כח וַתִּקַּח יַעֲלֵ אֶשֶׁת-חֲבֵר אֶת-יְתוֹד הָאֱהֹל וַתִּשֶׂם אֶת-הַמַּקְבָּת
כט בְּיָדָהּ וַתִּבּוֹא אֵלָיו בְּלֵאֵשׁ וַתִּתְקַע אֶת-הַיְתוֹד בְּרַקְתּוֹ
ל **וַתִּצְנַח בְּאַרְצָהּ וְהוּא-נִרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמַת; וְהָיָה בְּרַק רָדַף**
לא אֶת-סִסְרָא וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לִקְרַאתוֹ וַתֹּאמֶר לֹא לָךְ וְאַרְאֶךָ
לב אֶת-הָאִישׁ אֲשֶׁר-אַתָּה מִבְּקֶשׁ וַיָּבֹא אֵלָיָהּ וְהָיָה סִסְרָא
לג נָפֵל מֵת וְהַיְתוֹד בְּרַקְתּוֹ; וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בְּיָוֵם הַהוּא אֶת
לד יְבִין מְלֶכֶת-כְּנַעַן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַתִּלְדֵּךְ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
לה הַלְלוּךָ וְקִשְׁיָה עַל יְבִין מְלֶכֶת-כְּנַעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת
לו יְבִין מְלֶכֶת-כְּנַעַן;

ה

א **וַתֵּשֶׁר דְּבוּדָהּ וּבְרַק בְּן-אֲבִינֵעַם בְּיָוֵם הַהוּא**
 ב **לְאֹמַר: בְּפָרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב**

ד, יח' מלוצ' יט' חסר א' מלא וז"ל כ"ז א' נחה ס"א הד' מלוצ' ה, א' הספרדים מחולקין סוף

14 **און דבורה האָט געזאָגט צו בְּרַקן: שטיי אויף!**
וואָרום דאָס איז דער טאָג וואָס גאָט האָט געגעבן סיסראָן
אין זײַן האַנט; פאַרוואָר, גאָט איז אַרויסגעגאַנגען דיר
פאַרויס.
האָט בְּרַק אַראָפּגענידערט פון באַרג חֲבוֹר, און צען
טויזנט מאַן נאָך אים. 15 און גאָט האָט פאַרטומלט סיסראָן
און אַלע רײטוועגן און דעם גאַנצן חיל מיטן שאַרף פון
שווערד פאַר בְּרַקן; און סיסראָ האָט אַראָפּגענידערט
פון זײַן רײטוואָגן, און איז אַנטלאָפן צו פּוּס. 16 און בְּרַק
האָט נאָכגעיאָגט די רײטוועגן און דעם חיל בײַן חֲרוֹשֶׁת
גוֹיִם, און דער גאַנצער חיל פון סיסראָן איז געפאלן דורכן
שאַרף פון שווערד; ניט געבליבן צומאַל אײנער.
17 און סיסראָ איז געלאָפן צו פּוּס צום געצעלט פון
יעֲלֵ דער ווייב פון חֲבֵר דעם קיני; וואָרום שלום איז גע-
ווען צווישן יבין דעם מלך פון חֲצוֹר און צווישן דעם הויז
פון חֲבֵר דעם קיני. 18 און יעֲלֵ איז אַרויסגעקומען סיסראָן
אַנטקעגן, און האָט צו אים געזאָגט: קער אײַן, מיין האַר,
קער אײַן צו מיר; זאָלסט ניט מורא האָבן. האָט ער אײַני
קערט צו איר אין געצעלט, און זי האָט אים צוגעדעקט
מיט אַ דעקע. 19 האָט ער צו איר געזאָגט: גיב מיר, איך
בעט דײַך, טרינקען אַ ביסל וואַסער, וואָרום איך בין
דאַרשטיק. האָט זי געעפנט דעם לאָגל מילך, און האָט
אים געגעבן טרינקען, און האָט אים צוגעדעקט. 20 האָט
ער געזאָגט: שטעל זיך אין אײנגאַנג פון געצעלט, און עס
וועט זײַן, אַז עמיצער וועט קומען, און וועט דײַך פרעגן
און זאָגן: איז דאָ פאַראַן אַ מאַן? זאָלסטו זאָגן: גיין.

21 **האָט יעֲלֵ די ווייב פון חֲבֵרן גענומען אַ געצעלטפלעקל, און אַרײַנגעטאָן דעם האַמער אין איר האַנט, און**
זי איז שטילערהײט צוגעגאַנגען צו אים, און האָט אַרײַנגעהאַקט דאָס פלעקל אין זײַן שלײף, ביז עס איז אַרײַן אין דער
ערד, און זי ער איז געשלאָפן, אַזוי האָט ער געחלשט און איז געשטאַרבן.

22 **ערשט בְּרַק יאָגט נאָך סיסראָן; איז אים יעֲלֵ אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן, און האָט צו אים געזאָגט: קום און איך**
וועל דיר ווייזן דעם מאַן וואָס דו ווכסט. איז ער אַרײַנגעגאַנגען צו איר, ערשט סיסראָ ליגט טויט מיטן פלעקל אין זײַן
שלײף.

23 **און גאָט האָט געמאַכט אונטערטעניק אין יענעם טאָג יבין דעם מלך פון כְּנַעַן פאַר די קינדער פון יִשְׂרָאֵל. 24 און**
די האַנט פון די קינדער פון יִשְׂרָאֵל איז געוואָרן אַלץ שווערער אויף יבין דעם מלך פון כְּנַעַן, ביז וואַנען זײ האָבן פאַר-
שניטן יבין דעם מלך פון כְּנַעַן.

ה

1 **האָט געוונגען דבורה און בְּרַק דער זון פון אַבִינוֹצמען אין יענעם טאָג, אַזוי צו זאָגן:**
 2 **אַז מע לאָזט די האַר ווילד אין יִשְׂרָאֵל,**
 3 **אַז דאָס פּאָלק באַט זיך פּרייַוויליק אָן.**

טוט לויבן גאָט!
 3 הערט איר מלכים, פאַרנעמט איר פירשטן,
 איך, צו יהוה וועל איך זינגען,
 איך וועל שפילן צו יהוה דעם גאָט פון ישראל.
 4 גאָט, אָו דו ביסט פון שַׁעִיר אַרױם,
 אָו דו האָסט פון אָדוםס פעלד געשפּרייט,
 האָט די ערד געציטערט,
 אויך די הימלען האָבן געטריפט,
 יאָ, וואַלקנס האָבן וואַסער געטריפט.
 5 בערג זיינען צערוגען פאַר יהוה,
 דערדאָויקער סיני-פאַר יהוה דעם גאָט פון ישראל.
 6 אין די טעג פון שמנר דעם זון פון עֲנָת,
 אין די טעג פון יַעֲל, האָבן שליאַכן אויפגעהערט,
 און וועגנייער פלעגן אויף קרומע שטעגן גיין.
 7 אויפגעהערט האָבן פירער אין ישראל, אויפגעהערט,
 ביז דו דבורה ביסט אויפגעשטאַנען,
 אויפגעשטאַנען אַ מוטער אין ישראל.
 8 נייע געטער האָט מען אויסדערוויילט,
 דרום איז מלחמה געווען אין די טויערן;
 אויב אַ שילד און אַ שפיז איז אַנצווען געווען
 אין פּערציק טויזנט אין ישראל!
 9 מיין האַרץ צו די הערשער פון ישראל,
 די פּרייזליקע צווישן דעם פּאָלק;
 טוט לויבן גאָט!

עִם בָּרְכוּ יְהוָה: שְׁמַעוּ מַלְכִים הָאֲנֹתִי ו
 רְנָנִים אֲנֹכִי לַיהוָה אֲנֹכִי אֲשִׁירָה אֲמַר
 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יְהוָה בְּצִאתָךְ ד
 מִשְׁעִיר בְּצִעְדֶךָ מִשְׁתָּה אַרְוֹם אֶרֶץ
 רָעָשָׁה נְסִימִים נָטְפוּ נְסִימִים נָטְפוּ
 מִים: הָרִים נוֹלוּ מִפְּנֵי יְהוָה וְהָ ה
 סִינֵי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בִּימֵי שְׁמֹנֶר בְּדֹ ו
 עֲנָת בִּימֵי יַעֲל חָדְלוּ אַרְחוֹת וְהַלְבִּי
 נְתִיבוֹת יָלְכוּ אַרְחוֹת עֲקֻלְקֻלוֹת: חָדְלוּ פְרִנֹן בְּיִשְׂרָאֵל ו
 חָדְלוּ עַד שְׁקֻמְתִי דְבוּרָה שְׁקֻמְתִי
 אִם בְּיִשְׂרָאֵל: יִבְחַר אֱלֹהִים ה
 חֲדָשִׁים אָו לַחַם שְׁעָרִים מָנוּ
 אֲמִי־רָאָה וְרָמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף
 בְּיִשְׂרָאֵל: לְבִי לְחֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל הַמְתַּנְדָּבִים ו
 בְּעַם בָּרְכוּ יְהוָה: רָכְבֵי אֲתָנוֹת י
 אַחְרוֹת יִשְׁבִּי עַל־מִדְּיָן וְהַלְבִּי
 עַל־דֶּרֶךְ שִׁיחוֹ: מִקּוֹל מַחְצָצִים בֵּין י
 מִשְׁאֲבִים שֵׁם יְתֵנוּ צְדָקוֹת יְהוָה צְדָקָת
 פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל אָו יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם־
 יְהוָה: עֲוֹנֵי עֲוֹלֵי דְבוּרָה עֲוֹנֵי יב
 עֲוֹנֵי דְבַר־שִׁיר קוֹם בָּרַק וּשְׂבָה שְׂבוּהָ בְּךָ
 אֲבִינוּם: אָו יִרְדּוּ שָׂרִיד לְאֲדִירִים עִם יְהוָה י
 וְדִרְלֵי בְנִבּוּרִים: מִנֵּי אֲפָרִים שְׂרָשָׁם י
 בְּעַמְלֶק אַחֲרָיִךְ בְּנִמְזֵן בְּעַמְמֹד מִנֵּי
 מְכִיר יִרְדּוּ מִחֻקִּים וּמִזְבוֹלֵן מִשְׁכִּים בְּשִׁבְט
 סַפְרִ: וְשָׂרֵי בִישְׁשָׁבֵר עִם־דְּבוּרָה וְשִׁשְׁבָר י
 בֵּן בָּרַק בְּעַמְקֵן שִׁלַּח

ד' קצ"ח מ"ג ז' הש' בפתח י"ב' מלע

שטיי אויף, בָּרַק,
 און פאַנג דיין געפאַנג, זון פון אַבִּינוּעָם!
 13 דענסמאָל האָט ער אַן איבערבלייב געמאַכט געוועלטיקן
 איבער אַ מאַכטיקן פּאָלק;
 גאָט האָט מיך געמאַכט געוועלטיקן
 איבער די גיבורים.
 14 פון אפרים זיינען געקומען די וואָס וואַרצלען אין עמלֶק,
 גאָך דיר, בנימין, מיט דייע מחנות;
 פון מכיר האָבן הערשער גענידערט,
 און פון זבולון די וואָס טראָגן אַ שרײַבערשטאַק.
 15 און די האַרן אין יששכָר מיט דבורה;
 אין יששכָר ווי בָּרַק
 האָט געלאָזט זיך אין טאַל, הינטער אים.

10 איר וואָס רייט אויף אייזעלינס ווייסע,
 איר וואָס זיצט אויף דעקעס,
 און איר וואָס גייט אויפן וועג,
 רעדט דערפון!
 11 מער ווי ליאַרעם פון פּיילשיסערס
 איז צווישן די שעפּקאַריטעס;
 דאַרטן דערציילט מען די גערעכטיקייטן פון גאָט,
 די גערעכטיקייטן פון זיין פירערשאַפט אין
 ישראל.
 דענסמאָל האָט גענידערט
 גאָטס פּאָלק צו די טויערן.
 12 דערוועק דיך, דערוועק דיך, דבורה,
 דערוועק דיך, דערוועק דיך, רעד געזאַנג!

ברגליו בקלנות ראובן גדלים
 חזקת לב: לשמוע שרקות עדרים למה ישבת בין
 ראובן גדלים חקר לב: גלעד בעבר הנהרן
 שכן יין למה יגור אגיות אשר
 ישב לחוף ימים ועל מפרציו
 ישבין: ובלון עם חרף נפשו למות ונפתלי
 על מרומי שדה: באו מלכים
 נלחמו או נלחמו מלכי כנען פתענד
 עלמי מגדו כצע כסף לא
 לקחו: מן שמים נלחמו הבורכים
 ממסלותם נלחמו עם סיסרא: נחל קישון
 נרפם נחל קדומים נחל קישון תדרכי
 נפשי עו: או הלמו עקבי
 סוס מדהרות דהרות אביריו: ארו
 מרוז אמר מלאך יהוה ארו ארו
 ושביה כי לא באו לעזרת יהוה לעזרת
 יהוה בגבורים: תברך מנשים
 ילל אשת חבר הקניז מנשים
 באהל תברך: מים שאל הלב
 נתנה בספל אדירים הקריבה המאה: ידה
 ליתר תשלחה וימנה להלמות
 עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה
 והלפה רקתו: בין רגליה ברע נפל
 שרב בין רגליה ברע נפל כאשר
 ברע שם נפל שדוד: בעד החלון נשקפה
 ותיכב אם סיסרא בעד האשנב מרוע

יט' עמ' חק כ"י עמ' חק

25 וואסער האָט ער געבעטן, מילך האָט זי געגעבן,
 אין אַ קרוג פון פירשטן האָט זי שמאַנט דערלאַנגט.
 26 איר האַנט האָט זי אויסגעשטרעקט צום פלעקל,
 און איר רעכטע צום אַרבעטערהאַמער,
 און געהאַמערט סיסראָן, צעקלאַפט זיין קאַפּ,
 און געלעכערט און דורכגעאַקט זיין שלייף.
 27 צו אירע פיס האָט ער זיך אַראָפּגעלאָזט,
 געפאַלן, געלעגן;
 צו אירע פיס זיך אַראָפּגעלאָזט, געפאַלן;
 וו זיך אַראָפּגעלאָזט, דאָרט דערהרגעט געפאַלן.
 28 דורכן פענצטער האָט געקוקט און געיאַמערט,
 דורך דער פאַרטקע, די מוטער פון סיסראָן:

ביי די טיילן פון ראובן
 איז דער איבערלייג געווען גרויס.
 16 וואָס ביסטו געוועסן צווישן די שאַפּנעהעפטן,
 צו הערן דאָס מעקן פון סטאַדעס?
 ביי די טיילן פון ראובן
 איז דער איבערקלער געווען גרויס.
 17 גלעד האָט אויף יענער זייט ירדן גערוט;
 און דן פאַרוואָס וויילט ביי די שיפן?
 אָשר איז געוועסן ביים באַרטן פון ים,
 און ביי זיינע אויסגוסן געטאָן רוען.
 18 זבולון איז אַ פּאַלק
 וואָס האָט אַיינגעשטעלט זיין ועל צום טויט,
 און נפתלי—
 אויף די הייכן פון פעלד.
 19 מלכים זיינען געקומען, מלחמה געהאַלטן,
 דענסמאַל האָבן מלחמה געהאַלטן די מלכים פון
 כנען
 אין פּענד ביי די וואַסערן פון מגדו;
 קיין רויב פון זילבער האָבן זיי נישט געקריגן.
 20 פון הימל האָט מען מלחמה געהאַלטן,
 די שטערן פון זייערע שטעגן
 האָבן מלחמה געהאַלטן מיט סיסראָן.
 21 טייך קישון האָט זיי אַוועקגעפלייצט,
 טייך אַלטער, טייך קישון.
 טרעט אויף מיט מאַכט, מיין ועל!
 22 דענסמאַל האָבן געקלאַפט די טריט פון פערד,
 פון די שפרונגען, די שפרונגען פון זיינע אַגערס.
 23 שילט מרוז, האָט געוואַנט דער מלאך פון גאָט,
 שילטן שילט אירע באַווינער,
 ווייל זיי זיינען נישט געקומען צו דער הילף פון גאָט,
 צו דער הילף פון גאָט, צווישן די גיבורים.
 24 געבענטשטער פון אַלע ווייבער זאָל זיין יעל,
 די ווייב פון חָבֵר דעם קיני,
 פון אַלע ווייבער אין געצעלט זיין געבענטשטער.

בשש רכבו לבוא
 מרבבותיו: חכמות שרותיה העניגה
 היא תשוב אמריה לה: הלא ומצאו יחלקו ל
 שלל רחם רחמנים לראש נבר שלל
 צבעים לסיפרא שלל צבעים
 רקמה צבע רקמתים לצוארי שלל: פן לא
 יאבדו כל-אויביו יהיה ואהבו כצאת השמש
 בגברתו ותשקט הארץ ארבעים שנה *

ויעשו בני-ישראל הרע בעיני יהוה ויחנם יהוה כיר-
 מדן שבע שנים: ותעזו ד-מדן על-ישראל מפני מדן ב
 עשור-לתם | בני ישראל את-המנהרות אשר כהרים
 ואת-המקרות ואת-המצודות: והיה אס-נתע ישראל ג
 ועלה מדן ועמלק ובני-קדם ועלו עליו: ויחמו עליהם ד
 וישחיתו את-יבול הארץ עד-בואך עזה ולא-ישאירו
 מקוח בישראל ושה ושור וקמור: כי הם ומקניהם ה
 יעלו ואהליהם יבאו כיר-ארבה לרב ולתם ולגמליהם
 אן מספר ויבאו בארץ לשחתה: וידל ישראל מאד ו
 מפני מדן ויזעקו בני-ישראל אליהוה: ויהי כיר ו
 זעקו בני-ישראל אליהוה על אדות מדן: וישלח יהוה ח
 איש נביא אל-בני ישראל ויאמר להם כה-אמר יהוה ו
 אלתי ישראל אנכי העליתי אתכם ממצרים ואוציא
 אתכם מבית עבדים: ואצל אתכם מיד מצרים ומיד *
 כל-לחציכם ואגרש אותם מפניכם ואחנה לכם את-
 ארצם: ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו אתי י
 אלהי האמרי אשר אתם יושבים בארצם ולא שמעתם
 בקולי: ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה אשר **

ה, כט' ונ' בהש לא ע"כ ג ה' וסא ע

וואס זאמט זיך זיין רייטוואגן צו קומען?
 וואס שפעטיקן זיך די טריט פון זיינע געשפאגען?
 29 די קלוגע פון אירע שררותטעס ענטפערן,
 יא, זי אליין גיט אן ענטפער צו זיך:
 30 פארוואר, זיי געפינען, זיי טיילן דעם רויב,
 א מיידל, צוויי מיידלעך פאר איטלעכן מאן;
 רויב פון פארבן פאר סיסראן,
 רויב פון פארבן געשטיקטע,
 פארבשטיקערייען פארן רויבנעמערס האלדו.

31 אזוי זאלן אונטערגיין אלע פיינט דינע, גאט!
 און זיינע ליבהאבער זאלן זיין
 ווי דער אויפגאנג פון דער זון אין איר שטארקייט.
 און דאס לאנד איז געווען רואיק פערציק יאר.

1 און די קינדער פון ישראל האבן געטאן וואס איז
 שלעכט אין די אויגן פון גאט, און גאט האט זיי געד
 געבן אין דער האנט פון מדן זיבן יאר. 2 און די האנט
 פון מדן איז געווען שטארק אויף ישראל. פון וועגן מדן
 האבן די קינדער פון ישראל זיך געמאכט די גריבער וואס
 אין די בערג, און די היילן, און די פעסטונגען. 3 און עס
 איז געווען, אז ישראל האט געזייט, אזוי פלעגט ארויפגיין
 מדן, און עמלק, און די קינדער פון מורח; און זיי פלעגן

ארויפקומען אויף זיי, 4 און האבן געלעגערט אויף זיי, און פארוויסט די תבואה פון לאנד ביז דו קומסט קיין
 עזה, און זיי פלעגן ניט איבערלאזן קיין דערנערונג אין ישראל, צומאל א שעפס, אדער אן אקס, אדער אן אייזל.
 5 ווארום זיי און זייערע פי פלעגן ארויפגיין, מיט זייערע געצעלטן, און פלעגן קומען אזוי ווי דער היישעריק אין פיל-
 קייט, און צו זיי און צו זייערע קעמלען איז ניט געווען קיין צאל, און זיי זיינען געקומען אין לאנד כדי עס צו פארוויסטן.
 6 און ישראל איז זייער פארארימט געווארן פון וועגן מדן; און די קינדער פון ישראל האבן געשריען צו גאט.
 7 און עס איז געווען, אז די קינדער פון ישראל האבן געשריען צו גאט פון וועגן מדן. 8 האט גאט געשיקט א מאן
 א נביא צו די קינדער פון ישראל, און ער האט צו זיי געזאגט: אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט פון ישראל: איך האב
 אייך אויפגעבראכט פון מצרים, און האב אייך ארויסגעצויגן פון דעם הויז פון קנעכטשאפט; 9 און איך האב אייך מציל
 געווען פון דער האנט פון מצרים, און פון דער האנט פון אלע זייערע דריקער, און איך האב זיי פארטריבן פון פאר
 אייך, און האב אייך געגעבן זייער לאנד. 10 און איך האב צו אייך געזאגט: איך בין יהוה זייער גאט; איר זאלט ניט
 פארקטן די געטער פון די אמורים וואס איר זיצט אין זייער לאנד; אבער איר האט ניט צוגעהערט צו מיין קול.
 11 און א מלאך פון גאט איז געקומען, און האט זיך געוועזט אונטער דעם אייכנבוים וואס אין עפרה,

בַּעֲפָרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אֶבְי הַעֲזָרִי וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֲבֵט חַמִּים
 בְּנֵת לְהַנִּים מִבְּנֵי מִדְיָן: וַיֵּרָא אֵלָיו מִלֶּאֱךָ יְהוָה וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו יְהוָה עִמָּךָ גִּבּוֹר הַחַיִּל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו גִּדְעוֹן בִּי
 אֲדֹנָי וְשֵׁי יְהוָה עִמָּנוּ וְלָמָּה מִצְאָתָנוּ כְּלָזָאת וְאַיִךְ
 כָּל־נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר סִפְרוּלָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא
 מִמִּצְרַיִם הֵצֵלָנוּ יְהוָה וְעַתָּה נִשְׁשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף
 מִדְיָן: וַיִּשֶׁן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לְךָ בְּכַחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ
 אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי
 אֲדֹנָי בְּמָה אוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֵלָפִי הַחַל בְּמַנְשָׂה
 וְאַנְכִי הַעֲזָרִי בְּבֵית אֶבְי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה בִּי אֲדֹנָי
 עִמָּךָ וְהַבִּית אֶת־מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־נָא
 מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעֲשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׂאֵתָה מִדְבַר עַמִּי:
 אֲלֵנָא תִּמְשׁ מִזֶּה עַד־בָּאֵי אֵלָיךָ וְהִצַּאתִי אֶת־מִנְתֵּי
 וְהַנְחִיתִי לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֶבְי אֲשֶׁב עַד שׁוֹבֶךָ: וְגִדְעוֹן כָּאֵל
 וַיַּעַשׂ גִּדְעוֹן וְאִפְתִּיחָהּ מִצֹּת הַבָּשָׂר שֶׁם בִּפְלֹ
 וְהִקְרַק שֶׁם בְּקִרְדוֹ וַיִּזְנָא אֵלָיו אֲלֵת־חַת הַאֵלֶּה וַיִּגַּשׁ:
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלֶּאֱךָ הַאֲלֹהִים קַח אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמִּצֹּת
 וְהַנַּח אֲלֵת־כַּפְלַע הַלֵּל וְאֶת־הַמִּרְקָק שְׂפּוֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן: וַיִּשְׁלַח
 מִלֶּאֱךָ יְהוָה אֶת־קֶצֶה הַמִּשְׁעָנָה אֲשֶׁר בִּידוֹ וַיִּגַּע בְּבָשָׂר
 וּבַמִּצֹּת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־הַצּוֹר וַתֹּאכַל אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־
 כַּבֵּ הַמִּצֹּת וּמִלֶּאֱךָ יְהוָה הִלָּךְ מֵעֵינָיו: וַיֵּרָא גִדְעוֹן כִּי־מִלֶּאֱךָ
 יְהוָה הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אָהֳהָ אֲדֹנָי יְהוָה כִּי־עַל־בֵּן
 רָאִיתִי מִלֶּאֱךָ יְהוָה פָּנִים אֲלֵפָנִים: וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה
 שְׁלוֹם לְךָ אֶל־הִירָא לֹא תָמוּת: וַיִּכֹּן שֶׁם גִּדְעוֹן מִנְבַח
 לַיהוָה וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדֵנו
 כִּה בַּעֲפָרָה אֶבְי הַעֲזָרִי: וְהָיוּ בְּלִלְקָה הַהוּא וַיֹּאמֶר
 לוֹ יְהוָה קַח אֶת־פֶּרֶשׁ־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאֶבְיָךָ וּפְרֵי הַשֶּׁנִּי

וּוָאָס הָאָט געהערט צו יואש דעם אביעזרער; און זיין זון
 גִּדְעוֹן הָאָט געקלאַפט ווייץ אין קעלטער, כדי אויסצוֹר
 באהאלטן פון מִדְיָן. ¹² הָאָט דער מלאך פון גאָט זיך
 באַווִּיזן צו אים, און הָאָט צו אים געזאָגט: גאָט מיט דיר,
 העלדישער גיבור! ¹³ הָאָט גִּדְעוֹן צו אים געזאָגט: איך
 בעט דיר, מיין האָר, אויב גאָט איז מיט אונדו, טאָ פאַר־
 וואָס הָאָט דאָס אַלץ אונדו געטראָפֶּן? און וווּ זיינען אַלע
 זיינע ווונדער, וואָס אונדזערע עלטערן האָבן אונדו דער־
 ציילט, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָר, גאָט הָאָט אונדו אויפגע־
 בראַכט פון מצרַיִם? און אַצונד הָאָט אונדו גאָט פאַרלאָזן,
 און הָאָט אונדו געגעבן אין דער האַנט פון מִדְיָן.
¹⁴ הָאָט גאָט זיך געקערט צו אים, און הָאָט געזאָגט:
 גיי מיט דיין דאָזיקן כוח, און זאָלסט העלפן ישראל פון
 דער האַנט פון מִדְיָן; פאַרוואָר, איך האָב דיר געשיקט.
¹⁵ הָאָט ער צו אים געזאָגט: איך בעט דיר, גאָט!
 מיט וואָס זאָל איך העלפן ישראל? זע, מיין משפּחה איז
 די אַרימסטע אין מנשה, און איך בין דער מינדסטער אין
 מיין פּאָטערס הויז.
¹⁶ הָאָט גאָט צו אים געזאָגט: אָבער איך וועל זיין
 מיט דיר, און וועסט שלאָגן מִדְיָן אזוי ווי איין מאַן.
¹⁷ הָאָט ער צו אים געזאָגט: אויב, איך בעט דיר,
 איך האָב געפונען לייטזעליקייט אין דינע אויגן, זאָלסטו
 מיר מאַכן אַ צייכן אָ דו רעדסט דאָס מיט מיר. ¹⁸ זאָלסט
 זיך ניט אָפּטאָן פון דאַנען, איך בעט דיר, ביז איך קום
 צוריק צו דיר, און וועל אַרויסטראָגן מיין געשאַנק, און
 אזעקלייגן פאַר דיר. הָאָט ער געזאָגט: איך וועל בלייבן
 ביז דו קערסט זיך אום.

י' ו' ח' ט' י"ט פ' ח' נ' ס'

¹⁹ איז גִּדְעוֹן אַרײַנגעגאַנגען, און הָאָט געמאַכט אַ ציגנבעקל, און אומגעזייערטע קוכנס פון אַן אַיפּה מעל; דאָס פלייש הָאָט ער אַרײַנגעטאָן אין אַ קאַרב, און די זופּ הָאָט ער אַרײַנגעטאָן אין אַ טאָפּ, און אַרויסגעבראַכט צו אים אונטער דעם אײַכנבוים, און דערלאָנגט.

²⁰ הָאָט דער מלאך פון גאָט צו אים געזאָגט: נעם דאָס פלייש און די אומגעזייערטע קוכנס, און לייג אַזעק אויף יענעם פעלז, און די זופּ גיס אויס.

הָאָט ער אזוי געטאָן. ²¹ און דער מלאך פון גאָט הָאָט אויסגעשטרעקט דעם שפיץ פון דעם שטעקן וואָס אין זיין האַנט, און הָאָט אָנגערירט דאָס פלייש און די אומגעזייערטע קוכנס; און אַ פייער איז אויפגעגאַנגען פון דעם פעלז, און הָאָט פאַרצערט דאָס פלייש און די אומגעזייערטע קוכנס; און דער מלאך פון גאָט איז אַזעק פון זיינע אויגן. ²² הָאָט גִּדְעוֹן געזען אָ דאָס איז געווען אַ מלאך פון גאָט, און גִּדְעוֹן הָאָט געזאָגט: וויי, גאָט דו האַר! וואָרום איך האָב געזען אַ מלאך פון גאָט פנים אַל פנים.

²³ הָאָט גאָט צו אים געזאָגט: פריד צו דיר; זאָלסט ניט מורא האָבן, וועסט ניט שטאַרבן.

²⁴ און גִּדְעוֹן הָאָט דאַרטן געבויט אַ מזבּח צו גאָט, און הָאָט אים גערופֿן יהוה־שְׁלוֹם; ביז אויף היינטיקן טאָג איז ער נאָך אין עַפְרָה פון די אביעזרער.

²⁵ און עס איז געווען אין יענער נאַכט, הָאָט גאָט צו אים געזאָגט: נעם דיין פּאָטערס יונגן אַקס, און דעם צווייטן אַקס

פון זיבן יאָר, און זאָלסט צעשטערן דיין פּאָטערס מוזב פון בעל, און דעם געצנבוים וואָס לעבן אים זאָלסטו אָפּ האַקן. ²⁶ און זאָלסט בויען אַ מוזב צו יהוה דיין גאָט אויפן שפיץ פון דערדאָזיקער באַרגפּעסטונג, אויף דעם צוגעריכטן אָרט, און זאָלסט נעמען דעם צווייטן אָקס, און אויפברענגען פאַר אַ בראַנדאָפּפער מיטן האַלץ פון דעם געצנבוים וואָס דו וועסט אָפהאַקן.

²⁷ האָט גָדעון גענומען צען מאָן פון זיינע קנעכט, און האָט געטאָן אַזוי ווי גאָט האָט צו אים גערעדט; און עס איז געווען, אַזוי ווי ער האָט מורא געהאַט פאַר זיין פּאָטערס הויזגעזינט און פאַר די מענטשן פון שטאָט, דאָס צו טאָן ביי טאָג, האָט ער דאָס געטאָן ביי נאַכט.

²⁸ און די מענטשן פון שטאָט האָבן זיך געפּעדערט אין דער פּרי, ערשט דער מוזב פון בעל איז צעבראַכן, און דער געצנבוים וואָס לעבן אים איז אָפּגעהאַקט, און דער צווייטער אָקס איז אויפגעבראַכט געוואָרן אויף דעם אויפגעבויעטן מוזב. ²⁹ האָבן זיי געזאָגט איינער צום אנדערן: ווער האָט געטאָן די דאָזיקע זאַך? און אז זיי האָבן געפּאַרשט און געזוכט, האָט מען געזאָגט: גָדעון דער זון פון יואָשן האָט געטאָן די דאָזיקע זאַך. ³⁰ האָבן די מענטשן פון שטאָט געזאָגט צו יואָשן: ברענג אַרויס דיין זון, און ער זאָל שטאַרבן, ווייל ער האָט צעבראַכן דעם מוזב פון בעל, און ווייל ער האָט אָפּגעהאַקט דעם געצנבוים וואָס לעבן אים.

³¹ האָט יואָש געזאָגט צו אַלע וואָס זיינען געשטאַנען אַרום אים: ווילט איר זיך קרייגן פאַר בעל? אָדער ווילט איר אים העלפן? ווער עס וועט זיך קרייגן פאַר אים, וועט געטייט ווערן ביז אין דער פּרי. אויב ער איז אַ גאָט, זאָל ער אַליין זיך קרייגן פאַר זיך, וואָס מע האָט צעבראַכן זיין מוזב. ³² און מע האָט אים גערופן אין יענעם טאָג ירוּבעל, אַזוי צו זאָגן: זאָל בעל זיך קרייגן מיט אים, וואָס ער האָט צעבראַכן זיין מוזב.

³³ און גאַנץ מדין און עמלק און די קינדער פון מזרח האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אין איינעם, און זיינען אַריבערגע- קומען און האָבן געלאַגערט אין טאַל יורעאל. ³⁴ האָט אַ גייסט פון גאָט אָנגעקליידט גָדעון, און ער האָט געבלאָזן אין שופר, און אביעזר האָט זיך אויפגעקליבן הינטער אים. ³⁵ און ער האָט געשיקט שלוחים דורך גאַנץ מנשה, און ער אויך האָט זיך אויפגעקליבן הינטער אים; און ער האָט געשיקט שלוחים דורך אָשר, און דורך זבולון, און דורך נפתלי, און זיי זיינען אַרויפגעקומען זיי אַנטקעגן.

³⁶ און גָדעון האָט געזאָגט צו גאָט: אויב דו ווילסט העלפן דורך מיין האַנט ישראל, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט, אָט לייג איך אַזעק אַן אָפּשער וואָל אין שייער; אויב עס וועט זיין טוי אויפן אָפּשער אַליין, און אויף דער גאַנצער ערד וועט זיין טרוקן, וועל איך חיסן אַז דו וועסט העלפן ישראל דורך מיין האַנט, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט.

³⁷ איז אַזוי געווען; און ווי ער האָט זיך געפּעדערט אויף מאָרגן, און האָט אויסגעדייט דעם אָפּשער, האָט ער אויסגעקוועשט טוי פון דעם אָפּשער, אַ פולן קרוג וואַסער. ³⁸ האָט גָדעון געזאָגט צו גאָט: זאָל ניט גרימען

שבע שנים והרסות את מוזב הבעל אשר לאביו ואת האשרה אשר עליו חכרת: ובנית מוזב ליהוה אלהיך כי על ראש המעוז הזה במערה ולקחת את הפד השני והשליש עולה בעצי האשרה אשר חכרת: וילח גָדעון כי עשרה אנשים מעבדיו יעש כאשר דבר אליו יהוה ויהי כאשר רא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יוםם ויעש לילה: וישלמו אנשי העיר בפקר והנה כח נתן מוזב הבעל והאשרה אשר עליו כרתה ואת הפד השני העלה על המוזב חכרו: ויאמרו איש אל רעהו כי עשה הדבר הזה וידרשו ובקשו ויאמרו גָדעון כי יואש עשה הדבר הזה: ויאמרו אנשי העיר אל יואש ל הוצא את בניך ונמת כי נתן את מוזב הבעל וכי כרת האשרה אשר עליו: ויאמר יואש לכל אשר עמדו עליו לא האתם תריבון לבעל אסאתם תושיעון אותו אשר תריב לו ימת עד הבקר אסאלתם הוא ירב לו כי נתן את מוזב: ויקרא לו ביום ההוא ירבעל לאמר ירב בו לב הבעל כי נתן את מוזבו: וכל מדין ועמלק ובני לידם נאספו וחדו ועברו וחתו בעמק יזרעאל: ויהוה יהוה לבשה את גָדעון וחתקו בשופר וזעק אביעזר אתו: ומלאכים שלח בכל מנשה וזעק גם הוויא לה אתו ומלאכים שלח כאשר ובבלון ובנפתלי ועלו לקראתם: ויאמר גָדעון אל האלהים אסיעו מושיע לו בירי את ישראל כאשר דברת: הנה אנכי מצני את הנותן הצמר בגרן אם טל יהוה על ההנה לבריה ועל כל הארץ הרב וידעתי בירתי מירי את ישראל כאשר דברת: וידרבו וישבם ממחרת ויר את ההנה וימץ טל מן ההנה לה מלא הפל מים: ויאמר גָדעון אל האלהים אל יחר לב

15 16 ספח בסיס

א זאָל בעל זיך קרייגן.

דיין צאָרן אויף מיר, און איך וועל רעדן נאָר דאָס מאָל:
לאַמיר, איך בעט דיר, נאָר דאָס מאָל פרוּוון מיט דעם
אַפּשער; זאָל, איך בעט דיר, זיין טרוקן אויפן אַפּשער
אַליין, און אויף דער גאַנצער ערד זאָל זיין טוי.

10 האָט גאָט געטאָן אזוי אין יענער נאַכט; און עס
איז געווען טרוקן אויפן אַפּשער אַליין, און אויף דער
גאַנצער ערד איז געווען טוי.

11 האָט זיך געפּעדערט ירוּבַעל-דאָס איז גָדעון-ער
און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט אים, און זיי האָבן
געלאַגערט ביי עין-חרוד; און דער לאַגער פון מדן איז
אים געווען פון צפון, פון גבעת-מורה אין טאָל. 12 האָט
גאָט געזאָגט צו גָדעון: דאָס פּאָלק וואָס מיט דיר איז
צו פיל, אַז איך זאָל געבן מדן אין זייער האַנט; ישראל
וועט זיך נאָך באַרימען אַקעגן מיר, אזוי צו זאָגן: מײן
האַנט האָט מיך געהאַלפּן. 13 דרום רוף אַקאַרשט אויס
אַצונד אין די אויערן פון פּאָלק, אזוי צו זאָגן: ווער עס
האַט מורא און ציטערט, זאָל זיך אומקערן און אוועקגיין
אין דער פרי פון באַרג גלעד.

האָבן זיך אומגעקערט פון פּאָלק צוויי און צוואַנציק
טויזנט, און צען טויזנט זיינען געבליבן.

14 האָט גאָט געזאָגט צו גָדעון: דאָס פּאָלק איז נאָך
אַלץ צו פיל. מאַך זיי נידערן צום וואַסער, און איך וועל
זיי דאַרטן אויסקלייבן פאַר דיר. און עס וועט זיין, דער
וואָס איך וועל דיר זאָגן: דערדאָזיקער זאָל גיין מיט דיר,

אָפּף ביי וואַדברת און הפּעם אַנסדוּיאַ רקיהפּעם בּוּנָה
יהוּאָ חרב אַל־הַגּוֹה לְבָרָה וְעַל־בְּלִדְהָרָן יְהוּדָה מָלָה:
15 וַיַּעַשׂ אֲלֵהֶם כִּן בְּלִילָה הָיָא וַיְהִי־חֶרֶב אַל־הַגּוֹה לְבָרָה
וְעַל־בְּלִדְהָרָן יְהוּדָה מָלָה:

16 וַיִּשְׁכַּם יְרֻבַעַל הוּא גָדעון וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּחַנו
עַל־עֵין חַרְד וּמַחֲנֵה מַדָּן הָיָה־לּוֹ מִצָּפוֹן מִגְּבַעַת הַמּוֹרָה
בְּצִמְקָם: 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גָּדעון רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתְּךָ

מִחֲתִי אֶת־מַדָּן בְּיָדָם פִּי־הַפָּאָר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְהוּ
הוֹשִׁיעָה לִּי: וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־רָא
וַחֲרָד יֵשֶׁב וַיִּצְפֹּר מִדֵּר הַגִּלְעָד וַיֵּשֶׁב מִדְּהָעָם עֲשָׂרִים
וּשְׁנַיִם אֲלָף וַעֲשָׂרֵת אֲלָפִים נְשָׂאָרוּ: 18 וַיֹּאמֶר יְהוָה

אֶל־גָּדעון עוֹד הָעָם רַב הוֹרֵד אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם וַאֲנִי־פָנִי
לְךָ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֵאמֶר אֵלֶיךָ וְהוּא יִלְךְ אִתְּךָ הוּא יִלְךְ
אִתְּךָ וְכָל אֲשֶׁר־אֵאמֶר אֵלֶיךָ זֶה לֹא־יִלְךְ עִמָּךְ הוּא לֹא־
יִלְךְ: 19 וַיִּוֹרֵד אֶת־הָעָם אֶל־הַמַּיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־

גָּדעון כָּל אֲשֶׁר־יִלְכַּךְ בְּלִשׁוֹנֵי מִדְּהָמַיִם כַּאֲשֶׁר יִלַּךְ הַפֶּלֶב
הַצִּיָּנִי אוֹתוֹ לִבָּר וְכָל אֲשֶׁר־יִקְרַע עַל־בְּרַכְיוֹ לַשְּׁמַיִת:
20 וַיְהִי מִסְפַּר הַמַּלְקָקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיָּהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
אִישׁ וְכָל יְהוָה הָעָם כָּרְעוּ עַל־בְּרִיָּהֶם לַשְּׁמַיִת מֵיָם:

21 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גָּדעון בְּשֹׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמַּלְקָקִים
אוֹשִׁיעַ אֹתְכֶם וַנְּחַתִּי אֶת־מַדָּן בְּיָדְךָ וְכָל־הָעָם יִלְכּוּ
אִישׁ לְמַקְמוֹ: 22 וַיִּקְחוּ אֶת־צִדְדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְרוֹתֵיהֶם
וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאַחֵיו וּבְשֹׁלֶשׁ־מֵאוֹת

הָאִישׁ הַחַיִּיק וּמַחֲנֵה מַדָּן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בְּצִמְקָם:
23 וַיְהִי בְּלִילָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה קוּם רֵד בְּמַחֲנֵה
כִּי נִחַתִּי בְּיָדְךָ: 24 וְאִם־יִרְאֵה אֶתָּה לְרַדֵּת רֵד אִתָּה וּפְרָה

1, 15 ל' מ' כ' א' 1, 18 הקסב בויק 1 הכל רפה

ער זאָל גיין מיט דיר; און איטלעכער וואָס איך וועל דיר זאָגן: דערדאָזיקער זאָל גיין מיט דיר, ער זאָל גיין גיין.
16 האָט ער געמאַכט נידערן דאָס פּאָלק צום וואַסער; און גאָט האָט געזאָגט צו גָדעון: איטלעכער וואָס וועט
לעקן פונעם וואַסער מיט זיין צונג, אזוי ווי עס לעקט אַ הונט, אים זאָלסטו שטעלן באַזונדער, דעסגלײַכן איטלעכן וואָס
וועט זיך אַראָפּלאָזן אויף זיינע קני צו טרינקען.

17 איז געווען די צאָל פון די וואָס האָבן געלעקט פון זייער האַנט אין זייער מויל דריי הונדערט מאָן, און דאָס
גאַנצע איבעריקע פּאָלק האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף זייערע קני צו טרינקען וואַסער. 18 און גאָט האָט געזאָגט צו
גָדעון: מיט די דריי הונדערט מאָן וואָס האָבן געלעקט, וועל איך אײך העלפן, און וועל געבן מדן אין דיין האַנט;
און דאָס גאַנצע פּאָלק זאָל גיין איטלעכער אין זיין היים.

19 האָבן זיי איבערגענומען די צערוג פון פּאָלק אין זייער האַנט, און זייערע שופרות; און אַלע מענער פון ישראל
האַט ער אוועקגעשיקט איטלעכן צו זיינע געצעלטן, נאָר די דריי הונדערט מאָן האָט ער אָנגעהאַלטן. און דער לאַגער
פון מדן איז געווען אונטער אים אין טאָל.

20 און עס איז געווען אין יענער נאַכט, האָט גאָט צו אים געזאָגט: שטיי אויף, נידער אַראָפּ אין לאַגער, וואָרום איך
האַב אים געגעבן אין דיין האַנט. 21 און אויב דו האַסט מורא אַראָפּצוהינדערן, נידער אַראָפּ דו מיט דיין יונג פּוּרָה צום

לאגער. ¹¹ און וועסט הערן וואָס זיי רעדן; וועלן דער-
נאָך שטאַרק ווערן דינע הענט, און וועסט אַראָפּנידערן
אין לאַגער.

האַט ער אַראָפּגענידערט, ער און זיין יונג פּוֹרָה,
צום עק פון די באַוואָפנטע וואָס אין לאַגער. ¹² און מדן
און עמלק און אלע קינדער פון מורח זיינען געלעגן אין
טאַל, אזוי ווי דער היישריק אין פילקייט, און צו זייערע
קעמלען איז ניט געווען קיין צאַל, אזוי ווי דער זאַמד וואָס
אויפן ברעג פון ים אין פילקייט. ¹³ און ווי גָדעוֹן איז אָב
געקומען, ערשט אַ מאָן דערציילט זיין חבר אַ חלום, און
זאָגט: זע, מיר האָט זיך געחלומט אַ חלום: ערשט אַ וּכּוֹכֵן
פון גערשטענעם ברויט קייקלט זיך אין לאַגער פון מדן,
און ער איז געקומען ביזן געצעלט, און האָט עס אַ קלאַפּ
געטאַן, און עס איז אומגעפאַלן, און ער האָט עס אומגע-
קערט קאַפּוּר, ביז דאָס געצעלט איז געבליבן ליגן.
¹⁴ האָט זיך אָפּגערוּפּן זיין חבר און האָט געזאָגט: דאָס
איז ניט אַנדערש ווי די שווערד פון גָדעוֹן דעם זון פון
יוֹאָש, אַ מאָן פון ישראל. גאָט האָט געגעבן אין זיין האַנט
מדן מיטן גאַנצן חיל.

¹⁵ און עס איז געווען, ווי גָדעוֹן האָט געהערט די
דערציילונג פון דעם חלום און זיין באַשייד, אזוי האָט ער
זיך געבוקט; און ער האָט זיך אומגעקערט אין לאַגער
פון ישראל און האָט געזאָגט: שטייט אויף, וואָרום גאָט
האַט געגעבן אין אײער האַנט דעם חיל פון מדן. ¹⁶ און ער האָט צעטיילט די דריי הונדערט מאָן אין דריי מחנות,
און האָט זיי אַלעמען געגעבן שופרות אין דער האַנט, און לײדיקע קריג, און בראַנדעלצער אין די קריג. ¹⁷ און
ער האָט צו זיי געזאָגט: איר זאָלט קוקן אויף מיר, און טאַן דעסגלײַכן; און אַט קום איך אין עק לאַגער, איך ווי
איך וועל טאַן, אזוי זאָלט איר טאַן. ¹⁸ און אז איך וועל בלאָזן אין שופר, איך און אלע וואָס מיט מיר, זאָלט איר אויך
בלאָזן אין די שופרות רונד אַרום דעם גאַנצן לאַגער, און איר זאָלט זאָגן: פאַר גאָט און פאַר גָדעוֹן!

¹⁹ און גָדעוֹן און די הונדערט מאָן וואָס מיט אים זיינען געקומען אין עק לאַגער ביים אָנהייב פון דער מיטלסטער
נאַכטחאַך; מע האָט נאָרוואָס געהאַט אויפגעשטעלט די וועכטער; און זיי האָבן געבלאָזן אין די שופרות, און האָבן צע-
האַקט די קריג וואָס אין זייער האַנט. ²⁰ אין די דריי מחנות האָבן געבלאָזן אין די שופרות, און האָבן צעבראַכן די
קריג; און זיי האָבן געהאַלטן אין זייער לינקער האַנט די בראַנדעלצער, און אין זייער רעכטער האַנט די שופרות צום
בלאָזן; און זיי האָבן אויסגערוּפּן: אַ שווערד פאַר גאָט און פאַר גָדעוֹן! ²¹ און זיי זיינען געשטאַנען איטלעכער אויף
זיין אַרט רונד אַרום לאַגער; און דער גאַנצער לאַגער האָט גענומען לויפן; און זיי האָבן אַרויסגעלאָזט אַ געשרי און
זיינען אַנטרוּנען. ²² און זיי האָבן געבלאָזן די דריי הונדערט שופרות, און גאָט האָט געמאַכט די שווערד פון
איינעם קעגן אַנדערן, אזוי אין גאַנצן חיל, און דער חיל איז אַנטרוּנען ביז בית־שטֶה, צו צרְרָה צו, ביז דעם ברעג

נערוך אלהי־המחנה: ושמעת מהדיברו ואחר תחוננה י
ידך ויבדת במחנה נגדך הוא ופרה נערו אלקצה
החמשים אשר במחנה: ומדן ועמלק וכל־בני־קדם י
לפלים בעמק בארבה לרב ולגמליהם אין מספר בתול
שעל־שפת הים לרב: ויבא גדעון והיה־איש מספר י
לדעויו חלום ויאמר הנה חלום חלמתי והנה צלול לחם
שערים מתהפך במחנה מדן ויבא ער־האהל ויגרו ויפל
ויהפכו למעלה ונפל האהל: ויען רעדו ויאמר אין י
זאת בלתי אסתרב גדעון בדיואש איש ישראל נתן
האלהים בידו את־מדן ואת־כל־המחנה: ויהו בשמע י
גדעון את־מספר החלום ואת־שכרו וישתחו וישב אל־
מחנה ישראל ויאמר קומו פריחתי הנה בידכם את־המחנה
מדן: ויחז את־שלש־מאות האיש שלשה ראשים ויחז י
שופרות ביד־קלם ויבדים ריכים ולפדים בתוך הפדים:
ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי בא י
בקצה המחנה והנה כאשר אעשה כן תעשו: ותקעתו י
בשופר אנכי וכל־אשר אתו ותקעתם בשופרות גם־
אתם סביבות כל־המחנה ואמרתם ליהוה ולגדעון: י
ויבא גדעון ומאה־איש אשר־אתו בקצה המחנה י
ראש האשמרת החיכונה אך הקם הקימו את־השמרים
ותקעו בשופרות ונפוץ הפדים אשר בידם: ויתקעו כ
שלשת הראשים בשופרות וישכרו הפדים ויחזקו ביד
שמאולם בלפדים וביר־מינם השופרות לתקוע ויקראו
תרב ליהוה ולגדעון: ויצמדו איש תחתיו סביב למחנה כ
וירץ כל־המחנה וירעו ויניסו: ויתקעו שלש־מאות כ
השופרות וישם יהוה את־תרב איש ברעו ובכל־
המחנה ונסם המחנה ער־בית השפה צרְרָה עד שפת

י' צלל ק כ' ירר כ"א וטס ק

כג אכל מחולה על-טבת: ויצעק איש-ישראל מנפתלי
 כד וכך אשר ומדל-מנשה וירדפו אחרי מדן: ומלאכים
 שלח גרעון בכל-הר אפרים לאמר רדו לקראת מדן
 ולכדו להם את-המים עד בית ברה ואת-הנהר ויצעק
 כל-איש אפרים וילכדו את-המים עד בית ברה ואת-
 כה הנהר: וילכדו שני שרי מדן את-ערב ואת-זאב
 ונהרגו את-ערב בגור-ערב ואת-זאב הרגו בגב-זאב
 וירדפו אל-מדן וראש-ערב וזאב הביאו אל-גרעון
 מעבר לנהר:

ח

א ויאמרו אליו איש אפרים מה-הדבר הזה עשית לנו
 ב לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדן ויריבון
 ב אתו בחוקה: ויאמר אליהם מה-עשיתי עתה ככם הלא
 ג טוב עללות אפרים מבציר אביעור: כידכם נתן אלדום
 ד את-שרי מדן את-ערב ואת-זאב ומה-היכלתי עשות ככם
 ה או רפתה רוחם מעליו כדברו נדבר הנה: ויבא גרעון
 ותרנה עבר הוא ושלש-מאות האיש אשר אתו עיפים
 וירדפים: ויאמר לאנשי סבות תננהא כפרות להם לעם
 ו אשר ברנלי כיעפים הם ואנכי רחף אחרי נבח
 ז וצלמנע מלכי מדן: ויאמר שרי סבות דבף נבח
 ח וצלמנע עתה בנדף כיתתן לצבאך להם: ויאמר גרעון
 ט לכן בחת יהוה את-נבח ואת-צלמנע בדי ודשתי אתי
 י בשרכם את-קוצי המדבר ואת-הפרקנים: ועל משם
 פנואל וידבר אליהם בזאת ויענו אותו אנשי פנואל
 ט באשר עני אנשי סבות: ויאמר גם-לאנשי פנואל לאמר
 י בשוכי בשלום אתן את-המגדל הזה: ונבח וצלמנע
 בפרקר ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים

ח, א יידי ב' רב רפה 1 סמיון ויאמרו

פון אבלימחולה ביי טבת. 23 און די מענער פון ישראל
 האבן זיך איינגעזאמלט פון נפתלי, און פון אשר, און פון
 גאנץ מנשה, און זיי האבן נאכגעיאגט מדן. 24 און גרעון
 האט צעשיקט שלוחים אין גאנצן געבערג פון אפרים, אזוי
 צו זאגן: נידערט אראפ אקעגן מדן, און פארכאפט זיי
 דאס וואסער ביי בית-ברה, און דעם ירדן. האבן זיך
 איינגעזאמלט אלע מענער פון אפרים, און זיי האבן בא-
 צוונגען דאס וואסער ביי בית-ברה, און דעם ירדן. 25 און
 זיי האבן געכאפט די צוויי הארן פון מדן, עורבן און זאבן,
 און האבן געהרגעט עורבן ביי צור-עורב, און זאבן האבן
 זיי געהרגעט אין נקב-זאב; און זיי האבן נאכגעיאגט מדן;
 און די קעפ פון עורבן און זאבן האבן זיי געבראכט צו
 גרעון פון יענער זייט ירדן.

ח

1 האבן צו אים געזאגט די מענער פון אפרים: וואס
 פאר א זאך האסטו אנדו דא געטאן, אנדו ניט צו
 רופן ווען דו ביסט געגאנגען מלחמה האלטן אקעגן מדן?
 און זיי האבן זיך שטארק געקריגט מיט אים. 2 האט ער
 צו זיי געזאגט: וואס האב איך אצונד אויפגעטאן אין פאר-
 גלייך מיט אייך? איז ניט דער נאכקלייב פון אפרים
 בעסער ווי די לעז פון אביעור? 3 אין אייער האנט האט
 גאט געגעבן די הארן פון מדן, עורבן און זאבן, און וואס
 האב איך געקענט אויפטאן אין פארגלייך מיט אייך? האט

דענסמאל אפגעלאזט זייער פעס פון אים, ווען ער האט גערעדט דידאויקע רייד.

4 און גרעון איז געקומען צום ירדן, און איז אריבערגעגאנגען, ער און די דריי הונדערט מאן וואס מיט אים,
 פארשמאכטע און פארייאטע. 5 און ער האט געזאגט צו די מענטשן פון סוכות: גיט, איך בעט אייך, לאבנס ברויט פאר
 דעם פאלק וואס הינטער מיר, ווארום זיי זיינען פארשמאכט, און איך יאג נאך נבח און צלמונע די מלכים פון מדן.
 6 האבן די הארן פון סוכות געזאגט: איז די האנט פון נבחן און צלמונען אצונד אין דיין פויסט, אז מיר זאלן געבן
 דיין חיל ברויט?

7 האט גרעון געזאגט: דערפאר אז גאט וועט געבן נבחן און צלמונען אין מיין האנט, וועל איך דרעשן אייער לייב
 מיט דערנער פון מדבר און מיט שטעכיקע ריטער.

8 און ער איז ארויפגעגאנגען פון דארטן קיין פנואל, און האט צו זיי גערעדט דעסגלייכן; האבן אים די מענטשן
 פון פנואל געענטפערט אזוי ווי די מענטשן פון סוכות האבן געענטפערט.

9 האט ער געזאגט אייך צו די מענטשן פון פנואל, אזוי צו זאגן: אז איך וועל זיך אומקערן בשלום, וועל איך צע-
 ברעכן דעמדאויקן טורעם.

10 און נבח און צלמונע זיינען געווען אין קרקור, און זייער חיל מיט זיי, ארום פופצן טויזנט, אלע וואס זיינען געבליבן

א עורבס פעלו. ב זאבס קעלטער.

פון דעם גאנצן חיל פון די קינדער פון מורח; און די גע-
פאלענע זיינען געווען הונדערט און צוואנציק טויזנט מאן
וואס האבן געצויגן א שווערד. ¹¹ און ג'דען איז ארויפ-
געגאנגען דורך די ווינער אין געצעלטן, אין מורח פון
נזבח און יגבהה, און האָט געשלאַגן דעם חיל, בעת דער
חיל האָט זיך געשפירט זיכער. ¹² אָבער נזבח און צלמונע
זיינען אנטלאָפן, און ער האָט זיי נאָכגעיאָגט; און ער האָט
געכאַפט די צוויי מלכים פון מדן, נזבח און צלמונע, און
דעם גאנצן חיל האָט ער צעשראַקן.

¹³ און ג'דען דער זון פון יואשן האָט זיך אוימגעקערט
פון דער מלחמה, פון דעם אַרויפגאַנג פון חרס. ¹⁴ און
ער האָט אָנגעכאַפט אַ יונגן מאַן פון די מענטשן פון סוכות,
און האָט אים אויסגעפרעגט; און ער האָט אים אויפגע-
שריבן די האַרן פון סוכות, און אירע עלטסטע, זיבן און
זיבעציק מאַן. ¹⁵ און ער איז געקומען צו די מענטשן פון
סוכות, און האָט געזאָגט: אָט זיינען נזבח און צלמונע, וואָס
איר האָט געשפעט פון מיר, אַזוי צו זאָגן: איז די האַנט
פון נזבח און צלמונען אַצונד אין דיין פויסט, אָ מיר זאָלן
געבן דייע פאַרשמאַכטע מענטשן ברויט?

¹⁶ און ער האָט גענומען די עלטסטע פון שטאַט, און
דערנער פון מדבר און שטעטיקע ריטער, און האָט אָנגע-
לערנט מיט זיי די מענטשן פון סוכות. ¹⁷ און דעם טורעם
פון פּנואל האָט ער צעבראַכן, און האָט געהרגעט די
מענטשן פון שטאַט.

מכל מחנה בני-קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש
שלח הרב: ויעל גדעון דרך השכונ באלים מקדם י
לנזח ויגבהה ויד את-המחנה והמחנה היה בטח:
וינסו נזח וצלמונע וירדף את-הם וילכד את-שני מלכיו
מדן את-נזח ואת-צלמונע וכל-המחנה החריד: וישב י
גדעון בדיואש מן-המלחמה מלמעלה החרס: וילכד י
נער מאנשי סבות וישאלרו ויכתב אליו את-שרי סבות
ואת-זקניה שבעים ושבעה איש: ויבא אל-אנשי סבות י
ויאמר הנה נזח וצלמונע אשר חרפתם אותי לאמר הכף
נזח וצלמונע עתה בידך כי נתן לאנשיה היועפים לחם:
ויקח את-זקני העיר ואת-קוצי המדבר ואת-הברקנים י
וידע בהם את אנשי סבות: ואת-מנדל פנואל נתן י
ויהרג את-אנשי העיר: ויאמר אל-נזח ואל-צלמונע י
איפה האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו במד
במזחם אחד בתאר בני המלך: ויאמר אתו בני-אמי י
הם חיידיה לז החותם אותם לא הרגתי אתכם: ויאמר כ
ליתר בתורו קום הרג אותם ולא-שלה הנער הרבו כי
ידא כי עתה נער: ויאמר נזח וצלמונע קום אתה ופגע י
בנו כי באיש גבורתו ויכם גדעון ויהרג את-נזח ואת-
צלמונע ויקח את-השהרנים אשר בצוארי גמליהם:
ויאמרו איש-ישראל אל-גדעון משל-בנו נם-אתה נם-כ
בנה נם בני-בנה כי השעתנו מיד מדן: ויאמר אליהם י
גדעון לא-אמשל אני בכם ולא-ימשל בני בכם יהיה ומשל
בכם: ויאמר אליהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנולי איש כ
גזם שללו בני-גזמי זהב להם כי ישמעאלים הם: ויאמרו כ
נתן נתן ויפרשו את-השמלה וישליכו שמה איש גזם
שללו: ויהי משלל נזח ויהרב אשר שאל אלף ושבע י

י ככל כו סדרן וזמנן כו קצת מוק

¹⁸ און ער האָט געזאָגט צו נזבח און צו צלמונען: ווי אַזוי זיינען געווען די מענטשן וואָס איר האָט געהרגעט אין
תבור? האָבן זיי געזאָגט: אַזוי ווי דו, אַזוי זיי; איין [אַנבליקן]; אַזוי ווי די געשטאַלט פון בני-מלכים. ¹⁹ האָט ער
געזאָגט: מיינע ברידער, די זין פון מיינ מוטער, זיינען דאָס געווען. אַזוי ווי גאָט לעבט, ווען איר וואַלט זיי געלאָזט
לעבן, וואַלט איך אַייך ניט געהרגעט! ²⁰ און ער האָט געזאָגט צו יתָר זיין בכור: שטיי אויף, הרגע זיי. אָבער דער יונג
האָט ניט אַרויסגעצויגן וויין שווערד, וואָרום ער האָט מורא געהאַט, ווייל ער איז נאָך געווען יונג. ²¹ האָט געזאָגט נזח
און צלמונע: שטיי דו אויף און דערשלאַג אונדז, וואָרום ווי דער מאַן, אַזוי זיין גבורה. איז ג'דען אויפגעשטאַנען, און
האָט געהרגעט נזבח און צלמונען. און ער האָט אַראָפּגענומען די לבנהלעך וואָס אויף די העלדזער פון זייערע קעמלען.
²² און די מענער פון ישׂראל האָבן געזאָגט צו ג'דעווען: געוועלטיק איבער אונדז, אי דו אי דיין זון אי דיין
זונס זון, וואָרום דו האַסט אונדז געהאַלפן פון דער האַנט פון מדן. ²³ האָט ג'דען צו זיי געזאָגט: ניט איך וועל
געוועלטיקן איבער אַייך, און ניט מיינ זון וועט געוועלטיקן איבער אַייך; גאָט וועט געוועלטיקן איבער אַייך.
²⁴ און ג'דען האָט צו זיי געזאָגט: איך וועל בעטן פון אַייך אַ בקשה: גיט מיר איטלעכער אַ נאָרינג פון זיין
רויב. וואָרום זיי האָבן געהאַט גילדערנע נאָרינגען, ווייל זיי זיינען געווען ישמעאליים. ²⁵ האָבן זיי געזאָגט: אונדז
וועלן מיר געבן. און זיי האָבן אויסגעשפּרייט אַ טוך, און האָבן אַריינגעוואָרפן אַהין איטלעכער אַ נאָרינג פון
זיין רויב. ²⁶ און די וואָג פון די גילדערנע נאָרינגען וואָס ער האָט געבעטן, איז געווען טויזנט און זיבן הונדערט

מאות והב לבר מן השתלשלים והנטיפות ובגדי הארנמן
 שעל מלכי מדון ולבר מן הענקות אשר בצוארי
 כו גמליהם: וישש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו
 בעפרה ויזנו כל ישראל אתרו שם ויהי לגדעון ולביתו
 כח למקש: ויבנע מדון לפני בני ישראל ולא יספו לשאת
 ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון:
 לב וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו: ולגדעון היו שבעים
 לא בנים וצאי רבו בני נשים רבות היו לו: ופילגשו אשר
 בשכם ולדהלו נס-היא בן נשים את-שמו אבימלך:
 לב וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש
 לב אביו בעפרה אבי העזרי: ויהי כאשר מת גדעון
 וישבו בני ישראל ויזנו אתרי הבעלים וישמו להם
 לב בעל ברית לאלהים: ולא זכרו בני ישראל את-יהוה
 לב אלהיהם המציל אותם מיד כל איביהם מסביב: ולא
 עשו חסד עם-בית ירבעל גדעון ככל-הטובה אשר עשה
 עם-ישראל:

ט

א וילך אבימלך בן ירבעל שפמה אל-אחי אמו וידבר
 ב אלהים ולא-כל-משפחת בית-אבי אמו לאמר: דבר-
 ג לא באוני כל-בעלי שכם מה-טוב לכם המשל בכם
 ג שבעים איש כל בני ירבעל אסדמשל בכם איש אחד
 ג וזכרתם כיי-עצמכם ובשרכם אני: וידברו אחי-אמו
 ד עליו באוני כל-בעלי שכם את פל-הדברים האלה ויש
 ד לבם אתרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא: ויתגדלו
 ה שבעים כסף מבית בעל ברית וישפר בכם אבימלך
 ה אנשים ריקים ופחזים וילכו אתרו: ויבא בית-אביו
 ה עפרתה ויהי את-אחיו בן-ירבעל שבעים איש על-
 אבן אחת ויהרר יותם בן-ירבעל הקטן כי נתבא:

דאכט אן יהוה זייער גאָט וואָס האָט זיי מציל געווען פון דער האַנט פון אלע זייערע פיינט פון רונד אַרום. ³⁶ און זיי האָבן ניט געטאַן חסד מיט דעם הויז פון ירובעל-גדעווען, לויט אלעם גוטן וואָס ער האָט געטאַן מיט ישראל.

ד ¹ און אבימלך דער זון פון ירובעלן איז געגאַנגען קיין שכם צו זיין מוטערס ברידער, און ער האָט גערעדט צו זיי, און צו דער גאַנצער משפחה פון דעם הויז פון זיין מוטערס פאָטער, אזוי צו זאָגן: ² רעדט, איך בעט אײך, אין די אויערן פון אלע מענער פון שכם: וואָס איז אײך בעסער, צי איבער אײך זאָלן געוועלטיקן זיבעציק מאָן, אלע זין פון ירובעלן, אָדער איבער אײך זאָל געוועלטיקן איין מאָן? אויך דאַרפט איר געדענקען אָו אײער ביין און אײער פלייש בין איך.

³ האָבן זיין מוטערס ברידער גערעדט פון זייעטוועגן אין די אויערן פון אלע מענער פון שכם אלע דיאָזיקע ווערטער, און זייער האַרץ האָט זיך גענייגט נאָך אבימלכן, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: אינדזערער אַ ברוידער איז ער. ⁴ און זיי האָבן אים געגעבן זיבעציק זילבערשטיק פון דעם הויז פון בעל-ברית, און אבימלך האָט דערמיט אָנגעדונגען נישטיקע און לויזע לייט, און זיי זיינען געגאַנגען נאָך אים. ⁵ און ער איז געקומען אין זיין פאָטערס הויז אין עפּרה, און האָט געהרגעט זיינע ברידער, די זין פון ירובעלן, זיבעציק מאָן, אויף איין שטיין: נאָר יותם דער יינגסטער זון פון ירובעלן איז געבליבן, ווייל ער האָט זיך באַהאַלטן.

ושקל] גאלד, אחוץ די לבנהלעך, און די אוירינגען, און די פורפלקליידער וואָס אויף די מלכים פון מדון, און אחוץ די קייטלעך וואָס אויף די העלדזער פון זייערע קעמלען. ²⁷ און גדעון האָט דערפון געמאַכט אַן אַפוד, און האָט אים אזועקגעשטעלט אין זיין שטאָט, אין עפּרה. און גאַנץ ישראל זיינען פאַרפירט געווען נאָך אים דאַרטן, און ער איז געווען גדעווען און זיין הויז פאַר אַ שטרויכלונג. ²⁸ און מדון איז אונטערטעניק געוואָרן פאַר די קינדער פון ישראל, און זיי האָבן מער ניט אויפגעהויבן זייער קאַפּ; און דאָס לאַנד איז געווען רואיק פערציק יאָר אין די טעג פון גדעווען.

²⁹ און ירובעל דער זון פון יואשן איז אזועקגעגאַנגען: און ער איז געוועסן אין זיין הויז. ³⁰ און גדעון האָט גע- האָט זיבעציק זין וואָס זיינען אַרויס פון זיין דיך, וואָרום ער האָט געהאַט אַ סך ווייבער. ³¹ און זיין קעפסווייב וואָס אין שכם, זי אויך האָט אים געבאַרן אַ זון, און ער האָט גערופן זיין נאָמען אבימלך. ³² און גדעון דער זון פון יואשן איז געשטאַרבן אין אַ גוטער עלטער, און איז באַגראָבן געוואָרן אין דעם קבר פון זיין פאָטער יואשן אין עפּרה פון די אביעזרער. ³³ און עס איז געווען, ווי גדעון איז געשטאַרבן, אזוי זיינען די קינדער פון ישראל ווידער פאַרפירט געוואָרן נאָך די בעל-געטער, און זיי האָבן זיך געמאַכט בעל-ברית פאַר אַ גאָט. ³⁴ און די קינדער פון ישראל האָבן ניט גע-

וַיֹּאסְפוּ כָל־בְּעָלֵי שָׂכָם וְכָל־בֵּית מִלּוּא וַיִּלְכוּ וַיִּמְלִיכוּ ו
 אֶת־אֲבִימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עַם־אֵלּוֹן מֵאַבְרָם בֶּשֶׁכָם: וַיִּגְדּוּ
 לְיֹתָם וַיִּלְךְ וַיַּעֲמֵד בְּרֹאשׁ הַר־גִּרְזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא
 וַיֹּאמֶר לָהֶם שָׁמְעוּ אֵלַי בְּעָלֵי שָׂכָם וַיִּשְׁמַע אֲלֵכֶם
 אֱלֹהִים: הֲלוֹךְ הָלַכְו הַעֲצִים לְמַשַּׁח עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ
 לַחַיִּת מְלוּכָה עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם הַחַיִּת הַחַדְלָתִי אֶת־
 דַּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי וַכְּבָרוּ אֱלֹהִים וְאָנָּשִׁים וְהַלְכָתִי לָנוּעַ עַל־
 הַעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ הַעֲצִים לְהַאֲנִיחָה לְכִי־אֵת מֶלְכִי עָלֵינוּ:
 וְהָאָמַר לָהֶם הַתְּאֵנָה הַחַדְלָתִי אֶת־מַתְּלִי וְאֶת־הַתְּנוּכָתִי
 הַטּוֹבָה וְהַלְכָתִי לָנוּעַ עַל־הַעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ הַעֲצִים לְנֶפֶן
 לְכִי־אֵת מְלוּכִי עָלֵינוּ: וְהָאָמַר לָהֶם הַנֶּפֶן הַחַדְלָתִי אֶת־
 תִּירוּשֵׁי הַמַּשְׁמַח אֱלֹהִים וְאָנָּשִׁים וְהַלְכָתִי לָנוּעַ עַל־
 הַעֲצִים: וַיֹּאמְרוּ כָל־הַעֲצִים אֶל־הָאָמַר לֵךְ אִתָּה מֶלֶךְ־
 עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאָמַר אֶל־הַעֲצִים אִם כָּאֵמַת אַתֶּם מְשֻׁחִים
 אֵתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם כֹּאֵן חָסוּ בְּעָלֵי וְאִם־אֵין תֵּצֵא אִשׁ
 מִדְּהָאָמַר וְהֵאֱבֵל אֶת־אָרוֹן הַלְבָנוֹן: וְעַתָּה אִם־כָּאֵמַת
 וּבְתָמוּם עֲשִׂיתֶם וְתִמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־טוֹבָה עֲשִׂיתֶם
 עַם־יִשְׂרָאֵל וְעַם־בֵּיתוֹ וְאִם־נִגְמָלוּ יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ: אֲשֶׁר־
 נָלַחֵם אָבִי עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁלַךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם
 מִיַּד מִדָּן: וְאַתֶּם מִתְּהַם עַל־בֵּית אָבִי הַיּוֹם וְתִהְרַגוּ אֶת־
 בְּנֵי שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן אֶתֶּת וְתִמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ
 כְּדָאֵמַתוֹ עַל־בְּעָלֵי שָׂכָם כִּי אֶתְכֶם הוּא: וְאִם־כָּאֵמַת
 וּבְתָמוּם עֲשִׂיתֶם עַם־יִשְׂרָאֵל וְעַם־בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שִׁמְחוּ
 בְּאֲבִימֶלֶךְ וַיִּשְׂמַח וְנִסְדָּוָא בְּכֶם: וְאִם־אֵין תֵּצֵא אִשׁ
 מֵאֲבִימֶלֶךְ וְהֵאֱבֵל אֶת־בְּעָלֵי שָׂכָם וְאֶת־בֵּית מִלּוּא וְתֵצֵא
 אִשׁ מִבְּעָלֵי שָׂכָם וּמִבֵּית מִלּוּא וְהֵאֱבֵל אֶת־אֲבִימֶלֶךְ:
 וַיָּנֶם יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיִּלְךְ בְּאֶרֶז וַיִּשָּׁב שָׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ

ה' מלכה קרי יב' מלכ קרי

א מלך איבער אייך, קומט און שיצט אייך אין מיין שאָטן; און אויב ניט, זאָל אַרויסגיין אַ פֿייער פֿון דעם דאָרן, און פֿאַר־
 צערן די צעדערן פֿון לבֿנון.

16 און אַצונד, אויב איר האָט זיך מיט אמת און מיט ערלעכקייט באַזאָגען, וואָס איר האָט געמאַכט אַבֿימֶלֶךְ
 פֿאַר אַ מלך, און אויב איר האָט געטאָן גוטס מיט ירוּבֿעלן און מיט זיין הויז, און אויב איר האָט אים געטאָן לויט דעם
 פֿאַרדינסט פֿון זיינע הענט—17 וואָרום מיין פֿאַטער האָט מלחמה געהאַלטן פֿאַר אייך, און האָט אַוועקגעוואָרפֿן זיין לעבן,
 און אייך מציל געווען פֿון דער האַנט פֿון מִדָּן; 18 און איר זייט היינט אויפגעשטאַנען אויף מיין פֿאַטערס הויז, און האָט
 געהרגעט זיינע זין, זיבעצייק מאַן, אויף איין שטיין, און געמאַכט אַבֿימֶלֶךְ דעם זון פֿון זיין דינסט פֿאַר אַ מלך איבער די
 מענער פֿון שָׂכָם, ווייל ער איז אייערער אַ ברודער—19 איז, אויב איר האָט זיך מיט אמת און מיט ערלעכקייט באַזאָגען
 מיט ירוּבֿעלן און מיט זיין הויז היינטיקן טאַג, פֿרייט זיך מיט אַבֿימֶלֶךְ, און זאָל ער זיך פֿרייען מיט אייך. 20 אויב
 אָבער ניט, זאָל אַרויסגיין אַ פֿייער פֿון אַבֿימֶלֶךְ, און פֿאַרצערן די מענער פֿון שָׂכָם און בֵּית־מִלּוּא; און זאָל אַרויסגיין
 אַ פֿייער פֿון די מענער פֿון שָׂכָם און בֵּית־מִלּוּא, און פֿאַרצערן אַבֿימֶלֶךְ.

21 און יוֹתָם איז אַנטרווען געוואָרן; און ער איז אַנטלאָפֿן און איז אַוועק קיין באַר, און איז דאָרטן געוועסן פֿון וועגן
 זיין ברודער אַבֿימֶלֶךְ.

22 און אבימלך האָט געהערשט איבער ישראל דריי יאָר. 23 אָבער גאָט האָט אָנגעשיקט אַ בייז געמיט צווישן אבימלך און צווישן די מענער פון שכם, און די מענער פון שכם האָבן געפעלשט אָן אבימלך. 24 כדי דאָס אומ-רעכט אַקעגן די זיבעציק זין פון ירובעלן זאָל אויסגיין, און זייער בלוט אַרויפצוטאָן, אויף זייער ברודער אַבימלך וואָס האָט זיי געהרגעט, און אויף די מענער פון שכם וואָס האָבן געשטאַרקט זיינע הענט צו הרגען זיינע ברידער. 25 און די מענער פון שכם האָבן געשטעלט לוייערער אויף אים, אויף די שפיצן בערג, און זיי האָבן באַרויבט אַיטלעכן וואָס איז פאַרבייגעגאַנגען אויפן וועג; און עס איז דערציילט געוואָרן אבימלך.

26 און געל דער זון פון עבדן איז געקומען מיט זיינע ברידער, און זיי זיינען אַריבער אין שכם. און די מענער פון שכם האָבן זיך אַיינגעגלויבט אין אים. 27 און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען אין פעלד, און האָבן געהאַרבסט זייערע וויינגערטנער און געקעלטערט, און געמאַכט אַ יום-טוב, און זיי זיינען געגאַנגען אין הויז פון זייער גאָט, און האָבן געגעסן און געטרונקען, און געשאַלטן אבימלך. 28 און געל דער זון פון עבדן האָט געזאָגט: ווער איז אבימלך, און ווער איז שכם, אָז מיר זאָלן אים דינען? איז ער ניט דער זון פון ירובעלן, און זבול זיין אויפזעצער? דינט מענטשן פון חמור דעם פּאָטער פון שכם; אָבער פאַר-

כב אָהיו: וישר אבימלך על־ישראל שלש שנים: כג וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך ובין בעלי שכם כד ויבגדו בעל־שכם באבימלך: לבוא חמס שבועים בגי־ירבעל ודמם לשום על־אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי שכם אשר־חזקו את־ידיו להרג את־אחיו: כה וישמו לו בעלי שכם מארבים על ראשי הדרים ויגלו את כל־אשר־יעבר עליהם בהרד ויגד לאבימלך: כו ויבא געל בן־עבד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו־בו בעלי שכם: כז ויצאו השדה ויבצרו את־כרמיהם ויחרבו ויששו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את־אבימלך: כח ויאמר געל בן־עבד מ־אבימלך ומ־שכם כי נעבדנו הלא בדרך־בעל וכל פקדו עבדו את־אנשי חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו: כט ומן יתן את־העם הזה בדי ואסירה את־אבימלך ויאמר לאבימלך ל רפה צבאך וצאה: לו וישמע וכל שר העיר את־דברו לא געל בן־עבד ויחר אפו: לו וישלח מלאכים אל־אבימלך בתרמה לאמר הנה געל בן־עבד ואחיו באים שכמה לב והנם צרים את־העיר עלך: לו ועתה קום לילה אתה והעם אשר־אתך וארב בשדה: לו והנה בפקד בנרתי השמש משקים ופשטת על־העיר והנה־הוא והעם אשר־אתו יצאים אליך ועשית לו כאשר תמצא הד: לו ויכם אבימלך וכל־העם אשר־עמו לילה ויארבו על־ה שכם ארבעה ראשים: לו ויצא געל בן־עבד ויעמד פתח שער העיר ויכם אבימלך והעם אשר־אתו מ־המארב: לו וירא־געל את־העם ויאמר אל־וכל הנה־עם יורד מראשי הדרים ויאמר אליו וכל את צל הדקים אתה לו ראה באנשים: לו ויסף עוד געל לדבר ויאמר הנה־עם

כט' כצל 37 למדנחא אל

וואָס זאָלן מיר אים דינען? 29 און הלוואַי גיט ווער דאָסדאָזיקע פּאָלק אין מיין האַנט, איך וואָלט שוין אָפּגעשאַפט אבימלך. און ער האָט געלאָזט זאָגן אבימלך: מער דיין חיל, און קום אַרויס.

30 און זבול דער האַר פון שטאַט האָט געהערט די ווערטער פון געל דעם זון פון עבדן, און זיין צאָרן האָט גע-גרימט. 31 און ער האָט געשיקט שלוחים צו אבימלך קיין תּרְמָה, אַזוי צו זאָגן: זע, געל דער זון פון עבדן און זיינע ברידער זיינען געקומען קיין שכם, און אָט העצן זיי די שטאַט אויף דיר. 32 און אַצונד, שטיי אויף ביי נאַכט, דו און דאָס פּאָלק וואָס מיט דיר, און לוייער אין פעלד. 33 און עס וועט זיין אין דער פּרי, ווי די זון גייט אויף, אַזוי זאָלסטו דיר פּעדערן, און זיך אַ לאַז טאַן אויף דער שטאַט; און אָט ווי ער און דאָס פּאָלק וואָס מיט אים גייען אַרויס צו דיר, אַזוי זאָלסטו טאַן צו אים ווי דיין האַנט וועט קענען.

34 איז אויפגעשטאַנען אבימלך און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט אים ביי נאַכט, און זיי האָבן געלוייערט אויף שכם אין פיר מחנות. 35 און ווי געל דער זון פון עבדן איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך געשטעלט אין אַיינגאַנג פון שטאַט טויער, אַזוי איז אויפגעשטאַנען אבימלך און דאָס פּאָלק וואָס מיט אים, פון דער לוייער. 36 האָט געל דערזען דאָס פּאָלק, און ער האָט געזאָגט צו זבול: זע, פּאָלק נידערט אַראָפּ פון די שפיצן בערג. האָט זבול צו אים געזאָגט: דעם שאַטן פון די בערג זעסטו אַזוי ווי מענטשן. 37 האָט געל ווידער גערעדט און האָט געזאָגט: זע, פּאָלק

נידערט אראפ פון דעם נאָפּל פון לאַנד, און איין מחנה קומט פון דעם וועג פון אַל־מֵעוֹנָיִם. ³⁸ האָט זבול צו אים געזאָגט: היינט אַוווּ איז דיין מויל ווען דו האָסט גע- זאָגט: ווער איז אַבִּימֶלֶךְ, אַז מיר זאָלן אים דינען? איז דאָס ניט דאָס פּאָלק וואָס דו האָסט עס פּאַראַכט? גיי אַרבע אַרויס אַצונד, און האַלט מלחמה אַקעגן אים.

³⁹ איז געל אַרויסגעגאַנגען פּאַרויס פּאַר די מענער פון שָׁכָם, און ער האָט מלחמה געהאַלטן אַקעגן אַבִּימֶלֶךְ. ⁴⁰ און אַבִּימֶלֶךְ האָט אים נאָכגעזאָגט, און ער איז פון אים אַנטלאָפֵן; און עס זיינען געפּאָלן פּיל דערשלאָגענע ביי צום אַיינגאַנג פון טויער.

⁴¹ און אַבִּימֶלֶךְ איז געבליבן אין אַרוּמָה; און זבול האָט פּאַרטריבן געלן און זיינע ברידער פון זיצן אין שָׁכָם.

⁴² און עס איז געווען אויף מאָרגן, איז דאָס פּאָלק אַרויסגעגאַנגען אין פעלד, און מע האָט אַנגעזאָגט אַבִּימֶלֶךְ. ⁴³ האָט ער גענומען דאָס פּאָלק, און האָט זיי צו- טיילט אין דריי מחנות; און ער האָט געלוייערט אין פעלד.

האָט ער דערזען, ערשט דאָס פּאָלק גייט אַרויס פון שטאָט, און ער איז אויפגעשטאַנען אויף זיי, און האָט זיי געשלאָגן. ⁴⁴ און אַבִּימֶלֶךְ און די מחנות וואָס מיט אים האָבן זיך אַ לאָז געטאָן, און האָבן זיך געשטעלט ביים אַיני- גאַנג פון שטאָטטויער; און די צוויי מחנות האָבן זיך אַ לאָז געטאָן אויף אַלע וואָס אין פעלד, און האָבן זיי געשלאָגן.

⁴⁵ און אַבִּימֶלֶךְ האָט מלחמה געהאַלטן אויף דער שטאָט יענעם גאַנצן טאָג, און האָט באַצווונגען די שטאָט, און דאָס פּאָלק וואָס אין איר האָט ער געהרגעט; און ער האָט אַיינגעוואָרפֵן די שטאָט, און האָט זי פּאַרווייט מיט זאָלץ.

⁴⁶ האָבן דערהערט אַלע מענער פון מְגִד־שָׁכָם, און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אין טורעם פון דעם הויז פון אַל- ברית. ⁴⁷ איז אַנגעזאָגט געוואָרן אַבִּימֶלֶךְ, אַז אַלע מענער פון מְגִד־שָׁכָם האָבן זיך צונויפגעקליבן. ⁴⁸ און אַבִּימֶלֶךְ איז אַרויפגעגאַנגען אויפן באָרג צלמון, ער און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט אים, און אַבִּימֶלֶךְ האָט גענומען אַ האַק אין זיין האַנט, און האָט אָפּגעהאַקט אַ צווייג פון די ביימער, און האָט אים גענומען און אַרויפגעטאָן אויף זיין אַקסל; און ער האָט געזאָגט צו דעם פּאָלק וואָס מיט אים: וואָס איר האָט געזען מיר טאָן, אַיילט, טוט אַזוי ווי איך. ⁴⁹ האָט אויך דאָס גאַנצע פּאָלק אָפּגעהאַקט איטלעכער זיין צווייג, און זיי זיינען געגאַנגען נאָך אַבִּימֶלֶךְ, און האָבן עס אַנגעלייגט אַרום דעם טורעם, און אַנגעצונדן אויף זיי דעם טורעם אין פייער; און אויך אַלע מענטשן פון מְגִד־שָׁכָם זיינען אומגעקומען, אַרום טויזנט מענער און פרויען.

⁵⁰ און אַבִּימֶלֶךְ איז געגאַנגען קיין תּבֵּץ, און ער האָט געלעגערט אויף תּבֵּץ, און האָט זי באַצווונגען. ⁵¹ אָבער אַ שטאַרקער טורעם איז געווען אין מיטן שטאָט, זיינען אַהין אַנטלאָפֵן אַלע מענער און פרויען, אַלע מענטשן פון שטאָט, און זיי האָבן זיך אַיינגעשלאָסן, און זיינען אַרויפגעגאַנגען אויפן דאַך פון טורעם. ⁵² איז אַבִּימֶלֶךְ צוגע- קומען ביזן טורעם, און האָט מלחמה געהאַלטן אויף אים, און ער האָט געזענט בייזן אַיינגאַנג פון טורעם, כדי אים צו פּאַרברענען אין פייער. ⁵³ האָט אַ פּרוי אַראָפּגעוואָרפֵן אַן אויבערשטן מילשטיין אויף אַבִּימֶלֶךְס קאָפּ,

וַיִּדְרֹשׁ מֵעַם טַבּוֹר הָאָרֶץ וְרֵאשֵׁי-אֶחָד כָּא מִדָּרָךְ אֵלָיו מְעוֹנָיִם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו זָבֹל אִיזָה אִפּוֹא פִּיךָ אֲשֶׁר הֵאמַר לְךָ מִי אַבִּימֶלֶךְ כִּי נַעֲבֹדְנוּ הֲלֹא זֶה הָעַם אֲשֶׁר-מֵאִסְתָּה פֹּה צֹאנָא עִתָּה וְהִלַּחַם בּוֹ: וַיֵּצֵא זָבֹל לִפְנֵי בְעֻלֵי שָׁכָם לְט וַיִּלַּחַם בְּאַבִּימֶלֶךְ: וַיִּרְדְּפוּהוּ אַבִּימֶלֶךְ וַיִּגַּם מִפְּנֵיו וַיִּפְּלוּ מִ חֲלָלִים רַבִּים עַד-פֶּתַח הַשַּׁעַר: וַיָּשָׁב אַבִּימֶלֶךְ בְּאַרוּמָה מֵא וַיִּגְרֹשׁ זָבֹל אֶת-זָבֹל וְאֶת-אֶחָיו מִשֶּׁבֶת בְּשָׁכָם: וַיְהִי מֵב מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵא הָעַם הַשָּׂדֶה וַיִּגְדּוּ לְאַבִּימֶלֶךְ: וַיִּקַּח אֶת-מֵד הָעַם וַיַּחֲצֵם לְשִׁלְשָׁה רֵאשִׁים וַיֵּאָרֶב בְּשָׂדֶה תְּרַא וְהִנֵּה הָעַם יֵצֵא מִדְּהִיעִיר וַיִּקַּם עֲלֵיהֶם וַיִּכֶם: וַאֲבִימֶלֶךְ מֵד וְהֵרֵאשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעֲמֵדוּ פֶתַח שַׁעַר הָעִיר וַשְׁנֵי הָרֵאשִׁים פָּשְׁטוּ עַל-כָּל-אֲשֶׁר בְּשָׂדֶה וַיִּכּוּם: וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחַם בְּעִיר כָּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְכֹּד אֶת-דְּהִיעִיר מֵה וְאֶת-הָעַם אֲשֶׁר-בָּהּ הֲרַג וַיַּחַץ אֶת-דְּהִיעִיר וַיִּזְרַק מִלַּח: וַיִּשְׁמְעוּ כָּל-בְּעֻלֵי מְגִדִל שָׁכָם וַיָּבֹאוּ אֶל-צִירִיחַ מִי וּבֵית אֵל בְּרִית: וַיִּגְדּוּ לְאַבִּימֶלֶךְ כִּי הִתְקַבְּצוּ כָּל-בְּעֻלֵי מְגִד־שָׁכָם: וַיֵּצֵא אַבִּימֶלֶךְ הַרְצֵלְמוֹן הוּא וְכָל-הָעַם מֵח אֲשֶׁר-אִתּוֹ וַיִּקַּח אַבִּימֶלֶךְ אֶת-הַכְּנֻדָּמוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרַת שׁוֹכֵת עֵצִים וַיִּשְׁאֵף וַיִּשֶׁם עַל-שָׁכָמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל-הָעַם אֲשֶׁר-עִמּוֹ מַה רֵאיתֶם עֲשִׂיתִי מִדְּרוּ עֲשׂוּ כְמוֹנִי: וַיִּכְרְתוּ מֵט גַּם-כָּל-הָעַם אִישׁ שׁוֹכֵה וַיִּלְכּוּ אַחֲרָי אַבִּימֶלֶךְ וַיִּשְׁימוּ עַל-הַצִּירִיחַ וַיִּצְתּוּ עֲלֵיהֶם אֶת-הַצִּירִיחַ כָּאֵשׁ וַיִּמָּתוּ גַם כָּל-אִנְשֵׁי מְגִד־שָׁכָם כָּאֵלֶּף אִישׁ וְאִשָּׁה: וַיִּלְכֹּד אַבִּימֶלֶךְ אֶל-תּבֵּץ וַיַּחַץ וַיִּלְכְּדֶהָ: וַיִּמְגַּדְלֵהָ הָיָה נֵא בְּתוֹךְ-דְּהִיעִיר וַיִּגְסוּ שָׁמָּה כָּל-הָאִנְשִׁים וְהַנְּשִׁים וְכָל בְּעֻלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בַעֲדָם וַיַּעֲלֶה עֲלֵיהֶם הַמְּגַדִּל: וַיָּבֹא אַבִּימֶלֶךְ מֵב עַד-הַמְּגַדִּל וַיִּלַּחַם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד-פֶּתַח הַמְּגַדִּל לְשַׁרְפוֹ כָּאֵשׁ: וַתִּשְׁלַךְ אִשָּׁה אֶתַּת פֶּלַח רֶכֶב עַל-רֵאשׁ אַבִּימֶלֶךְ מֵב

מה ט"א בפרק

וַתִּרְצַן אֶת־גִּלְגָּלְתָּו: וַיִּקְרָא מִדְּבַר הַיְהוָה וַיִּשְׁאֵל בְּלִיַּי
 וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלַח חֶרֶבְךָ וּמֹתֶתְנִי כִּי־אָמְרוּ לִי אִשָּׁה הִרְגַתְהוּ
 וַיִּדְקַדְהוּ נָעֳרוּ וַיָּמָת: וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מָת אַבְיִמֶלֶךְ
 וַיִּלְכוּ אִישׁ לְמִקְמוֹ: וַיָּשָׁב אֱלֹהִים אֶת רַעַת אַבְיִמֶלֶךְ
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לְחַרְגֵי אֶת־שִׁבְעִים אָחָיו: וְאֵת בְּלִדְעָל
 אִשְׁוֵי שָׁכֵם הַשִּׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וּתְבֹא אֱלֹהִים קָלֶלֶת
 יוֹתָם בְּדֹרְבָעַל:

א וַיָּקָם אַחֲרָיו אַבְיִמֶלֶךְ לְחַזְשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל תּוֹלַע בְּרִפְּוֹאָה
 ב בְּדִדְוֵי אִישׁ יִשְׁשָׁכָר וְהוּא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּדֶר אַפְרַיִם:
 ג וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת וַיִּקְבַּר
 ד בְּשָׁמִיר: וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאֵר הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל
 ה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: וַיְהִי־לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רִבְבִים עַל־
 ו שְׁלֹשִׁים עֲרִים וּשְׁלֹשִׁים עֲרִים לָהֶם לָהֶם יִקְרָא | חֹת
 ז יָאֵר עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד: וַיָּמָת יָאֵר
 ח וַיִּקְבַּר בְּקִמּוֹן: וַיִּסְיֹפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת דְּבַר
 ט בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעֲבְדוּ אֶת־הַבְּעֻלִים וְאֶת־הַעֲשֻׁתוֹת וְאֶת־
 י אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי צִדּוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי מֹאָב וְאֵת אֱלֹהֵי
 יא בְּגִיעִמּוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא
 יב עֲבָדוּהוּ: וַיַּחֲרֹף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכַּרֵם בְּיַד פְּלִשְׁתִּים
 יג וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן: * וַיִּרְעֲצוּ וַיִּרְצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה
 יד הַהִיא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעַבְר
 טו הַנְּחֹל בְּאֶרֶץ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּגִלְעָד: וַיַּעֲבְדוּ בְּגִיעִמּוֹן
 יז אֶת־יְהוָה לְהַקְחֵם נְסִיבֵיהוּדָה וּבְכִנְעִיז וּבְבֵית אַפְרַיִם
 יח וּתְצַר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד: וַיִּזְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר
 יט חָטָאנוּ לָךְ וְכִי עֹבְדוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ וַיַּעֲבֵד אֶת־הַבְּעֻלִים:
 כ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמְצְרַיִם וּמִן

ט, נג' כ"ל י"ח חז"י הספר בסמוכים

און האָט אים צעבראַכן דעם שאַרבן. ⁴⁴ האָט ער אויף גיך צוגערופן דעם יונג, זיין וואַפנטרעגער, און האָט צו אים געזאָגט: צי אַרויס דיין שווערד, און טייט מיך, פדי מע זאָל ניט זאָגן אויף מיר: א פרוי האָט אים געהרגעט. האָט אים זיין יונג דערשטאַכן, און ער איז געשטאַרבן.

⁵⁵ האָבן געזען די מענער פון ישראל אַז אַבִּימֶלֶךְ איז טויט, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען איטלעכער אין זיין היים.

⁵⁶ אַזוי האָט גאָט אומגעקערט דאָס ביז פון אַבִּימֶלֶךְ וואָס ער האָט געטאָן אַקעגן זיין פאָטער, צו הרגען זיינע זיבעציק ברידער. ⁵⁷ און דאָס גאַנצע ביז פון די מענטשן פון שָׁכֵם האָט גאָט אומגעקערט אויף זייער קאַפּ, און זיי איז אַנגעקומען די קללה פון יוֹתָם דעם זון פון ירוב־עלן.

¶ און נאָך אַבִּימֶלֶךְ איז אויפגעשטאַנען צו העלפן ישראל תּוֹלַע דער זון פון פּוֹאָה דעם זון פון דודון, אַ מאָן פון יִשְׁשָׁכָר; און ער איז געזעסן אין שָׁמִיר אין דעם געבערג פון אַפְרַיִם. ² און ער האָט געמשפּט ישראל דריי און צוואַנציק יאָר. און ער איז געשטאַרבן, און איז באַ גראָבן געוואָרן אין שָׁמִיר.

³ און נאָך אים איז אויפגעשטאַנען יָאֵר דער גלְעָדער; און ער האָט געמשפּט ישראל צוויי און צוואַנציק יאָר. ⁴ און ער האָט געהאַט דרייסיק זין וואָס זיינען גע-

ריטן אויף דרייסיק יונגע אייזלעך, און זיי האָבן געהאַט דרייסיק שטעט; מע רופט זיי חֹת־יָאֵר-בֵּיז אויף היינטיקן טאַג; די וואָס אין לאַנד גלְעָד. ⁵ און יָאֵר איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין קמון.

⁶ און די קינדער פון ישראל האָבן ווידער געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און זיי האָבן געדינט די בעל־געטער, און די עֲשֻׁתוֹת, און די געטער פון אֲרָם, און די געטער פון צִדּוֹן, און די געטער פון מֹאָב, און די געטער פון די קינדער פון עַמּוֹן, און די געטער פון די פְּלִשְׁתִּים, און זיי האָבן פאַרלאָזן יְהוָה, און האָבן אים ניט געדינט. ⁷ און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישראל, און ער האָט זיי איבערגעענטפערט אין דער האַנט פון די פְּלִשְׁתִּים, און אין דער האַנט פון די קינדער פון עַמּוֹן. ⁸ און זיי האָבן געפלאָגט און געדריקט די קינדער פון ישראל אין יענעם יאָר; אַכצן יאָר (אַזוי), אַלע קינדער פון ישראל וואָס אויף יענער זייט ירדן, אין לאַנד פון אַמּוֹרִי וואָס אין גלְעָד. ⁹ און די קינדער פון עַמּוֹן זיינען אַריבערגעגאַנגען דעם ירדן מלחמה צו האַלטן אויך אויף יהודה, און אויף בנימין, און אויפן הויז פון אַפְרַיִם, און ישראלן האָט זייער צוגעדריקט. ¹⁰ און די קינדער פון ישראל האָבן געשריען צו גאָט, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געזינדיקט צו דיר, וואָס מיר האָבן פאַרלאָזן אונדזער גאָט און געדינט די בעל־געטער. ¹¹ האָט גאָט געזאָגט צו די קינדער פון ישראל: האָב איך אײך ניט געהאַלפן פון מצרים, און פון

א וואַרטשפּיל: צַרִים-עַרִים. ב יאִירס דערפער.

אמורי, און פון די קינדער פון עמון, און פון די פלשתים?
 12 אויך די צידונים, און עמלק, און מעון, האבן אייך גע-
 דריקט, און איר האט געשריען צו מיר, און איך האב אייך
 געהאלפן פון זייער האנט. 13 אבער איר האט מיך פאר-
 לאזן, און איר האט געדינט פרעמדע געטער. דרום וועל
 איך אייך מער ניט העלפן. 14 גייט און שרייט צו די גע-
 טער וואס איר האט זיי אויסדערוויילט; וואלן זיי אייך
 העלפן אין דער צייט פון אייער גויט.

15 האבן די קינדער פון ישראל געזאגט צו גאט: מיר
 האבן געזינדיקט; טו דו צו אונדז אזוי ווי אלץ וואס איז
 גוט אין דייער אויגן, נאר זיי אונדז פארט מציל היינטיקן
 טאג.

16 און זיי האבן אפגעטאן די פרעמדע געטער פון
 צווישן זיך, און האבן געדינט יהוה; און זיין זעל איז בא-
 קלעמט געווען פון וועגן דער מאטערניש פון ישראל.

17 און די קינדער פון עמון האבן זיך איינגעזאמלט,
 און האבן געלאגערט אין גלעד; און די קינדער פון ישראל
 האבן זיך אויפגעקליבן און האבן געלאגערט אין מצפה.
 18 האט געזאגט דאס פאלק, די הארן פון גלעד, איינער
 צום אנדערן: ווער איז דער מאן וואס וויל אנהייבן
 מלחמה האלטן אקעגן די קינדער פון עמון? ער וואל ווערן
 פאר א הויפט איבער אלע באווינער פון גלעד.

וואמרי מדבני עמון ומדפלשתים: וצידונים ועמלק יב
 ובעון לחצי אתכם ותציקו אלי ואשיעה אתכם מידם:
 ואתם עובתם אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא י
 אוסר להושיע אתכם: לכו ונעקו אלההאלהים אשר יד
 בחרתם בס המה יושיעו לכם בעת צרתכם: ויאמרו יב
 בני ישראל אליהוהה המאנו עשהאתה לנו ככלהפוב
 בעיניך אך הצילנו נא היום הוה: ויסרו אתאלהי יב
 הזכר מקרבם ונעבדו אתיהוה ותקצר נפשו בעמל
 ישראל: ויציקו בני עמון ויחטו בגלעד ויאספו בני י
 ישראל ויחטו במצפה: ויאמרו העם שרי גלעד איש י
 אלרעהו מי האיש אשר יחל להלחם בבני עמון יהוה
 לראש לכל ישבי גלעד:

יא

ויתח גלעד יהוה גבור חיל והוא בראשה וזנה ויולד כ
 גלעד אתפתח: ותלד אשתגלעד לו בנים ויגדלו ב
 בניראשה ויגרשו אתפתח ויאמרו לו לאתנהל בבית
 אבינו כי בראשה אחרת אתה: ויברח ופתח מפני ג
 אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו אליפתח אנשים ריקים
 ויצאו עמו: ויהי מימים וילחמו בניעמון עםישראל: ד
 ויהי כאשרילחמו בניעמון עםישראל וילכו וקני גלעד ה
 לקחת אתפתח מארץ טוב: ויאמרו לפתח לקח י
 והייתה לנו לקני ונלחמה בבני עמון: ויאמר ופתח ו
 לוקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית
 אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם: ויאמרו ח
 וקני גלעד אליפתח לכו עתה שבנו אליה והלכת עמנו
 ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל ישבי גלעד:
 ויאמר ופתח אלוקני גלעד אסמישיבים אתם אותי ט

יא, א' הסתת הקץ

יא

1 און פתח דער גלעדער איז געווען א העלדישער גיבור, און ער איז געווען דער זון פון א פרוי א זונה;
 און גלעד האט געבארן פתחן. 2 און גלעדס ווייב האט אים געבארן זין, און די זין פון דער ווייב זיינען גרויס גע-
 ווארן, און זיי האבן ארויסגעטריבן פתחן, און האבן צו אים געזאגט: וועסט גיט ירשען אין אונדזער פאטערס הויז,
 ווארום דו ביסט דער זון פון אן אנדער פרוי. 3 אזי פתח אנטלאפן פון זיינע ברידער, און האט זיך באוועזט אין לאנד
 טוב, און עס האבן זיך אויפגעקליבן ארום פתחן גיטטיקע לייט, און זיי זיינען ארויסגעגאנגען מיט אים.

4 און עס איז געווען אין טעג ארום, האבן די קינדער פון עמון מלחמה געהאלטן מיט ישראל. 5 אזי, ווען
 די קינדער פון עמון האבן מלחמה געהאלטן מיט ישראל, אזוי זיינען געגאנגען די עלטסטע פון גלעד צו ברענג
 גען פתחן פון לאנד טוב. 6 און זיי האבן געזאגט צו פתחן: קום און וועסט אונדז זיין פאר א פירער, און מיר
 וועלן מלחמה האלטן אקעגן די קינדער פון עמון. 7 האט פתח געזאגט צו די עלטסטע פון גלעד: איר האט
 דאך מיך פיינט געהאט, און מיך פארטריבן פון מיין פאטערס הויז, היינט פארוואס זייט איר געקומען צו מיר
 אצונד ווען אייך האט צוגעדריקט? 8 האבן די עלטסטע פון גלעד געזאגט צו פתחן: דרום האבן מיר זיך אומגעקערט
 צו דיר אצונד, אז דו זאלסט גיין מיט אונדז, און מלחמה האלטן מיט די קינדער פון עמון, און ווערן ביי אונדז פאר א
 הויפט איבער אלע באווינער פון גלעד. 9 האט פתח געזאגט צו די עלטסטע פון גלעד: אויב איר קערט מיך אום,

להלחם בבני עמון ונתן יהוה אותם לפני אנכי אתה
 לכם לראש: ויאמרו וקנינו גלעד אל-יפתח יהוה יהיה
 שמע בינותינו אמלא כדברך בן נעשה: וילך יפתח
 עמוקני גלעד ושימו העם אותו עליהם לראש ולקצין
 וידבר יפתח את-כל-דבריו לפני יהוה במצפה:
 וישלח יפתח מלאכים אל-מלך בני-עמון לאמר מודלי
 וילך ברכאת אלי להלחם בארצי: ויאמר מלך בני
 עמון אל-מלאכי יפתח כיר-לקח ישראל את-ארצי בעלותי
 ממצרים מארנון ועד-הנבק ועד-הנהרות ועתה השבה
 אתהן בשלום: ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל-
 מלך בני עמון: ויאמר לו פה אמר יפתח לא-לקח
 ישראל את-ארצי מאב ואת-ארצי בני עמון: כי בעלותם
 ממצרים וילך ישראל במדבר ערבים סוף ויבא קדשה:
 וישלח ישראל מלאכים אל-מלך אדום לאמר אעברה-
 נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל-מלך מואב
 שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש: וילך במדבר
 ויבא את-ארצי אדום ואת-ארצי מואב ויבא ממנהד-שמש
 לארצי מואב ויחנן בעבר ארנון ולא-באו בנבול מואב
 כי ארנון נבול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל-
 סיחון מלך-האמרי מלך השבון ויאמר לו ישראל
 ונעברה-נא בארצך ערמקומי: ולא-האמין סיחון את-
 ישראל עבר בנבולו ויאסף סיחון את-כל-עמו ויחנן
 כה ביהצה וילחם עמי-ישראל: ונתן יהוה אל-ידי-ישראל
 את-סיחון ואת-כל-עמו ביד ישראל ויבסו וירש ישראל
 את כל-ארצי האמרי וישב הארצי הקיאי: וירשו את
 כל-נבול האמרי מארנון ועד-הנבק ומד-המדבר ועד-
 הנהרות: ועתה יהוה אלתי ישראל הוריש את-האמרי
 כי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו: הלא את אשר ירשך

ס' ספרין ואח

מלחמה צו האלטן מיט די קינדער פון עמון, און גאט וועט
 זיי איבערגעבן צו מיר, זאל איך בלייבן ביי אייך פאר א
 הויפט. ¹⁰ האבן די עלטסטע פון גלעד געזאגט צו יפתח:
 גאט זאל זיין א צוהערער צווישן אונדז, אויב מיר וועלן
 ניט טאן אזוי ווי דיין ווארט! ¹¹ איז יפתח געגאנגען מיט
 די עלטסטע פון גלעד, און דאס פאלק האט אים געמאכט
 פאר א הויפט און פאר א פירער איבער זיי. און יפתח
 האט גערעדט אלע זיינע רייד פאר גאט אין מצפה.

¹² און יפתח האט געשיקט שלוחים צו דעם מלך פון
 די קינדער פון עמון, אזוי צו זאגן: וואס האסטו צו מיר,
 וואס דו ביסט געקומען צו מיר מלחמה צו האלטן אויף
 מיין לאנד? ¹³ האט דער מלך פון די קינדער פון עמון
 געזאגט צו יפתח שלוחים: ווייל ישראל האט צוגענומען
 מיין לאנד, ווען ער איז ארויפגעגאנגען פון מצרים, פון
 ארנון און ביזן יבוק און ביזן ירדן. און אצונד קער זיין
 אים אין פריד.

¹⁴ האט יפתח ווידער געשיקט שלוחים צו דעם מלך
 פון די קינדער פון עמון, ¹⁵ און האט צו אים געזאגט: אזוי
 האט געזאגט יפתח: ישראל האט ניט צוגענומען דאס לאנד
 פון מואב, אדער דאס לאנד פון די קינדער פון עמון.
¹⁶ גייערט אן זיי זיינען ארויפגעגאנגען פון מצרים, און
 ישראל איז געגאנגען דורכן מדבר ביזן ים-סוף, און איז
 אגעקומען קיין קדש. ¹⁷ האט ישראל געשיקט שלוחים צו
 דעם מלך פון אדום, אזוי צו זאגן: לאמיר, איך בעט דיר,

דורכגיין דורך דיין לאנד. אבער דער מלך פון אדום האט ניט צוגעהערט. און אויך צו דעם מלך פון מואב
 האט ער געשיקט, אבער ער האט ניט איינגעווייליקט; און ישראל איז געבליבן אין קדש. ¹⁸ און ער איז געגאנגען
 דורכן מדבר, און האט געצויגן ארום לאנד אדום, און ארום לאנד מואב, און ער איז געקומען פון מזרח-זייט
 פון לאנד מואב. און זיי האבן גערוט אויף יענער זייט ארנון, און זיינען ניט געקומען אין דעם געמארק פון
 מואב, ווארום ארנון איז דער געמארק פון מואב. ¹⁹ און ישראל האט געשיקט שלוחים צו סיחון דעם מלך פון
 אמורי, דעם מלך פון חשבון, און ישראל האט צו אים געזאגט: לאז אונדז, איך בעט דיר, דורכגיין דורך דיין
 לאנד צו מיין ארט. ²⁰ אבער סיחון האט ניט געטרויט ישראל דורכצוגיין דורך זיין געמארק, און סיחון האט
 איינגעזאמלט זיין גאנץ פאלק, און זיי האבן געלאגערט אין יהצה, און ער האט מלחמה געהאלטן מיט ישראל.
²¹ און יהוה דער גאט פון ישראל האט געגעבן סיחונען און זיין גאנץ פאלק אין דער האנט פון ישראל, און זיי האבן זיי
 געשלאגן, און ישראל האט איינגענומען דאס גאנצע לאנד פון אמורי, דעם באוויינער פון יענעם לאנד. ²² און זיי האבן
 איינגענומען דעם גאנצן געמארק פון אמורי, פון ארנון און ביזן יבוק, און פון מדבר און ביזן ירדן. ²³ און אצונד, יהוה
 דער גאט פון ישראל האט פארטריבן דעם אמורי פון פאר זיין פאלק ישראל, און דו ווילסט אים ירשען? ²⁴ ירשעסטו ניט

י די אוועקגענומענע שטעט.

דאָס וואָס כמוש דיין גאָט גיט דיר צו ירשען? און אלע וואָס יהוה אונדזער גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר אונדז, זיי וועלן מיר ירשען. ²⁶ און אַצונד, ביסט דו דען עפעס בעסער פון בָּלָק דעם זון פון צפּורן, דעם מלך פון מאָב? האָט ער דען שטרייטן געשטריטן מיט ישראל? צי האָט ער מלחמה אויף זיי מלחמה געהאַלטן? ²⁷ אָו ישראל איז געווען אין קשבון און אין אירע טעכטערשטעט, און אין ערעור און אין אירע טעכטערשטעט, און אין אלע שטעט וואָס ביי די זייטן פון אַרנון, דריי הונדערט יאָר, טאָ פאַר וואָס האָט איר זיי נישט אָפּגענומען אין יענער צייט? ²⁸ האָב איך דאָך אַקעגן דיר נישט געזינדיקט, און דו טוסט מיט מיר ביין, מלחמה צו האַלטן אויף מיר. זאָל גאָט דער משפּטער משפּטן היינט צווישן די קינדער פון ישראל און צווישן די קינדער פון עמון.

²⁹ אָבער דער מלך פון די קינדער פון עמון האָט נישט צוגעהערט צו די ווערטער פון פּתח, וואָס ער האָט צו אים געשיקט. ³⁰ און אַ גייסט פון גאָט איז געווען אויף פּתח, און ער איז דורכגעגאַנגען גלעד און מנשה, און דורכגעגאַנגען מצפּה-גלעד, און פון מצפּה-גלעד איז ער אַריבער צו די קינדער פון עמון.

³¹ און פּתח האָט אַ נדר געטאָן צו גאָט, און האָט געזאָגט: אויב געבן וועסטו געבן די קינדער פון עמון אין מיין האַנט, ³² איו, דער אַרויסגייער וואָס וועט אַרויסגיין

כּמוֹש אֱלֹהֶיךָ אוֹתוֹ תִּירֹשׁ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר הִוְרִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵינוּ אוֹתוֹ יִרְשׁוּ: וְעַתָּה הַטּוֹב טוֹב אַתָּה כֹּה מִבְּלֶק בְּדַצְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הַרֹב רֵב עַם-יִשְׂרָאֵל אִם-נִלְחַם נִלְחַם בָּם: בְּשֵׁבֶת יִשְׂרָאֵל בְּחִשְׁבוֹן וּבְכַנּוּתֶיהָ כֹּ וּבְעֵרְעוֹר וּבְכַנּוּתֶיהָ וּבְכַל-הָעָרִים אֲשֶׁר עַל-יַד אַרְנוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וּמְדוּעַ לֹא-הִצַּלְתֶּם בְּעַת הַהוּא: וְאַנְכִי כֹ לֹא-הִטַּאתִי לָךְ וְאַתָּה עָשִׂה אֵתִי רָעָה לְהַלְחֶם בִּי יִשְׁפֹּט יְהוָה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן: וְלֹא כֹ שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל-דְּבָרֵי פֶתַח אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלָיו: וְהָיוּ עַל-יַפְתָּח רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת-הַגִּלְעָד וְאֵת-כָּס מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת-מִצְפָּה גִלְעָד וּמִמִּצְפָּה גִלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן: וַיְדַר יַפְתָּח נָדַר לַיהוָה וַיֹּאמֶר אִם-נִתְּחַן תִּתְּחַן אֶת-לִבִּי בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי: וְהָיָה הוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדְּלַתִּי בֵיתִי לֹא לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה וְהַעֲלִיתִירוֹ עֲלֶיהָ: וַיַּעֲבֹר יַפְתָּח אֶל-בְּנֵי עַמּוֹן לְהַלְחֶם לָם בָּם וַיִּחַגְּסוּ יְהוָה בְּיָדוֹ: וַיָּכַס מִעֲרוֹעֵר וְעַד-בְּאֵר מִנִּית עֲשָׂרִים עִיר וְעַד אַבְל כְּרָמִים מִמָּה נְדוּלָה מֵאֵד וַיִּכְנְעוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: * וַיָּבֹא יַפְתָּח הַמִּצְפָּה לִּי אֶל-בֵּיתוֹ וְהָיָה כְּתוֹ יֵצֵאת לִקְרָאתוֹ בָּתָּיִם וּבְמַחֲלוֹת וְכָל הַיּוֹא יִתְּחֶה אֶדְלֹ מִמֶּנּוּ בֶן אֶרְבַּת: וְהָיוּ כְרָאוֹתָיו אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אַתָּה בְּתִי הִכְרַע הִכְרַעְתִּי וְאַתָּה הֵנִית בְּעַבְרִי וְאַנְכִי פָצִיתִי בִּי אֶל-יְהוָה וְלֹא אוּכַל לְשׁוּב: וְתֹאמַר אֵלָיו אָבִי פָצִיתָה אֶת-יַפְתָּח אֶל-יְהוָה לִי עָשִׂה לִּי כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִפֶּה אֲחֵרֵי אֲשֶׁר עָשִׂה לָךְ יְהוָה נִקְמֹת מֵאִיבֶיהָ מִבְּנֵי עַמּוֹן: וְתֹאמַר אֶל-אִמְתָּה יַעֲשֶׂה לִּי הַדְּבָר הַזֶּה הַרְפָּה מִפְּנֵי שְׁנַיִם חֲדָשִׁים וְאַל-כֹּה וַיְדַרְתִּי עַל-דְּהָרִים וְאַכְמָה עַל-בֵּיתִי לִי אָנֹכִי וְהֵעִיתִי: וַיֹּאמֶר לָבִי לֹא

לא' ט"ב לד' סביון ממנה לו' ורש"י ק"י

פון די טירן פון מיינ הויז מיר אנטקעגן, ווען איך קער זיך אום בשלום פון די קינדער פון עמון, זאָל געהערן צו גאָט, און איך וועל אים אויפברענגען פאַר אַ בראַנדאָפּפער.

³³ און פּתח איז אַריבער צו די קינדער פון עמון, מלחמה צו האַלטן מיט זיי, און גאָט האָט זיי געגעבן אין זיין האַנט. ³⁴ און ער האָט זיי געשלאָגן פון ערווער און ביז דו קומסט קיין מִנִּית, צוואַנציק שטעט, און ביז אַב־לִכְרָמִים, זייער אַ גרויסן שלאַק. און די קינדער פון עמון זיינען אונטערטעניק געוואָרן פאַר די קינדער פון ישראל.

³⁵ און ווי יפּתח איז אָנגעקומען קיין מצפּה צו זיין הויז, ערשט זיין טאָכטער גייט אַרויס אים אַנטקעגן מיט פּוֹיקָן און מיט טענץ; און זי איז געווען בלויז אַן איינאַינציקע, ער האָט אַחוץ איר נישט געהאַט קיין זון און קיין טאָכטער. ³⁶ און עס איז געווען, ווי ער האָט זי דערזען, אזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, און האָט געזאָגט: ווי מיינ טאָכטער, בייג אַנידער-געבויגן האָסטו מיר, און דו ביסט פון מיינע פאַראומגליקער געוואָרן; וואָרום איך האָב געעפנט מיינ מויל צו גאָט, און קען נישט צוריקציען. ³⁷ האָט זי צו אים געזאָגט: פּאָטער מיינער, האָסט געעפנט דיין מויל צו גאָט; טו צו מיר, אזוי ווי עס איז אַרויס פון דיין מויל, נאָכדעם אָו גאָט האָט דיר געגעבן אַ נקמה אָו דייןע פיינט, אָו די קינדער פון עמון. ³⁸ און זי האָט געזאָגט צו איר פּאָטער: זאָל מיר געטאָן ווערן די דאָזיקע זאָך: לאַז מיר אָפּ אויף צוויי חדשים; און איך וועל גיין און וועל גידערן אויף די בערג, און וועל וויינען אויף מיינ יונגפרוישאַפט, איך און מיינע חברטעס. ³⁹ האָט ער געזאָגט: גיי.

וַיִּשְׁלַח אֹתָהּ שְׁנֵי חֲדָשִׁים וַתֵּלֶךְ הִיא וְרַעוּתֶיהָ וַתִּבְרַךְ
 לֵט עַל-בְּתוּלֶיהָ עַל-חֲדָרֶיהָ: וַיְהִי מִקֵּץ אֶשְׁרֵי חֲדָשִׁים
 וַתָּשָׁב אֶל-אֲבִיהָ וַעֲשֵׂה לָּהּ אֶת-דִּבְרֵי אֲשֶׁר נָדַר וַהֲיֵא
 מ לֹא-יִדְעָה אִישׁ וְתִהְיֶה-חֶק בְּיִשְׂרָאֵל: מִיָּמִים וּמְיָמָה
 תִּלְכְּנָה בְּנֹת יִשְׂרָאֵל לְתַמֹּת לְבַת-זַפְתָּח הַגִּלְעָדִי אֲרַבְעַת
 יָמִים בְּשָׁנָה:

יב

א וַיַּעֲקֹב אִישׁ אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר צְפוּנָה וַיֹּאמְרוּ לִיפְתַח מְדִינָה
 עֲבָרָה | לְהִלָּחֵם בְּבְנֵי-עַמּוּן וְלָנוּ לֹא קָרָאתָ לְלַכֵּת עִמָּךְ
 ב בֵּיתְךָ נִשְׂרָף עֲלֶיךָ בָּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר יַפְתָּח אֲלֵיהֶם אִישׁ רֵיב
 ג הַיָּמִי אֵנִי וְעַמִּי וּבְנֵי-עַמּוּן מְאֹד וְאֲעַק אֶתְכֶם וְלֹא-הוֹשַׁעְתֶּם
 ד אֹתִי מִיָּד: וְאַרְאֶה כִּי-אֵינְךָ מוֹשִׁיעַ וְאַשְׁמָחָה נַפְשִׁי
 ה בְּכַפִּי וְאֶעֱבְרָה אֶל-בְּנֵי עַמּוּן וַיִּתְּנֶם יְהוָה בְּיָדִי וְלָמָּה
 ו עָלִיתָ אֵלַי הַיּוֹם הַזֶּה לְהִלָּחֵם בִּי: וַיִּקְבַּץ יַפְתָּח אֶת-
 ז כָּל-אֲנָשָׁי גִלְעָד וַיִּלָּחֶם אֶת-אֶפְרַיִם וַיִּבֹּז אֲנָשֵׁי גִלְעָד אֶת-
 ח אֶפְרַיִם כִּי אָמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אַתֶּם גִּלְעָד בְּתוֹךְ אֶפְרַיִם
 ט בְּתוֹךְ מְנַשֶּׁה: וַיִּלְכְּדוּ גִלְעָד אֶת-מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְאֶפְרַיִם
 י וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אֶעֱבְרָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲנָשֵׁי-
 יא גִלְעָד הֲאִפְרַתִּי אַתָּה וַיֹּאמְרוּ וְלֹא: וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶמְרָנָא
 שְׂבִלָת וַיֹּאמֶר סִבְלָת וְלֹא יָבִין לְדַבָּר כִּן וַיֹּאחֲזוּ אוֹתוֹ
 יב וַיִּשְׁחָטוּהוּ אֶל-מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן וַיִּפֹּל בַּעַת הַהוּא מֵאֶפְרַיִם
 יג אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם אָלֶף: וַיִּשְׁפֹּט יַפְתָּח אֶת-יִשְׂרָאֵל שָׁשׁ
 יד שָׁנִים וַיָּמָת יַפְתָּח הַגִּלְעָדִי וַיִּקְבַּר בְּעָרֵי גִלְעָד:
 טו וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת-יִשְׂרָאֵל אֲבִצָן מִבֵּית לָחֶם: וַיְהִי-לוֹ
 טז שְׁלֹשִׁים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחֻזָּה וּשְׁלֹשִׁים
 יז בָּנוֹת הַבֵּיא לְבָנָיו מִדְּחַחוּץ וַיִּשְׁפֹּט אֶת-יִשְׂרָאֵל שְׁבַע
 יח שָׁנִים: וַיָּמָת אֲבִצָן וַיִּקְבַּר בְּבֵית לָחֶם: וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו

יב ב' ס"ח ואצק ג' ואשמה סחז וקו

און ער האָט זי אוועקגעשיקט אויף צוויי חדשים. און זי
 איז געגאנגען, זי און אירע חברטעס, און זי האָט געוויינט
 אויף איר יונגפּרוּישאַפט, אויף די בערג. ³⁹ און עס איז
 געווען צום סוף פון צוויי חדשים, האָט זי זיך אומגעקערט
 צו איר פאָטער, און ער האָט געטאָן צו איר זיין נדר וואָס
 ער האָט אַ נדר געטאָן. און זי האָט פון קיין מאָן ניט
 געוואוסט.

און עס איז געוואָרן אַ מנהג אין ישראל: ⁴⁰ פון יאָר
 צו יאָר גייען די טעכטער פון ישראל קלאָגן אויף דער
 טאָכטער פון יַפְתָּח דעם גלעָדער פיר טעג אין יאָר.

יב

און די מענער פון אפרים האָבן זיך אַיינגע-
 זאַמלט, און זיי זיינען אַריבער קיין צפון, און
 האָבן געוואָנט צו יַפְתָּח: פאַרוואָס ביסטו אַריבערגע-
 גאַנגען מלחמה צו האַלטן מיט די קינדער פון עַמּוּן, און
 אונדז האָסטו ניט גערופן צו גיין מיט דיר? דיין הויז וועלן
 מיר פאַרברענען איבער דיר אין פייער. ² האָט יַפְתָּח צו
 זיי געוואָנט: אין גרויס שטרייט בין איך געווען, איך און
 מיין פאָלק, מיט די קינדער פון עַמּוּן, און איך האָב אַיך
 גערופן, און איר האָט מיך ניט געהאַלפן פון זייער האַנט.
³ האָב איך געזען אַז איר העלפט ניט, און איך האָב גע-
 נומען מיין לעבן אין מיין האַנט, און בין אַריבער צו די
 קינדער פון עַמּוּן, און גאָט האָט זיי געגעבן אין מיין האַנט;
 און פאַרוואָס זייט איר אַרויפגעקומען צו מיר היינטיקן
 טאָג מלחמה צו האַלטן מיט מיר?

און יַפְתָּח האָט אַיינגעזאַמלט אַלע מענער פון

גלעָד, און האָט מלחמה געהאַלטן מיט אפרים, און די מענער פון גלעָד האָבן געשלאָגן אפרים, ווייל זיי האָבן
 געוואָנט: אויסוורפן פון אפרים זייט איר, גלעָד, צווישן אפרים, צווישן מנשה. ³ און גלעָד האָט פאַרכאַפט די איבער-
 פאַרן פון ירדן פאַר אפרים, און עס איז געווען, אַז אַן אַנטרווענער פון אפרים האָט געוואָנט: איך וויל אַריבערגיין, אַזוי
 האָבן די מענער פון גלעָד צו אים געוואָנט: ביסטו אַן אפר'ימער? און אַז ער האָט געוואָנט: ניין, ⁴ האָבן זיי צו אים גע-
 זאָגט: זאָג אַקאַרשט שבוּלָתֵי, און אַז ער האָט געוואָנט סבוּלָת, ווייל ער האָט ניט געקענט אַרויסרעדן ריכטיק, אַזוי האָבן
 זיי אים אָנגענומען און אים געשאַכטן ביי די איבערפאַרן פון ירדן. און עס זיינען געפאַלן אין יענער צייט פון אפרים
 צוויי און פערציק טויזנט.

און יַפְתָּח האָט געמשפט ישראל זעקס יאָר. און יַפְתָּח דער גלעָדער איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן
 אין נאַינער פון די שטעט פון גלעָד.

⁵ און נאָך אים האָט געמשפט ישראל אַבִּצָן פון בֵּית-לָחֶם. ⁶ און ער האָט געהאַט דרייסיק זין: און דרייסיק
 טעכטער האָט ער אויסגעגעבן, און דרייסיק טעכטער האָט ער אַריינגענומען פאַר זיינע זין פון דערויסן. און ער האָט
 געמשפט ישראל זיבן יאָר. ¹⁰ און אַבִּצָן איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין בֵּית-לָחֶם.

¹¹ און נאָך אים האָט געמשפט ישראל אַילון דער זבולונער. און ער האָט געמשפט ישראל צען יאָר. ¹² און אַילון
 דער זבולונער איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין אַילון אין לאַנד זבולון.

שטראָם.

אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵילָן הַזְּבוּלָנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים; וַיָּמָת אֵילָן הַזְּבוּלָנִי וַיִּקְבֹּר בְּאֵילָן בְּאֶרֶץ נֹכְחֵהוּ: יב
וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹן בֶּן־הַלֵּל הַפְּרָעְתוֹנִי: יג
וַיְהִי־לוֹ אַרְבָּעִים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בְּנֵי רָבְבִים עַל־יָד
שִׁבְעִים עִירִם וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים; וַיָּמָת ט
עַבְדּוֹן בֶּן־הַלֵּל הַפְּרָעְתוֹנִי וַיִּקְבֹּר בְּפְרָעְתוֹן בְּאֶרֶץ אַפְרַיִם
בְּקֵר הַעֲמֶלְקִי:

יג

וַיִּסְפּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַתִּחַם יְהוָה א
בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים אַרְבָּעִים שָׁנָה: * וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצְרַעְיָה ב
מִמְשַׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ מְנוּחַ וְאִשְׁתּוֹ עַקְרָה וְלֹא יָלְדָה:
וַיָּבֵא מִלֶּאד־יְהוָה אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אֶת־י
עַקְרָה וְלֹא יָלְדָת וְהָרִית וְיָלְדָת בֶּן; וַעֲתָה הַשְׁמֵרִי נָא ד
וְאַל־תִּשְׁתִּי יָיִן וּשְׂכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כֹל־טָמֵא: כִּי הִנֵּה ה
הָרָה וְיָלְדָת בֶּן וּמִזְרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ כִּי־יִנָּוֵר
אֲלֵהֶם יְהוָה הַנֶּעַר מִדְּהַבְּטָן וְהוּא יִתֵּל לְרוּשֵׁי אֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וַתָּבֵא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִשָּׁה ו
לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמְדַבְּרֵהוּ כַּמְדַּבֵּה מִלֶּאֶד
הָאֱלֹהִים נֹרָא מְאֹד וְלֹא שְׁאַלְתִּיהוּ אֶי־מִנְהָ הוּא וְאַת־שְׁמוֹ
לֹא־הִגִּיד לִי: וַיֹּאמֶר לִי הִנֵּה הָרָה וְיָלְדָת בֶּן וַעֲתָה אֶל־
תִּשְׁתִּי יָיִן וּשְׂכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כֹל־טָמֵא כִּי־יִנָּוֵר אֱלֹהִים
יְהוָה הַנֶּעַר מִדְּהַבְּטָן עַד־יוֹם מוֹתוֹ: וַיַּעֲתֵר מְנוּחַ אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֱדוֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ יְבוּאֵי
נָא עוֹד אֵלַי וַיְהִי וַיְהִי מִדְּהַבְּטָה לְנֶעַר הַיּוֹלֵד: וַיִּשְׁמַע ט
הָאֱלֹהִים בְּקוֹל מְנוּחַ וַיָּבֵא מִלֶּאֶד הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־
הָאִשָּׁה וְהוּא יוֹשֵׁבֶת בְּשִׂרְהָ וּמְנוּחַ אִשָּׁה אֵין עִמָּה:
וַתִּמְהַל הָאִשָּׁה וַתִּרְצֵן וַתִּגַּד לְאִשָּׁה וַתֹּאמֶר אֵלַי הָרָה *

יג, ב' הַסֵּטוֹ נִשְׂא ה' מֵאִי שׁוֹרֵק ת' קְבוּץ

13 און נאך אים האָט געמשפּט ישראל עבדון דער זון פון הלל פון פרעטון. 14 און ער האָט געהאָט פּערציק זין און דרייסיק אייניקלעך, וואָס זיינען געריטן אויף זיבעציק יונגע אייזלען. און ער האָט געמשפּט ישראל אכט יאָר. 15 און עבדון דער זון פון הלל פון פרעטון איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין פרעטון אין לאַנד אפּרַיִם, אויפן באַרג פון עמלק.

1 און די קינדער פון ישראל האָבן ווידער געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און גאָט האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון די פּלשתיים פּערציק יאָר.

2 און עס איז געווען אַ מאָן פון צרעה, פון דער משפּחה פון דן, וואָס זיין נאָמען איז געווען מְנוּחַ; און זיין ווייב איז געווען אַן עקרה, און האָט ניט געבאָרן. 3 האָט אַ מלאך פון גאָט זיך באַוווּן צו דער פּרוי, און האָט צו איר געוואָגט: זע נאָר, דו ביסט אַן עקרה, און האָסט ניט געבאָרן; אָבער וועסט טראָגעדיק ווערן, און וועסט געדערן אַ זון. 4 און אַצונד, היט זיך אַקאַרשט, און זאָלסט ניט טרינקען וויין אָדער שטאַרק געטראַנק, און ניט עסן קיין אומריינס. 5 וואָרום זע, דו ווערסט טראָגעדיק, און

געבערסט אַ זון; און אַ שערמעסער זאָל ניט אַרויפגיין אויף זיין קאָפּ, וואָרום אַ נויר פון גאָט זאָל דער יינגל זיין פון מוטערליב אָן; און ער וועט אָנהייבן העלפן ישראל פון דער האַנט פון די פּלשתיים.

6 און די פּרוי איז געקומען, און האָט געוואָגט צו איר מאָן, אַזוי צו זאָגן: אַ געטלעכער מאָן איז געקומען צו מיר, און זיין אויסזען איז געווען אַזוי ווי דאָס אויסזען פון אַ מלאך פון גאָט, מוראדיק זייער; און ניט איך האָב אים געפּרעגט פון וואָנען ער איז, און ניט ער האָט מיר געוואָגט זיין נאָמען. 7 אָבער ער האָט צו מיר געוואָגט: זע, דו ווערסט טראָגעדיק, און געבערסט אַ זון; און אַצונד, זאָלסטו ניט טרינקען וויין אָדער שטאַרק געטראַנק, און ניט עסן קיין אומריינקייט, וואָרום אַ נויר פון גאָט זאָל דער יינגל זיין פון מוטערליב אָן ביז דעם טאָג פון זיין טויט.

8 האָט מְנוּחַ מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געוואָגט: איך בעט דיך, גאָט, זאָל דער געטלעכער מאָן, וואָס דו האָסט געשיקט, ווידער קומען צו אונדז, און אונדז לערנען וואָס מיר זאָלן טאָן צו דעם יינגל וואָס וועט געבאָרן ווערן. 9 און גאָט האָט צוגעהערט צו דעם קול פון מְנוּחַ, און דער מלאך פון גאָט איז ווידער געקומען צו דער פּרוי, ווען זי איז געוועסן אין פעלד; און מְנוּחַ איר מאָן איז ניט געווען לעבן איר. 10 האָט די פּרוי געאַיילט און איז געלאָפּן, און האָט

יא נראה אלי האיש אשר-בא ביום אלו: ויקם וילך מנוח
 אחרי אשתו ויבא אל-האיש ויאמר לו האתה האיש
 יב אשר-דברת אל-האשה ויאמר אני: ויאמר מנוח עתה
 יג ובלא דברך מדרתה משפט הנער ומעשרו: ויאמר
 יד מלאך יהוה אל-מנוח מכל אשר-אמרתי אל-האשה
 תשמר: מכל אשר-צא מפני הוין לא תאכל ויין ושכר
 אל-תשת וכל-טמאה אל-תאכל כל אשר-צויתיה
 טו תשמר: ויאמר מנוח אל-מלאך יהוה נעצרה-נא אותך
 טז ונעשה לפניך גדי עזים: ויאמר מלאך יהוה אל-מנוח
 אבס-פעצני לא-אכל בלחמך ואם-תעשה עלה ליהוה
 יז תעלה בי לא-ידע מנוח כי-מלאך יהוה הוא: ויאמר
 יח מנוח אל-מלאך יהוה מי שמך כי-בא דברך וכדברך:
 יח ויאמר לו מלאך יהוה למה זה השאל לשמי והוא פלא:
 יט וילך מנוח את-גדי העזים ואת-דמנתה ועל עליהצור
 כ ליהוה ומפלא לעשות ומנוח ואשתו ראים: ויהי בעלות
 הלבב מעל המזבח השמימה ועל מלאך-יהוה בלחב
 המזבח ומנוח ואשתו ראים ויפלו על-פניהם ארצה:
 כא ולא-ינסף עוד מלאך יהוה להראה אל-מנוח ואל-אשתו
 כב אז ידע מנוח כי-מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח אל-
 כג אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו
 לו חפץ יהוה להמיתנו לא-לקח מידנו עלה ומנתה
 כד ולא הראנו את-כל-אלה וקצת לא השמיענו כנאת: ותלד
 כה האשה בן ותקרא את-שמו שמשון ויגדל הנער ויברכו
 כה יהוה: ותחל רוח יהוה לפעמו במחנהו בין צרעה
 ובין אשתאול: *

ד

א וירד שמשון תמנתה וירא אשה בתמנתה מבנות

ה, יב' ספרו ויבא יג' יהוה ית' יהוה כה' טכ

דער ציילט איר מאן, און האָט צו אים געוואָנט: אָן האָט
 זיך באַוווּן צו מיר דער מאַן וואָס איז געקומען צו מיר
 אין יענעם טאָג. ¹¹ איז מנוח אויפגעשטאַנען, און איז גע-
 גאַנגען נאָך זיין ווייב, און ער איז געקומען צו דעם מאַן,
 און האָט צו אים געוואָנט: ביסט דו דער מאַן וואָס האָט
 גערעדט צו דער פרוי? האָט ער געוואָנט: איך. ¹² האָט
 מנוח געוואָנט: אַצונד אָ דו וואָרט וועט אַנקומען, וואָס
 זאָל זיין דער שטייגער מיטן יינגל, און וואָס טאָן צו אים?
¹³ האָט דער מלאך פון גאָט געוואָנט צו מנוח: פון אלץ
 וואָס איך האָב אָנגעוואָנט דער פרוי, זאָל זי זיך היטן.
¹⁴ פון אלץ וואָס קומט אַרויס פון ווינשטאַק, זאָל זי ניט
 עסן, און וויין און שטאַרק געטראַנק זאָל זי ניט טרינקען,
 און קיין אומרײַנקייט זאָל זי ניט עסן; אלץ וואָס איך האָב
 איר באַפוילן זאָל זי אָפהיטן.

¹⁵ האָט מנוח געוואָנט צו דעם מלאך פון גאָט:
 לאַמיר, איך בעט דיך, דיך פאַרהאַלטן, און מיר וועלן
 מאַכן פאַר דיר אַ ציגנבעקל. ¹⁶ האָט דער מלאך פון
 גאָט געוואָנט צו מנוח: אַפילו דו וועסט מיך פאַרהאַלטן,
 וועל איך ניט עסן פון דיין שפייז; אויב אָבער דו ווילסט
 מאַכן אַ בראַנדאַפּפער, זאָלסטו עס אויפברענגען צו גאָט.
 וואָרום מנוח האָט ניט געוויסט אָ דאָס איז אַ מלאך פון
 גאָט. ¹⁷ און מנוח האָט געוואָנט צו דעם מלאך פון גאָט:
 וואָס איז דיין נאָמען, כדי אָ דו וואָרט וועט אַנקומען,
 זאָלן מיר דיר אָנטאָן כבוד. ¹⁸ האָט דער מלאך פון גאָט
 צו אים געוואָנט: נאָך וואָס דען פרעגסטו אויף מיין נאָמען,
 אָז ער איז פאַרהוילן? ¹⁹ האָט מנוח גענומען דאָס צייג-

בעקל און דאָס שפייזאָפּפער, און האָט אויפגעבראַכט אויף דעם פעלו פאַר גאָט; און דער מלאך האָט געטאָן
 ווונדערלעך, און מנוח און זיין ווייב האָבן צוגעזען. ²⁰ וואָרום עס איז געווען, ווי די פלאַם איז אויפגעגאַנגען פון מזבח
 צום הימל, אַזוי איז דער מלאך פון גאָט אויפגעגאַנגען מיט דער פלאַם פון מזבח. און מנוח און זיין ווייב האָבן געזען,
 און זיי זיינען געפאַלן אויף זייער פנים צו דער ערד.

²¹ און דער מלאך פון גאָט האָט זיך מער ניט באַוווּן צו מנוח און צו זיין ווייב. דענסמאַל האָט מנוח געוויסט אָז
 דאָס איז געווען אַ מלאך פון גאָט. ²² און מנוח האָט געוואָנט צו זיין ווייב: שטאַרבן וועלן מיר שטאַרבן, וואָרום גאָט האָבן
 מיר געזען. ²³ האָט זיין ווייב צו אים געוואָנט: אָז גאָט וואָלט אונדו געוואָלט טייטן, וואָלט ער ניט אָנגענומען פון אונדווער
 האַנט אַ בראַנדאַפּפער און אַ שפייזאָפּפער, און וואָלט אונדו ניט באַוווּן דאָס אַלץ, און וואָלט אונדו אַצונד ניט אָנגעוואָנט
 אַזוי-וואָס.

²⁴ און די פרוי האָט געפאַרן אַ זון, און זי האָט גערופן זיין נאָמען שמשון. און דער יינגל איז געוואָקסן, און גאָט
 האָט אים געבענטשט. ²⁵ און דער גייסט פון גאָט האָט אָנגעהויבן צו שלאָגן אין אים, אין מחנה-ידן, צווישן צרעה און
 צווישן אַשטאול.

יד

א און שמשון האָט גענידערט קיין תמנה, און האָט געזען אַ ווייבספאַרשין אין תמנה פון די טעכטער

פון די פלשתים. ² און ער איז אַרױפגעקומען, און האָט דערצײלט זײן פּאָטער און זײן מוטער, און האָט געזאָגט: איך האָב געזען אַ װײבספּאַרשױן אין תּמנָה פּון די טעכטער פון די פלשתים, און אַצונד נעמט זי מיר פּאַר אַ װײב. ³ האָט צו אים געזאָגט זײן פּאָטער און זײן מוטער: איז נײט צווישן די טעכטער פון דײנע ברײדער און צווישן מײן גאַנצן פּאָלק אַ װײבספּאַרשױן, אַז דו גײסט נעמען אַ װײב פון די אומבאַשניטענע פלשתים? האָט שמשון געזאָגט צו זײן פּאָטער: נעם זי מיר, װאַרום זי איז װײלגעפּעלן אין מײנע אויגן. ⁴ און זײן פּאָטער און זײן מוטער האָבן נײט געװוסט אַז דאָס איז פון גאָט, אַז דאָס זוכט ער אַן אויסרעד אויף די פלשתים. און אין יענער צײט האָבן די פלשתים געװעלטיקט איבער ישראל.

⁵ האָט שמשון אַראָפּגענידערט מיט זײן פּאָטער און זײן מוטער קײן תּמנָה. און זי זײנען געקומען בײז די װײב גערטנער פון תּמנָה, ערשט אַ װײנער לײב ברײלט אַקעגן אים. ⁶ איז געקומען אויף אים אַ גײסט פון גאָט, און ער האָט אים צערײסן, אַזוי זי מע צערײסט אַ ציקעלע; און קײן זאך איז נײט געזען אין זײן האַנט. און ער האָט נײט דערצײלט זײן פּאָטער און זײן מוטער װאָס ער האָט געטאָן. ⁷ און ער האָט אַראָפּגענידערט, און האָט גערעדט צו דער װײבספּאַרשױן, און זי איז װײלגעפּעלן אין שמשונס אויגן.

⁸ און אין טעג אַרום איז ער צוריקגעקומען זי צו נעמען, און ער האָט פּאַרקערט צו זען די נבלה פון דעם לײב, ערשט אין דעם לײב פון לײב איז אַ ראַי בײנען און

האַניק. ⁹ האָט ער עס אַרױסגעשאַרט אין זײנע האַנטפלעכן, און איז געגאַנגען און גײענדיק געגעסן. און ער איז געקומען צו זײן פּאָטער און צו זײן מוטער, און האָט זיי געגעבן, און זיי האָבן געגעסן. און ער האָט זיי נײט דערצײלט אַז פון דעם לײבס לײב האָט ער אַרױסגעשאַרט דעם האַניק.

¹⁰ און זײן פּאָטער האָט אַראָפּגענידערט צו דער װײבספּאַרשױן. און שמשון האָט דאַרטן געמאַכט אַ מאָלצײט; װאַרום אַזוי פּלעגן טאָן די בַּחורים. ¹¹ און עס איז געװען, זײ זײן האָבן אים געזען, אַזוי האָבן זיי געבראַכט דרײסיק חברים, און זיי זײנען געזען מיט אים. ¹² האָט שמשון צו זיי געזאָגט: לאַמיר אַקאַרשט אײך ראָטן אַ רעטעניש; אויב זאָגן װעט איר עס מיר זאָגן אין די זײבן טעג פון דעם מאָלצײט, און װעט טרעפן, װעל איך אײך געבן דרײסיק לײנענע טיכער און דרײסיק גאַנג קלײדער. ¹³ אויב אַבער איר װעט מיר נײט קענען זאָגן, זאָלט איר מיר געבן דרײסיק לײנענע טיכער און דרײסיק גאַנג קלײדער. האָבן זיי צו אים געזאָגט: ראָט דײן רעטעניש, און לאַמיר זי הערן. ¹⁴ האָט ער צו זיי געזאָגט: פון עסער איז אַרויס אַן עסן,

און פון שטאַרקן איז אַרויס אַ זיסער.

האַבן זיי דרײ טעג נײט געקענט זאָגן די רעטעניש. ¹⁵ און עס איז געזען אויפן זײבעטן טאָג, האָבן זיי געזאָגט צו שמשונס װײב: רעד איבער דײן מאַן ער זאָל אונדז אויסזאָגן די רעטעניש, אַניט װעלן מיר פאַרברענען דײך און דײן פּאָטערס הױז אין פּײער. האָט איר אונדז גערופן כּדי אונדז צו ירשען? צי נײן? ¹⁶ האָט שמשונס װײב געװײנט פּאַר אים, און האָט

פלשתים: וועל נגיד לאביו ולאמו ויאמר אשה ראיתי ב בתמנתה מבנות פלשתים ונתתי קדו אותה לי לאשה: ויאמר לו אביו ואמו האין בכנות אחד ובכל עמי אשה כראתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו אותה קדולי כידויא ישרה בעיני: ואביו ואמו לא ידעו כי מידוה היא כיהאנה הוא מבקש ד מפלשתים ובעת ההוא פלשתים משלים בישראל: ונגד שמשון ואביו ואמו בתמנתה ויבאו ערב רמי תמנתה ה והנה כפיר אריות שאג לקראתו: ותצלח עליו רוח ה יהוה וישפעהו כשפע נגדי ומאומה אין בידו ולא הניד לאביו ולאמו את אשר עשה: ונגד וידבר לאשה ו ותישר בעיני שמשון: וישב מקום לקחתה ויסר לראות ה את מפלת הארנה והנה עדת דברים בגנות הארנה ודבש: וירדהו אל כפיו ונגד הולך ואכל נגד אל מ אביו ולאמו ותן להם ויאכלו ולא הניד להם כי מגות הארנה רדה הדבש: ונגד אביו אל האשה ו יעש שם שמשון משתה כי כן יעשו הבחורים: ויהי י" בראיתם איתו ויקחו שלשים מרעים ויהיו אתו: ויאמר י ב להם שמשון אחודהנא לכם חידה אסידהנגד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה ומצאתם ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים חלפת בנדים: ואסילא תוכלו י ב להניד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים חלפות בנדים ויאמרו לו חידה חידה ונשמענה: ויאמר להם מהאכל יצא מאכל ומצו יצא מתוך ולא י בילו להניד חידה שלשת ימים: ויהי א ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון פתני את אשך ונגד לנו את י ב חידה פנשך אותך ואת בית אבך באש הלידשנו כראיתם לנו הלא: ותבך אשת שמשון עליו ותאמר י ב

א' ספר ויחבר

רכי-שנאתני ולא אהבתני החזירה חזרה לבני עמי ולי
 לא הנהיגה ויאמר לה הנה לאבי ולאמי לא הנהיגתי וקד
 אגיד: ותבך עליו שבצת הימים אשר-היה להם המשטה
 י ויהי ביום השביעי ויגדלה כי הציקתהו ותגד החזרה
 יח לבני עמה: ויאמרו לו אנשי העיר ביום השביעי במרחם
 יבא החרסה מהמתוק מדבש ומה עו מארי ויאמר להם
 יט לולא חרשתם בעולתי לא מצאתם חרתי: ותגלח עליו
 רות יהוה וירד אשקלון נד מים שלשים איש ויקח
 את-חלצותם ויתן חלצות למינדי החזרה וחר אפו ויעל
 כ בית אביו: ותהי אשת שמשון למרעהו אשר רעה לו:

טז

א ויהי מזמרים בימי קציר-חטים ויפלך שמשון את-אשתו
 ב בנדי עינים ויאמר אבאה אל-אשתי החררה ולא-יתנו
 ב אביה לבוא: ויאמר אביה אמר אמרתי כי-שנא שנאתה
 ג ואתננה למרעהו הלא אחותה תקטנה טובה ממנה תהר
 ג נא לך תחתיה: ויאמר להם שמשון נקותי הפעם
 ד מפלשתים כי-עשה אני עמם רעה: ויפלך שמשון ויפלך
 ה שלש מאות שועלים ויקח לפדים ויפן זנב אל-זנב וישם
 ה לפיד אחד בין-שני הנקבות בתוך: ויבער אש בלפדים
 וישלח בקמות פלשתים ויבער מגדש ועד-קמה ועד-
 ו פרם וזה: ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון
 ח חתן התמני כי לקח את-אשתו ותננה למרעהו ויעלו
 ז פלשתים וישרפו אותה ואת-אביה באש: ויאמר להם
 ח שמשון אסתרעשון כזאת כי אסתרעמתי ככם ואחר
 ח אהרל: ויך אותם שוק על-ידיך מכה גדולה ויגד וישב
 ט בסמית סלע עינים: ויעלו פלשתים ויחגו ביהודה
 י ויגמשו בלחי: ויאמרו איש יהודה למה עליהם עלינו

יד, טז, שני קמח בוק טו, ר' נא וחדלית אכה ח' כ'א ויך

געזאגט: סידן האסט מיך פיינט און ניט ליב. האסט די
 רעטעניש געראטן צו די קינדער פון מיין פאלק, און מיר
 האסטו ניט אויסגעזאגט. האט ער צו איר געזאגט: זע,
 מיין טאטן און מיין מאמען האב איך ניט אויסגעזאגט, און
 דיר זאל איך אויסזאגן? ¹¹ האט זי געווינט פאר אים די
 זיבן טעג וואס ביי זיי איז געווען דער מאלצייט. און עס
 איז געווען אויפן זיבעטן טאג, האט ער איר אויסגעזאגט,
 ווייל זי האט אים צוגעדריקט; און זי האט אויסגעזאגט די
 רעטעניש צו די קינדער פון איר פאלק. ¹² און די מענטשן
 פון שטאט האבן געזאגט צו אים אויפן זיבעטן טאג, איידער
 די זון איז אונטערגעגאנגען:

וואס איז זייער פון האניק?

און וואס איז שטארקער פון א ליב?

האט ער צו זיי געזאגט:

ווען איר וואלט מיט מיין קאלב ניט געאקערט,
 וואלט איר מיין רעטעניש ניט געטראפן.

¹⁰ און א גייסט פון גאט איז געקומען אויף אים, און
 ער האט אראפגענידערט קיין אשקלון, און האט געשלאגן
 פון זיי דרייסיק מאן, און צוגענומען זייער אויסטוי; און
 ער האט אפגעגעבן די גאנצען קליידער צו די וואס האבן
 געזאגט די רעטעניש; און זיין צארן האט געגרימט, און
 ער איז ארויפגעגאנגען צו זיין פאטערס הויז. ²⁰ און
 שמשוןס ווייב איז געווארן זייער א חברס, וועמען ער האט
 צוגעחברט צו זיך.

טז

¹ און עס איז געווען אין טעג ארום, אין די טעג פון
 ווייצשניט, האט שמשון באזוכט זיין ווייב מיט א
 ציגנבעקל, און ער האט געזאגט: לאמיר אריינגיין צו מיין
 ווייב אין קאמער. אבער איר פאטער האט אים ניט גע-

לאזט אריינגיין. ² און איר פאטער האט געזאגט: קלערן האב איך געקלערט, אז דו האסט זי זיכער פיינט געקראגן, און
 איך האב זי אוועקגעגעבן צו דיין חבר. איז ניט איר ינגערע שוועסטער שענער פון איר? זאל זי, איך בעט דיך, דיר
 זיין אנשטאט יענער. ³ האט שמשון צו זיי געזאגט: דאס מאל בין איך ריין קעגן די פלשתים, אויב איך טו מיט זיי בייז.
⁴ און שמשון איז געגאנגען, און האט געכאפט דריי הונדערט פיקס, און ער האט גענומען בראנדהעלצער, און האט
 צוגעקערט אן עק צו אן עק, און אריינגעטאן א בראנדהאלץ צווישן צוויי עקן, אין מיטן. ⁵ און ער האט אגעצונדן א
 פייער אין די בראנדהעלצער, און האט זיי אוועקגעלאזט אין די שטייעדיקע תבואות פון די פלשתים; און ער האט פאר-
 ברענט פון א סטויג ביז שטייעדיקער תבואה און ביז אן איילבערטנארטן.

⁶ האבן די פלשתים געזאגט: ווער האט דאס געטאן? האט מען געזאגט: שמשון דער איידים פון דעם תמנהער,
 ווייל ער האט גענומען זיין ווייב, און זי אוועקגעגעבן צו זיין חבר. זיינען ארויפגעגאנגען די פלשתים, און האבן פאר-
 ברענט זי און איר פאטער אין פייער.

⁷ האט שמשון צו זיי געזאגט: אויב איר טוט אזוי-וואס, מוז איך ניט אנדערש זיך נוקם זיין אן אייך, און דערנאך וועל
 איך אויפהערן. ⁸ און ער האט זיי געשלאגן רוק און לענד, א גרויסן שלאק. און ער האט אראפגענידערט, און איז גע-
 זעסן אין דעם שפאלט פון פעלו עיטם.

⁹ זיינען ארויפגעגאנגען די פלשתים, און האבן געלאגערט אין יהודה, און זיי האבן זיך צעשפרייט אין
 לחי. ¹⁰ האבן די מענער פון יהודה געזאגט: פארוואס זייט איר ארויפגעקומען אויף אונדז? האבן זיי געזאגט:

צו בינדן שמשונען זינען מיר אַרױפגעקומען; צו טאָן צו אים, אַזױ װי ער האָט געטאָן צו אונדו.

¹¹ האָבן אַראָפּגענידערט דרײַ טױזנט מאָן פון יהודה צו דעם שפּאַלט פון פעלו עײַטס, און זײ האָבן געזאָגט צו שמשונען: װײַסטו דען נײַט אָ דײַ פּלשתיים געװעלטיקן אײבער אונדו? װײַנט װאָס האָסטו אונדו דאָ אָפּגעטאָן? האָט ער צו זײ געזאָגט: װײַ זײ האָבן געטאָן צו מיר, אַזױ האָב איך געטאָן צו זײ. ¹² האָבן זײ צו אים געזאָגט: מיר האָבן אַראָפּגענידערט דײַך צו בײַנדן, פּדײַ דײַך אײבערצײ געבן אײן דער האַנט פון דײַ פּלשתיים. האָט שמשון צו זײ געזאָגט: שװערט מיר, אָו אײר אַלײן װעט נײַט אָנפאַלן אױף מיר. ¹³ האָבן זײ צו אים געזאָגט, אַזױ צו זאָגן: נײַן, בלױז בײַנדן װעלן מיר דײַך בײַנדן און דײַך אײבערגעבן אײן זײער האַנט, אָבער טײַטן װעלן מיר דײַך נײַט טײַטן. און זײ האָבן אים געבונדן מיט צװײ נײַע שטריק, און האָבן אים אַרױפּגעבראַכט פון דעם פעלו.

¹⁴ װײַ ער אײז געקומען בײַן לחי, אַזױ האָבן דײַ פּלשתיים געשאַלט אים אָנטקעגן; און אַ גײסט פון גאַט אײז געקומען אױף אים, און דײַ שטריק אױף זײַנע אַרעם זײַנען געװאָרן אַזױ װײַ פּלאַקס װאָס אײז אָנגעברענט געװאָרן פון פײַער, און זײַנע בײַנדשטריק זײַנען צעקראַכן פון זײַנע הענט. ¹⁵ און ער האָט געפונען אַ פּרײַשע קײנבאַק פון אַן אײזל, און האָט אױסגעשטרעקט זײַן האַנט, און זײ גענומען, און געשלאָגן מיט אײר טױזנט מאָן. ¹⁶ און שמשון האָט געזאָגט:

מיט דער קײנבאַק פון אַן אײזל
הױפּנס אױף הױפּנסאַ,
מיט דער קײנבאַק פון אַן אײזל
האַב איך געשלאָגן טױזנט מאָן.

¹⁷ און עס אײז געװען, װײַ ער האָט געענדיקט רעדן, אַזױ האָט ער אַװעקגעװאָרפן דײַ קײנבאַק פון זײַן האַנט; און מע האָט גערופן יענעם אַרט רַמַת־לַחִי.

¹⁸ און ער אײז געװאָרן זײער דאָרשטיק, און ער האָט גערופן צו גאַט, און האָט געזאָגט: דו האָסט געגעבן דורך דער האַנט פון דײַן קנעכט דײַדאָזיקע גרויסע ישועה, און אַצונד װעל איך שטאַרבן פון דאָרשט, און װעל אַרײַנפאַלן אײן דער האַנט פון דײַ אומבאַשניטענע. ¹⁹ האָט גאַט אױפגעשפאַלטן דעם אױסגעהױלטן אַרט אײן לחי, און עס אײז אַרויס פון אים װאַסער; און ער האָט געטרונקען, און האָט אָפּגעכאַפט דעם אַטעם, און אָפּגעלעבט. דרום האָט מען גערופן זײַן נאָמען עַיִד־הַקּוֹרָא, װאָס אײז אײן לחי בײַן אױף הײַנטיקן טאָג.

²⁰ און ער האָט געמשפּט ישׂראל אײן דײַ טעג פון דײַ פּלשתיים צוואַנציק יאָר.

טז

¹ און שמשון אײז געגאנגען קײן עזה, און האָט דאָרטן געזען אַ פּרױ אַ זונה, און אײז צו אײר געקומען. ² װהאַט מען אָנגעזאָגט דײַ ענהער, אַזױ צו זאָגן: שמשון אײז געקומען אַהער. האָבן זײ אַרומגערינגלט, און געלױערט אױף אים אַ גאַנצע נאַכט בײַם טױער פון שטאָט, און זײ האָבן זײך פאַרטאַיעט אַ גאַנצע נאַכט, אַזױ צו זאָגן: בײַן לײכט פון פּרײַמאַרגן װעלן מיר אים הרגען. ³ און שמשון אײז געשלאָפן בײַן האַלבע נאַכט, און אײן האַלבע נאַכט אײז ער אױפגעשטאַנען, און האָט אָנגענומען דײַ טירן פון דעם שטאַטטױער, און דײַ בײַדע בײַשטידלעך, און

¹ װאַרטשפּיל: בּלַחַי הַחַמּוֹר חַמּוֹרִים. ² אַװעקוואַרפּונג פון קײנבאַק; אַדער: בערגל פון קײנבאַק. ³ קוואַל פון דעם װאַס רופּט.

וַיֹּאמְרוּ לְאַסּוּד אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת לָנוּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ; וַיִּרְדּוּ שְׁלֹשֶׁת אַלְפִים אִישׁ מִיְהוּדָה אֶל־סַעֲיָה * כִּלְעַ עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלָא יָדַעְתָּ כִּי־מַשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵן עָשִׂיתִי לָהֶם; וַיֹּאמְרוּ לוֹ לְאַסּוּד יַרְדְּנוּ לְתַתְּךָ יב בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן הִשְׁבַּעוּ לִי כִּדְתַפְּנִיעוֹן כִּי אֶתֶם; וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאמֹר לֹא כִּי־אַסּוּד נֹאסְרָךָ וַיִּתְּנֶנּוּ יג בְּיָדָם וְהַמַּת לֹא נִמְיָךָ וַאֲסֻרְדוֹ בְּשָׁנִים עֲבַתִּים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלֶהוּ מִן־הַסֵּלַע: הוֹאִיבָא עַד־לַחִי וּפְלִשְׁתִּים הֲרִיעוּ יד לְקַרְנֵתוֹ וַתַּצִּלַּח עָלָיו רִיחַ יְהוָה וַתְּהַלִּינָה הַעֲבַתִּים אֲשֶׁר עָלְיוּ־רַעוּתָיו בְּפִשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ כַּאֲשׁ וַיִּמְסוּ אֲסֻרָיו מעל דָּוָי: וַיִּמְצָא לְחַי־חַמּוֹר טְרִיָה וַיִּשְׁלַח דָּו וַיִּקְחֶהָ טו בְּיַד־כָּה אֶלֶף אִישׁ; וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן בְּלַחִי חַמּוֹר חַמּוֹר טז חַמּוֹרִים בְּלַחִי חַמּוֹר חַבִּיתִי אֶלֶף אִישׁ: וַהֲלִי כִבְלֹתַי ז' לְדַבָּר וַיִּשְׁלַח הַלַּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא רַמַת־לַחִי: וַיִּמְצָא מֵאֵד וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵתָּה נָתַתָּ יח כִּי־עֲבַרְתָּךְ אֶת־הַתְּשׁוּעָה הַגּוֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אֲמַתֵּן יט בְּצִמָּא וּנְפִלְתִי בְיַד הָעַרְלִים: וַיִּבְלַע אֱלֹהִים אֶת־י' הַמַּכְתָּשׁ אֲשֶׁר־בְּלַחִי וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וַיִּשֶׁת וַתִּשָּׁב רִחוֹ וַיְחִי עַל־כֵּן. קרא שְׁמָה עַן הַקּוֹרָא אֲשֶׁר בְּלַחִי עד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּשְׁפַּט אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי פְלִשְׁתִּים כ עֶשְׂרִים שָׁנָה:

טז

וַיִּלְךְ שִׁמְשׁוֹן עִתָּה וַיִּרְאֶשֶׁם אִשָּׁה זֹנָה וַיָּבֵא אֵלֶיהָ: א לעֲזוּתִים. לֵאמֹר כֹּא שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה וַיִּסְפוּ וַיִּאָרְבּוּ־לוֹ כָּל־ב הלִילָה בְּשַׁעַר הָעִיר וַיִּתְּחַרְשׁוּ כָּל־הַלִּילָה לֵאמֹר עַד־אֹר חַבְקָר וַיִּרְגְּמוּ: וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלִּילָה וַיִּקָּם וַי חַבְקָי הַלִּילָה וַיֵּאָחֲזוּ בְּדַלְתוֹת שַׁעַר־הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת

טו, יד' ס"א הא' בחשף ג'א

וַיִּסְעוּ עִמְדֵי-הַכְּרִיחַ וַיִּשְׁם עַל-כַּתְּפוֹ וַיַּעֲלֵם אֶל-יְרֵאֵשׁ
 ד הַרְרָא אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הַכְּרִיחַ: וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן וַיֵּאָבֵב
 ה אִשָּׁה בְּנַחַל שׁוֹרֵק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה: וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ פְּרָעִי
 פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לָהּ פְתִי אוֹתִי וְרֵאִי בְּמַה כְּחוֹ נְדוּלָּה
 וּבְמַה נֹּכַח לֹא וַאֲסַרְנָהוּ לַעֲנוּתוֹ וְאֶנְחֵנוּ נְחֻלָּה אִישׁ
 ו אֱלֹהִים וּמֵאָה כֶּסֶף: וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל-שְׂמִשׁוֹן הַגִּידְהִי
 ז נָא לִי בְּמַה כְּחָךְ נְדוּלָּה וּבְמַה תֹּאסֵר לַעֲנוּתִי: וַיֹּאמֶר
 ח אֵלֶיהָ שְׂמִשׁוֹן אִם-יֹאסְרֵנִי בַשְּׂבָעָה יְתָרִים לְחַיִּים אֲשֶׁר
 ט לֹא-יִדְרָבוּ וְחִלְתִּי וְהָיִיתִי כְּאֶחָד הָאָדָם: וַיַּעֲלֶהָ פְּרָעִי
 פְּלִשְׁתִּים שְׂבָעָה יְתָרִים לְחַיִּים אֲשֶׁר לֹא-יִדְרָבוּ וַתֹּאסְרֵהוּ
 י בְּדָם: וְהָאֲרִב יָשָׁב לָהּ בַּחֲדָר וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים
 יא עָלֶיךָ שְׂמִשׁוֹן וַיִּנְתֵּק אֶת-חַוֹתָיו כְּאֲשֶׁר יִנְתֵּק פְּתִיל־
 יב הַגְּעֵרֶת בְּהִרְיָתוֹ אִשׁ וְלֹא נֹדַע כְּחוֹ: וַתֹּאמֶר דְּלִילָה
 יג אֶל-שְׂמִשׁוֹן הִנֵּה הַתְּלָת בֵּי וַתְּדַבֵּר אֵלָיו בְּנֹכַיִם עִתְרוּ
 יד הַגִּידְהִינָא לִי בְּמַה תֹּאסֵר: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם-יֹאסְרוּ
 יוּאֲסְרוּנִי בַעֲבֹתִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא-נַעֲשֶׂה בְּדָם מְלֹאכָה
 יז וְחִלְתִּי וְהָיִיתִי כְּאֶחָד הָאָדָם: וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבֹתִים
 יח חֲדָשִׁים וַתֹּאסְרֵהוּ בְּדָם וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ
 יט שְׂמִשׁוֹן וְהָאֲרִב יָשָׁב בַּחֲדָר וַיִּנְתֵּק מֵעַל וְרַעֲתוֹ כְּחוֹט:
 כ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל-שְׂמִשׁוֹן עֲדֵהנָה הַתְּלָת בֵּי וַתְּדַבֵּר
 כא אֵלָיו בְּנֹכַיִם הַגִּידְהִי לִי בְּמַה תֹּאסֵר וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם-
 כב תֹּאמְרֵנִי אֶת-שְׂבָע מְחֻלָּפוֹת רֵאשִׁי עִם-הַמַּסְכָּת: וַתִּקַּח
 כג בִּיתָד וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שְׂמִשׁוֹן וַיִּיקַח מִשְׁנֵתוֹ
 כד וַיִּסַּע אֶת-חַוֹתָיו הָאָרְג וְאֶת-הַמַּסְכָּת: וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִךְ
 כה תֹּאמֶר אֶהְבֵּתֶיךָ וְלִבְךָ אֵין אִתִּי וְהָ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים הַתְּלָת
 כו בֵּי וְלֹא-יִגְדַּת לִי בְּמַה כְּחָךְ נְדוּלָּה: וַיְהִי כִּי-הִצְלִיחָה לּוֹ
 כז בְּדַבְּרֶיהָ בְּלִי-חַיִּים וַתֹּאמְרֵהוּ וַתִּקְצֹר נִפְשׁוֹ לְמוֹת:

ה' חת בספח טז' הל רפה

הָאֵט זײ אַרויסגעריסן מיטן ריגל, און אַרויפגעטאַן אויף זײנע אַקסלען, און הָאֵט זײ אַרויפגעטראָגן אויפן שפיץ פון דעם באַרג וואָס פאַר חֶבְרוֹן.

4 און עס איז געווען נאָכדעם, הָאֵט ער ליב געקראָגן אַ פרוי אין טאַל שׁוֹרֵק, וואָס איר נאָמען איז געווען דלילה. 5 זײנען אַרויפגעגאַנגען צו איר די פירשטן פון די פלשתים, און הָאָבן צו איר געזאָגט: רעד אים איבער, און זע מיט וואָס זײן כוח איז גרויס, און מיט וואָס מיר קענען אים בײַקומען, און אים בינדן פדי אים צו פײַניקן; און מיר וועלן דיר איטלעכער געבן טויזנט מיט הונדערט זילבער-שטיק.

6 הָאֵט דלילה געזאָגט צו שמשווען: זאָג מיר, איך בעט דײך, מיט וואָס דײן כוח איז גרויס, און מיט וואָס דו קענסט געבונדן ווערן דײך צו פײַניקן. 7 הָאֵט שמשון צו איר געזאָגט: אַז מע זאָל מײך בינדן מיט זיבן פרישע בויגן-שטריק וואָס זײנען נאָך ניט אײַנגעטריקנט געוואָרן, וועל איך אָפגעשלאָפט ווערן, און וועל זײן ווי אַ געוויינטלעכער מענטש.

8 הָאָבן די פירשטן פון די פלשתים איר אַרויפגע-בראַכט זיבן פרישע בויגנשטריק וואָס זײנען נאָך ניט אײַנגעטריקנט געוואָרן, און זי הָאֵט אים געבונדן מיט זײ. 9 און לױערער זײנען געזעסן בײַ איר אין קאַמער. הָאֵט זי אַ זאָג געטאַן צו אים: פלשתים זײנען אויף דיר, שמשון! הָאֵט ער צעריסן די בויגנשטריק אַזוי ווי עס צערייסט זײך אַ צווערן פון פלאַקסשטרוי, אַז ער דערשמעקט פײַער. און זײן כוח איז ניט דערווייט געוואָרן.

10 הָאֵט דלילה געזאָגט צו שמשווען: זע, דו הָאָסט געשפּעט פון מיר, און הָאָסט מיר געזאָגט ליגנס. אַצונד, זאָג מיר, איך בעט דײך, מיט וואָס דו קענסט געבונדן ווערן? 11 הָאֵט ער צו איר געזאָגט: אויב בינדן זאָל מען מײך בינדן מיט נייע שטריק וואָס מיט זײ איז ניט געטאַן געוואָרן קײן אַרבעט, וועל איך אָפגעשלאָפט ווערן, און וועל זײן ווי אַ גע-וויינטלעכער מענטש.

12 הָאֵט דלילה גענומען נייע שטריק, און הָאֵט אים געבונדן מיט זײ, און זי הָאֵט אַ זאָג געטאַן צו אים: פלשתים זײנען אויף דיר, שמשון! און לױערער זײנען געזעסן אין קאַמער. הָאֵט ער זײ צעריסן פון זײנע אַרעמס אַזוי ווי אַ פאָדים.

13 הָאֵט דלילה געזאָגט צו שמשווען: ביז אַהער הָאָסטו געשפּעט פון מיר, און הָאָסט מיר געזאָגט ליגנס; זאָג מיר מיט וואָס דו קענסט געבונדן ווערן. הָאֵט ער צו איר געזאָגט: אַז דו וועסט אײַנוועבן די זיבן פלעכטן פון מײן קאַפּ מיט דעם געוועב.

14 הָאֵט זי זײ באַפעסטיקט מיטן פלעקל, און הָאֵט אַ זאָג געטאַן צו אים: פלשתים זײנען אויף דיר, שמשון! הָאֵט ער זײך אויפגעכאַפט פון זײן שלאָף, און הָאֵט אַרויסגעריסן דאָס וועבפלעקל און דאָס געוועב.

15 הָאֵט זי צו אים געזאָגט: ווי קענסטו זאָגן: איך הָאָב דײך ליב, אַז דײן האַרץ איז ניט מיט מיר? שוין דרײַ מאָל הָאָסטו געשפּעט פון מיר, און הָאָסט מיר ניט געזאָגט מיט וואָס דײן כוח איז גרויס. 16 און עס איז געווען, אַז זי הָאֵט אים צוגעדריקט מיט אירע רײד אַלע טעג, און איז צוגעשטאַנען צו אים ביז זײן זעל איז געוואָרן באַקלעמט צו שטאַרבן.

17 האט ער איר דערציילט זיין גאנץ הארץ, און האט צו איר געזאגט: א שערמעסער איז ניט ארויפגעקומען אויף מיין קאפ, ווארום א נזיר פון גאט בין איך פון מיין מוטערס לייב אן. אז איך זאל אפגעשאַרן ווערן, וועט זיך אפּטאָן פון מיר מיין כוח, און איך וועל אפגעשלאַפט ווערן, און וועל זיין אזוי ווי אלע מענטשן.

18 האט דלילה געזען, אז ער האט איר דערציילט זיין גאנץ הארץ, און זי האט געשיקט און גערופן די פירשטן פון די פלשתים, אזוי צו זאגן: קומט ארויף דאָס מאָל, וואָרום ער האט מיר דערציילט זיין גאנץ הארץ. זיינען ארויפגעקומען צו איר די פירשטן פון די פלשתים, און זיי האָבן ארויפגעבראַכט דאָס געלט אין זייער האַנט. 19 און זי האט אים פאַרשעפּערט אויף אירע קני; און זי האט צוגערופן אַ מאָן, און געלאָזט אפּשערן די זיבן פלעכטן פון זיין קאָפּ; און זי האט אים אָנגעהויבן פייניקן, און זיין כוח האט זיך אפגעטאָן פון אים. 20 האט זי אַ זאָג געטאָן: פלשתים זיינען אויף דיר, שמשון! און ער האט זיך אויפֿגעכאַפט פון זיין שלאָף, און האט געזאָגט: איך וועל ארויסגיין ווי אלע מאָל, און וועל מיך פאַנאָדער־טרייסלען. און ער האט ניט געוויסט אז גאט האט זיך אָפֿגעטאָן פון אים.

21 און די פלשתים האָבן אים גענומען, און האָבן אויסגעשטאַכן זיינע אויגן; און זיי האָבן אים אַראָפּגע־בראַכט קיין צוה, און האָבן אים געשמידט אין קופּערנע קייטן; און ער האט געמאַלן אין דער געפענקעניש. 22 און די האָר פון זיין קאָפּ האט ווידער אָנגעהויבן וואַקסן נאָכ־דעם ווי ער איז אפגעשאַרן געוואָרן.

23 און די פירשטן פון די פלשתים האָבן זיך אַיינגעזאַמלט צו שלאַכטן אַ גרויסע שלאַכטונג צו זייער גאָט דָגון, און זיך צו פרייען, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: אונדזער גאָט האט געגעבן אין אונדזער האַנט אונדזער פיינט שמשונען. 24 און דאָס פאַלק האט אים געזען, און זיי האָבן געלויבט זייער גאָט, וואָרום זיי האָבן געזאָגט: אונדזער גאָט האט געגעבן אין אונדזער האַנט אונדזער פיינט, און דעם פאַרוויסטער פון אונדזער לאַנד, און דעם וואָס האט געמערט אונדזערע דער־שלאָגענע. 25 און עס איז געווען, אז זייער הארץ איז געווען פריילעך, האָבן זיי געזאָגט: רופט שמשונען, און ער זאל זיך לוסטיק מאַכן פאַר אונדז. האט מען גערופן שמשונען פון געפענקעניש, און ער האט זיך לוסטיק געמאַכט פאַר זיי; און מע האט אים אַוועקגעשטעלט צווישן די זיילן.

26 האט שמשון געזאָגט צו דעם ינגל וואָס האט אים געהאַלטן פאַר דער האַנט: לאָן מיך איך זאל אָנטאַפן די זיילן וואָס דאָס הויז איז באַפעסטיקט אויף זיי, און איך וועל מיך אָנלענען אויף זיי. 27 און דאָס הויז איז געווען פול מיט מענער און ווייבער, און דאָרטן זיינען געווען אלע פירשטן פון די פלשתים; און אויפן דאָך זיינען געווען אַרום דריי טויזנט מענער און ווייבער וואָס האָבן צוגעקוקט ווי שמשון מאַכט זיך לוסטיק. 28 האט שמשון גערופן צו גאָט, און האט געזאָגט: גאט דו האַר, דערמאַן זיך אָן מיר, איך בעט דיך, און שטאַרק מיך, איך בעט דיך, נאָר דאָס מאָל, גאט, און לאַמיר זיך נוקם זיין איין מאָל אַ נקמה פאַר מיינע ביידע אויגן אָן די פלשתים. 29 און שמשון האט אַרומגע־נומען די ביידע מיטלסטע זיילן וואָס דאָס הויז איז געווען באַפעסטיקט אויף זיי, און האט זיך אָנגעשפּאַרט אויף זיי; איינעם

וּנְדָלָהּ אֶת־כַּלְלֵבּוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מוֹרָה לֹא־עָלָה עָלַי י'
 הָאִשׁוּ כִּי־נִזְרָה אֱלֹהִים אֲנִי מִכֶּסֶן אִמִּי אִם־נִלְחַתִּי וְסָר
 מִמֶּנִּי כִּחַי וְחַלְתִּי וְהָיִיתִי כְּכֹל־הָאָדָם: וַתֵּרָא דָלִילָה
 י"ח
 כִּי־הִנִּיד לָהּ אֶת־כַּלְלֵבּוֹ וַתְּשַׁלַּח וַתִּקְרָא לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים
 לֵאמֹר עָלוּ הַפַּעַם כִּי־הִנִּיד לָהּ אֶת־כַּלְלֵבּוֹ וְעָלוּ אֵלָיָהּ
 סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַעֲלוּ הַכֶּסֶף בְּיָדָם: וַתִּשְׁגְּרוּ עַל־כַּרְפֵּיהָ י"ט
 וַתִּקְרָא לָאִשׁ וַתְּנַלַּח אֶת־שִׁבְעַת מַחְלָפוֹת רֹאשׁוֹ וַתַּחַל
 לְעַנּוּתוֹ וְסָר כְּחוֹ מִעָלָיו: וַהֲאָמַר פְּלִשְׁתִּים עָלַיךְ שִׁמְשׁוֹן
 וַיִּקַּח מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲנִי כַּפֶּעַם בַּפֶּעַם וְאִנְשֵׁר וְהוּא לֹא
 יָדַע כִּי יְהוָה סָר מִעָלָיו: וַיִּאחַזְדוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת־
 כ"א
 עֵינָיו וַיִּזְרִיזוּ אוֹתוֹ עֲזָתָה וַיִּאסְרוּהוּ בַּחֲשֻׁמִּים וַיְהִי טוֹחַן
 בְּבֵית הָאֲסוּרִים: וַיַּחַל שַׁעֲרֵי־אִשׁוֹ לְצַמַּח כַּאֲשֶׁר נָלַח: כ"ב
 וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נִאֲסְפוּ לִזְבַּח וּבַחֲדָנְדוֹל לְדָגוֹן
 אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׁמְחָה וַיֹּאמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ אֶת־שִׁמְשׁוֹן
 כ"ד
 אוֹיְבֵנוּ: וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם וַיַּחַלּוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי אָמְרוּ
 נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ אֶת־אֹיְבֵנוּ וְאֵת מַדְרִיב אֶרְצֵנוּ וְאֲשֶׁר
 הִרְבָּה אֶת־חַלְלֵינוּ: וַיְהִי כִּי טוֹב לָפָס וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ
 כ"ה
 לְשִׁמְשׁוֹן וַיִּשְׁחַק לָנוּ וַיִּקְרָאוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסוּרִים
 וַיִּצְחַק לַפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים: וַיֹּאמֶר
 כ"ו
 שִׁמְשׁוֹן אֱלֹהֵינֶעַר הַמַּתּוֹק בְּיָדֵי הַנִּיחָה אוֹתִי וְהַיְשָׁנִי
 אֶת־הָעַמּוּדִים אֲשֶׁר הִבִּית נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאֲשַׁעַן עֲלֵיהֶם:
 וְהִבִּית מִלֵּא הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְשָׁמָּה כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים
 כ"ז
 וְעַל־דָּגוֹן כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה הִרְאִים בַּשְּׁחִיק
 שִׁמְשׁוֹן: וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה וְכַרְנֵי
 כ"ח
 נָא וְחַלְּקֵנִי נָא אֶךְ הַפַּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאִנְקַמְהָ נִקְמֵ
 אֶת־חַמְשֵׁי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים: וַיִּלְפַּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שֵׁנָיו
 כ"ט
 עַמּוּדֵי הַמַּתּוֹק אֲשֶׁר הִבִּית נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסְמְךְ עֲלֵיהֶם אֶת־

י' ח' ק כ"א ו'אסוים ק כ"ה כ'סבן ו'אסוים ק כ"ו ו'משון ק כ"ה ו'ח' ו'ה

מיט זיין רעכטער האנט, און איינעם מיט זיין לינקער.
 10 און שמשון האָט געזאָגט: לאַמִּיך שטאַרבן אין איינעם
 מיט די פּלשתיים! און ער האָט זיך אַ בויג געטאַן מיט כּוח,
 און דאָס הויז איז איינגעפאַלן אויף די פּירשטן, און אויפן
 גאַנצן פּאַלק וואָס דרינען. און די טויטע וואָס ער האָט
 געטייט ביי זיין טויט, זיינען געווען מער ווי די וואָס ער
 האָט געטייט ביי זיין לעבן.

11 און זיינע ברידער און דאָס גאַנצע הויז פון זיין
 פאָטער האָבן אַראָפּגענידערט, און האָבן אים גענומען,
 און אים אַרויפגעבראַכט, און אים באַגראָבן צווישן צרעה
 און צווישן אַשטאַול אין דעם קבר פון זיין פאָטער מנוח.
 און ער האָט געמשפּט ישראל צוואַנציק יאָר.

ק און עס איז געווען אַ מאָן פון דעם געבערג פון
 אפרים, וואָס זיין נאָמען איז געווען מיכה. 2 האָט
 ער געזאָגט צו זיין מוטער: די טויונט מיט הונדערט זיל-
 בערשטיק וואָס זיינען צוגענומען געוואָרן ביי דיר, און
 וואָס דו האָסט וועגן זיי געשאַלטן, און האָסט עס אויך גע-
 זאָגט אין מיינע אויערן-אַט איז דאָס זילבער ביי מיר;
 איך האָב עס גענומען. האָט זיין מוטער געזאָגט: גע-
 בענטשט וואָל זיין מיינ זון פון גאָט! 3 און ער האָט אומ-
 געקערט די טויונט מיט הונדערט זילבערשטיק צו זיין
 מוטער, און זיין מוטער האָט געזאָגט: הייליקן האָב איך
 געהייליקט דאָס זילבער צו גאָט פון מיינ האַנט פאַר מיינ

ל בימינו ואחד בשמאלו: ויאמר שמשון תמת נפשי עמי
 פלשתים ויט בלתי ויפל הבית עליהם ועל כל העם
 אשר בו ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר
 לא המת בחייו: ויהיו אחיו וכל בית אביו וישאו אתו
 ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשטאול בקבר מנוח
 אביו והוא שפט את ישראל עשרים שנה:

א ויהי איש מהראפרים ושמו מיכהו: ויאמר לאמו
 אלה ומאה הכסף אשר לקחילך ואחי אלתי וגם אמרת
 באוני הנדהבסף אחי אני לקחתיו ותאמר אמו ברוך
 בני ליהוה: וישב אתאלתומאה הכסף לאמו ותאמר
 אמו הקדש הקדשתי אתהכסף ליהוה מנתי לבני
 לעשות פסל ומסכה ועתה אשיבנו לך: וישב אתה
 הכסף לאמו ותקח אמו מאתיים כסף ותתנו לו צלוחי
 ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכהו: והאיש מיכה
 לו בית אלהים ועש אפוד ותרפים וימלא אתיד אחד
 מקניו ויהיילו לבתו: בימים ההם אין מלך בישראל
 איש הנשר בעיניו עשהו: ויהינער מבית לחם
 יהודה ממשפחת יהודה והוא לוי והוא נרשם: וילך
 האיש מהעיר מבית לחם יהודה לגור באשר ומצא
 ויבא הראפרים עדבית מיכה לעשות דרכו: ויאמר
 לו מיכה מאין תבוא ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם
 יהודה ואנכי הלך לגור באשר ומצא: ויאמר לו מיכה
 שבה עמדי ותהילי לאב ולבתו ואנכי אהרלך עשרת
 כסף לימים וערף בגדים ומחנותך וילך הלוי: וינאל
 הלוי לשבת אתהאיש ויהי הנער לו פאחד מקניו:
 וימלא מיכה אתיד הלוי ויהיילו הנער לבתו ויהי בבית

י, א קץ בטחא ב ואחרי

זון, אויף צו מאַכן אַ געשניצט און אַ געגאַסן בילד; און אַצונד וועל איך עס דיר צוריקגעבן. 4 און אַז ער האָט
 אומגעקערט דאָס זילבער צו זיין מוטער, האָט זיין מוטער גענומען צוויי הונדערט זיבערשטיק, און האָט עס געגעבן
 צום שמעלצער, און ער האָט דערפון געמאַכט אַ געשניצט און אַ געגאַסן בילד, און עס איז געווען אין מיכהס הויז. 5 און
 דער מאַן מיכה האָט געהאַט אַ הויז פון גאָט, און ער האָט געמאַכט אַן אַפּוד און אַ תּרפים, און האָט דערפילט די האַנט
 פון איינעם פון זיינע זין, און ער איז אים געווען פאַר אַ פּהן.

6 אין יענע טעג איז קיין מלך ניט געווען אין ישראל; איטלעכער האָט געטאַן וואָס איז רעכט אין זיינע אויגן.
 7 און עס איז געווען אַ יונגערמאַן פון בית־לחם־יהודה, פון דער משפּחה פון יהודה; און ער איז געווען אַ לוי, און
 האָט זיך דאַרטן אויפּגעהאַלטן. 8 און דער מאַן איז אַוועק פון דער שטאָט, פון בית־לחם־יהודה, זיך אויפּצוהאַלטן וווּ
 אים וועט זיך טרעפּן; און ער איז געקומען צום געבערג פון אפרים ביז מיכהס הויז, צו מאַכן זיין וועג ווייטער. 9 האָט
 מיכה צו אים געזאָגט: פון וואָנען קומסטו? האָט ער געזאָגט: אַ לוי בין איך פון בית־לחם־יהודה, און איך גיי זיך אויפ־
 האַלטן וווּ מיר וועט זיך טרעפּן. 10 האָט מיכה צו אים געזאָגט: בלייב ביי מיר, און זיי מיר פאַר אַ פּאָטער און פאַר אַ
 פּהן, און איך וועל דיר געבן צען זילבערשטיק אַ יאָר, און אַן אויסשטאַט קליידער, און דייע קעסט. איז דער לוי אַרייַב
 געגאַנגען. 11 און דער לוי האָט אַיינגעווייליקט צו בלייבן מיטן מאַן. און דער יונגערמאַן איז ביי אים געווען אַזוי ווי אַיינער
 פון זיינע זין. 12 און מיכה האָט דערפילט די האַנט פון דעם לוי, און דער יונגערמאַן איז אים געווען פאַר אַ פּהן, און ער איז

געווען אין מיכהס הויז. ¹³ און מיכה האָט געוואָגט: אַצונד ווייס איך אז גאָט וועט מיך באַגייטיקן, אַז דער לוי איז מיר געוואָרן פֿאַר אַ פֿהן.

יח ¹ אין יענע טעג איז קיין מלך נישט געווען אין ישראל. און אין יענע טעג האָט דער שבט דן זיך געוועט אַ נחלה אויף זיך צו באַזעצן, וואָרום ביי יענעם טאָג איז אים גאַרנישט צוגעפֿאַלן פֿאַר אַ נחלה צווישן די שבטים פון ישראל. ² האָבן די קינדער פון דן געשיקט פון זייער משפּחה פינף מענער פון צווישן זיך, העלדישע יונגען פון צרעה און פון אַשטאָול, אויסצוקוקן דאָס לאַנד, און עס אויסצופֿאַרשן. און זיי האָבן צו זיי געוואָגט: גייט פֿאַרשט אויס דאָס לאַנד. זיינען זיי געקומען צום געבערג פון אפרים ביי מיכהס הויז, און האָבן דאַרטן גענעכטיקט. ³ ווי זיי זיינען לעבן מיכהס הויז, אזוי האָבן זיי דערקענט דעם קול פון דעם יונגמאַן, דעם לוי, און זיי האָבן אַהין פֿאַרקערט, און האָבן צו אים געוואָגט: ווער האָט דיך אַהער געבראַכט? און וואָס טוסטו דאָ? און וואָס האָסטו דאָ? ⁴ האָט ער צו זיי געוואָגט: אזוי און אזוי האָט מיכה געטאָן צו מיר; און ער האָט מיך געדונגען, און איך בין אים געוואָרן פֿאַר אַ פֿהן. ⁵ האָבן זיי צו אים געוואָגט:

מיכה: ויאמר מיכה עתה ידעתי כי ייטיב יהוה לי כי יינתחילי הלוי לכהן:

יח

בַּיָּמִים הָהֵם אִין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיָּמִים הָהֵם שָׁכַט הַדְּלִי א מִבְּקִשְׁלוֹ נַחֲלָה לְשִׁבְתוֹ כִּי לֹא נִפְלְאָה לוֹ עַד-הַיּוֹם הַהוּא בַּתּוֹדֵי-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה: 1 וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי-דָן ב מִמְּשֻׁפְּתֵיהֶם חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים מִקְּצוֹתֵם אַנְשִׁים בְּנֵי-חֵיל מִצְרֵעָה וּמֵאֲשֶׁת־אֵל לְדַל אֶת-הָאָרֶץ וּלְחַקְרָהּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לָכוּ חַקְרוּ אֶת-הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ חֲרָאֲפֵרִים עַד-בֵּית מִיכָה וַיֹּלְטוּ שָׁם: 2 הֵמָּה עֲסִיבִית מִיכָה וְהֵמָּה הִכְרִיזוּ אֶת-קוֹל הַנֶּגֶר הַלְוִי וַיִּסְרוּ שָׁם וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי־הִבְיָאֵךְ הַלֵּם וּמִדֵּ-אֵתָּה עֲשֵׂה בָּךְ וּמִדֵּ-לֶךְ פֶּה: 3 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם ד בָּךְ וּכְזֶה עָשָׂה לִי מִיכָה וַיִּשְׁכַּרְנִי וְאֲחִי-לוֹ לְכָהן: 4 וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׂאֵל-נָא בְּאַלְהֵימָם וְנִדְעָה הַתְּצִלָּת דְּרַפְּנוּ ה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הַלְכִים עִלְיָה: 5 וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכָּהן לָכוּ י לְשָׁלוֹם נָכַח יְהוָה דְּרַכְכֶם אֲשֶׁר תִּלְכְּרֹבְהָ: 6 וַיִּלְכוּ חֲמִשַּׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לְעִירָה וַיִּרְאוּ אֶת-הַעֵם אֲשֶׁר בְּקַרְבָּהּ וַיִּשְׁבֹּת לְבָטָח מִמְּשַׁפְּטֵי צְדִיכִים שָׁכְטוּ וּבְטָח וְאֶד-מִכְלִים דָּבָר בְּאָרֶץ יוֹרֵשׁ לְעַד וְרַחֲקִים הֵמָּה מִצְדוֹנִים וְדָבָר אֵידָלְהֶם עִם-אֲדָם: 7 וַיָּבֹאוּ אֶל-אֲחִיהֶם ח צְרֵעָה וּמֵאֲשֶׁת־אֵל וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אַחֲתֵם מַה אַתֶּם: 8 וַיֹּאמְרוּ קוֹמָה וְנַעֲלָה עִלְיָהם כִּי רֵאִינוּ אֶת-הָאָרֶץ ט וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד וְאַתֶּם מַחֲשִׁים אֶל-הַעֲצָלוֹ לְלִבָּת לָבֹא לְרִשְׁתָּ אֶת-הָאָרֶץ: 9 כִּבְאַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל-עַם בְּטָח וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם כִּי-יִתְּנֶנָּה אֲלֵהֶם בְּיַדְכֶם מִקּוֹם אֲשֶׁר אֵיךְ-שֵׁם מַחֲסוֹר כִּלְדָבָר אֲשֶׁר בְּאָרֶץ: 10 וַיִּסְעוּ מִשָּׁם יי מִמְּשֻׁפְּתַת הַדְּלִי מִצְרֵעָה וּמֵאֲשֶׁת־אֵל שְׁש־מֵאוֹת אִישׁ הַגּוֹר כָּלִי מִלְחָמָה: 11 וַיַּעֲלוּ וַיִּחַנוּ בְּקִרְיַת יַעֲרִים בְּיְהוּדָה עִלְיָן יב

פרעג אקארשט ביי גאָט, כדי מיר זאלן וויסן אויב אונדזער וועג וואָס מיר גייען אויף אים וועט באַגליקן. ⁶ האָט דער פֿהן צו זיי געוואָגט: גייט לשלום! פֿאַר גאָט איז אַייער וועג וואָס איר גייט אויף אים.

⁷ זיינען די פינף מענער געגאַנגען, און זיי זיינען געקומען קיין ליש, און האָבן געזען דאָס פֿאַלק וואָס אין איר-ווי זי ויצט אין זיכערקייט, אזוי ווי דער שטייגער פון די צידונים, רואיק און זיכער, און נישט אין לאַנד אַ מאַכט האַבער וואָס זאל אין עפעס קריודען, און זיי זיינען ווייט פון די צידונים, און האָבן נישט קיין פֿאַרקער מיט אַ מענטשן. ⁸ זיינען זיי געקומען צו זייערע ברידער אין צרעה און אַשטאָול; און זייערע ברידער האָבן צו זיי געוואָגט: וואָס וואָגט איר? ⁹ האָבן זיי געוואָגט: שטייט אויף, און לאַמיר אַרויפגיין אויף זיי, וואָרום מיר האָבן געזען דאָס לאַנד, ערשט עס איז זייער גוט. און איר שוויגט? איר זאלט אַיך נישט פוילן צו גיין, כדי צו קומען אַרבעט דאָס לאַנד. ¹⁰ אז איר קומט, וועט איר קומען צו אַ רואיקן פֿאַלק, און דאָס לאַנד איז געראַם אין אַרט. פֿאַרוואָר, גאָט האָט עס געגעבן אין אַייער האַנט; אַן אַרט וואָס דאַרטן פעלט נישט קיין זאך וואָס אויף דער ערד.

¹¹ האָבן אַוועקגעצויגן פון דאַרטן, פון דער משפּחה פון דן, פון צרעה און פון אַשטאָול, זעקס הונדערט מאַן אַנגענוערט מיט פֿלִי-מלחמה. ¹² און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען און האָבן געלאַגערט אין קרִיַת-יעֲרִים, אין יהודה; דרום

רופט מען יענעם אַרט מחנה־דןא ביז אויף היינטיקן טאָג;
ער איז הינטער קרית־יערים. ¹³ און זיי זיינען אריבער
פון דאָרטן צום געבערג פון אפרים, און זיינען געקומען
ביז מיכהס הויז.

¹⁴ האָבן זיך אָפּגערוּפּן די פינף מענער וואָס זיינען
געגאנגען אויסקוקן דאָס לאַנד ליש, און האָבן געזאָגט צו
זייערע ברידער: וויסט איר אַז אין דידאָזיקע הייזער איז
דאָ אַן אַפּוד, און אַ תּרפּים, און אַ געשניצט און אַ געגאַסן
בילד? און אַצונד, וויסט וואָס איר האָט צו טאָן.

¹⁵ האָבן זיי פאַרקערט אַהין, און זיינען געקומען צום
הויז פון דעם יונגמאַן דעם לוי, צו מיכהס הויז, און האָבן
אים געפרעגט אויף פּריד. ¹⁶ און די זעקס הונדערט מאַן
אַנגעוורט מיט זייערע פּלי־מלחמה, וואָס פון די קינדער
פון דן, זיינען געשטאַנען ביים אַיינגאַנג פון טויער. ¹⁷ און
די פינף מענער וואָס זיינען געגאנגען אויסקוקן דאָס לאַנד,
זיינען אַרויפגעגאַנגען, אַריין אַהין, און צוגענומען דאָס גע-
שניצטע בילד, און דעם אַפּוד, און דעם תּרפּים, און דאָס
געגאַסענע בילד; און דער פּהן איז געשטאַנען ביים אַיינ-
גאַנג פון טויער מיט די זעקס הונדערט מאַן אַנגעוורט מיט
פּלי־מלחמה. ¹⁸ און ווי יענע זיינען אַריינגעגאַנגען אין
מיכהס הויז, און האָבן צוגענומען דאָס געשניצטע בילד
מיטן אַפּוד, און דעם תּרפּים, און דאָס געגאַסענע בילד,
אזוי האָט דער פּהן צו זיי געזאָגט: וואָס טוט איר? ¹⁹ האָבן
זיי צו אים געזאָגט: שוויג! טו אַרויף דיין האַנט אויף דיין
מויל, און גיי מיט אונדו, און זיי אונדז פאַר אַ פּאַטער און
פאַר אַ פּהן. איז דיר בעסער צו זיין אַ פּהן ביי איין
מענטשנס הויז, אָדער זיין אַ פּהן ביי אַ שבט און ביי אַ משפּחה אין ישראל? ²⁰ האָט זיך דעם פּהנס האַרץ דער-
פּרייט, און ער האָט גענומען דעם אַפּוד, און דעם תּרפּים, און דאָס געשניצטע בילד, און איז אַריין צווישן דעם פּאַלק.
²¹ און זיי האָבן זיך אומגעדרייט און זיינען אַוועקגעגאַנגען. און זיי האָבן געשטעלט די קליינע קינדער און דאָס פי און
דאָס גוטס זיך פאַרויס.

קראו למקום הווא מנהגדן עד היום הוה הוה אחר
קרית יערים: ועברו משם הר אפרים וכו' עד בית
מיכה: ויענו חמשת האנשים החלבים לרגל אתהארץ
ליש ויאמרו אל אחיהם הודעתם כי יש בביתם האלה
אפוד ותרפים ופסל ומסכה ועתה דעו מהתעשו:
ועברו לשמה וכו' אל בית הנוער הלוי בית מיכה
וישאלוהו לשלום: ויש שמאות איש חגורים כל
מלחמתם נעבים פתח השער אשר מבנידן: ויעלו
חמשת האנשים החלבים לרגל אתהארץ באו שמה
לקחו את הפסל ואת האפוד ואת התרפים ואת המסכה
והכהן נעב פתח השער ויש שמאות האיש החגור בלי
המלחמה: ואלה באו בית מיכה ויקחו את הפסל האפוד
ואת התרפים ואת המסכה ויאמר אליהם הכהן מה אתם
עשים: ויאמרו לו החרש שים ידך על פיך ואלך עמנו
ויהיה לנו לאב ולכהן הטוב היותך כהן לבית איש
אחד או היותך כהן לשבט ולמשפחה בישראל: ויטב
לב הכהן ויקח את האפוד ואת התרפים ואת הפסל
ויבא בקרב העם: ויפנו וילכו וישמו את המפה ואת
המקנה ואת הכבודיה לפניהם: המה הרחיקו מבית
מיכה והאנשים אשר בביתם אשר עם בית מיכה נזעקו
נדבקו את בנידן: ויקראו אל בנידן ויסבו פניהם
כד ויאמרו למיכה מה ידך בי נועקת: ויאמר את אלתי
אשר עשיתי לקחתם ואת הכהן ותלכו ומה לי עוד ומה
זה תאמרו אלי מה ידך: ויאמרו אליו בנידן אל תשמע
קולך עמנו פד יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספתיה
נפשך ונפש ביתך: וילכו בנידן לדרכם וירא מיכה
כד חוקים המה מפניו וישב אל ביתו: והמה לקחו

כא' שורק ת' קבוץ

מענטשנס הויז, אָדער זיין אַ פּהן ביי אַ שבט און ביי אַ משפּחה אין ישראל? ²⁰ האָט זיך דעם פּהנס האַרץ דער-
פּרייט, און ער האָט גענומען דעם אַפּוד, און דעם תּרפּים, און דאָס געשניצטע בילד, און איז אַריין צווישן דעם פּאַלק.
²¹ און זיי האָבן זיך אומגעדרייט און זיינען אַוועקגעגאַנגען. און זיי האָבן געשטעלט די קליינע קינדער און דאָס פי און
דאָס גוטס זיך פאַרויס.

²² ווי זיי האָבן זיך דערווייטערט פון מיכהס הויז, אזוי זיינען די מענטשן וואָס אין די הייזער וואָס לעבן מיכהס הויז
זיך צונויפגעלאָפּן, און זיי האָבן אַנגעיאָגט די קינדער פון דן. ²³ און זיי האָבן גערופּן צו די קינדער פון דן. האָבן יענע
אומגעקערט זייער פנים, און האָבן געזאָגט צו מיכהן: וואָס איז דיר, וואָס דו ביסט זיך צונויפגעלאָפּן? ²⁴ האָט ער גע-
זאָגט: איר האָט צוגענומען מײן גאָט וואָס איך האָב געמאַכט, און דעם פּהן, און איר זייט אַוועקגעגאַנגען, און וואָס גאָך
האָב איך? היינט וואָס זאָגט איר צו מיר: וואָס איז דיר? ²⁵ האָבן די קינדער פון דן צו אים געזאָגט: לאָז ניט הערן
דיין קול ביי אונדו, וואָרום מענטשן מיט אַ ביטער געמיט וועלן גאָך אָנפאלן אויף אײך, און וועסט אומברענגען דיין
נפש און די נפשות פון דיין הויזגעזינט.

²⁶ און די קינדער פון דן זיינען געגאַנגען אויף זייער וועג. און מיכה האָט געזען אז זיי זיינען שטאַרקער פון אים,
און ער האָט זיך אומגעדרייט און זיך צוריקגעקערט אין זיין הויז.

א' לאנער פון דן.

את אשר עשה מיכה ואת הנהלן אשר הנהלו ויבאו על ליש על-עם שקט ובטח ויבו אותם לפי-הרב ואת-העיר שרפו באש: ואין מציל כי הוזהרה-היא מצדון ודבר כח אין-להם עסאדם והיא בעמק אשר לבית-רחוב ויבנו את-העיר וישבו בה: ויקראו שם-העיר דן בשם דן כט אביהם אשר יולד לישראל ואולם ליש שם-העיר לראשונה: ויקמו להם בני-דן את-הפסל ויהונתן בן גרשם בן-מישה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני עד יום גלות הארץ: וישמו להם את-פסל מיכה אשר לא עשה בלזמי הנות בית-האלהים בשלה: לא יט

ויהי בזמנים ההם וימלך אין בישראל ויהי איש לוי * נר בן-נחמני הר-אפרים ויחדלו אשה פילגש מבית לחם יהודה: ותזנה עליו פילגשו והלך מאתו אל-בית אביה אל-בית לחם יהודה ותהרשם ימים ארבעה חדשים: ויקם אשה ויגד אחריה לדבר על-לבה להשיבו ונצרו עמו וצמד חמרים ותביארו בית אביה ויראוהו אבי הנערה וישמח לקראתו: ותחקפו חתנו אבי הנערה וישב אתו שלשת ימים ואכלו וישתו וילינו שם: ויהו ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת ויאמר אבי הנערה אל-חתנו סעד לבד פתלחם ואור תלכו: וישבו ואכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל-האיש האל-נא ולן וימב לבד: ויקם האיש ללכת ויפצרו חתנו וישב וילן שם: וישכם בבקר ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה סעד-נא לבבך ותתחמקו עד-נמנות היום ואכלו שניהם: ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונצרו ויאמר לו חתנו אבי הנערה

יח, כט שורק ת'קבוץ * כחלמה יט, ג' להשיה קי ה' הי' בקיץ

27 און זיי האָבן גענומען דאָס וואָס מיכה האָט גע- מאַכט, און דעם פּהן וואָס ער האָט געהאַט, און זיי זיינען געקומען אויף ליש, אויף אַ רואיקן און זיכערן פּאַלק, און האָבן זיי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, און די שטאַט האָבן זיי פאַרברענט אין פייער. 28 און ווער עס זאָל מציל זיין איז ניט געווען, וואָרום זי איז געווען ווייט פון צידון, און קיין פאַרקער מיט אַ מענטשן האָבן זיי ניט גע- האָט: און זי איז געווען אין טאַל וואָס ביי בית-רחוב.

און זיי האָבן אָפּגעבויט די שטאַט, און האָבן זיך אין איר באַזעצט. 29 און זיי האָבן גערופן דעם נאָמען פון דער שטאַט דן, נאָך דעם נאָמען פון זייער פּאָטער דן וואָס איז געבאָרן געווען ביי ישראל; אָבער ליש איז געווען דער נאָמען פון דער שטאַט צוערשט.

30 און די קינדער פון דן האָבן זיך אויפגעשטעלט דאָס געשניצטע בילד, און יהונתן דער זון פון גרשום דעם זון פון מנשה, ער און זיינע זין, זיינען געווען כהנים ביים שבט דן, ביזן טאָג פון דעם גלות פון לאַנד. 31 און זיי האָבן געהאַלטן אויפגעשטעלט ביי זיך דאָס געשניצטע בילד וואָס מיכה האָט געמאַכט, אַלע טעג וואָס דאָס הויז פון גאָט איז געווען אין שילו.

יח

1 און עס איז געווען אין יענע טעג, ווען קיין מלך איז ניט געווען אין ישראל, האָט אַ מאַן אַ לוי גע- ווינט אין עק געבערג פון אפרים, און ער האָט זיך גענומען אַ קעפּסווייב פון בית-לחם-יהודה. 2 און זיין קעפּסווייב איז אים געוואָרן אומטריי, און איז אַוועקגעגאַנגען פון אים צו איר פּאָטערס הויז קיין בית-לחם-יהודה, און איז דאָרטן אָפּגעווען פיר חדשים צייט. 3 איז אויפגעשטאַנען איר מאַן, און איז געוואַנגען נאָך איר, צו רעדן צו איר האַרצן, כדי זי אומצוקערן; און מיט אים איז געווען זיין יונג און אַ פּאָר אייזלען. און זי האָט אים אַריינגעבראַכט אין איר פּאָטערס הויז; און ווי דער פּאָטער פון דער יונגער פרוי האָט אים דערוען, אזוי האָט ער זיך געפּרייט אַנטקעגן אים. 4 און זיין שווער, דער פּאָטער פון דער יונגער פרוי, האָט אים פּאַר- האַלטן, און ער איז ביי אים געוועסן דריי טעג; און זיי האָבן געגעסן און געטרונקען, און האָבן דאָרטן גענעכטיקט.

5 און עס איז געווען אויפן פּירטן טאָג, האָבן זיי זיך געפּעדערט אין דער פּרי, און ער איז אויפגעשטאַנען צו גיין. האָט דער פּאָטער פון דער יונגער פרוי געזאָגט צו זיין איידים: לען אונטער דיין האַרץ מיט אַ שטיקל ברויט, און דער נאָך וועט איר גיין. 6 האָבן זיי זיך געזעצט, און האָבן ביידע אין איינעם געגעסן און געטרונקען, און דער פּאָטער פון דער יונגער פרוי האָט געזאָגט צו דעם מאַן: באַוויליק, איך בעט דיך, און געכטיק איבער, און לאָ ווילגיין דיין האַרץ. 7 און דער מאַן איז אויפגעשטאַנען צו גיין, אָבער זיין שווער איז צוגעשטאַנען צו אים, און ער האָט ווידער דאָרטן גע- געכטיקט. 8 און ווי ער האָט זיך געפּעדערט אין דער פּרי אויפן פּינפטן טאָג צו גיין, אזוי האָט דער פּאָטער פון דער יונגער פרוי געזאָגט: לען אונטער, איך בעט דיך, דיין האַרץ, און פּאַרוויללט ביז דער טאָג גייט זיך; און זיי האָבן ביידע גענעסן.

9 און דער מאַן איז אויפגעשטאַנען צו גיין, ער און זיין קעפּסווייב און זיין יונג; אָבער זיין שווער, דער פּאָטער פון דער

הנהיגה רבה היום לערוב ליתרנא הנה חנות היום לין
 פה ויטב לכבד והשפמתם מחר לדרבכם והלכת
 לאהלך: ולא אבה האיש ללון וינס וילך ויבא עד
 נכה יבוס היא ירושלים ועמו צמד המורים חבושים
 ופילגשו עמו: הם עס יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער
 אל-אדניו לכהנא ונסורה אל-עיר-היבוס וזאת וילון
 בה: ויאמר אליו אדניו לא נסור אל-עיר נכרי אשר
 לא-מבני ישראל הנה ועברנו עד-ונבעה: ויאמר לנער
 לך ונקרבה באתר המקומות ולנו בנבעה או ברמה:
 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הנבעה אשר
 לבנימן: ויסרו לשם לבוא ללון בנבעה ויבא וישב ברחב
 העיר ואין איש מאספה אותם הביתה ללון: והנה איש
 זקן בא מן-מעשור מן-השדה בערב והאיש מחר אפרים
 והוא יקר בנבעה ואנשי המקום בני ימיני: וישא עיניו
 וירא את-האיש הארח ברחוב העיר ויאמר האיש הזקן
 אנה תלך ומאין תבוא: ויאמר אליו עברים אנהנו מבית
 לחם יהודה עדי-יבתי הר-אפרים משם אנכי ואלך עד-
 בית-לחם יהודה ואת-בית יהודה אני הלך ואין איש מאספה
 אותי הביתה: ונסתכן נס-מספוא יש לחמורינו וגם
 לחם בני ישראל ולאמלך ולנער עס-עבדך אין מחסור
 בלדך: ויאמר האיש הזקן שלום לך רק בל-מחסורך
 עלי רק ברחוב אל-תלן: וביארו לביתו ויבול לחמורים
 וירחצו ויגליהם ויאכלו וישתו: המה מיטיבים את-לכם
 והנה אנשי העיר אנשי בני-בלעל נסבו את-הבית
 מתדפקים על-הדלת ויאמרו אל-האיש בעל הבית הזקן
 לאמר הוצא את-האיש אשר-בא אל-ביתך ונדענו: ויצא
 אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם אל-אתן אל-

י' חסר ה כ' וכל קי

יוגער פרוי, האט צו אים געזאגט: זע נאָר, דער טאָג פאַר-
 גייט צום אָונט; געכטיקט איבער, איך בעט דיך; אָט
 זעצט זיך דער טאָג, געכטיק דאָ, און לאָ ווילגיין דיין
 האַרץ, און מאַרגן וועט איר זיך פעדערן אויף אַייער וועג,
 און וועסט גיין צו דיין געצעלט. ¹⁰ אָבער דער מאַן האָט
 ניט געוואָלט געכטיקן, און ער איז אויפגעשטאַנען און איז
 אַוועק, און ער איז געקומען ביז אַקעגן יבוס-דאָס איז
 ירושלים-און מיט אים אַ פּאַר געזאַטלטע אייזלען, און
 זיין קעפּטווייב מיט אים.

¹¹ אַז זיי זיינען געווען ביי יבוס, איז דער טאָג שוין
 געווען זייער גענידערט, און דער יונג האָט געזאָגט צו זיין
 האַר: קום, איך בעט דיך, און לאַמיר אַיינקערן אין דער-
 דאָויקער שטאָט פון דעם יבוס, און געכטיקן אין איר.
¹² האָט זיין האַר צו אים געזאָגט: מיר וועלן ניט אַיינקערן
 אין אַ שטאָט פון פרעמדע, וואָס איז ניט פון די קינדער
 פון ישראל; לאַמיר אַריבערגיין ביז גבעה. ¹³ און ער
 האָט געזאָגט צו זיין יונג: קום, און לאַמיר גענענען צו
 איינעם פון די ערטער, און מיר וועלן געכטיקן אין גבעה
 אָדער אין רמה.

¹⁴ זיינען זיי ווייטער געגאַנגען און זיינען אַוועק; און
 די זון איז זיי אונטערגעגאַנגען ביי גבעה וואָס געהערט צו
 בנימין. ¹⁵ און זיי האָבן פאַרקערט אַהין, פּדי אַריינגעגויין
 געכטיקן אין גבעה. און ער איז אַריינגעגאַנגען, און האָט
 זיך געזעצט אין מאַרק פון שטאָט, אָבער קיין מענטש האָט
 זיי ניט אַריינגענומען אין הויז געכטיקן. ¹⁶ ערשט אַן
 אַלטער מאַן קומט אָן פון זיין אַרבעט אין פעלד, אין

אָונט; און דער מאַן איז געווען פון דעם געבערג פון אפרים, נאָר ער האָט זיך אויפגעהאַלטן אין גבעה; און די
 מענטשן פון דעם אָרט זיינען געווען בנימינער. ¹⁷ און ווי ער האָט אויפגעהויבן זיינע אויגן, און האָט דערזען דעם מאַן
 דעם דורכגייער אויפן מאַרק פון שטאָט, אַזוי האָט דער אַלטער מאַן געזאָגט: ווהיין גייסטו? און פון וואַנען קומסטו?
¹⁸ האָט ער צו אים געזאָגט: מיר גייען אַריבער פון בית-לחם-יהודה צום עק געבערג פון אפרים. איך בין פון דאָרטן, און
 איך בין געגאַנגען קיין בית-לחם-יהודה, און צו גאָטס הויז גיי איך, און קיין מענטש נעמט מיך ניט אַריין אין הויז. ¹⁹ און
 פאַראַן אי שטרוי אי פוטער פאַר אונדזערע אייזלען, און פאַראַן אויך ברויט און ווין פאַר מיר, און פאַר דיין דינסט,
 און פאַר דעם יונג וואָס מיט דייע קנעכט; עס פעלט ניט קיין זאָך. ²⁰ האָט דער אַלטער מאַן געזאָגט: פריד צו דיר!
 אַלע דייע באַדערפענישן זאָלן נאָר זיין אויף מיר; נאָר אויפן מאַרק זאָלסטו ניט געכטיקן.

²¹ און ער האָט אים געבראַכט אין זיין הויז, און האָט פאַרמישט פוטער פאַר די אייזלען; און זיי האָבן געוואַשן
 זייערע פיס, און האָבן געגעסן און געטרונקען.

²² זיי טוען אַזוי וויל זייער האַרץ, ערשט די מענטשן פון שטאָט, מענטשן נידערטרעכטיקע יונגען, האָבן
 אַרומגערינגלט דאָס הויז, קלאַפּנדיק אויף דער טיר, און זיי האָבן געזאָגט צו דעם אַלטן מאַן דעם באַלעבאַס,
 אַזוי צו זאָגן: ברענג אַרויס דעם מאַן וואָס איז געקומען אין דיין הויז, פּדי מיר זאָלן אים דערקענען. ²³ איז
 אַרויסגעגאַנגען צו זיי דער מאַן דער באַלעבאַס, און האָט צו זיי געזאָגט: ניט, ברידער! איר זאָלט ניט טאָן קיין

ביזו, איך בעט אייך, נאָכדעם אָ דערדאָזיקער מאָן איז געקומען אין מיין הויז; איר זאָלט ניט טאָן דידאָזיקע נבלה. ²⁴ אָט איז מיין טאָכטער די יונגפֿרוי, און זיין קעפּסווייב; לאַמיר, איך בעט אייך, זיי אַרויסברענגען, און פֿיניקט זיי, און טוט צו זיי וואָס איז גוט אין אייערע אויגן, נאָר דעמדאָזיקן מאָן זאָלט איר ניט טאָן דידאָזיקע שענדלעכע זאָך.

²⁵ אָבער די מענטשן האָבן ניט געוואָלט צוהערן צו אים. האָט דער מאָן אָנגענומען זיין קעפּסווייב, און אַרויס געבראַכט צו זיי דערויסן; און זיי האָבן זי דערקענט, און האָבן זי געמאַטערט אַ גאַנצע נאַכט ביז באַגינען, און זי אַוועקגעלאָזט ווען דער פֿרימאַרגן איז אויפגעאַנגען. ²⁶ און די פֿרוי איז געקומען אין אָנהייב באַגינען, און איז אַנידערגעפֿאַלן און געלעגן אין אַיינגאַנג פֿון דעם מאַנס הויז וואָס איר האָר איז דאָרטן געווען, ביז עס איז געוואָרן ליכטיק.

²⁷ און איר האָר איז אויפגעשטאַנען אין דער פֿרי, און האָט געעפֿנט די טירן פֿון הויז, און איז אַרויס צו גיין אויף זיין וועג, ערשט די פֿרוי, זיין קעפּסווייב, ליגט אַנידערגעפֿאַלן אין אַיינגאַנג פֿון הויז מיט אירע הענט אויפן שוועל. ²⁸ האָט ער צו איר געזאָגט: שטיי אויף, און לאַמיר גיין; אָבער קיינער ענטפֿערט ניט. האָט ער זי אַרויפגענומען אויפן אייזל; און דער מאָן איז אויפגעשטאַנען, און איז אַוועק צו זיין היים.

²⁹ און ער איז געקומען אין זיין הויז, און האָט גענומען דעם שלאַכטמעסער, און האָט אָנגענומען זיין קעפּסווייב, און האָט זי צעשניטן אויף אירע גלידער, אין צוועלף שטיקער, און האָט זי פֿאַנגדערגעשיקט אין גאַנצן געמאַרק פֿון ישראל. ³⁰ און עס איז געווען, איטלעכער וואָס האָט עס געזען, האָט געזאָגט: אַווי-וואָס איז ניט געשען און ניט געזען געוואָרן פֿון דעם טאָג וואָס די קינדער פֿון ישראל זיינען אַרויפגעאַנגען פֿון לאַנד מצרים ביז אויף היינטיקן טאָג. באַ טראַכט אייך וועגן דעם, האַלט אַן עצה, און רעדט!

כ זיינען אַרויסגעאַנגען אלע קינדער פֿון ישראל, און די גאַנצע עדה ווי איין מאָן, פֿון דן און ביז באַר־שבע און לאַנד גלעד, האָט זיך אַיינגעזאַמלט צו גאָט קיין מצפה. ² און די פֿאַרשטייער פֿון גאַנצן פֿאַלק, פֿון אלע שבטים פֿון ישראל, האָבן זיך געשטעלט אין דער אַיינזאַמלונג פֿון גאָטס פֿאַלק, פֿיר הונדערט טויזנט פּוסייער וואָס ציען אַ שווערד. ³ און די קינדער פֿון בנימין האָבן געהערט אַז די קינדער פֿון ישראל זיינען אַרויפגעאַנגען קיין מצפה. און די קינדער פֿון ישראל האָבן געזאָגט: דערציילט, ווי אזוי איז געשען דאָסדאָזיקע ביזו.

⁴ האָט זיך אָפּגערופֿן דער מאָן דער לוי, דער מאָן פֿון דער דערהרגעטער פֿרוי, און האָט געזאָגט: קיין גבעה וואָס געהערט צו בנימין, בין איך געקומען, איך און מיין קעפּסווייב, צו נעכטיקן. ⁵ זיינען אויפגעשטאַנען אויף מיר די מענער פֿון גבעה, און האָבן אַרומגערינגלט דאָס הויז אַרום מיר ביי נאַכט; מיך האָבן זיי געטראַכט צו הרגען, און מיין קעפּסווייב

הָרעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר-כָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל-בֵּיתִי אֶל-תַּעֲשׂוּ אֶת-הַנְּבִלָה הַזֹּאת: הִנֵּה כְּתִי הִבְתּוּלָהוּפִילגְשׁוּהוּאֲדָאָה כִּי נָא אֹתָם וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַפּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלֹאִישׁ הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ דְבַר הַנְּבִלָה הַזֹּאת: וְלֹא-אָבּוּ הָאֲנָשִׁים כִּי לִשְׁמֹעַ לוֹ יַחֲזֹק הָאִישׁ בְּפִלְגְשׁוֹ וַיֵּצֵא אֹתָם הַחוּץ וַיִּדְעוּ אוֹתָהּ וַיַּתְעַלְלוּ-בָּהּ כָּל-הַלַּיְלָה עַד-הַבֹּקֶר וַיִּשְׁלַחוּהָ בְּעֻלֹת הַשָּׂמֶר: וַתָּבֹא הָאִשָּׁה לַפְּנֹת הַבֹּקֶר וַתַּפֵּל כִּי פָתַח בֵּית-הָאִישׁ אֲשֶׁר-אֲרוּנֶיהָ שָׁם עַד-הָאֹר: וַיִּקָּם מֵאֲדָנֶיהָ בְּבֹקֶר וַיַּפְתַּח דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לִלְבַת לְדַרְכּוֹ וַהֲנִי הָאִשָּׁה פִּלְגְשׁוֹ נִפְלֹת נִפְלֹת פָּתַח הַבַּיִת וַיִּדְּיָה עַל-הַפֶּתַח: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וּנְלַכְהָ וְאִין עִנְיָה וַיַּקְחָה עִלְהַחֲמוֹד כִּי וַיִּקָּם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לְמִקְמוֹ: וַיָּבֹא אֶל-בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־כֵּס הַמַּאֲכָלֹת וַיַּחֲזֹק בְּפִלְגְשׁוֹ וַיַּנְתְּחָה לַעֲצֻמָּה לְשָׁנַיִם עֶשֶׂר נִתְחִים וַיִּשְׁלַחַהּ בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל: וַהֲנִי כָּל-הָרְאָה לְוָאמֹר לֹא-יִהְיֶהתָה וְלֹא-יִרְאָתָה בְּזֹאת לַמַּיִם עֲלוֹת בְּגֵד יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצַם מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׁמְרֹלְכֶם עֲלֶיהָ עַצְו וְדַבְּרוּ:

כ

וַיֵּצֵאוּ כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקְהַל הָעֵדָה כָּאִישׁ אֶחָד לְמִקְוֹ ׀ וַעֲבָד בְּאֶרֶץ שֶׁבַע וְאַרְצֵי הַגִּלְעָד אֶל-הַיְהוָה הַמַּצְפָּה: וַיַּתְּצֵבוּ בַּפְּנֹת כָּל-הָעָם כָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִהְלָ עִם הָאֱלֹהִים אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ רִגְלֵי שְׁלֹף הָרֹב: וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי בְנִימִן כִּי-עָלּוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל הַמַּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבְּרוּ אֵלֶיהָ נְהַיְתָה הָרַעָה הַזֹּאת: וַיֵּצֵא הָאִישׁ דַּ חֲלוֹ אִישׁ הָאִשָּׁה הַנְּרִצְחָה וַיֹּאמֶר הַנְּבִלָתָה אֲשֶׁר לְבְנֵימִן פָּאֲתִי אֲנִי וּפִלְגְשִׁי לָלוּ: וַיִּקְמוּ עָלָי בְּעַלִּי הַנְּבִלָה ׀ וַיִּסְבּוּ עָלַי אֶת-הַבַּיִת לִלְלָה אוֹתִי דַמּוּ לְהַרְגֵנִי וְאֶת-פִּלְגְשִׁי

י"ט, כ"ה, כמלח ק כ"ח פסח בסס כ, ב' כול

ו עני ותקמת: ואחו בפילגשי ואנתחה ואשלחה בקל
 ז שרה נחלת ישראל כי עשו ומה ונבלה בישראל: הנה
 ח כלכם בני ישראל הכו לכם דבר ועצה הלם: ונקם
 ט פלדעם פאיש אחר לאמר לא נלד איש לאחלו ולא
 י נסור איש לביתו: ועתה זה הדבר אשר נעשה לנבעה
 י עליה בגורל: ולקחנו עשרה אנשים למאה לכל שבמי
 יא ישראל ומאה לאלה ואלה לרבבה לקחת צדה לעם
 יב לעשות לבואם לנבע בנימן בכל הנבלה אשר עשה
 יג בישראל: ויאסף כל-איש ישראל אל-העיר פאיש אחר
 יד חברים: וישלחו שבמי ישראל אנשים בכל-שבמי
 יו בנימן לאמר מה הרעה הזאת אשר נהייתה בכם: ועתה
 יז תנו את-האנשים בני-בלעל אשר בנבעה ונמיתם
 יח ונבערה רעה מישראל ולא אבו * בנימן לשמע בקול
 יט אחרים בני ישראל: ויאספו בני-בנימן מן-הערים
 כ הנבעה לצאת למלחמה עם-בני ישראל: ויתפקדו
 כא בני בנימן ביום ההוא מהערים עשרים וששה אלה איש
 כב שלף חרב לבד מישבי הנבעה התפקדו שבע מאות
 כג איש פחור: מכל העם הזה שבע מאות איש פחור
 כד אשר ידמינו בלחה קלע באבן אל-השערה ולא חמא:
 כה ואיש ישראל התפקדו לבד מבנימן ארבע מאות
 כו אלה איש שלף חרב בלחה איש מלחמה: ויקמו ועלו
 כז ביתאל וישאלו באלהם ויאמרו בני ישראל מי עלה
 כח לנו בחללה למלחמה עם-בני בנימן ויאמר יהוה יהודה
 כט בחללה: ויקומו בני-ישראל בכקר וחתו על-הנבעה:
 ל וצא איש ישראל למלחמה עם-בנימן ויערכו אתם איש
 לא ישראל מלחמה אל-הנבעה: ויצאו בני-בנימן מן-הנבעה
 לב וישחיתו בישראל ביום ההוא שנים ועשרים אלה איש

י' מן ק"י ולא כ"ב

האבן זיי געפייניקט ביז זי איז געשטארבן. * האב איך
 אָגענומען מיין קעפסווייב, און האָב זי צעשניטן, און האָב
 זי פּאַנאָדערעגעשיקט אין גאַנצן פעלד פון דער נחלה פון
 ישראל, וואָרום זיי האָבן געטאַן אַ שענדלעכקייט און אַ
 נבלה אין ישראל. זאָט זייט איר אַלע, קינדער פון
 ישראל, גיט אַהער אַייער באַשייד און עצה.

* האָט זיך אויפגעוהיבן דאָס גאַנצע פּאָלק ווי איין
 מאַן, אזוי צו זאָגן: מיר וועלן ניט גיין קיינער צו זיין גע-
 צעלט, און מיר וועלן ניט אַיינקערן קיינער אין זיין הויז!
 * אין אַצונד איז דאָס די זאַך וואָס מיר וועלן טאָן צו גבעה:
 גיין אויף איר לויט גורל. * און מיר וועלן נעמען צען
 מאַן פון הונדערט, פון אַלע שבטים פון ישראל, און
 הונדערט פון טויזנט, און טויזנט פון צען טויזנט, אויף צו
 ברענגען שפיי פאַרן פּאָלק, כדי זיי זאָלן טאָן, אז זיי
 קומען צו גבע-בנימין, לויט דער גאַנצער נבלה וואָס זי
 האָט געטאַן אין ישראל.

* און אַלע מענער פון ישראל האָבן זיך אַיינגע-
 זאַמלט אויף דער שטאָט, באַהעפט ווי איין מאַן. * און
 די שבטים פון ישראל האָבן געשיקט מענטשן דורכן גאַנצן
 שבט בנימין, אזוי צו זאָגן: וואָס פאַר אַ בייז איז דאָ געשען
 צווישן אַיך? * און אַצונד גיט אַרויס די מענטשן, די
 נידערטרעכטיקע יונגען, וואָס אין גבעה, און מיר וועלן
 זיי טייטן, און אויסראַמען דאָס בייז פון ישראל.

אָבער די קינדער פון בנימין האָבן ניט געוואָלט צוהערן צו דעם קול פון זייערע ברידער, די קינדער פון
 ישראל. * און די קינדער פון בנימין האָבן זיך אַיינגעזאַמלט פון די שטעט קיין גבעה, כדי אַרויסצוגיין אויף
 מלחמה מיט די קינדער פון ישראל. * און די קינדער פון בנימין האָבן אין יענעם טאָג זיך געציילט פון די שטעט זעקס
 און צוואַנציק טויזנט מאַן וואָס ציען אַ שווערד, אַחוץ די באַווינער פון גבעה וואָס האָבן זיך געציילט זיבן הונדערט
 געקליבענע מענער. * דאָסדאָזיקע גאַנצע פּאָלק, זיבן הונדערט געקליבענע מענער, זיינען געווען געלינקטע.
 איטלעכער פון די האָט געוואָרפן אַ שטיין אין אַ האָר, און ניט פאַרפעלט.

* און די קינדער פון ישראל האָבן זיך געציילט אַחוץ בנימין פיר הונדערט טויזנט מאַן וואָס ציען אַ שווערד; אַלע
 די דאָזיקע, מלחמה-לייט. * און זיי זיינען אויפגעשטאַנען, און זיינען אַרויפגעגאַנגען קיין בית-אל, און האָבן געפרעגט ביי
 גאָט. און די קינדער פון ישראל האָבן געזאָגט: ווער זאָל אונדו אַרויפגיין צוערשט אויף מלחמה מיט די קינדער פון
 בנימין? האָט גאָט געזאָגט: יהודה צוערשט.

* זיינען אויפגעשטאַנען די קינדער פון ישראל אין דער פרי, און זיי האָבן געלעגערט אויף גבעה, * און די מענער
 פון ישראל זיינען אַרויסגעגאַנגען אויף מלחמה מיט בנימין; און די מענער פון ישראל האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה מיט זיי ביי
 גבעה. * זיינען די קינדער פון בנימין אַרויסגעגאַנגען פון גבעה, און זיי האָבן אומגעבראַכט פון ישראל אין יענעם טאָג צוויי

און צוואנציק טויזנט מאן צו דער ערד. ²⁹ אבער דאס פאלק, די מענער פון ישראל, האָבן זיך געשטאַרקט, און זיי האָבן ווידער אָנגעריכט אַ מלחמה אין דעם אָרט וואָס זיי האָבן דאָרטן אָנגעריכט אין ערשטן טאָג.

³⁰ און די קינדער פון ישראל זיינען אַרויפגעגאַנגען, און האָבן געוויינט פאַר גאָט ביזן אָונט, און זיי האָבן גע- פרעגט ביי גאָט, אַזוי צו זאָגן: זאָל איך ווידער גענענען אויף מלחמה מיט די קינדער פון מיין ברודער בנימין? האָט גאָט געזאָגט: גייט אַרויף אַקעגן אים.

³¹ און די קינדער פון ישראל האָבן גענענט צו די קינדער פון בנימין אויפן צווייטן טאָג. ³² און בנימין איז אַרויסגעגאַנגען אַקעגן זיי פון גבעה אויפן צווייטן טאָג, און זיי האָבן אומגעבראַכט פון די קינדער פון ישראל נאָך אַכצן טויזנט מאָן צו דער ערד; אַלע די דאָזיקע האָבן געצויגן אַ שווערד.

³³ זיינען אַלע קינדער פון ישראל, דאָס גאַנצע פּאָלק, אַרויפגעגאַנגען, און זיי זיינען געקומען קיין בית-אֵל, און האָבן געוויינט, און זיי זיינען געזעסן. דאָרטן פאַר גאָט, און האָבן געפאַסט אין יענעם טאָג ביזן אָונט, און אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער פאַר גאָט. ³⁴ און די קינדער פון ישראל האָבן געפרעגט ביי גאָט— וואָרום דער אָרון פון גאָטס בונד איז דאָרטן געווען אין יענע טעג; ³⁵ און פינחס דער זון פון אַלעזר דעם זון פון אַהרען איז געשטאַנען פאַר אים אין יענע טעג—אזוי צו

זאָגן: זאָל איך ווידער אַרויסגיין אויף מלחמה מיט די קינדער פון בנימין, אָדער איך זאָל אויפהערן? האָט גאָט געזאָגט: גייט אַרויף, וואָרום מאָרגן וועל איך אים געבן אין דיין האַנט.

³⁶ האָט ישראל געשטעלט לוייערער אויף גבעה רונד אַרום. ³⁷ און די קינדער פון ישראל זיינען אַרויפגעגאַנגען אַקעגן די קינדער פון בנימין אויפן דריטן טאָג, און זיי האָבן זיך אויסגעשטעלט אַקעגן גבעה, אזוי ווי די פריערדיקע מאָל. ³⁸ און די קינדער פון בנימין זיינען אַרויסגעגאַנגען אַקעגן דעם פּאָלק—זיי זיינען אָפּגעצויגן געוואָרן פון שטאָט; און זיי האָבן אָנגעהויבן אַוועקלייגן פון דעם פּאָלק דערשלאָגענע אזוי ווי די פריערדיקע מאָל, אויפן פעלד, אויף די וועג וואָס איינער גייט אַרויף קיין בית-אֵל, און איינער קיין גבעה, אַרום דרייסיק מאָן פון ישראל. ³⁹ און די קינדער פון בנימין האָבן געזאָגט: זיי זיינען געשלאָגן פאַר אונדז אזוי ווי צוערשט; אָבער די קינדער פון ישראל האָבן געזאָגט: לאַמיר אַנטלויפן און זיי אָפּציען פון שטאָט צו די וועגן. ⁴⁰ און אַלע מענער פון ישראל זיינען אויפגעשטאַנען פון זייער אָרט, און האָבן זיך אויסגעשטעלט אין בעל-תָמַר. און די לוייערער פון ישראל זיינען אַרויסגעשפרונגען פון זייער אָרט פון מצרה-גבע. ⁴¹ און זיי זיינען געקומען פון אַקעגן גבעה, צען טויזנט געקליבענע מענער פון גאַנץ ישראל, און עס איז געווען אַ שווערע מלחמה; און יענע האָבן גיט געוויסט, און זיי טרעפט אַן אומגליק. ⁴² און גאָט האָט גע- שלאָגן בנימין פאַר ישראל, און די קינדער פון ישראל האָבן אומגעבראַכט פון בנימין אין יענעם טאָג פינף און צוואַנציק

אַרציה; וויחזקת העם איש ישראל יספו לערך מלחמה כב
במקום אשר ערכו שם ביום הראשון; ויעלו בני ישראל כו
ונבכו לפני יהוה עד הערב ושאלו ביהוה לאמר האוסף לנו
לנשת למלחמה עמי בני בנימין אחי ויאמר יהוה עליו
אליו: ויקרבו בני ישראל אל בני בנימין ביום השני: כד
ויצא בנימין לקראתם ומדהגבעה ביום השני וישחיתו כה
בבני ישראל עוד שמנת עשר אלף איש ארצה קל-
אלה שלפי חרב; ויעלו כל בני ישראל וכל העם ויבאו כו
בית אל ויבכו וישבו שם לפני יהוה ויצומו ביום ההוא
עד הערב ויעלו עלות ושלמים לפני יהוה: ושאלו כו
בני ישראל ביהוה ושם ארון ברית האלהים בימים
ההם; ופינחס בן אלעזר בן אהרן עמד לפניו בימים כה
ההם לאמר האוסף עוד לצאת למלחמה עמי בני בנימין
אחי אם אהיה ויאמר יהוה עליו כי מחר אתנו ביהוה:
ושם ישראל ארבים אלה הגבעה סביב: ויעלו בני כט
ישראל אל בני בנימין ביום השלישי ויערכו אלה הגבעה
בפעם בפעם: ויצאו בני בנימין לקראת העם הנתקו לא
מדהערב ויחלו להכות מהעם חללים בפעם בפעם
במסלות אשר אחת עלה בית אל ואחת נבעתה בשדה
כשלשים איש בישראל: ויאמרו בני בנימין ננפים הם לב
לפנינו כבראשונה ובני ישראל אמרו ננסה ונתקנודו
מדהערב אלה המסלות: וכל איש ישראל כמו במקומו לב
ויערכו בבבל תמר וארבים ישראל מניח במקומו ממערה
גבעה: ויבאו מנגד לגבעה עשרת אלפים איש בחור לד
מכל ישראל והמלחמה כבדה והם לא ידעו כי ינגעת
עליהם הרעה: וינף יהוה את בנימין לפני ישראל לה
וישחיתו בני ישראל בבנימין ביום ההוא עשרים וחמשה

כב' הו' ונשה ל' ד' ס"א מנבב

טויונט און הונדערט מאן; אלע דידאָזיקע האָבן געצויגן אַ שווערד.

³⁶ און די קינדער פון בנימין האָבן געזען, אַז זיי זיינען געשלאָגן. און די מענער פון ישראל האָבן געלאָזט אַרט פאַר די קינדער פון בנימין, וואָרום זיי האָבן זיך פאַר-זיכערט אויף די לויערער וואָס זיי האָבן געשטעלט אויף גבועה. ³⁷ און די לויערער האָבן געאַיילט און זיך אַ לאָז געטאַן אויף גבועה, און די לויערער האָבן אַריינגעצויגן און האָבן געשלאָגן די גאַנצע שטאַט מיטן שאַרף פון שווערד.

³⁸ און אַן אַפּרעד איז געווען ביי די מענער פון ישראל מיט די לויערער, זיי זאָלן מאַכן אויפגיין אַ גרויס וואַלקן רויך פון שטאַט. ³⁹ און ווי די מענער פון ישראל האָבן זיך אומגעקערט אין דער מלחמה, און בנימין האָט אָנגעהויבן אַוועקלייגן דערשלאָגענע פון די מענער פון ישראל, אַרום דרייסיק מאַן, ווייל זיי האָבן געזאָגט: פאַר-וואָר, געשלאָגן איז ער געשלאָגן פאַר אונדז, אזוי ווי אין דער ערשטער מלחמה-⁴⁰ אזוי האָט דער וואַלקן אָנגע-הויבן אויפגיין פון שטאַט, אַ זייל רויך, און בנימין האָט זיך אומגעקערט הינטער זיך, ערשט די גאַנצע שטאַט איז אויפגעגאַנגען אין רויך צום הימל. ⁴¹ און די מענער פון ישראל האָבן זיך אומגעקערט, און די מענער פון בנימין זיינען צעטומלט געוואָרן, וואָרום זיי האָבן געזען אַז אַן אומגליק האָט זיי געטראָפן. ⁴² און זיי האָבן זיך אַוועק-געקערט פאַר די מענער פון ישראל צום וועג פון מדבר, אָבער די מלחמה האָט זיי אָנגעיאָגט; און די וואָס פון די שטעט האָבן אים אומגעבראַכט אין זיין מיט. ⁴³ זיי האָבן אַרומגערינגלט בנימין, אים נאַכגעיאָגט, צו מנוחה אים גע-טריבן, ביז קעגן גבועה צו ונאויפגאַנג. ⁴⁴ און עס זיינען געפאלן פון בנימין אַכצן טויונט מאַן; אלע דידאָזיקע, העלדישע לייט.

לו אַלף ומאַה איש כּל־אַלֶּה שְׁלַף חֶרֶב: וַיֵּדְאוּ בְּגִבְעוֹנוֹן כִּי נָפְלוּ וַיִּחַזְקוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מְקוֹם לְבַנְיָמִן כִּי כָּמְדוּ אֶל־הָאֵרֶב אֲשֶׁר שָׁמוּ אֶל־הַגְּבֻעָה: וְהָאֵרֶב הָיָה שׁוֹטֵף אֶל־הַגְּבֻעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֵרֶב גִּיד אֶת־כַּל־הַעִיר לַפִּי־חֶרֶב: וְהַמּוֹעֵד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמְדָה־אֵרֶב חֶרֶב לְהַעֲלוֹתָם מִשָּׂאת הַעֵשֶׂן מִן־הַעִיר: וַיִּהְיֶה אִישׁ־יִשְׂרָאֵל בְּמַלְחָמָה וּבִנְיָמִן הִחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁלְשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אִךְ נָנוּף נָנוּף הוּא לְפָנֵינוּ כְּמַלְחָמָה הִרְאֵתָנָה: וְהַמִּשָּׂאת הַחֲלָה לְעֵלוֹת מִן־הַעִיר עֲמִיד עֵשֶׂן וַיִּפֹּן בְּנִימִן אַחֲרָיו וְהָנָה עֲלָה כְּלִל־הַעִיר הַשְּׂמָמָה: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִפִּךְ וַיִּבְהַל אִישׁ בְּנִימִן כִּי רָאָה כִּי־נִגְעָה עֲלָיו הַרְעָה: וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־הַרְדֵּךְ הַמְדַבֵּר וְהַמְלַחֵם הַדְּבִיקָתוֹ וְאֲשֶׁר מְהַעֲרִים מִשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּחוּבוֹ: כִּתְרוּ אֶת־בְּנִימִן הַרְדֵּיפָהוּ מְנוּחָה הַרְדִּיקָהוּ עַד נִכַח הַגְּבֻעָה מִמִּן־דֹּד־שָׁמֶשׁ: וַיִּפְּלוּ מִבְּנִימִן שְׂמֹנֶה־עֶשְׂרֵת אֶלֶף אִישׁ אֶת־כַּל־אַלֶּה אֲנָשֵׁי־חֵיל: וַיִּפְּלוּ וַיָּנְסוּ הַמְדַבְּרָה אֶל־סַלַע הַרְמוֹן וַיַּעֲלֶהוּ בְּמַסְלוֹת חֲמֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְבִּיקוּ אַחֲרָיו עַד־נֹלַעַם וַיָּבֹו מִמֶּנּוּ אֲלָפִים אִישׁ: וַיְהִי כְּלִל־הַנְּפִלִים מִבְּנִימִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ שְׁלַף חֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כַּל־אַלֶּה אֲנָשֵׁי־חֵיל: וַיִּפְּלוּ וַיָּנְסוּ הַמְדַבְּרָה אֶל־סַלַע הַרְמוֹן שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ וַיִּשְׁבּוּ בְּסַלַע רְמוֹן אַרְבָּעָה חֲדָשִׁים: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל שָׁבוּ אֶל־בְּנֵי בְּנִימִן וַיָּכֹסוּ לַפִּי־חֶרֶב מֵעִיר מֵתָם עַד־בְּהֵמָה עַד כְּלִל־הַנְּמִצָּא נָם כְּלִל־הַעֲרִים הַנְּמִצָּאוֹת שְׁלָחָו בְּאֵשׁ:

כא

א וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע בַּמַּצֵּפָה לֵאמֹר אִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא־יִתֵּן בְּתוֹ לְבַנְיָמִן לְאִשָּׁה: וַיָּבֹא הָעָם בֵּית־אֵל וַיִּשְׁבּוּ שָׁם עַד־

כ.מג. ה'רס"ה

און עס זיינען געפאלן פון בנימין אַכצן טויונט מאַן; אלע דידאָזיקע, העלדישע לייט.

⁴⁴ און זיי האָבן זיך פאַרקערט, און זיינען אַנטלאָפן צום מדבר, צום פעלו רמון, אָבער יענע האָבן נאַכגעקליבן פון זיי אויף די וועג פֿינף טויונט מאַן, און זיי האָבן זיי נאַכגעיאָגט ביז גֶדְעוֹם, און געשלאָגן פון זיי צוויי טויונט מאַן. ⁴⁵ און אַלע וואָס זיינען געפאלן פון בנימין אין יענעם טאָג, זיינען געווען פינף און צוואַנציק טויונט מאַן וואָס האָבן געצויגן אַ שווערד; אלע דידאָזיקע, העלדישע לייט. ⁴⁷ אָבער זעקס הונדערט מאַן האָבן זיך פאַרקערט, און זיינען אַנטלאָפן צום מדבר, צום פעלו רמון, און זיי זיינען געזעסן אין פעלו רמון פיר חדשים.

⁴⁸ און די מענער פון ישראל האָבן זיך אומגעקערט צו די קינדער פון בנימין, און האָבן זיי געשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד, פון דער גאַנצער שטאַט ביז אַ בהמה, ביז אַלץ וואָס האָט זיך דאַרטן געפונען; אויך האָבן זיי אַלע שטעט וואָס האָבן זיך דאַרטן געפונען, אַוועקגעלאָזט אין פֿייער.

¹ און די מענער פון ישראל האָבן געהאַט געשוואָרן אין מצֵפָה, אזוי צו זאָגן: קיינער פון אונדז זאָל ניט געבן זיין טאַכטער צו בנימין פאַר אַ ווייב! ² און דאָס פאַלק איז געקומען קיין בית־אל, און זיי זיינען דאַרטן געזעסן ביזן

כא

* בנימין.

אָונט פאַר גאַט, און זיי האָבן אויפגעוויבן זייער קול און געוויינט אַ גרויס געוויין. ⁹ און זיי האָבן געזאָגט: פאַר-וואָס, יהוה דו גאַט פון ישראל, איז דאָס געשען אין ישראל, עס זאָל היינט געמינערט ווערן פון ישראל איין שבט?

¹⁰ און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט זיך דאָס פאָלק געפּעדערט, און זיי האָבן דאָרטן געבויט אַ מזבּח, און אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפּער און פּרידאָפּפּער. ¹¹ און די קינדער פון ישראל האָבן געזאָגט: ווער איז פון אַלע שבטים פון ישראל, וואָס איז ניט אַרויפגעגאַנגען אין דער אַיינוואַלונג צו גאַט? וואָרום אַ גרויסע שבוּעה איז געווען אַקעגן דעם וואָס איז ניט אַרויפגעגאַנגען צו גאַט קיין מצפּה, אַזוי צו זאָגן: טייטן זאָל ער געטייט ווערן!

¹² און די קינדער פון ישראל האָט באַנג געטאָן אויף זייער ברודער בנימין, און זיי האָבן געזאָגט: אָפּגעשניטן געוואָרן איז היינט איין שבט פון ישראל! ¹³ וואָס זאָלן מיר טאָן וועגן ווייבער פאַר די געבליבענע, אָו מיר האָבן גע-שוואָרן ביי גאַט זיי ניט צו געבן פון אונדזערע טעכטער פאַר ווייבער? ¹⁴ האָבן זיי געזאָגט: איז ווער איינער דאָ פון די שבטים פון ישראל, וואָס איז ניט אַרויפגעגאַנגען צו גאַט קיין מצפּה? ערשט קיינער איז ניט געקומען אין לאַגער פון ביישגלעך צו דער אַיינוואַלונג. ¹⁵ וואָרום דאָס פאָלק איז איבערגעצײלט געוואָרן, ערשט קיינער איז דאָרטן ניט געווען פון די באַווינער פון ביישגלעך.

¹⁶ האָט די עדה געשיקט אַהין צוועלף טויזנט מאַן פון די העלדישע יונגען, און זיי האָבן זיי באַפּוילן, אַזוי צו זאָגן: גייט און איר זאָלט שלאָגן די באַווינער פון ביישגלעך מיטן שאַרף פון שווערד, מיט די ווייבער און די קליינע קינדער. ¹⁷ און דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט טאָן; איטלעכן מאַנספאַרשוין, און איטלעכע ווייבספאַרשוין וואָס ווייס פון ליגן מיט אַ מאַנספאַרשוין, זאָלט איר פאַרטיליקן.

¹⁸ האָבן זיי געפונען פון די באַווינער פון ביישגלעך פיר הונדערט מיידלעך יונגפרויען וואָס האָבן ניט געוואוסט פון אַ מאַן דורך ליגן מיט אַ מאַנספאַרשוין; און זיי האָבן זיי געבראַכט אין לאַגער קיין שילו וואָס אין לאַנד פּנען.

¹⁹ און די גאַנצע עדה האָט געשיקט און גערעדט צו די קינדער פון בנימין וואָס אין פעלו רמון, און זיי האָבן זיי צו-גערופן שלום. ²⁰ און בנימין האָט זיך אומגעקערט אין יענער צײט, און זיי האָבן זיי געגעבן די ווייבספאַרשויען וואָס זיי האָבן געלאָזט לעבן פון די ווייבספאַרשויען פון ביישגלעך, אָבער אפילו אַזוי זיינען ניט געווען גענוג פאַר זיי.

²¹ און דעם פאָלק האָט באַנג געטאָן אויף בנימין, וואָס גאַט האָט געמאַכט אַ בראַך צווישן די שבטים פון ישראל.

²² און די עלטסטע פון דער עדה האָבן געזאָגט: וואָס זאָלן מיר טאָן וועגן ווייבער פאַר די איבעריקע, אָו ווייבער זיינען פאַרטיליקט געוואָרן פון בנימין? ²³ און זיי האָבן געזאָגט: אַן אַנטרווענע ירושה מוז בלייבן בנימיען, פּדי עס זאָל ניט אויס-געמעקט ווערן אַ שבט פון ישראל. ²⁴ מיר אָבער קענען זיי ניט געבן ווייבער פון אונדזערע טעכטער, וואָרום די קינדער

הַעֲרִיב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ בְכִי גָדוֹל: וַיֹּאמְרוּ לָמָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִתְחַזְּקֵת בְּיִשְׂרָאֵל לְהַפְקֵד הַיּוֹם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂבֹט אֶחָד: וַיְהִי מִמְּחֹרָת וַיִּשְׂכְּמוּ הָעָם וַיִּבְנוּ-שָׂם מִזְבֵּחַ וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִי אֲשֶׁר לֹא-עָלָה בַקֶּהָל מִכָּל הַשְּׂבֹטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה כִּי הִשְׁבִּיעָה הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת לְאֲשֶׁר לֹא-עָלָה אֶל-יְהוָה הַמִּצֵּפָה לֵאמֹר מוֹת יוֹמָת: וַיִּחְמְמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל-בְּנֵימִן אֲחֵיו וַיֹּאמְרוּ נִגְדַע הַיּוֹם שְׂבֹט אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: מִהֲנַעֲשֶׂה לָהֶם לְנוֹתְרִים לְנָשִׁים וַאֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ בַיהוָה לְבַלְתִּי הַתְּחַלְתִּים מִבְּנוֹתֵינוּ לְנָשִׁים: וַיֹּאמְרוּ מִי אֶחָד מִשְּׂבֹטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא-עָלָה אֶל-יְהוָה הַמִּצֵּפָה וְהָיָה לֹא בִא-אִישׁ אֶל-הַמִּזְבֵּחַ מִיָּבֵשׁ גִּלְעָד אֶל-הַקֶּהָל: וַיִּתְפַּקֵּד הָעָם וְהָיָה אִידִשֶׁם אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל יָבֵשׁ גִּלְעָד: וַיִּשְׁלַחְרָשֶׁם הָעֵדָה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אִישׁ מִמִּבְּנֵי הַחִיָּל וַיִּצְווּ אוֹתָם לֵאמֹר לָכוּ וְהִבַּתְתֶּם אֶת-יִשְׂרָאֵל יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִי-חָרֵב וְהַנָּשִׁים וְהַחֲמָה וְהָיָה הַדְּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ פֶלֶז-זָכָר וְכִלְ-אִשָּׁה יִדְעַת מִשְׂכָּב-זָכָר תַּחֲרִימוּ: וַיִּמְצְאוּ מִיִּשְׂרָאֵל יָבֵשׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכָּב זָכָר וַיָּבֵאוּ אוֹתָם אֶל-הַמִּזְבֵּחַ שֶׁלָּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ פְּנֵעַן: וַיִּשְׁלְחוּ פֶלֶז-הָעֵדָה וַיְדַבְּרוּ אֶל-בְּנֵי בְנֵימִן אֲשֶׁר בְּסַלְעֵר רְמוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם שְׁלוֹם: וַיָּשָׁב בְּנֵימִן בְּעַת הַהוּא וַיִּתְּנוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וְלֹא-יִמְצְאוּ לָהֶם בָּן: וְהָעָם נָחַם לְבִנְיָמִן כִּי-נַעֲשֶׂה וַיְהִי פָרִץ בְּשְׂבֹטֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ זְכַנֵּי הָעֵדָה מִהֲנַעֲשֶׂה לְנוֹתְרִים לְנָשִׁים כִּי-נִשְׁמְדָה מִבְּנֵימִן אִשָּׁה: וַיֹּאמְרוּ יְרֻשַׁת פְּלִיטָה לְבְנֵימִן וְלֹא-יִמְחָה שְׂבֹט מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לְתַתּוֹת לָהֶם נָשִׁים מִבְּנוֹתֵינוּ כִּי-נִשְׁבַּעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

יט אָרור נתן אשה לבנימן: ויאמרו הנה חגיגה בשל
 מימים | ימימה אשר מצפונה לביתאל מורחה השמש
 כ למסלה העלה מביתאל שכמה ומנוב ללבונה: ויצו
 כא אתבני בנימן לאמר לבו וארבתם בכרמים: וראיתם
 ויהי אם יצאו בנות שילו לחול במחלות ויצאתם מן
 הכרמים והטפתם לכם איש אשתו שילו והלכתם
 כב ארץ בנימן: ויהי כירכאו אבותם או אחיהם לרובו אלנו
 ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש אשתו
 כג במלחמה כי לא אתם נתתם להם בעת האשמו: ויעשו
 כד בני בנימן וישאו נשים למספרם מן המהלות אשר
 גזלו וילכו וישבו אל הנחלתם ויבנו את הערים וישבו
 כה בהם: ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו
 כח ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו: במקום ההם אין
 מלך בישראל איש הנישר בעיניו יעשה:

כ' וצ"ק כב' לויק

פון ישראל האָבן געשוואָרן, אזוי צו זאָגן: פאַרשאַלטן דער
 וואָס גיט אַ ווייב צו בנימין! ¹⁰ און זיי האָבן געזאָגט: אַט
 איז אַ יום־טוב צו גאָט פון יאָר צו יאָר אין שילו וואָס אין
 צפון פון בית־אל, צו מורח פון דעם וועג וואָס גייט אויף
 פון בית־אל קיין שכם, און אין דרום פון לבונה.
²⁰ און זיי האָבן געהייסן די קינדער פון בנימין, אזוי
 צו זאָגן: גייט און איר זאָלט לוייערן אין די וויינגערטנער.
²¹ און איר וועט צווען: און אַט ווי די טעכטער פון שילו
 וועלן אַרויסגיין צו טאַנצן אין די טעגן, אזוי זאָלט איר
 אַרויסגיין פון די וויינגערטנער, און אַיך כאַפן איטלעכער
 אַ ווייב פאַר זיך פון די טעכטער פון שילו, און אזעקיינ
 אין לאַנד בנימין. ²² און עס וועט זיין, ווי זייערע פאַטערס
 אָדער זייערע ברידער וועלן קומען זיך קריגן מיט אונדו,

אזוי וועלן מיר זאָגן צו זיי; לייטזעליקט זיי אונדו, וואָרום גיט פאַר איטלעכן האָבן מיר געקריגן אַ ווייב אין דער מלחמה;
 איברינקס האָט איר זיי זיי גיט געגעבן, אז איר זאָלט אַצונד שולדיק זיין.

²³ האָבן די קינדער פון בנימין אזוי געטאָן, און זיי האָבן גענומען ווייבער, לויט זייער זאַל, פון די טענצערניס וואָס
 זיי האָבן אזעקגערויבט; און זיי זיינען געגאַנגען און האָבן זיך אומגעקערט צו זייער נחלה, און האָבן אָפגעבויט די
 שטעט, און זיך באַזעצט אין זיי.

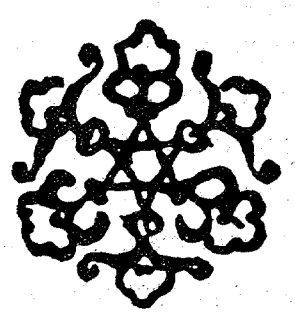
²⁴ און די קינדער פון ישראל זיינען זיך פאַנאָדערגעגאַנגען פון דאָרטן אין יענער צייט איטלעכער צו זיין שבט און
 צו זיין משפחה; און זיי זיינען אזעק פון דאָרטן איטלעכער צו זיין נחלה.

²⁵ אין יענע טעג איז קיין מלך גיט געווען אין ישראל; איטלעכער האָט געטאָן וואָס איז רעכט אין זיינע אויגן.

א אין דער מלחמה אויף יביש גלעד. זע פסוקים 10-12.

חוק

סכום הפסוקים של ספר שופטים שש מאות ושמונה עשר. יראו
 את י" קדשיו סימן: וסדריו י"ד. רובב שפתי ישנים סימן:
 וחציו. וירעצו וירצצו את בני ישראל:

שמואל א

ז עס איז געווען א מאן פון רמתיס-צופים, פון דעם געבערג פון אפרים, וואָס זיין נאָמען איז געווען אַלקנָה, דער זון פון ירוֹחם, דעם זון פון אַליהוואַ דעם זון פון תּוֹחֵי, דעם זון פון צופֿן אָן אַפּרימער. ² און ער האָט געהאַט צוויי ווייבער: דער נאָמען פון איינער איז געווען חַנָּה, און דער נאָמען פון דער צווייטער פּוּינָה; און פּוּינָה האָט געהאַט קינדער, און חַנָּה האָט קיין קינדער נישט גע־ האָט. ³ און יענער מאַן פּלעגט פון יאָר צו יאָר אַרויפגיין פון זיין שטאָט, זיך צו בוקן און צו שלאַכטן צו גאָט פון צבָאות אין שילו. און עֵלִיס צוויי זין, חַפְנִי און פּינָחָס, זיינען דאָרטן געווען פּהנים צו גאָט. ⁴ און זיי עס איז גע־ ווען דער טאָג, און אַלקנָה האָט געשלאַכט, אזוי פּלעגט ער געבן זיין ווייב פּוּינָה און אַלע אירע זין און אירע טעכטער חלקים, אָבער חַנָּה פּלעגט ער געבן אַ טאָפּעלן חלק, וואָרום חַנָּה האָט ער ליב געהאַט, נאָר גאָט האָט פאַרשלאָסן איר טראַכט. ⁵ און די אַנדער ווייב האָט נאָך זי ערגערן געערגערט, כּדי זי צו דערצערענען, ווייל גאָט האָט פאַרשלאָסן איר טראַכט. ⁶ און זיי ער

יוֹהֵ אִישׁ אֶחָד מִדִּרְמָתַיִם צוֹפִים מִדֵּר אֶפְרַיִם וְשֵׁמוֹ אֶלְקָנָה בְּדִרְחָם בְּדֹאֵלֵהוּא בְּדִתְחוֹ בְּדִצְוִיף אֶפְרַתִּי: וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּינָה וְיָהִי בִּלְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵין יְלָדִים: וְעַלֶּה הָאִישׁ הַזֶּה מֵעִירוֹ בַּמַּיִם וּמִימָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבַּח לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי-עָלֵי חַפְנִי וּפְנָחָס כִּהְנִים לַיהוָה: וְיָהִי הַיּוֹם רַב־וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לְפָנֶיךָ אֶשְׁתּוֹ וְלִכְלֵ-בְנֵיהָ וּבְכֹתֵיהָ מִנְחוֹת: וְלַחַנָּה יָתַן מְנָה אַחַת אֶפְרַיִם כִּי אֶתְחַנְּנָה אֹהֵב וְיִהְיֶה כְּכָר רַחֲמָה: וְכַעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם-כִּלְעַם בְּעַמּוּר הַרְעַמְתָּה כִּי וּכְכָר יִהְיֶה בְּעַד רַחֲמָה: וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה בֵּן מַכְעָמָה וְחַבְבָּה וְלֹא תֵאָכֵל: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישׁוֹהַ חַנָּה לָמָּה תִּבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֵאָכְלִי וְלָמָּה יָרַע לְבָבְךָ הַלּוֹא אֲנִי טוֹב לְךָ מֵעַשְׂרָה בָּנִים: וְתִקַּם חַנָּה אַחֲרַי אֲבָלָה בְּשִׁלָּה וְאַחֲרַי שְׂתוֹר וְעַלֵּי הַכְּהֵן יֵשֶׁב עַל־הַכֶּסֶף עַל־מוֹזוֹת הַיִּכָּל יְהוָה: וְהָיָה מִדַּת נַפֶּשׁ וְחַתְּפָלֵל עַל־יְהוָה וּבָכָה תִּבְכֶּה: וְחִלָּה נָדָר וְתֹאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱסֹר־רָאָה תִּרְאָה וּכְעַנִּי אֲמַתְךָ וְנִכְרַתְנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אֲמַתְךָ וְנִתְּתָה לְאֲמַתְךָ וְרַע אֲנִישִׁים וְנִתְּתִיו לַיהוָה כְּלִימִי חַיִּי וּמוֹרָה לֹא־יִעָלֶה עַל־רֵאשִׁי: וְהָיָה כִּי הִרְבִּיתָ לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֶיךָ יְהוָה וְעַלֵּי שְׂמֶר יִבְ אֶת־פִּיָּהּ: וְחַנָּה הָיָה מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ רַק שְׁפָתֶיהָ נִעֹת י

10' חַסְדָּה לֹחַם רֵאשִׁי הַשָּׁמַיִם 11' רַחֲמָה 12' כִּלְעַם 13' כְּכָר 14' אֶל־הַכֶּסֶף 15' אֶת־הַיִּכָּל

פּלעגט אזוי טאָן יאָר אין יאָר, ווען זי איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז פון גאָט, אזוי פּלעגט יענע זי ערגערן; און זי האָט געוויינט, און פּלעגט נישט עסן. ⁶ האָט אַלקנָה איר מאַן געזאָגט צו איר: חַנָּה, פאַרוואָס וויינסטו? און פאַרוואָס עסטו נישט? און פאַרוואָס איז דיין האַרץ פאַראומערט? בין איך דיר נישט בעסער פון צען קינדער?

⁷ איז חַנָּה אויפגעשטאַנען נאָכן עסן אין שילו און נאָכן טרינקען—און עֵלִי דער פּהן איז געוועסן אויף אַ שטול ביי דעם ביישטידל פון גאָטס טעמפל—¹⁰ און זיי איז געווען אין אַ ביטער געמיט, אזוי האָט זי מתפלל געווען צו גאָט, און האָט שטאַרק געוויינט. ¹¹ און זי האָט אַ נדר געטאָן, און האָט געזאָגט: גאָט פון צבָאות, אויב וען וועסטו וען די פּיין פון דיין דינסט, און וועסט דאַכטן אָן מיר, און נישט פאַרגעסן אָן דיין דינסט, און וועסט שענקען דיין דינסט אַ קינד אַ זכר, וועל איך אים אָפּגעבן צו גאָט אויף אַלע טעג פון זיין לעבן, און אַ שערמעסער וועט נישט אַרויפקומען אויף זיין קאָפּ.

¹² און עס איז געווען, זיי זי האָט לאַנג מתפלל געווען פאַר גאָט, אזוי האָט עֵלִי אויפגעפאַסט איר מויל. ¹³ וואָרום חַנָּה, זי האָט גערעדט אין איר האַרצן; בלויז אירע ליפּן האָבן זיך געשאַקלט, אָבער איר קוּל האָט

יד וקולך לא ישמע ויחשבה עלי לשכרה: ותאמר אליה
טו עלי ערמתי תשתכרין הסדרי את-ינגד מעלך: ותען
טז חנה ותאמר לא ארני אשה קשת-רוח אנכי ויין ושכר
טז לא שתיתי ואשפך את-נפשי לפני יהוה: אלתתן את-
יז אמתך לפני בת-בליעל כי מרוב שיתו וכעסי דברתי
יח ערה-נה: ויען עלי ותאמר לבי לשלום ואלהי ישראל
יח ותן את-שלחך אשר שאלת מעמו: ותאמר תמצא
יט שפתחך הן בעיניך ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה
יט לא יהיה-לה עוד: וישכמו כפקר וישתחוו לפני יהוה
כ אשתו ויזכרה יהוה: והיו לתקפות הנמים ותהר חנה
כ ותלך בן ותקרא את-שמו שמואל כי מדרה שאלתיו:
כא ויעל האיש אלקנה וכל-ביתו לזבח ליהוה את-זבח הנמים
כב ואת-דרו: ותנה לא עלתה בראמה לאישה ער-יגמל
כג הנער והבאתיו ונראה את-פני יהוה וישב שם עד-עולם:
כג ותאמר לה אלקנה אישה עשי המוב בעיניך שבי ער-יגמלך
כד אהו אך יקם יהוה את-דברו ותשב האשה ומינק את-
כד בנה ער-יגמלה אתו: ותעלה עמה כאשר גמלתו בפרים
כד שלשה ואיפה אחת למח ויכל יין ותבארו בית-יהוה
כה שלו והנער נער: וישחטו את-דבדב ויבאו את-הנער אל-
כו עלי: ותאמר בי ארני חי נפשך ארני אני האשה הנצבת
כו עמכה בנה להתפלל אל-יהוה: אלה-נער הנה התפללתי
כח ותמן יהוה לי את-שאלתי אשר שאלתי מעמו: וגם אנכי
השאלתי-הו ליהוה כל-הנמים אשר הוה הוא שאיל ליהוה
וישתחו שם ליהוה:

ב

א ותתפלל חנה ותאמר עלך לבי בדתה רמה קרני

א, י' חס א

זיך ניט געהערט; און עלי האָט זי גערעכנט פאַר אַ
שיכורער. ¹⁴ האָט עלי געזאָגט צו איר: ביז וואָנען וועסטו
וויין שיכור? טו אָפּ דיין וויין פון זיך. ¹⁵ האָט חנה געענט-
פערט און האָט געזאָגט: ניין, מיין האַר, אַ פרוי מיט אַ
שווער געמיט בין איך, און וויין און שטאַרק געטראַנק האָב
איך ניט געטרונקען, נייערט איך האָב אויסגעגאַסן מיין
זעל פאַר גאָט. ¹⁶ וואָלסט ניט האַלטן דיין דינסט פאַר אַ
נידערטרעכטיקער פרוי, וואָרום פון מיין גרויס קלאַג און
מיין ערגערניש האָב איך גערעדט ביז אַהער. ¹⁷ האָט זיך
אַפגערופן עלי און האָט געזאָגט: גיי לשלום, און דער גאָט
פון ישראל וואָל שענקען דיין בקשה וואָס דו האָסט גע-
בעטן פון אים. ¹⁸ האָט זי געזאָגט: וואָל דיין דינסט געפינען
לייטזעליקייט אין דינע אויגן.

און די פרוי איז געגאַנגען אויף איר וועג, און זי האָט
געעסן, און האָט געקריגן אַן אַנדער פנים. ¹⁹ און אין דער
פרי האָבן זיי זיך געפעדערט, און זיי האָבן זיך געבוקט
פאַר גאָט, און האָבן זיך אומגעקערט, און זיינען געקומען
אין זייער הויז קיין רָמָה. און אַלקנה האָט דערקענט זיין
ווייב חנה; און גאָט האָט אָן איר געדאַכט. ²⁰ און עס
איז געווען נאָכן אומדריי פון די טעג, האָט חנה אויסגע-
טראָגן און האָט געבאַרן אַ זון; און זי האָט גערופן זיין
נאָמען שמואל, ווייל: „פון גאָט האָב איך אים אויס-
געבעטן“.

²¹ און דער מאַן אַלקנה מיט זיין גאַנצן הויזגעזינט איז
אַרויפגעגאַנגען צו שלאַכטן פאַר גאָט דאָס שלאַכטאַפּפער
פון יאָר, און זיין נדר. ²² אָבער חנה איז ניט אַרויפגע-
גאַנגען, וואָרום זי האָט געזאָגט צו איר מאַן: ביז דער ינגל וועט
אַנטווינט ווערן; דענסמאַל וועל איך אים ברענגען,
און ער וועט זיך ווייזן פאַר גאָט, און וועט דאָרטן בלייבן אויף
שטענדיק. ²³ האָט אַלקנה איר מאַן געזאָגט צו איר: טו
וואָס איז גוט אין דינע אויגן; בלייב ביז דו וועסט אים אַנטווינען.
וואָל נאָר גאָט מקיים זיין וויין וואָרט. איז די פרוי גע-
בליבן; און זי האָט געוויגן איר קינד ביז זי האָט אים אַנטווינט.

²⁴ און אַז זי האָט אים אַנטווינט, האָט זי אים אַרויפגעבראַכט מיט זיך,
מיט דריי אַקסן, און איין איפה מעל, און
אַ לאַגל וויין; און זי האָט אים געבראַכט אין הויז פון גאָט אין שילו,
און דער ינגל איז געווען יונג. ²⁵ און זיי האָבן גע-
שאַכטן דעם אַקס, און האָבן געבראַכט דעם ינגל צו עלין. ²⁶ און זי
האָט געזאָגט: איך בעט דיר, מיין האַר, אַזוי ווי
דיין זעל לעבט, מיין האַר, איך בין די פרוי וואָס איז דאָ געשטאַנען
לעבן דיר, מתפלל צו זיין צו גאָט. ²⁷ אויף דעם
דאָזיקן ינגל האָב איך מתפלל געווען, און גאָט האָט מיר געשאַנען
מיין בקשה וואָס איך האָב געבעטן פון אים. ²⁸ און
אויך איך האָב אים געליען צו גאָט; אַלע טעג וואָס ער לעבט,
איז ער געליען צו גאָט. און ער האָט זיך דאָרטן גע-
בוקט צו גאָט.

ב

און חנה האָט מתפלל געווען, און האָט געזאָגט:
מיין האַרץ איז לוסטיק דורך גאָט.

א וואָרטשפּיל: שאַלתי-השאַלתי-הו.

וְהַעֲלִיתָהּ לְךָ מִיָּמִים וּמִיָּמָה בַּעֲלוֹתֶיהָ אֶת־אִשָּׁה לְכַבֵּחַ
 אֶת־זִבְחַת הַיָּמִים: וּבְרַךְ עָלַי אֶת־אֱלֹהֶיךָ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ
 וְאָמַר יְשֵׁם יְהוָה לְךָ וְרַע מִן־הָאִשָּׁה הוּאֹת תַּחַת הַשָּׂאֵלָה
 אֲשֶׁר שָׁאֵל לַיהוָה וְהִלַּכְוּ לְמִקְוָמוֹ: כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־
 חַנָּה וַתַּחַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה־בָנִים וְשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר
 שְׁמוֹאֵל עִבְד־יהוָה: וְעָלַי וְקֹן מֵאֵד וְשָׁמַע אֶת כָּל־
 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְנֵי לְכַל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר־יִשְׁכְּבוּ אֶת־
 הַנְּשִׁים הַצְּבָאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה
 תַּעֲשֶׂוּן בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁמֵעַ אֶת־דְּבָרֵיכֶם
 כִּי רַעִים מֵאֵת כָּל־הָעָם אֵלֶּה: אֵל בְּנֵי כִי לֹא־יִטְוֶה
 כִּה הַשְׁמֵעָה אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁמֵעַ מֵעֲבָרִים עִבְד־יהוָה: אִם־יִחַטֵּא
 אִישׁ לְאִשׁ וּפְלִלָה אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יִחַטֵּא אִישׁ מִי
 וְהַפְלִיל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמָעוּ לְקוֹל אֲבוֹתָם כִּי־חָפֵץ יְהוָה
 לַדְּמוּתָם: וַתַּנַּעַר שְׁמוֹאֵל הַלֵּךְ וַיִּגְדַּל וְטוֹב נֶגַם עִבְד־יהוָה
 וְנֶגַם עִם־אֲנָשִׁים: וַיָּבֵא אִישׁ־אֱלֹהִים אֶל־עָלַי וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי לִּי נְגִילָה וְנִלְתִי אֶל־בֵּית אֲבִיךָ בְּרוּתָם
 כִּי בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרֹעֹה: וּבָחַר אֹתוֹ מִכָּל־שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל
 לִי לְכַהֵן לַעֲלוֹת עַל־מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קָטֹרֶת לְשֵׁאת אִפּוֹד
 לְפָנַי וְאֶתְחַנֶּה לְבֵית אֲבִיךָ אֶת־כָּל־אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: לָמָּה
 תִּבְעֲטוּ בִּזְכוּתִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מִצֵּן וְהִכְבַּד אֶת־בְּנֵיךָ
 מִמִּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מִרְאשִׁית כָּל־מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי:
 ל כֵּן נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר אֲמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית
 אֲבִיךָ יִתְחַלְּבוּ לְפָנַי עַד־עוֹלָם וְעַתָּה נָאִם־יהוָה חֲלִילָה לִּי
 לֵאמֹר כִּי־מִכְבַּדִי אֲכַבֵּד וּבְנֵי יִקְלוּ: הֲפֹל יָמִים בָּאִים וַיְגַדַּעְתִּי אֶת־
 לֵב יְרֵכְךָ וְאֶת־זֶרְעֵךָ בֵּית אֲבִיךָ מִהַנּוֹת וְקֹן בְּבִיתְךָ: וְהַבְּסַתְּ צֶרֶם
 מִצֵּן בְּכָל אֲשֶׁר־יִיטִיב אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה וְקֹן בְּבִיתְךָ
 לֵב כָּל־הַיָּמִים: וְאִישׁ לֹא־אֲבָרִית לְךָ מִעַם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת־
 עֵינֶיךָ וְלֹא־יָרִיב אֶת־נַפְשְׁךָ וְכָל־מַדְרֵגַת בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים:

אים זיין מוטער מאַכן, און אים אַרױפברענגען פון יאָר צו יאָר, ווען זי איז אַרױפגעקומען מיט איר מאַן צו שלאַכטן דאָס שלאַכטאַפּפער פון יאָר. ²⁰ און עֵלִי פלעגט בענטשן אַלקָהן און זיין ווייב, און זאָגן: זאָל דיר גאָט באַשערן זאַמען פון דערדאַזיקער ווייב פאַר דער אַנטלייאונג וואָס איז אַנטליען געוואָרן צו גאָט. און זיי פלעגן גיין אַהיים. ²¹ האָט אויך גאָט געדאַכט אָן חַנָּה, און זי איז טראַגעדיק געוואָרן, און זי האָט געבאַרן דריי זין און צוויי טעכטער. און דער יינגל שמואל איז אויפגעוואַקסן ביי גאָט.

²² און עֵלִי איז געווען זייער אַלט; און ער האָט גע־הערט אַלץ וואָס זיינע זין טוען צו גאַנץ ישראל, און אַז זיי ליגן מיט די ווייבער וואָס זאַמלען זיך אַיין ביים אַייגנאַנג פון אוה־למועד. ²³ און ער האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס טוט איר אַזעלכע זאַכן? וואָרום איך הער אַייערע שלעכטע מעשים פון דעמדאָזיקן גאַנצן פּאָלק. ²⁴ ניט זיין מיינע; וואָרום ניט גוט איז די הערונג וואָס איך הער דאָס פּאָלק פון גאָט פאַרשפּרייטן. ²⁵ אַז אַ מענטש זינדיקט קעגן אַ מענטשן, שטעלט זיך אַיין פאַר אים בית־דין, אָבער אַז אַ מענטש זינדיקט קעגן גאָט, ווער וועט פאַר אים בעטן? אָבער זיי האָבן ניט צוגעהערט צו דעם קול פון זייער פּאָטער; וואָרום גאָט האָט זיי געוואַלט טייטן.

²⁶ און דער יינגל שמואל איז געוואָרן אַלץ גרעסער, און מער ווילגעפעליק אי ביי גאָט אי ביי לייטן.

²⁷ און אַ געטלעכער מאַן איז געקומען צו עֵלִין, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דאָך אַנטפלעקן זיך אַנטפלעקט צו דיין פּאָטערס הויז בעת זיי זיינען געווען אין מצרים אונטער דעם הויז פון פּרעהן, ²⁸ און אים אויסדערוויילט פון אַלע שבטים פון ישראל פאַר אַ כהן צו מיר, אַרױפצוגיין אויף מיין מזבח, צו רייכערן ווירױך, צו טראַגן אָן אַפּוֹד פאַר מיר; און איך האָב געגעבן דיין פּאָטערס הויז פון אַלע פּייעראַפּפער פון די קינדער פון ישראל. ²⁹ פאַרוואָס טרעט איר אויף מיין שלאַכטאַפּפער און אויף מיין שפּייד אַפּפער וואָס איך האָב באַפוילן אין מיין ווױנונג, און האַלטסט דיינע זין אין מער כבוד ווי מײך, כּדי אַיך צו שטאַפּן מיטן בעסטן פון יעטוועדער קרבן פון ישראל מיין פּאָלק? ³⁰ דרום זאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: זאָגן האָב איך געוועסט געזאָגט: דיין הויז און דיין פּאָטערס הויז וועלן אומגיין פאַר מיר אויף אַייביק; אָבער אַצונד, זאָגט גאָט, פאַרמיטן זאָל עס זיין פון מיר; וואָרום די וואָס גיבן מיר כבוד, וועל איך געבן כבוד, און די וואָס פאַראַכטן מײך, וועלן גרינגעשאַצט ווערן. ³¹ וע, טעג קומען, און איך וועל אָפהאַקן דיין אַרעם און דעם אַרעם פון דיין פּאָטערס הויז, אַז אַ זקן וועט ניט זיין אין דיין הויז. ³² און וועסט קוקן ווי אַ שונא פון מיין ווױנונג אויף אַיטלעכן וואָס וועט גוטס טאַן ישראל; און אַ זקן וועט קיינ מאָל ניט זיין אין דיין הויז. ³³ און ניט אַיטלעכן פון דיר וועל איך פאַרשניידן פון לעבן מיין מזבח, כּדי צו מאַכן אויסגיין דיינע אויגן און פאַרשמאַכטן דיין זעל; און אַלע אויפגעוואַקסענע אין דיין הויז וועלן שטאַרבן וינגעלייט.

44 און דאָס וועט דיר זיין דער צײַכן: װאָס װעט קומען אויף דינע צװײ זין, אויף קפּנין און פּינחסן—אין איין טאַג װעלן זײ בײַדע שטאַרבן. 45 און איך װעל מיר אויפֿ- שטעלן אַ געטרײַען פּהן װאָס װעט טאַן אװי זײ אין מײן האַרצן און אין מײן זעל; און איך װעל אים אויפּבויען אַ זיכער הויז, און ער װעט אומגיין פאַר מײן געװאַלפּטן אַלע טעג. 46 און עס װעט זײן, איטלעכער װאָס בלייבט איבער אין דיין הויז, װעט קומען זיך בוקן צו אים אום אַ זילבערשטיק און אַ לעבל ברויט, און װעט זאָגן: נעם מיך צו, איך בעט דיר, צו איינער פּון די כּהונות, צו עסן אַ שטיקל ברויט.

1 און דער יינגל שמואל האָט געדינט גאָט לעבן זעלין; און גאָטס װאַרט איז געװען זעלסן אין יענע טעג, קײן אָפּטע זעאונג איז נישט געװען. 2 און עס איז געװען אין יענע טעג, װען זעלי איז געלעגן אויף זײן אָרט—און זײנע אויגן האָבן אָנגעהויבן טונקל װערן; ער האָט נישט געקענט זען—3 און דאָס ליכט פּון גאָט איז נאָך נישט געװען אויסגעזאָגען, און שמואל איז געלעגן אין טעמפל פּון גאָט, װאָס דאַרטן איז געװען דער אָרון פּון גאָט, 4 האָט גאָט גערופן צו שמואלן; האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך. 5 און ער איז צוגעלאָפּן צו זעלין, און האָט געזאָגט: איך האָב נישט

והחליף האות אשר יבא אלשני בקדש אלהי ופיניחם לו ביום אחר ימותו שניהם: והקומתי לי פתן נאמן כאשר בלבבי ובנפשי יעשה ובנתי לו בית נאמן והתחלף לפני משיחי כל־הנמים: והנה כל־הנותר בביתך יבוא לו להשתחות לו לאגרת פסה וכפר־לחם ואמר ספתני נא אלא־את הנהנות לאכל פת־לחם:

והנער שמואל משרת את־יהוה לפני עלי דבר יהוה א הנה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ: והיו ביום ההוא ב ועלי שכב במקומו ועינו החלו כהות לא יוכל לראות: ונר אלהים טרם יבנה ושמואל שכב בהיכל יהוה: אשר־שם ארון אלהים: ויקרא יהוה אל־שמואל ויאמר ד הני: ונרץ אל־עלי ויאמר הני פרקאת לי ויאמר ה לא־קראתי שוב שכב וילך וישכב: ונסף יהוה קרא ו עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל־עלי ויאמר הני כי קראת לי ויאמר לא־קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ידע את־יהוה וטרם יגלה אליו דבר־יהוה: ונסף ה יהוה קרא־שמואל בשלישת יקם וילך אל־עלי ויאמר ה הני כי קראת לי ונבן עלי כי יהוה קרא לנער: ויאמר ט עלי לשמואל לך שכב והנה אס־יקרא אלה ואמרת דבר יהוה כי שמע עבדך וילך שמואל וישכב במקומו: ויבא יהוה ויתניב ויקרא בפעם־בפעם שמואל ושמואל י ויאמר שמואל דבר כי שמע עבדך: ויאמר י יהוה אל־שמואל הנה אנכי עשה דבר בישראל אשר כל־שמעו הצלינה שתי אוניו: ביום ההוא אקים אל־יב עלי את כל־אשר דברתי אל־ביתו החל וכלה: והנתי י לו כִּי־שפט אני את־ביתו ער־עולם בעון אשר־ידע בר

ג, ב ועיני עי

גערופן; לייג זיך צוריק. איז ער געזאָגען און האָט זיך געלייגט. 6 האָט גאָט ווידער גערופן שמואלן, און שמואל איז אויפגעשטאַנען און איז צוגעזאָגען צו זעלין, און האָט געזאָגט: דאָ בין איך; האָסט דאָך מיך גערופן. האָט ער געזאָגט: איך האָב נישט גערופן, מײן זון; לייג זיך צוריק. 7 און שמואל האָט נאָך נישט געקענט גאָט, און דאָס װאַרט פּון גאָט האָט זיך נאָך נישט געהאַט אנטפלעקט צו אים. 8 האָט גאָט ווידער גערופן שמואלן צום דריטן מאַל. און ער איז אויפגעשטאַנען, און איז צוגעזאָגען צו זעלין, און האָט געזאָגט: דאָ בין איך; האָסט דאָך מיך גערופן. האָט זעלי פאַרשטאַנען אַז גאָט רופט דעם יינגל. 9 און זעלי האָט געזאָגט צו שמואלן: גײ לייג זיך, און עס װעט זײן, אַז מע װעט רופן צו דיר, זאָלסטו זאָגן: רעד, גאָט, װאַרום דיין קנעכט הערט. 10 איז שמואל געזאָגען און האָט זיך געלייגט אויף זײן אָרט. 11 און גאָט איז געקומען און האָט זיך אַװעקגעשטעלט, און האָט גערופן אװי זײ די פּריערדיקע מאַל: שמואל! שמואל! האָט שמואל געזאָגט: רעד, װאַרום דיין קנעכט הערט. 12 האָט גאָט געזאָגט צו שמואלן: זע, איך טו אַ זאַך אין ישראל, אַז איטלעכער װאָס הערט עס, װעלן קלינגען זײנע בײַדע אויערן: 13 אין יענעם טאַג װעל איך מקים זײן אויף זעלין אַלץ װאָס איך האָב גערעדט װען זײן הויז, פּון אָנהייב ביזן סוף. 14 װאַרום איך האָב אים אָנגעזאָגט אַז איך פאַרשפט זײן הויז אויף אײביק, פאַר דער זינד, װאָס ער האָט געװוּסט אַז

יד מְקַלְלִים לָהֶם בְּנֵי וְלֹא כָהָה בָּם: וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי
טו אֲסִיחַבְּכֶם עֵין בֵּית־עֲלִי בְּבֹחַ וּבְמִנְחָה עַד־עוֹלָם: וַיִּשְׁבַּב
טז שְׁמוּאֵל עַד־הַבֶּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וּשְׁמוּאֵל
טז יָרָא מִהֲגִיד אֶת־הַמְרָאָה אֶל־עֲלִי: וַיִּקְרָא עֲלִי אֶת־שְׁמוּאֵל
יז וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הֲנִי: וַיֹּאמֶר מַה הַדְּבָר אֲשֶׁר
יז דִּבַּר אֵלֶיךָ אֲלֵיךָ אֲלֵינָא תִּכְחַד מִמֶּנִּי כֹה יַעֲשֶׂה־לְךָ אֱלֹהִים וְכֹה
יִסְיָךְ אֲסִיחַבְּכֶם מִמֶּנִּי דְבַר מִכָּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר־דִּבַּר
יח אֵלֶיךָ: וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל אֶת־קִלְהַדְּבָרִים וְלֹא כִחַד מִמֶּנִּי
יח וַיֹּאמֶר יְהוָה הוּא הַטּוֹב פְּעִינִי יַעֲשֶׂה: וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיְהוֶה
כ הָיָה עִמּוֹ וְלֹא־הִפִּיל מִכָּל־דְּבָרָיו אֶרְצָה: וַיִּדַע כָּל־יִשְׂרָאֵל
כז מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כִּי־נִאֲמָן שְׁמוּאֵל לְנִבְיָא לַיהוָה:
כח וַיִּסַּף יְהוָה לְהַרְאֶה בְּשִׁלָּה כִּי־נִגְלָה יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל
כח בְּשִׁלּוֹ בְּרִבְרֵי יְהוָה:

ד

א וַיְהִי דְבַר־שְׁמוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לְקַרְאָה
ב פְּלִשְׁתִּים לְמַלְחָמָה וַיַּחֲנוּ עַל־הָאֲבָן הַעֹזֵר וּפְלִשְׁתִּים
ב חָנוּ בְּאֶפְקִי: וַיַּעֲרְכוּ פְלִשְׁתִּים לְקַרְאֵת יִשְׂרָאֵל וַתִּמְשַׁל
ג הַמַּלְחָמָה וַיִּגְנַף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיָּבֹוּ בְּמַעֲרֹכָה
ג בְּשָׂדֵה כְּאֶרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ: וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה
ג וַיֹּאמְרוּ זָקְנֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה נִגְפַנּוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי
ד פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה אֲלֵינוּ מִשְׁלַח אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וַיָּבֹא
ד בְּקִרְבָּנוּ וַיִּשְׁעֵנוּ מִכָּף אִיבֵינוּ: וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלַח וַיִּשְׁאֲא
ה מִשֵּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַבְּרָבִים וְשֵׁם
ה שְׁנֵי בְנֵי־עֲלִי עַם־אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חֲפְנִי וּפִינַחֶם:
ה וַיְהִי כִּבְיֹא אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיַּרְעוּ כָּל־
ו יִשְׂרָאֵל הַרְוֵעָה גְדוֹלָה וַתִּהְיֶה הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים
ו אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מָה קוֹל הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה

ג, טו' ס"א זל יח' בעש"ק

זיינע זין ברענגען א קללה אויף זיך, און האָט זיי ניט גער
ווערט. ¹⁴ און דרום האָב איך געשוואָרן אויף עליס הויז:
אויב די זינד פון עליס הויז וועט פאַרגעבן ווערן דורך
שלאַכטאָפּפער אָדער דורך שפּייזאָפּפער אויף אייביק!
¹⁵ און שמואל איז געלעגן ביז אין דער פרי, און ער
האָט געעפנט די טירן פון גאָטס הויז. און שמואל האָט
מורא געהאָט צו דערציילן די זעאונג צו עלין. ¹⁶ האָט
עלי גערופן שמואלן, און האָט געזאָגט: שמואל מיין זון!
האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך. ¹⁷ האָט ער געזאָגט: וואָס
איז די זאך וואָס ער האָט צו דיר גערעדט? זאָלסט ניט
פאַרלייקענען פון מיר, איך בעט דיך. זאָל דיר גאָט טאָן
אזוי און נאָך מער, אויב דו וועסט פון מיר פאַרלייקענען
א וואָרט פון אַלע ווערטער וואָס גאָט האָט צו דיר גע
רעדט. ¹⁸ האָט שמואל אים דערציילט אַלע ווערטער,
און ניט פאַרלייקנט פון אים. און ער האָט געזאָגט: ער
איז יהוה; וואָס איז גוט אין זיינע אויגן, זאָל ער טאָן.
¹⁹ און שמואל איז געוואַקסן, און גאָט איז געווען מיט
אים, און ער האָט פון אַלע זיינע ווערטער ניט געלאָזט
פאַלן צו דער ערד. ²⁰ און גאַנץ ישראל פון דן און ביז
באַר־שֶׁבַע האָט געוויסט אז שמואל איז באַגלויבט געוואָרן
פאַר א נביא פון גאָט. ²¹ און גאָט האָט זיך ווידער באַ
וויזן אין שילו; וואָרום גאָט האָט זיך אַנטפלעקט צו
שמואלן אין שילו דורך דעם וואָרט פון גאָט.

ד

¹ און דאָס וואָרט פון שמואלן איז אַרויס צו גאַנץ ישראל.

און ישראל איז אַרויסגעגאַנגען אויף מלחמה אַקעגן די פּלשתיים, און זיי האָבן געלאַגערט ביי אַבְדֶּעֶזֶר, און די
פּלשתיים האָבן געלאַגערט אין אַפֶּק. ² און די פּלשתיים האָבן זיך אויסגעשטעלט אַקעגן ישראל, און די מלחמה האָט
זיך פאַרשפּרייט, און ישראל איז געשלאָגן געוואָרן פאַר די פּלשתיים; און זיי האָבן געטייט אין דער שלאַכט אויפן פעלד
אַרום פיר טויזנט מאַן. ³ און אַז דאָס פּאָלק איז צוריקגעקומען אין לאַגער, האָבן די עלטסטע פון ישראל געזאָגט:
פאַרוואָס האָט אונדז היינט גאָט געשלאָגן פאַר די פּלשתיים? לאַמיר אַרביבערנעמען צו אונדז פון שילו דעם אַרון פון
גאָטס בונד, כּדי ער זאָל קומען צווישן אונדז, און אונדז העלפן פון דער האַנט פון אונדזערע פּיינט.
⁴ האָט דאָס פּאָלק געשיקט קיין שילו, און זיי האָבן אַרביבערגעטראָגן פון דאָרטן דעם אַרון פון דעם בונד
פון גאָט פון צבָאוֹת וואָס זיצט איבער די כּרובִּים; און דאָרטן זייגען געווען עליס צוויי זין ביי דעם אַרון
פון גאָטס בונד, חֲפְנִי און פִּינַחֶם. ⁵ און עס איז געווען, ווי דער אַרון פון גאָטס בונד איז אָנגעקומען אין לאַגער,
אזוי האָבן גאַנץ ישראל געשאַלט אַ גרויסע שאַלונג, אַז די ערד איז פאַרהילכט געוואָרן. ⁶ און די פּלשתיים האָבן
געהערט דעם קול פון דער שאַלונג, און זיי האָבן געזאָגט: וואָס איז דער קול פון דערדאָניקער גרויסער שאַלונג

אין לאגער פון די עברים? און זיי זיינען געוואָר געוואָרן
 אז דער אַרון פון גאָט איז אָנגעקומען אין לאַגער. און
 די פּלשתים האָבן מורא געקראָגן, וואָרום זיי האָבן גע-
 זאָגט: יהוה איז געקומען אין לאַגער. און זיי האָבן געזאָגט:
 ווי אונדז! וואָרום אַזוי-וואָס איז נישט געשען נעכטן-איי-ער-
 געכטן. ⁸ ווי אונדז! ווער וועט אונדז מציל זיין פון דער
 האַנט פון דידאָזיקע מאַכטיקע געטער? דאָס זיינען דאָך
 די געטער וואָס האָבן געשלאָגן די מצרים מיט אַלערליי
 שלעק אין מדבר. ⁹ שטאַרקט אַיך, און זייט מענער, איר
 פּלשתים, פּדי איר זאָלט נישט דינען די עברים, אַזוי ווי זיי
 האָבן אַיך געדינט; דרום זייט מענער, און איר זאָלט
 מלחמה האַלטן.

¹⁰ און די פּלשתים האָבן מלחמה געהאַלטן, און
 ישראל איז געשלאָגן געוואָרן, און זיי זיינען אַנטלאָפן אַיט-
 לעכער צו זיינע געצעלטן. און עס איז געווען זייער אַ
 גרויסער שלאַק, און עס זיינען געפאלן פון ישראל דרייסיק
 טויזנט פּוסגייער. ¹¹ און דער אַרון פון גאָט איז צוגענומען
 געוואָרן, און צוויי זין זיינען געטייט געוואָרן, חפני
 און פינחס.

¹² און אַ מאָן פון בנימין איז אַנטלאָפן פון שלאַכט-
 פעלד, און ער איז אָנגעקומען קיין שילו אין דעם אייגענעם
 טאָג, מיט זיינע קליידער צעריסן, און ערד אויף זיין קאָפּ.
¹³ און ווי ער איז געקומען, ערשט צו זיין וואָס איז אַ שטול
 ביים וועג, אויסקוקנדיק; וואָרום זיין האַרץ האָט גע-

ציטערט וועגן דעם אַרון פון גאָט. און דער מאָן איז געקומען אָנזאָגן אין שטאָט, און די גאַנצע שטאָט האָט אויפ-
 געשריען. ¹⁴ און צו זיין געווען דעם קול פון דעם געשריי, און האָט געזאָגט: וואָס איז דער קול פון דעם
 דאָזיקן ליארעם? האָט דער מאָן געאיילט און איז צוגעקומען, און האָט צו זיין דערציילט. ¹⁵ און צו זיין געווען אַכט
 און ניינציק יאָר אַלט, און זיינע אויגן זיינען געווען שטאַר, און ער האָט נישט געקענט זען. ¹⁶ האָט דער מאָן געזאָגט צו
 צלין: איך בין דער וואָס איז געקומען פון שלאַכטפעלד, און בין היינט אַנטלאָפן פון שלאַכטפעלד. האָט ער געזאָגט:
 ווי איז די זאַך געווען, מיין זון? ¹⁷ האָט דער אָנזאָגער געענטפערט און האָט געזאָגט: ישראל איז אַנטלאָפן פאַר די
 פּלשתים, און עס איז אויך געווען אַ גרויסער שלאַק צווישן פּאַלק, און אויך דינע ביי דע זין זיינען געטייט געוואָרן, חפני
 און פינחס, און דער אַרון פון גאָט איז אַוועקגענומען געוואָרן.

¹⁸ און עס איז געווען, ווי ער האָט דערמאָנט דעם אַרון פון גאָט, אַזוי איז ער אַראָפּגעפאלן פון שטול הינטער-וויילעך
 ביין זייט פון טויער, און זיין געניק האָט זיך צעבראַכן, און ער איז געשטאַרבן; וואָרום דער מאָן איז געווען אַלט און
 שווערלייביק.

הואת במחנה העברים וידעו כי ארון יהוה בא אל
 המחנה: ויראו הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל
 המחנה ויאמרו אז לנו כי לא היתה פואת אתמול
 שלשם: אז לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים
 האלה אלה הם האלהים המקים את מצרים בכלמכה
 במדבר: התחזקו והיו לאנשים פלשתים פן תעבדו
 לעברים כאשר עבדו לכם והייתם לאנשים ונלחמתם:
 וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאהלו
 והיו המכה גדולה מאד ויפל מישראל שלשים אלף
 היל: וארון אלהים נלקח ושני בגייעלי מתו חפני
 ופינחס: וירץ איש-בנימין מהמערכה ויבא שלה ביום
 ההוא ומדיו קרעים ואדמה על-ראשו: ויבוא והגה
 עלי ישב על-הכסא יך דרך מצפה כידנה לבו חרד
 על ארון האלהים והאיש בא להגיד בעיר ותועק כל
 העיר: וישמע עלי אתיקול הצעקה ויאמר מה קול יד
 ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי: ועלי כך
 השעים ושמונה שנה ועינו קמה ולא יכול לראות:
 ויאמר האיש אל-עלי אכתי הבא מהמערכה ואני מך
 המערכה נסתי היום ויאמר מה-הנה הדבר בני:
 ויצן המכשף ויאמר גם ישראל לפני פלשתים וגם
 מנפה גדולה היתה בעם ונס-שני בדרך מתו חפני
 ופינחס וארון האלהים נלקחה: והיו כהנאיו ואת-
 ארון האלהים ויפל מעל-הכסא אחרית בעד ויד
 השער ותשבר מפרקתו וימת ברוקן האיש וכבוד הוא
 שפט את-ישראל ארבעים שנה: וכלתו אשת-פינחס
 הרה ללית ותשמע את-השמועה אל-הלקח ארון האלהים
 ומת חמיה ואישה ותברע ותלד ביינהפכו עליה צריה:

א ד י ק

און ער האָט געמשפט ישראל פּערציק יאָר.
¹⁹ און זיין שוור, פינחסעס ווייב, איז געווען טראַגעדיק צום געווינען, און ווי זיי האָט געהערט די הערונג, אז דער אַרון
 פון גאָט איז אַוועקגענומען געוואָרן, און איר שווער און איר מאָן זיינען טויט, אַזוי האָט זי זיך אַראָפּגעלאָזט און האָט

כ וכעת מותה ותדברנה הנעבות עליה אלהיך אי כירבן
 כא ילדת ולא ענתה ולא שתה לבה; ותקרא לנער אי
 כבוד לאמר גלה כבוד מישראל אלהיך ארון האלהים
 כב ואלהימה ואישה; ותאמר גלה כבוד מישראל כי נלקח
 ארון האלהים:

ה

א ופלשתים לקחו את ארון האלהים ויבארו מאבן העזר
 ב אשדודיה: ויקחו פלשתים את ארון האלהים ויבאו אתו
 ג בית דגון ויצינו אתו אצל דגון: וישבמו אשדודים
 ד ממחרת והנה דגון נפל לפני ארצה לפני ארון יהוה
 ויקחו את דגון וישבו אתו למקומו: וישבמו בבקר
 ממחרת והנה דגון נפל לפני ארצה לפני ארון יהוה
 ה וראש דגון ושתי אפסות ידיו כרתות אלהימפתן רק דגון
 ונשאר עליו: על פני לא ידרכו כהני דגון וכל הכהנים
 וית דגון על מפתן דגון באשדוד עד היום הזה:

ו ותכבדו יד יהוה אלהי האשדודים וישמם נדך אתם בעפלים
 ז את אשדוד ואת גבוליה: ויראו אנשי אשדוד כירבן
 ח ויאמרו לא ישוב ארון אלהי ישראל עמנו כירבן שיהיה
 ט עלינו ועל דגון אלהינו: וישלחו ויאספו את כל סרני
 י פלשתים אליהם ויאמרו מה הנעשה לארון אלהי ישראל
 יא ויאמרו נת יסב ארון אלהי ישראל וישבנו את ארון אלהי
 יב ישראל: ויהי אחרי הכספו אתו ותהי יד יהוה בעיר
 יג מהומה גדולה מאד בך את אנשי העיר מקמן ועד גדול
 יד וישתרו להם עפלים: וישלחו את ארון האלהים עקרן
 טו והיו כבוא ארון האלהים עקרן ויועלו העקרנים לאמר
 טז הכספו אלי את ארון אלהי ישראל להמיתני ואת עמי:
 יז וישלחו ויאספו את כל סרני פלשתים ויאמרו שלחו את

ה, ו' נסחים ק"ו א' נסחים ק"ו

געבארן, וואָרום אירע ווייזען זיינען געקומען אויף איר.
 20 און בעת איר שטארבן, האָבן די ווייבער וואָס זיינען
 געשטאַנען לעבן איר, צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא
 האָבן, וואָרום אַ זון האָסטו געבאַרן. אָבער זי האָט ניט
 געענטפערט, און ניט צוגעטאָן איר האַרץ. 21 און זי האָט
 גערופן דעם יינגל אייִן־כבוד, אזוי צו זאָגן: אָפּגעטאָן האָט
 זיך דער כבוד פון ישראל; וועגן דער אזעקגעמונג פון דעם
 אָרון פון גאָט, און וועגן איר שווער און איר מאַן. 22 און זי
 האָט געזאָגט: אָפּגעטאָן האָט זיך דער כבוד פון ישראל,
 וואָרום דער אָרון פון גאָט איז אזעקגענומען געוואָרן.

ה

1 און די פלשתים האָבן גענומען דעם אָרון פון גאָט,
 און האָבן אים געבראַכט פון אָבד־עזר קיין אשדוד.
 2 און די פלשתים האָבן גענומען דעם אָרון פון גאָט, און
 האָבן אים געבראַכט אין הויז פון דגון, און אים אזעקגע-
 שטעלט לעבן דגון. 3 און די אשדודער האָבן זיך גע-
 פעדערט אויף מאַרגן, ערשט דגון ליגט אַנידערגעפאלן
 אויף זיין פנים צו דער ערד פאַר דעם אָרון פון גאָט; האָבן
 זיי גענומען דגון, און האָבן אים אומגעקערט אויף זיין אַרט.
 4 און זיי האָבן זיך געפעדערט אויף מאַרגן אין דער פריי-
 ערשט דגון ליגט אַנידערגעפאלן אויף זיין פנים צו דער
 ערד פאַר דעם אָרון פון גאָט, און דער קאַפּ פון דגון און
 זיינע ביידע האַנטפלעכען ליגן אָפּגעהאַקט אויפן שוועל;
 נאָר ודער לייב פון דגון איז אים געבליבן. 5 דרום
 טרעטן ניט די פריסטער פון דגון, און אלע וואָס קומען
 אין הויז פון דגון, אויף דעם שוועל פון דגון אין אשדוד ביז
 אויף היינטיקן טאָג.

6 און די האַנט פון גאָט איז געווען שווער אויף די אשדודער און ער האָט זיי פאַרוויסט, און האָט זיי געפלאַגט מיט
 בלאַטערן—אשדוד מיט אירע געמאַרקן. 7 און ווי די אשדודער האָבן געזען אַז עס האַלט אזוי, האָבן זיי געזאָגט: דער
 אָרון פון דעם גאָט פון ישראל טאָר ניט בלייבן ביי אונדז, וואָרום זיין האַנט איז האַרט אויף אונדז און אויף דגון אונדזער
 גאָט.

8 און זיי האָבן געשיקט אין האָבן אַיינגעזאַמלט צו זיך אלע פירשטן פון די פלשתים, און זיי האָבן געזאָגט: וואָס
 זאָלן מיר טאָן מיט דעם אָרון פון דעם גאָט פון ישראל? האָבן יענע געזאָגט קיין גת זאָל אַריבערגיין דער אָרון פון דעם
 גאָט פון ישראל. און זיי האָבן אַריבערגעטראָגן דעם אָרון פון דעם גאָט פון ישראל.

9 און עס איז געווען, נאָכדעם ווי זיי האָבן אים אַריבערגעטראָגן, איז די האַנט פון גאָט געווען אין דער שטאַט מיט
 זייער אַ גרויסער מהומה, און ער האָט געפלאַגט די מענטשן פון דער שטאַט פון קליין ביז גרויס, און עס האָבן אויסגע-
 בראַכן ביי זיי בלאַטערן. 10 האָבן זיי אזעקגעשיקט דעם אָרון פון גאָט קיין עקרן.

און עס איז געווען, ווי דער אָרון פון גאָט איז אָנגעקומען קיין עקרן, האָבן די עקרונער געשריען, אזוי צו
 זאָגן: מע האָט אַריבערגעבראַכט צו מיר דעם אָרון פון דעם גאָט פון ישראל, צו טייטן מיך און מיין פאָלק.
 11 און זיי האָבן געשיקט און האָבן אַיינגעזאַמלט אלע פירשטן פון די פלשתים, און זיי האָבן געזאָגט: שיקט אזעק

א אייס כבוד.

דעם אַרון פון דעם גאָט פון ישראל, און זאל ער זיך אומ-
קערן צו זיין אַרט, כדי ער זאל ניט טייטן מיך און מיין
פאָלק. וואָרום אַ טויט־מהומה איז געווען אין דער גאַנצער
שטאָט; די האַנט פון גאָט איז דאָרטן געווען זייער שווער.
12 און הי מענטשן וואָס זיינען ניט געשטאַרבן, זיינען גע-
פלאַנט געוואָרן מיט בלאַטערן, און דאָס געשרי פון דער
שטאָט איז אַרויף ביזן הימל.

1 און דער אַרון פון גאָט איז אָפּגעווען אין פעלד פון
די פּלשתים זיבן חדשים. 2 האָבן די פּלשתים גע-
רופן די פּריסטער און די וואַרזאָנער, אזוי צו זאָגן: וואָס
זאָלן מיר טאָן מיט דעם אַרון פון גאָט? מאַכט אונדז וויסן
מיט וואָס מיר זאָלן אים אָפּשיקן צו זיין אַרט. 3 האָבן זיי
געזאָגט: אָ איר שיקט אָפּ דעם אַרון פון דעם גאָט פון
ישראל, זאָלט איר אים ניט אָפּשיקן מיט ליידיקן; נייערט
אָפּצאלן זאָלט איר אים אָפּצאלן אַ שולדאָפּפער; דענס-
מאַל וועט איר געהיילט ווערן, און איך וועט באַווייזן
ווערן פאַרוואָס זיין האַנט האָט זיך ניט אָפּגעטאָן פון אייך.
4 האָבן זיי געזאָגט: וואָס זאל זיין דאָס שולדאָפּפער וואָס
מיר זאָלן אים אָפּצאלן? האָבן זיי געזאָגט: לויט דער
צאָל פון די פּירשטן פון די פּלשתים, פינף גילדערנע
בלאַטערן און פינף גילדערנע מייז; וואָרום איין מגפה
איז געווען אויף אַלעמען און אויף אייערע פּירשטן.

5 דרום זאָלט איר מאַכן די געשטאַלטן פון אייערע בלאַטערן, און די געשטאַלטן פון אייערע מייז, וואָס פאַר-
דאַרבן אייער לאַנד, און איר זאָלט געבן כבוד צום גאָט פון ישראל; אפשר וועט ער פאַרגרינגערן זיין האַנט פון
אייך, און פון אייערע געטער, און פון אייער לאַנד. 6 און נאָך וואָס זאָלט איר האַרט מאַכן אייער האַרץ, אזוי ווי די
מצרים און פּרעה האָבן האַרט געמאַכט זייער האַרץ? פאַרוואָר, אָו ער האָט זיך אָנגעטאָן אָן זיי האָבן זיי זי אַוועקגע-
לאָזן, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען. 7 און אַצונד, נעמט און מאַכט אַ נייעם וואָגן, און צוויי געקעלבטע קי, וואָס אויף זיי
איז ניט אַרויף אַ יאָך; און איר זאָלט איינשפּאַנען די קי אין דעם וואָגן, און אוימקערן זייערע קעלבער פון הינטער זיי
אַהיים. 8 און איר זאָלט נעמען דעם אַרון פון גאָט, און אים אַרויפלייגן אויפן וואָגן, און די גילדערנע זאָכן וואָס איר
צאָלט אים אָפּ פאַר אַ שולדאָפּפער, זאָלט איר אַריינטאָן אין אַ קאַסטן אים ביין זייט; און איר זאָלט אים אַוועקלאָזן ער
זאל גיין. 9 וועט איר זען, אויב מיט דעם וועג פון זיין געמאַרק וועט ער אַרויפגיין, קיין בית־שמש, האָט ער אונדז גע-
טאָן דאָסדאָזיקע גרויסע בייז, און אויב ניט, וועלן מיר וויסן אָן ניט זיין האַנט האָט אונדז געטראָפּן; דאָס איז אונדז אַ
סיבה געשען.

10 האָבן די מענטשן אזוי געטאָן; און זיי האָבן גענומען צוויי געקעלבטע קי, און זיי איינגעשפּאַנט אין אַ
וואָגן, און זייערע קעלבער האָבן זיי פאַרשפּאַרט אין דער היים. 11 און זיי האָבן אַרויפגעטאָן אויפן וואָגן

אַרון אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב לְמִקְוָמוֹ וְלֹא־יָמִית אֶת־יְהוָה
עִמִּי כִּי־הָיְתָה מְהֻמָּת־מִוֹת בְּכָל־הָעִיר כַּבֵּדָה מְאֹד יְיָ
הָאֱלֹהִים שֵׁם: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָמִיתוּ הָבֹוּ בְּעַפְלִים י
וַתַּעַל שׁוֹעַת הָעִיר הַשָּׁמַיִם:

וַיְהִי אַרְבֻּעֵי־יָדָה בַּשָּׁבָה פְּלִשְׁתִּים שְׂבָעָה חֳדָשִׁים: וַיִּקְרְאוּ
פְּלִשְׁתִּים לְבָרֵעִים וְלִקְסָמִים לֵאמֹר מַה־נַּעֲשֶׂה לְאַרְוֹן
יְהוָה הַזֶּה לְעָנֹנוּ כִּמְהָ נִשְׁלַחְנוּ לְמִקְוָמוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִם־
מִשְׁלָחִים אֶת־אַרְוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־חַשְׁתָּחוּ אֹתוֹ רִיקָם
כִּי־הֵשֵׁב תֵּשִׁיבוּ לוֹ אֲשֶׁם אֹו תִרְפְּאוּ וְנִדְעַ לָכֶם לָמָּה
לֹא־תִקְוֹר יְהוָה מִכֶּם: וַיֹּאמְרוּ מַה־הָאֲשֶׁם אֲשֶׁר נִשְׁיָב לוֹ־
וַיֹּאמְרוּ מִסְפֵּר סָרְנֵי פְלִשְׁתִּים תִּמְשָׁה עֲפָלֵי וְהָב וְחַמְשָׁה
עֶבְרֵי וְהָב כִּי־מִגַּפָּה אַחַת לְכָלֶם וְלִסְרָנֵיכֶם: וַעֲשִׂיתֶם
עֲלֵינוּ עַפְלֵיכֶם וְעֲלֵנוּ עַבְדֵיכֶם הַמִּשְׁחִיתִים אֶת־הָאָרֶץ
וְנִתְתֶם לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּבוֹד אוֹלֵי יָקָל אֶת־יְהוָה מִעֲלֵיכֶם
וּמִעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמִעַל אַרְצְכֶם: וְלָמָּה תִכְבְּדוּ אֶת־לִבְכֶם
כַּאֲשֶׁר כִּבְדוּ מִצְרַיִם וּפְרַעְיָה אֶת־לִבָּם הֲלֹא כַּאֲשֶׁר
הִתְעַלְל בָּהֶם וַיִּשְׁלַחֵם וַיִּלְכְּוּ: וְעַתָּה קְחוּ וַעֲשׂוּ עֲגֻלָּה
חֲדָשָׁה אַחַת וְשִׁתִּי פְרוֹת עֲלוֹת אֲשֶׁר לֹא־עֲלָה עֲלֵיהֶם
עַל וְאִסְרֶתֶם אֶת־הַפְּרוֹת בְּעֲגֻלָּה וְהִשִּׁיבֶתֶם בְּיָהֶם
מֵאַחֲרֵיהֶם הַיּוֹתָה: וְלִקְחֶתֶם אֶת־אַרְוֹן יְהוָה וְנִתְתֶם
אֹתוֹ אֶל־הָעֲגֻלָּה וְאֹת וְכָל־הָהָב אֲשֶׁר הִשְׁבַּתֶם לוֹ אֲשֶׁם
תִּשְׁיָמוּ כַּאֲרֹן מִצְרַיִם וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהִלְךְ: וְרֹאיתֶם אִם־
דִּרְךְ גִּבּוֹלוּ יַעֲלֶה בֵּית שָׁמֶשׁ הַיּוֹם עֲשֶׂה לָנוּ אֶת־הַרְעָה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם־לֹא וְנִדְעֵנוּ כִּי לֹא יְהוָה נִנְעָה בְּנוֹ מִקְרָה
הַיּוֹם הַזֶּה לָנוּ: וַעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כִּן וַיִּקְרוּ שִׁתִּי פְרוֹת עֲלוֹת
וַיִּאָּסְרוּם בְּעֲגֻלָּה וְאֶת־בְּיָהֶם כָּלוּ בַּבַּיִת: וַיִּשְׁמוּ אֹתָּהּ

ה' צ' טחיים קי ו, ד' טחיי קי ה' טחיים קי

אָרֹן יְהוָה אֲלֵהֶעֱלֶה וְאֵת הָאָרֹן וְאֵת עֲבֹדֵי הַהֹרֵב
 יב וְאֵת צִלְמֵי טַחְרֵיהֶם: וַיִּשְׁרַח הַפָּרוֹת בְּיַרְדֵּי עַל־הַיַּרְדֵּי
 בֵּית שֹׁמֶשׁ בְּמִסְלַח אַחַת הַלְבֹי הַלְדֵי וְנָעוּ וּלְאִסְרוּ יָמִין
 יג וּשְׂמֹאל וּסְרַנֵי פִלְשִׁתִּים הַלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד־נָבֹל בֵּית
 יד שֹׁמֶשׁ: וּבֵית שֹׁמֶשׁ קָצְרִים קָצְרֵהֶם בְּעֶמֶק נִישָׁאוּ
 יו אֶת־עֵינֵיהֶם וַיֵּרֶאוּ אֶת־הָאָרֹן וַיִּשְׂמְחוּ לִרְאוֹתוֹ: וַהֲעִלָּה
 יז בָּאָה אֶל־שׁוּרָה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית־הַשֹּׁמֶשׁ וַתַּעֲמֵד שָׁם וְשָׁם
 יח אָבֵן גְּדוּלָה וַיִּבְקְעוּ אֶת־עֵצֵי הָעֵגְלָה וְאֶת־הַפָּרוֹת הַעֲלִי
 טו עָלָה לַיהוָה: וְתַלְוִים הוֹרִידוּ אֶת־אָרֹן הַיְהוָה וְאֶת־הָאָרֹן
 יט אֲשֶׁר־אָתּוּ אֲשֶׁר־בּוֹ כְלֵי־הַהֹרֵב וַיִּשְׂמוּ אֶל־הָאָבֵן הַגְּדוּלָה
 כ וְאִנְשֵׁי בֵית־שֹׁמֶשׁ הַעֲלִי עֲלוֹת וַיִּזְבְּחוּ וּבָחִים בַּיּוֹם הַהוּא
 כא לַיהוָה: וְהַמִּשְׁחָה סְרַנֵי־פִלְשִׁתִּים רָאוּ וַיִּשְׁבוּ עֲקָרוֹן בַּיּוֹם
 יב הַהוּא: וְאֵלֶּה טַחְרֵי הַהֹרֵב אֲשֶׁר הִשְׁבִּיבוּ פִלְשִׁתִּים
 יג אֶשֶׁם לַיהוָה לְאֲשֻׁדֹד אַחַד לְעֹזָה אַחַד לְאֶשְׁקֶלֶן אַחַד
 יד לְנֹת אַחַד לְעֶקְרוֹן אַחַד: וְעֲבֹדֵי הַהֹרֵב מִסְפַּר
 טו כְּלֵי־הַפָּרֹת פִּלְשִׁתִּים לְחַמְשַׁת הַפָּרִיִּים מִעִיר מִבְּצֵר וְעַד
 טז כַּפַּר הַפָּרוֹן וְעַד אֲבָל הַגְּדוּלָה אֲשֶׁר הִנְחִי עָלֶיהָ אֵת
 יז אָרֹן יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה בַּשָּׂדֶה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית־הַשֹּׁמֶשׁ:
 יח וַיָּבֵן בְּאִנְשֵׁי בֵית־שֹׁמֶשׁ כִּי רָאוּ בְּאָרֹן יְהוָה וַיָּבֵן בְּעַם
 יט שְׁבָעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף אִישׁ וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם בַּרְהֵבָה
 כ יְהוָה בְּעַם מִבְּהַר גְּדוּלָה: וַיֹּאמְרוּ אִנְשֵׁי בֵית־שֹׁמֶשׁ מִי
 כא יוֹכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֵלֵּמִי
 כב יַעֲלֶה מֵעֲלֵינוּ: וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יְהוֹשֻׁעַ קְרוֹתֵי־
 כג יַעֲרִים לְאָמֵר הִשְׁבִּיבוּ פִלְשִׁתִּים אֶת־אָרֹן יְהוָה רְדוּ הַעֲלִי
 כד אֹתוֹ אֵלֵיכֶם:

וַיִּבְּאוּ אִנְשֵׁי קְרוֹתֵי יַעֲרִים וַיַּעֲלִי אֶת־אָרֹן יְהוָה וַיִּבְּאוּ
 יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל וְכָל־הַלְוִיִּם וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְכָל־הַיִּזְרְעֵלִים
 וְכָל־הַיִּזְרְעֵלִים וְכָל־הַיִּזְרְעֵלִים וְכָל־הַיִּזְרְעֵלִים וְכָל־הַיִּזְרְעֵלִים

דעם אָרֹן פֻּן גָּט, און דעם קאַסטן מיט די גילדערנע
 מיז און די געשטאַלטן פֻן זייערע בלאַטערן. ¹² און די
 קי האָבן זיך פֻאַרנומען גלייך מיטן וועג, אויפן וועג פֻן
 בית־שֹׁמֶשׁ; אויף איין שליאַך זיינען זיי געגאַנגען, געגאַנגען
 און געמרוקעט, און זיי האָבן זיך ניט אָפגעקערט רעכטס
 אָדער לינקס. און די פירשטן פֻן די פֻלשתיים זיינען גע־
 גאַנגען הינטער זיי ביז דעם געמאַרק פֻן בית־שֹׁמֶשׁ.

¹³ און די בית־שֹׁמֶשׁער האָבן געשניטן דעם שניט פֻן
 ווייץ אין טאַל, און זיי האָבן אויפגעהויבן זייערע אויגן, און
 האָבן דערוען דעם אָרֹן, און האָבן זיך דערפֻרייט אים צו
 זען. ¹⁴ און דער וואָגן איז צוגעקומען צו דעם פעלד פֻן
 יהושֻעַ דעם בית־שֹׁמֶשׁער, און האָט זיך דאַרטן אָפגע־
 שטעלט. און דאַרטן איז געווען אַ גרויסער שטיין, האָבן
 זיי צעהאַקט דאָס האַלץ פֻן וואָגן, און די קי האָבן זיי
 אויפגעבראַכט אַ בראַנדאָפּפער צו גאָט. ¹⁵ און די לויים
 האָבן אַראָפגענומען דעם אָרֹן פֻן גאָט, און דעם קאַסטן
 וואָס מיט אים, וואָס דרינען זיינען געווען די גילדערנע
 זאַכן, און אַרויפגעטאַן אויף דעם גרויסן שטיין. און די
 מענטשן פֻן בית־שֹׁמֶשׁ האָבן אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער
 און געשלאַכט שלאַכטאָפּפער אין יענעם טאַג צו גאָט.

¹⁶ און די פינף פירשטן פֻן די פֻלשתיים האָבן דאָס
 געזען, און זיי האָבן זיך אומגעקערט קיין עֶקְרוֹן אין דעם
 אייגענעם טאַג.

¹⁷ און דאָס זיינען די גילדערנע בלאַטערן וואָס די פֻלשתיים האָבן אָפגעצאַלט אַ שולדאָפּפער צו גאָט; פֻאַר
 אַשדוד איינער, פֻאַר עֶזָה איינער, פֻאַר אַשְׁקֶלוֹן איינער, פֻאַר גַּת איינער, פֻאַר עֶקְרוֹן איינער. ¹⁸ און די גילדערנע
 מיז זיינען געווען די צאַל פֻן אַלע שטעט פֻן די פֻלשתיים אונטער די פינף פירשטן, פֻן אַ פעסטונגשטאַט און ביז אַן
 אָפּענעם דאַרף, און ביז דעם גרויסן שטיין, וואָס זיי האָבן אויף אים אַרויפגעלייגט דעם אָרֹן פֻן גאָט; ער איז ביז אויף
 היינטיקן טאַג אין דעם פעלד פֻן יהושֻעַ דעם בית־שֹׁמֶשׁער.

¹⁹ און ער האָט געשלאָגן צווישן די מענטשן פֻן בית־שֹׁמֶשׁ, ווייל זיי האָבן געקוקט אויף דעם אָרֹן פֻן גאָט, און ער
 האָט געשלאָגן צווישן דעם פֻאַלק זיבעציק מאַן און פּופּציק טויזנט מאַן. און דאָס פֻאַלק האָט געטרויערט וואָס גאָט האָט
 געשלאָגן צווישן דעם פֻאַלק אַ גרויסן שלאַק. ²⁰ און די מענטשן פֻן בית־שֹׁמֶשׁ האָבן געזאָגט: ווער קען באַשטיין פֻאַר
 יהוה, דעמדאָזיקן הייליקן גאָט? און צו וועמען זאָל ער אַרויפגיין פֻן אונדז?

²¹ האָבן זיי געשיקט שלוחים צו די באַוווינער פֻן קְרוֹת־יַעֲרִים, אזוי צו זאָגן: די פֻלשתיים האָבן אומגעקערט דעם
 אָרֹן פֻן גאָט. נידערט אַראָפּ, נעמט אים אַרויף צו אייך.

און די מענטשן פֻן קְרוֹת־יַעֲרִים זיינען געקומען, און האָבן אַרויפגעבראַכט דעם אָרֹן פֻן גאָט, און אים געבראַכט

אין הויו פון אבינדבן אויפן בערגל; און אלעזר זיין זון האָבן זיי געהייליקט צו היטן דעם אָרון פון גאָט.

2 און עס איז געווען: פון זינט דעם טאָג וואָס דער אָרון איז פאַרבליבן אין קרית-יערים האָבן זיך געמערט די טעג, און עס זיינען געוואָרן צוואַנציק יאָר; און דאָס גאַנצע הויו פון ישראל האָט געבענקט נאָך יהוה. 3 און שמואל האָט געזאָגט צום גאַנצן הויו פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: אויב מיט אַייער גאַנצן האַרצן קערט איר אַיך אים צו יהוה, טוט אָפּ די פּרעמדע געטער פון צווישן אַיך, און די עשְׁתָּרוֹת, און ברייט אָן אַייער האַרץ צו יהוה, און דינט אים אַליין, און ער וועט אַיך מציל זיין פון דער האַנט פון די פּלשתים.

4 האָבן די קינדער פון ישראל אָפּגעטאָן די בעל-געטער און די עשְׁתָּרוֹת, און זיי האָבן געדינט יהוה אַליין. 5 און שמואל האָט געזאָגט: זאַמלט אַיין גאַנץ ישראל קיין מצפּה, און איך וועל מתפלל זיין פאַר אַיך צו גאָט.

6 האָבן זיי זיך אַיינגעזאַמלט קיין מצפּה, און זיי האָבן געשעפט וואַסער און אויסגעאַסן פאַר גאָט, און זיי האָבן געפאַסט אין יענעם טאָג, און געזאָגט דאָרטן: מיר האָבן געזינדיקט צו גאָט.

און שמואל האָט געמשפט די קינדער פון ישראל אין מצפּה.

7 און די פּלשתים האָבן געהערט, אַז די קינדער פון ישראל האָבן זיך אַיינגעזאַמלט קיין מצפּה, און די פּירשטן

פון די פּלשתים זיינען אַרויפגעאַנגען קעגן ישראל. און די קינדער פון ישראל האָבן דערהערט, און האָבן מורא געהאַט פאַר די פּלשתים. 8 און די קינדער פון ישראל האָבן געזאָגט צו שמואלן: זאָלסט ניט אויפהערן שרייען פון אונדזער טוועגן צו יהוה אונדזער גאָט, ער זאָל אונדו העלפן פון דער האַנט פון די פּלשתים.

9 האָט שמואל גענומען אַ מילכלעמעלע, און האָט עס אויפגעבראַכט אין גאַנצן אַ בראַנדאַפּפער צו גאָט. און שמואל האָט געשריען צו גאָט פאַר ישראל, און גאָט האָט אים געענטפערט.

10 און עס איז געווען, ווי שמואל ברענגט אויף דאָס בראַנדאַפּפער, אַזוי האָבן די פּלשתים געענטט אויף מלחמה אַקעגן ישראל; אָבער גאָט האָט געדונערט מיט גרויס געפילדער אין יענעם טאָג אויף די פּלשתים, און ער האָט זיי פאַר-טומלט, און זיי זיינען געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל. 11 און די מענער פון ישראל זיינען אַרויסגעאַנגען פון מצפּה, און האָבן נאָכגעיאָגט די פּלשתים, און זיי געשלאָגן ביז אונטער בית-כּר.

12 און שמואל האָט גענומען אַ שטיין, און האָט אים אויפגעשטעלט צווישן מצפּה און צווישן שן, און האָט גערופן זיין נאָמען אַבְדֵּן-עֲזָרָא, וואָרום ער האָט געזאָגט: ביז דאָנען האָט אונדו גאָט געהאַלפן.

13 און די פּלשתים זיינען אונטערטעניק געוואָרן, און זיי זיינען מער ניט געקומען אין דעם גבול פון ישראל. און די האַנט פון גאָט איז געווען אויף די פּלשתים אַלע טעג פון שמואלן. 14 און די שטעט וואָס די פּלשתים האָבן געהאַט

אָתוּ אֶל-בֵּית אַבְיָנָדָב בְּגִבְעָה וְאֶת-אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְשׁוֹ לְשֹׁמֵר אֶת-אָרוֹן יְהוָה: 1 וַיְהִי מִיּוֹם שִׁבְתֵּי הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיְרִבּוּ הַיָּמִים וַיְהִיו עֹשְׂרִים שָׁנָה וַיָּקִיזוּ כָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה: 2 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם-בְּכָל-לִבְכֶם אַתֶּם שְׂבִים אֶל-יְהוָה הִסִּירוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַגֹּיִם מִתּוֹכְכֶם וְהַעֲשִׂתֶהוּ וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל-יְהוָה וְעַבְדֶּהוּ לְכָדוֹ וַיֵּצֵא אֶתְכֶם מִן-פְּלִשְׁתִּים: 3 וַיִּסִּירוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַבַּעַלִּים וְאֶת-הַעֲשֻׁתִּימוֹת וַיַּעֲבְדוּ אֶת-יְהוָה לְכָדוֹ: 4 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל קַבְּצוּ אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל הַמְצִיפָה וְאֶתְפַּלֵּל בְּעֵדְכֶם אֶל-יְהוָה: 5 וַיִּקְבְּצוּ הַמְצִיפָה וַיִּשְׁאַבְרִמִּים וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיַּצְוֵמוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ שֵׁם הַמָּאֲנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפַּט שְׁמוּאֵל אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמְצִפָּה: 6 וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים כִּי זָרְקוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הַמְצִיפָה וַיַּעֲלוּ סַרְגֵי-פְּלִשְׁתִּים אֶל-יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי פְּלִשְׁתִּים: 7 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-שְׁמוּאֵל אֶל-תְּחַרְשׁ מִמֶּנּוּ מוֹעֵק אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁעֵנוּ מִן-פְּלִשְׁתִּים: 8 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל מִלֵּךְ חֶלֶב אֶחָד וַיַּעֲלֶה עֹלָה קָלִיל לַיהוָה וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל-יְהוָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה: 9 וַיְהִי שְׁמוּאֵל מְעַלְהַ הָעֹלָה וּפְלִשְׁתִּים נִגְשׁוּ לְמַלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּרְעַם יְהוָה בְּקוֹל-גָּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל-פְּלִשְׁתִּים וַיְהַסּוּ וַיִּנְגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל: 10 וַיֵּצֵאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן-הַמְצִיפָה וַיִּרְדְּפוּ אֶת-פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי־סוּם עַד-מִתְחַת לְבֵית כְּרִי: 11 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אֶחָת וַיִּשֶׂם בֵּין-הַמְצִיפָה וּבֵין הַשָּׁן וַיִּקְרָא אֶת-שֵׁמָּה אַבְדֵּן הַעֲזָרָא וַיֹּאמֶר עַד-הֵנָּה עֲזָרְנוּ יְהוָה: 12 וַיִּכְנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא-יָסְפוּ עוֹד לְבֹא בְּגִבּוֹל יִשְׂרָאֵל וְתַחַי יְדֵי-יְהוָה בְּפְלִשְׁתִּים כָּל יְמֵי שְׁמוּאֵל: 13 וְהַשְׂבָּה הָעָרִים אֲשֶׁר יִד

ט' ויחזיק

14 שטיין פון הילף.

צוגענומען פון ישראל, האָבן זיך אומגעקערט צו ישראל, פון עקרון און ביז נת און זייער געמאָרק האָט ישראל מציל געווען פון דער האַנט פון די פלשתים.

און עס איז געווען שלום צווישן ישראל און צווישן דעם אַמורי.

15 און שמואל האָט געמשפט ישראל אַלע טעג פון זיין לעבן. 16 און ער פלעגט גיין יאָר אַיין יאָר אויס און אַרומגיין קיין בית־אֵל, און גלגל, און מצפה, און משפטן ישראל אין אַלע דידאָזיקע ערטער. 17 און זיין צוריק־קער פלעגט זיין קיין רָמָה, וואָרום דאָרטן איז געווען זיין הויז, און דאָרטן האָט ער געמשפט ישראל; און ער האָט דאָרטן געבויט אַ מזבֿח צו גאָט.

ח 1 און עס איז געווען, אַז שמואל איז אַלט געוואָרן, האָט ער געמאַכט זיינע זין שופטים אויף ישראל. 2 און דער נאָמען פון זיין ערשטגעבאָרענעם זון איז געווען יואֵל, און דער נאָמען פון דעם צווייטן פון אים אַבְיָה; זיי זיינען געווען שופטים אין באַר־שֶׁבַע. 3 און זיינע זין זיינען גיט געגאַנגען אין זיינע וועגן, און זיי האָבן זיך אָפּגעניגט נאָך געוויין, און האָבן גענומען שוחד, און פאַרדרייט דעם משפט.

4 האָבן זיך אַיינגעזאַמלט אַלע עלטסטע פון ישראל, און זיי זיינען געקומען צו שמואלן קיין רָמָה, 5 און האָבן צו אים געזאָגט: זע, דו ביסט אַלט, און דייע זין גייען נישט אין דייע וועגן. אַצונד, מאַך אונדז אַ מלך אונדז צו משפטן אַזוי ווי אַלע פעלקער.

6 און די זאַך איז געווען שלעכט אין די אויגן פון שמואלן, אַז זיי האָבן געזאָגט: גיב אונדז אַ מלך אונדז צו משפטן. און שמואל האָט מתפלל געווען צו גאָט. 7 האָט גאָט געזאָגט צו שמואלן: הער צו דעם קול פון דעם פּאָלק אין אַלץ וואָס זיי זאָגן צו דיר; וואָרום נישט דיך האָבן זיי פאַראַכט, נאָר מיך האָבן זיי פאַראַכט פון צו קייניגן איבער זיי. 8 אַזוי ווי אַלע זייערע טוואונגען וואָס זיי האָבן געטאַן פון דעם טאַג וואָס איך האָב זיי אויפגעבראַכט פון מצרים און ביז היינטיקן טאַג, וואָס זיי האָבן מיך פאַרלאָזן און געדינט פרעמדע געטער, אַזוי טוען זיי אויך צו דיר. 9 און אַצונד, הער צו זייער קול, נאָר וואָרענען זאָלסטו זיי וואָרענען, און זיי דערציילן דעם שטייגער פון דעם מלך וואָס וועט קייניגן איבער זיי.

10 האָט שמואל געזאָגט אַלע ווערטער פון גאָט צו דעם פּאָלק וואָס האָט פאַרלאַנגט פון אים אַ מלך. 11 און ער האָט געזאָגט: דאָס וועט זיין דער שטייגער פון דעם מלך וואָס וועט קייניגן איבער אײך: אײערע זין וועט ער צונעמען און וועט זיי פאַרטאַן פאַר זיך בײַ זיין רײטוואָגן, און בײַ זיינע פערד, און זיי וועלן לויפן פאַר זיין רײטוואָגן. 12 און ער וועט זיי זיך מאַכן פאַר הויפטלייט פון טויזנט, און הויפטלייט פון פופציק, און אויף צו אַקערן זיין אַקער, און צו שניידן זיין שניט, און

לקח־פֿלשתים מאַת ישראל | לישראל מעקרון ועד־נת ואת־גבול־הצִיל ישראל מִיַד פֿלשתים וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין הָאֱמֹרִי: וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי חַיָּו: וְהִלְךְ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וּסְבַב בֵּית־אֵל הַגִּלְגָל וְהַמְצִיפָה וְשָׁפֵט אֶת־יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הַמְקוֹמוֹת הָאֵלֶּה: וְהִשְׁבַּתוּ הַרְמָתָה כִּישָׁם בֵּיתוֹ וְשָׁם שָׁפֵט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּבְרָשֶׁם מִזִּבְחֵי לִיְהוָה:

א וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקַן שְׁמוּאֵל וַיִּשָׂם אֶת־בְּנָיו שֹׁפְטִים לְיִשְׂרָאֵל: ב וַיְהִי שֹׁדְבָנֵי הַכְּבוֹד יוֹאֵל וְשָׁם מִשְׁנֵרוֹ אַבְיָה שֹׁפְטִים ג בְּבָאָר שֶׁבַע: וְלֹא־הָלְכוּ בְּנָיו בְּדַרְכֹּי נִיטוֹ אַחֲרַי הַבָּצֵעַ ד וַיִּקְחֵם־שָׂחָד וַיִּטּוּ מִשְׁפָּט: וְהִתְקַבְּצוּ כָּל זָקְנֵי יִשְׂרָאֵל ה וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל הַרְמָתָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אֲתָה וְקִנְיָת וּבְנֶיךָ לֹא הָלְכוּ בְּדַרְכֶיךָ עִתָּה שׂוֹמְהִילְנוּ מִלְּךָ לְשֹׁפְטֵנוּ ו כָּכ־הַנְּהוּיִם: וַיַּרְע הַדְּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּהוּלְנוּ מִלְּךָ לְשֹׁפְטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה:

ז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכָל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֲתָךְ מֵאֲסוּ כִּי־אֲתִי מֵאֲסוּ מִמְּלֶכֶךְ ח עֲלֵיהֶם: כָּכ־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר־עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלִיתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים ט כִּן הָמָּה עֹשִׂים נִסְיָנֶיךָ: וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אִךְ כִּי־הָעַד תַּעֲדִיד בְּדָם הַנְּהוּרֹת לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֶךְ עֲלֵיהֶם: י וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶת כָּל־דְּבָרֵי יְהוָה אֶל־הָעָם הַשְּׂאֵלִים י״ מאתוֹ מִלְּךָ: וַיֹּאמֶר זֶה יְהוָה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֶךְ עֲלֵיכֶם אֶת־בְּנֵיכֶם וְיָקָח וְשָׂם לֹו בְּמִרְכַּבְתּוֹ וּבְכַרְשׁוֹ יב וַיֵּצֵאוּ לִפְנֵי מִרְכַּבְתּוֹ: וְלָשׂוּם לֹו שְׂרָי אֶלְפִים וְשְׂרָי חֲמִשִּׁים וְלַחֲרֹשׁ חֲרִישׁוֹ וְלַקְצֵר קְצִירוֹ וְלַעֲשׂוֹת כָּל־

ז, יז סל קפז ח, ג בוכי קי ל קפז סק יא חק סכז

צו אים געזאָגט: זע, דו ביסט אַלט, און דייע זין גייען נישט אין דייע וועגן. אַצונד, מאַך אונדז אַ מלך אונדז צו משפטן אַזוי ווי אַלע פעלקער.

6 און די זאַך איז געווען שלעכט אין די אויגן פון שמואלן, אַז זיי האָבן געזאָגט: גיב אונדז אַ מלך אונדז צו משפטן. און שמואל האָט מתפלל געווען צו גאָט. 7 האָט גאָט געזאָגט צו שמואלן: הער צו דעם קול פון דעם פּאָלק אין אַלץ וואָס זיי זאָגן צו דיר; וואָרום נישט דיך האָבן זיי פאַראַכט, נאָר מיך האָבן זיי פאַראַכט פון צו קייניגן איבער זיי. 8 אַזוי ווי אַלע זייערע טוואונגען וואָס זיי האָבן געטאַן פון דעם טאַג וואָס איך האָב זיי אויפגעבראַכט פון מצרים און ביז היינטיקן טאַג, וואָס זיי האָבן מיך פאַרלאָזן און געדינט פרעמדע געטער, אַזוי טוען זיי אויך צו דיר. 9 און אַצונד, הער צו זייער קול, נאָר וואָרענען זאָלסטו זיי וואָרענען, און זיי דערציילן דעם שטייגער פון דעם מלך וואָס וועט קייניגן איבער זיי.

10 האָט שמואל געזאָגט אַלע ווערטער פון גאָט צו דעם פּאָלק וואָס האָט פאַרלאַנגט פון אים אַ מלך. 11 און ער האָט געזאָגט: דאָס וועט זיין דער שטייגער פון דעם מלך וואָס וועט קייניגן איבער אײך: אײערע זין וועט ער צונעמען און וועט זיי פאַרטאַן פאַר זיך בײַ זיין רײטוואָגן, און בײַ זיינע פערד, און זיי וועלן לויפן פאַר זיין רײטוואָגן. 12 און ער וועט זיי זיך מאַכן פאַר הויפטלייט פון טויזנט, און הויפטלייט פון פופציק, און אויף צו אַקערן זיין אַקער, און צו שניידן זיין שניט, און

צו מאכן זיינע כלי-מלחמה, און די שפאנציג פון זיינע רייטוועגן. ¹³ און אייערע טעכטער וועט ער צונעמען פאר בשמים-מאכערניס, און פאר קעכניס, און פאר בעקערניס. ¹⁴ און אייערע בעסטע פעלדער און ווייניגערטנער און איילבערטנערטנער וועט ער צונעמען און אוועקשענקען צו זיינע קנעכט. ¹⁵ און פון אייערע זאמען און פון אייערע ווייניגערטנער וועט ער געמען מעשר, און אוועקשענקען צו זיינע הויפדיגער און צו זיינע קנעכט. ¹⁶ און אייערע קנעכט און אייערע דינסטן און אייערע בעסטע בחורים און אייערע איילזען וועט ער צונעמען, און פארטאן פאר זיין ארבעט. ¹⁷ פון אייערע שאף וועט ער נעמען מעשר; און איר וועט זיין קנעכט ביי אים. ¹⁸ און איר וועט שרייען אין יענעם טאג פון וועגן אייער מלך וואס איר האט אייך אויסדערוויילט, און גאט וועט אייך ניט ענטפערן אין יענעם טאג.

¹⁹ אבער דאס פאלק האט ניט געוואלט צוהערן צו דעם קול פון שמואלן, און זיי האבן געזאגט: זיין גאר דווקא א מלך מוז זיין איבער אונדו, ²⁰ אן מיר זאלן אויך זיין אזוי ווי אלע פעלקער, און אונדזער מלך זאל אונדז משפטן, און ארויסגיין אונדז פארויס, און פירן אונדזערע מלחמות.

²¹ און שמואל האט געהערט אלע ווערטער פון פאלק, און ער האט זיי דערציילט אין די אויערן פון גאט. ²² און גאט האט געזאגט צו שמואלן: הער צו זייער קול, און זאלסט זיי מאכן א מלך.

האט שמואל געזאגט צו די מענער פון ישראל: גייט איטלעכער צו זיין שטאט.

ט און עס איז געווען א מאן פון בנימין, וואס זיין נאמען איז געווען קיש דער זון פון אביאל, דעם זון פון צור, דעם זון פון בכורת, דעם זון פון אפיח, דעם זון פון א מאן א בנימינער, א העלדישער גיבור. ² און ער האט געהאט א זון, וואס זיין נאמען איז געווען שאול, יונג און שיין, און קיינער פון די קינדער פון ישראל איז ניט געווען שענער פון אים; פון זיין אקסל און ארויף איז ער געווען העכער פון גאנצן פאלק.

³ זיינען פארלארן געווארן די אייזעלינס ביי קיש דעם פאטער פון שאולן, און קיש האט געזאגט צו זיין זון שאולן: נעם אקארשט מיט דיר איינעם פון די יונגען, און שטיי אויף, גיי ווך די אייזעלינס.

⁴ איז ער דורכגעגאנגען דורכן געבערג פון אפרים, און איז דורכגעגאנגען דורך לאנד שלשה, און זיי האבן ניט געפונען; און זיי זיינען דורכגעגאנגען דורך לאנד שעלים, און ניטא; און ער איז דורכגעגאנגען דורך לאנד בנימין, און זיי האבן ניט געפונען. ⁵ ווי זיי זיינען געקומען אין לאנד צוף, אזוי האט שאול געזאגט צו זיין יונג וואס מיט אים: קום און לאמיר זיך אומקערן, ווארום מיינ פאטער וועט נאך אויפהערן זיך קימערן אום די אייזעלינס, און וועט דאגהן וועגן אונדו. ⁶ האט ער צו אים געזאגט: וע, איך בעט דיך, א נעטלעכער מאן איז דא אין דערדאזיקער שטאט, און דער מאן איז אנגעווען: אלץ וואס ער רעדט, קומט זיכער אן. לאמיר אצונד גיין אהין, אפשר וועט ער אונדו זאגן וועגן

מלחמתו וכלי רכבו: ואת-בנותיכם יקח לרקחות י ולטבחות ולאפות: ואת-שדותיכם ואת-כרמיכם חיתיכם י וטובים יקח ונתן לעבדיו: ותרעיכם וכרמיכם יעשר י ונתן לסריסיו ולעבדיו: ואת-עבדיכם ואת-שפחותיכם י ואת-בחוריכם הטובים ואת-חמוריכם יקח ועשה למלאכתו: צאנכם יעשר ואתם יהיו ללו לעבדים: י וזעקתם ביום ההוא מלפני מלכם אשר בחרתם לכם י ולא יענה יהוה אתכם ביום ההוא: וימאני העם לשמע י בקול שמואל ויאמרו לא כי אס-מלך יהוה עלינו: והיינו י נס-אנחנו בכל-היום ושפטנו מלפנו ויצא לפנינו ונלחם י את-מלחמתנו: ושמע שמואל את כל-דברי העם י ודברם באוני יהוה: ויאמר יהוה אל-שמואל שמע י בקולם והמלכת להם מלך ויאמר שמואל אל-אנשי ישראל לכו איש לעירו: י

והיה-איש מבן ימין ושמו קיש בן-אביאל בן-צור בן- בכורת בן-אפיח בן-איש ימין גבור הול: ויהיה בן- ושמו שאול בן-חור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה ובה מבלה-העם: ותאבדנה האתונות: לקיש אבן שאול ויאמר קיש אל-שאול בן-קדנא אתך את-אתך מהנערים וקום לך בקש את-האתנת: ויעבד בחר-אפרים ויעבד בארץ-שלשה ולא מצאו ויעבדו בארץ-שעלים ואין ויעבד בארץ-ימיני ולא מצאו: המה י באו בארץ צוף ושאול אמר לנערו אשר-עמו לכה ונשובה פד-החול אבן מן-האתונות ודאג לנו: ויאמר לו יהוה-נא איש-אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר-ידבר בוא יבוא עתה נלכה שם אוילי יגיד לנו את-

ח, יט' הל' גושא ט, א' מבנימן קי

ודרבנו אשר הולכנו עליה: ויאמר שאול לנערו והנה
 נלך ומדה נביא לאיש כי הלחם אצל מבלינו והשררה
 ח אצל להביא לאיש האלהים מה איתנו: ויסף הנער לענות
 את-שאול ויאמר הנה נמצא בודי רבע שקל כסף
 ט ונתתי לאיש האלהים והגיד לנו את-דרכנו: לפניו
 בישראל כה-אמר האיש בלכתו לדרוש אלהים לבו
 ונלכה עדה-ראה כי לנביא היום יקרא לפניו הראה:
 י ויאמר שאול לנערו טוב דברך לכה ונלכה ויילכו אל-
 י"א העיר אשר-שם איש האלהים: המה עלים במעלה
 העיר והמה מצאו נערות יצאות לשאב מים ויאמרו להן
 י"ב הוש בנה הראה: ותענינה אותם ותאמרנה יש הנה לפניך
 מחר ועתה כי היום בא לעיר כי נבח היום לעם במקמה:
 י"ג בבאכם העיר כן תמצאון אלו בטרם יעלה הבמטה
 לאכל כי לא-אכל העם ערבאו כיהוא יברך הנבח
 אחריו ויאללו הקראים ועתה עלו כיהיום
 י"ד תמצאון אתו: ויעלו העיר המה באים בתוך העיר והנה
 טו שמואל יצא לקראתם לעלות במקמה: ויהיה נלה
 טז את-און שמואל יום אחד לפני בוא-שאול לאמר: כעת
 מחר אשלח אליך איש מארץ בנימן ומשתחו לנעיד
 על-עמי ישראל והושיע את-עמי מיד פלשתים כי ראיתי
 י"ז את-עמי כי באה צעקתו אלי: ושמואל ראה את-שאול
 והיה נלכו הנה האיש אשר אמרתי אליך וה יעזר
 י"ח בעמי: ויגש שאול את-שמואל בתוך השער ויאמר
 י"ט הנה-הנא לי אי זה בית הראה: ויען שמואל את-
 שאול ויאמר אנכי הראה עלה לפני הבמה ואכלתם עמי
 כ היום ושלחתך בבקר וכל אשר בלבבך אניד לך:
 וקאתנות האבנות לך היום שלשת הימים אל-חשם
 את-לבך להם כי נמצאו ולמי פלחמתת ישראל הלא

אונדזער וועג וואס מיר גייען אויף אים. האט שאול גע-
 זאגט צו זיין יונג: אבער זע, אז מיר וועלן גיין, וואס וועלן
 מיר ברענגען דעם מאן? ווארום דאס ברויט איז אויסגע-
 גאנגען פון אונדזערע פלים, און א מתנה צו ברענגען דעם
 געטלעכן מאן איז ניטא; וואס איז דא ביי אונדז? האט
 דער יונג ווידער געענטפערט שאולן און האט געזאגט:
 אט געפינט זיך אין מיין האנט א פערטל שקל זילבער,
 וועל איך געבן דעם געטלעכן מאן, און ער וועט אונדז
 זאגן אונדזער וועג.

פריער אין ישראל, האט א מאן אזוי געזאגט, אז ער
 איז געגאנגען פרעגן ביי גאט: קומט און לאמיר גיין צום
 זעער; ווארום דעם נביא פון היינט פלעגט מען פריער
 רופן ועער.

האט שאול געזאגט צו זיין יונג: דיין ווארט איז
 גוט; קום לאמיר גיין. און זיי זיינען אוועק צו דער שטאט
 וואס דארטן איז געווען דער געטלעכער מאן. ווי זיי
 גייען ארויף דעם ארויפגאנג פון שטאט, אזוי האבן זיי אנגע-
 טראפן מיידלעך וואס גייען ארויס שעפן וואסער, און זיי
 האבן צו זיי געזאגט: איז דא פאראן דער זעער? האבן
 זיי געענטפערט און געזאגט: ער איז דא, אן פאר דיר.
 אייל זיך אצונד, ווארום היינט איז ער געקומען אין שטאט,
 ווייל היינט איז אן אפפערשלאכטונג ביים פאלק אויף
 דער במה. ווי איר קומט אריין אין שטאט, אזוי וועט

איר אים טרעפן, איידער ער גייט ארויף אויף דער במה צו עסן; ווייל דאס פאלק עסט ניט ביז ער קומט, ווארום
 ער בענטשט דאס שלאכטאפפער, דערנאך עסן די גערופענע. און אצונד גייט ארויף, ווארום גראד היינט וועט
 איר אים טרעפן.

זיינען זיי ארויפגעגאנגען צו דער שטאט. זיי קומען אריין אין שטאט, ערשט שמואל גייט ארויס אקעגן זיי, כדי
 ארויפצוגיין אויף דער במה. און גאט האט אנטפלעקט שמואלס אויער איין טאג פאר שאולס קומען, אזוי צו זאגן:
 מארגן אין דער צייט וועל איך שיקן צו דיר א מאן פון לאנד בנימין, זאלסטו אים זאלבן פאר א פירשט איבער מיין
 פאלק ישראל, און ער וועט העלפן מיין פאלק פון דער האנט פון די פלשתים, ווארום איך האב צוגעזען מיין פאלק,
 ווייל זיין געשריי איז געקומען צו מיר.

און ווי שמואל האט דערזען שאולן, אזוי האט גאט אויסגערופן צו אים: אט איז דער מאן וואס איך האב דיר גע-
 זאגט: דערדאזיקער וועט הערשן אויף מיין פאלק. און שאול האט געזענט צו שמואלן אין מיטן טויער, און האט געזאגט:
 זאן מיר, איך בעט דיך, ווו איז דא דאס הויז פון דעם זעער? האט שמואל געענטפערט שאולן און האט געזאגט: איך בין
 דער זעער; גיי ארויף מיר פארויס צו דער במה, און איר וועט עסן מיט מיר היינט, און אין דער פרי וועל איך דיך אוועק
 שיקן, און אלץ וואס אויף דיין הארצן וועל איך דיר זאגן. און וועגן די אייזעלינס וואס זיינען ביי דיר פארלארן שוין
 היינט דריי טעג, אויף זיי זאלסטו ניט לייגן דיין הארץ, ווארום זיי זיינען געפונען געווארן. און פאר וועמען איז אלדאס

גלוסטיקע פון ישראל, אויב ניט פאר דיר און פאר דעם גאנצן הויז פון דיין פאטער? ²¹ האָט געענטפערט שאול און האָט געזאָגט: בין איך ניט פון בנימין, פון די קלענסטע שבטים פון ישראל, און מײן משפּחה די מינדסטע פון אַלע משפּחות פון שבט בנימין? און פאַרוואָס רעדסטו צו מיר אזא זאך?

²² האָט שמואל גענומען שאולן און זיין יונג, און ער האָט זיי אַרײַנגעבראַכט אין קאַמער, און האָט זיי געגעבן אַן אַרט אויבנאָן פון די גערופענע, וואָס זײַנען געווען אַרום דרײַסיק מאָן. ²³ און שמואל האָט געזאָגט צו דעם קוכער: דערלאַנג דעם חלק וואָס איך האָב דיר געגעבן, וואָס איך האָב דיר אָנגעזאָגט: לײַג אים אַוועק בײַ דיר. ²⁴ האָט דער קוכער אויפגעוויבן דעם שענקל און וואָס אויף אים, און אַוועקגעלײַגט פאַר שאולן, און ושמואל האָט געזאָגט: אַט איז דאָס איבערגעלאָזענע; לײַג פאַר דיר, עס, וואָרום אויף דער באַשטימטער צײַט איז עס געהאַלטן געוואָרן פאַר דיר; אַזוי צו זאָגן: איך האָב דאָך וצוליב דעם דאָס פאַלק פאַררופן.

האָט שאול געגעסן מיט שמואלן אין יענעם טאָג. ²⁵ און זיי האָבן אַראָפּגענידערט פון דער בָּמָה אין שטאָט; און ער האָט גערעדט מיט שאולן אויפן דאָך.

²⁶ און זיי זײַנען אויפגעשטאַנען פרי; און עס איז געווען, ווי דער פרימאַרגן איז אויפגעגאַנגען, אַזוי האָט שמואל גערופן צו שאולן אויפן דאָך, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף, און איך וועל דיך אַרויסבאַלײַטן. איז שאול אויפגעשטאַנען, און זיי זײַנען ביידע אַרויסגעגאַנגען דערויסן, ער און שמואל. ²⁷ ווי זיי נידערן אַראָפּ צום עק שטאָט, אַזוי האָט שמואל געזאָגט צו שאולן: זאָג דעם יונג, ער זאָל אַוועקגיין אונדז פאַרויס—און ער איז אַוועקגעגאַנגען—און דו שטיי אַקאַרשט, און איך וועל דיך לאָזן הערן דאָס וואָרט פון גאָט.

²⁸ און שמואל האָט גענומען דאָס קריגל אײַל, און אַרויפגעגאַסן אויף זײַן קאַפּ; און ער האָט אים געקושט, און האָט געזאָגט: פאַרוואָר, גאָט האָט דיך געזאַלבעט פאַר אַ פירשט איבער זײַן אַרײַב. ²⁹ ווי דו גײסט אַוועק פון מיר, אַזוי וועסטו אַנטרעפן צוויי מענטשן לעבן רחלס קבר אין דעם געמאַרק פון בנימין, אין צלצח, און זיי וועלן זאָגן צו דיר: די אייזעלינס וואָס דו ביסט געגאַנגען וזכן, זײַנען געפונען געוואָרן, אין זע, דיין פאָטער האָט אָפּגעלאָזט די מעשה מיט די אייזעלינס, און ער דאגהט וועגן אײך, אַזוי צו זאָגן: וואָס טו איך וועגן מײן ווײַז? ³⁰ און וועסט אַוועקגיין פון דאָרטן ווייטער, און וועסט קומען ביז דעם אײַכנבוים פון תּבור; וועלן דיך אַנטרעפן דאָרטן דרײַ מענטשן וואָס גײען אַרויף צו גאָט קיין בית־אֵל; אײַנער טראַגט דרײַ ציקעלעך, און אײַנער טראַגט דרײַ לאַבנס ברויט, און אײַנער טראַגט אַ לאַגל ווײַן. ³¹ און זיי וועלן דיך פּרעגן אויף פריד, און וועלן דיר געבן צוויי ברויטן; זאָלסטו צונעמען פון זײַער האַנט. ³² דערנאָך

לך ולכל בית אביך: וינען שאול ויאמר הלווא בך ^{כא} ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל ומשפחתי הצעורה מכל משפחות שבטי בנימן ולמה דברת אלי כדבר הזה: ויבא שמואל את שאול ואת נערו וביאם לשפחה ^{כב} ויהיו להם מקום בראש הקרואים והמה בשלשם איש: ויאמר שמואל לפתח הנה את־המנה אשר נתתי לך ^{כג} אשר אמרתי אליך שים אתה עמך: וירם הפתח את השוק והעליה ושם לפני שאול ויאמר הנה הנשאר שים־לפניך ^{כד} אכל כי למועד שמור־לך לאמר העם קראתי ויאכל שאול עם־שמואל ביום ההוא: וירדו ^{כה} מהבמה העיר וידבר עם־שאול על־הנגב: וישכמו וירדו ^{כו} בעלות השחר ויקרא שמואל אל־שאול הנגב לאמר קומה ואשלחך ויבאם שאול ויצאו שניהם הוא ושמואל החוצה: המה יורדים בקצה העיר ושמואל אמר אל־ ^{כז} שאול אמר לנער ויעבר לפנינו ויעבר ואתה עמד ביום ואשמיעך את־דבר אלהים:

ויבא שמואל את־פך השמן ויצק על־ראשו וישקהו ^א ויאמר הלווא כִּי־משחה יהיה על־גולתו לגויר: בלב־תך ^ב היום מעמדי ומצאת שני אנשים עם־קברת רחל בגובל בנימן בעל־צח ואמרתי אליך נמצאו האתנות אשר הלכת לבקש והנה נמש אביך את־דברי האתנות ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני: והלפת משם והלאה ובאת ^ג עד־אלון תבור ומצאת שם שלשה אנשים עלים אל־האלהים בית־אֵל אחד נשא ו שלשה גוים ואחד נשא ^ד שלשת כפרות לחם ואחד נשא גב־וין: ושאלו לך ^ה לשלום ונתנו לך שתי־לחם ולקחת מזהם: אתר פן ^ו

ט, כד' מעל כו' דגנה קו' י' ב' פוח באמת

תבוא אל־נבעת האֱלֹהִים אֲשֶׁר־שָׁם נִצְבִי פִלְשֵׁתִים
וְהוּא כְּבֹאֵךְ שָׁם הַעִיר וּפְנֵתָהּ תָּכַל נְבֵאִים וְיָדִים מִהַבְּמָה
וְלִפְנֵיהֶם נָבַל וְתָהּ וְחִלִּיל וְכִנּוּר וְהָמָּה מִתְנַבְּאִים:
וְעָלְתָה עֲלֶיךָ רוּחַ דְּהָהָה וְהִתְנַבֵּית עִמָּם וְנִהַפְּכֵת לְאִישׁ
אֶחָד: וְהָיָה כִּי תִבְאִינָה הָאֵתוֹת הָאֵלֶּה לְךָ עֲשֵׂה לְךָ
אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ: וְיָרַדְתָּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהָיָה אֲנֹכִי יָרֵד אֵלֶיךָ לְהַעֲלִית עֲלוֹת לִזְבֹּחַ וּבְחֵי שְׁלָמִים
שְׂכַלְתָּ יָמִים תִּחַל עֲדִיבֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: וְהָיָה כִּהְפַנְתוּ שְׂכָמוֹ לְלִבְתָּ מִעַם שְׂמוּאֵל
וְהִפְדִּי־לוֹ אֱלֹהִים לֵב אֶחָד וַיִּבְאֹו כָּל־הָאֵתוֹת הָאֵלֶּה
בַּיּוֹם הַהוּא: וַיִּבְאֹו שָׁם הַנְּבִלְתָּה וְהָיָה חִבְלֵי־נְבֵאִים
לְקַרְאָתוֹ וְתַצְלַח עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים וְתִתְנַבֵּא בְּתוֹכָם:
וְהָיָה כָּל־יְהוָה מֵאֲתָמִיל שְׁלֹשָׁם וַיִּרְאוּ וְהָיָה עִם־נְבֵאִים
נָבֵא וַיֹּאמֶר הָעָם אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מַה־זֶּה הָיָה לְבִדְקִישׁ
הַגָּם שְׂאוֹל בְּנֵי־אִיִּם: וַיֵּצֵא אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמַי אֲבִיהֶם
עַל־כֵּן הָיְתָה לְמִשְׁלַל הַגָּם שְׂאוֹל בְּנֵי־אִיִּם: וַיִּכַּל
מִהַתְנַבְּוֹת וַיִּבֵּא הַבְּמָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׂאוֹל אֵלָיו וְאֵל־
נַעֲרָו אֵן הִלְכֵתֶם וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת־הָאֵתוֹת וַיִּרְאָה כִּי־
אֵין וַיִּבְאֹו אֶל־שְׂמוּאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׂאוֹל הַיְהִי־נָא
לִי מִהֲיֹאֲמֵר לָכֶם שְׂמוּאֵל: וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל־דָּוִד הַנֶּגֶד
הַיְהִי לִטְּ כִּי נִמְצָאוּ הָאֵתוֹת וְאֶת־דָּבָר הַמְּלוּכָה לֹא־הִיגִיד
לוֹ אֲשֶׁר אָמַר שְׂמוּאֵל: וַיִּצְעַק שְׂמוּאֵל אֶת־הָעָם
אֶל־יְהוָה הַמַּצְפָּה: וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּהֲיֹאֲמֵר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי הַעֲלִיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
וְאֶעֱלֶה אֲתֶכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל־הַמְּמַלְכוֹת הַלְחַנְתִּים
אֲתֶכֶם: וְאַתֶּם הַיּוֹם מֵאֲסַתֶּם אֶת־אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הָיָה
מוֹשִׁיעַ לָכֶם מִכַּף־יְדֵי־מִצְרַיִם וְאֶת־יְהוָה וְתֹאמְרוּ לוֹ כִּי־

ה' נבעת ספרים לא נמצא מלה אל ז' יתור י' יא' כפול

וועסטו קומען צו דעם בערגל פון גאָט, וואָס דאָרטן זיינען
די וואַכן פון די פֿלשתיים: און עס וועט זיין, ווי דו קומסט
אהין אין דער שטאָט, אזוי וועסטו באַגעגענען אַ שנוּר
נביאים וואָס נידערן אַראָפּ פון דער בְּמָה, און זיי פֿאָרויס
האַרפּן און פּויקן און פּלייטן און גיטאַרן: און זיי זאָגן
נביאות. ° און אויף דיר וועט קומען דער גייסט פון גאָט,
און וועסט נביאות זאָגן מיט זיי, און וועסט פֿאַרקערט ווערן
אין אַן אנדער מענטשן. † און עס וועט זיין, אַז דידאָזיקע
צײַכנס וועלן דיר אַנקומען, טו דיר וואָס דיר קומט צו
דער האַנט, וואָרום גאָט איז מיט דיר. ° און זאָלסט
אַראָפּנידערן מיר פֿאָרויס קיין גלגל, און זע, איך וועל
אַראָפּנידערן צו דיר אויפצוברענגען בראַנדאָפּפער, צו
שלאַכטן פּרידאָפּפער; זיבן טעג זאָלסטו וואַרטן ביז איך
קום צו דיר, און וועל דיך לאָזן וויסן וואָס דו זאָלסט טאָן.
° און עס איז געווען, ווי ער קערט אים זיין רוקן
אזוועקצוגיין פון לעבן שמואלן, אזוי האָט גאָט אים פֿאַר־
קערט אַן אנדער האַרץ; און אַלע דידאָזיקע צײַכנס
זיינען אַנגעקומען אין יענעם טאָג. † און ווי זיי זיינען גע־
קומען אַהין קיין גבעה, ערשט אַ שנוּר נביאים קומט אים
אַנטקעגן; און דער גייסט פון גאָט איז געקומען אויף אים,
און ער האָט נביאות געזאָגט צווישן זיי. † און עס איז גע־
ווען, ווי אַלע וואָס האָבן אים געקענט פון געכטאָזיקער־
געכטן, האָבן געווען, ערשט ער זאָגט נביאות מיט נביאים,
אזוי האָט דאָס פֿאַלק געזאָגט אײַנער צום אנדערן: וואָס

איז דאָס געשען דעם זון פון קישן? איז אויך שָׂאוֹל צווישן די נביאים? † האָט זיך אָפּגערופּן אַ מאַן פון דאָרטן
און האָט געזאָגט: און ווער איז זייער פֿאַטער? דעריבער איז געוואָרן פֿאַר אַ שפּריכוואָרט: איז אויך שָׂאוֹל צווישן
די נביאים?

13 און ווי ער האָט געענדיקט נביאות זאָגן, אזוי איז ער געקומען צו דער בְּמָה.
14 און שָׂאוֹלס פעטער האָט געזאָגט צו אים און צו זיין יונג: ווהיז זייט איר געזאָגנען? האָט ער געזאָגט: צו זוכן די
אײַזעלינס; און מיר האָבן געווען אַז זיי זיינען ניטאָ, זיינען מיר געקומען צו שמואלן. 15 האָט שָׂאוֹלס פעטער געזאָגט:
דערצײל מיר, איך בעט דיך, וואָס האָט אײַך שמואל געזאָגט? 16 האָט שָׂאוֹל געזאָגט צו זיין פעטער: דערצײלן האָט
ער אונדו דערצײלט אַז די אײַזעלינס זיינען געפונען געוואָרן. אָבער די מעשה פון דער מלוכה וואָס שמואל האָט גע־
זאָגט, האָט ער אים ניט דערצײלט.
17 און שמואל האָט צונויפּגערופּן דאָס פֿאַלק צו גאָט קיין מצפָה. 18 און ער האָט געזאָגט צו די קינדער פון יִשְׂרָאֵל:
אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון יִשְׂרָאֵל: איך האָב אויפּגעבראַכט יִשְׂרָאֵל פון מצרים, און האָב אײַך מציל געווען
פון דער האַנט פון מצרים, און פון דער האַנט פון אַלע קיניגרייכן וואָס האָבן אײַך געדריקט. 19 און איר האָט היינט
פֿאַראַכט אײַער גאָט, וואָס ער העלפט אײַך פון אַלע אײַערע בײַזן און אײַערע צרות, און איר האָט צו אים געזאָגט:

נָאֵר אַ מֶלֶךְ מוֹזֵזוּ מֵאֲכָן אִיבַעַר אֹנֵדוּ. דְרוֹם שְׁטַעֲלַט
אֵיךְ אַצְנֹד פֶּאָר גַּאָט לױט אֵייעֶרע שְׁבִטִים און לױט
אֵייעֶרע טױזנטן.

²⁰ און שמואל האָט געמאַכט גענענען אַלע שְׁבִטִים
פֿון יִשְׂרָאֵל, און שְׁבֵט בְּנִימִין איז פֿאַרנומען געוואָרן.
²¹ האָט ער געמאַכט גענענען שְׁבֵט בְּנִימִין לױט זײַנע
משפּחות, און די משפּחה פֿון די מְטָרִים איז פֿאַרנומען
געוואָרן; און שאַול דער זון פֿון קִישׁן איז פֿאַרנומען גע-
וואָרן. האָבן זײ אים אַרומגעוויכט, און ער איז נִיט געפֿונען
געוואָרן. ²² האָבן זײ ווידער געפֿרעגט בײַ גַאָט: איז נאָך
עמיצער געקומען אַהער? האָט גַאָט געזאָגט: אָן בַּאֶהאַלט
ער זיך בײַ די זאַכן. ²³ זײַנען זײ געלאָפֿן, און האָבן אים
גענומען פֿון דאַרטן; און אַז ער האָט זיך געשטעלט צווישן
פֿאַלק, איז ער געווען העכער פֿון גאַנצן פֿאַלק פֿון זײַן
אַקסל און אַרױף.

²⁴ האָט שמואל געזאָגט צום גאַנצן פֿאַלק: איר זעט
דעם וואָס גאַט האָט אים אויסדערווײַלט, אַז זײַן גלײַכן
איז נִיטאָ אין גאַנצן פֿאַלק? האָט געשאַלט דאָס גאַנצע
פֿאַלק, און האָט געזאָגט: לעבן זאָל דער מֶלֶךְ.

²⁵ און שמואל האָט געזאָגט דעם פֿאַלק דאָס געזען
פֿון דער מלוכה, און פֿאַרשריבן אין אַ בוך, און אַוועקגע-
לייגט פֿאַר גַאָט. און שמואל האָט אַוועקגעשיקט דאָס
גאַנצע פֿאַלק, אַיטלעכן צו זײַן הױז.

²⁶ און אויך שאַול איז אַוועקגעגאַנגען צו זײַן הױז קײַן
גְּבֻעָה, און מיט אים זײַנען געגאַנגען די חֵיל וואָס האָבן געהאַט גַאָט אין האַרצן. ²⁷ אַבער די גידערטרעכטיקע זײַנען
האָבן געזאָגט: וואָס וועט אונדז העלפֿן דערדאָזיקער? און זײ האָבן אים פֿאַראַכט, און האָבן אים נִיט געבראַכט
אַ מתנה. און ער האָט זיך געמאַכט נִיט הערנדיק.

י און נחש פֿון צמון איז אַרױפֿגעקומען און האָט געלעגענערט אויף גְּבִיש־גִּלְעָד. האָבן אַלע מענטשן פֿון גְּבִישׁ גע-
זאָגט צו נחשן: שליס אונדז אַ בונד, און מיר וועלן דיר דינען. ² האָט נחש פֿון צמון צו זײַ געזאָגט: מיט דעם
באַדינג וועל איך עס אַיך שליסן, אַז מע זאָל אַיך אַלעמען אויסשטעכן דאָס רעכטע אויג, און דאָס מאַכן פֿאַר אַ שאַנד
אויף גאַנץ יִשְׂרָאֵל. ³ האָבן צו אים געזאָגט די עלטסטע פֿון גְּבִישׁ: לאָז אונדז אָפּ זיבן טעג, און מיר וועלן שיקן שלוחים
אין גאַנצן געמאַרק פֿון יִשְׂרָאֵל; און אויב קײַנער העלפט אונדז נִיט, וועלן מיר אַרױסגיין צו דיר.

⁴ זײַנען די שלוחים געקומען קײַן גְּבֻעַת־שָׂאֹל, און האָבן גערעדט די ווערטער אין די אויערן פֿון פֿאַלק; און דאָס
גאַנצע פֿאַלק האָט אויפֿגעהויבן זײַער קול און געוויינט. ⁵ ערשט שאַול קומט אָן הינטער די רינדער פֿון פֿעלד; האָט
שאַול געזאָגט: וואָס איז דעם פֿאַלק, וואָס זײַ וויינען? האָט מען אים דערציילט די ווערטער פֿון די מענטשן פֿון גְּבִישׁ. ⁶ איז
אַ גײַסט פֿון גַאָט געקומען אויף שאַולן, ווי ער האָט דערהערט די דאָזיקע ווערטער, און זײַן צאָרן האָט זײַער געגרימט.

מֶלֶךְ הַשָּׁמַיִם עָלֵינוּ וְעַתָּה הַתְּצִיבֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה לְשִׁבְטֵיכֶם
וּלְאֶלְפֵיכֶם: וַיִּקְרַב שְׁמוּאֵל אֶת כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדוּ כ
שְׁבֵט בְּנִימִן: וַיִּקְרַב אֶת־שִׁבְט בְּנִימִן לְמִשְׁפַּחָתוֹ וְתִלְכְּדוּ כ
מִשְׁפַּחַת הַמְטָרִי וַיִּלְכְּדוּ שְׂאֹל כְּדָלִישׁ וַיִּבְכְּשׂוּ וְלֹא
נִמְצָא: וַיִּשְׁאַל־דְּעוּד בִּיהוָה הַבְּא־עוֹד הַלֵּם אִישׁ כ
וַיֹּאמֶר יְהוָה הַמְדַּוְּוָא נִחְבָּא אֱלֹהֵיכֶלִים: וַיִּרְצוּ וַיִּקְחֻהוּ כ
מִשֵּׁם וַיִּתְצִיב בְּתוֹךְ הָעָם וַיִּגְבֶּה מִכָּל־הָעָם מִשְׁכְּמוֹ
וּמִעֲלָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־הָעָם הִיאִיתֶם אִשָּׁר כ
בְּחַרְבוֹ יְהוָה כִּי אֵין כָּמָהוּ בְּכָל־הָעָם וַיִּרְעוּ כָל־הָעָם
וַיֹּאמְרוּ יְהוּ הַמֶּלֶךְ: וַיְדַבֵּר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֶת כ
מִשְׁפַּט הַמְּלָכָה וַיִּתְּבַב בַּסֶּפֶר וַיִּנַּח לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַח
שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ: וְגַם־שְׂאֹל הִלְךְ לְבֵיתוֹ כ
בְּבִעֲתָה וַיִּלְכּוּ עִמּוֹ הַחֵיל אֲשֶׁר־נָגַע אֱלֹהִים בְּלִבָּם: וּבְנֵי כ
בְּלִעַל אָמְרוּ מַה־זֵּשְׁעֵנוּ זֶה וַיִּבְרָהוּ וְלֹא־הִבְיָאוּ לוֹ מִנְחָה
וַיְהִי כְּמִחְרֵשׁ:

יא
וַיַּעַל נחש העמוני וַיַּחַן עַל־יְבִישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָל־ א
אִנְשֵׁי יְבִישׁ אֶל־נחש בְּרַחֲמֵינוּ בְּרִית וְנַעֲבֹדְךָ: וַיֹּאמֶר ב
אֱלֹהֵם נחש העמוני בֹּזֵאת אֶבְרַת לָכֶם בְּנִקְוֹר לָכֶם כָּל־
עֵין יָמִין וְשִׁמְתִּיהָ חֶרֶףָה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו ג
וְקִנֵּי יְבִישׁ חֶרֶף לָנוּ שְׁבַעַת יָמִים וְנִשְׁלַחְהָ מִלְּאֲכִים כָּל־
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין מוֹשִׁיעַ אֲתָנוּ וַיִּצְאֵנוּ אֵלֶיךָ:
וַיָּבֹאוּ הַמְּלָאכִים גְּבַעַת שְׂאֹל וַיְדַבְּרוּ הַדְּבָרִים כְּאֹנֵי ד
הָעָם וַיִּשְׁאֲלוּ כָל־הָעָם אֶת־יְקוּלָם וַיִּבְבּוּ: וַהֲנָה שְׂאֹל בָּא ה
אֶתְרֵי הַבְּקָר מִן־הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר שְׂאֹל מַה־לָּעָם כִּי יִבְכוּ
וַיִּסְפְּדוּ אֶת־דְּבָרֵי אִנְשֵׁי יְבִישׁ: וַהֲצִלָּה יְהוָה אֱלֹהִים י
עַל־שְׂאֹל בְּשִׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַר אַפּוֹ מֵאֲדָ:

י, כא' למשפחותיו ק' כב' ספקא באנציע סטק כד' ונשה יא, ו' כשמש ק

וַיִּקַּח אֶמְדָּר בֶּכֶר וַיִּנְתְּהוּ וַיִּשְׁלַח בְּכָל־נְבוּל יִשְׂרָאֵל
 בְּיַד הַמְּלָאכִים לֵאמֹר אֲשֶׁר אֵינְנוּ יָצָא אַחֲרֵי שְׂאוּל
 וְאַחֲרֵי שְׂמוּאֵל כֹּה יַעֲשֶׂה לְבַקְרוֹ וַיִּפֹּל פַּחַד־יְהוָה עַל־
 הָעָם וַיֵּצֵאוּ בְּאִישׁ אֶחָד: וַיִּפְקְדֵם בְּבוֹק וַיְהִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְאִישׁ יְהוָה שְׁלֹשִׁים אֶלֶף: וַיֹּאמְרוּ
 לְמְלָאכִים הַבָּאִים כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ וּבִישׁ גִּלְעָד מִתַּר
 תְּדַוְּהוּ לָכֶם תְּשׁוּעָה כִּי־חָם הַשָּׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ הַמְּלָאכִים וַיַּגִּידוּ
 לְאַנְשֵׁי יִבְיָש וַיִּשְׁמְחוּ: וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי יִבְיָש מִתַּר נִצָּא
 אֲלֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָנוּ כְּכֹל־הַמְּנוּב בְּעֵינֵיכֶם: וַיְהִי מִמְּחֻרַת
 וַיָּשֶׂם שְׂאוּל אֶת־הָעָם שְׁלֹשָׁה רֵאשִׁים וַיָּבֹאוּ בַתְּדַר־
 הַמְּהַר בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיָּבֹאוּ אֶת־עֲמֹן עֲדֵיתָם הַיּוֹם וַיְהִי
 יב הַגּוֹשָׁאִים וַיִּפְצוּ וְלֹא נִשְׁאַרְדְּבָם שְׁנָיִם יָחַד: וַיֹּאמֶר הָעָם
 אֶל־שְׂמוּאֵל מִי הָאִמֵּר שְׂאוּל וּמִלֶּךְ עָלֵינוּ תִּנּוּ הָאֲנָשִׁים
 יג וַנְּמִיתֶם: וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לֹא־יִמָּוֶת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם
 יד יַעֲשֶׂה־יְהוָה תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל: * וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־
 טו הָעָם לָבוּ וְנִלְכְּהָ הַגִּלְגָּל וַיַּחַדֵּשׁ שֵׁם הַמְּלוּכָה: וַיִּלְכוּ כָל־
 הָעָם הַגִּלְגָּל וַיִּמְלְכוּ שָׁם אֶת־שְׂאוּל לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל
 וַיִּזְכְּרוּ־שֵׁם וּבְחָיִים שְׁלֵמִים לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַח שָׁם שְׂאוּל
 וְכָל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד־מָאוֹד:

יב

א וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל הַחַד שְׁמַעְתִּי בְּקִלְכֶם לְכָל
 ב אֲשֶׁר־אָמַרְתֶּם לִי וְאִמְלִיךְ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ: וַעֲתָה הַחַד
 הַמֶּלֶךְ וּמִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם וְאֵנִי וְקַנְתִּי וְשִׁבְתִּי וּבְנֵי הַנֶּחֱם
 ג אֲתִכֶּם וְאֵנִי תִתְהַלְּקֶתִי לִפְנֵיכֶם מִנְעָרֵי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה:
 ד הַנְּנִי עֵינֵי בִי נֶגֶד יְהוָה וְנֶגֶד מִשִׁיחוֹ אֶת־שׂוֹר וּמִי לְקַחְתִּי
 חֲמוֹר מִי לְקַחְתִּי וְאֶת־מִי עֲשִׂקְתִּי אֶת־מִי רִצְוֹתִי וּמִי־
 ד מִי לְקַחְתִּי כִּפָּר וְאֶעֱלִים עֵינַי בּוֹ וְאִשִּׁיב לָכֶם: וַיֹּאמְרוּ

יא, 7 יב, 3 וכו' יד' הפסוק קרח

י און ער האָט גענומען אַ געשפּאַן רינדער, און האָט זיי
 צעשניטן, און פּאַנאַנדערגעשיקט דורך דער האָנט פון די
 שלוחים אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: ווער
 עס גייט נישט אַרויס נאָך שְׂאוּל און נאָך שְׂמוּאֵל, וועט אַזוי
 געטאָן ווערן צו זיינע רינדער. איז אַ פּחד פון גאָט גע-
 פּאַלן אויפן פּאַלק, און זיי זיינען אַרויס אַזוי ווי איין מאַן.
 * און ער האָט זיי איבערגעצייילט אין בּוֹק, און די קינדער
 פון ישראל זיינען געווען דריי הונדערט טויזנט, און די
 מענער פון יהודה דרייסיק טויזנט. * און זיי האָבן געזאָגט
 צו די שלוחים וואָס זיינען געקומען: אַזוי זאָלט איר זאָגן
 צו די מענטשן פון יְבִישׁ־גִלְעָד: מאַרגן ווען די זון ווערט
 הייס, וועט אייך געשען אַ הילף.

וַיִּנְעֹן גַעקוּמַען די שלוחים און האָבן דערצייילט צו
 די מענטשן פון יְבִישׁ, און זיי האָבן זיך דערפרייט. ¹⁰ און
 די מענטשן פון יְבִישׁ האָבן געזאָגט וצו נחשון: מאַרגן וועלן
 מיר אַרויסגיין צו אייך, און איר וועט טאָן צו אונדו אַזוי
 ווי אַלץ וואָס איז גוט אין אייערע אויגן.

¹¹ און עס איז געווען אויף מאַרגן, האָט שְׂאוּל גע-
 מאַכט דאָס פּאַלק אין דריי מחנות, און זיי זיינען אַריין
 אין מיטן לאַגער אין דער מאַרגנוואַך, און האָבן געשלאָגן
 עמון ביו דער טאָג איז הייס געוואָרן. און עס איז געווען,
 די וואָס זיינען איבערגעבליבן, זיינען צעשפּרייט געוואָרן,
 און עס זיינען נישט געבליבן פון זיי צוויי באַנאַנד.

¹² האָט דאָס פּאַלק געזאָגט צו שְׂמוּאֵל: ווער איז

דער וואָס זאָגט: זאָל שְׂאוּל קיינען איבער אונדז? גיט אַהער די לייט, און מיר וועלן זיי טייטן. ¹³ האָט שְׂאוּל
 געזאָגט: קיינער זאָל נישט געטייט ווערן היינטיקן טאָג, וואָרום היינט האָט גאָט געטאָן אַ ישועה אין ישראל.
¹⁴ און שְׂמוּאֵל האָט געזאָגט צום פּאַלק: קומט און לאַמיר גיין קיין גִלְגָּל, און מיר וועלן דאָרטן באַנייען די מלוכה.
¹⁵ איז דאָס גאַנצע פּאַלק גענאַנען קיין גִלְגָּל, און זיי האָבן דאָרטן געמאַכט שְׂאוּלן פּאַר אַ מלך, פּאַר גאָט אין גִלְגָּל:
 און זיי האָבן דאָרטן געשלאַכט פּרידאָפּפער פּאַר גאָט. און שְׂאוּל און אַלע מענער פון ישראל האָבן זיך דאָרטן זייער
 געפּרייט.

יב

י און שְׂמוּאֵל האָט געזאָגט צו גאַנץ ישראל: זעט, איך האָב צוגעהערט צו אייער קול אין אַלץ וואָס איר האָט
 צו מיר געזאָגט, און איך האָב געמאַכט איבער אייך אַ מלך. * און אַצונד, אָט גייט דער מלך פּאַר אייך; איך
 אָבער בין אַלט און גראָ, און אָט זיינען מייע זין מיט אייך; און איך בין גענאַנען פּאַר אייך פון מיין יונגט אָן ביז היינטיקן
 טאָג. * דאָ בין איך, זאָגט עדות אַקעגן מיר פּאַר גאָט און פּאַר זיין געזאַלפטן: וועמעס אָקס האָב איך צוגענומען? און
 וועמעס אייזל האָב איך צוגענומען? און וועמען האָב איך באַרויבט? וועמען האָב איך געדריקט? אָדער פון וועמענס
 האַנט האָב איך גענומען אויסלייז, אַז איך זאָל פאַרהוילן מייע אויגן פון אים? און איך וועל עס אייך אומקערן.

הָאָבֶן זֵי גֵעוֹאָגַט: הָאָסַט אָנִידוּ נִיט באַרױבַט און
הָאָסַט אָנִידוּ נִיט גֵעדֶרִיקַט, און הָאָסַט פֿון קײנעמס הָאָנַט
גאַרנישט גענומען. ⁹ הָאָט ער צו זײ גֵעוֹאָגַט: עדות אין
גאָט קעגן אײך, און עדות אין זײן גֵעוֹאַלֶבַטער הײנטיקן
טאָג, אָו איר הָאָט אין מײן הָאָנַט גאַרנישט געפונען. הָאָבֶן
זײ גֵעוֹאָגַט: עדות!

¹⁰ הָאָט שמואל גֵעוֹאָגַט צום פּאָלק: גאָט אין דער
וואָס הָאָט באַשאַפֿן משהן און אַהרֶנען, און וואָס הָאָט
אויפגעבראַכט אײערע עלטערן פֿון לאַנד מצרים. און
אַצונד, שטעלט אײך, און איך וועל זיך דורכטענהן מיט
אײך פֿאַר גאָט וועגן אַלע גֵערעכטיקייטן פֿון גאָט וואָס
ער הָאָט געטאָן מיט אײך און מיט אײערע עלטערן. ¹¹ אָו
יעקב אין געקומען קײן מצרים, הָאָבֶן אײערע עלטערן
געשריען צו גאָט, און גאָט הָאָט געשיקט משהן און אַהרֶנען.
און זײ הָאָבֶן אַרויסגעצויגן אײערע עלטערן פֿון מצרים,
און זײ באַועצט אין דעמדאָויקן אָרט. ¹² אָבער זײ הָאָבֶן
פֿאַרגעסן אָן יהוה זײער גאָט, און ער הָאָט זײ איבערגע-
ענטפֿערט אין דער הָאָנַט פֿון סיסראַ דעם חיל־פֿירער פֿון
חֶצוֹר, און אין דער הָאָנַט פֿון די פֿלשתים, און אין דער
הָאָנַט פֿון דעם מלך פֿון מואָב, און זײ הָאָבֶן מלחמה גע-
האַלטן אויף זײ. ¹³ און זײ הָאָבֶן גֵעשריען צו גאָט און
הָאָבֶן גֵעוֹאָגַט: מיר הָאָבֶן גֵעוֹינדיקט וואָס מיר הָאָבֶן פֿאַר-

לֹא עֲשִׂיקְתֶּנוּ וְלֹא רָצוּתֵנוּ וְלֹא לִקְחַת מַדְאִישׁ מֵאִמָּה:
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַד יְהוָה בְּכֶם וְעַד מִשִּׁחוֹ הַיּוֹם הַזֶּה הִיא
כִּי לֹא מִצִּאתֶם בְּיַד מֵאִמָּה וַיֹּאמֶר עַד: וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל
אֶל־הֵנָּה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־מִשְׁחָה וְאֶת־אֶהֱרֹן וְאֲשֶׁר
הִעֲלָה אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְעַתָּה הִתְיַצְבוּ
וְאִשְׁפֹּטָה אֲתֶכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֵת כָּל־צִדְקוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
עָשָׂה אֲתֶכֶם וְאֶת־אֲבוֹתֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר־בָּא יַעֲקֹב מִצְרַיִם
וַיִּזְעַק אֲבוֹתֵיכֶם אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־מִשְׁחָה וְאֶת־
אֶהֱרֹן וַיִּצְיֵאוּ אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַיִּשְׁבוּם בְּמִקְוִים
הַיָּם: וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכְּרוּ אֹתָם בְּיַד
סִיסְרָא שַׂר־צָבָא חֶצוֹר וּבְיַד־פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב
וַיִּלְחֲמוּ בָּם: וַיִּזְעַקוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הִטָּאנוּ כִּי עֹבְדֵי
אֱתֵיְהוָה וְנִעֲבַד אֶת־הַבְּעֻלִים וְאֶת־הַעֲשָׂתוֹת וְעַתָּה
הִצִּילֵנוּ מִיַּד אֲבוֹתֵינוּ וְנִעֲבֹדְךָ: וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־יְרֵבְעֵאל
וְאֶת־בִּנְיָן וְאֶת־יִפְתָּח וְאֶת־שְׂמוּאֵל וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד
אֲבוֹתֵיכֶם מִסְּבִיב וּתְשֻׁבוּ בְּטַח: וַתִּרְאוּ כִּי נָחַשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־י
עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לִי לֹא כִּי־מֶלֶךְ יִמְלֹךְ עָלֵינוּ
וַיְהִי אֱלֹהֵיכֶם מִלְּכֶכֶם: וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־י
בְּחַרְתֶּם אֲשֶׁר שְׂאַלְתֶּם וְהָיָה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ:
אִם־תִּירְאוּ אֶת־יְהוָה וְעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ וְשָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְלֹא יִי
תִמְרוּ אֹתַי: יְהוָה וְהִתֶּם נִס־אֲתֶם וְנִס־מֶלֶךְ אֲשֶׁר
מֶלֶךְ עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה וּמִרְיַתֶם אֹתַי: יְהוָה וְהִתָּה יִדְדֵיְהוָה בְּכֶם
וּבְאֲבוֹתֵיכֶם: נִס־עַתָּה הִתְיַצְבוּ וּרְאוּ אֶת־יְהוָה וְהַגְדִּיל
הַיּוֹם אֲשֶׁר יְהוָה עָשָׂה לְעֵינֵיכֶם: הֲלוֹא קִצְרֵי־הַיּוֹם
הַיּוֹם אָקְרָא אֶל־יְהוָה וְהָיָה קְלוֹת וּמָטָר וְדָעוּ וּרְאוּ כִּי־
נִעֲתַתֶּם נִבְּחָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵיני יְהוָה לְשֹׂאֵל לְכֶם

ה' ספרות וואסער ו' וואסער ק

לאָזן יהוה, און גֵעדינט די בעל־געטער און די עֲשָׂתוֹת, און אַצונד, זײ אָנִידוּ מִצִּיל פֿון דער הָאָנַט פֿון אָנִידווערע
פֿינט, און מיר וועלן דיר דינען. ¹¹ הָאָט גאָט געשיקט ירובֿעלן, און בְּדָנען, און יִפְתָּח, און שְׂמוּאֵל, און ער
הָאָט אײך מציל געווען פֿון אײערע פֿינט פֿון רוּנד אַרום, און איר זײט געוועסן אין זיכערקײט. ¹² און ווי איר הָאָט געווען
אָו נָחַשׁ דער מלך פֿון די קינדער פֿון עַמּוֹן איז געקומען אויף אײך, אָווי הָאָט איר צו מיר גֵעוֹאָגַט: נײן, נײערט אַ מלך
מוז קײנען איבער אָנִידוּ; בעת יהוה אײער גאָט איז אײער מלך. ¹³ און אַצונד, אָט איז דער מלך וואָס איר הָאָט אויס־
דערוויילט, וואָס איר הָאָט פֿאַרלאָנגט, און אָט הָאָט גאָט געגעבן איבער אײך אַ מלך. ¹⁴ אויב איר וועט מורא הָאָבֶן
פֿאַר גאָט, און איר וועט אים דינען, און וועט צוהערן צו זײן קול, און וועט נישט ווידערשפעניקן דעם מויל פֿון גאָט, און
אי איר, אי דער מלך וואָס קײניגט איבער אײך, וועט גײן נאָך יהוה אײער גאָט; ¹⁵ אויב אָבער איר וועט נישט צוהערן
צו דעם קול פֿון גאָט, און איר וועט ווידערשפעניקן דעם מויל פֿון גאָט, וועט די הָאָנַט פֿון גאָט זײן אַקעגן אײך אָווי ווי
אַקעגן אײערע עלטערן. ¹⁶ און אַצונד שטייט און זעט דידאָויקע גרויסע זאַך וואָס גאָט טוט פֿאַר אײערע אויגן. ¹⁷ הײנט
איז דאָך ווי־צשניט, וועל איך רופֿן צו גאָט, און ער וועט געבן דונערן און רעגן, און ווייסט און זעט אָו גרויס איז אײער
ביזו וואָס איר הָאָט געטאָן אין די אויגן פֿון גאָט, אײך צו פֿאַרלאָנגען אַ מלך.

18. און שמואל האָט גערופן צו גאָט, און גאָט האָט גע-
 געבן דונערן און רעגן אין יענעם טאָג, און דאָס גאַנצע
 פּאָלק האָט זייער מורא געהאַט פאַר גאָט און פאַר שמואלן.
 19. און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געזאָגט צו שמואלן: זיי
 מתפלל פאַר דייןע קנעכט צו יהוה דיין גאָט אז מיר זאָלן
 ניט שטאַרבן, ווייל מיר האָבן צו אַלע אונדזערע זינד נאָך
 צוגעלייגט דאָס בייז, אונדז צו פאַרלאַנגען אַ מלך. 20. האָט
 שמואל געזאָגט צום פּאָלק: איר זאָלט ניט מורא האָבן;
 איר האָט געטאָן אַלדאָסדאָזיקע בייז, אָבער איר זאָלט
 אַיך ניט אָפקערן פון הינטער גאָט, און איר זאָלט דינען
 גאָט מיט אַייער גאַנצן האַרצן. 21. יא, איר זאָלט אַיך ניט
 אָפקערן, וואָרום ודאָס וועט איר גיין נאָך נישטיקייטן
 וואָס נוצן ניט און זיינען ניט מציל, ווייל נישטיקייט זיינען
 זיי. 22. וואָרום גאָט וועט ניט פאַרלאָזן זיין פּאָלק, פון זיין
 גרויסן גאַמען וועגן, ווייל גאָט האָט באַזחיליקט אַיך צו
 מאַכן פאַר זיין פּאָלק. 23. אויך איר, חלילה מיר צו
 זינדיקן צו גאָט, אויפצוהערן מתפלל זיין פאַר אַיך!
 נייערט איר וועל אַיך לערנען דעם גוטן און גלייכן וועג.
 24. האָט אָבער מורא פאַר גאָט, און איר זאָלט אים דינען
 מיט אמת, מיט אַייער גאַנצן האַרצן, וואָרום זעט ווי ער
 האָט גרויס געטאָן מיט אַיך. 25. אויב אָבער שלעכטס

יח מלך: ויקרא שמואל אליהוה ויתן יהוה קלת ומטר
 ביום ההוא וירא בלדעם מאר אתיהוה ואת שמואל:
 יט ויאמרו כל העם אל שמואל התפלל בעד עבדיך אלה
 יהוה אלהיך ואל נמות כייספנו על כל חטאתינו רעה
 כ לשאל לנו מלך: ויאמר שמואל אל העם אל תיראו
 אתם עשיתם את כל הרעה הזאת אך אל תסורו מאחרי
 כא יהוה ועבדתם אתיהוה בכל לבבכם: ולא תסורו כי
 אחרי הנהו אשר לא יעילו ולא יצילו בדתו המרה:
 כב כי לא ימש יהוה את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל
 כג יהוה לעשות אתכם לו לעם: גם אנכי חלילה לי מהטא
 ליהוה מחלל להתפלל בעדכם והוריתי אתכם בדרך
 כד המוכה והשדה: אך ויראו אתיהוה ועבדתם אתו באמת
 כה בכל לבבכם כי ראו את אשר הנהיגל עמכם: ואסדרהע
 תרעו נסאתם נס מלבבכם תספוי:
 יג

א בךשנה שאול במלכו ושתי שנים מלך על ישראל:
 ב ויבחרלו שאול שלשת אלפים מישראל ויהיו עמי
 שאול אלפים במממש ובחר ביתאל ואלה היו עמי
 ג ונתן בגבעת בנימין וחר העם שלח איש לאהלוי:
 ד וישאל תקע בשופר בכל הארץ לאמר ישמעו העברים:
 ה וכל ישראל שמעו לאמר הנה שאול אתנציב פלשתים
 ונסנבאש ישראל בפלשתים ויצעקו העם אחרי שאול
 ה הגלגל: ופלשתים נאספו להלחם עם ישראל שלשים
 ז אלה רכב וששת אלפים פרשים ועם כחול אשר על
 שפתיהם לרב ויעלו וחרו במממש קדמת בית און:
 ו ואיש ישראל ראו כי צרילו כי נגש העם ויתחבאו

יב, ט"ז כד' א' ט"ו יג, ב' כ"א ט"ז

טאן וועט איר שלעכטס טאָן, וועט אי איר, אי אַייער מלך אומגעבראַכט ווערן.

יג. יאָר איז שאול אַלט געווען אז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי יאָר האָט ער געקיינט איבער ישראל.
 2. און שאול האָט זיך אויסגעקליבן דריי טויזנט מאַן פון ישראל, און צוויי טויזנט זיינען געווען מיט שאולן אין מממש
 און אויף דעם באַרג פון ביתאל, און טויזנט זיינען געווען מיט יונתנען אין גבעת בנימין. און דאָס איבעריקע פּאָלק האָט
 ער אוועקגעשיקט איטלעכן צו זיינע געצעלטן.
 3. און יונתן האָט געשלאַגן די וואַך פון די פלשתים וואָס אין גבע, און די פלשתים האָבן דערהערט. און שאול האָט
 געבלאָזן אין שופר דורכן גאַנצן לאַנד, אזוי צו זאָגן: זאָלן די עברים הערן! 4. און גאַנץ ישראל האָבן געהערט, אזוי צו
 זאָגן: שאול האָט געשלאַגן די וואַך פון די פלשתים, און ישראל האָט זיך אויך פאַרמיאוסט ביי די פלשתים; און דאָס
 פּאָלק האָט זיך אַיינגעזאַמלט הינטער שאולן קיין גלגל. 5. און די פלשתים האָבן זיך אַיינגעזאַמלט מלחמה צו האַלטן
 מיט ישראל—דרייסיק טויזנט רייטוועגן, און זעקס טויזנט רייטער, און פּאָלק אזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפן ברעג פון ים
 אין פּילקייט; און זיי זיינען אַרויפגעקומען און האָבן געלאַגערט אין מממש, צו מורח פון ביתאָן.
 6. און די מענער פון ישראל האָבן געווען אז זיי זיינען אין אַ קלעם—וואָרום דאָס פּאָלק איז געווען צוגעדריקט—און דאָס

פאלק האָט זיך באַהאַלטן אין היילן, און צווישן דערנער, און אין פעלון, און אין טורעמס, און אין גריבער. און טייל עברים זיינען אַריבערגעגאַנגען דעם ירדן קיין לאַנד גַד און גלעד; אָבער שאול איז נאָך געווען אין גלגל, און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געאַיילט נאָך אים.

הָאָט ער געוואַרט זיבן טעג, ביז דער צייט וואָס שמואל וואָס אָפּגעמאַכט, אָבער שמואל איז ניט גע- קומען קיין גלגל. און דאָס פּאָלק איז צעלאָפּן פון אים. הָאָט שאול געזאָגט: גענענט צו מיר דאָס בראַנדאָפּפער און דאָס פּרידאָפּפער; און ער האָט אויפגעבראַכט דאָס בראַנדאָפּפער. ¹⁰ און עס איז געווען, ווי ער ענדיקט אויפברענגען דאָס בראַנדאָפּפער, ערשט שמואל קומט אָן; און שאול איז אים אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן אים צו באַגריסן. ¹¹ הָאָט שמואל געזאָגט: וואָס האָסטו געטאָן? הָאָט שאול געזאָגט: אַז איך האָב געזען אַז דאָס פּאָלק איז צעלאָפּן פון מיר, און דו ביסט ניט געקומען אין די אָפּגערעדטע טעג, און די פּלשתים זיינען איינגעוואַלט אין מכם, ¹² אזוי האָב איך געזאָגט: אַצונד וועלן די פּלשתים אַראָפּנידערן צו מיר קיין גלגל, און צו גאָט האָב איך ניט געבעטן; און איך האָב מיך איינגעשטעלט, און האָב אויפגעבראַכט דאָס בראַנדאָפּפער. ¹³ הָאָט שמואל געזאָגט צו שאולן: נאַריש האָסטו געטאָן; האָסט ניט געהיט דעם

הַעַם בַּמַּעֲרֹת וּבַחֲרוֹם וּבַפְּלִישְׁתִּים וּבַצְּרוּחַים וּבַבְּרוֹתַי; וְעַבְרִים עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָא גַד וְגִלְעָד וְשָׂאֵל עֹדְתִי בְּגִלְגָל וּבְלַחֲמֵם חָרְדוּ אַחֲרָי: וַיִּהְיֶה ׀ שִׁבְעַת יָמִים לְמוֹעֵד אֲשֶׁר שְׂמוּאֵל וְלֹא־בָא שְׂמוּאֵל הַגִּלְגָל בְּפֶנֶךָ הַעַם מִעֵלָיו: וַיֹּאמֶר שָׂאֵל הֲנִסּוּ אֵלַי הַעֲלֶה וְהַשְׁלִמִים וַיַּעַל הַעֲלָה: וַיְהִי כִּבְלֹתוֹ לְהַעֲלוֹת הַעֲלָה וְהָיָה שְׂמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׂאֵל לְקִרְאָתוֹ לְבָרְכּוֹ: וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל מַה עָשִׂיתָ? וַיֹּאמֶר שָׂאֵל כִּירְדֵּאתִי כִּי־נִפְץ הַעַם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נֹאסְפִים מִכֶּמֶשׁ: וַאֲמַר עָתָה חָרְדוּ פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָל וּפְנֵי הַיְהוָה לֹא חֲלוּתִי וְאַתָּאפֶּק וְאַעֲלֶה הַעֲלָה: וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־שָׂאֵל: נִסְבַּלְתָּ לֹא שְׂמַרְתָּ אֶת־מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר צִוְּךָ כִּי עָתָה הֲלוֹן יְהוָה אֶת־מַלְכֶכֶּךָ אֶל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם: וְעַתָּה מַלְכֶכֶּךָ לֹא־תִקּוּם בְּקִשׁ יְהוָה לוֹ אִישׁ בְּלִבּוֹ וַיִּצְוֶהוּ יְהוָה לַגִּיד עַל־עַמּוֹ כִּי לֹא שְׂמַרְתָּ אֶת אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה: וַיָּקָם שְׂמוּאֵל וַיַּעַל מִן־הַגִּלְגָל וּבֵעֵת בֵּינָם וַיִּפְקֶד שָׂאֵל אֶת־הַעַם הַנִּמְצְאִים עִמּוֹ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ: וְשָׂאֵל וַיִּזְכֹּן בְּנֵי הַעַם הַנִּמְצְאִים עִמָּם יִשְׁבִּים ¹⁰ בְּגִבְעַת בְּנִימָן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַּמִּכְמֶשׁ: וַיֵּצֵא הַמִּשְׁחָרֹת יְיָ מִמְּחֹנֶה פְלִשְׁתִּים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים הָרִאשׁ אֶחָד יִפְנֶה אֶל־הַרְדֵּי עִפְרָה אֶל־אַרְצָא שׁוּעַל: וְהָרִאשׁ אֶחָד יִפְנֶה הַרְדֵּי בֵּית חָרוֹן וְהָרִאשׁ אֶחָד יִפְנֶה הַרְדֵּי הַגְּבוּל הַנִּשְׁקָף עַל־גִּי הַצְּבָעִים הַמְדַבְּרָה: וְחָרַשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכָל־אַרְצָא יִשְׂרָאֵל כִּי־אָמַר פְּלִשְׁתִּים פֶּן יַעֲשׂוּ הַעֲבָרִים הַרֵב אֶזְנִית: וַיַּרְדּוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים לְלִמּוֹשׁ אִישׁ אֶת־מַחְרָשְׁתּוֹ וְאֶת־חַרְדָּמוֹ וְאֶת מַחְרָשְׁתּוֹ: וְהָיְתָה הַפְּעֻזָּה פִּים לְמַחְרָשׁוֹת וְלֵאמֹת וּלְשֹׁלֵשׁ קָלְשׁוֹן

ח' חולק י' כ' דטשה אדרי י"ט אכח ק

באַפעל פון יהוה דיין גאָט וואָס ער האָט דיר באַפוילן; וואָרום גאָט וואָלט אַצונד באַפעסטיקט דיין מלוכה איבער ישראל אויף אייביק. ¹⁴ אַצונד אָבער וועט דיין מלוכה ניט באַשטיין. גאָט האָט זיך אויסגעוויקלט אַ מאָן נאָך זיין האַרצן, און גאָט האָט אים באַפוילן פאַר אַ פירשט איבער זיין פּאָלק, ווייל דו האָסט ניט געהיט וואָס גאָט האָט דיר באַפוילן. ¹⁵ און שמואל איז אויפגעשטאַנען און איז אַוועק פון גלגל קיין גבעת־בנימין. און שאול האָט איבערגעצייילט דאָס פּאָלק וואָס האָט זיך געפונען ביי אים, אַרום זעקס הונדערט מאַן. ¹⁶ און שאול און זיין זון יִנְתָן, און דאָס פּאָלק וואָס האָט זיך געפונען ביי זיי, זיינען געוועסן אין גבעת־בנימין, און די פּלשתים האָבן געלאַנערט אין מכם. ¹⁷ און די פאַר־וויסטער זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנער פון די פּלשתים אין דריי מחנות; איין מחנה האָט זיך פאַרקערט אויפן וועג פון עִפְרָה, צום לאַנד שׁוּעַל, ¹⁸ און איין מחנה האָט זיך פאַרקערט אויפן וועג פון בית־חורון, און איין מחנה האָט זיך פאַר־קערט אויפן וועג פון געמאַרק, וואָס קוקט אַרויס אויפן טאַל צבועים, צום מדבר צו. ¹⁹ און אַ שְׂמִיד האָט זיך ניט געפונען אין גאַנצן לאַנד ישראל, וואָרום די פּלשתים האָבן געזאָגט: טאַמער וועלן די עברים מאַכן אַ שׁווערד אָדער אַ שפּיז. ²⁰ און גאַנץ ישראל האָבן גענידערט צו די פּלשתים צו שאַרפּן איטלעכער זיין אַקער־אַיזן, און זיין גראַב־אַיזן, און זיין האַק, און זיין רידל. ²¹ און פאַרן אַנפּוילן איז געווען אַ פּיס, פאַר די הידלעך, און

א' מטבע צוויי דריטל פון אַ שקל.

כב וּלְהַכְרִידֵם וּלְהַצִּיב חֲדָרָם: וְהָיָה בַיּוֹם מִלְחָמָה וְלֹא
 נִמְצָא חֶרֶב וְהָיְתָה בְיַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־שְׂאֵל וְאֶת־
 כו יוֹתֵן וְתִמְצָא לְשְׂאֵל וְלִיּוֹתֵן בְּנוֹ: וַיֵּצֵא מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים
 אֶל־מַעְבַּר מַכְמֶשׁ:

יד

א וְהָיָה הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹתֵן בְּדִשְׂאֵל אֶל־הַנְּעָר נֶשֶׁא כְּלוֹ
 לָקָה וְנַעֲבְרָה אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מַעְבַּר הַלָּקָה וְלֹאֲבִיו
 ב לֹא הָיָה: וְשְׂאֵל יוֹשֵׁב בְּקִצֵּה הַגְּבֻלָּה תַּחַת הַרְמֹן
 ג אֲשֶׁר בְּמִגְדוֹן הָעָם אֲשֶׁר עָמַד בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ: וְהָיְתָה
 ד בְּדֹאחַטוֹב אָחִי אִי־בְכוֹר וּבְרִי־יָנִיחַם בְּדַעְלִי כֹהֵן יְהוָה
 בְּשִׁלּוֹ נֶשֶׁא אֶפֶס וְהָעָם לֹא יָדַע כִּי הִלָּךְ יוֹתֵן: וּבִן
 ה הַמַּעֲבָרוֹת אֲשֶׁר בָּקֵשׁ יוֹתֵן לַעֲבַר עַל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים
 ו שְׂדֵה־סַלְע מִהַעֲבַר מִזֶּה וְשְׂדֵה־סַלְע מִהַעֲבַר מִזֶּה וְשֵׁם
 ז הָאָחֵד בּוֹצֵץ וְשֵׁם הָאָחֵד סִנְה: הַשָּׁן הָאָחֵד מִצִּוּן
 ח מִצָּפֹן מִלִּמְעַל וְהָאָחֵד מִנֶּגֶב מִלִּמְעַל: וַיֹּאמֶר
 ט יוֹתֵן אֶל־הַנְּעָר וְנֶשֶׁא כְּלוֹ לָקָה וְנַעֲבְרָה אֶל־מִצֵּב
 י הַעֲרָלִים הָאֵלֶּה אוֹלֵי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ כִּי אֵין לִיתְרוֹ
 יא מַעֲצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אִם בְּמַעֲט: וַיֹּאמֶר לֹא נֶשֶׁא כְּלוֹ
 יב עֲשֶׂה כָל־אֲשֶׁר בְּלִבְבְּךָ נְטָה לָךְ הַיּוֹם עִמָּךְ בְּלִבְבְּךָ:
 יג וַיֹּאמֶר יוֹתֵן הִנֵּה אֲנִי עֹבְרִים אֶל־הָאֲנָשִׁים וְנִגְלִינוּ
 יד אֲלֵיהֶם: אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ דָּמוֹ עֲדִינִיעֵנוּ אֲלֵיכֶם
 טו וְעַמְדוֹת תַּחֲתֵינוּ וְלֹא נַעֲלָה אֲלֵיהֶם: וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ
 טז עָלֵינוּ וְעָלֵינוּ כִּי־נִתְּנָם יְהוָה בְּיָדֵנוּ וְהִדְלִינוּ הָאֹתֹת:
 יז וְיָלֵךְ שְׂנֵיהֶם אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ פְּלִשְׁתִּים הִנֵּה
 יח עֹבְרִים יֵצְאִים מִן־הַחַדְתָּיִם אֲשֶׁר הִתְחַבְּאֲרָשָׁם: וַיַּעַן
 יט אִנְשֵׁי הַמִּצֵּבָה אֶת־יוֹתֵן וְאֶת־נֶשֶׁא כְּלוֹ וַיֹּאמְרוּ עָלֵינוּ
 כ אֵלֵינוּ וְנִדְרִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר וַיֹּאמֶר יוֹתֵן אֶל־נֶשֶׁא כְּלוֹ
 כא עֲלָה אַחֲרַי כִּי־נִתְּנָם יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל: וַיַּעַל יוֹתֵן עַל־

פֶּאֶר דִּי גֵרָבֵאִייִנוס, און פֶּאֶרן דִּרְיִשְׁפִּיץ, און פֶּאֶר דִּי
 העק; דעסגלייכן פֶּאֶר אָנשטעלן דעם טרײַבשטעכער.
 22 אַזוי איז געשען, אַז אין טאַג פֿון מלחמה האָט זיך ניט גע-
 פֿונען אַ שווערד אָדער אַ שפּיז אין דער האַנט פֿון דעם
 גאַנצן פֿאָלק וואָס מיט שְׂאֵלן און מיט יוֹתֵנען; נאָר בײַ
 שְׂאֵלן און בײַ יוֹתֵן זײַן זון האָט זיך געפֿונען.
 23 און די וואָך פֿון די פֿלשתיים איז אַרויסגעגאַנגען
 צום איבערפֿאַר פֿון מַכְמֶשׁ.

יד

1 און עס איז געווען איין טאַג, האָט יוֹתֵן דער זון
 פֿון שְׂאֵלן געזאָגט צו דעם יונג, זײַן וואָפֿנטרענער:
 קום און לאָמיר אַריבערגיין צו דער וואָך פֿון די פֿלשתיים
 וואָס אויף יענער זײַט; און זײַן פֿאַטער האָט ער ניט גע-
 זאָגט. 2 און שְׂאֵל איז געזעסן אין עק גבועה אונטער דעם
 מילגרוימבוים וואָס אין מגרון; און דאָס פֿאָלק וואָס מיט
 אים איז געווען אַרום זעקס הונדערט מאָן. 3 און אַחֲרָיָה
 דער זון פֿון אַחִיטוֹב דעם ברודער פֿון אִי־בְכוֹר, דעם זון
 פֿון פֿינחס, דעם זון פֿון עֲלִי דעם כֹּהֵן פֿון גאַט אין שִׁלּוֹ,
 האָט געטראָגן דעם אָפֿוד. און דאָס פֿאָלק האָט ניט גע-
 וויסט אַז יוֹתֵן איז אַזעקגעגאַנגען.
 4 און צווישן די איבערפֿאַרן וואָס יוֹתֵן האָט גע-
 וואָלט אַריבערגיין צו דער וואָך פֿון די פֿלשתיים, איז
 געווען אַ שפּיץ פֿעלז פֿון דער זײַט און אַ שפּיץ פֿעלז פֿון

דער אַנדער זײַט, און דער נאָמען פֿון איינעם איז געווען בּוֹצֵץ, און דער נאָמען פֿון אַנדערן סִנְה. 5 איין שפּיץ
 אויפגעשטעלט פֿון צפֿון אַקעגן מַכְמֶשׁ, און איינער פֿון דרום אַקעגן גִּבְעָה.

6 און יוֹתֵן האָט געזאָגט צו דעם יונג, זײַן וואָפֿנטרענער: קום און לאָמיר אַריבערגיין צו דער וואָך פֿון דיִדְאָזיקע
 אומבאַשניטענע. אפֿשר וועט גאַט טאַן פֿאַר אונדז; וואָרום בײַ גאַט איז קײַן אָפֿהאַלט ניט אַז ער העלפֿן מיט פֿיל [מענטשן]
 אָדער מיט ווינציק. 7 האָט זײַן וואָפֿנטרענער צו אים געזאָגט: טו אַלץ וואָס אין דײַן האַרצן; פֿאַרקער זיך; זע, איך
 בין מיט דיר ווי נאָך דײַן האַרצן. 8 האָט יוֹתֵן געזאָגט: אָט גײַען מיר אַריבער צו די מענטשן, און מיר וועלן זיך באַ-
 ווייזן צו זײַ; 9 אויב זײַ וועלן זאָגן צו אונדז אַזוי: האַרט אויס ביז מיר קומען צו צו אײַך, וועלן מיר שטיין אויף אונדזער
 אָרט, און וועלן ניט אַרויפגיין צו זײַ; 10 אויב אָבער זײַ וועלן זאָגן אַזוי: קומט אַרויף צו אונדז, וועלן מיר אַרויפגיין,
 וואָרום גאַט האָט זײַ געגעבן אין אונדזער האַנט. און דאָס וועט אונדז זײַן דער צײַכן.

11 האָבן זײַ זיך בײַדע באַוווּזן צו דער וואָך פֿון די פֿלשתיים, און די פֿלשתיים האָבן געזאָגט: אָן קומען די עברים
 אַרויס פֿון די לעכער וואָס זײַ האָבן זיך דאַרטן באַהאַלטן. 12 און די מענטשן פֿון דער וואָך האָבן זיך אָפּגערופֿן צו
 יוֹתֵנען און זײַן וואָפֿנטרענער, און האָבן געזאָגט: קומט אַרויף צו אונדז, און מיר וועלן אײַך עפֿעס צו וויסן טאַן. האָט
 יוֹתֵן געזאָגט צו זײַן וואָפֿנטרענער: קום אַרויף נאָך מיר, וואָרום גאַט האָט זײַ געגעבן אין דער האַנט פֿון יִשְׂרָאֵל.

דָּרוֹ וְעַל-רִגְלָיו וְנָשָׂא כָּלֵי אֲחֵרָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי יוֹנָתָן
וְנָשָׂא כָּלֵי מְמוֹתָת אֲחֵרָיו: וְהָיוּ הַמִּכָּה הַרְאֵשְׁנָה י'
אֲשֶׁר הָיָה יוֹנָתָן וְנָשָׂא כָּלֵי כַּעֲשָׂרִים אִישׁ כִּבְחָצֵי
מִצֵּנָה צֶמֶד שָׂדֶה: וְהָיוּ חֲרָדָה כַּמִּחְנָה בַשָּׂדֶה וּבְכָל-ט'
הָעָם הַמִּצֵּב וְהַמְשֻׁחֵת חֲרָדוֹ נִסְתַּחֲמָה וַתִּרְגַּז הָאָרֶץ
וַתִּהְיֶינָה לְחֲרָדַת אֱלֹהִים: וַיֵּרְאוּ הַצִּמִּים לְשֹׂאֵל כִּנְבֻעַת ט'
כִּנְיָמָן וְהָיָה הַדְּמִיָּן נִמְוָג וַיִּלָּךְ וְהָלַם: וַיֹּאמֶר י'
שֹׂאֵל לָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ הִקְדִּירָנָא וַיֵּרְאוּ מִי הַלָּךְ מִעֲמֻט
וַיִּפְקְדוּ וְהָיָה אֵין יוֹנָתָן וְנָשָׂא כָּלֵי: וַיֹּאמֶר שֹׂאֵל י"
לְאֵתָהּ הַנְּיִשָּׁה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי-הָיָה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עַד דְּבַר שֹׂאֵל אֶל-הַכֹּהֵן י"
וְהַדְּמִיָּן אֲשֶׁר בַּמִּחְנָה פִּלְשְׁתִּים וַיִּלָּךְ הַלָּךְ וְרָב
וַיֹּאמֶר שֹׂאֵל אֶל-הַכֹּהֵן אִכָּפָה יָדְךָ: וַיִּזְעַק שֹׂאֵל וּכְלָ-כ
הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד-הַמִּלְחָמָה וְהָיָה הַיָּתֵה חֲרָב
אִישׁ כִּרְעֻדוֹ מְהוּמָה גְּדוּלָה מְאֹד: וְהַעֲבָרִים הָיוּ כ"
לְפִלְשְׁתִּים כְּאֶתְמוֹל שְׁלֹשׁוֹם אֲשֶׁר עָלוּ עִמָּם בַּמִּחְנָה
סָבִיב וְנִסְתַּחֲמָה לְהַיּוֹת עַם-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עַם-שֹׂאֵל
וַיּוֹנָתָן: וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְחַבְּאִים בְּהַר-אֶפְרַיִם כ"
שָׁמְעוּ כִּי-נָסוּ פִּלְשְׁתִּים וַיִּדְבְּקוּ נִסְתַּחֲמָה אֲחֵרֵיהֶם
בַּמִּלְחָמָה: וַיִּזְשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת-יִשְׂרָאֵל כ"
וְהַמִּלְחָמָה עֲבָרָה אֶת-בֵּית אֹן: וְאִישׁ-יִשְׂרָאֵל נָגַשׁ בַּיּוֹם כ"
הַהוּא וַיֹּאֵל שֹׂאֵל אֶת-הָעָם לֵאמֹר אֲרוֹן יְהוָה אֲשֶׁר-
יֹאכַל לָחֶם עַד-הָעֶרֶב וְנִקְמַתִי מֵאִיבִי וְלֹא-שָׁעַם כָּל-
הָעָם לָחֶם: וְכָל-הָאָרֶץ בָּאוּ בְּיַעַר וַיְהִי דְבַשׁ עַל-פְּנֵי כ"
הַשָּׂדֶה: וַיָּבֹא הָעָם אֶל-הַעֲרֵב וְהָיָה הַלָּךְ דְּבַשׁ וַאֲךָ כ"
מִשִּׁינֵי יָדוֹ אֶל-פִּי כִּי-רָאָה הָעָם אֶת-הַשִּׁבְעָה: וַיּוֹנָתָן לֹא-כ"
שָׁמַע כְּהַשְׁבִּיעַ אֲבִיו אֶת-הָעָם וַיִּשְׁלַח אֶת-יְקָצָה הַמַּשְׁחֵל

ע' ספרא באנציע ספרא

13 און יונתן האָט אַרויפגעקלעטערט אויף זיינע הענט
און אויף זיינע פיס, און זיין וואַפנטרענער נאָך אים. און
זיי זיינען געפאלן פאַר יונתנען, און זיין וואַפנטרענער האָט
געטייט הינטער אים. 14 און דער ערשטער שלאַק וואָס
יונתן און זיין וואַפנטרענער האָבן געשלאָגן, איז געווען
אַרום צוואַנציק מאָן, אין אַרום אַ האַלבער בייט פון אַן
אַקער פעלד. 15 איז געוואָרן אַ ציטערניש אין לאַגער
אויפן פעלד, און צווישן גאַנצן פּאָלק; די וואַך און די
פאַרוויסטער, אפילו זיי האָבן געציטערט; און די ערד
האָט זיך געטרייסטלט, און עס איז געוואָרן אַ גאַסס
ציטערניש.

16 און די וועכטער פון שאול'ן אין גבעת-בנימין האָבן
אַ קוק געטאָן, ערשט די מחנה צעקריכט און גייט אַהין און
אַהער. 17 האָט שאול געזאָגט צו דעם פּאָלק וואָס מיט
אים: ציילט אַקאַרשט נאָך, און זעט ווער איז אוועקגע-
גאַנגען פון אונדז. האָבן זיי נאָכגעציילט, ערשט יונתן און
זיין וואַפנטרענער זיינען ניטאָ. 18 האָט שאול געזאָגט צו
אַחֵיהֶן: גענען דעם אַרון פון גאָס; וואָרום דער אַרון פון
גאָס איז געווען אין יענעם טאַג מיט די קינדער פון ישראל.
19 און עס איז געווען, בעת שאול האָט גערעדט מיט
דעם פּהן, איז דער טומל וואָס אין לאַגער פון די פּלשתים
געוואָרן אַלץ גרעסער און גרעסער. האָט שאול געזאָגט

צום פּהן: צי צוריק דיין האַנט. 20 און שאול און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט אים האָבן זיך אַינגעזאַמלט, און זיי זיינען
געקומען צו דער מלחמה, ערשט איינעמס שווערד איז קעגן אַנדערן-זייער אַ גרויסע מהומה.

21 און די עברים וואָס זיינען געווען מיט די פּלשתים אזוי ווי נעכטדאָסערנעכטן, די וואָס זיינען אַרויפגעקומען
מיט זיי אין לאַגער רונד אַרום, זיי אויך זיינען צוגעשטאַנען צו די ישראל וואָס מיט שאול'ן און יונתנען. 22 און אַלע מענער
פון ישראל וואָס האָבן זיך באַהאַלטן אין דעם געבערג פון אפרים, האָבן געהערט אַז די פּלשתים זיינען אַנטלאָפן, און
זיי אויך האָבן זיי נאָכגעיאָגט אין דער מלחמה. 23 און גאָט האָט געהאַלפן ישראל אין יענעם טאַג.

און די מלחמה איז אוועק ביז אַריבער בית-אָנן. 24 און די מענער פון ישראל זיינען געווען פאַרקלעמט אין יענעם
טאַג, אָבער שאול האָט באַשוואָרן דאָס פּאָלק, אזוי צו זאָגן: פאַרשאַלטן דער מענטש וואָס וועט עסן שפּייז בין אָונט, ווען
איך וועל זיך האָבן נוקם געווען אַן מיינע פיינט! און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט ניט פאַרווכט קיין שפּייז.

25 און דאָס גאַנצע פּאָלק איז געקומען אין וואַלד; און האָניק איז געווען אויפן פעלד. 26 און ווי דאָס פּאָלק איז גע-
קומען אין וואַלד, ערשט אַ רינג פון האָניק, אָבער קיינער האָט ניט צוגערירט זיין האַנט צו זיין מויל, וואָרום דאָס פּאָלק
האָט מורא געהאַט פאַר דער שבועה. 27 אָבער יונתן האָט ניט געהערט ווי זיין פּאַטער האָט באַשוואָרן דאָס פּאָלק, און ער

אָשר בָּיָדוֹ וַיִּטְבֵּל אוֹתָהּ בַּיַּעֲרָת הַדְּבִשׁ וַיִּשֶׁב יָדוֹ אֶל-
כח פִּי וַתִּרְאֶנּוּ עֵינָיו: וַיֵּן אִישׁ מֵהֵם וַיֹּאמֶר הַשֶּׁבֶע הַשְּׂבִיעַ
אָבִיךָ אֶת-הַעֵם לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר-יֹאכַל לֶחֶם
כט הַיּוֹם וַיַּעַף הָעָם: וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן עֲבַד אֲבִי אֶת-הָאָרֶץ רְאֵי
ל נָא בְּ-אָדָמוֹ עֵינֵי כִּי טַעַמְתִּי מִעֵט דְּבִשׁ הַזֶּה: אִתְּ כִּי לֹא
אָכַל אֶבֶל הַיּוֹם הָעָם מִשְׁלַל אֲבִיךוֹ אֲשֶׁר מֵצָא כִּי עָתָה
לא לֹא דִבַּרְתָּה מִכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים: וַיְכוּ בַּיּוֹם הַהוּא בַּפְּלִשְׁתִּים
לב מִמִּכְמַשׁ אֵילָנָה וַיַּעַף הָעָם מֵאֵד: וַיַּעַשׂ הָעָם אֶל-יִשְׁשָׁלָל
וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ אֲרֻצָּה וַיֹּאכַל הָעָם
לג עֲלֵיהֶם: וַיְגִידוּ לְשָׂאִיל לֵאמֹר הִנֵּה הָעָם הַטֹּמֵים
לד לִיהוָה לֹאכְלֵל עַל-הַדָּם וַיֹּאמֶר בְּנִדְחָם יָלוּ אֵלֵי הַיּוֹם אָבִן
וַיִּזְקֶנּוּ: וַיֹּאמֶר שָׂאִיל פָּנּוּ בָעָם וְאִמְרַתֶם לָהֶם הִנֵּינוּ
אֵלֵי אִישׁ שׁוֹרֵוֹ וְאִישׁ שׁוֹרֵוֹ וְשַׁחַמְתֶּם בָּהֶם וְאָכַלְתֶּם וְלֹא-
חֲחַמְתֶּם לַיהוָה לֹאכְלֵל אֶל-הַדָּם וַיִּגְשׁוּ מִלְּהָעָם אִישׁ
לה שׁוֹרֵוֹ בְּיָדוֹ הַלִּילָה וַיִּשְׁחֲטוּ-שֵׁם: וַיָּבִן שָׂאִיל מִזִּבְחַת
לו לַיהוָה אֲתוֹ חָחַל לִבְנֹת מִזִּבְחַת לַיהוָה: וַיֹּאמֶר
שָׂאִיל נִרְדָּה אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים לִילָה וַיִּכְוֶה בָהֶם עַד-אִיר
הַבָּקָר וְלֹא-נִשְׁאַר בָּהֶם אִישׁ וַיֹּאמְרוּ כִּלְהַטּוֹב בַּעֲנִיף
עֲשֵׂה: וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן נִקְרָבָה הַלֵּם אֶל-הָאֱלֹהִים:
לז וַיִּשְׂאֵל שָׂאִיל בְּאֱלֹהִים הַאֲרִד אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים הַתַּתָּם
לח בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָנְדוּ בַּיּוֹם הַהוּא: וַיֹּאמֶר שָׂאִיל נִשׁוּ
הַלֵּם כֹּל פְּנוֹת הָעָם וְדַעוּ וְרֵאוּ בְּמָה הִתְהַפְּקֹת
לט הַזֹּאת הַיּוֹם: כִּי חִרְדְּתֶנּוּ הַמּוֹשִׁיעַ אֶת-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם-
ישְׁנוּ בַּיּוֹתָן בְּנֵי בִרְמוֹת יָמוֹת וְאִין עָנְדוּ מִכְּלֵה-הָעָם:
מ וַיֹּאמֶר אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל אַתֶּם תִּהְיוּ לְעֹבֵר אַחַד וְאִין יוֹנָתָן
בְּנֵי נְדָה לְעֹבֵר אַחַד וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל-שָׂאִיל הַטּוֹב
סא בַּעֲנִיף עֲשֵׂה: וַיֹּאמֶר שָׂאִיל אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

כז' ותאמר ק' לב' ויעט ק' השלל ק' לג' א' נחה כ"א אָל
ל"ז ה"ז' רש"י ספסוק באמצע ספסוק

הָאֵט אויסגעשטרעקט דעם שפיץ פון דעם שטעקן וואָס אין
זיין האַנט, און האַט אים איינגעטונקט אין דעם האַניקסאַט,
און צוגעקערט זיין האַנט צו זיין מויל, און זיינע אויגן האַבן
אויפגעלוכטן. ²⁸ האַט זיך אָפּגערוּפּן אַ מאַן פון פּאָלק,
און האַט געזאָגט: באַשוואַרן האַט דיין פּאָטער באַשוואַרן
דאָס פּאָלק, אַזוי צו זאָגן: פּאַרשאַלטן דער מענטש וואָס
וועט היינט עסן שפּיז! דרום איז דאָס פּאָלק פּאַרחלשט.
²⁹ האַט יוֹנָתָן געזאָגט: פּאַראומגליקט האַט מיין פּאָטער
דאָס לאַנד; זעט, איך בעט אייך, ווי מיינע אויגן האַבן
אויפגעלוכטן, ווייל איך האָב פּאַרווכט אַ ביסל פון דעם
דאָזיקן האַניק. ³⁰ היינט ווי שוין אַז עסן וואַלט געגעסן
היינט דאָס פּאָלק פון דעם רויב פון זיינע פיינט וואָס ער
האַט געפּונען? צי וואַלט ניט אַצונד דער שלאַק צווישן די
פּלשתיים געווען נאָך גרעסער?
³¹ און ווי האַבן געשלאָגן אין יענעם טאַג צווישן די
פּלשתיים פון מִכְמַשׁ בִּזוֹ אֵילֹן, און דאָס פּאָלק איז געוואָרן
זייער פּאַרחלשט. ³² און דאָס פּאָלק האַט זיך אַ לאָז גע-
טאַן צום רויב, און זיי האַבן גענומען שאַף און רינדער און
יונגע רינדער, און האַבן געשאַכטן אויף דער ערד, און
דאָס פּאָלק האַט געגעסן מיטן בלוט.
³³ האַט מען אָנגעזאָגט שָׂאִיל: אַזוי צו זאָגן: זע,
דאָס פּאָלק זינדיקט צו גאָט, צו עסן מיטן בלוט. האַט ער
געזאָגט: איר האַט געפּעלשט; קייקלט-צו אַקאַרשט צו
מיר אַ גרויסן שטיין. ³⁴ און שָׂאִיל האַט געזאָגט: צע-
שפּרייט זיך צווישן פּאָלק, און איר זאָלט זאָגן צו זיי: גענעט צו מיר
איטלעכער זיין אַקס, און איר זאָלט שטעלן זיך צו זיי: גענעט צו מיר
איטלעכער זיין אַקס מיט זיין האַנט יענע נאַכט; און זיי האַבן דאַרטן געשאַכטן.
³⁵ און שָׂאִיל האַט געבויט אַ מזבּח צו גאָט. דאָס איז געווען דער ערשטער מזבּח וואָס ער האַט געבויט צו גאָט.
³⁶ און שָׂאִיל האַט געזאָגט: לאַמיר אַרפּנדרען נאָך די פּלשתיים ביי נאַכט, און רויבן צווישן זיי ביזן ליכט
פון פּרימאַרגן, און לאַמיר ניט איבערלאָזן פון זיי אַ מאַן. האַבן זיי געזאָגט: אַלץ וואָס איז גוט אין דינע אויגן,
טו. האַט דער כּהֵן געזאָגט: לאַמיר גענענען אַהער צו גאָט. ³⁷ און שָׂאִיל האַט געפּרעגט ביי גאָט: זאָל איך אַרפּפּ-
נידערן נאָך די פּלשתיים? וועסטו זיי געבן אין דער האַנט פון יִשְׂרָאֵל? אָבער ער האַט אים ניט געענטפּערט אין
יענעם טאַג. ³⁸ האַט שָׂאִיל געזאָגט: גענענט אַהער, אַלע פּאַרשטייער פון פּאָלק, און ווערט געוואַר און זעט,
דורך וואָס איז געשען דיִדאָזיקע זינד היינט? ³⁹ וואָרום אַזוי ווי עס לעבט יהוה וואָס העלפט יִשְׂרָאֵל, אַפּילו ווען דאָס
איז אין מיין זון יוֹנָתָן, אַז שטאַרבן מוז ער שטאַרבן! אָבער קיינער פון גאַנצן פּאָלק האַט אים ניט געענטפּערט. ⁴⁰ האַט
ער געזאָגט צו גאַנץ יִשְׂרָאֵל: איר וועט זיין אויף איין זייט, און איך און מיין זון יוֹנָתָן וועלן זיין אויף דער אַנדער זייט. האַט
דאָס פּאָלק געזאָגט צו שָׂאִיל: וואָס איז גוט אין דינע אויגן, טו. ⁴¹ האַט שָׂאִיל געזאָגט צו יהוה דעם גאָט פון יִשְׂרָאֵל:

גיב די ריכטיקייט. זיינען פארנומען געוואָרן יונתן און שאול, און דאָס פאָלק איז אַרויס. ⁴² האָט שאול געזאָגט: וואָרפט צווישן מיר און צווישן מיין זון יונתנען; און יונתן איז פארנומען געוואָרן. ⁴³ האָט שאול געזאָגט צו יונתנען: דער צייל מיר וואָס דו האָסט געטאָן. האָט אים יונתן דער ציילט און האָט געזאָגט: פאָרווכן האָב איך פאָרווכט מיטן שפיץ פון דעם שטעקן וואָס אין מיין האַנט אַ ביסל האָניק. אַט בין איך; לאַמיך שטאַרבן. ⁴⁴ האָט שאול געזאָגט: זאָל גאָט טאָן אזוי און נאָך מער, און שטאַרבן מוזטו שטאַרבן, יונתן! ⁴⁵ האָט דאָס פאָלק געזאָגט צו שאולן: זאָל יונתן שטאַרבן, דער וואָס האָט אויפגעטאָן די דאָזיקע גרויסע ישועה אין ישראל? חלילה! אזוי ווי יהוה לעבט, אויב אַ האָר פון זיין קאָפּ וועט פאַלן צו דער ערד! וואָרום מיט גאָט האָט ער דאָס אויפגעטאָן היינטיקן טאָג. און דאָס פאָלק האָט אויסגעלייזט יונתנען, און ער איז גיט געשטאַרבן.

⁴⁶ און שאול איז אוועק פון הינטער די פלשתים, און די פלשתים זיינען געגאנגען צו זייער אָרט. ⁴⁷ און שאול האָט פארנומען די מלוכה איבער ישראל, און ער האָט מלחמה געהאַלטן רונד אַרום מיט אַלע זייערע פיינט, מיט מואָב, און מיט די קינדער פון עמון, און מיט אַדום, און מיט די מלכים פון צנבא, און מיט די פלשתים; און אומעטום ווו ער פלעגט זיך קערן, פלעגט ער זיי אַנטאָן שלעכטס. ⁴⁸ און ער האָט אויפגע-

טאָן העלדישקייט, און האָט געשלאָגן עמלק, און מציל געווען ישראל פון דער האַנט פון זיין רויבער.

⁴⁹ און שאולס זין זיינען געווען יונתן, און ישו, און מלכישוש; און די נעמען פון זיינע צוויי טעכטער זיינען געווען: דער נאָמען פון דער עלטערער, מרב, און דער נאָמען פון דער קלענערער מיכל. ⁵⁰ און דער נאָמען פון שאולס ווייב איז געווען אחינועם די טאכטער פון אחימען; און דער נאָמען פון זיין חיל-פירער אַבינר דער זון פון נר, שאולס פעטער. ⁵¹ אי קיש דער פאָטער פון שאולן, אי נר דער פאָטער פון אַבנרן, איז געווען אַ זון פון אַביאלן.

⁵² און די מלחמה אויף די פלשתים איז געווען שטאַרק אַלע טעג פון שאולן. און ווי שאול פלעגט זען עמיץ אַ מאָן אַ גיבור, אַדער עמיץ אַ העלדישן יונג, אזוי האָט ער אים צוגענומען צו זיך.

טו

¹ און שמואל האָט געזאָגט צו שאולן: מיך האָט גאָט געשיקט דיך צו זאלבן פאַר אַ מלך איבער זיין פאָלק, איבער ישראל; דרום הער אַצונד צו דעם קול פון די ווערטער פון גאָט. ² אזוי האָט געזאָגט גאָט פון צבאות: איך געדענק וואָס עמלק האָט געטאָן צו ישראל, ווי ער האָט זיך אים געשטעלט אין וועג ביי זיין אַרויפגיין פון מצרים. ³ אַצונד גיי און זאָלסט שלאָגן עמלק; און איר זאָלט פאַרוויסטן אַלץ וואָס ער האָט, און זאָלסט זיך גיט דערבאָרימען אויף

הַיָּהוָה תָּמִים וְיִלְכָד יוֹנָתָן וְשָׁאֵל וְהָעָם יָצְאוּ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ שָׁאֵל הַפִּילֹו בְיָדִי וְכִן יוֹנָתָן בְּנִי וְיִלְכָד יוֹנָתָן: וַיֹּאמֶר שָׁאֵל אֶל-יוֹנָתָן הַנִּיחָה לִּי מָה עָשִׂיתָה וַיַּגִּדְלֹו יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ שָׁאֵל מִלְּמַתִּי בְּקִצְהָ הַמַּטָּה אֲשֶׁר-בְּיָדִי מַעַט דָּבַשׁ הִנֵּנִי אָמוֹת: וַיֹּאמֶר שָׁאֵל כַּדִּי-עָשָׂה אֱלֹהִים וְכֵה יוֹסֵף מֶלֶךְ כִּדְמוֹת תְּמוֹת יוֹנָתָן: וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל-שָׁאֵל הַיּוֹנָתָן יָמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חֲלִילָה הִי-יְהוָה אִם-יָפֵל מִשְׁעַרְתֵּי רִאשׁוֹ אֶרְצָה כִּי-עַם-אֱלֹהִים עָשָׂה הַזֶּה הַזֶּה וַיַּפְדּוּ הָעָם אֶת-יוֹנָתָן וְלֹא-מָת: וַיַּעַל שָׁאֵל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים הִלְכוּ לְמִקְוָם: וְשָׁאֵל לָכֵד הַמְלוּכָה עַל-יִשְׂרָאֵל וַיִּלְחֶם סָבִיב אַ בְּכָל-אֹיְבָיו בְּמוֹאָב אַ וּבְבְנֵי-עַמּוֹן וּבְאֲדוֹם וּבְמִלְכֵי צוּבָה וּבְפְלִשְׁתִּים וּבְכָל אֲשֶׁר-יָפְתָה יְרֵשִׁיעַ: וַיַּעַשׂ חֵיל גָּדוֹל אֶת-עַמְלֵק וַיַּגִּל אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיַּד שָׁחָו: וַיַּרְדּוּ בְנֵי שָׁאֵל יוֹנָתָן וְיִשׁוּ וּמִלְכִישׁוּעַ וְשֵׁם שְׁתֵּי בָנָתָיו שֵׁם הַבְּכִירָה מֶרֶב וְשֵׁם הַקְּטָנָה מִיָּכָל: וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ שָׁאֵל אַחִינוּעַם בְּתוֹרְתֵי-מִצְרַיִם וְשֵׁם שְׂרָצְבָאוּ אַבְיִנֵר בְּדֹנָד יוֹד שָׁאֵל: וְקִישׁ אַבְיִשָׁאֵל וְנֵר אַבְיִיאַבְנֵר בְּדָבִיאֵל: וַתְּהִי נָבִיחַ הַמְּלִיכָה חֹזְקָה עַל-פְּלִשְׁתִּים כֹּל יְמֵי שָׁאֵל וְרָאָה שָׁאֵל כָּל-אִישׁ גִּבּוֹר וְכָל-בֶּן-חֵיל וַיֹּאסְפֵהוּ אֵלָיו:

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׁאֵל אֲתִי שְׁלַח יְהוָה לְמַשְׁחֹךְ לְמִלְכָּךְ עַל-עַמּוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל דְּבָרֵי יְהוָה: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פְּקֹדֵתִי אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה עַמְלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-שָׁם לוֹ בְּדֹרֶךְ בְּעֵלְתוֹ מִמְצָרַיִם: עַתָּה לֵךְ וְהִבִּיתָה אֶת-עַמְלֵק וְהַחַרְמְתָם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לֹו וְלֹא תִחַל עָלָיו וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד-אִשָּׁה מֵעַלְלֹו וְעַד-זִינָק

י"ד, מ"ט, ס"א ס"ח כ"ס"ט טו א' ה'מט"ו ס' זכור והוא שכוניס מחולקין כה אמר ג' מלך

ד משור ועד-שה מנמל ועד-חמור: וישמע שאול
 ה את-העם ויפקדם בפללים מאתים אלה רגלי ועשרת
 ו אלפים את-איש יהודה: ויבא שאול עד-עיר עמלק וירב
 ז בנחל: ויאמר שאול אלי-הקני לו סרו רדו מתוך
 ח עמלקן פדאספה עמו ואתה עשיתה הסד עס-פל-בני
 ט ישראל בעלותם ממצרים ויסר קני מתוך עמלק: ויהי
 י שאול את-עמלק מחוילה בואף שור אשר על-פני
 יא מצרים: ויתפש את-אנג מלך-עמלק חי ואת-פל-העם
 יב החרים לפי-חרב: ויחמל שאול והעם על-אנג ועל
 יג מוטב הצאן והבקר והמשנים ועל-הפרים ועל-כל-הטוב
 יד ולא אבו החרימם וכל-המלאכה נמכרה ונמס אתה
 טו החרימו: ויהי דבר יהוה אל-שמואל לאמר: נחמתי
 טז כיהמלכתי את-שואל למלך בי-שב מאחרי ואת-דברי
 יז לא הקים ויהי לשמואל ויועק אלי-יהוה בלילה-לילה:
 יח וישכם שמואל לקראת שאול בבקר ויגד לשמואל
 יט לאמר בא-שואל הכרמלה והנה מצוי לו יד ויסב ויעבר
 כ וירד הלילה: ויבא שמואל אל-שואל ויאמר לו שאול
 כא ברוך אתה ליהוה הקימתי את-דבר יהוה: ויאמר שמואל
 כב ומה קול-הצאן הזה באוני וקול הבקר אשר אנכי שמע:
 כג ויאמר שאול מעמלקן הביאות אשר חמל העם על-
 כד מוטב הצאן והבקר למען וכת ליהוה אלהיך ואת-היותך
 כה החרימו: ויאמר שמואל אל-שואל הרה ואנידה לך
 כו את אשר דבר יהוה אלי הלילה ויאמרו לו דבר:
 כז ויאמר שמואל הלא אסר-קמן אתה בעיניך ראש שבמי
 כח ישראל אתה ומשחה יהוה למלך על-ישראל: וישלחה
 כט יהוה בדרך ויאמר לך והחרימתי את-החטאים את-
 ל עמלק ונלחמתי בו עד-פלותם אתם: ולמה לא-שמעת

אים, און זאלסט טייטן פון א מאן ביז א פרוי, פון א קינד
 ביז א זויגעדיקן, פון אן אַקס ביז א שעפס, פון א קעמל
 ביז אן אייזל.
 4 האָט שאול ציוניפוערופן דאָס פּאַלק, און ער האָט
 זיי איבערגעציילט אין טלאים, צוויי הונדערט טויזנט פוס-
 גייער, און צען טויזנט מאן פון יהודה. 5 און שאול איז
 געקומען צו דער שטאָט פון עמלק, און ער האָט מלחמה
 געהאלטן אין טאַל. 6 און שאול האָט געזאָגט צום קיני:
 קומט גייט אוועק, נידערט אַראָפּ פון צווישן עמלק, כדי
 איך זאָל דיך ניט אומברענגען מיט אים: און דו האָסט
 דאָך געטאָן חסד מיט אַלע קינדער פון ישראל ביי זייער
 אַרויפגיין פון מצרים. האָט דער קיני אָפּגעטרעטן פון
 צווישן עמלק.
 7 און שאול האָט געשלאָגן עמלק פון חוילה ווי דו
 קומסט קיין שור וואָס פאַר מצרים. 8 און ער האָט גע-
 כאַפט אַנג דעם מלך פון עמלק אַ לעבעדיקן, און דאָס
 גאַנצע פּאַלק האָט ער פאַרוויסט מיטן שאַרף פון שווערד.
 9 אָבער שאול און דאָס פּאַלק האָבן געשוינט אַנגן, און די
 בעסטע פון די שאָף און די רינדער-די צווייטגעבאַרענע,
 און די לעמער, און דאָס גאַנצע גוטס, און זיי האָבן ניט
 געוואָלט זיי פאַרוויסטן. נאָר אַלדאָס נישטווערטיקע און
 צעקראַכענע פּי, דאָס האָבן זיי פאַרוויסט.
 10 איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו שמואלן, אזוי
 צו זאָגן: 11 איך האָב חרטה וואָס איך האָב געמאַכט
 שאולן פאַר אַ מלך, וואָרום ער האָט זיך אָפּגעקערט פון הינטער מיר, און מינע ווערטער האָט ער ניט מקיים
 געווען.

ב"י פחות בס"פ מ"ז ויאמר ק"י

האָט שמואלן געערגערט, און ער האָט געשריען צו גאָט אַ גאַנצע נאַכט. 12 און שמואל האָט זיך געפּעדערט אין
 דער פּרי צו באַגעגענען שאולן. איז אַנגעוואָגט געוואָרן שמואלן, אזוי צו זאָגן: שאול איז געקומען קיין פּרמל, און זע, ער
 האָט זיך אויפגעשטעלט אַן אַנדענק, און האָט זיך אויסגעדרייט, און איז אוועק און האָט אַראָפּגענידערט קיין גלגל. 13 איז
 שמואל געקומען צו שאולן, און שאול האָט צו אים געזאָגט: געבענטשט זאָלסטו זיין פון גאָט! איך האָב מקיים געווען
 דאָס וואָרט פון גאָט. 14 האָט שמואל געזאָגט: און וואָס איז דערדאָזיקער קול פון די שאָף אין מינע אויערן, און דער
 קול פון די רינדער וואָס איך הער? 15 האָט שאול געזאָגט: פון עמלק האָט מען זיי געבראַכט, וואָרום דאָס פּאַלק האָט
 געשוינט די בעסטע פון די שאָף און די רינדער, כדי צו שלאַכטן צו יהוה דיין גאָט; אָבער דאָס איבעריקע האָבן מיר
 פאַרוויסט. 16 האָט שמואל געזאָגט צו שאולן: הער אויף, און איך וועל דיר זאָגן וואָס גאָט האָט צו מיר גערעדט די
 נאַכט. האָט ער צו אים געזאָגט: רעד.

17 האָט שמואל צו אים געזאָגט: פאַרוואָר, אויב דו ביסט קליין אין דייןע אויגן, ביסטו אָבער דער קאַפּ פון די שבטים
 פון ישראל, און דיך האָט גאָט געזאַלכט פאַר אַ מלך איבער ישראל. 18 און גאָט האָט דיך געשיקט אויף אַ וועג, און האָט
 געזאָגט: גיי און זאָלסט פאַרוויסטן די זינדיקע, עמלק, און זאָלסט מלחמה אויף זיי ביז מע וועט זיי פאַרלענדן. 19 טאַ

האָט שמואלן געערגערט, און ער האָט געשריען צו גאָט אַ גאַנצע נאַכט. 12 און שמואל האָט זיך געפּעדערט אין
 דער פּרי צו באַגעגענען שאולן. איז אַנגעוואָגט געוואָרן שמואלן, אזוי צו זאָגן: שאול איז געקומען קיין פּרמל, און זע, ער
 האָט זיך אויפגעשטעלט אַן אַנדענק, און האָט זיך אויסגעדרייט, און איז אוועק און האָט אַראָפּגענידערט קיין גלגל. 13 איז
 שמואל געקומען צו שאולן, און שאול האָט צו אים געזאָגט: געבענטשט זאָלסטו זיין פון גאָט! איך האָב מקיים געווען
 דאָס וואָרט פון גאָט. 14 האָט שמואל געזאָגט: און וואָס איז דערדאָזיקער קול פון די שאָף אין מינע אויערן, און דער
 קול פון די רינדער וואָס איך הער? 15 האָט שאול געזאָגט: פון עמלק האָט מען זיי געבראַכט, וואָרום דאָס פּאַלק האָט
 געשוינט די בעסטע פון די שאָף און די רינדער, כדי צו שלאַכטן צו יהוה דיין גאָט; אָבער דאָס איבעריקע האָבן מיר
 פאַרוויסט. 16 האָט שמואל געזאָגט צו שאולן: הער אויף, און איך וועל דיר זאָגן וואָס גאָט האָט צו מיר גערעדט די
 נאַכט. האָט ער צו אים געזאָגט: רעד.

פארוואס האסטו ניט צוגעהערט צו דען קול פון גאט, און האסט זיך א לאז געטאן צום רויב, און געטאן וואס איז שלעכט אין די אויגן פון גאט? ²⁰ האט שאול געזאגט צו שמואלן: איך האב דאך צוגעהערט צו דעם קול פון גאט, און בין געגאנגען אויף דעם וועג וואס גאט האט מיך געשיקט, און האב געבראכט אגן דעם מלך פון עמלק, און עמלק האב איך פארוויסט. ²¹ אבער דאס פאלק האט גענומען פון דעם רויב שאף און רינדער, דאס בעסטע פון דעם חרם, כדי צו שלאכטן צו יהוה דיין גאט אין גלגל. ²² האט שמואל געזאגט:

באגערט דען גאט בראנדאפפער און שלאכטאפפער, ווי צוהערן צו דעם קול פון גאט? זע, צוהערן איז בעסער פון שלאכטאפפער, צו געהארכן—פון פעטס פון ווידערס; ²³ ווארום זינד פון פישוף איז ווידערשפעניקייט, און געצנדינסט און תרפים איז איינגעשפארט ויין.

ווייל דו האסט פאראכט דאס ווארט פון גאט, אזוי האט ער דיך פאראכט פון צו זיין א מלך. ²⁴ האט שאול געזאגט: איך האב געזינדיקט וואס איך האב איבערגעטרעטן דאס באפעל פון גאט און דייע ווערטער, ווייל איך האב מורא געהאט פארן פאלק, און האב זיך צוגעווערט צו זייער קול. ²⁵ און אצונד, פארגיב, איך בעט דיך, מיין זינד, און קער זיך אום מיט מיר, און איך וועל זיך בוקן צו גאט. ²⁶ האט שמואל געזאגט צו שאולן: איך וועל זיך ניט אומקערן מיט דיר, ווארום דו האסט פאראכט דאס ווארט פון גאט, און גאט האט דיך פאראכט פון צו זיין א מלך איבער ישראל.

²⁷ און ווי שמואל האט זיך אומגעדרייט אוועקצוגיין, אזוי האט ושאול אָנגענומען דעם ברעג פון זיין מאנטל, און ער האט זיך אָפגעריסן. ²⁸ האט שמואל צו אים געזאגט: גאט האט היינט אָפגעריסן פון דיר די מלוכה פון ישראל, און האט זי אוועקגעגעבן צו אן אנדערן וואס איז בעסער פון דיר. ²⁹ און דער אייביקער פון ישראל זאגט אויך ניט ליגן, און האט ניט חרטה; ווארום ניט א מענטש איז ער, חרטה צו האָבן.

³⁰ האט ער געזאגט: איך האב געזינדיקט, אָבער אצונד, טו מיר, איך בעט דיך, דעם כבוד פאר די עלטסטע פון מיין פאלק און פאר ישראל, און קער זיך אום מיט מיר, און איך וועל זיך בוקן צו יהוה דיין גאט.

³¹ האט שמואל זיך אומגעקערט נאך שאולן, און שאול האט זיך געבוקט צו גאט.

³² און שמואל האט געזאגט: מאכט גענוענען צו מיר אגן דעם מלך פון עמלק. איז אגן צוגעגאנגען צו אים אין קייטן.

און אגן האט געזאגט: פארוואר, די ביטערקייט פון טויט איז געקומען. ³³ האט שמואל געזאגט:

אזוי ווי דיין שווערד האט ווייבער אן קינדער געלאזט, זאל צווישן ווייבער דיין מוטער אן קינדער בלייבן.

און שמואל האט צעהאקט אגן פאר גאט אין גלגל.

³⁴ און שמואל איז אוועקגעגאנגען קיין רמה, און שאול איז ארויפגעגאנגען צו זיין הויז אין גבעת שאול. ³⁵ און שמואל

בקול יהוה ותעט אל-השׁלל ותעש הרע בעיני יהוה: ויאמר שאול אל-שמואל אשר שמעתי בקול כ יהוה ואלך בדרך אשר שלחני יהוה ואביא את-אגן מלך עמלק ואת-עמלק החרמתי: ויפח העם מהשׁלל כא צאן ויבקר ראשית החרם לזבח ליהוה אלהיך בגלגל: ויאמר שמואל החפץ ליהוה בעלות וזבחים כב כשמע בקול יהוה הנה שמע מנבח טוב להקשיב מחלב אילים: כי חטאת-קסם מרי ואן ותרפים כג הפער יען מאסת את-דבר יהוה וימאסה ממלך: ויאמר שאול אל-שמואל חטאתי כיעברתי את-פיי כד יהוה ואת-דברך כפי וראתי את-העם ואשמע בקולם: ועתה שא נא את-חטאתי ושוב עמי ואשתחנה ליהוה: כה ויאמר שמואל אל-שאול לא אשוב עמך כפי כו מאסתה את-דבר יהוה וימאסה יהוה מהיות מלך עלי- ישׁראל: וישוב שמואל ללכת ויחוק בכנה מעילו ויקרע: כז ויאמר אליו שמואל קרע יהוה את-ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה להעך הטוב ממך: כח נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם: כט ויאמר חטאתי עתה כפרני נא נגד וקני עמי ונגד ישראל ל ושוב עמי והשתחויתי ליהוה אלהיך: וישוב שמואל לא אחריו שאול וישתחו שאול ליהוה: לד ויאמר שמואל לא הנישו אלי את-אגן מלך עמלק ויגד אליו אגן מעדנת ויאמר אגן אכן סר מרדהמות: לה ויאמר שמואל לא פאשר שבלה נשים חרבך כדתשכל מנשים אמך וישפס שמואל את-אגן לפני יהוה בגלגל: לו ויאמר שמואל הרמתה ושאול עלה אל-ביתו גבעת שאול: לז ולא-ינסף שמואל לראות את-שאול עד-יום מותו כפ לה

כ' סחח מסס לד' ע"ב

התאבל שמואל אל-שאוֹל ויהוה נחם כיהמלך את-
שאוֹל על-ישראל:

טז

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל עַד-מָתַי אֶתְּהָ מִתְאַבֵּל אֶל-
שְׁאוֹל וְאֵינִי מֵאַסְתִּיז מִמֶּלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל כִּי־לֹא קָרַנְךָ שְׁמֹן
וְלֹךְ אֲשַׁלְּחֶךָ אֶל-יָשׁוּ בֵּית-הַלְּחָמִי כִּי־רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי
ב מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׁאוֹל וְהִרְגִי
וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲנֵלֶת בְּקֶרֶךָ תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאִמְרַתְךָ
ג לִבְנֵי לַיהוָה בְּאֵתִי: וְקִרְאתָ לְיִשִׁי בְּנֹכַח וְאָנֹכִי אֹדְיֶיךָ
ד אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַתְּ לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ
ה שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֵא בֵּית לָחֶם וַיַּחְדְּדוּ
וּקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שְׁלֹם בְּאֵדְךָ: וַיֹּאמֶר שְׁלֹם
ז לִבְנֵי לַיהוָה בְּאֵתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבְאֵתִי בְּנֹכַח וַיִּקְדַּשׁ
ח אֶת-יָשׁוּ וְאֶת-בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לִבְנֵי: וְהָיוּ בְּנֵי־אָם
ט וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵיךְ נָגַד יְהוָה מִשְׁחֵי:
י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל אַל-תִּבְטַח אֶל-מְרָאֵהוּ וְאֶל-נֹכַחַ
יא קוֹמָתוֹ כִּי מֵאַסְתִּידוֹ כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם
יב יִרְאֶה לְעֵינָיו וַיהוָה יִרְאֶה לְלִבָּב: וַיִּקְרָא יִשִׁי אֶל-
יג אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְדוּהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר נִסְבְּוֹה לֹא-בְחַר
יד יְהוָה: וַיַּעֲבֵר יִשִׁי שָׁמָּה וַיֹּאמֶר נִסְבְּוֹה לֹא-בְחַר יְהוָה:
טו וַיַּעֲבֵר יִשִׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-
טז יִשִׁי לֹא-בְחַר יְהוָה בְּאֵלָהּ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יִשִׁי הֲתָמוּ
יז הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקָּמָן וְהָיָה רֵעָה בְּצִוָּן וַיֹּאמֶר
יח שְׁמוּאֵל אֶל-יִשִׁי שְׁלַחָה וְקָהְנוּ כִּי לֹא-יִנָּסֵב עַד-בָּאוּ פֹה:
יט וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאוּהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עֵסִיפָה עֵינָיו וְטוֹב רָאִי
כ וַיֹּאמֶר יְהוָה קוֹם מִשְׁחֵרֹו כִּי־הָיָה הוּא: וַיִּקַּח
כא שְׁמוּאֵל אֶת-קָרְנֵן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחָיו וַתִּצְלַח

טז לה' קצץ חזק טז, 1' ספרא כאמצע ססק ד' סביון ויאמר ז' זה נסחח
י' ספרא כאמצע ססק

האָט מער ניט געווען שאולן ביו דעם טאָג פון זיין טויט,
וואָרום שמואל האָט געטרויערט וועגן שאולן; און גאָט
האָט חרטה געהאט וואָס ער האָט געמאַכט שאולן פאַר אַ
מלך איבער ישראל.

טז

1 און גאָט האָט געוואָגט צו שמואלן: ביז וואָגען
וועסטו טרויערן וועגן שאולן, אז איך האָב אים
פאַראַכט פון צו קנינגן איבער ישראל? פיל אָן דיין האָרן
מיט אייל, און קום, איך וועל דיך שיקן צו יששן פון בית
לָחֶם, וואָרום איך האָב מיר געווען אַ מלך צווישן זיינע זין.
2 האָט שמואל געוואָגט: ווי קען איך גיין? אז שאול וועט
הערן, וועט ער מיך הרגען. האָט גאָט געוואָגט: אַ יונגע
קו וועסטו נעמען מיט זיך, און וועסט זאָגן: צו שלאַכטן
צו גאָט בין איך געקומען. 3 און וועסט פאַררופן יששן צום
שלאַכטאָפּפער, און איך וועל דיך לאָזן וויסן וואָס דו
זאָלסט טאָן; און וועסט מיר זאלבן דעם וואָס איך וועל
דיר זאָגן.
4 האָט שמואל געטאָן וואָס גאָט האָט געהייסן, און
ער איז געקומען קיין בית-לָחֶם. און די עלטסטע פון
שטאָט האָבן געאייילט אים אַנטקעגן, און געוואָגט: פריד צו
דיין קומען! 5 האָט ער געוואָגט: פריד! צו שלאַכטן צו
גאָט בין איך געקומען. הייליקט אייך, און איר וועט קומען
מיט מיר צום שלאַכטאָפּפער. און ער האָט געהייסן יששן

און זיינע זין זיך הייליקן, און האָט זיי פאַררופן צום שלאַכטאָפּפער.
6 און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געקומען, אזוי האָט ער דערוען אַליאַבן, און ער האָט געוואָגט: פאַרוואָר,
אַנטקעגן גאָט איז זיין געזאַלבטער. 7 האָט גאָט געוואָגט צו שמואלן: זאָלסט ניט קוקן אויף זיין אויסזען, און אויף זיין
הויכן וווקס, וואָרום איך וויל אים ניט; וואָרום עס איז ניט ווי דער מענטש זעט; ווייל דער מענטש זעט נאָכן אַנבליק,
אַבער גאָט זעט נאָכן האַרצן. 8 האָט ישי גערופן אַבינָדָבן, און האָט אים פאַרבייגעפירט פאַר שמואלן, אָבער ער האָט
געוואָגט: אויך דעמדאָויקן האָט גאָט ניט אויסדערוויילט. 9 האָט ישי פאַרבייגעפירט שָׁהֶן, אָבער ער האָט געוואָגט:
אויך דעמדאָויקן האָט גאָט ניט אויסדערוויילט. 10 אזוי האָט ישי פאַרבייגעפירט זיבן פון זיינע זין פאַר שמואלן, און
שמואל האָט געוואָגט צו יששן: גאָט האָט ניט אויסדערוויילט דידאָויקע. 11 און שמואל האָט געוואָגט צו יששן: געענדיקט
די יונגען? האָט ער געוואָגט: עס איז נאָך געבליבן דער קלענסטער; און אַט איז ער אַ פּאַסטוך ביי די שאָף.
האָט שמואל געוואָגט צו יששן: שיק און ברענג אים; וואָרום מיר וועלן זיך ניט זעצן, ביז ער קומט אַהער. 12 האָט
ער געשיקט און אים געבראַכט. און ער איז געווען אַ גערויטלעכער, מיט שיינע אויגן און אַ פיינעם אויסזען. און
גאָט האָט געוואָגט: שטיי אויף, זאַלב אים, וואָרום ער איז דאָס. 13 האָט שמואל גענומען דעם האָרן מיט אייל, און האָט אים

און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געקומען, אזוי האָט ער דערוען אַליאַבן, און ער האָט געוואָגט: פאַרוואָר,
אַנטקעגן גאָט איז זיין געזאַלבטער. 7 האָט גאָט געוואָגט צו שמואלן: זאָלסט ניט קוקן אויף זיין אויסזען, און אויף זיין
הויכן וווקס, וואָרום איך וויל אים ניט; וואָרום עס איז ניט ווי דער מענטש זעט; ווייל דער מענטש זעט נאָכן אַנבליק,
אַבער גאָט זעט נאָכן האַרצן. 8 האָט ישי גערופן אַבינָדָבן, און האָט אים פאַרבייגעפירט פאַר שמואלן, אָבער ער האָט
געוואָגט: אויך דעמדאָויקן האָט גאָט ניט אויסדערוויילט. 9 האָט ישי פאַרבייגעפירט שָׁהֶן, אָבער ער האָט געוואָגט:
אויך דעמדאָויקן האָט גאָט ניט אויסדערוויילט. 10 אזוי האָט ישי פאַרבייגעפירט זיבן פון זיינע זין פאַר שמואלן, און
שמואל האָט געוואָגט צו יששן: גאָט האָט ניט אויסדערוויילט דידאָויקע. 11 און שמואל האָט געוואָגט צו יששן: געענדיקט
די יונגען? האָט ער געוואָגט: עס איז נאָך געבליבן דער קלענסטער; און אַט איז ער אַ פּאַסטוך ביי די שאָף.
האָט שמואל געוואָגט צו יששן: שיק און ברענג אים; וואָרום מיר וועלן זיך ניט זעצן, ביז ער קומט אַהער. 12 האָט
ער געשיקט און אים געבראַכט. און ער איז געווען אַ גערויטלעכער, מיט שיינע אויגן און אַ פיינעם אויסזען. און
גאָט האָט געוואָגט: שטיי אויף, זאַלב אים, וואָרום ער איז דאָס. 13 האָט שמואל גענומען דעם האָרן מיט אייל, און האָט אים

געזאלבט אין מיטן פון זיינע ברידער. און דער גייסט פון גאט איז געקומען אויף דודן פון יענעם טאג אן און ווייטער. און שמואל איז אויפגעשטאנען, און איז ארוועקגעגאנגען קיין רמה.

¹⁴ און דער גייסט פון גאט האט זיך אפגעטאן פון שאולן, און אים האט געשראקן א בייזער גייסט פון גאט. ¹⁵ האבן שאולס קנעכט צו אים געזאגט: זע נאך, א בייזער גייסט פון גאט שרעקט דיך. ¹⁶ זאל אקארשט אונדזער האר הייסן דייע קנעכט וואס פאר דיר, זיי זאלן אויפ-זוכן א מאן וואס קען שפילן אויף א הארף; און עס וועט זיין, ווי דער בייזער גייסט פון גאט איז אויף דיר, אזוי וועט ער שפילן מיט זיין האנט, און דיר וועט בעסער ווערן. ¹⁷ האט שאול געזאגט צו זיינע קנעכט: זעט אקארשט פאר מיר א מאן וואס שפילט גוט, און איר זאלט אים ברענגען צו מיר. ¹⁸ האט זיך אפגערופן איינער פון די יונגען, און האט געזאגט: אט האב איך געזען א זון ביי ישינ פון בית לחם, וואס קען שפילן, און איז א העלדישער גיבור און א מענטש פון מלחמה, און פארשטייט א זאך, און איז א מענטש מיט א געשטאלט, און גאט איז מיט אים.

¹⁹ האט שאול געשיקט שלוחים צו ישינ, און אגעזאגט: שיק צו מיר דיין זון דודן וואס ביי די שאף. ²⁰ האט ישי גענומען אן אייזל מיט ברויט, און א לאגל וויין, און איין צינגבעקל, און געשיקט דורך דער האנט פון זיין זון דודן צו שאולן. ²¹ און דוד איז געקומען צו שאולן, און איז גע-שטאנען פאר אים; און ער האט אים זייער ליב געקריגט,

און ער איז אים געווארן א וואפנטרענער. ²² און שאול האט געשיקט צו ישינ, אזוי צו זאגן: זאל, איך בעט דיך, דוד שטיין פאר מיר, ווארום ער האט געפונען חן אין מינע אויגן.

²³ און עס איז געווען, ווי דער בייזער גייסט פון גאט איז געווען אויף שאולן, אזוי פלעגט דוד נעמען די הארף און שפילן מיט זיין האנט, און שאולן פלעגט אפגיין, און אים פלעגט בעסער ווערן, און דער בייזער גייסט פלעגט זיך אפטאן פון אים.

ק און די פלשתים האבן איינגעזאמלט זייערע מחנות אויף מלחמה. און זיי האבן זיך איינגעזאמלט אין שוכו וואס געהערט צו יהודה, און האבן געלאגערט צווישן שוכו און צווישן עזקה, אין אפסידמים.

² און שאול און די מענער פון ישראל האבן זיך איינגעזאמלט און האבן געלאגערט אין טאל אלה; און זיי האבן אנגע-ריכט א מלחמה אקעגן די פלשתים. ³ און די פלשתים זיינען געשטאנען אויפן בארג פון דער זייט, און די ישראל זיינען גע-שטאנען אויפן בארג פון דער אנדער זייט, מיט דעם טאל צווישן זיי. ⁴ איז ארויסגעגאנגען דער צווישנמאן פון דעם לאגער פון די פלשתים מיטן נאמען גלית פון גת, וואס זיין הייך איז געווען זעקס איילן און א שפאן. ⁵ און א קופערנער קינער איז געווען אויף זיין קאפ, און אין א פאנצער פון שופן איז ער געווען אנגעטאן, און די וואג פון דעם פאנצער איז געווען פינף טויזנט שקל קופער. ⁶ און קופערנע בלעכן זיינען געווען אויף זיינע פיס, און א קופערנע פיקע צווישן זיינע אקסלען. ⁷ און

ויהי יהוה אל-ידוד מהיום ההוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרממה: ורוח יהוה סרה מעם שאול ובעתתו יהי רוח רעה מאת יהוה: ויאמרו עבדי-שואל אליו הנדה נא רוח-אלהים רעה מבעתך: ויאמרו אדננו עבדך לפנה יבקשו איש ידע מנגן בכנור ויהי בהיות עלך רוח-אלהים רעה ונגן בידו וטוב לך: ויאמר שאול אל עבדיו ואינא לי איש מיטיב לנגן תביאותם אלי: ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן ליש בית הלחמי ידע נגן ונבחר חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש האר יהודה עמו: וישלח שאול מלאכים אל-ישי ויאמר שלחה אלי את-דוד בנה אשר בצאן: ויבא ישי המור לחם ונאדו יין ונתי עינים אחד וישלח ביד-דוד בן אל-שואל: ויבא דוד אל-שואל ויעמד לפניו ויאבהבו מאד ודבר לו נשא בלים: וישלח שאול אל-ישי לאמר וימדינא דוד לפני כיימצא חן בעיני: ויהי בהיות רוח-אלהים על-שואל ולקח דוד את-הכנור ונגן בידו ורוח לשואל וטוב לו וסרה מעליו רוח הרעה:

ויאספו פלשתים את-מחניהם למלחמה ויאספו שבה אשר ליהודה ויחזו ביד-שוכה וביד-עזקה באפס דמים: ושאול ואישי-ישראל נאספו ויחזו בעמק האלה ויערכו מלחמה לקראת פלשתים: ופלשתים עמדים אלה-ההר מזה וישראל עמדים אלה-ההר מזה וישלח שאול מזה וינא בנייהם: ויצא אישי-הבנים ממחנות פלשתים גלית שמו מנת נבלו שש אמות חזרת: ויבוע נחשת על-ראשו ושריון קשקשים הוא לבוש ומשקל השריון המשת-אלפים שקלים נחשת: ומצחת נחשת על-רגליו וכידון נחשת בן כתפיו: ויחזו

י, ד' בס"א סתח באותו ז' וק"י

חניתו כמנור ארנים ולהבת חניתו שש-מאות שקלים
 ח ברזל ונשא הצנה הלך לפניו: ועמד ויקרא אל-מערבת
 ישראל ויאמר להם למה תצאו לערד מלחמה הלא
 אנוכי הפלשתי ואתם עבדים לשאול כדלכם איש ויחד
 ט אלי: אם-יוכל להלחם אתי והפני והיני לכם לעבדים
 ואם-אני אוכל-לו והכיתיו והייתם לנו לעבדים ועבדתם
 י אתנו: ויאמר הפלשתי אני חרפתי את-מערכות ישראל
 יא היום הנה תנרלי איש ונלחמה יחד: וישמע שאול וכל-
 ישראל את-דברי הפלשתי האלה ויחתו ויקראו מאד:
 יב ויחד כדאיש אפרתי הנה מבית לחם יהודה ושמו
 ישי וזו שמנה בנים והאיש בימי שאול וזן בא באנשים:
 יג וילכו שלשת בני-ישי הגדלים הלכו אחר-שאול
 למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו במלחמה
 יד אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי שמה: ויחד
 טו הוא הקמן ושלשה הגדלים הלכו אחרי שאול: ויחד
 זשב מעל שאול לרעות את-צאן אביו בית-לחם:
 טז ויש הפלשתי השכם והערב ויהוצב ארבעים יום:
 יז ויאמר ישי לדוד בנו קדנא לאחיד אפת תקליא הנה
 יח ועשרה לחם הנה והרץ המחנה לאחיד: ואת עשרת
 יט חריצי החלב האלה תביא לשר האלף ואת-אחיד
 איש ישראל בעמק האלה גלחמים עם-פלשתים:
 כ וישכם דוד בפקר וישש את-הצאן על-שמו וישא וילך
 באשר צדו ויש נבא המעלה והחיל היצא אל-המערבה
 כא ויחני במלחמה: ותערד ישראל ופלשתים מערבה
 כב לקראת מערבה: וישש דוד את-הפלים מעליו על-יד
 שומר הפלים ורץ המערבה ויבא וישאל לאחיו לשלום:

ט' קמ"ח יב' זים כס"ח

דער האלץ פון זיין שפיו איז געווען ווי דער שטאנג פון א
 וועבער, און דער קלינג פון זיין שפיו איז געווען זעקס
 הונדערט שקל אײן. און דער שילדטרעגער איז געגאנגען
 אים פארויס.

9 און ער האָט זיך אַוועקגעשטעלט, און האָט גערופן
 צו די רײען פון ישראל, און האָט צו זיי געזאָגט: נאָך וואָס
 גייט איר אַרויס אַגריכטן אַ מלחמה? בין איך דען נישט דער
 פלשתי, און איר קנעכט בײַ שאול? קלײבט אײך אויס אַ
 מאַן, און זאָל ער אַראָפּנידערן צו מיר. 10 אויב ער וועט
 קענען מלחמה האַלטן מיט מיר, און וועט מיך דערשלאָגן,
 וועלן מיר זיין קנעכט צו אײך; און אויב איך וועל אים
 בײַקומען, און וועל אים דערשלאָגן, וועט איר זיין קנעכט
 צו אונדו, און וועט אונדו דינען.

11 און דער פלשתי האָט געזאָגט: איך שפּאַט פון די
 רײען פון ישראל היינטיקן טאָג; גיט מיר אַ מאַן, און
 לאַמיר מלחמה האַלטן מיטאַנאָדער.

12 און שאול און גאַנץ ישראל האָבן געהערט די
 דאָזיקע ווערטער פון דעם פלשתי, און זיי האָבן זיך דער-
 שראָקן, און האָבן זײער מורא געהאַט.

13 און דוד איז געווען דער זון פון יענעם אַפּרתער
 מאַן פון בית-לחם-יהודה, וואָס זיין נאָמען איז געווען ישי;
 און ער האָט געהאַט אַכט זין. און דער מאַן איז אין די
 טעג פון שאולן געווען אַ זקן וואָס קומט צווישן לײט. 14 און
 די דריי עלטערע זין פון ישי זיינען געגאנגען נאָך שאולן
 אין דער מלחמה; און די נעמען פון זיינע דריי זין וואָס
 זיינען געגאנגען אין דער מלחמה, זיינען געווען: אַליאַב

דער בכור, און דער צווייטער פון אים אבינדב, און דער דריטער שמה. 15 און דוד איז געווען דער קלענסטער;
 און די דריי גרעסערע זיינען געגאנגען נאָך שאולן. 16 און דוד פלעגט גיין און זיך אומקערן פון שאולן צו פיטערן די
 שאף פון זיין פאָטער אין בית-לחם.

17 און דער פלשתי האָט גענונט פרי און שפעט, און האָט זיך געשטעלט פערציק טעג נאָכאַנאַנד.

18 און ישי האָט געזאָגט צו זיין זון דודן: נעם אַקאַרשט פאַר דינע ברידער אַן אַיפּה פון די דאָזיקע געברענטע זאַג-
 גען, און די דאָזיקע צען ברויטן, און לויף דערמיט אַריבער אין לאַגער צו דינע ברידער. 19 און די דאָזיקע צען קעז
 זאָלסטו ברענגען צו דעם הויפטמאַן פון דעם טויונט; און זאָלסט פּרעגן דינע ברידער אויף פריד, און נעמען פון זיי
 אַ צײַכן.

20 און שאול און זיי און אַלע מענער פון ישראל זיינען געווען אין טאָל אַלה, אין מלחמה מיט די פלשתים.

21 האָט זיך דוד געפּעדערט אין דער פרי, און ער האָט איבערגעלאָזט די שאף אויף אַ שומר, און ער האָט גענומען,
 און איז געגאנגען אַזוי ווי ישי האָט אים באַפוילן, און ער איז אָנגעקומען אין לאַגעררינג, ווען דער חיל וואָס איז אַרויס-
 געגאנגען אין שלאַכט, האָט געשאַלט אויף מלחמה. 22 און ישראל און די פלשתים האָבן זיך אויסגעשטעלט אַ רײ קעגן
 אַ רײ. 23 האָט דוד איבערגעלאָזט די זאַכן פון זיך אויף דער האַנט פון דעם שומר פון די זאַכן, און ער איז געלאָפּן
 צום שלאַכטפעלד; און ער איז געקומען און האָט געפּרעגט זיינע ברידער אויף פריד.

²⁸ ווי ער רעדט מיט זיי, ערשט דער צווישנמאן וואָס זיין נאָמען איז געווען גלית דער פּלשתי פון גת, קומט אַרויף פון די רייען פון די פּלשתיים, און ער האָט גערעדט אַזוי ווי יענע רייד; און דוד האָט געהערט.

²⁴ און אַלע מענער פון ישראל, ווי זיי האָבן דערוען דעם מאַן, אַזוי זיינען זיי אַנטלאָפּן פאַר אים, און האָבן זייער מורא געהאַט. ²⁵ און די מענער פון ישראל האָבן געזאָגט: האָט איר געווען דעמדאָויקן מאַן וואָס קומט אַרויף? וואָרום צו לעסטערן ישראל קומט ער אַרויף; און עס וועט זיין, דער מאַן וואָס וועט אים דערשלאָגן, וועט אים דער מלך מעשיר זיין מיט אַ גרויס עשירות, און וועט אים געבן זיין טאַכטער, און זיין פּאַטערס הויז וועט ער מאַכן פריי אין ישראל.

²⁶ האָט דוד געזאָגט צו די מענטשן וואָס זיינען גע- שטאַנען לעבן אים, אַזוי צו זאָגן: וואָס וועט געטאָן ווערן צו דעם מאַן וואָס וועט דערשלאָגן יענעם פּלשתי, און וועט אָפּטאָן די שאַנד פון ישראל? וואָרום ווער איז דער- דאָויקער אומבאַשניטענער פּלשתי, אָו ער זאל לעסטערן די רייען פון דעם לעבעדיקן גאַט? ²⁷ האָט דאָס פּאַלק אים געזאָגט אַזוי ווי דאָסדאָויקע גערייד, אַזוי צו זאָגן: אַזוי וועט געטאָן ווערן צו דעם מאַן וואָס וועט אים דער- שלאָגן.

²⁸ האָט אַליאַב, זיין עלטערער ברודער, געהערט ווי ער רעדט צו די מענטשן, און דער צאָרן פון אַליאַבן האָט געגרימט אויף דודן, און ער האָט געזאָגט: צוואַס גאַר האָסטו אַראָפּגענידערט, און אויף וועמען האָסטו איבערגעלאָזט יענע ביסל שאַף אין מדבר? איך קען דיין מוטוויליקייט, און די שלעכטיקייט פון דיין האַרצן, אָו פּדי צוצוקוקן די מלחמה האָסטו אַראָפּגענידערט. ²⁹ האָט דוד געזאָגט: וואָס האָב איך אַצונד געטאָן? עס איז דאָך נאָר אַ גערייד.

³⁰ און ער האָט זיך אָפּגעדרייט פון אים צו אַן אנדערן, און האָט געפרעגט די אייגענע זאָך, און דאָס פּאַלק האָט אים געענטפּערט אַזוי ווי דאָס פריערדיקע גערייד.

³¹ זיינען געהערט געוואָרן די ווערטער וואָס דוד האָט גערעדט, און מע האָט דערצייילט פאַר שאולן, און ער האָט אים געלאָזט ברענגען צו זיך. ³² און דוד האָט געזאָגט צו שאולן: זאָל קיין מענטשנס האַרץ ניט אַראָפּפאַלן איבער אים; דיין קנעכט וועט גיין, און וועט מלחמה האַלטן מיט דעמדאָויקן פּלשתי. ³³ האָט שאול געזאָגט צו דודן: קענסט ניט גיין אויף דעמדאָויקן פּלשתי, מלחמה צו האַלטן מיט אים, וואָרום דו ביסט אַ ינגל, און ער איז אַ מאַן פון מלחמה פון זיין יוגנט אָן. ³⁴ האָט דוד געזאָגט צו שאולן: דיין קנעכט איז געווען אַ פּאַסטוך פאַר זיין פּאַטער ביי די שאַף, און אַז אַ לייב איז געקומען, אָדער אַ בער, און האָט אַוועקגעטראָגן אַ שעפּס פון דער סטאַדע, ³⁵ בין איך אַרויסגעגאַנגען נאָך אים, און האָב אים געשלאָגן, און האָב אַרויסגעריסן פון זיין מויל; און אַז ער האָט זיך געשטעלט אַקעגן מיר, האָב איך אים אָנגענומען ביים באַרד, און האָב אים געשלאָגן און אים געטייט. ³⁶ אי דעם לייב אי דעם בער האָט דיין קנעכט דער- שלאָגן; און דערדאָויקער אומבאַשניטענער פּלשתי וועט זיין ווי איינער פון זיי, ווייל ער האָט געלעסטערט די רייען פון דעם לעבעדיקן גאַט.

וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם וְהָיָה אִישׁ הַבָּנִים עוֹלָה וְגִלְתִּי הַפְּלִשְׁתִּי כִּי שְׁמוֹ מִנְתּ מִמְעֻזֹת פְּלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר בְּדַבְרֵים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד: וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּרֹאוֹתָם אֶת-דָּוִד וַיִּנְסוּ כִּי מִפְּנֵי וַיִּירָאוּ מֵאֵד: וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֲרִאִיתֶם הָאִישׁ כִּי הֵעֲלָה הָיָה כִּי לְחַרֵּף אֶת-יִשְׂרָאֵל עָלָה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִכְּנֵנו וַיִּעֲשֶׂנוּ הַכּוֹלֵף אֶל-עֶשֶׂר גְּדוֹל וְאֶת-כִּתּוֹ יִתֵּךְ לֹא וְאֵת בֵּית אָבִיו יַעֲשֶׂה הַפְּשִׁי בְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר כִּי דוֹד אֱלֹהֵי-הָאֲנָשִׁים הַעֲמִידִים עִמּוֹ לֵאמֹר מִדֵּי-עֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יָבִיא אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי הַלֵּז וְהַסִּיר חַרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרֵל הָיָה כִּי חַרֵּף מֵעַרְכּוֹת אֱלֹהִים הָיִים: וַיֹּאמֶר לֹא הָעַם בְּדַבֵּר הָיָה לֵאמֹר כִּי הָיָה יַעֲשֶׂה כִּי לְאִישׁ אֲשֶׁר יִכְּנֵנו: וַיִּשְׁמַע אֱלִיָּאב אֶת-זֶה וְהָדוּל בְּדַבְרוֹ כִּי אֱלֹהֵי-אֲנָשִׁים וַיַּחֲרֵף אֶת-אֱלִיָּאב בְּדוֹד וַיֹּאמֶר אֶל-מִלְחָמָה יִרְדֹּת וְעַל-מִי נִשְׁשַׁת מֵעַט הַצֵּאן הַהֵנָּה בְּמַדְבַּר אֲנִי יִדְעִיתִי אֶת-דָּוִד וְאֵת רֵעֵ לְבָבְךָ כִּי לִמְעַן רָאוּת הַכּוֹלֵחָמָה יִרְדֹּת: וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה עֲשִׂיתִי עִמָּה הֲלוֹא דָבַר הוּא: כִּי וַיִּסַּב מֵאֲצִלוֹ אֶל-מִוֶּלֶת אַחֵר וַיֹּאמֶר בְּדַבֵּר הָיָה וַיִּשְׁבְּחוּ לַהֲעֵם דָּבַר בְּדַבֵּר הָרֵאשִׁון: וַיִּשְׁמַע הַדַּבְּרִים אֲשֶׁר לֵא דָבַר דָּוִד וַיִּגְדוּ לַפְּנֵי-שָׂאוּל וַיִּקְחֵהוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל אֱלִיָּאב לִבִּי-אֲדָמָם עָלָיו עֲבַדְתָּ יְיָ וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הָהוּא: וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-דָּוִד לֹא תוּכַל לְלָכֵת אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי הָהוּא לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי-נִעַר אֶתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְעָרָיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל רֵעִה הָיָה עֲבַדְתָּ לִּי לְאָבִיו בְּצֵאן וּבֵא הָאֵרֶץ וְאֶת-הַיּוֹב וְנִשָּׂא שָׂה מִהַעֲדָר: וַיִּצְאֵתִי אַחֲרָיו וְהִכְתִּיו וְהִצְלִיתִי מִפְּנֵי יָדָיו עָלַי וְהִחַנְתִּי לִּי כּוֹכְנוֹ וְהִכְתִּיו וְהִמְלִיתִיו: נָם אֶת-הָאֵרֶץ נִסְדַּחְתָּב הָיָה לִּי עֲבַדְתָּ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרֵל הָיָה כְּאֶתֶר מֵהֵם כִּי חַרֵּף

כִּי מִפְּנֵי וַיִּירָאוּ מֵאֵד וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם וְהָיָה אִישׁ הַבָּנִים עוֹלָה וְגִלְתִּי הַפְּלִשְׁתִּי כִּי שְׁמוֹ מִנְתּ מִמְעֻזֹת פְּלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר בְּדַבְרֵים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד: וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּרֹאוֹתָם אֶת-דָּוִד וַיִּנְסוּ כִּי מִפְּנֵי וַיִּירָאוּ מֵאֵד: וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֲרִאִיתֶם הָאִישׁ כִּי הֵעֲלָה הָיָה כִּי לְחַרֵּף אֶת-יִשְׂרָאֵל עָלָה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִכְּנֵנו וַיִּעֲשֶׂנוּ הַכּוֹלֵף אֶל-עֶשֶׂר גְּדוֹל וְאֶת-כִּתּוֹ יִתֵּךְ לֹא וְאֵת בֵּית אָבִיו יַעֲשֶׂה הַפְּשִׁי בְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר כִּי דוֹד אֱלֹהֵי-הָאֲנָשִׁים הַעֲמִידִים עִמּוֹ לֵאמֹר מִדֵּי-עֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יָבִיא אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי הַלֵּז וְהַסִּיר חַרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרֵל הָיָה כִּי חַרֵּף מֵעַרְכּוֹת אֱלֹהִים הָיִים: וַיֹּאמֶר לֹא הָעַם בְּדַבֵּר הָיָה לֵאמֹר כִּי הָיָה יַעֲשֶׂה כִּי לְאִישׁ אֲשֶׁר יִכְּנֵנו: וַיִּשְׁמַע אֱלִיָּאב אֶת-זֶה וְהָדוּל בְּדַבְרוֹ כִּי אֱלֹהֵי-אֲנָשִׁים וַיַּחֲרֵף אֶת-אֱלִיָּאב בְּדוֹד וַיֹּאמֶר אֶל-מִלְחָמָה יִרְדֹּת וְעַל-מִי נִשְׁשַׁת מֵעַט הַצֵּאן הַהֵנָּה בְּמַדְבַּר אֲנִי יִדְעִיתִי אֶת-דָּוִד וְאֵת רֵעֵ לְבָבְךָ כִּי לִמְעַן רָאוּת הַכּוֹלֵחָמָה יִרְדֹּת: וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה עֲשִׂיתִי עִמָּה הֲלוֹא דָבַר הוּא: כִּי וַיִּסַּב מֵאֲצִלוֹ אֶל-מִוֶּלֶת אַחֵר וַיֹּאמֶר בְּדַבֵּר הָיָה וַיִּשְׁבְּחוּ לַהֲעֵם דָּבַר בְּדַבֵּר הָרֵאשִׁון: וַיִּשְׁמַע הַדַּבְּרִים אֲשֶׁר לֵא דָבַר דָּוִד וַיִּגְדוּ לַפְּנֵי-שָׂאוּל וַיִּקְחֵהוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל אֱלִיָּאב לִבִּי-אֲדָמָם עָלָיו עֲבַדְתָּ יְיָ וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הָהוּא: וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-דָּוִד לֹא תוּכַל לְלָכֵת אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי הָהוּא לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי-נִעַר אֶתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְעָרָיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל רֵעִה הָיָה עֲבַדְתָּ לִּי לְאָבִיו בְּצֵאן וּבֵא הָאֵרֶץ וְאֶת-הַיּוֹב וְנִשָּׂא שָׂה מִהַעֲדָר: וַיִּצְאֵתִי אַחֲרָיו וְהִכְתִּיו וְהִצְלִיתִי מִפְּנֵי יָדָיו עָלַי וְהִחַנְתִּי לִּי כּוֹכְנוֹ וְהִכְתִּיו וְהִמְלִיתִיו: נָם אֶת-הָאֵרֶץ נִסְדַּחְתָּב הָיָה לִּי עֲבַדְתָּ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרֵל הָיָה כְּאֶתֶר מֵהֵם כִּי חַרֵּף

17 מערכת אלהים חיים: ויאמר דוד יהוה אשר הצלני
 מיד הארץ ומיד הידב הוא יצילני מיד הפלשתי הנה
 ויאמר שאול אלדוד לך יהוה יהוה עמך:
 18 חלבש שאול את-דוד מליו ונתן קובע נחשת על-ראשו
 19 חלבש אתו שריון: וחרג דוד את-חרבו מעל למגיו
 ויאל ללכת כי לא-נסה ויאמר דוד אל-שאול לא אוכל
 20 ללכת באלה כי לא נסיתי ונסרם דוד מעליו: ויקח
 מקלו בידו ויבחר-לו חמשה חלקי אבנים ומהנחל
 21 וישם אתם בכלי הרעים אשר-לו ויבילקוט וקלעו בידו
 22 ויש אל-הפלשתי: וילך הפלשתי הלך וקרב אל-דוד
 23 והאיש נשא הצנה לפניו: ויבט הפלשתי ויראה את-
 24 דוד ויבחרו כי-יהוה נער ואדמני עס-יפה מראה:
 25 ויאמר הפלשתי אל-דוד הכלב אנכי כראתה בא-אלי
 26 במקלות ויכלל הפלשתי את-דוד באלהיו: ויאמר
 הפלשתי אל-דוד לכה אלי ואתנה את-בשרך לעוף
 27 השמים ולבהמת השדה: ויאמר דוד אל-הפלשתי
 אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא-אלך
 בשם יהוה צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת:
 28 היום הוה יסגרף יהוה בדי והפתח ותסרת את-
 ראשך מעלף ונתתי פני מחרה פלשתיים היום הוה
 לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל-הארץ כי יש
 29 אלהים לישראל: וידעו כל-התהל הוה כילא בחרב
 ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה המלחמה ונתן אתכם
 30 בידו: והוה ברכם הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד
 31 וימהר דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי: וישלח
 דוד את-ידו אל-הפלגי ויקח משם אבן ויקלע בה את-
 הפלשתי אל-מצחו ותמטע האבן במצחו ויפל על-פניו

ל' ססא באנצע ססא מח' טוח בס"ס

37 און דוד האָט געזאָגט: גאָט וואָס האָט מיך מציל
 געווען פון דער האַנט פון לייב, און פון דער האַנט פון
 בער, ער וועט מיך מציל זיין פון דער האַנט פון דעם
 דאָזיקן פּלשתי. האָט שאַול געזאָגט צו דודן: גיי, און וואָל
 גאָט זיין מיט דיר.

38 און שאַול האָט אָנגעטאָן דודן זיינע קליידער, און
 ער האָט אַרויפגעטאָן אַ קופּערנעם קיזער אויף זיין קאָפּ,
 און אים אָנגעטאָן אַ פּאַנצער. 39 און דוד האָט אָנגענוממען
 זיין שווערד איבער זיינע קליידער, און זיך געמאַטערט צו
 גיין, ווייל ער איז ניט געווען צוגעוויינט. האָט דוד געזאָגט
 צו שאַולן: איך קען ניט גיין אין דידאָזיקע, ווייל איך בין
 ניט צוגעוויינט. און דוד האָט זיי אויסגעטאָן פון זיך. 40 און
 ער האָט גענומען זיין שטעקן אין זיין האַנט, און האָט זיך
 אויסגעקליבן פינף גלאַטע שטיינער פון דעם באַך, און
 אַריינגעטאָן אין דעם פּאַסטוכוועקל וואָס ער האָט
 געהאַט, אין דעם בייטל; און זיין שליידערער איז
 געווען אין זיין האַנט; און ער האָט געזענט צו דעם
 פּלשתי.

41 און דער פּלשתי איז געגאַנגען אַלץ גענטער און
 דודן, און דער מאַן וואָס טראָגט דעם שילד, אים פאַרויס.
 42 און דער פּלשתי האָט אַ קוק געטאָן און האָט דערוען
 דודן, און האָט אים פאַראַכט, וואָרום ער איז געווען אַ
 יונגל, און גערויטלט, אויך שיינ אויפן פנים. 43 און דער

פלשתי האָט געזאָגט צו דודן: צי אַ הונט בין איך, וואָס דו קומסט צו מיר מיט שטעקנס? און דער פּלשתי האָט
 געשאַלטן דודן ביי זיין גאָט. 44 און דער פּלשתי האָט געזאָגט צו דודן: קום צו מיר, און איך וועל געבן דיין פּלייש
 צום פּויגל פון הימל און צו דער חיה פון פּעלד. 45 האָט דוד געזאָגט צו דעם פּלשתי: דו קומסט צו מיר מיט אַ
 שווערד און מיט אַ שפיז און מיט אַ פּיקע, און איך קום צו דיר אין דעם גאַמען פון יהוה. פון צבאות, דעם גאָט פון די
 רייען פון ישראל וואָס דו האָסט געלעסטערט. 46 היינטיקן טאָג וועט דיר-יהוה איבערענטפּערן אין מיין האַנט, און איך
 וועל דיר דערשלאָגן. און וועל אַראָפּנעמען דיין קאָפּ פון דיר; און איך וועל געבן די פּגרים פון דער מחרה פון די
 פּלשתיים היינטיקן טאָג צום פּויגל פון הימל און צו דער חיה פון דער ערד; און די גאַנצע ערד וועט וויסן, אַז פאַראַן
 אַ גאָט ביי ישראל. 47 און דידאָזיקע גאַנצע אַיינזאַמלונג וועט וויסן, אַז ניט מיט אַ שווערד און מיט אַ שפיז העלפט יהוה;
 וואָרום די מלחמה איז יהוהס, און ער וועט אַיך געבן אין אונדזער האַנט.

48 און עס איז געווען, ווי דער פּלשתי איז אויפגעשטאַנען און איז געגאַנגען אין האָט געזענט אַנטקעגן דודן, אזוי האָט
 דוד געאַיילט, און איז געלאָפּן צום שלאַכטפעלד אַנטקעגן דעם פּלשתי. 49 און דוד האָט אַריינגעשטעקט זיין האַנט אין
 זעקל, און האָט אַרויסגענומען פון דאָרטן אַ שטיין, און אַ שליידער געטאָן, און געטראָפּן דעם פּלשתי אין זיין שטערן.
 און דער שטיין איז אַריינגעוואַנקען אין זיין שטערן, און ער איז געפאַלן אויף זיין פנים צו דער ערד.

50 אווי האָט דוד איבערגעשטאַרקט דעם פּלשתי מיט אַ שלײַדערער און מיט אַ שטיין, און געטהאַפּן דעם פּלשתי, און אים געטייט; און קיין שווערד איז נישט געווען אין דודס האַנט.

51 און דוד איז צוגעלאָפּן, און האָט זיך געשטעלט איבער דעם פּלשתי, און האָט אָנגענומען זיין שווערד, און זי אַרויסגעצויגן פון איר שײַד, און אים געטייט; און ער האָט אָפּגעשיטן מיט איר זיין קאַפּ.

און די פּלשתים האָבן געזען, אַז זײַער גיבור איז טויט, און זיי זײַנען אַנטלאָפּן. 52 און די מענער פון ישראל און יודא זײַנען אויפגעשטאַנען און האָבן געשאַלט, און נאַכגעיאָגט די פּלשתים בײַ דו קומסט קיין גי, און בײַ די טויערן פון עקרון. און עס זײַנען געפאַלן דערשלאַגענע פון די פּלשתים אויף דעם וועג פון שַׁערים, און בײַ גת, און בײַ עקרון. 53 און די קינדער פון ישראל האָבן זיך אומגעקערט פון נאַכיאָגן די פּלשתים, און זיי האָבן אויסגערויבט זײַער לאַגער.

54 און דוד האָט גענומען דעם קאַפּ פון דעם פּלשתי, און האָט אים געבראַכט קיין ירושלים, און זײַנע וואָפּן האָט ער אַהינגעטאַן אין זײַן געצעלט.

55 און אַז שאול האָט געזען דודן אַרויסגיין אַקעגן דעם פּלשתי, האָט ער געזאָגט צו אַבנר דעם חיל־פּירער: וועמעס זון איז דערדאַזיקער בַּחור, אַבנר? האָט אַבנר געזאָגט: אַזוי ווי דײַן זעל לעבט, מלך, אויב איך ווײס! 56 האָט דער מלך געזאָגט פּרעג דו זיך נאָך וועמעס זון דער יונג איז.

57 און ווי דוד האָט זיך אומגעקערט פון שלאָגן דעם פּלשתי, אַזוי האָט אים אַבנר גענומען, און האָט אים געבראַכט פאַר שאולן, מיט דעם קאַפּ פון דעם פּלשתי אין זײַן האַנט. 58 האָט שאול צו אים געזאָגט: וועמעס זון ביסטו, בַּחור? האָט דוד געזאָגט: דער זון פון דײַן קנעכט ישׁין פון בית־לחם.

אַרצה: ויחזק דוד מדהפּלשתי בקלע ובאַבן בך את הפּלשתי וימתו וחרב און בידדך: ויך דוד ויעמד אל הפּלשתי ויך את־חרבו וישלפה מתערה וימתתו ויכרת־בה את־ראשו וירא הפּלשתים כרמת גבורם וינסו: ויקמו אנשי ישראל ויהודה ויעו וירדפו את־הפּלשתים עד־בואך נא ועד שער עקרון ויפלו חללי פּלשתים בדרך שַׁערים ועד־עקרון: וישבו בני ישראל מדלק אחרי פּלשתים וישפו את־מהניהם: ויך דוד את־ראש הפּלשתי ויבארו ירושלים ואת־כלי שם באהל: וכראות שאול את־דוד יצא לקראת הפּלשתי אמר אל־אבנר שר הצבא בך מרצה הנער אבנר ויאמר אבנר הרינפשת המלך את־ידעתי: ויאמר המלך שאול אמה בך־מרצה העלם: וכשוב דוד מהבות את־הפּלשתי ויך אתו אבנר ויבארו לפני שאול וראש הפּלשתי בידו: ויאמר אליו שאול בך־מי אמה הנער ויאמר דוד בך־עבדך ישׁי בית הלחמי:

יח

ויהי ככלתו לדבר אל־שאול ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד ויאבהו יהונתן כנפשו: ויקחהו שאול ביום ההוא ולא נתנו לשוב בית אביו: ויכרת יהונתן ודוד ברית באהבתו אתו כנפשו: ויתפשט יהונתן את־המעיל אשר עליו ויתגהו לדוד ומדיו וער־חרבו וער־קשתו וער־חגרו: ויצא דוד בכל אשר ישלחנו שאול ישכיל וישמהו שאול על אנשי המלחמה ויטב בעיני כל־העם ונבם בעיני עבדי שאול: ויהי בבואם בשוב דוד מהבות את־הפּלשתי ותצאנה הנשים מבלי־ערי ישראל לשור

יח, 6 ויבארו קי ו' לשו קי

יח

1 און עס איז געווען, ווי ער האָט געענדיקט רעדן צו שאולן, אַזוי איז די זעל פון יהונתן צוגעבונדן געוואָרן צו דער זעל פון דודן, און יהונתן האָט אים ליב געקריגן אַזוי ווי זײַן אייגן זעל. 2 און שאול האָט אים צוגענומען אין יענעם טאַג, און האָט אים נישט געלאָזט זיך אומקערן צו זײַן פּאַטערס הויז. 3 און יהונתן האָט געשלאָסן אַ בונד מיט דודן, ווייל ער האָט אים ליב געהאַט אַזוי ווי זײַן אייגן זעל. 4 און יהונתן האָט אויסגעטאַן דעם מאַנטל וואָס אויף זיך, און האָט אים געשאַנקען דודן; אויך זײַנע קליידער, בײַז אויף זײַן שווערד, און בײַז אויף זײַן בויגן, און בײַז אויף זײַן גאַרטל. 5 און אַז דוד איז אַרויסגעגאַנגען, איז, וווּ נאָר שאול פּלעגט אים שיקן, פּלעגט ער באַגליקן. און שאול האָט אים אויפגעזעצט איבער די מלחמה־לייט; און ער איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאַנצן פּאָלק, און אויך אין די אויגן פון שאולס קנעכט.

6 און עס איז געווען, בײַ זײַער אַנקומען, אַז דוד האָט זיך אומגעקערט פון שלאָגן דעם פּלשתי, זײַנען אַרויסגעגאַנגען די וויבער פון אַלע שטעט פון ישראל מיט געזאַנג און טענץ אַנטקעגן דעם מלך שאולן, מיט פויקן, מיט שמחה, און

והמחלות לקראת שאול המלך בתפלים בשמחה
 ובשלשים: ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הבה
 שאול באֵלָיו לְדוֹד בְּרִבְבֵיתוֹ: וַיְהִי לְשָׂאִיל מֵאֹד וַיִּרַע
 בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר נָתַנּוּ לְדוֹד רִבְבוֹת וְלִי נָתַנּוּ
 הָאֵלִפִים וְעוֹד לוֹ אֵךְ הַמְלוּכָה: וַיְהִי שְׂאִיל עֲנַן אֲתִדְוֶה
 מֵהַיּוֹם הַהוּא וְהַלָּאָה: וַיְהִי מִמְחֶלֶת וַתִּצְלַח רוּחַ
 אֱלֹהִים וְרָעָה אֶל־שְׂאִיל וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹד־חִפּוֹת יְדוֹן מִגִּן
 בְּיַד בָּיִם וּבָיִם וְהַחֲנִית בְּיַד־שְׂאִיל: וַיִּטֵּל שְׂאִיל אֶת־
 הַחֲנִית וַיֹּאמֶר אֵבֶה בְּדוֹד וּבִקְרוֹ וַיִּסַּב דָּוִד מִפְּנֵי פַעֲמִים:
 וַיֵּרָא שְׂאִיל מִלִּפְנֵי דָוִד בְּיַהֲדוּהָ וַיְהִי עִמּוֹ וּמַעַם שְׂאִיל
 סָר: וַיִּסְרְחוּ שְׂאִיל מִעַמּוֹ וַיִּשְׁמְחוּ לוֹ שֶׁר־אֵלֶּה וַיֵּצֵא וַיָּבֵא
 לִפְנֵי הַעַם: וַיְהִי דָוִד לְגִלְדָּרְכָן מִשְׁכִּיל וַיְהוּדֵה
 עִמּוֹ: וַיֵּרָא שְׂאִיל אֲשֶׁר־הוּא מִשְׁכִּיל מֵאֹד וַיִּגְדַּר מִפְּנֵיו:
 וְכַל־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדֵה אֲהַב אֲתִדְוֶה בְּיַהֲוָה וַיֵּצֵא וַיָּבֵא
 לַפְּנִיָּהִם: וַיֹּאמֶר שְׂאִיל אֶל־דָּוִד הִנֵּה בְתִי הַגְּדוּלָּה
 מֵרַב אַתָּה אֲתִדְוֶה לְאִשָּׁה אֵךְ הַגְּדוּלָּה לְבָרְהוֹל הַחֲלָמַם
 מִלְחָמוֹת יְהוָה וְשְׂאִיל אָמַר אֶל־הַתִּי דִּי כֹּו וְהַתִּירְבוּ יַד־
 פְּלִשְׁתִּים: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שְׂאִיל מִי אֲנִי וּמִי חַיִּי מִשְׁפַּחַת
 אָבִי בְּיִשְׂרָאֵל בְּרִאֲחֻנָּה חֲתָן לְמִלְךָ: וַיְהִי בַעַת תַּת אֶת־
 מֵרַב בַּת־שְׂאִיל לְדָוִד וְהָיָה נְתֻנָּה לְעַדְרִיאֵל הַמְחֹלְתִי
 לְאִשָּׁה: וַתֵּאָרַב מִיָּכָל בַּת־שְׂאִיל אֲתִדְוֶה וַיִּגְדַּר לְשְׂאִיל
 כַּאֲשֶׁר הִדְבָּר בְּעֵינָיו: וַיֹּאמֶר שְׂאִיל אֶתְנַנָּה לוֹ וְהַתִּירְלוֹ
 לְמִלְכָּשׁ וְהַתִּירְבוּ יַד־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שְׂאִיל אֶל־דָּוִד
 בְּשָׂתִים תַּתְחַתֵּן בִּי הַיּוֹם: וַיֵּצֵא שְׂאִיל אֲתִדְוֶה וְהִבִּי
 אֶל־דָּוִד בְּלֵט לֵאמֹר הִנֵּה חֲפֵז בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכַל־עֲבָדָיו
 אֲהַבְּךָ וְעַתָּה תַּתְחַתֵּן בְּמִלְךָ: וַיַּדְּבִרוּ עִבְדֵי שְׂאִיל בְּאָזְנֵי
 דָּוִד אֲתִתְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הִנְקִלָּה בְּעֵינֵיכֶם

ל' סלסו קי ט' שין קי יד' חמי קי כב' עשו קי

מיט צימבלען. 'און די וויבער די שפילערינס האָבן
 געזונגען און געזאָגט:

שאול האָט געשלאָגן אין זיינע טויזנטן,
 און דוד אין זיינע צענטויזנטן.

הָאָט שְׂאִיל וַיִּיעַר גַּעבֶּרענט, און דאָסדאָזיקע גערייד איז
 געווען שלעכט אין זיינע אויגן, און ער האָט געזאָגט: דודן
 האָבן זיי געגעבן די צענטויזנטן, און מיר האָבן זיי געגעבן
 די טויזנטן, און אים פעלט נאָך בלווי די מלוכה. 'און
 שאול האָט געקוקט קרום אויף דודן פון יענעם טאָג און
 ווייטער.

10 און עס איז געווען אויף מאָרגן, איז אַ בייזער גייסט
 פון גאָט געקומען אויף שאולן, און ער האָט אין הויז גע-
 רעדט פון זינען, און דוד האָט געשפּילט מיט זיין האַנט
 אזוי ווי טאָג אין טאָג, און אין שאולס האַנט איז געווען דער
 שפּיו. 11 האָט שאול אַ וואָרף געטאָן דעם שפּיו, און ער
 האָט געקלערט: איך וועל דורכשטעכן דודן ביז אין
 וואַנט. אָבער דוד האָט זיך אָפּגעדרייט פון אים צוויי
 מאָל.

12 און שאול האָט מורא געהאט פאַר דודן, וואָרום
 גאָט איז געווען מיט אים, און פון שאולן האָט ער זיך אָפּ-
 געטאָן. 13 און שאול האָט אים אָפּגעטאָן פון זיך, און אים
 געמאַכט פאַר אַ הויפטמאַן פון טויזנט, און ער איז גע-
 גאַנגען און געקומען דעם פּאַלק פּאַרויס. 14 און דוד האָט
 באַגליקט אין אַלע זיינע וועגן, און גאָט איז געווען מיט
 אים. 15 און שאול האָט געזען אַז ער באַגליקט זייער, און
 ער האָט זיך געשראַקן פאַר אים. 16 אָבער גאַנץ ישׂראל

און יהודה האָט ליב געהאַט דודן, וואָרום ער פלעגט גיין און קומען זיי פאַרויס.

17 און שאול האָט געזאָגט צו דודן: אָט איז מײן עלטערע טאָכטער מֵרַב; זי וועל איך דיר געבן פאַר אַ ווייב,
 אָבער זיי מיר אַ העלדישער יונג, און פיר די מלחמות פון גאָט. וואָרום שאול האָט געקלערט: זאָל ניט מײן האַנט זיין
 אויף אים, נײערט די האַנט פון די פּלשתיים זאָל זיין אויף אים. 18 האָט דוד געזאָגט צו שאולן: ווער בין איך? און וואָס
 איז מײן לעבן, אָדער מײן פּאַטערס משפּחה אין ישׂראל, אַז איך זאָל ווערן אַן איידים ביים מלך?

19 אָבער עס איז געווען, בעת מע האָט געזאָלט געבן מֵרַב די טאָכטער פון שאולן צו דודן, איז זי אזעקגעגעבן
 געוואָרן צו עַדְרִיאֵלן פון מחוּלָּה פאַר אַ ווייב.

20 און מיכל די טאָכטער פון שאולן האָט ליב געהאַט דודן; האָט מען דערצײלט שאולן, און די זאך איז ווילגע-
 פעלן אין זיינע אויגן. 21 און שאול האָט געקלערט: איך וועל זי אים געבן, כּדי זי זאָל אים זיין פאַר אַ שטרויכלונג, און
 די האַנט פון די פּלשתיים זאָל זיין אויף אים. און שאול האָט געזאָגט צו דודן: וועסט היינט ווערן מײן איידים מיט דער
 צווייטער.

22 און שאול האָט באַפוילן זיינע קנעכט: רעדט צו דודן שטילערהייט, אזוי צו זאָגן: זע, דער מלך וויל דיך, אין
 אַלע זיינע קנעכט האָבן דיך ליב, טאָ ווער אַצונד דעם מלכס איידים.

23 האָבן שאולס קנעכט גערעדט אין די אויערן פון דודן דידאָזיקע ווערטער. און דוד האָט געזאָגט: גרינג אין אײערע

אויגן צו ווערן דעם מלכס איידים, או איך בין אן אַרימאן
און גרינגעשאצט?

24 האָבן די קנעכט פון שאולן אים דערציילט, אזוי
צו זאָגן: אזוי ווי דידאָויקע ווערטער האָט דוד גערעדט.
25 האָט שאול געזאָגט: אזוי זאָלט איר זאָגן צו דודן: דער
מלך וויל ניט קיין נדן, נײַערט הונדערט פאַרהויטן פון די
פלשתים, זיך נוקם צו זיין אָן דעם מלכס פיינט. און שאול
האָט גערעכנט צו מאַכן פאַלן דודן דורך דער האַנט פון
די פלשתים.

26 האָבן זיינע קנעכט דערציילט דודן דידאָויקע
ווערטער, און די זאך איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון
דודן, צו ווערן דעם מלכס איידים. און די טעג זיינען נאָך
צומאַל ניט דערפילט געוואָרן, 27 איז דוד אויפגעשטאַנען
און איז אוועקגעגאַנגען, ער מיט זיינע מענטשן, און ער האָט
געשלאָגן פון די פלשתים צוויי הונדערט מאָן. און דוד
האָט געבראַכט זײַערע פאַרהויטן, און מע האָט זיי איבער-
געגעבן פאַרפול צום מלך, כדי ער זאָל ווערן דעם מלכס
איידים. און שאול האָט אים געגעבן זיין טאַכטער מיכלען
פאַר אַ ווייב.

28 און שאול האָט געזען און פאַרשטאַנען אז גאָט איז
מיט דודן; און מיכל די טאַכטער פון שאולן האָט אים
ליב געהאַט. 29 און שאול האָט נאָך מער מורא געקריגן
פאַר דודן. און שאול איז געווען דודן אַ שונא אַלע טעג.
30 און די האַרן פון די פלשתים פלעגן אַרויסגיין;
און עס איז געווען, ווען נאָר זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען, האָט
דוד באַגליקט מער פון אַלע קנעכט פון שאולן, און זיין נאָמען איז געווען זײַער געאַכט.

התחנן במלך ואנכי אישררש ונקלה: ויגדו עבדני כד
שאול לו לאמר בדברים האלה דבר דוד:
וַיֹּאמֶר שְׂאוּל כִּי־הִתְחַנַּן לְדָוִד אֶת־חַסְפֵּי לַמֶּלֶךְ בְּמִדְרַח
כִּי בִמְאֹד עָרְלֹת פְּלִשְׁתִּים לְהִנָּקֵם בְּאִיבֵי הַמֶּלֶךְ וְשְׂאוּל
חָשַׁב לְהַפִּיל אֶת־דָּוִד בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים: וַיִּגְדוּ עַבְדָּיו לְדָוִד כִּי
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשֶׁר הַדְּבָר בְּעֵינֵי דָוִד לְהִתְחַנֵּן
בַּמֶּלֶךְ וְלֹא־מָלְאוּ הַנַּמִּים: וַיִּקָּם דָּוִד וַיֵּלֶךְ הוּא וְאֲנָשָׁיו
כִּי יִגְדוּ בַּפְּלִשְׁתִּים מֵאֵתִים אִישׁ וַיָּבֵא דָוִד אֶת־עַרְלֹתֵיהֶם
וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן בַּמֶּלֶךְ וַיִּתְּנֵהוּ שְׂאוּל אֶת־מִיכַל
בָּתוּ לְאִשְׁהוּ: וַיֵּרָא שְׂאוּל וַיִּדַע כִּי יְהוָה עִמָּדָה וּמִיכַל
כִּי בַת־שְׂאוּל אֶהְבֶּתָהּ: וַיֹּאסֶף שְׂאוּל לָרֹא מִפְּנֵי דָוִד עוֹד
כִּי וַיְהִי שְׂאוּל אִיב אֶת־דָּוִד בְּלַהֲנָמִים: וַיִּצְאוּ שְׂרֵי
פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי מִדֵּי צֹאֲתָם שָׁכַל דָּוִד מִכָּל עַבְדָּי שְׂאוּל
וַיִּקֶר שְׁמוֹ מָאָד:

יט
וַיְדַבֵּר שְׂאוּל אֶל־יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל־כָּל־עַבְדָּיו לְהַמִּית אֶת־
דָּוִד וַיְהוֹנָתָן בֶּן־שְׂאוּל חָפֵץ בְּדָוִד מָאָד: וַיִּגְדוּ יְהוֹנָתָן
לְדָוִד לֵאמֹר מִכְּבֹשׁ שְׂאוּל אָבִי לְהַמִּיתָהּ וְעַתָּה הַשְׁמַר
נָא בְּכִקְרֹךְ וַיִּשְׁכַּת בַּסֶּתֶר וַיַּחְבֵּאתָ: וְאֲנִי אֵצֶא וְעַמְדָּתִי
לְיַד־אָבִי בַשָּׂדֶה אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם וְאֲנִי אֶדְבַר בְּךָ אֶל־אָבִי
וַיֵּרְאִיתִי מָה וַהֲנַדְתִּי לָךְ: וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן בְּדָוִד טוֹב
אֶל־שְׂאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיוֹ אֶל־הַטָּמָא הַמֶּלֶךְ בַּעֲבָדוֹ
בְּדָוִד כִּי לֹא הָטָא לָךְ וְכִי מַעֲשֵׂיו טוֹבִילָךְ מָאָד: וַיִּשָּׂם
אֶת־נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ יָדָה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
גְּדוּלָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׁמַח וְלָמָּה תַחֲטָא בְּנָם
נָקִי לְהַמִּית אֶת־דָּוִד חָנּוּם: וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן
וַיִּשְׁבַּע שְׂאוּל חַי־הוָה אֲסִיּוּמָתִי: וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד:

יח, כח' ספרו גוט כט' וויקיפי

יט און שאול האָט גערעדט צו יונתן זיין זון און צו אַלע זיינע קנעכט, צו טייטן דודן; אָבער יונתן דער זון פון
שאולן האָט זײַער געגאַרט דודן. 2 און יונתן האָט דערציילט דודן, אזוי צו זאָגן: מײן פּאַטער שאול ווכט דײך
צו טייטן. און אַצונד, איך בעט דײך, זיי אָפּגעהיט אין דער פרי, און זאָלסט זיצן אין פאַרבאַרגעניש און זיך באַהאַלטן.
3 און איך וועל אַרויסגיין, און וועל שטיין לעבן מײן פּאַטער אויף דעם פעלד וואָס דו ביסט דאָרטן. און איך וועל רעדן
וועגן דיר צו מײן פּאַטער, און אז איך וועל וואָס מערקן, וועל איך דיר זאָגן.

4 און יונתן האָט גערעדט גוטס אויף דודן צו זיין פּאַטער שאולן, און ער האָט צו אים געזאָגט: זאָל דער מלך
ניט זינדיקן אַקעגן זיין קנעכט, אַקעגן דודן, ווייל ער האָט אַקעגן דיר ניט געזינדיקט, און ווייל זיינע טואונגען זיינען גע-
ווען זײַער גוט פאַר דיר. 5 און ער האָט גענומען זיין לעבן אין זיין האַנט, און האָט געשלאָגן דעם פלשתי, און גאָט האָט
געטאָן אַ גרויסע ישועה פאַר גאַנץ ישראל; האָסט עס געזען, און האָסט זיך געפרייט. און פאַרוואָס זאָלסטו זיך פאַר-
זינדיקן אָן אומשולדיקן בלוט, צו טייטן דודן אומזיסט?
6 האָט שאול צוגעהערט צו דעם קול פון יונתן, און שאול האָט געשוואָרן: אזוי ווי גאָט לעבט, אויב ער וועט גע-
טייט ווערן!

וַיִּגְדְּלוּ יְהוֹנָתָן אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת־
 ח דָּוִד אֶל־שָׂאִיל וַיְהִי לְפָנָיו בְּאַתְמוֹל שְׁלֹשִׁים: וַתּוֹסֶף
 ט הַמְּלִחְמָה לַחֲנוּת וַיֵּצֵא דָוִד וַיִּלְחֶם בְּפִלְשְׁתִּים וַיַּךְ בָּהֶם
 ט מִכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֶסוּ מִפָּנָיו: וַתְּהִי רוּחַ יְהוָה וַרְעָה אֶל־
 שָׂאִיל וְהוּא בְּבֵיתוֹ יָשָׁב וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְדָוִד מִגֵּן בְּיָד:
 י וַיִּבְקֹשׁ שָׂאִיל לַהֲבוֹת בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבִקְרוֹ וַיִּפְטַר מִפָּנָיו
 יא שָׂאִיל וַיַּךְ אֶת־הַחֲנִית בְּקִרְוֹ וְדָוִד נָס וַיִּמְלֹט בְּלִילָה הוּא:
 יב וַיִּשְׁלַח שָׂאִיל מַלְאָכִים אֶל־בֵּית דָּוִד לְשַׁמְרוֹ וְלַחֲמֹתוֹ
 יג בְּבִקְרוֹ וַתֵּגַד לְדָוִד מִיָּבֵל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם־אֵינְךָ מִמְּלֹט
 יד אֶת־נַפְשְׁךָ הַלֵּילָה מִחַר אֶתְּהָ מוֹמֵת: וַתֵּרֶד מִיָּבֵל אֶת־
 טו דָּוִד בְּעַד הַחֲלוֹן וַיִּלְךָ וַיִּבְרַח וַיִּמְלֹט: וַתִּקַּח מִיָּבֵל אֶת־
 טז הַתְּרָפִים וַתִּשֶׂם אֶל־הַמִּטָּה וְאֵת כְּבִיר הָעֵינִים שָׂמָה
 יז מִרְאֲשֹׁתָיו וְהִבֶּם בְּבִגְדוֹ: וַיִּשְׁלַח שָׂאִיל מַלְאָכִים לְקַחַת
 יח אֶת־דָּוִד וַתֹּאמֶר חַלָּה הוּא: וַיִּשְׁלַח שָׂאִיל אֶת־הַמַּלְאָכִים
 יט לְרִאֲוֹת אֶת־דָּוִד לֵאמֹר הֲעֵלֹו אִתּוֹ בַּמִּטָּה אֵלַי לַחֲמֹתוֹ:
 כ וַיָּבֵאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל־הַמִּטָּה וּכְבִיר הָעֵינִים
 כא מִרְאֲשֹׁתָיו: וַיֹּאמֶר שָׂאִיל אֶל־מִיָּבֵל לְמָה רַמִּיתִי
 כב וַתִּשְׁלַחֵנִי אֶת־אֵיבֵי וַיִּמְלֹט וַתֹּאמֶר מִיָּבֵל אֶל־שָׂאִיל הוּא־
 כג אֵמֶר אֵלַי שְׁלַחֵנִי לְמָה אָמִיתְךָ: וְדָוִד בָּרַח וַיִּמְלֹט וַיָּבֵא
 כד אֶל־שְׂמִיאל הַרְמָתָה וַיִּגְדְּלוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לוֹ שָׂאִיל
 כה וַיִּלְךָ הוּא וּשְׂמִיאל וַיִּשְׁבּוּ בְּנוֹתָי: וַיַּךְ לְשָׂאִיל לֵאמֹר
 כו הִנֵּה דָוִד בְּנוֹת בְּרָמָה: וַיִּשְׁלַח שָׂאִיל מַלְאָכִים לְקַחַת
 כז אֶת־דָּוִד וַיֵּרָא אֶת־לְהַקֵּת הַנְּבִיאִים נְבִיאִים וּשְׂמִיאל עִמָּד
 כח נֹצֵב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל־מַלְאָכֵי שָׂאִיל רוּחַ אֱלֹהִים וַתִּתְּבֹאוּ
 כט נְסִיחָמָה: וַיִּגְדּוּ לְשָׂאִיל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרָיִם וַתִּתְּבֹאוּ
 סא נְסִיחָמָה וַיִּסַּף שָׂאִיל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים שְׁלֹשִׁים וַתִּתְּבֹאוּ
 סב נְסִיחָמָה: וַיִּלְךָ נְסִיחָמָה הַרְמָתָה וַיָּבֵא עַד־בְּוֹר הַגְּדֹל

ז' כ"א לשאל י' סבוין הדוא יח' במח קרי יט' נסיות קרי

י' און יהונתן האט גערופן דודן, און יהונתן האט אים
 דערציילט אלע דידאזויקע ווערטער. און יהונתן האט
 געבראכט דודן צו שאולן, און ער איז געווען פאר אים
 אזוי ווי געכטן אירענעכטן.

8 און ווידער געווארן א מלחמה, און דוד איז ארויס
 געגאנגען, און האט מלחמה געהאלטן אקעגן די פלשתים,
 און ער האט געשלאגן צווישן זיי א גרויסן שלאק, און זיי
 זיינען אנטלאפן פאר אים.

9 און א בייזער גייסט פון גאט איז געקומען אויף
 שאולן בעת ער איז געוועסן אין זיין הויז מיט זיין שפיז אין
 זיין האנט; און דוד האט געשפילט מיט דער האנט.
 10 האט שאול געזוכט דורכצושטעכן דודן מיטן שפיז ביו
 אין וואנט, אבער ער האט זיך ארויסגעמאכט פון שאולן,
 און ער האט אריינגעשטאכן דעם שפיז אין וואנט. און דוד
 איז אנטלאפן און איז אנטרוגען געווארן אין יענער גאכט.

11 האט שאול געשיקט שלוחים צו דודס הויז, אים צו
 היטן, און אים צו טייטן אין דער פרי. אבער זיין ווייב
 מיכל האט אגעוואגט דודן, אזוי צו זאגן: אויב דו ראטער
 וועסט ניט דיין נפש זי נאכט, ווערסטו מארגן געטייט.

12 און מיכל האט אראפגעלאזט דודן דורכן פענצ
 טער, און ער איז אוועק און איז אנטלאפן און אנטרוגען
 געווארן. 13 און מיכל האט גענומען דעם תרפים, און
 ארויפגעלייגט אויפן בעט, און א געשטריק פון ציגנהאר
 האט זי אים געלייגט צו קאפנס, און איבערגעדעקט מיט

א בגד. 14 און אז שאול האט געשיקט שלוחים צו נעמען דודן, האט זי געזאגט: ער איז קראנק.
 15 האט שאול געשיקט שלוחים צו זען דודן, אזוי צו זאגן: ברענגט אים ארויף מיטן בעט צו מיר, אים צו טייטן.
 16 זיינען די שלוחים געקומען, ערשט דער תרפים איז אויפן בעט, און דאס געשטריק פון ציגנהאר אים צוקאפנס.
 17 האט שאול געזאגט צו מיכלען: פארוואס האסטו מיך אזוי אפגענארט, און האסטו אוועקגעלאזט מיין שונא, און
 ער איז אנטרוגען געווארן? האט מיכל געזאגט צו שאולן: ער האט צו מיר געזאגט: לאז מיך אוועק, נאך וואס זאל
 איך דיך טייטן?

18 און דוד איז אנטלאפן און אנטרוגען געווארן, און ער איז געקומען צו שמואלן קיין רמה, און האט אים דערציילט
 אלץ וואס שאול האט אים געטאן. און ער און שמואל זיינען געגאנגען און האבן זיך באזעצט אין ניות.
 19 איז אגעוואגט געווארן שאולן, אזוי צו זאגן: זע, דוד איז אין ניות אין רמה. 20 און שאול האט געשיקט שלוחים
 צו נעמען דודן. האבן זיי געזען דאס געזעמל נביאים נביאות זאגן, און שמואל שטייט געשטעלט איבער זיי; און דער
 גייסט פון גאט איז געווען אויף די שלוחים פון שאולן, און זיי אויך האבן נביאות געזאגט.

21 האט מען אגעוואגט שאולן, און ער האט געשיקט אנדערע שלוחים. האבן זיי אויך נביאות געזאגט. האט שאול
 ווידער געשיקט דריטע שלוחים, און זיי אויך האבן נביאות געזאגט.
 22 איז ער אויך געגאנגען קיין רמה, און ער איז געקומען ביו דער גרויסער גרוב וואס אין שכו, און

18 און דוד איז אנטלאפן און אנטרוגען געווארן, און ער איז געקומען צו שמואלן קיין רמה, און האט אים דערציילט
 אלץ וואס שאול האט אים געטאן. און ער און שמואל זיינען געגאנגען און האבן זיך באזעצט אין ניות.
 19 איז אגעוואגט געווארן שאולן, אזוי צו זאגן: זע, דוד איז אין ניות אין רמה. 20 און שאול האט געשיקט שלוחים
 צו נעמען דודן. האבן זיי געזען דאס געזעמל נביאים נביאות זאגן, און שמואל שטייט געשטעלט איבער זיי; און דער
 גייסט פון גאט איז געווען אויף די שלוחים פון שאולן, און זיי אויך האבן נביאות געזאגט.
 21 האט מען אגעוואגט שאולן, און ער האט געשיקט אנדערע שלוחים. האבן זיי אויך נביאות געזאגט. האט שאול
 ווידער געשיקט דריטע שלוחים, און זיי אויך האבן נביאות געזאגט.
 22 איז ער אויך געגאנגען קיין רמה, און ער איז געקומען ביו דער גרויסער גרוב וואס אין שכו, און

אשר בשכנו וישאל ויאמר איפה שמואל ודוד ויאמר
הנה בנות ברמה: וילך שם אל־נִיִּית ברמה ויהי כ
עליו נסדוהו רוח אלהים וילך הלוי ויתנבא ערב־בֹּא
בנות ברמה: ויפלט נסדוהו בנדו ויתנבא נסדוהו כ
לפני שמואל ויפל ערם כל־היום והוא וכל־הקללה על־
כן ויאמרו הנם שואל בנביאים:

ב

ויברח דוד מנִיִּית ברמה ויבא ויאמר ו לפני יהונתן מה א
עשיתי מהדעני ומדהתפאתי לפני אביך כי מבקש את
נפשי: ויאמר לו חלילה לא תמות הנה לה־עשה אבי ב
דבר גדול או דבר קטן ולא יגלה את־אני ומדוע יסתיר
אבי מפני אתה־דבר הנה אין זאת: וישבע עוד דוד ו
יאמר דע דע אביך ברמצאתי חן בעיניך ויאמר אל־
ידע־זאת יהונתן פדעצב ואולם חיה־הנה חני נפשך כי
כפשע בני ובין המות: ויאמר יהונתן אל־דוד מדהתאמר ד
נפשך ואעשה־לך: ויאמר דוד אל־יהונתן הנה־חדש ה
מחר ואנכי ישב־אשב עסדה־לך לאכול ושלח־מני
ונסתרת־י בשדה עד הערב השלשית: אספקך ופקדני י
אביך ואמרת נשאל נשאל מפני דוד לרוח בית־לחם
עירו כי זבח הַיָּמִים שם לְכֹל־הַמִּשְׁפָּחָה: אספה ויאמר י
טוב שלום לעבדך ואסירה יחרה לו דע בירכ־לחה
הרעה מעמו: ועשית חסד על־עבדך כי בבית־יהוה ה
הבאת את־עבדך עמך ואם־יש־בי עון המיתני אתה ועד
אביך למה־נה תביאני: ויאמר יהונתן חלילה לך כי ו ט
אסדך אדע בירכ־לחה הרעה מעם אבי לבוא עליך ולא
אתה אנד לך: ויאמר דוד אל־יהונתן מי יגיד לי או י
מה־ענך אביך קשה: ויאמר יהונתן אל־דוד לכה ונצא י

יט כב' סמוך ויאמר במוח קי כג' מוח טו במוח קי כ, א' מוח קי
ב' לא ישה קי

האט זיך נאכגעפרעגט און געזאגט: ווי וינען שמואל און
דוד? האט מען אים געזאגט: אן, אין ניות אין רמה.
23 אז ער אוועק אהין קיין ניות אין רמה, און אויך
אויף אים איז געווען דער גייסט פון גאט, און ער איז גע
גאנגען און גייענדיק נביאות געזאגט, ביז ער איז געקומען
קיין ניות אין רמה. 24 און ער אויך האט אויסגעטאן זיינע
קליידער, און ער אויך האט נביאות געזאגט פאר שמואלן,
און איז געלעגן א נאקעטער יענעם גאנצן טאג, און די
גאנצע נאכט. דעריבער זאגט מען: איז אויך שואל צווישן
די נביאים?

ב און דוד איז אנטלאפן פון ניות אין רמה, און ער
איז געקומען, און האט געזאגט פאר יהונתנען: וואס
האב איך געטאן? און וואס איז מיין פארברעך, און וואס
איז מיין חטא פאר דיין פאטער, וואס ער זוכט מיין לעבן?
2 האט ער צו אים געזאגט: חלילה! וועסט ניט שטארבן.
זע, מיין פאטער טוט ניט א גרויסע זאך אדער א קליינע
זאך, אזוי ער אנטפלעקט ניט מיין אויער, און פאר וואס
זאל מיין פאטער פארבראגן פון מיר די־זאקע זאך?
עס איז ניט אזוי. 3 האט דוד ווידער געשווארן, און גע
זאגט: ווייסן ווייס דיין פאטער אז איך האב געפונען חן
אין דינע אויגן, און ער קלערט: זאל יהונתן דערפון ניט

ווייסן, כדי ער זאל זיך ניט קלעמען. אבער אזוי ווי גאט לעבט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אז אזוי ווי א טריט
איז צווישן מיר און צווישן טויט! 4 האט יהונתן געזאגט צו דודן: וואס וויל דיין זעל, איך זאל פאר דיר טאן? 5 האט
דוד געזאגט צו יהונתנען: אט איז מארגן ראש־חודש, ווען ויצן דארף איך ויצן מיטן מלך צום עסן; זאלסטו מיך
לאזן גיין, און איך וועל זיך באהאלטן אין פעלד ביז איבערמארגן אונט. 6 אויב נאכפרעגן וועט זיך נאכפרעגן דיין
פאטער אויף מיר, זאלסטו זאגן: אפבעטן האט זיך אפגעבעטן דוד ביי מיר, כדי אריבערצולויפן אין זיין שטאט בית
לחם, ווארום די יערלעכע אפפערשלאכטונג איז דארטן ביי דער גאנצער משפחה. 7 אויב ער וועט אזוי זאגן: גוט!
איז פריד צו דיין קנעכט; אויב אבער צערענען וועט ער צערענען, זיי ווייסן אז שלעכטס איז באשלאסן ביי אים. 8 און
זאלסטו טאן חסד מיט דיין קנעכט, ווארום אין א בונד פון גאט האסטו געבראכט דיין קנעכט מיט דיר; און אויב אין
מיר איז דא א פארברעך, טייט מיך דו; און נאך וואס דען זאלסטו מיך ברענגען צו דיין פאטער? 9 האט יהונתן געזאגט:
חלילה דיר! ווארום אויב דערוויסן וועל איך זיך דערוויסן אז ביי מיין פאטער איז באשלאסן, דיר זאל געשען ביזוי צי
וועל איך דאס דיר ניט דערציילן? 10 האט דוד געזאגט צו יהונתנען: ווער וועט מיר דערציילן אויב דיין פאטער וועט
דיר ענטפערן הארט? 11 האט יהונתן געזאגט צו דודן: קום, און לאמיר ארויסגיין אין פעלד.

יב השדה ויצאו שניהם השדה: ויאמר יהונתן אל-דוד
יהוה אלנו ישראל כרחוקך את-אבי בעת מחל
השלשית והגד-טוב אל-דוד ולא-אזן אשליח אליך ונליתי
י את-אונק: כה-עשה יהוה ליהונתן וכה יסוף כד-יטוב
אל-אבי את-הרעה עליך ונליתי את-אונק ושליחתיך
יהלכת לשלום ויהי יהוה עמך כאשר היה עם-אבי:
יד ולא אס-עודני חי ולא-תעשה עמדי חסד יהוה ולא אמות:
טו וקלאת-כברית את-חסדך מעם ביתי עד-עולם ולא בהכרת
טז יהוה את-אבי דוד אש משל פני האדמה: ויכרת יהונתן
יז עם-בית דוד ובקש יהוה מיד אבי דוד: ויוסף יהונתן
להשביע את-דוד באהבתו אהו כרחבת נפשו אהבו:
יח ויאמר-לו יהונתן מחר החדש ונפקדת פי ויפקד
יט מושבך: ושלשת החד מאד ובאת אל-המקום אשר
כ נסתרת שם ביום המעשה וישבת אצל האבן האול:
כ ואני שלשת החצים צדה אורה לשלח-לך למפרה:
כא והנה אשליח את-הנער לך מנא את-החצים אמר-אמר
כב אמר לנער הנה החצים ומתן והנה קחתי וקאה כד-שלום
כג לך ואין דבר חיי-יהוה: ואם-כה אמר לעלם הנה החצים
כד מתן והלאה לך כי שלחך יהוה: והדבר אשר דברנו
כה אני ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד-עולם: ויפתר
דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך על-הקלחם לאכול:
כה וישב המלך על-מושביו בפעם בפעם אל-מושב הקוד
כז ויקם יהונתן וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד:
כח ולא-דבר שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה
כט הוא בלתי טהור הוא כד-לא טהור: ויהי ממחרת
חחדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל-יהונתן
בנו מדוע לא-בא כד-ישני נסית-מול נסית-היום אל-הקלחם:

יח' הפטרת מחר חדש אם אינו שבת ר"ח וזמן מברכין בו אלו
כ' ה' ה' כד' אל סד

זיינען זיי ביידע ארויסגעזאגטען אין פעלד. ¹² און
יהונתן האָט געזאָגט צו דודן: ביי יהוה דעם גאָט פון
ישראל! אָז איך וועל אויספאַרשן מיין פּאָטער מאָרגן
אַדער איבערמאָרגן אין דער צייט, ערשט ער איז גוט צו
דודן, צי וועל איך דענסמאָל ניט שיקן צו דיר, און אַנט-
פלעקן דיין אויער? ¹³ זאָל גאָט טאָן צו יהונתנען אזוי און
נאָך מער! אויב מיין פּאָטער וועט וויל געפעלן צו
ברענגען אויף דיר שלעכטס, וועל איך אַנטפלעקן דיין
אויער, און וועל דיך אַוועקשיקן, און וועסט גיין בשלום,
און גאָט וועט זיין מיט דיר אזוי ווי ער איז געווען מיט מיין
פּאָטער. ¹⁴ און ניט נאָר ווען איך לעב נאָך-ניט נאָר
זאָלסטו טאָן מיט מיר אַ גאָטס חסד, אָז איך זאָל ניט
שטאַרבן; ¹⁵ נייערט זאָלסט ניט אָפּשניידן דיין חסד פון
מיין הויז ביז אייביק; ניט צומאָל ווען גאָט וועט פאַר-
שניידן דודס פיינט ביז איינעם פון דעם געזיכט פון דער
ערד.

¹⁶ און יהונתן האָט געשלאָסן אַ בונד מיט דעם הויז
פון דודן: זאָל גאָט אויפמאַגען פון דער האַנט פון דודס
פיינט! ¹⁷ און יהונתן האָט היידער באַשוואָרן דודן ביי זיין
ליבשאַפט צו אים, וואָרום ליב ווי זיין זעל האָט ער אים
ליב געהאַט. ¹⁸ און יהונתן האָט צו אים געזאָגט: מאָרגן
איז ראַש-חודש, און דו וועסט פעלן, ווייל דיין זיץ וועט
זיין ליידיק. ¹⁹ זאָלסטו איבערמאַרגן טיף אַראָפּנידערן,
און קומען צו דעם אָרט וואָס דו האָסט זיך דאָרטן פאַר-

באָרגן אין דעם וואַכעדיקן טאָג, און זיצן לעבן דעם שטיין אָנל. ²⁰ און איך וועל וואַרפן דריי פּיילן אָן אַ זייט, אזוי
ווי איך וואָלט שיסן אין אַ ציל. ²¹ און זע, איך וועל שיקן דעם יינגל: גיי, געפין די פּיילן. אויב זאָגן וועל איך זאָגן
צום יינגל: „אַן זיינען די פּיילן אַהערצו פון דיר, נעם עס“, טאָ קום, וואָרום פריד איז צו דיר, און עס איז גאַרנישט,
אזוי ווי גאָט לעבט! ²² אויב אָבער איך וועל אזוי זאָגן צום יונג: „אַן זיינען די פּיילן אַהינצו פון דיר“, גיי אַוועק, וואָרום
גאָט שיקט דיך אַוועק. ²³ און וועגן דער זאָך וואָס מיר האָבן גערעדט, איך און דו, אָט איז גאָט זאָגן עדות צווישן מיר
און צווישן דיר אויף אייביק.

²⁴ האָט דוד זיך באַהאַלטן אין פעלד: און אָז עס איז געווען ראַש-חודש, האָט דער מלך זיך געזעצט צום מאָל-
צייט עסן. ²⁵ און דער מלך איז געזעסן אויף זיין זיץ אזוי ווי אלע מאָל, אויף דעם זיץ ביי דער וואַנט; און יהונתן איז
געשטאַנען, און אַבנר איז געזעסן ביין זייט פון שאולן; און דודס אָרט איז געווען ליידיק. ²⁶ און שאול האָט גאַרנישט
גערעדט אין יענעם טאָג, וואָרום ער האָט געקלערט: אַ סיבה איז דאָס; ער איז ניט ריין, ער איז אַוודאי אומריין.
²⁷ און עס איז געווען אויף מאָרגן נאָך ראַש-חודש, דעם צווייטן טאָג, אָז דודס אָרט איז געווען ליידיק, האָט
שאול געזאָגט צו יהונתן זיין זון: פאַרוואָס איז ניט געקומען דער זון פון ישי און נעכטן איי היינט צום מאָלצייט?

וַיֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוֹל נִשְׂאָל נִשְׂאָל דָּוִד מִעַמְדֵי עַד־בֵּית כַּח
 לָחֶם: וַיֹּאמֶר שְׂלַחֲנִי נָא כִּי זָבַח מִשְׁפָּחָה לָּנוּ בְּעִיר וְהוּא כֹּה
 צְהַדְלִי אֲחִי וְעִתָּה אִסְמִצְאָתִי חֹן בְּשִׁינֶיךָ אִמְלִטָּה וַיֵּן
 וַאֲרָאָה אֶת־אָחִי עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שְׂלֹחַן הַמֶּלֶךְ:
 וַיַּחֲרֵאֵף שְׂאוֹל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בְּדַעְוֹת הַמַּרְדּוֹת ל
 הַלֹּא יָדַעְתָּ כִּי־בָחַר אֶתָּה לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבִשְׂת
 עֲרוֹת אֲמֹד: כִּי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בְּדִישִׁי חִי עַל־הָאָרֶץ לֹא
 לֹא תִכּוֹן אֶתָּה וּמַלְכוּתְךָ וְעִתָּה שְׂלַח וְקַח אֲחִי אֵלַי כִּי
 בְדַמּוֹת הוּא: וַיֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוֹל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵב
 לָמָּה יוֹמַת מָה עֲשֵׂה: וַיִּטַּל שְׂאוֹל אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לֵב
 לְחַפְתּוֹ וַיַּדַּע יְהוֹנָתָן כִּי־בָלָה הִיא מֵעַם אָבִיו לְהַמִּית אֶת־
 דָּוִד: וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׂלֹחַן בַּחֲרִירָאֵף וּלֹא־אָבַל לֵב
 בְּיוֹם־הַחֲדָשׁ הַשֵּׁנִי לָחֶם כִּי נִעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלִמוּ
 אָבִיו: וַיְהִי כַּכֹּהֵן נִצָּא יְהוֹנָתָן הַשְּׂרָדָה לְמוֹעֵד הַיּוֹם לֵב
 וַנֶּשֶׁר קָמָן עַמּוֹ: וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רִץ מִצָּאֲנָא אֶת־הַחֲצִיִּים לֵב
 אֲשֶׁר אָבִי מִרְדֵּה הַנֶּשֶׁר רִץ וְהוֹאֲרִירָה הַחֲצִי לְהַעֲבֹרוֹ:
 וַיָּבֵא הַנֶּשֶׁר עַד־מְקוֹם הַחֲצִי אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא לֵב
 יְהוֹנָתָן אַחֲרָי הַנֶּשֶׁר מִרְדֵּה הַיּוֹשֵׁה אֶל־תַּעֲמֹד וַיִּלְכֹּט לֵב
 נֶשֶׁר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחֲצִי וַיָּבֵא אֶל־אָדֹנָיו: וְהַנֶּשֶׁר לֹא־יָרַע לֵב
 מְאֹמָה אֶךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדְּבָר: וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן מ
 אֶת־כְּלָיו אֶל־הַנֶּשֶׁר אֲשֶׁר־לּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ הִבִּיא הַעִיר:
 הַנֶּשֶׁר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֲצֵל הַנֶּגֶב וַיִּפֹּל לְאַפְּיוֹ אֶרֶץ־הַיַּם וַיִּשְׁתַּחוּ מֵא
 שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים וַיִּשְׁקֹו אִישׁ אֶת־רַעְוֹו וַיִּכְבְּו אִישׁ אֶת־רַעְוֹו
 עַד־דָּוִד הַגִּדְּלִי: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לָךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר מֵב
 נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה וְהָיָה בֵּינֵי
 וּבֵינֶיךָ וּבֵין יָרֵעִי וּבֵין יָרֵעֶךָ עַד־עוֹלָם: *

לֵב הַחֲצִיִּים קִי מֵב' ש' כֹּה

הָאָט יְהוֹנָתָן גַּעַנְט־פֶּעֶרֶט שְׂאוֹל: אָפֶבֶטֶן הָאָט זיך
 אָפֶגֶבֶטֶטֶן דוד ב"י מיר קיין בית־לָחֶם: ²⁸ און ער הָאָט
 גַּעַזְאָט: לֹא מִיך גיין, איך בעט דיך, וואָרום אָן אָפֶפֶר־
 שְׂלֹאכְטוֹנֵג פֿון דער משפּחה איז ב"י אונדז אין שטאַט, און
 מיין ברודער, ער הָאָט מיר באַפּוֹילן; און אַצוֹנד, אויב
 איך האָב גַּעפּוֹנֶען ל"טוֹעֲלִיקִיט אין דיינע אויגן, לֹאמִיך,
 איך בעט דיך, זיך אַריבער־כאַפּן, און זען מיינע ברידער.
 דעריבער איז ער ניט גַּעקוֹמֶען צום מלכס טיש. ²⁹ הָאָט
 גַּעגִּימֶט דער צָאָרן פֿון שְׂאוֹלן אויף יְהוֹנָתָנֵען, און ער
 הָאָט צו אים גַּעזְאָט: דו זױן פֿון פֶּאַרקֶרֶטער ווידער־
 שפּעניקייט, ווייס איך דען ניט, אָז דו הָאָסט אויסדער־
 ווײַלט דעם זױן פֿון יִשׂן, צו דײַן שאַנד און צו דער שאַנד
 פֿון דײַן מוטערס נאַקֶעטקײט? ³¹ וואָרום פֿלױזן דער זױן
 פֿון יִשׂן לעבט אויף דער ערד, וועסט דו און דײַן מלוכה
 ניט האָבן קיין באַשטאַנד. און אַצוֹנד, שיק און נעם אים
 צו מיר, וואָרום טױט קומט אים. ³² הָאָט יְהוֹנָתָן גַּעזַעַט
 פֶּערט זײַן פֶּאַטֶער שְׂאוֹלן, און הָאָט צו אים גַּעזְאָט: פֶּאַר־
 וואָס זאָל ער גַּעטײט ווערן? וואָס הָאָט ער גַּעטאַן?

³³ הָאָט שְׂאוֹל אַ וואָרף גַּעטאַן אויף אים דעם שפּיז,
 אים צו טרעפּן; און יְהוֹנָתָן הָאָט פֶּאַרשטאַנען, אָז דאָס
 איז באַשלאָסן ב"י זײַן פֶּאַטֶער צו טײַטן דודן.
³⁴ איז יְהוֹנָתָן אויפֿגעשטאַנען פֿון טיש אין גרימ־צָאָרן;
 און ער הָאָט דעם צווייטן טאַג פֿון חודש ניט גַּעגֶעסן קיין
 שפּיז, ווייל ער הָאָט זיך גַּעקלֶעמט וועגן דודן, און ווייל
 זײַן פֶּאַטֶער הָאָט אים פֶּאַרשעמט. ³⁵ און עס איז גַּעווען אין דער פֿרי, איז יְהוֹנָתָן אַרויסגעגאַנגען אין פֶּעלד, צו
 דער צײַט וואָס איז גַּעווען אָפֿגעמאַכט מיט דודן, און אַ קליין ייִנגל איז גַּעווען מיט אים. ³⁶ און ער הָאָט גַּעזְאָט
 צו זײַן ייִנגל: לויף, גַּעפִּין אַקאַרשט די פֿיילן וואָס איך וואָרף. איז דער ייִנגל גַּעלאָפּן, און ער הָאָט גַּעוואָרפּן אַ פֿייל
 אים אַריבער־צוֹיאַגן. ³⁷ און ווי דער ייִנגל איז צוגַעקוֹמֶען צו דעם אָרט פֿון דער פֿייל וואָס יְהוֹנָתָן הָאָט גַּעוואָרפּן, אַזוי
 הָאָט יְהוֹנָתָן נאַכגערוּפּן דעם ייִנגל, און גַּעזְאָט: די פֿייל איז דאָך אַהינצו פֿון דיר. ³⁸ און יְהוֹנָתָן הָאָט נאַכגערוּפּן דעם
 ייִנגל: גיכער, אײַל זיך, זאָלסט זיך ניט אָפּשטעלן. און יְהוֹנָתָן ייִנגל הָאָט אויפֿגעקליבן די פֿיילן, און איז גַּעקוֹמֶען צו
 זײַן האַר.

³⁹ און דער ייִנגל הָאָט פֿון גאַרנישט גַּעוויסט, נאָר יְהוֹנָתָן און דוד האָבן גַּעוויסט פֿון דער זאַך. ⁴⁰ הָאָט יְהוֹנָתָן גַּע־
 גַּעבן זײַנע וואָפּן צו זײַן ייִנגל, און הָאָט צו אים גַּעזְאָט: גי, ברענג זיי אין שטאַט.

⁴¹ ווי דער ייִנגל איז אַוועקגעגאַנגען, אַזוי איז דוד אויפֿגעשטאַנען פֿון דריס־זײַט, און ער איז גַּעפּאַלן אויף זײַן פּנים
 צו דער ערד, און הָאָט זיך גַּעבוּקט דריי מאַל. און זיי האָבן גַּעקוּשט אײַנער דעם אַנדערן, און גַּעוויינט אײַנער מיטן
 אַנדערן, ביז דוד הָאָט אײַבערגעשטיגן.

⁴² און יְהוֹנָתָן הָאָט גַּעזְאָט צו דוד: גיי בשלום; גַּעדענקן וואָס מיר האָבן זיך בײַדע גַּעשוואָרן בײַם נאַמען פֿון גאָט,
 אַזוי צו זאַגן: גאָט זאָל זײַן נאָן עדותו צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן מײַן זאַמען און צווישן דײַן זאַמען ביז אײַביק.

כא

¹ און ער איז אויפגעשטאנען און איז אוועקגע-
גאנגען; און יהונתן איז אריין אין שטאָט.

² און דוד איז געקומען קיין גוב צו אחימלך דעם
פהן, און אחימלך האָט געאַיילט דודן אַנטקעגן, און האָט
צו אים געזאָגט: פאַרוואָס ביסטו אַליין, און קיינער איז
ניט מיט דיר? ³ האָט דוד געזאָגט צו אחימלך דעם פּהן:
דער מלך האָט מיר באַפוילן אַ זאַך, און האָט צו מיר גע-
זאָגט: קיינער זאָל גאַרנישט וויסן פּון דער זאַך וועגן וואָס
איך שיק דיר, און וואָס איך האָב דיר באַפוילן; און די
יונגען האָבן איך באַשטעלט אין יענעם און יענעם אָרט.
⁴ און אַצונד, וואָס איז דאָ אונטער דיין האַנט? גיב אין מיין
האַנט אַ פינגער ברויטן, אָדער וואָס עס געפינט זיך. ⁵ האָט
דער פּהן געענטפּערט דודן, און האָט געזאָגט: וואַכעדיק
ברויט איז ניטאָ אונטער מיין האַנט, נאָר בלוז הייליק
ברויט איז דאָ, אויב די יונגען האָבן זיך נאָר אָפּגעהיט פּון
אַ ווייב. ⁶ האָט דוד געענטפּערט דעם פּהן, און האָט צו
אים געזאָגט: פאַרוואָר, אַ ווייב איז פאַרמיטן פּון אונדז
אזוי ווי אַלע מאָל אַז איך גיי אַרויס; און די פּלים פּון די
יונגען ווערן געהאַלטן הייליק; און דאָס איז דער שטייגער
מיט וואַכעדיקן, און ווי שוין היינט, אַז הייליקס וועט זיין
אין דער פּלי!

⁷ האָט אים דער פּהן געגעבן הייליקס; וואָרום
דאָרטן איז ניט געווען קיין ברויט, נאָר בלוז דאָס ברויט
פּון אָנגעזיכט וואָס איז אַראָפּגענומען געוואָרן פּון פאַר

כב

¹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיהוֹנָתָן בֶּן הַעֲדִי: וַיָּבֵא דָוִד נֶבֶה אֶל-
אֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן וַיַּחֲרֵד אֲחִימֶלֶךְ לִקְרַאת דָּוִד וַיֹּאמֶר
לוֹ מַדּוּע אַתָּה לְבָדָד וְאִישׁ אֵין אִתְּךָ: וַיֹּאמֶר דָּוִד
לְאֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן הַמֶּלֶךְ צִוִּי דָבָר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִישׁ אֶל-
יְדֵי מַאֲוָה אַתִּי-הַדְּבַר אֲשֶׁר-אַנְכִי שְׁלַחָה וְאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ
וְאַתִּי-הַנְּעָרִים יוֹדְעֵתִי אֶל-מְקוֹם פְּלִנִי אֶלְמָנִי: וְעַתָּה מַה-
יֵשׁ תַּחַת-יָדְךָ הַמְשִׁחָה-לָּחֶם תִּנְּהוּ בְיָדִי אִם הַנְּמִצָּה:
וַיֵּצֵן הַכֹּהֵן אֶת-דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵין-לָחֶם הֵל אֶל-תַּחַת יָדִי
כִּי-אִם-לָחֶם לָדֹשׁ יֵשׁ אִם-נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אִךְ מֵאֲשֶׁר:
וַיֵּצֵן דָּוִד אֶת-הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ כִּי אִם-אֲשֶׁר שְׁעָרֶיךָ
לָנוּ כַּתְּמוּל שְׁלֹשׁ בַּעֲזָתִי וַהֲיוּ כְלִי-הַנְּעָרִים קָדָשׁ הוּא
דָּרָךְ הֵל וְאִם כִּי-הַיּוֹם יִקְדָּשׁ בְּכָלִי: וַיִּמְדֵּל הַכֹּהֵן קָדָשׁ
כִּי לֹא-יִהְיֶה שֵׁם לָחֶם כִּי-אִם-לָחֶם הַפְּנִים הַמְּוֹסָרִים
מִלְּפָנֵי יְהוָה לְשׁוֹם לָחֶם הֵם בַּיּוֹם הַהִיכָהוּ: וְשֵׁם אִישׁ
מֵעַבְדֵי שְׂאוֹל בַּיּוֹם הַהוּא נִעְצָר לִפְנֵי יְהוָה וְשֵׁמוֹ דָּאָג
הָאֲדָמִי אֲבִיר הַרְעִים אֲשֶׁר לְשְׂאוֹל: וַיֹּאמֶר דָּוִד
לְאֲחִימֶלֶךְ וְאֵין יִשְׁפָּה תַּחַת-יָדְךָ חַיִּת אוֹ-חֶרֶב כִּי נִסִּי-
חַרְבִי וְנִסִּי-כָּלִי לֹא-לִקְחָתִי בְיָדִי כִּי-יִהְיֶה דְבַר-הַמֶּלֶךְ
קְרוּי: וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב וְגִלִּית הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר-
הִבִּיתִי בְּעַמֵּק הָאֵלֶּה הַגְּהֵזִיאוּ לִמְטָה בְּשִׁמְלֶה אַחֲרֵי
הָאֶפֶסֶת אִם-אַתָּה תִּקַּח-לָךְ קָח כִּי אֵין אַחֲרָת וְיִלְתָּה
¹⁰ בָּהּ * וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כְּמוֹהַ תִּנְּהוּ לִי: וַיָּקָם
דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם-הַהוּא מִפְּנֵי שְׂאוֹל וַיָּבֵא אֶל-אָכִישׁ
¹¹ מֶלֶךְ נֶת: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ אֵלָיו הֲלוֹא-יָהוּ דָוִד
מֶלֶךְ הָאֲרָץ הֲלוֹא לָוֶה יַעֲנֵנוּ בְּמַחְלוֹת לֵאמֹר הֲבֵה שְׂאוֹל
¹² בְּאֶלְפֵי וְדָוִד כִּרְבַבְתָּנוּ: וַיֵּשֶׁם דָּוִד אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

ט' כטיל י' קמץ חוק דם פתוח סקא נאמצע ססק י"ז פתח ססס
י"ב טאלס קי סבבחו קי

גאָט, פּדי אַוועקצולייגן וואָרעם ברויט, אין דעם טאָג וואָס עס איז אַוועקגענומען געוואָרן.

⁸ און דאָרטן איז געווען אַ מאָן פּון שְׂאוֹלס קנעכט אין יענעם טאָג וואָס האָט זיך אויפּגעהאַלטן פאַר גאָט, און זיין
נאָמען איז געווען דוֹאָג דער אַדומי, דער הויפט פּון די פּאַסטוכער וואָס ביי שְׂאוֹלן.

⁹ און דוד האָט געזאָגט צו אחימלך: און איז ניטאָ דאָ אונטער דיין האַנט אַ שפּיז אָדער אַ שווערד? וואָרום אפילו
מיין שווערד, און אפילו מינע וואָפּן, האָבן איך ניט מיטגענומען מיט זיך, ווייל די זאַך פּון דעם מלך איז געווען אייליק.
¹⁰ האָט דער פּהן געזאָגט: די שווערד פּון גִּלְתִּי דעם פּלִשְׁתִּי וואָס דו האָסט געשלאָגן אין טאָל אֶלֶה, אָן איז זי איינגע-
וויקלט אין אַ טוך הינטער דעם אָפּוד; אויב דו ווילסט זי דיר נעמען, נעם, וואָרום קיין אַנדערע חוץ איר איז דאָ ניטאָ.
¹¹ האָט דוד געזאָגט: ניטאָ איר-גלייכן; גיב זי מיר.

¹¹ און דוד איז אויפגעשטאנען, און איז אַנטלאָפּן אין יענעם טאָג פּון שְׂאוֹלן, און איז געקומען צו אָכִישׁ דעם מלך
פּון גֶּת.

¹² האָבן די קנעכט פּון אָכִישׁ געזאָגט צו אים: איז דאָס ניט דוד דער מלך פּון לאַנד? האָט מען ניט אויף דעם
דאָזיקן געזונגען מיט טענץ, אזוי צו זאָגן:

שְׂאוֹל האָט געשלאָגן אין זיינע טויוונטן,

און דוד אין זיינע צענטויוונטן?

¹³ האָט דוד זיך אַריינגענומען דיִדאָזיקע ווערטער אין האַרצן, און ער האָט זייער מורא געהאַט פאַר

אָביש דעם מלך פון נת. ¹⁴ האָט ער געבליטן זיין שכל פאַר זייערע אויגן, און האָט זיך משוגע געמאַכט פאַר זיי, און האָט געצייכנט אויף די טירן פון טויער, און געלאָזט רינגען זיין שפייַעכץ אויף זיין באַרד. ¹⁵ האָט אָביש געזאָגט צו זיינע קנעכט: אַז איר זעט אַ מענטש איז משוגע, נאָך וואָס ברענגט איר אים צו מיר? ¹⁶ צי פעלן מיר משוגעים, וואָס איר האָט מיר געבראַכט דעמדאָויקן צו זיין משוגע ביי מיר? זאָל דערדאָזיקער קומען אין מיין הויז?

בְּלִבְבוֹ וַיֵּרָא מֶאֵד מִפְּנֵי אָבִישׁ מִלְּדַתָּהּ: וַיִּשְׁנֵי אֶת־יָדָיו טַעֲמֵי בַעֲיֵינֵיהֶם וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדָם וַיְהִי עַל־דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר וַיִּנְדֹּד רִירוֹ אֶל־וָקֵנוּ: וַיֹּאמֶר אָבִישׁ אֶל־עַבְדָּיו ¹⁴ הִנֵּה תִרְאוּ אִישׁ מִשְׁתַּנֵּעַ לְמַה תִּבְיֹאוּ אֹתוֹ אֵלַי: חֲסֹר ¹⁵ מִשְׁנָעִים אֲנִי כִּדְהַבְתֶּם אֶתְּזֶה לְהַשְׁתַּנֵּעַ עָלַי הַיּוֹר יָבֹוא אֶל־בֵּיתִי:

כב

וַיִּלֶךְ דָּוִד מִשֵּׁם וַיִּמְלֹט אֶל־מַעֲרַת עֲדָלָם וַיִּשְׁמְעוּ אַחֲוֵי ^א וְכַל־בָּיִת אָבִיו וַיִּרְדּוּ אֵלָיו שָׁמָּה: וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי אִישׁ מִצֹּחַ וְכַל־אִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ נְשָׂא וְכַל־אִישׁ מִרֵּשֶׁת וַיְהִי עֲלֵיהֶם לֶשֶׁר וַיְהִיו עִמּוֹ כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ: וַיִּלֶךְ ^ב דָּוִד מִשֵּׁם מַצְפָּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא־נָא אָבִי וְאִמִּי אִתְּכֶם עַד אֲשֶׁר אֲדַע מַה־יַּעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים: וַיִּנָּחֵם אֶת־דָּוִד מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּשְׁבּוּ עִמּוֹ כָּל־יְמֵי דַיּוֹתָדָד בְּמַעֲרֹה: וַיֹּאמֶר גַּד הַנְּבִיא אֶל־דָּוִד לֹא תִשָּׁב ^ד בְּמַעֲרֹה לָךְ וּבָאֵת לָךְ אֶרֶץ יְהוּדָה וַיִּלֶךְ דָּוִד וַיָּבֹא יַעַר חֶרְת: וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל כִּי טָרַד דָּוִד וְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר ^ו אִתּוֹ וְשָׂאוּל יָשָׁב בְּנִבְעָה תַּחַת־הָאֵשׁל בְּרִמְהָ וַחֲנִיתוֹ בְּיָדוֹ וְכַל־עַבְדָּיו נֹצְבִים עָלָיו: וַיֹּאמֶר שָׂאוּל לְעַבְדָּיו ^ז הַנֹּצְבִים עָלָיו שְׁמַעְרֹנָא בְּנֵי יְמִינִי נִסְלְכְלְכֶם וְתֵן בְּיַד יְשֵׁי שְׂנוֹת וְכַרְמִים לְכַלְכֶּם יְשִׁים שָׂרֵי אֶלְפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת: כִּי כִשְׂרֹתֶם בְּלַכְּם עָלַי וְאִיךְ־גִּלְהָ אֶת־אֹנִי בְּכַרְת־ ^ח בְּנֵי עַם־בְּדִישִׁי וְאִיךְ־גִּלְהָ מִכֶּם עָלַי וְגִלְהָ אֶת־אֹנִי כִּי הַקִּים בְּנֵי אֶת־עַבְדִּי עָלַי לֵאמֹר כִּי־זֶה: וַיִּשְׁנֵי ^ט דָּוִד הָאֲדָמִי וְהוּא נֹצֵב עַל־עַבְדֵי־שָׂאוּל וַיֹּאמֶר רֵאִיתִי אֶת־בְּדִישִׁי בָּא נִבְהָ אֶל־אֲחִי־מֶלֶךְ בְּדָאֲחֻטּוֹב: וַיִּשְׁאַל־לוֹ ^י בִּיהִוָה וַצִּדִּיקָה נִתַּן לָו וְאֵת חֶרֶב גִּלְתָּהּ הַפְּלִשְׁתִּי נִתַּן לָו:

כא, יא פסוק טס כב, ה' היא אלא

כב
¹ און דוד איז אוועקגעגאנגען פון דארטן, און איז אנטרווען געווארן צו דער הייל פון עדולם.
² האָבן דערהערט זיינע ברידער און דאָס גאַנצע הויז פון זיין פאָטער, און זיי האָבן אַראָפּגענידערט אַהין צו אים.
³ און עס האָבן זיך אויפגעקליבן צו אים וווּ נאָר אַ מענטש אַ געדריקטער, און וווּ נאָר אַ מענטש וואָס האָט אַ בעל־חוב, און וווּ נאָר אַ מענטש מיט אַ ביטער געמיט; און ער איז געוואָרן פאַר אַ הויפטמאַן איבער זיי. און עס זיינען געווען מיט אים אַרום פיר הונדערט מאָן.
⁴ און דוד איז אוועקגעגאנגען פון דארטן קיין מצפה־מואָב, און ער האָט געזאָגט צום מלך פון מואָב: זאָל, איך בעט דיך, אַרויסקומען מיין פאָטער און מיין מוטער צו זיין ביי אַיך, ביז וואָגען איך וועל וויסן וואָס גאָט וועט טאָן מיט מיר.

⁴ און ער האָט זיי געבראַכט צו פירן פאַר דעם מלך פון מואָב, און זיי זיינען געוועסן ביי אים אַלע טעג וואָס דוד איז געווען אין דער באַרגפעסטונג.
⁵ און גַד דער נביא האָט געזאָגט צו דודן: זאָלסט גיט זיצן אין דער באַרגפעסטונג; קום, און־זאָלסט גיין אין לאַנד יהודה. איז דוד געגאנגען, און ער איז געקומען אין וואַלד חֶרְת.
⁶ האָט געהערט שָׂאוּל, אַז דוד און די מענטשן וואָס מיט אים זיינען אויסגעפונען געוואָרן; און שָׂאוּל איז געוועסן אין גבְעָה, אונטער דעם טאַמאַריסקנבוים אין רָמָה, מיט זיין שפּיז אין זיין האַנט; און אַלע זיינע קנעכט זיינען געשטאַנען לעבן אים. ⁷ האָט שָׂאוּל געזאָגט צו זיינע קנעכט וואָס זיינען געשטאַנען אַרום אים: הערט אַקאַרשט, איר בנימינער, וועט דען דער זון פון ישׁין אַיך אַלעמען געבן פעלדער און וויינגערטער, וועט ער אַיך אַלעמען מאַכן פאַר הויפט־לייט פון טויונט, און הויפטלייט פון הונדערט, ⁸ וואָס איר האָט אַלע געמאַכט אַ בונט אויף מיר, און קיינער אַנטפלעקט גיט מיין אויער, ווען מיין זון שליסט אַ בונד מיט דעם זון פון ישׁין, און קיינער גיט פון אַיך קימערט זיך אום מיר און אַנטפלעקט מיין אויער, אַז מיין זון האָט אַנגעשטעלט מיין קנעכט אויף מיר פאַר אַ לזיערער, אַזוי ווי היינטיקן טאַג? ⁹ האָט זיך אָפּגערופּן דוּאַג דער אַדומי, וואָס איז געשטאַנען מיט די קנעכט פון שָׂאוּל, און ער האָט געזאָגט: איך האָב געזען דעם זון פון ישׁין קומען קיין נוב צו אַחימֶלֶךְ דעם זון פון אַחיטובן. ¹⁰ און ער האָט געפרעגט פאַר אים ביי גאָט; אויך צערונג האָט ער אים געגעבן, און די שווערד פון גִלְתָּהּ דעם פּלִשְׁתִּי האָט ער אים געגעבן.

11 האָט דער מלך געשיקט רופן אחימלך דעם זון פון אחיטוב דעם פהן, און דאָס גאַנצע הויז פון זיין פאָטער, די פּהנים וואָס אין נוב; און זיי זיינען אלע גע- קומען צום מלך. 12 האָט שאול געזאָגט: הער אַקאַרשט, דו זון פון אחיטובן. האָט ער געזאָגט: דאָ בין איך, מיין האַר. 13 האָט שאול צו אים געזאָגט: פאַרוואָס האָט איר געמאַכט אַ בונט אויף מיר, דו און דער זון פון זיין, ווען דו האָסט אים געגעבן ברויט און אַ שווערד, און געפרעגט פאַר אים ביי גאָט, כדי ער זאָל אויפשטיין קעגן מיר פאַר אַ לוייערער, אַזוי ווי היינטיקן טאַג? 14 האָט אחימלך גע- ענטפערט דעם מלך, און האָט געזאָגט: און ווער צווישן אלע דייןע קנעכט איז באַגלויבט ווי דוד, וואָס איז דעם מלכס איידים, און דער האַר איבער דיין לייבוואַך, און אַנגעזען אין דיין הויז? 15 האָב איך דען היינט אַנגעהויבן פרעגן פאַר אים ביי גאָט? באַהיט זאָל איך זיין! זאָל דער מלך ניט אַרופלייגן אַ חשד אויף זיין קנעכט, אויף דעם גאַנצן הויז פון מיין פאָטער, וואָרום דיין קנעכט האָט פון דעם אלעם ניט געוויסט קיין זאַך, קליין אָדער גרויס. 16 האָט דער מלך געזאָגט: שטאַרבן מוזטו שטאַרבן, אחימלך, דו און דאָס גאַנצע הויז פון דיין פאָטער.

17 און דער מלך האָט געזאָגט צו די לויפערס וואָס זיינען געשטאַנען לעבן אים: דרייט אייך אום, און טייט די פּהנים פון גאָט, ווייל אויך זייער האַנט איז געווען מיט

11 וישלח המלך לקרוא את אחימלך בן אחיטוב הפהן ואת כל בית אביו הפהנים אשר בנב ויבאו כלם אל המלך: 12 ויאמר שאול שמעו נא בן אחיטוב ויאמר הנני אנכי: 13 ויאמר אלון שאול למה קשרתם עלי אתה ובן ישי בתתך לו לחם וחרב ושאל לו באלהים לקום אלי לארב בינם יד הנה: 14 וישן אחימלך את המלך ויאמר ומי בכלל עבדיך בדרך נאמן וחתן המלך וסר אל משמעתך 15 וינכדו בביתך: היום החלתי לשאול לך באלהים חלילה לי אליהם המלך בעבדו דבר בכל בית אבי כי לא ידע עבדך בכל זאת דבר קמן או גדול: ויאמר המלך 16 מות תמות אחימלך אתה וכל בית אביך: ויאמר המלך לרצים הנצבים עליו סבו והמיתו ו פהני יהיה כי נסר ידם עסידוד וכי ידעו כי ברכת הוא ולא גלו את דאונן ולא אביו עבדי המלך לשלח את ידם לפגע בבנהני 17 ויהי: ויאמר המלך לדויד סב אתה ופגע בפּהנים ויפסב דויד האדמי ויפגע הוא בפּהנים וימת ו בינים 18 והוא שמנים וחמשה איש נשא אפוד בר: ואת נב עיר הפּהנים הבה לפי חרב מאיש ועד אשה מעולל 19 ועד זונק ושור וחמור ושה לפי חרב: וימלט בן אהרן 20 לא אחימלך בן אחיטוב ושמו אביתר ויברח אביתר דוד: ויגד 21 אביתר לדוד כי הרג שאול את פהני יהודה: ויאמר דוד לאביתר ידעתי בינים ההוא כישם דויד האדמי כירגוד 22 ויגד לשאול אנכי ספתי בכל נפש בית אביך: שקרה אתי אלתירא כי אשר יבקש את נפשי יבקש את נפשך כירמשרת אתה עמדי:

כג

א ויגרו לדוד לאמר הנה פלשתים נלחמים בקעילה

כב, יג' אלו ק' טו' יחור ו יד' אלו ק' יח' לוחא ק' דוא ק' כ' צו בסמך כב' דוא ק'

דודן, און ווייל זיי האָבן געוויסט אַז ער אַנטלויפט, און האָבן ניט אַנטפלעקט מיין אויער. אָבער די קנעכט פון מלך האָבן ניט געוואָלט אויסשטרעקן זייער האַנט אַנצופאַלן אויף די פּהנים פון גאָט. 18 האָט דער מלך געזאָגט צו דאָגן: דריי זיך דו אום, און פאַלצו אויף די פּהנים. האָט דאָג דער אַדומי זיך אוימועדרייט, און ער איז אַנגע- פאַלן אויף די פּהנים, און האָט געטייט אין יענעם טאַג פינף און אַכציק מאַן וואָס האָבן געטראָגן אַ ליינענעם אַפּוד. 19 און נוב די שטאָט פון די פּהנים האָט ער געשלאַגן מיטן שאַרף פון שווערד, פון אַ מאַן און ביו אַ פרוי, פון אַ קינד און ביו אַ זויגערדיקן, און אַן אַקס און אַן אייזל און אַ שעפּס, מיטן שאַרף פון שווערד. 20 און איין זון פון אחימלך דעם זון פון אחיטובן, וואָס זיין נאָמען איז געווען אַביתר, איז אַנטרונען געוואָרן, און איז אַנטלאָפּן נאָך דודן. 21 און אַביתר האָט דערציילט דודן, אַז שאול האָט געהרגעט די פּהנים פון גאָט. 22 האָט דוד גע- זאָגט צו אַביתרן: איך האָב געוויסט אין יענעם טאַג, אויב דאָג דער אַדומי איז דאַרטן, אַז דערציילן וועט ער דער- ציילן שאולן. איך בין געווען די סיבה אין דעם טויט פון אלע נפשות פון דיין פאָטערס הויז. 23 זיך ביי מיר, זאָלסט ניט מורא האָבן; וואָרום נאָר דער וואָס וועט זוכן מיין לעבן, וועט זוכן דיין לעבן; ווייל אַפּגעהיט וועסטו זיין ביי מיר.

כג

1 האָט מען אַנגעזאָגט דודן, אַזוי צו זאָגן: זע, די פּלשתים האַלטן מלחמה אויף קעילה, און זיי רויבן די שייערן.

האט דוד געפרעגט ביי גאט, אזוי צו זאגן: זאל איך גיין, און שלאגן דידאזיקע פלשתים? האט גאט געזאגט צו דודן: גיי, און זאלסט שלאגן די פלשתים, און העלפן קעילה.

האבן די מענטשן פון דודן צו אים געזאגט: זע, דא אין יהודה זינען מיר אין מורא, היינט ווי שוין אז מיר וועלן גיין קיין קעילה, אקעגן די רייען פון די פלשתים? האט דוד ווידער געפרעגט ביי גאט, און גאט האט אים געענטפערט און געזאגט: שטיי אויף, נידער אראפ קיין קעילה, ווארום איך גיב די פלשתים אין דיין האנט. אזוי געזאגען דוד און זיינע מענטשן קיין קעילה, און האט מלחמה געהאלטן אויף די פלשתים, און אזעק געפירט זייערע פי, און געשלאגן צווישן זיי א גרויסן שלאק. און דוד האט געהאלפן די באזונדער פון קעילה.

און עס איז געווען, אז אביגיל דער זון פון אחימלך איז אנטלאפן צו דודן קיין קעילה, האט ער אראפגענידערט מיטן אפוד אין זיין האנט.

אזוי אנגעזאגט געווארן שאולן, אז דוד איז געקומען קיין קעילה, און שאול האט געזאגט: גאט האט אים איבערגעענטפערט אין מיין האנט, ווארום ער האט זיך אליין איינגעשלאסן דורך קומען אין א שטאט מיט טירן און ריגלען. און שאול האט צוגעפוגערופן דאס גאנצע פאלק אויף מלחמה, צו נידערן אויף קעילה, צו לעגערן אויף דודן און אויף זיינע מענטשן.

האט דוד זיך דערוואוסט, אז שאול טראכט קעגן אים שלעכטס, און ער האט געזאגט צו אביגיל דעם פהן: גענען דעם אפוד. און דוד האט געזאגט: יהוה דו גאט פון ישראל, הערן האט געהערט דיין קנעכט, אז שאול וויל קומען קיין קעילה, צו צעשטערן די שטאט פון מיינעטוועגן. וועלן די מענער פון קעילה מיך איבערענטפערן אין זיין האנט? וועט שאול אראפנידערן, אזוי ווי דיין קנעכט האט געהערט? יהוה דו גאט פון ישראל, זאג, איך בעט דיך, צו דיין קנעכט. האט גאט געזאגט: ער וועט אראפנידערן. האט דוד געזאגט: וועלן די מענער פון קעילה איבערענטפערן מיך און מיינע מענטשן אין דער האנט פון שאולן? האט גאט געזאגט: זיי וועלן איבערענטפערן.

אין דוד אויפגעשטאנען מיט זיינע מענטשן, ארום זעקס הונדערט מאן, און זיי זיינען ארויס פון קעילה, און זיינען געגאנגען ווי זיי האט זיך געמאכט.

אזוי שאולן אנגעזאגט געווארן, אז דוד איז אנטרווען געווארן פון קעילה: און ער האט זיך פארמיטן פון ארויסצוגיין. און דוד איז געזעסן אין מדבר, אין די פעסטונגען; און ער איז געזעסן אויפן בארג אין מדבר זיף. און שאול האט אלע טאג געזוכט, אבער גאט האט אים ניט געגעבן אין זיין האנט. און דוד האט געזען, אז שאול איז ארויסגע- גאנגען זוכן זיין לעבן; און דוד איז געווען אין מדבר זיף, אין חורשה. און יהונתן דער זון פון שאולן איז אויפגעשטאנען, און איז געגאנגען צו דודן קיין חורשה, און ער האט

והקמה שטים אתהנהגות: ושאל דוד ביהוה לאמר ב האלף והפית בפלשתים האלה ויאמר יהוה אל דוד לד והפית בפלשתים והשעת את קעילה: ויאמרו אנשי דוד אליו הנה אנהו פה ביהודה וראים ואלף בייגלך קעילה אל מערכות פלשתים: וינסה דוד עוד דוד לשאל ביהוה ויענהו יהוה ויאמר קום דוד קעילה בראי נתן את פלשתים בידך: ויגלך דוד ויאנשו קעילה וילחם בפלשתים וינהג את מקניהם ביד בהם מכה גדולה וישע דוד את ישרי קעילה: ויהי בברית אביגיל בראחמלך אל דוד קעילה אפוד. יחד בידו: ויגד לשאל בידך דוד קעילה ויאמר שאול נפר אתו אלזים בידו בי נסגר לבוא בעיר דלתים ובריה: וישמע שאול את כל העם למלחמה לרדת קעילה לצור אל דוד ואל אנשיו: וידע דוד כי עליו שאול מחריש הרעה ויאמר אל אביגיל הבהן הנישה האפוד: ויאמר דוד יהוה אלתי ישראל שמע שמע עבדך בידבקש שאול לבוא אל קעילה לשתת לעיר בעבורי: הוסיגני בעלי קעילה בידו הורד שאול באשר שמע עבדך יהוה אלתי ישראל הורדנא לעבדך ויאמר יהוה ירד: ויאמר דוד הוסיגני בעלי קעילה אתי ואת אנשי ביד שאול ויאמר יהוה יסגרו: ויקם דוד ויאנשו בשש מאות איש ויצאו מקעילה ויחלכו באשר ויחלכו ולשאול הוד כרמל דוד מקעילה ויחלל לצאת: וישב דוד במדבר במצודות וישב בהר במדבר זיף ויבקשוהו שאול כל הימים ולא יתנו אלזים בידו: וירא דוד כירצא שאול לבקש את נפשו ודוד במדבר זיף בהרשה: ויקם יהונתן בן שאול ויגלך אל דוד

ב' ספרא באמצע ספך ה' ואנשו ק יא' ספרא באמצע ספך

געשטארקט זיין האנט אין גאָט. ¹⁷ און ער האָט צו אים געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן, וואָרום די האַנט פון מיין פּאָטער שאָולן וועט דיך ניט געפינען, און דו וועסט קיינען איבער ישראל, און איך וועל דיר זיין פאַר אַ שנילמלך; און אויך מיין פּאָטער שאָול ווייס דאָס.

¹⁸ און זיי האָבן ביידע געשלאָסן אַ בונד פאַר גאָט; און דוד איז געבליבן אין חורשה, און יהוֹנָתָן איז אַוועק געגאַנגען צו זיין הויז.

¹⁹ און די זיפער זיינען אַרויפגעגאַנגען צו שאָולן קיין גבעה, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָר, דוד באַהאַלט זיך ביי אונדז אין די פעסטונגען אין חורשה, אויפן בערגל חכילה וואָס רעכטס פון ישימון. ²⁰ און אַצונד, מלך, ווען נאָר דיין האַרץ געלוסט אַראָפּצוגיידערן, גידער אַראָפּ, און אויף אונדז איז אים איבערצוגענטפערן אין דער האַנט פון מלך.

²¹ האָט שאָול געזאָגט: געבענטשט זאָלט איר זיין פון גאָט, וואָס איר האָט אַיך דערבאַרימט אויף מיר. ²² גייט, איך בעט אַיך, פאַסט ווידער אויף, און ווערט געוואָר, און מערקט זיין אַרט וווּ זיין פוס איז, ווער עס האָט אים דאַרטן געזען; וואָרום מע האָט מיר געזאָגט, ער איז זייער ליסטיק. ²³ דרום זעט, און ווערט געוואָר אַלע באַ העלטענישן וואָס ער באַהאַלט זיך דאַרטן, און איר זאָלט זיך אומקערן צו מיר מיט זיכערן, און איך וועל גיין מיט אַיך; און עס וועט זיין, אויב ער איז אין לאַנד, וועל איך אים אַרומזוכן צווישן אַלע טוונטן פון יהודה.

²⁴ זיינען זיי אויפגעשטאַנען און זיינען געגאַנגען קיין זיף פאַרויס פאַר שאָולן. און דוד און זיינע מענטשן זיינען גע- ווען אין מדבר מְעוֹן, אין דעם פּלוין, רעכטס פון ישימון.

²⁵ און ווי שאָול און זיינע מענטשן זיינען געגאַנגען ווכן, אַזוי האָט מען אַנגעזאָגט דודן, און ער האָט אַראָפּגעגידערט צום פעלו, און האָט זיך באַזעצט אין מדבר מְעוֹן. האָט שאָול דערהערט, און ער האָט נאַכגעיאָגט דודן אין מדבר מְעוֹן. ²⁶ און שאָול איז געגאַנגען פון דער זייט באַרג, און דוד און זיינע מענטשן פון דער אַנדער זייט באַרג; און דוד האָט זיך געאַיילט אַוועקצוגיין פון שאָולן, און שאָול און זיינע מענטשן האָבן אַרומגערינגלט דודן און זיינע מענטשן זיי צו באַפן. ²⁷ איז אַנגעקומען אַ שליח צו שאָולן, אַזוי צו זאָגן: אַייל זיך און קום, וואָרום די פּלשתים זיינען אַנגעפאַלן אויפן לאַנד. ²⁸ האָט שאָול זיך אומגעקערט פון נאַכיאָגן דודן, און ער איז געגאַנגען אַקעגן די פּלשתים. דעריבער האָט מען גערופן יענעם אַרט סלעיִהמחִלקוֹת.

²⁹ און דוד איז אַרויפגעגאַנגען פון דאַרטן, און האָט זיך באַזעצט אין די באַרגפעסטונגען פון עין־גדי.

³⁰ און עס איז געווען, אַז שאָול האָט זיך אומגעקערט פון הינטער די פּלשתים, האָט מען אים אַנגע- זאָגט, אַזוי צו זאָגן: זע, דוד איז אין מדבר פון עין־גדי. ³¹ האָט שאָול גענומען דריי טוונט געקליבענע

און דוד איז אַרויפגעגאַנגען פון דאַרטן, און האָט זיך באַזעצט אין די באַרגפעסטונגען פון עין־גדי.

³² און עס איז געווען, אַז שאָול האָט זיך אומגעקערט פון הינטער די פּלשתים, האָט מען אים אַנגע- זאָגט, אַזוי צו זאָגן: זע, דוד איז אין מדבר פון עין־גדי. ³³ האָט שאָול גענומען דריי טוונט געקליבענע

¹ חרשה ויחוק את־דודו באלהים; ויאמר אליו אלהיך־א כי לא תמצאך־ידי־שׂאול אָבִי ואתה תמלך עלי־שׂאול ויאכִי אַהֲוִה־לְךָ לַמִּשְׁנָה וְנִסִּי־שׂאול אָבִי יִרְעֵ בְּן: וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֲרֻשָּׁה ויהוֹנָתָן הַלֵּךְ לְבֵיתוֹ: וַיַּעַל וּפִים אֶל־שׂאול הַנֹּכֶחַתָּה לֵאמֹר הֲלוֹא דָּוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ בַּמְצֻדוֹת בַּחֲרֻשָּׁה בְּגֹבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימֵן הַיְשִׁימוֹן: וְעַתָּה לְכָל־אַתְּ נִפְשֶׁךָ הַמֶּלֶךְ לְרִדְתָּ דָּוִד וְלָנוּ הַסִּגְרוּ בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר שׂאול בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי הַמְלַחֵם עָלַי: לְכֹתֶל־אֵי חֲבִיטוֹ עוֹד וְדַע וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּדְוָה רִגְלוֹ מִי רְאִהוּ שָׁם בִּי אָמַר אֵלַי עָרִם עָרִם הוּא: וְרִאוּ וְדַע מִכָּל הַמַּחְבְּאִים אֲשֶׁר יַחְבֵּא שָׁם וְשַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל־נֶחֱוֹן וְהִלַּחֲתִי אֶתְכֶם וְהָיָה אִם־יִשְׁנֶוּ בְּאַרְצָהּ וְהַפְּשִׁיתִי אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקְוֹמוּ וַיֵּלְכוּ זִפְתָּה לִפְנֵי שׂאול וְדָוִד וְאַנְשָׁיו בְּמִדְבַר מְעוֹן בְּעַרְבָה אֵל יְמֵן הַיְשִׁימוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול וְאַנְשָׁיו לְבִקֵּשׁ וַיִּגְדּוּ לְדָוִד וַיַּרְדּוּ הַפִּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר מְעוֹן וַיִּשְׁמַע שׂאול וַיַּרְדֵּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַר מְעוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול מִצַּד הַהָר מִזֶּה וְדָוִד וְאַנְשָׁיו מִצַּד הַהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֹחֵף לְלִכְתּוֹ מִפְּנֵי שׂאול וְשׂאול וְאַנְשָׁיו עֹמְדִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־אַנְשָׁיו לְתַפְּשֵׁם: וַיִּמְלֹךְ בָּא אֶל־שׂאול לֵאמֹר מִהֲרָה וְלָכֶה בִּי־פִשְׁטוֹ פְּלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ: וַיֵּשֶׁב שׂאול מִדְבַר אַחֲרֵי דָוִד וַיִּלֶּךְ לְקִרְיַת פְּלִשְׁתִּים עַל־פִּן קָרְאוּ לְמָקוֹם הַהוּא פִּלַע הַמַּחְלֻקָּת: וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בַּמְצֻדוֹת עֵין־גְּדִי:

² ויאמר אליו אלהיך־א כי לא תמצאך־ידי־שׂאול אָבִי ואתה תמלך עלי־שׂאול ויאכִי אַהֲוִה־לְךָ לַמִּשְׁנָה וְנִסִּי־שׂאול אָבִי יִרְעֵ בְּן: וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֲרֻשָּׁה ויהוֹנָתָן הַלֵּךְ לְבֵיתוֹ: וַיַּעַל וּפִים אֶל־שׂאול הַנֹּכֶחַתָּה לֵאמֹר הֲלוֹא דָּוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ בַּמְצֻדוֹת בַּחֲרֻשָּׁה בְּגֹבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימֵן הַיְשִׁימוֹן: וְעַתָּה לְכָל־אַתְּ נִפְשֶׁךָ הַמֶּלֶךְ לְרִדְתָּ דָּוִד וְלָנוּ הַסִּגְרוּ בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר שׂאול בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי הַמְלַחֵם עָלַי: לְכֹתֶל־אֵי חֲבִיטוֹ עוֹד וְדַע וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּדְוָה רִגְלוֹ מִי רְאִהוּ שָׁם בִּי אָמַר אֵלַי עָרִם עָרִם הוּא: וְרִאוּ וְדַע מִכָּל הַמַּחְבְּאִים אֲשֶׁר יַחְבֵּא שָׁם וְשַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל־נֶחֱוֹן וְהִלַּחֲתִי אֶתְכֶם וְהָיָה אִם־יִשְׁנֶוּ בְּאַרְצָהּ וְהַפְּשִׁיתִי אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקְוֹמוּ וַיֵּלְכוּ זִפְתָּה לִפְנֵי שׂאול וְדָוִד וְאַנְשָׁיו בְּמִדְבַר מְעוֹן בְּעַרְבָה אֵל יְמֵן הַיְשִׁימוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול וְאַנְשָׁיו לְבִקֵּשׁ וַיִּגְדּוּ לְדָוִד וַיַּרְדּוּ הַפִּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר מְעוֹן וַיִּשְׁמַע שׂאול וַיַּרְדֵּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַר מְעוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול מִצַּד הַהָר מִזֶּה וְדָוִד וְאַנְשָׁיו מִצַּד הַהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֹחֵף לְלִכְתּוֹ מִפְּנֵי שׂאול וְשׂאול וְאַנְשָׁיו עֹמְדִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־אַנְשָׁיו לְתַפְּשֵׁם: וַיִּמְלֹךְ בָּא אֶל־שׂאול לֵאמֹר מִהֲרָה וְלָכֶה בִּי־פִשְׁטוֹ פְּלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ: וַיֵּשֶׁב שׂאול מִדְבַר אַחֲרֵי דָוִד וַיִּלֶּךְ לְקִרְיַת פְּלִשְׁתִּים עַל־פִּן קָרְאוּ לְמָקוֹם הַהוּא פִּלַע הַמַּחְלֻקָּת: וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בַּמְצֻדוֹת עֵין־גְּדִי:

³ ויאמר אליו אלהיך־א כי לא תמצאך־ידי־שׂאול אָבִי ואתה תמלך עלי־שׂאול ויאכִי אַהֲוִה־לְךָ לַמִּשְׁנָה וְנִסִּי־שׂאול אָבִי יִרְעֵ בְּן: וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּחֲרֻשָּׁה ויהוֹנָתָן הַלֵּךְ לְבֵיתוֹ: וַיַּעַל וּפִים אֶל־שׂאול הַנֹּכֶחַתָּה לֵאמֹר הֲלוֹא דָּוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ בַּמְצֻדוֹת בַּחֲרֻשָּׁה בְּגֹבְעַת הַחֲכִילָה אֲשֶׁר מִימֵן הַיְשִׁימוֹן: וְעַתָּה לְכָל־אַתְּ נִפְשֶׁךָ הַמֶּלֶךְ לְרִדְתָּ דָּוִד וְלָנוּ הַסִּגְרוּ בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר שׂאול בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי הַמְלַחֵם עָלַי: לְכֹתֶל־אֵי חֲבִיטוֹ עוֹד וְדַע וּרְאוּ אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּדְוָה רִגְלוֹ מִי רְאִהוּ שָׁם בִּי אָמַר אֵלַי עָרִם עָרִם הוּא: וְרִאוּ וְדַע מִכָּל הַמַּחְבְּאִים אֲשֶׁר יַחְבֵּא שָׁם וְשַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל־נֶחֱוֹן וְהִלַּחֲתִי אֶתְכֶם וְהָיָה אִם־יִשְׁנֶוּ בְּאַרְצָהּ וְהַפְּשִׁיתִי אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקְוֹמוּ וַיֵּלְכוּ זִפְתָּה לִפְנֵי שׂאול וְדָוִד וְאַנְשָׁיו בְּמִדְבַר מְעוֹן בְּעַרְבָה אֵל יְמֵן הַיְשִׁימוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול וְאַנְשָׁיו לְבִקֵּשׁ וַיִּגְדּוּ לְדָוִד וַיַּרְדּוּ הַפִּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר מְעוֹן וַיִּשְׁמַע שׂאול וַיַּרְדֵּף אַחֲרֵי־דָוִד מִדְבַר מְעוֹן: וַיִּלֶּךְ שׂאול מִצַּד הַהָר מִזֶּה וְדָוִד וְאַנְשָׁיו מִצַּד הַהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נֹחֵף לְלִכְתּוֹ מִפְּנֵי שׂאול וְשׂאול וְאַנְשָׁיו עֹמְדִים אֶל־דָּוִד וְאֶל־אַנְשָׁיו לְתַפְּשֵׁם: וַיִּמְלֹךְ בָּא אֶל־שׂאול לֵאמֹר מִהֲרָה וְלָכֶה בִּי־פִשְׁטוֹ פְּלִשְׁתִּים עַל־הָאָרֶץ: וַיֵּשֶׁב שׂאול מִדְבַר אַחֲרֵי דָוִד וַיִּלֶּךְ לְקִרְיַת פְּלִשְׁתִּים עַל־פִּן קָרְאוּ לְמָקוֹם הַהוּא פִּלַע הַמַּחְלֻקָּת: וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בַּמְצֻדוֹת עֵין־גְּדִי:

⁴ ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כג, כה' כא לקט אהר"י כט' במא סגן חתול סימן כד

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

כד
א ויהי כאשר שב שאול מאחרי פלשתים ויגדו לו לאמר
ב הגה דוד במדבר עין גדי: ויבא שאול שלשת

מענער פון גאנץ ישראל, און ער איז געגאנגען ווען דודן מיט זיינע מענטשן אויף די שטייבעקפעלן. * און ער איז געקומען צו די שאַפּגע העפטן ביים וועג, און דאַרטן איז געווען אַ הייל; איז שאול אַרײַנגעגאנגען אויף זײַן באַ דערפּענישײ. און דוד און זײנע מענטשן זײנען געוועסן אין די ווינקלען פון דער הייל. * האָבן די מענטשן פון דודן צו אים געזאָגט: זע, דאָס איז דער טאַג, וואָס גאַט האָט דיר אָנגעזאָגט: זע, איך גיב דיין שונא אין דיין האַנט, און וועסט טאָן צו אים אַזוי ווי עס וועט זײַן גוט אין דיײַנע אויגן. איז דוד אויפגעשטאַנען, אין האָט אָפּגעשניטן דעם ברעג פון שאול'ס מאַנטל שטילערהײט.

* און עס איז געווען נאָך דעם, האָט דוד'ס האַרץ אים געפלאַגט פאַרוואָס ער האָט אָפּגעשניטן דעם ברעג פון שאול'ן. * און ער האָט געזאָגט צו זײנע מענטשן: באַ היט זאָל איך ווערן פון גאַט, אַז איך זאָל טאָן דיר אַזויקע זאַך צו מיין האַר, צום געזאַלבען פון גאַט, אויסצושטרעקן מיין האַנט אויף אים, וואָרום דער געזאַלבער פון גאַט איז ער. * און דוד האָט אָפּגעהאַקט זײנע מענטשן מיט די ווערטער, און ער האָט זײַ ניט געלאָזן אויפשטיין אַקעגן שאול. און שאול איז אויפגעשטאַנען פון דער הייל, און איז געגאנגען אין וועג.

* איז דוד דערנאָך אויפגעשטאַנען, און ער איז אַרויסגעגאנגען פון דער הייל, און ער האָט נאָכגערופּן

שאול'ן, אַזוי צו זאָגן: מיין האַר מלך! האָט שאול זיך אומגעקוקט הינטער זיך, און דוד האָט זיך גענייגט מיטן פנים צו דער ערד, און זיך געבוקט. * און דוד האָט געזאָגט צו שאול'ן: פאַרוואָס הערסטו צו די רײד פון אַ מענטשן, אַזוי צו זאָגן: זע, דוד וועט דיר שלעכטס? * אַט האָבן הײַנטיקן טאַג דיײַנע אויגן געזען, אַז גאַט האָט דיר געגעבן אין מיין האַנט אין דער הייל; און מע האָט גערעדט דיר צו הרגען, אָבער ומיין אויגן האָט דיר געשוינט, און איך האָב געזאָגט: איך וועל ניט אויסשטרעקן מיין האַנט אויף מיין האַר, וואָרום דער געזאַלבער פון גאַט איז ער. * און זע, מיין פאַטער, אַדרבה זע דעם ברעג פון דיין מאַנטל אין מיין האַנט; וואָרום אַז איך האָב אָפּגעשניטן דעם ברעג פון דיין מאַנטל, און האָב דיר ניט געהרגעט, פאַרשטיי און זע, אַז אין מיין האַנט איז ניטאָ קיין ביין און קיין פאַרברעך, און איך האָב ניט געזינדיקט קעגן דיר; און דו לויערסט מיין לעבן צו נעמען. * זאָל גאַט משפטן צווישן מיר און צווישן דיר, און זאָל גאַט זיך פאַר מיר נוקם זײַן אַן דיר; אָבער מיין האַנט זאָל ניט זײַן אויף דיר. * אַזוי ווי דאָס שפּריכוואָרט פון די פאַרצײטיקע זאָגט: פון שלעכטע קומט אַרויס שלעכטס; אָבער מיין האַנט זאָל ניט זײַן אויף דיר. * נאָך וועמען איז אַרויסגעגאנגען דער מלך פון ישראל? נאָך וועמען יאָנסטו זיך? נאָך אַ טויטן הונט, נאָך אַן אײַנציקער פּלוז? * און זאָל גאַט זײַן צום דיין, און משפטן צווישן מיר און צווישן דיר, און זען, און קרייגן מיין קריג, און מיך העלפן פון דיין האַנט.

אֲלֹפִים אִישׁ בַּחֹר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לִבְקֹשׁ אֶת־דָּוִד וַאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי הַעֲלִים: וַיָּבֹא אֶל־גְּדֵרֹת הַצֹּאן עַל־הַחֲרָף וְשָׁם מַעֲרָה וַיָּבֹא שָׂאֵל לְהִסָּף אֶת־רִגְלָיו וַדָּוִד וַאֲנָשָׁיו בִּירְכְּתֵי הַמַּעֲרָה יֹשְׁבִים: וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי דָוִד אֵלָיו הֲנֵה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה אֵלֶיךָ הֲנֵה אֲנֹכִי נֹתֵן אֶת־אִיבֶיךָ בְּיָדָךְ וְעֲשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר יִמָּנֵב בְּעֵינֶיךָ וְנָקַם דָּוִד וַיִּכְרַת אֶת־כַּנְתַּיִם מֵעֵיל אֲשֶׁר־לְשָׂאֵל בְּלַט: וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּרַךְ לְבַדְּוֹד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־כַּנְתַּיִם אֲשֶׁר לְשָׂאֵל: וַיֹּאמֶר לְאֲנָשָׁיו חֲלִילָה לִי מִיְהוָה אֱסִי אֲעֲשֶׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְאֲדֹנָי לְמִשְׁחָה יְהוָה לְשַׁלַּח יָדוֹ בּוֹ כִּי־מִשְׁחָה יְהוָה הוּא: וַיִּשְׁפַּע דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בְּדַבְרֵים וְלֹא נָתַם לְקוֹם אֶל־שָׂאֵל וּשְׂאֵל קָם מִהַמַּעֲרָה וַיֵּלֶךְ בְּדָרְדָּר: וְנָקַם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן וַיָּצֵא מִן הַמַּעֲרָה וַיִּקְרָא אַחֲרֵי־שָׂאֵל לְאָמַר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נִבְטַ שָׂאֵל אַחֲרָיו וַיִּלְכַּד דָּוִד אִפְסִים אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשָׂאֵל לָמָּה תִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי אָדָם לְאָמַר הֲנֵה דָוִד מִבְּקֹשׁ רַעֲתֶיךָ: הֲנֵה הַיּוֹם הַזֶּה רָאָה עֵינֶיךָ אֶת אֲשֶׁר נִתְּנָה יְהוָה וְהַיּוֹם בְּיָדִי בַּמַּעֲרָה וַיֹּאמֶר לְהַרְגֶנּוּ וְתַחַס עֲלֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא־אֲשַׁלַּח יָדִי בְּאֲדֹנָי כִּי־מִשְׁחָה יְהוָה הוּא: וְאֲבִי יִרְאֶה נָם רָאָה אֶת־כַּנְתַּיִם מֵעֵילָךְ בְּיָדִי כִּי בִכְרַתִּי אֶת־כַּנְתַּיִם מֵעֵילָךְ וְלֹא תִרְנֹתֶיךָ זֶע וְרִאֵה כִּי אִין בְּיָדִי רַעַה וּפְשַׁע וְלֹא־חַטָּאתִי לָךְ וְאַתָּה צִרְחָה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיִּשְׁפַּט יְהוָה בֵּינֵי וּבֵינֶיךָ וַיִּקְמָנִי יְהוָה מִפְּנֵי וְדָדִי לֹא תִהְיֶה־בְּיָדֶךָ: כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מִשַּׁל הַקְּדָמָנִי מִרְשָׁעִים יָצָא רִשְׁעִי וְדָדִי לֹא יִתְּוֹדֶה־בְּךָ: אַחֲרַי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי מִי אַתָּה יְהוָה אַחֲרַי כָּל־כֵּת אַחֲרַי פָּרַעַשׁ אַחֲרַי: וְהֵנָּה יְהוָה לְדָדִי וְשִׁפְטֵי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וְרָאָה יְהוָה אֶת־דְּרִיבִי וַיִּשְׁפַּטֵּנִי

ד' יור' ח' מדגשה קי

* אין טעקסט: להסד את רגליו, צו פארדעקן זיינע פיס.

טו מִדָּבָר: וַיְהִי | כְּכִלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל-שָׂאוּל וַיֹּאמֶר שָׂאוּל הַקִּלְבָּה זֶה בְּנֵי דָוִד וַיִּשְׂא
ז שָׂאוּל קֶלֶב וַיִּבְכֶּה: וַיֹּאמֶר אֶל-דָּוִד צִדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי
יח אַתָּה נִמְלַתְנִי הַטּוֹבָה וְאֲנִי נִמְלַתִּיךָ הַרְעָה: וְאַתָּה הִנֵּה
הַיּוֹם אַתְּ אֲשֶׁר-עָשִׂיתָה אֵתִי טוֹבָה אֶת אֲשֶׁר סָבַרְנִי יְהוָה
יט בְּיָדְךָ וְלֹא הִרְגַתְנִי: וְכִרְיַמְצָא אִישׁ אֶת-אֵיבֹו וְשִׁלְחוּ
בְּיָדְךָ טוֹבָה וַיְהוֶה יִשְׁלַמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
כ עָשִׂיתָה לִּי: וְעַתָּה הִנֵּה יְרַעְמִי כִּי מִלֶּךְ תִּמְלֹךְ וְקָמְהָ
כא בְּיָדְךָ מַמְלַכֶת יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה הַשְׁבֵּעָה לִּי בַּיּוֹם אִם
תִּכְרֹת אֶת-זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם-תִּשְׁמֹד אֶת-שְׁמִי מִבֵּית אָבִי:
כב וַיִּשְׁבַּע דָּוִד לְשָׂאוּל וַיִּלְךְ שָׂאוּל אֶל-בֵּיתוֹ וְדָוִד וְאָנְשָׁיו
קָלוּ עַל-הַמְצֹדָה:

כה

א וַיִּמַת שְׂמוּאֵל וַיִּקְבְּצוּ כָל-יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ-לוֹ וַיִּקְבְּרוּ
ב בְּבֵיתוֹ בְּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיִּרַד אֶל-מִדְבַר פָּאָרָן:
ג וְאִישׁ בְּמַעֲוֹן וּמַעֲשֵׂהוּ בַכְּרָמֶל וְהָאִישׁ נְדוּל מְאֹד וְלוֹ צֹאן
ד שְׁלֹשֶׁת-אַלְפִים וְאַלְפָּה עֹזִים וַיְהִי בְנוֹ אֶת-צֹאֲנוֹ בַכְּרָמֶל:
ה וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אַבְיָגַי וְהָאִשָּׁה טוֹבַרְת
ו שְׂכֵל וַיִּפֹּת חָאָר וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַע מַעֲלָלִים וְהוּא כְּלָבוֹ:
ז וַיִּשְׁמַע דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי גִזְנוּ נָבָל אֶת-צֹאֲנוֹ: וַיִּשְׁלַח דָּוִד
ח עֲשָׂרָה נְעָרִים וַיֹּאמֶר דָּוִד לְנְעָרִים עָלוּ כְרָמְלָה וּבְאִתָּם
ט אֶל-נָבָל וּשְׁאַלְתֶּם-לוֹ בְּשֵׁמִי לְשָׁלוֹם: וְאָמַרְתֶּם כֹּה
י לְהִי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבִיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר-לְךָ שָׁלוֹם:
יא וְעַתָּה שְׁמַעְתִּי כִּי גִזְזִים לָךְ עָמָה הַרְעִים אֲשֶׁר-לְךָ הֵיוּ
יב עִמָּנוּ לֹא הִכְלַמְנוּם וְלֹא-נִכְבַּד לָהֶם מֵאִמְתָּה כְּלָדִימִי
יג הַיּוֹתֶם בַּכְּרָמֶל: שְׂאֵל אֶת-נְעָרֶיךָ וַיַּגִּדוּ לְךָ וַיִּמְצְאוּ
יד נְעָרִים חֹן בְּעֵינֶיךָ כִּי-עַל-יּוֹם טוֹב בָּנִי הִנְהַרְנָא אֶת־

כה י"ח ויחזיק כב סאגל כה ג' מטו ק ח' חסי אפי

י"א און עס איז געווען, ווי דוד האָט געענדיקט רעדן
דידאָזיקע רייד צו שָׂאוּל, אַזוי האָט שָׂאוּל געזאָגט: איז
דאָס דיין קול, דוד מיין זון? און שָׂאוּל האָט אויפגעהויבן
זיין קול, און האָט געוויינט. ¹⁸ און ער האָט געזאָגט צו
דודן: דו ביסט גערעכטער פון מיר, וואָרום דו האָסט
מיר געטאָן גוטס, און איך האָב דיר אָפגעטאָן שלעכטס.
¹⁹ און דו האָסט באַוויון היינט ווי דו האָסט גוטס געטאָן
מיט מיר, ווען גאָט האָט מיך איבערגעענטפערט אין דיין
האַנט, און דו האָסט מיך ניט געהרגעט. ²⁰ און וועט דען
עמיצער טרעפן זיין פיינט, און אים לאָזן גיין מיט אַ גוטן
וועג? דרום זאָל דיר גאָט אָפצאלן גוטס פאַר וואָס דו האָסט
מיר געטאָן היינטיקן טאָג. ²¹ און אַצונד, זע, איך ווייס אַז
קיניגן וועסטו קיניגן, און אין דיין האַנט וועט זיך אָפשטעלן
די מלוכה פון ישראל. ²² דרום שווער מיר אַצונד ביי
גאָט, אויב דו וועסט פאַרשניידן מיין זאַמען נאָך מיר, און
אויב דו וועסט פאַרטיליקן מיין נאַמען פון מיין פאַטערס
הויז.

²³ האָט דוד געשוואָרן שָׂאוּלן; און שָׂאוּל איז אַזעלעך
געגאַנגען צו זיין הויז, און דוד און זיינע מענטשן זיינען
אַרויפגעגאַנגען אויף דער באַרגפעסטונג.

כה

י און שמואל איז געשטאַרבן, און גאַנץ ישראל
האַבן זיך אַיינגעזאַמלט, און האָבן אים באַ-

קלאָגט; און זיי האָבן אים באַגראָבן אין זיין היים אין רָמָה.

און דוד איז אויפגעשטאַנען, און האָט אַראָפגענידערט צום מדבר פָּאָרָן.

² און אין מַעֲוֹן איז געווען אַ מאַן, וואָס זיין ווירטשאַפט איז געווען אין כְּרָמֶל. און דער מאַן איז געווען
זייער רייך, און ער האָט געהאַט דריי טויזנט שאַף, און טויזנט ציגן; און ער איז געווען ביים שערן פון זיינע שאַף אין
כְּרָמֶל. ³ און דער נאַמען פון דעם מאַן איז געווען נָבָל, און דער נאַמען פון זיין ווייב אַבִּיגַיִל. און די פרוי איז געווען
וויילפאַרשטאַנדיק און שײן אין געשטאַלט; אָבער דער מאַן איז געווען האַרט און שלעכט אין מעשים; און ער איז גע-
ווען פון כָּלִבִּס משפּחה.

⁴ האָט דוד געהערט אין מדבר אַז נָבָל שערט זיינע שאַף. ⁵ און דוד האָט געשיקט צען יונגען, און דוד האָט געזאָגט צו
די יונגען: גייט אַרויף קיין כְּרָמֶל, און קומט צו נָבָל און פּרעגט אים אין מיין נאַמען אויף פּריד. ⁶ און אַזוי זאָלט איר זאָגן:
צום לעבן! און פּריד צו דיר, און פּריד צו דיין הויז, און פּריד צו אַלץ וואָס איז דייןס! ⁷ און אַצונד האָב איך געהערט, אַז
מע שערט ביי דיר; אַצונד: די פאַסטוכער וואָס ביי דיר זיינען געווען מיט אונדו; ניט מיר האָבן זיי געקרויודעט, און ניט
ביי זיי איז עפעס געמינערט געוואָרן אַלע טעג וואָס זיי זיינען געווען אין כְּרָמֶל—⁸ פּרעג דינע יונגען, און זיי וועלן דיר דער-
ציילן—טאָ זאָלן די יונגען געפּינען ליטועליקייט אין דינע אויגן; וואָרום אין אַ גוטן טאָג זיינען מיר געקומען. גיב, איך בעט

אֲשֶׁר הִמְצֵא יָדָךְ לַעֲבֹדָה וּלְכַבֵּד לְדָוִד: וַיִּבְאֵר עֲבָרֵי דָוִד
וַיִּדְבְּרוּ אֵלֵינוּ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּשֵׁם דָּוִד וַיִּגְדּוּ:
וַיֵּן נֶבֶל אֶת־עֲבָדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי בְּיֹשֵׁי הַיּוֹם
רַבֵּי עֲבָדִים הַמְתַּפְרָצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו: וְלִמְחַתֵּי יָד
אֶת־לִחְמִי וְאֶת־מִימִי וְאֶת טִבְחֹתַי אֲשֶׁר טִבַּחְתִּי לַגּוֹזֵן
וְנַחְתִּי לְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אִי מִזֶּה הֵמָּה: וַיִּדְבְּרוּ יָד
עַרְוֵי־דָוִד לְדַרְכָם וַיִּשְׁבוּ וַיִּבְאֵרוּ וַיִּגְדּוּ לוֹ כָּל־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֲנָשָׁיו חֲגֹרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ יָד
וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּחְגְּרוּ גַם־דָּוִד אֶת־חַרְבּוֹ וַיַּעֲלוּ
אֶחָדֵי דָוִד כַּאֲרֻבַּע מֵאוֹת אִישׁ וּמֵאֲתָיִים יִשְׁכְּבוּ עַל־
הַכְּלָיִם: וְלִאֲבִיגַיִל אִשְׁתׁי נֶבֶל הַגִּיד נֶעֱדֶה מִהַנְּעִרִים יָד
לְאֹמֶר הַגִּיה שְׁלַח דָּוִד מִלְּאֲכִים וּמִהַמְדַּבְּרֵי לְבָרֶךְ אֶת־
אֲדֹנָיו וַיַּעַט בָּהֶם: וְהָאֲנָשִׁים טַבִּים לָנוּ מֵאֵד וְלֹא יָד
הַכְּלָמֵנוּ וְלֹא־פָקְדְנוּ מֵאִמָּה כְּלִימֵי הַתְּהַלְּכָנוּ אֲתֵם
בְּהוֹתֵנוּ בַּשָּׂדֶה: חוּמָה הָיָה עָלֵינוּ גַם־לִילָה גַם־יוֹמָם
כְּלִימֵי הַיּוֹתֵנוּ עִמָּם רַעִים הָצֵאנוּ: וְעַתָּה דַעֵי וְרֵאֵי יָד
מִהַתְּעַשִׂי בִּי כִּלְתֵּה הַרְעָה אֶל־אֲדֹנָיו וְעַל־כָּל־בֵּיתוֹ
וְהוּא כִּן־בְּלִיעַל מְדַבֵּר אֵלָיו: וְהַמֶּלֶךְ אֲבִיגַיִל וְתַקַּח יָד
מֵאֲתָיִים לֶחֶם וּשְׁנַיִם נֶבֶל־יָדִין וְחֶמֶשׁ צֵאן עֲשׂוֹת וְחֶמֶשׁ
סָאִים קָלִי וּמֵאָה צִמְקִים וּמֵאֲתָיִים דְּבָלִים וְתַשֵּׁם עַל־
הַחֲמֹרִים: וְהַאֲמַר לַנְּעִרִיהָ עֲבָרוּ לִפְנֵי הַגִּי אֶת־רִיבֵיכֶם
בָּאָה וְלֹא־יִשְׁתֶּה נֶבֶל לֹא הַיָּדֶה: וְהָיָה הָיָה רַקִּבַת עַל־
הַחֲמֹר וַיִּדְרֹת בְּסִתֵּר הַחֵר וְהָיָה דָוִד וְאֲנָשָׁיו יָרְדוּ
לְקַרְאָתָהּ וְתַפְּנֹשׁ אֲתֵם: וְדָוִד אָמַר אֶךְ לִשְׁכַר שִׂמְחֹתִי
אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָוָה בַּמְדַּבֵּר וְלֹא־נִפְקַד מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
מֵאִמָּה וַיִּשְׁבְּלִי רַעַה תַּחַת טוֹבָה: כִּד־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים
לְאִבֵי דָוִד וְכִה יִסְרַף אִם־אֲשָׁאִיר מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ עַד־אָדָם

יח' אביגיל ק' ששוחת ק'

דִּךְ, וְהָאֵס דִּיין הָאֵנֶט וועט געפינען, צו דייע קנעכט און
צו דיין זון דודן.

10 ויינען געקומען די יונגען פון דודן, און האָבן גע-
רעדט צו נָבֶל אָווי ווי אַלע דיִדאָוִיקע רייד אין נאָמען
פון דודן; און זיי האָבן זיך פאַררוט. 10 האָט נָבֶל גע-
ענטפערט די קנעכט פון דודן, און האָט געזאָגט: ווער
איז דוד? און ווער איז דער זון פון זיין? היינט צו טאָג
זיינען דאָ אַ סך קנעכט וואָס רייסן זיך אַוועק אַיטלעכער
פון זיין האַר. 11 און איך זאָל נעמען מיין ברויט און מיין
וואַסער, און מיין שעכטונג וואָס איך האָב געשאַכטן פאַר
מייע שערערס, און אַוועקשענקען צו מענטשן וואָס איך
ווייס ניט פון וואַנען זיי זיינען?

12 האָבן די יונגען פון דודן זיך פאַרקערט אויף זייער
וועג, און זיי זיינען צוריקגעגאַנגען, און זיינען געקומען, און
האָבן אים דערציילט אָווי ווי אַלע דיִדאָוִיקע ווערטער.
13 האָט דוד געזאָגט צו זיינע מענטשן: גורט אָן אַיטלעכער
זיין שווערד. האָבן זיי אַיטלעכער אָנגעווערט זיין שווערד,
אויך דוד האָט אָנגעווערט זיין שווערד; און עס זיינען
אַרויפגעגאַנגען נאָך דודן אַרום פיר הונדערט מאָן; און
צוויי הונדערט זיינען געבליבן ביי די זאַכן.

14 און אַבִיגַיִל, נָבֶלס ווייב, האָט דערציילט איין יונג
פון די יונגען, אָווי צו זאָגן: זע, דוד האָט געשיקט שלוחים
פון מדבר אָנצוויינטשן אונדזער האַר, און ער איז אויף זיי
אָנגעפאַלן. 15 און די מענטשן זיינען געווען זייער גוט צו

אונדו, און ניט מיר זיינען געקרייודעט געוואָרן, און ניט ביי אונדו איז עפעס געמינערט געוואָרן, אַלע טעג וואָס מיר
זיינען אומגעגאַנגען מיט זיי, ווען מיר זיינען געווען אין פעלד. 16 זיי זיינען געווען אַ מויער אַרום אונדו אי ביי
נאַכט אי ביי טאָג, אַלע טעג וואָס מיר זיינען געווען מיט זיי, פֿיטערנדיק די שאַף. 17 און אַצונד ווייס און זע וואָס דו
זאַלסט טאָן, ווייל אָן אומגליק איז באַשלאָסן אויף אונדזער האַר און אויף זיין גאַנצן הויז; און ער איז אַ נידערטרעכ־
טיקער יונג, אַז עס איז ניט צו רעדן צו אים.

18 האָט אַבִיגַיִל געאַיילט און האָט גענומען צוויי הונדערט ברויטן, און צוויי לאָגלען וויין, און פינף געמאַכטע שאַף,
און פינף סאָה געברענטע זאַנגען, און הונדערט בינטלעך ראָזינקעס, און צוויי הונדערט קוכנס פֿייגן, און אַרויפגעטאָן
אויף אייזלען. 19 און זי האָט געזאָגט צו אירע יונגען: גייט אַוועק מיר פאַרויס; אַט קום איך אייך נאָך. און איר מאָן
נָבֶל האָט זי ניט דערציילט.

20 און עס איז געווען, ווי זי רייט אויף איר אייזל, און נידערט אַראָפּ אונטער דעם צודעק פון באָרג, ערשט דוד
מיט זיינע מענטשן נידערן אַראָפּ איר אַנטקעגן, און זי האָט זיי אָנגעטראָפּן.

21 און דוד האָט געזאָגט: בלויו אומנישט האָב איך געהיט אַלץ וואָס געהערט צו דעמדאָיקן אין מדבר,
און גאַרנישט איז געמינערט געוואָרן פון אַלץ וואָס געהערט צו אים; און ער האָט מיר אומגעקערט אַ רעה
פאַר אַ טובה. 22 זאָל גאָט טאָן אָווי און נאָך מער צו די פֿיינט פון דודן, אויב איך וועל איבערלאָזן פון

36 און אביגיל איז געקומען צו נבלן, ערשט ער האָט אַ מאָלצייט ביי זיך אין הויז, אזוי ווי אַ מאָלצייט פון אַ מלך, און נבלס האַרץ איז אים פּרילעך, און ער איז שיפור ביו גאַר. האָט זי אים קיין זאך ניט דערציילט, קליין אָדער גרויס, ביזן ליכט פון פּרימאַרגן.

37 און עס איז געווען אין דער פּרי, אז דער וויין איז ארויס פון נבלן, האָט אים זיין ווייב דערציילט די דאָזיקע זאַכן, און זיין האַרץ איז אָפּגעשטאַרבן אין אים, און ער איז געוואָרן אזוי ווי שטיין. 38 און עס איז געווען אין אַרום צען טעג, האָט גאָט געשלאָגן נבלן, און ער איז געשטאַרבן.

39 האָט דוד געהערט, אז נבל איז געשטאַרבן, און ער האָט געזאָגט: געלויבט איז גאָט וואָס האָט זיך אָנגענומען די קרייודע פון מיין חרפה פון נבלס האַנט, און האָט פאַר מיטן זיין קנעכט פון שלעכטס; און דאָס שלעכטס פון נבלן האָט גאָט אומגעקערט אויף זיין קאָפּ. און דוד האָט געשיקט און גערעדט צו אביגילן, זי צו נעמען צו זיך פאַר אַ ווייב.

40 זיינען געקומען דודס קנעכט צו אביגילן קיין פּרמל, און זיי האָבן גערעדט צו איר, אזוי צו זאָגן: דוד האָט אונדז געשיקט צו דיר, דיך צו נעמען צו אים פאַר אַ ווייב.

41 איז זי אויפגעשטאַנען, און האָט זיך געבוקט מיטן פנים צו דער ערד, און זי האָט געזאָגט: אַט איז דיין דינסט

אלינבל והנהלו משתה בביתו כמשתה המלך ולב נבל טוב עליו והוא שפר עדימאד ולא הנהדה לו דבר קמן ונדול עד אור הבקר: ויהי כפקר בצאת היום מנבל לו ופגדלו אשתו את הדברים האלה וימת לבו בקרבו והיא הגה לאבן: והיו פעשרת הימים וינף יהוה את נבל לה וימת: וישמע דוד פרמת נבל ויאמר ברוך יהוה אשר רב אתיריב חרפתי מיד נבל ואת עבדו חשך מרעה ואת רעת נבל השיב יהוה בראשו וישלח דוד וידבר באביגיל לקחתה לו לאשה: ויבאו עבדי דוד אל אביגיל הפרמלה וידברו אליה לאמר דוד שלחנו אליך לקחתך לו לאשה: ותקם ותשתחו אפים ארצה ותאמר הנה אמתך לשפחה לרחץ רגלי עבדי אדני: ותמחר ותקם אביגיל ותרכב על החמור ותמש בערותיה ההלכת לרנלה ותלך אחרי מלאכי דוד ותהרלו לאשה: ואתי אחינעם לקח דוד מזון עאל ותהיין גם שתיהן לו לנשים: ושאל נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי ברליש מר אשר מגלים:

כו

ויבאו הזנים אל שאול הנבעתה לאמר הלווא דוד מסתתר בנבעת חכילה על פני הישימן: ויקם שאול ויך אל מדבר זוף ואהו שלשת אלפים איש בחור ישראל לבקש את דוד במדבר זוף: ויחן שאול בנבעת חכילה אשר על פני הישימן על הדרך ודוד ישב במדבר ורא פי בא שאול אחרי המדבר: וישלח דוד מרגלים וירע פירבא שאול אל נבון: ויקם דוד ויבא אל המקום אשר הנהישים שאול וירא דוד אתי המקום אשר שכבשם שאול ואבגר בדרך שר צבאו

פאר אַ שקלאפין צו וואָשן די פיס פון מיין האַרס קנעכט.

42 און אביגיל האָט געאַיילט און איז אויפגעשטאַנען, און האָט זיך געזעצט אויפן אייזל, מיט אירע פינף מיידלעך וואָס זיינען געגאַנגען הינטער איר, און זי איז געגאַנגען נאָך די שלוחים פון דודן. און זי איז אים געוואָרן פאַר אַ ווייב.

43 און אחינועמען האָט דוד גענומען פון זיך עאל; און זיי זיינען אים ביידע געוואָרן פאַר ווייבער.

44 און שאול האָט אַוועקגעגעבן זיין טאַכטער מיכל, דודס ווייב, צו פּלטי דעם זון פון לישן וואָס פון גלים.

כו

1 און די זיפער זיינען געקומען צו שאולן קיין גבעה, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָר, דוד באַהאַלט זיך אויף דעם בערגל חכילה פאַר ישימן.

2 איז שאול אויפגעשטאַנען, און האָט אַראָפּגענידערט צום מדבר זוף מיט דריי טויזנט געקליבענע מענער פון ישראל, צו זוכן דודן אין מדבר זוף. 3 און שאול האָט געלאַגערט אויפן בערגל חכילה וואָס פאַר ישימן, ביים וועג. און דוד איז געזעסן אין מדבר, און ער האָט געמערקט, אז שאול איז געקומען נאָך אים אין מדבר. 4 און דוד האָט געשיקט אויסקוקערס, און איז געוואָרן געוואָרן אויף געוויס, אז שאול איז געקומען. 5 איז דוד אויפגעשטאַנען, און איז צוגעקומען צו דעם אַרט וואָס שאול האָט דאַרטן געלאַגערט, און דוד האָט געזען דעם אַרט וואָס דאַרטן איז געלעגן שאול און אבגר דער זון פון נרן.

ו וְשָׁאוּל שָׁכַב בַּמַּעְגָּל וְהָעַם חָנִים סָבִיבוֹתָיו: וַיֵּצֵן דָּוִד
וַיֹּאמֶר אֶל-אַחִיו מִלְכָּד חַתָּי וְאֶל-אַבִּישׁוּ בֶן-צְרוּיָה אֲתִי
וַיֹּאבֵד לֵאמֹר מִי-יָבִיב אֲתִי אֶל-שָׁאוּל אֶל-הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר
ז אַבִּישׁוּ אֲנִי אֶרְדֵּי עִמָּךְ: וַיָּבֵא דָוִד וְאַבִּישׁוּ אֶל-הָעַם
לְחִילָה וְהָיָה שָׁאוּל שָׁכַב יָשֵׁן בַּמַּעְגָּל וְחַנִּיתוֹ מְעוּקָדָה
ח בְּאֶרֶץ מְרֹאשֵׁתוֹ וְאַבְנֵי וְהָעַם שָׁכְבִים סָבִיבוֹתָיו:
וַיֹּאמֶר אַבִּישׁוּ אֶל-דָּוִד סֵגֵר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת-אֲבִיכָה
ט בְּיָדְךָ וְעַתָּה אֲכַפֵּי נָא בְּחַנִּית וּבְאֶרֶץ פְּעַם אַחַת וְלֹא
י אֲשַׁנֶּה לּוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-אַבִּישׁוּ אֶל-תְּשׁוּבֹתֶיךָ כִּי מִי
שִׁלַּח יָדוֹ בַּמִּשְׁחָה יִהְיֶה וְנִקְּחָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד מִי-יִהְיֶה כִּי
יא אֲסִי-יָדָה וְנִפְגְּו אֲוִי-וֹמוֹ וַיָּבֹא נֶמֶת אוֹ בַּמַּלְחָמָה יִבֶּד
יב וְנִסְפָּה: חֲלִילָה לִּי מִיָּהוָה מִשְׁלַח יָדִי בַּמִּשְׁחָה יִהְיֶה
יג וְעַתָּה קַח-נָא אֶת-הַחֲנִית אֲשֶׁר מְרֹאשֵׁתוֹ וְאֶת-צַפְחַת
יד הַמַּיִם וְנִלְכְּחֵי-לָנוּ: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת-הַחֲנִית וְאֶת-צַפְחַת
טו הַמַּיִם מְרֹאשֵׁתוֹ שָׁאוּל וַיִּלְכְּוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֵה וְאֵין יוֹדֵעַ
טז וְאֵין מִלִּין כִּי כָלָם יִשְׁנִים כִּי פָרְדַּמְתָּ יְהוָה וְנִפְלְחָה
יז עֲלֵיהֶם: וַיַּעֲבֵר דָּוִד הַעֵבֶר וַיַּעֲמֵד עַל-רֹאשֵׁי-הָעָר וַיִּחַק
יח רֶב הַמַּקּוֹם בְּיָמֵיהֶם: וַיִּקְרָא דָוִד אֶל-הָעַם וְאֶל-אַבְנֵי
יט בְּיָדוֹ לֵאמֹר הֲלוֹא תִּשְׁנֶה אַבְנֵי וַיֵּצֵן אַבְנֵי וַיֹּאמֶר מִי
כ אֲתָה קִרְאתָ אֶל-הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-אַבְנֵי
כא הַלּוֹא-אִישׁ אֲתָה וּמִי כַּמֹּד בִּישְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא שָׁמַרְתָּ
כב אֶל-אֲדֹנָיִךְ הַמֶּלֶךְ כִּי-בָא אֲתָךְ הָעַם לְהִשְׁחִית אֶת-הַמֶּלֶךְ
כג אֲדֹנָיִךְ: לֹא-טוֹב הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ מִי-יָהוָה כִּי
כד בְּנִרְמַת אַתָּם אֲשֶׁר לֹא-שָׁמַרְתֶּם עַל-אֲדֹנֵיכֶם עַל-מִשְׁחֵי
כה יְהוָה וְעַתָּה וְרָאֵה אֶת-חַנִּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת-צַפְחַת הַמַּיִם
כו אֲשֶׁר מְרֹאשֵׁתוֹ: וַיִּכַּר שָׁאוּל אֶת-קִיּוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הַקִּיּוֹל
כז הֵן כִּנֵּי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוּלִי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לָמָּה

ה' סבסחזק ז' מראשחזק סססחזק ז' מ' מ' מראשחזק

זיין חיל-פירער. און שאול איז געלעגן אין לאגעררינג, און דאָס פּאַלק האָט געלאַגערט רונד אַרום אים.
הָאָט זיך אָפּגערוּפֿן דוד און הָאָט געזאָגט צו אַחֵי-מֶלֶךְ דַּעַם חַתָּי, און צו אַבִּישׁוּ דַּעַם זון פון צְרוּיָהן, יוֹאָבס ברודער, אַזוי צו זאָגן: ווער וויל אַראָפּנידערן מיט מיר צו שָׁאוּל אין לאַגער? הָאָט אַבִּישׁוּ געזאָגט: איך וועל אַראָפּנידערן מיט דיר.
זיין געקומען דוד און אַבִּישׁוּ צו דַּעַם פּאַלק ביי נאַכט, ערשט שָׁאוּל ליגט און שלאָפט אין לאַגעררינג, און זיין שפּיז איז אַריינגעשטעקט אין דער ערד אים צוקאַפּנס, און אַבְנֵי און דאָס פּאַלק ליגן רונד אַרום אים.
הָאָט אַבִּישׁוּ געזאָגט צו דודן: גאָט הָאָט היינט איבערגעענטפּערט דיין פּיינט אין דיין האַנט; און אַצונד, לאַמִּיך אַקאַרשט אים איין מאָל אַ שטאַך טאָן מיטן שפּיז ביזו אין דער ערד, און איך וועל אים ניט דאַרפן טאָן אַ צווייטן. הָאָט דוד געזאָגט צו אַבִּישׁוּ: זאָלסט אים ניט אומברענגען, וואָרום ווער הָאָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף דַּעַם געזאַלבטן פון גאָט, און איז אָפּגעקומען גלאַט? און דוד הָאָט געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז נאָר גאָט זאָל אים שלאָגן! ענטוועדער זיין טאָג וועט קומען, און ער וועט שטאַרבן, אָדער ער וועט גידערן אין מלחמה און אומקומען. ¹¹ באַהיט זאָל איך ווערן פון גאָט, אויס-צושטרעקן מיין האַנט אויף דַּעַם געזאַלבטן פון גאָט. און אַצונד, נעם, איך בעט דיך, דַּעַם שפּיז וואָס ביי אים צוקאַפּנס, און דוד הָאָט גענומען דַּעַם שפּיז און דַּעַם קרוג וואַסער פון שָׁאוּלס צוקאַפּנס, און זיי זיינען זיך אַוועקגע-גאַנגען; און קיינער הָאָט ניט געזען און ניט געמערקט, און קיינער הָאָט זיך ניט אויפגעכאַפּט, ווייל זיי זיינען אַלע גע-שלאָפן, וואָרום אַ גאָטס שלאָף איז געפאַלן אויף זיי.
און דוד איז אַריבערגעגאַנגען אויף דער אַנדער זייט, און ער הָאָט זיך געשטעלט אויפן שפּיץ באַרג פון דער ווייטן, מיט אַ ברייט אַרט צווישן זיי. ¹⁴ און דוד הָאָט גערופֿן צו דַּעַם פּאַלק און צו אַבְנֵי דַּעַם זון פון נָרן, אַזוי צו זאָגן: ווילסטו ניט ענטפּערן, אַבְנֵי? הָאָט אַבְנֵי זיך אָפּגערוּפֿן און הָאָט געזאָגט: ווער ביסטו, וואָס דו רופּסט צום מלך? ¹⁵ הָאָט דוד געזאָגט צו אַבְנֵי: דו ביסט דאָך אַ מאַן, און ווער איז דיין גלייכן אין ישראָל, היינט פאַרוואָס האַסטו ניט אָפּגעהיט דַּעַם מלך דיין האַר? וואָרום איינער פון פּאַלק איז געקומען אומצוברענגען דַּעַם מלך דיין האַר. ¹⁶ ניט גוט איז די דאָזיקע זאך וואָס דו האַסט געטאָן. אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז טויט זייט איר ווערט, וואָס איר הָאָט ניט אָפּגעהיט אייער האַר, דַּעַם געזאַלבטן פון גאָט! און אַצונד זע, וווּ איז דער שפּיז פון דַּעַם מלך, און דער קרוג וואַסער וואָס איז געווען ביי אים צוקאַפּנס?

¹¹ באַהיט זאָל איך ווערן פון גאָט, אויס-צושטרעקן מיין האַנט אויף דַּעַם געזאַלבטן פון גאָט. און אַצונד, נעם, איך בעט דיך, דַּעַם שפּיז וואָס ביי אים צוקאַפּנס, און דוד הָאָט גענומען דַּעַם שפּיז און דַּעַם קרוג וואַסער פון שָׁאוּלס צוקאַפּנס, און זיי זיינען זיך אַוועקגע-גאַנגען; און קיינער הָאָט ניט געזען און ניט געמערקט, און קיינער הָאָט זיך ניט אויפגעכאַפּט, ווייל זיי זיינען אַלע גע-שלאָפן, וואָרום אַ גאָטס שלאָף איז געפאַלן אויף זיי.
¹⁴ און דוד הָאָט גערופֿן צו דַּעַם פּאַלק און צו אַבְנֵי דַּעַם זון פון נָרן, אַזוי צו זאָגן: ווילסטו ניט ענטפּערן, אַבְנֵי? הָאָט אַבְנֵי זיך אָפּגערוּפֿן און הָאָט געזאָגט: ווער ביסטו, וואָס דו רופּסט צום מלך? ¹⁵ הָאָט דוד געזאָגט צו אַבְנֵי: דו ביסט דאָך אַ מאַן, און ווער איז דיין גלייכן אין ישראָל, היינט פאַרוואָס האַסטו ניט אָפּגעהיט דַּעַם מלך דיין האַר? וואָרום איינער פון פּאַלק איז געקומען אומצוברענגען דַּעַם מלך דיין האַר. ¹⁶ ניט גוט איז די דאָזיקע זאך וואָס דו האַסט געטאָן. אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז טויט זייט איר ווערט, וואָס איר הָאָט ניט אָפּגעהיט אייער האַר, דַּעַם געזאַלבטן פון גאָט! און אַצונד זע, וווּ איז דער שפּיז פון דַּעַם מלך, און דער קרוג וואַסער וואָס איז געווען ביי אים צוקאַפּנס?
¹⁷ הָאָט שָׁאוּל דערקענט דודס קול, און ער הָאָט געזאָגט: איז דאָס דיין קול, מיין זון דוד? הָאָט דוד געזאָגט: מיין קול, מיין האַר מלך. ¹⁸ און ער הָאָט געזאָגט: פאַרוואָס יאָגט זיך מיין האַר נאָך זיין קנעכט?

וואָס האָב איך דען געטאָן? און וואָס פאַר אַ בייז איז אין מיין האַנט? ¹⁹ און אַצונד, זאָל, איך בעט דיך, מיין האַר דער מלך צוהערן די ווערטער פון זיין קנעכט: אויב גאָט האָט דיך אָנגערײַצט אויף מיר, וועט ער אָננעמען אַ קרבן; אויב אָבער מענטשקײַנדער, זאָלן זיי זיין פאַר-שאַלטן פאַר גאָט, וואָס זיי האָבן מיך פאַרטריבן היינט פון זיין באַהעפט אָן דער נחלה פון יהוה, אזוי צו זאָגן: גיי, דין פרעמדע געטער. ²⁰ און אַצונד, זאָל מיין בלוט ניט פאַלן צו דער ערד אַוועק פון גאָטס פנים; וואָרום דער מלך פון ישראל איז אַרויסגעזאָגען זוכן אָן איינציקע פלוי, אזוי ווי מע יאָגט אַ פעלדהון אין די בערג.

²¹ האָט שאַול געזאָגט: איך האָב געזינדיקט; קער זיך אום, מיין זון דוד, וואָרום איך וועל דיר מער ניט בייז טאָן, דערפאַר וואָס מיין לעבן איז טײַער געווען אין דײַנע אויגן היינטיקן טאָג. זע, איך האָב זיך נאַריש באַזאָגען, און האָב פאַרזען זײַער פיל.

²² האָט זיך אָפּגערופן דוד און האָט געזאָגט: אָט איז דעם מלכס שפּיז, און זאָל אײנער פון די יונגען אַריבער-קומען, און אים נעמען. ²³ און גאָט וועט אומקערן אײטלעכן זיין גערעכטיקייט און זיין טרײַשאַפט; וואָרום גאָט האָט דיך היינט אײבערגעזעטפערט אין מיין האַנט, און איך האָב ניט געוואָלט אויסשטרעקן מיין האַנט אויף דעם געזאָלבטן פון גאָט. ²⁴ און אָט אזוי ווי דײַן לעבן איז געווען גרויסגעשאַצט אין מײנע אויגן היינטיקן טאָג,

אזוי זאָל מיין לעבן זיין גרויסגעשאַצט אין די אויגן פון גאָט, אַז ער זאָל מיך מציל זיין פון יעטוועדער צרה. ²⁵ האָט שאַול געזאָגט צו דודן: געבענטשט זאָלסטו זיין, מיין זון דוד; אי טאָן וועסטו טאָן, אי אויספירן וועסטו אויספירן.

און דוד איז געזאָגען אויף זיין וועג, און שאַול האָט זיך אומגעקערט צו זיין אָרט.

כו

¹ און דוד האָט געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: אַצונד וועל איך אײן טאָג אומגעבראַכט ווערן דורך שאַולס האַנט. ניטאָ בעסערס פאַר מיר, ווי אַנטרווען זאָל איך אַנטרווען זיין לאַנד פון די פלשתיים, און שאַול וועט זיך מײַאַש זיין פון מיר, מיך וײַטער צו זוכן אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל; אזוי וועל איך אַנטרווען ווערן פון זיין האַנט. ² איז דוד אויפגעשטאַנען און איז אַריבערגעזאָגען, ער און די זעקס הונדערט מאַן וואָס מיט אים, צו אַכיש דעם זון פון מַעוכן, דעם מלך פון גת. ³ און דוד איז געזעסן ביי אַכיש אין גת, ער און זײַנע מענטשן, אײטלעכער מיט זיין הויזגעזינט, דוד מיט זײַנע צוויי ווייבער, אַחינעם פון זיךעאל, און אַביגיל די ווייב פון נָבָל פון בֵּרְקֶל. ⁴ איז אָנגעזאָגט געוואָרן שאַולן, אַז דוד איז אַנטלאָפן קײן גת, אָבער ער האָט אים מער וײַטער ניט געזוכט. ⁵ און דוד האָט געזאָגט צו אַכישן: אויב, איך בעט דיך, איך האָב געפונען לײטעליקייט אין דײַנע אויגן, זאָל מען מיר

זיך אַזוי רחוק אַחרי עבדו כי מה עשיתי ומה בידו רעה: ועתה ישמענא אדני המלך את דברי עבדו אם יי דנה הסיתך כי ירח מנחה ואם | בני האדם ארוכים הם לפני יהוה כרגשוני היום מהסתפח בגחלת יהוה לאמר לך עבד אלהים אחרים: ועתה אל-יפל דמי | ארצה מנגד פני יהוה כרגא מלך ישראל לבקש אתי פרעש אחד כאשר ידנה תקרא בקרים: ויאמר שאול כי חטאתי שוב בגידוד כי לא-ארע לך עוד תחת אשר יקרה נפשי בעיניך היום הנה הנה הסכלתי ואשנה תקרה מאד: ויצן דוד ויאמר הנה החנית המלך ויעבר כב אחד מהונקרים ויפחה: ויהוה ישיב לאיש את-צדקתו כ ואת-אמנתו אשר נתנה יהוה | היום ביד ולא אביתי לשלח דני במשח יהוה: והנה כאשר גדלה נפשו היום כד הנה בעיני כן תגדל נפשי בעיני יהוה ויצלני מכל-צרה: ויאמר שאול אל-דוד ברוך אתה בני דוד גם כה עשה תעשה וגם יכל תוכל וכל דוד לדרבו ושאל שוב למקומו:

כו

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֲלֵלֹכֵינוּ עֲתָה אִסְפָּה יוֹם-אֶחָד בְּיַד-שָׂאִל אֶיְיָ לִי טוֹב בְּיַד-מֶלֶךְ אֱמֶלֶת | אֶל-אַרְצָן פְּלִשְׁתִּים וְנֹאֵשׁ מִמֶּנִּי שָׂאִל לִבְקֹשְׁנִי עוֹד בְּכָל-יְכוֹל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלַמְתִּי מִיָּדוֹ: וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ-מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ בְּ-אֶל-אֲכִישׁ בְּדַמְעוֹת מֶלֶךְ גֵּת: וַיֵּשֶׁב דָּוִד עִם-אֲכִישׁ בְּגֵת וְהָאֲנָשִׁים אִישׁ וּבִיתוֹ דָּוִד וְשֵׁנֵי נְשָׁיו אַחִינֹעַם הַחַזְרְעֵאלִית וְאֲבִיגַיִל אֲשֶׁת-נָבָל הַבֵּרְקִלִית: וַיֵּבֶד לְשָׂאִל כִּי-בָרַח דָּוִד גֵּת וְלֹא-יָוֶקֶף עוֹד לִבְקֹשׁוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-הַ אֲכִישׁ אֲסִנָּא מִצָּאתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְגַּדְּלִי מְקוֹם בְּאֶחָת

כו, כב' וזח קי' כו, ב' טח טס' ד' טח טח' יקי קי'

בַּקְשׁוֹתַי אֶשֶׁת בַּעֲלֵי-רָאוּב וְאַלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶרְשָׁדָהּ
וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הֲנָה אִשְׁתְּ בַּעֲלֵי-רָאוּב בְּעֵינֵי דָוִד:
וַיַּחַדְּשׁ שְׂאוּל וַיִּלְבַּשׁ בְּנָדָבִים אַחֲרָיִם וַיִּלְךָ הוּא וּשְׁנֵי ח
אֲנָשָׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל-הָאִשָּׁה לַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר קְסוּמֵינָא לִי
בְּאוֹב וְהַעֲלֵי לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלָיךְ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה ט
אֵלָיו הֲנָה אִתָּה וְדַעַת אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה שְׂאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית
אֶת-הָאֲבוֹת וְאֶת-יְהוֹדָעַי מִן-הָאָרֶץ וְלָמָּה אִתָּה מִתְנַקֵּשׁ
בְּנַפְשִׁי לְהַמִּיתֵנִי: וַיִּשְׁבַּע לָהּ שְׂאוּל בַּיהוָה לֵאמֹר הֲרִי
יְהוָה אֲסִיְיָקָךְ עִן בְּדַבַּר הַזֶּה: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲתִמְנִי יא
אֶעֱלֶה-לְךָ וַיֹּאמֶר אֶת-שְׂמוּאֵל הַעֲלִילִי: וַתֵּרָא הָאִשָּׁה יב
אֶת-שְׂמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-שְׂאוּל
לֵאמֹר לָמָּה רְמִיתֵנִי וְאִתָּה שְׂאוּל: וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ אֶל- יג
תִּדְרָא כִּי מָה רָאִית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-שְׂאוּל אֱלֹהִים
רָאִיתִי עֲלִים מִן-דְּאָרְצָךְ: וַיֹּאמֶר לָהּ מַה-תֹּאמְרוּ וַתֹּאמֶר יד
אִישׁ וְקָן עֲלָהּ הוּא עָטָה מֵעֵל וַיְדַע שְׂאוּל כִּי-שְׂמוּאֵל
הוּא וַיִּקַּד אִפְסִים אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ: וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל- טו
שְׂאוּל לָמָּה הִרְוֹתֵנִי לְתַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שְׂאוּל צִרְלִי
מָאד וּפְלִשְׁתִּים וְנִלְחַמְתִּים בִּי וְאֱלֹהִים סָר מֵעֲלִי וְלֹא-עֲנִי
עוֹד גַּם בְּיַד נְבִיאִים גַּם בַּחֲלָמוֹת וְאֶקְרָא לְךָ לְהוֹדִיעַנִי
מָה אֲעִשֶׂה: וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל וְלָמָּה תִשְׁאַלֵנִי וַיְהוֶה סָר טז
מֵעֲלֶיךָ וַיְהִי עֶרְךָ: וַיַּעַשׂ יְהוָה לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יז
וַיִּקְרַע יְהוָה אֶת-יְמֵי מַלְכָּה מִיַּד וַיִּתְּנָה לְרַעַף לְדָוִד:
כַּאֲשֶׁר לֹא-שִׁמְעָה בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא-עָשְׂתִים חַרְוֹתָאָהוּ יח
בַּעֲמָלָק עַל-כֵּן הִדְבֵּר הוּא עֲשֶׂה-לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה:
וַיִּתֵּן יְהוָה גַּם אֶת-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים וּמָהָר אִתָּה ט
וּבְיַד עַמִּי גַּם אֶת-מַתְנֵה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן יְהוָה בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים:
וַיִּמְתָּר שְׂאוּל וַיַּפֵּל מִלֵּאִי-קוּמְתוֹ אַרְצָה וַיֵּרָא מָאד מִדְּבָרֵי כ

ח יתור ח' וק דמשה יב קסז בסרח טז ט"א הני בסרח

הָאֵט שְׂאוּל גַּעזָאָט צו זײַנע קנעכט: זוכט מיר אויף
א פרוי א גײסטערזועערין, און איך וועל גיין צו איר, און
וועל בײ איר פרעגן. האָבן זײַנע קנעכט צו אים געזאָגט:
אָט איז דאָ א פרוי א גײסטערזועערין אין עײך דור.

הָאֵט שְׂאוּל זיך פֿאַרשטעלט, און ער האָט אָנגעטאָן
אַנדערע בגדים, און ער איז געגאַנגען. און צוויי מענער
מיט אים. און זײ זײַנען געקומען צו דער פרוי בײ נאַכט,
און ער האָט געזאָגט: וואָרוואָג מיר, איך בעט דיר, דורך
א גײסט, און ברענג מיר אויף דעם וואָס איך וועל דיר
זאָגן. הָאֵט די פרוי צו אים געזאָגט: זע, דו ווײסט וואָס
שְׂאוּל האָט געטאָן, ווי ער האָט פֿאַרשניטן די גײסטער-
זעער און די טויטנבאַשווערער פֿון לאַנד, און פֿאַרוואָס
לײגסטו אַ שטרויכלונג פֿאַר מײן לעבן מיך צו טײטן?

הָאֵט שְׂאוּל איר געשוואָרן בײ גאָט, אזוי צו זאָגן:
אזוי ווי גאָט לעבט, אויב דיר וועט געשען אַ שטראָף וועגן
דערדאָזיקער זאַך! הָאֵט די פרוי געזאָגט: וועמען זאָל
איך דיר אויפברענגען: האָט ער געזאָגט: שמואלן ברענג
מיר אויף.

און ווי די פרוי האָט דערזען שמואלן, אזוי האָט זי
אויסגעשריען אויף אַ הויכן קול; און די פרוי האָט געזאָגט
צו שְׂאוּלן, אזוי צו זאָגן: פֿאַרוואָס האָסטו מיך גענאַרט?
דו ביסט דאָך שְׂאוּל. הָאֵט דער מלך צו איר געזאָגט:
זאָלסט ניט מורא האָבן; וואָס זעסטו דען? האָט די פרוי
געזאָגט צו שְׂאוּלן: אַ גאָט זע איך אַרױפגיין פֿון דער ערד.

הָאֵט ער צו איר געזאָגט: וואָס איז זײַן געשטאַלט? האָט זי געזאָגט: אַן אַלטער מאַן קומט אַרױף, און ער איז אײַר
געוויקלט אין אַ מאַנטל.

הָאֵט שְׂאוּל געוויסט אַז דאָס איז שמואל, און ער האָט זיך גענייגט מיטן פנים צו דער ערד, און זיך געבוקט.
הָאֵט שמואל געזאָגט צו שְׂאוּלן: פֿאַרוואָס האָסטו מײן רו געשטערט, מיך אויפצוברענגען? האָט שְׂאוּל געזאָגט:
מיך האָט זײַער צוגעדריקט, וואָרום די פֿלשתיים האַלטן מלחמה אויף מיר, און גאָט האָט זיך אָפגעקערט פֿון מיר, און
ער ענטפערט מיר ניט מער, ניט דורך נביאים, ניט דורך חלומות; האָב איך דײך גערופֿן, מיך צו לאָזן וויסן, וואָס איך
זאָל טאָן.

הָאֵט שמואל געזאָגט: און נאָך וואָס פרעגסטו מיך, אַז גאָט האָט זיך אָפגעטאָן פֿון דיר, און איז געוואָרן דײַן
פֿײַנט? הָאֵט גאָט פֿאַר זיך געטאָן וואָס ער האָט גערעדט דורך מיר, און גאָט האָט אַוועקגעריסן די מלכה פֿון דײַן
האַנט, און האָט זי געגעבן צו אַן אַנדערן, צו דודן. הָאֵט אזוי ווי דו האָסט ניט צוגעהערט צו דעם קול פֿון גאָט, און האָסט
ניט אויסגעפירט זײַן גרימצאָרן אויף עמֶלֶק, דרום האָט גאָט געטאָן צו דיר דידאָזיקע זאַך הײנטיקן טאָג. הָאֵט גאָט וועט
אויך געבן ישראל מיט דיר אין דער האַנט פֿון די פֿלשתיים. און מאָרגן וועסט דו און דײַנע זין זײַן מיט מיר. אויך דעם
חיל פֿון ישראל וועט גאָט געבן אין דער האַנט פֿון די פֿלשתיים.

הָאֵט שְׂאוּל באַלד אַנידערגעפאַלן ווי הויך ער איז אויף דער ערד, און ער האָט זײַער מורא געהאַט פֿאַר די ווערטער

שמואל נסבח לאדונה בו כי לא אכל לחם כל־היום
 כא וכל־הלילה: ותבוא האשה אל־שואל ותרא ביר־בית
 מאד ותאמר אליו הנה שמעה שפחתך בקולך ואשים
 כב בפשי בכפי ואשמע את־דברך אשר דברת אלי: ועתה
 שמע־נא נסאתה בקול שפחתך ואשמה לפניך פת־
 כג לחם ואכול ויהי כך כח כי תלך בדרך: וימאן ויאמר
 לא אכל ויפצרו־בו עבדיו ונס־האשה וישמע לקלם
 כד ויקם מהארץ וישב אל־המטה: ולאשה עגל־מרבק
 בבית והמקור ותובח־הו ותקח־קמח ותלש ותפרו־מצות:
 כה ותגש לפני־שואל ולפני עבדיו ואכלו ויקמו וילכו
 בלילה ההוא:

כט

א ויקבצו פלשתים את־כל־מחניהם אפקה וישאל חנים
 ב בעין אשר ביר־עאל: וסרני פלשתים עברים למאות
 ג ולא־לפים ודוד ואנשיו עברים באחרונה עם־אכיש:
 ויאמרו שרי פלשתים מה העברים האלה ויאמר אכיש
 ד אל־שרי פלשתים הלא־זה דוד עבד ו שואל מלך־
 ישראל אשר הנה אתי זה ימים ארנה שנים ולא־מצאתי
 ה בו מאומה מיום נפלז ער־היום הזה: ויקצפו עליו
 ושרי פלשתים ויאמרו לו שרי פלשתים השב את־האיש
 וישב אל־מקומו אשר הפקדתו שם ולא־יחד עמו
 ו במלחמה ולא־יהודלנו לשמן במלחמה ובמה יתרוצה
 ו זה אל־אלינו הלא בראשי האנשים ההם: הלא־זה
 ז דוד אשר יענילו במחלות לאמר הבה שואל באלפו
 ח ודוד ברבבתו: ויקרא אכיש אל־דוד ויאמר אליו
 ט חיה־הוה ברי־שך אתה ומוכ בעיני צאתך ובאך אתי
 במחנה כי לא־מצאתי בד רעה מיום באך אלי עד

כח, כד' וצו הספר בספרים כט, ה' בלשון ק' נכתבו ק

פון שמואלן; אויך האָט ער קיין פּוּח נישט געהאַט, ווייל ער האָט נישט געהאַט געגעסן קיין ברויט אַ גאַנצן טאַג און אַ גאַנצע נאַכט.

21 איז די פרוי צוגעגאַנגען צו שואלן, און זי האָט גע-
 זען אַז ער איז זייער דערשראָקן, און זי האָט צו אים גע-
 זאָגט: זע, דיין דינסט האָט צוגעהערט צו דיין קול, און
 איך האָב גענומען מיין לעבן אין מיין האַנט, און האָב גע-
 האַרעכט צו דייער ווערטער וואָס דו האַסט גערעדט צו
 מיר. 22 און אַצונד, איך בעט דיך, הער דו אויך צו דעם
 קול פון דיין דינסט, און לאַמיר לייגן פאַר דיר אַ שטיקל
 ברויט, און עס, און וועסט האָבן פּוּח, אַז דו וועסט גיין
 אין וועג.

23 האָט ער נישט געוואָלט, און ער האָט געזאָגט: איך
 וועל נישט עסן. אָבער זיינע קנעכט און אויך די פרוי זיינען
 צוגעשטאַנען צו אים, און ער האָט צוגעהערט צו זייער
 קול, און ער איז אויפגעשטאַנען פון דער ערד, און האָט
 זיך געזעצט אויפן בעט.

24 און די פרוי האָט געהאַט אַ געשטאַפט קאלב אין
 הויז, האָט זי געאַילט און האָט עס געשאַכטן, און זי האָט
 גענומען מעל און פאַרקנעטן, און האָט דערפון אויסגע-
 באַקט אומגעזייערט ברויט. 25 און זי האָט דערלאַנגט פאַר
 שואלן און פאַר זיינע קנעכט, און זיי האָבן געגעסן. און
 זיי זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אַוועקגעגאַנגען אין דער
 אייגענער נאַכט.

כט

און די פלשתים האָבן אַיינגעוואַמלט זייערע
 מחנות קיין אַפק; און די ישראל האָבן געלאַגערט

ב"י דעם קוואַל וואָס אין יזרעאל. 2 און די פירשטן פון די פלשתים זיינען פאַרבייגעגאַנגען אין הונדערטן און אין טויזנטן, און דוד און זיינע מענטשן זיינען פאַרבייגעגאַנגען צולעצט מיט אַכישן.

3 האָבן די האַרן פון די פלשתים געזאָגט: וואָס טוען דאָ דידאָויקע עברים? האָט אַכיש געזאָגט צו די האַרן פון די פלשתים: דאָס איז דאָך דוד דער קנעכט פון שואל דעם מלך פון ישראל, וואָס איז ב"י מיר שוין טעג אָדער שוין יאָרן, און איך האָב אין אים קיין שום בייז נישט געפונען פון דעם טאַג וואָס ער איז צוגעפאַלן צו מיר? ביז היינטיקן טאַג. 4 האָבן די האַרן פון די פלשתים געזערנט אויף אים, און די האַרן פון די פלשתים האָבן צו אים געזאָגט: קער אום דעם מאַן, און זאָל ער זיך אומקערן צו זיין אָרט וואָס דו האַסט אים דאַרטן אַריינגעזעצט, און זאָל ער נישט גידערן מיט אונדז אין דער מלחמה, פּדי ער זאָל אונדז נישט זיין פאַר אַ שטער אין דער מלחמה; וואָרום מיט וואָס וועט דערדאָויקער זיך איבערבעטן מיט זיין האַר, אויב נישט מיט די קעפ פון דידאָויקע מענטשן? 5 איז דאָס נישט דער דוד, וואָס מע האָט פאַר אים געוונגען מיט טעניץ, אַזוי צו זאָגן:

שואל האָט געשלאָגן אין זיינע טויזנטן.

און דוד אין זיינע צענטוויזנטן?

6 האָט אַכיש גערופן דודן, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי ווי גאַט לעבט, אַז דו ביסט רעכטפאַרטיק, און דיין אַרויס־גיין און דיין אַריינגיין מיט מיר אין חיל איז גוט אין מיינע אויגן, וואָרום איך האָב קיין שלעכטס אין דיר נישט געפונען פון דעם

טאָג וואָס דו ביסט צו מיר געקומען ביז היינטיקן טאָג. אָבער אין די אויגן פון די פירשטן ביסטו ניט ווילגעפעלן. יאָן אַצונד קער זיך אום, און גיי בשלום, פּדי זאַלסט ניט טאָג וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון די פירשטן פון די פּלשתיים.

הָאָט דוד געזאָגט צו אַכיש: אָבער וואָס האָב איך געטאָן, און וואָס האָסטו געפונען אין דײַן קנעכט פון דעם טאָג וואָס איך בין בײַ דיר ביז היינטיקן טאָג, אָ איך זאָל ניט קומען און מלחמה האַלטן אַקעגן די פּיינט פון מיין האַר דעם מלך?

הָאָט אַכיש געענטפּערט און האָט געזאָגט צו דודן: איך ווײס אָ דו ביסט גוט אין מינע אויגן אַזוי ווי אַ מלאַך פון גאָט, אָבער די האַרן פון די פּלשתיים האָבן געזאָגט: ער זאָל ניט אַרויפגיין מיט אונדז אין דער מלחמה. יאָ און אַצונד, פּעדער זיך אין דער פּרי מיט די קנעכט פון דײַן האַר וואָס זײנען געקומען מיט דיר, און ווי איר וועט אײך פּעדערן אין דער פּרי, און אײך ווערט ליכטיק, אַזוי גײט אַוועק.

הָאָט דוד זיך געפּעדערט, ער און זײנע מענטשן, אַוועקצוגיין אין דער פּרי, זיך אומצוקערן אין לאַנד פון די פּלשתיים. און די פּלשתיים זײנען אַרויפגעגאַנגען קיין זרעאַל.

און עס איז געווען, אָ דוד און זײנע מענטשן זײנען געקומען אויפן דריטן טאָג קיין ציקלג, ערשט די עמלקים זײנען אָנגעפאַלן אויפן דרום, און אויף ציקלג, און זײ האָבן געשלאַגן ציקלג, און האָבן זי פאַרברענט אין פּיער. און זײ האָבן געפאַנגען די וויבער וואָן אַלע וואָס אין איר, פון קליין ביז גרויס; זײ האָבן קיינעם ניט געטייט, נאָר זײ האָבן זיי אַוועקגעפירט, און זײנען געגאַנגען אויף זײער וועג. און ווי דוד און זײנע מענטשן זײנען געקומען אין שטאָט, ערשט זי איז פאַרברענט אין פּיער, און זײערע וויבער און זײערע זין און זײערע טעכטער זײנען געפאַנגען געוואָרן.

הָאָט דוד און דאָס פּאַלק וואָס מיט אים אויפגעוויבן זײער קול און געווינט, ביז זײ האָבן מער קיין פּוח ניט גע- האָט צו זײנען.

אויך בײדע וויבער פון דודן זײנען געפאַנגען געוואָרן, אַחינועם פון זרעאַל, און אביגיל די ווייב פון נָבֶלן פון ברמל.

און דודן האָט זײער צוגעדריקט, וואָרום דאָס פּאַלק האָט גערעדט אים צו פאַרשטיינען, ווייל דאָס געמיט פון גאַנצן פּאַלק איז געווען פאַרביטערט, איטלעכער איבער זײנע זין און איבער זײנע טעכטער. אָבער דוד האָט זיך גע- שטאַרקט מיט יהוה זײן גאָט. און דוד האָט געזאָגט צו אַביתָר דעם פּהן, אַחימֶלֶכס זון: גענען מיר, איך בעט דיר, דעם אַפּוד. האָט אַביתָר גענועט דעם אַפּוד צו דודן. און דוד האָט געפּרעגט בײַ גאָט, אַזוי צו זאָגן: זאָל איך נאָכיאָגן דיר דאָזיקע מחנה? וועל איך זי אַניאַגן? האָט ער צו אים געזאָגט: יאָג נאָך, וואָרום אַניאַגן וועסטו אַניאַגן, און מציל זײן וועסטו מציל זײן.

איז דוד געגאַנגען, ער און די זעקס הונדערט מאַן וואָס מיט אים, און זײ זײנען געקומען צום טײך בשׂור; און די צוריקגעבליבענע האָבן זיך אָפּגעשטעלט. און דוד האָט נאָכגעיאָגט, ער און פיר הונדערט מאַן; און

הַיּוֹם הַזֶּה וּבְעֵינֵי הַסַּרְנִים לֹא־טוֹב אֶתָּה: וְעַתָּה שׁוּב וְקַח בְּשָׂלוֹם וְלֹא־תַעֲשֶׂה רָע בְּעֵינֵי סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים: וַיֹּאמֶר ה' דָּוִד אֶל־אֲכִישׁ כִּי מִה עָשִׂיתִי וּמִה־מִצַּאתְךָ בְּעֵבְרֶךָ מִיּוֹם אֲשֶׁר הֵינִי לְפָנֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא אָבֹא וְנִלְחַמְתִּי בְּאַיְכֵי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיַּעַן אֲכִישׁ וַיֹּאמֶר אֶל־דָּוִד יָדַעְתִּי כִּי טוֹב אֶתָּה בְּעֵינֵי כָּמֹלֶךְ אֱלֹהִים אֲדָ שְׂרֵי פְּלִשְׁתִּים אָמְרוּ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה: וְעַתָּה הִשְׁבֵּם בְּבִקְרֶי וְעֲבַרְי אֲדֹנָי אֲשֶׁר־בָּאוּ אִתָּךְ וְהִשְׁבַּמְתֶּם בְּבִקְרֶי וְאִיר לָכֶם וְלָכֹ: וְהִשְׁבֵּם ה' הוּא וְאָנְשָׁיו לְלַבַּת בְּבִקְרֶי לְשׁוּב אֶל־ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים עָלוּ זֶרְעָאֵל:

וַהֲלִי כָּבֹא דָוִד וְאָנְשָׁיו אֶקְלָג בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְעַמְלִקִּי פָּשְׁטוּ אֶל־נֶגֶב וְאֶל־צִקְלָג וַיְכּוּ אֶת־צִקְלָג וַיִּשְׂרְפוּ אֶתָּה בָּאֵשׁ: וַיִּשְׁבוּ אֶת־הַנְּשִׁים אֲשֶׁר־בָּהּ מִמָּקוֹם וְעַד־גְּדוּל לֹא בִּמְיֹתָו אִישׁ וַיַּהֲרֹגוּ וַיִּלְכוּ לְדַרְכָּם: וַיָּבֹא דָוִד וְאָנְשָׁיו אֶל־ הַעִיר וְהָנָה שְׂרוּפָה בָּאֵשׁ וְנִשְׁתִּים וּכְנִיָּהם וּבְנֵיהֶם וְנִשְׁתִּים נִשְׁבוּ: וַיִּשָּׂא דָוִד וְהַעִם אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֶת־קוֹלָם וַיַּכּוּ עַד דֹּ אֲשֶׁר אִיר־בָּהֶם כַּח לִבְבוֹת: וְשֵׁתִי נִשְׂרִידוּ נִשְׁבוּ אַחִינֹעַם הַ הַזֹּרְעִלִית וְאָבִיגַיל אֵשֶׁת נָבֶל הַבְּרַמְלִי: וְהַצֵּר לְדָוִד מֵאֵד כִּי־אָמְרוּ הָעָם לְסַקְלוּ כִּי־מָרָה נַפְשׁ כָּל־הָעָם אִישׁ עַל־בְּנֵי וְעַל־בְּנֵי וְהַחֲנוּק דָּוִד בַּיהוָה אֱלֹהָיו: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִיתָר הַכֹּהֵן כִּי־אֲהוּמֶלֶךְ הַנִּישָׁה־נָּא: לִי הָאֶפּוֹד וַיִּגַּשׁ אֲבִיתָר אֶת־הָאֶפּוֹד אֶל־דָּוִד: וַיִּשְׂאֵל ה' דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר אֲרַדְף אַחֲרַי הַגְּדוּד־הַזֶּה הַאֲשֶׁנִּי וַיֹּאמֶר לוֹ רַדְף כִּי־הִשַּׁג תִּשָּׂג וְהַצֵּל תִּצִּיל: וַיִּלְךָ דָּוִד וְהוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל הַבְּשׂוֹר וַיִּחַנּוּ־תָרִים עִמָּדוּ: וַיִּרְדְּף דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ:

ג, א בודק

וַיַּעֲמֵדוּ מֵאֲתָיִם אִישׁ אֲשֶׁר פָּגְרוּ מִעֲבַר אֶת־נְחַל הַבְּשׂוֹר:
 יא וַיִּמְצְאוּ אִישׁ־מִצְרֵי בַשָּׂדֶה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּתְּנוּ־לוֹ
 יב לָחֶם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁקֶהוּ מַיִם: וַיִּתְּנוּ־לוֹ פֶּלֶא דְבַלְהָ וּשְׁנֵי
 צִמְקִים וַיֹּאכַל וַתֵּשֶׁב רוּחוֹ אֵלָיו כִּי לֹא־אָכַל לָחֶם וּלְאִי־
 יג שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת: וַיֹּאמֶר
 לוֹ דָּוִד לְמִי־אַתָּה וְאֵי מִזֶּה אַתָּה וַיֹּאמֶר נַעַר מִצְרַיִם אֲנִי
 יד עֶבֶד לְאִישׁ עַמְלֵק וַיַּעֲבֹדֵנִי אֲדֹנָי כִּי חָלִיתִי הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה:
 יו אֲנִיחֵנו פְּשֻׁמֵנו נִגְבַּת הַכְּרָתִי וְעַל־אֲשֶׁר לִדְוִדָּה וְעַל־נֶגֶב
 יז כָּלֵב וְאֶת־צִקְלָה שָׂרְפֵנוּ בְּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד הַתּוֹרְדָנִי
 יח אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַשְּׂבִיעִי לִי בְּאֵלֹהִים אִסְתַּמְיֵחֵנִי
 יט וְאִסְתַּסְגְּרֵנִי בְּיַד־אֲדֹנָי וְאוֹרְדֵה אֶל־הַגְּדוּד הַזֶּה: וַיַּרְדּוּ
 כ וְהָיָה נְטָשִׁים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲכָלִים וְשׂוֹתִים וְהַנְּגִים
 כא כָּל־הַשְּׁלָל הַגְּדוּל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאָרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאָרֶץ
 כב יְהוּדָה: וַיָּבֶם דָּוִד מִהַשָּׁשׁ וְעַד־הָעֶרֶב לְמִתְרַתֵּם וּלְאִי־
 כג נִמְלַט מִדָּם אִישׁ כִּי אִם־אָרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ־נַעַר אֲשֶׁר־
 כד רָכְבוּ עַל־הַנֹּמְלִים וַיָּנֶסוּ: וַיַּעַל דָּוִד אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ
 כה עַמְלֵק וְאֶת־שֵׁתִי נְשִׂיו הַצִּיל דָּוִד: וְלֹא נִעְדַר־לָהֶם מִן־
 כו הַקָּמָן וְעַד־הַגְּדוּל וְעַד־בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשְׁלָל וְעַד כָּל־אֲשֶׁר
 כז לָקְחוּ לָהֶם הַכֹּל הַשֵּׁיב דָּוִד: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־כָּל־הַצֹּאֵן
 כח וַתִּבְרַךְ נַהֲגוּ לִפְנֵי הַמִּקְנֵה הַחַיָּא וַיֹּאמְרוּ וְהַשְּׁלַל דָּוִד:
 כט וַיָּבֹא דָוִד אֶל־מֵאֲתָיִם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּגְרוּ וּמִלְכָת וְאֶחָדִי
 לָדָוִד וַיִּשְׂכַּם בְּנְחַל הַבְּשׂוֹר וַיִּצְאוּ לַקְרָאת דָּוִד וּלְקְרָאת
 לוֹ וַיִּשְׂכַּם אֲתוֹ וַיִּנָּשׂ דָּוִד אֶת־הַעַם וַיִּשְׁאֵל לָהֶם לְשָׁלוֹם:
 ל וַיֵּצֵא כָל־אִישׁ יָרֵעַ וּבֹלֵעַל מִהַקָּאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
 לא עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ יָצָא אֲשֶׁר לֹא־הָלְכוּ עִמִּי לֹא־נִתְּן לָהֶם
 לב מִהַשְּׁלָל אֲשֶׁר הִצַּלְנוּ כִּי אִם־אִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בְּנָיו
 לג וְיָתֵמוֹ וַיִּלְכוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא־תַעֲשׂוּ בְּן אָחִי אֶת־אֲשֶׁר־

כב, רא עמט ספח מאתח

צוויי הונדערט מאן האָבן זיך אָפּגעשטעלט, די וואָס זיינען
 געווען צו אָפּגעשלאָפּט אַריבערצוגיין דעם טייך בשׁוֹר.
 11 און זיי האָבן געפונען אין פעלד אַ מאַן אַ מצרי,
 און האָבן אים געבראַכט צו דודן; און זיי האָבן אים גע־
 געבן ברויט, און ער האָט געגעסן, און זיי האָבן אים געגעבן
 טרינקען וואַסער; 12 און זיי האָבן אים געגעבן אַ שטיק
 געפרעסטע פּייגן, און צוויי בינטלעך ראָוינקעס; און ער
 האָט געגעסן, און האָט אָפּגעכאַפּט דעם אָטעם, וואָרום
 ער האָט נישט געהאַט געגעסן קיין ברויט און נישט געטרונקען
 קיין וואַסער דריי טעג און דריי נעכט.
 13 האָט דוד צו אים געזאָגט: צו וועמען געהערסטו,
 און פון וואַנען ביסטו? האָט ער געזאָגט: איך בין אַ
 מצרישער יונג, אַ קנעכט ביי אַ מאַן פון עַמְלֵק, און מיין
 האַר האָט מיך איבערגעלאָזן, ווייל איך בין קראַנק גע־
 וואָרן מיט דריי טעג צוריק. 14 מיר זיינען אָנגעפאַלן אויף
 דעם דָרום פון דעם כַּרְתִּי, און אויף וואָס געהערט צו
 יהודה, און אויף דעם דָרום פון פֶּלֶב; און ציקלג האָבן
 מיר פאַרברענט אין פּייַער. 15 האָט דוד צו אים געזאָגט:
 וועסטו מיך אַראָפּפירן צו דערדאָויקער מתנה? האָט ער
 געזאָגט: שווער מיר ביי גאָט, אויב דו וועסט מיך טייטן,
 און אויב דו וועסט מיך איבערענטפערן אין דער האַנט
 פון מיין האַר, און איך וועל דיך אַראָפּפירן צו דער־
 דאָויקער מתנה.

16 האָט ער אים אַראָפּגעפירט, ערשט זיי זיינען
 פאַרשפּרייט אויפן געזיכט פון גאַנצן לאַנד, און זיי
 עסן און טרינקען און הוֹלִיען איבער אַלדעם גרויסן
 רויב וואָס זיי האָבן גענומען פון לאַנד פון די פּלִשְׁתִּים, און פון לאַנד יהודה.
 17 האָט דוד זיי געשלאָגן פון פאַרנאַכט און ביז אויף מאָרגן אין אַוונט, און פון זיי איז נישט אַנטרוגען געוואָרן אַ מאַן,
 אַחוץ פיר הונדערט יונגע מענער וואָס זיינען געריטן אויף קעמלען, און זיינען אַנטלאָפן. 18 און דוד האָט מציל געווען
 אַלץ וואָס עַמְלֵק האָט צוגענומען; אויך זיינע צוויי ווייבער האָט דוד מציל געווען. 19 און ביי זיי איז גאַרנישט געמינערט
 געוואָרן פון מינדסטן און ביון גרעסטן, סיי זין און טעכטער, סיי פון רויב, סיי אַלץ וואָס יענע האָבן צוגענומען פאַר
 זיך; אַלץ האָט דוד צוריקגעבראַכט. 20 אויך האָט דוד צוגענומען אַלע ווייַערען שאָף און רינדער. האָט מען זיי גע־
 פירט פאַרויס פאַר יענעם פּי, און מע האָט געזאָגט: דאָס איז דודס רויב.
 21 און דוד איז געקומען צו די צוויי הונדערט מאַן וואָס זיינען געווען צו אָפּגעשלאָפּט צו גיין הינטער דודן, און
 מע האָט זיי געלאָזט זיצן ביים טייך בשׁוֹר. און זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען אַנטקעגן דודן און אַנטקעגן דעם פּאַלֵק וואָס
 מיט אים. און דוד האָט געענט צו דעם פּאַלֵק, און האָט זיי געפרענט אויף פּריד.
 22 האָבן זיך אָפּגערופן אַלע שלעכטע און נידערטרעכטיקע לייט פון די מענטשן וואָס זיינען געגאַנגען מיט דודן, און
 זיי האָבן געזאָגט: ווייל זיי זיינען נישט געגאַנגען מיט אונדו, וועלן מיר זיי נישט געבן פון דעם רויב וואָס מיר האָבן מציל גע־
 ווען, נאָר בלויז אַיטלעכען זיין ווייב און זיינע קינדער, וואָס זיי מעגן אוועקפירן און גיין.
 23 האָט דוד געזאָגט: איר זאָלט אַזוי נישט טאָן, מיינע ברידער, מיט דעם וואָס גאָט האָט אונדו געגעבן,

אז ער האָט אונדז אָפּגעהיט, און האָט גענועבן די מחנה וואָס איז אויף אונדז געקומען, אין אונדזער האַנט. ²⁴ און ווער וועט זיך צוהערן צו אַיך אין דערדאָזיקער זאַך? וואָרום אזוי ווי דער חלק פון דעם וואָס נידערט אין מלחמה אזוי איז דער חלק פון דעם וואָס בלייבט ביי די זאַכן; גלייך זאָלן זיי זיך טיילן.

²⁵ און אזוי איז געווען פון יענעם טאָג אָן און ווייטער; און מע האָט עס געמאַכט פאַר אַ חק און פאַר אַ געזעץ פאַר ישראל ביז אויף היינטיקן טאָג.

²⁶ און דוד איז געקומען קיין ציקלג, און האָט גע- שיקט פון דעם רויב צו די עלטסטע פון יהודה, צו זיינע גוטע פריינד, אזוי צו זאָגן: נאָט אַיך אַ מתנה פון דעם רויב פון גאָטס פיינט; ²⁷ צו די וואָס אין בית-אֵל, און צו די וואָס אין רמות פון דרום, און צו די וואָס אין ימיר; ²⁸ און צו די וואָס אין צרוער, און צו די וואָס אין שפּמות, און צו די וואָס אין אַשתמוֹע; ²⁹ און צו די וואָס אין רָבֵל, און צו די וואָס אין די שטעט פון דעם ירחמאָלי, און צו די וואָס אין די שטעט פון דעם קיני; ³⁰ און צו די וואָס אין חרמה, און צו די וואָס אין כור־עֶשֶׂן, און צו די וואָס אין עתָר; ³¹ און צו די וואָס אין חברון, און צו אַלע ערטער וואָס דוד און זיינע מענטשן זיינען דאָרטן אַרומגעגאַנגען.

לא און די פלשתים האָבן מלחמה געהאַלטן אויף ישראל, און די מענער פון ישראל זיינען אַנטלאָפּן

פאַר די פלשתים, און זיי זיינען געפאַלן דערשלאָגענע אויפן באַרג גלבוע. ² און די פלשתים האָבן אָנגעיאָגט שאולן און זיינע זין, און די פלשתים האָבן דערשלאָגן יהונָתָן, און אבינדב, און מלכישוע, די זין פון שאולן. ³ און די מלחמה איז געווען שווער אַקעגן שאולן, און די שיסערס, די לייט מיט די בויגס, האָבן אים געפונען; און ער האָט זייער געציטערט פאַר די שיסערס. ⁴ האָט שאול געזאָגט צו זיין וואָפנטרענער: צי אַרויס דיין שווערד און דערשטעך מיך מיט איר, כדי דידאָזיקע אומבאַשניטענע זאָלן ניט קומען, און מיך דערשטעכן, און מאַכן געשפּעט איבער מיר. אָבער זיין וואָפנטרענער האָט ניט געוואָלט, וואָרום ער האָט זייער מורא געהאַט. האָט שאול גענומען די שווערד, און איז אַרויפגעפאַלן אויף איר. ⁵ און זיין וואָפנטרענער האָט געזען אַז שאול איז געשטאַרבן, איז ער אויך אַרויפגעפאַלן אויף זיין שווערד, און איז געשטאַרבן מיט אים. ⁶ און שאול, און זיינע דריי זין, און זיין וואָפנטרענער, אויך אַלע זיינע מענטשן, זיינען געשטאַרבן אין יענעם טאָג.

⁷ האָבן געזען די מענער פון ישראל וואָס אויף יענער זייט טאָל, און וואָס אויף יענער זייט ירדן, אַז די מענער פון ישראל זיינען אַנטלאָפּן, און שאול און זיינע זין זיינען טויט, און זיי האָבן פאַרלאָזן זייערע שטעט, און זיינען אַנטלאָפּן. און די פלשתים זיינען געקומען, און האָבן זיך באַזעצט אין זיי.

⁸ און עס איז געווען אויף מאָרגן, זיינען די פלשתים געקומען אויסטאָן די דערשלאָגענע, און זיי האָבן

נתן יהודה לנו וישמר אתנו ויתן אתהנדרד הבא עלינו בידנו: ומי ישמע לכם לדבר הנה פי כחלק | הורד כד במלחמה וכהלק הישב עלהפלים יחדו וכהלק: ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה לחק ולמשפט לישראל כה עד היום הזה: ויבא דוד אלצקלג וישלח מהשלל כו לזקני יהודה לרעהו לאמר הנה לכם ברכה משלל אבי יהודה: לאשר בביתאל ולאשר ברמותנגב ולאשר כו ביתר: ולאשר בערער ולאשר בשפמות ולאשר כח באשתמוע: ולאשר ברבל ולאשר בערי הירחמאלי כט ולאשר בערי הקיני: ולאשר בחרמה ולאשר בכור־ עשן ולאשר בעתָר: ולאשר בחברון ולכלהמקומות לא אשרהתהלךשם דוד הוא ואנשיו: לא

ופלשתים גלחמים בישראל וינסו אנשי ישראל מפני א פלשתים ויפלו חללים בחר הגלבוע: וידבקו פלשתים ב אתשאול ואתבניו ויכפו פלשתיםאתיהונָתָן ואתאבינדב ואתמלכישוע בני שאול: ותקבר המלחמה אלשאול וימצאו המורים אנשים בקשת ויחל מאד מהמורים: ויאמר שאול לנשא כליו שלח חרבך | ודקרני בה פך ד לבוא הערלים האלה ודקרני ותעללרבי ולא אבה נשא כליו כי ירא מאד ויפח שאול אתהחרב ויפל עליה: וירא נשאכליו כי מת שאול ויפל נסדוהא על ה חרב וימת עמו: וימת שאול ושלשת בניו ונשא כליו ו גם כלאנשיו ביום ההוא יחדו: ויראו אנשיישראל ו אשרבעבר העמק ואשר | בעבר הירדן ברינסו אנשי ישראל וברימתו שאול ובניו ועובו אתהערים וינסו ויבאו פלשתים וישבו בהן: ויהי ממחרת ויבאו כ

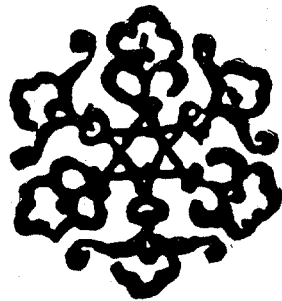
ל, כד' ויחדיקו ל' ס"ח בבור

פִּלְשֹׁתִים לְפִשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שְׂאוֹל וְאֶת־
 ט שְׁלֶשֶׁת בָּנָיו וְנָפְלִים בְּדַר הַגִּלְבָּעַ: וַיְכַרְתּוּ אֶת־רֵאשֵׁי
 וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־כַּלְבֵּי וַיִּשְׁלְחוּ בְּאֶרֶץ־פִּלְשֹׁתִים סָבִיב לְבֶשֶׁר
 י בית עֲצִיבֵיהֶם וְאֶת־הָעֵם: וַיְשִׁימוּ אֶת־כַּלְבֵּי בַּיִת עֲשֵׂתָרוֹת
 י" וְאֶת־נִיחֹתָיו תִּקְעוּ בְּחוֹמַת בַּיִת שָׁן: וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 יב וַיְבִישׁ גִּלְעָד אֶת אֲשֶׁר־עָשׂוּ פִּלְשֹׁתִים לְשְׂאוֹל: וַיִּקְוּוּ כָּל־
 אִישׁ חַיִּל וַיִּלְכוּ כָּל־הַיְלִיָּה וַיִּקְרוּ אֶת־נִיחֹת שְׂאוֹל וְאֶת־
 גִּיחֹת בָּנָיו מְחוֹמַת בַּיִת שָׁן וַיָּבֹאוּ יְבֹשָׁה וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם:
 י" וַיִּקְרוּ אֶת־עֲצִמֹתֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַּחַת־הָאֵשׁ בְּיַבֵּשׁה וַיִּצְמּוּ
 שְׂבָעַת יָמִים:

געפונען שׂאוֹל און זײנע דריי זין, געפאלן אויפן באַרג
 גלבוע. ⁹ און זיי האָבן אָפגעשניטן זיין קאָפּ, און אויסגע־
 טאָן זײנע וואָפּן, און געשיקט אין לאַנד פון די פֿלשתיים
 רונד אַרום, אַנצוואַגן אין הויז פון זײערע געצנבילדער,
 און דעם פּאַלק. ¹⁰ און זיי האָבן אַהינגעטאָן זײנע וואָפּן
 אין הויז פון עשֶׂתָרוֹת, און זיין טויטן לייב האָבן זיי אויפ־
 געשטאַכן אויף דער מויער פון בית־שָׁן.

¹¹ און די באַווײנער פון יבִיש־גלעד האָבן געהערט
 וועגן אים-האָס די פֿלשתיים האָבן געטאָן צו שׂאוֹלן.

¹² זײנען אויפגעשטאַנען אַלע העלדישע לײט, און זיי זײנען געאַנגען אַ גאַנצע נאַכט, און האָבן אַראָפּגענומען דעם לײב
 פון שׂאוֹלן, און די לײבער פון זײנע זין, פון דער מויער פון בית־שָׁן. און זיי זײנען געקומען קיין יבִיש, און האָבן זיי
 דאַרטן פאַרברענט. ¹³ און זיי האָבן גענומען זײערע בײנער, און באַגראָבן אונטער דעם טאַמאַריסקנבוים אין יבִיש; און
 זיי האָבן געפאַסט זיבן טעג.

שמואל ב

א 1. און עס איז געווען נאך שאולס טויט, אז דוד האט זיך געהאט אומגעקערט פון שלאגן צמלק, און דוד איז געזעסן אין ציקלג צוויי טעג, 2. איז אויפן דריטן טאג, ערשט א מאן קומט אן פון דעם לאגער, פון שאולן, און זיינע קליידער זיינען צעריסן, און ערד איז אויף זיין קאפ. און עס איז געווען, ווי ער איז געקומען צו דודן, אזוי איז ער געפאלן צו דער ערד, און האט זיך געבוקט. 3. האט דוד צו אים געזאגט: פון וואנען קומסטו? האט ער צו אים געזאגט: פון דעם לאגער פון ישראל בין איך אנטרוגען

יהו אהרי מות שאול ודוד שב מהכות אתיהעמלק וישב דוד בצקלג ימים שנים: ויהי פנים השלישי ב ויהי איש בא מדהמנה מעם שאול ובגדיו קרעים ואדמה על ראשו ויהי כבאו אל דוד ויפל ארצה וישתחו: ויאמר לו דוד אי מזה תבוא ויאמר אליו: ממנה ישראל נמלמתי: ויאמר אליו דוד מההנהך הדבר הגדנא לי ויאמר אשריגם העם מדהמלקמה ונס הרבה נפל מדהעם וקמתו ונם שאול ויהונתן בנו מתו: ויאמר דוד אל הנער המניד לו אף ידעת כר ה מת שאול ויהונתן בנו: ויאמר הנער המניד לו נקראי

א' ו' ב' ק' ד'

געווארן. 4. האט דוד צו אים געזאגט: ווי איז די זאך געווען? דערצייל מיר, איך בעט דך. האט ער געזאגט: דאס פאלק איז אנטלאפן פון דער מלחמה, און אויך זיינען פיל פון דעם פאלק געפאלן און געשטארבן, און אויך שאול און זיין זון יהונתן זיינען טויט. 5. האט דוד געזאגט צו דעם יונג וואס האט דאס אים דער ציילט: ווי אזוי ווייסטו אז שאול און זיין זון יהונתן זיינען טויט? 6. האט דער יונג וואס האט אים דאס דערציילט, געזאגט:

נְקִייתִי בְּחַד הַגְּלִיבָה וְהִנֵּה שְׂאוּל נֹשֵׁן עַל־חַנּוּתוֹ וְהִנֵּה
הַרְכַּב וּבַעַל הַפָּרָשִׁים הַדְּבִקָהוּ: וַיִּסֹּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵי
ח וַיִּקְרָא אֵלָיו וַיֹּאמֶר הֲנִי: וַיֹּאמֶר לִי מִרְאָתָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו
ט עֲמַלְקָן אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲמַד־נָא עָלַי וּמַחֲתֵנִי כִּי אֲחֻנִּי
י הַשִּׁבְזָן כִּרְגֵל־עוֹד נַפְשִׁי בִּי: וַאֲעַמֵּד עָלָיו וְאֶמְתַּחֲתוּ
כִּי יִדְעֵתִי כִּי לֹא יִהְיֶה אַחֲרָי נִפְלֹא וְאֶפְחֵ הַנְּגוּרָא שֶׁר עַל־
ל רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה אֲשֶׁר עַל־רַגְלָיו וְאֶבְיֵאֵם אֶל־אֲרֹנִי הַנֵּה:
מ וַיַּחֲזֹק דָּוִד בְּבִגְדָיו וַיִּקְרַעֵם וְגַם כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ:
נב וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ וַיִּצְטוּ עַד־הָעֶרֶב עַל־שְׂאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנֵי
ג וְעַל־עַם יְהוּדָה וְעַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בַּחֲרֹב:
ד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנְּעָר הַמַּעֲרֹד לוֹ אֵי מָהָ אֵתָה וַיֹּאמֶר בֶּן־
ה אִישׁ נָר עֲמַלְקָן אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אֵיךְ לֹא רָאִיתָ
ו לשַׁלַּח יָדְךָ לְשַׁחֵת אֶת־מִשְׁחֵי יְהוָה: וַיִּקְרָא דָוִד לְאֶחָד
ז מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר נָשׁ פְּנַעֲרֵבֵי וַיִּבְדּוּ וַיָּמָת: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
ח דָּוִד הַמִּוֶּזֶן עַל־דְּאִישׁ בִּי פִּיךָ עָנָה בְּךָ לֵאמֹר אָנֹכִי מַחֲתִי
ט אֶת־מִשְׁחֵי יְהוָה: וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת־הַמִּקְנָה הַזֹּאת עַל־
יח שְׂאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנָיו: וַיֹּאמֶר לְלֵמַד בְּנֵי־יְהוָה קִשְׁתַּת
יט הַגֵּה כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַנִּשְׂרָ: הַצְבִּי יִשְׂרָאֵל עַל־בְּמוֹתֶיךָ
כ חָלַל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים: אֶל־מַעַדְדוֹ בְּנֵת אֶל־תְּבַשְׂרוֹ
כא בְּחֻצַּת אֲשֶׁר־לָוֶן כִּי־תִשְׁמַחְנָה בְּנֹת פְּלִשְׁתִּים כִּי־תִפְעַלְנָה
כב וּשְׂרֵי תְרוּמָת כִּי שֵׁם נִגְעַל מִגֵּן גִּבּוֹרִים מִגֵּן שְׂאוּל כִּלִּי
כג מִשְׁחֵי בַשֶּׁמֶן: מִדָּם חֲלָלִים מִחֲלָב גִּבּוֹרִים קִשְׁתַּת יְהוֹנָתָן
כד לֹא נִשְׁוֶן אַחֲרָיו וְתִרְבַּב שְׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם: שְׂאוּל
כה וְיְהוֹנָתָן הַנְּאֻדָּבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיִּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדּוּ
כז מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרֻזֹּת נָבְרוּ: בְּנֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שְׂאוּל
כח כִּבְיָנָה הַמְּלַבְּשָׁם שְׁנֵי עַם־עַדְנִים הַמְּגַלְּהָ עָרֵי וְתִבַּב עַל־

ח' ואמר ק' ה' פרושה טן חזק יט' בנדר ק טז' יד' ו'

איך האב זיך גראד געטראפן אויף בארג גלבוץ, ערשט
שאוול איז אנגעלענט אויף זיין שפיץ, און אט האבן די רייט
וועג און די רייטמענער אים אנגעיאגט. האט ער זיך
אומגעקערט הינטער זיך, און האט מיך דערוען, און ער
האט גערופן צו מיר, און איך האב געזאגט: דא בין איך.
ה האט ער צו מיר געזאגט: ווער ביסטו? האב איך צו אים
געזאגט: אן עמלקי בין איך. האט ער צו מיר געזאגט:
שטעל זיך, איך בעט דיך, לעבן מיר, און טייט מיך,
ווארום די גסיסה האט מיך אנגענומען; ווארום נאר וואס
מיין נשמה האלט זיך אין מיר. האב איך זיך געשטעלט
לעבן אים, און האב אים געטייט, ווייל איך האב געווסט,
אז ער קען מער ניט לעבן נאך זיין פאלן. און איך האב
גענומען די קרוין וואס אויף זיין קאפ, און דעם ארעמי
באנד וואס אויף זיין ארעם, און האב זיי געבראכט אהער
צו מיין האר.

11 האט דוד אנגענומען זיינע קליידער, און האט זיי
צעריסן. און דעסגלייכן אלע מענטשן וואס מיט אים.
12 און זיי האבן געקלאגט און געוויינט, און האבן געפאסט
ביון אונט אויף שאולן און אויף יהונתן זיין זון, און אויף
דעם פאלק פון גאט, און אויף דעם הויז פון ישראל, וואס
זיי זיינען געפאלן דורכן שווערד.

13 און דוד האט געזאגט צו דעם יונג וואס האט דאס
אים דערציילט: פון וואנען ביסטו? האט ער געזאגט:
איך בין דער זון פון א פרעמדן מאן, אן עמלקי. האט
דוד צו אים געזאגט: ווי האסטו ניט מורא געהאט אויסצו
שטרעקן דיין האנט אומצוברענגען דעם געזאלבטן פון
גאט?

14 און דוד האט צוגערופן איינעם פון די יונגען, און
האט געזאגט: גענען, פאל-צו אויף אים. און ער האט
אים געשלאגן, און ער איז געשטארבן.

15 און דוד האט צו אים געזאגט: דיין בלוט אויף דיין קאפ! ווארום דיין מויל האט עדות געזאגט אויף דיר, אזוי
צו זאגן: איך האב געטייט דעם געזאלבטן פון גאט.

16 און דוד האט געקלאגט קלאג אויף שאולן און אויף יהונתן זיין זון, 17 און ער האט געזאגט-פדי צו
לערנען די קינדער פון יהודה דעם בויגן; דאס איז שוין פארשריבן אין בוך פון ישר:

18 די פראכט, ישראל, איז אויף דינע הייכן דערשלאגן;
ווי זיינען די גיבורים געפאלן!

19 גיט דערציילן זאלט איר אין גת,
גיט אנואגן אין די גאסן פון אשקלון,
פדי די טעכטער פון די פלשתים זאלן זיך גיט פרייען,
פדי די טעכטער פון די אומבאשניטענע זאלן גיט
קוועלן.

20 איר בערג פון גלבוץ,
גיט טוי און גיט רעגן אויף אייך,
אדער פעלדער געהויבענע!
ווארום דארט איז פארמאוסט געווארן דער שילד
פון גיבורים,
דער שילד פון שאולן, מיט אייל גיט באשמירט.

17 און ער האט געזאגט-פדי צו
לערנען די קינדער פון יהודה דעם בויגן; דאס איז שוין פארשריבן אין בוך פון ישר:
18 פון בלוט פון דערשלאגענע, פון פעטס פון גיבורים,
האט יהונתנס בויגן זיך צוריק גיט געצויגן,
און די שווערד פון שאולן זיך גיט אומגעקערט ליידיק.
19 שאול און יהונתן,
די באליבטע און ליבע אין זייער לעבן,
צומאל אין זייער טויט האבן זיי זיך גיט צעשיידט.
פון אדלערס זיינען זיי געווען פלינקער,
פון לייבן זיינען זיי געווען שטארקער.
20 איר טעכטער פון ישראל, אויף שאולן זיינען,
וואס האט אייך אין רויטן געקליידט, מיט מענוגים
דערצו,
וואס האט ארויפגעטאן צירונג פון גאלד אויף אייער
קלייד.

25 ווי זיינען די גיבורים אין מלחמה געפאלן-
יהונתן אויף דינע הייכן דערשלאגן!

26 מיך קלעמט נאך דיר, יהונתן מיין ברודער,
ליב געווען ביסטו מיר זייער;
וונדערלעך געווען איז דיין ליבשאפט צו מיר,
מער ווי די ליבשאפט פון ווייבער.

27 ווי זיינען די גיבורים געפאלן,
און אונטערגעגאנגען די וואפן פון מלחמה!

ב 1 אין עס איז געווען נאך דעם, האָט דוד געפרעגט
ב" גאָט, אזוי צו זאָגן: זאָל איך אַרויפגיין אין איינער
פון די שטעט פון יהודה? האָט גאָט צו אים געזאָגט: גיי
ארויף. האָט דוד געזאָגט: ווהיך זאָל איך אַרויפגיין? האָט
ער געזאָגט: קיין חברון.

2 אין דוד אַרויפגעגאנגען אַהין, און אויך זיינע צוויי
ווייבער, אַחינועם פון יזרעאל, און אַביגיל די ווייב פון
נבלין פון פרמל. 3 און זיינע מענטשן וואָס מיט אים האָט
דוד אַרויפגעבראַכט, איטלעכן מיט זיין הויזגעזינט; און
זיי האָבן זיך באַזעצט אין די שטעט פון חברון. 4 און די
מענער פון יהודה זיינען געקומען, און האָבן דאָרטן גע-
זאָלט דודן פאַר אַ מלך איבער דעם הויז פון יהודה.

האָט מען דערציילט דודן, אזוי צו זאָגן: די מענטשן
פון יבישגלעד זיינען די וואָס האָבן באַגראָבן שאולן.

5 האָט דוד געשיקט שלוחים צו די מענטשן פון יבישגלעד, און זיי געלאָזט זאָגן: געבענטשט זאָלט איר זיין פון גאָט,
וואָס איר האָט געטאָן דעמדאָזיקן חסד מיט אייער האָר, מיט שאולן, און האָט אים באַגראָבן. 6 און אַצונד, זאָל גאָט
טאָן מיט אייך חסד און טריישאַפט; און אויך איך וועל אייך אָפטאָן די דאָזיקע טובה, וואָס איר האָט געטאָן די דאָזיקע
זאך. 7 און אַצונד, זאָלן שטאַרק זיין אייערע הענט, און זייט העלדישע יונגען; וואָרום אייער האָר שאול איז טויט, און
אויך האָט מיך דאָס הויז פון יהודה געזאָלט פאַר אַ מלך איבער זיי.

8 און אַבנר דער זון פון נרן, דער חיל-פירער פון שאולן, האָט גענומען אישבושֶׁת דעם זון פון שאולן, און האָט אים
אַריבערגעפירט קיין מחנים. 9 און ער האָט אים געמאַכט פאַר אַ מלך איבער גלעד, און איבער דעם אַשורי, און איבער
יזרעאל, און איבער אפרים, און איבער בנימין, און איבער גאַנץ ישראל.

10 פערציק יאָר איז אַלט געווען אישבושֶׁת דער זון פון שאולן, אַז ער איז געוואָרן מלך איבער ישראל, און צוויי
יאָר האָט ער געקייניגט. אַבער דאָס הויז פון יהודה איז געווען הינטער דודן. 11 און די צאָל פון די טעג וואָס דוד איז
געווען מלך אין חברון איבער דעם הויז פון יהודה, איז געווען זיבן יאָר און זעקס חדשים.

12 און אַבנר דער זון פון נרן, און די קנעכט פון אישבושֶׁת דעם זון פון שאולן, זיינען אַרויסגעגאנגען פון מחנים קיין

לְבושָׁתו: אִיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל-כֵּה
בְּמוֹתוֹךְ הַלָּל: צַר-לִי עֲלֶיךָ אֱלֹהֵי יְהוֹנָתָן נַעֲמֵת לִי מֵאֵד כִּי
נִפְלְאַתָּה אֶהְבֶּתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים: אִיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים כֹּה
וַיֹּאבְדוּ כָּלִי מִלְחָמָה:

ב

וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה בְּאַחַת אֵם
עָבִי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲלֵה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֵעֲלֶה
וַיֹּאמֶר חֲבֹנֵה: וַיֵּשֶׁל שָׁם דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אַחֲנִיעֵם ב
הַיַּזְרְעֵלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמֶלִי: וַאֲנָשָׁיו אֲשֶׁר-ג
עִמּוֹ הֵעֲלָה דָוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיִּשְׁבוּ בְּעָרֵי חֲבֹרֹן: וַיִּבְאוּ-
אֲנָשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחֻרְשֻׁם אֶת-דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל-בֵּית יְהוּדָה
וַיָּגִדוּ לְדָוִד לֵאמֹר אֲנָשֵׁי יָבִישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת-
שָׁאִל: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל-אֲנָשֵׁי יָבִישׁ גִּלְעָד ה
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרַכְיֵם אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַחֲסֵד
הַזֶּה עִמָּדְנִיכֶם עַם-יִשְׂרָאֵל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ: וְעַתָּה יַעֲשֵׂוּ-
יְהוָה עִמָּכֶם חֲסֵד וָאֱמֶת וְגַם אֲנִי אַעֲשֶׂה אֲחֵכֶם הַטּוֹבָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַדָּבָר הַזֶּה: וְעַתָּה תַחֲנוּנֵה יְדֵיכֶם
וְהָיוּ לְבִגְדֵי-חַיִל כִּימֵת אֲדֹנֵיכֶם שָׁאִל וְגַם אֲתִי מִשְׁחִי
בֵּית-יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם: וַאֲבִנֵר בְּדֹנֵר שֶׁרֶצְיָאָה
אֲשֶׁר לְשָׁאִל לָקַח אֶת-אִישׁ-בִּשְׁת׃ בְּדֶשָׁאִל וַעֲבַרְדִּי
מַחְנֵים: וַיִּמְלְכוּ אֶל-הַגִּלְעָד וְאֶל-הָאֲשׁוּרִי וְאֶל-יִזְרְעֵאל
וְעַל-אֲפְרַיִם וְעַל-בִּנְיָמִן וְעַל-יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה: בְּדִי
אֲרַפְעִים שְׁנֵה אִישׁ-בִּשְׁת׃ בְּדֶשָׁאִל בְּמִלְכוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל
וּשְׁתֵּים שָׁנַיִם מֶלֶךְ אִיךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרַי דָּוִד: וַיְהִי י
מִקְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָּוִד מֶלֶךְ בְּחֲבֹרֹן עַל-בֵּית
יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנַיִם וְשֵׁשׁ חֳדָשִׁים: וַיֵּצֵא אַבְנֵר י
בְּדֶגֶר וַעֲבָדֵי אִישׁ-בִּשְׁת׃ בְּדֶשָׁאִל מִמַּחְנֵים גְּבוּעֹנָה:

א, כו' הו' ספחה

י וַיֹּאבֵב בְּדַעְרוֹתָהּ וַעֲבָדֵי דָוִד יָצְאוּ וַיַּפְגְּשׂוּם עַל־בִּרְכַת
 יב גִּבְעוֹן וַחֲדָו נִשְׁבְּו אֵלֶּה עַל־הַבְּרָכָה מִזֶּה וְאֵלֶּה עַל־
 יג הַבְּרָכָה מִזֶּה: וַיֹּאמֶר אֲבִנֵר אֶל־יוֹאָב יְקוּמוּ נָא הַנְּעָרִים
 יד וַיִּשְׁחָקוּ לַפְּגִיעוֹ וַיֹּאמֶר יוֹאָב יְקוּמוּ: וַיִּקְמוּ וַיַּעֲבְדוּ
 טו בַּמִּסְפָּר שְׁנַיִם עָשָׂר לַבְּנִימָן וְלֵאִישׁ־בִּשְׂת בֶּן־שָׁאוּל
 טז וּשְׁנַיִם עָשָׂר מֵעֲבָדֵי דָוִד: וַיַּחֲזִקוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ
 יז וַחֲרָבוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ וַיִּפְּלוּ וַחֲדָו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא
 יח חֶלְקֵת הַצְּרִיִם אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן: וַחֲדָו הַמַּלְחָמָה קָשָׁה עַד
 יט מְאֹד בֵּינֵם הָיָה וַיִּנְגַח אֲבִנֵר וְאִנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לַפְּגִיעוֹ עֲבָדֵי
 כ דָוִד: וַיְהִי שֵׁם שְׁלֹשָׁה בְנֵי צְרוּיָהּ יוֹאָב וְאֲבִישׁ וַעֲשָׂהאֵל
 כא וַעֲשָׂהאֵל כָּל בְּרִנְלוֹ בְּאֶחָד הַצְּרִיִם אֲשֶׁר פָּשְׁדָה: וַיִּרְדֹּף
 כב עֲשָׂהאֵל אַחֲרֵי אֲבִנֵר וְלֵאִישָׁה לְלֶבֶת עַל־בְּנִימָן וְעַל־
 כג הַשְּׂמָאל מֵאַחֲרֵי אֲבִנֵר: וַיָּפֹן אֲבִנֵר אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר הַאֲמָה
 כד הָיָה עֲשָׂהאֵל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲבִנֵר נִטָּה לָךְ
 כה עַל־יְמִינֶךָ אוֹ עַל־שְׂמָאלֶךָ וְאָחִיו לָךְ אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְקָדַד
 כו לָךְ אֶת־חֶלְצֶתוֹ וְלֵאִישָׁה עֲשָׂהאֵל לְסוּר מֵאַחֲרָיו: וַיִּסָּף
 כז עוֹד אֲבִנֵר לֵאמֹר אֶל־עֲשָׂהאֵל סוּר לָךְ מֵאַחֲרֵי לְמַדָּה
 כח אֲבִיבָה אֶרְצֶה וְאִיךָ אֲשָׂא פָנַי אֶל־יוֹאָב אַחִיד: וַיִּמָּאֵן
 כט לְסוּר וַיִּפְרוּ אֲבִנֵר בְּאַחֲרֵי הַחַיִּית אֶל־הַחַמֶּשׁ וַהֲצִיָּא
 לד הַחַיִּית מֵאַחֲרָיו וַיִּפְּלֵשֶׁם נִמְתַּת פַּחְמוֹ וַיְהִי כִלְיָהּ אֶל־
 לה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־לְפָל שֵׁם עֲשָׂהאֵל וַיָּמָת וַיַּעֲמָדוּ: וַיִּרְדֹּפוּ
 לו יוֹאָב וְאֲבִישׁ אַחֲרֵי אֲבִנֵר וַהֲשִׁמֹּשׁ בָּהֶם וַהֲמָה בָּאוּ
 לז עַד־נִבְעַת אֲמָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי־יָם הַיָּרְדֵּן מִדְּבַר גִּבְעוֹן:
 לח וַיַּחֲקִצְוּ בְּגִיבְנִימָן אַחֲרֵי אֲבִנֵר וַיִּדְוּ לֵאמֹר אַחֲת
 לט וַיַּעֲמָדוּ עַל־רֹאשׁ גִּבְעָה אַחֲת: וַיִּקְרָא אֲבִנֵר אֶל־יוֹאָב
 לו וַיֹּאמֶר הַלְנִצַּח תֵּאכַל חֶרֶב הַלֹּא יִדְעָתָה בִּירְמָה
 לו תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה וְעַד־מָתַי לֹא־תֵאמֶר לְעַם לְשׁוֹב מֵאַחֲרֵי

כג' חזקיהו ק

גִּבְעוֹן. ¹³ אויך יואב דער זון פון צרויהן, און די קנעכט פון דודן, זיינען ארויסגעגאנגען, און זיי האבן זיך צונויפגעטרופן מיט זיי אין איינעם ביים טייך פון גבעון, און די האבן זיך געזעצט פון דער זייט טייך, און די פון יענער זייט טייך. ¹⁴ און אבנר האט געזאגט צו יואבן: זאלן אקארשט די יונגען אויפשטיין, און א שטיף טאן פאר אונדו. האט יואב געזאגט: זאלן זיי אויפשטיין.

¹⁵ זיינען זיי אויפגעשטאנען, און זיינען אריבערגעגאנגען מיט א צאל, צוועלף פאר בנימין, און פאר אישבושת דעם זון פון שאולן, און צוועלף פון דודס קנעכט. ¹⁶ און זיי האבן אנגענומען איינער דעם אנדערן פארן קאפ, מיט זיין שווערד צום אנדערנס זייט, ביז זיי זיינען געפאלן אין איינעם. און מע האט גערופן יענעם ארט חלקת הצורים וואס אין גבעון. ¹⁷ און די מלחמה איז געווען זייער א שווערע אין יענעם טאג, און אבנר און די מענער פון ישראל זיינען געשלאגן געווארן פאר די קנעכט פון דודן.

¹⁸ און דארטן זיינען געווען צרויהס דריי זין, יואב, און אביש, און עשהאל: און עשהאל איז געווען פלינק אויף זיינע פיס, אזוי ווי איינער פון די הינדן וואס אין פעלד. ¹⁹ האט עשהאל גאכגעיאגט אבנרן, און ער האט זיך ניט אפגעניגט פון הינטער אבנרן צו גיין רעכטס אדער לינקס. ²⁰ האט אבנר זיך אומגעקערט הינטער זיך, און האט געזאגט: ביסט דו דאס, עשהאל? האט ער געזאגט:

איך. ²¹ האט אבנר צו אים געזאגט: גיי זיך צו דיין רעכטער זייט אדער צו דיין לינקער, און כאפ דיר אן איינעם פון די יונגען, און נעם דיר זיין אויסטו. אבער עשהאל האט זיך ניט געוואלט אפקערן פון הינטער אים. ²² האט אבנר ווידער געזאגט צו עשהאלן: קער דיר אפ פון הינטער מיר; נאך וואס זאל איך דיר שלאגן צו דער ערד? און ווי וועל איך אויפהייבן מײן פנים צו דיין ברודער יואבן? ²³ אבער ער האט זיך ניט געוואלט אפקערן, און אבנר האט אים א זעץ געטאן מיטן אונטערשטן טייל פון שפיז אין בויד, ביז דער שפיז איז אים ארויס פון הינטן; און ער איז דארטן געפאלן און געשטארבן אויפן ארט. און עס איז געווען, איטלעכער וואס איז געקומען צו דעם ארט וואס עשהאל איז דארטן געפאלן און געשטארבן, האט זיך אפגעשטעלט.

²⁴ האבן יואב און אביש גאכגעיאגט אבנרן, און ווי די זון איז אונטערגעגאנגען, זיינען זיי געקומען ביזן בערגל אמה וואס פאר גיח, אויפן וועג צום מדבר פון גבעון. ²⁵ און די קינדער פון בנימין האבן זיך איינגעזאמלט הינטער אבנרן, און זיי זיינען געווארן צו איין בונד; און זיי האבן זיך געשטעלט אויפן שפיץ פון א בערגל.

²⁶ האט אבנר גערופן צו יואבן, און האט געזאגט: זאל דען אייביק פארצערן די שווערד? ווייסטו דען ניט אז ביטער וועט זיין צום סוף? און ביז וואנען וועסטו ניט הייסן דעם פאלק זיך אומקערן פון הינטער

א דאס פעלד פון די שארפן (פון שווערד).

זייערע ברידער? ²⁷ האָט יואָב געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז ווען דו וואַלסט ניט גערעדט, וואַלט ערשט אין דער פּרי דאָס פּאַלק אָפּגעטרעטן איינער פּון הינטערן אַנדערן.

²⁸ און יואָב האָט געבלאָזן אין שופּר, און דאָס גאַנצע פּאַלק האָט זיך אָפּגעשטעלט, און זיי האָבן מער ניט נאָכגעזען ישראל, און האָבן מער ווייטער ניט מלחמה געהאַלטן.

²⁹ און אַבנר און זיינע מענטשן זיינען געגאַנגען דורכן פּלויך יענע גאַנצע נאַכט, און זיי זיינען אַריבער דעם ירדן, און דורכגעגאַנגען גאַנץ בתּרון, און געקומען קיין מחנים.

³⁰ און יואָב האָט זיך אומגעקערט פּון הינטער אַבנרן, און ער האָט איינגעזאַמלט דאָס גאַנצע פּאַלק; האָבן געפּעלט פּון דודס קנעכט גינצן מאַן און עשהאל. ³¹ און דודס קנעכט האָבן געשלאָגן פּון בנימין, צווישן אַבנרס מענטשן-דריי הונדערט און זעכציק מאַן זיינען געבליבן טויט.

³² און עשהאלן האָבן זיי אַוועקגעטראָגן, און האָבן אים באַגראָבן אין קבר פּון זיין פּאַטער וואָס אין בית לחם. און יואָב און זיינע מענטשן זיינען געגאַנגען אַ גאַנצע נאַכט, און זיי איז ליכטיק געוואָרן אין חברון.

ז און די מלחמה איז געווען אַ לאַנגע צווישן דעם הויז פּון שאולן און צווישן דעם הויז פּון דודן. און

דוד איז געוואָרן אלץ שטאַרקער, און דאָס הויז פּון שאולן איז געוואָרן אלץ שוואַכער.

² און ביי דודן זיינען געבאָרן געוואָרן זין אין חברון, און זיין בָּכור איז געווען אַמנון, פּון אַחינועמען פּון יורָעאל; ³ און דער צווייטער פּון אים, פּלאָב, פּון אַביגיל דער ווייב פּון נָבָלן פּון פּרָמֶל; און דער דריטער, אַבשָׁלוֹם, דער זון פּון מַצְכָּה דער טאָכטער פּון תּלמי דעם מלך פּון גשור; ⁴ און דער פּירטער, אַדוֹנִיָּה, דער זון פּון חַגִּית; און דער פינפטער שפּטִיָּה דער זון פּון אַבִּיטָלן; ⁵ און דער זעקסטער, יתָרְעָם פּון דודס ווייב עֲגֵלְהָן. די דאָזיקע זיינען געבאָרן געוואָרן ביי דודן אין חברון.

⁶ און עס איז געווען, ווען די מלחמה איז געווען צווישן דעם הויז פּון שאולן און צווישן דעם הויז פּון דודן, האָט אַבנר זיך געהאַלטן אָן דעם הויז פּון שאולן.

⁷ און שאול האָט געהאַט אַ קעפּטווייב וואָס איר נאָמען איז געווען רַצְפָּה די טאָכטער פּון אֶיְהוָה. האָט נאישבושטן געזאָגט צו אַבנרן: פאַרוואָס ביסטו געקומען צו מיין פּאַטערס קעפּטווייב? ⁸ האָט אַבנרן זייער געברענגט אויף די ווערטער פּון אישבושטן, און ער האָט געזאָגט: בין איך דען אַ הונטסקאַפּ פּון יהודה? איך טו היינט צו טאָג חסד מיט דעם הויז פּון דיין פּאַטער שאולן, צו זיינע אייגענע און צו זיינע נטע פּריינט, און איך האָב דיך ניט איבערגעענטפּערט אין דער האַנט פּון דודן, און דו וואַרפּסט מיר היינט פּאַר אַ זינד מיט דער פּרוי. ⁹ זאָל גאָט טאָן צו אַבנרן אַזוי און נאָך מער, אַז אַזוי ווי גאָט

אָהֵם: וַיֹּאמֶר יוֹאֵב חַי הָאֱלֹהִים כִּי לֹא־דָבַרְתָּ כִּי אִם מִהֲבִכָר נִעְלָה הָעֵם אִישׁ מֵאַחֵרֵי אָחִיו: וַתִּקַּע יוֹאֵב כַּחַשׁוּפָּר נִעְמָדוֹ כְּלֵהֵעָם וְלֹא־יָרַדְפוּ עוֹד אַחֵרֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יָסֹפּוּ עוֹד לְהִלָּחֵם: וַאֲבִנֵר וְאֲנָשָׁיו הָלְכוּ בַעֲרֻכָּה כַּחַס כָּל הַלִּילָה הַהִיא וַעֲבָרֻ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּלְטוּ כָּל־הַבְּתָרָיוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנֵים: וַיּוֹאֵב שָׁב מֵאַחֵרֵי אַבְנֵר וַיִּקְבֹּץ אֶת־לִבְּלִיָּעִים וַיִּפְקְדוּ מֵעַבְרֵי דָד תְּשֻׁעָה־עֲשֹׂר אִישׁ וְעֲשֵׂה־אֵל: וְעַבְרֵי דָד הָיוּ מִבְּנֵימִן וּבְאֲנָשָׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים לֹא אִישׁ מֵתוֹ: וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֲשֵׂה־אֵל וַיִּקְבְּדוּוּ בַקֶּבֶר אֲבוֹתָם אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיִּלְכוּ כָּל־הַלִּילָה יוֹאֵב וְאֲנָשָׁיו וַיָּאֵר לָהֶם בַּחֲבָרוֹן:

ג
וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה אַרְבָּה בֵּין בֵּית שָׁאֵל וּבֵין בֵּית דָּוִד ׀ דָּוִד הִלָּךְ וְחֹזֶק וּבֵית שָׁאֵל הִלְכִים וְדָלִים: וַיִּלְדוּ־ב־לְדָוִד בָּנִים בַּחֲבָרוֹן וַתְּהִי בְּכוֹרוֹ אַמְנוֹן לְאַחִינוֹעַם הַחֲזָרְעֵאלִית: וּמִשְׁנֵי כִלְאָב לְאַבִּיגַיִל אִשְׁתׁ נָבָל הַפּרָמֶלִי וְהַשְּׁלִישִׁי אַבְשָׁלוֹם בְּרַמְעֵיָה בַת־תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשׁוּר: וְהַרְבִּיעִי אַדוֹנִיָּה בַת־חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שַׁפְטִיָּה בַת־אֲבִיטָל: וְהַשִּׁשִּׁי יתָרְעָם לְעִגְלָה אִשְׁתׁ דָּד אֵלֶּה יִלְדוּ לְדָוִד בַּחֲבָרוֹן: וַתְּהִי קְרוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאֵל וּבֵין בֵּית דָּוִד וַאֲבִנֵר הָיָה מִתְּחֹזֶק בְּבֵית שָׁאֵל: וְלִשְׂאֵל פְּלִגֵּשׁ וְשִׁמְיָה רַצְפָּה בַת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל־אַבְנֵר מְרוּעַ בָּאתָ אֶל־פְּלִגֵּשׁ אֲבִי: וַתֹּרֶר לְאַבְנֵר מֵאִד עַל־דְּבָרֵי אִישׁ־בִּשְׁתׁח וַיֹּאמֶר הֲרֵאשׁ כָּלֵב אִנֹּכִי אֲשֶׁר לַיהוָה הַיּוֹם אֲעֲשֶׂה־דָחַס עִסְבִּית ׀ שָׁאֵל אֲבִיךָ אֶל־אָחִיו וְאֶל־מְרֻעָיו וְלֹא הִמְצִיתָךְ בְּיַד דָּוִד וְתִפְקֹד עָלַי עַן הַאִשָּׁה הַזֹּאת: כֹּה־׀ עֲשֵׂה אֲלֹהִים לְאַבְנֵר וְכֹה יִסֶּה לִּי כִּי כֹאֲשֶׁר נִשְׁפַּע

ב, כו פתח סאתח ג, ב וילוק ג, לאבנל ק ח' מליל

י יהוה לדוד ברכו אעשהלו: לחעביר הממלכה מבית
 שאל ולהקים את־כסא דוד על־ישראל ועל־יהודה
 יא מִן יַעֲרֹב־בָּאָר שְׁבַע: וְלֹא־יָכֹל עוֹד לְהוֹשִׁיב אֶת־אֲבִנָּר
 יב דְּבַר מִרְאֵתוֹ אֲתוֹ: וַיִּשְׁלַח אֲבִנָּר מִלְּאֲכִים אֶל־
 דָּוִד תַּחֲתָיו לֵאמֹר לְמִי־אַרְצֵן לֵאמֹר כִּרְתָה כִּרְתֵךְ אֲתִי
 יג וְהָיָה יָדִי עִמָּךְ לְהִסָּב אֵלֶיךָ אֶת־כִּלְיֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר טוֹב
 אֵלַי אֲכַרְתָּ אֲתָךְ בְּרִית אֶךְ דְּבַר אֶחָד אֲנִכִּי שְׂאֵל מֵאֲתָךְ
 לד לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פְּנֵי כִי אֶסְלַפֵּעַ הַכִּיָּאֵף אֶת מִיכָל
 יד בַּת־שְׂאִיל בְּכֹאֵף לְרֹאֹת אֶת־פְּנֵי: וַיִּשְׁלַח דָּוִד
 מִלְּאֲכִים אֶל־אִישׁ־בִּשְׁת בֶּן־שְׂאִיל לֵאמֹר תִּנְה אֶת־אִשְׁתִּי
 אֶת־מִיכָל אֲשֶׁר אֲרִשְׁתִּי לִי בַמָּאָה עֲרֹלוֹת פְּלִשְׁתִּים:
 טו וַיִּשְׁלַח אִישׁ בִּשְׁת וַיִּקְחָה מֵעַם אִישׁ מֵעַם פְּלִשְׁתִּיאל בֶּן־
 טז לֹוֹשׁ: וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הַלְוִי וּבָכָה אַחֲרָיָה עַד־בְּחָרִים
 יז וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִנָּר לָךְ שׁוֹב וַיֵּשֶׁב: וְדָבַר אֲבִנָּר
 הַזֶּה עִסְזִיקֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נִסְתַּמּוּל נִסְתַּלְשַׁם הַיְיָתָם
 יח מִבְּקָשִׁים אֲתִדְּוֹד לְמַלְךְ עֲלֵיכֶם: וְעַתָּה עֲשׂוּ כִי יְהוֹה
 אָמַר אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בֵּינִי וְדָוִד עֲבָדִי הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי
 יט יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־אֲבִיבָהִם: וַדָּבַר נִסְד
 אֲבִנָּר בְּאוֹזֵי בְנֵימִן וַיֵּלֶךְ נִסְד־אֲבִנָּר לְדָבַר בְּאוֹזֵי דָוִד
 כ בְּחֶבְרוֹן אֶת כָּל־אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָל־
 בית בְּנֵימִן: וַיָּבֵא אֲבִנָּר אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאֵתוֹ עֲשָׂרִים
 כא אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד לְאֲבִנָּר וְלֵאנָשִׁים אֲשֶׁר־אֲתוֹ מִשְׁתָּה:
 אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶת־כִּלְיֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּכְרַתוּ אֲתָךְ בְּרִית וּמִלְכָתָה
 כב בְּשָׁלוֹם: וְהָיָה עֲבָדֵי דָוִד וַיֹּאבָב כָּא מִתְּגִדוֹד וַשְׁלַל רַב
 עִמָּם הַכִּיָּאוֹ וְאֲבִנָּר אִיגְנו עִסְדִּדוֹד בְּחֶבְרוֹן כִּי שָׁלְחוּ

יב החזיקי טו לש קי

הָאָט גַּעשׁוּוֹאֲרֵן צו דודן, אַזוי וועל איך אים טאַן,
 10 אַריבערצוטראַגן די מלוכה פון שאולס הויז, און אויפ־
 שטעלן דעם טראַן פון דודן איבער ישראל און איבער
 יהודה פון דן און ביז באַר־שֶׁבַע! 11 און ער האָט מער אַ
 וואָרט ניט געקענט ענטפערן אַבנָרן, פון זיין מורא פאַר
 אים.

12 און אַבנָר האָט אויפן אָרט געשיקט שלוחים צו
 דודן, אַזוי צו זאָגן: ביי וועמען איז דאָס לאַנד? אַזוי צו
 זאָגן: שליס דיין בונד מיט מיר, און אָט איז מיין האַנט מיט
 דיר איבערצודרייען צו דיר גאַנץ ישראל. 13 האָט ער
 געזאָגט: גוט, איך וועל שליסן מיט דיר אַ בונד, אַבער
 איין זאַך פאַרלאַנג איך פון דיר, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט ניט
 זען מיין פנים, סײַדן דו ברענגסט צוגלייך מיכל די
 טאָכטער פון שְׂאִוֹלן, ווען דו קומסט זען מיין פנים.

14 און דוד האָט געשיקט שלוחים צו איש־בוֹשֶׁת דעם
 זון פון שְׂאִוֹלן, אַזוי צו זאָגן: גיב מיר מיין ווייב מיכלען,
 וואָס איך האָב פאַרקנסט צו מיר מיט הונדערט פאַר־
 הויטן פון די פֿלשתיים.

15 האָט איש־בוֹשֶׁת געשיקט, און האָט זי אָפּגענומען
 פון דעם מאַן, פון פֿלטיאַל דעם זון פון לישן. 16 און איר
 מאַן איז געגאַנגען מיט איר, געגאַנגען נאָך איר און געוויינט
 ביז בחורים. האָט אַבנָר צו אים געזאָגט: גיי קער זיך
 אום; און ער האָט זיך אומגעקערט.

17 און אַבנָר האָט געהאַט אַ גערײַד מיט די עלטסטע פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: נאָך נעכטן און נאָך אייערנעכטן
 האָט איר באַגערט דודן פאַר אַ מלך איבער אײַך. 18 און אַצונד טוט; וואָרום גאַט האָט געזאָגט אויף דודן, אַזוי צו
 זאָגן: דורך דער האַנט פון דוד מיין קנעכט וועל איך העלפן מיין פאַלק ישראל פון דער האַנט פון די פֿלשתיים,
 און פון דער האַנט פון אַלע זײַערע פֿיינט.

19 און אַבנָר האָט אויך גערעדט אין די אויערן פון בנימין. און אַבנָר איז אויך געגאַנגען דערצײלן אין די אויערן
 פון דודן אין חֶבְרוֹן אַלץ וואָס איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון ישראל, און אין די אויגן פון גאַנצן הויז פון בנימין. 20 און
 אַבנָר איז געקומען צו דודן קיין חֶבְרוֹן, און צוואַנציק מאַן מיט אים. און דוד האָט געמאַכט פאַר אַבנָרן און פאַר די
 מענטשן וואָס מיט אים אַ מאַלצײַט. 21 און אַבנָר האָט געזאָגט צו דודן: איך וועל אויפשטיין און וועל גיין, און איך וועל
 אײַנוואַמלען צו מיין האַר דעם מלך גאַנץ ישראל, און זיי וועלן שליסן מיט דיר אַ בונד, און וועסט קיינען ווי ווייט דיין
 האַרץ געלוסט. און דוד האָט אַוועקגעשיקט אַבנָרן, און ער איז אַוועקגעגאַנגען בשלום.

22 ערשט די קנעכט פון דודן און יואב זײַנען אָנגעקומען פון אַן אָנפאַל, און זיי האָבן געבראַכט מיט
 זיך פיל רויב; און אַבנָר איז שוין ניט געווען ביי דודן אין חֶבְרוֹן, ווייל ער האָט אים אַוועקגעשיקט, און ער

אזי אוועקגעגאנגען בשלום. ²⁸ און ווי יואב און דער גאנצער צער חיל וואָס מיט אים זיינען אָנגעקומען, האָט מען דערצייילט יואָבן, אזוי צו זאָגן: אַבנר דער זון פון נרן איז געקומען צום מלך, און ער האָט אים אוועקגעשיקט, און ער איז אוועקגעגאנגען בשלום.

²⁴ איז יואָב געקומען צום מלך, און האָט געזאָגט: וואָס האָסטו געטאָן? אָט איז אַבנר געקומען צו דיר; אַלמאי האָסטו אים אָפּגעלאָזט, און ער איז אוועקגעגאנגען? ²⁵ דו קענסט אַבנר דעם זון פון נרן, או דורך צו פאַרנאַרן איז ער געקומען, און געוואָר צו ווערן ווי אויס און ווי אַיין ביי דיר, און געוואָר צו ווערן אַלץ וואָס דו טויסט.

²⁶ און יואָב איז אַרויסגעגאנגען פון דודן, און ער האָט געשיקט שלוחים נאָך אַבנרן, און זיי האָבן אים אומגעקערט פון בורסינה; און דוד האָט ניט געוויסט.

²⁷ און ווי אַבנר האָט זיך אומגעקערט קיין חברון, אזוי האָט אים יואָב אָפּגענייגט אינעווייניק אין טויער, כדי צו רעדן מיט אים שטילערהייט, און ער האָט אים דאָרטן געשלאָגן אין בויך, און ער איז געשטאַרבן, פאַר דעם בלוט פון זיין ברודער עשהאלן.

²⁸ און דוד האָט עס דערנאָך געהערט, און ער האָט געזאָגט: ריין בין איך און מיין מלוכה פאַר גאָט אויף אַייביק פון דעם בלוט פון אַבנר דעם זון פון נרן. ²⁹ זאָל עס פאַלן אויפן קאָפּ פון יואָבן, און אויפן גאַנצן הויז פון זיין פאָטער, און זאָל ניט אויסגיין פון יואָבס הויז אַ פלוסיקער און אַ קרעציקער, און דער וואָס האַלט זיך אויף אַ שטעקן, און דער וואָס פאַלט דורכן שווערד, און דער וואָס אים פעלט ברויט.

³⁰ און יואָב און אבישי זיין ברודער האָבן געהרגעט אַבנרן פאַרוואָס ער האָט געטייט זייער ברודער עשהאלן אין גבעון אין דער מלחמה.

³¹ און דוד האָט געזאָגט צו יואָבן און צו דעם גאַנצן פאָלק וואָס מיט אים: צערייסט אַיערע קליידער, און גורט אַן זאַק, און קלאָגט פאַרויס פאַר אַבנרן. און דער מלך דוד איז געגאנגען נאָך דער מיטה. ³² און זיי האָבן באַגראָבן אַבנרן אין חברון. און דער מלך האָט אויפגעהויבן זיין קול, און האָט געוויינט אויף אַבנרס קבר, און דאָס גאַנצע פאָלק האָט מיטגעוויינט. ³³ און דער מלך האָט געקלאָגט אויף אַבנרן, און האָט געזאָגט:

זאָל אַבנר שטאַרבן ווי אַ נידערטרעכטיקער שטאַרבט?

³⁴ דינע הענט זיינען ניט געבונדן געווען,

און דינע פיס ניט אין קייטן געשמידט;

ווי מע פאַלט פאַר פאַרברעכער ביסטו געפאַלן.

און דאָס גאַנצע פאָלק האָט היידער געוויינט אויף אים.

³⁵ און דאָס גאַנצע פאָלק איז געקומען צו געבן עסן דודן ברויט ווען עס איז נאָך געווען טאָג, אָבער דוד האָט געשוואָרן, אזוי צו זאָגן: זאָל מיר גאָט טאָן אזוי און נאָך מער, אויב איך וועל פאַרווכן ברויט אָדער עפעס וואָס עס איז, איידער די זון גייט אונטער! ³⁶ און דאָס גאַנצע פאָלק האָט געמערקט, און עס איז ווילגעפעלן אין זייערע אויגן; אַלץ וואָס דער מלך האָט געטאָן איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאַנצן פאָלק. ³⁷ און דאָס גאַנצע פאָלק און גאַנץ ישראל האָבן געוויסט אין יענעם טאָג, אז דאָס איז ניט געווען פון מלך, צו טייטן אַבנר דעם זון פון נרן.

וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם: וַיּוֹאֵב וְכָל־הַצֵּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ בָּאוּ וַיִּגְדּוּ כִּי לַיּוֹאֵב לֵאמֹר בְּאֵבֶנֶר בְּדִנְךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ נִשְׁלַחְתָּהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם: וַיָּבֹא יוֹאֵב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָה הַיּוֹדֵד כִּי בָא אַבְנֵר אֶל־יָדְךָ לְמִוְדָה שֶׁלַחְתָּהוּ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹדֵד: וַדַּעַת אֶת־כַּח אַבְנֵר בְּדִנְךָ כִּי לְפַתְחֶךָ בָּא וְלָדַעַת אֶת־מוֹצָאָךְ וְאֶת־מִכּוּאָךְ וְלָדַעַת אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אִתָּה עֲשֵׂה: וַיֵּצֵא יוֹאֵב כִּי מֵעַם דָּוִד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרָי אַבְנֵר וַיִּשְׁכּוּ אִתּוֹ מִכּוּר הַסַּבָּה וְדָוִד לֹא יָדָע: וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֲבֵרוֹן וַיִּשְׁתּוּ וַיּוֹאֵב כִּי אֶל־תּוֹךְ הַשָּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּשָׁלִי וַיִּכְרוּ שָׁם חַחֲמֵשׁ יָמִית בָּרָם עֲשֵׂה־אֵל אֲחִיו: וַיִּשְׁמַע דָּוִד מֵאַחֲרָי כִּן וַיֹּאמֶר נֶלְכִן אֲנֹכִי וּמִמְלַכְתִּי מֵעַם יְהוָה עַד־עוֹלָם מִדָּמִי אַבְנֵר בְּדִנְךָ: וַחֲלוּ עַל־רֵאשִׁי יוֹאֵב וְאֵל כָּל־בֵּית אָבִיו וְאֶל־יִבְרָת כַּח מִבֵּית יוֹאֵב זָב וּמִצַּעַר וּמַחְנוֹק בַּסֶּלֶךְ וַנִּפֹל בַּחֲרֵב וַחֲסַר לָחֵם: וַיּוֹאֵב וְאֲבִישִׁי אֲחִיו חָרְטוּ לַאֲבֵנֵי עַל אֲשֶׁר הָמִית ל אֶת־עֲשָׂה־אֵל אֲחִיהֶם בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא אֶל־יוֹאֵב וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ קָרְעוּ בְּגָדֵיכֶם וְחָנְדוּ שָׁקִים וּסְפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד הִלֵּךְ אַחֲרָי הַמַּסָּה: וַיִּקְבְּרוּ אֶת־אַבְנֵר בַּחֲבֵרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת־קִילוֹ וַיִּבֶךְ לֵב אֶל־קִבְרֵי אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ כָּל־הָעָם: וַיִּקְרַן הַמֶּלֶךְ אֶל־לֵב אַבְנֵר וַיֹּאמֶר הַבְּמֹת נִבְּל יָמֹת אַבְנֵר: יָדְךָ לֹא־אֶסְרוֹת לִד וְהִלֵּךְ לֹא־לַחֲשֹׁתַיִם הִנְשִׂו בְּנִפּוֹל לִפְנֵי בְּנֵי־עוֹלָה נִפְלֹת וַיִּסְפוּ כָּל־הָעָם לִבְכוֹת עָלָיו: וַיָּבֹא כָּל־הָעָם לַחֲבֵרוֹת לֵה אֶת־דָּוִד לָחֵם בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשְׁבַּע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יִסֶּיף כִּי אִסְדִּלְפִּנִי בּוֹאֵה־שָׁמַשׁ אֲמַעֲמֵם לָחֵם אִז כָּל־מֵאוּמָה: וְכָל־הָעָם הִכִּירוּ וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם לֹא כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָּל־הָעָם טוֹב: וַיִּדְעוּ לֹא כָּל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא כִּי לֹא הָיְתָה מִהַמֶּלֶךְ

כח' מוסק קרי' לד' חס"י קמ"ד ב"ק

לח להקמת את־אבנך בְּדָגֶר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־
 עֲבָדָיו הֲלֹא הִדְעוּ כִּי־שָׂרָךְ וְנִדְוָל נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה
 לט בְּיִשְׂרָאֵל: וְאֲנֹכִי הַיּוֹם נָדָד וּמְשֻׁחַ מֶלֶךְ הַיִּשְׂרָאֵלִים
 הֲאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי יִשְׁלַם יְהוָה לְעַשְׂוֹה
 הַרְעָה בְּרַעְיוֹתָי:

ד

א וַיִּשְׁמַע בְּדָשָׁאוֹל כִּי מֵת אַבְנֵר בַּחֲבֹרֹן וַיִּרְפוּ יָדָיו וַיִּכְלֵ־
 ב יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ: וּשְׁנֵי אַנְשִׁים שָׂרֵי־גִדּוּדִים הָיוּ בְּדָשָׁאוֹל
 שֵׁם הָאֶחָד בַּעְנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רָכָב בְּנֵי רֵמוֹן הַבְּאֵרְתִּי
 ג מִבְּנֵי בְנֵי־מֶן כִּי נִסְבְּאוֹת תַּחֲשֵׁב עַל־בְּנֵי־מֶן: וַיִּבְרָחוּ
 הַבְּאֵרְתִּים וַתִּמָּחַ וַתְּחַוֶּרֶשׁ גֵּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 ד וַלִּיהוֹנָתָן בְּדָשָׁאוֹל בֶּן נֹכַח רִגְלִים בְּדַחֲמֹשׁ שְׁנַיִם הָיָה
 בְּבֹא שְׁמֵעַת שָׁאוֹל וַיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֵאל וַתִּשְׁאָרוּ אִמְתָּו
 וְהַנֶּסֶם וַיְהִי בַחֲפֹנָה לָנִים וּפָל וַיִּפְסַח וּשְׁמוֹ מִפִּיבֹשֶׁת:
 ה וַיִּלְכְּוּ בְּגִידֵי־רֵמוֹן הַבְּאֵרְתִּי רָכָב וּבַעְנָה וַיָּבֹאוּ בַּיּוֹם
 ו וְאֶל־בֵּית אִישׁ בִּשְׁתׁ וְהוּא שָׁכַב אֶת מִשְׁכַּב הַצְּהָרִים:
 ז וְהָיָה כִּאֲוֵ עַד־תֵּוֹד הַבַּיִת לִקְרֹי הַטִּים וַיָּבֹדוּ אֶל־הַחֲמֹשׁ
 ח וַרְכָב וּבַעְנָה אֲחִיו נִמְלָטוּ: וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא־שָׁכַב עַל־
 מִטָּתוֹ בַּחֲדָר מִשְׁכָּבוֹ וַיָּבֹדוּ וַיִּמְתְּדוּ וַיִּסְרוּ אֶת־דְּרָאוֹשׁוֹ
 ט וַיִּקְחוּ אֶת־דְּרָאוֹשׁוֹ וַיִּלְכְּוּ דָרָד הַעֲרָבָה כְּלִי־לִילָה: וַיָּבֹאוּ
 אֶת־דְּרָאוֹשׁ אִישׁ־בִּשְׁתׁ אֶל־דָּוִד הַחֲבֹרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
 י הַנְּהַרְאֵשׁ אִישׁ־בִּשְׁתׁ בְּדָשָׁאוֹל אִיבָד אֲשֶׁר בִּקַּשׁ אֶרְצִי
 יא נִפְשָׁךְ וַיִּתֵּן יְהוָה לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ נִקְמַת הַיּוֹם הַזֶּה מִשְׁאֵל
 ט וּמוֹרָעוֹ: נָעַן דָּוִד אֶת־דָּרָכָב וְאֶת־בַּעְנָה אֲחִיו בְּנֵי רֵמוֹן
 הַבְּאֵרְתִּי וַיֹּאמֶר לָהֶם הַיְיָהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־
 י צָרָה: כִּי הַמַּגִּיד לִי לֵאמֹר הַנְּהַרְמַת שָׁאוֹל וְהוּא־יִדְבָּר
 כִּמְבַשֵּׁר בְּעֵינָיו וְאֲחֻתָּה כִּי וְאֶהְרַגְהוּ בְּצִקְלָג אֲשֶׁר לַתַּחַר־
 יא לִי בְּשָׂרָה: אֵף כִּי־אֲנָשִׁים רָשָׁעִים הָרְגוּ אֶת־אִישׁ־צִדִּיק

א⁸⁶ און דער מלך האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: פֿאַר־
 וואָר, איר דאַרפט וויסן, אָו אַ האָר און אַ גרויסער מאַן
 איז געפֿאַלן היינטיקן טאָג אין ישראל. ⁸⁷ און איך בין
 היינט שוואַך, און נאָרוואַס געזאַלבט פֿאַר אַ מלך, און
 דיִדאָזיקע לייט, די זין פֿון צרויָהן, זיינען צו האָרט פֿאַר
 מיר. זאָל גאָט באַצאָלן דעם שלעכטסטוער לויט זיין
 שלעכטיקייט.

ד

י און שאָולס זון האָט געהערט, אָו אַבנֶר איז אומד
 געקומען אין חֲבֹרֹן, און זיינע הענט זיינען שלאָף
 געוואָרן, און גאַנץ ישראל זיינען דערשראָקן געוואָרן.
² און שאָולס זון האָט געהאַט צוויי הויפטלייט פֿון
 מחנות: דער נאָמען פֿון איינעם איז געווען בַּעְנָה, און דער
 נאָמען פֿון צווייטן רָכָב, זיין פֿון רֵמוֹן דעם באַרותער, פֿון
 די קינדער פֿון בנימין; וואָרום אויך באַרות ווערט גע־
 רעכנט צו בנימין; ³ און די באַרותער זיינען אַנטלאָפֿן
 קיין גַמִּים, און זיינען דאָרטן געבליבן ווינען ביז אויף
 היינטיקן טאָג.
⁴ און יהוֹנָתָן דער זון פֿון שאָולן האָט געהאַט אַ זון אַ
 לאָמען אויף די פֿיס. ער איז געווען פינף יאָר אַלט, ווען
 די הערונג וועגן שאָולן און יהוֹנָתָנען איז אָנגעקומען פֿון
 יזְרְעֵאל. האָט אים זיין אָם אויפֿגעהויבן און איז געלאָפֿן:
 איז, אין איר אַיילעניש צו אַנטלויפֿן, איז ער געפֿאַלן
 און איז הינקעדיק געוואָרן. און זיין נאָמען איז געווען מִפִּיבֹשֶׁת.

⁵ זיינען געגאַנגען די זין פֿון רֵמוֹן דעם באַרותער, רָכָב און בַּעְנָה, און זיי זיינען געקומען אין דער היץ פֿון
 טאָג צום הויז פֿון איש־בֹּשֶׁת, בעת ער האָט געשלאָפֿן דעם מיטאָגשלאָף. ⁶ און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אינעווייניק אין
 הויז ווי קויפֿער פֿון ווייץ, און האָבן אים געשלאָגן אין בויך; און רָכָב און זיין ברודער בַּעְנָה זיינען אַנטרוגען געוואָרן.
⁷ און אָו זיי זיינען אַריין אין הויז, ווען ער איז געלעגן אויף זיין בעט אין זיין שלאָפֿקאַמער, און האָבן אים געשלאָגן און
 געטייט, האָבן זיי אָפֿגעשניטן זיין קאָפּ; און זיי האָבן גענומען זיין קאָפּ, און זיינען געגאַנגען מיטן וועג פֿון פֿלוין אַ גאַנצע
 נאַכט. ⁸ און זיי האָבן געבראַכט דעם קאָפּ פֿון איש־בֹּשֶׁת צו דודן קיין חֲבֹרֹן, און זיי האָבן געזאָגט צום מלך: אָט איז
 דער קאָפּ פֿון איש־בֹּשֶׁת דעם זון פֿון שאָול דיין פֿיינט וואָס האָט געזוכט דיין לעבן; און גאָט האָט היינטיקן טאָג געגעבן
 מײַן האָר דעם מלך אַ נקמה אָן שאָילן און אָן זיין זאָמען.
⁹ האָט דוד געענטפֿערט רָכָבן און זיין ברודער בַּעְנָהן, די זין פֿון רֵמוֹן דעם באַרותער, און ער האָט צו זיי געזאָגט:
 אָווי ווי עס לעבט גאָט וואָס האָט אויסגעלייזט מײַן זעל פֿון יעטוועדער צרה, ¹⁰ אָו דער וואָס האָט מיר דערצײלט, אָווי
 צו זאָגן: „וע, שאָול איז טויט“, און ער איז געווען ווי אַ בשׂוּר־הַבֶּרַעַנְגֶער אין זיינע אויגן, האָבן אים אָנגענומען, און האָבן
 אים געהרגעט אין צִיקְלָג, אַנשטאַט וואָס איך זאָל אים געבן בשׂוּר־הַנְּעֵלֶט. ¹¹ היינט ווי נאָך אָו מענטשן רשעים האָבן

געהרגעט אן אומשולדיקן מענטשן אין זיין הויז אויף זיין געלעגער, וואל איך אצונד ניט מאָנען זיין פלוט פון אייער האנט, און אייך אַפראַמען פון דער ערד?

¹⁰ און דוד האָט באַפוילן די יונגען, און זיי האָבן זיי געהרגעט, און אַפּוּעֶהאַקט זייערע הענט און זייערע פיס, און זיי אויפּגעהאַנגען ביים טייך אין חברון. און דעם קאַפּ פון איש־בוֹשֶׁתן האָבן זיי גענומען און באַגראָבן אין דעם קבר פון אַבנרן אין חברון.

ה ¹ און אלע שבטים פון ישראל זיינען געקומען צו דודן קיין חברון, און זיי האָבן געזאָגט, אזוי צו זאָגן: זע, דיין ביין און דיין פלייש זיינען מיר. ² נאָך נעכטן און נאָך אייערנעכטן, אז שׂאֹול איז געווען מלך איבער אונדז, ביסט דו געווען דער וואָס האָט אַרויסגעפירט און אַרייַנגעפירט ישראל. און גאָט האָט צו דיר געזאָגט: דו זאָלסט פּיטערן מיין פּאַלק, ישראל, און דו זאָלסט זיין אַ פּירשט איבער ישראל.

³ און אלע עלטסטע פון ישראל זיינען געקומען צום מלך קיין חברון, און דער מלך דוד האָט זיי געשלאָסן אַ בונד אין חברון פאַר גאָט, און זיי האָבן געזאלבט דודן פאַר אַ מלך איבער ישראל.

⁴ דרייסיק יאָר איז דוד אַלט געווען ווען ער איז געװאָרן מלך; פּערציק יאָר האָט ער געקייניגט. ⁵ אין חברון

בביתו על־משכבו ועתה הלוא אבקש את־דמו מידכם ובערתי אתכם מן־הארץ: ויצו דוד את־הנערים ויהרגום ויקצצו את־ידיהם ואת־רגליהם ויתלו על־הקבר־החברוני ואת ראש איש־בוֹשֶׁת לקחו ויקברו בקבר אבנר בחברון:

ה
וּבָאוּ כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד הַחֲבֹנִית וַיֹּאמְרוּ לְאָמֵר ׀ הֲיֵנּוּ עֵצְמָהּ וּבִשְׂרָף אָנְחֵנוּ: ׀ נִס־אֶתְמוּל נִס־שְׁלוֹשׁוֹם בַּהֲזוֹת שְׂאֹול מֶלֶךְ עָלֵינוּ אֵתָהּ הִיָּתָה מוֹצֵיאַת הַמִּבְטָי אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה לָךְ אֵתָהּ תִּרְעַה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנֹגֵד עַל־יִשְׂרָאֵל: ׀ וַיָּבֹאוּ כָּל־יֹדְעֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲבֹנִית וַיִּכְרַת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בַּחֲבֹרֹן לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: ׀ בְּיָשָׁלְשִׁים שָׁנָה דָוִד בְּמַלְכוּתוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ: ׀ בַּחֲבֹרֹן מֶלֶךְ עַל־יְהוּדָה שְׁבַע שָׁנִים וְשָׁנָה יְהוּדִים וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: ׀ הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וְאִנְשֵׁי יְרוּשָׁלַם אֵלָיו הִיָּבְסוּ וַיֵּשֶׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־יָבֹא הַיָּהּ כִּי אִם־הִסְרִיף הַנְּעוּרִים וְהַפְּסָחִים לֵאמֹר לֹא־יָבֹא דָוִד הַיָּהּ: ׀ וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מִצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד: ׀ וַיֹּאמֶר דָּוִד בֵּינִים הִרְוֹא כָּל־מִבְּהַ וְכִסִּי וַיֵּנַע בַּעֲנֹד וְאַתִּי הַפְּסָחִים וְאַתִּי־הַנְּעוּרִים שָׁנָא נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן וַיֹּאמְרוּ עוֹד וּפְסָח לֹא יָבֹא אֶל־הַבָּיִת: ׀ וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּצְדָּה ׀ וַיִּקְרָאֵלָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִדְּהַמְלֹא וּבִתְהַ: ׀ וַיִּלְכֹּד דָּוִד הַלְוִי וְגִרְוֹל וַיְהוּדָה אֵלָיו צְבָאוֹת עִמּוֹ: ׀ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מִלְּאֲכִים אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי אַרְזִים ׀ וְחֲרָשֵׁי צֹר וְחֲרָשֵׁי אֲבֹן קִיר וּבְנֵי־בָיִת לְדָוִד: ׀ וַיַּדַּע דָּוִד יֵב

ג, יב קמץ סוף ה, ב' דוד המצוא ק' המסא ק ססא סמנע ססא ח' סטא קי

האָט ער געקייניגט איבער יהודה זיבן יאָר און זעקס חדשים, און אין ירושלים האָט ער געקייניגט דריי און דרייסיק יאָר איבער גאַנץ ישראל און יהודה.

⁶ און דער מלך איז געגאַנגען מיט זיינע מענטשן קיין ירושלים אויף דעם יבוס, דעם באַווינער פון לאַנד. האָבן זיי געזאָגט צו דודן, אזוי צו זאָגן: וועסט אהער ניט קומען סידן וועסט אַפּטאַן די בלינדע און די הינקעדיקע; אזוי צו זאָגן: דוד קען אהער ניט קומען. ⁷ אַבער דוד האָט באַצווונגען די פעסטונג פון ציּוֹן, דאָס איז דודס־שטאָט. ⁸ און דוד האָט געזאָגט אין יענעם טאָג: ווער נאָר עס וועט שלאָגן דעם יבוס, און וועט צוקומען צו דער וואַסעררינע, און נאָפּטאַן די הינקעדיקע און די בלינדע, די פאַרהאַטע פון דודס זעל. . . . דרום זאָגט מען: אַ בלינדער און אַ הינקעדיקער איז דאָ; מע קען ניט אַריין אין הויז.

⁹ און דוד האָט זיך באַזעצט אין דער פעסטונג, און ער האָט זי גערופן דודס־שטאָט; און דוד האָט פאַרבוט רונד אַרום פון מלוא און אינעווייניק צו. ¹⁰ און דוד איז געוואָרן אַלץ גרעסער, און יהוה דער גאָט פון צבָאוֹת איז געווען מיט אים.

¹¹ און חירָם דער מלך פון צור האָט געשיקט שלוחים צו דודן מיט צעדערהאַלץ און האַלצמיינסטערס און שטיינמיינסטערס, און זיי האָבן געבוט אַ הויז פאַר דודן. ¹² און דוד האָט געוויסט אַז גאָט האָט אים

כִּידְהִינֵנו יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשְׂא מַמְלַכְתּוֹ
 י בַּעֲבוּר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד פְּלִשְׁתִּים
 וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרָי בְּאֵן מַחְבְּרוֹן וַיְגִדּוּ עוֹד לְדָוִד
 יד בָּנִים וּבָנוֹת: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיְלָדִים לִּי בִירוּשָׁלַם שְׁמוֹעַ
 טו וְשׁוּבָב וְנָתָן וְשִׁלְמָה: וַיִּבְחַר וְאֵלִישׁוּעַ וְנָפְגַ וְיִפְיעַ:
 טז וְאֵלִישָׁמַע וְאַלְדָּע וְאַלְיָפָלֵט: וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים
 יז כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּעָלוּ כָּל־פְּלִשְׁתִּים
 יח לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְצֻדָה: וּפְלִשְׁתִּים
 יט בָּאוּ וַיִּנְטְשׁוּ בַעֲמֶק רְפָאִים: וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר
 הֲאֵעֲלֶה אֶל־פְּלִשְׁתִּים הַתְּתַנֵּם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר
 יכ יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֶה כִּי־נָתַן אֲתָן אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ:
 כ וַיָּבֹא דָוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיִּכֶם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ
 ידְהוָה אֶת־אֵיבֵי לִפְנֵי כַּפְרֵץ מִים עַל־פְּנֵי קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם
 כא הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים: וַיַּעֲבֹר־שָׁם אֶת־עַצְמוֹתָם וַיִּשְׁאֵם
 כב דָּוִד וְאָנְשָׁיו: וַיִּסְפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת וַיִּנְטְשׁוּ
 כג בַּעֲמֶק רְפָאִים: וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה וַיֹּאמֶר לֹא תֵעָלֶה
 כד הַסֵּב אֶל־אֲחֵרֵיהֶם וּבָאתָ לָהֶם מִמּוֹל בְּכַאֲסִים: וַיְהִי
 כה כִּשְׁמֹעַךְ אֶת־קוֹל צִנְרָה בְּרֹאשֵׁי הַבְּכָאִים אֹן פַּחֲרָץ כִּי
 כו אֵץ יָצָא יְהוָה לִפְנֵיךָ לְהַבִּיחַ בְּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים: וַיַּעַשׂ
 דָּוִד כִּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיִּדְּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים מִגִּבְעַת עַד־
 בָּאֵךְ נָזַר:

א וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף:
 ב וַיִּכֶם וַיַּגִּדּוּ דָוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעַלֵי הַיְהוּדָה
 ג לְהַעֲלֹת מִשָּׁם אֶת אֲרֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שָׁם שֵׁם
 ד יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֹבִים עָלָיו: וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אֲרֹן
 הָאֱלֹהִים אֶל־עֵינֶלֶה הַדְּשָׁה וַיִּשְׁאֲרוּ מִבֵּית אֲבִינֶדָב אֲשֶׁר

ה, יט' סטקא סאנצט סכין כד' כשמואל ק"י 1, א' ה' השטח שמוע

באפעסטיקט פאר א מלך איבער ישראל, און אז ער האָט דערהויבן זיין מלוכה פון וועגן זיין פאלק ישראל.

13 און דוד האָט גענומען נאָך קעפסחויבער און ווייבער פון ירושלים נאָך זיין קומען פון חברון, און ביי דודן זיינען געבאָרן געוואָרן נאָך זיין און טעכטער. 14 און דאָס זיינען די נעמען פון די וואָס זיינען אים געבאָרן געוואָרן אין ירושלים: שמוע, און שובב, און נתן, און שלמה; 15 און יבחר, און אלישוע, און נפג, און יפיע; 16 און אלישמע, און אלדע, און אליפלט.

17 און די פלשתים האָבן געהערט אז מע האָט געזאָלט דודן פאר אַ מלך איבער ישראל, און אלע פלשתים זיינען אַרויפגעוואַנגען צו זוכן דודן. האָט דוד דערהערט, און ער האָט אַראָפגענידערט צו דער פעסטונג.

18 און די פלשתים זיינען געקומען, און האָבן זיך פאַרשפרייט אין טאָל רפאים.

19 האָט דוד געפרעגט ביי גאָט, אזוי צו זאָגן: זאָל איך אַרויפגיין אַקעגן די פלשתים? וועסטו זיי געבן אין מיין האַנט? האָט גאָט געזאָגט צו דודן: גיי אַרויף, וואָרום געבן וועל איך געבן די פלשתים אין דיין האַנט.

20 איז דוד געקומען אין בעל־פּרָצִים, און דוד האָט זיי דאַרטן געשלאָגן, און ער האָט געזאָגט: גאָט האָט דורכגעבראַכן מיינע פיינט פאַר מיר, אזוי ווי אַ דורכ־בראָך פון וואַסער. דרום האָט מען גערופן דעם נאָמען פון יענעם אָרט בעל־פּרָצִים.

21 און זיי האָבן דאַרטן איבערגעלאָזט זייערע געזנבילדער, און דוד און זיינע מענטשן האָבן זיי אוועקגעטראָגן.

22 און די פלשתים זיינען ווידער אַ מאָל אַרויפגעקומען, און האָבן זיך פאַרשפרייט אין טאָל רפאים. 23 האָט דוד געפרעגט ביי גאָט, און ער האָט געזאָגט: זאָלסט ניט אַרויפגיין; דריי זיך אויס הינטער זיי, און זאָלסט קומען אויף זיי פון אַקעגן די מוילבערביימער. 24 און עס וועט זיין, אז דו הערסט אַ גערויש פון טריט אין די שפיצן פון די מוילבער־ביימער, דענסמאָל זאָלסטו אַיילן, וואָרום דענסמאָל איז גאָט אַרויסגעוואַנגען דיר פאַרויס, צו שלאָגן אין דעם לאַגער פון די פלשתים.

25 און דוד האָט אזוי געטאָן־אזוי ווי גאָט האָט אים באַפוילן, און ער האָט געשלאָגן די פלשתים פון גבע ביז דו קומסט קיין נָזַר.

1 און דוד האָט ווידער אַינגעזאַמלט אלע געקליבענע אין ישראל, דרייסיק טויזנט מאַן. 2 און דוד איז אויפגע־שטאַנען און איז געגאַנגען מיט דעם גאַנצן פּאָלק וואָס מיט אים פון בעל־יהודה, אַרויפצוברענגען פון דאַרטן דעם אָרון פון גאָט, וואָס אויף אים ווערט גערופן דער נאָמען־דער נאָמען פון גאָט פון צבאות וואָס זיצט אויף די כּרובים. 3 און זיי האָבן אַרויפגעלייגט דעם אָרון פון גאָט אויף אַ נייעם וואָגן, און האָבן אים אוועקגענומען פון אַבינדבס הויז וואָס

1 אָרט פון דורכבראַכן.

אין גבעה. און עוזה און אחיו די זין פון אבינדבן האָבן געפירט דעם נייעם וואָגן. און אז זיי האָבן אים אוועק גענומען פון אבינדבס הויז וואָס אין גבעה, מיט דעם אָרון פון גאָט, איז אחיו געגאנגען פאַרויס פאַרן אָרון. און דוד און דאָס גאַנצע הויז פון ישראל האָבן געשפילט פאַר גאָט אויף אלערליי ופליימער פון ציפרעסנהאַלץ, און אויף האַרפן, און אויף גיטאַרן, און אויף פויקן, און אויף קלעפערלעך, און אויף צימבלען.

און ווי זיי זיינען געקומען ביזן שיער פון נכון, האָט עוזה אויסגעשטרעקט זיין האַנט צום אָרון פון גאָט, און האָט אים אָנגענומען, וואָרום די רינדער האָבן אים אַראָפּ גערוקט. האָט דער צאָרן פון גאָט געגרימט אויף עוזה, און גאָט האָט אים דאָרטן געשלאָגן פאַר דעם פאַרוע. און ער איז דאָרטן געשטאַרבן לעבן דעם אָרון פון גאָט. און דודן האָט געערגערט פאַרוואָס גאָט האָט געבראַכט אַ בראַך אויף עוזה. און מע רופט יענעם אַרט פּרַך־עוזה ביז אויף היינטיקן טאָג. און דוד האָט מורא געהאַט פאַר גאָט יענעם טאָג, און ער האָט געזאָגט: ווי אזוי זאל דער אָרון פון גאָט קומען צו מיר?

און דוד האָט ניט געוואָלט אָפקערן דעם אָרון פון גאָט צו זיך אין דודס־שטאָט, און דוד האָט אים אָפּגעפירט צו דעם הויז פון עובד־אָדומען פון גת. און דער אָרון פון גאָט איז געבליבן אין הויז פון עובד־אָדומען פון גת דריי חדשים. און גאָט האָט געבענטשט עובד־אָדומען און זיין גאַנץ הויז.

בגבעה ועזא ואחיו ואחיו בני אבינדב נתגים אתהעגלה חדשה: וישארו מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו הלך לפני הארון: ודוד וכל־בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנצנים ובצלצלים: ויבאו עד־נכון נכון וישלח עזה אל־ארון האלהים ויאחז בו כי שמטו הכקר: ויחר־אף יהוה בעזה ויכרו שם האלהים על־השל וימת שם עם ארון האלהים: ויחר לדוד על־אשר פקח יהוה פרץ בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד היום הזה: וירא דוד את־יהוה בינים ההוא ויאמר אֵד יבוא אלי ארון יהוה: ולא־אכה דוד להסיר אלו את־ארון יהוה על־עיר דוד ויפירו דוד בית עבד אדם הנתי: וישב ארון יהוה בית עבד אדם הנתי ושלשה חדשים ויכרד יהוה את־עבד אדם ואת־כל־ביתו: ויגד למלך דוד לאמר כרד יהוה את־בית עבד אדם ואת־כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים וילך דוד ויעל את־ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה: ויהי כי יעמדו נשיא ארון־יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא: ודוד מכר־כר בכל־עו לפני יהוה ודוד חגור אפור בר: ודוד וכל־בית ישראל מעלים את־ארון יהוה בתרועה ובקול שופר: ויהוה ארון יהוה בא עיר דוד ומיכל בת־שאול נשקפה בעד החלון ותרא את־המלך דוד מפוז ומכר־כר לפני יהוה ותבו לו בלבה: ויבאו את־ארון יהוה ויצגו אתו במקומו בתוך האהל אשר נטהלו דוד ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים: ויכל דוד מהעלות העולה והשלמים ויכרד את־העם בשם יהוה צבאות: ויחלק לכל־העם

ג' במקום ה ז' פתח במחה

אין דער צייט געוואָרן דעם מלך דודן, אזוי צו זאָגן: גאָט האָט געבענטשט דאָס הויז פון עובד־אָדומען און אלץ וואָס געהערט צו אים, פון וועגן דעם אָרון פון גאָט. איז דוד געגאנגען, און האָט אַרויפגעבראַכט דעם אָרון פון גאָט פון עובד־אָדומס הויז אין דודס־שטאָט, מיט אַ שמחה. און עס איז געווען, ווי די טרעגערס פון דעם אָרון פון גאָט זיינען אָפּגעגאנגען ועקס טריט, אזוי האָט ער געשלאַכט אַן אַקס און אַ געשטאַפט רינד. און דוד האָט געטאַנצט מיטן גאַנצן פּוּח פאַר גאָט; און דוד איז געווען אָנגעגורט אין אַ ליינענעם אָפּוד. און דוד און דאָס גאַנצע הויז פון ישראל האָבן אַרויפגעבראַכט דעם אָרון פון גאָט מיט שאַלונג און מיט אַ קול פון שופר.

און עס איז געווען, ווי דער אָרון פון גאָט איז געקומען אין דודס־שטאָט, אזוי האָט מיכל די טאָכטער פון שאולן אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער, און האָט געזען דעם מלך דודן טאַנצן און שפּרינגען פאַר גאָט, און זי האָט אים פאַר־אַכט אין איר האַרצן.

און זיי האָבן געבראַכט דעם אָרון פון גאָט, און האָבן אים אוועקגעשטעלט אויף זיין אַרט, אין דעם גע־צעלט וואָס דוד האָט פאַר אים אויפגעשטעלט. און דוד האָט אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער פאַר גאָט. און אז דוד האָט געענדיקט אויפברענגען די בראַנדאָפּפער און די פרידאָפּפער, האָט ער גע־בענטשט דאָס פּאָלק אין דעם גאַמען פון גאָט פון צבאות. און ער האָט אויסגעטיילט דעם גאַנצן פּאָלק,

א דער בראך פון עוזה.

דעם גאַנצן המון פון ישראל, פון א מאן ביז א פרוי, איט לעכן א חלה ברויט, און א חלק פלייש, און א ראזינקע קוכן. און דאָס גאַנצע פאָלק איז געגאַנגען איטלעכער צו זיין הויז.

20 און דוד האָט זיך אומגעקערט צו בענטשן זיין הויזגעזינט. איז מיכל די טאכטער פון שאולן ארויסגע- גאַנגען דודן אנטקעגן, און האָט געזאָגט: וואָס פאַר אַ כבוד האָט זיך היינט אָנגעטאָן דער מלך פון ישראל, ווען ער האָט זיך היינט אָפּגעדעקט פאַר די אויגן פון די דינסטן פון זיינע קנעכט, אזוי ווי אָפּדעקן דעקט זיך אָפּ איינער פון די נישטווערטיקע! 21 האָט דוד געזאָגט צו מיכלען: פאַר גאָט וואָס האָט אויסדערוויילט מיך איידער דיין פאָטער און איידער דיין גאַנץ הויז, מיך צו באַפעלן פאַר אַ פירשט איבער דעם פאָלק פון גאָט, איבער ישראל— פאַר גאָט וועל איך מיך פריילעך מאַכן. 22 און איך וועל זיך נאָך קלענער האַלטן ווי דאָס, און וועל זיין שפּל אין מיינע אויגן. און מיט די דינסטן וואָס דו זאָנסט, מיט זיי טו איך זיך אָן כבוד.

23 און מיכל די טאכטער פון שאולן, זי האָט ניט גע- האָט קיין קינד ביז דעם טאָג פון איר טויט.

לְכָל־הַמֶּן שִׂרְאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ חֵלֶת לֶחֶם אַחַת וְאֶשְׁפֵּר אֶחָד וְאִשִּׁישָׁה אַחַת מִלֶּךְ כְּלֵהֶעָם אִישׁ כִּלְבִּיתוֹ: 11 יָשָׁב דָּוִד לְבִנְיָמִן אֶת־בֵּיתוֹ וַחֲצֵא מִיכַל בַּת־שָׁאִל לְקִרְיַת דָּוִד וַחֲאָמֵר מִדֹּהֲבֵכֶּד הַיּוֹם מִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינַי אִמְהוֹת עֲבָדָיו כֹּא בְּהַגְלוֹת נַגְלוֹת אֶחָד הַרְקִיבִים: 12 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכַל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחַרְבֵי מֶלֶךְ וּמְכַל־בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת אִתִּי נִגְדַּע עַל־עַיִם יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל וְשִׁחַקְתִּי לִפְנֵי יְהוָה: 13 וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהָיִיתִי שֹׁפֵל בְּעֵינֵי וְעַם־הָאֲמֹהוֹת אֲשֶׁר אִמְרַתְּ כֹּג עָמָם אֲבַבְדָּה: 14 וּלְמִיכַל בַּת־שָׁאִל לֵאמֹר לָהּ יָגֵד עַד יוֹם מוֹתָהּ:

1 א וַיְהִי כִּי־יָשָׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ יְהוָה הִנְחִילֵהוּ מִסָּבִיב מִכָּל אִבּוֹ: 2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הַנָּבִיא רָאִה נָא אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אַרְזִים וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יוֹשֵׁב בַּתּוֹךְ הַיְרֻעָה: 3 וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כָּל אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ לַךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ: 4 וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא . 5 וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר: 6 לָךְ וְאִמְרַת אֶל־עַבְדֵי אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הֵאֱתָה תִּבְנֶה־לִּי בַּיִת לְשִׁבְתִּי: 7 כִּי לֹא יִשְׁבְּתִי בְּבַיִת לַמַּיִם הַעֲלִיתִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֲדֹנָי מִתְחַלֵּף בְּאֶהָל וּבְמִשְׁכָּן: 8 כָּכֵל אֲשֶׁר־הִתְחַלַּקְתִּי בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַרְבַּר דִּבְרַתִּי אֶת־אֶחָד שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַרְעוֹת אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְמַה לֹּא־בִנִּיתֶם לִי בַיִת אַרְזִים: 9 וְעַתָּה כֹּה־תֹאמְרוּ לְעַבְדֵי דָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לְקַדְּמְתֶיךָ מִן הַנְּהַל מֵאֲחֵר הַצָּאן לַחַיּוֹת נִגִּיד עַל־עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל: 10 וְאֲחֵרָה עִמָּךְ כָּכֵל אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ וְאֲבִרְתָּה אֶת־בְּלִי־אֲבִיךָ

1, יט' ע"כ לשעורים כ' ססקא באנצע ססק נא' סול 1 ד' ססקא באנצע ססק

1 און עס איז געווען, אז דער מלך האָט זיך באַזעצט אין זיין הויז, און גאָט האָט אים באַרוט רונד אַרום פון אַלע זיינע פיינט, 2 האָט דער מלך געזאָגט צו נָתָן דעם נביא: זע נאָר, איך ווילן אין אַ הויז פון צעדערן, און דער אַרון פון גאָט וווינט אין פאַרהאַנגען. 3 האָט נָתָן געזאָגט צום מלך: אַלץ וואָס אין דיין האַרצן גיי טו, וואָרום גאָט איז מיט דיר. 4 און עס איז געווען אין יענער נאַכט, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו נָתָנען, אזוי צו זאָגן: 5 גיי און זאָלסט זאָגן צו מיין קנעכט, צו דודן: אזוי האָט גאָט געזאָגט: זיילסט דו דען מיר בויען אַ הויז צום וווינען פאַר מיר? 6 אז איך האָב ניט געווינט אין אַ הויז פון דעם טאָג וואָס איך האָב אויפגעבראַכט די קינדער פון ישראל פון מצרים און ביז אויף היינטיקן טאָג, נייערט איך פלעג אומגיין אין אַ געצעלט און אין אַ משכן. 7 אומעטום וווּ איך בין אומגעגאַנגען צווישן אַלע קינדער פון ישראל, צי האָב איך אַ וואָרט גערעדט מיט איינעם פון די שבטים פון ישראל, וואָס איך האָב באַפוילן צו פיטערן מיין פאָלק ישראל, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָס האָט איר מיר ניט געבויט אַ הויז פון צעדערן? 8 און אַצונד, זאָלסטו אזוי זאָגן צו מיין קנעכט, צו דודן: אזוי האָט געזאָגט גאָט פון צבאות: איך האָב דיר גענומען פון דעם פיטערפלאַץ, פון הינטער די שאַף, צו זיין אַ פירשט איבער מיין פאָלק, איבער ישראל. 9 און איך בין געווען מיט דיר אומעטום וווּ דו ביסט געגאַנגען, און איך האָב פאַרשיטן אַלע דייע פיינט

פון פאר דיר; און איך וועל דיר מאַכן אַ גרויסן נאַמען, אזוי ווי דער נאַמען פון די גרעסטע וואָס אויף דער ערד.
 10 און איך וועל מאַכן אַן אַרט פאַר מיין פּאַלק, פאַר ישראל, און וועל אים אַיינפלאַנצן, ער זאָל רוען אויף זיין אַרט, און מער ניט ציטערן; און פאַרברעכער זאָלן אים מער ניט פּייניקן אזוי ווי צוערשט, 11 פון דעם טאַג וואָס איך האָב באַפוילן שופּטים איבער מיין פּאַלק ישראל; און איך וועל דיר באַרוען פון אַלע דינע פּיינט. און גאָט זאָגט דיר אָן, און גאָט וועט דיר מאַכן אַ הויז. 12 און דינע טעג וועלן דערפילט ווערן, און וועסט זיך לייגן מיט דינע עלטערן, וועל איך אויפשטעלן דיין זאַמען נאָך דיר, דעם וואָס וועט אַרויסגיין פון דינע אינגעווייז, און איך וועל באַפעסטיקן זיין מלוכה. 13 ער וועט בויען אַ הויז צו מיין נאַמען, און איך וועל באַפעסטיקן דעם טראָן פון זיין מלוכה ביז אויף אַייביק. 14 איך וועל אים זיין פאַר אַ פּאַטער, און ער וועט מיר זיין פאַר אַ זון, און ווען ער פאַרברעכט, וועל איך אים שטראַפּן מיט דער רוט פון מענטשן, און מיט די פּלאַגן פון מענטשןקינדער. 15 אָבער מיין חסד וועט זיך ניט אָפטאָן פון אים, אזוי ווי איך האָב אָפּגעטאָן פון שאולן, וועמען איך האָב אָפּגעטאָן פון פאַר דיר. 16 און דיין הויז און דיין מלוכה וועלן ביז אַייביק זיין זיכער פאַר דיר; דיין טראָן וועט זיין פעסט ביז אַייביק.

מִפְּנֵי וַעֲשִׂיתִי לְךָ שֵׁם גָדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ: וְשִׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תְּחַדְתִּיו וְלֹא יִדְּוּ עוֹד וְלֹא יִסְּפוּ בְּגִי-עוֹלָה לְעַמּוֹתוֹ כְּאֲשֶׁר בְּרַאשׁוֹנָה: וְלִמְדֵהוּזִים אֲשֶׁר צִוִּיתִי שׁוֹפְטִים עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּחֲתִי 10 לְךָ מִבֵּל-אֲבִיךָ וְהִנֵּד לְךָ יְהוָה בֵּרִית וְעָשִׂה לְךָ יְהוָה: כִּי יִמְלֹא יוֹמֶךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת-אֲבֹתֶיךָ תְּהַיָּמְתִי אֶת-זֶרְעֶךָ 11 אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶד וְהִכִּיתִי אֶת-מַמְלַכְתּוֹ: הֲוֹי 12 יְבִנֶה בֵּית לְשִׁמִּי וְהִנֵּחֲתִי אֶת-כִּסֵּא מִמְלַכְתּוֹ עַד-עוֹלָם: אֲנִי אֶהְיֶה לְךָ לְאֵב וְהוּא יִהְיֶה לִּי לְבֵן אֲשֶׁר בְּהַעֲתוֹ יִדְּוּ וְהִכְתִּיתִי בְּשִׁבְטֵי אַנְשִׁים וּבְנַנְעֵי בְּנֵי אָדָם: וְחִסְדִּי לֹא- 13 יִסּוּר מִמֶּנּוּ כְּאֲשֶׁר חִסְרִיתִי מִעַם שְׂאוֹל אֲשֶׁר חִסְרִיתִי מִלְּפָנֶיךָ: וְנִאֲמַן בֵּיתְךָ וּמִמְלַכְתְּךָ עַד-עוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּסֵּאֶךָ 14 יְהוָה נִכּוֹן עַד-עוֹלָם: כָּל-כַּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָל-הַחֲזוֹן 15 הַזֶּה כֵּן דַּבֵּר נָתַן אֱלֹהֵי דָוִד: * וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב 16 לְפָנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוָה וְמִי בֵּיתִי כִּי הִבֵּאתָנִי עַד-הַלֵּם: וְתִקְמָן עוֹד וְאֵת בְּעִינֶיךָ אֲדֹנָי יְהוָה וְתִדְבַר 17 גַּם אֶל-בֵּית-עַבְדְּךָ לְמַדְרֹחַ וְנָתַתְּ תוֹרַת הָאָדָם אֲדֹנָי יְהוָה: וּמִהַיּוֹסֵף דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר אֵלֶיךָ וְאַתָּה יִדְעָתָּ 18 אֶת-עַבְדְּךָ אֲדֹנָי יְהוָה: בְּעִבּוֹר דְּבָרְךָ וּבְלִבְּךָ עָשִׂיתָ 19 אֶת-כָּל-הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת-עַבְדְּךָ: עַל-כֵּן נִדְּלַתָּ 20 יְהוָה אֱלֹהִים כִּי-רָצִין כְּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים וּזְלַתְּךָ כָּל-אֲשֶׁר-שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנוֹ: וְמִי כַעֲמֶךָ כִּי-יִשְׂרָאֵל גִּי אֶתְךָ 21 בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הִלְכְּתָּ אֱלֹהִים לְפָדוֹת-לּוֹ לְעַם וְלָשׁוֹם לּוֹ שֵׁם וּלְעִשׂוֹת לָכֶם הַגְּדוּלָּה וְנִרְאוֹת לְאַרְצְךָ מִפְּנֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ לְךָ מִמִּצְרַיִם גּוִיִּם וְאֱלֹהֵי: וְתִכְוֹן לְךָ אֶת- 22 עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָךְ לְעַם עַד-עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הֵייתָ לָהֶם לְאֱלֹהִים: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים הִדְבַּר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל- 23

י' ע"ב לאשכנזים כח' כג' שורוק עם הדגש כב' ס"ה בכל

17 אזוי ווי אַלע דידאָויקע ווערטער, און אזוי ווי דידאָויקע גאַנצע זעאונג, אזוי האָט נָתַן גערעדט צו דודן.
 18 און דער מלך דוד איז געקומען, און האָט זיך געזעצט פאַר גאָט, און האָט געזאָגט: ווער בין איך, גאָט דו האָר, און ווער איז מיין הויז, וואָס דו האָסט מיך געבראַכט ביז אַהער? 19 און דאָס איז נאָך געווען קליין אין דינע אויגן, גאָט דו האָר, און דו האָסט איך גערעדט וועגן דיין קנעכטס הויז אויף ווייטער אַהין, וואָס דאָס איז נאָר דער שטייגער מיט אַ לייט, גאָט דו האָר. 20 און וואָס מער נאָך זאָל דוד רעדן צו דיר? דו קענסט דאָך דיין קנעכט, גאָט דו האָר. 21 פון וועגן דיין וואָרט, און לויט דיין האַרצן, האָסטו געטאָן, צו לאָזן וויסן דיין קנעכט דידאָויקע גאַנצע גדולה. 22 דעריבער ביסטו גרויס, יהוה דו גאָט, וואָרום ניטאָ אַזאָ ווי דו, און ניטאָ קיין גאָט אַחוץ דיר, לויט אַלץ וואָס מיר האָבן געהערט מיט אונדזערע אויערן. 23 און וואָסער איינציקע אומה אויף דער ערד איז אזוי ווי דיין פּאַלק ישראל, וואָס גאָט איז געגאַנגען אויסלייזן זיך צום פּאַלק, און זיך צו מאַכן אַ נאַמען, און צו טאָן-פון אייערשוועגן-גרויס, און פאַרכטיקע זאכן, פאַר דיין לאַנד, (צו פאַרטרייבן) פון פאַר דיין פּאַלק וואָס דו האָסט דיר אויסגעלייזט פון מצרים, אומות מיט זייערע געטער? 24 און דו האָסט דיר באַפעסטיקט דיין פּאַלק ישראל דיר צום פּאַלק אויף אייביק, און דו, יהוה, ביסט געוואָרן זיי צום גאָט. 25 און אַצונד, יהוה דו גאָט, דאָס וואָרט וואָס דו האָסט גערעדט וועגן

עבדך ועל־ביתו חכם עדי־עולם ועשה כאשר דברתי:
 כ ויגדל שמך עדי־עולם לאמר יהוה צבאות אלהים על־
 כ ב ישראל ובית עבדך דוד יהוה נכון לפניך: כִּי־אָתָּה יהוה
 צבאות אלהי ישראל גִּלִיתָה אֶת־אָנֹכִי עבדך לאמר בית
 אֲבִי־דָוִד עֲלֵי־כֶּן מָצָא עבדך אֶת־לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ אֶת־
 כ ח הַתְּפִלָּה הַזֹּאת: וְעַתָּה אֲדֹנָי יהוה אֱתָה־הוּא הָאֱלֹהִים
 ודְבַרְךָ יִהְיֶה אֱמֶת וְיִתְּבַר אֱלֹהֵי עבדך אֶת־הַטּוֹבָה הַזֹּאת:
 כ ט וְעַתָּה הוֹאֵל וּבְרַךְ אֶת־בֵּית עבדך לְהוֹיֵת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי־
 אָתָּה אֲדֹנָי־יְהוִה וְדִבַּרְתָּ וּמְבַרְכֶתְךָ יְבָרֶךְ בֵּית עבדך לְעוֹלָם:

ח

א ויהי אחר־כֵּן בַּיּוֹם דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנָעֵם וַיִּקַּח דָּוִד
 ב אֶת־מִתְנֵי הָאִמָּה מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: בַּיּוֹם אֶת־מוֹאֵב וַיְמַדְּם
 ב חֶבְלֵי הַשֶּׁבֶב אֹתָם אַרְצָה וַיִּמְדֵּן שְׁנֵי־חֻבְלִים לְהַמִּית
 ג וּמֵלֶא הַחֶבֶל לְהַחְיוֹת וַתְּהִי מוֹאֵב לְדָוִד לְעַבְדִּים נְשָׂאֵי
 ג מִנְחָה: בַּיּוֹם דָּוִד אֶת־הַדְּעוּר בְּדַרְחֵי מֶלֶךְ צוּבָה בְּלִבְתּוֹ
 ד לְהַשִּׁיב דָּוִד בְּנֵה־רָגִל: וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ אֶלֶף וּשְׁבַע־
 ה מֵאוֹת פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רִגְלִי וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת־
 ה כָּל־דְּרָכָם וַיֹּתֵר מִמֶּנּוּ מֵאָה רֶכֶב: וַתִּבֹּא אַרְם דְּמִשְׁק
 ו לְעוֹד לְהַדְּעוּר מֶלֶךְ צוּבָה בַּיּוֹם דָּוִד בְּאֶרֶם עֶשְׂרִים־
 ו וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ: וַיִּשֶׁם דָּוִד נַצְבִּים בְּאֶרֶם דְּמִשְׁק וַתְּהִי
 ז אַרְם לְדָוִד לְעַבְדִּים נְשָׂאֵי מִנְחָה וַיִּשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִד
 ז בְּכָל־אֲשֶׁר הִלְךְ: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־שְׁלֹמֹי הַנָּדָב אֲשֶׁר הָיָה
 ח אֵל עַבְדֵי הַדְּעוּר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלַם: וּמִבְּטַח וּמִבְּרִיתִי
 ט עָבִי הַדְּעוּר לָקַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֻשֶׁת הַרְבֵּה מְאֹד:
 ט וַיִּשְׁמַע תְּעִי מֶלֶךְ חֲמַת בִּי הִבֵּה דָוִד אֶת־כִּלְיֵי הַדְּעוּר:
 י וַיִּשְׁלַח תְּעִי אֶת־יְוָדִים־בָּנָו אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְשִׂאֵל־לוֹ
 י לְשָׁלוֹם וּלְבָרְכֹו עַל־אֲשֶׁר נָלַחַם בְּהַדְּעוּר וַיַּכְהוּ כִּי־

ו, כה' ספר ב"ש ח, ג' ספר ק"ו לא ס"ב

דיין קנעכט. און וועגן זיין הויז, זיי מקיים אויף אייביק, און
 טו אזוי ווי דו האָסט גערעדט. ²⁶ און זאל געגרייסט ווערן
 דיין נאָמען ביז אייביק, אזוי צו זאָגן: יהוה פון צבאות איז
 דער גאָט איבער ישראל; און דאָס הויז פון דיין קנעכט
 דודן זאל זיין פעסט פאַר דיר. ²⁷ וואָרום דו, יהוה פון
 צבאות, דער גאָט איבער ישראל, האָסט אַנטפלעקט דעם
 אויער פון דיין קנעכט, אזוי צו זאָגן: איך וועל דיר בויען
 אַ הויז; דרום האָט דיין קנעכט געפונען ביי זיך האַרץ
 מתפלל צו זיין צו דיר דידאָזיקע תפילה. ²⁸ און אַצונד,
 יהוה גאָט, דו ביסט גאָט, און דייע ווערטער מוזן זיין אמת,
 און דו האָסט צוגעזאָגט דיין קנעכט דאָסדאָזיקע גוטס;
²⁹ דרום באַחיליק אַצונד, און בענטש דאָס הויז פון דיין
 קנעכט צו זיין אויף אייביק פאַר דיר, וואָרום דו גאָט דער
 האַר האָסט גערעדט; און פון דיין ברכה זאל דאָס הויז
 פון דיין קנעכט געבענטשט ווערן אויף אייביק.

ח

און עס איז געווען נאָך דעם, האָט דוד געשלאָגן
 די פלשתיים, און האָט זיי געמאַכט אונטערטעניק.
 און דוד האָט צוגענומען מִתְּגַרְמָה פון דער האַנט פון די
 פלשתיים.
² און ער האָט געשלאָגן מוֹאֵב, און האָט זיי געמאַסטן
 מיט אַ שַׁנּוֹר, זיי אויסלייגדיק אויף דער ערד; און ער
 האָט אָפּגעמאַסטן צוויי שַׁנּוֹרן צו טייטן, און איין פולע

שנור צו לאָזן לעבן. און מוֹאֵב איז געוואָרן צו דודן קנעכט וואָס ברענגען אָפּגאַב.

³ און דוד האָט געשלאָגן הַדְּעוּר דעם זון פון רחובן, דעם מלך פון צוּבָה, בעת ער איז געגאַנגען צוריקקריגן זיין
 אויבערהאַנט ביים טייך פֶּרֶת. ⁴ און דוד האָט באַצווונגען פון אים טויונט און זיבן הונדערט רייטער, און צוואַנציק
 טויונט פוסגייער; און דוד האָט געליימט אַלע געשפּאַנען, נאָר איבערגעלאָזט פון זיי הונדערט געשפּאַן.

⁵ איז אַרְם פון דְּמִשְׁק געקומען העלפן הַדְּעוּר דעם מלך פון צוּבָה, און דוד האָט געשלאָגן פון אַרְם צוויי און
 צוואַנציק טויונט מאַן. ⁶ און דוד האָט געשטעלט וואַכן אין אַרְם פון דְּמִשְׁק, אין אַרְם איז געוואָרן צו דודן קנעכט וואָס
 ברענגען אָפּגאַב.

און גאָט האָט געהאַלפן דודן אוימעטום ווו ער איז געגאַנגען.

⁷ און דוד האָט גענומען די גילדערנע שילדן וואָס זיינען געווען אויף הַדְּעוּרס קנעכט, און ער האָט זיי געבראַכט
 קיין ירושלים. ⁸ און פון בְּטַח און פון בְּרוּמִי, הַדְּעוּרס שטעט, האָט דער מלך דוד צוגענומען קופער זייער פיל.
⁹ און תועי דער מלך פון חֲמַת האָט געהערט אַז דוד האָט געשלאָגן דעם גאַנצן חיל פון הַדְּעוּרן. ¹⁰ און תועי האָט
 געשיקט זיין זון יוֹרְמֵעַן צום מלך דוד, אים צו פרעגן אויף פריד און אים אַנצוווינטשן, פאַרוואָס ער האָט מלחמה געהאַלטן

מיט הַדְּעוֹרָן, און אים געשלאָגן, וואַרום הַדְּעוֹרָן
הָאָט געהאַט מלחמות מיט תּוֹעִין; און ער האָט גע-
בראַכט מיט זיך זילבערנע פּלים און גילדערנע פּלים
און קופּערנע פּלים. ¹¹ זיי אויך האָט דער מלך דוד גע-
הייליקט צו גאָט, מיט דעם זילבער און דעם גאָלד וואָס
ער האָט געהייליקט פון אַלע פעלקער וואָס ער האָט
באַצווונגען: ¹² פון אַרם, און פון מוֹאָב, און פון די קינדער
פון צמון, און פון די פּלשתים, און פון עמלק, און פון דעם
רויב פון הַדְּעוֹרָן דעם זון פון רחובן, דעם מלך פון צוֹבָה.
¹³ און דוד האָט זיך געמאַכט אַ שם, ווען ער האָט
זיך אומגעקערט פון שלאָגן אַרם אין טאַל פון זאַלץ-אַכצן
טויזנט מאָן. ¹⁴ און ער האָט געשטעלט וואַכן אין אָדום;
אין גאַנץ אָדום האָט ער געשטעלט וואַכן. און גאַנץ אָדום
איז געוואָרן קנעכט צו דודן.

און גאָט האָט געהאַלפּן דודן אומעטום וווּ ער איז
געגאַנגען. ¹⁵ און דוד האָט געקניגט איבער גאַנץ ישראל.
און דוד האָט געטאָן רעכט און גערעכטיקייט צו זיין גאַנצן
פּאָלק.

¹⁶ און יואָב דער זון פון צרויהן איז געווען איבערן
חיל; און יהושפט דער זון פון אחילודן, דער דערמאַנער;
¹⁷ און צדוק דער זון פון אחיטובן, און אחימלך דער
זון פון אַביתרן, פּהנים; און שרֵיה, דער שרייבער;
¹⁸ און בניהו דער זון פון יהונדען, איבער די פּרתים
און די פּלתים; און די זין פון דודן זיינען געווען איבערלייט.

איש מלחמות העי הנה הדדעורן וכדו הנו כלי-כסף וכלי-
זהב וכלי נחשת: גם-אתם הקדיש המלך דוד ליהוה עם-
הכסף והזהב אשר הקדיש מכל-הגוים אשר כבש:
מארם וממאב ומבני עמון ומפלשתים ומעמלק ומשלל
הדדעורן בדרחב מלך צובה: ויעש דוד שם בשבו
מהכותו את-ארם בגיא-מלח שמונה עשר אלה: ושם יד
בארם נצבים בכל-ארם שם נצבים ויהי כל-ארם
עבדים לדוד וישע יהוה את-דוד בכל אשר הלך: וימלך
דוד על-כל-ישראל ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל-
עמו: ויואב בדרצויה על-הצבא ויהושפט בראחלוד
מזביר: וצדוק בראחיטוב ואחימלך בראביתר פהנים
ושריה סופר: וכניהו בדרתודע ונכרתי והפלתי וכני
דוד פהנים הוי:

ט

וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲבֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִחַר לְבַיִת שְׂאִיל וְאָעֲשֶׂה אֲ-
עִמּוֹ חֶסֶד בְּעִבּוֹר יְהוֹנָתָן: וּלְבַיִת שְׂאִיל עֲבָד וְשָׂמוּ
צִיָּבָא וַיִּקְרָאוּלוֹ אֶל-דָּוִד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הֲאֵתָה
צִיָּבָא וַיֹּאמֶר עֲבָדָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲאִפֶּס עוֹד אִישׁ
לְבַיִת שְׂאִיל וְאָעֲשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיָּבָא
אֶל-הַמֶּלֶךְ עוֹד בֵּן לַיהוֹנָתָן נָכַח רְגָלַי: וַיֹּאמֶר-לוֹ הַמֶּלֶךְ
אִיפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיָּבָא אֶל-הַמֶּלֶךְ הִנֵּה-הוּא בֵּית מְכִיר
בְּדַעְמִיאֵל בְּלוֹ דְבָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיִּקְחֵהוּ מִבֵּית
מְכִיר בְּדַעְמִיאֵל מִלוֹ דְבָר: וַיָּבֹא מִפִּיבֹשֶׁת בְּדִיהוֹנָתָן
בֶּן-שְׂאִיל אֶל-דָּוִד וַיִּפֹּל עַל-פְּנָיו וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד
מִפִּיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עֲבָדָה: וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אֶל-הַתְּרַא
כִּי עֲשֵׂה אָעֲשֶׂה עִמָּךְ חֶסֶד בְּעִבּוֹר יְהוֹנָתָן אֲבִיךָ וְהַשְׁכַּתִּי
לְךָ אֶת-כָּל-שְׂדֵה שְׂאִיל אֲבִיךָ וְאַתָּה תֹאכַל לֶחֶם עַל-
שְׁלַחְנֵי תְּמִיד: וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר מֶה עֲבָדָה כִּי פָּנִית אֶל-
און די פּלתים; און די זין פון דודן זיינען געווען איבערלייט.

D ¹ און דוד האָט געוואָגט: איז נאָך ווער דאָ וואָס איז געבליבן פון שאולס הויז, אָז איך זאָל קענען טאָן מיט
אים חסד פון יהונתנס וועגן?

² איז געווען פון שאולס הויז אַ קנעכט וואָס זיין נאָמען איז געווען ציבאָ; האָט מען אים גערופן צו דודן, און דער
מלך האָט צו אים געוואָגט: ביסט דו ציבאָ? האָט ער געוואָגט: דיין קנעכט! ³ האָט דער מלך געוואָגט: איז נישטאָ מער
עמיצער פון שאולס הויז, אָז איך זאָל קענען טאָן מיט אים אַ גאָטס חסד? האָט ציבאָ געוואָגט צום מלך: פאַראַן נאָך
אַ זון פון יהונתען, אַ לאַמער אויף די פיס. ⁴ האָט דער מלך צו אים געוואָגט: אָווו איז ער? האָט ציבאָ געוואָגט צום
מלך: זע, ער איז אין הויז פון מכיר דעם זון פון עמיאלן אין לוד-דבר. ⁵ האָט דער מלך דוד געשיקט, און האָט אים
צוגענומען פון דעם הויז פון מכירן דעם זון פון עמיאלן פון לוד-דבר. ⁶ און מפיבֹשֶׁת דער זון פון יהונתן דעם זון פון
שאולן איז געקומען צו דודן, און ער איז געפאלן אויף זיין פנים, און האָט זיך געבוקט. האָט דוד געוואָגט: מפיבֹשֶׁת!
האָט ער געוואָגט: דאָ איז דיין קנעכט. ⁷ האָט דוד צו אים געוואָגט: זאָלסט נישט מורא האָבן, וואַרום טאָן וועל
איך טאָן מיט דיר חסד פון דיין פאָטער יהונתנס וועגן, און איך וועל דיר אומקערן דאָס גאַנצע פעלד פון דיין
פאָטער שאולן, און דו וועסט עסן ברויט ביי מיין טיש תמיד. ⁸ האָט ער זיך געבוקט און האָט געוואָגט: וואָס

איז דיין קנעכט, אז דו זאלסט זיך אומקוקן אויף אזא טויטן הונט ווי איך?

און דער מלך האָט גערופן ציבאָן, שאולס דינער, און האָט צו אים געזאָגט: אַלץ וואָס האָט געהערט צו שאולן און צו זיין גאַנצן הויז, האָב איך אָפּגעגעבן צו דעם זון פון דיין האַר. ¹⁰ און וועסט באַארבעטן פאַר אים די ערד, דו און דייןע זין, און דייןע קנעכט, און וועסט אַרײַנברענגען די תבואה, און עס וועט זיין פאַר דיין האַרס זון ברויט צום עסן; און מפיבושת דיין האַרס זון וועט עסן ברויט ביי מיין טיש תמיד. און ציבאָ האָט געהאַט פּופּצן זיין און צוואַנציק קנעכט. ¹¹ האָט ציבאָ געזאָגט צום מלך: אזוי ווי אַלץ וואָס מיין האַר דער מלך באַפעלט זיין קנעכט, אזוי וועט דיין קנעכט טאָן. און מפיבושת-ער עסט אויך ביי מיין טיש אזוי ווי איינער פון דעם מלכס זין. ¹² און מפיבושת האָט געהאַט אַ קליינעם זון וואָס זיין נאָמען איז געווען מיכאָ. און די גאַנצע באַוווינער-שאַפט פון ציבאָס הויז איז געווען קנעכט צו מפיבושתן. ¹³ און מפיבושת איז געוועסן אין ירושלים, וואָרום ביים מלכס טיש האָט ער תמיד געגעסן. און ער איז געווען אַ הינקעדיקער אויף זיינע ביידע פיס.

הַכֹּלֵב הַמֵּת אֲשֶׁר כְּמוֹנִי: וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל-צִיבָא עַד שָׂאוֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּל אֲשֶׁר הָיָה לְשָׂאוֹל וּלְכָל-בֵּיתוֹ נָתַתִּי לְבְדֹ-אֲדֹנָיִךְ; וְעַבְדְּתָה לּוֹ אֶת-הַדְּוָדָמָה אֵתָהּ וּבְנֵיהָ וְעַבְדֵיךָ וְהַבָּתָּה וְהָיָה לְבְדֹ-אֲדֹנָיִךְ לֶחֶם וְאָכְלוּ וּמְפִיבֹשֶׁת בְּךָ אֲדֹנָיִךְ יֵאָכֵל תָּמִיד לֶחֶם עַל-שִׁלְחָנִי וּלְצִיבָא חֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי בָנִים וְעֶשְׂרִים עַבְדִּים; וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל-הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר יָצָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת-עַבְדּוֹ בֶּן יְעִשָׁה עַבְדְּךָ וּמְפִיבֹשֶׁת אָכַל עַל-שִׁלְחָנִי כְּאֶחָד מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ; וּלְמְפִיבֹשֶׁת בְּרָקָמֹן וְשִׁמּוֹ מִיכָא וְכָל מוֹעֵב בֵּית-צִיבָא עַבְדִּים לְמְפִיבֹשֶׁת; וּמְפִיבֹשֶׁת יָשָׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי עַל-שִׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אָכַל וְהוּא פָּסַח שְׁתֵּי רֵגְלָיו:

וְהָיָה אַחֲרֵיכֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עֲמֹן וַיִּמְלֹךְ חֲנָן בְּנֵי תַחֲתָיו; וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה-חֶסֶד אֶם-חֲנָן בְּדִנְהוֹשׁ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד וְיִשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמֹ בְדֹ-עַבְדּוֹ אֶל-אָבִיו וַיָּבֵאוּ עִבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עֲמֹן; וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי-עֲמֹן אֶל-חֲנָן אֲדֹנֵיהֶם הַמִּכְבֵּד דָּוִד אֶת-אָבִיךָ בְּעִנְיֹךְ כִּי-שָׁלַח לְךָ מִנְחָמִים חֲלוּא בְּעַבְדּוֹ חֶסֶד אֶת־הַעִיר וּלְרִגְלָהּ וּלְהַפְכָהּ שָׁלַח דָּוִד אֶת-עַבְדָּיו אֵלֶיךָ; וַיִּקַּח חֲנָן אֶת-עַבְדֵי דָוִד וַיַּגִּדָה אֶת-חֲצֵי וְקָנָם וַיִּכְרֹת אֶת-מְדוּתֵיהֶם בְּחֲצֵי עַד-שְׁתוּתֵיהֶם וַיִּשְׁלָחֵם: וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח לְקַרְאֲתָם כִּי-הָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁבוּ בִּירוּשָׁלַם עַד-צִמְחָ וְקָנָם וְשָׁבְתָם; וַיֵּרְאוּ בְנֵי עֲמֹן כִּי נִכְאָשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלָחוּ בְנֵי-עֲמֹן וַיִּשְׁפְּרוּ אֶת-אֲרָם בֵּית-דִּרְחוֹב וְאֶת-אֲרָם צִיבָא עֶשְׂרִים אֵלֶף רֵגְלֵי וְאֶת-מֶלֶךְ מַעֲכָה אֵלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב שְׁנַיִם-עֶשְׂרֵי אֵלֶף אִישׁ; וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת-יֹאבָב וְאֶת כָּל-הַחֲבָא

ט יב רב עמי

און עס איז געווען נאך דעם, איז געשטארבן דער מלך פון די קינדער פון עמון, און זיין זון חנן איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. ² האָט דוד געזאָגט: לאַמִּיד טאָן אַ פּרייַנטלעכקייט מיט חָנָן דעם זון פון נָחֶשׁן, אזוי ווי זיין פּאַטער האָט געטאָן אַ פּרייַנטלעכקייט מיט מיר.

און דוד האָט געשיקט דורך זיינע קנעכט אים צו טרייסטן נאך זיין פּאַטער. און דודס קנעכט זיינען גע-קומען אין לאַנד פון די קינדער פון עמון.

³ האָבן די האַרן פון די קינדער פון עמון געזאָגט צו חָנָן זייער האַר: צי מיינסטו אז דוד וויל טאָן כבוד דיין פּאַטער, וואָס ער האָט געשיקט צו דיר טרייסטער? דאָך נאָר אויסצופאַרשן די שטאַט און וי אויסצוקוקן און זי דורכ-צווישטערן האָט דוד געשיקט זיינע קנעכט צו דיר.

⁴ האָט חָנָן גענומען דודס קנעכט און האָט זיי אָפּגעגאַלט אַ האַלבע באַרד, און אָפּגעשניטן זייערע קליידער אין העלפּט, ביי זייער געזעס, און זיי אַוועקגעשיקט.

⁵ האָט מען אָנגעזאָגט דודן, און ער האָט געשיקט זיי אַנטקעגן, וואָרום די מענטשן האָבן זיך זייער געשעמט. און דער מלך האָט געלאָזט זאָגן: ויצט אין יריחו ביז אייער באַרד וועט אָפּוואַקסן, און איר וועט זיך אומקערן.

⁶ האָבן די קינדער פון עמון געזען אז זיי האָבן זיך פאַרמיאוסט ביי דודן, און די קינדער פון עמון האָבן געשיקט און געדונגען אַרם פון בֵּית-דִּרְחוֹב, און אַרם פון צובָא, צוואַנציק טויזנט פּוּסִינֵיער, און דעם מלך פון מַעֲכָה מיט טויזנט מאַן, און די מענער פון טוב, צוועלף טויזנט מאַן.

⁷ האָט דוד דערהערט, און ער האָט געשיקט יֹאבָב און דעם גאַנצן חיל, די גיבורים.

9 און די קינדער פון עמון זיינען ארויסגעגאנגען, און האָבן אָנגעריכט אַ מלחמה, ביים איינגאנג פון טויער; און אַרם פון צובאָ און רחוב, און די מענער פון טוב און פון מעֶכָה, זיינען געווען באַזונדער אין פעלד. 10 און יואָב האָט געזען אז דער פראַנט פון דער מלחמה איז קעגן אים פון פאַרנט און פון הינטן; האָט ער אויסגעקליבן פון אַלע געקליבענע פון ישראל, און אויסגעשטעלט אַקעגן אַרם. 11 און דאָס איבעריקע פאַלק האָט ער געזעבן אויף דער האַנט פון זיין ברודער אבישין, און אויסגעשטעלט אַקעגן די קינדער פון עמון. 12 און ער האָט געזאָגט: אויב אַרם וועט זיין שטאַרקער פון מיר, וועסטו מיר זיין צו הילף, און אויב די קינדער פון עמון וועלן זיין שטאַרקער פון דיר, וועל איך דיר גיין העלפן. 13 זיי שטאַרק, און לאַמיר זיך שטאַרקן, פאַר אונדזער פאַלק און פאַר די שטעט פון אונדזער גאַט; און וואָל יהוה טאָן וואָס איז גוט אין זיינע אויגן.

14 און יואָב און דאָס גאַנצע פאַלק וואָס מיט אים האָבן געזענט אויף מלחמה קעגן אַרם, און זיי זיינען אַנט־לאָפן פאַר אים. 15 יואָב ווי די קינדער פון עמון האָבן געזען אז אַרם איז אַנטלאָפן, אזוי זיינען זיי אַנטלאָפן פאַר אבישין, און זיינען אַריין אין שטאָט. און יואָב האָט זיך אומגעקערט פון די קינדער פון עמון, און איז געקומען קיין ירושלים.

16 און אַרם האָט געזען אז ער איז געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל, און זיי האָבן זיך איינגעזאַמלט אין איינעם.

און דערנאָך האָט געשיקט אַרם וואָס פון יענער זייט טייך; און זיי זיינען געקומען קיין חילם, מיט שוֹבך דעם חיל־פירער פון הדדעֶזֶרן זיי פאַרויס.

17 איז אָנגעזאָגט געוואָרן דודן, און ער האָט איינגעזאַמלט גאַנץ ישראל, און איז אַריבער דעם ירדן, און געקומען קיין חילם. און אַרם האָט זיך אויסגעשטעלט אַקעגן דודן, און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן מיט אים. 18 און אַרם איז אַנטלאָפן פאַר ישראל, און דוד האָט געהרגעט פון אַרם זיבן הונדערט אויף רייטוועגן, און פּערציק טויזנט רייטער; און שוֹבך זייער חיל־פירער האָט ער געשלאָגן, און ער איז דאַרטן געשטאַרבן.

19 און אַלע מלכים, די קנעכט פון הדדעֶזֶרן, האָבן געזען אז זיי זיינען געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל, און זיי האָבן געמאַכט שלום מיט ישראל, און האָבן זיי געדינט. און אַרם האָט מורא געהאַט ווידער צו העלפן די קינדער פון עמון.

20 און עס איז געווען ביים אומקער פון יאַר, אין דער צייט וואָס די מלכים גייען אַרויס אויף מלחמה, האָט דוד געשיקט יואָבן און זיינע קנעכט מיט אים, און גאַנץ ישראל, און זיי האָבן פאַרוויסט די קינדער פון עמון, און האָבן געלעערט אויף רַבָּה. און דוד איז געוועסן אין ירושלים.

21 און עס איז געווען קעגן אָונטצייט, איז דוד אויפגעשטאַנען פון זיין געלעגער, און איז אַרומגעגאַנגען אויפן דאַך פון מלכס הויז, און האָט געזען פון דאַך אַ פרוי זיך באַדן; און די פרוי איז געווען זייער שיין פון אויסזען.

הַנְּפִרִים : וַיֵּצֵא בְּנֵי עֲמוֹן וַיַּעֲרְכוּ מִלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעָר וַאֲלֵם צוּבָא וְרַחוּב וְאִישׁ־טוֹב וּמַעֲכָה לְבָנָם בַּשָּׂדֶה: וַיֵּרָא יוֹאָב בִּיהִיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפְּנִים וּמֵאַחֲרֵי וַיִּבְחַר מִכָּל כְּהוֹנֵי בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לְקִרְיַת אַרְם: וְאֵת יְהוָה הָלַם נְתַן בְּיַד אַבְשֵׁי אֲחִיו וַיַּעֲרֹךְ לְקִרְיַת אַרְם: וַיֵּאמֶר אִם־חָתַק אַרְם מִמֶּנִּי וְהִתָּה לִּי לִישׁוּעָה וְאִם־יֵבֶנֶת עֲמוֹן יַחֲזִקוּ מִמֶּךָ וְהִלַּכְתִּי לְרוּשֵׁיךָ: חֲזַק וּנְתַחֲזַק בְּעַד עַמִּי וּבְעַד עַרְבֵי אֶלְהֵינוּ וַיְהִי וַיַּעֲשֶׂה הַטּוֹב כַּעֲשֵׂנוּ: וַיָּגֵשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לְמִלְחָמָה בְּאַרְם וַיִּגְסוּ מִפְּנֵי: וַכּוּ עֲמוֹן וְרָאוּ כִרְגָם אַרְם וַיִּגְסוּ מִפְּנֵי אַבְשֵׁי וַיִּבְּאוּ הָעִיר וַיֵּשֶׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עֲמוֹן וַיִּבְּא יְרוּשָׁלַם: וַיֵּרָא אַרְם כִּי נִגְף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאֲמָרוּ יְהוָה: וַיִּשְׁלַח הַדְּדֹזֶר וַיֵּצֵא אֶת־אַרְם אֲשֶׁר מֵעַבֵּר הַנָּהָר וַיִּבְּא חֵילָם וְשׁוֹבְךְ שׁוֹר־צִבָּא הַדְּדֹזֶר לִפְנֵיהֶם: וַיִּגְדַּל לְדוֹד וַיֵּאֲמָר אֶת־בְּלִי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֵר אֶת־הַנָּהָר וַיִּבְּא הַלְּאֵמָה וַיַּעֲרֵב אַרְם לְקִרְיַת דוֹד וַיִּלְחֲמוּ עִמּוֹ: וַיִּגְסוּ אַרְם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲרוּ דוֹד מֵאַרְם שִׁבְעַ מְאוֹת רֶכֶב וְאַרְבָּעִים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֵת שׁוֹבְךְ שׁוֹר־צִבָּא הִכָּה וַיָּמַת שָׁם: וַיֵּרָא כָּל־הַמְּלָכִים עֲבָדֵי הַדְּדֹזֶר כִּי נִגְפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַמוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבְדוּם וַיֵּרָאוּ אַרְם לְרוּשֵׁי עוֹד אֶת־בְּנֵי עֲמוֹן:

וַיְהִי לְתַשׁוּבַת הַשָּׁנָה לַעֲתָה וַצֵּאת הַמְּלָאכִים וַיִּשְׁלַח דוֹד אֶת־יוֹאָב וְאֶת־עַבְדָּיו עִמּוֹ וְאֶת־בְּלִי־יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁחָתוּ אֶת־בְּנֵי עֲמוֹן וַיִּצְרוּ עַל־דְּבָרָה דוֹד וַיֵּשֶׁב בִּירוּשָׁלַם: וַיְהִי וַלַּעֲתָה הָעָרִב וַיָּקָם דוֹד מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְּהַלֵּךְ עַל־בְּנֵי בֵית־הַמֶּלֶךְ וַיֵּרָא אִשָּׁה רַחֲמַת מֵעַל הַגֵּב וְהָאִשָּׁה טוֹבַת

י, ט שאלק יא טיל יו ידו א יא, א ידו א

16 און דערנאָך האָט געשיקט אַרם וואָס פון יענער זייט טייך; און זיי זיינען געקומען קיין חילם, מיט שוֹבך דעם חיל־פירער פון הדדעֶזֶרן זיי פאַרויס.

17 איז אָנגעזאָגט געוואָרן דודן, און ער האָט איינגעזאַמלט גאַנץ ישראל, און איז אַריבער דעם ירדן, און געקומען קיין חילם. און אַרם האָט זיך אויסגעשטעלט אַקעגן דודן, און זיי האָבן מלחמה געהאַלטן מיט אים. 18 און אַרם איז אַנטלאָפן פאַר ישראל, און דוד האָט געהרגעט פון אַרם זיבן הונדערט אויף רייטוועגן, און פּערציק טויזנט רייטער; און שוֹבך זייער חיל־פירער האָט ער געשלאָגן, און ער איז דאַרטן געשטאַרבן.

19 און אַלע מלכים, די קנעכט פון הדדעֶזֶרן, האָבן געזען אז זיי זיינען געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל, און זיי האָבן געמאַכט שלום מיט ישראל, און האָבן זיי געדינט. און אַרם האָט מורא געהאַט ווידער צו העלפן די קינדער פון עמון.

20 און עס איז געווען ביים אומקער פון יאַר, אין דער צייט וואָס די מלכים גייען אַרויס אויף מלחמה, האָט דוד געשיקט יואָבן און זיינע קנעכט מיט אים, און גאַנץ ישראל, און זיי האָבן פאַרוויסט די קינדער פון עמון, און האָבן געלעערט אויף רַבָּה. און דוד איז געוועסן אין ירושלים.

21 און עס איז געווען קעגן אָונטצייט, איז דוד אויפגעשטאַנען פון זיין געלעגער, און איז אַרומגעגאַנגען אויפן דאַך פון מלכס הויז, און האָט געזען פון דאַך אַ פרוי זיך באַדן; און די פרוי איז געווען זייער שיין פון אויסזען.

ג מראה מאד: וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלוא
 ד ואת בת-שבע בת-אלעים אשת אוריה החתי: וישלח
 דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא
 ה מתקדשת מממאתה ותשב אל-ביתה: ותהר האשה
 ו וישלח ותגד לדוד ותאמר הנה אנכי: וישלח דוד אל-
 ז יואב שלח אלי את-אוריה החתי וישלח יואב את-אוריה
 ז אל-דוד: ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלום יואב
 ח ולשלום העם ולשלום המלחמה: ויאמר דוד לאוריה
 ח תד לביתך ורחץ בגילך וצא אוריה מבית המלך ותצא
 ט אחריו משאת המלך: וישכב אוריה פתח בית המלך
 . את פלעברי אדניו ולא ידד אל-ביתו: ויגדו לדוד
 לאמר לא-יבדד אוריה אל-ביתו ויאמר דוד אל-אוריה
 יא הלוא מדרוך אתה בא מודיע לא-יבדת אל-ביתך: ויאמר
 יא אוריה אל-דוד הארון וישראל ויהודה ישבים בספורת
 ואדני יואב ועברי אדני על-פני השדה חלים ואני אבוא
 יב אל-ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם-אשתי הנה ונה
 יב נפשך אם-אעשה את-הדבר הזה: ויאמר דוד אל-
 יב אוריה שב בנה גס-היום ומחר אשלחך וישב אוריה
 יג בירושלם ביום ההוא ומחרת: ויקראלו דוד ויאכל
 יג לפניו וישת וישכרו ויצא בערב לשכב במשכבו עם-
 יד עברי אדניו ואל-ביתו לא-יבדד: והיו בבקר ויקתב דוד ספר
 טו אל-יואב וישלח ביד אוריה: ויקתב בספר לאמר הבו
 טו את-אוריה אל-מול פני המלחמה החזקה ושבתם מאחרי
 טז ונבה ומת: והיו בשמור יואב אל-העיר והתן את-אוריה
 יז אל-המקום אשר ידע כי אנשי-חיל שם: ויצאו אנשי
 יז העיר ויקחו את-יואב ויפל מדהעם מעברי דוד וימת
 יח גם אוריה החתי: וישלח יואב ויגד לדוד את כל-דברי

יה חט

ג האט דוד געשיקט אין זיך נאכגעפרעגט אויף דער
 ד פרוי, און מע האט געזאגט: דאס איז דאך בת-שבע, די
 טאכטער פון אליעזר, די ווייב פון אוריה דעם חתי.
 ה האט דוד געשיקט שלוחים, און האט זי געלאזט ברענגען,
 ו און זי איז צו אים געקומען, און ער איז געלעגן מיט איר;
 ז און זי האט זיך נארוואס געהאט גערייניקט פון איר אומ-
 ח רייניקייט. און זי האט זיך אומגעקערט אין איר הויז.

ח און די פרוי איז טראגעדיק געווארן, און זי האט
 געשיקט און דערציילט דודן, און געזאגט: איך בין
 טראגעדיק.

ט האט דוד געשיקט צו יואבן: שיק צו מיר אוריה
 דעם חתי. און יואב האט געשיקט אוריהן צו דודן. ז איז
 אוריה צו אים געקומען, און דוד האט זיך נאכגעפרעגט
 אויף דעם פריד פון יואבן, און אויף דעם פריד פון פאלק,
 און אויף דעם גאנג פון דער מלחמה. און דוד האט גע-
 זאגט צו אוריהן: נידער אראפ צו דיין הויז, און וואש דיין
 פיס.

י איז אוריה ארויסגעגאנגען פון מלכס הויז, און נאך
 אים איז ארויסגעגאנגען א שפייגעשאנק פון דעם מלך.
 יא אבער אוריה האט זיך געלייגט ביים איינגאנג פון מלכס
 הויז מיט אלע קנעכט פון זיין האר, און האט ניט אראפ-
 גענידערט צו זיין הויז.

יב האט מען דערציילט דודן, אזוי צו זאגן: אוריה
 האט ניט אראפגענידערט צו זיין הויז. און דוד האט גע-
 זאגט צו אוריהן: דו קומסט דאך פון וועג, פארוואס
 האסטו ניט אראפגענידערט צו דיין הויז? ¹¹ האט אוריה

געזאגט צו דודן: דער ארון פון ישראל און יהודה זיצן אין ביידלעך, און מיין האר יואב און די קנעכט פון מיין
 האר לאגערן אויפן פרייען פעלד, און איך זאל קומען אין מיין הויז צו עסן און צו טרינקען, און צו ליגן מיט מיין ווייב?
 אזוי ווי דו לעבסט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל טאן דידאזיקע זאך! ¹² האט דוד געזאגט צו אוריהן:
 בלייב דא אויך היינט, און מארגן וועל איך דיך אוועקשיקן.

י איז אוריה געבליבן אין ירושלים יענעם טאג און אויף מארגן. ¹³ און דוד האט אים גערופן, און ער האט געזעסן
 ביי אים און געטרונקען; און ער האט אים אָנגעשיכורט. אָבער אין אָונט איז ער אַרויסגעגאַנגען זיך לייגן אויף זיין גע-
 לענער מיט די קנעכט פון זיין האר, און צו זיין הויז האט ער ניט אראפגענידערט.

יא און עס איז געווען אין דער פרי, האט דוד געשריבן א בריוו צו יואבן, און געשיקט דורך דער האנט פון אוריהן.
 יב און ער האט געשריבן אין דעם בריוו אזוי צו זאגן: שטעלט אוריהן אקעגן דעם פראנט פון דער שטארקסטער מלחמה,
 און קערט אייך אָפּ פון הינטער אים, כדי ער זאל געשלאגן ווערן און שטארבן.

יג און עס איז געווען, אז יואב האט געוואכט אויף דער שטאט, האט ער אוועקגעשטעלט אוריהן אויף דעם ארט
 וואס ער האט געוויסט אז דארטן זיינען דא העלדישע לייט. ¹⁴ און די מענער פון שטאט זיינען ארויסגעגאנגען, און
 האבן מלחמה געהאלטן מיט יואבן, און עס זיינען געפאלן פון דעם פאלק, פון דודס קנעכט, און אויך אוריה דער חתי
 איז אומגעקומען.

יד און יואב האט געשיקט און דערציילט דודן אלע געשעענישן פון דער מלחמה. ¹⁵ און ער האט באפוילן

דעם שליח אזוי צו זאגן: אָו דו-ענדיקסט דערצײלן דעם מלך אלע געשעענישן פון דער מלחמה, ²⁰ איו, אויב דער גרימצאָרן פון דעם מלך וועט אויפגיין, און ער וועט זאָגן צו דיר: נאָך וואָס האָט איר גענונט צו דער שטאָט מלחמה צו האַלטן? האָט איר ניט געווסט אָו זיי וועלן שיסן פון דער מויער? ²¹ ווער האָט דערשלאָגן אַבימלך דעם זון פון ירובשטן? האָט ניט אַ פרוי אַראָפּגעוואָרפן אויף אים אָן אויבערשטן מילשטיין פון דער מויער, און ער איז געשטאַרבן אין תּבֿיץ? נאָך וואָס האָט איר גענונט צו דער מויער? - וואָלסטו זאָגן: אויך דיין קנעכט אורֿיָה דער חתי איז אומגעקומען.

²² איו געגאנגען דער שליח, און ער איז געקומען און האָט דערצײלט דודן אַלץ וועגן וואָס יואָב האָט אים געשיקט. ²³ און דער שליח האָט געזאָגט צו דודן: יאָ, די מענטשן זיינען געווען שטאַרקער פון אונדו, און זיי זיינען אַרויסגעגאנגען צו אונדו אין פעלד, און מיר האָבן זיך געלאָזט אויף זיי ביון אַיינגאנג פון טויער. ²⁴ און די שיסערס האָבן געשאָסן אויף דייע קנעכט פון דער מויער, און עס זיינען אומגעקומען פון דעם מלכס קנעכט, און אויך דיין קנעכט אורֿיָה דער חתי איז אומגעקומען.

²⁵ האָט דוד געזאָגט צום שליח: אזוי וואָלסטו זאָגן צו יואָבן: וואָל ניט זיין פאַרדראָסיק אין דייע אויגן דיי דאָזיקע זאָך, וואָרום די שווערד פאַרצערט, אזוי צי אזוי; האַלט אָן דיין מלחמה אַקעגן דער שטאָט, און צעשטער זי: און שטאַרק אים.

²⁶ און די ווייב פון אורֿיָה דעם חתי האָט געהערט אָו איר מאָן אורֿיָה איז טויט, און זי האָט געקלאָגט אויף איר

מאָן. ²⁷ און זיי די אַבלות איז אַריבער, אזוי האָט דוד געשיקט און האָט זי אַריינגענומען אין זיין הויז, און זי איז אים געוואָרן פאַר אַ ווייב. און זי האָט אים געבאַרן אַ זון.

און די זאָך וואָס דוד האָט געטאָן, איז געווען שלעכט אין די אויגן פון גאָט.

יב

¹ און גאָט האָט געשיקט נְתַנֶּען צו דודן, און ער איז צו אים געקומען, און האָט צו אים געזאָגט: צוויי מענטשן זיינען געווען אין איין שטאָט: איינער אָן עושר און איינער אָן אַרימאָן. ² ביים עושר זיינען געווען שאָף און רינדער זייער פיל, ³ און ביים אַרימאָן איז גאַרנישט געווען אַחוץ איין קליין שעפעלע, וואָס ער האָט געקויפט און עס אויפגעהאָדעוועט, און עס איז אויפגעוואַקסן אין איינעם מיט אים און מיט זיינע קינדער. פון זיין ביסן פלעגט עס עסן, און פון זיין בעכער פלעגט עס טרינקען, און אין זיין בוועם פלעגט עס ליגן, און עס איז אים געווען ווי אַ טאַכטער. ⁴ איז געקומען אַ דורכגייער צו דעם מאָן דעם עושר, און אים איז געווען אַ שאָד צו נעמען פון זיינע שאָף און פון זיינע רינדער, אויף צו מאַכן פאַר דעם אורח וואָס איז צו אים געקומען, האָט ער גענומען דאָס שעפעלע פון דעם אַרימאָן, און האָט עס געמאַכט פאַר דעם מאָן וואָס איז צו אים געקומען.

⁵ האָט דער צאָרן פון דודן שטאַרק געגרימט אויף דעם מאָן, און ער האָט געזאָגט צו נְתַנֶּען: אזוי זיי

הַמִּלְחָמָה: וַיָּצֵא אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר כִּכְלוֹתָךְ אֶת כָּרְבִי דַבְּרִי הַמִּלְחָמָה לְדַבָּר אֶל־הַמֶּלֶךְ: וְהִנֵּה אִם־תִּמְעַלְהוּ כַחֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְךָ מִדּוֹעַ נִגְשִׁתֶם אֶל־הָעִיר לְהִלָּחֵם הֲלֹא יִדְעֶתֶם אֶת אֲשֶׁר־יְהוָה מַעַל הַחֹמָה: מִיִּחְפָּה אֶת־כַּא אֲבִימֶלֶךְ בְּיַד־פֶּשֶׁת הֲלֹא אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלֶחַ רֶכֶב מַעַל הַחֹמָה וַיָּמַת בַּתְּבִיץ לָמָּה נִגְשִׁתֶם אֶל־הַחֹמָה וְאָמַרְתֶּם נִם עֲבַדְךָ אֲוִירָה הַחֲתִי מָת: וַיִּלְךְ הַמֶּלֶךְ וַיָּבֵא כַב וַיַּגִּד לְדָוִד אֶת כָּל־אֲשֶׁר שָׁלַחַו יואָב: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־כַּב דָּוִד כִּי־נִבְרָו עָלֵינוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשֶּׁדָּה וְנִהְיֶה עֲלֵיהֶם עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר: וַיֵּרְאוּ הַמוֹדָאִים אֶל־עֲבַדְךָ כַד מַעַל הַחֹמָה וַיָּמִיתוּ מֵעֲבָדֶי הַמֶּלֶךְ וְנִם עֲבַדְךָ אֲוִירָה הַחֲתִי מָת: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַמֶּלֶךְ כַּד־הָאָמַר אֶל־יוָאָב כַּה אֲלִיבַע בְּצִינֶיךָ אֶת־יְהוָה כִּי־נָחַ וְנָחַ וְנָחַ הַאֲכָל הַחֶרֶב הַחֹזֵק מִלְחָמָתְךָ אֶל־הָעִיר וְהַרְסָה וְחִנְקָה: וְתִשְׁמַע אִשֶׁת אֲוִירָה כִּי־מָת אֲוִירָה אִשָּׁה וְתִסְפַּד עָלֶיךָ כַּעֲלֶיהָ: וַיַּעֲבֵר הָאֲכָל וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיֹּאסְפָה אֶל־בֵּיתוֹ כַּו וְתַהֲרִילוּ לְאִשָּׁה וְתִלְדוּ לוֹ בֶן וַיֵּרַע הַדַּבָּר אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד בְּצִינֵי יְהוָה:

יב

וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נְתַנֶּן אֶל־דָּוִד וַיָּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אָנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אַחַת אֶחָד עֹשִׂיר וְאֶחָד רָאשׁ: לְעֹשִׂיר בַּיְתוֹ צֹאן וְבָקָר הַרְבֵּה מְאֹד: וְלָרֶשׁ אֶיִן־כָּל כִּי אִם־כַּבְשֵׂה אַחַת קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וְחֹתָה וְתַגְדֵּל עִמּוֹ וְעִם־בְּנָיו יַחַד מִפְתֵּי תֹאכֵל וּמִכֶּסֶׁ תִּשְׁתֶּה וּבְחִיקוֹ תִּשְׁקֵב וְתַהֲרִילוּ בְּבֵת: וַיָּבֵא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעֹשִׂיר וַיַּחְמֵל לְקַחֲתוֹ מִצֵּאֲנוּ וּמִבְּקָרוֹ לְעִשׂוֹת לְאִוְרָה הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כַּבְשֵׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו: וַיַּחֲרִיֵאֵף דָּוִד הַ

י"א, כ"ד י"ד י"ב, א' י"ד י"ג ק"פ ב"ק ד' י"ד י"א

באיש מאד ויאמר אל נתן חידוהו כי בן-מית האיש
העשה זאת: ואת-הכבשה ישלם ארבעתים עקב אשר
עשה את-הדבר הזה ועל אשר לא-חמל: ויאמר
נתן אל-דוד אתה האיש כה-אמר יהוה אלוהי ישראל
אנכי משחתיך למלך על-ישראל ואנכי הצלתיך מיד
שאול: ואתנה לך את-בית אדניך ואת-נשי אדניך בחילך
ואתנה לך את-בית ישראל ויהודה ואם-מלט ואספה
לך בנה ובהמה: מדוע בנית את-דוד הזה לעשות
הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב ואת-אשתו
לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון: ועתה
לא-תסור הרב מביתך עד-עולם עקב כי בוקתי ותקח
את-אשת אוריה החתי לקנות לך לאשה: פה
אמר יהוה הנני מקים עליך רעה מביתך ולקחתי את-
נשיך לעיניך ונתתי לרעהו ושכב עם-נשיך לעיני
השמש הזאת: כי אתה עשית בפתר ואני אעשה את-
הדבר הזה נגד כלי-ישראל ונגד השמש: ויאמר
דוד אל-נתן חסאתי ליהוה ויאמר נתן אל-
דוד נסידרה העביר הפאתה לא תמות: אפס כיוצא
נאצת את-איבי יהוה בדבר הזה גם כן תלוד לך
מות ימות: וילך נתן אל-ביתו ויגף יהוה את-תולד
אשר ילדה אשת-אוריה לדוד ונאנס: ויבקש דוד את-
האלהים בעד הער ויצם דוד צום וקא וקל ושקב
ארצה: ויקמו וקני ביתו עליו להקימו מן-הארץ ולא
אבה ולא-כרה אתם לחם: ויהי ביום השביעי וימת
תולד ויראו עבדי דוד להגיד-לו: כיומת תולד פי
אמרו הנה בנות תולד מי דברנו אליו ולא-שמע
בקרלנו ואיך נאמר אליו מת תולד ועשה רעה: וירא

ח קצו חק ט בעי ק יג ססא סאכז ססז טו דס ססח

גאט לעבט, אז טויט קומט דעם מאן וואס טוט דאס
דאזויקע! און פאר דעם שעפעלע דארף ער באצאלן
פירפאכיק, דערפאר וואס ער האט געטאן די דאזויקע
זאך, און פארוואס ער האט ניט רחמנות געהאט.
האט נתן געזאגט צו דודן: דו ביסט דער מאן!
אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט פון ישראל: איך האב
דיך געזאלבט פאר א מלך איבער ישראל, און איך האב
דיך מציל געווען פון שאולס האנט; און איך האב דיר
געגעבן דאס הויז פון דין האר, און די וויבער פון דין
האר אין דין בוועם, און האב דיר געגעבן דאס הויז פון
ישראל און יהודה. און אויב דאס איז ווינציק, וועל איך
דיר צולייגן נאך און נאך אמאל אזוי פיל. פארוואס
האסטו פאראכט דאס ווארט פון גאט, צו טאן וואס איז
שלעכט אין מינע אויגן? אוריה דעם חתי האסטו דער-
שלאגן מיטן שווערד, און זיין ווייב האסטו דיר צוגענומען
פאר א ווייב; און האסט אים געהרגעט דורך דער שווערד
פון די קינדער פון עמון. און אצונד, זאל זיך אויף
אייביק ניט אפטאן א שווערד פון דין הויז דערפאר וואס
דו האסט מיך פאראכט, און האסט גענומען די ווייב פון
אוריה דעם חתי דיר צו זיין פאר א ווייב. אזוי האט
גאט געזאגט: זע, איך שטעל-אויף אויף דיר אן אויגליק
פון דין הויז, און איך וועל נעמען דינע וויבער פאר
דינע אויגן, און זיי געבן צו אן אנדערן, און ער וועט ליגן
מיט דינע וויבער פאר די אויגן פון דער דאזויקער זון.
ווארום דו האסט געטאן אין פארבארגעניש, און איך
וועל טאן די דאזויקע זאך פאר גאנץ ישראל, און פאר דער זון.

האט דוד געזאגט צו נתנען: איך האב געזינדיקט צו גאט. האט נתן געזאגט: גאט האט אויך אפגעטאן דין זינד;
וועסט ניט שטארבן. אבער וייל לעסטערן האסטו געלעסטערט די פיינט פון גאט מיט דער דאזויקער זאך, וועט אויך
דאס קינד וואס איז דיר געבארן געווארן, זיכער שטארבן.
און נתן איז אוועקגעגאנגען צו זיין הויז.

און גאט האט געפלאגט דאס קינד וואס אוריהס ווייב האט געבארן דודן, און ער איז געווארן חרב. האט דוד
געבעטן גאט פאר דעם יינגל, און דוד האט געפאסט א פאסטונג, און אז ער פלעגט אהיים קומען, פלעגט ער נעכטיקן
לינגדיק אויף דער ערד. ווינען צוגעשטאנען צו אים אלע עלטסטע פון זיין הויז, אים צו מאכן אויפשטיין פון דער
ערד, אבער ער האט ניט געוואלט, און ער האט ניט געווען מיט זיי קיין ברויט.
און עס איז געווען אויפן זיבעטן טאג, איז דאס קינד געשטארבן, און דודס קנעכט האבן מורא געהאט אים אויס-
צוואגן אז דאס קינד איז געשטארבן; ווארום זיי האבן געזאגט: זע, אז דאס קינד האט געלעבט, האבן מיר צו אים גע-
רעדט, און ער האט ניט צוגעהערט צו אונדזער קול, היינט ווי וועלן מיר זאגן צו אים: דאס קינד איז געשטארבן? ער
וועט זיך נאך אנטאן עפעס ביזו.

פארשטעלטער אויסדרוק פאר גאט אליין.

¹⁹ האָט דוד געזען אז זיינע קנעכט שושקען זיך, און דוד האָט פאַרשטאַנען אז דאָס קינד איז געשטאַרבן, און דוד האָט געוואָגט צו זיינע קנעכט: איז דאָס קינד געשטאַרבן? האָבן זיי געזאָגט: געשטאַרבן.

²⁰ איז דוד אויפגעשטאַנען פון דער ערד, און ער האָט זיך געוואָשן און געוואָלעבט, און איבערגעביטן זיינע קליידער; און ער איז געקומען אין גאַטס הויז, און האָט זיך געבוקט. און ער איז געקומען אין זיין הויז, און האָט געבעטן, און מע האָט געלייגט פאַר אים ברויט, און ער האָט געגעסן.

²¹ האָבן זיינע קנעכט צו אים געזאָגט: וואָס איז די דאָזיקע זאַך וואָס דו האָסט געטאָן? פון וועגן דעם קינד, אז עס האָט געלעבט, האָסטו געפאַסט און געוויינט, און ווי דאָס קינד איז געשטאַרבן, ביסטו אויפגעשטאַנען און האָסט געגעסן ברויט? ²² האָט ער געזאָגט: אַז דאָס קינד האָט נאָך געלעבט האָב איך געפאַסט און געוויינט, ווייל איך האָב געקלערט: ווער ווײַס, גאָט קען מיך לײַט זעליקן, און דאָס קינד וועט בלײַבן לעבן. ²³ אַזונד אָבער אַז ער איז געשטאַרבן, נאָך וואָס זאָל איך פאַסטן? צי קען איך אים ווידער אומקערן? איך גיי צו אים, אָבער ער וועט זיך ניט אומקערן צו מיר.

²⁴ און דוד האָט געטרייסט זיין ווייב בתישבע, און ער איז געקומען צו איר, און איז געלעגן מיט איר. און זי האָט געבאָרן אַ זון, און ער האָט גערופן זיין נאָמען שלמה, און גאָט האָט אים ליב געהאַט. ²⁵ און ער האָט געשיקט דורך נָתָן דעם נביא, און האָט גערופן זיין נאָמען ידידִהָא פון וועגן גאָט.

דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן דוד בני מת הילד ויאמר דוד אל עבדיו המת הילד ויאמרו מת: ויקם דוד - מהארץ וירחץ ויחלף שמלתו ויבא בית-יהודה וישתחו ויבא אל ביתו וישאל וישמו לו לחם ויאכל: ויאמרו עבדיו אליו מה הדבר הזה אשר עשיתם כה בעבור הילד חי צמת ותבך וכאשר מת הילד קמת ותאכל לחם: ויאמר בעוד הילד חי צמתי ואכפרה ככ כי אמרתי כי יודע יחנני יהוה וחי הילד: ועתה אמת למה זה אני עם האוכל לחשיבו עוד אני הלך אליו והוא לא ישוב אלי: וינתם דוד את בתישבע אשתו כד יבא אליה וישכב עמה ותלד בן ויקרא את-שמו שלמה ויהוה אהבו: וישלח ביד נתן הנביא ויקרא כה את-שמו וידידה בעבור יהוה: וילחם יואב ברפת כו בני עמון וילכד את-עיר המלוקה: וישלח יואב כו מלאכים אל-דוד ויאמר גלחמתי ברפה גם-ללחמתי את-עיר הכנים: ועתה אסף את-יתר העם והנה על-העיר ולכדה פדאלכד אני את-העיר ויקרא שמי עליה: ויאסף דוד את-פל-העם וילך רפתה וילחם בה וילכדה: כט ויבא את-עמרת מלכם מעל ראשו ומשקלה כפר ל זהב ואבן יקרה ותהי על-ראש דוד ושלל העיר הוציא הרבה מאד: ואת-העם אשר-רפה הוציא וישם במגרה לא ובחרצי הברזל ובמגרות הברזל והעביר אותם במלכין וכן יעשה לכל ערי בני-עמון וישב דוד וכל-העם ירושלים:

יג
והי אחר-יבן ולאבשלום בן-דוד אחות יפה ושמה א תמר ונאהבה אמנון בן-דוד: ויצר לאמנון להתחלול ב

יב ב' שמלתו קי כב' חשתי קי כד' והקא קי 3 סטות מלכה לא במלך קי

²⁶ און יואב האָט מלחמה געהאַלטן אויף רָבֵה פון די קינדער פון עמון, און ער האָט באַצווינגען די מלוכה-שטאָט. ²⁷ און יואב האָט געשיקט שלוחים צו דוד, און האָט געזאָגט: איך האָב מלחמה געהאַלטן אויף רָבֵה, אויך האָב איך באַצווינגען די וואַסערשטאָט. ²⁸ און אַזונד, זאַמל אײַן דאָס איבעריקע פּאָלק, און לעגער אויף דער שטאָט, און באַצווינג זיי; אויסט וועל איך באַצווינגען די שטאָט, און מײַן נאָמען וועט גערופן ווערן אויף איר.

²⁹ האָט דוד אײַנגעוואַמלט דאָס גאַנצע פּאָלק, און ער איז געגאַנגען קײַן רָבֵה, און האָט מלחמה געהאַלטן אויף איר, און האָט זיי באַצווינגען. ³⁰ און ער האָט אַראָפּגענומען מלכָמס קרוין פון זײַן קאַפּ; און איר וואָג איז געווען אַ צענטנער גאַלד, דערצו טײַער געשטיין; און זי איז אָנגעטאַן געוואָרן אויף דודס קאַפּ. און רויב פון דער שטאָט האָט ער אַרויס-געפירט זײַער פיל. ³¹ און דאָס פּאָלק וואָס אין איר האָט ער אַרויסגעפירט, און געלייגט אונטער זעגן, און אונטער אײַזערנע דרעששליטנס, און אונטער אײַזערנע העק, און האָט זיי געמאַכט דורכגיין דורך ציגלאיוונס. און אזוי פלעגט ער טאָן צו אַלע שטעט פון די קינדער פון עמון. און דוד און דאָס גאַנצע פּאָלק האָבן זיך אומגעקערט קײַן ירושלים.

יג און עס איז געווען נאָך דעם: אבשלום דער זון פון דודן האָט געהאַט אַ שײַנע שוועסטער וואָס איר נאָמען איז געווען תמר, און אמנון דער זון פון דודן האָט זי ליב געקריגן. ² און אמנון האָט זיך געקלעמט ביז צום קראַנק ווערן, באַליבטער פון גאָט.

כעבור תמר אחרו כי בתולה היא ופלא בעיני אמנון
 ג לעשות לה מאומה: ולאמנון רע ושמו יונדב בך שמעה
 ד אחי דוד וינדב איש חכם מאד: ויאמר לו מדוע אתה
 ה ככה הל בך המלך בפקד בפקד הלוא תעיד לי ויאמר
 לו אמנון אתי תמר אחות אבשלום אתך אני אהב: ויאמר
 ז לו יהונדב שכב על-משכבך והתחל ובה אביך לראותך
 ח ואמרת אליו תבא נא תמר אחותי ותכרני לחם ועשתה
 ט לעיני אתי הבריה למען אשר אראה ואכלתי מידה:
 י וישכב אמנון ויתחל ובה המלך לראותו ויאמר אמנון
 יא אל-המלך תבוא-נא תמר אחתי ותלבב לעיני שתי
 יב לבבות ואברה מידה: וישלח דוד אל-תמר הביתה
 יג לאמר לבי נא בית אמנון אחיך ועשירלו הבריה: ותלך
 יד תמר בית אמנון אחיה והוא שכב ותקח את-הבצק
 טו ותלוש ותלבב לעיניו ותבשל את-הלבבות: ותקח את
 יו המשרת ותצק לפניו וימאן לאכול ויאמר אמנון הוציאו
 יז כל-איש מעלי ויצאו כל-איש מעליו: ויאמר אמנון
 יח אל-תמר הביאי הבריה החדר ואברה מידה ותקח
 יט תמר את-הלבבות אשר עשתה ותבא לאמנון אחיה
 כ החדרה: ותגש אליו לאכל ויחוקרה ויאמר לה בוא
 כא שכבי עמי אחותי: ותאמר לו אל-אחי אל-תענני כי
 כב לא-יעשה בן בישראל אל-תעשה את-הנבלה הזאת:
 כג ואני אנה אוליך אתי-חרפתי ואתה תהיה כאתך הנבלים
 כד בישראל ועתה דבר-נא אל-המלך כי לא ימנעני ממך:
 כה ולא אבה לשמע בקולה ויחוק ממנה ויענה וישכב
 כו איתה: וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה
 כז השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר לה
 כח אמנון קומי לבי: ותאמר לו אל-אודת הרעה הגדולה

פון וועגן זיין שוועסטער תמרן, וואָרום זי איז געווען אַ יונג-
 פרוי; און עס איז געווען פאַרהוילן אין אמנונס אויגן ווי
 אזוי איר עפעס צו טאָן.
 און אמנון האָט געהאַט אַ חבר וואָס זיין נאָמען איז
 געווען יונדב דער זון פון שמעה, דודס ברודער, און יונדב
 איז געווען זייער אַ קלוגער מענטש. האָט ער צו אים
 געזאָגט: פאַרוואָס ביסטו אזוי אָפגעצערט פרימאַרגן אין
 פרימאַרגן, דו בך-מלך? ווילסטו מיר ניט זאָגן? האָט אמנון
 צו אים געזאָגט: איך האָב ליב תמרן, מיין ברודער
 אבשלוםס שוועסטער. האָט יונדב צו אים געזאָגט: לייג
 זיך אויף דיין געלעגער, און מאַך זיך קראַנק, און אז דיין
 פאָטער וועט דיך קומען ווען, אזוי זאָלסטו זאָגן צו אים:
 זאָל, איך בעט דיך, קומען מיין שוועסטער תמר, און מיר
 געבן עסן שפּיז, און זאָל זי מאַכן דאָס עסן פאַר מייע
 אויגן, כדי איך זאָל ווען, און עסן פון איר האַנט.
 האָט אמנון זיך געלייגט און זיך געמאַכט קראַנק,
 און ווי דער מלך איז אים געקומען ווען, אזוי האָט אמנון
 געזאָגט צום מלך: זאָל, איך בעט דיך, קומען מיין
 שוועסטער תמר, און צוברייטן פאַר מייע אויגן אַ פאַר
 פאַנקוכנס, און איך וועל עסן פון איר האַנט.
 האָט דוד געשיקט צו תמרן אין הויז, אזוי צו זאָגן:
 גיי אַקאַרשט אין דיין ברודער אמנונס הויז, און מאַך אים
 עסן.

ת' יח ד' י' קס"ב בוק יב' ח"ט פ"ו

אזי תמר געזאָנגען אין איר ברודער אמנונס הויז:

און ער איז געלעגן. און זי האָט גענומען דעם טייג, און האָט געקנעטן און צובאַרייט פאַר זיינע אויגן, און געבאַקן
 די פאַנקוכנס. און זי האָט גענומען די פאַן, און האָט אויסגעגאַסן פאַר אים; אָבער ער האָט ניט געוואָלט עסן.
 און אמנון האָט געזאָגט: פירט אַרויס אַלע מענטשן פון מיר. זיינען אַלע מענטשן אַרויסגעזאָנגען פון אים. און אמנון
 האָט געזאָגט צו תמרן: ברענג דאָס עסן אין קאַמער, און איך וועל עסן פון דיין האַנט. האָט תמר גענומען די פאַנקוכנס
 וואָס זי האָט געמאַכט, און אַריינגעבראַכט צו איר ברודער אמנונען אין קאַמער. און ווי זי האָט אים דערלאָנגט צום
 עסן, אזוי האָט ער זי אָנגענומען, און האָט געזאָגט: קום ליג מיט מיר, מיין שוועסטער. האָט זי צו אים געזאָגט: ניט,
 מיין ברודער! זאָלסטו מיך ניט פייניקן, וואָרום אזוי ווערט ניט געטאָן אין ישראל; זאָלסטו ניט טאָן די דאָזיקע נבלה.
 און איך, ווו וועל איך אַהינטאָן מיין חרפה? און דו וועסט זיין אזוי ווי איינער פון די נידערטרעכטיקע אין ישראל. און
 אַצונד, רעד, איך בעט דיך, צום מלך, וואָרום ער וועט מיך ניט פאַרמיידן פון דיר.
 אָבער ער האָט ניט געוואָלט צוהערן צו איר קול, און ער האָט זי איבערגעשטאַרקט, און האָט זי געפייניקט, און
 איז געלעגן מיט איר.
 און אמנון האָט זי פיינט געקריגן זייער אַ גרויס פיינטשאַפט; וואָרום די פיינטשאַפט וואָס ער האָט זי פיינט געקריגן,
 איז געווען גרעסער פון דער ליבשאַפט וואָס ער האָט זי ליב געהאַט. און אמנון האָט צו איר געזאָגט: שטיי אויף, גיי. האָט

און זי האָט גענומען דעם טייג, און האָט געקנעטן און צובאַרייט פאַר זיינע אויגן, און געבאַקן
 די פאַנקוכנס. און זי האָט גענומען די פאַן, און האָט אויסגעגאַסן פאַר אים; אָבער ער האָט ניט געוואָלט עסן.
 און אמנון האָט געזאָגט: פירט אַרויס אַלע מענטשן פון מיר. זיינען אַלע מענטשן אַרויסגעזאָנגען פון אים. און אמנון
 האָט געזאָגט צו תמרן: ברענג דאָס עסן אין קאַמער, און איך וועל עסן פון דיין האַנט. האָט תמר גענומען די פאַנקוכנס
 וואָס זי האָט געמאַכט, און אַריינגעבראַכט צו איר ברודער אמנונען אין קאַמער. און ווי זי האָט אים דערלאָנגט צום
 עסן, אזוי האָט ער זי אָנגענומען, און האָט געזאָגט: קום ליג מיט מיר, מיין שוועסטער. האָט זי צו אים געזאָגט: ניט,
 מיין ברודער! זאָלסטו מיך ניט פייניקן, וואָרום אזוי ווערט ניט געטאָן אין ישראל; זאָלסטו ניט טאָן די דאָזיקע נבלה.
 און איך, ווו וועל איך אַהינטאָן מיין חרפה? און דו וועסט זיין אזוי ווי איינער פון די נידערטרעכטיקע אין ישראל. און
 אַצונד, רעד, איך בעט דיך, צום מלך, וואָרום ער וועט מיך ניט פאַרמיידן פון דיר.
 אָבער ער האָט ניט געוואָלט צוהערן צו איר קול, און ער האָט זי איבערגעשטאַרקט, און האָט זי געפייניקט, און
 איז געלעגן מיט איר.
 און אמנון האָט זי פיינט געקריגן זייער אַ גרויס פיינטשאַפט; וואָרום די פיינטשאַפט וואָס ער האָט זי פיינט געקריגן,
 איז געווען גרעסער פון דער ליבשאַפט וואָס ער האָט זי ליב געהאַט. און אמנון האָט צו איר געזאָגט: שטיי אויף, גיי. האָט

זי צו אים געזאגט: ניטע! וואָרום דאָסדאָזיקע בייז מײַך אַזעקצושיקן איז נאָך גרעסער ווי דאָס אַנדערע וואָס דו האָסט געטאָן מיט מיר.

אַבער ער האָט ניט געוואָלט צוהערן צו איר. ¹⁷ און ער האָט גערופן זיין יונג, זיין משרת, און האָט געזאָגט: שיקט אַקאַרשט אַרויס דיִדאָזיקע פֿון מיר דערויסן, און פאַרשליס די טיר הינטער איר. ¹⁸ און זי האָט געהאַט אויף זיך אַ געשטרײַפט קלייד, וואָרום אַזעלכע מאַנטלען פֿלעגן טראָגן דעם מלכס טעכטער די יונגפֿרויען. האָט זיין משרת זי אַרויסגעפֿירט דערויסן, און האָט פאַרשלאָסן די טיר הינטער איר. ¹⁹ און תִּמָּר האָט גענומען אַש אויף איר קאַפֿ, און דאָס געשטרײַפטע קלייד וואָס אויף איר האָט זי צעריסן, און זי האָט אַרויפֿגעטאָן איר האַנט אויף איר קאַפֿ, און איז געגאַנגען און גײַענדיק געשריען.

²⁰ האָט צו איר געזאָגט איר ברודער אַבשָׁלוֹם: איז אַמינוֹן דײַן ברודער געווען מיט דיר? און אַצונד, מײַן שוועסטער, שוויג, וואָרום ער איז דײַן ברודער; זאָלסט דיר ניט נעמען צום האַרצן דיִדאָזיקע זאַך. און תִּמָּר איז געוועסן אַ וויסטע אין איר ברודער אַבשָׁלוֹםס הויז.

²¹ און דער מלך דוד האָט געהערט אַלע דיִדאָזיקע זאַכן, און אים האָט זײַער געערגערט. ²² און אַבשָׁלוֹם האָט ניט גערעדט מיט אַמנוֹנען פֿון שלעכטס ביז גוטס, וואָרום אַבשָׁלוֹם האָט פֿײַנט געקריגן אַמנוֹנען דערפֿאַר וואָס ער האָט געפֿײַניקט זיין שוועסטער תִּמָּרן.

²³ און עס איז געווען אין צוויי יאָר צײַט אַרום, האָט מען געשאָרן בײַ אַבשָׁלוֹמען אין בַּעֲל־חֲצוֹר וואָס בײַ אַפֿרים, און אַבשָׁלוֹם האָט פֿאַררופן אַלע זײַן פֿון מלך. ²⁴ און אַבשָׁלוֹם איז געקומען צום מלך, און האָט געזאָגט: אָט, איך בעט דײַך, שערט מען בײַ דײַן קנעכט; זאָל, איך בעט דײַך, דער מלך און זײַנע קנעכט מיטגיין מיט דײַן קנעכט. ²⁵ האָט דער מלך געזאָגט צו אַבשָׁלומען: גיין, מײַן זון, לאָמיר אַקאַרשט ניט אַלע גיין, פֿדי מיר זאָלן ניט פֿאַלן צו שווער אויף דיר. איז ער צוגעשטאַנען צו אים, אַבער ער האָט ניט געוואָלט גיין, און ער האָט אים געבענטשט. ²⁶ האָט אַבשָׁלוֹם געזאָגט: אויב ניט, זאָל, איך בעט דײַך, גיין מיט אונדו מײַן ברודער אַמנוֹן. האָט דער מלך צו אים געזאָגט: נאָך וואָס זאָל ער גיין מיט דיר? ²⁷ איז אַבשָׁלוֹם צוגעשטאַנען צו אים, און ער האָט געשיקט מיט אים אַמנוֹנען און אַלע זײַן פֿון מלך. ²⁸ און אַבשָׁלוֹם האָט באַפוילן זײַנע יונגען, אזױ צו זאָגן: זעט אַקאַרשט, ווי אַמנוֹנס האַרץ איז פֿרײַלעך פֿון וויין, און איך וועל אײַך זאָגן: שלאָגט אַמנוֹנען, אזױ זאָלט איר אים טײַטן; איר זאָלט ניט מורא האָבן, וואָרום איך האָב דאָך אײַך באַפוילן. שטאַרקט אײַך און זײַט העלדישע יונגען.

²⁹ האָבן די יונגען פֿון אַבשָׁלומען געטאָן צו אַמנוֹנען אזױ ווי אַבשָׁלוֹם האָט באַפוילן, און אַלע זײַן פֿון מלך זײַנען אויפֿגעשטאַנען, און האָבן זיך געזעצט אײַטלעכער אויף זיין מוילאייזל, און זײַנען אַנטלאָפֿן. ³⁰ און עס איז געווען, ווי זײַ זײַנען אונטערוועגס, אזױ איז די הערונג אָנגעקומען צו דודן, אזױ צו זאָגן: אַבשָׁלוֹם האָט

הואַת מאַחַר־תַּאֲחִיזֶיךָ עִשְׂתֶּיךָ עִמִּי לְשַׁלְּחָנִי וְלֹא אָבִיחָה לְשִׁמְעֵךָ לָהּ: וַיִּקְרָא אֶת־נַעֲרֹ מִשְׁרָתוֹ וַיֹּאמֶר שְׁלַח־נָא אֶת־נָאֵת מַעֲלֵי הַחֹזֶה וְנַעַל הַדִּלְתָּ אַחֲרֶיהָ: וְעַל־יָדָהּ יִחַ בְּתַנְתּ פְּסִים כִּי כֵן תִּלְבָּשֶׁן בְּנֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מַעֲלִים וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשְׁרָתוֹ הַחֹזֶן וְנַעַל הַדִּלְתָּ אַחֲרֶיהָ: וַתִּפְּחֶה תִּמָּר אֶפֶר עַל־רֹאשָׁהּ וּבְתַנְתּ הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלֶיהָ יִחַ קִרְעָה וַתִּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וַתִּלְבָּד הַלֶּחֶף וַתַּעֲקֶה: וַיֹּאמֶר אֲלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם אַחִיחָה הֲאֵמִינֶן אַחֲרֶיךָ הֲנִיחָ עִמָּךְ וְעַתָּה אַחֲוֵתִי הַחֲרִישִׁי אַחֲרֶיךָ הוּא אֶל־חֲשִׁיתִי אֶת־לִבְךָ לְדַבֵּר הֲנִיחָ וַתִּשָׁב תִּמָּר וְשִׁמְמָה בֵּית אַבְשָׁלוֹם אַחֲרֶיהָ: וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁמַע אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַד לוֹ מֵאֵד: כֹּה וְלֹא־דָבַר אַבְשָׁלוֹם עִם־אֲמִנוֹן לְמַרְעֵ וְעַד־טוֹב כִּרְשָׁנָא כֹּה אַבְשָׁלוֹם אֶת־אֲמִנוֹן עַל־דַּבֵּר אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת תִּמָּר אַחֲרָיו: וַיְהִי לְשָׁנָיִם יָמִים וַיְהִי גָזוּיִם לְאַבְשָׁלוֹם בְּבַעַל כֹּה הַצֹּר אֲשֶׁר עִם־אֲפִרַיִם וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא גָזוּיִם לְעַבְדֶּךָ כֹּה יִלְד־נָא הַמֶּלֶךְ וְעַבְדֶּךָ עִם־עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־כֹּה אַבְשָׁלוֹם אֶל־בְּנֵי אֶל־נָא נִלְךְ כְּלָנוּ וְלֹא נִכְבֵּד עָלֶיךָ וַיִּפְרָצְבוּ וְלֹא־אָבָה לְלַבֵּת וַיִּבְרַכְהוּ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם כִּי וְלֹא יִלְד־נָא אֲתָנוּ אֲמִנוֹן אַחֲרֵי וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לְמַחָה יִלְךְ עִמָּךְ: וַיִּפְרָצְבוּ אַבְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ אֶת־אֲמִנוֹן כִּי וְאֵת כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא אַבְשָׁלוֹם אֶת־נַעֲרָיו לְאֵמֶר כֹּה רֹאֲנָא כְּטוֹב לְב־אֲמִנוֹן בֵּינִי וְאִמְרָתִי אֲלֵיכֶם הֲכִי אֶת־אֲמִנוֹן וְהַמָּתָם אֹתוֹ אֶל־חֲרִישִׁי אֵלֶיךָ כִּי אֲנִי צִוִּיתִי אֶתְכֶם חֲזָקוֹ וַיְהִי לְבַגְד־חַיִּיל: וַיַּעֲשׂוּ נַעֲרֵי אַבְשָׁלוֹם כֹּס לְאֲמִנוֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה אַבְשָׁלוֹם וַיִּקְבְּוּ אֶל־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל־פֶּרְדוֹ וַיִּגְסוּ: וַיְהִי הַמָּחָה בַּחֲדָד וַיִּהְיֶה מַעֲשֵׂה לְכָה אֶל־דָּוִד לְאֵמֶר הִבֵּה אַבְשָׁלוֹם אֶת־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ

* פֿאַראַכטפֿאַרם פֿון אַמנוֹן=אַמנוֹקע.

לא וְלֹא-נִוְתַר מִהֶם אֶחָד: וַיִּקַּם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו
 לִב וַיִּשְׁכַּב אֶרְצָה וְכָל-עַבְדָּיו נֹצְבִים קִרְעֵי בְגָדִים: וַיִּצַן
 וַיִּנְדָּב | בְּדִשְׁמָעָה אַחֲרֵי-דָוָד וַיֹּאמֶר אֶל-יֹאמֵר אֲדֹנָי אֵת
 כָּל-הַנְּעָרִים בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ הַמִּיתוּ בְּרֹאמְנוֹן לְבָדוֹ מֵת כִּי
 עַל-פִּי אֲבִשְׁלוֹם הַיְהוָה שִׁימָה מִיּוֹם עַתָּה אֵת תִּמְרֵי אַחֲתוֹ:
 ל וְעַתָּה אֶל-יֵשָׁם אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶל-לִבּוֹ דְּבַר לֵאמֹר כִּי-
 לִד בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מָתוּ בְּרֹאם אֲמָנוֹן לְבָדוֹ מֵת: וַיִּבְרַח אֲבִשְׁלוֹם
 וַיֵּשֶׁא הַנְּעַר הַצֶּפֶה אֶת-יַעֲזִיָּו וַיֵּרָא וְהָיָה עֹסֵדֵיב הַלְּכִיָּם
 לֹה מִדָּרָךְ אַחֲרָיו מֵעַד הַהָר: וַיֹּאמֶר וַיִּנְדָּב אֶל-הַמֶּלֶךְ הַגֵּת
 לו בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ כִּי אִם כִּדְבַר עַבְדֶּךָ כֵּן הָיָה: וַיְהִי וַיִּכְלַתּוּ
 לְדָבָר וְהָיָה בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ כִּי אִם וַיִּשְׁאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וַיִּגְדּוּ
 לו הַמֶּלֶךְ וְכָל-עַבְדָּיו כִּכּוֹ כִּכִּי נָדוּל מֵאֵד: וְאֲבִשְׁלוֹם בָּרַח
 וַיֵּלֶךְ אֶל-תַּלְמִי בְּדַעְמִיהוּר מֶלֶךְ גִּשׁוּר וַיִּתְחַבֵּל עַל-בְּנוֹ
 לֹח כָּל-יְנֻמִּים: וְאֲבִשְׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גִּשׁוּר וַיְהִי-יֵשָׁם שְׁלֹשׁ
 לֹש שָׁנִים: וַתִּכַּל דָּוִד הַמֶּלֶךְ לַצֵּאת אֶל-אֲבִשְׁלוֹם בְּיַתֵּם
 עַל-אֲמָנוֹן בְּרִמְתָּ:

יד

א וַיִּדַע יוֹאָב בְּדַעְרֵיהָ כִּי-לֵב הַמֶּלֶךְ עַל-אֲבִשְׁלוֹם: וַיִּשְׁלַח
 יוֹאָב תְּקוּעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכֵמָה וַיֹּאמֶר אֲלֶיהָ
 הַתְּחַבֵּל-נָא וּלְבַשִּׁי-נָא בְגָדֵי-אֲבִל וְאֶל-תִּסְכּוּי שִׁמֹן וְהָיִית
 ג כְּאִשָּׁה זֹה יָמִים רַבִּים מִתְחַבֵּלָת עַל-מֵת: וּבָאת אֶל-
 ד הַמֶּלֶךְ וּדְבַרְתְּ אֵלָיו כְּדִבַר הַזֶּה וַיֵּשָׁם יוֹאָב אֶת-יְהוֹדָכָרִים
 ד בַּפִּיהָ: וַתֹּאמֶר הַאִשָּׁה הַתְּקַעִית אֶל-הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל-
 אִשָּׁה אֶרְצָה וַתִּשְׁתַּחֲוֶה וַתֹּאמֶר הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ:
 ה וַיֹּאמֶר-לָהּ הַמֶּלֶךְ מִהֵלֶךְ וַתֹּאמֶר אֲבִל אִשָּׁה-אֲלֵמָנָה אֲנִי
 וַיִּמַּת אִישִׁי: וְלִשְׁפָחָתְךָ שָׁנֵי כָנִים וַיִּנְצְוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה
 וְאִין מִצִּיל בְּנֵיהֶם וַיִּכּוּ הָאֲחָד אֶת-הָאֲחָד וַיִּמַּת אֹתוֹ:

יג, לב שומה קוי אל למרחק על
 סבב ולא ק לד עינו ק לז עמידה ק

דערשלאָגן אלע זין פון מלך, און ניט געבליבן פון זיי אן
 איינציקער.

81 איז דער מלך אויפגעשטאנען, און ער האָט צע-
 ריסן זיינע קליידער, און האָט זיך געלייגט אויף דער ערד;
 און אלע זיינע קנעכט זיינען געשטאנען מיט צערסענע
 קליידער. 82 האָט זיך אָפּגערופּן יונדב דער זון פון
 שמָעָה, דודס ברודער, און האָט געזאָגט: זאל ניט מיינען
 מיין האַר, אַלע יונגעלייט, די זין פון מלך, האָט מען גע-
 טייט, וואָרום בלויז אַמנוֹן איז טויט; ווייל דאָס איז געווען
 אָפּגעמאַכט פון אַבשלוֹםס מויל פון דעם טאָג וואָס ער
 האָט געפֿיניקט זיין שוועסטער תָּמָרן. 83 און אַצונד זאל
 מיין האַר דער מלך זיך ניט נעמען די זאך צום האַרצן,
 אזוי צו זאָגן: אַלע זין פון מלך זיינען טויט, וואָרום בלויז
 אַמנוֹן איז טויט.

84 און אַבשלוֹם איז אַנטלאָפּן.

און דער יונג דער וועכטער האָט אויפּגעהויבן זיינע
 אויגן און געזען, ערשט פיל פּאַלק גייען פון דעם וועג
 הינטער אים, פון זייט באַרג. 85 און יונדב האָט געזאָגט
 צום מלך: אָן זיינען געקומען דעם מלכס זין. אזוי ווי
 דאָס וואָרט פון דיין קנעכט, אזוי איז געווען.

86 און עס איז געווען, ווי ער ענדיקט רעדן, ערשט
 דעם מלכס זין זיינען אָנגעקומען, און זיי האָבן אויפּגע-
 הויבן זייער קול און האָבן געוויינט, און אויך דער מלך
 און אַלע זיינע קנעכט האָבן געוויינט זייער אַ גרויס געוויין.
 87 און אַבשלוֹם איז אַנטלאָפּן, און איז אַוועק צו תַּלְמִי
 דעם זון פון עַמִּיהוּדָן, דעם מלך פון גשור. און [דוד] האָט
 געטרויערט אויף זיין זון אַלע טעג.

88 אזוי איז אַבשלוֹם אַנטלאָפּן, און איז אַוועק קיין גשור, און ער איז דאָרטן געווען דריי יאָר.

89 און ודאָס האַרץ פון דוד המלך איז אויסגעגאַנגען פון בענקשאַפט נאָך אַבשלוֹמען, וואָרום ער האָט זיך שוין
 געטרייסט וועגן אַמנוֹנען, וואָס ער איז טויט.

יז

און יואָב דער זון פון צרוּיָהן האָט געוואָסט אַ דעם מלכס האַרץ איז צו אַבשלוֹמען. 2 האָט יואָב געשיקט קיין
 תְּקוּעָה, און האָט געבראַכט פון דאָרטן אַ קלוגע פרוי, און האָט צו איר געזאָגט: מאַך זיך, איך בעט דיר,
 טרויערנדיק, און טו אָן, איך בעט דיר, טרויערקליידער, און זאָלסט זיך ניט זאלבן מיט אייל, און זאָלסט זיין ווי אַ פרוי
 וואָס טרויערט שוין פיל טעג נאָך אַ טויטן. 3 און זאָלסט קומען צום מלך, און רעדן צו אים אזוי ווי דאָסדאָזיקע וואָרט.
 און יואָב האָט אַריינגעטאָן די ווערטער אין איר מויל.

4 האָט די פרוי פון תְּקוּעָה גערעדט צום מלך, און זי איז געפאַלן אויף איר פנים צו דער ערד, און האָט זיך גע-
 בוקט און געזאָגט: העלף, מלך. 5 האָט דער מלך צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר? האָט זי געזאָגט: פאַרוואָר,
 אַ פרוי אָן אַלמנה בין איך, וואָרום מיין מאַן איז געשטאַרבן. 6 און דיין דינסט האָט געהאַט צוויי זין, האָבן זיי זיך בייִדע
 געקריגט אין פעלד, און ניט געווען ווער זאל פאַנאָדעררייסן צווישן זיי, האָט איינער געשלאָגן דעם אַנדערן און אים געטייט.

י' און אַט איז אָנגעשטאַנען די גאַנצע משפּחה אויף דיין דינסט, און זיי זאָגן: גיב אונדז דעם וואָס האָט דערשלאָגן זיין ברודער, און מיר וועלן אים טייטן פאַר דעם לעבן פון זיין ברודער וואָס ער האָט געהרגעט, און מיר וועלן פאַרטיליקן אויך דעם יורש. און זיי ווילן אויסלעשן מיין קויל וואָס איז געבליבן, ניט צו לאָזן מיין מאַן אַ נאַמען און אַן איבערבלייב אויפן געזיכט פון דער ערד.

הָאָט דער מלך געזאָגט צו דער פּרוי: גיי אַהיים, און איך וועל באַפעלן וועגן דיר. ⁹ הָאָט די פּרוי פון תקוּע געזאָגט צום מלך: אויף מיר, מיין האַר מלך, די שולד, און אויף מיין פּאָטערס הויז, און דער מלך און זיין טראָן איז ריין. ¹⁰ הָאָט דער מלך געזאָגט: דער וואָס רעדט צו דיר, זאָלסטו אים ברענגען צו מיר, און ער וועט דיר מער ווידער ניט אַנרירן. ¹¹ הָאָט זי געזאָגט: זאָל, איך בעט דיר, דער מלך געדענקען יהוה דיין גאָט, אַז דער בלוטמאַנער זאָל ניט נאָך מער אומברענגען, און זיי זאָלן ניט פאַרטיליקן מיין זון. הָאָט ער געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, אויב אַ האַר פון דיין זון וועט פאַלן צו דער ערד! ¹² הָאָט די פּרוי געזאָגט: זאָל, איך בעט דיר, דיין דינסט רעדן צו מיין האַר דעם מלך אַ וואָרט. הָאָט ער געזאָגט: רעד.

¹³ הָאָט די פּרוי געזאָגט: און פאַרוואָס טראַכטסטו אַזוינס אַקעגן דעם פּאָלק פון גאָט? וואָרום אַז דער מלך רעדט דאָסדאָזיקע וואָרט, איז ער אַליין אַזוי ווי אַ שולדיקער, וואָס דער מלך קערט ניט אום זיין פאַרשטויסענעם. ¹⁴ וואָרום שטאַרבן מוזן מיר שטאַרבן; יא, אַזוי ווי וואָסער אויסגעגאַסן אויף דער ערד, וואָס קען ניט אויפגעזאַמלט ווערן; און גאָט שוינט ניט קיין נפש; אָבער ער טראַכט טראַכטונגען אַז פון אים זאָל ניט פאַרשטויסן ווערן קיין פאַרשטויסענער. ¹⁵ און אַצונד, וואָס איך בין גע- קומען רעדן צו מיין האַר דעם מלך דאָסדאָזיקע וואָרט, איז דאָס ווייל דאָס פּאָלק האָט מיך אַיינגעשראַקן, און דיין דינסט האָט געזאָגט: לאַמיר אַקאַרשט רעדן צום מלך, אפשר וועט דער מלך טאָן דעם פאַרלאַנג פון זיין דינסט. ¹⁶ וואָרום דער מלך וועט זיך צוהערן, מציל צו זיין זיין דינסט פון דער האַנט פון דעם מאַן וואָס וויל פאַרטיליקן מיך און מיין זון אין אַיינעם פון גאָטס נחלה. ¹⁷ און דיין דינסט האָט געזאָגט: זאָל, איך בעט דיר, דאָס וואָרט פון מיין האַר דעם מלך זיין פאַר אַ באַרוואַונג; וואָרום ווי אַ מלאַך פון גאָט, אַזוי איז מיין האַר דער מלך אויף צו פאַרשטיין גוטס און שלעכטס. און זאָל יהוה דיין גאָט זיין מיט דיר.

¹⁸ הָאָט געענטפּערט דער מלך און האָט געזאָגט צו דער פּרוי: זאָלסטו נאָר ניט לייקענען פון מיר קיין זאַך וואָס איך פרעג דיר. הָאָט די פּרוי געזאָגט: זאָל, איך בעט דיר, מיין האַר דער מלך רעדן. ¹⁹ הָאָט דער מלך געזאָגט: איז יואָבס האַנט געווען מיט דיר אין דעם אַלעם? הָאָט די פּרוי געענטפּערט און געזאָגט: אַזוי ווי דייַן ועל לעבט, מיין האַר מלך,

וְהוּאֹ לָמַד כָּל־הַמִּשְׁפָּחָה עַל־שִׁפְחָתָךְ וַיֹּאמְרוּ תַנְיָו וְאִתְּמַכָּה אִדְוֹ וְנִמְחָדוּ בַנְּפֶשׁ אֲחִיו אֲשֶׁר הִרְגֵנוּ וְנִשְׁמַדָּה נָם אֶת־דַּיְוִד וְכִבְּדוּ אֶת־נַחֲלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאַרָה לְבִלְתִּי שׁוֹסֵל־אִישִׁי שֵׁם וּשְׂאֲרִית עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָאִשָּׁה לֵכִי לְבִיתְךָ וְאִנִּי אֲצַוֶּה עֲלֶיךָ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוּעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ עָלַי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה וְעַל־בֵּית אָבִי וְהַמֶּלֶךְ וְכִסְאוֹ נָקִי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַמְדַבֵּר אֵלָיךְ וְהִבְאֵתוּ אֵלַי וְלֹא־יִסָּף עוֹד לָנֶעֱת בָּךְ: וַתֹּאמֶר וְיִבְרָא הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְּרַפִּית וְאַל־יָדָם לִשְׁחַת וְלֹא־יִשְׁמְדוּ אֶת־יְבִנִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשְׁעַרְתִּי בְּיַד אֲרָצָה: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה תִּדְבַר־נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ דְּבַר וַיֹּאמֶר דְּבָרִי: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וְלָמָּה חִשְׁבַתָּה כֹּזֶאת עַל־עַם אֱלֹהִים וּמְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר הַזֶּה כַּאֲשֶׁם לְבִלְתִּי הִשִּׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה: כִּרְמוֹת נַמּוֹת וְכַמּוֹם הַנְּגִרִים אֲרָצָה אֲשֶׁר לֹא יִאֲסְפוּ וְלֹא־יִשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ וְחֹשֶׁב מַחְשְׁבוֹת לְבִלְתִּי יִדַח מִמֶּנִּי נִדְחָה: וְעַתָּה אֲשֶׁר־כִּבְּרָתִי לְדְבַר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲדֹנָי אֶת־הַדְּבַר הַזֶּה כִּי יִרְאֵנִי הָעָם וְתֹאמְרוּ שִׁפְחָתְךָ אֲרַבְרָה נָא אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹלֵי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אָמְתּוֹ: כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־אֲמָתּוֹ מִכַּף הָאִישׁ לְהַשְׁמִיד אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי יְחִד מִנַּחֲלַת אֱלֹהִים: וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ יְהוָה נָא דְבַר־נָא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לְמַנְחָה כִּי כִּמְלֶאכֶת הַאֱלֹהִים כִּן אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לִשְׁמַע נְשׁוּב וְהִרְעֵ נִדְחָה אֶל־יְדֶיךָ הִנֵּה עִמָּךְ: וַיִּשַׁן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אֶל־נָא תְּכַחֲרִי מִמֶּנִּי דְבַר אֲשֶׁר אָנֹכִי שָׂאֵל אֹתְךָ וְתֹאמְרוּ הָאִשָּׁה וְדְבַר־נָא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יוֹאֵב אֹתְךָ בְּכָל־זֹאת וְתַעֲן הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר הִנֵּה נֶפֶשְׁךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ

י' קמ"ז ס"ק ט"ס ק"י י"א סד"ח ק

אס־אֵשׁ | לְהַמִּין וּלְהַשְׁמִיל מִכָּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ
 כִּי־עֲבָדְךָ יוֹאֵב הוּא צִוִּי וְהוּא שָׁם בְּפִי שִׁפְחָתְךָ אֶת
 כ פְּלִי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: לְבַעֲבֹר סִבֵּב אֶת־פְּנֵי הַדְּבָר עֲשֵׂה
 עֲבָדְךָ יוֹאֵב אֶת־דְּבָרְךָ הַזֶּה וְאֲדֹנָי הָיָה בְּחַכְמַת מַלְאָךְ
 כא הָאֱלֹהִים לַדַּעַת אֶת־פְּלִאֲשֶׁר בְּאָרֶץ: וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאֵב הִנֵּה־נָא עֲשִׂיתִי אֶת־דְּבָרְךָ הַזֶּה וְלֹךְ
 כב הֲשֵׁב אֶת־הַנֶּגֶר אֶת־אֲבָשָׁלוֹם: וַיִּפֹּל יוֹאֵב אֶל־פְּנֵי אֲרֻצָּה
 וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֵךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יוֹאֵב הַיּוֹם יָדַע עֲבָדְךָ
 כִּי־מִצְאָתִי הָיוּ בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־עָשִׂה הַמֶּלֶךְ
 כג אֶת־דְּבָרְךָ עֲבָדְךָ: וַיָּקָם יוֹאֵב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁרֶה וַיָּבֵא אֶת־
 כד אֲבָשָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יִסֵּב אֶל־בֵּיתוֹ
 וּפְנֵי לֹא יֵרָאֶה וַיִּסֵּב אֲבָשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא
 כה רָאָה: וְכֹאֲבָשָׁלוֹם לֹא־הָיָה אִישׁ־יֹפֶה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל
 לְהִלָּל מֵאֹד מִכֶּתֶף רִגְלוֹ וְעַד קַדְקֵדוֹ לֹא־הָיָה בּוֹ מוֹם:
 כו וּבְנִלְחָו אֶת־רֵאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ יָמָיו | לְיָמָיו אֲשֶׁר יִגְלַח
 כז כִּי־כָבֵד עָלָיו וַיְגַלְחוּ וַשְׁקַל אֶת־שַׁעַר רֵאשׁוֹ מֵאֲתָנָם
 כח שְׁקָלִים בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ: וַיְגַלְחוּ לְאֲבָשָׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה בָנִים
 וּבֵת אֶחָד וַשְׁמָה תָמָר הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יָפֶת מְרָאָה:
 כט וַיֵּשֶׁב אֲבָשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלַם שְׁנַתִּים יָמָיו וּפְנֵי
 ל הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה: וַיִּשְׁלַח אֲבָשָׁלוֹם אֶל־יוֹאֵב לְשַׁלַּח אֹתוֹ
 אֶל־הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח עוֹד שְׁנִית וְלֹא
 ל אָבָה לָבוֹא: וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ חֲלָקֶת יוֹאֵב אֶל־
 דָּוִד וְלֹד־שָׁם שְׁעָרִים לָבוֹ וְהוֹצִיתִיהָ בָּאֵשׁ וַיֵּצֵאוּ עֲבָדֵי
 לא אֲבָשָׁלוֹם אֶת־חֲלָקָהּ בָּאֵשׁ: וַיָּקָם יוֹאֵב וַיָּבֵא
 אֶל־אֲבָשָׁלוֹם הַבֵּיתָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה הֵצִיתִי עֲבָדְךָ
 לב אֶת־חֲלָקָהּ אֲשֶׁר־לִי בָּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר אֲבָשָׁלוֹם אֶל־יוֹאֵב
 הִנֵּה שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ | לֵאמֹר בֹּא הִנֵּה וְאִשְׁלַחְהָ אֶתְךָ אֶל־

י'ט' טעל חסר א' קמץ מק' כה' ס' א' עשית' ק'
 כב' עמד קי' ל' ו'צחוקה ק' לב' כ'צל ב'תלג

אויב מע קען אַזעק רעכטס אָדער לינקס פון אַלץ וואָס
 מיין האָר דער מלך האָט גערעדט! וואָרום דיין קנעכט
 יוֹאֵב, ער האָט מיר באַפוילן, און ער האָט אַרײַנגעטאַן
 אין מויל פון דיין דינסט אלע דיִדאָזיקע ווערטער. ²⁰ כּדי
 צו פאַרדרייען דעם פנים פון דער זאַך, האָט דיין קנעכט
 יוֹאֵב געטאַן דיִדאָזיקע זאַך. אָבער מיין האָר איז קלוג
 אזוי ווי די קלוגשאַפט פון אַ מלאַך פון גאָט, צו וויסן אַלץ
 וואָס אויף דער ערד.

²¹ און דער מלך האָט געזאָגט צו יוֹאֵבן: זע, איך טו
 דיִדאָזיקע זאַך, און גיי קער אום דעם יונג אַבְשָׁלוֹמען.

²² איז יוֹאֵב געפאַלן אויף זיין פנים צו דער ערד, און
 האָט זיך געבוקט, און האָט געבענטשט דעם מלך. און
 יוֹאֵב האָט געזאָגט: היינט ווייס דיין קנעכט אַז איך האָב
 געפונען לײַטזעליקייט אין דינע אויגן, מיין האָר מלך,
 וואָרום דער מלך האָט געטאַן דעם פאַרלאַנג פון דיין
 קנעכט.

²³ און יוֹאֵב איז אויפגעשטאַנען, און איז געגאַנגען קיין
 גשור, און האָט געבראַכט אַבְשָׁלוֹמען קיין ירוּשָׁלַם. ²⁴ און
 דער מלך האָט געזאָגט: זאָל ער פאַרקערן צו זיין הויז,
 אָבער מיין פנים זאָל ער ניט זען.

האָט אַבְשָׁלוֹם פאַרקערט צו זיין הויז, און דעם
 מלכס פנים האָט ער ניט געזען.

²⁵ און אין גאַנץ ישׂראל איז ניט געווען אַזאַ שיינער
 מאַן ווי אַבְשָׁלוֹם, זייער צו רימען; פון זיין פּוּסטרײַט ביז

זיין שפיץ קאַפּ איז אין אים ניט געווען אַ פעלער. ²⁶ און אַז ער האָט אָפּגעשאַרן זיין קאַפּ—און געשען פלעגט עס פון
 סוף יאָר צו יאָר, אַז ער זאָל זיך אָפּשערן; וואָרום אַז עס איז אים צו שווער געוואָרן, האָט ער עס אָפּגעשאַרן—האָט
 ער אָפּגעוויגן די האָר פון זיין קאַפּ מיט צוויי הונדערט שקל אויפן מלכס געוויכט.

²⁷ און ביי אַבְשָׁלוֹמען זיינען געבאַרן געוואָרן דריי זין, און איין טאָכטער וואָס איר נאָמען איז געווען תָּמָר. זי איז
 געווען אַ וויבספאַרשוין פון אַ שיינעם אויסזען.

²⁸ און אַבְשָׁלוֹם איז געזעסן אין ירוּשָׁלַם צוויי יאָר צייט, און דעם מלכס פנים האָט ער ניט געזען. ²⁹ האָט אַבְשָׁלוֹם
 געשיקט נאָך יוֹאֵבן, כּדי אים צו שיקן צום מלך, אָבער ער האָט ניט געוואַלט קומען צו אים. האָט ער ווידער געשיקט
 אַ צווייט מאַל, און ער האָט ניט געוואַלט קומען. ³⁰ האָט ער געזאָגט צו זיינע קנעכט: זעט, יוֹאֵבס שטיק פעלד איז לעבן
 מיינעם, און ער האָט דאַרטן גערשטן; גייט און צינדט עס אָן אין פייער. און די קנעכט פון אַבְשָׁלוֹמען האָבן אָנגעצונדן
 דאָס שטיק פעלד אין פייער.

³¹ איז יוֹאֵב אויפגעשטאַנען, און איז געקומען צו אַבְשָׁלוֹמען אין הויז, און האָט צו אים געזאָגט: פאַרוואָס האָבן דינע
 קנעכט אָנגעצונדן מיין שטיק פעלד אין פייער? ³² האָט אַבְשָׁלוֹם געזאָגט צו יוֹאֵבן: זע, איך האָב געשיקט צו דיר, אזוי צו

זאָגן: קום אַהער, און איך וועל דיך שיקן צום מלך, אַזוי צו זאָגן: נאָך וואָס בין איך געקומען פון גשור? בעסער פאַר מיר, איך זאָל נאָך דאַרטן זיין. און אַצונד, לאַמיר זען דעם פנים פון מלך, און אויב אין מיר איז דאָ אַ פאַרברעך, זאָל ער מיך טייטן.

³³ איז יואב געקומען צום מלך, און האָט אים דערציילט. האָט ער גערופן אַבשלומען, און ער איז געקומען צום מלך, און האָט זיך געבוקט אויף זיין פנים צו דער ערד פאַרן מלך. און דער מלך האָט געקוישט אַבשלומען.

טז

¹ און עס איז געווען נאָך דעם, האָט זיך אַבשלום אַיינגעשאַפט אַ רייטוואָגן און פּערד, און פּופּציק מאַן וואָס זיינען געלאָפּן אים פאַרויס. ² און אַבשלום פּלעגט זיך פּעדערן, און פּלעגט זיך שטעלן ביים וועג פון טויער; און עס איז געווען, יעטוועדער מאַן וואָס פּלעגט האָבן אַ קריג וואָס דאַרף קומען צום מלך פאַר אַ משפּט, האָט אַבשלום גערופן צו אים און געזאָגט: פון וואָסער שטאַט ביסטו? האָט יענער געזאָגט: פון איינעם פון די שבטים פון ישראל איז דיין קנעכט. ³ האָט אַבשלום צו אים געזאָגט: זע, דייןע טענות זיינען גוטע און גערעכטע, אָבער קיינער פון מלך וועט דיר ניט צוהערן. ⁴ און אַבשלום האָט געזאָגט: הלואי מאַכט מען מיך פאַר אַ שופּט אין לאַנד, און צו מיר זאָל קומען יעטוועדער מאַן

וואָס האָט אַ קריג און אַ משפּט; איך וואָלט אים שוין געטאָן גערעכטיקייט.

⁵ און עס איז געווען, ווי אַ מאַן האָט גענענט זיך צו בוקן צו אים, אַזוי פּלעגט ער אויסשטרעקן זיין האַנט, און אים אָננעמען, און אים קושן. ⁶ און אַבשלום האָט געטאָן אַזוי, ווי די דידאָזיקע זאָך צו גאַנץ ישראל וואָס פּלעגן קומען פאַר אַ משפּט צום מלך. און אַבשלום האָט געגנבעט דאָס האַרץ פון די מענער פון ישראל.

⁷ און עס איז געווען צום סוף פון פּערציק יאָר, האָט אַבשלום געזאָגט צום מלך: לאַמיר גיין, איך בעט דיך, און באַצאָלן מיין נדר וואָס איך האָב אַ נדר געטאָן צו גאָט, אין חּברון. ⁸ וואָרום אַ נדר האָט אַ נדר געטאָן דיין קנעכט ווען איך בין געזעסן אין גשור אין אַרם, אַזוי צו זאָגן: אויב אומקערן וועט מיך גאָט אומקערן קיין ירושלים, וועל איך דינען גאָט. ⁹ האָט דער מלך צו אים געזאָגט: גיי בשלום. און ער איז אויפגעשטאַנען, און איז געגאַנגען קיין חּברון.

¹⁰ און אַבשלום האָט געשיקט אויסקוקערס אין אַלע שבטים פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: ווי איר הערט דעם קול פון שופּר, אַזוי זאָלט איר זאָגן: אַבשלום איז געוואָרן מלך אין חּברון.

¹¹ און מיט אַבשלומען זיינען געגאַנגען צוויי הונדערט מאַן פון ירושלים, מיטגערופענע וואָס זיינען געגאַנגען אומ-שולדיקערהייט; און זיי האָבן פון קיין זאָך ניט געוויסט.

¹² און אַבשלום האָט געשיקט נאָך אַחיתופּל דעם גילוני, דעם בעל-יועץ פון דודן, פון זיין שטאַט, פון

הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי מְגֹשֵׁר טוֹב לִי עַד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה אֲרָאָה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־יִשְׁכְּבֵי עֵינַי וְהִמְתִּנִּי: וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגִּדְלוּ וַיִּקְרָא אֶל־אֲבִשְׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ לִו עַל־אֶפְסוֹ אֲרֻצָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׂק הַמֶּלֶךְ לִאֲבִשְׁלוֹם:

טז

וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אֲבִשְׁלוֹם מְרֻכָּה וּסְסִים אֲנַחְשִׁים אִישׁ רָצִים לִפְנֵי: וְהַשְּׂבִים אֲבִשְׁלוֹם וַעֲמַד בְּעַל־דָּרְדָר הַשָּׁעַר וַיְהִי כַל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִתְּרוֹ־לוֹ רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁפַּט וַיִּקְרָא אֲבִשְׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֶרְמוּהָ עִיר אֶתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שְׂבַט־יִשְׂרָאֵל עֵבֶדְךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִשְׁלוֹם רָאָה דְבַרְיָךְ טוֹבִים וּנְכוּחִים וְשָׁמַעַי אֲדַלְדֵּךְ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם מִדִּישְׁמֵי שִׁפְטֵי כֹאֲרִץ וְעַל־יָבֹא כַל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִתְּרוֹ־לוֹ רִיב־זִמְשָׁפֶט וְהִצְדַּקְתּוּ: וְהִנֵּה בְקִרְב־אִישׁ לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשַׁלַּח אֶת־יָדוֹ וְהַחֲנוּק לוֹ וְנִשָּׂק לוֹ: וַיַּעַשׂ אֲבִשְׁלוֹם כַּדְּבַר הַזֶּה וְלִכְל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לְמִשְׁפַּט אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּגְנוּ אֲבִשְׁלוֹם אֶת־לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲלֵכֶּה נָא וְאַשְׁלֵם אֶת־נַדְרֵי אֲשֶׁר־נִדְרַתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן: כִּי־נָדַר נָדַר עֲבַדְךָ כִּשְׂבָתִי בְּגֹשׁוֹר בְּאֶרֶם לֵאמֹר אִם־יִשְׁכְּבֵי יְהוָה וְיִוֹשְׁלֵם וְיִבְרַתִּי אֶת־יְהוָה: וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לָךְ בְּשָׁלוֹם וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ חֶבְרוֹנָה: וַיִּשְׁלַח אֲבִשְׁלוֹם מְרַגְלִים כַּכֶּל־שְׂבַט־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּשְׁמַעְכֶּם אֶת־קוֹל הַשָּׁפַר וַאֲמַרְתֶּם מֶלֶךְ אֲבִשְׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן: וְאֶת־אֲבִשְׁלוֹם הִלְטִי מֵאֵתִים אִישׁ מִיְּרוּשָׁלַם קִרְאִים וְהִלְכִים לְתַמָּם וְלֹא יִדְעוּ כַּל־דְּבַר: וַיִּשְׁלַח אֲבִשְׁלוֹם אֶת־אֲחִיתוּפָל הַגִּילֹנִי וַיַּעַן בְּ

טו, ה' יטוב קי

דוד מעירו מגלה בנבחו את־הנבחים ויהי הקשר אמן
 וְהָעַם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת־אֲבִשְׁלוֹם: וַיֵּבֶא הַמֶּלֶךְ אֶל־דָּוִד
 לֵאמֹר הִנֵּה לְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי אֲבִשְׁלוֹם: וַיֹּאמֶר דָּוִד
 לְכָל־עַבְדָּיו אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִּירוּשָׁלַם קוּמוּ וְנִכְרְתוּהָ כִּי לֹא־
 תִּהְיֶה־לָּנוּ בְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם מִדָּוִד לְלַכֵּת פְּדוּמֵהָ
 וְהַשְׁגִּנוּ וְהַדִּיתָ עָלֵינוּ אֶת־הַרְעָה וְהִבָּה הַיָּעִיר לִפְנֵי־
 הָרַב: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּכֹּל אֲשֶׁר־יִבְחַר
 אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֹבְדֶיךָ: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־בֵּיתוֹ בְּרִגְלוֹ
 וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ אֶת עֶשֶׂר נָשִׁים פְּלוֹנְשִׁים לְשֹׁמֵר הַקְּבוֹת:
 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם בְּרִגְלוֹ וַיַּעֲמֵדוּ בֵּית הַמִּדְבָּר:
 וְכָל־עַבְדָּיו עֹבְרִים עָלָיו וְכָל־הַקְּבוֹת וְכָל־הַפְּלִתִי וְכָל־
 הַגִּבּוֹת שִׁש־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר־בָּאוּ בְּרִגְלוֹ מִנֵּת עֹבְרִים
 עָלָיו הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אֶתִּי הַגִּבּוֹת לָמָּה תִּלְךְ
 נִסְתַּתָּה אִתְּנוּ שׁוֹב וְשׁוֹב עִסֵּה־הַמֶּלֶךְ בְּרִגְלֵי אִתָּה וְנִסֵּה־
 כֹּה גִּלְהָ אִתָּה לְמִקְוֵיךָ: תִּמּוֹל וְהַיּוֹם אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּנוּ
 לְלַכֵּת וְאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ שׁוֹב וְהַשֵּׁב אֶת־
 אֶחָד עִמָּךְ חֶסֶד וְאַמֶּת: וַיַּעַן אֶתִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
 חֲרִידָה וְהוֹ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הִתֵּד
 שָׁם אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אִסְדְּלָמוֹת אִסְדְּלָמוֹת בְּיָשָׁם וְהִתֵּד
 עִבְדֶּיךָ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֶתִּי לָךְ וְעַכְרָ וַיַּעֲבֵר אֶתִּי הַגִּבּוֹת
 וְכָל־אֲנָשָׁיו וְכָל־הַטָּף אֲשֶׁר אִתּוֹ: וְכָל־הָאָרֶץ בּוֹכִים קוֹל
 גָּדוֹל וְכָל־הָעָם עֹבְרִים וְהַמֶּלֶךְ עֹבֵר בְּנַחַל קִדְרוֹן וְכָל־
 הָעָם עֹבְרִים עָלָיו רָדָה אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְהִנֵּה נִסְדְּרוֹן
 וְכָל־הַלְוִיִּם אִתּוֹ נְשָׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיַּעֲבֵר
 אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּעַל אֲבִיָּהֵר עֲדָתָם כְּלֵהָעָם לַעֲבֹד
 כֹּה מִדְּהִיעִיר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִדּוֹק הַשֵּׁב אֶת־אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים הַיָּעִיר אֶס־אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה וְהַשְׁבִּנִי

יד קסז בוק כ' איק פי כה' כחב ווא ק

גילה, בעת ער האָט געשלאַכט די שלאַכטאָפּפער. און
 דער בונט איז געווען שטאַרק, און דאָס פּאַלק האָט זיך
 געהאַלטן אין איין פאַרמערן אַרום אַבשלומען.
 13 איז געקומען אַן אַנזאָער צו דודן, אַזוי צו זאָגן:
 דאָס האַרץ פון די מענער פון ישראל איז נאָך אַבשלומען.
 14 און דוד האָט געזאָגט צו אַלע זיינע קנעכט וואָס מיט
 אים אין ירושלים: שטייט אויף, און לאָמיר אַנטלויפן,
 וואָרום מיר וועלן ניט האָבן קיין אַנטרינונג פון אַבשלומען.
 אַיילט זיך אַזעקצוגיין, כדי ער זאָל זיך ניט אונטעראַיילן
 און אונדו אַניאָגן, און ברענגען אויף אונדו דאָס ביז, און
 שלאָגן די שטאַט מיטן שאַרף פון שווערד. 15 האָבן די
 קנעכט פון מלך געזאָגט צום מלך: אַזוי ווי אַלץ וואָס מײן
 האַר דער מלך וועט אויסדערוויילן! דאָ זיינען דינע
 קנעכט.
 16 איז אַרויסגעאַנגען דער מלך, און זיין גאַנץ הויז
 געזינט נאָך אים. און דער מלך האָט איבערגעלאָזן די
 צען קעפּטוויבער צו היטן דאָס הויז. 17 און דער מלך
 איז אַרויסגעאַנגען, און דאָס גאַנצע פּאַלק נאָך אים, און
 זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט אין בֵּית־מֶרְחָק. 18 און אַלע
 זיינע קנעכט זיינען אַריבערגעאַנגען פאַרבײַ אים; און
 אַלע כַּרְתִּים און אַלע פֶּלְתִים, און אַלע גַּתֵּר, זעקס
 הונדערט מאָן וואָס זיינען געקומען הינטער אים פון גַּת,
 זיינען אַריבערגעאַנגען פאַרן מלך.

10 האָט דער מלך געזאָגט צו אַמִּין פון גַּת: צוואָס זאָלסט דו אויך גיין מיט אונדז? קער זיך אום, און בלייב
 מיט דעם מלך, וואָרום דו ביסט אַ פּרעמדע, און אויך ביסטו אַ פאַרטריבענער אין דיין אַרט. 20 ערשט נעכטן
 ביסטו געקומען, און היינט זאָל איך דיר מאַכן וואָלען צו גיין מיט אונדז, בעת איך אליין גי ווהיך מיר וועט זיך מאַכן?
 קער זיך אום, און קער אום דינע ברידער מיט דיר אין גענאָד און טרישאַפט. 21 האָט אַמִּי געענטפּערט דעם מלך
 און האָט געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי מײן האַר דער מלך לעבט, אַז בלויז אין דעם אַרט וווּ מײן האַר דער
 מלך וועט זיין, סײַ צום טויט סײַ צום לעבן, נאָר דאָרטן וועט זיין דיין קנעכט! 22 האָט דוד געזאָגט צו אַמִּין: גי אין
 צי אַריבער. איז אַמִּי פון גַּת אַריבערגעאַנגען, און אַלע זיינע מענטשן, און אַלע קליינע קינדער וואָס מיט אים.
 23 און דאָס גאַנצע לאַנד האָט געוויינט אויף אַ הויכן קוֹל, ווען דאָס גאַנצע פּאַלק איז אַריבערגעאַנגען; און דער
 מלך איז אַריבער דעם טײַך קִדְרוֹן, און דאָס גאַנצע פּאַלק איז אַריבערגעאַנגען אַקעגן דעם וועג פון מדבר. 24 און
 אַט אויך צִדּוֹק און אַלע לויים מיט אים, טראָגנדיק דעם אַרון פון גאָטס בונד. און זיי האָבן אַזעקגעשטעלט דעם אַרון
 פון גאָט-אויך אַבִּיָּהֵר איז אַרויפגעאַנגען-ביז דאָס גאַנצע פּאַלק האָט געענדיקט אַריבערגיין פון שטאַט.
 25 האָט דער מלך געזאָגט צו צִדּוֹק: קער אום דעם אַרון פון גאָט אין שטאַט. אויב איך וועל געפינען לײַטזעליקייט

אין די אויגן פון גאָט, וועט ער מיך אומקערן, און וועט מיך לאָזן זען אים און זיין ווייניג. ²⁶ און אויב ער וועט אזוי זאָגן: „איך וויל דיר ניט“, דאָ בין איך, זאָל ער טאָן מיט מיר אזוי ווי עס איז גוט אין זיינע אויגן. ²⁷ און דער מלך האָט געזאָגט צו צדוק דעם פּהן: זעסטו, קער זיך אום בשלום אין שטאָט, און אחימעץ דיין זון און יהונתן דער זון פון אַבְיָתָר, אַייערע בייַדנס זין, מיט אַיך. ²⁸ זעט, איך וועל זיך אויפהאַלטן אין די פּלוינען פון מדבר, ביז עס קומט פון אַיך אַ וואָרט מיר אַנצוואָגן.

²⁹ און צדוק און אַבְיָתָר האָבן אומגעקערט דעם אָרון פון גאָט קיין ירושלים, און זיי זיינען דאָרטן געבליבן. ³⁰ און דוד איז אַרויפגעגאַנגען מיט דעם אַרויפגאַנג פון הר הזיתים, אַרויפגעגאַנגען און געוויינט, און זיין קאַפּ איז געווען פאַרדעקט, און ער איז געגאַנגען באַרוועס; און דאָס גאַנצע פּאָלק וואָס מיט אים האָבן פאַרדעקט איטלעכער זיין קאַפּ, און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען, און אַרויפגייענדיק געוויינט.

³¹ האָט מען דערציילט דודן, אזוי צו זאָגן: אַחיתופל איז צווישן די וואָס בונטעווען זיך מיט אַבְשָׁלוֹמֶן. און דוד האָט געזאָגט: איך בעט דיר, גאָט, באַנאָריש די עצה פון אַחיתופלן.

³² און עס איז געווען, ווי דוד איז געקומען ביז דעם שפיץ וואָס מע בוקט זיך דאָרטן צו גאָט, ערשט אים קומט אַנטקעגן דער אַרבי, מיט זיין העמדל צעריסן, און ערד אויף זיין קאַפּ. ³³ האָט דוד צו אים געזאָגט: אַז דו גייסט אַריבער מיט מיר, וועסטו זיין אויף מיר אַ לאַסט. ³⁴ אַבער אַז דו וועסט זיך אין שטאָט אומקערן, און וועסט זאָגן צו אַבְשָׁלוֹמֶן: „איך וועל זיין דיין קנעכט, מלך; דיין פּאָטערס קנעכט בין איך געווען פון אַמאָל אָן, און אַצונד בין איך דיין קנעכט“, וועסטו מיר פאַרשטערן די עצה פון אַחיתופלן. ³⁵ און מיט דיר זיינען דאָך דאָרטן צדוק און אַבְיָתָר די פּהנים; איז, איטלעך וואָרט וואָס דו וועסט הערן פון מלכס הויז, זאָלסטו דערציילן צדוק און אַבְיָתָר די פּהנים. ³⁶ זע, דאָרטן זיינען דאָ מיט זיי זייערע בייַדנס זין, אחימעץ צדוקס און יהונתן אַבְיָתָרס, וועט איר דורך זיי מיר צושיקן איטלעך וואָרט וואָס איר וועט הערן.

³⁷ און חושי, דודס גוטער פריינט, איז געקומען אין שטאָט, ווען אַבְשָׁלוֹם האָט געזאָלט אַנקומען אין ירושלים.

טז ¹ און ווי דוד איז געווען אַ ביסל אַוועקגעגאַנגען פון שפיץ, ערשט ציבאָ דער יונג פון מפּיבושָׁתן קומט אים אַנטקעגן מיט אַ פּאַר געזאָטלטע אַיזלען, און אויף זיי צוויי הונדערט ברויטן, און הונדערט בינטלעך ראָוינקעס, און הונדערט בינטלעך זומעראויבס, און אַ לאַגל וויין.

² האָט דער מלך געזאָגט צו ציבאָן: צו וואָס זיינען דידאָויקע ביי דיר? האָט ציבאָ געזאָגט: די אַיזלען פאַר דעם

וּדְרֹאֲנֵי אֶתְּוֹ וְאֶת־נִדְרוֹ: וְאִם כֹּה יֹאמֶר לֹא הִפְצִיתִי בְּךָ כִּי הִנְנִי יֹעֲשֶׂה־לִּי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינָיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ כִּי אֶל־צְדוֹק הַכֹּהֵן הַרְוֵאָה אֶתְּהָ שִׁבְהָ הַעִיר בְּשָׁלוֹם וְאֶחֱמֵץ בְּנֶדְ וַיהוֹנָתָן בְּדָאֲבִיתָר שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֶתְּכֶם: רָא אֲנִכִּי מִתְמַהֵמָה בְּעֵבְרוֹת הַמִּדְבָּר עֲדִיבָה עֲדִיבָה מִעִמְכֶם לַחֲנֹד לִי: וְיֵשֶׁב צְדוֹק וְאֲבִיתָר אֶת־אָרוֹן כֹּה הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלַם וְיֵשְׁבוּ שָׁם: וְדוֹד עֲלֶה בְּמַעְלֵה הַיְתִיתִים לַעֲלֶה וּבִכְוָה וְרֹאשׁ לֹא חָפוּי הוּא הַלֶּךְ יִתָּה וּכְלֵה־הַעֵם אֲשֶׁר־אֵתוֹ חָפוּ אִישׁ רֹאשׁוֹ וְעָלוּ עֲלֶה וּבְכֹה: וְדוֹד הַחֲנֹד לֹא לֹאמֹר אַחִיתופל בַּקְשָׁרִים עִם־אֲבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דוֹד סִכְלֵה נָא אֶת־עֵצַת אַחִיתופל דוֹה: וַיהִי דוֹד כַּאֲשֶׁר־רֹאשׁ לֹא אֲשֶׁר־יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לַאֱלֹהִים וְהִנֵּה לִקְרָאתוֹ חוּשִׁי הָאֶרְבִּי קָרוֹעַ כַּתְּנֵתוֹ וְאֶדְמָה עַל־רֹאשׁוֹ: וַיֹּאמֶר לוֹ דוֹד לֹא אִם עֲבַרְתָּ אֶתִּי וְהִנֵּה עָלִי לְמִשָּׂא: וְאִסְדָּה־עִיר תֵּשׁוּב לִי וְאֶמְרָה לְאֲבְשָׁלוֹם עֲבָדְךָ אֲנִי הַמֶּלֶךְ אֶתְּהָ עֲבָד אֲבִיךָ וְאֲנִי כֹאֵן וְעַתָּה וְאֲנִי עֲבָדְךָ וְהִפְרַתְּהָ לִי אֶת עֵצַת אַחִיתופל: וְהִלֹּא עֲמָךְ שָׁם צְדוֹק וְאֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים לֹא וְהִנֵּה כְּלֵה־דָבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תִּלְדֵּי לְצְדוֹק וְלְאֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים: הַנְּהַרְשֵׁם עִמָּם שְׁנֵי בְנֵיהֶם אַחֱמֵץ לִי לְצְדוֹק וַיהוֹנָתָן לְאֲבִיתָר וְשִׁלְחָתֶם בְּיָדָם אֵלַי כְּלֵה־דָבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמַעוּ: וַיָּבֵא חוּשִׁי רֵעָה דוֹד הַעִיר וְאֲבְשָׁלוֹם לִי יָבֹא יְרוּשָׁלַם:

טז

וְדוֹד עֲבָר מִעַט מִהֲרֹאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא נֶעַר מִפּיבוֹשָׁתָהּ לִקְרָאתוֹ וְצִמְד חֲמָדִים חֲבָשִׁים וְעֲלִיהֶם מֵאִתִּים לָחֶם וּמֵאָה צְמוֹקִים וּמֵאָה קִיץ וּבָבֵל יָיִן: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מַה־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא חֲחֻמוֹרִים לְבֵית־הַמֶּלֶךְ

טו, כז' כשטח קי' ג' כז'

לרַכֵּב וּלְהִלָּחֵם וְהַפְּוִן לְאַבְוֵל הַנְּעֻרִים וְהָיָה לְשִׁתּוֹת
 הַיָּעַף בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאִיהָ בְּדֹאֲדָנָה וַיֹּאמֶר
 צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הַנֶּה יוֹשֵׁב בְּיְרוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם
 יוֹשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלְכוֹת אָבִי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 לְצִיבָא הֲנָה לְךָ כָּל אֲשֶׁר לַמְּפִיבֶשֶׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא
 הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֲמִצָּדִיק בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וּכְנָה הַמֶּלֶךְ
 דָּוִד עַד־בְּחֻרָיו וְהָנָה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית
 שְׂאוּל וְשִׁמוֹ שְׁמֵי בְּדֹגָרָא יֵצֵא יוֹצֵא וּמִקְלָל: וַיִּסְמְל
 בְּאַבְנֵים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הַעָם
 וְכָל־הַגְּבֻרִים מִיָּמֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ: וְכִדָּה אָמַר שְׁמֵי בְּקָלָלוֹ
 צָא צָא אִישׁ אִישׁ הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִעַל: הַשִּׁיב עֲלֶיךָ יְהוָה
 כָּל דְּמֵי בֵּית־שְׂאוּל אֲשֶׁר מִלְכָּת תַּחְתֶּיךָ וְתַתֵּן יְהוָה אֶת־
 הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךְ וְהָיָה בְּרַעְתֶּךָ כִּי אִישׁ דְּמִים
 אֶתָּה: וַיֹּאמֶר אָבִישׁוֹ בְּדֹגְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יִקְלָל
 הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶעֱבֹדֶנָּה וְאֶסְרֶדָּה
 אֶת־רַאשָׁיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִדְּלִי וְלָכֶם בְּנֵי צִוְיָה כִּי
 יִקְלָל וְכִי יְהוָה אָמַר לוֹ קָלָל אֶת־דָּוִד וְכִי יֹאמֶר מִדְּוֵעַ
 עֲשִׂיתָה כֵּן: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָבִישׁוֹ וְאֶל־כָּל־עַבְדָּיו הַנֶּה
 בְּנֵי אֲשֶׁר־יֵצֵא מִמֵּנִי מִבְּקֵשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאֵף בְּרַעְתָּה בְּיַד
 הַיָּמִינִי וְנָחֻוּ לוֹ וְיִקְלָל כִּי־אָמַר לוֹ יְהוָה: אֲוִלִי יִרְאֶה
 יְהוָה פְּעוּנֵי וְהַשִּׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת קָלְלָתִי הַיּוֹם
 הַזֶּה: וַיִּלְךְ דָּוִד וְאָנְשָׁיו בְּהָרָה וְשָׁמְעֵי
 הַלֶּךְ בְּצִלְעֵי הַהָר לְעֲמֹתוֹ הַלֹּחֵד וְיִקְלָל וַיִּסְמְל בְּאַבְנֵים
 לְעֲמֹתוֹ וְעַפְרַיִם בְּעַפְרַיִם: וּכְנָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־הַעָם
 אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֵינַיִם וַיִּנְפֹשׁ שָׁם: וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הַעָם אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלַם וְאֶחֱתִיפֶל אִתּוֹ: וְהָיָה כְּאֲשֶׁר־כָּא
 חוֹשֵׁי הָאָרֶץ רָעָה דָּוִד אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוֹשֵׁי אֶל־

ב' וְהָיָה ק' ו' תַּחְתִּיק י' כֵּהָ ק' יב' מִטֵּק יג' מִסָּאָ בְּאִנְעַת מִסָּא

מלכס היוזעזינט צום רייטן, און דאָס ברויט און די זומער־
 אויבס פאַר די יונגען צום עסן, און דער וויין צום טרינקען
 פאַר דעם פאַרשמאַכטן אין מדבר. ⁹ האָט דער מלך גע־
 זאָגט: און וווּ איז דיין האַרס זון? האָט ציבאָ געזאָגט צום
 מלך: אָן איז ער געבליבן אין ירושלים, וואָרום ער האָט
 געזאָגט: היינט וועט מיר דאָס הויז פון ישראל אומקערן
 די מלוכה פון מיין פאָטער. ¹⁰ האָט דער מלך געזאָגט צו
 ציבאָן: זע, אַלצדינג וואָס געהערט צו מפיבושתן איז
 דינס. האָט ציבאָ געזאָגט: איך בוק זיך; לאַמיר געפינען
 לייטזעליקייט אין דינע אויגן, מיין האַר מלך.
¹¹ און ווי דער מלך דוד איז געקומען ביז בחורים,
 ערשט פון דאָרטן גייט אַרויס אַ מאָן פון דער משפחה פון
 שאולס הויז, וואָס זיין נאָמען איז געווען שמעי דער זון פון
 גראָן־גייט און שילט גייענדיק. ¹² און ער האָט געוואָרפן
 מיט שטיינער אויף דודן, און אויף אַלע קנעכט פון מלך
 דודן; און דאָס גאַנצע פאָלק און אַלע גיבורים זיינען גע־
 ווען פון זיין רעכטער זייט און פון זיין לינקער. ¹³ און אזוי
 האָט שמעי געזאָגט, ווען ער האָט געשאַלטן: גיי אַרויס, גיי
 אַרויס בלוטיקער מענטש און נידערטרעטיקער מענטש.
¹⁴ גאָט האָט אומגעקערט אויף דיר אַלדאָס בלוט פון דעם
 הויז פון שאולן, וואָס דו ביסט געוואָרן מלך אויף זיין אָרט,
 און גאָט האָט געזעבן די מלוכה אין דער האַנט פון דיין
 זון אַבשלומען. און אָט ביסטו אין דיין אומגליק, ווייל אַ
 בלוטיקער מענטש ביסטו.

⁹ האָט אָבִישׁי דער זון פון צרוּיָהן געזאָגט צום מלך: פאַרוואָס זאָל דערדאָזיקער טויטער הונט שילטן מיין
 האַר דעם מלך? לאַמיר, איך בעט דיר, אַריבערגיין, און איך וועל אים דעם קאַפּ אַראָפּנעמען. ¹⁰ האָט דער מלך
 געזאָגט: וואָס קער איך זיך אָן מיט אַיך, זיין פון צרוּיָהן? אויב ער שילט, איז דאָס ווייל גאָט האָט אים געהייסן: שילט
 דודן; און ווער קען זאָגן: פאַרוואָס טויסטו אַזוי?
¹¹ און דוד האָט געזאָגט צו אָבִישׁין און צו אַלע זיינע קנעכט: זע, מיין זון וואָס איז אַרויס פון מינע אינגעווייד זוכט
 מיין לעבן, היינט ווי שוין אַצונד דער בנימינער? לאָזט אים, און זאָל ער שילטן, וואָרום גאָט האָט אים געהייסן. ¹² אפּשר
 וועט גאָט זען מיין אויג, און גאָט וועט מיר אומקערן גוטס פאַר זיין קללהן היינטיקן טאָג.
¹³ און דוד און זיינע מענטשן זיינען געגאַנגען אויפן וועג, און שמעי איז געגאַנגען ביין זייט באַרג אַקעגן אים, געגאַנגען
 און געשאַלטן, און געוואָרפן מיט שטיינער אַקעגן אים, און געשאַטן מיט שטויב.
¹⁴ און דער מלך און דאָס גאַנצע פאָלק וואָס מיט אים זיינען אָנגעקומען מידע; און ער האָט זיך אָפּגערוט דאָרטן.
¹⁵ און אַבשלוֹם און דאָס גאַנצע פאָלק, די מענער פון ישראל, זיינען אָנגעקומען קיין ירושלים, און אֶחֱתִיפֶל מיט
 אים.

¹⁶ און עס איז געווען, אַז חוֹשֵׁי דער אַרֶבִי, דודס גוטער פריינט, איז געקומען צו אַבשלומען, האָט חוֹשֵׁי געזאָגט צו

¹⁶ און עס איז געווען, אַז חוֹשֵׁי דער אַרֶבִי, דודס גוטער פריינט, איז געקומען צו אַבשלומען, האָט חוֹשֵׁי געזאָגט צו

אבשלומען: לעבן ואל דער מלך! לעבן ואל דער מלך!
 17 האָט אַבשלום געזאָגט צו חושי: איז דאָס דיין גינציקייט
 צו דיין גוטן פריינט? פאָרוואָס ביסטו נישט געגאָנגען מיט
 דיין גוטן פריינט? 18 האָט חושי געזאָגט צו אַבשלומען:
 גיין! גייערט וועמען גאָט און דאָסדאָזיקע פאָלק און אלע
 מענער פון ישראל האָבן אויסדערוויילט, צו אים געהער
 איך, און מיט אים וויל איך בלייבן. 19 און צווייטנס,
 וועמען וועל איך דינען? דאָך ביי זיין זון; אזוי ווי איך
 האָב געדינט ביי דיין פאָטער, אזוי וועל איך זיין ביי דיר.
 20 און אַבשלום האָט געזאָגט צו אַחיתופלן: גיט

אייער עצה וואָס מיר זאלן טאָן. 21 האָט אַחיתופל געזאָגט
 צו אַבשלומען: קום צו די קעפסווייבער פון דיין פאָטער,
 וואָס ער האָט געלאָזן צו היטן דאָס הויז. און אז גאַנץ
 ישראל וועט הערן, אז דו האָסט זיך פאַרמיאוסט ביי דיין
 פאָטער, אזוי וועלן שטאַרק ווערן די הענט פון אלע וואָס
 מיט דיר.

22 האָט מען פאַרשפּרייט אַ געצעלט פאַר אַבשלומען
 אויפן דאָך, און אַבשלום איז געקומען צו די קעפסווייבער
 פון זיין פאָטער פאַר די אויגן פון גאַנץ ישראל.

23 און אַן עצה וואָס אַחיתופל האָט געעצהט, איז אין
 יענע טעג געווען אזוי ווי אַ מענטש זאל פּרעגן ביי דעם
 וואָרט פון גאָט. אזוי איז געווען איטלעכע עצה פון אַחיתופלן סיי ביי דודן סיי ביי אַבשלומען.

17 און אַחיתופל האָט געזאָגט צו אַבשלומען: לאַמיך אַקאַרשט אויסקלייבן צוועלף טויזנט מאַן, און איך וועל
 אויפשטיין, און וועל נאַכיאָגן דודן די נאַכט. 18 און איך וועל קומען אויף אים ווען ער איז מיד און אָפהענטיק,
 און וועל אים דערשרעקן, און דאָס גאַנצע פאָלק וואָס מיט אים וועט אַנטלויפן, און איך וועל דערשלאָגן דעם מלך
 אליין; 19 און איך וועל אומקערן צו דיר דאָס גאַנצע פאָלק. אז אלע וועלן זיך אומקערן נאָחוין דער מאַן וואָס דו
 ווכסט, וועט דאָס גאַנצע פאָלק זיין אין פריד.

14 איז די זאַך געווען גלייך אין די אויגן פון אַבשלומען, און אין די אויגן פון אלע עלטסטע פון ישראל. 15 און אַבשלום
 האָט געזאָגט: רוף אויך, איך בעט דיך, חושי דעם אַרפי, און לאַמיר הערן אויך וואָס אין זיין מויל.
 16 איז געקומען חושי צו אַבשלומען, און אַבשלום האָט צו אים געזאָגט, אזוי צו זאָגן: אזוי ווי דאָסדאָזיקע וואָרט האָט
 אַחיתופל גערעדט, זאלן מיר טאָן לויט זיין וואָרט אָדער נישט? רעד דו. 17 האָט חושי געזאָגט צו אַבשלומען: נישט גוט איז די
 עצה וואָס אַחיתופל עצהט דאָס מאַל. 18 און חושי האָט געזאָגט: דו קענסט דיין פאָטער און ווינע מענטשן, אז זיי זיינען

אבשלום יחי המלך יחי המלך: ויאמר אבשלום אל-
 חושי ונה חסדך את-רעך למה לא-הלכת את-רעך:
 ויאמר חושי אל-אבשלום לא כי אשר בחר יהוה והעם
 הנה וכל-איש ישדאל לא אהיה ואהו אשב: והשנית
 למי אני אעבד הלא לפני בני פאשר עבדתי לפני אבדך
 בן אהיה לפניך: ויאמר אבשלום אל-אחיתפל הבו
 לכם עצה מה-נעשה: ויאמר אחיתפל אל-אבשלום בוא
 אל-פלנשי אבדך אשר הניח לשמור הבית ושמע כל-
 ישראל כי-נבאשת את-אבדך ותקו יחי כל-אשר אהדך:
 וישו אל-אבשלום האהל על-הנג ויבא אבשלום אל-פלנשי
 אבדך לעיני כל-ישראל: ונעצת אחיתפל אשר יעץ בימים
 ההם פאשר ישאל: בדבר האלהים בן כל-נעצת
 אחיתפל נס-לדוד נס-לאבשלום:

וַיֹּאמֶר אַחִיתֹּפֶל אֶל-אַבְשָׁלוֹם אֲבַחְרֶהנָא שְׁנַיִם-עֶשְׂרֵם
 אֲלֶיךָ אִישׁ וְאֶקְוֶמָה וְאֶרְדֹּפֶה אַחֲרֶיךָ הַלַּיְלָה: וְאִבֹּא
 עִלָּיו וְהוּא יָגַע וְרַפָּה יָדָיִם וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל-
 הָעָם אֲשֶׁר-אִתּוֹ וְהִבִּיתִי אֶת-הַמֶּלֶךְ לְבָדּוֹ: וְאֲשִׁיבָה כָּל-
 הָעָם אֵלֶיךָ בְּשׁוֹב הַפֶּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מִבְּקִשׁ כָּל-
 הָעָם יְהוָה שָׁלוֹם: וַיִּשֶׁר הַדָּבָר כַּעֲשֵׂי אַבְשָׁלוֹם וּבַעֲשֵׂי
 כָּל-זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא נָם
 לְחוּשֵׁי הָאָרֶץ וְנִשְׁמָעָה מִה-בְּפִי נִסְדָּוָא: וַיָּבֹא חוּשִׁי
 אֶל-אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר כִּדְבַר הַיְהוָה
 דִּבֶּר אַחִיתֹּפֶל הַנֶּעֱשֶׂה אַתָּה-בְּרַו אִם-אַן אַתָּה דַּבֵּר:
 וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶל-אַבְשָׁלוֹם לֹא-טוֹבָה הַנֶּעֱשֶׂה אֲשֶׁר-
 יַעַץ אַחִיתֹּפֶל בַּפֶּעַם הַזֹּאת: וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אַתָּה יְדַעְתָּ
 אֶת-אֲבִיךָ וְאֶת-אֲנָשָׁיו כִּי נִבְרִים הָמָּה וּמְרֵי נַפְשׁ הָמָּה

טז, יח' ט' ק"י כג' א"ש ק"י ולא כ"ב

17

כִּלְבֵּי שָׂפוֹל בַּשָּׂדֶה וְאִבְדֵי אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יִלְוּ אֶת
 הָעָם: הִנֵּה עֵתָה הוֹאֵינְחָבָא בְּאֶחָת הַפְּתָחִים אִוּ בְּאֶחָד
 הַמְּקוֹמֹת וְדָוִד כִּנְפֵל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשָּׁמַע וְאָמַר
 הַיְתָה מִנְפֹּה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרָי אֲבִשְׁלֶם: וְהוּא נִסְבֵּךְ
 הַיּוֹל אֲשֶׁר לָבוּ בְּלֵב הָאָרֶץ הַמָּס יָמָס כִּי־יָדַע כִּי־
 יִשְׂרָאֵל כִּי־נִבְּוֹר אֲבִדָּה וּבְנִי־חֵל אֲשֶׁר אֲתוּ: כִּי יַעֲזֹתִי
 הָאָסָף יָאָסָף עֲלֵיךְ כִּלְי־יִשְׂרָאֵל מִיָּד וְעַד־בָּאָר שָׁבַע
 בְּחֹל אֲשֶׁר־עַל־הַיָּם לֵלֵב וּפְנֵיךְ הַלְּבָיִם בַּקָּרָב: וּבִאֲנִי
 אֲלִיו בְּאֶחָת הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם וְנָחֲנוּ עֲלָיו כְּאֲשֶׁר
 יִפֹּל הַסֵּל עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־יִנְתָּר בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אֲתוּ נִסְבֵּךְ: וְאִם־אֲלֵעִיר יָאָסָף וְהִשְׂאִי כִלְי־יִשְׂרָאֵל
 אֲלֵהֲעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחֲבֵנו אֲתוּ עַד־הַנְּחָל עַד אֲשֶׁר
 לֹא־נִמְצָא שָׁם נִסְבֵּרֹר: וְיֹאמֶר אֲבִשְׁלֹם וְכֹל־אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוֹשֵׁי הָאָרֶץ מֵעֲצַת אַחִיתֹּפֶל
 וְהַיְתָה צִוְּה לְהַפֵּר אֶת־עֲצַת אַחִיתֹּפֶל הַטּוֹבָה לְכַעֲבוֹר
 הַבָּיָא יְהִי אֶל־אֲבִשְׁלֹם אֶת־הַרְעָה: וְיֹאמֶר חוֹשֵׁי
 אֶל־צְדוֹק וְאֶל־אֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים כְּנָאת וְכָזָאת יַעֲזֵ אַחִיתֹּפֶל
 אֶת־אֲבִשְׁלֹם וְאֵת וְכִנֵּי יִשְׂרָאֵל וְכָזָאת וְכָזָאת יַעֲזֹתִי אֲנִי:
 וְעֵתָה שְׁלַחֵנו מִהֲרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אֲלֵתִּלְוֵנו הַלְּלִיָּה
 בְּעַרְבֹת הַמִּדְבָּר וְנִם עֲבוֹר תַּעֲבוֹר מִן יָבֹלַע לְמַלְךְ
 וְלְכָל־דָּעָם אֲשֶׁר אֲתוּ: וְהַיְתָה וְאִם־יִמְעַץ עֲמָדִים כְּעִיד
 רִגְלֵי וְהַלְּכָה הַשְּׂפָחָה וְהַעֲבִדָה לָהֶם וְהִם יִלְכוּ וְהַגִּידוּ
 לְמַלְךְ דָּוִד כִּי לֹא יוֹכִלוּ לְהִרְאוֹת לְבוֹא הַעֲרִיָּה: וְיֵרָא
 אֲתָם וְעַד וַיִּגַּד לְאֲבִשְׁלֹם וְיִלְכוּ שְׁנֵיהֶם מִהֲרָה וַיָּבֹאוּ
 אֶל־בֵּית־אִישׁ בְּבַחֲרִים וְלוֹ בָּאָר בַּחֲצֵרוֹ וַיִּרְדּוּ שָׁם:
 וְתַמְחָה הָאִשָּׁה וְתַפְרֵשׂ אֶת־הַמָּסַךְ עַל־פְּנֵי הַבָּאָר וְתַשְׁטַח
 עֲלָיו הַרְפּוֹת וְלֹא נִדְרַע דְּבָר: וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי אֲבִשְׁלֹם אֶל־

יב' מרחוק ק מלעיל יד' מסקא באמצע מסוק כ"א על יט' ספרון בי

גיבורים, און זיי זיינען פארביטערט אין געמיט, אזוי ווי א
 בערינטע אין פעלד בארובט פון אירע זינגע; אויך איז דיין
 פאטער א מאן פון מלחמה, און ער וועט ניט געכטיקן מיטן
 פאלק. אט איז ער אצונד באהאלטן אין איינער פון די
 גריבער, אדער אין איינעם פון די ערטער; און עס וועט
 זיין, אז עמיצער וועט אין זיי אריינפאלן אין אנהייב, און
 א הערער וועט הערן, וועט ער זאגן: א מפלה איז געווען
 צווישן דעם פאלק וואס הינטער אבשלומען. און
 אפילו דער וואס איז א העלדישער יונג, וואס זיין הארץ
 איז אזוי ווי דאס הארץ פון א לייב, וועט אין גאנצן צע-
 גאנגען ווערן, ווארום גאנץ ישראל ווייס אז דיין פאטער
 איז א גיבור, און די וואס מיט אים זיינען העלדישע יונגען.
 אבער איך עצה אז איינגעזאמלט זאל איינגעזאמלט
 ווערן גאנץ ישראל ארום דיר, פון דן און ביז בארשבע,
 אזוי ווי דער זאמד וואס ביים ים אין פילקייט, און דו אליין
 זאלסט גיין אין מלחמה. און אז מיר וועלן קומען אויף
 אים אין איינעם פון די ערטער וואס ער געפינט זיך
 דארטן, וועלן מיר זיך אראפלאזן אויף אים, אזוי ווי עס
 פאלט דער טוי אויף דער ערד; און פון אים און פון אלע
 מענטשן וואס מיט אים, וועט אפילו איינער ניט בלייבן.
 און אז ער וועט זיך אריינקלייבן אין שטאט, וועלן גאנץ
 ישראל לאזן ארויפטרעגן צו יענער שטאט שטריק, און
 מיר וועלן עס אראפשלעפן אין טאל, ביז דארטן וועט זיך
 אפילו א שטיינדל ניט געפינען.

14 האָט געזאָגט אַבשָׁלֹם און אַלע מענער פֿון יִשְׂרָאֵל: די עצה פֿון חוֹשֵׁי דעם אַרְכִי איז בעסער ווי די עצה פֿון
 אַחִיתֹּפֶל. וואָרום גאָט האָט באַשערט צו פֿאַרשטערן די גוטע עצה פֿון אַחִיתֹּפֶלן, כּדִּי גאָט זאָל ברענגען דאָס בִּיז
 אויף אַבשָׁלֹם.
 15 און חוֹשֵׁי האָט געזאָגט צו צְדוֹק און צו אַבִּיתָר די פֿהגים: אזוי און אזוי האָט אַחִיתֹּפֶל געעצהט אַבשָׁלֹם און
 די עלטסטע פֿון יִשְׂרָאֵל, און אזוי און אזוי האָב איך געעצהט. 16 און אַצוֹנֵד, שיקט אויף גיך און זאָגט אָן דודן, אזוי צו
 זאָגן: זאָלסט ניט געכטיקן די גאַכט אין די פֿלוינען פֿון מדבר, נאָר אַריבערגיין מוזטו אַריבערגיין, כּדִּי דער מלך און
 דאָס גאַנצע פֿאָלק וואָס מיט אים זאָלן ניט אומגעבראַכט ווערן.
 17 און יְהוֹנָתָן און אַחִימֵעֵץ זיינען געשטאַנען אין עֵיזְרוֹגֵל, און אַ דינסט פֿלעגט גיין און זיי דערצײלן, און זיי פֿלעגן
 גיין און דערצײלן דעם מלך דודן; וואָרום זיי האָבן זיך ניט געטאַרט ווייזן אַרייַנצוקומען אין שטאָט.
 18 האָט זיי אַ יִגְנָל דערוען, און ער האָט דערצײלט אַבשָׁלֹם. זיינען זיי בײַדע אויף גיך אַוועק, און זיינען גע-
 קומען צו דעם הויז פֿון אַ מאַן אין בַּחוּרִים; און ער האָט געהאַט אַ ברוינעם אין זיין הויף, האָבן זיי אַראָפּגענידערט
 אַהין. 19 און די פֿרוי האָט גענומען און האָט אַריבערגעשפּרײט אַ דעקע אײַבער דער עפענונג פֿון ברוינעם, און האָט אויס-
 געשפּרײט דערויף גרייך, און קיין זאך איז ניט געווען קאַנטיק. 20 און אַבשָׁלֹם קעכט זיינען געקומען צו דער

פרוי אין היז, און האָבן געזאָגט: ווי ווײַנען אַחײַמעץ און יװנחָן? האָט די פּרוי צו זײ געזאָגט: זײ ווײַנען אַרײַבער־געזאַנגען דעם װאַסערשטראָם. האָבן זײ געזוכט, און האָבן נײַט געפונען; און זײ האָבן זיך אומגעקערט קײן ירושלים.

²¹ און עס איז געווען נאָך זײער אַװעקגיין, ווײַנען זײ אַרײַפגעקומען פון ברוּנעס, און זײנען געזאַנגען און האָבן דערצײלט דעם מלך דודן, און זײ האָבן געזאָגט צו דודן: שטײט אויף און גײט אַרײַבער אויף גיך דעם װאַסער, װאַרום אַזױ האָט אַחײַתּוּפּל געעצהט אַקעגן אײך.

²² איז אויפגעשטאַנען דוד און דאָס גאַנצע פּאָלק װאַס מיט אים, און זײ ווײַנען אַרײַבערגעזאַנגען דעם ירדן; בײַן ליכט פון פרימאַרגן האָט צומאַל אײנער נײַט גע־פעלט װאַס איז נײַט אַרײַבערגעזאַנגען דעם ירדן.

²³ און אַחײַתּוּפּל האָט געזען אַז זײַן עצה איז נײַט גע־טאַן געװאָרן, און ער האָט אַנגעזאָלט דעם אײזל, און איז אויפגעשטאַנען, און איז אַװעק צו זײַן היז, צו זײַן שטאָט, און ער האָט געזאָגט זײַן צוואָה צו זײַן הױזגעזײנט, און האָט זיך אויפגעהאַנגען; און ער איז געשטאַרבן, און איז באַגראָבן געװאָרן אין דעם קבר פון זײַן פּאָטער.

²⁴ און דוד איז אַנגעקומען קײן מחנים; און אבשלום איז אַרײַבערגעזאַנגען דעם ירדן, ער און אַלע מענער פון ישראל װאַס מיט אים. ²⁵ אין עמשאַן האָט אבשלום אויפ־געזעצט אויף יואבס אָרט איבערן חיל. און עמשאַן איז געווען דער זון פון אַ מאַן מיטן נאָמען יתראַ דער ישראל, שוועסטער פון צרויה, יואבס מוטער. ²⁶ און ישראל און אבשלום געלאַגערט אין לאַנד גלעד.

²⁷ און עס איז געווען, ווי דוד איז אַנגעקומען קײן מחנים, אַזױ נהאַטוּ שובי דער זון פון נחשן, פון רבֿה פון די קינדער פון עמון, און מכיר דער זון פון עמיאלן, פון לודֿבֿר, און ברזלי דער גלעדער פון רוגלים, ²⁸ געבראַכט בעט־געזאַנט, און בעקנס, און לימענע פלים, און זײַץ און גערשטן, און מעל, און געברענטע זאַנגען, און בעבלעך, און לינדון, און געברענטע אַרבעס, ²⁹ און האַגיק, און שמאַנט, און שאַף, און רינדערנע קעז, פאַר דודן און פאַר דעם פּאָלק װאַס מיט אים, צום עסן; װאַרום זײ האָבן געזאָגט: דאָס פּאָלק איז הונגעריק און מיד און דאָרשטיק אין דער מדבר.

יח ¹ און דוד האָט איבערגעצײלט דאָס פּאָלק װאַס מיט אים, און ער האָט געמאַכט איבער זײ הױפּטלײַט פון טױזנט און הױפּטלײַט פון הונדערט. ² און דוד האָט געשיקט דאָס פּאָלק, אַ דריטל אונטער דער האַנט פון יואב, און אַ דריטל אונטער דער האַנט פון אבישי דעם זון פון צרויהן, יואבס ברודער, און אַ דריטל אונטער דער האַנט פון אַמין פון גת. און דער מלך האָט געזאָגט צום פּאָלק: אַרױסגיין װעל איך אויך אַרױס־גיין מיט אײך. ³ האָט דאָס פּאָלק געזאָגט: זאַלסט נײַט אַרױסגיין; װאַרום אויב אַנטלױפן װעלן מיר אַנטלױפן, װעט מען אויף אונדז נײַט לײַגן קײן אַכט, און אפילו אַ העלפט פון אונדז װאָלן אומקומען, װעט מען אויף אונדז נײַט לײַגן

האַשֶׁה הַבִּיתָה וַיֹּאמְרוּ אִיִּה אַחֲיֵמֶעץ וַיְהוֹנָתָן וַתֹּאמְרוּ לָהֶם הַאֲשֶׁה עִבְרוּ מִכָּל הַמַּיִם וַיִּבְקְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ מַצְאוּ וַיָּשׁוּבוּ יְרוּשָׁלַם: וַיְהִי וַאֲחֵרֵי לָכֶתֶם יַעֲלֶה מִהַבְּאֵר וַיִּלְכוּ כֹּה בְיַדוֹ לַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמְרוּ אֶל־דָּוִד קוּמוּ וְעִבְרוּ מִתְּהַר אֲתַנְחֵמִים כִּי־רַכְּבָה יַעֲזֵן עֲלֵיכֶם אַחֲזִתּוּפָל: וַיָּקָם דָּוִד כֹּה וַכִּלְהֵעָם אֲשֶׁר אָמְרוּ וַעֲבָרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן עַד־אֹרֶךְ הַבְּקָר עַד־אֲחַד לֹא נִעְדָּר אֲשֶׁר לֹא־עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן: וַאֲחֲזִתּוּפָל כֹּה רָאָה כִּי לֹא נִעְשָׂתָה עֲצָתוֹ חֲבֹשׁ אֲתַנְחֵמִוּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ אֶל־עֵירוֹ וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ וַיְהַנֵּךְ נִמְתַּ וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּקִבְרוֹ אָבִיו: וַדָּוִד בָּא מִחֲנָנִיָּה וַאֲבִשְׁלֹם עִבְרוּ אֶת־כַּד הַנְּדָדִין הוּא וְכִלְיָאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ: וַאֲתַעֲמִשָׁא שֵׁם כֹּה אַבְשָׁלֹם פָּתַח יוֹאָב עַל־הַצִּבָּא וַעֲמִשָׁא בְּדָאִישׁ וְשִׁמּוֹ וַתְּרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר־בָּא אֶל־אַבְנֵיֶל בַּת־נָחָשׁ אֲחֹת צְרוּיָה אִם יוֹאָב: וַחֲנַן יִשְׂרָאֵל וַאֲבִשְׁלֹם אָרְזוּ הַגִּלְעָד: כֹּה וַהֲלוֹ קָמוּ דָוִד מִחֲנָנִיָּה וְשׁוּבֵי בְּדָנָחֵשׁ מִרְבַּת כֹּה בְּגִיעֵמוֹן וּמְנַדֵּר בְּזַעֲמִיָּאל מִלֵּא דָבָר וּבְרוּזִי הַגִּלְעָדִי מִתְּנָלִים: מִשֶּׁכֶב וּסְפוֹת וְכִלְיָ וַיֵּצֵר וַחֲמִים וְשִׁעָרִים וַקְּמָה כֹה וְקָלִי וּפּוֹל וְעַד־שִׁים וְקָלִי: וַיִּבֶשׁ הַמָּאָה וַצֹּאן וְשִׁפּוֹת כֹּה בְּקֶדֶר הַגִּישׁוֹ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ לֵאמֹל כִּי אִמְרוּ הָעָם רָעַב וַעֲזַב יוֹאָב בְּמִדְבָּר:

יח וַיִּכְרַךְ דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּשֶׁם עֲלֵיהֶם שְׁרֵי אֲלָפִים * וְשְׁרֵי מֵאוֹת: וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־הָעָם הַשְּׁלֵשִׁית בְּדִוְיָוָב * וְהַשְּׁלֵשִׁית בְּדִ אַבִּישׁוֹ בְּזְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלֵשִׁית בְּדִ אֲחִי הַגִּתִּי * וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יַעֲזַב אַצָּא וְנִסְאִי עִמָּכֶם: וַיֹּאמְרוּ הָעָם לֹא תַצָּא כִּי אִסְרִים * נַעֲם לֹא־יִשְׁמָעוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִסְרִיתָנוּ תַעֲזִיב לֹא־יִשְׁמָעוּ

י, כ' כ"ב ק"פ מ"ק יח, א' ס"א ט"א ט"ב ט"ג ט"ד ט"ה ט"ו ט"ז ט"ח ט"ט

אֵלַי לֵב כִּי־עָתָה כָּמֵנִי עֲשֵׂה אֲלֵפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־
 ד תְּהוּהוּ לִנְי מִעֵד לְעוֹד: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־
 ה יִטֵּב בְּעֵינֵיכֶם אֲעִשֶׂה וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הַשֶּׁעַר וְכָל־
 ה הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלָאֲלָפִים: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־יֹאָב
 וְאֶת־אֲבִישׁוּ וְאֶת־אֲחִי לֹאֲמֵר לֹאֲטִלְי לַעֲרֹר לְאֲבִשְׁלֹום
 וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצִוַּת הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דָּבָר
 ו אֲבִשְׁלֹום: וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל וְהָיָה
 ו הַמֶּלֶכְמָה בְּעֵר אֲפְרַיִם: וַיִּגְּפוּ שָׁם עִם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
 עַבְדֵי דָוִד וְהַדְרִישׁם הַמַּגִּפָּה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֲשָׂרִים
 ח אֲלָפִים: וְהַדְרִישׁם הַמֶּלֶכְמָה נִפְצוּת עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
 וַרְבַּב הַיַּעַר לֹאֲכָל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אֲכָלָה הַחֲרֹב בַּיּוֹם הַהוּא:
 ט וַיִּקְרָא אֲבִשְׁלֹום לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאֲבִשְׁלֹום רָכַב עַל־
 הַפָּרָד וַיָּבֵא הַפָּרָד תַּחַת שׁוֹבְדֵי הָאֵלֶּה הַגְּדוֹלָה וַיַּחֲזֹק
 רֹאשׁוֹ בָּאֵלֶּה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וַתִּפְרַד אֲשֶׁר־
 י תַּחֲתָיו עָבָר: וַיֵּרָא אִישׁ אֶחָד וַיִּגַּד לְיֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 יא רָאִיתִי אֶת־אֲבִשְׁלֹום חָלְוִי בָּאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר יֹאָב לְאִישׁ
 יב הַמַּעֲרִיד לֹו וְהִנֵּה רֹאִיתִי וּמְדוּעַ לֹא־הִכִּיתוּ שָׁם אֶרְצָה
 וְעָלִי לַחַת לָךְ עֲשֵׂה לְסָף וְהִנֵּה אַחַת: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
 אֶל־יֹאָב וְלֹא אֶנְכִי שֹׁקֵל עַל־פְּפִי אֲלֶפֶת כֶּסֶף לֹא־אֲשַׁלַּח
 יד יָדִי אֶל־בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי בְּאוֹנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֶתְךָ וְאֶת־
 אֲבִישׁוּ וְאֶת־אֲחִי לֹאֲמֵר שְׂמֵרדְמִי בְּעֵר בְּאֲבִשְׁלֹום:
 יו אֲרִעֲשִׂיתִי בְּנַפְשׁוֹ שֶׁכֶר וְכָל־דָּבָר לֹא־יִפְתָּד מִיַּד־הַמֶּלֶךְ
 יז וְאִתָּה תִּתְּנָב מִנְגַד: וַיֹּאמֶר יֹאָב לֹאֲכֵן אֲתִלְּה לִפְנֵיךָ
 וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקַעם בְּלֵב אֲבִשְׁלֹום
 טו עֲדוּנו חֵן בְּלֵב הָאֵלֶּה: וַיִּסְּפוּ עֲשֵׂה נְעִדִים לְשֹׂאֵן
 טז כָּלִי יֹאָב וַיָּכּוּ אֶת־אֲבִשְׁלֹום וַיִּמָּתוּ: וַיִּתְקַע יֹאָב בְּשֹׁפָר
 וַיָּשֵׁב הָעָם מִרְדֵּף אַחֲרָיִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׁד יֹאָב אֶת־הָעָם:

ג' כסודן אנה לעור קי ח' טעמא קי י' וזו קי יג' טעם קי

קיין אכט; אָבער דו ביסט אַצונד אַזוי ווי צען טויזנט פון
 אונדז; איז אַצונד בעסער, אַז דו זאַלסט אונדז ויין צו
 הילף פון שטאַט. 'האַט דער מלך צו זיי געזאָגט: וואָס
 איז גוט אין אַייערע אויגן, וועל איך טאָן.

און דער מלך האָט זיך געשטעלט ביין זייט פון
 טויער, און דאָס גאַנצע פּאָלק איז אַרויסגעגאַנגען אין
 הונדערטן און אין טויזנטן.

און דער מלך האָט באַפוילן יֹאָבן און אַבישין און
 אַתִּין, אַזוי צו זאָגן: זייט מיר געלאָסן מיט דעם יונג, מיט
 אַבשְׁלֹומען. און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געהערט ווי דער
 מלך האָט באַפוילן אַלע הויפטלייט וועגן אַבשְׁלֹומען.

און דאָס פּאָלק איז אַרויסגעגאַנגען אין פעלד
 אַקעגן יִשְׂרָאֵל, און די מלחמה איז געווען אין וואַלד פון
 אַפְרַיִם. 'און דאָס פּאָלק פון יִשְׂרָאֵל איז דאָרטן געשלאָגן
 געוואָרן פאַר די קנעכט פון דודן, און דאָרטן איז געווען
 אַ גרויסער שלאַק אין יענעם טאָג-צוואַנציק טויזנט.
 'וואָרום די מלחמה איז דאָרטן געווען פאַרשפּרייט אויפן
 געזיכט פון גאַנצן לאַנד; און דער וואַלד האָט פאַרצערט
 פון פּאָלק מער ווי די שווערד האָט פאַרצערט אין יענעם
 טאָג.

און אַבשְׁלֹום האָט זיך געטראָפּן פאַר די קנעכט
 פון דודן. און אַבשְׁלֹום איז געריטן אויף אַ מוילאיזל, איז
 דער מוילאיזל געקומען אונטער דעם געצווייג פון אַ
 גרויסן אייכנבוים, און זיין קאַפּ האָט זיך אָנגעכאַפּט און

דעם אייכנבוים, און ער איז געבליבן צווישן הימל און ערד; און דער מוילאיזל וואָס אונטער אים איז אַוועק.
 'האַט דערזען איינער אַ מאַן, און ער האָט דערציילט יֹאָבן און געזאָגט: אָן האָב איך געזען אַבשְׁלֹומען הענגען
 אויפן אייכנבוים. 'האַט יֹאָב געזאָגט צו דעם מאַן וואָס האָט אים דערציילט: און אַז דו האָסט געזען, טאָ פאַר-
 וואָס האָסטו אים גיט דערשלאָגן דאָרטן צו דער ערד? און אויף מיר וואַלט געווען דיר צו געבן צען זילבער-
 שטיק און אַ גאַרטל. 'האַט דער מאַן געזאָגט צו יֹאָבן: אַפילו ווען איך קריג אָפּגעוואויגן אויף מיינע הענט טויזנט
 זילבערשטיק, וועל איך גיט אויסשטרעקן מײן האַנט אויף דעם מלכס זון, וואָרום פאַר אונדזערע אויערן האָט דער מלך
 באַפוילן דיר און אַבישין און אַתִּין, אַזוי צו זאָגן: זייט אָפּגעהיט, ווער עס זאָל גיט זיין, מיט דעם יונג, מיט אַבשְׁלֹומען.
 'אַדער אַז איך זאָל באַגיין אַ פאַלשקייט אַקעגן מײן זעל, וועט קיין זאַך גיט בלייבן פאַרהוילן פון דעם מלך, און דו
 וועסט שטיין פון דער ווייטן.

'האַט יֹאָב געזאָגט: איך קען זיך דאָ אַזוי גיט אויפהאַלטן מיט דיר. און ער האָט גענומען דריי וואַרפּשפּיזן אין
 זיין האַנט, און האָט זיי אַריינגעשטאַכן אין אַבשְׁלֹומס האַרצן, ווען ער האָט נאָך געלעבט אין מיטן אייכנבוים. 'און צען
 יונגען, יֹאָבס וואַפּנטרענער, האָבן זיך אַרומגעשטעלט, און האָבן געשלאָגן אַבשְׁלֹומען און אים געטייט.
 'און יֹאָב האָט געבלאָזן אין שופּר, און דאָס פּאָלק האָט זיך אומגעקערט פון גאַנצן יִשְׂרָאֵל, וואָרום יֹאָב האָט

צוריקגעהאלטן דאָס פּאַלק. "און זיי האָבן גענומען אַבשלומען, און האָבן אים אַרײַנגעוואָרפֿן אין וואַלד. אין דער גרויסער גרוב. און זיי האָבן אויפגעשטעלט איבער אים אַ זײַער גרויסן הויפֿן שטיינער. און גאַנץ ישראל זײַנען אַנטלאָפֿן, אײַטלעכער צו זײַנע געצעלטן.

¹⁸ און אַבשלום האָט נאָך בײַ זײַן לעבן גענומען און זיך אויפגעשטעלט דעם זײַלשטיין וואָס אין מלכס טאַל; וואָרום ער האָט געזאָגט: איך האָב נײַט קײַן זון צו דער מאָנען מיין נאָמען. און ער האָט גערופֿן דעם זײַלשטיין אויף זײַן נאָמען, און מע רופֿט אים אַבשלוםס אַנדענק ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

¹⁹ און אַחײַמעץ דער זון פֿון צִדוקן האָט געזאָגט: לאַמײַך אַקאַרשט לויפֿן און אַנוואַגן דעם מלך, אַז גאָט האָט זיך אָפּגערעכנט פֿאַר אים פֿון דער האַנט פֿון זײַנע פֿײַנט. ²⁰ האָט יואָב צו אים געזאָגט: ביסט נײַט אַ בעל־בשורה הײַנטיקן טאָג; וועסט אַנוואַגן אַן אַנדער טאָג, אָבער הײַנטיקן טאָג זאָלסטו נײַט אַנוואַגן, אזוי ווי דעם מלכס זון איז טויט.

²¹ און יואָב האָט געזאָגט צו דעם פּושי: זײַ דערצײל דעם מלך וואָס דו האָסט געזען. האָט דער פּושי זיך גע־בוקט צו יואָבן, און איז אַוועקגעלאָפֿן.

²² און אַחײַמעץ דער זון פֿון צִדוקן האָט ווידער אַ מאָל געזאָגט צו יואָבן: זאָל זײַן וואָס וועט זײַן, לאַמײַך

אויך, איך בעט דיר, לויפֿן נאָך דעם פּושי. האָט יואָב געזאָגט: נאָך וואָס דען זאָלסטו לויפֿן, מיין זון, אַז די בשורה וועט דיר גאַנטיט אײַנברענגען? ²³ אָבער זאָל זײַן וואָס וועט זײַן, איך וועל לויפֿן. האָט ער צו אים געזאָגט: לויף. און אַחײַמעץ איז געלאָפֿן מיטן וועג פֿון דער נַרְדָּן געגנט, און ער האָט אַריבערגעיאָגט דעם פּושי.

²⁴ און דוד איז געזעסן צווישן די צוויי טויערן, און דער וועכטער איז אַרױפגעאַנגען אויף דעם דאַך פֿון טויער, אויף דער מויער, און ער האָט אויפגעהויבן זײַנע אויגן, ערשט אַ מאָן לויפט אַליין. ²⁵ האָט דער וועכטער אויסגערופֿן, און אַנגעזאָגט דעם מלך. האָט דער מלך געזאָגט: אויב ער איז אַליין, איז אַ בשורה אין זײַן מויל. און יענער איז גע־קומען אַלץ גענטער. ²⁶ האָט דער וועכטער געזען אַן אַנדער מאָן לויפֿן, און דער וועכטער האָט אויסגערופֿן צום טויערמאַן און געזאָגט: זע, אַ מאָן לויפט אַליין. האָט דער מלך געזאָגט: דער אויך איז אַן אַנוואַגער.

²⁷ האָט דער וועכטער געזאָגט: איך דערקען דאָס לויפֿן פֿון ערשטן אזוי ווי דאָס לויפֿן פֿון אַחײַמעץ דעם זון פֿון צִדוקן. האָט דער מלך געזאָגט: אַ גוטער מענטש איז ער, און מיט אַ גוטער בשורה קומט ער.

²⁸ האָט אַחײַמעץ גערופֿן און האָט געזאָגט צום מלך: פּריד! און ער האָט זיך געבוקט צום מלך מיט זײַן פֿנים צו דער ערד, און האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה דײַן גאָט וואָס האָט איבערגעענטפֿערט די מענטשן וואָס האָבן אויפגעהויבן זײַער האַנט אויף מיין האַר דעם מלך. ²⁹ האָט דער מלך געזאָגט: איז פּריד צו דעם יונג, צו אַבשלומען האָט אַחײַמעץ

וַיִּקְרָא אֶת־אֲבִשְׁלֹום וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ בַּיַּעַר אֶל־הַפַּחַת 10
הַגְּדֹל וַיִּצְבּוּ עָלָיו גִּלְיָאָנִים נְדֹל מֵאֵד וְגִלְיָאֵר אֶל־נָמוֹ
אִישׁ לְאִהְלוֹ: 11 וְאֲבִשְׁלֹם לָקַח וַיִּצְבְּלוּ בְחַוֵּי אֶת־מַצֶּבֶת
אֲשֶׁר בְּעִמְקֵי־הַמֶּלֶךְ בִּי אָמַר אֲדֹלָי בֶּן־בְּצִבְרֵי הַכּוֹרֵד
שָׁמָי וַיִּקְרָא לַמַּצֶּבֶת עַל־שְׁמוֹ וַיִּקְרָא לָהּ יָד אֲבִשְׁלֹום
עַד הַיּוֹם הַזֶּה: 12 וְאַחֲמִיעֵץ בֶּן־צִדוֹק אָמַר אַרְוֶצָה 13
וְאָבִשְׁוֶרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ בִּי־שָׂפָטוֹ יְהוָה מִיַּד אֲיָבֹו:
וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאָב לֹא אִישׁ בְּשֵׁרָה אַתָּה הַיּוֹם וּבִשְׁרָתָ 14
בַּיּוֹם אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תִבְשֹׂר בִּי עַל־: 15 בֶּן־הַמֶּלֶךְ
מֵת: 16 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְפּוּשֵׁי לֶךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר 17
רָאִיתָה וַיִּשְׁתַּחוּ כּוֹשֵׁי לְיוֹאָב וַיִּרְץ: 18 וַיִּסַּף טוֹד אַחֲמִיעֵץ 19
בֶּן־צִדוֹק וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹאָב וַיְהִי מָה אַרְוֶצָה־נָא גַם־אֲנִי
אֲחֵרֵי הַכּוֹשֵׁי וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָמָּה זֶה אַתָּה רֵץ בְּנִי וְלָמָּה
אֲרִיבְשׁוֹרָה מַצֶּאֶת: 20 וַיְהִי־מָה אַרְוֶץ וַיֹּאמֶר לוֹ רֵץ וַיִּרְץ 21
אַחֲמִיעֵץ וַיִּרְדַּךְ הַכֶּפֶר וַיַּעֲבֹר אֶת־הַכּוֹשֵׁי: 22 וַיְהִי יוֹשֵׁב 23
בְּדִשְׁנֵי הַשְּׂעִרִים וַיִּלְךְ הַצִּפּוֹה אֶל־יַגַּן הַשְּׂעִר אֶל־הַחַוִּימָה
וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא וַהֲגִיד־אִישׁ רֵץ לְבָדּוֹ: 24 וַיִּקְרָא 25
הַצִּפּוֹה וַיִּגֵּד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִם־לִבְדּוֹ בְּשׁוֹרָה פָּסוּ
וַיִּלְךְ הַלּוֹד וַיִּקְרַב: 26 וַיִּרְא הַצִּפּוֹה אִישׁ־אֲחֵר רֵץ וַיִּקְרָא 27
הַצִּפּוֹה אֶל־הַשְּׂעִר וַיֹּאמֶר הַגִּיד־אִישׁ רֵץ לְבָדּוֹ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ גַּם־הַיּוֹם מִבְּשֹׂר: 28 וַיֹּאמֶר הַצִּפּוֹה אֲנִי רָאִה אֶת־יָד
מִרְצַת הַרְאשׁוֹן מִמְרַצַּת אַחֲמִיעֵץ בֶּן־צִדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אִישׁ־טוֹב זֶה וְאֶל־בְּשׁוֹרָה טוֹבָה יָבֹוא: 29 וַיִּקְרָא אַחֲמִיעֵץ 30
וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹום וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפּוֹ אַרְוֶצָה
וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר סָגַר אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
נִשְׂאוֹ אֶת־יָדָם בְּאֹדֵי הַמֶּלֶךְ: 31 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ 32
שְׁלֹום לְנַעַר לְאֲבִשְׁלֹום וַיֹּאמֶר אַחֲמִיעֵץ רָאִיתִי הַדְּמוֹן

י' למהו ק יח' הויו ק כ' ק קיווא סוכ כט' סמיון השלום

הַמֶּלֶךְ לְשַׁלַּח אֶת-עֶבֶד הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת-עֶבְדֵּךָ וְלֵאמֹר
 ל' יְדַעְתִּי מָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סָב הַתְּנֵבָה כֹּה וַיִּסָּב וַיַּעֲמֵד:
 ל"א וְהָיָה הַכּוֹשֵׁי בָּא וַיֹּאמֶר הַכּוֹשֵׁי וַתְּבַשֵּׂר אֶרְצֵי הַמֶּלֶךְ
 כִּי-שָׁמַעַךְ יָדָה הַיּוֹם מִיַּד כָּל-הַקָּמִים עֲלֶיךָ:
 ל"ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-הַכּוֹשֵׁי הַשְּׁלוֹם לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר
 הַכּוֹשֵׁי יְהִי כְנַעַר אִיבֵי אֶרְצֵי הַמֶּלֶךְ וְכָל אֲשֶׁר-קָמוּ
 עֲלֶיךָ לְרָעָה:

יט

א וַיִּרְגַּם הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל-עֲלִית הַשֶּׁעַר וַיִּבְרַךְ וַיִּכָּה אֶמֶר
 בְּלִבְתּוֹ בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי אַבְשָׁלוֹם מִיָּדָם מוֹתֵי אֲנִי
 ב תַּחֲתֶיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי: וַיִּגַּד לְיוֹאָב הַנָּה הַמֶּלֶךְ בָּכָה
 ג וַיִּתְאַבָּל עַל-אַבְשָׁלוֹם: וַתְּהִי הַתְּשׁוּבָה בַּיּוֹם הַהוּא לְאַבְלָם
 ד לְכָל-הָעָם כִּי-שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר נִנְעַב הַמֶּלֶךְ
 ה עַל-בְּנוֹ: וַיִּתְּנֵב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לְכּוֹא הַעִיר כְּאֲשֶׁר
 ו יִתְּנֵב הָעָם הַנּוֹכְלָמִים בְּנוֹסִם בְּמִלְחָמָה: וְהַמֶּלֶךְ לֹאֵט
 ז אֶת-פָּנָיו וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אַבְשָׁלוֹם
 ח בְּנֵי בְנֵי: וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל-הַמֶּלֶךְ הַבַּיִת וַיֹּאמֶר הַבִּשְׂת
 ט הַיּוֹם אֶת-פָּנָי כָּל-עֶבְדֶיךָ הַמְּמַלְטִים אֶת-נַפְשֶׁךָ הַיּוֹם
 י וְאֵת נַפְשׁ בְּנֶיךָ וּבְנֵיךָ וְנַפְשׁ נְשִׂיךָ וְנַפְשׁ פְּלִגְשֶׁיךָ:
 י"א לְאַהֲבָה אֶת-שְׂנְאֶיךָ וּלְשִׂנְאֵי אֶת-אֲהַבְיֶיךָ כִּי הַגִּדְתָּ הַיּוֹם
 י"ב כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וְעֲבָדִים כִּי וַיַּדַּעְתִּי הַיּוֹם כִּי לֹא
 י"ג אַבְשָׁלוֹם הוּא וְכָלֵנו הַיּוֹם מֵתִים כִּי-אֵין יֶשֶׁר בְּעֵינֶיךָ:
 י"ד וְעַתָּה קוֹם צֵא וְדַבֵּר עַל-לֵב עֶבְדֶיךָ כִּי בִידְוָה נִשְׁבַּעְתִּי
 י"ה כִּי-אֵינְךָ יוֹצֵא אֶם-יִלְוִין אִישׁ אֶתְךָ הַלַּיְלָה וְרָעָה לְךָ וְאֵת
 י"ו מְכַלְחָלְרָעָה אֲשֶׁר-בָּאָה עֲלֶיךָ מִנְעַרְיֶיךָ עַד-עַתָּה:
 י"ז וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּשֶׁעַר וְלְכָל-הָעָם הִגִּידוּ לֵאמֹר הַנָּה
 י"ח הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּשֶׁעַר וַיָּבֹא כָל-הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרֹאֵל

ט, יח, 30

געזאגט: איך האָב געזען אַ גרויסן טומל ווען יואָב האָט
 אַוועקגעשיקט דעם מלכס קנעכט, און מיד דיין קנעכט,
 אָבער איך האָב ניט געוואָסט וואָס. ³⁰ האָט דער מלך
 געזאָגט: דריי זיך אום, שטעל זיך דאָ. האָט ער זיך אומ-
 געדרייט, און איז געשטאַנען.

³¹ ערשט דער פושי קומט אָן; און דער פושי האָט
 געזאָגט: זאָל אַ בשורה האָבן מיין האַר דער מלך, אַז גאָט
 האָט זיך היינט אָפּגערעכנט פאַר דיר פון דער האַנט פון
 אַלע וואָס זיינען אויפגעשטאַנען אויף דיר. ³² האָט דער
 מלך געזאָגט צו דעם פושי: איז פריד צו דעם יונג, צו
 אַבשלוֹמען? האָט דער פושי געזאָגט: זאָל ווערן פון די
 שוואַים פון מיין האַר דעם מלך, און פון אַלע וואָס זיינען
 אויפגעשטאַנען אויף דיר צום בייזן, ווי פון דעם יונג.

יט

¹ האָט דער מלך אויפגעציטערט, און ער איז
 אַרויפגעגאַנגען אין דער אויבערשטוב פון טויער,
 און האָט געוויינט; און גייענדיק האָט ער אַווי געזאָגט:
 מיין זון אַבשלוֹם, זון מינער, אַבשלוֹם מיין זון! הלוואי
 וואָלט איך געשטאַרבן אַנשטאַט דיר, אַבשלוֹם מיין זון,
 זון מינער!

² איז אַנגעזאָגט געוואָרן יואָבן: זע, דער מלך וויינט,
 און ער טרויערט אויף אַבשלוֹמען.

³ און די ישועה אין יענעם טאַג איז געוואָרן צו טרויער
 פאַר דעם גאַנצן פּאָלק, וואָרום דאָס פּאָלק האָט געהערט
 אין יענעם טאַג, אַווי צו זאָגן: דער מלך איז באַקלעמט
 וועגן זיין זון. ⁴ און דאָס פּאָלק איז אין יענעם טאַג זיך

גנבענדיק אַריינגעקומען אין שטאַט, אַווי ווי דאָס פּאָלק גנבעט זיך פאַרשעמטערהייט ווען זיי אַנטלויפן אין אַ
 מלחמה.

⁵ און דער מלך האָט אַיינגעוויקלט זיין פנים, און דער מלך האָט געשריען אויף אַ הויכן קול: מיין זון אַבשלוֹם,
 אַבשלוֹם מיין זון, זון מינער!

⁶ איז יואָב געקומען צום מלך אין הויז, און האָט געזאָגט: האָסט היינט פאַרשעמט דעם פנים פון אַלע דייע קנעכט
 וואָס האָבן היינט געראַטעוועט דיין לעבן, און דאָס לעבן פון דייע זין און דייע טעכטער, און דאָס לעבן פון דייע
 ווייבער, און דאָס לעבן פון דייע קעפסווייבער, י ליב צו האָבן דייע פיינט, און פיינט צו האָבן דייע ליבהאָבער.
 וואָרום האָסט היינט געלאָזט וויסן, אַז ביי דיר זיינען ניטאָ קיין הויפטלייט און קיין קנעכט; ווייל היינט ווייס איך, אַז
 ווען אַבשלוֹם לעבט, און מיר אַלע זיינען היינט טויט, וואָלט דענסמאַל געווען רעכט אין דייע אויגן. ⁷ און אַצונד,
 שטיי אויף, גיי אַרויס, און רעד צום האַרצן פון דייע קנעכט, וואָרום איך שווער ביי גאָט, אַז דו גייסט ניט אַרויס, אויב
 אַ מענטש וועט ביי דיר בלייבן די נאַכט! און דאָס וועט דיר זיין ערגער ווי אַלדאָס בייז וואָס איז געקומען אויף דיר פון
 דיין יונג אָן ביז אַצונד.

⁸ איז דער מלך אויפגעשטאַנען, און ער האָט זיך געזעצט אין טויער, און דעם גאַנצן פּאָלק האָט מען אַנגעזאָגט,
 אַווי צו זאָגן: זעט, דער מלך זיצט אין טויער. און דאָס גאַנצע פּאָלק איז געקומען פאַרן מלך.

נָם אִישׁ לְאֹהֲלוֹ: וַיְהִי כְּלִהְעֵם נִדּוֹן בְּכָל־שַׁבָּתַי
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ הַצִּילָנוּ וּמִכַּף אֹיְבֵינוּ וְהוּא מְלֻטָּנוּ
 מִכַּף פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה בָּרַח מִדְּדָאָרֶץ מֵעַל אַבְשָׁלוֹם:
 וְאַבְשָׁלוֹם אֲשֶׁר מִשְׁחָנוּ עָלֵינוּ מֵת בַּמִּלְחָמָה וְעַתָּה לָמָּה יֵי
 אַתֶּם מְחַרְשִׁים לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד
 שָׁלַח אֶל־צְדוֹק וְאֶל־אֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר דַּבְּרוּ אֶל־
 זִקְנֵי יְהוּדָה לֵאמֹר לָמָּה תִּהְיוּ אֲחֵרִים לְהָשִׁיב אֶת־
 הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ וּדְבַר פְּלִי־יִשְׂרָאֵל בָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־
 בֵּיתוֹ: אַחֵי אַתֶּם עֲצְמוּ וּבִשְׂרֵי אַתֶּם וְלָמָּה תִּהְיוּ אֲחֵרִים י
 לְהָשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְלַעֲמֵשָׂא תִמְרוּ הַלֹּא עֲצְמוּ וּבִשְׂרֵי י
 אַתָּה כֹּה יַעֲשֶׂה־לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם־לֹא שֶׁר־צָבָא
 תִּהְיֶה לִפְנֵי כְּלִי־יָמַיִם תַּחַת יוֹאֵב: וַיֵּט אֶת־לִבְבּוֹ כֹּל־טו
 אִישׁ־יְהוּדָה כַּאֲשֶׁר אָחָד וַיִּשְׁלַחוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוֹב אַתָּה
 וְכִלְעָבָדֶךָ: וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֵא עַד־הַנַּהַר וַיְהוּדָה בָּאֵם
 הַגִּלְגָּלָה לְלַכַּת לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ לְהַעֲבִיר אֶת־הַמֶּלֶךְ
 אֶת־הַנַּהַר: וַיִּמְחַר שְׁמֵעִי בְּדַגְרָא בְּדִי־יָמֵינוּ אֲשֶׁר־י
 מִבְּחֹרִים נִרְדַּ עַם־אִישׁ יְהוּדָה לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ דָּוִד:
 וְאֵלֶּף אִישׁ עִמּוֹ מִבְּנֵי־יָמָן וְצִיבָא נַעַר בֵּית שָׁאוּל וְהַמַּשְׁתָּה י
 עָשָׂר בָּנָיו וְעֶשְׂרִים עַבְדָּיו אִתּוֹ וְעָלְיוֹ הַנַּהַר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:
 וְהַעֲבִירָה הַעֲבָרָה לְעִבְרֵי אֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב י
 בְּעֵינָיו וְשְׁמֵעִי בְּדַגְרָא נִפְל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בַּעֲבָרוֹ בַּנַּהַר:
 וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־יְחִישְׁבִּילִי אֲדֹנָי עוֹן וְאֶל־הַזֹּכֵר כ
 אֵת אֲשֶׁר הִעֲשָׂה עִבְדֶּךָ בַּיּוֹם אֲשֶׁר־יָצָא אֲדֹנָי־הַמֶּלֶךְ
 מִירוּשָׁלַם לָשׁוֹם הַמֶּלֶךְ אֶל־לְבוֹ: כִּי יָדַע עִבְדֶּךָ כִּי כ
 אֲנִי חַטָּאתִי וְהַגִּידְתָּ אֵתִי הַיּוֹם רָאשׁוֹן לְכָל־בֵּית יוֹסֵף
 לְדַרְת לִקְרֹאת אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיַּעַן אֲבִישׁוּ בְּדִי־צְרוּרָה כ
 וַיֹּאמֶר הַתַּחַת זֹאת לֹא יוֹמֵת שְׁמֵעִי כִּי קָלַל אֶת־מִשְׁתִּי

י' חס' אלהי יט' בעשו קי כ' קוד על ימא

און אז ישראל איז אנטלאפן איטלעכער צו זיינע
 געצעלטן, ¹⁰ האָט דאָס גאַנצע פּאָלק אין אַלע שבטים פון
 ישראל געטענהט, אזוי צו זאָגן: דער מלך האָט אונדז
 מציל געווען פון דער האַנט פון אונדזערע פיינט, און ער
 האָט אונדז געראַטעוועט פון דער האַנט פון די פּלשתיים,
 און צונד איז ער אַנטלאָפן פון לאַנד פון וועגן אַבשלוֹמען.
¹¹ און אַבשלוֹם, וואָס מיר האָבן געוואָלט איבער אונדז,
 איז אומגעקומען אין דער מלחמה, היינט פאַרוואָס שווייגט
 איר וועגן אומקערן דעם מלך?

¹² און דער מלך דוד האָט געשיקט צו צְדוֹק און צו
 אַבִּיתָר די פּהנים, אזוי צו זאָגן: רעדט צו די עלטסטע
 פון יהודה, אזוי צו זאָגן: פאַרוואָס זאָלט איר זיין די
 לעצטע אומצוקערן דעם מלך אין זיין הויז?—וואָרום דאָס
 וואָרט פון גאָנץ ישראל איז אַנגעקומען צום מלך אין זיין
 הויז?—¹³ מיינע ברידער זייט איר, מיינ ביין און מיינ פלייש
 זייט איר, און פאַרוואָס זאָלט איר זיין די לעצטע אומצור
 קערן דעם מלך? ¹⁴ און צו עַמֵּשָׂא זאָלט איר זאָגן: מיינ
 ביין און מיינ פלייש ביסטו דאָך. זאָל מיר גאָט טאָן אזוי
 און נאָך מער, אויב דו וועסט נישט זיין ביי מיר אַלע טעג
 דער חיל־פירער אויף יוֹאֵבס אָרט!

¹⁵ און ער האָט צוגענייגט דאָס האַרץ פון אַלע
 מענער פון יהודה אזוי ווי איין מאַן. און זיי האָבן געשיקט
 צום מלך: קער זיך אים דו און אַלע דייע קנעכט.

¹⁶ האָט דער מלך זיך אומגעקערט, און ער איז געקומען ביזן יַרְדֵּן.
 און יהודה איז געקומען קיין גלְגָל צו גיין
 אַנטקעגן דעם מלך, פּדי אַריבערצופירן דעם מלך איבערן יַרְדֵּן.

¹⁷ און שְׁמֵעִי דער זון פון גֵרָאָן, דער בנימינער, וואָס פון בחורים, האָט געאַיילט און אַראָפּגענידערט מיט די מענער
 פון יהודה אַנטקעגן דעם מלך דוד; ¹⁸ און מיט אים טויונט מאַן פון בנימין, און ציבאָ, שאַולס קנעכט, און זיינע פּוּפְצָן
 זין און זיינע צוואַנציק קנעכט מיט אים. און זיי זיינען אַריבער דעם יַרְדֵּן פאַרן מלך. ¹⁹ און דער פּראָם איז אַריבער
 געקומען, פּדי אַריבערצופירן דעם מלכס הויזגעזינט, און צו טאָן וואָס איז גוט אין זיינע אויגן. איז שְׁמֵעִי דער זון פון
 גֵרָאָן געפאַלן פאַרן מלך, ווען ער האָט געוואָלט אַריבערגיין דעם יַרְדֵּן. ²⁰ און ער האָט געזאָגט צום מלך: זאָל מיינ
 האַר מיר נישט צורעכענען אַ זינד, און זאָלסט נישט דערמאָנען וואָס דיין קנעכט האָט פאַרבראַכן אין דעם טאָג וואָס מיינ
 האַר דער מלך איז אַרויסגעוואַנגען פון ירוּשָׁלַם, אַז דער מלך זאָל זיך דאָס נעמען צום האַרצן. ²¹ וואָרום דיין קנעכט
 ווייס אַז איך האָב געזינדיקט, און אַט בין איך געקומען היינט דער ערשטער פון גאַנצן הויז פון יוֹסֵף, אַראָפּצוגייערן
 אַנטקעגן מיינ האַר דעם מלך.

²² האָט זיך אָפּגערוּפּן אַבישי דער זון פון צרוּיָהָן, און האָט געזאָגט: זאָל נישט שְׁמֵעִי געטייט ווערן דערפאַר וואָס ער

כב יהוה: ויאמר דוד מודה לי ולכם בני צרויה בירתהו-לי
 היום לשמן היום יומת איש בישראל כי הלא ידעתי
 כד כי היום אני מלך על ישראל: ויאמר המלך אל שמעי
 כה לא תמות וישבע לו המלך: ומפכשת בן שאול
 יחד לקראת המלך ולא עשה רגליו ולא עשה שפמו
 ואת בנגדיו לא כבס למך היום לכת המלך עדה היום
 כו אשר בא בשלום: והיו בירבא וירושלם לקראת המלך
 כז ויאמר לו המלך למה לא הלכת עמי מפיבשת: ויאמר
 אדני המלך עבדי רמני כראמר עבדך אחבשה-לי
 החמור וארפב עליה ואלך את המלך כי פסח עבדך:
 כח וירגל בעבדך אל אדני המלך ואדני המלך כמלך
 כט האלוהים ועשה הטוב בעיניך: כי לא היה כל בית
 אבי כי אס-אנשי-מות לאדני המלך ומשת את-עבדך
 באכלי שלחנה ומדה-ישלי עוד צדקה ולזעק עוד אל-
 ל המלך: ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דברך
 לא אמרתי אתה וצבא מחלקו אתה שדה: ויאמר מפיבשת
 אל המלך גם אתה כל יבוא אחרי אשר-בא אדני המלך
 לב בשלום אל ביתו: וברזלי הגלעדי יחד ברזלים
 לג ויעבר את המלך הנהו לשלחו את-בניהו: וברזלי וקו
 מאד בך שמנים שנה והוא יכלכל את המלך בשיבתו
 לד במחנים כי איש גדול הוא מאד: ויאמר המלך אל-
 ברזלי אתה עבד אתי וכלפתי אתה עמדי בירושלם:
 לה ויאמר ברזלי אל המלך כמה ימי שני תני בראעלה
 לו את המלך וירושלם: בך שמנים שנה אנכי היום האדני
 ביד טוב לרע אסויטעם עבדך את אשר אכל ואת אשר
 אשתה אסויטעם עוד בקול שרים ושרות ולמה יהיה
 לו עבדך עוד למשא אל אדני המלך: כמעט יעבר עבדך

כז יא אל לב וזיון קי

האט געשאלטן דעם געוואלפטן פון גאט? ²⁰ האט דוד גע-
 זאגט: וואס קער איך זיך אן מיט אײך, איר זין פון צרויה, הן,
 אז איר זאלט מיר היינט זיין פאר א שטער? זאל היינט
 געטייט ווערן א מענטש פון ישראל? ווארום פארוואר,
 ערשט ווייס איך אז היינט בין איך א מלך איבער ישראל.
²⁴ און דער מלך האט געזאגט צו שמעין: וועסט ניט
 שטארבן. און דער מלך האט אים געשווארן.

²⁵ און מפיבשת, שאולס זון, האט אראפגענידערט
 אנטקעגן דעם מלך, און ער האט ניט צורעכט געמאכט
 זיינע פיס, און ניט צורעכט געמאכט זיינע וואנטעס, און
 זיינע קליידער ניט געוואשן, פון דעם טאג וואס דער מלך
 איז אוועקגעגאנגען ביז דעם טאג וואס ער איז צוריקגע-
 קומען בשלום.

²⁶ און עס איז געווען, אז ער איז געקומען קיין
 ירושלים דעם מלך אנטקעגן, האט דער מלך צו אים גע-
 זאגט: פארוואס ביסטו ניט געגאנגען מיט מיר, מפיבשת?
²⁷ האט ער געזאגט: מיין האר מלך, מיין קנעכט האט מיך
 גענארט, ווארום דיין קנעכט האט געזאגט: איך וועל מיר
 אנוואלטען די אייזעלין, און וועל רייטן אויף איר, און וועל
 גיין מיטן מלך; ווייל דיין קנעכט איז א הינקעדיקער.
²⁸ און ער האט אָנגערעדט אויף דיין קנעכט פאר מיין האר
 דעם מלך, אָבער מיין האר דער מלך איז אזוי ווי א מלאך
 פון גאט; דרום טו וואס איז גוט אין דינע אויגן. ²⁹ ווארום
 דאָס גאַנצע הויז פון מיין פאָטער איז ניט אנדערש ווי

ווערט געווען דעם טויט ביי מיין האר דעם מלך, פון דעסטוועגן האָסטו געמאכט דיין קנעכט צווישן די וואָס
 עסן ביי דיין טיש, און וואָסער רעכט האָב איך נאָך, צומאָל זיך נאָך צו קלאַגן פאַרן מלך?

³⁰ האט דער מלך צו אים געזאגט: צוואָס נאָך זאָלסטו רעדן דינע רייד? איך הייס: דו און ציבאָ זאלט זיך טיילן
 מיטן פעלד. ³¹ האט מפיבשת געזאגט צום מלך: זאל ער אויך דאָס גאַנצע צונועמען, נאָכדעם אַז מיין האָר דער מלך
 איז געקומען בשלום אין זיין הויז.

³² און ברזלי דער גלעָדער האט אראפגענידערט פון רוגלים, און ער איז אריבערגעגאנגען מיטן מלך צום ירדן,
 פדי אים צו באַלייטן איבערן ירדן. ³³ און ברזלי איז געווען זייער אַלט, א מאַן פון אַכציק יאָר; און ער האט אויסגע-
 האַלטן דעם מלך ווען ער איז געווען אין מחנים, וואָרום ער איז געווען זייער אַ רייכער מאַן.

³⁴ האט דער מלך געזאגט צו ברזלין: קום דו אריבער מיט מיר, און איך וועל דיך אויסהאַלטן ביי מיר אין ירושלים.
³⁵ האט ברזלי געזאגט צום מלך: ווי פיל נאָך זיינען די טעג פון די יאָרן פון מיין לעבן, אז איך זאָל אַרויפגיין מיטן מלך קיין
 ירושלים? ³⁶ איך בין היינט אַ מאַן פון אַכציק יאָר; וועל איך דען וויסן צווישן גוטס און שלעכטס? וועט דען דיין קנעכט
 שפירן אַ טעם אין וואָס איך וועל עסן און וואָס איך וועל טרינקען? קען איך דען נאָך הערן דעם קול פון זינגערס און
 זינגערניס? און צוואָס זאל דיין קנעכט נאָך זיין צו לאַסט אויף מיין האר דעם מלך? ³⁷ קוים קען דיין קנעכט אריבערגיין

דעם ירדן מיטן מלך; און נאך וואָס זאָל מיר דער מלך פאָרגעלטן די דאָזיקע פאָרגעלטונג? ^{לח} זאָל, איך בעט דיר, דיין קנעכט זיך אומקערן, און לאָמך שטארבן אין מיין שטאָט ביים קבר פון מיין פאָטער און מיין מוטער. אָבער אָט איז דיין קנעכט כּמָהֶם, זאָל ער אַריבערגיין מיט מיין האַר דעם מלך, און טו מיט אים וואָס איז גוט אין דייןע אויגן.

^{לח} האָט דער מלך געזאָגט: זאָל כּמָהֶם אַריבערגיין מיט מיר, און איך וועל טאָן מיט אים וואָס איז גוט אין דייןע אויגן; און אַלץ וואָס דו וועסט פאָרלאַנגען פון מיר, וועל איך דיר טאָן.

^{לח} און דאָס גאַנצע פאָלק איז אַריבערגעגאַנגען דעם ירדן, און דער מלך איז אַריבערגעגאַנגען. און דער מלך האָט געקוישט פּרוֹלִין, און האָט אים געבענטשט. און ער האָט זיך אומגעקערט אין זיין היים.

^{לח} און דער מלך איז אַריבערגעגאַנגען קיין גלָל, און כּמָהֶם איז אַריבערגעגאַנגען מיט אים, און דאָס גאַנצע פאָלק פון יהודה, און אויך אַ העלפט פון דעם פאָלק פון ישראל, האָבן אַריבערגעפירט דעם מלך.

^{לח} ערשט אַלע מענער פון ישראל זיינען געקומען צום מלך, און זיי האָבן געזאָגט צום מלך: פאָרוואָס האָבן דיר אַוועקגענובעט אונדזערע ברידער, די מענער פון יהודה, און האָבן אַריבערגעפירט דעם מלך און זיין הויך געזיגט איבערן ירדן, און אַלע מענטשן פון דודן מיט אים? ^{לח} האָבן אַלע מענער פון יהודה געענטפערט די מענער פון ישראל: וויל דער מלך איז אונדז אַ קרוב. און פאָר-

וואָס דען פאָרדריסט אייך אויף דערדאָזיקער זאָך? האָבן מיר דען עסן געגעסן פון דעם מלכס? צי איז אונדז אַ געשאַנק געשאַנקען געוואָרן? ^{לח} האָבן די מענער פון ישראל געענטפערט די מענער פון יהודה, און געזאָגט: מיר האָבן צען חלקים אין מלך, און מיר זיינען אויך בילכער אויף דודן פון אייך, היינט פאָרוואָס האָט איר אונדז צו קליין געמאַכט? און איז ניט אונדזער וואָרט געווען דאָס ערשטע אומצוקערן אונדזער מלך?

און די ווערטער פון די מענער פון יהודה זיינען געווען האַרטער ווי די ווערטער פון די מענער פון ישראל.

כ ^{לח} און דאָרטן האָט זיך געטראָפן אַ נידערטרעכטיקער מאַן וואָס זיין נאָמען איז געווען שָבַע דער זון פון בכרין, אַ מאַן אַ בנימינער; האָט ער געבלאָזן אין שופר, און האָט געזאָגט:

מיר האָבן ניט קיין חלק אין דודן.

און מיר האָבן ניט קיין ירושה אין דעם זון פון זשין.

איטלעכער צו זיינע געצעלטן, ישראל!

^{לח} און אַלע מענער פון ישראל זיינען אַוועקגעגאַנגען פון הינטער דודן נאָך שָבַע דעם זון פון בכרין, נאָר די מענער פון יהודה זיינען געווען באַהעפט אָן זייער מלך, פון ירדן און ביי ירושלים.

^{לח} און דוד איז געקומען אין זיין הויז אין ירושלים; און דער מלך האָט גענומען די צען קעפסווייבער וואָס ער האָט געלאָזן צו היטן דאָס הויז, און ער האָט זיי אַריינגעזעצט אין אַ וואַכהויז, און האָט זיי אויסגעהאַלטן. אָבער ער איז צו זיי ניט געקומען. און זיי זיינען געווען אַינגעשפּאַרט ביי דעם טאָג פון זייער טויט, לעבעדיקע אַלמנות.

און דוד האָט אַתְּחַלָּה וּלְמָחָּה יַמְלִיךָ הַמֶּלֶךְ הַגָּמֹלָה הַזֹּאת: יִשְׁבִּינָא עִבְדֶּךָ וְאָמַת בְּעִירִי עִם קִבְרֵי אָבִי וְאָמִי וְהָיָה עִבְדֶּךָ כְּמָהֶם יַעֲבֹר עִם־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֶׂה־לִּי אֶת אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵתִי יַעֲבֹר כְּמָהֶם וְאָנֹכִי אַעֲשֶׂה־לִּי אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכָל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אַעֲשֶׂה־לָּךְ: וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־דָּוִד וְהַמֶּלֶךְ עִבְרָ וַיִּשָּׁק הַמֶּלֶךְ לְבָרְזֵלִי וּבְרַכְהוּ וַיָּשָׁב לְמִקְמוֹ: וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ מִגִּלְגָּלָה וּכְמָהֶם עִבְרָ עִמּוֹ וְכָל־עַם יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם הָיָה עִם יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ מִדּוֹעַ גִּבְעוֹן אֲחִינוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיַּעֲבִרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ אֶת־הַתְּנִיחִים וְכָל־אִשׁ יְדוּד עִמּוֹ: וַיֵּצֵן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה עַל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־רָכִיב הַמֶּלֶךְ אֵלָי וּלְמָחָּה זֶה תִּרְדָּה לָּךְ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה הַאֲבִיב אֲבָלֵנוּ מִן־הַמֶּלֶךְ אִם־נִשְׁאֵת נִשְׂאָ לָנוּ: וַיֵּצֵן אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר עֲשֶׂה־יְדוּת לִי כַּמֶּלֶךְ וְנִסְבְּרוֹד אֲנִי מִמֶּךָ וּמִדּוֹעַ תִּקְלָתִי וְלֹא־תִּלְהָה דַּבְּרֵי רֵאשִׁין לִי לְהוֹשִׁיב אֶת־מַלְכִי וְיִקְשֶׁ דַּבְּרֵי־אִישׁ יְהוּדָה מִדַּבְּרֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל:

כ
וְשֵׁם יִקְרָא אִישׁ בְּלִיעֵל וְשֵׁמוֹ שָׁבַע בְּדַבְּרֵי אִישׁ יְמִינוּ וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפֵר וַיֹּאמֶר אִידְלֵנוּ חֶלֶק בְּדוֹד וְלֹא נִחְלָדְדֵי לָנוּ בְּדַבְּרֵי אִישׁ לְאֹהֲלֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעַל כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶחָדֵי יְדוּד שָׁבַע בְּדַבְּרֵי אִישׁ יְהוּדָה הַבְּכוֹר כַּמֶּלֶךְ מִן־הַתְּנִיחִים וְעַד־יְרוּשָׁלַם: וַיָּבֹא דָוִד אֶל־בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת עֲשָׂר־נָשִׁים וּפְלִנְשִׁים אֲשֶׁר הָיָה לְשֹׁמֵר הַבָּיִת וַיִּתְּנֶם בֵּית־מִשְׁמֶרֶת וַיְכַלְכְּלֵם וְאֵלֵיהֶם לֹא־בָּא וְהַתְּנִיחָה צַהֲרוֹת עֲדָרִים מִתָּן אֶלְמָנוֹת

יט, מה' תבחי קי

ד תינות: ויאמר המלך אל-עמשא הועקללי את-איש
ה יהודה שלשת ימים ואתה פה עמד: וילך עמשא
ו להועיק את-יהודה ויחר מדהמועד אשר יעדו: ויאמר
דוד אל-אבישי עתה ידע לנו שבע בך-בכרי מדי-בשלום
א אתה לך את-עבדך אדניך וירדף אחריו פן-מצא לו
ז ערים בצרות והציל עיניו: ויצאו אחריו אנשי יואב
ח ותברתי ותפלתי וכל-הנפרים ויצאו מירושלם לרדף
ה אחרי שבע בך-בכרי: הם עסד-האבן הנחולה אשר
בנבעזן ועמשא בא לפניהם ויואב הנורו מדו לבשו
ויעלו הנור הרב מצמדת על-מתניו בתערה תוא יצא
ט ותפל: ויאמר יואב לעמשא השלום אתה אחי ותחזו
י יד-ימין יואב בזמן עמשא לנשק-לו: ועמשא לא-נשמר
כ בחרב אשר ביד-יואב ויכהו ביה אל-החמש וישפך
ל מציו ארצה ולא-שנה לו וימת ויואב ואבישי אחיו
לא רדף אחרי שבע בך-בכרי: ואיש עמד עליו מנערי יואב
ו יאמר מי אשר הפץ ביואב ומי אשר לרדף אחרי יואב:
ב ועמשא מתגלל בדם בתוך המסלה ורא האיש כר
ג עמד בל-העם ויסב את-עמשא מן-המסלה השדה וישלך
ד עליו בנד כאשר ראה בל-הבא עליו ועמד: כאשר
הנה מן-המסלה עבר בל-איש אחרי יואב לרדף
ה אחרי שבע בך-בכרי: ויעבר בכל-שבטו ישראל אכלה
ו בית מעכה וכל-הנפרים ויגלוהו ויבאו אף-אחריו:
ט ויבאו ויצרו עליו באבלה בית המעכה וישפכו סללה
א ל-העיר ותעמד בחל וכל-העם אשר את-יואב
ט משהיתים להפיל החומה: ותקרא אשה חכמה מן
העיר שמעו שמעו אמרו-נא אל-יואב קרב ער-הנור
י וצרכה אליך: ויקרב אליה ותאמר האשה האתה

ה' ויחזקו ה' ושלמו ט' חס א' יד' ויקחלו קי

א' און דער מלך האָט געזאָגט צו עמשאָן: רוף מיר
צונויף די מענער פון יהודה אין דריי טעג, דערנאָך שטעל
זיך דו דאָ.

א' איז עמשאָ געגאנגען צונויפֿרופן יהודה, און ער
האָט זיך געזאָמט איבער דער צייט וואָס ער האָט אים
געשטעלט. א' האָט דוד געזאָגט צו אבישין: אַצונד וועט
אונדו שבע דער זון פון בכרין אָנטאָן מער שלעכטס ווי
אַבשָׁלוֹם. דו נעם די קנעכט פון דיין האַר, און יאָג אים
נאָך, טאַמער געפינט ער באַפעסטיקטע שטעט, און וועט
זיך אַרויסמאַכן פון אונדזערע אויגן.

י' זיינען אַרויסגעגאנגען הינטער אים די מענטשן פון
יואָבן, און די כּרתיים און די פּלתיים, און אַלע גיבורים, און
זיי זיינען אַרויסגעגאנגען פון ירושלים נאָכצוויאַגן שבע דעם
זון פון בכרין. א' ווי זיי זיינען ביים גרויסן שטיין וואָס אין
גבעון, אזוי איז עמשאָ אָנגעקומען אנטקעגן זיי. און יואָב
איז געווען אָנגעגורט אין זיין וואַפּנקלייד, און דערויף איז
געווען אַ גאַרטל מיט אַ שווערד באַהעפט צו זיינע לענדן
אין איר שייד; און ווי ער איז אַרויסגעגאנגען, אזוי איז זי
אַרויסגעפּאַלן. א' האָט יואָב געזאָגט צו עמשאָן: איז פּריד
צו דיר, מיין ברודער? און יואָבס רעכטע האַנט האָט
אָנגענומען עמשאָן פאַרן באַרד, כּדי אים צו קושן. ¹⁰ און
עמשאָ האָט זיך ניט געהיט פאַר דער שווערד וואָס אין
יואָבס האַנט; האָט ער אים אַ זעץ געטאָן מיט איר אין
בויך, און אַרויסגעלאָזט זיינע אינגעווייד אויף דער ערד,

און ניט געדאַרפט אים טאָן אַ צווייטן; און ער איז געשטאַרבן.

און יואָב און זיין ברודער אבישי האָבן נאָכעיאָגט שבע דעם זון פון בכרין. ¹¹ און אַ מאָן פון יואָבס זיינען איז
געשטאַנען איבער אים, און האָט געזאָגט: ווער עס וויל יואָבן, און ווער עס איז פאַר דודן, הינטער יואָבן! ¹² און עמשאָ
האָט זיך געקייקלט אין בלוט אויפן מיטן וועג; האָט דער מאָן געזען, אז דאָס גאַנצע פּאַלק האָט זיך אָפּגעשטעלט, און
ער האָט אָפּגעדרייט עמשאָן פון וועג אויפן פעלד, און אַרויפגעוואַרפן אויף אים אַ בנד, ווען ער האָט געזען אז
איטלעכער וואָס איז צוגעקומען לעבן אים, האָט זיך אָפּגעשטעלט. ¹³ אז ער איז אַוועקגענומען געוואָרן פון וועג, איז
איטלעכער געגאנגען הינטער יואָבן, נאָכצוויאַגן שבע דעם זון פון בכרין.

¹⁴ און ער איז דורכגעגאנגען דורך אַלע שבטים פון ישראל ביז אַבל און בית-מעכה, און אַלע ברים; און זיי האָבן
זיך אַיינגעזאַמלט, און זיינען אויך געגאנגען הינטער אים. ¹⁵ און זיי זיינען געקומען און האָבן געלעגערט אויף אים אין
אַבל פון בית-מעכה, און זיי האָבן אָנגעשאַטן אַן ערדוואַל אַרום דער שטאָט, און עס איז געשטאַנען אין דעם פעסטונג
גראָבן. און דאָס גאַנצע פּאַלק וואָס מיט יואָבן האָבן געהאַלטן אין צעשטערן, כּדי אַיינצוואַרפן די מויער.

¹⁶ האָט אַ קלוגע פּרוי גערופן פון דער שטאָט: הערט! הערט! זאָגט, איך בעט אײך, צו יואָבן; גענען
ביז אַהער, און איך וועל רעדן צו דיר. ¹⁷ האָט ער גענענט צו איר, און די פּרוי האָט געזאָגט: ביסט דו

יֹאבֵב? הָאֵט ער געוואָגט: איך. הָאֵט זי צו אים געוואָגט: הער די ווערטער פון דיין דינסט. הָאֵט ער געוואָגט: איך הער. ¹⁸ הָאֵט זי געוואָגט, אזוי צו זאָגן: רעדן הָאֵט מען געוואָלט רעדן צוערשט, אזוי צו זאָגן, פּרעגן הָאֵט מען געוואָלט פּרעגן ביי אָבֵל, און אזוי אַרום וואָלט מען אָפּגע-ענדיקט. ¹⁹ מיר זיינען פּרידלעכע געטרייע פון ישראל; ווילסטו טייטן אַ שטאַט און אַ מוטער אין ישראל? נאָך וואָס וואָלטו אומברענגען די נחלה פון גאָט? ²⁰ הָאֵט יֹאבֵב געענטפּערט און געוואָגט: חלילה, חלילה מיר, אויב איך וועל אומברענגען און אויב איך וועל צעשטערן! ²¹ ניט אזוי איז די זאך; גייערט אַ מאַן פון דעם געבערג פון אפרים, וואָס זיין נאָמען איז שֶׁבַע דער זון פון בכרין, הָאֵט אויפגעוויבן זיין האַנט אַקעגן דעם מלך, אַקעגן דודן. גיט אַרויס אים אַליין, און איך וועל אַזוועקגיין פון דער שטאַט. הָאֵט די פּרוי געוואָגט צו יֹאבֵב: אַט ווערט דיר זיין קאַפּ אַראָפּגעוואָרפּן פון דער מויער.

²² און די פּרוי איז געקומען צו דעם גאַנצן פּאָלק מיט איר חכמה, און זיי האָבן אָפּגעשניטן דעם קאַפּ פון שֶׁבַע דעם זון פון בכרין, און אַראָפּגעוואָרפּן צו יֹאבֵב. און ער הָאָט געבלאָזן אין שופּר, און זיי האָבן זיך צע-שפּרייט פון דער שטאַט, איטלעכער צו זיינע געצעלטן. און יֹאבֵב הָאָט זיך אוימגעקערט קיין ירושלים צום מלך.

²³ און יֹאבֵב איז געווען איבער דעם גאַנצן חיל פון ישראל; און בָּנִיה דער זון פון יהוידען, איבער די פּרתים און איבער די פּלתים; ²⁴ און אדורם, איבער דעם צינו; און יהושפט דער זון פון אחילודן, דער דערמאָנער; ²⁵ און שָׂא, דער שרייבער; און צדוק און אַבְיָתָר, פּהנים. ²⁶ און אויך עיראַ פון יאיר איז געווען אַן אויבערמאַן ביי דודן.

כא און עס איז געווען אַ הונגער אין די טעג פון דודן, דריי יאָר, אַ יאָר נאָך אַ יאָר, און דוד הָאָט געזוכט דעם פּנים פון גאָט. הָאֵט גאָט געוואָגט: דאָס איז פון וועגן שאולן און פון וועגן דעם בלוטיקן הויו, פאַרוואָס ער הָאָט געטייט די גבעונים.

² הָאֵט דער מלך גערופן די גבעונים, און ער הָאָט צו זיי גערעדט—און די גבעונים זיינען ניט געווען פון די קינדער פון ישראל, נאָר פון דעם איבערבלייב פון אַמּוֹרִי; און די קינדער פון ישראל האָבן געשוואָרן צו זיי; און שאול הָאָט זיי געזוכט צו דערשלאָגן אין זיין אייפּערדיקייט פאַר די קינדער פון ישראל און יהודה—³ און דוד הָאָט געוואָגט צו די גבעונים: וואָס זאָל איך אייך טאָן, און מיט וואָס קען איך מכפר זיין, אָו איר וואָלט בענטשן די נחלה פון גאָט? ⁴ האָבן די גבעונים צו אים געוואָגט: אונדו קומט גיט קיין זילבער און גאָלד פון שאולן און פון זיין הויו, און אונדו גייט ניט דערום צו טייטן אַ מענטשן פון ישראל. הָאֵט ער געוואָגט: וואָס פאַרלאַנגט איר, איך זאָל אייך טאָן? ⁵ האָבן זיי געוואָגט

יֹאבֵב נִיאָמַר אֲנִי וְהִיאָמַר לוֹ שְׁמַע דְּבַרִי אִמְתָּךְ וַיֹּאמֶר שְׁמַע אָנֹכִי: וְהִיאָמַר לֵאמֹר דְּבַר יְדִבְרֵי בְּרֵאשִׁיטָה לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִשְׂאָלוּ בְּאָבֵל וְכֵן הִתְמוּ: אֲנִיכִי שְׁלָמִי אֲמוּנִיט יִשְׂרָאֵל אַתָּה מִבְּקֵשׁ לְהַמִּית עִיר וְאִם בְּיִשְׂרָאֵל לְמַדָּה תִּבְלַע נַחֲלַת יְהוָה: וַיַּעַן יֹאבֵב חֲלִילָה חֲלִילָה לִי אִם-אֲבִלְע וְאִם-אֲשַׁחֲזִית: לֹא-יָבִן הַדְּבָר בִּי אִישׁ מִדֶּרֶס אֲפֹרִים שֶׁבַע בְּדַבְּכֵי שְׁמוֹ נִשְׂא דָו בְּמִלְךְ בְּרוּךְ הַיְיָ אֲתוֹ לְבָדוֹ וְאֵלֶיךָ מִעַל הָעִיר וְהִיאָמַר הָאִשָּׁה אֶל-יֹאבֵב הִנֵּה רֵאשִׁי מִשְׁלָךְ אֵלֶיךָ בְּעַד הַחֹמֶה: וְתוֹבֵא הָאִשָּׁה-כִּי אֶל-כָּל-הָעָם בְּהַכְּמָתָה וַיִּכְרַתוּ אֶת-רֵאשִׁי שֶׁבַע בְּדַבְּכֵי וַיִּשְׁלְכוּ אֶל-יֹאבֵב וַיִּתְקַע בַּשֹּׁפָר וַיַּפְצוּ מִעַל-הָעִיר אִישׁ לְאֶחָיו וַיֹּאבֵב שָׁב יְרוּשָׁלַם אֶל-הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאבֵב אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וּבְנֵיה בְּרֵיהֶוּיָדָע עַל-הַכֶּרֶךְ וְעַל-הַפְּלָתִי: וְאֲדָרָם עַל-דָּוָם וַיהוֹשָׁפָט בְּדֹאחִילוֹד הַמִּזְבֵּי: כִּי וַיִּשְׂא סֵפֶר וְצִדּוֹק וְאַבְיָתָר פְּהָנִים: וְגַם עִירָא הַתְּאִיר הַתְּיָבָה כְּהֵן לְדוֹד: כִּי

כא

וְהוּוֹ רָעַב בְּיָמֵי דָוִד שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקֶשׂ דָּוִד אֶת-פְּנֵי יְהוָה . וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׂאוּל וְאֶל-בֵּית הַדָּמִים עַל אֲשֶׁר-הַמִּית אֶת-הַגְּבֹעִים: וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַגְּבֹעִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם וְהַגְּבֹעִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה בְּי אִם-מִתֵּת הָאֲמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁבְּעוּ לָהֶם וַיִּבְקֶשׂ שְׂאוּל לְהַכְתֵּם בְּקִנְאוֹתוֹ לְבְנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-הַגְּבֹעִים מַה אַעֲשֶׂה לָכֶם וּבְמַה אֲכַפְּרֶי וַיִּבְרְטוּ אֶת-נַחֲלַת יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגְּבֹעִים אֶךְ-לֵי-דָבָר וְהָבֵ עִם-שְׂאוּל וְעִם-בֵּיתוֹ וְאִי-דָלְנוּ אִישׁ לְהַמִּית בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר מְהֵרָאֲתָם אֲמַרְיִם אַעֲשֶׂה לָכֶם: וַיֹּאמְרוּ

כ, כג' הכתיב קיו כד' טחח באחז כה' ושווא קיו כא, א' ססא באמצע ססא ד' לנו קיו

אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּלָנוּ וְאֲשֶׁר דִּמְדַלְנוּ נִשְׁמְדִנוּ
 מִהַתְנַצֵּב בְּכָל־יָבֵל יִשְׂרָאֵל: יִתְדַלְנוּ שְׂבַעַת אֲנָשִׁים
 מִבְּנֵי וְהוֹקֵעֵם לַיהוָה בְּנֹבַעַת שְׂאוּל בְּחֵיר יְהוָה
 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵיךְ אֵתָּן: וַיַּחַל הַמֶּלֶךְ עַל־מִפְיָשֶׁת
 בְּדִיהוֹנָתָן בְּדִשְׂאוּל עַל־שְׂבַעַת יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינָתָם בֵּין
 ה' דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן בְּדִשְׂאוּל: וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שֵׁנֵי בְנֵי
 רָצְפָה בַת־דָּאִיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְשְׂאוּל אֶת־אֲרָמֵי וְאֶת־
 מִפְכָּשֶׁת וְאֶת־חַמְשַׁת בְּנֵי מִיכַל בַת־שְׂאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה
 לְעַדְרִיאֵל בֶּן־בְּרוּלַי הַמַּחֲלָתִי: וַיִּתְּנֵם בְּיַד הַגִּבּוֹעִים
 וַיִּקְעֵם בְּהָר לַפְּנֵי יְהוָה וַיִּפְּלוּ שְׂבַע־תַּיִם יְהוָה וְהָם הָמְתוּ
 בַיָּמִי קָצִיר בְּרֵאשִׁימִים: וַתַּחֲלֵת קָצִיר שְׂעָרִים: וַתִּקַּח
 רָצְפָה בַת־דָּאִיָּה אֶת־חֶשֶׁק וַתַּמְהוּ לָהּ אֶל־הַצֹּר מִתַּחֲלַת
 קָצִיר עַד נַתַּר־מִים עֲלֵיהֶם מִדְּהַשְׁמִים וְלֹא־נִתְּנָה לָוֶה
 הַשְּׁמַיִם לָנוּחַ עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת־חַמְשַׁת הַשָּׂדֶה לַיְלָדָה:
 י"א וַיִּגְדַּל דָּוִד אֶת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רָצְפָה בַת־דָּאִיָּה
 יב פִּלְגָשׁ שְׂאוּל: וַיִּלְךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עַצְמוֹת שְׂאוּל וְאֶת־
 עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵאֵת בְּעֵלַי גִּבִּישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר נָגְבוּ
 אֹתָם מִדָּחַב בֵּית־שֵׁן אֲשֶׁר חָלָם שָׁם הַפְּלִשְׁתִּים בַּיּוֹם
 י"ג הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת־שְׂאוּל בְּגִלְעָד: וַיַּעַל מִשָּׁם אֶת־
 עַצְמוֹת שְׂאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וַיָּאֲסִפוּ אֶת־עַצְמוֹת
 יד הַמּוֹקֵעִים: וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עַצְמוֹת־שְׂאוּל וְיְהוֹנָתָן בְּנוֹ בְּאֶרֶץ
 בְּנִימִן בְּצִלְעַת בְּקִבְרֵי קִישׁ אֲבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹל אֲשֶׁר־צִוָּה
 טו הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲתֵר אֱלֹהִים לְאֶרֶץ אֲחִירָבוֹן: וַתִּהְיֶה־עוֹד
 טז מַלְחָמָה לְפְלִשְׁתִּים אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְדַּד דָּוִד וַיַּבְּרִיז עִמּוֹ
 וַיִּלְחַמוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַף דָּוִד: וַיִּשְׁבּוּ בְּנֵי אֲשֶׁר
 י"ז בִּילְדֵי הַרְפָּה וּמִשְׁקַל קִינוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקַל נְחֹשֶׁת
 וְהוּא חֲנֹר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לַהַכּוֹת אֶת־דָּוִד: וַיַּעֲרִלּוּ

צוּם מֶלֶךְ: דַּעַר מֵאֵן וּוְאָס הָאָט אוֹנְדוּ פֶּאַרלענדט, אוֹן
 וּוְאָס הָאָט געפֿלאַנט קעגן אוֹנְדוּ בִּיז מִיר זײַנען פֶּאַר־
 טִילִיקט געוואָרן פֿון צוּ הָאָבן אַ באַשטאַנד אין גאַנצן גבול
 פֿון יִשְׂרָאֵל, * פֿון זײַנע קִינדער זאָלן אוֹנְדוּ אַיבערגעגעבן
 ווערן זײַבן מֵאָן, אוֹן מִיר וועלן זײַ אויפהענגען פֿאַר גאָט
 אויפֿן בערגל פֿון שְׂאוּל, דַּעַם אויסדערוויילטן פֿון גאָט.
 הָאָט דַּעַר מֶלֶךְ געוואָגט: איך וועל געבן.

י' אוֹן דַּעַר מֶלֶךְ הָאָט געשוינט מִפִּיבֹּשֶׁת דַּעַם זײַן פֿון
 יְהוֹנָתָן דַּעַם זײַן פֿון שְׂאוּל, אַיבער דַּעַר שְׂבֹועָה פֿון גאָט
 וּוְאָס צווישן זײַ, צווישן דודן אוֹן צווישן יְהוֹנָתָן דַּעַם זײַן פֿון
 שְׂאוּל. * הָאָט דַּעַר מֶלֶךְ גענומען די צוויי זײַן פֿון רָצְפָה
 דַּעַר טאַכטער פֿון אֵיהֶן, וּוְאָס זײַ הָאָט געבאָרן פֿון שְׂאוּל,
 אַרמונין אוֹן מִפִּיבֹּשֶׁת, אוֹן די פִּינף זײַן פֿון מִיכַל דַּעַר
 טאַכטער פֿון שְׂאוּל, וּוְאָס זײַ הָאָט געבאָרן פֿון עַדְרִיאֵל
 דַּעַם זײַן פֿון בְּרוּלַי, פֿון מַחֲלָה: * אוֹן ער הָאָט זײַ
 אַיבערגעגעבן אין דַּעַר הָאָנט פֿון די גִּבּוֹעִים, אוֹן זײַ הָאָבן
 זײַ אויפֿגעהאַנגען אויפֿן באַרג פֿאַר גאָט; אוֹן זײַ זײַנען
 אוּמגעקומען אַלע זײַבן אין אַיינעם. אוֹן זײַ זײַנען געטייט
 געוואָרן אין די ערשטע טעג פֿון שניט, אין אָנהייב גערשטן
 שניט.

י"א אוֹן רָצְפָה די טאַכטער פֿון אֵיהֶן הָאָט גענומען
 אַ זאַק, אוֹן הָאָט עס זיך אויסגעשפּרײט אויפֿן פעלו, פֿון
 אָנהייב שניט בִּיז עס הָאָט זיך אַראָפֿגעגאַסן אויף זײַ
 וּוְאָסער פֿון הימל. אוֹן זײַ הָאָט גיט געלאָזט אַ פּוּיגל פֿון

הימל זיך אַראָפֿלאָזן אויף זײַ בײַ טאַג, אוֹן אַ חיה פֿון פעלד בײַ גאַכט.

י"א איז דערצײלט געוואָרן דודן וּוְאָס רָצְפָה די טאַכטער פֿון אֵיהֶן, די קעפֿסווייב פֿון שְׂאוּל, הָאָט געטאַן.
 י"ב איז דוד געגאַנגען, אוֹן הָאָט גענומען די בײַנער פֿון שְׂאוּל, אוֹן די בײַנער פֿון יְהוֹנָתָן זײַן זײַן, פֿון די מענער פֿון גִּבִּישׁ
 גלעד, וּוְאָס הָאָבן זײַ אוועקגעגעבעט פֿון דַּעַם מאַרק פֿון בֵּית־שֵׁן וּוְאָס די פֿלשתיים הָאָבן זײַ דאַרטן געהאַט אויפֿגע־
 האַנגען, אין דַּעַם טאַג וּוְאָס די פֿלשתיים הָאָבן געשלאָגן שְׂאוּלן אין גלבוּע. י"ג אוֹן ער הָאָט אַרויפֿגעבראַכט פֿון דאַרטן
 די בײַנער פֿון שְׂאוּל, אוֹן די בײַנער פֿון יְהוֹנָתָן זײַן זײַן; אוֹן מע הָאָט אויפֿגעקליבן די בײַנער פֿון די געהאַנגענע. י"ד אוֹן
 מע הָאָט באַגראָבן די בײַנער פֿון שְׂאוּלן אוֹן יְהוֹנָתָן זײַן זײַן אין לאַנד בנימין, אין צלע, אין דַּעַם קבר פֿון זײַן פֿאַטער
 קישן; אוֹן מע הָאָט געטאַן אַלץ וּוְאָס דַּעַר מֶלֶךְ הָאָט באַפוּילן.

און גאָט הָאָט זיך אַיבערגעבעטן צום לאַנד נאָך דַּעַם.

י"ה אוֹן די פֿלשתיים הָאָבן חידער געהאַט אַ מלחמה מיט יִשְׂרָאֵל, אוֹן דוד אוֹן זײַנע קנעכט מיט אים הָאָבן
 אַראָפֿגענידערט, אוֹן הָאָבן מלחמה געהאַלטן מיט די פֿלשתיים, אוֹן דוד איז אָפֿגעשלאָפֿט געוואָרן. י"ו אוֹן ישׁבי
 בנוב וּוְאָס איז געווען פֿון די קִינדער פֿון דַּעַם רְפָה־ב, אוֹן די וואָג פֿון זײַן שפּיז איז געווען דריי הונדערט שקל קופֿער,

י' יון קי סטקא סאמע פסק ט' יחז"ל ס' יחז"ל קי
 בחז"ל קי יב' תלמוד קי סכמ ספח קי ס' יושב ק

* גִּבְעַת־שְׂאוּל. * אַ שטאַם פֿון רִיוֹן, זע דברים ב, זי.

און ער איז געווען אַנגעגורט מיט אַ נייער נשועה־דז, און האָט געוואָלט דערשלאָגן דודן. ¹⁷ אָבער אַבישי דער זון פון צרויהן איז אים געקומען צו הילף, און האָט געשלאָגן דעם פלשתי און אים געטייט. דענסמאָל האָבן דודס מענטשן געשוואָרן פאַר אים, אַזוי צו זאָגן: זאַלסט מער ניט אַרויס־גיין מיט אונדז אין מלחמה, פּדי זאַלסט ניט פאַרלעשן דאָס ליכט פון ישראל.

¹⁸ און עס איז געווען נאָך דעם, איז ווידער געווען אַ מלחמה אין גוב מיט די פלשתים; דענסמאָל האָט סבכי פון חושה דערשלאָגן ספּן וואָס פון די קינדער פון דעם רָפּה.

¹⁹ און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה אין גוב מיט די פלשתים; און אַלחנן דער זון פון יצריאורגם דער בית־לחמער האָט דערשלאָגן גליתן פון גת, וואָס דער האַלץ פון זיין שפּיז איז געווען אַזוי ווי דער שטאַנג פון וועבער.

²⁰ און עס איז ווידער געווען אַ מלחמה אין גת. איז דאָרטן געווען אַ מאַן פון שטרייט וואָס די פּינגער פון זיינע הענט און די פּינגער פון זיינע פּיס זיינען געווען צו זעקס און זעקס, פיר און צוואַנציק אין צאָל. און ער אויך איז געווען געבאָרן פון דעם רָפּה. ²¹ און ער האָט געלעסטערט ישראל; האָט אים יהונתן דער זון פון שמעי, דודס ברודער, דערשלאָגן.

²² די־דאָזיקע פיר זיינען געווען געבאָרן פון דעם

רָפּה אין גת. און זיי זיינען געפאלן דורך דער האנט פון דודן, און דורך דער האנט פון זיינע קנעכט.

אבישי בן צרויה בך אתה פלשתי ומתו או נשבעו אנשי־דוד לו לאמר לאתצא עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את־נר ישראל: ויהי אחר־כן ותהי־עוד מלחמה בנב עם־פלשתים או הכה סבכי החשתי את־סוף אשר בילדי הרָפּה: ותהי־עוד מלחמה בנב עם־פלשתים בך אלחנן בן־יצרי ארנים בית הלחמי את גלית הגתי ועץ חניתו כמנר ארנים: ותהי־עוד מלחמה בנת ויהי איש מדין ואצבעת ידיו ואצבעות רגליו שש ושש עשרים וארבע מספר ונסדוא ילד לרָפּה: ותחבף את־ישראל ונלחו יהונתן בן־שמעי אתו כח־דוד: את־אצבעת אלה ילדו לרָפּה בנת ויפלו ביד כב־דוד ובך עבדיו:

כב

* וידבר דוד ליהוה את־דבריו השירה הזאת א ביום הציל יהוה אתו מפי כל־איביו ומפי שאול: ויאמר יהוה סלע ומצודתי ומפלטי־לי: אלהי צורי אססה־בני ומנוסי משעי מחמס השעני: מהלל ד אקרא יהוה ומאביו אנשעי: כי אפפני משבר־י מות נחלי בליעל יבצתני: חבליי שאול סבני קדמני מקשי־ מות: בצר־לי אקרא יהוה ואל־י אלהי אקרא וישמע מחיל־י קלי ושועתי באזניו: ונתעש ח ותרעש הארץ מוסדות השמים ירגזו ויהנעשו ב־יהרה לו: ט עלה עשן באפו ואש מפיו

כא, יט ר יצוא כ מות קי כא שבעה קי כב, ח' המטח האביו וום י של ססח ח ויתעש קי

כב

¹ און דוד האָט גערעדט צו גאָט די ווערטער פון דעמדאָזיקן געזאַנג, אין דעם טאַג וואָס גאָט האָט אים מציל געווען פון דער האַנט פון אַלע זיינע פּיינט, און פון דער האַנט פון שאַולן. ² און ער האָט געזאַגט:

- יהוה איז מיין פעלו און מיין פעסטונג,
- און דער וואָס מאַכט מיך אַנטרינען;
- ³ גאָט מיין פעלו וואָס איך שיץ מיך אין אים,
- מיין שילד און דער האָרן פון מיין הילף,
- מיין טורעם און מיין אַנטרינונג,
- מיין העלפער, וואָס העלפט מיך פון אומרעכט.
- ⁴ איך רוף: געלויבט איז יהוה!
- און פון מיינע פּיינט ווער איך געהאַלפן.
- ⁵ וואָרום אַרומגערינגלט האָבן מיך וועלן פון טויט.

- ^ט ייכן פון אונטערגאַנג האָבן מיך געשראַקן;
- ⁶ שטריק פון אונטערערד האָבן מיך אַרומגענומען,
- אַקעגגעקומען זיינען מיר נעצן פון טויט.
- ^י האָב איך אין מיין גויט גערופּן צו יהוה,
- יא, צו מיין גאָט האָב איך גערופּן,
- און ער האָט געהערט פון זיין טעמפל מיין קול,
- און מיין געשרי נאזי געקומען אין זיינע אויערן.
- ⁸ און געשאַקלט און געוואַקלט האָט זיך די ערד.
- די גרויט־פעסטן פון הימל האָבן געציטערט;
- זי האָבן זיך געשאַקלט, ווייל ער האָט געצערנט;

• האכל
 שמים נהד
 יא רגליו:
 יב על־כַּנְפֵי־רוּחַ:
 יג סבות
 יד נָגְדוּ בְּעֵרֹו נְחִלֵי־אֵשׁ:
 טו יְהוָה
 טז הַצִּים וַיִּפְצַם בְּרַק וַיהוָה:
 יז יָגְלוּ מִסְנוֹת תְּבֵל
 יח יְהוָה מִנְשַׁמַּת רֹחַ אֲפֹי:
 יט יִקְחֵנִי
 כ מאִיבֵי עֵז
 כא מִמֶּנִּי:
 כב יְהוָה מִשְׁעַן לִי:
 כג אֲתִי
 כד יְהוָה בְּצַדִּיקְתִּי
 כה לִי:
 כו רִשְׁעוֹתַי מֵאַלְהֵי:
 כז לִנְגָדִי
 כח חֲמִים לֹו וְאַשְׁתַּמְרָה מֵעֵינֵי:
 כט בְּצַדִּיקְתִּי
 ל חֲסִיד תִּתְחַפֵּד
 לו הַתַּמָּם:
 לז עֲקֹשׁ תִּתְפַּל:
 לח הוֹשִׁיעַ
 לט אֲתָה יְיָיִ יְהוָה
 לו חֲשָׁבִי:
 נחִלִים בְּעֵרֹו מִמֶּנִּי:
 וְעֶרְפֵל תַּחַת
 וַיִּרְכַּב עַל־כַּרְוֹב וַיַּעַף
 וַיִּשֶׁת חֶשֶׁד סְבִיבֹתָיו
 מִנְהָ
 יָרַעַם מִן־שָׁמַיִם
 וַיִּשְׁלַח
 וַיִּרְאֵ אֲפָקָיו
 בְּנִצְרַת
 וַיִּשְׁלַח מַמְרֹוֹם
 יִצְלָלִי
 מִשְׁנֵאֵי בְּי אֲמָצִי
 וַיְהִי
 וַיֵּצֵא לִפְרֹחַב
 וַיִּמְלֵנִי
 כְּכַר יְדֵי יֹשִׁיב
 וְלֹא
 בְּי כָל־מִשְׁפָּטִי
 וְאֲהַרְהֵ
 וַיֵּשֶׁב יְהוָה לִי
 עַם־
 עַם־נִבְוֹד תָּמִים
 וְעַם־
 וְאֲתַעֵם עֵינִי
 כִּי־
 נִתְּנָה יָגִיֵּת
 בְּאַלְהֵי

טו ויהוה כי מ' משטו קי

און האב מיך געהיט פון מיין זינדיקייט.
 25 דרום האט מיר אומגעקערט גאט לויט מיין גערעכטיקייט,
 לויט מיין ריינקייט פאר זיינע אויגן.

26 מיט דעם גענאדיקן ווייזט זיך גענאדיק.

מיט דעם ערלעכן מאן ווייזט זיך ערלעך.

27 מיט דעם ריינעם ווייזט זיך ריין.

און מיט דעם קרומען ווייזט זיך פארדרייט.

28 און דאס ארימע פאלק טוסטו העלפן.

און דייע אויגן זיינען אויף די הויכע.

דו זאלסט זיי דערנידערן.

29 ווארום דו ביסט מיין ליכט יהוה.

און יהוה באשיינט מיין פינצטערניש.

9 א רויך איז אויפגעגאנגען אין זיין נאז,
 און פון זיין מויל האט א פייער פארצערט;
 קוילן האבן געברענט פון אים.
 10 און ער האט גענייגט דעם הימל און גענידערט,
 מיט א נעבל אונטער זיינע פיס.
 11 און ער איז געריטן אויף א כרוב און געפלוין,
 און זיך באוויזן אויף פליגען פון ווינט.
 12 און ער האט געמאכט פינצטערניש פאר בידלעך
 ארום אים;

א זאמלונג פון וואסערן, וואלקנס געדיכטע.
 13 פון דעם שימער פאר אים
 האבן פייערקוילן געברענט.
 14 געדויערט פון הימל האט גאט,
 און דער העכסטער האט ארויסגעלאזט זיין קול.
 15 און ער האט ארויסגעשיקט פיילן און זיי צעשפרייט,
 א בליץ-און זיי פארטומלט.
 16 און די גראבנס פון ים האבן זיך באוויזן,
 די גרוינפעסטן פון דער וועלט זיינען אנטפלעקט
 געווארן.
 דורך דעם אנגעשרי פון גאט,
 פון דעם אטעמבלאז פון זיין נאז.

17 ער האט אויסגעשטרעקט פון דער הייך און מיך
 גענומען.

מיך ארויסגעצויגן פון וואסערן גרויסע.

18 ער האט מיך מציל געווען פון מיין מאכטיקן פיינט,
 פון מיינע שונאים, ווען זיי זיינען געווען שטארקער
 פון מיר.

19 זיי זיינען מיר אקעגנגעקומען אין טאג פון מיין בראך,
 אבער גאט איז מיר אן אַנלען געווען.

20 ער האט מיך ארויסגעפירט אין דער ברייטערניש,
 מיך ארויסגעצויגן, ווייל ער האט מיך באגערט.

21 גאט פארגעלט מיך לויט מיין גערעכטיקייט,
 לויט דער ריינקייט פון מיינע הענט קערט ער מיר
 אום.

22 ווארום איך האב געהיט די וועגן פון יהוה,
 און ניט פארבראכן אקעגן מיין גאט.

23 ווארום אלע זיינע געוועזן זיינען פאר מיר,
 און זיינע חוקים, דערפון קער איך ניט אפ.

24 און איך בין געווען צו אים גאנץ.

30 וואָרום מיט דיר לויף איך קעגן אַ מחנה,
 מיט מיין גאָט שפּרינג איך אַ מויער אַריבער.
 31 גאָט-זיין וועג איז גאַנץ;
 דאָס וואָרט פון יהוה איז געלייטערט,
 ער איז אַ שילד פאַר אַלע וואָס שיצן זיך אין אים.
 32 וואָרום ווער איז אַ גאָט אויסער יהוה,
 אין ווער אַ פעלו אויסער אונדזער גאָט?
 33 דער גאָט וואָס איז מיין שטאַרקע פעסטונג,
 און לאָזט גיין גלייך מיין וועג.
 34 ער מאַכט מייע פּיס גלייך ווי די הינדן,
 און אויף מייע הייבן טוט ער מיך שטעלן.
 35 ער לערנט מייע הענט צו מלחמה,
 און אַ קופּערנעם בויגן בייגן אַראָפּ מייע אַרעמס.
 36 און האָסט מיר געגעבן דעם שילד פון דיין הילף,
 און דיין מילדקייט טוט מיך גרייטן.
 37 דערברייטערסט מיין טריט אונטער מיר,
 און ניט אויסגעגעליטשט האָבן זיך מייע קנעכלעך.
 38 איך האָב געיאָגט מייע פיינט און זיי פאַרטיליקט,
 און זיך ניט אומגעקערט ביז איך האָב זיי פאַרלענדט.
 39 יא, איך האָב זיי פאַרלענדט און זיי צעהאַקט,
 אַז זיי קענען ניט אויפשטיין;
 און זיי זינען געפאַלן אונטער מייע פּיס.

אַרְלִי-שׁוּר: דַּרְבּוֹ
 אַמְרַת יְהוָה צְרוּפָה
 הוּא לְכֹל הַחַיִּים בּוֹ:
 וּמִי צוֹר מִבְּלַעַדִּי אֱלֹהֵינוּ:
 הָאֵל לֹא
 מַעֲזֵי חַיִּל
 דַּרְבּוֹ:
 מִשׁוּנָה רַגְלָיו כְּאַיִלוֹת
 וְעַל-לֵד
 מַלְמַד יְדֵי לֹהַ
 לְמִלְחָמָה
 וְנַחַת קִשְׁתֵּי-נְחוּשָׁה וְרַעְתֵּי:
 וְהַתָּקַד לֹ
 לִי מִגֹּן יִשְׁעָה וְעִנְתָהּ תִּרְבֵּנִי:
 תִּרְחִיב צִדְדֵי לֹ
 תַחְתָּנִי
 וְלֹא מַעֲזוֹ קְרַסְלִי:
 אַרְדֵּפָה לֹה
 אִיבֵי וְאַשְׁמִדֵם
 וְלֹא אֲשׁוּב עוֹד
 כְּלוֹתֵם:
 וְאַכְלֵם וְאַמְחָצֵם וְלֹא יִקְוּמוּן
 וַיִּפְּלוּ לֹמ
 תַּחַת רַגְלֵי:
 וְתוֹרְנֵי חַיִּל מ
 לְמִלְחָמָה
 תִּכְרִיעַ קַמִּי תַחְתָּנִי:
 וְאַיִבֵי מ
 תַּחֲהֵ לִי עֲרָף
 מִשִּׁיעַ
 אֶל-יְהוָה וְלֹא עֵינָם:
 וְאַשְׁחָקֵם מ
 כְּמִיטְרוֹנוֹת אֲרָקֵם
 וְהַפְּלִטֵנִי מִרִּבֵּי עַמִּי
 תִּשְׁמְרֵנִי מ
 לְרֹאשׁ גּוֹיִם
 עִם לֹא-יִדְעֵתִי
 בְּנֵי נֶכֶד וְתַכְחֲשׁוּ-לִי
 לְשׁוֹמֵעַ מ
 אֲזֵן יִשְׁמְעוּ לִי:
 בְּנֵי נֶכֶד וְיַחֲזִקוּ מ
 מִמִּסְגְּרוֹתֵם:
 תִּרְדֹּנָה וּבְרִיחַ צִוִּי
 וְיָרֵם מ
 אֱלֹהֵי צוֹר יִשְׁעֵי:
 הָאֵל הַנֶּתַן נִקְמַת מ
 לִי
 וּמְקִיֵּד עַמִּים תַּחְתָּנִי:
 וּמִוִּצִיאֵי מ
 מֵאִיבֵי וּמִקַּמִּי תִרְוַמְנֵי
 מֵאִישׁ חַמְסִים
 תַּצִּילֵנִי:
 עַל-כֵּן אֲדַבֵּר יְהוָה בְּגוֹיִם
 וּלְשׁוֹמְרֵי
 אֲמֹר:
 מִגְּדִיל יִשׁוּעוֹת נֹא

לֹא שׁוֹמֵעַ עִם הַיָּשׁוּעַ וְהִנֵּי קִי
 מִדְּסִבֵּינָם עֵמֶם וְגַם מִנְחֹל קִי

40 און האָסט מיך באַגורט מיט שטאַרקייט פאַר מלחמה,
 האָסט געבײט מייע קעגנשטייער אונטער מיר.
 41 און מייע פיינט האָסטו געמאַכט מיטן נאַקן צו מיר,
 מייע שונאים-איך זאָל זיי פאַרשניידן.
 42 זיי האָבן זיך אומגעקוקט, און ניט געווען קיין
 העלפער,
 צו גאָט-און ער האָט זיי ניט געענטפערט.
 43 און איך האָב זיי צערײבן ווי שטויב פון דער ערד,
 ווי גאַסנקױט זיי צעדריקט, זיי צעטרעטן.
 44 און האָסט מיך געמאַכט אַנטרינען פון די קרייז פון
 מיין פאַלק,
 מיך געהיט אויף צו ווערן דער קאַפּ פון די אומות;
 אַ פאַלק וואָס איך קען ניט, טוט מיר דינען.

40 און האָסט מיך באַגורט מיט שטאַרקייט פאַר מלחמה,
 האָסט געבײט מייע קעגנשטייער אונטער מיר.
 41 און מייע פיינט האָסטו געמאַכט מיטן נאַקן צו מיר,
 מייע שונאים-איך זאָל זיי פאַרשניידן.
 42 זיי האָבן זיך אומגעקוקט, און ניט געווען קיין
 העלפער,
 צו גאָט-און ער האָט זיי ניט געענטפערט.
 43 און איך האָב זיי צערײבן ווי שטויב פון דער ערד,
 ווי גאַסנקױט זיי צעדריקט, זיי צעטרעטן.
 44 און האָסט מיך געמאַכט אַנטרינען פון די קרייז פון
 מיין פאַלק,
 מיך געהיט אויף צו ווערן דער קאַפּ פון די אומות;
 אַ פאַלק וואָס איך קען ניט, טוט מיר דינען.

א טורעם פון הילף איז ער פאר זיין מלך, און ער טוט חסד מיט זיין געזאלבטן, מיט דודן און מיט זיין זאמען ביז אייביק.

כג

א און דאָס זיינען די לעצטע ווערטער פון דודן:
ב די רייד פון דוד דעם זון פון ישׂן,
ג די רייד פון דעם מאַן וואָס איז הויך געשטעלט,
ד דעם געזאלבטן פון דעם גאָט פון יעקב,
ה און דעם זיסן זינגער פון ישראל:
ו דער גייסט פון גאָט רעדט דורך מיר,
ז און זיין וואָרט איז אויף מיין צונג.
ח דער גאָט פון ישראל האָט געזאָגט,
ט דער פעלו פון ישראל האָט צו מיר גערעדט:
א געוועלטיקער איבער מענטשן דאַרף זיין
א צדיק וואָס געוועלטיקט מיט גאָטס פאַרכטיקייט,
א און ווי ליכט פון פרימאַרגן ווען די זון גייט אויף—
א פרימאַרגן אָן וואַלקן,
ז ווען פון שײן נאַכן רעגן
שפראַצט דאָס גראָו פון דער ערד.
ה פאַרוואָר, איז ניט פעסט מיין הויז פאַר גאָט?
ווייל אַן אייביקן בונד האָט ער מיר געמאַכט,
צוגעברייט אין אַלעם און אָפּגעהיט;
פאַרוואָר, אַל מיין הילף און אַל מיין באַגער
צי מאַכט ער ניט שפראַצן?
ה אָבער די נידערטרעכטיקע זיינען אַלע
זיי דערנער אַוועקגעוואַרפּענע
וואָס מען קען מיט דער האַנט ניט אָננעמען;
ז און וויל עמיצער זיי אַגרירן,
באַוואַרנט ער זיך מיט אַן אײן
אָדער אַ האַלץ פון אַ שפּיץ;
און פאַרברענט אין פּייער
ווערן זיי פאַרברענט אויפן אָרט.

מלכו לך וילרעו ונשההסד למשיתו ערעולם *

כג

א ואלה דברי דוד האחרנים נאם דוד בדישי ונאם הנגר
ב הקם על משים אלהו ועלב ונעים ומרות ישראל: רוח
ג יהוה דברני ומלתו על לשוני: אמר אלהו ישראל
ד לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת
ה אלהים: וכאור בקר ונדה שמש בקר לא עבות מנה
ו ממטר דשא מארץ: כירלארן ביתי עסאל כל ברית
ז עולם עם לי ערובה בכל ושמרה כירכל ישעי וכל
ח הפץ כירלא יצמיח: וכלצל פקוץ מנד בלחם כירלא
ט כיר יקחו: ואיש יגע בהם ימלא כרוך ועץ חנות
א וכאש שרוף ישרפו בשבת: אלה שמות הגברים
ב אשר לדוד ישב בשבת תחכמי וראש השלשי הוא
ג עדינו הענינו על שמנה מאות חלל בפעם אחד:
ד ואחרו אלעזר בדהי בן אחיו בשלשה גברים עם
ה דוד בחרפם בפלשתים נאספושם למלקמה ויעלו
ו איש ישראל: הוא קם נד בפלשתים עד כירגעה דוד
ז ותדבק דוד אל התרב ועש יהוה תשועה גדולה ביום
ח ההוא והעם ישבו אחריו אך לפשט: ואחריו
ט שמה בן אגא הררי ונאספו פלשתים לחיה ותהי שם
א חלקת השדה מלאה עדשים והעם נם מפני פלשתים:
ב ויתיצב בתוך החלקה ויצילה נד את פלשתים ועש
ג יהוה תשועה גדולה: וירדו שלשים מהשלשים ראש
ד ויבאו אל קציר אל דוד אל מערת עדלם חות פלשתים
ה הנה בעמק רפאים: ודוד אז במערה ומצב פלשתים
ז אז בית לחם: ויתאנה דוד ויאמר מי ישקני מים

כב, נא' ע"ב כג, א' קפ"ח ח' השני קי' א"ח קי' ט' הווי"ו קי' דוד קי' תבואה קי' יג' שלשה קי'

ה דאָס זיינען די נעמען פון די גיבורים וואָס דוד האָט געהאַט: יושב־בַּשֶּׁבֶת, אַ תּחכמוני, דער הויפטמאַן פון די עלצטע, דאָס איז עדינו דער צעני; וער האָט אויפגעוהויבן זיין שפּיח אויף אַכט הונדערט מאַן, דערשלאַגן מיט אײן מאַל.
ה און נאָך אים איז געווען אַלעזר דער זון פון דודו דעם זון פון אחוחי, פון די דריי גיבורים מיט דודן, ווען זיי האָבן זיך אײנגעשטעלט אַקעגן די פלשתים, וואָס האָבן זיך דאַרטן אײנגעזאַמלט אויף מלחמה, און די מענער פון ישראל זיינען געווען אַוועקגעזאַנגען: ¹⁰ און ער איז אויפגעשטאַנען, און האָט געשלאָגן צווישן די פלשתים ביז זיין האַנט איז מיד געוואָרן, און זיין האַנט האָט זיך צוגעקלעפט צום שווערד. און גאָט האָט געטאָן אַ גרויסע ישועה אין יענעם טאַג, און דאָס פאַלק האָט זיך אומגעקערט נאָך אים, בלויז אויסצוטאָן ודי געטייטען.
¹¹ און נאָך אים איז געווען שמה דער זון פון אַגאן, פון הרר. די פלשתים האָבן זיך געהאַט אײנגעזאַמלט אין אַ מחנה; און דאַרטן איז געווען אַ שטיק פעלד פול מיט לינדון; און דאָס פאַלק איז אַנטלאָפן פון די פלשתים: ¹² האָט ער זיך געשטעלט אין מיטן פון דעם שטיק לאַנד, און האָט עס מציל געווען; און ער האָט געשלאָגן די פלשתים, און גאָט האָט געטאָן אַ גרויסע ישועה.
¹³ און דריי פון די דרייסיק הויפטלייט האָבן אַראָפּגענידערט און זיינען געקומען אין שניטצייט צו דודן צו דער הייל פון עדולם; און די מחנה פון די פלשתים האָט געלאָוערט אין טאָל רפאים. ¹⁴ און דוד איז דענסמאָל געווען אין דער פעסטונג, און די וואַך פון די פלשתים איז דענסמאָל געווען אין בית־לחם. ¹⁵ האָט דוד געגלוסט, און ער האָט געזאָגט: ווען

מיר גיט ווער טרינקען וואסער פון דעם ברונעם פון בית
 לחם וואס אין טויער! ¹⁶ האָבן די דריי גיבורים אריינגע
 געבראַכן אין לאַגער פון די פלשתים, און זיי האָבן אָנגעד
 שעפט וואַסער פון דעם ברונעם פון בית לחם וואַס ביים
 טויער, און גענומען און געבראַכט צו דודן. אָבער ער
 האָט עס נישט געוואָלט טרינקען, און האָט עס אויסגעוואָסן
 צו גאָט. ¹⁷ און ער האָט געזאָגט: חלילה מיר, גאָט, און
 איך זאָל דאָס טאָן! דאָס בלוט פון די מענטשן וואָס זיינען
 געגאַנגען מיט דער ספּנה פון זייער לעבן? און ער האָט
 עס נישט געוואָלט טרינקען.

דאָס האָבן געטאָן די דריי גיבורים.

¹⁸ און אבישי, יואבס ברודער, דער זון פון צרויהן,
 ער איז געווען דער הויפט פון די דריי; און ער האָט אויפֿ
 געהויבן זיין שפיז אויף דריי הונדערט און זיי דערשלאָגן;
 ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די דריי. ¹⁹ פון די דריי איז
 ער געווען דער אָנגעזעענסטער, און ער איז ביי זיי געד
 וואָרן צום עלטסטן, אָבער צו די נערישען דריי איז ער
 נישט געקומען.

²⁰ און בנהו דער זון פון יהוידען, דער זון פון אַ
 העלדישן מאַן, גרויס אין אויפטוען, פון קבצאל, ער האָט
 געשלאָגן די צוויי העלדן פון מואָב, און ער האָט אַראָפֿ:

גענידערט און האָט דערשלאָגן אַ לייב אין אַ גרוב, אין אַ טאָג פון שניי. ²¹ און ער האָט דערשלאָגן אַ מצרישן מאַן,
 אַ מאַן אָנצוקוקן; און אין דעם מצרים האַנט איז געווען אַ שפיז, און ער האָט אַראָפֿגענידערט צו אים מיט אַ רוט;
 האָט ער אַרויסגעריסן דעם שפיז פון דעם מצרים האַנט, און האָט אים געהרגעט מיט זיין אייגענעם שפיז.

²² דאָס האָט געטאָן בנהו דער זון פון יהוידען, און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן די דריי גיבורים. ²³ ער איז געווען
 מער אָנגעזען פון די דרייסיק, אָבער צו די נערישען דריי איז ער נישט געקומען. און דוד האָט אים אויפגעזעצט איבער זיין
 לייבוואַך.

²⁴ עשהאל, יואבס ברודער, איז געווען צווישן די דרייסיק; אַלחנן דער זון פון דודן פון בית לחם; ²⁵ שמה פון חרוד;
 אַליקאָ פון חרוד; ²⁶ חלץ פון פּלט; עיראָ דער זון פון עקשן פון תקוץ; ²⁷ אביעזר פון ענתות; מבוני פון חושה; ²⁸ צלמון
 פון אחוז; מהרי פון נטופה; ²⁹ חלב דער זון פון בענה פון נטופה; אמי דער זון פון ריבין פון נבצה פון די קינדער פון
 בנימין; ³⁰ בנהו פון פרעטון; הדי פון נחליגעש; ³¹ אביעלבון פון ערבה; עזמנת פון ברחום; ³² אַלחבאָ פון שעלבון; פון
 ישנס זין, יהונתן; ³³ שמה פון הרר; אחיאם דער זון פון שררן פון ארר; ³⁴ אליפלט דער זון פון אחסבין; דער זון פון דעם

מבאר בית לחם אשר בשער; ויבקעו שלשת הנברים
 במחנה פלשתים וישאברוים מבאר בית לחם אשר
 בשער וישאו ויבאו אלדוד ולא אבה לשתותם ויפך
 אתם ליהוד; ויאמר חלילה לי יהוה מעשתי זאת
 הים האנשים ההלכים בנפשותם ולא אבה לשתותם
 אלה עשו שלשת הנברים; ואבישי אחי יואב
 בן צרויה הוא ראש השלשי והוא עובר אתחניתו
 על שלש מאות חלל ולושים בשלשה; מדהשלשה
 הכי נכבד יהוה להם לשר ועדהשלשה לאיבא;
 ובגדו בדיהודע בןאישתו הבפעלים
 מקבצאל הוא הכה את שני אראל מואב והוא ירד
 והכה אתהאריה בתוך הכאר ביום השלג; והוא
 הכה אתאיש מצרי אשר מראה ובין המצרי חנית
 ונרד אליו בשבת ויגול אתחניתו מיד המצרי ויהרגו
 בחניתו; אלה עשה בגדו בדיהודע ולושים בשלשה
 הנברים; מדהשלשים נכבד ואלהשלשה לאיבא;
 וישמהו דוד אלמשמעתו; עשהאל אחי יואב
 בשלשים אלחנן בןדודי בית לחם; שמה
 חרודי אליקא חרודי; חלץ הפלט עירא
 בןעקש התקוץ; אביעזר הענתתי מבני החשתי;
 צלמון האחוזי מהרי הנטופתי; חלב בן
 בגדו הנטופתי אמי בןריבני מנבצת בני בנימין;
 בגדו פרעטני הדי מנחליגעש; אביעלבון
 הערבותי עזמנת הפרחום; אליחבא השעלבני לב
 בני ישן יהונתן; שמה חרודי אחיאם בןשררן לב
 האררי; אליפלט בןאחסבין בןהמעבתי אליעם לדי

ט' ספר קי טז' ספר קי יח' השלשה קי כ' חלץ קי
 דארי קי רבי קי כא' איש קי לב' ס' א' האררי

לח כד אחיהוּתֵּפֶל הַגְּלִי: חֲצֵרוֹ הַכְּרָמְלִי פְעָרֵי הָאָרְבִּי:
 לו יגָּאֵל כְּדָתָן מִצִּבְחָה בְּנֵי הַנְּדִי: אֶלֶק הַעֲמֹנִי
 לח נַחְרֵי הַבְּאֵרְתִּי נִשְׂאוּ כְּלֵי יוֹאָב כְּדָאָרְהָ: עִירָא
 לט הַיְתָרִי גָרֵב הַיְתָרִי: אֹרְהָהּ חַחְתִּי כָּל שְׁלֹשִׁים
 וּשְׁבָעָה:

כד

א וַיִּסַּף אֶת־יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסַּף אֶת־דָּוִד כְּהֵם
 ב לֵאמֹר לָךְ מָנָה אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוּדָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 ג אֶל־יוֹאָב וְשָׂרֵי־הַחַיִל אֲשֶׁר־אִתּוֹ שׁוֹשֵׁנָא בְּכָל־שִׁבְטֵי
 ד יִשְׂרָאֵל מִתָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וּפְקָדוֹ אֶת־הָעָם וַיַּדְעֵתִי
 ה אֶת מִסְפַּר הָעָם: וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּסַּף יְהוָה
 ו אֶלְיָוֶד אֶל־הָעָם כְּהֵם וְכַהֵם מֵאָה פְעָמִים וַעֲנֵי אֲדֹנָי
 ז הַמֶּלֶךְ רֵאוֹת וְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לָמָּה חָפֵץ בְּדַבַּר הַזֶּה:
 ח מִחֻן דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב וְעַל שָׂרֵי הַחַיִל וַיֵּצֵא יוֹאָב
 ט וְשָׂרֵי הַחַיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת־הָעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל:
 י וַעֲבָדוּ אֶת־הַנְּהַרְגָן וַחֲנִי כַּעֲרוֹעֵר יָמִן הָעִיר אֲשֶׁר
 יֵבְתוֹן־תְּנַחֵל הַנָּדָו וְאֶל־עֵזֶר: וַיָּבֹאוּ הַגְּלִלְעָדָה וְאֶל־אֲרָץ
 ז תַּחְתִּים חֲדָשִׁי וַיָּבֹאוּ דְנָה יָעִן וּסְבִיב אֶל־צִידוֹן: וַיָּבֹאוּ
 ח מִבְּעֵרֶצֶר וּכְלִיעָרִי חַתוֹן וְהַכְּנַעֲנִי וַיֵּצְאוּ אֶל־נֶגֶב יְהוּדָה
 ט בְּאֵר שֶׁבַע: וַיֵּשְׁמוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ מִקְצֵה תְּשֻׁעָה
 י חֲדָשִׁים וְעֲשָׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלַם: וַיָּתֵן יוֹאָב אֶת־מִסְפַּר
 יא מִפְּקָדֵי־הָעָם אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף
 יב אִישׁ־חַיִל שְׁלֹשׁ חֲרָב וְאִישׁ יְהוּדָה חֲמִשְׁרֵמֹאוֹת אֶלֶף
 יג אִישׁ: וַיָּדַד לְבַדְּדוֹד אֹתוֹ אַחֲרֵי־כֵן כִּסֵּף אֶת־הָעָם
 יד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יְהוָה חֲטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְעַתָּה
 טו יְהוָה הַעֲבֵר־נָא אֶת־עֵינֶיךָ עַבְדְּךָ כִּי נִסְפַלְתִּי מֵאָדָם: וַיִּקַּם
 טז דָּוִד בְּפִקְרָהּ וְדַבַּר־יְהוָה הָיָה אֶל־יְדֵי הַנְּבִיאִם

כג, לה חצרי פי לו יגאל כדתן מצבחה בני הנדיי לח נחרי הבארתי נשאו כלי יואב כדארהא עירא לט היתרי גרב היתרי אורהחחתי כל שלשים ושבעה

מעכתי; אליעם דער זון פון אחיתופלן פון גילה; 65 חצרי פון כרמל; פערי פון ארב; 66 יגאל דער זון פון נתנען פון צובה; בני דער נדי; 67 צלק דער עמוני; נחרי פון בארות, דער וואפנטרעגער פון יואב דעם זון פון צרויהן; 68 עירא פון יתר; גרב פון יתר; אוריה דער חתי. אין אלעמען זיבן און דרייסיק.

כד

1 און דער צארן פון גאט האט ווידער געגרימט אויף ישראל, און ער האט אנגערעדט דודן אקעגן זיי, אזוי צו זאגן: גיי צייל איבער ישראל און יהודה. 2 און דער מלך האט געזאגט צו יואב דעם חילפירער וואס מיט אים: וואנדער אקארשט דורך אלע שבטים פון ישראל, פון דן און ביז בארשבע, און ציילט דאס פאלק, כדי איך זאל וויסן דעם מספר פון פאלק. 3 האט יואב געזאגט צום מלך: זאל יהוה דיין גאט מערן דאס פאלק הונדערט מאל אזוי פיל ווי זיינען, און די אויגן פון מיינ האר דעם מלך זאלן עס זען; אבער צו וואס וויל מיינ האר דער מלך די דאזיקע זאך?

4 אבער דאס ווארט פון דעם מלך איז געווען שטארק צו יואבן און צו די חילפירער, און יואב און די חילפירער זיינען ארויסגעגאנגען פון פארן מלך, צו ציילן

דאס פאלק, ישראל. 5 און זיי זיינען אריבער דעם ירדן, און האבן גערוט אין ערוער, אויף דער רעכטער זייט פון דער שטאט וואס אין מיטן טאל פון גד, און צו יעזר צו. 6 און זיי זיינען געקומען קיין גלעד, און צו דעם לאנד תחתים־חדשי, און זיי זיינען געקומען קיין דן־יען, און רונד ארום צו צידון. 7 און זיי זיינען געקומען צו דער פעסטונג פון צור, און צו אלע שטעט פון דעם חוי און דעם פנעני, און זיי זיינען ארויסגעקומען אין דרום יהודה ביי באר־שבע. 8 און זיי האבן דורכגעוואנדערט דאס גאנצע לאנד, און זיינען צוריקגעקומען צום סוף פון ניין חדשים און צוואנציק טעג קיין ירושלים. 9 און יואב האט איבערגעגעבן דעם מספר פון דער ציילונג פון פאלק צום מלך. און ישראל איז געווען אכט מאל הונדערט טויזנט קריגסלייט וואס ציען א שווערד, און די מענער פון יהודה, פינף מאל הונדערט טויזנט מאן.

10 און דאס הארץ פון דודן האט אים געפלאגט נאכדעם ווי ער האט געציילט דאס פאלק, און דוד האט געזאגט צו גאט: איך האב ויער געווינדיקט וואס איך האב דאס געטאן; און אצונד, גאט, טו אפ, איך בעט דיר, דעם פאר־ברעך פון דיין קנעכט, ווארום איך בין געווען נאריש זייער.

11 און ווי דוד איז אויפגעשטאנען אין דער פרי, אזוי איז דאס ווארט פון גאט געווען צו דעם נביא,

דודס זעער, אזוי צו זאגן: ¹² גיי און זאלסט רעדן צו דודן: אזוי האָט גאָט געזאָגט: דריי זאכן לייג איך אויף דיר: קלייב דיר אויס איינע פון זיי, וואָס איך זאָל דיר טאָן.

¹³ איז גַד געקומען צו דודן און האָט אים דערציילט, און האָט צו אים געזאָגט: זאָלן אויף דיר קומען זיבן יאָר הונגער אין דיין לאַנד? אָדער זאלסט דריי חדשים לויפן פאַר דינע פיינט, און זיי זאָלן דיר נאַכיאָגן? אָדער דריי טעג זאָל זיין אַ מגפה אין דיין לאַנד? אַצונד באַטראַכט, און זע וואָס פאַר אַ באַשייד איך זאָל ברענגען צו דעם וואָס שיקט מיך.

¹⁴ האָט דוד געזאָגט צו גַדן: מיר איז זייער ענג. לאַמיר, איך בעט דיר, פאַלן אין דער האַנט פון גאָט, וואָרום זיין רחמנות איז גרויס, און לאַמיר ניט פאַלן אין דער האַנט פון אַ מענטשן.

¹⁵ האָט גאָט געגעבן אַ מגפה אין ישראל פון אין דער פרי און ביי דער געשטעלטער צייט, און עס זיינען גע- שטאַרבן פון פאַלק, פון דן און ביז באַרשבע, זיבעציק טויזנט מאַן.

¹⁶ און דער מלאך האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט אויף ירושלים זי אומצוברענגען; האָט גאָט חרטה געהאַט אויף דעם ביזו, און ער האָט געזאָגט צו דעם מלאך וואָס האָט אומגעבראַכט צווישן פאַלק: גענוג! אַצונד לאָז אָפּ דיין האַנט. און דער מלאך פון גאָט איז געווען ביי דעם שייער פון אַרונה דעם יבוס.

¹⁷ און דוד האָט גערעדט צו גאָט, ווען ער האָט געזען דעם מלאך וואָס שלאָגט צווישן פאַלק, און ער האָט געזאָגט: זע, איך האָב געזינדיקט, און איך האָב פאַרבראַכן, אָבער די דאָזיקע שאַף, וואָס האָבן זיי געטאָן זאָל, איך בעט דיר, דיין האַנט זיין אויף מיר און אויף מיין פאַטערס הויז.

¹⁸ איז גַד געקומען צו דודן אין יענעם טאָג, און ער האָט צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, שטעל אויף צו גאָט אַ מזבח אין דעם שייער פון אַרונה דעם יבוס.

¹⁹ איז דוד אַרויפגעגאַנגען לויט דעם וואָרט פון גַדן, אזוי ווי גאָט האָט באַפוילן. ²⁰ און אַרונה האָט אַ קוק געטאָן, און האָט דערזען ווי דער מלך און זיינע קנעכט קומען אַריבער צו אים; איז אַרונה אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך גע- בוקט צום מלך מיט זיין פנים צו דער ערד. ²¹ און אַרונה האָט געזאָגט: נאָך וואָס איז מיין האַר דער מלך געקומען צו זיין קנעכט? האָט דוד געזאָגט: אָפצוקויפן פון דיר דעם שייער אויף צו בויען אַ מזבח צו גאָט, כדי די מגפה זאָל פאַר האַלטן ווערן פון פאַלק. ²² האָט אַרונה געזאָגט צו דודן: זאָל מיין האַר דער מלך נעמען און אויפברענגען וואָס איז גוט אין זיינע אויגן. זע, די רינדער זיינען פאַר בראַנדאָפּפער, און די דרעששליטנס און די שפאַנציג פון די רינדער פאַר האַלץ. ²³ אלץ האָט אַרונה דער מלך אוועקגעגעבן צום מלך. און אַרונה האָט געזאָגט צום מלך: זאָל יהוה דיין גאָט דיר באַוויליקן. ²⁴ האָט דער מלך געזאָגט צו אַרונה: גיין, נייערט קויפן וועל איך קויפן פון דיר פאַר געזאַלט, און איך

הוה דוד לאמר: הלאך ודברת אל-דוד כה אמר יהוה יי שלש אנכי נטיל עולך בחר-לך אחת-מהם ואעשה-לך: ובא-נד אל-דוד ויגדלו ויאמר לו התבוא לך שבעי י שנים ורעב בארץ אמי-שלשה חדשים נסך לפני צריך והוא רדף ואס-חיות שלשת ימים דבר בארץ עמה נע וראה מה-אשיב שלחי דבר: ויאמר יי דוד אל-נד צרלי מאד נפלה-נא ביד-יהוה בירדבים רחמי וביד-אדם אל-אפלה: וימן דנה דבר בישא-אל מהבקר וערעת מועד וימת מן-העם מן וער-באר שבע שבעים אלה איש: וישלח-ידו המלאך וירושלם לשחתה ויחם יהוה אל-תרעה ויאמר למלאך המשחת בעם רב עמה הרף נדך ומלאך יהוה היה עם-גן הארנה היבסי: ויאמר דוד אל-יהוה בראתו יי את-המלאך והמכה בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה העאן מה עשו תרו נא ידך בי ובבית אבי: ובא-נד אל-דוד ביום ההוא ויאמר יי לו עלה דקם ליהוה מוכח בנן ארנה היבסי: ויעל יי דוד בדבר-נד כאשר צוה יהוה: וישקה ארונה יי וירא את-המלאך ואת-עבדיו עברים עליו ויצא ארונה וישתחו למלאך אפיו ארצה: ויאמר ארונה מדוע כה כה אדני-המלאך אל-עבדו ויאמר דוד לקנות מעמה את-הנן לבנות מוכח ליהוה ותעצר המגפה מעל העם: ויאמר ארונה אל-דוד יקח ויעל אדני המלאך הטוב בעיני ראה הבקר לעלה והמרגים וכלי הבקר לעצים: הכל נתן ארונה המלאך למלאך. ויאמר ארונה אל-המלאך יהוה אלהיך ירצה: ויאמר המלאך אל-ארונה לא פירקנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה

י' כ"ל ע"ס המסרה יד' חסדק עז' הארונה ק יח' ארונה ק כב' מעד ק כג' סקא סאכע ססא

לַיהוָה אֱלֹהֵי עֲלֹת הַנֶּחֱם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־הַגִּבּוֹרִים וְאֶת־הַבְּקָר
 כֹּה בִכְסָף שְׂקָלִים חֲמִשִּׁים: וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה
 וַיַּעַל עֲלֹת וּשְׁלָמִים וַיַּעֲתֵר יְהוָה לְאֶרֶץ וּפְעֻצֵר הַמַּגָּפָה
 מֵעַל יִשְׂרָאֵל:

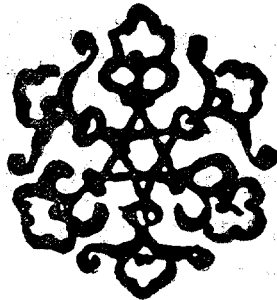
וועל ניט אויפברענגען צו יהוה מײן גאָט בראַנדאָפּפער
 פאַר אומוזסט.

און דוד האָט אָפגעקויפט דעם שײער און די רינדער
 פאַר פופציק שְׂקָל זילבער. ״ און דוד האָט דאָרטן

געבויט אַ מזבח צו גאָט, און האָט אויפגעבראַכט בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער. און גאָט האָט זיך איבערגע-
 בעטן צום לאַנד, און די מגפה איז פאַרהאַלטן געוואָרן פון ישראל.

חוק

סכום הפסוקים של ספר שמואל אלה וחמש מאות ושה. וסימנו
 אשרו חמוץ: וסדריו ל"ד. וסימנו פותח את ירך: וחציו ולאשה
 עגל מרבק:

מְלָכִים א

א און דער מלך דוד איז געוואָרן אלט און באַטאַגט, און מע האָט אים צוגעדעקט מיט קליידער, אָבער אים פלעגט ניט וואַרעם ווערן. ² האָבן זיינע קנעכט צו אים געוואָגט: זאָל מען זוכן פאַר מיין האַר דעם מלך אַ מיידל אַ יונגפּרוי, און זי וועט שטיין פאַר דעם מלך, און וועט אים זיין אַ וואַרטאַרין; און זי וועט ליגן אין דיין בוועם, און עס וועט וואַרעם זיין מיין האַר דעם מלך.

³ און זיי האָבן געווכט אַ שיין מיידל אין גאַנצן גער מאַרק פון ישראל, און זיי האָבן געפונען אַבישג פון שונם, און האָבן זי געבראַכט צום מלך. ⁴ און די מיידל איז געווען שיין ביי גאָר; און זי איז געווען דעם מלך אַ וואַרטאַרין, און האָט אים באַדינט; אָבער דער מלך האָט זי ניט דערקענט.

⁵ און אַדוֹנִיָהּ דער זון פון חגייתן האָט זיך איבערגענומען, אַזוי צו זאָגן: איך וועל ווערן מלך. און ער האָט זיך אַיינגעשאַפט הייטוועגן און רייטער, און פּופּציק מאַן וואָס זיינען געלאָפן אים פאַרויס. ⁶ וואַרום זיין פאַטער האָט אים אין זיין לעבטאָג ניט באַטריבט, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָס טוסטו אַזוי? און ער איז אויך געווען זייער שיין אין געשטאַלט. און ער איז געבאַרן געוואָרן גאָך אַבשלומען.

⁷ און ער האָט געהאַט אַ גערייד מיט יואָב דעם זון פון צרוּיָהּ, און מיט אַביתָר דעם פּהן, און זיי האָבן מיט געהאַלפן אַדוֹנִיָהּ. ⁸ אָבער צדוק דער פּהן, און בנִיָהוּ דער זון פון יהוֹיָדָען, און נתן דער נביא, און שמעי, און רעי, און די גיבורים וואָס ביי דודן, זיינען ניט געווען מיט אַדוֹנִיָהּ.

⁹ און אַדוֹנִיָהּ האָט געשאַכטן שאָף און רינדער און געשטאַפטע קעלבער ביי דעם שטיין זוחלת וואָס לעבן עין רוגל, און ער האָט פאַררופן אלע זיינע ברידער, דעם מלכס זין, און אלע מענער פון יהודה, דעם מלכס קנעכט. ¹⁰ אָבער נתן דעם נביא, און בנִיָהוּ, און די גיבורים, און זיין ברודער שלמה, האָט ער ניט גערופן.

¹¹ האָט נתן געוואָגט צו בת־שבען, שלמהס מוטער, אַזוי צו זאָגן: האָסטו ניט געהערט אַ אַדוֹנִיָהּ דער זון פון חגייתן איז געוואָרן מלך, און אונדזער האַר דוד ווייס ניט? ¹² און אַצונד, קום לאַמיך אַקאַרשט דיר געבן אַן עצה, און ראַטעווען דיין לעבן און דאָס לעבן פון דיין זון שלמה. ¹³ גיי און קום צום מלך דוד, און זאָלט זאָגן צו אים:

והמלך דוד וכן בא פנים ויכסרו בבגדים ולא יחס לו: ² ויאמרו לו עבדיו ויבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהרלו סכנת ושכבה בחיקו וחס לאדני המלך: ויבקשו נערה יפה בכל נבול ישראל וימצאו אתאבישג השונמית ויבאו אתה למלך: והנערה ד יפה עד מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא ידעה: ואדניה ברחנית מתנשא לאמר אני אמלך ויעש ה לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו: ולא יעבדו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית ונסתווא סוכתארא מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום: והיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן ויעורו אחרי אדניה: וצדוק הכהן ובניהו בן יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד לא היו עם אדניהו: ויבא אדניהו צאן ובקר ומריא עם אבן זוחלת אשראצל עין רוגל ויקרא את פלאחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך: ואתנתן הנביא ובניהו ואתהגבורים ואתשלמה אחיו לא קרא: ויאמר נתן אלבתשבע אםשלמה לאמר הלא שמעת כי מלך אדניהו ברחנית ואדניהו דוד לא ידע: ועתה לבי איצוד נא עצה ומלטי אתדנפשיך ואתי יב גפשי בנד שלמה: לבי ויבא אל המלך דוד ואמרת אליו:

האסטו, מיין האר מלך, ניט געשווארן דיין דינסט, אזוי צו זאגן: נאך דיין זון שלמה זאל קיניגן נאך מיר, און ער זאל זיצן אויף מיין טראן? היינט פארוואס איז אדוניהו געווארן מלך? ¹⁴ אָט ווי דו רעדסט נאך דאָרטן מיטן מלך, אזוי וועל איך קומען נאך דיר, און וועל פארפולן דייע ווערטער.

¹⁵ איז בַּת־שֶׁבַע אַרײַנגעגאַנגען צום מלך אין קאַ מער. און דער מלך איז געווען זייער אַלט, און אבישג פון שונם האָט באַדינט דעם מלך. ¹⁶ און בַּת־שֶׁבַע האָט זיך גענייגט און זיך געבוקט צום מלך. האָט דער מלך געזאָגט: וואָס איז דיר? ¹⁷ האָט זי צו אים געזאָגט: מיין האַר, דו האָסט געשוואָרן דיין דינסט ביי יהוה דיין גאָט: נאָר דיין זון שלמה זאל קיניגן נאָך מיר, און ער זאל זיצן אויף מיין טראַן. ¹⁸ און אַצונד זע, אַדוֹנִיָּהוּ איז געוואָרן מלך, און אַצונד, מיין האַר מלך, ווייסטו גאָר ניט. ¹⁹ און ער האָט געשאַכטן אַקסן און געשטאַפטע קעלבער און שאַף א סך, און ער האָט פאַררופֿן אַלע זין פון דעם מלך, און אַבְיָתָר דעם פֿהן, און יואָב דעם חיל־פֿירער; אַבער דיין קנעכט שלמהן האָט ער ניט גערופֿן. ²⁰ און דו מיין האַר מלך, אויף דיר וויינען די אויגן פון גאַנץ ישׂראֵל, זיי צו זאָגן, ווער זאל זיצן אויף דעם טראַן פון מיין האַר דעם מלך נאָך אים. ²¹ וואָרום עס וועט זיין, ווי מיין האַר דער מלך לייגט זיך מיט זיינע עלטערן, אזוי וועל איך און מיין זון שלמה זיין פאַרשולדיקטע.

דלא אַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נֹשֶׁבֶת לְאַמְתְּךָ לֵאמֹר כִּי־שִׁלְמָה בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאִי וּמִדְּבַר מֶלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ: הִנֵּה עֹדֶךָ מִדְּבַר שֵׁם עִסְהִמְלֶךְ וְאֵלֵי אָבִיב אַחֲרֶיךָ וּמִלֵּאתִי אֶת־יְדֵי־כִרְיֶיךָ: וְתָבֵא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחַדְרָה וְהַמֶּלֶךְ יִקַּח מֶמֶד וְאָבִישֵׁנָה הַשְּׂוֹמְרֹת מִשְׁרַת אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְתִקַּח בַּת־שֶׁבַע וְתִשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִהֲדַלְּךָ: וְתֹאמַר לוֹ אֲדֹנִי אַתָּה נֹשֶׁבֶת בֵּיתְךָ אֱלֹהִים לְאַמְתְּךָ כִּי־שִׁלְמָה בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאִי: וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָה: וְיִזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־זֵבָאן לָרֶב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאֲבִיתָר הַכֹּהֵן וְלִיָּאָב שֵׁר הַצָּבָא וּלְשִׁלְמָה עַבְדָּתְךָ לֹא קָרָא: וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ שִׁינִי כִּלְיִשְׂרָאֵל עֲלֶיךָ לִהְיוֹת לָהֶם לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאִי אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: וְהִנֵּה כְּשֶׁכֶּב אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ עִסְהִמְלֶךְ וְהִלִּיתִי אֵינִי וּבְנֵי שִׁלְמָה כִּבְשָׂאִים: וְהִנֵּה עֹדְנָה מִדְּבַר עִסְהִמְלֶךְ וְנָתַן הַנְּבִיא כָּא: וַיְגִידוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנְּבִיא וְיָבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ עַל־אִפְּוֵי אֲרָצָה: וַיֹּאמֶר נָתַן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה אִמְרַת אֲדֹנִיָּהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאִי: כִּי יָבֵד הַיּוֹם וְיִזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־זֵבָאן לָרֶב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשִׁבְרֵי הַצָּבָא וּלְאֲבִיתָר הַכֹּהֵן וְהָיָם אֲבָלִים וְשָׂתִים לִפְנֵי וַיֹּאמְרוּ יְהוֹ הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ: וְלֹא אֲנִי־עַבְדָּתְךָ וְלֹאֲדֹכַּת הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו בְּדֹ וְהוֹדִיעַ וּלְשִׁלְמָה עַבְדָּתְךָ לֹא קָרָא: אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדְּבַר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדָּתְךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּאִי אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: וַיִּצֵן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאֵר לִי לְבַת־שֶׁבַע וְתָבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְתַעֲמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי

יח סבירן ואתה כל סבירן ועתה כל עבוד קיי

²² און אָט ווי זי רעדט נאָך מיטן מלך, אזוי איז נָתַן דער נביא געקומען. ²³ האָט מען אָנגעזאָגט דעם מלך, אזוי צו זאָגן: נָתַן דער נביא איז דאָ. און ער איז געקומען פאַר דעם מלך, און האָט זיך געבוקט צום מלך אויף זיין פנים צו דער ערד. ²⁴ און נָתַן האָט געזאָגט: מיין האַר מלך, האָסט דו געזאָגט: אַדוֹנִיָּהוּ זאל קיניגן נאָך מיר, און ער זאל זיצן אויף מיין טראַן? ²⁵ וואָרום ער האָט היינט אַראָפּגענידערט, און האָט געשאַכטן אַקסן און געשטאַפטע קעלבער און שאַף א סך, און ער האָט פאַררופֿן אַלע זין פון דעם מלך, און די חיל־פֿירער, און אַבְיָתָר דעם פֿהן, און אָט עסן זיי און טרינקען מיט אים, און זאָגן: לעבן זאל דער מלך אַדוֹנִיָּהוּ! ²⁶ אַבער מיר, מיך דיין קנעכט, און אַדוֹק דעם פֿהן, און בְּנִיָּהוּ דעם זון פון יהוֹדָען, און דיין קנעכט שלמהן, האָט ער ניט גערופֿן. ²⁷ צי איז דידאָזיקע זאך געשען פון מיין האַר דעם מלך, און האָסט ניט צו וויסן געטאָן דיין קנעכט, ווער עס זאל זיצן אויף דעם טראַן פון מיין האַר דעם מלך נאָך אים? ²⁸ האָט געענטפערט דער מלך דוד און האָט געזאָגט: רופט מיר אַרײַן בַּת־שֶׁבַע. און זי איז געקומען פאַרן מלך און האָט זיך געשטעלט פאַרן מלך. ²⁹ און דער מלך האָט געשוואָרן און געזאָגט: אזוי ווי עס לעבט גאָט, וואָס האָט אויסגעלייזט

מיין זעל פון יעטוועדער צרה, ⁸⁰ אז אזוי ווי איך האָב דיר געשוואָרן ביי יהוה דעם גאָט פון ישראל, אזוי צו זאָגן: נאָר דיין זון שלמה זאָל קיניגן נאָך מיר, און ער זאָל זיצן אויף מיין טראָן נאָך מיר—אז אזוי וועל איך טאָן היינטיקן טאָג!

⁸¹ האָט בתי־שבע זיך גענייגט מיטן פנים צו דער ערד, און זיך געבוקט צום מלך, און האָט געזאָגט: אייביק לעבן זאָל מיין האַר דער מלך דוד!

⁸² און דער מלך דוד האָט געזאָגט: רופט מיר צדוק דעם פֿהן, און נָתָן דעם נביא, און בְּנִיָּהוּ דעם זון פון יהוידען. זיינען זיי געקומען פֿאַרן מלך, ⁸³ און דער מלך האָט צו זיי געזאָגט: נעמט מיט אַיך די קנעכט פון אַייער האַר, און ועצט אַרויף מיין זון שלמהן אויף מיין מויל־אייזעלין, און איר זאָלט אים מאַכן נידערן צום גיחון. ⁸⁴ און זאָל צדוק דער פֿהן און נָתָן דער נביא אים דאַרטן זאָלבן פֿאַר אַ מלך איבער ישראל. און איר זאָלט בלאָזן אין שופר, און זאָגן: לעבן זאָל דער מלך שלמה! ⁸⁵ און איר זאָלט אַרויפגיין נאָך אים, און ער זאָל קומען און זיך זעצן אויף מיין טראָן, און ער זאָל קיניגן אויף מיין אַרט, וואָרום אים האָב איך באַפוילן פֿאַר אַ פירשט איבער ישראל און איבער יהודה.

⁸⁶ האָט בְּנִיָּהוּ דער זון פון יהוידען געענטפערט דעם מלך און האָט געזאָגט: אָמֵן! אזוי זאָל זאָגן יהוה דער גאָט פון מיין האַר דעם מלך! ⁸⁷ אזוי ווי גאָט איז געווען מיט

מִכְּל־צָרָה: כִּי כַאֲשֶׁר נִשְׁפַּעְתִּי לָךְ בִּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֹשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַחְתָּי כִּי בֶן אֲעִשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: וְתִקַּד בְּת־שִׁבְעֵ אֲפִים לֹא אֶרְץ וְתִשְׁמְחוּ לִמְלֹךְ וְתֵאמַר יְהוָה אֱדַנִּי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעַלְמִים: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד קְרֹא־לִי לְצִדוֹק הַכֹּהֵן וְלִנְתָן לִב הַנְּבִיא וְלִבְנֵיהוּ בְּדִיהוּדָע וַיָּבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לִב הַמֶּלֶךְ לָדָם קָרוּ עִמָּכֶם אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־הַפֶּרֶדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אִתּוֹ אֶל־נֶחֱזִין: וּמִשַׁח אִתּוֹ שֵׁם צִדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנְּבִיא לְמֶלֶךְ לִי עַל־יִשְׂרָאֵל וְתִקְעֶתֶם בְּשׁוֹפָר וְאָמַרְתֶּם יְהוָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וְעַלִּיתֶם אַחֲרָיו וְכֹא יֹשֵׁב עַל־כִּסְאִי וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי לֹה וְאִתּוֹ צִוִּיתִי לְהִנֹּחַ נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה: וַיַּעַן לוֹ בְּנֵיהוּ בְּדִיהוּדָע אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אָמֵן בֶּן יֹאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ: כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ לֹה בֶן הַיָּד עִם־שְׁלֹמֹה וַיַּגִּדֵל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד: וַיֵּרַד צִדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ בְּדִיהוּדָע לֹה וְהִכְרַתִּי וְהִפְלִיתִי וַיִּרְכְּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־הַפֶּרֶדָּה הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיִּלְכּוּ אִתּוֹ עַל־גִּחֹן: וַיִּקַּח צִדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־תִּבְנֵי לֹה הַשִּׁמֹן מִן־הָאֵהָל וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְקַעוּ בְּשׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ כְּלִהֲעִים יְהוָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וַיַּעַל כְּלִהֲעִים מֵאֲחֵרָיו וְהָעָם מִחַתְּלָיִם בְּחַתְּלָיִם וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה גְדוּלָּה וְתִבְקַע הָאֶרֶץ בְּקוֹלָם: וַיִּשְׁמַע אֲדֹנֵיהוּ וְכִלְהֻקְרָאִים מֵא אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהֵם כָּלוּ לֵאבֹל וַיִּשְׁמַע וַיָּאבֵב אֶת־קוֹל הַשׁוֹפָר וַיֹּאמֶר מִדּוֹעַ קוֹל־הַתִּבְנִיָּה הוֹמָה: עוֹדְנִי מְדַבֵּר וְהִגַּה וְנָתָן מֵב כְּדֹאבְיָתֵר הַכֹּהֵן כֹּא וַיֹּאמֶר אֲדֹנֵיהוּ כֹּא כִּי אִישׁ חִיר אָתָּה וְטוֹב תִּבְשֶׁר: וַיַּעַן וְנָתָן וַיֹּאמֶר לְאֲדֹנֵיהוּ אֲבֹל מֵב אֲדֹנֵיהוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁלֹמֹה: וַיִּשְׁלַח אִתּוֹ מֵד

86 סביון ארצה ש' סון ל' יהוה קי

מיין האַר דעם מלך, אזוי זאָל ער זיין מיט שלמהן, און ער זאָל גרייסן זיין טראָן נאָך מער פון דעם טראָן פון מיין האַר דעם מלך דוד.

⁸⁸ און צדוק דער פֿהן, און נָתָן דער נביא, און בְּנִיָּהוּ דער זון פון יהוידען, און די כִּרְתִים און די פֿלתיים, האָבן אַראָפּגענידערט, און זיי האָבן אַרויפגעזעצט שלמהן אויף דער מוילאייזעלין פון מלך דוד, און האָבן אים אַראָפּגע־פירט צום גיחון. ⁸⁹ און צדוק דער פֿהן האָט גענומען דעם האָרן מיט אייל פון געצעלט, און ער האָט געזאָללט שלמהן: און זיי האָבן געבלאָזן אין שופר, און דאָס גאַנצע פֿאַלק האָט געזאָגט: לעבן זאָל דער מלך שלמה! ⁹⁰ און דאָס גאַנצע פֿאַלק איז אַרויפגעגאַנגען נאָך אים, און דאָס פֿאַלק האָט געפֿיפט אויף פֿיפלען, און זיך געפֿרייט אַ גרויסע פֿרייד, און די ערד האָט זיך געשפּאַלטן פון זייער ליאַרעם.

⁹¹ און אַדוֹנִיָּהוּ און אַלע פֿאַררופּענע וואָס מיט אים האָבן דאָס דערהערט, ווען זיי האָבן געענדיקט עסן, און זיי זינדיג האָט דערהערט דעם קול פון שופר, אזוי האָט ער געזאָגט: וואָס טומלט דער ליאַרעם פון שטאַט?

⁹² זיי ער רעדט נאָך, ערשט יִנְתָן דער זון פון אַבְיָתָר דעם פֿהן קומט אָן. האָט אַדוֹנִיָּהוּ געזאָגט: קום אַהער, וואָרום אַ ווילער מענטש ביסטו, און גוטס וועסטו אַנזאָגן. ⁹³ האָט געענטפערט יִנְתָן און געזאָגט צו אַדוֹנִיָּהוּ: פֿאַרוואָר, אונדזער האַר דער מלך דוד האָט געמאַכט שלמהן פֿאַר מלך. ⁹⁴ און דער מלך האָט געשיקט מיט אים

הַמֶּלֶךְ אֶת־צִדּוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת־נִתָּן הַנְּבִיא וּבְנֵיהֶוּ בֶן־יְהוֹדָע וְהַכֹּהֵן וְהַפְּלִיטִי וַיִּרְכְּבוּ אֹתוֹ עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ׃
 וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ צִדּוֹק הַכֹּהֵן וְנִתָּן הַנְּבִיא לְמֶלֶךְ בְּגִחוֹן וַיַּעַל מִשֶׁם שְׁמֵרוֹם וְהָדָם הַקָּרִיף הוּא הַקּוֹל אֲשֶׁר שָׁמְעֶתֶם׃ וְגַם יֵשֵׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא הַמְּלוּכָה׃ וְגַם־בָּאֵי עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ לְכַרֵּךְ אֶת־אֲדֹנָיו הַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר יֵשֵׁב אֱלֹהֶיךָ אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְׁמֶךָ וַיִּגְדַּל אֶת־כִּסְאֹךָ מִכִּסְאֶךָ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּשְׁכָּב׃ וְגַם־כִּכְבָּה אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן הַיּוֹם יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי וַעֲבָדֵי רַאֲוִת׃ וַיַּחֲרִדוּ וַיִּקְמוּ כָּל־הַקְּרָאִים אֲשֶׁר לְאֲדֹנָיהֶוּ וַיִּלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ׃ וְאֲדֹנָיהֶוּ יָרָא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה וַיִּכָּסּוּ וַיִּלְךְ וַיַּחֲזֶק בְּקַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגֵּד לְשְׁלֹמֹה לֵאמֹר הִנֵּה אֲדֹנָיִךָ יָרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה אָחֻז בְּקַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר יֵשֵׁב־עָלַי כַּיּוֹם הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִם־יָמִית אֶת־עַבְדְּךָ בַּחֲרֹב׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אִם־יְהוָה לְבָרְכֵנוּ לֹא־יִפֹּל מִשְׁעַרְתּוֹ אֲרֻצָּה וְאִם־יִדְרֹגָה תִּמְצָאֵנוּ וְנָתַן׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּרְדּוּהוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיָּבֵא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמְרוּ־לּוֹ שְׁלֹמֹה לָךְ לְבֵיתֶךָ׃

ב

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוֹת וַיִּצְוֶה אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנֵו לֵאמֹר׃ אֲנֹכִי הֵלַךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְהוֹקֵפִי וְהִיֵּית לֵאִישׁ׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ וְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּדַרְכּוֹ לְשַׁמֵּר חֻקְתָּיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוֹתָיו כַּכְּתוּב בַּתּוֹרָה מִשֶׁה לִּמְעַן תִּשְׁכַּל אֶת־כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם׃ לִמְעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרָו אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת־דְּרָכֶם לְלֶכֶת לִפְנֵי כְּאִמֹת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יִכְרַת לָךְ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃

א, 44 כו' אלהים ק ב, 44 המצטרף וידע

וְאֵל מִיר דְּעַר מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה הֵינִט שׁוֹעֲרֵן, אוֹיֵב עַר וּוְעַט טֵיטֵן זֵינן קַנְעֵכַט מִיטֵן שׁוֹעֲרֵד.

הָאָט שְׁלֹמֹה גַעֲזָגַט׃ אוֹיֵב עַר וּוְעַט זֵינן אָן אָרֻנט־לַעֲכַעַר מַעֲנֵטֵשׁ, וּוְעַט אַ הָאָר פֿון אִים נִיט פֿאַלן צו דְּעַר עַרד; אוֹיֵב אָבַעַר בִּיזוּ וּוְעַט גַעֲפֻנְעַן וּוְעַרן אִין אִים, וּוְעַט עַר שְׁטאַרְבֿן.

און דְּעַר מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה הָאָט גַעֲשִׁיקַט, און מַע הָאָט אִים אָרֻפֿעֲנִידֵעַרַט פֿון מִזְבֵּחַ; און עַר אִזו גַעֲקֻמְעַן, און הָאָט זיך גַעֲבֻקַט צוֹם מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה, און שְׁלֹמֹה הָאָט צו אִים גַעֲזָגַט׃ גַּי אֵהִים.

ב

און די טעג פֿון דודן הָאָבֿן גַעֲנַעַט צוֹם שְׁטאַרְבֿן, און עַר הָאָט באַפֻּילן זֵינן זון שְׁלֹמֹה, אַזוי צו זָאָגן׃ אִיךְ גַּי אִין דַעַם וּוְעַג פֿון דְּעַר גַאנְצַעַר עַרד, וְזָאָלְטוּ זיך שְׁטאַרְקֵן און זֵינן אַ מאַן. און זָאָלְטֵט הֵיטֵן די הֵיטֻונג פֿון יְהוָה דִיין גָאָט, צו גַיין אִין זֵינע וּוְעַג, צו הֵיטֵן זֵינע חֻקִים און זֵינע גַעֲבָאָט און זֵינע גַעֲזַעַן און זֵינע אָנֻזָאָן, אַזוי ווי עַס שְׁטֵיט גַעֲשִׁיבֵן אִין תּוֹרַת־מִשֶׁה, כְּדִי זָאָלְטֵט באַגְלִיקֵן אִין אַלֶץ, וּוְעַט דו וּוְעַט טָאָן, און אוּמַעֲטוֹם וּוְעַט דו וּוְעַט אֵהִין זיך קַעַרֵן׃ כְּדִי גָאָט זָאָל מַקִּיִּם זֵינן זֵינן וּוְעַרְט וּוְעַט עַר הָאָט גַעֲרַעֲדַט וּוְעַג מִיר, אַזוי צו זָאָגן׃ אוֹיֵב דִינע קִינְדַעַר וּוְעַלן אָפֵהִיטֵן זֵינע וּוְעַג צו גַיין מִיר מִיט אַמַת, מִיט זֵינע גַאנְצֵן הָאָרֶצֵן און מִיט זֵינע גַאנְצַעַר זַעַל-אַזוי צו זָאָגן׃ וּוְעַט דִיר נִיט פֿאַרשֵׁיטֵן וּוְעַרן אַ מאַן פֿון דַעַם טַרְאָן פֿון יִשְׂרָאֵל.

צִדּוֹק דַעַם פֿהֵן, און נִתָּן דַעַם נְבִיא, און בְּנֵיהֶו דַעַם זֵינן פֿון יְהוֹדָעֵן, און די פֿרַתִּים און די פֿלַתִים, און זֵי הָאָבֿן אִים אַרוּפֿעֲנַעֲצַט אוֹיֵף דְּעַר מוּילֵאִיזַעֲלִין פֿון מֶלֶךְ. און צִדּוֹק דְּעַר פֿהֵן און נִתָּן דְּעַר נְבִיא הָאָבֿן אִים גַעֲזָאָלְבַט פֿאַר מֶלֶךְ בִּיִם גִּחוֹן, און זֵי זֵינען אַרוּפֿעֲנַעֲנַעֲנַן פֿון דְּאַרְטֵן פֿרִיִלַעֲכַע, און די שְׁטָאָט הָאָט גַעֲטוּמַלַט; דָאָס אִזו דְּעַר לִיאַרַעַם וּוְעַט אִיר הָאָט גַעֲהַעֲרַט. און שְׁלֹמֹה הָאָט זיך אוֹיך גַעֲזַעֲצַט אוּיפֿן טַרְאָן פֿון דְּעַר מִלֻּכָה. און אוֹיך זֵינען די קַנְעֵכַט פֿון מֶלֶךְ גַעֲקֻמְעַן וּוְיִנְטֵשֵׁן אַונְדֻזַעַר הָאָר דַעַם מֶלֶךְ דוּד, אַזוי צו זָאָגן׃ זָאָל דִיין גָאָט באַגִיטִיקֵן שְׁלֹמֹהס נַאָמַעַן נַאָךְ מַעַר פֿון דִיין נַאָמַעַן, און גַרִיִסֵן זֵינן טַרְאָן נַאָךְ מַעַר פֿון דִיין טַרְאָן. און דְּעַר מֶלֶךְ הָאָט זיך גַעֲבֻקַט אוּיפֿן גַעֲלַעֲגַעַר. און אוֹיך הָאָט דְּעַר מֶלֶךְ אַזוי גַעֲזָאָגַט׃ גַעֲלֻיבַט אִזו יְהוָה דְּעַר גָאָט פֿון יִשְׂרָאֵל, וּוְעַט הָאָט הֵינִט גַעֲנַעֲפֵן וּוְעַר זָאָל זִצֵן אוֹיֵף מִיין טַרְאָן, און מִינַע אוּיגֵן זַעַעַן עַס.

הָאָבֿן אַלַע פֿאַררֻפֿעֲנַע וּוְעַט בִּי אַדֻונְהֵון אוּיפ־גַעֲצִיטַעַרַט און זֵי זֵינען אוּיפֿגַעֲשְׁטאַנַעַן, און גַעֲנַאָנַעַן אִיטֵלַעֲכַעַר אוֹיֵף זֵינן וּוְעַג. און אַדֻונְהֵו הָאָט מוּרַא גַעֲהָאָט פֿאַר שְׁלֹמֹה, און עַר אִזו אוּיפֿגַעֲשְׁטאַנַעַן, און אִזו גַעֲנַאָנַעַן און הָאָט זיך אָנַעֲנַעֲמַעַן אָן די הַעֲרַנַעַר פֿון מִזְבֵּחַ. אִזו אָנַעֲזָאָגַט גַעֲוֹאָרֵן שְׁלֹמֹה, אַזוי צו זָאָגן׃ זַע, אַדֻונְהֵו הָאָט מוּרַא פֿאַר דַעַם מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה, און אָט הָאָט עַר זיך אָנַעֲכַאָפַט אָן די הַעֲרַנַעַר פֿון מִזְבֵּחַ, אַזוי צו זָאָגן׃

כ וּתְשֵׁב לִימִינִי: וְהֵאמֵר שְׁאֵלָה אַחַת קָטָנָה אֲנֹכִי שְׁאֵלַת
מֵאֲתֶיךָ אֶל־תֵּשֵׁב אֶת־פְּנֵי וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ שְׁאֵלִי אֲמִי
כא כִּי לֹא־אֵשִׁיב אֶת־פְּנֵיךָ: וְהֵאמֵר יָחַן אֶת־אֲבִישֵׁג הַשְּׁנֵמִית
כב לְאֲדֹנָיהָו אַחֲרָיךָ לְאִשָּׁה: וַעֲנֵן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לְאֲמִי
וְלִמָּה אַתְּ שְׁאֵלַת אֶת־אֲבִישֵׁג הַשְּׁנֵמִית לְאֲדֹנָיהָו וְשְׁאֵלִי־
לֹא אֶת־הַמְּלוּכָה כִּי הוּא אֲחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ וְלֵאבִיתָר
כג הַכֹּהֵן וְלְיֹאָב בְּדַצְרוּתָהּ: וַיֵּשְׁבֵעַ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
בִּידָוָה לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי
כד בְּנַפְשׁוֹ דַּבֵּר אֲדֹנָיהָו אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה: וַעֲמָה מִי־יִתְּנָה
אֲשֶׁר הִכִּנִּי וַיִּשְׁכַּח־נִי עַל־כַּסֵּא דָוִד אָבִי וְאֲשֶׁר עָשָׂה־
כה לִּי בֵּית כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי הַיּוֹם יוֹמַת אֲדֹנָיהָו: וַיִּשְׁלַח
כו הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֶּן־בְּנֵיָהוּ בְּדַצְרוּתָהּ וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיִּמָּת:
וְלֵאבִיתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנִיתָ לָךְ עַל־שְׂדֵיךָ
כז כִּי אִישׁ מוֹת אֶתָּה וּבַיּוֹם הַזֶּה לֹא אֲמִיתָךְ כִּי־נִשְׁאַתָּ
אֶת־אֲרוֹן אֲדֹנֵי יְהוָה לְפָנַי דָּוִד אָבִי וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכָל־
כח אֲשֶׁר־הִתְעַנִּיתָ אָבִי: וַיִּגְרַשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־לֵאבִיתָר מִקְּדוּשַׁת
כט כָּהֵן לַיהוָה לְמַלְא אֶת־דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל־בֵּית
ל עַל־בְּשֻׁלָה: וְהִשְׁמַעְתָּ בְּאָה עַד־יֹאָב כִּי יֹאָב
לא נִטָּה אַחֲרַי אֲדֹנֵיהָו וְאַחֲרַי אֲבִשְׁלוֹם לֹא נָמָה וַיָּנֶם יֹאָב
לב אֶל־אֶהֱלֵ יְהוָה וַיַּחֲזֹק בְּקַרְנֵי מוֹזְבָּח: וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ
שְׁלֹמֹה כִּי נָם יֹאָב אֶל־אֶהֱלֵ יְהוָה וְהָיָה אֵצֶל מוֹזְבָּח
לד וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת־בְּנֵיָהוּ בְּדַצְרוּתָהּ לֵאמֹר לָךְ פִּגְעִי־בּוֹ:
לז וַיָּבֵא בְּנֵיהָו אֶל־אֶהֱלֵ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ
לא זָא וַיֹּאמֶר וְלֹא כִּי כֹה אָמַת וַיֵּשֶׁב בְּנֵיהָו אֶת־הַמֶּלֶךְ
לכ דִּבֶּר לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר יֹאָב וְכֹה עָנִי: וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ
עָשָׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וַפְּגַע־בּוֹ וַקְּבַרְתּוּ וְהִסִּירְתָּ וְדָמֵי הַנָּם
לז אֲשֶׁר שָׁפַךְ יֹאָב מִצְּלִי וּמִצְּלֵי בֵּית אָבִי: וְהִשִּׁיב יְהוָה

מלכס מוטער, און זי האָט זיך געזעצט אויף זיין רעכטער
זייט. ²⁰ און זי האָט געזאָגט: איין קליינע בקשה בעט איך
פון דיר: זאָלסט ניט אָפּשטויסן מיין פנים. האָט דער
מלך צו איר געזאָגט: בעט, מיין מוטער, וואָרום איך וועל
ניט אָפּשטויסן דיין פנים. ²¹ האָט זי געזאָגט: זאָל אבישג
פון שונם געגעבן ווערן צו דיין ברודער אדוניהו פאַר אַ
ווייב. ²² האָט געענטפערט דער מלך שלמה און געזאָגט
צו זיין מוטער: און פאַרוואָס בעסטו אבישג פון שונם
פאַר אדוניהו? בעט פאַר אים אויך די מלוכה, ווייל ער
איז מיין עלטערער ברודער—פאַר אים, פאַר אַביתר דעם
כהן, און פאַר יואב דעם זון פון צרויהן.

²³ און דער מלך שלמה האָט געשוואָרן ביי גאָט, אזוי
צו זאָגן: זאָל מיר גאָט טאָן אזוי און נאָך מער, אז אום זיין
לעבן האָט אדוניהו גערעדט דאָסדאָזיקע וואָרט!
²⁴ און אַצונד, אזוי ווי עס לעבט גאָט, וואָס האָט מיך באַ־
פעסטיקט, און האָט מיך אַרויפגעזעצט אויף דעם טראָן
פון מיין פאָטער דודן, און וואָס האָט מיר געמאַכט אַ הויז
אזוי ווי ער האָט גערעדט, אז היינט מוז אדוניהו געטייט
ווערן!

²⁵ און דער מלך שלמה האָט געשיקט דורך דער
האַנט פון בניהו דעם זון פון יהויָדען; און ער איז צוגע־
פאלן אויף אים, און ער איז געשטאַרבן.

²⁶ און צו אַביתר דעם כהן האָט דער מלך געזאָגט:
גיי קיין עַנְתוֹת צו דייע פעלדער, וואָרום דעם טויט
ביסטו ווערט, אָבער היינטיקן טאָג וועל איך דיר ניט טייטן, ווייל דו האָסט געטראָגן דעם אָרון פון גאָט דעם
האַר פאַר מיין פאָטער דודן, און ווייל דו האָסט זיך געפלאָגט אין אַלץ וואָס מיין פאָטער האָט זיך געפלאָגט.
²⁷ און שלמה האָט פאַרטריבן אַביתרן פון זיין אַ כהן צו גאָט; כּדי עס זאָל דערפילט ווערן דאָס וואָרט פון גאָט
וואָס ער האָט גערעדט אויף עֵלִיס הויז אין שילוֹאֹ.

²⁸ און ווי די הערונג איז אָנגעקומען צו יואבן—וואָרום יואב האָט זיך גענייגט נאָך אדוניהו, הגם נאָך אבשלומען האָט
ער זיך ניט גענייגט—איז יואב אַנטלאָפן צום געצעלט פון גאָט, און האָט זיך אָנגענומען אָן די הערנער פון מזבח.
²⁹ איז אָנגעזאָגט געוואָרן דעם מלך שלמה, אז יואב איז אַנטלאָפן צו דעם געצעלט פון גאָט, און אָן איז ער ביים
מזבח. און שלמה האָט געשיקט בניהו דעם זון פון יהויָדען, אזוי צו זאָגן: גיי פאַל־צו אויף אים.
³⁰ איז בניהו געקומען צו דעם געצעלט פון גאָט, און ער האָט צו אים געזאָגט: אזוי האָט געזאָגט דער מלך: גיי
אַרויס. האָט ער געזאָגט: גיין, גייערט דאָ וועל איך שטאַרבן.

האָט בניהו געבראַכט דעם מלך אַ תשובה, אזוי צו זאָגן: אזוי האָט גערעדט יואב, און אזוי האָט ער מיר געענט־
פערט. ³¹ האָט דער מלך צו אים געזאָגט: טו אזוי ווי ער האָט גערעדט, און פאַל־צו אויף אים; און זאָלסט אים באַ־
גראָבן, און אָפטאָן דאָס אומזיסט בלוט וואָס יואב האָט פאַרגאָסן, פון מיר און פון מיין פאָטערס הויז. ³² און זאָל גאָט

כד יחור

¹ וע שמואל א' ב, 30 און ווייטער.

אומקערן זיין בלוט אויף זיין קאפ, פארוואס ער איז אָנגע-
 פאלן אויף צוויי מענטשן גערעכטערע און בעסערע פון
 אים, און האָט זיי געהרגעט מיטן שווערד, און מיין פאָטער
 דוד האָט ניט געוואוסט: אָבער דעם זון פון נרן, דעם חיל-
 פירער פון ישראל, און עמשאָ דעם זון פון יתרו, דעם
 חילפירער פון יהודה. ³³ און זייער בלוט זאל זיך אומ-
 קערן אויפן קאָפּ פון יואָבן, און אויפן קאָפּ פון זיין זאָמען
 אויף אייביק; און צו דודן און צו זיין זאָמען, און צו זיין
 הויז און צו זיין טראָן, זאל זיין פריד אויף אייביק פון גאָט.
³⁴ איז אַרויפגעגאַנגען בניהו דער זון פון יהוידען,
 און ער איז צוגעפאלן אויף אים, און האָט אים געטייט.
 און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין זיין היים אין מדבר.
³⁵ און דער מלך האָט אויפגעזעצט בניהו דעם זון
 פון יהוידען אויף זיין אָרט איבערן חיל; און צדוק דעם
 כהן האָט דער מלך אויפגעזעצט אויף אָביתָרס אָרט.
³⁶ און דער מלך האָט געשיקט און האָט גערופן
 שמעי, און האָט צו אים געזאָגט: בוי דיר אַ הויז אין
 ירושלים, און זאָלסט דאָרטן ווױנן, און זאָלסט פון דאָרטן
 ניט אַרויסגיין אין ערגעץ. ³⁷ און עס וועט זיין, אין דעם
 טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט אַריבערגיין דעם
 טײַך קדרון, וויסן זאָלסטו וויסן זיין, אַז שטאַרבן וועסטו
 שטאַרבן; דײַן בלוט וועט זיין אויף דײַן קאָפּ. ³⁸ האָט
 שמעי געזאָגט צום מלך: גוט איז דאָס וואָרט; אַזוי ווי

את־דמו על־ראשו אשר פָּנע בשִׁנְיָאֲנָשִׁים צַדִּיקִים
 וְטָבִים מִמֶּנּוּ וַהֲרַגְתֶּם בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא יָדַע אֶת־
 אֲבִנֵר בְּדָגֵר שֶׁר־צָבָא יִשְׂרָאֵל וְאֶת־עַמְשָׂא בְּיַחַד שֶׁר־
 צָבָא יְהוּדָה: וְשָׁבוּ דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ וְרָעוּ לִי
 לְעַלְמָם וּלְדָוִד וְלָרָעוּ וּלְכִיתוֹ וּלְכַסּוֹ יְהוָה שְׁלֹם עַד־
 עוֹלָם מֵעַם יְהוָה: וַיַּעַל בְּנֵיהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ לִי
 וַיַּמְתֵּהוּ וַיִּקְבֵר בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר: וַיְהִי הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנֵיהוּ לִי
 בְּיְהוֹיָדָע תַּחְתּוֹ עַל־הַצָּבָא וְאֶת־צְדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן הַמֶּלֶךְ
 תַּחַת אֲבִיתָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשֹׁמֵי וַיֹּאמֶר לִי
 לֹא בְּגַדְהֶךָ בֵּית בִּירוּשָׁלַם וַיִּשְׁבַּת שָׁם וְלֹא־תֵצֵא מִשָּׁם
 אֲנִי וְאֲנָה: וַיְהִי בַּיּוֹם צִאתְךָ וְעִבְרַת אֶת־יַחַד קְדָרוֹן לִי
 יָדַע תִּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת דָּמְךָ יְהוָה בְּרֹאשְׁךָ: וַיֹּאמֶר לִי
 שֹׁמֵי לְמֶלֶךְ טוֹב הַדְּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ כִּן
 יַעֲשֶׂה עִבְדְּךָ וַיֵּשֶׁב שֹׁמֵי בִירוּשָׁלַם יָמִים רַבִּים:
 וַהֲוִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרַחוּ שְׁנֵי־עֲבָדִים לְשֹׁמֵי אֶל־לֵט
 אֲכִישׁ בְּרַמְעָה מֶלֶךְ נֹת וַיִּגְדּוּ לְשֹׁמֵי לֵאמֹר הִנֵּה
 עֲבָדֶיךָ בָּנֹת: וַיָּקָם שֹׁמֵי וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמָרוֹ וַיִּלְךְ בְּתוֹךְ
 אֶל־אֲכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת־עֲבָדָיו וַיִּלְךְ שֹׁמֵי וַיָּבֵא אֶת־
 עֲבָדָיו מִנֹּת: וַיִּגְדַּל לְשַׁלְמָה בֶּן־דָּוִד שֹׁמֵי מִירוּשָׁלַם
 נֹת וַיֵּשֶׁב: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשֹׁמֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא סָב
 הַשְּׁבִיעִתִּיךָ בֵּיתוֹהָ וְאָעֵד כֶּךָ לֵאמֹר בַּיּוֹם צִאתְךָ וְהִלַּכְתָּ
 אֲנִי וְאֲנָה יָדַע תִּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת וְתֹאמַר אֵלַי טוֹב
 הַדְּבָר שֹׁמֵעִתִּי: וּמַהֲוֶה לֹא שְׁמַרְתָּ אֶת שְׁבִיעַת יְהוָה וְאֵת־
 הַמִּצְוָה אֲשֶׁר־צִוִּיתִי עִלְיָךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־שֹׁמֵי אֶתְּמַר
 יָדַעְתָּ אֶת כָּל־הַרְעוּתָהּ אֲשֶׁר יָדַע לְבַבְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד
 אָבִי וְהַשִּׁיב יְהוָה אֶת־רַעְתְּךָ בְּרֹאשְׁךָ: וְהַמֶּלֶךְ שַׁלְמָה
 בֶּרֶךְ וַכִּפֹּא דָוִד יְהוָה נִכּוֹן לִפְנֵי יְהוָה עַד־עוֹלָם: וַיִּצְוּ מִי

ט' ס' ספח סאס'ק

מִיין האָר דער מלך האָט גערעדט, אַזוי וועט דײַן קנעכט טאָן.
 און שמעי איז געזעסן אין ירושלים פיל טעג. ³⁸ אָבער עס איז געווען צום סוף פון דריי יאָר, זיינען צוויי
 קנעכט פון שמעי אנטלאָפן צו אָכיש דעם זון פון מַעֲכָהן, דעם מלך פון גת, און מע האָט אָנגעזאָגט שמעי, אַזוי צו
 זאָגן: זע, דיינע קנעכט זיינען אין גת. ⁴⁰ איז אויפגעשטאַנען שמעי, און האָט אָנגעזאָלט זיין אייזל, און איז אַוועק קיין
 גת צו אָכישן ווכן זיינע קנעכט. און שמעי איז געגאַנגען און האָט געבראַכט זיינע קנעכט פון גת.
⁴¹ איז אָנגעזאָגט געוואָרן שלמה, אַז שמעי איז געגאַנגען פון ירושלים קיין גת, און האָט זיך אומגעקערט. ⁴² און
 דער מלך האָט געשיקט און האָט גערופן שמעי, און האָט צו אים געזאָגט: האָב איך דיך ניט באַשוואָרן ביי גאָט, און
 דיך געוואָרנט, אַזוי צו זאָגן: אין דעם טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט גיין ערגעץ וווּ, וויסן זאָלסטו וויסן זיין, אַז
 שטאַרבן וועסטו שטאַרבן? און דו האָסט צו מיר געזאָגט: גוט איז דאָס וואָרט; איך האָב געהערט. ⁴³ היינט פאַרוואָס
 האָסטו ניט געהיט די שבועה פון גאָט, און דעם באַפעל וואָס איך האָב דיר באַפוילן? ⁴⁴ אויך האָט דער מלך געזאָגט
 צו שמעי: דו ווייסט אַלדאָס ביי וואָס דײַן האַרץ האָט געוואוסט אַז דו טוסט צו מיין פאָטער דוד; דרום זאל גאָט אומ-
 קערן דײַן ביי אויף דײַן קאָפּ; ⁴⁵ און דער מלך שלמה זאל זיין געבענטשט, און דער טראָן פון דוד זאל זיין פעסט
 פאַר גאָט אויף אייביק.

הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנֵי־דָוִד בְּיָהוּדָה וַיֵּצֵא וַיַּפְגַּע־בּוֹ וַיַּמְתְּ וְהַמְמַלְכָה נָכְוָה בַּיַּד־שְׁלֹמֹה:

א וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת־פָּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת־בֵּית־פָּרְעָה וַיְבִיאָהּ אֶל־עִיר דָּוִד עַד כְּלֹתוֹ לִבְנוֹת אֶת־בֵּיתוֹ

ב וְאֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־חֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב: רַק הָעַם מִזְבָּחִים בְּבָמֹת כִּי לֹא־נִבְנְהָ בֵּית לַשֵּׁם יְהוָה עַד הַיּוֹם

ג הַהֵם: וַיֵּאָדָב שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה לְלַבֵּת בַּחֲקֹת דָּוִד אָבִיו רַק בְּבָמֹת הוּא מִזְבֵּחַ וּמִקְדָּשׁ: וַיֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גְּבֻעָה לִזְבֹּחַ שֵׁם בִּיהוּא הַכֹּהֵן הַגְּדוֹלָה אֵלָּה עֹלֹת

ד יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא: בְּנִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׂאֵל מֶלֶךְ אֶת־דָּוִד: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אֵתָּה עֲשִׂיתָ עִמָּי עֲבָדָה דָּוִד אָבִי חֶסֶד גְּדוֹל כַּאֲשֶׁר הִלְכָה לְפָנָי בְּאֵמֶת וּבְצַדִּיקָה וּבִישֵׁרֹת לִבָּב עֲמָדָה וַתִּשְׁמְרֵנִי אֶת־הַחֶסֶד הַגְּדוֹל הַזֶּה וַתִּמְדְּנִי

ה כֵּן יֵשֶׁב עַל־כִּסֵּא כְּיוֹם הַזֶּה: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֲמִתִּי הַמְּלַכְתָּ אֶת־עַמְּךָ מִתַּת דָּוִד אָבִי וְאֲנֹכִי נֶעַר קָטָן לֹא אֲדַע צֵאת וּבֹא: וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ עִם רַב אֲשֶׁר לֹא־יִמְנָה וְלֹא יִסְפֵּר מַרְבֵּ: וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפָט אֶת־עַמְּךָ לְהִבָּן בְּיַד־טוֹב לְרַע כִּי מִי יִזְבֹּל לִשְׁפָט אֶת־עַמְּךָ הַכֶּבֶד הַזֶּה: וַיִּשָּׁב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדָמָה

ו כִּי שְׂאֵל שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה הַזֶּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו יַעֲן אֲשֶׁר שְׂאֵלְתָּ אֶת־יְהוָה הַזֶּה וְלֹא־שְׂאֵלְתָּ לְךָ יָמִים רַבִּים וְלֹא־שְׂאֵלְתָּ לְךָ עֵשֶׂר וְלֹא שְׂאֵלְתָּ נַפֶּשׁ אִיבֹדָה וְשְׂאֵלְתָּ לְךָ הִבָּן לִשְׁמַע מִשְׁפָּט: הַזֶּה עֲשִׂיתִי כְּדַבְּרֶיךָ הַזֶּה: וְנָתַתִּי לְךָ לֵב חָכָם וְנָכוֹן אֲשֶׁר כְּמוֹד לֹא־תִדְרֶה לְפָנָי וְאֶת־רִיךְ לֹא־יִקּוֹם כְּמוֹד: וְגַם אֲשֶׁר לֹא־שְׂאֵלְתָּ

י' 40, ט"ו, ט"ז

און דער מלך האָט באַפוֹילן בְּנֵיהוּ דעם זון פון יְהוּדָע, און ער איז אַרויפגעוואַנגען, און איז צוגעפּאַלן אויף אים, און ער איז געשטאַרבן.

און די מלוכה איז געווען באַפעסטיקט אין דער האַנט פון שלמהן.

1 און שלמה האָט זיך מתחמת געווען מיט פָּרְעָה דעם מלך פון מצרים, און ער האָט גענומען פָּרְעָהס טאַכטער, און האָט זי געבראַכט אין דודס־שטאַט, ביז ער האָט געענדיקט בויען זיין הויז, און דאָס הויז פון גאָט, און די מויער פון ירושלים רונד אַרום.

2 אָבער דאָס פּאַלק האָט געשלאַכט אויף די בָּמֹת, וואָרום אַ הויז צו דעם נאָמען פון גאָט איז נישט געבויט געווען ביז יענע טעג. 3 און שלמה האָט ליב געהאַט גאָט, צו גיין אין די געוועזען פון זיין פּאַטער דודן; נאָר ער האָט געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמֹת.

4 און דער מלך איז געוואַנגען קיין גבעון דאָרטן צו שלאַכטן, וואָרום דאָרטן איז געווען די גרויסע בָּמָה. טויונט בראַנדאָפּער פלעגט שלמה אויפברענגען אויף יענעם מזבח.

5 אין גבעון האָט זיך גאָט באַוויזן צו שלמהן אין אַ חלום פון דער נאַכט, און גאָט האָט געוואָנט: בעט וואָס איך זאָל דיר געבן. 6 האָט שלמה געוואָנט: דו האָסט געטאָן מיט דיין קנעכט, מיין פּאַטער דודן, גרויס חסד, אַזוי

ווי ער איז געוואַנגען פאַר דיר מיט אמת און מיט גערעכטיקייט און מיט רעכטפאַרטיקייט פון האַרצן קעגן דיר; און האָסט אים געהיט דעמדאָזיקן גרויסן חסד, און האָסט אים געגעבן אַ זון וואָס זיצט אויף זיין טראָן אַזוי ווי היינטיקן טאַג. 7 און אַצונד, יהוה מיין גאָט, דו האָסט געמאַכט דיין קנעכט פאַר אַ מלך אויף דעם אָרט פון מיין פּאַטער דודן, און איך בין אַ קליין ינגל, איך ווייס נישט וווּ אויס און וווּ אָיין. 8 און דיין קנעכט איז אין מיטן פון דיין פּאַלק וואָס דו האָסט אויסדערוויילט, אַ גרויס פּאַלק וואָס קען נישט געצײלט און נישט באַרעכנט ווערן פון פילקייט. 9 דרום זאָלסטו געבן דיין קנעכט אַ פאַרשטאַנדיק האַרץ, צו משפּטן דיין פּאַלק, צו דערקענען צווישן גוטס און שלעכטס, וואָרום ווער קען משפּטן דאָסדאָזיקע גרויסע פּאַלק דינסט?

10 און די זאַך איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאָט, וואָס שלמה האָט געבעטן דיִדאָזיקע זאַך. 11 און גאָט האָט צו אים געוואָנט: ווײל דו האָסט געבעטן דיִדאָזיקע זאַך, און נישט דו האָסט דיר געבעטן פיל טעג, און נישט דו האָסט דיר געבעטן עשירות, און נישט דו האָסט געבעטן דאָס לעבן פון דייע פיינט, נייערט האָסט דיר געבעטן שכל צו פאַרשטיין אַ משפּט. 12 אָט האָב איך געטאָן לויט דיין וואָרט: זע, איך האָב דיר געגעבן אַ קלוג און פאַרשטאַנדיק האַרץ, אַז אַזאָ ווי דו איז נישט געווען פאַר דיר, און נאָך דיר וועט נישט אויפשטיין אַזאָ ווי דו. 13 און אויך וואָס דו האָסט נישט געבעטן

הַמֶּלֶךְ וַיֵּרָא מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי־חִקְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט:

מלך, וואָרום זיי האָבן געזען אז גאָטס חכמה איז אין אים
צו טאָן גערעכטיקייט.

וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: 1
וְהָיָה שְׁלֹמֹה אִשְׁרָלֹו עֹרְתֵהוּ בְּדָוִד בְּכֹהֵן: 2 אֲלֵיחֶרֶף
וְאַחֲרָיָה בְּנֵי שִׁישַׁא סָפְרִים יְהוֹשֻׁפָט בְּדֹאחִיָּלוֹד הַמִּזְבֵּיחַ: 3
וּבְנֵיהוּ בְּדִהוֹדָע עַל־הַצֵּבָא וְצֹדֵק וְאַבְיָתָר פְּהֵגִים: 4
וְעֹרְתֵהוּ בְּדִנְתָן עַל־הַנְּצֻבִים וְזָבִיד בְּדִנְתָן כֹּהֵן רֹעֵה
הַמֶּלֶךְ: 5 וְאַחִישֶׁר עַל־הַבַּיִת וְאַדְנִיָּהוּ בְּדַעֲבָדָא עַל־הַמִּסֵּ: 6
וְלִשְׁלֹמֹה שְׁנָיִם עֶשְׂרֵת נְצֻבִים עַל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְכֹל־בְּנֵי
אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ חֲדָשׁ בְּשָׁנָה יְהִי עַל־אֶחָד לְכָל־כֹּל:
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם בְּדִהוֹר בְּתֵר אֶפְרַיִם: 7 בְּדִנְתָר בְּמִקְנֵן
וּבְשַׁעֲלֻכִים וּבֵית שֹׁמֵשׁ וְאֵלִיָּהוּ בֵּית הַנֵּן: 8 בְּדַחְסָד בְּאַרְבֹּת
לֹו שִׁמְחָה וְכֹל־אַרְצֵן חֶפְרָ: 9 בְּדֹאבְיָנָב בְּלִנְפֶת דָּאָר טַפֵּת
בֵּת־שְׁלֹמֹה הַיְתָה לֹו לְאִשָּׁה: 10 בְּעֵנָא בְּדֹאחִיָּלוֹד
מַעֲנָד וּמַנְדֹו וְכֹל־בֵּית שְׁאָן אֲשֶׁר אֶצֶל צְרַתְנָה מִתְּחִיל
לְיִזְרְעָאֵל מִבֵּית שְׁאָן עַד אֶבֶל מַחֻלָּה עַד מַעֲבָד לְקִמְעָם:
בְּדִנְבָר בְּרַמַּת גִּלְעָד לֹו חוֹת יָאִיר בְּדַמְנָשָׁה אֲשֶׁר
בְּגִלְעָד לֹו כָּל אֲרֻב אֲשֶׁר בְּבִשְׁן שְׁשִׁים עָרִים גְּדֻלוֹת
חוֹמָה וּבְרִיחַ נְחֹשֶׁת: 11 אֲחִינְדָב בְּדַעֲדָא מְחַנְיָמָה:
אֲחִימֵעַז בְּנַפְתָּלִי גַסְדוֹא לִקַּח אֶת־בְּשֵׁמֶת בֵּת
שְׁלֹמֹה לְאִשָּׁה: 12 בְּעֵנָא בְּדַחֻשִׁי בְּאֲשֶׁר וּבְעֵלוֹת:
יְהוֹשֻׁפָט בְּדַפְרוּחַ בְּיִשְׁשָׁבָר: 13 שְׁמַעִי בְּדַ
אֵלָא בְּבִנְיָמִן: 14 נָבָר בְּדַאֲרִי בְּאַרְצֵן גִּלְעָד אֲרִצֵן
סִיחֹון מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי וְעַג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן וְנִצְיָב אֶחָד אֲשֶׁר
בְּאַרְצֵן: 15 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים כְּתוּל אֲשֶׁר־עַל־תְּהִם לְרַב
אֲכָלִים וְשִׁתִּים וּשְׁמֹחִים:

1 און דער מלך שלמה איז געווען מלך איבער גאנץ
ישראל.
2 אין דאָס זיינען די האָרן וואָס ער האָט געהאַט:
עֹרְתֵהוּ דְעַר וֶזֶן פֿון צְדוֹקֵן, דְעַר כֹּהֵן: 3 אֲלֵיחֹרֶף און אֲחִיָּה,
דִי זֶין פֿון שִׁישַׁאָן, שְׂרִיבְעָרס; יְהוֹשֻׁפָט דְעַר וֶזֶן פֿון אַחִילוֹדֵן,
דְעַר דְעַרמָאָנער; 4 און בְּנֵיהוּ דְעַר וֶזֶן פֿון יְהוֹדָעֵן, אִיבְעָרֵן
חִיל; און צְדוֹק און אַבְיָתָר, פְּהֵגִים; 5 און עֹרְתֵהוּ דְעַר וֶזֶן
פֿון נְתַנְעֵן, אִיבְעָר דִי גַעשְׁטֵעֶלְטֵעֵא; און זָבִיד דְעַר וֶזֶן פֿון
נְתַנְעֵן, אָן אִיבְעָרמָאָן, דַעס מַלְכָס חֶבֶר; 6 און אַחִישֶׁר,
אִיבְעָרֵן פֿאַלאַץ; און אֲדוֹנִיָּהוּ דְעַר וֶזֶן פֿון עֲבַדָּאָן, אִיבְעָרֵן
צִינוֹ.
7 און שלמה האָט געהאַט צוועלף גַעשְׁטֵעֶלְטֵעֵ אִיבְעָר
גאַנץ ישראל, און זיי פֿלעגן אויסהאַלטן דַעס מַלְכָ און זיין
הויז; אַ חודש אין יָאָר פֿלעגט אִיטלעכער דאַרפֿן אויס־
האַלטן. 8 און דאָס זיינען זייערע נַעמְעֵן: דְעַר וֶזֶן פֿון
חֹרֵן, אין דַעס גַעבְעָרַג פֿון אַפְרַיִם. 9 דְעַר וֶזֶן פֿון דָּקֵרֵן,
אין מְקָץ, און אין שַׁעֲלִבִים, און בֵּית־שֹׁמֵשׁ, און אֵילוֹד־בֵּית־
נְתַן. 10 דְעַר וֶזֶן פֿון חֶסְדֵן, אין אַרְבֹּבוֹת; אִוְנַטֵער אִים איז
געווען שוֹכוֹ, און דאָס גאַנצע לאַנד חֶפְרָ. 11 דְעַר וֶזֶן פֿון אַבְיָנְדָבֵן, אין דְעַר גאַנצער גַעגנט פֿון דוֹר; ער האָט גע־
האַט טַפֵּת דִי טאַכטער פֿון שלמהן פֿאַר אַ חִיבָ. 12 בְּעֵנָא דְעַר וֶזֶן פֿון אַחִילוֹדֵן, אין פֿעֲנָךְ, און מַגְדוֹ, און גאַנץ בֵּית־
שְׁאָן וואָס לעבן צְרַתָן אִוְנַטֵער יִזְרְעָאֵל, פֿון בֵּית־שְׁאָן ביז אֶבֶל־מַחֻלָּה, ביז פֿון יַעֲנַעֵר זייט קַמְעָם. 13 דְעַר וֶזֶן פֿון
נָבָרֵן, אין רְמוֹת־גִלְעָד; אִוְנַטֵער אִים זיינען געווען די דַעַרפֿער פֿון יָאִיר דַעס וֶזֶן פֿון מַנְשֶׁהֵן, וואָס אין גִלְעָד;
אִוְנַטֵער אִים איז געווען די גַעגנט פֿון אַרְגוֹב וואָס אין בְּשָׁן, זַעכְצִיק גְרוֹיסע שְׁטַעט מיט מויערן און קוּפֿערנע רִיגִלְעֵן.
14 אַחִינְדָב דְעַר וֶזֶן פֿון עֲדָאָן, אין מְחַנְיָם. 15 אַחִימֵעַז, אין נַפְתָּלִי; ער אויך האָט גַענוּמַעֵן בְּשֵׁמֶת דִי טאַכטער פֿון
שְׁלֹמֹה פֿאַר אַ חִיבָ. 16 בְּעֵנָא דְעַר וֶזֶן פֿון חוּשִׁין, אין אֲשֶׁר, און בַּעֲלוֹת. 17 יְהוֹשֻׁפָט דְעַר וֶזֶן פֿון פְּרוּסָן, אין יִשְׁשָׁבָר.
18 שְׁמַעִי דְעַר וֶזֶן פֿון אֵלָאָן אין בְּנִימִין. 19 נָבָר דְעַר וֶזֶן פֿון אֲרִיָן, אין לאַנד גִלְעָד, דַעס לאַנד פֿון סִיחֹון דַעס מַלְכָ פֿון
אַמֹרִי, און פֿון עוֹג דַעס מַלְכָ פֿון בְּשָׁן. און אִיין גַעשְׁטֵעֶלְטֵער וואָס אִיבְעָרֵן גאַנצן לאַנד.
20 יְהוּדָה און יִשְׂרָאֵל זיינען געווען אזוי ווי דער זאַמד וואָס בייים ים אין פֿילקִיִט. זיי האָבן גַענוּעסֵן און גַעטְרוּנְקֵעֵן
און געווען פֿריילעך.

א' ט' ס' א' פ' ח' כ' ס' ז' ה' א' ו' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

געווען שוכו, און דאָס גאַנצע לאַנד חֶפְרָ. 11 דְעַר וֶזֶן פֿון אַבְיָנְדָבֵן, אין דְעַר גאַנצער גַעגנט פֿון דוֹר; ער האָט גע־
האַט טַפֵּת דִי טאַכטער פֿון שלמהן פֿאַר אַ חִיבָ. 12 בְּעֵנָא דְעַר וֶזֶן פֿון אַחִילוֹדֵן, אין פֿעֲנָךְ, און מַגְדוֹ, און גאַנץ בֵּית־
שְׁאָן וואָס לעבן צְרַתָן אִוְנַטֵער יִזְרְעָאֵל, פֿון בֵּית־שְׁאָן ביז אֶבֶל־מַחֻלָּה, ביז פֿון יַעֲנַעֵר זייט קַמְעָם. 13 דְעַר וֶזֶן פֿון
נָבָרֵן, אין רְמוֹת־גִלְעָד; אִוְנַטֵער אִים זיינען געווען די דַעַרפֿער פֿון יָאִיר דַעס וֶזֶן פֿון מַנְשֶׁהֵן, וואָס אין גִלְעָד;
אִוְנַטֵער אִים איז געווען די גַעגנט פֿון אַרְגוֹב וואָס אין בְּשָׁן, זַעכְצִיק גְרוֹיסע שְׁטַעט מיט מויערן און קוּפֿערנע רִיגִלְעֵן.
14 אַחִינְדָב דְעַר וֶזֶן פֿון עֲדָאָן, אין מְחַנְיָם. 15 אַחִימֵעַז, אין נַפְתָּלִי; ער אויך האָט גַענוּמַעֵן בְּשֵׁמֶת דִי טאַכטער פֿון
שְׁלֹמֹה פֿאַר אַ חִיבָ. 16 בְּעֵנָא דְעַר וֶזֶן פֿון חוּשִׁין, אין אֲשֶׁר, און בַּעֲלוֹת. 17 יְהוֹשֻׁפָט דְעַר וֶזֶן פֿון פְּרוּסָן, אין יִשְׁשָׁבָר.
18 שְׁמַעִי דְעַר וֶזֶן פֿון אֵלָאָן אין בְּנִימִין. 19 נָבָר דְעַר וֶזֶן פֿון אֲרִיָן, אין לאַנד גִלְעָד, דַעס לאַנד פֿון סִיחֹון דַעס מַלְכָ פֿון
אַמֹרִי, און פֿון עוֹג דַעס מַלְכָ פֿון בְּשָׁן. און אִיין גַעשְׁטֵעֶלְטֵער וואָס אִיבְעָרֵן גאַנצן לאַנד.

20 יְהוּדָה און יִשְׂרָאֵל זיינען געווען אזוי ווי דער זאַמד וואָס בייים ים אין פֿילקִיִט. זיי האָבן גַענוּעסֵן און גַעטְרוּנְקֵעֵן
און געווען פֿריילעך.

ה

וּשְׁלֹמֹה הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמְּמַלְכוֹת מִן־הַנְּהַר אֲרָץ א פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרַיִם מְגִשִׁים מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת־ שְׁלֹמֹה כְּלִימֵי חַיִּים: וַיְהִי לְהִסְשֹׁלֹמֹה לַיּוֹם אֶחָד ב שְׁלֹשִׁים כָּר סֶלֶת וְשֵׁשִׁים כָּר קֶמַח: עֲשָׂרָה כֶּכֶר בְּרָאִים: וְעֲשָׂרִים כֶּכֶר רֵצִי וּמֵאָה צֶאֱן לְכֹר מֵאֵל וְצִבּוֹ וַחֲמֹר וּבְרָפְרִים אֲבוּסִים: כִּי־הוּא הָיָה בְּכָל־עֵבֶר הַנְּהַר ד מִתְּפֹסֵחַ וְעַד־עֵזָה בְּכָל־מַלְכֵי עֵבֶר הַנְּהַר וְשָׁלוֹם הָיָה לּוֹ מִכָּל־עֲבָדָיו מִסְבִּיב: וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לְבִטָּח ה אִישׁ תַּחַת נַפְלֹו וְתַחַת הָאֲנָתוֹ מִן־וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כָּל יְמֵי שְׁלֹמֹה: וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֵלֶּף אַרְוֹת ו סוּסִים לְמִרְכָּבוֹ וְשִׁנַּיִם־עֶשֶׂר אֵלֶּף פָּרָשִׁים: וּכְלָבָיו הַנְּצֻבִים הָאֵלֶּה אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל־הַקָּרֵב אֶל־ שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִישׁ חָדָשׁוֹ לֹא יַעֲדָהוּ דָבָר: וְהַשְׂעִירִים וְהַחֲבֹן לְסוּסִים וְלִרְכָשׁ יָבֹאוּ אֶל־הַמְּקוֹם ה אשר יְהוּדָה־שָׁם אִישׁ כִּמְשֻׁמָּו: וַיְחַן אֱלֹהִים חֲכָמָה ט לְשְׁלֹמֹה וַתְּבוֹנֶה הַרְבֵּה מְאֹד וַרְחֵב לֵב כְּחֹל אִשֶׁר עַל־ שֹׁפֵת הַיָּם: וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל־בְּנֵי־קָדָם וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם: וַיַּחֲכֶם מִכָּל־הָאֲדָמִים מֵאִתָּן הָאֲזֹרָהי י וְהֵימָן וּכְלָבָל וְדָדָע בְּנֵי מְחֹל וַיְהִי־שְׁמוֹ בְּכָל־הַגּוֹיִם סְבִיב: וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל וַיְהִי שִׁירוֹ הַמְּשֻׁרָה ב וְאֵלֶּף: וַיְדַבֵּר עַל־הַנְּצִיִּים מִן־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד י האֲזוּב אֲשֶׁר יָצָא בְּקֹר וַיְדַבֵּר עַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־הַעֹף וְעַל־הַרְמֵשׁ וְעַל־הַדְּבָרִים: וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הַעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת־ חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת־ חֲכָמָתוֹ: וַיִּשְׁלַח הַיָּרֵם מֶלֶךְ־צוּר אֶת־עֲבָדָיו אֶל־ ט שְׁלֹמֹה כִּי שָׁמַע כִּי אַתָּה מִשְׁחֵי לְמֶלֶךְ תַּחַת אֲבִיךָ כִּי אֲנִי נָתַתְּ חֵינִים לְדָוִד כָּל־הַיָּמִים: וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה טו

ה' און שלמה האָט געוועלטיקט איבער אַלע קיניג רייכן, פון דעם טייך ביז דעם לאַנד פון די פלשתיים, און ביז דעם געמאַרק פון מצרים. זיי האָבן געבראַכט אַפּגאַב, און געדינט דעם מלך שלמה אַלע טעג פון זיין לעבן.

און די שפייזונג פון שלמהן פאַר איין טאַג איז געווען דרייסיק פור ועמלמעל, און זעכציק פור גראָבע מעל, צען פעטע רינדער, און צוואַנציק רינדער פון דער פיטער, און הונדערט שאַף, אַחוץ הינדן, און הירשן, און דאַמהירשן, און געשטאַפטע קאַפהענער. וואָרום ער האָט געוועלטיקט איבער גאַנץ דער זייט טייך, פון תּפּסח און ביז עזָה, איבער אַלע מלכים פון דער זייט טייך; און ער האָט געהאַט שלום פון אַלע זיינע זייטן רונד אַרום. און יהודה און ישראל זיינען געוועסן אין זיכערקייט, איטלעכער אונטער זיין וויינישטאַק און אונטער זיין פייגל בוים, פון דן און ביז באַר־שֶׁבַע, אַלע טעג פון שלמהן.

און שלמה האָט געהאַט פּערציק טויזנט שטאַלן פּערד פאַר זיינע רייטוועגן, און צוועלף טויזנט רייטער. און יענע געשטעלטע פּלעגן אויסהאַלטן דעם מלך שלמה, און איטלעכן וואָס גענענט צום טיש פון מלך שלמה, איטלעכער אין זיין חודש; זיי פּלעגן ניט פאַר פּעלן קיין וואָך. און גערשטן אין שטרוי פאַר די פּערד

און פאַר די יאָפּערד פּלעגן זיי ברענגען אין דעם אָרט ווהיין עס האָט געהערט, איטלעכער לויט ווי ער האָט געדאַרפּט.

און גאָט האָט געגעבן שלמהן חכמה און פאַרשטאַנדיקייט זייער פיל, און ברייטקייט פון גייסט אַזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפן ברעג פון ים. און שלמהס חכמה איז געווען גרעסער פון דער חכמה פון אַלע קינדער פון מורח, און פון אַלדער חכמה פון מצרים. און ער איז געווען קליגער פון אַלע מענטשן, פון אַיטן דעם אָנרְחִי, און הימן, און כּלְכּוֹל, און דרדע, די זין פון מְחֹלָן. און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן אַלע פּעלקער רונד אַרום. און ער האָט געזאַגט דריי טויזנט משלים, און זיינע לידער זיינען געווען טויזנט מיט פינף. און ער האָט גערעדט איבער ביימער, פון דעם צעדער וואָס אין לבנון און ביז דעם אַזוּב וואָס וואַקסט אַרויס פון וואַנט. און ער האָט גערעדט איבער בהמות, און איבער פּוּיגלען, און איבער שרצים, און איבער פּישן. און פון אַלע אומות איז מען געקומען הערן שלמהס חכמה—פון אַלע מלכים פון דער ערד וואָס האָבן געהערט פון זיין חכמה.

און חירם דער מלך פון צור האָט געשיקט זיינע קנעכט צו שלמהן, וואָרום ער האָט געהערט אַז מע האָט אים געזאַלפט פאַר אַ מלך אויף זיין פּאַטערס אָרט; ווייל אַ גוטער פּריינט איז חירם געווען דודן אַלע טעג.

פּרָח.

אֶל־חִירָם לֵאמֹר: אִתָּהּ יָדַעַת אֶת־דָּוָד אֲבִי כִי לֹא יָכַל
 לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵי הַמַּלְחָמָה אֲשֶׁר
 סָבְבָהּ עַד מִתְיַדְיָהּ אַתֶּם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי: וְעַתָּה
 הִנֵּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִי מִסְבִּיב אֵין שָׁמֶן וְאֵין פֶּנֶע רֵעַ:
 וְהִנֵּי אָמַר לִבְנוֹת בַּיִת לַשֵּׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כְּאֲשֶׁר וְדָבַר
 יְהוָה אֶל־דָּוָד אֲבִי לֵאמֹר בְּנֵה אֲשֶׁר אֲמַן תַּחֲתֶיךָ עַל־
 כִּסֵּאָךָ הַיָּרִיבָנָה הַבַּיִת לַשֵּׁם: וְעַתָּה צִוָּה וּנְכַרְתֶּם־לִי
 אֲרֻמִּים מִדְּהַלְבָנוֹן וְעֲבָדֵי הָרֶגַע עִם־עֲבָדֶיךָ וְשֹׂכְרֵי עֲבָדֶיךָ
 אֲמַן לָךְ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמֶר כִּי וְאִתָּהּ יָדַעַת כִּי אֵין בְּנֵי
 אִישׁ יָדַע לְכַרְתֵּעִים כְּצֹדִים: וְהִנֵּי כִשְׁמֵעַ חִירָם
 אֶת־דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה וַיִּשְׁמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם
 אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד בֶּן הַדָּעַם עַל־הַדָּעַם הַרְבֵּה הַזֶּה: וַיִּשְׁלַח
 חִירָם אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי
 אֲנִי אֵשְׁחָה אֶת־כָּל־הַפְּעֹלָה בְּעֵצֵי אֲרָזִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים:
 וְעֲבָדֵי יָרְדוּ מִדְּהַלְבָנוֹן יָמָה וְאֲנִי אֲשִׁימֵם דְּבָרוֹת בָּיִת
 עַד־הַמָּלְכוֹם אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח אֵלַי וּנְפַצְתִּים שָׁם וְאִתָּהּ תִּשָּׂא
 וְאִתָּהּ תַּעֲשֶׂה אֶת־הַפְּעֹלָה לְחַת לָחֵם בְּיָמֵי: וְהִנֵּה חִירָם
 נָתַן לְשְׁלֹמֹה עֵצֵי אֲרָזִים וְעֵצֵי בְרוֹשִׁים כְּלֵה־הַפְּעֹלָה וְשְׁלֹמֹה
 נָתַן לְחִירָם עֲשָׂרִים אֶלֶף כֶּרֶם חֲמִישִׁים מִפְּלַת לְבֵיתוֹ
 וְעֲשָׂרִים כֶּרֶם שָׁמֶן כֶּתִיב כִּדְהִינֵן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שְׁנֵי
 כֶּשֶׁנָּה: וְיַהוָה נָתַן חֵכְמָה לְשְׁלֹמֹה כְּאֲשֶׁר דָּבַר
 לּוֹ וְהָיָה שְׁלֹם בֶּן חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וּבְכֶרְתוֹ בְּרִית
 שְׁנֵיהֶם: וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִסָּם מִבְּלִי־יִשְׂרָאֵל וְהָיָה
 הַסָּם שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ: וַיִּשְׁלַחֵם לְבָנוּתָה עֲשָׂרַת אֶלְפִים
 בְּהַדָּשׁ חֲלִיפוֹת חֲדָשׁ יְהוּ כֹל־בְּנֵי שְׁנַיִם חֲדָשִׁים כִּבְתוֹ
 וְאֲדָנִיָּם עַל־הַסָּם: וְהָיָה לְשְׁלֹמֹה שְׁבַע־עֶשְׂרֵים אֶלֶף נֶשֶׂא
 סָבֵל וְשִׁמְנִים אֶלֶף חֶבֶר כְּדָר: לְכָר מִשְׁרֵי הַנְּצָבִים

י' תל ק"ו כ' רמ נצ"ו כ"ו הסמח תומח

16 האט שלמה געשיקט צו חירמען, אזוי צו זאגן:
 17 דו האסט געקענט מיין פאטער דודן, או ער האט ניט
 געקאנט בויען א הויז צו דעם נאמען פון יהוה זיין גאט פון
 וועגן די מלחמות וואס האבן אים ארומגערינגלט, ביז יהוה
 האט זיי געגעבן אונטער די טריט פון מינע פיס. 18 און
 אצונד האט יהוה מיין גאט מיך בארוט פון רונד ארום;
 ניטא קיין שטער און קיין ביז באגעגעניש. 19 און אט
 טראכט איך צו בויען א הויז צו דעם נאמען פון יהוה מיין
 גאט, אזוי ווי יהוה האט גערעדט צו מיין פאטער דודן,
 אזוי צו זאגן: דיין זון וואס איך וועל געבן אויף דיין טראן
 אויף דיין ארט, ער וועט בויען דאס הויז צו מיין נאמען.
 20 און אצונד, באפעל מע זאל אויסהאקן פאר מיר
 צעדערן פון לבנון, און מינע קנעכט וועלן זיין מיט דינע
 קנעכט; און דעם לוי פון דינע קנעכט וועל איך דיר
 געבן וויפיל דו וועסט זאגן: ווארום דו וויסט אז צווישן
 אונדו איז ניטא קיינער וואס פארשטייט צו האקן האלצן
 אזוי ווי די צידונים.
 21 און עס איז געווען, ווי חירם האט געהערט די
 ווערטער פון שלמהן, אזוי האט ער זיך זייער דערפרייט,
 און ער האט געזאגט: געלויבט איז יהוה היינט, וואס ער
 האט געגעבן דודן א קלוגן זון איבער דעמדאויקן גרויסן
 פאלק. 22 און חירם האט געשיקט צו שלמהן, אזוי צו זאגן:

איך האב געהערט וואס דו האסט געשיקט צו מיר; איך וועל טאן אל דיין פארלאנג אין צעדערהאלץ און אין
 ציפרעסנהאלץ. 23 מינע קנעכט וועלן זי אראפנידערן פון לבנון צום ים, און איך וועל זיי מאכן אין פליטן צו
 גיין מיטן ים ביז דעם ארט וואס דו וועסט מיר אנווייזן, און דארטן וועל איך זיי פאנאנדעררייסן, און דו וועסט
 זיי אזעקנעמען. און דו וועסט טאן מיין פארלאנג צו געבן ברויט פאר מיין הויז.

24 און חירם האט געגעבן שלמהן צעדערהאלץ און ציפרעסנהאלץ לויט אל זיין פארלאנג. 25 און שלמה האט גע-
 געבן חירמען צוואנציק טויזנט כור ווייץ, שפייז פאר זיין הויז, און צוואנציק כור געשלאגענע אייל. אזוי פלעגט שלמה
 געבן חירמען יאר אין יאר.

26 און גאט האט געגעבן שלמהן חכמה אזוי ווי ער האט אים צוגעזאגט. און עס איז געווען שלום צווישן חירמען
 און צווישן שלמהן; און זיי האבן ביידע געשלאסן א בונד.

27 און דער מלך שלמה האט אויפגענומען א צינו פון גאנץ ישראל, און דער צינו איז געווען דרייסיק טויזנט מאן.

28 און ער האט זיי געשיקט אויפן לבנון צו צען טויזנט מאן אין א חודש, געביטן: איין חודש פלעגן זיי זיין אויפן לבנון
 צוויי חדשים אין דער היים. און אדונירם איז געווען איבער דעם צינו.

29 און שלמה האט געהאט זיבעציג טויזנט לאסטטרעגער, און אכציק טויזנט שטיינהעקער אין די בערג. 30 אחוץ

שלמהס אויבערגעשטעלטע וואָס איבער דער אַרבעט, דריי טויזנט און דריי הונדערט, וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פּאַלק וואָס טוט די אַרבעט.
 11 און דער מלך האָט באַפוילן, און מע האָט אויס געבראַכן גרויסע שטיינער, טייערע שטיינער, צו גרונט פּעסטן דאָס הויז מיט געהאַקטע שטיינער. 12 און די בוימיינסטערס פון שלמהן און די בוימיינסטערס פון חירמען און די גבלער האָבן זיי ארומגעהאַקט, און האָבן צוגעגרייט די האַלצן און די שטיינער אויף צו בויען דאָס הויז.

1 און עס איז געווען, אין פיר הונדערט און אַכציקסטן יאָר נאָכדעם ווי די קינדער פון ישראל זיינען אַרויס געגאַנגען פון לאַנד מצרים, אין פירטן יאָר פון שלמהס מלוכה איבער ישראל, אין חודש זיו-דאָס איז דער צווייטער חודש-האַט ער אָנגעהויבן בויען דאָס הויז צו גאָט.

2 און דאָס הויז וואָס שלמה המלך האָט געבויט צו גאָט, איז געווען זעכציק אײלן זיין לענג, און צוואַנציק אײלן זיין ברייט, און דרייסיק אײלן זיין הייך. 3 און דער פּאַליש פאַר דעם היכל פון הויז איז געווען צוואַנציק אײלן זיין לענג, פאַר ברייט פון דעם הויז, צען אײלן זיין ברייט פאַר ולענג פון דעם הויז. 4 און ער האָט געמאַכט אין הויז פענצטער אינעווייניק ברייט און אויסנווייניק שמאַל. 5 און ער האָט געבויט אָן דער וואַנט פון הויז אָן אַנבוי, רונד אַרום די ווענט פון הויז, רונד אַרום דעם היכל און דעם דבירא; און ער האָט געמאַכט זייטקאַמערן רונד אַרום. 6 דער אונטערשטער ושטאַק פון דעם אַנבוי, איז

פינף אײלן געווען זיין ברייט, און דער מיטלסטער, זעקס אײלן זיין ברייט, און דער דריטער, זיבן אײלן זיין ברייט, וואָרום פאַרמינערונגען האָט ער געמאַכט אין דעם הויז צו דערויסן צו רונד אַרום, כדי ודי באַלקנסן זאָלן זיך ניט דאַרפן האַלטן אין די ווענט פון הויז. 7 באַן דאָס הויז ווען עס איז געבויט געוואָרן, איז געבויט געוואָרן פון שטיינער פאַרטיק געמאַכט ביים אַרויסהאַקן; און קיין האַמערס און קיין האַק, קיין שום אַייזגעצייג, איז ניט געהערט געוואָרן אין דעם הויז, ווען עס איז געבויט געוואָרן. 8 דער אַייזגאַנג צו די אונטערשטע זייטקאַמערן איז געווען אויף דער רעכטער זייט פון הויז, און אויף שווינדלטרעפּ איז מען אַרויפגעגאַנגען צו די מיטלסטע, און פון די מיטלסטע צו די דריטע.

9 און ער האָט אויסגעבויט דאָס הויז, און האָט עס פאַרענדיקט; און ער האָט באַדעקט דאָס הויז מיט באַלקנס און ברעטער פון צעדערן. 10 און ער האָט געבויט דעם אַנבוי אָן דעם גאַנצן הויז, פינף אײלן די הייך ופון איטלעכן שטאַקן; און עס האָט זיך געהאַלטן אָן הויז אויף צעדעהאַלץ.

11 און דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו שלמהן, אזוי צו זאָגן: 12 דאָסדאָזיקע הויז וואָס דו בויסט-אויב דו וועסט גיין אין מיינע חוקים, און מיינע געזעצן וועסטו טאָן, און וועסט היטן אַלע מיינע געבאָט צו גיין אין זיי, וועל איך מקיים

1 און דער הונטערשטער אָדער אינעווייניקסטער און הייליקסטער טייל, דער קדשיקדשים. 2 פאַרבינדט זיך מיט פּסוקים 31-32 פון פּאַריקן קאַפּיטל. 3 אין טעקסט: התיכונה.

לשלמה אשר עלה מלאכה שלשת אלפים ושלש מאות חדרים בעם העשום במלאכה; ויצו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות לנסד הבית אבני נזות; ויבסלו לבני שלמה ובני חירום והנבילים ויבינו העצים והאבנים לבנות הבית:

ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בהדש זו היא ההדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית ליהוה: והבית אשר בנה המלך שלמה ליהוה ששים אמה ארבו ועשרים רחבו ושלשים אמה קומתו: והאולם על פני היכל הבית עשרים אמה ארבו על פני רחב הבית עשר באמה רחבו על פני הבית: ויעש לבית חלונות שקפים אבנים: ויבן על קיר הבית יצול סביב את קירות הבית סביב להיכל ולהביר ויעש צלעות סביב: ויבצע החתונה המש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מנרעות נתן לבית סביב הוציא לבלתי אהו בקירות הבית: והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה ומקבות והנרון פל-פל ברזל לאדנשמע בבית בהבנתו: פתח האלע התיכנה אל-פתח הבית הומנית ובלולים יעלו על התיכנה ומד-התיכנה אל-השלשים: ויבן את-הבית ויבנהו ויספן את-הבית גבים ושדרת בארזים: ויבן את-היציל על-גל-הבית המש אמות קומתו ויאהו את-הבית בעצי ארזים: ויהי דברי-יהוה אל-שלמה לאמר: הבית הזה אשר-אתה בנה אס-מלך בהקפתי ואת-משפטי תעשה ושמרת את-כל-מצותי ללכת בתם

12 און דער הונטערשטער אָדער קצק בייק ה' יעק ק' ו' ה' היצע כן כתיב וקרי ח' ונש אחז שורק ובסאי מלי דנש

וְהִקְמַתִּי אֶת־דְּבָרִי אִמָּד אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־דָּוִד אָבִיךָ:
 וְשִׁכַּנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל:
 וְיָבֵן שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת וְיִכְלְוֶהוּ: וְיָבֵן אֶת־
 קִרְיַת הַבַּיִת מִבְּיַתֵּי הַבְּצֻלּוֹת אֲרָזִים מִקְרָקַע הַבַּיִת עַד־
 קִרְיַת הַסָּפֵן צִפְּה־עַץ מִבְּיַת וְיַצֵּף אֶת־קְרָקַע הַבַּיִת
 בְּצֻלּוֹת אֲרָזִים: וְיָבֵן אֶת־עֲשָׂרִים אַמָּה מִרְבּוּעֵי הַבַּיִת
 בְּצֻלּוֹת אֲרָזִים מִן־הַקְּרָקַע עַד־הַקִּירוֹת וְיָבֵן לוֹ מִבְּיַת
 לְדָבִיר לְקֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים: וְאֶרְבָּעִים בָּאֲמָה הָיָה הַבַּיִת
 הוּא הַדְּבִיר לַפָּנִי: וְאַרְצוֹ אֱלֹהֵי הַבַּיִת פְּלִימָה מִקְּבֻלַּת
 פְּקָעִים וּפְטוּרֵי צִצִּים הַכֹּל אֲרוֹ אֵין אֲבֵן נִרְאָה: וְדָבִיר
 בְּתוֹךְ־הַבַּיִת מִפְּנִימָה הָבֵן לְחֵמֶן שֵׁם אֶת־אֲרוֹן בְּרִית
 יְהוָה: וְלִפְנֵי הַדָּבִיר עֲשָׂרִים אַמָּה אָרְךָ וְעֲשָׂרִים אַמָּה
 רֹחֵב וְעֲשָׂרִים אַמָּה קוֹמָתוֹ וְיַצֵּפוּ וְהֵב סָגוּר וְיַצֵּף מִנְּבֶחַ
 אֲרוֹ: וְיַצֵּף שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת מִפְּנִימָה וְהֵב סָגוּר וְיַעֲבֹר
 בְּרֵיתֵי קוֹת וְהֵב לַפָּנִי הַדָּבִיר וְיַצֵּפוּ וְהֵב: וְאֶת־כָּל־
 הַבַּיִת צִפְּה וְהֵב עֲדָתָם כָּל־יְהוּדֵי וְכָל־הַמּוֹבָח אֲשֶׁר־
 לְדָבִיר צִפְּה וְהֵב: וְיַעֲשֶׂה בְּדָבִיר שְׁנֵי כְּרוּבִים עֲצֵי־שֵׁמֶן
 עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ: וְהַמֶּשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הָאֶחָד
 וְהַמֶּשׁ אַמּוֹת כְּנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מִקְּצוֹת
 כְּנָפָיו וְעַד־קְצוֹת כְּנָפָיו: וְיַעֲשֶׂה בָאֲמָה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי
 מִדָּה אֶחָד וְקָצֵב אֶחָד לַשֵּׁנִי הַכְּרוּבִים: קוֹמַת הַכְּרוּב
 הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאֲמָה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי: וְיִתֵּן אֶת־הַכְּרוּבִים
 בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְיִפְרְשׂוּ אֶת־כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים וְיַגִּיעַ
 כְּנָפֵיהֶם אֶחָד בְּקִיּוֹר וְכְנָף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי נֹגַעַת בְּקִיּוֹר הַשֵּׁנִי
 וְכְנָפֵיהֶם אֶל־תּוֹךְ הַבַּיִת נֹגַעַת כְּנָף אֶל־כְּנָף: וְיַצֵּף אֶת־
 הַכְּרוּבִים וְהֵב: וְאֶת־כָּל־קִירוֹת הַבַּיִת מִסָּבִיב וְקָלַע פְּתוּחֵי
 מִקְּבֻלַּת אֲרָזִים וְהַמְלֵא וְהַמְלֵא מִלְּפָנִים וְלְחֻצוֹת:

וְיִן אויף דיר מיין צוואג וואס איך האב צוגעואגט דיין
 פאטער דודן. ¹³ און איך וועל רוען צווישן די קינדער
 פון ישראל, און וועל ניט פארלאזן מיין פאלק ישראל.
¹⁴ אזוי האט שלמה אויפגעבויט דאס הויז, און האט
 עס פארענדיקט. ¹⁵ און ער האט געבויט די ווענט פון
 דעם הויז אינעווייניק מיט ברעטער פון צעדערן; פון
 באדעם פון הויז ביז די באלקנס פון סופיט האט ער בא-
 דעקט מיט האלץ פון אינעווייניק; און ער האט באדעקט
 דעם באדעם פון הויז מיט ברעטער פון ציפרעסן. ¹⁶ און
 ער האט געבויט צוואנציק איילן פון דעם הינטערשטן
 טייל פון הויז מיט ברעטער פון צעדערן, פון באדעם ביז
 די באלקנס; און ער האט עס זיך געבויט פון אינעווייניק,
 פאר א דביר, פאר א קדשקדשים. ¹⁷ און פערציק איילן
 ולאנגט איז געווען דאס הויז, דאס איז דער היכל פון
 פארנט. ¹⁸ און דאס צעדערהאלץ אויפן הויז אינעווייניק
 איז געווען א געשניץ פון קנעפ און געעפנטע קווייטן. אלץ
 איז געווען צעדער, קיין שטיין האט זיך ניט ארויסגעווען.
¹⁹ און דעם דביר אינעווייניק אין הויז האט ער צוגעגרייט
 אויף אריינשטעלן אהין דעם ארון פון גאטס בונד. ²⁰ און
 אינעווייניק פון דביר איז געווען צוואנציק איילן די לענג,
 און צוואנציק איילן די ברייט, און צוואנציק איילן איז
 געווען זיין הייך; און ער האט אים איבערגעצויגן מיט
 עכטן גאלד. און ער האט באדעקט דעם מוזב מיט
 צעדערהאלץ. ²¹ אזוי האט שלמה איבערגעצויגן דאס

יג' ט"ו יח' י"ג כ"ה סח'ק'ק'י

הויז פון אינעווייניק מיט עכטן גאלד; און ער האט פארצויגן גילדערנע קייטן פאר דעם דביר; און ער האט עס
 איבערגעצויגן מיט גאלד. ²² און דאס גאנצע הויז האט ער איבערגעצויגן מיט גאלד, ביז דאס גאנצע הויז איז געווען
 געענדיקט; אויך דעם גאנצן מוזב וואס ביים דביר האט ער איבערגעצויגן מיט גאלד.

²³ און ער האט געמאכט אין דביר צוויי כרובים פון איילבויםהאלץ, צען איילן די הייך פון איטלעכן. ²⁴ און פינף
 איילן איז געווען איין פליגל פון א כרוב, און פינף איילן דער צווייטער פליגל פון א כרוב; צען איילן פון איין עק פון
 זיינע פליגלען ביזן אנדער עק פון זיינע פליגלען. ²⁵ צען איילן איז אויך געווען דער צווייטער כרוב; איין מאס און איין
 שניט ביי ביידע כרובים; ²⁶ די הייך פון איין כרוב צען איילן, און דעסגלייכן פון צווייטן כרוב. ²⁷ און ער האט אריי-
 געשטעלט די כרובים אין דעם אינעווייניקסטן הויז. און מע האט געמאכט די פליגלען פון די כרובים אויסגעשפרייט,
 און דער פליגל פון איינעם האט אנגערירט איין וואנט, און דער פליגל פון צווייטן כרוב האט אנגערירט די צווייטע
 וואנט; און זייערע פליגלען האבן זיך אנגערירט אין מיטן הויז א פליגל אן א פליגל. ²⁸ און ער האט איבערגעצויגן די
 כרובים מיט גאלד.

²⁹ און אלע ווענט פון דעם הויז רונד ארום האט ער אויסגעשניצט מיט געשניצן פון כרובים און טייטלביימער און
 "ד. ה. דעם קדשקדשים.

געעפנטע קוויטן, פון אינעווייניק און אויסנווייניק. ⁵⁰ און דעם דיל פון הויז האָט ער איבערגעצויגן מיט גאַלד, אינעווייניק און אויסנווייניק. ⁵¹ און פאַר דעם אַינגאַנג פון דביר האָט ער געמאַכט טירן פון איילבוימהאַלץ; דער טירגעשטעל מיט די ביישטידלעך איז אויסגעקומען פינף עקעכדיק. ⁵² און אויף די צוויי טירן פון איילבוימהאַלץ האָט ער אויסגעשניצט געשניצן פון כרובים און טייל-ביימער און געעפנטע קוויטן, און איבערגעצויגן מיט גאַלד; און ער האָט אויסגעקלאַפט דאָס גאַלד אויף די כרובים און אויף די טיילביימער. ⁵³ און דעסגלייכן האָט ער געמאַכט פאַר דעם אַינגאַנג פון היכל, ביי שטידלעך פון איילבוימהאַלץ, פירעקעכדיק; ⁵⁴ און צוויי טירן פון ציפרעסנהאַלץ; די צוויי פליגלען פון איין טיר האָבן זיך צונויפגעלייגט, און די צוויי פליגלען פון דער אנדער טיר האָבן זיך צונויפגעלייגט. ⁵⁵ און ער האָט אויסגעשניצט כרובים און טיילביימער און געעפנטע קוויטן, און האָט איבערגעצויגן מיט גאַלד אַרויפגעפאַסט אויפן אַינגעשניצטן.

⁵⁶ און ער האָט געבויט דעם אינעווייניקסטן הויף פון דריי ציילן געהאַקטע שטיינער, און אַ צייל צעדער באַלקנס. ⁵⁷ אין פירטן יאָר איז געלייגט געוואָרן דער גרויס-פעסט פון גאַטס הויז, אין מאָנאַט זיו. ⁵⁸ און אין עלפטן יאָר, אין מאָנאַט בול-דאָס איז דער אַכטער חודש-איז געענדיקט געוואָרן דאָס הויז אין אַלע זיינע טיילן, און לויט

וְאֶת־קִרְקַע הַבַּיִת צִפָּה וְהָב לַפְּנִימָה וְלַחֲצוֹן: וְאֶת פֶּתַח הַדְּבִיר עָשָׂה דִלְתוֹת עֲצֵי־שֵׁמֶן הָאֵיל מִזְוֹזוֹת חֲמִשִּׁית: וְשֵׁתַי דִּלְתוֹת עֲצֵי־שֵׁמֶן וְקָלַע עֲלֵיהֶם מִקְלָעוֹת כְּרוּבִים לִב וְתַמְרֹת וּפְטוּרֵי צִצִּים וְצִפָּה וְהָב וַיֵּרֶד עַל־הַכְּרוּבִים וְעַל־הַתַּמְרוֹת אֶת־הַהֶבֶב: וְכֵן עָשָׂה לַפֶּתַח הַהֵיכָל מִזְוֹזוֹת לִב עֲצֵי־שֵׁמֶן מֵאֵת רִבְעִית: וְשֵׁתַי דִּלְתוֹת עֲצֵי בְרוֹשִׁים שְׁנֵי לִב אֲלֵעִים הַדִּלְתָה הָאֶחָת גִּלְלִים וְשְׁנֵי קָלָעִים הַדִּלְתָה הַשְּׁנִיָּת גִּלְלִים: וְקָלַע כְּרוּבִים וְתַמְרוֹת וּפְטוּרֵי צִצִּים וְצִפָּה וְהָב לִב מִיֶּשֶׁר עַל־הַמְּחֻקָּה: וַיִּכּוּ אֶת־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית שְׁלֹשָׁה לִב טוּרֵי נֹגֵת וְטוּר כְּרֹתֵת אַרְוִים: בַּשָּׁנָה הַרְבִּיעִית יָסַד בֵּית לַיהוָה בְּנִרְחַו: וּבַשָּׁנָה הָאֶחָת עָשְׂרָה בְּנִרְחַו בּוֹל הוּא לַיהוָה הַשְּׁמִינִי כָּלָה הַבַּיִת לְבַלְדְּכָרְיוֹ וּלְכָל־מִשְׁפָּטוֹ וַיִּבְנֶהוּ שֶׁבַע שָׁנִים:

1

וְאֶת־בֵּיתוֹ בְּנָה שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וַיְכַל אֶת־כָּל־בֵּיתוֹ: וַיִּבֶן אֶת־בֵּית יְעֹזֵר הַלְּבָנוֹן מֵאֵה אַמָּה אַרְבּוֹ בַּחֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל אַרְבַּעַת טוּרֵי עַמּוּדֵי אַרְוִים וּכְרֹתוֹת אַרְוִים עַל־הָעַמּוּדִים: וְסָפֵן בְּאֵרוֹ מִמַּעַל עַל־הַצֵּלֶת אֲשֶׁר עַל־הָעַמּוּדִים אַרְבַּעִים וְחַמְשֵׁה חַמְשֵׁה עֶשֶׂר הַטּוּרֵי: וּשְׁקָפִים שְׁלֹשָׁה טוּרִים ד וּמְחֻזָּה אֶל־מְחֻזָּה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: וְכָל־הַפְּתָחוֹת וְהַמְּזוּזוֹת הַרְבִּעִים שְׁקָף וּמִיל מְחֻזָּה אֶל־מְחֻזָּה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: וְאֵת אוֹלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים אַמָּה אַרְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבוֹ וְאוֹלָם עַל־פְּנִיהֶם וְעַמּוּדִים וְעַב עַל־פְּנִיהֶם: וְאוֹלָם הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט־שָׁם אֶלֶם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסָפֵן בְּאֵרוֹ מִהַפְּרָקַע עַד־הַפְּרָקַע: וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֵׁב שָׁם הַחֲצֵר הָאֲחֵרֵת מִבֵּית לְאוֹלָם כַּמַּעֲשָׂה הָיָה וּבֵית יַעֲשָׂה

1, 14 משפטים ט

אַלץ ווי עס האָט באַדאַרפט צו זיין. און ער האָט עס געבויט זיבן יאָר.

2

¹ און זיין אייגן הויז האָט שלמה געבויט דרייצן יאָר, ביז ער האָט פאַרענדיקט זיין גאַנץ הויז. ² און ער האָט געבויט דאָס הויז פון לבנון־וואַלד, הונדערט איילן זיין לענג, און פופציק איילן זיין ברייט, און דרייסיק איילן זיין הייך, אויף פיר ציילן צעדערווילן, מיט צעדערבאלקנס אויף די זיילן. ³ און עס איז געווען באַדעקט מיט צעדעהאַלץ פון אויבן, איבער די זייטקאַמערן וואָס אויף די פינף און פערציק זיילן, פופצן אין אַ צייל. ⁴ און באַלקנס זיינען געווען דריי ציילן; און אַ דורכבליק קעגן אַ דורכבליק דריי מאָל. ⁵ און אַלע טירן מיט די ביי שטידלעך זיינען געווען פירעקעכדיק אין געשטעל; און אַ דורכבליק קעגן אַ דורכבליק דריי מאָל. ⁶ און דאָס פּאָדערהויז פון זיילן האָט ער געמאַכט: פופציק איילן זיין לענג, און דרייסיק איילן זיין ברייט, מיט אַ פיריהויז פאַר זיי, מיט זיילן און אַ באַלקנדעכל פאַר זיי. ⁷ און ער האָט געמאַכט דאָס פּאָדערהויז פון טראָן וואָס ער זאָל דאַרטן משפּטן, דאָס פּאָדערהויז פון משפּט; און עס איז געווען באַדעקט מיט צעדעהאַלץ פון באַדעם ביז באַדעם. ⁸ און זיין הויז וואָס ער איז דאַרטן געזעסן, אין אַן אנדער הויף, אינעווייניקצו פון פּאָדערהויז, איז געווען פון דער

ט לכת־פרעה אשר לקח שלמה באילם הנה: בלא־אלה
אבנים יקרת במדות גזית מנררות במנהגה מבית ומחוז
וממסד עד־המפוחות ומחוז עד־ההצר הגדולה:
י ומסד אבנים יקרות אבנים גדלות אבני עשר אמות
יא ואבני שמנה אמות: ומלמעלה אבנים יקרות במדות
יב גזית נארו: והצר הגדולה סביב שלשה טורים גזית
ומד קרת ארזים וקצר בית־היהוה הפנימית ולא־לם
יג הבית: וישלח המלך שלמה נקח את־היהוה
יד מצר: כדאשה אלמנה הוא ממטה נפתלי ואביו איש
צהר חרש נחשת ומלא את־החכמה ואת־התבונה
ואת־הדעת לעשות כל־מלאכה בנחשת ובוא אל
טו המלך שלמה ועש את־כל־מלאכתו: ויצר את־שני
העמודים נחשת שמנה עשרה אמה קומת העמוד
האחד והוט שתי־עשרה אמה וסב את־העמוד השני:
טז ושתי כותרת עשה לתת על־ראשי העמודים מצק
יז נחשת המש אמות קומת הכותרת האחת והמש אמות
יח קומת הכותרת השנית: שבכים מעשה שבכה גדלים
מעשה שרשרות לכותרת אשר על־ראש העמודים שבעה
יט לכותרת האחת ושבעה לכותרת השנית: ועש את־
העמודים ושני טורים סביב על־השבכה האחת לכפות
את־הכותרת אשר על־ראש הרמנים וכן עשה לכותרת
שני השנית: וכותרת אשר על־ראש העמודים מעשה שושן
כ באולם ארבע אמות: וכותרת על־שני העמודים גם־
כא ממעל מלפנת הבטן אשר לעבר: שבכה והרמונים
כב מאתים טורים סביב על הכותרת השנית: וקם את־
העמודים לא־לם הויגל וקם את־העמוד הזמני וקרא
את־שמו יגן וקם את־העמוד השמאלי וקרא את־

אייגענער ארבעט. ער האָט אויך געמאַכט אַ הויז פאַר
פרעהס טאַכטער וואָס שלמה האָט גענומען, אזוי ווי דאָס
דאָזיקע פּאָדערהויז.

° דאָס אַלץ איז געווען פון טייערע שטיינער, לויט
די מאָסן פון געהאַקטע שטיינער, אַרומגעזעגט מיט אַ ועג
פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק; און פון גרונטפּעסט
בין געזימס, און דרויסן בין גרויסן הויף. ¹⁰ און עס איז
געווען געגרונטפּעסט מיט טייערע שטיינער, גרויסע
שטיינער, שטיינער פון צען איילן, און שטיינער פון אַכט
איילן. ¹¹ און פון אויבן זיינען געווען טייערע שטיינער,
לויט די מאָסן פון געהאַקטע שטיינער, און צעדערהאַלץ.
¹² און דער גרויסער הויף רונד אַרום איז געווען פון דריי
צײלן געהאַקטע שטיינער, און אַ צײל צעדערבאַלקנס;
דעסגלייכן פאַר דעם אינעווייניקסטן הויף פון גאַטס הויז,
און פאַר דעם פּאָליש פון הויז.

¹³ און דער מלך שלמה האָט געשיקט און האָט גע-
נומען חירמען פון צור. ¹⁴ ער איז געווען דער זון פון אַ
פרוי אַן אלמנה, פון שבט נפתלי, און זיין פּאָטער איז גע-
ווען אַ מאַן פון צור, אַ קופּערשמיד; און ער איז געווען
פּויל מיט חכמה און פאַרשטאַנדיקייט און קענשאַפט צו
מאַכן אַלערליי אַרבעט אין קופּער, און ער איז געקומען
צום מלך שלמה, און האָט געמאַכט זיין גאַנצע אַרבעט.

א' השטח וקרא כמסד ספרדים יח' קמץ ברבע כ' השכנה ק

¹⁵ און ער האָט אויסגעפורעמט די צוויי זײלן פון קופּער; אַכצן איילן איז געווען די הייך פון איין זײל, און
אַ פּאָדים פון צוועלף איילן האָט [איים] אַרומגערינגלט; [און] אזוי דער צווייטער זײל. ¹⁶ און צוויי קרוינען האָט
ער געמאַכט אַרויפצוטאָן אויף די קעפּ פון די זײלן, אויסגעגאַסן פון קופּער; פינף איילן די הייך פון איין קרוין, און
פינף איילן די הייך פון דער צווייטער קרוין; ¹⁷ מיט נעצן פון פּלעכטאַרבעט, שוורן פון געקײטלטער אַרבעט, פאַר
די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זײלן; זיבן פאַר איין קרוין, און זיבן פאַר דער צווייטער קרוין. ¹⁸ אזוי האָט ער
געמאַכט די זײלן; און צוויי צײלן רונד אַרום אויף איין נעץ צו באַדעקן די קרוינען וואָס אויבן איבער די מילגרוימען;
און אזוי האָט ער געמאַכט פאַר דער צווייטער קרוין. ¹⁹ און די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זײלן אין דעם פּאָליש
זיינען געווען פון ליליענאַרבעט, פיר איילן. ²⁰ און די קרוינען אויף די צוויי זײלן זיינען אויך געווען פון אויבן אַקעגן
דעם בויך וואָס צו דער זײט פון דער נעץ. און די מילגרוימען זיינען געווען צוויי הונדערט, אין צײלן רונד
אַרום אויף דער צווייטער קרוין. ²¹ און ער האָט אויפגעשטעלט די זײלן ביים פּאָליש פון היכל; און ער האָט
אויפגעשטעלט דעם רעכטן זײל, און גערופן זיין נאָמען יגן; און ער האָט אויפגעשטעלט דעם לינקן זײל, און גערופן זיין

שמו בעו: ועל ראש העמודים מעשה שושן ותהם כב
מלאכת העמודים: ויעש את־הים מוצק עשר כב
באמה משפתו עד־שפתו עגל וסביב והמש באמה
קומתו וקוה שלשים באמה יסב אתו סביב: ופקעום כד
מתחת לשפתו וסביב סבבים אתו עשר באמה מקפים
את־הים סביב שני טורים הפקעים יצקים ביצקתו:
עמד על־שני עשר בקר שלשה פנים וצפונה ושלשה כה
פנים ומה ושלשה ופנים נגבה ושלשה פנים מורחה
ותים עליהם מלמעלה וכל־אחריהם ביתה: ועבני טפה כו
ושפתו במעשה שפתיבום פרח שושן אלפים בת יביל:
ויעש את־המכונת עשר נחשת ארבע באמה כו
ארך המכונה האחת וארבע באמה רחבה ושלש באמה
קומתה: ונה מעשה המכונה מסגרת להם ומסגרת כח
בין השלבים: ועל־המסגרות אשר בין השלבים אריות כח
בקר וכרובים ועל־השלבים פן ממעל ומתחת לאריות
ולבקר ליות מעשה מורד: וארבעה אופני נחשת ל
למכונה האחת וסרני נחשת וארבעה פעמתיו בתפת
להם מתחת לביר הפתפות יצקות מעבר איש ליות:
ופיהו מבית לפתרת ומעלה באמה ופיה עגל מעשה לא
בן אמה וחצי האמה וגם־על־פיה מקלעות ומסגרותיהם
מרבעות לא עגלות: וארבעת האופנים למתחת לב
למסגרות וידות האופנים במכונה וקומת האופן האחד
אמה וחצי האמה: ומעשה האופנים במעשה אופן ל
המרבבה ידותם ונביתם וחשקיהם וחשריהם הכל מוצק:
וארבע כתפות אל ארבע פנות המכונה האחת מן לו
המכונה בתפיה: ובראש המכונה חצי האמה קומה לה
עגל וסביב ועל ראש המכונה ידיתה ומסגרתיה ממנה:

כב כגל כד וק פי כו כגל טיב

נאמען בועו. ²² און אויף די קעפ פון די זיילן איז געווען
ליליענארבעט. אזוי איז פארענדיקט געווארן די ארבעט
פון די זיילן.

²³ און ער האָט געמאַכט דעם ים, אַ געגאַסענעם, צען
אײלן פון ראַנד צו ראַנד, קײלעכדיק רונד אַרום, און
פײַף אײלן זײַן הײך; און אַ שנור פון דרײַסיק אײלן האָט
אײם אַרומגערינגלט רונד אַרום. ²⁴ און אונטער זײַן ראַנד
רונד אַרום האָבן אײם אַרומגערינגלט קנעפּ צען אײלן,
אַרומצירקלענדיק דעם ים רונד אַרום; אײן צוויי צײלן
זײנען געווען די קנעפּ, אויסגעגאַסן אײן אײן גוס מיט אײם.
²⁵ ער איז געשטאַנען אויף צוועלף רינדער; דרײַ געקערט
צו צפון, און דרײַ געקערט צו מערב, און דרײַ געקערט
צו דרום, און דרײַ געקערט צו מזרח. און דער ים איז גע־
ווען איבער זײ פון אויבן; און אלע זײערע הײנטערלעכער
זײנען געווען אינעוועײניק צו. ²⁶ און זײַן גרעב איז געווען אַ
האַנטברײט; און זײַן ראַנד איז געווען אזוי ווי די אַרבעט
פון דעם ראַנד פון אַ בעכער, ווי אַ ליליענבלום. צוויי
טויזנט בת האָט ער געהאַלטן.

²⁷ און ער האָט געמאַכט די צען געשטעלן פון
קופער; פיר אײלן איז געווען די לענג פון אײטלעכן גע־
שטעל, און פיר אײלן זײַן ברייט, און דרײַ אײלן זײַן הײך.
²⁸ און אזוי איז געווען די אַרבעט פון די געשטעלן: זײ
האָבן געהאַט ראַמען, און די ראַמען זײנען געווען צווישן
לײסטן. ²⁹ און אויף די ראַמען וואָס צווישן די לײסטן

זײנען געווען לײבן, רינדער, און כרובים; און אזוי איז געווען אויף די לײסטן פון אויבן; און אונטער די לײבן
און די רינדער זײנען געווען קרענץ פון אַראָפּגעהאַנגענער אַרבעט. ³⁰ און פיר קופערנע רעדער זײנען געווען צו
אײטלעכן געשטעל, און קופערנע אַקסן; און זײנע פיר ווינקלען—צו זײ זײנען געווען אַקסלען; אונטער דעם האַנטפאַס
זײנען די אַקסלען געווען אויסגעגאַסן, מיט קרענץ בײ דער זײט פון אײטלעכן. ³¹ און זײַן עפענונג אינעוועײניק אין דער
קרױן און איבער איר איז געווען אַן אײל די הײך; און איר עפענונג איז געווען קײלעכדיק, ווי די אַרבעט פון אַ פּוֹס־
געשטעל, אַן אײל און אַ האַלב; און אויך אויף איר עפענונג זײנען געווען אויסקריצונגען; און זײערע ראַמען זײנען גע־
ווען פירעקעכדיק, ניט רונד. ³² און די פיר רעדער זײנען געווען אונטער די ראַמען, און די אַקסן פון די רעדער זײנען
געווען אין דעם געשטעל; און די הײך פון אַ ראַד איז געווען אַן אײל און אַ האַלבע אײל. ³³ און די אַרבעט פון די
רעדער איז געווען אזוי ווי די אַרבעט פון אַ ראַד פון אַ וואָגן; זײערע אַקסן, און זײערע רײפן, און זײערע פּלעקלעך,
און זײערע אַקסרעדלעך, אַלץ איז געווען געגאַסן. ³⁴ און פיר אַקסלען זײנען געווען צו די פיר ווינקלען פון אײטלעכן
געשטעל; פון געשטעל גופא זײנען געווען זײנע אַקסלען. ³⁵ און אויבן אין געשטעל איז געווען קײלעכדיק רונד
אַרום אַ האַלבע אײל די הײך. און אויבן אויפן געשטעל זײנע הענטלעך און זײנע ראַמען זײנען געווען פון אײם גופא.

ד. ה. פון דעם האנטפאס. ד. ה. פון דער קרוין.

לו ויפתח על-הקלחת ידו ויעל ומסגרתה כרובים
 לו אריות ותמלת כמעראיש וליזות סביב: כנאת עשה
 את עשר המכות. מוצק אחד מדה אחת קצב אחד
 לה לכלהה: ויעש עשרה כירות נחשת ארבעים
 בת יכיל והפיור האחד ארבע פאמה הפיור האחד
 לט פיור אחד על-המכות האחת לעשר המכות: ויתן
 את-המכות המש על-פתח הבית מימין והמש על-
 פתח הבית משמאלו ואת-הים נתן מפתח הבית הימנית
 כדמה ממול נגב: ויעש חורים את-הכירות
 ואת-היעים ואת-המורקות ויכל חירם לעשות את-כל
 מה המלאכה אשר עשה למלך שלמה בית יהוה: עמודים
 שנים ונקלת הכתרת אשר-על-ראש העמודים שנים
 והשכבות שנים לכפות את-שתי נקלות הכתרת אשר
 על-ראש העמודים: ואת-הרמנים ארבע מאות לשתי
 השכבות שגדטורים רמנים לשכבה האחת לכפות את-
 שתי נקלות הכתרת אשר על-פני העמודים: ואת-המכות
 מד עשר ואת-הכירות עשרה על-המכות: ואת-הים האחד
 מה ואת-הבקר שנים עשר תחת הים: ואת-הסירות ואת-
 היעים ואת-המורקות ואת פליהפלים האהל אשר עשה
 חירם למלך שלמה בית יהוה נחשת ממרט: בכפר
 תורדן יצקם המלך במעבה האדמה בין סבות ובין
 צרתן: וינח שלמה את-פליהפלים מרב מאד מאד לא
 מה נחקר משקל הנחשת: ויעש שלמה את פליהפלים
 אשר בית יהוה את מנבח הנהב ואת-השלחן אשר עליו
 מט לחם הפנים והב: ואת-המזרות המש מימין והמש משמאל
 לפני הדביר והב סגור והפרח והנרת והמלקתים והב:
 וחספות והמזרות והמורקות והכפות והמחזות והב

15 מסגרתה קיר מ המסות ויקהל כמדת אשכנזים ויהו
 המסות פקדו שני המסותים ואל המסות: ואלה קיר

און ער האט אויסגעקריצט אויף די פלעכן פון זיינע
 הענטלעך, און אויף זיינע לייסטן, כרובים, לייבן, און
 טייטלביימער, ווי נאך דעם בלייו פון איטלעכן, און
 קרעניץ רונד ארום. 37 אזוי האט ער געמאכט די צען גע-
 שטעלן; איין גוס, איין מאס, איין שניט, פאר זיי אלעמען.
 38 און ער האט געמאכט צען האנטפאסן פון קופער;
 פערציק פת האט געהאלטן איטלעכער האנטפאס; פיר
 איילן איטלעכער האנטפאס; איין האנטפאס אויף איט
 לעכן געשטעל פון די צען געשטעלן. 39 און ער האט
 אוועקגעשטעלט די געשטעלן, פינף אויף דער רעכטער
 זייט פון היזו, און פינף אויף דער לינקער זייט פון היזו.
 און דעם ים האט ער אוועקגעשטעלט אויף דער רעכטער
 זייט פון היזו צו מורח, אקעגן דרום.

40 און חירם האט געמאכט די טעפ און די שופלען
 און די שפרענגבעקנס.

און חירם האט געענדיקט מאכן די גאנצע ארבעט
 וואס ער האט געטאן פאר דעם מלך שלמה אין גאטס
 היזו: 41 די צוויי זיילן, און די צוויי בעקנס פון די קרוינען
 וואס אויף די קעפ פון די זיילן; און די צוויי נעצן צו בא-
 דעקן די צוויי בעקנס פון די קרוינען וואס אויף די קעפ

פון די זיילן; 42 און די פיר הונדערט מילגרוימען פאר די צוויי נעצן, צוויי זיילן מילגרוימען פאר איטלעכער
 נעץ, צו באדעקן די צוויי קיילעכדיקע קרוינען וואס איבער די זיילן; 43 און די צען געשטעלן, און די צען
 האנטפאסן אויף די געשטעלן; 44 און דעם איין ים, און די צוועלף רינדער אונטער דעם ים; 45 און די טעפ און די
 שופלען און די שפרענגבעקנס. און אלע די דאזיקע פלים וואס חירם האט געמאכט פאר דעם מלך שלמה אין גאטס
 היזו, זיינען געווען פון בלאנקן קופער. 46 אין דער געגנט פון ירדן האט זיי דער מלך אויסגעגאסן, אין געדיכטער ערד,
 צווישן סיכות און צווישן צרתן. 47 און שלמה האט געלאזט די אלע פלים נויט געווינגן, פון זייער גרויס פילקייט; נויט
 צו בארעכענען איז געווען די וואג פון דעם קופער.

48 און שלמה האט געמאכט אלע פלים וואס אין גאטס היזו: דעם גילדערנעם מזבח, און דעם טיש וואס אויף
 אים איז דאס ברויט פון אונגעזיכט, פון גאלד; 49 און די מנורות, פינף פון דער רעכטער זייט, און פינף פון דער
 לינקער זייט, פאר דעם דביר, פון עכטן גאלד; און די בלומען, און די רערלעך, און די צווענגלעך, פון גאלד; 50 און
 די בעקנס, און די שנייצמעסערס, און די שפרענגבעקנס, און די שאָלן, און די פיייערפאָנען, פון עכטן גאלד; און די

געלענקען פאר די טירן פון דעם אינעווייניקסטן הויז, פאר דעם קדשי־קדשים, און פאר די טירן פון דעם הויז, פאר דעם היכל, פון גאלד.

¹¹ און די גאנצע ארבעט וואָס דער מלך שלמה האָט געמאַכט אין גאָטס הויז, איז געענדיקט געוואָרן. און שלמה האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פון זיין פּאַטער דודן, דאָס וילבער, און דאָס גאלד, און די פּלים, און אַריינגעגעבן אין די שאַצקאַמערן פון גאָטס הויז.

ח ¹ דענסמאָל האָט שלמה אַיינגעזאַמלט די עלטסטע פון ישראל, און אַלע הויפטלייט פון די שבטים, די פירשטן פון די פּאַטערהייזער פון די קינדער פון ישראל, צום מלך שלמה קיין ירושלים, כדי אַרויפצוברענגען דעם אָרון פון גאָטס בונד פון דודס־שטאַט, דאָס איז ציון. ² און אַלע מענער פון ישראל האָבן זיך אַיינגעזאַמלט צום מלך שלמה אויף יום־טוב, אין מאָנאַט אִיתנים, דאָס איז דער זיבעטער חודש. ³ און אַלע עלטסטע פון ישראל זיינען געקומען, און די פּהנים האָבן געטראָגן דעם אָרון. ⁴ און זיי האָבן אַרויפגעבראַכט דעם אָרון פון גאָט, און דעם אוהל־מועד, און אַלע הייליקע פּלים וואָס אין געזעלט־די פּהנים און די לויים האָבן זיי אַרויפגעבראַכט. ⁵ און דער מלך שלמה און מיט אים די גאַנצע עדה פון ישראל וואָס איז זיך צונויפגעקומען ביי אים, זיינען געווען פאַר דעם אָרון, שלאַכטנדיק שאַף און רינדער, וואָס האָבן ניט גע־

קענט געצײלט ווערן און ניט באַרעכנט ווערן פון פּילקײט. ⁶ און די פּהנים האָבן אַריינגעבראַכט דעם אָרון פון גאָטס בונד אויף זיין אָרט, אין דעם דביר פון הויז, אין קדשי־קדשים, אונטער די פּליגלען פון די פּרובים. ⁷ וואָרום די פּרובים האָבן אויסגעשפּרייט די פּליגלען איבער דעם אָרון, און די פּרובים האָבן געשירעמט איבער דעם אָרון און איבער זיינע שטאַנגען פון אויבן. ⁸ און די שטאַנגען זיינען געווען אזוי לאַנג אַז די שפיצן פון די שטאַנגען זיינען געווען געוואָרן פון הייליקטום פאַרן דביר, אָבער זיי זיינען ניט געווען געוואָרן וויטער אַרויס. און זיי זיינען דאַרטן געבליבן ביז אויף היינטיקן טאָג. ⁹ גאַרנישט איז אין אָרון געווען, נאָר די צוויי שטיינערנע לוחות וואָס משה האָט אַהין אַריינגעלייגט אין חוֹרב, בעת גאָט האָט געשלאָסן אַ בונד מיט די קינדער פון ישראל, ווען זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים. ¹⁰ און עס איז געווען, ווי די פּהנים זיינען אַרויסגעגאַנגען פון הייליקטום, אזוי האָט אַ וואַלקן אָנגעפּילט דאָס הויז פון גאָט. ¹¹ און די פּהנים האָבן ניט געקענט זיך שטעלן טאַן דעם דינסט פון וועגן דעם וואַלקן, וואָרום די פּראַכט פון גאָט האָט אָנגעפּילט דאָס הויז פון גאָט. ¹² דענסמאָל האָט שלמה געזאַגט:

גאָט האָט געזאַגט אין וואַלקן צו רועני:

קִנּוּר וְהַפְתּוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת הַחוּצָה וְהָבִי: וְתִשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּיּוֹם יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קֹדְשֵׁי וְדָגְרֵי אָבִיו אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּלִּים נְתֹן בַּאֲצִרוֹת בַּיִת יְהוָה:

ח

אִז יִקְהַל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־דְּאִשֵּׁי הַמִּשְׁוֹת וְנִשְׂאֵי הָאֲבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֶת־אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִעִיר דָּדָה הוּא צִיּוֹן: וַיִּקְהְלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי־הָאֲתָנִים בְּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי: וַיָּבֹאוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הָאָרוֹן: וַיַּעֲלוּ אֶת־אָרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־כֵּלֵי הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עַדֵּת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעְדִים עִלָּיו אֹתוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מִזְבָּחִים צִאן וּבִקְרֹ אֲשֶׁר לֹא־יִסְפְּרוּ וְלֹא יִמְנוּ מִרֹב: וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־יְהוָה בְּרִית־יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים אֶל־תַּחַת בְּנֵפֵי הַכְּרוּבִים: כִּי הַכְּרוּבִים פָּרְשִׁים וּבְנֵפֵים אֶל־מְקוֹם הָאָרוֹן וַיִּסְכּוּ הַכְּרוּבִים עַל־הָאָרוֹן וְעַל־כַּדָּיו מִלְּמַעְלָה: וַיִּאָּרְכוּ הַכַּדָּיִם וַיִּרְאוּ רֵאשֵׁי הַכַּדָּיִם מִן־הַקְּדוֹשׁ עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יָרְאוּ הַרוּחָה וַיהוָה שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: אִין בָּאָרוֹן נָק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּיחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקְּדוֹשׁ וְהִעֲנִן מֵלֵא אֶת־בַּיִת יְהוָה: וְלֹא־יִקְבְּלוּ הַכֹּהֲנִים לְעַמֵּד לְשֹׁרֵת מִפְּנֵי הִעֲנִן כִּי־מֵלֵא כְּבוֹד־יְהוָה אֶת־בַּיִת יְהוָה: אִז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֵן בְּעַרְפֶּל: בְּנֵה בְּנֵיתִי ¹²

1, 12-51, 12 (א) ה' הפסוק סקדי כמסד אשכנזי
ה' א' סבל בלו ו' ע' המסרה ב' הפסוקים שם של סוכה

13 האב איך בויען געבויט דיר א הויז פאר א ווינונג, אן ארט דיר צום זיצן אויף אייביק.

14 און דער מלך האט אומגעדייט זיין פנים, און האט געבענטשט די גאנצע איינוואלונג פון ישראל, און די גאנצע איינוואלונג פון ישראל איז געשטאנען. 15 און ער האט געזאגט: געלויבט איז יהוה דער גאט פון ישראל, וואס האט מיט זיין מויל גערעדט צו מיין פאטער דודן, און מיט זיין האנט דערפילט, אזוי צו זאגן: 16 פון דעם טאג וואס איך האב ארויסגעצויגן מיין פאלק, ישראל, פון מצרים, האב איך נישט אויסדערוויילט קיין שטאט פון אלע שבטים פון ישראל אויף צו בויען א הויז אז מיין נאמען זאל דארטן זיין, אבער איך האב אויסדערוויילט דודן צו זיין איבער מיין פאלק ישראל. 17 און עס איז געווען אין הארצן פון מיין פאטער דודן צו בויען א הויז צו דעם נאמען פון יהוה דעם גאט פון ישראל. 18 אבער האט געזאגט צו מיין פאטער דודן: אזוי ווי דו האסט געהאט אין הארצן צו בויען א הויז צו מיין נאמען, האסטו גוט געטאן וואס דו האסט דאס געהאט אין הארצן. 19 אבער נישט דו וועסט בויען דאס הויז, נייערט דיין זון וואס גייט ארויס פון דינע לענדן, ער וועט בויען דאס הויז צו מיין נאמען. 20 און גאט האט מקיים געווען זיין צוואג וואס ער האט צו געזאגט, און איך בין אויפגעשטאנען אויף מיין פאטער דודס ארט, און איך האב זיך געוועזט אויף דעם טראגן פון ישראל, אזוי ווי גאט האט צוגעזאגט, און איך האב

יד בית וכל לך מכון לשבתך עולמים: וישוב המלך את- פניו ויבנה את בליתיהל ישראל ובליתיהל ישראל עמד: 13 ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובניו מלא לאמר: מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא יבנתה בעיר מפל שבמי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ואבחר ברוך להיות על-עמי ישראל: ויהי עסלבב דוד אבי לבנות בית לשם יהוה אלהי ישראל: ויאמר יהוה אלהי אבי יצן אשר הוה עסלבבך לבנות בית לשמי הטיבת פי הוה עסלבבך: רק אתה לא הבנה הבית פי אסבבך היצא מחלצך הוא יבנה הבית לשמי: ויבן יהוה את דודו אשר דבר ואלקם פחת דוד אבי ואשב על-כפא ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה הבית לשם יהוה אלהי ישראל: 14 ואלהם שם מקום לארון אשר-שם ברית יהוה אשר פרת עסאבתיו בהוציא אתם מארץ מצרים: 15 ובעמד שלמה לפני מנבח יהוה נגד בליתיהל ישראל ויפרש בפיו השמים: ויאמר יהוה אלהי ישראל איד כמדו אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת שמר הבית והקוד לעבדך ההלכים לפניך בכל לבבם: 16 אשר שמרת לעבדך דוד אבי את אשר דברת לו בהדבר בפיו וברוך מלאת פיו הוה: ועתה יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך דוד אבי את אשר דברת לו לאמר לא יבנת לך איש מלפני ישב על-כפא ישראל רק אס-ישמרו בניך את דרכם ללכת לפני כאשר הלכת לפני: ועתה אלהי ישראל יאמן נא דברך אשר דברת לעבדך דוד אבי: פי האמנם ישב אלהים על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלך

כא כז כו ויד ד

געבויט דאס הויז צו דעם נאמען פון יהוה דעם גאט פון ישראל. 21 און איך האב דארטן געמאכט אן ארט פאר דעם ארון, וואס דארטן איז דער בונד פון גאט, וואס ער האט געשלאסן מיט אונדזערע עלטערן, ווען ער האט זיי ארויסגעצויגן פון לאנד מצרים.

22 און שלמה האט זיך געשטעלט פאר דעם מנבח פון גאט, אקעגן דער גאנצער איינוואלונג פון ישראל, און האט אויסגעשפרייט זיינע הענט צום הימל. 23 און ער האט געזאגט: יהוה דו גאט פון ישראל, נישטא אין הימל אויבן אדער אויף דער ערד אונטן א גאט ווי דו, וואס היסט דעם בונד און די גענאד צו דינע קנעכט וואס גייען פאר דיר מיט זייער גאנצן הארצן: 24 וואס האסט געהיט דיין קנעכט, מיין פאטער דודן, דאס וואס דו האסט אים צוגעזאגט; און מיט דיין מויל האסטו גערעדט, און מיט דיין האנט דערפילט, אזוי ווי היינטיקן טאג. 25 און אצונד, יהוה דו גאט פון ישראל, האלט דיין קנעכט, מיין פאטער דודן, דאס וואס דו האסט צו אים גערעדט, אזוי צו זאגן: עס וועט דיר נישט פארשניטן ווערן פון פאר מיר א מאן צו ויצן אויף דעם טראגן פון ישראל, אויב נאר דינע קינדער וועלן היטן זייער וועג, צו גיין פאר מיר אזוי ווי דו ביסט געגאנגען פאר מיר. 26 און אצונד, גאט פון ישראל, זאל, איך בעט דיר, באווערט ווערן דיין צוואג וואס דו האסט צוגעזאגט דיין קנעכט, מיין פאטער דודן.

27 ווארום קען אין דער אמתן גאט ווינען אויף דער ערד? אז די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען דיר

אף כִּי־הִבִּית הַנָּה אֲשֶׁר בְּנִיתִי: וּפְנִית אֶל־הַתְּפִלָּה עֲבָדְךָ כַּח
וְאֶל־הַחֲתוּמֵי יְהוָה אֱלֹהֵי לְשֹׁמֵעַ אֶל־הַדְּרִיחַ וְאֶל־הַתְּפִלָּה
אֲשֶׁר עֲבָדְךָ מִתְּפִלַּל לִפְנֵיךָ הַיּוֹם: לַחַיִּים עֵינֶיךָ פְּתוּחֹת כִּי
אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לֵילָה יוֹם אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יְהוָה
שְׁמִי שָׁם לְשֹׁמֵעַ אֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עֲבָדְךָ אֶל־
הַמְּקוֹם הַזֶּה: וְשָׁמַעְתָּ אֶל־הַחֲתוּמֵי עֲבָדְךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִ
אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִשְׁמָע אֶל־מְקוֹם
שִׁבְתְּךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלַחְתָּ: אֵת אֲשֶׁר יִחַטֵּא לֵא
אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנִשְׁאָבוּ אֱלֹהִים לְהָאֱלֹהִים וּבָא אֱלֹהִים לִפְנֵי
מִן־בְּחֶךָ בַּבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִשְׁמָע הַשָּׁמַיִם וְעֲשִׂיתָ לִבִּי
וְשִׁפְטָת אֶת־עֲבָדְךָ לְהַרְשִׁיעַ רִשְׁעִי לְתֵת דְּרֹכֵי בְּרִאשׁוֹ
וּלְהַצְדִּיק צְדִיק לְתֵת לוֹ בְּצַדִּיקוֹתָי: בְּהַגְנָתָ עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב אֲשֶׁר יִחַטֵּא אֶלְךָ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהִוְדוּ
אֶת־שִׁמְךָ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה לִי
תִשְׁמָע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לַחַטָּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁבַּתְתָּם
אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לְאֲבוֹתָם: בְּהַעֲצֵר שָׁמַיִם לֵא
וּלֹא־יִהְיֶה מָטָר כִּי יִחַטֵּא אֶלְךָ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה
וְהִוְדוּ אֶת־שִׁמְךָ וּמִחַטָּאתָם יִשׁוּבוּן כִּי תִעָנֶם: וְאַתָּה וְיִ
תִשְׁמָע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לַחַטָּאת עֲבָדְךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
כִּי תוֹרַם אֶת־הַדְּרֹךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יִלְכְּדוּבָהּ וְנִתְתַּה מָטָר
עַל־אֲרָצְךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה לַעַמְּךָ לְנַחֲלָה: רָעַב כִּי לִי
יְהִי בְּאֶרֶץ דְּבַר כִּי־יִהְיֶה שְׁדֵפוֹן יִרְלוּן אֲרִבָּה חֶסֶל כִּי
יְהִי כִי יִצְרְלוּ אִיבוֹ בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כִּלְגָנֵעַ כִּלְמַחֲלָה:
כִּלְתְּפִלָּה כִּלְתַּחֲנוּהָ אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכִלְהָאָדָם לְכָל עַמְּךָ לֵא
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן אִישׁ נֹנֵעַ לִבְבוֹ וּפְרַשׁ בְּפִיו אֶל־
הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִשְׁמָע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שִׁבְתְּךָ וְסָלַחְתָּ לִי
וְעֲשִׂיתָ וְנָתַתָּ לְאִישׁ כִּכְלֹדְרָכָיו אֲשֶׁר תִּדַע אֶת־לִבְבוֹ
כִּי־אַתָּה יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת־לִבְבוֹ כִּלְיָגֵי הָאָדָם: לְמַעַן מ

ניט ארמינעמען, היינט ווי שוין דאסדאזיקע הויז וואס איך
האָב געבויט: ²⁸ אָבער קער זיך צו דער־תפילה פון־דיין
קנעכט, און צו זיין בקשה, יהוה מיין גאָט, צוצוהערן צו
דעם געשרי און צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט איז
מתפלל פאַר דיר היינט, ²⁹ או־דיינע אויגן זאלן זיין אָפן
אויף דעמדאזיקן הויז נאָכט און טאָג, אויף דעם אָרט,
וואָס דו האָסט געזאָגט: מיין נאָמען זאל דאָרטן זיין; צו־
צוהערן צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט וועט מתפלל
זיין אַקעגן דעמדאזיקן אָרט. ³⁰ און זאָלסט צוהערן צו
דער בקשה פון דיין קנעכט, און פון דיין פאָלק ישראל,
וואָס זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאזיקן אָרט; און
דו זאָלסט הערן אין דעם אָרט פון דיין ווינונג, אין הימל,
און אז דו וועסט הערן, זאָלסטו פאַרגעבן.

³¹ אז אַ מאָן וועט זינדיקן קעגן זיין חבר, און מע וועט
אַרויפלייגן אויף אים אַ שבועה אים צו באַשווערן, און ער
וועט קומען און שווערן פאַר דיין מובח אין דעמדאזיקן
הויז, ³² זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און טאָג, און משפטן
דיינע קנעכט, צו מאַכן שולדיק דעם שולדיקן, צו געבן
זיין וועג אויף זיין קאַפּ; און צו מאַכן גערעכט דעם גע־
רעכטן, אים צו געבן לויט זיין גערעכטיקייט.

³³ אז דיין פאָלק ישראל וועט געשלאָגן ווערן פאַרן
פיינט, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן זיך
אומקערן צו דיר, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, און
וועלן מתפלל זיין און בעטן צו דיר אין דעמדאזיקן הויז,

³⁴ זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פאַרגעבן די זינד פון דיין פאָלק ישראל, און זאָלסט זיי אומקערן אויף דער
ערד וואָס דו האָסט געזעבן זייערע עלטערן.

³⁵ אז דער הימל וועט זיין פאַרשלאָסן, און עס וועט ניט זיין קיין רעגן, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי
וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאזיקן אָרט, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, און זיך אומקערן פון זייער זינד, ווען דו
האָסט זיי געפייניקט, ³⁶ זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פאַרגעבן די זינד פון דיין קנעכט און דיין פאָלק ישראל,
ווען דו וועסט זיי האָבן געזיין דעם גוטן וועג וואָס זיי זאלן אויף אים גיין; און זאָלסט געבן רעגן אויף דיין לאַנד, וואָס
דו האָסט געזעבן דיין פאָלק פאַר אַ נחלה.

³⁷ אז עס וועט זיין אַ הוינוער אין לאַנד, אז עס וועט זיין אַ מגפה, אז עס וועט זיין אַ קאַרנבראַנד, אַ וועלקעניש, אַ
היישעריק, אַ גראָופרעסער; אז זיין פיינט וועט אים באַלעגען אין דעם לאַנד פון זיינע שטעט; וואָס נאָר פאַר אַ פּלאַג, וואָס
נאָר פאַר אַ קראַנקשאַפט; ³⁸ וואָס נאָר פאַר אַ תפילה, וואָס נאָר פאַר אַ בקשה, עס וועט זיין ביי עמיצן איינעם פון דיין
גאַנצן פאָלק ישראל, ווען איטלעכער פון זיי שפירט די פּלאַגעניש פון זיין האַרצן, און ער שפרייט אויס זיינע הענט צו דעם
דאָזיקן הויז, ³⁹ זאָלסט דו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווינונג, און זאָלסט פאַרגעבן, און זאָלסט טאָג, און געבן
איטלעכן לויט אלע זיינע וועגן, אזוי ווי דו ווייסט זיין האַרץ-וואָרום דו אליין ווייסט דאָס האַרץ פון אלע מענטשן קינדער-

וַיֹּאמֶר כָּל־הַיּוֹמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
 טא נְתַתָּה לְאַבְתָּיִנוּ; וְנִם אֶל־הַנְּכָרִי אֲשֶׁר לֹא־מִעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 מב הוּא וְכֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׂמֹךְ: כִּי יִשְׁמְעוּ אֶת־
 שְׂמֹךְ הַגָּדוֹל וְאֶת־דְּרֹךְ הַחֻקָּה וְיִרְצֶנּוּ הַנְּטוּיָה וְכֹא
 מג וְהַתְּפִלָּה אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה: אִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן
 שְׂבִיחַתְּךָ וְעִשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנְּכָרִי לְמַעַן
 דעוּן כִּלְעַמּוֹ הָאֶרֶץ אֶת־שְׂמֹךְ לִירְאָה אֶתְּךָ בְּעַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שְׂמֹךְ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
 מד בְּנִיתִי: כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לְמִלְחָמָה עַל־אֵיבֵי בְּהַרְדָּךְ
 אֲשֶׁר תִּשְׁלַחֵם וְהַתְּפִלָּה אֶל־הַזֶּה דְרֹךְ הָעִיר אֲשֶׁר
 מה בְּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בְּנִיתִי לְשְׂמֹךְ: וְשָׁמְעַתָּ הַשָּׁמַיִם
 מו אֶת־הַתְּפִלָּתָם וְאֶת־הַתְּהַנּוּתָם וְעִשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם: כִּי יִחְטְאוּ
 לְךָ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יִחְטָא וְאִנְפִּיתָ כִּם וְנִתַּתָּם לְפָנֵי
 אוֹיֵב וְשָׁבוּם שְׁבִיחָם אֶל־אֶרֶץ הָאֵיִב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה:
 מז וְהִשִּׁיבוּ אֶל־לִבְכֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַדְשַׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ
 אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שְׁבִיחָם לֵאמֹר חֲטָאנוּ וְהִעַוְנוּ רַשָּׁעֵנוּ:
 מח וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכֹל־לִבְכֶם וּבְכֹל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אִיבֵיהֶם
 אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֲתָם וְהַתְּפִלָּה אֵלֶיךָ דְרֹךְ אֶרֶצָם אֲשֶׁר־
 נְתַתָּה לְאַבְתָּתָם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בְּנִיתִי
 מט לְשְׂמֹךְ: וְשָׁמְעַתָּ הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׂבִיחַתְּךָ אֶת־הַתְּפִלָּתָם
 נ וְאֶת־הַתְּהַנּוּתָם וְעִשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם: וְסַלַּחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר
 חטאוּ לְךָ וְלִכְל־פְּשָׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בְּךָ וְנִתַּתָּם לְרַחֲמִים
 נא לְפָנֵי שְׁבִיחָתָם וְרַחֲמִים: כִּי־עַמְּךָ וְנִחַלְתָּךְ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
 נב מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ כּוֹר הַבְּרֹנִי: לְהוֹדֵת שִׁיעָד פְּתַחַת אֶל־
 תְּהוֹמַת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּהוֹמַת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשָׁמַע אֲלֵיהֶם
 נג כְּכֹל קְרָאָם אֵלֶיךָ: כִּי־אִתָּה הַבְּדִלְתָם לְךָ לְנַחֲלָה מִכָּל
 עַמּוֹ הָאֶרֶץ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּךָ וּמַשָּׁה עַבְדְּךָ בְּהוֹצִיאֲתָךְ

מז' ביהו"ק

“ כדי זיי זאלן מורא האָבן פאַר דיר אַלע טעג וואָס זיי לעבן אויף דער ערד וואָס דו האָסט געגעבן אונדזערע עלטערן.

“ און אויך צו דעם פרעמדן וואָס ער איז ניט פון דיין פּאָלק ישראל, אָו ער וועט קומען פון אַ ווייטן לאַנד פון וועגן דיין נאָמען—⁴² וואָרום זיי וועלן הערן פון דיין גרויסן נאָמען, און פון דיין שטאַרקער האַנט, און פון דיין אויסגעשטרעקטן אַרעם—און ער וועט קומען און וועט מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָויקן הויז, ⁴³ זאָלסט דו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווינונג, און זאָלסט טאָן אַלץ אום וואָס דער פרעמדער וועט רופן צו דיר; כּדי אַלע פעלקער פון דער ערד זאלן דערקענען דיין נאָמען, מורא צו האָבן פאַר דיר, אַזוי ווי דיין פּאָלק ישראל, און וויסן אַז דיין נאָמען ווערט גערופן אויף דעמדאָויקן הויז וואָס איך האָב געבויט.

“ אַז דיין פּאָלק וועט אַרויסגיין אויף מלחמה אַקעגן זיין פּיינט, אויף וואָסער וועג דו וועסט זיי שיקן, און זיי וועלן מתפלל זיין צו גאָט אַקעגן דער שטאַט וואָס דו האָסט זי אויסדערוויילט, און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁴⁴ זאָלסטו צוהערן אין הימל זייער תפילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט.

“ אַז זיי וועלן זינדיקן צו דיר—וואָרום ניטאָ אַ מענטש

וואָס זאל ניט זינדיקן—און דו וועסט צערענען אויף זיי, און זיי איבערגעבן פאַרן פּיינט, און זייערע פּאַנגערס וועלן זיי נעמען געפאַנגען אין לאַנד פון דעם פּיינט, ווייט אָדער נאָנט; ⁴⁵ און זיי וועלן זיך נעמען צום האַרצן אין דעם לאַנד וואָס זיי זיינען גענומען געוואָרן געפאַנגען אַהין, און זיי וועלן תשובה טאָן, און וועלן בעטן צו דיר אין לאַנד פון זייערע פּאַנגערס, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געזינדיקט און פאַרבראַכן, מיר האָבן שלעכטס געטאָן; ⁴⁶ און זיי וועלן זיך אומקערן צו דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן, און מיט זייער גאַנצער זעל, אין לאַנד פון זייערע פּיינט וואָס האָבן זיי געפאַנגען, און זיי וועלן מתפלל זיין צו דיר אַקעגן זייער לאַנד, וואָס דו האָסט געגעבן זייערע עלטערן, דער שטאַט וואָס דו האָסט אויסדערוויילט, און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁴⁷ זאָלסטו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווינונג, זייער תפילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט; ⁴⁸ און זאָלסט פאַרגעבן דיין פּאָלק וואָס זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און אַלע זייערע פאַרברעכן וואָס זיי האָבן פאַרבראַכן קעגן דיר; און זאָלסט זיי געבן דערבאַרימונג ביי זייערע פּאַנגערס, אַז זיי זאלן זיך דערבאַרימען אויף זיי; ⁴⁹ וואָרום זיי זיינען דיין פּאָלק און דיין אַרב, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון מצרים, פון דעם אַייזנשמעלצאויזן. ⁵⁰ דייע אַויגן זאלן זיין אָפּן צו דעם געבעט פון דיין קנעכט, און צו דעם געבעט פון דיין פּאָלק ישראל, זיי צו צוהערן ווען נאָר זיי רופן צו דיר. ⁵¹ וואָרום דו האָסט זיי אָפּגעשיידט דיר צום אַרב פון אַלע פעלקער פון דער ערד, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט דורך דיין קנעכט משה ווען

דו האסט ארויסגעצויגן אונדזערע עלטערן פון מצרים, גאט דו האר.

64 און עס איז געווען, ווי שלמה האט געענדיקט מתפלל זיין צו גאט די דאזיקע גאנצע תפילה און בקשה, איז ער אויפגעשטאנען פון פארן מזבח פון גאט, פון קניען אויף זיינע קני, מיט זיינע הענט אויסגעשפרייט צום הימל, 65 און ער האט זיך געשטעלט, און האט געבענטשט די גאנצע איינוואלונג פון ישראל אויף א הויכן קול, אזוי צו זאגן: 66 געלויבט איז גאט וואס האט געגעבן זיין פאלק ישראל רו, אזוי ווי אלץ וואס ער האט צוגעזאגט. ניט אן איינציק ווארט איז אפגעפאלן פון אל זיין גוטן צוזאג וואס ער האט צוגעזאגט דורך זיין קנעכט משה. 67 זאל יהוה אונדזער גאט זיין מיט אונדו, אזוי ווי ער איז געווען מיט אונדזערע עלטערן; ער זאל אונדו ניט פארלאזן און ניט אוועקווארפן; 68 כדי צו ניגן אונדזער הארץ צו אים, צו גיין אין אלע זיינע וועגן, און צו היטן זיינע געבאט און זיינע חוקים און זיינע געזעצן, וואס ער האט באפוילן אונדזערע עלטערן. 69 און זאלן די דאזיקע ווערטער מינע וואס איך האב געבעטן פאר גאט, זיין נאנט צו יהוה אונדזער

את־אבותינו ממצרים אדני יהוה: * ויהי | ככל־זו | 70
שלמה להתפלל אל־יהוה את כל־התפלה והתחנון
הואת לם מלפני מזבח יהוה מברע על־ברכו וכפיו
פרשות השמים: ויעמד ויברך את כל־קהל ישראל 71
קול גדול לאמר: ברך יהוה אשר נתן מנוחה לעמו 72
ישׂראל בכל אשר דבר לאינפל דבר אחד מכל דברו
השוב אשר דבר ביד משה עבדו: יהי יהוה אלהינו 73
עמו כאשר היה עם־אבותינו אל־יעובנו ואל־ישׂשגו:
להשות לבנו אלו ללכת בכל־דרכיו ולשמר מצותיו 74
חקיו ומשפטיו אשר צוה את־אבותינו: ויהיו דברי 75
אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים אל־יהוה אלהינו
ימים ולילה לעשות | משפט עבדו ומשפט עמו ישׂראל
דבריו ביום: למען דעת כל־עמי הארץ כי יהוה הוא 76
האלהים אין עוד: והיה לכם שלם עם יהוה אלהינו 77
ללכת ברכיו ולשמר מצותיו ביום הזה: והמלך וכל־ 78
ישׂראל עמו וזכרים ונח לפני יהוה: ויזבח שלמה את
זבח השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים ושנים אלה
וצאן מאה ועשרים אלה ויחגבו את־בית יהוה המלך
וכל־בני ישׂראל: ביום ההוא קרש המלך את־תוד 79
החצר אשר לפני בית־יהוה כיעשה שם את־העלה ואת
המנוחה ואת חלבי השלמים כרי־מזבח הנחשת אשר
לפני יהוה קמן מהביל את־העלה ואת־המנוחה ואת חלבי
השלמים: ויעש שלמה בעת־היא | את־החג וכל־ 80
ישׂראל עמו קהל גדול מלכוא חמת | עד־נחל מצרים
לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה
עשר יום: ביום השמיני שלח את־העם ויברכו את 81

נד הסטור שטי עצה

גאט טאג און נאכט, צו טאגן דאס רעכט פון זיין קנעכט, און דאס רעכט פון זיין פאלק ישראל, טאג אין טאג; 69 כדי אלע פעלקער פון דער ערד זאלן וויסן אז יהוה איז גאט; מער איז ניטא. 70 און זאל אייער הארץ זיין גאנץ מיט יהוה אונדזער גאט, צו גיין אין זיינע געזעצן און צו היטן זיינע געבאט, אזוי ווי היינטיקן טאג.

71 און דער מלך און גאנץ ישראל מיט אים האבן געשלאכט שלאכטאפפער פאר גאט. 72 און שלמה האט גשלאכט פארן פרידאפפער וואס ער האט געשלאכט צו גאט, צוויי און צוואנציק טויזנט רינדער, און הונדערט און צוואנציק טויזנט שאף. און דער מלך און אלע קינדער פון ישראל האבן באנייט דאס הויז פון גאט. 73 אין יענעם טאג האט דער מלך געהייליקט דעם מיטן פון דעם הויף וואס פאר גאטס הויז; וייל ער האט דארטן געמאכט די בראנד־אפפער און די שפייזאפפער, און דאס פעטס פון די פרידאפפער.

74 און שלמה האט געמאכט דעם יום־טוב אין יענער צייט, און גאנץ ישראל מיט אים—א גרויסע איינוואלונג, פון ווו מע קומט קיין חמת ביו דעם טייך פון מצרים—פאר יהוה אונדזער גאט, זיבן טעג און זיבן טעג, פערצן טעג. 75 אויפן אכטן טאג האט ער אוועקגעשיקט דאס פאלק, און זיי האבן געבענטשט דעם מלך, און זיינען געגאנגען צו

הַמֶּלֶךְ וַיִּלְכְּוּ לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמָחִים וַיִּזְכְּרוּ לִבְעַל כְּלֵי־הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃

ט

א וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בַּיִת יְהוָה וְאֶת־בַּיִת הַמֶּלֶךְ
ב וְאֵת כְּלֵי־חֶשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הִפִּין לַעֲשׂוֹת׃ וַיִּרְא
ג יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שְׁנֵית כְּאֲשֶׁר נִרְאָה אֵלָיו בְּנִבְעוֹז׃
ד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו שְׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ וְאֶת־תְּחִנָּתְךָ
ה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי הַקְּדוֹשִׁי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
ו בָּנִיתָ לַשָּׁמַיִם שְׁמִי־שָׁם וְדִבְרֵי־לִי וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־
ז הַיָּמִים׃ וְאִתָּה אֶסְתַּמֶּךְ לְפָנַי כְּאֲשֶׁר הִלַּךְ דָּוִד אָבִיךָ
ח בְּתָם־לִבָּב וּבְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ חֲקִי וּמִשְׁפָּטִי
ט תִּשְׁמֹר׃ וְהִלַּמְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעַלְמֵם
י כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ
יא מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ אִם־שׁוּב תִּשְׁכַּח אַתָּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרָי
יב וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי הַקְּדוֹת אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֵיכֶם וְהִלַּכְתֶּם
יג וְעִבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהִכְרַתִּי
יד אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־
טו הַבַּיִת אֲשֶׁר הַקְּדוֹשִׁי לִשְׁמִי אֲשַׁקֵּחַ מֵעַל פְּנֵי יְהוָה
טז יִשְׂרָאֵל לְמוֹשֵׁל וְלִשְׁנֵינָה כְּכֹל־הַעֲמִים׃ וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה
יז עֲלִיזָן כְּלִבְעֵבֶר עָלָיו יֵשֶׁם וְיִשְׂרָק וְאָמְרוּ עַל־מֶלֶךְ עֲשׂוּהוּ
יח יְהוָה כְּכֹה לְאַרְצָן הַזֹּאת וְלִבְיַת הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר
יט עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ
כ מצְרַיִם וַיַּחֲזִקוּ בְּאֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וַיַּעֲבְדוּם
כא עַל־כֵּן הִבִּיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֵת כְּלֵי־הָרַע הַזֵּאת׃
כב וַיְהִי מִקְצֵה עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת־שְׁנֵי
כג הַבַּיִתִּים אֶת־בַּיִת יְהוָה וְאֶת־בַּיִת הַמֶּלֶךְ׃ חֵרֶם מֶלֶךְ־צֹר
כד נָשָׂא אֶת־שְׁלֹמֹה בְּעֵצֵי אֲרָוִים וּבְעֵצֵי בְרוֹשִׁים וּבְקָרֵב

ת, טו' זכ' ט, ט' השתחוה קי

זִיעָרָע גַּעְצֵעֶלְטָן פְּרִי־לַעֲכַע אֹן מִיט אָן אוֹיפִגֶעראַמְטן
הָאַרְצָן אִיבֶעֶר אַלֶעם גּוֹטֵן וּוְאָס גַּאָט הָאָט גַּעטָאָן צו זײַן
קִנְעֶכֶט דוֹדֵן, אֹן צו זײַן פֶּאָלֶק יִשְׂרָאֵל.

ט

א אֹן עס אִיז גַעווען, אָו שלמה הָאָט גַעענדיקט בויען
ב דָאָס הוּיז פֿון גַאָט, אֹן דָאָס הוּיז פֿון מֶלֶךְ, אֹן יַעֲט
ג וועדער גַעלוסט פֿון שלמהן וּוְאָס ער הָאָט גַעוואָלט מאַכן,
ד הָאָט זיך גַאָט באַווּיזן צו שלמהן אַ צווייט מאָל, אַווי ווי
ה ער הָאָט זיך באַווּיזן צו אִים אִין גִבְעוֹן. אֹן גַאָט הָאָט
ו צו אִים גַעוואָגט: אִיךְ הָאָב צוגעהערט דיין תְּפִילָה אֹן
ז דיין בקשה וּוְאָס דו הָאָסט גַעבעטן פֿאַר מִיר: אִיךְ הָאָב
ח גַעווייליקט דָאָסדאָוּיקע הוּיז וּוְאָס דו הָאָסט גַעבוּיט, צו
ט אָן מײַן נאָמען דָאַרטן אויף אִיביק; אֹן מײַנע אויגן אֹן
י מײַן האַרץ וועלן דָאַרטן זײַן אַלע טַעג. אֹן דו, אויב
יא דו וועסט גײַן פֿאַר מִיר אַווי ווי דיין פֿאַטער דוד אִיז גַע־
יב גאַנגען, מִיט גאַנצקײט פֿון האַרצן אֹן מִיט רַעכטפֿאַר־
יג טיקײט, צו טאָן אַווי ווי אַלץ וּוְאָס אִיךְ הָאָב דִיר באַפוּילן־
יד אָו דו וועסט היטן מײַנע חוקים אֹן מײַנע גַעוועזן. הַעל
טו אִיךְ אויפֿשטעלן דַעם טראָן פֿון דיין מלוכה איבער יִשְׂרָאֵל
טז אויף אִיביק; אַווי ווי אִיךְ הָאָב גַערעדט צו דיין פֿאַטער

דודן, אַווי צו זאָגן: עס וועט דִיר נִיט פֿאַרשניטן ווערן אַ מאָן פֿון דַעם טראָן פֿון יִשְׂרָאֵל. אֹן אויב אָבער אָפֿקערן
וועט אִיר זיך אָפֿקערן פֿון הינטער מִיר, אִיר אֹן אַייערע קִינדער, אֹן וועט נִיט היטן מײַנע גַעבאַט, מײַנע גַעוועזן
וּוְאָס אִיךְ הָאָב גַעלייגט פֿאַר אַיך, אֹן אִיר וועט גײַן אֹן דינען פֿרעמדע גַעטער, אֹן זיך בוקן צו זײ, הַעל אִיךְ
פֿאַרשניידן יִשְׂרָאֵל פֿון דַעם גַעזיכט פֿון דער ערד וּוְאָס אִיךְ הָאָב זײ גַעגעבן, אֹן דָאָס הוּיז וּוְאָס אִיךְ הָאָב גַע־
הַייליקט צו מײַן נאָמען, וועל אִיךְ אָפֿשאַפֿן פֿון מײַן פֿנים, אֹן יִשְׂרָאֵל וועט ווערן פֿאַר אַ שפּריכוואָרט אֹן פֿאַר אַ גַע־
שפּעט צווישן אַלע פֿעלקער. אֹן דָאָסדאָוּיקע הוּיז וּוְאָס הָאָט גַעוואָלט זײַן דַערהויבן, וועט אִיטלעכער וּוְאָס גײט אִים
פֿאַרביי זיך דַערשרעקן, אֹן וועט שמוצערן; אֹן אָו זײ וועלן זאָגן: פֿאַרוּאָס הָאָט גַאָט גַעטאָן אַווי צו דַעמדאָוּיקן לאַנד
אֹן צו דַעמדאָוּיקן הוּיז? הַעט מען זאָגן: פֿאַרוּאָס זײ הָאָבן פֿאַרלאָזן יְהוָה זײַער גַאָט, וּוְאָס הָאָט אַרויסגעצויגן זײַערע
עלטערן פֿון לאַנד מצְרַיִם, אֹן זײ הָאָבן זיך גַעהאַלטן אָן פֿרעמדע גַעטער, אֹן זיך גַעבוקט צו זײ אֹן זײ גַעדינט; דַרום
הָאָט יְהוָה גַעבראַכט אויף זײ אַלדאָסדאָוּיקע בײַן.

אֹן עס אִיז גַעווען צום סוף פֿון צוואַנציק יאָר וּוְאָס שלמה הָאָט גַעבוּיט די בִּידַע הַיַּזְעֵר, דָאָס הוּיז פֿון גַאָט, אֹן דָאָס
הוּיז פֿון מֶלֶךְ—חֵרֶם דַעַר מֶלֶךְ פֿון צֹר הָאָט באַוואָרגט שלמהן מִיט צַעדַערהאַלץ אֹן מִיט צַיפֿרעסנֶהאַלץ אֹן מִיט גַאָלד

לויט אל זיין פארלאנג האָט דענסמאָל דער מלך שלמה געגעבן חירמען צוואנציק שטעט אין לאַנד גליל. ¹² און חירם איז אַרויסגעקומען פון צור אַנצוקוקן די שטעט וואָס שלמה האָט אים געגעבן, און זיי זיינען ניט ווילגעפעלן אין זיינע אויגן. ¹³ און ער האָט געזאָגט וואָס זיינען דאָס פאַר שטעט וואָס די האָסט מיר געגעבן, מיין ברודער? און מע רופט זיי לאַנד פּבול ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹⁴ און חירם האָט געשיקט דעם מלך הונדערט און צוואנציק צענטנער גאָלד.

¹⁵ און דאָס איז די מעשה מיט דעם צינו וואָס דער מלך שלמה האָט אויפגענומען, פּדי צו בויען דאָס הויז פון גאָט, און זיין הויז, און דעם מלוא, און די מויער פון ירושלים, און חצור, און מגדו, און גור: ¹⁶ פרעה דער מלך פון מצרים איז אַרויפגעגאנגען, און האָט באַצווונגען גור, און האָט זי פאַרברענט אין פּיער, און דעם פּנעני וואָס איז געזעסן אין דער שטאָט, האָט ער אויסגעהרגעט, און ער האָט זי געגעבן אין גדן צו זיין טאָכטער, שלמהס ווייב. ¹⁷ און שלמה האָט אָפּגעבויט גור, און די אונטער שטע בית-חורון, ¹⁸ און בעלת, און מדמור אין מדבר, אין לאַנד, ¹⁹ און אַלע שפּייכלערשטעט וואָס שלמה האָט געהאַט, און די שטעט פאַר רייטוועגן, און די שטעט פאַר רייטער, און די געלוסטן וואָס שלמה האָט געלוסט צו בויען אין ירושלים, און אויפן לבנון, און אין גאַנצן לאַנד פון זיין ממשה. ²⁰ דאָס גאַנצע פּאַלק וואָס איז איבערגע-

בלעבן פון דעם אַמורי, דעם חתי, דעם פרוי, דעם חוי, און דעם יבּוסי, וואָס זיינען ניט געווען פון די קינדער פון ישראל—²¹ זייערע קינדער וואָס זיינען געבליבן נאָך זיי אין לאַנד, וואָס די קינדער פון ישראל האָבן זיי ניט געקענט פאַרטיליקן, זיי האָט שלמה גענומען פאַר ציינוקעכט ביז אויף היינטיקן טאָג. ²² אַבער פון די קינדער פון ישראל האָט שלמה ניט געמאַכט קיין קנעכט; נאָר זיי זיינען געווען די מלחמה-לייט, און זיינע דינער, און זיינע האָרן, און זיינע הויפט-לייט, און די האָרן איבער זיינע רייטוועגן און זיינע רייטער.

²³ דאָס זיינען געווען די אויבערגעשטעלטע וואָס איבער שלמהס אַרבעט: פינף הונדערט און פּופּציק וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פּאַלק וואָס טוט די אַרבעט.

²⁴ ווי נאָר פרעהס טאָכטער איז אַרויף פון דודס-שטאָט אין איר הויז וואָס ער האָט פאַר איר געבויט, האָט ער דענס-מאָל געבויט דעם מלוא.

²⁵ און שלמה פלעגט אויפברענגען דרײַ מאָל אין יאָר בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געבויט צו גאָט, און רײַכערן דערביי וואיף דעם מזבח וואָס פאַר גאָט.

אזוי האָט ער פאַרענדיקט דאָס הויז.

²⁶ אויך שיפן האָט געמאַכט דער מלך שלמה אין עצינדבּר וואָס בײַ אַלזת אויפן ברעג פון ים-סוף, אין לאַנד

י' קמ"ח ס"ג י"ח ח"מ פ'

בלעבן פון דעם אַמורי, דעם חתי, דעם פרוי, דעם חוי, און דעם יבּוסי, וואָס זיינען ניט געווען פון די קינדער פון ישראל—²¹ זייערע קינדער וואָס זיינען געבליבן נאָך זיי אין לאַנד, וואָס די קינדער פון ישראל האָבן זיי ניט געקענט פאַרטיליקן, זיי האָט שלמה גענומען פאַר ציינוקעכט ביז אויף היינטיקן טאָג. ²² אַבער פון די קינדער פון ישראל האָט שלמה ניט געמאַכט קיין קנעכט; נאָר זיי זיינען געווען די מלחמה-לייט, און זיינע דינער, און זיינע האָרן, און זיינע הויפט-לייט, און די האָרן איבער זיינע רייטוועגן און זיינע רייטער.

²³ דאָס זיינען געווען די אויבערגעשטעלטע וואָס איבער שלמהס אַרבעט: פינף הונדערט און פּופּציק וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פּאַלק וואָס טוט די אַרבעט.

²⁴ ווי נאָר פרעהס טאָכטער איז אַרויף פון דודס-שטאָט אין איר הויז וואָס ער האָט פאַר איר געבויט, האָט ער דענס-מאָל געבויט דעם מלוא.

²⁵ און שלמה פלעגט אויפברענגען דרײַ מאָל אין יאָר בראַנדאָפּפער און פרידאָפּפער אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געבויט צו גאָט, און רײַכערן דערביי וואיף דעם מזבח וואָס פאַר גאָט.

אזוי האָט ער פאַרענדיקט דאָס הויז.

²⁶ אויך שיפן האָט געמאַכט דער מלך שלמה אין עצינדבּר וואָס בײַ אַלזת אויפן ברעג פון ים-סוף, אין לאַנד

אָדום. ²⁷ און חירם האָט געשיקט מיט די שיפן זיינע קנעכט, שיפלייט וואָס קענען דעם ים, מיט שלמהס קנעכט. ²⁸ און זיי זיינען געקומען קיין אופיר, און האָבן געקריגן פון דאָרטן גאָלד, פיר הונדערט און צוואַנציק צענטנער, און געבראַכט צום מלך שלמה.

¶ און די מלכה פון שבאָ האָט געהערט די הערונג פון שלמהן, פון וועגן דעם גאַמען פון גאָט, און זי איז געקומען אים צו פרווון מיט רעטענישן. ² און זי איז געקומען קיין ירושלים מיט זייער אַ גרויסער מחנה, קעמלען אַנגעלאָדן מיט בשמים און גאָלד זייער פיל, און טייער געשטיין. און זי איז געקומען צו שלמהן, און האָט גערעדט צו אים וועגן אַלץ וואָס איז געווען ביי איר אין האַרצן. ³ און שלמה האָט איר געזאָגט אַלע אירע זאַכן: ניט געווען אַ זאַך פאַרהוילן פון דעם מלך, וואָס ער זאָל איר ניט זאָגן. ⁴ און די מלכה פון שבאָ האָט געזען די גאַנצע חכמה פון שלמהן, און דאָס הויז וואָס ער האָט געבויט, ⁵ און דאָס עסן פון זיין טיש, און דאָס זיצן פון זיינע הויפדינער, און דאָס שטיין פון זיינע משרתים מיט זייערע מלבושים, און זיינע טראַנקמיסטערס, און זיין בראַנד אַפּפער וואָס ער פלעגט אויפברענגען אין גאָסס הויז, און

כ א שפת ים־סוף באַרץ אָדום: וישלח חירם פּאָנִי אֶת־עֲבָדָיו כ ב אנשי אַנְיֹת יָדַי הַיָּם עִם עֲבָדֵי שְׁלֹמֹה: וַיָּבֹאוּ אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם זָהָב אַרְבַּע־מֵאוֹת וָעֶשְׂרִים כֶּכֶר וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:

א וּמִלְכַת־שְׁבָא שָׁמְעַת אֶת־שְׁמֵעַ שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה וַתָּבֹא ב לַנְּסֻתָּהּ בַּחֲדָוֹת: וַתָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם בְּחֹל כְּבֹד מְאֹד וְגַמְלִים נִשְׂאִים בְּשָׁמִים זָהָב וְזָבָב וְאֶבֶן יָקָרָה וַתָּבֹא אֶל־ג ד שְׁלֹמֹה וַתִּדְבֹר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּבָהּ: וַיַּיְדֹ לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת־פִּלְדֶּבְרִיהָ לֹא־הָיָה דָבָר נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ ד אֲשֶׁר לֹא הֵינִי לָהּ: וַתֵּרָא מִלְכַת־שְׁבָא אֵת כָּל־חֲכַמַת ה ה שְׁלֹמֹה וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֲכָל שְׁלֹחָנֹהּ וּמוֹשָׁב עֲבָדָיו וּמִצֶּמֶד מִשְׁרָתֹהּ וּמִלְבָּשֵׁיהֶם וּמִשְׁקִיו וְעֵלְתָּה אֲשֶׁר יֵשְׁבָה ו י בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה בָּהּ עוֹד רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אַמֵּת יְהוָה הַזֶּה הַדְּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאֶרֶץ עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־ז חֲכַמְתֶּךָ: וְלֹא־הָאֲמַנְתִּי לְדַבְרֵיכֶם עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתֵּרָאֵנִי עֵינֵי יְהוָה לֹא־הִגְדִּילִי תַחְצִי הוֹסַפְתָּ חֲכָמָה וְטוֹב אֶל־ח ט הַשְּׂמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי: אֲשֶׁר־י אֲנִשִּׁיךְ אֲשֶׁר־י עֲבָדֶיךָ אֱלֹהֵי הַעַמִּים לְפָנֶיךָ תָּמִיד הַשְּׂמַעִים אֶת־חֲכַמְתֶּךָ: י הוּא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּרוּךְ אֲשֶׁר חָפַץ בְּךָ לְתֵתָּךְ עַל־כִּפְאֵי יִשְׂרָאֵל בַּאֲהַבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעַלְמֵי וַיִּשְׁמַרְךָ לְמִלְכָה לְעִשׂוֹת י משֶׁשֶׁט וַיְדַבְּרָהּ: וַתִּחַן לְמִלְכָה מֵאָה וָעֶשְׂרִים א כֶּכֶר זָהָב וּבְשָׁמִים חֲרָבָה מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה לֹא בָא כִּבְשֵׁם הַקּוּא י א עוֹד לָדָב אֲשֶׁר־נִתְּנָה מִלְכַת־שְׁבָא לְמִלְכָה שְׁלֹמֹה: וְגַם אֲנִי חִירָם אֲשֶׁר־נִשְׂאָה זָהָב מֵאוֹפִיר הֵבִיא מֵאוֹפִיר עֲצֵי ב אֲלֻמִּים חֲרָבָה מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאֲלֻמִּים מִסַּעַד לְבַיַת־יְהוָה וְלְבַיַת הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי־רוּחַ

י, ה' מסווא קי

אין איר איז מער אַן אָטעם ניט געבליבן. ⁶ און זי האָט געזאָגט צום מלך: אמת איז געווען דאָס גערייד וואָס איך האָב געהערט אין מיין לאַנד וועגן דייער פירונגען און וועגן דיין חכמה. ⁷ און איך האָב ניט געגלויבט די ווערטער ביו וואָנען איך בין געקומען, און מיינע אויגן האָבן געזען; ערשט מיר איז אַ העלפט ניט דערציילט געוואָרן. שטייגסט אַריבער אין חכמה און גיטס די הערונג וואָס איך האָב געהערט. ⁸ ווייל צו דייער לייט, ווייל צו די דאָזיקע קנעכט דייער וואָס שטייען פאַר דיר תמיד, וואָס הערן דיין חכמה. ⁹ געלויבט זאָל זיין יהוה דיין גאָט וואָס האָט דיר באַגערט דרך אַרִיפּצוזעצן אויף דעם טראַן פון ישראל. ווייל יהוה האָט אייביק ליב ישראל, דרום האָט ער דרך געמאַכט פאַר אַ מלך, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט.

¹⁰ און זי האָט געזען דעם מלך הונדערט און צוואַנציק צענטנער גאָלד, און בשמים זייער פיל, און טייער געשטיין. קיינמאַל ווידער איז ניט אַריינגעקומען אזוי פיל ווי יענע בשמים וואָס די מלכה פון שבאָ האָט געזען צו שלמה המלך. ¹¹ און אויך די שיפן פון חירמען וואָס האָבן געפירט גאָלד פון אופיר, האָבן געבראַכט פון אופיר סאַנדאַלאַהאַלץ זייער פיל, און טייער געשטיין. ¹² און דער מלך האָט געמאַכט פון דעם סאַנדאַלאַהאַלץ געלענדערס פאַר דעם הויז

פון גאָט און פאַר דעם הויז פון מלך, און האַרפּן און גיטאַרן פאַר די זינגערס. אַועלכע סאַנדאַל־האַלץ איז ניט אַרייַנגעקומען און ניט געווען געוואָרן ביי אױף היינטיקן טאַג.

¹³ און שלמה המלך האָט געגעבן דער מלכה פון שבאָ אל איר באַגער וואָס זי האָט פאַרלאַנגט, אַחוץ וואָס ער האָט איר געגעבן לויט דער ברייטער האַנט פון שלמה המלך. און זי האָט זיך אומגעקערט, און איז אַוועקגעגאַנגען צו איר לאַנד, זי און אירע קנעכט.

¹⁴ און די וואָג פון דעם גאַלד וואָס איז אַרייַנגעקומען ביי שלמה אין איין יאָר, איז געווען זעקס הונדערט און זעקס און זעכציק צענטנער גאַלד; ¹⁵ אַחוץ פון די לייט די אַרומפאַרער, און פון דעם מסחר פון די האַנדלסלייט, און פון אַלע מלכים פון די געמישטע פעלקער, און פון די לאַנדפירשטן.

¹⁶ און שלמה המלך האָט געמאַכט צוויי הונדערט פאַנצערס פון געשלאַגענעם גאַלד; זעקס הונדערט גאַלד־שטיק איז אַוועק אױף איין פאַנצער. ¹⁷ און דריי הונדערט שילדן פון געשלאַגענעם גאַלד; דריי מנה גאַלד איז אַוועק אױף איין שילד. און דער מלך האָט זיי אַרייַנגעשטעלט אין דעם הויז פון לבנון־חאָלד.

¹⁸ און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן טראָן פון עלפנבײַן, און האָט אים איבערגעצויגן מיט גינגאַלד. ¹⁹ זעקס טרעפּ זיינען געווען צום טראָן, און אַ קיילעכ־דיקער קאַפּ איז געווען איבער דעם טראָן פון הינטן; און

וּנְבָלִים לְשָׂרִים לֹא בָאֵינָן עֲצֵי אֲלֻמִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה; וְהַמֶּלֶךְ שָׁלַח נָתָן לְמִלְכַת־שֶׁבָא אֶת־כָּל־יְהוָה הַפְּצִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח מִלְכָּר אֲשֶׁר נִתְּנָהּ לָהּ בְּיַד הַמֶּלֶךְ שָׁלֹמֹה וְתַפֵּן וְתַלְדָּה לְאַרְצָהּ הִיא וְעַבְדֶּיהָ; וַיְהִי יָד מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר־בָּא לְשָׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשָׁשׁ כֶּפֶר וְהָב; לְכָד מֵאֲנָשֵׁי הַחֲרָים וּמִסַּחֲרֵי הַדְּבָלִים וְכָל־מִלְכֵי הָעָרִב וּפְחוֹת הָאָרֶץ; וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שָׁלֹמֹה מֵאֲתִים צִנְהָ וְהָב שְׁחֹט שְׁש־מֵאוֹת וְהָב יַעֲלֶה עַל־הַצִּנְהָ הָאֶחָת; וּשְׁלֹש־מֵאוֹת מְנוּיִם וְהָב שְׁחֹט יָד שְׁלֹשֶׁת מֵנִים וְהָב יַעֲלֶה עַל־הַמִּנְיָן הָאֶחָת וַיַּחֲנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יֶעֶר הַלְבָנוֹן; וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ בַּסְּאֵלֶשׁן גְּדוּל וַיַּצְפּוּהוּ וְהָב מוֹפֹז; שֵׁשׁ מַעֲלֹת לַכֶּסֶף וְרֹאשׁ עֲגוּל לַכֶּסֶף יָד מֵאֲחֲרָיו וְהָת מִנָּה וּמִנָּה אֶל־מְקוֹם הַשִּׁבְתָּה וּשְׁנַיִם אֲרוֹת עֲמֻדִים אֶצֶל הַיְדוֹת; וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲרוֹת עֲמֻדִים שָׁם עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלֹת מִנָּה וּמִנָּה לֹא־נַעֲשֶׂה בֵּן לְכָל־מַמְלָכוֹת; וְכָל־כְּלֵי מִשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שָׁלֹמֹה וְהָב וְכָל־כְּלֵי בֵּית־יֶעֶר הַלְבָנוֹן וְהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף לֹא נִחְשַׁב בְּיַמֵּי שָׁלֹמֹה לְמֵאֲמָה; כִּי אֵין תְּרִישִׁישׁ לְמֶלֶךְ בַּיּוֹם עִם אֵין הַיָּרֵם אַחַת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹא; וְאֵין תְּרִישִׁישׁ נִשְׁאֵת וְהָב וְכֶסֶף שְׁנֵהָבִים וְכֶפֶסִים וְחַבִּיּוֹם; וַיְהִי־לְהַמֶּלֶךְ שָׁלֹמֹה מִכָּל־מִלְכֵי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹר וְלַחֲבֵמָה; וְכָל־הָאָרֶץ מִבְּקָשִׁים אֶת־פְּנֵי שָׁלֹמֹה לְשַׁמֵּעַ אֶת־חֲבִמָתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְבָבוֹ; וְהַמִּנָּה מִבֵּיָאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי־כֶסֶף וְכָלֵי וְהָב וּשְׁלֵמוֹת וְנִשְׁקָ וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפָרָדִים דְּבַר־שָׁנָה בְּשָׁנָה; וַיֵּאכַף שָׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי־לּוֹ אֶלֶף וָאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנַיִם־עֶשֶׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיִּנְחֵם בְּעָרֵי הַרְבֵּב וְעַם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלַם; וַיִּמֵן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם

י' קפ"ח י"ט ס'ד"א ו'ה' א"ל

הענטלעך זיינען געווען אויף ביידע זייטן פון דעם אָרט צום זיצן, און צוויי לייבן זיינען געשטאַנען ביי די הענט לעך. ²⁰ און צוועלף לייבן זיינען דאַרטן געשטאַנען אויף די זעקס טרעפּ, פון דער זייט און פון דער אַנדער זייט. אַווי־וואָס איז ניט געמאַכט געוואָרן אין קיין קייניגרייך.

²¹ און אַלע טרינק־כלים פון שלמה המלך זיינען געווען פון גאַלד, און אַלע כלים פון דעם הויז פון לבנון־חאָלד זיינען געווען פון עכטן גאַלד; קיין זילבער; דאָס האָט אין די טעג פון שלמה זיך גערעכנט פאַר גאַרנישט. ²² וואָרום דער מלך האָט געהאַט פּרשיש־שיפּן אויפן ים, מיט די שיפּן פון חירמען. איין מאָל אין דריי יאָר פלעגן די פּרשיש־שיפּן קומען אַנגעלאָדן מיט גאַלד און זילבער, עלפנבײַן, און מאַלפּעס, און פּאַוועס.

²³ און שלמה המלך איז געווען גרעסער פון אַלע מלכים פון דער ערד אין עושר און אין חכמה. ²⁴ און די גאַנצע וועלט האָט געווען שלמהס פנים, כדי צו הערן זיין חכמה וואָס האָט אַרייַנגעגעבן אין זיין האַרצן. ²⁵ און זיי האָבן געבראַכט איטלעכער זיין מתנה, זילבערנע כלים, און גילדערנע כלים, און קליידער, און וואָפּן, און בשמים, פּערד, און מוילאייולען, יאָר אין יאָר.

²⁶ און שלמה האָט אַנגעוואַמלט רייטוועגן און רייטער; און ער האָט געהאַט טויזנט און פיר הונדערט רייטוועגן, און צוועלף טויזנט רייטער. און ער האָט זיי אַהינגעטאַן אין די שטעט פאַר רייטוועגן, און ביים מלך אין ירושלים.

²⁷ און דער מלך האָט געמאַכט זילבער אין ירושלים אַווי חיי שטיינער, און צעדערן האָט ער געמאַכט אַווי

ווי די ווילדע פייגנביימער וואָס אין דער נידערונג, אין פילקייט.

28 און דער אַרויסקום פון די פערד וואָס שלמה האָט געהאַט, איז געווען פון מצרים, און פון קנה; די סוחרים פון מלך פלעגן זיי קרייגן פון קנה פאר געצאלט. 29 און א רייטוואָגן איז אַרויפגעקומען און אַרויסגעגאנגען פון מצרים פאר זעקס הונדערט זילבערשטיק, און א פערד פאר הונדערט און פופציק; און דעסגלייכן פאר אלע מלכים פון די חתים, און פאר די מלכים פון אַרם, פלעגט מען אַרויסברענגען דורך זייער האנט.

באָכנים ואת הארזים נתן בשקמים אשר בשפלה לרב; כח ומוצא הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומקנה סתרי כט המלך יקרנו מקנה במקור: ומעלה והוצא מרפדה ממצרים בשש מאות כסף וסוס בתמישים ומאה וכן לקבלמלכי החתים ולמלכי ארם בידם יצאו: יא

א ותמלך שלמה ארב נשים נכריות רבות ואת בת פרעה ב מואביות עמניות ארמיות צדנית חתית: מדגוים אשר אמר יהוה אל בני ישראל לא תבאו בדם והם לא יבאו בכם אכן יפו את לבבכם אחרי אלהיכם בדם ג דבק שלמה לאהבה: ויהיו נשים שרות שבע מאות ופילגשים שלש מאות יפו נשיו את לבו: והיו לעת זקנת שלמה נשיו הפו את לבבו אחרי אלהים אחרים ו לא יהיה לבבו שלם עם יהוה אלהיו כלבב דוד אביו: ה וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי מלפם ו שקץ עמנים: ויעש שלמה הרע בעיני יהוה ולא מלא ז אחרי יהוה בדוד אביו: או יבנה שלמה במדב לכוזש שקץ מואב כהר אשר על פני ירושלים ולמלך ח שקץ בני עמון: וכן עשה לכל נשיו הנכריות מקטירות ומזבחות לאלהיהן: ויתאנה יהוה בשלמה כר נטוה לבבו מעם יהוה אלהי ישראל הנראה אליו פעמים: י וצוה אליו על הדבר הזה לבקל תרלכת אחרי אלהים אחרים ולא שמר את אשר צוה יהוה: ויאמר יהוה לשלמה יען אשר הוזהרת את עמך ולא שמרת בריתי וחקתי אשר צויתי עלך קרע אקרע את הממלכה מעליך יב ונתתיה לעבדך: אך בימך לא אעשה למען דוד אביך מיד בנה אקרענה: רק את כל הממלכה לא אקרע יא

יא, י' קד סק

יא און שלמה המלך האָט ליב געהאַט פיל פרעמד-געבאַרענע ווייבער, אחוץ פּרעהס טאַכטער: מואַבישע, עמונישע, אַדומישע, צידונישע, חתישע; 2 פון די פעלקער וואָס גאָט האָט אַנגעוואָגט די קינדער פון ישראל: איר זאָלט ניט קומען צווישן זיי, און זיי זאָלן ניט קומען צווישן אייך; זיי וועלן זיכער אָפּנייגן אייער האַרץ נאָך זייערע געטער. אָן זיי האָט שלמה זיך באַהעפּט אין ליבשאַפט. 3 און ער האָט געהאַט זיבן הונדערט ווייבער האַרינטעס, און דריי הונדערט קעפּסווייבער, און זיינע ווייבער האָבן אָפּגענייגט זיין האַרץ. 4 און עס איז געווען צו דער צייט פון שלמהס עלטער, האָבן זיינע ווייבער אָפּגענייגט זיין האַרץ נאָך פרעמדע געטער, און זיין האַרץ

איז ניט געווען גאַנץ מיט יהוה זיין גאָט, אַזוי ווי דאָס האַרץ פון זיין פּאָטער דודן. 5 און שלמה איז געגאַנגען נאָך עשתרת דער געטיין פון די צידונים, און נאָך מלכום, דער אומווערדיקייט פון די עמונים. 6 און שלמה האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און ער איז ניט געגאַנגען אין גאַנצן נאָך גאָט, אַזוי ווי זיין פּאָטער דוד. 7 דענס-מאַל האָט שלמה געבויט אַ בַּמָּה צו כּמוֹש, דער אומווערדיקייט פון מואַב, אויף דעם באַרג וואָס פאַר ירוּשָׁלַיִם, און צו מוֹלָך, דער אומווערדיקייט פון די קינדער פון עמון. 8 און אַזוי האָט ער געטאַן מיט אלע זיינע פרעמדע ווייבער, וואָס האָבן גערייכערט און געשלאַכט צו זייערע געטער.

9 האָט גאָט געזעענט אויף שלמה, ווייל זיין האַרץ האָט זיך אָפּגענייגט פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, וואָס האָט זיך באַוווּן צו אים צוויי מאַל, 10 און האָט אים באַפוילן וועגן דערדאַזיקער זאַך, ניט צו גיין נאָך פרעמדע געטער; און ער האָט ניט געהיט וואָס גאָט האָט באַפוילן. 11 און גאָט האָט געזאָגט צו שלמה: ווייל דאָס איז געווען אין דיר, און דו האָסט ניט געהיט מיין בונד, און מיינע געזעצן וואָס איך האָב דיר באַפוילן, וועל איך אַוועקרייסן די מלוכה פון דיר, און וועל זי אַוועקגעבן צו דייעם אַ קנעכט. 12 אָבער אין דייע טעג וועל איך דאָס ניט טאַן, פון דיין פּאָטער דודס וועגן; פון דיין זונס האַנט וועל איך זי אַוועקרייסן. 13 נאָר די גאַנצע מלוכה וועל איך ניט אַוועקרייסן; איין

דעם זינג אז ער איז אן ארבעטטוער, און ער האָט אים אויפגעזעצט איבער דער גאַנצער לאַסטאַרבעט פון דעם הויז פון יוסף.

²⁰ און עס איז געווען אין יענער צייט, ווען ירבעם איז ארויסגעגאַנגען פון ירושלים, האָט אים אָנגעטראָפן אויפן וועג דער נביא אַחיה פון שילו; און ער איז געווען אַיינגעדעקט אין אַ נייעם מאַנטל, און בלויז זיי ביידע זיינען געווען אין פעלד. ²¹ האָט אַחיה אָנגענומען דעם נייעם מאַנטל וואָס אויף אים, און האָט אים צעריסן אויף צוועלף שטיקער. ²² און ער האָט געזאָגט צו ירבעמען: נעם דיר צען שטיקער, וואָרום אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: זע, איך רייס אַזעק די מלוכה פון שלמהס האַנט, און וועל דיר געבן צען שבטים—²³ און איין שבת זאָל אים בלייבן, פון וועגן מיין קנעכט דודן, און פון וועגן ירושלים, דער שטאָט וואָס איך האָב זי אויסדערוויילט פון אַלע שבטים פון ישראל—²⁴ דערפאַר וואָס זיי האָבן מיך פאַרלאָזן, און האָבן זיך געבוקט צו עשתורת דער געטין פון די צידונים, צו כמוש דעם גאָט פון מואָב, און צו מלכום דעם גאָט פון די קינדער פון עמון, און זיי זיינען ניט געגאַנגען אין מיינע וועגן, צו טאָן וואָס איז רעכטפאַר-טיק אין מיינע אויגן, און מיינע חוקים און מיינע געזעצן, אזוי ווי זיין פאַטער דוד. ²⁵ אָבער איך וועל ניט אַזעק נעמען די גאַנצע מלוכה פון זיין האַנט, גייערט איך וועל אים לאָזן זיין אַ פירשט אַלע טעג פון זיין לעבן, פון וועגן מיין קנעכט דודן, וואָס איך האָב אים אויסדערוויילט, ווייל ער האָט געהיט מיינע געבאָט און מיינע געזעצן. ²⁶ אָבער איך וועל אַזעקנעמען די מלוכה פון דער האַנט פון זיין זון, און וועל זי אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁷ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁸ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁰ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³¹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³² און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³³ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁴ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁵ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁶ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁷ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁸ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ⁴⁰ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ⁴¹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים.

הַנֶּזֶר כִּי-עֲשֶׂה מִלֹּאכָה הוּא וַיִּפְקֹד אֹתוֹ לְכָל-סִבְל כֹּס בֵּית יוֹסֵף: וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיִּרְבְּעִם יֵצָא מִירוּשָׁלַם וַיִּמְצָא אֹתוֹ אַחִיהַּ הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בְּדֶרֶךְ וַהּוּא מִתְכַּסֶּה ל בְּשִׁלְמָה הַחֲדָשָׁה וְשָׂגִידֵם לְבָדִים בַּשָּׂדֶה: וַיִּתְפֹּשׂ אַחִיהַּ בְּשִׁלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּקְרָעֶהּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר קָרְעִים: ל א וַיֹּאמֶר לִירְבֵּעִם קַדְלֶךָ עֲשֶׂרָה קָרְעִים כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קָרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיַּד שִׁלְמָה וְנִתְּתִי ל ב לְךָ אֶת עֲשֶׂרֶה הַשְּׂבָטִים: וְהַשְּׂבָט הַאֲחֵר דִּהְיֶה לְמַעַן עֲבָדִי דָוִד וְלַמַּעַן יְרוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי כֹה מִכָּל ל ג שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל: יֵצֵן אֲשֶׁר עֲבֹנִי וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַעֲשֶׂתֶרֶת אֱלֹהֵי צִדְוִן לְכַמוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב וְלַמַּלְכִם אֱלֹהֵי בְנֵי עַמּוֹן וְלֹא־הִלְכּוּ בְּדַרְבֵּי הַיָּשָׁר הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הַחֲתָנִי ל ד וּמִשְׁפַּטֵּי בְּדוֹד אָבִיו: וְלֹא־אָקַח אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה מִיָּדוֹ כִּי וְנָשִׂיא אֲשֶׁרֶנּוּ בְּלִימֵי הַיּוֹם לְמַעַן דָּוִד עֲבָדִי אֲשֶׁר ל ה בְּחֶרְתִּי אֹתוֹ אֲשֶׁר שָׁמַר מִצֻּוֹתַי וְחֻקֹּתַי: וְלִקְחָתִי הַמְּלוּכָה ל ו מִיַּד בְּנֵי וְנִתְּתִיהָ לְךָ אֶת עֲשֶׂרֶת הַשְּׂבָטִים: וְלָבֵנוּ אֶתֵּן שְׂבָט־אֶחָד לְמַעַן הַוֹתִיר לְדָוִד עֲבָדִי כָּל־הַיָּמִים וּלְפָנַי בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּי לִי לְשׁוֹם שְׁמִי שָׁם: ל ו וְאֶתֵּךְ אָקַח וּמְלִכָתְךָ בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּאָחֵז נַפְשֶׁךָ וְהָיִית מִלְּךָ ל ח עַל־יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה אִם־תִּשְׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָ וְהִלְכָתְךָ בְּדַרְבֵּי וְעֲשִׂית הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי לְשִׁמּוֹד חֻקֹּתַי וּמִצֻּוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד עֲבָדִי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וּבְנִיתִי לְךָ בֵּית־לֵט וְנָאֵמְן כַּאֲשֶׁר בְּנִיתִי לְדָוִד וְנִתְּתִי לְךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל: וְאֲנִי מ א אֶתְּרַע דָּוִד לְמַעַן וְאֵת אֶד לֹא כָּל־הַיָּמִים: וַיִּבְקֹשׁ שִׁלְמָה לְהַמִּית אֶת־ירְבֵּעִם וְהָם יִרְבְּעִם וַיִּבְרַח מִצִּוּרִים אֶל־שִׁשְׁק מִלְּךְ־מִצְרַיִם וַיְהִי בַּמִּצְרַיִם עַד־מוֹת שִׁלְמָה: מ וַיִּתֵּר דָּבָרִי שִׁלְמָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחֻקֹּתָיו הַלֵּוֹי־

לֵט וְהִי סֵדָה

אִים לָאָזֶן זֵינן אַ פִּירשט אַלע טעג פון זיין לעבן, פון וועגן מיין קנעכט דודן, וואָס איך האָב אים אויסדערוויילט, ווייל ער האָט געהיט מיינע געבאָט און מיינע געזעצן. ²⁶ אָבער איך וועל אַזעקנעמען די מלוכה פון דער האַנט פון זיין זון, און וועל זי אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁷ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁸ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ²⁹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁰ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³¹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³² און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³³ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁴ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁵ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁶ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁷ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁸ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ⁴⁰ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים. ⁴¹ און זיין זון וועל זיך אָפגעבן צו דיר—די צען שבטים.

⁴⁰ און שלמה האָט געזוכט צו טייטן ירבעמען. איז ירבעם אויפגעשטאַנען און איז אַנטלאָפן קיין מצרים צו שישק דעם מלך פון מצרים; און ער איז געווען אין מצרים ביז שלמהס טויט. ⁴¹ און די איבעריקע זאַכן וועגן שלמהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין חכמה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די געשעענישן פון שלמהן.

40 "און די טעג וואָס שלמה האָט געקניגט אין ירושלים איבער גאַנץ ישראל, זיינען געווען פּערציק יאָר.
 41 און שלמה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין זיין פּאָטער דודס שטאָט, און זיין זון רחבעם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

הם כתבים על־ספר דברי שלמה: והימים אשר מלך סב שלמה בירושלם על־כל־ישראל ארבעים שנה: וישבב סג שלמה עמ־אבתיו ויקבר בעיר דוד אביו ומלך רחבעם בנו תחתיו:

יב

וילך רחבעם שכם כי שכם בא כל־ישראל להמליך א אתו: והיו בשמעו ארבעם בְּדִנְכֵם והוא עֹדְנוּ בְּמַעֲרֵים ב אשר ברח מפני המלך שלמה וישב רחבעם במעֲרֵים: וישלחו ויקראו־לו ויבאו רחבעם וכל־קהל ישראל וידברו אִלֶּיהֶם רחבעם לאמר: אביך הקשה את־עַלְוֹ ואתָה עֲתָה ד המלך מעבֹדֶת אביך הקשה ומעֲלֹו הִכְבֵּד אֲשֶׁר־נָתַן עֲלֵינוּ ונעֲבֹדָה: ויאמר אליהם לְכֹרְעֵד שלשה ימים ה ושובו אלי וילכו העם: ויִעַץ הַמֶּלֶךְ רחבעם אֶת־י וְהַקְּנִיִם אֲשֶׁר־הָיוּ עִמָּדִים אֶת־פְּנֵי שלמה אביו בְּהִיטוּ הו לאמר איך אתם נֹעֲצִים לְהִשִּׁיב אֶת־הָעַם הַזֶּה דְּבַר: וידבר אליו לאמר אֲסִיחוּם תְּהִי־הָעֲבֹד לְעַם הַזֶּה וְעֲבַדְתֶּם וְעִנִּיתֶם ודַּרְפַּת אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לָךְ עֲבָדִים כְּלַדְיָוִים: ויעֹב אֶת־נַעֲמָת הַקְּנִיָּה אֲשֶׁר יִעָצְרוּ ה ויעַץ אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר נָדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר הִלְמְדוּם לִפְנֵיו: ויאמר אליהם מה אתם נֹעֲצִים ונִשְׁיֵב דְּבַר אֶת־הָעַם ט הִזֵּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַי לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ מִן־הַעַל אֲשֶׁר־נָתַן אֲבִיךָ עֲלֵינוּ: וידברו אליו הַיְלָדִים אֲשֶׁר נָדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כִּהֲיִתְאָמַר לְעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךָ לֵאמֹר אֲבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עַלְוֹ ואתָה הַמֶּלֶךְ מִעֲלֵינוּ כִּהֲ תִרְבֵּר אֲלֵיהֶם קָמֵי עֲבָה מִמֹּתֵי אָבִי: וְעֲתָה אָבִי הָעַמִּים יי עֲלִיכֶם עַל כִּבְדֹ וְאֵנִי אִסְרָה עַל־עַלְכֶם אָבִי יִסֵּר אֶתְכֶם כְּשׁוֹמִים וְאֵנִי אִסֵּר אֶתְכֶם כְּעֹקְרָבִים: וְיָבֹו רַחֲבֵעַם יב

יב 1 און רחבעם איז געגאנגען קיין שכם, ווייל קיין שכם איז געקומען גאַנץ ישראל אים צו מאַכן פאַר אַ מלך.

2 און עס איז געווען, ווי רחבעם דער זון פון נבטן האָט דערהערט-וואָרום ער איז נאָך געווען אין מצרים, ווהיין ער איז אנטלאָפן פון מלך שלמה; און רחבעם איז געזעסן אין מצרים, 3 און מע האָט געשיקט און אים גע־רופן-אזוי איז געקומען רחבעם און די גאַנצע אַיינוואַלונג פון ישראל, און זיי האָבן גערעדט צו רחבעמען, אזוי צו זאָגן: 4 דיין פּאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, און אַצונד פאַרגרינגער דו דעם האָרטן דינסט פון דיין פּאָטער, און זיין שווערן יאָך, וואָס ער האָט אַרויפגעלייגט אויף אונדז, און מיר וועלן דיר דינען. 5 האָט ער צו זיי געזאָגט: גייט אַוועק אויף נאָך דריי טעג, און קומט ווידער צו מיר. איז דאָס פּאַלק אַוועקגעגאַנגען.

יב, א' ויבא קי' ז' ויבדו קי' ז' ויבא ק

6 האָט דער מלך רחבעם זיך געעצהט מיט די זקנים וואָס פלעגן שטיין פאַר זיין פּאָטער שלמה, ווען ער האָט געלעבט, אזוי צו זאָגן: ווי עצהט איר מיר צו געבן אַן ענטפער דעמדאָיקן פּאַלק? 7 האָבן זיי צו אים גערעדט, אזוי צו זאָגן: אויב דו וועסט היינט זיין אַ קנעכט צו דעמדאָיקן פּאַלק, און וועסט זיי דינען, און וועסט זיי ענטפערן און רעדן צו זיי גוטע רייד, וועלן זיי דיר זיין קנעכט אויף אַלע טעג.

8 אָבער ער האָט פאַרלאָזן די עצה פון די זקנים וואָס זיי האָבן אים געעצהט, און ער האָט זיך געעצהט מיט די יונגעלייט וואָס זיינען אויפגעוואַקסן מיט אים, וואָס זיינען געשטאַנען פאַר אים. 9 און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס עצהט איר, מיר זאָלן געבן אַן ענטפער דעמדאָיקן פּאַלק, וואָס האָבן צו מיר גערעדט אזוי צו זאָגן: פאַרגרינגער דעם יאָך וואָס דיין פּאָטער האָט אַרויפגעלייגט אויף אונדז? 10 האָבן צו אים גערעדט די יונגעלייט וואָס זיינען אויפגעוואַקסן מיט אים, אזוי צו זאָגן: אזוי זאָלסטו זאָגן צו דעמדאָיקן פּאַלק וואָס האָבן צו דיר גערעדט, אזוי צו זאָגן: דיין פּאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, דרום פאַרגרינגער דו אונדז-אזוי זאָלסטו רעדן צו זיי: מיין מינדסטער פינגער איז דיקער פון מיין פּאָטערס לענדן. 11 און אַצונד, מיין פּאָטער האָט אויף אַיך אַרויפגעלאָדן אַ שווערן יאָך, און איך וועל נאָך צולייגן צו אַיער יאָך; מיין פּאָטער האָט אַיך געשטראָפּט מיט ריטער, און איך וועל אַיך שטראָפּן מיט שקאַרפּיאַנען.

וְכָל־הָעָם אֶל־רַחֲבֹעַם בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ
 י' לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־הָעָם
 י"ד קִשְׁתָּה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֵצַת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר יָעָזְרוּ: וַיִּדְבֹר
 אֲלֵיהֶם בְּעֵצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי הַכְּבִיד אֶת־עַלְלֵכֶם
 וְאֲנִי אֶסַף עַל־עַלְלֵכֶם אָבִי יִסַּף אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאֲנִי
 ט' אֶיִסַּף אֶתְכֶם בְּעֶקְרָבִים: וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־
 הִזְתָּה סָבָה מֵעַם יְהוָה לִמְעַן תִּקַּם אֶת־דִּבְרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר
 ט"ו יְהוָה בְּדַבַּר אֶחָדָה הַשִּׁלְנִי אֶל־רַחֲבֹעַם בְּדִבְרֹתָי: וַיֵּרָא
 כ' כֶּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֱלֹהִים וַיִּשְׁבוּ הָעָם אֶת־
 הַמֶּלֶךְ דִּבְרוּ לֵאמֹר מִהֲדַלְנוּ חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נִחַלְתָּה בְּכַד
 י"י יִשְׂרָאֵל לֵאדֹלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עֲתָה רָאה בֵּיתְךָ דָּוִד נִלְכָּד יִשְׂרָאֵל
 י"ג לְאֶדְלָיו: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְמִלְכָּה
 י"ד עִלְיָהם רַחֲבֹעַם: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחֲבֹעַם אֶת־אֲדָרְסִים
 אֲשֶׁר עַל־הַמָּים וַיִּרְגְּמוּ כֶּל־יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֲבָן וְנִמְתָּ וְהַמֶּלֶךְ
 י"ט רַחֲבֹעַם הִתְאַמֵּץ לַעֲלֹת בְּמַרְכָּבָה לָנוֹס יְרוּשָׁלַם: וַיִּפְשְׁעוּ
 כ' יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיְהִי בְשִׁמְעוֹ כֶּל־
 יִשְׂרָאֵל בִּירֵשֶׁב רַחֲבֹעַם וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל־הַעֲרִידָה
 וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אַחֲרָי בֵּית־דָּוִד
 כ"א וְזִלְתִּי שֶׁבֶט־יְהוּדָה לְבָדוֹ: וַיָּבֹאוּ רַחֲבֹעַם יְרוּשָׁלַם
 וַיִּקְהַל אֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שֹׁבְטֵי בְנֵימִן מֵאָה
 וַשְׁמַנַּיִם אֶלֶף בְּחֹר עֲשֵׂה מִלְחָמָה לְהַלְחֵם עִם־בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה לְרַחֲבֹעַם בְּדִשְׁלֹמֹה:
 כ"ב וַהֲלִי דְבַר הָאֱלֹהִים אֶל־שִׁמְעִיָּה אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר:
 כ"ג אָמַר אֶל־רַחֲבֹעַם בְּדִשְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל־כָּל־בֵּית
 כ"ד יְהוּדָה וּבְנֵימִן וַחֲתָר הָעָם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־
 תַעֲלֹו וְלֹא־תִלְחַמּוּן עִם־אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ
 לְבֵיתוֹ כִּי מֵאֵתִי נִהְיָה הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר

כ"א ויט"ק

י"א אִיזו געקומען יִרְבֻּעַם און דאָס גאַנצע פּאָלק צו
 רחבֿעמען אויפן דריטן טאָג, אזוי ווי דער מלך האָט גע־
 הייסן, אזוי צו זאָגן: קומט ווידער צו מיר אויפן דריטן
 טאָג. י"ב און דער מלך האָט געענטפערט דעם פּאָלק
 האָרט, און ער האָט פּאַרלאָזן די עצה פון די זקנים וואָס
 זיי האָבן אים געעצהט. י"ג און ער האָט צו זיי גערעדט
 אזוי ווי די עצה פון די יונגעלייט, אזוי צו זאָגן: מיין פּאָטער
 האָט שווער געמאַכט אַייער יאָך, און איך וועל נאָך
 צולייגן צו אַייער יאָך; מיין פּאָטער האָט אַיך גע־
 שטראָפט מיט ריטער, און איך וועל אַיך שטראָפן מיט
 שקאַרפֿיאַנען.

י"ד און דער מלך האָט ניט צוגעהערט צום פּאָלק,
 וואָרום דאָס איז געווען באַשערט פון גאָט, כדי מקיים צו
 זיין זיין וואָרט, וואָס גאָט האָט גערעדט דורך אַחזֿהן פון
 שילו צו יִרְבֻּעַם דעם זון פון נבֿטן.

י"ה און ווי גאַנץ ישראל האָט געווען, אז דער מלך האָט
 ניט צוגעהערט צו זיי, אזוי האָט דאָס גאַנצע פּאָלק גע־
 געבן דעם מלך אַן ענטפער, אזוי צו זאָגן:

מיר האָבן ניט קיין חלק אין דודן,
 און קיין ירושה אין דעם זון פון ישׂין.
 צו דייע געצעלטן, ישראל!
 אַצונד קוק זיך אום אויף דיין הויז, דוד!

און ישראל איז אוועקגעגאַנגען צו זיינע געצעלטן.
 י"ז נאָר די קינדער פון ישראל וואָס זיינען געזעסן אין די
 שטעט פון יהודה, איבער זיי איז געבליבן קיניגן רחבֿעם.

י"ח און דער מלך רחבֿעם האָט אַרויסגעשיקט אַדוֹרְמֶען וואָס איבער דעם ציינו, און גאַנץ ישראל האָבן
 אים פּאַרוואָרפן מיט שטיינער, און ער איז געשטאַרבן. און דער מלך רחבֿעם האָט זיך געאַיילט אַרויפצוגיין אויף זיין
 רייטוואָגן, צו אַנטלויפן קיין ירושָׁלַם.

י"ט און ישראל האָט ווידערשפּעניקט אַן דעם הויז פון דוד ביז אויף היינטיקן טאָג.

י"ט און עס איז געווען, ווי גאַנץ ישראל האָט געהערט, אז יִרְבֻּעַם האָט זיך אומגעקערט, אזוי האָבן זיי געשיקט און
 אים גערופן צו דער אַיינוואַלונג, און זיי האָבן אים געמאַכט פּאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל. קיינער איז ניט גע־
 בליבן הינטער דעם הויז פון דוד, אַחוץ שבט יהודה אַליין.

י"א און רחבֿעם איז געקומען קיין ירושָׁלַם, און ער האָט אַיינגעזאַמלט דאָס גאַנצע הויז פון יהודה, און שבט בנימין,
 הונדערט און אַכציק טויזנט געקליבענע קריגסלייט, מלחמה צו האַלטן מיט דעם הויז פון ישראל, כדי אומצוקערן די
 מלוכה צו רחבֿעם דעם זון פון שלמהן.

י"ב און דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו שמעֿיה דעם געטלעכן מאַן, אזוי צו זאָגן: י"ג זאָג צו רחבֿעם דעם זון פון
 שלמהן, דעם מלך פון יהודה, און צו דעם גאַנצן הויז פון יהודה און בנימין, און דעם איבעריקן פּאָלק, אזוי צו זאָגן:
 י"ד אזוי האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט ניט אַרויפגיין, און איר זאָלט ניט מלחמה האַלטן מיט אַייערע ברידער, די קינדער
 פון ישראל. קערט אַיך אום איטלעכער צו זיין הויז, וואָרום פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאַך.

און זיי האָבן צוגעהערט דאָס וואָרט פון גאָט, און זיינען אוועקגעגאנגען צוריק, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.²⁵ און ירבעם האָט אַרומגעבויט שָכּם אין דעם געגנט פון אפרים, און האָט זיך אין איר באַזעצט. און ער איז אַרױסגעגאַנגען פון דאַרטן, און האָט אַרומגעבויט פּוּיאל.

²⁶ און ירבעם האָט געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: אַצונד וועט די מלוכה זיך אומקערן צו דעם הויז פון דוד.²⁷ אויב דאָסדאָזיקע פּאָלק וועט אַרױפגיין צו מאַכן שלאַכטאַפּפער אין דעם הויז פון גאָט אין ירושלים, וועט דאָס האַרץ פון דעמדאָזיקן פּאָלק זיך אומקערן צו זייער האַרץ, צו רחבעם דעם מלך פון יהודה, און זיי וועלן מיך הרגען, און וועלן זיך אומקערן צו רחבעם דעם מלך פון יהודה.

²⁸ האָט דער מלך זיך באַקלערט, און האָט געמאַכט צוויי גילדערנע קעלבער; און ער האָט צו זיי געזאָגט: גענוג אייך אַרױפגיין קיין ירושלים! אַט זיינען דייע געטער, ישראל, וואָס האָבן דיך אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים.²⁹ און ער האָט איינס אוועקגעשטעלט אין בית אל, און איינס האָט ער אוועקגעשטעלט אין דן.³⁰ און דידאָזיקע זאָך איז געוואָרן פאַר אַ זינד; און דאָס פּאָלק איז געגאַנגען צו איינעם ביז קיין דן.³¹ און ער האָט געמאַכט הייזער פון בָּמוֹת, און האָט געמאַכט פּהגים פון צווישן דעם פּאָלק וואָס זיינען ניט געווען פון די קינדער פון לוי.³² און ירבעם האָט געמאַכט אַ יום־טוב אין אַכטן חודש, אין פּופצנטן טאָג פון חודש, אזוי ווי דער יום־טוב וואָס אין יהודה, און ער איז אַרױפגעגאַנגען אויפן מזבח. אזוי האָט ער געטאָן אין בית אל, כדי צו שלאַכטן צו די קעלבער וואָס ער האָט געמאַכט; און ער האָט געשטעלט

³³ און ער איז אַרױפגעגאַנגען אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געמאַכט אין בית אל, אין דעם חודש וואָס ער האָט אויסגעקלערט פון זיין האַרצן; און ער האָט געמאַכט אַ יום־טוב ביי די קינדער פון ישראל, און ער איז אַרױפגעגאַנגען אויפן מזבח צו דעמפן. ערשט אַ געטלעכער מאַן איז אָנגעקומען פון יהודה דורך דעם וואָרט פון גאָט קיין בית אל, ווען ירבעם איז געשטאַנען אויפן מזבח צו דעמפן.² און ער האָט אויסגערופן צום מזבח דורך דעם וואָרט פון גאָט, און האָט געזאָגט:

מזבח! מזבח! אזוי האָט גאָט געזאָגט: זע, אַ ווין ווערט געבאַרן דעם הויז פון דוד-יאשיהו וועט זיין נאָמען זיין, און ער וועט שעכטן אויף דיר די פּהגים פון די בָּמוֹת וואָס דעמפן אויף דיר; און ביינער פון מענטשן וועט מען פאַרברענען אויף דיר.

³ און ער האָט געגעבן אין יענעם טאָג אַ צייכן, אזוי צו וואָנן: דאָס איז דער צייכן וואָס גאָט האָט געזאָגט: זע, דער מזבח ווערט צעריסן, און די אַש וואָס אויף אים וועט זיך אויסשיטן. און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט דאָס וואָרט פון דעם געטלעכן מאַן וואָס ער האָט אויסגערופן

יהוה וישבו ללכת בדבר יהוה: וכן ירבעם את-כה שכם בחר אפרים וישב בה ויצא משם ויבן את-פּוּיאל: ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית-דוד: כי אס-עלה והעם הזה לעשות זכותם בבית-יהוה בירושלם: ושב לב העם הזה אל-אדניהם אל-רחבעם מלך יהודה ותרגי וישבו אל-רחבעם מלך-יהודה: וינעץ המלך ויעש שני עולי זהב ויאמר אלהם רבילכם מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים: וישם את-האחד בבית אל ואת-האחר נתן בן: ויהי כה הדבר הנה לחפאת וילכו העם לפני האחד ערדן: ויעש לא את-בית בָּמוֹת ויעש פּהגים מקצות העם אשר לא היו מבני לוי: ויעש ירבעם חָג בחדש השמיני בחמשה-עשר יום לחודש כחג אשר ביהודה ויעל על-המזבח בן עשה בבית אל לזבח לעגלים אשר-עשה והעמיד בבית אל את-פּהגיו הבָּמוֹת אשר עשה: ויעל על-המזבח וישם את-אשר-עשה בבית אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני בחדש אשר-ברא מלכו ויעש חָג לבני ישראל ויעל על-המזבח להקטיר:

והנה איש אלהים בא מיהודה בדבר יהוה אל-בית אל וירבעם עמד על-המזבח להקטיר: ויקרא על-המזבח בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח כה אמר יהוה הנה הן נולד לבית-דוד יאשיהו שמו וקח עליך את-פּהגיו הבָּמוֹת המקטירים עליך ונצמות אדם ישרפו עליך: ונתן ביום ההוא מזבח נה המזבח אשר דבר יהוה הנה המזבח נקרע ונשפך ההשן אשר-עליו: והו' כשמע המלך את-דבר איש-האלהים אשר קרא ו

ג' מל"ט ק

געזאָגט:

צוים מזבח אין בִּית־אֵל, אַזוי האָט יִרְבֵּעַם אויסגעשטרעקט זיין האַנט פֿון מזבח, אַזוי צו זאָגן: כאַפּט אים. און זיין האַנט וואָס ער האָט אויסגעשטרעקט אויף אים, איז אַיני געדאַרט געוואָרן, און ער האָט זי נישט געקענט אומקערן צו זיך. ⁵ און דער מזבח איז צערניסן געוואָרן, און די אַש האָט זיך אויסגעשאַטן פֿון מזבח, אַזוי ווי דער צייכן וואָס דער געטלעכער מאַן האָט געגעבן דורך דעם וואָרט פֿון גאָט. ⁶ האָט דער מלך זיך אָפּגערוּפֿן און האָט געזאָגט צום געטלעכן מאַן: בעט אַקאַרשט ביי יהוה דיין גאָט, און זיי מתפלל פֿאַר מיר, אַז מײַן האַנט זאָל זיך אומקערן צו מיר. האָט דער געטלעכער מאַן געבעטן ביי גאָט, און די האַנט פֿון דעם מלך האָט זיך אומגעקערט, און איז געוואָרן אַזוי ווי פֿריער.

⁷ האָט דער מלך געזאָגט צום געטלעכן מאַן: קום מיט מיר אַהיים, און דערקוויק זיך, און איך וועל דיר געבן אַ מתנה. ⁸ האָט דער געטלעכער מאַן געזאָגט צום מלך: ווען דו זאָלסט מיר געבן אַ האַלב הויז דינס, וועל איך נישט גיין מיט דיר, און וועל נישט עסן קיין ברויט און נישט טרינקען קיין וואַסער אין דעמדאָויקן אָרט. ⁹ וואָרום אַזוי האָט מען מיר באַפוילן דורך דעם וואָרט פֿון גאָט, אַזוי צו זאָגן: זאָלסט נישט עסן קיין ברויט און נישט טרינקען קיין וואַסער, און זאָלסט זיך נישט אומקערן אויף דעם וועג וואָס דו ביסט געגאַנגען.

¹⁰ און ער איז אַוועקגעגאַנגען מיט אַן אַנדער וועג.

און האָט זיך נישט אומגעקערט מיט דעם וועג וואָס ער איז אויף אים געקומען קיין בִּית־אֵל.

על־הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית־אֵל וַיִּשְׁלַח יִרְבֵּעַם אֶת־יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר | הַפְּשִׁחוּ וַתִּיבֹשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עָלָיו | וְלֹא יָכַל לְהִשִּׁיבָה אֵלָיו: | וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרַע וַיִּשְׁפֹּךְ הַדָּשֵׁן מִן־הַמִּזְבֵּחַ כַּמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר נָתַן אִישׁ הָאֱלֹהִים בְּדַבַּר יְהוָה: | וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר | אֲלֵ־אִישׁ הָאֱלֹהִים חַלְלָא אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיךְ וְהַחֲפִלֵּל בְּעָדָי וְתִשָּׁב יָדִי אֵלַי וַיַּחַל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַתִּשָּׁב יַד־הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כַּבְּרֵאשִׁינָה: | וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים כַּאֲדַתִּי הַבַּיִתָּה וְסִעְדָּה וְאַתְנַה לִּי מַתָּה: | וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־תִּתְּנֵדְלִי אֶת־חֲצֵי בַיִתְּךָ לֹא אֶבֶא עִמָּךְ וְלֹא אֶכַּל לֶחֶם וְלֹא אֶשְׁתַּדְּמִים בְּמָקוֹם הַזֶּה: | כִּי־בָן אֶצְרָה אֹתִי בְּדַבַּר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֵאכַל לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה מִיָּם וְלֹא תִשׁוּב בְּהַרְדּוֹ אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ: | וַיִּלְךְ בְּהַרְדּוֹ אַחַר וְלֹא־שָׁב בְּהַרְדּוֹ אֲשֶׁר בָּא בָּהּ אֶל־בֵּית־אֵל: | וַיָּבִיא אַחַר וְקָן יֵשֵׁב בְּבֵית־אֵל וַיָּבֹאוּ בָנָו וַיִּסְפְּרוּ־לֹו אֶת־כָּל־הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִישׁ־הָאֱלֹהִים | הַיּוֹם בְּבֵית־אֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּסְפְּרוּם לְאַבְיָהֶם: | יב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֲבִיהֶם אִיְהוָה הַהַרְדּוֹ הַלֵּךְ וַיֵּרָא בָנָיו אֶת־הַהַרְדּוֹ אֲשֶׁר הִלַּךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיְהוּדָה: | יג וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו חֲבִשׁוּ־לִי הַחֲמוֹד וַיַּחֲבִשׁוּ־לֹו הַחֲמוֹד יד וַיִּרְכַּב עָלָיו: | וַיִּלְךְ אַחֲרָי אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיִּמְצְאוּוֹ יֵשֵׁב תַּחַת הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲאֵתָה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר סוּ בָאתָ מִיְהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי: | וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אֹתִי הַבַּיִתָּה טז וְאֶכַּל לֶחֶם: | וַיֹּאמֶר לֹא אוֹכַל לָשׁוּב אִתְּךָ וְלָבֹאוֹ אִתְּךָ זט וְלֹא־אֶכַּל לֶחֶם וְלֹא־אֶשְׁתָּה אִתְּךָ מִיָּם בְּמָקוֹם הַזֶּה: | יז כִּי־דַבֵּר אֵלַי בְּדַבַּר יְהוָה לֹא־תֵאכַל לֶחֶם וְלֹא־תִשְׁתָּה יח שֶׁם־מִיָּם לֹא־תִשׁוּב לְלֶכֶת בְּהַרְדּוֹ אֲשֶׁר־הִלַּכְתָּ בָּהּ: | וַיֹּאמֶר

ה' קפז ב' ז' חס כחמ"ק קפז

¹¹ און אַינער אָן אַלטער נביא איז געוועסן אין בִּית־אֵל; איז געקומען אַינער פֿון זיינע זין, און האָט אים דערצייילט די גאַנצע טואונג וואָס דער געטלעכער מאַן האָט געטאַן דעם טאַג אין בִּית־אֵל, און די ווערטער וואָס ער האָט גערעדט צום מלך. און ווי זיי האָבן עס דערצייילט זייער פּאָטער, ¹² אַזוי האָט זייער פּאָטער צו זיי געזאָגט: וואַסער וועג איז ער געגאַנגען? און זיינע זין האָבן געזען דעם וועג וואָס דער געטלעכער מאַן וואָס איז געקומען פֿון יהודה, איז געגאַנגען. ¹³ האָט ער געזאָגט צו זיינע זין: זאָטלט מיר אָן דעם אייזל.

האָבן זיי אים אָנגעזאָטלט דעם אייזל, און ער איז אַוועקגעריסן אויף אים. ¹⁴ און ער איז געגאַנגען נאָך דעם געטלעכער לעכן מאַן, און האָט אים געפונען זיצנדיק אונטער אַן אייכנבוים, און ער האָט צו אים געזאָגט: ביסט דו דער געטלעכער מאַן וואָס איז געקומען פֿון יהודה? האָט ער געזאָגט: איך. ¹⁵ האָט ער צו אים געזאָגט: קום מיט מיר אַהיים, און עס ברויט. ¹⁶ האָט ער צו אים געזאָגט: איך קען זיך נישט אומקערן מיט דיר און קומען צו דיר, און איך וועל נישט עסן קיין ברויט און נישט טרינקען קיין וואַסער ביי דיר אין דעמדאָויקן אָרט. ¹⁷ וואָרום אָן אָנזאָג האָב איך דורך דעם וואָרט פֿון גאָט: זאָלסט נישט עסן קיין ברויט און נישט טרינקען דאָרטן קיין וואַסער, און זאָלסט זיך נישט אומקערן צו גיין מיט דעם וועג וואָס דו ביסט אויף אים געגאַנגען. ¹⁸ האָט ער צו אים געזאָגט: איך בין אויך אַ נביא אַזוי ווי דו, און אַ מלאך

לֹא נִבְרָא נְבִיא כְמוֹךָ וּמִלֶּאךָ דִּבֶּר אֵלַי בְּדַבַּר יְהוָה
 לֵאמֹר הִשְׁכַּדוּ אִתְּךָ אֶל־בֵּיתְךָ וְיֹאכַל לֶחֶם וְיִשְׁתַּ מֵיִם
 כַּחַשׁ לֹא: וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וְיִשְׁתַּ מֵיִם: י
 וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל־הַשְּׁלֶחֶן . וַיְהִי דְבַר־יְהוָה כ
 אֶל־הַנְּבִיא אֲשֶׁר הִשִּׁיבוּ: וַיִּקְרָא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר כ
 בָּא מִיְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה יֵצֵן כִּי מְרִיתָ פִי
 יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
 וַתָּשָׁב וּתֹאכַל לֶחֶם וְתִשְׁתַּ מֵיִם בַּמִּקּוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֶיךָ כ
 אֶל־תֹּאכַל לֶחֶם וְאֶל־תִּשְׁתַּ מֵיִם לֹא־תָבֹאוּ נִבְלָתְךָ אֶל־
 קִבְרֵ אֲבֹתֶיךָ: וַיְהִי אַחֲרֵי אֲכָלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוּתוֹ כ
 וַתִּחַשְׁדֵּלֵוּ הַחֲמוּר לְנְבִיא אֲשֶׁר הִשִּׁיבוּ: וַיִּלְךְ וַיִּמְצְאוּ כ
 אֶתֶּה בַּחֲרָד וַיִּמְתְּחוּ וַתִּתֵּן נִבְלָתוֹ מִשְׁלֶכֶת בַּחֲרָד וַתִּחְמוּר
 עִמָּד אֲצִלָּה וַתֵּאָרֶה עִמָּד אֲצִל הַנְּבִלָה: וַהֲיָה אֲנָשִׁים כ
 עֲבָרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הַנְּבִלָה מִשְׁלֶכֶת בַּחֲרָד וְאֶת־הָאָרֶץ
 עִמָּד אֲצִל הַנְּבִלָה וַיִּבְאוּ וַיִּדְבְּרוּ בְעִיר אֲשֶׁר הִנְבִּיא
 הַחֲרָד יָשָׁב כֹּה: וַיִּשְׁמַע הַנְּבִיא אֲשֶׁר הִשִּׁיבוּ מִן־הַחֲרָד כ
 וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָדָה אֶת־פִּי יְהוָה
 וַיְהִינֵהוּ יְהוָה לֵאמֹר וַיִּשְׁכַּדְהוּ וַיִּמְתְּחוּ בְּדַבַּר יְהוָה
 אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָו: וַיִּדְבַר אֶל־בְּנָיו לֵאמֹר חֲבֹשׁוּ־לִי כ
 הַחֲמוּר וַתִּחַשְׁדֵּוּ: וַיִּלְךְ וַיִּמְצֵא אֶת־נִבְלָתוֹ מִשְׁלֶכֶת בַּחֲרָד כ
 וַתִּחְמוּר וַתֵּאָרֶה עִמָּדִים אֲצִל הַנְּבִלָה לֹא־אָכַל הָאָרֶזֶה
 אֶת־הַנְּבִלָה וְלֹא שָׁבַר אֶת־הַחֲמוּר: וַיִּשָּׂא הַנְּבִיא אֶת־
 נִבְלָת אִישׁ־הָאֱלֹהִים וַיִּתְּחֵהוּ אֶל־הַחֲמוּר וַיִּשִׁיבְהוּ וַיִּבְנֵהוּ
 אֶל־עִיר הַנְּבִיא חֲזָקִים לְסַפֵּר וּלְקַבְּרוֹ: וַיִּנַּח אֶת־נִבְלָתוֹ ל
 בְּקִבְרֵוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוּי אָחִיו: וַיְהִי אַחֲרֵי קִבְרֵוֹ אִתּוֹ ל
 וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנָיו לֵאמֹר בְּמוֹתִי וּקְבַרְתֶּם אֹתִי בְּקִבְרֵ אֲשֶׁר
 אִישׁ הָאֱלֹהִים קָבַר בּוֹ אֲצִל עֲצַמְתִּיו הַיְהִי אֶת־עֲצַמְתִּי:

כ ספדו חזקתו ספד

הָאֵט גִּעְרַעַדְט צו מיר דורך דעם וואָרט פון גאָט, אַזוי צו
 זאָגן: קער אים אום מיט דיר אין דײַן הויז, און ער זאָל
 עסן ברויט און טרינקען וואָסער. ליגן הָאֵט ער אים
 געזאָגט.

¹⁹ הָאֵט ער זיך אומגעקערט מיט אים, און ער הָאֵט
 געגעסן ברויט אין זײַן הויז, און געטרונקען וואָסער. ²⁰ און
 עס איז געווען, ווי זײ זיצן ביים טיש, אַזוי איז דאָס וואָרט
 פון גאָט געווען צו דעם נביא וואָס הָאֵט אים אומגעקערט.

²¹ און ער הָאֵט אויסגערופן צו דעם געטלעכן מאָן וואָס
 איז געקומען פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: אַזוי הָאֵט גאָט גע־
 זאָגט: ווייל דו האָסט ווידערשפעניקט דעם מויל פון גאָט,
 און האָסט נישט געהיט דעם באַפעל וואָס יהוה דיין גאָט
 הָאֵט דיר באַפוילן. ²² און האָסט זיך אומגעקערט, און
 געגעסן ברויט און געטרונקען וואָסער אין דעם אָרט וואָס
 ער הָאֵט דיר אָנגעזאָגט: זאָלסט נישט עסן קיין ברויט און
 נישט טרינקען קיין וואָסער—וועט דיין טויטער לייב נישט
 קומען צו דעם קבר פון דינע עלטערן.

²³ און עס איז געווען, נאָכדעם ווי ער הָאֵט געגעסן
 ברויט, און נאָכדעם ווי ער הָאֵט געטרונקען, הָאֵט ער
 אָנגעזאָטלט דעם אייזל פאַר אים—פאַר דעם נביא וואָס
 ער הָאֵט אים אומגעקערט. ²⁴ און ער איז אַוועקגעזאָנגען,
 און אַ לייב הָאֵט אים אָנגעטראָפן אין וועג, און הָאֵט אים
 געטייט; און זײַן טויטער לייב איז געלעגן אַוועקגעוואָרפן
 אויפן וועג, און דער אייזל איז געשטאַנען לעבן אים; אויך
 דער לייב איז געשטאַנען לעבן דעם טויטן לייב. ²⁵ ערשט
 מענטשן זײַנען פאַרבייגעזאָנגען, און האָבן געווען דעם טויטן

לייב אַוועקגעוואָרפן אויפן וועג, און דעם לייב שטייענדיק לעבן דעם טויטן לייב; זײַנען זײ געקומען און האָבן דער־
 צײלט אין דער שטאָט וואָס דער אַלטער נביא איז אין איר געוועסן. ²⁶ הָאֵט דערהערט דער נביא וואָס הָאֵט אים אומ־
 געקערט פון וועג, און ער הָאֵט געזאָגט: דאָס איז דער געטלעכער מאָן וואָס הָאֵט ווידערשפעניקט דעם מויל פון גאָט,
 און גאָט הָאֵט אים איבערגעגעבן צום לייב, און ער הָאֵט אים צעריסן און אים געטייט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס
 ער הָאֵט צו אים גערעדט.

²⁷ און ער הָאֵט געהייסן זײַנע זין, אַזוי צו זאָגן: זאָלט מיר אָן דעם אייזל. האָבן זײ אָנגעזאָטלט. ²⁸ און ער איז
 געזאָנגען און הָאֵט געפונען זײַן טויטן לייב אַוועקגעוואָרפן אויפן וועג, און דער אייזל און דער לייב שטייען לעבן דעם
 טויטן לייב. נישט דער לייב הָאֵט געגעסן דעם טויטן לייב, און נישט ער הָאֵט צעריסן דעם אייזל.

²⁹ הָאֵט דער נביא אויפגעהויבן דעם טויטן לייב פון דעם געטלעכן מאָן, און הָאֵט אים אַרויפגעלייגט אויפן אייזל,
 און הָאֵט אים צוריקגעפירט; און ער איז געקומען אין דער שטאָט פון דעם אַלטן נביא, צו באַקלאָגן און אים צו באַ־
 גראָבן. ³⁰ און ער הָאֵט געלייגט זײַן טויטן לייב אין זײַן אייגענעם קבר, און מע הָאֵט געקלאָגט אויף אים: וויי, מיין
 ברודער!

³¹ און עס איז געווען, נאָכדעם אַז ער הָאֵט אים באַגראָבן, הָאֵט ער אָנגעזאָגט זײַנע זין, אַזוי צו זאָגן: אַז איך שטאַרב,
 זאָלט איר מיך באַגראָבן אין דעם קבר וואָס דער געטלעכער מאָן איז אין אים באַגראָבן; לעבן זײַנע בינער לייגט מינע

לכ כי הוה יהוה הדבר אשר קרא בדבר יהוה עליהמוכח
 אשר בבית אל ועל כל בתי הבמות אשר בערי שומרון;
 לו אחר הדבר הוה לא שב ירבעם מדרך הרעה וישב
 ועש מקצות העם כהני במות החפץ ומלא את ידו ויהי
 לד כהני במות: ויהי בדבר הוה להפאת בית ירבעם
 ולהכחוד ולהשמיד מעל פני האדמה:

א בעת ההוא חלה אביה בן ירבעם: ויאמר ירבעם
 ב לאשתו קומי נא והשתלתי ולא ידעו בראתי אשרת
 ג ירבעם והלכת שליח החדשם אהיה הנביא והאדבר
 ד עלי למלך על הועם הוה: ולקחת בגדך עשוה לחם
 ה ונקדים ויבקרם דבש ובאת אליו הוא יגיד לך מה יהיה
 ויאמר: ותעש כן אשרת ירבעם ותקם ותלך שליח ותבא
 ויהיה אמר אל אחיהו הנה אשרת ירבעם באה
 ז לדרש דבר מעמך אל פניה כרחלה הוא בנה ובנה
 ח תדבר אליה ויהי כבאה והוא מחנברה: ויהי כשמש
 ט אחיהו את תקול רגליה באה בפתח ויאמר בא אשרת
 ירבעם למה זה את מתנברה ואנכי שלוח אלך קשה:
 י לכי אמרי לירבעם כה אמר יהוה אליו ישראל יען
 יא אשר הרמתך מתוך העם ואתה נגיד על עמי ישראל:
 יב ואקבע את הממלכה מבית דוד ואתה נגיד על עמי ישראל
 יג פעבדי דוד אשר שמר מצותי ואשר הלך אחרי בכל
 יד לבבו לעשות רק הישר בעיני: ותדע לעשות מכל
 יה אשר יהיו לפניך ותלך ותעשה לך אלהים אחרים
 יו ומסכות להבעימי ואתי השלכת אחרי נגד: לכן הניני
 יז מביא רעה אלי בית ירבעם והקרתי לירבעם משתן

יג ב' אוקט

בינער. ²² ווארום געשען וועט געשען דאס ווארט וואס
 ער האט אויסגערופן דורך דעם ווארט פון גאט איבער
 דעם מובח וואס אין בית אל, און איבער אלע הייזער פון
 די במות וואס אין די שטעט פון שומרון.

²³ נאך דערדאזיקער געשעעניש האט זיך ירבעם ניט
 אפגעקערט פון זיין שלעכטן וועג, און ער האט ווידער
 געמאכט פון צווישן פאלק פהנים פון במות. ווער עס האט
 געוואלט, פלעגט ער דערפילן זיין האנט, ער זאל ווערן
 פון די פהנים פון די במות. ²⁴ און דורך דערדאזיקער
 זאך איז געווען א זינד אויף דעם הויז פון ירבעם; כדי
 עס אויסצוראטן און פארטיליקן פון געזיכט פון דער ערד.

יז

¹ אין יענער צייט איז קראנק געווארן אביה דער
 זון פון ירבעמען. ² האט ירבעם געזאגט צו זיין
 ווייב: שטי אויף, איך בעט דיר, און פארשטעל זיך, מע
 זאל ניט דערקענען אז דו ביסט ירבעמס ווייב, און זאלסט
 גיין קיין שילו. זע, דארטן איז אחיה דער נביא, דער וואס
 האט געזאגט אויף מיר, אז איך וועל ווערן א מלך איבער
 דעמדאזיקן פאלק. ³ און זאלסט געמען מיט דיר צען
 ברויטן, און קיכלעך, און א קרוג האניק, און קומען צו
 אים; ער וועט דיר זאגן וואס וועט זיין מיטן יינגל.

⁴ האט ירבעמס ווייב אזוי געטאן, און זי איז אויפגע
 שטאנען און איז געגאנגען קיין שילו, און זי איז געקומען

אין אחיהס הויז; און אחיהו האט ניט געקענט זען, ווארום זיינע אויגן זיינען געווען שטאר פון זיין זקנה. ⁵ אבער גאט
 האט אנגעזאגט אחיהו: זע, ירבעמס ווייב קומט פרעגן ביי דיר א באשייד וועגן איר זון, ווארום ער איז קראנק;
 זאלסטו אזוי און אזוי רעדן צו איר. און עס וועט זיין, אז זי קומט, וועט זי זיך שטעלן פרעמד.

⁶ און עס איז געווען, ווי אחיהו האט געהערט דעם שאך פון אירע פיס, ווען זי איז אריינגעקומען אין טיר, אזוי
 האט ער געזאגט: קום אריין, ירבעמס ווייב, נאך וואס דען שטעלסטו זיך פרעמד, אז איך בין געשיקט צו דיר מיט א
 שווערער בשורה? ⁷ גיי זאג צו ירבעמען: אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט פון ישראל: ווייל איך האב דיר דערהויבן
 פון צווישן דעם פאלק, און האב דיר געמאכט פאר א פירשט איבער מין פאלק ישראל: ⁸ און איך האב אזעלעקערע
 די מלוכה פון דעם הויז פון דוד, און האב זי דיר געגעבן; און דו ביסט ניט געווען אזוי ווי מיינ קנעכט דוד, וואס האט
 געהיט מיינע געבאט, און וואס איז געגאנגען נאך מיר מיט זיין גאנצן הארצן, צו טאן נאר וואס איז רעכט פארטיק אין
 מיינע אויגן: ⁹ און האסט געטאן ערגער ווי אלע וואס זיינען געווען פאר דיר, און ביסט געגאנגען און האסט דיר גע
 מאכט פרעמדע געטער, און געגאסענע געצן, מיך צו דערצערענען, און מיך האסטו אזעלעקעווארפן הינטער דיין
 רוקן—¹⁰ דרום זע, איך ברענג אן אומגליק אויף ירבעמס הויז, און איך וועל פארשניידן פון ירבעמען יעטועדער

מאנספארשוין, קינד און קייט, צווישן ישראל, און וועל אויסראמען ירבעמס הויו אזוי ווי מע ראמט אויס קויט, ביז עס וועט פארלענדט ווערן. ¹¹ דעם וואָס שטאַרבט פון ירבעמען אין שטאַט, וועלן די הינט אויפעסן, און דעם וואָס שטאַרבט אין פעלד, וועלן די פּוּגלען פון הימל אויפעסן; וואָרום גאָט האָט גערעדט. ¹² און דו שטי אויף, גי אַהיים; ווי דינע פּיס קומען אין שטאַט, אזוי וועט דאָס קינד שטאַרבן. ¹³ און גאַנץ ישראל וועלן אים באַקלאַגן, און וועלן אים באַגראָבן; וואָרום בלויז דער דאָזיקער פון ירבעמען וועט קומען צו קבורה, ווייל און אים איז געפונען געוואָרן עפעס גוטס אַקעגן יהוה דעם גאָט פון ישראל, אין ירבעמס הויו. ¹⁴ און גאָט וועט זיך אויפשטעלן אַ מלך איבער ישראל, וואָס וועט פאַרשניידן ירבעמס הויו יענעם טאַג. אָבער אפילו דענסמאַל איז וואָס? ¹⁵ וואָרום גאָט וועט שלאָגן ישראל, אזוי ווי אַ ראָר ווערט געטריסלט אין וואַסער, און ער וועט אויסרייסן ישראל פון דערדאָזיקער גיטער ערד וואָס ער האָט געגעבן זייערע עלטערן, און ער וועט זיי צעשפּרייטן פון יענער זייט טײַך, פאַרוואָס זיי האָבן געמאַכט זייערע געצנ-ביימער, דערצערענענדיק גאָט. ¹⁶ און ער וועט איבער-געבן ישראל פון וועגן די זינד פון ירבעמען וואָס ער האָט געזינדיקט, און וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

¹⁷ און ירבעמס ווייב איז אויפגעשטאַנען, און איז אַזעקגעגאַנגען און געקומען קיין תּרצה; ווי זי איז גע-

קומען אויף דעם שוועל פון הויו, אזוי איז דאָס יינגל געשטאַרבן. ¹⁸ און גאַנץ ישראל האָבן אים באַגראָבן, און אים באַקלאַגט; אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַחיהו דעם נביא.

¹⁹ און די איבעריקע זאכן וועגן ירבעמען, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, און ווי ער האָט געקיינט, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁰ און די טעג וואָס ירבעמס האָט געקיינט, זיינען געווען צוויי און צוואַנציק יאָר. און ער האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון נָדב איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²¹ און רחבעם דער זון פון שלמהן האָט געקיינט אין יהודה. איין און פּערציק יאָר איז רחבעם אַלט געווען אָו ער איז געוואָרן מלך, און זיבעצן יאָר האָט ער געקיינט אין ירושלים, דער שטאַט וואָס גאָט האָט אויסדערוויילט פון אַלע שבטים אין ישראל, צו טאַן זיין גאַמען דאָרטן. און דער גאַמען פון זיין מוטער איז געווען זַעמה די עמונית.

²² און יהודה האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און זיי האָבן אים דערצערנט מער ווי אַלץ וואָס זייערע עלטערן האָבן געטאַן, מיט זייערע זינד וואָס זיי האָבן געזינדיקט. ²³ און זיי אויך האָבן זיך געבויט בָּמוֹת, און זייל-שטיינער, און געצנביימער, אויף יעטועדער הויכן בערגל, און אונטער יעטועדער צווייגהאַפטיקן בוים. ²⁴ און אויך

בְּקִר עַצוֹר וְעוֹב בִּישְׂרָאֵל וּבְעַרְתִּי אַחֲרַי בֵּית-יִרְבֵּעַם כַּאֲשֶׁר יִבְעַר הַגִּלְגַּל עִדְהֶמָּה: הַמֶּת לִירְבֵּעַם בְּעוֹר יֹאכָזָב ¹¹ הַגִּלְגַּלִּים וְהַמֶּת בַּשָּׂדֶה יֹאכָזָב עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי יְהוָה דִּבֶּר: וְאַתָּה קוּמִי לְכִי לְבִיתְךָ בְּכֹאֵף הַגִּלְגַּל הַשְּׂרֵדָה וּמֵת יְהוָה: וְסַפְּדוּלוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל וְקִבְּרוּ אֹתוֹ כִּי-יָהּ לְבָדוֹ ¹² יָבֹא לִירְבֵּעַם אֲלֵיכֶם יִצְחָק נִמְצְאוּ דְבַר מִוֹב אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֵית יִרְבֵּעַם: וְהָקִים יְהוָה לִי מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִבְרִית אֶת-בֵּית יִרְבֵּעַם זֶה הַיּוֹם וְזֶה הַיּוֹם ¹³ עֲתָה: וְהָיָה יְהוָה אֶת-יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִגְדֹּר הַקִּנְיָה בְּמִיּוֹם וְנִתְּשׂ אֶת-יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאָדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לְאַבוֹתֵיהֶם וְהָרַם מִכֶּבֶד לְנֹדָד יִצְחָק אֲשֶׁר עָשׂוֹ אֶת-יְהוָה ¹⁴ אֲשֶׁר-הֵם מְבַעֲסִים אֶת-יְהוָה: וְיָתַן אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגַּל הַטְּאוֹת יִרְבֵּעַם אֲשֶׁר הָטָא וְאֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל: וְהָקִים אֶשֶׁת יִרְבֵּעַם וְהָלַךְ וְהָכֹא תִרְצָתָהּ הִיא כֹּאֵה בְּסֹפֶר ¹⁵ הַבַּיִת וְהַנֶּעַר מֵת: וְקִבְּרוּ אֹתוֹ וְסַפְּדוּלוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל כְּדָבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד-עֲבָדוֹ אַחֲזֵרוֹ הַנְּבִיא: וְהָיָה ¹⁶ דְּבַר יִרְבֵּעַם אֲשֶׁר נִלְחַם וְאֲשֶׁר מָלַךְ הַיָּם בְּתוֹכִים עַל-סֹפֶר דְּבַר הַיָּם לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וְהַיָּם אֲשֶׁר מָלַךְ יִרְבֵּעַם עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁמַב עִם-אַבְתָּיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַחְתָּיו: ¹⁷ וְרַחֲבֵעַם בְּדִשְׁלָמָה מֶלֶךְ בִּיהוּדָה כְּדָרְבֵּעַם וְאַחַת שָׁנָה רַחֲבֵעַם בְּמַלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר-בְּתוֹר יְהוָה לְשׁוֹם אֶת-שְׁמוֹ שֵׁם מִכַּל שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ נְעֻמָּה הַעַמּוּנִית: וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הַרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּקְנֹא אֹתוֹ ¹⁸ מִכַּל אֲשֶׁר עָשׂוֹ אַבְתָּם בְּחַטָּאתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ: וַיִּכְנוּ נֹסֶה הָמָּה לָהֶם בְּמוֹת וּמַצּוֹבוֹת וְאֲשֶׁרִים עַל כָּל-גִּבְעָה גְבוּהָ וְתַחַת כָּל-עֵץ רַעֲנָן: וְגַם-קִדְּשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עֲשׂוֹ כְּכֹל ¹⁹

טו' סט"ו

אין טעקסט: משמין בקיר.

התועבת הנזים אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל:
 כה ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שושן מלך
 כו מצרים על ירושלים: ויקח את־אצרות בית־יהוה ואת־
 אצרות בית המלך ואת־הכל לקח ויקח את־כל־מנני
 כז הזהב אשר עשה שלמה: ויעש המלך רחבעם החתם
 מנני נחשת והפקיד על־יד שרי הרצים השמרים פתח
 כח בית המלך: ויהי מדרבא המלך בית יהוה ישאום
 כט הרצים והשיבום אל־תא הרצים: ויתר דברי רחבעם
 וכל־אשר עשה הלא־המה כתובים על־ספר דברי הימים
 ל מלכי יהודה: ומלחמה היתה בין־רחבעם ובין ירבעם
 לא כל־הימים: וישב רחבעם עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו
 בעיר דוד ושם אמו נעמה העמנית ומלך אבים
 בנו תחתי:

טו

א ובשנת שמונה עשרה למלך ירבעם בדרבט מלך אבים
 ב על־יהודה: שלש שנים מלך בירושלים ושם אמו מעכה
 ג בת־אבישלים: וילך בכל־המאות אביו אשר־עשה
 ד לפגיו ולא־היה לבבו שלם עם־יהוה אלהיו כל־כב דוד
 ה אביו: כי למען דוד נתן יהוה אלהיו לו ניר בירושלים
 ו להקים את־בנו אחזיו ולהעמיד את־ירושלים: אשר
 ז עשה דוד את־הישר בעיני יהוה ולא־סר מפלו אשר
 ח צדו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי: ומלחמה
 ט היתה בין־רחבעם ובין ירבעם כל־ימי חייו: ויתר דברי
 אבים וכל־אשר עשה הלא־המה כתובים על־ספר דברי
 י הימים למלכי יהודה ומלחמה היתה בין אבים ובין
 יא ירבעם: וישב אבים עם־אבתיו ויקברו אתו בעיר דוד
 יב ומלך אבא בנו תחתי: ובשנת עשרים לירבעם

יב, כה ששק טו ג סמא

שאנדמענער זיינען געווען אין לאנד. זיי האָבן געטאָן אויף
 ווי אַלע אימווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט
 פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל.

25 און עס איז געווען אין פינפטן יאָר פון מלך רחבעם,
 איז שישק דער מלך פון מצרים ארויפגעקומען אויף
 ירושלים. 26 אין ער האָט צוגענומען די אוצרות פון גאָטס
 הויז, און די אוצרות פון מלכס הויז: אַלץ האָט ער צוגע־
 נומען. און ער האָט צוגענומען אַלע גילדערנע שילדן
 וואָס שלמה האָט געמאַכט. 27 און דער מלך רחבעם האָט
 געמאַכט אַנשטאָט זיי קופערנע שילדן, און האָט זיי געגעבן
 אויף דער האַנט פון די הויפטלייט פון די לויפערס וואָס
 האָבן געהיט דעם אַיינגאַנג פון מלכס הויז. 28 און עס איז
 געווען, ווען נאָר דער מלך פלעגט קומען אין גאָטס הויז,
 פלעגן די לויפערס זיי אַרויסטראַגן; דערנאָך פלעגן זיי
 זיי אומקערן אין דער קאַמער פון די לויפערס.

29 און די איבעריקע זאַכן וועגן רחבעמען, און אַלץ
 וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון
 די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה. 30 און אַ
 מלחמה איז געווען צווישן רחבעמען און צווישן ירבעמען
 אַלע טעג.

31 און רחבעם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און
 ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־
 שטאָט. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נעמה די
 עמונית. און זיין זון אבים איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

טז

1 און אין אכצנטן יאָר פון מלך ירבעם דעם זון פון נבטן, איז אבים געוואָרן מלך איבער יהודה. 2 דריי יאָר
 האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען מעכה די טאכטער פון אבישלומען.
 3 און ער איז געגאַנגען אין אַלע זינד פון זיין פאָטער, וואָס ער האָט געטאָן פאַר אים, און זיין האַרץ איז ניט געווען גאַנץ
 מיט יהוה זיין גאָט אויף ווי דאָס האַרץ פון זיין פאָטער דודן. 4 אָבער פון דודס וועגן האָט אים יהוה זיין גאָט געשאַנקען
 אַ ליכט אין ירושלים, אויפצושטעלן זיין זון נאָך אים, און אויפצוהאַלטן ירושלים. 5 ווייל דוד האָט געטאָן וואָס איז
 רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און האָט זיך ניט אָפגעקערט פון אַלץ וואָס ער האָט אים באַפוילן, אַלע טעג פון
 זיין לעבן, אַחוץ אין דער מעשה מיט אוריה דעם חתי.

6 און אַ מלחמה איז געווען צווישן רחבעמען און צווישן ירבעמען אַלע טעג פון זיין לעבן.
 7 און די איבעריקע זאַכן וועגן אביםמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די
 צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה. און אַ מלחמה איז געווען צווישן אביםמען און צווישן ירבעמען.
 8 און אבים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אסא
 איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

⁹ און אין צוואנציקסטן יאָר פון ירבעם דעם מלך פון ישראל, איז אַסאַ געוואָרן מלך איבער יהודה. ¹⁰ און איין און פערציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען מַעֲכָה די טאָכטער פון אַבִישָׁלֹמֶען.

¹¹ און אַסאַ האָט געטאַן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיין פאָטער דוד. ¹² און ער האָט אָפּגעשאַפט פון לאַנד די שאַנדמענער, און האָט אָפּגעטאַן אַלע אָפּגעטער וואָס זיינע עלטערן האָבן געמאַכט. ¹³ און אויך זיין מוטער מַעֲכָה האָט ער אָפּגעטאַן פון זיין אַ האַרינטע, ווייל זי האָט געמאַכט אַ פאַרזעניש צו דער אַשרה. און אַסאַ האָט אָפּגעהאַקט איר פאַרזעניש, און פאַרברענט ביים טײַך קדרון. ¹⁴ נאָר די בָּמוֹת זיינען ניט אָפּגעטאַן געוואָרן; אָבער דאָס האַרץ פון אַסאַ איז געווען גאַנץ מיט גאָט אַלע זיינע טעג.

¹⁵ און ער האָט געבראַכט די געהײליקטע זאַכן פון זיין פאָטער, און זיינע אייגענע געהײליקטע זאַכן, אין הויז פון גאָט, זילבער, און גאָלד, און כליים.

¹⁶ און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַסאַ און צווישן בעשאַ דעם מלך פון ישראל אַלע זייערע טעג. ¹⁷ און בעשאַ דער מלך פון ישראל איז אַרויפגעגאַנגען אויף יהודה, און האָט באַבויט רָמָה, כדי ניט צו דערלאָזן אַן אַרויסגייער און אַן אַריינגייער ביי אַסאַ דעם מלך פון יהודה.

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֲסָא עַל־יְהוּדָה: וְאַרְבָּעִים וְאַחַת־
שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַת־אַבִישָׁלֹם:
וַיֵּשֶׁב אֲסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָר אָבִיו: וַיַּעֲבֹר
הַקְּדוּשִׁים מִיְהוּדָה וַיִּסַּר אֶת־כָּל־הַגִּלְלִים אֲשֶׁר עָשׂוּ
אֲבֹתָיו: וְגַם אֶת־מַעֲבָה אִמּוֹ וַיִּסְרָהּ מִנְּבוּרָה אֲשֶׁר־
עָשְׂתָה מִפְּלִצַת לְאַשְׁרָה וַיִּכְרֹת אֲסָא אֶת־מִפְּלִצְתָהּ
וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קְדְרוֹן: וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ רַק לִבְבֵי־אֲסָא
הָיָה שְׁלֵם עִם־יְהוָה כְּלִימּוֹ: וַיָּבֵא אֶת־קְדוּשֵׁי אָבִיו וְקְדוּשֵׁי
בֵּית יְהוָה בְּסָף וְהָבָה וְכָלִים: וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲסָא
וּבֵין בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כְּלִימּוֹתָם: וַיֵּצֵל בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־דְּרֹמָה לְבַלְתֵּי חֵת יֵצֵא וְבָא
לְאֲסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּקַּח אֲסָא אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
הַהַיְתָרִים וּפְאוּצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וּבְגָדֵי־זָרוֹת בֵּית מֶלֶךְ
וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלַחֵם הַמֶּלֶךְ אֲסָא אֶל־בְּרֹחַב בֶּן
טַבְרָמֹן בְּרֵחוּזֵן מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמְשֶׁק לֵאמֹר:
כִּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שְׁלַחְתִּי לָךְ
שְׁחַר כֶּסֶף וְזָהָב לָךְ כַּפְּרָה אֶת־בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֶה מַעְלִי: וַיִּשְׁמַע בְּרֹחַב אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲסָא
וַיִּשְׁלַח אֶת־שָׂרֵי הַחַיִּלִּים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עַרְי יִשְׂרָאֵל וַיִּךְ
אֶת־עֵינָיו וְאֶת־דָּוָן וְאֵת אֲבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֵת כָּל־בְּנוֹתֵיהֶם
עַל כָּל־אֶרֶץ נַפְתָּלִי: וַהֲרִיז בְּשִׁמְעוֹ בַּעֲשָׂא וַיַּחְדֵּל מִבְּמוֹת
אֶת־דְּרֹמָה וַיֵּשֶׁב בְּתַרְשִׁיזָה: וְהַמֶּלֶךְ אֲסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־
כָּל־יְהוּדָה אִין נֶלְוִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲבֵנֵי הַרְמָה וְאֶת־עֵצֵיהָ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעֲשָׂא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אֲסָא אֶת־גִּבְעֵי בְּנִימִן
וְאֶת־הַמַּצְפָּה: וַיִּתֵּר כָּל־דְּבָרֵי אֲסָא וּמִלְּבוּרָתוֹ וְכָל־
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַעֲרִים אֲשֶׁר בָּנָה הִלְאֵהֶמה כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דְּבָרֵי הַנְּבִיִּים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לַעַת וְקִנְיָתוֹ חֲלָה

ט' ב'ס'א מלך י' ב'ס'א מל'צק' טו וקדש פי
י' כ'צ'ל ע'ס המסרה, ובספרים יואת-אוצרות המלך פי

¹⁸ האָט אַסאַ גענומען דאָס גאַנצע זילבער און גאָלד וואָס איז געבליבן אין די אוצרות פון גאָטס הויז, און אין די אוצרות פון מלכס הויז, און האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פון זיינע קנעכט; און דער מלך אַסאַ האָט זיי געשיקט צו בְּרֹחַב דעם זון פון טַבְרָמוֹן דעם זון פון חֲזִינוּען, דעם מלך פון אַרָם, וואָס איז געוועסן אין דַמְשֶׁק, אַזוי צו זאָגן:
¹⁹ אַ בונד איז צווישן מיר און צווישן דיר, צווישן מיין פאָטער און צווישן דיין פאָטער; אַט שיק איך דיר אַ מתנה זילבער און גאָלד; גיי, פאַרשטער דיין בונד מיט בעשאַ דעם מלך פון ישראל, כדי ער זאָל אָפּציען פון מיר.

²⁰ האָט בְּרֹחַב צוגעהערט צום מלך אַסאַ, און ער האָט געשיקט זיינע חיל־פירער אויף די שטעט פון ישראל, און האָט געשלאָגן עֵיזֹן, און דָן, און אַבְלֵי־בֵית־מַעֲכָה, און גאַנץ פּנרוֹת, מיט דעם גאַנצן לאַנד נפתלי.

²¹ און עס איז געווען, ווי בעשאַ האָט דערהערט, אַזוי האָט ער אויפגעהערט אַרומבויען רָמָה, און איז געוועסן אין תַרְשִׁיזָה. ²² און דער מלך אַסאַ האָט צונויפגערופן גאַנץ יהודה, קיינעם ניט אויסגעלאָזט, און זיי האָבן אַוועקגעטראָגן די שטיינער פון רָמָה און אירע האַלצן, מיט וואָס בעשאַ האָט געבויט; און דער מלך אַסאַ האָט מיט זיי באַבויט נְבֵע־בְּנִימִן, און מצפה.

²³ און די איבעריקע זאַכן וועגן אַסאַ, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, און אַלץ וואָס ער האָט געטאַן, און די שטעט וואָס ער האָט געבויט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה. נאָר צו דער

כד אַתְּדַנְלִי: וַיִּשְׁכַּח אֶסָא עַם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עַם-אֲבֹתָיו
 כה בַּעִיר דָּד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנֵי תַחְתָּיו: וַנִּדְבַּח
 כו בְּדִירְבָּעִים מִלֶּךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם לְאֶסָא מֶלֶךְ
 יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל-יִשְׂרָאֵל שְׁנַת־שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה:
 זלד וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבַחֲמָאוֹת אֲשֶׁר הִחְמִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל:
 כז וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעֲשָׂא בְּדֹאֲתָהּ לְבֵית יִשְׁשָׁכָר וַיִּבְהוּ בַּעֲשָׂא
 כח בְּגִבְתָּו אֲשֶׁר לְפָלְשֵׁתִים וַנִּדְבַּח וּכְלֵי-יִשְׂרָאֵל צָרִים עָלָיו-
 כח גִּבְתָּו: וַיִּמְתְּדוּ בַּעֲשָׂא בַּשָּׁנָה שְׁלֹשׁ לְאֶסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
 כט וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: וַיְהִי כַמֶּלֶךְ הַכֹּהֵן אֶת־כָּל-בֵּית יִרְבָּעִים לֹא-
 ל השָׂאִיר כָּל-נִשְׁמָה לִירְבָּעִים עַד-הַשְּׁמַדוֹ כַּדָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר
 ל דִּבֶּר בְּיַד-עַבְדּוֹ אֲהִיָּה הַשִּׁילִנִי: עַל-חַמָּאוֹת יִרְבָּעִים אֲשֶׁר
 חטָא וְאֲשֶׁר הִחְמִיא אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּכַעֲסוֹ אֲשֶׁר הִכְעִים אֶת-
 לא יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי דְבַר־יְדָבֵר וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה
 לב הֲלֹא-הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבַר־הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
 לג וּמִלְחָמָה יְהוּדָה בֵּין אֶסָא וּבֵין בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל כָּל-
 לג יְמֵיהֶם: בַּשָּׁנָה שְׁלֹשׁ לְאֶסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ בַּעֲשָׂא
 לד בְּדֹאֲתָהּ עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּתַרְצָה עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנָה:
 לז וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבָּעִים וּבַחֲמָאוֹת אֲשֶׁר
 חִמְּיָא אֶת-יִשְׂרָאֵל:

טז

א וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל־יְהוָה בְּיַחֲזִיקוֹ עַל-בַּעֲשָׂא לֵאמֹר:
 ב יֵצֵא אֲשֶׁר הָרִימְתָּךְ מִן-הַעֲפָר וְאֶתְנֶנּוּ בְּיַד עַל עַמִּי
 ג יִשְׂרָאֵל וְתִלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבָּעִים וְתַחֲמָא אֶת-עַמִּי יִשְׂרָאֵל
 ד לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַמָּאוֹתֶם: הֲגַנִּי מִכַּעִיר אַחֲרֵי בַעֲשָׂא וְאַחֲרֵי
 ד בֵּיתוֹ וְנִתְּנוּ אֶת-בֵּיתְךָ בְּבֵית יִרְבָּעִים בְּיַד-נָבִיט: הַמֵּת
 ה לְבַעֲשָׂא כַּעִיר יֵאָכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה יֵאָכְלוּ
 ו עוֹף הַשָּׁמַיִם: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה עַל-בַּעֲשָׂא וְאֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּקְבְּרוּהוּ

טו, 5 מלא

צִיט פֹּה זִיין עֶלְטֶער אִיז עַר קֶרְאָנְק גַּעוּוֹאַרְן אױף דִּי פִּיס.

24 און אַסָּא האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין זיין פּאַטער דודס שטאַט. און זיין זון יְהוֹשָׁפָט איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

25 און נָדָב דער זון פֿון יִרְבֻּעֶמֶן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין צווייטן יאָר פֿון אַסָּא דעם מלך פֿון יהודה, און ער האָט געקניגט איבער ישראל צוויי יאָר. 26 און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פֿון זיין פּאַטער, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

27 און בַּעֲשָׂא דער זון פֿון אַחֲזִיָּהוּ, פֿון דעם הויז פֿון יִשְׁשָׁכָר, האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, און בַּעֲשָׂא האָט אים געשלאָגן אין גבֿתוֹן וואָס געהערט צו די פֿלשתיים, ווען נָדָב און גאַנץ ישראל האָבן געלעגערט אויף גבֿתוֹן. 28 און בַּעֲשָׂא האָט אים געטייט אין דריטן יאָר פֿון אַסָּא דעם מלך פֿון יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. 29 און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, האָט ער דער-שלאָגן דאָס גאַנצע הויז פֿון יִרְבֻּעֶמֶן; ער האָט ניט איבערגעלאָזן קיין לעבעדיקן אַטעם פֿון יִרְבֻּעֶמֶן, ביז ער האָט אים פּאַרטייליקט, אזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַחֲזִיָּהוּ פֿון שִׁילוֹ; 30 פֿאַר די זינד פֿון יִרְבֻּעֶמֶן וואָס ער האָט געזינדיקט, און

וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; פֿון וועגן זיין דערצערענגט וואָס ער האָט דערצערנט יהוה דעם גאָט פֿון ישראל. 31 און די איבעריקע זאַכן וועגן נָדָב, און אַלץ וואָס ער האָט געטאַן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַט-געשעענישן פֿון די מלכים פֿון ישראל.

32 און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַסָּא און צווישן בַּעֲשָׂא דעם מלך פֿון ישראל אַלע זײַערע טעג.

33 אין דריטן יאָר פֿון אַסָּא דעם מלך פֿון יהודה, איז בַּעֲשָׂא דער זון פֿון אַחֲזִיָּהוּ געוואָרן מלך איבער גאַנץ ישראל אין תַּרְצָה, [און האָט געקניגט] פֿיר און צוואַנציק יאָר. 34 און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פֿון יִרְבֻּעֶמֶן, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

טז

1 און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו יְהוָה דעם זון פֿון חֲנָנִי, אויף בַּעֲשָׂא, אזוי צו זאָגן: 2 ווייל איך האָב דיך אויפֿגעהויבן פֿון שְׁטוּיב, און האָב דיך געמאַכט פֿאַר אַ פֿירשט איבער מיין פּאָלק ישראל, און דו ביסט געגאַנגען אין דעם וועג פֿון יִרְבֻּעֶמֶן, און האָסט געמאַכט זינדיקן מיין פּאָלק ישראל, מיך צו דערצערענען מיט זײַערע זינד-אַט ראַם איך האָב אויס בַּעֲשָׂא און זיין הויז, און וועל מאַכן דיין הויז אזוי ווי דאָס הויז פֿון יִרְבָּעִים דעם זון פֿון נָבִטן. 4 דעם וואָס שטאַרבט פֿון בַּעֲשָׂא אין שטאַט, וועלן די הינט אויפֿעסן, און דעם וואָס שטאַרבט פֿון אים אין פֿעלד, וועלן די פּוּגלען פֿון הימל אויפֿעסן.

5 און די איבעריקע זאַכן וועגן בַּעֲשָׂא, און וואָס ער האָט געטאַן, און זיין גבורהשאַפט, דאָס איז שוין באַשריבן

אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

און בעשאָ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין תרצה. און זיין זון אלה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

און אויך איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען דורך: הוא דעם זון פון תננין, דעם נביא, אויף בעשאָן און אויף זיין הויז, אי פאַר אַלעם ביזן וואָס ער האָט געטאָן אין די אויגן פון גאָט, אים צו דערצערענען מיט די מעשים פון זיינע הענט, צו זיין אַזוי ווי דאָס הויז פון ירבעמען, אי פאַרוואָס ער האָט אים דערשלאָגן.

אין זעקס און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, איז אלה דער זון פון בעשאָן געוואָרן מלך איבער ישראל אין תרצה, וואו האָט געקיניגט צוויי יאָר.

און זיין קנעכט זמרי, אַ הויפטמאַן איבער אַ העלפט פון די רייטוועגן, האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, בעת ער איז געווען אין תרצה, זיך שיפור טרינקענדיק אין הויז פון אַרצאָן וואָס איבערן פאַלאַץ אין תרצה. און זמרי איז געקומען, און האָט אים געשלאָגן און אים געטייט, אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, אַז ער האָט זיך געזעצט אויף זיין טראָן, האָט ער דערשלאָגן דאָס גאַנצע הויז פון בעשאָן; ער האָט אים ניט איבער געלאָזן אַ מאַנספאַרשויף, צומאַל זיינע אייגענע און זיינע גוטע פריינט. און זמרי האָט פאַרטיליקט דאָס גאַנצע הויז פון בעשאָן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט ער האָט זי

זינד פון בעשאָן, און די זינד פון זיין זון אלהן, וואָס זיי צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

און די איבעריקע זאַכן וועגן אלהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, האָט זמרי געקיניגט זיבן טעג אין תרצה, בעת דאָס פאַלק האָט געלאַגערט אויף גבתון וואָס געהערט צו די פלשתים. און דאָס פאַלק וואָס האָט געלאַגערט, האָט געהערט, אַזוי צו זאָגן: זמרי האָט געמאַכט אַ בונט, און ער האָט אויך דערשלאָגן דעם מלך; און גאַנץ ישראל האָבן געמאַכט עמרי דעם חילפירער פאַר אַ מלך איבער ישראל, אין יענעם טאָג אין לאַגער. און עמרי און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַרויפגעאָנגען פון גבתון, און האָבן געלעגערט אויף תרצה.

און עס איז געווען, ווי זמרי האָט געזען אַז די שטאָט איז באַצווונגען, אַזוי איז ער אַריינגעאָנגען אין פאַלאַץ פון מלכס הויז, און האָט אָנגעצונדן איבער זיך דעם מלכס הויז אין פייער, און איז געשטאַרבן; איבער זיינע זינד וואָס ער

הלאהם כתובים עליספר דברי הימים למלכי ישראל: וישב בעשא עסאכתיו ויקבר בתרצה וימלך אלה בנו תחתי: וגם ביד יהוא ברחמי הנביא דברי יהוה: היה אלבעשא ואלביתו ועל כלתרצה אשרעשה: בעיני יהוה להכניסו במעשה ידיו להיות בבית ירבעם ועל אשרהבה אתו: בשנת עשרים ושש שנה לאסא מלך יהודה מלך אלה בןבעשא על ישראל בתרצה שנתים: ויקשר עליו עבדו זמרי שר מחצית הרקב והוא בתרצה שתה שפור בית ארצא אשר על הבית בתרצה: ויבא זמרי ויכרו וימיתו בשנת עשרים ושבע לאסא מלך יהודה וימלך תחתי: ויהי במלכו כשבתו עלבסא הבה אתכלבית בעשא לאהשאור לו משתן בקור ונאליו ורעהו: וישמד זמרי את כל בית בעשא בדבר יהוה אשר דבר אלבעשא ביד יהוא הנביא: אל כלחמאות בעשא וחמאות אלה בנו אשר הטאו ואשר החטאו אתישראל להכניס אתי יהוה אלתו ישראל בהבלהם: ויחר דברי אלה וכל אשר עשה הלאהם כתובים עליספר דברי הימים למלכי ישראל: בשנת עשרים ושבע שנה לאסא מלך יהודה מלך זמרי שבעת ימים בתרצה והעם הנים עליגבתון אשר לפלשתים: וישמע העם התנים לאמר קשר זמרי וגם הבה אתימלך וימלכו כל ישראל אתעמרי שרצבא על ישראל ביום ההוא במחנה: ויעלה עמרי וכל ישראל עמו מגבתון ויצרו עלתרצה: ויהי בראות זמרי כיגלבה העיר ויבא אלארמון ביתהמלך וישרף עליו אתביתמלך באש וימת: על חמאותיו אשר הטאו לעשות הרע בעיני יהוה ללכת

כ' למחצית על יג מלך

גערעדט וועגן בעשאָן דורך יהוה דעם נביא, פאַר אַלע זינד פון בעשאָן, און די זינד פון זיין זון אלהן, וואָס זיי צו דערצערענען זינדיקן ישראל, צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

און די איבעריקע זאַכן וועגן אלהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, האָט זמרי געקיניגט זיבן טעג אין תרצה, בעת דאָס פאַלק האָט געלאַגערט אויף גבתון וואָס געהערט צו די פלשתים. און דאָס פאַלק וואָס האָט געלאַגערט, האָט געהערט, אַזוי צו זאָגן: זמרי האָט געמאַכט אַ בונט, און ער האָט אויך דערשלאָגן דעם מלך; און גאַנץ ישראל האָבן געמאַכט עמרי דעם חילפירער פאַר אַ מלך איבער ישראל, אין יענעם טאָג אין לאַגער. און עמרי און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַרויפגעאָנגען פון גבתון, און האָבן געלעגערט אויף תרצה.

און עס איז געווען, ווי זמרי האָט געזען אַז די שטאָט איז באַצווונגען, אַזוי איז ער אַריינגעאָנגען אין פאַלאַץ פון מלכס הויז, און האָט אָנגעצונדן איבער זיך דעם מלכס הויז אין פייער, און איז געשטאַרבן; איבער זיינע זינד וואָס ער

אין טעקסט: משתן בקור.

הָאָט געזינדיקט, צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, צו גיין אין דעם וועג פון יִרְבֻעָמֶען, און פֶּאָר זיין זינד וואָס ער איז באַגאַנגען צו מאַכן זינדיקן ישראל.

²⁰ און די איבעריקע זאָכן וועגן זמרין, און זיין בונט וואָס ער האָט געבונטעוועט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²¹ דענסמאָל האָט זיך דאָס פּאָלק ישראל צעטיילט אין העלפט: העלפט פון פּאָלק איז געווען הינטער תבני דעם זון פון גינתן, אים צו מאַכן פֶּאָר מלך, און העלפט הינטער עמרין. ²² און דאָס פּאָלק וואָס הינטער עמרין האָט איבערגעשטאַרקט דאָס פּאָלק וואָס הינטער תבני דעם זון פון גינתן. און תבני איז אומגעקומען, און עמרי איז געבליבן מלך.

²³ אין איין און דרייסיקסטן יאָר פון אַסאָ דעם מלך פון יהודה איז עמרי געוואָרן מלך איבער ישראל, וואוּן האָט געקיניגט צוועלף יאָר; אין תרצה האָט ער געקיניגט זעקס יאָר. ²⁴ און ער האָט אָפּגעקויפט דעם באַרג שומרון פון שָמְרֹן פֶּאָר צוויי צענטער זילבער, און האָט באַבויט דעם באַרג, און גערופן דעם גאַמען פון דער שטאָט וואָס ער האָט געבויט, אויף דעם גאַמען פון שָמְרֹן, דעם האָר פון דעם באַרג, שומרון.

²⁵ און עמרי האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און ער האָט זיך געפירט ערגער ווי אלע וואָס פֶּאָר אים. ²⁶ און ער איז געאַנגען אין אַלדעם וועג פון יִרְבֻעָם דעם זון פון נבטן, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל, צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

בְּתַרְךָ יִרְבֻעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה לַחַטָּא אֲתִי־יִשְׂרָאֵל: וְחָרָה דְבַרִי וּמְרִי וּקְשָׁרוֹ אֲשֶׁר קָשַׁר הַלְאִתָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְבַרִי הַיּוֹמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

אָו יַחֲלַק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצֵי חֲצֵי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תבני בְּדַגְנִית לְהַמְלִיכוֹ וְחֲצֵי אַחֲרֵי עַמְרִי: וַחֲזוּק הָעָם אֲשֶׁר

אַחֲרֵי עַמְרִי אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי תבני בְּדַגְנִית וַיִּמָּת אַחֲרֵי תבני וַיִּמְלֹךְ עַמְרִי: בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וָאֶחָת שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ עַמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁתַּיִם עָשָׂה שָׁנָה

בְּתַרְצָה מֶלֶךְ שְׁשִׁי־שָׁנִים: וַיִּקַּן אֶת־הַהָר שְׁמְרֹן מֵאֵת שָׁמֶר בְּכַבְּרִים כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת־הָהָר וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם־שָׁמֶר אֲרָנֵי הָהָר שְׁמְרֹן: וַיַּעֲשֶׂה

עַמְרִי הַרֵעַ בְּעֵינָיו יְהוָה הַרֵעַ מִכָּל אֲשֶׁר לִפְנָיו: וַיִּלְךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ יִרְבֻעָם בְּדַגְנִית וּבְחַטָּאתָיו אֲשֶׁר חַטָּא אֶת־יִשְׂרָאֵל לַהֲבַעִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלִיהֶם:

וְחָרָה דְבַרִי עַמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּבְבוֹרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה הַלֵּאָה־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְבַרִי הַיּוֹמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיִּשְׁכַּב עַמְרִי עִם־אִבְתָּיו וַיִּקְבֹּר בְּשְׁמְרֹן וַיִּמְלֹךְ אַחָב בְּנֵו תַחְתָּיו: וְאַחָב בְּדַעַמְרִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל

בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ אַחָב בְּדַעַמְרִי עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשְׁמְרֹן עָשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: וַיַּעַשׂ אַחָב בְּדַעַמְרִי הַרֵעַ בְּעֵינָיו יְהוָה מִכָּל אֲשֶׁר

לִפְנָיו: וַיְהִי הַנִּקְל לְכַתּוֹ בְּחַטָּאוֹת יִרְבֻעָם בְּדַגְנִית וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־אִזְבֶּל בַּת־אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים וַיִּלְךְ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ: וַיִּקַּם מִזְבֵּחַ לְבַעַל בֵּית הַבַּעַל

אֲשֶׁר בָּנָה בְּשְׁמְרֹן: וַיַּעַשׂ אַחָב אֶת־הָאֲשֵׁרָה וַיִּסָּף אַחָב לַעֲשׂוֹת לַהֲבַעִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו: בְּיָמָיו בָּנָה חֵיאל בֵּית

כד' וְהָיָה נִסְתָּל כו' וּבְחַטָּאתָיו קו' לו' מֵאֵת וַחֲזוּ

²⁷ און די איבעריקע זאָכן פון עמרין וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט וואָס ער האָט אויפגעטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁸ און עמרי האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון, און זיין זון אַחָב איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁹ און אַחָב דער זון פון עמרין איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין אַכט און דרייסיקסטן יאָר פון אַסאָ דעם מלך פון יהודה. און אַחָב דער זון פון עמרין האָט געקיניגט איבער ישראל אין שומרון צוויי און צוואַנציק יאָר.

³⁰ און אַחָב דער זון פון עמרין האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, מער פון אלע וואָס פֶּאָר אים. און ווינציק זיין גיין אין די זינד פון יִרְבֻעָם דעם זון פון נבטן, האָט ער נאָך גענומען פֶּאָר אַ ווייב אינבל די טאָכטער פון אַתְבַּעַל דעם מלך פון די צידונים, און איז געאַנגען און האָט געדינט בַּעַל, און זיך געבוקט צו אים. ³¹ און ער האָט אויפגעשטעלט אַ מזבֵּחַ צו בַּעַל, אין דעם הויז פון בַּעַל וואָס ער האָט געבויט אין שומרון. ³² און אַחָב האָט געמאַכט די אַשֶׁרָה: און אַחָב האָט געטאָן מער צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון ישראל, ווי אלע מלכים פון ישראל וואָס זיינען געווען פֶּאָר אים.

³⁴ אין זיינע טעג האָט חֵיאל פון בֵּית־אֵל אָפּגעבויט יריחו. מיט ודעם לעבן פון אַבִירָם זיין בכֹּר האָט ער

האל את־דרכה באבנים ככר יסדה ובשניב צעדה
הצב דלתיה כדבר יהוה אשר דבר בך יהושע בדגן:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִתְּשֻׁבִי גִלְעָד אֶל־אֲחָאָב חֲרָה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־הִנֵּה
הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אֶסְלַפִּי דְבָרֶי: וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: לֵךְ מִזֶּה וּפְגִיחַ לֵךְ בְּרִמְמָה
וְנִסְמַרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַנִּזְרָח: וַתֵּהָרֶה
מִהַחֵל הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָעֲרָבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְךָ שָׁם: וַיֵּלֶךְ
יַעֲזֵב בְּדָבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הַנִּזְרָח: וְהָעֲרָבִים מִבְּאִים לוֹ לֶחֶם וּבִשָׁר בַּבֶּקֶר וּלְחֶם
וּבִשָׁר בַּעֲרֹב וּמִדְּהַחֵל יִשְׁתֶּה: וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּבֶשׁ
הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בְּאֶרֶץ: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
אֵלָיו לֵאמֹר: קוּם לֵךְ צִרְפַּתָּה אֲשֶׁר לְצִדּוֹן וַיֵּשְׁבֶת שָׁם
הָיָה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכַלְכֵּלָהּ: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
צִרְפַּתָּה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהָיָה שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה
מְקַשְׁשֶׁת עֲצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קַח־נָא לִי מַעֲטָה
מִים בְּכֵלִי וְאִשְׁתֶּה: וַתֵּלֶךְ לִקְחָת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר
לְקַח־נָא לִי פְתִילָחֶם בְּיָדְךָ: וַתֹּאמֶר חֲרִי־הָיָה אֱלֹהֶיךָ
אִם־יִשְׁלַח מַעוֹב כִּי אֶסְמְלֵא כִּדְרָמָה בְּכַד וּמַעֲטָה־שֶׁמֶן
בַּצִּפְחָת וְהִנֵּי מְקַשְׁשֶׁת שָׁנִים עֲצִים וּבִאֲתִי וְעִשִׂיתִי־לָהּ
לִי וּלְבָנֵי וּבְאֵלְנָהּ וּמְתָנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי
תִרְאֵי בֹא עֲשִׂי כְּדִבְרֵךְ אֵךְ עֲשִׂר־לִי מִשֶּׁם עֵנָה קִטְמָה
בְּרֹאשְׁתָּה וְהִצַּאתִי לִי וְלֵךְ וּלְבַנְךָ מַעֲשִׂי בְּאֶתְרֵיהָ: כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּדְרָמָה לֹא תִכְלָה
וְצִפְחָת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחַסֵּר עַד יוֹם תִּתְרַחֲמָה גֶשֶׁם עַל־
פְּנֵי הָאָרֶץ: וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי וַתֹּאכַל הָוֶה

טו, לד' וטס' קי י"ו, יד' ח' קי טו' ח' אק

געלייגט איר גרונטפעסט, און מיט שניב זיין יינגסטן האָט
ער אַריינגעשטעלט אירע טירן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון
גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך יהושע דעם זון פֿון נוןיא.

וַיְהִי כִּי אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־הִנֵּה
הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אֶסְלַפִּי דְבָרֶי: וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר: לֵךְ מִזֶּה וּפְגִיחַ לֵךְ בְּרִמְמָה
וְנִסְמַרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַנִּזְרָח: וַתֵּהָרֶה
מִהַחֵל הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָעֲרָבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְךָ שָׁם: וַיֵּלֶךְ
יַעֲזֵב בְּדָבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הַנִּזְרָח: וְהָעֲרָבִים מִבְּאִים לוֹ לֶחֶם וּבִשָׁר בַּבֶּקֶר וּלְחֶם
וּבִשָׁר בַּעֲרֹב וּמִדְּהַחֵל יִשְׁתֶּה: וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּבֶשׁ
הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בְּאֶרֶץ: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
אֵלָיו לֵאמֹר: קוּם לֵךְ צִרְפַּתָּה אֲשֶׁר לְצִדּוֹן וַיֵּשְׁבֶת שָׁם
הָיָה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכַלְכֵּלָהּ: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
צִרְפַּתָּה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהָיָה שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה
מְקַשְׁשֶׁת עֲצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קַח־נָא לִי מַעֲטָה
מִים בְּכֵלִי וְאִשְׁתֶּה: וַתֵּלֶךְ לִקְחָת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר
לְקַח־נָא לִי פְתִילָחֶם בְּיָדְךָ: וַתֹּאמֶר חֲרִי־הָיָה אֱלֹהֶיךָ
אִם־יִשְׁלַח מַעוֹב כִּי אֶסְמְלֵא כִּדְרָמָה בְּכַד וּמַעֲטָה־שֶׁמֶן
בַּצִּפְחָת וְהִנֵּי מְקַשְׁשֶׁת שָׁנִים עֲצִים וּבִאֲתִי וְעִשִׂיתִי־לָהּ
לִי וּלְבָנֵי וּבְאֵלְנָהּ וּמְתָנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי
תִרְאֵי בֹא עֲשִׂי כְּדִבְרֵךְ אֵךְ עֲשִׂר־לִי מִשֶּׁם עֵנָה קִטְמָה
בְּרֹאשְׁתָּה וְהִצַּאתִי לִי וְלֵךְ וּלְבַנְךָ מַעֲשִׂי בְּאֶתְרֵיהָ: כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּדְרָמָה לֹא תִכְלָה
וְצִפְחָת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחַסֵּר עַד יוֹם תִּתְרַחֲמָה גֶשֶׁם עַל־
פְּנֵי הָאָרֶץ: וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי וַתֹּאכַל הָוֶה

1 און אַלְהוֹ דער תְּשֻׁבִי, פֿון די וואָס האָבן זיך באַ-
זעצט אין גלְעָד, האָט געזאָגט צו אַחָאָב: אַזוי ווי
עס לעבט יהוה דער גאָט פֿון יִשְׂרָאֵל וואָס איך שטיי פֿאַר
אים, אויב אין די־אָזיקע יאָרן וועט זיין טוי און רעגן, סײַדן
לויט מײַן וואָרט!
2 און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי
צו זאָגן: 3 גיי פֿון דאָנען, און זאָלסט זיך פֿאַרקערן קיין
מזרח, און זיך באַהאַלטן בײַ דעם באַך כְּרִית וואָס פֿאַרן
ירדן. 4 און עס וועט זײַן: פֿון דעם באַך וועסטו טרינקען,
און די ראָבן האָבן איך באַפוֹילן זיך דאָרטן צו שפּײַן.
5 איז ער געגאַנגען און האָט געטאַן אַזוי ווי דאָס
וואָרט פֿון גאָט; און ער איז אַוועק און האָט זיך געזעצט
בײַם באַך כְּרִית וואָס פֿאַרן ירדן. 6 און די ראָבן פלעגן
אים ברענגען ברויט און פלייש אין דער פרי, און ברויט
און פלייש אין אָונט; און פֿון באַך פלעגט ער טרינקען.
7 און עס איז געווען נאָך אַ פֿאַרלוֹיף פֿון טעג, איז
דער באַך אויסגעטריקנט געוואָרן, ווייל עס איז ניט געווען
קיין רעגן אין לאַנד. 8 איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען
צו אים, אַזוי צו זאָגן: 9 שטיי אויף, גיי קיין צִרְפַּת וואָס
געהערט צו צידון, און זאָלסט דאָרטן זיצן; זע, איך האָב
דאָרטן באַפוֹילן אַ פֿרוי אַן אַלמָנָה זיך צו שפּײַן.

10 איז ער אויפגעשטאַנען און איז געגאַנגען קיין צִרְפַּת. און ווי ער איז געקומען אין אַיינגאַנג פֿון שטאָט,
ערשט אַ פֿרוי אַן אַלמָנָה קלייבט דאָרטן האַלץ. האָט ער גערופן צו איר און האָט געזאָגט: ברענג מיר, איך בעט זיך,
אַ ביסל וואַסער אין אַ כלי, כדי איך זאָל טרינקען. 11 און ווי זי איז געגאַנגען ברענגען, אַזוי האָט ער איר נאָכגערופֿן
און געזאָגט: ברענג מיר, איך בעט זיך, אַ שטיקל ברויט אין דיין האַנט. 12 האָט זי געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה
דיין גאָט, אויב איך האָב אַ קוכן, נאָר בלויז אַ האַנטפֿול מעל אין טאַפּ, און אַ ביסל אייל אין קרוג! און אָט קלייב איך
צונויף אַ פֿאַר העלצלעך, און איך וועל גיין און וועל עס מאַכן פֿאַר מיר און מײַן זון, און מיר וועלן עס אויפֿעסן; דער-
נאָך וועלן מיר שטאַרבן.

13 האָט אַלְהוֹ צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן; גיי טו אַזוי ווי דיין וואָרט, נאָר מאַך מיר דערפֿון אַ
קליינעם קוכן צוערשט, און ברענג מיר אַרויס; און פֿאַר דיר און פֿאַר דיין זון וועסטו מאַכן צילעצט. 14 וואָרום אַזוי
האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פֿון יִשְׂרָאֵל: דער טאַפּ מעל וועט ניט אויסגיין, און דער קרוג אייל וועט ניט געמינערט
ווערן, ביז דעם טאַג וואָס גאָט גיט רעגן אויפֿן געזיכט פֿון דער ערד.

15 איז זי געגאַנגען און האָט געטאַן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון אַלְהוֹן, און זי און ער און איר הויזגעזינט האָבן געהאַט

וְהָיָה וּבִיְהוָה יָמִים: כִּד הַקְּמַח לֹא כִלְתָה וַעֲפַחַת
 הַשֶּׁמֶן לֹא חָסַר בְּדַבֵּר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵיוֹ:
 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בְּדָהּ אִשָּׁה בַּעֲלַת
 הַבַּיִת וַיְהִי חֲלוּי חֲזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא-נִתְחַדְּדוּ
 נַשְׁמָה: וַתֹּאמֶר אֶל-אֱלֹהֵיהָ מְהֵרָה וְקַח אִישׁ הָאֱלֹהִים
 בָּאתָ אֵלַי לְהוֹפִיר אֶת-עֵינַי וְלְהַמִּית אֶת-בְּנֵי: וַתֹּאמֶר
 אֱלֹהֵי הַנְּגִלָּה אֶת-בְּנֶיךָ וַיִּקְחֵהוּ מִחִיקָה בַּעֲלֵהוּ אֶל-
 הַעֲלִיָּה אֲשֶׁר-הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ עַל-מִשְׁחָה: וַיִּקְרָא
 אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי הַגִּבּוֹר עַל-הָאֱלֹמֶת אֲשֶׁר-
 אָנִי מִתְנַחֵר עִמָּה הַרְעוֹתָ לְהַמִּית אֶת-בְּנֵיהָ: וַתִּחַמַּד
 עַל-הַלֵּל שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֱלֹהֵי תִשְׁבֵּינָה נַפְשֵׁי-הַלֵּל הָיָה עֲלֵי-קַרְבּוֹ: וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 בְּקוֹל אֱלֹהֵיהָ וַתִּשָּׁב נַפְשֵׁי-הַלֵּל עַל-קַרְבּוֹ יְחִי: וַיִּקַּח
 אֱלֹהֵיהָ אֶת-הַלֵּל וַיַּחְדְּדֵהוּ מִן-הַעֲלִיָּה הַבַּיִתָּה וַיַּחְדְּדֵהוּ
 לְאָמוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהָ רַחֵם נִי בְנֶיךָ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-
 אֱלֹהֵיהָ עַתָּה נָתַתְּ עֵינַי בְּנִי אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וְדַבַּר-יְהוָה
 בְּפִיךָ אִמְתָּ:

ח

וַיְהִי יָמִים רַבִּים וַדְּבַר יְהוָה הָיָה אֶל-אֱלֹהֵיהָ בַּשָּׁנָה
 הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֲרָאָה אֶל-אֲחָאָב וְאָחַזְתְּ מִסֵּר
 עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אֱלֹהֵיהָ לְהִנְאֹת אֶל-אֲחָאָב
 וַתִּרְעַב חֲזָק בְּשִׁמְרוֹן: וַיִּקְרָא אֲחָאָב אֶל-עַבְדֵיהָ אֲשֶׁר
 עַל-הַבַּיִת וַעֲבָדֵיהָ הָיָה וְכָא אֶת-יְהוָה מֵאָד: וַיְהִי
 בְּהַכְרִית אֵיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח עַבְדֵיהָ מֵאָד
 נְבִיאִים וַיְהִי אִם הַמְּשִׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וְכִלְכִּלֵם לָחֶם
 וַיָּמִים: וַיֹּאמֶר אֲחָאָב אֶל-עַבְדֵיהָ לֵךְ בְּאָרְץ אֱלִיָּהוּ
 מְעִינֵי הַמַּיִם וְאֵל כָּל-הַנְּחָלִים אֵילַי וְנִמְצָא חֲצִיר וַנְחַדֵּהוּ

ח, טו' ו'א ק, טז' כ' כח' קצ' ב'ק, יח, טז' ו'א ו'א כמגד' ו'א ו'א

צו עסן פיל טעג. ¹⁶ דער טאָפּ מעל איז ניט אויסגעגאנגען, און דער קרוג אייל איז ניט געמינערט געוואָרן, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך אַלְהֵיוֹן. ¹⁷ און עס איז געווען נאָך דידאָויקע געשעענישן, איז קראַנק געוואָרן דער זון פון דער פרוי, דער באַלעבאַסטע פון הויז, און זיין קראַנקשאַפט איז געווען זייער שטאַרק, ביז אין אים איז מער אַן אָטעם ניט געבליבן. ¹⁸ האָט זי געזאָגט צו אַלְהֵיוֹן: וואָס האָסטו צו מיר, דו געטלעכער מאַן? ביסטו געקומען צו מיר צו דערמאָגען מיינע זינד, און צו טייטן מייַן זון?

¹⁹ האָט ער צו איר געזאָגט: גיב מיר דיין זון. און ער האָט אים גענומען פון איר בוועם, און האָט אים אַרויפ־געטראָגן אין דער אויבערשטוב וואָס ער האָט דאָרטן געווינט, און האָט אים אַזעעקגעלייגט אויף זיין בעט. ²⁰ און ער האָט גערופן צו גאָט און האָט געזאָגט: יהוה מייַן גאָט, צי אויך דער אַלמנה וואָס איך האַלט זיך אויף ביי איר, האָסטו ביזו געטאָן, צו טייטן איר זון? ²¹ און ער האָט זיך אויסגעצויגן איבער דעם קינד דריי מאָל, און האָט גערופן צו גאָט און האָט געזאָגט: יהוה מייַן גאָט, זאָל, איך בעט דיך, די זעל פון דעמדאָויקן קינד זיך אומקערן אין אים.

²² און גאָט האָט צוגעהערט צו דעם קול פון אַלְהֵיוֹן, און די זעל פון דעם קינד האָט זיך אומגעקערט אין אים, און ער האָט אויפגעלעבט. ²³ און אַלְהֵיוֹן האָט גענומען דאָס קינד, און האָט עס אַראָפּגעטראָגן פון דער אויבערשטוב אין הויז, און האָט עס געגעבן צו זיין מוטער; און אַלְהֵיוֹן האָט געזאָגט: זע, דיין זון לעבט. ²⁴ האָט די פרוי געזאָגט צו אַלְהֵיוֹן: אַצונד אָט ווייס איך אַז דו ביסט אַ געטלעכער מאַן, און דאָס וואָרט פון גאָט אין דיין מויל איז אמת.

יח

און עס איז געווען נאָך פיל טעג, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אַלְהֵיוֹן-אויפן דריטן יאָר-אזוי צו זאָגן: גיי ווייז זיך פאַר אַחָאָב, און איך וועל געבן רעגן אויפן געזיכט פון דער ערד.

איז אַלְהֵיוֹן געגאנגען זיך ווייזן פאַר אַחָאָב.

און דער הונגער איז געווען שטאַרק אין שומרון. ³ און אַחָאָב האָט גערופן עובדיָהוֹן וואָס איבערן פּאַלאַץ-און עובדיָהוֹן האָט זייער געפאַרכט יהוה; ⁴ און עס איז געווען, אַז איזבל האָט פאַרשניטן די נביאים פון יהוה, האָט עובדיָהוֹן גענומען הונדערט נביאים, און האָט זיי באַהאַלטן צו פּופציק מאַן אין אַ הייל, און האָט זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער-⁵ און אַחָאָב האָט געזאָגט צו עובדיָהוֹן: גיי דורכן לאַנד ביי אַלע קוואַלן וואַסער און ביי אַלע טייכן; אפשר

וועלן מיר געפינען גראָז, און מיר וועלן דערהאַלטן ביים לעבן די פּערד און די מוילאייזלען, אז מיר זאָלן נישט אָנ-ווערן די בהמות.

⁶האַבן זיי זיך צעטיילט דאָס לאַנד, פּדי דורכצו-גיין דורך דעם: אַחאַב איז געגאַנגען אַליין אין איין וועג, און עובדיהו איז געגאַנגען אַליין אין אַן אַנדער וועג.

⁷און ווי עובדיהו איז געווען אין וועג, ערשט אַליהו קומט אים אַנטקעגן. האָט ער אים דערקענט, און ער איז געפאַלן אויף זיין פנים, און האָט געזאָגט: ביסט דו דאָס, מיין האַר אַליהו? ⁸האָט ער צו אים געזאָגט: איך; גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַליהו. ⁹האָט ער געזאָגט: וואָס האָב איך געזינדיקט, אז דו ווילסט געבן דיין קנעכט אין אַחאַבס האַנט, מיך צו טייטן? ¹⁰אזוי ווי עס לעבט יהוה דיין גאָט, אויב עס איז דאָ אַ פּאַלק אָדער אַ קיניגרייך, וואָס מיין האַר האָט נישט געשיקט אַהין דורך זיך, און אז זיי האָבן געזאָגט: נישט, האָט ער געמאַכט שווערן דאָס פּאַלק און דאָס קיניגרייך, אז מע האָט דורך נישט געפונען.

¹¹און אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַליהו. ¹²און עס וועט זיין, ווי איך וועל אַוועקגיין פון דיר, אזוי וועט דער גייסט פון גאָט דורך פאַרטראָגן, איך ווייס נישט ווהיין, און אז איך וועל קומען אַנזאָגן אַחאַבן, און ער וועט דורך נישט געפינען, וועט ער מיך הרגען; און דיין קנעכט פאַרכט יהוה פון מיין יוגנט אָן. ¹³איז נישט דערציילט גע-וואָרן צו מיין האַר וואָס איך האָב געטאָן, ווען אינבל האָט אויסגעהרגעט די נביאים פון יהוה, ווי איך האָב באַהאַלטן

הונדערט מאָן פון די נביאים צו פופציק מאָן אין אַ הייל, און האָב זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער? ¹⁴און אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַליהו; און ער וועט מיך הרגען. ¹⁵האָט אַליהו געזאָגט: אזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבאות וואָס איך שטיי פאַר אים, אז היינט וועל איך זיך ווייזן פאַר אים!

¹⁶איז עובדיהו געגאַנגען אַנטקעגן אַחאַבן, און האָט אים דערציילט; און אַחאַב איז געגאַנגען אַנטקעגן אַליהו. ¹⁷און עס איז געווען, ווי אַחאַב האָט דערווען אַליהו, אזוי האָט אַחאַב צו אים געזאָגט: ביסט דו דאָס, פאַראומגליקער פון ישראל? ¹⁸האָט ער געזאָגט: נישט איך האָב פאַראומגליקט ישראל, נאָר דו און דיין פאַטערס הויז, מיט וואָס איר האָט פאַרלאָזן די געבאַט פון יהוה, און ביסט געגאַנגען נאָך די פּעלגועטער. ¹⁹און אַצונד, שיק זאַמל אַיין צו מיר גאַנץ ישראל אויפן באָרג פּרמל, און די פיר הונדערט און פופציק נביאים פון בעל, און די פיר הונדערט נביאים פון דער אַשָׁרָה, וואָס עסן ביים טיש פון אינבלן.

²⁰האָט אַחאַב געשיקט צווישן אַלע קינדער פון ישראל, און האָט אַיינגעזאַמלט די נביאים אויפן באָרג פּרמל. ²¹און אַליהו האָט געזענט צום גאַנצן פּאַלק, און האָט געזאָגט: ביז וואָנען וועט איר אומשפּרינגען אויף צוויי צווייגן

סוּם וּפְרָד וְלֹא נִכְרִית מִהַבְּהֵמָה: וַיַּחֲלֹקוּ לָהֶם אֶת־יְהוָה לְעִבְדֵי-בַהּ אַחָב הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר לִבְדוֹ וְעִבְדֵיהוּ הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר לִבְדוֹ: וַיְהִי עִבְדֵיהוּ בְּדֶרֶךְ וְהַגֵּר אֲלֵיהֶם לִקְרֹאתוֹ וַיִּכְרְהוּ וַיִּפֹּל עַל־פְּנֵי וַיֹּאמֶר הַאֲתָה נָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֹךְ אָמַר לְאֲדֹנָי הִנֵּה אֱלֹהֵי: וַיֹּאמֶר מַה חֲטָאתִי כִּי־אָתָה נִתַּן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחָב לְהַמְתִּינִי: הִי וְהוּא אֲלֵהֶךָ אִם־יִשְׁנִי וּמִמְלִכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנָי שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אֵין וְהַשְׂבִּיעַ אֶת־הַמְּלִכָה וְאֶת־חֲטָוִי כִּי לֹא יִמְצָאֶכָה: וְעַתָּה אָתָה אָמַר לֹךְ אָמַר לְאֲדֹנָי הִנֵּה אֱלֹהֵי: וְהָיָה אֲנִי וְהָיָה מֵאֲתָךְ וְהָיָה הַהוּא וְשָׂאֵךְ עַל אֲשֶׁר לֹא־אֲדֹעַ וְכָאתִי לְהַגִּיד לְאַחָב וְלֹא יִמְצָאֵךְ תִּרְגְּמִי וְעַבְדְּךָ גִּירָא אֶת־יְהוָה מִנְעָרִי: הֲלֹא־הָיָה לְאֲדֹנָי אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְּהַרְגִי אִינְבֹל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וְאַחַבָּא מְבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ חַמְשִׁים חַמְשִׁים אִישׁ בַּמְעָרָה וְאַבְלָבְלָם לָחֶם וּמִים: וְעַתָּה אָתָה אָמַר לֹךְ אָמַר לְאֲדֹנָי הִנֵּה אֱלֹהֵי תִרְגְּמִי: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עִמָּדְתִּי לִפְנֵי כִּי הָיִים אֶרְאֶה אֵלָי: וַיֵּלֶךְ עִבְדֵיהוּ לִקְרֹאת אַחָב וַיַּגִּדְלוּ וַיֵּלֶךְ אַחָב לִקְרֹאת אֱלֹהֵי: וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחָב אֶת־אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר אַחָב אֵלָי הַאֲתָה נָה עִבְדֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לֹא עִבְדֵי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אָתָה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲבוּבְכֶם אֶת־מִצְוַת יְהוָה וְתֵלֶךְ אַחֲרַי הַבְּעָלִים: וְעַתָּה שְׁלַח קִבְּץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֲלֵיהֶם הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי הַבְּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וְחַמְשִׁים וְנְבִיאֵי הָאֲשֶׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֲבָל־שְׁלֹחַן אִינְבֹל: וַיִּשְׁלַח אַחָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֲלֵיהֶם הַכַּרְמֶל: וַיָּנֶשׂ אֱלֹהֵי אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שֵׁתִי הַסַּעֲפִים אִם־יְהוָה

ה' כצ"ל כצ"ו וק"י יב' קמ"ז בוק כ' השמחה כי חטא כמסג' המספרים כ"א הם ונחשה

הונדערט מאָן פון די נביאים צו פופציק מאָן אין אַ הייל, און האָב זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער? ¹⁴און אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַליהו; און ער וועט מיך הרגען. ¹⁵האָט אַליהו געזאָגט: אזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבאות וואָס איך שטיי פאַר אים, אז היינט וועל איך זיך ווייזן פאַר אים!

¹⁶איז עובדיהו געגאַנגען אַנטקעגן אַחאַבן, און האָט אים דערציילט; און אַחאַב איז געגאַנגען אַנטקעגן אַליהו. ¹⁷און עס איז געווען, ווי אַחאַב האָט דערווען אַליהו, אזוי האָט אַחאַב צו אים געזאָגט: ביסט דו דאָס, פאַראומגליקער פון ישראל? ¹⁸האָט ער געזאָגט: נישט איך האָב פאַראומגליקט ישראל, נאָר דו און דיין פאַטערס הויז, מיט וואָס איר האָט פאַרלאָזן די געבאַט פון יהוה, און ביסט געגאַנגען נאָך די פּעלגועטער. ¹⁹און אַצונד, שיק זאַמל אַיין צו מיר גאַנץ ישראל אויפן באָרג פּרמל, און די פיר הונדערט און פופציק נביאים פון בעל, און די פיר הונדערט נביאים פון דער אַשָׁרָה, וואָס עסן ביים טיש פון אינבלן.

²⁰האָט אַחאַב געשיקט צווישן אַלע קינדער פון ישראל, און האָט אַיינגעזאַמלט די נביאים אויפן באָרג פּרמל. ²¹און אַליהו האָט געזענט צום גאַנצן פּאַלק, און האָט געזאָגט: ביז וואָנען וועט איר אומשפּרינגען אויף צוויי צווייגן

האלהים לבו אחריו ואסדופעל לבו אחריו ולא ענו
כב העם אתו דבר: ויאמר אליהו אלהים אני נותרתי
נביא ליהוה לבד ונביאי הפעל ארבע מאות תחמשים
כג איש: ויהגדלו שנים פרים ויבחרו להם הפך האחד
וינתחרו וישמו על העצים ואש לא ישימו ואני אעשה ו
את הפך האחד ונתתי על העצים ואש לא אשים:
כד וקראתם בשם אלהיכם ואני אקרא בשם יהוה והיה
האלהים אשר יענה באש הוא האלהים ויען כל העם
כה ויאמרו טוב הדבר: ויאמר אליהו לנביאי הפעל בחרו
לכם הפך האחד ועשו ראשונה כי אתם הרבים וקראו
כו בשם אלהיכם ואש לא תשימו: ויקחו את הפך אשר
נתן להם ועשו ויקראו בשם הפעל מהפך ועד
כז על המזבח אשר עשה: והיו באתרים ונתחל בתם
אלהו ויאמר קראו בקול גדול כאלהים הוא ברשית
כח וכרשינו לו וכי תרד לו אלי ישן הוא ויקח: ויקראו
בקול גדול ויתגדרו כמשפטם בתרבות וברמקם עד
כט שפך דם עליהם: והיו כעבר הצהרים ונתנבאו עד
ל לעלות המנחה ואידקול ואידענה ואין קשב: ויאמר
אלהו לכל העם נשו אלי ונשו כל העם אליו ורפא
לא את מזבח יהוה ההרים: ויקח אלהו שמים עשרה
לב אלו לאמר ישראל יהיה שמד: ויבנה את האבנים
מזבח בשם יהוה ועש העלה בבית סאתים זרע סביב
לז למזבח: ויערך את העצים ונתח את הפך בשם על
לד העצים: ויאמר מלאו ארבעה כדים מים ויקחו על
העלה ועל העצים ויאמר שטו וישנו ויאמר שלטו

כו' סביון עש

אויב יהוה איז גאט, גייט נאך אים, און אויב בעל, גייט נאך אים.

און דאס פאלק האט אים א ווארט ניט געענטפערט.
²² האט אליהו געוואגט צום פאלק: איך אליין בין געבליבן א נביא צו יהוה, און די נביאים פון בעל זיינען פיר הונדערט און פופציק מאן. ²³ טאָ זאָל מען אונדז געבן צוויי אַקסן; און זאָלן זיי זיך אויסקלייבן איין אַקס, און אים צעשניידן און אַרויפלייגן אויפן האַלץ, און פֿייער זאָלן זיי ניט אונטערלייגן. און איך וועל מאַכן דעם אַנדער אַקס, און אַרויפטאָן אויפן האַלץ, און פֿייער וועל איך ניט אונטערלייגן. ²⁴ און איר וועט רופן צו דעם נאָמען פון אַייער גאָט, און איך וועל רופן צו דעם נאָמען פון יהוה; און עס וועט זיין, דער גאָט וואָס וועט ענטפערן מיט פֿייער, ער איז גאָט.

האט זיך אפוערופן דאס גאנצע פאלק און האט געוואגט: וויל גערעדט!

²⁵ האט אליהו געוואגט צו די נביאים פון בעל: קלייבט איך אויס איין אַקס, און מאַכט אים צוערשט, וואָרום איר זייט די פיל; און רופט צו דעם נאָמען פון אַייער גאָט, און פֿייער זאָלט איר ניט אונטערלייגן.

²⁶ האָבן זיי גענומען דעם אַקס וואָס מע האָט זיי גע- געבן, און זיי האָבן אים געמאַכט, און האָבן גערופן צו דעם נאָמען פון בעל, פון פרימאַרגן ביזן מיטן טאָג, אזוי צו זאָגן: בעל, ענטפער אונדז! אָבער קיין קול און קיין ענטפער. און זיי האָבן געהונקען אַרום דעם מזבח וואָס מע האָט געמאַכט. ²⁷ און עס איז געווען אין מיטן טאָג, האָט אַליהו געשפּעט פון זיי, און ער האָט געוואָגט: רופט

אויף א הויכן קול, וואָרום ער איז א גאט; ער האט זיך מסתם פאררעדט, אָדער ער איז אוועק אן א זייט, אָדער ער איז אין וועג; אפשר שלאפט ער, און וועט זיך אויפכאַפן.

²⁸ און זיי האָבן גערופן אויף א הויכן קול, און האָבן זיך אַיינגעשניטן, אזוי ווי זיייער שטייגער, מיט שווערדן און מיט שפּיין, ביז בלוט האָט זיך געגאָסן אויף זיי. ²⁹ און עס איז געווען, אַז דער מיטן טאָג איז אַריבער, האָבן זיי נביאות גע- זאָגט ביז ווען מע ברענגט אויף דעם אָונט־קרובן, אָבער קיין קול און קיין ענטפער און קיין הערונג.

³⁰ האט אליהו געוואגט צום גאנצן פאלק: געענט צו מיר. האט דאס גאנצע פאלק געענט צו אים, און ער האט פארריכט דעם צעשטערטן מזבח פון יהוה. ³¹ און אליהו האט גענומען צוועלף שטיינער אזוי ווי די צאל פון די שבטים פון די קינדער פון יעקב, וואס דאס ווארט פון גאט איז געווען צו אים, אזוי צו זאָגן: ישראל זאל זיין דיין נאָמען. ³² און ער האט אויפגעבויט פון די שטיינער אַ מזבח צו דעם נאָמען פון יהוה, און האט געמאַכט אַ גראָבן, גרויס ווי פאַר צוויי סאָה וריעה, רונד אַרום מזבח. ³³ און ער האט אויסגעלייגט דאָס האַלץ, און צעשניטן דעם אַקס, און אַרויפ־ געטאָן אויפן האַלץ. ³⁴ און ער האט געוואָגט: פילט אָן פיר קריג מיט וואָסער, און גיסט אַרויף אויף דעם בראַנדאָפּפער און אויפן האַלץ. און ער האט געוואָגט: טוט עס אַ צווייט מאָל; און זיי האָבן עס געטאָן אַ צווייט מאָל. האט ער געוואָגט:

יז ע בראשית לב, 29.

טוט עס א דריט מאָל; און זיי האָבן עס געטאָן א דריט מאָל. ³⁵ און דאָס וואַסער איז געגאנגען רונד אַרום מוּבַח; און אויך דעם גראָבן האָט ער אָנגעפילט מיט וואַסער.

³⁶ און עס איז געווען ווען מע ברענגט אויף דעם אָונט־קרובן, האָט אַליהו הנביא געזענט און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון אַברהם, יצחק, און ישראל, זאָל היינט באַוויסט ווערן אַז דו ביסט גאָט אין ישראל, און איך בין דיין קנעכט, און דורך דיין וואַרט האָב איך געטאָן אַלע די דאָזיקע זאַכן. ³⁷ ענטפער מיר, יהוה, ענטפער מיר, און זאָל דאָסדאָזיקע פאַלק וויסן אַז דו יהוה ביסט גאָט; אויסט קערסטו אָפּ זייער האַרץ אַהינטער.

³⁸ איז אַראָפּגעפאַלן א פֿייער פון גאָט, און האָט פאַרצערט דאָס בראַנדאָפּפער, און דאָס האַלץ, און די שטיינער, און די ערד; אפילו דאָס וואַסער וואָס אין גראָבן האָט עס אויסגעלעקט. ³⁹ און דאָס גאַנצע פאַלק האָט געזען, און זיי זיינען געפאַלן אויף זייער פנים, און האָבן געזאָגט: יהוה, ער איז גאָט! יהוה, ער איז גאָט!

⁴⁰ האָט אַליהו צו זיי געזאָגט: כאַפּט די נביאים פון בַּעַל; קיינער זאָל ניט אַנטרווען ווערן פון זיי.

האָבן זיי זיי געכאַפּט, און אַליהו האָט זיי געמאַכט נידערן צום טייך קישון, און האָט זיי דאַרטן געשאַכטן. ⁴¹ און אַליהו האָט געזאָגט צו אַחאַבן: גיי אַרויף, עס און טרינק, וואָרום עס איז אַ גערויש פון אַ סך רעגן.

⁴² איז אַחאַב אַרויפגעגאַנגען עסן און טרינקען. און אַליהו איז אַרויפגעגאַנגען אויפן שפיץ פֿרמל, און האָט זיך אַיינגעבויגן צו דער ערד, און אַרײַנגעטאָן זיין פנים צווישן זיינע קני.

⁴³ און ער האָט געזאָגט צו זיין יונג: גיי אַקאַרשט אַרויף, טו אַ קוק קעגן ים.

איז ער אַרויפגעגאַנגען און האָט געקוקט, און ער האָט געזאָגט: ניטאָ גאַרנישט. האָט ער געזאָגט: גיי ווידער, זיבן מאָל. ⁴⁴ און עס איז געווען אויפן זיבעטן מאָל, האָט ער געזאָגט: זע, אַ קליין וואַלקנדל אַוויז ווי די האַנט פון אַ מענטשן גייט אויף פון ים. האָט ער געזאָגט: גיי אַרויף, זאָג צו אַחאַבן: שפּאַן אײַן און נידער אַראָפּ, כדי דער רעגן זאָל דיך ניט פאַרהאַלטן.

⁴⁵ און עס איז געווען, אײדער וואָס ווען איז דער הימל שוואַרץ געוואָרן פון וואַלקנס און געוויטער, און עס איז געוואָרן אַ גרויסער רעגן. און אַחאַב האָט זיך אַרויפגעזעצט, און איז אַוועק קיין יזרעאל.

⁴⁶ און די האַנט פון גאָט איז געווען אויף אַליהו, און ער האָט אָנגעגורט זיינע לענדן, און איז געלאָפן פאַרויס פאַר אַחאַבן ביז וווּ דו קומסט קיין יזרעאל.

וַשְׁלֹשׁוּ: וַיִּלְכְּוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמּוֹצָח וְנָם אֶת־הַתְּעֵלָה לֹה מִלֵּאדְמַיִם: וַיְהִי וּבַעֲלוֹת הַמַּגִּיחָה וַיִּגַּשׁ אֱלִיהוּ הַנְּבִיא לֹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרְתֵם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִדְעוּ כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְּרֹךְ עֲשִׂיתִי אֶת כְּלֵי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הַזֶּה לֹ כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסַּבְתָּ אֶת־לְבָבְךָ אַחֲרֵי־נִית: וַתַּפֵּל אֶשֶׁר־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הַתְּעֵלָה וְאֶת־הַנְּעִצִים וְאֶת־יֹהֵר לֹה הָאֲבָנִים וְאֶת־הַדְּפֶר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעֵלָה לַחֲבָה: וַיָּרָא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא לֹה הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלִיהוּ לָהֶם מִ תַּפְּשׁוּ וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אֶל־יִמְלָט מִהֶם וַתַּתְּשׂוּם וַיִּזְרְדוּ אֱלִיהוּ אֶל־נֶחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם: וַיֹּאמֶר מִ אֱלִיהוּ לְאַחַב עֲלֶה אֲכַל וְשַׂחֲהָ כִּי־קוֹל הַמּוֹן הַנֶּשֶׁם: וַיַּעֲלֶה אַחַב לֶאֱכַל וּלְשִׁתּוֹת וְאֱלִיהוּ עֲלֶה אֶל־רֹאשׁ מִב הַכְּרָמִל וַיַּיְהִר אַרְצָה וַיִּשֶׁם פְּנֵיו בֵּין בְּרָכּוֹ: וַיֹּאמֶר אֶל־ מַ עֲבָדוֹ עֲלֶה־נָא הַבַּט הַרְדִּי־הֵם וַעֲלֵ נִבְט וַיֹּאמֶר אֵין מִאִמָּה וַיֹּאמֶר שָׁב שָׁבַע פְּעָמִים: וַיְהִי בַשְּׂבָעִית וַיֹּאמֶר מִד הַגִּדְעָב קִטְנָה כַּכֹּה־אִישׁ עֲלֶה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֶה אִמֶר אֶל־אַחַב אֲסֹר וַיִּרְדּוּ וְלֹא יַעֲזְרֶכֶה הַנֶּשֶׁם: וַיְהִי וְעַד מִה כֹּה וְעַד־כֹּה וַתִּשְׁמָע הַתְּקִדְרוֹ עֵבִים וְרוּחַ יְהוָה נִשְׁם נְדוּל וַיִּרְכַּב אַחַב וַיִּלְךָ יִזְרַעֲאֵלָה: וַיִּדְרִיחָה הַיְהוָה מִו אֶל־אֱלִיהוּ וַיִּשְׁמַע מִתְּנִיּוֹ וַיִּרְץ לִפְנֵי אַחַב עַד־בְּאֵבָה יִזְרַעֲאֵלָה:

יט
וַיַּגֵּד אַחַב לְאִיזָבֵל אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִיהוּ וְאֶת כָּל־ אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים בְּחָרֹב: וַתִּשְׁלַח אִיזָבֵל ב מִלֶּאךְ אֶל־אֱלִיהוּ לֵאמֹר כַּהֲרִיעִשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֵפִין

יח, לו' כ"א לשואל יורה לט' כ"ב מ"ב כ"ד ק"י מו' הסטורטוס לסניו י"ז בתמוז

יט
1 און אַחאַב האָט דערציילט איזבלען אַלץ וואָס אַליהו האָט געטאָן, און אַלצדינג ווי אַווי ער האָט געהרגעט אַלע נביאים מיטן שווערד. 2 האָט איזבל געשיקט אַ שליח צו אַליהו, אַווי צו זאָגן: זאָלן די געטער טאָן אַווי

און אלישע דעם זון פון שפטן, פון אַבל־מחולָה, זאָלסטו זאלבן פאַר אַ נביא אויף דיין אַרט. ¹⁷ און עס וועט זיין, דעם וואָס ווערט אַנטרוגען פון חזאַלס שווערד, וועט טייטן יְהוּא, און דעם וואָס ווערט אַנטרוגען פון יהוּאָס שווערד, וועט טייטן אַלישע. ¹⁸ אָבער איך וועל איבערלאָזן אין ישראל זיבן טויזנט—אַלע קני וואָס האָבן ניט געקניט צו בעל, און יעטועדער מויל וואָס האָט אים ניט געקושט.

¹⁹ איז ער אַוועקגעגאַנגען פון דאַרטן, און האָט גע־טראַפן אַלישע דעם זון פון שפטן ווי ער אַקערט מיט צוועלף געשפאַנען פאַר אים, און ער ביים צוועלפטן. איז אַליהו אַריבערגעגאַנגען צו אים, און האָט אַרויפגע־וואָרפן זיין מאַנטל אויף אים. ²⁰ האָט ער איבערגעלאָזן די רינדער, און איז געלאָפן נאָך אַליהו, און האָט געזאָגט: לאַמיר, איך בעט דיר, קושן מיין פאַטער און מיין מוטער, און איך וועל גיין נאָך דיר. האָט ער צו אים געזאָגט: גיי קער זיך אום, וואָרום וואָס האָב איך דיר געטאָן?

²¹ האָט ער זיך אומגעקערט פון הינטער אים, און ער האָט גענומען דאָס געשפאַן רינדער, און האָט עס גע־שאַכטן, און מיט די שפאַנצייג פון די רינדער האָט ער אָפגעקאַכט זייער פלייש; און ער האָט געגעבן די מענטשן, און זיי האָבן געגעסן. און ער איז אויפגעשטאַנען, און איז געגאַנגען נאָך אַליהו, און האָט אים באַדינט.

כ ¹ און פֿרֿהדד דער מלך פון אַרם האָט אַיינגעזאַמלט זיין גאַנצן חיל; און צוויי און דרייסיק מלכים זיינען געווען מיט אים, און פערד און רייטוועגן. און ער איז אַרויפגעגאַנגען און האָט געלעגערט אויף שומרון, און מלחמה געהאַלטן אויף איר. ² און ער האָט געשיקט שלוחים צו אַחאַב דעם מלך פון ישראל, אין שטאַט, ³ און אים גע־לאָזט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט פֿרֿהדד: דיין זילבער און דיין גאָלד איז מינס, און דייע ווייבער און דייע שענסטע קינדער זיינען מייע.

⁴ האָט געענטפערט דער מלך פון ישראל און האָט געזאָגט: אַזוי ווי דיין וואָרט, מיין האַר מלך; דייער בין איך, און אַלץ וואָס איך האָב.

⁵ זיינען ווידער געקומען די שלוחים, און האָבן געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט פֿרֿהדד, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָר, איך האָב דיר געשיקט זאָגן: דיין זילבער און דיין גאָלד, און דייע ווייבער און דייע קינדער זאָלסטו מיר געבן. ⁶ וואָרום אַז מאַרנן אין דער צייט וועל איך שיקן צו דיר מייע קנעכט, וועלן זיי דורכוכן דיין הויז, און די הייער פון דייע קנעכט; און עס וועט זיין, וווּ גאָר אַ גלוסטיקייט פון דייע אויגן וועלן זיי אַריינטאָן אין זייער האַנט און אַוועקנעמען.

⁷ האָט דער מלך פון ישראל גערופן אַלע עלטסטע פון לאַנד, און האָט צו זיי געזאָגט: מערקט אַקאַרשט און זעט, אַז ביז זוכט דערדאָויקער. וואָרום ער האָט געשיקט צו מיר אום מייע ווייבער און אום מייע קינדער, אין אום מיין זילבער און אום מיין גאָלד, און איך האָב ניט פאַרמיטן פון אים. ⁸ האָבן צו אים געזאָגט אַלע עלטסטע און דאָס גאַנצע פּאָלק: זאָלסט ניט צוהערן און ניט אַיינוויליקן.

⁹ האָט ער געזאָגט צו די שלוחים פון פֿרֿהדדן: זאָגט צו מיין האַר דעם מלך: אַלץ אום וואָס דו האַסט געשיקט

וְאֶת־אֵלִישֶׁע בֶּן־שַׁפְטָן מֵאֵבֶל מַחֻלָּה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַחֲתָיו: וְהָיָה הַנְּמַלֵּט מִהָרֶב חֹזֵאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִהָרֶב יְהוּא יָמִית אֵלִישֶׁע: וְהִשְׁאֲרֵתִי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כְּלֵה־בְרָפְיִים אֲשֶׁר לֹא־יָמְרֻעוּ לַבַּעַל וְלִדְהַפְּהָ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁקָ לּוֹ: וַיִּלְךְ מִשָּׁם וַיִּמְצֵא אֶת־אֵלִישֶׁע בֶּן־שַׁפְטָן וְהוּא חָרַשׁ שִׁנִּים עֲשָׂר צַמְדִים לִפְנֵי וְהוּא בִשְׁנַיִם הַעֲשָׂר וַיַּעֲבֵר אֵלָיו אֵלָיו וַיִּשְׁלַךְ אֶדְרֵתוֹ אֵלָיו: וַיַּעֲבֹב אֶת־הַבְּקָר וַיִּרְץ אַחֲרָיו אֵלָיו וַיֹּאמֶר אִשְׁקֶהנָּא לְאָבִי וְלֵאמִי וְאַלְכֶה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לָךְ שׁוֹב כִּי מִה עֲשִׂיתִי לָךְ: וַיֵּשֶׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּבַּח אֶת־צֶמֶד הַבְּקָר וַיִּזְכְּרוּ וּבְכֹלֵי כֹא הַבְּקָר בְּשֵׁלֶם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעַם וַיֹּאבְדוּ נִקְמָם וַיִּלְךְ אַחֲרָי אֵלָיו וַיִּשְׁרַתְהוּ:

כ
וַיִּבְרַח מִלֶּךְ־אָרָם קִבְצָן אֶת־כָּל־חֵילוֹ וְשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם א מִלֶּךְ אֹתוֹ וְסוּס וְרֶכֶב וַיַּעַל וַיַּצֵּר עַל־שַׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם בָּהּ: וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אֲחָאָב מִלֶּךְ־יִשְׂרָאֵל הַעִירָה: וַיֹּאמֶר לוֹ בַּה אָמֵר פֿרֿהדד בַּסֶּפֶר וַיִּהְיֶה לִי־הוּא וַיִּשְׁחַד וַיִּבְנֶה הַטּוֹבִים לִי־הֵם: וַיַּעַן מִלֶּךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כְּדָבָרְךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לָךְ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־לִי: וַיִּשְׁבּוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ הַלֹּא־אָמֵר פֿרֿהדד לֹא־אָמֵר כִּי־שַׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ לֹא־אָמֵר בַּסֶּפֶר וַיִּהְיֶה וַיִּשְׁחַד וַיִּבְנֶה לִי תַחֲנִי: כִּי אִם־בַּעַת מָחָר אֲשַׁלַּח אֶת־עַבְדִּי אֵלֶיךָ וְהַפְּשׁוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֶת פְּתֵי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־מַחֲמֵד עֵינֶיךָ יִשְׁמֹו בַּיָּם וְלִקְחוּ: וַיִּקְרָא מִלֶּךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־זִקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דַּעֲוֵנָא וְדֹאוּ כִּי רַעֲדָה נָה מִבְּקֶשׁ כִּי־שַׁלַּח אֵלָי לְנִשִּׁי וּלְבָנַי וּלְכַסְפִּי וּלְזִבְתֵּי וְלֹא מִנְעֵתִי מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזִּקְנִים וְכָל־הָעָם אֶל־הַשָּׁמַע וְלֹא תֹאבָה: וַיֹּאמֶר לְמַלְאָכֵי פֿרֿהדד אַמְרוּ

יט, כ' הַשֶּׁחַח כַּו' ט"ב כ, ג' בְּכִין וַאֲמַר

לארצי המלך כל אשר שלחת אל עבדך בראשנה
אעשה ותדבר הזה לא אוכל לעשות וכלו המלכים
ושבחו דבר: וישלח אליו בן־הדד ויאמר כה־עשון
לי אלהים וכה יוספו אִישׁ־שֶׁפֶלַע עַם שְׁמוֹן לְשָׁעִלִים
לְכַלְהֵעַם אֲשֶׁר בְּנִגְלִי: וַעֲשֵׂן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דְּבַרְוּ
אֲלֵי־הַחֵלֶל הַזֶּה בְּמִפְתָּחוֹ: וַיְהִי כַשְׁמַע אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
וְהוּא שָׁתָה הוּא וְהַמְּלָכִים בְּסִפּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדּוֹ
שִׁימוּ וַיִּשְׁמְעוּ עַל־הָעִיר: וְהָיָה וַיָּבִיֵא אֶחָד נָגֵשׁ אֶל־
אֲחָאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה הִרְאִית אֶת
כָּל־הַהֶמְזוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הֲנִי נֹתֵן בְּיָדְךָ הַיּוֹם וַיִּדְעַת כִּי
אֲנִי יְהוָה: וַיֹּאמֶר אֲחָאָב כִּמּוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה
בְּנַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת וַיֹּאמֶר מִי־אִסַּר הַמְּלַחְמָה וַיֹּאמֶר
אָתָּה: וַיִּפְקֹד אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת וַיְהִי מֵאֲתָיִם
שָׁנִים וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקֵד אֶת־כָּל־הָעָם כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים: וַיָּצֵאוּ בְּצִרְהָרִים וּבְךְּהַדָּד שְׁתֵּי
שָׁבוֹר בְּסִפּוֹת הוּא וְהַמְּלָכִים שְׁלֹשִׁים־וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ עוֹר
אֲתוֹ: וַיָּצֵאוּ נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת בְּרֵאשִׁינָה וַיִּשְׁלַח בְּךְ
הַדָּד וַיַּגִּידוּ לוֹ לֵאמֹר אֲנִישִׁים יָצְאוּ מִשְׁמֹרֶן: וַיֹּאמֶר
אִם־לְשָׁלוֹם יָצְאוּ תִפְשׂוּם הַיּוֹם וְאִם לְמִלְחָמָה יָצְאוּ
הַיּוֹם תִּפְשׂוּם: וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת
וְהַחֵלֶל אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם: וַיְהִי אִישׁ אִישׁ וַיִּנְסוּ אֲרָם וַיִּרְדָּפֵם
יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹט בְּךְהַדָּד מֶלֶךְ אֲרָם עַל־סוּסִים וּפָרָשִׁים:
וַיָּצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֶּן־אֲחִיהֶם וְאֶת־הַרְכָּב וְהַפָּה בְּאָרֶם
כִּבְּהַ מִּבְּהַ גְדוֹלָה: וַיָּגֵשׁ הַנְּבִיא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ
לֵךְ הַחֲזוֹק וְדַע וְרָאָה אֶת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה כִּי לַתְּשׁוּבָת
כִּי הַשָּׁנָה מֶלֶךְ אֲרָם עָלָה עִלְיָךְ: וְעַבְדֵי מֶלֶךְ־אֲרָם
אָמְרוּ אֵלָיו אֵלֵהוּ דָרִים אֵלֵהֶם עֲלֵיבֵן חֲזָקוֹ מִמֶּנּוּ

יח' קקף כחחחח

צו דיין קנעכט צוערשט וועל איך טאן, אבער די דאָוויקע זאך קען איך ניט טאן.

ווינען געזאָגען די שלוחים, און האָבן אים געבראַכט אַן ענטפער.

¹⁰ האָט בְּךְהַדָּד געשיקט צו אים, און געזאָגט: זאָלן די געטער מיר טאָן אזוי און נאָך מער, אויב דער שטויב פון שומרון וועט קלעקן פאַר אַ הויפן דעם גאַנצן פּאָלק וואָס הינטער מיר!

¹¹ האָט געענטפערט דער מלך פון ישראל און האָט געזאָגט: זאָגט וואָס! זאָל דער וואָס גורט זיך ערשט אָן, זיך ניט רימען ווי דער וואָס פינדט זיך שוין אָפּ.

¹² און עס איז געווען, ווי וּבְךְהַדָּדוּ האָט געהערט דעמדאָוויקן ענטפער, בעת ער האָט געטרונקען, ער און די מלכים, אין די ביי־דלעך, אזוי האָט ער געזאָגט צו ווינע קנעכט: שטעלט אויס! און זיי האָבן אויסגעשטעלט אַקעגן דער שטאָט.

¹³ ערשט איינער אַ נביא האָט גענענט צו אַחָאָב דעם מלך פון ישראל, און האָט געזאָגט: אזוי האָט גאָט גע־זאָגט: זעסט דעם גאַנצן דאָוויקן גרויסן המון? אַט גיב איך אים היינט אין דיין האַנט, און וועסט וויסן אַז איך בין יהוה. ¹⁴ האָט אַחָאָב געזאָגט: דורך וועמען? האָט ער געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: דורך די ווינען פון די לאַנד־פירשטן. האָט ער געפרעגט: ווער זאָל אָנקויפן די מלחמה? האָט ער געזאָגט: דו.

¹⁵ האָט ער איבערגעצײלט די ווינען פון די לאַנד־פירשטן, און זיי ווינען געווען צוויי הונדערט און צוויי און

דרייסיק. און נאָך זיי האָט ער איבערגעצײלט דאָס גאַנצע פּאָלק, אַלע קינדער פון ישראל—זיבן טויזנט.

¹⁶ ווינען זיי אַרויסגעזאָגען אין מיטן טאָג, בעת בְּךְהַדָּד האָט זיך שיכור געטרונקען אין די ביי־דלעך, ער און די מלכים—די צוויי און דרייסיק מלכים וואָס האָבן אים געהאַלפן. ¹⁷ און די ווינען פון די לאַנדפירשטן ווינען אַרויסגע־זאָגען צוערשט; און בְּךְהַדָּד האָט געשיקט, און מע האָט אים אָנגעזאָגט, אזוי צו זאָגן: מענטשן ווינען אַרויסגעזאָגען פון שומרון. ¹⁸ האָט ער געזאָגט: סײ זיי ווינען פאַר שלום אַרויסגעזאָגען, כאַפּט זיי לעבעדיקערהייט, און סײ זיי ווינען פאַר מלחמה אַרויסגעזאָגען, לעבעדיקערהייט כאַפּט זיי.

¹⁹ און די ווינען אַרויסגעזאָגען פון שטאָט—די ווינען פון די לאַנדפירשטן, און דער חיל וואָס הינטער זיי. ²⁰ און זיי האָבן געשלאָגן איטלעכער זיין מאַן, און די אַרמִים ווינען אַנטלאָפן, און ישראל האָט זיי נאַכגעזאָגט. און בְּךְהַדָּד דער מלך פון אַרָם איז אַנטרווען געוואָרן אויף אַ פערד מיט רײטער.

²¹ און דער מלך פון ישראל איז אַרויסגעזאָגען, און האָט געשלאָגן די פערד און די רײטוועגן, און געשלאָגן צווישן אַרָם אַ גרויסן שלאַק.

²² און דער נביא האָט גענענט צו דעם מלך פון ישראל, און האָט צו אים געזאָגט: גײ פאַרשטאַרק זיך, און מערק און זע וואָס דו זאָלסט טאָן, וואָרום צום אומקער פון יאָר קומט דער מלך פון אַרָם אַרויף אויף דיר.

²³ און די קנעכט פון דעם מלך פון אַרָם האָבן צו אים געזאָגט: אַ גאָט פון בערג איז וײער גאָט, דרום ווינען זיי געווען

ואולם ולחם אתם במישור אסילא נחוק מהם: ואתי כד
הדבר הזה עשה הסר המלכים איש ממקמו ושים פחות
תחתיהם: ואתה המנהיגך חיל בחיל הנפל מאותך כה
וסוס כפוס ורכב כרכב ונלחמה אותם במישור אסר
לא נחוק מהם וישמע לקלם ויעש כן: ויהי לתשובת כו
השנה נפקד בדהוד את-ארים ועל אפקה למלחמה
עם-ישראל: ובני ישראל התפקדו וכלכלו וילכו כו
לקראתם ויחנו בני-ישראל נגדם בשני חשפי עזים וארם
מלאו את-הארץ: ויגש איש האלהים ויאמר אל-מלך כה
ישראל ויאמר בהאמר יהוה יצן אשר אמרו ארם אל-י
הרים יהוה ולא-אלתי עמקים הוא ונתתי את-כל-ההמון
הגדול הזה בידך וידעתם כראני יהוה: ונתני אלה נכחי כט
אלה שבעת ימים ויהי בינים השביעי ותקרב המלחמה
ויכו בני-ישראל את-ארם מאה-אלף רגלי בינים אחד:
וינסו היתרים ופקה אליהעיר ותפל החומה על-ל
עשרים ושבעה אלף איש היתרים ובהודד גם ויבא
אל-העיר חדר בחדר: ויאמרו אליו עבדך הנה-נא לא
שמענו כי מלכי בית ישראל כרמלכי חסד הם נשימה
נא שלום במחנתי ותכלים בראשנו ויצא אל-מלך
ישראל אליו ויהי את-נפשו: ויחנרו שלום במחנתים לב
ותכלים בראשיהם ויבאו אל-מלך ישראל ויאמרו
עבדך בדהוד אמר תחרינא נפשי ויאמר העורני חי
אחי הוא: והאנשים יחשיו וימחרו ויחלטו הממנו ויאמרו לו
אתך בדהוד ויאמר כאו קחחו ויצא אליו בדהוד
ויגלוהו על-המרקבה: ויאמר אליו הערים אשר-לקח לך
אבי מאת אביך אשים וחצות תשים לך בדמשק
כאשר-שם אבי בשמרון ואני בפרת אשר-לך ויכרת
לו ברית וישלחהו: ואיש אחד מפני הנביאים לה

25 כח 24

שטארקער פון אונדז; לאַמיר אַבער מלחמה האַלטן מיט
זיי אויף אַ גלייכן פּלאַץ, אויב מיר וועלן ניט זיין שטאַר-
קער פון זיי! ²⁴ און דידאָזיקע ואַך טו; טו אַפּ די מלכים
איטלעכן פון זיין אַרט, און מאַך אַנפירער אַנשטאַט זיי.
²⁵ און דו זאַלסט דיר צונויפצײלן אַ חיל אַזוי ווי דער חיל
וואָס איז בײַ דיר געפאַלן, און פּערד אַזוי ווי די פּערד,
און רײטוועגן אַזוי ווי די רײטוועגן; און לאַמיר מלחמה
האַלטן מיט זיי אויף אַ גלייכן פּלאַץ, אויב מיר וועלן ניט
זיין שטאַרקער פון זיי! האָט ער צוגעהערט צו זײער קול,
און האָט אַזוי געטאַן.

²⁶ און עס איז געווען צום אומקער פון יאָר, האָט
בְּהִדּוּד איבערגעצײלט די אַרמים, און ער איז אַרויפגע-
גאַנגען קיין אַפּק אויף מלחמה מיט ישראל.

²⁷ און די קינדער פון ישראל זײנען איבערגעצײלט
געוואָרן, און פאַרוואַרנט געוואָרן מיט שפּיין, און זײנען
אַרויסגעגאַנגען אַקעגן זיי. און די קינדער פון ישראל האָבן
געלאָערט אַקעגן זיי, אַזוי ווי צוויי קליינע סטאַדעס ציגן.
און די אַרמים האָבן אַנגעפילט דאָס לאַנד.

²⁸ האָט דער געטלעכער מאַן געגענט, און האָט גע-
רעדט צו דעם מלך פון ישראל און געזאָגט: אַזוי האָט
גאָט געזאָגט: ווייל די אַרמים האָבן געזאָגט: אַ גאָט פון
בערג איז יהוה, און ניט אַ גאָט פון טאַלן איז ער, דרום
וועל איך געבן דעם גאַנצן דאָזיקן גרויסן המון אין דיין
האַנט, און איר וועט וויסן אַז איך בין יהוה.

²⁹ און זיי האָבן געלאָערט אײנע אַקעגן די אַנדערע
זיבן טעג. און עס איז געווען אויפן זיבעטן טאַג, האָט גע-
נענט די מלחמה, און די קינדער פון ישראל האָבן גע-

שלאָגן פון אַרם הונדערט טויזנט פּוסיגער אין אײן טאַג. ³⁰ און די איבעריקע זײנען אַנטלאָפּן קיין אַפּק, אין שטאַט;
אין די מויער אײנגעפאַלן אויף זיבן און צוואַנציק טויזנט מאַן וואָס זײנען איבערגעבליבן. און בְּהִדּוּד איז אַנטלאָפּן
און איז אַריין אין שטאַט, אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער.

³¹ האָבן זײנע קנעכט צו אים געזאָגט: זע נאָר, מיר האָבן געהערט אַז די מלכים פון דעם הויז פון ישראל זײנען
גענאָדיקע מלכים; לאַמיר, איך בעט דיך, אַנטאָן זאַקקליידער אויף אונדזערע לענדן, און שטריק אויף אונדזער קאַפּ,
און לאַמיר אַרויסגיין צו דעם מלך פון ישראל, אפּשר וועט ער דיך לאָזן לעבן.

³² האָבן זיי אַנגעגורט זאַקקליידער אויף זײערע לענדן, און שטריק אויף זײערע קעפּ, און זיי זײנען געקומען צו
דעם מלך פון ישראל, און האָבן געזאָגט: דיין קנעכט בְּהִדּוּד האָט געזאָגט: לאַמיך לעבן, איך בעט דיך. האָט ער
געזאָגט: לעבט ער נאָך? ער איז מײן ברודער.

³³ און די מענטשן האָבן עס גענומען פאַר אַ צײכן, און זיי האָבן זיך געאַײלט און באַוואַרנט אויב ער מײנט עס, און
האָבן געזאָגט: דיין ברודער בְּהִדּוּד. האָט ער געזאָגט: גײט ברענגט אים.

אין אַרויסגעקומען צו אים בְּהִדּוּד, און ער האָט אים אַרויפגענומען אויפן רײטוואָגן. ³⁴ און בְּהִדּוּד האָט צו
אים געזאָגט: די שטעט וואָס מײן פּאַטער האָט צוגענומען פון דיין פּאַטער וועל איך אומקערן, און גאַסן זאַלסטו דיר
מאַכן אין דמשק, אַזוי ווי מײן פּאַטער האָט געמאַכט אין שומרון. והאַט אַחאַב געזאָגט: און איך וועל דיך אַוועקלאָזן
מיט דעמדאָזיקן בונד. און ער האָט אים געשלאָסן אַ בונד, און האָט אים אַוועקגעלאָזט.

אמר אל־דעהו בדבר יהוה הפני נא וימאן האיש
 לו להכתו: ויאמר לו עין אשר לא־שמעת בקול יהוה
 הקד הולך מאתי והקד הארצה וילך מאצלו וימצאו
 לו הארצה ויבהו: וימצא איש אחר ויאמר הפני נא ויפחו
 לח האיש הפה ופצע: וילך הנביא ויעמד למלך אל־ההרדף
 לט ויתחפש באפר על־עיניו: ויהי המלך עבר והוא צעק
 אל־המלך ויאמר עבדך יצא בקרב־המלחמה והנה
 איש כר ויבא אלי איש ויאמר שמל את־האיש הנה
 אס־הפקד ופקד והותה נפשך תחת נפשו או כפר
 מ בסף תשקול: ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא איננו
 ויאמר אליו מלך־ישראל בן משפטך אתה הרצף:
 מא וימהר ויסר את־האפר מעל עיניו ויבר אתו מלך ישראל
 מב כי מהנביאים הוא: ויאמר אליו פה אמר יהוה עין
 שלחת את־אשר־רמי מיד והותה נפשך תחת נפשו
 מי ועמך תחת עמו: וילך מלך־ישראל על־ביתו כר ונצח
 ויבא שמרונה:

כא

א ויהי אחר הדברים האלה פרס הנה לנבות הזורעאל
 ב אשר בזורעאל אצל הוכל אחאב מלך שמרון: וידבר
 אחאב אל־נבות ו לאמר הנה־לי את־פרמך ויהי־לי לנד
 ירכ כי הוא קרוב אצל ביתי ואתנה לך תחתיו פרס טוב
 ג ממנו אם טוב בעיניך אתנה־לך כסף מתיר זה: ויאמר
 ד נבות אל־אחאב חלילה לי מיהוה מתתי את־נחלת
 אבתי לך: ויבא אחאב אל־ביתו כר ונצח על־הדבר
 אשר־דבר אליו נבות הזורעאל ויאמר לא־אתן לך את
 ה נחלת אבותי וישכב על־מטתי ויסב את־פניו ולא־אכל
 לחם: ותבא אליו איובל אשתו ותדבר אליו מה־זה

כ, לח' כא' על מו' משלי קי' מו' דס' נסחא כ' א, ד' דס' נסחא

35 און איינער א מאן פון די יונגע נביאים האָט גע-
 זאָגט צו זיין חבר דורך דעם וואָרט פון גאָט: שלאָג מיך,
 איך בעט דיך. און דער מאן האָט אים ניט געוואָלט
 שלאָגן. 36 האָט ער געזאָגט: ווייל דו האָסט ניט צוגע-
 הערט צו דעם קול פון גאָט, אָט גייסטו אוועק פון מיר,
 און דיך וועט דערשלאָגן אַ לייב.

און ווי ער איז אוועקגעגאנגען פון אים, אזוי האָט
 אים אָנגעטראָפן אַ לייב, און האָט אים דערשלאָגן.

37 האָט ער אָנגעטראָפן אַן אנדער מאן, און האָט
 געזאָגט: שלאָג מיך, איך בעט דיך. און דער מאן האָט
 אים געשלאָגן, שלאָגנדיק ביז וונדן. 38 און דער נביא איז
 געגאנגען און האָט געהאַרט אויפן מלך ביים וועג; און ער
 האָט זיך פאַרשטעלט מיטן קאַפּבאַנד איבער זיינע אויגן.
 39 און עס איז געווען, ווי דער מלך איז פאַרבײַגעגאנגען,
 אזוי האָט ער געשריען צום מלך און האָט געזאָגט: דיין
 קנעכט איז אַרויסגעגאנגען אין דער מלחמה, ערשט אַ מאן
 האָט זיך אָפּגעקערט, און האָט געבראַכט צו מיר אַ מאן,
 און האָט געזאָגט: היט דעמדאָויקן מאן; אויב געמינערט
 וועט ער געמינערט ווערן, וועט דיין נפש זיין אָנשטאַט זיין
 נפש, אָדער אַ צענטנער זילבער וועסטו באַצאָלן. 40 און
 ווי דיין קנעכט איז געווען פאַרטאָן דאָ און דאָרט, אזוי
 איז ער ניט געוואָרן.

האָט דער מלך פון ישראל צו אים געזאָגט: אזוי
 זאָל זיין דיין משפט; דו אַליין האָסט געפּסקעט.

41 האָט ער אויף גיך אָפּגעטאָן דעם קאַפּבאַנד פון
 זיינע אויגן, און דער מלך פון ישראל האָט אים דערקענט, אַז ער איז פון די נביאים.

42 און ער האָט צו אים געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: ווייל דו האָסט אַרויסגעלאָזט פון דער האַנט דעם מאן פון
 מיין חרם, זאָל דיין נפש זיין אָנשטאַט זיין נפש, און דיין פּאָלק אָנשטאַט זיין פּאָלק.

43 און דער מלך פון ישראל איז אוועק צו זיין הויז צעטראָגן און פאַרבײַוערט, און ער איז געקומען קיין שומרון.

כא

1 און עס איז געווען נאָך די־דאָזיקע געשעענישן: נבות דער יורעאלי האָט געהאַט אַ וויינגאַרטן וואָס איז געווען
 אין יזְרְעֶאל לעבן דעם פּאַלאַץ פון אחאָב דעם מלך פון שומרון. 2 האָט אחאָב געזאָגט צו נבותן, אזוי צו זאָגן:
 גיב מיר דיין וויינגאַרטן, כדי ער זאָל מיר זיין פאַר אַ גאַרטן פון גרינס, ווייל ער איז נאַנט לעבן מיין הויז, און איך וועל
 דיר געבן אָנשטאַט אים אַ וויינגאַרטן אַ בעסערן פון אים. אָדער אויב אין דייןע אויגן איז בעסער, וועל איך דיר געבן
 געלט אין מקח פון דעם. 3 האָט נבות געזאָגט צו אחאָבן: באַהיט מיך גאָט, איך זאָל דיר אָפּגעבן די נחלה פון
 מינע עלטערן.

4 איז אחאָב געקומען אין זיין הויז צעטראָגן און פאַרבײַוערט דעם וואָרט וואָס נבות דער יורעאלי האָט צו
 אים גערעדט, אַז ער האָט געזאָגט: איך וועל דיר ניט אָפּגעבן די נחלה פון מינע עלטערן. און ער האָט זיך געלייגט
 אויף זיין בעט, און האָט אומגעדרײט זיין פנים, און ניט גענעסן קיין שפּייז.

5 איז צוגעקומען צו אים זיין ווייב איובל, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס איז דאָס דיין געמיט צעטראָגן, און דו

עסט ניט קיין שפייז? ° האָט ער צו איר געזאָגט: װײל איך האָב גערעדט צו נבות דעם זױרעאַלי, און איך האָב צו אים געזאָגט: גיב מיר דיין װײנגאַרטן פאַר געלט, אָדער אויב דו װילסט, װעל איך דיר געבן אַן אַנדער װײנגאַרטן אַנשטאַט אים; און ער האָט געזאָגט: איך װעל דיר ניט אָפגעבן מײן װײנגאַרטן.

° האָט זײן װײב אינבל צו אים געזאָגט: פירסט דו אַצונד די מלוכה איבער ישראל? שטיי אויף, עס שפײז, און זאָל דיין האַרץ זײן פּרײלעך. איך װעל דיר געבן דעם װײנגאַרטן פון נבות דעם זױרעאַלי.

° און זי האָט געשריבן בריוו אין אַחאַבס נאָמען, און פאַרזיגלט מיט זײן זיגל, און האָט געשיקט די בריוו צו די עלטסטע און צו די אַדללייט װאָס אין זײן שטאַט, װאָס האָבן געװוינט מיט נבותן. ° און זי האָט געשריבן אין די בריוו, אַזױ צו זאָגן: רופט אויס אַ תּענית, און זעצט אַזעק נבותן אויבנאָן פון פּאַלק. ° און זעצט אַזעק צװײ מענטשן, גידערטרעכטיקע זינגען, אַקעגן אים, זיי זאָלן עדות זאָגן אויף אים, אַזױ צו זאָגן: האָסט געלעסטערט גאַט און דעם מלך. און פירט אים אַרויס, און פאַרשטיינט אים, און ער זאָל שטאַרבן.

° האָבן די מענטשן פון זײן שטאַט, און די עלטסטע און די אַדללייט װאָס האָבן געװוינט אין זײן שטאַט, גע- טאַן אַזױ װי אינבל האָט צו זיי געשיקט, אַזױ װי עס איז געװען געשריבן אין די בריוו װאָס זי האָט צו זיי געשיקט. ° זיי האָבן אויסגערופן אַ תּענית, און האָבן אַזעקגעזעצט

נבותן אויבנאָן פון פּאַלק. ° און די צװײ מענטשן, גידערטרעכטיקע זינגען, זײנען געקומען און האָבן זיך געזעצט אַקעגן אים; און די גידערטרעכטיקע זינגען האָבן עדות געזאָגט אויף אים, אויף נבותן, פאַרן פּאַלק, אַזױ צו זאָגן: נבות האָט געלעסטערט גאַט און דעם מלך. און מע האָט אים אַרויסגעפירט אויסן שטאַט, און אים פאַרוואַרפן מיט שטיינער, און ער איז געשטאַרבן. ° און זיי האָבן געשיקט צו אינבלען, אַזױ צו זאָגן: נבות איז פאַרשטיינט געװאָרן, און ער איז טויט.

° און עס איז געװען, װי אינבל האָט געהערט אַז נבות איז פאַרשטיינט געװאָרן, און ער איז טויט, אַזױ האָט אינבל געזאָגט צו אַחאַבן: שטיי אויף, ירשע דעם װײנגאַרטן פון נבות דעם זױרעאַלי, װאָס ער האָט דיר ניט געװאָלט געבן פאַר געלט. װאָרום נבות לעבט ניט, נײערט ער איז טויט.

° און עס איז געװען, װי אַחאַב האָט געהערט אַז נבות איז טויט, אַזױ איז אַחאַב אויפגעשטאַנען אַראָפּצונידערן צו דעם װײנגאַרטן פון נבות דעם זױרעאַלי, כדי אים צו ירשען.

° איז דאָס װאָרט פון גאַט געװען צו אַליהו דעם תּשבי, אַזױ צו זאָגן: ° שטיי אויף, גידער אַראָפּ אַנטקעגן אַחאַב דעם מלך פון ישראל װאָס אין שומרון; אַן איז ער אין דעם װײנגאַרטן פון נבותן, װאָס ער האָט אַהין אַראָפּגענידערט, כדי אים צו ירשען. ° און זאָלסט רעדן צו אים, אַזױ צו זאָגן: אַזױ האָט גאַט געזאָגט: האָסט געהרגעט, און װילסט אויך ירשען? און זאָלסט רעדן צו אים, אַזױ צו זאָגן: אַזױ האָט גאַט געזאָגט: אויף דעם אָרט װוּ די הינט האָבן

רױחך סוּחַ וּאִינָה אֲכַל לָחֶם; וַיִּדְבֹר אֵלָיו כִּי־אֲדַבֵּר וְאֶל־נְבוֹת הַזִּזְרַעְאֲלִי וְאָמַר לוֹ הַנְּהַדְלִי אֶת־כַּרְמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חֶפְזִין אַתָּה אֶתְהַדְלֶךָ כֶּסֶם תַּחְתּוּי וַיֹּאמֶר לֹא־ אֶתֵּן לָךְ אֶת־כַּרְמִי; וְהָאָמַר אֵלָיו אֵינְכֵל אֶשְׂתּוּ אַתָּה עֵתָה וְתַעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל כּוֹס אֲכַל־לָחֶם וַיִּמָּב לְפָנָי אֲנִי אֶתֵּן לָךְ אֶת־כַּרְס נְבוֹת הַזִּזְרַעְאֲלִי; וְתַכְתֵּב סִפְרִים בְּשֵׁם ה' אַחֲאָב וְתַחֲתֵם בְּחַתְמוֹ וְתִשְׁלַח הַסִּפְרִים אֶל־הַזִּזְרַעְיִים וְאֶל־הַחֲרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת־נְבוֹת; וְתַכְתֵּב בְּסִפְרִים לֵאמֹר קְרֹאוּ־צוֹמְהִישִׁיבוּ אֶת־נְבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם; וְהוֹשִׁיבוּ שָׁנִים אָנְשִׁים בְּנֵי־בְלִיעַל נְגִדוֹ וַיַּעֲדוּ לֵאמֹר בְּרַכְתָּ אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֵהוּ וְסַקְלֵהוּ וַיָּמָת; וַיַּעֲשׂוּ אָנְשֵׁי עִירוֹ הַזִּזְרַעְיִים וְהַחֲרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שְׁלַחָה אֵלֵיהֶם אֵינְכֵל כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בְּסִפְרִים אֲשֶׁר שְׁלַחָה אֵלֵיהֶם; קְרֹאוּ צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נְבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם; וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאָנְשִׁים בְּנֵי־בְלִיעַל וַיִּשְׁכְּבוּ נְגִדוֹ וַיַּעֲדוּ וַיַּעֲשׂוּ אָנְשֵׁי הַבְּלִיעַל אֶת־נְבוֹת נְגִד הָעָם לֵאמֹר בְּרַךְ נְבוֹת אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֵהוּ לְעִיר וַיִּסַּקְלֵהוּ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת; וַיִּשְׁלַחוּ אֶל־אֵינְכֵל לֵאמֹר סַקֵּל נְבוֹת וַיָּמָת; וְהוּ יִשְׁמַע אֵינְכֵל כִּי־סַקֵּל נְבוֹת וַיָּמָת וְהָאָמַר אֵינְכֵל אֶל־אַחֲאָב כּוֹס רִשׁ אֶת־כַּרְס נְבוֹת הַזִּזְרַעְאֲלִי אֲשֶׁר מֵאֵן לְתַת־ לָךְ בְּכֶסֶף כִּי אֵין נְבוֹת חַי כִּי־יָמָת; וְהוּ יִשְׁמַע אַחֲאָב כִּי מָת נְבוֹת וַיָּקָם אַחֲאָב לְהַדָּת אֶל־כַּרְס נְבוֹת הַזִּזְרַעְאֲלִי לְרִשְׁתּוֹ; וְהוּ דְבַר־יְהוָה אֶל־אֵלֵיהוּ הַתְּשִׁבִי לֵאמֹר: ° כּוֹס רִד לְקַרְנַת אַחֲאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן הָיָה בְּכַרְס נְבוֹת אֲשֶׁר־יָרַד שֵׁם לְרִשְׁתּוֹ; וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו יִשׁ לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הַרְצִיחְתָּ וְגַם־יָרַשְׁתָּ וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקַחְנוּ הַבְּלָבִים אֶת־

ח' ספרים ק"י

כ דם נבות ילכו הכלבים את־דָמָךְ נס־אָתָה: וַיֹּאמֶר
אחאב אל־אֱלֹהֵי המַעֲבָדִים אֵיבֵי וַיֹּאמֶר מַעֲבָדֵי יְזַן
כא התמכרָה לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: הֲנִי מִבְּנֵי אֱלֹהֵי
רָעָה וּבְעַרְתִּי אֲחֵרֶיךָ וְהִכַּרְתִּי לְאֲחָאָב מִשְׁתֵּיךְ בְּקֹדֶשׁ
כב וְעַד וְעוֹבֵב בְּיִשְׂרָאֵל: וְנָתַתִּי אֶת־בִּיתְךָ כְּבֵית יִרְבֵּעַם
בְּדָבָרְךָ וּבְבֵית בַּעֲשָׂא בְּדֹאחִיָּה אֶל־הַכַּעֲס אֲשֶׁר הִכַּעֲסָתָּ
כג וְתַחֲמָא אֶת־יִשְׂרָאֵל: וְנִסְלֵאֵינְכֶם דְּבַר יְהוָה לֵאמֹר
כד הַכְּלָבִים יֵאָכְלוּ אֶת־אֵינְכֶם כַּחַל יִזְרַעֵאל: הַמָּת לְאֲחָאָב
כה בְּעִיר יֵאָכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמָּת בַּשָּׂדֶה יֵאָכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם:
כו רַב־לַאֲדוּמָה כִּאֲחָאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵינֵי
כז יְהוָה אֲשֶׁר־הִסְתֵּה אֶתְּ אֵינְכֶם אִשְׁתִּי: וַתַּעֲבֵב מֵאִד
כח לְלִבָּת אַחֵרֵי הַגִּלְלִים כַּכֵּל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר
כט הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כִשְׁמֵעַ אֲחָאָב אֶת־
דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיִּשְׁמֵשׁ שֵׁק עַל־בְּשׂוּרֵי יָצִים
לכ וַיִּשְׁכַּב בַּשֶּׁק וַיִּתְלַךְ אִט: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
כט אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי לֵאמֹר: הֲרֵאִיתָ כִּי־נִכְנַע אֲחָאָב מִלְּפָנֶי
לז יַעַן כִּי־נִכְנַע מִפְּנֵי לֹא־אָבִי הֲרַעָה בְּיָמָיו בִּימֵי בְנוֹ אָבִיא
הֲרַעָה עַל־בֵּיתוֹ:

כב

א וַיִּשְׁבּוּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים אִין מַלְחָמָה בֵּין אַרְם וּבֵין יִשְׂרָאֵל:
ב וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְדַּ הַיְהוֹשֻׁפֵּט מִלְּךְ־יְהוּדָה
ג אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־עַבְדָּיו
ד הַיְהוֹשֻׁפֵּט בִּירְלֵנוּ רַמַּת גִּלְעָד וְאַנְחֵנוּ מִחֹשִׁים מִקַּחַת אֶתְּהָ
ה מִיַּד מֶלֶךְ אַרְם: וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוֹשֻׁפֵּט הַתְּלַךְ אֶתְּי
ו לְמַלְחָמָה רַמַּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁפֵּט אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
ז כְּמוֹנֵי כְּמוֹךְ כְּעַמִּי כְּעַמְּךָ כְּסוּסֵי כְּסוּסֵיךָ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁפֵּט
ח אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דְּדַשִּׁינָא כְּיוֹם אֶת־דְּבַר יְהוָה: וַיִּקְבַּץ

כא, כא' כמא קרי כו' קמוז ביק פחח נסס
כט' אבא קרי ככ' ו' חצי הספי נססוקס

געלעקט דאָס בלוט פון נבות, וועלן די הינט לעקן אויך
דיין בלוט.

20 האָט אַחאָב געזאָגט צו אַל־הוּן: האָסט מִיך אָנגע־
קריגן, שוּנא מײַנער? האָט ער געזאָגט: איך האָב דִיך
אַנגעקריגן; ווייל דו האָסט זיך אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס
איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט. 21 וע, איך ברענג אויף
דיר אַן אוּמגליק, און איך וועל דִיך אויסראַמען, און וועל
פאַרשניידן פון אַחאָבן יעטוועדער מאַנספאַרשוּינִי, און
קינד און קײט, צווישן ישראָל. 22 און איך וועל מאַכן דיין
הויז אַזוי ווי דאָס הויז פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון נָכְטָן, און
אַזוי ווי דאָס הויז פון בַּעֲשָׂא דעם זון פון אַחִיָּהוּ, פאַר דער
דערצערענונג וואָס דו האָסט דערצערנט, און געמאַכט
זינדיקן ישראָל. 23 און אויך אויף אֵינְבֵלְען האָט גאָט גע־
רעדט, אַזוי צו זאָגן: די הינט וועלן עסן אֵינְבֵלְען אין דעם
פּסעטונגראָבן פון יִזְרַעֵאל. 24 דעם וואָס שטאַרבט פון
אַחאָבן אין שטאַט, וועלן די הינט אויפּעסן, און דעם וואָס
שטאַרבט אין פּעלד, וועלן די פּויגלען פון הימל אויפּעסן.

25 פאַרוואָר, עס איז ניט געווען אַזאַ ווי אַחאָב וואָס
האָט זיך אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
פון גאָט, ווייל אים האָט אָנגערעדט זיין ווייב אֵינְבֵל.
26 און ער האָט זיך באַזאַנגען זייער אומווערדיק צו גיין
נאָך די אָפּגעטער, אַזוי ווי אַלץ וואָס די אַמורים האָבן
געטאָן, וועמען גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער
פון ישראָל.

27 און עס איז געווען, ווי אַחאָב האָט געהערט די
דאָזיקע ווערטער, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער,
און אָנגעטאָן זאַקקלייד אויף זיין לײב, און האָט גע־
פאַסט; און ער איז געלעגן אין זאַקקלייד, און איז אַרומגעזאַנגען שטילערהײט.

28 איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אַל־הוּ צו זאָגן: 29 האָסטו געזען ווי אַחאָב איז געוואָרן
אונטערטעניק פאַר מיר? ווייל ער איז געוואָרן אונטערטעניק פאַר מיר, וועל איך ניט ברענגען דאָס בײַז אין זיינע טעג;
אין די טעג פון זיין זון וועל איך ברענגען דאָס בײַז אויף זיין הויז.

כב

1 און זיי זיינען געזעסן דרײַ יאָר אָן אַ מלחמה צווישן אַרם און צווישן ישראָל. 2 אַבער עס איז געווען אויפן
דריטן יאָר, האָט יהוֹשֻׁפֵּט דער מלך פון יהודה אַראָפּגענידערט צו דעם מלך פון ישראָל. 3 און דער מלך פון
ישראָל האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: ווייסט איר אַז צו אונדו געהערט רְמוֹת־גִּלְעָד? און מיר שווייגן, און נעמען זי ניט
אַוועק פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַרם.

4 און ער האָט געזאָגט צו יהוֹשֻׁפֵּט: ווילסטו גיין מיט מיר אין מלחמה אויף רְמוֹת־גִּלְעָד? האָט יהוֹשֻׁפֵּט געזאָגט צו
דעם מלך פון ישראָל: אַזוי ווי דו אַזוי איך, אַזוי ווי דיין פּאָלק אַזוי מײַן פּאָלק, אַזוי ווי דיין פּערד אַזוי מײַנע פּערד.
5 און יהוֹשֻׁפֵּט האָט געזאָגט צו דעם מלך פון ישראָל: פּרעג היינט, איך בעט דִיך, דאָס וואָרט פון גאָט.

אין טעקסט: משמין בקיר.

הָאֵט דער מלך פון ישראל אַינגעזאמלט די נביאים, ארום פיר הונדערט מאן, און ער האָט צו זיי גע- זאָגט: זאָל איך גיין קעגן רמות-גלעד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך אָפּשטיין? האָבן זיי געזאָגט: גיי אַרויף, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך.

הָאֵט יהושפט געזאָגט: איז דאָ נישט נאָך אַ נביא פון גאָט, אַז מיר זאָלן פּרעגן ביי אים? הָאֵט דער מלך פון ישראל געזאָגט צו יהושפטן: פאַראַן נאָך איין מאַן אויף צו פּרעגן ביי גאָט דורך אים, אָבער איך האָב אים פּיינט, ווייל ער זאָגט נישט נביאות אויף מיר גוטס, נאָר בלויז שלעכטס—מײַכיהו דער זון פון זמלהן. הָאֵט יהושפט געזאָגט: זאָל דער מלך אַזוי נישט רעדן.

הָאֵט דער מלך פון ישראל גערופן אַ הויפּדינער, און הָאֵט געזאָגט: ברענג אויף גיך מײַכיהו דעם זון פון זמלהן.

און דער מלך פון ישראל און יהושפט דער מלך פון יהודה זיינען געוועסן איטלעכער אויף זיין טראָן אַנגע- קליידט אין בגדי-מלכות אין אַ שײַער ביי דעם טויער- אַיינגאַנג פון שומרון, און אלע נביאים האָבן נביאות גע- זאָגט פאַר זיי. ¹¹ און צדקיהו דער זון פון פּנעוהן האָט זיך געמאַכט אַיזערנע הערנער, און ער האָט געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מיט די דאָזיקע וועסטו שטויסן אַרם ביי זיי צו פאַרלענדן. ¹² און אלע נביאים האָבן נביאות געזאָגט דעסגלייכן, אַזוי צו זאָגן: גיי אַרויף קיין רמות-

מלך-ישראל אַת-הנביאים כּאֲרַבַּע מאֹת אישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הַמֶּלֶךְ עַל-רֵמֶת גִּלְעָד לְמַלְחָמָה אִם-אֶחָדֶיךָ וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְנִתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאִין פֹּה? נְבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֲתוֹ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֲלֵי-יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ-אֶחָד לְדַרְשׁ אֶת-יְהוָה מֵאֲתוֹ וְאִנִּי שְׂנֵאתִיו כִּי לֹא-יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אֲסִדְע מִיְכֻדוֹ כִּךְ יִמְלֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֲלֵי-אֶמֶר הַמֶּלֶךְ בֵּן: וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל-סָרִיסִים אֶחָד וַיֹּאמֶר מִהֲרָה מִיְכֻדוֹ בְּיַד-יְמִינֵךָ: וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ-יְהוּדָה יֹשְׁבִים אִישׁ עַל-כַּסֵּא מְלָבָשִׁים בְּגָדִים בְּנִתָּן פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן וְכָל-הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים לִפְנֵיהֶם: וַיַּעַשׂ לוֹ צְדָקְיָה בְּרַפְנְעָה קִרְנֵי כְרוֹס וַיֹּאמֶר כֹּה-אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה הַנְּנִיחַ אֶת-אַרְצֶם עַד-בְּלַתֶּם: וְכָל-הַנְּבִיאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רֵמֶת גִּלְעָד וְהַצֵּלחַ וְנִתֵּן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ אָשֶׁר יִהְיֶה לְקִרְא מִיְכֻדוֹ דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר הַהֲיֵא דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים כֹּה-אֶחָד טוֹב אֲלֵי-הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָא דִּבְרֵךְ כְּדָבַר אֶחָד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טוֹב: וַיֹּאמֶר מִיְכֻדוֹ חִי-יְהוָה כִּי אֶת-אֲשֶׁר יֹאמֶר יְהוָה אֵלַי אֲתוֹ אֲדַבֵּר: וַיָּבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיְכֻדוֹ הַגִּלְעָד אֲלֵי-רֵמֶת גִּלְעָד לְמַלְחָמָה אִם-נִחָדֶל וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲלֵה וְהַצֵּלחַ וְנִתֵּן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד-כַּמָּה פְּעָמִים אֲנִי מִשְׁבִּיעֶךָ אֲשֶׁר לֹא-יִתְדַבֵּר אֵלַי רַק-אַמַּת כֶּשֶׁם יְהוָה: וַיֹּאמֶר רֵאִיתִי אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל נִפְצִים אֶל-הַהָרִים כַּצֵּאן אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם רֵעַה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא-אֲדַעֵם לְאַלֶּה יִשׁוּבוּ אִישׁ-לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֲלֵי-יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא-יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אֲסִדְע: וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר-יְהוָה רֵאִיתִי אֶת-יְהוָה יֹשֵׁב עַל-

¹¹ וְיָדָד קי

גלעד, און באגליק, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך.

¹³ און דער שליח וואָס איז געגאַנגען רופן מײַכיהוּן, האָט גערעדט צו אים, אַזוי צו זאָגן: זע נאָר, די ווערטער פון די נביאים זיינען ווי איין מויל גוטס צום מלך; זאָל, איך בעט דיך, דיין וואָרט זיין אַזוי ווי דאָס וואָרט פון איינעם פון זיי, און זאָלסט רעדן גוטס. ¹⁴ האָט מײַכיהוּ געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט, אַז דאָס וואָס גאָט וועט זאָגן צו מיר, דאָס וועל איך רעדן!

¹⁵ איז ער געקומען צום מלך, און דער מלך האָט צו אים געזאָגט: מײַכיהוּ, זאָלן מיר גיין צו רמות-גלעד אויף מלחמה, אָדער זאָלן מיר אָפּשטיין? האָט ער צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, און באַגליק, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך. ¹⁶ האָט דער מלך צו אים געזאָגט: ביז וויפיל מאָל זאָל איך דיך באַשווערן, אַז דו זאָלסט נישט רעדן צו מיר נאָר אמת אין נאָמען פון גאָט? ¹⁷ האָט ער געזאָגט: איך האָב געזען גאַנץ ישראל צעשפּרייט אויף די בערג, אַזוי ווי שאַף וואָס האָבן נישט קיין פּאַסטור, און גאָט האָט געזאָגט: אַן אַ האַר זיינען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך אומקערן איטלעכער צו זיין הויז בשלום. ¹⁸ האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט צו יהושפטן: האָב איך דיר נישט געזאָגט, ער וועט נישט נביאות זאָגן אויף מיר גוטס, נאָר בלויז שלעכטס?

¹⁹ האָט ער געזאָגט: דרום הער דאָס וואָרט פון גאָט: איך האָב געזען ווי גאָט זיצט אויף זיין טראָן, און דער

כסאו וכל צבא השמים עמד עליו מימיו ומשמאלו:
 כ ויאמר יהוה מי יפתח את־אחאב ויעל ויפל ברמת גלעד
 כא ויאמר זה בכה וזה אמר בכה: ויצא הרוח ויצמד לפני
 כב יהוה ויאמר אני אפתנו ויאמר יהוה אליו במה: ויאמר
 אצא ותויתו רוח שקר בפי כל־נביאי ויאמר תפתרו
 כג ונסתוכלל צא ועשה־בן: ועמה הגה נתן יהוה רוח שקר
 כד בפי כל־נביאיך אלה יהוה דבר עליך רעה: וישל
 כה צדקיהו בך־בנענה ויבה את־מיכיהו על־הגלגל ויאמר
 כו איה עבר רוח־יהוה מאתי לדבר אותך: ויאמר
 כז מיכיהו הנקרא ראה ביום ההוא אשר תבא חדר בחדר
 כח להחכה: ויאמר מלך ישראל כח את־מיכיהו והשיבוהו
 כט אל־אמן שר־העיר ואל־יואש בן־חזמלך: ואמרת ביה
 לד אמר המלך שימו את־זה בית הפלא והאכלוהו לחם
 ככ לחץ ומים לחץ עד באו בשלום: ויאמר מיכיהו אם־
 כג שוב תשוב בשלום לא־דבר יהוה בי ויאמר שמעו
 כד עמים כלם: ויעל מלך־ישראל והושפט מלך־
 לה יהודה רמת גלעד: ויאמר מלך ישראל אל־יהושפט
 לה התחפש ובא במלחמה ואתה לבש בגדיך ותחפש
 לא מלך ישראל ויבוא במלחמה: ומלך ארם צנה את־
 לה שרי הרכב אשר־לו שלשים ושנים לאמר לא תקחמו
 לה את־קטן ואת־גדול כי אם־את־מלך ישראל לבדו:
 לב ויהי כראות שרי הרכב את־יהושפט והמה אמרו אך
 לה מלך־ישראל הוא נסרו עליו לחלחם ויזעק יהושפט:
 לג ויהי כראות שרי הרכב כי לא־מלך ישראל הוא נשוכו
 לה מאחרי: ואיש משך בקשת לתמו ויבה את־מלך
 לה ישראל בין הדיבקים ובין השריו ויאמר לרכבו הפך
 לה ידך והוציאני מן־המחנה כי החליתי: ותעלה המלחמה

כב קס"ד ס"ב כה' ה' בטקום א'

גאנצער חיל פון הימל שטייט לעבן אים פון זיין רעכטער זייט און פון זיין לינקער. ²⁰ און גאט האט געזאגט: ווער וועט אָנרעדן אַחאַבן, ער זאָל אַרויפגיין אין פּאַלן אין רַמות־גלעד? האָט דער געזאָגט אַזוי, און דער זאָגט אַזוי. ²¹ איז אַרויסגעגאַנגען דער גייסט, און האָט זיך געשטעלט פאַר גאָט, און האָט געזאָגט: איך וועל אים אָנרעדן. האָט גאָט צו אים געזאָגט: מיט וואָס? ²² האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויסגיין און ווערן אַ גייסט פון ליגן אין מויל פון אַלע זיינע נביאים. האָט ער געזאָגט: וועסט אָנרעדן, און וועסט אויך אויספירן; גיי אַרויס און טו אַזוי. ²³ און אַצונד, זע, גאָט האָט אַריינגעגעבן אַ גייסט פון ליגן אין מויל פון אַלע די־דאָזיקע נביאים דיינע, אָבער גאָט האָט אָנגעזאָגט אויף דיר שלעכטס.

²⁴ האָט געזענט צדקיהו דער זון פון כנענה, און האָט געשלאָגן מיכיהו אויפן באַק, און ער האָט געזאָגט: אויף וואָסער וועגט איז דער גייסט פון גאָט אַוועקגעגאַנגען פון מיר, כּדי צו רעדן מיט דיר? ²⁵ האָט מיכיהו געזאָגט: אַט וועסטו זען אין יענעם טאַג, ווען דו וועסט אַריינגיין אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער זיך צו באַהאַלטן.

²⁶ האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט: געם מיכיהו, און קער אים אים צו אַמון דעם האָר פון דער שטאָט, און צו יואש דעם מלכס זון. ²⁷ און זאָלסט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: טוט אַריין דעמדאָזיקן אין געפּענקע־ניש, און שפּייזט אים מיט קאַרג ברויט און קאַרג וואַסער, ביז איך קום בשלום. ²⁸ האָט מיכיהו געזאָגט: אויב אומ־קערן וועסטו זיך אומקערן בשלום, האָט גאָט ניש גערעדט דורך מיר. און ער האָט געזאָגט: הערט דאָס צו, איר פעלקער אַלע.

²⁹ און דער מלך פון ישראל און יהושפט דער מלך פון יהודה זיינען אַרויפגעגאַנגען קיין רַמות־גלעד. ³⁰ און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו יהושפט: איך וועל זיך פאַרשטעלן, און וועל אַריינגיין אין דער מלחמה, און דו טראָג דיינע קליידער.

און דער מלך פון ישראל האָט זיך פאַרשטעלט, און איז אַריינגעגאַנגען אין דער מלחמה.

³¹ און דער מלך פון אַרם האָט באַפוילן די צוויי און דרייסיק הויפטלייט פון זיינע רייטוועגן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט נישט מלחמה האַלטן מיט קליין אָדער גרויס, נאָר בלויז מיטן מלך פון ישראל אַליין. ³² און עס איז געווען, ווי די הויפטלייט פון די רייטוועגן האָבן געזען יהושפטן, אַזוי האָבן זיי געזאָגט: דאָס איז געוויס דער מלך פון ישראל. און זיי האָבן זיך אַ קער געטאַן צו אים מלחמה צו האַלטן. האָט יהושפט אַ געשריי געטאַן; ³³ איז, ווי די הויפטלייט פון די רייטוועגן האָבן געזען אַ דאָס איז נישט דער מלך פון ישראל, אַזוי האָבן זיי זיך אָפּגעקערט פון הינטער אים.

³⁴ און אַ מאָן האָט אָנגעצויגן דעם בויגן גלאַט אין דער וועלט, און האָט געטראָפּן דעם מלך פון ישראל צווישן אונטערפאַנצער און צווישן ברוסטשילד. האָט ער געזאָגט צו זיין טרייבער: פאַרקער דיין האַנט, און פיר מיך אַרויס פון דער מחנה, וואָרום איך בין פאַרוונדט.

⁸⁵ און די מלחמה איז געשטיגן אין יענעם טאג; און דער מלך איז אויפגעהאלטן געווארן שטייענדיק אין רייט-וואגן אנטקעגן ארם; און אין אונט איז ער געשטארבן. און דאס בלוט פון דער ווונד איז אראפגערוגען אויפן דעק פון רייטוואגן.

⁸⁶ איז ארויס א געשריי דורך דער מחנה ארום זיין אונטערגאנג: איטלעכער צו זיין שטאט, און איטלעכער צו זיין לאנד!

⁸⁷ אזוי איז געשטארבן דער מלך; און ער איז גע-בראכט געווארן קיין שומרון. און מע האט באגראבן דעם מלך אין שומרון.

⁸⁸ און אז מע האט אפגעשווענקט דעם רייטוואגן ביים טייך פון שומרון, האבן די הינט געלעקט זיין בלוט, און די זונות האבן זיך דרינען געוואשן, אזוי ווי דאס ווארט פון גאט וואס ער האט גערעדט.

⁸⁹ און די איבעריקע זאכן וועגן אחאבן, און אלץ וואס ער האט געטאן, און דאס הויז פון עלפנביין וואס ער האט געבויט, און אלע שטעט וואס ער האט געבויט, דאס איז שוין באשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

⁹⁰ און אחאב האט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון אחזיהו איז געווארן מלך אויף זיין ארט.

⁹¹ און יהושפט דער זון פון אסאן איז געווארן מלך איבער יהודה אין פירטן יאר פון אחאב דעם מלך פון ישראל. ⁹² פינף און דרייסיק יאר איז יהושפט אלט געווען אז ער איז געווארן מלך, און פינף און צוואנציק יאר האט ער געקיינט אין ירושלים. און דער נאמען פון זיין מוטער איז געווען עזובה די טאכטער פון שלחין.

⁹³ און ער איז געגאנגען אין אל דעם וועג פון זיין פאטער אסאן-ער האט זיך ניט אפגעקערט דערפון-צו טאן וואס איז רעכטפארטיק אין די אויגן פון גאט. ⁹⁴ נאר די במות זיינען ניט אפגעטאן געווארן; דאס פאלק האט נאך אלץ געשלאכט און גערייכערט אויף די במות.

⁹⁵ און יהושפט איז געווען אין שלום מיט דעם מלך פון ישראל. ⁹⁶ און די איבעריקע זאכן וועגן יהושפטן, און זיין גבורהשאפט וואס ער האט אויפגעטאן, און ווי ער האט מלחמה געהאלטן, דאס איז שוין באשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

⁹⁷ און דעם רעשט פון די שאנדמענער, וואס איז געבליבן אין די טעג פון זיין פאטער אסאן, האט ער אויסגעראמט פון לאנד.

⁹⁸ און קיין מלך איז ניט געווען אין אדום; א געשטעלטער איז געווען מלך.

⁹⁹ יהושפט האט געמאכט תרשישישפן צו גיין קיין אופיר נאך גאלד, אבער ער איז ניט געגאנגען, ווארום די שיפן זיינען צעבראכן געווארן ביי ציזון-גבר. ¹⁰⁰ דענסמאל האט אחזיהו דער זון פון אחאבן געוואגט צו יהושפטן; וואלן מיינע קנעכט גיין מיט דינע קנעכט אין די שיפן; אבער יהושפט האט ניט געוואלט.

¹⁰¹ און יהושפט האט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באגראבן געווארן לעבן זיינע עלטערן, אין זיין פאטער דודס שטאט; און זיין זון יהורם איז געווארן מלך אויף זיין ארט.

¹⁰² אחזיהו דער זון פון אחאבן איז געווארן מלך איבער ישראל אין זיבעצנטן יאר פון יהושפט דעם מלך פון יהודה, און ער האט געקיינט איבער ישראל צוויי יאר. ¹⁰³ און ער האט געטאן וואס איז שלעכט אין די אויגן

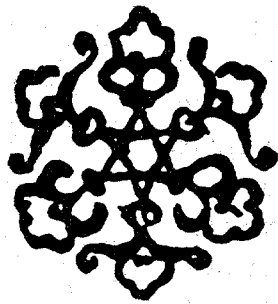
פיוס הווא והמלך היה מעמד במרכבה נכח ארם ומת בערב ויצק דסהמכה אליהו הרכב: ויעבר לו הרנה במחנה כבא השמש לאמר איש אלעיו ואיש אל-ארצו: ומת המלך ויבוא שמרון ויקברו אתהמלך לו בשמרון: וישטף אתהרכב על ברכת שמרון וילקו לח הפלבים אתדמו ותונות רחצו בדבר יהוה אשר דבר: ויתר דברי אחאב וכל אשר עשה ובית השן אשר בנה לו וכלהערים אשר בנה הלואיהם כתובים על-ספר דברי הימים למלכי ישראל: וישב אחאב עסאכתיו ומלך אחזיהו בנו מחתו: ויהושפט בןאסא מלך עליהודה בשנת ארבע לאחאב מלך ישראל: ויהושפט בןשלשים וחמש שנה במלכו ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו עזובה בת-שליח: וילך בכל-דרך אסא אביו לאסור ממנו לעשות תישר בעיני יהוה: אך הבמות לאסרו עוד דעם מזבחים ומקדשים בבמות: ושלם יהושפט עסמלך ישראל: ויתר דברי יהושפט ונבחרתו אשר-עשה ואשר נלהם הלאהם כתובים על-ספר דברי הימים למלכי יהודה: ויתר הקדש אשר נשאר בימי אסא אביו בער מןהארץ: ומלך אין באדום נצב מלך: ויהושפט עשה אגיות תרשיש ללכת אופירה לזהב ולא הלך בירושברה אגיות בעציון גבר: אז אמר אחזיהו בןאחאב אל-יהושפט ולכו עבדו עסא עבדך באגיות ולא אבה יהושפט: וישב יהושפט עסאכתיו ויקבר עסאכתיו בעיר דוד אביו ומלך יהורם בנו מחתו: אחזיהו בןאחאב מלך על-ישראל בשמרון בשנת שבע עשרה ליהושפט מלך יהודה ומלך על-ישראל שנתים: ויעש הרע בעיני

מלך סביון סכנה מלך עשה קיי נשבו קיי

יהוה וילך בדרך אביו ובדרך אמו ובדרך ירבעם בן
 נבט אשר החטיא את ישראל: ויעבד אתהבעל
 וישתחווה לו ויכלעם את יהוה אלהי ישראל בכל אשר
 עשה אביו:

פון גאָט, און איז געגאנגען אין דעם וועג פון זיין פאָטער,
 און אין דעם וועג פון זיין מוטער, און אין דעם וועג פון
 ירבעם דעם זון פון נבטן, וואָס האָט געמאַכט זינדיקן

ישראל. "און ער האָט געדינט בעל, און האָט זיך געבוקט צו אים, און האָט דערצערנט יהוה דעם גאָט פון ישראל,
 אזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט געטאָן.

מְלָכִים ב

א און מואב בישראל און ישראל נאך
אחאבס טויט.

² און אחזיהו איז ארויסגעפאלן דורך דער גראטע
פון זיין אויבערשטוב וואָס אין שומרון, און איז קראַנק
געוואָרן. און ער האָט געשיקט שלוחים, און האָט זיי
אַנגעוואָגט: גייט פּרעגט ביי בעל-זבוב דעם גאָט פון
עקרון, אויב איך וועל גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער
קראַנקשאַפט.

³ און אַ מלאַך פון גאָט האָט גערעדט צו אליהו דעם
תּשבי: שטיי אויף, גיי אַרויף אַנטקעגן די שלוחים פון דעם
מלך פון שומרון, און רעד צו זיי: צי וויל אין ישראל איז

קײן גאָט נישט, גייט איר פּרעגן ביי בעל-זבוב דעם גאָט פון עקרון?⁴ דרומעך האָט יהוה אַזוי געוואָגט: דאָס בעט
וואָס דו ביסט אַרויף אהין, דערפון וועסטו נישט אַראָפּנידערן, נײַערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן.

איז אליהו געגאנגען.

⁵ און די שלוחים האָבן זיך אומגעקערט צו אים, און ער האָט צו זיי געוואָגט: וואָס עפעס האָט איר זיך אומגע-
קערט? ⁶ האָבן זיי צו אים געוואָגט: אַ מאַן איז אַרויפגעקומען אונדז אַנטקעגן, און ער האָט צו אונדז געוואָגט: גייט קערט
אַיך אום צו דעם מלך וואָס האָט אײך געשיקט, און איר זאָלט רעדן צו אים: אַזוי האָט יהוה געוואָגט: צי וויל אין
ישראל איז קײן גאָט נישט, שיקסטו פּרעגן ביי בעל-זבוב דעם גאָט פון עקרון? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף
אהין, דערפון וועסטו נישט אַראָפּנידערן, נײַערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן. ⁷ האָט ער צו זיי גערעדט: וואָס איז דאָס
אויסזען פון דעם מאַן וואָס איז אײך אַרויפגעקומען אַנטקעגן, און האָט צו אײך גערעדט דידאָזיקע רײד? ⁸ האָבן זיי צו

נישטע מואב בישראל אחרי מות אחאב: ויפל אחזיהו
בעד השבכה בעלתו אשר בשמרון ויחל נישלח
מלאכים ויאמר להם לכו דרשו בבעל זבוב אלהי
עקרון אסדאניה מחלי זה: ומלאך יהוה דבר אל-
אליה התשבי קום עלה לקראת מלאכי מלך-שמרון
ודבר אלהם המבלי אידאלהים בישראל אתם הלכים
לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון: ולכן כדאמר יהוה
המשה אשר-עלית שם לאתגר ממנה כי מות תמות
וילך אליה: וישבו המלאכים אליו ויאמר אליהם מה-
זה שבתם: ויאמרו אליו איש עלה לקראתנו ויאמר
אלינו לכו שובו אלה-מלך אשר שלח אתכם ודברתם
אליו כה אמר יהוה המבלי אידאלהים בישראל אתה
שלח לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון לכן המשה
אשר-עלית שם לאתגר ממנה כמות תמות: וידבר
אלהם מה משפט האיש אשר עלה לקראתכם וידבר
אליהם אתה-דברים האלה: ויאמרו אליו איש בעל-

אים געזאגט: א האַריקער מאַן מיט אַ פעלענעם גאַרטל אַנגעמורט אויף זיינע לענדן. האָט ער געזאָגט דאָס איז אַליהו דער תּשבי.

און ער האָט צו אים געשיקט אַ הויפטמאַן פון פּופּציק מיט זיינע פּופּציק. איז ער אַרויפגעגאַנגען צו אים, ערשט ער זיצט אויפן שפיץ באַרג. האָט ער צו אים גערעדט: געטלעכער מאַן, דער מלך האָט געזאָגט: נידער אַראָפּ. ⁹ האָט אַליהו געענטפּערט און גערעדט צו דעם הויפטמאַן פון די פּופּציק: איז, אויב איך בין אַ געטלעכער מאַן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פּייער פון הימל, און פאַרצערן דיך און דייןע פּופּציק.

האָט אַראָפּגענידערט אַ פּייער פון הימל, און האָט פאַרצערט אים און זיינע פּופּציק.

¹¹ האָט ער ווידער געשיקט צו אים אַן אנדער הויפטמאַן פון פּופּציק מיט זיינע פּופּציק. און ער האָט זיך אָפּ גערופן און גערעדט צו אים: געטלעכער מאַן, אַזוי האָט דער מלך געזאָגט: אײל זיך נידער אַראָפּ. ¹² האָט אַליהו געענטפּערט און האָט צו זיי גערעדט: אויב איך בין אַ געטלעכער מאַן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פּייער פון הימל, און פאַרצערן דיך און דייןע פּופּציק.

האָט אַראָפּגענידערט אַ פּייער פון הימל, און האָט פאַרצערט אים און זיינע פּופּציק.

¹³ האָט ער ווידער געשיקט צו אים אַ הויפטמאַן פון

שׂעָר וְאָנֹר עוֹר אָנֹר בְּמַתְנֵי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַתְּשֻׁבִי הוּא׃
^ט וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שֵׁר חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁין וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל־רֹאשׁ הַהָר וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רָדָה׃
^י וַיַּעֲנֶה אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֶל־שֵׁר חֲמִשִּׁים וַאֲמַר אִישׁ אֱלֹהִים אֲנִי תָרַד אִשׁ מִדְּהַשְׁמִים וְתֹאכַל אֶתְךָ וְאֶת־חֲמִשֵּׁיךָ וְתָרַד אִשׁ מִדְּהַשְׁמִים וְתֹאכַל אֶתְךָ וְאֶת־חֲמִשֵּׁיךָ׃
^{יא} וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שֵׁר־חֲמִשִּׁים אַחֵר חֲמִשִּׁין וַיַּעַן וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כַּהֲאָמַר הַמֶּלֶךְ מִהַרְרָה רָדָה׃
^{יב} וַיַּעַן אֵלֶיהָ וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲנִי תָרַד אִשׁ מִדְּהַשְׁמִים וְתֹאכַל אֶתְךָ וְאֶת־חֲמִשֵּׁיךָ וְתָרַד אִשׁ־אֱלֹהִים מִדְּהַשְׁמִים וְתֹאכַל אֶתְךָ וְאֶת־חֲמִשֵּׁיךָ׃
^{יג} וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁלַח שֵׁר־חֲמִשִּׁים שְׁלֹשִׁים חֲמִשִּׁין וַיַּעַל וַיִּבְאֶ שֵׁר־חֲמִשִּׁים הַשְּׁלִישִׁי וַיְכַרַע עַל־בְּרַכְיוֹ לַנֶּגֶד אֵלָיו וַיַּתְחִינֵן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקָר׃
^{יד} נָא נַפְשִׁי וְנַפְשׁ עַבְדֶּיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעִינֶיךָ׃
וְהִנֵּה נִרְדָּה אִשׁ מִדְּהַשְׁמִים וְתֹאכַל אֶת־שְׁנֵי שְׂרֵי חֲמִשִּׁים הַרְּאִשִּׁימִים וְאֶת־חֲמִשִּׁיהֶם וְעַתָּה תִּיקָר נַפְשִׁי בְּעִינֶיךָ׃
^{טו} וַיְדַבֵּר מֶלֶךְ הַיָּהוָה אֶל־אֵלֶיהָ רַד אֹתוֹ אֱלֹהֵי־רָא מִפְּנֵי נִקְמָה וַיְרַד אֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
^{טז} וַיְדַבֵּר אֵלָיו כַּרְדֵּי אָמַר יְהוָה יָעַן אֲשֶׁר־שַׁלַּחְתָּ מַלְאָכִים לְדַרְשׁ בְּבַעַל וּבֹבֵ אֶתְּךָ עֲקָרוֹן הַמִּבְּלִי אֶת־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לְדַרְשׁ בְּדַבְּרוֹ לָבֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָׁם לֹא־תָרַד מִמֶּנָּה בְּרִמּוֹת תְּמוֹת׃
^{יז} וְנִמְתַּ בְּדַבְּרֵי־הַיָּהוָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחְתָּיו בְּשֵׁנַת שְׁתַּיִם לַיהוֹרָם בְּדִהוּשָׁפֶט מֶלֶךְ יְהוֹרָם כִּי לֹא־הָיָה לוֹ בֵּן׃
^{יח} וַיִּתֵּר דִּבְרֵי אֲחִירֹו אֲשֶׁר עָשָׂה הַלְּוִיִּתִּמָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי חֲמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

דריטע פּופּציק מיט זיינע פּופּציק, און דער דריטער הויפטמאַן פון פּופּציק איז אַרויפגעגאַנגען, און ער איז געקומען און האָט זיך געבוקט אויף זיינע קני פאַר אַליהו, און ער האָט זיך ביי אים געבעטן, און האָט צו אים גערעדט: געטלעכער מאַן, זאָל, איך בעט דיך, מיין נפש, און די נפשות פון די דאָזיקע פּופּציק קנעכט דייןע, זיין ווערדיק אין דייןע אויגן. ¹⁴ זע, אַ פּייער האָט אַראָפּגענידערט פון הימל, און האָט פאַרצערט די צוויי פּריער־דיקע הויפטלייט פון פּופּציק מיט זייערע פּופּציקן; און אַצונד, זאָל מיין נפש זיין ווערדיק אין דייןע אויגן.

¹⁵ האָט אַ מלאַך פון גאָט גערעדט צו אַליהו: נידער אַראָפּ מיט אים; זאָלסט ניט מורא האָבן פאַר אים.

איז ער אויפגעשטאַנען און האָט אַראָפּגענידערט מיט אים צום מלך. ¹⁶ און ער האָט צו אים גערעדט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: אַזוי ווי דו האָסט געשיקט שלוחים צו פרעגן ביי בְּעִלְזִבּוּב דעם גאָט פון עקרון, איז דאָס ווייל אין ישראל איז קיין גאָט ניטאָ צו פרעגן זיין וואָרט? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּנידערן, נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן.

¹⁷ און ער איז געשטאַרבן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס אַליהו האָט גערעדט. און יהוָרָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט אין צווייטן יאָר פון יהוָרָם דעם זון פון יהושָפָט, דעם מלך פון יהודה; ווייל ער האָט קיין זון ניט געהאַט.

¹⁸ און די איבעריקע זאַכן פון אַחִזְהוֹן וואָס ער האָט געטאַן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

ב

יהוה בהעלות יהוה את־אלהו בסערה השמים ויִקַּף אֱלֹהֵי וְאֵלִישֶׁע מִן־הַגִּלְגָּל: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֱלִישֶׁע שְׂבִינָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי עַד־בֵּית־אֵל וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע חִי־וְחָיָה וְחִי־נַפְשָׁךְ אִם־אֶעֱבֹדךָ וַיִּרְדּוּ בֵּית־אֵל: וַיָּבֹאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֱלִישֶׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַדַּעַת כִּי הַיּוֹם יְהוָה לָקַח אֶת־אֲדֹנָיְךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר נְסִיאֵי יְדַעְתִּי הַחֲשׂוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהֵי אֱלִישֶׁע שְׂבִינָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חִי־וְחָיָה וְחִי־נַפְשָׁךְ אִם־אֶעֱבֹדךָ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ: וַיִּגְשׁוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ אֶל־אֱלִישֶׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַדַּעַת כִּי הַיּוֹם יְהוָה לָקַח אֶת־אֲדֹנָיְךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר נְסִיאֵי יְדַעְתִּי הַחֲשׂוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהֵי שְׂבִינָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי חִי־וְחָיָה וַיֹּאמֶר חִי־וְחָיָה וְחִי־נַפְשָׁךְ אִם־אֶעֱבֹדךָ וַיִּלְכְּוּ שְׂנֵיָם: וְחַמְשִׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הָלְכוּ וַיַּעֲמִדוּ מִגֵּד מִרְחֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־הַמַּרְבֵּן: וַיִּקְחוּ אֶלְהוֹ אֶת־אֲדָרְתוֹ וַיִּגְלֹם וַיִּכֶּה אֶת־הַמַּיִם וַיִּרְצֻוּ הַמַּיִם וַיִּהְיֶה וַיַּעֲבְרוּ שְׁנֵיהֶם בַּחֲרֹבָה: וַיְהִי כַּעֲבֹרָם וְאֱלֹהֵי אָמַר אֶל־אֱלִישֶׁע שְׂאֵל מֶה אֶעֱשֶׂה־לְךָ בְּטָרַם אֶלְקַח מִמֶּנִּי וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע וַיְהִינָא פִּרְשֵׁינִים בְּרוּחָךְ אֵלָי: וַיֹּאמֶר הַקִּשֶׁת לִשְׂאוֹל אִם־תִּרְאֶה אֹתִי לָקַח מֵאֲתָךְ יְהוֹרֶךְ כֶּן וְאִם־אֵין לֹא יִדְחֶה: וַיְהִי הַמָּה הַלְכִים הַלֹּךְ וַדְּבַר וַהֲנֶה רֶכֶב־אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיִּפְרְדּוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֱלֹהֵי בְּסַעְרָה הַשָּׁמַיִם: וְאֱלִישֶׁע רָאָה וְהוּא מַצְעֵק אָבִי וְאָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשָׁיו וְלֹא רָאָה עוֹד וַחֲזוֹק כַּכְּנֻדָּיו וַיִּקְרַעֵם לִשְׁנַיִם קָרְעִים: וַיִּרַם אֶת־אֲדָרְתוֹ אֶלְהוֹי אֲשֶׁר נִפְלָה מֵעָלָיו וַיִּשָּׁב וַיַּעֲמֵד עַל־שַׁפַּת הַמַּרְבֵּן: וַיִּקְחֵי

א' דס' רסה ג' סכרין נכח יא' דס' רסה

ב 1 און עס איז געווען, ווען גאט האט געוואלט ארויפ־ נעמען אליהו אין א שטורעמוינט אויפן הימל, זיינען אלישע און אליהו געגאנגען פון גלגל. 2 האט אליהו געוואגט צו אלישען: בלייב דא, איך בעט דך, ווארום גאט האט מיך געשיקט ביז בית־אל. האט אלישע געוואגט: אזוי ווי גאט לעבט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דך פארלאזן!

און זיי האבן אראפגענידערט קיין בית־אל.

3 זיינען ארויסגעגאנגען די יונגע נביאים וואס אין בית־אל צו אלישען, און האבן צו אים געוואגט: ווייסטו אז היינט נעמט גאט אוועק דיין האר פון דיין קאפ? האט ער געוואגט: יא, איך ווייס; שווייגט.

4 האט אליהו צו אים געוואגט: אלישע, בלייב דא, איך בעט דך, ווארום גאט האט מיך געשיקט קיין יריחו. האט ער געוואגט: אזוי ווי גאט לעבט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דך פארלאזן.

און זיי זיינען געקומען קיין יריחו.

5 האבן גענענט די יונגע נביאים וואס אין יריחו צו אלישען, און האבן צו אים געוואגט: ווייסטו אז היינט נעמט גאט אוועק דיין האר פון דיין קאפ? האט ער געוואגט: יא, איך ווייס; שווייגט.

6 האט אליהו צו אים געוואגט: בלייב דא, איך בעט דך, ווארום גאט האט מיך געשיקט ביזן ירדן. האט ער געוואגט: אזוי ווי גאט לעבט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דך פארלאזן!

און זיי זיינען ביידע געגאנגען.

זיינען פופציק מאן פון די יונגע נביאים געגאנגען, און האבן זיך געשטעלט אקעגנאבער פון דער חייטן; און זיי ביידע זיינען געשטאנען ביים ירדן. 6 האט אליהו גענומען זיין מאנטל, און צווייפגעוויקלט, און געשלאגן דאס וואסער, און עס האט זיך צעטיילט אהין און אהער, און זיי זיינען ביידע אריבערגעגאנגען אין טריקעניש. 7 און עס איז געווען, ווי זיי זיינען אריבערגעגאנגען, אזוי האט אליהו געוואגט צו אלישען: בעט וואס איך זאל דיר טאן, איידער איך וועל אוועקגענומען ווערן פון דיר. האט אלישע געוואגט: זאל, איך בעט דך, א צווייעדיקער טייל פון דיין גייסט זיין אויף מיר. 10 האט ער געוואגט: האסט א שווערע זאך געבעטן. אויב דו וועסט מיך זען ווען איך ווער אוועקגענוער מען פון דיר, וועט דיר אזוי געשען, אויב אבער ניט, וועט עס ניט געשען.

11 און עס איז געווען, ווי זיי גייען אזוי, גייען און רעדן, ערשט א פייערדיקער רייטוואגן מיט פייערדיקע פערד, און זיי האבן פאנאדערגעשיידט צווישן זיי ביידן, און אליהו איז ארויף מיט א שטורעמוינט אין הימל. 12 און ווי אלישע האט עס געזען, אזוי האט ער געשריען: פאטער מיינער, פאטער מיינער, רייטוועגן און רייטער פון ישראל!

און ער האט אים מער ניט געזען. האט ער אָנגענומען זיינע קליידער, און האט זיי צעריסן אויף צוויי שטיקער. 13 און ער האט אויפגעהויבן אליהוס מאנטל וואס איז אראפגעפאלן פון אים, און האט זיך אומגעקערט און זיך גע־ שטעלט ביים ברעג ירדן. 14 און ער האט גענומען אליהוס מאנטל וואס איז אראפגעפאלן פון אים, און האט געשלאגן

את-אֶרְצָת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר-נִפְלְאָה מַעֲלֵיו וַיִּבֶה אֶת-הַמַּיִם
 וַיֹּאמֶר אֵלֶּה הַיְהוָה אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֲרֻחָא וַיִּבֶה אֶת-הַמַּיִם
 וַיַּחֲצוּ הַיָּהּ וְהַיָּהּ וַיַּעֲבֹר אֱלִישֶׁעַ: וַיִּרְאוּהוּ בְנֵי-הַנְּבִיאִים
 אֲשֶׁר-בִּירְחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נַחֵה רוּחַ אֱלֹהֵינוּ עַל-אֱלִישֶׁעַ
 וַיִּבְאוּ לִקְרֹאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּלוּ אַרְצָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַיְהוָה
 נָא יִשְׁאֲת-עִבְדֶיךָ חֲמִשִּׁים אַנְשִׁים בְּנֵי-חֹל יִלְכְּדוּנָא
 וַיִּבְקְשׂוּ אֶת-אֲדֹנָיָהּ פְּרִינְשָׁאוּ רוּחַ הַיְהוָה וַיִּשְׁלַחֵהוּ בְּאֶחָד
 הַהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַנְּיָאוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלַחוּ: וַיִּפְצְרוּ
 כּוּ עַד-בֶּשֶׂת וַיֹּאמֶר שְׁלַחוּ וַיִּשְׁלַחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיִּבְקְשׂוּ
 שְׁלֹשָׁה יָמִים וְלֹא מָצְאוּהוּ: וַיָּשׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירְחוֹ
 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלֹא-אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אֲלֵת-לְכוּ:
 וַיֹּאמְרוּ אֲנִשֵּׁי הָעִיר אֶל-אֱלִישֶׁעַ הַנְּהַלְנָא מוֹשֵׁב הָעִיר טוֹב
 כְּבָאֲשֶׁר אֲדֹנָי רָאָה וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מִשְׁפֵּלָת: וַיֹּאמֶר
 כֹּה-יִלְוֵי עֲלֵהוּת תְּרִשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו: וַיֵּצֵא
 אֶל-מִצְעָה הַמַּיִם וַיִּשְׁלַךְ-שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר כֹּה-אָמַר הַיְהוָה
 רַפְּאֵתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא-יְהִי מָשֶׁם עוֹד מִתּוֹת וּמִשְׁפֵּלָת:
 כִּב וַיִּרְפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כַּדְּבַר אֱלִישֶׁעַ אֲשֶׁר דִּבֶּר:
 כג וַיַּעַל מָשֶׁם בֵּית-אֵל וְהוּא עֲלֵה בְּדֶרֶךְ וַיִּנְעָרִים
 קְטָנוֹים יֵצְאוּ מִדְּהָעִיר וַיִּתְקַלְסוּ-בּוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה
 כד כִּי-תֵבֶה עֲלֵה קִרְחָ: וַיִּפֵּן אֲהָרִיו וַיִּרְאֵם וַיִּקְלַלֵם בְּשֵׁם
 הַיְהוָה וַתִּצְאָנָה שְׁתֵּים דְּבִים מִדְּהָעִיר וַתִּבְקַעְנָה מֵהֶם
 כה אַרְבָּעִים וּשְׁנַי יְלָדִים: וַיִּלְךְ מָשֶׁם אֶל-הַר הַפְּרָמֶל וּמִשָּׁם
 שָׁב שִׁמְרוֹן:

א וַיְהוֹרֵם כְּדֹאחָאָב מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן בְּשַׁנַּת
 שְׁמֹנֶה עָשָׂר לַיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים-
 ב עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיַּעֲשֶׂה הָרַע כַּעֲשֵׂי הַיְהוָה רַק לֹא כַּאֲבִיו

ב, 15 וְהַמַּיִם רָעִים כֹּה כְּכֹל בְּחִירָה בְּב' חֲס"א

זֶאֱגַט: בְּרַעֲנוּג מִיר אַ נִיַּע שִׁיֶּסֶל, און טוט אַרײַן אַהײַן זאַלץ. האָבן זײ עס אים געבראַכט. 21 און ער איז אַרויס-
 געגאַנגען צו דעם אַרויסגאַנג פונעם וואַסער, און האָט אַהײַן אַרײַנגעוואָרפֿן זאַלץ, און געזאָגט: אַזוי האָט גאַט געזאָגט:
 אײַך האָב געזונט געמאַכט דאָסדאָזיקע וואַסער; מער זאַל פֿון דאָרטן ניט זײַן קײַן טויט און קײַן פֿאַרוואַרפֿערן. 22 און
 דאָס וואַסער איז געזונט געוואָרן ביז אױף הײַנטיקן טאַג, אַזוי ווי דאָס וואַרט וואָס אַלישע האָט גערעדט.
 23 און ער איז אַרויפגעגאַנגען פֿון דאָרטן קײַן בֵּית-אֵל. און ווי ער גײט אַרויף מיטן וועג, אַזוי זײַנען אַרויסגעגאַנגען
 פֿון שטאָט קלײַנע ינגלעך, און האָבן געשפּעט פֿון אים, און האָבן צו אים געזאָגט: גײ אַרויף, פֿליכקאַפּ! גײ אַרויף,
 פֿליכקאַפּ! 24 האָט ער זײַך אומגעקערט הינטער זײַך, און האָט זײַ דערזען, און ער האָט זײַ געשאַלטן אין נאָמען פֿון גאַט.
 זײַנען אַרויסגעקומען צוײַ בערינטעס פֿון וואַלד, און האָבן צערײַסן פֿון זײַ צוײַ און פֿערציק קינדער.
 25 און ער איז אַוועקגעגאַנגען פֿון דאָרטן צום באַרג פֿרָמֶל, און פֿון דאָרטן האָט ער זײַך אומגעקערט קײַן שומרון.

און יְהוֹרֵם דער זון פֿון אַחָאָב איז געוואָרן מֶלֶךְ אַיבער יִשְׂרָאֵל אין שומרון אין אַכצנטן יאָר פֿון יְהוֹשָׁפָט דעם
 מֶלֶךְ פֿון יְהוּדָה; און ער האָט געקײַנט צוועלף יאָר.
 און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אױגן פֿון גאַט, נאָר ניט אַזוי ווי זײַן פֿאַטער און ווי זײַן מוטער;

דאָס וואַסער, און האָט געזאָגט: ווי איז יהוה דער גאָט
 פֿון אַלְהֵינוּ? און אַז ער אױך האָט געשלאָגן דאָס וואַסער,
 האָט דאָס וואַסער זײַך צעטײלט אַהײַן און אַהער, און
 אַלישע איז אַריבערגעגאַנגען.

15 און די יונגע נביאים וואָס פֿון יריחו האָבן אים
 געזען פֿון אַקעגנאײבער, און זײ האָבן געזאָגט: דער גײסט
 פֿון אַלְהֵינוּ רוּחַ אױף אַלישען. און זײ זײַנען אים געקומען
 אנטקעגן, און האָבן זײַך געבוקט פֿאַר אים צו דער ערד.
 16 און זײ האָבן צו אים געזאָגט: אָט, אײַך בעט דײַך, זײַנען
 צווישן דײַנע קנעכט פֿופּציק מאָן, העלדישע יונגען; זאָלן
 זײ גײן, אײַך בעט דײַך, און זוכן דײַן האַר; טאַמער האָט
 אים דער גײסט פֿון גאַט פֿאַרטראָגן און אים פֿאַרוואַרפֿן
 אױף אײַנעם פֿון די בערג, אָדער אין אײַנעם פֿון די טאָלן.
 האָט ער געזאָגט: איר זאָלט ניט שיקן. 17 זײַנען זײ צוגע-
 שטאַנען צו אים ביז ער האָט זײַך געשעמט, און ער האָט
 געזאָגט: שיקט. און זײ האָבן געשיקט פֿופּציק מאָן, און
 זײ האָבן געזוכט דרײַ טעג, און האָבן אים ניט געפֿונען.
 18 האָבן זײ זײַך אומגעקערט צו אים, ווי ער איז געזעסן
 אין יריחו; און ער האָט צו זײ געזאָגט: האָב אײַך אײַך ניט
 געזאָגט: איר זאָלט ניט גײן?

19 און די מענטשן פֿון דער שטאָט האָבן געזאָגט צו
 אַלישען: זע נאָר, דער אַרט פֿון דער שטאָט איז אַ גוטער,
 אַזוי ווי אונדזער האַר זעט, אָבער דאָס וואַסער איז
 שלעכט, און דאָס לאַנד פֿאַרוואַרפֿט. 20 האָט ער גע-

ב

וואַרום ער האָט אָפּגעטאָן דעם זיילשטיין פון בעל וואָס זיין פּאָטער האָט געמאַכט. אָבער ער איז געווען באַ- העפט אָן די זינד פון ירבעם דעם זון פון נבטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער האָט זיך ניט אָפּגע- קערט דערפון.

4 און מישע דער מלך פון מואב האָט געהאַלטן שאָף, און ער פלעגט צאָלן דעם מלך פון ישראל די וואָל פון הונדערט טויזנט לעמער און הונדערט טויזנט ווידערס. 5 און עס איז געווען, ווי אַחאָב איז געשטאַרבן, אזוי האָט דער מלך פון מואב ווידערשפעניקט אָן דעם מלך פון ישראל. 6 איז דער מלך יהורם אַרויסגעגאַנגען אין יענעם טאָג פון שומרון, און האָט איבערגעציילט גאַנץ ישראל. 7 און ער איז געגאַנגען און האָט געשיקט צו יהושפט דעם מלך פון יהודה, אזוי צו זאָגן: דער מלך פון מואב האָט ווידערשפעניקט אָן מיר; וועסטו גיין מיט מיר אַקעגן מואב אויף מלחמה? האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויפ- גיין; אזוי ווי דו אזוי איך, אזוי ווי דיין פּאָלק אזוי מין פּאָלק, אזוי ווי דיניע פּערד אזוי מיינע פּערד. 8 האָט ער געפּרעגט: מיט וואָסער וועג זאָלן מיר אַרויפגיין? האָט ער געזאָגט: מיטן וועג פון דעם מדבר פון אַדום.

9 איז געגאַנגען דער מלך פון ישראל, און דער מלך פון יהודה, און דער מלך פון אַדום, און זיי האָבן זיך אַרומגעדרייט זיבן טעג וועגס, און עס איז ניט געווען קיין וואַסער פאַרן חיל, און פאַר די בהמות וואָס הינטער זיי.

10 האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט: ווי! וואַרום גאָט האָט צונויפּגערוּפּן די דאָזיקע דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואב. 11 האָט יהושפט געזאָגט: איז דאָ ניטאָ אַ נביא פון גאָט, אָ מיר זאָלן פּרעגן דורך אים ביי גאָט? האָט זיך אָפּגערוּפּן איינער פון די קנעכט פון דעם מלך פון ישראל, און האָט געזאָגט: דאָ איז דאָ אַלישע דער זון פון שפּטן, וואָס האָט געזאַסן וואַסער אויף די הענט פון אַליהון. 12 האָט יהושפט געזאָגט: ביי אים איז דאָ דאָס וואָרט פון גאָט.

און דער מלך פון ישראל און יהושפט און דער מלך פון אַדום האָבן אַראָפּגענידערט צו אים. 13 האָט אַלישע געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: וואָס קער איך זיך אָן מיט דיר? גיי צו די נביאים פון דיין פּאָטער, און צו די נביאים פון דיין מוטער. האָט דער מלך פון ישראל צו אים געזאָגט: ניטע! וואַרום גאָט האָט צונויפּגערוּפּן די דאָזיקע דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואב. 14 האָט אַלישע געזאָגט: אזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבאות וואָס איך שטיי פאַר אים, אָ ווען איך שוין ניט דעם פנים פון יהושפט דעם מלך פון יהודה, אויב איך וואָלט געקוקט אויף דיר, און אויב איך וואָלט דיך אַנגעזען! 15 און אַצונד, ברענגט מיר אַ שפּילער.

16 און עס איז געווען, ווי דער שפּילער האָט געשפּילט, אזוי איז אויף אים געווען די האַנט פון גאָט. 17 און ער האָט געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: מאַכט דעמדאָזיקן טאָל גריבער אויף גריבער. 18 וואַרום אזוי האָט גאָט געזאָגט: איר וועט ניט זען קיין ווינט, און ניט זען קיין רעגן, און דערדאָזיקער טאָל וועט אַנגעפּילט ווערן מיט וואַסער, און

וּכְאִמּוֹ וַיִּסַּר אֶת־מַעֲבַד הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו: וְכִן כַּחֲטָאוֹת יִרְבֵּעַם בְּדִבְכֵי אֲשֶׁר־הִחֲטִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל דְּבַק לֹא־סָר מִמֶּנּוּ: וּמִשָּׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב הָיָה נֶקֶד וַיָּשִׁיב לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֵאֶה־אֶלֶף כְּרִים וּמֵאֶה אֶלֶף אֵילִים צֶמֶר: וַהֲיָי קְמוֹת אַחָב וַיִּשָּׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב בְּמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בְּיָוֵם הַהוּא מִשְׁמֶרֶן וַיִּפְקֹד וַאֲתִדְבַּל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּלְךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי הִחֲלֵף אֶתִּי אֶל־מוֹאָב לְמַלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֲעִלֶה בְּמוֹנֵי כְּמוֹךְ בְּעַמִּי בְּעַמְּךָ כְּסוּסֵי כְּסוּסֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֵינֶנּוּ הַחֲדָד גַּעֲלָה וַיֹּאמֶר הַחֲדָד מְדַבֵּר אָדוּם: וַיִּלְךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אָדוּם וַלְכָבוּ הַחֲדָד שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה וּלְבַתְּחָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵלֶּהָ בְּיַד־קִרְיָא יְהוָה לְשַׁלֵּשֵׁת הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה לְתַת אֹתָם בְּיַד־מוֹאָב: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאִין פֹּה נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרָשָׁה אֶת־יהוָה יֵאֱמָרוּ וַיֵּצֵן אֶחָד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֲלִישֶׁע בֶּן־שָׁפָט אֲשֶׁר־יֵצֵק מַיִם עַל־יָדָיו אֲלֵיהֶוּ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אֹתוֹ דְּבַר־יהוָה וַיִּרְדּוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשָׁפָט וּמֶלֶךְ אָדוּם: וַיֹּאמֶר אֲלִישֶׁע אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה־לִּי וַיִּלְךְ לֶךְ אֶל־נְבִיאֵי אֲבִיךָ וְאֶל־נְבִיאֵי אִמְךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל בְּיַד־קִרְיָא יְהוָה לְשַׁלֵּשֵׁת הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה לְתַת אֹתָם בְּיַד מוֹאָב: וַיֹּאמֶר אֲלִישֶׁע חֲרֵ־יהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר יִדְעַמְדֵנוּ לְפָנָיו בִּי לֹלֵי פִנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אֶם־אֲבִיט אֶלְדָּ וְאֶם־אֶרְאֶךָ: וְעַתָּה קְרוּ־לִי מִגֵּן וְהָיָה כִּי־נִגַּן הַמִּנְגֵן וַתְּהִי עֲלָיו יַד יְהוָה: וַיֹּאמֶר פֹּה אָמַר יְהוָה עֲשֵׂה הַנְּחַל הַזֶּה גָבִים וְגָבִים: בְּיַד־ךָ אָמַר יְהוָה לֹא תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא־תִרְאוּ גֶשֶׁם וְהַנְּחַל הַהוּא יִמְלֵא מַיִם

ג' מלך ז' בס"א מלך

איר וועט טרינקען, איר און אייערע פי און אייערע בהמות. ¹⁸ און דאס איז נאך ווינציק אין די אויגן פון גאט; ער וועט אויך געבן מואב אין אייער האנט. ¹⁹ און איר וועט שלאגן יעטוועדער באפעסטיקטע שטאט, און יעטוועדער אויסדערוויילטע שטאט; און יעטוועדער גוטן בוים וועט איר איינווארפן, און יעטוועדער קוואל וואסער וועט איר פארשטאפן, און יעטוועדער גוט שטיק פעלד וועט איר פארדארבן מיט שטיינער.

²⁰ און עס איז געווען אין דער פרי, ווען מע ברענגט אויף דעם קרבן, ערשט וואסער קומט ארויס פון דעם וועג פון אדום, און דאס לאנד איז פול געווארן מיטן וואסער.

²¹ און גאנץ מואב האבן געהערט אז די מלכים זיינען ארויפגעקומען מלחמה צו האלטן אויף זיי, און זיי האבן זיך איינגעזאמלט, פון איטלעכן וואס גורט אן אן אגורט און העכער; און זיי האבן זיך געשטעלט ביים געמארק.

²² און ווי זיי האבן זיך געפעדערט אין דער פרי, אזוי האט די זון געשיינט אויפן וואסער, און די מואבים האבן געזען פון ווייטן דאס וואסער רויט אזוי ווי בלוט. ²³ האבן זיי געזאגט: בלוט איז דאס; צעקריגן האבן זיך צעקריגט די מלכים, און זיי האבן געשלאגן איינער דעם אנדערן.

און אצונד, צום רויב, מואב! ²⁴ און זיי זיינען געקומען אין לאגער פון ישראל, און די ישראל זיינען אויפגעשטאנען און האבן געשלאגן מואב ביז זיי זיינען אנטלאפן פאר זיי. און זיי האבן דארטן געשלאגן און געשלאגן מואב. ²⁵ און די שטערט, און ווי נאך א גוט שטיק פעלד, האבן זיי איטלעכער געווארפן א שטיין און האבן עס אָנגעפילט, און יעטוועדער קוואל וואסער האבן זיי פארשטאפט. און יעטוועדער גוטן בוים האבן זיי איינגעווארפן, ביז זיי האבן בלויז איבערגעלאזן אירע מויערשטיינער אין קיר-תְּרֶשֶׁת; און די שליידערער האבן זי ארוימגערינגלט, און האבן זיי צעשלאגן.

יח ושחיתם אתם ומקניכם ובהמתכם: ונקל זאת בעיני יי ויהו ונתן את-מואב בידכם: והפיתם כל-עיר מבצר וכל-עיר מבחור וכל-עין טוב תפילו וכל-מענינים כ וחסתמו וכל החלקה הטובה תכאבו באבנים: ויהו בבקר בעלות המנחה והגודמים באים מדרך אדום כה ותמלא הארץ את-המים: וכל-מואב שמעו כי-עלו המלכים להילחם בם ויצעקו מפל הגר הגרה ומעלה כב ויעמדו על-הנבול: וישקימו בבקר והשמש ורחה על- המים ויראו מואב מנגד את-המים אדמים כדם: ויאמרו הם זה החרב נחרבו המלכים וכו איש את-דערו ועתה כד לשלל מואב: ויבאו אל-מחנה ישראל ויקמו ישראל ויכו את-מואב וינסו מפניהם ויבויבה והבות את-מואב: כה והערים יחרסו וכל-חלקה טובה ישליכו איש-אבנו ומלאכה וכל-מענינים וסתמו וכל-עין טוב ופילו עד השאיר אבניה בקיר תרשת ויסבו הקלעים ויבויבה: כו וירא מלך מואב כי-חזק ממנו המלחמה ויפח אותו שבע-מאות איש שלף הרב להבקיע אל-מלך אדום כז ולא יכלו: ויפח את-בנו הבכור אשר-ימלך תחתיו ויעלה עלה על-תחמה ויהו קצה-תורו על-ישראל ויסעו מעליו וישבו לארץ:

ד

א ואשה אחת מנשי בני-הנביאים צעקה אל-אלישע לאמר עבדך אישי מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את-יהוה והנשה בא לקחת את-שני ילדי לו לעבדים: ב ויאמר אליה אלישע מה אעשה-לך הנידי לי מה-יש לבי בבית ויאמר אין לשפחתך כל בפית כי אם-אסוף שמן: ויאמר לבי שאלי-לך כלים מן-החיון מאת כל

ג, כד' וט' סכין במ ג, ה' המסחר ויחא ב' ק' קי

ביז זיי זיינען אנטלאפן פאר זיי. און זיי האבן דארטן געשלאגן און געשלאגן מואב. ²⁵ און די שטעט האבן זיי צע- שטערט, און ווי נאך א גוט שטיק פעלד, האבן זיי איטלעכער געווארפן א שטיין און האבן עס אָנגעפילט, און יעטוועדער קוואל וואסער האבן זיי פארשטאפט. און יעטוועדער גוטן בוים האבן זיי איינגעווארפן, ביז זיי האבן בלויז איבערגעלאזן אירע מויערשטיינער אין קיר-תְּרֶשֶׁת; און די שליידערער האבן זי ארוימגערינגלט, און האבן זיי צעשלאגן. ²⁶ און דער מלך פון מואב האט געזען אז די מלחמה איז שטארקער פון אים, און ער האט גענומען מיט זיך זיבן הונדערט מאן וואס ציען א שווערד, כדי דורכצוברעכן צו דעם מלך פון אדום, אבער זיי האבן ניט געקענט. ²⁷ האט ער גענומען זיין זון דעם בכור וואס האט געזאלט קייניג נאך אים, און האט אים אויפגעבראכט פאר א בראנדאפפער אויף דער מויער. און עס איז געווארן א גרויסער צאָרן אויף ישראל; און זיי האבן אוועקגעצויגן פון אים, און האבן זיך אוימגעקערט אין לאנד.

און איינע א פרוי פון די ווייבער פון די יונגע נביאים האט געשריען צו אלישען, אזוי צו זאגן: דיין קנעכט, מיין מאן, איז טויט; און דו ווייסט אז דיין קנעכט איז געווען גאטספארכטיק; און דער בעל-חוב איז געקומען געמען צו זיך מיינע צוויי קינדער פאר קנעכט. ² האט אלישע צו איר געזאגט: וואס זאל איך דיר טאן? זאג מיר וואס האסטו אין הויז? האט זי געזאגט: דיין דינסט האט גארנישט אין הויז, נאך בלויז א קריגל אייל. ³ האט ער געזאגט: גיי באַרג דיר

כלים פון דערויסן, פון אלע דינע שכנים, לידיקע כלים; זאלסט גיט קארן. ⁴ און זאלסט אריינגיין און פארשליסן די טיר הינטער דיר און הינטער דינע זין, און זאלסט אָנגיסן אין אלע דידיאָויקע כלים; און די פולע זאלסטו אוועקרוקן.

⁵ איז זי אוועקגעגאנגען פון אים, און זי האָט פאַר- שלאַסן די טיר הינטער זיך און הינטער אירע זין; זיי האָבן איר דערלאָנגט, און זי האָט אָנגעגאָסן. ⁶ און עס איז גע- ווען, ווי די כלים זיינען געוואָרן פול, אַזוי האָט זי געזאָגט צו איר זון: דערלאָנג מיר נאָך אַ כלי. האָט ער צו איר געזאָגט: ניטאָ מער קיין כלי. און דאָס אייל האָט זיך אָפּגעשטעלט.

⁷ איז זי געקומען, און האָט דערציילט דעם געטלעכן מאַן, און ער האָט געזאָגט: גיי פאַרקויף דאָס אייל, און באַצאַל דיין חוב, און דו מיט דינע זין וועסט לעבן אויף דעם רעשט.

⁸ און עס איז געווען איין טאָג, איז אַלישע אַריבער- געגאנגען קיין שוּגם, און דאָרטן איז געווען אַ רייכע פרוי, האָט זי אים פאַרהאַלטן צו עסן ברויט. און עס איז געווען, אַז ווען נאָר ער איז דורכגעגאנגען, פלעגט ער פאַרקערן אַהין צו עסן ברויט. ⁹ האָט זי געזאָגט צו איר מאַן: זע, איך בעט דיך, איך ווייס אַז דאָס איז אַ הייליקער מאַן פון גאָט וואָס גייט דורך ביי אונדז תמיד. ¹⁰ לאָמיר מאַכן, איך בעט דיך, אַ קליין געמויערט אויבערשטיבל, און לאָמיר דאָרטן אַוועקשטעלן פאַר אים אַ בעט, און אַ טיש און אַ שטול, און אַ לאַמפּ, און עס וועט זיין, ווי ער קומט צו אונדז, אַזוי וועט ער אַיינקערן אַהין.

¹¹ און עס איז געווען איין טאָג, איז ער אַהין געקומען, און ער האָט אַיינגעקערט אין דער אויבערשטוב, און האָט זיך דאָרטן געלייגט. ¹² און ער האָט געזאָגט צו זיין יונג ניחוי: רוף דידיאָויקע שונמית. האָט ער זי גערופן, און זי האָט זיך געשטעלט פאַר אים.

¹³ האָט ער צו אים געזאָגט: זאָג אַקאַרשט צו איר: זע, דו האָסט געזאָגט פון אונדזערטווען דידיאָויקע גאַנצע זאָרג; וואָס איז דאָ צו טאָן פאַר דיר? איז דאָ צו רעדן פאַר דיר צום מלך אָדער צום האַר פון חיל? האָט זי געזאָגט: צווישן מיין שטאַם זיך איך.

¹⁴ האָט ער געזאָגט: וואָס איז פאַרט דאָ צו טאָן פאַר איר? האָט ניחוי געזאָגט: פאַרוואָר, זי האָט גיט קיין קינד, און איר מאַן איז אַלט. ¹⁵ האָט ער געזאָגט: רוף זי, און ער האָט זי גערופן, און זי האָט זיך געשטעלט אין טיר. ¹⁶ האָט ער געזאָגט: אין דער צייט, אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, וועסטו האַלדון אַ זון. האָט זי געזאָגט: ניין, מיין האַר געט- לעכער מאַן! זאלסט גיט נאָרן דיין דינסט.

¹⁷ און די פרוי איז טראָגעדיק געוואָרן, און זי האָט געבאַרן אַ זון אין דער צייט, אין אַ יאָר אַרום, אַזוי ווי אַלישע האָט צו איר גערעדט.

¹⁸ און דאָס קינד איז אויפגעוואַקסן; און עס איז געווען איין טאָג, איז ער אַרויסגעגאנגען צו זיין פאָטער ביי די שניי טערס. ¹⁹ און ער האָט געזאָגט צו זיין פאָטער: מיין קאַפּ, מיין קאַפּ! האָט ער געזאָגט צום יונג: טראָג אים אַוועק צו זיין מוטער. ²⁰ האָט ער אים אוועקגעטראָגן און אים געבראַכט צו זיין מוטער. און ער איז געזעסן אויף אירע קני ביי האַלבן טאָג, און איז געשטאַרבן.

שכניו כלים רקים אליהם: ובאת וסגרת הדלת ובערך ובקרבך ויצקת על כל הכלים האלה המלא תסיעי: ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה הם מנישים אליה והיא מוצקת: והיו במלאת הכלים והאמר אליה הנישה אלי עוד כלי ואמר אליה אין עוד כלי ועמד השמן: ותבא ותגר לאיש האלהים ואמר לבי מכרי את השמן ושלמי אתה שכי ואת בניך תחיי בנותי: והיו היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה ותחוקבו לאכל לחם והיו מדי עברו יסר שמה לאכל לחם: והאמר אל אשה הגדולה ודעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד: נעשהנא עליך קטנה ונשים לו שם משה ושלחן וכסא ומטרה והיה בכאן אלני יסור שמה: והיו היום ויבא שמה יסר אליה וישכב שמה: ¹¹ ואמר אל ניחוי נערו קרא לשונמית הזאת ויקרא לה ויהי ותעמד לפניו: ואמר לו אמרנא אליה הנה יתדת ואלני אתי בלילה הזה הזאת מה לעשות לך הני לדיבר לך אל תמלך או אל שר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת: ואמר ומה לעשות לה ואמר יד גיחוי אכל בן אידלה ואישה וקו: ואמר קרא לה ויקרא לה ותעמד בפתח: ואמר למועד הזה בעת הזה הנה אתי הבקת בן ותאמר אל אדני איש האלהים אל תמכוב בשפתותי: ותהר האשה ותלך בן למועד הנה בעת הזה אשר דבר אליה אלישע: והנה תלך והיו היום ויצא אל אביו אל הקצרים: ואמר אל אביו ראשי ראשי ואמר אליהנער שארו אל אמו: וישארו ויביארו אל אמו וישב על ברכיה עד הנהרים ומת:

ג' טיפוך ה' מצעדי ז' טיפוך יבדך ק טז' אוק

כא ותעל ותשכבהו על-משת איש האלהים ותסגר בעדו
 כב ותצא: ותקרא אל-אשה ותאמר שלחה נא לי אחד
 מן-הנערים ואחת האתונות וארוצה ער-איש האלהים
 כג ואשובה: ויאמר מדוע אתי הלכתי אליו היום לא-
 כד חדש ולא שבת ותאמר שלום: ותחבש האתון ותאמר
 אל-נערה הנה גלד אל-תשערי לי לרפב כי אם-אמרתי
 כה לך: ותלך ותבא אל-איש האלהים אל-הער הכרמל
 כו ויהי פראות איש-האלהים אתה מנדר ויאמר אל-נחוני
 כז נערו הנה השונמית הנה: עתה רוצינא לקראתה ויאמר
 לח השלום לך השלום לאישך השלום לילד ותאמר
 כח שלום: ותבא אל-איש האלהים אל-הער ותחוק בנחלי
 כט ויש נחוני לדרפה ויאמר איש האלהים הרפה-לה
 ל פני-נפשה מרה-לה ויהיה העלים ממני ולא הניד לי:
 ככ ותאמר השאלתי בן מאת אדני הלא אמרתי לא תשלה
 כג אתי: ויאמר לנחוני הנה מתנהך וקח משענתי בדרך
 כד ואלך כיהמנעא איש לא תברכנו וכיהברכה איש לא
 ל תעננו ושמת משענתי על-פני הנער: ותאמר אם הנער
 לא חר-נפשך אם אענכך נקם גלד אחריה: ונחוני
 עבר לפניו ושם את-המשענת על-פני הנער ואין
 קול ואין קשב וישב לקראתו ויגדלו לאמר לא הקיץ
 לב הנער: ויבא אלישע הביתה והנה הנער מת משכב
 לד על-מטהו: ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם ויתפלל
 לה אל-יהוה: ויעל וישכב על-הגלד ושם פיו על-פיו
 לו ועינו על-עיניו וכפיו על-כפיו ויגהר עליו ויחם בשר
 לה הגלד: וישב וילך בפית אחת הנה ואחת הנה ויעל
 ויגהר עליו ויזוהר הנער עד-שבע פעמים ויפקח הנער
 לו את-עיניו: ויקרא אל-נחוני ויאמר קרא אל-השונמית

כה' אוקי הלחוק עיכלסחם לד' סדוקי לו' ס"א לשונות

21 איז זי ארויפגעגאנגען, און האָט אים אַזעקגעלייגט
 אויפן בעט פון דעם געטלעכן מאָן, און זי האָט אים פאַר-
 שלאָסן, און איז אַרויסגעגאנגען. 22 און זי האָט גערופן צו
 איר מאָן און האָט געזאָגט: שיק מיר, איך בעט דיר,
 איינעם פון די יונגען מיט איינער פון די אייזעלינס, און איך
 וועל אַריבערלויפן צום געטלעכן מאָן, און וועל זיך אומ-
 קערן. 23 האָט ער צו איר געזאָגט: פאַרוואָס גייסטו צו
 אים היינט, ניט ראש-חודש און ניט שבת? האָט זי געזאָגט:
 עס איז פריד.

24 און זי האָט אָנגעזאָלט די אייזעלין, און האָט גע-
 זאָגט צו איר יונג: טרייב און גיי, זאָלסט מיך ניט אויפ-
 האַלטן אין רייטן, סײַדן איך האָב דיר געהייסן.
 25 און זי איז געגאנגען און געקומען צום געטלעכן
 מאָן אויפן באַרג פּרמל. און עס איז געווען, ווי דער געט-
 לעכער מאָן האָט זי דערוען פון ווייטן, אזוי האָט ער גע-
 זאָגט צו זיין יונג גיחזין: אָן איז יענע שונמית. 26 אַצונד
 לויף אַקאַרשט איר אַנטקעגן, און זאָג צו איר: איז פריד
 צו דיר? איז פריד צו דיין מאָן? איז פריד צום קינד? האָט
 זי געזאָגט: פריד.

27 און זי איז געקומען צום געטלעכן מאָן אויפן באַרג,
 און זי האָט זיך אָנגענומען אָן זיינע פיס; האָט גיחזי געענט
 זי אַזעקצושטויסן, אָבער דער געטלעכער מאָן האָט גע-
 זאָגט: לאַז זי אָפּ, וואַרום איר זעל איז פאַרביטערט, און
 גאַט האָט פאַרהוילן פון מיר, און האָט מיר ניט דערצײלט.
 28 האָט זי געזאָגט: האָב איך דען געבעטן אַ זון בײַ
 מיין האַר? האָב איך ניט געזאָגט: זאָלסט מיך ניט גענאַרן?
 29 האָט ער געזאָגט צו גיחזין: גורט אָן דייע לענדן,

און נעם מיין שטעקן אין דיין האַנט, און גיי; אַז דו וועסט אַנטרעפן עמיצן, זאָלסטו אים ניט באַגריסן, און אַז עמיצער
 וועט דיר באַגריסן, זאָלסטו אים ניט ענטפערן; און זאָלסט אַרויפטאָן מיין שטעקן אויפן יינגלס פנים.

30 האָט געזאָגט די מיטער פון יינגל: אזוי ווי גאַט לעבט, און אזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל דיר אַפלאָזן!
 איז ער אויפגעשטאַנען און איז געגאנגען נאָך איר.

31 און גיחזי איז אַזעקגעגאנגען זײַ פאַרויס, און האָט אַרויפגעטאַן דעם שטעקן אויפן יינגלס פנים, אָבער קיין קול
 און קיין הערונג. האָט ער זיך אומגעקערט אים אַנטקעגן, און האָט אים דערצײלט, אזוי-צו זאָגן: דער יינגל האָט זיך
 ניט אויפגעכאַפט.

32 און אַלישע איז געקומען אין הויז, ערשט דער יינגל איז טויט, אַזעקגעלייגט אויף זיין בעט. 33 איז ער אַרײַנגע-
 גאַנגען און האָט פאַרשלאָסן די טיר הינטער זײַ צווייען, און ער האָט מתפלל געווען צו גאַט. 34 און ער איז אַרויף און
 האָט זיך געלייגט איבערן קינד, און האָט אַרויפגעטאַן זײַן מויל אויף זײַן מויל, און זײַנע אויגן אויף זײַנע אויגן, און זײַנע
 הענט אויף זײַנע הענט, און ער האָט זיך אויסגעצויגן אויף אים, ביז דער ליב פון יינגל איז געוואָרן וואַרעם. 35 און
 ער האָט זיך אומגעקערט, און איז אומגעגאנגען אין הויז איין מאָל אַהין און איין מאָל אַהער; און ער איז אַרויף און האָט
 זיך אויסגעצויגן אויף אים; און דער יינגל האָט גענאָסן ביז זיבן מאָל, און דער יינגל האָט אויפגעמאַכט זײַנע אויגן.

36 האָט ער גערופֿן גיחזין, און האָט געזאָגט: רוף די אַזויקע שונמית. האָט ער זי גערופֿן, און זי איז אַרײַנגעקומען
 צו אים; האָט ער געזאָגט: נעם דיין זון.

הואת ויקראת ותבא אליו ויאמר שאי בנך: ותכל ל
 ותפל על-הנלו ותשתחו ארצה ותשא את-ידיה ותאמר:
 ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ ובני הנביאים ל
 ישבים לפניו ויאמר לנפשו שפת הסדר הגדולה ובשל
 נוד לבני הנביאים: ויצא אחד אל-השדה ללקט ארת לט
 וימצא נפן שדה וילקט ממנו פקעת שדה מלא בנוד
 ויבא ויפלה אל-סיר הנוד כדלא ידעו: ויצקו לאנשים מ
 לאכול והיו כבאכלם מהנוד והמה אצקו ויאמרו מות
 בסיר איש האלהים ולא יכלו לאכל: ויאמר וקהר מא
 קמה וישלף אל-הסיר ויאמר צק לעם ויאכלו ולא
 היה דבר נע בסיר: ואיש בא מבבל שלשה טב
 ויבא לאיש האלהים לחם כפורים עשרים לחם שטרים
 וברטל בעקלנו ויאמר תן לעם ויאכלו: ויאמר משרתו מ
 מה אתן זה לפני מאה איש ויאמר תן לעם ויאכלו כי
 כה אמר יהוה אכול וחותר: ויתן לפניהם ויאכלו ויחתרו מד
 כדבר יהוה:

ה
 ונעמן שר-צבא מלך-ארם היה איש גדול לפני אדניו
 וישא פנים כדברו ונתקדשה תשועה לארם והאיש היה
 גבור חיל מצרעו: וארם יצאו גורדים וישבו מארץ-
 ישראל נערה קטנה ותהו לפני אשת נעמן: והאמר:
 אל-גברתי אחלי אדני לפני הנביא אשר בשמתן אז
 יאסף אתו מצרעתי: ויבא נוד לאדניו לאמר כוארת ד
 וקואת דבריה הנערה אשר מארץ ישראל: ויאמר מלך-ה
 ארם לדי-בא ואשלחה ספר אל-מלך ישראל וילך ויבוח
 בידו עשר כפר-כסף וששת אלפים זהב ועשר חליפות
 בנדמים: ויבא הספר אל-מלך ישראל לאמר ועתה כבואו

ד' לז ע"כ לאנשיים לט' סביון מסדה מ' קמץ סכש מ"ב הסטת חורית

37 איז זי צוגעקומען, און איז געפאלן צו זיינע פיס,
 און האָט זיך געבוקט צו דער ערד. און זי האָט גענומען
 איר ווין, און איז אַרויסגעגאַנגען.

38 און אלישע האָט זיך אומגעקערט קיין גלגל: און
 אַ הונגער איז געווען אין לאַנד; און די יונגע נביאים זיינען
 געזעסן פאַר אים; האָט ער געזאָגט צו זיין יונג: שטעל צו
 דעם גרויסן טאַפּ, און קאָך אָפּ אַ געקעכטס פאַר די יונגע
 נביאים. 39 איז איינער אַרויסגעגאַנגען אין פעלד קלייבן
 קרייטעכער, און ער האָט געפונען אַ פעלדביימל און
 האָט אָנגעקליבן דערפון ווילדע אווערקעס אַ פּויל קלייד
 זיינס. און ער איז געקומען און האָט עס אַריינגעשניטן אין
 טאַפּ געקעכטס; ווייל זיי האָבן עס ניט געקענט. 40 האָט
 מען אַריינגעגאַסן די מענטשן צום עסן; און עס איז געווען
 ווי זיי האָבן געזעסן פון דעם געקעכטס, אזוי האָבן זיי
 אויסגעשריען און געזאָגט: טויט איז אין טאַפּ, געטלעכער
 מאַן. און זיי האָבן ניט געקענט עסן. 41 האָט ער געזאָגט:
 טאַ ברענגט מעל. און ער האָט אַריינגעשאַטן אין טאַפּ,
 און האָט געזאָגט: גיס אַריין פאַר די מענטשן, און זאָלן
 זיי עסן. און קיין שום בייז איז אין טאַפּ ניט געווען.

42 און אַ מאַן איז געקומען פון בעל-שלשה, און האָט
 געבראַכט דעם געטלעכן מאַן ברויט פון ערשטער חבואה,
 צוזאַנציק גערשטענע ברויטן, און פרישע זאַגען אין זיין
 זאַק. האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זיי עסן.
 43 האָט זיין משרת געזאָגט: ווי קען איך דאָס דערלאַנגען
 פאַר הונדערט מאַן? האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זיי עסן.
 וואַרום אזוי האָט גאַט געזאָגט: זיי וועלן עסן
 און נאָך איבערלאָזן. 44 און ער האָט דערלאַנגט פאַר זיי, און זיי האָבן געזעסן און גאָך איבערגעלאָזן, אזוי ווי דאָס
 וואַרט פון גאַט.

ה און נעמן דער חיל-פירער פון דעם מלך פון ארם איז געווען אַ גרויסער מאַן ביי זיין האַר, און אָנגעזען, וואַרום
 דורך אים האָט גאַט געגעבן אַ גרויסע ישועה צו אַרם. און דער מאַן איז געווען אַ העלדישער גיבור, אָבער אַ
 מצורע.

2 און די ארמים זיינען אַרויסגעגאַנגען אין באַנדעס, און האָבן געפאַנגען פון לאַנד ישראל אַ קליין מיידל; און זי
 האָט באַדינט נעמנס ווי ב. 3. האָט זי געזאָגט צו איר האַרניטע: הלואי איז מײן האַר ביי דעם נביא וואָס אין שומרון;
 ער וואַלט אים דענסמאַל אויסגעהײלט פון זיין צרעת.

4 איז ער געקומען און האָט דערצײלט זיין האַר, אזוי צו זאָגן: אזוי און אזוי האָט גערעדט די מיידל וואָס פון
 לאַנד ישראל. 5 האָט דער מלך פון אַרם געזאָגט: קום גי, און איך וועל שיקן אַ בריוו צו דעם מלך פון ישראל.
 איז ער געגאַנגען, און ער האָט גענומען מיט זיך צען צענטנער זילבער, און זעקס טויזנט גאָלדשטיק, און צען
 גאַנג קליידער. 6 און ער האָט געבראַכט דעם בריוו צו דעם מלך פון ישראל, אזוי צו זאָגן: און אַצונד, ווי

חספספה הנה אליך הנה שלחתי אליך אתנעמן עבדי
 וחספספה מצרעתו: והיו כקרא מלך ישראל את חספספה
 וקראו בנגדיו ויאמר האלהים אני להמית ולחיות
 בידך שלח אלי לאסוף איש מצרעתו כי ארדענה
 והוא כרמתאנה הוא לי: והיו כשמעו אלישע איש
 האלהים בקרע מלך ישראל את בגדיו וישלח אל
 המלך לאמר למה קרעת בגדך יבאנא אלי וידע כי
 יש נביא בישראל: ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד
 פתח הדלת לאלישע: וישלח אליו אלישע מלאך לאמר
 הלך ורחצת שבע פעמים בירדן וישב בשנה לך וטהר:
 ויקוצף נעמן ויאמר הנה אמרתי אלי ונא יבוא
 ועמד וקרא בשם יהוה אלדיו ותיקף ידו אל המקום
 ואסף המצרע: הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק
 מכל מימי ישראל הלא ארמץ בהם וטהרתי נפשו
 ויגדו ברחמי: וישו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבנו
 דבר גדול הנביא דבר אלה הלאו תעשה ואף כראמר
 אלה רחמי וטהר: וירד ויסבל בירדן שבע פעמים
 כדבר איש האלהים וישב בשוה בבשר נער קמו וטהר:
 וישב אל איש האלהים הוא וכל מחנהו ויבא ויעמד
 לפניו ויאמר הנהנא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ
 כי אם בישראל ועתה קדנא ברכה מאת עבדך: ויאמר
 תרדנה אשר עמדת לפניו אסאקה ויפצרו לו לקחת
 וימאן: ויאמר נעמן ולא יתנא לעבדך משא צמד
 פרדים אדמה כי לוא יעשה עוד עבדך עלה וכה
 לאלהים אחרים כי אסליתיהו: לדבר הנה יסלח
 ויהו לעבדך בבוא אדני ביתדמון להשתחות שמה
 ותוא נשען על ידי והשתחית בית רמן בהשתחיתו

ט' בסיון ק יב' גמסוק

דערדאויקער בריוו קומט צו דיר, אָט האָב איך דיר גע-
שיקט מיין קנעכט נעמען, זאָלסטו אים אויסהיילן פון
זיין צרעת.

7 און עס איז געווען, ווי דער מלך פון ישראל האָט
 איבערגעלייענט דעם בריוו, אַווי האָט ער צעריסן זיינע
 קליידער, און האָט געזאָגט: בין איך דען אַ גאָט צו טייטן
 און צו מאַכן לעבעדיק, אָ דערדאָויקער שיקט צו מיר,
 צו היילן אַ מענטשן פון זיין צרעת? יא, מערקט נאָר, איך
 בעט אײך, און זעט, אָ אַן אויסרייד ווכט ער אַקעגן מיר.
 8 און עס איז געווען, ווי אלישע דער געטלעכער
 מאַן האָט געהערט אָ דער מלך פון ישראל האָט צעריסן
 זיינע קליידער, האָט ער געשיקט צום מלך, אַווי צו זאָגן:
 פאַרוואָס האָסטו צעריסן דייע קליידער? זאָל ער
 אַקאַרשט קומען צו מיר, און ער וועט וויסן אָ עס איז דאָ
 אַ נביא אין ישראל.

9 איז נעמן געקומען מיט זיינע פערד און מיט זיינע
 רייטוועגן, און האָט זיך געשטעלט פאַר דעם אײנגאַנג פון
 אלישעס הויז.

10 האָט אלישע געשיקט צו אים אַ שליח, אַווי צו זאָגן:
 גיי, און זאָלסט זיך באַדן זיבן מאַל אין ירדן, און דיין לייב
 וועט זיך אוימקערן צו דיר, און וועסט ווערן ריי.

11 האָט נעמן געצערנט, און ער איז אַוועקגעגאַנגען,
 און האָט געזאָגט: זע, איך האָב געמיינט, אַרויסגיין וועט
 ער אַרויסגיין צו מיר, און וועט זיך אַוועקשטעלן, און וועט
 רופן צו דעם נאָמען פון יהוה זיין גאָט, און פאַכן מיט זיין
 האַנט אויף דעם אָרט, און אַוועקנעמען די צרעת.

12 וויינען ניט אַמנה און פרפר, די טייכן פון דמשק בעסער פון אלע וואַסערן פון ישראל? קען איך זיך ניט באַדן אין זיי,
 און ווערן ריי? און ער האָט זיך אומגעקערט און איז אַוועקגעגאַנגען מיט גרימצאַרן.

13 האָבן זיינע קנעכט געזענט, און האָבן גערעדט צו אים און געזאָגט: מיין פאַטער, אָ דער נביא וואָלט דיר גע-
 הייסן אַ גרויסע זאַך, וואָלסטו דען ניט געטאָן? היינט ווי אָ ער זאָגט דיר נאָר: באַד זיך, און ווער ריי?

14 האָט ער אַראָפּגענידערט און זיך געטובלט אין ירדן זיבן מאַל, אַווי ווי דאָס וואָרט פון דעם געטלעכן מאַן, און
 זיין לייב האָט זיך אומגעקערט אַווי ווי דער לייב פון אַ קליין יינגל, און ער איז געוואָרן ריי.

15 האָט ער זיך אומגעקערט צום געטלעכן מאַן, ער מיט זיין גאַנצער מחנה, און ער איז געקומען און האָט זיך גע-
 שטעלט פאַר אים, און האָט געזאָגט: אָט אַצונד ווייס איך אָ נישטאָ קיין גאָט אויף דער גאַנצער ערד נאָר בלויז אין ישראל.
 און אַצונד, נעם אָן, איך בעט דיך, אַ מתנה פון דיין קנעכט. 16 האָט ער געזאָגט: אַווי ווי עס לעבט יהוה וואָס איך
 שטיי פאַר אים, אויב איך וועל נעמען און ער איז צוגעשטאַנען צו אים צו נעמען, אָבער ער האָט ניט געוואָלט.
 זי האָט נעמן געזאָגט: אויב דאָס ניט, זאָל, איך בעט דיך, געגעבן ווערן דיין קנעכט ערד, די משא פון צוויי מויל-
 אייזען; וואָרום דיין קנעכט וועט מער ניט מאַכן בראַנדאָפּפער אָדער שלאַכטאָפּפער צו אַנדערע געטער נאָר בלויז
 צו יהוה. 17 פאַר דערדאָויקער זאַך זאָל יהוה פאַרגעבן דיין קנעכט: ווען מיין האַר קומט אין הויז פון רמון זיך
 דאַרטן צו בוקן, און ער איז אָנגעלענט אויף מיין האַנט, און איך וועל זיך בוקן אין הויז פון רמון, ווען איך מוז זיך בוקן

אין הווי פון רמון, זאל יהוה פארגעבן דיין קנעכט אין דערדאזיקער זאך. ¹⁹ האָט ער צו אים געזאָגט: גיי בשלום. און ער איז אוועקגעגאנגען פון אים אַ שטרעק לאַנד.

²⁰ און גיחזי, דער יונג פון אַלישע דעם געטלעכן מאן, האָט געזאָגט: אָט האָט מיין האַר אָפּגעזאָגט דעם דאָזיקן נעמן דעם אַרמי, אָנצונעמען פון זיין האַנט דאָס וואָס ער האָט געבראַכט. אזוי ווי גאָט לעבט, אַז איך מוז אים נאָכלויפן, און נעמען פון אים עפעס!

²¹ און גיחזי האָט נאָכגעזאָגט נעמען; און ווי נעמן האָט געזען עמיצן לויפן נאָך אים, אזוי איז ער אַראָפּגע- שפרונגען פון רייטוואָגן אים אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: איז פריד? ²² האָט ער געזאָגט: פריד. מיין האַר האָט מיך געשיקט אזוי צו זאָגן: אָט אַקאַרשט אַצונד זיינען גע- קומען צו מיר צוויי יונגעלייט פון דעם געבערג פון אפרים, פון די יונגע נביאים. גיב פאַר זיי, איך בעט דיר, אַ צענטנער זילבער און צוויי גאַנג קליידער. ²³ האָט נעמן געזאָגט: באַוויליק, נעם צוויי צענטנער. און ער איז צוגע- שטאַנען צו אים, און האָט אַיינגעבונדן צוויי צענטנער זילבער אין צוויי זעקלעך, און צוויי גאַנג קליידער, און געגעבן צו צוויי פון זיינע יונגען, און זיי האָבן עס געטראָגן אים פאַרויס. ²⁴ און ווי ער איז געקומען צום בערגל, אזוי האָט ער עס צוגענומען פון זייער האַנט, און באַהאַלטן אין הויז; און ער האָט אוועקגעשיקט די מענטשן, און זיי זיינען אוועקגעגאנגען.

²⁵ און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר זיין האַר. האָט אַלישע צו אים געזאָגט: פון וואָנען, גיחזי? האָט ער געזאָגט: דיין קנעכט איז אין ערגעץ ניט געגאנגען. ²⁶ האָט ער צו אים געזאָגט: איז ניט מיין האַרץ מיטגע- גאנגען ווען אַ מאַן האָט זיך אומגעדרייט פון זיין רייטוואָגן דיר אַנטקעגן? איז דאָס אַ צייט צו נעמען זילבער, און נעמען קליידער, אָדער איילבערטענער און וויינגערטענער, אָדער שאָף און רינדער, אָדער קנעכט און דינסטן? ²⁷ דרום זאָל נעמנס צרעת זיך באַהעפטן אָן דיר און אָן דיין זאַמען אויף אייביק. און ער איז אַרויסגעגאנגען פון פאַר אים מצורע ווייט ווי שניי.

¹ און די יונגע נביאים האָבן געזאָגט צו אַלישען: זע נאָר, דער אָרט וווּ מיר זיצן פאַר דיר איז צו ענג פאַר אונדז; ² לאַמיר גיין ביזן ירדן, און לאַמיר נעמען פון דאָרטן איטלעכער פון אונדז איין קלאָץ, און לאַמיר אונדז דאָרטן מאַכן אַן אָרט צו וווינען דאָרטן. האָט ער געזאָגט: גייט. ³ האָט איינער געזאָגט: באַוויליק, איך בעט דיר, און גיי מיט דייע קנעכט. האָט ער געזאָגט: איך וועל גיין. ⁴ איז ער געגאנגען מיט זיי, און זיי זיינען געקומען צום ירדן, און זיי האָבן אָפּגעהאַקט די ביימער. ⁵ און עס איז געווען, ווי איינער וואַרפט אום אַ קלאָץ, אזוי איז דער אייזן אַריינגעפאַלן אין וואַסער, און ער האָט אויסגעשריען און

בית רמן יסלחנא יהוה לעבדך בדבר הזה: ואמר יט
לו לך לשלום וילך מאתו כבדת ארץ: ואמר גיחזי ב
נער אלישע אישהאלהים הנה השף אדני את נעמן
הארמי הנה מקחת מידו את אשר הביא חרותה בר
אשר צתי אחריו ולקחתי מאתו מאומה: וירדה גיחזי כ
אחריו נעמן ויראה נעמן רץ אחריו ופל מעל המדבבה
לקראתו ואמר השלום: ואמר שלום אדני שלחתי כ
לאמר הנה עתה זה באו אלי שגרנערים מן אפרים
מבני הנביאים תהינא להם ככרפסא ושתי חלפות
בגדים: ואמר נעמן הואל קח כפרים ופרך צי וצי
כפרים כסף בשני חרטים ושתי חלפות בגדים וחתן אל
שני נערו וישאו לפניו: ויבא אל העפל וקח מידם כ
ויפך בבית וישלח את האנשים וילכו: והוא בא ונעמד כ
אל-אדני ואמר אליו אלישע מאן גחזי ואמר לאידך
עבדך אנה ואנה: ואמר אליו לאלפי הלך כאשר כ
הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת אתי
הכסף ולקחת בגדים וייתים וכרמים וצאן וכקר ועבדים
ושפחות: וצרעת נעמן תרפך בקר ובדבשה לעולם ויצא כ
מלפניו מצרע בשלג:

וואַמרו בגדי הנביאים אל אלישע הנהנא המכום אשר
אנחנו ישבים שם לפניך צר ממנו: נלכהנא ער הירדן
ונקחה משם איש קורה אחת ונעשה לנו שם מקום
לשבת שם ואמר לכו: ואמר האחד הואל נא וקחי
את עבדך ואמר אני אלה: וילך אתם ויבאו תרדנה
והגרו העצים: ויהי האחד מפיל הקורה ואת הברזל
נפל אל המים ויצעק ואמר אנה אדני והוא שאול:

ה, יח' סנזואק י' ער סאן כ' כיא ממח כה' סאן ק

וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אָנֹכִי נִפְלֵא וַיִּרְאוּ אֶת־הַמְּקוֹם
וַיִּקְרְבוּ־עָיִן וַיִּשְׁלַח־שְׁמָה וַיִּצַּח הַכְּרוֹל: וַיֹּאמֶר הָרֹם לְךָ
ח וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחֶהוּ: וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נֹלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּזְעַץ אֶל־עַבְדָּיו לֵאמֹר אֶל־מְקוֹם כְּלָנִי אֶלְמָנִי תַחְנוּתִי:
ט וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַשְׁמֵר
י מַעֲבַד הַמְּקוֹם הַזֶּה בִּישָׁשׁ אַרְס נַחְתִּים: וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְלוּ אִישׁ־הָאֱלֹהִים וַהֲחִיזָה
יא וַיִּשְׁמַד־שָׁם לֹא־אֶחָת וְלֹא שְׁתֵּים: וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ־אֲרָם
יב עַל־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עַבְדָּיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלֹא
יב תַּגִּידוּ לִי מִי מִשְׁלַחְנִי אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֶחָד
מֵעַבְדָּיו לֹא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ בִּירְאָלִישַׁע הַנְּבִיא אֲשֶׁר
יג בְּיִשְׂרָאֵל נִגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִדְבֵּר
יד בְּחֶדֶר מִשְׁבָּבָי: וַיֹּאמֶר לָבוֹ וְרֵא אִיכָּה הוּא וְאִשְׁלַח
יד וַאֲקַחְהוּ וַיִּגְדְּלוּ לֵאמֹר הִנֵּה בְדַתָּן: וַיִּשְׁלַח שְׁמָה סוּסִים
טו וַרְכָב תְּוִל כְּבֹד וַיָּבֹאוּ לְיָלֵה וַיִּקְפוּ עַל־הָעִיר: וַיִּשְׁכַּם
טז מִשְׁרַת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיָּצֵא וַהֲחִיז תְּוִל סוּכַב אֶת־
יז הָעִיר וְסוּס וַרְכָב וַיֹּאמֶר נַעֲרוּ אֵלָיו אָהֳהָ אֲדֹנָי אִיכָּה
טז נַעֲשֶׂה: וַיֹּאמֶר אֶל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אֲהַנּוּ מֵאֲשֶׁר
יח אוֹתָם: וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישַׁע וַיֹּאמֶר יְהוָה פְּקַדְנָא אֶת־עֵינָיו
יח וַיִּרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינָיו הַנֶּעֱר וַיִּרְא וַהֲגַה הָרֹם מְלֹא
יח סוּסִים וַרְכָב אִישׁ סְבִיבָת אֱלִישַׁע: וַיִּגְדְּלוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל
יט אֱלִישַׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲדָנָא אֶת־הַגִּיטֹתָהּ בַּסְּנוּרִים
יט וַיִּפֶם בַּסְּנוּרִים כְּדָבָר אֱלִישַׁע: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלִישַׁע
כ לֹא־נָה הַדְּרֹךְ וְלֹא־נָה הָעִיר לָבוֹ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה אֲתֹכֶם
כ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תִּבְקָשׁוּן וְלֶךְ אוֹתָם שְׁמֹרְנָה: וַהֲוִי
כב כַּבָּאֵם שְׁמֵרוֹן וַיֹּאמֶר אֱלִישַׁע יְהוָה פְּקַח אֶת־עֵינֵי־אֱלֹהֵי
כג וַיִּרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וַהֲגַה בַּתּוֹךְ שְׁמֵרוֹן:

ו' הוויזו עי

געזאגט: ווי, מיין האר, ווארום ער איז א געליענער.
ה האט דער געטלעכער מאן געזאגט: ווי איז ער אריינגע-
פאלן? האט ער אים געוויזן דעם ארט, און ער האט אפגע-
שניטן א העלצל, און האט עס אהין אריינגעווארפן, און
דער איין איז ארויפגעשוומען. און ער האט געזאגט:
הייב דיר אים ארויס; האט ער אויסגעשטרעקט זיין האנט,
און האט אים ארויסגענומען.

און דער מלך פון ארם האט געהאלטן מלחמה אויף
ישראל, און ער האט אפגערעדט מיט זיינע קנעכט, אזוי
צו זאגן: אין יענעם און יענעם ארט וועט זיין מיין לאגערונג.
ה האט דער געטלעכער מאן געשיקט צו דעם מלך
פון ישראל, אזוי צו זאגן: היט זיך פארבייצוגיין דעם
דאזיקן ארט, ווארום אהין לאזן זיך אראפ די ארמים.
י און דער מלך פון ישראל האט געשיקט צו דעם ארט
וואס דער געטלעכער מאן האט אים געזאגט און אים גע-
ווארט; און ער האט זיך דארטן אויסגעהיט ניט איין מאל
און ניט צוויי מאל.

י איז אויפגערודערט געווארן דאס הארץ פון דעם
מלך פון ארם איבער דערדאזיקער זאך, און ער האט
גערופן זיינע קנעכט, און האט צו זיי געזאגט: קענט איר
מיר ניט זאגן, ווער פון אונדזערע איז מיט דעם מלך פון
ישראל? י האט איינער פון זיינע קנעכט געזאגט: ניין,
מיין האר מלך; נייערט אלישע דער נביא וואס אין ישראל
דערציילט דעם מלך פון ישראל די רייד וואס דו רעדסט
אין דיין שלאפקאמער. י האט ער געזאגט: גייט און זעט
ווי ער איז, און איך וועל שיקן און וועל אים נעמען.

איז אים אגעזאגט געווארן, אזוי צו זאגן: ער איז אין דותן. י און ער האט געשיקט אהין פערד און רייטוועגן
און א גרויסן חיל, און זיי זיינען געקומען ביי נאכט, און האבן ארוםגערינגלט די שטאט. י און דער משרת פון דעם געט-
לעכן מאן האט זיך געפעדערט אויפצושטיין, און ער איז ארויסגעוואנגען, ערשט א חיל רינגלט ארום די שטאט, מיט
פערד און רייטוועגן. האט זיין יונג צו אים געזאגט: ווי, מיין האר, וואס זאלן מיר טאן? י האט ער געזאגט: זאלסט
ניט מורא האבן; ווארום די וואס מיט אונדז זיינען מער ווי די וואס מיט זיי.

י און אלישע האט מתפלל געווען און האט געזאגט: גאט, עפן, איך בעט דיך, זיינע אויגן, און זאל ער זען. האט
גאט געעפנט די אויגן פון דעם יונג, און ער האט געזען, ערשט דער בארג איז פול מיט פערד און רייטוועגן פייערדיקע
רונד ארום אלישען.

י און ווי זיי האבן אראפגענידערט צו אים, אזוי האט אלישע מתפלל געווען צו גאט, און האט געזאגט: שלאג, איך
בעט דיך, דאסדאזיקע פאלק מיט בלינדקייט. האט ער זיי געשלאגן מיט בלינדקייט, אזוי ווי דאס ווארט פון אלישען.
י און אלישע האט צו זיי געזאגט: ניט דאס איז דער וועג, און ניט דאס איז די שטאט. גייט מיר נאך, און איך וועל אייך
פירן צו דעם מאן וואס איר זוכט. און ער האט זיי אוועקגעפירט קיין שומרון.

י און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געקומען קיין שומרון, אזוי האט אלישע געזאגט: גאט, עפן די אויגן פון
דידאזיקע, זיי זאלן זען. האט גאט געעפנט זייערע אויגן, און זיי האבן געזען, ערשט זיי זיינען אין מיטן שומרון.

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֵלִישָׁע כִּרְאוֹתַי אִתְּכֶם הֵאָבִדָה כֹּה
אָבָה אֲבִי: וַיֹּאמֶר לֹא תִכֶּה הָאִשָּׁה שְׂבִיטָה בְּחֶרֶבָהּ כִּי
וּבְקִשְׁתָּהּ אֲתָה מִכָּה שִׁים לָחֶם וְמִים לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ
וַיִּשְׁתּוּ וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם: וַיִּכְרֶה לָחֶם בְּרֶה גְדוּלָה כִּי
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁלָחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יָסֻפוּ עוֹד
גְדוּדֵי אָרֶם לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אַחֲרֵיהֶם כִּד
וַיִּקְבֹּץ בְּדִהְיֶה מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־כָּל־מַחְנֵהוּ וַיַּעַל וַיַּצֵּר עַל־
שִׁמְרוֹן: וַיְהִי רָעַב גְּדוֹל בְּשִׁמְרוֹן וַהֲנִה צָרִים עֲלֶיהָ עַד
הַנֹּחַת רֹאשׁ־חֹמֹר בְּשִׁמְעִים כִּסְפָה וְרַבֵּעַ הַקָּב הַחֲדָיוֹנִים
בַּחֲמִשָּׁה כֶּסֶף: וַיְהִי מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־הַחֲמָה וַאֲשֶׁה
צִעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֵלַי
וַיִּשְׁעַד יְהוָה מֵאֵן אִישִׁיעַךְ הַמֶּלֶךְ־נָוֶן אוֹ מִדְּהַקָּב: וַיֹּאמֶר
לָהּ הַמֶּלֶךְ מִהֲיֶךָ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הִנֵּה אֲמַרְהָ אֵלַי הִנֵּי
אֲתִיבְנֶךָ וַיֹּאכְלֵנוּ הַיּוֹם וְאֲתִיבְנִי נָאכֹל מָחָר: וַיִּבְשַׁל
אֲתִיבְנִי וַיֹּאכְלֵנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּי אֲתִיבְנֶךָ
וַיֹּאכְלֵנוּ וַתִּחַבֵּא אֲתִיבְנֶהָ: וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי
הָאִשָּׁה וַיִּכְרַע אֶת־בִּגְדָיו וַהֲוֹא עֹבֵר עַל־הַחֲמָה וַיֵּרָא
הָעָם וַהֲנִה הִשָּׁק עַל־בְּשָׂרוֹ מִכִּית: וַיֹּאמֶר כִּהֲיִיעֲשֶׂה לִּי
לִי אֲלֹהִים וְכִה יוֹסֵף אִם־יַעֲמֹד רֹאשׁ אֵלִישָׁע בְּדִשְׁפַט
עָלָיו הַיּוֹם: וְאֵלִישָׁע יָשָׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקִינִים יֹשְׁבֵים אֵתוֹ
וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלִּפְנֵי בְטָרִם יְבֵא הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַהֲוֹא
אָמַר אֶל־הַזְּקִינִים הִרְאוֹתֶם כִּי־שָׁלַח בְּדִהְיֶה הַנֹּחַח הַזֶּה
לְהַסִּיר אֶת־רֹאשִׁי רֹאוּ כִּבְּא הַמֶּלֶךְ סָנְרוּ הַלֵּלָת
וְלַחֲצֹתֶם אֹתוֹ בְּדִלָת הַלּוֹא קוֹל רִגְלֵי אֲדֹנָי אַחֲרָיו: עוֹדֵנִי
מִדְּבַר עִמָּם וַהֲנִה הַמֶּלֶךְ יָרַד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הַגְּדוּהָאֵת
הַרְעָה מֵאֵת יְהוָה מִהֲדֹאוֹתַי לַיהוָה עוֹד:

כה' ויניס ק' ב' ה' ונשה

21 און דער מלך פון ישראל האָט געוואָגט צו אַלישען, ווען
ער האָט זיי געווען: זאָל איך דערשלאָגן? זאָל איך דער־
שלאָגן, מיין פּאָטער? 22 האָט ער געוואָגט: זאָלסט ניט
דערשלאָגן. צי די וואָס דו האָסט געפּאָנגען מיט דיין
שווערד און מיט דיין בויגן דערשלאָגסט דו דאָס? שטעל
פאַר זיי ברויט און וואַסער, און זאָלן זיי עסן און טרינקען,
און גיין צו זייער האַר.
23 האָט ער זיי געמאַכט אַ גרויסן מאָלצייט, און זיי
האַבן גענעסן און געטרונקען, און ער האָט זיי אוועקגע־
שיקט, און זיי זיינען אוועקגעגאַנגען צו זייער האַר.
און די באַנדעס פון אַרם זיינען מער ווידער ניט גע־
קומען אין לאַנד פון ישראל.

24 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט בְּדִהְיֶה דער
מלך פון אַרם אַיינגעוואַמלט זיין גאַנצן חיל, און ער איז
אַרויפגעגאַנגען אין האָט געלעגערט אויף שומרון. 25 און
עס איז געוואָרן אַ גרויסער הונגער אין שומרון, בעת־אָט
זיי האָבן געלעגערט אויף איר, ביז אַ קאַפּ פון אַן אַיזל
איז געווען אַכציק זילבערשטיק, און אַ פּערטל קב טויפּנד
מיסט פינף זילבערשטיק. 26 און עס איז געווען, ווי דער
מלך פון ישראל איז פאַרבײגעגאַנגען אויף דער מויער,
האָט אַ פרוי געשריען צו אים, אזוי צו זאָגן: העלף, מיין
האַר מלך. 27 האָט ער געוואָגט: אַז גאָט העלפט דיר ניט,
פון וואַנען זאָל איך דיר העלפן? פון שײער צי פון קעל־

טער? 28 און דער מלך האָט צו איר געוואָגט: וואָס איז דיר? האָט זי געוואָגט: די־דאָזיקע פרוי האָט צו מיר גע־
זאָגט: גיב אַהער דיין זון, און מיר וועלן אים היינט אויפּעסן, און מיין זון וועלן מיר אויפּעסן מאָרגן. 29 האָבן מיר
אַפּגעקאַכט מיין זון, און מיר האָבן אים אויפּגענעסן; און אַז איך האָב צו איר געוואָגט אויפּן אַנדערן טאָג: גיב אַהער
דיין זון, און מיר וועלן אים אויפּעסן, האָט זי באַהאַלטן איר זון.

30 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פון דער פרוי, אזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער,
בעת ער איז פאַרבײגעגאַנגען אויף דער מויער, און דאָס פּאַלק האָט געווען, ערשט זאָק איז אויף זיין לייב פון אונטן.
31 און ער האָט געוואָגט: זאָל מיר גאָט טאָן אזוי און נאָך מער, אויב דער קאַפּ פון אַלישע דעם זון פון שְׁפָטן וועט בלייבן
אויף אים היינט!

32 און אַלישע איז געווען אין זיין הויז, און די עלטסטע זיינען געזעסן מיט אים. און ודער מלך האָט געשיקט פון
זיך אַ מאַן. אָבער אַידער דער שליח איז אָנגעקומען צו אים, האָט ער געוואָגט צו די עלטסטע: איר זעט ווי דערדאָ־
זיקער זון פון דעם רוצח שיקט אַראָפּצונעמען מיין קאַפּ? זעט, ווי דער שליח קומט, פאַרשליסט די טיר, און איר זאָלט
זיך אָנשפּאַרן אַן דער טיר אַקעגן אים. פאַרוואָר, דער שאַרף פון זיין האַרס פיס איז הינטער אים.
33 ווי ער רעדט נאָך מיט זיי, ערשט דער שליח נידערט אַראָפּ צו אים. און ודער מלך האָט געוואָגט: זע, דאָס־
דאָזיקע בייז איז פון גאָט; וואָס קען איך נאָך האָפּן פון גאָט?

1

א וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע שְׂמִעוּ דְבַר-יְהוָה כֹּה וְאָמַר יְהוָה בְּעֵתוֹ
 ב מְחַר סָאֵה-סֵלֶת בְּשֶׁקֶל וְסֵאֲתִים שְׂעָרִים בְּשֶׁקֶל בְּשֶׁעַר
 ג שְׂמֵרוֹן: וַיֵּצֵן הַשְּׁלִישׁ אִשָּׁר לְמִלְכָּךְ נִשְׁעָן עַל-יָדוֹ אֶת-אִישׁ
 ד הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה אַרְבּוֹת בְּשָׂמַיִם
 ה וְהִנֵּה הַדְּבַר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנְּבִיָּה רֵאֵה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶּׁם
 ו לֹא תֹאכַל: * וְאַרְבַּעָה אַנְשִׁים הָיוּ מְגֵרְעִים פֶּתַח
 ז הַשְּׂעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים פֶּה
 ח עַד-מָתָּנוּ: אִם-אָמַרְנוּ נָבֹא הָעִיר וְהָרֶעִב בְּעִיר וּמָתָנוּ
 ט שֵׁם וְאִם-יִשְׁכְּנוּ פֶה וּמָתָנוּ וְעַתָּה לָבוֹ וּנְפֹלָה אֶל-מַחְנֵה
 י אֲרָם אִם-יִתְּנוּ נַחֲוָה וְאִם-יִמָּתְנוּ וּמָתָנוּ: וַיִּקְמוּ בַּנִּשְׁפָּה
 יא לָבוֹא אֶל-מַחְנֵה אֲרָם וַיָּבֹאוּ עַד-קִצְוֵה מַחְנֵה אֲרָם וְהִנֵּה
 יב אֵין-שָׁם אִישׁ: וְאֵלֵי הַשָּׁמַיִם אֶתְדַמְּחָה אֲרָם קוֹל
 יג רֶכֶב קוֹל סוּסִים קוֹל חֵיל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֲחֵיו
 יד הִנֵּה שְׂכַר-עֲלֵינוּ מִלְכָּךְ יִשְׂרָאֵל אֶת-מַלְכֵי הַחַתִּים וְאֶת-
 טו מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ: וַיִּקְמוּ וַיִּנְסוּ בַּנִּשְׁפָּה וַיַּעֲזְבוּ
 טז אֶת-דְּאֵהֲלֵיהֶם וְאֶת-סוּסֵיהֶם וְאֶת-חַמְרֵיהֶם הַמַּחְנֵה בְּאִשָּׁר
 יז הָיָא וַיִּנְסוּ אֶל-נַפְשָׁם: וַיָּבֹאוּ הַמְצִרְעִים הָאֵלֶּה עַד-
 יח קִצְוֵה הַמַּחְנֵה וַיָּבֹאוּ אֶל-אֶהֱלֵ אַחַד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ
 יט מִשֶּׁם כֶּסֶף וְחֶבֶד וּבְגָדִים וַיִּלְכְּדוּ וַיִּמְטְנוּ וַיִּשְׁכְּבוּ וַיָּבֹאוּ
 כ אֶל-אֶהֱלֵ אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשֶּׁם וַיִּלְכְּדוּ וַיִּמְטְנוּ: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
 כא אֶל-רֵעֵהוּ לֹא-יִכְנָן אֲנַחְנוּ עֲשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה וְיִסְבְּשֶׁרְתָּ
 כב הוּא וְאֲנַחְנוּ מִחֲשִׁים וְחֲכִינוּ עַד-אֹרֶךְ הַבֶּקֶר וּמֵאַחַר
 כג עֲזוּן וְעַתָּה לָבוֹ וְנִבְאָה וְנִגְדָה בֵּית הַמִּלְכָּךְ: וַיָּבֹאוּ
 כד וַיִּקְרְאוּ אֶל-שְׂעַר הָעִיר וַיִּגְדּוּ לָהֶם לֵאמֹר בָּאוּ אֶל-
 כה מַחְנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין-שָׁם אִישׁ וְקוֹל אֲדָם כִּי אִם-
 כו הַסּוּסִים אֲסוּרִים וְהַחֲמוֹרִים אֲסוּרִים וְהָאֱלִים בְּאִשָּׁר הַמְּחֹה:

ב' כ"א המלך ג' הסוכה משוער

1 האט אלישע געזאגט: הערט דאס ווארט פון גאט:
 2 אזוי האט גאט געזאגט: מארגן אין דער צייט, וועט
 3 א סאה ועמלמעל זיין פאר א שקל, און צוויי סאה גערשטן
 4 פאר א שקל, אין דעם טויער פון שומרון.

5 האט דער הויפטמאן וואס דער מלך איז געווען
 6 אנגעלענט אויף זיין האנט, געענטפערט דעם געטלעכן
 7 מאן, און האט געזאגט: אפילו גאט זאל מאכן פענצטער
 8 אין הימל, קען דען דידאזיקע זאך געשען? האט ער גע-
 9 זאגט: אט וועסטו זען מיט דינע אויגן, אבער עסן דערפון
 10 וועסטו ניט.

11 און פיר מענטשן מצורעים זיינען געווען ביים איינ-
 12 גאנג פון טויער; האבן זיי געזאגט איינער צום אנדערן:
 13 וואס זיצן מיר דא ביז מיר וועלן שטארבן? זאלן מיר
 14 זאגן: מיר וועלן אריינגיין אין שטאט, איז דער הונגער אין
 15 שטאט, און מיר וועלן דארטן שטארבן; און אויב מיר
 16 וועלן דא זיצן, וועלן מיר אויך שטארבן. דרום קומט
 17 אצונד און לאמיר צופאלן צו דעם לאגער פון ארם; אויב
 18 זיי וועלן אונדז לאזן לעבן, וועלן מיר לעבן, און אויב זיי
 19 וועלן אונדז טייטן, וועלן מיר שטארבן.

20 זיינען זיי אויפגעשטאנען אין אונט צו גיין צו דעם
 21 לאגער פון ארם, און זיי זיינען געקומען צום עק לאגער
 22 פון ארם, ערשט דארטן איז קיין מענטש ניטא. ווארום
 23 גאט האט געמאכט הערן אין דעם לאגער פון ארם א

ליארעם פון רייטוועגן, און א ליארעם פון פערד, א ליארעם פון א גרויסן חיל, און זיי האבן געזאגט איינער צום
 אנדערן: זע, דער מלך פון ישראל האט אנגעדונגען אויף אונדז די מלכים פון די חתים, און די מלכים פון מצרים,
 צו קומען אויף אונדז. 1 און זיי זיינען אויפגעשטאנען און זיינען אנטלאפן אין אונט, און האבן איבערגעלאזט זייערע
 געצעלטן, און זייערע פערד און זייערע אייזלען, דעם לאגער אזוי ווי ער איז, און זיינען אנטלאפן אום זייער לעבן.

2 און דידאזיקע מצורעים זיינען געקומען צום עק לאגער, און זיינען אריינגעגאנגען אין איין געצעלט, און האבן גע-
 געסן און געטרונקען, און ארויסגעטראגן פון דארטן זילבער און גאלד, און בגדים, און זיי זיינען געגאנגען און האבן בא-
 האלטן; און זיי זיינען צוריקגעקומען און זיינען אריינגעגאנגען אין אן אנדער געצעלט, און האבן ארויסגעטראגן פון
 דארטן, און זיינען געגאנגען און האבן באהאלטן. 3 און זיי האבן געזאגט איינער צום אנדערן: מיר טוען ניט רעכט;
 היינטיקער טאג איז א טאג פון בשורה, און מיר שווייגן. אז מיר וועלן ווארטן ביזן ליכט פון פרימארגן, וועט אונדז
 טרעפן א שטראף. דרום קומט אצונד, און לאמיר אריינגיין און דערציילן אין הויז פון מלך.

4 זיינען זיי געגאנגען און האבן גערופן צו די טויערלייט פון שטאט, און זיי האבן זיי דערציילט, אזוי צו זאגן: מיר
 זיינען געקומען אין לאגער פון ארם, ערשט דארטן איז ניטא קיין מאן און קיין קול פון א מענטשן; נאר די פערד זיינען
 צוגעבונדן, און די אייזלען זיינען צוגעבונדן, און די געצעלטן אזוי ווי זיי זיינען געווען.

11 האבן די טויערלייט גערופן, און מע האָט אָנגע-
 זאָגט אינעווייניק אין מלכס הויז. 12 איז דער מלך אויפֿ-
 געשטאַנען אין דער נאַכט, און ער האָט געזאָגט צו זיינע
 קנעכט: לאַמיר אַיך זאָגן וואָס די אַרמים האָבן אוינדז
 דאָ געטאָן: זיי ווייסן אַז מיר זיינען הונגעריקע, דרום זיינען
 זיי אַרויסגעזאַנגען פון לאַגער זיך צו באַהאַלטן אין פעלד,
 אַזוי צו זאָגן: ווי זיי וועלן אַרויסגיין פון שטאָט, אַזוי וועלן
 מיר זיי כאַפֿן לעבעדיקערהייט, און מיר וועלן אַרײַנגיין
 אין שטאָט.

13 האָט זיך אָנגערופן איינער פון זיינע קנעכט און
 האָט געזאָגט: טאָ זאָל מען, איך בעט דיך, נעמען פינף
 פון די געבליבענע פּערד וואָס זיינען דאָ געבליבן-זיי
 זיינען דאָך אַזוי ווי דער גאַנצער המון פון ישראל וואָס
 זיינען דאָ געבליבן; זיי זיינען דאָך אַזוי ווי דער גאַנצער
 המון פון ישראל וואָס גייען אויס-און לאַמיר שיקן און זען.
 14 האָבן זיי גענומען צוויי רייטוועגן מיט פּערד, און
 דער מלך האָט זיי געשיקט נאָך דעם חיל פון אַרם, אַזוי
 צו זאָגן: גייט און זעט.

15 זיינען זיי געגאַנגען נאָך זיי ביזן ירדן; ערשט דער
 גאַנצער וועג איז פּויל מיט בגדים און זאַכן וואָס די אַרמים
 האָבן אַוועקגעוואָרפֿן אין זייער אַיילעניש. האָבן די
 שלוחים זיך אוימגעקערט, און האָבן דערציילט דעם מלך.
 16 איז אַרויסגעזאַנגען דאָס גאַנצע פּאָלק, און זיי האָבן
 אויסגערייבט דעם לאַגער פון אַרם; און אַ סאָה זעמלמעל

איז געוואָרן פאַר אַ שָקל, און צוויי סאָה גערשטן פאַר אַ שָקל, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.

17 און דער מלך האָט אויפגעזעצט דעם הויפטמאַן וואָס ער איז געווען אָנגעלענט אויף זיין האַנט, איבער
 דעם טויער. האָט אים דאָס פּאָלק צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאַרבן. אַזוי ווי עס האָט גערעדט דער געט-
 לעכער מאַן, וואָס ער האָט גערעדט ווען דער מלך האָט אַראָפּגענידערט צו אים. 18 וואָרום עס איז געווען, אַז דער
 געטלעכער מאַן האָט גערעדט צום מלך, אַזוי צו זאָגן: צוויי סאָה גערשטן וועלן זיין פאַר אַ שָקל, און אַ סאָה זעמל-
 מעל פאַר אַ שָקל, מאָרגן אין דער צייט אין טויער פון שומרון. 19 האָט דער הויפטמאַן זיך אָפּגערופֿן צום געטלעכען
 מאַן, און האָט געזאָגט: און אפילו גאָט זאָל מאַכן פענצטער אין הימל, קען דען געשען אַזוי ווי די דאָזיקע זאָך? האָט
 ער געזאָגט: אָט וועסטו זען מיט דינע אויגן, אָבער עסן דערפון וועסטו ניט. 20 און אים איז אַזוי געשען און דאָס פּאָלק
 האָט אים צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאַרבן.

ח 1 און אַלישע האָט גערעדט צו דער פּרוי וואָס ער האָט לעבעדיק געמאַכט איר זון, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף און
 גיי, דו און דיין הויזגעזינט, און האַלט זיך אויף ווי דו וועסט זיך אויפהאַלטן, וואָרום גאָט האָט גערופֿן אַ הונגער,
 און ער קומט אויך איבערן לאַנד אויף זיבן יאָר.
 2 איז די פּרוי אויפגעשטאַנען, און האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון דעם געטלעכען מאַן, און זי איז געגאַנגען מיט

וַיִּקְרָא הַשְּׂעִרִים וַיִּזְרֹו בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה: וַיִּקֶם הַמֶּלֶךְ י״
 לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדָּיו אַנְדוּהֵנָּה לָכֶם אֶת אֲשֶׁר-עָשׂוּ
 לָנוּ אַרְם יְדֵשׁוּ בִּירְעֵבִים אֲנִיחֵנוּ נִצְאוּ מִן-הַמַּחְנֶה
 לְהִתְכַּבֵּהּ בַּהֲשֹׁדָה לֵאמֹר כִּי-צָאוּ מִן-הָעִיר וְנִתְפָּשֶׂם
 חַיִּים וְאֶל-הָעִיר נָבֹא: וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדָּיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְרָד י״
 נָא חֲמֹשֶׁה מִן-הַסּוּסִים הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאָרְרִיבָה
 הַיָּמִם כְּכֹל-הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׁאָרְרִיבָה הַיָּמִם כְּכֹל-
 הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-תָּמוּ וְנִשְׁלַחַה וְנִרְאָה: וַיִּקְחוּ שְׁנֵי י״
 רֶגֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מַחְנֵה-אַרְם לֵאמֹר
 לָכוּ וְרֹאוּ: וַיָּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם עַד-הַיַּרְדֵּן וְהָיָה כָּל-הַיַּרְדֵּן ט״
 מִלְּאֵה בְנָדִים וְכֵלִים אֲשֶׁר-הִשְׁלִיכוּ אַרְם בַּהַרְפּוֹם וַיִּשְׁבוּ
 הַמֶּלְאָכִים וַיִּגְדּוּ לַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא הָעַם נִבְיוֹ אֶת מַחְנֵה ט״
 אַרְם וַיְהִי סָאֵה-סֵלֶת בְּשָׁקֶל וְסַתִּים שְׁעָרִים בְּשָׁקֶל
 כְּדָבָר יְהוָה: וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת-הַשְּׁלִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעַן י״
 עַל-יָדוֹ עַל-הַשְּׂעִר וַיִּרְמְסוּהוּ הָעַם בַּשְּׂעִר וַיָּמַת כְּאֲשֶׁר
 דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּרִדַת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו: וַיְהִי י״
 כְּדָבָר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סַתִּים שְׁעָרִים
 בְּשָׁקֶל וְסַאֵה-סֵלֶת בְּשָׁקֶל יְהִי כַּעַת מִחֵר בַּשְּׂעִר
 שְׁמֵרוֹן: וַיַּעַן הַשְּׁלִישׁ אֶת-אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר וְהָיָה ט״
 יְהוָה עֲשֵׂה אֲרֻבוֹת בַּשָּׁמַיִם הַיְהִיָּה כְּדָבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
 הַיְהִי רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֵאבֵל: וַיִּהְיֶה כֵן וַיִּרְמְסוּ כ״
 אֶתוֹ הָעַם בַּשְּׂעִר וַיָּמַת: י״

ח
 וַאֲלִישֶׁע דִּבֶּר אֶל-הָאִשָּׁה אֲשֶׁר-הָיְתָה אֶת-בְּתוּלָהּ לֵאמֹר י״
 קוּמִי וּלְכִי אִתִּי וּבִיתְךָ וְגוֹרֵי כְּאֲשֶׁר תִּגְדִּי כִּי-קָרָא יְהוָה
 לְרֵעִב וְנִסְכָּא אֶל-הָאָרֶץ שְׁבַע שָׁנִים: וְתִקֶּם הָאִשָּׁה כ״
 וְתַעֲשֶׂה כְּדָבָר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְתִלְךָ הִיא וּבִיתָהּ וְתִגְדִּי

1, י' סאויקא יב' ה' במקום א' בשדה ק יג' המן ק טו' חסום ק
 כ' עד סוף ח, א' אז ק

בארץ פלשתים שבע שנים: ויהי מקצה שבע שנים
 ונשוב האשה מארץ פלשתים ותצא לעזק אל המלך
 אל ביתה ואל שדה: והמלך מדבר אל גחזי
 גער אשהאלתים לאמר ספרהנא לי את כל הנדלות
 ה אשר עשה אלישע: ויהי הוא מספר למלך את אשר
 החיה את המת והנה האשה אשר החיה את בנה
 צעקת אל המלך על ביתה ועל שדה ויאמר גחזי אדני
 המלך זאת האשה והדבנה אשר החיה אלישע: וישאל
 המלך לאשה ותספר לו ויתן לה המלך סלים אחד
 לאמר השיב את כל אשר לך ואת כל תבואת השדה
 ז מיום עזבה את הארץ ועד עתה: ויבא אלישע
 דמשק ובדחךד מלך ארם הלך ויגדלו לאמר בא איש
 ח האלוקים ערהנת: ויאמר המלך אל חזקיהאל קח בנדך
 מנחה ולך לקראת איש האלוקים ודרשם את הנה
 ט מאותו לאמר האתה מחלי זה: ויגד חזאל לקראתו
 ויקח מנחה בידו וכל טוב דמשק משא ארבעים נמל
 ויבא ויעמד לפניו ויאמר בנדך בנדך מלך ארם
 ז שלחני אליך לאמר האתה מחלי זה: ויאמר אליו
 אלישע לך אמר לא הנה תחיה והראני יהנה ברמות
 י ימות: ויעמד אתפניו וישם ערש נבדך איש האלוקים:
 יב ויאמר חזאל מדוע אדני בכה ויאמר כי ידעת את
 אשר תעשה לבני ישראל רעה מבצרתם תשלח
 באש ובחריהם בחרב תחרג ועלליהם תרפש והרתיהם
 י תבקע: ויאמר חזקיהאל כי מה עבדך תכלב כי יעשה
 הדבר הגדול הזה ויאמר אלישע הראני יהנה אחך
 יד מלך על ארם: ויגד מאת אלישע ויבא אל אדניו
 ויאמר לו מה אמר לך אלישע ויאמר אמר לי הנה

איר הויזגעזינט, און האָט זיך אויפגעהאַלטן אין לאַנד פון
 די פּלשתיים זיבן יאָר. ⁹ און עס איז געווען צום סוף פון די
 זיבן יאָר, האָט די פּרוי זיך אומגעקערט פון לאַנד פון די
 פּלשתיים, און זי איז ארויסגעגאַנגען שרייען צום מלך וועגן
 איר הויז און וועגן איר פעלד. ¹⁰ און דער מלך האָט גראָד
 גערעדט צו גיחזי דעם יונג פון דעם געטלעכן מאַן, אזוי
 צו זאָגן: דערצייל מיר אַקאַרשט אלע גרויסע זאַכן וואָס
 אַלישע האָט געטאַן. ¹¹ און עס איז געווען, ווי ער דער-
 ציילט אזוי דעם מלך, אַז ער האָט לעבעדיק געמאַכט
 דעם טויטן, ערשט די פּרוי וואָס ער האָט לעבעדיק גע-
 מאַכט איר זון, שרייט צום מלך וועגן איר הויז און וועגן
 איר פעלד. האָט גיחזי געזאָגט: מײן האַר מלך, דאָס איז
 די פּרוי, און דאָס איז איר זון וואָס אַלישע האָט לעבעדיק
 געמאַכט. ¹² האָט דער מלך אויסגעפרעגט די פּרוי, און
 זי האָט אים דערציילט. און דער מלך האָט איר מיטגע-
 געבן אַ הויפּדינער, אזוי צו זאָגן: קער אום אלץ וואָס
 איז אירס, און אלע אַיינקומענישן פון דעם פעלד, פון
 דעם טאַג וואָס זי האָט פאַרלאָזן דאָס לאַנד און ביז
 אַצונד.

⁹ און אַלישע איז געקומען קיין דמשק; און בן הדד
 דער מלך פון ארם איז געווען קראַנק; איז אים דערציילט
 געוואָרן, אזוי צו זאָגן: דער געטלעכער מאַן איז געקומען
 אהער. ¹⁰ האָט דער מלך געזאָגט צו חזאלן: נעם אין דיין
 האַנט אַ מתנה, און גיי אַנטקעגן דעם געטלעכן מאַן, און
 זאַלסט פרעגן דורך אים בײַ גאַט, אזוי צו זאָגן: וועל איך
 גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער קראַנקשאַפט?

ו' למסכה י' טפ

⁹ איז חזאל געגאַנגען אים אַנטקעגן; און ער האָט מיטגענומען אַ מתנה אין זיין האַנט, און פון אַלדאָס גוטס פון
 דמשק, אַ משא פון פּערציק קעמלען, און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר אים, און האָט געזאָגט: דיין זון
 בן הדד דער מלך פון ארם האָט מיך געשיקט צו דיר, אזוי צו זאָגן: וועל איך גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער קראַנק
 שאַפט? ¹⁰ האָט אַלישע צו אים געזאָגט: גיי זאָג צו אים: גענעזן וועסטו גענעזן ווערן; אָבער גאַט האָט מיר באַוווּן
 אַז שטאַרבן וועט ער שטאַרבן.

¹¹ און ער האָט אָנגעשטעלט זיין פנים, און נאָם פאַטראַכט ביז ער האָט זיך פאַרשעמט; און דער געטלעכער
 מאַן האָט געוויינט.

¹² האָט חזאל געזאָגט: פאַרוואָס וויינט מײן האַר? האָט ער געזאָגט: ווייל איך ווייס דאָס ביזו וואָס דו וועסט אָב-
 טאַן די קינדער פון ישראל. זייערע פּעסטונגען וועסטו אַוועקלאָזן אין פּייער, און זייערע יונגעלייט וועסטו הרגען מיטן
 שווערד, און זייערע קליינע קינדער וועסטו צעהאַקן, און זייערע טראַגעדיקע וועסטו אויפּשאַלטן. ¹³ האָט חזאל
 געזאָגט: אָבער ווער איז דיין קנעכט דער הונט, אַז ער זאַל טאַן דידאָזיקע גרויסע זאַך? האָט אַלישע געזאָגט: גאַט
 האָט מיר געוווּן דיך ווי דעם מלך איבער ארם.

¹¹ און ער האָט אָנגעשטעלט זיין פנים, און נאָם פאַטראַכט ביז ער האָט זיך פאַרשעמט; און דער געטלעכער
 מאַן האָט געוויינט.

¹⁴ איז ער אַוועקגעגאַנגען פון אַלישען, און איז געקומען צו זיין האַר; האָט ער אים געפרעגט: וואָס האָט אַלישע
 געזאָגט? האָט ער געזאָגט: ער האָט מיר געזאָגט, גענעזן וועסטו גענעזן ווערן.

¹⁴ איז ער אַוועקגעגאַנגען פון אַלישען, און איז געקומען צו זיין האַר; האָט ער אים געפרעגט: וואָס האָט אַלישע
 געזאָגט? האָט ער געזאָגט: ער האָט מיר געזאָגט, גענעזן וועסטו גענעזן ווערן.

¹⁶ און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט ער גענומען דאָס שטריקטוך און אַייגענטומקט אין וואַסער, און פאַר שפּרייט אויף זיין פנים, און ער איז געשטאַרבן. און חנאַל איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹⁶ און אין פינפטן יאָר פון יוֹרם דעם זון פון אַחאַבן, דעם מלך פון ישראל ווען יהושפֿט איז געווען דער מלך פון יהודה, איז יהוֹרם דער זון פון יהושפֿט דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ¹⁷ צוויי און דרייסיק יאָר איז ער אַלט געווען, אָו ער איז געוואָרן מלך, און אַכט יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. ¹⁸ און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישראל, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחאַב האָט געטאַן; וואָרום ער האָט געהאַט אַחאַבס טאַכטער פאַר אַ ווייב; און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט. ¹⁹ אָבער גאָט האָט נישט גער וואַלט אומברענגען יהודה פון זיין קנעכט דודס וועגן, אַזוי ווי ער האָט אים צוגעוואָנט, צו געבן אים און זיינע קינדער אַ ליכט אַלע טעג.

²⁰ אין זיינע טעג איז אָדום אָפּגעפאַלן פון אונטער דער האַנט פון יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער זיך אַ מלך. ²¹ איז יוֹרם אַריבערגעגאַנגען קיין צַעיר, און אַלע הייטוועגן מיט אים, און ער איז אויפגעשטאַנען ביי נאַכט, און האָט געשלאָגן די אָדומים וואָס האָבן אים אַרומ גערינגלט, און די הויפטלייט פון די רייטוועגן; און דאָס פּאָלק איז אַנטלאָפּן צו זיינע געצעלטן. ²² אָבער אָדום איז אָפּגעפאַלן פון אונטער דער האַנט פון יהודה ביי אויף היינטיקן טאַג. דענסמאַל אין דער אייגענער צייט איז אָפּגעפאַלן לבנָה.

²³ און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹרמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאַן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²⁴ און יוֹרם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס שטאַט. און זיין זון אַחזיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁵ אין צוועלפטן יאָר פון יוֹרם דעם זון פון אַחאַבן, דעם מלך פון ישראל, איז געוואָרן מלך אַחזיהו דער זון פון יהוֹרם דעם מלך פון יהודה. ²⁶ צוויי און צוואַנציק יאָר איז אַחזיהו אַלט געווען, אָו ער איז געוואָרן מלך, און איין יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער גאַמען פון זיין מוטער איז געווען עתליהו די טאַכטער פון עמרי דעם מלך פון ישראל.

²⁷ און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון אַחאַבס הויז, און האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחאַב, וואָרום ער איז געווען אַן איידים פון אַחאַבס הויז.

²⁸ און ער איז געגאַנגען מיט יוֹרם דעם זון פון אַחאַבן אויף מלחמה מיט חנאַל דעם מלך פון אַרם, אין רְמוֹת־גִלְעָד; און די אַרמים האָבן פאַרווונדט יוֹרמען. ²⁹ און דער מלך יוֹרם האָט זיך אומגעקערט זיך צו היילן אין יוֹרְעָאל פון די ווונדן וואָס די אַרמים האָבן אים פאַרווונדט אין רְמָה, ווען ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חנאַל דעם מלך פון אַרם.

חזיהו: ויהי ממחרת ויקח המכבר ויטבל במים ¹⁶
 ויפרש על פניו וימת וימלך חזיהו ¹⁷
 ובשנת חמש ליוֹרם בְּדֹאחַאֲב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל ויהושפֿט ¹⁸
 מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוּרָם בְּדֹיֹשֶׁפֶט מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן ¹⁹
 שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְּמִלְכוֹ וּשְׁמֵנֶה שָׁנָה מֶלֶךְ ²⁰
 בִּירוּשָׁלַם: וַיִּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אֱמֹלֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בֵּית ²¹
 אַחַאֲב כִּי בִתְאֹחַאֲב הִתְהַלְּלוּ לַאֲשֶׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ²²
 יְהוָה: וְלֹא־אָבָה יְהוָה לַהֲשִׁיחַ אֶת־יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד ²³
 עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַרְלוּ לֵאמֹר לֹא־תָתֵּן לָנוּ יְהוָה וְלִבְנֵינוּ כְּלִדְוָיִם: ²⁴
 בְּיָמָיו פָּשַׁע אָדוּם מִתַּחַת דִּי־יְהוּדָה וַיִּמְלְכוּ עֲלֵיהֶם ²⁵
 מֶלֶךְ: וַיַּעֲבֹר יוֹרָם צַעֲרָה וּבְלִי־הַרְקָב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא ²⁶
 כָּס לִילָה וַיָּפֶה אֶת־אָדוּם הַפְּסִיב אֵלָיו וְאֵת שְׂרֵי הַרְקָב ²⁷
 וַיָּסֶם הָעָם לְאֱדוּלָיו: וַיִּפְשַׁע אָדוּם מִתַּחַת דִּי־יְהוּדָה עַד ²⁸
 הַיּוֹם הַזֶּה אָו תִּפְשַׁע לִבְנֵה בְעַת הַהִיא: וַיִּתֵּר דְּבַר־י ²⁹
 יוֹרָם וּבְלִי־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹאֲתֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבַר־ ³⁰
 הַיָּמִים לְמִלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּר ³¹
 עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֶךְ אַחֲזִיהוּ בֶן־חֲזִיהוּ: ³²
 בְּשֵׁנַת שְׁתַּיִם־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בְּדֹאחַאֲב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל ³³
 מֶלֶךְ אַחֲזִיהוּ בְּדִי־יֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה: בְּדֹעֲשָׁרִים וּשְׁתַּיִם ³⁴
 שָׁנָה אַחֲזִיהוּ בְּמִלְכוֹ וּשְׁנָה אֶחָת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם ³⁵
 אִמּוֹ עַתְלִיהוּ בִּתְיִצְמָרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיִּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית ³⁶
 אַחַאֲב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחַאֲב כִּי חָתָן ³⁷
 בֵּית־אַחַאֲב הוּא: וַיִּלֶךְ אֶת־יֹרָם בְּדֹאחַאֲב לְמַלְחָמָה ³⁸
 עִם־חֲוָאֵל מֶלֶךְ־אַרָם בְּרִמַת גִּלְעָד וַיָּבֹו אַרְמִים אֶת־יֹרָם: ³⁹
 וַיָּשָׁב יוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהַחֲרֹף בְּיֹרְעָאֵל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר ⁴⁰
 יָבִיאוּ אַרְמִים בְּרָמָה בְּהַלְחָמוֹ אֶת־חֲוָאֵל מֶלֶךְ־אַרָם

י' שנים י' ב'ס'א לבניו כ'א'חזיהו

וְאֶחָזְיָהוּ בְּדִיחֹרֶם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאֹת אֶת-יִזְרָחָב
בְּדֶאֱחָב בְּזֶרְעָאֵל כִּי-חָלָה הָיָה:

ט

וְאֵלִישֶׁעַ הַנְּבִיא קָרָא לְאָחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ
חֲנַן מִתְנַדֵּךְ וְלָחַץ פֶּהךָ הַשָּׁמַן הַזֶּה בְּתֹדֶךָ וְלָחַץ רֶמֶת גִּלְעָד:
וּבִקְאֵת-שָׁמָּה וּרְאֵה-שָׁם וְהוּא בְּדִיחֹרֶם שֹׁפֵט בְּרִנְמִשִּׁי
וּבִקְאֵת וְהִקְמִתוּ מִתְנַדֵּךְ אֶחָזְיָהוּ וְהִבִּיאֵת אֵתוֹ תָּדֵר בְּתֹדֶר:
וְלִקְחֵת פֶּהךָ הַשָּׁמַן וְצִקְתָּ עַל-רֵאשׁוֹ וְאִמְרַתְּ כֹה-אָמַר
יְהוָה מִשְׁחֵתִיךָ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל וּפְתַחֵת הַדְּלֵת וְנִסְתַּח
וְלֹא תִחַכְּהוּ: וְלָחַץ הַנֶּעֱרַר הַנֶּעֱרַר הַנְּבִיא רֶמֶת גִּלְעָד: וַיָּבֵא
וְהָיָה שְׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֱלֹהֵי הַשָּׁר וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֱלֹהֵי מִכְּלָנוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַשָּׁר: וְנִקְּם וַיָּבֵא
הַפְּתִיחַ וַיִּצֶק הַשָּׁמַן אֶל-רֵאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה-אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁחֵתִיךָ לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵים יְהוָה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל:
וְהִכִּיתָה אֶת-בֵּית אֲחָזָב אֲדֹנָי וְנִפְתַּחְתִּי דַמִּי וְעִבְדֵי
הַנְּבִיאִים וְדַמִּי כָּל-עִבְדֵי יְהוָה מִדָּ אֲזַבְּלָה: וְאָבָד כָּל-
בֵּית אֲחָזָב וְהִכִּיתִי לְאֲחָזָב מִשְׁתֵּינִ בְּקִיר וְעִצִּיר וְעֹזִיב
בְּיִשְׂרָאֵל: וְנִתְּחַלְּ אֶת-בֵּית אֲחָזָב כְּבֵית יִרְבֵּעָם בְּרִבְעַט
וּכְבֵּית בַּעֲשָׂא בְּדֹאֲדָה: וְאֶת-אִיזָבֵל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
כִּי-חָלַק יִזְרָעָאֵל וְאִין קָבַר וּפְתַח הַדְּלֵת נִינִם: וַיְהוּא
יָצָא אֶל-עִבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁלֹם מִדּוֹעַ כָּדָּ
הַמְּשֻׁנֵּעַ הַזֶּה אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת-
יְהוָה וְאֶת-שִׁיחֵי: וַיֹּאמְרוּ שְׂקָד הַנְּרִנָּא לָנוּ וַיֹּאמֶר
כִּזְאֵת וְכִזְאֵת אָמַר אֱלֹהֵי לְאֹמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה מִשְׁחֵתִיךָ
לְמֶלֶךְ אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל: וּמִהָרָו וּיְקִחוּ אִישׁ בְּגָדוֹ וְשִׁימוּ
תַּחְתּוֹ אֶל-גֵּרֶם הַמְּעֻלֹת וַיִּתְקְעוּ בְּשׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ
יְהוָה: וַיִּתְקַשֶּׁר הָיָה בְּדִיחֹרֶם שֹׁפֵט בְּרִנְמִשִּׁי אֶל-יִזְרָחָב

ט, ב' ככל מלאר ג' כ' טל י"א' סביון ומאח

אין אֶחָזְיָהוּ דער זון פון יהוֹרְמֵעַן, דער מלך פון יהודה,
הָאָט אַרְאָפּגענידערט צו זען יִזְרָחָב דעם זון פון אֶחָזָבן
אין יִזְרָעָאֵל, ווען ער איז געווען קראַנק.

ט

וְאֵלִישֶׁעַ דער נביא האָט גערופֿן איינעם פון די
יונגע נביאים, און האָט צו אים געזאָגט: גורט אָן
דיינע לענדן, און נעם דאָסדאָזיקע קריגל אייל אין דיין
האַנט, און גיי קיין רְמוֹת־גִּלְעָד. ^א און אַז דו וועסט קומען
אָהין, קוק זיך אַרום אויף יְהוּדָה דעם זון פון יְהוֹשָׁפָט דעם
זון פון נְמִשִּׁין; און זאָלסט אַרײַנגיין, און אים מאַכן אויפ־
שטיין פון צווישן זיינע ברידער, און זאָלסט אים אַרײַנפירן
אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער. ^ב און זאָלסט נעמען
דאָס קריגל אייל, און אַרױפּניסן אויף זיין קאַפּ, און זאָגן:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיך געזאָלבט פאַר אַ
מלך איבער יִשְׂרָאֵל. און זאָלסט עפענען די טיר און אַנט־
לויפֿן, און גיט וואַרטן.

^א איז דער יונגערמאַן, דער יונגער נביא, געזאָגען
קיין רְמוֹת־גִּלְעָד. ^ב און ווי ער איז געקומען, ערשט די
הויפטלייט פון חיל זיצן. האָט ער געזאָגט: איך האָב אַ
וואַרט צו דיר, הויפטמאַן. האָט יְהוּדָה געזאָגט: צו וועמען
פון אונדז אַלעמען? האָט ער געזאָגט: צו דיר, הויפטמאַן.
^א איז ער אויפגעשטאַנען, און ער איז אַרײַנגעגאַנגען
אין הויז. און ער האָט אַרױפּגעגאַסן דאָס אייל אויף זיין
קאַפּ, און האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט יְהוָה
דער גאָט פון יִשְׂרָאֵל: איך האָב דיך געזאָלבט פאַר אַ
מלך איבער דעם פאָלק פון גאָט, איבער יִשְׂרָאֵל. ^א און
זאָלסט דערשלאָגן דאָס הויז פון אֶחָזָב דיין האַר, כּדִּי

איך זאָל זיך נוקם זיין פאַר דעם בלוט פון מייע קנעכט די נביאים, און פאַר דעם בלוט פון אַלע קנעכט פון גאָט, פון
אינבלס האַנט. ^ב און דאָס גאַנצע הויז פון אֶחָזָב זאָל אונטערגיין; און איך וועל פאַרשניידן פון אֶחָזָבן יעטועדער
מאַנספאַרשויף, און קינד און קייט, צווישן יִשְׂרָאֵל. ^א און איך וועל מאַכן דאָס הויז פון אֶחָזָב אַזוי ווי דאָס הויז פון
יִרְבֵּעָם דעם זון פון נְבַטָן, און אַזוי ווי דאָס הויז פון בַּעֲשָׂא דעם זון פון אֶחָזָב. ^ב און די הינט וועלן עסן אינבלען אין
דעם שטיק לאַנד פון יִזְרָעָאֵל, און קיין באַרעבער וועט גיט זיין.
און ער האָט געעפנט די טיר, און איז אַנטלאָפֿן.

^א און יְהוּדָה איז אַרױסגעגאַנגען צו די קנעכט פון זיין האַר; האָט מען צו אים געזאָגט: איז פריד? וועגן וואָס איז
דערדאָזיקער משׁוּענער געקומען צו דיר? האָט ער צו זיי געזאָגט: איר קענט דאָך דעם מאַן און זיין רעדן. ^ב האָבן
זיי געזאָגט: אַ ליגן! דערצייל אונדז אַקאַרשט. האָט ער געזאָגט: אַזוי און אַזוי האָט ער גערעדט צו מיר, אַזוי צו זאָגן:
אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיך געזאָלבט פאַר אַ מלך איבער יִשְׂרָאֵל.

^א האָבן זיי געאַיילט און גענומען אַיטלעכער זיין בגד, און אונטערגעלייגט אונטער אים אויף דער אויבערשטער
טרעפּ, און זיי האָבן געבלאָזן אין שופֿר, און געזאָגט: יְהוּדָה איז מלך!

^ב אַזוי האָט יְהוּדָה דער זון פון יְהוֹשָׁפָט דעם זון פון נְמִשִּׁין געמאַכט אַ בונט אויף יִזְרָעָב. און יִזְרָחָב האָט געהאַט

^א אין טעקסט: משׁתין בקיר.

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ שְׂמֵר בְּרַמַּת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי
 חֲזָאֵל מֶלֶךְ אַרְם: וַיִּשָּׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בְּיֹרְעָאֵל
 מִדְּמַמִּים אֲשֶׁר יָבְדוּ אַרְמִים בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ
 אַרְם וַיֹּאמֶר הוּא אִם־יֵשׁ נַפְשְׁכֶם אֲלֵיָא פְּלִיט מִן
 הַעִיר לְלִבְתָּ לַגִּיד בְּיֹרְעָאֵל: וַיִּרְכַּב הוּא וַיֵּלֶךְ יֹרְעָאֵל
 פִּי יוֹרָם שָׂבַב שָׂמָה וְאֶחָזִיהַ מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לְרֵאזֹת
 אֶת־יְוֹרָם: וְהַצִּפָּה עָמַד עַל־הַמַּגִּדָּל בְּיֹרְעָאֵל וַיֵּרָא אֹתוֹ
 שִׁפְעַת יְהוּא בָּבֵאוּ וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רֵאָה וַיֹּאמֶר
 יְהוֹרָם קַח רֶכֶב וּשְׁלַח לְקִרְאֲתָם וַיֹּאמֶר הַשְׁלוֹם: וַיֵּלֶךְ
 רֶכֶב הַסּוּס לְקִרְאֹתוֹ וַיֹּאמֶר בְּהָאֵמֶר הַמֶּלֶךְ הַשְׁלוֹם
 וַיֹּאמֶר הוּא מִהֲלִלְךָ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אֲחֵרָי וַיֵּרַד הַצִּפָּה
 לֵאמֹר בְּאֵי־מַלְאָךְ עָרְהֶם וְלֹא־שָׁב: וַיִּשְׁלַח רֶכֶב סוּס
 שְׁנֵי וַיָּבֵא אֲלֵהֶם וַיֹּאמֶר בְּהָאֵמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁלוֹם וַיֹּאמֶר
 הוּא מִהֲלִלְךָ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אֲחֵרָי: וַיֵּרַד הַצִּפָּה לֵאמֹר
 כֹּף עַד־אֵלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב וְהַמְּנוּחַ כַּמְּנוּחַ הוּא בְּדִנְמִשִּׁי
 פִּי בְּשִׁנְעוֹן יִהְיֶה: וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֶסֶר וַיֹּאמֶר רֶכֶבוֹ
 יֵצֵא יְהוֹרָם מִלְּךְ־יִשְׂרָאֵל וְאֶחָזִיהַ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ
 בְּרַכְבוֹ יֵצֵא לְקִרְאֹת הוּא וַיִּמְצְאוּהוּ בְּחִלְקַת נְבוֹת
 הַיֹּרְעָאֵלִי: וַיְהִי כִּרְאֹת יְהוֹרָם אֶת־יְהוּא וַיֹּאמֶר הַשְׁלוֹם
 הוּא וַיֹּאמֶר מַה הַשְׁלוֹם עָרְוִנְנִי אִי־בָל אִמָּךְ וּכְשִׁפְיָהּ
 הַרְבִּים: וַיַּחֲפֹךְ יְהוֹרָם דָּוִו וַיִּגַּם וַיֹּאמֶר אֶל־אֶחָזִיהַ
 מִרְמָה אֶחָזִיהַ: וַיְהוּא מֵלֵא יָרַד בְּקִשְׁת׃ אֶת־יְהוֹרָם
 בֵּין וְרָעִיו יֵצֵא חֲצָי מִלְּבוֹ וַיִּכְרַע בְּרַכְבוֹ: וַיֹּאמֶר
 אֶל־בְּדִקְךָ שְׁלֹשָׁה שָׂא הַשְׁלִכְהוּ בְּחִלְקַת שָׂרָה נְבוֹת
 הַיֹּרְעָאֵלִי פִּי זָכַר אֲנִי וְאַתָּה אֵת רֶכְבִּים צְמִדִים אֲחֵרֵי
 אֲחָב אָבִיו וַיְהוּדָה נִשְׂא עָלָיו אֶת־הַמִּשְׂא תָהָ: אִם־
 לֹא אֶתְדַמֵּי נְבוֹת וְאֶתְדַמֵּי בְּנֵי רֵאִיתִי אִמֵּשׁ נֶאֱמַרְיָהוּ

טו' לרע"ק יט' בחי' השלום כו' שלו סי

געהיט רמוחגלעד פון חנאל דעם מלך פון ארם, ער און גאנץ ישראל. ¹⁵ און דער מלך יהורם האָט זיך אומגע- קערט זיך צו היילן אין יורעאל פון די ווונדן וואָס די אַרמִים האָבן אים פאַרוונדט, ווען ער האָט מלחמה גע- האַלטן מיט חנאל דעם מלך פון אַרם. און יהוא האָט געוואָגט: אויב דאָס איז אַייער ווילן, זאָל ניט אַרויס אָן אַנטרוגענער פון שטאַט צו גיין אַנוואָגן אין יורעאל.

¹⁶ און יהוא האָט זיך געוועצט אויף אַ רייטוואָגן, און איז אַוועק קיין יורעאל, ווייל יוֹרָם איז דאַרטן געלעגן. און אַחוּזָהוּ דער מלך פון יהודה האָט אַראָפּגענידערט צו זען יוֹרָמען.

¹⁷ און דער וועכטער איז געשטאַנען אויף דעם טוּרעם אין יורעאל, און ער האָט געזען די מחנה פון יהואן ביי זיין אַנקומען. האָט ער געוואָגט: אַ מחנה זע איך. האָט יהוֹרָם געוואָגט: נעם אַ רייטער און שיק זיי אַנטקעגן, און זאָל ער זאָגן: איז פּריד?

¹⁸ איז דער רייטער אויפן פּערד אַוועק אים אַנטקעגן, און האָט געוואָגט: אַזוי האָט דער מלך געוואָגט: איז פּריד? האָט יהוא געוואָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט פּריד? דריי זיך אויס הינטער מיר.

האָט דער וועכטער אַנגעוואָגט אַזוי צו זאָגן: דער שליח איז אַנגעקומען ביז זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק. ¹⁹ האָט ער געשיקט אַ צווייטן רייטער אויף אַ פּערד.

און ער איז געקומען צו זיי, און האָט געוואָגט: אַזוי האָט געוואָגט דער מלך: איז פּריד? האָט יהוא געוואָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט פּריד? דריי זיך אויס הינטער מיר. ²⁰ האָט דער וועכטער אַנגעוואָגט, אַזוי צו זאָגן: ער איז אַנגעקומען ביז צו זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק, און דאָס טרייבן איז אַזוי ווי דאָס טרייבן פון יהוא דעם זון פון נמשין, וואָרום ער טרייבט משוגענער ווייז.

²¹ האָט יהוֹרָם געוואָגט: שפּאַן אַיין. האָט מען אַינגעשפּאַנט זיין רייטוואָגן, און יהוֹרָם דער מלך פון ישראל און אַחוּזָהוּ דער מלך פון יהודה זיינען אַרויס אַיטלעכער אין זיין רייטוואָגן, און זיינען אַרויס אַנטקעגן יהואן, און האָבן אים געטראָפּן אין דעם שטיק לאַנד פון נְבוֹת דעם יורעאַלי.

²² און עס איז געווען, ווי יהוֹרָם האָט געזען יהואן, אַזוי האָט ער געוואָגט: איז פּריד, יהוא? האָט ער געענטפּערט: וואָס פאַר פּריד, ביי די זונותן פון דיין מוטער אינבלען און אירע פיל פישופן?

²³ האָט יהוֹרָם פאַרקירעוועט זיינע הענט, און איז אַנטלאָפּן, און ער האָט געוואָגט צו אַחוּזָהוּ: באַטרוג, אַחוּזָהוּ!
²⁴ און יהוא האָט אַנגעצויגן מיט זיין האַנט דעם בויגן, און האָט געטראָפּן יהוֹרָמען צווישן זיינע אַרעמס, און די פּייל איז אים אַרויסגעוואָגען דורכן האַרצן, און ער האָט זיך אַראָפּגעלאָזן אין זיין רייטוואָגן. ²⁵ האָט ער געוואָגט צו בְּדִקְךָ זיין עלצטן: נעם, וואָרף אים אַוועק אין דעם שטיק פּעלד פון נְבוֹת דעם יורעאַלי. וואָרום געדענק ווי איך און דו זיינען גערײַטן באַנאַנד הינטער זיין פּאַטער אַחאַבן, און גאַט האָט אויפּגעהויבן אויף אים דיִדאָויקע נבואה: ²⁶ פאַרוואָר, איך האָב געכטן געזען דאָס בלוט פון נְבוֹתן, און דאָס בלוט פון זיינע קינדער, זאָגט גאָט, און איך וועל דיר

וְשִׁלַּמְתִּי לָךְ בַּחֲלָקָה הַזֹּאת נְאֻם־יְהוָה וְעַתָּה שֵׂא הַשְּׁלֵכָהוּ
 בַּחֲלָקָה בְּדַבַּר יְהוָה: וְאַחֲרָיָה מִלְּדִי־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנֶם
 בְּרֶגֶל בֵּית הַגֶּן וַיִּרְדֵּף אַחֲרָיו וְהוּא וַיֹּאמֶר גַּם־אֲתוֹ הִכְהוּ
 אֶל־הַמְּרַכְּבָה בְּמַעְלֵה־הַטּוֹר אֲשֶׁר אֲתִי־יְבַלְעִם וְגַם מִגִּדּוֹ
 כַּחַת שָׁם: וַיִּרְכְּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַיִם וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
 כַּטּ בְּקִבְרֹתָיו עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּד: וּבִשְׁנַת אַחַת־עֶשְׂרֵה
 ל שָׁנָה לְיֹרָם בְּדֹאחָאֵב מֶלֶךְ אַחֲזָה עַל־יְהוּדָה: וַיָּבֹא
 יְהוּא וַיִּרְעָאֵלָה וַאֲיֹבָב שְׁמֵיָהּ וַתָּשֶׂם בְּפִיָּהּ עֵינֶיהָ וַתִּטַּב
 לֹא אֶת־דְּאִשָּׁהּ וַתִּשְׁקָף בְּעַד הַחֲלוֹן: וַיְהוּא כָּא בִשְׁעַר
 לֵב וַתֹּאמֶר הַשְּׁלוֹם וּמְרִי הֲגַן אֲדֹנָיו: וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחֲלוֹן
 וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה מִי וַיִּשְׁקִיפוּ אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים:
 לֵג וַיֹּאמֶר שְׁמֹתֵיהֶם וַיִּשְׁמָטוּהָ וַיִּזּוּ מִדְּמָה אֶל־תַּקְוֹת וְאֶל־
 לֵד הַסּוּסִים וַיִּרְמְסוּהָ: וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיֹּאמֶר בְּקִרְדֹּתָא
 לֵה אֶת־הַאֲרוּרָה הַזֹּאת וַקְבֹּרוּהָ כִּי בֶת־מֶלֶךְ הִיא: וַיִּלְכְּוּ
 לְקַבְרָהּ וְלֹא־מָצְאוּ כֹה כִּי אִסְדֵּה־גִלְגָּלַת וְהַנְּגָלִים וּכְפֹת
 לו הַיָּדִים: וַיִּשְׁבוּ וַיִּגִּדּוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה הוּא אֲשֶׁר
 דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֱלִיהֶם הַחֲשָׁבִי לֵאמֹר בַּחֲלָק וַיִּרְעָאֵל
 לו וַיֹּאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בֶּשֶׂר אֲיֹבָב: וְהָיְתָ נִבְלַת אֲיֹבָב
 כְּלָמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלָק וַיִּרְעָאֵל אֲשֶׁר לֹא־וַאֲמָרוּ
 זֹאת אֲיֹבָב:

א וְלֹאֲחָאֵב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשִׁמְרוֹן וַיַּחֲתֹב יְהוּא סָפָרִים
 וַיִּשְׁלַח שְׁמֹרֹן אֶל־שָׂרֵי יִרְעָאֵל הַזְּקֵנִים וְאֶל־הָאֲמָנִים
 ב אֲחָאֵב לֵאמֹר: וְעַתָּה כִּבְּא דַסְפָּר הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאַחֲכֶם
 ג בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאַחֲכֶם הִרְכָּב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְּצָר וְהַנֶּשֶׁק:
 ד וּרְאִיתֶם הַטּוֹב וְהַנֶּשֶׁר מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשִׁמְתֶם עַל־כַּסֵּא
 אֲבוֹי וְהִקְחֶמוּ עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם: וַיִּרְאוּ מֶלֶךְ מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ

ט, 27 שְׁמָטָה ק' ט' חֲזִיחָה ק

אֶפְצָאֲלֶן אִין דַּעַמְדְּאֻיקֶן שְׁטִיק לְאַנְד, זְאָגַט גְּאָט. אֻון
 אַצֹּנְד נַעַם, וּוְאַרְף אִים אַוּעַק אִין דַּעַם שְׁטִיק לְאַנְד, אֻוּי
 וּוִי דָאָס וּוְאַרְט פֿון גְּאָט.

27 און ווי אַחֲזָה דַּעַר מֶלֶךְ פֿון יְהוּדָה הָאָט דַּעַר־
 זַעַן, אֻוּי אִזוּ עַר אַנטלֶאפֿן דֹּרֶךְ דַּעַם גְּאַרְטֵנהוּי. אָבַעַר
 יְהוּא הָאָט אִים נֶאָכְגַעִיאָגַט, און הָאָט גַעוּאָגַט: שְׁלֶאָגַט אִים
 אויך אויפֿן רִיטוּאָגֶן. ואון זײ הָאָבֶן אִים גַעשְׁלֶאָגֶן אויף
 דַּעַם אַרויפֿגאַנג פֿון גֹּר וּוְאָס לַעבֶן יְבַלְעִם. און עַר אִזוּ
 אַנטלֶאפֿן קִיין מִגְדוֹ, און אִזוּ דְאַרְטֶן גַעשְׁטאַרְבֶּן. 28 און
 זײנע קִנַּעַכְט הָאָבֶן אִים גַעבֶּרֶאכְט צופֿירן קִיין יְרוּשָׁלַיִם,
 און הָאָבֶן אִים בַּאָגְרָאבֶן אִין זײן קִבֶּר לַעבֶן זײנע עַל־טַעַרֶן
 אִין דוּד־שְׁטֶאָט.

29 און אִין עַל־פֿטֶן יָאָר פֿון יֹרָם דַּעַם זֻון פֿון אַחֲאָבֶן
 אִזוּ אַחֲזָה גַעוּוְאַרְן מֶלֶךְ אִיבַעַר יְהוּדָה.

30 און יְהוּא אִזוּ גַעקוּמַעַן קִיין יִרְעָאֵל. און אֲיֹבָב
 הָאָט דַּעַרְהַעַרְט, און זײ הָאָט אַרויפֿגַעטאַן פֿאַרְב אויף
 אִירַע אויגֶן, און הָאָט פֿאַרְפּוּצַט אִיר קָאָפ, און אַרוי־סַנַּע־
 קוּקַט דֹּרֶכֶן פֿענצטַעַר. 31 און ווי יְהוּא אִזוּ אַרײַנגַעקוּמַעַן
 אִין טויעַר, אֻוּי הָאָט זײ גַעוּאָגַט: וּוְאָס מֶאָכְט זְמַרײַא דַּעַר
 מַעַרְדַּעַר פֿון זײן הָאַר?

32 הָאָט עַר אויפֿגַעוּהוּיבֶן זײן פֿנים צוּם פֿענצטַעַר,
 און הָאָט גַעוּאָגַט: וועַר אִזוּ מִיט מִיר, וועַר? הָאָבֶן אַרוי־ס־
 גַעקוּקַט צו אִים צוויי דִרײ הויפֿדינַעַר. 33 הָאָט עַר גַע־
 זְאָגַט: שְׁלִידַעַרְט זײ אַרְאָפ. און זײ הָאָבֶן זײ אַרְאָפ־
 גַעשְׁלִידַעַרְט; און פֿון אִיר בְּלוּט הָאָט אַרויפֿגַעשְׁפּרִיצַט
 אויף דַּעַר וּוְאָגַט און אויף דִי פַּעַרְד. און מַעַ הָאָט זײ
 צַעַטְרַעַטֶן.

34 און עַר אִזוּ אַרײַנגַעאַנגַעַן, און הָאָט גַענַעַסֶן און גַעטְרוּנַקַעַן, און עַר הָאָט גַעוּאָגַט: בַּאֲשַׁטְאָט, אִיךְ בַּעַט אֲיִיךְ,
 דִידְאֻיקַע פֿאַרְשְׁאָלְטַעַנַע, און בַּאָגְרָאבְט זײ, וּוְאַרוּם אַ מַלְכַס טֶאָכְטַעַר אִזוּ זײ.

35 זײנען זײ גַעאַנגַעַן זײ בַּאָגְרָאבֶן, אָבַעַר זײ הָאָבֶן מַעַר פֿון אִיר גִיט גַעפּוּנַעַן, ווי בְּלוּיז דַּעַם שְׁאַרְבֶּן, און דִי פִיס, און
 דִי אַנטפֿלַעַכֶן. 36 הָאָבֶן זײ זיך אומגַעקַעַרְט, און הָאָבֶן אִים דַּעַרְצִיִלַט. הָאָט עַר גַעוּאָגַט: דָאָס אִזוּ דָאָס וּוְאַרְט
 פֿון גְּאָט וּוְאָס עַר הָאָט גַעַרְעַדַט דֹּרֶךְ זײן קִנַּעַכְט אֱלִיהֶו דַּעַם תְּשַׁבִּי, אֻוּי צו זְאָגֶן: אִין דַּעַם שְׁטִיק לְאַנְד פֿון
 יִרְעָאֵל וועַלֶן דִי הִינַט עַסֶן דָאָס פֿלִיִיש פֿון אֲיֹבָבֶלַעַן. 37 און דַּעַר טויעַר לִיב פֿון אֲיֹבָבֶלַעַן וועַט זײן אויפֿן שְׁטִיק לְאַנְד
 פֿון יִרְעָאֵל אֻוּי ווי מִיסַט אויפֿן פֿרִיעַן פַּעַלְד, אַז מַעַ וועַט גִיט קַענַעַן זְאָגֶן: דָאָס אִזוּ אֲיֹבָבֶל.

א און אַחֲאָב הָאָט גַעהָאָט זִיבַעַצִיק זִין אִין שוּמְרוֹן. הָאָט יְהוּא גַעשְׁרִיבֶן בְּרִיוּ, און הָאָט גַעשִׁיקַט קִיין שוּמְרוֹן צו דִי
 הָאַרֶן פֿון יִרְעָאֵל, דִי עַלְטַסְטַע, און צו דִי וּוְאָס זײנען גַעוּעַן דַּעַרְצִיעַר בִּי אַחֲאָבֶן, אֻוּי צו זְאָגֶן: 2 און אַצֹּנְד,
 ווי עַס קוּמַט צו אֲיִיךְ דַּעַרְדְּאֻיקַעַר בְּרִיוּ, אֻוּי ווי בִּי אֲיִיךְ זײנען דִי זִין פֿון אֲיִיעַר הָאַר, און בִּי אֲיִיךְ זײנען דָאָ רִיט־
 וועַן און פַּעַרְד, און אַ פֿעסְטוּנגַשְׁטֶאָט און וּוְאַפֶּן. 3 זְאָלַט אִיר זַעַן דַּעַם בַּעַסְטֶן און גִלִיכְסְטֶן פֿון אֲיִיעַר הָאַרס זִין, און
 אַרויפֿוּעַצֶן אויף זײן פֿאַטַעַרס טְרַאָן: און הָאָלַט מַלְחַמָה פֿאַר אֲיִיעַר הָאַרס הוּיז.
 4 הָאָבֶן זײ זײַעַר שְׁטַאַרְק מוּרַא גַעקְרִיגֶן, און זײ הָאָבֶן גַעוּאָגַט: אַט זײנען דִי צוויי מַלְכִים גִיט בַּאֲשַׁטְאָנַעַן פֿאַר
 אִים, און ווי וועַלֶן מִיר בַּאֲשַׁטִּיךְ?

10 זַע מַלְכִים א' טו, 10.

הנה שני המלכים לא עמדו לפניו ואף נעמד אנהו; וישלח אשר-עליהבית ואשר על-העיר והקנים והאמנים אל-יהוא | לאמר עברך אנהו וכל אשר-תאמר אלינו נעשה לא-נמלך איש הטוב בעיניך עשה: וכתב אליהם ספר | שנית לאמר אס-לי אתם ולקלי | אתם שמעו קרו את-ראשי אנשי בני-אדניכם ובאו אלי כעת מחר ורעאלה ובני המלך שבעים איש את-גדלי העיר מנדלים אותם: ויהי כבא הספר אליהם ויקרו את-בני המלך וישחטו שבעים איש וישמו את-דאשיהם ביהודים וישלחו אליו ורעאלה: וכל המלאך ויגדלו לאמר הביאו ראשי בני-המלך ויאמר שימו אתם שני צברים פתח השער ער-הבקר: ויהי כבקר ויצא ונעמד ויאמר אל-כל-העם צדקים אתם הנה אני קשרתי על-אדני ואהרנהו ומי הנה את-כל-אלה: דעו אפוא כי לא יפל מדבר יהוה ארצה אשר-דבר יהוה על-בית אחאב ויהיה עשה את אשר דבר ביד עבדו אלהו: ונד הוא את כל-הנשאים לבית-אחאב ביורעאל וכל-גדליו ומדעו וכהגיו עד-בלתי השאירלו שריד: וכל וכל וכל שמרון הוא בית-עקד הרעים בדרך: ויהוא מצא את-אחי אחזיהו מלך-יהודה ויאמר מי אתם ויאמרו אחי אחזיהו אנהו ונרד לשלום בני-המלך ובני-הנביאה: ויאמר תפשום היום ותפשום היום וישחטום אל-בור בית-עקד ארבעים ושנים איש ולא-השאיר איש מהם: וילך משם ויצא את-יהונב בדרך לבקרו ויברכהו ויאמר אליו הוי את-לבבך ישר פאשר רבתי עם-לבבך ויאמר יהונב יש ויש הנה את-היה ויתן ידו ויעלהו אליו אלה-מרכבה: ויאמר לכה אתי וראה בקנאתי ליהוה וירכבו אתו ברכבו: ויבא שמרון ויד

טו טז על

און דער וואס איבער דעם פאלאץ, און דער וואס איבער דער שטאט, און די עלטסטע, און די דערציער, האבן געשיקט צו יהואן, אזוי צו זאגן: דינע קנעכט זיינען מיר, און אלץ וואס דו וועסט אונדז זאגן, וועלן מיר טאן. מיר וועלן קיינעם נישט מאכן פאר א מלך. וואס איז גוט אין דינע אויגן, טו.

האָט ער געשריבן צו זיי א בריוו א צווייט מאָל, אזוי צו זאָגן: אויב איר זייט מיט מיר, און איר ווילט צו הערן צו מיין קול, נעמט די קעפ פון די מאַנספאַרשוינען, אײער האַרס זין, און קומט צו מיר מאַרן אַרום דער צײט קיין יורעאל.

און די זין פון מלך, זיבעציק פארשוין, זיינען געווען ביי די גרויסע לייט פון דער שטאט, וואס האבן זיי אויפגעצויגן. און עס איז געווען, ווי דער בריוו איז אנגעקומען צו זיי, אזוי האבן זיי גענומען די זין פון מלך, און זיי געשאכטן, זיבעציק פארשוין; און זיי האבן אריינגעטאן זייערע קעפ אין קערב, און אוועקגעשיקט צו אים קיין יורעאל.

און געקומען א שליח, און האָט אים אָנגעזאָגט, אזוי צו זאָגן: מע האָט געבראַכט די קעפ פון דעם מלכס זין. האָט ער געזאָגט: מאַכט זיי אין צוויי הויפנס ביים אײנגאַנג פון טויער, ביז אין דער פרי.

און עס איז געווען אין דער פרי, איז ער אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך אוועקגעשטעלט, און האָט געזאָגט צום גאַנצן פּאָלק, איר זײט אומשולדיק; אַט האָב איך געמאַכט אַ בונט אַקעגן מיין האַר, און האָב אים געהרגעט. אָבער ווער האָט דערשלאָגן אַלע די דאָזיקע? זײט וויסן דען, אַז גאַרנישט וועט פּאַלן צו דער ערד פון דעם וואָרט פון גאָט וואָס גאָט האָט גערעדט אויף דעם הויז פון אחאָב; און גאָט האָט געטאָן וואָס ער האָט גערעדט דורך זײן קנעכט אַלִיהוּן.

11 און יהוא האָט דערשלאָגן אַלע וואָס זײנען געבליבן פון אחאָבס הויז אין יורעאל, און אַלע זײנע גרויסע לייט, און זײנע גוטע פריינט, און זײנע כהנים, ביז ער האָט נישט געלאָזן פון אים אַן איבערבלייב.

12 און ער איז אויפגעשטאַנען און איז אַוועק, און איז געגאַנגען קיין שומרון. ווי ער איז ביים שעהוויז פון די פּאַס טוכער אונטערוועגס, 13 אזוי האָט יהוא אָנגעראַפן די ברידער פון אחזיהו דעם מלך פון יהודה, און ער האָט געזאָגט: ווער זײט איר? האָבן זיי געזאָגט: די ברידער פון אחזיהו זײנען מיר, און מיר האָבן אַראָפּגענידערט וצו פרעגן אויף דעם פריד פון די קינדער פון מלך און די קינדער פון דער מוטער-מלכה.

14 האָט ער געזאָגט: כאַפּט זיי לעבעדיקערהײט. און מע האָט זיי געכאַפּט לעבעדיקערהײט, און זיי געשאַכטן ביי דער גרוב פון דעם שעהוויז, צוויי און פערציק מאָן. און ער האָט קיינעם פון זיי נישט איבערגעלאָזט.

15 און ווי ער איז אוועקגעגאַנגען פון דאַרטן, אזוי האָט ער אָנגעראַפן יהונב דעם זון פון רכבא אים אַנטקעגן. האָט ער אים באַגריסט, און האָט צו אים געזאָגט: איז דיין האַרץ אויפריכטיק, אזוי ווי מיין האַרץ איז צו דיין האַרץ? האָט יהונב געזאָגט: יא. [האָט יהוא געזאָגט:] אויב יא, גיב דיין האַנט. האָט ער געגעבן זײן האַנט; און ער האָט אים אַרויפגענומען צו זיך אויפן רײטוואָגן. 16 און ער האָט געזאָגט: קום מיט מיר, און זע ווי איך נעם זיך אָן פון גאָטס וועגן. און מע האָט אים געפירט אין זײן רײטוואָגן.

17 און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט דערשלאָגן אַלע וואָס זײנען געבליבן פון אחאָב אין שומרון, ביי

אֶת־כָּל־הַנְּשֹׂאִים לְאַחָב בְּשִׁמְרוֹן עַד־הַשְּׂמֹרָה כְּדָבָר
 י"ה יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֱלֹהֵינוּ: וַיִּקְבֹּץ יְהוָה אֶת־כָּל־
 הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחָב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מֵעַתָּה יְהוָה
 י"ט יַעֲבֹדְנוּ הַרְבֵּה: וַעֲמָה כָּל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עַבְדָּיו וְכָל־
 כְּהֹנֵי קְרָאוּ אֵלַי אִישׁ אֶל־יִזְכָּרְךָ כִּי יָבֹחַ נְדוּל לִי לַבַּעַל
 כ כל אֲשֶׁר־יִשְׁכַּד לֹא יִהְיֶה וַיְהוּא עֲשֵׂה בַעֲקֵבָה לְמַעַן
 כ האֲבִיד אֶת־עַבְדֵי הַבַּעַל: וַיֹּאמֶר יְהוָה קִדְשׁוּ עַצְמֵיכֶם
 כ"א לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ: וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֵאוּ כָּל־
 עַבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׂאָר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֵאוּ בֵּית
 כ"ב הַבַּעַל וַיִּמְלֵא בֵּית־הַבַּעַל פֶּה לִפְהֵ: וַיֹּאמֶר לְאִשְׁרֵי־עַל־
 הַמִּלְחָמָה הוֹצֵא לְבוֹשׁ לְכָל עַבְדֵי הַבַּעַל וַיֵּצֵא לָהֶם
 כ"ג הַמְּלִבוֹשִׁים: וַיָּבֵאוּ יְהוָה וַיְהוֹנָדָב בְּדַרְבַּב בֵּית הַבַּעַל
 וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַבַּעַל חַפְשׁוּ וְרֵאוּ פְדִישֵׁי־פֶה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי
 כ"ד יְהוָה כִּי אִם־עַבְדֵי הַבַּעַל לְבָהֶם: וַיָּבֵאוּ לַעֲשׂוֹת וּבָהֶם
 וְעֹלֹת וַיְהוּא שְׂמִילֵי כַחוּץ שְׂמֵנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
 אֲשֶׁר־יִמְלֵט מִדְּהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אָנִי מְבִיא עֲלֵי־דִיכֶם נַפְשׁוֹ
 כ"ה תַּחַת נַפְשׁוֹ: וַיְהִי כְּכַלְתּוֹ לַעֲשׂוֹת הַעֹלֹת וַיֹּאמֶר יְהוָה
 לְרָצִים וְלִשְׁלֹשִׁים בָּאוּ הַכּוֹס אִישׁ אֶל־יָצֵא וַיָּכּוּם לִפְנֵי
 כ"ו הַרְבַּ וַיִּשְׁלְכוּ הַרְצִים וְהַשְּׁלֹשִׁים וַיִּלְכוּ עַד־עִיר בֵּית־
 כ"ז הַבַּעַל: וַיֵּצֵאוּ אֶת־מַעֲבֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ: וַיְהִצּוּ
 אֶת מַצֵּבַת הַבַּעַל וַיְהִצּוּ אֶת־בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂמְדוּ
 כ"ח לְמַלְחָמוֹת עַד־הַיּוֹם: וַיִּשְׂמַד יְהוָה אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל:
 כ"ט רַק חֲטָאֵי יִרְבֵּעַם בְּיָנֹכֶם אֲשֶׁר חֲטָאוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־
 ל סָר יְהוָה מֵאַחֲרֵיהֶם עַד־כֹּה הָרַב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וְאֲשֶׁר
 ל בָּרְן: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוָה יֵצֵן אֲשֶׁר־הִטִּיבֵת
 לַעֲשׂוֹת הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי כָּל־אֲשֶׁר בְּלִבָּבֵי עֲשׂוֹת לְבֵית
 ל"א אַחָב בְּנֵי רַבְעִים יִשְׁבוּ לָךְ עַל־כִּפְסֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהוּא

כ"ט' ספרים נבחר

ער האט אים פארטיליקט; אזוי ווי דאס ווארט פון גאט וואס ער האט גערעדט צו אליהו.

18 און יְהוָה האט איינגעזאמלט דאס גאנצע פאלק, און האט צו זיי געזאגט: אַחָב האט געדינט בעל א ביסל, יְהוָה וועט אים דינען פיל. 19 און אַצוֹנָד, רופט צו מיר אַלע נביאים פון בעל, אַלע זיינע דינער, און אַלע זיינע פֿהגים; קיינער זאל ניט פעלן; וואָרום אַ גרויסע אָפּפּער־שלאַכטונג צו בעל איז ביי מיר. קיינער וואָס וועט פעלן, וועט ניט בלייבן לעבן.

און יְהוָה האט דאָס געטאָן מיט באַטרוג, כדי אונטערצוברענגען די דינער פון בעל.

20 און יְהוָה האט געזאגט: הייליקט אַן איינזאמלונג צו בעל. האָבן זיי עס אויסגערופן. 21 און יְהוָה האט גע־שיקט אין גאַנץ ישראל, און אַלע דינער פון בעל זיינען געקומען, און עס איז ניט געבליבן אַ מענטש וואָס איז ניט געקומען. און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אין הויז פון בעל; און דאָס הויז פון בעל איז געוואָרן אַנגעפילט פון עק צו עק.

22 האט ער געזאגט צו דעם מאָן וואָס איבער דער קליידערקאַמער: גיב אַרויס מלבושים צו אַלע דינער פון בעל. און ער האט זיי אַרויסגעגעבן די מלבושים.

23 און יְהוָה איז אַריינגעגאַנגען מיט יְהוֹנָדָב דעם זון פון רַכְבָּן אין הויז פון בעל, און ער האט געזאגט צו די דינער פון בעל: זוכט נאָך און זעט, אַז דאָ זאל ניט זיין מיט אַיך פון די קנעכט פון יְהוָה, נאָר בלויז בעל־דינער אַליין. 24 און זיי זיינען אַריינגעגאַנגען צו מאַכן שלאַכט־אָפּפּער און בראַנדאָפּפּער.

און יְהוָה האט זיך געשטעלט דרויסן אַכציק מאָן, און אַנגעזאָגט: אויב עמיצער וועט אַנטרוגען ווערן פון די מענטשן וואָס איך גיב איבער אויף אַיערע הענט, איז זיין נפש פאַר יענעם נפש.

25 און עס איז געווען, ווי ער האט געענדיקט מאַכן דאָס בראַנדאָפּפּער, אזוי האט יְהוָה געזאָגט צו די לויפּערס און צו די הויפּטלייט: גייט אַרײַן דערשלאָגט זיי; קיינער זאל ניט אַרויס.

האַבן זיי זיי דערשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד; און די לויפּערס און די הויפּטלייט האָבן זיי אַרויסגעוואָרפן, און זיינען אַוועקגעגאַנגען צו דער שטאָט פון בעלס הויז. 26 און זיי האָבן אַרויסגענומען די זיילשטיינער פון בעלס הויז, און זיי פאַרברענט. 27 און זיי האָבן צעבראַכן דעם זיילשטיין פון בעל, און האָבן צעבראַכן דאָס הויז פון בעל, און האָבן עס געמאַכט פאַר אָפּטריטן ביז אויף היינטיקן טאָג.

28 און יְהוָה האט פאַרטיליקט בעל פון ישראל. 29 אָבער פון די זינד פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון נָבָט, מיט וואָס ער האט געמאַכט זינדיקן ישראל, פון הינטער זיי האט זיך יְהוָה ניט אָפּגעקערט—פון די גילדערנע קעלבער וואָס אין בֵּית־אֵל און וואָס אין דן.

30 און גאָט האט געזאָגט צו יְהוָה: ווייל דו האַסט זיך גוט באַזאָנגען צו טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין מיינע אויגן—געטאָן צו אַחָבס הויז אזוי ווי אַלץ וואָס אין מײַן האַרצן, וועלן דיר קינדער פון פירטן דורך זיצן אויף דעם טראָן פון ישראל.

י"א אָבער זעה האָט ניט געהיט צו גיין אין דער תורה פון יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זיין גאַנצן האַרצן; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון די זינד פון ירבעָמען, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

י"ב אין יענע טעג האָט גאָט אָנגעהויבן אָפצוהאַקן פון ישראל. און חזאל האָט זיי געשלאָגן אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל: י"ג פון ירדן צו זונאוּפגאַנג, דאָס גאַנצע לאַנד גלעָד, די נָדים, און די ראובנים, און די מנשים, פון ערוּער וואָס ביים טאַל אַרנון-גלעָד און בָּשן.

י"ד און די איבעריקע זאַכן וועגן זענען: וואָן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

י"ה און זעה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין שומרון. און זיין זון יהואָקוז איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. און די טעג וואָס זעה האָט געקניגט איבער ישראל אין שומרון, זיינען געווען אַכט און צוואַנציק יאָר.

יא

י און ווי עמליה די מוטער פון אחזיהו האָט געזען אַז איר זון איז טויט, אַזוי איז זי אויפגעשטאַנען,

און האָט אומגעבראַכט דעם גאַנצן קיניגלעכן אָפּשטאַם. האָט זי געזען די טאָכטער פון מלך יורם, אחזיהס

שוועסטער, גענומען יואָש דעם זון פון אחזיהו, און האָט אים אַרויסגעגעבעט פון צווישן דעם מלכס קינדער וואָס האָבן געזאַלט געטייט ווערן, אים און זיין אָם, אין אַ שלאַפּקאַמער; און מע האָט אים באַהאַלטן פון עמליהו, און ער איז ניט געטייט געוואָרן. און ער איז געווען באַהאַלטן ביי איר אין הויז פון גאָט זעקס יאָר. און עמליה האָט געקניגט איבערן לאַנד.

י און אויפן זיבעטן יאָר האָט יהויָדע געשיקט און האָט גענומען די הויפטלייט איבער די הונדערטן, פון די קָרים און פון די לויפערס, און ער האָט זיי געבראַכט צו זיך אין הויז פון גאָט, און ער האָט מיט זיי געשלאָסן אַ בונד, און האָט זיי באַשוואָרן אין הויז פון גאָט, און זיי געוויזן דעם מלכס זון. און ער האָט זיי באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז די זאַך וואָס איר זאָלט טאָן: אַ דריטל פון אײך, די וואָס קומען אַרײַן שבת און היטן די היטונג פון דעם מלכס הויז-נאָך אַ דריטל איז געווען ביים טויער סור, און אַ דריטל ביים טויער הינטער די לויפערס-זאָלט היטן די היטונג פון פאַלאַץ פאַר אַן אָפּצאַם. און צוויי טײלן פון אײך, אַלע וואָס גייען אַרײַם שבת, זאָלן היטן די היטונג פון גאָטס הויז אַרום דעם מלך. און איר זאָלט אַרומרינגלען דעם מלך רונד אַרום, אײַטלעכער מיט זיינע וואָפּן אין זיין האַנט. און ווער עס קומט אַרײַן אין די רײען, זאָל געטייט ווערן. און זײט מיט דעם מלך בײַ זיין אַרויסגיין און בײַ זיין אַרײַנגיין.

לא שָׁמַר לְלִבְתָּהּ בְּתוֹרַת-יְהוָה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל הַמַּאֲזוֹת רַבְעָם אֲשֶׁר הִחֲסֵא אֶת-יִשְׂרָאֵל: בְּיָמִים הָהֵם הִחַל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא חֲזָאֵל בְּכָל-נְבוּל יִשְׂרָאֵל: מִן-הַיַּרְדֵּן מִנְחַח הַשָּׁמֶשׁ אֶת-כָּל-אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהַרְאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעַרְעַר אֲשֶׁר עַל-נְחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן: וְיִתְרֵי דְבָרָי יְהוָה וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל-נְבוּרָתוֹ הַלְוֵאִים כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְבָרַי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוָה עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָשׁ בְּנֵי תַחְתָּיו: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יְהוָה עַל-יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים-וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן:

יב וְעַתְלִיָּה אִם אַחֲזִירוּ וְרֵאתָה כִּי מֵת בְּנֵהּ וְתִקְּמוּ וְתֵאבְדוּ אֶת-כָּל-יָרֵעַ הַמַּמְלָכָה: וְתִקַּח יְהוֹשֻׁבֵעַ בְּתֵימְלֹךְ-יִוָּרִם אֲחֹת אַחֲזִירוּ אֶת-יִוָּאֵשׁ בְּדֹאחֲזִיה וְתִגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ הַמְּמוֹחֲתִים אֹתוֹ וְאֶת-מִנְקָתוֹ בְּחֹדֶר הַמִּסּוֹת וַיִּסְתְּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עַתְלִיָּה וְלֹא הִנִּיחָהּ: וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וְעַתְלִיָּה מַלְכָת עַל-הָאָרֶץ: וּבשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת-שְׂרָיָה הַמַּאֲזוֹת לְכָרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה וַיִּכְרַת לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיֵּרָא אֹתָם אֶת-בֶּךְ הַמֶּלֶךְ: וַיִּצְוֶם לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר פָּעַשׂוּ הַשְּׁלִישִׁת מִכֶּם בְּאֵי הַשִּׁפְתַּי וְשִׁמְרֵי מִשְׁמַרְתָּ בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְהַשְּׁלִישִׁת בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִישִׁת בְּשַׁעַר אֲחֵר הַרְצִים וְשִׁמְרַתֶּם אֶת-מִשְׁמַרְתָּ הַבַּיִת מִסָּח: וְשָׂמִי הַיְדוּת כָּלֶם כָּל יְצִיאַי וְהַשְּׁבִיב וְשִׁמְרוּ אֶת-מִשְׁמַרְתָּ בֵּית-יְהוָה אֶל-הַמֶּלֶךְ: וְהַקְּבָתֶם עַל-הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכָלִיו בְּיָדוֹ וְהִבֵּא אֵלַי הַשְּׂהָרוֹת יוֹמָת וְהָיוּ אֶת-הַמֶּלֶךְ בְּצִאתוֹ וּבְכָאוֹ: וַיַּעֲשׂוּ

י, לא' למחזור וכו' י, יא, ח' וכו' י, ב' המזמור י, ד' המזמור

שְׂרֵי הַמַּאֲוֹת כָּלֵל אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה לַחֲבֹן וַיִּקְחוּ אִישׁ
את־אֲנָשָׁיו בְּאֵי הַשֶּׁבֶת עִם יְצֵא הַשֶּׁבֶת וַיִּבְאוּ אֶל־יְהוָה
הַכְּהֵן: וַיִּתֵּן הַכְּהֵן לְשָׂרֵי הַמַּאֲוֹת אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־
הַשְּׁלֵטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה: וַיַּעֲמֵד
הַרְצִים אִישׁ וַיִּכְלִיו בְּיָדוֹ מִכַּתֵּף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כַּתֵּף
הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית לְמִנְכַּח וּלְפִיֵת עַל־הַמֶּלֶךְ מִבֵּיב: וַיֹּצֵא
אֶת־בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עֲלֵיהֶם אֶת־הַנֹּגֶל וְאֶת־הַעֲדוּת וַיִּמְלֵכוּ
אֹתוֹ וַיִּמְשַׁחֻהוּ וַיִּכְרַתָּהּ וַיֹּאמְרוּ יְהוֹי הַמֶּלֶךְ:
וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת־קוֹל הַרְצֵן הַעֵם וַתִּבֹּא אֶל־הָעַם בֵּית
יְהוָה: וַתֵּרָא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־הַעַמּוּד בְּמִשְׁפַּט
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצִצְרוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שֹׂמַח
וְתִקְוֵה בַחֲצִצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָה אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קוֹשֶׁר
קוֹשֶׁר: וַיְצֵו יְהוָה לַחֲבֹן אֶת־שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת וּפְקָדֵי הַחַיִל
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הוֹצִיאוּ אֹתָהּ אֶל־מִבֵּית לְשַׁדְרֵת וְהַבְּאֵר
אֲחֵרִית הַמַּת בְּחָרֵב בִּי אָמַר הַכְּהֵן אֶל־הַעַם בֵּית יְהוָה:
בִּישְׁמוֹ לָהּ יְדִים וַתִּבְּאוּ הַרְדֵּי־מִבְּוֹא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ
וְתוֹמַת שֵׁם: וַיִּכְרַת יְהוָה אֶת־הַבְּרִית בֵּין יְהוָה
וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעַם לַחֲזוּת לְעַם לִיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין
הָעַם: וַיִּבְּאוּ כָל־עַם הָאָרֶץ בֵּית־הַפֶּעַל וַיִּתְּצוּהוּ אֶת־
מִבְּחָתוֹ וְאֶת־צִלְמֵי שִׁבְרוֹ הַיֵּטֵב וְאֵת מִתָּן כֹּהֵן הַפֶּעַל
הָרִנּוּ לַפְּנֵי הַמִּזְבֵּחוֹת וַיִּשֶׂם הַכְּהֵן פְּקֻדֹת עַל־בֵּית יְהוָה:
וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת וְאֶת־הַכְּהֵן וְאֶת־הַרְצִים וְאֵת כָּל־
עַם הָאָרֶץ וַיִּרְדּוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיִּבְּאוּ הַרְדֵּי־
שַׁעַר הַרְצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁב עַל־כַּפַּי הַמַּלְכִּים: וַיִּשְׁמַח
כָּל־עַם־הָאָרֶץ וְהַעִיר שָׂקֵטָה וְאֶת־עֲתַלְיָהוּ הַמִּיתוּ בְּחָרֵב
בֵּית מֶלֶךְ:

ט' המאה קרי יב' קמץ בויק טו' המאה קרי יז' המאה ס' שקלים יח' מוזחזח קרי יט' ט' מלך כחב המלך קרי כ' המלך קרי וט'א כן כחב וקרי

הָאָבֶן דִּי הוּיִפְטַלִּיט פֿון די הונדערטן געטאָן אַווי
ווי אַלץ וואָס יְהוָה דער פֿהן האָט באַפוֹילן, און זיי האָבן
גענומען אַיטלעכער זיינע מענטשן, די וואָס קומען אַרײַן
שבת, מיט די וואָס גייען אַרויס שבת, און זיי זיינען געקומען
צו יְהוָה דעם פֿהן. ¹⁰ און דער פֿהן האָט געגעבן די
הויפטלייט פֿון די הונדערטן די שפּיזן און די שילדן וואָס
פֿון מלך דוד, וואָס אין הויז פֿון גאָט. ¹¹ און די לויפּערס
האָבן זיך געשטעלט אַיטלעכער מיט זיינע וואָפֿן אין זײַן
האַנט, פֿון דער רעכטער זייט פֿון הויז ביז דער לינקער
זייט פֿון הויז, ביים מזבֿח, און ביים הויז, לעבן מלך רוגד
אַרום. ¹² און ער האָט אַרויסגעפירט דעם מלכס זון, און
האָט אַנגעטאָן אויף אים די קרוין און די קנינגלעכען
צײַכנס; און זיי האָבן אים געמאַכט פֿאַר אַ מלך, און האָבן
אים געזאַלבט; און זיי האָבן געקלאָפֿט די הענט, און גע־
זאַגט: לעבן זאָל דער מלך!
¹³ און עַתְלֵיָה האָט געהערט דעם קול פֿון די
לויפּערס און דעם פֿאַלק, און זי איז געקומען צו דעם
פֿאַלק אין הויז פֿון גאָט. ¹⁴ און זי האָט געזען, ערשט דער
מלך שטייט אויף דער בימה, אַווי ווי דער שטייגער, און
די האָרן און די טרומִיטערערס לעבן מלך, און דאָס
גאַנצע פֿאַלק פֿון לאַנד פֿרייט זיך, און בלאָזט אין
טרומִיטן; האָט עַתְלֵיָה צעריסן אירע קליידער, און האָט
אויסגערופֿן: אַ בונט! אַ בונט!
¹⁵ האָט יְהוָה דער פֿהן באַפוֹילן די הויפטלייט פֿון

די הונדערטן, די אויפּזעער פֿון חיל, און ער האָט צו זיי געזאַגט: פירט זי אַרויס ביז אינעווייניק פֿון די רײען; און
דעם וואָס גייט איר נאָך, טייט מיטן שווערד. וואָרום דער פֿהן האָט געזאַגט: זי זאָל ניט געטייט ווערן אין הויז פֿון גאָט.
¹⁶ האָבן זיי געמאַכט פֿאַר איר אַרט, און זי איז אַרײַנגעגאַנגען דורך דעם פּערדאַיינגאַנג אין מלכס הויז, און איז
דאַרטן געטייט געוואָרן.

¹⁷ און יְהוָה האָט געשלאָסן אַ בונד צווישן יהוה און צווישן דעם מלך און דעם פֿאַלק, צו זײַן דאָס פֿאַלק פֿון יהוה;
אויך צווישן דעם מלך און צווישן דעם פֿאַלק. ¹⁸ און דאָס גאַנצע פֿאַלק פֿון לאַנד איז אַרײַנגעגאַנגען אין הויז פֿון פֿעל,
און זיי האָבן עס אַיינגעוואָרפֿן; זיינע מזבֿחות און זיינע בילדער האָבן זיי גוט צעבראַכן, און מָתָן דעם פֿהן פֿון פֿעל
האָבן זיי געהרגעט פֿאַר די מזבֿחות.

און דער פֿהן האָט געמאַכט אויפּזעער איבער דעם הויז פֿון גאָט. ¹⁹ און ער האָט גענומען די הויפטלייט פֿון די
הונדערטן, און די פֿרים, און די לויפּערס, און דאָס גאַנצע פֿאַלק פֿון לאַנד, און זיי האָבן אַראָפּגעבראַכט דעם מלך
פֿון גאָטס הויז, און זיי זיינען אַרײַנגעגאַנגען דורך דעם טויער פֿון די לויפּערס אין מלכס הויז. און ער האָט זיך גע־
זעצט אויפֿן טראָן פֿון די מלכים. ²⁰ און דאָס גאַנצע פֿאַלק פֿון לאַנד האָט זיך געפֿרייט, און די שטאָט איז געווען רואיק.
און עַתְלֵיָהוּן האָבן זיי געטייט מיטן שווערד אין מלכס הויז.

טו כִּסְּף מִן־הַכֶּסֶף הַמְּבֹרָא בֵּית־יְהוָה: כִּרְלַעְשֵׁי הַמְּלֹאכָה
 טז יִתְּנֶהוּ וְחִנְקֶרְבוּ אֶת־בֵּית יְהוָה: וְלֹא יִחְשְׁבוּ אֶת־
 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לַתֵּת לַעֲשֵׂי
 יז הַמְּלֹאכָה כִּי כֹאמְנָה הֵם עֹשִׂים: כֶּסֶף אֲשֶׁם וְכֶסֶף חֲטָאוֹת
 יח לֹא יִבָּא בֵּית יְהוָה לְכַהֲנִים יְהוּ: אִם יַעֲלֶה חֲזָאֵל
 יט מֶלֶךְ אֲרָם וְיִלְחֶם עֲלֵיָהּ וְיִלְכְּדֶהָ וְיִשֶׁם חֲזָאֵל פְּנֵיו לַעֲלֹת
 כ עַל־יְרוּשָׁלַם: וַיִּקַּח יְהוָה אֶת־יְהוֹדָה אֶת בְּלִתְהַקְדָּשִׁים
 כא אֲשֶׁר־הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וַיהוֹרָם וַאֲחֹנִידוֹ אֲבֹתָיו מִלְכֵי
 כב יְהוּדָה וְאֶת־קִדְשָׁיו וְאֶת בְּלִתְהוֹב הַנִּמְצָא בְּאֶצְרוֹת בֵּית
 כג יְרוּשָׁלַם: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה חִלּוֹאֲהֶם
 כד כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקְמוּ
 כה עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּקֶשֶׁר וַיְכּוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֵּית מֶלֶךְ הַיָּרֵךְ
 כו סֵלָא: וַיִּזְכְּדוּ בְּדִשְׁמַעַת וַיהוֹזָבָד בְּדִשְׁמָר וְעֲבָדָיו הִכְּתוּ
 כז וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה
 כח בְּנֵי־תַחְתָּיו:

יג

א בְּשָׁנָה עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בְּדִאֲחֹזְרוֹ מֶלֶךְ יְהוּדָה
 ב מֶלֶךְ יְהוֹאָחָז בְּדִיְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שִׁבְעַת עֲשָׂרָה
 ג שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הַרְעָה בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְכְּדוּ אַחֲרַי חֲטָאוֹת יִרְבָּעָם
 ד בְּדִינְבֹט אֲשֶׁר־הִחְטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר מִמֶּנָּה: וַיִּחְדַּר
 ה אֶת יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיָד חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד
 ו בְּדִהֲדָד בְּחֲזָאֵל בְּלִי־יָמִים: וַיִּחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי יְהוָה
 ז וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי יְהוָה כִּי רָאָה אֶת־לַחֲצֵן יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחֲצֵן
 ח אֶתֶם מֶלֶךְ אֲרָם: וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיַּצֵּא
 ט מִחַתַּת יַד־אֲרָם וַיִּשְׁכְּבוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֲלֵיהֶם כַּחֲמוֹל
 י שְׁלֹשׁ־שָׁבוֹת: אֲךָ לֹא־סָרוּ מִחַטָּאוֹת בֵּית־יִרְבָּעָם אֲשֶׁר־הִחְטִי

יג יב כב' בס"א ויוזכר יג, ו' החטא קרי

פלי, פלעגט ניט געמאכט ווערן פאר דעם הויז פון גאט
 פון דעם געלט וואס איז געבראכט געווארן אין הויז פון
 גאט. 15 נייערט צו די ווערקמיינסטערס פלעגט מען עס
 געבן, און זיי פלעגן דערמיט פארריכטן דאס הויז פון גאט.
 16 און מע פלעגט זיך ניט רעכענען מיט די מענטשן וואס מע
 פלעגט געבן דאס געלט אויף זייער האנט, אויף צו געבן
 צו די בעל־מלאכהס, נייערט אויף נאמנות האבן זיי
 געארבעט.

17 דאס געלט פון שוידאָפּפער און דאָס געלט פון
 זינדאָפּפער פלעגט ניט געבראכט ווערן אין הויז פון גאט;
 דאָס פלעגט געהערן צו די פּהנים.

18 דענסמאָל איז אַרויפגעגאַנגען חזאל דער מלך פון
 אָרם, און האָט געהאַלטן מלחמה אויף גת, און האָט זי
 באַצוונגען. און חזאל האָט געקערט זיין פנים אַרויפצו־
 גיין אויף ירושלים.

19 האָט יהוֹאָשׁ דער מלך פון יהודה גענומען אלע
 הייליקע זאַכן וואָס יהוֹשָׁפָט, און יהוֹרָם, און אחזיהו, זיינע
 עלטערן, די מלכים פון יהודה, האָבן געהייליקט, און זיינע
 אייגענע געהייליקטע זאַכן, און דאָס גאַנצע גאַלד וואָס
 האָט זיך געפונען אין די שאַצקאַמערן פון גאָטס הויז און
 פון מלכס הויז, און ער האָט עס אוועקגעשיקט צו חזאל
 דעם מלך פון אָרם. און ער האָט אָפּגעצויגן פון ירושלים.
 20 און די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹאָשׁ, און אַלץ וואָס
 ער האָט געטאַן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די
 צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

21 און זיינע קנעכט זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן געבונטעוועט אַ בונט, און האָבן דערשלאָגן יוֹאָשׁ אין בית־מלוא,
 וואָס נידערט אַראָפּ צו סלאָ. 22 יוזכר דער זון פון שמעָתן, און יהוֹזָבָד דער זון פון שוֹמְרוֹן, זיינע קנעכט, האָבן אים
 געשלאָגן, און ער איז געשטאַרבן. און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאַט. און זיין זון אַמַצְיָה
 איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

יג

1 אין דר"י און צוואַנציקסטן יאָר פון יוֹאָשׁ דעם זון פון אחזיהו, דעם מלך פון יהודה, איז יהוֹאָחָז דער זון פון יהואן
 געוואָרן מלך איבער ישראל אין שוֹמְרוֹן, ואון האָט געקניגט זיבעצן יאָר. 2 און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט
 אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען נאָך די זינד פון יִרְבָּעָם דעם זון פון נבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל;
 ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט דערפון. 3 און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישראל, און ער האָט זיי געגעבן אין
 דער האַנט פון חזאל דעם מלך פון אָרם, און אין דער האַנט פון בְּדִהֲדָד דעם זון פון חזאלן, אַלע טעג.

4 האָט יהוֹאָחָז געבעטן צו גאָט, און גאָט האָט צוגעהערט צו אים, וואָרום ער האָט געזען די דריקונג פון ישראל, אַז
 דער מלך פון אָרם האָט זיי געדריקט—און גאָט האָט געגעבן ישראל אַ העלפער, און זיי זיינען אַרויס פון אונטער דער
 האַנט פון אָרם; און די קינדער פון ישראל זיינען געזעסן אין זייערע געזעלטן אַווי ווי געכט־אייִערנעכטן. 6 אָבער זיי
 האָבן זיך ניט אָפּגעקערט פון די זינד פון דעם הויז פון יִרְבָּעָמען, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; זיי זיינען

געגאנגען דערין; און אויך די אַשרה איז געבליבן שטיין אין שומרון. וואָרום ער האָט ניט איבערגעלאָזן יהואָחזן קיין מאַנשאַפֿט, נאָר בלויז פּוּפֿציק רייטער, און צען רייטוועגן, און צען טויזנט פּוּסגייער. ווייל דער מלך פון אַרם האָט זיי אומגעבראַכט, און זיי געמאַכט אַזוי ווי שטויב צום טרעטן.

און די איבעריקע זאַכן וועגן יהואָחזן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפֿט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

און יהואָחז האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין שומרון. און זיין זון יואָש איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר פון יואָש דעם מלך פון יהודה איז יהואָש דער זון פון יהואָחזן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, ואון האָט געקניגט זעכצן יאָר. און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון אַלע זינד פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון נבֿטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער איז געגאָנגען דערין.

און די איבעריקע זאַכן וועגן יואָש, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפֿט, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אַמְצִיָה דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

און יואָש האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן;

און יִרְבֵּעַם האָט זיך געזעצט אויף זיין טראָן. און יואָש איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל.

און אַלישע איז קראַנק געוואָרן אויף דער קראַנקשאַפֿט וואָס ער האָט געזאָלט פון איר שטאַרבן; און יואָש דער מלך פון ישראל האָט אַראָפּגענידערט צו אים, און ער האָט געוויינט אויף זיין פנים, און האָט געזאָגט: פּאַטער מיינער, פּאַטער מיינער, רייטוועגן און רייטער פון ישראל!

האָט אַלישע צו אים געזאָגט: ברענג אַ בויגן און פּיילן. האָט ער אַ בויגן און פּיילן. האָט ער געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: לייג אַרויף דיין האַנט אויפן בויגן. האָט ער אַרויפגעלייגט זיין האַנט, און אַלישע האָט אַרויפגעטאָן זיינע הענט אויף די הענט פון מלך. און ער האָט געזאָגט: עפן דעם פענצטער צו מורח; האָט ער געעפנט. האָט אַלישע געזאָגט: שים; און ער האָט געשאָסן. האָט ער געזאָגט: אַ פּייל פון ישועה פון גאָט, און אַ פּייל פון ישועה אַקעגן אַרם; און וועסט שלאָגן אַרם אין אַפּק ביו צום פאַרלענדן.

און ער האָט געזאָגט: נעם די פּיילן; און ער האָט זיי גענומען. האָט ער געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: שלאָג אָן דער ערד; און ער האָט געשלאָגן דריי מאָל און האָט זיך אָפּגעשטעלט.

האָט געזעענט אויף אים דער געטלעכער מאַן, און האָט געזאָגט: געזאָלט שלאָגן פּינף אָדער זעקס מאָל; דענסט מאָל וואָלסטו געשלאָגן אַרם ביו צום פאַרלענדן; אָבער אַצינד וועסטו נאָר דריי מאָל שלאָגן אַרם.

און אַלישע איז געשטאַרבן, און מע האָט אים באַגראָבן.

אֶת־יִשְׂרָאֵל בַּה הִלֵּךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עִמָּה בְּשֹׁמְרוֹן: כִּי לֹא הִשְׁאִיר לַיהוָה עִם כִּי אִסְחָמְשִׁים פְּרָשִׁים וְעִשְׂרֵה רֶכֶב וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים רִגְלִי כִּי אֲבָדָם מִלֶּךְ אֲרָם וַיִּשְׁמַם כַּעֲפָר לְדָשׁ: וַיְהִי דִבְרֵי יְהוָה וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הַלְּוֹאִיהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוָה עַם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנֵי תַחְתּוֹ: בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוּאֵשׁ בֶּן־יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע כַּעֲשֵׂי יְהוָה לֹא־סָר מִכָּל־הַפְּסָוִת יִרְבֵּעָם כִּדְבַר אֲשֶׁר־הִטָּא אֶת־יִשְׂרָאֵל בַּה הִלֵּךְ: וַיְהִי דִבְרֵי יוֹאָשׁ וְכֹל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־נִלְחַם עִם אַמְצִיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַלְּוֹאִיהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עַם־יְהוָה וַיִּרְבֵּעָם יָשָׁב עַל־כַּסְאֵו וַיִּקְבֹּר יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַלִּישֵׁעַ הִלָּה אֶת־חַלְוֵי אֲשֶׁר יָמוּת־בּו בְּיַד אֱלֹו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶךְ עַל־פְּנֵי וַיֹּאמֶר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו: וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישֵׁעַ קַח קֶשֶׁת וְחַצִּים וַיִּקַּח אֱלִישֵׁעַ קֶשֶׁת וְחַצִּים: וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הִרְכֵב יָדְךָ עַל־הַקֶּשֶׁת וּרְכֵב יָדְךָ וַיִּשֶׁם אֱלִישֵׁעַ יָדוֹ עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר פָּתַח הַחֲלוֹן קִדְמָה וּפְתַח־וּ וַיֹּאמֶר אֱלִישֵׁעַ יְהִי וַיִּזֶר וַיֹּאמֶר הִיָּתְשׁוּעָה לַיהוָה וְחָזֵק תְּשׁוּעָה בְּאָרֶם וְהִבִּית אֶת־אָרֶם בְּאֶפְקַ עַד־כַּלְהָ: וַיֹּאמֶר קַח הַחַצִּים וַיִּקַּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הִךְ אֲרֻכָּה יָדְךָ שְׁלֹשׁ־פַּעְמַיִם וַיַּעֲמֵד: וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הַאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לַחֲבוֹת חֲמַשׁ אֲוִשֵׁשׁ פַּעְמַיִם אִו הִבִּית אֶת־אָרֶם עַד־כַּלְהָ וְעַתָּה שְׁלֹשׁ פַּעְמַיִם תִּכָּה אֶת־אָרֶם: וַיָּמָת אֱלִישֵׁעַ וַיִּקְבְּרוּ וַיְהִי מוֹאָב יָבֹאוּ בְּאָרֶץ כְּנָעַן

יא' מלא

און באַנדעס פון מואב פלעגן קומען אין לאַנד ביים אַנקום פון יאָר. ²¹ און עס איז געווען, מע באַגראַבט אזוי אַ מענטשן, ערשט זיי דערוועגן אַ באַנדע. האָבן זיי אַרייַנגעוואָרפן דעם מאַן אין אַלישעס קבר. און דער מאַן האָט זיך געקליקט בײַ ער האָט זיך אַנגערירט אָן אַלישעס בײַנער, און איז לעבעדיק געוואָרן, און האָט זיך געשטעלט אויף זײַנע פּיס.

²² און חזאל דער מלך פון אַרם האָט געדריקט ישראל אַלע טעג פון יהואָחזן. ²³ אָבער גאָט האָט זיי געלייטעליקט און זיך דערבאַרימט אויף זיי, און האָט זיך צוגעקערט צו זיי פון וועגן זײַן בונד מיט אַברהם, יצחק, און יעקב. און ער האָט זיי נישט געוואָלט אומברענגען, און האָט זיי נישט אַוועקגעוואָרפן פון זײַן פּנים בײַ אַצונד.

²⁴ און חזאל דער מלך פון אַרם איז געשטאַרבן, און זײַן זון בְּדַהַד איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

²⁵ און יהואָש דער זון פון יהואָחזן האָט צוריק געקערט פון דער האַנט פון בְּדַהַד דעם זון פון חזאלן די שטעט וואָס ער האָט געהאַט צוגענומען פון דער האַנט פון זײַן פאָטער יהואָחזן אין מלחמה. דרײַ מאָל האָט אים יואָש געשלאָגן, און האָט צוריקגעקערט די שטעט פון ישראל.

ד ¹ אין צווייטן יאָר פון יואָש דעם זון פון יואָחזן, דעם מלך פון ישראל, איז אַמציָהו דער זון פון יואָש דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ² פּינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אָו ער איז געוואָרן מלך, און נײַן און

^{כא} שְׁנָה: וַהֲלוּ הֵם | קִבְּרִים אִישׁ וְהֵיָה רָאוּ אֶת־הַגִּיד וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת־הָאִישׁ בְּקִבְּרֵי אֲלִישֶׁע מֶלֶךְ וַיִּנַּע הָאִישׁ בַּעֲצָמוֹת אֲלִישֶׁע וַיְחַי וַיִּקָּם עַל־דְּגָלוֹ: ^{כב} חזאל מלך אַרם לָחֵץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי יְהוֹאָחֵז: וַיְחַי וְהָיָה אִתָּם וַיִּרְחַמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲתֵּי אֲבָרְתָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתֵם וְלֹא־הִשְׁלִיכֶם מֵעַל־פְּנֵי עַד עָתָה: ^{כג} וַיָּמָת חזאל מלך אַרם וַיִּמְלֹךְ בְּדַהַד בְּנוֹ תַחֲמִזוֹ: ^{כד} וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בְּיְהוֹאָחֵז וַיִּקַּח אֶת־הַעֲרִים מִיַּד בְּדַהַד בְּדַחְזָל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחֵז אֲבִיו בַּמִּלְחָמָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים הַבְּרִי וַאֲשׁ וַיָּשָׁב אֶת־עָרֵי יִשְׂרָאֵל: ^ד

^א בשנת שנים ליואש ביהואחז מלך ישראל מלך אמציהו ^ב ביהואש מלך יהודה: בדעשרים וחמש שנה הנה במלכו ועשרים ותשלע שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדין מדידושלם: ועש הישר בעיני יהוה רק לא בדרך אביו ככל אשר עשה יואש אביו עשה: רק הבמות לאיסרו עוד העם מנבחים ומקמרים בבמות: והיו כאשר חוקה הממלכה בירו ויך אתיעבדיו המקים את המלך אביו: ואתבני המקים לא המית בכתוב בספר תורתמשה אשרצוה יהוה לאמר לאיומתו אבות על בנים ובנים לאיומתו עלאבות כי אבדאיש בחטאו ימות: והאדהבה אתארום בגיהמלח עשרת אלפים ותפש אתהסלע במלחמה ויקרא אתשמיה וקראל עד היום הנה: או שלח אמציה מלאכים אליוואש ביהואחז ביהוא מלך ישראל לאמר לכה נתראה פנים: וישלח יואש מלך ישראל אל אמציהו מלך יהודה לאמר אשר בלבנון שלח אלתיארו אשר

י, ב' יח' ו' יט' ז' סח' ק'

צוואַנציק יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זײַן מוטער איז געווען יהועדן פון ירושלים. ³ און ער האָט געטאָן וואָס איז דעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אָבער נישט אזוי ווי זײַן פאָטער דוד; ער האָט געטאָן אזוי ווי אַלץ וואָס זײַן פאָטער יואָש האָט געטאָן. ⁴ גאָר די בָּמוֹת זײַנען נישט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פּאַלֶק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת.

⁵ און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען באַפעסטיקט אין זײַן האַנט, אזוי האָט ער דערשלאָגן זײַנע קנעכט וואָס האָבן דערשלאָגן זײַן פאָטער דעם מלך. ⁶ אָבער די קינדער פון די דערשלעגער האָט ער נישט געטייט, אזוי ווי עס שטייט געשריבן אין בוך פון תּוֹרַת־מֹשֶׁה, וואָס גאָט האָט באַפוילן, אזוי צו זאָגן: פּאָטערס זאָלן נישט געטייט ווערן פאַר קינדער, און קינדער זאָלן נישט געטייט ווערן פאַר פּאָטערס; נײַערט יעטוועדער פאַר זײַן זינד זאָל געטייט ווערן.

⁷ ער האָט געשלאָגן פון אָדום אין טאָל פון זאָלץ צען טויזנט, און אײַנגענומען סלע אין מלחמה, און גערופן איר נאָמען יְקַתָּאֵל ווי זי הייסט בײַ אויף היינטיקן טאָג.

⁸ דענסמאָל האָט אַמציָה געשיקט שלוחים צו יהואָש דעם זון פון יהואָחז דעם זון פון יהואן, דעם מלך פון ישראל, אזוי צו זאָגן: קום לאָמיר זיך אַנקוקן אין פּנים.

⁹ האָט יהואָש דער מלך פון ישראל געשיקט צו אַמציָהו דעם מלך פון יהודה, אזוי צו זאָגן: דער דאָרן וואָס איז לבנון

האָט געשיקט צו דעם צעדערבוים וואָס אין לבָנון, און צו זאָגן: גיב דיין טאַכטער צו מיין זון פאַר אַ ווייב. און פאַרבייגעגאַנגען אַ ווילדע חיה וואָס אין לבָנון, און האָט צעטרעטן דעם דאַרן. ¹⁰ שלאָגן האָסטו געשלאָגן אַדום, און דיין האַרץ האָט דיך דערהויבן; האַלט דיין כבוד, און זיך אין דער היים. און נאָך וואָס זאָלסטו זיך רייצן מיט בייז, און פאַלן דו און יהודה מיט דיר?

¹¹ אָבער אַמציָהוּ האָט ניט צוגעהערט. און יהואָש דער מלך פון ישראל איז אַרויפגעגאַנגען, און זיי האָבן זיך אָנגעקוקט אין פנים, ער און אַמציָהוּ דער מלך פון יהודה, אין בית־שֶׁמֶשׁ וואָס געהערט צו יהודה. ¹² און יהודה איז געשלאָגן געוואָרן פאַר ישראל, און זיי זיינען אַנטלאָפן איטלעכער צו זיינע געצעלטן.

¹³ און אַמציָהוּ דעם מלך פון יהודה, דעם זון פון יהואָש דעם זון פון אחזיהוּ, האָט יהואָש דער מלך פון ישראל געכאַפט אין בית־שֶׁמֶשׁ. און ער איז געקומען קיין ירושלים, און האָט דורכגעבראַכן די מויער פון ירושלים פון דעם טויער פון אפרים ביז דעם ווינקלטויער, פיר הונדערט אײלן. ¹⁴ און ער האָט צוגענומען דאָס גאַנצע גאַלד און זילבער, און אַלע כלים, וואָס האָבן זיך געפונען אין הויז פון גאָט און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס הויז, און משפּוּך קינדער, און האָט זיך אומגעקערט קיין שומרון. ¹⁵ און די איבעריקע זאַכן פון יהואָש וואָס ער האָט געטאָן און זיין גבורהשאַפט, און ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אַמציָהוּ דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

¹⁶ און יהואָש האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל. און זיין זון ירבעם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹⁷ און אַמציָהוּ דער זון פון יואָש, דער מלך פון יהודה, האָט געלעבט נאָך דעם טויט פון יהואָש דעם זון פון יהואָחזן, דעם מלך פון ישראל, פופצן יאָר.

¹⁸ און די איבעריקע זאַכן וועגן אַמציָהוּ, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

¹⁹ און מע האָט געבונטעוועט אויף אים אַ בונט אין ירושלים, און ער איז אַנטלאָפן קיין לכיש; אָבער מע האָט נאָכ־געשיקט נאָך אים קיין לכיש, און מע האָט אים דאַרטן געטייט. ²⁰ און מע האָט אים געבראַכט אויף פּערד. און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין ירושלים לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.

²¹ און דאָס גאַנצע פּאַלק פון יהודה האָט גענומען עזריהוּ, וואָס איז געווען ועכצן יאָר אַלט, און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר מלך אויפן אָרט פון זיין פאָטער אַמציָהוּ.

²² ער האָט אַרומגעבויט אילת און האָט זי צוריקגעקערט צו יהודה, נאָכדעם ווי דער מלך האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן.

²³ אין פופצנטן יאָר פון אַמציָהוּ דעם זון פון יואָש, דעם מלך פון יהודה, איז ירבעם דער זון פון יואָש דעם

בלבָנון לאַמֵר הִנֵּה אֶת־בִּתְּךָ לְבָנִי לְאִשָּׁה וְתַעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְבָּנון וְתִרְמָם אֶת־הַחֹהֶ: הַבַּיִת אֶת־אָדום וְיִשְׂאֵף לְבָדּוּ הַכְּבֹד וְשֵׁב בְּבִיתְךָ וְלִמָּה תִתְנַדֵּה בְרַעְיָה וְנִסְלַמָּה אִתָּה וְיִהְיֶה עִמָּךְ: וְלֹא־שָׁמַע אַמְצִיָּהוּ יָעַל יְהוָשׁ מִלְךְ־יִשְׂרָאֵל וְיִתְרָאֵי פָנִים הוּא וְאַמְצִיָּהוּ מִלְךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוּדָה: וַיִּגְנַף יְהוּדָה לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹס אִישׁ לְאַהֲלֹ: וְאֵת אַמְצִיָּהוּ מִלְךְ־יְהוּדָה בְּיְהוָשׁ בְּדֹאמְנֹהוּ הַפֶּשֶׁת יְהוָשׁ מִלְךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ בְּחֹמַת יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפֶּנֶה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה: וְלָקַח אֶת־כָּל־יְהוּדָה וְהַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־הַכֹּהֵלִים הַנִּמְצָאִים בְּיִתְיָהוּהָ וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַמַּעֲרָבוֹת וַיִּשֶׁב שְׁמוֹנֶה: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּבְרָחֻהוּ וְאֲשֶׁר נָלַחַם עִם אַמְצִיָּהוּ מִלְךְ־יְהוּדָה הַלְּאֵהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוָשׁ עַם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְךְ־יְרֻבְעָם בְּנוֹ תַחְתָּיו: וַיְהִי אַמְצִיָּהוּ בְּיְהוָשׁ מִלְךְ־יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוָשׁ בְּדֹוֹאמְנֹהוּ מִלְךְ־יִשְׂרָאֵל הַמֶּשֶׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אַמְצִיָּהוּ הַלְּאֵהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו כֶּשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיָּנֹס לְכִישָׁה וַיִּשְׁלַחֻהוּ אַחֲרָיו לְפִישָׁה וַיִּמְתְּרוּ שָׁם: וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקְבֹּר בִּירוּשָׁלַם עַם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד: וַיִּקְחוּ כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲזַרְיָה וְהָיָא כְּרֶשֶׁת עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיִּמְלְכוּ אֹתוֹ תַחַת אֲבֹתוֹ אַמְצִיָּהוּ: הוּא בְּנֵה אֶת־אֵילַת וַיִּשְׁבָּה לַיהוּדָה אַחֲרָי כַּב שִׁכְבֵי־הַמֶּלֶךְ עַם־אֲבֹתָיו: בְּשֵׁנַת חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה נִלְאֲמְצִיָּהוּ בְּיְהוָשׁ מִלְךְ־יְהוּדָה מִלְךְ־יְרֻבְעָם בְּיְהוָשׁ

¹⁰ לַחֲדָאֵי קִי ¹¹ יֵא וַיִּבֹא קִי

כד מלך ישראל בשמרון ארבעים ואחת שנה: ויעש הרע
 בעיני יהוה לא סר מפלחמאות ירבעם בך נבט אשר
 כה החטיא את ישראל: הוא השיב את-נבול ישראל
 מלכוא חמת ערבים הערבה בדבר יהוה אלני ישראל
 אשר דבר ביד-עבדו יונה בן-אמתי הנביא אשר מנת
 כו החפר: כיראה יהוה את-עני ישראל מרה מאד ואפס
 כז עצור ואפס עזוב ואן עזר לישראל: ולא דבר יהוה
 למחות את-שם ישראל מתחת השמים ויושעם ביד
 כח ירבעם בן-ואש: ויתר דברי ירבעם וכל-אשר עשה
 ונבדתו אשר-נלחם ואשר השיב את-דמשק ואת-חמת
 ליהודה בישראל הלא-תם כתובים על-ספר דברי הימים
 כט למלכי ישראל: וישבב ירבעם עס-אבתיו עם מלכי
 ישראל ומלך זכריה בנו תחמיו:

טו

א בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל מלך
 ב עזריה בן-אמזיה מלך יהודה: בדרש עשרה שנה
 ג היה במלכו חמשים ושתים שנה מלך בירושלם ושם
 ד אמו יכליהו מירושלם: ויעש הישר בעיני יהוה ככל
 ה אשר-עשה אמציהו אביו: רק הפמות לאסרו עוד
 ו העם מנבחים ומקשרים בבמות: וינע יהוה את-המלך
 ז ויהי מצרע ערבים מתו וישב בבית החפשית ויתם
 ח בן-המלך על-הבית שפט את-עם הארץ: ויתר דברי
 ט עזר יהו וכל-אשר עשה הלא-תם כתובים על-ספר דברי
 י הימים למלכי יהודה: וישבב עזריה עס-אבתיו ונקברו
 יא אתו עס-אבתיו בעיר דוד ומלך יותם בנו תחמיו:
 יב בשנת שלשים ושמה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך
 יג זכריהו בן-ירבעם על-ישראל בשמרון ששה חדשים:

יג כג' מא' כד' מא' כח' קס' ב'ק

מלך פון ישראל געווארן מלך אין שומרון, ואון האָט
 געקניגט אײן און פּערציק יאָר. ״ און ער האָט געטאָן
 וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט
 אָפּגעקערט פון אלע זינד פון ירבעם דעם זון פון נבטן,
 וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

״ ער האָט צוריקגעשטעלט דעם געמאַרק פון
 ישראל, פון ווי מע קומט קיין חמת ביז דעם ים פון פלויין,
 אזוי ווי דאָס וואָרט פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, וואָס
 ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט יונה דעם זון פון אמתיין,
 דעם נביא, וואָס פון גת-חפר. ״ וואָרום גאָט האָט געזען
 די פיינן פון ישראל, אַז זי איז זייער ביטער, און קיין מוטער-
 מענטש איז ניטאָ, און ניטאָ ווער וואָל העלפן ישראל. ״ און
 גאָט האָט ניט געוואָלט אויסמעקן דעם גאַמען פון ישראל
 פון אונטערן הימל, און ער האָט זיי געהאַלפן דורך דער
 האַנט פון ירבעם דעם זון פון יואשן.

״ און די איבעריקע זאַכן וועגן ירבעמען, און אלץ
 וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, ווי ער האָט
 מלחמה געהאַלטן, און ווי ער האָט צוריקגעקערט דמשק
 און חמת צו יהודה און ישראל, דאָס איז שוין באַשריבן אין
 בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

״ און ירבעם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן,
 מיט די מלכים פון ישראל. און זיין זון זכריה איז געוואָרן
 מלך אויף זיין אָרט.

טז

א אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון ירבעם דעם מלך פון ישראל, איז עזריהא דער זון פון אמציה דעם
 מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ״ זעכצן יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי און פופציק
 יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער גאַמען פון זיין מוטער איז געווען יכליהו פון ירושלים.

״ און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי אלץ וואָס זיין פאָטער אמציה האָט
 געטאָן. ״ נאָר די במות זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאַלק האָט נאָך אלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די במות.
 ״ און גאָט האָט געפלאַגט דעם מלך, און ער איז געווען אַ מצורע ביז דעם טאָג פון זיין טויט. און ער איז געזעסן אין
 דעם אָפּגעזונדערטן הויז. און יותם דעם מלכס זון איז געווען איבערן פאַלאַץ; ער האָט געמשפּט דאָס פאַלק פון לאַנד.
 ״ און די איבעריקע זאַכן וועגן עזריהן, און אלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַט-
 געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

״ און עזריה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.
 און זיין זון יותם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

״ אין אַכט און דרייסיקסטן יאָר פון עזריהו דעם מלך פון יהודה, האָט זכריהו דער זון פון ירבעמען געקניגט איבער

״ אין פסוק 13 און אנדערע ערטער איז דער גאַמען עזריהו.

וַעֲשֵׂה דָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא סָר ט
 מִחֲפָאוֹת יְרֻבְעָם בְּדִבְרֵי אֲשֶׁר הִחְמִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:
 וַיִּקְשֶׁר עָלָיו שָׁלֹם בְּדִבְרֵי וַיִּכְרוּ קְבָלָעִם וַיִּמְתְּחוּ וַיִּמְלֹךְ י
 תַּחְמוּי: וַתֵּר דְּבַרִּי זְכַרְיָה הֵנָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבַרִּי י
 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־י
 יְהוָה לֵאמֹר בְּנֵי רַב־עֵיִם יִשְׁכּוּ לָךְ עַל־פֶּסֶת יִשְׂרָאֵל
 וַיְהִי־כֵן: שְׁלוֹם בְּדִבְרֵי מֶלֶךְ בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים י
 וַתִּשַׁע שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְרֻבְעָם בְּשִׁמְרוֹן:
 וַיַּעַל מִנְחָם בְּדִבְרֵי מִתְרַצָּה וַיָּבֵא שְׁמֵרוֹן בְּיַד אֶת־שְׁלוֹם י
 בְּדִבְרֵי שְׁמֵרוֹן וַיִּמְתְּחוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְמוּי: וַתֵּר דְּבַרִּי ט
 שְׁלוֹם וַקְשֶׁרוּ אֲשֶׁר לְקֶשֶׁר הֵנָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבַרִּי
 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: אִו יְבַדְּמִנְחָם אֶת־הַפֶּסֶת ט
 וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־נִבְלֵיהָ מִתְרַצָּה כִּי לֹא פָתַח
 בְּיַד אֶת פְּלִי־הַהַרְוֹתֶיהָ בַּקֶּע: בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וַחֲשַׁע י
 שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ מִנְחָם בְּדִבְרֵי עַל־יִשְׂרָאֵל
 עָשָׂר שָׁנִים בְּשִׁמְרוֹן: וַעֲשֵׂה דָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא־סָר י
 מִעַל חֲפָאוֹת יְרֻבְעָם בְּדִבְרֵי אֲשֶׁר־הִחְמִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל
 כְּלִי־מוֹי: בָּא פִּיל מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מִנְחָם י
 לְפִיל אֶלֶף כֶּפֶר־בַּסֶּף לַחַיִּים דָּוִד אֲתוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה
 בְּיָדוֹ: וַיֵּצֵא מִנְחָם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גְּבוּרֵי כ
 הַחַיִּל לְתַת לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ
 אֶחָד וַיִּשָּׁב מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בְּאֶרֶץ: וַתֵּר כ
 דְּבַרִּי מִנְחָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הַלְּזֹאֲתָהּ כְּתוּבִים עַל־
 סֵפֶר דְּבַרִּי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּשָּׁב מִנְחָם עִם־כ
 אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פַּקְחִיָּה בְּנֵי תַחְמוּי: בְּשָׁנַת חֲמִשִּׁים כ
 שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ פַּקְחִיָּה בְּדִבְרֵי מִנְחָם עַל־
 יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שְׁנָתִים: וַעֲשֵׂה דָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא כ
 ט' מלאר טו' ככל יז' מלאר

ישראל אין שומרון זעקס חדשים. * אין ער האָט געטאָן
 וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי זיינע
 עלטערן האָבן געטאָן: ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון
 די זינד פון יְרֻבְעָם דעם זון פון נְבָטָן, וואָס ער האָט
 געמאַכט זינדיקן ישראל.

10 און שלום דער זון פון יְבָשָׁן האָט געמאַכט אַ בונט
 אויף אים, און האָט אים געשלאָגן אַנטקעגן פאַרן פּאַלק,
 און אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

11 און די איבעריקע זאַכן וועגן זכַרְיָהן, זיי זיינען
 באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים
 פון ישראל.

12 דאָס איז געווען דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט
 גערעדט צו יְהוֹאָן, אזוי צו זאָגן: קינדער ביזן פירטן דורך
 וועלן דיר זיצן אויפן טראָן פון ישראל; און אזוי איז געשען.

13 שלום דער זון פון יְבָשָׁן איז געוואָרן מלך אין ניין
 און דרייסיקסטן יאָר פון עזַרְיָה דעם מלך פון יהודה; און
 ער האָט געקיינט אַ חודש צײַט אין שומרון.

14 איז אַרויפגעגאַנגען מִנְחָם דער זון פון גְּדִין, פון
 תְּרַצָּה, און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט געשלאָגן
 שלום דעם זון פון יְבָשָׁן אין שומרון, און האָט אים געטייט,
 און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

15 און די איבעריקע זאַכן וועגן שלומען, און זיין
 בונט וואָס ער האָט געבונטעוועט, דאָס איז באַשריבן אין
 בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

16 דענסמאַל האָט מִנְחָם געשלאָגן תַּפְסַח מיט אַלע
 וואָס אין איר, און אירע געמאַרקן פון תְּרַצָּה אָן. ווייל
 מע האָט אים ניט געעפנט, האָט ער זי געשלאָגן אַלע
 אירע טראָגעדיקע האָט ער אויפגעשפּאַלטן.

17 אין ניין און דרייסיקסטן יאָר פון עזַרְיָה דעם מלך פון יהודה איז מִנְחָם דער זון פון גְּדִין געוואָרן מלך איבער
 ישראל, (און האָט געקיינט) צען יאָר אין שומרון.

18 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט אַלע זיינע טעג זיך ניט אָפגעקערט פון די
 זינד פון יְרֻבְעָם דעם זון פון נְבָטָן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

19 איז געקומען פּוּל דער מלך פון אַשׁוּר אויפן לאַנד, און מִנְחָם האָט געגעבן פּוּלן טויזנט צענטער זילבער, אַז זיין
 האַנט זאָל זיין מיט אים צו באַפעסטיקן די מלוכה אין זיין האַנט. 20 און מִנְחָם האָט אויסגעוואָרפן דאָס געלט אויף
 ישראל, אויף אַלע ווילפאַרמעגלעכע, פּופציק שְׁקָלִים זילבער אויף יעטוועדער מאָן, כּדִּי צו געבן דעם מלך פון
 אַשׁוּר. און דער מלך פון אַשׁוּר האָט זיך אומגעקערט, און האָט זיך ניט אָפגעשטעלט דאָרטן אין לאַנד.

21 און די איבעריקע זאַכן וועגן מִנְחָמֶען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַט־
 געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

22 און מִנְחָם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון פַּקְחִיָּה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

23 אין פּופציקסטן יאָר פון עזַרְיָה דעם מלך פון יהודה איז פַּקְחִיָּה דער זון פון מִנְחָמֶען געוואָרן מלך איבער
 ישראל אין שומרון, (און האָט געקיינט) צוויי יאָר.

24 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון די זינד פון יְרֻבְעָם

עם-אבתיו ויקבר עם-אבתיו בעיר דוד אביו וימלך אהו בןו מתתיו:

טז

בשנת שבע-עשרה שנה לפקח בדרמלדו מלך אהו ב-
בדיותם מלך יהודה: בדרעשרים שנה אהו במלכו ב-
ושש-עשרה שנה מלך בירושלם ולא-עשה הישר
בעיני יהוה אלהיו כדוד אביו: וילך כדרך מלכי
ישראל ונס את-בנו העביר באש פתעבות הגוים אשר
הודיש יהוה אתם מפני בני ישראל: ויזבח ויקטר ד-
בכמות ועלה-הקבעות ותחת כל-עץ רענן: או יעלה רצין ה-
מלך-ארם ופקח בדרמלדו מלך-ישראל ירושלם
למלחמה ויצרו על-אהו ולא יכלו להדחם:
בעת ההוא השיב רצין מלך-ארם את-אילת לארם ו
וינשל את-יהודים מאילות וארומים באו אילת וישבו
שם עד היום הזה: וישלח אהו מלאכים אל-הגלת ו
פלסר מלך-אשור לאמר עבדך ובנה אני עלה ודושעני
מכה מלך-ארם ומכה מלך ישראל הקומים עלי: ויקח ח
אהו את-הכסף ואת-הזהב הנמצא בית יהוה ובאצרות
בית המלך וישלח למלך אשור שחר: וישמע אליו ט
מלך אשור ויעל מלך אשור אל-דמשק ויתפשטה ויגלה
קיריה ואת-רצין המית: וילך המלך אהו לקראת הגלת י
פלאסר מלך-אשור ודמשק וירא את-המוזבח אשר
בדמשק וישלח המלך אהו אל-אוריה הכהן את-דמות
המוזבח ואת-תבניתו לכל-מעשהו: ויבן אוריה הכהן יא
את-המוזבח ככל אשר-שלה המלך אהו מדמשק בן
עשה אוריה הכהן עד-בוא המלך-אהו מדמשק: ויבא יב
המלך מדמשק וירא המלך את-המוזבח ויקרב המלך

1 ה' ארומים קר 2 בשוק ודגש אחוז

אין יותם האט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן.
און ער איז באגראבן געווארן לעבן זיינע עלטערן אין זיין
פאטער דודס שטאט. און זיין זון אהו איז געווארן מלך
אויף זיין ארט.

טז

1 אין זיבעצנטן יאר פון פקח דעם זון פון רמליהון,
איז אהו דער זון פון יותם דעם מלך פון יהודה
געווארן מלך. 2 צוואנציק יאר איז אהו אלט געווען, אז
ער איז געווארן מלך, און ועכצן יאר האט ער געקיינט
אין ירושלים.

און ער האט ניט געטאן וואס איז רעכטפארטיק אין
די אויגן פון יהוה זיין גאט, אזוי ווי זיין פאטער דוד.
3 נייערט ער איז געגאנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון
ישראל. און ער האט אויך געמאכט דורכגיין זיין זון דורכ
פייערא, אזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואס
גאט האט זיי פארטריבן פון פאר די קינדער פון ישראל.
4 און ער האט געשלאכט און גערייכערט אויף די במות,
און אויף די בערגלעך, און אונטער יעטועדער צווייג
האפטיקן בוים.

5 דענסמאל איז ארויפגעקומען רצין דער מלך פון
ארם, און פקח דער זון פון רמליהון, דער מלך פון ישראל,
קיין ירושלים אויף מלחמה; און זיי האבן געלעגערט אויף
אהו, און ניט געקענט בייקומען.

6 אין יענער צייט האט רצין דער מלך פון ארם
צוריקגעקערט אילת צו ארם, און האט ארויסגעווארפן די
יהודהער פון אילת. און די אדומים זיינען געקומען קיין
אילת, און זיינען דארטן געבליבן זיצן ביז אויף היינטיקן
טאג.

7 און אהו האט געשיקט שלוחים צו תגלת-פלסר דעם מלך פון אשור, אזוי צו זאגן: דיין קנעכט און דיין זון בין איך;
קום ארויף און העלף מיר פון דער האנט פון דעם מלך פון ארם, און פון דער האנט פון דעם מלך פון ישראל, וואס
זיינען אויפגעשטאנען אויף מיר.

8 און אהו האט גענומען דאס זילבער און דאס גאלד וואס האט זיך געפונען אין גאטס הויז און אין די שאצקאמערן פון
מלכס הויז, און האט געשיקט צום מלך פון אשור שוחד. 9 און דער מלך פון אשור האט צוגעהערט צו אים, און דער
מלך פון אשור איז ארויפגעגאנגען אויף דמשק, און האט זי איינגענומען, און האט פארטריבן אירע באוויינער קיין קיר,
און רצינען האט ער געטייט.

10 און דער מלך אהו איז געגאנגען קיין דמשק אנטקעגן תגלת-פלאסר דעם מלך פון אשור, און ער האט געזען
דעם מוזבח וואס אין דמשק. און דער מלך אהו האט געשיקט צו אוריה דעם פהן די געשטאלט פון דעם מוזבח און זיין
געבוי לויט זיין גאנצער ארבעט. 11 און אוריה דער פהן האט אויפגעבויט דעם מוזבח; אזוי ווי אלץ וואס דער מלך
אהו האט געשיקט פון דמשק, אזוי האט אוריה דער פהן געמאכט, איידער דער מלך אהו איז געקומען פון דמשק.
12 און אז דער מלך איז געקומען פון דמשק, האט דער מלך געזען דעם מוזבח; און דער מלך האט געזענט צום מוזבח,

8 פארברענט צום גאט מולך.

י על-המוֹבֵחַ וַיַּעַל עָלָיו: וַיִּקְטֹר אֶת-עֲלֹתוֹ וְאֶת-מִנְחָתוֹ
 יב וַיִּסַּף אֶת-זִבְחֵי וַיִּזְרַק אֶת-דָּמֵי-הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר-לָו עַל-
 יג הַמִּזְבֵּחַ: וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּקְרַב
 יד מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בַּיִת יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ
 טו עַל-יָרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צְפוֹנָה: וַיִּצְוֵהוּ הַמֶּלֶךְ אֲחָז אֶת-אֹרֶזְיָה
 טז הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקָּטָן אֶת-עֲלֹת-הַבִּקֻּרָה
 וְאֶת-מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת-עֲלֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת-מִנְחָתוֹ וְאֵת
 עֲלֹת כָּל-עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם וְכֻלָּדָם עֲלֵה
 יז וְכֻלָּדֵם-זֶבַח עָלָיו הַזֶּזֶרֶק וּמִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת יְהוָה-לִּי לְבַקֵּר:
 טח וַיַּעַשׂ אֹרֶזְיָה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר-צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֲחָז: וַיִּקְרָץ
 יט הַמֶּלֶךְ אֲחָז אֶת-הַמִּסְגָּרוֹת הַמְּכֹנּוֹת וַיִּסַּר מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת-
 כ הַכִּיֹּר וְאֶת-הַנֵּחֹם הוֹרֵד מֵעַל הַבְּקָר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ
 כא וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים: וְאֶת-מִסַּד הַשִּׁבְתָּה אֲשֶׁר
 כב בְּפִי בַּיִת וְאֶת-מִבְּוֵאת הַמֶּלֶךְ הַחֲצוֹנָה הַסָּבִיב בַּיִת יְהוָה
 כג מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר: וַיַּחַד דְּבָרֵי אֲחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הַלֵּלֵי
 כד הַם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב
 כה אֲחָז עַם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם-אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
 חֻזַּקְיָהוּ בְּנֵי תַחְתָּיו:

ז

א בשַׁנַּת שְׁתַּיִם עָשָׂה לְאֲחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ הַיִּשְׁרָעִל
 ב בְּדֹאֲלָה בְּשִׁמְרוֹן עַל-יִשְׂרָאֵל תִּשְׁעֵי שָׁנִים: וַיַּעַשׂ הַרְעָה
 ג בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא בְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו:
 ד עָלָיו עָלָה שְׁלֹמֹנָסֶר מֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיְהִי-לּוֹ הַיִּשְׁרָעִל עִבֹר
 ה תִּשְׁכַּב לוֹ מִנְחָה: וַיִּמְצָא מֶלֶךְ-אֲשׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קִשְׁרֵי אֲשֶׁר
 ו שָׁלַח מְלָאכִים אֶל-יִסְוֵא מֶלֶךְ-מִצְרַיִם וְלֹא-הָעֲלָה מִנְחָה
 ז לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר בְּשָׁנָה בְּשָׁנָה וַיַּעֲצֹרְהוּ מֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיִּאֲסָרְהוּ
 ח בַּיִת כְּלֵא: וַיַּעַל מֶלֶךְ-אֲשׁוּר בְּכֻלְּהָאָרֶץ וַיַּעַל שְׁמִיּוֹן

טו, טו' וצח קי יז' את קי יח' מסך קי מלל

און האָט אויפגעבראַכט אויף אים. ¹³ און ער האָט געדעמפט זיין בראַנדאָפּפער און זיין שפּייזאָפּפער, און געגאַסן זיין גיסאָפּפער, און געשפרענגט דאָס בלוט פון זיין פרידאָפּפער, אויפן מזבח. ¹⁴ און דעם קופּערנעם מזבח וואָס פאַר גאָט האָט ער צוגערוקט פון פאַר דעם הויז, פון צווישן דעם מזבח און צווישן דעם הויז פון גאָט, און האָט אים אָועקגעשטעלט ביין זייט פון דעם מזבח צו צפון.

¹⁵ און דער מלך אָחז האָט באַפוילן אורזיה דעם פּהן, אַזוי צו זאָגן: אויף דעם גרויסן מזבח דעמף דאָס בראַנדאָפּפער פון אין דער פּרי, און דאָס שפּייזאָפּפער פון אַוונט, און דאָס בראַנדאָפּפער פון מלך און זיין שפּייד אָפּפער, און דאָס בראַנדאָפּפער פון דעם גאַנצן פּאַלק פון לאַנד, און זייער שפּייזאָפּפער און זייערע גיסאָפּפער; און איטלעך בלוט פון בראַנדאָפּפער און איטלעך בלוט פון שאַלכטאָפּפער זאָלסטו שפרענגען אויף אים. און וועגן דעם קופּערנעם מזבח וועל איך דאַרפן נאַכקוקן. ¹⁶ און אורזיה דער פּהן האָט געטאַן אַזוי ווי אַלץ וואָס דער מלך אָחז האָט באַפוילן.

¹⁷ און דער מלך אָחז האָט אָפּגעהאַקט די ראַמען פון די געשטעלן, און האָט אָפּגעטאַן פון זיי דעם האַנט-פּאַס. און דעם ים-האַט ער אַראָפּגענומען פון די קופּערנע רינדער וואָס אונטער אים, און האָט אים אָועק געשטעלט אויף אַ געפּלאַסטער פון שטיינער. ¹⁸ און דער איבערדעק פאַר שבת וואָס מע האָט אָנגעבויט אָן הויז, און דעם מלכס אַיינגאַנג דערוויסן, האָט ער איבער-געשטעלט אין הויז פון גאָט פון וועגן דעם מלך פון אַשור. ¹⁹ און די איבעריקע זאַכן פון אָחז וואָס ער האָט געטאַן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²⁰ און אָחז האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס-שטאָט. און זיין זון חזקיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

ח

א אין צוועלפטן יאָר פון אָחז דעם מלך פון יהודה, איז הוֹשֵׁעַ דער זון פון אֵלְהֵן געוואָרן מלך אין שומרון איבער ישראל, [און האָט געקייניגט] זיין יאָר.
 ב און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, נאָר ניט אַזוי ווי די מלכים פון ישראל וואָס זיינען געווען פאַר אים.
 ג אויף אים איז אַרויפגעגאַנגען שְׁלֹמֹנָסֶר דער מלך פון אַשור, און הוֹשֵׁעַ איז געוואָרן אַ קנעכט צו אים, און אים געצאָלט אָפּגאַב.
 ד און דער מלך פון אַשור האָט אויסגעפונען אין הוֹשֵׁעַ אַ בונט, ווייל ער האָט געשיקט שלוחים צו טואַ דעם מלך פון מצרים, און האָט ניט אַרויפגעבראַכט אָפּגאַב צו דעם מלך פון אַשור אַזוי ווי יאָר אין יאָר. און דער מלך פון אַשור האָט אים פאַרהאַלטן, און האָט אים אַיינגעשפּאַרט אין תּפִּיסָה.
 ה און דער מלך פון אַשור איז אַרויפגעגאַנגען אויפן גאַנצן לאַנד, און איז אַרויפגעגאַנגען אויף שומרון, און האָט

¹ זע מלכים א' ז', 27 און ווייטער. ² זע מלכים א' ז', 23 און ווייטער.

געלעגערט אויף איר דריי יאר. ⁹ אין ניינטן יאר פון הושען האָט דער מלך פון אשור באצוונגען שומרון, און האָט פארטריבן ישראל קיין אשור, און זיי באַזעצט אין חלה, און אין חבור, ביים טייך גוזן, און אין די שטעט פון מדי.

¹⁰ און דאָס איז געשען ווייל די קינדער פון ישראל האָבן געווינדיקט צו יהוה זייער גאָט וואָס האָט זיי אויפֿגעבראַכט פון לאַנד מצרים, פון אונטער דער האַנט פון פּרעה דעם מלך פון מצרים, און זיי האָבן געפּאַרכט פרעמדע געטער. ¹¹ און זיי זיינען געגאנגען אין די געזעצן פון די פעלקער וואָס האָט פּאַרטריבן פון פּאַר די קינדער פון ישראל; דעסגלייכן די מלכים פון ישראל, וואָס זיי האָבן געמאַכט. ¹² און די קינדער פון ישראל האָבן צוגעטראַכט זאכן וואָס גיט ריכטיק צו יהוה זייער גאָט, און זיי האָבן זיך געבויט בָּמוֹת אין אַלע זייערע שטעט, פון אַ וועכטערטורעם ביז אַ פעסטונגשטאָט. ¹³ און זיי האָבן זיך אויפגעשטעלט זיילשטיינער און געצושטאַנגען אויף יעטוועדער הויכן בערגל און אונטער יעטוועדער צווייג האַפטיקן בוים. ¹⁴ און זיי האָבן דאַרטן גערייכערט אויף אַלע בָּמוֹת, אזוי ווי די פעלקער וואָס האָט פּאַרטריבן פון פּאַר זיי; און זיי האָבן געטאַן שלעכטע זאַכן צו דער־צערענען גאָט. ¹⁵ און זיי האָבן געדינט די אָפּגעטער, וואָס האָט זיי אָנגעזאָגט: איר זאָלט גיט טאָן די־דאָזיקע

ניצור עליה שלש שנים: בשנת התשעית להושע לבדו מלך־אשור את־שמרון ונגל את־ישראל אשורה וישב אותם בחלה ובחבור ונדר גוזן וערי מדי: ויהי כִּי־הטאו בני־ישראל ליהוה אלהיהם המעלה: אתם מארץ מצרים מתחת יד פרעה מלך־מצרים וייראו אלהים אחרים: וילכו בחקות הגוים אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל ומלכו ישראל אשר עשו: ויחפאו בני־ישראל דברים אשר לא־כן על־יהוה אלהיהם ויבנו להם בָּמוֹת כַּל־עֲרִיֹתָם מִמִּנְהַל נֹזְעִים עֲדֵיעַר מִבְּצָר: וַיַּעֲבֹדוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת וְאֲשֵׁרִים עַל־כִּלְיָם. נִבְעָה נִבְחָה וַחֲתַת כִּלְעִיץ רַעְנָן: וַיִּקְמְדוּ־שֵׁם בְּכָל־בָּמוֹת כְּגוֹיִם אֲשֶׁר־הִנְחִילָה יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְבָרִים רָעִים לַהֲבָעִים אֲתִי־הוּהוּ: וַיַּעֲבְדוּ הַגִּלְלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֲתִי־דְבַר הוּהוּ: וַיַּעַד יְהוָה בִּישְׂרָאֵל וַיִּכְהַנְהוּ בַּיָּד כִּלְיָבִיאֵו כִּלְחֹהָה לֵאמֹר שִׁבּוּ מִדְּרָכֵיכֶם הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי כַּל־חֲתוּרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתִי־אֲבֹתֵיכֶם וְאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדֵי הַנְּבִיאִים: וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּקְשׂוּ אֲתִי־עֲרַפְם כַּעֲרַף אֲבוֹתָם אֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ אֲמִינֵי בִיהוּה אֱלֹהֵיהֶם: וַיִּמְאַסּוּ אֲתִי־חֲקִי וְאֲתִי־בְרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַת אֲתִי־אֲבוֹתָם וְאֲתִי עֲדוּתִי אֲשֶׁר הִעֵד בָּם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיִּהְיֶלּוּ וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבֵתָם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם לַבְּלֹתִי עֲשׂוֹת כָּתָם: וַיַּעֲבֹדוּ אֲתִי־מִצּוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִסַּכָּה שָׁנִים עֹגִלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשִׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְכָל־צִבָּא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבְדוּ אֲתִי־הַבַּעַל: וַיַּעֲבִירוּ אֲתִי־בְנֵיהֶם וְאֲתִי־בְנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ קִסְמִים וַיִּנְחָשׂוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לַהֲבָעִים: וַיִּחַאֲנַף יְהוָה מֵאֵד בִּישְׂרָאֵל

יג' כביא קי ב טעמים במלה וי טו' קפז בוק טו' שט קי

¹⁶ און גאָט האָט געוואָרנט ישראל און יהודה דורך איטלעכן נביא, איטלעכן זעער, אזוי צו זאָגן: קערט אייך אום פון אייערע שלעכטע וועגן, און היט מיינע געבאָט, מיינע געזעצן, לויט דער־גאַנצער תורה וואָס איך האָב באַפוילן אייערע עלטערן, און וואָס איך האָב געשיקט צו אייך דורך מיינע קנעכט די נביאים. ¹⁷ אָבער זיי האָבן גיט צוגעהערט, און זיי האָבן האַרט געמאַכט זייער נאַקן, אזוי ווי דער נאַקן פון זייערע עלטערן וואָס האָבן גיט געגלויבט אין יהוה זייער גאָט. ¹⁸ און זיי האָבן פאַראַכט זיינע געזעצן און זיין בונד וואָס ער האָט געשלאָסן מיט זייערע עלטערן, און זיינע וואָרענישן וואָס ער האָט זיי געוואָרנט, און זיי זיינען געגאַנגען נאָך נישטיקייט און געוואָרן נישטיק, און נאָך די פעלקער וואָס רונד אַרום זיי, וואָס האָט זיי באַפוילן גיט צו טאָן אזוי ווי זיי. ¹⁹ און זיי האָבן פאַרלאָזן אַלע געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און האָבן זיך געמאַכט געצן־צוויי קעלבער, און געמאַכט אַן אַשרה, און זיך געבוקט צו דעם גאַנצן חיל פון הימל, און געדינט בעַל. ²⁰ און זיי האָבן געמאַכט דורכגיין זייערע זין און זייערע טעכטער דורכן פייער, און האָבן געברויכט וואַרוואָערן און געצויבערט, און זיך אָפּגענעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אים צו דערצערענען. ²¹ און גאָט האָט זייער געצערנט אויף ישראל, און ער האָט זיי אָפּגעטאַן פון זיין פּנים:

וַיִּסְרֹם מֵעַל פְּנֵיו לֹא נִשְׂאָר רַק שִׁבְט יְהוּדָה לְבַדּוֹ:
 יט וְגַם־יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּלְכְּוּ
 כ בַּחֲקֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ: וַיִּמָּאֵס יְהוָה בְּכָל־נֹרֵעַ יִשְׂרָאֵל
 כא וַיַּעֲזֹב וַיִּתְּנֵם בְּיַד־שִׂסִּים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכֶם מִפְּנֵיו: כִּי
 קָרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד בְּמִלְכּוֹ אֶת־יָרְבֵּעַם בֶּן־
 כב נְבֻט וַיִּדְא יָרְבֵּעַם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַחֲטִי'אִים
 כג הִטְאָה גְדוּלָה: וַיִּלְכְּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־הַמְּאֹת יָרְבֵּעַם
 אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ מִמֶּנָּה: עַד אֲשֶׁר־הִסִּיר יְהוָה אֶת־
 יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בֶּן־כָּל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים
 וַיִּגַּל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲדָמְתּוֹ אֲשׁוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

כד וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אֲשׁוּר מִבְּבֶל וּמִכּוּתָה וּמִעֵזָא וּמִחֲמַת וּסְפַרְתָּוּם
 וַיֵּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן
 כה וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵיהֶם: וַיְהִי בַתְּחִלַּת שְׁבֻתָם שֶׁם לֹא יֵרְאוּ אֶת־
 יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּהֶם אֶת־הָאֲרִיֹּת וַיִּהְיוּ הָרְגִים
 לו בָּהֶם: וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר לֵאמֹר הַנְּגִים אֲשֶׁר הִגַּלְתָּ
 וַחֲוִשְׁבַּת בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
 כז וַיִּשְׁלַחֲבָם אֶת־הָאֲרִיֹּת וַהֲנִים מִמֵּיתִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
 לו אֵינֶם יֹדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: וַיָּבִיאוּ מֶלֶךְ־אֲשׁוּר
 לֵאמֹר הֲלִיכּוּ שָׁמָּה אֶחָד מִהַבְּהֵנִים אֲשֶׁר הִגַּלְתֶּם מִשָּׁם
 כח וַיִּלְכְּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיִּרְם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: וַיָּבֵא
 אֶחָד מִהַבְּהֵנִים אֲשֶׁר הִגַּלוּ מִשֹׁמְרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל
 כט וַיְהִי מוֹרָה אוֹתָם אִיךָ יִירְאוּ אֶת־יְהוָה: וַיִּהְיוּ עֹשִׂים נְוִי
 לו נְוִי אֲלֹהֵי וַיִּנְחֲרוּ בְּבֵית הַבָּמֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשֹּׁמְרוֹנִים
 לו נְוִי נְוִי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבֵים שָׁם: וְאֲנָשֵׁי בְּבֶל־
 עָשׂוּ אֶת־סֻבּוֹת בְּנוֹת וְאֲנָשֵׁי־בָנוֹת עָשׂוּ אֶת־גִּדְלָל וְאֲנָשֵׁי
 לא חֲמַת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא: וַהֲעִיִּים עָשׂוּ נִבְחָן וְאֶת־
 חֲרָמֵק וְהַסְּפָרוֹים שְׂרָפִים אֶת־בְּנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר לֹא־רָמְלָךְ

כא' ויחזק כב' מלאח כד' ומסחמים ק' ל'סחח סאמח לא' מן ונחא

עס איז ניט געבליבן אחוץ שבט יהודה אליין. ¹⁹ האָט
 אויך יהודה ניט געהיט די געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און
 זיי זיינען געגאנגען אין די געזעצן פון ישראל, וואָס יענע
 האָבן געמאַכט. ²⁰ און גאָט האָט פאַראַכט דעם גאַנצן
 זאַמען פון ישראל, און ער האָט זיי געפייניקט, און האָט זיי
 געגעבן אין דער האַנט פון אויסרויבער, ביז ער האָט זיי
 אוועקגעוואָרפן פון זיין פנים. ²¹ וואָרום אז ער האָט אַפֿ־
 געריסן ישראל פון דעם הויז פון דוד, און זיי האָבן געמאַכט
 פאַר אַ מלך יָרְבֵּעַם דעם זון פון נבֿטן, האָט יָרְבֵּעַם אַראָפֿ־
 געפירט ישראל פון הינטער גאָט, און ער האָט זיי געמאַכט
 זינדיקן אַ גרויסע זינד. ²² און די קינדער פון ישראל זיינען
 געגאנגען אין אַלע זינד פון יָרְבֵּעַמען וואָס ער האָט געטאַן:
 זיי האָבן זיך ניט אָפּגעקערט דערפון. ²³ ביז גאָט האָט
 אָפּגעטאַן ישראל פון זיין פנים, אזוי ווי ער האָט גערעדט
 דורך אַלע זיינע קנעכט די נביאים, און ישראל איז פאַר־
 טריבן געוואָרן פון זיין ערד קיין אַשור ביז אויף היינטיקן
 טאַג.

²⁴ און דער מלך פון אַשור האָט געבראַכט מענטשן
 פון בבל, און פון כּוּתָה, און פון עֵזָא, און פון חֲמַת, און פון
 סְפַרְתָּוּם, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון אַנשטאַט
 די קינדער פון ישראל. און זיי האָבן געאַרבעט שומרון,
 און זיינען געזעסן אין אירע שטעט.

²⁵ און עס איז געווען אין אָנהייב פון זייער זיצן
 דאָרטן, האָבן זיי ניט געפאַרכט יהוה, און יהוה האָט אָנ־
 געשיקט אויף זיי לייבן, און זיי פלעגן אויסהרגען צווישן זיי. ²⁶ האָט מען אָנגעזאַגט דעם מלך פון אַשור, אזוי צו
 זאַגן: די פעלקער וואָס דו האָסט אוועקגעפירט, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון, ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם
 גאָט פון לאַנד; דרום האָט ער אָנגעשיקט אויף זיי לייבן, און זע, זיי טייטן זיי, אזוי ווי זיי ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם
 גאָט פון לאַנד.

²⁶ האָט מען אָנגעזאַגט דעם מלך פון אַשור, אזוי צו
 זאַגן: די פעלקער וואָס דו האָסט אוועקגעפירט, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון, ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם
 גאָט פון לאַנד; דרום האָט ער אָנגעשיקט אויף זיי לייבן, און זע, זיי טייטן זיי, אזוי ווי זיי ווייסן ניט דעם שטייגער פון דעם
 גאָט פון לאַנד.

²⁷ האָט דער מלך פון אַשור באַפוילן, אזוי צו זאַגן: פירט אוועק אַהין איינעם פון די פּהַנִים וואָס איר האָט פאַרטריבן
 פון דאָרטן; און זאָלן זיי גיין און זיך באַזעצן דאָרטן, און ער זאָל זיי לערנען דעם שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד.
²⁸ איז געקומען איינער פון די פּהַנִים וואָס מע האָט געהאַט פאַרטריבן פון שומרון, און ער האָט זיך באַזעצט אין
 בֵּית־אֵל, און האָט זיי געלערנט ווי זיי זאָלן פאַרכטן יהוה. ²⁹ אָבער איטלעך פאַלק פלעגט אויך מאַכן זיינע אייגענע
 געטער, און זיי האָבן זיי אוועקגעשטעלט אין די הייזער פון די בָּמוֹת וואָס די שומרוֹנִים האָבן געמאַכט; איטלעך פאַלק
 אין זייערע שטעט וואָס זיי זיינען דאָרטן געזעסן. ³⁰ און די מענטשן פון בבל האָבן געמאַכט סוכּוֹת־בְּנוֹת, און די מענטשן
 פון כּוּתָה האָבן געמאַכט גִדְלָל, און די מענטשן פון חֲמַת האָבן געמאַכט אֲשִׁימָא, ³¹ און די עַיִים האָבן געמאַכט נִבְחוֹן און
 חֲרָמֵק, און די סְפַרְתָּוּם האָבן פאַרברענט זייערע קינדער אין פִּיעַר צו אַדְרָמֶלֶךְ און עֲנַמְלָךְ, די געטער פון סְפַרְתָּוּם.

33 דערביי פלעגן זיי פארכטן יהוה, אין זיי האבן זיך געמאכט פון צווישן זיך פהנים פון פמות, וואס פלעגן מקריב זיין פאר זיי אין די הייזער פון די פמות. 34 יהוה פלעגן זיי פארכטן, אבער זייערע געטער פלעגן זיי דינען, אזוי ווי דער שטייגער פון די פעלקער וואס מע האט זיי פון דארטן אוועקגעפירט.

34 ביז אויף היינטיקן טאג טוען זיי אזוי ווי די פריערדיקע שטייגערס; זיי פארכטן נישט נאין גאנצן יהוה, און זיי טוען נישט אזוי ווי זייערע חוקים און ווי זייער געזעץ, און אזוי ווי די תורה און זיי דאס געבאט וואס גאט האט געבאטן די קינדער פון יעקב, וואס ער האט געמאכט זיין נאמען ישראל; 35 וואס גאט האט מיט זיי געשלאסן א בונד, און האט זיי באפוילן, אזוי צו זאגן: „איר זאלט נישט פארכטן פרעמדע געטער, און איר זאלט זיך נישט בוקן צו זיי, און זיי נישט דינען, און נישט שלאכטן צו זיי;“ 36 נייערט יהוה וואס האט אייך אויפגעבראכט פון לאנד מצרים מיט גרויס שטארקייט, און מיט אן אויסגעשטרעקטן ארעם, אים זאלט איר פארכטן, און צו אים זאלט איר זיך בוקן, און צו אים זאלט איר שלאכטן. 37 און די חוקים און די געזעצן, און די תורה און דאס געבאט, וואס ער האט פאר אייך געשריבן, זאלט איר היטן צו טאן אלע טאגן; און איר זאלט נישט פארכטן פרעמדע געטער. 38 און דעם בונד

וואס איך האב געשלאסן מיט אייך, זאלט איר נישט פארגעסן; און איר זאלט נישט פארכטן פרעמדע געטער. 39 נייערט יהוה אייך גאט זאלט איר פארכטן, און ער וועט אייך מציל זיין פון דער האנט פון אלע אייערע פיינט.“ 40 אבער זיי האבן נישט צוגעהערט, נייערט זיי טוען אזוי ווי זייער פריערדיקער שטייגער.

41 און דידאויקע פעלקער פלעגן פארכטן יהוה, אבער זייערע געזעצן פלעגן זיי דינען; דעסגלייכן זייערע קינדער און זייערע קינדסקינדער—אזוי ווי זייערע עלטערן האבן געטאן, אזוי טוען זיי ביז אויף היינטיקן טאג.

יח

1 און עס איז געווען אין דריטן יאר פון הושע דעם זון פון אלהן, דעם מלך פון ישראל, איז חזקיה דער זון פון אחז דעם מלך פון יהודה געווארן מלך. 2 פינף און צוואנציק יאר איז ער אלט געווען, אז ער איז געווארן מלך, און ניין און צוואנציק יאר האט ער געקייניגט אין ירושלים. 3 און דער נאמען פון זיין מוטער איז געווען אבי די טאכטער פון זכריהן. 4 און ער האט געטאן וואס איז רעכטפארטיק אין די אויגן פון גאט, אזוי ווי אלץ וואס זיין פאטער דוד האט געטאן. 5 ער האט אפגעטאן די פמות, און צעבראכן די זיילשטיינער, און אפגעהאקט די אשרה. און ער האט צעהאקט די

ווענמלך אלה ספרים: ויהו יראים אתיהוה ויעשו לב להם מקצותם פהני כמות ויהו עשים להם בבית הבמות: אתיהוה הו יראים ואתאלהיהם הו עבדים: כמשפט הגוים אשרהגלו אתם משם: עד היום הוה להם עשים כמשפטים הראשנים אינם יראים אתיהוה ואינם עשים כחוקתם וכמשפטים ובתורה וכמצוה אשר צוה יהוה אתבני יעקב אשרשם שמו ישראל: וברת לה יהוה אתם ברית ויצום לאמר לא תיראי אלהים אחרים ולאתשתחוו להם ולא תעבדום ולא תוקחו להם: כי אמאתיהוה אשר העלה אתכם מארץ מצרים לו בקח גדול ובכרוע נטויה אתו תיראו ולו תשתחוו ולו תוקחו: ואתחוקים ואתהמשפטים ותהורה והמצוה אשר פתב לכם תשמרון לעשות כלתנימים ולא תיראי אלהים אחרים: והברית אשרברתי אתכם לא תשכחו: ולא תיראו אלהים אחרים: כי אמאתיהוה אלהיכם לא תיראו ויוא יציל אתכם מיד פלאיבויכם: ולא שמעו כי אמרמשפטים הראשון הם עשים: ויהו הגוים מא האלה יראים אתיהוה ואתפסיליהם הו עבדים נם בגיהם: ובני בגיהם פאשר עשו אבתם הם עשים עד היום הוה:

יח

ויהו בשנת שלש לחושע בראלה מלך ישראל מלך חזקיה בראחו מלך יהודה: בדרעשרים וחמש שנה הנה במלכו ועשרים ותשל שנה מלך בירושלם ושם אמו אבי בתזכריה: געש הושע בעיני יהוה ככל אשרעשה דוד אביו: הוא הסיר אתהבמות ושבר אתהמצבת וברת אתהאשרה וכתת נחש הנחשת

יח, לא' אלו ק סמחים

אשר עשה משה כי ערתימם הלמה הו בני ישראל
 ה מקטרים לו ויקראלו נחשקו: ביהוה אלהי ישראל
 בטה ואתיו לא יהיה כמוהו בכל מלכי יהודה ואשר
 ו הו לפניו: וידבק ביהוה לאסר מאחריו וישמר
 ז מצותיו אשר צוה יהוה את משה: והיה יהוה עמו
 ככל אשר יצא ישכיל ומרד במלך אשור ולא עבדו:
 ח הוא הבה את פלשתים ערענה ואת נבוליה ממקלה
 ט נוצרים ערעיר מבצר: והיה בשנה הרביעית
 י למלך חזקיהו היה השנה השביעית להושע בן אלה
 יא מלך ישראל עלה שלמנאסר מלך אשור על שמרון
 יב ויצר עליה: וילכדה מקצה שלש שנים בשנת שש
 יג לחזקיהו היא שנת השש להושע מלך ישראל ולכדה
 יד שמרון: ויגל מלך אשור את ישראל אשורה וינהם
 יו בחלח ובחבור נהר גוון וערי מדי: על אשר לא
 יז שמעו בקול יהוה אלהיהם ועברו את בריתו את כל
 יח אשר צוה משה עבד יהוה ולא שמעו ולא עשו:
 יט ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה סנחריב
 כ מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות והתפושם:
 כא וישלח חזקיהו מלך יהודה אל מלך אשור לבישה ו
 לב לאמר הטאתי שוב מעלי את אשר התן עלי אשא
 כג וישם מלך אשור על חזקיהו מלך יהודה שלש מאות
 כד ככר כסף ושלשים ככר זהב: ויהן חזקיהו את כל
 כה הכסף הנמצא בית יהוה ובאצרות בית המלך: בעת
 כו הריא קצין חזקיהו את דלתות היכל יהוה ואת
 כז האמנות אשר צפה חזקיהו מלך יהודה ויהנם למלך
 כח אשור: וישלח מלך אשור את תרמון ואת רב
 כט סרים ואת רבשקה מן לביש אל המלך חזקיהו בחיל
 לו קבר ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויעמדו

קופערנע שלאנג וואס משה האט געמאכט; ווארום ביו
 יענע טעג פלעגן די קינדער פון ישראל רייכערן צו איר,
 און מע האט זי גערופן נחשקו. * ער האט זיך פאר
 זיכערט אויף גאט דעם האר פון ישראל, און נאך אים איז
 ניט געווען אזא ווי ער צווישן אלע מלכים פון יהודה, אויך
 ניט צווישן די וואס זיינען געווען פאר אים. * ווארום ער
 האט זיך באהעפט אן גאט, ער האט זיך ניט אפגעקערט
 פון הינטער אים, און ער האט געהיט זיינע געבאט וואס
 גאט האט געבאטן משהן. * און גאט פלעגט זיין מיט אים;
 אומעטום ווו ער פלעגט ארויסגיין, פלעגט ער באגליקן.
 און ער האט ווידערשפעניקט אן דעם מלך פון אשור, און
 האט אים ניט געדינט. * ער האט געשלאגן די פלשתים ביו
 ענה און אירע געמארקן, פון א וועכטערטורעם ביו א
 פעסטונגשטאט.

* און עס איז געווען אין פירטן יאר פון מלך חזקיהו—
 דאס איז דאס זיבעטע יאר פון הושע דעם זון פון אלהו,
 דעם מלך פון ישראל—איז ארויפגעגאנגען שלמנאסר דער
 מלך פון אשור אויף שומרון, און האט געלעגערט אויף
 איר. * און זיי האבן זי באצוונגען צום סוף פון דריי יאר;
 אין זעקסטן יאר פון חזקיהו—דאס איז דאס ניינטע יאר
 פון הושע דעם מלך פון ישראל—איז שומרון באצוונגען
 געווארן. * און דער מלך פון אשור האט פארטריבן
 ישראל קיין אשור, און האט זיי אוועקגעפירט אין חלח, און
 אין חבור, ביים טייך גוון, און אין די שטעט פון מדי;

12 פארוואס זיי האבן ניט צוגעהערט צו דעם קול פון יהוה זייער גאט, און האבן איבערגעטרעטן זיין בונד, אלץ וואס
 משה דער קנעכט פון גאט האט זיי באפוילן, און זיי האבן ניט צוגעהערט און ניט געטאן.

13 און אין פערצנטן יאר פון מלך חזקיהו, איז ארויפגעגאנגען סנחריב דער מלך פון אשור אויף אלע
 באפעסטיקטע שטעט פון יהודה, און האט זיי איינגענומען.

14 האט חזקיהו דער מלך פון יהודה געשיקט צו דעם מלך פון אשור קיין לכיש, אזוי צו זאגן: איך האב געזינדיקט;
 קער זיך אפ פון מיר; וואס דו וועסט אויף מיר ארויפלייגן, וועל איך טראגן.

האט דער מלך פון אשור ארויפגעלייגט אויף חזקיהו דעם מלך פון יהודה דריי הונדערט צענטנער זילבער
 און דרייסיק צענטנער גאלד.

15 און חזקיהו האט אוועקגעגעבן דאס גאנצע זילבער וואס האט זיך געפונען אין הויז פון גאט און אין די שאצקאמערן
 פון מלכס הויז. * אין יענער צייט האט חזקיהו ארומגעהאקט די טירן פון דעם טעמפל פון גאט, און די ביישטידלעך

וואס חזקיהו דער מלך פון יהודה האט געהאט איבערגעצויגן ומיט גאלד, און ער האט עס געגעבן דעם מלך פון אשור.

17 און דער מלך פון אשור האט געשיקט תרמנען, און רב־סריסן, און רב־שקהן, פון לכיש צום מלך חזקיהו מיט א
 גרויסן חיל קיין ירושלים. און זיי זיינען ארויפגעגאנגען און זיינען געקומען קיין ירושלים; און ווי זיי זיינען ארויפגעגאנגען,

* ע במדבר כא, 9. * די קופערנע.

אזוי זיינען זיי געקומען און האָבן זיך געשטעלט ביי דעם גראָבן פון דעם אויבערשטן טייך וואָס אויפן וועג פון וועשערפעלד. ¹⁸ און זיי האָבן גערופן צום מלך; איז אַרויסגעגאַנגען צו זיי אַלְיָקִים דער זון פון חֲלָקְיָהוּ, וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דער שר״בער, און יואָח דער זון פון אָסָפּן, דער דערמאַנער.

¹⁹ און רבשקה האָט צו זיי געזאָגט: זאָגט אַקאַרשט צו חֲזַקְיָהוּ: אזוי האָט געזאָגט דער גרויסער מלך, דער מלך פון אַשׁוּר; וואָס איז דיִדְאָוִיקע פאַרויכערונג וואָס דו פאַרויכערסט זיך? ²⁰ מײַנסטו הויל ליפּנערײַד איז אַן עצה און גבורה פאַר מלחמה? אַצונד, אויף וועמען פאַרויכערסטו זיך, וואָס דו האָסט ווידערשפּעניקט אָן מיר? ²¹ אַצונד זע, דו פאַרויכערסט זיך אויף דעם שטעקן פון דעמדאָיקן צעבראַכענעם ראָר-אויף מצרים-וואָס אַז אַ מענטש לענט זיך אויף אים אָן, גייט ער אים אַרײַן אין דער האַנט, און לעכערט זי דורך; אזוי איז פּרעה דער מלך פון מצרים פאַר אַלע וואָס פאַרויכערן זיך אויף אים. ²² און אַז איר וועט מיר זאָגן: מיר פאַרויכערן זיך אויף יהוה אונדזער גאָט-איז דאָס ניט דער וואָס חֲזַקְיָהוּ האָט אָפּגעטאַן זיינע בָּמוֹת און זיינע מוֹבְחוֹת, און האָט גע-זאָגט צו יהודה און צו ירושלים: פאַר דעמדאָיקן מובח זאָלט איר זיך בויקן אין ירושלים? ²³ און אַצונד, פאַרוועט זיך אַקאַרשט מיט מײַן האַר דעם מלך פון אַשׁוּר, און איך

וועל דיר געבן צוויי טויזנט פּערד, אויב דו קענסט דיר אַרויפּזעצן רייטער אויף זיי. ²⁴ היינט ווי קענסטו אָפּ שטויסן דעם פנים פון אַ הויפטמאַן, איינעם פון די קלענסטע קנעכט פון מײַן האַר? פון דעסטוועגן פאַר-זיכערסטו זיך אויף מצרים וועגן רייטוועגן און רייטער. ²⁵ אַצונד, בין איך דען אָן יהוה אַרויפּגעקומען אויף דעם דאָוִיקן אַרט, אים צו פאַרוויסטן? יהוה האָט צו מיר געזאָגט: גיי אַרויף אויף דעמדאָיקן לאַנד, און פאַרוויסט עס.

²⁶ האָט אַלְיָקִים דער זון פון חֲלָקְיָהוּ, און שְׁבַנָּא, און יואָח, געזאָגט צו רבשקה: רעד, איך בעט דיך, צו דייע קנעכט אַראַמיש, וואָרום מיר פאַרשטייען עס, און רעד ניט צו אונדז יהודיש אין די אויערן פון דעם פּאָלק וואָס אויף דער מויער.

²⁷ האָט רבשקה צו זיי געזאָגט: האָט דען צו דיין האַר און צו דיר מיך געשיקט מײַן האַר צו רעדן דיִדְאָוִיקע ווער-טער, און ניט צו די מענטשן וואָס זיצן אויף דער מויער, צו עסן זייער קייט, און צו טרינקען זייער לייבוואַסער, ביי אײַך?

²⁸ און רבשקה האָט זיך געשטעלט, און האָט אויסגערופן אויף אַ הויכן קול אויף יהודיש, און האָט גערעדט און געזאָגט: הערט דאָס וואָרט פון דעם גרויסן מלך, דעם מלך פון אַשׁוּר. ²⁹ אזוי האָט געזאָגט דער מלך: זאָל אײַך

בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו אל המלך ויצא אלם אליקים ברחלקהו י אשר על הבית ושכנה הספר ויואח בראסר המוקיר: ויאמר אליהם רבשקה אמרונא אליחוקהו בה אמר י המלך הגדול מלך אשור מה הבטחון הנה אשר בטחת: אמרת אדדבר שפתים עצה וגבורה למלחמה כ עתה עלינו בטחת כי מרתת בי: עתה הנה בטחת כ לך על-משנת הקנה הרצון הנה על-מצרים אשר יסוף איש עליו ויבא בכפו וינקבה בן פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו: וכרתאמרו אלי אליהו כ אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חוקהו את-במתו ואת-מבחהו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המוצב הנה השתחוו בירושלם: ועתה התערב נא כ את-אדני את-מלך אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם: ואך תשיב את פני כ פחת אחד עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעתי הנה עליתי על- ה מקום הנה להשתחו הנה אמר אלי עלה עלה ארץ ה זאת והשתחיה: ויאמר אליקים ברחלקהו ושכנה י ויואח אל-רבשקה דברונא אל-עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואלהדבר עמנו יהודית באוני העם אשר עלהחמה: ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך כ ואלך שלחני אדני לדבר אתהדברים האלה הלא עלהאנשים הישבים עלהחמה לאכל אתחריהם ולשתות אתשיניהם עמכם: ועמד רבשקה ויקרא כ בקול גדול יהודית וידבר ויאמר שמעו דבר-המלך הגדול מלך אשור: בה אמר המלך אלישא לגם כ

כז' שארם ק סמי גלום ק

חוקיהו ניש נארן, וואָרום ער קען אייך ניש מציל זיין פון זיין האַנט. ²⁰ און זאָל אייך חוקיהו ניש פאָרויכערן אויף יהוה, אזוי צו זאָגן: מציל זיין וועט אונדו מציל זיין יהוה, און דיִדאָזיקע שטאַט וועט ניש איבערגעגעבן ווערן אין דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור. ²¹ איר זאָלט ניש צוהערן צו חוקיהו, וואָרום אזוי האָט געזאָגט דער מלך פון אַשור: מאַכט מיט מיר שלום, און קומט אַרויס צו מיר, און עסט איטלעכער פון זיין וויינשטאַק און איטלעכער פון זיין פייגנבוים, און טרינקט איטלעכער דאָס וואַסער פון זיין ברוינעם. ²² ביז איך קום, און וועל אייך נעמען אין אַ לאַנד אזוי ווי אייער לאַנד, אַ לאַנד פון תבואה און וויין, אַ לאַנד פון ברויט און וויינגערטנער, אַ לאַנד פון איילבערטן און האַניק, כדי איר זאָלט לעבן און ניש שטאַרבן; און איר זאָלט ניש צוהערן צו חוקיהו, אז ער וועט אייך איינרעדן, אזוי צו זאָגן: יהוה וועט אונדו מציל זיין. ²³ האָבן מציל דען מציל געווען די געטער פון די פעלקער איטלעכער זיין לאַנד פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור? ²⁴ וווּ זיינען די געטער פון חמת, און אַרפּד? וווּ זיינען די געטער פון ספרנים, הנע, און ענה? האָבן זיי דען מציל געווען שומרון פון מיין האַנט? ²⁵ ווער זיינען צווישן אַלע געטער פון די לענדער, וואָס האָבן מציל געווען זייער לאַנד פון מיין האַנט, אז יהוה זאָל מציל זיין ירושלים פון מיין האַנט?

חוקיהו כִּי־לֹא יוֹכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ; וְאַל־תִּבְטַח אֶתְכֶם חֻקֵּיהוּ אֲלֵי־יְהוָה לֵאמֹר הַצִּיל נַעֲלֵנוּ יְהוָה וְלֹא תִנְחַן אֶת־הַעֵדִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: אֲלֵי־תִשְׁמְעוּ אֶל־חֻקֵּיהוּ כִּי־נָה אָמַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עָשׂוּ אֵתִי כַּרְסָה וַעֲשׂוּ אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ־נַפְשׁוֹ וְאִישׁ תִּנְחַנְתּוּ וְשִׁתּוּ אִישׁ מִיִּבְרֹוֹ: עַד־בָּא וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ כַּרְסָנִים אֶרֶץ דִּנּוֹ וְתִיזֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וּכְרָמִים אֶרֶץ נֵת וְתִהְיֶה יְדִבְשׁ וְהָיוּ וְלֹא תִמְתּוּ וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חֻקֵּיהוּ כִּי־רַסְפִּית אֶתְכֶם לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ: הַהֲצִיל הַצִּילוּ אֵלַיִ תְּנוּיִם אִישׁ אֶת־אֶרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: אִתָּה אֲלֵהוּ חַמַּת וְאַרְפָּד אִתָּה אֲלֵהוּ סַפְרָנִים הֲנֵעַ וְעֵנָה כִּי־הַצִּילוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן מִיָּדוֹ: מִי בְּכָל־אֲלֵהֵי הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר־הַצִּילוּ אֶת־אֲרָם מִיָּדוֹ כִּי־יַצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַם מִיָּדוֹ: וְהַחֲרִישׁוּ הָעַם וְלֹא־עָנּוּ אֹתוֹ דְבַר כִּי־מַצִּית הַמֶּלֶךְ הָיָא לֵאמֹר לֹא תַעֲנֶהוּ: וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם בְּדַחֲלֻקְתָּהּ אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וּשְׁבַנָּא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַז בְּדַחֲסָף הַמַּזְכִּיר אֶל־חֻקֵּיהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיִּגְדּוּ לוֹ דְבַר־רַב־שָׁקָה:

יט

וַיְהִי בַשְּׁמַע הַמֶּלֶךְ חֻקֵּיהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּתְּכֶם בַּשֶּׁקַּיִבָּא בֵּית יְהוָה: וַיִּשְׁלַח אֶת־אֲלֵהֵי־אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וּשְׁבַנָּא הַסֹּפֵר וְאֵת זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְּכַסִּים בַּשֶּׁקַּיִם אֶל־יְשֻׁעָהוּ הַנְּבִיא בְּרַאמֹּזִי: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חֻקֵּיהוּ יוֹסֵפְתָהּ וְתוֹכַחְתָּה וַנֶּאֱצָה הַנּוֹם הַזֶּה כִּי־בָאוּ בָנִים עַד־מִשְׁפַּר וְכַח אֵין לְלַדְתָּ: אוֹלֵי יִשְׁמַע יְהוָה אֲלֵהוּךְ אֵת: כִּלְדְבַר־רַב־שָׁקָה אֲשֶׁר שָׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר: וְאֵדְוִי לַחֲרָף אֲלֵהֵם חֵי וְרוֹכִיחַ בְּדְבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֲלֵהוּךְ וַנִּשְׁאֵת תַּפְלָה בְּעַד הַשְּׂאֲרִית

²⁶ האָט דאָס פּאָלק געשוויגן, און זיי האָבן אים אַ וואָרט ניש געענטפּערט, וואָרום דער באַפעל פון מלך איז געווען, אזוי צו זאָגן: איר זאָלט אים ניש ענטפּערן.

²⁷ איז געקומען אַלְיָקִים דער זון פון חִלְקִיָהוּ, וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דער שרייבער, און יואָח דער זון פון אָסָפּן, דער דערמאָנער, צו חֻקֵּיהוּ, מיט צעריסענע קליידער, און זיי האָבן אים דערציילט די ווערטער פון רַב־שָׁקָה.

יט

און עס איז געווען, ווי דער מלך חֻקֵּיהוּ האָט עס געהערט, אזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, און זיך צו געדעקט מיט זאַק, און ער איז געקומען אין הויז פון גאַט. ² און ער האָט געשיקט אַלְיָקִימען וואָס איבערן פּאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דעם שרייבער, און די עלטסטע פון די פּהנים, צוגעדעקט מיט זאַקקליידער, צו ישעיהו הנביא דעם זון פון אַמֹּצַן. ³ און זיי האָבן צו אים געזאָגט: אזוי האָט געזאָגט חֻקֵּיהוּ: אַ טאַג פון נויט און שטראַף און שמאַך איז היינטיקער טאַג, וואָרום די קינדער זיינען געקומען צום מוטערמויל, און נישטאָ קיין כּוֹח צו געבערן. ⁴ אפשר וועט יהוה דיין גאַט הערן אַלע ווערטער פון רַב־שָׁקָה, וואָס זיין האַר דער מלך פון אַשור האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאַט, און ער וועט שטראַפּן פאַר די רייד וואָס יהוה דיין גאַט האָט געהערט; דרום זאָלסטו אויפהייבן אַ תּוֹפֵל פאַר דעם איבערבלייב וואָס געפינט זיך דאָ.

און ווי די קנעכט פון מלך חזקיהו זיינען געקומען צו ישעיהו, האָט ישעיהו צו זיי געזאָגט: אַזוי זאָלט איר זאָגן צו אײער האָר: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן פאַר די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, מיט וואָס די יונגען פון דעם מלך פון אשור האָבן מיך געשענדט. זע, איך גיב אריין אין אים אַ גייסט, און ער וועט הערן אַ הערונג, און וועט זיך אומקערן צו זיין לאַנד; און איך וועל אים מאַכן פאַלן דורכן שווערד אין זיין לאַנד.

און רבשקה האָט זיך אומגעקערט, און האָט געפונען דעם מלך פון אשור מלחמה האַלטנדיק אויף לבנה; וואָרום ער האָט געהאַט געהערט אַז ער האָט אַזעלכע צויגן פון לביש.

און [סנחריב] האָט געהערט אויף תּרֵקָה דעם מלך פון כּוּשׁ, אַזוי צו זאָגן: ער איז אַרויסגעגאַנגען מלחמה צו האַלטן מיט דיר. און ער האָט ווידער געשיקט שלוחים צו חזקיהו, אַזוי צו זאָגן: ¹⁰ אַזוי זאָלט איר זאָגן צו חזקיהו דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: זאָל דיר ניט נאַרן דיין גאָט, וואָס דו פאַרויכערסט זיך אויף אים, אַזוי צו זאָגן: ירושלים וועט ניט איבערגעגעבן ווערן אין דער האַנט פון דעם מלך פון אשור. ¹¹ אָט האָסטו געהערט וואָס די מלכים פון אשור האָבן געטאָן צו אַלע לענדער, זיי צו פאַרוויסטן, און דו ווילסט ניצול ווערן? ¹² האָבן די געטער פון די פעלקער מציל געווען די וואָס מיינע עלטערן האָבן צעשטערט, און קרן, און רָצַף, און די קינדער פון עֶדֶן וואָס אין תּלֶשָׁר? ¹³ וווּ איז דער מלך פון חמַת, און דער מלך פון ארְפַד, און דער מלך פון דער שטאָט ספרנים, פון הנע, און ענה?

¹⁴ האָט חזקיהו צוגענומען דעם בריוו פון דער האַנט פון די שלוחים, און האָט אים איבערגעלייענט; און ער איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז פון גאָט; און חזקיהו האָט אים אויסגעשפּרייט פאַר גאָט. ¹⁵ און חזקיהו האָט מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון ישראל וואָס ויצט איבער די כּרובים, דו אליין ביסט דער גאָט איבער אַלע קייניגרייכן פון דער ערד; דו האָסט געמאַכט די הימלען און די ערד. ¹⁶ ניגו, יהוה, דיין אויער, און הער; עפן, יהוה, דייןע אויגן, און זע; און הער די ווערטער פון סנחריבן וואָס האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאָט. ¹⁷ אמת, יהוה, די מלכים פון אשור האָבן קרב געמאַכט די פעלקער און זייער לאַנד, ¹⁸ און זיי האָבן איבערגעגעבן זייערע געטער צום פּייער; וואָרום זיי זיינען קיין געטער ניט געווען, נאָר בלויז דאָס ווערק פון אַ מענטשנס האַנט, האַלץ און שטיין; דרום האָבן זיי זיי אונטערגעבראַכט. ¹⁹ און אַצונד, יהוה אונדזער גאָט, העלף אונדז, איך בעט דיר, פון זיין האַנט, און זאָלן אַלע קייניגרייכן פון דער ערד וויסן, אַז דו יהוה אליין ביסט גאָט.

²⁰ האָט ישעיהו דער זון פון אַמוצן געשיקט צו חזקיהו, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל:

הַנְּמַצָּה: וַיָּבֹאוּ עִבְדֵי הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ: הַ
וַיֹּאמֶר לָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר נִדְּפוּ
נְעָרֵי מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אֵתִי: הֲגַי נָתַן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
וְשָׁב לְאַרְצוֹ וְהִפְלִתוּן בְּחֶרֶב בְּאַרְצוֹ: וַיָּשָׁב רַב־שָׂקָה
וַיִּמְצֵא אֶת־מֶלֶךְ אֲשׁוּר נֹלָחַם עַל־לְבָנָה בִּי שָׁמַע בִּי נִסְעַ
מִלְכִּישׁ: וַיִּשְׁמַע אֶל־תְּרַקְקָה מֶלֶךְ־כּוּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה תָא
לְהִלָּחֵם אִתָּךְ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר:
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אֶל־שָׂאָה
אֶלְדֹד אֲשֶׁר אָתָּה בָּמָח בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִגָּתַן יְרוּשָׁלַם
בְּיַד מֶלֶךְ אֲשׁוּר: הִנֵּה אֲתָּה שָׁמַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי
אֲשׁוּר לְמַלְכֵי־אַרְצוֹת לְחַרְיָמָם וְאֲתָּה תִנְצַל: הֲתִצְּלֵנוּ
אַתָּם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁחַתוּ אֲבוֹתַי אֶת־זִנְוֹן וְאֶת־
חֲרֹן וְרָצַף וּבְנֵי־עֶדֶן אֲשֶׁר בְּתֵל־אֲשׁוּר: אִי מֶלֶךְ־חַמַת
וּמֶלֶךְ אַרְפַד וּמֶלֶךְ לְעִיר סַפְרִיִם הֲנֵעַ וְעֵנָה: וַיִּקַּח
חֲזַקְיָהוּ אֶת־הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵם וַיַּעַל בֵּית
יְהוָה וַיִּפְרְשֵׁהוּ חֲזַקְיָהוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּתְפַּלֵּל
חֲזַקְיָהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵשֶׁב
הַכְּרִבִים אֲתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ
אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ: הִטָּה יְהוָה אֹנֶקֶ
וְשָׁמַע בְּקוֹל יְהוָה עֲנִידָה וַרְאָה וְשָׁמַע אֶת דְּבָרֵי סַנְחַרְיָב
אֲשֶׁר שָׁלְחוּ לְחַרֵף אֱלֹהִים חַי: אָמֵן יְהוָה הִלְלִיבוּ
מַלְכֵי אֲשׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם: וְנָתַנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
בְּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הָמָּה בִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עָץ
וְאָבֶן וְאֲבָדוּם: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנו נָא מִיַּד
וְנִדְּעוּ כָּל־מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ:
וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בְּדָאֲמוּז אֶל־חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר כֹּה י

טו קפז בוק

אמר יהוה אלהי ישראל אשר התפללת אלי אל-
 כא סנהרב מלך-אשור שמעתי: זה הדבר אשר-דבר יהוה
 עליו בזה לך לענה לך בתולת בת-ציון אחריך ראש
 כב הננייה בתי ירושלים: את-מי חרפת ונחפת ועל-מי
 כג חרימות קול ותשא מרום עיניך על-קדוש ישראל: בך
 מלאכה חרפת | אדני ותאמר ברכב רכבי אני עליתי
 מרום הרים ורפתי לבגוז ואבדת קומת אדני מבחור
 כד ברשיו ואבואה מלון קצה יער פרמלו: אני לרתי
 ושתיתי מים זרים ואחרב בבתי-פעמי כל יארי מצור:
 כה הלא שמעת למרחוק אתה עשיתי למימי קדם ויצרתיה
 עתה הביאתיה ותהי להשות גלים נאים ערים בצורות:
 כו וישביתן קצרי-יד ותו נבשו הו עשב שדה וירק רשא
 כז חציר גנות ושדפה לפני קמה: ושבתה ואתה ובאה
 כח דעתי ואת התרנוה אלי: יען התרנוה אלי ושאננה
 עלה באוני ושמתי חתי באפה ומתני בשפתיה והשיבתיה
 כט בדרך אשר-באת בה: ותרלנה האות אכול השנה
 ספיה ובשנה השנית סחיש ובשנה השלישית ורעו
 ל וקצרו ונטעו כרמים ואכלו פרים: ויספה פלימת ביתי
 לא יהודה הנשארה שרש למטה ועשה פרי למעלה: כי
 מירושלם תצא שארית ופליטה מחר ציון קנאת יהוה
 לב : תעשה-הואת: לבן ביה-אמר יהוה אל-מלך
 אשור לא יבא אל-העיר הזאת ולא-יורה שם חן ולא-
 לג יקדמנה מן ולא-ישפך עליה סלה: בדרך אשר
 יבא בה ישוב אל-העיר הזאת לא יבא נאם-יהוה:
 לד וננתי אל-העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד
 לה עבדי: ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יהוה
 נד במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף נשקיימו

כ' למחוא על כג' בד' ק' קא קי' כה' יוד' ז'
 ז' מא' נה' נא' צבאת קי ולא סזב ונ'ט' א' קי' וכו'ב' ז'ג' יא' על-

וואס דו האסט מתפלל געווען צו מיר וועגן סנחריב דעם
 מלך פון אשור, האב איך צוגעהערט. ²¹ דאס איז דאס
 ווארט וואס גאט האט וועגן אים גערעדט:

עס פאראכט דיר, עס שפאט פון דיר
 די יונגפרוי טאכטער ציון;
 עס שאקלט דעם קאפ הינטער דיר
 די טאכטער ירושלים.

²² וועמען האסטו געלעסטערט און געשענדט?
 און אויף וועמען האסטו דיין קול אויפגעהויבן?
 יא, האסט געהויבן דייע אויגן אין דער הייך
 אקעגן דעם הייליקן פון ישראל.

²³ דורך דייע שלוחים האסטו געלעסטערט גאט,
 און געזאגט: מיט מייע פיל רייטוועגן
 בין איך צו דער הייך פון די בערג ארויף,
 צו די ווינקלען פון לבנון;

און איך האק אפ זיינע הויכע צעדערן,
 זיינע געקליבענע ציפרעסביימער;
 און איך קום צו זיין עקסטן הארבעריק,
 צום וואלד פון זיין פרוכטגארטן.

²⁴ איך האב געגראבן און געטרונקען
 וואסערן פרעמדע,
 און טריקן אויס מיט מייע פוסטריט
 אלע טייכן פון מצרים.

²⁵ האסטו דען גיט געהערט?
 פון לאנג אן האב איך עס צוגעגרייט,
 פון אלטע טעג האב איך עס געפורעמט;
 אצינד האב איך עס געבראכט עס זאל געשען,
 כדי צו פארוויסטן אויף חורבה-הויפנס
 באפעסטיקטע שטעט.

²⁶ דרום זיינען זייערע באווינער קורצמאכטיק,
 זיי זיינען צעבראכן און פארשעמט;
 זיי זיינען געווארן גראז פון פעלד,
 און קרייטעכץ גרינע,
 מאך פון די דעכער,
 און תבואה פארדארט איידער אויפגעוואקסן.

²⁷ אבער איך ווייס דיין זיצן,
 און דיין גיין און דיין קומען,
 און דיין שטורעמען קעגן מיר.

²⁸ ווייל דיין שטורעמען קעגן מיר
 און דיין ליארעם איז ארויף אין מייע אויערן,
 דרום וועל איך אריינטאן מיין רינג אין דיין נאז,
 און מיין צאם אין דייע ליפן,
 און איך וועל דיר אומקערן אויף דעם וועג
 וואס דו ביסט געקומען אויף אים.

²⁹ און דאס וועט דיר זיין דער צייכן:
 איר וועט עסן הייאר נאכווקס,
 און אויפן צווייטן יאר ווידערווקס;
 און אויפן דריטן יאר, זייט און שניידט,
 און פלאנצט וויינגערטנער, און עסט זייער פרוכט.

³⁰ און דער אנטרונגענער איבערבלייב פון דעם הויז
 פון יהודה

וועט ווידער ווארצלען אונטן, און טראגן פרוכט אויבן.
³¹ ווארום פון ירושלים וועט ארויסקומען אן איבערבלייב,
 און אן אנטרינונג פון בארג ציון;
 דאס אנועמען זיך פון גאט פון צבאות וועט דאס טאן.

³² פארוואר, אזוי האט גאט געזאגט אויפן מלך פון אשור:
 ער וועט גיט אריינקומען אין דערדאזיקער שטאט,
 און גיט אריינשיסן אהין א פילל,
 און גיט קומען פאר איר מיט א שילד,
 און גיט אגשיטן ארום איר אן ערדוואל.

³³ אויף דעם וועג וואס ער איז געקומען,
 אויף אים וועט ער זיך אומקערן,
 און אין דערדאזיקער שטאט
 וועט ער גיט אריינקומען, זאגט גאט.

³⁴ און איך וועל באשירעמען די דאזיקע שטאט, וי צו העלפן,
 פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.

³⁵ און עס איז געווען אין יענער נאכט, איז ארויסגעגאנגען א מלאך פון גאט און האט געשלאגן אין לאגער פון אשור

הונדערט און פינף און אכציק טויזנט. און אז מע האָט זיך געפעדערט אין דער פרי, ערשט זיי זיינען אַלע טויטע פגרים.

30 און סנחריב דער מלך פון אשור האָט אוועקגע- צויגן, און איז געגאנגען און האָט זיך אומגעקערט; און ער איז געבליבן אין נינוה.

31 און עס איז געווען, ווי ער בוקט זיך אין הויז פון זיין גאָט נסרוך, אזוי האָבן זיינע זין אדרמלך און שראַצַר אים דערשלאָגן מיטן שווערד; און זיי זיינען אנטרווען געוואָרן אין לאַנד אַרָרט. און זיין זון אַסר-חֲדוֹן איז גע- וואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כ 1 אין יענע טעג איז חזקיהו קראַנק געוואָרן צום שטאַרבן; איז צו אים געקומען ישעיהו הנביא דער זון פון אַמוצן, און האָט צו אים געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: מאַך דיין צוואַה וועגן דיין הויזגעזינט, וואָרום דו שטאַרבסט, און וועסט ניט גענען ווערן.

2 האָט ער אימגעדרייט זיין פנים צו דער וואַנט, און האָט מתפלל געווען צו גאָט, אזוי צו זאָגן: 3 איך בעט דיך, גאָט, געדענק ווי איך בין געגאנגען פאַר דיר מיט אמת, און מיט אַ גאַנצן האַרצן, און וואָס איז גוט אין דינע אויגן האָב איך געטאָן.

און חזקיהו האָט געוויינט אַ גרויס געוויין.

4 און עס איז געווען, ווען ישעיהו איז נאָך ניט געווען אַרויסגעגאנגען פון דעם מיטלסטן הויף, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אים, אזוי צו זאָגן: 5 קער זיך אום, און זאָלסט זאָגן צו חזקיהו דעם פירשט פון מיין פּאָלק: אזוי

האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון דיין פאָטער דודן: איך האָב געהערט דיין תפילה, איך האָב געזען דיין טרער; זע, איך הייל דיך; אויפן דריטן טאָג וועסטו אַרויפגיין אין הויז פון גאָט. 6 און איך וועל צולייגן צו דינע טעג פופצן יאָר, און פון דער האַנט פון דעם מלך פון אשור וועל איך דיך און דיִדאָזיקע שטאָט מציל זיין, און איך וועל באַשירעמען דיִדאָ- זיקע שטאָט פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.

7 און ישעיהו האָט געזאָגט: געמט געפרעסטע פייגן. און זיי האָבן עס גענומען און אַרויפגעטאָן אויפן אויסשלאָג, און ער איז גענען געוואָרן.

8 און חזקיהו האָט געזאָגט צו ישעיהו: וואָס איז דער צייכן אז גאָט וועט מיך היילן, און איך וועל אַרויפגיין אויפן דריטן טאָג אין הויז פון גאָט? 9 האָט ישעיהו געזאָגט: דאָס וועט דיר זיין דער צייכן פון גאָט, אז גאָט וועט טאָן די זאך וואָס ער האָט גערעדט: זאָל דער שאָטן גיין צען שטאַפלען ווייטער, אָדער זיך אומקערן צען שטאַפלען? 10 האָט יחזקיהו געזאָגט: גרינג איז דעם שאָטן זיך אַראַפצווייגן צען שטאַפלען; גיין, נייערט דער שאָטן זאָל זיך אומקערן אויף צוריק צען שטאַפלען.

11 האָט ישעיהו הנביא גערופן צו גאָט, און ער האָט אומגעקערט דעם שאָטן צען שטאַפלען צוריק אויף די שטאַפלען וואָס ער האָט געהאַט אַראַפגענידערט אויף די שטאַפלען פון אַחזון.

כַּבְּקָר וַהֲנֵה כָּל־מַלְכֵי מִתְיָם: וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב לִסְנַחְרִיב מֶלֶךְ-אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינוּה: וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה לַבַּיִת וְנִסְרַךְ אֱלֹהָיו וַאֲדַרְמֶלֶךְ וְשִׂרְאֲצַר: הִכְרֹז בְּהַרְבֵּ וַהֲמֵה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרט וַיִּמְלֹךְ אַסְר-חֲדוֹן בֶּטֶן תַּחֲמוּ: **כ**

בְּיָמִים הָאֵלֶּם חָלָה חֲזַקְיָהוּ לְמֹות וַיִּבְאֵ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל « כְּדַאֲמִין הִנְבִּיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כְּהֵאֲמַר יְהוָה צֹ לְבִיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה: וַיִּסַּב אֶת־פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל בְּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר: אֲנִי יְהוָה וְזָכַרְנָא אֶת אֲשֶׁר הִתְחַלַּכְתִּי לַפְּנֵיךָ בְּאֵמֶת וּבְלִבְבִי שְׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וַיִּבְךָ חֲזַקְיָהוּ בְּכִי גָדוֹל: וַיְהִי יִשְׁעֵיהוּ לֹא יָצָא הַיָּעִיר דִּתְחִיבָנָה וְהַכָּר יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר: שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־ חֲזַקְיָהוּ נְגִיד־עַמִּי כְּהֵאֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דְנִדְךָ אֲבִיךָ שְׁמַעְתִּי אֶת־הַתְּפִלָּה רִאֲתִי אֶת־דַּמְעָתְךָ הִנְנִי רַפָּא לְךָ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁ תַּעֲלֶה בַּיִת יְהוָה: וְהִסַּפְתִּי עַל־יְמֶיךָ וְחַמֵּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכָּה מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֲצִילְךָ וְאֶת הַיָּעִיר הַזֹּאת וְנִגְזַרְתִּי עַל־הַיָּעִיר הַזֹּאת לְמַעַן וּלְמַעַן דְּנִדְךָ עַבְדִּי: וַיֹּאמֶר יִשְׁעֵיהוּ קָחוּ דְבַלְתַּת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ וַיִּשְׂמִי עַל־ הַשֶּׁחֵן וַיְהִי: וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶל־יִשְׁעֵיהוּ מַה אֹת כִּי יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעֲלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁ בַּיִת יְהוָה: וַיֹּאמֶר יִשְׁעֵיהוּ וְהִלְכָה הָאֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־ הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הַלֵּךְ הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלֹת אַסְר־יִשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלֹת: וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ נִקֵּל לְצַל לְנַשׁוֹת עֶשֶׂר מַעֲלֹת לֹא כִי יִשׁוּב הַצֵּל אַחֲרֵינִת עֶשֶׂר מַעֲלֹת: וַיִּקְרָא יִשְׁעֵיהוּ הַנְּבִיא אֶל־יְהוָה וַיִּשָּׁב אֶת־הַצֵּל בְּמַעֲלֹת אֲשֶׁר יִרְדֶּה בְּמַעֲלֹת אֲתוֹ אַחֲרֵינִת עֶשֶׂר מַעֲלֹת: בַּעֲת יב

יט, 36 ל' מ' ק ולא ס'ב כ, ד' תש קי

הוּא שְׁלַח בְּרִאדָה פְּלֹאדָן בְּדִפְלֹאדָן מֶלֶךְ-בְּבַל סַפְרִים
 י וּמִנְחָה אֶל-חֻזְקֵיהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חֻזְקֵהוּ; וַיִּשְׁמַע
 עֲלֵיהֶם חֻזְקֵהוּ וַיֵּרָאֵם אֶת-כָּל-בֵּית נְכֹחָה אֶת-הַכֶּסֶף
 וְאֶת-הַחֶלֶב וְאֶת-הַבְּשָׂמִים וְאֵת שֶׁמֶן הַזַּיִת וְאֵת כֹּהֵן
 בְּלָיו וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֻזְרֹתָיו לֹא-הָיָה דָבָר
 יד אֲשֶׁר לֹא-הָרָאֵם חֻזְקֵהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל-מִשְׁלָחוֹ; וַיִּכְלֹ
 יִשְׁעֵיהוּ הַנְּבִיא אֶל-הַמֶּלֶךְ חֻזְקֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִה-אָמְרוּ
 הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵן יָבֹאוּ אֵלָיךָ וַיֹּאמֶר חֻזְקֵהוּ מֵאֵין
 טו רְחוּקָה בָּאוּ מִכְּבָּל; וַיֹּאמֶר מֶה רָאוּ בְּבֵיתְךָ וַיֹּאמֶר
 חֻזְקֵהוּ אֵת כָּל-אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא-הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
 טז לֹא-הָרָאִיתֶם בְּאֻזְרֹתַי; וַיֹּאמֶר יִשְׁעֵהוּ אֶל-חֻזְקֵהוּ
 יז שְׁמַע דְּבַר-יְהוָה: הֲנִיחָה יָמִים בָּאִים וְנִשְׂאֵהוּ כָּל-אֲשֶׁר
 בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֲצִירָה אֶבְתָּךְ עַד-יָנוּם הַיּוֹם בְּבַלְהָ לֹא-
 יח יוֹתֵר דְּבַר אָמַר יְהוָה; וּמִכְּלֶךְ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר
 יט תּוֹלֵד יִקַּח יְהוָה וְהָיוּ סְרִיסִים בְּחֻבְלֵי מֶלֶךְ בְּבַל; וַיֹּאמֶר
 חֻזְקֵהוּ אֶל-יִשְׁעֵהוּ טוֹב דְּבַר-יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר
 כ הֲלוֹא אִם-שָׁלוֹם וְאִמַּת יְהוָה בָּנִי; וְיֹתֵר דְּבַר חֻזְקֵהוּ
 וְכָל-יְבוֹרָתוֹ וְאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת-הַבְּרִכָּה וְאֶת-הַתְּעֵלָה וַיָּבֹא
 אֶת-הַיָּמִים הַעֲרִידָה הַלְּאִיָּהִם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבַרֵי
 כא הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה; וַיִּשְׁכַּב חֻזְקֵהוּ עִם-אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
 מְנַשֶּׁה בְּנוֹ תַחְתָּיו:

כא

א בְּנֵי-שָׁתַיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמַלְכוֹ וְחֻמְשִׁים וְחֻמֶּשׁ
 ב שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אָמוֹ חַפְצִי-יָבֶה; וַיַּעַשׂ הַרְע
 ג בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוּעַכַת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי
 אֲבֹתָיו וַיָּקָם מִזְבַּחַת לְפַעַל וַיַּעַשׂ אֲשֶׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה

כ, יג' כבוד ק ככל יח' יקדו ק יט' פתח באותו

12 אין יענער צייט האָט בראדרי-פלאָדן דער זון פון פלאָדנען, דער מלך פון בבל, געשיקט א בריוו און א מתנה צו חזקיהו, וואָרום ער האָט געהערט אַז חזקיהו איז געווען קראַנק. 13 און חזקיהו האָט זיי צוגעהערט, און ער האָט זיי געוויזן זיין גאַנץ שאַהויז, דאָס וילבער און דאָס גאַלד, און די בשמים, און דאָס גוטע אייל, און דאָס גאַנצע הויז פון זיינע וואַפן, און אַלץ וואָס האָט זיך גע- פונען אין זיינע שאַצקאַמערן; ניט געווען אַ זאך אין זיין הויז, און אין זיין גאַנצער געוועלטיקייט, וואָס חזקיהו האָט זיי ניט געוויזן.

14 איז ישעיהו הנביא געקומען צום מלך חזקיהו, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָבן די דאָזיקע מענטשן גע- זאָגט? און פון וואָנען קומען זיי צו דיר? האָט חזקיהו געזאָגט: פון אַ ווייטן לאַנד זיינען זיי געקומען, פון בבל. 15 האָט ער געזאָגט: וואָס האָבן זיי געווען אין דיין הויז? האָט חזקיהו געזאָגט: אַלץ וואָס אין מיין הויז האָבן זיי געווען; ניט געווען אַ זאך אין מיינע שאַצקאַמערן וואָס איך האָב זיי ניט געוויזן.

16 האָט ישעיהו געזאָגט צו חזקיהו: הער דאָס וואָרט פון גאָט: 17 זע, טעג קומען, און אַלץ וואָס אין דיין הויז, און וואָס דיין עלטערן האָבן אָנגעקליבן ביז היינטיקן טאָג, וועט אַוועקגעטראָגן ווערן קיין בבל; קיין זאך וועט ניט איבערבלייבן, זאָגט גאָט. 18 און פון דיין זין וואָס וועלן אַרויסגיין פון דיר, וואָס דו וועסט געבערן, וועט מען נעמען, און זיי וועלן זיין הויפדיגער אין פאַלאַץ פון דעם מלך פון בבל.

19 האָט חזקיהו געזאָגט צו ישעיהו: גוט איז דאָס וואָרט פון גאָט וואָס דו האָסט גערעדט. און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָר, אויב שלום און זיכערקייט וועט זיין אין מיינע טעג! 20 און די איבעריקע זאַכן וועגן חזקיהו, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, און ווי ער האָט געמאַכט דעם טייך און דעם גראָבן, און אַריינגעבראַכט וואָסער אין שטאָט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה. 21 און חזקיהו האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון מנשה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כא

1 צוועלף יאָר איז מנשה אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און פינף און פופציג יאָר האָט ער געקיינט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חַפְצִי-יָבֶה. 2 און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס האָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל. 3 און ער האָט אָפּגעבויט די בָּמוֹת וואָס זיין פאָטער חזקיהו האָט צע- שטערט, און ער האָט אויפגעשטעלט מזבחות צו בַּעַל, און האָט געמאַכט אַן אַשְׁרָה, אַזוי ווי אַחָאָב דער מלך פון ישראל

אֶחָאֵב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְרוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
 אֹתָם: וּבְנָה מִזְבְּחַת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
 בִּירוּשָׁלַם אֲשֵׁים אֶת־שָׁמַי: וַיִּבְנוּ מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא
 הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁמֵי הַצִּדּוֹת בֵּית־יְהוָה: וַהֲעִבִיר אֶת־בְּנֵי
 כְּנָעַן וְעֹגִז וְנַחֲשׁ וְעֵשָׂה אֹיֵב וַיְדַעְנִים הַרְבֵּה לַעֲשׂוֹת
 הַרַע בְּעֵיני יְהוָה לְהַכְעִים: וַיִּשֶׁם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרֹת
 אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה
 בְּנוֹ בְּבֵית הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי מִכָּל־שִׁבְטֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֵׁים אֶת־שָׁמַי לְעֹלָם: וְלֹא אֶסְיֵף לְהַגִּיד הַכֹּל
 יִשְׂרָאֵל מִדֶּהֱאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם כִּן וְאִם־שָׁמְרוּ
 לַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִים וְלִכְלֹת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתָם
 עֲבָדִי מֹשֶׁה: וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּחֲזִק מִנְּשֵׂא לַעֲשׂוֹת אֶת־הַרַע
 מִדְּהַגִּים אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר: יֵצֵן אֲשֶׁר
 עָשָׂה מִנְּשֵׂא מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתַּעֲבֹת הָאֵלֶּה הַרַע מִכָּל
 אֲשֶׁר־עָשׂוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיִּחַטֵּא נִסְיֹאת־יְהוּדָה
 בְּגִלְוָלָיו: לָכֵן כִּדְבַר־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
 מֵבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַם וְיְהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שָׁמְעֵיו הִצְלִיחַ
 שְׁתֵּי אָזְנוֹי: וְנִמְתִּיתִי עַל־יְרוּשָׁלַם אֶת־כּוֹן שְׁמִרוֹן וְאֶת־י
 מִשְׁקַלֶּת בֵּית אֶחָאֵב וּמִהִיתִי אֶת־יְרוּשָׁלַם כְּאֲשֶׁר־יִמְחָה
 אֶת־הַצִּלְחַת מִחַה וְהַפֶּדַע עַל־פְּנֵיהֶ: וְנִטְשֵׁתִי אֶת־שְׂאֵרֵית
 נַחֲלָתִי וְנִתְתִּים בְּיַד אִיבֵיהֶם וְהָיוּ לְבוֹ וְלַמְּשָׁחָ לְכָל־
 אִיבֵיהֶם: יֵצֵן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הַרַע בְּעֵיני וַיְהִיו מִכְעִסִּים
 אֶתִּי מִדְּהַיִּים אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מִנְּשֵׂא הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מָלָא
 אֶת־יְרוּשָׁלַם פֶּה לַפֶּה לְבַד מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הִחְמִיא אֶת־
 יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הַרַע בְּעֵיני יְהוָה: וַיִּחַר דְּבַרִּי מִנְּשֵׂא

ה' בס"א לכל ט' קפז ח"ק יב' ששעה ק"ו

הָאֵט גַּעֲטָאן, און ער האָט זיך געבוקט צום גאַנצן חיל פון
 הימל, און זיי געדינט. ⁴ און ער האָט געבויט מזבחות אין
 הויז פון גאַט, וואָס גאַט האָט געזאָגט: אין ירושלים וועל
 איך טאָן מיין נאַמען. ⁵ און ער האָט געבויט מזבחות צום
 גאַנצן חיל פון הימל אין בייִדע הויפן פון גאַטס הויז. ⁶ און
 ער האָט געמאַכט דורכגיין זיין זון דורכן פֿייער, און האָט
 געברויכט צייכנווערר און געצויבערט, און ציינגעשאפט
 גייסטערועער און טויטנבאַשווערער; ער האָט געמערט
 צו טאָן שלעכטס אין די אויגן פון גאַט, צו דערצערענען.
 און ער האָט אַרײַנגעשטעלט דעם געץ פון דער אַשֶׁרָה
 וואָס ער האָט געמאַכט, אין דעם הויז וואָס גאַט האָט גע־
 זאָגט צו דודן און צו זיין זון שלמהן: אין דעמדאָזיקן חויז
 און אין ירושלים וואָס איך האָב אויסדערוויילט פון אַלע
 שבטים פון ישראל, וועל איך טאָן מיין נאַמען אויף אייביק:
⁶ און איך וועל מער גיט פאַרוואַגלען דעם פּוּס פון ישראל
 פון דער ערד וואָס איך האָב געגעבן זייערע עלטערן,
 אויב זיי וועלן נאָר היטן צו טאָן אזוי ווי אַלץ וואָס איך
 האָב זיי באַפוילן, און לויט דער גאַנצער תּוֹרָה וואָס מיין
 קנעכט משה האָט זיי באַפוילן. ⁷ אָבער זיי האָבן גיט צו־
 געהערט; און מנשה האָט זיי פאַרפירט צו טאָן מער
 שלעכטס ווי די פעלקער וואָס גאַט האָט פאַרטיליקט
 פון פאַר די קינדער פון ישראל.

¹⁰ און גאַט האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די
 נביאים, אזוי צו זאָגן: ¹¹ ווייל מנשה דער מלך פון יהודה
 האָט געטאָן דיִדאָזיקע אומווערדיקייטן, איז באַגאַנען ערגערס ווי אַלץ וואָס די אַמורים וואָס פאַר אים האָבן
 געטאָן, און האָט אויך געמאַכט זינדיקן יהודה מיט זיינע אָפּגעטער, ¹² דרום האָט אזוי געזאָגט יהוה דער גאַט פון ישראל:
 זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף ירושלים און יהודה, אַז אַיטלעכער וואָס הערט עס, וועלן קלינגען זיינע בייִדע אויערן.
¹³ און איך וועל ציען אויף ירושלים די מעסטשנור פון שומרון, און די וואַגשנור פון אַחָאָבס הויז; און איך וועל אויסווישן
 ירושלים, אזוי ווי מע ווישט אויס אַ שיסל, אויסגעווישט און אומגעקערט אויף איר פּנים. ¹⁴ און איך וועל אַוועקוואַרפן
 דעם איבערבלייב פון מיין אַרב, און וועל זיי געבן אין דער האַנט פון זייערע פּיינט, און זיי וועלן זיין צו רויב און צו
 אויסרויבונג פאַר אַלע זייערע פּיינט. ¹⁵ ווייל זיי האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין מיינע אויגן, און האָבן מיך דער־
 צערנט פון דעם טאָג וואָס זייערע עלטערן זיינען אַרויסגעגאַנגען פון מצרים און ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹⁶ און אויך אומשוילדיק בלוט האָט מנשה פאַרגאָסן זייער פיל, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושלים פון עק צו עק;
 אחוץ זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן יהודה, צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאַט.

¹⁷ און די איבעריקע זאכן וועגן מנשהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין זינד וואָס ער האָט געווינדיקט,

⁸ פאַרברענט צום גאַט מולך.

דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

¹⁸ און מנשה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין דעם גאַרטן פון זיין הויז, אין דעם גאַרטן פון עוזאַן. און זיין זון אַמון איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹⁹ צוויי און צוואַנציק יאָר איז אַמון אַלט געווען, אָדער איז געוואָרן מלך, און צוויי יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען משולֶמֶת די טאָכטער פון חרוצן, פון יטבה.

²⁰ און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיין פאָטער מנשה האָט געטאָן. ²¹ און ער איז געגאַנגען אין אַלדעם וועג וואָס זיין פאָטער איז געגאַנגען, און ער האָט געדינט די אָפּגעטער וואָס זיין פאָטער האָט געדינט, און האָט זיך צו זיי געבוקט. ²² און ער האָט פאַרלאָזן יהוה דעם גאָט פון זיינע עלטערן, און איז ניט געגאַנגען אין דעם וועג פון יהוה.

²³ און די קנעכט פון אַמונען האָבן געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָבן געטייט דעם מלך אין זיין הויז. ²⁴ און דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט דערשלאָגן אלע וואָס האָבן געמאַכט דעם בונט אויף דעם מלך אַמון. און דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט געמאַכט זיין זון יאַשיהוּ פאַר מלך אויף זיין אָרט.

²⁵ און די איבעריקע זאַכן פון אַמונען וואָס ער האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַסְאָתוֹ אֲשֶׁר הָמָא הַלְאִיהֶם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַנְּבִיִּים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגִדְּבֵיתוֹ בְּגִדְעֹזַא וַיִּמְלֹךְ אַמּוֹן בְּנֵו מַחְתָּו:
בְּדַעֲשִׁירִים וּשְׁתֵּים שָׁנָה אַמּוֹן בְּמַלְכוֹ וּשְׁתֵּים
שָׁנִים מְלָךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת־חֲרוּץ מִן
יִטְבָּה: וַיַּעַשׂ הַרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו:
וַיִּלְךְ בְּכָל־חַדְרֵי אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגּוֹלִלִים
כַּב־אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם: וַיַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתָיו וְלֹא־הָלַךְ בְּדַרְךְ יְהוָה: וַיִּקְשְׁרוּ עֲבָד־אַמּוֹן עָלָיו
כִּד־וַיְמִיתוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ: וַיְיַךְ עִם־חַוָּאֲרָן אֶת־כָּל־הַנְּקֻשִׁים
עַל־הַמֶּלֶךְ אַמּוֹן וַיִּמְלִיכוּ עִם־חַוָּאֲרָן אֶת־יַאֲשִׁיהוּ בְּנֵו
מַחְתָּו: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אַמּוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הַלְאִיהֶם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַנְּבִיִּים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּקָּבֵר אִתּוֹ בְּקִבְרֹתוֹ
בְּגִדְעֹזַא וַיִּמְלֹךְ יַאֲשִׁיהוּ בְּנֵו מַחְתָּו:
כב

בְּדַשְׁמֵנָה שָׁנָה יַאֲשִׁיהוּ בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וָאַחַת שָׁנָה
מְלָךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַת־עֲדִיָּה מִבְּצַקְתָּ:
וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךְ בְּכָל־חַדְרֵי דָנָר אָבִיו וְלֹא־
סָר יָמִין וּשְׂמֹאל: וַיְהִי בַשְּׁמֵנָה עֲשָׂרָה שָׁנָה
לְמַלְךְ יַאֲשִׁיהוּ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־שִׁפּוֹן בְּדַאֲצִלְיָהוּ בֶן־
מִשְׁלֵם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה לֵאמֹר: עֲלֶה אֶל־חַלְקֵיךָ
הַבָּתַן הַגְּדוֹל וַיִּתֵּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
אָסְפוּ שְׁמֵרֵי הַסֶּפֶר מֵאֵת הָעָם: וַיְהִיָּה עַל־יַד עֲשִׂי
הַמְּלָאכָה הַמִּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אִתּוֹ לַעֲשִׂי
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחֹזֵק לְחֹזֵק הַבָּתַן: לְחַרְשִׁים
וְלַבְּנָיִם וְלַגְּדָרִים וְלַקְּנֻת עֲצִים וְאֲבָנֵי מַחְצָב לְחֹזֵק אֶת־
הַבָּתַן: אֶךְ לֹא־יָשֵׁב אִתָּם הַסֶּפֶר הַיּוֹתֵן עַל־יָדָם כִּי

כב, ב' סלאו ה' ויהוה ק מחק

²⁶ און מע האָט אים באַגראָבן אין זיין קבר, אין דעם גאַרטן פון עוזאַן. און זיין זון יאַשיהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כב

¹ אַכט יאָר איז יאַשיהוּ אַלט געווען, אָדער איז געוואָרן מלך, און איין און דרייסיק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יְדִידָה די טאָכטער פון עֲדִיָּהוּ, פון בצקת.

² און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין אַלדעם וועג פון זיין פאָטער דודן, און האָט זיך ניט אָפּגעקערט רעכטס אָדער לינקס.

³ און עס איז געווען אין אַכצנטן יאָר פון מלך יאַשיהוּ, האָט דער מלך געשיקט שָׁפָן דעם זון פון אַצִלְיָהוּ, דעם זון פון משְׁלֶמֶען, דעם שרייבער, אין הויז פון גאָט, אַזוי צו זאָגן: ⁴ גיי ארויף צו חַלְקֵיָהוּ דעם פּהַדְגְדוֹל, און זאָל ער צונויפצײלן דאָס געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט, וואָס די שוועלהיטערס האָבן געזאַמלט פון פּאָלק. ⁵ און זאָל מען עס געבן אויף דער האַנט פון די ווערקמיינסטערס וואָס זיינען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט; און זיי זאָלן עס געבן צו די בעל־מלאַכָהס וואָס אין הויז פון גאָט, אויף צו פאַרריכטן די צעבראַכענע ערטער פון הויז; ⁶ צו די האַלצמיינסטערס, און צו די בוימיינסטערס, און צו די מויערער, און אויף צו קויפן האַלץ און געהאַקטע שטיינער, צו פאַרריכטן דאָס הויז. ⁷ און מע זאָל זיך ניט רעכענען מיט זיי וועגן דעם געלט וואָס ווערט גע-

געבן אויף זייער האנט, נייערט אויף נאמנות זאלן זיי ארבעטן.

9. און חלקיהו דער פהדגדול האט געזאגט צו שפן דעם שרייבער: דאס בוך פון דער תורה האב איך גע- פונען אין הויז פון גאט. און חלקיהו האט געגעבן דאס בוך צו שפנען, און ער האט עס איבערגעלייענט.

10. און שפן דער שרייבער איז געקומען צום מלך, און האט געבראכט דעם מלך אן ענטפער, און האט גע- זאגט: דייע קנעכט האבן אויסגעשאטן דאס געלט וואס האט זיך געפונען אין הויז, און זיי האבן עס געגעבן אויף דער האנט פון די ווערקמייסטערס וואס זיינען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאט.

11. און שפן דער שרייבער האט דערציילט דעם מלך, אזוי צו זאגן: חלקיהו דער פהן האט מיר געגעבן א בוך. און שפן האט עס געלייענט פארן מלך. 12. און עס איז געווען, ווי דער מלך האט געהערט די ווערטער פון דעם בוך פון דער תורה, אזוי האט ער צעריסן זיינע קליידער. 13. און דער מלך האט באפוילן חלקיהו דעם פהן, און אחיקם דעם זון פון שפנען, און עכבור דעם זון פון מיכיהן, און שפן דעם שרייבער, און עשיה דעם מלכס דינער, אזוי צו זאגן: 14. גייט פראגט ביי גאט פאר מיר, און פאר דעם פאלק, און פאר גאנץ יהודה, וועגן די ווער- טער פון דעמדאויקן געפונענעם בוך, ווארום גרויס איז דער גרימצארן פון גאט וואס איז אנגעצונדן אויף אונדו, פארוואס אונדזערע עלטערן האבן ניט צוגעהערט צו די ווערטער פון דעמדאויקן בוך, צו טאן אזוי ווי אלץ וואס איז אנגעשריבן פאר אונדו.

15. איז געאנגען חלקיהו דער פהן, און שפן, און עשיה, צו חולדה דער נביאה, דער ווייב פון שלום דעם זון פון תקנה דעם זון פון חרחסן, דעם קליידער-היטער-און זי האט געוויינט אין ירושלים, אין צווייטן שטאטפערטל-און זיי האבן גערעדט צו איר. 16. האט זי צו זיי געזאגט: אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט פון ישראל: זאגט צו דעם מאן וואס האט אייך געשיקט צו מיר: 17. אזוי האט גאט געזאגט: זע, איך ברענג אן אומגליק אויף דעם דאזיקן ארט און אויף זיינע באוויינער-אלע ווערטער פון דעם בוך וואס דער מלך פון יהודה האט געלייענט; 18. דער- פאר וואס זיי האבן מיך פארלאזן, און האבן גערייכערט צו פראגט געטער, כדי מיך צו דערצערענען מיט אלע מעשים פון זייערע הענט, דרום וועט מיין גרימצארן זיך אנצינדן אויף דעמדאויקן ארט, און וועט ניט פארלאשן ווערן. 19. און צו דעם מלך פון יהודה וואס שיקט אייך פראגט ביי גאט, צו אים זאלט איר אזוי זאגן: אזוי האט געזאגט יהוה דער גאט פון ישראל: וועגן די ווערטער וואס דו האסט געהערט, 20. איז, וייל דיין הארץ איז ווייך געווארן, און ביסט גע- ווארן אונטערטעניק פאר גאט ווען דו האסט געהערט וואס איך האב גערעדט אויף דעמדאויקן ארט און אויף זיינע

באמינה הם עשים: ויאמר חלקיהו הפהן הגדול ח על שפן הספר ספר התורה מצאתי בבית יהוה ויהן ח חלקיהו את הספר אל שפן ויקראוהו: ויבא שפן הספר ח אל המלך וישב את המלך דבר ויאמר התיכו עבדיך ח את הכסף הנמצא בבית ויתנהו עליך עשי המלאכה ח המפקדים בית יהוה: ויגד שפן הספר למלך לאמר ח ספר נתן לי חלקיהו הפהן ויקראוהו שפן לפני המלך: ויהי כשמע המלך את דברי ספר התורה ויקרע את יו בגדיו: ויצו המלך את חלקיהו הפהן ואת אחיקם בן יב שפן ואת עכבור בן מיכיה ואת שפן הספר ואת עשיה עבד המלך לאמר: לכו דרשו את יהוה בערי יו ובעדהעם ובעד בלי יהודה על דברי הספר הנמצא חוה כירגולה חמת יהוה אשר הוא נצתה לנו על אשר לא שמעו אבותינו על דברי הספר הוה לעשות בכל הדברות עלינו: ויגד חלקיהו הפהן ואחיקם יו ועכבור ושפן ועשיה אל חלדה הנביאה אשת שלום בדתקה בחרתם שמר הבגדים והיא ישבת בירושלם כמשנה וידברו אליה: ותאמר אליהם בהאמר יהוה ח אלתי ישראל אמרו לאיש אשר שלח אתכם אלי: בה ח אמר יהוה הנני מביא רעה אל המקום הוה ועל ישוביו את בלי דברי הספר אשר קרא מלך יהודה: תחת אשר עובדי ויקברו לאלהים אחרים למען ח הכעיסני בכל מעשה ידיהם ונצתה חמתי במקום הוה ולא תכבדו: ואל מלך יהודה השלח אתכם לדרש את יהוה בה תאמרו אליו בהאמר יהוה אלתי ישראל ח הדברים אשר שמעת: וכן רד לכתב ותפגע מפני יהוה ח כשמעך אשר דברתי על המקום הוה ועל ישוביו לחיות

ח כא אל

לְשִׁמְחָה וְלִקְלָלָהּ וְהִקְרַע אֶת־בְּגָדָהּ וְהִכְבֶּה לִפְנֵי וָנֹס
 כ אֲנִי שְׂמַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה: לָכֵן הִנְנִי אֹסֵף עַל־אֲבֹתָיךָ
 וְנֹאסַפְתִּי אֶל־קִבְרֹתָיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶנּוּ עֵינֶיךָ כָּל־
 הַרְעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁכְּבוּ אֹתִי־
 הַמֶּלֶךְ דָּבָר:

כג

א וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַאֲסָפוּ אֵלָיו בְּלִזְקֵנֵי יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם:
 ב וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי
 יְרוּשָׁלַם אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם לִמְקוֹם וְעַד־
 ג גְּדוּל וַיִּקְרָא בְּאָזְנוֹתָם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
 בַּבַּיִת יְהוָה: וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ עַל־הַעַמֻּד וַיִּכְרַת אֶת־הַבְּרִית |
 לִפְנֵי יְהוָה לְלֶכֶת אַחַר יְהוָה וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וְאֶת־
 ד עֲדוּתָיו וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ לְהִקְיֵם אֶת־
 דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַתְּכַתִּיבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֵד
 ד כָּל־הָעָם בַּבְּרִית: וַיִּצְוֵה הַמֶּלֶךְ אֶת־חַלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 וְאֶת־כַּהֲנֵי הַמִּשְׁנָה וְאֶת־שְׂמֹרֵי הַסֵּף לְהוֹצִיא מִהַבַּיִת
 וַיְהִי אֵת כָּל־הַכְּתוּבִים הַנִּמְצוּיִם לַבַּעַל וְלְאֲשֶׁרָה וְלִכְלֵל
 זָבָא הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׂרֹפֵם מִחוּץ לַירוּשָׁלַם בְּשַׂדְּמוֹת קִדְרוֹן
 ה וַיִּשָּׂא אֶת עֶפְרָם בֵּית־אֵל: וְהוֹשִׁיב אֶת־הַכְּתוּבִים אֲשֶׁר
 נָתַן מֶלֶכִי יְהוּדָה וַיִּקְרָא בַּכְּתוּבֹת בְּעֵת יְהוּדָה וּמִסְבִּי
 יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַמְּקַטְרִים לַבַּעַל לְשַׁמֵּשׁ וְלִזְרַח וּלְמִנְחֹת
 ו לְכָל זָבָא הַשָּׁמַיִם: וַיֵּצֵא אֶת־הָאֲשֶׁרָה מִבֵּית יְהוָה
 מִחוּץ לַירוּשָׁלַם אֶל־גִּחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרַף אֹתָהּ בְּגִחַל
 ז קִדְרוֹן וַיִּדְק לְעֹפֶר וַיִּשְׁלַךְ אֶת־עֹפְרָה עַל־קִבְרֵי בְנֵי הָעָם:
 ז וַיַּתֵּן אֶת־בְּתֵי הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בַּבַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר הִנְשִׂים
 ח אֲרֻנוֹת שָׁם בְּתִים לְאֲשֶׁרָה: וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מִעֲרֵי
 יְהוּדָה וַיִּטְמֵא אֶת־הַכְּתוּבֹת אֲשֶׁר קָמְרוּ־שָׂמָה הַכֹּהֲנִים

כג, א יְרוּשָׁלַם יום שני של ספח ובקצת קהלות מחולין ויכו המלך
 ד' העשויים ק'

בְּאֻזְוִינֵער, אֹז זַי וועלן ווערן פֿאַר אַ שרעק און פֿאַר אַ
 קללה, און האָסט צעריסן דיינע קליידער, און האָסט
 געוויינט פֿאַר מיר, האָב איך איך צוגעהערט, זאָגט גאָט.
 כ" דרום זע, איך זאָמל דיר אַיין צו דיינע עלטערן, און
 וועסט אַיינגעזאַמלט ווערן אין דייַן קבר בשלום, און דיינע
 אויגן וועלן ניט זען דאָס גאַנצע בייַז וואָס איך ברענג אױף
 דעמדאָזיקן אָרט.

און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם ענטפער.

כג

און דער מלך האָט געשיקט, און מע האָט אַיַיַן
 געזאַמלט צו אים אַלע עלטסטע פון יהודה און
 ירושלים. און דער מלך איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז
 פון גאָט, און אַלע מענער פון יהודה און אַלע באַוווינער
 פון ירושלים מיט אים, און די פֿהנים, און די נביאים, און
 דאָס גאַנצע פֿאָלק פון קליין ביז גרויס. און ער האָט גע־
 לייענט אין זייערע אויערן אַלע ווערטער פון דעם בוך
 פון בונד וואָס איז געפונען געוואָרן אין הויז פון גאָט. און
 דער מלך האָט זיך געשטעלט אויף אַ בימה, און ער האָט
 געשלאָסן אַ בונד פֿאַר גאָט, צו גיין נאָך גאָט, און צו היטן
 זיינע געבאָט און זיינע אָנזאָגן און זיינע געזעצן מיטן גאַנצן
 האַרצן און מיט דער גאַנצער זעל, מקיים צו זיין די ווער־
 טער פון דעמדאָזיקן בונד וואָס שטייען געשריבן אין דעם־

דאָזיקן בוך. און דאָס גאַנצע פֿאָלק איז צוגעשטאַנען צו דעם בונד.

און דער מלך האָט באַפוילן חלקיהו דעם פֿהן־גדול, און די אונטער־פֿהנים, און די שוועלהיטערס, אַרויס־
 צוטראַגן פון דעם טעמפל פון גאָט אַלע כליים וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פֿאַר בַּעַל, און פֿאַר דער אַשֶׁרָה, און פֿאַר
 דעם גאַנצן חיל פון הימל; און ער האָט זיי פֿאַרברענט דרויסן פון ירושלים אין די פעלדער פון קדרון, און האָט אַוועק־
 געטראָגן זייער אַש קיין בֵּית־אֵל. און ער האָט אָפּגעשאַפט די פריסטער וואָס די מלכים פון יהודה האָבן אויפגע־
 זעצט, און וואָס האָבן גערייכערט אויף די בָּמוֹת, אין די שטעט פון יהודה און אין די אַרומיקע ערטער פון ירושלים;
 און די וואָס האָבן גערייכערט צו בַּעַל, צו דער זון, און צו דער לבנה, און צו די מְנֻלוֹת, און צום גאַנצן חיל פון הימל.
 און ער האָט אַרויסגעטראָגן די אַשֶׁרָה פון דעם הויז פון גאָט דרויסן פון ירושלים צום טייך קדרון, און האָט זי פֿאַר־
 ברענט ביים טייך קדרון, און צעמאָלן אויף שטויב, און צעוואָרפן איר שטויב אויף די קברים פון די קינדער פון פֿאָלק.
 און ער האָט צעבראַכן די הייזער פון די שאַנדמענער וואָס אין הויז פון גאָט, וואָס די ווייבער פלעגן דאַרטן וועבן צו־
 דעקן פֿאַר דער אַשֶׁרָה. און ער האָט צונויפגעבראַכט אַלע פֿהנים פון די שטעט פון יהודה, און האָט פֿאַראומרייניקט

די במות וואָס די פּהנים האָבן דאָרטן גערייכערט, פון גבע ביו באַר־שבע; און ער האָט צעבראַכן די במות פון די טויערן וואָס ביים טויעראַיינגאַנג פון יהושוע דעם שטאַטהאַר, וואָס אויף דער לינקער זייט פון דעם וואָס קומט אַרײַן אין שטאַטטויער. ⁹ אָבער די פּהנים פון די במות זיינען ניט אַרויפגעאַנגען צום מזבח פון גאָט אין ירושלים; נײַערט זײ האָבן געגעסן דאָס אומגעזײערטע ברויט צווישן זײערע ברידער.

¹⁰ און ער האָט פאַראומרייניקט תּופת וואָס אין טאַל פון בְּרֵהֲנוּם, אָו קײנער זאָל ניט מאַכן דורכגיין זײַן זון אָדער זײַן טאָכטער דורכן פײַער צו מולך. ¹¹ און ער האָט אָפּגעשאַפט די פּערד וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געגעבן צו דער זון ביים אײנגאַנג פון דעם הויז פון גאָט, לעבן דער קאַמער פון נְחֻמְלֵךְ דעם הויפּדינער, וואָס אין די פאַרהויפּן; און די רײטוועגן פון דער זון האָט ער פאַרברענט אין פײַער. ¹² און די מזבחות וואָס אויפן דאַך פון אַחֻזַעס אויבערשטוב, וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געמאַכט, און די מזבחות וואָס מנשה האָט געמאַכט אין בײַדע הויפּן פון גאָטס הויז, האָט צעבראַכן דער מלך און צעהאַקט פון דאָרטן, און אַרײַנגעוואָרפן זײער שטויב אין טײך קדרון. ¹³ אויך די במות וואָס פאַר ירושלים, וואָס אויף דער רעכטער זייט פון דעם באַרג פון פאַר־דאַרבער, וואָס שלמה דער מלך פון ישראל האָט געבויט צו עשתורת, דער אומווערדיקייט פון די צידונים, און צו

כמוש, דער אומווערדיקייט פון מאָב, און צו מלכום, דער אומווערדיקייט פון די קינדער פון עֲמוֹן, האָט דער מלך פאַראומרייניקט. ¹⁴ און ער האָט צעבראַכן די זײלשטיינער, און אָפּגעהאַקט די געצנביימער, און אָנגעפילט זײער אָרט מיט בײנער פון מענטשן.

¹⁵ און אויך דעם מזבח וואָס אין בֵּית־אֵל, די בָּמָה וואָס יִרְבֵּעַם דער זון פון נָבָטן וואָס האָט געמאַכט זינדיקן ישראל, האָט געמאַכט, אויך יענעם מזבח און די בָּמָה האָט ער צעבראַכן; און ער האָט פאַרברענט די בָּמָה, און צעמאַלן אויף שטויב; און ער האָט פאַרברענט די אַשְׁרָה.

¹⁶ און ווי יאַשׁוּהוּ האָט זיך אומגעדרײט, אזוי האָט ער דערוען די קברים וואָס דאָרטן אויפן באַרג, און ער האָט געשיקט, און האָט אַרויסגענומען די בײנער פון די קברים, און פאַרברענט אויפן מזבח, און האָט אים פאַראומרייניקט, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס עס האָט אויסגערופן דער געטלעכער מאַן וואָס האָט אויסגערופן דיִדאַוּיקע זאַכנאָ.

¹⁷ און ער האָט געוואָגט: וואָס איז יענער צײַכן וואָס איך זע? האָבן די מענטשן פון שטאַט צו אים געוואָגט: דאָס איז דער קבר פון דעם געטלעכן מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה, און האָט אויסגערופן דיִדאַוּיקע זאַכן וואָס דו האָסט געטאַן צו דעמאָוויקן מזבח אין בֵּית־אֵל. ¹⁸ האָט ער צו זײ געוואָגט: לאָזט אים אין רו; קײנער זאָל ניט רירן זײנע בײנער. האָבן זײ אויסגעלאָזט זײנע בײנער מיט די בײנער פון דעם נביא וואָס איז אַרויסגעקומען פון שומרון.

¹⁸ זע מלכים א' יג.

מִנְבֵּעַ עַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְנָחַץ אֶת־בְּמֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־פָּתַח שַׁעַר יְרוּשָׁלַם שַׁר־הַעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמֹאל אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר: אֵךְ לֹא יָעִלוּ בְּהֵנִי הַבְּמֹת אֶל־מִזְבֵּחַ יְהוָה בִּירוּשָׁלַם כִּי אִם־אֶבְלָוּ מִצֹּת בְּחֹךְ אֲחֵיהֶם: * וְטָמֵא אֶת־הַתּוֹפֵת אֲשֶׁר בְּנֵי בְנֵיהֶם לְבַלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ וְאֶת־בִּתּוֹ בְּאֵשׁ לְמִלְךְ: וַיִּשְׁבֹּת אֶת־הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתַנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה לְשֹׁמֵשׁ מִבְּאֵר בֵּית־יְהוָה אֶל־לִשְׁכַּת נְחֻמְלֵךְ הַפָּרִים אֲשֶׁר בְּפָרוּרִים וְאֶת־מִרְכָּבוֹת הַשֹּׁמֵשׁ שַׁרְהַ בְּאֵשׁ: וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל־הַגֹּבְלֹת אֲחֻזַּעַס וְשׁוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה מְלִשָׁה בְּשֵׁתֵי הַצִּנּוֹת בֵּית־יְהוָה נְחֻם הַמֶּלֶךְ גֵּרָץ מִשֵׁם וְהַשְּׁלֵךְ אֶת־עַפְרָם אֶל־עַחַל קְדְרוֹן: וְאֶת־הַבְּמֹת אֲשֶׁר | עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר מִמִּין לַחֲרֹת־הַמִּשְׁחֹת אֲשֶׁר בְּנֵה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְעִשְׁתֵּרֶת | שִׁקָן צִידֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקָן מִזְבֵּחַ וְלִמְלִכָם תּוֹעֵבֶת בְּנֵי־עֲמוֹן טָמֵא הַמֶּלֶךְ: וְשַׁבַּר אֶת־דֵּי הַמַּעֲבֹת וַיִּכְרַת אֶת־הָאֲשֵׁרִים וְיִמְלֵא אֶת־מְקוֹמָם עֲצָמוֹת אָדָם: וְגַם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יִרְבֵּעַם בְּדָבַר אֲשֶׁר הִחְיֵא אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה וְאֶת־הַבָּמָה נְחֻם וַיִּשְׂרַף אֶת־הַבָּמָה הַזֶּה לְעָפָר וַיִּשְׂרַף אֶת־הָאֲשֵׁרִים: וַיִּפֶן יִשְׂרָאֵל וַיִּרְא אֶת־הַקְּבָרִים אֲשֶׁר־שָׁם בְּדָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת־הָעֲצָמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרַף עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּטְמְאֵהוּ בְּדָבָר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר מַה הַצִּיָּן הַזֶּה? אֲשֶׁר אָנִי רֹאֵה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנֹשׁ הָעִיר הַקְּבָרִים אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיְהוּדָה וַיִּכְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל־הַמִּזְבֵּחַ בֵּית־אֵל: וַיֹּאמֶר הִנֵּהוּ לֹא אִישׁ אֶל־יָנֵעַ עֲצָמָתוֹ וַיִּמְלְטוּ עֲצָמָתוֹ אֶת־עֲצָמוֹת הַנְּבִיאִ אֲשֶׁר־

ח' מלאך י' דלג עז חטוק כא' קיז

יט **כָּא מְשֻׁמְרוֹן:** וְגַם אֶת־כַּלְבֵּי־בֵּיתִי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בַּעֲרֵי
 שְׁמֻרֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיִּים הַסּוֹר וְאֲשִׁיהוּ
 כ **וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית־אֵל:** וַיִּזְבַּח
 אֶת־כַּלְבֵּי־בֵּיתִי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר־שָׂם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף
 כז **אֶת־עֲצָמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם וַיָּשֶׁב יְרוּשָׁלַם:** וַיָּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־
 כח **כָּל־הָעָם לֵאמֹר עָשׂוּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכְּתוּב עַל־**
 כט **כִּסֵּף הַבְּרִית הַזֶּה:** כִּי לֹא נַעֲשֶׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִיְמֵי
 לד **הַשִּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכָל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל**
 לו **וּמַלְכֵי יְהוּדָה:** כִּי אִם־בִּשְׂמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ וְאֲשִׁיהוּ
 לז **נַעֲשֶׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלַם:** וְגַם אֶת־הָאֲבוֹת וְאֶת־
 לח **הַיְהוּדֵינִים וְאֶת־הַתְּרַפִּים וְאֶת־הַגִּלְלִים וְאֶת כָּל־הַשִּׁקְצִים**
 לט **אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בְּשָׂר וְאֲשִׁיהוּ לְמַעַן**
 לו **הַקֹּדֶם אֶת־דַּבְּרֵי הַתּוֹרָה הַנִּתְּבָּיִם עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מֵצֵא**
 לז **חֲלֻקְתּוֹ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה:** וְכִמְהוּ לֵאמֹר לֵאדֹנָה לְפָנָיו מֶלֶךְ
 לח **אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לִבּוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מַאֲדוֹ**
 לט **כָּל־כַּל תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאֶחָרָיו לֹא־קִיָּם כְּמֹדוֹ: * אֵךְ לֹא־שָׁב**
 לו **יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר־תָּרַח אַפּוֹ בַיהוָה עַל כָּל־**
 לז **הַכְּעִיִּים אֲשֶׁר הִכְעִיִּסוּ מִנְּשָׂה: וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת־יְהוּדָה**
 לח **אֲסִיר מֵעַל פְּנֵי כָּאֲשֶׁר הִסְרֵתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל וּמֵאֲסִיתִי אֶת־**
 לט **הַלֵּוִי הַזֶּאת אֲשֶׁר־בְּחֵרְתִי אֶת־יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַבָּיִת אֲשֶׁר**
 לו **אֲמַרְתִּי יְהוָה שְׁמִי שָׁם: וַיִּחַר דַּבְּרֵי יְאֲשִׁיהוּ וְכָל־אֲשֶׁר**
 לו **עָשָׂה הַלְּאֵיהֶם כְּתוּבִים עַל־כִּסֵּף דַּבְּרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי**
 לז **יְהוּדָה: בְּיָמָיו עָלָה פָּרְעֹה נֹכַח מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ**
 לח **אֲשׁוּר עַל־יְמֵיךָ פָּרַח וַיִּלְךְ הַמֶּלֶךְ וְאֲשִׁיהוּ לִקְרֹאתוֹ וַיִּמְתָּהוּ**
 לו **בְּמַגְדוֹ כְּרֹאתוֹ אֹתוֹ: וַיִּרְכַּבְהוּ עֲבָדָיו מִתּ מַמְגְדוֹ וַיִּכְאֲלוּ**
 לו **יְרוּשָׁלַם וַיִּקְבְּדוּהוּ בַקְּבֻרָתוֹ וַיִּקַּח עִם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז**
 לו **בְּדִישָׁיו וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ פַּתַּח אֲבִיו:**
 לו **בְּדִישָׁיו וַיִּשְׁלַח שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמַלְכּוֹ וַיִּשְׁלַח הַחֲדָשִׁים**

כה' ע

19 **און אויך אלע הייזער פון די בָּמוֹת וואָס אין די**
 שטעט פון שומרון, וואָס די מלכים פון ישראל האָבן
 געמאַכט צו דערצערענען גאָט, האָט יאָשִׁיהוּ אָפּגעטאָן,
 און ער האָט געטאָן צו זיי אַזוי ווי אלע טואונגען וואָס ער
 האָט געטאָן אין בֵּית־אֵל. 20 **און ער האָט געשלאַכט אלע**
 פֶּהַיִם פון די בָּמוֹת וואָס זיינען דאָרטן געווען, אויף די
 מזבחות, און האָט פאַרברענט ביינער פון מענטשן אויף זיי.

און ער האָט זיך אומגעקערט קיין ירושָׁלַם.
 21 **און דער מלך האָט באַפוילן דעם גאַנצן פּאָלק,**
 אַזוי צו זאָגן: מאַכט אַ קרבן־פֶּסַח צו יהוה אַייער גאָט, אַזוי
 ווי עס שטייט געשריבן אין דעמדאָויקן בוך פון בונד.
 22 **וואָרום אַזאַ ווי דערדאָויקער קרבן־פֶּסַח איז ניט**
 געמאַכט געוואָרן פון די טעג פון די שופטים וואָס האָבן
 געמשפּט ישראל, און אין אלע טעג פון די מלכים פון
 ישראל, און די מלכים פון יהודה. 23 **נאָר אין אַכצנטן יאָר**
 פון מלך יאָשִׁיהוּ איז געמאַכט געוואָרן דערדאָויקער
 קרבן־פֶּסַח צו גאָט אין ירושָׁלַם.

24 **און אויך די גייסטערעווער און די טויטנבאַשווערער,**
 און די תְּרַפִּים, און די אָפּגעטער, און אלע אומווערדיקייטן
 וואָס זיינען געווען געוואָרן אין לאַנד יהודה און אין ירושָׁלַם,
 האָט יאָשִׁיהוּ אויסגעראַמט, כּדי מקיים צו זיין די ווערטער
 פון דער תּוֹרָה וואָס שטייען געשריבן אין דעם בוך וואָס
 חֲלֻקְתּוֹ דער כֹּהֵן האָט געפונען אין הויז פון גאָט.

25 **און אַזאַ ווי ער איז ניט געווען קיין מלך פאַר אים,**
 וואָס זאָל זיך אומקערן צו גאָט מיט זיין גאַנצן האַרצן און
 מיט זיין גאַנצער זעל און מיט זיין גאַנצן כּוּחַ, לויט דער
 גאַנצער תּוֹרָה פון משה; און נאָך אים איז ניט אויפ־
 געשטאַנען אַזאַ ווי ער.

26 **אַבער גאָט האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון זיין גרויסן גרימצאָרן ווען זיין צאָרן האָט געגרימט אויף יהודה, פאַר**
 אלע דערצערענונגען וואָס מנשה האָט אים דערצערנט. 27 **און גאָט האָט געזאָגט:** אויך יהודה וועל איך אָפּטאָן פון
 מיין פנים, אַזוי ווי איך האָב אָפּגעטאָן ישראל; און איך וועל פאַראַכטן דיִדאָזיקע שטאַט וואָס איך האָב אויסדערוויילט,
 ירושָׁלַם, און דאָס הויז וואָס איך האָב געזאָגט: מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין.

28 **און די איבעריקע זאַכן וועגן יאָשִׁיהוּ, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די**
 צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

29 **אין זיינע טעג איז אַרויפגעוואַנגען פֶּרְעֵה־נֹכַח דער מלך פון מצְרַיִם אויף דעם מלך פון אַשׁוּר, ביים טייך פֶּרַח, און**
 דער מלך יאָשִׁיהוּ איז אים געגאַנגען אַקעגן; און ער האָט אים געטייט אין מגדוֹ, ווי ער האָט אים דערווען. 30 **האָבן זיינע**
 קנעכט אים אַוועקגעפירט אַ טויטן פון מגדוֹ, און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושָׁלַם, און האָבן אים באַגראָבן אין זיין
 קבר.

און דאָס פּאָלק פון לאַנד האָט גענומען יְהוֹאָחָז דעם זון פון יאָשִׁיהוּ, און זיי האָבן אים געוואַלפט, און אים געמאַכט
 פאַר מלך אויף זיין פּאָטערס אָרט.

31 **דריי און צוואַנציק יאָר איז יְהוֹאָחָז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקניגט אין**

ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען
חמוטל, די טאָכטער פון ירמיהו, פון לבנה.

³² און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

³³ און פֿרעהניכו האָט אים אַייגעשפּאַרט אין רבלה,
אין לאַנד חמת, או ער זאָל ניט קייניגן אין ירושלים. און
ער האָט אַרויפגעלייגט אַ שטראָף אויפן לאַנד, הונדערט
צענטנער זילבער, און אַ צענטנער גאָלד.

³⁴ און פֿרעהניכו האָט געמאַכט אַלע דעם זון פון
יאשיהו פאַר מלך אויף דעם אָרט פון זיין פאָטער יאשיהו,
און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף יהויקים. און
יהואָחזן האָט ער אַוועקגענומען; און ער איז געקומען קיין
מצרים, און איז דאָרטן געשטאָרבן.

³⁵ און דאָס זילבער און דאָס גאָלד האָט יהויקים
געגעבן צו פֿרעהן; אָבער ער האָט אָפּגעשאַצט דאָס לאַנד,
פדי צו געבן דאָס געלט לויט דעם באַפעל פון פֿרעהן; פון
איטלעכן לויט זיין אָפּשאַצונג האָט ער אויפגעמאַנט דאָס
זילבער און דאָס גאָלד פון דעם פּאָלק פון לאַנד, פדי צו
געבן צו פֿרעהניכו.

³⁶ פינף און צוואַנציק יאָר איז יהויקים אַלט געווען,
אז ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקייניגט
אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען
ובנה די טאָכטער פון פּדִיָה, פון רומה.

³⁷ און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

אין זיינע טעג איז אַרויפגעגאַנגען נבוכדנצר דער מלך פון בבל, און יהויקים איז געווען אַ קנעכט צו אים דריי
יאָר; דערנאָך האָט ער זיך אָפּגעקערט און האָט ווידערשפּעניקט אָן אים.

² און גאָט האָט אָנגעשיקט אויף אים באַנדעס פון אַרם, און באַנדעס פון מאָב, און באַנדעס
פון די קינדער פון עֶמוֹן; און ער האָט זיי אָנגעשיקט אויף יהודה, פדי עס אונטערצוברענגען, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט
וואָס ער האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים. ³ נאָר לויט דעם מויל פון גאָט איז דאָס געשען אויף יהודה, פדי
זיי אָפּצוטאָן פון זיין פנים, פאַר די זינד פון מנשה, לויט אַלץ וואָס ער האָט געטאָן. ⁴ און אויך פאַר דעם אומשולדיקן
בלוט וואָס ער האָט פאַרגאַסן, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושלים מיט אומשולדיק בלוט; און גאָט האָט ניט געוואָלט פאַרגעבן.
⁵ און די איבעריקע זאַכן וועגן יהויקים, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די
צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

⁶ און יהויקים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון יהויכין איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.
⁷ און דער מלך פון מצרים איז מער ווידער ניט אַרויסגעגאַנגען פון זיין לאַנד, וואָרום דער מלך פון בבל האָט צו
גענומען, פון דעם באַך פון מצרים ביז דעם טייך פּרת, אַלץ וואָס געהערט צום מלך פון מצרים.

מלך בירושלים ושם אמו חמוטל בתירמיהו מלכה:
ועש הרע בעיני יהוה בכל אשר עשו אבותיו: ויאסרהו
פרעה נכה ברבלה בארץ חמת מלך בירושלים ויחך
עליו עלהארץ מאה כפרקסא וכפר זהב: ומלך
פרעה נכה אתאליקים בדיאשדו תחת יאשיהו אביו
וישב אתישמו יהויקים ואתיהואחז לקח ונבא מצרים
וימת שם: והכסף והזהב נתן יהויקים לפרעה אף
העריף אתהארץ לתת אתהכסף עלפי פרעה איש
קצופו נגש אתהכסף ואתהזהב אתיעם הארץ לתת
לפרעה נכה: בדיעשרים ותמש שנה יהויקים
במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלים ושם אמו
ובנה בתפדיה מדרומה: ועש הרע בעיני יהוה בכל
אשר עשו אבותיו:

כד

כימיו עלה נבוכדנאצר מלך בבל ויהרלו יהויקים עבד
שלש שנים וישב וימרד בו: וישלח יהוה ופו אתגדודי
כשדים ואתגדודי ארם ואת גדודי מאב ואת גדודי
בניעמון וישלחם ביהודה להאבדו בקרב יהוה אשר
דבר בך עבדיו הנביאים: אף עלפי יהוה היתה
ביהודה להסיר מעל פניו בהפאת מנשה בכל אשר
עשה: וגם דסיחנין אשר שפך וימלא אתירושלים דם
נכו ולא אבה יהוה לסלה: ויתר דברי יהויקים וכל
אשר עשה הלאדם בתוכם עלספר דברי הנמים
למלכי יהודה: ויששב יהויקים עסאבותיו ומלך יהויכין
בנו תחתיו: ולא הסוף עוד מלך מצרים לצאת מארצו
כיילקח מלך בבל מנחל מצרים עדיתר פרת כל אשר
היתה למלך מצרים: בדישמנה עשרה שנה

כג, אל מלך קי לו וסדה קי חי כוש כד, ד' קמץ חיש

כד

אין זיינע טעג איז אַרויפגעגאַנגען נבוכדנצר דער מלך פון בבל, און יהויקים איז געווען אַ קנעכט צו אים דריי
יאָר; דערנאָך האָט ער זיך אָפּגעקערט און האָט ווידערשפּעניקט אָן אים.
² און גאָט האָט אָנגעשיקט אויף אים באַנדעס פון אַרם, און באַנדעס פון מאָב, און באַנדעס
פון די קינדער פון עֶמוֹן; און ער האָט זיי אָנגעשיקט אויף יהודה, פדי עס אונטערצוברענגען, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט
וואָס ער האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים. ³ נאָר לויט דעם מויל פון גאָט איז דאָס געשען אויף יהודה, פדי
זיי אָפּצוטאָן פון זיין פנים, פאַר די זינד פון מנשה, לויט אַלץ וואָס ער האָט געטאָן. ⁴ און אויך פאַר דעם אומשולדיקן
בלוט וואָס ער האָט פאַרגאַסן, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושלים מיט אומשולדיק בלוט; און גאָט האָט ניט געוואָלט פאַרגעבן.
⁵ און די איבעריקע זאַכן וועגן יהויקים, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די
צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.
⁶ און יהויקים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון יהויכין איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.
⁷ און דער מלך פון מצרים איז מער ווידער ניט אַרויסגעגאַנגען פון זיין לאַנד, וואָרום דער מלך פון בבל האָט צו
גענומען, פון דעם באַך פון מצרים ביז דעם טייך פּרת, אַלץ וואָס געהערט צום מלך פון מצרים.

אכצן יאר איז יהויכין אלט געווען, אז ער איז געווארן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקניגט אין ירושלים, און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נחושטאָ דִי טאַכטער פון אַלְנָתָעֶז, פון ירושלים.

און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט געטאַן.

אין יענער צייט זיינען די קנעכט פון נבוכדנצר דעם מלך פון בבל אַרויפגעגאַנגען אויף ירושלים, און די שטאָט איז געקומען אין באַלעגערונג. און נבוכדנצר דער מלך פון בבל איז געקומען אויף דער שטאָט, בעת זיינע קנעכט האָבן געלעגערט אויף איר.

איז יהויכין דער מלך פון יהודה אַרויסגעגאַנגען צו דעם מלך פון בבל, ער, און זיין מוטער, און זיינע קנעכט, און זיינע האָרן, און זיינע הויפדינער; און דער מלך פון בבל האָט אים אַוועקגענומען אין אַכטן יאַר פון זיין מלוכה.

און ער האָט אַרויסגעצויגן פון דאַרטן אַלע אוצרות פון גאָטס הויז, און די אוצרות פון מלכס הויז; און ער האָט צעהאַקט אַלע גילדערנע כליים וואָס שלמה דער מלך פון ישראל האָט געמאַכט אין דעם טעמפל פון גאָט—אזוי ווי גאָט האָט אַנגעזאָגט. און ער האָט פאַרטריבן גאַנץ ירושלים, און אַלע האָרן, און אַלע העלדישע גיבורים, צען טויזנט געפאַנגענע, און אַלע מיינסטערס און שלעסערס; קיינער איז נישט געבליבן אַחוץ די אַרימסטע פון דעם פּאָלק פון לאַנד. און ער האָט פאַרטריבן יהויכיןען קיין בבל; אויך דעם מלכס מוטער, און דעם מלכס ווייבער, און זיינע הויפדינער, און די פּני פון לאַנד, האָט ער אַוועקגעפירט אין גלות פון ירושלים קיין בבל. און די שלעסערס, טויזנט, אַלע, גיבורים וואָס טויגן צו מלחמה, זיי האָט דער מלך פון בבל געבראַכט אין גלות קיין בבל. און דער מלך פון בבל האָט געמאַכט פאַר מלך אַנשטאַט אים זיין פעטער מַתַּנְהָן, און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף צדקיהו.

יהויכין במלכו ושלושה חדשים מלך בירושלם ושם אמו נחושטא בת-אלנתן מירושלם: ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר-עשה אביו: בעת ההיא עלה עבדי נבכדנאצר מלך-בבל ירושלם ותבא העיר במקור: ויבא נבכדנאצר מלך-בבל על-העיר ועבדיו צרים עליה: ויצא יהויכין מלך-יהודה על-מלך בבל הוא ואמו ועבדיו ושריו וסריסיו ויקח אתו מלך בבל בשנת שמינה למלכו: ויצא משם את-כל-אוצרות בית יהוה ואוצרות בית המלך ויקצץ את-כל-כלי הזהב אשר עשה שלמה מלך-ישראל בהיכל יהוה כאשר דבר יהוה: והגלה את-כל-ירושלם ואת-כל-השרים ואת כל-נבוכי החיל עשרה אלפים גולה וכל-החרש והמסגר לא נשאר וכלת דלת עמדה-אין: ויגל את-יהויכין בבבל ואת-אם המלך ואת-נשי המלך ואת-סריסיו ואת אולי הארץ ואת כל-אנשי החיל שבעת אלפים ואת-החרש והמסגר אלה הכל נבחרים עשו מלחמה ויביאם מלך-בבל גולה בבבל: וימלך מלך-בבל את-מתניהו דודו תחתיו ויסב את-שמו צדקיהו: כדעשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם ושם אמו חמיטל בת-ירמיהו מלכנה: ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר-עשה יהויקים: כיון על-אף יהוה היתה בירושלם וביהודה עד-השלקו אתם מעל פניו וימרד צדקיהו במלך בבל:

כה

ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש העשירי בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך-בבל הוא וכל-חילו על-ירושלם ויחזן עליה ויבנו עליה דגק סביב: ותבא העיר

כד, 1 טו קי יד עשרת קר טו אלו קי יח המלך קי

און אַלע חילס-לייט, זיבן טויזנט, און די מיינסטערס און די שלעסערס, טויזנט, אַלע, גיבורים וואָס טויגן צו מלחמה, זיי האָט דער מלך פון בבל געבראַכט אין גלות קיין בבל. און דער מלך פון בבל האָט געמאַכט פאַר מלך אַנשטאַט אים זיין פעטער מַתַּנְהָן, און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף צדקיהו.

אין צוואַנציק יאַר איז צדקיהו אלט געווען, אז ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאַר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חמיטל פון ירמיהו, פון לבנה. און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס יהויקים האָט געטאַן. פאַרוואָר, פון וועגן דעם צאָרן פון גאָט איז דאָס געשען אויף ירושלים און יהודה, ביז ער האָט זיי אַוועקגעוואָרפן פון זיין פנים. און צדקיהו האָט ווידערשפעניקט אָן דעם מלך פון בבל.

כה

און עס איז געווען אין ניינטן יאַר פון זיין מלוכה, אין צענטן חודש, אין צענטן טאָג פון חודש, איז געקומען נבוכדנצר דער מלך פון בבל, ער און זיין גאַנצער חיל, אויף ירושלים, און ער האָט געלעגערט אויף איר, און זיי האָבן געבויט באַלעגערונגערק רונד אַרום איר. און די שטאָט איז געווען אין באַלעגערונג ביזן עלפטן יאַר פון זיין מלוכה.

מלך צדקיהו. ⁹ אין גיטן טאג פון פירטן חודש האָט זיך געשטאַרקט דער הונגער אין שטאָט, און עס איז גיט געווען קיין ברויט פאַר דעם פּאָלק פון לאַנד. ¹⁰ און די שטאָט איז איינגעבראַכן געוואָרן, און אַלע מלחמה־לייט וויינען אַנטלאָפֿן ביי נאַכט דורך דעם טויער צווישן די צוויי מויערן וואָס ביים מלכס גאַרטן—און די פּשדים זיינען געווען רוניד אַרום דער שטאָט—און נדער מלך איז אַוועק מיטן וועג פון פלוין. ¹¹ אָבער דער חיל פון די פּשדים האָט נאַכגעיאָגט דעם מלך, און זיי האָבן אים אָנגעיאָגט אין די פלויען פון יריחו; און זיין גאַנצער חיל איז צעלאָפֿן פון אים. ¹² און זיי האָבן געכאַפט דעם מלך, און האָבן אים אַרויפגעבראַכט צום מלך פון בבל קיין רבֿלה; און מע האָט אַרויסגעזאָגט אויף אים אַ משפט. ¹³ און צדקיהוס זיין האָט מען געשאַכטן פאַר זיינע אויגן; און צדקיהוס איז געווען ער בלינד געמאַכט, און ער האָט אים געשמידט אין קופּערנע קייטן, און געבראַכט קיין בבל.

¹⁴ און אין פינפטן חודש, אין זיבעטן טאָג פון חודש—דאָס איז דאָס גיטע טאָג פון מלך נבוכדנצר דעם מלך פון בבל—איז געקומען נבוכדנצר דער הויפט פון דעם לייב־חיל, דער קנעכט פון דעם מלך פון בבל, קיין ירושלים. ¹⁵ און ער האָט פאַרברענט דאָס הויז פון גאָט, און דאָס הויז פון מלך; אויך אַלע הייזער פון ירושלים.

וון נאָר אַ הויז פון אַ גרויסן מאַן, האָט ער פאַרברענט אין פייער. ¹⁶ און די מויערן פון ירושלים רוניד אַרום האָט דער גאַנצער חיל פון די פּשדים וואָס מיט דעם הויפט פון דעם לייב־חיל איינגעוואָרפֿן. ¹⁷ און דעם רעשט פון פּאָלק וואָס איז געבליבן אין שטאָט, און די אַריבערגעלאָפענע וואָס זיינען אַריבערגעלאָפֿן צו דעם מלך פון בבל, און דעם רעשט פון המון, האָט נבוכדנצר דער הויפט פון דעם לייב־חיל פאַרטריבן. ¹⁸ נאָר פון די אַרימסטע פון פּאָלק האָט נבוכדנצר דער הויפט פון דעם לייב־חיל איבערגעלאָזן פאַר וויינגערטנייער און פאַר אַקערלייט.

¹⁹ און די קופּערנע זיילן וואָס אין הויז פון גאָט, און די געשטעלן, און דעם קופּערנעם ים וואָס אין הויז פון גאָט, האָבן די פּשדים צעבראַכן, און אַוועקגעטראָגן דאָס קופּער דערפון קיין בבל. ²⁰ אויך די טעפ, און די שופּלען, און די שנייצמעסערס, און די שאַלן, און אַלע קופּערנע פּלים וואָס מען פלעגט דינען מיט זיי, האָבן זיי צוגענומען. ²¹ אויך די פייערפּאַנען, און די שפרענגבעקנס, וואָס גאַלד, גאַלד, און וואָס זילבער, זילבער, האָט דער הויפט פון דעם לייב־חיל צוגענומען. ²² די צוויי זיילן, דעם איין ים, און די געשטעלן, וואָס שלמה האָט געמאַכט פאַר גאָטס הויז—דאָס קופּער פון אַלע די דאָזיקע פּלים איז גיט געווען אַפּצווערן. ²³ אַכצן איילן איז געווען די הייך פון איין זייל; און אַ קופּערנע קרוין

במאָר ער עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו: בתשעה לחדש וחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ: ותבקע העיר וכל אנשי המלחמה הלילה דרך שער ו בין החמטים אשר עליו המלך ובשרים על העיר סביב גלד דרך הערבה: וירדפו חיל־בשרים את המלך וישנו אתו בערבות ירחו וכל־חילו נפצו מעליו: ויתפשו את־המלך ויעלו אתו אל־מלך בבל רב־החמה וידברו אתו משפט: ואת־בני צדקיהו שחטו לעיניו ואת־עיני צדקיהו עוד ויאסרוהו בנחשתים ויבארו בבל: ובחדש החמישי בשבעה לחדש היא שנת השערה עשרה שנה למלך נבוכדנצר מלך־בבל בא נבוכדנצר רב־טבחיהם עבד מלך־בבל ירושלים: וישרף את־בית־יהוה ואת־בית המלך ואת פל־בתי ירושלים ואת־כל־בית גדול שרף באש: ואת־החומת ירושלים סביב נתצו כל־חיל פשדים אשר רב־טבחיהם: ואת יתר העם הנשארים בעיר ואת־הנפלים אשר נפלו על־המלך בבל ואת יתר ההמון הגלה נבוכדנצר רב־טבחיהם ומדלת הארץ השאר רב־טבחיהם לחרמים ולנבים: ואת עמודי הנחשת אשר ביהודה ואת־המזבחות ואת ים הנחשת אשר בבית־יהוה שברו בשדים וישאו את־נחשתם בבלה: ואת־הספירות ואת־הנעלים ואת־המזמורות ואת־הכפפות ואת כל־פלי הנחשת אשר ישרתו־בם לקרו: ואת־המזבחות ואת־המזבחות אשר זָהב וזָהב ואשר־בַּסַּף כֶּסֶף לקח רב־טבחיהם: העמורים ו שנים היום האחר והמזבחות אשר־עשה שלמה לבית יהוה לא־היה משקל לנחשת כל־הבליים האלה: שמנה עשרה אמה קומתו העמוד האחר וכתרת עליו ונחשת וקומת

⁹ כמו אהרן יב ולונגס קי

הַתְּתַרְתָּ שְׁלֹשׁ אַמֹּה וּשְׂבָכָהּ וְרַמְיָם עַל־הַתְּתַרְתָּ מְבִיב
 י"ח הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכֹאֲלֶה לְעֵמֹד הַשָּׁנִי עַל־הַשְּׂבָכָה: וַיִּקַּח
 רַב־טַבָּחִים אֶת־שָׂרְיָה בֶּהֱן הָרֹאשׁ וְאֶת־צַפְנִיָּהוּ בֶּהֱן
 י"ט מִשְׁנֵה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שְׂמָרֵי הַכֶּתֶף: וּמִדְּהֹעִיר לָקַח סָרִיס
 אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא פְּקִיד וְעַל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה נִחְמָשָׁה אֲנָשִׁים
 מֵרֹאִי בְּנֵי־מֶלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בְּעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר שֶׁר
 הֶצְבֵּא הַמִּצְבֵּא אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשָׂשִׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ
 כ א הַנִּמְצָאִים בְּעִיר: וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיִּלְדָּ
 כ"א אֹתָם עַל־מֶלֶךְ בְּכָל רַבְלָתָהּ: וַיָּד אֹתָם מֶלֶךְ בְּבָרַל
 וַיִּמְתָּם בְּרַבְלָה בְּאָרֶץ חֶמֶת וַיָּגֵל יְהוּדָה מֵעַל אֲדָמָתָּ:
 כ"ב וְהָעַם הַנִּשְׁאָר בְּאָרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְרֶצַּר
 מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן:
 כ"ג וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־שָׂרֵי הַחַיִּלִּים הַמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי
 הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה
 וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּדַתְנִיָּה וַיְהִינֶן בְּיָקָרְחַם וּשְׂרָיָה בְּדַתְנִיָּה
 כ"ד הַנְּטֻפְתִּי וַיֹּאנְיָהוּ בְּדַתְנִיָּהוּ הַמָּה וְאֲנָשִׁיהֶם: וַיִּשְׁבַּע
 לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וּלְאֲנָשִׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי
 הַכַּשְׂדִּים שָׂבוּ בְּאָרֶץ וְעַבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִטֵּב לָכֶם:
 כ"ה וַיְהִי כַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמְעָאֵל בְּדַתְנִיָּה
 בֶּן־אֲלִישַׁמֶּע מִנְּרַע הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיָּבוּ אֶת־
 גְּדַלְיָהוּ וַיְמַת וְאֶת־יְהוֹיָכִידִים וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ
 כ"ו בַּמִּצְפָּה: וַיִּקְמוּ כָּל־הָעַם מִקָּמָן וְעַד־גְּדֹל וּשְׂרֵי הַחַיִּלִּים
 כ"ז וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַּשְׂדִּים: וַיְהִי בַשְּׁלִשִׁים
 וְשֶׁבַע שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה בַּשָּׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ
 בְּעֶשְׂרִים וּשְׁבַע לַחֲדָשׁ נָשָׂא אֵינִל מִרְדָּךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
 בַּשָּׁנָה מָלְכוּ אֶת־דָּרָאשׁ הַיּוֹכִינָן מֶלֶךְ־יְהוּדָה מִבֵּית כְּלָא:
 כ"ח וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טָבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־כֶּסֶף מֵעַל כְּפֹא הַמְּלָכִים

י"ו אמת ק"י י"ח פחה כסס

איז געווען אויף אים; און די הייך פון דער קרוין איז געווען
 דריי איילן; און א נעצווערק און מילגרוימען זיינען געווען
 אויף דער קרוין רונד ארום, אלץ פון קופער; און
 דעסגלייכן צום צווייטן זיל, איבער דעם נעצווערק.
 18 און דער הויפט פון דעם לייב־חיל האָט גענומען
 שָׂרְיָה דעם פֿהך־גדול, און צפֿניה דעם צווייטן פֿהן, און די
 דריי שוועלהיטערס; 19 און פון שטאַט האָט ער גענומען
 איין הויפדינער וואָס איז געווען דער אויפֿווער איבער
 די מלחמה־לייט, און פינף מענער פון די וואָס פלעגן זען
 דעם מלכס פנים, וואָס האָבן זיך געפונען אין שטאַט, און
 דעם שרייבער פון דעם חיל־פירער וואָס האָט אויפ־
 גענומען אין חיל דאָס פֿאַלק פון לאַנד, און זעכציק מאַן
 פון דעם פֿאַלק פון לאַנד וואָס האָבן זיך געפונען אין
 שטאַט. 20 און נבוזראַדן דער הויפט פון דעם לייב־חיל
 האָט זיי גענומען, און האָט זיי אוועקגעפירט צו דעם מלך
 פון בָּבֶל קיין רבֿלה. 21 און דער מלך פון בָּבֶל האָט זיי
 געשלאָגן און געטייט אין רבֿלה אין לאַנד חֶמֶת. אזוי איז
 יהודה אוועק אין גלות פון זיין לאַנד.
 22 און דאָס פֿאַלק וואָס איז געבליבן אין לאַנד יהודה,
 וואָס נבוזדנָצַר דער מלך פון בָּבֶל האָט איבערגעלאָגן—
 איבער זיי האָט ער אויפגעזעצט גְּדַלְיָהוּ דעם זון פון אֲחִיקָם
 דעם זון פון שָׁפָנען.

23 און ווי אַלע הויפטלייט פון חיל, זיי מיט די מענטשן, האָבן געהערט, אז דער מלך פון בָּבֶל האָט אויפ־
 געזעצט גְּדַלְיָהוּ, אזוי זיינען זיי געקומען צו גְּדַלְיָהוּ קיין מצפֿה: און ישְׁמְעָאֵל דער זון פון נַמְנִיָּהוּ, און יוֹחָנָן דער זון
 פון קָרְחַם, און שָׂרְיָה דער זון פון תַּנְחוּמֶת, פון נטופֿה, און יֹאנְיָהוּ דער זון פון דעם מַעֲכָתִי, זיי מיט זייערע מענטשן. 24 און
 גְּדַלְיָהוּ האָט געשוואָרן זיי און זייערע מענטשן, און האָט צו זיי געזאָגט: איר זאָלט ניט מורא האָבן פֿאַר די קנעכט פון די
 כַּשְׂדִּים; זיצט אין לאַנד, און דינט דעם מלך פון בָּבֶל, און אייך וועט גוט זיין.
 25 אָבער עס איז געווען אין זיבעטן חודש, איז געקומען ישְׁמְעָאֵל דער זון פון נַמְנִיָּהוּ דעם זון פון אֲלִישַׁמֶּען, פון
 קיניגלעכן אָפּשטאַם, און צען מענטשן מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן גְּדַלְיָהוּ, און ער איז געשטאַרבן; אויך די יהודהער
 און די כַּשְׂדִּים וואָס זיינען געווען מיט אים אין מצפֿה. 26 און דאָס גאַנצע פֿאַלק פון קליין ביז גרויס, און די הויפטלייט פון
 חיל, זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אוועק קיין מִצְרַיִם, וואָרום זיי האָבן מורא געהאַט פֿאַר די כַּשְׂדִּים.
 27 און עס איז געווען אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר נאָך דעם גלות פון יהוֹכִינָן דעם מלך פון יהודה, אין צוועלפטן
 חודש, אין זיבן און צוואַנציקסטן טאָג פון חודש, האָט אַיִל־מְרוֹדַךְ דער מלך פון בָּבֶל, אין דעם יאָר וואָס ער איז געוואָרן
 מלך, אויפגעהויבן דעם קאַפּ פון יהוֹכִינָן דעם מלך פון יהודה, פון תּפִּיסָה. 28 און ער האָט גערעדט צו אים פריינטלעך,

אֲשֶׁר אָתָּוּ בְּבָבֶל: וְשָׂא אֶת בְּגָדֵי כְלָאוֹ וְאָכַל לֶחֶם כֹּס
 תְּמִיד לְפָנָיו בְּלִימֵי חַיִּים: וְאַרְחֻתּוֹ אֲרֻחַת תְּמִיד נִתְּנָה לֵּ
 לְוָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יָוִם בְּיוֹמָו כָּל יְמֵי חַיָּו:

ל' ח"ב

און האָט געשטעלט זיין שטול איבער די שטולן פון די

מלכים וואָס ביי אים אין בָּבֶל. ²⁹ און ער האָט אומגעביטן

זיינע תפיסה־קליידער, און ער האָט געגעסן ביי אים ברויט

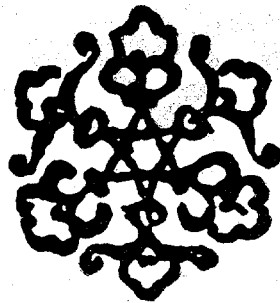
תמיד אַלע טעג פון זיין לעבן. ³⁰ און זיין אויסקומעניש, אַ שטענדיקע אויסקומעניש, איז אים געגעבן געוואָרן פון מלך

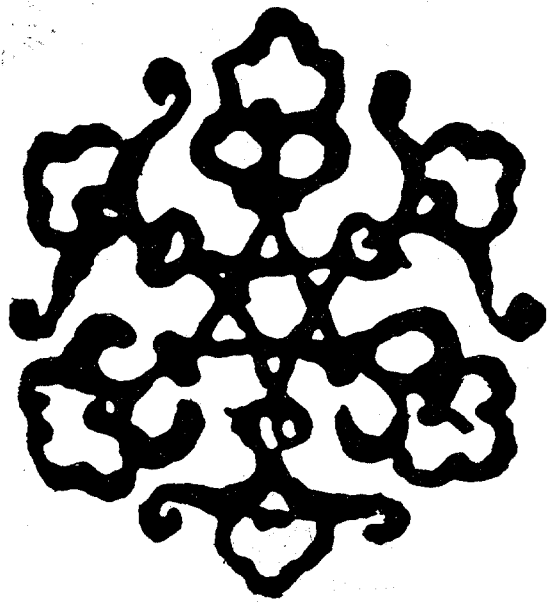
טאַטעגלעך אַלע טעג פון זיין לעבן.

חזק ונתחזק

סכּוּם פּסוקי דספּר מלכים אַלף חמש מאות ושלשים וארבעה.
 וסימנו אַשרי הגוי אשר ה' אלהיו. וסדריו חמשה ושלשים.
 וסימנו ואני אהיה לך נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה
 וחציו ויקבץ מלך ישראל את הנביאים:

ברוך הנותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה:

הקדמת הרב המגיה

הנה יקירי הרוח הנכבדים בעם כ' מר דוב בער דווארקין י' ורעייתו מרת חוה ת', חתנו ובתו של כ' המנוח יהואש בלומגארדן ע"ה המתרגם כ"הק לאידית החליטו להדפיס את תרגומו שוב במהדורה חדשה ומוגהת בצד הפנים של כ"הק למען הוסיף תועלת לכל הקורא בשום לב, לקרבו להבנת המקור של ספר הספרים ע"י השואת הפנים עם התרגום הדיקני והמסרתי שבצדו. והאנשים הישרים האלה עם השתדלותם זו נשאם לבם עוד להגיה גם את הפנים ולהסיר שבושים שעלו בו, כדי להתאים את נוסחתו עם המס', באפן שהדבר הטוב אשר רחש לבם, יהיה דבר ולא חצי דבר. וכאשר זממו כן בצעו. ונתקיים בהם מאמר רז"ל (שבת לב' ע"א): מגלגלין זכות ע"י זכאי, כי על ידם יצא לפעל דבר גדול שצפו לו מאז כל ישרי לב ומחבבי עם, ר"ל: תנ"ך מוגה ומנקה מכל שבוש, שכל סדורו והגהתו יצא מידי אחינו בני ישראל, תחת ספרי תנ"ך המצויים שהוצאו לאור ע"י מפיקי כ"הק המסיונרים. והנה כתוב הטורים האלה זכה שימסר התפקיד החשוב והאחראי הזה בידו. ואני מדעתי גדל אחריות המלאכה התוית לי התואה זו טרם גשתי אליה: א) לשמור מכל משמר את המס' כשהיא ברורה ונעלה מכל ספק, ב) כשהיא מסבכת וכונתה מסופקת, או אפנה אל הגדולים חכמי הלב שעמלו לישר את הרכסים, והם המ"ש והרו"ה ז"ל, והח' פרענסדארף וב"ד, א ואם אין בפיהם דבר, או הם מחולקים ביניהם, או רוב הספרים הישנים וכ"י יכריעו. ובמקרה כזה יש שאקצה מקום לנוסח השני בשולי הגליון.

לעבודתי זו השתמשתי בהוצאות שונות של תנ"ך, וביחוד: תנ"ך מקראות גדולות, תנ"ך שנסדר ע"פ דפוס באמבערג, ושל באער-דליטש, ושל קיטל, ושל לטריס.

בנוגע לחלוף נוסחאות בטעמים, אם א"א להכריע מן המס', נשאתי פנים לנוסח הרווח לקבעו בפנים, אפילו אינו מתבאר אלא בדחק, ואת הנוסח השני הקציתי בשולי הגליון תחת הקו, וכשאינו מתבאר אפילו בדחק, בכרתי את הנוסח השני על הרווח לקבעו בפנים.

ההערות הבאות תחת הקו בכלל כוללות עיני מסרה של קרי לעמת כתיב, סבירין, יוצאים מן הכלל וכדומה, ובני"כ גם נוסחאות אחרות. אבל בתורה לא הוכרתי כל נוסח אחר, ואפילו מה שיש עליו הוכחה ברורה מפירושי הקדמונים, כמו: וזאת כל אשר אצוה (שמות כה, כב) בתוספת ו"החבור, כן קראו רש"י והרא"ב בע והחזקוני ובעל המבחר, ולפי עדותו של הרב הדר. החוקר הנפלא ר' חיים העללער נ"י, קרא כן גם הגאון ר' סעדיה ז"ל, ובכל זאת אחר שנשתקעה ו' זו ונתבטלה מנוסח כל הספרים, אין להזכירה כלל היום, ואפילו היתה מציאותה אמיתית ומקורית, נאמר שכן רצונו של נותן התורה ית"ש, המסבב כל הסבות שתבטל ו' זו. נוסח התורה אחד הוא כיום בכל תפוצות ישראל, מלבד שני מקומות בה, שעדין לא נשתחררו משנוי נוסח, והם: ויהיו כל ימי נח (בראשית ט, כט) בו' הרבני בספרי התימנים, פצוע דכא (דברים כג, ב) בא' במקצת ספרי אשכנז. אבל עי' עליהם במ"ש. מלה שהוער עליה דבר, נרשם עליה כוכב נגד אמצעה, וכשהשנוי המוער נוגע באות אחת, נרשם הכוכב על האות ההיא, ובשנוי נוסח בטעמים המתפשט על כמה מלים נרשמו בפנים שני כוכבים, האחד על האות הראשונה שבמלים ההן, והשני על האות האחרונה שבהן.

בתהלים, משלי ואיוב השמטתי את ההערה, פתח באתנח" כשהוא בא אחר עולה ויורד, ואדרבא העירותי על קמץ שבא בו ת' פתח, לפי שבספרים האלה מקביל הטעם עולה ויורד לאתנח שבשאר הספרים, והאתנח שאחר ע"זי לזקף שבהם. בטעמי הספרים הנ"ל סמכתי הרבה על הוצאת ב"ד ששיטת הטעמתם בכלל נכונה וקבועה על חקי ההטעמה המבוססים בס' תורת אמת על יסודי בן אשר ובן בלעם. ובמקום שהטעמים בהוצאת ב"ד הם נגד חקי ההטעמה, ולא העירו על השנוי, החזקתיים למשובשים וקבעתי את ההטעמה ע"פ חקיה. ובמקרה כזה נמקתי את הדבר בהערה שבחלק ההערות הנספחות בסוף התנ"ך.

בכל אלה לא הלכתי בעינים עצומות אחר מי שהוא, אך שקלתי ובחנתי כל דבר ע"פ מקורו ונמוקו, ובמקום שמצאתי את הגדולים שטעו, סרתי מאחריהם והעירותי על הדבר בלי כל משא פנים.

כתבי היד ודפוסים ישנים שאני מזכיר כפעם בפעם הוצאתי מתוך קבץ הנוסחאות שבהערות גינצבורג בשולי הגליון של תנ"ך (חקוי) באמבערג הנ"ל.

מקומות הפתוחות והסתומות שבני"כ מסופקים מאד, וע"כ הנחתים כמו שהם בלטריס, שהיא ההוצאה הכי רווחת, אלא שספחתי בסוף התנ"ך לוח הפתוחות והסתומות לפי הכרעת הרב ר' פסח פינפער בספרו, מסרת המקרא ע"פ רוב כ"י. שנים אחדות בליתי בהגהה זו, ודנתי על כל דבר בכבוד ראש ובמתינות ראויה, ואקוה שעלתה בידי כהוגן, ינעתי ומצאתי תאמין".

ועתה קוראים נכבדים, הנה לפניכם ספר התנ"ך מוגה היטב וכלול בהדרו, הספר הקדוש המשמש מעולם נר לרגלנו, וחבל נעם לאגוד נפוצותינו, וכוס תנחומים לעתות תלאותינו. שימו עיניכם ולבכם בו כל הימים, הפך בה והפך בה דכלא בה".

חיים מרדכי ב"ד יוסף אריה הכהן ברכר
רב ומו"צ בבי"הכנ, משאת בנימין" בנירזרק

ג' כסלו תש"א לפ"ק

ר' משה בן נחמן
 ר' משה הנקדן
 ר' פסוק
 ר' שמעון בן יוחאי
 ר' שמואל דוד לוצאטו
 ר' שלמה יצחקי
 ר' שמואל לייב גרדון

ש
 שער
 שמואל א'
 שאם לא כן
 שמואל ב'
 שמואל דוד לוצאטו
 שיר השירים
 שערי זמרה
 שמע מינה
 שמואל א'
 שמואל ב'
 שקיעת החמה
 שום שכל

ת
 תחת
 תורת אמת
 תורתנו הקדושה
 תחת ידי
 תהלה לאל
 תלישא גדולה
 תלמוד לשון עבר
 תלישא קטנה
 תורה, נביאים, כתובים

פ
 פרשה; פסוק; פרק
 פרענסדארף
 פירוש; פירש

צ
 צריך להיות
 צריך עיון

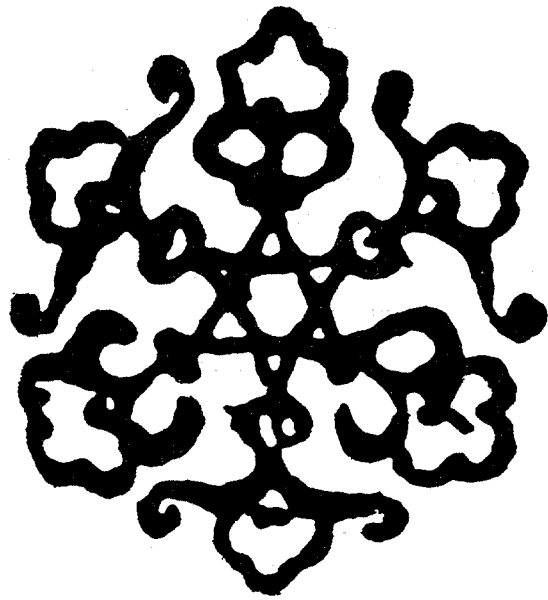
ק
 קובץ הניסוחות
 קיימא לן
 קריאת שמע

ר
 ראה
 ר' אברהם
 ר' אברהם בן דוד
 ר' אברהם בן עזרא
 ר' דוד קמחי
 ר' וואלף היירענהיים
 ר' זלמן הענא
 רבותינו ז"ל
 ראש חדש; ר' חיים הירושענואן
 ר' יונה אבן גאנח
 רצה לומר
 ר' לוי בן גרשם
 רביע מוגרש; ר' משה
 ר' משה אריה
 ר' משה בן מימון
 ר' משה בן מנחם

נפקא מינה
 נמסר
 נסוג אחר
 נחי ע' ו'

ס
 ספר; ספרים
 ספרים אחרים
 סימן
 ספר ישן; ספרים ישנים
 ספרים מדויקים
 ספרי ספרד
 סוף פסוק
 ספר-תורה

ע
 עמוד; עין
 על גבי
 על דבר; על דרך
 עליו השלום
 עולה ויורד
 על זה
 עין
 על ידי
 על כן
 עד כאן לשונו
 על כל פנים
 על משקל
 על פי
 על פי
 עיין שם

בראשית

לטפחא עם מלת האס"פ חבור גמור, ולא זולת זה ר' תל"ע ס' שפ"ט 3. וע"כ אין ראיה כלל מן בראשית לה, ו' שהמלים, הוא בית אל' הן משפט מוטנר לעצמו, וראוי אפוא להפסיק לפנין בוקף, ובפסוק ז' שם נ"ל, שע"כ הוטעם ויקרא למקום אל, משום שמלת אל' ראיה בכל אפן להפסק קל, לפי שהשם המחדש כולל משפט שלם, אל בית אל' ר"ל האל הוא בבית-אל, או נגלה עלי בבית אל, ואלו היתה מלת אל' מוטעמת מונח, היה צ"ל אחריה פסיק, כמו: ה' נסי (שמות יז, ט"ז), ה' שלום (שופטים ו, כ"ד), ה' שמה (סוף יחזקאל), ע"כ אפשר שכאן שמלת הטפחא כבירה, בחר בעה"ט להחליפו בוקף ולהפסיק אל' בטפחא. זו השערתו, אך באמת עיקר הכלל עורנו עומעם ועעון ברור ר' תל"ע שם בהערת המבין, ותואר צד 70 וצד 71 בפנים (ובהערה), ועוד שאפילו אם נסכים לבאער שההברה המונגה היא הנורמת לחלוף הטפחא בוקף, במה יזרע כח המתנ במלה המוקפת מכו במלת הטעם עצמה? - ומה ששאל על שני סמיכות ביחאל מכל סמיכות, בית' לידון במקף, לא שאל כענין, כי נאמר לו: ולטעמך: מה נשתנה, ביתאל' מכל סמיכות, בית' להתלכד למלה אחת? - ומה שהשיב מן הסברה, ממה שראינו שכל המורכבים עם השם אל' נעשו עמו מלה אחת, הנה לפנינו יפתחאל (יהושע יט, י"ד, כ"ז) שהן במקף בכל הספרים, ומתרגום השבעים אין ראיה כלל, שכן הם תרגמו גם בית לחם מלה אחת. והנה בחלופי הקריאה שבין מערבאי ומדנחאי נמצא שנוסח ההקפה הוא למערבאי נוסח ההתלכדות הוא למדנחאי, ובידוע דאנן ק"ל כמערבאי, והמקראות העתיקים ומסרת כ"י ערפורט נטו בדבר זה אחר מדנחאי, וכמוהם הסופר שכתב את הס' המיוחס למהר"ם ז"ל, והנה בקיטל, שהועתק מתוך כ"י עתיקים, לעולם, בית אל' במקף, וכן נראה ממס' סופרים פרק ה', ומסכת זו היא מימי הגאונים ונופלת בוטן חבור המסרה, וכן מפורש בס' הרקמה לר"י אבן נאנח שער כ"א צד 138 דפוס פראנקפורט, ז"ל: ורע כי אמרם אבי העזרי ראיה על שאביעור אינו אצלם שם אחד על השלמות, ר"ל שאין חבורו גמור, אבל הוא כמו בית שמש ובית אל, ואם אינו נורג בספר המונגה הוה, כונתו בטון דבריו היא: אל' ע"פ שאין כתיבת שלשתם שוה כבה"ק, כי, אביעור' כתוב מלה אחת, ו' בית שמש', ובית אל' כתובים שתיים שתיים מלים, הנה מזה ברור שקרא, בית אל' שתי מלים, ומלבד כ"ז, הלא כבר נתפשט כן בין הסופרים, וכל ספרי התורה כתובים כן, לרבות גם ספרי התמינים, כמו שהעיד בפני ידידי הסופר המובהק התימני ר' חיים ושאר מירושלים יצ"ו, וא"כ היא היא ההלכה, והיא המכריעה נגד כל כ"י שבעולם.

יג ו' ולא יכלו - כן בכל ס"מ 'ר' למעלה בן ח'.
טו ה' זה יהנה - כן ברוב הספרים, ונכון לפי הנחתו. (טו) כ"י ל'א - 'ר' ע"פ כ"י הנ"ל) ונמקה ע"פ כלל, שכן דין כל בני לא' שלפני חביר המוטעם בתנועה השנית, חוץ מן כ"י ל'א יכלו' (ר"ה ב' ל"ג). שבא בדורגא ע"פ מס' פ' שמיני (ויקרא י"א י"ב).

טז ד' ו'הר - העירותי. פתח באתנח.
יז יט' אשתך - ברביע ר' כרם המד, מחברת תשעית צד 1.
כ' ולישמעאל - ה' במתג בס"מ. כו) ג'ית - העירותי. קמץ ב"ק.

יח יד' למועד - בגרשים ולא ברביע 'ר'וה'. וכן הוא בהוצאת רש"י, ש"ב וקיסל, וכן נכון לפי הנחתו, כי החביר מפסיק פחות מן הטפחא והגרש פחות מן החביר, ונמצא. למועד אשוב אליך' רוטש אל, כעת חיה, שהוא תוספת באור לו, והכל יחד משמש משפט צדדי מתכונת הזמן לכסוס המשפט הראשי, ולשה בן, אבל הרביע נודל מן החביר, ונמצא. למועד' מופסק יותר מן אליך', ונעשה המשפט מקולקל ובלתי מובן. כד' האף תספה - רש"י תמה על מה שלא הוטעם: האף תספה, מאחר שמלת. למען משמשת מצב התכלית לפעל, תשא' (ע"ש בבאורו). ונ"ל שהמטעים הבין. למען למרות, דוגמת: למען שורר' (תהלים ה, ט'), ונמצאת קשורה עם. תספה'.

א יד' ולמועדים - שמתי מתג חחת הו' ע"פ הרו"ה בשום שכל בשם ר"א בחור ור"א בלמשי. וכן: יח) וְלִהְיֶה לְךָ - הו' במתג והל' בח"פ, ומעם המלה ז"ק 'ר'וה' שם, וכן בחומש רש"י, ב"ב ושב, ושם רשום בשולי הגליון. כצ"ל. והעירותי גם על הנוסח, ולהבדיל, הנמצא בספרים.

ב ח) ג' - במרכא ע"פ נמוק הרו"ה שם, שא"א לעולם לבוא מקף לפני טפחא אם אין מרכא לפניו, ונשתיע ע"ז מכ"י של שנת נ"ד. יד' ושם - בקדמא (משה"ט ס"ז ע"ב, ור' מ"ש). טז) מְקַלְעֵץ - בחביר ומרכא 'ר'וה' בש"ש ע"פ כ"י הנ"ל שנמסר עליו, בן נפתלי מכל עץ במקף' ללמד שהטעמה שבפנים היא לבן אשר שהלכה כמותו.

ג נ) פ' - בטפחא. ע"פ נמוק הרו"ה שם. שלעולם אין אס"ף בלי טפחא במלה המחוברת לפניהם, ובסיוע כ"י הנ"ל. יד' אלהים - במרכא בסבת הפסיק שלאחריו ('ר'וה' שם ובמשה"ט ט"ז ע"ב). כד' לשמר את' דרך עץ - כן בכל ס"מ.

ד ד) ויהינן ימי אדם - 'ר'וה' ע"פ כ"י הנ"ל. ובלטריס: ויהינן ימי אדם, והוא שבוש גלוי לכל יודע בחקי ההטעמה, שהרי לפי הנחת מלה אדם' דורשת מפסיק פתוח ממלת. שח' והרי בכל טעם הנשנה, כח הראשון נדול משלאחריו.

ה ד) ונם אחרייכן - לפי הטעמים נמשך למטה. ודוגמתו: ש"ב כד, י.
ז) ק' ל צפור - כן בכל ס"מ.

ח יו) ז' הטעמתי בשני פשטין בכל כו"ב כמנהג ספרי אשכנז 'ר' מ"ש, לפי שכן מנהג רוב ס"מ, ויש בו תועלת לקורא הפשוט להורותו מקום ההטעמה. טו) וידבר אלהים אלינך - כן בכל ס"מ, ונכון לפי חקי ההטעמה 'ר' תואר צד 70).

יא ט) על-כן - ברביע כהכרעת הרו"ה בשום שכל ע"פ כללו, שכל על כן שאחריו מהפך פשטא חקף (בלי מונח) או דרגא ותביר, כשאין מלת המהפך או הדרגא במתג, בא. על כן ברביע, חולת זה הוא בגרשים, ונשתיע נ"כ מכ"י הנ"ל. ודוגמת זה פור במקום תל"ז הבא לפני גרש כשמלת הגרש במתג (תל"ע ס' שצ"ב). כט) ש"י - כצ"ל בקמץ, והיא מס' מפורשת בריש ויקרא, ובמס' אור"ח ס' כ"א, וכן בכל ס"י בערות בעל מנחת כליל.

יב ח) לביית אל - הרו"ה בשם יח"י הנקדן החזיק בנוסחת ב"ת אל מלה אחת, וכן הדפיס בחומש שלו, ואחריו הדפיסו כן בר"ד בהוצאתם, והח' באער לבדו בהקוץ סופרים שלו, ובראש הת"ס האריך בהערה להוכיח צדקת דעה זו ע"פ הראיות האלה: הא' שמצאנו בית-אל באתנח ולפניה זקף וטפחא (בראשית לה, ו', ז'), מה שא"א לעולם, אם לא הקדימו שתי תנועות, או תנועה אחת מתוה, את ההברה המוטעמת שבמלת האס"פ, (ומה אפוא ראיה שקרא בעה"ט ב"ת אל מלה אחת, שההברה הראשונה מתוה. ה"ב) אם בית-אל' שתי מלים, מה נשתנו אלה מכל שם אחר בסמיכות, בית' לידון במקף ולא במסרת כמותו: ב"ת לחם (בראשית לה, י"ט), וב"ת פלט (יהושע טו, כ"ז), ב"ת און (יה, י"ב), ב"ת שמש (ש"א ה, ט'), ב"ת שן (לא, י"ז)? ה"ג מן הסברה הישרה, שכן כל שמות עצם שטופם אל הם מלה אחת, כמו עמיאל, צוריאל, פנואל, כן ודאי גם ביתאל כמותם. ה"ד) שכן היא לעולם מלה אחת בתרגום הע'. וה"ה) שכן היא כתובה מלה אחת בהרבה מקראות כ"י עתיקים מאד, וכן נמסר עליה במס"ק כ"י ישן המונגה בעיר ערפורט: כל ביתאל כתוב מלה אחת, וכן ראה אותה כתובה בס"ת של מהר"ם ז"ל הנתון למשמרת בארון הקדש של קהל ווארסא. זה תכן ראיותיו, ואני הכותב לא נגדתי אחריהם בהוצאה זו, לפי שראיותיו של באער שהיו נראות לי מוצקות מאד לפני, הנה גתרופפו בעיני אחר זמן עם ההתכונות, וראיתי שאינן מוכיחות כלום. מן ההטעמה אין ראיה, לפי שהכלל של חלוף טפחא בוקף ע"י הקדמת ב' תנועות או תנועה אחת מתוה את ההברה המוטעמת שבמלת האס"פ, הלא הוא מונגה בחבור המלה שזיחה ראיה

שבכוף במדבר, ובעל מ'ש בכ"מ, והגרא זיל (משנת הגרא, שער הדגש), ורש"ל (אגרות שד"ל ח"א XXV), וכן ברוב ס"מ, ובלטרים כן מתחילים והלאה. ל"ג לא-יא-כלו - במקף בכל ס"מ.

לד לה

ל"ה (כב) וילך ראובן וכו' - הר"ה ר"י עמדין ז"ל בס' לוח ארש ס"י תס"ב תקן בטעם השני המנון בצבור: ראובן ברביע. ויפה דקדק, שלפי התוח מלת ראובן דורשת מפסיק פחות ממלת אביו, וכמו שאנצ'רואים בטעם הראשון. משא"כ הזקף שהוא גרול מוקף הבא אחריו, כדון הטעמים הנשנים. ואולם מחזי הפסוק שלפני זה העלים הג' עין, ויותר ממנו דקדק רש"ל בפירושו, ח"ל: הטעמים המחברים, וישמע ישראל עם, ויהיו בני יעקב' לפסוק אחד, אין ספק שהם מוטעים, כי לפיהם תהיה מלת אביו מופסקת פחות ממלות בארץ ההיא ואין ספק כי מלת אביו צריכה למפסיק יותר ממלת ההיא וכו', ונראה ברור שבעלי הטעמים עשו אותו שני פסוקים, והאחרונים רצו לעשותם פסוק אחד, ולא ידעו להציב טעמיו כהוגן, ואם באת לחקנם, כך תקנם: ויהי בשפן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישב את-בלהה פילגש אביו וישמע ישראל, עכ"ל. והנה הכל עולה יפה. אך בקביעת התליק על ויהי, איני מודה לו כי אמנם ראוי להיות בתל"ג באשר היא מופסקת בענין יותר ממלת ישראל (ר' ת"א צד 61). ותל תקניי הכל בהוצאה זו.

לז

ל"ז (כח) וימשכו - הטעם על הכ', לפי שהוא קדמא ולא פשטא, שהרי דרך הטעמים לחבר שני פעלים הנעשים כאחד ואפי' אין קשורם עם הענין עולה בשוה, כמו להלן מב, ל"ג (ע"י שם רש"ל), מה, י"ו, ומכ"ש בזה שקשורם עולה בשוה. וכן הוא בכמה ס"מ.

לח למ

ל"ח (טז) הבה - במהפך (רו"ה ע"פ מס'ד וכ"י נ"ד). וכן בשד"ל וב"ב. ל"ט (ג) במשפך - רש"ל'ג בבאורו כתב: לפי הטעם המפסיק רביע צריך לקד: במשפך, והוא מופסק. והנה נראה בזה איידיעוהו בקביעת הטעמים, שהרי הרביע ראוי כאן בכל אפן ר' רש"י לשה"ש ח, ו', ויותר ממנו דקדק רש"ל בכתבו: לפי הנקוד הוא סמוך, והדבר קשה מאד שתהיה מלה סמוכה בטעם מפסיק, ושלפניה במפסיק פחות ממנו, ור"ל שהיה ראוי להטעים: ויתן אתם במשפך. ולכן החלישו שניהם שהנקוד משובש, והראוי: במשפך. ואולם המ' פתוחה ע"פ המס', וכ"ה בכל הספרים. ונ"ל בהבנת הטעמים, שפרעה נתנם אל בית הסהר תחת יד בית שר הטבחים, שהוא ופקידי ביתו נעשו אחראים לשמירדם, והבן. טז) ג' - כן בשד"ל, ב"ב, ש"ב וקישל. (כב) כאשר פתך - (רו"ה בשם כ"י נ"ד), וכן בכמה כ"י.

מא

מ"א (כו) חלום אהד - רש"ל בכ"ה שם ע"פ כ"ה כ"י ור"י. וכן בב"ב ובש"ב. ל) שבע - בקדמא ולא במונה אף שהוא באות הראשונה, ונ"ל בסבת השנוי לפי שמלת וקמו שלפניה מוטעמת מלעיל, והברחה האחרונה נמשכת למטה (מוש"ב ע), ע"כ נדונה כמוטעמת באמצע המלה, משא"כ זאפו עשר ויקרא כו, כ"ז, שהתל"ג מוטעמת מלרע. מה) פרעה - במרכא. והוא חד מן י"ח מאיילין מאריכין ע"פ המס' (משה"ט י"ז).

מד מה

מ"ד (כט) והזרדתם - בדרגא ר"י משה"ט כ"ז, וכן בכל ס"מ. מ"ה (ה) למחיה - המ' במחג כדון שרשי היה, חיה כשפ"הפעל בשוא. (כב) שלש - במונה ולא במקף בס"מ. כח) ר"ב - כ"ז - כ"ח מחברת ט' צד 4.

מו מט

מ"ו (א) שבע - הש' דגושה מדין אתי מרחיק בעלילת מתג, כמו למט (א) קברו - הק' דגושה מדין אתי מרחיק בעלילת מתג, כמו אשירה ל'ה (שמות טו, א), ואשיבה שפטיך (שעיה א, כ"ז). ואין אתי מרחיק כזה נוהג בבגד כפת (ע"י הקדמת דעלישט על משלי הוצאת באער), כי אם בג' מקומות, והם וישקמה תל-עולם (הושע ח, כ"ח), תלבשן בנות-המלך (ש"ב ג, י"ח). מייכמכה באלם (שמות טו, י"א). שבב' הראשונים המתג במקום גנינה, וה' נמנה במס' בין הדגושים בלא מבטל (כ"ד בקדמתם למשלי). ואני מצאתי לאלה עוד חבר: אחיך ב"ת-אביך (ה"ב כא, י"ג).

י"ט (ב) הנה גאי-אדני - כ"ה ע"פ המסרה דרניאל ה', שמסרה שני נא' הדגושים בלא מבטל, והם זה וחברו אמלטה נא י"ט, כ"א, וכן בס"מ. והעירותי על השנוי בשני המקומות. ט) ויפצרו - הטעם על הר', לפי שהוא קדמא, ובקצת ספרים הוא על הו', והוא שבוש. לד) ממחרת - בכל מקום מ' שניה במתג ולא במונה, כדון לפני חטף הסמוך לטעם.

כ

כ"ג (ג) ויהי כאשר התעו אתי - לפי הנתוח המקובל היה ראוי להטעים: ויהי כאשר התעו אתי (ככה, ודלא כרש"ל), ולא ברביע שכת הפסקו גרול הרבה מן הזקא. ונ"ל הנתוח לפי הטעמים: אלהים מבית אבי-מי שהיה לי לאלהים מעת היותי עוד בבית אבי, השוה: הושע יב, י'. וכונת הטעמה כד' שיובן שהשם קדש, ולא אלהי נכר הארץ, אע"פ שהפעל התעתי ברבוי.

כב

כ"ב (א) ויאמר אליו - בדרגא ותביר. כן בכמה כ"י ור"י ר"י בכ"ה מחברת ט' צד 2, וכן נכון לפי הנתוח. אבל הטעמת ויאמר אליו' שבוש היא, כי לפיה יהיה במשמע שלש המלים, אברהם ויאמר הנני הן תכן האמרה (רש"ל שם ובמשחל). אבל מה ש"כ רש"ל בכ"ה שם בסוף הענין שמה שלא הטעמיו: ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני, הוא בסבת קצר המלים: ויאמר הנני, ורמו לעין בס' ת"א צד 70. במח"כ טעה, שכן הכלל ההוא עוסק בשלש מלים שהן משפט אחד, ולא בשני משפטים, שאו ודאי יופסק הראשון בוקף למרות קצר המלים האחרונות, וכן התנה ב"ז בתל"ע ס"י שפ"ט (3): אם המלה הסמוכה לאס"ף מלה מחוברת, ובמלה שלפניה אין בה העמדה והפסק'. אך ג"ל שבעה"ט לא ראה להטעים זקף לפני ויאמר הנני, כדי להרהיט הענין לשל אחריו בפסוק ג' שהוא תכן האמירה באמת, וכן משה משה ויאמר הנני (שמות ג, ד'). משא"כ בפסוק י"א (להלן) הקריאה בלבד כוללת הבהלה פתאומית לעכוב דחקני, ונופל עליה ויאמר'.

כז

כ"ז (כ) בקחתו את-ירבקה בת-בתואל הארמי - ההטעמה סלמדת שאין, מפרן ארם' תוספת באור למלת הארמי, שא"כ היה מוטעם. בקחתו את-ירבקה בת-בתואל הארמי, אלא שב על בקחתו-בשעה שלקחה מפרן ארם. והיה ראוי הכתוב להזכיר, מפרן ארם' אחר. לבן הארמי, אלא שחבר להציג את לבן לבד, כדי לעורר עליו את הקורא. לפי שיש בו חפץ לספורים הבאים, ובהתאם לזה הטעם בעה"ט ארם' באמת, וקולי כן היה ראוי להטעים: ויהי יצחק בן-ארבעים שנה בקחתו את-ירבקה בת-בתואל הארמי מפרן ארם.

כו

כ"ו (ג) עד כי-יגדל - כן הטעים הרו"ה, ונמוקו. שכן כל עד כ"י שלפני פעל הרהוט לאחריו. לעולם עד' נפרד מן הפעל בטעם כמו להלן מא, מ"ט, מ"ט, י' שב כג, י'. ונסתיע מכ"י נ"ד.

כז

כ"ז (ו) אמרה - במתג ולא במונה. כן הטעים הרו"ה ע"פ כ"י נ"ד. ונמקה, שלעולם לא יבוא מונה במקום מתג בתנועה הראשונה של מלה. וכן נשמר בהוצאה זו בכ"מ, מלבד ביוצא מן הכלל ע"פ המס'. לז) ולכה אפוא - לפי הנתוח היר"ל: ולכה אפוא. ונ"ל בכונת הטעמים, שמלת ולכה' היא צווי מארך מן הפעל ילך' (בהלר), כמדבר אל לבו (השוה קחלת ב, א): (נעשה ואין להשיב) ועתה בן אדם לך (והתחכם).

כח

כ"ח (ט) מחלת - המ' בקמץ בס"מ (מ"ש). כ"ט (כח) לו לאשה - מלת, לר נמצאת בכל הספרים שבידינו היום, ואין לעורר חשד עליה.

ל

ל"א (יא) בגד - הג' רפה, שכן לא נמנחה במס' בין בגד כפת דגושות בלא מבטל. טז) יעקב קן - השמטתי את הפסיק ונקדתי את המ' במתג ע"פ המס' שנחפרשה יפה בס' משה"ט י"י, ע"ב. לז) בהן - כצ"ל בצירוי ע"פ המס' מערכת הן, ורבונו הגרא ז"ל הביא מס' זו בפירושו הדקדוקי בתחלת בראשית.

לב

ל"ב (יא) כי במקלי - הן אמנם לפי שיטת הקדמונים בן בלעם, ר"מ הקדון והמאספים הרו"ה וב"ז, הג' דגושה, ואולם גדולי האחרונים לא הדגישו ב' שואתי אלא לפני ב' ופ' בלבד, והם בעל מנחת כליל בכללי הדקדוק

שמות

המנוחיו מול הר סיני, כלומר: שבא בהתחלת החגיגה הנזכרת להלן (יט, ב'). ובאמת אם נחליט ככה, יצא לנו ממשושי המקראות זמן מ'ת בתו השבועות קבלתנו, כי ברח' סיון באו אל מדבר סיני, וכו' או למחרתו בא יתרו, בעודם עסוקים בחקמת אהליהם, וממחרת ביאתו ישב משה לשפוט את העם. הוסף על אלה ג' ימי הנבלת, ונמצא זמן מ'ת בו' או בו' בסיון.

כ (ב) אַנְבִּי נְי' אֶל־הָיָה - הנגה הנאון הנפלא ר' מנשה מאיליא זצ"ל בס' בינת מקרא החליט שהטעמת חוקף כאן לפי הטעם העליון אינה אלא שבוש, לפי שא"ל לוקף להקדים את הסגול לעולם, והנאון הוסיף עוד להוכיח על השבוש ולהכריעו ממקומו, שמאחר שמלת "עבדים" היא ודאי סוף ענין, איך היה בע"הט מטעמיה ברביעי שהוא מפסיק פחות מן חוקף? ותרוצו של הח' רייכערסאהן ע"ז במסלת הגנינות שעל המסלול הערה ה', שהוכרח בעה"ט לכך ר"ל להטעמת זקף לפני סגול) מפני האריכות היתרה אינו כלום, שאפילו עם הנחתו זאת, היה ראוי לבעה"ט להטעים כאן רביעי ושם זקף כטענת הנאון הנ"ל. ודברי ר' צבי מפרשו של ס' דרכי הנקוד והגנינות בענין זה (שם בדף האחרון) המה מהבל יחד, וכוללים סתירה מניה וביה, באמרו שהרביעי במלת עבדים הוא מפסיק גדול מאד ובא במקום סגול, וחוקף (שהוא פחות מן הסגול) גדול מן הרביעי (11). לפי שה' הוא האלהים אפ"י בלא יציאת מצרים. והנה תשובה לדבריו אלה ההטעמה בויקרא כו, יג. מלבד מה שהוכרח להניח לפי דרכו שבטעם התחתון האתנח גדול מן הסלוק, באופן שהוא עושה בחקי ההטעמה תהו ובהו. ואולם אחרי הודיע לי מדברי הורה ז"ל בסוף חומש שמות עם עין הקורא, ור"ש פינסקער ז"ל בלקושי קדמוניות צד ל"ו ובספרו מבוא לנקוד האשורי צד 46 שהוכיחו בראיות ברורות שמן "אנכי" עד "עבדים" הוטעם מעולם כפסוק בפני עצמו בטעם התחתון לבר אף לשימת הטעם העליון; או עלה בדעתי שטעמי פשטא מונח חוקף אינם אלא נוסח אחר בטעם התחתון, והשערתי זו נתבררה לי למעלה מכל ספק אחרי ראותי בחומש ב"ב בטעם התחתון למעבראי "אנכי ה' אלהיך" בפשטא מונח חוקף, ו"עבדים" באתנח, ו"פני" בסלוק. אלא שיש שם שבוש בטעמי המלים, אשר הוצאתיך מארץ מצרים". והנה המטעים האחרון, אחר שמצא כבר שני טעמים על המלים האלה נמנע להוסיף שלישי, או לא היה בקי בחקי ההטעמה ר' בראשית לה, כ"ב). ובאמת, אחר שנחנו ברוב: קהלות לעשות בקריאה בצבור מן "אנכי" עד "מצותי" פסוק אחר, ראוי להטעים את שלש המלים הראשונות בשני מנחים ופזר. וע"כ למען האמת החביבה מכל, הוספתי את הטעמים האלה בצד הקודמים, והשומע ישמע וכו'. ובמלת "עבדים" הוספתי אתנח בשביל הנוסח האחר בטעם התחתון כנ"ל, וכ"ה בב"ב ובקישל.

כ (ו) לֹא לִפְנֵי - הל' בפתח ע"פ המס'.
כב (י) שִׁבְעַת - בלי פסיק בס"מ. (כב) תַּעֲנֶה - בסגול בכל ס"מ כ"י (ור' מ"ש בראשית לא, נ').

כה (כא) אֶת־הַעֲלֹת - כ"ה בס"מ.

כו (כג) בִּירְכִיתִים - , וכן: לִירְכִיתִים בכ"מ, הכ' רפה בס"מ.
כח (יח) וַיְהִי - ה"י בקמץ (א"ת ומ"ש), וכ"ה בש"ב ובקישל. וכן למטה לט, י"א.

כט (א) אֲשֶׁר - בקדמא (מסח"ק), וכן בש"ב ובשר"ל. (כא) עַל־הַמְזוּבָּח - הע' במתח מן המתנים הכבדים, והוא סבת המרכא שלפניו ר' בראשית ל, ט"ז. (לז) קָדְשִׁים - כצ"ל, וכן הוא בכל ס"מ. וזה הכלל: כל "קדשים" (וכן: שְׂרָשִׁים) בקמץ ומתח, ונ"ס במונח במקום המתח (יחזקאל מד, י"ג), אבל תַּקְדְּשִׁים, בְּקָדְשִׁים, לְקָדְשִׁים בחטף. (מג) וַנְקַדְּשׁ - ברוב הספרים במתח כראוי (ור' מ"ש).

לב (כ) אֶת־הַעֲגֹל אֲשֶׁר - רש"ל בכ"ה מחברת ט' צד 65. וכן בכמה כ"י, ונכון לפי הנתח.

לד (ד) שֵׁנִי לַחֹת - במקף ולא בתליק בכל ס"מ. (ו) וַיַּעֲבֹר ה' - במרכא בסבת הפסיק ר' משה"ט, ע"ב).

לו (י) חָבַר - בפתח בכל ס"מ.
מ (כג) עָרַךְ - הע' בצירי בס"מ.

א (טו) אֶת־הַעֲבָרִיּוֹת - , וכן: יו) אֶת־הָאֱלֹהִים - וכו' בכל כירב מלה המוטעמת זקף והתנועה השלישית שלפני הטעם ראוייה למתח, או שהתנועה השנית שלפני הטעם משוכה לפני שוא פשוט, כמו אֵי, עֲצָף, בְּשֵׁנִי האפנים האלה, אם אין התנועה המתונה בראש המלה, בא מונח במקום המתח, וזה ידוע שמלים המוקפות דינן כאחת.

ב (ב) פִּי - במונח בהרבה כ"י, וכן בש"ב ובקישל.

ג (כ) נִפְלְאוֹתַי - זה נמנה בס"מ ריש ויקרא בין הקמוצים בויק, וכן הוא בכמה ס"מ, והעירתי עליה. אַעֲשֶׂה - הע' בשוא פשוט (מסח"ק בשם א"ת). (כא) הָעַם־הַזֶּה - המתח בה' (מ"ש) והיא שימת בן אשר ר' משה"ט דף נ"א, וכן נשמר בהוצאה זו בכ"מ.

ה (יד) עֲלֵהֶם - בוקף, והטעמת רביעי בקצת ספרים שבוש גס.

ז (כד) וַיַּחֲפְרוּ וכו' מים - כתב רש"ל: "היה ראוי: ויחפרו כל־מצרים סביבת הַיָּאֵר מים, ובה"ט פירש: ויחפרו לשחות מים", ואין ג"ל כן, אלא: מים לשחות־מים הראויים לשחותם, השחה: לחם לאכל וכוד ללבש (בראשית כה, כ'), נחלת לחמם (ישעיה מו, י"ד).

י (יא) לֹא לָן - הנחתו רביעי כבלטרים נגד בעל מסח"ק שהסכים עם נוסח הס' המטעמים גרשים, לפי שהענין דורש בזה טעם המפסיק יוחר ממלת, הגברים". וכן הוא בב"ב ובקישל.

יב (כב) בַּסֶּף - זה בפתח, שכן נמסר על השני, ל' קמץ. וכ"ה בס"מ. (מו) לֹא חֲשַׁבְרוּ־בּוֹ - כן בשר"ל, ש"ב וקישל. וג"ל שהיה ראוי להיות בעצם "לֹא־חֲשַׁבְרוּ בּוֹ", אלא שהמרכא נסו"א למקום המתח, וגרס לסרום המקף, ויש הרבה כירב.

יג (ה) לָתֶח - כצ"ל בסגול מפאת השמטת הטעם.

טז (יג) הַטָּל - קמץ בויק ע"פ המס', והעירתי עליה. (לו) הַאִיפָה - כצ"ל מלא ע"פ המס', שמסרה ב' חסרים, ושניהם בויקרא ה', י"א וי' ג').

יז (ו) שָׁמֶן - במרכא ר' בראשית ל, ט"ז.

יח (ה) אֶל־הַמַּדְבָּר - כצ"ל לפי חקי ההטעמה, ולא בז' ר' ש"ז שער ד' פתח ב'), וכ"ה בכמה ס"מ, וכן מצא רש"ל בחומש כ"י על קלף שבידו. ובמעוטם בז' הן אמנם רש"ל הטעים אֶל־הַמַּדְבָּר ברביעי, ונעזר בנוסח תנ"ך כ"י משנת רמ"ט, שהיה ביד רמב"ם, ובנוסח תנ"ך כ"י שהביא ר"י ספיר מתימן (אמר המניה ת. מ. הכהן ברבר: מן התנ"ך התימני הלז אין ראיה, לפי שהיה ביד אבן רשף הקראי, שכפי עדות ר"י ספיר בספרו תפס את הקראי הנזכר במעשה יזוף בו, ומי יודע, אם גם זה אינו אחד מיוזפין), וכן נמצא בתנ"ך ב"ב וכן בכמה כ"י, וכן בקישל.

ואולם אין ספק שנתח הענין חקם־הטעמים את המלה רביעי, כמו שהסביר רש"ל, לפי שהרביעי מפסיק פחות מן הטפחא, ונמצא השעור: אל המדבר אשר הוא חנה שם, כלומר: אל הר האלהים. משא"כ חוקף (ובאי כחו בכלל) מפסיק גדול מן הטפחא, ונמצא "אלהמדבר" מופסק מכל המלים שאחריו, וזה היה בעיניהם קשה ובלתי מובן, ולכאורה צדקו מאד. אך אם נעמיק להתבונן בזה נראה כי גם הטעמת רביעי לא הועילה לישר את כל הרכסים: שאם שתי המלים האחרונות משמשות שם לואי לחוסיף באור לשלפניהן, היר"ל: אל הר האלהים, וביחוד אחר המשפט המוסגר, אשר הוא חנה שם, וגם נראה שהיה צ"ל "חנה בו", ע"כ ג"ל שמחלוקת הנוסחאות בין זקף לרביעי תלויה במחלוקת הקדמונים, ע"ד זמן ביאת יתרו. המטעים ברביעי הבין את ההמשך כנ"ל, ונבחר לו יותר להשלים עם קשיים בנתח המשפט מלהכריע במחלוקת הקדמונים, ולקבוע בברור זמן ביאת יתרו, והמטעים בוקף קבע זמן ביאת יתרו קודם מ'ת דוקא, ובה נטלט ג"כ מן הקשויים הנ"ל, כאשר אבאר: הנה הפעל "תגה" בעיקרו ענינו הקמת אהלים לנוח אחר נסיעה, ונפול ביחוד על צבא וגדר, ונקראים ע"ש זה "מתנה". ונקשר לרוב עם "על", אבל יש גם שהוא נקשר עם המשלים הישר ובמובן "על", כמו קרית חנה דוד (ישעיה כט, א') שחנה אותה (=עליה) דוד, וכן עצמות חנך־תהלים ג, ו' (=החונה אותך =עליך)). ובדרך זה הבין המטעים בוקף את נתח המשפט בזה: יתרו בא אל חלקת המדבר ששם משה עומד ותקוע

ויקרא

שאינו כן, אלא עיקר התפשטותו מגיע עד הפשטא, שהוא כלל נושא ונושא ומשלים. והשווה הטעמת פסוק ה'. ולהלן כו, מא' הדפים רש"ל בעצמו: „אף-אזי” בורשים. (יג) יומתו – העירותי, קמץ בטרחא. (יז) און – במונת. כן בשד"ל, ב"ב וקישל.

כג לב בתשעה לחדש בערב – כ' רש"ל: שעורו: בתשעה לחדש בערב יהיה לכם שבתון. והוסיף פירוש ואמר: מערב וכו' שבתכם, כ"ה לפי הטעמים, ואם היתה מלת. הערב" ברביע, היה יותר נכון וכו', וכך היה פירושו: בתשעה לחדש בערב (כלומר מערב עד ערב) תשבתו שבתכם. והנה מה שכתב, שהיה ראוי להטעים. הערב" ברביע, ר"ל: בתשעה לתחדש בערב מערב, וא"א באפן אחר. אך הנתוח לא היה עולה יפה, כי איך יהיה מערב עד ערב, שהוא המשך הזמן, באור על בערב" שאינו אלא התחלתו, וע"כ אי אפשר בזה הטעמה אחרת מוז שלפנינו, והשלמת בערב" היא שבתון ועניו נפש הנזכרים.

כה (ז) ולבהמתך – וכן: (ז) אֶת־כִּסְפְךָ – במתג ח"ק לבד (מ"ש לבן אשר). (מו) ובאֲחֵיכֶם – העירותי, ב" טעמים, והוא חד מן ו' שנמסרו במס'.

כו (י) לא יחליפנו – כן בכל ס"מ ברביע ולא בוקף, ולפ"ז שעורו: לא, יחליפנו אורע בטוב, או=פילו (ר' חל"ע שניט), ובמצע מוסגר: ולא ימיר וכו'=כדי שלא יבוא להמירו ברע.

ד (י) יורם – העירותי, קמץ בוק". (לה) יוסר קלב" – במרכא ומקף ע"פ המס' ר' משה"ט דף יז, ע"ב). וכן בשד"ל ובקישל.

ז (לו) אשר – בתל"ק. כן בב"ב וכן ברוב הס'. וכן נכון ע"פ הנתוח. (לב) שק – העירותי, קמץ בוק". (לה) יתץ – העירותי, קמץ בטרחא. (כד) קחית – במתג כדון בשרש זה. וכ"ה בקישל. (מט) אדמדמ – העירותי, קמץ ברביע".

טז (ב) ואל יבא בכל עת וכו' – כבר העיר רש"ל ז"ל על זרות הטעמים, שהרי היה ראוי להטעים: ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש מקבית לפרכת אל-פני הכפרת אשר על-הארץ ולא ימות, וחירץ כב' אפנים, ושניהם אינם נכונים בעיני. וז"ל בסברת המטעים, שהאמרה: ואל יבא וכו' לפרכת" מוסגרת. וגם הבין, אל פני הכפרת"=בקדש מחוץ לפרכת, במקום שבלשית ראשי הכדים נכרת מבעד לה: שם תעמוד עמו ותמסור לו את דבריו שאתה שומעם מעל הכפרת. הטעמת הסגול מלמדת כאן על ההסגר (השווה: דברים ג, ט).
יט (ד) אל-האֲלֵי־לָם – במונח חוקף (ר' שמות א, ט"ז). וכן בשד"ל, ש"ב וקישל.

כ (ג) ואזי – כן ברוב הספרים. ורו"ה ורש"ל הטעמו ברביע. ורש"ל נמקה כאן ולהלן כו, מא' (בכ"ח ט' צד 6) ממה שהאמר עד חוקף בלתי מתפרד לחלקים, וכח מלת, ואני מחפשט על כלו. וז"ל בריוק הנתוח

במדבר

מוצאיקם למסעיהם (ג, ב). מנחלת אחוזתם (לה, ב). ימית את-הרצח (לה, כ"א). ואפשר שהוא כלל קבוע, וצ"ע לפי שלא קדמני אדם בו. על-ידבר (השני) – במרכא. כן במק"צ ובב"ב.

כו (מ) לנעמן – כצ"ל ולא ב"ג, שכן נמסר במס' בפסוק מ"ה: כל אל בוק ושאר א ב"ג, בר מן א' לנעמן. והנ" במתג ולא במונח, כי לולא החטף, לא היה כאן מקום למתג ר' הערת לשמות א, ט"ז). נד' ולמעט – בלי מתג ר' מש במדבר לג, נד; לה, ח; ודברים ז, ז'. וכן במק"צ בשד"ל ובב"ב. (נט) ואת מרים – כן בס"מ.

כז (ג) ומנחם – רש"ל היא מתנ"ך כ"י משנת ק"ו, שכל ומנחם" שבפרשה מוטעמים בו במרכא, וכ' ע"ז: ואולי כן נכון, כמו: ונסכו זין רביעת ההיין. ואולם המתבונן יראה שיש הבדל ביניהם, כי המדה תפול על הנסך מאיזה משקה שהוא, ולא תפול הבלילה על המנחה, כי אם על הסלת, בין שהיא כתובה בין שהיא בכח, והבן.

ל (ג) השבע – העירותי, מלעיל, לפי שהמלה מלעיל ע"פ המס' ונגר הרדוקן. ובקצור מסרה שבמק"צ הוסיף המסדר, כי הוא מקור מנעל, והוא טעם תפל. (ח) וקמו נדריה – ברביע בכל ההוצאות, ובלטרים זקף לפי שנגר אחר רש"ל (בכ"ח מחברת ט' דף 6) שהכריח כן מסברה ע"פ הנתוח, והודה שלא מצא כן בשום ספר, ובכאורו שכתב אח"כ, הביא שמצא כן בחומש יוסטיניאן, ובכ"ז לא מצא את לבו להדפיס כן בחומש שלו, לפי שהוא מסרה מפורשת, רחסר כל רביע, דנסיב כל זקף. וז"ל שבעה"ט הבין, וקמו תוצאת התנאי, יקמו תשובת התנאי, והשעור: שאם יחריש לה אישה ביום ההוא, ונמצאו נדריה ואסריה עודים קימים עליה בלי הפרה, או קום יקומו, ולא יופרו עוד. פעלי קום" הכפולים בזה שונים אפוא בהוראותיהם, הראשון ענינו קיום זמני, ר"ל שילת הפרה בלבד, והשני ענינו קיום מוחלט, ר"ל איראפשרות ההפרה. וכן והקים... הקים" (בפסוק ט"ז). דוגמה להוראה הראשונה, והקומו את המשכן" (במדבר י, כ"א) – ניחוחו מוקם (לפי אבן כספי שם). אודות הכפלת מלה בהוראות שנות ר' ראביע לבראשית ג, א'.

ה (יח) כא) וכן ז, (כ) הכהן – במרכא (משה"ט דף ט"ז וי"ז). (לו) מא; י' יט) צורישדי, וכן עא; י' (כה) עמישדי – כלם במתג ולא במרכא בס"מ. המרכא נשחרב בקצת ספרים מתוך נוסח המחלק את השמות האלה לשתי מלים, מה שהוא נגד המס'. ז, עח) שנים – (מ"ש) וכן ברוב ס"מ.

י (י) שמחתם – במרכא ע"פ המס' (משה"ט י' ע"ב). טו) ועל-צבא – הנחתיו ב"ג כמו שהוא בלטרים אע"פ שהוא נגד רוב הס' לפי שהוא כן ע"פ המס' (ור' מסרת הקריאה).

יא (יח) תאמר – ברביע שהוא מפסיק גדול מן הורקא, וכן במק"צ ובשד"ל. (לא) אשר – בקדמא. כן במק"צ ובשד"ל. (לג) יהיו – הטעם על חי לפי שהוא קדמא. (לד) הארץ – בלי מתג, לפי שהיא מלעיל.

טז (כה) שנגתם – בלי מתג בס"מ. (כג) אֶת־יִשְׂרָאֵל – במתג ר' משה"ט י' ע"ב). (כד) עז – בפחה, וכ"ה בכל ס"מ. וכבר העיר בעל מסרת הקריאה שהמס' ק כבראשית מט, ז' משובשת, וז"ל עז ב' זקף וחד קמץ, והנה הראשון בקמץ וזה בפחה. (כז) אֲלֵתֶיִם – במרכא (משה"ט טו' ע"ב).

כג (יח) ושמע – הש' בחט"פ ר' מ"ש). (ג) ויחריף – במרכא. כן במק"צ ובשד"ל ובש"ב ובקישל, ונכון, (יח) הקמץ – יפה הטעים לטרים בתביר, שכן נמס' במס' ב' במקץ ובתביר ובענין. וא"כ בייסום צריכה להיות דגושה. והנה הטעמת תביר כאן הוא בהתאם למה שמצאתי עם ההתבוננות בכמה מקומות, שבשתי מלים המחבורות בענין הראויות למרכא וטפחא, אם אחת מהן כבירה, ר"ל בת ארבע תנועות ויותר (ושווה נע כתנועה), משתנה המרכא לתביר, וכמובן גורם שנוי בטעמים שלפניו, כמו: בהיטיבו את-הנרות (שמות ל, ז'), בגד-כליל תכלת (במדבר ד, ו'), מחרצנים ועד-יגן, ו' ד'), אשר סביבתיקם (טו, ל"ד), ועצמתיקם יגרם (כה, ח'), הנועדים עליה' (כו, ג'), את-

בענין, יב"י סימן 'יהודה בנימן יוסף. הערת בעל מסה"ק, וחד ולמטה בני שמעון ר"ל שהוא ג"כ בוקף. הערת בעל מסה"ק, ושאר במרכא טפחא. ואיני מהסס לומר שטעה בכונת המס', שא"כ ה"ל למסור ד' זקפין בענין, ישיבי סימן, ועוד שבלשון המס', וחד' ר"ל שאחד יוצא מן הכלל, כידוע.

ט בנה לתו - כן במקצ' ובשר'ל ובכמה ס"מ. ונכון.

ל

טז על-דבר - כן במקצ' ובשר'ל.

כט אסי-עברו - במנהג בס"מ.

כז ולמטה בני שמעון - כן מוטעם במקצ' ובשר'ל, ובכמה ספרים ועמהם לטריס מוטעם: ולמטה בני שמעון. ובעל מסורת הקריאה החליט להוכיח כן מן המס', וז"ל: למטה בנימן, נמסר עליו ג' זקפין

לא
לב
לד

דברים

יג ה' חשמעו - השמטתי את ההערה, קמץ בוי"ק, שהרי כן כל הפעלים שבפסוק באו בחנועת הפסק ולא יצא זה מכללם. יז ושרפת באש - כן ברוב הס', ולא בקדמא ואולא. ונראה שהבין בעה"ט מלת המצב כליל' בחור חזק למלת, כל.

יא לענין - ה"ל דגושה מדין אתי מרחיק על מתנ.

יז דם נקי - לפי הרורה זה ושל כו, כ"ה צריכים להיות דם בקמץ, לפי שאינם נסמכים אלא מתוארים, אך זה נגד כל הס"מ, וגם אפשר מאד שהם נסמכים.

טז
יז

כד אתם - במרכא (משה"ט דף יח ע"א).

כז תפאר - הפ' בפתח בס"מ.

כח ה' - במרכא לפני הפסיק (משה"ט דף יז).

כט אחרת - הא' בפתח ולא בחט"פ, לפי שהטעם תכוף לה.

כב
כד
כח
כט
לב

ו ה' - נקדתי ה' והי' שתיהן בשאן ע"פ המ"ש בשם הרד"ק ז"ל, וקריאת המלה: ה' - אר"י, אע"פ שבכתיב ה' חיבה בפ"ע אנב:

פשוט בעיני, שיפה הבין בעל א"ת ברעת הרד"ק לקרוא את הא' בחט"פ כרינה לעולם, ולחנם השיגו המ"ש, ונגרר אחריו בעל מסרת הקריאה. והנה נשחנה הנקוד ממנהגו, שהיה ראוי להיות: ה' - ונמצא דוגמתו: וז"ל אחרתו (במדרב ג' ז' ת' נ' ו'). והנקוד המשובש שבספרים הביא את הרורה ז"ל לידי הנחה מזרה ומתמיהה מאד, לקרוא: ה' - לר"י (חומש שלו דפוס רעדעלהיים תר"ך).

כו מאנוש - המ' דגושה מדין אתי מרחיק על מתנ.

לג כא ויתא - ארבעה חלופים בנקוד ובטעם מביא בעל מ"ש במלה זו: א' ו' ת' א', ב' ו' ת' א', ג' ו' ת' א', ד' ו' ת' א'. והנה הב' כפי שהוכיח המ"ש מן החלופים ומן הרד"ק הוא לבן נפתלי שאין הלכה כמותו, והשאר כלם מסופקים ברעת בן אשר. ה' נמצא ברוב ספרי הדפוס, וברקדוקה יהיה קל משרש יחא (א"תא) ע"מ ויצא ע"ד זר (כי העתיד המקוצר ברהפוך מן י'אתה (= י'אתה) ע"מ ת'אתה (מיכה ד, ח') ראוי להיות ו'אתה, שממנו בהפסק: ו'אתה (ישעיה מא, כ"ה), והיתה ראויה להיות מלרע, וכן הטעימה באמת בן נפתלי. ולעתה זה הא' והד' שניהם דקדוקם נכון מכל צד, אם נניח ששרש המלה תאה'. לפי הא' היא הפעיל ע"מ ו'פן (שופטים טו, ד') ולפי הד' היא קל ע"מ ו'נדא (תהלים יח, יא), ובחתי' בד' כרי למעט בשנוי הנקוד. וכן מנוקד ומוטעם במקצ'.

לג

לד ח' ויתמו - במתג ולא בקדמא. כן במקצ', בשד"ל, בב"ב ובקיסל.

לד

י א פנקים - הכ' בפתח ע"פ המס'.

כג ואתחנן - ה' בפתח ע"פ המס'.

דב עליהדבר - הטעם על הר', לפי שהוא פשטא. כה ה' - המנהג תחת ה' הראשונה (כ"ל שמות ג, כא.) מ' ולמען וכו' - כתב רשד"ל: לפי דעתי כך היה ראוי להטעים: ולמען תאריך ימים עליהאדמה, ויהיה כל הימים חזר אל תאריך ימים - ואולם יפה ממנו הבין המטעים ולפניו המנוקד (שלא נקד: ה' ד'), כי אמנם נתן לך נופל גם על הבטחת הנתינה, והנה הסגנון עולה יפה, אבל איזה סגנון הוא תאריך ימים כל הימים?

ב
ג
ד

ה ו' אנכי וכו' - ר' הערתי לשמות כ, ב'. ז' לאיזה-ה' - הוספתו מקף אחר יהיה כראוי לפי הטעם העליון, וקו הרפה על ל' לך. כראוי לפי הטעם התחתון. ח' ואשר במים - המונה תחת הש' בקצת ספרים שבוש, כי אין מונה בא לפני לגרמיה, והמרכא מתאים לשתי השיטות. י' ועשה - הקדמתי את המרכא למהפך, וכן בכל הפרשה הקדמתי את הטעם התחתון לעליון כשנפשו יחד. יד' ובנדיבותך ועבדך-ואמתך - הקפתן שמים שמים כפי המ"ש ורוב הספרים המדויקים. והנה במקצ' ובשר'ל ובש"ב ובכ"ב מוטעם בטעם התחתון: אתה ונדיבותך ועבדך-ואמתך ושרך וחמורך וכליבהמתך, וכן נראה מספר מסרת הקריאה, ואני לא השנחתי על כלם ונתיי אחר הספרים המטעימים את המלים האלה בטעם אחד לשתי השיטות בהתאם עם חקי ההטעמה ונתוח המשפט, שהרי א"א לעולם שיבואו לגרמיה ורביע חכופים לפור ר' תו"א 61). ומלת בשעריך דורשת מפסיק גדול ממלת בהמתך כמובן, וכל זה יתקלקל ע"פ הטעמתם. ונראה לי שאין זו אלא ערבוב ושרבוב מן הדברות הראשונות. וההטעמה שקבעתי בפנים נמצאת כן בלטרס ובקיסל ובחנ"ך מדויק הוצאת פראפעסאר ליפסיענוים.

כד ושמע - הש' בחט"פ (מ"ש במד' כג, יח).

הז קי - במונה. שהרי נמסר (בראשית טו, ד') כי אם ג' מוקפים, זה אינו מהם. וכן במקצ', בשד"ל ובש"ב.

טז המאללך - העירוני ב' טעמים ר' משה"ט דף כ"ה.

ג הוא-העבר - במקף. כן במקצ', בשד"ל, בש"ב ובב"ב. ד אתם - במרכא (משה"ט דף יז ע"ב). כח הארץ - בלי מתג, לפי שהטעם מלעיל.

ט על-ל' - בגרשים ר' הערתי לבראשית יא, ט"א. י' הנאשנים - במנהג בס"מ.

ז
ח
ט
י

יהושע

א ה' ולא אעזבך - ולא במרכא. כ"ה ברוב הספרים. ו' ואמץ - בקמץ, ושבוש במס' (מ"ש ור"ה). ז' ככל-התורה - ברביע. כן נמצא בכמה כ"י, ונכון.

ב יג אחותי - כונת הכתיב א'חותי כמו שהוא ביחזקאל (פו, נ"ה) וא'חותיך. והקרי בזה אחיותי בתוספת י' לפני ה', וע"כ נקדתי את החולם לימין הו', וכמו שהוא במקצ'. טו ובחומה - מלא ע"פ המס' דשמות יד, כ"ט.

ג יב שני - כן במקצ' ובכ"ב ובכמה ס"מ. יח כתמול - מלא ר' מש.

ה ה' מלים - ה"ל רפה, לפי שהקבוץ אינו אלא שורק חסר. ו' הקיף - העירוני. יח יי. ו' ישאו - הטעם על הו' לפי שהוא פשטא, וכ"ה בכל כ"י היי.

ז א-להוהם מלך-חברון - כצ"ל. ושבוש גדול נפל בלטרס ובכמה הוצאות אחרות שהוטעם בהן, א-להוהם מלך-חברון.

ג
ד
ה
ו
ז

שופטים

יח (ה) וְצִקְלָנִי - המתג הנמצא בקצת ספרים בעדות המש' נכון הוא בראית צקלג כמונח חקף (שא ל, א'). יד) מְצַפֵּן - כן בקישל וכן ברוב כ"י. מא) ואשתאל - למעלה טו. ליג) נמסר במס': אשתאל ג' מלאים. וס' בשפלה אשתאל וצרעה (שם), וירדו אחיו וכו'. ותחל רוח ה' לפעמו וכו'. ונמצא זה חסר. ובמס'ק שבוש.

כא (ב) ביד-משה - כצ"ל רפה. טו) ואת דבר-כצ"ל ע"פ מס' דספרא (פסוק ג') וכן בכל הס', אבל ר' באורא רצ"ו. יח) ארבע - בזה ובכל הבאים בס"פ כ"י, העירוני. בס"א הב' בקמ"ץ, כי היא מחלוקת בספרים, ואין להכריע.

כב (ו) גישלחם - , וכן: כא) נידברו - במתג חקף בכל ס"מ. יא) הנה - כן ברוב ס"מ. כט) לנו - הלי' דגושה מדין אתי מרחיק. כן בקישל ובכ"י וכן ברוב כ"י.

כג (ז) בוא - מלא בכל הספרים בהתאם למס' שבדפוס ביחזקאל ליג, ונגד המס' כ"י שהביא פ"ד ר' מ"ש שמות יו. י"ב). טז) את-ברית ה' - במרכא (משה"ש דף י"ז). וכן בקישל.

כד (ו) (ואולך) אתו - חסר, שכן לא נמנה בין המלאים, וכן בכ"י. יד) (ועברו) אתו - חסר בכל הספרים, ושובש במס', שבמקום: ועברו אותו, צ"ל: ועבר אותו (טו, ו'). טז) בחרו - בקדמא. כן בקישל ובכ"י וכן ברוב כ"י. יז) האתות - כן ברוב הספרים בעדות המש'. יח) ישב - חסר ע"פ המס', כפי שנתקנה ע"י הח' פ"ד. לג) ויקברו אתו - חסר בכל הספרים כלם, ולא נמנה במס'.

שהרי אי אפשר לעולם שפחא תכוף לרביע (משה"ש דף ל"ד ע"ב). ונראה שיש כאן ערבוב שתי נוסחאות: נוסח כזה שחקתני, ונוסח אחר: קלך ירושלם, שעל פיו היתה דעת המטעים להפריד מלך חברון מכלם ולעשותו עיקר. ודומה לערבוב כזה מצאתי בכ"ב, בעשרת הדברות הראשונות והשניות למעבראי, מוטעים: אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים (?). ולפי שלא מצאתי בשום הוצאה קלך ירושלם, ואין סברה להפסיק במלך חברון כ"כ ולהפרידו מחבריו, וגם הפרדתו מופרכת מהטעמת פסוק כ"ג, ונגד זה מצאתי אליהותם מלך-חברון בקישל ובכ"י, ובלי שום ציטט של הטעמה אחרת. ע"כ הטעמתי כן. ה) קלך ירושלם - במונח ח' קדמא באות הראשונה, וכן בכ"י ובקישל. ח) בידך - אין כאן כתיב וקרי בעדות מ"ש.

יא (יב) המלכים-האלה - במקף והמתג בלי מ"ש ע"פ בן אשר, ורו"ח במשה"ש דף ג'. כ) פ' מאת - כן ברוב הס'.

יב (ה) גבול סיתון קלך-חשקון - כן במק"ג, בכ"י ובקישל. ז) העולה - מלא ע"פ מס' דספרא יא, יז, ודשא יז, כג, ודאיוב לו, ליג, וכן בבז"ה. כא) תענגך - בשוא פשוט ובלי מתג, וכן בכ"י ע"פ מ"ש. טו) למשפחתם - חסר לפי המס' שהביא המש' בכמדרב"ד, ל"ח בשם הרמ"ה והסכים עמו, ע"ש. וכו"ה ברוב הס' כ"י.

יג (יח) בבואה - ברוב ס"מ אין כאן פסיק, וכתברו (בשופטים א'). וכן במק"ג, בכ"י ובקישל. סג) בירושלם - כן מוטעים ברוב ס"מ. ב) לבני מנשה - במרכא (משה"ש דף י"ז).

יד (יג) ביתאל - במקף (ולא במתג), שכן אינו מן ג' המוטעים מונח ע"פ המס'. וכן בקישל.

שופטים

במסרה לפ' וישב נמס' איפה י' כ"י, וד' כתיבין אפר', ובמקומות אחרים במס' נמצא ושאר אפוא. אבל איפוא ב' אחר הא' לא נזכר במס'. ואין לחוש לפירוש המביא בלקסיקון שלו את זה ושל משלי ו' בתור מלאים י', מה) העירוני על נוסח „גלחם" ר' מ"ש.

י (ז) ביד-פלשתים - במקף. כן במק"ג, בכ"י ובקישל, וכן נכון ר' משה"ש דף ס"ה). והנה הרו"ח ז"ל עשהו כלל שכל „ג"ד" מוקף, אבל התנה שזה נאמר רק כשלא יפול בו טעם מלך מדין שכות השעמים, כמו ב"ד יעקב בנה, ביד רעהו העדלמי. וכשדקדקתי בזה מצאתי עוד גורמים אחרים לבטול המקף, והם: א) כשהסומך מלה כבירה, ר"ל בת ג' הברות, כמו: ביד איתמר, ביד ישראל, ב) לפני ההידועה, כמו: ביד המלך (שא כג, כ"ג), ג) בחשש הבלעה, כמו ביד סיסרא (שא יב, ט'), ד) בטעם סגול, כמו: ביד יוסף. טו) קָבַלְתָּהּ - כצ"ל, תמס' עליו. ב' כתיבין כן, וחברו בש"א יא, י'. וכן במק"ג, בכ"י ובקישל.

יא (טו) ויאמר - העירוני, סבירין ויאמר, והוא אחר מן הי"ב שנמסרו במסרה (ע"י מ"ש סוף משות). כה) הרוב - מלא ע"פ המס' דכאן ודאיוב יא, ב'. לא) עלה - כצ"ל חסר. למעלה ה, כ"ו נמסר. לית מלא'. לג) באך - חסר ו' ע"פ המס' דשא טו, ז'. וכו"ה בכמה כ"י. לה) בתי - הב' צ"ל דגושה, ומה שנמצאה בלמרים ובכמה הוצאות אחרות רפה, נ"ל שנשתרבו מן הספרים המנסחים „אָהָה" בלי מפיס ובטלים במעוטם. לו) אבי פצית - השעם על ה', לפי שהוא ודאי פשטא לפי המתג, וממילא הפ' דגושה. וכן בכ"י ובקישל.

יב (ב) ואזעק - העירוני על נוסח „ואצעק" ע"פ המש'. ה) ויאמר לך - לא - בפסיק. כן בכמה ס' כ"י, וכן בקישל, ונכון.

יג (ח) היולד - בזה ובדומים לו שהדגש כדן והשרק שלא כדן העירוני, שורק ח' קבו"ץ או שורק עם הדגש. יב) יבא - העירוני, סבירין יבאו ע"פ המס' דפ' שמיני. כה) אשתאל - כצ"ל מלא ע"פ המס' דיהושע טז, וכו"ה במק"ג.

יא (א) פ' - כן מוטעים ברוב כ"י וכן בקישל, ויגיד עליו רעו (דברים ל, י"ב). ו) גַּןְצָו - במתג חקף בס"מ. כז) תענגך - הע' בשוא פשוט (כ"ל יהושע יב, כא).

יב (א) אלי-הארץ - ברביע במקצת כ"י וכן מוכרח עפ"י הנתוח. וכו"ה בקישל. כב) ללכת בם - זה אחר מן ג' סבירין בה' שנמסרו במס', (ע"י מ"ש. א) אשר הניח - כן ברוב כ"י וכן בקישל.

יג (יא) נפרך - מאחר שהספרים מחולקים וגם המסרות מחולקות ר' מ"ש חשבתי למשפט לנקד בפנים בפתח כדן בעבר, ולהעיר על הנוסח בקמ"ץ.

כא) נרדך - העירוני על נוסח נרדך ר' מ"ש.

כה) תענינה - כצ"ל מלא ר' מ"ש. ל) רחמתיים - בפתח התי' בכל ס"מ.

ו (ט) ואנרש - כצ"ל הו' בקמ"ץ. וכו"ה בקישל ובכ"י וכן ברוב כ"י. יג) בכף-מדין - במקף בס"מ ר' משה"ש דף ס"ה). טז) אָהָה - הא' במתג בס"מ (נגד המש'). כז) ויקח גדעון - כן מוטעים בכ"י ובקישל, וכן מסתבר לפי הנתוח.

ז (ו) ברכיהם - הכ' רפה ע"פ המס', והעירוני עליה. יד) ויען רעהו ויאמר - כן מוטעים בכל ס"מ, ונוסחת למרים לא מצאתי. יט) גִּדְעוֹן - בתל"ג בס"מ. כ) הראשים - במרכא בס"מ ר' משה"ש דף י"ז).

ח (ט) גיקראו - במתג ח"ק במק"ג, בכ"י ובקישל. חרב לך - כן בס"מ. כ) ולא-שלך הנער חרבו - כן מוטעים במק"ג, בכ"י ובקישל, וכן נכון. כ"י עודנו נער' משמש טעם גם למניעת שליפת החרב ולא ליראתו בלבד. כא) ויאמר - זה אחר מ"ב, סבירין ויאמר, שנמסרו במס' ר' מ"ש סוף משות). כג) אלהם - כצ"ל חסר. בסימן יח, ד' נמנו זה ושלאהריו בין ג' חסרים בספרא.

ט (כט) רָבָה - העירוני עליו, לפי שהוא נגד הדקדוק ר' רד"ק. לו) הנדיעם - כצ"ל במתג ולא בפשטא. לז) יורדים - כצ"ל מלא. תמס' עליו. ב' מלא, וחברו בש"א ט, כז' נר' מ"ש. לח) אפוא -

שמואל א

כז) קִסָּף - פתח בס' פ' ע"פ המס' ר' מ"ש. וכה בקיטל. כט) קִישְׁלָחָה - במתג ח"ק לבר בס"מ.

כ) קָאִשְׁלָחָה - קָאִשְׁלָחָה - הווינו בקמץ ומוטעמים בויק לבר. כן בב"ב וכן ברוב הס' כ"י, וכן בקיטל. יג) בְּקוֹל אַחִיקָם בְּנֵי - כן במק"ג ובתנ"ך ליפסיענוים ובב"ב וכן ברוב כ"י, אלא שבמק"ג, בני ישראל מוקפים. כב) אֲשֶׁר-עָרְכוּ שָׁם - כן ברוב ס' כ"י וכן בקיטל. כה) לְקִרְאָתָם - בפסוק ע"פ רוב הס' כ"י, וכן בקיטל, וכן מסתבר משום חשש הבלעה, וממילא ראוי להיות במרכא כדן לפני פסיק (משה"ט דף י"ז), ואף זה כן בקיטל. לא) וַיַּחְלוּ - ההערה שע"ז בלטרס, נראה שנשתרבה לכאן בטעות המסרר, ושכת לאיוב כט, כ"א. לד) מִנְגֵד - ובס"א מנגב ר' מ"ש. לה) וַיִּגַּף ה' - במרכא לפני הפסיק (משה"ט דף י"ז). מג) הַרדִיפְהוּ - העירותי. הדי' רפה, לפי שכן מצאתיה בכל החוצאות, אע"פ שהיתה ראויה להדגש. מד) אֲנִישֵׁי-חֵיל - במקף ברוב ס"מ ועמדם ב"ב וקישל.

כא) לָמָּה - ברביעי. כן במק"ג, בב"ב ובקיטל ובליפסיענוים, וכן. ח) מִי - ברביעי. כן בב"ב ובקיטל, וכן. יח) לָא - במרכא. כן בב"ב ובקיטל וכן ברוב הס' כ"י, יט) אֲשֶׁר - כן בב"ב ובקיטל וכן. למסלה - הלי' בחזיק ע"פ המס', שכן במערכת ובאר"א ס' כ"ז זה נמנה בין א"ב מן חד חד מלרע, וכה ברוב מבריע של כ"י, ונראה מזה שיש שבש בחלופין (ר' מ"ש).

שמואל א

ה) וַיִּבְאֵהוּ - חסר דחסר ע"פ המס' דשופטים א, ז' ר' מ"ש לירמיהו כו, כ"א.

ו) הוֹדְעֵנוּ - חסר ברוב ס"מ. ז) אָחָת - כצ"ל ע"פ המס' ר' מ"ש. וכן במק"ג, בקיטל ובב"ב, וכן ברוב כ"י.

ז) שְׂמוּאֵל - ברביעי, ובמק"ג בוקף הוא שבוש, שהרי א"א לבוא זקף לפני סגול. ועוד שהרי להלן (טו) יד' נמסר ר' בטעם בספרא ר"ל ו' פעמים, ונ"אמר שמואל' בוקף, ומספרם עולה כן לבר מזה. י) בְּקוֹל-גְדוֹל - בתל"ג. כן בקיטל ובב"ב, וכן ברוב הס' כ"י, וכן נכון לפי הנתוח, לפי שהמלים, ביום ההוא' כמוסגרות.

ח) וַיִּתְקַבְּצוּ - כן במק"ג, בב"ב ובקיטל. כ) מִלְחַמְתֵּינוּ - ברוב הס' מלא י'.

ט) וְשָׁמוּ קִישׁ בְּיַד אֲבִי-אֵל - כצ"ל ע"פ הנתוח, ולא בפשטא מוח חקף, וכן בב"ב ובקיטל. ו) שָׁם - בש' דגושה, וכן יב) יש - בני דגושה מדין אתי מרחיק. טו) נָחַ - במתג ח"ק. כן במק"ג, בב"ב ובקיטל ובליפסיענוים.

י) קָבְרָת - חסר ע"פ המסרה, וכן בס"מ. ז) וכן ט) האתות - מלא ו' תגינא ע"פ המס'. אשך - במתג. כן במק"ג, בב"ב ובקיטל. יח) וּמִיד - בפשטא. כצ"ל, וכן בכל ס"מ.

יא) אֶכְרֵת - חסר ע"פ המס' דיהושע ט, ז' וישעיה סא, ח', וכן בב"ב ובקיטל. יא) מִמְחֹרֶת - ברביעי, ולא בוקף, שהרי לעולם לא יבוא זקף לפני סגול. בתוך - הב' רפה, ודגושה במק"ג ובבלטרס ובב"ב אינה אלא שבוש.

יב) וַיִּשְׁבוּם - חסר י' ר' מ"ש. יד) אֲשֶׁר - כן ברוב ס"מ.

יג) בַּמִּכְמֶשׁ - תקנתו בהערה. כלם בסין' ר' מ"ש.

יד) נִתְאַפְּקוּ - במתג ח"ק ברוב ס"מ. כא) וְהִיָּה הַפְּצִירָה - כן מוטעם בכל הספרים, לפי שהמטעמים חשבו את שתי המלים יחד לשם אחד של איזה כלי השחוח, וכיום נתברר לנו באור האמתי אחר שנמצא בדורנו באחת המכרות הנעשות בא"י בהשמת האנגלים משקל קטן של ברזל, ועליו חרוה בכתב עברי הישן, פיס', ושקלו כן יהודה ומצאו שלישי השקל, וכבר תורגם כן בתרגום תנ"ך באנגלית שיצא לאור בשנת 1917 בפילודלפיה, ובאודית בתרגום יהואש ע"ה.

יד) וַיֹּאמֶר - העירותי. סבדין ויאמר, והוא שגשגט במס' למעלה יא, ט"ז) שמסרה, י"ב סבדין ויאמר, ובפרטן לא חשב אלא יא ר' מ"ש. יד) וְלֹא - במרכא בכל ס"מ, וכצ"ל, שהרי זה לא נמנה במס' דפ' משפטים בין היוצאים. טו) אִישׁךְ - ברביעי. כן במק"ג ובתנ"ך ליפסיענוים, ובמקצת כ"י, והוא הנכון לפי הנתוח. יח) עֵן - פתח ע"פ המס' דבראשית מט, ז', וכן בכל ס"מ.

טו) זְרוּעוֹתָיו - מלא דמלא ברוב כ"י ודי' ר' מ"ש.

טז) בְּנַחֲשֵׁתִים - הב' במתג והי' רפה ר' מ"ש. כו) אֶל-הַנְּעֹר - בקדמא ולא ברביעי, וכן במק"ג, בב"ב ובקיטל.

יז) נְהַיְהִי-לִי - הה' בשוא פשוט בס"מ.

יח) בְּתוֹךְ-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל - כן מוטעם בב"ב ובקיטל, וכן ברוב כ"י. טז) מִבְּנֵי-דָן - במקף. כן ברוב כ"י. יט) וַיֹּאמְרוּ לוֹ - הלי' דגושה ע"פ מס' דניאל ה', כ) הַכֹּהֵן - בוקף בס"מ, וכן נכון. כז) לַקְּחוּ - הלי' דגושה מדין אתי מרחיק על מתג.

יט) וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְיָנוּ - כן מוטעם בב"ב ובקיטל, וכן מסתבר לפי שהלינה עיקר לחפץ הספור. ו) וַיִּיטַב - מלא, שכן אינו מן ג' חסרים י' בלישנא, שנמנו במסרה דמלכים ב' כ"ה (ר' מ"ש). יא) לַכַּהֵן - כן בב"ב ובקיטל, וכן. כה) וַיִּצֵא - כצ"ל בצירי (מ"ש).

א) וּזְכַרְתִּי - בנקוד התי' יש שגוי נוסחאות, והעירותי עליו. כב) וְהַבְּאִתּוֹ - במס' פ' מקץ נמסר. ד' ב' מלא וב' חסר, וסי' אס לא (אביאנו) והביאתיו (בראשית מג, ט'), והביאתיו אל הארץ (במדבר יד, כ"ד), הבאתיו והצליח דרכו (ישעיה מח, ט"ז), והבאתיו ונראה וכו' (שמואל א א, כ"ב), ב' בתראי מלאים. ומאחר שהשנים שבתורה מלאים ב' יודין, וכל עיקר חסרונם הוא הוי' שאחר החולם, והאי שהשנים שבנביאים מלאי ו' י"ב, כן הבינו כ"ד, וע"כ הדפיסו בשמואל ובישעיה, הביאותיו. וזה נגד כל הספרים כלם, שכן כלם מחסירים את הוי' בשניהם. ובקובץ הנוסחאות ממנה כ"י ודי', נמצא כמה בהם חסרי י', ואם נבוא חשבון ונסיר את המנסחים, והביאתיו, מה שהוא ודאי נגד המס', או נמצא בשמואל מספר יד' כ"י חר"ה נגד ב' מר"מ, ובישעיה רובם חר"ה, ולא אחד בהם מר"מ. ונסיף לזה הנה במס' דבמדבר יד, כ"ד נמסר ככה: וד' וב' מלא ב' יודין, נמצאו למדים מזה, שבב' דנביאים חסר י' אחת, ומאחר שלא נמצא שום נוסח, הביאתיו' בחסרון י' שניה, א"כ ודאי שר"ל, הביאתיו. מכ"ז נראה בעליל שיש שבוש במס' דפ' מקץ, וצ"ל, ב' בתראי חסרים.

ב) עֲלֵלוֹת - חסר ע"פ המס' דתהלים קמ"א: עללות ד' ב' כ"כ ר"ל זה ושל תהלים, והשנים האחרים (דברים כב, יד וי"ז) כתובים עלילת. וכן במק"ג ובליפסיענוים ובקיטל. ה) חָדְלוּ - העירותי על דגש הלי'. ט) יָדְמוּ - בקמץ בס"מ. יד) אֲשֶׁר - במתג ברוב המדויקים, ועמדם מק"ג, ב"ב ובקיטל. טז) וְקָהְלֶךְ - כצ"ל, וכן בקיטל, וכן מוטעם במק"ג ובב"ב ובליפסיענוים, אלא שבשלשתם נשטם המקף, שהרי הטעמת וק"ה לך א"א, כידוע לידועי חקי ההטעמה. טז) וַאֲמָרְנוּ לוֹ - כן ברוב כ"י, וכן בב"ב ובקיטל, והוא הנכון ע"פ הנתוח. כג) מֵאֵת כְּלֵי-הָעֵם - כן בס"מ. כד) זִי - בתל"ג. כן בב"ב ובקיטל. והוא מוכרח, שהרי אין חליק שאין אחריה קדמא, והספרים המטעמים ל'וא בקדמא בטלים במעוטם. שאינם אלא שלשה כאלה, ומהם שנים המטעמים בכ"ז ז"י בתל"ג.

ג) וַיִּסָּף ה' - במרכא לפני המתג (משה"ט דף י"ז), וכן בקיטל ובליפסיענוים. טז) אֶת - העירותי. ס"א אלי' ר' מ"ש.

ד) לָא - במרכא ע"פ מס' למשפטים כא, ל"ה (ר' בררני הנקוד לר"מ הנקוד ל"ב ע"ב, ובשום שכל לרודה בראשית יב, כ). ובמשה"ט דף כ"ז, וכן בס"מ. טו) וּשְׁמָנָה - חסר ו' ע"פ המס' ר' מ"ש דה"א יב, כ"ד.

שמואל ב

והנה ראוי אפוא להטעים: והיתה הפצירה פים, אך מי זה יהיו לשנות? פים-הפ' רפה בקיטל ובב'ב, וכן נכון, לפי שאין אתי מרחיק נוהג בנסרא שלא למקום מתג ר' תרא צד 29.

יד (ג) אחי אייבבודן - זה אחר ט"א לגרמיה לפני קדמא ואולא שנמנו במס' דירמיה ד, י"ט, ורש"ל בכ"ח מחברת ט' צד 8 הטעים אייבבוד בתליק, נעלמה ממנו מסרה זו, וגם מלת 'אחי' לא תושע במשרת לפי הנתוח, שאע"פ שאייבבוד ואחיטוב שניהם בני פינחס, אין ספק ש,בן פינחס' שב על 'אחי' להפסיקה בפור, ודלא כרש"ל שם. בש"ל - כצ"ל ע"פ המס' דבראשית מט, י' מסרה, ח שלו (שופטים כא, י"ט, שא"א, כ"ד, ג, כ"א, ירמיהו, י"ד, כו, ט', מא, ה', תהלים עח, ס', וזה עמיה), וגי' שילו (שופטים כא, כ"א ב' בפסוק וירמיהו ז, י"ב), וא' שילה (בראשית מט, י'), והשאר שלה'. ויפה העיר המ"ש שם על ט"ס שנפל במס', ואחר תקונו נפל שוב ט"ס במ"ש עצמו, וכצ"ל בו וצ"ל וח' (=שמונה) שלו כתיב'. (יא) פלשתיים - בוקף כבמקצת כ"י וכמו שהוא בקיטל, אבל רביע מקלקל את הענין, לפי שנשמע בו, שהפלתים אמרו מתוך החורים שהתחבאו בהם לאמר: הנה עברים יוצאים. (טו) המצב - בקמץ ברוב ס"מ, ועמיהם ב"ב וקישל. (לב) ויעש - הנקדה משמאל הש' מתמיהה. שהרי אין שנקראת אלא ט, והנקוד לעולם הולך אחר הקרי, ואורבה לפי הכתיב ודאי היתה ימנית: וְעָשָׂה מִן עוֹשֵׁי יוֹאֵל ה', (יא), אך נמצאת בכל הספרים. (לו) ונבזה - הו' רפה ע"פ המס', והעירותי עליה. (מג) אל-יונתן - במונה בס"מ. (מד) יוסף - כצ"ל - חסר י' ע"פ המס' (ר' הערת הח' פ"ד במחברת המס' ב' ערך יוסף). (מט) מיקל - העירותי על נוסח פתח בס"פ.

טו (ג) והכיתה - מלרע ע"פ המס'. מעלל - זה אחר מן, ו' חסרים בלישאנ' שנמסרו באיכה ב, כ', וכן בברד. (ו) אָסַפְךָ - המתנ בא' לפי שהחירק הוא חירק קטן במקום צירי אָסַף ע"ד תַסַף (תהלים קד, כ"ט) (ור' מ"ש). (ח) אָגַג - במס' לבמדבר כה, ז': כל דסמך למ' פתח. (ל) נָגַד זקני-עמי - כן ברוב ס"מ ועמיהם ב"ב וקישל, ונכון. (לה) ולא ייִסֶף שמואל - בקדמא ואולא. כן ברוב ס"מ, ונכון לפי הנתוח.

טז (ה) התקדשו - במחג ח"ק לבר בס"מ. (יא) פִּי לֹא יִנְסַב - (ר' משה"ש דף כ"ז).

יז (ד) מָנַת - העירותי על נוסח 'מַנַּת'. (כג) גִּלְתָּ - ה"י בקמץ כבכל המקומות. (כה) יעשננו - במרכא משרת הלגרמיה, ואין כאן מקום לפסיק, ולא נמצא בס"מ. (לא) ויגדו - חסר ע"פ המס' דמ"ב יח, ל"ז. (לה) והמיתו - העירותי, יתיר י', כי הרגש כדון והי' היא היתרה. (לו) הדב - צ"ל חסר ע"פ המס' דפסוק ל"ד, לית מלא', וכן בברד. הפלשתי - בקדמא ולא בפשטא ע"פ הנתוח. (לט) לֹא אוֹכַל - כן ברוב ס"מ. כִּי לֹא נִקִּיתִי - אף זה כן בס"מ.

יח (ג) אָשֶׁר - כן בס"מ. (ז) אָתָּה קָלִי - כן בס"מ. (ט) יֵשֶׁב - חסר, לפי שזה אינו בכלל ח' מלאים בספרא, ומס' ש"ב י"ט משובש (בורד). (כב) וְאָמַר - זה אחר מ"ב פסוקים דסבירין ויאמרו ע"פ המס'. (כד) כַּנְבִּיאִים - כצ"ל חסר י' תנינא. הנה בס' י"ט, כ' נמסר ג' מלאים בלישאנ', שהם י' י"א, י"ט, כ', כח, ט"ו. ונמצא שהשאר חסרים, והם י' י"ב, י"ט, כ"ד,

כח, ו' אלא שהראשון חסר י' קדמאה בעדות בעל מ"ש, והשנים האחרונים חסר י' תנינא בס"מ, ומה שנמסר ע"ז של י"ט. כ"ד, ג, כ"כ, ה' הוא בירמיהו כג, ל"א.

כ (א) וְקִיָּה חֲטָאֵתִי - המ' במגל ע"פ המס' (ר' דרכי הנקוד והנגינות ויולנא תקפ"ז, דף י"ב), ודלא כרש"ל ברקדוקו Grammatica della Lingua Ebraica § 983 (ו) כִּי - כן בס"מ. (כא) הָהָה - במרכא כדון משרת הלגרמיה. (לו) לֹא הִסְצִי - מלעיל בכלל הספרים כולם חוץ מהוצאת בורד שהדפיסוה מלרע עפ' הרו"ה בשם יהבי הנקודן ובעל מקנה אברם. אבל הספרים שמצאו בהם כן בטלים במעוטם, מאחר שלא נמסר ע"ז דבר במס', וגם הוא נגד שימת הנקוד, שאלו היה מלרע היה הצירי ראוי להשתנות לחירק, והצ' היתה נדגשת: הַחֲצִי. ומלבד זה הלא ההטעה המלרעית במלה זו בכלל חמוהה. ור"מ רייכערסאהן שאמר לישיבה ע"י הכלל שחדש לו (בהלה"ג § קל"ד) שמלים מלרעיות לעולם מלרע הן, גם כשמסמיות בתנועה עם י' נוספת, כמו המשפילי, שוכני (משא"כ אה"בתי מן אה"בת), לא אמר כלום, כי מלת חֲצִי, בין שניח שעיקרה חֲצִי כשימת רוב המדקדקים, ובין שניח שנתרחבה ל, חֲצִי, כשימת שנייבנערג, נדונה כמלעילית ולא כמלרעית, זה ברור. וכן החליט רש"ל (בכ"ח מחברת ט' צד 8) בראיה מן המכלול לדרק' שהמלה מלעיל.

כא (ו) כתמול - מלא (ר' מ"ש כאן ובפ' ויצא). (כ) בְּיָאֵחָד - במתג מקף ורביעי. כן בס"מ. (כה) ויגדו לרוד - במונח חוקף בס"מ, ונכון כפי ונתוח. (כח) מרדף - בלי מתג (מ"ש). (לה) לולי - העירותי. ס"א לולא' (ר' מ"ש). (ח) איבך - אין כאן כתיב וקרי (מ"ש וברד). (י) יבוא - מלא. במס' ב' ל"ד נמסר: ל' חסר בספרא. (יט) מהסתפח - בגרש ולא בגרשים שהרי הוא מלעיל. (כד) כָּן - במונח בס"מ.

כז (א) ביד-שאוול - במקף ברוב ס"מ (ר' הערת השופטים י, ז'). לבקשני - הק' רפה ברוב ס"מ, ועמיהם ב"ב (ור' במ"ש).

כח (ב) רמיחני - העירותי. קמץ בטרחא. (טו) ענני - העירותי על נוסח ענני. (טז) הנביאים - כצ"ל, וזה אחר מן ג' מלאים בספרא. י"ט) ביד-פלשתיים - שניהם בפסוק במקף, וכן בב"ב ובקיטל.

כט (ו) באך אלי - כצ"ל חסר ע"פ המס' דשא טו, ז' (ור' מ"ש).

ל (ב) וַיִּקְהָלוּ וילכו - כן ברוב ס"מ. ובמק"ז נמסר במס' ל' מלעיל וחד מלרע וינהגו וילכו'. והנה כונת המס' נתבארה יפה במ"ש. והמניה של המק"ז הבין מלעיל ומלרע כמשמעם, וע"כ עשה לנו צחוק, שהורפס שם וינהגו בוקף על ה' (11). (ג) אָנֹכִי - מלעיל, וממילא בלי מתג, שכן נמסר עליו ה'. בטעם וכל זקף ואסף דכותיה במ"א חף אנכ'י. (טו) השבעה - בלי מתג. כי הטעם מלעיל (אע"פ שגרשם על האות האחרונה, שהרי זה דין תליק לעולם) ומדיש אחריו מדין אתי מרחיק, לפי שהקדמא בא כח מפסיק ונדון כמחאו לענין זה, ודוגמתו: השבעה ל' (בראשית כא, כ"ג), כָּכָה דָּל (להלן יג, ד') (ר' חלקת הנקוד מאמר ה' הערה 32). (טז) אָשֶׁר - במרכא (ר' משה"ש דף כ"ז), וכן בס"מ. (יז) כִּי - בתליק בס"מ, ונכון. (כב) אָשֶׁר הלכו - כן ברוב מדויקים. (ל) בכור - העירותי על נוסח, בכור'. (ד) שָׁלַף - במרכא ברוב ס"מ, ועמיהם מק"ג, ב"ב וקישל.

שמואל ב

ושתי נשי דוד נשבו, ואלה היו בני דויד. וישב וילדו הירעאלת כתיב, ויעל ושחי הירעלית כ', ואלה הירעאלית כ'. וכן נמסר ע"ז במס' ב' חסר'. ומסרת קישל משובש.

ד (ז) ויסירו - כצ"ל מלא. (ח) אִישֵׁי-בִשְׁת אֶל־דָּוִד - במרכא. זה אחד מן ז' מקומות שיש בהם שנוי ע"פ המס' (משה"ש דף ט"ז ע"ב).

ה (ב) הייתה - ה' בפתח, והיא מן ג' מלין דתיבותא קמיתא נסבא מן תנינא' (אוא' סי' ק"א). אלה - הטעם בת', לפי שהוא קדמא.

א (ו) הדבקוה - כצ"ל חסר (מ"ש וברד). (כז) גבורים - זה מלא כחבריו ושל פסוק כ"ה הוא החסר ע"פ המס' דיהושע י' (ר' מחברת המס' ב' בהערת הח' פ"ד בערכו). וכן בקיטל ובב"ב.

ב (ט) השמאל - חסר ו', והם ד' כן בנביאים ע"פ המס'. וחבריו ביהושע י"ט, כ"ז, מ"א, ג, מ"ט, וישעיהו ט, י"ט (רו"ה).

ג (ב) הירעאלת - חסר י', שכן נמסר במערכת המס': יורעאלית ה' (כצ"ל), וסי' וישב דוד עם אנכיש, וילדו לדוד בנים, ויעל (כצ"ל) שם דוד,

שמואל ב

שנשמש מוכרונם דבר, אבל איא בשום אופן לחשדם שימטרו לנו דבר שאינו. והלא רשדל בעצמו כתב (בתרא צד 64) ואין ספק כי עד היום לא כל משפטי הטעמים נגלו לפנינו. וע"כ הלא אפשר שהסבה הנועלמת ממנו עד היום) הנורמת לפעמים להחליף את הפור לקרני פרה, שהוא חבור תל"ג ותל"ק במלה אחת, היא הנורמת זאת כאן בשתי מלים. וכן מוטעם בקישל ובב"ב.

טו (ח) ישיבני - מלא י' (מ"ש). וכן בקישל. יב) אמן - חסר ע"פ המס', וכן ברוב כ"י ד"י. יג) לבי איש - כן ברוב ס"מ.

טז (כא) בוא - כצ"ל מלא ר' הערתי למעלה יד, ליב.

יז (ג) אשר - במונה ברוב ס"מ. ה) ויאמר - בפשטא לפי חקי ההטעמה. ח) כדב - חסר ע"פ המ' דש"א י', ליג) יא) בקרב - חק' דגושה ברוב ס"מ. יז) לא יוכלו - במרכא חביר. זה אחד מן י' זוגין מתחלפין שנמטרו במס' דפ' שמיני ר' משה"ט דף כ"ט, ובמס' אכלה ואכלה ס' רכ"א. וכן בקישל ובב"ב. יט) פני - העירוני. סבירין פ"י ר' מ"ש.

יח (ג) נס - חסר ר' מ"ש. כ"י עתה - זה אחד מן ג' סבירין אחת ר' מ"ש למלא א, יח). טז) מרדף - כלי מתן ר' מ"ש.

יט (י) איבינו - כצ"ל מלא י', ובלטרים שבוש. יא) למה - מלרע ורפה ע"פ מס' דההלים מ"ג. יב) ואלא ביתר - במרכא ר' משה"ט דף ט"ז. וכן בקישל. כז) אחבשה ל' החמור - כן ברוב ס"מ. ובמקצת כ"י: אחבשה ל' החמור, ואחרים נערו ברד, ואינו כן ע"פ הנחה, שהרי החבישה אינה אלא הכנה לרכיבה, שהיא העיקר בענין. לא) גס אתה קל - במרכא וטפחא בס"מ.

כ (טו) משחיתים - מלא דמלא לפי מסרת המ"ש בשם חוקיה הנקדן בירמיה ו'.

כא (יד) ונעשו - במתג ת"ק. כן ברוב ס"מ. כא) בהערה: שמעה קר"י, ולא שמעא. במס"ג כאן ובמס' ארא ו' מלין כתיבן י' בסוף תיבותא וקרין ה'.

כב (א) השתלתי לסדר את השירה באופן שתהיה כלה עשויה אריח ע"ג לבנה, ולא יתקלקל הסדר בפסוק נ'. (ח) ויתגעש (קרי) - רשדל בכ"ט ט' צד 9 פקפק בקדמות הקרי הזה, ונדמה לו שרשי קרא ונתגעש. זה פלא, איך נעלם ממנו שהקרי ויתגעש מ"כ כבר במס' סופרים פ"ח ה"א. אך יפה הבין רשי שא"א לפרש ויתגעש כלפי ה' ית', לפי שנאוי הדבר ליחס לו התפעלות כזו אפי' דרך משל, אלא ודאי נושא, ויתגעש הוא הארץ. כמו שהיא הנושא ל, ותרעש אך בשנוי המושג, כי הרעש נופל על הארץ ממש, וההתעשות נופלת, כנראה, על הארץ במוכן; עולם, שהוא כלל הארץ וכל אשר עליה. וציור המליצה הוא, שההתעשות התחילה ממרום בעננים ובאוויר ונמרה ברעש הארץ מלמטה. ובכ"ז, כדי להבליט הברל המושגים נכונה הטעמת פשטא, מונח חקף, וכן נמצא במקצת כ"י. ובשביל שנוי מושג הארץ, בא הפעל בל' זכר ר' בראשית יג, ו'). ובתהלים לא נכנסו בקדוק דק כזה להבדיל בין המושגים. לג) מעוזי - ה' דגושה בכל ס"מ. והעירוני עליה. לח) כלותם - מלא (מ"ש). מא) נאצמיתם - ה' בקמץ ר' מ"ש. מד) עמי - העירוני, סבירין עמים ר' מ"ש.

כג (יא) ואחריו - כן כתיב וקרי (מ"ש). יז) בנפשותם - מלא ע"פ המס' המונה ב' חסרים בלישנא (במדרב ו, יג, משלי א, יח), והשאר מלאים. כ) צאת שני - כן במקצ' ובקישל וברוב ס"מ. כג) וישמהו - חסר ברוב כ"י וד"י ובמס' דדה"א, יא. כ"ה ושם כו, י' נסטר, ב' מלא ומכאן שהשאר חסרים. כד) דדו - כצ"ל חסר (מ"ש). כז) התקועי - מלא (מ"ש). כח) מקרי, וכן: לו) נקרי - בשוא פשוט (מ"ש).

כד (ג) קארי - העירוני על נוסח קארי ר' מ"ש. כן במקצ' ובקישל ואין זה מופרך ממערכת המס' אות א' וממס' ארא ס' ק"ג שלא מנחה בין מ"ח מלין נסבין א' באמצעייתא ולא קריין, שהרי בל"ז המסרות אינן שלמות ויש בהן השמטות, ואינן מתאימות זל"ז בפרשים, ושחיהן השמיטו. האזקים (ירמיה מ, ד'), וע"כ אפשר שהשמיטו גם את זה. לו) צריה - זה אחד מן ג' חסרים ע"פ המס'. וכן בב"ב ובברד.

(ח) יבסי - חסר ע"פ המס'. יא) וישלח - בתל"ג בס"מ. מלך-קר - במרכא ר' משה"ט דף ט"ז ע"ב. יז) כ"י משהו - הטעם בח' לפי שהוא קדמא. ין) ג) ועזא - זה אחר מן הג' בנביאים הכתובים כן ע"פ המס'. (בני) אבינדב במונה חקף בס"מ. ה) ובצל לאלים - בחס"ט (מ"ש). יג) ויזבח שור - כן מוטעם במקצ' ובקישל.

ז (ה) אל עבדי אל דוד - ברד הדפיסו, אל עבדי דוד' בחסרון מלת, אל', ולהלן בפסוק ח' הדפיסו, לעבדי דוד' בחסרון הל', ונסחיעו מן המס' דמלכים א, יא. ליב שאחר שמנחה המס' חמשה, עבדי דוד', הוסיפה וכל שמואל דכותיה במ"א דוד עבדי' (למעלה ג, יח). ועוד ממה שנמסר על, לעבדי לדוד' שבפסוק ח': לית' וכן נמסר גם על אותו שבד"ה א י, ז, ובאמת נמצא כן בקצת כ"י, וכן הדפיס הרווח בהפטר. ובכ"ז נל שאינו מוכרח כן, לפי שאפשר הכונה בלשון זה, וכל שמואל דכותיה, היינו שהסגנון בשמואל להקדים, עבדי' לדוד', מבלי להשוני כלל על מלות היחס שנספחו על השם. וכן אין ראייה מן המס' שמסרה על, לעבדי לדוד' בשני המקומות, לית', לפי שכאן, לדוד' חסר י' ובר"ה מלא, וע"כ אפשר שמסרה המס', כי, לעבדי לדוד' (חסר) נמצא רק פעם אחת, וכן, לעבדי לדוד' נמצא רק פעם אחת. יד) והכחתינו - ברד הדפיסו, והוכחתינו מלא לפי שלא נמנה זה בין החסרים במס', שמנחה ג', חסרים, ב' חסרים ו' ושאר א"י. אבל קשה לשבש כל הספרים כלם, שהרי מלא זו כתובה כן חסרה בכל ההוצאות וכ"י, ועל כרחנו נאמר שיש השמטה במס', וצ"ל ג' חסרים עם זה, ובכ"ז נכון, ב' חסרים ו' ושאר א"י, אלא שהיה צ"ל עוד, וחד חסר דחסר' והוא "יכתך" (איוב כב, ד'). טו) הסרתני - שניהם בפסוק חסרים ר' מ"ש להושע ב, יט, והערתי שם. כב) ככל - העירוני על נוסח, בכ"י ר' מ"ש וב"ב וקישל. כג) פריית - מלעיל, וע"כ אחריה דגש מדין אתי מרחיק.

ח (ו) נצבים - כצ"ל חסר (מ"ש). יב) וממאב - חסר ע"פ מס' דברים ב, י"א, וכן בב"ד.

ט (ז) והשבתי - חסר ברוב ס"מ, ובמס' לא נמצא עליו כלום. יב) ביד עבדיו - כן במקצ' ובקישל ר' הערתי לשופטים י, ז'. ג) אתיה עיר - לא העירוני על נ"א הודות להערת המ"ש. ז) הגברים - כצ"ל חסר, כי זה אינו מן ה' מלאים שנמטרו במ"ג ואל ד' וד"ה א, יא. ומה שנמסר שם, ואת כל צבא הגבורים, המכוון לד"ה א' יט, ח'. וכן כתוב חסר בקישל. יא) והיתה - העירוני, כצ"ל, לפי שהכתיב מתמיה, ונמסר עליו, לית' יב) יעשה הטוב - כן מוטעם בברד ונכון. טז) יט) הדרדעור - בר' (מ"ש).

יב (ט) בעינו - בפתח ע"פ הקרי. טו) וינף ה' אתה ילד - כן מוטעם בב"ב ובקישל, ונכון ע"פ הנחה. יט) כי מת - כן במקצ' ובקישל. לו) מלכם - העירוני, סבירין מלכה. כן במס'. ומשקלה - בקדמא ע"פ הנחה, ולא ברביעי. וכן בס"מ.

יג (ד) אבשלום - מלא, לפי שזה אינו בכלל יד חסרים שנמנו במס' להלן י"ז. ו) אחתי - זה חסר ושלפניו מלא, שהרי נמסר במס"ג ג', מלאים בענין' ואחד מהם, תבא נא חמר אחותי, ומסתבר שהוא הראשון, שאל"כ היה מפרש, תנינא, ועוד שנכתב במס', תבא חסר כבראשון. וכן הוא בקישל ובב"ב וכן ברוב גדול של כ"י. והמ"ק במקצ' נרשמה שלא במקומה. טו) שנאה גדולה - כן מוטעם בס"מ.

יד (ט) צוני - העירוני, קמץ בוק'. כא) עשיתי - העירוני על נוסח קרי, עשית' ר' מ"ש. לב) בא - לפי המס' דתהלים קכ"ז ע"ה צ"ל מלא ואתו של טו, כ"א נמנה בין ה' חסרים, אבל לפי המס' הוא להפך, שע"ז נמסר, ל' חסר בספרא. ואחריה הולכים כל הספרים כלם. כב) הנה - השעמתי בתל"ג, והעירוני עליה, כצ"ל בתל"ג, לפי שלא נמצא דוגמתה תל"ג לפני תל"ק, אבל כך נמסר מפי הקדמונים ר' תרא צד 61 הערה 12, ומשפטי הטעמים דף ט'. ורשדל שם בתרא ובכ"ח מחברת ט' צד 8 החזיק את התל"ג לט"ס, ונשה אחר כ"י אחד להטעמים במקומה פור, וא"א להסכים עמו נגד קבלת הקדמונים, שהרי אפי' לא נעריצם עד מאד כמו שהעריצם שם החכם באער, אך נאמר שבתור בני אדם היו גם הם עוללים לטעות, אז אפשר לכל היותר להניח

מלכים א

שם כו, כ' ושם כו, כ"ז, יהושע כב, כ"ז. ירמיה כו, י"ח. עמוס
 ט, ג'. מלאכי א, ו', דה"ב טו, ב'. ובמס' אור"ח סי' שמ"ז: כל קריאי דכו'
 אם ואם במצעת פסוק בר מן י"ח אם אם וס' וכו'. מכ"ז מתברר שזה צ"ל: אם
 ואם. וכן הוא בקישל. (יד) וביד-אדם - במקף בס"מ. (ז) תהי גא -
 במרכא, וזה אחד מן "ווגין" שנמסרו במס' דפ' שמיני (ר' משה"ט דף כ"ט).

כר (ה) בערוער - מלא בכל הספרים כהתאם למס' כ"י ערפורט.
 ונגד המס' שבדפוס דשא' ל' כ"ח ודמ"ב י' ל"ג. (ו) יען - ה"י הגושה
 בס"מ מדין אתי מרחיק. (ג) אס-שלשה - בלי ויהשמו. והעירוני, כצ"ל
 ע"פ המס'. כ"י במס"ג דיהושע כ"ב ובמס' אכלה ואכלה סי' שד"ס נמסר
 ח'. פסוקים ואם (אצין רק מקומותיהם בשביל הקצור) ויקרא כו, ט"ז.

מלכים א

ה (ב) ויהי - במרכא ולא בתביר, שכן לא נמנה במס' דה"ב יב, י"א עם
 כ', ר"פ במעם תבירין. וכן בכל ס"מ. (ז) יכל - חסר בכל ס"מ.
 ושבוש במס' דבמדבר יג, ל' (ר' הערת הח' פ"ד בערכו והערת ברך בדה"ב
 ז, ז'). עד תתיה' - כן מושעם במק"ג, בב"ב ובקישל, ונכון. (כח) על-
 המס' - פתח בס"פ ע"פ המס'.

ך (א) מ'צרים - בתל"ג לפי הנוחה. וכן בכמה כ"י ובברד. (ו) וכן:
 (י) היציע - כן כתיב וקרי ע"פ המס', שכן במערכת ובאורא קמ"א נמנו

ב'. ווגין מן ג' כתבן ו' במצע תיבוחא וקריין י', ולא נמנו ג' ווגין עם זה. וכן
 הוא בהרבה כ"י. (וכן בברד. ז) אבין-שלמה מסע - כן בב"ב ובקישל
 (ובברד, ונכון. טו) צפה-עץ - במקף לכן אשר. (כד) מקצות - הק'
 רפה בס"מ. (כו) ותנע כנף-האחד - כן מושעם במק"ג, בב"ב ובקישל.
 (לז) הרביעת - כן במק"ג, וכצ"ל ע"פ המס' דסוף יחזקאל כפי שחנקה ע"י
 הרו"ח והח' פ"ד (ר' במחברת המס"ג בערכו). והן אמנם לפיה היה ראוי להיות
 למעלה בפסוק ל"ג. רביעת', אך נוסח כל הספרים כלם, רביעית', והוא המכריע.
 (ה) והמוזות - מלא ו' קדמאה וחסר תניא (מ"ש), וכ"ה בכלל הספרים.
 ומן המס' אין להוציא דבר ברור, ואותה מסרה כ"י שסמכו עליה ברך לנסח

והמוזות, וראי משבוש, שהרי נמסר בה ... וב' מלא דמלא במלכים, וסי' האיל
 מוזות המשית, ההיכל מוזות עצי שמן, ושאר אמות כתיב. וכמה הן 'שאר'?
 הלא רק זה האחד שלפנינו! וא"כ אחר שהוכיח את האחד מלא דמלא דרברים
 יא, כ', היה ראוי לומר: וכל מלכים דכותיה בר מן חר', כדרך המס'. ובאמת
 במס' כ"י שהביא הרו"ח נמס': וכתבתם בתרא ומלכים מוזות כתיב מלא דמלא.
 ע"כ אפשר שגשטט בה הסיום, בר מן חר', ולא נוציא את הנוסח מחוקתו בכל
 הספרים כלם. (ז) וספון - מלא ע"פ המס' דלעיל פסוק ג' לית חסר.
 וכן בב"ב ובברד. (יב) כרתת - חסר דחסר ע"פ המס' דשא' ה, ד'. וכן
 בס"מ. (כה) פניסן ימה, וכן: (לה) עגלן סביב - בפסיק ע"פ
 המס'. (מה) האהל - הדגש שך לל' התקראת במקום הח', שכן הנקוד
 הולך אחר הקרי, כידוע.

ח (א) אחיכ-לראשי - כצ"ל ע"פ המס' שמנחה פסוק זה בין י"ט פסוקי
 בספרא את את את (ר' מ"ש). וכן בקישל ובברד. (יח) יען - כן
 ברוב כ"י עתיקים, וכמו בדה"ב ו, ח' (ברד). (כה) למר לעבדך ד'וד -
 תל"ג קדמא ומחפך, וע"כ דידוד רפה. וא"א שיהיה טעם לעבדך פשטא, שהרי
 בפשטא המתרדף שנים הראשון מפסיק יותר, והנה הוא נגד הנוחה ההגיגי. ונמצא
 נכון בקישל. (לא) ונשא - בוד' הדפיסו את זה ואת מקבילו שבדה"ב ו, כ"ב
 בשין ימנית ע"פ מס' כ"י. וכן קראו רש"י והר"ק. אבל ע"פ המס' שלנו הוא
 בסין, שהרי נמסרו כאן במס"ג. י"ז בקריאה, ואין דרך המס' לחבר ימנית ושמאלית
 למנין אחד מבלי לעורר על ההבדל. ובמס' דספרינו שנמסר בה בב' המקומות
 ב', הכונה היא, שבב' המקומות האלה בלבד נמצא הניב, ונשא ב'.
 (לט) שבתך - בברד ע"פ כ"י כאן, שבתך", ולהלן מ"ש, שבתך",
 ונחתיעו במש' דשם. אבל מן המ"ש אין ללמד כן, אלא שבאן קרא שבתך
 ודאי, שכן ספרים המנסחים כאן שבתך הם מעט מוער, כמו שראיתי בקובץ,
 אבל להלן נמצאים הרבה כ"י המנסחים שבתך (וזהו מסתבר כן מחבור הענין).
 ובכ"י החליט לנקד גם שם שבתך. ואפשר שבמס' כ"י שנמסר ג', ר"ל: ג'
 בספרא. (סג) אַתְּ נְבִיחָה - כן במק"ג ובקישל. (סה) ההיא - ב"י בס"מ.
 ט (א) לבנות את-קיתדן - כן במק"ג, בב"ב ובקישל. (ג) אשר
 התחננתה - בשני מונחים בס"מ. ט) ויעבדום - זה נמנה בין

א (ז) דב'יו - בוק' לפי הנוחה, וכן במק"ג, בב"ב ובקישל. ג'יעורו
 אחר-י - כן בס"מ. כנראה, לפי שהמלים האחרונות כבירות. (ז) אדני -
 הטעם ב"י לפי שהוא פשטא. (יח) ועתה אדני - וכן (כ) ואחה - העירוני
 עליהם, סבירין ר' במ"ש. (לא) ארץ - סבירין ארצה. כ"ה במס"ק.
 מה) הנביאן למלך - בפסיק ע"פ המסרה. (מז) לברך - בתל"ג בס"מ,
 וכן נכון, שהרי אין תליק שאין אחריה קדמא. (נא) הנה אדנייהו - כן
 מושעם בס"מ, ונכון.

ב (ד) לאמר (השני) - ב"ז ברוב הס', וכן נכון ע"פ הנוחה ודלא כבבד.
 ח) בנגרף כך - כצ"ל מושעם ר' משה"ט דף י"ח. (כ) פ'י -
 במרכא בס"מ. (כב) ולמה - מלרע והמ' רפה כרין לפני א'. (כג) בנפשו
 דבר אדנייהו - כן בספרים, ונכון. וכמה גרועה הטעמת ברד: בנפשו
 דבר אדנייהו, כי לפיה חתיה מלת, הוזה נפרדת מכל שלפניה, שהרי אף
 הרביע מפסיק פחות מן השפחא. (כד) הכינני - ברביע לפי הנוחה, וכן
 במק"ג ובקישל ובברד, ובכמה כ"י. (ל) פ'י פ'ה, וכן: (לז) מב) כ'י
 מות - בב' מונחים בס"מ. (מ) ג'ה - הת' רפה בס"מ. (מו) בידר
 שלמה - במקף בס"מ ר' משה"ט דף ס"ה.

ג (ו) שלמה - ברביע, שהרי א"א לוקף לבוא לפני סוגל. עבדך -
 הטעם קדמא, וע"כ דידוד רפה, וכן ברוב מכריע של כ"י. ט) ונתת
 לעבדך - בקדמא ואולא, וכן במק"ג, בב"ב ובקישל. (יב) כדברריך -
 כן למעבראי קדיל כותיה, ולמדנחאי: כדברך. ור' במס' אור"ח סי' ק"ל, שלא
 נמנה זה בין י"ג דברין דכתיבן דברך. טו) ויקץ - הק' רפה בס"מ, לפי
 שהחירק שלפניה גדול, אלא שנכתב חסר, וכן להלן ותמרת, התמרת ו,
 כ"ט, ל"ב, ג' ל"ז, וכן חמשית ו, ל"א, ולאל"ם מ, י"ב, קצק מ, ט"ז,
 ויקץ יח, כ"ז, בכל אלה החירק או השורק תנועות גדולות אע"פ שנכתבו
 בחסרון י' או ו' ע"פ המס', וע"כ אחריהן רפה, והנה קצק יניד עליו רעו
 בפסוק כ"ג, ועל תמרת יניד ותמרות ו, ל"ח) שבא מונח במקום המתנ,
 ועל חמשית יניד חמשייתו (ויקרא כו, ל"א) שהמ' מתנא בכלל הספרים.
 יח) וולתי שתיס'אנחנו - כן במק"ג, בב"ב ובקישל. (כד) קתו ל"י
 קר"ב - כן במק"ג, בב"ב ובקישל. וז"ל שהוא נסוג אחר במקום קחור'ל'
 קר"ב, ובחסנו הטעם פקע המקף ונתק אל השניה בטבע המבטא, וכן לשום
 שמי"שם ט, ג', לא בא"לן י, י"ב, וכן הרבה במקרא. ויבאו - חסר
 בברד וכן בכמה כ"י. והנה בדה"א יא, י"ח במס'ק נמסר ג"ח וכל נביאים דכותיה
 חסר במ"א מלא. ובברד הביאו מס' כ"י הכוללת יבואו עם ויבאו יחד. והמלא
 הוא בישעיה סג, כ'. (כו) ותאמרן כ'י אדני ... ונאח אמרת -
 הרו"ח וברד הטעימו ע"פ כ"י ישן: ותאמרן כ'י אדני ... ונאח
 אמרת. והנה אע"פ שכן מתאים יפה עם הנוחה ההגיגי, אינו מתאים עם חקי
 ההשעמה, לפי שלעולם פעל האמירה המוקדם לתכנו מושעם בטעם שכן הפסוק
 מתפשט עד סוף האבר הראשון של המשפט בלבד, כמו בראשית ג, ט"ז, ד, כ"ג:
 כד, ג"ז, לב, י"ג; לו, כ"ב. ר"ב Grammatica della Lingua Ebraica § 130 B
 לרש"ל, ויניד עליו רעו בפסוק הבא.

ד (ח) שמותם - מלא בכל הספרים, וכצ"ל. ט) במקץ - מלרע
 בקישל ובב"ב, וכן נמצא בכל הס' כ"י ור"י, וכן נכון ע"פ משקל השם.
 ואילון - מלא דמלא בכל הספרים. ורק ברד הדפיסוהו חד"ח ע"פ המס',
 אבל מסרה זו משבוש ואין לסמוך עליה ר' מחברת המס"ג בערכו הערת
 הח' פ"ד. כ"ת - כן ברוב הס'.

מלכים א

נמצא, אסא מלך יהודה בס' מלכים. (ג) לאשרה - במקצ' ובקישל הלי בקמץ, והעירוי ע"ז. (יח) ובאוצרות - כן הוא ע"פ המסרה ר"ויה והח' פ"ד במחברת המסח' ערך אצור, וכן בבר' (כב) וישאו-בגרשים בכל ס"מ. (ל) בכעסו - הע' בשוא פשוט (מ"ש).

טז (ב) ותחטא - חסר י' ע"פ המס'. (ה) דבריו וכן: (כד) את-ההר - במרכא (משה"ט כ"ו ע"ב).

יז (א) אשר - במנוח בס"מ. (ג) לף - הלי' בדגש אחי מרחיק. (ט) צרפתה - הפ' בפתח בס"מ. (יט) ויעלהו אל-העליה - כן מוטעם בקישל, וכן נכון לפי הנתוח, לפי שמלת, ויעלהו וקוקה למפסיק פתוח ממלת, שם, אבל יותר מכל מה שביניתי. (כז) ויאמר אליהו - נמסר עליו: ב' בטעם שופר חקף, וכן נמסר על ויעל אליהו (מ"ב ב' י"א), ב' בטעם, ור"ל שבשני המקומות האלה בא מונח במקום המתנ באות הראשונה שלא כדון, אבל במקף, ששתי המלים נדונות כאחת, יש עוד כמה אליהו בטעם מונח חקף (מ"א ח' י"ח כ"ד; י"ח א' מ"ז; כ"א, כ"ז; מ"ב א, מ"ז; ב, א'). וכן מוטעם במקצ' ובקישל, וברד הטעימו גם בשני אלה מתנ חקף בלבד, והטו את המסרה לכוונה אחת לנמרי, שענין ב' בטעם אינו אלא שבשני המקומות (במ"ב ב, א' ו"א) מוטעמים, אליהו בס ע"ד חקף ומפחא. אבל הרד לא נמסר אלא על זה ועל השני דשם, ושחם בטעם, שופר חקף.

יח (ט) ביד-אחאב - במקף בס"מ. (יב) על - בתיבה. כן בקישל ובב"ב, וכן. (יט) ארבע מאות וחמשים - כן מוטעם בס"מ. (כז) עשה - סבירין עשו. כ"ה במסרה. (כט) ותנבאו-ה' במתג בס"מ. (לו) אלהי - בפשטא. כן בקישל, וכן בכמה כ"י וכן. (לח) ואת-העצים - כן בס"מ. (מו) ויד - כן בס"מ ר' משה"ט דף ס"ח. - בהערה, הפט' פניח' חוספתי, כשהוא קודם ל"ז בחמ"ח ר' ידמיה א, א).

יט (ו) עגת - הג' רפה בס"מ (מ"ש). (י) וכן: (יד) ויאמר - בתליג בס"מ.

כ (ג) ויאמר - זה אחד מ"ב. סבירין ויאמר שנמנו בס"מ. (כה) וסוס - במרכא משרת הלגרימיה. וכן במקצ'. (כט) ויחננו אליה נכח-אלה - (משה"ט כ"ב). וכן בכמה כ"י. (לא) שמענו - בוקף לפי הנתוח, וכן בס"מ. פ' מלכי בית - כן מוטעם במקצ', בב"ב ובקישל. (לג) על - נ"א אל (א"ר א' ס' ע"ז, ובהערות הח' פ"ד).

כא (י) אנשים - , וכן: (ג) האנשים - במרכא (משה"ט דף י"ח). וכן בקישל. ויצאהו - חסר דחסר ע"פ מס' דבראשית י"ט. (טז) כי קת - שני מונחים בס"מ. לך-דת - בתביר (משה"ט ט'). (כ) אי-בי-חסר ע"פ מס' כ"י (ב"ד). (כו) הגללים - חסר ע"פ מס' דלעיל טו, יב, וכן בקישל.

כב (ו) קל-ישראל את-הנביאים - ר' משה"ט דף י"ח. וכן מוטעם בקישל. (ח) לדרש - כצ"ל חסר ע"פ המסרה שמסרה לנו רק ב' מלאים נביאים, שחם בש"א מ, ט' ובהושע י' י"ב. (יא) כלחם - חסר (מ"ש). (יב) הנבאים - חסר בכל ס"מ, ובקישל נמסר עליו: לית חסר בספרא. (יג) פה-אחד טוב - כן במקצ', בב"ב ובקישל, וכן. ודברת טוב - הט' דגושה מרין אחי מרחיק. (יח) הלא - צ"ל חסר, לפי שאינו בכלל, י"ז מלאים' ושבטו במס' (כב) וגם-תוכל - במקף בדובס"מ. להחבה - העירתי. ה' במקום א'. (לד) הפך - במרכא. זה אחד מן ר' וזיך ר' מס' א"ר א' ס' רכ"א ומשה"ט דף כ"ט. ידך - כצ"ל, ואין כאן כתיב וקרי (מ"ש). (לט) אשר בנה - בלי מקף בכל ס"מ. (מג) ממנו - העירתי, סבירין ממנו ע"פ מס' פ' צו. (ג) אלי-הושפט - כן בס"מ.

מ"ח מלך מיהרין חסרים ר' בס"מ. וכן בב"ב ובברד. (כא) נחרו-חסרו ע"פ המס', וכן בכל ס"מ. (כב) ושלישיו - מלא (מ"ש).

י (י) מאה - במרכא שהוא לעולם משרת הלגרימיה, וכן בס"מ. (יב) לא בא-זן - כן בב"ב ובקישל וכן. (כה) איש, וכן: (כט) בשש - במנוח בס"מ. (כט) יצאו - חרד' בכל הספרים, ולא נתברר במס'.

יא (א) עמנויות - המ' בח' (מ"ש). (ג) ופילגשים - המ"ש הביא נוסח ספרים המחסרים י' ראשונה ולא הכריע, וברד הדפיסו, ופילגשים, ע"פ מסרה כ"י. לית וחסר יוד קדמא, ומתוכה נראה שבושה, שהרי נמצא עוד בשדה ג, ט' ובהד"ב יא, כ"א. (טז) בעלות - ברביע, כן בב"ב ובקישל, וכן לפי הנתוח. (טז) קי - כן בס"מ ועמם ב"ב וקישל. (כב) ויאמרן לא - במס' ק: ג' בטעם פסק ודגש, והיא מס' משובשת, שבאמת ד' הם (בראשית יח, ט"ז, שופטים יב, ה', למעלה ב, ל', וכאן), וכלם בדגש בלא פסיק לכן נפתלי, ובפסיק בלא דגש לכן אשר שהלכה כמותו, ועל פיו אין לנו רק ב' ב', לא' דגושים אחר, ויאמרן בלי פסיק (בראשית י"ט, ב', ושא' ח, י"ט) ור' בחלופין. (כו) צרועה - כצ"ל בפשטא לפי הנתוח, וכן בכמה כ"י וכן בקישל. (לב) ירושלים - במנוח וקף בס"מ. (לז) אקח - בפתח (מ"ש). ומפורש במס' א"ר א' ס' רכ"ד. (לח) חקותי - מלא, שכן זה אינו מן ט' חסרים שנמסרו בירמיה מ"ד.

יב (ב) הקלך שלקה - כצ"ל, ולא, שלמה המלך' (מ"ש, ור' מסרת המקרא לר"פ פינפער צד 118). וכן בב"ב ובקישל ובב"ד. (ה) אליהם - יש ספרים המטעימים וקף, אבל ראה הערתי למעלה ג, כ"ז. (ט) אליהם - מלא, שכן זה לא נמנה בין י"ג חסרים בספרא שנמסרו בס"מ ס' י"ג. (י) קטני - הט' בקמץ קטן אבל לא בחטף קמץ בראית הדגש שבנ'. (יא) אבי - הטעם ב' לפי שהוא פשטא, וכן במקצ', בב"ב ובקישל. (יד) ואלי אסיף - כן מוטעם בב"ד, וכן, לפי שמלת, עלעלכס' כבירה. (טז) את-המלך - בפסיק, ונמנה בין פסקתא דספרא. (כד) וישבו - חסר ע"פ המס' דספרא מ"א ס' כ"ב. (לב) בחמשה - ב"ד הוכיחו, כי דגשות הב' בספרים היא לשיטת בן נפתלי, שאינה הלכה. לעגלים - במקץ ע"פ מסרת א"ר א' ס' כ"ז. קן עשה בבית-אל - ולחלן יג ד' אשר קרא על-המוצ' בבית-אל - בכרד הטעימוס: קן עשה בבית-אל (בהוצאתם לעולם מלה אחת) - אשר קרא על-המוצ' בבית-אל. וכו' בלי שום דאיה מאיזה כי או דפוס ישן, אלא תקון שלהם, כדי למצוא טעם למה לא בא באלה מונח במקום המתנ, כמו שבא בשלשה מקומות שנמסרו במס' דבראשית ל"ח, ט"ז: ויסעו מבית אל (שם), בעי ובית אל (יהושע ח, י"ז). והעמיד בבית אל (כאן). ומי ישמע להם לדבר כזה? ועוד שבפסוק אשר קרא וכו' הטעמתם נגד הנתוח, לפי שהכונה פשוטה, שחרה מאד למלך על שהעני הנביא לקרוא בבית אל (ועיר מקדש מלך, ראה עמוס ג, י"ג) כדברים האלה על המונח, אבל לפי הטעמתם תהיה הכונה: אשר קרא על המונח אשר בבית אל, ומה בא הכתוב ללמדנו? ולענין השנוי ע"פ המס' נ"ל שבמקום שהפשטא בלי משרת הטעימוה מונח במקום מתנ כרי להלאית את האמרה.

יג (א) אל-בית-אל - שלשתן מוקפות כלמטה פסוק י'. כן בס"מ. (ד) אשר שלח - בשני מונחים בס"מ. (כ) דבריה - במקף בס"מ.

יד (ח) וקא-היית - במקף. כן במקצ', בב"ב ובקישל. (כ) אשר - במנוח בס"מ. (כא) ושבע - במרכא (משה"ט דף כ"ז ע"ב).

טז (ז) כתובים - ברביע, כמנוה בעה"ט בכל המקומות המקבילים לזה. וכן הוא בקישל. אע"פ שלפי הנתוח כלם ראויים לוקף, ואולי הכונה, שהיה ספר אחד הכולל קורות שתי הממלכות. ומלחמה - במרכא בכמה כ"י ר' משה"ט דף כ"ז ע"א. (ט) על - העירתי על נוסח מלך. כן נמצא בב"ב ובקישל, ושם נמסר בצרו, ט' בספרא, ר"ל תשע פעמים

מלכים ב

יג ה) כתמול - כציל מלא ר' מש לבראשית לא. יא) לא - סר - מקף ותליז לבן אשר ושבוש בבזוד שהוטעם בתליק, שהרי א"א לז, אם אין קדמא אחריה ש"ז ש"ב פ"ג. יב) עם אמציה מלך - יהודה - כן ברוב ס"מ. יח) ויאמר למלך ישראל - כן ברוב כ"י וכן בקיטל. כה) לקח - ברביעי בס"מ, וכן נכון ע"פ הנתוח.

יד ז) בנייהמלח - בלי מתג, מאחר שה' אינה נקראת, ונמצא הצירי סמוך לטעם. כה) בידעבדו - כן בס"מ ור' משה"ט דף ס"ה. כז) ולא דבר ה' - במנוח חקף, והטעמת רביעי שבוש גדול בספרים, שהרי בזה יעלה הנתוח, כאלו נאמר: ולא דבר ה' מתחת השמים (=לא בא דברו משם) למחות את שם ישראל. ובקיטל בלבד ההטעמה נכונה.

טו כה) ואתיהארה - במתג. לא) ויתר דברייפקה - כציל, וכן בכל ס"מ. והמטעמים ויתר דברי פקח עושים קרבת הטעמים ללא צרך ונגד המסרה, שהרי נמסר בס"מ: ויתר יג בטעם, והם רחבעם, אלה, אחזיהו, יורם, יואש, עוריהו, מנחם, פקחיהו, יותם, אחז, אמון, יאשיהו, יהויקים, ועם פקח יהו י"ד. לג) וששעשרה - כן בס"מ. לו) יותם אשר - כן בב"ב ובקיטל ובברד ע"פ המס' דכאן, וע"פ כ"י רבים, ובספרים, וכל אשר.

טז ז) אלתיגלת - בברד הרפיס. אל-תגלת, והעירו שהתלג המוטעם בספרים הוא שבוש גדול. אבל בעיני קשה מאד לשבש כל הספרים כולם, וסוף סוף (כרש"ל בתרא 68) לא כל משפטי הטעמים נגלו לפנינו ור' הערתי לבמדבר כה, יח. י) פלאסר - כציל מלעיל. טז) על - במנוח בס"מ. וכלידםזבח - במקף בס"מ.

יז ו) התשעית - כציל ע"פ המס', שהרי בויקרא כה, כ"ב נמסר, ל' כ"ב מלא י' קדמאה וחסר תנינא, ובמלכים ב כה, א' נמסר, ב' מלא, וחברו ביחוקאל כד, א', שהוא מלא דמלא בכל הספרים, ונמצא א"כ שהשאר כתובים התשעית. וכן בכל ס"מ. יג) שבו - שני הטעמים על הש', לפי שהמלה מלעיל. טז) אשר - במנוח בס"מ. טז) ויעשו - במרכא (ולא בדרגא) בס"מ ר' משה"ט כו' ע"א. כ) בידרששים - במקף בס"מ. כד) אחישמרון - במנוח חקף בס"מ. ל) גרנל - בפחת באתנה ובמתג בהברה הראשונה כדיון. כן בקיטל ובב"ב (בו נשמט המתג). לד) ואינם עשים - ברביעי ולא בוקף, בס"מ, וכן נכון מפאת הנתוח ההגיני וגם מפאת חקי ההטעמה, לפי שהוקף אינו מתרדף ארבעה לעולם (משה"ט ט', שהרי הטעמים הפחותים ממנו אינם באים בחשבון כידוע. לו) בקח - בדרגא ר' משה"ט דף כ"ז וכ"ז. וכן בב"ב ובקיטל.

יח ט) הרביעת - כציל ע"פ המסרה דסוף יחוקאל. יא) בקהלח - (מ"ש). יג) חזקיה - ולא חזקיהו ע"פ המסרה דצפניה א' ומשלי כ"ה. וכן בקיטל ובב"ב, וכן ברוב גדול של כ"י, ובמס'ק על חזקיה שבס"י זה פסוק א' נראה שצ"ל יג במקום י"ב. יז) אתרתתן ואתרבי - סריסן - במרכא ולגרמיה (משה"ט ל"ד). יט) אליהם - צ"ל מלא, לפי שאינו בכלל. יג) חסרים בספרא. כה) להשחתו - חסר כמעט בכל הס', ובמס'ק נמסר עליו: לית חסר, ובקיטל נמסר עליו: ג' חסר, ואולם ז' החסרים נמנו במס' דש"ב יא, א', וזה לא נמנה עמהם, הנאמר שנשמט, ושצ"ל: ח' חסרים? לז) ויגדו לו דברי - כציל ר' מ"ש, דאנן קייל כמערבאי. וכן במקף, בב"ב ובקיטל.

יט כד) בכף - במקף בס"מ ר' משה"ט דף ס"ה. יארי - חסר (מ"ש לזכריה י'). כה) קביאיתיה - כציל (מ"ש). והנה הא' נחה ואין מקום לתג. והעירוני יתיר י'. לא) צבאות קרי ולא כתיב - ע"ז הוספתי בהערה, ובס"א קרי וכתובי. כן בכמה כ"י חסר, צבאות' בישיעה ולא במלכים, וכן נמסר בפירושו במס' א"א סי' צ"ז בין י' מלין דקריין ולא כתבין. צבאות - כי מירושלם תצא שארית דישעיה, וגם במס' שלגו בדברים וברות נאמר, כי מירושלם תצא דישעיה. ובעל מ"ש שלא ראה מעולם את המס' אכזא ולא את הספרים כ"י ההם, שבש את המס', ותקן, דמלכים, ואחריו

א ג) ו) טז) לדרש - כלם חסרים ע"פ המס'. יא) וישב - בורש ברוב ס"מ. יג) ויכרע - במרכא, שהוא לעולם משרת הלגרמיה. וכן בב"ב ובקיטל ובברד.

ב א) בקערה - כן ברוב הספרים ור' מ"ש. ג) ה) בנייהנביאים - במרכא (משה"ט דף יח). יד) איה - ב"ג. כן במקף, בב"ב ובקיטל, ונכון.

ג ז) פשע העירותי, ס"א מלרע' כי אין להכריע. כמוני-מלא בכמה ס"מ, וכן ציל ע"פ המס' ר' פ"ד. יד) פני - כן ברוב כ"י. כד) בה - העירותי, סבירין בס"מ ר' מ"ש. כה) חרשת - בסין ברוב הס'. כז) ויהי קצף גדול - כן במקף, בב"ב ובקיטל, ונכון.

ד כה) אנה - חסר ע"פ מס' דפ' בלק ור' מ"ש ליחוקאל (כ"ז כט) קיימתצא איש - כציל, ולא: כי תמצא איש (נגד מה שכתבתי בהערתי למ"ג, כ"ד, לפי שבוש יש חשש הבלעה). וכן בקיטל ובב"ב. לו) אליהשנמית - ס"א לשנמית ר' מ"ש. לט) ממנו - סבירין ממנה (מס' דף צו). מ) ויאמרו - הטעם בו לפי שהוא פשטא.

ה ה) לר"בא - במקף. כן במקף, בב"ב ובקיטל. יא) המצרע - חסר, שכן נמס' בדה"ב כו, כ"ז, לית מלא. וכן בקיטל ובב"ב. יח) בהשתחוויתי - מלעיל בכל הספרים, וכן כתב הרד"ק בפירושו ר' מ"ש.

ו וישלךר"שמה - במקף בס"מ. וישכם - בתליז ברוב הס'. איש - במרכא (משה"ט דף יח). כג) גישלחם - במתג חקף בס"מ. כה) ורבע הקב - כן בכל ס"מ.

ז א) סלת בשקל - ברביעי, לפי שהמלים, בשער שמרון חזרות גם על הסלת. וכן בקיטל. סיסלת רפה בכל הספרים. ו) קול סוס - כציל, ולא וקולי (מ"ש). וכן בב"ב ובקיטל ובברד.

ח ה) תוא - במרכא בס"מ. טז) ויהי מקחלת - כציל ע"פ הנתוח. ולא מנוח ורביעי כנוסח מקצת ספרים. יז) בןשלשים - במרכא ר' משה"ט דף כ"ז. יט) ולבניו - ס"א לבניו, וכן בב"ב ובקיטל (אבל ר' במ"ש).

ט ב) ובאת"שמה - הש' הנושה מדין דחיק. יא) ויאמר - זה אחד מ"ב, סבירין ויאמרו שנמנו במס' דפ' מנות. המשגע - ברוב הספרים המ' רפה כמנוח משקל זה. יב) ויאמרו - לא נס"א, והוא העושה הפסק קל, וע"כ אין אחריו פסיק. יט) שלום - סבירין השלום ר' מ"ש ש"ב יח. כב) ויהי - ברביעי. כן בקיטל ובב"ב, וכ"ה ברוב גדול של כ"י ור"י. וכן בברד.

י ט) ואקרגהו - כן בס"מ, וכחברו בש"ב ד, י'. טז) אל - ג"א על ר' מס' א"א סי' ע"ג, ובהערת הח' פ"ד. כז) גיתצו - במתג וחקף בס"מ. וישמהו - חסר ע"פ המס' דש"א ל', שנמנה שם בין י' חסרים בלישנא, אלא שיש שם שבוש, שבמקום, ואשמם בראשיכם' ראוי להיות, ישם ב'י' (איוב כג, ו' (בר"ד). ל) יען - במהפך ולא בתיב, שכתו כח פשטא, והוא אינו מתרדף שלשה לעולם (משה"ט דף ט'). וכ"ה בכל כ"י ור"י.

יא א) פ'י - במנוח בס"מ. הקמנותים - כציל ע"פ המס' דמלכים א' יט, ד': ג' מלין דכתובין ת ולא קרינן, וע"פ מסרת א"א סי' קס"ג. וכן בב"ב ובקיטל ובברד (ר' מ"ש). וז"ל בכנות הכתיב: הקמנותים מן הכבד הסביל (פ'על), כלומר המומתים עד לאחר. אלא שנתבטל השמוש בבנין זה בפעל, מות, ונחסמה הבנות, ע"כ תקנו בקרי: המומתים. יז) ובין הללך - כן בקיטל ובברד, והוא הנכון לפי הנתוח. יט) בית המלך, וכן: כ) בית מלך - הנוסח האחר שהעירוני בהן הוא במסרת א"א סי' קס"ה. יב) מקריכם - במתג ולא במנוח אחר מנוח. יט) וישלח - ברביעי. כן במקף ובקיטל ובברד ונכון. כב) ויוזבד - כן עיקר ר' במ"ש, וכן בקיטל, ועל הנוסח, ויזכר' העירוני בשולי הגליון.

מלכים ב

כג (ג) אֶתֶר ה' - כן מוטעם במק"ג ובב"ב, וכן נמצא בכל ספרים כ"י וד"י, וכן הוא בקיטל, וכן נכון לפי חקי ההטעמה (ר' תרא צד 63).
(ד) העשׂוּם - העשׂוים קרי. כן הוא ע"פ מס' שמות לט, ד', (אסתר ד, ח', ומס' או"א סי' פ"א וקפ"ד, וכן במקצת כ"י וד"י וכן בברך. י"ב) אֶשֶׁר-עֲשָׂה מְנַשֶּׁה - כן מוטעם בברך, ונכון. (ז) הַמְּנַבֵּחַ - כצ"ל. שכן במס'ק נמסר ע"ז. ב' פתחין, ולמעלה טו, י"ד נמסר. ב' כ"כ, וכן נמסר במס' או"א סי' ס"ד, וכן מנוקד בקונקורדנציה, וכן במק"ג, בב"ב ובקיטל. (ז) הַסֵּרֶתִי - כצ"ל חסר, שכן כל הַסֵּרֶתִי, והַסֵּרֶתִי חסרים חוץ משנים שהם: דתהלים פא, ז' ודרה"א יו, י"ג, ובשניהם נמסר. ב' מלא, ודלא כדברי המגיה במ"ש להושע ב'.

כד (ד) גַּם נָקִי - זה בקמץ בכל ס"מ.

כה (ז) ויבאָהוּ - כצ"ל, ושבוש גדול נפל בספרים שכתוב בהם, (ויבאָהוּ"ר' מ"ש). וגם צ"ל חסר, לפי שלא נמנה עם המלאים במס' דבראשית כט, י"ג ודירמיה כו, כ"ג. (ח) לְמַלְךְ נִבְכַדְנַאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל - כן מוטעם בס"מ. י"ד) אֶשֶׁר יִשְׂרָתוּבָם - כן בס"מ. (ז) עֲלִיו-במרכא לפני הפסיק (משה"ש דף ט"ז). וכן בס"מ. (יח) הַסֵּף - פתח בס"פ ע"פ המס' (ר' מ"ש שופטים יט, כ"ז). (כא) וימיתם - זה מלא, והמקביל לו בירמיה נב, כ"ז הוא החסר ע"פ המס' דשם. (כב) גִּדְלִיָּהוּ בְּיַחֲזִיקָם - כן בהרבה כ"י וכן בקיטל, ונכון. (כג) בְּיַחֲזִיקָם - במונח חקף בס"מ. (ל) חִיו - חסר ע"פ המס' (ר' מ"ש).

נגררו כל מרפסי תנ"ך, ואף אני לא ערב לכו לשנות, אלא שהעירוני על הדבר בשולי הגליון (ר' הערת הח' פ"ד באו"א צ"ז). (לב) יבא - במס', כל מלכים חסר, וכן חסר בב"ב ובקיטל.

כז (ה) חֲזַקְתֶּהוּ נְגִידֵי-עַמִּי - כן בס"מ. (ג) בְּאוֹצְרֵתִיו - נמסר עליו. ל' כתיב כן, וע"כ הדפיסו בר"ד באצרותיו, כדי לשנותו מאותו של ישעיה לט, ב', וסמכו על כ"י אחדים שנמצא בהם כן, אבל אי"כ אולי צ"ל חסר דחסר, שכן נמצא בכמה כ"י. ע"כ החלטתי להניחו כמו שהוא ברוב הספרים, לפי שאפשר מאד שנשתבשה המס'ק, ובמקום. ל' כ"כ צ"ל. ב' כ"כ. (ג) בית כלי-העירוני, כצ"ל, ר"ל, ולא: כל בית (ר' מ"ש). (כ) הַלֵּא - חסר. שכן נמנו י"ו מלאים בספרא (לעיל מלא' כ"ב), ואין זה מהם, וכן חסר בקיטל ובב"ב.

כח (ח) וּלְכָל - העירוני נ"א לכל. כן במס' או"א סי' רכ"ח. (יא) בְּנִלְוִיו - מלא בכל הספרים. כלל המס', כל מלכים חסר נאמר על השם שלא בכנוי. (טו) מַכְעָסִים - חסר ע"פ מס' דריש שמואל, כפי שתקנה המ"ש בירמיה ל"ב. אבותם - מלא ע"פ המס' (כפ' במדבר, במלכים ובנחמיה) המונה ה' חסרים בנביאים וכתובים, וזה אינו מהם. (טז) וְגַם דָּם - כן במק"ג, בב"ב ובקיטל. (כא) הַגִּלְלִים - כצ"ל חסר (כנ"ל במ"א כא, כ"ז). אֶשֶׁר עָבַד - ב' מונחים בס"מ.

כב (ז) הַכְּעִיסֵנִי - כצ"ל מלא, וזה אחד מן ה' מלאים ע"פ המס', שהם: זה, ושל מא יד, ט', טו, ב', יחזקאל ח, י"ז, טו, כ"ז, דה"ב לד, כ"ה ר"י הערת הח' פ"ד במחברת המסה"ג ערך כעס).

לוח הפתוחות והסתומות בנביאים ראשונים

מיסודו של הר"ר פסח פינפער ע"פ רוב כ"י
(הפתוחות והסתומות באות אחר הפסוקים הרשומים)

פתוחות

יהושע	א, יח' ז, כו' ח, כט' יב, ח' כד' יט, נא' כב, לד'	שמואל ב	ה, טו' ז, ט' כא, כב' נא' כג, ז'
שופטים	א, ז' ד, ג' כד' ה, לא' י, ה' יא, לא' יג, ז'	מלכים א	יב, ז' טז, כב' כ, כב'
שמואל א	ב, י' כו' ד, כב' ז, יו' יב, כה' כג, תוך ד' כח, כ' ל, לא'	מלכים ב	א, ב' ח, ו' יג, ט' יח, יב' יט, יד'

סתומות

שמואל ב
א, ד' טו' כו' ב, ד' ז' ט' יא' ג, א' ה' יא' יג' ל' לב' לז'
לש' ד, ג' יב' ה, תוך ב' ג' י' יב' תוך יש' כא' כה'
ו, תוך כ' כג' ז, ג' תוך ד' כט' ח, ח' יח' ט, יג' י, תוך י' יש' יא, א' טו'
כד' כו' יב, ו' תוך ז' י' יב' תוך יג' כה' לא' יג, כב' כו' לא' לג' לש' יד, ד'
ז' ט' יב' יו' תוך יש' כ' כג' כד' כו' ל' לג' טו, ו' ט' יח' כד' כו' לז' טז, ט'
י' תוך יג' יג' יש' כג' יז, ד' ו' תוך יד' יד' כ' כג' כו' יח, תוך ב' ג' יח'
תוך כח' לא' לב' יט, ה' ח' ט' יא' כא' כב' כד' כט' לא' לח' מ' מב' מג'
כ, ג' ה' ח' תוך י' יש' כב' כו' כא, תוך א' תוך ו' יד' ז' יח' יש' כג, לש'
כד, ב' תוך י' תוך יא' יג' טו' ח' תוך כג'

מלכים א
א, לא' נג' ב, ו' י' יב' כב' כה' כו' לח' מ' טו' ג, ב' ד'
יד' טו' כג' ד, א' ו' יב' יג' יד' טו' טו' ח' ה, א' ה' ח'
יד' טו' כ' כה' כח' לב' ו, י' יג' ז, יב' כב' כו' לז' לש' נ' נא' ח, יא' כא' לב'
לד' לו' מ' מג' נג' טו' ט, א' ט' יג' כב' כה' י, יג' ח' כה' כט' יא, ו' י' יג'
כה' כח' תוך לא' מג' יב, יש' כא' כד' לג' יג, י' לב' לד' יד, ד' כ' כד' לא'
טו, ח' כד' לב' לד' טז, ז' יד' כ' כה' לד' יז, א' ז' יג' טו' כד' יח, מה'
יט, יד' כא' כ, כה' לד' מג' כא, טו' כו' כב, מ' נא'

מלכים ב
א, יד' תוך יו' יח' ב, כב' ג, ג' כו' ד, ו' לז' מא' מד'
ה, יש' כו' ו, ז' כג' לג' ז, ב' כ' ח, טו' כד' כט' ט, כח'
לז' י, יו' כט' תוך לב' לז' יא, ג' יב' טו' כ' יב, ו' ח' כב' יג, יג' יש' כה'
יד, ז' טו' כב' כט' טו, ז' יב' טו' כב' כו' לא' לח' טז, כ' יז, ו' כג' מא'
יח, ח' טו' יט, יש' לא' לד' לז' כ, ג' יא' כא' כא, יא' יח' כו' כג, ל' לה'
כד, ז' יו' כ' כה, ז' כד' כו'

יהושע
א, ט' יא' ב, כד' ג, ד' ו' ח' ד, תוך א' ג' יג' יד' כד' ה, א'
ח' יב' ו, א' יא' כה' כו' ז, א' ט' ח, יו' תוך כד' לח' ט, ב'
י, ז' יא' יד' כו' כח' ל' לב' לג' לה' לז' מג' יא, ה' ט' כ' כג' יב, ו' יג, יד'
כג' כה' יד, ה' טר' טו, יש' לב' לז' מא' מד' מו' נא' נד' נו' נט' ס' סב' סג'
טז, י' יז, יג' יח' יח, י' כח' יט, ט' טו' כג' לא' לש' מח' נ' כ, ט' כא, ג'
ד' ה' ו' ז' ח' יב' טו' יש' כב' כג' כד' כו' כו' כט' לא' לג' לה' לש' מב' מה'
כב, ו' ח' יב' כ' כט' כג, טו' כד, טו' יח' כו' כח'

שופטים
א, טו' כא' כו' כח' כט' ל' לב' לז' ב, תוך א' ה' י' כג'
ג, ו' יא' ל' לא' ו, י' יש' כד' לב' ז, א' ג' ו' ח' יד' יח'
ח, ט' כא' כח' לב' לה' ט, ה' כא' כה' מא' מה' מט' נו' י, ב' י' טו' יח'
יא, ג' יא' כח' לג' מ' יב, ז' י' יב' טו' יג, א' כה' יד, כ' טו, ח' כ'
טז, ג' כב' לא' יז, ו' יח, א' ו' לא' יט, ל' כ, ב' יא' טו' כג' כט' לד'
מח' כא, ד' יב'

שמואל א
א, כח' ב, כא' לז' ג, ג' י' יח' כ' כא' ד, תוך א' ה, ה'
יב' ו, יד' טו' יז, א' ב' ד' ח, ג' ו' ט' י' כא' כב'
ט, יד' כ' כא' כו' יט, תוך יא' טו' כא' תוך כב' כד' כו' יא, י' יג' טו' יב, ה' ח'
יש' יג, יב' יד' יח' כו' יד, ה' ז' טו' תוך יש' לה' תוך לז' מ' מה' מח' נא' טו, א'
ג' ט' טו' טו' יש' כא' כג' לא' לג' לה' טז, תוך ב' כג' יז, יא' טו' יש' כה' לג' לז'
מד' נד' נו' יח, ה' ט' יג' טו' יז' כד' כט' ל' יט, ג' ז' י' יג' יד' טו' כד' כ, ד'
ח' תוך י' יא' יז' כג' כו' כט' לא' לג' לד' מב' כג, ה' ט' תוך י' יד' טו'
כב, ד' ה' ח' יא' יג' ח' כג, תוך ב' ג' ה' יא' יב' טו' יח' כד, א' ב' ח' טו' כג'
כה, א' לא' מג' כו, ז' כה' כז, ד' ו' יב' כח, יד' כה' כט, ג' ה' ז' יא'
ל, ו' יב' כא' כב' כד' כה' לא, ז' יג'

לוח ההפטרות לכל השנה

(תקו לרחב תודאתנו: ער, ולא „עד“ בכלל)

בלק: מיכה ה, ו' — ג, ט.
 פינחס (קודם ליו' בתמוז): מל"א יה, מו' — כ, א'.
 פינחס או ממות (אחר יו' בתמוז): ירמיה א, א' — ב, ד'.
 מסעי: ירמיה ב, ד' בדלוג לאש' — ג, ח' ולספ' — ד, ג'.
 דברים: ישעיה א, א' — כח'.
 ואתחנן: ישעיה כ, א' — כז'.
 עקב: ישעיה מט, יד' — נא, ד'.
 ראה: ישעיה נד, יא' — נה, ו'.
 שפטים: ישעיה נא, יב' — נב, יג'.
 תצא: ישעיה נה, א' — יא', וביד' באאלול — נה, ו'.
 תבא: ישעיה ס, א' — סא, א'.
 נצבים (זילך): ישעיה סא, ו' — סג, ו'.
 האזינו: שמ"ב כב, א' — כג, א'.
 לשבת ר"ח: ישעיה סג, א' עד הסוף.
 למחר חדש: שמ"א ב, יח' — כא, א'.
 לפרשת שקלים לספ': מל"ב יא, יו' ולאש': יב, א' — יב, יח'.
 לפרשת זכור לספ': שמ"א טו, א' ולאש': ב', א' — א'.
 לפרשת פרה: יחזקאל לו, טו' — לז' לספ' ולאש' — פו, א'.
 לפרשת החדש לאש': יחזקאל מה, טו' — מה, יט'.
 ולספ': יחזקאל מה, יח' — מה, טז'.
 לשבת א' של חנוכה: זכריה ב, יד' — ד, ח'.
 לשבת ב' של חנוכה: מל"א ז, מ' — נא'.
 לשבת הגדול: מלאכי ג, ד' עד הסוף.
 ליום א' של פסח, לספ': יהושע ה, ב' — ג, ב'.
 ולאש' בדלוג: ג, ה' — ג, א'.
 ליום ב' של פסח: מל"ב כג, א' בדלוג — כו'.
 לשבת וחול המועד: יחזקאל לו, א' ובק"ק לו, א' — לו, טו'.
 ליום ז' של פסח: שמ"ב כב, א' — כג, א'.
 ליום ח' של פסח: ישעיה י, לב' — יג, א'.
 ליום א' של שבועות: יחזקאל א, א' בדלוג — ג, יג'.
 ליום ב' של שבועות: חבקוק ב, כ' עד סוף הנביא.
 לתענית צבור במנחה: ישעיה נה, ו' — נה, ט'.
 לתשעה באב שחרית: ירמיה ת, יג' — ט, כד'.
 ליום א' של ראש השנה: שמ"א א, א' — ב, יא'.
 ליום ב' של ר"ה: ירמיה לא, א' — ב'.
 לשבת שובה: הושע יד, ב', לפ' וילך בדלוג —
 לסוף מיכה, ולפ' האזינו — יואל ג, א'.
 לשחרית יום כפור: ישעיה נז, יד' — נט, א'.
 למנחת יום כפור: יונה, כל הנביא.
 ליום א' של סכות: זכריה יד, א' עד הסוף.
 ליום ב' של סכות: מל"א ז, נא' — ח, כב'.
 לשבת וחול המועד: יחזקאל לח, יח' — לט, ו'.
 ליום שמיני עצרת: מל"א ה, נד' — ט, א'.
 לשמחת תורה: יהושע א, א' — ג, א'.

בראשית: ישעיה מב, ה' — כב' לספרדים,
 — מו, יא' לאשכנזים.
 נח: ישעיה נה, א' — יא' לספ', נה, ו' לאש'.
 לך: ישעיה מ, כו' — מא, יז'.
 יורא: מל"ב ד, א' — כד' לספ', לח' לאש'.
 חיי שרה: מל"א א, א' — לב'.
 תולדת: מלאכי א, א' — ב, ח'.
 ויצא לספ': הושע יא, ו' — יג, ו'.
 ולאש': הושע יב, יג' עד סוף הנביא.
 וישלח: חזון עבריה עד סוף הנביא.
 וישב: עמוס ב, ו' — ג, ט'.
 מקץ: מל"א ג, טו' — ד, ב'.
 ויגש: יחזקאל לו, טו' — לה, א'.
 ויחי: מל"א ב, א' — יג'.
 שמות לספ': ירמיה א, א' — ב, ד'.
 ולאש': ישעיה כו, ו' בדלוג — כט, כד'.
 וארא: יחזקאל כה, כה' בדלוג — ל, א'.
 בא: ירמיה מו, יג' — מז, א'.
 בשלח לאש': שופטים ד, ד' ולספ': ה, א' — ג, א'.
 יתרו: ישעיה ג, א' — ז, א' לספ', ולאש' בדלוג — ט, ז'.
 משפטים: ירמיה לד, ח' ובחורה — לה, א'.
 תרומה: מל"א ה, כו' — ו, יד'.
 תצוה: יחזקאל מג, י' — מד, א'.
 תשא לאש': מל"א יח, א' ולספ': כ' — מ'.
 ויקהל לספ': מל"א ז, יג' — כו'.
 ולאש': מל"א ז, מ' — נא'.
 פקודי לספ': מל"א ז, מ' — נא'.
 ולאש': מל"א ז, נא' — ח, כב'.
 ויקרא: ישעיה מו, כא' — מד, כד'.
 צו: ירמיה ז, כא' בדלוג — ט, כד'.
 שמיני: שמ"ב ג, א' — כ' לספ', ולאש' — ג, יח'.
 תזריע: מל"ב ד, מב, — ה, כ'.
 מצרע: מל"ב ז, ג' — ח, א'.
 אחרי (קדשים): עמוס ט, ז' עד סוף הנביא.
 קדשים לספ': יחזקאל כ, ב' — כא'.
 ולאש': יחזקאל כב, א' — יז'.
 אמר: יחזקאל מה, טו' — מה, א'.
 בהר: ירמיה לב, ו' — כח', ולק"ק — כג'.
 בחקתי: ירמיה טז, יט' — יז, טו'.
 במדבר: הושע ב, א' — כג'.
 נשא: שופטים יג, ב' — יד, א'.
 בהעלתך: זכריה ב, יד' — ד, ח'.
 שלח: יהושע ב, א' — ג, א'.
 קרח: שמ"א יא, יד' — יב, כג'.
 חקת: שופטים יא, א' — ד',

